

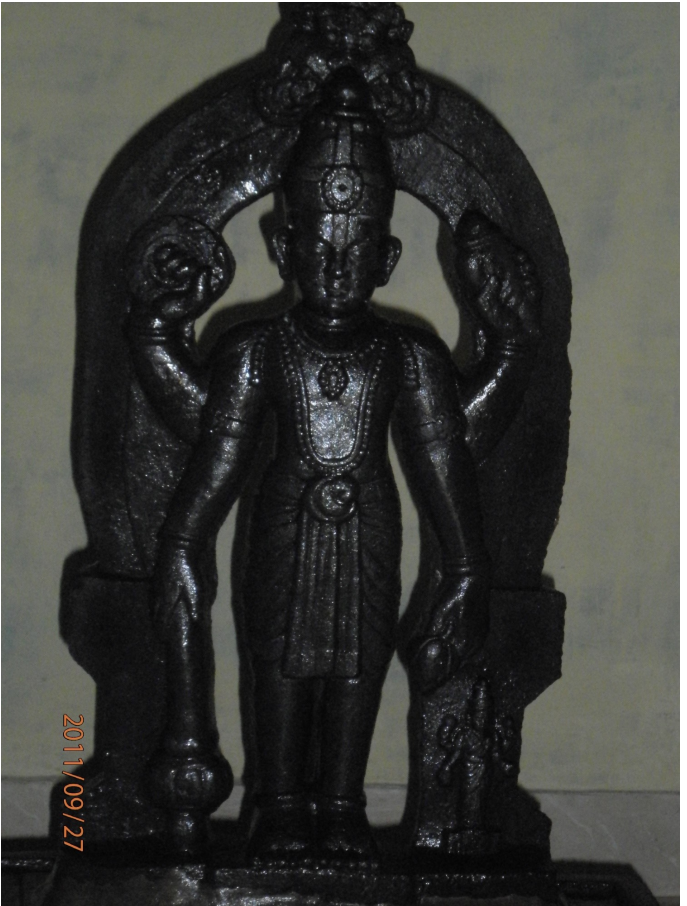
ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತ

ವ್ಯಾಸ ಮಹಾಭಾರತದ ಮೂಲ ಸಂಸ್ಕೃತ ಶ್ಲೋಕಗಳೊಂದಿಗೆ ಸರಳ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ

ಅನುವಾದಕ: ರಮೇಶ್ ಬಿ.ಎಮ್.

ಬನದಕೊಪ್ಪದ ಶ್ರೀ ಲಕ್ಷ್ಮೀನಾರಾಯಣ ದೇವರು

|| ಓಂ ಓಂ ನಮೋ ನಾರಾಯಣಾಯ || ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸಾಯ ನಮಃ ||

ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವೇದವ್ಯಾಸ ವಿರಚಿತ

ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತ

ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವ

ಪರಿವಿಡಿ

ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವ	10
ಮೃತ್ಯುಗೌತಮ್ಯಾದಿ ಸಂವಾದ	10
ಸುದರ್ಶನೋಪಾಖ್ಯಾನ.....	35
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನ.....	57

ಶುಕ-ವಾಸವ ಸಂವಾದ	77
ದೈವಪುರುಷಕಾರಬಲಾಬಲ.....	86
ಕರ್ಮಫಲಿಕೋಪಾಖ್ಯಾನ	101
ಪೂಜ್ಯವರ್ಣನ	109
ಸೃಗಾಲ-ವಾನರ ಸಂವಾದ	117
ಶುದ್ರಮುನಿಸಂವಾದ	124
ಶ್ರೀ-ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸಂವಾದ.....	143
ಭಂಗಾಶ್ವನೋಪಾಖ್ಯಾನ.....	152
ಲೋಕಯಾತ್ರಾಕಥನ.....	165
ಮೇಘವಾಹನವರ್ಪಾ ಖ್ಯಾನ.....	168
ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರ	256
ಶಿವಸ್ತುತಿಮಹಾತ್ಮೆ.....	335
ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದ.....	354
ಪಾತ್ರಪರಿಕ್ಷಾ.....	394
ಸ್ವರ್ಗನರಕಗಾಮಿವರ್ಣನ	408
ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಕಥನ.....	435
ಆಂಗಿರಸತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾ	439

ಗಂಗಾಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಕಥನ.....	456
ಮತಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನ.....	487
ವೀತಹವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನ	505
ಪೂಜ್ಯಪುರುಷವರ್ಣನ.....	521
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ.....	530
ಇಂದ್ರಶಂಬರಸಂವಾದ	552
ಪಾತ್ರಪರೀಕ್ಷಾ.....	557
ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕ ಕಥನ.....	563
ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ.....	575
ವಿವಾಹಧರ್ಮ ಕಥನ.....	615
ರಿಕ್ಕವಿಭಾಗ.....	643
ವರ್ಣ ಸಂಕರಕಥನ.....	660
ಪುತ್ರಪ್ರತಿನಿಧಿಕಥನ.....	676
ಚ್ಯವನೋಪಾಖ್ಯಾನ	685
ದಾನಪ್ರಶಂಸೆ	756
ಭೂಮಿದಾನಪ್ರಶಂಸಾ.....	794
ಅನ್ನದಾನಪ್ರಶಂಸಾ.....	818

ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಾನ	832
ಕಾಂಚನಾದಿ ದಾನಗಳು	842
ತಿಲಾದಿದಾನ ಫಲ	847
ಪಾನೀಯದಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯ	864
ತಿಲಾದಿದಾನ ಪ್ರಶಂಸಾ	869
ಗೋದಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯ	878
ನೃಗೋಪಾಖ್ಯಾನ	885
ನಾಚಿಕೇತೋಪಾಖ್ಯಾನ	896
ಗೋಪ್ರದಾನಿಕ (ಪಿತಾಮಹೇಂದ್ರಸಂವಾದ)	915
ವ್ರತ-ನಿಯಮ ಫಲ.....	939
ಗೋದಾನ ಕಥನ	950
ಗೋಪ್ರಭವ ಕಥನ	963
ಶ್ರೀ-ಗೋ ಸಂವಾದ	1011
ಗೋಲೋಕಪ್ರಶ್ನೆ.....	1020
ಸುವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿ.....	1034
ಕಾರ್ತಿಕೇಯೋತ್ಪತ್ತಿ.....	1050
ತಾರಕವಧೋಪಾಖ್ಯಾನ.....	1091

ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ.....	1100
ವಿಶೇಷ ವ್ರತಗಳು.....	1149
ಪ್ರತಿಗ್ರಹದೋಷಗಳು.....	1154
ಶಪಥಾಧ್ಯಾಯ.....	1168
ಛತ್ವೋಪಾನ ಉತ್ಪತ್ತಿ.....	1217
ಆರಾಮಾದಿ ನಿರ್ಮಾಣಫಲ.....	1231
ಬಲಿಪ್ರದಾನ.....	1240
ದೀಪಾದಿದಾನ.....	1247
ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಹರಣ.....	1285
ಹಸ್ತಿಕೂಟ.....	1293
ಅನಶನಮಹಾತ್ಮೆ.....	1318
ಆಯುಷ್ಯಾಖ್ಯಾನ.....	1332
ಜ್ಯೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠ ವೃತ್ತಿ.....	1377
ಉಪವಾಸವಿಧಿ.....	1384
ಉಪವಾಸಫಲ.....	1403
ಶೌಚಾನುಪೃಚ್ಛ.....	1435
ಸಂಸಾರಚಕ್ರ.....	1442

ಅಹಿಂಸಾಫಲ.....	1486
ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನ	1523
ಮೈತ್ರೇಯ ಭಿಕ್ಷ	1542
ಶಾಂಡಿಲೀ-ಸುಮನಾ ಸಂವಾದ	1561
ಸಾಂತ್ವಪ್ರಶಂಸಾ	1568
ಉಮಾ-ಮಹೇಶ್ವರ ಸಂವಾದ.....	1581
ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಕಥನ	1723
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ.....	1842
ಪವನಾರ್ಜುನ ಸಂವಾದ.....	1848
ಕೃಷ್ಣಮಹಾತ್ಮೆ	1894
ದುವಾರ್ಸಮಹಾತ್ಮೆ	1913
ಈಶ್ವರಪ್ರಶಂಸಾ	1927
ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯ.....	1947
ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಪ್ರಶ್ನೆ.....	1966
ವಂಶಾನುಕೀರ್ತನ.....	1974
ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಪ್ರತಿಪ್ರಯಾಣ	1985
ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ ಪರ್ವ	1990

ಭೀಷ್ಮ ಸ್ವರ್ಗ ನುಚ್ಚಾ.....	1990
ಭೀಷ್ಮ ಸ್ವರ್ಗ ಗಮನ	2002

ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವ

೧

ಮೃತ್ಯುಗೌತಮ್ಯಾದಿ ಸಂವಾದ

ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ತನಗೆ ಶಾಂತಿಯೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ ಎಂದು ದುಃಖಿತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಲು (1-7) ಭೀಷ್ಮನು ಮೃತ್ಯು-ಗೌತಮ್ಯಾದಿಗಳ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ತಮ್ಮ ದೇ ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಲನ ವಶರಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿವರು ಮಡಿದರೆಂದೂ, ಅದಕ್ಕೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕಾರಣನಲ್ಲವೆಂದು ಸಂತವಿಸಿದುದು (8-76).

13001001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13001001a ಶಮೋ ಬಹುವಿಧಾಕಾರಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಉಕ್ತಃ ಪಿತಾಮಹ|

13001001c ನ ಚ ಮೇ ಹೃದಯೇ ಶಾಂತಿರಸ್ತಿ ಕೃತ್ವೇದಮೀದೃಶಮ್|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಶಾಂತಿಯ ಕುರಿತು ಬಹುವಿಧಾಕಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ನನ್ನ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಶಾಂತಿಯು ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.

13001002a ಅಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥೇ ಬಹುವಿಧಾ ಶಾಂತಿರುಕ್ತಾ ತ್ವಯಾನಘ|

13001002c ಸ್ವಕೃತೇ ಕಾ ನು ಶಾಂತಿಃ ಸ್ಯಾಚ್ಚ ಮಾದ್ಭಹುವಿಧಾದಪಿ||

ಅನಘ! ಇದರ ಸಲುವಾಗಿ ನೀನು ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ಶಾಂತಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿರುವೆ. ಬಹುವಿಧಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದಾದರೂ ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಯಾವ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯಬಲ್ಲದು?

13001003a ಶರಾಚಿತಶರೀರಂ ಹಿ ತೀವ್ರವ್ರಣಮುದೀಕ್ಷ್ಯ ಚ|

13001003c ಶಮಂ ನೋಪಲಭೇ ವೀರ ದುಷ್ಕೃತಾನ್ಯೇವ ಚಿಂತಯನ್||

ವೀರ! ಶರಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ತೀವ್ರ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ದುಷ್ಕೃತಗಳ ಕುರಿತೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯದಾಗಿದೆ.

13001004a ರುಧಿರೇಣಾವಸಿಕ್ತಾಂಗಂ ಪ್ರಸ್ರವಂತಂ ಯಥಾಚಲಮ್|

13001004c ತ್ವಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸೀದೇ ವರ್ಷಾಸ್ವಿವಾಂಬುಜಮ್||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಗರಿಕಾದಿ ಧಾತುಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರ್ವತದಂತೆ ರಕ್ತದಿಂದ ತೋಯ್ದುಹೋಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಅಂಗಾಂಗಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಳೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಿ ಮುದುಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಕಮಲದಂತೆ ನಾನು ಮುದುಡಿದ್ದೇನೆ.

13001005a ಅತಃ ಕಷ್ಟತರಂ ಕಿಂ ನು ಮತ್ಕೃತೇ ಯತ್ಪಿತಾಮಹಃ|

13001005c ಇಮಾಮವಸ್ಥಾಂ ಗಮಿತಃ ಪ್ರತ್ಯಮಿತ್ಯೈ ರಣಾಜಿರೇ|

13001005e ತಥೈವಾನ್ಯೇ ನೃಪತಯಃ ಸಹಪುತ್ರಾಃ ಸಬಾಂಧವಾಃ||

ಪಿತಾಮಹ! ನನ್ನ ಸಲುವಾಗಿ ರಣಾಜಿರದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ನಿನಗೆ ಮತ್ತು ಪುತ್ರ-ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ಅನ್ಯ ನೃಪತಿಗಳಿಗೆ ಈ ಅವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಯಿತು ಎಂದರೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಷ್ಟತರವಾದುದು ಬೇರೆ ಏನಿದೆ?

13001006a ವಯಂ ಹಿ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಾಶ್ಚ ಕಾಲಮನ್ಯುವಶಾನುಗಾಃ|

13001006c ಕೃತ್ವೇದಂ ನಿಂದಿತಂ ಕರ್ಮ ಪ್ರಾಪ್ನಾ ಮಃ ಕಾಂ ಗತಿಂ ನೃಪ||

ನೃಪ! ನಾವು ಮತ್ತು ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಕಾಲ ಮತ್ತು
ಕೋಪವಶಾನುಗರಾಗಿ ಈ ನಿಂದಿತ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ
ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೇವೆಯೋ!

13001007a ಅಹಂ ತವ ಹ್ಯಂತಕರಃ ಸುಹೃದ್ವಧಕರಸ್ತಥಾ|

13001007c ನ ಶಾಂತಿಮಧಿಗಚ್ಛಾಮಿ ಪಶ್ಯಂಸ್ವಾಂ ದುಃಖಿತಂ ಕ್ಷಿತೌ||

ನಾನೇ ನಿನ್ನ ಸಂಹಾರಕನು ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಸುಹೃದರನ್ನು
ವಧಿಸಿದವನು. ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದುಃಖಿತನಾಗಿ ಮಲಗಿರುವ ನಿನ್ನನ್ನು
ನೋಡಿ ನನಗೆ ಶಾಂತಿಯೇ ದೊರೆಯುತ್ತಿಲ್ಲ.”

13001008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13001008a ಪರತಂತ್ರಂ ಕಥಂ ಹೇತುಮಾತ್ಮಾನಮನುಪಶ್ಯಸಿ|

13001008c ಕರ್ಮಣ್ಯಸ್ಮಿನ್ನಹಾಭಾಗ ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಹ್ಯೇತದತೀಂದ್ರಿಯಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗ! ಪರತಂತ್ರನಾಗಿರುವ ನೀನು
ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?
ಕರ್ಮವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ ಅತೀಂದ್ರಿಯವೂ ಆದ ಕಾರಣವು.

13001009a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13001009c ಸಂವಾದಂ ಮೃತ್ಯುಗೌತಮ್ಯೋಃ ಕಾಲಲುಬ್ಧಕಪನ್ನಗೈಃ||

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಈ ಮೃತ್ಯು-
ಗೌತಮಿ-ಕಾಲ-ವ್ಯಾಧ ಮತ್ತು ಪನ್ನಗಳ ಸಂವಾದವನ್ನು

ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13001010a ಗೌತಮೀ ನಾಮ ಕೌಂತೇಯ ಸ್ಥವಿರಾ ಶಮಸಂಯುತಾ|

13001010c ಸರ್ಪೇಣ ದಷ್ಟಂ ಸ್ವಂ ಪುತ್ರಮಪಶ್ಯದ್ಗತಚೇತನಮ್||

ಕೌಂತೇಯ ! ಗೌತಮೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ ವೃದ್ಧಿಯು ತನ್ನ ಪುತ್ರನು ಸರ್ಪದಿಂದ ಕಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಮರಣಹೊಂದಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದಳು.

13001011a ಅಥ ತಂ ಸ್ನಾಯುಪಾಶೇನ ಬದ್ಧ್ವಾ ಸರ್ಪಮಮರ್ಷಿತಃ|

13001011c ಲುಬ್ಧಕೋಽರ್ಜುನಕೋ ನಾಮ ಗೌತಮ್ಯಾಃ ಸಮುಪಾನಯತ್||

ಆಗ ಕುಪಿತನಾದ ಅರ್ಜುನಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಧನು ಆ ಸರ್ಪವನ್ನು ನೆಣೆಯಿಂದ ಕಟ್ಟಿ ಅದನ್ನು ಗೌತಮಿಯ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ತಂದನು.

13001012a ತಾಂ ಚಾಬ್ರವೀದಯಂ ತೇ ಸ ಪುತ್ರಹಾ ಪನ್ನಗಾಧಮಃ|

13001012c ಬ್ರೂಹಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮಹಾಭಾಗೇ ವಧ್ಯತಾಂ ಕೇನ ಹೇತುನಾ||

ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗೇ ! ಈ ನೀಚ ಸರ್ಪವೇ ನಿನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಕೊಂದಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕೊಲ್ಲಬೇಕೆಂದು ಬೇಗನೆ ಹೇಳು !

13001013a ಅಗ್ನೌ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯತಾಮೇಷ ಚ್ಚಿದ್ಯತಾಂ ಖಂಡಶೋಽಪಿ ವಾ|

13001013c ನ ಹ್ಯಯಂ ಬಾಲಹಾ ಪಾಪಶ್ಚಿರಂ ಜೀವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಇದನ್ನು ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲೇ? ಅಥವಾ ತುಂಡುತುಂಡಾಗಿ ಕತ್ತರಿಸಲೇ? ಬಾಲಕನನ್ನು ಕೊಂದ ಈ ಪಾಪಿಯು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ

ಬದುಕಿರಬಾರದು!”

13001014 ಗೌತಮ್ಯುವಾಚ|

13001014a ವಿಸ್ತೃಜ್ಯೈನಮಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ವಂ ನ ವಧ್ಯೋಽರ್ಜುನಕ ತ್ವಯಾ|

13001014c ಕೋ ಹ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಗುರುಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತವ್ಯೇ ಸತಿ ಚಿಂತಯನ್||

ಗೌತಮಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಅರ್ಜುನಕ! ಈ ಮೂಢಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ತೊರೆ! ಇದನ್ನು ನೀನು ವಧಿಸಬೇಡ! ಯಾವುದು ಹೇಗೆ ನಡೆಯಬೇಕೋ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಯಾರು ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಪಾಪದಿಂದ ಭಾರವುಳ್ಳವನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?”

13001015a ಪ್ಲವಂತೇ ಧರ್ಮಲಘವೋ ಲೋಕೇಽಂಭಸಿ ಯಥಾ ಪ್ಲವಾಃ|

13001015c ಮಜ್ಜಂತಿ ಪಾಪಗುರವಃ ಶಸ್ತ್ರಂ ಸ್ಯನ್ನಮಿವೋದಕೇ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ಹಗುರವಾದವರು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿನ ನೌಕೆಯಂತೆ ಈ ಭವಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ. ಪಾಪದಿಂದ ಭಾರವಾಗಿರುವವರು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಶಸ್ತ್ರವು ಮುಳುಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಬೇಗನೇ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13001016a ನ ಚಾಮೃತ್ಯುರ್ಭವಿತಾ ವೈ ಹತೇಽಸ್ಮಿನ್

ಕೋ ವಾತ್ಯಯಃ ಸ್ಯಾದಹತೇಽಸ್ಮಿನ್ನನಸ್ಯ|

13001016c ಅಸ್ಮೋತ್ಸರ್ಗೇ ಪ್ರಾಣಯುಕ್ತಸ್ಯ ಜಂತೋರ್

ಮೃತ್ಯೋರ್ಲೋಕಂ ಕೋ ನು ಗಚ್ಛೇದನಂತಮ್||

ಇದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಗನು ಜೀವಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಬದುಕಿದ್ದರೆ ನಿನಗಾಗುವ ಹಾನಿಯಾದರೂ ಏನು? ಪ್ರಾಣದಿಂದ ಈ

ಸರ್ಪವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಟ್ಟರೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ತಾನೇ ಅನಂತವಾದ
ಮೃತ್ಯುಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ?”

13001017 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001017a ಜಾನಾಮೈವಂ ನೇಹ ಗುಣಾಗುಣಜ್ಞಾಃ

ಸರ್ವೇ ನಿಯುಕ್ತಾ ಗುರವೋ ವೈ ಭವಂತಿ|

13001017c ಸ್ವಸ್ಥಸ್ಥೈತೇ ತೂಪದೇಶಾ ಭವಂತಿ

ತಸ್ಮಾತ್ಪುದ್ರಂ ಸರ್ಪಮೇನಂ ಹನಿಷ್ಯೇ||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಗುಣಾಗುಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ದೇವಿ!
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ದುಃಖದಿಂದ ಭಾರವಾದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ
ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇಂತಹ ಉಪದೇಶಗಳು ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತರಾದವರಿಗೆ
ಮಾತ್ರ ಹಿಡಿಸುತ್ತವೆ. ನಿನ್ನ ದುಃಖದ ನಿವಾರಣೆಗಾಗಿಯೇ ಈ ಕ್ಷುದ್ರ
ಸರ್ಪವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ.

13001018a ಸಮೀಪ್ಸಂತಃ ಕಾಲಯೋಗಂ ತ್ಯಜಂತಿ

ಸದ್ಯಃ ಶುಚಂ ತ್ವರ್ಥವಿದಸ್ತ್ಯಜಂತಿ|

13001018c ಶ್ರೇಯಃ ಕ್ಷಯಃ ಶೋಚತಾಂ ನಿತ್ಯಶೋ ಹಿ

ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಾಜ್ಯಂ ಜಹಿ ಶೋಕಂ ಹತೇಽಸ್ಮಿನ್||

ಶೋಕಿಸುವವರು ಕಾಲಯೋಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಥವಿದರು
ಶುಚಿಯಾಗಿರುವುದನ್ನು ಸದ್ಯವೇ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯವೂ
ಶೋಕಿಸುವವರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು
ಕೊಂದು ನಿನ್ನ ಶೋಕವನ್ನು ತೊರೆ.”

13001019 ಗೌತಮ್ಯುವಾಚ|

13001019a ನ ಚೈವಾರ್ತಿರ್ವಿದ್ಯತೇಽಸ್ಮದ್ವಿಧಾನಾಂ

ಧರ್ಮಾರಾಮಃ ಸತತಂ ಸಜ್ಜನೋ ಹಿ|

13001019c ನಿತ್ಯಾಯಸ್ತೋ ಬಾಲಜನೋ ನ ಚಾಸ್ತಿ

ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯೇಷ ಪ್ರಭವಾಮ್ಯಸ್ಯ ನಾಹಮ್||

ಗೌತಮಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಹಾನಿಗಳಿಂದ
ಪೀಡೆಯೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಜ್ಜನರು ಸತತವಾಗಿ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ
ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಬಾಲಕನು ನಿತ್ಯವೂ ಇರುವವನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.
ಧರ್ಮವೇ ಇವನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿತು. ನಾನಲ್ಲ.

13001020a ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕೋಪೋಽಸ್ತಿ ಕುತಃ ಕೋಪಾಚ್ಚ ಯಾತನಾ|

13001020c ಮಾರ್ದವಾತ್ಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ ಸಾಧೋ ಮುಚ್ಯತಾಮೇಷ ಪನ್ನಗಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೋಪವೆಂಬುವುದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಿದ್ದಾಗ ಅವರು
ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಕೋಪದ ಯಾತನೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನೀಡಬಲ್ಲರು? ಸಾಧು!
ಅದುದರಿಂದ ಮೃದುತ್ವದಿಂದ ಈ ಹಾವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು!”

13001021 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001021a ಹತ್ವಾ ಲಾಭಃ ಶ್ರೇಯ ಏವಾವ್ಯಯಂ ಸ್ಯಾತ್

ಸದ್ಯೋ ಲಾಭೋ ಬಲವದ್ಭಿಃ ಪ್ರಶಸ್ತಃ|

13001021c ಕಾಲಾಲ್ಲಾಭೋ ಯಸ್ತು ಸದ್ಯೋ ಭವೇತ

ಹತೇ ಶ್ರೇಯಃ ಕುತ್ಸಿತೇ ತ್ವೀದೃಶೇ ಸ್ಯಾತ್||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಅವ್ಯಯ
ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಲವಂತರಿಂದ ಪಡೆದ ಲಾಭವೇ
ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು. ಕಾಲದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಲಾಭವೇ ನಿಜವಾದ

ಲಾಭವು. ಈ ಕುತ್ತಿತ ಸರ್ಪವನ್ನು ಕೊಂದರೆ ನಿನಗೆ ಅಂಥಹ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

13001022 ಗೌತಮ್ಯುವಾಚ|

13001022a ಕಾರ್ಥಪ್ರಾಪ್ತಿಗೃಹ್ಯ ಶತ್ರುಂ ನಿಹತ್ಯ

ಕಾ ವಾ ಶಾಂತಿಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶತ್ರುಂ ನಮುಕ್ತ್ವಾ|

13001022c ಕಸ್ಮಾತ್ಸೌಮ್ಯ ಭುಜಗೇ ನ ಕ್ಷಮೇಯಂ

ಮೋಕ್ಷಂ ವಾ ಕಿಂ ಕಾರಣಂ ನಾಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾಮ್||

ಗೌತಮಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಶತ್ರುವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿ ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ? ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಶತ್ರುವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಯಾವ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ? ಸೌಮ್ಯ! ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಈ ಹಾವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಬಾರದು? ಅಥವಾ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಇದರ ಬಿಡುಗಡೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬಾರದು?”

13001023 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001023a ಅಸ್ಮಾದೇಕಸ್ಮಾದ್ಬಹವೋ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಾ

ನೈಕೋ ಬಹುಭ್ಯೋ ಗೌತಮಿ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಃ|

13001023c ಕೃತಾಗಸಂ ಧರ್ಮವಿದಸ್ತ್ವಜಂತಿ

ಸರೀಸೃಪಂ ಪಾಪಮಿಮಂ ಜಹಿ ತ್ವಮ್||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೌತಮಿ! ಇದೊಂದನ್ನು ಕೊಂದು ಅನೇಕ ಜೀವಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಹುದು. ಅನೇಕ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಕೊಂದು ಒಂದೇ ಜೀವಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಅಪರಾಧಿಗಳನ್ನು ಧರ್ಮವಿದರು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಈ ಪಾಪಿ ಸರೀಸೃಪವನ್ನು ಸಂಹರಿಸು!”

13001024 ಗೌತಮ್ಯುವಾಚ|

13001024a ನಾಸ್ಮಿನ್ ಹತೇ ಪನ್ನಗೇ ಪುತ್ರಕೋ ಮೇ
ಸಂಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯತೇ ಲುಬ್ಧಕ ಜೀವಿತಂ ವೈ|

13001024c ಗುಣಂ ಚಾನ್ಯಂ ನಾಸ್ಯ ವಧೇ ಪ್ರಪಶ್ಯೇ
ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ಪಂ ಲುಬ್ಧಕ ಮುಂಚ ಜೀವಮ್||

ಗೌತಮಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಲುಬ್ಧಕ! ಈ ಹಾವನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ
ನನ್ನ ಪುತ್ರನು ಜೀವಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಸುಳ್ಳು! ಇದನ್ನು
ವಧಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಅನ್ಯ ಲಾಭಗಳನ್ನೂ ನಾನು
ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಲುಬ್ಧಕ! ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸರ್ಪವನ್ನು ಜೀವಂತ
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು!”

13001025 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001025a ವೃತ್ತಂ ಹತ್ವಾ ದೇವರಾಟ್ ಶ್ರೇಷ್ಠಭಾಗ್ವೈ
ಯಜ್ಞಂ ಹತ್ವಾ ಭಾಗಮವಾಪ ಚೈವ|

13001025c ಶೂಲೀ ದೇವೋ ದೇವವೃತ್ತಂ ಕುರು ತ್ವಂ
ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸರ್ಪಂ ಜಹಿ ಮಾ ಭೂದ್ವಿಶಂಕಾ||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ವೃತ್ತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ದೇವರಾಜನು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಗೆ
ಭಾಗಿಯಾದನು. ದೇವ ಶೂಲಿಯು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಅದರ
ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ನೀನೂ ಕೂಡ ದೇವತೆಗಳ ಈ
ನಡತೆಯಂತೆ ಮಾಡು. ಶಂಕೆಗೊಳಗಾಗದೇ ಈ ಸರ್ಪವನ್ನು ಬೇಗನೇ
ಕೊಲ್ಲು.”

13001026 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13001026a ಅಸಕ್ಯತ್ವೋಚ್ಯಮಾನಾಪಿ ಗೌತಮೀ ಭುಜಗಂ ಪ್ರತಿ|

13001026c ಉಬ್ಧಕೇನ ಮಹಾಭಾಗಾ ಪಾಪೇ ನೈವಾಕರೋನ್ಮತಿಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭುಜಗದ ಕುರಿತು ಉಬ್ಧಕನು ಎಷ್ಟೇ ಹೇಳಿದರೂ ಮಹಾಭಾಗೆ ಗೌತಮಿಯು ಪಾಪವನ್ನೆಸಗಲು ಮನಸ್ಸುಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

13001027a ಈಷದುಚ್ಚ್ವಸಮಾನಸ್ತು ಕೃಚ್ಚಾ ತ್ಸಂಸ್ತಭ್ಯ ಪನ್ನಗಃ|

13001027c ಉತ್ಸರ್ಜ ಗಿರಂ ಮಂದಾಂ ಮಾನುಷೀಂ ಪಾಶಪೀಡಿತಃ||

ಆಗ ಬಂಧನದಿಂದ ಪೀಡಿತಗೊಂಡು ನಿಧಾನವಾಗಿ ಉಸಿರಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸರ್ಪವು ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಮಂದಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯವಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿತು:

13001028a ಕೋ ನ್ವರ್ಜುನಕ ದೋಷೋಽತ್ರ ವಿದ್ಯತೇ ಮಮ ಬಾಲಿಶ|

13001028c ಅಸ್ವತಂತ್ರಂ ಹಿ ಮಾಂ ಮೃತ್ಯುವಿವಶಂ ಯದಚೂಚುದತ್||

“ಬಾಲಿಶ ಅರ್ಜುನಕ! ಇದರಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೋಷವೇನಿದೆ? ನಾನಾದರೋ ಅಸ್ವತಂತ್ರನು. ಮೃತ್ಯುವೇ ನನ್ನನ್ನು ವಿವಶಗೊಳಿಸಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿತು!

13001029a ತಸ್ಯಾಯಂ ವಚನಾದ್ಧಷ್ಟೋ ನ ಕೋಪೇನ ನ ಕಾಮ್ಯಯಾ|

13001029c ತಸ್ಯ ತತ್ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಉಬ್ಧ ವಿದ್ಯತೇ ಯದಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಮ್||

ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮಾತಿನಂತೆಯೇ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಕಚ್ಚಿದೆನು.

ಕೋಪದಿಂದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕಾಮದಿಂದಲೂ ಅಲ್ಲ. ಉಬ್ಧ! ಇದರಲ್ಲಿ ಪಾಪವೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮೃತ್ಯುವಿನದ್ದು. ನನ್ನದಲ್ಲ ಎಂದು

ತ್ರಿಳಿ !”

13001030 ಉಬ್ಬಕ ಉವಾಚ|

13001030a ಯದ್ಯನ್ಯವಶಗೇನೇದಂ ಕೃತಂ ತೇ ಪನ್ನಗಾಶುಭಮ್|

13001030c ಕಾರಣಂ ವೈ ತ್ವಮಪ್ಯತ್ರ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಕಿಲ್ಬಿಷೀ||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದುವೇಳೆ ನೀನು ಅನ್ಯನ ಅಧೀನನಾಗಿ ಈ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ಇದರ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಅಪರಾಧಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ !

13001031a ಮೃತ್ಪಾತ್ರಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾಯಾಂ ಹಿ ದಂಡಚಕ್ರಾದಯೋ ಯಥಾ|

13001031c ಕಾರಣತ್ವೇ ಪ್ರಕಲ್ಪ್ಯಂತೇ ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಪನ್ನಗ||

ಪನ್ನಗ ! ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ದಂಡ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಾದಿಗಳ ಪಾತ್ರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಬಾಲಕನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ನೀನೂ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

13001032a ಕಿಲ್ಬಿಷೀ ಚಾಪಿ ಮೇ ವಧ್ಯಃ ಕಿಲ್ಬಿಷೀ ಚಾಸಿ ಪನ್ನಗ|

13001032c ಆತ್ಮಾನಂ ಕಾರಣಂ ಹ್ಯತ್ರ ತ್ವಮಾಖ್ಯಾಸಿ ಭುಜಂಗಮ||

ಪನ್ನಗ ! ಪಾಪಿ ಯಾರೇ ಇರಲಿ ನನ್ನ ಪಾಲಿಗೆ ಅವನು ವಧ್ಯ. ಭುಜಂಗಮ ! ನೀನೂ ಅಪರಾಧಿಯಾಗಿರುವೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇವನ ವಧೆಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ !”

13001033 ಸರ್ಪ ಉವಾಚ|

13001033a ಸರ್ಪ ಏತೇ ಹ್ಯಸ್ವವಶಾ ದಂಡಚಕ್ರಾದಯೋ ಯಥಾ|

13001033c ತಥಾಹಮಪಿ ತಸ್ಮಾನ್ಮೇ ನೈಷ ಹೇತುರ್ಮತಸ್ತವ||

ಸರ್ಪವು ಹೇಳಿತು: “ಮಣ್ಣಿನ ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವಾಗ ದಂಡ-ಚಕ್ರಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ಕುಂಬಾರನ ಪರಾಧೀನರೋ¹ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಪರಾಧೀನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ದೂಷಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

13001034a ಅಥ ವಾ ಮತಮೇತತ್ತೇ ತೇಽಪ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಪ್ರಯೋಜಕಾಃ|

13001034c ಕಾರ್ಯ ಕಾರಣಸಂದೇಹೋ ಭವತ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಚೋದನಾತ್||

ಅಥವಾ ದಂಡ-ಚಕ್ರಗಳು ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಪ್ರಯೋಜಕರು ಎಂದು ನಿನ್ನ ಮತವಾದರೆ ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ².

13001035a ಏವಂ ಸತಿ ನ ದೋಷೋ ಮೇ ನಾಸ್ಮಿ ವಧ್ಯೋ ನ ಕಿಲ್ಬಿಷೀ|

13001035c ಕಿಲ್ಬಿಷಂ ಸಮವಾಯೇ ಸ್ಯಾನ್ಮನ್ಯಸೇ ಯದಿ ಕಿಲ್ಬಿಷಮ್||

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ದೋಷವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ನಾನು ವಧ್ಯನಲ್ಲ. ನಾನು ಪಾಪಿಯೂ ಅಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ಪಾಪಿಯೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವೆಯಾದರೆ ಇವನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಎಲ್ಲ ಕಾರಣಸಮೂಹಗಳೂ ಪಾಪಿಗಳು ಎಂದಾಗುತ್ತವೆ.”

¹ ದಂಡ ಮತ್ತು ಚಕ್ರಗಳು ಅಸ್ವತಂತ್ರ ವಸ್ತುಗಳು. ತಾವಾಗಿಯೇ ಯಾವ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಲು ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಂಬಾರನು ತಿರುಗಿಸಿದಂತೆ ಅವು ತಿರುಗುತ್ತವೆ.

² ಪರಸ್ಪರ ಪ್ರಚೋದನೆಯಿರುವುದರಿಂದ ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವು ಯಾವುದು? ಕಾರಣವು ಯಾವುದು? ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಕಾರಣವ್ಯಾವುದು? ಎಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13001036 ಉಬ್ಬಕ ಉವಾಚ|

13001036a ಕಾರಣಂ ಯದಿ ನ ಸ್ಯಾದ್ವೈ ನ ಕರ್ತಾ ಸ್ಯಾಸ್ವ ಮಪ್ಯುತ|

13001036c ವಿನಾಶೇ ಕಾರಣಂ ತ್ವಂ ಚ ತಸ್ಮಾದ್ವದ್ಯೋಽಸಿ ಮೇ ಮತಃ||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಈ ಅಪರಾಧದ ಕಾರಣನೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಕರ್ತನೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಈ ಬಾಲಕನ ವಿನಾಶವು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಅಗಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ವಧ್ಯ ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ.

13001037a ಅಸತ್ಯಪಿ ಕೃತೇ ಕಾರ್ಯೇ ನೇಹ ಪನ್ನಗ ಲಿಪ್ಯತೇ|

13001037c ತಸ್ಮಾನ್ನಾತ್ಮೈವ ಹೇತುಃ ಸ್ಯಾದ್ವದ್ಯಃ ಕಿಂ ಬಹು ಭಾಷಸೇ||

ಪನ್ನಗ! ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಕರ್ತನು ದೋಷಿಯಲ್ಲ ಎಂದಾದರೆ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ದೋಷಿಯನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತಾರೆ? ನೀನು ಅಧಿಕವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!”

13001038 ಸರ್ಪ ಉವಾಚ|

13001038a ಕಾರ್ಯಾ ಭಾವೇ ಕ್ರಿಯಾ ನ ಸ್ಯಾತ್ಸತ್ಯಸತ್ಯಪಿ ಕಾರಣೇ|

13001038c ತಸ್ಮಾತ್ಸಮಸ್ಮಿನ್ ಹೇತೌ ಮೇ ವಾಚ್ಯೋ ಹೇತುವಿಶೇಷತಃ||

ಸರ್ಪವು ಹೇಳಿತು: “ಕಾರಣವು ಇರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಕಾರ್ಯವು ಆಗಿಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ³. ಅದುದರಿಂದ ಬಾಲಕನ ಸಾವಿಗೆ

---

³ ಕೊಡಲಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು, ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತುವುದು, ಮತ್ತು ಪ್ರಹರಿಸುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಭೇದನಕ್ರಿಯೆಗೆ ಕಾರಣಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಎರಡು ರೆಂಬೆಗಳು ಪರಸ್ಪರ ಸಂಘರ್ಷಿಸಿ ಬೆಂಕಿಯು ಹುಟ್ಟಿ ವನವು ಸುಟ್ಟುಹೋದರೆ

ನಾನು ವಿಶೇಷತಃ ಕಾರಣನೆಂದು ಹೇಳುವ ಕಾರಣವಿಲ್ಲ.

13001039a ಯದ್ಯಹಂ ಕಾರಣತ್ವೇನ ಮತೋ ಲುಬ್ಧಕ ತತ್ತ್ವ ತಃ|

13001039c ಅನ್ಯಃ ಪ್ರಯೋಗೇ ಸ್ಯಾದತ್ರ ಕಿಲ್ಬಿಷೀ ಜಂತುನಾಶನೇ||

ಲುಬ್ಧಕ! ಒಂದುವೇಳೆ ತತ್ತ್ವ ತಃ ನಾನೇ ಕಾರಣನೆಂದು ನಿನ್ನ ಮತವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಬಾಲಕನ ಮೃತ್ಯುವಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ಯನು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.”

13001040 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001040a ವಧ್ಯಸ್ತ್ವಂ ಮಮ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ಬಾಲಘಾತೀ ನೃಶಂಸಕೃತೌ|

13001040c ಭಾಷಸೇ ಕಿಂ ಬಹು ಪುನರ್ವಧ್ಯಃ ಸನ್ವನ್ನಗಾಧಮ||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಬುದ್ಧೇ! ಪನ್ನಗಾಧಮ! ಬಾಲಕನನ್ನು ಕೊಂದವನೇ! ಕ್ರೂರಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೇ! ನನಗೆ ನೀನು ವಧ್ಯನಾಗಿರುವೆ. ಸಾಯಬಾರದೆಂದು ನೀನು ಬಹಳ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದೀಯೆಯಲ್ಲವೇ?”

13001041 ಸರ್ಪ ಉವಾಚ|

13001041a ಯಥಾ ಹವೀಂಷಿ ಜುಹ್ವಾನಾ ಮಖೇ ವೈ ಲುಬ್ಧಕರ್ತ್ವಿಜಃ|

13001041c ನ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ಯತ್ರ ಪರಲೋಕೇ ತಥಾ ಹ್ಯಹಮ್||

ರೆಂಬೆಗಳು ಸಂಘರ್ಷಿಸಲು ಅಗೋಚರವಾದ ಗಾಳಿಯೇ ಕರ್ತೃವೆನ್ನಬಹುದು. ಆದರೆ ಗಾಳಿಗೆ ರೆಂಬೆಗಳನ್ನು ಸಂಘರ್ಷಿಸುವ ಕಾರ್ಯವಿರಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ವನವನ್ನು ಸುಡುವ ಉದ್ದೇಶವಿರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ನನಗೂ ಬಾಲಕನನ್ನು ಕಚ್ಚುವ ಕಾರ್ಯವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಉದ್ದೇಶವೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

ಸರ್ಪವು ಹೇಳಿತು: “ಲುಬ್ಧಕ! ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಹೋಮಮಾಡುವ ಋತ್ವಿಜನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಅದರ ಫಲವು ಇಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನನಗೂ ಕೂಡ ಈ ಬಾಲಕ ಮೃತ್ಯುವಿನ ಫಲವಾಗಲೀ ಶಿಕ್ಷೆಯಾಗಲೀ ದೊರಕಬಾರದು.””

13001042 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13001042a ತಥಾ ಬ್ರುವತಿ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಪನ್ನಗೇ ಮೃತ್ಯುಚೋದಿತೇ|

13001042c ಆಜಗಾಮ ತತೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಪನ್ನಗಂ ಚಾಬ್ರವೀದಿದಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾನು ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಚೋದಿತನಾಗಿ ಬಾಲಕನನ್ನು ಕಚ್ಚಿ ದೆ ಎಂದು ಸರ್ಪವು ನುಡಿಯುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವೇ ಬಂದು ಸರ್ಪಕ್ಕೆ ಹೇಳಿದನು:

13001043a ಕಾಲೇನಾಹಂ ಪ್ರಣುದಿತಃ ಪನ್ನಗ ತ್ವಾಮಚೂಚುದಮ್|

13001043c ವಿನಾಶಹೇತುರ್ನಾಸ್ಯ ತ್ವಮಹಂ ವಾ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಶಿಶೋಃ||

“ಪನ್ನಗ! ಕಾಲನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತನಾದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದೆನು. ಈ ಶಿಶುವಿನ ಪ್ರಾಣವು ನಾಶವಾಗಲು ನೀನಾಗಲೀ ನಾನಾಗಲೀ ಕಾರಣರಲ್ಲ.

13001044a ಯಥಾ ವಾಯುರ್ಜಲಧರಾನ್ವಿಕರ್ಷತಿ ತತಸ್ತತಃ|

13001044c ತದ್ವಜ್ಜಲದವತ್ಸರ್ಪ ಕಾಲಸ್ಯಾಹಂ ವಶಾನುಗಃ||

ಸರ್ಪವೇ! ಮೋಡಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಸೆಳೆದಾಡುವ ವಾಯುವಿನ ವಶದಲ್ಲಿ ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಕಾಲನ ವಶಾನುಗನು.

13001045a ಸಾತ್ವಿಕಾ ರಾಜಸಾಶ್ಚೈವ ತಾಮಸಾ ಯೇ ಚ ಕೇ ಚನ|

13001045c ಭಾವಾಃ ಕಾಲಾತ್ಮಕಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಹಿ ಜಂತುಷು||

ರಾಜಸಿಕ, ಸಾತ್ವಿಕ ಮತ್ತು ತಾಮಸ ಗುಣಗಳಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜಂತುಗಳೂ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಾಧೀನವಾಗಿಯೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತವೆ.

13001046a ಜಂಗಮಾಃ ಸ್ಥಾವರಾಶ್ಚೈವ ದಿವಿ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಭುವಿ|

13001046c ಸರ್ವೇ ಕಾಲಾತ್ಮಕಾಃ ಸರ್ಪ ಕಾಲಾತ್ಮಕಮಿದಂ ಜಗತ್||

ಸರ್ಪವೇ! ದಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅಥವಾ ಭುವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಜಂಗಮ-ಸ್ಥಾವರಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲಾತ್ಮಕವು. ಈ ಜಗತ್ತೇ ಕಾಲಾತ್ಮಕವು.

13001047a ಪ್ರವೃತ್ತಯಶ್ಚ ಯಾ ಲೋಕೇ ತಥೈವ ಚ ನಿವೃತ್ತಯಃ|

13001047c ತಾಸಾಂ ವಿಕೃತಯೋ ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಂ ಕಾಲಾತ್ಮಕಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳು, ನಿವೃತ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ವಿಕೃತಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲಾತ್ಮಕವೆಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

13001048a ಆದಿತ್ಯಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ವಿಷ್ಣುರಾಪೋ ವಾಯುಃ ಶತಕ್ರತುಃ|

13001048c ಅಗ್ನಿಃ ಶಿಂ ಪೃಥಿವೀ ಮಿತ್ರ ಓಷಧ್ಯೋ ವಸವಸ್ತಥಾ||

13001049a ಸರಿತಃ ಸಾಗರಾಶ್ಚೈವ ಭಾವಾಭಾವೌ ಚ ಪನ್ನಗ|

13001049c ಸರ್ವೇ ಕಾಲೇನ ಸೃಜ್ಯಂತೇ ಹ್ರಿಯಂತೇ ಚ ತಥಾ ಪುನಃ||

ಪನ್ನಗ! ಆದಿತ್ಯ, ಚಂದ್ರಮ, ವಿಷ್ಣು, ಆಪ, ವಾಯು, ಶತಕ್ರತು, ಅಗ್ನಿ, ಆಕಾಶ, ಪೃಥ್ವಿ, ಮಿತ್ರ, ಔಷಧಗಳು, ವಸುಗಳು, ಸರಿತ, ಸಾಗರ, ಸೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಳಯ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲನಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವನಿಂದಲೇ ಹಿಂದೆ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

13001050a ಏವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಕಥಂ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಸದೋಷಂ ಸರ್ಪ ಮನ್ಯಸೇ|

13001050c ಅಥ ಚೈವಂಗತೇ ದೋಷೋ ಮಯಿ ತ್ವಮಪಿ ದೋಷವಾನ್||

ಸರ್ಪವೇ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹೇಗೆ ದೋಷಯುಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ? ಒಂದು ವೇಳೆ ದೋಷವು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ ಎಂದಾದರೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ದೋಷಯುಕ್ತನಾಗುತ್ತೀಯೆ.”

13001051 ಸರ್ಪ ಉವಾಚ|

13001051a ನಿರ್ದೋಷಂ ದೋಷವಂತಂ ವಾ ನ ತ್ವಾ ಮೃತ್ಯೋ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಮ್|

13001051c ತ್ವಯಾಹಂ ಚೋದಿತ ಇತಿ ಬ್ರವೀಮ್ಯೇತಾವದೇವ ತು||

ಸರ್ಪವು ಹೇಳಿತು: “ಮೃತ್ಯುವೇ! ನಿನ್ನನ್ನು ನಿರ್ದೋಷಿ ಅಥವಾ ದೂಷಿತನೆಂದು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡೆ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13001052a ಯದಿ ಕಾಲೇ ತು ದೋಷೋಽಸ್ಮಿ ಯದಿ ತತ್ರಾಪಿ ನೇಷ್ಯತೇ|

13001052c ದೋಷೋ ನೈವ ಪರೀಕ್ಷ್ಯೋ ಮೇ ನ ಹ್ಯತ್ರಾಧಿಕೃತಾ ವಯಮ್||

ಇದರಲ್ಲಿ ಕಾಲನ ದೋಷವಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದೆಯೂ ಇರಬಹುದು. ಆದರೂ ಇಲ್ಲಿ ದೋಷಿಯು ಯಾರೆಂದು ನಾನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ನನಗೆ ಅಧಿಕಾರವೂ ಇಲ್ಲ.

13001053a ನಿರ್ಮೋಕ್ಷಸ್ತ್ವಸ್ಯ ದೋಷಸ್ಯ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯೋ ಯಥಾ ತಥಾ|

13001053c ಮೃತ್ಯೋ ವಿದೋಷಃ ಸ್ಯಾಮೇವ ಯಥಾ ತನ್ಮೇ ಪ್ರಯೋಜನಮ್||

ನನ್ನನ್ನು ಈ ದೋಷದಿಂದ ಹೇಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ. ಮೃತ್ಯುವಿನ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದರೆ ಅದು ನನಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವೇ ಆಯಿತು.”

13001054 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13001054a ಸರ್ಪೋಽಥಾರ್ಜುನಕಂ ಪ್ರಾಹ ಶ್ರುತಂ ತೇ ಮೃತ್ಯುಭಾಷಿತಮ್|

13001054c ನಾನಾಗಸಂ ಮಾಂ ಪಾಶೇನ ಸಂತಾಪಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಸರ್ಪವು ಅರ್ಜುನಕನಿಗೆ ಹೇಳಿತು:
“ಮೃತ್ಯುವು ಆಡಿತ ಮಾತನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರುವೆ. ಈಗಲಾದರೂ
ನಿರಪರಾಧಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

13001055 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001055a ಮೃತ್ಯೋಃ ಶ್ರುತಂ ಮೇ ವಚನಂ ತವ ಚೈವ ಭುಜಂಗಮ|

13001055c ನೈವ ತಾವದ್ವಿದೋಷತ್ವಂ ಭವತಿ ತ್ವಯಿ ಪನ್ನಗ||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಭುಜಂಗಮ ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುವಿನ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಪನ್ನಗ ! ಆದರೆ ಇಷ್ಟರಿಂದಲೇ ನೀನು
ದೋಷಿಯಲ್ಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13001056a ಮೃತ್ಯುಸ್ತ್ವಂ ಚೈವ ಹೇತುರ್ಹಿ ಜಂತೋರಸ್ಯ ವಿನಾಶನೇ|

13001056c ಉಭಯಂ ಕಾರಣಂ ಮನ್ಯೇ ನ ಕಾರಣಮಕಾರಣಮ್||

ಈ ಬಾಲಕನ ವಿನಾಶದಲ್ಲಿ ನೀನು ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯು ಇಬ್ಬರೂ
ಕಾರಣಗಳಾಗಿರುವಿರಿ. ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕಾರಣರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆ.
ಕಾರಣವಲ್ಲದುದನ್ನು ಕಾರಣವೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

13001057a ಧಿಗ್ಕೃತ್ಯಂ ಚ ದುರಾತ್ಮಾನಂ ಕ್ರೂರಂ ದುಃಖಕರಂ ಸತಾಮ್|

13001057c ತ್ವಾಂ ಚೈವಾಹಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಾಪಂ ಪಾಪಸ್ಯ ಕಾರಣಮ್||

ಸಂತರಿಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕ್ರೂರ ದುರಾತ್ಮ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ

ಧಿಕ್ಕಾರ! ಈ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾದ ಪಾಪಿ ನಿನ್ನನ್ನೂ ನಾನು
ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13001058 ಮೃತ್ಯುರುವಾಚ|

13001058a ವಿವಶೌ ಕಾಲವಶಗಾವಾವಾಂ ತದ್ಧಿಷ್ಟಕಾರಿಣೌ|

13001058c ನಾವಾಂ ದೋಷೇಣ ಗಂತವ್ಯೌ ಯದಿ ಸಮ್ಯಕ್ಪಪಶ್ಯಸಿ||

ಮೃತ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಅಸ್ವತಂತ್ರರು. ಕಾಲನ
ವಶದಲ್ಲಿರುವವರು. ಅವನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುವವರು. ಇದನ್ನು ನೀನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ
ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ನೀನು ಭಾವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

13001059 ಲುಬ್ಧಕ ಉವಾಚ|

13001059a ಯುವಾಮುಭೌ ಕಾಲವಶೌ ಯದಿ ವೈ ಮೃತ್ಯುಪನ್ನಗೌ|

13001059c ಹರ್ಷಕ್ರೋಧೌ ಕಥಂ ಸ್ಯಾತಾಮೇತದಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಮ್||

ವ್ಯಾಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೃತ್ಯು-ಪನ್ನಗಳೇ! ಒಂದುವೇಳೆ
ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಕಾಲವಶರಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹರ್ಷ-ಕ್ರೋಧಗಳು
ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತಿವೆ⁴ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13001060 ಮೃತ್ಯುರುವಾಚ|

---

⁴ ತಟಸ್ಥನಾಗಿದ್ದು ಉಪಕಾರಿಯಾಗ ಬಯಸಿದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯೂ

ಅಪಕಾರಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಕ್ರೋಧವೂ ಜನರಿಗೆ ಹೇಗೆ

ಉಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತು? ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಲಾಧೀನವೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13001060a ಯಾಃ ಕಾಶ್ಚಿದಿಹ ಚೇಷ್ಟಾಃ ಸ್ಯುಃ ಸರ್ವಾಃ ಕಾಲಪ್ರಚೋದಿತಾಃ|

13001060c ಪೂರ್ವಮೇವೈತದುಕ್ತಂ ಹಿ ಮಯಾ ಲುಬ್ಧಕ ಕಾಲತಃ||

ಮೃತ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಲುಬ್ಧಕ! ಇಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅ ಸರ್ವವೂ ಕಾಲದಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಕಾಲದ ಕುರಿತು ಈ ಮೊದಲೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13001061a ತಸ್ಮಾದುಭೌ ಕಾಲವಶಾವಾವಾಂ ತದ್ಧಿಷ್ಟಕಾರಿಣೌ|

13001061c ನಾವಾಂ ದೋಷೇಣ ಗಂತವ್ಯೌ ತ್ವಯಾ ಲುಬ್ಧಕ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಲುಬ್ಧಕ! ಆದುದರಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ಕಾಲನ ವಶವಾಗಿರುವೆವು. ಅವನ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಮಾಡುವವರು. ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನಮ್ಮನ್ನು ದೋಷಿಗಳೆಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಾರದು.”

13001062 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13001062a ಅಥೋಪಗಮ್ಯ ಕಾಲಸ್ತು ತಸ್ಮಿನ್ನರ್ಥಮಾರ್ಥಸಂಶಯೇ|

13001062c ಅಬ್ರವೀತ್ಪನ್ನಗಂ ಮೃತ್ಯುಂ ಲುಬ್ಧಮರ್ಜುನಕಂ ಚ ತಮೌ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಶಯವು ಉಂಟಾಗಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಾಲನೇ ಆಗಮಿಸಿ ಪನ್ನಗ, ಮೃತ್ಯು ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13001063 ಕಾಲ ಉವಾಚ|

13001063a ನೈವಾಹಂ ನಾಪ್ಯಯಂ ಮೃತ್ಯುರ್ನಾಯಂ ಲುಬ್ಧಕ ಪನ್ನಗಃ|

13001063c ಕಿಲ್ಬಿಷೀ ಜಂತುಮರಣೇ ನ ವಯಂ ಹಿ ಪ್ರಯೋಜಕಾಃ||

ಕಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ಲುಬ್ಧಕ! ನಾನಾಗಲೀ, ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೀ

ಅಥವಾ ಪನ್ನಗವಾಗಲೀ ಈ ಬಾಲಕನ ಮರಣದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೋಷಿಗಳಲ್ಲ. ನಾವು ಒಬ್ಬರಿಗೊಬ್ಬರು ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನೂ ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

13001064a ಅಕರೋದ್ಯದಯಂ ಕರ್ಮ ತನ್ನೋಽರ್ಜುನಕ ಚೋದಕಮ್||

13001064c ಪ್ರಣಾಶಹೇತುರ್ನಾನ್ಯೋಽಸ್ಯ ವಧ್ಯತೇಽಯಂ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ||

ಅರ್ಜುನಕ! ಈ ಬಾಲಕನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವೇ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರಚೋದಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಬಾಲಕನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಅವನು ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ.

13001065a ಯದನೇನ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ತೇನಾಯಂ ನಿಧನಂ ಗತಃ|

13001065c ವಿನಾಶಹೇತುಃ ಕರ್ಮಾಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮವಶಾ ವಯಮ್||

ಇವನು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ವಿನಾಶಕ್ಕೆ ಅವನ ಕರ್ಮಗಳೇ ಕಾರಣ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳ ವಶರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

13001066a ಕರ್ಮ ದಾಯಾದವಾಽಲ್ಲೋಕಃ ಕರ್ಮ ಸಂಬಂಧಲಕ್ಷಣಃ|

13001066c ಕರ್ಮಾಣಿ ಚೋದಯಂತೀಹ ಯಥಾನ್ಯೋನ್ಯಂ ತಥಾ ವಯಮ್||

ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರಾದಿಗಳಂತೆ ಕರ್ಮವು ಕರ್ತೃವನ್ನು ಸದಾ ಅನುಸರಿಸಿಕೊಂಡೇ ಬರುತ್ತದೆ. ಕರ್ಮವೇ ಸುಖ-ದುಃಖಾದಿಗಳ ಸಂಬಂಧಸೂಚಕವಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾವು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತೀವೋ ಹಾಗೆ ಕರ್ಮಗಳೂ ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

13001067a ಯಥಾ ಮೃತ್ಪಿಂಡತಃ ಕರ್ತಾ ಕುರುತೇ ಯದ್ಯದಿಚ್ಛತಿ|

13001067c ಏವಮಾತ್ಮಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಮಾನವಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಕುಂಬಾರನು ಹೇಗೆ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯಿಂದ ತನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವನೋ ಹಾಗೆ ಮಾನವನು ತಾನು ಮಾಡಿದ
ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13001068a ಯಥಾ ಚಾಯಾತಪೌ ನಿತ್ಯಂ ಸುಸಂಬದ್ಧಾ ನಿರಂತರಮ್|

13001068c ತಥಾ ಕರ್ಮ ಚ ಕರ್ತಾ ಚ ಸಂಬದ್ಧಾವಾತ್ಮಕರ್ಮಭಿಃ||

ಬಿಸಿಲು-ನೆರಳುಗಳು ಹೇಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆಯೋ
ಹಾಗೆ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಕರ್ತೃವು ಸೇರಿಕೊಂಡೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನು
ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13001069a ಏವಂ ನಾಹಂ ನ ವೈ ಮೃತ್ಯುರ್ನ ಸರ್ಪೋ ನ ತಥಾ ಭವಾನ್|

13001069c ನ ಚೇಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ವೃದ್ಧಾ ಶಿಶುರೇವಾತ್ರ ಕಾರಣಮ್||

ಹೀಗೆ ನಾನಾಗಲೀ, ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೀ, ಸರ್ಪವಾಗಲೀ, ನೀನಾಗಲೀ
ಅಥವಾ ಈ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾಗಲೀ ಈ ಶಿಶುವಿನ ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ
ಕಾರಣರಲ್ಲ.”

13001070a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣೇ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಗೌತಮೀ ನೃಪ|

13001070c ಸ್ವಕರ್ಮಪ್ರತ್ಯಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಮತ್ವಾರ್ಜುನಕಮಬ್ರವೀತ್||

ನೃಪ! ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಗೌತಮಿಯು
ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಲೋಕವು ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು
ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13001071a ನೈವ ಕಾಲೋ ನ ಭುಜಗೋ ನ ಮೃತ್ಯುರಿಹ ಕಾರಣಮ್|

13001071c ಸ್ವಕರ್ಮಭಿರಯಂ ಬಾಲಃ ಕಾಲೇನ ನಿಧನಂ ಗತಃ||

“ಕಾಲನಾಗಲೀ, ಸರ್ಪವಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೀ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಲ್ಲ. ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದಲೇ ಈ ಬಾಲಕನು ಕಾಲನಿಂದ ಮೃತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

13001072a ಮಯಾ ಚ ತತ್ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಯೇನಾಯಂ ಮೇ ಮೃತಃ ಸುತಃ|

13001072c ಯಾತು ಕಾಲಸ್ತಥಾ ಮೃತ್ಯುರ್ಮುಂಚಾರ್ಜುನಕ ಪನ್ನಗಮ್||

ನಾನೂ ಕೂಡ ಅಂಥಹ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ಈ ನನ್ನ ಮಗನು ಮೃತನಾದನು. ಕಾಲ ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುಗಳು ಹೊರಟುಹೋಗಲಿ. ಅರ್ಜುನಕ! ಈ ಹಾವನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು!”

13001073 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13001073a ತತೋ ಯಥಾಗತಂ ಜಗ್ಮುರ್ಮೃತ್ಯುಃ ಕಾಲೋಽಥ ಪನ್ನಗಃ|

13001073c ಅಭೂದ್ವಿರೋಷೋಽರ್ಜುನಕೋ ವಿಶೋಕಾ ಚೈವ ಗೌತಮೀ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಮೃತ್ಯು, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಪನ್ನಗಗಳು ಹೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆ ಹೊರಟುಹೋದರು. ಅರ್ಜುನಕನು ವಿರೋಷಗೊಂಡನು. ಹಾಗೆಯೇ ಗೌತಮಿಯೂ ಶೋಕವನ್ನು ತೊರೆದಳು.

13001074a ಏತಚ್ಚೃತ್ವಾ ಶಮಂ ಗಚ್ಚ ಮಾ ಭೂಶ್ಚಿಂತಾಪರೋ ನೃಪ|

13001074c ಸ್ವಕರ್ಮಪ್ರತ್ಯಯಾಽಲ್ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ವಿದ್ಧಿ ಮನುಜರ್ಷಭ||

ನೃಪ! ಮನುಜರ್ಷಭ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಹೊಂದು. ಇನ್ನೂ

ಚಿಂತಾಪರನಾಗಬೇಡ. ಸ್ವಕರ್ಮದಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.

13001075a ನ ತು ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ ಪಾರ್ಥ ನಾಪಿ ದುರ್ಯೋಧನೇನ ವೈ|

13001075c ಕಾಲೇನ ತತ್ಕೃತಂ ವಿದ್ಧಿ ವಿಹತಾ ಯೇನ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಇದನ್ನು ನೀನಾಗಲೀ ದುರ್ಯೋಧನನಾಗಲೀ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈ ಪಾರ್ಥಿವರು ಅವರ ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಕಾಲದಿಂದಲೇ ಹತರಾದರೆಂದು ತಿಳಿ.”

13001076 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13001076a ಇತ್ಯೇತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಬಭೂವ ವಿಗತಜ್ವರಃ|

13001076c ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪಪ್ರಚ್ಛೇದಂ ಚ ಧರ್ಮವಿತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವಿಗತಜ್ವರನಾದನು. ಆ ಧರ್ಮವಿದುವು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಗೌತಮೀಲುಬ್ಧಕವ್ಯಾಲಮೃತ್ಯುಕಾಲಸಂವಾದೇ ಪ್ರಥಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೌತಮೀಲುಬ್ಧಕವ್ಯಾಲಮೃತ್ಯುಕಾಲಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಮೊದಲನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸುದರ್ಶನೋಪಾಖ್ಯಾನ

“ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆದ್ದವಯಾರು?”

ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಸುದರ್ಶನನ

ಉಪಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದುದು (1-65).

13002001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13002001a ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ|

13002001c ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಮಹದಾಖ್ಯಾನಮಿದಂ ಮತಿಮತಾಂ ವರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ!

ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ! ಮತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈ ಮಹಾ

ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

13002002a ಭೂಯಸ್ತು ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಂ ನೃಪ|

13002002c ಕಥ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾ ಕಿಂ ಚಿತ್ತನೈವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ನೃಪ! ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತ ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ

ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೇಳು.

13002003a ಕೇನ ಮೃತ್ಯುರ್ಗೃಹಸ್ಥೇನ ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ನಿರ್ಜಿತಃ|

13002003c ಇತ್ಯೇತತ್ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ತತ್ತ್ವೇನ ಮಮ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆದ್ದವರು

ಯಾರು? ಇದರ ಕುರಿತು ಸರ್ವ ತತ್ತ್ವ ವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13002004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13002004a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13002004c ಯಥಾ ಮೃತ್ಯುರ್ಗೃಹಸ್ಥೇನ ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ನಿರ್ಜಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ ಕುರಿತು ಈ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13002005a ಮನೋಃ ಪ್ರಜಾಪತೇ ರಾಜನ್ನಿಕ್ಷ್ವಾ ಕುರಭವತ್ಸುತಃ|

13002005c ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಶತಂ ಜಜ್ಞೇ ನೃಪತೇಃ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಃ||

ರಾಜನ್! ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮನುವಿಗೆ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವು ಸುತನಾದನು. ಆ ನೃಪತಿಗೆ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸ ನೂರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು.

13002006a ದಶಮಸ್ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತು ದಶಾಶ್ವೋ ನಾಮ ಭಾರತ|

13002006c ಮಾಹಿಷ್ಮತ್ಯಾಮಭೂದ್ರಾಜಾ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಭಾರತ! ಅವರಲ್ಲಿ ಹತ್ತನೆಯ ಪುತ್ರನು ದಶಾಶ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನು. ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮನು ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಗೆ ರಾಜನಾದನು.

13002007a ದಶಾಶ್ವಸ್ಯ ಸುತಸ್ತ್ವಾ ಸೀದ್ರಾಜಾ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಃ|

13002007c ಸತ್ಯೇ ತಪಸಿ ದಾನೇ ಚ ಯಸ್ಯ ನಿತ್ಯಂ ರತಂ ಮನಃ||

ದಶಾಶ್ವನ ಮಗನು ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜನಾಗಿದ್ದನು. ನಿತ್ಯವೂ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಸತ್ಯ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿತ್ತು.

13002008a ಮದಿರಾಶ್ವ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

13002008c ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ವೇದೇ ಚ ನಿರತೋ ಯೋಽಭವತ್ಸದಾ||

ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಮದಿರಾಶ್ವನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದ ಆ ಪೃಥಿವೀಪತಿಯು
ಸದಾ ಧನುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

13002009a ಮದಿರಾಶ್ವಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತು ದ್ಯುತಿಮಾನ್ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13002009c ಮಹಾಭಾಗೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹಾಸತ್ತ್ವೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮದಿರಾಶ್ವನ ಪುತ್ರನಾದರೋ ದ್ಯುತಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಾರ್ಥಿವನು.
ಅವನು ಮಹಾಭಾಗನೂ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಮಹಾಸತ್ತ್ವ ಯುತನೂ
ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.

13002010a ಪುತ್ರೋ ದ್ಯುತಿಮತಸ್ತ್ವಾ ಸೀತ್ಸುವೀರೋ ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13002010c ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೋಶವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ದೇವರಾಜ ಇವಾಪರಃ||

ದ್ಯುತಿಮತನಿಗೆ ಪಾರ್ಥಿವ ಸುವೀರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನಿದ್ದನು.
ಇನ್ನೊಬ್ಬ ದೇವರಾಜನಂತಿದ್ದ ಅವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ
ಕೋಶವಾನನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

13002011a ಸುವೀರಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರೋಽಭೂತ್ಸರ್ವಸಂಗ್ರಾಮದುರ್ಜಯಃ|

13002011c ದುರ್ಜಯೇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಃ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಃ||

ಸುವೀರನ ಪುತ್ರನು ಸರ್ವಸಂಗ್ರಾಮ ದುರ್ಜಯನಾದ
ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದನಾದ ದುರ್ಜಯ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ
ವಿಖ್ಯಾತನು.

13002012a ದುರ್ಜಯಸ್ಯೇಂದ್ರವಪುಷಃ ಪುತ್ರೋಽಗ್ನಿಸದೃಶದ್ಯುತಿಃ|

13002012c ದುರ್ಯೋಧನೋ ನಾಮ ಮಹಾನ್ರಾಜಾಸೀದ್ರಾಜಸತ್ತಮಃ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ದುರ್ಜಯನಿಗೆ ಇಂದ್ರನಂಥಹ ಶರೀರವಿದ್ದ
ಅಗ್ನಿಸದೃಶದ್ಯುತಿಯಾಗಿದ್ದ ದುರ್ಯೋಧನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಮಹಾರಾಜನು ಪುತ್ರನಾದನು.

13002013a ತಸ್ಯೇಂದ್ರಸಮವೀರ್ಯಸ್ಯ ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಃ|

13002013c ವಿಷಯಶ್ಚ ಪ್ರಭಾವಶ್ಚ ತುಲ್ಯಮೇವಾಭ್ಯವರ್ತತ||

ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಾಮದಿಂದ
ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದಿದ್ದ ಅವನ ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರಭಾವವು ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ
ಇದ್ದಿತ್ತು.

13002014a ರತ್ನೈರ್ಧನೈಶ್ಚ ಪಶುಭಿಃ ಸಸ್ಯೈಶ್ಚಾಪಿ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಃ|

13002014c ನಗರಂ ವಿಷಯಶ್ಚಾಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪೂರ್ಣಂ ತದಾಭವತ್||

ಅವನ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ನಗರಗಳು ನಾನಾವಿಧದ ರತ್ನ, ಧನ, ಪಶುಗಳು,
ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿದ್ದವು.

13002015a ನ ತಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಚಾಭೂತ್ಯ ಪಣೋ ನಾಪಿ ದುರ್ಗತಃ|

13002015c ವ್ಯಾಧಿತೋ ವಾ ಕೃಶೋ ವಾಪಿ ತಸ್ಮಿನ್ನಾಭೂನ್ನರಃ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನರನೂ ಕೃಪಣನಾಗಲೀ ದುರ್ಗತನಾಗಲೀ
ವ್ಯಾಧಿತನಾಗಲೀ ಕೃಶನಾಗಲೀ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ.

13002016a ಸುದಕ್ಷಿಣೋ ಮಧುರವಾಗನಸೂಯರ್ಚಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13002016c ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಚಾನೃಶಂಸಶ್ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋಽಥಾವಿಕರ್ತನಃ||

ದುರ್ಯೋಧನನು ಉದಾರನೂ, ಮಧುರಭಾಷಿಯೂ, ಅನಸೂಯನೂ,
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ, ಅಕ್ರೂರಿಯೂ, ವಿಕ್ರಾಂತನೂ

ಆಗಿದ್ದು ಅವನು ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13002017a ಯಜ್ಞಾ ವದಾನ್ಯೋ ಮೇಧಾವೀ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಃ|

13002017c ನ ಚಾವಮಂತಾ ದಾತಾ ಚ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಃ||

ಅವನು ಯಾಗಶೀಲನೂ, ಮೇಧಾವಿಯೂ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೂ,
ಸತ್ಯಸಂಗರನೂ, ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತನೂ ದಾನಶೀಲನೂ
ಆಗಿದ್ದು ಯಾರನ್ನೂ ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13002018a ತಂ ನರ್ಮದಾ ದೇವನದೀ ಪುಣ್ಯಾ ಶೀತಜಲಾ ಶಿವಾ|

13002018c ಚಕಮೇ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸ್ವೇನ ಭಾವೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ದೇವನದೀ ಪುಣ್ಯ ಶೀತಜಲಾ ಶಿವ ನರ್ಮದೆಯು ಆ
ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ತನ್ನ ಬಯಕೆಯಂತೆಯೇ ವಿವಾಹವಾದಳು.

13002019a ತಸ್ಯ ಜಜ್ಞೇ ತದಾ ನದ್ಯಾಂ ಕನ್ಯಾ ರಾಜೀವಲೋಚನಾ|

13002019c ನಾಮ್ನಾ ಸುದರ್ಶನಾ ರಾಜನ್ರೂಪೇಣ ಚ ಸುದರ್ಶನಾ||

ರಾಜನ್ ! ಅವನಿಗೆ ಆ ನದಿಯಲ್ಲಿ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುಂದರಳಾಗಿದ್ದ
ರಾಜೀವಲೋಚನೆ ಸುದರ್ಶನಾ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯು ಜನಿಸಿದಳು.

13002020a ತಾದ್ಯಗ್ರೂಪಾ ನ ನಾರೀಷು ಭೂತಪೂರ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13002020c ದುರ್ಯೋಧನಸುತಾ ಯಾದ್ಯಗಭವದ್ವರವರ್ಣಿನೀ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ದುರ್ಯೋಧನಸುತೆ ಆ ವರವರ್ಣಿನಿಯು ಎಷ್ಟು
ಸುಂದರಿಯಾಗಿದ್ದಳೆಂದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆ ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟೊಂದು
ರೂಪವತಿಯರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

13002021a ತಾಮಗ್ನಿಶ್ಚ ಕಮೇ ಸಾಕ್ಷಾದ್ರಾಜಕನ್ಯಾಂ ಸುದರ್ಶನಾಮ್|

13002021c ಭೂತ್ವಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ವರಯಾಮಾಸ ತಂ ನೃಪಮ್||

ರಾಜಕನ್ಯೆ ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾದ್ ಅಗ್ನಿಯೇ ಬಯಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಷಧರಿಸಿ ಸಾಕ್ಷಾದ್ ರಾಜನಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಕೊಡುವಂತೆ ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

13002022a ದರಿದ್ರಶ್ಚಾ ಸರ್ವಣಶ್ಚ ಮಮಾಯಮಿತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13002022c ನ ದಿತ್ಸತಿ ಸುತಾಂ ತಸ್ಮೈ ತಾಂ ವಿಪ್ರಾಯ ಸುದರ್ಶನಾಮ್||

“ಇವನು ದರಿದ್ರ ಮತ್ತು ನನ್ನ ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನಲ್ಲ!” ಎಂದು ಪಾರ್ಥಿವನು ತನ್ನ ಸುತೆ ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ಆ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

13002023a ತತೋಽಸ್ಯ ವಿತತೇ ಯಜ್ಞೇ ನಷ್ಟೋಽಭೂದ್ಧವ್ಯವಾಹನಃ|

13002023c ತತೋ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ವಾಕ್ಯಮಾಹರ್ತ್ವಿ ಜಸ್ತದಾ||

ಕುಪಿತನಾದ ಹವ್ಯವಾಹನನು ರಾಜನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿ ಹೋದನು. ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಋತ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

13002024a ದುಷ್ಕೃತಂ ಮಮ ಕಿಂ ನು ಸ್ಯಾದ್ಭವತಾಂ ವಾ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾಃ|

13002024c ಯೇನ ನಾಶಂ ಜಗಾಮಾಗ್ನಿಃ ಕೃತಂ ಕುಪುರುಷೇಷ್ವಿವ||

“ದ್ವಿಜರ್ಷ ಭರೇ! ನನ್ನಿಂದಾಗಲೀ ನಿಮ್ಮಿಂದಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ದುಷ್ಕೃತವು ನಡೆದುಹೋಗಿಲ್ಲ ತಾನೇ? ಕೆಟ್ಟಪುರುಷರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವು ಹಾಳಾಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಯಾವ ಕೃತ್ಯದಿಂದ ಈ ಅಗ್ನಿಯು ನಾಶವಾಗಿಹೋಯಿತು?

13002025a ನ ಹ್ಯಲ್ಪಂ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಂ ನೋಽಸ್ತಿ ಯೇನಾಗ್ನಿರ್ನಾಶಮಾಗತಃ|

13002025c ಭವತಾಂ ವಾಥ ವಾ ಮಹ್ಯಂ ತತ್ತ್ವೇನೈತದ್ವಿಮೃಶ್ಯತಾಮ್||

ಅಲ್ಪ ದುಷ್ಟ್ಯ ತ್ಯಕಾಗಿ ಈ ಅಗ್ನಿಯು ನಾಶಹೊಂದಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನಿಂದ
ಅಥವಾ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಏನಾದರೂ ದುಷ್ಟ್ಯಮವು ನಡೆದುಹೋಯಿತೇ
ಎಂದು ನೀವು ವಿಮರ್ಶಿಸಬೇಕು.”

13002026a ಏತದ್ರಾಜ್ಞೋ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಪ್ರಾಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13002026c ನಿಯತಾ ವಾಗ್ಯತಾಶ್ಚೈವ ಪಾವಕಂ ಶರಣಂ ಯಯುಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಪ್ರರು ನಿಯಮದಿಂದಲೂ
ಮಂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಪಾವಕನಿಗೆ ಶರಣು ಹೋದರು.

13002027a ತಾನ್ದರ್ಶ ಯಾಮಾಸ ತದಾ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

13002027c ಸ್ವಂ ರೂಪಂ ದೀಪ್ತಿಮತ್ಕೃತ್ವಾ ಶರದರ್ಕಸಮದ್ಯುತಿಃ||

ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನನು ತನ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಶರತ್ಕಾಲದ
ಸೂರ್ಯನಂತೆ ದೀಪ್ತವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಅವರಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

13002028a ತತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ತಾನಾಹ ದಹನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಾನ್|

13002028c ವರಯಾಮ್ಯಾತ್ಮನೋಽರ್ಥಾಯ ದುರ್ಯೋಧನಸುತಾಮಿತಿ||

ಮಹಾತ್ಮ ದಹನನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭರಿಗೆ “ದುರ್ಯೋಧನನ
ಸುತೆಯನ್ನು ನನಗಾಗಿ ನಾನು ವರಿಸಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದನು.

13002029a ತತಸ್ತೇ ಕಾಲ್ಯಮುತ್ಥಾಯ ತಸ್ಮೈ ರಾಜ್ಞೇ ನ್ಯವೇದಯನ್|

13002029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ಯದುಕ್ತಂ ಚಿತ್ರಭಾನುನಾ||

ಚಿತ್ರಭಾನುವು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.
ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಅವರು ಅದನ್ನು ರಾಜನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದರು.

13002030a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚನಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಮ್|

13002030c ಅವಾಪ್ಯ ಪರಮಂ ಹರ್ಷಂ ತಥೇತಿ ಪ್ರಾಹ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ರಾಜನು ಪರಮ
ಹರ್ಷವನ್ನು ತಾಳಿ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದನು.

13002031a ಪ್ರಾಯಾಚತ ನೃಪಃ ಶುಲ್ಕಂ ಭಗವಂತಂ ವಿಭಾವಸುಮ್|

13002031c ನಿತ್ಯಂ ಸಾಂನಿಧ್ಯಮಿಹ ತೇ ಚಿತ್ರಭಾನೋ ಭವೇದಿತಿ|

13002031e ತಮಾಹ ಭಗವಾನಗ್ನಿರೇವಮಸ್ವಿತಿ ಪಾರ್ಥಿವಮ್||

“ಚಿತ್ರಭಾನೋ! ನಿತ್ಯವೂ ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ಇರಲಿ!” ಎಂದು
ನೃಪನು ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ಭಗವಂತ ವಿಭಾವಸುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾಚಿಸಿದನು.
ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಯೂ ಕೂಡ ಪಾರ್ಥಿವನಿಗೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ”
ಎಂದನು.

13002032a ತತಃ ಸಾಂನಿಧ್ಯಮಧ್ಯಾಪಿ ಮಾಹಿಷ್ಮತ್ಯಾಂ ವಿಭಾವಸೋಃ|

13002032c ದೃಷ್ಟಂ ಹಿ ಸಹದೇವೇನ ದಿಶೋ ವಿಜಯತಾ ತದಾ||

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯನಾಗಿದ್ದ ವಿಭಾವಸುವನ್ನು ದಿಗ್ವಿಜಯದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಹದೇವನು ಕಂಡಿದ್ದನಷ್ಟೇ!

13002033a ತತಸ್ತಾಂ ಸಮಲಂಕೃತ್ಯ ಕನ್ಯಾಮಹತವಾಸಸಮ್|

13002033c ದದೌ ದುರ್ಯೋಧನೋ ರಾಜಾ ಪಾವಕಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಆಗ ರಾಜಾ ದುರ್ಯೋಧನನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮಹುಮೂಲ್ಯ

ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಮಲಂಕರಿಸಿ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾವಕನಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

13002034a ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಚಾಗ್ನಿಸ್ತಾಂ ರಾಜಪುತ್ರೀಂ ಸುದರ್ಶನಾಮ್||

13002034c ವಿಧಿನಾ ವೇದದೃಷ್ಟೇನ ವಸೋಧಾರಾಮಿವಾಧ್ವರೇ||

ಅಗ್ನಿಯು ರಾಜಪುತ್ರಿ ಸುದರ್ಶನೆಯನ್ನು ವೇದದೃಷ್ಟಿ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಅಧ್ವರದಲ್ಲಿ ವಸೋಧಾರೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

13002035a ತಸ್ಯಾ ರೂಪೇಣ ಶೀಲೇನ ಕುಲೇನ ವಪುಷಾ ಶ್ರಿಯಾ|

13002035c ಅಭವತ್ಪ್ರೀತಿಮಾನಗ್ನಿರ್ಗರ್ಭಂ ತಸ್ಯಾಂ ಸಮಾದಧೇ||

ಅವಳ ರೂಪ, ಶೀಲ, ಕುಲ ಮತ್ತು ಮುಖದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಮಾನನಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಅವಳಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವನ್ನಿರಿಸಿದನು.

13002036a ತಸ್ಯಾಂ ಸಮಭವತ್ಪುತ್ರೋ ನಾಮ್ನಾಗ್ನೇಯಃ ಸುದರ್ಶನಃ|

13002036c ಶಿಶುರೇವಾಧ್ಯಗಾತ್ಸರ್ವಂ ಸ ಚ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್||

ಅವಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಮಗ ಸುದರ್ಶನ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದನು. ಶಿಶುವಾಗಿದ್ದಾಗಲೇ ಅವನು ಸರ್ವ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮ⁵ವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದನು.

13002037a ಅಥೌಘವಾನ್ನಾಮ ನೃಪೋ ನೃಗಸ್ಯಾಸೀತ್ಪಿತಾಮಹಃ|

13002037c ತಸ್ಯಾಪ್ಯೋಘವತೀ ಕನ್ಯಾ ಪುತ್ರಶ್ಚಾಘರಥೋಽಭವತ್||

ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೃಗನ ಪಿತಾಮಹ ಓಘವಾನ್ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ರಾಜನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ಓಘವತೀ ಎಂಬ ಕನ್ಯೆಯೂ ಓಘರಥನೆಂಬ

⁵ ವೇದಗಳು.

ಪುತ್ರನೂ ಆದರು.

13002038a ತಾಮೋಘವಾನ್ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಸ್ವಯಮೋಘವತೀಂ ಸುತಾಮ್|

13002038c ಸುದರ್ಶನಾಯ ವಿದುಷೇ ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ದೇವರೂಪಿಣೀಮ್||

ಸ್ವಯಂ ಓಘವಾನನು ತನ್ನ ಸುತೆ ದೇವರೂಪಿಣೀ ಓಘವತಿಯನ್ನು
ಸುದರ್ಶನನಿಗೆ ಪತ್ನಿಯನ್ನಾಗಿ ನೀಡಿದನು.

13002039a ಸ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮರತಸ್ತಯಾ ಸಹ ಸುದರ್ಶನಃ|

13002039c ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇಽವಸದ್ರಾಜನ್ನೋಘವತ್ಯಾ ಸಮನ್ವಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಓಘವತಿಯನ್ನು ಕೂಡಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮನಿರತನಾದ
ಸುದರ್ಶನನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13002040a ಗೃಹಸ್ಥಶ್ಚಾವಜೇಷ್ಯಾಮಿ ಮೃತ್ಯುಮಿತ್ಯೇವ ಸ ಪ್ರಭೋ|

13002040c ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಮಕರೋದ್ಧೀಮಾನ್ದೀಪ್ತತೇಜಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಪ್ರಭೋ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು
ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಆ ಧೀಮಾನ್ ದೀಪ್ತತೇಜಸ್ವಿಯು
ಮಾಡಿದ್ದನು.

13002041a ತಾಮಥೌಘವತೀಂ ರಾಜನ್ ಪಾವಕಸುತೋಽಬ್ರವೀತ್|

13002041c ಅತಿಥೇಃ ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ತೇ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ರಾಜನ್! ಆ ಪಾವಕಸುತನು ಓಘವತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ
ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗುವಂಥಹುದನ್ನು ಎಂದೂ ನೀನು ಮಾಡಬಾರದು.

13002042a ಯೇನ ಯೇನ ಚ ತುಷ್ಯೇತ ನಿತ್ಯಮೇವ ತ್ವಯಾತಿಥಿಃ|

13002042c ಅಪ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪ್ರದಾನೇನ ನ ತೇ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ||

ಅತಿಥಿಯು ಯಾವುದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ
ಅವನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿ
ಬಂದರೂ ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬಾರದು.

13002043a ಏತದ್ವೈತಂ ಮಮ ಸದಾ ಹೃದಿ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ|

13002043c ಗೃಹಸ್ಥಾನಾಂ ಹಿ ಸುಶ್ರೋಣಿ ನಾತಿಥೇರ್ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮಾ||

ಈ ಪ್ರತವು ಸದಾ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ
ಅತಿಥಿಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನವನು.

13002044a ಪ್ರಮಾಣಂ ಯದಿ ವಾಮೋರು ವಚಸ್ತೇ ಮಮ ಶೋಭನೇ|

13002044c ಇದಂ ವಚನಮವ್ಯಗ್ರಾ ಹೃದಿ ತ್ವಂ ಧಾರಯೇಃ ಸದಾ||

ವಾಮೋರು! ಶೋಭನೇ! ನನ್ನ ಮಾತು ನಿನಗೆ
ಪ್ರಮಾಣಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದರೆ ಈ ಮಾತನ್ನು ಅನನ್ಯ ಮನಸ್ಕಳಾಗಿ ಸದಾ
ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರು.

13002045a ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೇ ಮಯಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತಥಾ ಸಂನಿಹಿತೇಽನಘೇ|

13002045c ನಾತಿಥಿಸ್ತೇಽವಮಂತವ್ಯಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಯದ್ಯಹಂ ತವ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಅನಘೇ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು

ಪ್ರಾಮಾಣಭೂತನೆಂದೆನಿಸಿದರೆ ನಾನು ಹೊರಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ನಿನ್ನ
ಜೊತೆಯೇ ಇರಲಿ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ನೀನು ಅಪಮಾನಿಸಬಾರದು.”

13002046a ತಮಬ್ರವೀದೋಘವತೀ ಯತಾ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

13002046c ನ ಮೇ ತ್ವದ್ವಚನಾತ್ಕಿಂ ಚಿದಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಓಘವತಿಯು ತನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಕೈಜೋಡಿಸಿ “ಎಂದೂ ನಾನು ನಿನ್ನ

ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

13002047a ಜಿಗೀಷಮಾಣಂ ತು ಗೃಹೇ ತದಾ ಮೃತ್ಯುಃ ಸುದರ್ಶನಮ್|

13002047c ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಗಮದ್ರಾಜನ್ರಂಧ್ರಾನ್ವೇಷೀ ತದಾ ಸದಾ||

ಸುದರ್ಶನನ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಮೃತ್ಯುವು ಸದಾ ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ಇದ್ದು ಅವನಲ್ಲುಂಟಾಗಬಹುದಾದ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನೇ ಹುಡುಕುತ್ತಿದ್ದನು.

13002048a ಇಧ್ಮಾರ್ಥಂ ತು ಗತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗ್ನಿಷುತ್ರೇ ಸುದರ್ಶನೇ|

13002048c ಅತಿಥಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತಾಮಾಹೌಘವತೀಂ ತದಾ||

ಅಗ್ನಿಷುತ್ರ ಸುದರ್ಶನನು ಸಮಿತ್ತಿಗಾಗಿ ಹೋಗಿರಲು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಅತಿಥಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನು ಓಘವತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದನು:

13002049a ಆತಿಥ್ಯಂ ದತ್ತಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಯಾದ್ಯ ವರವರ್ಣಿನಿ|

13002049c ಪ್ರಮಾಣಂ ಯದಿ ಧರ್ಮಸ್ತೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಸಂಮತಃ||

“ವರವರ್ಣಿನಿ! ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸಮ್ಮತ ಧರ್ಮವು ನಿನಗೆ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನಿಂದ ಇಂದು ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13002050a ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ರಾಜಪುತ್ರೀ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

13002050c ವಿಧಿನಾ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ವೇದೋಕ್ತೇನ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ವಿಪ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಯಶಸ್ವಿನೀ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಿಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸಿದಳು.

13002051a ಆಸನಂ ಚೈವ ಪಾದ್ಯಂ ಚ ತಸ್ಮೈ ದತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತಯೇ|

13002051c ಪ್ರೋವಾಚೌಘವತೀ ವಿಪ್ರಂ ಕೇನಾರ್ಥಃ ಕಿಂ ದದಾಮಿ ತೇ||

ದ್ವಿಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಆಸನ, ಪಾದ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ಓಘವತಿಯು ವಿಪ್ರನಿಗೆ
“ನಿನಗೆ ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದಳು.

13002052a ತಾಮಬ್ರವೀತ್ತತೋ ವಿಪ್ರೋ ರಾಜಪುತ್ರೀಂ ಸುದರ್ಶನಾಮ್|

13002052c ತ್ವಯಾ ಮಮಾರ್ಥಃ ಕಲ್ಯಾಣಿ ನಿರ್ವಿಶಂಕೇ ತದಾಚರ||

ಆ ರಾಜಪುತ್ರಿ ಸುಂದರಿಗೆ ವಿಪ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಲ್ಯಾಣೀ! ನೀನು
ನನಗಾಗಿ ನಿರ್ವಿಶಂಕಳಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡು.

13002053a ಯದಿ ಪ್ರಮಾಣಂ ಧರ್ಮಸ್ತೇ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಸಂಮತಃ|

13002053c ಪ್ರದಾನೇನಾತ್ಮನೋ ರಾಜ್ಞಿ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಮೇ ಪ್ರಿಯಮ್||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಸಮ್ಮತ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮಾಣವು
ನಿನ್ನಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನು ನನಗೆ ಕೊಡು. ರಾಜ್ಞಿ! ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸು!”

13002054a ತಥಾ ಸಂಚಂದ್ಯಮಾನೋಽನ್ವೈರೀಪ್ಸಿತೈರ್ನೃಪಕನ್ಯಯಾ|

13002054c ನಾನ್ಯಮಾತ್ಮಪ್ರದಾನಾತ್ಸ ತಸ್ಯಾ ವವ್ರೇ ವರಂ ದ್ವಿಜಃ||

ಆ ನೃಪಕನ್ಯೆಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಇಚ್ಛಿಸು ಎಂದು ಎಷ್ಟೇ
ಕೇಳಿಕೊಂಡರೂ ಆತ್ಮಪ್ರದಾನವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವುದನ್ನೂ ಅವಳಿಂದ
ಆ ದ್ವಿಜನು ಕೇಳಲಿಲ್ಲ.

13002055a ಸಾ ತು ರಾಜಸುತಾ ಸ್ಮೃತ್ವಾ ಭರ್ತುರ್ವಚನಮಾದಿತಃ|

13002055c ತಥೇತಿ ಲಜ್ಜಮಾನಾ ಸಾ ತಮುವಾಚ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಮ್||

ಆ ರಾಜಸುತೆಯಾದರೋ ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದ ಪತಿಯ ವಚನವನ್ನು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ಲಜ್ಜಿತಳಾಗಿ ದ್ವಿಜರ್ಷಭನಿಗೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!”
ಎಂದಳು.

13002056a ತತೋ ರಹಃ ಸ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಃ ಸಾ ಚೈವೋಪವಿವೇಶ ಹ|

13002056c ಸಂಸ್ಮೃತ್ಯ ಭರ್ತುರ್ವಚನಂ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಪತಿಯ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಅವಳು
ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಳು. ಆಗ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಅವಳೊಡನೆ
ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13002057a ಅಥೇಧ್ಮಾನ್ಸಮುಪಾದಾಯ ಸ ಪಾವಕಿರುಪಾಗಮತ್|

13002057c ಮೃತ್ಯುನಾ ರೌದ್ರಭಾವೇನ ನಿತ್ಯಂ ಬಂಧುರಿವಾನ್ವಿತಃ||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು ಪಾವಕಿಯು ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.
ನಿತ್ಯದಂತೆ ರೌದ್ರಭಾವದ ಮೃತ್ಯುವು ಅವನ ಬಂಧುವಿನಂತೆ
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದನು.

13002058a ತತಸ್ತ್ವಾಶ್ರಮಮಾಗಮ್ಯ ಸ ಪಾವಕಸುತಸ್ತದಾ|

13002058c ತಾಮಾಜುಹಾವೌಘವತೀಂ ಕ್ವಾಸಿ ಯಾತೇತಿ ಚಾಸಕೃತ್||

ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪಾವಕಸುತನು “ಓಘವತೀ! ಎಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ?” ಎಂದು
ಕೂಗಿ ಕರೆದನು.

13002059a ತಸ್ಮೈ ಪ್ರತಿವಚಃ ಸಾ ತು ಭರ್ತೇ ನ ಪ್ರದದೌ ತದಾ|

13002059c ಕರಾಭ್ಯಾಂ ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರ್ತೃವ್ರತಾ ಸತೀ||

ಆಗ ಆ ವಿಪ್ರನ ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟ ಪತಿವ್ರತೆ ಸತಿಯು ಪತಿಗೆ

ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

13002060a ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಾಸ್ತ್ರಿತಿ ಮನ್ವಾನಾ ಲಜ್ಜಿತಾ ಭರ್ತುರೇವ ಚ|

13002060c ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತಾಭವತ್ಸಾಧ್ವೀ ನ ಚೋವಾಚಾಥ ಕಿಂ ಚನ||

ತಾನು ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಳಾಗಿಬಿಟ್ಟೆ ಎಂದು ಲಜ್ಜಿತಳಾದ ಆ ಸಾಧ್ವಿಯು
ಸುಮ್ಮನಾಗಿದ್ದು ಪತಿಗೆ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

13002061a ಅಥ ತಾಂ ಪುನರೇವೇದಂ ಪ್ರೋವಾಚ ಸ ಸುದರ್ಶನಃ|

13002061c ಕ್ವ ಸಾ ಸಾಧ್ವೀ ಕ್ವ ಸಾ ಯಾತಾ ಗರೀಯಃ ಕಿಮತೋ ಮಮ||

ಆಗ ಸುದರ್ಶನನು ಪುನಃ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು: “ಸಾಧ್ವೀ!
ಎಲ್ಲಿರುವೆ? ನನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದು ಏನಿದೆ?”

13002062a ಪತಿವ್ರತಾ ಸತ್ಯಶೀಲಾ ನಿತ್ಯಂ ಚೈವಾರ್ಜವೇ ರತಾ|

13002062c ಕಥಂ ನ ಪ್ರತ್ಯುದೇತ್ಯದ್ಯ ಸ್ಮ ಯಮಾನಾ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತಳಾಗಿರುವ ಪತಿವ್ರತೆ
ಸತ್ಯಶೀಲೆಯು ಇಂದು ಹೇಗೆ ನಗುತ್ತಾ ನನ್ನನ್ನು ಎದಿರುಗೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ?”

13002063a ಉಟಜಸ್ಥಸ್ತು ತಂ ವಿಪ್ರಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸುದರ್ಶನಮ್|

13002063c ಅತಿಥಿಂ ವಿದ್ಧಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪಾವಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚ ಮಾಮ್||

ಒಳಗಿದ್ದ ವಿಪ್ರನು ಸುದರ್ಶನನಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರಿಸಿದನು: “ಪಾವಕೇ! ನಾನು
ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಿರುವ ಅತಿಥಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ತಿಳಿ.

13002064a ಅನಯಾ ಚಂದ್ಯಮಾನೋಽಹಂ ಭಾರ್ಯಯಾ ತವ ಸತ್ತಮ|

13002064c ತೈಸ್ತೈರತಿಥಿಸತ್ಕಾರೈರಾರ್ಜವೇಽಸ್ಯಾ ದೃಢಂ ಮನಃ||

ಸತ್ತಮ ! ಈ ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯು ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರದ ಮೂಲಕ ನನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು. ಅಗ ದೃಢ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಇವಳನ್ನೇ ವರಿಸಿದೆ.

13002065a ಅನೇನ ವಿಧಿನಾ ಸೇಯಂ ಮಾಮರ್ಚತಿ ಶುಭಾನನಾ|

13002065c ಅನುರೂಪಂ ಯದತ್ರಾದ್ಯ ತದ್ಭವಾನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಈ ಶುಭಾನನೆಯು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನನ್ನೊಡನಿದ್ದಾಳೆ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿ ಕಂಡದ್ದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದು.”

13002066a ಕೂಟಮುದ್ಗರಹಸ್ತಸ್ತು ಮೃತ್ಯುಸ್ತಂ ವೈ ಸಮನ್ವಯಾತ್|

13002066c ಹೀನಪ್ರತಿಜ್ಞಮತ್ಯೈನಂ ವಧಿಷ್ಯಾಮೀತಿ ಚಿಂತಯನ್||

“ಈಗ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಹೀನನಾಗುವ ಇವನನ್ನು ವಧಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ಮೃತ್ಯುವು ಲೋಹದ ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು.

13002067a ಸುದರ್ಶನಸ್ತು ಮನಸಾ ಕರ್ಮಣಾ ಚಕ್ಷುಷಾ ಗಿರಾ|

13002067c ತ್ಯಕ್ತೇಷ್ಯ ಸ್ತುಕ್ತಮನ್ಯುಶ್ಚ ಸ್ಮಯಮಾನೋಽಬ್ರವೀದಿದಮ್||

ಸುದರ್ಶನನಾದರೋ ಮನಸ್ಸು-ಕರ್ಮ-ಕಣ್ಣು ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಂದ ಈಷ್ಯೆ-ಕೋಪಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಮುಗುಳ್ಳಗುತ್ತಾ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13002068a ಸುರತಂ ತೇಽಸ್ತು ವಿಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ ಪ್ರೀತಿರ್ಹಿ ಪರಮಾ ಮಮ|

13002068c ಗೃಹಸ್ಥಸ್ಯ ಹಿ ಧರ್ಮೋಽಗ್ರ್ಯಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾತಿಥಿಪೂಜನಮ್||

“ವಿಪ್ರಾಗ್ರ್ಯ ! ನಿನ್ನ ಸುರತೇಚ್ಛೆಯು ಪೂರ್ಣವಾಗಲಿ. ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಪರಮ ಸಂತೋಷವೇ ಆಗಿದೆ. ಆಗಮಿಸಿದ ಅತಿಥಿಯ ಪೂಜೆಯೇ

ಗೃಹಸ್ಥನ ಅಗ್ರ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ.

13002069a ಅತಿಥಿಃ ಪೂಜಿತೋ ಯಸ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥಸ್ಯ ತು ಗಚ್ಚತಿ|

13002069c ನಾನ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪರೋ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಪ್ರಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಯಾರ ಮನೆಯಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಅತಿಥಿಯು ಹೋಗುವನೋ ಅವನ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧರ್ಮವು ಬೇರೆಯಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13002070a ಪ್ರಾಣಾ ಹಿ ಮಮ ದಾರಾಶ್ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ವಿದ್ಯತೇ ವಸು|

13002070c ಅತಿಥಿಭ್ಯೋ ಮಯಾ ದೇಯಮಿತಿ ಮೇ ವ್ರತಮಾಹಿತಮ್||

ನನ್ನ ಪ್ರಾಣ, ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಿಂದು-ಮುಂದು ನೋಡದೇ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕೆಂಬುದು ನನ್ನ ವ್ರತವಾಗಿದೆ.

13002071a ನಿಃಸಂದಿಗ್ಧಂ ಮಯಾ ವಾಕ್ಯಮೇತತ್ತೇ ಸಮುದಾಹೃತಮ್|

13002071c ತೇನಾಹಂ ವಿಪ್ರ ಸತ್ಯೇನ ಸ್ವಯಮಾತ್ಮಾನಮಾಲಭೇ||

ನಿನಗೆ ಹೇಳಿರುವ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ನಾನು ಸಂದಿಗ್ಧತೆಯಲ್ಲದೇ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ವಿಪ್ರ! ಸ್ವಯಂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13002072a ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಾಕಾಶಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ಪಂಚಮಮ್|

13002072c ಬುದ್ಧಿರಾತ್ಮಾ ಮನಃ ಕಾಲೋ ದಿಶಶ್ಚೈವ ಗುಣಾ ದಶ||

13002073a ನಿತ್ಯಮೇತೇ ಹಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ದೇಹಿನಾಂ ದೇಹಸಂಶ್ರಿತಾಃ|

13002073c ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚಾಪಿ ಕರ್ಮ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ||

ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪೃಥ್ವಿ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಆಪ, ಮತ್ತು

ಐದನೆಯದಾದ ಜ್ಯೋತಿ, ಬುದ್ಧಿ, ಆತ್ಮ, ಮನಸ್ಸು, ಕಾಲ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳು - ಈ ಹತ್ತು ಗುಣಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅವುಗಳು ಮಾಡುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಅಥವಾ ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಇರುತ್ತವೆ.

13002074a ಯಥೈಷಾ ನಾನೃತಾ ವಾಣೀ ಮಯಾದ್ಯ ಸಮುದಾಹೃತಾ|
13002074c ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಮಾಂ ದೇವಾಃ ಪಾಲಯಂತು ದಹಂತು ವಾ||

ಇಂದು ನಾನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಆಡಿದ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ದೇವತೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಲಿ ಅಥವಾ ಸುಳ್ಳಾಗಿದ್ದರೆ ದಹಿಸಲಿ.”

13002075a ತತೋ ನಾದಃ ಸಮಭವದ್ವಿಕ್ಷು ಸರ್ವಾಸು ಭಾರತ|
13002075c ಅಸಕೃತ್ಸತ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ನೈತನ್ಮಿಥ್ಯೇತಿ ಸರ್ವಶಃ||

ಭಾರತ! ಆಗ “ಇವನು ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸುಳ್ಳಿಲ್ಲ!” ಎಂದು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಹಲವಾರು ನಾದಗಳು ಕೇಳಿಬಂದವು.

13002076a ಉಟಜಾತ್ತು ತತಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಸ ವೈ ದ್ವಿಜಃ|
13002076c ವಪುಷಾ ಖಿಂ ಚ ಭೂಮಿಂ ಚ ವ್ಯಾಪ್ಯ ವಾಯುರಿವೋದ್ಯತಃ||
13002077a ಸ್ವರೇಣ ವಿಪ್ರಃ ಶೈಕ್ಷೇಣ ತ್ರೀಽಲ್ಲೋಕಾನನುನಾದಯನ್|
13002077c ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಪೂರ್ವಮಾಮಂತ್ರೈ ನಾಮತಃ||

ಆಗ ಒಳಗಿದ್ದ ಆ ದ್ವಿಜನು ಹೊರಬಂದನು. ವಾಯುವಿನಂತೆಯೇ ಅವನು ತನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ ಭೂಮ್ಯಾಕಾಶಗಳೆರಡನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿದ್ದನು. ಆ ವಿಪ್ರನು ಶಿಕ್ಷಾಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮೊಳಗಿಸುತ್ತಾ ಮೊದಲು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸುದರ್ಶನನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ ಸಂಬೋಧಿಸಿ

ಹೇಳಿದನು:

13002078a ಧರ್ಮೋಽಹಮಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಜಿಜ್ಞಾಸಾರ್ಥಂ ತವಾನಘ|

13002078c ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸತ್ಯಂ ಚ ತೇ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಮೇ ಪರಮಾ ತ್ವಯಿ||

“ಅನಘ! ನಾನು ಧರ್ಮ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ನಿನ್ನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನ ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

13002079a ವಿಜಿತಶ್ಚ ತ್ವಯಾ ಮೃತ್ಯುರ್ಯೋಽಯಂ ತ್ವಾಮನುಗಚ್ಚತಿ|

13002079c ರಂಧ್ರಾನ್ವೇಷೀ ತವ ಸದಾ ತ್ವಯಾ ಧೃತ್ಯಾ ವಶೀಕೃತಃ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ನಿನ್ನ ಹಿಂದೆಯೇ ಬರುತ್ತಿರುವ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ನೀನು ಜಯಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವನನ್ನು ನೀನು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ.

13002080a ನ ಚಾಸ್ತಿ ಶಕ್ತಿಶ್ಚೈಲೋಕ್ಯೇ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತುರುಷೋತ್ತಮ|

13002080c ಪತಿವ್ರತಾಮಿಮಾಂ ಸಾಧ್ವೀಂ ತವೋದ್ವೀಕ್ಷಿತುಮಪ್ಯುತ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೇ ಆಗಲೀ ಪತಿವ್ರತೆಯಾಗಿರುವ ಈ ಸಾಧ್ವಿಯನ್ನು ಕಣ್ಣೆತ್ತಿ ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.

13002081a ರಕ್ಷಿತಾ ತ್ವದ್ಗುಣೈರೇಷಾ ಪತಿವ್ರತಗುಣೈಸ್ತಥಾ|

13002081c ಅಧೃಷ್ಯಾ ಯದಿಯಂ ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾ ತನ್ನಾನ್ಯಥಾ ಭವೇತ್||

ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪತಿವ್ರತಗುಣಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿತಳಾದ ಇವಳು ಏನನ್ನೇ ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಸತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯಥಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

13002082a ಏಷಾ ಹಿ ತಪಸಾ ಸ್ವೇನ ಸಂಯುಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೀ|

13002082c ಪಾವನಾರ್ಥಂ ಚ ಲೋಕಸ್ಯ ಸರಿಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಾ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ತನ್ನದೇ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂಯುಕ್ತಳಾಗಿರುವ ಈ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯು ಲೋಕವನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನದಿಯಾಗುವಳು.

13002083a ಅರ್ಧೇನೌಘವತೀ ನಾಮ ತ್ವಾಮರ್ಧೇನಾನುಯಾಸ್ಯತಿ|

13002083c ಶರೀರೇಣ ಮಹಾಭಾಗಾ ಯೋಗೋ ಹ್ಯಸ್ಯಾ ವಶೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಅರ್ಧ ಶರೀರದಿಂದ ಇವಳು ಓಘವತೀ ಎಂಬ ನದಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧದಿಂದ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಾಳೆ. ಯೋಗವು ಈ ಮಹಾಭಾಗೆಯ ವಶದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

13002084a ಅನಯಾ ಸಹ ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಗಂತಾಸಿ ತಪಸಾರ್ಜಿತಾನ್|

13002084c ಯತ್ರ ನಾವೃತ್ತಿಮಭ್ಯೇತಿ ಶಾಶ್ವತಾಂಸ್ತಾನನಾತನಾನ್||

ಇವಳೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಕೂಡ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಹಿಂದುರುಗಬೇಕಾಗದ ಶಾಶ್ವತ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.

13002085a ಅನೇನ ಚೈವ ದೇಹೇನ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ವ ಮಭಿಪತ್ಸ್ಯ ಸೇ|

13002085c ನಿರ್ಜಿತಶ್ಚ ತ್ವಯಾ ಮೃತ್ಯುರೈಶ್ವರ್ಯಂ ಚ ತವೋತ್ತಮಮ್||

ನಿನ್ನ ಈ ದೇಹದಿಂದಲೇ ನೀನು ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಉತ್ತಮ ಐಶ್ವರ್ಯವು ನಿನ್ನದಾಗುತ್ತದೆ.

13002086a ಪಂಚ ಭೂತಾನ್ಯತಿಕ್ರಾಂತಃ ಸ್ವವೀರ್ಯಾಚ್ಚ ಮನೋಭವಃ|

13002086c ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮೇಣಾನೇನ ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಚ ತೇ ಜಿತೌ||

ನೀನು ನಿನ್ನ ವೀರ್ಯಾತಿಶಯದಿಂದ ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ
ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಲೂ ಸಮರ್ಥನಾಗುವೆ. ಈ
ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದಿಂದ ನೀನು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದ್ದೀಯೆ.

13002087a ಸ್ನೇಹೋ ರಾಗಶ್ಚ ತಂದ್ರೀ ಚ ಮೋಹೋ ದ್ರೋಹಶ್ಚ ಕೇವಲಃ|

13002087c ತವ ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ರಾಜನ್ರಾಜಪುತ್ರಾ ವಿನಿರ್ಜಿತಾಃ||

ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಈ ರಾಜಪುತ್ರಿಯು ಸ್ನೇಹ,
ಅನುರಾಗ, ಆಲಸ್ಯ, ಮೋಹ ಮತ್ತು ದ್ರೋಹ ಇವೇ
ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿದ್ದಾಳೆ.”

13002088 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ

13002088a ಶುಕ್ಲಾನಾಂ ತು ಸಹಸ್ರೇಣ ವಾಜಿನಾಂ ರಥಮುತ್ತಮಮ್|

13002088c ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಭಗವಾನ್ವ್ಯವಸಾಯೋ ಜಗಾಮ ತಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಭಗವಾನನು ಸಹಸ್ರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಿದ್ದ ಉತ್ತಮ ರಥದಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು.

13002089a ಮೃತ್ಯುರಾತ್ಮಾ ಚ ಲೋಕಾಶ್ಚ ಜಿತಾ ಭೂತಾನಿ ಪಂಚ ಚ|

13002089c ಬುದ್ಧಿಃ ಕಾಲೋ ಮನೋ ವ್ಯೋಮ ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ತಥೈವ ಚ||

ಹೀಗೆ ಸುದರ್ಶನನು ಮೃತ್ಯು, ಆತ್ಮ, ಲೋಕಗಳು, ಪಂಚಭೂತಗಳು,
ಬುದ್ಧಿ, ಕಾಲ, ಮನಸ್ಸು, ಆಕಾಶ, ಮತ್ತು ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳನ್ನೂ
ಗೆದ್ದನು.

13002090a ತಸ್ಮಾ ದ್ಧೃಹಾಶ್ರಮಸ್ಥಸ್ಯ ನಾನ್ಯದ್ವೈವತಮಸ್ತಿ ವೈ|

13002090c ಋತೇತಿಥಿಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಮನಸೈತದ್ವಿಚಾರಯ||

ನರವ್ಯಾಪ್ತ! ಆದುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥಶ್ರಮಸ್ಥನಿಗೆ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಬೇರೆ ಯಾವ ದೈವವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದರ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ವಿಚಾರಿಸಬೇಡ.

13002091a ಅತಿಥಿಃ ಪೂಜಿತೋ ಯಸ್ಯ ಧ್ಯಾಯತೇ ಮನಸಾ ಶುಭಮ್|

13002091c ನ ತತ್ತ್ವತುಶತೇನಾಪಿ ತುಲ್ಯಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶುಭವನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ ಮಾಡಿದ ಅತಿಥಿಪೂಜನೆಗೆ
ನೂರು ಕೃತುಗಳೂ ಸಮವಲ್ಲ ಎಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13002092a ಪಾತ್ರಂ ತ್ವತಿಥಿಮಾಸಾದ್ಯ ಶೀಲಾಧ್ಯಂ ಯೋ ನ ಪೂಜಯೇತ್|

13002092c ಸ ದತ್ತ್ವಾ ಸುಕೃತಂ ತಸ್ಯ ಕ್ಷಪಯೇತ ಹ್ಯನರ್ಚಿತಃ||

ಗೃಹಸ್ಥನು ಸುಪಾತ್ರನೂ ಶೀಲವಂತನೂ ಆದ ಅತಿಥಿಯು ಬಂದಾಗ
ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರೆ ಆ ಅತಿಥಿಯು ತಾನು ಮಾಡಿದ
ಪಾಪಗಳನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ಗೃಹಸ್ಥನ ಪುಣ್ಯಗಳನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13002093a ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ಪುತ್ರ ಮಯಾಖ್ಯಾನಮನುತ್ತಮಮ್|

13002093c ಯಥಾ ಹಿ ವಿಜಿತೋ ಮೃತ್ಯುರ್ಗೃಹಸ್ಥೇನ ಪುರಾಭವತ್||

ಪುತ್ರ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಹಿಂದೆ ನಡೆದಂತೆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಗೆದ್ದ
ಈ ಅನುತ್ತಮ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13002094a ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಮಿದಮಾಖ್ಯಾನಮುತ್ತಮಮ್|

13002094c ಬುಭೂಷತಾಭಿಮಂತವ್ಯಂ ಸರ್ವದುಶ್ಚ ರಿತಾಪಹಮ್||

ಈ ಉತ್ತಮ ಆಖ್ಯಾನವು ಧನ, ಯಶಸ್ಸು, ಆಯುಷ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

ಸಕಲ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಏಳೆಯನ್ನು
ಬಯಸುವವನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

13002095a ಯ ಇದಂ ಕಥಯೇದ್ವಿದ್ವಾನಹನ್ಯಹನಿ ಭಾರತ|

13002095c ಸುದರ್ಶನಸ್ಯ ಚರಿತಂ ಪುಣ್ಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಭಾರತ ! ಸುದರ್ಶನನ ಈ ಚರಿತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಹೇಳುವ
ವಿದ್ವಾನನು ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಸುದರ್ಶನೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುದರ್ಶನೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಎರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಪಾಽಖ್ಯಾನ

ಬೇರೆ ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸದೆಯೇ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (1-
19).

13003001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13003001a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಯದಿ ದುಷ್ಟಾಪಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಣೈರ್ನರಾಧಿಪ|

13003001c ಕಥಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಮಹಾರಾಜ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

13003002a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ಯಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ನರರ್ಷಭ|

13003002c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ! ಮಹಾರಾಜ! ಒಂದುವೇಳೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ-ಶೂದ್ರ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವಾದರೆ ಮಹಾತ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು? ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್! ನರರ್ಷಭ! ಪಿತಾಮಹ! ಅದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

13003003a ತೇನ ಹ್ಯಮಿತವೀರ್ಯೇಣ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13003003c ಹತಂ ಪುತ್ರಶತಂ ಸದ್ಯಸ್ತಪಸಾ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ||

ಅವನ ಅಮಿತ ವೀರ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ ಮಹಾತ್ಮ ತಪೋನಿರತ ವಸಿಷ್ಠನ ನೂರು ಪುತ್ರರು ಹತರಾದರು!

13003004a ಯಾತುಧಾನಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತಿಗ್ಮತೇಜಸಃ|

13003004c ಮನ್ಯುನಾವಿಷ್ಟದೇಹೇನ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಕಾಲಾಂತಕೋಪಮಾಃ||

ಕೋಪದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟನಾದ ಆ ತಿಗ್ಮತೇಜಸ್ವಿಯು ಕಾಲಾಂತಕರಂತಿರುವ ಅನೇಕ ಯಾತುಧಾನ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13003005a ಮಹಾನ್ಕುಶಿಕವಂಶಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಶತಸಂಕುಲಃ|

13003005c ಸ್ಥಾಪಿತೋ ನರಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಸ್ತುತಃ||

ಅವನು ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸ್ತುತಿಸುವ ನೂರಾರು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಾದ ಮಹಾನ್ ಕುಶಿಕವಂಶವನ್ನು ನರಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನು.

13003006a ಋಚೀಕಸ್ಯಾತ್ಮ ಜಶ್ಚೈವ ಶುನಃಶೇಷೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

13003006c ವಿಮೋಕ್ಷಿತೋ ಮಹಾಸತ್ರಾತ್ಪಶುತಾಮಭ್ಯುಪಾಗತಃ||

ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಮಹಾಸತ್ರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಪಶುವಾಗಿ ತಂದಿದ್ದ ಋಚೀಕನ ಮಗ ಶುನಃಶೇಷನನ್ನು ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸಿದನು.

13003007a ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರಕೃತೌ ದೇವಾಂಸ್ತೋಷಯಿತ್ವಾತ್ಮತೇಜಸಾ|

13003007c ಪುತ್ರತಾಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನ ಕೃತುವಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಆತ್ಮತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಧೀಮತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಶುನಃಶೇಷನನ್ನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

13003008a ನಾಭಿವಾದಯತೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ದೇವರಾತಂ ನರಾಧಿಪ|

13003008c ಪುತ್ರಾಃ ಪಂಚಶತಾಶ್ಚಾಪಿ ಶಪ್ತಾಃ ಶ್ವಪಚತಾಂ ಗತಾಃ||

ನರಾಧಿಪ! ದೇವರಾತನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದ ಶುನಃಶೇಷನನ್ನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನೆಂದು ಅವನ ಐವತ್ತು ಪುತ್ರರು ನಮಸ್ಕರಿಸದೇ ಇರಲು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಶಾಪದಿಂದ ಅವರು ಚಾಂಡಾಲತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

13003009a ತ್ರಿಶಂಕುರ್ಬಂಧುಸಂತ್ಯಕ್ತ ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಃ ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕಮ್|

13003009c ಅವಾಕ್ಯಿರಾ ದಿವಂ ನೀತೋ ದಕ್ಷಿಣಾಮಾಶ್ರಿತೋ ದಿಶಮ್||

⁶ ಅಜೀಗರ್ತ

ಬಂಧುಗಳಿಂದ ತ್ಯಕ್ತನಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ
ಇಕ್ಷ್ವಾಕು ವಂಶಜ ತ್ರಿಜಂಕುವಿಗೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ನೀಡಿದನು.

13003010a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ವಿಪುಲಾ ನದೀ ರಾಜರ್ಷಿಸೇವಿತಾ|

13003010c ಕೌಶಿಕೀತಿ ಶಿವಾ ಪುಣ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಣಸೇವಿತಾ||

ರಾಜರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳಿಂದ ಸೇವಿತ ಮಂಗಳೆ
ಪುಣ್ಯ ಕೌಶಿಕೀ ಎಂಬ ವಿಪುಲ ನದಿಯು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ
ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾದಳು.

13003011a ತಪೋವಿಘ್ನಕರೀ ಚೈವ ಪಂಚಚೂಡಾ ಸುಸಂಮತಾ|

13003011c ರಂಭಾ ನಾಮಾಪ್ಸರಾಃ ಶಾಪಾದ್ಯಸ್ಯ ಶೈಲತ್ವಮಾಗತಾ||

ಪಂಚಚೂಡಾ ಎಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ರಂಭಾ ನಾಮದ ಅಪ್ಸರೆಯು
ತಪಸ್ಸನ್ನು ವಿಘ್ನಮಾಡಲು ಹೋದಾಗ ಇವನ ಶಾಪದಿಂದ ಕಲ್ಲಾದಳು.

13003012a ತಥೈವಾಸ್ಯ ಭಯಾದ್ಬದ್ಧ್ವಾ ವಸಿಷ್ಠಃ ಸಲಿಲೇ ಪುರಾ|

13003012c ಆತ್ಮಾನಂ ಮಜ್ಜ ಯಾಮಾಸ ವಿಪಾಶಃ ಪುನರುತ್ಥಿತಃ||

ಹಿಂದೆ ವಸಿಷ್ಠನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡು ನೀರಿನಲ್ಲಿ
ಮುಳುಗಿದಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಭಯದಿಂದಲೇ ನದಿಯು ಅವನ
ಬಂಧನಗಳನ್ನು ಕಳಚಿ ಮೇಲೆ ತೇಲಿಸಿತ್ತು.

13003013a ತದಾಪ್ರಭೃತಿ ಪುಣ್ಯಾ ಹಿ ವಿಪಾಶಾಭೂನ್ಮಹಾನದೀ|

13003013c ವಿಖ್ಯಾತಾ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನ ಆ ಕರ್ಮದಿಂದಾಗಿ ಅಂದಿನಿಂದ ಆ

ಮಹಾನದಿಯು ವಿಪಾಶಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುಣ್ಯ ನದಿಯಾಯಿತು.

13003014a ವಾಗ್ಭಿಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಯೇನ ದೇವಸೇನಾಗ್ರಗಃ ಪ್ರಭುಃ|

13003014c ಸ್ತುತಃ ಪ್ರೀತಮನಾಶ್ಚಾ ಸೀಚ್ಚಾ ಪಾಚ್ಚೈನಮಮೋಚಯತ್||

ಇವನ ವಾಣಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತನಾಗಿ ಪ್ರೀತನಾದ ದೇವಾಸೇನಾಗ್ರಗ ಪ್ರಭು
ಭಗವಾನ್ ಇಂದ್ರನು ಇವನನ್ನು ಶಾಪಗಳಿಂದ
ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸಿದನು.⁷

13003015a ಧ್ರುವಸ್ಯೌತ್ತಾನಪಾದಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೀಣಾಂ ತಥೈವ ಚ|

13003015c ಮಧ್ಯೇ ಜ್ವಲತಿ ಯೋ ನಿತ್ಯಮುದೀಚೀಮಾಶ್ರಿತೋ ದಿಶಮ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಇವನು ಉತ್ತರ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತಾನಪಾದನ ಮಗ ಧ್ರುವ
ಮತ್ತು ಸಪ್ತ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತಾರಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

13003016a ತಸ್ಯೈತಾನಿ ಚ ಕರ್ಮಾಣಿ ತಥಾನ್ಯಾನಿ ಚ ಕೌರವ|

13003016c ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯೇತ್ಯತೋ ಜಾತಮಿದಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಮಮ||

ಕೌರವ! ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದರೂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಇವೆಲ್ಲ ಮತ್ತು

---

⁷ ಒಮ್ಮೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಶಾಪದಿಂದ ಶ್ವಪಚತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ
ತ್ರಿಶಂಕುವಿನಿಂದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಸಿಷ್ಠನ
ಮಕ್ಕಳು ಶ್ವಪಚನಿಗೆ ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವವನೂ ಶ್ವಪಚನಾಗಲಿ ಎಂದು
ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತರು. ಈ ಶಾಪದ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಆಪತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ನಾಯಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ ಇಂದ್ರನು ಗಿಡುಗನ
ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಶಾಪವಿಮೋಚನೆಯಾಯಿತೆಂಬ ಕಥೆಯಿದೆ.

ಹಾಗೆಯೇ ಇತರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ ಎಂದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿದೆ.

13003017a ಕಿಮೇತದಿತಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಭರತರ್ಷಭ|

13003017c ದೇಹಾಂತರಮನಾಸಾದ್ಯ ಕಥಂ ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಭವತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಇದು ಏನು? ತತ್ತ್ವ ವಾಗಿ ಹೇಳು. ದೇಹಾಂತರಗೊಳ್ಳದೇ
ಅವನು ಹೇಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದನು?

13003018a ಏತತ್ತತ್ತ್ವೇನ ಮೇ ರಾಜನ್ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ|

13003018c ಮತಂಗಸ್ಯ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ತಥೈವೈತದ್ಯವೀಹಿ ಮೇ||

ರಾಜನ್! ಇದನ್ನು ಯಥಾರ್ಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತಂಗನ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತೋ ಅದು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.

13003019a ಸ್ಥಾನೇ ಮತಂಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ನಾಲಭದ್ಭರತರ್ಷಭ|

13003019c ಚಂಡಾಲಯೋನೌ ಜಾತೋ ಹಿ ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಚಂಡಾಲಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದ ಮತಂಗನಿಗೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಹೇಗೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದೊರೆಯಿತು?"

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತೃತೀಯೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಋಚೇಕನು ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಇರಿಸಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ್ದ ಚರುವನ್ನು
ಗಾಧಿಯ ಪತ್ನಿಯು ಸೇವಿಸಿದುದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನೆಂಬ ಕಥೆಯನ್ನು ಭೀಷ್ಮನು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (1-47). ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಪುತ್ರರ
ಹೆಸರುಗಳು (48-61).

13004001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13004001a ಶ್ರುಯತಾಂ ಪಾರ್ಥ ತತ್ತ್ವೇನ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಯಥಾ ಪುರಾ|

13004001c ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ಗತಸ್ತಾತ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿತ್ವಂ ತಥೈವ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ! ಪಾರ್ಥ! ಹಿಂದೆ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಗೆ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನೂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿತ್ವವನ್ನೂ ಪಡೆದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಕೇಳು.

13004002a ಭರತಸ್ಯಾನ್ವಯೇ ಚೈವಾಜಮೀಡೋ ನಾಮ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13004002c ಬಭೂವ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಜ್ಞಾ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಭರತನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಅಜಮೀಡ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಾರ್ಥಿವನಿದ್ದನು.
ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಆ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು
ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠನಾದನು.

13004003a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರೋ ಮಹಾನಾಸೀಜ್ಜಹ್ನುರ್ನಾಮ ನರೇಶ್ವರಃ|

13004003c ದುಹಿತೃತ್ವಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಗಂಗಾ ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅವನ ಪುತ್ರನು ಜಹ್ನು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾ ನರೇಶ್ವರನಾಗಿದ್ದನು.

ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಮಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

13004004a ತಸ್ಯಾತ್ಮ ಜಸ್ತುಲ್ಯಗುಣಃ ಸಿಂಧುದ್ವೀಪೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

13004004c ಸಿಂಧುದ್ವೀಪಾಚ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಬಲಾಕಾಶ್ವೋ ಮಹಾಬಲಃ||

ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಮಗನು ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ
ಸಿಂಧುದ್ವೀಪ. ಸಿಂಧುದ್ವೀಪನ ಮಗನು ರಾಜರ್ಷಿ ಮಹಾಬಲ
ಬಲಾಕಾಶ್ವ.

13004005a ವಲ್ಲಭಸ್ತಸ್ಯ ತನಯಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮ ಇವಾಪರಃ|

13004005c ಕುಶಿಕಸ್ತಸ್ಯ ತನಯಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮದ್ಯುತಿಃ||

ಅವನ ಮಗನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಧರ್ಮನೋ ಎಂದಿದ್ದ ವಲ್ಲಭ.
ಅವನ ತನಯನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸಮದ್ಯುತಿ ಕುಶಿಕ.

13004006a ಕುಶಿಕಸ್ಯಾತ್ಮ ಜಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಗಾಧಿನಾಮ ಜನೇಶ್ವರಃ|

13004006c ಅಪುತ್ರಃ ಸ ಮಹಾಬಾಹುರ್ವನವಾಸಮುದಾವಸತ್||

ಕುಶಿಕನ ಮಗನು ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗಾಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜನೇಶ್ವರನು.
ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದ ಆ ಮಹಾಬಾಹುವು ವನವಾಸವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡನು.

13004007a ಕನ್ಯಾ ಜಜ್ಞೇ ಸುತಾ ತಸ್ಯ ವನೇ ನಿವಸತಃ ಸತಃ|

13004007c ನಾಮ್ನಾ ಸತ್ಯವತೀ ನಾಮ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾ ಭುವಿ||

ಅವನು ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಯವತೀ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನ ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಯು
ಜನಿಸಿದಳು.

13004008a ತಾಂ ವವೇರ್ ಭಾರ್ಗವಃ ಶ್ರೀಮಾಂಶ್ಚ ವನಸ್ಯಾತ್ಮಜಃ ಪ್ರಭುಃ|

13004008c ಋಚೀಕ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ವಿಪುಲೇ ತಪಸಿ ಸ್ಥಿತಃ||

ಅವಳನ್ನು ಭಾರ್ಗವ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಚ್ಯವನನ ಪುತ್ರ ಪ್ರಭು ಋಚೀಕ
ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದ ವಿಪುರ ತಪೋನಿರತನು ವರಿಸಿದನು.

13004009a ಸ ತಾಂ ನ ಪ್ರದದೌ ತಸ್ಮೈ ಋಚೀಕಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

13004009c ದರಿದ್ರ ಇತಿ ಮತ್ವಾ ವೈ ಗಾಧಿಃ ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣಃ||

ಅವನು ದರಿದ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಶತ್ರುನಿಬರ್ಹಣ ಗಾಧಿಯು ಅವಳನ್ನು
ಮಹಾತ್ಮ ಋಚೀಕನಿಗೆ ಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

13004010a ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾಯ ಪುನರ್ಯಾಂತಮಬ್ರವೀದ್ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

13004010c ಶುಲ್ಕಂ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ಮಹ್ಯಂ ತತೋ ವೇತ್ಸ್ಯ ಸಿ ಮೇ ಸುತಾಮ್||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ರಾಜಸತ್ತಮ ರಾಜನು
ಹೇಳಿದನು: “ನನಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ನನ್ನ ಸುತೆಯನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು” ಎಂದನು.

13004011 ಋಚೀಕ ಉವಾಚ|

13004011a ಕಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ತುಭ್ಯಂ ಶುಲ್ಕಮಹಂ ನೃಪ|

13004011c ದುಹಿತುರ್ಬ್ರೂಹ್ಯಸಂಸಕ್ತೋ ಮಾತ್ರಾಭೂತ್ತೇ ವಿಚಾರಣಾ||

ಋಚೀಕನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ನೃಪ! ನಿನ್ನ ಮಗಳ ಸಲುವಾಗಿ
ನಿನಗೆ ನಾನು ಏನನ್ನು ಶುಲ್ಕವಾಗಿ ಕೊಡಲಿ? ನಿಸ್ಸಂಕೋಚವಾಗಿ
ಹೇಳು. ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಡ!”

13004012 ಗಾಧಿರುವಾಚ|

13004012a ಚಂದ್ರರಶ್ಮಿ ಪ್ರಕಾಶಾನಾಂ ಹಯಾನಾಂ ವಾತರಂಹಸಾಮ್|

13004012c ಏಕತಃ ಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ದೇಹಿ ಭಾರ್ಗವ||

ಗಾಧಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರ್ಗವ! ಚಂದ್ರರಶ್ಮಿಯ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ
ಗಾಳಿಯ ವೇಗವುಳ್ಳ, ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಸಾವಿರ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡು!”

13004013 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13004013a ತತಃ ಸ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲಶ್ಚ್ಯವನಸ್ಯಾತ್ಮಜಃ ಪ್ರಭುಃ|

13004013c ಅಬ್ರವೀದ್ವರುಣಂ ದೇವಮಾದಿತ್ಯಂ ಪತಿಮಂಭಸಾಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಆ ಚ್ಯವನನ ಮಗ ಪ್ರಭು
ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲನು ನದಿಗಳ ಪತಿ ಆದಿತ್ಯ ವರುಣದೇವನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

13004014a ಏಕತಃ ಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸಾಮ್|

13004014c ಸಹಸ್ರಂ ವಾತವೇಗಾನಾಂ ಭಿಕ್ಷೇ ತ್ವಾಂ ದೇವಸತ್ತಮ||

“ದೇವಸತ್ತಮ! ಒಂದೇ ಕಿವಿಯು ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ, ಚಂದ್ರನ ವರ್ಚಸ್ಸಿರುವ
ಮತ್ತು ವಾಯುವೇಗವಿರುವ ಸಾವಿರ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೀನು ಭಿಕ್ಷೆಯಾಗಿ
ನೀಡು.”

13004015a ತಥೇತಿ ವರುಣೋ ದೇವ ಆದಿತ್ಯೋ ಭೃಗುಸತ್ತಮಮ್|

13004015c ಉವಾಚ ಯತ್ರ ತೇ ಚಂದಸ್ತತ್ಪ್ರೋತ್ಥಾಸ್ಯಂತಿ ವಾಜಿನಃ||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ! ನೀನು ಬಯಸಿದಲ್ಲಿ ಹಾಗಿನ ಕುದುರೆಗಳು
ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಆದಿತ್ಯ ವರುಣದೇವನು ಭೃಗುಸತ್ತಮನಿಗೆ

ಹೇಳಿದನು.

13004016a ಧ್ಯಾತಮಾತ್ರೇ ಋಚೀಕೇನ ಹಯಾನಾಂ ಚಂದ್ರವರ್ಚಸಾಮ್|

13004016c ಗಂಗಾಜಲಾತ್ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಸಹಸ್ರಂ ವಿಪುಲೌಜಸಾಮ್||

ಋಚೀಕನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಗಂಗೆಯ ಜಲದಿಂದ
ಚಂದ್ರವರ್ಚಸ ವಿಪುಲೌಜಸ ಸಹಸ್ರ ಕುದುರೆಗಳು ಮೇಲೆದ್ದವು.

13004017a ಅದೂರೇ ಕನ್ಯಕುಬ್ಜಸ್ಯ ಗಂಗಾಯಾಸ್ತೀರಮುತ್ತಮಮ್|

13004017c ಅಶ್ವತೀರ್ಥಂ ತದದ್ಯಾಪಿ ಮಾನವಾಃ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ||

ಕನ್ಯಕುಬ್ಜದ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ಆ ಉತ್ತಮ ಗಂಗಾತೀರವು ಈಗಲೂ
ಮಾನವರಿಗೆ ಅಶ್ವತೀರ್ಥವೆಂದಾಗಿದೆ.

13004018a ತತ್ತದಾ ಗಾಧಯೇ ತಾತ ಸಹಸ್ರಂ ವಾಚಿನಾಂ ಶುಭಮ್|

13004018c ಋಚೀಕಃ ಪ್ರದದೌ ಪ್ರೀತಃ ಶುಲ್ಕಾರ್ಥಂ ಜಪತಾಂ ವರಃ||

ಮಗೂ! ಆ ಸಹಸ್ರ ಶುಭ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ಶುಲ್ಕವೆಂದು ಜಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಋಚೀಕನು ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಗಾಧಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

13004019a ತತಃ ಸ ವಿಸ್ಮಿತೋ ರಾಜಾ ಗಾಧಿಃ ಶಾಪಭಯೇನ ಚ|

13004019c ದದೌ ತಾಂ ಸಮಲಂಕೃತ್ಯ ಕನ್ಯಾಂ ಭೃಗುಸುತಾಯ ವೈ||

ಆಗ ವಿಸ್ಮಿತನಾದ ರಾಜಾ ಗಾಧಿಯು ಶಾಪಭಯದಿಂದ
ಸಮಲಂಕೃತಳಾದ ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಭೃಗುಸುತನಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

13004020a ಜಗ್ರಾಹ ಪಾಣಿಂ ವಿಧಿನಾ ತಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ|

⁸ ಈಗಿನ ಕನ್ನೂಜ್ - ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದ ಕನ್ನೂಜ್ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪಟ್ಟಣ.

13004020c ಸಾ ಚ ತಂ ಪತಿಮಾಸಾದ್ಯ ಪರಂ ಹರ್ಷಮವಾಪ ಹ||

ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಸತ್ತಮನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅವಳೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತಳಾದಳು.

13004021a ಸ ತುತೋಷ ಚ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಸ್ತಸ್ಯಾ ವೃತ್ತೇನ ಭಾರತ|

13004021c ಚಂದಯಾಮಾಸ ಚೈವೈನಾಂ ವರೇಣ ವರವರ್ಣಿನೀಮ್||

ಭಾರತ ! ಅವಳ ನಡತೆಯಿಂದ ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು. ಆ ವರವರ್ಣಿನಿಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದನು.

13004022a ಮಾತ್ರೇ ತತ್ಸರ್ವಮಾಚಖ್ಯೌ ಸಾ ಕನ್ಯಾ ರಾಜಸತ್ತಮ|

13004022c ಅಥ ತಾಮಬ್ರವೀನ್ಮಾತಾ ಸುತಾಂ ಕಿಂ ಚಿದವಾಙ್ಮುಖೀಮ್||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಆ ಕನ್ಯೆಯು ತಾಯಿಗೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಅವಳು ತಲೆಯನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಗ್ಗಿಸಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಮಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13004023a ಮಮಾಪಿ ಪುತ್ರಿ ಭರ್ತಾ ತೇ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ|

13004023c ಅಪತ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರದಾನೇನ ಸಮರ್ಥಃ ಸ ಮಹಾತಪಾಃ||

“ಪುತ್ರಿ ! ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ನನಗೂ ಕೂಡ ವರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಮಗನನ್ನು ನೀಡಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದಾನೆ.”

13004024a ತತಃ ಸಾ ತ್ವರಿತಂ ಗತ್ವಾ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯತ್|

13004024c ಮಾತುಶ್ಚಿ ಕೀರ್ಷಿತಂ ರಾಜನ್ಮುಚೀಕಸ್ತಾಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್ ! ಅನಂತರ ಅವಳು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹೋಗಿ ತಾಯಿಯ

ಇಚ್ಛೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಋಚೀಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು. ಆಗ ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13004025a ಗುಣವಂತಮಪತ್ಯಂ ವೈ ತ್ವಂ ಚ ಸಾ ಜನಯಿಷ್ಯಥಃ|

13004025c ಜನನ್ಯಾಸ್ತವ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಾ ಭೂದ್ವೈ ಪ್ರಣಯೋಽನ್ಯಥಾ||

“ಕಲ್ಯಾಣೀ! ಅವಳಿಗೆ ಗುಣವಂತ ಮಗನು ಕೂಡಲೇ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ಜನನಿಯ ಪ್ರಣಯವು ಅನ್ಯಥಾ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

13004026a ತವ ಚೈವ ಗುಣಶ್ಲಾಘೀ ಪುತ್ರ ಉತ್ಪತ್ಸ್ಯತೇ ಶುಭೇ|

13004026c ಅಸ್ಮದ್ವಂಶಕರಃ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತವ ಭ್ರಾತಾ ಚ ವಂಶಕೃತ್||

ಶುಭೇ! ನಿನಗೂ ಕೂಡ ಗುಣಶ್ಲಾಘೀ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ ವಂಶಕರ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಭ್ರಾತನು ನಿನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13004027a ಋತುಸ್ನಾತಾ ಚ ಸಾಶ್ವತ್ಥಂ ತ್ವಂ ಚ ವೃಕ್ಷಮುದುಂಬರಮ್|

13004027c ಪರಿಷ್ವಜೇಥಾಃ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತತ ಇಷ್ಟಮವಾಪ್ಸ್ಯಥಃ||

ಕಲ್ಯಾಣೀ! ಋತುಸ್ನಾತಳಾಗಿ ಅವಳು ಅಶ್ವತ್ಥ ವೃಕ್ಷವನ್ನೂ ನೀನು ಔದುಂಬರ ವೃಕ್ಷವನ್ನೂ ಸುತ್ತುವರೆದರೆ ನಿಮಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀರಿ.

13004028a ಚರುದ್ವಯಮಿದಂ ಚೈವ ಮಂತ್ರಪೂತಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

13004028c ತ್ವಂ ಚ ಸಾ ಚೋಪಯುಂಜೀಥಾಂ ತತಃ ಪುತ್ರಾವವಾಪ್ಸ್ಯಥಃ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಈ ಎರಡು ಮಂತ್ರಪೂತ ಚರುಗಳನ್ನು ನೀನು ಮತ್ತು ಅವಳು ಭುಂಜಿಸಿರಿ. ಆಗ ನಿಮಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಗುತ್ತಾರೆ.”

13004029a ತತಃ ಸತ್ಯವತೀ ಹೃಷ್ಪಾ ಮಾತರಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

13004029c ಯದ್ಯುಚೇಕೇನ ಕಥಿತಂ ತಚ್ಚಾ ಚಖ್ಯಾ ಚರುದ್ವಯಮ್||

ಆಗ ಸತ್ಯವತಿಯು ಹೃಷ್ಯಳಾಗಿ ಋಚೀಕನು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು ತಾಯಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದಳು. ಆ ಎರಡು ಚರುಗಳ ಕುರಿತೂ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

13004030a ತಾಮುವಾಚ ತತೋ ಮಾತಾ ಸುತಾಂ ಸತ್ಯವತೀಂ ತದಾ|

13004030c ಪುತ್ರಿ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಪ್ರಪನ್ನಾಯಾಃ ಕುರುಷ್ವ ವಚನಂ ಮಮ||

ಆಗ ತಾಯಿಯು ಸುತೆ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ನುಡಿದಳು: “ಪುತ್ರಿ! ನಾನು ನಿನಗಿಂಥ ಹೆಚ್ಚಿನವಳಾದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡು!

13004031a ಭರ್ತ್ರಾ ಯ ಏಷ ದತ್ತಸ್ತೇ ಚರುಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತಃ|

13004031c ಏತಂ ಪ್ರಯಚ್ಚ ಮಹ್ಯಂ ತ್ವಂ ಮದೀಯಂ ತ್ವಂ ಗೃಹಾಣ ಚ||

ನಿನ್ನ ಪತಿಯು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತ ಚರುವಿನಲ್ಲಿ ನಿನ್ನದನ್ನು ನನಗೆ ಕೊಡು ಮತ್ತು ನನ್ನದನ್ನು ನೀನು ತೆಗೆದುಕೋ.

13004032a ವ್ಯತ್ಯಾಸಂ ವೃಕ್ಷಯೋಶ್ಚಾಪಿ ಕರವಾವ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ|

13004032c ಯದಿ ಪ್ರಮಾಣಂ ವಚನಂ ಮಮ ಮಾತುರನಿಂದಿತೇ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಅನಿಂದಿತೇ! ತಾಯಿಯಾದ ನನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವಿದ್ದರೆ ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳೋಣ.

⁹13004033a ವ್ಯಕ್ತಂ ಭಗವತಾ ಚಾತ್ರ ಕೃತಮೇವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

⁹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸ್ವಮಪತ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಹಿ ಸರ್ವ ಇಚ್ಛತ್ಯನಾವಿಲಮ್| ಅರ್ಥಾತ್ ಎಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಗುಣವಂತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13004033c ತತೋ ಮೇ ತ್ವಚ್ಚ ರೌ ಭಾವಃ ಪಾದಪೇ ಚ ಸುಮಧ್ಯಮೇ|

13004033e ಕಥಂ ವಿಶಿಷ್ಟೋ ಭ್ರಾತಾ ತೇ ಭವೇದಿತ್ಯೇವ ಚಿಂತಯ||

ಭಗವಾನ್ ಋಚೀಕನು ಇದನ್ನೇ ಯೋಚಿಸಿ ಚರುವನ್ನು
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಿರಬಹುದು. ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ಚರು
ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳಮೇಲೆ ನನಗೆ ಆಸೆಯುಂಟಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಭ್ರಾತನು ಹೇಗೆ
ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಬಹುದು ಎಂದು ಯೋಚಿಸು!”

13004034a ತಥಾ ಚ ಕೃತವತ್ಯೌ ತೇ ಮಾತಾ ಸತ್ಯವತೀ ಚ ಸಾ|

13004034c ಅಥ ಗರ್ಭಾವನುಪ್ರಾಪ್ತೇ ಉಭೇ ತೇ ವೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಮಾತೆ ಮತ್ತು ಸತ್ಯವತಿಯರು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು. ಯುಧಿಷ್ಠಿರ!
ಅನಂತರ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಗರ್ಭವತಿಯರಾದರು.

13004035a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗರ್ಭಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸ ಚ ಮಹಾನೃಷಿಃ|

13004035c ಉವಾಚ ತಾಂ ಸತ್ಯವತೀಂ ದುರ್ಮನಾ ಭೃಗುಸತ್ತಮಃ||

ಭಾರ್ಯೆಯು ಗರ್ಭವತಿಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾನೃಷಿ
ಭೃಗುಸತ್ತಮನು ಖಿನ್ನನಾಗಿ ಸತ್ಯವತಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13004036a ವೃತ್ಯಾಸೇನೋಪಯುಕ್ತಸ್ಯೇ ಚರುವ್ಯಕ್ತಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13004036c ವೃತ್ಯಾಸಃ ಪಾದಪೇ ಚಾಪಿ ಸುವ್ಯಕ್ತಂ ತೇ ಕೃತಃ ಶುಭೇ||

“ಚರುವಿನ ಉಪಯೋಗದಲ್ಲಿ ವೃತ್ಯಾಸವಾದುದು ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.
ಶುಭೇ! ನೀನು ಸುತ್ತುವರೆದ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ವೃತ್ಯಾಸವಾಗಿರುವುದು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತಿದೆ.

13004037a ಮಯಾ ಹಿ ವಿಶ್ವಂ ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ತ್ವಚ್ಚ ರೌ ಸಂನಿವೇಶಿತಮ್|

13004037c ಕ್ಷತ್ರವೀರ್ಯಂ ಚ ಸಕಲಂ ಚರೌ ತಸ್ಯಾ ನಿವೇಶಿತಮ್||

ನಾನು ನಿನ್ನ ಚರುವಿನಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಬ್ರಹ್ಮ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದೆನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಚರುವಿನಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದೆನು.

13004038a ತ್ರಿಲೋಕವಿಖ್ಯಾತಗುಣಂ ತ್ವಂ ವಿಪ್ರಂ ಜನಯಿಷ್ಯಸಿ|

13004038c ಸಾ ಚ ಕ್ಷತ್ರಂ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ವೈ ತತ ಏತತ್ಕೃತಂ ಮಯಾ||

ನೀನು ತ್ರಿಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ ಗುಣಯುತ ವಿಪ್ರನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಅವಳು ವಿಶಿಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ನಾನು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ.

13004039a ವ್ಯತ್ಯಾಸಸ್ತು ಕೃತೋ ಯಸ್ಮಾತ್ತ್ವಯಾ ಮಾತ್ರಾ ತಥೈವ ಚ|

13004039c ತಸ್ಮಾತ್ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಮಾತಾ ತೇ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ||

ನೀನು ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ.

13004040a ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ತೂಗ್ರಕರ್ಮಾಣಂ ತ್ವಂ ಭದ್ರೇ ಜನಯಿಷ್ಯಸಿ|

13004040c ನ ಹಿ ತೇ ತತ್ಕೃತಂ ಸಾಧು ಮಾತ್ರಸ್ಯೇಹೇನ ಭಾಮಿನಿ||

ಭದ್ರೇ! ಉಗ್ರಕರ್ಮಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ನೀನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಭಾಮಿನಿ! ಮಾತ್ರಸ್ಯೇಹದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಈ ನಿನ್ನ ಕೃತ್ಯವು ಸಾಧುವಲ್ಲ.”

13004041a ಸಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಾ ಪಪಾತ ವರವರ್ಣೀನೀ|

13004041c ಭೂಮೌ ಸತ್ಯವತೀ ರಾಜಂಶ್ಚಿನ್ನೇವ ರುಚಿರಾ ಲತಾ||

ರಾಜನ್! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಶೋಕಸಂತಪ್ತಳಾದ ವರವರ್ಣಿನಿ
ಸತ್ಯವತಿಯು ಕತ್ತರಿಸಿದ ಸುಂದರ ಲತೆಯಂತೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದಳು.

13004042a ಪ್ರತಿಲಭ್ಯ ಚ ಸಾ ಸಂಜ್ಞಾಂ ಶಿರಸಾ ಪ್ರಣಿಪತ್ಯ ಚ|

13004042c ಉವಾಚ ಭಾರ್ಯಾ ಭರ್ತಾರಂ ಗಾಧೇಯೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಮ್||

ಸಂಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದ ಗಾಧೇಯೀ ಭಾರ್ಯೆಯು ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿ ಪತಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13004043a ಪ್ರಸಾದಯಂತ್ಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಯಾಂ ಮಯಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರ|

13004043c ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ನ ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸುತಃ||

“ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪತ್ನಿಯಾದ ನನಗೆ ನೀನು ಕರುಣಿಸಬೇಕು.
ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ನನಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸುತನಾಗದಂತೆ ಪ್ರಸಾದಿಸು.

13004044a ಕಾಮಂ ಮಮೋಗ್ರಕರ್ಮಾ ವೈ ಪೌತ್ರೋ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ|

13004044c ನ ತು ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ಸುತೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೇಷ ಮೇ ದೀಯತಾಂ ವರಃ||

ಉಗ್ರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ನನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನಾಗಲಿ; ನನ್ನ
ಮಗನು ಹಾಗಾಗಬಾರದು ಎಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಈ
ವರವನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡು.”

13004045a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ಹೋವಾಚ ಸ್ವಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಸುಮಹಾತಪಾಃ|

13004045c ತತಃ ಸಾ ಜನಯಾಮಾಸ ಜಮದಗ್ನಿಂ ಸುತಂ ಶುಭಮ್||

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಪತ್ನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.
ಆಗ ಅವಳು ಶುಭ ಸುತ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

13004046a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ಚಾಜನಯದ್ಗುಧೇರ್ಭಾರ್ಯಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

13004046c ಋಷೇಃ ಪ್ರಭಾವಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಮ್||

ಗಾಧಿಯ ಪತ್ನಿ ಯಶಸ್ವಿನಿಯು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತಳು.

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಋಷಿಯ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯೂ

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯೂ ಆದನು.

|13004047a ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತಾಂ ಯತೋ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

13004047c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸೋಽಪ್ಯಥ ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮವಂಶಸ್ಯ ಕಾರಕಃ||

ಅನಂತರ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಂಶದ ಕಾರಕನಾದನು.

13004048a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮವಂಶವಿವರ್ಧನಾಃ|

13004048c ತಪಸ್ವಿನೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ಗೋತ್ರಕರ್ತಾರ ಏವ ಚ||

ಅವನ ಪುತ್ರರು ಮಹಾತ್ಮರೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಂಶವಿವರ್ಧನರೂ,

ತಪಸ್ವಿಗಳೂ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದರೂ, ಗೋತ್ರಕರ್ತಾರರೂ ಆದರು.

13004049a ಮಧುಚ್ಚಂದಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ದೇವರಾತಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

13004049c ಅಕ್ಷೀಣಶ್ಚ ಶಕುಂತಶ್ಚ ಬಭ್ರುಃ ಕಾಲಪಥಸ್ತಥಾ||

13004050a ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾತಸ್ತಥಾ ಸ್ಥೂಣೋ ಮಹಾವ್ರತಃ|

13004050c ಉಲೂಕೋ ಯಮದೂತಶ್ಚ ತಥರ್ಷಿಃ ಸೈಂಧವಾಯನಃ||

13004051a ಕರ್ಣಜಂಘಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಗಾಲವಶ್ಚ ಮಹಾನೃಷಿಃ|

13004051c ಋಷಿರ್ವ ಜ್ರಸ್ತಥಾಖ್ಯಾತಃ ಶಾಲಂಕಾಯನ ಏವ ಚ||

13004052a ಲಾಲಾಟ್ಯೋ ನಾರದಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಕೂರ್ಚಮುಖಃ ಸ್ಮೃತಃ|

13004052c ವಾದುಲಿರ್ಮುಸಲಶ್ಚೈವ ರಕ್ಷೋಗ್ರೀವಸ್ತಥೈವ ಚ||

- 13004053a ಅಂಫ್ರಿಕೋ ನೈಕಭೃಚ್ಚೈವ ಶಿಲಾಯೂಪಃ ಸಿತಃ ಶುಚಿಃ|
- 13004053c ಚಕ್ರಕೋ ಮಾರುತಂತವ್ಯೋ ವಾತಘ್ನೋಽಧಾಶ್ವಲಾಯನಃ||
- 13004054a ಶ್ಯಾಮಾಯನೋಽಥ ಗಾರ್ಗ್ಯಶ್ಚ ಜಾಬಾಲಿಃ ಸುಶ್ರುತಸ್ತಥಾ|
- 13004054c ಕಾರೀಷಿರಥ ಸಂಶ್ರುತ್ಯಃ ಪರಪೌರವತಂತವಃ||
- 13004055a ಮಹಾನೃಷಿಶ್ಚ ಕಪಿಲಸ್ತಥರ್ಷಿಸ್ತಾರಕಾಯನಃ|
- 13004055c ತಥೈವ ಚೋಪಗಹನಸ್ತಥರ್ಷಿಸ್ತಾ ಜುಫನಾಯನಃ||
- 13004056a ಮಾರ್ಗಮಿತ್ರಿಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷೋ ಜಂಘಾರಿಬಭೃವಾಹನಃ|
- 13004056c ಸೂತಿರ್ವಿಭೂತಿಃ ಸೂತಶ್ಚ ಸುರಂಗಶ್ಚ ತಥೈವ ಹಿ||
- 13004057a ಆರಾದ್ಧಿರ್ನಾಮಯಶ್ಚೈವ ಚಾಂಪೇಯೋಜ್ಜಯನೌ ತಥಾ|
- 13004057c ನವತಂತುರ್ಬಕನಖಃ ಶಯೋನರತಿರೇವ ಚ||
- 13004058a ಶಯೋರುಹಶ್ಚಾರುಮತ್ಸ್ಯಃ ಶಿರೀಷೀ ಚಾಥ ಗಾರ್ದಭಿಃ|
- 13004058c ಉಜ್ಜಯೋನಿರದಾಪೇಕ್ಷೀ ನಾರದೀ ಚ ಮಹಾನೃಷಿಃ|
- 13004058e ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾತ್ಮಜಾಃ ಸರ್ವೇ ಮುನಯೋ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ||

ಮಧುಚ್ಛಂದ, ಭಗವಾನ್ ದೇವರಾತ, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಅಕ್ಷೀಣ, ಶಕುಂತ, ಬಭೃ, ಕಾಲಪಥ, ವಿಶ್ವಾತ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯ, ಮಹಾವ್ರತ ಸ್ಥೂಣ, ಉಲೂಕ, ಯಮದೂತ, ಋಷಿ ಸೈಂಧವಾಯನ, ಕರ್ಣಜಂಘ, ಭಗವಾನ್ ಮಹಾನೃಷಿ ಗಾಲವ, ಋಷಿ ವಜ್ರ, ಖ್ಯಾತ ಶಾಲಂಕಾಯನ, ಲಾಲಾಟ, ನಾರದ, ಕೂರ್ಚಮುಖ, ವಾದುಲಿ, ಮುಸಲ, ರಕ್ಷೋಗ್ರೀವ, ಅಂಫ್ರಿಕ, ನೈಕಭೃ, ಶಿಲಾಯೂಪ, ಸಿತ, ಶುಚಿ, ಚಕ್ರಕ, ಮಾರುತಂತವ್ಯ, ವಾತಘ್ನ, ಅಶ್ವಲಾಯನ, ಶ್ಯಾಮಾಯನ, ಗಾರ್ಗ್ಯ, ಜಾಬಾಲಿ, ಸುಶ್ರುತ, ಕಾರೀಷಿ, ಸಂಶ್ರುತ್ಯ, ಪರಪೌರವತಂತವ, ಮಹಾನೃಷಿ ಕಪಿಲ, ಋಷಿ ತಾರಕಾಯನ, ಉಪಗಹನ, ಋಷಿ ಅರ್ಜುನಾಯನ, ಮಾರ್ಗಮಿತ್ರಿ,

ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ, ಜಂಘಾರಿ, ಬಭ್ರುವಾಹನ, ಸೂತಿ, ವಿಭೂತಿ, ಸೂತ, ಸುರಂಗ, ಆರಾಧಿ, ನಾಮಯ, ಚಾಂಪೇಯ, ಜಯನ, ನವತಂತು, ಬಕನಖ, ಶಯೋನರತಿ, ಶಯೋರುಹ, ಚಾರುಮತ್ಸ್ಯ, ಶಿರೀಷೀ, ಗಾರ್ದಭಿ, ಉಜ್ಜಯೋನಿ, ಅದಾಪೇಕ್ಷೀ, ಮಹಾನ್ಯಾಷಿ ನಾರದೀ - ಈ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿ ಮುನಿಗಳು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಮಕ್ಕಳು.

13004059a ತನ್ವೈಷ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ರಾಜನ್ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

13004059c ಋಚೀಕೇನಾಹಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಮೇತದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ರಾಜನ್! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಋಚೀಕನು ಅವನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಇರಿಸಿದ್ದನು.

13004060a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ತತ್ತ್ವೇನ ಭರತರ್ಷಭ|

13004060c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ವೈ ಜನ್ಮ ಸೋಮಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿತೇಜಸಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಇದೋ ಸೋಮಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿತೇಜಸ್ವೀ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಜನ್ಮದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13004061a ಯತ್ರ ಯತ್ರ ಚ ಸಂದೇಹೋ ಭೂಯಸ್ತೇ ರಾಜಸತ್ತಮ|

13004061c ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ಮಾಂ ಬ್ರೂಹಿ ಚ್ಛೇತ್ತಾಸ್ಮಿ ತವ ಸಂಶಯಾನ್||

ರಾಜಸತ್ತಮ! ಎಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿವಾರಿಸುತ್ತೇನೆ."

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರ್ಥೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫

ಶುಕ-ವಾಸವ ಸಂವಾದ

ದಯಾಲು ಭಕ್ತಜನರ ಗುಣಗಳೇನೆಂದು ಕೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ದಯಾಲು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಯುತ ಗಿಳಿ-ಮರಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (1-31).

13005001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13005001a ಆನೃಶಂಸಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಗುಣಾನ್ಭಕ್ತಜನಸ್ಯ ಚ|

13005001c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಾತ್ಸ್ಮೇರ್ನ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ದಯಾಲು ಭಕ್ತಜನರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು.”

13005002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

¹⁰13005002a ವಿಷಯೇ ಕಾಶಿರಾಜಸ್ಯ ಗ್ರಾಮಾನ್ನಿಷ್ಠ್ಯಮ್ಯ ಲುಬ್ಧಕಃ|

13005002c ಸವಿಷಂ ಕಾಂಡಮಾದಾಯ ಮೃಗಯಾಮಾಸ ವೈ ಮೃಗಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಶಿರಾಜನ ರಾಜ್ಯದ ಬೇಟೆಗಾರನೋರ್ವನು

---

¹⁰ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್| ವಾಸವಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಶುಕಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ವಿಷದಲ್ಲಿ ಅದ್ದಿದ ಬಾಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು
ಬೇಟೆಯಾಡಲು ಗ್ರಾಮದಿಂದ ಹೊರಟನು.

13005003a ತತ್ರ ಚಾಮಿಷಲುಭ್ಧೇನ ಲುಬ್ಧಕೇನ ಮಹಾವನೇ|

13005003c ಅವಿದೂರೇ ಮೃಗಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಾಣಃ ಪ್ರತಿಸಮಾಹಿತಃ||

ಅನತಿದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿದ್ದ
ವ್ಯಾಧನು ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬಾಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದನು.

13005004a ತೇನ ದುರ್ವಾರಿತಾಸ್ತ್ರೇಣ ನಿಮಿತ್ತಚಪಲೇಷುಣಾ|

13005004c ಮಹಾನ್ವನತರುವಿದ್ಧೋ ಮೃಗಂ ತತ್ರ ಜಿಘಾಂಸತಾ||

ಜಿಂಕೆಯನ್ನು ಹೊಡೆಯಲೆಂದು ಬಿಟ್ಟು ಆ ಅಮೋಘ ಬಾಣವು
ಗುರಿತಪ್ಪಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಒಂದು ಮಹಾ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ತಾಗಿತು.

13005005a ಸ ತೀಕ್ಷ್ಣವಿಷದಿಗ್ಧೇನ ಶರೇಣಾತಿಬಲಾತ್ಕೃತಃ|

13005005c ಉತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಫಲಪತ್ರಾಣಿ ಪಾದಪಃ ಶೋಷಮಾಗತಃ||

ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಆ ತೀಕ್ಷ್ಣ ವಿಷಪೂರಿತ ಬಾಣದ
ಹೊಡೆತದಿಂದಾಗಿ ಎಲೆ-ಹಣ್ಣುಗಳು ಉದುರಿ ಆ ಮರವು ಒಣಗಿ
ಹೋಯಿತು.

13005006a ತಸ್ಮಿನ್ಪ್ರಕ್ಷೇ ತಥಾಭೂತೇ ಕೋಟರೇಷು ಚಿರೋಷಿತಃ|

13005006c ನ ಜಹಾತಿ ಶುಕೋ ವಾಸಂ ತಸ್ಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ ವನಸ್ಪತೇಃ||

ಆದರೆ ಮರದ ಕೊಟರೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಗಿಳಿಯೊಂದು ಮಾತ್ರ ಅ ವೃಕ್ಷದ ಮೇಲಿನ ಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಅದನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

13005007a ನಿಷ್ಟು ಚಾರೋ ನಿರಾಹಾರೋ ಗ್ಲಾನಃ ಶಿಥಿಲವಾಗಪಿ|

13005007c ಕೃತಜ್ಞಃ ಸಹ ವೃಕ್ಷೇಣ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ ವ್ಯಶುಷ್ಯತ||

ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವ ಆ ಕೃತಜ್ಞ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ
ಗಿಳಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸಲೂ ಹೋಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಹಾರವನ್ನೂ
ತಿನ್ನುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ಅದು ಬಹಳವಾಗಿ ಆಯಾಸಗೊಂಡು,
ಅದರ ಧ್ವನಿಯೂ ಕುಸಿದು ಹೋಗಿತ್ತು. ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮರದಂತೆ
ತಾನೂ ಒಣಗಿಹೋಯಿತು.

13005008a ತಮುದಾರಂ ಮಹಾಸತ್ತ್ವ ಮತಿಮಾನುಷಚೇಷ್ಟಿತಮ್|

13005008c ಸಮದುಃಖಸುಖಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಪಾಕಶಾಸನಃ||

ಉದಾರಬುದ್ಧಿಯ, ಮಹಾ ಸತ್ತ್ವ ಯುತವಾದ, ಅತಿಮಾನುಷವಾಗಿ
ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ದುಃಖ-ಸುಖಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗಿಳಿಯು
ಕುರಿತು ತಿಳಿದ ಪಾಕಶಾಸನನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

13005009a ತತಶ್ಚಿಂತಾಮುಪಗತಃ ಶಕ್ರಃ ಕಥಮಯಂ ದ್ವಿಜಃ|

13005009c ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಾವಸಂಭಾವ್ಯಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ||

“ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಪಕ್ಷಿಯು ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ದಯಾಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿಕೊಂಡಿದೆ?” ಎಂದು ಶಕ್ರನು
ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು.

13005010a ಅಥ ವಾ ನಾತ್ರ ಚಿತ್ರಂ ಹೀತ್ಯಭವದ್ವಾಸವಸ್ಯ ತು|

13005010c ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸರ್ವಂ ಸರ್ವತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ||

“ಅಥವಾ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲ ಭಾವಗಳೂ

ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇದು ಅಸಂಭವವೇನಲ್ಲ!” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿಯೂ ಅವನು ಸಮಾಧಾನಪಟ್ಟುಕೊಂಡನು.

13005011a ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷೇಣ ಮಾನುಷಂ ರೂಪಮಾಸ್ಥಿತಃ|

13005011c ಅವತೀರ್ಯ ಮಹೀಂ ಶಕ್ರಸ್ತಂ ಪಕ್ಷಿಣಮುವಾಚ ಹ||

ಆಗ ಮನುಷ್ಯನ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಶಕ್ರನು ಆ ಪಕ್ಷಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13005012a ಶುಕ ಭೋಃ ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾಕ್ಷೇಯೀ ಸುಪ್ರಜಾಸ್ತ್ವಯಾ|

13005012c ಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾ ಶುಷ್ಕಮೇತಂ ವೈ ಕಸ್ಮಾನ್ನ ತ್ಯಜಸಿ ದ್ರುಮಮ್||

“ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಿಳಿಯೇ! ನಿನ್ನಂತಹ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದು ದಾಕ್ಷಾಯಣೀ ಶುಕಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದಳು! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕೇಳಬೇಕೆಂದಿದ್ದೇನೆ - ಒಣಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ ಈ ಮರವನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ?”

13005013a ಅಥ ಪೃಷ್ಟಃ ಶುಕಃ ಪ್ರಾಹ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಸಮಭಿವಾದ್ಯ ತಮ್|

13005013c ಸ್ವಾಗತಂ ದೇವರಾಜಾಯ ವಿಜ್ಞಾತಸ್ತಪಸಾ ಮಯಾ||

ಹಾಗೆ ಕೇಳಲು ಗಿಳಿಯು ತಲೆಬಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿತು:

“ದೇವರಾಜನಿಗೆ ಸ್ವಾಗತ! ತಪಸ್ಸಿನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಯಾರೆಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.”

13005014a ತತೋ ದಶಶತಾಕ್ಷೇಣ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತಿ ಭಾಷಿತಮ್|

13005014c ಅಹೋ ವಿಜ್ಞಾನಮಿತ್ಯೇವಂ ತಪಸಾ ಪೂಜಿತಸ್ತತಃ||

ಆಗ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು “ಸಾಧು! ಸಾಧು! ತಪಸ್ಸಿನ ವಿಜ್ಞಾನವು

ಎಂಥಹುದು! ” ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದನು.

13005015a ತಮೇವಂ ಶುಭಕರ್ಮಾಣಂ ಶುಕಂ ಪರಮಧಾರ್ಮಿಕಮ್|

13005015c ವಿಜಾನನ್ನಪಿ ತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಬಲಸೂದನಃ||

ಆ ಗಿಳಿಯು ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ಶುಭಕರ್ಮಿ ಎಂದು ತಿಳಿದೂ
ಬಲಸೂದನನು ಪುನಃ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು:

13005016a ನಿಷ್ಪತ್ರಮಫಲಂ ಶುಷ್ಕಮಶರಣ್ಯಂ ಪತತ್ರಿಣಾಮ್|

13005016c ಕಿಮರ್ಥಂ ಸೇವಸೇ ವೃಕ್ಷಂ ಯದಾ ಮಹದಿದಂ ವನಮ್||

“ಈ ವನವು ಇಷ್ಟೊಂದು ದೊಡ್ಡದಾಗಿರುವಾಗ ಎಲೆಗಳಿಲ್ಲದ,
ಫಲಗಳಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಲಾರದ ಈ
ವೃಕ್ಷವನ್ನು ನೀನು ಇನ್ನೂ ಏಕೆ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?

13005017a ಅನ್ಯೇಽಪಿ ಬಹವೋ ವೃಕ್ಷಾಃ ಪತ್ರಸಂಚನ್ನಕೋಟರಾಃ|

13005017c ಶುಭಾಃ ಪರ್ಯಾಪ್ತಸಂಚಾರಾ ವಿದ್ಯಂತೇಽಸ್ಮಿನ್ನಹಾವನೇ||

ಎಲೆ ಮತ್ತು ಕೊಟರೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮತ್ತು ಸಂಚಾರಕ್ಕೂ
ಪರ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಶುಭ ಮರಗಳು ಈ
ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಇವೆ.

13005018a ಗತಾಯುಷಮಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಕ್ಷೀಣಸಾರಂ ಹತಶ್ರಿಯಮ್|

13005018c ವಿಮೃಶ್ಯ ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ಧೀರ ಜಹೀಮಂ ಹ್ಯಸ್ಥಿರಂ ದ್ರುಮಮ್||

ಧೀರ! ಆಯಸ್ಸನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ, ಸಾರವು ಕ್ಷೀಣಿಸಿರುವ, ಶ್ರೀಯನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ಇದರ ಕುರಿತು ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಬಳಸಿ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ

ಅಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವ ಈ ಮರವನ್ನು ತೊರೆ!"

13005019a ತದುಪಶ್ರುತ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶುಕಃ ಶಕ್ರೇಣ ಭಾಷಿತಮ್|

13005019c ಸುದೀರ್ಘಮಭಿನಿಶ್ವಸ್ಯ ದೀನೋ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ||

ಶಕ್ರನಾಡಿದ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಗಿಳಿಯು ದೀರ್ಘ
ನಿಟ್ಟುಸಿರನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಾ ದೀನನಾಗಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿತು:

13005020a ಅನತಿಕ್ರಮಣೀಯಾನಿ ದೈವತಾನಿ ಶಚೀಪತೇ|

13005020c ಯತ್ರಾಭವಸ್ತತ್ರ ಭವಸ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಸುರಾಧಿಪ||

“ಶಚೀಪತೇ! ಸುರಾಧಿಪ! ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ನಡೆಯಬಾರದು. ಈ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳು.

13005021a ಅಸ್ಮಿನ್ನಹಂ ದ್ರುಮೇ ಜಾತಃ ಸಾಧುಭಿಶ್ಚ ಗುಣೈರ್ಯುತಃ|

13005021c ಬಾಲಭಾವೇ ಚ ಸಂಗುಪ್ತಃ ಶತ್ರುಭಿಶ್ಚ ನ ಧರ್ಷಿತಃ||

ನಾನು ಈ ಮರದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಸಾಧು ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿ
ಬೆಳೆದೆ. ತಂದೆಯು ಬಾಲಕನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಮರವು ನನ್ನನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಶತ್ರುಗಳ ಪೀಡೆಯೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

13005022a ಕಿಮನುಕ್ರೋಶವೈಫಲ್ಯಮುತ್ಪಾದಯಸಿ ಮೇಽನಘ|

13005022c ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯೇಽನುರಕ್ತಸ್ಯ ಭಕ್ತಸ್ಯಾನುಗತಸ್ಯ ಚ||

ಅನಘ! ದೀನಭಾವದಿಂದ ಮತ್ತು ಈ ವೃಕ್ಷದ ಕುರಿತಾದ ಭಕ್ತಿ
ಭಾವದಿಂದಾಗಿ ಇದನ್ನು ತೊರೆಯದೇ ಇರುವ ನನ್ನ ಈ
ಅನುಕ್ರೋಶವನ್ನು ವಿಫಲಗೊಳಿಸಲು ಏಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

13005023a ಅನುಕ್ರೋಶೋ ಹಿ ಸಾಧೂನಾಂ ಸುಮಹದ್ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್|

13005023c ಅನುಕ್ರೋಶಶ್ಚ ಸಾಧೂನಾಂ ಸದಾ ಪ್ರೀತಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಅನುಕ್ರೋಶವೇ ಸಾಧುಗಳ ಮಹಾ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ಅನುಕ್ರೋಶವೇ ಸದಾ ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ಸಂತಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

13005024a ತ್ವಮೇವ ದೈವತ್ಯಃ ಸರ್ವೈಃ ಪೃಚ್ಛ್ಯಸೇ ಧರ್ಮಸಂಶಯಾನ್|

13005024c ಅತಸ್ತ್ವಂ ದೇವ ದೇವಾನಾಮಾಧಿಪತ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

ಧರ್ಮಸಂಶಯಗಳುಂಟಾದಾಗ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಆದುದರಿಂದ ದೇವ! ನೀನು ದೇವತೆಗಳ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿರುವೆ.

13005025a ನಾರ್ಹಸಿ ತ್ವಂ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ತ್ಯಾಜಯಿತ್ವೇಹ ಭಕ್ತಿತಃ|

13005025c ಸಮರ್ಥಮುಪಜೀವ್ಯೇಮಂ ತ್ಯಜೇಯಂ ಕಥಮದ್ಯ ವೈ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ! ನನ್ನ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಸಮರ್ಥ ವೃಕ್ಷದ

ಮೇಲೆ ನನಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿರುವಾಗ ಇದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು ಎಂದು ನೀನು ಹೇಗೆ

ಹೇಳಬಲ್ಲೆ? ಇದು ಸರಿಯಲ್ಲ!"

13005026a ತಸ್ಯ ವಾಕ್ಯೇನ ಸೌಮ್ಯೇನ ಹರ್ಷಿತಃ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

13005026c ಶುಕಂ ಪ್ರೋವಾಚ ಧರ್ಮಜ್ಞಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯೇನ ತೋಷಿತಃ||

ಅವನ ಸೌಮ್ಯ ಮಾತಿನಿಂದ ಹರ್ಷಿತನಾದ ಪಾಕಶಾಸನನು ಅವನ

ದಯಾಲುತನದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿ ಗಿಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13005027a ವರಂ ವೃಣೀಷ್ಟೇತಿ ತದಾ ಸ ಚ ವವ್ರೇ ವರಂ ಶುಕಃ|

13005027c ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ತಸ್ಯ ವೃಕ್ಷಸ್ಯ ಸಂಭವಮ್||

“ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಲು ಗಿಳಿಯು ನಿತ್ಯ ದಯಾಲುತನ ಮತ್ತು ಆ ವೃಕ್ಷದ ಪುನರ್ಜೀವನವನ್ನು ವರಗಳಾಗಿ ಕೇಳಿತು.

13005028a ವಿದಿತ್ವಾ ಚ ದೃಢಾಂ ಶಕ್ರಸ್ತಾಂ ಶುಕೇ ಶೀಲಸಂಪದಮ್|

13005028c ಪ್ರೀತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಥೋ ವೃಕ್ಷಮಮೃತೇನಾವಸಿಕ್ತವಾನ್||

ಅದರ ದೃಢತೆಯನ್ನೂ ಶೀಲಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ತಿಳಿದು ಗಿಳಿಯ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾದ ಇಂದ್ರನು ಕೂಡಲೇ ಆ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಅಮೃತದಿಂದ ಸಿಂಪಡಿಸಿದನು.

13005029a ತತಃ ಫಲಾನಿ ಪತ್ರಾಣಿ ಶಾಖಾಶ್ಚಾಪಿ ಮನೋರಮಾಃ|

13005029c ಶುಕಸ್ಯ ದೃಢಭಕ್ತಿತ್ವಾಚ್ಚೈವಮತ್ತ್ವಂ ಚಾಪ ಸ ದ್ರುಮಃ||

ಗಿಳಿಯ ದೃಢಭಕ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ಆ ಮರವು ಕೂಡಲೇ ಹಣ್ಣು, ಎಲೆ ಮತ್ತು ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮನೋರಮವಾಯಿತು.

13005030a ಶುಕಶ್ಚ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಆನೃಶಂಸ್ಯಕೃತೇನ ಹ|

13005030c ಆಯುಷೋಽಂತೇ ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಾಪ ಶಕ್ರಸಲೋಕತಾಮ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿದುದರಿಂದ ಆ ಗಿಳಿಯು ಆಯುಷ್ಯದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

13005031a ಏವಮೇವ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ಭಕ್ತಿಮಂತಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಃ|

13005031c ಸರ್ವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಂ ಲಭತೇ ಶುಕಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯಥಾ ದ್ರುಮಃ||

ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ! ಶುಕನಿಂದ ಆ ಮರವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತಿಮಂತರಿಗೆ

ಆಶ್ರಯನೀಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಾರ್ಥವೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಶುಕ್ರವಾಸವಸಂವಾದೇ ಪಂಚಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶುಕ್ರವಾಸವಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಐದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬

ದೈವಪುರುಷಕಾರಬಲಾಬಲ

ದೈವ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ವಸಿಷ್ಠ-ಬ್ರಹ್ಮರ ಸಂವಾದವನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸಿ ಎರಡೂ ಪರಸ್ಪರ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ ಎನ್ನುವುದು (1-49).

13006001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13006001a ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ|

13006001c ದೈವೇ ಪುರುಷಕಾರೇ ಚ ಕಿಂ ಸ್ವಿಚ್ಛೇಷ್ಠತರಂ ಭವೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ!
ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ! ದೈವಾನುಕೂಲ ಮತ್ತು ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನ
ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠತರವಾದುದು?”

13006002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13006002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13006002c ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದರ ಕುರಿತು ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿರುವ ವಸಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13006003a ದೈವಮಾನುಷಯೋಃ ಕಿಂ ಸ್ವಿತ್ಕರ್ಮಣೋಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಮಿತ್ಯುತ|

13006003c ಪುರಾ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ಪಿತಾಮಹಮಪೃಚ್ಛತ||

ಹಿಂದೆ ವಸಿಷ್ಠನು “ದೈವ ಮತ್ತು ಮಾನುಷ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠ?” ಎಂದು ಭಗವಾನ್ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು.

13006004a ತತಃ ಪದ್ಮೋದ್ಭವೋ ರಾಜನ್ದೇವದೇವಃ ಪಿತಾಮಹಃ|

13006004c ಉವಾಚ ಮಧುರಂ ವಾಕ್ಯಮರ್ಥವದ್ಧೇತುಭೂಷಿತಮ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ದೇವದೇವ ಪಿತಾಮಹ ಪದ್ಮೋದ್ಭವನು ಕಾರಣಭೂಷಿತವಾದ ಈ ಮಧುರ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

13006005a ನಾಬೀಜಂ ಜಾಯತೇ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಬೀಜೇನ ವಿನಾ ಫಲಮ್|

13006005c ಬೀಜಾದ್ಬೀಜಂ ಪ್ರಭವತಿ ಬೀಜಾದೇವ ಫಲಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

“ಬೀಜವಿಲ್ಲದೇ ಯಾವುದೂ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಬೀಜವಿಲ್ಲದೇ ಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬೀಜದಿಂದ ಬೀಜವು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬೀಜದಿಂದಲೇ ಫಲವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದೆ.

13006006a ಯಾದೃಶಂ ವಪತೇ ಬೀಜಂ ಕ್ಷೇತ್ರಮಾಸಾದ್ಯ ಕರ್ಷಕಃ|

13006006c ಸುಕೃತೇ ದುಷ್ಕೃತೇ ವಾಪಿ ತಾದೃಶಂ ಲಭತೇ ಫಲಮ್||

ಕೃಷಿಕನು ಹೊಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹುದೇ ಫಸಲನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಕೃತ-
ದುಷ್ಟ ತಗಳಿಂದ ಅದೇ ರೀತಿಯ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13006007a ಯಥಾ ಬೀಜಂ ವಿನಾ ಕ್ಷೇತ್ರಮುಪ್ತಂ ಭವತಿ ನಿಷ್ಫಲಮ್|

13006007c ತಥಾ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ವಿನಾ ದೈವಂ ನ ಸಿದ್ಧತಿ||

ಬೀಜವಿಲ್ಲದೇ ಹೊಲವು ಹೇಗೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆ
ಪುರುಷಕಾರ್ಯದ ವಿನಾ ದೈವವು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13006008a ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪುರುಷಕಾರಸ್ತು ದೈವಂ ಬೀಜಮುದಾಹೃತಮ್|

13006008c ಕ್ಷೇತ್ರಬೀಜಸಮಾಯೋಗಾತ್ತತಃ ಸಸ್ಯಂ ಸಮೃದ್ಧತೇ||

ಹೊಲವನ್ನು ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೂ ದೈವವನ್ನು ಬೀಜಕ್ಕೂ
ಹೋಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೊಲ ಮತ್ತು ಬೀಜಗಳ ಸಮಾಯೋಗದಿಂದ ಸಸ್ಯವು
ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

13006009a ಕರ್ಮಣಃ ಫಲನಿರ್ವೃತ್ತಿಂ ಸ್ವಯಮಶ್ನಾತಿ ಕಾರಕಃ|

13006009c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ಕೃತಸ್ಯಾಪ್ಯಕೃತಸ್ಯ ಚ||

ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು - ಸುಕೃತವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ದುಷ್ಟ ತವಾಗಿರಲಿ
- ಸ್ವಯಂ ಕಾರಕನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13006010a ಶುಭೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಸೌಖ್ಯಂ ದುಃಖಂ ಪಾಪೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13006010c ಕೃತಂ ಸರ್ವತ್ರ ಲಭತೇ ನಾಕೃತಂ ಭುಜ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸುಖ ಮತ್ತು ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದುಃಖ.

ಮಾಡಿದುದೆಲ್ಲವುಗಳ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

13006011a ಕೃತೀ ಸರ್ವತ್ರ ಲಭತೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಭಾಗ್ಯವಿಕ್ಷತಃ|

13006011c ಅಕೃತೀ ಲಭತೇ ಭ್ರಷ್ಟಃ ಕ್ಷತೇ ಕ್ಷಾರಾವಸೇಚನಮ್||

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸದಾ ಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತವಾದ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದವನು ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಗಾಯದ ಮೇಲೆ ಉಪ್ಪು ಸುರಿದುಕೊಂಡವನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13006012a ತಪಸಾ ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯಂ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13006012c ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಕರ್ಮಣಾ ಸರ್ವಂ ನ ದೈವಾದಕೃತಾತ್ಮನಾ||

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ರೂಪಸೌಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಕರ್ಮದಿಂದ ಸರ್ವವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ದೈವಾನುಕೂಲವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

13006013a ತಥಾ ಸ್ವರ್ಗಶ್ಚ ಭೋಗಶ್ಚ ನಿಷ್ಠಾ ಯಾ ಚ ಮನೀಷಿತಾ|

13006013c ಸರ್ವಂ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಕೃತೇನೇಹೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವರ್ಗ, ಭೋಗ, ನಿಷ್ಠೆ ಹಾಗೂ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪುರುಷನು ಇಷ್ಟಪಟ್ಟು ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13006014a ಜ್ಯೋತೀಂಷಿ ತ್ರಿದಶಾ ನಾಗಾ ಯಕ್ಷಾಶ್ಚಂದ್ರಾರ್ಕಮಾರುತಾಃ|

13006014c ಸರ್ವೇ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಮಾನುಷ್ಯಾದ್ಧೇವತಾಂ ಗತಾಃ||

ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ನಾಗರು, ಯಕ್ಷರು, ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ -
ವಾಯುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಪುರುಷ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯತ್ವದಿಂದ
ದೇವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

13006015a ಅರ್ಥೋ ವಾ ಮಿತ್ರವರ್ಗೋ ವಾ ಐಶ್ವರ್ಯಂ ವಾ ಕುಲಾನ್ವಿತಮ್|

13006015c ಶ್ರೀಶ್ಚಾಪಿ ದುರ್ಲಭಾ ಭೋಕ್ತುಂ ತಥೈವಾಕೃತಕರ್ಮಭಿಃ||

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ಇರುವವರಿಗೆ ಅರ್ಥವಾಗಲೀ,
ಮಿತ್ರವರ್ಗವಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಐಶ್ವರ್ಯವಾಗಲೀ, ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಜನ್ಮವಾಗಲೀ, ಮತ್ತು ಶ್ರೀಯಾಗಲೀ ಭೋಗಿಸಲು
ದುರ್ಲಭವಾಗುತ್ತದೆ.

13006016a ಶೌಚೇನ ಲಭತೇ ವಿಪ್ರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ|

13006016c ವೈಶ್ಯಃ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಶೂದ್ರಃ ಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಶ್ರಿಯಮ್||

ಶೌಚದಿಂದ ವಿಪ್ರನೂ, ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ,
ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ವೈಶ್ಯನೂ ಮತ್ತು ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಶೂದ್ರನೂ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13006017a ನಾದಾತಾರಂ ಭಜಂತ್ಯರ್ಥಾ ನ ಕ್ಲಿಬಂ ನಾಪಿ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಮ್|

13006017c ನಾಕರ್ಮಶೀಲಂ ನಾಶೂರಂ ತಥಾ ನೈವಾತಪಸ್ವಿನಮ್||

ದಾನಮಾಡದವನನ್ನು, ನಪುಂಸಕನನ್ನು, ಕೆಲಸಮಾಡದೇ
ಇರುವವನನ್ನು, ಕರ್ಮಶೀಲನಲ್ಲದವನನ್ನು, ಶೂರನಲ್ಲದವನನ್ನು ಮತ್ತು
ತಪಸ್ವಿಯಲ್ಲದವನನ್ನು ಐಶ್ವರ್ಯವು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13006018a ಯೇನ ಲೋಕಾಸ್ತ್ರಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ದೈತ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ|

13006018c ಸ ಏಷ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುಃ ಸಮುದ್ರೇ ತಪ್ಯತೇ ತಪಃ||

ಮೂರು ಲೋಕಗಳ, ದೈತ್ಯರು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳ ಸೃಷ್ಟಿನಾದ
ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

13006019a ಸ್ವಂ ಚೇತ್ಕರ್ಮಫಲಂ ನ ಸ್ಯಾತ್ಸರ್ವಮೇವಾಫಲಂ ಭವೇತ್|

13006019c ಲೋಕೋ ದೈವಂ ಸಮಾಲಂಬ್ಯ ಉದಾಸೀನೋ ಭವೇನ್ನ ತು||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು
ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳು ನಿಷ್ಫಲಗೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಲೋಕವು ದೈವವನ್ನೇ
ಅವಲಂಬಿಸಿ ಉದಾಸೀನವಾಗುತ್ತಿತ್ತು ತಾನೇ?

13006020a ಅಕೃತ್ವಾ ಮಾನುಷಂ ಕರ್ಮ ಯೋ ದೈವಮನುವರ್ತತೇ|

13006020c ವೃಥಾ ಶ್ರಾಮ್ಯತಿ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪತಿಂ ಕ್ಲಿಬಮಿವಾಂಗನಾ||

ಮನುಷ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ದೈವವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವವನು
ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ನಪುಂಸಕನಾಗುವ ಪತಿಯಂತೆ ವೃಥಾ
ಶ್ರಮಪಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13006021a ನ ತಥಾ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಭಯಮಸ್ತಿ ಶುಭಾಶುಭೇ|

13006021c ಯಥಾ ತ್ರಿದಶಲೋಕೇ ಹಿ ಭಯಮಲ್ಪೇನ ಜಾಯತೇ||

ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪದರಿಂದಲೇ ಭಯವುಂಟಾಗುವಂತೆ
ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಭಯವು ಅಷ್ಟೊಂದು
ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

13006022a ಕೃತಃ ಪುರುಷಕಾರಸ್ತು ದೈವಮೇವಾನುವರ್ತತೇ|

13006022c ನ ದೈವಮಕೃತೇ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಸ್ಯ ಚಿದ್ಧಾತುಮರ್ಹತಿ||

ಪುರುಷನ ಕರ್ಮಫಲಗಳು ದೈವಾನುಕೂಲವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ದೈವವು ಏನನ್ನೂ
ಕೊಡಲು ಶಕ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13006023a ಯದಾ ಸ್ಥಾನಾನ್ಯನಿತ್ಯಾನಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ದೈವತೇಷ್ಟಪಿ|

13006023c ಕಥಂ ಕರ್ಮ ವಿನಾ ದೈವಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯತೇ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯತಿ||

ದೇವತೆಗಳ ಸ್ಥಾನಗಳೂ ಅನಿತ್ಯವೆಂದು ಕಾಣುತ್ತಿರುವಾಗ
ಕರ್ಮಗಳಿಲ್ಲದೇ ದೈವವು ಸದಾ ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರಲು
ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

13006024a ನ ದೈವತಾನಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ವಾಪಾರಂ ಯಾಂತಿ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

13006024c ವ್ಯಾಸಂಗಂ ಜನಯಂತ್ಯಗ್ರಮಾತ್ಮಾಭಿಭವಶಂಕಯಾ||

ಮನುಷ್ಯ ಪ್ರಯತ್ನವನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮಂತೆ ಆಗಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವ ಸಂಶಯದಿಂದ
ಅವರು ಅವನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಲೇ
ಇರುತ್ತಾರೆ.

13006025a ಋಷೀಣಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಸದಾ ಭವತಿ ವಿಗ್ರಹಃ|

13006025c ಕಸ್ಯ ವಾಚಾ ಹ್ಯದೈವಂ ಸ್ಯಾದ್ಯತೋ ದೈವಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

13006026a ಕಥಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿಯಥಾ ದೈವಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ|

13006026c ಏವಂ ತ್ರಿದಶಲೋಕೇಽಪಿ ಪ್ರಾಪ್ಯಂತೇ ಬಹವಶ್ಚ ಲಾಃ||

ಋಷಿಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸದಾ ಕಲಹವಾಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. “ಯಾರ

ಮಾತಿನಿಂದ ದೈವವು ನಿಷ್ಪಲವಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವಾಗ ದೈವವು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತದೆ? ದೈವದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ದೈವವು ಹೇಗೆ ಕೆಲಸಮಾಡುತ್ತದೆ?" ಹೀಗೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅನೇಕ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

13006027a ಆತ್ಮೈವ ಹ್ಯಾತ್ಮನೋ ಬಂಧುರಾತ್ಮೈವ ರಿಪುರಾತ್ಮನಃ|

13006027c ಆತ್ಮೈವ ಚಾತ್ಮನಃ ಸಾಕ್ಷೀ ಕೃತಸ್ಯಾಪ್ಯಕೃತಸ್ಯ ಚ||

ಮನುಷ್ಯನು ತನಗೆ ತಾನೇ ಬಂಧುವು. ತನಗೆ ತಾನೇ ಶತ್ರುವು. ತನ್ನ ಸತ್ಕರ್ಮ-ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13006028a ಕೃತಂ ಚ ವಿಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕೃತೇ ಕರ್ಮಣಿ ಸಿದ್ಧತಿ|

13006028c ಸುಕೃತೇ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ನ ಯಥಾರ್ಥಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ||

ಮಾಡುವ ಕರ್ಮವು ಸ್ವಲ್ಪ ನ್ಯೂನತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದರೆ ಅದು ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಸುಕೃತವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದುಷ್ಕೃತಗಳು ಯಥಾರ್ಥ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13006029a ದೇವಾನಾಂ ಶರಣಂ ಪುಣ್ಯಂ ಸರ್ವಂ ಪುಣ್ಣೈರವಾಪ್ಯತೇ|

13006029c ಪುಣ್ಯಶೀಲಂ ನರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕಿಂ ದೈವಂ ಪ್ರಕರಿಸ್ಯತಿ||

ದೇವತೆಗಳೂ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಶರಣು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲವೂ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪುಣ್ಯಶೀಲ ನರರಿಗೆ ದೈವವು ಏನು ಮಾಡಬಲ್ಲದು?

13006030a ಪುರಾ ಯಯಾತಿರ್ವಿಭ್ರಷ್ಟಶ್ಚಾ ವಿತಃ ಪತಿತಃ ಕ್ಷಿತೌ|

13006030c ಪುನರಾರೋಪಿತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ದೌಹಿತ್ರೈಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಭಿಃ||

ಹಿಂದೆ ಯಯಾತಿಯು ಪುಣ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ತಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಲು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮಗಳ ಮಕ್ಕಳಿಂದಾಗಿ ಪುನಃ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರಿದನು.

13006031a ಪುರೂರವಾಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿರ್ದ್ವಿಜೈರಭಿಹಿತಃ ಪುರಾ|

13006031c ಐಲ ಇತ್ಯಭಿವಿಖ್ಯಾತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಹಿಂದೆ ಐಲ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದ ಪುರೂರವ ರಾಜರ್ಷಿ ಮಹೀಪತಿಯು ದ್ವಿಜರು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13006032a ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿಭಿಯಂ ಜ್ಞೈಃ ಸತ್ಕೃತಃ ಕೋಸಲಾಧಿಪಃ|

13006032c ಮಹರ್ಷಿಶಾಪಾತ್ಸೌದಾಸಃ ಪುರುಷಾದತ್ವಮಾಗತಃ||

ಅಶ್ವಮೇಧವೇ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿದ್ದ ಕೋಸಲಾಧಿಪ ಸೌದಾಸನು ಮಹರ್ಷಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಶಾಪದಿಂದ ನರಭಕ್ಷಕನಾದನು.

13006033a ಅಶ್ವತ್ಥಾಮಾ ಚ ರಾಮಶ್ಚ ಮುನಿಪುತ್ರೌ ಧನುರ್ಧರೌ|

13006033c ನ ಗಚ್ಛತಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಸುಕೃತೇನೇಹ ಕರ್ಮಣಾ||

ಮುನಿಪುತ್ರರೂ ಧನುರ್ಧರರೂ ಆದ ಅಶ್ವತ್ಥಾಮ ಮತ್ತು ರಾಮರು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಚಿರಂಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

13006034a ವಸುರ್ಯಜ್ಞಶತೈರಿಷ್ಟ್ವಾ ದ್ವಿತೀಯ ಇವ ವಾಸವಃ|

13006034c ಮಿಥ್ಯಾಭಿಧಾನೇನೈಕೇನ ರಸಾತಲತಲಂ ಗತಃ||

ನೂರು ಯಜ್ಞ-ಇಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಎರಡನೇ ವಾಸವನೋ
ಎಂಬಂತಿದ್ದ ಉಪಚರ ವಸುವು ಒಂದೇ ಒಂದು ಸುಳ್ಳಿನಿಂದಾಗಿ
ರಸಾತಲ ತಲಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13006035a ಬಲಿವೈರೋಚನಿರ್ಬದ್ಧೋ ಧರ್ಮಪಾಶೇನ ದೈವತ್ಯೈಃ|

13006035c ವಿಷ್ಣೋಃ ಪುರುಷಕಾರೇಣ ಪಾತಾಲಶಯನಃ ಕೃತಃ||

ವಿರೋಚನನ ಮಗ ಬಲಿಯನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಧರ್ಮಪಾಶದಿಂದ
ಬಂಧಿಸಿದರು ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪುರುಷಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಅವನು
ಪಾತಾಲಶಯನನಾದನು.

13006036a ಶಕ್ರಸ್ಯೋದಸ್ಯ ಚರಣಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ಜನಮೇಜಯಃ|

13006036c ದ್ವಿಜಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಧಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಿಂ ದೈವೇನ ನ ವಾರಿತಃ||

ದ್ವಿಜಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಧಿಸಿದ್ದರೂ ಜನಮೇಜಯನು ಶಕ್ರನ ಚರಣಗಳ
ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು. ದೈವವು
ಅವನನ್ನು ತಡೆಯಿತೇನು?

13006037a ಅಜ್ಞಾನಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಹತ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟೋ ಬಾಲವಧೇನ ಚ|

13006037c ವೈಶಂಪಾಯನವಿಪ್ರರ್ಷಿಃ ಕಿಂ ದೈವೇನ ನಿವಾರಿತಃ||

ವಿಪ್ರರ್ಷಿ ವೈಶಂಪಾಯನನು ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಬಾಲವಧೆಯ ಪಾಪದಿಂದಲೂ ಲಿಪ್ತರಾಗಿದ್ದನು. ದೈವವು ಅವನನ್ನು
ತಡೆಯಿತೇನು?

13006038a ಗೋಪ್ರದಾನೇನ ಮಿಥ್ಯಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಮಹಾಮಖೇ|

13006038c ಪುರಾ ನೃಗಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕೃಕಲಾಸತ್ವಮಾಗತಃ||

ಹಿಂದೆ ರಾಜರ್ಷಿ ನೃಗನು ಮಹಾಮಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಗೋದಾನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಮಿಥ್ಯಾಚಾರವನ್ನಾಚರಿಸಿದನು.¹¹
ಅವನಿಗೆ ಹೆಂಟೇಗೊದ್ದದ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಬೇಕಾಯಿತು.

13006039a ಧುಂಧುಮಾರಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸತ್ರೇಷ್ಟೇವ ಜರಾಂ ಗತಃ|

13006039c ಪ್ರೀತಿದಾಯಂ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಸುಷ್ವಾಪ ಸ ಗಿರಿವ್ರಜೇ||

ರಾಜರ್ಷಿ ಧುಂಧುಮಾರನು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ
ವೃದ್ಧನಾದನು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ವರವನ್ನೂ
ತ್ಯಜಿಸಿ ಅವನು ಗಿರಿವ್ರಜದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿಬಿಟ್ಟನು!

13006040a ಪಾಂಡವಾನಾಂ ಹೃತಂ ರಾಜ್ಯಂ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರೈರ್ಮಹಾಬಲೈಃ|

13006040c ಪುನಃ ಪ್ರತ್ಯಾಹೃತಂ ಚೈವ ನ ದೈವಾದ್ಭುಜಸಂಶ್ರಯಾತ್||

ಮಹಾಬಲ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರರು ಪಾಂಡವರ ರಾಜ್ಯವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಿದರು. ಪುನಃ ಅವರು ಅದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.
ಇದು ದೈವದ ಭುಜಾಶ್ರಯದಿಂದಲ್ಲದೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

13006041a ತಪೋನಿಯಮಸಂಯುಕ್ತಾ ಮುನಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

13006041c ಕಿಂ ತೇ ದೈವಬಲಾಚ್ಚಾಪಮುತ್ಸ್ರಜಂತೇ ನ ಕರ್ಮಣಾ||

ತಪೋನಿಯಮ ಸಂಯುಕ್ತರಾದ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಮುನಿಗಳು
ದೈವಬಲದಿಂದ ಶಪಿಸುವರೇನು? ತಮ್ಮದೇ ಕರ್ಮಗಳ ಬಲದಿಂದ

---

¹¹ ನೃಗನು ಗೋದಾನ ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದೇ ಹಸುವನ್ನು ಎರಡು ಬಾರಿ
ದಾರೆಯೆರೆದು ಕೊಟ್ಟ ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದನೆಂದಿದೆ.

ತಾನೇ?

13006042a ಪಾಪಮುತ್ಸ್ರಜತೇ ಲೋಕೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸುದುರ್ಲಭಮ್|

13006042c ಲೋಭಮೋಹಸಮಾಪನ್ನಂ ನ ದೈವಂ ತ್ರಾಯತೇ ನರಮ್||

ಅತಿಶಯ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಲಭವಾದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪಡೆದು ಪಾಪಗಳನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಲೋಭ-ಮೋಹಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾದ ನರನನ್ನು
ದೈವವೂ ಕೂಡ ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13006043a ಯಥಾಗ್ನಿಃ ಪವನೋದ್ಧೂತಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಪಿ ಭವತೇ ಮಹಾನ್|

13006043c ತಥಾ ಕರ್ಮಸಮಾಯುಕ್ತಂ ದೈವಂ ಸಾಧು ವಿವರ್ಧತೇ||

ಅಗ್ನಿಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದರೆ ಮಹಾ
ಅಗ್ನಿಯಾಗುವಂತೆ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮೇಲೆಬ್ಬಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೈವವು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13006044a ಯಥಾ ತೈಲಕ್ಷಯಾದ್ಧೀಪಃ ಪ್ರಮ್ಲಾನಿಮುಪಗಚ್ಚತಿ|

13006044c ತಥಾ ಕರ್ಮಕ್ಷಯಾದ್ಧೈವಂ ಪ್ರಮ್ಲಾನಿಮುಪಗಚ್ಚತಿ||

ಎಣ್ಣೆಯು ಮುಗಿದುಹೋಗಲು ದೀಪವೂ ಆರಿಹೋಗುವಂತೆ
ಕರ್ಮಗಳು ಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ದೈವಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ.

13006045a ವಿಪುಲಮಪಿ ಧನೌಘಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭೋಗಾನ್ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವಾ
ಪುರುಷ ಇಹ ನ ಶಕ್ತಃ ಕರ್ಮಹೀನೋಽಪಿ ಭೋಕ್ತುಮ್|

13006045c ಸುನಿಹಿತಮಪಿ ಚಾರ್ಥಂ ದೈವತೈ ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ
ವ್ಯಯಗುಣಮಪಿ ಸಾಧುಂ ಕರ್ಮಣಾ ಸಂಶ್ರಯಂತೇ||

ವಿಪುಲ ಧನವನ್ನೂ, ಭೋಗವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರೂ ಕರ್ಮಹೀನ ಪುರುಷನು ಅವುಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಶಕ್ತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದ ಸಾಧುವು ದೇವತೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

13006046a ¹²ಭವತಿ ಮನುಜಲೋಕಾದ್ಧೇವಲೋಕೋ ವಿಶಿಷ್ಟೋ
ಬಹುತರಸುಸಮೃದ್ಧ್ಯಾ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಗೃಹಾಣಿ|

13006046c ಪಿತೃವನಭವನಾಭಂ ದೃಶ್ಯತೇ ಚಾಮರಾಣಾಂ
ನ ಚ ಫಲತಿ ವಿಕರ್ಮಾ ಜೀವಲೋಕೇನ ದೈವಮ್||

ಅವನು ಮನುಜಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಮನುಷ್ಯನ ಮನೆಗಳು ಬಹುತರನಾಗಿ ಸುಸಮೃದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರುವವನ ಮನೆಯು ಬಹುವಿಧವಾದ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಶ್ಮಶಾನ ಸದೃಶವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13006047a ವ್ಯಪನಯತಿ ವಿಮಾರ್ಗಂ ನಾಸ್ತಿ ದೈವೇ ಪ್ರಭುತ್ವಂ
ಗುರುಮಿವ ಕೃತಮಗ್ರ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಸಂಯಾತಿ ದೈವಮ್|

13006047c ಅನುಪಹತಮದೀನಂ ಕಾಮಕಾರೇಣ ದೈವಂ
ನಯತಿ ಪುರುಷಕಾರಃ ಸಂಚಿತಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ||

ದುರ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತರುವ

¹² ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ವ್ಯಯಗುಣಮಪಿ ಸಾಧುಂ ಕರ್ಮಣಾ ಸಂಶ್ರಯಂತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪ್ರಭುತ್ವವು ದೈವಕ್ಕಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುವನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಿಷ್ಯನು ಹೋಗುವಂತೆ ದೈವವು ಕರ್ಮದ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮಗಳೇ ದೈವವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

13006048a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಮಯಾ ವೈ ಮುನಿಸತ್ತಮ|

13006048c ಫಲಂ ಪುರುಷಕಾರಸ್ಯ ಸದಾ ಸಂದೃಶ್ಯ ತತ್ತ್ವತಃ||

ಮುನಿಸತ್ತಮ ! ಪುರುಷಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಸದಾ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ನಾನು ತತ್ತ್ವತಃ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13006049a ಅಭ್ಯುತ್ಥಾನೇನ ದೈವಸ್ಯ ಸಮಾರಭ್ಧೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13006049c ವಿಧಿನಾ ಕರ್ಮಣಾ ಚೈವ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ದೈವಬಲದ ಉದಯದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮತ್ತು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ದೈವಪುರುಷಕಾರನಿರ್ದೇಶೇ ಷಷ್ಠೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದೈವಪುರುಷಕಾರನಿರ್ದೇಶ ಎನ್ನುವ ಆರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕರ್ಮ ಫಲಿಕೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಶುಭಕರ್ಮಗಳ ಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು (1-29).

13007001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13007001a ಕರ್ಮಣಾಂ ಮೇ ಸಮಸ್ತಾನಾಂ ಶುಭಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13007001c ಫಲಾನಿ ಮಹತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಪರಿಪೃಚ್ಛತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಾನು ಕೇಳುವ ಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಸಮಸ್ತ ಫಲಗಳ ಕುರಿತೂ ಹೇಳು.”

13007002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13007002a ರಹಸ್ಯಂ ಯದ್ಯಪೀಣಾಂ ತು ತಚ್ಚ್ಛಣುಷ್ವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13007002c ಯಾ ಗತಿಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಯೇನ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇ ಚಿರೇಽಪ್ಸಿತಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮರಣಾನಂತರ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಯಾವ ಗತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಋಷಿಗಳಿಗೂ ರಹಸ್ಯವಾದುದು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13007003a ಯೇನ ಯೇನ ಶರೀರೇಣ ಯದ್ಯತ್ಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ಯಃ|

13007003c ತೇನ ತೇನ ಶರೀರೇಣ ತತ್ತತ್ಪಲಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಯಾವ ಯಾವ ಶರೀರದಿಂದ ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಆಯಾ ಶರೀರಗಳಿಂದಲೇ ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು
ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

13007004a ಯಸ್ಯಾಂ ಯಸ್ಯಾಮವಸ್ಥಾಯಾಂ ಯತ್ಕರೋತಿ ಶುಭಾಶುಭಮ್|

13007004c ತಸ್ಯಾಂ ತಸ್ಯಾಮವಸ್ಥಾಯಾಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಜನ್ಮ ನಿ ಜನ್ಮ ನಿ||

ಯಾವ ಯಾವ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ¹³ ಯಾವ ಯಾವ ಶುಭಾಶುಭ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇವೆಯೋ ಆಯಾ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಜನ್ಮ
ಜನ್ಮಾಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೇವೆ.

13007005a ನ ನಶ್ಯತಿ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಸದಾ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯೈರಿಹ|

13007005c ತೇ ಹ್ಯಸ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಣೋ ನಿತ್ಯಂ ಷಷ್ಠ ಆತ್ಮಾ ತಥೈವ ಚ||

ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವು ಎಂದೂ
ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಐದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಮತ್ತು ಆರನೆಯದಾಗಿ ಆತ್ಮ
- ಇವು ಕರ್ಮಗಳ ನಿತ್ಯ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

13007006a ಚಕ್ಷುರ್ದ್ಯಾನ್ಮನೋ ದದ್ಯಾದ್ವಾಚಂ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಸೂನ್ಯತಾಮ್|

13007006c ಅನುವ್ರಜೇದುಪಾಸೀತ ಸ ಯಜ್ಞಃ ಪಂಚದಕ್ಷಿಣಃ||

ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವುದು,
ಮನಃಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುವುದು, ಸುಮಧುರ
ಮಾತನ್ನಾಡುವುದು, ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇರುವವರೆಗೆ
ಸೇವಾನಿರತನಾಗಿರುವುದು, ಮತ್ತು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ ಅವನನ್ನೇ
ಅನುಸರಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪದೂರದವರೆಗೆ ಹೋಗುವುದು - ಈ ಐದು

¹³ ಬಾಲ್ಯ, ಯೌವನ, ವಾರ್ಧಕ್ಯಾದಿ ಅವಸ್ಥೆಗಳು.

ಕರ್ಮಗಳೂ ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನಿಗೆ ಪಂಚದಕ್ಷಿಣ ಯುಕ್ತವಾದ
ಯಜ್ಞದಂತೆ.

13007007a ಯೋ ದದ್ಯಾದಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಮನ್ನಮಧ್ವನಿ ವರ್ತತೇ|

13007007c ಶ್ರಾಂತಾಯಾದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾಯ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಮಹತ್||

ಹಿಂದೆಂದೂ ನೋಡಿರದ ಬಳಲಿದ ಅಪರಿಚಿತನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ನೋವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿನ್ನಬಹುದಾದ ಆಹಾರವನ್ನು
ನೀಡುವವನಿಗೆ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13007008a ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶಯಮಾನಾನಾಂ ಗೃಹಾಣಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

13007008c ಚೀರವಲ್ಕಲಸಂವೀತೇ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ||

ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವವನಿಗೆ ಮನೆ-ಶಯನಗಳೂ,
ಚೀರವಲ್ಕಲವನ್ನು ಧರಿಸುವವನಿಗೆ ವಸ್ತ್ರ-ಆಭರಣಗಳೂ
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13007009a ವಾಹನಾಸನಯಾನಾನಿ ಯೋಗಾತ್ಮನಿ ತಪೋಧನೇ|

13007009c ಅಗ್ನೀನುಪಶಯಾನಸ್ಯ ರಾಜಪೌರುಷಮುಚ್ಯತೇ||

ಯೋಗಾತ್ಮನಾದ ತಪೋಧನನಿಗೆ ವಾಹನ-ಆಸನ-ಯಾನಗಳೂ,
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉಪಾಸನೆ ಮಾಡುವ ರಾಜನಿಗೆ ಪೌರುಷವೂ
ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13007010a ರಸಾನಾಂ ಪ್ರತಿಸಂಹಾರೇ ಸೌಭಾಗ್ಯಮನುಗಚ್ಚತಿ|

13007010c ಆಮಿಷಪ್ರತಿಸಂಹಾರೇ ಪಶೂನ್ನುತ್ರಾಂಶ್ಚ ವಿಂದತಿ||

ಮದ್ಯ ಮೊದಲಾದ ರಸಗಳನ್ನು ತೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಸೌಭಾಗ್ಯವು

ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ತೊರೆಯುವುದರಿಂದ ಪಶು-ಪುತ್ರರು
ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13007011a ಅವಾಕ್ಶಿರಾಸ್ತು ಯೋ ಲಂಬೇದುದವಾಸಂ ಚ ಯೋ ವಸೇತ್|

13007011c ಸತತಂ ಚೈಕಶಾಯೀ ಯಃ ಸ ಲಭೇತೇಪ್ಸಿತಾಂ ಗತಿಮ್||

ತಲೆಕೆಳಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವ, ನೀರಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತು
ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವ ಮತ್ತು ಸತತವೂ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ ಮಲಗಿ
ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವವನಿಗೆ ಬಯಸಿದ ಗತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13007012a ಪಾದ್ಯಮಾಸನಮೇವಾಥ ದೀಪಮನ್ನಂ ಪ್ರತಿಶ್ರಯಮ್|

13007012c ದದ್ಯಾದತಿಥಿಪೂಜಾರ್ಥಂ ಸ ಯಜ್ಞಃ ಪಂಚದಕ್ಷಿಣಃ||

ಪಾದ್ಯ, ಆಸನ, ದೀಪ, ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಉಳಿಯಲು ಸ್ಥಳ - ಇವುಗಳನ್ನು
ಅತಿಥಿಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು ಪಂಚದಕ್ಷಿಣೆಗಳ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಮಾನ.

13007013a ವೀರಾಸನಂ ವೀರಶಯ್ಯಾಂ ವೀರಸ್ಥಾನಮುಪಾಸತಃ|

13007013c ಅಕ್ಷಯಾಸ್ತಸ್ಯ ವೈ ಲೋಕಾಃ ಸರ್ವಕಾಮಗಮಾಸ್ತಥಾ||

ವೀರಾಸನ, ವೀರಶಯನ ಮತ್ತು ವೀರಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವವರಿಗೆ
ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುವ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13007014a ಧನಂ ಲಭೇತ ದಾನೇನ ಮೌನೇನಾಜ್ಞಾಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13007014c ಉಪಭೋಗಾಂಶ್ಚ ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಜೀವಿತಮ್||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧನವನ್ನೂ,
ಮೌನಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡುವ
ಅವಕಾಶವನ್ನೂ, ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಉಪಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ಜೀವಿತವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13007015a ರೂಪಮೈಶ್ವರ್ಯಮಾರೋಗ್ಯಮಹಿಂಸಾಫಲಮಶ್ನುತೇ|

13007015c ಫಲಮೂಲಾಶಿನಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಃ ಪರ್ಣಾಶಿನಾಂ ತಥಾ||

ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮದಿಂದ ರೂಪ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಗಳು ಫಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವೂ, ಎಲೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ತಿನ್ನುವವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13007016a ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶನಾದ್ರಾಜನ್ ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖಮುಚ್ಯತೇ|

13007016c ಸ್ವರ್ಗಂ ಸತ್ಯೇನ ಲಭತೇ ದೀಕ್ಷಯಾ ಕುಲಮುತ್ತಮಮ್||

ರಾಜನ್! ಪ್ರಾಯೋಪವೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವೂ ಮತ್ತು ವ್ರತಧಾರಣೆಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ಕುಲವೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13007017a ಗವಾಢ್ಯಃ ಶಾಕದೀಕ್ಷಾಯಾಂ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮೀ ತೃಣಾಶನಃ|

13007017c ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತ್ರೀಷವಣಂ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಾಯುಂ ಪೀತ್ವಾ ಕೃತುಂ ಲಭೇತ್||

ಶಾಕಾಹಾರಿಯಾದನು ಗೋಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಹುಲ್ಲನ್ನೇ ತಿನ್ನುವವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ದಿನದ ಮೂರು ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಸ್ತ್ರೀಸೌಖ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ವಾಯುಭಕ್ಷಕನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13007018a ಸಲಿಲಾಶೀ ಭವೇದ್ಯಶ್ಚ ಸದಾಗ್ನಿಃ ಸಂಸ್ಕೃತೋ ದ್ವಿಜಃ|

13007018c ಮರುಂ ಸಾಧಯತೋ ರಾಜ್ಯಂ ನಾಕಪೃಷ್ಠಮನಾಶಕೇ||

ನೀರನ್ನೇ ಸೇವಿಸುವವನು ಸದಾ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಉತ್ತಮ
ದ್ವಿಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಂತ್ರಸಾಧಕನು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ನಿರಾಹಾರಿಯಾದವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13007019a ಉಪವಾಸಂ ಚ ದೀಕ್ಷಾಂ ಚ ಅಭಿಷೇಕಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ|

13007019c ಕೃತ್ವಾ ದ್ವಾದಶವರ್ಷಾಣಿ ವೀರಸ್ಥಾನಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಉಪವಾಸ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು
ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಯುವವನಿಗೆ ವೀರರ ಸ್ಥಾನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13007020a ಅಧೀತ್ಯ ಸರ್ವವೇದಾನ್ವೈ ಸದ್ಯೋ ದುಃಖಾತ್ಮಮುಚ್ಯತೇ|

13007020c ಮಾನಸಂ ಹಿ ಚರನ್ಧರ್ಮಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಸರ್ವವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದವನು ಸದ್ಯದ ದುಃಖಗಳಿಂದ
ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮಾನಸಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು
ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13007021a ಯಾ ದುಸ್ತ್ಯಜಾ ದುರ್ಮತಿಭಿಯಾ ನ ಜೀರ್ಯತಿ ಜೀರ್ಯತಃ|

13007021c ಯೋಽಸೌ ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕೋ ರೋಗಸ್ತಾಂ ತೃಷ್ಣಾಂ ತೃಜತಃ ಸುಖಮ್||

ದುಷ್ಟಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ತೃಜಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರದ, ಮುದುಕನಾದರೂ
ಜೀರ್ಣವಾಗದೇ ಇರುವ, ಪ್ರಾಣಾಂತಿಕ ರೋಗರೂಪವಾಗಿರುವ
ತೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ತೃಜಿಸಿದವನು ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13007022a ಯಥಾ ಧೇನುಸಹಸ್ರೇಷು ವತ್ಸೋ ವಿಂದತಿ ಮಾತರಮ್|

13007022c ಏವಂ ಪೂರ್ವಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ತಾರಮನುಗಚ್ಛತಿ||

ಸಾವಿರ ಹಸುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕರುವು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನೇ

ಹೋಗಿ ಸೇರುವುದೋ ಹಾಗೆ ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಫಲವು ತನ್ನ
ಕರ್ತೃವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತದೆ.

13007023a ಅಚೋದ್ಯಮಾನಾನಿ ಯಥಾ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ|

13007023c ಸ್ವಕಾಲಂ ನಾತಿವರ್ತಂತೇ ತಥಾ ಕರ್ಮ ಪುರಾಕೃತಮ್||

ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ಯಾರ ಪ್ರೇರಣೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ, ತಮ್ಮ
ಕಾಲವನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದೇ, ಸರಿಯಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಪ-
ಫಲಗಳಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

13007024a ಜೀರ್ಯಂತಿ ಜೀರ್ಯತಃ ಕೇಶಾ ದಂತಾ ಜೀರ್ಯಂತಿ ಜೀರ್ಯತಃ|

13007024c ಚಕ್ಷುಃಶ್ರೋತ್ರೇ ಚ ಜೀರ್ಯತೇ ತೃಷ್ಟೈಕಾ ತು ನ ಜೀರ್ಯತೇ||

ಮನುಷ್ಯನು ವೃದ್ಧನಾದಂತೆ ಕೂದಲು ನೆರೆಯುತ್ತದೆ. ಹಲ್ಲುಗಳು
ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿಗಳು ಜೀರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ
ತೃಷ್ಣೆಯು ಮಾತ್ರ ಜೀರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13007025a ಯೇನ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಪಿತರಂ ತೇನ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

13007025c ಪ್ರೀಣಾತಿ ಮಾತರಂ ಯೇನ ಪೃಥಿವೀ ತೇನ ಪೂಜಿತಾ|

13007025e ಯೇನ ಪ್ರೀಣಾತ್ಯುಪಾಧ್ಯಾಯಂ ತೇನ ಸ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪೂಜಿತಮ್||

ತಂದೆಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನು ಪ್ರಜಾಪತಿಗೆ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ತಾಯಿಯನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನು ಭೂಮಿಗೆ ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13007026a ಸರ್ವೇ ತಸ್ಯಾದೃತಾ ಧರ್ಮಾ ಯಸ್ಯೈತೇ ತ್ರಯ ಆದೃತಾಃ|

13007026c ಅನಾದೃತಾಸ್ತು ಯಸ್ಯೈತೇ ಸರ್ವಾ ಸ್ತಸ್ಯಾಫಲಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ||

ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಸದಾ ಆದರಿಸುವ ಮತ್ತು ಶುಶ್ರೂಷಾದಿಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನ ಗೊಳಿಸುವವನು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸಿದಂತೆ. ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಅನಾದರಿಸುವವನ ಸಮಸ್ತ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಅಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ.””

13007027 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13007027a ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಕುರುಪುಂಗವಾಃ|

13007027c ಆಸನ್ವಹೃಷ್ಟಮನಸಃ ಪ್ರೀತಿಮಂತೋಽಭವಂಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುರುಪುಂಗವರು ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು. ಅವರು ಹೃಷ್ಟಮನಸ್ಕರೂ ಪ್ರೀತಿಮಂತರೂ ಆದರು.

13007028a ಯನ್ಮಂತ್ರೇ ಭವತಿ ವೃಥಾ ಪ್ರಯುಜ್ಯಮಾನೇ

ಯತ್ಸೋಮೇ ಭವತಿ ವೃಥಾಭಿಷೂಯಮಾಣೇ|

13007028c ಯಚ್ಚಾಗ್ನೌ ಭವತಿ ವೃಥಾಭಿಹೂಯಮಾನೇ

ತತ್ಸರ್ವಂ ಭವತಿ ವೃಥಾಭಿಧೀಯಮಾನೇ||

14“ವೃಥಾ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಪಠಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪ, ವೃಥಾ ಸೋಮವನ್ನು ಹಿಂಡುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ವೃಥಾ ಹೋಮಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಪಾಪ ಇವೆಲ್ಲ ಪಾಪಗಳೂ ವೃಥಾ ಆಲಾಪಮಾಡುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13007029a ಇತ್ಯೇತದೃಷಿಣಾ ಪ್ರೋಕ್ತಮುಕ್ತವಾನಸ್ಮಿ ಯದ್ವಿಭೋ|

14 ಇದು ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು.

13007029c ಶುಭಾಶುಭಫಲಪ್ರಾಪ್ತೌ ಕಿಮತಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ವಿಭೋ! ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಶುಭಾಶುಭಫಲಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಕರ್ಮಫಲಿಕೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಸಪ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಫಲಿಕೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಏಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮

ಪೂಜ್ಯವರ್ಣನ

“ನೀನು ಯಾರಂತಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ? ಯಾರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೀಯೆ?” ಎಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ತಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತಾಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವುದು (1-29).

13008001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13008001a ಕೇ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಕೇ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾಃ ಕಾನ್ನಮಸ್ಯಸಿ ಭಾರತ|

13008001c ಏತನ್ಮೇ ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ವ ಯೇಷಾಂ ಸ್ಪೃಹಯಸೇ ನೃಪ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ನೃಪ! ಯಾರು ಪೂಜ್ಯರು?

ಯಾರು ನಮಸ್ಕಾರ್ಯರು? ನೀನು ಯಾರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೀಯೆ?”

ನೀನು ಯಾರಂತೆ ಆಗಬೇಕೆಂದು ಆಶಿಸುವೆ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.

13008002a ಉತ್ತಮಾಪದ್ಗತಸ್ಯಾಪಿ ಯತ್ರ ತೇ ವರ್ತತೇ ಮನಃ|

13008002c ಮನುಷ್ಯಲೋಕೇ ಸರ್ವಸ್ಮಿನ್ಯದಮುತ್ರೇಹ ಚಾಪ್ಯುತ||

ಈಗ ನೀನು ಉತ್ತಮ ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವಾಗಲೂ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಯಾರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತದೆ? ಈ ಸಮಸ್ತ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ?”

13008003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13008003a ಸ್ವಹಯಾಮಿ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಯೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಂ ಧನಮ್|

13008003c ಯೇಷಾಂ ಸ್ವಪ್ರತ್ಯಯಃ ಸ್ವರ್ಗ ಸ್ತಪಃಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಾಧನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಪರಮ ಧನವಾಗಿರುವ, ಸ್ವರ್ಗವು ಸ್ವಾಧೀನವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಾಧನವೇ ತಪಸ್ಸಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ ಆಗಲು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

13008004a ಯೇಷಾಂ ವೃದ್ಧಾಶ್ಚ ಬಾಲಾಶ್ಚ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೀಂ ಧುರಮ್|

13008004c ಉದ್ವಹಂತಿ ನ ಸೀದಂತಿ ತೇಷಾಂ ವೈ ಸ್ವಹಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ಯಾರ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಬಾಲಕರವರೆಗೂ ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರ ಧರ್ಮ ಧುರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವರೋ ಮತ್ತು ಆ ಭಾರದಿಂದ ಕುಸಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶದ ಸದಸ್ಯನಾಗಲು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

13008005a ವಿದ್ಯಾಸ್ವಭಿವಿನೀತಾನಾಂ ದಾಂತಾನಾಂ ಮೃದುಭಾಷಿಣಾಮ್|

13008005c ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಪನ್ನಾನಾಂ ಸದಾಕ್ಷರವಿದಾಂ ಸತಾಮ್||

ವಿದ್ಯಾವಂತರಾಗಿದ್ದರೂ ವಿನೀತರಾಗಿರುವ, ಇಂದ್ರಿಯ
ಸಂಯಮಿಗಳಾಗಿರುವ, ಮೃದುಭಾಷಿಗಳಾಗಿರುವ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು
ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನರಾಗಿರುವ, ಸದಾ ಅಕ್ಷರ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕುರಿತು
ತಿಳಿದಿರುವ ಸತ್ಪುರುಷರಂತೆ ಆಗಲು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

13008006a ಸಂಸತ್ಸು ವದತಾಂ ಯೇಷಾಂ ಹಂಸಾನಾಮಿವ ಸಂಘಶಃ|

13008006c ಮಂಗಲ್ಯರೂಪಾ ರುಚಿರಾ ದಿವ್ಯಜೀಮೂತನಿಃಸ್ವನಾಃ||

13008007a ಸಮ್ಯಗುಚ್ಚಾರಿತಾ ವಾಚಃ ಶ್ರುಯಂತೇ ಹಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13008007c ಶುಶ್ರುಷಮಾಣೇ ನೃಪತೌ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಸುಖಾವಹಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳ ಸಮೂಹದಂತೆ ಮಾತನಾಡುವ,
ದಿವ್ಯ ಮೇಘಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಭೀರ ಶಬ್ದದಿಂದ ಕೂಡಿ, ಮಂಗಲರೂಪದ
ಸೊಗಸಾದ ಮತ್ತು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಮಾತುಗಳು ಕೇಳಿಬರುತ್ತವೆ. ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಕೇಳುವ ರಾಜನಿಗೆ
ಅಂತಹ ದಿವ್ಯ ವಾಕ್ಯಗಳು ಇಹ-ಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ
ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ.

13008008a ಯೇ ಚಾಪಿ ತೇಷಾಂ ಶ್ರೋತಾರಃ ಸದಾ ಸದಸಿ ಸಂಮತಾಃ|

13008008c ವಿಜ್ಞಾನಗುಣಸಂಪನ್ನಾಸ್ತೇಷಾಂ ಚ ಸ್ಪೃಹಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ಸದಾ ಯಾರು ಅಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರ ವಾಣಿಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ
ಅವರೂ ವಿಜ್ಞಾನಗುಣಸಂಪನ್ನರಾಗಿ ಸನ್ಮಾನಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನಾನೂ
ಅವರಂತೆ ಆಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13008009a ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾನಿ ಪ್ರಯತಾಃ ಶುಚೀನಿ ಗುಣವಂತಿ ಚ|

13008009c ದದತ್ಯನ್ನಾನಿ ತೃಪ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13008009e ಯೇ ಚಾಪಿ ಸತತಂ ರಾಜಂಸ್ತೇಷಾಂ ಚ ಸ್ಪೃಹಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ ಸತತವೂ
ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಶುಚಿಯಾದ ಮತ್ತು
ಗುಣಯುಕ್ತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವಂಥವರಂತೆ ಆಗಲು
ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

13008010a ಶಕ್ಯಂ ಹ್ಯೇವಾಹವೇ ಯೋದ್ಧಂ ನ ದಾತುಮನಸೂಯಿತಮ್|

13008010c ಶೂರಾ ವೀರಾಶ್ಚ ಶತಶಃ ಸಂತಿ ಲೋಕೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13008010e ತೇಷಾಂ ಸಂಖ್ಯಾಯಮಾನಾನಾಂ ದಾನಶೂರೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹೋರಾಡಬಹುದು. ಆದರೆ ಅಸೂಯೆಪಡದೇ ದಾನವನ್ನು
ನೀಡುವುದು ಕಷ್ಟ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಶೂರರು ವೀರರು ಇದ್ದಾರೆ.
ಆದರೆ ಅವರ ಅಳತೆಮಾಡಿದರೆ ದಾನಶೂರರೇ ಹೆಚ್ಚಿ ನವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13008011a ಧನ್ಯಃ ಸ್ಯಾಂ ಯದ್ಯಹಂ ಭೂಯಃ ಸೌಮ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೋಽಪಿ ವಾ|

13008011c ಕುಲೇ ಜಾತೋ ಧರ್ಮಗತಿಸ್ತಪೋವಿದ್ಯಾಪರಾಯಣಃ||

ಸೌಮ್ಯ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನೇನಾದರೋ ಮುಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕುಲದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು
ವಿದ್ಯಾಪರಾಯಣನಾದರೆ ಧನ್ಯನಾದೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

13008012a ನ ಮೇ ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರಿಯತರೋ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾಂಡುನಂದನ|

13008012c ತ್ವತ್ತಶ್ಚ ಮೇ ಪ್ರಿಯತರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಪಾಂಡುನಂದನ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯರಾದವರು ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ನನಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯರಾದವರು.

13008013a ಯಥಾ ಮಮ ಪ್ರಿಯತರಾಸ್ವ ತ್ತೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಕುರೂದ್ವಹ|

13008013c ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಲೋಕಾನ್ಯತ್ರ ಸ ಶಂತನುಃ||

ಕುರೂದ್ವಹ ! ವಿಪ್ರರು ನನಗೆ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯತಮರು ಎಂಬ ಈ ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾನು ಶಂತನುವಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13008014a ನ ಮೇ ಪಿತಾ ಪ್ರಿಯತರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಸ್ತಥಾಭವತ್|

13008014c ನ ಮೇ ಪಿತುಃ ಪಿತಾ ವಾಪಿ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇಽಪಿ ಸುಹೃಜ್ಜನಾಃ||

ನನ್ನ ತಂದೆಯೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ಪ್ರಿಯತಮನಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆಯ ತಂದೆಯೂ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಸುಹೃಜ್ಜನರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ಪ್ರಿಯತಮರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

13008015a ನ ಹಿ ಮೇ ವೃಜಿನಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿದ್ಯತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ವಹ|

13008015c ಅಣು ವಾ ಯದಿ ವಾ ಸ್ಥೂಲಂ ವಿದಿತಂ ಸಾಧುಕರ್ಮಭಿಃ||

ಸಾಧುಕರ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುರಿತು ನನ್ನಿಂದ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಅಥವಾ ಸ್ಥೂಲವಾದ ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವೂ ಆಗಿಲ್ಲ.

13008016a ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಪಿ ವಾಚಾ ವಾಪಿ ಪರಂತಪ|

13008016c ಯನ್ಮೇ ಕೃತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ತೇನಾದ್ಯ ನ ತಪಾಮ್ಯಹಮ್||

ಪರಂತಪ ! ಕರ್ಮದಿಂದ, ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾತುಗಳಿಂದ ನಾನು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಾವ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವೆನೋ ಅದರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ನಾನಿಂದು ಈ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಕಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

13008017a ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಇತಿ ಮಾಮಾಹುಸ್ತಯಾ ವಾಚಾಸ್ಮಿ ತೋಷಿತಃ|

13008017c ಏತದೇವ ಪವಿತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಪರಮಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ನನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಾತಿನಿಂದ ನಾನು ಬಹಳ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆಯೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13008018a ಪಶ್ಯಾಮಿ ಲೋಕಾನಮಲಾನ್ ಶುಚೀನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯಾಯಿನಃ|

13008018c ತೇಷು ಮೇ ತಾತ ಗಂತವ್ಯಮಹ್ನಾಯ ಚ ಚಿರಾಯ ಚ||

ಮಗೂ! ಶುಚೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾದುದರಿಂದ ನನಗೆ ದೊರೆಯುವ ಅಮಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಚಿರವಾಗಿ ಇರಲು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13008019a ಯಥಾ ಪತ್ಯಾಶ್ರಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಲೋಕೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13008019c ಸ ದೇವಃ ಸಾ ಗತಿನಾನ್ಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ತಥಾ ದ್ವಿಜಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪತಿಯ ಅಶ್ರಯದಲ್ಲಿರುವುದೇ ಲೋಕದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಧರ್ಮವೋ ಹಾಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ದೇವ ಮತ್ತು ಗತಿ.

13008020a ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಶತವರ್ಷೀ ಚ ದಶವರ್ಷೀ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ|

13008020c ಪಿತಾಪುತ್ರೌ ಚ ವಿಜ್ಞೇಯೌ ತಯೋರ್ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪಿತಾ||

ನೂರು ವರ್ಷದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ -
ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಪಿತ-ಪುತ್ರರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪಿತನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13008021a ನಾರೀ ತು ಪತ್ಯಭಾವೇ ವೈ ದೇವರಂ ಕುರುತೇ ಪತಿಮ್|

13008021c ಪೃಥಿವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಲಾಭೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ಕುರುತೇ ಪತಿಮ್||

ಪತಿಯು ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ನಾರಿಯು ಪತಿಯ ಸಹೋದರನನ್ನು
ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ
ಪೃಥ್ವಿಯು ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

13008022a ಪುತ್ರವಚ್ಚ ತತೋ ರಕ್ಷಾ ಉಪಾಸ್ಯಾ ಗುರುವಚ್ಚ ತೇ|

13008022c ಅಗ್ನಿವಚ್ಚೋಪಚರ್ಯಾ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪುತ್ರರಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಗುರುವಂತೆ
ಉಪಾಸಿಸಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉಪಚರಿಸಬೇಕು.

13008023a ಋಜೂನ್ಸತಃ ಸತ್ಯಶೀಲಾನ್ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತೇ ರತಾನ್|

13008023c ಆಶೀವಿಷಾನಿವ ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ವಿ ಜಾನುಪಚರೇತ್ಸದಾ||

ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದ, ಸತ್ಯಶೀಲ, ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ
ನಿರತರಾದ, ಹಾವಿನ ವಿಷದಂಥಹ ಕೋಪವನ್ನು ತಾಳಬಲ್ಲ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಉಪಚರಿಸಬೇಕು.

13008024a ತೇಜಸ್ತಪಸಶ್ಚೈವ ನಿತ್ಯಂ ಬಿಭ್ಯೇದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13008024c ಉಭೇ ಚೈತೇ ಪರಿತ್ಯಾಜ್ಯೇ ತೇಜಶ್ಚೈವ ತಪಸ್ತಥಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಅವರ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ
ಹೆದರಬೇಕು. ಅವರ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರಬೇಕು.

13008025a ವ್ಯವಸಾಯಸ್ತಯೋಃ ಶೀಘ್ರಮುಭಯೋರೇವ ವಿದ್ಯತೇ|

13008025c ಹನ್ಯುಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯೇ ತಪಸ್ವಿನಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅವರ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳೆರಡರ ಫಲವೂ
ತೀವ್ರವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ರುದ್ಧರಾದರೆ
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

13008026a ಭೂಯಃ ಸ್ಯಾದುಭಯಂ ದತ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದ್ಯದಕೋಪನಾತ್|

13008026c ಕುರ್ಯಾದುಭಯತಃಶೇಷಂ ದತ್ತಶೇಷಂ ನ ಶೇಷಯೇತ್||

ಕೋಪರಹಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು-ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಇತರರ
ಮೇಲೆ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದರೆ ಅವುಗಳ ತೀವ್ರತೆಯು
ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇವೆರಡೂ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ
ಉಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

13008027a ದಂಡಪಾಣಿಯಥಾ ಗೋಷು ಪಾಲೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಥಿರೋ ಭವೇತ್|

13008027c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಬ್ರಹ್ಮ ಚ ತಥಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಪರಿಪಾಲಯೇತ್||

ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ದಂಡಪಾಣಿಯಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಥಿರನಾಗಿದ್ದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು
ವೇದವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು.

13008028a ಪಿತೇವ ಪುತ್ರಾನ್ರಕ್ಷೇಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸಃ|

13008028c ಗೃಹೇ ಚೈಷಾಮವೇಕ್ಷೇಥಾಃ ಕಚ್ಚಿದಸ್ತೀಹ ಜೀವನಮ್||

ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು. ಅವರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಇವೆಯೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುತ್ತಿರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಪೂಜ್ಯವರ್ಣನೇ ಅಷ್ಟೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೂಜ್ಯವರ್ಣನ ಎಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯

ಸೃಗಾಲ-ವಾನರ ಸಂವಾದ

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದವರಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?” ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ನರಿ ಮತ್ತು ಕಪಿಯ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ, ಅಂಥವರು ಅಶುಭ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದು (1-24).

13009001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13009001a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ತು ಯೇ ಲೋಕೇ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಪಿತಾಮಹ|

13009001c ನ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಮೋಹಾತ್ತೇ ಕೇ ಭವಂತಿ ಮಹಾಮತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮಹಾಮತೇ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಮೋಹದಿಂದ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥವರಿಗೆ ಏನಾಗುತ್ತದೆ?”

13009002a ಏತನ್ಮೇ ತತ್ತ್ವ ತೋ ಬ್ರೂಹಿ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ|

13009002c ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ದುರಾತ್ಮಾನೋ ನ ಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ಯೇ ನರಾಃ||

ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಡದೇ ಇರುವ ದುರಾತ್ಮ ನರರಿಗಾಗುವುದರ ಕುರಿತು ತತ್ತ್ವ ತಃ ಹೇಳು.”

13009003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13009003a ಯೋ ನ ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಸ್ವಲ್ಪಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಬಹು|

13009003c ಆಶಾಸ್ತಸ್ಯ ಹತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಕ್ಲಿಬಸ್ಯೇವ ಪ್ರಜಾಫಲಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ವಲ್ಪವಾಗಲೀ ಅಧಿಕವಾಗಲೀ - ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಡದೇ ಇರುವವನ ಆಶಯಗಳು ನಪುಂಸಕನಿಗೆ ಸಂತಾನದ ಆಶೆಯಂತೆ - ಎಲ್ಲವೂ ನಿಷ್ಫಲವಾಗುತ್ತವೆ.

13009004a ಯಾಂ ರಾತ್ರಿಂ ಜಾಯತೇ ಪಾಪೋ ಯಾಂ ಚ ರಾತ್ರಿಂ ವಿನಶ್ಯತಿ|

13009004c ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಯದ್ಯತ್ಸುಕೃತಂ ತಸ್ಯ ಭಾರತ|

13009004e ಯಚ್ಚ ತಸ್ಯ ಹುತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯೋಪಹನ್ಯತೇ||

ಭಾರತ! ಆ ಪಾಪಿಯು ಹುಟ್ಟಿದ ರಾತ್ರಿಯಿಂದ ಹಿಡಿದು ಮರಣಹೊಂದುವ ರಾತ್ರಿಯವರೆಗೆ ಏನೆಲ್ಲ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೋ, ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೋಮ-ದಾನ-ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ - ಅವೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

13009005a ಅತ್ರೈತದ್ವಚನಂ ಪ್ರಾಹುರ್ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದೋ ಜನಾಃ|

13009005c ನಿಶಮ್ಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪರಮಯುಕ್ತಯಾ||

ಇದರ ಕುರಿತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇದನ್ನು ಪರಮ ಬುದ್ಧಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

13009006a ಅಪಿ ಚೋದಾಹರಂತೀಮಂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರವಿದೋ ಜನಾಃ|

13009006c ಅಶ್ವಾನಾಂ ಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ಸ ಮುಚ್ಯತೇ||

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ಜನರು ಇದನ್ನೂ ಕೂಡ

ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ: ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ ಕಿವಿಗಳಿರುವ ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಾತ್ರ ಅವನು ಪ್ರತಿಜ್ಞಾಭಂಗದ ಪಾಪದಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13009007a ಅತ್ರೈವೋದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13009007c ಸ್ಯುಗಾಲಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ವಾನರಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ನರಿ
ಮತ್ತು ಕಪಿಯ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13009008a ತೌ ಸಖಾಯೌ ಪುರಾ ಹ್ಯಾಸ್ತಾಂ ಮಾನುಷತ್ವೇ ಪರಂತಪ|

13009008c ಅನ್ಯಾಂ ಯೋನಿಂ ಸಮಾಪನ್ನೌ ಸಾರ್ಗಾಲೀಂ ವಾನರೀಂ ತಥಾ||

ಪರಂತಪ! ಹಿಂದೆ ಮನುಷ್ಯಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸಖರಾಗಿದ್ದ ಇಬ್ಬರು
ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನರಿ ಮತ್ತು ಕಪಿಯ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದರು.

13009009a ತತಃ ಪರಾಸೂನ್ಬಾದಂತಂ ಸ್ಯುಗಾಲಂ ವಾನರೋಽಬ್ರವೀತ್|

13009009c ಶ್ಮಶಾನಮಧ್ಯೇ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪೂರ್ವಜಾತಿಮನುಸ್ಮರನ್||

ಆಗ ಶ್ಮಶಾನಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶವಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ನರಿಯನ್ನು ನೋಡಿ
ಪೂರ್ವಜನ್ಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಪಿಯು ಹೇಳಿತು:

13009010a ಕಿಂ ತ್ವಯಾ ಪಾಪಕಂ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಸುದಾರುಣಮ್|

13009010c ಯಸ್ತುಂ ಶ್ಮಶಾನೇ ಮೃತಕಾನ್ವೃತಿಕಾನಸ್ತಿ ಕುಸ್ತಿತಾನ್||

“ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ಕೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಮೃತಶರೀರಗಳನ್ನು
ತಿನ್ನುತ್ತಿರುವ ನೀನು ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸುದಾರುಣ
ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೆ?”

13009011a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸೃಗಾಲೋ ವಾನರಂ ತದಾ|

13009011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ನ ಮಯಾ ತದುಪಾಕೃತಮ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ನರಿಯು ಕಪಿಗೆ ಹೇಳಿತು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ
ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಅದರಂತೆ ನಾನು ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

13009012a ತತ್ಕೃತೇ ಪಾಪಿಕಾಂ ಯೋನಿಮಾಪನ್ನೋಽಸ್ಮಿ ಪ್ಲವಂಗಮ|

13009012c ತಸ್ಮಾದೇವಂವಿಧಂ ಭಕ್ಷ್ಯಂ ಭಕ್ಷಯಾಮಿ ಬುಭುಕ್ಷಿತಃ||

ಕಪಿಯೇ! ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಈ ಪಾಪಿ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಜನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಹಸಿದ ನಾನು ಈ ವಿಧದ
ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

13009013a ಇತ್ಯೇತದ್ಬ್ರವತೋ ರಾಜನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಮಯಾ ಶ್ರುತಮ್|

13009013c ಕಥಾಂ ಕಥಯತಃ ಪುಣ್ಯಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ಯ ಪುರಾತನೀಮ್||

ರಾಜನ್! ಪುರಾತನ ಪುಣ್ಯ ಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ
ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು.

13009014a ಶ್ರುತಂ ಚಾಪಿ ಮಯಾ ಭೂಯಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯಾಪಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13009014c ಕಥಾಂ ಕಥಯತಃ ಪೂರ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪ್ರತಿ ಪಾಂಡವ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪಾಂಡವ! ಅಲ್ಲದೇ ಇದೇ ಕಥೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ಕೇಳಿದ್ದೆ.

13009015a ಏವಮೇವ ಚ ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂದಿಶಂತಿ ವೈ|

13009015c ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಭವೇದ್ಧೇಯಂ ನಾಶಾ ಕಾರ್ಯಾ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ ನಿತ್ಯವೂ ನನಗೆ ಇದನ್ನೇ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೊಡಲೇ ಬೇಕು. ಅವರಲ್ಲಿ
ಆಶೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬಾರದು.

13009016a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯಾಶಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಕೃತಯಾ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

13009016c ಸುಸಮಿದ್ಧೋ ಯಥಾ ದೀಪ್ತಃ ಪಾವಕಸ್ತದ್ವಿಧಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಮೊದಲೇ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಆಶೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಕಾಷ್ಠಗಳಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿತನಾದ ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನಂತೆ ಉದ್ದೀಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13009017a ಯಂ ನಿರೀಕ್ಷೇತ ಸಂಕ್ರುದ್ಧ ಆಶಯಾ ಪೂರ್ವಜಾತಯಾ|

13009017c ಪ್ರದಹೇತ ಹಿ ತಂ ರಾಜನ್ಯಕ್ಷಮಕ್ಷಯ್ಯಭುಗ್ಯಥಾ||

ರಾಜನ್! ಮೊದಲು ಅವನಲ್ಲಿ ಆಶೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನನ್ನು
ನೋಡಿಯೇ ಅಕ್ಷಯಭುಂಜಿಯಾದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಅವನನ್ನು
ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

13009018a ಸ ಏವ ಹಿ ಯದಾ ತುಷ್ಪೋ ವಚಸಾ ಪ್ರತಿನಂದತಿ|

13009018c ಭವತ್ಯಗದಸಂಕಾಶೋ ವಿಷಯೇ ತಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅದೇ ರೀತಿ ತುಷ್ಪನಾದವನು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳಿಂದ
ರಾಜನನ್ನು ಪ್ರತಿನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕನಂತೆ

ಇರುತ್ತಾನೆ.

13009019a ಪುತ್ರಾನ್ವೌತ್ರಾನ್ವಶೂಂಶ್ಚೈವ ಬಾಂಧವಾನ್ಸಚಿವಾಂಸ್ತಥಾ|

13009019c ಪುರಂ ಜನಪದಂ ಚೈವ ಶಾಂತಿರಿಷ್ಟೇವ ಪುಷ್ಯತಿ||

ಸಂತುಷ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದಾನಿಯನ್ನೂ, ದಾನಿಯ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರನ್ನೂ, ಪಶುಗಳನ್ನೂ, ಬಾಂಧವರನ್ನೂ, ಸಚಿವರನ್ನೂ, ಪುರ-ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನೂ ಶಾಂತಿ-ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸಬಲ್ಲನು.

13009020a ಏತದ್ಧಿ ಪರಮಂ ತೇಜೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೇಹ ದೃಶ್ಯತೇ|

13009020c ಸಹಸ್ರಕಿರಣಸ್ಯೇವ ಸವಿತುರ್ಧರಣೀತಲೇ||

ಈ ರೀತಿ ಸಹಸ್ರಕಿರಣ ಸವಿತುವಿನ ತೇಜಸ್ಸಿನಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

13009021a ತಸ್ಮಾದ್ಧಾತವ್ಯಮೇವೇಹ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13009021c ಯದೀಚ್ಛೇಚ್ಛೋಭನಾಂ ಜಾತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಭರತಸತ್ತಮ! ಆದುದರಿಂದ ಶುಭ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಬಯಸುವವನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

13009022a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಹಿ ದತ್ತೇನ ಧ್ರುವಂ ಸ್ವರ್ಗೋ ಹ್ಯನುತ್ತಮಃ|

13009022c ಶಕ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ವಿಶೇಷೇಣ ದಾನಂ ಹಿ ಮಹತೀ ಕ್ರಿಯಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನದಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನುತ್ತಮ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿ ಪಡೆಯಲು ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ದಾನವೇ ಮಹಾಕ್ರಿಯೆಯು.

13009023a ಇತೋ ದತ್ತೇನ ಜೀವಂತಿ ದೇವತಾಃ ಪಿತರಸ್ತಥಾ|

13009023c ತಸ್ಮಾದ್ಧಾನಾನಿ ದೇಯಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ವಿಜಾನತಾ||

ಈ ರೀತಿಯ ದಾನದಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

13009024a ಮಹದ್ಧಿ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತೀರ್ಥಮುಚ್ಯತೇ|

13009024c ವೇಲಾಯಾಂ ನ ತು ಕಸ್ಯಾಂ ಚಿದ್ಗಚ್ಛೇದ್ವಿಪ್ರೋ ಹ್ಯಪೂಜಿತಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಮಹಾತೀರ್ಥ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದೇ ಸಮದಲ್ಲಿಯೂ ಆಗಮಿಸಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸತ್ಕೃತನಾಗದೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಬಾರದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಸ್ಯುಗಾಲವಾನರಸಂವಾದೇ ನವಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ಯುಗಾಲವಾನರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಒಂಭತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦

ಶುದ್ರಮುನಿಸಂವಾದ

ಮಿತ್ರಸೌಹಾರ್ದ ಭಾವದಿಂದ ಕೀಳುಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು
ಮಾಡಿದರೆ ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಹಿಂದೆ ಶೂದ್ರಮುನಿಗೆ ಓರ್ವ ಋಷಿಯು
ಉಪದೇಶನೀಡಿದುದರಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಕಷ್ಟಗಳ ಕಥೆಯನ್ನು
ಹೇಳಿದುದು (1-70).

13010001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13010001a ಮಿತ್ರಸೌಹೃದಭಾವೇನ ಉಪದೇಶಂ ಕರೋತಿ ಯಃ|

13010001c ಜಾತ್ಯಾವರಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇ ದೋಷಸ್ತಸ್ಯ ಭವೇನ್ನ ವಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜರ್ಷೇ ! ಮಿತ್ರಸೌಹಾರ್ದಭಾವದಿಂದ
ಕೀಳುಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ
ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ?

13010002a ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಂ ವೈ ಪಿತಾಮಹ|

13010002c ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗತಿಹಿಂ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಯತ್ರ ಮುಹ್ಯಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಪಿತಾಮಹ ! ನಾನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವಿಷದವಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮದ ಗತಿಯು ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ.
ಇಂತಹ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮನುಷ್ಯರು ಸುಲಭವಾಗಿ
ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

13010003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13010003a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾಗಮಮ್|

13010003c ಋಷೀಣಾಂ ವದತಾಂ ಪೂರ್ವಂ ಶ್ರುತಮಾಸೀದ್ಯಥಾ ಮಯಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳು
ಹೇಳಿದ್ದುದನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ

ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಕೇಳು.

13010004a ಉಪದೇಶೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಜಾತಿಹೀನಸ್ಯ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

13010004c ಉಪದೇಶೇ ಮಹಾನ್ದೋಷ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯ ಭಾಷ್ಯತೇ||

ಜಾತಿಹೀನನು ಯಾರೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅಂತಹ ಉಪದೇಶದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನ ದೋಷವು ಹೆಚ್ಚಿ ನದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13010005a ನಿದರ್ಶನಮಿದಂ ರಾಜನ್ ಶೃಣು ಮೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13010005c ದುರುಕ್ತವಚನೇ ರಾಜನ್ಯಥಾ ಪೂರ್ವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13010005e ಬ್ರಹ್ಮಾಶ್ರಮಪದೇ ವೃತ್ತಂ ಪಾರ್ಶ್ವೇ ಹಿಮವತಃ ಶುಭೇ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ಕೇಳು. ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಈ ಘಟನೆಯು ಶುಭ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವದ ತಪ್ಪಲಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಾಶ್ರಮಪದದಲ್ಲಿ ನಡೆಯಿತು.

13010006a ತತ್ರಾಶ್ರಮಪದಂ ಪುಣ್ಯಂ ನಾನಾವೃಕ್ಷಗಣಾಯುತಮ್|

13010006c ಬಹುಗುಲ್ಮಲತಾಕೀರ್ಣಂ ಮೃಗದ್ವಿಜನಿಷೇವಿತಮ್||

ನಾನಾವೃಕ್ಷಗಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಬಹುಗುಲ್ಮಲತಾಕೀರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ಪುಣ್ಯ ಆಶ್ರಮಪದದಲ್ಲಿ ಮೃಗ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

13010007a ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸಂಘುಷ್ಟಂ ರಮ್ಯಂ ಪುಷ್ಪಿತಕಾನನಮ್|

13010007c ವ್ರತಿಭಿರ್ಬಹುಭಿಃ ಕೀರ್ಣಂ ತಾಪಸೈರುಪಶೋಭಿತಮ್||

ಸಿದ್ಧಚಾರಣರ ಗುಂಪುಗಳಿದ್ದ ಆ ರಮ್ಯ ಪುಷ್ಪಿತ ಕಾನನವು ಅನೇಕ

ವ್ರತಿಗಳು ಮತ್ತು ತಾಪಸರಿಂದ ಕೂಡಿ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13010008a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ವ ಮಹಾಭಾಗ್ಯೈಃ ಸೂರ್ಯ ಜ್ವಲನಸಂನಿಭೈಃ|

13010008c ನಿಯಮವ್ರತಸಂಪನ್ನೈಃ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ತಪಸ್ವಿಭಿಃ|

13010008e ದೀಕ್ಷಿತೈರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯತಾಹಾರೈಃ ಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಆಶ್ರಮಪದವು ಸೂರ್ಯ ಜ್ವಲನ ಸನ್ನಿಭರಾದ ಮಹಾಭಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ, ವ್ರತ-ನಿಯಮ ಸಂಪನ್ನರಿಂದ, ತಪಸ್ವಿಗಳಿಂದ, ದೀಕ್ಷಿತರಿಂದ ಮತ್ತು ಯತಾಹಾರ ಕೃತಾತ್ಮರಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು.

13010009a ವೇದಾಧ್ಯಯನಘೋಷೈಶ್ಚ ನಾದಿತಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13010009c ವಾಲಖಿಲ್ಯೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿಯೃತಿಭಿಶ್ಚ ನಿಷೇವಿತಮ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ವೇದಾಧ್ಯಯನಘೋಷಗಳಿಂದ ನಿನಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಆಶ್ರಮಪದವು ವಾಲಖಿಲ್ಯರಿಂದ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಯತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

13010010a ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿತ್ಸಮುತ್ಸಾಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಶೂದ್ರೋ ದಯಾನ್ವಿತಃ|

13010010c ಆಗತೋ ಹ್ಯಾಶ್ರಮಪದಂ ಪೂಜಿತಶ್ಚ ತಪಸ್ವಿಭಿಃ||

ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ದಯಾನ್ವಿತ ಶೂದ್ರನು ಆ ಆಶ್ರಮಪದಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಲು, ತಪಸ್ವಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆದರಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿದರು.

13010011a ತಾಂಸ್ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನಿಗಣಾನ್ದೇವಕಲ್ಪಾನ್ಮಹೌಜಸಃ|

13010011c ವಹತೋ ವಿವಿಧಾ ದೀಕ್ಷಾಃ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಯತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ದೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದೇವಕಲ್ಪ
ಮಹಾಜನ ಮುನಿಗಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ಸಂತೋಷವಾಯಿತು.

13010012a ಅಥಾಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿರಭವತ್ತಪಸ್ಯೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13010012c ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಕುಲಪತಿಂ ಪಾದೌ ಸಂಗೃಹ್ಯ ಭಾರತ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಭಾರತ ! ಆಗ ಅವನಿಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವ
ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಕುಲಪತಿಯ ಪಾದಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಅವನು
ಹೇಳಿದನು:

13010013a ಭವತ್ಪ್ರಸಾದಾದಿಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮಂ ಚತುರ್ಮಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

13010013c ತನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಭಗವನ್ವಕ್ತುಂ ಪ್ರವ್ರಾಜಯಿತುಮರ್ಹಸಿ||

“ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಲು
ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಗವನ್ ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ಪ್ರವ್ರಾಜನನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಬೇಕು.

13010014a ವರ್ಣಾವರೋಽಹಂ ಭಗವನ್ಮೂದ್ರೋ ಜಾತ್ಯಾಸ್ಮಿ ಸತ್ತಮ|

13010014c ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಕರ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ಪ್ರಸೀದ ಮೇ||

ಸತ್ತಮ ! ಭಗವನ್ ! ಕಡೆಯ ವರ್ಣದ ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.
ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ಕರುಣೆ ತೋರು.”

13010015 ಕುಲಪತಿರುವಾಚ|

13010015a ನ ಶಕ್ಯಮಿಹ ಶೂದ್ರೇಣ ಲಿಂಗಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಿತುಮ್|

13010015c ಆಸ್ಯತಾಂ ಯದಿ ತೇ ಬುದ್ಧಿಃ ಶುಶ್ರೂಷಾನಿರತೋ ಭವ||

ಕುಲಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಶೂದ್ರನಾದವನು ಪ್ರವ್ರಾಜನ ಚಿಹ್ನೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ ಇರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರಲು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಾದರೆ ಶುಶ್ರೂಷನಿರತನಾಗಿ ಇರು!”

13010016 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13010016a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಮುನಿನಾ ಸ ಶೂದ್ರೋಽಚಿಂತಯನ್ಮುಪ|

13010016c ಕಥಮತ್ರ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಶ್ರದ್ಧಾ ಧರ್ಮೇ ಪರಾ ಚ ಮೇ|

13010016e ವಿಜ್ಞಾತಮೇವಂ ಭವತು ಕರಿಷ್ಯೇ ಪ್ರಿಯಮಾತ್ಮನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಮುನಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶೂದ್ರನು ಯೋಚಿಸಿದನು: “ಧರ್ಮದ ಮೇಲಿರುವ ನನ್ನ ಪರಮಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲಿ? ತಿಳಿಯಿತು! ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ!”

13010017a ಗತ್ವಾಶ್ರಮಪದಾದ್ಧೂರಮುಟಜಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತು ಸಃ|

13010017c ತತ್ರ ವೇದಿಂ ಚ ಭೂಮಿಂ ಚ ದೇವತಾಯತನಾನಿ ಚ|

13010017e ನಿವೇಶ್ಯ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಯಮಸ್ಥೋಽಭವತ್ಸುಖಮ್||

ಆ ಆಶ್ರಮಪದದಿಂದ ದೂರ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲೊಂದು ಗುಡಿಸಲನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲಿ ವೇದಿಯನ್ನೂ, ವಾಸಸ್ಥಳವನ್ನೂ, ದೇವಾಲಯವನ್ನೂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಯಮಸ್ಥನಾಗಿ ವಾಸಿಸಿ ಸುಖದಿಂದ ಇರತೊಡಗಿದನು.

13010018a ಅಭಿಷೇಕಾಂಶ್ಚ ನಿಯಮಾನ್ದೇವತಾಯತನೇಷು ಚ|

13010018c ಬಲಿಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ ಹುತ್ವಾ ಚ ದೇವತಾಂ ಚಾಪ್ಯಪೂಜಯತ್||

ನಿಯಮದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವತಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬಲಿಯನ್ನಿತ್ತು
ಹೋಮಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13010019a ಸಂಕಲ್ಪನಿಯಮೋಪೇತಃ ಫಲಾಹಾರೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13010019c ನಿತ್ಯಂ ಸಂನಿಹಿತಾಭಿಶ್ಚ ಓಷಧೀಭಿಃ ಫಲೈಸ್ತಥಾ||

13010020a ಅತಿಥೀನ್ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಯಥಾವತ್ಸಮಪಾಗತಾನ್|

13010020c ಏವಂ ಹಿ ಸುಮಹಾನ್ಯಾಲೋ ವ್ಯತ್ಯಕ್ರಾಮತ್ಸ ತಸ್ಯ ವೈ||

ಸಂಕಲ್ಪನಿಯಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಫಲಾಹಾರನೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ
ಆಗಿದ್ದ ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು
ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದ ಮೂಲಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ
ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಹೀಗೆ ಅವನು ಬಹಳ ಸಮಯವನ್ನು ಕಳೆದನು.

13010021a ಅಥಾಸ್ಯ ಮುನಿರಾಗಚ್ಚ ತ್ಸಂಗತ್ಯಾ ವೈ ತಮಾಶ್ರಮಮ್|

13010021c ಸಂಪೂಜ್ಯ ಸ್ವಾಗತೇನರ್ಷಿಂ ವಿಧಿವತ್ಪರ್ಯತೋಷಯತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಸತ್ಸಂಗವನ್ನು ಬಯಸಿ ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಓರ್ವ ಮುನಿಯು
ಆಗಮಿಸಿದನು. ಅವನನ್ನು ಆ ಋಷಿಯನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸ್ವಾಗತಿಸಿ
ಪೂಜಿಸಿ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದನು.

13010022a ಅನುಕೂಲಾಃ ಕಥಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಯಥಾವತ್ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ|

13010022c ಋಷಿಃ ಪರಮತೇಜಸ್ವೀ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಂಯತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಅನುಕೂಲಕರ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಆ ಪರಮತೇಜಸ್ವೀ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ
ಸಂಯತೇಂದ್ರಿಯ ಋಷಿಯು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೊರಟುಹೋದನು.

13010023a ಏವಂ ಸ ಬಹುಶಸ್ತುಶ್ಚ ಶೂದ್ರಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13010023c ಸೋಽಗಚ್ಚ ದಾಶ್ರಮಮೃಷಿಃ ಶೂದ್ರಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ಭರತರ್ಷಭ! ಹೀಗೆ ಅನೇಕಬಾರಿ ಶೂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಲು
ಆ ಋಷಿಯು ಅವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13010024a ಅಥ ತಂ ತಾಪಸಂ ಶೂದ್ರಃ ಸೋಽಬ್ರವೀದ್ಭರತರ್ಷಭ|

13010024c ಪಿತೃಕಾರ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ರ ಮೇಽನುಗ್ರಹಂ ಕುರು||

ಭರತರ್ಷಭ! ಒಮ್ಮೆ ಆ ಶೂದ್ರನು ತಾಪಸನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಪಿತೃಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸು.”

13010025a ಬಾಢಮಿತ್ಯೇವ ತಂ ವಿಪ್ರ ಉವಾಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13010025c ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಸ ಶೂದ್ರಸ್ತು ತಸ್ಯರ್ಷೇಃ ಪಾದ್ಯಮಾನಯತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ವಿಪ್ರನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು.
ಶೂದ್ರನಾದರೋ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಆ ಋಷಿಗೆ ಪಾದ್ಯವನ್ನು ತಂದನು.

13010026a ಅಥ ದರ್ಭಾಂಶ್ಚ ವನ್ಯಾಶ್ಚ ಓಷಧೀರ್ಭರತರ್ಷಭ|

13010026c ಪವಿತ್ರಮಾಸನಂ ಚೈವ ಬೃಸೀಂ ಚ ಸಮುಪಾನಯತ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅನಂತರ ಅವನು ದರ್ಭೆಗಳನ್ನೂ, ವನ್ಯ
ಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನೂ, ಪವಿತ್ರ ಆಸನವನ್ನೂ, ಚಾಪೆಯನ್ನೂ ತಂದನು.

13010027a ಅಥ ದಕ್ಷಿಣಮಾವೃತ್ಯ ಬೃಸೀಂ ಪರಮಶೀರ್ಷಿಕಾಮ್|

13010027c ಕೃತಾಮನ್ಯಾಯತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತತಸ್ತಮೃಷಿರಬ್ರವೀತ್||

ಋಷಿಯು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಚಾಪೆಯನ್ನು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ

ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹಾಕಿ, ಆಸನ ಕೂರ್ಚವನ್ನು ಪಶ್ಚಿಮಾಗ್ರವಾಗಿ ಹಾಕಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದನು:

13010028a ಕುರುಷ್ಟೈತಾಂ ಪೂರ್ವಶೀರ್ಷಾಂ ಭವ ಚೋದಜ್ಜುಖಿಃ ಶುಚಿಃ|

13010028c ಸ ಚ ತತ್ಕೃತವಾನ್ಮೂದ್ರಃ ಸರ್ವಂ ಯದ್ಯುಷಿರಬ್ರವೀತ್||

“ಈ ಆಸನ ಕೂರ್ಚವನ್ನು ಪೂರ್ವಾಗ್ರವಾಗಿ ಮಾಡು. ನೀನು ಶುಚಿಯಾಗಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೋ!” ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಶೂದ್ರನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.

13010029a ಯಥೋಪದಿಷ್ಟಂ ಮೇಧಾವೀ ದರ್ಭಾದೀಂಸ್ತಾನ್ಯಥಾತಥಮ್|

13010029c ಹವ್ಯಕವ್ಯವಿಧಿಂ ಕೃತ್ಸು ಮುಕ್ತಂ ತೇನ ತಪಸ್ವಿನಾ||

ಉಪದೇಶಿಸಲ್ಪಟ್ಟಂತೆ ಆ ಮೇಧಾವಿಯು ದರ್ಭಾದಿಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಬಳಸಬೇಕೋ ಹಾಗೆ ಬಳಸಿದನು. ಆ ತಪಸ್ವಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಹವ್ಯಕವ್ಯವಿಧಿಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.

13010030a ಋಷಿಣಾ ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ಚ ಸ ಚ ಧರ್ಮಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ|

13010030c ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ಕೃತೇ ಚಾಪಿ ವಿಸೃಷ್ಟಃ ಸ ಜಗಾಮ ಹ||

ಋಷಿಯ ನಿರ್ದೇಶನದಂತೆಯೇ ಧರ್ಮಪಥದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನು ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ, ಋಷಿಯು ಹೊರಟುಹೋದನು.

13010031a ಅಥ ದೀರ್ಘಸ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಸ ತಪ್ಯನ್ಮೂದ್ರತಾಪಸಃ|

13010031c ವನೇ ಪಂಚತ್ವಮಗಮತ್ಸುಕೃತೇನ ಚ ತೇನ ವೈ|

13010031e ಅಜಾಯತ ಮಹಾರಾಜರಾಜವಂಶೇ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ಆ ಶೂದ್ರತಪಸ್ವಿಯು
ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಪಂಚತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದನು. ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನ
ಕರ್ಮಫಲಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನು ರಾಜವಂಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯಾಗಿ
ಜನಿಸಿದನು.

13010032a ತಥೈವ ಸ ಋಷಿಸ್ತಾತ ಕಾಲಧರ್ಮಮವಾಪ್ಯ ಹ|

13010032c ಪುರೋಹಿತಕುಲೇ ವಿಪ್ರ ಆಜಾತೋ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಮಗೂ ! ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಋಷಿಯೂ ಕಾಲಧರ್ಮವನ್ನು
ಹೊಂದಿ ಪುರೋಹಿತಕುಲದಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದನು.

13010033a ಏವಂ ತೌ ತತ್ರ ಸಂಭೂತಾವುಭೌ ಶೂದ್ರಮುನೀ ತದಾ|

13010033c ಕ್ರಮೇಣ ವರ್ಧಿತೌ ಚಾಪಿ ವಿದ್ಯಾಸು ಕುಶಲಾವುಭೌ||

ಹೀಗೆ ಶೂದ್ರಮುನಿ ಮತ್ತು ಋಷಿ ಇಬ್ಬರೂ ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿ ಕ್ರಮೇಣ
ಬೆಳೆದರು. ಇಬ್ಬರೂ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದರು.

13010034a ಅಥರ್ವವೇದೇ ವೇದೇ ಚ ಬಭೂವರ್ಷಿಃ ಸುನಿಶ್ಚಿತಃ|

13010034c ಕಲ್ಪಪ್ರಯೋಗೇ ಚೋತ್ಪನ್ನೇ ಜ್ಯೋತಿಷೇ ಚ ಪರಂ ಗತಃ|

13010034e ಸಖ್ಯೇ ಚಾಪಿ ಪರಾ ಪ್ರೀತಿಸ್ತಯೋಶ್ಚಾಪಿ ವ್ಯವರ್ಧತ||

ಪುರೋಹಿತಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಋಷಿಯು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ, ಅದರಲ್ಲೂ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅಥರ್ವವೇದದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದನು. ಕಲ್ಪ ಪ್ರಯೋಗ ಮತ್ತು ಜ್ಯೋತಿಃಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದನು. ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ವಿಶೇಷ
ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದಿತು.

13010035a ಪಿತರ್ಯುಪರತೇ ಚಾಪಿ ಕೃತಶೌಚಃ ಸ ಭಾರತ|

13010035c ಅಭಿಷಿಕ್ತಃ ಪ್ರಕೃತಿಭೀ ರಾಜಪುತ್ರಃ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13010035e ಅಭಿಷಿಕ್ತೇನ ಸ ಋಷಿರಭಿಷಿಕ್ತಃ ಪುರೋಹಿತಃ||

ಭಾರತ ! ತಂದೆಯು ಮರಣಹೊಂದಲು ಶೌಚಗಳು ಮುಗಿದನಂತರ ಆ ರಾಜಪುತ್ರನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಪಾರ್ಥಿವನಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು. ಅವನು ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದಾಗಲೇ ಋಷಿಯೂ ಅವನ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.

13010036a ಸ ತಂ ಪುರೋಧಾಯ ಸುಖಮವಸದ್ಭರತರ್ಷಭ|

13010036c ರಾಜ್ಯಂ ಶಶಾಸ ಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರಜಾಶ್ಚ ಪರಿಪಾಲಯನ್||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಅವನನ್ನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದು ರಾಜನು ಸುಖವಾಗಿದ್ದನು. ಧರ್ಮದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನಾಳಿದನು ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದನು.

13010037a ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನೇ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯೇಷು ಚಾಸಕೃತ್|

13010037c ಉತ್ಕ್ರಯನ್ಪ್ರಾಹಸಚ್ಚಾಪಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಾ ಪುರೋಹಿತಮ್|

13010037e ಏವಂ ಸ ಬಹುಶೋ ರಾಜನ್ಪುರೋಧಸಮುಪಾಹಸತ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವಾಗ ರಾಜನು ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ನೋಡಿ ನಸುನಗುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಹಲವು ಬಾರಿ ಜೋರಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು ಕೂಡ. ಹೀಗೆ ರಾಜನು ಪುರೋಹಿತನ ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

13010038a ಲಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಪುರೋಧಾಸ್ತು ಬಹುಶಸ್ತಂ ನರಾಧಿಪಮ್|

13010038c ಉತ್ಕ್ರಯಂತಂ ಚ ಸತತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾಸೌ ಮನ್ಯುಮಾನಭೂತ್||

ನರಾಧಿಪನು ಸತತವೂ ನಸುನಗುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುರೋಹಿತನಿಗೆ
ಕೋಪವುಂಟಾಯಿತು. ಆದರೆ ರಾಜನ ಮುಂದೆ ಕೋಪವನ್ನು
ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13010039a ಅಥ ಶೂನ್ಯೇ ಪುರೋಧಾಸ್ತು ಸಹ ರಾಜ್ಞಾ ಸಮಾಗತಃ|

13010039c ಕಥಾಭಿರನುಕೂಲಾಭೀ ರಾಜಾನಮಭಿರಾಮಯತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಪುರೋಹಿತನು ರಾಜನನ್ನು ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಭೇಟಿಯಾದನು.
ಅನುಕೂಲಕರ ಮಾತುಗಳಿಂದ ರಾಜನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದನು.

13010040a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ನರೇಂದ್ರಂ ಸ ಪುರೋಧಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13010040c ವರಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವೇಕಂ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಪುರೋಹಿತನು ನರೇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಒಂದು ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13010041 ರಾಜೋವಾಚ|

13010041a ವರಾಣಾಂ ತೇ ಶತಂ ದದ್ಯಾಂ ಕಿಮುತ್ಯೇಕಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13010041c ಸ್ನೇಹಾಚ್ಛ ಬಹುಮಾನಾಚ್ಛ ನಾಸ್ತದೇಯಂ ಹಿ ಮೇ ತವ||

ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಒಂದೇ ವರವೇಕೆ? ನೂರು
ವರಗಳನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಲ್ಲೆ. ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಸ್ನೇಹದಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ
ನಿನಗೆ ಕೊಡಬಾರದೆನ್ನುವ ವಸ್ತುವೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ.”

13010042 ಪುರೋಹಿತ ಉವಾಚ|

13010042a ಏಕಂ ವೈ ವರಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಯದಿ ತುಷ್ಠೋಽಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13010042c ಯದ್ದದಾಸಿ ಮಹಾರಾಜ ಸತ್ಯಂ ತದ್ವದ ಮಾನ್ಯತಮ್||

ಪುರೋಹಿತನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ನೀನು ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ ಒಂದೇ ವರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾರಾಜ! ಅದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವ ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿ. ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡಬೇಡ!”

13010043 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13010043a ಬಾಧಮಿತ್ರೇವ ತಂ ರಾಜಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13010043c ಯದಿ ಜ್ಞಾಸ್ಯಾಮಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಅಜಾನನ್ನ ತು ಸಂವದೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು ರಾಜನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. “ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.”

13010044 ಪುರೋಹಿತ ಉವಾಚ|

13010044a ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನೇ ನಿತ್ಯಂ ಧರ್ಮಕೃತ್ಯೇಷು ಚಾಸಕೃತ್|

13010044c ಶಾಂತಿಹೋಮೇಷು ಚ ಸದಾ ಕಿಂ ತ್ವಂ ಹಸಸಿ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಮಾಮ್||

ಪುರೋಹಿತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿತ್ಯವೂ ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಹೋಮ ಮೊದಲಾದ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಾಗ, ಏಕೆ ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಗುತ್ತಿರುತ್ತೀಯೆ?”

13010045a ಸವ್ರೀಡಂ ವೈ ಭವತಿ ಹಿ ಮನೋ ಮೇ ಹಸತಾ ತ್ವಯಾ|

13010045c ಕಾಮಯಾ ಶಾಪಿತೋ ರಾಜನ್ನಾನ್ಯಥಾ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ನೀನು ನನ್ನ ಕುರಿತು ನಗುವಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ತುಂಬಾ ನಾಚಿಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ರಾಜನ್! ಆಣೆಯಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಅನ್ಯಥಾ

ಹೇಳಬಾರದು.

13010046a ಭಾವ್ಯಂ ಹಿ ಕಾರಣೇನಾತ್ರ ನ ತೇ ಹಾಸ್ಯಮಕಾರಣಮ್|

13010046c ಕೌತೂಹಲಂ ಮೇ ಸುಭೃಶಂ ತತ್ತ್ವೇನ ಕಥಯಸ್ವ ಮೇ||

ಇದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾರಣವಿದೆ. ಅಕಾರಣವಾಗಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ತುಂಬಾ ಕುತೂಹಲವಾಗಿದೆ. ತತ್ತ್ವಯುತವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13010047 ರಾಜೋವಾಚ|

13010047a ಏವಮುಕ್ತೇ ತ್ವಯಾ ವಿಪ್ರ ಯದವಾಚ್ಯಂ ಭವೇದಪಿ|

13010047c ಅವಶ್ಯಮೇವ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಶೃಣುಷ್ಟೈಕಮನಾ ದ್ವಿಜ||

ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರ! ದ್ವಿಜ! ನೀನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದುದರಿಂದ ಹೇಳಬಾರದಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹೇಳಲೇ ಬೇಕಾಗಿದೆ. ಏಕಮನಸ್ಸಿನಾಗಿ ಕೇಳು.

13010048a ಪೂರ್ವದೇಹೇ ಯಥಾ ವೃತ್ತಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13010048c ಜಾತಿಂ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಹಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನವಧಾನೇನ ಮೇ ಶೃಣು||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಪೂರ್ವದೇಹದಲ್ಲಿ ಏನಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಪೂರ್ವಜನ್ಮವು ನನ್ನ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.

13010049a ಶೂದ್ರೋಽಹಮಭವಂ ಪೂರ್ವಂ ತಾಪಸೋ ಭೃಶಸಂಯುತಃ|

13010049c ಋಷಿರುಗ್ರತಪಾಸ್ವಂ ಚ ತದಾಭೂರ್ಧ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಶೂದ್ರನಾಗಿದ್ದೆ. ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ

ಕೂಡಿದ್ದೆ. ನೀನು ಆಗ ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿ ಋಷಿಯಾಗಿದ್ದೆ.

13010050a ಪ್ರೀಯತಾ ಹಿ ತದಾ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮಮಾನುಗ್ರಹಬುದ್ಧಿನಾ|

13010050c ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇ ತ್ವಯಾ ಪೂರ್ವಮುಪದೇಶಃ ಕೃತೋಽನಘ|

13010050e ಬೃಸ್ಯಾಂ ದರ್ಭೇಷು ಹವ್ಯೇ ಚ ಕವ್ಯೇ ಚ ಮುನಿಸತ್ತಮ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅನಘ! ಮುನಿಸತ್ತಮ! ಆಗ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲಿನ
ಅನುಗ್ರಹ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೀನು ಹಿಂದೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಾಪೆ,
ದರ್ಭೆ ಮತ್ತು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ
ಉಪದೇಶಮಾಡಿದ್ದೆ.

13010051a ಏತೇನ ಕರ್ಮದೋಷೇಣ ಪುರೋಧಾಸ್ವ ಮಜಾಯಥಾಃ|

13010051c ಅಹಂ ರಾಜಾ ಚ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ಪಶ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಮ್|

13010051e ಮತ್ಕೃತೇ ಹ್ಯುಪದೇಶೇನ ತ್ವಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿದಂ ಫಲಮ್||

ಈ ಕರ್ಮದೋಷದಿಂದ ನೀನು ಪುರೋಹಿತನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ.

ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ! ನಾನು ರಾಜನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಕಾಲದ ಪರ್ಯಯವನ್ನು
ನೋಡು! ನನಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಿದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಈ ಫಲವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

13010052a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮಹಸೇ ತ್ವಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13010052c ನ ತ್ವಾಂ ಪರಿಭವನ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಮಹಸಾಮಿ ಗುರುರ್ಭವಾನ್||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ
ನಗುತ್ತಿದ್ದೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸಲು ನಾನು ನಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನೀನು
ನನ್ನ ಗುರುವಾಗಿರುವೆ!

13010053a ವಿಪರ್ಯಯೇಣ ಮೇ ಮನ್ಯುಸ್ತೇನ ಸಂತಪ್ಯತೇ ಮನಃ|

13010053c ಜಾತಿಂ ಸ್ಮರಾಮ್ಯಹಂ ತುಭ್ಯಮತಸ್ತ್ವಾಂ ಪ್ರಹಸಾಮಿ ವೈ||

ಈ ವೈಪರೀತ್ಯದಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಖೇದವುಂಟಾಗಿದೆ.

ಪರಿತಾಪವುಂಟಾಗುತ್ತಿದೆ. ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು
ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಗುತ್ತೇನೆ.

13010054a ಏವಂ ತವೋಗ್ರಂ ಹಿ ತಪ ಉಪದೇಶೇನ ನಾಶಿತಮ್|

13010054c ಪುರೋಹಿತತ್ವಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಯತಸ್ವ ತ್ವಂ ಪುನರ್ಭವೇ||

ಆ ಉಪದೇಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸು ನಾಶವಾಯಿತು.

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಪುರೋಹಿತತ್ವವನ್ನು ತೊರೆದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನ್ಮವನ್ನು
ಪಡೆಯಲು ಪುನಃ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.

13010055a ಇತಸ್ತ್ವಮಧಮಾಮನ್ಯಾಂ ಮಾ ಯೋನಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ದ್ವಿಜ|

13010055c ಗೃಹ್ಯತಾಂ ದ್ರವಿಣಂ ವಿಪ್ರ ಪೂತಾತ್ಮಾ ಭವ ಸತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜ ! ಸತ್ತಮ ! ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ನಿನಗೆ ಅನ್ಯ ಯೋನಿಯು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದಿರಲಿ. ವಿಪ್ರ ! ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ !
ಪೂತಾತ್ಮನಾಗು !”

13010056 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13010056a ತತೋ ವಿಸ್ಕುಷ್ಟೋ ರಾಜ್ಞಾ ತು ವಿಪ್ರೋ ದಾನಾನ್ಯನೇಕಶಃ|

13010056c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದದೌ ವಿತ್ತಂ ಭೂಮಿಂ ಗ್ರಾಮಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನಿಂದ ಕಳುಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ವಿಪ್ರನು ಅನೇಕ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿತ್ತ, ಭೂಮಿ, ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಸರ್ವವನ್ನೂ

ದಾನಗಳನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

13010057a ಕೃಚ್ಚಾಣಿ ಚೇರ್ತ್ವಾ ಚ ತತೋ ಯಥೋಕ್ತಾನಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ|

13010057c ತೀರ್ಥಾನಿ ಚಾಭಿಗತ್ವಾ ವೈ ದಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದಂತಹ ಕೃಚ್ಚಾದಿ
ವ್ರತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಿವಿಧ ದಾನಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

13010058a ದತ್ತ್ವಾ ಗಾಶ್ಚೈವ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಪೂತಾತ್ಮಾ ಸೋಽಭವದ್ಧ್ವಿ ಜಃ|

13010058c ತಮೇವ ಚಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ಚಚಾರ ವಿಪುಲಂ ತಪಃ||

ಆ ದ್ವಿಜನು ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ನೀಡಿ ಪೂತಾತ್ಮನಾಗಿ ಅದೇ
ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದನು.

13010059a ತತಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ಪರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜಸತ್ತಮ|

13010059c ಸಂಮತಶ್ಚಾ ಭವತ್ತೇಷಾಮಾಶ್ರಮೇಽಶ್ರಮವಾಸಿನಾಮ್||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಅನಂತರ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪರಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆದನು. ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಮವಾಸಿಗಳ ಮಾನನೀಯನೂ
ಆದನು.

13010060a ಏವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಹತ್ಕೃಚ್ಚ ಮೃಷಿಃ ಸ ನೃಪಸತ್ತಮ|

13010060c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ನ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತಸ್ಮಾದ್ವರ್ಣಾವರೇ ಜನೇ||

ನೃಪಸತ್ತಮ ! ಹೀಗೆ ಆ ಋಷಿಯು ಮಹಾ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು.
ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕೆಳವರ್ಣದ ಜನರಿಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸಬಾರದು.

13010061a ವರ್ಜಯೇದುಪದೇಶಂ ಚ ಸದೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನೃಪ|

13010061c ಉಪದೇಶಂ ಹಿ ಕುರ್ವಾಣೋ ದ್ವಿಜಃ ಕೃಚ್ಛ ಮವಾಪ್ಸುಯಾತ್||

ನೃಪ! ಯಾವಾಗಲೂ ಉಪದೇಶಮಾಡುವುದನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡುವ ದ್ವಿಜನು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13010062a ಏಷಿತವ್ಯಂ ಸದಾ ವಾಚಾ ನೃಪೇಣ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಾತ್.¹⁵

13010062c ನ ಪ್ರವಕ್ತವ್ಯಮಿಹ ಹಿ ಕಿಂ ಚಿದ್ವರ್ಣಾವರೇ ಜನೇ||

ನೃಪನು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನ ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಉಪದೇಶವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಜಾತಿಯ ಜನರಿಗೆ ಅದನ್ನು
ಹೇಳಿಕೊಡಬಾರದು.

13010063a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾಸ್ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

13010063c ಏತೇಷು ಕಥಯನ್ಬ್ರಾಜನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನ ಪ್ರದುಷ್ಯತಿ||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ - ಈ ಮೂರು
ವರ್ಣದವರು ದ್ವಿಜಾತಿಗಳು. ಇವರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪ್ರದೂಷಿತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13010064a ತಸ್ಮಾತ್ಸದ್ಭಿರ್ನ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತಿಂ ಚಿದಗ್ರತಃ|

13010064c ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಗತಿರ್ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ದುರ್ಜ್ಞೇಯಾ ಹ್ಯಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಸಾಧುಜನರು ಯಾರೊಡನೆಯಾದರೂ ಮಾತನಾಡಲು
ಮುಂದಾಗಬಾರದು. ಧರ್ಮದ ಗತಿಯು ಸೂಕ್ಷ್ಮ. ಅಕೃತಾತ್ಮರಿಗೆ ಇದು

¹⁵ ನೇಷಿತವ್ಯಂ ಸದಾ ವಾಚಾ ದ್ವಿಜೇನ ನೃಪಸತ್ತಮ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

13010065a ತಸ್ಮಾನ್ಮಾನಾನಿ ಮನಯೋ ದೀಕ್ಷಾಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಚಾದ್ಯತಾಃ|

13010065c ದುರುಕ್ತಸ್ಯ ಭಯಾದ್ರಾಜನ್ನಾನುಭಾಷಂತಿ ಕಿಂ ಚನ||

ರಾಜನ್! ಆದುದರಿಂದ ಮುನಿಗಳು ಮೌನದಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಅನುಚಿತ ಮಾತುಗಳು ಹೊರಬೀಳಬಹುದೆಂಬ ಭಯದಿಂದ ಅವರು ಯಾರೊಡನೆಯೂ ಮಾತನ್ನಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13010066a ಧಾರ್ಮಿಕಾ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾಃ ಸತ್ಯಾರ್ಜವಪರಾಯಣಾಃ|

13010066c ದುರುಕ್ತವಾಚಾಭಿಹತಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀಹ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ಧಾರ್ಮಿಕರು, ಗುಣಸಂಪನ್ನರು, ಸತ್ಯ-ಸರಳತೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವವರು ಅನುಚಿತ ಮಾತಗಳನ್ನಾಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13010067a ಉಪದೇಶೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕದಾ ಚಿದಪಿ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

13010067c ಉಪದೇಶಾದ್ಧಿ ತತ್ಪಾಪಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಾರಿಗೂ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಉಪದೇಶಮಾಡುವುದರಿಂದ ಶಿಷ್ಯನ ಪಾಪವನ್ನು ಅವನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13010068a ವಿಮೃಶ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೇನ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಧರ್ಮಮಿಚ್ಛತಾ|

13010068c ಸತ್ಯಾನ್ಯತೇನ ಹಿ ಕೃತ ಉಪದೇಶೋ ಹಿನಸ್ತಿ ವೈ||

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಪ್ರಜ್ಞೆಯಿಂದ ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು. ಸತ್ಯ-ಅನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಕೂಡಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಉಪದೇಶವು

ಅವನನ್ನೇ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

13010069a ವಕ್ರವ್ಯಮಿಹ ಪೃಷ್ಠೇನ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ವಿಪರ್ಯಯಮ್||

13010069c ಸ ಚೋಪದೇಶಃ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಯೇನ ಧರ್ಮಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಕೇಳಿದಾಗ ವಿಪರ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ವಿಮರ್ಶಿಸಿ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕು.

ಅದರಿಂದ ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

13010070a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಮುಪದೇಶೇ ಕೃತೇ ಸತಿ|

13010070c ಮಹಾನ್ ಕ್ಲೇಶೋ ಹಿ ಭವತಿ ತಸ್ಮಾನ್ನೋಪದಿಶೇತ್ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಉಪದೇಶದ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಉಪದೇಶಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಹಾಕ್ಲೇಶವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಉಪದೇಶಮಾಡಬಾರದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಶುದ್ರಮುನಿಸಂವಾದೇ ದಶಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶುದ್ರಮುನಿಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಹತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀ-ರುಕ್ಮಿಣೀ ಸಂವಾದ

ಎಂತಹ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಯು ನಿತ್ಯವೂ

ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಶ್ರೀ ಮತ್ತು

ರುಕ್ಕಿಣಿಯರ ಸಂವಾದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು (1-20).

13011001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13011001a ಕೀದೃಶೇ ಪುರುಷೇ ತಾತ ಸ್ತ್ರೀಷು ವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13011001c ಶ್ರೀಃ ಪದ್ಮಾ ವಸತೇ ನಿತ್ಯಂ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಪಿತಾಮಹ! ತಾತ!

ಎಂತಹ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮಿನಿ ಶ್ರೀಯು ನಿತ್ಯವೂ
ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13011002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13011002a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾದೃಷ್ಟಂ ಯಥಾಶ್ರುತಮ್|

13011002c ರುಕ್ಕಿಣೀ ದೇವಕೀಪುತ್ರಸಂನಿಧೌ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದರ ಕುರಿತು ನೋಡಿದಹಾಗೆ ಮತ್ತು

ಕೇಳಿದಹಾಗೆ ದೇವಕೀಪುತ್ರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ರುಕ್ಕಿಣಿಯು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು
ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13011003a ನಾರಾಯಣಸ್ಯಾಂಕಗತಾಂ ಜ್ವಲಂತೀಂ

ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಶ್ರಿಯಂ ಪದ್ಮಸಮಾನವಕ್ತ್ರಾಮ್|

13011003c ಕೌತೂಹಲಾದ್ವಿಸ್ಮಿತಚಾರುನೇತ್ರಾ

ಪಪ್ರಚ್ಛ ಮಾತಾ ಮಕರಧ್ವಜಸ್ಯ||

ವಿಸ್ಮಿತ ಚಾರುನೇತ್ರೈ, ಮಕರಧ್ವಜ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನ ತಾಯಿ ರುಕ್ಕಿಣಿಯು

ನಾರಾಯಣನ ತೊಡೆಯಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ, ಪದ್ಮಸಮಾನ ಮುಖವಿದ್ದ
ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಶ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕುತೂಹಲದಿಂದ ಕೇಳಿದಳು:

13011004a ಕಾನೀಹ ಭೂತಾನ್ಯುಪಸೇವಸೇ ತ್ವಂ
ಸಂತಿಷ್ಠತೀ ಕಾನಿ ನ ಸೇವಸೇ ತ್ವಮ್|

13011004c ತಾನಿ ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರಭೂತಕಾಂತೇ
ತತ್ತ್ವೇನ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಮಹರ್ಷಿ ಕನ್ಯೇ||

“ಮಹರ್ಷಿ ಕನ್ಯೇ! ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರಭೂತಕಾಂತೇ! ನೀನು ಯಾವ
ಭೂತಗಳನ್ನು ಉಪಸೇವಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಎಲ್ಲಿ ನೀನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವೆ?
ಹೇಗಿರುವವರನ್ನು ಸೇವಿಸುವೆ? ತತ್ತ್ವ ತಃ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13011005a ಏವಂ ತದಾ ಶ್ರೀರಭಿಭಾಷ್ಯಮಾಣಾ
ದೇವ್ಯಾ ಸಮಕ್ಷಂ ಗರುಡಧ್ವಜಸ್ಯ|

13011005c ಉವಾಚ ವಾಕ್ಯಂ ಮಧುರಾಭಿಧಾನಂ
ಮನೋಹರಂ ಚಂದ್ರಮುಖೀ ಪ್ರಸನ್ನಾ||

ದೇವಿಯು ಹೀಗೆಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು ಚಂದ್ರಮುಖೀ ಶ್ರೀಯು ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ
ಗರುಡಧ್ವಜನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಮಧುರವಾದ ಮತ್ತು ಮನೋಹರವಾದ
ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು:

13011006a ವಸಾಮಿ ಸತ್ಯೇ ಸುಭಗೇ ಪ್ರಗಲ್ಭೇ
ದಕ್ಷೇ ನರೇ ಕರ್ಮಣಿ ವರ್ತಮಾನೇ|

¹⁶13011006c ನಾಕರ್ಮ ಶೀಲೇ ಪುರುಷೇ ವಸಾಮಿ
ನ ನಾಸ್ತಿಕೇ ಸಾಂಕರಿಕೇ ಕೃತಘ್ನೇ|

---

¹⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಅಕ್ರೋಧನೇ
ದೇವಪರೇ ಕೃತಙ್ಗೇ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೇ ನಿತ್ಯಮುದೀರ್ಣಸತ್ಯೇ| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

13011006e ನ ಭಿನ್ನವೃತ್ತೇ ನ ನೃಶಂಸವೃತ್ತೇ
ನ ಚಾಪಿ ಚೌರೇ ನ ಗುರುಷ್ಟಸೂಯೇ||

ಸುಭಗೇ! ಸತ್ಯವಂತನಲ್ಲಿಯೂ, ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಮಾತನಾಡುವವನಲ್ಲಿಯೂ, ಕಾರ್ಯಕುಶಲನಲ್ಲಿಯೂ,
ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಯಾವಾಗಲೂ ನಿರತನಾಗಿರುವವನಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು
ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಕಾರ್ಯಶೀಲನಲ್ಲದವನಲ್ಲಿಯೂ, ನಾಸ್ತಿಕನಲ್ಲಿಯೂ,
ವರ್ಣಸಂಕರವುಳ್ಳವನಲ್ಲಿಯೂ, ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಉಪಕಾರವನ್ನು
ಸ್ಮರಿಸದೇ ಇರುವವನಲ್ಲಿಯೂ, ದುರಾಚಾರಿಯಲ್ಲಿಯೂ,
ಕ್ರೂರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ಕಳ್ಳನಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಗುರುಜನರಲ್ಲಿ
ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿರುವವನಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ವಾಸಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13011007a ಯೇ ಚಾಲ್ಪತೇಜೋಬಲಸತ್ತ್ವಸಾರಾ
ಹೃಷ್ಯಂತಿ ಕುಪ್ಯಂತಿ ಚ ಯತ್ರ ತತ್ರ|

13011007c ನ ದೇವಿ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ತಥಾವಿಧೇಷು
ನರೇಷು ಸಂಸುಪ್ತಮನೋರಥೇಷು||

ದೇವೀ! ಯಾರು ತೇಜಸ್ಸು, ಬಲ, ಸತ್ತ್ವ ಮತ್ತು ಸಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಹೀನರಾಗಿರುವರೋ, ಎಲ್ಲೆಂದರಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುವರೋ ಅಥವಾ
ಕೋಪಗೊಳ್ಳುವರೋ, ಮತ್ತು ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಯಾರು
ಗುಪ್ತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವರೋ ಅಂತಹ ನರರಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ.

13011008a ಯಶ್ಚಾತ್ಮನಿ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ನ ಕಿಂ ಚಿದ್
ಯಶ್ಚ ಸ್ವಭಾವೋಪಹತಾಂತರಾತ್ಮಾ|

13011008c ತೇಷ್ಟಲ್ಪಸಂತೋಷರತೇಷು ನಿತ್ಯಂ

ನರೇಷು ನಾಹಂ ನಿವಸಾಮಿ ದೇವಿ||

ದೇವೀ! ಯಾರು ತಮಗಾಗಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಇಚ್ಛಿಸುವುದೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಅಂತರಾತ್ಮನನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದೇ ಯಾರ ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರುವುದೋ, ಅಂತಹ ಅಲ್ಪತ್ಯಪ್ತ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ನಾನು ಪೂರ್ಣಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13011009a ವಸಾಮಿ ಧರ್ಮಶೀಲೇಷು ಧರ್ಮಜ್ಞೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು|

13011009c ವೃದ್ಧಸೇವಿಷು ದಾಂತೇಷು ಸತ್ತ್ವಜ್ಞೇಷು ಮಹಾತ್ಮಸು||

ನಾನು ಧರ್ಮಶೀಲರಲ್ಲಿ, ಧರ್ಮಜ್ಞರಲ್ಲಿ, ಮಹಾತ್ಮರಲ್ಲಿ, ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಮಾಡುವವರಲ್ಲಿ, ದಾಂತರಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಸತ್ತ್ವಜ್ಞರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13011010a ಸ್ತ್ರೀಷು ಕ್ಷಾಂತಾಸು ದಾಂತಾಸು ದೇವದ್ವಿಜಪರಾಸು ಚ|

13011010c ವಸಾಮಿ ಸತ್ಯಶೀಲಾಸು ಸ್ವಭಾವನಿರತಾಸು ಚ||

ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲರಲ್ಲಿ, ದಾಂತರಲ್ಲಿ, ದೇವ-ದ್ವಿಜಪರರಲ್ಲಿ, ಸತ್ಯಶೀಲರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವನಿರತರಲ್ಲಿ ನಾನು ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

¹⁷13011011a ಪ್ರಕೀರ್ಣಭಾಂಡಾಮನವೇಕ್ಷ್ಯಕಾರಿಣೀಂ

---

¹⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಸ್ವಧರ್ಮಶೀಲೇಷು ಚ ಧರ್ಮವಿತ್ತು ವೃದ್ಧೋಪಸೇವಾನಿರತೇ ಚ ದಾಂತೇ| ಕೃತಾತ್ಮನಿ ಕ್ಷಾಂತಿಪರೇ ಸಮರ್ಥೇ ಕ್ಷಾಂತಾಸು ದಾಂತಾಸು ತಥಾಬಲಾಸು| ಸತ್ಯಸ್ವಭಾವಾರ್ಜವಸಂಯುತಾಸು ವಸಾಮಿ ದೇವದ್ವಿಜಪೂಜಿಕಾಸು|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸದಾ ಚ ಭರ್ತುಃ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದಿನೀಮ್|

13011011c ಪರಸ್ಯ ವೇಶ್ಮಾ ಭಿರತಾಮಲಜ್ಜಾಮ್

ಏವಂವಿಧಾಂ ಸ್ತ್ರೀಂ ಪರಿವರ್ಜಯಾಮಿ||

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತಲೂ ಬಿದ್ದಿರುವ ಪಾತ್ರೆ-ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಇಡದೇ ಇರುವವಳನ್ನೂ, ವಿವೇಚಿಸದೇ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವವಳನ್ನೂ, ಯಾವಾಗಲೂ ಪತಿಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವವಳನ್ನೂ, ಇತರರ ಮನೆಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ಆಸಕ್ತಳಾಗಿರುವವಳನ್ನೂ, ನಾಚಿಕೆ ಬಿಟ್ಟವಳನ್ನೂ ನಾನು ಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

13011012a ಲೋಲಾಮಚೋಕ್ಷಾಮವಲೇಹಿನೀಂ ಚ

ವ್ಯಪೇತಧೈರ್ಯಾಂ ಕಲಹಪ್ರಿಯಾಂ ಚ|

13011012c ನಿದ್ರಾಭಿಭೂತಾಂ ಸತತಂ ಶಯಾನಾಮ್

ಏವಂವಿಧಾಂ ಸ್ತ್ರೀಂ ಪರಿವರ್ಜಯಾಮಿ||

ದಯಾರಹಿತಳೂ, ಪಾಪಿಯೂ, ಕುರೂಪಿಯೂ, ಧೈರ್ಯವಿಲ್ಲದವಳೂ, ಜಗಳಗಂಟಿಯೂ, ತೂಕಡಿಸುವವಳೂ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಮಲಗಿರುವವಳನ್ನು ನಾನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

13011013a ಸತ್ಯಾಸು ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಸು

ಸೌಭಾಗ್ಯಯುಕ್ತಾಸು ಗುಣಾನ್ವಿತಾಸು|

13011013c ವಸಾಮಿ ನಾರೀಷು ಪತಿವ್ರತಾಸು

ಕಲ್ಯಾಣಶೀಲಾಸು ವಿಭೂಷಿತಾಸು||

ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶಿನಿಯರಾದ,

ಸೌಭಾಗ್ಯವತಿಯರಾದ, ಗುಣಾನ್ವಿತರಾದ, ಪತಿವ್ರತೆಯರಾದ,
ಕಲ್ಯಾಣಶೀಲರಾದ ಮತ್ತು ವಿಭೂಷಿತೆಯರಾದ ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ನಾನು
ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13011014a ಯಾನೇಷು ಕನ್ಯಾಸು ವಿಭೂಷಣೇಷು
ಯಜ್ಞೇಷು ಮೇಘೇಷು ಚ ವೃಷ್ಟಿಮತ್ತು|

13011014c ವಸಾಮಿ ಫುಲ್ಲಾಸು ಚ ಪದ್ಮಿನೀಷು
ನಕ್ಷತ್ರವೀಧೀಷು ಚ ಶಾರದೀಷು||

ಯಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ, ವಿಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿ, ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ,
ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮೇಘಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಳಿದ ಕಮಲಗಳಲ್ಲಿ, ಶರತ್ಕಾಲದ
ನಕ್ಷತ್ರಪಂಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13011015a ಶೈಲೇಷು ಗೋಷ್ಯೇಷು ತಥಾ ವನೇಷು
ಸರಃಸು ಫುಲ್ಲೋತ್ಪಲಪಂಕಜೇಷು|

13011015c ನದೀಷು ಹಂಸಸ್ವನನಾದಿತಾಸು
ಕ್ರೌಂಚಾವಘುಷ್ಟಸ್ವರಶೋಭಿತಾಸು||

13011016a ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಕೂಲಹ್ರದಶೋಭಿತಾಸು
ತಪಸ್ವಿಸಿದ್ಧದ್ವಿಜಸೇವಿತಾಸು|

13011016c ವಸಾಮಿ ನಿತ್ಯಂ ಸುಬಹೂದಕಾಸು
ಸಿಂಹೈರ್ಗಜೈಶ್ಚಾ ಕುಲಿತೋದಕಾಸು|

ಶೈಲಗಳಲ್ಲಿ, ಗೋಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ, ವನಗಳಲ್ಲಿ, ಅರಳಿದ ಕನ್ಯೆದಿಲೆ-
ಕಮಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರೋವರಗಳಲ್ಲಿ, ಹಂಸಸ್ವನನಾದದಿಂದ
ಮತ್ತು ಕ್ರೌಂಚಪಕ್ಷಿಗಳ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ ಹಾಗೂ ದಡಗಳಲ್ಲಿ

ದಟ್ಟವಾಗಿ ಬೆಳೆದ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುವ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ, ತಪಸ್ವಿ-ಸಿದ್ಧ-
 ದ್ವಿಜರು ಸೇವಿಸುವ ಮತ್ತು ಸಿಂಹ-ಗಜಗಳಿಂದ
 ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಳ್ಳುವ ಜಲಪೂರ್ಣ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ನಾನು
 ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13011016e ಮತ್ತೇ ಗಜೇ ಗೋವೃಷಭೇ ನರೇಂದ್ರೇ
 ಸಿಂಹಾಸನೇ ಸತ್ತುರುಷೇ ಚ ನಿತ್ಯಮ್||

13011017a ಯಸ್ಮಿನ್ನಹೇ ಹೂಯತೇ ಹವ್ಯವಾಹೋ
 ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚಾರ್ಚ್ಯತೇ ದೇವತಾಶ್ಚ|

13011017c ಕಾಲೇ ಚ ಪುಷ್ಟೈರ್ಬಲಯಃ ಕ್ರಿಯಂತೇ
 ತಸ್ಮಿನ್ನಹೇ ನಿತ್ಯಮುಪೈಮಿ ವಾಸಮ್||

ಮದಿಸಿದ ಆನೆಯಲ್ಲಿಯೂ, ಹೋರಿಯಲ್ಲಿಯೂ, ನರೇಂದ್ರನಲ್ಲಿಯೂ,
 ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿಯೂ, ಸತ್ತುರುಷನಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ನಿತ್ಯ
 ವಾಸಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾರ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹವ್ಯವಾಹನನಲ್ಲಿ ಹೋಮವು
 ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ, ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ದೇವತೆಗಳ ಅರ್ಚನೆಯು
 ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ, ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪುಷ್ಟಬಲಿಯನ್ನು
 ನೀಡುತ್ತಾರೋ ಆ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ
 ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

13011018a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿತ್ಯೇಷು ದ್ವಿಜೇಷು ನಿತ್ಯಂ
 ಕ್ಷತ್ರೇ ಚ ಧರ್ಮಾಭಿರತೇ ಸದೈವ|

13011018c ವೈಶ್ಯೇ ಚ ಕೃಷ್ಯಾಭಿರತೇ ವಸಾಮಿ
 ಶೂದ್ರೇ ಚ ಶುಶ್ರೂಷಣನಿತ್ಯಯುಕ್ತೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತರಾಗಿರುವ ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ, ಸದೈವ
 ಧರ್ಮಾಭಿರತನಾಗಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಲ್ಲಿ, ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ
 ವೈಶ್ಯನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ಶೂದ್ರನಲ್ಲಿ
 ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13011019a ನಾರಾಯಣೇ ತ್ವೇಕಮನಾ ವಸಾಮಿ

ಸರ್ವೇಣ ಭಾವೇನ ಶರೀರಭೂತಾ|

13011019c ತಸ್ಮಿನ್ ಹಿ ಧರ್ಮಃ ಸುಮಹಾನ್ನಿವಿಷ್ಟೋ

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಾ ಚಾತ್ರ ತಥಾ ಪ್ರಿಯತ್ವಮ್||

ಏಕಮನಸ್ಕಳಾಗಿ ಸರ್ವಭಾವದಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ತಾಳಿ ನಾನು
 ನಾರಾಯಣನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನಲ್ಲಿಯೇ
 ಮಹಾಧರ್ಮವು ಸನ್ನಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ಅವನಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯತೆಯಿದೆ.
 ಅವನು ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾದವನು.

13011020a ನಾಹಂ ಶರೀರೇಣ ವಸಾಮಿ ದೇವಿ

ನೈವಂ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಮಿಹಾಭಿಧಾತುಮ್|

13011020c ಯಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಭಾವೇನ ವಸಾಮಿ ಪುಂಸಿ

ಸ ವರ್ಧತೇ ಧರ್ಮಯಶೋರ್ಥಕಾಮೈಃ||

ದೇವೀ! ನಾರಾಯಣನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು
 ಶರೀರಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನಾನು ಬೇರೆ ಯಾವ
 ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇರಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯಾವ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಭಾವನಾ
 ಮಾತ್ರದಿಂದ ನೆಲೆಸಿರುವೆನೋ ಅವನು ಧರ್ಮ-ಯಶಸ್ಸು-ಕಾಮಗಳಿಂದ
 ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣೀಸಂವಾದೇ ಏಕದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀರುಕ್ಮಿಣೀಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೊಂದನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨

ಭಂಗಾಶ್ವನೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಭೋಗದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸುಖವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ?
 ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಭಂಗಾಶ್ವನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ,
 ಇದರಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸುಖವೇ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದು (1-49).

13012001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13012001a ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಯೋಃ ಸಂಪ್ರಯೋಗೇ ಸ್ಪರ್ಶಃ ಕಸ್ಯಾಧಿಕೋ ಭವೇತ್|

13012001c ಏತನ್ಮೇ ಸಂಶಯಂ ರಾಜನ್ಯಥಾವದ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಭೋಗದಲ್ಲಿ
 ಯಾರ ಸುಖವು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ? ನನ್ನ ಈ ಸಂಶಯದ ಕುರಿತು
 ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.”

13012002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13012002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13012002c ಭಂಗಾಶ್ವನೇನ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಯಥಾ ವೈರಮಭೂತ್ಪುರಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ಭಂಗಾಶ್ವನೊಂದಿಗೆ ಶಕ್ರನ ವೈರವು
ಹೇಗುಂಟಾಯಿತೆನ್ನುವ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13012003a ಪುರಾ ಭಂಗಾಶ್ವನೋ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿರತಿಧಾರ್ಮಿಕಃ|

13012003c ಅಪುತ್ರಃ ಸ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪುತ್ರಾರ್ಥಂ ಯಜ್ಞಮಾಹರತ್||

ಹಿಂದೆ ಭಂಗಾಶ್ವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅತಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜನಿದ್ದನು.
ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಅಪುತ್ರನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು
ಕೈಗೊಂಡನು.

13012004a ಅಗ್ನಿಷ್ಟುಂ ನಾಮ ರಾಜರ್ಷಿರಿಂದ್ರದ್ವಿಷ್ಟುಂ ಮಹಾಬಲಃ|

13012004c ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೇಷು ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ ಪುತ್ರಕಾಮಸ್ಯ ಚೇಷ್ಟತೇ||

ಆ ಮಹಾಬಲ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕ್ಕೂ ಪುತ್ರನನ್ನು
ಬಯಸುವವರಿಗೂ ಹೇಳಿರುವ, ಆದರೆ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ,
ಅಗ್ನಿಷ್ಟು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

13012005a ಇಂದ್ರೋ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತು ತಂ ಯಜ್ಞಂ ಮಹಾಭಾಗಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

13012005c ಅಂತರಂ ತಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇರನ್ವಿಚ್ಛನ್ನಿಯತಾತ್ಮನಃ||

ಆ ಯಜ್ಞದ ಕುರಿತು ತಿಳಿದ ಮಹಾಭಾಗ ಸುರೇಶ್ವರ ಇಂದ್ರನು ಆ
ನಿಯತಾತ್ಮ ರಾಜರ್ಷಿಯಲ್ಲಿ ನ್ಯೂನತೆಗಳನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದನು.

13012006a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಮೃಗಯಾಮಟತೋ ನೃಪ|

13012006c ಇದಮಂತರಮಿತ್ಯೇವ ಶಕ್ರೋ ನೃಪಮಮೋಹಯತ್||

ಕೆಲವು ಸಮಯದ ನಂತರ ನೃಪನು ಬೇಟೆಗಾಗಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ

ಇದೇ ಸಮಯವೆಂದು ತಿಳಿದ ಶಕ್ರನು ನೃಪನನ್ನು
ವಿಮೋಹಗೊಳಿಸಿದನು.

13012007a ಏಕಾಶ್ವೇನ ಚ ರಾಜರ್ಷಿಭ್ರಾಂತ ಇಂದ್ರೇಣ ಮೋಹಿತಃ|

13012007c ನ ದಿಶೋಽವಿಂದತ ನೃಪಃ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾರ್ದಿತಸ್ತದಾ||

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಗಾದ ರಾಜರ್ಷಿಯು
ಒಬ್ಬನೇ ಕುದುರೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ
ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಅಲೆದಾಡತೊಡಗಿದನು. ಆಗ
ಅವನು ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದನು.

13012008a ಇತಶ್ಚೇತಶ್ಚ ವೈ ಧಾವನ್ತ್ರಮತ್ರೃಷ್ಣಾರ್ದಿತೋ ನೃಪಃ|

13012008c ಸರೋಽಪಶ್ಯತ್ಸುರುಚಿರಂ ಪೂರ್ಣಂ ಪರಮವಾರಿಣಾ|

ಇಲ್ಲಿಂದಲ್ಲಿಗೆ ಓಡಾಡುತ್ತಾ ಶ್ರಮ-ಬಾಯರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ ನೃಪನು
ಶುದ್ಧ ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಸುಂದರ ಸರೋವರವೊಂದನ್ನು ಕಂಡನು.

13012008e ಸೋಽವಗಾಹ್ಯ ಸರಸ್ತಾತ ಪಾಯಯಾಮಾಸ ವಾಜಿನಮ್||

13012009a ಅಥ ಪೀತೋದಕಂ ಸೋಽಶ್ವಂ ವೃಕ್ಷೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ನೃಪೋತ್ತಮಃ|

13012009c ಅವಗಾಹ್ಯ ತತಃ ಸ್ನಾತೋ ರಾಜಾ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಮವಾಪ ಹ||

ಮಗೂ! ಆ ನೃಪೋತ್ತಮನು ಕುದುರೆಯ ಮೈತೊಳೆದು ನೀರು ಕುಡಿಸಿ
ಕುದುರೆಯನ್ನು ಒಂದು ಮರಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ, ತಾನೂ ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಆ ರಾಜನು ಸ್ತ್ರೀಯಾದನು.

13012010a ಆತ್ಮಾನಂ ಸ್ತ್ರೀಕೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ರೀಡಿತೋ ನೃಪಸತ್ತಮಃ|

13012010c ಚಿಂತಾನುಗತಸರ್ವಾತ್ಮಾ ವ್ಯಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯಚೇತನಃ||

ತಾನು ಸ್ತ್ರೀಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೊಂಡ ಆ ಸರ್ವಾತ್ಮಾ
ನೃಪಸತ್ತಮನು ಚಿಂತಾನುಗತನಾದನು. ಅವನ ಇಂದ್ರಿಯ-ಚೇತನಗಳು
ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡವು.

13012011a ಆರೋಹಿಷ್ಯೇ ಕಥಂ ತ್ವಶ್ವಂ ಕಥಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ವೈ ಪುರಮ್||

13012011c ಅಗ್ನಿಷ್ಟುಂ ನಾಮ ಇಷ್ಟಂ ಮೇ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಶತಮೌರಸಮ್||

“ಕುದುರೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಏರಬಲ್ಲೆ? ಪುರಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗಬಲ್ಲೆ?
ಅಗ್ನಿಷ್ಟುವೆಂಬ ಯಾಗದಿಂದ ನನಗೆ ನೂರು ಔರಸ ಪುತ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

13012012a ಜಾತಂ ಮಹಾಬಲಾನಾಂ ವೈ ತಾನ್ವ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಿಂ ತ್ವಹಮ್||

13012012c ದಾರೇಷು ಚಾಸ್ಮ ದೀಯೇಷು ಪೌರಜಾನಪದೇಷು ಚ||

ಹೋಗಿ ಆ ಮಹಾಬಲರಿಗೆ ನಾನು ಏನೆಂದು ಹೇಳಲಿ? ಪತ್ನಿ, ನನ್ನವರು
ಮತ್ತು ಪೌರ-ಜಾನಪದದವರಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಲಿ?

13012013a ಮೃದುತ್ವಂ ಚ ತನುತ್ವಂ ಚ ವಿಕ್ಲವತ್ವಂ ತಥೈವ ಚ|

13012013c ಸ್ತ್ರೀಗುಣಾ ಋಷಿಭಿಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಾರ್ಥದರ್ಶಿಭಿಃ|

13012013e ವ್ಯಾಯಾಮಃ ಕರ್ಕಶತ್ವಂ ಚ ವೀರ್ಯಂ ಚ ಪುರುಷೇ ಗುಣಾಃ||

ಧರ್ಮತತ್ತ್ವಾರ್ಥದರ್ಶಿ ಋಷಿಗಳು ಮೃದುತ್ವ, ಕೃಶತ್ವ ಮತ್ತು
ಚಂಚಲತೆಗಳು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಗುಣಗಳೆಂದೂ ವ್ಯಾಯಾಮ, ಕರ್ಕಶತ್ವ ಮತ್ತು
ವೀರ್ಯಗಳು ಪುರುಷನ ಗುಣಗಳೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13012014a ಪೌರುಷಂ ವಿಪ್ರನಷ್ಟಂ ಮೇ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ಕೇನಾಪಿ ಮೇಽಭವತ್|

13012014c ಸ್ತ್ರೀಭಾವಾತ್ಕಥಮಶ್ವಂ ತು ಪುನರಾರೋಧುಮುತ್ಸಹೇ||

ಯಾವುದೋ ಕಾರಣದಿಂದ ಪುರುಷತ್ವವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ನನಗೆ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವು

ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವ ನಾನು ಹೇಗೆ ಈ ಕುದುರೆಯನ್ನು ಪುನಃ
ಏರಬಲ್ಲೆನು?”

13012015a ಮಹತಾ ತ್ವಥ ಖೇದೇನ ಆರುಹ್ಯಾಶ್ವಂ ನರಾಧಿಪಃ|

13012015c ಪುನರಾಯಾತ್ಪುರಂ ತಾತ ಸ್ತ್ರೀಭೂತೋ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ಮಗೂ! ನೃಪಸತ್ತಮ! ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ಆ ನರಾಧಿಪನು
ಮಹಾಖೇದದಿಂದ ಪುನಃ ಕುದುರೆಯನ್ನೇರಿ ತನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ
ಆಗಮಿಸಿದನು.

13012016a ಪುತ್ರಾ ದಾರಾಶ್ಚ ಭೃತ್ಯಾಶ್ಚ ಪೌರಜಾನಪದಾಶ್ಚ ತೇ|

13012016c ಕಿಂ ನ್ವಿದಂ ತ್ವಿತಿ ವಿಜ್ಞಾಯ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಗತಾಃ||

ಅವನ ಪುತ್ರರು, ಪತ್ನಿಯರು, ಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಪೌರ-ಜಾನಪದ
ಜನರು “ಇದೇನಾಯಿತು?” ಎಂದು ತಿಳಿಯದೇ ಪರಮ
ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

13012017a ಅಥೋವಾಚ ಸ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸ್ತ್ರೀಭೂತೋ ವದತಾಂ ವರಃ|

13012017c ಮೃಗಯಾಮಸ್ಮಿ ನಿಯಾತೋ ಬಲೈಃ ಪರಿವೃತೋ ದೃಢಮ್|

13012017e ಉದ್ಭ್ರಾಂತಃ ಪ್ರಾವಿಶಂ ಘೋರಾಮಟವೀಂ ದೈವಮೋಹಿತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ಆ ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಾಜರ್ಷಿಯು
ಹೇಳಿದನು: “ದೃಢ ಸೇನೆಯಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ನಾನು
ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೊರಟೆ. ದೈವಮೋಹಿತನಾಗಿ ನಾನು ಘೋರ
ಅರಣ್ಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಭ್ರಾಂತನಾದೆನು.

13012018a ಅಟವ್ಯಾಂ ಚ ಸುಘೋರಾಯಾಂ ತೃಷ್ಣಾರ್ತೋ ನಷ್ಟಚೇತನಃ|

13012018c ಸರಃ ಸುರುಚಿರಪ್ರಖ್ಯಮಪಶ್ಯಂ ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ವೃತಮ್||

ಆ ಘೋರ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ
ಚೇತನವನ್ನೇ ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾನು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಸುಂದರ
ಸರೋವರವೊಂದನ್ನು ಕಂಡೆನು.

13012019a ತತ್ರಾವಗಾಡಃ ಸ್ತ್ರೀಭೂತೋ ವ್ಯಕ್ತಂ ದೈವಾನ್ನ ಸಂಶಯಃ|

13012019c ಅತ್ಯಪ್ತ ಇವ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ದಾರಾಣಾಂ ಚ ಧನಸ್ಯ ಚ||

ಅದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೊಡನೆಯೇ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯಾದೆನು. ಇದು
ದೈವವೆಂದೇ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.” ಆಗ ಅವನ
ಪುತ್ರರು, ಪತ್ನಿಯರು ಮತ್ತು ಜನರು ಅವನ ವರದಿಯಿಂದ
ಅತ್ಯಪ್ತರಾದವರಂತೆ ತೋರಿದರು.

13012020a ಉವಾಚ ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ತತಃ ಸ್ತ್ರೀಭೂತಃ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮಃ|

13012020c ಸಂಪ್ರೀತ್ಯಾ ಭುಜ್ಯತಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ವನಂ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರಕಾಃ|

13012020e ಅಭಿಷಿಚ್ಯ ಸ ಪುತ್ರಾಣಾಂ ಶತಂ ರಾಜಾ ವನಂ ಗತಃ||

ಆಗ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವೋತ್ತಮನು “ಪುತ್ರರೇ! ಸಂತೋಷದಿಂದ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ. ನಾನು ವನಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಪುತ್ರರಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು. ತನ್ನ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿ ರಾಜನು
ವನವನ್ನು ಸೇರಿದನು.

13012021a ತಾಮಾಶ್ರಮೇ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ತಾತ ತಾಪಸೋಽಭ್ಯವಪದ್ಯತ|

13012021c ತಾಪಸೇನಾಸ್ಯ ಪುತ್ರಾಣಾಮಾಶ್ರಮೇಽಪ್ಯಭವಚ್ಚ ತಮ್||

ಮಗೂ! ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ತಪಸ್ವಿಯೋರ್ವನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ

ಇರತೊಡಗಿದಳು. ತಾಪಸಿಯಿಂದ ಅವಳು ಆ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೂ ನೂರು ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದಳು.

13012022a ಅಥ ಸಾ ತಾನ್ಸುತಾನ್ಸುಹ್ಯ ಪೂರ್ವಪುತ್ರಾನಭಾಷತ|

13012022c ಪುರುಷತ್ವೇ ಸುತಾ ಯೂಯಂ ಸ್ತ್ರೀತ್ವೇ ಚೇಮೇ ಶತಂ ಸುತಾಃ||

ಅವಳು ಆ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮೊದಲೇ ತನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ನೀವು. ಈ ನೂರು ಮಕ್ಕಳು ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವಾಗ ಹುಟ್ಟಿರುವವರು.

13012023a ಏಕತ್ರ ಭುಜ್ಯತಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ಭ್ರಾತೃಭಾವೇನ ಪುತ್ರಕಾಃ|

13012023c ಸಹಿತಾ ಭ್ರಾತರಸ್ತೇಽಥ ರಾಜ್ಯಂ ಬುಭುಚಿರೇ ತದಾ||

ಮಕ್ಕಳೇ! ಒಂದಾಗಿ ಭ್ರಾತೃಭಾವದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ!” ಅನಂತರ ಆ ಸಹೋದರರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿದರು.

13012024a ತಾನ್ಲೌಷ್ಟ್ಯಾ ಭ್ರಾತೃಭಾವೇನ ಭುಂಜಾನಾನ್ರಾಜ್ಯಮುತ್ತಮಮ್||

13012024c ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ದೇವೇಂದ್ರೋ ಮನ್ಯುನಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಃ|

13012024e ಉಪಕಾರೋಽಸ್ಯ ರಾಜರ್ಷೇಃ ಕೃತೋ ನಾಪಕೃತಂ ಮಯಾ||

ಭ್ರಾತೃಭಾವದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು ನೋಡಿ ಕೋಪದಿಂದ ಆವೇಶಗೊಂಡ ದೇವೇಂದ್ರನು “ನಾನು ಈ ರಾಜರ್ಷಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನೆಸಗಿದ್ದೇನೆಯೇ ಏನು: ನಾನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಇವನಿಗೆ ಅಪಕಾರವೇನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲವಲ್ಲ!” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

13012025a ತತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪೇಣ ದೇವರಾಜಃ ಶತಕ್ರತುಃ|

13012025c ಭೇದಯಾಮಾಸ ತಾನ್ಗತ್ವಾ ನಗರಂ ವೈ ನೃಪಾತ್ಮಜಾನ್||

ಆಗ ಶತಕ್ರತು ದೇವರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪದಲ್ಲಿ ಆ ನಗರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೃಪಾತ್ಮಜರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

13012026a ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಸೌಭ್ರಾತ್ರಂ ಯೇಽಪ್ಯೇಕಸ್ಯ ಪಿತುಃ ಸುತಾಃ|

13012026c ರಾಜ್ಯಹೇತೋರ್ವಿವದಿತಾಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಸುರಾಸುರಾಃ||

“ಒಂದೇ ತಂದೆಯ ಮಕ್ಕಳಾದರೂ ಭ್ರಾತೃಗಳಲ್ಲಿ ಸೌಭ್ರಾತ್ಯತ್ವವು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಕಶ್ಯಪನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸುರಾಸುರರು ರಾಜ್ಯದ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಕಲಹಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದಾರೆ !

13012027a ಯೂಯಂ ಭಂಗಾಶ್ವನಾಪತ್ಯಾಸ್ತಾಪಸಸ್ಯೇತರೇ ಸುತಾಃ|

13012027c ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ ಸುರಾಶ್ಚೈವ ಅಸುರಾಶ್ಚ ಸುತಾಸ್ತಥಾ|

13012027e ಯುಷ್ಮಾಕಂ ಪೈತ್ಯಕಂ ರಾಜ್ಯಂ ಭುಜ್ಯತೇ ತಾಪಸಾತ್ಮಜೈಃ||

ನೀವಾದರೋ ಭಂಗಾಶ್ವನನ ಮಕ್ಕಳು. ಇತರರು ತಾಪಸಿಯ ಮಕ್ಕಳು. ಸುರರೂ ಮತ್ತು ಅಸುರರೂ ಕಶ್ಯಪನದೇ ಮಕ್ಕಳು. ನಿಮ್ಮ ತಂದೆಯ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀವು ತಾಪಸಿಯ ಮಕ್ಕಳೊಂದಿಗೆ ಭೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ !”

13012028a ಇಂದ್ರೇಣ ಭೇದಿತಾಸ್ತೇ ತು ಯುದ್ಧೇಽನ್ಯೋನ್ಯಮಪಾತಯನ್|

13012028c ತಚ್ಚುತ್ವಾ ತಾಪಸೀ ಚಾಪಿ ಸಂತಪ್ತಾ ಪ್ರುರೋದ ಹ||

ಇಂದ್ರನಿಂದ ಹೀಗೆ ಭೇದಿತರಾದ ಅವರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಿದರು. ಅತನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಾಪಸಿಯು ಸಂತಪ್ತಳಾಗಿ ರೋದಿಸಿದಳು.

13012029a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚ್ಛದ್ಮನಾಭ್ಯೇತ್ಯ ತಾಮಿಂದ್ರೋಽಥಾನ್ವಪೃಚ್ಛತ|

13012029c ಕೇನ ದುಃಖೇನ ಸಂತಪ್ತಾ ರೋದಿಷಿ ತ್ವಂ ವರಾನನೇ||

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೇಶದಲ್ಲಿದ್ದ ಇಂದ್ರನು ಅವಳ ಬಳಿಸಾರಿ
“ವರಾನನೇ! ಯಾವ ದುಃಖದಿಂದ ಸಂತಪ್ತಳಾಗಿ ನೀನು
ರೋದಿಸುತ್ತಿರುವೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

13012030a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತು ತತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ಕರುಣಮಬ್ರವೀತ್|

13012030c ಪುತ್ರಾಣಾಂ ದ್ವೇ ಶತೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಾಲೇನ ವಿನಿಪಾತಿತೇ||

ಕರುಣೆಯಿಂದಿದ್ದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು:
“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಕಾಲವು ನನ್ನ ಈ ಇನ್ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ನಾಶಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿತು!

13012031a ಅಹಂ ರಾಜಾಭವಂ ವಿಪ್ರ ತತ್ರ ಪುತ್ರಶತಂ ಮಯಾ|

13012031c ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಸುರೂಪಾಣಾಂ ವಿಕ್ರಾಂತಾನಾಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನಾನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದೆ. ಆಗ ನನಗೆ ನೂರು ಸುಂದರ
ವಿಕ್ರಾಂತ ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು.

13012032a ಕದಾ ಚಿನ್ಮೃಗಯಾಂ ಯಾತ ಉದ್ಭ್ರಾಂತೋ ಗಹನೇ ವನೇ|

13012032c ಅವಗಾಢಶ್ಚ ಸರಸಿ ಸ್ತ್ರೀಭೂತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ|

13012032e ಪುತ್ರಾನ್ಪ್ರಾಜ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ವನಮಸ್ಮಿ ತತೋ ಗತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ! ಒಮ್ಮೆ ಬೇಟೆಗೆಂದು ಹೋದಾಗ ನಾನು ಗಹನ
ವನದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸರೋವರವೊಂದರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲು
ಸ್ತ್ರೀಯಾದೆನು. ಅನಂತರ ಪುತ್ರರನ್ನು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ವನಕ್ಕೆ

ತೆರಳಿದನು.

13012033a ಸ್ತ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಮೇ ಪುತ್ರಶತಂ ತಾಪಸೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13012033c ಆಶ್ರಮೇ ಜನಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೀತಾಸ್ತೇ ನಗರಂ ಮಯಾ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಸ್ತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದ ನನಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ತಾಪಸನಿಂದ ನೂರು ಪುತ್ರರು ಜನಿಸಿದರು. ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಅವರನ್ನು ನಗರಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದೆ.

13012034a ತೇಷಾಂ ಚ ವೈರಮುತ್ಪನ್ನಂ ಕಾಲಯೋಗೇನ ವೈ ದ್ವಿಜ|

13012034c ಏತಶ್ಶೋಚಾಮಿ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ ದೈವೇನಾಭಿಪರಿಪ್ಲುತಾ||

ದ್ವಿಜ! ವಿಪ್ರೇಂದ್ರ! ಕಾಲಯೋಗದಿಂದ ಅವರಲ್ಲಿ ವೈರತ್ವವುಂಟಾಯಿತು. ದೈವದಿಂದಂಟಾದ ಈ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದ್ದೇನೆ!”

13012035a ಇಂದ್ರಸ್ತಾಂ ದುಃಖಿತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಅಬ್ರವೀತ್ಪರುಷಂ ವಚಃ|

13012035c ಪುರಾ ಸುದುಃಸಹಂ ಭದ್ರೇ ಮಮ ದುಃಖಂ ತ್ವಯಾ ಕೃತಮ್||

ದುಃಖಿತಳಾಗಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದ್ರನು ಕಠೋರವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಹಿಂದೆ ನೀನು ನನಗೆ ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯ ದುಃಖವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿದ್ದೆ!

13012036a ಇಂದ್ರದ್ವಿಷ್ಟೇನ ಯಜತಾ ಮಾಮನಾದೃತ್ಯ ದುರ್ಮತೇ|

13012036c ಇಂದ್ರೋಽಹಮಸ್ಮಿ ದುರ್ಬುದ್ಧೇ ವೈರಂ ತೇ ಯಾತಿತಂ ಮಯಾ||

ದುರ್ಮತೇ! ಇಂದ್ರನಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಅನಾದರಿಸಿದೆ. ದುರ್ಬುದ್ಧೇ! ನಾನು ಇಂದ್ರ! ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ

ವೈರವನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಂಡೆ!”

13012037a ಇಂದ್ರಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಪಾದಯೋಃ ಶಿರಸಾ ಗತಃ|

13012037c ಪ್ರಸೀದ ತ್ರಿದಶಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರಕಾಮೇನ ಸ ಕ್ರತುಃ|

13012037e ಇಷ್ಟಸ್ತ್ರಿದಶಶಾರ್ದೂಲ ತತ್ರ ಮೇ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ಇಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಅವನ ಪಾದಗಳಿಗೆ ಶಿರವನ್ನಿಟ್ಟು
“ತ್ರಿದಶಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪ್ರಸೀದನಾಗು! ಪುತ್ರಕಾಮನಾಗಿ ಆ ಕ್ರತುವನ್ನು
ಮಾಡಿದೆನು. ತ್ರಿದಶಶಾರ್ದೂಲ! ಆ ಯಾಗಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನನ್ನನ್ನು
ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು!”

13012038a ಪ್ರಣಿಪಾತೇನ ತಸ್ಯೇಂದ್ರಃ ಪರಿತುಷ್ಟೋ ವರಂ ದದೌ|

13012038c ಪುತ್ರಾ ವೈ ಕತಮೇ ರಾಜನ್ಜೀವಂತು ತವ ಶಂಸ ಮೇ|

13012038e ಸ್ತ್ರೀಭೂತಸ್ಯ ಹಿ ಯೇ ಜಾತಾಃ ಪುರುಷಸ್ಯಾಥ ಯೇಽಭವನ್||

ಕಾಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅವನ ಮೇಲೆ ಪರಿತುಷ್ಟನಾದ ಇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ
ವರವನ್ನಿತ್ತನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಯಾವ ಮಕ್ಕಳು
ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಿನಗಾದ
ಮಕ್ಕಳೋ ಅಥವಾ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದಾಗ ಆದ ಮಕ್ಕಳೋ?”

13012039a ತಾಪಸೀ ತು ತತಃ ಶಕ್ರಮುವಾಚ ಪ್ರಯತಾಂಜಲಿಃ|

13012039c ಸ್ತ್ರೀಭೂತಸ್ಯ ಹಿ ಯೇ ಜಾತಾಸ್ತೇ ಮೇ ಜೀವಂತು ವಾಸವ||

ಆಗ ಕೈಮುಗಿದು ತಲೆಬಾಗಿ ತಾಪಸಿಯು ಶಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

“ವಾಸವ! ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಹುಟ್ಟಿದ ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು ಜೀವಿತಗೊಳ್ಳಲಿ!”

13012040a ಇಂದ್ರಸ್ತು ವಿಸ್ಮಿತೋ ಹೃಷ್ಯಃ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತಾಂ ಪುನಃ|

13012040c ಪುರುಷೋತ್ಪಾದಿತಾ ಯೇ ತೇ ಕಥಂ ದ್ವೇಷ್ಯಾಃ ಸುತಾಸ್ತವ||

ಹೃಷ್ಯ ಇಂದ್ರನಾದರೋ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು:
“ಪುರುಷನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಿನಗೆ ಹೇಗೆ
ದ್ವೇಷವುಂಟಾಯಿತು?

13012041a ಸ್ತ್ರೀಭೂತಸ್ಯ ಹಿ ಯೇ ಜಾತಾಃ ಸ್ನೇಹಸ್ತೇಭ್ಯೋಽಧಿಕಃ ಕಥಮ್|

13012041c ಕಾರಣಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತನ್ಮೇ ವಕ್ತುಮಿಹಾರ್ಹಸಿ||

ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದಾಗ ನಿನಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕ ಸ್ನೇಹವು
ಹೇಗಾಯಿತು? ಇದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು.”

13012042 ಸ್ತು ವಾಚ|

13012042a ಸ್ತ್ರಿಯಾಸ್ತ್ವಭ್ಯಧಿಕಃ ಸ್ನೇಹೋ ನ ತಥಾ ಪುರುಷಸ್ಯ ವೈ|

13012042c ತಸ್ಮಾತ್ತೇ ಶಕ್ರ ಜೀವಂತು ಯೇ ಜಾತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಕೃತಸ್ಯ ವೈ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಪುರುಷನಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ
ಅಧಿಕ ಸ್ನೇಹವಿರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶಕ್ರ! ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದಾಗ
ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಬದುಕಿಕೊಳ್ಳಲಿ!”

13012043 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13012043a ಏವಮುಕ್ತೇ ತತಸ್ತ್ವಿಂದ್ರಃ ಪ್ರೀತೋ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ|

13012043c ಸರ್ವ ಏವೇಹ ಜೀವಂತು ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಸತ್ಯವಾದಿನಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರೀತನಾದ ಇಂದ್ರನು
ಇಂತೆಂದನು: “ಸತ್ಯವಾದಿನಿ! ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಬದುಕಲಿ!

13012044a ವರಂ ಚ ವೃಣು ರಾಜೇಂದ್ರ ಯಂ ತ್ವಮಿಚ್ಛಸಿ ಸುವ್ರತ|

13012044c ಪುರುಷತ್ವಮಥ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ಮತ್ತೋ ಯದಭಿಕಾಂಕ್ಷಸಿ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಸುವ್ರತ! ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ! ಪುರುಷತ್ವ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀತ್ವ ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

13012045 ಸ್ತ್ರೀ ವಾಚ|

13012045a ಸ್ತ್ರೀತ್ವಮೇವ ವೃಣೇ ಶಕ್ರ ಪ್ರಸನ್ನೇ ತ್ವಯಿ ವಾಸವ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವಾಸವ! ಶಕ್ರ! ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನೇ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13012046a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ದೇವೇಂದ್ರಸ್ತಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಹ|

13012046c ಪುರುಷತ್ವಂ ಕಥಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಂ ರೋಚಯಸೇ ವಿಭೋ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ದೇವೇಂದ್ರನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ಪುರುಷತ್ವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಏಕೆ ಇಚ್ಛಿಸುವೆ?”

13012047a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಸ್ತ್ರೀಭೂತೋ ರಾಜಸತ್ತಮಃ|

13012047c ಸ್ತ್ರೀಯಾಃ ಪುರುಷಸಂಯೋಗೇ ಪ್ರೀತಿರಭ್ಯಧಿಕಾ ಸದಾ|

13012047e ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾಚ್ಚಕ್ರ ಸ್ತ್ರೀತ್ವಮೇವ ವೃಣೋಮ್ಯಹಮ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದ ರಾಜಸತ್ತಮನು ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಪುರುಷಸಂಯೋಗದಿಂದ ಸದಾ ಸ್ತ್ರೀಗೇ ಅಧಿಕ ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆ. ಶಕ್ರ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀತ್ವವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13012048a ರಮೇ ಚೈವಾಧಿಕಂ ಸ್ತ್ರೀತ್ವೇ ಸತ್ಯಂ ವೈ ದೇವಸತ್ತಮ|

13012048c ಸ್ತ್ರೀಭಾವೇನ ಹಿ ತುಷ್ಟೋಽಸ್ಮಿ ಗಮ್ಯತಾಂ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪ||

ದೇವಸತ್ತಮ ! ತ್ರಿದಶಾಧಿಪ ! ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿಯೇ ನಾನು ಅಧಿಕವಾಗಿ
ರಮಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಭಾವದಿಂದಲೇ
ತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನೀನನ್ನು ಹೋಗಬಹುದು.”

13012049a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ಚೋಕ್ತ್ವಾ ತಾಮಾಪ್ಯಚ್ಚ ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಃ|

13012049c ಏವಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಮಹಾರಾಜ ಅಧಿಕಾ ಪ್ರೀತಿರುಚ್ಯತೇ||

ಅವಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಇಂದ್ರನು ತ್ರಿದಿವಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು. ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ಸ್ತ್ರೀಗೇ ಅಧಿಕ
ಸುಖವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಭಂಗಸ್ವನೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಂಗಸ್ವನೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಹನ್ನೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩

ಲೋಕಯಾತ್ರಾಕಥನ

ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು
ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಶುಭ-ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ
ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು (1-6).

13013001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13013001a ಕಿಂ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಮನುಷ್ಯೇಣ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಹಿತಾರ್ಥಿನಾ|

13013001c ಕಥಂ ವೈ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಂ ತು ಕಿಂಶೀಲಶ್ಚ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಅಂಥವನು ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ನಡೆಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಶೀಲವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು?”

13013002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13013002a ಕಾಯೇನ ತ್ರಿವಿಧಂ ಕರ್ಮ ವಾಚಾ ಚಾಪಿ ಚತುರ್ವಿಧಮ್||

13013002c ಮನಸಾ ತ್ರಿವಿಧಂ ಚೈವ ದಶ ಕರ್ಮಪಥಾಂಸ್ತುಚೇತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಾರೀರಿಕವಾದ ಮೂರು ವಿಧದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಮಾತಿನ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂರು ವಿಧದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ - ಒಟ್ಟು ಈ ಹತ್ತು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

13013003a ಪ್ರಾಣಾತಿಪಾತಂ ಸೈನ್ಯಂ ಚ ಪರದಾರಮಥಾಪಿ ಚ|

13013003c ತ್ರೀಣಿ ಪಾಪಾನಿ ಕಾಯೇನ ಸರ್ವತಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದು, ಕದಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಪರಪತ್ನಿಯರ ಸಂಗಮಾಡುವುದು - ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಈ ಮೂರು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

13013004a ಅಸತ್ಪಲಾಪಂ ಪಾರುಷ್ಯಂ ಪೈಶುನ್ಯಮನ್ಯತಂ ತಥಾ|

13013004c ಚತ್ವಾರಿ ವಾಚಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ನ ಜಲ್ಪೇನ್ನಾನುಚಿಂತಯೇತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕೆಟ್ಟ, ಕಠೋರ, ಸುಳ್ಳು ಮತ್ತು ಚಾಡಿಯ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವುದು - ಈ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಮಾತುಗಳಿಂದ
ಪಾಪಸಂಘಟನೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

13013005a ಅನಭಿಧ್ಯಾ ಪರಸ್ವೇಷು ಸರ್ವಸತ್ವೇಷು ಸೌಹೃದಮ್|

13013005c ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲಮಸ್ತೀತಿ ತ್ರಿವಿಧಂ ಮನಸಾ ಚರೇತ್||

ಇತರರ ಮೇಲೆ ಸಂಚನ್ನು ಹೂಡದೇ ಇರುವುದು, ಸರ್ವ ಜೀವಿಗಳ
ಕುರಿತು ಸ್ನೇಹಭಾವದಿಂದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಫಲವಿದೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಂಬುವುದು - ಈ ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮನಸಾ
ಆಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

13013006a ತಸ್ಮಾದ್ವಾಕ್ಯಾಯಮನಸಾ ನಾಚರೇದಶುಭಂ ನರಃ|

13013006c ಶುಭಾಶುಭಾನ್ಯಾಚರನ್ ಹಿ ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಶ್ಚತೇ ಫಲಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ನರನು ಮಾತು-ಶರೀರ-ಮನುಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ
ಅಶುಭವಾದುದನ್ನು ಆಚರಿಸಬಾರದು. ಶುಭ-ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಆಚರಿಸಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಶುಭ-ಅಶುಭ ಫಲಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಲೋಕಯಾತ್ರಾಕಥನೇ ತ್ರಯೋದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಕಥನ ಎನ್ನುವ ಹದಿಮೂರನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಮೇಘವಾಹನವರ್ಪಾ ಖ್ಯಾನ

ಶಂಭುವಿನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು, ಭೀಷ್ಮನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ನೀನೇ ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ!” ಎಂದುದು (1-5). ವಾಸುದೇವನು ಶಿವನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (6-10). ಜಾಂಬವತಿಯು ಕೃಷ್ಣನಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು (11-18). ಜಾಂಬವತಿಗೆ ಮಗನಾಗುವಂತೆ ಶಿವನ ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಗೈಯಲು ಕೃಷ್ಣನು ಹಿಮಾಲಯವನ್ನು ಸೇರಿದುದು (19-26). ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಕಂಡ ಉಪಮನ್ಯುವಿನ ಆಶ್ರಮದ ವರ್ಣನೆ (27-424). ಉಪಮನ್ಯುವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶಿವನ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (3-71). ಹಾಲಿಗಾಗಿ ಬಾಲಕ ಉಪಮನ್ಯುವು ಶಿವನ ಕುರಿತು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದುದು (72-87). ಶಿವನು ಶಕ್ರನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷನಾಗಲು ಉಪಮನ್ಯುವು ಶಕ್ರನಿಂದ ವರವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದುದು (88-106). ಉಪಮನ್ಯುವಿಗೆ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಶಿವನ, ಅವನ ಪ್ರಮುಖ ಆಯುಧಗಳ ಮತ್ತು ಗಣಗಳ ವರ್ಣನೆ (107-149). ಉಪಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ಶಿವಸ್ತುತಿ (150-166). ಶಿವನಿಂದ ಉಪಮನ್ಯುವಿಗೆ ವರದಾನ (167-199).

13014001a ಪಿತಾಮಹೇಶಾಯ ವಿಭೋ ನಾಮಾನ್ಯಚಕ್ಷ್ವ ಶಂಭವೇ|

13014001c ಬಭ್ರವೇ ವಿಶ್ವಮಾಯಾಯ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಚ ತತ್ತ್ವತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ಪಿತಾಮಹನಿಗೂ ಈಶನಾಗಿರುವ
ಬಭ್ರು ವಿಶ್ವಮಾಯ ಮಹಾಭಾಗ್ಯ ಶಂಭುವಿನ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳು!”

¹⁸13014002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

¹⁸ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|
ಅಶಕ್ತೋಽಹಂ ಗುಣಾನ್ವಕ್ತುಂ ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ| ಯೋ ಹಿ
ಸರ್ವಗತೋ ದೇವೋ ನ ಚ ಸರ್ವತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ|| ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಸುರೇಶನಾಂ
ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪ್ರಭುರೇವ ಚ| ಬ್ರಹ್ಮಾದಯಃ ಪಿಶಾಚಾಂತಾ ಯಂ ಹಿ ದೇವಾ
ಉಪಾಸತೇ|| ಪ್ರಕೃತೀನಾಂ ಪರತ್ವೇನ ಪುರಷಸ್ಯ ಚ ಯಃ ಪರಃ| ಚಿಂತ್ಯತೇ
ಯೋ ಯೋಗವಿದ್ಭಿಃ| ಋಷಿಭಿಸ್ತತ್ವದರ್ಶಭಿಃ| ಅಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಅಸಚ್ಚ
ಸದಸಚ್ಚ ಯಃ|| ಪ್ರಕೃತಿಂ ಪುರುಷಂ ಚೈವ ಕ್ಷೋಭಯಿತ್ವಾ ಸ್ವತೇಜಸಾ|
ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಸೃಜತ್ತಸ್ಮಾದ್ಧೇವದೇವಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|| ಕೋ ಹಿ ಶಕ್ತೋ
ಗುಣಾನ್ವಕ್ತುಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಧೀಮತಃ| ಗರ್ಭಜನ್ಮಜರಾಯುಕ್ತೋ ಮರ್ತ್ಯೋ
ಮೃತ್ಯುಸಮನ್ವಿತಃ|| ಕೋ ಹಿ ಶಕ್ತೋಭವಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಬದ್ಧಿಧಃ ಪರಮೇಶ್ವರಮ್||
ಋತೇ ನಾರಾಯಣಾತ್ ಪುತ್ರ ಶಂಕಚಕ್ರಗದಾಧರಾತ್|| ಏಷ ವಿದ್ವಾನ್
ಗುಣಶ್ರೇಷ್ಠೋ ವಿಷ್ಣುಃ ಪರಮದುರ್ಜಯಃ| ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುರ್ಮಹಾತೇಜಾ ವೀಕ್ಷತೇ
ಯೋಗಚಕ್ಷುಷಾ|| ರುದ್ರಭಕ್ತ್ಯಾ ತು ಕೃಷ್ಣೇನ ಜಗದ್ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ| ತಂ
ಪ್ರಸಾದ್ಯ ತದಾ ದೇವಂ ಬದರ್ಯಾಂ ಕಿಲ ಭಾರತ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರಿಯತರತ್ವಂ
ಚ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ವೈ ತದಾ| ಪ್ರಾಪ್ತವಾನೇವ ರಾಜೇಂದ್ರ
ಸುವರ್ಣಾಕ್ಷನ್ಮಹೇಶ್ವರಾತ್|| ಪೂರ್ಣಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ತಪ್ತವಾನೇಷ
ಮಾಧವಃ| ಪ್ರಸಾದ್ಯ ವರದಂ ದೇವಂ ಚರಾಚರಗುರುಂ ಶಿವಮ್|| ಯುಗೇ
ಯುಗೇ ತು ಕೃಷ್ಣೇನ ತೋಷಿತೋ ವೈ ಮಹೇಶ್ವರಃ| ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಚೈವ

13014002a ಸುರಾಸುರಗುರೋ ದೇವ ವಿಷ್ಣೋ ತ್ವಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

13014002c ಶಿವಾಯ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ಯನ್ಮಾಂ ಪೃಚ್ಛದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರಾಸುರಗುರೋ! ದೇವ! ವಿಷ್ಣು! ವಿಶ್ವರೂಪ
ಶಿವನ ಕುರಿತಾದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ನೀನೇ ಉತ್ತರಿಸಲು
ಅರ್ಹನಾಗಿರುವೆ!

13014003a ನಾಮ್ನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ದೇವಸ್ಯ ತಂಡಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿನಾ|

13014003c ನಿವೇದಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಯತ್ಪುರಾಭವತ್||

13014004a ದ್ವೈಪಾಯನಪ್ರಭೃತಯಸ್ತಥೈವೇಮೇ ತಪೋಧನಾಃ|

13014004c ಋಷಯಃ ಸುವ್ರತಾ ದಾಂತಾಃ ಶೃಣ್ವಂತು ಗದತಸ್ತವ||

ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮಪುತ್ರ ತಂಡಿಗೆ ಹೇಳಿದ
ಶಿವನ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿರುವ ದ್ವೈಪಾಯನನೇ ಮೊದಲಾದ
ತಪೋಧನ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಋಷಿಗಳು ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ
ಕೇಳುವಂತಾಗಲಿ!

ಪ್ರೀತಶ್ಚೈವ ಮಹಾತ್ಮನಃ|| ಐಶ್ವರ್ಯಂ ಯಾದೃಶಂ ತಸ್ಯ
ಜಗದ್ಯೋನೇರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ| ತದಯಂ ದೃಷ್ಟವಾನ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ
ಹರಿರಚ್ಯುತಃ|| ಯಸ್ಮಾತ್ ಪರತರಂ ಚೈವ ನಾನ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ|
ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಂ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಶಕ್ತೋ ನಾಮಾನ್ಯಶೇಷತಃ|| ಏಷ ಶಕ್ತೋ
ಮಹಾಬಾಹುರ್ವಕ್ತುಂ ಬಗವತೋ ಗುಣಾನ್|| ವಿಭೂತಿಂ ಚೈವ ಕಾತ್ಸ್ಯೇನ
ಸತ್ಯಾಂ ಮಾಹೇಶ್ವರೀಂ ನೃಪ|| ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ| ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ
ತದಾ ಭೀಷ್ಮೋ ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಯಶಾಃ|
ಭವಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಸಂಯುಕ್ತಮಿದಮಾಹ ಪಿತಾಮಹಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

13014005a ಧ್ರುವಾಯ ನಂದಿನೇ ಹೋತ್ರೇ ಗೋಪ್ತೇ ವಿಶ್ವಸೃಜೇಽಗ್ನಯೇ|

13014005c ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ವಿಭೋ ಬ್ರೂಹಿ ಮುಂಡಿನೇಽಥ ಕಪರ್ದಿನೇ||

ವಿಭೋ! ಧ್ರುವ.¹⁹, ನಂದಿ.²⁰, ಹೋತ್ರ, ಗೋಪ್ತ.²¹, ವಿಶ್ವಸೃಜ, ಅಗ್ನಿ,
ಮುಂಡಿನ.²², ಮತ್ತು ಕಪರ್ದಿನ.²³ನ ಮಹಾಭಾಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳು!”

13014006 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13014006a ನ ಗತಿಃ ಕರ್ಮಣಾಂ ಶಕ್ಯಾ ವೇತ್ತುಮೀಶಸ್ಯ ತತ್ತ್ವತಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಈಶನ ಕರ್ಮಗಳ ಗತಿಯನ್ನು ತತ್ತ್ವತಃ
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13014007a ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಪ್ರಮುಖಾ ದೇವಾಃ ಸೇಂದ್ರಾ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13014007c ನ ವಿದುರ್ಯಸ್ಯ ನಿಧನಮಾದಿಂ ವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿನಃ|

13014007e ಸ ಕಥಂ ನರಮಾತ್ರೇಣ ಶಕ್ಯೋ ಜ್ಞಾತುಂ ಸತಾಂ ಗತಿಃ||

ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಗಳಾದ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭ ಪ್ರಮುಖ ಇಂದ್ರಾದಿ

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಯಾರ ಆದಿ-ನಿಧನಗಳು

ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಇರುವವನ ಗತಿಯನ್ನು ನರಮಾತ್ರನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು

ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

---

¹⁹ ಶಾಶ್ವತ

²⁰ ಆನಂದಮಯಿ

²¹ ರಕ್ಷಕ

²² ಚೂಡಾರಹಿತ, ಬೋಳು ಮಂಡೆಯ

²³ ಜಟಾಜೂಟಧಾರಿ

13014008a ತಸ್ಯಾಹಮಸುರಘ್ನಸ್ಯ ಕಾಂಶ್ಚಿದ್ಭಗವತೋ ಗುಣಾನ್|

13014008c ಭವತಾಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ವ್ರತೇಶಾಯ ಯಥಾತಥಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಆ ಅಸುರಘ್ನ ವ್ರತೇಶ, ಭಗವಂತನ ಕೆಲವೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಯಥಾತಥವಾಗಿ ನಿಮಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13014009 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13014009a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಭಗವಾನ್ಗುಣಾಂಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13014009c ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಕಥಯಾಮಾಸ ಧೀಮತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಭಗವಂತ ಧೀಮತನು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ತೊಡಗಿದನು.

13014010 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13014010a ಶುಶ್ರೂಷಧ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರಾಸ್ತ್ವಂ ಚ ತಾತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13014010c ತ್ವಂ ಚಾಪಗೇಯ ನಾಮಾನಿ ನಿಶಾಮಯ ಜಗತ್ಪತೇಃ||

13014011a ಯದವಾಪ್ತಂ ಚ ಮೇ ಪೂರ್ವಂ ಸಾಂಬಹೇತೋಃ ಸುದುಷ್ಕರಮ್|

13014011c ಯಥಾ ಚ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಷ್ಟೋ ಮಯಾ ಪೂರ್ವಂ ಸಮಾಧಿನಾ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರರೇ! ಅಯ್ಯಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆಪಗೇಯ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಸಾಂಬನಿಗೋಸ್ಕರ ದುಷ್ಕರವಾದ ಜಗತ್ಪತಿಯ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದೆನ್ನವುದನ್ನೂ, ಹಿಂದೆ ಸಮಾಧಿಯ ಮೂಲಕ ಭಗವಂತನನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡೆನ್ನವುದನ್ನೂ ಕೇಳಿರಿ!

13014012a ಶಂಬರೇ ನಿಹತೇ ಪೂರ್ವಂ ರೌಕ್ಮಿಣೇಯೇನ ಧೀಮತಾ|

13014012c ಅತೀತೇ ದ್ವಾದಶೇ ವರ್ಷೇ ಜಾಂಬವತ್ಯಬ್ರವೀದ್ಧಿ ಮಾಮ್||

ಹಿಂದೆ ಧೀಮತ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಶಂಬರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆಯಲು ಜಾಂಬವತಿಯು ನನಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

13014013a ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಚಾರುದೇಷ್ಟಾದೀನ್ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪುತ್ರಕಾನ್||

13014013c ಪುತ್ರಾರ್ಥಿನೀ ಮಾಮುಪೇತ್ಯ ವಾಕ್ಯಮಾಹ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ, ಚಾರುದೇಷ್ಟ ಮೊದಲಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಯ
ಪುತ್ರರನ್ನು ನೋಡಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥಿನಿಯಾದ ಅವಳು ನನಗೆ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು:

13014014a ಶೂರಂ ಬಲವತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಕಾಂತರೂಪಮಕಲ್ಮಷಮ್||

13014014c ಆತ್ಮತುಲ್ಯಂ ಮಮ ಸುತಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಚ್ಯುತ ಮಾಚಿರಮ್||

“ಅಚ್ಯುತ! ನಿನಗೆ ಸಮಾನನಾದ ಶೂರ, ಬಲವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ,
ಮನೋಹರ ರೂಪದ, ಅಕಲ್ಮಷನಾದ ಮಗನನ್ನು ನನಗೆ ಬೇಗನೇ
ದಯಪಾಲಿಸು!

13014015a ನ ಹಿ ತೇಽಪ್ರಾಪ್ಯಮಸ್ತೀಹ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಕಿಂ ಚನ|

13014015c ಲೋಕಾನ್ಸ್ವಜೇಸ್ತ್ವ ಮಪರಾನಿಚ್ಛನ್ಯದುಕುಲೋದ್ವಹ||

ಯದುಕುಲೋದ್ವಹ! ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ದೊರಕದೇ
ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ಬೇರೆ ಲೋಕಗಳನ್ನೇ
ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲೆ!

13014016a ತ್ವಯಾ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವಾಯುಭೂತೇನ ಶುಷ್ಯತಾ|

13014016c ಆರಾಧ್ಯ ಪಶುಭರ್ತಾರಂ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾ ಜನಿತಾಃ ಸುತಾಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು
ಶೋಷಿಸಿ ಪಶುಭರ್ತಾರನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುತರನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸಿದೆ!

13014017a ಚಾರುದೇಷ್ಟಃ ಸುಚಾರುಶ್ಚ ಚಾರುವೇಷೋ ಯಶೋಧರಃ|

13014017c ಚಾರುಶ್ರವಾಶ್ಚಾರುಯಶಾಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ ಶಂಭುರೇವ ಚ||

13014018a ಯಥಾ ತೇ ಜನಿತಾಃ ಪುತ್ರಾ ರುಕ್ಮಿಣ್ಯಾಶ್ಚಾರುವಿಕ್ರಮಾಃ|

13014018c ತಥಾ ಮಮಾಪಿ ತನಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಬಲಶಾಲಿನಮ್||

ಶಂಭುವಿನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಿನಗೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯಲ್ಲಿ ಸುಂದರರೂ
ವಿಕ್ರಮಿಗಳೂ ಆದ ಚಾರುದೇಷ್ಟ, ಸುಚಾರು, ಚಾರುವೇಶ, ಯಶೋಧರ,
ಚಾರುಶ್ರವ, ಚಾರುಯಶ ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನರೆಂಬ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದಂತೆ
ನನಗೂ ಕೂಡ ಬಲಶಾಲೀ ತನಯನನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸು!”

13014019a ಇತ್ಯೇವಂ ಚೋದಿತೋ ದೇವ್ಯಾ ತಾಮವೋಚಂ ಸುಮಧ್ಯಮಾಮ್|

13014019c ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ರಾಜ್ಞಿ ಕರಿಷ್ಯೇ ವಚನಂ ತವ||

ದೇವಿಯಿಂದ ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಚೋದಿತನಾದ ನಾನು ಆ ಸುಮಧ್ಯಮೆಗೆ
“ರಾಣೀ! ನಿನ್ನ ವಚನವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ನೀಡು” ಎಂದೆನು.

13014019e ಸಾ ಚ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ಗಚ್ಛ ವಿಜಯಾಯ ಶಿವಾಯ ಚ|

13014020a ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಿವಃ ಕಾಶ್ಯಪಶ್ಚ ನದ್ಯೋ ದೇವಾ ಮನೋನುಗಾಃ||

13014020c ಕ್ಷೇತ್ರೌಷಧ್ಯೋ ಯಜ್ಞವಾಹಾಚ್ಚಂದಾಂಸ್ಯ ಋಷಿಗಣಾ ಧರಾ|

13014021a ಸಮುದ್ರಾ ದಕ್ಷಿಣಾ ಸ್ತೋಭಾ ಋಕ್ಷಾಣಿ ಪಿತರೋ ಗೃಹಾಃ||

13014021c ದೇವಪತ್ನ್ಯೋ ದೇವಕನ್ಯಾ ದೇವಮಾತರ ಏವ ಚ|

13014022a ಮನ್ವಂತರಾಣಿ ಗಾವಶ್ಚ ಚಂದ್ರಮಾಃ ಸವಿತಾ ಹರಿಃ||

13014022c ಸಾವಿತ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ ಚ ಋತವೋ ವತ್ಸರಾಃ ಕ್ಷಪಾಃ|

13014023a ಕ್ಷಣಾ ಲವಾ ಮುಹೂರ್ತಾಶ್ಚ ನಿಮೇಷಾ ಯುಗಪರ್ಯಯಾಃ||

13014023c ರಕ್ಷಂತು ಸರ್ವತ್ರ ಗತಂ ತ್ವಾಂ ಯಾದವ ಸುಖಾವಹಮ್|

13014023e ಅರಿಷ್ಟಂ ಗಚ್ಚ ಪಂಥಾನಮಪ್ರಮತ್ತೋ ಭವಾನಘ||

ಅವಳಾದರೋ ನನಗೆ ಇಂತೆಂದಳು: “ಅನಘ! ಮಂಗಳ ಮತ್ತು ವಿಜಯವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಹೋಗು! ಯಾದವ! ನನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಹೋಗುವ ನಿನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಿವ, ಕಾಶ್ಯಪ, ನದಿಗಳು, ಮನೋನುಕೂಲ ದೇವತೆಗಳು, ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಔಷಧಿಗಳು, ಮಂತ್ರಗಳು, ಚಂಧಸ್ಸುಗಳು, ಋಷಿಗಣಗಳು, ಭೂಮಿ, ಸಮುದ್ರ, ದಕ್ಷಿಣಿಗಳು, ಸಾಮಗಾನಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು, ದೇವಪತ್ನಿಯರು, ದೇವಕನ್ಯೆಯರು, ದೇವಮಾತೆಯರು, ಮನ್ವಂತರಗಳು, ಗೋವುಗಳು, ಚಂದ್ರಮ, ಸೂರ್ಯ, ಹರಿ, ಸಾವಿತ್ರೀ, ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆ, ಋತುಗಳು, ಸಂವತ್ಸರಗಳು, ಕ್ಷಣಗಳು, ಲವಗಳು, ಮುಹೂರ್ತಗಳು, ನಿಮಿಷಗಳು ಮತ್ತು ಯುಗಗಳು ಸಂರಕ್ಷಿಸಲಿ! ನಿನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಘ್ನಗಳು ಇಲ್ಲದಿರಲಿ! ಹೋಗು!”

13014024a ಏವಂ ಕೃತಸ್ವಸ್ಥಯನಸ್ತಯಾಹಂ

ತಾಮಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ಕಪೀಂದ್ರಪುತ್ರೀಮ್|

13014024c ಪಿತುಃ ಸಮೀಪೇ ನರಸತ್ತಮಸ್ಯ

ಮಾತುಶ್ಚ ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ತಥಾಹುಕಸ್ಯ||

ಹೀಗೆ ಅವಳು ನನಗೆ ಸ್ವಸ್ಥಿಯನ್ನು ಹೇಳಲು ಆ ಕರಡಿರಾಜಪುತ್ರಿಯ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ನನ್ನ ತಂದೆ ನರಸತ್ತಮ ವಸುದೇವ, ತಾಯಿ

ದೇವಕಿ, ಮತ್ತು ರಾಜಾ ಆಹುಕ ಉಗ್ರಸೇನರ ಬಳಿ ಹೋದೆನು.

13014025a ತಮರ್ಥಮಾವೇದ್ಯ ಯದಬ್ರವೀನ್ಮಾಂ

ವಿದ್ಯಾಧರೇಂದ್ರಸ್ಯ ಸುತಾ ಭೃಶಾರ್ತಾ|

13014025c ತಾನಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ತದಾತಿದುಃಖಾದ್

ಗದಂ ತಥೈವಾತಿಬಲಂ ಚ ರಾಮಮ್||

ಅತ್ಯಂತ ಆರ್ತಳಾದ ವಿದ್ಯಾಧರೇಂದ್ರನ ಮಗಳು ನನಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು
ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ, ಅತಿ ದುಃಖದಿಂದ ಗದ ಮತ್ತು ಅತಿಬಲ ರಾಮರ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದೆನು.

13014026a ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಜ್ಞಾಂ ಗುರುಜನಾದಹಂ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಮಚಿಂತಯಮ್|

13014026c ಸೋಽವಹದ್ಧಿಮವಂತಂ ಮಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚೈನಂ ವ್ಯಸರ್ಜಯಮ್||

ಗುರುಜನರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಗರುಡನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದೆನು.
ಅವನನ್ನು ಏರಿ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತವನ್ನು ಸೇರಿ ಅವನಿಂದ
ಬೀಳ್ಕೊಂಡೆನು.

13014027a ತತ್ರಾಹಮದ್ಭುತಾನ್ಭಾವಾನಪಶ್ಯಂ ಗಿರಿಸತ್ತಮೇ|

13014027c ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಚ ತಪಸಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಾಶ್ರಮಮುತ್ತಮಮ್||

ಆ ಉತ್ತಮ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಅದ್ಭುತ ಭಾವಗಳನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಶ್ರೇಷ್ಠ
ತಪಸ್ವಿಗಳ ಉತ್ತಮ ಆಶ್ರಮ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದೆನು.

13014028a ದಿವ್ಯಂ ವೈಯಾಘ್ರಪದ್ಯಸ್ಯ ಉಪಮನ್ಯೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13014028c ಪೂಜಿತಂ ದೇವಗಂಧರ್ವೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯ ಸಮಸ್ವಿತಮ್||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಾಘ್ರಪದನ ಮಗ ಮಹಾತ್ಮ ಉಪಮನ್ಯುವಿನ ದಿವ್ಯ

ಆಶ್ರಮವನ್ನೂ ನೋಡಿದೆನು. ದೇವಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಪೂಜಿತವಾಗಿದ್ದ
ಆ ಆಶ್ರಮವು ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13014029a ಧವಕಕುಭಕದಂಬನಾರಿಕೇಲೈಃ

ಕುರಬಕಕೇತಕಜಂಬುಪಾಟಲಾಭಿಃ|

13014029c ವಟವರುಣಕವತ್ಸನಾಭಬಿಲ್ವೈಃ

ಸರಲಕಪಿತ್ಥಪ್ರಿಯಾಲಸಾಲತಾಲೈಃ||

13014030a ಬದರೀಕುಂದಪುನ್ನಾಗೈರಶೋಕಾಮ್ರತಿಮುಕ್ತಕೈಃ|

13014030c ಭಲ್ಲಾತಕೈರ್ಮಧೂಕೈಶ್ಚ ಚಂಪಕೈಃ ಪನಸೈಸ್ತಥಾ||

13014031a ವನ್ಯೈರ್ಬಹುವಿಧೈರ್ವೃಕ್ಷೈಃ ಫಲಪುಷ್ಪಪ್ರದೈರ್ಯುತಮ್|

13014031c ಪುಷ್ಪಗುಲ್ಮಲತಾಕೀರ್ಣಂ ಕದಲೀಷಂಡಶೋಭಿತಮ್||

ಧವ, ಕಕುಭ, ಕದಂಬ, ತೆಂಗು, ಕುರವಕ, ಕೇದಗೆ, ನೇರಳೆ, ಪಾಟಲ,
ಆಲ, ವರುಣಕ, ವತ್ಸನಾಭ, ಬಿಲ್ವ, ಸರಲ, ಬೇಲ, ಪ್ರಿಯಾಲ, ಸಾಲ,
ತಾಲ, ನೆಲ್ಲಿ, ಕುಂದ, ಪುನ್ನಾಗ, ಅಶೋಕ, ಮಾವು, ಅತಿಮುಕ್ತ,
ಮಧೂಕ, ಕೋವಿದಾರ, ಸಂಪಿಗೆ, ಹಲಸು - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಫಲ-
ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೀಯುವ ಬಹುವಿಧದ ವನ್ಯ ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೂ,
ಹೂಗೊಂಚಿನ ಪೊದೆ-ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಳೆಯ ಗಿಡಗಳಿಂದಲೂ ಆ
ಆಶ್ರಮವು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13014032a ನಾನಾಶಕುನಿಸಂಭೋಜೈಃ ಫಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈರಲಂಕೃತಮ್|

13014032c ಯಥಾಸ್ಥಾನವಿನಿಕ್ಷಿಪ್ತೈರ್ಭೂಷಿತಂ ವನರಾಜಿಭಿಃ||

ನಾನಾ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯ ಫಲ-ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು. ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ವನರಾಜಿಗಳಿಂದ

ಭೂಷಿತವಾಗಿತ್ತು.

13014033a ರುರುವಾರಣಶಾರ್ದೂಲಸಿಂಹದ್ವೀಪಿಸಮಾಕುಲಮ್|

13014033c ಕುರಂಗಬರ್ಹಿಣಾಕೀರ್ಣಂ ಮಾರ್ಜಾರಭುಜಗಾವೃತಮ್|

13014033e ಪೂಗೈಶ್ಚ ಮೃಗಜಾತೀನಾಂ ಮಹಿಷಕ್ಷಣಿಷೇವಿತಮ್||

ರುರು, ಆನೆ, ಹುಲಿ, ಸಿಂಹ, ಜಿಂಕೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ನವಿಲು, ಬೆಕ್ಕು, ಹಾವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಕರಡಿ-ಕಾಡೆಮ್ಮೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಮೃಗಜಾತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

13014034a ನಾನಾಪುಷ್ಪರಜೋಮಿಶ್ರೋ ಗಜದಾನಾಧಿವಾಸಿತಃ|

13014034c ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಗೀತಬಹುಲೋ ಮಾರುತೋಽತ್ರ ಸುಖೋ ವವೌ||

ನಾನಾ ಪುಷ್ಪಗಳ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಮದೋದಕಗಳ ಸುವಾಸನೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಗೀತಗಳ ಧ್ವನಿಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತ ಸುಖಿ ಮಾರುತವು ಬೀಸುತ್ತಿತ್ತು.

13014035a ಧಾರಾನಿನಾದೈರ್ವಿಹಗಪ್ರಣಾದೈಃ

ಶುಭೈಸ್ತಥಾ ಬೃಂಹಿತೈಃ ಕುಂಜರಾಣಾಮ್|

13014035c ಗೀತೈಸ್ತಥಾ ಕಿಂನರಾಣಾಮುದಾರೈಃ

ಶುಭೈಃ ಸ್ವನೈಃ ಸಾಮಗಾನಾಂ ಚ ವೀರ||

ವೀರ! ಹರಿಯುವ ನೀರಿನ ನಿನಾದ, ಪಕ್ಷಿಗಳ ಶುಭ ಇಂಚರ, ಆನೆಗಳ ಫೀಂಕಾರ, ಹಾಗೆಯೇ ಉದಾರ ಕಿನ್ನರರ ಗೀತೆಗಳು, ಶುಭ ಸಾಮಗಾನ ಸ್ವರಗಳಿಂದ ಆ ಆಶ್ರಮವು ತುಂಬಿತ್ತು.

13014036a ಅಚಿಂತ್ಯಂ ಮನಸಾಪ್ಯನ್ಶ್ಚೈಃ ಸರೋಭಿಃ ಸಮಲಂಕೃತಮ್|

13014036c ವಿಶಾಲೈಶ್ಚಾ ಗ್ನಿಶರಣೈರ್ಭೂಷಿತಂ ಕುಶಸಂವೃತಮ್||

ಅನ್ಯರ ಮನಸ್ಸಿಗೂ ಅಚಿಂತ್ಯವಾದ ಸರೋವರಗಳಿಂದ
ಸಮಲಂಕೃತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಕುಶಗಳು ಹರಡಿದ್ದ ವಿಶಾಲ
ಅಗ್ನಿಗಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿತ್ತು.

13014037a ವಿಭೂಷಿತಂ ಪುಣ್ಯಪವಿತ್ರತೋಯಯಾ

ಸದಾ ಚ ಜುಷ್ಟಂ ನೃಪ ಜಹ್ನುಕನ್ಯಯಾ|

13014037c ಮಹಾತ್ಮಭಿರ್ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಿಷ್ಠೈರ್

ಮಹರ್ಷಿಭಿರ್ಭೂಷಿತಮಗ್ನಿಕಲ್ಪೈಃ||

ನೃಪ! ಸದಾ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಜಹ್ನುಕನ್ಯೆ ಗಂಗೆಯ ಪುಣ್ಯ ಪವಿತ್ರ
ನೀರಿನಿಂದ ಅದು ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿತ್ತು. ಅಗ್ನಿಕಲ್ಪರಾದ ಮಹಾತ್ಮ
ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿತ್ತು.

13014038a ವಾಯ್ವಾಹಾರೈರಂಬುಪೈರ್ಜಪ್ಯನಿತ್ಯೈಃ

ಸಂಪ್ರಕ್ಷಾಲೈರ್ಯ ತಿಭಿರ್ಧ್ಯಾನನಿತ್ಯೈಃ|

13014038c ಧೂಮಾಶನೈರೂಷ್ಮಪೈಃ ಕ್ಷೀರಪೈಶ್ಚ

ವಿಭೂಷಿತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರೈಃ ಸಮಂತಾತ್||

ಆ ಆಶ್ರಮವು ವಾಯುವನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಂದಲೂ,
ನೀರನ್ನು ಮಾತ್ರವೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಂದಲೂ, ನಿತ್ಯವೂ
ಜಪಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಂದಲೂ, ನಿತ್ಯವೂ ಧ್ಯಾನರತರಾದ ಯತಿಗಳಿಂದಲೂ,
ಹೋಮಧೂಮಗಳನ್ನೇ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದವರಿಂದಲೂ,
ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನೇ ಕುಡಿದು ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಹಾಲನ್ನೇ ಕುಡಿದು
ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿತ್ತು.

13014039a ಗೋಚಾರಿಣೋಽಥಾಶ್ಚ ಕುಟ್ಮಾ ದಂತೋಲೂಖಿಲಿನಸ್ತಥಾ|

13014039c ಮರೀಚಿಪಾಃ ಫೇನಪಾಶ್ಚ ತಥೈವ ಮೃಗಚಾರಿಣಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಗೋಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿದ್ದವರೂ, ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ತಿನ್ನುವವರೂ, ಹಲ್ಲಿನಿಂದಲೇ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಒಡೆದು ತಿನ್ನುವವರು, ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನೇ ಕುಡಿದು ಜೀವಿಸುವವರು, ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯನ್ನೇ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವವರು, ಮತ್ತು ಮೃಗಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವವರು ಇದ್ದರು.

13014040a ಸುದುಃಖಾನ್ನಿಯಮಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತಾನ್ವಹತಃ ಸುತಪೋನ್ವಿತಾನ್|

13014040c ಪಶ್ಯನ್ನತ್ಫಲ್ಲನಯನಃ ಪ್ರವೇಷ್ಯಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ಅತ್ಯಂತ ದುಃಖಿತರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಲವಾರು ತಪೋನ್ವಿತರನ್ನು ತೆರೆದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾ ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸತೊಡಗಿದನು.

13014041a ಸುಪೂಜಿತಂ ದೇವಗಣೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ

ಶಿವಾದಿಭಿರ್ಭಾರತ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಭಿಃ|

13014041c ರರಾಜ ತಚ್ಚಾಶ್ರಮಮಂಡಲಂ ಸದಾ

ದಿವೀವ ರಾಜನ್ರವಿಮಂಡಲಂ ಯಥಾ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನ್ ! ಮಹಾತ್ಮರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವಗಣಗಳಿಂದಲೂ, ಶಿವನೇ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳಿಂದಲೂ ಆ ಆಶ್ರಮಮಂಡಲವು ದಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ರವಿಮಂಡಲದಂತೆ ಸದಾ ರಾರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13014042a ಕ್ರೀಡಂತಿ ಸರ್ಪೈರ್ನಕುಲಾ ಮೃಗೈರ್ವ್ಯಾಘ್ರಾಶ್ಚ ಮಿತ್ರವತ್|

13014042c ಪ್ರಭಾವಾದ್ಧೀಪ್ತಪಸಃ ಸಂನಿಕರ್ಷಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ||

ಗುಣಾನ್ವಿತ ದೀಪ್ತಪಸ್ವಿಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಭಾವಿತರಾಗಿ
ಸರ್ಪಗಳು ಮುಂಗುಸಿಗಳೊಂದಿಗೂ, ಜಿಂಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಹುಲಿಗಳೂ
ಮಿತ್ರರಂತೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದವು.

13014043a ತತ್ರಾಶ್ರಮಪದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ಸರ್ವಭೂತಮನೋರಮೇ|

13014043c ಸೇವಿತೇ ದ್ವಿಜಶಾರ್ದೂಲೈರ್ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗೈಃ||

13014044a ನಾನಾನಿಯಮವಿಖ್ಯಾತೈರೃಷಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

13014044c ಪ್ರವಿಶನ್ನೇವ ಚಾಪಶ್ಯಂ ಜಟಾಚೀರಧರಂ ಪ್ರಭುಮ್|

13014045a ತೇಜಸಾ ತಪಸಾ ಚೈವ ದೀಪ್ಯಮಾನಂ ಯಥಾನಲಮ್||

13014045c ಶಿಷ್ಯಮಧ್ಯಗತಂ ಶಾಂತಂ ಯುವಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಮ್|

13014045e ಶಿರಸಾ ವಂದಮಾನಂ ಮಾಮುಪಮನ್ಯುರಭಾಷತ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಮನೋರಮವಾಗಿದ್ದ, ವೇದವೇದಾಂಗ
ಪಾರಂಗತ ದ್ವಿಜಶಾರ್ದೂಲರಿಂದ, ಮತ್ತು ನಾನಾ ನಿಯಮ ವಿಖ್ಯಾತ
ಮಹಾತ್ಮ ಋಷಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿ ಜಟಾಚೀರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ತಪಸ್ಸಿನ
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ, ಶಿಷ್ಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ, ಶಾಂತ,
ಯವಕ, ಪ್ರಭು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭನನ್ನು ಕಂಡೆನು. ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ನನಗೆ ಉಪಮನ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು:

13014046a ಸ್ವಾಗತಂ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ ಸಫಲಾನಿ ತಪಾಂಸಿ ನಃ|

13014046c ಯತ್ಪೂಜ್ಯಃ ಪೂಜಯಸಿ ನೋ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯೋ ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛಸಿ||

“ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷ! ಸ್ವಾಗತ! ಪೂಜೆ ಮತ್ತು ದರ್ಶನಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ನೀನೇ ನನ್ನನ್ನು ಕಾಣಲು ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸುತ್ತೀಯೆ ಎಂದರೆ ನನ್ನ ತಪಸ್ಸುಗಳು ಫಲಿಸಿದಂತೆಯೇ!”

13014047a ತಮಹಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಭೂತಾ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಷ್ವಥಾಗ್ನಿಷು|

13014047c ಧರ್ಮೇ ಚ ಶಿಷ್ಯವರ್ಗೇ ಚ ಸಮಪೃಚ್ಛಮನಾಮಯಮ್||

ಆಗ ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಾನು ಮೃಗಪಕ್ಷಿಗಳ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಧರ್ಮಾಚರಣೆ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯವರ್ಗಗಳ ಕುಶಲವನ್ನು ವಿಚಾರಿಸಿದೆನು.

13014048a ತತೋ ಮಾಂ ಭಗವಾನಾಹ ಸಾಮ್ನಾ ಪರಮವಲ್ಗುನಾ|

13014048c ಲಪ್ಸ್ಯಸೇ ತನಯಂ ಕೃಷ್ಣ ಆತ್ಮತುಲ್ಯಮಸಂಶಯಮ್||

ಆಗ ಆ ಭಗವಾನನು ಸಾಂತ್ವನ ಪೂರ್ವಕವಾದ ಈ ಸುಮಧುರ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಕೃಷ್ಣ! ನಿನಗೆ ಸಮನಾದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ! ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ!

13014049a ತಪಃ ಸುಮಹದಾಸ್ಥಾಯ ತೋಷಯೇಶಾನಮೀಶ್ವರಮ್|

13014049c ಇಹ ದೇವಃ ಸಪತ್ನೀಕಃ ಸಮಾಕ್ರೀಡತ್ಯಧೋಕ್ಷಜ||

ಅಧೋಕ್ಷಜ! ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಈಶಾನ ಈಶ್ವರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸು! ಸಪತ್ನೀಕನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಆ ದೇವನು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13014050a ಇಹೈವ ದೇವತಾಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಗಣಾಃ ಪುರಾ|

13014050c ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಸತ್ಯೇನ ಚ ದರ್ಮೇನ ಚ|

13014050e ತೋಷಯಿತ್ವಾ ಶುಭಾನ್ಕಾಮಾನ್ಪ್ರಾವಂಸ್ತೇ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಇಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು

ತಪಸ್ಸು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ದಮಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು
ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಶುಭಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು.

13014051a ತೇಜಸಾಂ ತಪಸಾಂ ಚೈವ ನಿಧಿಃ ಸ ಭಗವಾನಿಹ|

13014051c ಶುಭಾಶುಭಾನ್ವಿತಾನ್ಭಾವಾನ್ವಿಸ್ವಸೃಜನ್ಸಂಕ್ಷಿಪನ್ನಪಿ|

13014051e ಆಸ್ತೇ ದೇವ್ಯಾ ಸಹಾಚಿಂತ್ಯೋ ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸಿ ಶತ್ರುಹನ್||

ಶತ್ರುಹನ್! ಯಾರನ್ನು ನೀನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತೀಯೋ ಆ ಅಚಿಂತ್ಯ
ಭಗವಂತನು ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳ ನಿಧಿಯು. ಇಲ್ಲಿ ಅವನು
ಶುಭಾಶುಭ ಭಾವಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ
ದೇವಿಯ ಸಹಿತ ಇದ್ದಾನೆ.

13014052a ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುರ್ಯೋಽಭೂದ್ದಾನವೋ ಮೇರುಕಂಪನಃ|

13014052c ತೇನ ಸರ್ವಾಮರೈಶ್ವರ್ಯಂ ಶರ್ವಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಸಮಾರ್ಬುದಮ್||

ಮೇರುವನ್ನೇ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಬಲ್ಲ ಹಿರಣ್ಯಕಶಿಪುವೆಂಬ ಯಾವ
ದಾನವನಿದ್ದನೋ ಅವನು ಶರ್ವನಿಂದಲೇ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ
ಪರ್ಯಂತ ಅಮರರ ಸರ್ವ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13014053a ತಸ್ಮೈವ ಪುತ್ರಪ್ರವರೋ ಮಂದರೋ ನಾಮ ವಿಶ್ರುತಃ|

13014053c ಮಹಾದೇವವರಾಶ್ಚಕ್ರಂ ವರ್ಷಾರ್ಬುದಮಯೋಧಯತ್||

ಮಂದಾರನೆಂದು ವಿಶ್ರುತನಾಗಿದ್ದ ಅವನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುತ್ರನು
ಮಹಾದೇವನ ವರದಿಂದ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಶಕ್ರನೊಡನೆ
ಯುದ್ಧಮಾಡಿದನು.

13014054a ವಿಷ್ಣೋಶ್ಚಕ್ರಂ ಚ ತದ್ಭೋರಂ ವಜ್ರಮಾಖಂಡಲಸ್ಯ ಚ|

13014054c ಶೀರ್ಣಂ ಪುರಾಭವತ್ತಾತ ಗ್ರಹಸ್ಯಾಂಗೇಷು ಕೇಶವ||

ಅಯ್ಯಾ ಕೇಶವ! ಹಿಂದೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಚಕ್ರವೂ ಮತ್ತು ಘೋರ
ವಜ್ರಾಯುಧವೂ ಆ ಗ್ರಹ ಮಂದಾರರಾಕ್ಷಸನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು
ಚೂರುಚೂರಾದವು.

13014055a ಅರ್ಧ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ವಿಬುಧಾ ಗ್ರಹೇಣ ಸುಬಲೀಯಸಾ|

13014055c ಶಿವದತ್ತವರಾನ್ವ ಘ್ನುರಸುರೇಂದ್ರಾನ್ಸುರಾ ಭೃಶಮ್||

ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದ ಗ್ರಹದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದ
ದೇವತೆಗಳು ಶಿವನು ಕೊಟ್ಟ ವರದಿಂದಲೇ ಆ ಅಸುರೇಂದ್ರರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದರು.

13014056a ತುಷ್ಪೋ ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭಸ್ಯಾಪಿ ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರತಾಮದಾತ್||

13014056c ಶತಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರೋಽಭವತ್||

13014056e ಮಮೈವಾನುಚರೋ ನಿತ್ಯಂ ಭವಿತಾಸೀತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಭನಿಂದ ಸಂತೃಪ್ತನಾಗಿ ಅವನಿಗೂ ತ್ರಿಲೋಕೇಶ್ವರತ್ವವನ್ನು
ದಯಪಾಲಿಸಿದನು. ನೂರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅವನು
ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಈಶ್ವರನಾಗಿದ್ದನು. “ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ
ಅನುಚರನಾಗಿರು!” ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

13014057a ತಥಾ ಪುತ್ರಸಹಸ್ರಾಣಾಮಯುತಂ ಚ ದದೌ ಪ್ರಭುಃ|

13014057c ಕುಶದ್ವೀಪಂ ಚ ಸ ದದೌ ರಾಜ್ಯೇನ ಭಗವಾನಜಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಭು ಅಜ ಭಗವಂತನು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ
ಪುತ್ರರನ್ನಿತ್ತು ರಾಜ್ಯವಾಗಿ ಕುಶದ್ವೀಪವನ್ನಿತ್ತನು.

13014058a ತಥಾ ಶತಮುಖೋ ನಾಮ ಧಾತ್ರಾ ಸೃಷ್ಟೋ ಮಹಾಸುರಃ|

13014058c ಯೇನ ವರ್ಷಶತಂ ಸಾಗ್ರಮಾತ್ಮಮಾಂಸೈರ್ಹುತೋಽನಲಃ|

13014058e ತಂ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾಂಸ್ತುಷ್ಟಃ ಕಿಂ ಕರೋಮೀತಿ ಶಂಕರಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಧಾತ್ರನು ಶತಮುಖ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಹಾಸುರನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅವನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ತನ್ನ ಮಾಂಸಗಳಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿತ್ತನು. ತುಷ್ಟನಾದ ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರನು ಅವನಿಗೆ “ಏನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದನು.

13014059a ತಂ ವೈ ಶತಮುಖಃ ಪ್ರಾಹ ಯೋಗೋ ಭವತು ಮೇಽದ್ಭುತಃ|

13014059c ಬಲಂ ಚ ದೈವತಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಶ್ವತಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ||

ಅವನಿಗೆ ಶತಮುಖನು “ನನಗೆ ಅದ್ಭುತ ಯೋಗವುಂಟಾಗಲಿ. ದೇವತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಶಾಶ್ವತ ಬಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ದಯಪಾಲಿಸು!” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

13014060a ಸ್ವಾಯಂಭುವಃ ಕ್ರತುಶ್ಚಾಪಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥಮಭವತ್ಪುರಾ|

13014060c ಆವಿಶ್ಯ ಯೋಗೇನಾತ್ಮಾನಂ ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಶತಾನ್ಯಪಿ||

ಹಿಂದೆ ಸ್ವಯಂಭುವಿನ ಮಗ ಕ್ರತುವೂ ಕೂಡ ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಯೋಗದಿಂದ ಆತ್ಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನೂರುನೂರು ವರ್ಷಗಳು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದನು.

13014061a ತಸ್ಯ ದೇವೋಽದದತ್ಪುತ್ರಾನ್ಸಹಸ್ರಂ ಕ್ರತುಸಂಮಿತಾನ್|

13014061c ಯೋಗೇಶ್ವರಂ ದೇವಗೀತಂ ವೇತ್ಥ ಕೃಷ್ಣ ನ ಸಂಶಯಃ||

ದೇವನು ಅವನಿಗೆ ಕ್ರತುವಿನಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ಸಹಸ್ರ ಪುತ್ರರನ್ನು

ನೀಡಿದನು. ಕೃಷ್ಣ ! ದೇವಗೀತ ಯೋಗೇಶ್ವರನನ್ನು ನೀನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13014062a ವಾಲಖಿಲ್ಯಾ ಮಘವತಾ ಅವಜ್ಞಾತಾಃ ಪುರಾ ಕಿಲ|

13014062c ತೈಃ ಕ್ರುದ್ಧೈರ್ಭಗವಾನ್ಪುದ್ರಸ್ತಪಸಾ ತೋಷಿತೋ ಹ್ಯಭೂತ್||

ಹಿಂದೆ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಮಘವತನಿಂದ ಅಪಮಾನಿತರಾಗಿದ್ದರಲ್ಲವೇ?
ಅದರಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧರಾದ ಅವರು ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದ್ದರು.

13014063a ತಾಂಶ್ಚಾಪಿ ದೈವತಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಾಹ ಪ್ರೀತೋ ಜಗತ್ಪತಿಃ|

13014063c ಸುಪರ್ಣಂ ಸೋಮಹರ್ತಾರಂ ತಪಸೋತ್ಪಾದಯಿಷ್ಯಥ||

ಪ್ರೀತನಾದ ದೈವತಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಗತ್ಪತಿಯು ಅವರಿಗೂ “ಅಮೃತವನ್ನು
ಅಪಹರಿಸುವ ಸುಪರ್ಣನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಉತ್ಪಾದಿಸಿರಿ!” ಎಂದು
ಹೇಳಿದ್ದನು.

13014064a ಮಹಾದೇವಸ್ಯ ರೋಷಾಚ್ಚ ಆಪೋ ನಷ್ಟಾಃ ಪುರಾಭವನ್|

13014064c ತಾಶ್ಚ ಸಪ್ತಕಪಾಲೇನ ದೇವೈರನ್ಯಾಃ ಪ್ರವರ್ತಿತಾಃ||

ಮಹಾದೇವನ ರೋಷದಿಂದ ಹಿಂದೆ ನೀರು ನಾಶವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ
ದೇವತೆಗಳು ಸಪ್ತಕಪಾಲಗಳಿಂದ ಅನ್ಯ ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರು.

13014065a ಅತ್ರೇರ್ಭಾ ಯಾಪಿ ಭರ್ತಾರಂ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನೀ|

13014065c ನಾಹಂ ತಸ್ಯ ಮುನೇರ್ಭೂಯೋ ವಶಗಾ ಸ್ಯಾಂ ಕಥಂ ಚನ|

13014065e ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸಾ ಮಹಾದೇವಮಗಚ್ಚ ಚ್ಚರಣಂ ಕಿಲ||

ಅತ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಿಯೂ ಕೂಡ ಪತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ

“ನಾನು ಪುನಃ ಆ ಮುನಿಯ ವಶಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಮಹಾದೇವನ ಶರಣುಹೊಂದಿದ್ದಳಲ್ಲವೇ?

- 13014066a ನಿರಾಹಾರಾ ಭಯಾದತ್ರೇಸ್ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಶತಾನ್ಯಪಿ|
13014066c ಅಶೇತ ಮುಸಲೇಷ್ಟೇವ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥಂ ಭವಸ್ಯ ಸಾ||
13014067a ತಾಮಬ್ರವೀದ್ಧಸಂದೇವೋ ಭವಿತಾ ವೈ ಸುತಸ್ತವ|
13014067c ವಂಶೇ ತವೈವ ನಾಮ್ನಾ ತು ಖ್ಯಾತಿಂ ಯಾಸ್ಯತಿ ಚೇಪ್ಸಿತಾಮ್||

ಅತ್ರಿಯ ಭಯದಿಂದ ಅವಳು ಭವನ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥವಾಗಿ
ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿ ಮೂರುನೂರು ವರ್ಷ ಒನಕೆಯ ಮೇಲೆ
ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ದೇವನು ನಸುನಕ್ಕು ಅವಳಿಗೆ “ನಿನಗೆ
ಸುತನಾಗುತ್ತಾನೆ! ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ವಂಶದ ಹೆಸರನ್ನು ಖ್ಯಾತಿಗೊಳಿಸಿ
ಅವನು ತನ್ನ ಇಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

- 13014068a ಶಾಕಲ್ಯಃ ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾ ವೈ ನವ ವರ್ಷಶತಾನ್ಯಪಿ|
13014068c ಆರಾಧಯಾಮಾಸ ಭವಂ ಮನೋಯಜ್ಞೇನ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ! ಸಂಶಿತಾತ್ಮ ಶಾಕಲ್ಯನು ಒಂಬತ್ತು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು
ಮನೋಯಜ್ಞದಿಂದ ಭವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದನು.

- 13014069a ತಂ ಚಾಹ ಭಗವಾಂಸ್ತುಷ್ಟೋ ಗ್ರಂಥಕಾರೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|
13014069c ವತ್ಸಾಕ್ಷಯಾ ಚ ತೇ ಕೀರ್ತಿಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ವೈ ಭವಿಷ್ಯತಿ|
13014069e ಅಕ್ಷಯಂ ಚ ಕುಲಂ ತೇಽಸ್ತು ಮಹರ್ಷಿಭಿರಲಂಕೃತಮ್||

ತುಷ್ಟನಾದ ಭಗವಂತನು ಅವನಿಗೆ “ವತ್ಸ! ಗ್ರಂಥಕಾರನಾಗುತ್ತೀಯೆ!
ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹರ್ಷಿ! ನಿನ್ನ
ಕುಲವೂ ಅಕ್ಷಯಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿರುತ್ತದೆ!” ಎಂದು

ಹೇಳಿದ್ದನು.

13014070a ಸಾವರ್ಣಿಶ್ಚಾಪಿ ವಿಖ್ಯಾತ ಋಷಿರಾಸೀತ್ಯುತೇ ಯುಗೇ|

13014070c ಇಹ ತೇನ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಷಷ್ಠಿಂ ವರ್ಷಶತಾನ್ಯಥ||

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಸಾವರ್ಣಿಯೆಂಬ ವಿಖ್ಯಾತ ಋಷಿಯಿದ್ದನು. ಅವನು ಇಲ್ಲಿ ಆರು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಅವನ ಕುರಿತಾಗಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದ್ದನು.

13014071a ತಮಾಹ ಭಗವಾನ್ರುದ್ರಃ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪುಷ್ಪೋಽಸ್ಮಿ ತೇಽನಘ|

13014071c ಗ್ರಂಥಕೃಲ್ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೋ ಭವಿತಾಸ್ಯಜರಾಮರಃ||

ಅವನಿಗೆ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ “ಅನಘ! ನಿನ್ನಿಂದ ತೃಪ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ! ಅಜರಾಮರನಾಗಿ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗ್ರಂಥಕರ್ತೃವಾಗುತ್ತೀಯೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು.

13014072a ಮಯಾಪಿ ಚ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟೋ ದೇವದೇವಃ ಪುರಾ ವಿಭುಃ|

13014072c ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಶುಪತಿಸ್ತಾತ ತಚ್ಚಾಪಿ ಶೃಣು ಮಾಧವ||

ಅಯ್ಯಾ! ಮಾಧವ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಕೂಡ ದೇವದೇವ ವಿಭು ಪಶುಪತಿಯನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ಹೇಗೆ ನೋಡಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13014073a ಯದರ್ಥಂ ಚ ಮಹಾದೇವಃ ಪ್ರಯತೇನ ಮಯಾ ಪುರಾ|

13014073c ಆರಾಧಿತೋ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತಚ್ಚಾಪಿ ಶೃಣು ವಿಸ್ತರಮ್||

ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಹಿಂದೆ ನಾನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಮಹಾದೇವ ಮಹಾತೇಜನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳು.

13014074a ಯದವಾಪ್ತಂ ಚ ಮೇ ಪೂರ್ವಂ ದೇವದೇವಾನ್ಮಹೇಶ್ವರಾತ್|

13014074c ತತ್ಸರ್ವಮಖಿಲೇನಾದ್ಯ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ||

ಅನಘ ! ಹಿಂದೆ ದೇವದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನಿಂದ ಏನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ ಎನ್ನುವ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13014075a ಪುರಾ ಕೃತಯುಗೇ ತಾತ ಋಷಿರಾಸೀನ್ಮಹಾಯಶಾಃ|

13014075c ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ ಇತಿ ಖ್ಯಾತೋ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಃ|

13014075e ತಸ್ಯಾಹಮಭವಂ ಪುತ್ರೋ ಧೌಮ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಮಮಾನುಜಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಹಿಂದೆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘ್ರಪಾದ ಎಂದು ಖ್ಯಾತನಾದ ವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಂಗತ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಋಷಿಯಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ನಾನು ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆನು. ಧೌಮ್ಯನೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಅನುಜ.

13014076a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಧೌಮ್ಯೇನ ಸಹ ಮಾಧವ|

13014076c ಆಗಚ್ಚ ಮಾಶ್ರಮಂ ಕ್ರೀಡನ್ಮುನೀನಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಮ್||

ಮಾಧವ ! ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ ನಾನು ಧೌಮ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಆಟವಾಡುತ್ತಾ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮುನಿಗಳ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದೆನು.

13014077a ತತ್ರಾಪಿ ಚ ಮಯಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದುಹ್ಯಮಾನಾ ಪಯಸ್ವಿನೀ|

13014077c ಲಕ್ಷಿತಂ ಚ ಮಯಾ ಕ್ಷೀರಂ ಸ್ವಾದುತೋ ಹ್ಯಮೃತೋಪಮಮ್||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಾಲುಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಹಸುವನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅಮೃತೋಪಮ ರುಚಿಯಿದ್ದ ಹಾಲನ್ನೂ ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13014078a ತತಃ ಪಿಷ್ಪಂ ಸಮಾಲೋಡ್ಯ ತೋಯೇನ ಸಹ ಮಾಧವ|

13014078c ಆವಯೋಃ ಕ್ಷೀರಮಿತ್ಯೇವ ಪಾನಾರ್ಥಮುಪನೀಯತೇ||

ಮಾಧವ! ಅನಂತರ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಕಲೆಸಿ ಅದೇ ಹಾಲೆಂದು ಕುಡಿಯಲು ನಮಗೆ ನೀಡಲಾಯಿತು.

13014079a ಅಥ ಗವ್ಯಂ ಪಯಸ್ತಾತ ಕದಾ ಚಿತ್ಪಾ ಶಿತಂ ಮಯಾ|

13014079c ತತಃ ಪಿಷ್ಪರಸಂ ತಾತ ನ ಮೇ ಪ್ರೀತಿಮುದಾವಹತ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಅದಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಯಾವಾಗಲೋ ಒಮ್ಮೆ ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ನಾನು ಕುಡಿದಿದ್ದೆನು. ಅಯ್ಯಾ! ಹಿಟ್ಟಿನ ಆ ರಸವು ನನಗೆ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ.

13014080a ತತೋಽಹಮಬ್ರುವಂ ಬಾಲ್ಯಾಜ್ಜನನೀಮಾತ್ಮನಸ್ತದಾ|

13014080c ಕ್ಷೀರೋದನಸಮಾಯುಕ್ತಂ ಭೋಜನಂ ಚ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಮೇ||

ಆಗ ನಾನು ಬಾಲ್ಯತನದಿಂದ ನನ್ನ ತಾಯಿಗೆ “ಹಾಲನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಭೋಜನವನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡು!” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡೆನು.

13014081a ತತೋ ಮಾಮಬ್ರವೀನ್ಮಾತಾ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಾ|

13014081c ಪುತ್ರಸ್ನೇಹಾತ್ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚಾಘ್ರಾಯ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ! ಆಗ ದುಃಖಶೋಕಸಮನ್ವಿತಳಾದ ಮಾತೆಯು ಪುತ್ರಸ್ನೇಹದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಮೂಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದಳು:

13014082a ಕುತಃ ಕ್ಷೀರೋದನಂ ವತ್ಸ ಮುನೀನಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಮ್|

13014082c ವನೇ ನಿವಸತಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಕಂದಮೂಲಫಲಾಶಿನಾಮ್||

“ಮಗೂ! ವನದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಕಂದಮೂಲ ಫಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹಾಲೆಲ್ಲಿ ಸಿಗುತ್ತದೆ?”

13014083a ಅಪ್ರಸಾದ್ಯ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ವರದಂ ಸ್ಥಾನುಮವ್ಯಯಮ್|

13014083c ಕುತಃ ಕ್ಷೀರೋದನಂ ವತ್ಸ ಸುಖಾನಿ ವಸನಾನಿ ಚ||

ವತ್ಸ ! ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ವರದ ಸ್ಥಾನು ಅವ್ಯಯನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸದೇ
ಕ್ಷೀರಾನ್ನ ಸುಖಗಳು ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳು ಎಲ್ಲಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ?

13014084a ತಂ ಪ್ರಪದ್ಯ ಸದಾ ವತ್ಸ ಸರ್ವಭಾವೇನ ಶಂಕರಮ್|

13014084c ತತ್ರ ಸಾದಾಚ್ಚ ಕಾಮೇಭ್ಯಃ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಪುತ್ರಕ||

ವತ್ಸ ! ಪುತ್ರಕ ! ಸರ್ವಭಾವದಿಂದ ಸದಾ ಶಂಕರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸು. ಅವನ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಬಯಸಿದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ !”

13014085a ಜನನ್ಯಾಸ್ತದ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ತದಾಪ್ರಭೃತಿ ಶತ್ರುಹನ್|

13014085c ಮಮ ಭಕ್ತಿರ್ಮಹಾದೇವೇ ನೈಷ್ಟಿಕೀ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಶತ್ರುಹನ್ ! ಜನನಿಯ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗಲಿಂದ ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಮಹಾದೇವನ ಮೇಲೆ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಯಿತು.

13014086a ತತೋಽಹಂ ತಪ ಆಸ್ಥಾಯ ತೋಷಯಾಮಾಸ ಶಂಕರಮ್|

13014086c ದಿವ್ಯಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ಪಾದಾಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರವಿಷ್ಠಿತಃ||

ಆಗ ನಾನು ತಪಸ್ಸನ್ನಾರಿಸಿ ಶಂಕರನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದೆನು.
ಒಂದು ಸಾವಿರ ದೇವವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಕಾಲಿನ ಅಂಗುಷ್ಠದ
ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡೆನು.

13014087a ಏಕಂ ವರ್ಷಶತಂ ಚೈವ ಫಲಾಹಾರಸ್ತದಾಭವಮ್|

13014087c ದ್ವಿತೀಯಂ ಶೀರ್ಣಪರ್ಣಾಶೀ ತೃತೀಯಂ ಚಾಂಬುಭೋಜನಃ|

13014087e ಶತಾನಿ ಸಪ್ತ ಚೈವಾಹಂ ವಾಯುಭಕ್ಷಸ್ತದಾಭವಮ್||

ಮೊದಲನೆಯ ನೂರು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಫಲಾಹಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದೆನು.
 ಎರಡನೆಯ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಒಣಗಿದ ಎಲೆಯನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆನು.
 ಮೂರನೆಯ ನೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆನು.
 ಏಳು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ನಾನು ಕೇವಲ ವಾಯುಭಕ್ಷಕನಾಗಿದ್ದೆನು.

- 13014088a ತತಃ ಪ್ರೀತೋ ಮಹಾದೇವಃ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರಃ ಪ್ರಭುಃ|
 13014088c ಶಕ್ರರೂಪಂ ಸ ಕೃತ್ವಾ ತು ಸರ್ವೈರ್ದೇವಗಣೈರ್ವೃತಃ|
 13014088e ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸ್ತದಾ ಭೂತ್ವಾ ವಜ್ರಪಾಣಿರ್ಮಹಾಯಶಾಃ||

ಅನಂತರ ಸರ್ವಲೋಕೇಶ್ವರ ಪ್ರಭು ಮಹಾದೇವನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ
 ವಜ್ರಪಾಣಿ ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ಶಕ್ರನ ರೂಪವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸರ್ವ
 ದೇವಗಣಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಬಂದನು.

- 13014089a ಸುಧಾವದಾತಂ ರಕ್ತಾಕ್ಷಂ ಸ್ತಬ್ಧಕರ್ಣಂ ಮದೋತ್ಕಟಮ್|
 13014089c ಆವೇಷ್ಟಿತಕರಂ ರೌದ್ರಂ ಚತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾಗಜಮ್||
 13014090a ಸಮಾಸ್ಥಿತಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ದೀಪ್ಯಮಾನಃ ಸ್ವತೇಜಸಾ|
 13014090c ಆಜಗಾಮ ಕಿರೀಟೀ ತು ಹಾರಕೇಯೂರಭೂಷಿತಃ||

ಸೊಂಡಿಲನ್ನು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿದ್ದ, ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣುಗಳ, ಸೆಟೆದು ನಿಂತ
 ಕಿವಿಗಳ, ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ರೌದ್ರ ನಾಲ್ಕು ಹಲ್ಲುಗಳಿದ್ದ
 ಬಿಳಿಯ ಮಹಾಗಜವನ್ನೇರಿ, ಸ್ವತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ, ಕಿರೀಟ-
 ಹಾರ-ಕೇಯೂರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತನಾಗಿ ಭಗವಂತನು ನನ್ನ ಬಳಿ
 ಆಗಮಿಸಿದನು.

- 13014091a ಪಾಂಡುರೇಣಾತಪತ್ರೇಣ ದ್ವಿಯಮಾಣೇನ ಮೂರ್ಧನಿ|
 13014091c ಸೇವ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ದಿವ್ಯಗಂಧವರ್ನಾದಿತಃ||

13014092a ತತೋ ಮಾಮಾಹ ದೇವೇಂದ್ರಃ ಪ್ರೀತಸ್ತೇಽಹಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13014092c ವರಂ ವೃಣೀಷ್ವ ಮತ್ತಸ್ತ್ವಂ ಯತ್ತೇ ಮನಸಿ ವರ್ತತೇ||

ಅವನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಶ್ವೇತಭತ್ರವು ಬೆಳಗುತ್ತಿತ್ತು. ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಗಂಧರ್ವರಿಂದಲೂ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ದೇವೇಂದ್ರನು ನನಗೆ “ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ ವರವನ್ನು ಕೇಳು!” ಎಂದನು.

13014093a ಶಕ್ರಸ್ಯ ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಾಹಂ ಪ್ರೀತಮನಾಭವಮ್|

13014093c ಅಬ್ರುವಂ ಚ ತದಾ ಕೃಷ್ಣ ದೇವರಾಜಮಿದಂ ವಚಃ||

ಶಕ್ರನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನು ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಕೃಷ್ಣ! ಆಗ ದೇವರಾಜನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

13014094a ನಾಹಂ ತ್ವತ್ತೋ ವರಂ ಕಾಂಕ್ಷೇ ನಾನ್ಯಸ್ಮಾದಪಿ ದೈವತಾತ್|

13014094c ಮಹಾದೇವಾದೃತೇ ಸೌಮ್ಯ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

“ಸೌಮ್ಯ! ಮಹಾದೇವನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ದೇವತೆಯಿಂದಲೂ ನಾನು ವರವನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ! ನಿನಗೆ ನಾನು ಈ ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13014095a ಪಶುಪತಿವಚನಾದ್ಭವಾಮಿ ಸದ್ಯಃ

ಕೃಮಿರಥ ವಾ ತರುರಪ್ಯನೇಕಶಾಖಿ|

13014095c ಅಪಶುಪತಿವರಪ್ರಸಾದಜಾ ಮೇ

ತ್ರಿಭುವನರಾಜ್ಯವಿಭೂತಿರಪ್ಯನಿಷ್ಠಾ||

ಪಶುಪತಿಯು ಹೇಳಿದರೆ ಕೂಡಲೇ ನಾನು ಕ್ರಿಮಿಯಾಗುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ

ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳುಳ್ಳ ವೃಕ್ಷವಾಗುತ್ತೇನೆ. ಪಶುಪತಿಯ
ವರಪ್ರಸಾದವಿಲ್ಲದೇ ದೊರಕಿದ ತ್ರಿಭುವನ ರಾಜ್ಯ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ನನಗೆ
ಅನಿಷ್ಟವಾದುದು.

13014096a ಅಪಿ ಕೀಟಃ ಪತಂಗೋ ವಾ ಭವೇಯಂ ಶಂಕರಾಜ್ಞಯಾ|

13014096c ನ ತು ಶಕ್ರ ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ಕಾಮಯೇ||

ಶಂಕರನು ಆಜ್ಞೆಯಿತ್ತರೆ ಕೀಟವಾಗಲೀ ಪತಂಗವಾಗಲೀ ಆಗಬಲ್ಲೆನು.
ಶಕ್ರ! ಆದರೆ ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವನ್ನೂ ನಾನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

13014097a ಯಾವಚ್ಚ ಶಾಂಕಶಕಲಾಮಲಬದ್ಧಮೌಲಿರ್
ನ ಪ್ರೀಯತೇ ಪಶುಪತಿರ್ಭಗವಾನ್ಮಮೇಶಃ|

13014097c ತಾವಜ್ಜ ರಾಮರಣಜನ್ಮಶತಾಭಿಘಾತೈರ್
ದುಃಖಾನಿ ದೇಹವಿಹಿತಾನಿ ಸಮುದ್ಯಹಾಮಿ||

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿರ್ಮಲವೂ ಉಜ್ವಲವೂ ಆದ ಅರ್ಧಚಂದ್ರಮಯ
ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನನ್ನ ಈಶ ಪಶುಪತಿಯು ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ಪ್ರೀತನಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಈ ದೇಹವಿಹಿತವಾಗಿರುವ
ಮುಪ್ಪು-ಮರಣ-ಜನ್ಮಗಳೆಂಬ ನೂರಾರು ಘಾತಿ-ದುಃಖಗಳನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.

13014098a ದಿವಸಕರಶಶಾಂಕವಹ್ನಿದೀಪ್ತಂ
ತ್ರಿಭುವನಸಾರಮಪಾರಮಾದ್ಯಮೇಕಮ್|

13014098c ಅಜರಮಮರಮಪ್ರಸಾದ್ಯ ರುದ್ರಂ
ಜಗತಿ ಪುಮಾನಿಹ ಕೋ ಲಭೇತ ಶಾಂತಿಮ್||

ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರ-ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ, ತ್ರಿಭುವನಗಳ
ಸಾರವಾಗಿರುವ, ಅಪಾರನೂ, ಆದ್ಯನೂ, ಏಕನೂ, ಅಜರಾಮರನೂ
ಆದ ರುದ್ರನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸದೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುರುಷನು
ತಾನೇ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಾನು?”

13014099 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

13014099a ಕಃ ಪುನಸ್ತವ ಹೇತುವೈಃ ಈಶೇ ಕಾರಣಕಾರಣೇ|

13014099c ಯೇನ ದೇವಾದ್ಯತೇಽನ್ಯಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಸಾದಂ ನಾಭಿಕಾಂಕ್ಷಸಿ||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗಿರುವ ಈಶನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ
ಯಾವ ದೇವನಿಂದಲೂ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ನೀನು ಬಯಸದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ
ಕಾರಣವೇನು?”

13014100 ಉಪಮನ್ಯುರುವಾಚ|

13014100a ಹೇತುಭಿರ್ವಾ ಕಿಮನ್ಯೈಸ್ತೇ ಈಶಃ ಕಾರಣಕಾರಣಮ್|

13014100c ನ ಶುಶ್ರುಮ ಯದನ್ಯಸ್ಯ ಲಿಂಗಮಭ್ಯರ್ಚ್ಯತೇ ಸುರೈಃ||

ಉಪಮನ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಈಶನು ಕಾರಣಗಳಿಗೂ
ಕಾರಣನೆನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ
ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ? ಸುರರು ಇದೂವರೆಗೆ ಬೇರೆ ಯಾರ ಲಿಂಗವನ್ನೂ
ಪೂಜಿಸಿರುವರೆನ್ನುವುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ!

13014101a ಕಸ್ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಸುರೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಲಿಂಗಂ ಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹೇಶ್ವರಮ್|

13014101c ಅರ್ಚ್ಯತೇಽರ್ಚಿತಪೂರ್ವಂ ವಾ ಬ್ರೂಹಿ ಯದ್ಯಸ್ತಿ ತೇ ಶ್ರುತಿಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನ ಲಿಂಗವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರದ್ದಾದರೂ ಲಿಂಗವನ್ನು

ಸರ್ವ ಸುರರೂ ಹಿಂದೆ ಅಥವಾ ಈಗ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೀನು
ಕೇಳಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು !

13014102a ಯಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ತ್ವಂ ಚಾಪಿ ಸಹ ದೈವತೈಃ|

13014102c ಅರ್ಚಯಧ್ವಂ ಸದಾ ಲಿಂಗಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಚೈಷ್ಯತಮೋ ಹಿ ಸಃ||

ಯಾರ ಲಿಂಗವನ್ನು ಸದಾ ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ನೀನೂ ಕೂಡ ಅರ್ಚಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೀಯೋ ಅವನೇ
ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನು.

13014103a ತಸ್ಮಾದ್ವರಮಹಂ ಕಾಂಕ್ಷೇ ನಿಧನಂ ವಾಪಿ ಕೌಶಿಕ|

13014103c ಗಚ್ಚ ವಾ ತಿಷ್ಠ ವಾ ಶಕ್ರ ಯಥೇಷ್ಟಂ ಬಲಸೂದನ||

ಕೌಶಿಕ! ಶಕ್ರ! ಬಲಸೂದನ! ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅವನಿಂದಲೇ
ವರವನ್ನಾಗಲೀ ನಿಧನವನ್ನಾಗಲೀ ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ಯಥೇಷ್ಟವಾಗಿ
ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲ್ಲು ಅಥವಾ ಹೊರಟುಹೋಗು !

13014104a ಕಾಮಮೇಷ ವರೋ ಮೇಽಸ್ತು ಶಾಪೋ ವಾಪಿ ಮಹೇಶ್ವರಾತ್|

13014104c ನ ಚಾನ್ಯಾಂ ದೇವತಾಂ ಕಾಂಕ್ಷೇ ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಾನ್ಯಪಿ||

ಮಹೇಶ್ವರನಿಂದ ವರವಾಗಲೀ ಶಾಪವನ್ನಾಗಲೀ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಬೇರೆ
ಯಾವ ದೇವತೆಯಿಂದಲೂ ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳ ಫಲವನ್ನೂ
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

13014105a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ದೇವೇಂದ್ರಂ ದುಃಖಾದಾಕುಲಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13014105c ನ ಪ್ರಸೀದತಿ ಮೇ ರುದ್ರಃ ಕಿಮೇತದಿತಿ ಚಿಂತಯನ್|

13014105e ಅಥಾಪಶ್ಯಂ ಕ್ಷಣೇನೈವ ತಮೇವೈರಾವತಂ ಪುನಃ||

13014106a ಹಂಸಕುಂದೇಂದುಸದೃಶಂ ಮೃಣಾಲಕುಮುದಪ್ರಭಮ್|

13014106c ವೃಷರೂಪಧರಂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕ್ಷೀರೋದಮಿವ ಸಾಗರಮ್||

ದೇವೇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ “ರುದ್ರನು ಏಕೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಲಿಲ್ಲ?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ದುಃಖದಿಂದ ವ್ಯಾಕುಲೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿರಲು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಆ ಐರಾವತವು ಪುನಃ ಹಂಸ ಮತ್ತು ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆಯ ಹೂವಿನಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿಯೂ, ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಭೆಯುಳ್ಳದ್ದೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಂತೆಯೂ ಇದ್ದ ವೃಷಭನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13014107a ಕೃಷ್ಣಪುಚ್ಚಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ಮಧುಪಿಂಗಲಲೋಚನಮ್|

13014107c ಜಾಂಬೂನದೇನ ದಾಮ್ನಾ ಚ ಸರ್ವತಃ ಸಮಲಂಕೃತಮ್||

13014108a ರಕ್ತಾಕ್ಷಂ ಸುಮಹಾನಾಸಂ ಸುಕರ್ಣಂ ಸುಕಟೀತಟಮ್|

13014108c ಸುಪಾರ್ಶ್ವಂ ವಿಪುಲಸ್ಕಂಧಂ ಸುರೂಪಂ ಚಾರುದರ್ಶನಮ್||

ಆ ವೃಷಭದ ಬಾಲವು ಕಪ್ಪಾಗಿತ್ತು. ದೇಹವು ದೊಡ್ಡದಾಗಿತ್ತು. ಜೇನುತುಪ್ಪದ ಬಣ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದವು. ಸುತ್ತಲೂ ಬಂಗಾರದ ಸರಪಳಿಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿತ್ತು. ಕೆಂಪು ಕಣ್ಣಿನ ಆ ವೃಷಭದ ಮೂಗು ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಕಿವಿಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದವು. ಕಟಿಪ್ರದೇಶವು ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು. ಪಕ್ಕೆಗಳು ಸುಂದರವಾಗಿದ್ದವು. ಹೆಗಲು ವಿಶಾಲವಾಗಿತ್ತು. ನೋಡಲು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾಗಿತ್ತು.

13014109a ಕಕುದಂ ತಸ್ಯ ಚಾಭಾತಿ ಸ್ಕಂಧಮಾಪೂರ್ಯ ವಿಷ್ಠಿತಮ್|

13014109c ತುಷಾರಗಿರಿಕೂಟಾಭಂ ಸಿತಾಭ್ರಶಿಖರೋಪಮಮ್||

13014110a ತಮಾಸ್ಥಿತಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ದೇವದೇವಃ ಸಹೋಮಯಾ|

13014110c ಅಶೋಭತ ಮಹಾದೇವಃ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಮಿವೋಡುರಾಟ್||

ಅದರ ಹಿಳಿಲು ಹೆಗಲನ್ನು ಪೂರ್ತಿ ಯಾಗಿ ಆವರಿಸಿ ಮೇಲೆದ್ದು
ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು. ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಶಿಖರದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮತ್ತು
ಬಿಳಿಯ ಮೋಡದ ಶಿಖರದಂತಿದ್ದ ಆ ವೃಷಭವನ್ನು ಏರಿದ್ದ
ಉಮಾಸಹಿತನಾದ ಭಗವಾನ್ ದೇವದೇವ ಮಹಾದೇವನು
ಪೂರ್ಣಮೆಯ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13014111a ತಸ್ಯ ತೇಜೋಭವೋ ವಹ್ನಿಃ ಸಮೇಘಃ ಸ್ತನಯಿತ್ನುಮಾನ್|

13014111c ಸಹಸ್ರಮಿವ ಸೂರ್ಯಾಣಾಂ ಸರ್ವಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಅವನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿಯು ಗುಡುಗುವ ಮೇಘಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಹಸ್ರಾರು ಸೂರ್ಯರಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

13014112a ಈಶ್ವರಃ ಸುಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಂವರ್ತಕ ಇವಾನಲಃ|

13014112c ಯುಗಾಂತೇ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದಿಧಕ್ಷುರಿವ ಚೋದ್ಯತಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಈಶ್ವರನು ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ
ಭಸ್ಮ ಮಾಡುವ ಸಂವರ್ತಕಾಗ್ನಿಯಂತೆಯೇ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13014113a ತೇಜಸಾ ತು ತದಾ ವ್ಯಾಪ್ತೇ ದುರ್ನಿರೀಕ್ಷ್ಯೇ ಸಮಂತತಃ|

13014113c ಪುನರುದ್ವಿಗ್ನಹೃದಯಃ ಕಿಮೇತದಿತಿ ಚಿಂತಯಮ್||

ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಅವನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಾಗಿ ಅವನನ್ನು
ನೋಡಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇದೇನಿರಬಹುದು ಎಂದು ಪುನಃ
ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಉದ್ವಿಗ್ನಗೊಂಡು ಚಿಂತಿತನಾದೆನು.

13014114a ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ತತ್ತೇಜೋ ವ್ಯಾಪ್ಯ ಸರ್ವಾ ದಿಶೋ ದಶ|

13014114c ಪ್ರಶಾಂತಂ ಚ ಕ್ಷಣೇನೈವ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಮಾಯಯಾ||

ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಸರ್ವ ದಶ ದಿಕ್ಪುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಆ ತೇಜಸ್ಸು
ದೇವದೇವನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಶಾಂತವಾಯಿತು.

13014115a ಅಥಾಪಶ್ಯಂ ಸ್ಥಿತಂ ಸ್ಥಾಣುಂ ಭಗವಂತಂ ಮಹೇಶ್ವರಮ್|

13014115c ಸೌರಭೇಯಗತಂ ಸೌಮ್ಯಂ ವಿಧೂಮಮಿವ ಪಾವಕಮ್|

13014115e ಸಹಿತಂ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗ್ಯಾ ಪಾರ್ವತ್ಯಾ ಪರಮೇಶ್ವರಮ್||

ಆಗ ನಾನು ಸರ್ವಾಂಗಸುಂದರಿ ಪಾರ್ವತಿಯೊಡನೆ ನಂದಿಯನ್ನೇರಿದ್ದ
ಧೂಮರಹಿತ ಪಾವಕನಂತೆ ನಿಂತಿರುವ ಸ್ಥಾಣು ಭಗವಂತ ಮಹೇಶ್ವರ
ಸೌಮ್ಯ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13014116a ನೀಲಕಂಠಂ ಮಹಾತ್ಮಾನಮಸಕ್ತಂ ತೇಜಸಾಂ ನಿಧಿಮ್|

13014116c ಅಷ್ಟಾದಶಭುಜಂ ಸ್ಥಾಣುಂ ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತಮ್||

ಸರ್ವಾ ಭರಣಭೂಷಿತನಾದ ಆ ನೀಲಕಂಠ, ಮಹಾತ್ಮ, ಅಸಕ್ತ
ತೇಜಸ್ಸಿನ ನಿಧಿ ಸ್ಥಾಣುವಿಗೆ ಹದಿನೆಂಟು ಭುಜಗಳಿದ್ದವು.

13014117a ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ದೇವಂ ಶುಕ್ಲಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಮ್|

13014117c ಶುಕ್ಲಧ್ವಜಮನಾಧೃಷ್ಯಂ ಶುಕ್ಲಯಜ್ಞೋಪವೀತಿನಮ್||

ಬಿಳಿಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಆ ದೇವನು ಬಿಳಿಯ ಮಾಲೆ-
ಲೇಪನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಆ ಅನಧೃಷ್ಯನ ಧ್ವಜವು ಬಿಳಿಯದಾಗಿತ್ತು.
ಬಿಳಿಯ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದನು.

13014118a ಗಾಯದ್ಭಿರ್ನೃತ್ಯಮಾನೈಶ್ಚ ಉತ್ಪತ್ತದ್ಭಿರಿತಸ್ತತಃ|

13014118c ವೃತಂ ಪಾರಿಷದೈರ್ದಿವೈಷ್ಟ್ರಾತ್ಮತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮೈಃ||

ಹಾಡುತ್ತಾ ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ, ಅಲ್ಲಿಂದಿಲ್ಲಿಗೆ ಹಾರಿ ಕುಣಿಯುತ್ತಿದ್ದ
ತನ್ನಷ್ಟೇ ಪರಾಕ್ರಮವಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ಪಾರಿಷದರಿಂದ ಅವನು
ಆವೃತನಾಗಿದ್ದನು.

13014119a ಬಾಲೇಂದುಮುಕುಟಂ ಪಾಂಡುಂ ಶರಚ್ಚಂದ್ರಮಿವೋದಿತಮ್|

13014119c ತ್ರಿಭಿರ್ನೇತ್ರೈಃ ಕೃತೋದ್ಧೋತಂ ತ್ರಿಭಿಃ ಸೂರ್ಯೋರಿವೋದಿತೈಃ||

ಅವನು ಬಾಲಚಂದ್ರನನ್ನೇ ಮುಕುಟವಾಗಿ ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಉದಯಿಸುವ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದನು. ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ
ಮೂರು ಸೂರ್ಯರಂತೆ ಅವನ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

13014120a ಅಶೋಭತ ಚ ದೇವಸ್ಯ ಮಾಲಾ ಗಾತ್ರೇ ಸಿತಪ್ರಭೇ|

13014120c ಜಾತರೂಪಮಯೈಃ ಪದ್ಮೈರ್ಗೃಧಿತಾ ರತ್ನಭೂಷಿತಾ||

ದೇವನ ಪಾಂಡುರಪ್ರಭೆಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯ
ಕಮಲಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಮಾಲೆಯು
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13014121a ಮೂರ್ತಿಮಂತಿ ತಥಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವತೇಜೋಮಯಾನಿ ಚ|

13014121c ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಾನಿ ಗೋವಿಂದ ಭವಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

ಗೋವಿಂದ! ಅಮಿತ ತೇಜಸ್ವಿ ಭವನ ಎಲ್ಲ ತೇಜೋಮಯ ಅಸ್ತ್ರಗಳೂ
ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13014122a ಇಂದ್ರಾಯುಧಸಹಸ್ರಾಭಂ ಧನುಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13014122c ಪಿನಾಕಮಿತಿ ವಿಖ್ಯಾತಂ ಸ ಚ ವೈ ಪನ್ನಗೋ ಮಹಾನ್||

ಸಹಸ್ರ ವಜ್ರಗಳಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪಿನಾಕವೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಆ

ಮಹಾತ್ಮನ ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸು ಸರ್ಪರೂಪದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿದೆನು.

13014123a ಸಪ್ತಶೀರ್ಷೋ ಮಹಾಕಾಯಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರೋ ವಿಷೋಲ್ಬಣಃ|

13014123c ಜ್ಯಾವೇಷ್ಟಿತಮಹಾಗ್ರೀವಃ ಸ್ಥಿತಃ ಪುರುಷವಿಗ್ರಹಃ||

ನಿಂತಿದ್ದ ಆ ಏಳು ತಲೆಯ, ಮಹಾಕಾಯ, ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರ, ವಿಷೋಲ್ಬಣ,
ಪುರುಷವಿಗ್ರಹದ ಮಹಾಗ್ರೀವಕ್ಕೆ ಶಿಂಜನಿಯು ಬಿಗಿದಿತ್ತು.

13014124a ಶರಶ್ಚ ಸೂರ್ಯಸಂಕಾಶಃ ಕಾಲಾನಲಸಮದ್ಯುತಿಃ|

13014124c ಯತ್ತದಸ್ತ್ರಂ ಮಹಾಘೋರಂ ದಿವ್ಯಂ ಪಾಶುಪತಂ ಮಹತ್||

ಸೂರ್ಯನಂತಿದ್ದ, ಕಾಲಾನಲನ ಪ್ರಕಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವನ ದಿವ್ಯ
ಅಸ್ತ್ರ ಮಹಾ ಪಾಶುಪತ ಶರವು ಮಹಾಘೋರವಾಗಿದ್ದಿತು.

13014125a ಅದ್ವಿತೀಯಮನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಭಯಾವಹಮ್|

13014125c ಸಸ್ಫುಲಿಂಗಂ ಮಹಾಕಾಯಂ ವಿಸೃಜಂತಮಿವಾನಲಮ್||

ಅದ್ವಿತೀಯವೂ ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವೂ ಆದ ಆ ಪಾಶುಪತವು
ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿತ್ತು. ಅತಿ ದೊಡ್ಡಗಾತ್ರದ
ಪಾಶುಪತದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯ ಕಿಡಿಗಳು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತಿದ್ದವು.

13014126a ಏಕಪಾದಂ ಮಹಾದಂಷ್ಟ್ರಂ ಸಹಸ್ರಶಿರಸೋದರಮ್|

13014126c ಸಹಸ್ರಭುಜಜಿಹ್ವಾಕ್ಷಮುಧ್ಗಿರಂತಮಿವಾನಲಮ್||

ಸಹಸ್ರ ಶಿರ-ಉದರಗಳಿದ್ದ, ಸಹಸ್ರ ಭುಜ-ನಾಲಿಗೆ-ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾದಂಷ್ಟ್ರ ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಅಸ್ತ್ರವು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13014127a ಬ್ರಾಹ್ಮಾನ್ನಾರಾಯಣಾದ್ಯೈಂದ್ರಾದಾಗ್ನೇಯಾದಪಿ ವಾರುಣಾತ್|

13014127c ಯದ್ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರವಿಘಾತನಮ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುವ ಆ
ಪಾಶುಪತವು ಬ್ರಹ್ಮ, ನಾರಾಯಣ, ಇಂದ್ರ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ವರುಣರ
ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವಂತಿತ್ತು.

13014128a ಯೇನ ತತ್ತ್ರಿಪುರಂ ದಗ್ಧಾ ಕ್ಷಣಾದ್ಭ್ರಾಂತಿಕೃತಂ ಪುರಾ|

13014128c ಶರೇಣೈಕೇನ ಗೋವಿಂದ ಮಹಾದೇವೇನ ಲೀಲಯಾ||

ಗೋವಿಂದ ! ಹಿಂದೆ ಮಹಾದೇವನು ಲೀಲಾಜಾಲವಾಗಿ ಒಂದೇ
ಶರದಿಂದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ತ್ರಿಪುರವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದನು.

13014129a ನಿರ್ದದಾಹ ಜಗತ್ಕೃತ್ಸಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚರಾಚರಮ್|

13014129c ಮಹೇಶ್ವರಭುಜೋತ್ಸ್ರಷ್ಟಂ ನಿಮೇಷಾರ್ಥಾನ್ ಸಂಶಯಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನ ಭುಜದಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅದು ಸಂಪೂರ್ಣ
ಜಗತ್ತನ್ನೂ, ಚರಾಚರಗಳೊಂದಿಗೆ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವನ್ನೂ ನಿಮಿಷಾರ್ಥದಲ್ಲಿ
ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13014130a ನಾವಧ್ಯೋ ಯಸ್ಯ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಟುಸುರೇಷ್ಟಪಿ|

13014130c ತದಹಂ ದೃಷ್ಟವಾಂಸ್ತಾತ ಆಶ್ಚರ್ಯಾದ್ಭುತಮುತ್ತಮಮ್||

ಅಯ್ಯಾ ! ಯಾವ ಮಹಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವಧ್ಯರಾದವರು
ಯಾರೂ - ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಸುರರೂ ಕೂಡ - ಇಲ್ಲವೋ ಆ ಅದ್ಭುತ
ಉತ್ತಮ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13014131a ಗುಹ್ಯಮಸ್ತ್ರಂ ಪರಂ ಚಾಪಿ ತತ್ಪುಲ್ಯಾಧಿಕಮೇವ ವಾ|

13014131c ಯತ್ತಚ್ಚೂಲಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಶೂಲಿನಃ||

ಪಾಶುಪತಕ್ಕೂ ಗುಹ್ಯವಾದ, ಅದಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಅಥವಾ
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದ, ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಅವನು ಶೂಲಿನ
ಎಂದು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತನಾಗಿರುವನೋ ಆ ಶೂಲವನ್ನೂ
ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13014132a ದಾರಯೇದ್ಯನ್ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಶೋಷಯೇದ್ವಾ ಮಹೋದಧಿಮ್|

13014132c ಸಂಹರೇದ್ವಾ ಜಗತ್ಕೃತ್ಸಾಂ ವಿಸೃಷ್ಟ್ವಂ ಶೂಲಪಾಣಿನಾ||

ಶೂಲಪಾಣಿಯಿಂದ ಪ್ರಯೋಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಆ ಶೂಲವು ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೀಳಬಲ್ಲದು. ಸಾಗರವನ್ನು ಬತ್ತಿಸಬಲ್ಲದು. ಮತ್ತು ಇಡೀ
ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಸಂಹರಿಸಬಲ್ಲದು.

13014133a ಯೌವನಾಶ್ವೋ ಹತೋ ಯೇನ ಮಾಂಧಾತಾ ಸಬಲಃ ಪುರಾ|

13014133c ಚಕ್ರವರ್ತೀ ಮಹಾತೇಜಾಸ್ತ್ರೀಲೋಕವಿಜಯೀ ನೃಪಃ||

13014134a ಮಹಾಬಲೋ ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

13014134c ಕರಸ್ಥೇನೈವ ಗೋವಿಂದ ಲವಣಸ್ಯೇಹ ರಕ್ಷಸಃ||

ಗೋವಿಂದ ! ಹಿಂದೆ ರಾಕ್ಷಸ ಲವಣನ ಕೈಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಶೂಲದಿಂದಲೇ
ಚಕ್ರವರ್ತೀ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ, ತ್ರಿಲೋಕವಿಜಯೀ, ಮಹಾಬಲಶಾಲೀ,
ಮಹಾವೀರ್ಯವಂತ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ನೃಪ
ಯುವನಾಶ್ವನ ಮಗ ಮಾಂಧಾತನು ಸೇನೆಯೊಂದಿಗೆ ಹತನಾಗಿದ್ದನು.

13014135a ತಚ್ಚೂಲಮತಿತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರಂ ಸುಭೀಮಂ ಲೋಮಹರ್ಷಣಮ್|

13014135c ತ್ರಿಶಿಖಾಂ ಭುಕುಟೀಂ ಕೃತ್ವಾ ತರ್ಜಮಾನಮಿವ ಸ್ಥಿತಮ್||

ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಮೊನೆಯಿದ್ದ, ಭಯಂಕರವಾಗಿದ್ದ, ರೋಮಾಂಚಕವಾಗಿದ್ದ ಆ
ಶೂಲವು ತನ್ನ ಮೂರು ತುದಿಗಳನ್ನೇ ಗಂಟಿಕ್ಕಿಕೊಂಡು

ಭಯಪಡಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ನಿಂತಿತ್ತು.

13014136a ವಿಧೂಮಂ ಸಾರ್ಚಿಷಂ ಕೃಷ್ಣಂ ಕಾಲಸೂರ್ಯಮಿವೋದಿತಮ್|

13014136c ಸರ್ಪಹಸ್ತಮನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ಪಾಶಹಸ್ತಮಿವಾಂತಕಮ್|

13014136e ದೃಷ್ಟವಾನಸ್ಮಿ ಗೋವಿಂದ ತದಸ್ತ್ರಂ ರುದ್ರಸನ್ನಿಧೌ||

ಗೋವಿಂದ ! ಧೂಮರಹಿತ ಜ್ವಾಲೆಗಳಿದ್ದ, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ,
ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತಿದ್ದ,
ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಾಗಿದ್ದ, ಪಾಶವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಯಮನಂತೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ
ಸರ್ಪವನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಆ ಅಸ್ತ್ರವನ್ನು ನಾನು ರುದ್ರನ ಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ
ನೋಡಿದೆನು.

13014137a ಪರಶುಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಧಾರಶ್ಚ ದತ್ತೋ ರಾಮಸ್ಯ ಯಃ ಪುರಾ|

13014137c ಮಹಾದೇವೇನ ತುಷ್ಠೇನ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಕ್ಷಯಂಕರಃ|

13014137e ಕಾರ್ತವೀರ್ಯೋ ಹತೋ ಯೇನ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಮಹಾಮೃಧೇ||

13014138a ತ್ರಿಸಪ್ತಕೃತ್ವಃ ಪೃಥಿವೀ ಯೇನ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಕೃತಾ|

13014138c ಜಾಮದಗ್ನೇನ ಗೋವಿಂದ ರಾಮೇಣಾಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಣಾ||

13014139a ದೀಪ್ತಧಾರಃ ಸುರೌದ್ರಾಸ್ಯಃ ಸರ್ಪಕಂಠಾಗ್ರವೇಷ್ಟಿತಃ|

13014139c ಅಭವಚ್ಚೂಲಿನೋಽಭ್ಯಾಶೇ ದೀಪ್ತವಹ್ನಿಶಿಖೋಪಮಃ||

ಹಿಂದೆ ಮಹಾದೇವನು ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಕ್ಷಯಂಕರ ರಾಮನಿಗೆ
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ತೀಕ್ಷ್ಣಅಲಗಿನ ಪರಶುವನ್ನು ಶೂಲಪಾಣಿಯ
ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಗೋವಿಂದ ! ಅಕ್ಲಿಷ್ಟಕರ್ಮಿ
ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ಆ ಪರಶುವಿನಿಂದ ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ

ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅದರ ಅಲಗುಗಳು ಥಳಥಳಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಅತಿರೌದ್ರವಾಗಿದ್ದ ಅದರ ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಸರ್ಪವು ಸುತ್ತಿಕೊಂಡಿತ್ತು. ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಬೆಂಕಿಯ ರಾಶಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

13014140a ಅಸಂಖ್ಯೇಯಾನಿ ಚಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ತಸ್ಯ ದಿವ್ಯಾನಿ ಧೀಮತಃ|

13014140c ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತೋ ಮಯೈತಾನಿ ಕೀರ್ತಿತಾನಿ ತವಾನಘ||

ಅನಘ! ಆ ಧೀಮತನ ಬಳಿ ಅಸಂಖ್ಯ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿದ್ದವು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾದವುಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.

13014141a ಸವ್ಯದೇಶೇ ತು ದೇವಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

13014141c ದಿವ್ಯಂ ವಿಮಾನಮಾಸ್ಥಾಯ ಹಂಸಯುಕ್ತಂ ಮನೋಜವಮ್||

ದೇವನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮನೋವೇಗದ ಹಂಸಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ್ದ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದನು.

13014142a ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಗತಶ್ಚೈವ ತಥಾ ನಾರಾಯಣಃ ಸ್ಥಿತಃ|

13014142c ವೈನತೇಯಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಅವನ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ವೈನತೇಯನನ್ನೇರಿ ಶಂಖ-ಚಕ್ರ-ಗದಾಧರ ನಾರಾಯಣನು ನಿಂತಿದ್ದನು.

13014143a ಸ್ಕಂದೋ ಮಯೂರಮಾಸ್ಥಾಯ ಸ್ಥಿತೋ ದೇವ್ಯಾಃ ಸಮೀಪತಃ|

13014143c ಶಕ್ತಿಂ ಕಂಠೇ ಸಮಾದಾಯ ದ್ವಿತೀಯ ಇವ ಪಾವಕಃ||

ದೇವಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸ್ಕಂದನು ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿ ಮಯೂರವನ್ನೇರಿ ಎರಡನೆಯ ಅಗ್ನಿಯೋ ಎಂಬಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದನು.

13014144a ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚೈವ ದೇವಸ್ಯ ನಂದಿಂ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯವಸ್ಥಿತಮ್|

13014144c ಶೂಲಂ ವಿಷ್ವಭ್ಯ ತಿಷ್ಠಂತಂ ದ್ವಿತೀಯಮಿವ ಶಂಕರಮ್||

ದೇವನ ಎದುರಿಗೆ ಎರಡನೆಯ ಶಂಕರನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಶೂಲವನ್ನು
ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದ ನಂದಿಯು ನಿಂತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13014145a ಸ್ವಾಯಂಭುವಾದ್ಯಾ ಮನವೋ ಭೃಗ್ವಾದ್ಯಾ ಋಷಯಸ್ತಥಾ|

13014145c ಶಕ್ರಾದ್ಯಾ ದೇವತಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವ ಏವ ಸಮಭ್ಯಯಃ||

ಸ್ವಾಯಂಭು ಮೊದಲಾದ ಮನುಗಳೂ, ಭೃಗುವೇ ಮೊದಲಾದ
ಋಷಿಗಳೂ, ಶಕ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದು ಸೇರಿದ್ದರು.

13014146a ತೇಽಭಿವಾದ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಪರಿವಾಯ್ ಸಮಂತತಃ|

13014146c ಅಸ್ತುವನ್ವಿವಿಧೈಃ ಸ್ತೋತ್ರೈರ್ಮಹಾದೇವಂ ಸುರಾಸ್ತದಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಶಿವನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸುರರು
ಮಹಾದೇವನನ್ನು ವಿವಿಧ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದರು.

13014147a ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭವಂ ತದಾ ಸ್ತುನ್ವನ್ರಥಂತರಮುದೀರಯನ್|

13014147c ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮ್ನಾ ಚ ದೇವೇಶಂ ಜಗೌ ನಾರಾಯಣಸ್ತದಾ|

13014147e ಗೃಣನ್ ಶಕ್ರಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಶತರುದ್ರೀಯಮುತ್ತಮಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮನು ರಥಂತರಸಾಮದಿಂದ ಭವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

ನಾರಾಯಣನು ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮದಿಂದ ದೇವೇಶನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. ಶಕ್ರನು
ಶತರುದ್ರೀಯದಿಂದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

13014148a ಬ್ರಹ್ಮಾ ನಾರಾಯಣಶ್ಚೈವ ದೇವರಾಜಶ್ಚ ಕೌಶಿಕಃ|

13014148c ಅಶೋಭಂತ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತ್ರಯಸ್ತ್ರಯ ಇವಾಗ್ನಯಃ||

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮ, ನಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ದೇವರಾಜ ಕೌಶಿಕ - ಈ ಮೂವರು ಮಹಾತ್ಮರು ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳಂತೆ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13014149a ತೇಷಾಂ ಮಧ್ಯಗತೋ ದೇವೋ ರರಾಜ ಭಗವಾನ್ ಶಿವಃ|

13014149c ಶರದ್ಧನವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಪರಿವಿಷ್ಟ ಇವಾಂಶುಮಾನ್|

13014149e ತತೋಽಹಮಸ್ತುವಂ ದೇವಂ ಸ್ತವೇನಾನೇನ ಸುವ್ರತಮ್||

ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಭಗವಾನ್ ಶಿವನು ಮಳೆಗಾಲದ ಮೋಡಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ರಾರಾಜಿಸಿದನು. ಆಗ ನಾನು ಸುವ್ರತ ದೇವನನ್ನು ಈ ಸ್ತವದಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಿದೆನು.

13014150a ನಮೋ ದೇವಾಧಿದೇವಾಯ ಮಹಾದೇವಾಯ ವೈ ನಮಃ|

13014150c ಶಕ್ರಾಯ ಶಕ್ರರೂಪಾಯ ಶಕ್ರವೇಷಧರಾಯ ಚ||

“ದೇವಾಧಿದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!
ಶಕ್ರರೂಪದ ಶಕ್ರವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಶಕ್ರನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

13014151a ನಮಸ್ತೇ ವಜ್ರಹಸ್ತಾಯ ಪಿಂಗಲಾಯಾರುಣಾಯ ಚ|

13014151c ಪಿನಾಕಪಾಣಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಖಿಡ್ಗಶೂಲಧರಾಯ ಚ||

ಪಿಂಗಲ ಮತ್ತು ಅರುಣವರ್ಣದ ವಜ್ರಹಸ್ತ ಪಿನಾಕಪಾಣೀ, ನಿತ್ಯ ಖಿಡ್ಗಶೂಲಧರ - ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

13014152a ನಮಸ್ತೇ ಕೃಷ್ಣವಾಸಾಯ ಕೃಷ್ಣಕುಂಚಿತಮೂರ್ಧಚೇ|

13014152c ಕೃಷ್ಣಾಜಿನೋತ್ತರೀಯಾಯ ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮಿರತಾಯ ಚ||

ಕಪ್ಪು ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಕಪ್ಪು ಗುಂಗುರು ಕೂದಲುಳ್ಳ,
ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವನ್ನೇ ಉತ್ತರೀಯವನ್ನಾಗಿ ಹೊದಿರುವ, ಕೃಷ್ಣಾಷ್ಟಮೀ

ವ್ರತರತನಾಗಿರುವ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

13014153a ಶುಕ್ಲವರ್ಣಾಯ ಶುಕ್ಲಾಯ ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಾಯ ಚ|

13014153c ಶುಕ್ಲಭಸ್ಮಾವಲಿಪ್ತಾಯ ಶುಕ್ಲಕರ್ಮರತಾಯ ಚ||

ಶುಕ್ಲವರ್ಣನೇ, ಶುಕ್ಲನೇ, ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರನೇ, ಶುಕ್ಲಭಸ್ಮವನ್ನು
ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನೇ, ಶುದ್ಧಕರ್ಮರತನೇ ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

²⁴13014154a ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸರ್ವದೇವಾನಾಂ ರುದ್ರಾಣಾಂ ನೀಲಲೋಹಿತಃ|

²⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಸ್ತೋತ್ರಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ನಮೋಽಸ್ತು
ರಕ್ತವರ್ಣಾಯ ರಕ್ತಾಂಬರಧರಾಯ ಚ| ರಕ್ತಧ್ವಜಪತಾಕಾಯ
ರಕ್ತಸ್ರಗನುಲೇಪಿನೇ|| ನಮೋಽಸ್ತು ಪೀತವರ್ಣಾಯ ಪೀತಾಂಬರಧರಾಯ ಚ|
ನಮೋಽಸ್ತುಚ್ಚಿತ್ರಚ್ಚತ್ರಾಯ ಕಿರೀಟವರಧಾರಿನೇ||
ಅರ್ಧಹಾರಾರ್ಧಕೇಯೂರ ಅರ್ಧಕುಂಡಲಕರ್ಣಿನೇ| ನಮಃ ಪವನವೇಗಾಯ
ನಮೋ ದೇವಾಯ ವೈ ನಮಃ|| ಸುರೇಂದ್ರಾಯ ಮುನೀಂದ್ರಾಯ
ಮಹೇಂದ್ರಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ| ನಮಃ ಪದ್ಮಾರ್ಧಮಾಲಾಯ
ಉತ್ಪಲೈರ್ಮಿಶ್ರಿತಾಯ ಚ|| ಅರ್ಧಚಂದನ ಲಿಪ್ತಾಯ ಅರ್ಧಸ್ರಗನುಲೇಪಿನೇ|
ನಮ ಆದಿತ್ಯವಕ್ತ್ರಾಯ ಆದಿತ್ಯನಯನಾಯ ಚ| ನಮ ಆದಿತ್ಯವರ್ಣಾಯ
ಆದಿತ್ಯಪ್ರತಿಮಾಯ ಚ|| ನಮಃ ಸೋಮಾಯ ಸೌಮ್ಯಾಯ ಸೌಮ್ಯವಕ್ತ್ರಧರಾಯ
ಚ| ಸೌಮ್ಯರೂಪಾಯ ಮುಖ್ಯಾಯ ಸೌಮ್ಯದಂಷ್ಟ್ರವಿಭೂಷಣೇ|| ನಮಃ
ಶ್ಯಾಮಾಯ ಗೌರಾಯ ಅರ್ಧಪೀತಾರ್ಧಪಾಂಡವೇ| ನಾರೀನರಶರೀರಾಯ
ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ|| ನಮೋ ವೃಷಭವಾಹಾಯ
ಗಜೇಂದ್ರಗಮನಾಯ ಚ| ದುರ್ಗಮಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಮಗಮ್ಯಗಮನಾಯ ಚ||
ನಮೋಽಸ್ತು ಗಣಗೀತಾಯ ಗಣವೃಂದರತಾಯ ಚ|
ಗಣಾನುಯಾತಮಾರ್ಗಾಯ ಗಣನಿತ್ಯವ್ರತಾಯ ಚ|| ನಮಃ

ಶ್ವೇತಾಭ್ರವರ್ಣಾಯ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗಪ್ರಭಾಯ ಚ| ಅನುದ್ವಿಷ್ಟಾಭಿಧಾನಾಯ
 ಸ್ವರೂಪಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ|| ನಮೋ ರಕ್ತಾಗ್ರವಾಸಾಯ ರಕ್ತಸೂತ್ರಧರಾಯ
 ಚ| ರಕ್ತಮಾಲಾವಿಚಿತ್ರಾಯ ರಕ್ತಾಂಬರಧರಾಯ ಚ||
 ಮಣಿಭೂಷಿತಮೂರ್ಧಾಯ ನಮಶ್ಚಂದ್ರಾರ್ಧಭೂಷಿಣೇ|
 ವಿಚಿತ್ರಮಣಿಮೂರ್ಧಾಯ ಕುಸುಮಾಷ್ಟ್ಯಧರಾಯ ಚ||
 ನಮೋಽಗ್ನಿಮುಖಿನೇತ್ರಾಯ ಸಹಸ್ರಶಶಿಲೋಚನೇ| ಅಗ್ನಿರೂಪಾಯ
 ಕಾಂತಾಯ ನಮೋಽಸ್ತು ಗಹನಾಯ ಚ|| ಖಚರಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ
 ಗೋಚರಾಭಿರತಾಯ ಚ| ಭೂಚರಾಯ ಭುವನಾಯಾನಂತಾಯ ಶಿವಾಯ ಚ||
 ನಮೋ ದಿಗ್ವಾಸಸೇ ನಿತ್ಯಮಧಿವಾಸಸುವಾಸಸೇ| ನಮೋಜಗನ್ನಿವಾಸಾಯ
 ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಸುಖಾಯ ಚ|| ನಿತ್ಯಮುದ್ಭದ್ಧಮುಕುಟೇ ಮಹಾಕೇಯೂರಧಾರಿಣೇ|
 ಸರ್ಪಕಂಠೋಪಹಾರಾಯ ವಿಚಿತ್ರಾಭರಣಾಯ ಚ|| ನಮಸ್ತ್ರಿನೇತ್ರನೇತ್ರಾಯ
 ಸಹಸ್ರಶತಲೋಚನೇ| ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸಾಯ ನಪುಂಸಾಯ ನಮಃ ಸಾಂಖ್ಯಾಯ
 ಯೋಗಿನೇ|| ಶಂಯೋರಭಿಸ್ತವಂತಾಯ ಅಥರ್ವಾಯ ನಮೋ ನಮಃ| ನಮಃ
 ಸರ್ವಾರ್ತಿನಾಶಾಯ ನಮಃ ಶೋಕಹರಾಯ ಚ|| ನಮೋ ಮೇಘನಿನಾದಾಯ
 ಬಹುಮಾಯಾಧರಾಯ ಚ| ಬೀಜಕ್ಷೇತ್ರಾಭಿಪಾಲಾಯ ಸ್ತುಷ್ಟಾರಾಯ ನಮೋ
 ನಮಃ|| ನಮಃ ಸುರಾಸುರೇಶಾಯ ವಿಶ್ವೇಶಾಯ ನಮೋ ನಮಃ| ನಮಃ
 ಪವನವೇಗಾಯ ನಮಃ ಪವನರೂಪಿಣೇ|| ನಮಃ ಕಾಂಚನಮಾಲಾಯ
 ಗಿರಿಮಾಲಾಯ ವೈ ನಮಃ| ನಮಃ ಸುರಾರಿಮಾಲಾಯ ಚಂಡವೇಗಾಯ ವೈ
 ನಮಃ|| ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋಪಹರ್ತಾಯ ಮಹಿಷಘ್ನಾಯ ವೈ ನಮಃ| ನಮಃ
 ಸ್ತ್ರೀರೂಪಧಾರಾಯ ಯಜ್ಞವಿದ್ವಂಸನಾಯ ಚ|| ನಮಸ್ತ್ರೀಪುರಹರ್ತಾಯ
 ಯಜ್ಞವಿದ್ವಂಸನಾಯ ಚ| ನಮಃ ಕಾಮಾಂಗನಾಶಾಯ ಕಾಲದಂಡಧರಾಯ
 ಚ|| ನಮಃ ಸ್ಯಂದವಿಶಾಖಾಯ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಾಯ ವೈ ನಮಃ| ನಮೋ
 ಭವಾಯ ಶರ್ವಾಯ ವಿಶ್ವರೂಪಾಯ ವೈ ನಮಃ|| ಈಶಾನಾಯ ಭವಘ್ನಾಯ
 ನಮೋಽಸ್ತುಂಧಕಘಾತಿನೇ| ನಮೋ ವಿಶ್ವಾಯ ಮಾಯಾಯ

13014154c ಆತ್ಮಾ ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸಾಂಖ್ಯೇ ಪುರುಷ ಉಚ್ಯತೇ||

ನೀನು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ರುದ್ರರ ಬ್ರಹ್ಮ. ನೀಲಲೋಹಿತನಾದ ನೀನು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಆತ್ಮ. ಸಾಂಖ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪುರುಷನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13014155a ಋಷಭಸ್ತ್ವಂ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಯೋಗಿನಾಂ ನಿಷ್ಕಲಃ ಶಿವಃ|

13014155c ಆಶ್ರಮಾಣಾಂ ಗೃಹಸ್ಥಸ್ತ್ವ ಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

13014155e ಕುಬೇರಃ ಸರ್ವಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಕ್ರತೂನಾಂ ವಿಷ್ಣುರುಚ್ಯತೇ||

ಋಷಭನು ನೀನು, ಪವಿತ್ರ ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕಲನಾದ ಶಿವನು ನೀನು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳ ಈಶ್ವರರ ಮಹೇಶ್ವರನು ನೀನು. ಸರ್ವಯಕ್ಷರಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನು ನೀನು.

13014156a ಪರ್ವತಾನಾಂ ಮಹಾಮೇರುರ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

13014156c ವಸಿಷ್ಠಸ್ತ್ವ ಮೃಷೀಣಾಂ ಚ ಗ್ರಹಾಣಾಂ ಸೂರ್ಯ ಉಚ್ಯತೇ||

ಕ್ರತುಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ವಿಷ್ಣುವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಮೇರುವೂ ಮತ್ತು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮನೂ ನೀನೇ. ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ವಸಿಷ್ಠನೆಂದೂ ಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಡುವೆ.

13014157a ಆರಣ್ಯಾನಾಂ ಪಶೂನಾಂ ಚ ಸಿಂಹಸ್ತ್ವಂ ಪರಮೇಶ್ವರಃ|

13014157c ಗ್ರಾಮ್ಯಾಣಾಂ ಗೋವೃಷಶ್ಚಾಸಿ ಭಗವಾಽಲ್ಲೋಕಪೂಜಿತಃ||

ಚಿಂತ್ಯಾಚಿಂತ್ಯಾಯ ವೈ ನಮಃ| ತ್ವಂ ನೋ ಗತಿಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಶ್ಚ ತ್ವಮೇವ ಹೃದಯಂ ತಥಾ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪರಮೇಶ್ವರ ! ಅರಣ್ಯದ ಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಂಹವು ನೀನು. ಭಗವನ್ !
ಗ್ರಾಮ್ಯಪಶುಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ಲೋಕಪೂಜಿತನಾದ ವೃಷಭನಾಗಿರುವೆ.

13014158a ಆದಿತ್ಯಾನಾಂ ಭವಾನ್ವಿಷ್ಟುರ್ವಸೂನಾಂ ಚೈವ ಪಾವಕಃ|

13014158c ಪಕ್ಷಿಣಾಂ ವೈನತೇಯಶ್ಚ ಅನಂತೋ ಭುಜಗೇಷು ಚ||

ಆದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ವಿಷ್ಟುವೂ, ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವಕನೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ
ವೈನತೇಯನೂ, ಸರ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತನೂ ಆಗಿರುವೆ.

13014159a ಸಾಮವೇದಶ್ಚ ವೇದಾನಾಂ ಯಜುಷಾಂ ಶತರುದ್ರಿಯಮ್|

13014159c ಸನತ್ಕುಮಾರೋ ಯೋಗೀನಾಂ ಸಾಂಖ್ಯಾನಾಂ ಕಪಿಲೋ ಹ್ಯಸಿ||

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮವೇದವೂ, ಯಜಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಶತರುದ್ರಿಯವೂ,
ಯೋಗಿಗಳಲ್ಲಿ ಸನತ್ಕುಮಾರನೂ, ಸಾಂಖ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಪಿಲನೂ ಆಗಿರುವೆ.

13014160a ಶಕ್ರೋಽಸಿ ಮರುತಾಂ ದೇವ ಪಿತೃಣಾಂ ಧರ್ಮರಾಡಸಿ|

13014160c ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಶ್ಚ ಲೋಕಾನಾಂ ಗತೀನಾಂ ಮೋಕ್ಷ ಉಚ್ಯತೇ||

ದೇವ ! ಮರುತ್ತರಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನೂ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಾಜನೂ
ಆಗಿರುವೆ. ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವೆಂದೂ, ಗತಿಗಳಲ್ಲಿ
ಮೋಕ್ಷವೆಂದೂ ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವೆ.

13014161a ಕ್ಷೀರೋದಃ ಸಾಗರಾಣಾಂ ಚ ಶೈಲಾನಾಂ ಹಿಮವಾನ್ಗಿರಿಃ|

13014161c ವರ್ಣಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚಾಸಿ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ದೀಕ್ಷಿತೋ ದ್ವಿಜಃ|

13014161e ಆದಿಸ್ತ್ವಮಸಿ ಲೋಕಾನಾಂ ಸಂಹರ್ತಾ ಕಾಲ ಏವ ಚ||

ಸಾಗರಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರಸಾಗರನೂ, ಶೈಲಗಳಲ್ಲಿ ಹಿಮವಾನ್ ಗಿರಿಯೂ,
ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ, ವಿಪ್ರರಲ್ಲಿ ದೀಕ್ಷಿತ ದ್ವಿಜನೂ, ಮತ್ತು

ಲೋಕಗಳ ಆದಿ, ಸಂಹರ್ತ ಮತ್ತು ಕಾಲನೂ ನೀನೇ ಅಗಿರುವೆ.

13014162a ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಲೋಕೇಷು ಸತ್ತ್ವಂ ತೇಜೋಧಿಕಂ ಸ್ಮೃತಮ್|

13014162c ತತ್ಸರ್ವಂ ಭಗವಾನೇವ ಇತಿ ಮೇ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಮತಿಃ||

ಭಗವಾನ್! ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಧಿಕ ಸತ್ತ್ವ
ತೇಜಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದಿದ್ದರೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಎಂದು
ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

13014163a ನಮಸ್ತೇ ಭಗವನ್ನೇವ ನಮಸ್ತೇ ಭಕ್ತವತ್ಸಲ|

13014163c ಯೋಗೇಶ್ವರ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ನಮಸ್ತೇ ವಿಶ್ವಸಂಭವ||

ಭಗವಾನ್! ದೇವ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಭಕ್ತವತ್ಸಲ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!
ಯೋಗೇಶ್ವರ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ವಿಶ್ವಸಂಭವ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

13014164a ಪ್ರಸೀದ ಮಮ ಭಕ್ತಸ್ಯ ದೀನಸ್ಯ ಕೃಪಣಸ್ಯ ಚ|

13014164c ಅನ್ಯೈಶ್ವರ್ಯೇಣ ಯುಕ್ತಸ್ಯ ಗತಿರ್ಭವ ಸನಾತನ||

ದೀನನೂ ಕೃಪಣನೂ ಆದ ಈ ಭಕ್ತನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆದೋರು! ಅನ್ಯ
ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವ ಸನಾತನ! ನೀನೇ ನನ್ನ
ಗತಿಯಾಗು!

13014165a ಯಂ ಚಾಪರಾಧಂ ಕೃತವಾನಜ್ಞಾನಾತ್ಪರಮೇಶ್ವರ|

13014165c ಮದ್ಭಕ್ತ ಇತಿ ದೇವೇಶ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪರಮೇಶ್ವರ! ದೇವೇಶ! ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು
ನನ್ನ ಭಕ್ತ ಎಂದು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.

13014166a ಮೋಹಿತಶ್ಚಾಸ್ತ್ರೀ ದೇವೇಶ ತುಭ್ಯಂ ರೂಪವಿಪರ್ಯಯಾತ್|

13014166c ತೇನ ನಾರ್ಘ್ಯಂ ಮಯಾ ದತ್ತಂ ಪಾದ್ಯಂ ಚಾಪಿ ಸುರೇಶ್ವರ||

ದೇವೇಶ ! ಸುರೇಶ್ವರ ! ನಿನ್ನ ರೂಪ-ವಿಪರ್ಯಯಗಳಿಂದ
ಮೋಹಿತನಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅರ್ಘ್ಯ-ಪಾದ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಲಿಲ್ಲ!”

13014167a ಏವಂ ಸ್ತುತ್ವಾಹಮೀಶಾನಂ ಪಾದ್ಯಮರ್ಘ್ಯಂ ಚ ಭಕ್ತಿತಃ|

13014167c ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟೋ ಭೂತ್ವಾ ಸರ್ವಂ ತಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯಮ್||

ಹೀಗೆ ಆ ಈಶಾನನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ನಾನು ಭಕ್ತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ
ಪಾದ್ಯ-ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು, ಕೈಮುಗಿದು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ
ನಿವೇದಿಸಿದೆನು.

13014168a ತತಃ ಶೀತಾಂಬುಸಂಯುಕ್ತಾ ದಿವ್ಯಗಂಧಸಮನ್ವಿತಾ|

13014168c ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಃ ಶುಭಾ ತಾತ ಪಪಾತ ಮಮ ಮೂರ್ಧನಿ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಆಗ ಶೀತಲ ನೀರಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ, ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ
ಸಮನ್ವಿತವಾದ ಶುಭ ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟಿಯು ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ
ಸುರಿಯಿತು.

13014169a ದುಂದುಭಿಶ್ಚ ತತೋ ದಿವ್ಯಸ್ತಾಡಿತೋ ದೇವಕಿಂಕರೈಃ|

13014169c ವವೌ ಚ ಮಾರುತಃ ಪುಣ್ಯಃ ಶುಚಿಗಂಧಃ ಸುಖಾವಹಃ||

ಆಗ ದೇವಕಿಂಕರರು ದಿವ್ಯ ದುಂದುಭಿಗಳನ್ನು ಮೊಳಗಿಸಿದರು.
ಸುಖವನ್ನೀಯುವ ಪುಣ್ಯ ಶುಚಿಗಂಧ ಮಾರುತವೂ ಬೀಸತೊಡಗಿತು.

13014170a ತತಃ ಪ್ರೀತೋ ಮಹಾದೇವಃ ಸಪತ್ನೀಕೋ ವೃಷಧ್ವಜಃ|

13014170c ಅಬ್ರವೀತ್ತಿದಶಾಂಸ್ತತ್ರ ಹರ್ಷಯನ್ನಿವ ಮಾಂ ತದಾ||

ಆಗ ಪ್ರೀತನಾದ ಸಪತ್ನೀಕನಾದ ಮಹಾದೇವ ವೃಷಧ್ವಜನು ನನಗೆ ಹರ್ಷವನ್ನೀಯುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ತ್ರಿದಶರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13014171a ಪಶ್ಯಧ್ವಂ ತ್ರಿದಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಉಪಮನ್ಯೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13014171c ಮಯಿ ಭಕ್ತಿಂ ಪರಾಂ ದಿವ್ಯಾಮೇಕಭಾವಾದವಸ್ಥಿತಾಮ್||

“ಸರ್ವ ತ್ರಿದಶರೇ! ನನ್ನಮೇಲಿನ ದಿವ್ಯ ಅಪ್ರತಿಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಏಕಭಾವದಿಂದ ನಿಂತಿರುವ ಮಹಾತ್ಮ ಉಪಮನ್ಯುವನ್ನು ನೋಡಿರಿ!”

13014172a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಕೃಷ್ಣ ಸುರಾಸ್ತೇ ಶೂಲಪಾಣಿನಾ|

13014172c ಊಚುಃ ಪ್ರಾಂಜಲಯಃ ಸರ್ವೇ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ವೃಷಧ್ವಜಮ್||

ಕೃಷ್ಣ! ಶೂಲಪಾಣಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಸರ್ವ ಸುರರೂ ವೃಷಧ್ವಜನನ್ನು ಕೈಮುಗಿದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದರು:

13014173a ಭಗವನ್ನೇವದೇವೇಶ ಲೋಕನಾಥ ಜಗತ್ಪತೇ|

13014173c ಲಭತಾಂ ಸರ್ವಕಾಮೇಭ್ಯಃ ಫಲಂ ತ್ವತ್ತೋ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ||

“ಭಗವನ್! ದೇವದೇವೇಶ! ಲೋಕನಾಥ! ಜಗತ್ಪತೇ! ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು ತನ್ನ ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ!”

13014174a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತತಃ ಶರ್ವಃ ಸುರೈರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ದಿಭಿಸ್ತಥಾ|

13014174c ಆಹ ಮಾಂ ಭಗವಾನೀಶಃ ಪ್ರಹಸನ್ನಿವ ಶಂಕರಃ||

ಸುರ-ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶರ್ವ ಈಶ ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13014175a ವತ್ಸೋಪಮನ್ಯೋ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಪಶ್ಯ ಮಾಂ ಮುನಿಪುಂಗವ|

13014175c ದೃಢಭಕ್ತೋಽಸಿ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಮಯಾ ಜಿಜ್ಞಾಸಿತೋ ಹ್ಯಸಿ||

“ವತ್ಸ! ಉಪಮನ್ಯು! ಮುನಿಪುಂಗವ! ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು! ನನ್ನಿಂದ ಪರೀಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ನೀನು ನನ್ನ
ದೃಢಭಕ್ತನಾಗಿರುವೆ!

13014176a ಅನಯಾ ಚೈವ ಭಕ್ತ್ಯಾ ತೇ ಅತ್ಯರ್ಥಂ ಪ್ರೀತಿಮಾನಹಮ್|

13014176c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾನ್ದದಾಮ್ಯದ್ಯ ಕಾಮಾಂಸ್ತವ ಯಥೇಚ್ಛಿತಾನ್||

ನಿನ್ನ ಈ ಅನನ್ಯ ಅತ್ಯರ್ಥ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಯಸಿದ ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಇಂದು ನಾನು
ನೀಡುತ್ತೇನೆ.”

13014177a ಏವಮುಕ್ತಸ್ಯ ಚೈವಾಥ ಮಹಾದೇವೇನ ಮೇ ವಿಭೋ|

13014177c ಹರ್ಷಾದಶ್ರೂಣ್ಯವರ್ತಂತ ಲೋಮಹರ್ಷಶ್ಚ ಜಾಯತೇ||

ವಿಭೋ! ಮಹಾದೇವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಹರ್ಷದಿಂದ ನನ್ನ
ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ನೀರು ತುಂಬಿತು. ರೋಮಾಂಚನವಾಯಿತು.

13014178a ಅಬ್ರುವಂ ಚ ತದಾ ದೇವಂ ಹರ್ಷಗದ್ಗದಯಾ ಗಿರಾ|

13014178c ಜಾನುಭ್ಯಾಮವನಿಂ ಗತ್ವಾ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆಗ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಂಡಿಯೂರಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾ
ಹರ್ಷಗದ್ಗದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು:

13014179a ಅದ್ಯ ಜಾತೋ ಹ್ಯಹಂ ದೇವ ಅದ್ಯ ಮೇ ಸಫಲಂ ತಪಃ|

13014179c ಯನ್ಮೈ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮಹಾದೇವಃ ಪ್ರಸನ್ನಸ್ತಿಷ್ಠತೇಽಗ್ರತಃ||

“ದೇವ! ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಮಹಾದೇವನೇ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನನ್ನ ಮುಂದೆ
ನಿಂತಿರುವನೆಂದರೆ ಇಂದೇ ನನ್ನ ಜನ್ಮವಾಯಿತು! ಇಂದು ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು
ಫಲಿಸಿತು!

13014180a ಯಂ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಚಾರಾಧ್ಯ ದೇವಾ ಹ್ಯಮಿತವಿಕ್ರಮಮ್|

13014180c ತಮಹಂ ದೃಷ್ಟವಾನ್ದೇವಂ ಕೋಽನ್ಯೋ ಧನ್ಯತರೋ ಮಯಾ||

ದೇವ! ಆರಾಧ್ಯದೇವ ಅಮಿತವಿಕ್ರಮನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು
ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆಂದರೆ ನನಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಧನ್ಯನು ಬೇರೆ
ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?

13014181a ಏವಂ ಧ್ಯಾಯಂತಿ ವಿದ್ವಾಂಸಃ ಪರಂ ತತ್ತ್ವಂ ಸನಾತನಮ್|

13014181c ಷಡ್ವಿಂಶಕಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಯತ್ಪರಾತ್ಪರಮಕ್ಷರಮ್||

ಪರಾತ್ಪರನೂ, ಅಕ್ಷರನೂ, ಷಡ್ವಿಂಶಕನೆಂದು ಖ್ಯಾತನೂ, ಸನಾತನನೂ
ಆದ ಈ ಪರಮ ತತ್ತ್ವವನ್ನೇ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

13014182a ಸ ಏಷ ಭಗವಾನ್ದೇವಃ ಸರ್ವತತ್ತ್ವಾದಿರವ್ಯಯಃ|

13014182c ಸರ್ವತತ್ತ್ವವಿಧಾನಜ್ಞಃ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೇಶ್ವರಃ||

ಅವನೇ ಭಗವಾನ್ ದೇವ! ಸರ್ವತತ್ತ್ವ. ಆದಿ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಯ.
ಸರ್ವತತ್ತ್ವವಿಧಾನಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು! ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷ ಮತ್ತು
ಈಶ್ವರ!

13014183a ಯೋಽಸೃಜದ್ಧಕ್ಷಿಣಾದಂಗಾದ್ಯ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಲೋಕಸಂಭವಮ್|

13014183c ವಾಮಪಾರ್ಶ್ವಾತ್ತಥಾ ವಿಷ್ಣುಂ ಲೋಕರಕ್ಷಾರ್ಥಮೀಶ್ವರಃ|

13014183e ಯುಗಾಂತೇ ಚೈವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ರುದ್ರಮಂಗಾತ್ಸೃಜತ್ಪ್ರಭುಃ||

ತನ್ನ ಶರೀರದ ಬಲಭಾಗದಿಂದ ಲೋಕಸಂಭವ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೂ
 ಎಡಭಾಗದಿಂದ ಲೋಕರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೂ ಸೃಜಿಸಿದ ಈಶ್ವರ !
 ಪ್ರಭುವೇ ! ಯುಗಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಅಂಗದಿಂದಲೇ ನೀನು ರುದ್ರನನ್ನು
 ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೀಯೆ !

13014184a ಸ ರುದ್ರಃ ಸಂಹರನ್ ಕೃತ್ಸಂ ಜಗತ್ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಮ್ |

13014184c ಕಾಲೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸಂವರ್ತಕ ಇವಾನಲಃ ||

ಆ ರುದ್ರನೇ ಸಂವರ್ತಕ ಎನ್ನುವ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ
 ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮ ಸಮೇತವಾದ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
 ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13014185a ಏಷ ದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ಜಗತ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಚರಾಚರಮ್ |

13014185c ಕಲ್ಪಾಂತೇ ಚೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸ್ಮೃತಿಮಾಕ್ಷಿಪ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ ||

ಇದೇ ದೇವ ಮಹಾದೇವನು ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ
 ಕಲ್ಪಾಂತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೆನಪನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ.

13014186a ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಭೂತಭವೋದ್ಭವಃ |

13014186c ಆಸ್ತೇ ಸರ್ವಗತೋ ನಿತ್ಯಮದೃಶ್ಯಃ ಸರ್ವದೈವತೈಃ ||

ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿ ಹರಿಯುವ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವ,
 ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹುಟ್ಟು-ವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನಾದ ನೀನು
 ಸರ್ವಗತನಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸರ್ವದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿರುವೆ !

13014187a ಯದಿ ದೇಯೋ ವರೋ ಮಹ್ಯಂ ಯದಿ ತುಷ್ಟಶ್ಚ ಮೇ ಪ್ರಭುಃ |

13014187c ಭಕ್ತಿರ್ಭವತು ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ಶಾಶ್ವತೀ ತ್ವಯಿ ಶಂಕರ ||

ಪ್ರಭು ! ಶಂಕರ ! ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ನನಗೆ
ವರವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಿತ್ಯವೂ ಶಾಶ್ವತ
ಭಕ್ತಿಯು ಇರಲಿ !

13014188a ಅತೀತಾನಾಗತಂ ಚೈವ ವರ್ತಮಾನಂ ಚ ಯದ್ವಿಭೋ|

13014188c ಜಾನೀಯಾಮಿತಿ ಮೇ ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ವ ತ್ಪ್ರಸಾದಾತ್ಸುರೋತ್ತಮ||

ವಿಭೋ ! ಸುರೋತ್ತಮ ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಆಗಿಹೋಗಿರುವ,
ಮುಂದೆ ಆಗಲಿರುವ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನಗಳನ್ನು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ
ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13014189a ಕ್ಷೀರೋದನಂ ಚ ಭುಂಜೀಯಾಮಕ್ಷಯಂ ಸಹ ಬಾಂಧವೈಃ|

13014189c ಆಶ್ರಮೇ ಚ ಸದಾ ಮಹ್ಯಂ ಸಾಂನಿಧ್ಯಂ ಪರಮಸ್ತು ತೇ||

ಬಾಂಧವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಅಕ್ಷಯವಾದ ಕ್ಷೀರಾನ್ನವನ್ನು
ಭುಂಜಿಸುವಂತಾಗಲಿ ! ನನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸದಾ ನಿನ್ನ ಪರಮ
ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವು ದೊರೆಯುವಂತಾಗಲಿ !”

13014190a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಮಾಂ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾಃಲೋಕಪೂಜಿತಃ|

13014190c ಮಹೇಶ್ವರೋ ಮಹಾತೇಜಾಶ್ಚ ರಾಚರಗುರುಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ನನಗೆ ಭಗವಾನ್ ಲೋಕಪೂಜಿತ ಪ್ರಭು
ಚರಾಚರಗುರು ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು:

13014191a ಅಜರಶ್ಚಾಮರಶ್ಚೈವ ಭವ ದುಃಖವಿವರ್ಜಿತಃ|

13014191c ಶೀಲವಾನ್ಗುಣಸಂಪನ್ನಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ||

“ಅಜರಾಮರನಾಗಿ ನೀನು ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು

ಶೀಲವಂತನೂ, ಗುಣಸಂಪನ್ನನೂ, ಸರ್ವಜ್ಞನೂ, ಸುಂದರನೂ
ಆಗುವೆ!

13014192a ಅಕ್ಷಯಂ ಯೌವನಂ ತೇಽಸ್ತು ತೇಜಶ್ಚೈವಾನಲೋಪಮಮ್|

13014192c ಕ್ಷೀರೋದಃ ಸಾಗರಶ್ಚೈವ ಯತ್ರ ಯತ್ರೇಚ್ಛಸೇ ಮುನೇ||

ನಿನ್ನ ಯೌವನವು ಅಕ್ಷಯವಾಗಲಿ. ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು ಅಗ್ನಿಯ
ತೇಜಸ್ಸಿನಂತಾಗಲಿ. ಮುನೇ! ನೀನು ಬಯಸಿದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಕ್ಷೀರಸಾಗರವೇ
ನಿನಗೆ ದೊರಕಲಿ!

13014193a ತತ್ರ ತೇ ಭವಿತಾ ಕಾಮಂ ಸಾಂನಿಧ್ಯಂ ಪಯಸೋ ನಿಧೇಃ|

13014193c ಕ್ಷೀರೋದನಂ ಚ ಭುಂಕ್ಸ್ವ ತ್ವಮಮೃತೇನ ಸಮನ್ವಿತಮ್||

13014194a ಬಂಧುಭಿಃ ಸಹಿತಃ ಕಲ್ಪಂ ತತೋ ಮಾಮುಪಯಾಸ್ಯಸಿ|

13014194c ಸಾನ್ನಿಧ್ಯಮಾಶ್ರಮೇ ನಿತ್ಯಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ||

ಕ್ಷೀರಸಾಗರದ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯಂತೆ ಅಮೃತಸಮಾನ
ಕ್ಷೀರಾನ್ನವನ್ನು ನಿನ್ನ ಬಂಧುಗಳೊಡನೆ ಭುಂಜಿಸು! ಕಲ್ಪವು ಮುಗಿಯಲು
ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರುತ್ತೀಯೆ. ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನಿನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ
ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

13014195a ತಿಷ್ಠ ವತ್ಸ ಯಥಾಕಾಮಂ ನೋತ್ಕಂಠಾಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

13014195c ಸ್ಮೃತಃ ಸ್ಮೃತಶ್ಚ ತೇ ವಿಪ್ರ ಸದಾ ದಾಸ್ಯಾಮಿ ದರ್ಶನಮ್||

ವತ್ಸ! ಎದ್ದೇಳು! ಬಯಸಿದಂತೆ ಇರು. ಉದ್ವೇಗಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ವಿಪ್ರ!
ಸದಾ ನೀನು ಸ್ಮರಿಸಿದಾಗಲೆಲ್ಲಾ ನಿನಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನೀಯುತ್ತೇನೆ!"

13014196a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಭಗವಾನ್ಸೂರ್ಯಕೋಟಿಸಮಪ್ರಭಃ|

13014196c ಮಮೇಶಾನೋ ವರಂ ದತ್ತ್ವಾ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೋಟಿಸೂರ್ಯಗಳ ಸಮನಾದ ಪ್ರಭೆಯಿದ್ದ ಆ ಈಶಾನ ಭಗವಂತನು ನನಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13014197a ಏವಂ ದೃಷ್ಟೋ ಮಯಾ ಕೃಷ್ಣ ದೇವದೇವಃ ಸಮಾಧಿನಾ|

13014197c ತದವಾಪ್ತಂ ಚ ಮೇ ಸರ್ವಂ ಯದುಕ್ತಂ ತೇನ ಧೀಮತಾ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಆ ದೇವದೇವನನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಆ ಧೀಮಂತನು ನಿನಗೆ ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ದಯಪಾಲಿಸಿದನು.

13014198a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಚೈವ ತೇ ಕೃಷ್ಣ ಪಶ್ಯ ಸಿದ್ಧಾನ್ತ್ಯ ವಸ್ಥಿತಾನ್|

13014198c ಋಷೀನ್ವಿದ್ಯಾಧರಾನ್ಯಕ್ಷಾನ್ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ||

ಕೃಷ್ಣ ! ವ್ಯವಸ್ಥಿತರಾಗಿರುವ ಸಿದ್ಧರನ್ನೂ, ಋಷಿಗಳನ್ನೂ, ವಿದ್ಯಾಧರರನ್ನೂ, ಯಕ್ಷರನ್ನೂ, ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡು !

13014199a ಪಶ್ಯ ವೃಕ್ಷಾನ್ಮನೋರಮ್ಯಾನ್ಸದಾ ಪುಷ್ಪಫಲಾನ್ವಿತಾನ್||

13014199c ಸರ್ವರ್ತುಕುಸುಮೈರ್ಯುಕ್ತಾನ್ಸುಗ್ಧಪತ್ರಾನ್ಶಾಖಿನಃ|

13014199e ಸರ್ವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ದಿವ್ಯಭಾವಸಮನ್ವಿತಮ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಸದಾ ಪುಷ್ಪ-ಫಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ, ಸುಂದರ ಶಾಖೆಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಎಳೆಯ ಎಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಮನೋರಮ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ನೋಡು. ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವವೂ ದಿವ್ಯಭಾವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
 ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಾ ಖ್ಯಾನೇ ಚತುರ್ದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಾ ಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ
 ಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫

ಉಪಮನ್ಯುವಿನಿಂದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೃಷ್ಣನು ಶಿವನ ಕುರಿತು
 ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದುದು (1-5). ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಶಿವನ ದರ್ಶನ (6-29).
 ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಶಿವಸ್ತುತಿ (30-45) ಶಿವನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತಿದುದು
 (46-51).

13015001 ಉಪಮನ್ಯುರುವಾಚ|

13015001a ಏತಾನ್ಸಹಸ್ರಶಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ಸಮನುಧ್ಯಾತವಾನ್ ಹರಃ|

13015001c ಕಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಸಾದಂ ಭಗವಾನ್ ಕುರ್ಯಾತ್ತವ ಮಾಧವ||

ಉಪಮನ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಮಾಧವ ! ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಹಸ್ರ
 ಮುನಿಗಳನ್ನೂ ಭಗವಾನ್ ಹರನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ
 ಅನುಗ್ರಹಿಸಿರುವನು. ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ಅವನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

13015002a ತ್ವಾದ್ಯಶೇನ ಹಿ ದೇವಾನಾಂ ಶ್ಲಾಘನೀಯಃ ಸಮಾಗಮಃ|

13015002c ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೇನಾನೃಶಂಸೇನ ಶ್ರದ್ಧಧಾನೇನ ಚಾಪ್ಯುತ|

13015002e ಜಪ್ಯಂ ಚ ತೇ ಪ್ರದಾಸ್ಯಾಮಿ ಯೇನ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ಶಂಕರಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೂ, ಕೋಮಲಸ್ವಭಾವದವನೂ, ಶ್ರದ್ಧಧಾನನೂ ಆಗಿರುವ

ನಿನ್ನೊಡನೆಯ ಸಮಾಗಮವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಶ್ಲಾಘನೀಯವೇ ಸರಿ !
ನಿನಗೆ ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಇದನ್ನು ಜಪಿಸಿ ನೀನು
ಶಂಕರನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ !”

13015003 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

13015003a ಅಬ್ರುವಂ ತಮಹಂ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾನ್ಮಹಾಮುನೇ|

13015003c ದ್ರಕ್ಷ್ಯೇ ದಿತಿಜಸಂಘಾನಾಂ ಮರ್ದನಂ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಮ್||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ನಾನು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು:
“ಮಹಾಮುನೇ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದಲೇ ನಾನು ಆ
ದಿತಿಜಸಂಘಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸಿದ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರನನ್ನು ನೋಡಬಲ್ಲೆ.”

13015004a ದಿನೇಽಷ್ಟಮೇ ಚ ವಿಪ್ರೇಣ ದೀಕ್ಷಿತೋಽಹಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

13015004c ದಂಡೇ ಮುಂಡೇ ಕುಶೀ ಚೀರೀ ಘೃತಾಕ್ತೋ ಮೇಖಲೀ ತಥಾ||

ಎಂಟನೇ ದಿನದಂದು ನಾನು ವಿಪ್ರನಿಂದ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮುಂಡನ
ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದು, ಶರೀರಕ್ಕೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು
ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು, ನಾರುಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟು, ಮೌಂಜಿಯನ್ನು
ಧಾರಣೆಮಾಡಿ ದೀಕ್ಷಿತನಾದೆನು.

13015005a ಮಾಸಮೇಕಂ ಫಲಾಹಾರೋ ದ್ವಿತೀಯಂ ಸಲಿಲಾಶನಃ|

13015005c ತೃತೀಯಂ ಚ ಚತುರ್ಥಂ ಚ ಪಂಚಮಂ ಚಾನಿಲಾಶನಃ||

ಮೊದಲನೆಯ ತಿಂಗಳು ಫಲಾಹಾರಿಯಾಗಿದ್ದೆ. ಎರಡನೆಯ ತಿಂಗಳು
ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದೆ. ಮೂರು, ನಾಲ್ಕು ಮತ್ತು ಐದನೆಯ
ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಗಾಳಿಯನ್ನೇ ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

13015006a ಏಕಪಾದೇನ ತಿಷ್ಠಂಶ್ಚ ಊರ್ಧ್ವಬಾಹುರತಂದ್ರಿತಃ|

13015006c ತೇಜಃ ಸೂರ್ಯಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಅಪಶ್ಯಂ ದಿವಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಒಂದೇ ಕಾಲಿನಮೇಲೆ ನಿಂತು ಬಾಹುಗಳನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿ
ಆಲಸಿಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿರಲು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ
ಸೂರ್ಯರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಕಂಡೆನು.

13015007a ತಸ್ಯ ಮಧ್ಯಗತಂ ಚಾಪಿ ತೇಜಸಃ ಪಾಂಡುನಂದನ|

13015007c ಇಂದ್ರಾಯುಧಪಿನದ್ಧಾಂಗಂ ವಿದ್ಯುನ್ಮಾಲಾಗವಾಕ್ಷಕಮ್||

13015007e ನೀಲಶೈಲಚಯಪ್ರಖ್ಯಂ ಬಲಾಕಾಭೂಷಿತಂ ಘನಮ್||

ಪಾಂಡುನಂದನ ! ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಸಮಸ್ತ ಅಂಗಗಳೂ
ಕಾಮನ ಬಿಲ್ಲಿನಿಂದ ಸುತ್ತುವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು. ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಮಾಲೆಯು
ಅದರ ಗವಾಕ್ಷಿಯಾಗಿತ್ತು. ಅದು ನೀಲಶೈಲದಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿತ್ತು.
ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಘನ ಆಕಾಶದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿತ್ತು.

13015008a ತಮಾಸ್ಥಿತಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ದೇವ್ಯಾ ಸಹ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

13015008c ತಪಸಾ ತೇಜಸಾ ಕಾಂತ್ಯಾ ದೀಪ್ತಯಾ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಸಹಿತ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು ನಿಂತಿದ್ದನು.
ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಅವನು ತಪಸ್ಸಿನ ತೇಜಸ್ಸು ಕಾಂತಿಗಳಿಂದ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದನು.

13015009a ರರಾಜ ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ದೇವ್ಯಾ ಸಹ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

13015009c ಸೋಮೇನ ಸಹಿತಃ ಸೂರ್ಯೋ ಯಥಾ ಮೇಘಸ್ಥಿತಸ್ತಥಾ||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವಿಯ ಸಹಿತ ಭಗವಾನ್ ಮಹೇಶ್ವರನು ಮೇಘವನ್ನೇರಿದ

ಸೂರ್ಯನು ಚಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾರಾಜಿಸಿದನು.

13015010a ಸಂಹೃಷ್ಟರೋಮಾ ಕೌಂತೇಯ ವಿಸ್ಮಯೋತ್ಪಲ್ಲಲೋಚನಃ|

13015010c ಅಪಶ್ಯಂ ದೇವಸಂಘಾನಾಂ ಗತಿಮಾರ್ತಿಹರಂ ಹರಮ್||

ಕೌಂತೇಯ ! ರೋಮಸಂಹೃಷ್ಟನಾಗಿ ವಿಸ್ಮಯದಿಂದ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು
ಅಗಲಿಸಿ ನಾನು ದೇವಸಂಘಗಳ ಗತಿ, ಆರ್ತಿಹರ ಹರನನ್ನು ಕಂಡೆನು.

13015011a ಕಿರೀಟಿನಂ ಗದಿನಂ ಶೂಲಪಾಣಿಂ

ವ್ಯಾಘ್ರಾಜಿನಂ ಜಟಿಲಂ ದಂಡಪಾಣಿಮ್|

13015011c ಪಿನಾಕಿನಂ ವಜ್ರಿಣಂ ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಂ

ಶುಭಾಂಗದಂ ವ್ಯಾಲಯಜ್ಞೋಪವೀತಮ್||

13015012a ದಿವ್ಯಾಂ ಮಾಲಾಮುರಸಾನೇಕವರ್ಣಾಂ

ಸಮುದ್ವಹಂತಂ ಗುಲ್ಫದೇಶಾವಲಂಬಾಮ್|

13015012c ಚಂದ್ರಂ ಯಥಾ ಪರಿವಿಷ್ಟಂ ಸಸಂಧ್ಯಂ

ವರ್ಷಾತ್ಯಯೇ ತದ್ವದಪಶ್ಯಮೇನಮ್||

ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಗದೆ-ಶೂಲಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ,
ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ಜಟಾಜೂಟಧರ, ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು
ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಸರ್ಪವನ್ನೇ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿದ್ದ, ಕಾಲುಗಳ
ವರೆಗೂ ಇಳಿಬಿದ್ದಿದ್ದ ಅನೇಕವರ್ಣಗಳ ದಿವ್ಯ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ,
ಮಳೆಗಾಲದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯೆಯಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ
ಚಂದ್ರನಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪಿನಾಕಿ, ವಜ್ರಿ, ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರ,
ಶುಭಾಂಗದನನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13015013a ಪ್ರಮಥಾನಾಂ ಗಣೈಶ್ಚೈವ ಸಮಂತಾತ್ಪರಿವಾರಿತಮ್|

13015013c ಶರದೀವ ಸುದುಷ್ಟೇಕ್ಷ್ಯಂ ಪರಿವಿಷ್ಟಂ ದಿವಾಕರಮ್||

ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಪ್ರಮಥ ಗಣಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿದ್ದ, ಶರದ್ಕಾಲದ ದಿವಾಕರನಂತೆ ನೋಡಲು ದುಃಸಾಧ್ಯನಾಗಿದ್ದ ಆ ಪರಿವಿಷ್ಟನನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13015014a ಏಕಾದಶ ತಥಾ ಚೈನಂ ರುದ್ರಾಣಾಂ ವೃಷವಾಹನಮ್|

13015014c ಅಸ್ತುವನ್ನಿಯತಾತ್ಮಾನಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಶುಭಕರ್ಮಿಣಮ್||

ಆ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರನ್ನೂ, ವೃಷಭವಾಹನನನ್ನೂ ಮತ್ತು ಶುಭಕರ್ಮಿಣಿಯನ್ನೂ ನಿಯತಾತ್ಮರು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13015015a ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವಃ ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಸ್ತಥಾಶ್ವಿನೌ|

13015015c ವಿಶ್ವಾಭಿಃ ಸ್ತುತಿಭಿರ್ದೇವಂ ವಿಶ್ವದೇವಂ ಸಮಸ್ತುವನ್||

ಆದಿತ್ಯರು, ವಸುಗಳು, ಸಾಧ್ಯರು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಅಶ್ವಿನರು, ಮತ್ತು ವಿಶ್ವವೇ ಆ ದೇವ ವಿಶ್ವದೇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13015016a ಶತಕ್ರತುಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ವಿಷ್ಣುಶ್ಚಾ ದಿತಿನಂದನೌ|

13015016c ಬ್ರಹ್ಮಾ ರಥಂತರಂ ಸಾಮ ಈರಯಂತಿ ಭವಾಂತಿಕೇ||

ಅದಿತಿನಂದನರಾದ ಶತಕ್ರತುವೂ, ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನೂ ಭವನ ಬಳಿ ರಥಂತರ ಸಾಮವನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

13015017a ಯೋಗೀಶ್ವರಾಃ ಸುಬಹವೋ ಯೋಗದಂ ಪಿತರಂ ಗುರುಮ್|

13015017c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯಶ್ಚ ಸಸುತಾಸ್ತಥಾ ದೇವರ್ಷಯಶ್ಚ ವೈ||

13015018a ಪೃಥಿವೀ ಚಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಚ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹಾಸ್ತಥಾ|

13015018c ಮಾಸಾರ್ಥಮಾಸಾ ಋತವೋ ರಾತ್ರೈಃ ಸಂವತ್ಸರಾಃ ಕ್ಷಣಾಃ||

13015019a ಮುಹೂರ್ತಾಶ್ಚ ನಿಮೇಷಾಶ್ಚ ತಥೈವ ಯುಗಪರ್ಯಯಾಃ|

13015019c ದಿವ್ಯಾ ರಾಜನ್ನಮಸ್ಯಂತಿ ವಿದ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾ ದಿಶಸ್ತಥಾ||

ರಾಜನ್! ಅನೇಕ ಯೋಗೀಶ್ವರರೂ, ಸುತರೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳೂ, ದೇವರ್ಷಿಗಳು, ಪೃಥ್ವೀ, ಅಂತರಿಕ್ಷ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು, ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ಋತು, ರಾತ್ರಿ, ಸಂವತ್ಸರ, ಕ್ಷಣ, ಮುಹೂರ್ತ, ನಿಮಿಷಗಳೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಯುಗಪರ್ಯಯಗಳೂ, ದಿವ್ಯ ವಿದ್ಯೆಗಳೂ ಆ ಯೋಗಪಿತೃ ಗುರುವನ್ನು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13015020a ಸನತ್ಕುಮಾರೋ ವೇದಾಶ್ಚ ಇತಿಹಾಸಾಸ್ತಥೈವ ಚ|

13015020c ಮರೀಚಿರಂಗಿರಾ ಅತ್ರಿಃ ಪುಲಸ್ತ್ಯಃ ಪುಲಹಃ ಕೃತುಃ||

13015021a ಮನವಃ ಸಪ್ತಸೋಮಶ್ಚ ಅಥರ್ವಾ ಸಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

13015021c ಭೃಗುರ್ದಕ್ಷಃ ಕಶ್ಯಪಶ್ಚ ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಾಶ್ಯ ಏವ ಚ||

3015022a ಚಂದಾಂಸಿ ದೀಕ್ಷಾ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಃ ಪಾವಕೋ ಹವಿಃ|

13015022c ಯಜ್ಞೋಪಗಾನಿ ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಮೂರ್ತಿಮಂತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಸನತ್ಕುಮಾರರು, ವೇದಗಳು, ಇತಿಹಾಸಗಳು, ಮರೀಚಿ, ಅಂಗೀರಸ, ಅತ್ರಿ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು, ಮನುಗಳು, ಸಪ್ತಸೋಮರು, ಅಥರ್ವ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಭೃಗು, ದಕ್ಷ, ಕಶ್ಯಪ, ವಸಿಷ್ಠ, ಕಾಶ್ಯ, ಚಂಧಗಳು, ದೀಕ್ಷೆ, ಯಜ್ಞಗಳು, ದಕ್ಷಿಣೆಗಳು, ಪಾವಕ, ಹವಿಸ್ಸು, ಯಜ್ಞೋಪ ದ್ರವ್ಯಗಳು ಅಲ್ಲಿ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

13015023a ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ಸರಿತಃ ಪನ್ನಗಾ ನಗಾಃ|

13015023c ದೇವಾನಾಂ ಮಾತರಃ ಸರ್ವಾ ದೇವಪತ್ನೀಃ ಸಕನ್ಯಕಾಃ||

13015024a ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಮುನೀನಾಂ ಚ ಅಯುತಾನ್ಯರ್ಬುದಾನಿ ಚ|

13015024c ನಮಸ್ಯಂತಿ ಪ್ರಭುಂ ಶಾಂತಂ ಪರ್ವತಾಃ ಸಾಗರಾ ದಿಶಃ||

ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳೆಲ್ಲರೂ, ನದಿಗಳು, ಪನ್ನಗಗಳು, ಆನೆಗಳು,
ದೇವಮಾತರರೆಲ್ಲರೂ, ಕನ್ಯೆಯರೊಂದಿಗೆ ದೇವಪತ್ನಿಯರು, ಸಹಸ್ರಾರು
ಸಾವಿರ ಅರ್ಬುದ ಮುನಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು, ಸಾಗರಗಳು, ದಿಕ್ಕುಗಳು
ಆ ಪ್ರಭು ಶಾಂತನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13015025a ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಶ್ಚೈವ ಗೀತವಾದಿತ್ರಕೋವಿದಾಃ|

13015025c ದಿವ್ಯತಾನೇನ ಗಾಯಂತಃ ಸ್ತುವಂತಿ ಭವಮದ್ಭುತಮ್|

13015025e ವಿದ್ಯಾಧರಾ ದಾನವಾಶ್ಚ ಗುಹ್ಯಕಾ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತಥಾ||

ಗೀತವಾದಿತ್ರ ಕೋವಿದರಾದ ಗಂಧರ್ವರು, ಅಪ್ಸರೆಯರು,
ವಿದ್ಯಾಧರರು, ದಾನವರು, ಗುಹ್ಯಕರು, ರಾಕ್ಷಸರು ದಿವ್ಯತಾನದಿಂದ
ಹಾಡುತ್ತಾ ಆ ಅದ್ಭುತ ಭವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13015026a ಸರ್ವಾಣಿ ಚೈವ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ|

13015026c ನಮಸ್ಯಂತಿ ಮಹಾರಾಜ ವಾಙ್ಮನಃಕರ್ಮಭಿರ್ವಿಭುಮ್|

13015026e ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿಷ್ಠಿತಃ ಶರ್ವೋ ಮಮಾಸೀತ್ರಿದಶೇಶ್ವರಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸ್ಥಾವರ-ಚರ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ವಾಕ್-ಮನಸ್ಸು
ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ವಿಭುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ. ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ
ಶರ್ವನು ನನ್ನ ಎದುರಿಗೇ ನಿಂತಿದ್ದನು.

13015027a ಪುರಸ್ತಾದ್ವಿಷ್ಠಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಮೇಶಾನಂ ಚ ಭಾರತ|

13015027c ಸಪ್ರಜಾಪತಿಶಕ್ರಾಂತಂ ಜಗನ್ಮಾಮಭ್ಯುದೈಕ್ಷತ||

ಭಾರತ ! ನನ್ನ ಎದುರಿಗಿದ್ದ ಈಶಾನನನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯಿಂದ
ಮೊದಲೊಂಟ ಶಕ್ರನವರೆಗೆ ಎಲ್ಲರೂ ನನ್ನನ್ನೇ ನೋಡತೊಡಗಿದರು.

13015028a ಈಕ್ಷಿತುಂ ಚ ಮಹಾದೇವಂ ನ ಮೇ ಶಕ್ತಿರಭೂತ್ತದಾ|

13015028c ತತೋ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ದೇವಃ ಪಶ್ಯ ಕೃಷ್ಣ ವದಸ್ವ ಚ||

ಮಹಾದೇವನನ್ನು ವೀಕ್ಷಿಸಲು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲವಾಗಿತ್ತು. ಆಗ
ದೇವನು “ಕೃಷ್ಣ ! ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು ಮತ್ತು ಮಾತನಾಡು !” ಎಂದು
ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13015029a ಶಿರಸಾ ವಂದಿತೇ ದೇವೇ ದೇವೀ ಪ್ರೀತಾ ಉಮಾಭವತ್|

13015029c ತತೋಽಹಮಸ್ತುವಂ ಸ್ಥಾಣುಂ ಸ್ತುತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿಃ ಸುರೈಃ||

ದೇವನಿಗೆ ನಾನು ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಲು ದೇವೀ ಉಮೆಯು
ಪ್ರೀತಳಾದಳು. ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸುರರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿದ್ದ ಸ್ಥಾಣುವನ್ನು
ನಾನೂ ಸ್ತುತಿಸಿದೆನು.

13015030a ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ಶಾಶ್ವತ ಸರ್ವಯೋನೇ

ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪಂ ತ್ವಾಮೃಷಯೋ ವದಂತಿ|

13015030c ತಪಶ್ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ರಜಸ್ತಮಶ್ಚ

ತ್ವಾಮೇವ ಸತ್ಯಂ ಚ ವದಂತಿ ಸಂತಃ||

“ಶಾಶ್ವತ ! ಸರ್ವಯೋನೇ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ ! ಋಷಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು
ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂತರು ನೀನೇ ತಪಸ್ಸು, ಸತ್ಯ, ರಜ,
ತಮಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13015031a ತ್ವಂ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಚ ರುದ್ರಶ್ಚ ವರುಣೋಽಗ್ನಿರ್ಮನುಭವಃ|

13015031c ಧಾತಾ ತ್ವಷ್ಟ್ವಾ ವಿಧಾತಾ ಚ ತ್ವಂ ಪ್ರಭುಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಃ||

ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ, ವರುಣ, ಅಗ್ನಿ, ಮನು, ಭವ, ಧಾತಾ, ತ್ವಷ್ಟ್ವಾ, ವಿಧಾತಾ. ಮತ್ತು ನೀನೇ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಪ್ರಭು.

13015032a ತ್ವತ್ತೋ ಜಾತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ|

13015032c ತ್ವಮಾದಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸಂಹಾರಶ್ಚ ತ್ವಮೇವ ಹಿ||

ಸ್ಥಾವರ-ಚರ ಭೂತಗಳು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ನೀನೇ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಆದಿ. ಅವುಗಳ ಸಂಹಾರಕನೂ ನೀನೇ.

13015033a ಯೇ ಚೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾಶ್ಚ ಮನಶ್ಚ ಕೃತ್ಸುಂ

ಯೇ ವಾಯವಃ ಸಪ್ತ ತಥೈವ ಚಾಗ್ನಿಃ|

13015033c ಯೇ ವಾ ದಿವಿಸ್ಥಾ ದೇವತಾಶ್ಚಾಪಿ ಪುಂಸಾಂ

ತಸ್ಮಾತ್ಪರಂ ತ್ವಾಮೃಷಯೋ ವದಂತಿ||

ಇರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಅರ್ಥಗಳು, ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲವೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಸಪ್ತವಾಯುಗಳು, ಸಪ್ತಾಗ್ನಿಗಳು, ದಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವತಾ ಪುರುಷರಿಗೂ ಮೀರಿದವನು ನೀನು ಎಂದು ಋಷಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13015034a ವೇದಾ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಸೋಮಶ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪಾವಕೋ ಹವಿಃ|

13015034c ಯಜ್ಞೋಪಗಂ ಚ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದ್ಭಗವಾಂಸ್ತದಸಂಶಯಮ್||

ವೇದಗಳು, ಯಜ್ಞಗಳು, ಸೋಮ, ದಕ್ಷಿಣೆಗಳು, ಪಾವಕ, ಹವಿಸ್ಸು, ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೆಲ್ಲ ಇವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13015035a ಇಷ್ಟಂ ದತ್ತಮಧೀತಂ ಚ ವ್ರತಾನಿ ನಿಯಮಾಶ್ಚ ಯೇ|

13015035c ಹ್ರೀಃ ಕೀರ್ತಿಃ ಶ್ರೀದ್ಯುತಿಸ್ತುಷ್ಟಿಃ ಸಿದ್ಧಿಶ್ಚೈವ ತ್ವದರ್ಪಣಾ||

ಇಷ್ಟಿ, ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ, ವ್ರತ, ನಿಯಮಗಳು, ಲಜ್ಜೆ, ಕೀರ್ತಿ, ಶ್ರೀ, ದ್ಯುತಿ, ತುಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಕೂಡ ನಿನ್ನ ಅರ್ಪಣೆಗಳು.

13015036a ಕಾಮಃ ಕ್ರೋಧೋ ಭಯಂ ಲೋಭೋ ಮದಃ ಸ್ತಂಭೋಽಥ ಮತ್ಸರಃ|

13015036c ಆಧಯೋ ವ್ಯಾಧಯಶ್ಚೈವ ಭಗವಂಸ್ತನಯಾಸ್ತವ||

ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಭಯ, ಲೋಭ, ಮದ, ಸ್ತಂಭ, ಮತ್ಸರ, ಆಧಿ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಧಿಗಳು ನಿನ್ನ ಶರೀರಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

13015037a ಕೃತಿರ್ವಿಕಾರಃ ಪ್ರಲಯಃ ಪ್ರಧಾನಂ ಪ್ರಭವೋಽವ್ಯಯಃ|

13015037c ಮನಸಃ ಪರಮಾ ಯೋನಿಃ ಸ್ವಭಾವಶ್ಚಾಪಿ ಶಾಶ್ವತಃ|

13015037e ಅವ್ಯಕ್ತಃ ಪಾವನ ವಿಭೋ ಸಹಸ್ರಾಂಶೋ ಹಿರಣ್ಮಯಃ||

ನೀನು ಕೃತಿ. ವಿಕಾರ. ಪ್ರಲಯ. ಪ್ರಧಾನ. ಅವ್ಯಯ ಬೀಜ. ಮನಸ್ಸಿನ ಪರಮ ಯೋನಿಯು ನೀನು. ಶಾಶ್ವತವೇ ನಿನ್ನ ಸ್ವಭಾವ.

13015038a ಆದಿಗುಣಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭವಾನ್ವೈ ಜೀವನಾಶ್ರಯಃ|

13015038c ಮಹಾನಾತ್ಮಾ ಮತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಶ್ವಃ ಶಂಭುಃ ಸ್ವಯಂಭುವಃ||

ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳ ಆದಿಯೂ ನೀನೇ. ಜೀವನಾಶ್ರಯನೂ ನೀನೇ. ನೀನೇ ಮಹಾತ್ಮರ ಮತಿ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಶ್ವ, ಶಂಭು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಭು.

13015039a ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಜ್ಞೋಪಲಬ್ಧಿಶ್ಚ ಸಂವಿತ್ತ್ಯಾ ತಿರ್ಧೃತಿಃ ಸ್ಮೃತಿಃ|

13015039c ಪರ್ಯಾಯವಾಚಕೈಃ ಶಬ್ದೈರ್ಮಹಾನಾತ್ಮಾ ವಿಭಾವ್ಯಸೇ||

ಬುದ್ಧಿ, ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಉಪಲಬ್ಧಿ, ಸಂವಿತ್, ಖ್ಯಾತಿ, ಧೃತಿ, ಸ್ಮೃತಿ - ಈ

ಪರ್ಯಾಯ ವಾಚಕ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಮಹಾನ್ ಆತ್ಮನಾದ ನೀನು
ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುತ್ತೀಯೆ.

13015040a ತ್ವಾಂ ಬುದ್ಧ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ನ ಪ್ರಮೋಹಂ ನಿಗಚ್ಚತಿ|

13015040c ಹೃದಯಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞಸ್ವ ಮೃಷಿಷ್ಪುತಃ||

ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ವಿದ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರಮೋಹಗೊಳ್ಳದೇ
ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಋಷಿಗಳಿಂದ ಸ್ತುತನಾದ ನೀನು
ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹೃದಯ. ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ.

13015041a ಸರ್ವತಃಪಾಣಿಪಾದಸ್ತ್ವಂ ಸರ್ವತೋಕ್ಷಿಶಿರೋಮುಖಃ|

13015041c ಸರ್ವತಃಶ್ರುತಿಮಾಸ್ತೋಕೇ ಸರ್ವಮಾವೃತ್ಯ ತಿಷ್ಠಸಿ||

ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೈಗಳು, ಕಾಲುಗಳು, ಶಿರಸ್ಸುಗಳು ಮತ್ತು
ಮುಖಗಳಿವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಆವರಿಸಿ
ನಿಂತಿರುವೆ.

13015042a ಫಲಂ ತ್ವಮಸಿ ತಿಗ್ಮಾಂಶೋ ನಿಮೇಷಾದಿಷು ಕರ್ಮಸು|

13015042c ತ್ವಂ ವೈ ಪ್ರಭಾರ್ಚಿಃ ಪುರುಷಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಹೃದಿ ಸಂಸ್ಥಿತಃ||

13015042e ಅಣಿಮಾ ಲಘಿಮಾ ಪ್ರಾಪ್ತಿರೀಶಾನೋ ಜ್ಯೋತಿರವ್ಯಯಃ||

ತಿಗ್ಮಾಂಶುವೇ! ಕಣ್ಣು ಮುಚ್ಚಿ-ತೆರೆಯುವ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ನೀನು
ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಸರ್ವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ
ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಸೂಸುವ ಪುರುಷನು. ಅಣಿಮಾ-ಲಘಿಮಾಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೂ
ಈಶಾನನೂ ಅವ್ಯಯ ಜ್ಯೋತಿಯೂ ನೀನೇ.

13015043a ತ್ವಯಿ ಬುದ್ಧಿರ್ಮತಿಲೋಕಾಃ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ ಸಂಶ್ರಿತಾಶ್ಚ ಯೇ|

13015043c ಧ್ಯಾನಿನೋ ನಿತ್ಯಯೋಗಾಶ್ಚ ಸತ್ಯಸಂಧಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ||

ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ, ಮತಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಪನ್ನಗೊಂಡು ಆಶ್ರಯಿಸಿವೆ.
ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಧ್ಯಾನಿಗಳೂ, ನಿತ್ಯಯೋಗಿಗಳೂ, ಸತ್ಯಸಂಧ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ಆಶ್ರಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

13015044a ಯಸ್ತ್ವಾಂ ಧ್ರುವಂ ವೇದಯತೇ ಗುಹಾಶಯಂ
ಪ್ರಭುಂ ಪುರಾಣಂ ಪುರುಷಂ ವಿಶ್ವರೂಪಮ್|

13015044c ಹಿರಣ್ಮಯಂ ಬುದ್ಧಿಮತಾಂ ಪರಾಂ ಗತಿಂ
ಸ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ಬುದ್ಧಿಮತೀತ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ||

ಯಾರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗುಹಾಶಯನಾಗಿರುವ ಧ್ರುವ, ಪ್ರಭು, ಪುರಾಣ,
ಪುರುಷ, ವಿಶ್ವರೂಪ, ಹಿರಣ್ಮಯ, ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿವಂತರ
ಪರಮಗತಿಯೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ದಾಟಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

13015045a ವಿದಿತ್ವಾ ಸಪ್ತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಣಿ ಷಡಂಗಂ ತ್ವಾಂ ಚ ಮೂರ್ತಿತಃ|

13015045c ಪ್ರಧಾನವಿಧಿಯೋಗಸ್ಥಸ್ತ್ವಾಮೇವ ವಿಶತೇ ಬುಧಃ||

ನಿನ್ನ ಸಪ್ತಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳನ್ನೂ²⁵, ಷಡಂಗಗಳನ್ನೂ²⁶ ತಿಳಿದ ಬುಧನು
ಪ್ರಧಾನವಿಧಿಯೋಗಸ್ಥನಾಗಿ ಮೂರ್ತಿತಃ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ.”

---

²⁵ ಮಹತ್ತತ್ವ, ಅಹಂಕಾರ ಮತ್ತು ಪಂಚತನ್ಮಾತ್ರಗಳೇ ಮಹೇಶ್ವರನ ಏಳು ಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳು.

²⁶ ಸರ್ವಜ್ಞತೆ, ತೃಪ್ತಿ, ಅನಾದಿಬೋಧ, ಸ್ವತಂತ್ರತೆ, ಅಲುಪ್ತಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅನಂತಶಕ್ತಿ ಇವು ಮಹೇಶ್ವರನ ಷಡಂಗಗಳು.

13015046a ಏವಮುಕ್ತೇ ಮಯಾ ಪಾರ್ಥ ಭವೇ ಚಾರ್ತಿವಿನಾಶನೇ|

13015046c ಚರಾಚರಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಸಿಂಹನಾದಮಥಾಕರೋತ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಆರ್ತಿವಿನಾಶನ ಭವನಿಗೆ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು
ಚರಾಚರಜಗತ್ಸರ್ವವೂ ಸಿಂಹನಾದಗೈಯಿತು.

13015047a ಸವಿಪ್ರಸಂಘಾಶ್ಚ ಸುರಾಸುರಾಶ್ಚ

ನಾಗಾಃ ಪಿಶಾಚಾಃ ಪಿತರೋ ವಯಾಂಸಿ|

13015047c ರಕ್ಷೋಗಣಾ ಭೂತಗಣಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ

ಮಹರ್ಷಯಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಪ್ರಣೇಮುಃ||

ವಿಪ್ರಸಂಘಗಳೂ, ಸುರಾಸುರರೂ, ನಾಗಗಳೂ, ಪಿಶಾಚರೂ,
ಪಿತೃಗಳೂ, ಪಕ್ಷಿಗಳೂ, ರಾಕ್ಷಸಗಣಗಳೂ, ಭೂತಗಣಗಳೂ, ಸರ್ವ
ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿದವು.

13015048a ಮಮ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚ ದಿವ್ಯಾನಾಂ ಕುಸುಮಾನಾಂ ಸುಗಂಧಿನಾಮ್|

13015048c ರಾಶಯೋ ನಿಪತಂತಿ ಸ್ಮ ವಾಯುಶ್ಚ ಸುಸುಖೋ ವವೌ||

ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ದಿವ್ಯ ಕುಸುಮಗಳ ರಾಶಿಗಳು ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ
ಸುರಿದವು. ಸುಖಾವಹ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸಿತು.

13015049a ನಿರೀಕ್ಷ್ಯ ಭಗವಾನ್ದೇವೀಮುಮಾಂ ಮಾಂ ಚ ಜಗದ್ಧಿತಃ|

13015049c ಶತಕ್ರತುಂ ಚಾಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಸ್ವಯಂ ಮಾಮಾಹ ಶಂಕರಃ||

ಭಗವಾನ್ ಜಗದ್ಧಿತ ಶಂಕರನು ದೇವೀ ಉಮೆಯನ್ನೂ, ನನ್ನನ್ನೂ,
ಶತಕ್ರತುವನ್ನೂ ವೀಕ್ಷಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ನನಗೆ ಇಂತೆಂದನು:

13015050a ವಿದ್ಮಃ ಕೃಷ್ಣ ಪರಾಂ ಭಕ್ತಿಮಸ್ಮಾಸು ತವ ಶತ್ರುಹನ್|

13015050c ಕ್ರಿಯತಾಮಾತ್ಮನಃ ಶ್ರೇಯಃ ಪ್ರೀತಿರ್ಹಿ ಪರಮಾ ತ್ವಯಿ||

“ಕೃಷ್ಣ! ಶತ್ರುಹನ್! ನಿನಗೆ ನಮ್ಮ ಮೇಲಿರುವ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇವೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೋ! ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಯಿದೆ.

13015051a ವೃಣೀಷ್ವಾಷ್ಟ್ರಾ ವರಾನ್ಕೃಷ್ಣ ದಾತಾಸ್ಮಿ ತವ ಸತ್ತಮ|

3015051c ಬ್ರೂಹಿ ಯಾದವಶಾರ್ದೂಲ ಯಾನಿಚ್ಛಸಿ ಸುದುರ್ಲಭಾನ್||

ಕೃಷ್ಣ! ಸತ್ತಮ! ಎಂಟು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ! ನಿನಗೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾದವಶಾರ್ದೂಲ! ಸುದುರ್ಲಭವಾದ ಏನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು!”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚದಶೋಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ
ಹದಿನೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೬

ಶಿವ-ಪಾರ್ವತಿಯರು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅಂತರ್ಧಾನರಾದುದು (1-10). ಉಪಮನ್ಯುವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಂಡಿಕೃತ ಶಿವಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (11-67). ಶಿವನಿಂದ ತಂಡಿ ಮುನಿಗೆ ವರದಾನ; ಉಪಮನ್ಯುವು ತಂಡಿಯು ಹೇಳಿದ ಶಿವನಾಮಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (68-75).

13016001 ಕೃಷ್ಣ ಉವಾಚ|

13016001a ಮೂರ್ಧ್ನಾ ನಿಪತ್ಯ ನಿಯತಸ್ತೇಜಃಸಂನಿಚಯೇ ತತಃ|

13016001c ಪರಮಂ ಹರ್ಷಮಾಗಮ್ಯ ಭಗವಂತಮಥಾಬ್ರುವಮ್||

ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ನಾನು ನಿಯತನಾಗಿ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಿ ಆ ತೇಜರಾಶಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪರಮಹರ್ಷಿತನಾಗಿ ಭಗವಂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು:

13016002a ಧರ್ಮೇ ದೃಢತ್ವಂ ಯುಧಿ ಶತ್ರುಘಾತಂ

ಯಶಸ್ತಥಾಗ್ರ್ಯಂ ಪರಮಂ ಬಲಂ ಚ|

13016002c ಯೋಗಪ್ರಿಯತ್ವಂ ತವ ಸಂನಿಕರ್ಷಂ

ವೃಣೇ ಸುತಾನಾಂ ಚ ಶತಂ ಶತಾನಿ||

“ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ದೃಢತ್ವವನ್ನೂ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುನಾಶವನ್ನೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಯಶಸ್ಸು, ಪರಮ ಬಲ, ಯೋಗಬಲ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವಿಕೆ, ನಿನ್ನ ಸಂನಿಕರ್ಷತೆ, ಮತ್ತು ನೂರಾರು ಸುತರು - ಇವುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13016003a ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಮಯೋಕ್ತಃ ಪ್ರಾಹ ಶಂಕರಃ||

ನಾನು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದು ಶಂಕರನು ಹೇಳಿದನು.

13016004a ತತೋ ಮಾಂ ಜಗತೋ ಮಾತಾ ಧರಣೀ ಸರ್ವಪಾವನೀ|

13016004c ಉವಾಚೋಮಾ ಪ್ರಣಿಹಿತಾ ಶರ್ವಾಣೀ ತಪಸಾಂ ನಿಧಿಃ||

ಆಗ ಜಗನ್ನಾತೆ, ಜಗದ್ಧರಣೀ, ಸರ್ವಪಾವನೀ, ತಾಪಸರ ನಿಧಿ,

ಶರ್ವಾಣಿ ಉಮೆಯು ಏಕಾಗ್ರಳಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13016005a ದತ್ತೋ ಭಗವತಾ ಪುತ್ರಃ ಸಾಂಬೋ ನಾಮ ತವಾನಘ|

13016005c ಮತ್ತೋಽಪ್ಯಷ್ಟೈ ವರಾನಿಷ್ಟಾನ್ ಗೃಹಾಣ ತ್ವಂ ದದಾಮಿ ತೇ|

13016005e ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ಸಾ ಚ ಮಯೋಕ್ತಾ ಪಾಂಡುನಂದನ||

“ಅನಘ! ಭಗವಂತನು ನಿನಗೆ ಸಾಂಬನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನನ್ನು ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ನನ್ನಿಂದಲೂ ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದ ಎಂಟು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.” ಪಾಂಡುನಂದನ! ಅವಳಿಗೆ ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಾನು ಹೇಳಿದೆನು:

13016006a ದ್ವಿಜೇಷ್ಟಕೋಪಂ ಪಿತೃತಃ ಪ್ರಸಾದಂ

ಶತಂ ಸುತಾನಾಮುಪಭೋಗಂ ಪರಂ ಚ|

13016006c ಕುಲೇ ಪ್ರೀತಿಂ ಮಾತೃತಶ್ಚ ಪ್ರಸಾದಂ

ಶಮಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಪ್ರವೃಣೇ ಚಾಪಿ ದಾಕ್ಷ್ಯಮ್||

“ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಅಕೋಪ, ತಂದೆಯ ಪ್ರಸಾದ, ನೂರು ಮಕ್ಕಳು, ಪರಮ ಉಪಭೋಗ, ಕುಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿ, ಮಾತೆಯ ಪ್ರಸಾದ, ಮನಃಶಾಂತಿ ಮತ್ತು ದಕ್ಷತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13016007 ದೇವ್ಯುವಾಚ|

13016007a ಏವಂ ಭವಿಷ್ಯತ್ಯಮರಪ್ರಭಾವ

ನಾಹಂ ಮೃಷಾ ಜಾತು ವದೇ ಕದಾ ಚಿತ್|

13016007c ಭಾರ್ಯಾಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚ ಷೋಡಶೈವ

ತಾಸು ಪ್ರಿಯತ್ವಂ ಚ ತಥಾಕ್ಷಯತ್ವಮ್||

ದೇವಿಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಅಮರಪ್ರಭಾವ! ಇದು ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ನಾನು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಎಂದೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಭಾರ್ಯೆಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಅವರೊಂದಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

13016008a ಪ್ರೀತಿಂ ಚಾಗ್ರ್ಯಾಂ ಬಾಂಧವಾನಾಂ ಸಕಾಶಾದ್
ದದಾಮಿ ತೇ ವಪುಷಃ ಕಾಮ್ಯತಾಂ ಚ|

13016008c ಭೋಕ್ಷ್ಯಂತೇ ವೈ ಸಪ್ತತಿವೈಶ್ವೇ ಶತಾನಿ
ಗೃಹೇ ತುಭ್ಯಮತಿಥೀನಾಂ ಚ ನಿತ್ಯಮ್||

ಬಾಂಧವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನಗೆ ಕಮನೀಯ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನಿತ್ಯವೂ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏಳು ಸಾವಿರ ಅತಿಥಿಗಳು ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.”

13016009 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13016009a ಏವಂ ದತ್ತ್ವಾ ವರಾನ್ದೇವೋ ಮಮ ದೇವೀ ಚ ಭಾರತ|

13016009c ಅಂತರ್ಹಿತಃ ಕ್ಷಣೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಗಣೋ ಭೀಮಪೂರ್ವಜ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಭೀಮಪೂರ್ವಜ! ಹೀಗೆ ನನಗೆ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ದೇವ ಮತ್ತು ದೇವಿಯರು ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನರಾದರು.

13016010a ಏತದತ್ಯದ್ಭುತಂ ಸರ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯಾತಿತೇಜಸೇ|

13016010c ಉಪಮನ್ಯವೇ ಮಯಾ ಕೃತ್ಸ್ನುಮಾಖ್ಯಾತಂ ಕೌರವೋತ್ತಮ||

ಕೌರವೋತ್ತಮ! ಈ ಅತ್ಯದ್ಭುತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಅತಿತೇಜಸ್ವಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಪಮನ್ಯುವಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವರದಿಮಾಡಿದೆನು.

13016011a ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ತು ಸ ಪ್ರಾಹ ದೇವದೇವಾಯ ಸುವ್ರತ|

13016011c ನಾಸ್ತಿ ಶರ್ವ ಸಮೋ ದಾನೇ ನಾಸ್ತಿ ಶರ್ವ ಸಮೋ ರಣೇ|

13016011e ನಾಸ್ತಿ ಶರ್ವ ಸಮೋ ದೇವೋ ನಾಸ್ತಿ ಶರ್ವ ಸಮಾ ಗತಿಃ||

ಆ ಸುವ್ರತನು ದೇವದೇವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಶರ್ವನ

ಸಮನಾದ ದಾನಿಯಿಲ್ಲ. ರಣದಲ್ಲಿ ಶರ್ವನ ಸಮನಾದವರಿಲ್ಲ.

ಶರ್ವಸಮನಾದ ದೇವನಿಲ್ಲ. ಶರ್ವಸಮನಾದ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.

13016012a ಋಷಿರಾಸೀತ್ಕೃತೇ ತಾತ ತಂಡಿರಿತ್ಯೇವ ವಿಶ್ರುತಃ|

13016012c ದಶ ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ತೇನ ದೇವಃ ಸಮಾಧಿನಾ|

13016012e ಆರಾಧಿತೋಽಭೂದ್ಭಕ್ತೇನ ತಸ್ಮೋದರ್ಕಂ ನಿಶಾಮಯ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ತಂಡಿ ಎಂದು ವಿಶ್ರುತನಾದ ಋಷಿಯಿದ್ದನು.

ಅವನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ದೇವನನ್ನು ತಪಿಸಿದನು. ಭಕ್ತನಿಂದ

ಆರಾಧಿತಗೊಂಡ ಶಿವನು ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವನ್ನಿತ್ತನೆನ್ನುವುದನ್ನು

ಕೇಳು.

13016013a ಸ ದೃಷ್ಟವಾನ್ಮಹಾದೇವಮಸ್ತಾಷೀಚ್ಚ ಸ್ತವೈರ್ವಿಭುಮ್|

13016013c ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಸ್ವಂ ಗತಿರ್ಗತಿಮತಾಂ ವರ|

13016013 e ಅತ್ಯುಗ್ರಂ ತೇಜಸಾಂ ತೇಜಸ್ತಪಸಾಂ ಪರಮಂ ತಪಃ||

ಅವನು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಕಂಡನು. ನಾನಾವಿಧದ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿಂದ

ವಿಭುವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು. “ಪವಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರನು ನೀನು. ಗತಿಮಂತರ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗತಿಯು ನೀನು. ತೇಜಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅತ್ಯುಗ್ರ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು

ನೀನು. ತಪಸ್ವಿಗಳ ಪರಮ ತಪಸ್ಸು ನೀನು.

13016014a ವಿಶ್ವಾವಸುಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷಪುರುಹೂತನಮಸ್ಯ ತ|

13016014c ಭೂರಿಕಲ್ಯಾಣದ ವಿಭೋ ಪುರುಸತ್ಯ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ||

ವಿಶ್ವಾವಸು! ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷ! ಪುರುಹೂತ! ನಮಸ್ಯ ತ! ಭೂರಿಕಲ್ಯಾಣದ!
ವಿಭೋ! ಪುರುಸತ್ಯ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

13016015a ಜಾತೀಮರಣಭೀರೂಣಾಂ ಯತೀನಾಂ ಯತತಾಂ ವಿಭೋ|

13016015c ನಿರ್ವಾಣದ ಸಹಸ್ರಾಂಶೋ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಸುಖಾಶ್ರಯ||

ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳಿಗೆ ಭಯಪಟ್ಟು ಅವುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವ ವಿಭೋ!
ಸಹಸ್ರಕಿರಣ! ಸುಖಾಶ್ರಯ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ!

13016016a ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶತಕ್ರತುವಿಷ್ಟುವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13016016c ನ ವಿದುಷ್ವಾಂ ತು ತತ್ತ್ವೇನ ಕುತೋ ವೇತ್ಸ್ಯಾ ಮಹೇ ವಯಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮ, ಶತಕ್ರತು, ವಿಷ್ಟು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳೇ ನಿನ್ನನ್ನು
ತತ್ತ್ವ ತಃ ತಿಳಿಯಲಾರರು. ಇನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅರಿಯಬಲ್ಲೆ?

13016017a ತ್ವತ್ತಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಕಾಲಸ್ವಯಿ ಕಾಲಶ್ಚ ಲೀಯತೇ|

13016017c ಕಾಲಾಖ್ಯಃ ಪುರುಷಾಖ್ಯಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಾಖ್ಯಶ್ಚ ತ್ವಮೇವ ಹಿ||

ಕಾಲವು ನಿನ್ನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕಾಲವು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ
ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಲ, ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ ಈ ಮೂರು
ಹೆಸರುಗಳೂ ನಿನ್ನವೇ ಆಗಿವೆ.

13016018a ತನವಸ್ತೇ ಸ್ಮೃತಾಸ್ತಿಸ್ರಃ ಪುರಾಣಜ್ಞೈಃ ಸುರರ್ಷಿಭಿಃ|

13016018c ಅಧಿಪೌರುಷಮಧ್ಯಾತ್ಮ ಮಧಿಭೂತಾಧಿದೈವತಮ್|

13016018e ಅಧಿಲೋಕ್ಯಾಧಿವಿಜ್ಞಾನಮಧಿಯಜ್ಞಸ್ತ್ವ ಮೇವ ಹಿ||

ಪುರಾಣಜ್ಞ ಸುರರ್ಷಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ಈ ಮೂರು - ಕಾಲ, ಪುರುಷ
ಮತ್ತ ಬ್ರಹ್ಮ - ನಿನ್ನವೇ ಶರೀರಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಧಿಪೌರುಷ,
ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಅಧಿಭೂತ, ಅಧಿದೈವತ, ಅಧಿಲೋಕ, ಅಧಿವಿಜ್ಞಾನ,
ಅಧಿಯಜ್ಞ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ.

13016019a ತ್ವಾಂ ವಿದಿತ್ವಾತ್ಮದೇಹಸ್ಥಂ ದುರ್ವಿದಂ ದೈವತೈರಪಿ|

13016019c ವಿದ್ವಾಂಸೋ ಯಾಂತಿ ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಪರಂ ಭಾವಮನಾಮಯಮ್||

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ದೇಹಸ್ಥನಾಗಿರುವ
ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ನಿರ್ಮುಕ್ತರಾಗಿ ಅನಾಮಯ ಪರಮ
ಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ,

13016020a ಅನಿಚ್ಛತಸ್ತವ ವಿಭೋ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುರನೇಕತಃ|

13016020c ದ್ವಾರಂ ತ್ವಂ ಸ್ವರ್ಗಮೋಕ್ಷಾಣಾಮಾಕ್ಷೇಪ್ತಾ ತ್ವಂ ದದಾಸಿ ಚ||

ವಿಭೋ ! ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಜೀವಗಳು ಅನೇಕ ಜನ್ಮ-
ಮೃತ್ಯುಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ವರ್ಗ-ಮೋಕ್ಷಗಳೆರಡಕ್ಕೂ ನೀನು
ದ್ವಾರವಾಗಿರುವೆ. ಇವೆರಡನ್ನೂ ನೀನು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಬಲ್ಲೆ ಅಥವಾ
ನೀಡಬಲ್ಲೆ.

13016021a ತ್ವಮೇವ ಮೋಕ್ಷಃ ಸ್ವರ್ಗಶ್ಚ ಕಾಮಃ ಕ್ರೋಧಸ್ತ್ವಮೇವ ಹಿ|

13016021c ಸತ್ತ್ವಂ ರಜಸ್ತಮಶ್ಚೈವ ಅಧಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಂ ತ್ವಮೇವ ಹಿ||

ನೀನೇ ಮೋಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ. ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳೂ ನೀನೇ. ಸತ್ತ್ವ-

ರಜಸ್-ತಮಸ್ಸುಗಳೂ ನೀನೇ. ನೀನೇ ಕೆಳಗೆ ಮತ್ತು ಮೇಲೆ.

13016022a ಬ್ರಹ್ಮಾ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ರುದ್ರಶ್ಚ ಸ್ಕಂದೇಂದ್ರೌ ಸವಿತಾ ಯಮಃ|

13016022c ವರುಣೇಂದೂ ಮನುರ್ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ತ್ವಂ ಧನೇಶ್ವರಃ||

ನೀನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ರುದ್ರ, ಸ್ಕಂದ, ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಯಮ, ವರುಣ, ಚಂದ್ರ, ಮನು, ಧಾತಾ, ವಿಧಾತಾ, ಮತ್ತು ಧನೇಶ್ವರ.

13016023a ಭೂರ್ವಾಯುರ್ಜ್ಯೋತಿರಾಪಶ್ಚ ವಾಗ್ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ವಂ ಮತಿರ್ಮನಃ|²⁷

13016023c ಕರ್ಮ ಸತ್ಯಾನ್ಯತೇ ಚೋಭೇ ತ್ವಮೇವಾಸ್ತಿ ಚ ನಾಸ್ತಿ ಚ||

ಭೂಮಿ, ವಾಯು, ಜ್ಯೋತಿ, ಆಪ, ವಾಕ್, ಬುದ್ಧಿ, ಮತಿ, ಮನ, ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳು ನೀನೇ. ಸತ್ಯ-ಸುಳ್ಳುಗಳೆರಡೂ ನೀನೇ. ಅಸ್ತಿ ಮತ್ತು ನಾಸ್ತಿ (ಇರುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ) ಇವೆರಡೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ.

13016024a ಇಂದ್ರಿಯಾಣೇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥಾಶ್ಚ ತತ್ಪರಂ ಪ್ರಕೃತೇರ್ಧ್ರುವಮ್|

13016024c ವಿಶ್ವಾವಿಶ್ವಪರೋ ಭಾವಶ್ಚಿಂತ್ಯಾಚಿಂತ್ಯಸ್ತ್ವಮೇವ ಹಿ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ವಿಷಯಗಳೂ, ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಆಚೆಯಿರುವ ಧ್ರುವವೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ. ವಿಶ್ವ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವದ ಆಚೆಯಿರುವವನೂ, ಚಿಂತ್ಯ, ಅಚಿಂತ್ಯನೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ.

13016025a ಯಚ್ಚೈತತ್ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯಚ್ಚ ತತ್ಪರಮಂ ಪದಮ್|

13016025c ಯಾ ಗತಿಃ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಾನಾಂ ಸ ಭವಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

²⁷ ಭೂರ್ವಾಯುಃ ಸಲಿಲಾಗ್ನಿಶ್ಚ ಖಂ ವಾಗ್ಬುದ್ಧಿಃ ಸ್ಥಿತಿರ್ಮತಿಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಯಾವ ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೆಯೋ, ಯಾವ ಪರಮ ಪದವಿಯಿದೆಯೋ,
ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಿಗಳ ಯಾವ ಮಾರ್ಗವಿರುವುದೋ ಅವು ನೀನೇ
ಎನ್ನವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13016026a ನೂನಮದ್ಯ ಕೃತಾರ್ಥಾಃ ಸ್ಮ ನೂನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸತಾಂ ಗತಿಮ್|

13016026c ಯಾಂ ಗತಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀಹ ಜ್ಞಾನನಿರ್ಮಲಬುದ್ಧಯಃ||

ನಿರ್ಮಲ ಬುದ್ಧಿಯ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಗತಿಯನ್ನು ನಾವು ಇಂದು
ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು. ಇಂದು ನಾವು ಕೃತಾರ್ಥರಾದೆವು. ಸತ್ಯವಂತರ
ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆವು.

13016027a ಅಹೋ ಮೂಢಾಃ ಸ್ಮ ಸುಚಿರಮಿಮಂ ಕಾಲಮಚೇತಸಃ|

13016027c ಯನ್ನ ವಿದ್ಮಃ ಪರಂ ದೇವಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಯಂ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ||

ಅಹೋ ! ಬಹಳಕಾಲ ಅಚೇತಸರಾಗಿ ಮೂಢರಾಗಿ ಇದ್ದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆವು !
ಯಾರನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪರಮ ದೇವನೆಂದೂ ಶಾಶ್ವತನೆಂದೂ
ತಿಳಿದಿದ್ದರೋ ಅವನನ್ನು ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

13016028a ಸೋಽಯಮಾಸಾದಿತಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಭಹುಭಿರ್ಜನ್ಮಭಿರ್ಮಯಾ|

13016028c ಭಕ್ತಾನುಗ್ರಹಕೃದ್ದೇವೋ ಯಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾಮೃತಮಶ್ನುತೇ||

ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಾಕ್ಷಾತ್
ಕಂಡೆನು. ದೇವ ! ನೀನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು. ನಿನ್ನನ್ನು
ತಿಳಿದರೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದಂತೆ.

13016029a ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಯಚ್ಚ ಗುಹ್ಯಂ ಸನಾತನಮ್|

13016029c ಗುಹಾಯಾಂ ನಿಹಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮ ದುರ್ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಸುರೈರಪಿ||

13016030a ಸ ಏಷ ಭಗವಾನ್ದೇವಃ ಸರ್ವಕೃತ್ಸರ್ವತೋಮುಖಿ|

13016030c ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಸರ್ವದರ್ಶೀ ಚ ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವವೇದಿತಾ||

ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಗುಹ್ಯನಾಗಿರುವ, ಸನಾತನನಾಗಿರುವ, ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ, ಸುರರಿಂದಲೂ ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯನಾದ ಅವನೇ ಈ ಭಗವನ್ ದೇವನು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಸರ್ವತೋಮುಖನಾಗಿರುವವನು. ಇವನು ಸರ್ವರ ಆತ್ಮ. ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕಾಣುವವನು. ಸರ್ವಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹೋಗುವವನು. ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವವನು.

13016031a ಪ್ರಾಣಕೃತ್ಪ್ರಾಣಭೃತ್ಪ್ರಾಣೇ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಗತಿಃ|

13016031c ದೇಹಕೃದ್ದೇಹಭೃದ್ದೇಹೀ ದೇಹಭುಗ್ದೇಹಿನಾಂ ಗತಿಃ||

13016032a ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗತಿನಿಷ್ಠಾನಾಂ ಧ್ಯಾನಿನಾಮಾತ್ಮವೇದಿನಾಮ್|

13016032c ಅಪುನರ್ಮಾರಕಾಮಾನಾಂ ಯಾ ಗತಿಃ ಸೋಽಯಮೀಶ್ವರಃ||

ಇವನೇ ಪ್ರಾಣಗಳ ಕರ್ತೃ. ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನೂ ಇವನೇ. ಇವನೇ ಪ್ರಾಣ. ಪ್ರಾಣದ, ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಗತಿ. ಇವನೇ ದೇಹಗಳ ಕರ್ತೃ. ದೇಹಗಳನ್ನು ಪೊರೆಯುವವನು. ದೇಹಗಳಲ್ಲಿರುವವನು. ದೇಹಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವನು. ಮತ್ತು ದೇಹಗಳ ಗತಿ. ನಿಷ್ಠರ, ಧ್ಯಾನಿಗಳ ಮತ್ತು ಆತ್ಮವೇದಿಗಳ ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಗತಿಯೂ ಇವನೇ. ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಬಯಸದವರು ಹೋಗುವ ಮಾರ್ಗದ ಈಶ್ವರನೂ ಇವನೇ.

13016033a ಅಯಂ ಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶುಭಾಶುಭಗತಿಪ್ರದಃ|

13016033c ಅಯಂ ಚ ಜನ್ಮಮರಣೇ ವಿದಧ್ಯಾತ್ಸರ್ವಜಂತುಷು||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಶುಭಾಶುಭಗತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು ಇವನೇ.

ಸರ್ವಜಂತುಗಳಿಗೂ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನೂ ಇವನೇ.

13016034a ಅಯಂ ಚ ಸಿದ್ಧಿಕಾಮಾನಾಮೃಷೀಣಾಂ ಸಿದ್ಧಿದಃ ಪ್ರಭುಃ|

13016034c ಅಯಂ ಚ ಮೋಕ್ಷಕಾಮಾನಾಂ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಮೋಕ್ಷದಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಇವನೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಭುವು. ಇವನೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವ ಪ್ರಭುವು.

13016035a ಭೂರಾದ್ಯಾನ್ಸರ್ವ ಭುವನಾನುತ್ಪಾದ್ಯ ಸದಿವೌಕಸಃ|

13016035c ವಿಭರ್ತಿ ದೇವಸ್ತನುಭಿರಷ್ಟಾಭಿಶ್ಚ ದದಾತಿ ಚ||

ದಿವೌಕಸರೊಂದಿಗೆ ಭೂಮಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವ ಭುವನಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ದೇವನು ತನ್ನ ಎಂಟು ಶರೀರಗಳಿಂದ.²⁸ ಈ ಭುವನಗಳ ಪಾಲನೆ-ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13016036a ಅತಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ ಸರ್ವಮಸ್ಮಿನ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್|

13016036c ಅಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರಲಯಂ ಯಾತಿ ಅಯಮೇಕಃ ಸನಾತನಃ||

ಇವನಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲವೂ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ. ಇವನಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಲಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಇವನೊಬ್ಬನೇ ಸನಾತನನು.

13016037a ಅಯಂ ಸ ಸತ್ಯಕಾಮಾನಾಂ ಸತ್ಯಲೋಕಃ ಪರಃ ಸತಾಮ್|

13016037c ಅಪವರ್ಗಶ್ಚ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಕೈವಲ್ಯಂ ಚಾತ್ಮವಾದಿನಾಮ್||

²⁸ ಪೃಥ್ವೀ, ನೀರು, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಯಜಮಾನ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯ ಇವು ಈಶ್ವರನ ಎಂಟು ಶರೀರಗಳು.

ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಇವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಸತ್ಯಲೋಕವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಮೋಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಅಪವರ್ಗನೂ ಆತ್ಮವಾದಿಗಳಿಗೆ
ಕೈವಲ್ಯನೂ ಇವನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

13016038a ಅಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಭಿಃ ಸಿದ್ಧೈರ್ಗುಹಾಯಾಂ ಗೋಪಿತಃ ಪ್ರಭುಃ|

13016038c ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ನ ಪ್ರಕಾಶೋ ಭವೇದಿತಿ||

ಈ ಪ್ರಭುವು ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕಾಣಬಾರದೆಂದು ಇವನನ್ನು
ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸಿದ್ಧರು ತಮ್ಮ ಹೃದಯಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

13016039a ತಂ ತ್ವಾಂ ದೇವಾಸುರನರಾಸ್ತತ್ತ್ವೇನ ನ ವಿದುರ್ಭವಮ್|

13016039c ಮೋಹಿತಾಃ ಖಲ್ವನೇನೈವ ಹೃಚ್ಚಯೇನ ಪ್ರವೇಶಿತಾಃ||

ಹೃದಯದ ಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿರುವ ಭವ ನಿನ್ನನ್ನು ಮೋಹಿತರಾದ
ದೇವಾಸುರನರರು ತತ್ತ್ವತಃ ತಿಳಿಯಲಾರರು.

13016040a ಯೇ ಚೈನಂ ಸಂಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಭಕ್ತಿಯೋಗೇನ ಭಾರತ|

13016040c ತೇಷಾಮೇವಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ದರ್ಶಯತೈಷ ಹೃಚ್ಚಯಃ||

ಭಾರತ ! ಭಕ್ತಿಯೋಗದಿಂದ ಇವನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿರುವ ಇವನು ಅವರ ಆತ್ಮಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ತನ್ನನ್ನು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13016041a ಯಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಮರಣಂ ಚಾಪಿ ವಿದ್ಯತೇ|

13016041c ಯಂ ವಿದಿತ್ವಾ ಪರಂ ವೇದ್ಯಂ ವೇದಿತವ್ಯಂ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

13016042a ಯಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪರಮಂ ಲಾಭಂ ಮನ್ಯತೇ ನಾಧಿಕಂ ಪುನಃ|

13016042c ಪ್ರಾಣಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಪರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಮಾಗಚ್ಚ ತ್ಯಕ್ಷಯಾವಹಾಮ್||

13016043a ಯಂ ಸಾಂಖ್ಯಾ ಗುಣತತ್ತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸಾಂಖ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದಾಃ|

13016043c ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞಾನರತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮುಚ್ಯಂತಿ ಬಂಧನೈಃ||

13016044a ಯಂ ಚ ವೇದವಿದೋ ವೇದ್ಯಂ ವೇದಾಂತೇಷು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್|

13016044c ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ಯಂ ವಿಶಂತಿ ಜಪಂತಿ ಚ||

13016045a ಅಯಂ ಸ ದೇವಯಾನಾನಾಮಾದಿತ್ಯೋ ದ್ವಾರಮುಚ್ಯತೇ|

13016045c ಅಯಂ ಚ ಪಿತೃಯಾನಾನಾಂ ಚಂದ್ರಮಾ ದ್ವಾರಮುಚ್ಯತೇ||

ಯಾರನ್ನು ಅರಿತರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಮರಣಗಳುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ;

ಪರಮವೇದ್ಯನಾದ ಯಾರನ್ನು ಅರಿತರೆ ಅರಿಯಬೇಕಾದ ಬೇರೆ

ಯಾವುದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ; ಯಾವ ಪರಮತತ್ತ್ವದ ಲಾಭವನ್ನು

ಪಡೆದು ಬೇರೆ ಯಾವ ಲಾಭವೂ ಅಧಿಕವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ;

ವಿದ್ವಾಂಸನಾದವನು ಯಾವ ಪರಮ ಪ್ರಾಣವೂ, ಸೂಕ್ಷ್ಮವೂ,

ಅಕ್ಷಯವೂ ಆದುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ; ಯಾರನ್ನು ತಿಳಿದು

ಸಾಂಖ್ಯಗುಣತತ್ತ್ವಜ್ಞರು, ಸಾಂಖ್ಯವಿಶಾರದರು ಮತ್ತು

ಸೂಕ್ಷ್ಮಜ್ಞಾನರತರು ಮೊದಲು ಅರಿತುಕೊಂಡು ಬಂಧನಗಳಿಂದ

ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೋ; ಯಾವ ವೇದವಿದು ವೇದ್ಯ, ವೇದಾಂತಗಳಲ್ಲಿ

ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾದವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ

ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಜಪಿಸುವರೋ, ಈ ದೇವಯಾನಗಳನ್ನು

ಆದಿತ್ಯದ್ವಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪಿತೃಯಾನವನ್ನು ಚಂದ್ರನ

ದ್ವಾರವೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13016046a ಏಷ ಕಾಲಗತಿಶ್ಚಿತ್ರಾ ಸಂವತ್ಸರಯುಗಾದಿಷು|

13016046c ಭಾವಾಭಾವೌ ತದಾತ್ಯೇ ಚ ಅಯನೇ ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರೇ||

ಇವನೇ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಸಂವತ್ಸರ-ಯುಗಾದಿಗಳ ಕಾಲಗತಿ.

ಇವನಿಂದಲೇ ದಕ್ಷಿಣ-ಉತ್ತರ ಆಯನಗಳ

ಭಾವಾಭಾವಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

13016047a ಏವಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ಪೂರ್ವಮಾರಾಧ್ಯ ಬಹುಭಿಃ ಸ್ತವೈಃ|

13016047c ವರಯಾಮಾಸ ಪುತ್ರತ್ವೇ ನೀಲಲೋಹಿತಸಂಜ್ಞಿತಮ್||

ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಅನೇಕ ಸ್ತವಗಳಿಂದ

ನೀಲಲೋಹಿತನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಇವನನ್ನು ಆರಾಧಿಸಿ ಪುತ್ರರನ್ನು

ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

13016048a ಋಗ್ವಿರ್ಯಮನುಶಂಸಂತಿ ತಂತ್ರೇ ಕರ್ಮಣಿ ಬಹ್ವುಚಃ|

13016048c ಯಜುರ್ಭಿಯಂ ತ್ರಿಧಾ ವೇದ್ಯಂ ಜುಹ್ವತ್ಯಧ್ವರ್ಯವೋಽಧ್ವರೇ||

13016049a ಸಾಮಭಿಯಂ ಚ ಗಾಯಂತಿ ಸಾಮಗಾಃ ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಯಃ|

13016049c ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಪರಮಾ ಯೋನಿಃ ಪತಿಶ್ಚಾಯಂ ಪರಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಋಗ್ವೇದಿಗಳು ಕರ್ಮತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನು ಋಗ್ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ

ಹೊಗಳುತ್ತಾರೋ, ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳು ಅಧ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಧನೆಂದು

ತಿಳಿದಿರುವ ಯಾರ ಕುರಿತು ಯಜುರ್ವೇದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ

ಹೋಮಮಾಡುವರೋ, ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿಯ ಸಾಮಗರು ಯಾರನ್ನು

ಸಾಮವೇದದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹಾಡುತ್ತಾರೋ ಆ ಯಜ್ಞದ ಪರಮ

ಯೋನಿಯೂ ಒಡೆಯನೂ ಈ ಪರಶಿವನೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ.

13016050a ರಾತ್ರೈ ಹಃಶ್ರೋತ್ರನಯನಃ ಪಕ್ಷಮಾಸಶಿರೋಭುಜಃ|

13016050c ಋತುವೀರ್ಯಸ್ತಪೋಧೈರ್ಯೋ ಹ್ಯಬ್ಧಗುಹ್ಯೋರುಪಾದವಾನ್||

ರಾತ್ರಿ-ಹಗಲುಗಳು ಇವನ ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿಗಳು. ಪಕ್ಷ-ಮಾಸಗಳು ಇವನ

ಶಿರೋಭುಜಗಳು. ಋತುವು ಇವನ ವೀರ್ಯ. ತಪಸ್ಸು ಇವನ
ಧೈರ್ಯ. ವರ್ಷಗಳು ಇವನ ತೊಡೆ-ಪಾದಗಳು.

13016051a ಮೃತ್ಯುರ್ಯಮೋ ಹುತಾಶಶ್ಚ ಕಾಲಃ ಸಂಹಾರವೇಗವಾನ್|

13016051c ಕಾಲಸ್ಯ ಪರಮಾ ಯೋನಿಃ ಕಾಲಶ್ಚಾಯಂ ಸನಾತನಃ||

ಮೃತ್ಯು, ಯಮ, ಅಗ್ನಿ, ಸಂಹಾರವೇಗೀ ಕಾಲ, ಕಾಲದ ಪರಮ
ಯೋನಿಯಾದ ಸನಾತನ ಕಾಲಪುರುಷ - ಎಲ್ಲವೂ ಇವನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

13016052a ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ಸನಕ್ಷತ್ರೌ ಸಗ್ರಹೌ ಸಹ ವಾಯುನಾ|

13016052c ಧ್ರುವಃ ಸಪ್ತರ್ಷಯಶ್ಚೈವ ಭುವನಾಃ ಸಪ್ತ ಏವ ಚ||

13016053a ಪ್ರಧಾನಂ ಮಹದವ್ಯಕ್ತಂ ವಿಶೇಷಾಂತಂ ಸವೈಕೃತಮ್|

13016053c ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಸ್ತಂಬಪರ್ಯಂತಂ ಭೂತಾದಿ ಸದಸಚ್ಚ ಯತ್||

13016054a ಅಷ್ಟೌ ಪ್ರಕೃತಯಶ್ಚೈವ ಪ್ರಕೃತಿಭ್ಯಶ್ಚ ಯತ್ ಪರಮ್|

13016054c ಅಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯದ್ ಭಾಗಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ||

ನಕ್ಷತ್ರ-ಗ್ರಹ-ವಾಯುಗಳೊಂದಿಗೆ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರು, ಧ್ರುವ,
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ಏಳು ಭುವನಗಳು, ಪ್ರಧಾನ, ಮಹತ್, ಅವ್ಯಕ್ತದಿಂದ
ವಿಶೇಷದವರೆಗಿನ ಸೃಷ್ಟಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಸ್ತಂಭದವರೆಗೆ ಇರುವ
ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳು, ಅಷ್ಟು ಪ್ರಕೃತಿಗಳು, ಪ್ರಕೃತಿಗಿಂತಲೂ ಆಚೆಯಿರುವ
ಪುರುಷ - ಚಕ್ರದಂತೆ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾದೇವನ
ಭಾಗಗಳು.

13016055a ಏತತ್ಪರಮಮಾನಂದಂ ಯತ್ತಚ್ಚಾಶ್ವತಮೇವ ಚ|

13016055c ಏಷಾ ಗತಿರ್ವಿರಕ್ತಾನಾಮೇಷ ಭಾವಃ ಪರಃ ಸತಾಮ್||

ಇವನೇ ಪರಮಾನಂದ. ಶಾಶ್ವತನು. ವಿರಕ್ತರ ಗತಿಯು ಇವನೇ.
ಸತ್ಯವಂತರ ಪರಮ ಭಾವವೂ ಇವನೇ.

13016056a ಏತತ್ಪದಮನುದ್ವಿಗ್ನಮೇತದ್ಭ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್|

13016056c ಶಾಸ್ತ್ರವೇದಾಂಗವಿದುಷಾಮೇತದ್ಧ್ಯಾನಂ ಪರಂ ಪದಮ್||

ಇವನ ಪದವು ಅನುದ್ವಿಗ್ನವಾದುದು. ಇವನೇ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮ.
ಇವನೇ ಶಾಸ್ತ್ರವೇದಾಂಗವಿದುಷರು ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಪರಮ ಪದ.

13016057a ಇಯಂ ಸಾ ಪರಮಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಇಯಂ ಸಾ ಪರಮಾ ಕಲಾ|

13016057c ಇಯಂ ಸಾ ಪರಮಾ ಸಿದ್ಧಿರಿಯಂ ಸಾ ಪರಮಾ ಗತಿಃ||

13016058a ಇಯಂ ಸಾ ಪರಮಾ ಶಾಂತಿರಿಯಂ ಸಾ ನಿರ್ವೃತಿಃ ಪರಾ|

13016058c ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃತಕೃತ್ಯಾಃ ಸ್ಮ ಇತ್ಯಮನ್ಯಂತ ವೇಧಸಃ||

ಇವನೇ ಆ ಪರಾಕಾಷ್ಠ. ಇವನೇ ಆ ಪರಮ ಕಲೆ. ಇವನೇ ಆ ಪರಮ
ಸಿದ್ಧಿ. ಇವನೇ ಆ ಪರಮ ಗತಿ. ಇವನೇ ಆ ಪರಮ ಶಾಂತಿ. ಇವನೇ ಆ
ಪರಮ ನಿರ್ವೃತಿ. ಯಾರನ್ನು ಪಡೆದು ವೇಧಸರು
ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದೆವೆಂದು ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವನೇ ಇವನು.

13016059a ಇಯಂ ತುಷ್ಟಿರಿಯಂ ಸಿದ್ಧಿರಿಯಂ ಶ್ರುತಿರಿಯಂ ಸ್ಮೃತಿಃ|

13016059c ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗತಿನಿಷ್ಠಾನಾಂ ವಿದುಷಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿರವ್ಯಯಾ||

ಇವನೇ ತುಷ್ಟಿ. ಇವನೇ ಸಿದ್ಧಿ. ಇವನೇ ಶ್ರುತಿ. ಇವನೇ ಸ್ಮೃತಿ.
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಗತಿನಿಷ್ಠ ವಿದುಷರು ಪಡೆಯುವ ಅವ್ಯಯನೇ ಇವನು.

13016060a ಯಜತಾಂ ಯಜ್ಞಕಾಮಾನಾಂ ಯಜ್ಞೈರ್ವಿಪುಲದಕ್ಷಿಣೈಃ|

13016060c ಯಾ ಗತಿದೈರ್ವತೈರ್ದಿವ್ಯಾ ಸಾ ಗತಿಸ್ತ್ವಂ ಸನಾತನ||

ಯಜ್ಞಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ವಿಪುಲದಕ್ಷಿಣಿಗಳಿಂದ ಯಾಗಮಾಡುವವರಿಗೆ
ಯಾವ ದಿವ್ಯ ದೇವತೆಗಳ ಗತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಸನಾತನ
ಗತಿಯೂ ನೀನೇ.

13016061a ಜಪ್ಯಹೋಮವ್ರತೈಃ ಕೃಚ್ಛೈರ್ನಿ ಯಮೈರ್ದೇಹಪಾತನೈಃ|

13016061c ತಪ್ಯತಾಂ ಯಾ ಗತಿದೇವ ವೈರಾಜೇ ಸಾ ಗತಿರ್ಭವಾನ್||

ದೇವ! ಜಪ, ಹೋಮ, ವ್ರತ, ಕೃಚ್ಛ, ನಿಯಮ, ದೇಹಪಾತನಗಳ
ಮೂಲಕ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು
ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಗತಿಯೂ ನೀನೇ ಆಗಿರುವೆ.

13016062a ಕರ್ಮನ್ಯಾಸಕೃತಾನಾಂ ಚ ವಿರಕ್ತಾನಾಂ ತತಸ್ತತಃ|

13016062c ಯಾ ಗತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಭವನೇ ಸಾ ಗತಿಸ್ತ್ವಂ ಸನಾತನ||

ಕರ್ಮನ್ಯಾಸಮಾಡಿ ವಿರಕ್ತರಾದವರು ಯಾವ ಬ್ರಹ್ಮಭವನದ
ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೋ ಆ ಸನಾತನ ಗತಿಯೂ ನೀನೇ.

13016063a ಅಪುನರ್ಮಾರಕಾಮಾನಾಂ ವೈರಾಗ್ಯೇ ವರ್ತತಾಂ ಪರೇ|

13016063c ವಿಕೃತೀನಾಂ ಲಯಾನಾಂ ಚ ಸಾ ಗತಿಸ್ತ್ವಂ ಸನಾತನ||

ಪುನಃ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದವರು ವಿಕೃತಿ-ಲಯಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದು ವೈರಾಗ್ಯದಿಂದ ವರ್ತಿಸುವವರ ಸನಾತನ ಗತಿಯೂ ನೀನೇ.

13016064a ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾನಾಂ ನಿರುಪಾಖ್ಯಾ ನಿರಂಜನಾ|

13016064c ಕೈವಲ್ಯಾ ಯಾ ಗತಿದೇವ ಪರಮಾ ಸಾ ಗತಿರ್ಭವಾನ್||

ದೇವ! ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರಿಗೆ ಯಾವ ಅನಿರ್ವಚನೀಯ,
ಅಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯ, ಕೈವಲ್ಯ ಗತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೋ ಆ ಪರಮ

ಗತಿಯೂ ನೀನೇ.

13016065a ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣೋಕ್ತಾಃ ಪಂಚೈತಾ ಗತಯಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

13016065c ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಧಿ ಲಭ್ಯಂತೇ ನ ಲಭ್ಯಂತೇಽನ್ಯಥಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯಾವ ಐದು ಗತಿಗಳು ತಿಳಿದಿವೆಯೋ ಅವುಗಳು ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಅನ್ಯಥಾ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.”

13016066a ಇತಿ ತಂಡಿಸ್ತಪೋಯೋಗಾತ್ತುಷ್ಟಾವೇಶಾನಮವ್ಯಯಮ್|

13016066c ಜಗೌ ಚ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ ಪುರಾ ಲೋಕಕೃಜ್ಜಗೌ||

ಹೀಗೆ ತಂಡಿಯು ತಪೋಯೋಗಗಳಿಂದ ಈಶಾನ ಅವ್ಯಯನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದನು. ಹಿಂದೆ ಲೋಕಕರ್ತೃ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಾವ ಪರಮಶಿವನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನೋ ಅದೇ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ತಂಡಿಮುನಿಯು ಗಾನಮಾಡಿದನು.

13016067a ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶತಕ್ರತುವಿಷ್ಟುವಿಶ್ವೇದೇವಾ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13016067c ನ ವಿದುಸ್ವಾಮಿತಿ ತತಸ್ತುಷ್ಟಃ ಸ್ತೋವಾಚ ತಂ ಶಿವಃ||

“ಬ್ರಹ್ಮ, ಶತಕ್ರತು, ವಿಷ್ಟು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ನಿನ್ನನ್ನು ತಿಳಿಯರು!” ಎಂದನು. ಅದರಿಂದ ತುಷ್ಟನಾದ ಶಿವನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13016068a ಅಕ್ಷಯಶ್ಚಾವ್ಯಯಶ್ಚೈವ ಭವಿತಾ ದುಃಖವರ್ಜಿತಃ|

13016068c ಯಶಸ್ವೀ ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತೋ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಸಮನ್ವಿತಃ||

“ನೀನು ಅಕ್ಷಯನೂ, ಅವ್ಯಯನೂ, ದುಃಖವರ್ಜಿತನೂ ಆಗುವೆ.

ತೇಜೋಯುಕ್ತನೂ, ಯಶಸ್ವಿಯೂ, ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಸಮನ್ವಿತನೂ ಆಗುವೆ.

13016069a ಋಷೀಣಾಮಭಿಗಮ್ಯಶ್ಚ ಸೂತ್ರಕರ್ತಾ ಸುತಸ್ತವ|

13016069c ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾದ್ಧ್ವಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಭವಿಷ್ಯತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಧ್ವಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ನನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಸೂತ್ರಕರ್ತನಾದ ಮಗನು
ನಿನಗಾಗುತ್ತಾನೆ. ಋಷಿಗಳೂ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13016070a ಕಂ ವಾ ಕಾಮಂ ದದಾಮ್ಯದ್ಯ ಬ್ರೂಹಿ ಯದ್ವತ್ಸ ಕಾಂಕ್ಷಸೇ|

13016070c ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಸ ಉವಾಚೇದಂ ತ್ವಯಿ ಭಕ್ತಿದ್ಯುಧಾಸ್ತು ಮೇ||

ವತ್ಸ! ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಯಾವ ವರವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು? ಇಂದು ನೀನು
ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳು.” ಆಗ ಕೈಮುಗಿದು ತಂಡಿಯು “ನಿನ್ನಮೇಲಿನ
ನನ್ನ ಭಕ್ತಿಯು ದೃಢವಾಗಿರಲಿ!” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

13016071a ಏವಂ ದತ್ತ್ವಾ ವರಂ ದೇವೋ ವಂದ್ಯಮಾನಃ ಸುರರ್ಷಿಭಿಃ|

13016071c ಸ್ತೂಯಮಾನಶ್ಚ ವಿಬುಧೈಸ್ತತ್ಪ್ರವಾಂತರಧೀಯತ||

ಹೀಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತು ದೇವನು, ಸುರರ್ಷಿಗಳು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಮತ್ತು
ವಿಬುಧರು ಸ್ತುತಿಸಲು, ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13016072a ಅಂತರ್ಹಿತೇ ಭಗವತಿ ಸಾನುಗೇ ಯಾದವೇಶ್ವರ|

13016072c ಋಷಿರಾಶ್ರಮಮಾಗಮ್ಯ ಮಮೈತತ್ಪ್ರೋಕ್ತವಾನಿಹ||

ಯಾದವೇಶ್ವರ! ಭಗವಂತನು ಅನುಗರೊಂದಿಗೆ ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಲು
ಆ ಋಷಿಯು ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ನನಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

13016073a ಯಾನಿ ಚ ಪ್ರಥಿತಾನ್ಯಾದೌ ತಂಡಿರಾಖ್ಯಾತವಾನ್ಮಮ|

13016073c ನಾಮಾನಿ ಮಾನವಶ್ರೇಷ್ಠ ತಾನಿ ತ್ವಂ ಶೃಣು ಸಿದ್ಧಯೇ||

ಮಾನವಶ್ರೇಷ್ಠ! ಹಿಂದೆ ತಂಡಿಯು ನನಗೆ ಯಾವ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಅವುಗಳನ್ನು ನಿನ್ನ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13016074a ದಶ ನಾಮಸಹಸ್ರಾಣಿ ವೇದೇಷ್ಟಾಹ ಪಿತಾಮಹಃ|

13016074c ಶರ್ವಸ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ತಥಾ ದಶ ನಾಮಶತಾನಿ ವೈ||

ಪಿತಾಮಹನು ಶಿವನ ಹತ್ತು ಸಾವಿರನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದನು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶರ್ವನ ಸಾವಿರ ನಾಮಗಳಿವೆ.

13016075a ಗುಹ್ಯಾನೀಮಾನಿ ನಾಮಾನಿ ತಂಡಿರ್ಭಗವತೋಽಚ್ಯುತ|

13016075c ದೇವಪ್ರಸಾದಾದ್ಧೇವೇಶ ಪುರಾ ಪ್ರಾಹ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಅಚ್ಯುತ! ದೇವೇಶ! ಗುಹ್ಯವಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನ ಈ ನಾಮಗಳನ್ನು ಮಹಾತ್ಮ ತಂಡಿಯು ಹಿಂದೆ ದೇವಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಾಖ್ಯಾನೇ ಷೋಡಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ
ಹದಿನಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀ

ಮಹಾದೇವಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರ²⁹

ಉಪಮನ್ಯುವು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ತಂಡಿಕೃತ ಮಹಾದೇವನ
ನಾಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲ ಪೀಠಿಕೆ (1-30). ಶಿವನ
ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ನಾಮಾವಳಿಗಳು (31-150). ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮದ
ಮಹಾತ್ಮೆ (151-171).

13017001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13017001a ತತಃ ಸ ಪ್ರಯತೋ ಭೂತ್ವಾ ಮಮ ತಾತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13017001c ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಾಹ ವಿಪ್ರರ್ಷಿರ್ನಾಮಸಂಹಾರಮಾದಿತಃ||³⁰

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆಗ ನನ್ನ ಎದಿರು
ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ವಿನೀತನಾಗಿ ಶಿವನ

²⁹ ಮಹಾಭಾರತದ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮವಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಐದು
ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಿವೆ: (1) ಪದ್ಮಪುರಾಣ (2) ಲಿಂಗಪುರಾಣ (3) ಸೌರ
ಪುರಾಣ (4) ಶಿವಪುರಾಣ ಮತ್ತು (5) ವೇದಸಾರ. ಇವುಗಳನ್ನು
ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

³⁰ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಾಹ ವಿಪ್ರರ್ಷಿರ್ನಾಮಸಂಗ್ರಹಮಾದಿತಃ|| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

ನಾಮಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಮೊದಲಿನಿಂದ ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.

13017002 ಉಪಮನ್ಯುರುವಾಚ|

13017002a ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರೋಕ್ಷೈರೃಷಿಪ್ರೋಕ್ಷೈರ್ವೇದವೇದಾಂಗಸಂಭವೈಃ|

13017002c ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ವಿಖ್ಯಾತೈಃ ಸ್ಥಾಣುಂ ಸ್ತೋಷ್ಯಾಮಿ ನಾಮಭಿಃ||

ಉಪಮನ್ಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರೋಕ್ಷ, ಋಷಿಪ್ರೋಕ್ಷ ಮತ್ತು ವೇದವೇದಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುವ ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಖ್ಯಾತ ನಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ಥಾಣವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

13017003a ಮಹದ್ಭಿರ್ವಿಹಿತೈಃ ಸತ್ವೈಃ ಸಿದ್ಧೈಃ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕೈಃ|

13017003c ಋಷಿಣಾ ತಂಡಿನಾ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಕೃತೈರ್ದೇವಕೃತಾತ್ಮನಾ||

13017004a ಯಥೋಕ್ತೈರ್ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತೈರ್ಮುನಿಭಿಸ್ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿಭಿಃ|

13017004c ಪ್ರವರಂ ಪ್ರಥಮಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಸರ್ವಭೂತಹಿತಂ ಶುಭಮ್|

13017004e ಶ್ರುತೈಃ ಸರ್ವತ್ರ ಜಗತಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾವತಾರಿತೈಃ||

13017005a ಯತ್ತದ್ರಹಸ್ಯಂ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರೋಕ್ಷಂ ಸನಾತನಮ್|

13017005c ವಕ್ಷ್ಯೇ ಯದುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ಮಮ||

ಯದುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸರ್ವಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ಮಹಾಸಿದ್ಧರಿಂದ ಅವಿಷ್ಕಾರಗೊಂಡಿರುವ; ಕೃತಾತ್ಮ ಋಷಿ ತಂಡಿಯು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ದೇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ; ವಿಖ್ಯಾತ ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಪುನರುಕ್ತವಾದ; ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇಳಿಬರುವ; ಪ್ರವರವೂ, ಪ್ರಥಮವೂ, ಸ್ವರ್ಗದಾಯಕವೂ, ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತವೂ, ಶುಭವೂ ಆಗಿರುವ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿರುವ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

13017006a ಪರತ್ವೇನ ಭವಂ ದೇವಂ ಭಕ್ತಸ್ವಂ ಪರಮೇಶ್ವರಮ್|

13017006c ತೇನ ತೇ ಶ್ರಾವಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ತದ್ಭ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್||

ನೀನು ದೇವ ಭವ ಪರಮೇಶ್ವರನ ಪರಮ ಭಕ್ತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ನಿನಗೆ ಈ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13017007a ನ ಶಕ್ಯಂ ವಿಸ್ತರಾತ್ಕೃತ್ಸಂ ವಕ್ತುಂ ಶರ್ವಸ್ಯ ಕೇನ ಚಿತ್|

13017007c ಯುಕ್ತೇನಾಪಿ ವಿಭೂತೀನಾಮಪಿ ವರ್ಷಶತ್ಯೈರಪಿ||

ಶರ್ವನ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಾಮಾವಳಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲು
ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನ ವಿಭೂತಿಗಳನ್ನು
ನೂರು ವರ್ಷ ಹೇಳಿದರೂ ಅದು ಮುಗಿಯಲಾರದು.

13017008a ಯಸ್ಯಾದಿರ್ಮಧ್ಯಮಂತಶ್ಚ ಸುರೈರಪಿ ನ ಗಮ್ಯತೇ|

13017008c ಕಸ್ತಸ್ಯ ಶಕ್ಷುಯಾದ್ವಕ್ತುಂ ಗುಣಾನ್ಯಾತ್ಮೈರ್ನ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ! ಯಾರ ಆದಿ-ಮಧ್ಯ-ಅಂತ್ಯಗಳು ಸುರರಿಗೂ
ಅರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ಹೇಳಲು ಯಾರಿಗೆ ಶಕ್ಯ?

13017009a ಕಿಂ ತು ದೇವಸ್ಯ ಮಹತಃ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತಾರ್ಥಪದಾಕ್ಷರಮ್|

13017009c ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ರಿತಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಪ್ರಸಾದಾತ್ಸ್ಯ ಚೈವ ಹಿ||

ಆದರೆ ಅವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನನ್ನ ಶಕ್ತಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಆ ದೇವನ
ಮಹತ್ವ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಅರ್ಥಪದಾಕ್ಷರಗಳಿಂದ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13017010a ಅಪ್ರಾಪ್ಯೇಹ ತತೋಽನುಜ್ಞಾಂ ನ ಶಕ್ಯಃ ಸ್ತೋತುಮೀಶ್ವರಃ|

13017010c ಯದಾ ತೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಸ್ತುವತ್ಯೇವ ಸದಾ ಭವಮ್||

ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸದಾ ಅವನ ಅನುಜ್ಞೆಯಾದಾಗ ಮಾತ್ರ ನಾನು ಭವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತೇನೆ.

13017011a ಅನಾದಿನಿಧನಸ್ಯಾಹಂ ಸರ್ವಯೋನೇರ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13017011c ನಾಮ್ನಾಂ ಕಂ ಚಿತ್ಸಮುದ್ದೇಶಂ ವಕ್ಷ್ಯೇ ಹ್ಯವ್ಯಕ್ತಯೋನಿನಃ||

ಅನಾದಿನಿಧನ, ಸರ್ವಯೋನಿ, ಮಹಾತ್ಮ, ಅವ್ಯಕ್ತಯೋನಿಯ ಕೆಲವೇ ನಾಮಗಳನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೋಸ್ಕರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13017012a ವರದಸ್ಯ ವರೇಣ್ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ವರೂಪಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

13017012c ಶೃಣು ನಾಮಸಮುದ್ದೇಶಂ ಯದುಕ್ತಂ ಪದ್ಮಯೋನಿನಾ||

ಪದ್ಮಯೋನಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದ ವರದ, ವರಣ್ಯ, ವಿಶ್ವರೂಪ, ಧೀಮತನ ನಾಮಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ಕೇಳು.

13017013a ದಶ ನಾಮಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯಾನ್ಯಾಹ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ|

13017013c ತಾನಿ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ಮನಸಾ ದಧ್ನೋ ಘೃತಮಿವೋದ್ಧೃತಮ್||

ಪ್ರಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದ್ದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಮಠಿಸಿ, ಮೊಸರಿನಿಂದ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಉದ್ಧರಿಸಲಾಗಿದೆ.

13017014a ಗಿರೇಃ ಸಾರಂ ಯಥಾ ಹೇಮ ಪುಷ್ಪಾತ್ಸಾರಂ ಯಥಾ ಮಧು|

13017014c ಘೃತಾತ್ಸಾರಂ ಯಥಾ ಮಂಡಸ್ತಥೈತತ್ಸಾರಮುದ್ಧೃತಮ್||

ಚೆನ್ನವು ಗಿರಿಯ ಸಾರವಾಗಿರುವಂತೆ, ಮಧುವು ಪುಷ್ಪಗಳ
ಸಾರವಾಗಿರುವಂತೆ, ತುಪ್ಪವು ಮಜ್ಜೆಗೆಯ ಸಾರವಾಗಿರುವಂತೆ, ಈ
ಸಹಸ್ರ ನಾಮಗಳು ಆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ನಾಮಗಳ ಸಾರವಾಗಿವೆ.

13017015a ಸರ್ವಪಾಪಾಪಹಮಿದಂ ಚತುರ್ವೇದಸಮನ್ವಿತಮ್||

13017015c ಪ್ರಯತ್ನೇನಾಧಿಗಂತವ್ಯಂ ಧಾರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಾ|

13017015e ಶಾಂತಿಕಂ ಪೌಷ್ಠಿಕಂ ಚೈವ ರಕ್ಷೋಘ್ನಂ ಪಾವನಂ ಮಹತ್||

ಚತುರ್ವೇದಸಮನ್ವಿತವಾಗಿರುವ ಇದು ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶಾಂತಿಯನ್ನೂ, ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನೂ ನೀಡುವ ಮತ್ತು
ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವ ಈ ಮಹಾ ಪಾವನ ನಾಮಗಳನ್ನು
ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಾಗಿ ಸದಾ
ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

13017016a ಇದಂ ಭಕ್ತಾಯ ದಾತವ್ಯಂ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಸ್ತಿಕಾಯ ಚ|

13017016c ನಾಶ್ರದ್ಧಧಾನರೂಪಾಯ ನಾಸ್ತಿಕಾಯಾಜಿತಾತ್ಮನೇ||

ಇದನ್ನು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುವ ಆಸ್ತಿಕ ಭಕ್ತನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದ
ಅಜಿತಾತ್ಮ ನಾಸ್ತಿಕನಿಗೆ ಕೊಡಬಾರದು.

13017017a ಯಶ್ಚಾ ಭ್ಯಸೂಯತೇ ದೇವಂ ಭೂತಾತ್ಮಾನಂ ಪಿನಾಕಿನಮ್||

13017017c ಸ ಕೃಷ್ಣ ನರಕಂ ಯಾತಿ ಸಹ ಪೂರ್ವೈಃ ಸಹಾನುಗೈಃ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಭೂತಾತ್ಮನೂ ಪಿನಾಕಿಯೂ ಆದ ದೇವನನ್ನು ಯಾರು
ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜರು ಮತ್ತು
ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13017018a ಇದಂ ಧ್ಯಾನಮಿದಂ ಯೋಗಮಿದಂ ಧ್ಯೇಯಮನುತ್ತಮಮ್|

13017018c ಇದಂ ಜಪ್ಯಮಿದಂ ಜ್ಞಾನಂ ರಹಸ್ಯಮಿದಮುತ್ತಮಮ್|

13017018e ಇದಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾಂತಕಾಲೇಽಪಿ ಗಚ್ಛೇದ್ಧಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್||

ಇದು ಧ್ಯಾನ. ಇದು ಯೋಗ. ಇದು ಅನುತ್ತಮ ಧ್ಯೇಯ. ಇದು ಜಪ.
ಇದು ರಹಸ್ಯವಾದ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನ. ಇದನ್ನು ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೂ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13017019a ಪವಿತ್ರಂ ಮಂಗಲಂ ಪುಣ್ಯಂ ಕಲ್ಯಾಣಮಿದಮುತ್ತಮಮ್|

13017019c ನಿಗದಿಷ್ಯೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸ್ತವಾನಾಮುತ್ತಮಂ ಸ್ತವಮ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಪವಿತ್ರವೂ, ಮಂಗಲವೂ, ಪುಣ್ಯವೂ, ಕಲ್ಯಾಣವೂ
ಆದ ಈ ಉತ್ತಮ - ಸ್ತವಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿರುವ - ಸ್ತವವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13017020a ಇದಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪುರಾ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

13017020c ಸರ್ವಸ್ತವಾನಾಂ ದಿವ್ಯಾನಾಂ ರಾಜತ್ವೇ ಸಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಹಿಂದೆ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನು ಇದನ್ನು ರಚಿಸಿ ಸರ್ವ ದಿವ್ಯ
ಸ್ತವಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜತ್ವವನ್ನು ಇದಕ್ಕೆ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

13017021a ತದಾಪ್ರಭೃತಿ ಚೈವಾಯಮೀಶ್ವರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13017021c ಸ್ತವರಾಜೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಜಗತ್ಯಮರಪೂಜಿತಃ|

13017021e ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದಯಂ ಚೈವ ಸ್ತವರಾಜೋಽವತಾರಿತಃ||

ಅಂದಿನಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ಈಶ್ವರನ ಈ ಸ್ತವವು ಸ್ತವರಾಜವೆಂದು
ವಿಖ್ಯಾತವಾಗಿ ಅಮರರಿಂದ ಪೂಜಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದೆ.

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಇದನ್ನು ಸ್ತವರಾಜವೆಂದೇ
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13017022a ಯಸ್ಮಾತ್ತಂಡಿಃ ಪುರಾ ಪ್ರಾಹ ತೇನ ತಂಡಿಕೃತೋಽಭವತ್|

13017022c ಸ್ವರ್ಗಾಚ್ಚೈವಾತ್ರ ಭೂಲೋಕಂ ತಂಡಿನಾ ಹ್ಯವತಾರಿತಃ||

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಇದನ್ನು ತಂಡಿಯು ಇಳಿಸಿದನು.
ಹಿಂದೆ ತಂಡಿಯು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ಇದು ತಂಡಿಕೃತ
ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿತು.

13017023a ಸರ್ವಮಂಗಲಮಂಗಲ್ಯಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನಮ್|

13017023c ನಿಗದಿಷ್ಯೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸ್ತವಾನಾಮುತ್ತಮಂ ಸ್ತವಮ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಸರ್ವಮಂಗಲಮಂಗಲ್ಯವೂ

ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಣಾಶನವೂ ಆದ ಸ್ತವಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮವಾದ ಈ
ಸ್ತವವನ್ನು ಕೇಳು.

13017024a ಬ್ರಹ್ಮಣಾಮಪಿ ಯದ್ಬ್ರಹ್ಮ ಪರಾಣಾಮಪಿ ಯತ್ಪರಮ್|

13017024c ತೇಜಸಾಮಪಿ ಯತ್ತೇಜಸ್ತಪಸಾಮಪಿ ಯತ್ತಪಃ||

13017025a ಶಾಂತೀನಾಮಪಿ ಯಾ ಶಾಂತಿದ್ಯುತೀನಾಮಪಿ ಯಾ ದ್ಯುತಿಃ|

13017025c ದಾಂತಾನಾಮಪಿ ಯೋ ದಾಂತೋ ಧೀಮತಾಮಪಿ ಯಾ ಚ ಧೀಃ||

13017026a ದೇವಾನಾಮಪಿ ಯೋ ದೇವೋ ಮುನೀನಾಮಪಿ ಯೋ ಮುನಿಃ|

13017026c ಯಜ್ಞಾನಾಮಪಿ ಯೋ ಯಜ್ಞಃ ಶಿವಾನಾಮಪಿ ಯಃ ಶಿವಃ||

13017027a ರುದ್ರಾಣಾಮಪಿ ಯೋ ರುದ್ರಃ ಪ್ರಭುಃ ಪ್ರಭವತಾಮಪಿ|

13017027c ಯೋಗಿನಾಮಪಿ ಯೋ ಯೋಗೀ ಕಾರಣಾನಾಂ ಚ ಕಾರಣಮ್||

13017028a ಯತೋ ಲೋಕಾಃ ಸಂಭವಂತಿ ನ ಭವಂತಿ ಯತಃ ಪುನಃ|

13017028c ಸರ್ವ ಭೂತಾತ್ಮ ಭೂತಸ್ಯ ಹರಸ್ಯಾಮಿತತೇಜಸಃ||

13017029a ಅಷ್ಟೋತ್ತರಸಹಸ್ರಂ ತು ನಾಮ್ನಾಂ ಶರ್ವಸ್ಯ ಮೇ ಶೃಣು|

13017029c ಯಚ್ಛ್ವಾತ್ವಾ ಮನುಜಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಬ್ರಹ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿರುವ, ಉತ್ತಮಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮನಾಗಿರುವ, ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ತೇಜಸನಾಗಿರುವ, ತಪಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ತಪವಾಗಿರುವ, ಶಾಂತಿಗಳಿಗೂ ಶಾಂತನಾಗಿರುವ, ದ್ಯುತಿಗಳಿಗೂ ದ್ಯುತಿಯಾಗಿರುವ, ದಾಂತರಿಗೂ ದಾಂತನಾಗಿರುವ, ಧೀಮಂತರಿಗೂ ಧೀಮಂತನಾಗಿರುವ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನಾಗಿರುವ, ಮುನಿಗಳಿಗೂ ಮುನಿಯಾಗಿರುವ, ಯಜ್ಞಗಳಿಗೂ ಯಜ್ಞವಾಗಿರುವ, ಮಂಗಳಕ್ಕೂ ಮಂಗಳನಾಗಿರುವ, ರುದ್ರರಿಗೂ ರುದ್ರನಾಗಿರುವ, ಪ್ರಭುಗಳಿಗೂ ಪ್ರಭುವಾಗಿರುವ, ಯಾರಿಂದಾಗಿ ಲೋಕಗಳು ಪುನಃ ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಆ ಸರ್ವ ಭೂತಾತ್ಮ ಭೂತ, ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿ ಹರ ಶರ್ವನ ಸಾವಿರದೊಂಟು ನಾಮಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಮನುಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13017030a ಸ್ಥಿರಃ ಸ್ಥಾಣುಃ ಪ್ರಭುರ್ಭಾನುಃ ಪ್ರವರೋ ವರದೋ ವರಃ|³¹

13017030c ಸರ್ವಾತ್ಮಾ ಸರ್ವವಿಖ್ಯಾತಃ ಸರ್ವಃ ಸರ್ವಕರೋ ಭವಃ||

³²(೧) ಸ್ಥಿರಃ - ಗಮನಾಗಮರಹಿತನು, ಕೂಟಸ್ಥನು, ನಿತ್ಯನು. (೨)

³¹ ಸ್ಥಿರಃ ಸ್ಥಾಣುಃ ಪ್ರಭುರ್ಭಾನುಃ ಪ್ರವರೋ ವರದೋ ವರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³² ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿನಾಮಕ್ಕೂ ಸಂಖ್ಯೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನುವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿವೆ. ಹಲವಾರು ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ

ಸ್ಥಾಣುಃ - ಮನೆಗೆ ಆಧಾರಭೂತವಾದ ಕಂಬದಂತೆ ಜಗತ್ತಿನ ಆಧಾರಸ್ತಂಭನು. (೩) ಪ್ರಭುಃ - ಸಮರ್ಥನು. (೪) ಭಾನುಃ - ಸೂರ್ಯನು. (೫) ಪ್ರವರಃ - ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೬) ವರದಃ - ವರವನ್ನೀಯುವವನು. (೭) ವರಃ - ವರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನು, ವರಸ್ವರೂಪನು. (೮) ಸರ್ವಾತ್ಮಃ - ಸರ್ವರಿಗೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನು. (೯) ಸರ್ವವಿಖ್ಯಾತಃ - ಸರ್ವತ್ರ ವಿಖ್ಯಾತನು. (೧೦) ಸರ್ವಃ - ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನು. (೧೧) ಸರ್ವಕರಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು, ಸರ್ವವನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು. (೧೨) ಭವಃ - ಚರಾಚರಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನನು.

13017031a ಜಟೀ ಚರ್ಮೀ ಶಿಖಿಂಡೀ ಚ ಸರ್ವಾಂಗಃ ಸರ್ವಭಾವನಃ|

13017031c ಹರಿಶ್ಚ ಹರಿಣಾಕ್ಷಶ್ಚ ಸರ್ವಭೂತಹರಃ ಪ್ರಭುಃ||³³

(೧೩) ಜಟೀ - ಜಟಾಧಾರಿಯು. (೧೪) ಚರ್ಮೀ - ವ್ಯಾಪ್ತಚರ್ಮಧರನು. (೧೫) ಶಿಖಿಂಡೀ - ಶಿಖೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು. (೧೬) ಸರ್ವಾಂಗಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವವನು. (೧೭) ಸರ್ವಭಾವನಃ - ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. (೧೮) ಹರಿಃ - ಸಂಸಾರವನ್ನು ಕಾರಣಸಹಿತವಾಗಿ ಹರಣಮಾಡುವವನು; ಭಕ್ತರ ಆಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಹರಣಮಾಡುವವನು. (೧೯) ಹರಿಣಾಕ್ಷಃ - ಜಿಂಕೆಯ ಕಣ್ಣುಗಳಂತೆ ಚಂಚಲ ವಿಶಾಲ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೦) ಸರ್ವಭೂತಹರಃ -

ನಾಮಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

³³ ಹರಿಶ್ಚ ಹರಿಣಾಕ್ಷಶ್ಚ ಸರ್ವಭೂತಹರಃ ಪ್ರಭುಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವವನು. (೨೧) ಪ್ರಭುಃ - ಸ್ವಾಮಿಯು.

13017032a ಪ್ರವೃತ್ತಿಶ್ಚ ನಿವೃತ್ತಿಶ್ಚ ನಿಯತಃ ಶಾಶ್ವತೋ ಧ್ರುವಃ|

13017032c ಶ್ಮಶಾನಚಾರೀ ಭಗವಾನ್ಪಚರೋ ಗೋಚರೋಽರ್ಧನಃ||

(೨೨) ಪ್ರವೃತ್ತಿಃ - ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗಸ್ವರೂಪನು. (೨೩) ನಿವೃತ್ತಿಃ - ನಿವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗಸ್ವರೂಪನು. (೨೪) ನಿಯತಃ - ನಿಯಮಪರಾಯಣನು.

(೨೫) ಶಾಶ್ವತಃ - ನಿತ್ಯನು. (೨೬) ಧ್ರುವಃ - ಅಚಲನು. (೨೭)

ಶ್ಮಶಾನಚಾರೀ - ಶ್ಮಶಾನಸಂಚಾರಿಯು. (೨೮) ಭಗವಾನಃ -

ಐಶ್ವರ್ಯ, ಜ್ಞಾನ, ಯಶಸ್ಸು, ಶ್ರೀ, ವೈರಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳಿಂದ

ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ಭಗವಂತನು. (೨೯) ಖಚರಃ - ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ

ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೦) ಗೋಚರಃ - ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು,

ಇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತ ಇಂದ್ರಿಯಸುಖಗಳನ್ನು

ಅನುಭವಿಸುವವನು. (೩೧) ಆರ್ಧನಃ - ಸಂಹಾರಕನು.

13017033a ಅಭಿವಾದ್ಯೋ ಮಹಾಕರ್ಮಾ ತಪಸ್ವೀ ಭೂತಭಾವನಃ|

13017033c ಉನ್ಮತ್ತವೇಶಪ್ರಚ್ಛನ್ನಃ ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

(೩೨) ಅಭಿವಾದ್ಯಃ - ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು. (೩೩) ಮಹಾಕರ್ಮಃ

- ಮಹತ್ತರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೩೪) ತಪಸ್ವೀ -

ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವವನು. (೩೫) ಭೂತಭಾವನಃ -

ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಆಕಾಶ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಭೂತಗಳನ್ನು

ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು. (೩೬) ಉನ್ಮತ್ತವೇಶಪ್ರಚ್ಛನ್ನಃ - ಉನ್ಮತ್ತನಂತೆ

ವೇಷಧರಿಸಿ ನಿಗೂಢನಾಗಿರುವವನು. (೩೭) ಸರ್ವಲೋಕಪ್ರಜಾಪತಿಃ

- ಸರ್ವಲೋಕಗಳ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವವನು.

13017034a ಮಹಾರೂಪೋ ಮಹಾಕಾಯಃ ಸರ್ವರೂಪೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

13017034c ಮಹಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಭೂತಶ್ಚ ವಿರೂಪೋ ವಾಮನೋ ಮನುಃ||³⁴

(೩೮) ಮಹಾರೂಪಃ - ಮಹಾರೂಪಿಯು. (೩೯) ಮಹಾಕಾಯಃ - ಮಹಾಕಾಯನು. (೪೦) ಸರ್ವರೂಪಃ - ಸರ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೪೧) ಮಹಾಯಶಃ - ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯು. (೪೨) ಮಹಾತ್ಮಃ - ಮಹಾತ್ಮನು. (೪೩) ಸರ್ವಭೂತಃ - ಇರುವ ಎಲ್ಲವೂ ಆದವನು. (೪೪) ವಿರೂಪಃ - ವಿಶ್ವರೂಪನು. (೪೫) ವಾಮನಃ - ಕುಳ್ಳನು. (೪೬) ಮನುಃ - ಮೊದಲನೆಯ ಮನುಷ್ಯನು.

13017035a ಲೋಕಪಾಲೋಽಂತರ್ಹಿತಾತ್ಮಾ ಪ್ರಸಾದೋ ಹಯಗರ್ದಭಃ|

13017035c ಪವಿತ್ರಶ್ಚ ಮಹಾಂಶ್ಚೈವ ನಿಯಮೋ ನಿಯಮಾಶ್ರಯಃ||

(೪೭) ಲೋಕಪಾಲಃ - ಲೋಕರಕ್ಷಕನು. (೪೮) ಅಂತರ್ಹಿತಾತ್ಮಾ - ಅದೃಶ್ಯನಾಗಿರುವವನು. (೪೯) ಪ್ರಸಾದಃ - ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವವನು. (೫೦) ಹಯಗರ್ದಭಃ - ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು.³⁵ (೫೧) ಪವಿತ್ರಃ - ಸಂಸಾರವೆಂಬ ವಜ್ರಪಾತದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವವನು;

---

³⁴ ಮಹಾರೂಪೋ ಮಹಾಕಾಯೋ ವ್ಯಷರೂಪೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

ಮಹಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವರೂಪೋ ಮಹಾಹನುಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵ ರುದ್ರೋ ವಾ ಏಷ ಯದಗ್ನಿಃ| ಅಶ್ವತರೀರಥೇನಾಗ್ನಿರಾಜಿಮಧಾವತ್|| ಅರ್ಥಾತ್ ಅಗ್ನಿರೂಪನಾದ ರುದ್ರನು ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುವವನು ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಿದೆ.

ಶುದ್ಧವಸ್ತುಸ್ವರೂಪನು. (೫೨) ಮಹಾನ್ - ಪೂಜನೀಯನು. (೫೩)
ನಿಯಮಃ - ನಿಯಮಗಳುಳ್ಳವನು.³⁶. (೫೪) ನಿಯಮಾಶ್ರಯಃ -
ನಿಯಮಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನು.

13017036a ಸರ್ವಕರ್ಮಾ ಸ್ವಯಂಭೂಶ್ಚ ಆದಿರಾದಿಕರೋ ನಿಧಿಃ|

13017036c ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಃ ಸೋಮೋ ನಕ್ಷತ್ರಸಾಧಕಃ||

(೫೫) ಸರ್ವಕರ್ಮಾ - ಸಕಲ ಶಿಲ್ಪಾಚಾರೀ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು. (೫೬)
ಸ್ವಯಂಭೂ - ನಿತ್ಯಸಿದ್ಧನು. (೫೭) ಆದಿಃ - ಮೊದಲಿಗನು. (೫೮)
ಆದಿಕರಃ - ಆದಿಪುರುಷನನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. (೫೯) ನಿಧಿಃ - ಸಕಲ
ಐಶ್ವರ್ಯಗಳ ಭಂಡಾರನು. (೬೦) ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ - ಸಾವಿರ
ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೧) ವಿರೂಪಾಕ್ಷಃ - ವಿರೂಪಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು. (೬೨)
ಸೋಮಃ - ಚಂದ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೬೩) ನಕ್ಷತ್ರಸಾಧಕಃ -
ನಕ್ಷತ್ರಗಳಾಗಬಲ್ಲ ಸಾಧನಗಳಿಗೆ.³⁷ ಕಾರಣನಾಗಿರುವವನು.

13017037a ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಗತಿಃ ಕೇತುಗ್ರಹೋ ಗ್ರಹಪತಿವರಃ|

13017037c ಅದ್ವಿರದ್ರ್ಯಾಲಯಃ ಕರ್ತಾ ಮೃಗಬಾಣಾರ್ಪಣೋಽನಘಃ||³⁸

³⁶ ಶೌಚ, ಸಂತೋಷ, ತಪಸ್ಸು, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಐಶ್ವರ್ಯ, ಪ್ರಣಿಧಾನಗಳೆಂಬ
ನಿಯಮಗಳು.

³⁷ ಸುಕೃತಾಂ ವಾ ಏತಾನಿ ಜೋತಿಗ್ ಷಿ| ಯನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ|| ಎಂಬ
ಶ್ರುತಿವಚನದಂತೆ ಸುಕೃತಿಗಳ ಜ್ಯೋತಿಗಳೇ ನಕ್ಷತ್ರರೂಪವಾಗಿ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ
ಬೆಳಗುತ್ತವೆ.

³⁸ ಚಂದ್ರಃ ಸೂರ್ಯಃ ಶನಿಃ ಕೇತುಗ್ರಹೋ ಗ್ರಹಪತಿವರಃ| ಅತ್ವಿರದ್ರ್ಯಾ
ನಮಸ್ಕರ್ತಾ ಮೃಗಬಾಣಾರ್ಪಣೋಽನಘಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೬೪) ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಗತಿಃ - ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯರ ಮಾರ್ಗ. (೬೫) ಕೇತುಃ - ಕೇತುಗ್ರಹ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೬) ಗ್ರಹಃ - ರಾಹುರೂಪನಾಗಿ ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರನ್ನು ನುಂಗುವವನು. (೬೭) ಗ್ರಹಪತಿಃ - ಗ್ರಹಗಳ ಒಡೆಯನು. (೬೮) ವರಃ - ಪೂಜ್ಯನು. (೬೯) ಅದ್ವಿಃ - ಪರ್ವತನು. (೭೦) ಅದ್ವ್ಯಾಲಯಃ - ಸಮುದ್ರನು. (೭೧) ಕರ್ತಾ - ಕರ್ತೃವು. (೭೨) ಮೃಗಬಾಣಾರ್ಪಣಃ - ಮೃಗರೂಪಿಯಾದ ಯಜ್ಞದ ಮೇಲೆ ಬಾಣವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿದವನು. (೭೩) ಅನಘಃ - ಪಾಪರಹಿತನು.

13017038a ಮಹಾತಪಾ ಘೋರತಪಾ ಅದೀನೋ ದೀನಸಾಧಕಃ|

13017038c ಸಂವತ್ಸರಕರೋ ಮಂತ್ರಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಪರಮಂ ತಪಃ||

(೭೪) ಮಹಾತಪಾಃ - ವಿಶ್ವಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದವನು. (೭೫) ಘೋರತಪಾಃ - ವಿಶ್ವಸಂಹಾರಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥವಾದ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದವನು. (೭೬) ಅದೀನಃ - ಮಹಾ ಉದಾರಿಯು. (೭೭) ದೀನಸಾಧಕಃ - ಶರಣಾಗತರ ಇಷ್ಟಸಾಧಕನು. (೭೮) ಸಂವತ್ಸರಕರಃ - ಸಂವತ್ಸರಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು, ಕಾಲಚಕ್ರಪ್ರವರ್ತಕನು. (೭೯) ಮಂತ್ರಃ - ಪ್ರಣವಾದಿ ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೮೦) ಪ್ರಮಾಣಃ - ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾದಿ ಪ್ರಮಾಣರೂಪನು. (೮೧) ಪರಮಂ ತಪಃ - ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ತಪಃಸ್ವರೂಪನು.

13017039a ಯೋಗೀ ಯೋಜ್ಯೋ ಮಹಾಬೀಜೋ ಮಹಾರೇತಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

13017039c ಸುವರ್ಣರೇತಾಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸುಬೀಜೋ ವೃಷವಾಹನಃ||³⁹

³⁹ ಯೋಗೀ ಯಜ್ಯೋ ಮಹಾಬೀಜೋ ಮಹಾರೇತಾ ಮಹಾಬಲಃ|

(೮೨) ಯೋಗೀ - ಯೋಗನಿಷ್ಠನು. (೮೩) ಯೋಜ್ಯಃ - ಭಕ್ತರ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪರಬ್ರಹ್ಮನೊಡನೆ ಸೇರಿಸುವವನು. (೮೪) ಮಹಾಬೀಜಃ
- ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣನು. (೮೫) ಮಹಾರೇತಾಃ -
ಮಹಾವೀರ್ಯಶಾಲಿಯು. (೮೬) ಮಹಾತಪಾಃ - ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು.
(೮೭) ಸುವರ್ಣರೇತಾ - ಹಿರಣ್ಮಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. (೮೮) ಸರ್ವಜ್ಞಃ - ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು. (೮೯)
ಸುಬೀಜಃ - ಉತ್ತಮ ಬೀಜರೂಪನು. (೯೦) ವೃಷವಾಹನಃ -
ವೃಷಭವಾಹನನು.

13017040a ದಶಬಾಹುಸ್ತ್ವ ನಿಮಿಷೋ ನೀಲಕಂಠ ಉಮಾಪತಿಃ|

13017040c ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಸ್ವಯಂಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬಲವೀರೋ ಬಲೋ ಗಣಃ||⁴⁰

(೯೧) ದಶಬಾಹುಃ - ಹತ್ತು ತೋಳುಗಳುಳ್ಳವನು. (೯೨) ಅನಿಮಿಷಃ -
ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚದೇ ಇರುವವನು. (೯೩) ನೀಲಕಂಠಃ -
ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು. (೯೪) ಉಮಾಪತಿಃ
- ಉಮೆಯ ಪತಿಯು. (೯೫) ವಿಶ್ವರೂಪಃ - ವಿಶ್ವವೇ
ತಾನಾಗಿರುವವನು. (೯೬) ಸ್ವಯಂಶ್ರೇಷ್ಠಃ - ಸ್ವಯಂಸಿದ್ಧವಾದ
ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯುಳ್ಳವನು. (೯೭) ಬಲವೀರಃ - ಬಲವೇ
ಪರಾಕ್ರಮವಾಗುಳ್ಳವನು. (೯೮) ಬಲೋಗಣಃ - ಬಲಿಷ್ಠ

ಸುವರ್ಣರೇತಾ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸುಬೀಜೋ ಬೀಜವಾಹನಃ|| (ಗೀತಾ
ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴⁰ ವಿಶ್ವರೂಪಃ ಸ್ವಯಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಬಲವೀರೋಽಬಲೋ ಗಣಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್/
ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಗಣಸಮುದಾಯವುಳ್ಳವನು.

13017041a ಗಣಕರ್ತಾ ಗಣಪತಿರ್ದಿಗ್ವಾಸಾಃ ಕಾಮ್ಯ ಏವ ಚ|

13017041c ಪವಿತ್ರಂ ಪರಮಂ ಮಂತ್ರಃ ಸರ್ವಭಾವಕರೋ ಹರಃ||⁴¹

(೯೯) ಗಣಕರ್ತಾ - ಪಾರ್ಷ್ವದಗಣಗಳನ್ನು ಸಂಘಟಿಸುವವನು.

(೧೦೦) ಗಣಪತಿಃ - ಪ್ರಮಥಗಣಗಳ ಒಡೆಯನು. (೧೦೧) ದಿಗ್ವಾಸಾಃ

- ದಿಗಂಬರನು. (೧೦೨) ಕಾಮ್ಯ - ಬಯಸಲ್ಪಡುವವನು. (೧೦೩)

ಪವಿತ್ರಂ - ಪರಿಶುದ್ಧನು. (೧೦೪) ಪರಮಂ - ಉತ್ಕೃಷ್ಟನು. (೧೦೫)

ಮಂತ್ರಃ - ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೧೦೬) ಸರ್ವಭಾವಕರಃ - ಸಮಸ್ತಗಳ

ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನು. (೧೦೭) ಹರಃ - ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವವನು.

13017042a ಕಮಂಡಲುಧರೋ ಧನ್ವೀ ಬಾಣಹಸ್ತಃ ಕಪಾಲವಾನ್|

13017042c ಅಶನೀ ಶತಘ್ನೀ ಖಡ್ಗೀ ಪಟ್ಟಿಶೀ ಚಾಯುಧೀ ಮಹಾನ್||

(೧೦೮) ಕಮಂಡಲುಧರಃ - ಕಮಂಡಲುವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು.

(೧೦೯) ಧನ್ವೀ - ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೦) ಬಾಣಹಸ್ತಃ

- ಬಾಣವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೧) ಕಪಾಲವಾನ್ -

ಕಪಾಲವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೨) ಅಶನೀ - ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು

ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೩) ಶತಘ್ನೀ - ಶತಘ್ನಿಯನ್ನು

ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೪) ಖಡ್ಗೀ - ಖಡ್ಗವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು.

(೧೧೫) ಪಟ್ಟಿಶೀ - ಪಟ್ಟಿಶವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೬)

ಆಯುಧೀ - ತ್ರಿಶೂಲಾಯುಧವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೭)

⁴¹ ಗಣಕರ್ತಾ ಗಣಪತಿರ್ದಿಗ್ವಾಸಾಃ ಕಾಮ ಏವ ಚ| ಮಂತ್ರವಿತ್ತರಮೋ
ಮಂತ್ರಃ ಸರ್ವಭಾವಕರೋ ಹರಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಹಾನ್ - ಸರ್ವ ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

13017043a ಸುವಹಸ್ತಃ ಸುರೂಪಶ್ಚ ತೇಜಸ್ತೇಜಸ್ಕುರೋ ನಿಧಿಃ|

13017043c ಉಷ್ಟೀಷೀ ಚ ಸುವಕ್ತ್ರಶ್ಚ ಉದಗ್ರೋ ವಿನತಸ್ತಥಾ||

(೧೧೮) ಸುವಹಸ್ತಃ - ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸುವ, ಯಜ್ಞಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೧೧೯) ಸುರೂಪಃ - ಸುಂದರ ರೂಪಿಯು. (೧೨೦) ತೇಜಃ - ತೇಜೋರಾಶಿಯು. (೧೨೧) ತೇಜಸ್ಕುರೋ - ತೇಜಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೧೨೨) ನಿಧಿಃ - ನಿಧಿಸ್ವರೂಪನು. (೧೨೩) ಉಷ್ಟೀಷೀ - ಕಿರೀಟಧಾರಿಯು. (೧೨೪) ಸುವಕ್ತ್ರಃ - ಸುಂದರ ಮುಖವುಳ್ಳವನು. (೧೨೫) ಉದಗ್ರಃ - ಓಜಸ್ವಿಯು. (೧೨೬) ವಿನತಃ - ವಿನಯಶೀಲನು.

13017044a ದೀರ್ಘಶ್ಚ ಹರಿಕೇಶಶ್ಚ ಸುತೀರ್ಥಃ ಕೃಷ್ಣ ಏವ ಚ|

13017044c ಸೃಗಾಲರೂಪಃ ಸರ್ವಾರ್ಥೋ ಮುಂಡಃ ಕುಂಡೀ ಕಮಂಡಲುಃ||⁴²

(೧೨೭) ದೀರ್ಘಃ - ಎತ್ತರವಾಗಿರುವವನು. (೧೨೮) ಹರಿಕೇಶಃ - ಕಂದುಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳವನು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ರಶ್ಮಿಗಳನ್ನಾಗಿ ಹಿಡಿದುಕೊಂಡಿರುವನು, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪನು. (೧೨೯) ಸುತೀರ್ಥಃ - ಉತ್ತಮ ತಿರ್ಥಸ್ವರೂಪನು. (೧೩೦) ಕೃಷ್ಣಃ - ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನು.⁴³. (೧೩೧) ಸೃಗಾಲರೂಪಃ - ನರಿಯ

⁴² ಶೃಗಾಲರೂಪಃ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ಮುಂಡಃ ಸರ್ವಶುಭಂಕರಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴³ ಕೃಷ್ಣಿಭೂವಾಚಕಃ ಶಬ್ದೋ ಣಶ್ಚ ನಿರ್ವೃತ್ತಿವಾಚಕಃ| ತಯೋರೈಕ್ಯಂ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೃಷ್ಣ ಇತ್ಯಭಿದೇಯತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಕೃಷಿಃ ಎಂಬುದು ಭೂ- ಸತ್ತಾಯಾಂ ಎಂಬ ಭಾವಾರ್ಥದಂತೆ ಸತ್ ವಾಚಕಶಬ್ದವು. ಣಃ ಎಂಬುದು

ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು. (೧೩೨) ಸರ್ವಾರ್ಥಃ -
 ಸರ್ವಪ್ರಯೋಜನಗಳುಳ್ಳವನು. (೧೩೩) ಮುಂಡಃ - ಮುಂಡನ
 ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಭಿಕ್ಷುವು. (೧೩೪) ಕುಂಡೇ - ಗಿಂಡಿಯನ್ನು
 ಹಿಡಿದವನು. (೧೩೫) ಕಮಂಡಲುಃ - ಕಮಂಡಲುವನ್ನು
 ಧರಿಸಿರುವವನು.

13017045a ಅಜಶ್ಚ ಮೃಗರೂಪಶ್ಚ ಗಂಧಧಾರೀ ಕಪರ್ಯಪಿ⁴⁴

13017045c ಊರ್ಧ್ವರೇತಾ ಊರ್ಧ್ವಲಿಂಗ ಊರ್ಧ್ವಶಾಯೀ ನಭಸ್ಥಲಃ||

(೧೩೬) ಅಜಃ - ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದವನು. (೧೩೭) ಮೃಗರೂಪಃ -
 ಜಿಂಕೆಯ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದಿರುವವನು. (೧೩೮) ಗಂಧಧಾರೀ -
 ಕಸ್ತೂರಿ-ಚಂದನಾದಿ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು.
 (೧೩೯) ಕಪರ್ದೀ - ಜಟಾಸಮೂಹವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು. (೧೪೦)
ಊರ್ಧ್ವರೇತಾಃ - ಅಸ್ಥಲಿತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ. (೧೪೧) ಊರ್ಧ್ವಲಿಂಗಃ
 - ಮೇಲ್ಮುಖವಾದ ಲಿಂಗವಿರುವವನಾದುದರಿಂದ
ಅಸ್ಥಲಿತರೇತಸ್ತನು.⁴⁵ (೧೪೨) ಊರ್ಧ್ವಶಾಯೀ - ಮೇಲ್ಮುಖನಾಗಿ
 ಮಲಗುವವನು. (೧೪೩) ನಭಸ್ಥಲಃ - ಆಕಾಶವೇ
 ವಾಸಸ್ಥಾನವಾಗುಳ್ಳವನು.

13017046a ತ್ರಿಜಟಶ್ಚೀರವಾಸಾಶ್ಚ ರುದ್ರಃ ಸೇನಾಪತಿರ್ವಿಭುಃ|

ಆನಂದವಾಚಕ ಶಬ್ದ. ಈ ಎರಡರ ಐಕ್ಯವೇ ಸದಾನಂದ ಅಥವಾ ಪರಬ್ರಹ್ಮ.
 ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವೇ ಕೃಷ್ಣ.

⁴⁴ ಅಜಶ್ಚ ಬಹುರೂಪಶ್ಚ ಗಂಧಧಾರೀ ಕಪರ್ಯಪಿ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴⁵ ಅಧೋಲಿಂಗೋ ಹಿ ರೇತಃ ಸಿಂಚತಿನ ತೂರ್ಧ್ವಲಿಂಗಃ|

13017046c ಅಹಶ್ಚ ರೋಽಥ ನಕ್ತಂ ಚ ತಿಗ್ಮಮನ್ಯುಃ ಸುವರ್ಚಸಃ||⁴⁶

(೧೪೪) ತ್ರಿಜಟಃ - ಮೂರು ಜಟೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೧೪೫) ಚೀರವಾಸಾಃ - ನಾರುಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟಿರುವವನು. (೧೪೬) ರುದ್ರಃ - ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಾಣರೂಪ.⁴⁷ (೧೪೭) ಸೇನಾಪತಿಃ - ಸೇನಾನಾಯಕನು. (೧೪೮) ವಿಭುಃ - ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು. (೧೪೯) ಅಹಶ್ಚರಃ - ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೧೫೦) ನಕ್ತಂಚರಃ - ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೧೫೧) ತಿಗ್ಮಮನ್ಯುಃ - ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕೋಪವುಳ್ಳವನು. (೧೫೨) ಸುವರ್ಚಸಃ - ಅಧ್ಯಯನ-ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸುಂದರ ವರ್ಚಸ್ಸುಳ್ಳವನು.

13017047a ಗಜಹಾ ದೈತ್ಯಹಾ ಲೋಕೋ ಲೋಕಧಾತಾ ಗುಣಾಕರಃ|

13017047c ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲರೂಪಶ್ಚ ಆದ್ರ್ವ ಚರ್ಮಾಂಬರಾವೃತಃ||

(೧೫೩) ಗಜಹಾ - ಗಜಾಸುರನನ್ನು ಕೊಂದವನು. (೧೫೪) ದೈತ್ಯಹಾ - ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು. (೧೫೫) ಲೋಕಃ - ಜಗತ್ತು (೧೫೬) ಲೋಕಧಾತಾ - ಲೋಕಗಳ ಧಾರಣೆ-ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೧೫೭) ಗುಣಾಕರಃ - ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರಪ್ರಾಯನಾಗಿರುವವನು. (೧೫೮) ಸಿಂಹಶಾರ್ದೂಲರೂಪಃ - ಸಿಂಹ ಮತ್ತು ಹುಲಿಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸತಕ್ಕವನು. (೧೫೯)

⁴⁶ ಅಹಶ್ಚ ರೋ ನಕ್ತಂಚರಸ್ತಿಗ್ಮಮನ್ಯುಃ ಸುವರ್ಚಸಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴⁷ ಪ್ರಾಣಾ ಏವ ರುದ್ರಾ ಏತೇ ಹೀದಂ ಸರ್ವಂ ರೋದಯಂತಿ! ಎಂಬ ಶೃತಿವಚನವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ರುದ್ರ ಎಂಬ ನಾಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಆರ್ದ್ರ ಚರ್ಮಾಂಬರಾವೃತಃ - ಗಜಾಸುರನ ರಕ್ತದಿಂದ ಒದ್ದೆಯಾದ ಚರ್ಮವನ್ನೇ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನಾಗಿ ಹೊದೆದುಕೊಂಡಿರುವವನು.

13017048a ಕಾಲಯೋಗೀ ಮಹಾನಾದಃ ಸರ್ವವಾಸಶ್ಚ ತುಷ್ಟಥಃ⁴⁸

13017048c ನಿಶಾಚರಃ ಪ್ರೇತಚಾರೀ ಭೂತಚಾರೀ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

(೧೬೦) ಕಾಲಯೋಗೀ - ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಕಾಲನನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದವನು. (೧೬೧) ಮಹಾನಾದಃ - ಅನಾಹತಧ್ವನಿಸ್ವರೂಪನು. (೧೬೨) ಸರ್ವವಾಸಃ - ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುವವನು. (೧೬೩) ಚತುಷ್ಟಥಃ - ನಾಲ್ಕು ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ.⁴⁹ ಹೊಂದತಕ್ಕವನು. (೧೬೪) ನಿಶಾಚರಃ - ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೧೬೫) ಪ್ರೇತಚಾರೀ - ಪ್ರೇತಗಳೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೧೬೬) ಭೂತಚಾರೀ - ಭೂತಗಳೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೧೬೭) ಮಹೇಶ್ವರಃ - ಇಂದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕೇಶ್ವರರಿಗೂ ದೊಡ್ಡವನು.

13017049a ಬಹುಭೂತೋ ಬಹುಧನಃ ಸರ್ವಾಧಾರೋಽಮಿತೋ ಗತಿಃ|

13017049c ನೃತ್ಯಪ್ರಿಯೋ ನಿತ್ಯನರ್ತೋ ನರ್ತಕಃ ಸರ್ವಲಾಸಕಃ||⁵⁰

---

⁴⁸ ಕಾಲಯೋಗೀ ಮಹಾನಾದಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಶ್ಚ ತುಷ್ಟಥಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴⁹ ವೈಶ್ವ, ತೈಜಸ, ಪ್ರಾಣ, ಶಿವಧ್ಯಾನಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕುವಿಧದ ಉಪಾಸನೆಗಳಿಂದ ಲಭಿಸತಕ್ಕವನು ಅಥವಾ ಕರ್ಮಯೋಗ, ಜ್ಞಾನಯೋಗ, ಭಕ್ತಿಯೋಗ ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕುವಿಧದ ಯೋಗಮಾರ್ಗಗಳಿಂದ ಲಭಿಸತಕ್ಕವನು.

⁵⁰ ಬಹುಭೂತೋ ಬಹುಧರಃ ಸ್ವರ್ಭಾನುರಮಿತೋ ಗತಿಃ| ನೃತ್ಯಪ್ರಿಯೋ ನಿತ್ಯನರ್ತೋ ನರ್ತಕಃ ಸರ್ವಲಾಲಸಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೧೬೮) ಬಹುಭೂತಃ - ಒಬ್ಬನೇ ಅನೇಕಭೂತನಾಗಿರುವವನು.

(೧೬೯) ಬಹುಧನಃ - ಅನೇಕ ಧನಗಳುಳ್ಳವನು. (೧೭೦)

ಸರ್ವಾಧಾರಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಆಧಾರಭೂತನು. (೧೭೧) ಅಮಿತಃ -

ಅನಂತನು. (೧೭೨) ಗತಿಃ - ಭಕ್ತರಿಗೂ ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ

ಪರಮಾಶ್ರಯನು. (೧೭೩) ನೃತ್ಯಪ್ರಿಯಃ - ತಾಂಡವ ನೃತ್ಯ ಪ್ರಿಯನು.

(೧೭೪) ನಿತ್ಯನರ್ತಕಃ - ನಿರಂತರವೂ ನರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವವನು. (೧೭೫)

ನರ್ತಕಃ - ನರ್ತಿಸುವವನು. (೧೭೬) ಸರ್ವಲಾಸಕಃ - ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ

ಪ್ರೇಮವಿರುವವನು.

13017050a ಘೋರೋ ಮಹಾತಪಾಃ ಪಾಶೋ ನಿತ್ಯೋ ಗಿರಿಚರೋ ನಭಃ|

13017050c ಸಹಸ್ರಹಸ್ತೋ ವಿಜಯೋ ವ್ಯವಸಾಯೋ ಹೃದಿಂದ್ರಿತಃ||⁵¹

(೧೭೭) ಘೋರಃ - ಭಯಂಕರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸುವವನು. (೧೭೮)

ಮಹಾತಪಾಃ - ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು. (೧೭೯) ಪಾಶಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು

ಬಂಧಿಸುವ ಮಾಯಾರೂಪದ ಪಾಶವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು. (೧೮೦)

ನಿತ್ಯಃ - ವಿನಾಶರಹಿತನು. (೧೮೧) ಗಿರಿಚರಃ - ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ

ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೧೮೨) ನಭಃ - ಆಕಾಶದಂತೆ ಸಂಗರಹಿತನು.

(೧೮೩) ಸಹಸ್ರಹಸ್ತಃ - ಸಾವಿರ ಕೈಗಳುಳ್ಳವನು. (೧೮೪) ವಿಜಯಃ -

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವನು. (೧೮೫) ವ್ಯವಸಾಯಃ - ದೃಢನಿಶ್ಚಯನು.

(೧೮೬) ಅನಿಂದ್ರಿತಃ - ನಿಂದನೆಯಿಲ್ಲದವನು.

13017051a ಅಮರ್ಷಣೋ ಮರ್ಷಣಾತ್ಮಾ ಯಜ್ಞಹಾ ಕಾಮನಾಶನಃ|⁵²

⁵¹ ಸಹಸ್ರಹಸ್ತೋ ವಿಜಯೋ ವ್ಯವಸಾಯೋ ಹೃತಂದ್ರಿತಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵² ಅಧರ್ಷಣೋ ಧರ್ಷಣಾತ್ಮಾ ಯಜ್ಞಹಾ ಕಾಮನಾಶಕಃ| (ಭಾರತ

13017051c ದಕ್ಷಯಜ್ಞಾಪಹಾರೀ ಚ ಸುಸಹೋ ಮಧ್ಯಮಸ್ತಥಾ||

(೧೮೭) ಅಮರ್ಷಣಃ - ಕೋಪಿಷ್ಯನು. (೧೮೮) ಮರ್ಷಣಾತ್ಮಾ - ಕೋಪಸ್ವರೂಪನು. (೧೮೯) ಯಜ್ಞಹಾ - ದಕ್ಷನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದವನು. (೧೯೦) ಕಾಮನಾಶನಃ - ಕಾಮದೇವನನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಿದವನು. (೧೯೧) ದಕ್ಷಯಜ್ಞಾಪಹಾರೀ - ದಕ್ಷನ ಯಜ್ಞವನ್ನೇ ಅಪಹರಿಸಿದವನು. (೧೯೨) ಸುಸಹಃ - ಅತ್ಯಂತ ಸಹನಶೀಲನು. (೧೯೩) ಮಧ್ಯಮಃ - ಮಧ್ಯಸ್ಥನು.

13017052a ತೇಜೋಪಹಾರೀ ಬಲಹಾ ಮುದಿತೋಽರ್ಥೋ ಜಿತೋ ವರಃ|

13017052c ಗಂಭೀರಘೋಷೋ ಗಂಭೀರೋ ಗಂಭೀರಬಲವಾಹನಃ||

(೧೯೪) ತೇಜೋಪಹಾರೀ - ಎದುರಾಳಿಗಳ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನು. (೧೯೫) ಬಲಹಾ - ಬಲನೆಂಬ ದೈತ್ಯನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು. (೧೯೬) ಮುದಿತಃ - ಆನಂದಸ್ವರೂಪನು. (೧೯೭) ಅರ್ಥಃ - ಅರ್ಥಸ್ವರೂಪನು. (೧೯೮) ಜಿತಃ - ಗೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟವನು. (೧೯೯) ವರಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೨೦೦) ಗಂಭೀರಘೋಷಃ - ಗಂಭೀರ ನಿನಾದವುಳ್ಳವನು. (೨೦೧) ಗಂಭೀರಃ - ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಯುಕ್ತನು. (೨೦೨) ಗಂಭೀರಬಲವಾಹನಃ - ಗಂಭೀರನೂ ಬಲಿಷ್ಠನೂ ಆದ ವೃಷಭವನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನು.

13017053a ನ್ಯಗ್ರೋಧರೂಪೋ ನ್ಯಗ್ರೋಧೋ ವೃಕ್ಷಕರ್ಣ ಸ್ಥಿತಿರ್ವಿಭುಃ|

13017053c ತೀಕ್ಷ್ಣತಾಪಶ್ಚ ಹರ್ಯಶ್ವಃ ಸಹಾಯಃ ಕರ್ಮಕಾಲವಿತ್||⁵³

ದರ್ಶನ).

⁵³ ಸುತೀಕ್ಷ್ಣದಶನಶ್ಚೈವ ಮಹಾಕಾಯೋ ಮಹಾನನಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೨೦೩) ನ್ಯಗ್ರೋಧರೂಪಃ - ವಟವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪನು. (೨೦೪)

ನ್ಯಗ್ರೋಧಃ - ವಟವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು. (೨೦೫)

ವೃಕ್ಷಕರ್ಣಸ್ಥಿತಿಃ - ವಟವೃಕ್ಷದ ಎಲೆಯಮೇಲೆ ಮಲಗಿರುವ

ಬಾಲಮುಕುಂದ ಸ್ವರೂಪನು. (೨೦೬) ವಿಭುಃ - ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಿಂದ

ಪ್ರಕಟವಾಗುವವನು. (೨೦೭) ತೀಕ್ಷ್ಣತಾಪಃ - ತೀಕ್ಷ್ಣ

ತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೨೦೮) ಹರ್ಯಶ್ವಃ - ಕಂದು-ಹಳದಿ

ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಯ ಸವಾರನು. (೨೦೯) ಸಹಾಯಃ - ಸಹಾಯಕನು.

(೨೧೦) ಕರ್ಮಕಾಲವಿದುಃ - ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ

ಕಾಲವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವವನು.

13017054a ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದಿತೋ ಯಜ್ಞಃ ಸಮುದ್ರೋ ವಡವಾಮುಖಿ|

13017054c ಹುತಾಶನಸಹಾಯಶ್ಚ ಪ್ರಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಹುತಾಶನಃ||

(೨೧೧) ವಿಷ್ಣುಪ್ರಸಾದಿತಃ - ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು.

(೨೧೨) ಯಜ್ಞಃ - ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪನು.⁵⁴ (೨೧೩) ಸಮುದ್ರಃ -

ಮಹಾಸಾಗರಸ್ವರೂಪನು. (೨೧೪) ವಡವಾಮುಖಿಃ -

ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಡವಾನಲ ಸ್ವರೂಪನು. (೨೧೫)

ಹುತಾಶನಸಹಾಯಃ - ಅಗ್ನಿಸಖಿ ವಾಯುವಿನ ಸ್ವರೂಪನು. (೨೧೬)

ಪ್ರಶಾಂತಾತ್ಮಾ - ಶಾಂತಚಿತ್ತನು. (೨೧೭) ಹುತಾಶನಃ -

ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪನು.

13017055a ಉಗ್ರತೇಜಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಜಯೋ ವಿಜಯಕಾಲವಿತ್|

⁵⁴ ಯಜ್ಞೋ ವೈ ವಿಷ್ಣುಃ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಚನದಂತೆ ಯಜ್ಞವೇ ವಿಷ್ಣುವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13017055c ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಯನಂ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹ ಏವ ಚ||⁵⁵

(೨೧೮) ಉಗ್ರತೇಜಾ - ಉಗ್ರ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೨೧೯) ಮಹಾತೇಜಾ - ಮಹಾತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೨೨೦) ಜಯಃ - ವಿಜಯನು. (೨೨೧) ವಿಜಯಕಾಲವಿದುಃ - ವಿಜಯದೊರೆಯುವ ಕಾಲವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವನು. (೨೨೨) ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಯನಂ - ಸಕಲಜ್ಯೋತಿಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯಸ್ಥಾನನು. (೨೨೩) ಸಿದ್ಧಿಃ - ಸಿದ್ಧಸ್ವರೂಪನು. (೨೨೪) ಸಂಧಿಃ - ಜೋಡಿಸುವವನು. (೨೨೫) ವಿಗ್ರಹಃ - ಯುದ್ಧಸ್ವರೂಪನು.

13017056a ಶಿಖೀ ದಂಡೀ ಜಟೀ ಜ್ವಾಲೀ ಮೂರ್ತಿಜೋ ಮೂರ್ಧಗೋ ಬಲೀ|

13017056c ವೈಣವೀ ಪಣವೀ ತಾಲೀ ಕಾಲಃ ಕಾಲಕಟಂಕಟಃ||⁵⁶

(೨೨೬) ಶಿಖೀ - ಶಿಖಾಧಾರಿಯಾದ ಗೃಹಸ್ಥನು. (೨೨೭) ದಂಡೀ - ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೨೨೮) ಜಟೀ - ಜಟಾಧಾರಿಯಾದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥನು. (೨೨೯) ಜ್ವಾಲೀ - ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಜ್ವಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಿತ್ತುಗಳನ್ನು ಹಾಕುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯು. (೨೩೦) ಮೂರ್ತಿಜಃ - ಸಾಕಾರನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೨೩೧) ಮೂರ್ಧಗಃ - ಸಹಸ್ರಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಧ್ಯೇಯರೂಪನಾಗಿರುವವನು. (೨೩೨) ಬಲೀ - ಬಲಿಷ್ಠನು. (೨೩೩) ವೈಣವೀ - ಕೊಳಲನ್ನು ಬಾರಿಸುವ

⁵⁵ ಉಗ್ರತೇಜಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಜನ್ಮೋ ವಿಜಯಕಾಲವಿತೆ|

ಜ್ಯೋತಿಷಾಮಯನಂ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸರ್ವವಿಗ್ರಹ ಏವ ಚ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁶ ಶಿಖೀ ಮುಂಡೀ ಜಟೀ ಜ್ವಾಲೀ ಮೂರ್ತಿಜೋ ಮೂರ್ಧಗೋ ಬಲೀ| ವೈಣವೀ ಪಣವೀ ತಾಲೀ ಖಲೀ ಕಾಲಕಟಂಕಟಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೃಷ್ಣಸ್ವರೂಪನು. (೨೩೪) ಪಣವೀ - ಪಣವವೆಂಬ ವಾದ್ಯವನ್ನು
 ಬಾರಿಸುವವನು. (೨೩೫) ತಾಲೀ - ತಾಳವನ್ನು ಹಾಕುವವನು.
 (೨೩೬) ಕಾಲಃ - ಕಾಲಸ್ವರೂಪನು. (೨೩೭) ಕಾಲಕಟಂಕಟಃ -
 ಯಮನಿಗೂ ಈಶ್ವರೀ ಮಾಯೆಯ ಆವರಣವನ್ನು ಹೊದಿಸುವವನು.

13017057a ನಕ್ಷತ್ರವಿಗ್ರಹವಿಧಿಗುಣವೃದ್ಧಿರ್ಲಯೋಽಗಮಃ|

13017057c ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ವಿಶಾಖಾಹರ್ವಿಭಾಗಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಃ||⁵⁷

(೨೩೮) ನಕ್ಷತ್ರವಿಗ್ರಹವಿಧಿಃ - ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ನಿಗ್ರಹವನ್ನು
 ತಿಳಿದಿರುವವನು. (೨೩೯) ಗುಣವೃದ್ಧಿಃ - ಸದ್ಗುಣಗಳನ್ನು
 ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವವನು. (೨೪೦) ಲಯಃ - ಪ್ರಳಯಸ್ಥಾನನು. (೨೪೧)
ಆಗಮಃ - ಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಪಡೆಯಲಸಾಧ್ಯನು. (೨೪೨) ಪ್ರಜಾಪತಿಃ
 - ವಿರಾಟಸ್ವರೂಪನು. (೨೪೩) ದಿಶಾಬಾಹುಃ - ದಿಕ್ಕುಗಳೇ
 ಬಾಹುಗಳಾಗುವವನು. (೨೪೪) ವಿಭಾಗಃ - ವ್ಯಷ್ಟಿಕಾರ್ಯರೂಪನು.
 (೨೪೫) ಸರ್ವತೋಮುಖಃ - ಎಲ್ಲಕಡೆ ಮುಖವುಳ್ಳವನು.

13017058a ವಿಮೋಚನಃ ಸುರಗಣೋ ಹಿರಣ್ಯಕವಚೋದ್ಭವಃ|

13017058c ಮೇಢ್ರಜೋ ಬಲಚಾರೀ ಚ ಮಹಾಚಾರೀ ಸ್ತುತಸ್ತಥಾ||⁵⁸

(೨೪೬) ವಿಮೋಚನಃ - ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಿಂದ
 ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸುವವನು. (೨೪೭) ಸುರಗಣಃ - ಸುರರ

⁵⁷ ನಕ್ಷತ್ರವಿಗ್ರಹಮತಿಗುಣಬುದ್ಧಿರ್ಲಯೋಽಗಮಃ|

ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ವಿಶಾಖಾಹರ್ವಿಭಾಗಃ ಸರ್ವಗೋಽಮುಖಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁸ ವಿಮೋಚನಃ ಸುಸುರಗಣೋ ಹಿರಣ್ಯಕವಚೋದ್ಭವಃ| ಮೇಢ್ರಜೋ
 ಬಲಚಾರೀ ಚ ಮಹೀಚಾರೀ ಸ್ತುತಸ್ತಥಾ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸೇನಾಸ್ವರೂಪನು. (೨೪೮) ಹಿರಣ್ಯಕವಚೋದ್ಭವಃ - ಬ್ರಹ್ಮನ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನನು. (೨೪೯) ಮೇಡ್ರಜಃ - ಲಿಂಗರೂಪದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗಿರುವವನು. (೨೫೦) ಬಲಚಾರೀ - ಅರಣ್ಯ⁵⁹ದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೨೫೧) ಮಹಾಚಾರೀ - ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೨೫೨) ಸ್ತುತಃ - ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು.

13017059a ಸರ್ವತೂರ್ಯನಿನಾದೀ ಚ ಸರ್ವವಾದ್ಯಪರಿಗ್ರಹಃ|

13017059c ವ್ಯಾಲರೂಪೋ ಬಿಲಾವಾಸೀ ಹೇಮಮಾಲೀ ತರಂಗವಿತೃ||⁶⁰

(೨೫೩) ಸರ್ವತೂರ್ಯನಿನಾದೀ - ಸಕಲವಿಧದ

ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬಾರಿಸುವವನು. (೨೫೪)

ಸರ್ವವಾದ್ಯಪರಿಗ್ರಹಃ - ಸಕಲವಿಧದ ಮಂಗಲವಾದ್ಯಗಳನ್ನೂ

ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು. (೨೫೫) ವ್ಯಾಲರೂಪಃ - ಶೇಷನಾಗ

ಸ್ವರೂಪನು. (೨೫೬) ಬಿಲಾವಾಸೀ - ಎಲ್ಲರ ಹೃದಯಗಳ ಬಿಲಗಳಲ್ಲಿ

ವಾಸಿಸಿರುವವನು. (೨೫೭) ಹೇಮಮಾಲೀ - ಚಿನ್ನದ ಮಾಲೆಯನ್ನು

ಧರಿಸಿರುವವನು. (೨೫೮) ತರಂಗವಿದುಃ - ತರಂಗಸದೃಶ

ವಿಷಯಸುಖಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು.

13017060a ತ್ರಿದಶಸ್ತ್ರಕಾಲಧೃಕ್ಕರ್ಮ ಸರ್ವಬಂಧವಿಮೋಚನಃ|

13017060c ಬಂಧನಸ್ತ್ವಸುರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಯುಧಿ ಶತ್ರುವಿನಾಶನಃ||

⁵⁹ ದೇವಾ ವೈ ಬಲೇ ಗಾಃ ಪರ್ಯಪಶ್ಯನ್ ಎಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರುತಿವಚನದಂತೆ ಬಲ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವನ ಎಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ.

⁶⁰ ಸರ್ವತೂರ್ಯನಿನಾದೀ ಚ ಸರ್ವತೋದ್ಯಪರಿಗ್ರಹಃ| ವ್ಯಾಲರೂಪೋ ಗುಹಾವಾಸೀ ಗುಹೋ ಮಾಲೀ ತರಂಗವಿತೃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೨೫೯) ತ್ರಿದಶಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜನ್ಮ-ಸ್ಥಿತಿ-ಮರಣಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನು.

(೨೬೦) ತ್ರಿಕಾಲಧ್ಯಕ್ - ಭೂತ-ಭವಿಷ್ಯ-ವರ್ತಮಾನಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಕಾಲಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವವನು. (೨೬೧)

ಕರ್ಮ ಸರ್ವ ಬಂಧವಿಮೋಚನಃ - ಕರ್ಮಗಳ ಸಮಸ್ತ ಬಂಧನಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನು. (೨೬೨) ಅಸುರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ಬಂಧನಃ - ಬಲಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅಸುರ ರಾಜರನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದವನು. (೨೬೩)

ಯುಧಿ ಶತ್ರುವಿನಾಶನಃ - ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುವವನು.

13017061a ಸಾಂಖ್ಯಪ್ರಸಾದೋ ದುರ್ವಾಸಾಃ ಸರ್ವಸಾಧುನಿಷೇವಿತಃ|

13017061c ಪ್ರಸ್ಕಂದನೋ ವಿಭಾಗಶ್ಚ ಅತುಲ್ಯೋ ಯಜ್ಞಭಾಗವಿತಃ||⁶¹

(೨೬೪) ಸಾಂಖ್ಯಪ್ರಸಾದಃ - ಸಾಂಖ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ

ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವವನು. (೨೬೫) ದುರ್ವಾಸಾಃ - ದುರ್ವಾಸಮುನಿ

ಸ್ವರೂಪನು. (೨೬೬) ಸರ್ವಸಾಧುನಿಷೇವಿತಃ - ಸಮಸ್ತ

ಸಾಧುಪುರುಷರಿಂದಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನು. (೨೬೭) ಪ್ರಸ್ಕಂದನಃ

- ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾನಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನು.

(೨೬೮) ವಿಭಾಗಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಭಾಗಿಸುವವನು.

(೨೬೯) ಅತುಲ್ಯಃ - ಅನನುರೂಪನು. (೨೭೦) ಯಜ್ಞಭಾಗವಿದುಃ -

ಯಜ್ಞದ ಹವಿಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಎಷ್ಟು ಭಾಗಗಳು

ಸಲ್ಲಬೇಕೆನ್ನುವದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು.

---

⁶¹ ಪ್ರಸ್ಕಂದನೋ ವಿಭಾಗಜ್ಞೋಽತುಲ್ಯೋ ಯಜ್ಞಭಾಗವಿತಃ|| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ.

13017062a ಸರ್ವಾ ವಾಸಃ ಸರ್ವ ಚಾರೀ ದುರ್ವಾ ಸಾ ವಾಸವೋಽಮರಃ|

13017062c ಹೇಮೋ ಹೇಮಕರೋ ಯಜ್ಞಃ ಸರ್ವ ಧಾರೀ ಧರೋತ್ತಮಃ||⁶²

(೨೭೧) ಸರ್ವಾ ವಾಸಃ - ಸರ್ವತ್ರ ವಾಸಿಸುವವನು. (೨೭೨)

ಸರ್ವ ಚಾರೀ - ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೨೭೩) ದುರ್ವಾ ಸಾ -

ಅನಂತನೂ ಅಪಾರನೂ ಆದುದರಿಂದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹೊದಿಸಲು

ದುಃಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೨೭೪) ವಾಸವಃ - ಇಂದ್ರಸ್ವರೂಪನು.

(೨೭೫) ಅಮರಃ - ಅವಿನಾಶಿಯು. (೨೭೬) ಹೇಮಃ -

ಚಿನ್ನಸ್ವರೂಪನು. (೨೭೭) ಹೇಮಕರಃ - ಚಿನ್ನದ ಉತ್ಪಾದಕನು.

(೨೭೮) ಯಜ್ಞಃ - ಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪನು. (೨೭೯) ಸರ್ವ ಧಾರೀ -

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವವನು. (೨೮೦) ಧರೋತ್ತಮಃ -

ಧರಿಸುವವರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನು; ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೇರುಪರ್ವತ

ಸ್ವರೂಪನು.

13017063a ಲೋಹಿತಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಕ್ಷಶ್ಚ ವಿಜಯಾಕ್ಷೋ ವಿಶಾರದಃ|

13017063c ಸಂಗ್ರಹೋ ನಿಗ್ರಹಃ ಕರ್ತಾ ಸರ್ಪ ಚೀರನಿವಾಸನಃ||

(೨೮೧) ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ - ರಕ್ತನೇತ್ರನು. (೨೮೨) ಮಹಾಕ್ಷಃ - ವಿಶಾಲ

ಕಣ್ಣುಗಳಿರುವವನು. (೨೮೩) ವಿಜಯಾಕ್ಷಃ - ವಿಜಯಶೀಲ

ರಥವಿರುವವನು. (೨೮೪) ವಿಶಾರದಃ - ವಿದ್ವಾಂಸನು. (೨೮೫)

ಸಂಗ್ರಹಃ - ಸಂಗ್ರಹಿಸುವವನು. (೨೮೬) ನಿಗ್ರಹಃ - ಉದ್ಧಟರನ್ನು

ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು. (೨೮೭) ಕರ್ತಾ - ಯಜಮಾನನು. (೨೮೮)

---

⁶² ಸರ್ವಾ ವಾಸಃ ಸರ್ವ ಚಾರೀ ದುರ್ವಾ ಸಾ ವಾಸವೋಽಮರಃ| ಹೈಮೋ ಹೇಮಕರೋಽಯಜ್ಞಃ ಸರ್ವ ಧಾರೀ ಧರೋತ್ತಮಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸರ್ಪ ಚೀರನಿವಾಸನಃ - ಸರ್ಪಮಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು.

13017064a ಮುಖ್ಯೋಽಮುಖ್ಯಶ್ಚ ದೇಹಶ್ಚ ದೇಹರ್ಧಿಃ ಸರ್ವಕಾಮದಃ⁶³

13017064c ಸರ್ವಕಾಲಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಸುಬಲೋ ಬಲರೂಪಧೃಕ್⁶⁴

(೨೮೯) ಮುಖ್ಯಃ - ಸರ್ಪಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೨೯೦) ಅಮುಖ್ಯಃ -
ತನಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕನಾದವನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದವನು. (೨೯೧)

ದೇಹಃ - ದೇಹಸ್ವರೂಪನು. (೨೯೨) ದೇಹರ್ಧಿಃ - ದೇಹವನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವನು. (೨೯೩) ಸರ್ವಕಾಮದಃ - ಭಕ್ತರ

ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ದೊರಕಿಸಿಕೊಡುವವನು. (೨೯೪)

ಸರ್ವಕಾಲಪ್ರಸಾದಃ - ಸರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೃಪೆದೋರುವವನು.

(೨೯೫) ಸುಬಲಃ - ಉತ್ತಮ ಬಲಸಂಪನ್ನನು. (೨೯೬)

ಬಲರೂಪಧೃಕ್ - ಬಲ-ರೂಪಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಭೂತನು.

13017065a ಆಕಾಶನಿಧಿರೂಪಶ್ಚ ನಿಪಾತೀ ಉರಗಃ ಖಿಗಃ|

13017065c ರೌದ್ರರೂಪೋಽಂಶುರಾದಿತ್ಯೋ ವಸುರಶ್ಮಿಃ ಸುವರ್ಚಸೀ⁶⁴

(೨೯೭) ಆಕಾಶನಿಧಿರೂಪಃ - ಆಕಾಶನಿಧಿಸ್ವರೂಪನು. (೨೯೮)

ನಿಪಾತೀ - ಪಾಪಿಷ್ಠರನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳಿಸುವವನು. (೨೯೯)

ಉರಗಃ - ಸರ್ಪಸ್ವರೂಪನು. (೩೦೦) ಖಿಗಃ - ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ

---

⁶³ ಮುಖ್ಯೋಽಮುಖ್ಯಶ್ಚ ದೇಹಶ್ಚ ಕಾಹಲಿಃ ಸರ್ವಕಾಮದಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁴ ಆಕಾಶನಿವಿರೂಪಶ್ಚ ನಿಪಾತೀ ಹ್ಯವಶಃ ಖಿಗಃ|

ರೌದ್ರರೂಪೋಽಂಶುರಾದಿತ್ಯೋ ಬಹುರಶ್ಮಿಃ ಸುವರ್ಚಸೀ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೦೧) ರೌದ್ರರೂಪಃ - ಭಯಂಕರ
 ರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೩೦೨) ಅಂಶುಃ - ಕಿರಣಸ್ವರೂಪನು. (೩೦೩)
ಆದಿತ್ಯಃ - ಅದಿತಿಯ ಮಗನು. (೩೦೪) ವಸುರಶ್ಮಿಃ - ಅಸಂಖ್ಯ
 ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೦೫) ಸುವರ್ಚಸೀ - ಉತ್ತಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
 ಕೂಡಿದವನು.

13017066a ವಸುವೇಗೋ ಮಹಾವೇಗೋ ಮನೋವೇಗೋ ನಿಶಾಚರಃ|

13017066c ಸರ್ವಾವಾಸೀ ಶ್ರಿಯಾವಾಸೀ ಉಪದೇಶಕರೋ ಹರಃ||⁶⁵

(೩೦೬) ವಸುವೇಗಃ - ವಾಯು.⁶⁶ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇಗವುಳ್ಳವನು.
 (೩೦೭) ಮಹಾವೇಗಃ - ವಾಯುವಿಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ವೇಗವುಳ್ಳವನು.
 (೩೦೮) ಮನೋವೇಗಃ - ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇಗವುಳ್ಳವನು.
 (೩೦೯) ನಿಶಾಚರಃ - ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೧೦)
ಸರ್ವಾವಾಸೀ - ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾಗಿ
 ವಾಸಿಸಿರುವವನು. (೩೧೧) ಶ್ರಿಯಾವಾಸೀ -
 ಋಕ್ಸಾಮಯಜುಸ್ಸುಗಳೊಡನೆ.⁶⁷ ವಾಸಿಸಿರುವವನು. (೩೧೨)
ಉಪದೇಶಕರಃ - ಜಿಜ್ಞಾಸುಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವೋಪದೇಶಗಳನ್ನು
 ಮಾಡುವವನು; ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮರಣಹೊಂದುವವರಿಗೆ

⁶⁵ ಸರ್ವಾವಾಸೀ ಶ್ರಿಯಾವಾಸೀ ಉಪದೇಶಕರೋಽಕರಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁶⁶ ವಾಸಯತಿ ಸ್ಥಾಪಯತಿ ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಆತ್ಮನಿ ಇತಿ ವಸುಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವುದರಿಂದ ವಸು; ಅವನೇ ವಾಯುವು ಎಂದು
 ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ವಸು ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವಾಯು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿರುತ್ತಾರೆ.

⁶⁷ ಋಚಃ ಸಾಮಾನಿ ಯಜೂಜ್ ಪಿ ಸಾ ಹಿ ಶ್ರೀರಮೃತಾ ಸತಾಂ ಎಂಬ
 ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯದಂತೆ ಋಗ್ಯಜುಸ್ಸುಗಳೇ ಶ್ರೀ.

ತಾರಕಮಂತ್ರೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೩೧೩) ಹರಃ -
ಭಕ್ತರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹರಣ ಮಾಡುವವನು.

13017067a ಮುನಿರಾತ್ಮ ಪತಿಲೋಕೇ ಸಂಭೋಜ್ಯಶ್ಚ ಸಹಸ್ರದಃ|

13017067c ಪಕ್ಷೀ ಚ ಪಕ್ಷಿರೂಪೀ ಚ ಅತಿದೀಪ್ತೋ ವಿಶಾಂ ಪತಿಃ||⁶⁸

(೩೧೪) ಮುನಿಃ - ಮನನಶೀಲನು. (೩೧೫) ಆತ್ಮಪತಿಃ - ಆತ್ಮಗಳ
ಒಡೆಯನು. (೩೧೬) ಲೋಕಃ - ಲೋಕಸ್ವರೂಪನು. (೩೧೭)
ಸಂಭೋಜ್ಯಃ - ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು. (೩೧೮) ಸಹಸ್ರದಃ -
ಸಾವಿರಾರು ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು (೩೧೯) ಪಕ್ಷೀ -
ಗರುಡಸ್ವರೂಪಿಯು. (೩೨೦) ಪಕ್ಷಿರೂಪೀ - ಪಕ್ಷಿಯ
ರೂಪಧರಿಸುವವನು. (೩೨೧) ಅತಿದೀಪ್ತಃ - ಪರಮಪ್ರಕಾಶನು.
(೩೨೨) ವಿಶಾಂಪತಿಃ - ಪ್ರಜೆಗಳ ನಾಯಕನು.

13017068a ಉನ್ಮಾದೋ ಮದನಾಕಾರೋ ಅರ್ಥಾರ್ಥಕರರೋಮಶಃ|⁶⁹

13017068c ವಾಮದೇವಶ್ಚ ವಾಮಶ್ಚ ಪ್ರಾಗ್ಧ್ವಜಶ್ಚ ವಾಮನಃ||

(೩೨೩) ಉನ್ಮಾದಃ - ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಉನ್ಮತ್ತನಾಗಿರುವವನು. (೩೨೪)
ಮದನಾಕಾರಃ - ಮದನ/ಮನ್ಮಥನ ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವವನು. (೩೨೫)
ಅರ್ಥಾರ್ಥಕರಃ - ಗುರಿಗಳನ್ನು ಸಾಧಿಸುವವನು; ಗುರಿಗಳನ್ನು
ಸಾಧಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವವನು. (೩೨೬) ರೋಮಶಃ -

⁶⁸ ಮುನಿರಾತ್ಮನಿರಾಲೋಕಃ ಸಂಭಗ್ನಶ್ಚ ಸಹಸ್ರದಃ| ಪಕ್ಷೀ ಚ ಪಕ್ಷಿರೂಪಶ್ಚ
ಅತಿದೀಪ್ತೋ ವಿಶಾಂಪತಿಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁶⁹ ಉನ್ಮಾದೋ ಮದನಃ ಕಾಮೋ ಹ್ಯಶ್ಚತ್ಫೋಽರ್ಥಕರೋ ಯಶಃ| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

ರೋಮಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೨೭) ವಾಮದೇವಃ -

ವಾಮದೇವಮುನಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೩೨೮) ವಾಮಃ - ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಗೆ
ಪ್ರತಿಕೂಲನು. (೩೨೯) ಪ್ರಾಗ್ಧಕ್ಷಿಣ್ಯಃ - ಆಗ್ನೇಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವವನು.
(೩೩೦) ವಾಮನಃ - ವಾಮನಸ್ವರೂಪನು.

13017069a ಸಿದ್ಧಯೋಗಾಪಹಾರೀ ಚ ಸಿದ್ಧಃ ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕಃ|

13017069c ಭಿಕ್ಷುಶ್ಚ ಭಿಕ್ಷುರೂಪಶ್ಚ ವಿಷಾಣೀ ಮೃದುರವ್ಯಯಃ||⁷⁰

(೩೩೧) ಸಿದ್ಧಯೋಗಾಪಹಾರೀ - ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು
ಅಪಹರಿಸುವವನು. (೩೩೨) ಸಿದ್ಧಃ - ಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿದವನು. (೩೩೩) ಸರ್ವಾರ್ಥಸಾಧಕಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಸಾಧಿಸುವವನು. (೩೩೪) ಭಿಕ್ಷುಃ - ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು. (೩೩೫)
ಭಿಕ್ಷುರೂಪಃ - ಪರಮಹಂಸಸ್ವರೂಪನು. (೩೩೬) ವಿಷಾಣೀ - ತಲೆಯ
ಮೇಲೆ ಜುಟ್ಟಿರುವವನು. (೩೩೭) ಮೃದುಃ -
ಕೋಮಲಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು. (೩೩೮) ಅವ್ಯಯಃ - ಅವಿನಾಶಿಯು.

13017070a ಮಹಾಸೇನೋ ವಿಶಾಖಶ್ಚ ಷಷ್ಠಿಭಾಗೋ ಗವಾಂ ಪತಿಃ|

13017070c ವಜ್ರಹಸ್ತಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುಂಭೀ ಚಮೂಸ್ತಂಭನಃ⁷¹ ಏವ ಚ||

(೩೩೯) ಮಹಾಸೇನಃ - ದೇವಸೇನಾಪತಿ ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಸ್ವರೂಪನು.
(೩೪೦) ವಿಶಾಖಃ - ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಪಾರ್ಶ್ವದ ವಿಶಾಖನ ಸ್ವರೂಪನು.
(೩೪೧) ಷಷ್ಠಿಭಾಗಃ - ಅರವತ್ತು ಸಂವತ್ಸರಗಳ ಸ್ವರೂಪನು. (೩೪೨)

⁷⁰ ಸಿದ್ಧಯೋಗೀ ಮಹರ್ಷಿಷ್ಚ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸಿದ್ಧಸಾಧಕಃ| ಭಿಕ್ಷುಶ್ಚ ಭಿಕ್ಷುರೂಪಶ್ಚ
ವಿಪಣೋ ಮೃದುರವ್ಯಯಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷¹ ಚಮೂಸ್ತಂಭವ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಗವಾಂಪತಿ: - ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯು. (೩೪೩) ವಜ್ರಹಸ್ತ: -
 ಕೈಯಲ್ಲಿ ವಜ್ರಾಯುಧವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಇಂದ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೩೪೪)
ವಿಷ್ಣುಂಭೀ - ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು. (೩೪೫)
ಚಮೂಸ್ತಂಭನ: - ದೈತ್ಯರ ಸೈನ್ಯವನ್ನು ಸ್ತಂಭನಗೊಳಿಸುವವನು.

13017071a ಋತುರೈತುಕರಃ ಕಾಲೋ ಮಧುರ್ಮಧುಕರೋಽಚಲಃ|

13017071c ವಾನಸ್ಪತ್ಯೋ ವಾಜಸೇನೋ ನಿತ್ಯಮಾಶ್ರಮಪೂಜಿತಃ||⁷²

(೩೪೬) ಋತು: - ಋತುಸ್ವರೂಪನು. (೩೪೭) ಋತುಕರ: -
 ಋತುಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೩೪೮) ಕಾಲ: - ಕಾಲನು;
 ಸಮಯ. (೩೪೯) ಮಧು: - ವಸಂತಋತು ಸ್ವರೂಪನು. (೩೫೦)
ಮಧುಕರ: - ಮಧುವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೩೫೧) ಅಚಲ: -
 ಅಲುಗಾಡದೇ ಇರುವವನು. (೩೫೨) ವಾನಸ್ಪತ್ಯ: - ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ
 ನೆಲೆಸಿರುವವನು. (೩೫೩) ವಾಜಸೇನ: - ಯಜುಗಳಿಂದ
 ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು. (೩೫೪) ನಿತ್ಯಂ - ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯು. (೩೫೫)
ಆಶ್ರಮಪೂಜಿತ: - ಚತುರಾಶ್ರಮಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು.

13017072a ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಲೋಕಚಾರೀ ಸರ್ವಚಾರೀ ಸುಚಾರವಿತ್.⁷³|

13017072c ಈಶಾನ ಈಶ್ವರಃ ಕಾಲೋ ನಿಶಾಚಾರೀ ಪಿನಾಕಧೃಕ್.⁷⁴||

(೩೫೬) ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ - ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನು. (೩೫೭) ಲೋಕಚಾರೀ -

⁷² ವೃತ್ತಾವೃತ್ತಕರಸ್ತಾಲೋ ಮಧುರ್ಮಧುಕರೋಚನಃ| ವಾಚಸ್ಪತ್ಯೋ
 ವಾಜಸೇನೋ ನಿತ್ಯಮಾಶ್ರಮಪೂಜಿತಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷³ ವಿಚಾರವಿತ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷⁴ ಪಿನಾಕವಾನ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೫೮) ಸರ್ವಚಾರೀ -
 ಸರ್ವತ್ರ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೫೯) ಸುಚಾರವಿತ್ -
 ಸದ್ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು. (೩೬೦) ಈಶಾನಃ -
 ನಿಯಂತ್ರಕನು. (೩೬೧) ಈಶ್ವರಃ - ಶಾಸಕನು. (೩೬೨) ಕಾಲಃ -
 ಕಾಲಸ್ವರೂಪಿಯು. (೩೬೩) ನಿಶಾಚಾರೀ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದ
 ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೬೪) ಪಿನಾಕಧ್ಯಕ್ - ಪಿನಾಕವೆಂಬ
 ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು.

13017073a ನಂದೀಶ್ವರಶ್ಚ ನಂದೀ ಚ ನಂದನೋ ನಂದಿವರ್ಧನಃ|

13017073c ಭಗಸ್ಯಾಕ್ಷಿನಿಹಂತಾ ಚ ಕಾಲೋ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರಃ||⁷⁵

(೩೬೫) ನಂದೀಶ್ವರಃ - ನಂದೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪಾರ್ಷ್ವದನ

ಸ್ವಾಮಿಯು. (೩೬೬) ನಂದೀ - ಪರಮಾನಂದ ರೂಪೀ

ದೇಹವುಳ್ಳವನು. (೩೬೭) ನಂದನಃ -

ಪರಮಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೩೬೮) ನಂದಿವರ್ಧನಃ -

ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವನು. (೩೬೯) ಭಗಸ್ಯಾಕ್ಷಿನಿಹಂತಾ -

ಭಗನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತವನು. (೩೭೦) ಕಾಲಃ - ಕಾಲಸ್ವರೂಪಿಯು.

(೩೭೧) ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರಃ - ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರಲ್ಲಿ

ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

13017074a ಚತುರ್ಮುಖೋ ಮಹಾಲಿಂಗಶ್ಚಾರುಲಿಂಗಸ್ತಥೈವ ಚ|

⁷⁵ ಭಗಹಾರೀ ನಿಹಂತಾ ಚ ಕಾಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಿತಾಮಹಃ|| (ಭಾರತ
 ದರ್ಶನ).

13017074c ಲಿಂಗಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷೋ.⁷⁶ ಯುಗಾವಹಃ||

(೩೭೨) ಚತುರ್ಮುಖಃ - ನಾಲ್ಕು ಮುಖಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೭೩) ಮಹಾಲಿಂಗಃ - ಮಹಾಲಿಂಗಸ್ವರೂಪಿಯು. (೩೭೪) ಚಾರುಲಿಂಗಃ - ರಮಣೀಯ ವೇಷಧಾರಿಯು. (೩೭೫) ಲಿಂಗಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು; ಪ್ರವೃತ್ತಿ-ನಿವೃತ್ತಿಗಳ ನಿಯಾಮಕನು. (೩೭೬) ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯು. (೩೭೭) ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ಲೋಕಗಳ ಅಧಿಪತಿಯು. (೩೭೮) ಯುಗಾವಹಃ - ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ನಿರ್ವಾಹಕನು.

13017075a ಬೀಜಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಬೀಜಕರ್ತಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾನುಗತೋ ಬಲಃ|

13017075c ಇತಿಹಾಸಕರಃ ಕಲ್ಪೋ ಗೌತಮೋಽಥ ಜಲೇಶ್ವರಃ||⁷⁷

(೩೭೯) ಬೀಜಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು. (೩೮೦) ಬೀಜಕರ್ತಃ - ಕಾರಣಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೩೮೧) ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾನುಗತಃ - ಆಧ್ಯಾತ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು. (೩೮೨) ಬಲಃ - ಬಲಿಷ್ಠನು. (೩೮೩) ಇತಿಹಾಸಕರಃ - ಇತಿಹಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೩೮೪) ಕಲ್ಪಃ - ಕಲ್ಪಸ್ವರೂಪನು. (೩೮೫) ಗೌತಮಃ - ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಣೇತಾರ ಗೌತಮ ಮುನಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೩೮೬) ಜಲೇಶ್ವರಃ - ಜಲಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯ ವರುಣಸ್ವರೂಪಿಯು.

⁷⁶ ಯೋಗಾಧ್ಯಕ್ಷೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷⁷ ಇತಿಹಾಸಃ ಸಕಲ್ಪಶ್ಚ ಗೌತಮೋಽಥ ನಿಶಾಕರಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017076a ದಂಭೋ ಹ್ಯದಂಭೋ ವೈದಂಭೋ ವಶ್ಯೋ ವಶ್ಯಕರಃ ಕವಿಃ⁷⁸ |

13017076c ಲೋಕಕರ್ತಾ ಪಶುಪತಿರ್ಮಹಾಕರ್ತಾ ಮಹೌಷಧಿಃ⁷⁹ ||

(೩೮೭) ದಂಭಃ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ದಮನಮಾಡುವವನು. (೩೮೮)

ಅದಂಭಃ - ದಂಭರಹಿತನು. (೩೮೯) ವೈದಂಭಃ - ದಂಭರಹಿತರಿಗೆ

ಪ್ರಿಯನು. (೩೯೦) ವಶ್ಯಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ವಶನಾದವನು. (೩೯೧)

ವಶ್ಯಕರಃ - ಇತರರನ್ನು ವಶೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೩೯೨) ಕವಿಃ -

ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿರುವವನು. (೩೯೩) ಲೋಕಕರ್ತಃ -

ಲೋಕಕರ್ತನು. (೩೯೪) ಪಶುಪತಿಃ - ಪಶುಗಳ ಪತಿಯು. (೩೯೫)

ಮಹಾಕರ್ತಃ - ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. (೩೯೬)

ಮಹೌಷಧಿಃ - ಮಹಾ ಔಷಧಿಸ್ವರೂಪನು.

13017077a ಅಕ್ಷರಂ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಲವಾನ್ ಶಕ್ರ⁸⁰ ಏವ ಚ |

13017077c ನೀತಿಹ್ಯನೀತಿಃ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಶುದ್ಧೋ ಮಾನ್ಯೋ ಮನೋಗತಿಃ⁸¹ ||

(೩೯೭) ಅಕ್ಷರಃ - ಅವಿನಾಶೀ ಬ್ರಹ್ಮನು. (೩೯೮) ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಃ -

ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಣ ಬ್ರಹ್ಮನು. (೩೯೯) ಬಲವಾನಃ - ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯು.

(೪೦೦) ಶಕ್ರಃ - ಶಕ್ರಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೦೧) ನೀತಿಃ -

ನ್ಯಾಯಸ್ವರೂಪನು. (೪೦೨) ಅನೀತಿಃ - ಸಾಮ, ದಾನ, ಭೇದ,

ದಂಡನೀತಿಗಳ ರಹಿತನು. (೪೦೩) ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ - ಶುದ್ಧಸ್ವರೂಪನು.

---

⁷⁸ ಕಲಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷⁹ ಹ್ಯನೌಷಧಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁰ ಬಲವಚ್ಛಕ್ರ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸¹ ಗತಾಗತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೪೦೪) ಶುದ್ಧಃ - ಪರಮಪವಿತ್ರನು. (೪೦೫) ಮಾನ್ಯಃ - ಸನ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು. (೪೦೬) ಮನೋಗತಿಃ - ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಗದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವವನು.

13017078a ಬಹುಪ್ರಸಾದಃ ಸ್ವಪನೋ⁸² ದರ್ಪಣೋಽಥ ತ್ವಮಿತ್ರಚಿತ್|

13017078c ವೇದಕಾರಃ ಸೂತ್ರಕಾರೋ⁸³ ವಿದ್ವಾನ್ ಸಮರಮರ್ದನಃ||

(೪೦೭) ಬಹುಪ್ರಸಾದಃ - ಅಧಿಕ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯುಳ್ಳವನು. (೪೦೮) ಸ್ವಪನಃ - ನಿದ್ರಾ ಮತ್ತು ಸ್ವಪ್ನ ಸ್ವರೂಪನು. (೪೦೯) ದರ್ಪಣಃ - ಕನ್ನಡಿಯಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛನಾಗಿರುವವನು. (೪೧೦) ಅಮಿತ್ರಚಿತ್ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನು. (೪೧೧) ವೇದಕಾರಃ - ವೇದಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. (೪೧೨) ಸೂತ್ರಕಾರಃ - ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. (೪೧೩) ವಿದ್ವಾನ್ - ಸರ್ವಜ್ಞನು. (೪೧೪) ಸಮರಮರ್ದನಃ - ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಮರ್ದಿಸುವವನು.

13017079a ಮಹಾಮೇಘನಿವಾಸೀ ಚ ಮಹಾಘೋರೋ ವಶೀಕರಃ|

13017079c ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೋ ಮಹಾಜ್ವಾಲೋ ಅತಿಧೂಮ್ರೋ ಹುತೋ ಹವಿಃ||

(೪೧೫) ಮಹಾಮೇಘನಿವಾಸೀ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ಮಹಾಮೇಘದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು. (೪೧೬) ಮಹಾಘೋರಃ - ಮಹಾಘೋರ ಪ್ರಳಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೪೧೭) ವಶೀಕರಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನು. (೪೧೮) ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲಃ - ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯ ಸಮನಾದ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೪೧೯) ಮಹಾಜ್ವಾಲಃ -

⁸² ಸುಸ್ವಪ್ನೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸³ ಮಂತ್ರಕಾರೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೪೨೦)

ಅತಿಧೂಮ್ರಃ - ಧೂಮ್ರವರ್ಣದವನು. (೪೨೧) ಹುತಃ -

ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವ ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪನು. (೪೨೨)

ಹವಿಃ - ಆಜ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ಹವಿಃಸ್ವರೂಪನು.

13017080a ವೃಷಣಃ ಶಂಕರೋ ನಿತ್ಯೋ ವರ್ಚಸ್ವೀ ಧೂಮಕೇತನಃ|

13017080c ನೀಲಸ್ತಥಾಂಗಲುಬ್ಧಶ್ಚ ಶೋಭನೋ ನಿರವಗ್ರಹಃ||

(೪೨೩) ವೃಷಣಃ - ಕರ್ಮಫಲವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನು.

(೪೨೪) ಶಂಕರಃ - ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿಯು. (೪೨೫) ನಿತ್ಯಃ -

ನಿತ್ಯಸ್ವರೂಪನು. (೪೨೬) ವರ್ಚಸ್ವೀ - ತೇಜಃಪುಂಜನು. (೪೨೭)

ಧೂಮಕೇತನಃ - ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪನು. (೪೨೮) ನೀಲಃ - ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣ

ಶ್ರೀಹರಿಯ ಸ್ವರೂಪನು. (೪೨೯) ಅಂಗಲುಬ್ಧಃ - ತನ್ನ ಅಂಗಗಳ

ಕುರಿತು ಹೆಚ್ಚು ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳವನು; ತನ್ನ ಅಂಗಗಳ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ

ನ್ಯೂನತೆಯುಂಟಾದೀತೆಂಬ ಲೋಭದಿಂದಿರುವವನು. (೪೩೦)

ಶೋಭನಃ - ಸರ್ವತ್ರ ಶೋಭಿಸುವವನು. (೪೩೧) ನಿರವಗ್ರಹಃ -

ಪ್ರತಿಬಂಧರಹಿತನು.

13017081a ಸ್ವಸ್ತಿದಃ ಸ್ವಸ್ತಿಭಾವಶ್ಚ ಭಾಗೀ ಭಾಗಕರೋ ಲಘುಃ|

13017081c ಉತ್ಸಂಗಶ್ಚ ಮಹಾಂಗಶ್ಚ ಮಹಾಗರ್ಭಃ ಪರೋ ಯುವಾ.⁸⁴||

(೪೩೨) ಸ್ವಸ್ತಿದಃ - ಕಲ್ಯಾಣದಾಯಕನು. (೪೩೩) ಸ್ವಸ್ತಿಭಾವಃ -

ಮಂಗಳ ಸ್ವಭಾವವಿರುವವನು. (೪೩೪) ಭಾಗೀ - ಯಜ್ಞದ

⁸⁴ ಮಹಾಗರ್ಭಪರಾಯಣಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಭಾಗವನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸುವವನು. (೪೩೫) ಭಾಗಕರಃ - ಯಜ್ಞದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ವಿಭಜನೆ ಮಾಡುವವನು. (೪೩೬) ಲಘುಃ - ಶೀಘ್ರಕಾರಿಯು. (೪೩೭) ಉತ್ಸಂಗಃ - ಸಂಗರಹಿತನು. (೪೩೮) ಮಹಾಂಗಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೩೯) ಮಹಾಗರ್ಭಃ - ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭನು. (೪೪೦) ಪರಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೪೪೧) ಯುವಃ - ಯುವಕನು.

13017082a ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಃ ಸುವರ್ಣಶ್ಚ ಇಂದ್ರಿಯಃ ಸರ್ವದೇಹಿನಾಮ್ |
13017082c ಮಹಾಪಾದೋ ಮಹಾಹಸ್ತೋ ಮಹಾಕಾಯೋ ಮಹಾಯಶಾಃ ||

(೪೪೨) ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಃ - ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೪೩) ಸುವರ್ಣಃ - ಉತ್ತಮ ವರ್ಣವಿರುವವನು. (೪೪೪) ಸರ್ವದೇಹಿನಾಂ ಇಂದ್ರಿಯಃ - ಸರ್ವ ದೇಹಧಾರಿಗಳಿಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಗ್ರಾಮ ಸ್ವರೂಪನು. (೪೪೫) ಮಹಾಪಾದಃ - ಮಹಾಪಾದಗಳುಳ್ಳ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೪೬) ಮಹಾಹಸ್ತಃ - ದೊಡ್ಡದಾದ ಕೈಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೪೭) ಮಹಾಕಾಯಃ - ದೊಡ್ಡ ದೇಹವುಳ್ಳ ವಿಶ್ವರೂಪಿಯು. (೪೪೮) ಮಹಾಯಶಾಃ - ಮಹೋಯಶೋವಂತನು.

13017083a ಮಹಾಮೂರ್ಧಾ ಮಹಾಮಾತ್ರೋ ಮಹಾನೇತ್ರೋ ದಿಗಾಲಯಃ⁸⁵ |
13017083c ಮಹಾದಂತೋ⁸⁶ ಮಹಾಕರ್ಣೋ ಮಹಾಮೇಧ್ರೋ⁸⁷ ಮಹಾಹನುಃ ||

(೪೪೯) ಮಹಾಮೂರ್ಧಃ - ದೊಡ್ಡದಾದ ತಲೆಯುಳ್ಳವನು. (೪೫೦)

⁸⁵ ನಿಶಾಲಯಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁶ ಮಹಾಂತಕೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁷ ಮಹೋಷ್ಣಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಹಾಮಾತ್ರಃ - ಮಹಾಗಾತ್ರವುಳ್ಳವನು. (೪೫೧) ಮಹಾನೇತ್ರಃ -
 ವಿಶಾಲನೇತ್ರನು. (೪೫೨) ದಿಗಾಲಯಃ - ದಿಕ್ಕುಗಳೇ
 ಮನೆಯಾಗಿರುವವನು. (೪೫೩) ಮಹಾದಂತಃ - ದೊಡ್ಡ
 ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೫೪) ಮಹಾಕರ್ಣಃ - ದೊಡ್ಡಕಿವಿಗಳುಳ್ಳವನು.
 (೪೫೫) ಮಹಾಮೇಡ್ರಃ - ದೊಡ್ಡ ಲಿಂಗವುಳ್ಳವನು. (೪೫೬)
ಮಹಾಹನುಃ - ದೊಡ್ಡ ದವಡೆಗಳುಳ್ಳವನು.

13017084a ಮಹಾನಾಸೋ ಮಹಾಕಂಬುರ್ಮಹಾಗ್ರೀವಃ ಶ್ಮಶಾನಧ್ಯಕ್.⁸⁸|
 13017084c ಮಹಾವಕ್ಷಾ ಮಹೋರಸ್ಕೋ ಅಂತರಾತ್ಮಾ ಮೃಗಾಲಯಃ||
 (೪೫೭) ಮಹಾನಸಃ - ದೊಡ್ಡಮೂಗುಳ್ಳವನು. (೪೫೮)
ಮಹಾಕಂಬುಃ - ಕಂಠದಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಶಂಖರೇಖೆಯುಳ್ಳವನು. (೪೫೯)
ಮಹಾಗ್ರೀವಃ - ದೊಡ್ಡ ಕುತ್ತಿಗೆಯುಳ್ಳವನು. (೪೬೦) ಶ್ಮಶಾನಧ್ಯಕ್ -
 ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವವನು. (೪೬೧) ಮಹಾವಕ್ಷಃ - ವಿಶಾಲ
 ವಕ್ಷಸ್ಥಳವುಳ್ಳವನು. (೪೬೨) ಮಹೋರಸ್ಕಃ - ಅಗಲವಾದ
 ಎದೆಯುಳ್ಳವನು. (೪೬೩) ಅಂತರಾತ್ಮಾ - ಎಲ್ಲರ
 ಅಂತರಂಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನು. (೪೬೪) ಮೃಗಾಲಯಃ -
 ಮೃಗದ ಮರಿಯನ್ನು ತೊಡೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು.

13017085a ಲಂಬನೋ ಲಂಬಿತೋಷ್ಠಶ್ಚ ಮಹಾಮಾಯಃ ಪಯೋನಿಧಿಃ|
 13017085c ಮಹಾದಂತೋ ಮಹಾದಂಷ್ಟೋ ಮಹಾಜಿಹ್ವೋ ಮಹಾಮುಖಃ||
 (೪೬೫) ಲಂಬನಃ - ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳಿಗೆ
 ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನು. (೪೬೬) ಲಂಬಿತೋಷ್ಠಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ

⁸⁸ ಶ್ಮಶಾನಭಾಕ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನುಂಗಲು ದೀರ್ಘತುಟಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವನು.

(೪೬೭) ಮಹಾಮಾಯಃ - ಮಹಾಮಾಯಾವಿಯು. (೪೬೮)

ಪಯೋನಿಧಿಃ - ಕ್ಷೀರಸಾಗರಸ್ವರೂಪನು. (೪೬೯) ಮಹಾದಂತಃ -

ದೊಡ್ಡ ದಂತಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೭೦) ಮಹಾದಂಷ್ಟ್ರಃ - ದೊಡ್ಡ

ಕೋರೆದಾಡೆಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೭೧) ಮಹಾಜಿಹ್ವಃ - ಉದ್ದ

ನಾಲಿಗೆಯುಳ್ಳವನು. (೪೭೨) ಮಹಾಮುಖಃ - ಅಗಲ

ಮುಖವುಳ್ಳವನು.

13017086a ಮಹಾನಖೋ ಮಹಾರೋಮಾ ಮಹಾಕೇಶೋ.⁸⁹ ಮಹಾಜಟಃ|

13017086c ಅಸಪತ್ನಃ.⁹⁰ ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯಯೋ ಗಿರಿಸಾಧನಃ||

(೪೭೩) ಮಹಾನಖಃ - ದೊಡ್ಡ ಉಗುರುಗಳುಳ್ಳ

ನರಸಿಂಹಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೭೪) ಮಹಾರೋಮಃ - ಉದ್ದ

ರೋಮಗಳುಳ್ಳ ವರಾಹಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೭೫) ಮಹಾಕೇಶಃ - ಉದ್ದ

ಕೂದಲುಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೭೬) ಮಹಾಜಟಃ - ದೊಡ್ಡ ಜಟೆಯನ್ನು

ಧರಿಸಿದವನು. (೪೭೭) ಅಸಪತ್ನಃ - ಸ್ಪರ್ಧಿಸುವವರಿಲ್ಲದವನು.

(೪೭೮) ಪ್ರಸಾದಃ - ಪ್ರಸನ್ನತೆಯ ಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪನು (೪೭೯)

ಪ್ರತ್ಯಯಃ - ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೮೦) ಗಿರಿಸಾಧನಃ -

ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಆಯುಧವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುವವನು.

13017087a ಸ್ನೇಹನೋಽಸ್ನೇಹನಶ್ಚೈವ ಅಜಿತಶ್ಚ ಮಹಾಮುನಿಃ|

13017087c ವೃಕ್ಷಾಕಾರೋ ವೃಕ್ಷಕೇತುರನಲೋ ವಾಯುವಾಹನಃ||

⁸⁹ ಮಹಾಕೋಶೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁹⁰ ಪ್ರಸನ್ನಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೪೮೧) ಸ್ನೇಹನಃ - ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನು. (೪೮೨) ಅಸ್ನೇಹನಃ - ಅನಾಸಕ್ತನು. (೪೮೩) ಅಜಿತಃ - ಅಪರಾಜಿತನು. (೪೮೪) ಮಹಾಮುನಿಃ - ಅತ್ಯಂತ ಮನನಶೀಲನು. (೪೮೫) ವೃಕ್ಷಾಕಾರಃ - ಸಂಸಾರವೃಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೮೬) ವೃಕ್ಷಕೇತುಃ - ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಎತ್ತರವಾದ ಧ್ವಜವುಳ್ಳವನು. (೪೮೭) ಅನಲಃ - ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೪೮೮) ವಾಯುವಾಹನಃ - ವಾಯುವನ್ನೇ ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುವವನು.

13017088a ಮಂಡಲೀ ಮೇರುಧಾಮಾ ಚ ದೇವದಾನವದರ್ಪಹಾ|⁹¹

13017088c ಅಧರ್ವಶೀರ್ಷಃ ಸಾಮಾಸ್ಯ ಋಕ್ಸಹಸ್ರಾಮಿತೇಕ್ಷಣಃ||

(೪೮೯) ಮಂಡಲೀ - ಮಂಡಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವವನು. (೪೯೦)

ಮೇರುಧಾಮಾ - ಮೇರುಪರ್ವತವನ್ನೇ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು. (೪೯೧) ದೇವದಾನವದರ್ಪಹಃ -

ದೇವದಾನವರ ದರ್ಪವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನು. (೪೯೨)

ಅಧರ್ವಶೀರ್ಷಃ - ಅಧರ್ವವೇದವೇ ಶಿರವಾಗುಳ್ಳವನು. (೪೯೩)

ಸಾಮಾಸ್ಯಃ - ಸಾಮವೇದವೇ ಮುಖವಾಗುಳ್ಳವನು. (೪೯೪)

ಋಕ್ಸಹಸ್ರಾಮಿತೇಕ್ಷಣಃ - ಸಾವಿರಾರು ಋಕ್ಸುಗಳೇ

ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿರುವವನು.

13017089a ಯಜುಃಪಾದಭುಜೋ ಗುಹ್ಯಃ ಪ್ರಕಾಶೋ ಜಂಗಮಸ್ತಥಾ|

13017089c ಅಮೋಘಾರ್ಥಃ ಪ್ರಸಾದಶ್ಚ ಅಭಿಗಮ್ಯಃ ಸುದರ್ಶನಃ||

⁹¹ ಗಂಡಲೀ ಮೇರುಧಾಮಾ ಚ ದೇವಾಧಿಪತಿರೇವ ಚ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೪೯೫) ಯಜುಃಪಾದಭುಜಃ - ಯಜುರ್ವೇದವೇ ಪಾದ-
ಭುಜಗಳಾಗಿರುವವನು. (೪೯೬) ಗುಹ್ಯಃ - ಗೋಪನೀಯಸ್ವರೂಪಿಯು.
(೪೯೭) ಪ್ರಕಾಶಃ - ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶನು. (೪೯೮) ಜಂಗಮಃ -
ತಿರುಗಾಡುವವನು. (೪೯೯) ಅಮೋಘಾರ್ಥಃ - ಮಾಡಿಕೊಂಡ
ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯನ್ನು ಸಫಲಗೊಳಿಸುವವನು. (೫೦೦) ಪ್ರಸಾದಃ -
ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುವವನು. (೫೦೧) ಅಭಿಗಮ್ಯಃ - ಸುಖವಾಗಿ
ಹೊಂದಲು ಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೫೦೨) ಸುಂದರ್ಶನಃ - ಸುಂದರವಾಗಿ
ಕಾಣಿಸುವವನು.

13017090a ಉಪಹಾರಪ್ರಿಯಃ⁹² ಶರ್ವಃ ಕನಕಃ ಕಾಂಚನಃ ಸ್ಥಿರಃ⁹³ |

13017090c ನಾಭಿರ್ನಂದಿಕರೋ ಭಾವ್ಯಃ ಪುಷ್ಕರಸ್ಥಪತಿಃ ಸ್ಥಿರಃ ||

(೫೦೩) ಉಪಹಾರಪ್ರಿಯಃ - ಉಪಹಾರಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವವನು.
(೫೦೪) ಶರ್ವಃ - ಶರ್ವನು. (೫೦೫) ಕನಕಃ - ಸುವರ್ಣಸ್ವರೂಪಿಯು.
(೫೦೬) ಕಾಂಚನಃ - ಕಾಂಚನಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೦೭) ಸ್ಥಿರಃ -
ಸ್ಥಿರನಾದವನು. (೫೦೮) ನಾಭಿಃ - ಸಮಸ್ತಭುವನಗಳಿಗೂ
ನಾಭಿಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವವನು. (೫೦೯) ನಂದಿಕರಃ -
ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೫೧೦) ಭಾವ್ಯಃ - ಭಾವನೆಗೆ
ಸಿಲುಕುವವನು. (೫೧೧) ಪುಷ್ಕರಸ್ಥಪತಿಃ - ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸ್ವರೂಪೀ
ಪುಷ್ಕರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವವನು (೫೧೨) ಸ್ಥಿರಃ - ಸ್ಥಿರಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017091a ದ್ವಾದಶಸ್ತ್ರಾಸನಶ್ಚಾ ದ್ಯೋ ಯಜ್ಞೋ ಯಜ್ಞಸಮಾಹಿತಃ |

⁹² ಉಪಹಾರಃ ಪ್ರಿಯಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁹³ ಕಾಂಚನಚ್ಛವಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017091c ನಕ್ತಂ ಕಲಿಶ್ಚ ಕಾಲಶ್ಚ ಮಕರಃ ಕಾಲಪೂಜಿತಃ||

(೫೧೩) ದ್ವಾದಶಃ - ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು⁹⁴. (೫೧೪) ತ್ರಾಸನಃ - ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೫೧೫) ಆದ್ಯಃ - ಮೊದಲಿಗನು. (೫೧೬) ಯಜ್ಞಃ - ಯಜ್ಞಪುರುಷನು. (೫೧೭) ಯಜ್ಞಸಮಾಹಿತಃ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವವನು. (೫೧೮) ನಕ್ತಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದ ರಾತ್ರಿ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೧೯) ಕಲಿಃ - ಕಲಿಸ್ವರೂಪನು. (೫೨೦) ಕಾಲಃ - ಕಾಲಸ್ವರೂಪನು. (೫೨೧) ಮಕರಃ - ಮಕರಾಕಾರದ ಶಿಂಶುಮಾರಚಕ್ರಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೨೨) ಕಾಲಪೂಜಿತಃ - ಮೃತ್ಯುವೂ ಪೂಜಿಸುವವನು.

13017092a ಸಗಣೋ ಗಣಕಾರಶ್ಚ ಭೂತಭಾವನಸಾರಥಿಃ⁹⁵|

13017092c ಭಸ್ಮಶಾಯೀ ಭಸ್ಮಗೋಪ್ತಾ ಭಸ್ಮಭೂತಸ್ತುರುರ್ಗಣಃ||

(೫೨೩) ಸಗಣಃ - ಪ್ರಮಥಗಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವವನು. (೫೨೪) ಗಣಕಾರಃ - ಭಕ್ತರನ್ನು ತನ್ನ ಗಣದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೫೨೫) ಭೂತಭಾವನಸಾರಥಿಃ - ತ್ರಿಪುರಾಸುರಸಂಹಾರ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನೇ ಸಾರಥಿಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡವನು. (೫೨೬) ಭಸ್ಮಶಾಯೀ - ಭಸ್ಮದಮೇಲೆ ಮಲಗುವವನು. (೫೨೭) ಭಸ್ಮಗೋಪ್ತಾ - ಭಸ್ಮದ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೫೨೮) ಭಸ್ಮಭೂತಃ -

⁹⁴ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಗರ್ಭಾವಾಸದಿಂದ ಮೃತ್ಯುವಿನ ವರೆಗಿನ ಹತ್ತು ದಶಗಳು. ಮೃತ್ಯುವೇ ಹತ್ತನೆಯದು. ಹನ್ನೊಂದನೆಯದು ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಹನ್ನೆರಡನೆಯದು ಮೋಕ್ಷ. ಆದುದರಿಂದ ದ್ವಾದಶನೆಂದರೆ ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪೀ.

⁹⁵ ಭೂತವಾಹನಸಾರಥಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಭಸ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೨೯) ತರುಃ - ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೩೦)
ಗಣಃ - ಪಾರ್ಷ್ವದ ಗಣ ಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017093a ಅಗಣಶ್ಚೈವ ಲೋಪಶ್ಚ.⁹⁶ ಮಹಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಪೂಜಿತಃ|

13017093c ಶಂಕುಸ್ತ್ರಿಸಂಕುಃ.⁹⁷ ಸಂಪನ್ನಃ ಶುಚಿಭೂತನಿಷೇವಿತಃ||

(೫೩೧) ಅಗಣಃ - ಜೊತೆಗಿಲ್ಲದವನು; ಏಕಾಂಗಿಯು. (೫೩೨)

ಲೋಪಃ - ಜಗತ್ತನ್ನು ಲೋಪಗೊಳಿಸುವವನು. (೫೩೩) ಮಹಾತ್ಮಾ -
ಮಹಾ ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು. (೫೩೪) ಸರ್ವಪೂಜಿತಃ - ಸರ್ವರಿಂದಲೂ
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು. (೫೩೫) ಶಂಕುಃ - ಲೋಕಸ್ತಂಭನು; ಜಗತ್ತಿಗೇ
ಕಂಬದಂತಿರುವವನು. (೫೩೬) ತ್ರಿಸಂಕುಃ - ತ್ರಿಸಂಕು ಸ್ವರೂಪಿಯು.

(೫೩೭) ಸಂಪನ್ನಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದವನು. (೫೩೮) ಶುಚಿಃ -
ಪರಮಪವಿತ್ರನು. (೫೩೯) ಭೂತನಿಷೇವಿತಃ -
ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವವನು.

13017094a ಆಶ್ರಮಸ್ಥಃ ಕಪೋತಸ್ಥೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಪತಿರ್ವರಃ|

13017094c ಶಾಖೋ ವಿಶಾಖಿಸ್ತಾಮೋಷೋ ಹ್ಯಂಬುಜಾಲಃ ಸುನಿಶ್ಚಯಃ||⁹⁸

(೫೪೦) ಆಶ್ರಮಸ್ಥಃ - ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮರೂಪದಲ್ಲಿ
ಇರುವವನು. (೫೪೧) ಕಪೋತಸ್ಥಃ - ಪಾರಿವಾಳಗಳಲ್ಲಿರುವವನು.

(೫೪೨) ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ - ವಿಶ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು. (೫೪೩) ಪತಿಃ -

⁹⁶ ಲೋಕಪಾಲಸ್ತಥಾಲೋಕೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁹⁷ ಸುಕ್ಷಸ್ತ್ರಿಸಂಕುಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁹⁸ ಆಶ್ರಮಸ್ಥೋ ಕ್ರಿಯಾವಸ್ಥೋ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮರ್ತಿರ್ವರಃ|

ವಿಶಾಲಶಾಖಿಸ್ತಾಮೋಷೋ ಹ್ಯಂಬುಜಾಲಃ ಸುನಿಶ್ಚಯಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಒಡೆಯನು. (೫೪೪) ವರಃ - ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೫೪೫) ಶಾಖಃ -
 ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಶಾಖೆಗಳುಳ್ಳವನು. (೫೪೬) ವಿಶಾಖಃ - ಶಾಖೆಗಳಿಲ್ಲವನು.
 (೫೪೭) ತಾಮ್ರೋಷ್ಣಃ - ಕೆಂಪಾದ ತುಟಿಗಳುಳ್ಳವನು. (೫೪೮)
ಅಂಬುಜಾಲಃ - ಸಾಗರಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೪೯) ಸುನಿಶ್ಚಯಃ -
 ಉತ್ತಮ ನಿಶ್ಚಯಗಳುಳ್ಳವನು.

13017095a ಕಪಿಲೋಽಕಪಿಲಃ⁹⁹ ಶೂರ ಆಯುಶ್ಚೈವ ಪರೋಽಪರಃ|

13017095c ಗಂಧವೋ ಹ್ಯದಿತಿಶ್ಚಾರ್ಕ್ಷ್ಯಃ ಸುವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸುಸಾರಥಿಃ¹⁰⁰||

(೫೫೦) ಕಪಿಲಃ - ಕಪಿಲ¹⁰¹ವರ್ಣದವನು. (೫೫೧) ಅಕಪಿಲಃ -
 ಕಪಿಲವರ್ಣದಲ್ಲದವನು. (೫೫೨) ಶೂರಃ - ಶೂರನು. (೫೫೩)
ಆಯುಃ - ಜೀವನಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೫೪) ಪರಃ - ಪ್ರಾಚೀನನು.
 (೫೫೫) ಅಪರಃ - ಅವಾಚೀನನು. (೫೫೬) ಗಂಧರ್ವಃ -
 ಗಂಧರ್ವಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೫೭) ಅದಿತಿಃ - ದೇವಮಾತೆ ಅದಿತಿ
 ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೫೮) ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಃ - ಗರುಡಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೫೯)
ಸುವಿಜ್ಞೇಯಃ - ಭಕ್ತರಿಂದ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವನು. (೫೬೦)
ಸುಸಾರಥಿಃ - ಉತ್ತಮ ಸಾರಥಿಯು.

13017096a ಪರಶ್ವಧಾಯುಧೋ ದೇವ ಅರ್ಥಕಾರೀ¹⁰² ಸುಬಾಂಧವಃ|

⁹⁹ ಕಪಿಲಃ ಕಪಿಶಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁰⁰ ಸುಶಾರದಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁰¹ ಕೆಂಪು ಮತ್ತು ಹಳದಿ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಣ್ಣ.

¹⁰² ಅನುಕಾರೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017096c ತುಂಬವೀಣೇ ಮಹಾಕೋಪ.¹⁰³ ಊರ್ಧ್ವರೇತಾ ಜಲೇಶಯಃ||

(೫೬೧) ಪರಶ್ವಾಯುಧಃ - ಪರಶುವನ್ನು ಆಯುಧವನ್ನಾಗಿ
ಧರಿಸಿರುವವನು. (೫೬೨) ದೇವಃ - ಮಹಾದೇವನು. (೫೬೩)
ಅರ್ಥಕಾರೀ - ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವನು.
(೫೬೪) ಸುಬಾಂಧವಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಬಂಧುವು. (೫೬೫)
ತುಂಬವೀಣೇ - ತುಂಬುವೀಣೆಯನ್ನು ನುಡಿಸುವವನು. (೫೬೬)
ಮಹಾಕೋಪಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಹಾಕೋಪವನ್ನು ತಾಳುವವನು.
(೫೬೭) ಊರ್ಧ್ವರೇತಃ - ಅಸ್ಥಲಿತವೀರ್ಯನು. (೫೬೮) ಜಲೇಶಯಃ
- ಕ್ಷೀರಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿರುವ ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017097a ಉಗ್ರೋ ವಂಶಕರೋ ವಂಶೋ ವಂಶನಾದೋ ಹ್ಯನಿಂದಿತಃ|

13017097c ಸರ್ವಾಂಗರೂಪೋ ಮಾಯಾವೀ ಸುಹೃದೋ ಹ್ಯನಿಲೋಽನಲಃ||

(೫೬೯) ಉಗ್ರಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಯಂಕರ ರೂಪತಾಳುವವನು.
(೫೭೦) ವಂಶಕರಃ - ವಂಶಪ್ರವರ್ತಕನು. (೫೭೧) ವಂಶಃ -
ವಂಶಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೭೨) ವಂಶನಾದಃ - ವೇಣುನಾದಲೋಲನು.
(೫೭೩) ಅನಿಂದಿತಃ - ನಂದನಾರಹಿತನು. (೫೭೪) ಸರ್ವಾಂಗರೂಪಃ
- ಸರ್ವಾಂಗಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣ ರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೫೭೫)
ಮಾಯಾವೀ - ಮಾಯಾವಿಯು. (೫೭೬) ಸುಹೃದಃ - ಉತ್ತಮ
ಸ್ನೇಹಿತನು. (೫೭೭) ಅನಿಲಃ - ವಾಯುಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೭೮)
ಅನಲಃ - ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017098a ಬಂಧನೋ ಬಂಧಕರ್ತಾ ಚ ಸುಬಂಧನವಿಮೋಚನಃ|

¹⁰³ ಮಹಾಕ್ರೋಧ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017098c ಸ ಯಜ್ಞಾರಿಃ¹⁰⁴ ಸ ಕಾಮಾರಿಃ¹⁰⁵ ಮಹಾದಂಷ್ಟ್ರೋ ಮಹಾಯುಧಃ||

(೫೭೯) ಬಂಧನಃ - ಸ್ನೇಹಬಂಧನದಿಂದ ಬಂಧಿಸುವವನು. (೫೮೦)

ಬಂಧಕರ್ತಾ - ಬಂಧನರೂಪದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು.

(೫೮೧) ಸುಬಂಧನವಿಮೋಚನಃ - ಮಾಯೆಯ ಸುದೃಢ

ಬಂಧನದಿಂದ ವಿಮೋಚನಗೊಳಿಸುವವನು. (೫೮೨) ಸಯಜ್ಞಾರಿಃ -

ಯಜ್ಞನಾಶಕ ದೈತ್ಯರೊಡನೆಯೂ ಇರುವವನು. (೫೮೩) ಸಕಾಮಾರಿಃ

- ಕಾಮನ ಶತ್ರುಗಳಾದ ಯೋಗಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಇರುವವನು. (೫೮೪)

ಮಹಾದಂಷ್ಟ್ರಃ - ದೊಡ್ಡ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳನ್ನುಳ್ಳ ನರಸಿಂಹ

ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೮೫) ಮಹಾಯುಧಃ - ದೊಡ್ಡ ಆಯುಧವನ್ನು

ಧರಿಸಿದವನು.

13017099a ಬಾಹುಸ್ತ್ವ ನಿಂದಿತಃ¹⁰⁶ ಶರ್ವಃ ಶಂಕರಃ ಶಂಕರೋಽಧನಃ|

13017099c ಅಮರೇಶೋ ಮಹಾದೇವೋ ವಿಶ್ವದೇವಃ ಸುರಾರಿಹಾ||

(೫೮೬) ಬಾಹುಃ - ವೀರಬಾಹುಗಳುಳ್ಳವನು. (೫೮೭) ಅನಿಂದಿತಃ -

ನಿಂದನೆಯಿಲ್ಲದವನು. (೫೮೮) ಶರ್ವಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಸರ್ವವನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುವವನು. (೫೮೯) ಶಂಕರಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ

ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೫೯೦) ಶಂಕರಃ - ಮಂಗಳಕರನು.

(೫೯೧) ಅಧನಃ - ಧನರಹಿತನಾಗಿರುವವನು. (೫೯೨) ಅಮರೇಶಃ -

ಅಮರರ ಒಡೆಯನು. (೫೯೩) ಮಹಾದೇವಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ

¹⁰⁴ ಸಯಜ್ಞಾರಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁰⁵ ಸಕಾಮಾರಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁰⁶ ಬಹುಧಾ ನಿಂದಿತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದೇವನು. (೫೯೪) ವಿಶ್ವದೇವಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವದ ದೇವನು.

(೫೯೫) ಸುರಾರಿಹಾ - ದೇವಶತ್ರುಗಳ ಸಂಹಾರಕನು.

13017100a ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನೋ ನಿರೃತಿಶ್ಚ ಚೇಕಿತಾನೋ ಹರಿಸ್ತಥಾ¹⁰⁷

13017100c ಅಜೈಕಪಾಚ್ಚ ಕಾಪಾಲೀ ತ್ರಿಶಂಕುರಜಿತಃ ಶಿವಃ||

(೫೯೬) ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನಃ - ಶೇಷನಾಗ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೫೯೭) ನಿರೃತಿಃ

- ವಿನಾಶ, ಮೃತ್ಯುವು. (೫೯೮) ಚೇಕಿತಾನಃ - ಅತಿಶಯ

ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. (೫೯೯) ಹರಿಃ - ಹರಿ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೦೦)

ಅಜೈಕಪಾದ - ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಅಜೈಕಪಾದನು.

(೬೦೧) ಕಾಪಾಲೀ - ಸಕಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಕ್ಕೂ ಅಧೀಶನು. (೬೦೨)

ತ್ರಿಶಂಕುಃ - ತ್ರಿಶಂಕು ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೦೩) ಅಜಿತಃ - ಅಪರಾಜಿತನು.

(೬೦೪) ಶಿವಃ - ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017101a ಧನ್ವಂತರಿಧೂಮಕೇತುಃ ಸ್ಕಂದೋ ವೈಶ್ರವಣಸ್ತಥಾ|

13017101c ಧಾತಾ ಶಕ್ರಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಮಿತ್ರಸ್ತ್ವಷ್ಟಾ ಧ್ರುವೋ ಧರಃ||

(೬೦೫) ಧನ್ವಂತರಿಃ - ಮಹಾವೈದ್ಯ ಧನ್ವಂತರಿ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೦೬)

ಧೂಮಕೇತುಃ - ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೦೭) ಸ್ಕಂದಃ - ಕಾರ್ತಿಕೇಯ

ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೦೮) ವೈಶ್ರವಣಃ - ಕುಬೇರ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೦೯)

ಧಾತಾ - ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೦) ಶಕ್ರಃ - ಇಂದ್ರಸ್ವರೂಪಿಯು.

(೬೧೧) ವಿಷ್ಣುಃ - ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೨) ಮಿತ್ರಃ

- ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಮಿತ್ರ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೩) ತ್ವಷ್ಟಃ

¹⁰⁷ ಅಹಿರ್ಬುಧ್ನೋಽನಿಲಾಭಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

- ದೇವಶಿಲ್ಪಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೪) ಧ್ರುವಃ - ನಿತ್ಯನು.
(೬೧೫) ಧರಃ - ಅಷ್ಟವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಧರಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017102a ಪ್ರಭಾವಃ ಸರ್ವಗೋ ವಾಯುರಯಮಾ ಸವಿತಾ ರವಿಃ|

13017102c ಉದಗ್ರಶ್ಚ¹⁰⁸ ವಿಧಾತಾ ಚ ಮಾಂಧಾತಾ ಭೂತಭಾವನಃ||

(೬೧೬) ಪ್ರಭಾವಃ - ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಭಾವ ಸಂಪನ್ನನು. (೬೧೭)

ಸರ್ವಗೋ ವಾಯುಃ - ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ವಾಯುಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೮)

ಅಯಮಾ - ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾದ ಆಯಮ

ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೯) ಸವಿತಾ - ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತನ್ನೂ

ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡುವವನು. (೬೨೦) ರವಿಃ - ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯು.

(೬೨೧) ಉದಗ್ರಃ - ಓಜಸ್ವಿಯು. (೬೨೨) ವಿಧಾತಾ - ಪ್ರಾಣಿಗಳ

ಧಾರಣ-ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೬೨೩) ಮಾಂಧಾತಾ -

ಜೀವಕ್ಕೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೬೨೪) ಭೂತಭಾವನಃ -

ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉತ್ಪಾದಕನು.

13017103a ರತೀರ್ಥಶ್ಚ ವಾಗ್ಮೀ ಚ ಸರ್ವಕಾಮಗುಣಾವಹಃ|

13017103c ಪದ್ಮಗರ್ಭೋ ಮಹಾಗರ್ಭಶ್ಚಂದ್ರವಕ್ತ್ರೋ ಮನೋರಮಃ||¹⁰⁹

(೬೨೫) ರತೀರ್ಥಃ - ಎಲ್ಲ ರತಿಗಳಿಗೆ ಧಾಮನು. (೬೨೬) ವಾಗ್ಮೀ -

ಚತುರ ವಾಗ್ಮಿಯು. (೬೨೭) ಸರ್ವಕಾಮಗುಣಾವಹಃ -

ಸರ್ವಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳಿಸುವವನು. (೬೨೮)

¹⁰⁸ ಉಷಂಗಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁰⁹ ವಿಭೂರ್ವರ್ಣವಿಭಾವೀ ಚ ಸರ್ವಕಾಮಗುಣಾವಹಃ| ಪದ್ಮನಾಭೋ
ಮಹಾಗರ್ಭಶ್ಚಂದ್ರವಕ್ತ್ರೋಽನಿಲೋಽನಲಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪದ್ಮಗರ್ಭಃ - ಪದ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು. (೬೨೯) ಮಹಾಗರ್ಭಃ -
 ವಿಶಾಲ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನ್ನೂ ಉದರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು. (೬೩೦)
ಚಂದ್ರವಕ್ತ್ರಃ - ಚಂದ್ರಮನಂಥಹ ಮನೋಹರ ಮುಖವುಳ್ಳವನು.
 (೬೩೧) ಮನೋರಮಃ - ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ
 ರೂಪವುಳ್ಳವನು.

13017104a ಬಲವಾಂಶ್ಚೋಪಶಾಂತಶ್ಚ ಪುರಾಣಃ ಪುಣ್ಯಚಂಚುರೀ|
 13017104c ಕುರುಕರ್ತಾ ಕಾಲರೂಪೀ ಕುರುಭೂತೋ ಮಹೇಶ್ವರಃ¹¹⁰||

(೬೩೨) ಬಲವಾನಃ - ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯು. (೬೩೩) ಉಪಶಾಂತಃ -
 ಶಾಂತ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೩೪) ಪುರಾಣಃ - ಪುರಾಣ ಪುರುಷನು.
 (೬೩೫) ಪುಣ್ಯಚಂಚುಃ - ಪುಣ್ಯದ ಮೂಲಕ ಅರಿಯಲು
 ಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೬೩೬) ಕುರುಕರ್ತಾ - ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ನಿರ್ಮಾತಾ;
 ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವನು. (೬೩೭) ಕಾಲರೂಪೀ -
 ಕಾಲರೂಪಿಯು. (೬೩೮) ಕುರುಭೂತಃ - ಕರ್ಮಮಂಡಲವನ್ನು
 ರಚಿಸುವವನು. (೬೩೯) ಮಹೇಶ್ವರಃ - ಮಹಾ ಈಶ್ವರನು.

13017105a ಸರ್ವಾಶಯೋ ದರ್ಭಶಾಯೀ¹¹¹ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪತಿಃ|
 13017105c ದೇವದೇವಮುಖೋಽಸಕ್ತಃ¹¹² ಸದಸತ್ಸರ್ವರತ್ನವಿತೌ||

(೬೪೦) ಸರ್ವಾಶಯಃ - ಎಲ್ಲವುಗಳ ಆಶ್ರಯನು. (೬೪೧)

¹¹⁰ ಕುರುಕರ್ತಾ ಕುರುವಾಸೀ ಕುರುಭೂತೋ ಗುಣೌಷಧಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹¹¹ ದರ್ಭಚಾರೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹¹² ದೇವದೇವಃ ಸುಖಾಸಕ್ತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದರ್ಭಶಾಯೀ - ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವವನು. (೬೪೨)

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಪತಿಃ - ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯು.

(೬೪೩) ದೇವದೇವಮುಖಿಃ - ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಮುಖ್ಯ ದೇವನು.

(೬೪೪) ಅಸಕ್ತಃ - ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದವನು. (೬೪೫) ಸದಸತಃ -

ಇರುವವನು, ಇಲ್ಲದಿರುವವನು. (೬೪೬) ಸರ್ವರತ್ನವಿದುಃ -

ಸಂಪೂರ್ಣ ರತ್ನಗಳ ಜ್ಞಾತಾ.

13017106a ಕೈಲಾಸಶಿಖರಾವಾಸೀ ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಸಂಶ್ರಯಃ|

13017106c ಕೂಲಹಾರೀ ಕೂಲಕರ್ತಾ ಬಹುವಿದ್ಯೋ ಬಹುಪ್ರದಃ||

(೬೪೭) ಕೈಲಾಸಶಿಖರಾವಾಸೀ - ಕೈಲಾಸಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ

ನಿವಾಸಿಸುವವನು. (೬೪೮) ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಸಂಶ್ರಯಃ - ಹಿಮಾಲಯ

ಪರ್ವತದ ನಿವಾಸೀ. (೬೪೯) ಕೂಲಹಾರೀ - ಪ್ರಬಲ ಪ್ರವಾಹದ

ರೂಪದಲ್ಲಿ ನದೀತಟಗಳನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವವನು. (೬೫೦)

ಕೂಲಕರ್ತಾ - ಪುಷ್ಕರಾದಿ ವಿಶಾಲ ಸರೋವರಗಳನ್ನು

ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು. (೬೫೧) ಬಹುವಿದ್ಯಃ - ಅನೇಕ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನು

ತಿಳಿದಿರುವವನು. (೬೫೨) ಬಹುಪ್ರದಃ - ಅಧಿಕವಾಗಿ ನೀಡುವವನು.

13017107a ವಣಿಜೋ ವರ್ಧನೋ¹¹³ ವೃಕ್ಷೋ ನಕುಲ¹¹⁴ಶ್ಚಂದನಶ್ಚದಃ|

13017107c ಸಾರಗ್ರೀವೋ ಮಹಾಜತ್ನುರಲೋಲಶ್ಚ ಮಹೌಷಧಃ||

(೬೫೩) ವಣಿಜಃ - ವೈಶ್ಯರೂಪನು. (೬೫೪) ವರ್ಧನಃ -

ವೃದ್ಧಿಸುವವನು. (೬೫೫) ವೃಕ್ಷಃ - ಸಂಸಾರರೂಪೀ

¹¹³ ವರ್ಧನೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹¹⁴ ಬಕುಲಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೫೬) ನಕುಲಃ - ನಕುಲ ವೃಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪನು.
 (೬೫೭) ಚಂದನಃ - ಚಂದನ ವೃಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೫೮) ಭದ್ರಃ -
 ಭಿತವನ ವೃಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೫೯) ಸಾರಗ್ರೀವಃ - ಸದೃಢ
 ಕಂಠವುಳ್ಳವನು. (೬೬೦) ಮಹಾಜತ್ತುಃ - ಅತಿದೊಡ್ಡ
 ಕುತ್ತಿಗೆಯುಳ್ಳವನು. (೬೬೧) ಅಲೋಲಃ - ಅಚಂಚಲನು. (೬೬೨)
ಮಹಾಷಧಃ - ಮಹಾ ಔಷಧ ಸ್ವರೂಪನು.

13017108a ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕಾರೀ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಶ್ಚಂದ್ರೋವ್ಯಾಕರಣೋತ್ತರಃ|

13017108c ಸಿಂಹನಾದಃ ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರಃ ಸಿಂಹಗಃ ಸಿಂಹವಾಹನಃ||

(೬೬೩) ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಕಾರೀ - ಆಶ್ರಿತ ಜನರ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು
 ಸಫಲಗೊಳಿಸುವವನು. (೬೬೪) ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ - ಅರ್ಥಗಳನ್ನು
 ಸಿದ್ಧಿಸಿದವನು. (೬೬೫) ಚಂದ್ರೋವ್ಯಾಕರಣೋತ್ತರಃ - ವೇದಗಳ
 ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳು ನಿರ್ಣಯಿಸಿರುವ ಸಿದ್ಧಾಂತಸ್ವರೂಪನು. (೬೬೬)
ಸಿಂಹನಾದಃ - ಸಿಂಹದಂತೆ ಗರ್ಜಿಸುವವನು. (೬೬೭) ಸಿಂಹದಂಷ್ಟ್ರಃ
 - ಸಿಂಹದಂತಹ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೬೮) ಸಿಂಹಗಃ -
 ಸಿಂಹವನ್ನೇರಿ ಚಲಿಸುವವನು; ಸಿಂಹದಂತೆ ನಡೆಯುವವನು. (೬೬೯)
ಸಿಂಹವಾಹನಃ - ಸಿಂಹವನ್ನು ಏರುವವನು.

13017109a ಪ್ರಭಾವಾತ್ಮಾ ಜಗತ್ಕಾಲಸ್ಥಾಲೋ ಲೋಕಹಿತಸ್ತರುಃ|

13017109c ಸಾರಂಗೋ ನವಚಕ್ರಾಂಗಃ ಕೇತುಮಾಲೀ ಸಭಾವನಃ||

(೬೭೦) ಪ್ರಭಾವಾತ್ಮಃ - ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪನು. (೬೭೧)
ಜಗತ್ಕಾಲಸ್ಥಾಲಃ - ಪ್ರಲಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸಂಹಾರಗೈಯುವ
 ಕಾಲನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವನು. (೬೭೨) ಲೋಕಹಿತಃ -

ಲೋಕಹಿತೈಷಿಯು. (೬೭೩) ತರುಃ - ದಾಟಿಸುವವನು. (೬೭೪)
ಸಾರಂಗಃ - ಚಾತಕಸ್ವರೂಪನು. (೬೭೫) ನವಚಕ್ರಾಂಗಃ - ನೂತನ
ಹಂಸರೂಪನು. (೬೭೬) ಕೇತುಮಾಲೀ - ಧ್ವಜ-ಪಾತಾಕಗಳ
ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದವನು. (೬೭೭) ಸಭಾವನಃ -
ಧರ್ಮಸ್ಥಾನದ ರಕ್ಷಕನು.

13017110a ಭೂತಾಲಯೋ ಭೂತಪತಿರಹೋರಾತ್ರಮನಿಂದಿತಃ|

13017110c ವಾಹಿತಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಿಲಯಶ್ಚ ವಿಭುರ್ಭವಃ||

(೬೭೮) ಭೂತಾಲಯಃ - ಸಮಸ್ತ ಭೂತಗಳ ಆಲಯನು. (೬೭೯)
ಭೂತಪತಿಃ - ಸಮಸ್ತ ಭೂತಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯು. (೬೮೦) ಅಹೋರಾತ್ರಃ
- ದಿನ-ರಾತ್ರಿ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೮೧) ಅನಿಂದಿತಃ - ನಿಂದಾರಹಿತನು.
(೬೮೨) ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವಾಹಿತಾ - ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಭಾರವನ್ನೂ
ಹೊತ್ತವನು. (೬೮೩) ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಿಲಯಃ - ಸರ್ವಭೂತಗಳ
ನಿಲಯನು. (೬೮೪) ವಿಭುಃ - ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು. (೬೮೫) ಭವಃ -
ಸತ್ತಾರೂಪನು.

13017111a ಅಮೋಘಃ ಸಂಯತೋ ಹ್ಯಶ್ವೋ ಭೋಜನಃ ಪ್ರಾಣಧಾರಣಃ|

13017111c ಧೃತಿಮಾನ್ ಮತಿಮಾನ್ ದಕ್ಷಃ ಸತ್ಕೃತಶ್ಚ ಯುಗಾಧಿಪಃ||

(೬೮೬) ಅಮೋಘಃ - ಎಂದೂ ಅಸಫಲನಾಗದಿರುವವನು. (೬೮೭)
ಸಂಯತಃ - ಸಂಯಮಶೀಲನು. (೬೮೮) ಅಶ್ವಃ - ಉಚ್ಛ್ರೈಶ್ರವವೇ
ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ ಅಶ್ವರೂಪನು. (೬೮೯) ಭೋಜನಃ -
ಅನ್ನದಾತನು. (೬೯೦) ಪ್ರಾಣಧಾರಣಃ - ಸರ್ವಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೬೯೧) ಧೃತಿಮಾನಃ - ಧೈರ್ಯಶಾಲಿಯು. (೬೯೨)

ಮತಿಮಾನಃ - ಬುದ್ಧಿವಂತನು. (೬೯೩) ದಕ್ಷಃ - ಚತುರನು. (೬೯೪)
ಸತ್ಕೃತಃ - ಎಲ್ಲರಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಿತನು. (೬೯೫) ಯುಗಾಧಿಪಃ -
ಯುಗಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯು.

13017112a ಗೋಪಾಲಿಗೋಪತಿಗ್ರಾಮೋ ಗೋಚರ್ಮವಸನೋ ಹರಃ.¹¹⁵

13017112c ಹಿರಣ್ಯಬಾಹುಶ್ಚ ತಥಾ ಗುಹಾಪಾಲಃ ಪ್ರವೇಶಿನಾಮ್||

(೬೯೬) ಗೋಪಾಲಿಃ - ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಪಾಲಕನು. (೬೯೭) ಗೋಪತಿಃ
- ಗೋವುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯು. (೬೯೮) ಗ್ರಾಮಃ - ಸಮೂಹರೂಪನು.

(೬೯೯) ಗೋಚರ್ಮವಸನಃ - ಗೋಚರ್ಮಮಯ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಧರಿಸಿದವನು. (೭೦೦) ಹರಃ - ಭಕ್ತರ ದುಃಖವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು.

(೭೦೧) ಹಿರಣ್ಯಬಾಹುಃ - ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ ಸುಂದರ
ಬಾಹುಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತನು. (೭೦೨) ಪ್ರವೇಶಿನಾಂ ಗುಹಾಪಾಲಃ -
ಗುಹೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ಯೋಗಿಗಳ ರಕ್ಷಕನು.

13017113a ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೀ¹¹⁶ ಮಹಾಹರ್ಷೋ ಜಿತಕಾಮೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13017113c ಗಂಧಾರಶ್ಚ ಸುರಾಲಶ್ಚ ತಪಃಕರ್ಮರತಿದರ್ಥನುಃ.¹¹⁷||

(೭೦೩) ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೀ - ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸುವವನು. (೭೦೪) ಮಹಾಹರ್ಷಃ
- ಪರಮಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನು. (೭೦೫) ಜಿತಕಾಮಃ -

ಕಾಮವಿಜಯಿಯು. (೭೦೬) ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ - ಇಂದ್ರಿಯವಿಜಯಿಯು.

(೭೦೭) ಗಂಧಾರಃ - ಸಪ್ತಸ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಧಾರ ಸ್ವರನು. (೭೦೮)

¹¹⁵ ಹರಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹¹⁶ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹¹⁷ ಗಾಂಧಾರಶ್ಚ ಸುವಾಸಶ್ಚ ತಪಃಸಕ್ತೋ ರತಿನರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸುರಾಲಃ - ದೇವತೆಗಳ ಆಲಯನು. (೭೦೯) ತಪಃಕರ್ಮರತಿ -
 ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಆನಂದವನ್ನು ಹೊಂದುವವನು.
 (೭೧೦) ಧನುಃ - ಧನುಸ್ಸಿನ ಸ್ವರೂಪಿಯು.

13017114a ಮಹಾಗೀತೋ ಮಹಾನ್ಯತ್ತೋ¹¹⁸ ಹೃಷ್ಣರೋಗಣಸೇವಿತಃ|

13017114c ಮಹಾಕೇತುರ್ಧನುರ್ಧಾತು.¹¹⁹ ನೈಕಸಾನುಚರಶ್ಚ ಲಃ||

(೭೧೧) ಮಹಾಗೀತಃ - ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರ ಮಹಾತ್ಮೆಯ
 ಗುಣಗಾನಮಾಡಿದೆಯೋ ಅವನು. (೭೧೨) ಮಹಾನ್ಯತ್ತಃ - ಪ್ರಕಾಂಡ
 ತಾಂಡವವನ್ನು ನರ್ತಿಸುವವನು. (೭೧೩) ಅಪ್ಸರೋಗಣಸೇವಿತಃ -
 ಅಪ್ಸರಸಮುದಾಯಗಳಿಂದ ಸೇವಿತನು. (೭೧೪) ಮಹಾಕೇತುಃ -
 ಧರ್ಮರೂಪ ಮಹಾಧ್ವಜವುಳ್ಳವನು. (೭೧೫) ಧನುಃ - ಧನುಸ್ಸಿನ
 ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೭೧೬) ಧಾತುಃ - ಮೂಲಕಾರಣನು. (೭೧೭)
 ನೈಕಸಾನುಚರಃ - ಮೇರುಗಿರಿಯ ಅನೇಕ ಶಿಖರಗಳಲ್ಲಿ
 ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೭೧೮) ಚಲಃ - ಯಾರ ಹಿಡಿತಕ್ಕೂ
 ಸಿಲುಕದವನು.

13017115a ಆವೇದನೀಯ ಆವೇಶಃ¹²⁰ ಸರ್ವಗಂಧಸುಖಾವಹಃ|

13017115c ತೋರಣಸ್ತಾರಣೋ ವಾಯುಃ ಪರಿಧಾವತಿ ಚೈಕತಃ.¹²¹||

(೭೧೯) ಆವೇದನೀಯಃ - ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನು. (೭೨೦)

¹¹⁸ ಮಹಾನ್ಯತ್ತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹¹⁹ ಮಹಾಧಾತುಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹²⁰ ಆವೇಶಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹²¹ ತೋರಣಸ್ತಾರಣೋ ವಾತಃ ಪರಿಧೀ ಪತಿಖೇಚರಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಆವೇಶ: - ಆವೇಶವುಳ್ಳವನು. (೭೨೧) ಸರ್ವಗಂಧಸುಖಾವಹ: -
 ಗಂಧಾದಿ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಷಯ ಸುಖಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳಿಸುವವನು.
 (೭೨೨) ತೋರಣ: - ಮುಕ್ತಿದ್ವಾರ ಸ್ವರೂಪನು. (೭೨೩) ತಾರಣ: -
 ದಾಟಿಸುವವನು. (೭೨೪) ವಾಯು: - ವಾಯುಸ್ವರೂಪನು. (೭೨೫)
ಏಕತ: ಪರಿಧಾವತಿ: - ಒಂದೇಕಡೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವವನು.

13017116a ಸಂಯೋಗೋ ವರ್ಧನೋ ವೃದ್ಧೋ ಮಹಾವೃದ್ಧೋ ಗಣಾಧಿಪಃ¹²²|

13017116c ನಿತ್ಯ ಆತ್ಮಸಹಾಯಶ್ಚ ದೇವಾಸುರಪತಿಃ ಪತಿಃ||

(೭೨೬) ವರ್ಧನ: - ವೃದ್ಧಿಯ ಕಾರಣನು. (೭೨೭) ಸಂಯೋಗ: -
 ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷ ಸಂಯೋಗನು. (೭೨೮) ವೃದ್ಧ: - ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ
 ಹಿರಿಯವನು. (೭೨೯) ಮಹಾವೃದ್ಧ: - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ
 ಪುರಾತನನಾದುದರಿಂದ ಮಹಾವೃದ್ಧನು. (೭೩೦) ಗಣಾಧಿಪ: -
 ಗಣಗಳ ಒಡೆಯನು. (೭೩೧) ನಿತ್ಯ ಆತ್ಮಸಹಾಯ: - ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸದಾ
 ಸಹಾಯಮಾಡುವವನು. (೭೩೨) ದೇವಾಸುರಪತಿ: - ದೇವಾಸುರರ
 ಸ್ವಾಮಿಯು. (೭೩೩) ಪತಿ: - ಎಲ್ಲರ ಸ್ವಾಮಿಯು.

13017117a ಯುಕ್ತಶ್ಚ ಯುಕ್ತಬಾಹುಶ್ಚ ದ್ವಿವಿಧಶ್ಚ ಸುಪರ್ವಣಃ¹²³|

13017117c ಆಷಾಢಶ್ಚ ಸುಷಾಢಶ್ಚ ಧ್ರುವೋ ಹರಿಹಣೋ ಹರಃ¹²⁴||

(೭೩೪) ಯುಕ್ತ: - ಭಕ್ತರ ಉದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಯುಕ್ತನಾಗಿರುವವನು.
 (೭೩೫) ಯುಕ್ತಬಾಹು: - ಎಲ್ಲದರ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಬಾಹುಗಳನ್ನು

¹²² ಅತಿವೃದ್ಧೋ ಗುಣಾಧಿಪಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹²³ ದೇವೋ ದಿವಿಸುಪರ್ವಣಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹²⁴ ಧ್ರುವೋಽಥ ಹರಿಹೋ ಹರಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಎತ್ತಿಹಿಡಿದಿರುವವನು. (೭೩೬) ದ್ವಿವಿಧಃ - ಎರಡು

ವಿಧಗಳಲ್ಲಿರುವನು. (೭೩೭) ಸುಪರ್ವಣಃ -

ಉಚ್ಚಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವನು. (೭೩೮) ಆಷಾಢಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೭೩೯) ಸುಷಾಢಃ -

ಉತ್ತಮ ಸಹನಶೀಲನು. (೭೪೦) ಧ್ರುವಃ - ಅವಿಚಲ ಸ್ವರೂಪನು.

(೭೪೧) ಹರಿಹಣಃ - ಹರಿ(ಬ್ರಹ್ಮ)ಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು. (೭೪೨)

ಹರಃ - ಪಾಪಹಾರಿಯು.

13017118a ವಪುರಾವರ್ತಮಾನೇಭ್ಯೋ ವಸುಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಮಹಾಪಥಃ|

13017118c ಶಿರೋಹಾರೀ ವಿಮರ್ಷಶ್ಚ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಭೂಷಿತಃ.¹²⁵||

(೭೪೩) ಆವರ್ತಮಾನೇಭ್ಯೋ ವಪುಃ - ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಿಂದ

ಹಿಂದಿರುಗುವವರಿಗೆ ನೂತನ ಶರೀರವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೭೪೪)

ವಸುಶ್ರೇಷ್ಠಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನಸ್ವರೂಪ ಅರ್ಥಾತ್ ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನು.

(೭೪೫) ಮಹಾಪಥಃ - ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಮಾರ್ಗಸ್ವರೂಪನು. (೭೪೬)

ವಿಮರ್ಷಃ ಶಿರೋಹಾರೀ - ವಿವೇಕಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದುಷ್ಟರ ಶಿರವನ್ನು

ಅಪಹರಿಸುವವನು. (೭೪೭) ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಭೂಷಿತಃ - ಸಮಸ್ತ ಶುಭ

ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತನು.

13017119a ಅಕ್ಷಶ್ಚ ರಥಯೋಗೀ ಚ ಸರ್ವಯೋಗೀ ಮಹಾಬಲಃ|

13017119c ಸಮಾಮ್ನಾಯೋಽಸಮಾಮ್ನಾಯಸ್ತೀರ್ಥದೇವೋ ಮಹಾರಥಃ||

(೭೪೮) ಅಕ್ಷಃ ರಥಯೋಗೀ - ರಥಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಅಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು.

(೭೪೯) ಸರ್ವಯೋಗೀ - ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ

¹²⁵ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗಿರುವವನು. (೭೫೦) ಮಹಾಬಲಃ - ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಸಂಪನ್ನನು. (೭೫೧) ಸಮಾಮ್ನಾಯಃ - ವೇದಸ್ವರೂಪನು. (೭೫೨) ಅಸಮಾಮ್ನಾಯಃ - ವೇದಭಿನ್ನ ಸ್ತೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಆಗಮ ಸ್ವರೂಪನು. (೭೫೩) ತೀರ್ಥದೇವಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ತೀರ್ಥಗಳ ದೇವಸ್ವರೂಪನು. (೭೫೪) ಮಹಾರಥಃ - ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀರೂಪೀ ವಿಶಾಲ ರಥಾರೂಢನಾಗಿದ್ದವನು.

13017120a ನಿರ್ಜೀವೋ ಜೀವನೋ ಮಂತ್ರಃ ಶುಭಾಕ್ಷೋ ಬಹುಕರ್ಕಶಃ|

13017120c ರತ್ನಪ್ರಭೂತೋ ರಕ್ತಾಂಗೋ.¹²⁶ ಮಹಾರ್ಣವನಿಪಾನವಿತ್||

(೭೫೫) ನಿರ್ಜೀವಃ - ಜಡಪ್ರಪಂಚ ಸ್ವರೂಪನು. (೭೫೬) ಜೀವನಃ

- ಜೀವನದಾತನು. (೭೫೭) ಮಂತ್ರಃ - ಪ್ರಣವಾದಿ

ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೭೫೮) ಶುಭಾಕ್ಷಃ - ಮಂಗಲಮಯ

ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು. (೭೫೯) ಬಹುಕರ್ಕಶಃ - ಸಂಹಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಅತ್ಯಂತ ಕಠೋರ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು. (೭೬೦) ರತ್ನಪ್ರಭೂತಃ -

ಅನೇಕ ರತ್ನಗಳ ಭಂಡಾರರೂಪ. (೭೬೧) ರಕ್ತಾಂಗಃ - ರಕ್ತಮಯ

ಅಂಗವುಳ್ಳವನು. (೭೬೨) ಮಹಾರ್ಣವನಿಪಾನವಿತ್ -

ಮಹಾಸಾಗರಸ್ವರೂಪೀ ನಿಪಾನಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವನು.

13017121a ಮೂಲೋ ವಿಶಾಲೋ ಹ್ಯಮೃತೋ ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಸ್ತಪೋನಿಧಿಃ|

13017121c ಆರೋಹಣೋ ನಿರೋಹಶ್ಚ ಶೈಲಹಾರೀ ಮಹಾತಪಾಃ.¹²⁷||

¹²⁶ ರತ್ನಾಂಗೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹²⁷ ಆರೋಹಣೋಽಧಿರೋಹಶ್ಚ ಶೀಲಧಾರೀ ಮಹಾಯಶಾಃ| (ಭಾರತ

(೨೬೩) ಮೂಲಃ - ಸಂಸಾರರೂಪೀ ವೃಕ್ಷದ ಬೇರು. (೨೬೪) ವಿಶಾಲಃ - ಅತ್ಯಂತ ಶೋಭಾಯಮಾನನು. (೨೬೫) ಅಮೃತಃ - ಅಮೃತಸ್ವರೂಪನು, ಮುಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನು. (೨೬೬) ವ್ಯಕ್ತಾವ್ಯಕ್ತಃ - ಸಾಕಾರ-ನಿರಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪನು. (೨೬೭) ತಪೋನಿಧಿಃ - ತಪಸ್ಸಿನ ಭಂಡಾರನು. (೨೬೮) ಆರೋಹಣಃ - ಪರಮಪದವನ್ನೇರಲು ದ್ವಾರಸ್ವರೂಪನು. (೨೬೯) ನಿರೋಹಃ - ಮೇಲೆ ಹೋಗದವನು. (೨೭೦) ಶೈಲಹಾರೀ - ಪರ್ವತಶಿಖರಗಳ ಮೇಲಿದ್ದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು. (೨೭೧) ಮಹಾತಪಾಃ - ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು.

13017122a ಸೇನಾಕಲ್ಪೋ ಮಹಾಕಲ್ಪೋ ಯುಗಾಯುಗಕರೋ.¹²⁸ ಹರಿಃ|
13017122c ಯುಗರೂಪೋ ಮಹಾರೂಪಃ ಪವನೋ ಗಹನೋ ನಗಃ.¹²⁹||

(೨೭೨) ಸೇನಾಕಲ್ಪಃ - ಸೇನೆಗಳ ಆಭೂಷಣ ಸ್ವರೂಪನು. (೨೭೩) ಮಹಾಕಲ್ಪಃ - ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನು. (೨೭೪) ಯುಗಾಯುಗಕರಃ - ಯುಗಪ್ರವರ್ತಕನು. (೨೭೫) ಹರಿಃ - ಭಕ್ತರ ದುಃಖವನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು. (೨೭೬) ಯುಗರೂಪಃ - ಯುಗಸ್ವರೂಪನು. (೨೭೭) ಮಹಾರೂಪಃ - ಮಹಾನ್ ರೂಪವಂತನು. (೨೭೮) ಪವನಃ - ವಾಯುಸ್ವರೂಪನು. (೨೭೯) ಗಹನಃ - ಆಳವಾಗಿರುವವನು; ದಟ್ಟವಾಗಿರುವವನು. (೨೮೦) ನಗಃ - ಪರ್ವತ ಸ್ವರೂಪಿಯು.

ದರ್ಶನ).

¹²⁸ ಯೋಗೋ ಯುಗಕರೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹²⁹ ಮಹಾನಾಗಹನೋಽವಧಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017123a ನ್ಯಾಯನಿರ್ವಾಪಣಃ ಪಾದಃ ಪಂಡಿತೋ ಹ್ಯಚಲೋಪಮಃ|

13017123c ಬಹುಮಾಲೋ ಮಹಾಮಾಲಃ ಸುಮಾಲೋ ಬಹುಲೋಚನಃ¹³⁰||

(೭೮೧) ನ್ಯಾಯನಿರ್ವಾಪಣಃ - ನ್ಯಾಯೋಚಿತ ದಾನಮಾಡುವವನು.

(೭೮೨) ಪಾದಃ - ಶರಣುಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯನು. (೭೮೩) ಪಂಡಿತಃ

- ಜ್ಞಾನಿಯು. (೭೮೪) ಅಚಲೋಪಮಃ - ಪರ್ವತ ಸಮಾನ

ಅಚಲನು. (೭೮೫) ಬಹುಮಾಲಃ - ಅನೇಕ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು

ಧರಿಸಿರುವವನು. (೭೮೬) ಮಹಾಮಾಲಃ - ಪಾದಗಳ ವರೆಗೂ

ಮುಟ್ಟುವ ದೊಡ್ಡ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೭೮೭) ಸುಮಾಲಃ -

ಸುಂದರ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೭೮೮) ಬಹುಲೋಚನಃ -

ಅನೇಕ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು.

13017124a ವಿಸ್ತಾರೋ ಲವಣಃ ಕೂಪಃ ಕುಸುಮಃ¹³¹ ಸಫಲೋದಯಃ|

13017124c ವ್ಯಷಭೋ ವ್ಯಷಭಾಂಕಾಂಗೋ ಮಣಿಬಿಲ್ವೋ ಜಟಾಧರಃ¹³²||

(೭೮೯) ವಿಸ್ತಾರಃ - ವಿಸ್ತೃತನು (೭೯೦) ಲವಣಃ ಕೂಪಃ -

ಕ್ಷಾರಸಮುದ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೭೯೧) ಕುಸುಮಃ - ಕುಸುಮಸ್ವರೂಪನು.

(೭೯೨) ಸಫಲೋದಯಃ - ಯಾರ ಅವತಾರವು

ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು (೭೯೩) ವ್ಯಷಭಃ - ಹೋರಿಯು.

(೭೯೪) ವ್ಯಷಭಾಂಕಾಂಗಃ - ಹೋರಿಯ ಚಿಹ್ನೆಯ

¹³⁰ ಶಶೀ ಹರಸುಲೋಚನಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹³¹ ತ್ರಿಯುಗಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹³² ತ್ರಿಲೋಚನೋ ವಿಷಣ್ಣಾಂಗೋ ಮಣಿಬಿಲ್ವೋ ಜಟಾಧರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಂಗಾಂಗವುಳ್ಳವನು. (೭೯೫) ಮಣಿಬಿಲ್ವಃ - ಬಿಲ್ವವೃಕ್ಷದ ಮಣಿ.

(೭೯೬) ಜಟಾಧರಃ - ಜಟಾಧಾರಿಯು.

13017125a ಇಂದುರ್ವಿಸರ್ಗಃ ಸುಮುಖಃ ಸುರಃ ಸರ್ವಾಯುಧಃ ಸಹಃ¹³³ |

13017125c ನಿವೇದನಃ ಸುಧಾಜಾತಃ¹³⁴ ಸುಗಂಧಾರೋ ಮಹಾಧನುಃ ||

(೭೯೭) ಇಂದುಃ - ಚಂದ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೭೯೮) ವಿಸರ್ಗಃ -

ವಿಸರ್ಜನೀಯ ಸ್ವರೂಪನು. (೭೯೯) ಸುಮುಖಃ - ಸುಂದರ

ಮುಖವುಳ್ಳವನು. (೮೦೦) ಸುರಃ - ಸುರನು. (೮೦೧) ಸರ್ವಾಯುಧಃ

- ಸಂಪೂರ್ಣ ಆಯುಧಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನು. (೮೦೨) ಸಹಃ -

ಸಹನಶೀಲನು. (೮೦೩) ನಿವೇದನಃ - ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ

ರಹಿತ ಜ್ಞಾನಿಯು. (೮೦೪) ಸುಧಾಜಾತಃ - ಸುಧೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು.

(೮೦೫) ಸುಗಂಧಾರಃ - ಉತ್ತಮ ಗಂಧಯುಕ್ತನು. (೮೦೬)

ಮಹಾಧನುಃ - ಪಿನಾಕವೆಂಬ ವಿಶಾಲ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು.

13017126a ಗಂಧಮಾಲೀ ಚ ಭಗವಾನುತ್ಥಾನಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಣಾಮ್ |

13017126c ಮಂಥಾನೋ ಬಹುಲೋ ಬಾಹುಃ¹³⁵ ಸಕಲಃ ಸರ್ವಲೋಚನಃ ||

(೮೦೭) ಭಗವಾನ್ - ಭಗವಂತನು. (೮೦೮) ಗಂಧಮಾಲೀ -

ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು. (೮೦೯)

ಸರ್ವಕರ್ಮಣಾಂ ಉತ್ಥಾನಃ - ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಗಳ ಉತ್ಥಾನಸ್ಥಾನನು.

¹³³ ಇಂದುರ್ವಿಸರ್ಗಃ ಸುಮುಖಃ ಸುರಃ ಸರ್ವಾಯುಧಃ ಸಹಃ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹³⁴ ಸುಖಾಜಾತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹³⁵ ವಾಯುಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೮೧೦) ಮಂಥಾನೋ ಬಹುಲೋ ಬಾಹುಃ - ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಮಧಿಸಬಲ್ಲ ಅನೇಕ ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೧೧) ಸಕಲಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಲಾಯುಕ್ತನು. (೮೧೨) ಸರ್ವಲೋಚನಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುವವನು.

13017127a ತರಸ್ತಾಲೀ ಕರಸ್ತಾಲೀ ಊರ್ಧ್ವಸಂಹನನೋ ವಹಃ|

13017127c ಛತ್ರಂ ಸುಚ್ಛತ್ರೋ ವಿಖ್ಯಾತಃ ಸರ್ವಲೋಕಾಶ್ರಯೋ ಮಹಾನ್||

(೮೧೩) ತರಸ್ತಾಲೀ - ಅಂಗೈಯಿಂದ ಗದೆಗೆ ಹೊಡೆದು

ಶಬ್ದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೮೧೪) ಕರಸ್ತಾಲೀ - ಕೈಯನ್ನೇ ಭೋಜನಪಾತ್ರೆಯನ್ನಾಗಿ ಬಳಸುವವನು. (೮೧೫) ಊರ್ಧ್ವಸಂವಹನಃ ಸದೃಢ ಶರೀರೀ - ಹೊಡೆದು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವ ಸದೃಢ

ಶರೀರಿಯು. (೮೧೬) ವಹಃ - ಹೊರುವವನು. (೮೧೭) ಛತ್ರಂ -

ಛತ್ರದಂತೆ ಪಾಪತಾಪದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೮೧೮) ಸುಚ್ಛತ್ರಃ -

ಉತ್ತಮ ಛತ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೮೧೯) ವಿಖ್ಯಾತಃ - ವಿಖ್ಯಾತನಾದವನು.

(೮೨೦) ಸರ್ವಲೋಕಾಶ್ರಯಃ - ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯನು.

(೮೨೧) ಮಹಾನ್ - ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನು.

13017128a ಮುಂಡೋ ವಿರೂಪೋ ವಿಕೃತೋ ದಂಡಿಮುಂಡೋ.¹³⁶ ವಿಕುರ್ವಣಃ|

13017128c ಹರ್ಯಕ್ಷಃ ಕಕುಭೋ ವಜ್ರೀ ದೀಪ್ತಜಿಹ್ವಃ.¹³⁷ ಸಹಸ್ರಪಾತ್||

(೮೨೨) ಮುಂಡಃ - ಮುಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಸ್ತಕವುಳ್ಳವನು.

(೮೨೩) ವಿರೂಪಃ - ವಿಕಟ ರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೮೨೪) ವಿಕೃತಃ -

¹³⁶ ದಂಡೀ ಕುಂಡೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹³⁷ ಶತಜಿಹ್ವಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಪರೀತ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸುವವನು. (೮೨೫)

ದಂಡಿಮುಂಡಃ - ತಲೆ ಬೋಳಿಸಿಕೊಂಡು ದಂಡವನ್ನು ಹಿಡಿದವನು.

(೮೨೬) ವಿಕುರ್ವಣಃ - ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗದವನು. (೮೨೭)

ಹರ್ಯಕ್ಷಃ - ಸಿಂಹಸ್ವರೂಪನು. (೮೨೮) ಕಕುಭಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ದಿಶಾ ಸ್ವರೂಪನು. (೮೨೯) ವಜ್ರೀ - ವಜ್ರಧಾರಿಯು.

13017129a ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧಾ ದೇವೇಂದ್ರಃ ಸರ್ವದೇವಮಯೋ ಗುರುಃ|

13017129c ಸಹಸ್ರಬಾಹುಃ ಸರ್ವಾಂಗಃ ಶರಣ್ಯಃ ಸರ್ವಲೋಕಕೃತ್||

(೮೩೦) ದೀಪ್ತಜಿಹ್ವಃ - ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾಲಿಗೆಯುಳ್ಳವನು. (೮೩೧)

ಸಹಸ್ರಪಾತ್ - ಸಹಸ್ರ ಪಾದವುಳ್ಳವನು. (೮೩೨) ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧಃ - ಸಹಸ್ರ ಶಿರಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೩೩) ದೇವೇಂದ್ರಃ - ದೇವತೆಗಳ ರಾಜನು.

(೮೩೪) ಸರ್ವದೇವಮಯಃ - ಸಂಪೂರ್ಣ ದೇವಸ್ವರೂಪನು.

(೮೩೫) ಗುರುಃ - ಸರ್ವರಿಗೂ ಜ್ಞಾನದಾತನು. (೮೩೬)

ಸಹಸ್ರಬಾಹುಃ - ಸಹಸ್ರಭುಜಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೩೭) ಸರ್ವಾಂಗಃ -

ಸಮಸ್ತ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನು. (೮೩೮) ಶರಣ್ಯಃ - ಶರಣು

ಹೋಗಲು ಯೋಗ್ಯನು. (೮೩೯) ಸರ್ವಲೋಕಕೃತ್ - ಸಂಪೂರ್ಣ

ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡುವವನು.

13017130a ಪವಿತ್ರಂ ತ್ರಿಮಧುರ್ಮಂತ್ರಃ¹³⁸ ಕನಿಷ್ಠಃ ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಲಃ|

13017130c ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವಿನಿರ್ಮಾತಾ ಶತಘ್ನೀ ಶತಪಾಶಧೃಕ್¹³⁹||

(೮೪೦) ಪವಿತ್ರಃ - ಪರಮ ಪಾವನನು. (೮೪೧) ತ್ರಿಮಧುರ್ಮಂತ್ರಃ -

¹³⁸ ತ್ರಿಕುನ್ಯಂತ್ರಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹³⁹ ಶತಘ್ನೀಪಾಶಶಕ್ತಿಮಾನ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಋಕ್, ಯಜು ಮತ್ತು ಸಾಮಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಮಧುರ
ಮಂತ್ರಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೪೨) ಕನಿಷ್ಠಃ - ಅದಿತಿಯ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ
ಕಿರಿಯವನು, ವಾಮನರೂಪಧಾರೀ ವಿಷ್ಣುವು. (೮೪೩) ಕೃಷ್ಣಪಿಂಗಲಃ
- ಕಪ್ಪು-ಬಿಳೀವರ್ಣಗಳ ಹರಿಹರಮೂರ್ತಿಯು. (೮೪೪)
ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವಿನಿರ್ಮಾತಃ - ಬ್ರಹ್ಮದಂಡವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು.
(೮೪೫) ಶತಘ್ನೀ - ಶತಘ್ನಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದವನು. (೮೪೬)
ಶತಪಾಶಧೃಕ್ - ಶತಪಾಶಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದವನು.

13017131a ಪದ್ಮಗರ್ಭೋ ಮಹಾಗರ್ಭೋ ಬ್ರಹ್ಮಗರ್ಭೋ ಜಲೋದ್ಭವಃ|

13017131c ಗಭಸ್ತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಕೃದ್ಯಹ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗತಿಃ||

(೮೪೭) ಪದ್ಮಗರ್ಭಃ - ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನು. (೮೪೮) ಮಹಾಗರ್ಭಃ -
ಜಗತ್ಸ್ವರೂಪೀ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಮಹಾಗರ್ಭನು.
(೮೪೯) ಬ್ರಹ್ಮಗರ್ಭಃ - ವೇದಗಳನ್ನು ಉದರದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವವನು.
(೮೫೦) ಜಲೋದ್ಭವಃ - ಏಕಾಣವ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟನಾಗುವವನು.
(೮೫೧) ಗಭಸ್ತಿಃ - ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪನು. (೮೫೨) ಬ್ರಹ್ಮಕೃದ್ -
ವೇದಗಳನ್ನು ಆವಿಷ್ಕರಿಸುವವನು. (೮೫೩) ಬ್ರಹ್ಮಾ - ಬ್ರಹ್ಮನು.
(೮೫೪) ಬ್ರಹ್ಮವಿದುಃ - ವೇದಾರ್ಥವಿದುವು. (೮೫೫) ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ -
ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠನು. (೮೫೬) ಗತಿಃ - ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠೆಯ ಪರಮಗತಿಯು.

13017132a ಅನಂತರೂಪೋ ನೈಕಾತ್ಮಾ ತಿಗ್ಮತೇಜಾಃ ಸ್ವಯಂಭುವಃ|

13017132c ಊರ್ಧ್ವಗಾತ್ಮಾ ಪಶುಪತಿರ್ವಾತರಂಹಾ ಮನೋಜವಃ||

(೮೫೭) ಅನಂತರೂಪಃ - ಅನಂತರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೫೮)
ನೈಕಾತ್ಮಾ - ಅನೇಕ ಶರೀರಧಾರಿಯು. (೮೫೯) ತಿಗ್ಮತೇಜಾಃ -

ಪ್ರಚಂಡ ತೇಜಸ್ವಿಯು. (೮೬೦) ಸ್ವಯಂಭುವಃ - ಬ್ರಹ್ಮನು. (೮೬೧)
ಊರ್ಧ್ವಗಾತ್ರಾ - ದೇಶ-ಕಾಲ-ವಸ್ತುಗಳ ಉಪಾಧಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ
 ಅತೀತ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೮೬೨) ಪಶುಪತಿಃ - ಜೀವಿಗಳ
 ಸ್ವಾಮಿಯು. (೮೬೩) ವಾತರಂಹಾ - ವಾಯುಸಮಾನ ವೇಗಶಾಲಿಯು.
 (೮೬೪) ಮನೋಜವಃ - ಮನಸ್ಸಿನ ಸಮಾನ ವೇಗಶಾಲಿಯು.

13017133a ಚಂದನೀ ಪದ್ಮಮಾಲಾಗ್ರ್ಯಃ ಸುರಭ್ಯುತ್ತರಣೋ ನರಃ|

13017133c ಕರ್ಣಿಕಾರಮಹಾಸ್ತ್ರಗ್ನೀ ನೀಲಮೌಲಿಃ ಪಿನಾಕಧೃಕ್||

(೮೬೫) ಚಂದನೀ - ಚಂದನ ವಿಭೂಷಿತ ಅಂಗವುಳ್ಳವನು. (೮೬೬)
ಪದ್ಮಮಾಲಾಗ್ರ್ಯಃ - ಪದ್ಮನಾಳದ ಅಗ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಿಷ್ಣುಸ್ವರೂಪನು.
 (೮೬೭) ಸುರಭ್ಯುತ್ತರಣಃ - ಕಾಮಧೇನುವನ್ನು ಶಾಪದ ಮೂಲಕ
 ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭೂಮಿಗಳಿಸಿದವನು. (೮೬೮) ನರಃ - ಪುರುಷರೂಪನು.
 (೮೬೯) ಕರ್ಣಿಕಾರಮಹಾಸ್ತ್ರಗ್ನೀ - ಕರ್ಣಿಕಾರ (ಬೆಟ್ಟದ ಕಣಗಿಲೆ)
 ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಹಾ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೮೭೦) ನೀಲಮೌಲಿಃ
 - ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ನೀಲಮಣಿಮಯ ಕಿರೀಟವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು.
 (೮೭೧) ಪಿನಾಕಧೃಕ್ - ಪಿನಾಕವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು.

13017134a ಉಮಾಪತಿರುಮಾಕಾಂತೋ ಜಾಹ್ನವೀಧೃಗುಮಾಧವಃ|

13017134c ವರೋ ವರಾಹೋ ವರದೋ ವರೇಶಃ¹⁴⁰ ಸುಮಹಾಸ್ತನಃ||

(೮೭೨) ಉಮಾಪತಿಃ - ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ ಸ್ವಾಮಿಯು. (೮೭೩)
ಉಮಾಕಾಂತಃ - ಉಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರಿಯತಮನು. (೮೭೪)

¹⁴⁰ ವರೇಣ್ಯಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)ದೇ.

ಜಾಹ್ನವೀಧ್ಯುಗ್ - ಗಂಗೆಯನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು. (೮೭೫)
ಉಮಾಧವಃ - ಉಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಪತಿಯು. (೮೭೬) ವರಃ -
 ಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೮೭೭) ವರಾಹಃ -ವರಾಹಸ್ವಾಮಿ ರೂಪನು. (೮೭೮)
ವರದಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ವರವನ್ನೀಯುವವನು. (೮೭೯) ವರೇಶಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಸ್ವಾಮಿಯು. (೮೮೦) ಸುಮಹಾಸ್ವನಃ - ಮಹಾಗರ್ಜನೆಯನ್ನು
 ಮಾಡುವವನು.

13017135a ಮಹಾಪ್ರಸಾದೋ ದಮನಃ ಶತ್ರುಹಾ ಶ್ವೇತಪಿಂಗಲಃ|

13017135c ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಪ್ರಯತಾತ್ಮಾ ಚ ಸಂಯತಾತ್ಮಾ ಪ್ರಧಾನಧೃಕ್.¹⁴¹||

(೮೮೧) ಮಹಾಪ್ರಸಾದಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಮಹಾನುಗ್ರಹವನ್ನು
 ಮಾಡುವವನು. (೮೮೨) ದಮನಃ - ದುಷ್ಟರನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು.
 (೮೮೩) ಶತ್ರುಹಾ - ಶತ್ರುನಾಶಕನು. (೮೮೪) ಶ್ವೇತಪಿಂಗಲಃ -
 ಅರ್ಧನಾರೀಶ್ವರ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಲಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತವರ್ಣದಿಂದಲೂ
 ಎಡಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕನಕಪಿಂಗಳ ವರ್ಣದಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುವವನು.
 (೮೮೫) ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ - ಪ್ರೀತಾತ್ಮನು. (೮೮೬) ಪ್ರಯತಾತ್ಮಾ -
 ವಿಶುದ್ಧಚಿತ್ತನು. (೮೮೭) ಸಂಯತಾತ್ಮಾ - ನಿಯಂತ್ರಿತ
 ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು. (೮೮೮) ಪ್ರಧಾನಧೃಕ್ - ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ
 ತ್ರಿಗುಣಮಯ ಪ್ರಕೃತಿ ಪ್ರಧಾನವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು.

13017136a ಸರ್ವಪಾರ್ಶ್ವಸುತಸ್ತಾಕ್ಷೋರ್ಧರ್ಮಸಾಧಾರಣೋ ವರಃ|

¹⁴¹ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಚ ಪ್ರಯತಾತ್ಮಾ ಪ್ರಧಾನಧೃತ್ | (ಭಾರತ
 ದರ್ಶನ).

13017136c ಚರಾಚರಾತ್ಮಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುವ್ಯಮೋ¹⁴² ಗೋವೃಷೇಶ್ವರಃ||

(೮೮೯) ಸರ್ವಪಾರ್ಶ್ವಸುತಃ - ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖಿಗಳಿರುವವನು. (೮೯೦) ತಾಕ್ಷ್ಯಃ - ತ್ರಿನೇತ್ರನು. (೮೯೧) ಧರ್ಮಸಾಧಾರಣೋ ವರಃ - ಧರ್ಮಪಾಲನೆಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೮೯೨) ಚರಾಚರಾತ್ಮಾ - ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಭೂತನಾಗಿರುವವನು. (೮೯೩) ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮಾ - ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ ಸ್ವರೂಪನು. (೮೯೪) ಸುವ್ಯಮಃ - ಸುಂದರ ವೃಷಭನು. (೮೯೫) ಗೋವೃಷೇಶ್ವರಃ - ನಿಷ್ಕಾಮಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಅಮೃತರೂಪ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವವನು.

13017137a ಸಾಧ್ಯರ್ಷಿರ್ವಸುರಾದಿತ್ಯೋ ವಿವಸ್ವಾನ್ಸವಿತಾ ಮೃಡಃ|

13017137c ವ್ಯಾಸಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಸಂಕ್ಷೇಪೋ ವಿಸ್ತರಃ ಪರ್ಯಯೋ ನಯಃ||

(೮೯೬) ಸಾಧ್ಯರ್ಷಿಃ - ಸಾಧ್ಯ ದೇವತೆಗಳ ಆಚಾರ್ಯನು. (೮೯೭) ಆದಿತ್ಯೋ ವಸುಃ - ಅದಿತಿಯ ಮಗನಾದ ವಸುಸ್ವರೂಪನು. (೮೯೮) ವಿವಸ್ವಾನ್ ಸವಿತಾ ಮೃಡಃ - ಕಿರಣಗಳೆಂಬ ಸುಶೋಭಿತ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪನು. (೮೯೯) ವ್ಯಾಸಃ - ಪುರಾಣ-ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ವೇದವ್ಯಾಸ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೦) ಸರ್ವಸ್ಯ ಸಂಕ್ಷೇಪೋ ವಿಸ್ತರಃ - ಎಲ್ಲವುಗಳ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತೃತ ಸ್ವರೂಪನು (೯೦೧) ಪರ್ಯಯೋ ನಯಃ - ಸರ್ವತ್ರವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿರುವ ವೈಶ್ವಾನರಾಗ್ನಿಯ ಸ್ವರೂಪನು.

¹⁴² ಅಮೃತೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017138a ಋತುಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ಮಾಸಃ ಪಕ್ಷಃ ಸಂಖ್ಯಾಸಮಾಪನಃ|

13017138c ಕಲಾ ಕಾಷ್ಠಾ ಲವೋ ಮಾತ್ರಾ ಮುಹೂರ್ತೋಽಹಃ ಕ್ಷಪಾಃ ಕ್ಷಣಾಃ||

(೯೦೨) ಋತುಃ - ಋತುಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೩) ಸಂವತ್ಸರಃ -
ಸಂವತ್ಸರ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೪) ಮಾಸಃ - ಮಾಸಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೫)
ಪಕ್ಷಃ - ಪಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೬) ಸಂಖ್ಯಾಸಮಾಪನಃ - ಋತು-
ಮಾಸಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಸಮಾಪನಗೊಳಿಸುವವನು. (೯೦೭) ಕಲಾ -
ಕಲಾಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೮) ಕಾಷ್ಠಾ - ಕಾಷ್ಠಾ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೦೯)
ಲವಃ - ಲವ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೧೦) ಮಾತ್ರಃ - ಮಾತ್ರಾಕಾಲ
ಸ್ವರೂಪನು. (೯೧೧) ಮುಹೂರ್ತಃ - ಮುಹೂರ್ತಸ್ವರೂಪನು.
(೯೧೨) ಅಹಃ - ದಿನಸ್ವರೂಪನು. (೯೧೩) ಕ್ಷಪಾಃ -
ಕ್ಷಪಾಸ್ವರೂಪನು. (೯೧೪) ಕ್ಷಣಾಃ - ಕ್ಷಣಾಸ್ವರೂಪನು.

13017139a ವಿಶ್ವಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪ್ರಜಾಬೀಜಂ ಲಿಂಗಮಾದ್ಯಷ್ಟ್ವ ನಿಂದಿತಃ|

13017139c ಸದಸದ್ವ್ಯಕ್ತಮವ್ಯಕ್ತಂ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಪಿತಾಮಹಃ||

(೯೧೫) ವಿಶ್ವಕ್ಷೇತ್ರಃ - ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಸ್ವರೂಪ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ
ಆಧಾರನಾಗಿರುವವನು. (೯೧೬) ಪ್ರಜಾಬೀಜಃ - ಪ್ರಜೆಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ
ಕಾರಣೀಭೂತನು. (೯೧೭) ಲಿಂಗಃ - ಮಹತ್ತತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೧೮)
ಆದ್ಯಃ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಪ್ರಕಟವಾಗುವವನು. (೯೧೯)
ಅನಿಂದಿತಃ - ನಿಂದನೆಗಳಿಲ್ಲದವನು. (೯೨೦) ಸತ್ - ಸತ್ತ್ವ ರೂಪನು.
(೯೨೧) ಅಸತ್ - ಅಸತ್ತ್ವ ರೂಪನು. (೯೨೨) ವ್ಯಕ್ತಂ -
ಸಾಕಾರಸ್ವರೂಪನು. (೯೨೩) ಅವ್ಯಕ್ತಃ - ನಿರಾಕಾರ ಸ್ವರೂಪನು.
(೯೨೪) ಪಿತಃ - ಪಿತೃಸ್ವರೂಪನು. (೯೨೫) ಮಾತಃ -
ಮಾತೃಸ್ವರೂಪನು. (೯೨೬) ಪಿತಾಮಹಃ - ಪಿತಾಮಹ ಸ್ವರೂಪನು.

13017140a ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಂ ಪ್ರಜಾದ್ವಾರಂ ಮೋಕ್ಷದ್ವಾರಂ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಮ್|

13017140c ನಿರ್ವಾಣಂ ಹ್ಲಾದನಂ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ ಪರಾಗತಿಃ||

(೯೨೭) ಸ್ವರ್ಗದ್ವಾರಃ - ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಧನ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೨೮)

ಪ್ರಜಾದ್ವಾರಃ - ಪ್ರಜೆಗಳ ಹುಟ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು. (೯೨೯)

ಮೋಕ್ಷದ್ವಾರಃ - ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಸಾಧನ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೩೦) ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಃ -

ಸ್ವರ್ಗ-ಮರ್ತ್ಯ-ಪಾತಾಳಲೋಕ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೩೧) ನಿರ್ವಾಣಃ -

ಮೋಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೩೨) ಹ್ಲಾದನಃ -

ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೯೩೩) ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಃ -

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ವರೂಪನು. (೯೩೪) ಪರಾಗತಿಃ - ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟಗತಿ

ಸ್ವರೂಪನು.

13017141a ದೇವಾಸುರವಿನಿರ್ಮಾತಾ ದೇವಾಸುರಪರಾಯಣಃ|

13017141c ದೇವಾಸುರಗುರುರ್ದೇವೋ ದೇವಾಸುರನಮಸ್ಕೃತಃ||

(೯೩೫) ದೇವಾಸುರವಿನಿರ್ಮಾತಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ

ಜನ್ಮವಿತ್ತವನು. (೯೩೬) ದೇವಾಸುರಪರಾಯಣಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ

ಅಸುರರಿಗೂ ಪರಮಾಶ್ರಯನು. (೯೩೭) ದೇವಾಸುರಗುರುಃ -

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ ಗುರುವಾಗಿರುವವನು. (೯೩೮) ದೇವಃ -

ಮಹಾದೇವಸ್ವರೂಪನು. (೯೩೯) ದೇವಾಸುರನಮಸ್ಕೃತಃ -

ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಅಸುರರಿಂದಲೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡುವವನು.

13017142a ದೇವಾಸುರಮಹಾಮಾತ್ರೋ ದೇವಾಸುರಗಣಾಶ್ರಯಃ|

13017142c ದೇವಾಸುರಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ದೇವಾಸುರಗಣಾಗ್ರಣೀಃ||

(೯೪೦) ದೇವಾಸುರಮಹಾಮಾತ್ರಃ - ದೇವಾಸುರರಿಗಿಂತಲೂ ಅತ್ಯಂತ

ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. (೯೪೧) ದೇವಾಸುರಗಣಾಶ್ರಯಃ - ದೇವಗಣ ಮತ್ತು ಅಸುರಗಣಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತನು. (೯೪೨)

ದೇವಾಸುರಗಣಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ದೇವಾಸುರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು.

(೯೪೩) ದೇವಾಸುರಗಣಾಗ್ರಣಿಃ - ದೇವಾಸುರಗಣಗಳ ಅಗ್ರೇಸರನು.

13017143a ದೇವಾತಿದೇವೋ ದೇವರ್ಷಿರ್ದೇವಾಸುರವರಪ್ರದಃ|

13017143c ದೇವಾಸುರೇಶ್ವರೋ ದೇವೋ.¹⁴³ ದೇವಾಸುರಮಹೇಶ್ವರಃ||

(೯೪೪) ದೇವಾತಿದೇವಃ - ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದ ಮಹಾದೇವನು. (೯೪೫) ದೇವರ್ಷಿಃ - ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದಸ್ವರೂಪನು.

(೯೪೬) ದೇವಾಸುರವರಪ್ರದಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ ವರವನ್ನೀಡುವವನು. (೯೪೭) ದೇವಾಸುರೇಶ್ವರಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ ಈಶ್ವರನು. (೯೪೮) ದೇವಃ - ಮಹಾದೇವನು. (೯೪೯) ದೇವಾಸುರಮಹೇಶ್ವರಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಸುರರಿಗೂ ಮಹೇಶ್ವರನು.

13017144a ಸರ್ವದೇವಮಯೋಽಚಿಂತ್ಯೋ ದೇವತಾತ್ಮಾತ್ಮಸಂಭವಃ|

13017144c ಉದ್ಭಿತ್ತಿಕ್ರಮೋ ವೈದ್ಯೋ ವಿರಜೋ ವಿರಜೋಂಬರಃ.¹⁴⁴||

(೯೫೦) ಸರ್ವದೇವಮಯಃ - ಸಕಲದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೫೧)

ಅಚಿಂತ್ಯಃ - ಅಚಿಂತ್ಯಸ್ವರೂಪನು. (೯೫೨) ದೇವತಾತ್ಮಾ - ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನು. (೯೫೩) ಆತ್ಮಸಂಭವಃ -

---

¹⁴³ ವಿಶ್ವೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁴⁴ ಉದ್ಭಿತ್ತಿಕ್ರಮೋ ವೈದ್ಯೋ ವಿರಜೋ ನೀರಜೋಽಮರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸ್ವಯಂಭುವು. (೯೫೪) ಉದ್ಭಿದಃ - ಕಾರಂಜಿಯು. (೯೫೫) ತ್ರಿಕ್ರಮೋ
 - ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ವಾಮನ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೫೬)
 ವೈದ್ಯಃ - ವೈದ್ಯಸ್ವರೂಪನು. (೯೫೭) ವಿರಜಃ -
 ರಜೋಗುಣರಹಿತನು. (೯೫೮) ವಿರಜೋಂಬರಃ - ಹಾರಾಡುವ
 ವಸ್ತ್ರಗಳುಳ್ಳವನು; ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನುಟ್ಟವನು.

13017145a ಈಡ್ಯೋ ಹಸ್ತೀ ಸುರವ್ಯಾಘೋ ದೇವಸಿಂಹೋ ನರರ್ಷಭಃ|

13017145c ವಿಬುಧಾಗ್ರವರಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವದೇವೋತ್ತಮೋತ್ತಮಃ||

(೯೫೯) ಈಡ್ಯಃ - ಸ್ತೋತ್ರಾರ್ಹನು. (೯೬೦) ಹಸ್ತೀ - ಹಸ್ತಿಸ್ವರೂಪನು.

(೯೬೧) ಸುರವ್ಯಾಘಃ - ಸುರರಲ್ಲಿಯೇ ವ್ಯಾಘ್ರನು. (೯೬೨)

ದೇವಸಿಂಹಃ - ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೯೬೩) ನರರ್ಷಭಃ -

ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೯೬೪) ವಿಬುಧಃ - ವಿಶೇಷ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು.

(೯೬೫) ಅಗ್ರವರಃ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು

ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆಯುವವನು. (೯೬೬) ಶ್ರೇಷ್ಠಃ - ಅತ್ಯುತ್ತಮನು.

(೯೬೭) ಸರ್ವದೇವಃ - ಸರ್ವರಿಗೂ ದೇವನು. (೯೬೮)

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮಃ - ಉತ್ತಮರಲ್ಲಿಯೂ ಉತ್ತಮನು.

13017146a ಪ್ರಯುಕ್ತಃ ಶೋಭನೋ ವಜ್ರ ಈಶಾನಃ ಪ್ರಭುರವ್ಯಯಃ.¹⁴⁵|

13017146c ಗುರುಃ ಕಾಂತೋ ನಿಜಃ ಸರ್ಗಃ ಪವಿತ್ರಃ ಸರ್ವವಾಹನಃ.¹⁴⁶||

¹⁴⁵ ವಿಬುಧೋಽಗ್ರವರಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಸರ್ವದೇವಸ್ತುಪೋಮಯಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁴⁶ ಗುಹಃ ಕಾಂತೋ ನಿಜಃ ಸರ್ಗಃ ಪವಿತ್ರಂ ಸರ್ವಪಾವನಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

(೯೬೯) ಪ್ರಯುಕ್ತಃ - ಯೋಗಬದ್ಧನು. (೯೭೦) ಶೋಭನಃ -
 ಕಲ್ಯಾಣಮಯನು. (೯೭೧) ವಜ್ರಃ - ವಜ್ರರೂಪನು. (೯೭೨)
 ಈಶಾನಃ - ಈಶಾನನು. (೯೭೩) ಪ್ರಭುಃ - ಪ್ರಭುವು. (೯೭೪)
 ಅವ್ಯಯಃ - ವಿನಾಶರಹಿತನು. (೯೭೫) ಗುರುಃ - ಗುರುವು. (೯೭೬)
 ಕಾಂತಃ - ಕಮನೀಯ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೭೭) ನಿಜಃ ಸರ್ಗಃ -
 ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅಭಿನ್ನನಾದವನು. (೯೭೮) ಪವಿತ್ರಃ - ಪರಮ
 ಪವಿತ್ರನು. (೯೭೯) ಸರ್ವವಾಹನಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಗಿಸುವವನು.

13017147a ಶೃಂಗೀ ಶೃಂಗಪ್ರಿಯೋ ಬಭ್ರು ರಾಜರಾಜೋ ನಿರಾಮಯಃ|
 13017147c ಅಭಿರಾಮಃ ಸುರಗಣೋ ವಿರಾಮಃ ಸರ್ವಸಾಧನಃ||

(೯೮೦) ಶೃಂಗೀ - ವೃಷಭಾದಿರೂಪನು. (೯೮೧) ಶೃಂಗಪ್ರಿಯಃ -
 ಪರ್ವತಶಿಖರವಾಸ ಪ್ರಿಯನು. (೯೮೨) ಬಭ್ರುಃ - ವಿಷ್ಣು ಸ್ವರೂಪನು.
 (೯೮೩) ರಾಜರಾಜಃ - ಕುಬೇರ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೮೪) ನಿರಾಮಯಃ -
 ರೋಗ ರಹಿತನು. (೯೮೫) ಅಭಿರಾಮಃ - ಆನಂದ ದಾಯಕನು.
 (೯೮೬) ಸುರಗಣಃ - ದೇವಗಣ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೮೭) ವಿರಾಮಃ -
 ಎಲ್ಲದರಿಂದಲೂ ಉಪರತನಾಗಿರುವವನು. (೯೮೮) ಸರ್ವಸಾಧನಃ
 ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಬಲ್ಲವನು.

13017148a ಲಲಾಟಾಕ್ಷೋ ವಿಶ್ವದೇಹೋ ಹರಿಣೋ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಃ|
 13017148c ಸ್ಥಾವರಾಣಾಂ ಪತಿಶ್ಚೈವ ನಿಯಮೇಂದ್ರಿಯವರ್ಧನಃ||

(೯೮೯) ಲಲಾಟಾಕ್ಷಃ - ಹಣೆಯಲ್ಲಿ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು. (೯೯೦) ವಿಶ್ವದೇಹಃ
 - ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ದೇಹವಾಗುಳ್ಳವನು. (೯೯೧) ಹರಿಣಃ -
 ಮೃಗಸ್ವರೂಪನು. (೯೯೨) ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸಃ - ಬ್ರಹ್ಮತೇಜಸ್ವಿಯು.

(೯೯೩) ಸ್ಥಾವರಾಣಾಂ ಪತಿಃ - ಪರ್ವತಾದಿಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನು.

(೯೯೪) ನಿಯಮೇಂದ್ರಿಯವರ್ಧನಃ - ನಿಯಮ ಪೂರ್ವಕ
ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು.

13017149a ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸರ್ವಭೂತಾರ್ಥೋಽಚಿಂತ್ಯಃ ಸತ್ಯವ್ರತಃ ಶುಚಿಃ|

13017149c ವ್ರತಾಧಿಪಃ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾ ಗತಿಃ||

(೯೯೫) ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ - ಅಪ್ತಕಾಮನು. (೯೯೬) ಸರ್ವಭೂತಾರ್ಥಃ -
ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಉದ್ದೇಶನು. (೯೯೭) ಅಚಿಂತ್ಯಃ - ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ
ಚಿಂತಿಸಲು ಅಶಕ್ಯನಾದವನು. (೯೯೮) ಸತ್ಯವ್ರತಃ - ಸತ್ಯಪ್ರತಿಜ್ಞನು.

(೯೯೯) ಶುಚಿಃ - ಸರ್ವಥಾ ಶುದ್ಧನು. (೧೦೦೦) ವ್ರತಾಧಿಪಃ -
ವ್ರತಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯು. (೧೦೦೧) ಪರಂ - ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠನು.

(೧೦೦೨) ಬ್ರಹ್ಮಃ - ದೇಶ-ಕಾಲ-ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಅಪರಿಚ್ಛಿನ್ನ ಚಿನ್ಮಯ
ತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪನು. (೧೦೦೩) ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾಗತಿಃ -
ಮುಕ್ತಿಯನ್ನರಸುವವರಿಗೆ ಪರಮಾಶ್ರಯನು.

13017150a ವಿಮುಕ್ತೋ ಮುಕ್ತತೇಜಾಶ್ಚ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಶ್ರೀವರ್ಧನೋ ಜಗತ್|

13017150c ಯಥಾಪ್ರಧಾನಂ ಭಗವಾನಿತಿ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ್ತುತೋ ಮಯಾ||

(೧೦೦೪) ವಿಮುಕ್ತಃ - ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನು. (೧೦೦೫) ಮುಕ್ತತೇಜಾಃ -
ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಬೀರುವವನು. (೧೦೦೬) ಶ್ರೀಮಾನಃ -
ಯೋಗೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನು. (೧೦೦೭) ಶ್ರೀವರ್ಧನಃ - ಭಕ್ತರ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವವನು. (೧೦೦೮) ಜಗತ್ - ಜಗತ್
ಸ್ವರೂಪನು. ಹೀಗೆ ನಾನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಭಗವಾನನನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದೇನೆ.

13017151a ಯಂ ನ ಬ್ರಹ್ಮಾದಯೋ ದೇವಾ ವಿದುರ್ಯಂ ನ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13017151c ತಂ ಸ್ತವ್ಯಮರ್ಚ್ಯಂ ವಂದ್ಯಂ ಚ ಕಃ ಸ್ತೋಷ್ಯತಿ ಜಗತ್ಪತಿಮ್||

ಯಾರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳೂ ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ
ಅರಿಯರೋ ಆ ಜಗತ್ಪತಿ, ಸ್ತವ್ಯ, ಅರ್ಚ್ಯ ಮತ್ತು ವಂದ್ಯನನ್ನು
ಯಾರುತಾನೇ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬಲ್ಲರು?

13017152a ಭಕ್ತಿಮೇವ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಯಾ ಯಜ್ಞಪತಿರ್ವಸುಃ|

13017152c ತತೋಽಭ್ಯನುಜ್ಞಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯೈವ ಸ್ತುತೋ ಮತಿಮತಾಂ ವರಃ||

ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿಯನ್ನೇ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಆ ಯಜ್ಞಪತಿ, ವಸು, ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದೆನು.

13017153a ಶಿವಮೇಭಿಃ ಸ್ತುವನ್ನೇವಂ ನಾಮಭಿಃ ಪುಷ್ಪಿವರ್ಧನೈಃ|

13017153c ನಿತ್ಯಯುಕ್ತಃ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾತ್ಮನಾ||

ಸದಾ ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗಿ ಪವಿತ್ರಭಾವದಿಂದ ಪುಷ್ಪಿವರ್ಧಕವಾದ ಈ
ನಾಮಗಳಿಂದ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಭಕ್ತನು ಆತ್ಮರೂಪೀ
ಶಿವನನ್ನು ತಾನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13017154a ಏತದ್ಧಿ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವಯಂ ಗೀತಂ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

13017154c ಋಷಯಶ್ಚೈವ ದೇವಾಶ್ಚ ಸ್ತುವಂತ್ಯೇತೇನ ತತ್ಪರಮ್||

ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿರುವ ಇದನ್ನು ಪಾರಾಯಣಮಾಡುವವನು
ಸ್ವಯಂಭು ಸ್ವಯಂ ಶಿವನನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು
ದೇವತೆಗಳು ಇದರಿಂದಲೇ ಆ ತತ್ಪರನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13017155a ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮಹಾದೇವಃ ಪ್ರೀಯತೇ ಚಾತ್ಮನಾಮಭಿಃ|

13017155c ಭಕ್ತಾನುಕಂಪೀ ಭಗವಾನಾತ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾನ್ಕರೋತಿ ತಾನ್||¹⁴⁷

ಭಕ್ತಾನುಕಂಪೀ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾದೇವನು ತನ್ನ ಈ ನಾಮಗಳಿಂದ
ಸ್ತುತಿಸುವವರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಅವರನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ
ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13017156a ತಥೈವ ಚ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಯೇ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪ್ರಧಾನತಃ|

13017156c ಆಸ್ತಿಕಾಃ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ಜನ್ಮಭಿಃ ಸ್ತವೈಃ||

¹⁴⁸13017157a ಜಾಗ್ರತಶ್ಚ ಸ್ವಪಂತಶ್ಚ ವ್ರಜಂತಃ ಪಥಿ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ|

13017157c ಸ್ತುವಂತಿ ಸ್ತೂಯಮಾನಾಶ್ಚ ತುಷ್ಯಂತಿ ಚ ರಮಂತಿ ಚ|

ಹೀಗೆ ಮನುಷ್ಯರು, ಅವರಲ್ಲೂ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಆಸ್ತಿಕರು,
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುವವರು, ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸ್ತವಗಳಿಂದ
ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವಾಗ, ಮಲಗಿರುವಾಗ, ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಶಿವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತುತಿಸುವವರು
ತುಷ್ಟರಾಗಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

13017157e ಜನ್ಮ ಕೋಟಿಸಹಸ್ರೇಷು ನಾನಾಸಂಸಾರಯೋನಿಷು||

---

¹⁴⁷ ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮಹಾದೇವಸ್ತುಷ್ಯತೇ ನಿಯತಾತ್ಮಭಿಃ| ಭಕ್ತಾನುಕಂಪೀ
ಭಗವಾನಾತ್ಮ ಸಂಸ್ಥಾಕರೋ ವಿಭುಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁴⁸ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಮೊದಲು ಭಕ್ತ್ಯಾಹ್ಯನನ್ಯಮೀಶಾನಂ ಪರಂ ದೇವಂ
ಸನಾತನಮ್| ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಭಾವೇನಾಮಿತತೇಜಸಃ||
ಶಯಾನಾ ಜಾಗ್ರಮಾಣಾಶ್ಚ ವ್ರಜನ್ನುಪವಿಶಂಸ್ತಥಾ| ಉನ್ಮಿಷನ್ನಿಮಿಷಂಶ್ಚೈವ
ನಿಂತಯಂತಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|| ಶೃಣ್ವಂತಃ ಶ್ರಾವಯಂತಶ್ಚ ಕಥಯಂತಶ್ಚ ತೇ
ಭವಮ್| ಎಂಬ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13017158a ಜಂತೋರ್ವಿಶುದ್ಧಪಾಪಸ್ಯ ಭವೇ ಭಕ್ತಿಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

ಸಹಸ್ರಕೋಟಿ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧದ ಸಂಸಾರ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13017158c ಉತ್ಪನ್ನಾ ಚ ಭವೇ ಭಕ್ತಿರನನ್ಯಾ ಸರ್ವಭಾವತಃ||

13017159a ಕಾರಣಂ ಭಾವಿತಂ ತಸ್ಯ ಸರ್ವಮುಕ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವತಃ|

ಸರ್ವ ಸಾಧನಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಜಗತ್ಕಾರಣನಾದ ಭಗವಂತನಾದ ಶಿವನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಅನನ್ಯ ಭಕ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13017159c ಏತದ್ದೇವೇಷು ದುಷ್ಟಾಪಂ ಮನುಷ್ಯೇಷು ನ ಲಭ್ಯತೇ||

13017160a ನಿರ್ವಿಘ್ನಾ ನಿಶ್ಚಲಾ ರುದ್ರೇ ಭಕ್ತಿರವ್ಯಭಿಚಾರಿಣೀ|

ರುದ್ರನಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾದ, ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಮತ್ತು ಅವ್ಯಭಿಚಾರದ ಭಕ್ತಿಯು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವು. ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅದು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

13017160c ತಸ್ಮೈವ ಚ ಪ್ರಸಾದೇನ ಭಕ್ತಿರುತ್ಪದ್ಯತೇ ನೃಣಾಮ್|

13017160e ಯಯಾ ಯಾಂತಿ ಪರಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ತದ್ಭಾವಗತಚೇತಸಃ||

ಅವನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥವರು ಅವನ ಭಾವ-ಚಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿ ಪರಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13017161a ಯೇ ಸರ್ವಭಾವೋಪಗತಾಃ ಪರತ್ವೇನಾಭವನ್ನರಾಃ¹⁴⁹

13017161c ಪ್ರಪನ್ನವತ್ಸಲೋ ದೇವಃ ಸಂಸಾರಾತ್ತಾನ್ ಸಮುದ್ಧರೇತ್||

ಸರ್ವಭಾವಗಳಿಂದ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯರು ಇವನ
ಶರಣುಹೊಗುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಪನ್ನವತ್ಸಲ ದೇವನು
ಸಂಸಾರದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13017162a ಏವಮನ್ಯೇ ನ ಕುರ್ವಂತಿ ದೇವಾಃ ಸಂಸಾರಮೋಚನಮ್|

13017162c ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಮಹಾದೇವಾದನ್ಯತ್ರಾಪಿ ತಪೋಬಲಾತ್||¹⁵⁰

ಹೀಗೆ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ಯಾವ ದೇವತೆಗಳೂ
ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.
ತಪೋಬಲದಿಂದಲೂ ಅದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

13017163a ಇತಿ ತೇನೇಂದ್ರಕಲ್ಪೇನ ಭಗವಾನ್ ಸದಸತ್ಪತಿಃ|

13017163c ಕೃತ್ತಿವಾಸಾಃ ಸ್ತುತಃ ಕೃಷ್ಣ ತಂಡಿನಾ ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿನಾ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಕಲ್ಪನಾದ ತಂಡಿಯು ಶುದ್ಧಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಆ
ಸದಸತ್ಪತಿ ಭಗವಾನ್ ಕೃತ್ತಿವಾಸನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

---

¹⁴⁹ ಯೇ ಸರ್ವಭಾವಾನುಗತಾಃ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಮಹೇಶ್ವರಮ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁵⁰ ಏವಮನ್ಯೇ ವಿಕುರ್ವಂತಿ ದೇವಾಃ ಸಂಸಾರಮೋಚನಮ್|
ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮೃತ ದೇವಂ ನಾನ್ಯಾ ಶಕ್ತಿಸ್ತಪೋಬಲಮ್|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

151 13017164a ಸ್ತವಮೇತಂ ಭಗವತೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ್ವಯಮಧಾರಯತ್|¹⁵²

13017164c ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪ್ರೋವಾಚ ಶಕ್ರಾಯ ಶಕ್ರಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಮೃತ್ಯುವೇ||

ಭಗವಂತನ ಈ ಸ್ತವವನ್ನು ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ಇದನ್ನು ಶಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು.
ಶಕ್ರನು ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು.

13017165a ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರೋವಾಚ ರುದ್ರಾಣಾಂ ರುದ್ರೇಭ್ಯಸ್ತುಂಡಿಮಾಗಮತ್|

13017165c ಮಹತಾ ತಪಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತುಂಡಿನಾ ಬ್ರಹ್ಮಸದ್ಮನಿ||

ಮೃತ್ಯುವು ರುದ್ರರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು. ರುದ್ರರಿಂದ ಇದು
ತಂಡಿಗೆ ದೊರಕಿತು. ಬ್ರಹ್ಮ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ
ತಂಡಿಯು ಇದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13017166a ತಂಡಿಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಶುಕ್ರಾಯ ಗೌತಮಾಯಾಹ ಭಾರ್ಗವಃ|

13017166c ವೈವಸ್ವತಾಯ ಮನವೇ ಗೌತಮಃ ಪ್ರಾಹ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ! ಮುಂದೆ ತಂಡಿಯು ಇದನ್ನು ಶುಕ್ರನಿಗೂ, ಶುಕ್ರನು

---

151 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಕೆಳಗಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಇದಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚ
ಸರ್ವದಾ ಪಾಪನಾಶನಮ್| ಯೋಗದಂ ಮೋಕ್ಷದಂ ಚೈವ ಸ್ವರ್ಗದಂ
ತೋಷದಂ ತಥಾ|| ಎವಮೇತತ್ಪಠಂತೇ ಯ ಏಕಭಕ್ತ್ಯಾ ತು ಶಂಕರಮ್| ಯಾ
ಗತಿಃ ಸಾಂಖ್ಯಯೋಗಾನಾಂ ವ್ರಜನ್ಯೇತಾಂ ಗತಿಂ ತದಾ|| ಸ್ತವಮೇತಂ
ಪ್ರಯತ್ನೇನ ಸದಾ ರುದ್ರಸ್ಯ ಸಂನಿಧೌ| ಅಬ್ಧಮೇಕಂ ಚರೇದ್ಭಕ್ತಃ
ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಿಪ್ಸಿತಂ ಫಲಮ್|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

152 ಏತದ್ರಹಸ್ಯಂ ಪರಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಹೃದಿ ಸಂಸ್ಥಿತಮ್| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

ಗೌತಮನಿಗೂ, ಗೌತಮನು ವೈವಸ್ವತ ಮನುವಿಗೂ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

13017167a ನಾರಾಯಣಾಯ ಸಾಧ್ಯಾಯ ಮನುರಿಷ್ಟಾಯ ಧೀಮತೇ|

13017167c ಯಮಾಯ ಪ್ರಾಹ ಭಗವಾನ್ಸಾಧ್ಯೋ ನಾರಾಯಣೋಽಚ್ಯುತಃ||

ಮನುವು ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಸಮಾಧಿನಿಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ಧೀಮತ ನಾರಾಯಣನೆಂಬ ಸಾಧ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಅಚ್ಯುತ ಭಗವಾನ್ ಸಾಧ್ಯ ನಾರಾಯಣನು ಇದನ್ನು ಯಮನಿಗೆ ಹೇಳಿಕೊಟ್ಟನು.

13017168a ನಾಚಿಕೇತಾಯ ಭಗವಾನಾಹ ವೈವಸ್ವತೋ ಯಮಃ|

13017168c ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಾಯ ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ನಾಚಿಕೇತೋಽಭ್ಯಭಾಷತ||

ವಾರ್ಷ್ಣೇಯ ! ಭಗವಾನ್ ವೈವಸ್ವತ ಯಮನು ಇದನ್ನು ನಾಚಿಕೇತನಿಗೂ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೇತನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಗೂ ಉಪದೇಶಿಸಿದರು.

13017169a ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಾನ್ಮಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಿಯಮೇನ ಜನಾರ್ದನ|

13017169c ತವಾಪ್ಯಹಮಮಿತ್ರಘ್ನ ಸ್ತವಂ ದದ್ಮ್ಯದ್ಯ ವಿಶ್ರುತಮ್|

13017169e ಸ್ವರ್ಗಮಾರೋಗ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಧನ್ಯಂ ಬಲ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ||¹⁵³

ಜನಾರ್ದನ ! ಅಮಿತ್ರಘ್ನ ! ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಿಂದ ನಾನು ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆನು. ವಿಖ್ಯಾತವಾದ ಈ ಸ್ತವವನ್ನು ಇಂದು ನಾನು ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸ್ತೋತ್ರವು

---

¹⁵³ ಸ್ವರ್ಗಮಾರೋಗ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಧನ್ಯಂ ವೇದೇನ ಸಮ್ಮಿತಮ್ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸ್ವರ್ಗ, ಆರೋಗ್ಯ, ಆಯುಷ್ಯ, ಧನ್ಯತೆ, ಹಾಗೂ ಬಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13017170a ನ ತಸ್ಯ ವಿಘ್ನಂ ಕುರ್ವಂತಿ ದಾನವಾ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಾಃ|

13017170c ಪಿಶಾಚಾ ಯಾತುಧಾನಾಶ್ಚ ಗುಹ್ಯಕಾ ಭುಜಗಾ ಅಪಿ||

13017171a ಯಃ ಪಠೇತ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13017171c ಅಭಗ್ನಯೋಗೋ ವರ್ಷಂ ತು ಸೋಽಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಶುಚಿಯಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಯಾರು ಇದನ್ನು ಪಠಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ದಾನವರಾಗಲೀ, ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ, ಪಿಶಾಚಿ-ಯಾತುಧಾನರಾಗಲೀ, ಗುಹ್ಯಕ-ಭುಜಗರಾಗಲೀ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಒಂದು ವರ್ಷಕಾಲ ಸತತವಾಗಿ ಪಠಿಸುವವನಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.”””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಮಹಾದೇವಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರೇ ಸಪ್ತದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರ ಎನ್ನುವ
ಹದಿನೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೮

ಶಿವಸ್ತುತಿಮಹಾತ್ಮೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಶಿವಸ್ತುತಿಯ ಮಹಾತ್ಮೆಯ ಕುರಿತು ವ್ಯಾಸ,

ಚತುಃಶೀರ್ಷ, ವಾಲ್ಮೀಕಿ, ಪರಶುರಾಮ, ಅಸಿತ ದೇವಲ, ಗೃತ್ಸಮದ,
 ಪರಾಶರ, ಜೈಗೀಷವ್ಯ, ಗಾರ್ಗ್ಯ, ಗಾಲವ, ಮಾಂಡವ್ಯ ಮೊದಲಾದ
 ಮುನಿಗಳು ತಮ್ಮ ಅದ್ಭುತ ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕ ತಿಳಿಸಿದುದು (1-
 45). ಕೃಷ್ಣನು ಶಿವನಾಮಾವಳಿಗಳ ಕಥನವನ್ನು ಫಲಶ್ರುತಿಯೊಂದಿಗೆ
 ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿದುದು (46-59).

13018001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13018001a ಮಹಾಯೋಗೀ ತತಃ ಪ್ರಾಹ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೋ ಮುನಿಃ|

13018001c ಪಠಸ್ವ ಪುತ್ರ ಭದ್ರಂ ತೇ ಪ್ರೀಯತಾಂ ತೇ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಮಹಾಯೋಗೀ

ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ಮುನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರ! ನಿನಗೆ

ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಶಿವಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸು. ನಿನ್ನ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹೇಶ್ವರನು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಲಿ.

13018002a ಪುರಾ ಪುತ್ರ ಮಯಾ ಮೇರೌ ತಪ್ಯತಾ ಪರಮಂ ತಪಃ|

13018002c ಪುತ್ರಹೇತೋರ್ಮಹಾರಾಜ ಸ್ತವ ಏಷೋಽನುಕೀರ್ತಿತಃ||

ಪುತ್ರ! ಮಹಾರಾಜ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಮೇರುಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪರಮ

ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದೆನು. ಪುತ್ರಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಈ ಸ್ತವವನ್ನು

ಸ್ತುತಿಸಿದನು.

13018003a ಲಬ್ಧವಾನಸ್ಮಿ ತಾನ್ಯಾಮಾನಹಂ ವೈ ಪಾಂಡುನಂದನ|

13018003c ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಶರ್ವಾದ್ಧಿ ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಪಾಂಡುನಂದನ! ಅದರಿಂದ ನನ್ನ ಆ ಕಾಮನೆಯನ್ನು

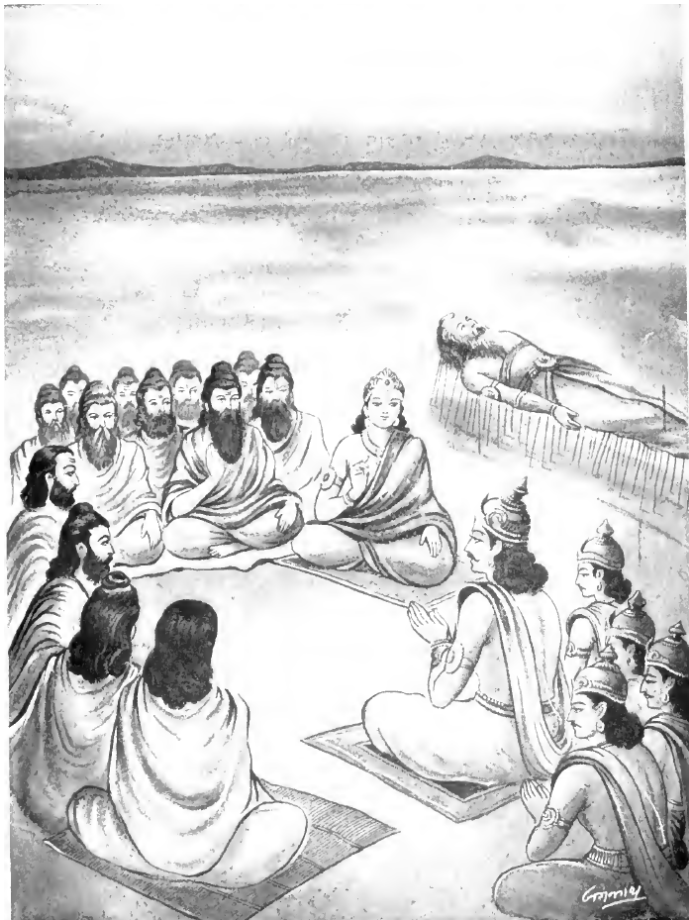

ಪಡೆದುಕೊಂಡೆನು. ಹಾಗೆಯೇ ನೀನೂ ಕೂಡ ಶರ್ವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಸರ್ವ
ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.”

13018004a ಚತುಃಶೀರ್ಷಸ್ತುತಃ ಪ್ರಾಹ ಶಕ್ರಸ್ಯ ದಯಿತಃ ಸಖಾ|

13018004c ಆಲಂಬಾಯನ ಇತ್ಯೇವ ವಿಶ್ರುತಃ ಕರುಣಾತ್ಮಕಃ||

ಅನಂತರ ಶಕ್ರನ ಪ್ರಿಯ ಸಖ, ಕರುಣಾತ್ಮಕ, ಆಲಂಬಾಯನನೆಂದು
ವಿಶ್ರುತನಾಗಿದ್ದ ಚತುಃಶೀರ್ಷನು ಹೇಳಿದನು:

13018005a ಮಯಾ ಗೋಕರ್ಣಮಾಸಾದ್ಯ ತಪಸ್ತಪ್ತ್ವಾ ಶತಂ ಸಮಾಃ|

13018005c ಅಯೋನಿಜಾನಾಂ ದಾಂತಾನಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಾಂ ಸುವರ್ಚಸಾಮ್||

13018006a ಅಜರಾಣಾಮದುಃಖಾನಾಂ ಶತವರ್ಷಸಹಸ್ರಿಣಾಮ್|

13018006c ಲಬ್ಧಂ ಪುತ್ರಶತಂ ಶರ್ವಾತ್ಪುರಾ ಪಾಂಡುನೃಪಾತ್ಮಜ||

“ಪಾಂಡುನೃಪಾತ್ಮಜ ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಗೋಕರ್ಣಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿ ಶರ್ವನಿಂದ ಅಯೋನಿಜರೂ, ದಾಂತರೂ, ಧರ್ಮಜ್ಞರೂ, ಸುವರ್ಚಸರೂ, ನೂರು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಮುಪ್ಪು-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರದೇ ಇದ್ದ ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದೆನು.”

13018007a ವಾಲ್ಮೀಕಿಶ್ಚಾಪಿ ಭಗವಾನ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ|

13018007c ವಿವಾದೇ ಸಾಮ್ನಿ ಮುನಿಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಘೋ ವೈ ಭವಾನಿತಿ|

13018007e ಉಕ್ತಃ ಕ್ಷಣೇನ ಚಾವಿಷ್ಟಸ್ತೇನಾಧರ್ಮೇಣ ಭಾರತ||

ಭಗವಾನ್ ವಾಲ್ಮೀಕಿಯೂ ಕೂಡ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಭಾರತ ! ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿವಾದದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದಾಗ ಬ್ರಹ್ಮಘನಾಗೆಂದು ನನಗೆ ಅವರು ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತರು. ತಕ್ಷಣವೇ ನಾನು ಆ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದೆನು.

13018008a ಸೋಽಹಮೀಶಾನಮನಘಮಸ್ತೌಷಂ ಶರಣಂ ಗತಃ|

13018008c ಮುಕ್ತಶ್ಚಾಸ್ತ್ಯವಶಃ ಪಾಪಾತ್ತತೋ ದುಃಖವಿನಾಶನಃ|

13018008e ಆಹ ಮಾಂ ತ್ರಿಪುರಘೋ ವೈ ಯಶಸ್ತೇಽಗ್ರ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆಗ ನಾನು ಈಶಾನ, ಅನಘ, ಪಾಪರಹಿತ ಶಿವನನ್ನು ಶರಣುಹೊಕ್ಕೆನು. ಅವನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನು ಆ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದೆನು. ನನ್ನ

ದುಃಖವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದ ತ್ರಿಪುರಘ್ನನು “ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ” ಎಂದನು.”

13018009a ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಶ್ಚ ಕೌಂತೇಯಮಾಹ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

13018009c ಋಷಿಮಧ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಸ್ತಾತ ತಪನ್ನಿವ ವಿಭಾವಸುಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಆಗ ಋಷಿಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸುಡುವ ವಿಭಾವಸುವಿನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನು ಕೌಂತೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13018010a ಪಿತೃವಿಪ್ರವಧೇನಾಹಮಾರ್ತೋ ವೈ ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜ|

13018010c ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಂ ಗತವಾನ್ ಶರಣಂ ನೃಪ||

“ನೃಪ ! ಪಾಂಡವಾಗ್ರಜ ! ತಂದೆಯ ಮತ್ತು ವಿಪ್ರರ ವಧೆಯಿಂದ ಆರ್ತನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ ಮಹಾದೇವನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕಿದ್ದೆನು.

13018011a ನಾಮಭಿಶ್ಚಾಸ್ತವಂ ದೇವಂ ತತಸ್ತುಷ್ಪೋಽಭವದ್ಭವಃ|

13018011c ಪರಶುಂ ಚ ದದೌ ದೇವೋ ದಿವ್ಯಾನ್ಯಸ್ತ್ರಾಣಿ ಚೈವ ಮೇ||

ನಾಮಗಳಿಂದ ದೇವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಲು ಭವನು ತುಷ್ಟನಾದನು. ಆ ದೇವನು ನನಗೆ ಪರಶುವನ್ನೂ ಅನ್ಯ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದನು.

13018012a ಪಾಪಂ ನ ಭವಿತಾ ತೇಽದ್ಯ ಅಜೇಯಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|

13018012c ನ ತೇ ಪ್ರಭವಿತಾ ಮೃತ್ಯುರ್ಯಶಸ್ವೀ ಚ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

13018013a ಆಹ ಮಾಂ ಭಗವಾನೇವಂ ಶಿಖಂಡೀ ಶಿವವಿಗ್ರಹಃ|

13018013c ಯದವಾಪ್ತಂ ಚ ಮೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಸಾದಾತ್ತಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

“ನಿನ್ನಿಂದ ಪಾಪವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದಿನಿಂದ ನೀನು ಅಜೇಯನೂ ಆಗುತ್ತೀಯೆ. ಮೃತ್ಯುವು ನಿನಗೆ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಲಾರದು. ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುತ್ತೀಯೆ!” ಹೀಗೆ ಶಿವವಿಗ್ರಹ ಜಟಾಧಾರಿ ಭಗವಂತನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. ನಾನು ಏನೆಲ್ಲ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೋ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಧೀಮತನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ!”

13018014a ಅಸಿತೋ ದೇವಲಶ್ಚೈವ ಪ್ರಾಹ ಪಾಂಡುಸುತಂ ನೃಪಮ್||

13018014c ಶಾಪಾಚ್ಚ ಕ್ರಸ್ಯ ಕೌಂತೇಯ ಚಿತೋ ಧರ್ಮೋಽನಶನ್ಮಮ|

13018014e ತನ್ಮೇ ಧರ್ಮಂ ಯಶಶ್ಚಾಗ್ನ್ಯ ಮಾಯುಶ್ಚೈವಾದದದ್ಭವಃ||

ಅಸಿತ ದೇವಲನೂ ಕೂಡ ನೃಪ ಪಾಂಡುಸುತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಕೌಂತೇಯ! ಶಕ್ರನ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ನನ್ನ ಧರ್ಮವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋಯಿತು. ಆಗ ಭವನಿಂದ ನನಗೆ ಧರ್ಮವೂ, ಯಶಸ್ಸೂ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯವೂ ದೊರಕಿತು.”

13018015a ಋಷಿಗೃತ್ಸಮದೋ ನಾಮ ಶಕ್ರಸ್ಯ ದಯಿತಃ ಸಖಾ|

13018015c ಪ್ರಾಹಾಜಮೀಢಂ ಭಗವಾನ್ಭೃಹಸ್ಪತಿಸಮದ್ಯುತಿಃ||

ಆಗ ಶಕ್ರನ ಪ್ರಿಯ ಸಖ, ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸಮದ್ಯುತಿ, ಗೃತ್ಸಮದ¹⁵⁴ನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಯು ಅಜಮೀಢನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13018016a ವಸಿಷ್ಠೋ ನಾಮ ಭಗವಾಂಶ್ಚಾಕ್ಷುಷಸ್ಯ ಮನೋಃ ಸುತಃ|

13018016c ಶತಕ್ರತೋರಚಿಂತ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ರೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಿಕೇ|

¹⁵⁴ ಗೃತ್ಸಮದನು ವೀತಹವ್ಯನ ಮಗನು. ಇವನ ಕುರಿತು ಇದೇ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ 30 ರ ವೀತಹವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

13018016e ವರ್ತಮಾನೇಽಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಸಾಮ್ನಿ ಹ್ಯುಚ್ಚಾರಿತೇ ಮಯಾ||

“ಭಗವಾನ್ ಚಕ್ಷುಷ ಮನುವಿನ ವಸಿಷ್ಠ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಮಗನು,
ಅಚಿಂತ್ಯ ಶತಕ್ರತುವಿನ ಸಹಸ್ರವಾರ್ಷಿಕ ಸತ್ರದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಾಮವನ್ನು
ಹಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ, ನನಗೆ ಈ ರೀತಿ ಹೇಳಿದ್ದನು:

13018017a ರಥಂತರಂ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ನ ಸಮ್ಯಗಿತಿ ವರ್ತತೇ|

13018017c ಸಮೀಕ್ಷಸ್ವ ಪುನರ್ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಹರ್ಷಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13018017e ಅಯಜ್ಞವಾಹಿನಂ ಪಾಪಮಕಾರ್ಷೀಸ್ವಂ ಸುದುರ್ಮತೇ||

“ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ! ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ! ನೀನು ಹಾಡುತ್ತಿರುವ ರಥಂತರ
ಸಾಮವು ಸರಿಯಾಗಿಲ್ಲ. ಹರ್ಷವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪುನಃ
ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಯೋಚಿಸು! ಸುದುರ್ಮತೇ! ನೀನು ಈ
ಯಜ್ಞವನ್ನೇ ನಿಷ್ಫಲವನ್ನಾಗಿಸುವ ಪಾಪವನ್ನೆಸಗಿರುವೆ!”

13018018a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾಕ್ರೋಧಾತ್ಪ್ರಾಹ ರುಷ್ಯಃ ಪುನರ್ವಚಃ|

13018018c ಪ್ರಜ್ಞಯಾ ರಹಿತೋ ದುಃಖೀ ನಿತ್ಯಂ ಭೀತೋ ವನೇಚರಃ|

13018018e ದಶ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶಾಷ್ಟೌ ಚ ಶತಾನಿ ಚ||

13018019a ನಷ್ಟಪಾನೀಯಯವಸೇ ಮೃಗೈರನ್ವೈಶ್ಚ ವರ್ಜಿತೇ|

13018019c ಅಯಜ್ಞೇಯದ್ರುಮೇ ದೇಶೇ ರುರುಸಿಂಹನಿಷೇವಿತೇ|

13018019e ಭವಿತಾ ತ್ವಂ ಮೃಗಃ ಕ್ಷುರೋ ಮಹಾದುಃಖಸಮನ್ವಿತಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಕ್ರೋಧದಿಂದ ಪುನಃ ಈ ಕಠೋರ
ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು: “ನೀನು ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ನೂರು
ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನೀರು-ಗಾಳಿಗಳಿಲ್ಲದ, ಅನ್ನಪಶುಗಳಿಂದ
ಪರಿತ್ಯಕ್ತವಾದ, ರುರು ಮತ್ತು ಸಿಂಹಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ

ಸಂಸೇವಿತವಾದ, ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲದ, ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದಲೇ
 ತುಂಬಿಹೋಗಿರುವ, ವಿಶಾಲ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಶೂನ್ಯನಾಗಿ
 ದುಃಖಿಯಾಗಿ ಸರ್ವದಾ ಭಯಭೀತನಾಗಿ ವನಚರನಾಗಿ
 ಮಹಾಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಕ್ರೂರಸ್ವಭಾವದ ಪಶುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವೆ!”

13018020a ತಸ್ಯ ವಾಕ್ಯಸ್ಯ ನಿಧನೇ ಪಾರ್ಥ ಜಾತೋ ಹ್ಯಹಂ ಮೃಗಃ|

13018020c ತತೋ ಮಾಂ ಶರಣಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರಾಹ ಯೋಗೀ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಅವನ ಮಾತು ಮುಗಿಯುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಾನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆ
 ಮೃಗವಾಗಿ ಜನಿಸಿದೆನು. ಆಗ ಯೋಗೀ ಮಹೇಶ್ವರನು ಶರಣು ಹೋದ
 ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13018021a ಅಜರಶ್ಚಾಮರಶ್ಚೈವ ಭವಿತಾ ದುಃಖವರ್ಜಿತಃ|

13018021c ಸಾಮ್ಯಂ ಸಮಸ್ತು ತೇ ಸೌಖ್ಯಂ ಯವಯೋರ್ವರ್ಧತಾಂ ಕೃತುಃ||

“ನೀನು ಮುಪ್ಪು-ಸಾವುಗಳಿಲ್ಲದವನೂ, ದುಃಖವರ್ಜಿತನೂ ಆಗುವೆ.
 ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಸಾಮ್ಯತೆಯೂ ಸೌಖ್ಯವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ನೀವು
 ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಯಜ್ಞವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗಲಿ!”

13018022a ಅನುಗ್ರಹಾನೇವಮೇಷ ಕರೋತಿ ಭಗವಾನ್ವಿಭುಃ|

13018022c ಪರಂ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಚ ಸುಖದುಃಖೇ ಚ ಸರ್ವದಾ||

ಭಗವಾನ್ ವಿಭುವು ಈ ರೀತಿಯ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.
 ಅವನು ಸರ್ವದಾ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಧಾತಾ ಮತ್ತು
 ವಿಧಾತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13018023a ಅಚಿಂತ್ಯ ಏಷ ಭಗವಾನ್ಯರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ಗಿರಾ|

13018023c ನ ಮೇ ತಾತ ಯುಧಿಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ಯಯಾ ಪಂಡಿತಃ ಸಮಃ||

ಯುಧಿಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅಚಿಂತ್ಯನಾಗಿರುವ ಈ ಭಗವಾನನು ಕರ್ಮ-ಮನಸ್ಸು-
ಮತುಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಂದಲೇ ನಾನು
ನನ್ನ ಸಮನಾದ ಪಂಡಿತರಲ್ಲದಂತಾಗಿದ್ದೇನೆ!”

13018024 ಜೈಗೀಷವ್ಯ ಉವಾಚ|

13018024a ಮಮಾಷ್ಟ್ಯಗುಣಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ದತ್ತಂ ಭಗವತಾ ಪುರಾ|

13018024c ಯತೇನಾಲ್ಪೇನ ಬಲಿನಾ ವಾರಾಣಸ್ಯಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಜೈಗೀಷವ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹಿಂದೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ
ಭಗವಂತನು ಅಲ್ಪ ಯತ್ನ-ಬಲಿಗಳಿಂದ ತುಷ್ಟನಾಗಿ ನನಗೆ
ಅಷ್ಟ್ಯಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಿದನು!”

13018025 ಗಾರ್ಗ್ಯ ಉವಾಚ|

13018025a ಚತುಃಷಷ್ಟ್ಯಂಗಮದದಾತ್ಕಾಲಜ್ಞಾನಂ ಮಮಾದ್ಭುತಮ್|

13018025c ಸರಸ್ವತ್ಯಾಸ್ತಟೇ ತುಷ್ಟೋ ಮನೋಯಜ್ಞೇನ ಪಾಂಡವ||

ಗಾರ್ಗ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಂಡವ! ಸರಸ್ವತೀ ತಟದಲ್ಲಿ ನನ್ನ
ಮನೋಯಜ್ಞದಿಂದ ತುಷ್ಟನಾದ ಶಿವನು ನನಗೆ ಅರವತ್ತಾಲ್ಕು ಕಲೆಗಳ
ಅದ್ಭುತ ಜ್ಞಾನವನ್ನಿತ್ತನು!

13018026a ತುಲ್ಯಂ ಮಮ ಸಹಸ್ರಂ ತು ಸುತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಾಮ್|

13018026c ಆಯುಶ್ಚೈವ ಸಪುತ್ರಸ್ಯ ಸಂವತ್ಸರಶತಾಯುತಮ್||

ನನ್ನ ಸಮಾನರಾದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿ ಪುತ್ರರನ್ನೂ, ಆ
ಪುತ್ರರೊಂದಿಗೆ ನನಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಆಯುವನ್ನೂ ಅವನು

ದಯಪಾಲಿಸಿದನು.”

13018027 ಪರಾಶರ ಉವಾಚ|

13018027a ಪ್ರಸಾದ್ಯಾಹಂ ಪುರಾ ಶರ್ವಂ ಮನಸಾಚಿಂತಯಂ ನೃಪ|

13018027c ಮಹಾತಪಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹಾಯೋಗೀ ಮಹಾಯಶಾಃ|

13018027e ವೇದವ್ಯಾಸಃ ಶ್ರಿಯಾವಾಸೋ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ ಕರುಣಾತ್ಮಕಃ||

13018028a ಅಪಿ ನಾಮೇಪ್ಸಿತಃ ಪುತ್ರೋ ಮಮ ಸ್ಯಾದ್ವೈ ಮಹೇಶ್ವರಾತ್|

13018028c ಇತಿ ಮತ್ವಾ ಹೃದಿ ಮತಂ ಪ್ರಾಹ ಮಾಂ ಸುರಸತ್ತಮಃ||

ಪರಾಶರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ಶರ್ವನನ್ನು

ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲು ಮನಸಾ ಅವನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದೆನು.

ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯೂ, ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯೂ, ಮಹಾಯೋಗಿಯೂ,

ಮಹಾಯಶಸ್ವಿಯೂ, ವೇದಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸುವವನೂ, ಶ್ರಿಸಂಪನ್ನನೂ,

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೂ, ಕರುಣಾತ್ಮಕನೂ ಆದ ಪುತ್ರನು ನನಗಾಗಲಿ ಎಂಬ

ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ನಾನು ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ

ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಮತವನ್ನು ತಿಳಿದ ಆ ಸುರಸತ್ತಮನು ನನಗೆ ಹೀಗೆ

ಹೇಳಿದನು:

13018029a ಮಯಿ ಸಂಭವತಸ್ತಸ್ಯ ಫಲಾತ್ಕೃಷ್ಣೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13018029c ಸಾವರ್ಣಸ್ಯ ಮನೋಃ ಸರ್ಗೇ ಸಪ್ತರ್ಷಿಶ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

13018030a ವೇದಾನಾಂ ಚ ಸ ವೈ ವ್ಯಸ್ತಾ ಕುರುವಂಶಕರಸ್ತಥಾ|

13018030c ಇತಿಹಾಸಸ್ಯ ಕರ್ತಾ ಚ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ಜಗತೋ ಹಿತಃ||

13018031a ಭವಿಷ್ಯತಿ ಮಹೇಂದ್ರಸ್ಯ ದಯಿತಃ ಸ ಮಹಾಮುನಿಃ|

13018031c ಅಜರಶ್ಚಾಮರಶ್ಚೈವ ಪರಾಶರ ಸುತಸ್ತವ||

“ಪರಾಶರ! ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಪೂಜ್ಯ
ಭಾವನೆಯಿಂದಾಗಿ ನಿನಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಎಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.
ಸಾವರ್ಣಿಕ ಮನ್ವಂತರದ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಮಗನು
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳಲ್ಲೊಬ್ಬನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೈವಸ್ವತ ಮನ್ವಂತರದಲ್ಲಿ ಅವನು
ವೇದಗಳ ವಿಭಾಗಕಾರನೂ, ಕುರುವಂಶಕರನೂ, ಇತಿಹಾಸ ಕಾರನೂ,
ಜಗತ್ತಿನ ಹಿತೈಷಿಯೂ, ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಪರಮ ಪ್ರಿಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನ
ಮಗ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಅಜರನೂ ಅಮರನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ!”

13018032a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ಯೈವಾಂತರಧೀಯತ|

13018032c ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾಯೋಗೀ ವೀರ್ಯವಾನಕ್ಷಯೋಽವ್ಯಯಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಭಗವಾನ್ ಮಹಾಯೋಗೀ
ವೀರ್ಯವಾನ್ ಅಕ್ಷಯ ಅವ್ಯಯನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.”

13018033 ಮಾಂಡವ್ಯ ಉವಾಚ|

13018033a ಅಚೌರಶ್ಚೌರಶಂಕಾಯಾಂ ಶೂಲೇ ಭಿನ್ನೋ ಹ್ಯಹಂ ಯದಾ|

13018033c ತತ್ರಸ್ಥೇನ ಸ್ತುತೋ ದೇವಃ ಪ್ರಾಹ ಮಾಂ ವೈ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

ಮಾಂಡವ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಳ್ಳನಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಕಳ್ಳನೆಂಬ
ಶಂಕೆಯಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಶೂಲಕ್ಕೇರಿಸಿದ್ದಾಗ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನನ್ನಿಂದ
ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನು ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು:

13018034a ಮೋಕ್ಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಶೂಲಾಚ್ಚ ಜೀವಿಷ್ಯಸಿ ಸಮಾರ್ಬುದಮ್|

13018034c ರುಜಾ ಶೂಲಕೃತಾ ಚೈವ ನ ತೇ ವಿಪ್ರ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

13018034e ಆಧಿಭಿರ್ವ್ಯಾಧಿಭಿಶ್ಚೈವ ವರ್ಜಿತಸ್ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

“ಶೂಲದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುವೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಕೋಟಿ
ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುವೆ. ವಿಪ್ರ! ಶೂಲದಿಂದುಂಟಾದ ಈ ಗಾಯವೂ
ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾನಸಿಕ ಆಧಿಗಳಿಂದಲೂ ಶಾರೀರಿಕ
ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದಲೂ ನೀನು ವರ್ಜಿತನಾಗುವೆ!

13018035a ಪಾದಾಚ್ಚ ತುರ್ಥಾ ತ್ಸಂಭೂತ ಆತ್ಮಾ ಯಸ್ಮಾನ್ಮನೇ ತವ|
13018035c ತ್ವಂ ಭವಿಷ್ಯಸ್ಯನುಪಮೋ ಜನ್ಮ ವೈ ಸಫಲಂ ಕುರು||

ನೀನು ಯಾರ ಆತ್ಮದ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಿಂದ ಜನಿಸಿದ್ದೀಯೋ
ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಅನುಪಮನಾಗುತ್ತೀಯೆ. ನಿನ್ನ ಜನ್ಮವನ್ನು
ಸಫಲಗೊಳಿಸಿಕೋ!

13018036a ತೀರ್ಥಾ ಭಿಷೇಕಂ ಸಫಲಂ ತ್ವಮವಿಘ್ನೇನ ಚಾಪ್ಸ್ಯಸಿ|
13018036c ಸ್ವರ್ಗಂ ಚೈವಾಕ್ಷಯಂ ವಿಪ್ರ ವಿದಧಾಮಿ ತವೋರ್ಜಿತಮ್||

ಯಾವ ವಿಘ್ನಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ ತೀರ್ಥಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ವಿಪ್ರ! ನೀನು ಗಳಿಸಿರುವ ಅಕ್ಷಯ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ನಿನಗೆ
ನೀಡುತ್ತೇನೆ!”

13018037a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಭಗವಾನ್ವರೇಣ್ಯೋ ವೃಷವಾಹನಃ|
13018037c ಮಹೇಶ್ವರೋ ಮಹಾರಾಜ ಕೃತ್ತಿವಾಸಾ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|
13018037e ಸಗಣೋ ದೈವತಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ತತ್ತ್ಯವಾಂತರಧೀಯತ||

ಮಹಾರಾಜ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಭಗವಾನ್, ವರೇಣ್ಯ, ವೃಷವಾಹನ,
ಮಹೇಶ್ವರ, ಕೃತ್ತಿವಾಸಾ, ಮಹಾದ್ಯುತಿ, ದೈವತಶ್ರೇಷ್ಠನು
ಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.”

13018038 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

13018038a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಹ್ಯಹಂ ಪಿತರಮಾಗತಃ|

13018038c ಅಬ್ರವೀನ್ಮಾಂ ತತೋ ಮಾತಾ ದುಃಖಿತಾ ರುದತೀ ಭೃಶಮ್||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಾನು ತಂದೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ಬಂದಾಗ ನನ್ನ ಮಾತೆಯ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಬಹಳವಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ನನಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13018039a ಕೌಶಿಕೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಂ ಪುತ್ರಂ ವೇದವಿಭೂಷಿತಮ್|

13018039c ನ ತಾತ ತರುಣಂ ದಾಂತಂ ಪಿತಾ ತ್ವಾಂ ಪಶ್ಯತೇಽನಘ||

“ಅನಘ! ಮಗೂ! ಕೌಶಿಕನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಬಂದ ವೇದವಿಭೂಷಿತ ತರುಣ ಪುತ್ರ ನಿನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ನೋಡಲಾರದಂತಾಯಿತಲ್ಲ!”

13018040a ಶ್ರುತ್ವಾ ಜನನ್ಯಾ ವಚನಂ ನಿರಾಶೋ ಗುರುದರ್ಶನೇ|

13018040c ನಿಯತಾತ್ಮಾ ಮಹಾದೇವಮಪಶ್ಯಂ ಸೋಽಬ್ರವೀಚ್ಛ ಮಾಮ್||

ಜನನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ತಂದೆಯ ದರ್ಶನವಿಲ್ಲದೇ ನಿರಾಶನಾದ ನಾನು ನಿಯತಾತ್ಮನಾಗಿ ಮಹಾದೇವನ ಶರಣುಹೊಕ್ಕೆನು. ಅವನು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಹೀಗೆಂದನು:

13018041a ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ತೇ ತ್ವಂ ಚ ಪುತ್ರ ಮೃತ್ಯುವಿವರ್ಜಿತಾಃ|

13018041c ಭವಿಷ್ಯಥ ವಿಶ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ಪಿತರಂ ಕ್ಷಯೇ||

“ಪುತ್ರ! ನಿನ್ನ ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ನೀನೂ ಕೂಡ ಮೃತ್ಯುವಿವರ್ಜಿತರಾಗುವಿರಿ! ಕೂಡಲೇ ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗು. ಅಲ್ಲಿ

ನಿನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಾಣುವೆ!”

13018042a ಅನುಜ್ಞಾತೋ ಭಗವತಾ ಗೃಹಂ ಗತ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13018042c ಅಪಶ್ಯಂ ಪಿತರಂ ತಾತ ಇಷ್ಟಿಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿನಿಸ್ಕೃತಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಅಯ್ಯಾ! ಭಗವಂತನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ, ಅದಾಗಲೇ ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ತಂದೆಯನ್ನು ಕಂಡೆನು!

13018043a ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಗೃಹೀತ್ವೇಧ್ಮಂ ಕುಶಾಂಶ್ಚ ಶರಣಾದ್ಗುರೂನ್|

13018043c ತಾನ್ವಿಸ್ಕೃಜ್ಯ ಚ ಮಾಂ ಪ್ರಾಹ ಪಿತಾ ಸಾಸ್ರಾವಿಲೇಕ್ಷಣಃ||

13018044a ಪ್ರಣಮಂತಂ ಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಚಾಘ್ರಾಯ ಪಾಂಡವ|

13018044c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ದೃಷ್ಟೋಽಸಿ ಮೇ ಪುತ್ರ ಕೃತವಿದ್ಯ ಇಹಾಗತಃ||

ಪಾಂಡವ! ಕೈಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಿತ್ತನ್ನೂ, ದರ್ಭೆಗಳನ್ನೂ, ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಗಳಿತಿದ್ದ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಕೆಳಗಿಟ್ಟು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನ ನೆತ್ತಿಯನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸಿ “ಪುತ್ರ! ಸೌಭಾಗ್ಯವಶಾತ್ ಪೂರ್ಣವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದನು.”

13018045 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13018045a ಏತಾನ್ಯತ್ಯದ್ಭುತಾನ್ಯೇವ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಥ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13018045c ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ಮುನಿಭಿಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಾಮಾಸ ಪಾಂಡವಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದ ಅತ್ಯದ್ಭುತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾಂಡವನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

13018046a ತತಃ ಕೃಷ್ಣೋಽಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಪುನರ್ಮತಿಮತಾಂ ವರಃ|

13018046c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಂ ಪುರುಹೂತಮಿವೇಶ್ವರಃ||

ಆಗ ಮತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಷ್ಣನು ಧರ್ಮನಿತ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ
ಈಶ್ವರನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳುವಂತೆ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

13018047a ಆದಿತ್ಯಚಂದ್ರಾವನಿಲಾನಲೌ ಚ

ದ್ಯೌರ್ಭೂಮಿರಾಪೋ ವಸವೋಽಥ ವಿಶ್ವೇ|

13018047c ಧಾತಾರ್ಯಮಾ ಶುಕ್ರಬೃಹಸ್ಪತೀ ಚ

ರುದ್ರಾಃ ಸಸಾಧ್ಯಾ ವರುಣೋ ವಿತ್ತಗೋಪಃ||

13018048a ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಕ್ರೋ ಮಾರುತೋ ಬ್ರಹ್ಮ ಸತ್ಯಂ

ವೇದಾ ಯಜ್ಞಾ ದಕ್ಷಿಣಾ ವೇದವಾಹಾಃ|

13018048c ಸೋಮೋ ಯಷ್ಟಾ ಯಚ್ಚ ಹವ್ಯಂ ಹವಿಶ್ಚ

ರಕ್ಷಾ ದೀಕ್ಷಾ ನಿಯಮಾ ಯೇ ಚ ಕೇ ಚಿತ್||

13018049a ಸ್ವಾಹಾ ವಷಡ್ಭ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸೌರಭೇಯಾ

ಧರ್ಮಂ ಚಕ್ರಂ ಕಾಲಚಕ್ರಂ ಚರಂ ಚ|

13018049c ಯಶೋ ದಮೋ ಬುದ್ಧಿಮತೀ ಸ್ಥಿತಿಶ್ಚ

ಶುಭಾಶುಭಂ ಮುನಯಶ್ಚೈವ ಸಪ್||

13018050a ಅಗ್ರ್ಯಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮನಸಾ ದರ್ಶನೇ ಚ

ಸ್ಪರ್ಶೇ ಸಿದ್ಧಿಃ ಕರ್ಮಣಾಂ ಯಾ ಚ ಸಿದ್ಧಿಃ|

13018050c ಗಣಾ ದೇವಾನಾಮೂಷ್ಮಪಾಃ ಸೋಮಪಾಶ್ಚ

ಲೇಖಾಃ ಸುಯಾಮಾಸ್ತುಷಿತಾ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯಾಃ||

13018051a ಆಭಾಸ್ವರಾ ಗಂಧಪಾ ದೃಷ್ಟಿಪಾಶ್ಚ

ವಾಚಾ ವಿರುದ್ಧಾಶ್ಚ ಮನೋವಿರುದ್ಧಾಃ|

13018051c ಶುದ್ಧಾಶ್ಚ ನಿರ್ವಾಣರತಾಶ್ಚ ದೇವಾಃ

ಸ್ಪರ್ಶಾಶನಾ ದರ್ಶಪಾ ಆಜ್ಯಪಾಶ್ಚ||

13018052a ಚಿಂತಾಗತಾ ಯೇ ಚ ದೇವೇಷು ಮುಖ್ಯಾ

ಯೇ ಚಾಪ್ಯನ್ಯೇ ದೇವತಾಶ್ಚಾ ಜಮೀಢ|

13018052c ಸುಪರ್ಣಗಂಧರ್ವಪಿಶಾಚದಾನವಾ

ಯಕ್ಷಾಸ್ತಥಾ ಪನ್ನಗಾಶ್ಚಾರಣಾಶ್ಚ||

13018053a ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಸ್ಥೂಲಂ ಮೃದು ಯಚ್ಚಾಪ್ಯಸೂಕ್ಷ್ಮಂ

ಸುಖಂ ದುಃಖಂ ಸುಖದುಃಖಾಂತರಂ ಚ|

13018053c ಸಾಂಖ್ಯಂ ಯೋಗಂ ಯತ್ಪರಾಣಾಂ ಪರಂ ಚ

ಶರ್ವಾಜ್ಞಾತಂ ವಿದ್ಧಿ ಯತ್ಕೀರ್ತಿತಂ ಮೇ||

“ಆಜಮೀಢ! ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಆಕಾಶ, ಭೂಮಿ,

ಜಲ, ವಸುಗಳು, ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಧಾತಾ, ಆರ್ಯಮಾ, ಶುಕ್ರ,

ಬೃಹಸ್ಪತೀ, ರುದ್ರರು, ಸಾಧ್ಯರು, ವರುಣ, ಕುಬೇರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ಶಕ್ರ,

ಮಾರುತ, ಓಂಕಾರ, ವೇದಗಳು, ಯಜ್ಞ, ದಕ್ಷಿಣೆ, ವೇದಪಾಠಿಗಳು,

ಸೋಮ, ಯಜಮಾನ, ಹವಿಸ್ಸು, ರಕ್ಷ, ದೀಕ್ಷ, ಏನೆಲ್ಲ

ನಿಯಮಗಳಿವೆಯೋ ಅವು, ಸ್ವಾಹಾ, ವಷಟ್, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು,

ಗೋವುಗಳು, ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಧರ್ಮಚಕ್ರ-ಕಾಲಚಕ್ರಗಳು, ಯಶಸ್ಸು,

ದಮ, ಬುದ್ಧಿವಂತರ ಸ್ಥಿತಿ, ಶುಭಾಶುಭಗಳು, ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು,

ಆಧ್ಯಾತ್ಮದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ತೊಡಗುವ, ಮನಸ್ಸಿನ ಮೊದಲಾದ ಬುದ್ಧಿ,

ಸ್ಪರ್ಶಸಿದ್ಧಿ, ಕರ್ಮಗಳ ಸಿದ್ಧಿ, ದೇವಗಣಗಳು, ಊಷ್ಮಪರು,

ಸೋಮಪರು, ಲೇಖರು, ಸುಯಾಮರು, ತುಷಿತರು, ಬ್ರಹ್ಮಕಾಯರು,

ದೀಪ್ತಿಮಂತ ಗಂಧಪರು, ದೃಷ್ಟಿಪರು, ವಾಗ್ವಿರುದ್ಧ-ಮನೋವಿರುದ್ಧ

ಭಾವಗಳು, ನಿರ್ವಾಣರತರಾದ ಶುದ್ಧ ದೇವತೆಗಳು,
 ಸ್ಪರ್ಶಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭೋಜನಮಾಡುವವರು, ದರ್ಶನ
 ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪಾನಮಾಡುವವರು, ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕುಡಿಯುವವರು,
 ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅಭಿಷ್ಠ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು,
 ದೇವತೆಗಳ ಮುಖ್ಯರು, ಇತರ ದೇವತೆಗಳು, ಸುಪರ್ಣರು,
 ಗಂಧರ್ವರು, ಪಿಶಾಚರು, ದಾನವರು, ಯಕ್ಷರು, ಚಾರಣರು, ನಾಗಗಳು,
 ಸ್ಥೂಲ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ-ಕೋಮಲ-ಅಸೂಕ್ಷ್ಮ ಇಹಲೋಕದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು,
 ಪರಲೋಕದ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು, ಸಾಂಖ್ಯ, ಯೋಗ,
 ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೋಕ್ಷರೂಪ ಪರಮಪುರುಷಾರ್ಥ -
 ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾದೇವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವೆಂದು ತಿಳಿ !

13018054a ತತ್ಸಂಭೂತಾ ಭೂತಕೃತೋ ವರೇಣ್ಯಾಃ
 ಸರ್ವೇ ದೇವಾ ಭುವನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಗೋಪಾಃ|

13018054c ಆವಿಶ್ಯೇಮಾಂ ಧರಣೀಂ ಯೇಽಭ್ಯರಕ್ಷನ್
 ಪುರಾತನೀಂ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಮ್||

ಈ ಧರಣಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಮಹಾದೇವನ ಪುರಾತನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು
 ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ, ಈ ಭುವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ
 ಶ್ರೇಷ್ಠ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಆ ದೇವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವರು.

13018055a ವಿಚಿನ್ವಂತಂ ಮನಸಾ ತೋಷ್ಪುವೀಮಿ
 ಕಿಂ ಚಿತ್ತತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಾಣಹೇತೋರ್ನತೋಽಸ್ಮಿ|

13018055c ದದಾತು ದೇವಃ ಸ ವರಾನಿಹೇಷ್ವಾನ್
 ಅಭಿಷ್ಠತೋ ನಃ ಪ್ರಭುರವ್ಯಯಃ ಸದಾ||

ಪ್ರಾಣಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಆ ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ವಿಚಿನ್ವಂತನನ್ನು ಮನಸಾ
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆ ಪ್ರಭು ಅವ್ಯಯ ದೇವನು ಸದಾ ನನಗೆ
ಇಷ್ಟವಾದ ವರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸಲಿ !

13018056a ಇಮಂ ಸ್ತವಂ ಸನ್ನಿಯಮ್ಯೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ
ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ಯಃ ಪುರುಷಃ ಪಠೇತ್|

13018056c ಅಭಗ್ನಯೋಗೋ ನಿಯತೋಽಬ್ಧಮೇಕಂ
ಸ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಶ್ವಮೇಧೇ ಫಲಂ ಯತ್||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಂಯಮದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು, ಶುಚಿಯಾಗಿರುವ ಯಾವ
ಪುರುಷನು ಈ ಸ್ತವವನ್ನು ನಿಯತನಾಗಿ ಅವಿಚ್ಛಿನ್ನವಾಗಿ ಒಂದು
ತಿಂಗಳು ಪಠಿಸುವನೋ ಅವನು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13018057a ವೇದಾನ್ ಕೃತ್ಸುನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಚ್ಚ
ಜಯೇದ್ರಾಜಾ ಪೃಥಿವೀಂ ಚಾಪಿ ಕೃತ್ಸುಮ್|

13018057c ವೈಶ್ವೋ ಲಾಭಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ವೈಪುಣಂ ಚ
ಶೂದ್ರೋ ಗತಿಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ತಥಾ ಸುಖಂ ಚ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವೇದಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ರಾಜನು ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ಯನು
ನೈಪುಣ್ಯತೆಯನ್ನೂ ಲಾಭವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರನು ಇಹದಲ್ಲಿ
ಸುಖವನ್ನೂ ಪರದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13018058a ಸ್ತವರಾಜಮಿಮಂ ಕೃತ್ವಾ ರುದ್ರಾಯ ದಧಿರೇ ಮನಃ|

13018058c ಸರ್ವದೋಷಾಪಹಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಮ್||

ಸರ್ವದೋಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಪುಣ್ಯವೂ ಪವಿತ್ರವೂ ಆದ ಈ
ರುದ್ರನ ಸ್ತವರಾಜವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವವರು
ಯಶೋವಂತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13018059a ಯಾವಂತ್ಯಸ್ಯ ಶರೀರೇಷು ರೋಮಕೂಪಾಣಿ ಭಾರತ|

13018059c ತಾವದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗೇ ವಸತಿ ಮಾನವಃ||

ಭಾರತ ! ಇದನ್ನು ಪಠಿಸಿದ ಮಾನವನು ಅವನ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ರೋಮಕೂಪಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಕಥನೇ ಅಷ್ಟಾದಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೇಘವಾಹನಪರ್ವಕಥನ ಎನ್ನುವ
ಹದಿನೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೯

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ದಾಂಪತ್ಯದಲ್ಲಿನ ಸಹಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಕೇಳಲು,
ಭೀಷ್ಮನು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಮತ್ತು ದಿಕ್ಕುಗಳ ಸಂವಾದವನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸಿದುದು (1-10). ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ವದಾನ್ಯನ ಮಗಳನ್ನು
ಬಯಸಿ ಕೇಳಲು, ವದಾನ್ಯನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ರುದ್ರನ

ಸ್ಥಾನವನ್ನು ದಾಟಿ ವನಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ವೃದ್ಧ ತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿ ಬಂದರೆ ತನ್ನ ಮಗಳು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನಿಗೆ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ
ದೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ ಎಂದುದು (11-25).

13019001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13019001a ಯದಿದಂ ಸಹಧರ್ಮೇತಿ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13019001c ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕಾಲೇ ತು ಸ್ತ್ರೀಣಾಮೇತತ್ಕಥಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ “ಸಹಧರ್ಮ.¹⁵⁵” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು
ಹೇಗೆ ಬಂದಿತು?

13019002a ಆರ್ಷ ಏಷ ಭವೇದ್ಧರ್ಮಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೋಽಥ ವಾಸುರಃ|

13019002c ಯದೇತತ್ಸಹಧರ್ಮೇತಿ ಪೂರ್ವಮುಕ್ತಂ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಹಿಂದೆ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಈ ರೀತಿ “ಸಹಧರ್ಮ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು
ಆರ್ಷ ಧರ್ಮ.¹⁵⁶ವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ
ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿ.¹⁵⁷ಗಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ

---

¹⁵⁵ “ಸಹೋಭೌ ಚರತಾಂ ಧರ್ಮಂ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ವಿವಾಹಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁵⁶ ಋಷಿಗಳು ಈ ಪದವನ್ನು ವೇದಮಂತ್ರಗಳ ರೂಪವಾಗಿ ಹೇಳಿರಬಹುದು
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁵⁷ ಸಹಧರ್ಮವು - ನಾಪುತ್ರಸ್ಯ ಲೋಕೋಽಸ್ತಿ - ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿಯನ್ನು
ಅವಲಂಬಿಸಿ ಪ್ರಜೋತ್ಪತ್ತಿಗಾಗಿಯೇ ಹೇಳಿದ್ದಿರಬಹುದು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಸುರಧರ್ಮ. ¹⁵⁸ವಾಗಿರಬಹುದು.

13019003a ಸಂದೇಹಃ ಸುಮಹಾನೇಷ ವಿರುದ್ಧ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ|

13019003c ಇಹ ಯಃ ಸಹಧರ್ಮೋ ವೈ ಪ್ರೇತ್ಯಾಯಂ ವಿಹಿತಃ ಕ್ಷ ನು||

ಇದರ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಸಂದೇಹವೇ ಉಂಟಾಗಿದೆ.

“ಸಹಧರ್ಮ” ಎನ್ನುವುದು ವಿರುದ್ಧವಾದುದು ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

ಇಲ್ಲಿರುವ ಸಹಧರ್ಮವು ಮರಣದ ನಂತರ ಎಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ?

13019004a ಸ್ವರ್ಗೇ ಮೃತಾನಾಂ ಭವತಿ ಸಹಧರ್ಮಃ ಪಿತಾಮಹ|

13019004c ಪೂರ್ವಮೇಕಸ್ತು ಮ್ರಿಯತೇ ಕ್ಷ ಚೈಕಸ್ತಿಷ್ಠತೇ ವದ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಸಹಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡಿರುವವರಿಗೆ ಮೃತರಾದ

ನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವು ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಪತಿ-

ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಒಬ್ಬರು ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಇಲ್ಲಿ ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ

ಉಳಿದಿರುವ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಸಹಧರ್ಮವೆನ್ನುವುದು ಹೇಗೆ

ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ? ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳು.

13019005a ನಾನಾಕರ್ಮಫಲೋಪೇತಾ ನಾನಾಕರ್ಮನಿವಾಸಿನಃ|

13019005c ನಾನಾನಿರಯನಿಷ್ಠಾಂತಾ ಮಾನುಷಾ ಬಹವೋ ಯದಾ||

ಮನುಷ್ಯರು ನಾನಾ ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ, ನಾನಾ

---

¹⁵⁸ ಅಸುಷು ರಮತೇ ತೇಽಸುರಾಃ ತೇಷಾಮಯಂ ಅಸುರಃ - ಎಂಬ

ವ್ಯುತ್ಪತ್ತಿಯಂತೆ ಅಸುರ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಅರ್ಥವಿದೆ .

ಸಹಧರ್ಮವೆಂಬ ಈ ಪದವು ಕೇವಲ ಇಂದ್ರಿಯ ತೃಪ್ತಿಗಾಗಿ

ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರಬಹುದು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ನಾನಾ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವಾಗ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಸಹಧರ್ಮದ ನಿರ್ವಾಹವು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ?

13019006a ಅನ್ಯತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯ ಇತ್ಯೇವಂ ಸೂತ್ರಕಾರೋ ವ್ಯವಸ್ಥೃತಿ|

13019006c ಯದಾನ್ಯತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಸ್ತಾತ ಸಹಧರ್ಮಃ ಕುತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವರು ಎಂದು ಸೂತ್ರಕಾರರು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ¹⁵⁹. ಅಯ್ಯಾ! ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅನ್ಯತರೆಂದಾದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಸಹಧರ್ಮವು ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

13019007a ಅನ್ಯತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯ ಇತ್ಯೇವಂ ವೇದೇಷ್ಟಪಿ ಹಿ ಪಠ್ಯತೇ|

13019007c ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಪೌರ್ವಿಕೇ ಸಂಜ್ಞಾ ಉಪಚಾರಃ ಕ್ರಿಯಾವಿಧಿಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಸತ್ಯರು ಎಂದು ವೇದಗಳೂ ಹೇಳುತ್ತವೆ. ಈ ಸಹಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಔಪಚಾರಿಕವಾಗಿ ದಾಂಪತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೊಟ್ಟಿರುವ ಸಂಜ್ಞೆಯೇ ಹೊರತು ಅದರಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ ಅಂಶವ್ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13019008a ಗಹ್ವರಂ ಪ್ರತಿಭಾತ್ಯೇತನ್ಮಮ ಚಿಂತಯತೋಽನಿಶಮ್|

13019008c ನಿಃಸಂದೇಹಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಪಿತಾಮಹ ಯಥಾ ಶ್ರುತಿಃ||

ಪಿತಾಮಹ! ಯಾವಾಗಲೂ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವ ಈ ವಿಷಯವು ಇನ್ನೂ ಗಹನವಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುವುದೇ ಹೊರತು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರ

---

¹⁵⁹ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವಧರ್ಮವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವಾಗ ಸೂತ್ರಕಾರರು - ಅನ್ಯತಂ ಸಾಹಸಂ ಮಾಯಾ ಮೂರ್ಖತ್ವಮತಿಲೋಭಿತಾ - ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದೊರಕುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿಯ ಅಭಿಮತವು ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಈ ಸಂದೇಹವನ್ನು ದೂರಗೊಳಿಸು !

13019009a ಯದೇತದ್ಯಾದೃಶಂ ಚೈತದ್ಯಥಾ ಚೈತತ್ಪ್ರವರ್ತಿತಮ್|

13019009c ನಿಖಿಲೇನ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಭವಾನೇತದ್ಭವೀತು ಮೇ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ! ಈ ಸಹಧರ್ಮವೆನ್ನುವುದು ಎಂದಿನಿಂದ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿದೆ? ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆಚಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿತು? ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು !”

13019010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13019010a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13019010c ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಸ್ಯ ಸಂವಾದಂ ದಿಶಯಾ ಸಹ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ ! ಇದರ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ದಿಕ್ಕುಗಳೊಡನೆ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನ ಸಂವಾದದ ಈ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13019011a ನಿವೇಷ್ಟುಕಾಮಸ್ತು ಪುರಾ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರೋ ಮಹಾತಪಾಃ|

13019011c ಋಷೇರಥ ವದಾನ್ಯಸ್ಯ ಕನ್ಯಾಂ ವವ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಹಿಂದೆ ವಿವಾಹವಾಗಲು ಬಯಸಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಮಹಾತ್ಮ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಋಷಿ ವದಾನ್ಯನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

13019012a ಸುಪ್ರಭಾಂ ನಾಮ ವೈ ನಾಮ್ನಾ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾಂ ಭುವಿ|

13019012c ಗುಣಪ್ರಬರ್ಹಾಂ ಶೀಲೇನ ಸಾಧ್ವೀಂ ಚಾರಿತ್ರಶೋಭನಾಮ್||

ಸುಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದ್ದ ಅವಳು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಅಪ್ರತಿಮಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳು ಗುಣ-ಪ್ರಭಾವ-ಶೀಲ ಮತ್ತು
ಚಾರಿತ್ರ್ಯಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತಳಾಗಿದ್ದಳು.

13019013a ಸಾ ತಸ್ಯ ದೃಷ್ಟೈವ ಮನೋ ಜಹಾರ ಶುಭಲೋಚನಾ|

13019013c ವನರಾಜೀ ಯಥಾ ಚಿತ್ರಾ ವಸಂತೇ ಕುಸುಮಾಚಿತಾ||

ವಸಂತದಲ್ಲಿ ಬಣ್ಣ ಬಣ್ಣದ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ವನರಾಜಿಯು
ಚಿತ್ರವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಆ ಶುಭಲೋಚನೆಯು
ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದ್ದಳು.

13019014a ಋಷಿಸ್ತಮಾಹ ದೇಯಾ ಮೇ ಸುತಾ ತುಭ್ಯಂ ಶೃಣುಷ್ಟ್ವ ಮೇ|

13019014c ಗಚ್ಚ ತಾವದ್ಧಿಶಂ ಪುಣ್ಯಾಮುತ್ತರಾಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ತತಃ||

ಆ ಋಷಿಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನಿನಗೆ ನಾನು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳು. ಪುಣ್ಯ ಉತ್ತರ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ
ಹೋಗು! ಅಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಅವಳು ದೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ!”

13019015 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13019015a ಕಿಂ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ಮಯಾ ತತ್ರ ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ ಮೇ ಭವಾನ್|

13019015c ತಥೇದಾನೀಂ ಮಯಾ ಕಾರ್ಯಂ ಯಥಾ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಮಾಂ ಭವಾನ್||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾರನ್ನು ನೋಡಬೇಕು
ಎಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು! ನಾನು ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು!”

13019016 ವದಾನ್ಯ ಉವಾಚ|

13019016a ಧನದಂ ಸಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ಹಿಮವಂತಂ ತಥೈವ ಚ|

13019016c ರುದ್ರಸ್ಯಾಯತನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಮ್||

ವದಾನ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನದ ಕುಬೇರನ ಪ್ರದೇಶವನ್ನೂ ಹಿಮತ್ಪರ್ವತವನ್ನೂ ದಾಟಿದ ನಂತರ ಸಿದ್ಧಚಾರಣರಿಂದ ಸೇವಿತವಾಗಿರುವ ರುದ್ರನ ಸ್ಥಾನವು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13019017a ಪ್ರಹೃಷ್ಟೈಃ ಪಾರ್ಷದೈರ್ಜುಷ್ಯಂ ನೃತ್ಯದ್ಭಿರ್ವಿವಿಧಾನನೈಃ|

13019017c ದಿವ್ಯಾಂಗರಾಗೈಃ ಪೈಶಾಚೈರ್ವನ್ಶ್ಚೈರ್ನಾವಿಧೈಸ್ತಥಾ||

13019018a ಪಾಣಿತಾಲಸತಾಲೈಶ್ಚ ಶಮ್ಯಾತಾಲೈಃ ಸಮೈಸ್ತಥಾ|

13019018c ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೈಃ ಪ್ರನೃತ್ಯದ್ಭಿಃ ಶರ್ವಸ್ತತ್ರ ನಿಷೇವ್ಯತೇ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನಾ ತರಹದ ಮುಖವುಳ್ಳ, ದಿವ್ಯ ಅಂಗಾಂಗಳುಳ್ಳ ಪಿಶಾಚಿ-ಭೂತ-ಬೇತಾಳಾದಿ ಶಿವನ ಪಾರ್ಷದರು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಉಲ್ಲಾಸದಿಂದ ನರ್ತನ ಮಾಡುತ್ತಾ, ಚಪ್ಪಾಳೆ-ಕಂಚಿನತಾಳ-ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಂತೆ ಥಳಥಳಿಸುವ ತಾಳಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಶರ್ವನ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13019019a ಇಷ್ಟಂ ಕಿಲ ಗಿರೌ ಸ್ಥಾನಂ ತದ್ಧಿವ್ಯಮನುಶುಶ್ರುಮ|

13019019c ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತೋ ದೇವಸ್ತಥಾ ಪಾರಿಷದಾಃ ಶುಭಾಃ||

ಗಿರಿಯ ಆ ದಿವ್ಯ ಸ್ಥಾನವು ಶಿವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವಲ್ಲವೇ? ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ದೇವನು ಶುಭ ಪಾರಿಷದರೊಂದಿಗೆ ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13019020a ತತ್ರ ದೇವ್ಯಾ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಶಂಕರಾರ್ಥಂ ಸುದುಶ್ಚ ರಮ್||

13019020c ಅತಸ್ತದಿಷ್ಟಂ ದೇವಸ್ಯ ತಥೋಮಾಯಾ ಇತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಅಲ್ಲಿಯೇ ಶಂಕರನ ಸಲುವಾಗಿ ದೇವಿಯು ಸುದುಶ್ಚರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದಳು. ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಉಮಾ ಮತ್ತು ದೇವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13019021a ತತ್ರ ಕೂಪೋ ಮಹಾನ್ಪಾರ್ಶ್ವೇ ದೇವಸ್ಯೋತ್ತರತಸ್ತಥಾ|

13019021c ಋತವಃ ಕಾಲರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಯೇ ದಿವ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಷಾಃ||

13019022a ಸರ್ವೇ ದೇವಮುಪಾಸಂತೇ ರೂಪಿಣಃ ಕಿಲ ತತ್ರ ಹ|

13019022c ತದತಿಕ್ರಮ್ಯ ಭವನಂ ತ್ವಯಾ ಯಾತವ್ಯಮೇವ ಹಿ||

ಅದರ ಪೂರ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಪಾರ್ಶ್ವವೆಂಬ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ತರ ಭಾಗದಲ್ಲಿಯೂ ಋತುಗಳು, ಕಾಲರಾತ್ರಿ, ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯ-ದೇವ ಭಾವಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಮೂರ್ತಿಮತ್ತಾಗಿ ದೇವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತವೆಯಲ್ಲವೇ? ಆ ಭವನವನ್ನೂ ದಾಟಿ ನೀನು ಮುಂದೆ ಹೋಗಬೇಕು.

13019023a ತತೋ ನೀಲಂ ವನೋದ್ದೇಶಂ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸೇ ಮೇಘಸನ್ನಿಭಮ್||

13019023c ರಮಣೀಯಂ ಮನೋಗ್ರಾಹಿ ತತ್ರ ದ್ರಕ್ಷ್ಯಸಿ ವೈ ಸ್ತ್ರಿಯಮ್||

13019024a ತಪಸ್ವಿನೀಂ ಮಹಾಭಾಗಾಂ ವೃದ್ಧಾಂ ದೀಕ್ಷಾಮನುಷ್ಠಿತಾಮ್||

ಬಳಿಕ ನೀನು ಮೇಘಸದೃಶವಾದ ನೀಲವರ್ಣದ ರಮಣೀಯ ಮನೋಹರ ವನಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಾಣುವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗೆ ದೀಕ್ಷಾಪರಾಯಣಿ ವೃದ್ಧ ತಪಸ್ವಿನಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡುವೆ.

13019024c ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಸಾ ತ್ವಯಾ ತತ್ರ ಸಂಪೂಜ್ಯಾ ಚೈವ ಯತ್ನತಃ||

13019025a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿನಿವೃತ್ತಸ್ತ್ವಂ ತತಃ ಪಾಣಿಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಸಿ|

13019025c ಯದ್ಯೇಷ ಸಮಯಃ ಸತ್ಯಃ ಸಾಧ್ಯತಾಂ ತತ್ರ ಗಮ್ಯತಾಮ್||

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಿ ನೀನು ಅಲ್ಲಿ ಪಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಅವಳನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ನಂತರ ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದೇ ಏಕೋನವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದ ಏನ್ನುವ
ಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಉತ್ತರ ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಾ ಕುಬೇರನ
ಭವನವನ್ನು ತಲುಪಿದುದು (1-7). ಕುಬೇರನ ಆತಿಥ್ಯವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದು (8-27). ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಒಂದು ಮನೋರಮ
ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ತಲುಪಿದುದು (28-39). ಅಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ
ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದುದು (40-76).

13020001 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13020001a ತಥಾಸ್ತು ಸಾಧಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತತ್ರ ಯಾಸ್ಯಾಮ್ಯಸಂಶಯಮ್|

13020001c ಯತ್ರ ತ್ವಂ ವದಸೇ ಸಾಧೋ ಭವಾನ್ಭವತು ಸತ್ಯವಾಕ್||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ! ಈ ಕಾರ್ಯವನ್ನು

ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಾನು
ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ ನೀನು ಮಾತ್ರ
ಸತ್ಯವಚನನಾಗಿರಬೇಕು.””

13020002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13020002a ತತೋಽಗಚ್ಚತ್ಸ ಭಗವಾನುತ್ತರಾಮುತ್ತಮಾಂ ದಿಶಮ್|

13020002c ಹಿಮವಂತಂ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಳಿಕ ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಉತ್ತರ
ದಿಶೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡುತ್ತಾ ಸಿದ್ಧಚಾರಣರು ಸೇವಿಸುವ ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠ
ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತವನ್ನು ತಲುಪಿದನು.

13020003a ಸ ಗತ್ವಾ ದ್ವಿಜಶಾರ್ದೂಲೋ ಹಿಮವಂತಂ ಮಹಾಗಿರಿಮ್|

13020003c ಅಭ್ಯಗಚ್ಚನ್ನದೀಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ಬಾಹುದಾಂ ಧರ್ಮದಾಯಿನೀಮ್||

ಮಹಾಗಿರಿ ಹಿಮಾಲಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ದ್ವಿಜಶಾರ್ದೂಲನು
ಧರ್ಮದಾಯಿನೀ ಪುಣ್ಯ ನದಿ ಬಾಹುದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13020004a ಅಶೋಕೇ ವಿಮಲೇ ತೀರ್ಥೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತರ್ಪ್ಯ ಚ ದೇವತಾಃ|

13020004c ತತ್ರ ವಾಸಾಯ ಶಯನೇ ಕೌಶ್ಯೇ ಸುಖಮುವಾಸ ಹ||

ಬಾಹುದದ ವಿಮಲ ಅಶೋಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
ತರ್ಪಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ದರ್ಭೆಯ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಸುಖವಾಗಿ
ಮಲಗಿದನು.

13020005a ತತೋ ರಾತ್ರಾಂ ವ್ಯತೀತಾಯಾಂ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಸ ದ್ವಿಜಃ|

13020005c ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪ್ರಾದುಶ್ಚ ಕಾರಾಗ್ನಿಂ ಹುತ್ವಾ ಚೈವ ವಿಧಾನತಃ||

13020006a ರುದ್ರಾಣೀಕೂಪಮಾಸಾದ್ಯ ಹೃದೇ ತತ್ರ ಸಮಾಶ್ವಸತ್||

13020006c ವಿಶ್ರಾಂತಶ್ಚ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಕೈಲಾಸಮಭಿತೋ ಯಯೌ||

ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದ ನಂತರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಆ ದ್ವಿಜನು ಅಶೋಕ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ, ವಿಧಾನತಃ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತು, ರುದ್ರಾಣೀಕೂಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಸರೋವರದ ದಡದ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದನು. ವಿಶ್ರಾಂತನಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದು ಕೈಲಾಸದ ಕಡೆ ಹೊರಟನು.

13020007a ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ಕಾಂಚನದ್ವಾರಂ ದೀಪ್ಯಮಾನಮಿವ ಶ್ರಿಯಾ|

13020007c ಮಂದಾಕಿನೀಂ ಚ ನಲಿನೀಂ ಧನದಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಮಹಾತ್ಮ ಧನದ ಕುಬೇರನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಂಚನ ದ್ವಾರವನ್ನೂ, ಕಮಲಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

13020008a ಅಥ ತೇ ರಾಕ್ಷಸಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇಽಭಿರಕ್ಷಂತಿ ಪದ್ಮಿನೀಮ್|

13020008c ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಿತಾ ಭಗವಂತಂ ಮಣಿಭದ್ರಪುರೋಗಮಾಃ||

ಆಗ ಮಣಿಭದ್ರನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಆ ಕಮಲಗಳ ಸರೋವರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲರೂ ಮೇಲೆದ್ದು ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನನ್ನು ವಂದಿಸಿದರು.

13020009a ಸ ತಾನ್ಪ್ರತ್ಯರ್ಚಯಾಮಾಸ ರಾಕ್ಷಸಾನ್ಭೀಮವಿಕ್ರಮಾನ್|

13020009c ನಿವೇದಯತ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಧನದಾಯೇತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಆ ಭೀಮವಿಕ್ರಮ ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಅಭಿನಂದಿಸಿ

“ಬೇಗನೇ ಧನದ ಕುಬೇರನಿಗೆ ಬರಲು ನಿವೇದಿಸಿ!” ಎಂದನು.

13020010a ತೇ ರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತದಾ ರಾಜನ್ಯಗವಂತಮಥಾಬ್ರುವನೋ|

13020010c ಅಸೌ ವೈಶ್ರವಣೋ ರಾಜಾ ಸ್ವಯಮಾಯಾತಿ ತೇಽಂತಿಕಮ್||

13020011a ವಿದಿತೋ ಭಗವಾನಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಮಾಗಮನೇ ಚ ಯತ್|

13020011c ಪಶ್ಚೈನಂ ತ್ವಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ತೇಜಸಾ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಆ ರಾಕ್ಷಸರು ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನಿಗೆ “ನೀನು ಆಗಮಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಹಾಭಾಗ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಲು ಸ್ವಯಂ ರಾಜ ವೈಶ್ರವಣನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಯೇ ಬರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದರು.

13020012a ತತೋ ವೈಶ್ರವಣೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಮನಿಂದಿತಮ್|

13020012c ವಿಧಿವತ್ಕುಶಲಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ವೈಶ್ರವಣ ಕುಬೇರನು ಅನಿಂದಿತ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನ ಬಳಿಸಾರಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕುಶಲವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13020013a ಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭವಾನ್ಕಚ್ಚಿತ್ಕಿಂ ವಾ ಮತ್ತಶ್ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ|

13020013c ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಂ ಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ದ್ವಿಜ||

“ದ್ವಿಜ! ನೀನು ಸುಖದಿಂದಲೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದೆಯಲ್ಲವೇ? ನನ್ನಿಂದ ಏನಾಗಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ? ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ ಹೇಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

13020014a ಭವನಂ ಪ್ರವಿಶ ತ್ವಂ ಮೇ ಯಥಾಕಾಮಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13020014c ಸತ್ಕೃತಃ ಕೃತಕಾರ್ಯಶ್ಚ ಭವಾನ್ಯಾಸ್ಯತ್ಕೃತವಿಘ್ನತಃ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಇಚ್ಛಾ ನುಸಾರ ನೀನು ನನ್ನ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು. ಇಲ್ಲಿಯ ಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮುಂದೆ ನಿರ್ವಿಘ್ನವಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸಬಹುದು.”

13020015a ಪ್ರಾವಿಶದ್ಭವನಂ ಸ್ವಂ ವೈ ಗೃಹೀತ್ವಾ ತಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಮ್ |

13020015c ಆಸನಂ ಸ್ವಂ ದದೌ ಚೈವ ಪಾದ್ಯಮರ್ಘ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕುಬೇರನು ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಪಾದ್ಯ-ಅರ್ಘ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ತನ್ನ ಆಸನವನ್ನೂ ನೀಡಿದನು.

13020016a ಅಥೋಪವಿಷ್ಪಯೋಸ್ತತ್ರ ಮಣಿಭದ್ರಪುರೋಗಮಾಃ |

13020016c ನಿಷೇದುಸ್ತತ್ರ ಕೌಬೇರಾ ಯಕ್ಷಗಂಧರ್ವರಾಕ್ಷಸಾಃ ||

ಅವರು ಅಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು, ಮಣಿಭದ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ಕುಬೇರನ ಸೇವಕ ಯಕ್ಷ-ಗಂಧರ್ವ-ರಾಕ್ಷಸ ಗಣಗಳು ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

13020017a ತತಸ್ತೇಷಾಂ ನಿಷಣ್ಣಾನಾಂ ಧನದೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್ |

13020017c ಭವಚ್ಚಂದಂ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ನೃತ್ಯೈರನ್ನಪ್ಸರೋಗಣಾಃ ||

13020018a ಆತಿಥ್ಯಂ ಪರಮಂ ಕಾರ್ಯಂ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಭವತಸ್ತಥಾ |

13020018c ಸಂವರ್ತತಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ಮುನಿರ್ಮಧುರಯಾ ಗಿರಾ ||

ಅವರು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಧನದನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಪ್ಸರಗಣಗಳು ನರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ನಿನ್ನ ಆತಿಥ್ಯ ಮತ್ತು ಶುಶ್ರೂಷೆಯು ನಮಗೆ ಪರಮ ಕಾರ್ಯವಾಗಿದೆ.” ಆಗ ಮುನಿಯು ಮಧುರ ಸ್ವರದಲ್ಲಿ “ನಡೆಯಲಿ !” ಎಂದನು.

- 13020019a ಅಥೋರ್ವರಾ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ ರಂಭಾ ಚೈವೋರ್ವಶೀ ತಥಾ|
 13020019c ಅಲಂಬುಸಾ ಘೃತಾಚೀ ಚ ಚಿತ್ರಾ ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ ರುಚಿಃ||
 13020020a ಮನೋಹರಾ ಸುಕೇಶೀ ಚ ಸುಮುಖೀ ಹಾಸಿನೀ ಪ್ರಭಾ|
 13020020c ವಿದ್ಯುತಾ ಪ್ರಶಮಾ ದಾಂತಾ ವಿದ್ಯೋತಾ ರತಿರೇವ ಚ||
 13020021a ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ವೈ ಬಹ್ವೈಃ ಪ್ರನ್ಯತ್ತಾಪ್ಸರಸಃ ಶುಭಾಃ|
 13020021c ಅವಾದಯಂಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾ ವಾದ್ಯಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಕೂಡಲೇ ಉರ್ವರಾ, ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ, ರಂಭಾ, ಊರ್ವಶೀ, ಅಲಂಬುಸಾ, ಘೃತಾಚೀ, ಚಿತ್ರಾ, ಚಿತ್ರಾಂಗದಾ, ರುಚಿ, ಮನೋಹರಾ, ಸುಕೇಶೀ, ಸುಮುಖೀ, ಹಾಸಿನೀ, ಪ್ರಭಾ, ವಿದ್ಯುತಾ, ಪ್ರಶಮಾ, ದಾಂತಾ, ವಿದ್ಯೋತಾ, ರತಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಅನೇಕ ಶುಭ ಅಪ್ಸರೆಯರು ನೃತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಗಂಧರ್ವರು ವಿವಿಧ ವಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಬಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

- 13020022a ಅಥ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಗಾಂಧರ್ವೇ ದಿವ್ಯೇ ಋಷಿರುಪಾವಸತೌ|
 13020022c ದಿವ್ಯಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ತತ್ರ ರಮನ್ವೈ ಸುಮಹಾತಪಾಃ||

ದಿವ್ಯ ನೃತ್ಯಗೀತೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಋಷಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ರಮಿಸುತ್ತಿರಲು ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಸಂವತ್ಸರವೇ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು.

- 13020023a ತತೋ ವೈಶ್ರವಣೋ ರಾಜಾ ಭಗವಂತಮುವಾಚ ಹ|
 13020023c ಸಾಗ್ರಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ಯಾತಸ್ತವ ವಿಪ್ರೇಹ ಪಶ್ಯತಃ||

ಆಗ ರಾಜಾ ವೈಶ್ರವಣನು ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಇದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತಲೂ

ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

13020024a ಹಾರ್ಯೋಽಯಂ ವಿಷಯೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಗಾಂಧರ್ವೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ|

13020024c ಚಂದತೋ ವರ್ತತಾಂ ವಿಪ್ರ ಯಥಾ ವದತಿ ವಾ ಭವಾನ್||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಗಂಧರ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಇದರ ವಿಷಯವೇ ಹಾಗೆ. ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ಇದನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸೋಣ. ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆ!

13020025a ಅತಿಥಿಃ ಪೂಜನೀಯಸ್ತ್ವ ಮಿದಂ ಚ ಭವತೋ ಗೃಹಮ್|

13020025c ಸರ್ವಮಾಜ್ಞಾಪ್ಯತಾಮಾಶು ಪರವಂತೋ ವಯಂ ತ್ವಯಿ||

ನೀನು ನಮ್ಮ ಅತಿಥಿ ಮತ್ತು ಪೂಜನೀಯನಾಗಿರುವೆ. ಇದು ನಿನ್ನದೇ ಮನೆ. ನಾವೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ವಶವರ್ತಿಗಳಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಬೇಗನೇ ಆಜ್ಞಾಪಿಸು!”

13020026a ಅಥ ವೈಶ್ರವಣಂ ಪ್ರೀತೋ ಭಗವಾನ್ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

13020026c ಅರ್ಚಿತೋಽಸ್ಮಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಧನೇಶ್ವರ||

ಆಗ ಪ್ರೀತನಾದ ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ವೈಶ್ರವಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಧನೇಶ್ವರ! ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನಿನ್ನು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.

13020027a ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ಸದೃಶಂ ಚೈವ ತವ ಸರ್ವಂ ಧನಾಧಿಪ|

13020027c ತವ ಪ್ರಸಾದಾದ್ಭಗವನ್ಮಹರ್ಷೇಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13020027e ನಿಯೋಗಾದದ್ಯ ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪೃಥ್ವಿಮಾನ್ಯಥ್ವಿಮಾನ್ಭವ||

ಧನಾಧಿಪ! ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನ ಘನತೆಗೆ ಸರಿಯಾಗಿಯೇ

ಇವೆ. ಭಗವನ್ ! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಮಹಾತ್ಮ
ಮಹರ್ಷಿಯ ನಿಯೋಗದಂತೆ ಇಂದು ಹೊರಡುತ್ತೇನೆ.
ವೃದ್ಧಿಮಾನನಾಗು ! ವೃದ್ಧಿಮಾನನಾಗು !”

13020028a ಅಥ ನಿಷ್ಯಮ್ಯ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಯಯಾವೃತ್ತರಾಮುಖಿಃ|

13020028c ಕೈಲಾಸಂ ಮಂದರಂ ಹೈಮಂ ಸರ್ವಾನನುಚಚಾರ ಹ||

ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟು ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ
ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು. ಕೈಲಾಸ, ಮಂದರ ಮತ್ತು ಹಿಮವತ್ಸರ್ವತಗಳನ್ನು
ದಾಟಿದನು.

13020029a ತಾನತೀತ್ಯ ಮಹಾಶೈಲಾನ್ವೈರಾತಂ ಸ್ಥಾನಮುತ್ತಮಮ್|

13020029c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ತತಶ್ಚಕ್ರೇ ಪ್ರಯತಃ ಶಿರಸಾ ನಮನ್|

13020029e ಧರಣೀಮವತೀರ್ಯಾಥ ಪೂತಾತ್ಮಾಸೌ ತದಾಭವತ್||

ಆ ಮಹಾಶೈಲಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಅವನು ಕಿರಾತರೂಪಿ ಶಿವನ ಉತ್ತಮ
ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು. ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿ
ಧರಣಿಗಳಿಂದ ಅವನು ಪೂತಾತ್ಮನಾದನು.

13020030a ಸ ತಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಕೃತ್ವಾ ತ್ರಿಃ ಶೈಲಂ ಚೋತ್ತರಾಮುಖಿಃ|

13020030c ಸಮೇನ ಭೂಮಿಭಾಗೇನ ಯಯೌ ಪ್ರೀತಿಪುರಸ್ಕೃತಃ||

ಆ ಶೈಲಕ್ಕೆ ಮೂರು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ
ಹೊರಟು ಪ್ರೀತಿಪುರಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಸಮಭೂಮಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದನು.

13020031a ತತೋಽಪರಂ ವನೋದ್ದೇಶಂ ರಮಣೀಯಮಪಶ್ಯತ|

13020031c ಸರ್ವರ್ತುಭಿರ್ಮೂಲಫಲೈಃ ಪಕ್ಷಿಭಿಶ್ಚ ಸಮನ್ವಿತಮ್|

13020031e ರಮಣೀಯೈರ್ವನೋದ್ದೇಶೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಭೂಷಿತಮ್||

ಅನಂತರ ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ರಮಣೀಯ ವನಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕಂಡನು. ಅದು ಸರ್ವಋತುಗಳ ಫಲ-ಮೂಲಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿ ರಮಣೀಯ ವನೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13020032a ತತ್ರಾಶ್ರಮಪದಂ ದಿವ್ಯಂ ದದರ್ಶ ಭಗವಾನಥ|

13020032c ಶೈಲಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರಾನ್ಕಾಂಚನಾನ್ರತ್ನಭೂಷಿತಾನ್|

13020032e ಮಣಿಭೂಮೌ ನಿವಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಸ್ತಥೈವ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ಆ ಭಗವಾನನು ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಕಾಂಚನ-ರತ್ನಭೂಷಿತ ಶೈಲಗಳನ್ನೂ, ಮಣಿಮಯ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ, ದಿವ್ಯ ಸರೋವರಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನೂ ಕಂಡನು.

13020033a ಅನ್ಯಾನ್ಯಪಿ ಸುರಮ್ಯಾಣಿ ದದರ್ಶ ಸುಬಹೂನ್ಯಥ|

13020033c ಭೃಶಂ ತಸ್ಯ ಮನೋ ರೇಮೇ ಮಹರ್ಷೇರ್ಭಾವಿತಾತ್ಮನಃ||

ಅನ್ಯ ಅನೇಕ ಸುರಮ್ಯ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ಕಂಡ ಆ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅತ್ಯಂತ ಆಹ್ಲಾದಗೊಂಡಿತು.

13020034a ಸ ತತ್ರ ಕಾಂಚನಂ ದಿವ್ಯಂ ಸರ್ವರತ್ನಮಯಂ ಗೃಹಮ್|

13020034c ದದರ್ಶಾದ್ಭುತಸಂಕಾಶಂ ಧನದಸ್ಯ ಗೃಹಾದ್ವರಮ್||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಸರ್ವರತ್ನಮಯ ದಿವ್ಯ ಕಾಂಚನ ಗೃಹವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಅದು ಧನದನ ಭವನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದ್ಭುತವಾಗಿತ್ತು.

13020035a ಮಹಾಂತೋ ಯತ್ರ ವಿವಿಧಾಃ ಪ್ರಾಸಾದಾಃ ಪರ್ವತೋಪಮಾಃ|

13020035c ವಿಮಾನಾನಿ ಚ ರಮ್ಯಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ವತೋಪಮ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಿದ್ದವು. ವಿಮಾನಗಳೂ, ವಿವಿಧ ರಮ್ಯ ರತ್ನಗಳೂ ಇದ್ದವು.

13020036a ಮಂದಾರಪುಷ್ಪೈಃ ಸಂಕೀರ್ಣಾ ತಥಾ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದೀ|

13020036c ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾಶ್ಚ ಮಣಯೋ ವಜ್ರೈರ್ಭೂಮಿಶ್ಚ ಭೂಷಿತಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಂದಾಕಿನೀ ನದಿಯು ಮಂದಾರಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿತ್ತು ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭೆಯ ಮಣಿ-ವಜ್ರಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾಗಿತ್ತು.

13020037a ನಾನಾವಿದ್ಯೈಶ್ಚ ಭವನೈರ್ವಿಚಿತ್ರಮಣಿತೋರಣೈಃ|

13020037c ಮುಕ್ತಾಜಾಲಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತೈರ್ಮಣಿರತ್ನವಿಭೂಷಿತೈಃ|

13020037e ಮನೋದೃಷ್ಟಿಹರೈ ರಮೈಃ ಸರ್ವತಃ ಸಂವೃತಂ ಶುಭೈಃ||

ಆ ಆಶ್ರಮ ಪದದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋದೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ನಾನಾವಿಧದ ರಮ್ಯ ಶುಭ ಭವನಗಳಿದ್ದವು. ಆ ಭವನಗಳಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಮಣಿ ತೋರಣಗಳಿದ್ದವು. ಮುತ್ತಿನ ಗುಚ್ಚುಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಮಣಿ-ರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.

13020038a ಋಷಿಃ ಸಮಂತತೋಽಪಶ್ಯತ್ತತ್ತ ತತ್ರ ಮನೋರಮಮ್|

13020038c ತತೋಽಭವತ್ತಸ್ಯ ಚಿಂತಾ ಕ್ವ ಮೇ ವಾಸೋ ಭವೇದಿತಿ||

ಸುತ್ತಲೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮನೋರಮ ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಋಷಿಗೆ “ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಬಹುದೇ?” ಎಂಬ ಯೋಚನೆಯು ಉಂಟಾಯಿತು.

13020039a ಅಥ ದ್ವಾರಂ ಸಮಭಿತೋ ಗತ್ವಾ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ತತೋಽಬ್ರವೀತ್|

13020039c ಅತಿಥಿಂ ಮಾಮನುಪ್ರಾಪ್ತಮನುಜಾನಂತು ಯೇಽತ್ರ ವೈ||

ಕೂಡಲೇ ಅವನು ದ್ವಾರದ ಬಳಿಹೋಗಿ ನಿಂತು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
“ಅತಿಥಿಯೋರ್ವನು ಬಂದಿರುವನೆಂದು ಇಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ!”
ಎಂದು ಕೂಗಿದನು.

13020040a ಅಥ ಕನ್ಯಾಪರಿವೃತಾ ಗೃಹಾತ್ತಸ್ಮಾದ್ವಿನಿಃಸೃತಾಃ|

13020040c ನಾನಾರೂಪಾಃ ಸಪ್ತ ವಿಭೋ ಕನ್ಯಾಃ ಸರ್ವಾ ಮನೋಹರಾಃ||

ವಿಭೋ! ಕೂಡಲೇ ಆ ಭವನದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಏಳು ನಾನಾ
ರೂಪದ ಏಳು, ಸರ್ವರೂ ಮನೋಹರ ಕನ್ಯೆಯರು, ಅವನನ್ನು
ಸುತ್ತುವರೆದರು.

13020041a ಯಾಂ ಯಾಮಪಶ್ಯತ್ಕನ್ಯಾಂ ಸ ಸಾ ಸಾ ತಸ್ಯ ಮನೋಽಹರತೌ|

13020041c ನಾಶಕ್ಷುವದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಮನೋಽಥಾಸ್ಯಾವಸೀದತಿ||

ಅವನು ಯಾವ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅವಳು ಅವನ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವರ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

13020042a ತತೋ ಧೃತಿಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ತಸ್ಯ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

13020042c ಅಥ ತಂ ಪ್ರಮದಾಃ ಪ್ರಾಹುರ್ಭಗವಾನ್ಪ್ರವಿಶತ್ಪಿತಿ||

ಆಗ ಆ ಧೀಮತ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಧೈರ್ಯವುಂಟಾಯಿತು. ಕೂಡಲೇ ಆ
ಪ್ರಮದೆಯರು ಅವನಿಗೆ “ಭಗವಾನ್! ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು!”
ಎಂದರು.

13020043a ಸ ಚ ತಾಸಾಂ ಸುರೂಪಾಣಾಂ ತಸ್ಮೈವ ಭವನಸ್ಯ ಚ|

13020043c ಕೌತೂಹಲಸಮಾವಿಷ್ಟಃ ಪ್ರವಿವೇಶ ಗೃಹಂ ದ್ವಿಜಃ||

ಆ ಸುರೂಪಿಗಳ ಕುರಿತೂ ಮತ್ತು ಆ ಭವನದ ಕುರಿತೂ ಅತ್ಯಂತ ಕುತೂಹಲನಾಗಿದ್ದ ದ್ವಿಜನು ಭವನವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13020044a ತತ್ರಾಪಶ್ಯಜ್ಜ ರಾಯುಕ್ತಾಮರಜೋಂಬರಧಾರಿಣೀಮ್|

13020044c ವೃದ್ಧಾಂ ಪರ್ಯಂಕಮಾಸೀನಾಂ ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಾಮ್||

ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಂಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ, ಶುಭ್ರವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟಿದ್ದ, ಸರ್ವಾಭರಣ ಭೂಷಿತಳಾಗಿದ್ದ ಮುಪ್ಪಿನಿಂದ ಜೀರ್ಣಳಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದ ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಅವನು ನೋಡಿದನು.

13020045a ಸ್ವಸ್ತೀತಿ ಚಾಥ ತೇನೋಕ್ತಾ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರತ್ಯವದತ್ತದಾ|

13020045c ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾಯ ಚ ತಂ ವಿಪ್ರಮಾಸ್ಯತಾಮಿತ್ಯುವಾಚ ಹ||

“ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಅವನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಲು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮೇಲೆದ್ದು “ಬರಬೇಕು!” ಎಂದು ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು.

13020046 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13020046a ಸರ್ವಾಃ ಸ್ವಾನಾಲಯಾನ್ಯಾಂತು ಏಕಾ ಮಾಮುಪತಿಷ್ಠತು|

13020046c ಸುಪ್ರಜ್ಞಾತಾ ಸುಪ್ರಶಾಂತಾ ಶೇಷಾ ಗಚ್ಚಂತು ಚ್ಚಂದತಃ||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವರೆಲ್ಲರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಲಿ. ಸುಪ್ರಜ್ಞಳಾದ ಸುಪ್ರಶಾಂತಳಾದ ಒಬ್ಬಳೇ ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರಲಿ. ಉಳಿದವರು ಅವರಿಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಲಿ!”

13020047a ತತಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೀಕೃತ್ಯ ಕನ್ಯಾಸ್ತಾಸ್ತಮೃಷಿಂ ತದಾ|

13020047c ನಿರಾಕ್ರಾಮನ್ಯಹಾತ್ಯಸ್ಮಾತ್ಸಾ ವೃದ್ಧಾಥ ವ್ಯತಿಷ್ಠತ||

ಆಗ ಆ ಕನ್ಯೆಯರು ಋಷಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ತೆರಳಿದರು. ವೃದ್ಧಿಯು ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಳು.

13020048a ಅಥ ತಾಂ ಸಂವಿಶನ್ಬ್ರಾಹ ಶಯನೇ ಭಾಸ್ವರೇ ತದಾ|

13020048c ತ್ವಯಾಪಿ ಸುಪ್ಯತಾಂ ಭದ್ರೇ ರಜನೀ ಹ್ಯತಿವರ್ತತೇ||

ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡ ಅವನು ಅವಳಿಗೆ “ಭದ್ರೇ! ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆಯುತ್ತಿದೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿದ್ರಿಸು!” ಎಂದನು.

13020049a ಸಂಲಾಪಾತ್ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ತಥಾ ಸಾ ತತ್ರ ಭಾಷಿತಾ|

13020049c ದ್ವಿತೀಯೇ ಶಯನೇ ದಿವ್ಯೇ ಸಂವಿವೇಶ ಮಹಾಪ್ರಭೇ||

ಸಲ್ಲಾಪಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿಪ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅವಳು ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ ಇನ್ನೊಂದು ದಿವ್ಯ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು.

13020050a ಅಥ ಸಾ ವೇಪಮಾನಾಂಗೀ ನಿಮಿತ್ತಂ ಶೀತಜಂ ತದಾ|

13020050c ವ್ಯಪದಿಶ್ಯ ಮಹರ್ಷೇರ್ವೈ ಶಯನಂ ಚಾಧ್ಯರೋಹತ||

ಆಗ ಅವಳು ಛಳಿಯ ನಿಮಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮೈನಡುಗಿಸುತ್ತಾ ಆ ಮಹರ್ಷಿಯ ಶಯನವನ್ನು ಏರಿದಳು.

13020051a ಸ್ವಾಗತಂ ಸ್ವಾಗತೇನಾಸ್ತು ಭಗವಾಂಸ್ತಾಮಭಾಷತ|

13020051c ಸೋಪಾಗೂಹದ್ಭಜಾಭ್ಯಾಂ ತು ಋಷಿಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! “ಸ್ವಾಗತ! ಸ್ವಾಗತ!” ಎಂದು ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅವಳು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ತನ್ನೆರಡೂ ಭುಜಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಬಿಗಿದಪ್ಪಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಳು.

13020052a ನಿರ್ವಿಕಾರಮೃಷಿಂ ಚಾಪಿ ಕಾಷ್ಠಕುಡ್ಯೋಪಮಂ ತದಾ|

13020052c ದುಃಖಿತಾ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸಂಜಲ್ಪಮಕಾರ್ಷೀದೃಷಿಣಾ ಸಹ||

ಮರದ ತುಂಡಿನಂತೆ ಅಥವಾ ಗೋಡೆಯಂತೆ ಆ ಋಷಿಯು
ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ದುಃಖಿತಳಾಗಿ ಅವಳು
ಋಷಿಯೊಡನೆ ಸರಸ-ಸಲ್ಲಾಪಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು.

13020053a ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಕಾಮಕಾರೋಽಸ್ತಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪುರುಷತೋ ಧೃತಿಃ|

13020053c ಕಾಮೇನ ಮೋಹಿತಾ ಚಾಹಂ ತ್ವಾಂ ಭಜಂತೀಂ ಭಜಸ್ವ ಮಾಮ್||

13020054a ಪ್ರಹೃಷ್ಣೋ ಭವ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಸಮಾಗಚ್ಛ ಮಯಾ ಸಹ|

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಕಾಮಕಾರ್ಯದ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧೈರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಕಾಮಮೋಹಿತಳಾದ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನೂ ನನ್ನನ್ನು
ಬಯಸು. ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ನನ್ನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಯನಾಗು!

13020054c ಉಪಗೂಹ ಚ ಮಾಂ ವಿಪ್ರ ಕಾಮಾರ್ತಾಹಂ ಭೃಶಂ ತ್ವಯಿ||

13020055a ಏತದ್ಧಿ ತವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಂಸ್ತಪಸಃ ಪೂಜ್ಯತೇ ಫಲಮ್|

13020055c ಪ್ರಾರ್ಥಿತಂ ದರ್ಶನಾದೇವ ಭಜಮಾನಾಂ ಭಜಸ್ವ ಮಾಮ್||

ನನ್ನನ್ನು ಆಲಂಗಿಸು. ವಿಪ್ರ! ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ
ಕಾಮಾರ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್! ಇದೇ ನಿನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನ ಪೂಜ್ಯ
ಫಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ
ಅನುರಕ್ತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಈ ಸೇವಕಿಯನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸು!

13020056a ಸದ್ಮ ಚೇದಂ ವನಂ ಚೇದಂ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಪಶ್ಯಸಿ|

13020056c ಪ್ರಭುತ್ವಂ ತವ ಸರ್ವತ್ರ ಮಯಿ ಚೈವ ನ ಸಂಶಯಃ||

ನಾನು, ನನ್ನ ಈ ಭವನ, ವನ ಮತ್ತು ಏನೆಲ್ಲ ನೀನು ನೋಡುತ್ತೀಯೋ
ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ನೀನು ಪ್ರಭು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13020057a ಸರ್ವಾ ನ್ಯಾಮಾನ್ವಿಧಾಸ್ಯಾಮಿ ರಮಸ್ವ ಸಹಿತೋ ಮಯಾ|

13020057c ರಮಣೀಯೇ ವನೇ ವಿಪ್ರ ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಪ್ರದೇ||

ವಿಪ್ರ! ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಗಳನ್ನೂ
ನೀಡುವ ಈ ರಮಣೀಯ ವನದಲ್ಲಿ ನನ್ನೊಡನೆ ರಮಿಸು.

13020058a ತ್ವದ್ವಶಾಹಂ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ರಂಸ್ಯಸೇ ಚ ಮಯಾ ಸಹ|

13020058c ಸರ್ವಾ ನ್ಯಾಮಾನುಪಾಶ್ನಾನೋ ಯೇ ದಿವ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಷಾಃ||

ನಾನು ನಿನ್ನ ವಶಳಾಗುತ್ತೇನೆ. ಮತ್ತು ನನ್ನೊಡನೆ ನೀನು ರಮಿಸುತ್ತೀಯೆ.
ದಿವ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನುಷ ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13020059a ನಾತಃ ಪರಂ ಹಿ ನಾರೀಣಾಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ಚನ ವಿದ್ಯತೇ|

13020059c ಯಥಾ ಪುರುಷಸಂಸರ್ಗಃ ಪರಮೇತದ್ಧಿ ನಃ ಫಲಮ್||

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪುರುಷಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪರಮ ಫಲಕ್ಕಿಂತ
ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅದೇ ನಮಗೆ
ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಫಲವಾಗಿದೆ.

13020060a ಆತ್ಮಚ್ಚಂದೇನ ವರ್ತಂತೇ ನಾರ್ಯೋ ಮನ್ಮಥಚೋದಿತಾಃ|

13020060c ನ ಚ ದಹ್ಯಂತಿ ಗಚ್ಚಂತ್ಯಃ ಸುತಪ್ರೈರಪಿ ಪಾಂಸುಭಿಃ||

ಮನ್ಮಥನಿಂದ ಪ್ರೇರಿತ ನಾರಿಯರು ಸ್ವಚ್ಛಂದರಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ
ಅವರು ಕಾದ ಧೂಳಿನಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಹೋದರೂ ಅದು
ಅವರನ್ನು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ!”

13020061 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13020061a ಪರದಾರಾನಹಂ ಭದ್ರೇ ನ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಕಥಂ ಚನ|

13020061c ದೂಷಿತಂ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶನಮ್||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ನಾನು ಎಂದೂ ಪರಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪರದಾರೆಯರ ಸಮಾಗಮವನ್ನು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ದೂಷಿಸುತ್ತವೆ.

13020062a ಭದ್ರೇ ನಿವೇಷ್ಟುಕಾಮಂ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಸತ್ಯೇನ ವೈ ಶಪೇ|

13020062c ವಿಷಯೇಷ್ಟನಭಿಜ್ಞೋಽಹಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಕಿಲ ಸಂತತಿಃ||

ಭದ್ರೇ! ಸತ್ಯದ ಮೇಲೆ ಆಣೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಕಾಮಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡುವವನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ. ವಿಷಯ ಸುಖಗಳನ್ನು ನಾನು ಅರಿಯೆ. ಕೇವಲ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಬಯಸುತ್ತೇನಲ್ಲವೇ?

13020063a ಏವಂ ಲೋಕಾನ್ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುತ್ರೈರಿತಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

13020063c ಭದ್ರೇ ಧರ್ಮಂ ವಿಜಾನೀಷ್ಟ್ವ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಚೋಪರಮಸ್ವ ಹ||

ಹೀಗೆ ಪಡೆದ ಪುತ್ರರಿಂದಲೇ ನಾನು ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಭದ್ರೇ! ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ. ತಿಳಿದು ಈ ರೀತಿ ಮಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸು!”

13020064 ಸ್ತು ವಾಚ|

13020064a ನಾನಿಲೋಽಗ್ನಿರ್ನ ವರುಣೋ ನ ಚಾನ್ಯೇ ತ್ರಿದಶಾ ದ್ವಿಜ|

13020064c ಪ್ರಿಯಾಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಯಥಾ ಕಾಮೋ ರತಿಶೀಲಾ ಹಿ ಯೋಷಿತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದ್ವಿಜ ! ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ವರುಣ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ದೇವತೆಗಳೂ ಕಾಮದೇವನಷ್ಟು ಪ್ರಿಯರಲ್ಲ. ನಾರಿಯರು ಸ್ವಭಾವತಃ ರತಿಪ್ರಿಯರು.

13020065a ಸಹಸ್ರೈಕಾ ಯತಾ ನಾರೀ ಪ್ರಾಪ್ನೋತೀಹ ಕದಾ ಚನ|

13020065c ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರೇಷು ಯದಿ ಕಾ ಚಿತ್ಪತಿವ್ರತಾ||

ಸಹಸ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ರತಿಸುಖದಲ್ಲಿ ಅನಾಸಕ್ತಳಾಗಿರಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ನೂರು ಸಾವಿರ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಳು ಪತಿವ್ರತೆಯೂ ಆಗಿರಬಹುದು.

13020066a ನೈತಾ ಜಾನಂತಿ ಪಿತರಂ ನ ಕುಲಂ ನ ಚ ಮಾತರಮ್|

13020066c ನ ಭ್ರಾತೃನ್ನ ಚ ಭರ್ತಾರಂ ನ ಪುತ್ರಾನ್ನ ಚ ದೇವರಾನ್||

ಕಾಮುಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಂದೆಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕುಲವನ್ನೂ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸಹೋದರರನ್ನಾಗಲೀ, ಪತಿಯನ್ನಾಗಲೀ, ಮಕ್ಕಳನ್ನಾಗಲೀ, ಬಾವ-ಮೈದುನರನ್ನಾಗಲೀ ಲೆಕ್ಕಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13020067a ಲೀಲಾಯಂತ್ಯಃ ಕುಲಂ ಘ್ನಂತಿ ಕೂಲಾನೀವ ಸರಿದ್ವರಾಃ|

13020067c ದೋಷಾಂಶ್ಚ ಮಂದಾನ್ಮಂದಾಸು ಪ್ರಜಾಪತಿರಭಾಷತ||

ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿರುವ ನದಿಗಳು ದಡವನ್ನು ಕೊಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂತೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರೀ ನಾರಿಯರು ಕುಲಗಳನ್ನೇ ಹಾಳುಮಾಡಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ಈ ದೋಷಗಳನ್ನು ತಿಳಿದೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

13020068 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13020068a ತತಃ ಸ ಋಷಿರೇಕಾಗ್ರಸ್ತಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

13020068c ಆಸ್ಯತಾಂ ರುಚಿರಂ ಚಂದಃ ಕಿಂ ವಾ ಕಾರ್ಯಂ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಋಷಿಯು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಸುಮ್ಮನಾಗು! ಕಾಮದಿಂದ ನೀನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವೆ! ಈಗ ನಾನೇನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು!”

13020069a ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ಪ್ರೋವಾಚ ಭಗವನ್ನಕ್ಷಯೇ ದೇಶಕಾಲತಃ|

13020069c ವಸ ತಾವನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ||

ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು: “ಭಗವನ್! ದೇಶಕಾಲಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ನೀನೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತೀಯೆ. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ಇರು. ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುವೆ!”

13020070a ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಸ್ತಾಮಥೋವಾಚ ಸ ತಥೇತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13020070c ವತ್ಸ್ಯೇಹಂ ಯಾವದುತ್ಸಾಹೋ ಭವತ್ಯಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯು ಅವಳಿಗೆ “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ! ನಿನಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿರುವಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿರದಿರಲಿ!” ಎಂದನು.

13020071a ಅಥರ್ಷಿರಭಿಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ತಾಂ ಜರಯಾನ್ವಿತಾಮ್|

13020071c ಚಿಂತಾಂ ಪರಮಿಕಾಂ ಭೇಜೇ ಸಂತಪ್ತ ಇವ ಚಾಭವತ್||

ಆಗ ಮುಪ್ಪು ಆವರಿಸಿದ್ದ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಚಿಂತೆಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಅವನು ಸಂತಪ್ತನಾದನು ಕೂಡ.

13020072a ಯದ್ಯದಂಗಂ ಹಿ ಸೋಽಪಶ್ಯತ್ತಸ್ಯಾ ವಿಪ್ರರ್ಷಭಸ್ತದಾ|

13020072c ನಾರಮತ್ತತ್ರ ತತ್ರಾಸ್ಯ ದೃಷ್ಟೀ ರೂಪಪರಾಜಿತಾ||

ಅವಳ ಯಾವ ಅಂಗವನ್ನು ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ನೋಡಿದನೋ ಆ ಅಂಗದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಜಿಗುಪ್ಸೆಯುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೇ ಹೊರತು ಅನುಕಂಪವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಆ ಅಂಗವನ್ನು ಪುನಃ ನೋಡ ಕೂಡದೆಂದು ವಿರಾಗವುಂಟಾಗುತ್ತಿದ್ದಿತೇ ಹೊರತು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನೋಡಬೇಕೆಂಬ ಅನುರಾಗವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13020073a ದೇವತೇಯಂ ಗೃಹಸ್ಯಾಸ್ಯ ಶಾಪಾನ್ನೂನಂ ವಿರೂಪಿತಾ|

13020073c ಅಸ್ಯಾಶ್ಚ ಕಾರಣಂ ವೇತ್ತುಂ ನ ಯುಕ್ತಂ ಸಹಸಾ ಮಯಾ||

“ಇವಳು ಈ ಗೃಹದ ದೇವತೆ! ಯಾವುದೋ ಶಾಪದಿಂದ ಇವಳು ವಿರೂಪಿಯಾಗಿರಬಹುದು. ಕೂಡಲೇ ಇದರ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

13020074a ಇತಿ ಚಿಂತಾವಿಷಕ್ತಸ್ಯ ತಮರ್ಥಂ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛತಃ|

13020074c ವ್ಯಗಮತ್ತದಹಃಶೇಷಂ ಮನಸಾ ವ್ಯಾಕುಲೇನ ತು||

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಅದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸಿದ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡಿರಲು ಉಳಿದ ಹಗಲೆಲ್ಲವೂ ಕಳೆದುಹೋಯಿತು.

13020075a ಅಥ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ತದೋವಾಚ ಭಗವನ್ಪಶ್ಯ ವೈ ರವೇಃ|

13020075c ರೂಪಂ ಸಂಧ್ಯಾಭ್ರಸಂಯುಕ್ತಂ ಕಿಮುಪಸ್ಥಾಪ್ಯತಾಂ ತವ||

ಆಗ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ರಕ್ತಮಯವಾಗಿ

ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಸೂರ್ಯನ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡು ! ಈಗ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ವಿಧಿಗಾಗಿ ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡಲಿ?”

13020076a ಸ ಉವಾಚ ತದಾ ತಾಂ ಸ್ತ್ರೀಂ ಸ್ನಾನೋದಕಮಿಹಾನಯ|

13020076c ಉಪಾಸಿಷ್ಯೇ ತತಃ ಸಂಧ್ಯಾಂ ವಾಗ್ಗತೋ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ಆಗ ಅವನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ “ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ ನೀರನ್ನು ತಂದುಕೊಡು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೌನಿಯಾಗಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಸಂವಾದೇ ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ದಿನವಿಡೀ ಸ್ನಾನ-ಭೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಪುನಃ ವೃದ್ಧಸ್ತ್ರೀಯು ಮೈಥುನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಲು, ಅವನು ನಿರಾಕರಿಸಿದುದು

(1-19). ವೃದ್ಧ ಸ್ತ್ರೀಯು ಸರ್ವಾಭರಣಭೂಷಿತಳಾದ

ಕನ್ಯೆಯಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದುದು (20-

24).

13021001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13021001a ಅಥ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ತಮುಕ್ವಾ ತು ವಿಪ್ರಮೇವಂ ಭವತ್ವಿತಿ|

13021001c ತೈಲಂ ದಿವ್ಯಮುಪಾದಾಯ ಸ್ನಾನಶಾಟೀಮುಪಾನಯತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರ! ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಅವನಿಗೆ ದಿವ್ಯ ತೈಲವನ್ನೂ ಸ್ನಾನದ ಪಂಚೆಯನ್ನೂ ತಂದಳು.

13021002a ಅನುಜ್ಞಾತಾ ಚ ಮುನಿನಾ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13021002c ಅಥಾಸ್ಯ ತೈಲೇನಾಂಗಾನಿ ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾಭ್ಯಮೃಕ್ಷಯತ್||

ಮುನಿಯ ಅನುಜ್ಞೆಯಂತೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮಹಾತ್ಮನ ಸರ್ವ ಅಂಗಗಳಿಗೂ ತೈಲವನ್ನು ಹಚ್ಚಿದಳು.

13021003a ಶನೈಶ್ಚೋತ್ಸಾದಿತಸ್ತತ್ರ ಸ್ನಾನಶಾಲಾಮುಪಾಗಮತ್|

13021003c ಭದ್ರಾಸನಂ ತತಶ್ಚಿತ್ರಂ ಋಷಿರನ್ವಾವಿಶನ್ನವಮ್||

ಮೆಲ್ಲನೇ ಅವನು ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಶಾಲೆಗೆ ಹೋಗಲು ಅಲ್ಲಿ ಋಷಿಯು ತನಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದ ಭದ್ರಾಸನವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13021004a ಅಥೋಪವಿಷ್ಟಶ್ಚ ಯದಾ ತಸ್ಮಿನ್ನದ್ರಾಸನೇ ತದಾ|

13021004c ಸ್ನಾಪಯಾಮಾಸ ಶನಕೈಸ್ತಮೃಷಿಂ ಸುಖಹಸ್ತವತ್|

13021004e ದಿವ್ಯಂ ಚ ವಿಧಿವಚ್ಚಕ್ರೇ ಸೋಪಚಾರಂ ಮುನೇಸ್ತದಾ||

ಅವನು ಆ ಭದ್ರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಸ್ತ್ರೀಯು ತನ್ನ ಸುಖಹಸ್ತಶಿರಕರಗಳಿಂದ ಮೆಲ್ಲ ಮೆಲ್ಲನೇ ಋಷಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸಿದಳು. ಹೀಗೆ ಅವಳು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮುನಿಯ ದಿವ್ಯ ಉಪಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

13021005a ಸ ತೇನ ಸುಸುಖೋಷ್ಟೇನ ತಸ್ಯಾ ಹಸ್ತಸುಖೇನ ಚ|

13021005c ವ್ಯತಿತಾಂ ರಜನೀಂ ಕೃತ್ನಾಂ ನಾಜಾನಾತ್ಸ ಮಹಾವ್ರತಃ||

ಹಿತಕರವಾದ ಬಿಸಿನೀರಿನ ಅಭ್ಯಂಜನದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅವಳ ಕೈಯ ಸ್ಪರ್ಶ ಸುಖದಿಂದ ಆ ಮಹಾವ್ರತನಿಗೆ ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಕಳೆದು ಹೋದದ್ದೇ ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

13021006a ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಸ ಮುನಿಸ್ತದಾ ಪರಮವಿಸ್ಮಿತಃ|

13021006c ಪೂರ್ವಸ್ಯಾಂ ದಿಶಿ ಸೂರ್ಯಂ ಚ ಸೋಽಪಶ್ಯದುದಿತಂ ದಿವಿ||

ಆಗ ಪರಮವಿಸ್ಮಿತನಾದ ಮುನಿಯು ಮೇಲೆದ್ದು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನ ಆಗಸದಲ್ಲಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13021007a ತಸ್ಯ ಬುದ್ಧಿರಿಯಂ ಕಿಂ ನು ಮೋಹಸ್ತತ್ತ್ವ ಮಿದಂ ಭವೇತ್|

13021007c ಅಥೋಪಾಸ್ಯ ಸಹಸ್ರಾಂಶುಂ ಕಿಂ ಕರೋಮೀತ್ಯವಾಚ ತಾಮ್||

ತಾನೇನಾದರೂ ಮೋಹಿತನಾಗಿರುವನೇ ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತು. “ಸಹಸ್ರಾಂಶು ಸೂರ್ಯನು ಈಗಾಗಲೇ ಉದಯಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ! ನಾನು ಏನು ಮಾಡಲಿ?” ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

13021008a ಸಾ ಚಾಮೃತರಸಪ್ರಖ್ಯಮ್ಯಷೇರನ್ನಮುಪಾಹರತ್|

13021008c ತಸ್ಯ ಸ್ವಾದುತಯಾನ್ನಸ್ಯ ನ ಪ್ರಭೂತಂ ಚಕಾರ ಸಃ|

13021008e ವ್ಯಗಮಚ್ಚಾಪ್ಯಹಃಶೇಷಂ ತತಃ ಸಂಧ್ಯಾಗಮತ್ತುನಃ||

ಆಗ ಅವಳು ಋಷಿಗೆ ಅಮೃತರಸಯುಕ್ತ ಭೋಜನವನ್ನು ಬಡಿಸಿದಳು. ಸ್ವಾದಯುಕ್ತವಾದ ಅವಳ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಸಾಕು ಅಥವಾ ಬೇಡ ಎಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕೇ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗೆ ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ

ಪುನಃ ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತು.

13021009a ಅಥ ಸ್ತ್ರೀ ಭಗವಂತಂ ಸಾ ಸುಪ್ಯತಾಮಿತ್ಯಚೋದಯತ್|

13021009c ತತ್ರ ವೈ ಶಯನೇ ದಿವ್ಯೇ ತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ಕಲ್ಪಿತೇ||

ಆಗ ಆ ಸ್ತ್ರೀಯು ಭಗವಂತನನ್ನು ಮಲಗಿಕೋ ಎಂದು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದಳು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಅವಳಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ದಿವ್ಯ ಶಯನಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು.

13021010 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13021010a ನ ಭದ್ರೇ ಪರದಾರೇಷು ಮನೋ ಮೇ ಸಂಪ್ರಸಜ್ಜತಿ|

13021010c ಉತ್ತಿಷ್ಠ ಭದ್ರೇ ಭದ್ರಂ ತೇ ಸ್ವಪ ವೈ ವಿರಮಸ್ವ ಚ||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಪರಸತಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಆಸಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಭದ್ರೇ! ಏಳು. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಪಾಪಕರ್ಮದಿಂದ ವಿರತಳಾಗು!”

13021011 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13021011a ಸಾ ತದಾ ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ತಥಾ ಧೃತ್ಯಾ ನಿವರ್ತಿತಾ|

13021011c ಸ್ವತಂತ್ರಾಸ್ತ್ರೀತ್ಯುವಾಚೈನಂ ನ ಧರ್ಮಚ್ಚ ಲಮಸ್ತಿ ತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಾಗೆ ವಿಪ್ರನು ಅವಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಅವಳು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಪರದಾರೆಯಲ್ಲ. ಇದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಧರ್ಮಲೋಪದ ದೋಷವು ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ!”

13021012 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13021012a ನಾಸ್ತಿ ಸ್ವತಂತ್ರತಾ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಸ್ವತಂತ್ರಾ ಹಿ ಯೋಷಿತಃ|

13021012c ಪ್ರಜಾಪತಿಮತಂ ಹ್ಯೇತನ್ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮರ್ಹತಿ||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಸ್ವತಂತ್ರರು. ಇದು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಅಭಿಮತವೇ ಆಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿರುವವಳು ಎಂದೂ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿರಲು ಅರ್ಹಳಲ್ಲ.”

13021013 ಸ್ತ್ರೀವಾಚ|

13021013a ಬಾಧತೇ ಮೈಥುನಂ ವಿಪ್ರ ಮಮ ಭಕ್ತಿಂ ಚ ಪಶ್ಯ ವೈ|

13021013c ಅಧರ್ಮಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ವಿಪ್ರ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ನಾಭಿನಂದಸಿ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವಿಪ್ರ! ಮೈಥುನದ ಕಾಮವು ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಎಷ್ಟು ಭಕ್ತಿಯಿದೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನು ನೋಡು! ವಿಪ್ರ! ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸದ ನೀನು ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.”

13021014 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13021014a ಹರಂತಿ ದೋಷಜಾತಾನಿ ನರಂ ಜಾತಂ ಯಥೇಚ್ಛ ಕಮ್|

13021014c ಪ್ರಭವಾಮಿ ಸದಾ ಧೃತ್ಯಾ ಭದ್ರೇ ಸ್ವಂ ಶಯನಂ ವ್ರಜ||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಪಾಪಗಳು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೇ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಸದಾ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನ ಹಾಸಿಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಮಲಗು!”

13021015 ಸ್ತು ವಾಚ|

13021015a ಶಿರಸಾ ಪ್ರಣಮೇ ವಿಪ್ರ ಪ್ರಸಾದಂ ಕರ್ತುಮರ್ಹಸಿ|

13021015c ಭೂಮೌ ನಿಪತಮಾನಾಯಾಃ ಶರಣಂ ಭವ ಮೇಽನಘ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ವಿಪ್ರ! ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಬೇಕು. ಅನಘ! ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದು

ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನ ಶರಣ್ಯನಾಗು!

13021016a ಯದಿ ವಾ ದೋಷಜಾತಂ ತ್ವಂ ಪರದಾರೇಷು ಪಶ್ಯಸಿ|

13021016c ಆತ್ಮಾನಂ ಸ್ವರ್ಶ ಯಾಮ್ಯದ್ಯ ಪಾಣಿಂ ಗೃಹ್ಣೀಷ್ಟ ಮೇ ದ್ವಿಜ||

ಪರಪತ್ನೀ ಸಮಾಗಮದಿಂದಾಗುವ ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು

ನೀನು ಭಾವಿಸುವೆಯಾದರೆ ನನ್ನನ್ನು ನಾನೇ ನಿನಗೆ ದಾನವಾಗಿ

ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ದ್ವಿಜ! ನನ್ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವನ್ನು ಮಾಡು!

13021017a ನ ದೋಷೋ ಭವಿತಾ ಚೈವ ಸತ್ಯೇನೈತದ್ವ ವೀಮ್ಯಹಮ್|

13021017c ಸ್ವತಂತ್ರಾಂ ಮಾಂ ವಿಜಾನೀಹಿ ಯೇಽಧರ್ಮಃ ಸೋಽಸ್ತು ವೈ ಮಯಿ||

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಯಾವುದೇ ದೋಷವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನೋರ್ವಳು ಸ್ವತಂತ್ರಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

ಇದರಿಂದ ಅಧರ್ಮವಾದರೂ ಅದು ನನ್ನ ಪಾಲಿಗಿರಲಿ!”

13021018 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13021018a ಸ್ವತಂತ್ರಾ ತ್ವಂ ಕಥಂ ಭದ್ರೇ ಬ್ರೂಹಿ ಕಾರಣಮತ್ರ ವೈ|

13021018c ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇ ಹಿ ಕಾ ಚಿತ್ತ್ವೀ ಯಾ ವೈ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಮರ್ಹತಿ||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಸ್ವತಂತ್ರಳೆನ್ನುವುದರ

ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ತ್ರೀಯೂ ಸ್ವತಂತ್ರಳಾಗಿರಲು ಅರ್ಹಳಲ್ಲ.

13021019a ಪಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೌಮಾರೇ ಭರ್ತಾ ರಕ್ಷತಿ ಯೌವನೇ|

13021019c ಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಸ್ಥವಿರೀಭಾವೇ ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ||

ಕೌಮಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರು ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ!”

13021020 ಸ್ತು ವಾಚ|

13021020a ಕೌಮಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಮೇ ಕನ್ಯೈವಾಸ್ಮಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

13021020c ಕುರು ಮಾ ವಿಮತಿಂ ವಿಪ್ರ ಶ್ರದ್ಧಾಂ ವಿಜಹಿ ಮಾ ಮಮ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ನಾನು ಕೌಮಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಕನ್ಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ವಿಪ್ರ! ನನ್ನನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಬೇಡ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿಟ್ಟಿರುವ ನನ್ನ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಬೇಡ!”

13021021 ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಉವಾಚ|

13021021a ಯಥಾ ಮಮ ತಥಾ ತುಭ್ಯಂ ಯಥಾ ತವ ತಥಾ ಮಮ|

13021021c ಜಿಜ್ಞಾಸೇಯಮೃಷೇಸ್ತಸ್ಯ ವಿಘ್ನಃ ಸತ್ಯಂ ನು ಕಿಂ ಭವೇತ್||

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನನಗಾಗುತ್ತಿರುವುದೇ ನಿನಗೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ನಿನಗಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೂ ಆಗುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ವದಾನ್ಯ ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದುದರ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಘ್ನವು

ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ?

13021022a ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ಪರಮಂ ಹೀದಂ ಕಿಂ ನು ಶ್ರೇಯೋ ಹಿ ಮೇ ಭವೇತ್|

13021022c ದಿವ್ಯಾಭರಣವಸ್ತ್ರಾ ಹಿ ಕನ್ಯೇಯಂ ಮಾಮುಪಸ್ಥಿತಾ||

ಇದೇನು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯ? ಇದರಿಂದ ನನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೇ
ಆಗುತ್ತದೆಯೇ? ದಿವ್ಯಾಭರಣವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಕನ್ಯೆಯು ನನ್ನ
ಬಳಿ ನಿಂತಿದ್ದಾಳಲ್ಲ!

13021023a ಕಿಂ ತ್ವಸ್ಯಾಃ ಪರಮಂ ರೂಪಂ ಜೀರ್ಣಮಾಸೀತ್ಕಥಂ ಪುನಃ|

13021023c ಕನ್ಯಾರೂಪಮಿಹಾದ್ವೈವ ಕಿಮಿಹಾತ್ರೋತ್ತರಂ ಭವೇತ್||

ಇವಳ ಇಂಥಹ ಪರಮ ರೂಪವು ಮೊದಲು ಹೇಗೆ ಜೀರ್ಣವಾಗಿ
ಹೋಗಿತ್ತು? ಪುನಃ ಕನ್ಯಾರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಇವಳಿಗೆ ಏನು
ಉತ್ತರವನ್ನು ನೀಡಲಿ?

13021024a ಯಥಾ ಪರಂ ಶಕ್ತಿಧೃತೇರ್ನ ವ್ಯುತ್ಥಾಸ್ಯೇ ಕಥಂ ಚನ|

13021024c ನ ರೋಚಯೇ ಹಿ ವ್ಯುತ್ಥಾನಂ ಧೃತ್ಯೈವಂ ಸಾಧಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಪರಮ ಧೈರ್ಯದಿಂದ ಇವಳನ್ನು ಎದಿರುಸುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ
ವರಿಸಿದ್ದ ಮುನಿಕನ್ಯೆಯನ್ನೇ ನಾನು ಮದುವೆಯಾಗುತ್ತೇನೆ. ಇವಳು
ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡಲು ಮನಸ್ಸಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯದ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ
ಇದನ್ನು ನಾನು ಸಾಧಿಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದೇ ಏಕವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಸ್ತ್ರೀಯು ತಾನು ಉತ್ತರ ದಿಶೆಯೆಂದೂ, ವದಾನ್ಯನ ಕೋರಿಕೆಯಂತೆ
ತಾನು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದಳೆಂದು ಹೇಳಲು ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು
ಅವಳ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (೧-೧೨).

ವದಾನ್ಯನ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ವಿವಾಹವಾಗಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು
ಸಂತೋಷಹೊಂದಿದುದು (೧೩-೧೯).

13022001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13022001a ನ ಬಿಭೇತಿ ಕಥಂ ಸಾ ಸ್ತ್ರೀ ಶಾಪಸ್ಯ ಪರಮದ್ಯುತೇಃ|

13022001c ಕಥಂ ನಿವೃತ್ತೋ ಭಗವಾಂಸ್ತದ್ಭವಾನ್ಪ್ರಬ್ರವೀತು ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ತ್ರೀಯು ಆ ಪರಮದ್ಯುತಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ
ಭಯಪಡಲಿಲ್ಲ? ಭಗವಾನ್ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನಾದರೂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೇಗೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

13022002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13022002a ಅಷ್ಟಾವಕ್ರೋಽನ್ವಪೃಚ್ಛತ್ತಾಂ ರೂಪಂ ವಿಕುರುಷೇ ಕಥಮ್||

13022002c ನ ಚಾನೃತಂ ತೇ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಬ್ರೂಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಅವಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ
ರೂಪವನ್ನು ಹೇಗೆ ಬದಲಾಯಿಸಿಕೊಂಡೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಇಚ್ಛೆಯಂತೆ
ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಬೇಡ. ನಿಜವನ್ನು ಹೇಳು !”

13022003 ಸ್ತು ವಾಚ|

13022003a ದ್ಯಾವಾಪೃಥಿವೀಮಾತ್ರೈಷಾ ಕಾಮ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮ|

13022003c ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತಃ ಸರ್ವಂ ಯದಿದಂ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ||

ಸ್ತ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮ ! ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ !

ದಿವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಕಾಮವಿರುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಹಿತನಾಗಿ ಕೇಳು.

13022004a ಉತ್ತರಾಂ ಮಾಂ ದಿಶಂ ವಿದ್ಧಿ ದೃಷ್ಟಂ ಸ್ತ್ರೀಚಾಪಲಂ ಚ ತೇ|

13022004c ಅವ್ಯತ್ಥಾನೇನ ತೇ ಲೋಕಾ ಜಿತಾಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ||

ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ ! ನಾನು ಉತ್ತರ ದಿಶೆಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಸ್ತ್ರೀಯು

ಚಪಲತೆಯನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿರುವೆ. ಆದರೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾಗದೇ ಇದ್ದೆಯಾದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು ನೀನು ಜಯಿಸಿರುವೆ.

13022005a ಜಿಜ್ಞಾಸೇಯಂ ಪ್ರಯುಕ್ತಾ ಮೇ ಸ್ಥಿರೀಕರ್ತುಂ ತವಾನಘ|

13022005c ಸ್ಥವಿರಾಣಾಮಪಿ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಬಾಧತೇ ಮೈಥುನಜ್ವರಃ||

ಅನಘ ! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರೀಕರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಾನೇ ಈ

ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸಿದೆ. ವೃದ್ಧಿಯರಾದರೂ ಮೈಥುನಜ್ವರವು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತದೆ.

13022006a ತುಷ್ಯಃ ಪಿತಾಮಹಸ್ತೇಽದ್ಯ ತಥಾ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

13022006c ಸ ತ್ವಂ ಯೇನ ಚ ಕಾರ್ಯೇಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭಗವಾನಿಹ||

ಇಂದು ಪಿತಾಮಹನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಭಗವಾನ್ !

ನೀನು ಯಾವ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆಯೋ ಅದು ಸಫಲವಾಗಿದೆ.

13022007a ಪ್ರೇಷಿತಸ್ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ಕನ್ಯಾಪಿತ್ರಾ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

13022007c ತವೋಪದೇಶಂ ಕರ್ತುಂ ವೈ ತಚ್ಚ ಸರ್ವಂ ಕೃತಂ ಮಯಾ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ! ನಿನಗೆ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಕನ್ಯಾಪಿತ್ರ ವಿಪ್ರನು ನಿನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು. ನಾನು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

13022008a ಕ್ಷೇಮೀ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ ಗೃಹಾನ್ತ್ರಮಶ್ಚ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13022008c ಕನ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ತಾಂ ವಿಪ್ರ ಪುತ್ರೀಣೀ ಚ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತೀಯೆ. ನಿನಗೆ ಶ್ರಮವೂ ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವಿಪ್ರ! ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಅವಳು ಪುತ್ರವತಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾಳೆ.

13022009a ಕಾಮ್ಯಯಾ ಪೃಷ್ಟವಾಂಸ್ತ್ವಂ ಮಾಂ ತತೋ ವ್ಯಾಹೃತಮುತ್ತರಮ್|

13022009c ಅನತಿಕ್ರಮಣೀಯೈಷಾ ಕೃತ್ಸ್ನಲೋ ಕೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಸದಾ||

ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ನಾನು ಅದಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಸದಾ ಈ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಆದೇಶವನ್ನು ಅನತಿಕ್ರಮಿಸಬಾರದು.

13022010a ಗಚ್ಚಸ್ವ ಸುಕೃತಂ ಕೃತ್ವಾ ಕಿಂ ವಾನ್ಯಚ್ಛೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ|

13022010c ಯಾವದ್ಭವೀಮಿ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ ಯಥಾತಥಮ್||

ಉತ್ತಮವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವೆ. ಹೋಗು. ಅಥವಾ ಬೇರೆ

ಎನನ್ನಾದರೂ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯಾ? ವಿಪ್ರರ್ಷೆ ! ಅಷ್ಟಾವಕ್ರ !
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13022011a ಋಷಿಣಾ ಪ್ರಸಾದಿತಾ ಚಾಸ್ಮಿ ತವ ಹೇತೋರ್ಧ್ವಜರ್ಷಭ|

13022011c ತಸ್ಯ ಸಂಮಾನನಾರ್ಥಂ ಮೇ ತ್ವಯಿ ವಾಕ್ಯಂ ಪ್ರಭಾಷಿತಮ್||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ! ನಿನ್ನ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಋಷಿ ವದಾನ್ಯನು ನನ್ನನ್ನು
ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದ್ದನು. ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು
ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

13022012a ಶ್ರುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ತಸ್ಯಾಃ ಸ ವಿಪ್ರಃ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಸ್ಥಿತಃ|

13022012c ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತಯಾ ಚಾಪಿ ಸ್ವಗೃಹಂ ಪುನರಾವ್ರಜತ್||

ಅವಳ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಪ್ರನು ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತನು. ಅವಳಿಂದ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ಮರಳಿದನು.

13022013a ಗೃಹಮಾಗಮ್ಯ ವಿಶ್ರಾಂತಃ ಸ್ವಜನಂ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಚ|

13022013c ಅಭ್ಯಗಚ್ಚತ ತಂ ವಿಪ್ರಂ ನ್ಯಾಯತಃ ಕುರುನಂದನ||

ಕುರುನಂದನ ! ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವಜನರನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿ ನ್ಯಾಯತಃ ವಿಪ್ರ ವದಾನ್ಯನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.

13022014a ಪೃಷ್ಟಶ್ಚ ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ದೃಷ್ಟಂ ತ್ವೇತನ್ನಿದರ್ಶನಮ್|

13022014c ಪ್ರಾಹ ವಿಪ್ರಂ ತದಾ ವಿಪ್ರಃ ಸುಪ್ರೀತೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ||

ವಿಪ್ರ ವದಾನ್ಯನು ಕೇಳಲು ವಿಪ್ರ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಪ್ರಸನ್ನಚಿತ್ತನಾಗಿ ತನ್ನ
ಪ್ರಯಾಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ತಾನು ನೋಡಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮಗ್ರವಾಗಿ
ಹೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು:

13022015a ಭವತಾಹಮನುಜ್ಞಾತಃ ಪ್ರಸ್ಥಿತೋ ಗಂಧಮಾದನಮ್|

13022015c ತಸ್ಯ ಚೋತ್ತರತೋ ದೇಶೇ ದೃಷ್ಟಂ ತದ್ವೈವತಂ ಮಹತ್||

“ನಿನ್ನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತನಾಗಿ ನಾನು ಗಂಧಮಾದನದ ಕಡೆ ಹೋದೆನು. ಅದರ ಉತ್ತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನಾನು ಒಂದು ಮಹಾ ದೇವತೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13022016a ತಯಾ ಚಾಹಮನುಜ್ಞಾತೋ ಭವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ|

13022016c ಶ್ರಾವಿತಶ್ಚಾಪಿ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಗೃಹಮಭ್ಯಾಗತಃ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಅವಳ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ. ಅವಳು ನಿನ್ನ ಕುರಿತು ಕೂಡ ಹೇಳಿದಳು. ಅವಳ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದ್ದೇನೆ.”

13022017a ತಮುವಾಚ ತತೋ ವಿಪ್ರಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಿಷ್ವ ಮೇ ಸುತಾಮ್|

13022017c ನಕ್ಷತ್ರತಿಥಿಸಂಯೋಗೇ ಪಾತ್ರಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಭವಾನ್||

ಆಗ ವಿಪ್ರನು ಅವನಿಗೆ “ನಕ್ಷತ್ರತಿಥಿಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸುತೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು! ನೀನು ಇದಕ್ಕೆ ಪರಮ ಪಾತ್ರನಾಗಿದ್ದೀಯೆ!” ಎಂದನು.”

13022018 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13022018a ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ತಾಂ ಪ್ರಭೋ|

13022018c ಕನ್ಯಾಂ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪ್ರೀತಿಮಾಂಶ್ಚ ಭವತ್ತದಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಭೋ! ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರನು ಆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರಮಧರ್ಮಾತ್ಮನೂ ಪ್ರೀತಿಮಾನನೂ ಆದನು.

13022019a ಕನ್ಯಾಂ ತಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೈವ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪರಮಶೋಭನಾಮ್|

13022019c ಉವಾಸ ಮುದಿತಸ್ತತ್ರ ಆಶ್ರಮೇ ಸ್ವೇ ಗತಜ್ವರಃ||

ಆ ಪರಮ ಶೋಭನೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಮುದಿತನಾಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ ತನ್ನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದೇ ದ್ವಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರಾದಿಕ್ಷಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೩

ಪಾತ್ರಪರೀಕ್ಷಾ

ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ದಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರರಾದ ವಿಪ್ರರು
ಯಾರೆನ್ನುವುದರ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಷ್ಮರ ಸಂವಾದ
(1-41).

13023001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023001a ಕಿಮಾಹುರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾತ್ರಂ ವಿಪ್ರಾಃ ಸನಾತನಮ್|

13023001c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಲಿಂಗಿನಂ ಚೈವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಾಪ್ಯಲಿಂಗಿನಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! “ಪಾತ್ರರು” ಸನಾತನ
ವಿಪ್ರರು ಎಂದು ಯಾರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಚಿಹ್ನೆಗಳಿರುವ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೋ ಅಥವಾ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೋ?.¹⁶⁰”

13023002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023002a ಸ್ವವೃತ್ತಿಮಭಿಪನ್ನಾಯ ಲಿಂಗಿನೇ ವೇತರಾಯ ವಾ|

13023002c ದೇಯಮಾಹುರ್ಮಹಾರಾಜ ಉಭಾವೇತೌ ತಪಸ್ವಿನೌ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು¹⁶¹ ಆಧರಿಸಿ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಮತ್ತು ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥ ಇಬ್ಬರೂ ತಪಸ್ವಿಗಳೇ. ಇವರಿಬ್ಬರಿಗೂ ದಾನಮಾಡಬಹುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

13023003 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023003a ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾ ಪೂತೋ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದ್ವಿ ಜಾತಯೇ|

13023003c ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ತಥಾ ದಾನಂ ಕೋ ದೋಷಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪರಮ ಪೂತನಾದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯ ಅಥವಾ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ದೋಷವು ತಗಲುತ್ತದೆ?”

13023004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023004a ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತೋ ನರಸ್ತಾತ ದುರ್ದಾಂತೋಽಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

13023004c ಪೂತೋ ಭವತಿ ಸರ್ವತ್ರ ಕಿಂ ಪುನಸ್ತ್ವಂ ಮಹೀಪತೇ||

¹⁶⁰ ದಂಡ-ಕಮಂಡಲು ಮೊದಲಾದ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನೋ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಚಿಹ್ನೆಗಳಿಲ್ಲದ ಗೃಹಸ್ಥನನ್ನೋ? (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁶¹ ಅಂದರೆ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ ! ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ಪೂತನೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಇನ್ನು ಇವೆರಡೂ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪೂತನಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ?”

13023005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023005a ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರೀಕ್ಷೇತ ದೈವೇಷು ಸತತಂ ನರಃ|

13023005c ಕವ್ಯಪ್ರದಾನೇ ತು ಬುಧಾಃ ಪರೀಕ್ಷ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವಿದುಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನರನು ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಸತತವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾತ್ರತ್ವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾತ್ರತ್ವವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಏಕೆ?¹⁶²”

13023006 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023006a ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಾಧಯತೇ ಹವ್ಯಂ ದೈವಾತ್ಮಸಿದ್ಧೃತಿ|

13023006c ದೇವಪ್ರಸಾದಾದಿಜ್ಯಂತೇ ಯಜಮಾನಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಾದ ಯಜ್ಞ-ಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಧೀನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ¹⁶³. ದೈವದ

¹⁶² ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ: ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಪರೀಕ್ಷೇತ ದೈವೇ ಕರ್ಮಣಿ ಧರ್ಮವಿತ್ ಪಿತೃ ಕರ್ಮಣಿ ತು ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಪ್ರಯತ್ನತಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁶³ ಆದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿ ಪಿತೃಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಅಧೀನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಕೃಪೆಯಿದ್ದರೆ ಅವು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ದೇವತೆಗಳ ಪ್ರಸಾದಿಂದಲೇ
ಯಜಮಾನರು ಯಾಗಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13023007a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

13023007c ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ ಪುರಾ ಪ್ರಾಹ ಇಹ ಲೋಕೇಷು ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಹಿಂದೆ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಕವ್ಯವಿಧಿಗಳಲ್ಲಿ
ಅರ್ಥಾತ್ ಪಿತೃಸಂಬಂಧೀ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವಿದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ¹⁶⁴.”

13023008 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023008a ಅಪೂರ್ವೋಽಪ್ಯಥ ವಾ ವಿದ್ವಾನ್ಸಂಬಂಧೀ ವಾಥ ಯೋ ಭವೇತ್|

13023008c ತಪಸ್ವೀ ಯಜ್ಞಶೀಲೋ ವಾ ಕಥಂ ಪಾತ್ರಂ ಭವೇತ್ತು ಸಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಪರಿಚಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸ, ಸಂಬಂಧಿ, ತಪಸ್ವಿ,
ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಶೀಲ - ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಯಾವ ವಿಧದ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಯುಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ದಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮಪಾತ್ರರೆನಿಸುತ್ತಾರೆ?”

13023009 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023009a ಕುಲೀನಃ ಕರ್ಮಕೃದ್ವೈದ್ಯಸ್ತಥಾ ಚಾಪ್ಯಾನ್ಯಶಂಸ್ಯವಾನ್|

13023009c ಹ್ರೀಮಾನ್ಯಜುಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಪಾತ್ರಂ ಪೂರ್ವೇ ಚ ತೇ ತ್ರಯಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತ, ಕರ್ಮಠ, ವೇದವಿದ,
ದಯಾಳು, ಲಜ್ಜಾಶೀಲ, ಸರಳ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ - ಈ ಎಲ್ಲ ಗುಣಗಳಿಂದ

---

¹⁶⁴ ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯು ಸತ್ಪಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಸಂಪನ್ನರಾಗಿರುವ ಅಪರಿಚಿತ, ವಿದ್ವಾಂಸ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಗಳು ಶ್ರಾದ್ಧ ಮತ್ತು ದಾನಗಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಪಾತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13023010a ತತ್ರೇದಂ ಶೃಣು ಮೇ ಪಾರ್ಥ ಚತುರ್ಣಾಂ ತೇಜಸಾಂ ಮತಮ್|

13023010c ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಕಾಶ್ಯಪಸ್ಯಾಗ್ನೇರ್ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸ್ಯ ಚೈವ ಹಿ||

ಪಾರ್ಥ ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಈ ನಾಲ್ವರು ತೇಜಸ್ವಿಗಳ ಮತವೇನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13023011 ಪೃಥಿವ್ಯವಾಚ|

13023011a ಯಥಾ ಮಹಾರ್ಣವೇ ಕ್ಷಿಪ್ತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಲೋಷ್ಪೋ ವಿನಶ್ಯತಿ|

13023011c ತಥಾ ದುಶ್ಚರಿತಂ ಸರ್ವಂ ತ್ರಯ್ಯಾವೃತ್ತ್ಯಾ ವಿನಶ್ಯತಿ||

ಪೃಥ್ವಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಮಣ್ಣುಹೆಂಟೆಯು ಹೇಗೆ ಅತಿ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕರಗಿ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲ ದುಶ್ಚರಿತಗಳೂ ಮೂರು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು¹⁶⁵ ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ.”

13023012 ಕಾಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

13023012a ಸರ್ವೇ ಚ ವೇದಾಃ ಸಹ ಷಡ್ಭಿರಂಗೈಃ

ಸಾಂಖ್ಯಂ ಪುರಾಣಂ ಚ ಕುಲೇ ಚ ಜನ್ಮ|

13023012c ನೈತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಗತಿರ್ಭವಂತಿ

ಶೀಲವ್ಯಪೇತಸ್ಯ ನರಸ್ಯ ರಾಜನಾ||

¹⁶⁵ ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗ್ರಹ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕಾಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಶಿಕ್ಷಾ-ವ್ಯಾಕರಣಾದಿ ಆರು ಅಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳು, ಸಾಂಖ್ಯ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಶೀಲವಿಲ್ಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲಾರವು¹⁶⁶.”

13023013 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

13023013a ಅಧೀಯಾನಃ ಪಂಡಿತಂ ಮನ್ಯಮಾನೋ

ಯೋ ವಿದ್ಯಯಾ ಹಂತಿ ಯಶಃ ಪರೇಷಾಮ್|

13023013c ಬ್ರಹ್ಮನ್ಸ್ ತೇನಾಚರತೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಂ

ಲೋಕಾಸ್ತಸ್ಯ ಹ್ಯಂತವಂತೋ ಭವಂತಿ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ತಾನೇ ಮಹಾ ಪಂಡಿತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪಾಂಡಿತ್ಯದಿಂದ ಇತರರ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ. ಅವನು ಪಡೆಯುವ ಲೋಕಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

13023014 ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಉವಾಚ|

13023014a ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ತುಲಯಾ ಧೃತಮ್|

13023014c ನಾಭಿಜಾನಾಮಿ ಯದ್ಯಸ್ಯ ಸತ್ಯಸ್ಯಾರ್ಥಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳ ಫಲ ಮತ್ತು

¹⁶⁶ ಶೀಲವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮ ಗುಣವು. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆಯ ಫಲ ಇವುಗಳನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಸ್ರ
ಅಶ್ವಮೇಧಗಳ ಫಲವು ತುಲನೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ಯದ ಅರ್ಧದಷ್ಟೂ
ತೂಗುವುದೋ ಇಲ್ಲವೋ ತಿಳಿಯಲಾರೆನು!”

13023015 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023015a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇ ಜಗ್ಮುರಾಶು ಚತ್ವಾರೋಽಮಿತತೇಜಸಃ|

13023015c ಪೃಥಿವೀ ಕಾಶ್ಯಪೋಽಗ್ನಿಶ್ಚ ಪ್ರಕೃಷ್ಟಾಯಶ್ಚ ಭಾರ್ಗವಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ನಾಲ್ವರು ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿಗಳು - ಪೃಥ್ವೀ,
ಕಾಶ್ಯಪ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾಯುಷಿ ಭಾರ್ಗವ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯರು -
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಹೊರಟುಹೋದರು.”

13023016 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023016a ಯದಿದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕೇ ಪ್ರತಿನೋ ಭುಂಜತೇ ಹವಿಃ|

13023016c ಭುಕ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಮಾಯ ಕಥಂ ತತ್ಸುಕೃತಂ ಭವೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ವೇಳೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರಾದ್ಧದ ಹವಿಷ್ಯಾನ್ನವನ್ನು
ಭುಂಜಿಸಿದರೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿದ ಆ ಶ್ರಾದ್ಧದ
ಭೋಜನವು ಹೇಗೆ ಸಫಲವಾಗುತ್ತದೆ?”

13023017 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023017a ಆದಿಷ್ಟಿನೋ ಯೇ ರಾಜೇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದಪಾರಗಾಃ|

13023017c ಭುಂಜತೇ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಮಾಯ ವ್ರತಲುಪ್ತಾ ಭವಂತಿ ತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ವೇದಪಾರಗರಾದ ಆದಿಷ್ಟಿ¹⁶⁷
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರೇಷ್ಠಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆಂದಿರುವ ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನವನ್ನು
ಭುಂಜಿಸಿದರೆ ಅವರ ವ್ರತದಲ್ಲಿ ಲೋಪವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ¹⁶⁸.”

13023018 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023018a ಅನೇಕಾಂತಂ ಬಹುದ್ವಾರಂ ಧರ್ಮಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ|

13023018c ಕಿಂ ನಿಶ್ಚಿತಂ ಭವೇತ್ತತ್ರ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಧರ್ಮದ ಸಾಧನೆಗಳಿಗೂ
ಮತ್ತು ಫಲಗಳಿಗೂ ಬಹುದ್ವಾರಗಳಿವೆಯೆಂದು ಮನೀಷಿಣರು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಿತವಾದದ್ದು ಏನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13023019 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023019a ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧ ಆನೃಶಂಸ್ಯಂ ದಮಸ್ತಥಾ|

13023019c ಆರ್ಜವಂ ಚೈವ ರಾಜೇಂದ್ರ ನಿಶ್ಚಿತಂ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್||

---

¹⁶⁷ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಪರ್ಯಂತ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನದಲ್ಲಿರುವಂತೆ
ಗುರುವಿನ ಆದೇಶವಾಗಿರುವವರು ಆದಿಷ್ಟಿಗಳು. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁶⁸ ೧೬ ಮತ್ತು ೧೭ನೇ ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ವ್ರತಿನಃ ಮತ್ತು ಆದಿಷ್ಟಿನಃ
ಎಂಬ ಪದಗಳಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದಾರೆ.

“ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಬಹುದೇ?” ಎನ್ನುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
“ನೀಡಬಹುದು, ಆದರೆ ಅವರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತಕ್ಕೆ ಲೋಪವಾಗುತ್ತದೆ”

ಎಂಬ ಉತ್ತರವಿದೆ. ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಕ್ರೋಧ, ದಯೆ, ದಮ, ಸರಳತೆ - ಇವು ಧರ್ಮದ ನಿಶ್ಚಿತ ಲಕ್ಷಣಗಳು.

13023020a ಯೇ ತು ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಶ್ಚರಂತಿ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಮ್|

13023020c ಅನಾಚರಂತಸ್ತದ್ಧರ್ಮಂ ಸಂಕರೇ ನಿರತಾಃ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾ, ಅದರೆ ಅದೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸದೇ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವವರು ಧರ್ಮಸಂಕರದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13023021a ತೇಭ್ಯೋ ರತ್ನಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ವಾ ಗಾಮಶ್ವಾನ್ವಾ ದದಾತಿ ಯಃ|

13023021c ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವಿಷ್ಣಾಂ ಸ ಭುಂಕ್ತೇ ನಿರಯಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಅವರಿಗೆ ರತ್ನ, ಹಿರಣ್ಯ, ಗೋವು ಅಥವಾ ಅಶ್ವಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಹತ್ತುವರ್ಷಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಮೇಧ್ಯವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೆ.

13023022a ಮೇದಾನಾಂ ಪುಲ್ಕಸಾನಾಂ ಚ ತಥೈವಾಂತಾವಸಾಯಿನಾಮ್|

13023022c ಕೃತಂ ಕರ್ಮಾಕೃತಂ ಚಾಪಿ ರಾಗಮೋಹೇನ ಜಲ್ಪತಾಮ್||

ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಡದೇ ಇರಲಿ ಆದರೆ ರಾಗ-ಮೋಹಗಳಿಂದ ತಾವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ಆತ್ಮಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಸತ್ತಹಸುವಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವರ, ಬ್ರಹ್ಮದ್ವೇಷಿಗಳ ಮತ್ತು ಚಮ್ಮಾರರ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ.

13023023a ವೈಶ್ವದೇವಂ ಚ ಯೇ ಮೂಢಾ ವಿಪ್ರಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೇ|

13023023c ದದತೀಹ ನ ರಾಜೇಂದ್ರ ತೇ ಲೋಕಾನ್ಭುಜತೇಽಶುಭಾನ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣೀ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ವೈಶ್ವದೇವದ ಅನ್ನವನ್ನು
ಕೊಡದ ಮೂಢನು ಅಶುಭ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.”

13023024 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023024a ಕಿಂ ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸ್ಯ ಕಿಂ ಪರಂ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್|

13023024c ಕಿಂ ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಂ ಶೌಚಂ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು
ಯಾವುದು? ಪರಮ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣವು ಯಾವುದು? ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶೌಚವು ಯಾವುದು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13023025 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023025a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಪರಂ ತಾತ ಮಧುಮಾಂಸಸ್ಯ ವರ್ಜನಮ್|

13023025c ಮರ್ಯಾದಾಯಾಂ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಶಮಃ ಶೌಚಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ! ಮಧು-ಮಾಂಸಗಳ ವರ್ಜನೆಯೇ
ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು. ಮರ್ಯಾದೆಗಳೊಳಗೆ ಇರುವುದೇ ಧರ್ಮ.
ಮನಸ್ಸು-ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಂಯಮ ಶಮವೇ ಶೌಚದ ಲಕ್ಷಣ.”

13023026 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023026a ಕಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇ ಚರೇದ್ಧರ್ಮಂ ಕಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇಽರ್ಥಮಾಚರೇತ್|

13023026c ಕಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇ ಸುಖೇ ಚ ಸ್ಯಾತ್ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು? ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅರ್ಥವನ್ನು
ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು? ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸಬೇಕು?
ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13023027 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023027a ಕಾಲ್ಯಾಣಮರ್ಥಂ ನಿಷೇವೇತ ತತೋ ಧರ್ಮಮನಂತರಮ್|

13023027c ಪಶ್ಚಾತ್ಕಾಮಂ ನಿಷೇವೇತ ನ ಚ ಗಚ್ಛೇತ್ಪ್ರಸಂಗಿತಾಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೂರ್ವಾಹ್ಲದಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕು. ಅನಂತರ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಬಳಿಕ ಸುಖಪಡಬೇಕು. ಆದರೆ ಸುಖಕ್ಕೇ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರಬಾರದು.

13023028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚಾಭಿಮನ್ಯೇತ ಗುರೂಂಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿಪೂಜಯೇತ್|

13023028c ಸರ್ವಭೂತಾನುಲೋಮಶ್ಚ ಮೃದುಶೀಲಃ ಪ್ರಿಯಂವದಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಹಿರಿಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅನುಕೂಲನಾಗಿರಬೇಕು. ಮೃದುಶೀಲನೂ ಪ್ರಿಯಂವದನೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

13023029a ಅಧಿಕಾರೇ ಯದನ್ಯತಂ ರಾಜಗಾಮಿ ಚ ಪೈಶುನಮ್|

13023029c ಗುರೋಶ್ಚಾ ಲೀಕಕರಣಂ ಸಮಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ||

ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದು, ರಾಜನಿಗೆ ಬೇರೊಬ್ಬರ ಮೇಲೆ ಚಾಡಿಹೇಳುವುದು, ಗುರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಸತ್ಯವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಇವು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮ.

13023030a ಪ್ರಹರೇನ್ನ ನರೇಂದ್ರೇಷು ನ ಗಾಂ ಹನ್ಯಾತ್ಪಥೈವ ಚ|

13023030c ಭ್ರೂಣಹತ್ಯಾಸಮಂ ಚೈತದುಭಯಂ ಯೋ ನಿಷೇವತೇ||

ರಾಜರಿಗೆ ಹೊಡೆಯಬಾರದು. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದು. ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಮಾಡುವವನು ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮನಾದ ಪಾಪವನ್ನು

ಅನುಭವಿಸುವನು.

13023031a ನಾಗ್ನಿಂ ಪರಿತ್ಯಜೇಜ್ಜಾತು ನ ಚ ವೇದಾನ್ವರಿತ್ಯಜೇತ್|

13023031c ನ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಕ್ರೋಶೇತ್ಸಮಂ ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ||

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಬಿಡಬಾರದು. ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಬಾರದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಇವು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಗೆ ಸಮ.”

13023032 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13023032a ಕೀದೃಶಾಃ ಸಾಧವೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಕೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್|

13023032c ಕೀದೃಶಾನಾಂ ಚ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸಾಧು ವಿಪ್ರರು ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆ? ಯಾರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ? ಎಂಥವರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13023033 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13023033a ಅಕ್ರೋಧನಾ ಧರ್ಮಪರಾಃ ಸತ್ಯನಿತ್ಯಾ ದಮೇ ರತಾಃ|

13023033c ತಾದೃಶಾಃ ಸಾಧವೋ ವಿಪ್ರಾಸ್ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳದಿರುವ ಧರ್ಮಪರ ಸತ್ಯನಿತ್ಯ ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿ ವಿಪ್ರರು ಸಾಧುಗಳು. ಅವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13023034a ಅಮಾನಿನಃ ಸರ್ವಸಹಾ ದೃಷ್ಟಾರ್ಥಾ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

13023034c ಸರ್ವ ಭೂತಹಿತಾ ಮೈತ್ರಾಸ್ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ದುರಭಿಮಾನಿಯಾಗಿರದ, ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಅರ್ಥವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿರುವ, ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ, ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹಿತಾಸಕ್ತರೂ ಮಿತ್ರರೂ ಆದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಅಧಿಕ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13023035a ಅಲುಬ್ಧಾಃ ಶುಚಯೋ ವೈದ್ಯಾ ಹ್ರೀಮಂತಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

13023035c ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಾ ಯೇ ಚ ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಲುಬ್ಧರಲ್ಲದ, ಶುಚಿಗಳಾದ, ವಿದ್ಯಾವಂತರಾದ, ಲಜ್ಜಾಸ್ವಭಾವದ, ಸತ್ಯವಾದಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತರೂ ಆದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13023036a ಸಾಂಗಾಂಶ್ಚ ಚತುರೋ ವೇದಾನ್ಯೋಽಧೀಯೀತ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಃ|

13023036c ಷಡ್ಭ್ಯೋ ನಿವೃತ್ತಃ ಕರ್ಮಭ್ಯಸ್ತಂ ಪಾತ್ರಮೃಷಯೋ ವಿದುಃ||

ಅಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಲ್ಕೂ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿರುವ ಮತ್ತು ಷಟ್ಕರ್ಮ¹⁶⁹ಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ದ್ವಿಜರ್ಷಭನು ದಾನಗಳಿಗೆ ಪಾತ್ರನೆಂದು ಋಷಿಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ.

13023037a ಯೇ ತ್ವೇವಂಗುಣಜಾತೀಯಾಸ್ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್|

13023037c ಸಹಸ್ರಗುಣಮಾಪ್ನೋತಿ ಗುಣಾರ್ಹಾಯ ಪ್ರದಾಯಕಃ||

ಈ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಗುಣ-ಗುಂಪುಗಳಿರುವ ಗುಣಾರ್ಹನಿಗೆ ಕೊಡುವ

---

¹⁶⁹ ಯಜನ-ಯಾಜನ, ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನ ಮತ್ತು ದಾನ-ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗಳೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳು. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಮಹಾದಾನದ ಫಲವು ಸಹಸ್ರಪಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

13023038a ಪ್ರಜ್ಞಾಶ್ರುತಾಭ್ಯಾಂ ವೃತ್ತೇನ ಶೀಲೇನ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ|

13023038c ತಾರಯೇತ ಕುಲಂ ಕೃತ್ಸ್ನು ಮೇಕೋಽಪೀಹ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಃ||

ಉತ್ತಮ ಪ್ರಜ್ಞೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ, ಸದಾಚಾರ ಮತ್ತು ಸೌಶೀಲ್ಯ - ಇವುಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನು ದಾನಕೊಟ್ಟವನ ಕುಲವನ್ನೇ ಉದ್ಧಾರಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13023039a ಗಾಮಶ್ವಂ ವಿತ್ತಮನ್ನಂ ವಾ ತದ್ವಿಧೇ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್|

13023039c ದ್ರವ್ಯಾಣಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ತಥಾ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇ ನ ಶೋಚತಿ||

ಅಂಥಹವನಿಗೆ ಗೋವನ್ನಾಗಲೀ, ಕುದುರೆಯನ್ನಾಗಲೀ, ವಿತ್ತವನ್ನಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಅನ್ಯ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ನೀಡುವುದರಿಂದ ಮರಣಾನಂತರ ದುಃಖಪಡಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13023040a ತಾರಯೇತ ಕುಲಂ ಕೃತ್ಸ್ನು ಮೇಕೋಽಪೀಹ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ|

13023040c ಕಿಮಂಗ ಪುನರೇಕಂ ವೈ ತಸ್ಮಾತ್ಪಾತ್ರಂ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಅಂಥಹ ಒಬ್ಬ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನೇ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದವನ ಕುಲ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆಂದ ಮೇಲೆ ಅಂಥಹ ಅನೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ? ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಪಾತ್ರರನ್ನು ಹುಡುಕಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

13023041a ನಿಶಮ್ಯ ಚ ಗುಣೋಪೇತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಾಧುಸಂಮತಮ್|

13023041c ದೂರಾದಾನಾಯಯೇತ್ಕೃತ್ಯೇ ಸರ್ವತಶ್ಚಾ ಭಿಪೂಜಯೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗುಣೋಪೇತನೂ ಸಾಧುಸಮ್ಮತನೂ ಎನ್ನುವುದನ್ನು

ಕೇಳಿ ಅವನು ದೂರದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕರೆತರಿಸಿ ಸರ್ವತಃ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಬಹುಪ್ರಾಶ್ನಿಕೇ ತ್ರೋವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಹುಪ್ರಾಶ್ನಿಕ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೪

ಸ್ವರ್ಗನರಕಗಾಮಿವರ್ಣನ

ಪಿತೃ-ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುರರ್ಷಿಗಳು ಏನನ್ನು ವಿಹಿಸಿದ್ದಾರೆ ಎನ್ನುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕಾಲ, ಉಚಿತ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳು (1-11), ದಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವರ್ಣನೆಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ (12-23), ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳ ಇತರ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (28-47).

ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಮಾಡಿದ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಉತ್ತರಿಸುವುದು (48-58). ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಾಮಿಗಳ ವರ್ಣನೆ (59-103).

13024001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13024001a ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲೇ ಚ ದೈವೇ ಚ ಧರ್ಮೇ ಚಾಪಿ ಪಿತಾಮಹ|

13024001c ಇಚ್ಛಾಮೀಹ ತ್ವಯಾಖ್ಯಾತಂ ವಿಹಿತಂ ಯತ್ಸುರರ್ಷಿಭಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ, ದೇವ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸುರರ್ಷಿಗಳು ಏನನ್ನು ವಿಹಿಸಿದ್ದಾರೆ? ಇದನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13024002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13024002a ದೈವಂ ಪೂರ್ವಾಹ್ನಿಕೇ ಕುರ್ಯಾದಪರಾಹ್ಣೇ ತು ಪೈತ್ಯಕಮ್|

13024002c ಮಂಗಲಾಚಾರಸಂಪನ್ನಃ ಕೃತಶೌಚಃ ಪ್ರಯತ್ನವಾನ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೌಚಾದಿಗಳನ್ನು ಮುಗಿಸಿ ಮಂಗಲಾಚಾರಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಪೂರ್ವಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ದೇವಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಪರಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

13024003a ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ಪ್ರದದ್ಯಾದುಪಪತ್ತಿತಃ|

13024003c ಕಾಲಹೀನಂ ತು ಯದ್ದಾನಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಕರ್ಮಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಿಗೆ ಸೇರುವುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024004a ಲಂಘಿತಂ ಚಾವಲೀಢಂ ಚ ಕಲಿಪೂರ್ವಂ ಚ ಯತ್ಕೃತಮ್|

13024004c ರಜಸ್ವಲಾಭಿದ್ಯೃಷ್ಟಂ ಚ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಕಾಲಿನಿಂದ ದಾಟಿದ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳು, ರುಚಿನೋಡದ ಅಡುಗೆ, ಜಗಳವಾಡುತ್ತಾ ಮಾಡಿದ ಅಡುಗೆ, ರಜಸ್ವಲೆಯರ ದೃಷ್ಟಿಬಿದ್ದ ಅಡುಗೆ - ಇವುಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುವುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024005a ಅವಘುಷ್ಪಂ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಮವ್ರತೇನ ಚ ಭಾರತ|

13024005c ಪರಾಮೃಷ್ಪಂ ಶುನಾ ಚೈವ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಭಾರತ ! “ವ್ರತಭ್ರಷ್ಟನಾದವನು ಊಟಮಾಡಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದಾನೆ!” ಎಂದು ಘೋಷಣೆಯಾದ ನಂತರ ಊಟಮಾಡದೇ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ನಾಯಿಮುಟ್ಟಿದ ಅನ್ನ - ಇವುಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುವುದೆಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024006a ಕೇಶಕೀಟಾವಪತಿತಂ ಕ್ಷುತಂ ಶ್ವಭಿರವೇಕ್ಷಿತಮ್|

13024006c ರುದಿತಂ ಚಾವಧೂತಂ ಚ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಕೂದಲು-ಕೀಟಗಳು ಬಿದ್ದ ಅನ್ನ, ಆಕಳಿಕೆ-ಸೀನುಗಳಿಂದ ದೂಷಿತವಾದ ಅನ್ನ, ನಾಯಿಯ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಅನ್ನ, ಅಳುತ್ತಲೂ ಅಥವಾ ತಿರಸ್ಕಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿಯೂ ನೀಡಿದ ಅನ್ನ - ಇವುಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024007a ನಿರೋಂಕಾರೇಣ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ಸಶಸ್ತ್ರೇಣ ಚ ಭಾರತ|

13024007c ದುರಾತ್ಮನಾ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಭಾರತ ! ಓಂಕಾರವನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಿದೆಯೇ ಉಂಡು ಬಿಟ್ಟ ಅನ್ನ, ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಯು ಊಟಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಅನ್ನ, ಮತ್ತು ದುರಾತ್ಮನು ಊಟಮಾಡಿ ಬಿಟ್ಟ ಅನ್ನ - ಇವುಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024008a ಪರೋಚ್ಚಿಷ್ಟಂ ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ಪರಿಭುಕ್ತಂ ಚ ಯದ್ಭವೇತ್|

13024008c ದೈವೇ ಪಿತ್ರೈ ಚ ಸತತಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಇತರರು ತಿಂದು ಉಳಿದ ಮತ್ತು ತಾನೇ ತಿಂದು ಮಿಕ್ಕಿರುವವು ದೇವ-
ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬರದೇ ಸತತವೂ ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು
ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024009a ಗರ್ಹಿತಂ ನಿಂದಿತಂ ಚೈವ ಪರಿವಿಷ್ಟಂ ಸಮನ್ಯುನಾ|

13024009c ದೈವಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಪೈತ್ಯಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಬೈಗಳುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ, ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ, ಮತ್ತು ಕೋಪದಿಂದ
ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಅಡುಗೆಯು ದೈವ ಅಥವಾ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬರದೇ
ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024010a ಮಂತ್ರಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾಹೀನಂ ಯಚ್ಚಾ ದ್ಧಂ ಪರಿವಿಷ್ಟತೇ|

13024010c ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಣೈರ್ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮಂತ್ರಹೀನವೂ ಕ್ರಿಯಾಹೀನವೂ ಆದ ಅನ್ನವನ್ನು
ಮೂರುವರ್ಣದವರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬಡಿಸಿದರೆ ಅದು ರಾಕ್ಷಸರ
ಪಾಲಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024011a ಆಜ್ಯಾಹುತಿಂ ವಿನಾ ಚೈವ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಪರಿವಿಷ್ಟತೇ|

13024011c ದುರಾಚಾರೈಶ್ಚ ಯದ್ಭುಕ್ತಂ ತಂ ಭಾಗಂ ರಕ್ಷಸಾಂ ವಿದುಃ||

ಆಜ್ಯಾಹುತಿಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಬಡಿಸಿದ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ದುರಾಚಾರಿಯು
ಭುಂಜಿಸಿದ ಅನ್ನ ಇವು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು
ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13024012a ಯೇ ಭಾಗಾ ರಕ್ಷಸಾಂ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತ ಉಕ್ತಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13024012c ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ವಿಸರ್ಗಸ್ಯ ಪರೀಕ್ಷಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಶೃಣು||

ಭರತರ್ಷಭ! ಯಾವ ಆಹಾರಗಳು ರಾಕ್ಷಸರ ಪಾಲಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ದಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹೇಗೆ ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13024013a ಯಾವಂತಃ ಪತಿತಾ ವಿಪ್ರಾ ಜಡೋನ್ಮತ್ತಾಸ್ತಥೈವ ಚ|

13024013c ದೈವೇ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಪಿತ್ಯೇ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ರಾಜನ್! ಪತಿತರಾಗಿರುವ, ಜಡರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಉನ್ಮತ್ತರಾಗಿರುವ ವಿಪ್ರರನ್ನು ದೇವ ಅಥವಾ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಮಂತ್ರಿಸಬಾರದು.

13024014a ಶ್ವಿತ್ರೀ ಕುಷ್ಠೀ ಚ ಕ್ಲಿಬಶ್ಚ ತಥಾ ಯಕ್ಷ್ಮಹತಶ್ಚ ಯಃ|

13024014c ಅಪಸ್ಮಾರೀ ಚ ಯಶ್ಚಾಂಧೋ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಸತ್ಕೃತಿಮ್||

ತೊನ್ನುರೋಗವಿರುವವನು, ನಪುಂಸಕ, ಕುಷ್ಠರೋಗಿ, ಕ್ಷಯರೋಗಿ, ಮೂರ್ಛರೋಗವಿರುವವನು, ಮತ್ತು ಕುರುಡ ಇವರು ದೇವ-ಪಿತೃ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024015a ಚಿಕಿತ್ಸಕಾ ದೇವಲಕಾ ವೃಥಾನಿಯಮಧಾರಿಣಃ|

13024015c ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಣಶ್ಚೈವ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ಚಿಕಿತ್ಸಕರು, ದೇವಾಲಯದ ಅರ್ಚಕರು, ತೋರಿಕೆಗಿರುವ ನಿಯಮಧಾರಿಗಳು, ಮತ್ತು ಸೋಮವನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸುವವರು ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024016a ಗಾಯನಾ ನರ್ತಕಾಶ್ಚೈವ ಪ್ಲವಕಾ ವಾದಕಾಸ್ತಥಾ|

13024016c ಕಥಕಾ ಯೋಧಕಾಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ರಾಜನ್! ಗಾಯಕರು, ನರ್ತಕರು, ಹಾರುವವರು, ವಾದಕರು, ಕಥಕರು,

ಮತ್ತು ಯೋಧಕರು ಕೂಡ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024017a ಹೋತಾರೋ ವೃಷಲಾನಾಂ ಚ ವೃಷಲಾಧ್ಯಾಪಕಾಸ್ತಥಾ|

13024017c ತಥಾ ವೃಷಲಶಿಷ್ಯಾಶ್ಚ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ರಾಜನ್! ಶೂದ್ರರ ಹೋತಾರ, ಶೂದ್ರರ ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರ ಶಿಷ್ಯರೂ ಕೂಡ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024018a ಅನುಯೋಕ್ತಾ ಚ ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಅನುಯುಕ್ತಶ್ಚ ಭಾರತ|

13024018c ನಾರ್ಹತಸ್ತಾವಪಿ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಕ್ರಯಿಣೌ ಹಿ ತೌ||

ಭಾರತ! ವೇತನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ವೇದವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ಮತ್ತು ವೇತನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ವೇದವನ್ನು ಕಲಿತುಕೊಳ್ಳುವ ಇಬ್ಬರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಕ್ರಯಿಗಳೇ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕೂಡ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13024019a ಅಗ್ರಣೀರ್ಯಃ ಕೃತಃ ಪೂರ್ವಂ ವರ್ಣಾವರಪರಿಗ್ರಹಃ|

13024019c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯೋಽಪಿ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ರಾಜನ್! ಮೊದಲು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅನಂತರ ನೀಚವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಲ್ಲ.

13024020a ಅನಗ್ನಯಶ್ಚ ಯೇ ವಿಪ್ರಾ ಮೃತನಿರ್ಯಾತಕಾಶ್ಚ ಯೇ|

13024020c ಸ್ತೇನಾಶ್ಚ ಪತಿತಾಶ್ಚೈವ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ರಾಜನ್! ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸದ ವಿಪ್ರರು, ಶವವನ್ನು ಹೊರುವವರು,

ಸ್ತೇನರು¹⁷⁰, ಮತ್ತು ಪತಿತರು¹⁷¹ ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಲ್ಲ.

13024021a ಅಪರಿಚ್ಛಾತಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ಗಣಪೂರ್ವಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

13024021c ಪುತ್ರಿಕಾಪೂರ್ವಪುತ್ರಾಶ್ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ಭಾರತ ! ಯಾರ ಪೂರ್ವಾಪರ ವಿಷಯಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರು ಹಿಂದೆ ಸೇನೆಗಳಲ್ಲಿದ್ದರೋ ಅವರು ಮತ್ತು ಪುತ್ರಿಕಾಪೂರ್ವಪುತ್ರರೂ¹⁷² ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024022a ಋಣಕರ್ತಾ ಚ ಯೋ ರಾಜನ್ಯಶ್ಚ ವಾರ್ಧುಷಿಕೋ ದ್ವಿಜಃ|

13024022c ಪ್ರಾಣಿವಿಕ್ರಯವೃತ್ತಿಶ್ಚ ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

---

¹⁷⁰ ಯೇ ಚಾಪೇತಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮಭ್ಯಃ ಸ್ತೇನಾಸ್ತೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ| ಅರ್ಥಾತ್ ಯಾರು ಸ್ವವರ್ಣಾಶ್ರಮೋಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರು ಸ್ತೇನರು ಅಥವಾ ಕಳ್ಳರು ಎಂದು ಸ್ತೇನ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವಿದೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

¹⁷¹ ಕರ್ಮಣಾ ದೇಹದೋಷೈಶ್ಚ ಯೋನಿತಶ್ಚೈವ ಕುತ್ಸಿತಾಃ| ಪತಿತಾಂಸ್ತಾನ್ವಿಜಾನೀಯಾನ್ಮಹಾಪಾತಕಿನಶ್ಚ ಯೇ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಕರ್ಮದಿಂದಲೂ, ದೇಹದೋಷಗಳಿಂದಲೂ, ಕುತ್ಸಿತ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ಮನುಷ್ಯರು ಪತಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಪತಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

¹⁷² “ಇವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರನು ನನ್ನ ಮಗನಾಗುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಮಗಳನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ನಂತರ ಅವಳ ಮಗನನ್ನು ಪುತ್ರಿಕಾಪೂರ್ವಪುತ್ರ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ರಾಜನ್! ಬಡ್ಡಿಗಾಗಿ ಹಣವನ್ನು ಕೊಡುವವನು, ವಾರ್ಧುಷಿಕ¹⁷³
ನರನು, ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಕ್ರಯ-ವಿಕ್ರಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು
ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024023a ಸ್ತ್ರೀಪೂರ್ವಾಃ ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠಾಶ್ಚ ಯಾವಂತೋ ಭರತರ್ಷಭ|

13024023c ಅಜಪಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚೈವ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ನಾರ್ಹಂತಿ ಕೇತನಮ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅಡಿಯಾಳಾಗಿರುವ, ಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ತಯಾರಿಸುವ, ಮತ್ತು ಜಪಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಕೂಡ
ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13024024a ಶ್ರಾದ್ಧೇ ದೈವೇ ಚ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13024024c ದಾತುಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತುಶ್ಚ ಶೃಣುಷ್ವಾನುಗ್ರಹಂ ಪುನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಶ್ರಾದ್ಧ ಮತ್ತು ದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟರಾದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು
ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸುವವನು ವಿಷಯವಾಗಿ ಕೇಳು.

13024025a ಚೀರ್ಣವ್ರತಾ ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಭವೇಯುರ್ಯೇಽಪಿ ಕರ್ಷಕಾಃ|

13024025c ಸಾವಿತ್ರೀಜ್ಞಾಃ ಕ್ರಿಯಾವಂತಸ್ತೇ ರಾಜನ್ಕೇತನಕ್ಷಮಾಃ||

---

¹⁷³ ಸಮರ್ಥಂ ಧಾನ್ಯಮಾದಾಯ ಮಹಾರ್ಥಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ| ಸ ವೈ
ವಾರ್ಧುಷಿಕೋ ನಾಮ ಹವ್ಯಕವ್ಯಬಹಿಷ್ಕೃತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಅರ್ಧಭಾಗ
ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪೂರ್ಣಭಾಗ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿ
ಕೇಳುವವನು ವಾರ್ಧುಷಿಕನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳ
ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ರಾಜನ್! ನಿಯಮ-ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ,
 ಸದ್ಗುಣಯುಕ್ತರೂ, ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವರೂ, ಕ್ರಿಯಾವಂತರೂ ಆದ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕೃಷಿಕರಾಗಿದ್ದರೂ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ
 ಯೋಗ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13024026a ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮಿಣಮಪ್ಯಾಜೌ ಕೇತಯೇತ್ಕುಲಜಂ ದ್ವಿಜಮ್||

13024026c ನ ತ್ವೇವ ವಣಿಜಂ ತಾತ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ಪರಿಕಲ್ಪಯೇತ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ದ್ವಿಜನು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು
 ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ
 ಅವನು ವಣಿಜವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬಾರದು.

13024027a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೀ ಚ ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಗ್ರಾಮವಾಸೀ ಚ ಯೋ ಭವೇತ್|

13024027c ಅಸ್ತೇನಶ್ಚಾತಿಥಿಜ್ಞಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಯೇತನಕ್ಷಮಃ||

ರಾಜನ್! ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಯೂ, ಗ್ರಾಮವಾಸೀ ವಿಪ್ರನೂ,
 ಕಳ್ಳನಲ್ಲದವನೂ, ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನೂ
 ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13024028a ಸಾವಿತ್ರೀಂ ಜಪತೇ ಯಸ್ತು ತ್ರಿಕಾಲಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13024028c ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಃ ಕ್ರಿಯಾವಾಂಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಯೇತನಕ್ಷಮಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ತ್ರಿಕಾಲವೂ ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು
 ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನು ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನು.

13024029a ಉದಿತಾಸ್ತಮಿತೋ ಯಶ್ಚ ತಥೈವಾಸ್ತಮಿತೋದಿತಃ|

13024029c ಅಹಿಂಸ್ರಶ್ಚಾಲ್ಪದೋಷಶ್ಚ ಸ ರಾಜನ್ಯೇತನಕ್ಷಮಃ||

ರಾಜನ್! ಅಭಿವೃದ್ಧಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಅವನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ
ಅಥವಾ ಅವನತಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವ
ಅಹಿಂಸಕ ಅಲ್ಪದೋಷನು ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು.

13024030a ಅಕಲ್ಮಕೋ ಹ್ಯತರ್ಕಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭರತರ್ಷಭ|

13024030c ಸಸಂಜ್ಞೋ ಭೈಕ್ಷ್ಯವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಸ ರಾಜನೈತನಕ್ಷಮಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜನ್! ದಂಬರಹಿತನೂ, ತರ್ಕ ಮಾಡದವನೂ,
ಸಸಂಜ್ಞನೂ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು.

13024031a ಅವ್ರತೀ ಕಿತವಃ ಸ್ತೇನಃ ಪ್ರಾಣಿವಿಕ್ರಯ್ಯಥೋ ವಣಿಕ್|

13024031c ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಪೀತವಾನ್ಸೋಮಂ ಸ ರಾಜನೈತನಕ್ಷಮಃ||

ರಾಜನ್! ವ್ರತಿಯಲ್ಲದ, ಜೂಜುಗಾರ, ಕಳ್ಳ, ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ವಿಕ್ರಯಕ್ಕೆ
ಮಾರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನಂತರ ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿದಿದ್ದರೆ ಅವನು
ಶ್ರಾದ್ಧದ ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು.

13024032a ಅರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಧನಂ ಪೂರ್ವಂ ದಾರುಣೈಃ ಕೃಷಿಕರ್ಮಭಿಃ|

13024032c ಭವೇತ್ಸರ್ವಾ ತಿಥಿಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ ರಾಜನೈತನಕ್ಷಮಃ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದಾರುಣ ಕೃಷಿಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಧನವನ್ನು ಗಳಿಸಿ
ನಂತರ ಸರ್ವ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರಾದ್ಧದ
ಆಮಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನು.

13024033a ಬ್ರಹ್ಮವಿಕ್ರಯನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಸ್ತ್ರಿಯಾ ಯಚ್ಚಾರ್ಜಿತಂ ಧನಮ್|

13024033c ಅದೇಯಂ ಪಿತೃದೇವೇಭ್ಯೋ ಯಚ್ಚ ಕ್ಷೈಬ್ಯಾದುಪಾರ್ಜಿತಮ್||

ವೇದವನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸಿ ಗಳಿಸಿದ, ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮತ್ತು
ಹೇಡಿತನದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಧನವನ್ನು ಪಿತೃ-ದೇವತಾ
ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ದಾನನೀಡಬಾರದು.

13024034a ಕ್ರಿಯಮಾಣೇಽಪವರ್ಗೇ ತು ಯೋ ದ್ವಿಜೋ ಭರತರ್ಷಭ|

13024034c ನ ವ್ಯಾಹರತಿ ಯದ್ಯುಕ್ತಂ ತಸ್ಯಾಧರ್ಮೋ ಗವಾನ್ಯತಮ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವಾಗ ಮತ್ತು
ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸುವಾಗ ದ್ವಿಜನು ತತ್ಕಾಲೋಚಿತ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು
ಹೇಳದಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ ಪಾಪವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13024035a ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಾಲಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದಧಿ ಘೃತಂ ತಥಾ|

13024035c ಸೋಮಕ್ಷಯಶ್ಚ ಮಾಂಸಂ ಚ ಯದಾರಣ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಯಾವ ದಿನ ಸತ್ಪಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು
ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಮೃಗದ ಮಾಂಸ ಇವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವೋ ಅದೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಪ್ರಶಸ್ತ ಕಾಲವು.

13024036a ಶ್ರಾದ್ಧಾಪವರ್ಗೇ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಸ್ವಧಾ ವೈ ಸ್ವದಿತಾ ಭವೇತ್|

13024036c ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯಾಪ್ಯಥೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ಪ್ರಿಯಂತಾಂ ಪಿತರಸ್ವಿತಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಮುಗಿಯುವಲ್ಲಿ “ಅಸ್ತು ಸ್ವಧಾ” ಎಂದು
ಹೇಳಿದರೆ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಮುಗಿಯುವಾಗ “ಪಿತರಃ
ಪ್ರೀಯಂತಾಂ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಸಂತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13024037a ಅಪವರ್ಗೇ ತು ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ಭಾರತ|

13024037c ಅಕ್ಷಯ್ಯಮಭಿಧಾತವ್ಯಂ ಸ್ವಸ್ತಿ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ವೈಶ್ಯನ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವು ಮುಗಿದಲ್ಲಿ “ಶ್ರಾದ್ಧಂ
ಅಕ್ಷಯ್ಯಮಸ್ತು” ಎನ್ನಬೇಕು. ಭಾರತ ! ಶೂದ್ರನ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವು
ಮುಗಿದಲ್ಲಿ “ಸ್ವಸ್ತಿ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

13024038a ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನಂ ದೈವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಧೀಯತೇ|

13024038c ಏತದೇವ ನಿರೋಂಕಾರಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಧೀಯತೇ|

13024038e ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಚೈವ ವಕ್ತವ್ಯಂ ಪ್ರೀಯಂತಾಂ ದೇವತಾ ಇತಿ||

ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರಸಹಿತ¹⁷⁴
ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನವನ್ನೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರರಹಿತವಾದ¹⁷⁵
ಪುಣ್ಯಾಹವಾಚನವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೈಶ್ಯನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ “ಪ್ರೀಯಂತಾಂ ದೇವತಾಃ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

13024039a ಕರ್ಮಣಾಮಾನುಷೋರ್ವೀಂ ಚ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕೃತಂ ಶೃಣು|

13024039c ಜಾತಕರ್ಮಾದಿಕಾನ್ಸರ್ವಾಂಸ್ತ್ರಿಷು ವರ್ಣೇಷು ಭಾರತ|

13024039e ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರೇ ಹಿ ಮಂತ್ರೋಕ್ತಾ ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು

---

¹⁷⁴ ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಭವಂತೋ ಬ್ರುವಂತು ಎಂದು ಯಜಮಾನನು ಹೇಳಿದಾಗ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಓಂ ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಓಂ ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಎಂಬ ಪ್ರತಿವಚನವನ್ನು
ಹೇಳಬೇಕು. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

¹⁷⁵ ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಭವಂತೆ ಬ್ರುವಂತು ಎಂದು ಯಜಮಾನನು ಹೇಳಿದಾಗ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಪುಣ್ಯಾಹಂ ಎಂಬ ಪ್ರತಿವಚನವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಕೇಳು. ಭಾರತ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ - ಈ ಮೂರು ವರ್ಣಗಳವರಿಗೆ ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳೂ ಮಂತ್ರಗಳನ್ನೂ ಹೇಳಿಯೇ ಅಗಬೇಕು.

13024040a ವಿಪ್ರಸ್ಯ ರಶನಾ ಮೌಂಜೀ ಮೌವೀ ರಾಜನ್ಯಗಾಮಿನೀ|

13024040c ಬಾಲ್ವಜೀತ್ಯೇವ ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮ ಏಷ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವಿಪ್ರನ ಉಡಿದಾರವು (ಮೇಖಲೆಯು) ಮುಂಜದ ಹುಲ್ಲಿನ, ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಜನಿವಾರವು ಮೂರ್ವಾ ಹುಲ್ಲಿನ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯನ ಜನಿವಾರವು ಕರಡಿ ಹುಲ್ಲಿನದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಇದು ಧರ್ಮ.

13024041a ದಾತುಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತುಶ್ಚ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಾವಿಮೌ ಶೃಣು|

13024041c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾನ್ಯತೇಽಧರ್ಮಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಪಾತಕಸಂಜ್ಞಿತಃ|

13024041e ಚತುರ್ಗುಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ವೈಶ್ಯಸ್ಯಾಷ್ಟಗುಣಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ದಾನಮಾಡುವವನ ಮತ್ತು ದಾನಸ್ವೀಕರಿಸುವವನ ಧರ್ಮ - ಅಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸುಳ್ಳನ್ನಾಡುವುದು ಅಧರ್ಮ. ಪಾತಕವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದುದರ ಪಾಪದ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪಾಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅದೇ ವೈಶ್ಯನು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸುಳ್ಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪದ ಎಂಟನೇ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ಕಡಿಮೆ ಪಾಪವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13024042a ನಾನ್ಯತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಶ್ವೀಯಾತ್ಪೂರ್ವಂ ವಿಪ್ರೇಣ ಕೇತಿತಃ|

13024042c ಯವೀಯಾನ್ವಶುಹಿಂಸಾಯಾಂ ತುಲ್ಯಧರ್ಮೋ ಭವೇತ್ಸ ಹಿ||

ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಆಮಂತ್ರಣವಿತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪಶುಹಿಂಸೆಯ ಪಾಪವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13024043a ಅಥ ರಾಜನ್ಯವೈಶ್ಯಾಭ್ಯಾಂ ಯದ್ಯಶ್ನೀಯಾತ್ತು ಕೇತಿತಃ|

13024043c ಯವೀಯಾನ್ವಶುಹಿಂಸಾಯಾಂ ಭಾಗಾರ್ಥಂ ಸಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಅಥವಾ ವೈಶ್ಯರಿಂದ ಆಮಂತ್ರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಅವನಿಗೆ ಪಶುಹಿಂಸೆಯ ಪಾಪದ ಅರ್ಧಭಾಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13024044a ದೈವಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಪಿತ್ರೈಃ ಯೋಽಶ್ನೀಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಷು|

13024044c ಅಸ್ನಾತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಯಾರ್ಥಮೋ ಗವಾನ್ಯತಮ್||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣದವರ ದೈವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡದೆಯೇ ಊಟಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ ಪಾಪವು ಬರುತ್ತದೆ.

13024045a ಆಶೌಚೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ರಾಜನ್ಯೋಽಶ್ನೀಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಷು|

13024045c ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಮಥೋ ಲೋಭಾತ್ಸ್ಯಾರ್ಥಮೋ ಗವಾನ್ಯತಮ್||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣದವರ ದೈವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತಾನು ಅಶೌಚನೆಂದು ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಲೋಭದಿಂದ ಊಟಮಾಡುವವನಿಗೆ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದ ಪಾಪವು ಬರುತ್ತದೆ.

13024046a ಅನ್ನೇನಾನ್ನಂ ಚ ಯೋ ಲಿಪ್ಸೇತ್ಕರ್ಮಾರ್ಥಂ ಚೈವ ಭಾರತ|

13024046c ಆಮಂತ್ರಯತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಸ್ಯಾರ್ಥಮೋಽನ್ಯತಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಭಾರತ ! ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಇತರರಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸುವವನು ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ ಮಹಾಪಾಪವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13024047a ಅವೇದವ್ರತಚಾರಿತ್ರಾಸ್ತಿಭಿರ್ವರ್ಣೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024047c ಮಂತ್ರವತ್ಪರಿವಿಷ್ಯಂತೇ ತೇಷ್ವಧರ್ಮೋ ಗವಾನ್ಯತಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ವೇದಗಳನ್ನರಿಯದ ಮತ್ತು ವ್ರತಿಚಾರಿಗಳಲ್ಲದವರನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಅನ್ನನೀಡುವ ತ್ರಿವರ್ಣದವರಿಗೆ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಿದ ಪಾಪವು ಬರುತ್ತದೆ.”

13024048 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13024048a ಪಿತ್ರೈಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ದೈವಂ ದೀಯತೇ ಯತ್ತಿತಾಮಹ|

13024048c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ದತ್ತಂ ಯೇಷು ಮಹಾಫಲಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ ! ಪಿತೃ ಅಥವಾ ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ? ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13024049 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13024049a ಯೇಷಾಂ ದಾರಾಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಸುವೃಷ್ಟಿಮಿವ ಕರ್ಷಕಾಃ|

13024049c ಉಚ್ಚೇಷಪರಿಶೇಷಂ ಹಿ ತಾನೋಜಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಕೃಷಿಕರು ಮಳೆಯನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುವಂತೆ ಪತಿಯು ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದುದನ್ನು ಭೋಜಿಸಲು ಯಾರ ಪತ್ನಿಯರು ಕಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸು.

13024050a ಚಾರಿತ್ರನಿಯತಾ ರಾಜನ್ಯೇ ಕೃಶಾಃ ಕೃಶವೃತ್ತಯಃ|

13024050c ಅರ್ಥಿನಶ್ಚೋಪಗಚ್ಚಂತಿ ತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ರಾಜನ್! ಚಾರಿತ್ರನಿಯತರಾಗಿರುವ, ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ದುರ್ಬಲರಾಗಿ, ಧನವನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು
ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13024051a ತದ್ಭಕ್ತಾಸ್ತದ್ಗೃಹಾ ರಾಜಂಸ್ತದ್ಧನಾಸ್ತದಪಾಶ್ರಯಾಃ|

13024051c ಅರ್ಥಿನಶ್ಚ ಭವಂತ್ಯರ್ಥೇ ತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ರಾಜನ್! ಧನವನ್ನು ಅರಸಿ ಬಂದ ಸದಾಚಾರ ಭಕ್ತರು,
ಸದಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಮನೆಯಂತಿರುವವರು, ಸದಾಚಾರವನ್ನೇ ಧನವನ್ನಾಗಿ
ಹೊಂದಿದವರು, ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯದಾತರಾದವರಿಗೆ
ನೀಡಿದ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13024052a ತಸ್ಮರೇಭ್ಯಃ ಪರೇಭ್ಯೋ ವಾ ಯೇ ಭಯಾರ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024052c ಅರ್ಥಿನೋ ಭೋಕ್ತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಕಳ್ಳರ ಅಥವಾ ಶತ್ರುಗಳ ಭಯದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ
ಆಹಾರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು
ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13024053a ಅಕಲ್ಮಕಸ್ಯ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಭೈಕ್ಷೋತ್ಕರಕೃತಾತ್ಮನಃ|

13024053c ಬಟವೋ ಯಸ್ಯ ಭಿಕ್ಷಂತಿ ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಭಿಕ್ಷವನ್ನು ಬೇಡಿ ಬಂದ, ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಕಪಟವಿಲ್ಲದೇ ಬೇಡುವ
ಕೃತಾತ್ಮನಿಗೆ ನೀಡಿದ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13024054a ಹೃತಸ್ವಾ ಹೃತದಾರಾಶ್ಚ ಯೇ ವಿಪ್ರಾ ದೇಶಸಂಪ್ಲವೇ|

13024054c ಅರ್ಥಾರ್ಥಮಭಿಗಚ್ಚಂತಿ ತೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ದೇಶಸಂಪ್ಲವದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಭಾರ್ಯೆಯರನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಧನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಬಂದ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13024055a ಪ್ರತಿನೋ ನಿಯಮಸ್ಥಾಶ್ಚ ಯೇ ವಿಪ್ರಾಃ ಶ್ರುತಸಂಮತಾಃ|

13024055c ತತ್ಸಮಾಪ್ಯರ್ಥಮಿಚ್ಛಂತಿ ತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ವ್ರತನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಅದರ ಸಮಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಶ್ರುತಸಮ್ಮತ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13024056a ಅವ್ಯುತ್ಕ್ರಾಂತಾಶ್ಚ ಧರ್ಮೇಷು ಪಾಷಂಡಸಮಯೇಷು ಚ|

13024056c ಕೃಶಪ್ರಾಣಾಃ ಕೃಶಧನಾಸ್ತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಪ್ರಾಣಾಪಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡವರಾಗಿರುವ ವಿಪ್ರರಿಗೆ, ಅವರು ಅವೈದಿಕವಾದ ಪಾಷಂಡಸಿದ್ಧಾಂತಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ, ನೀಡಿದ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13024057a ಕೃತಸರ್ವಸ್ವಹರಣಾ ನಿರ್ದೋಷಾಃ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಭಿಃ|

13024057c ಸ್ಪೃಹಯಂತಿ ಚ ಭುಕ್ತಾನ್ನಂತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ದೋಷರಿಗೆ ಅನ್ನವಿತ್ತವನನ್ನು ಹಾರೈಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13024058a ತಪಸ್ವಿನಸ್ತಪೋನಿಷ್ಠಾಸ್ತೇಷಾಂ ಭೈಕ್ಷಚರಾಶ್ಚ ಯೇ|
13024058c ಅರ್ಥಿನಃ ಕಿಂ ಚಿದಿಚ್ಛಂತಿ ತೇಷು ದತ್ತಂ ಮಹಾಫಲಮ್||

ತಪೋನಿಷ್ಠರಾದ ತಪಸ್ವಿಗಳು, ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಬೇಡುತ್ತಾ
ಧನವನ್ನರಿಸಿ ಬಂದವರಿಗೆ ನೀಡುವ ದಾನವು ಮಹಾಫಲವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತದೆ.

13024059a ಮಹಾಫಲವಿಧಿದಾರ್ಥನೇ ಶ್ರುತಸ್ತೇ ಭರತರ್ಷಭ|
13024059c ನಿರಯಂ ಯೇನ ಗಚ್ಛಂತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಚೈವ ಹಿ ತಚ್ಚ್ಯವ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಯಾರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಹಾಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದೆ. ಈಗ ಯಾವುದರಿಂದ
ನರಕ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದನ್ನು
ಕೇಳು.

13024060a ಗುರ್ವರ್ಥಂ ವಾಭಯಾರ್ಥಂ ವಾ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|
13024060c ಯೇಽನ್ಯತಂ ಕಥಯಂತಿ ಸ್ಮ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಗುರುವಿನ ಸಲುವಾಗಿ ಅಥವಾ ಭಯದಿಂದ
ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ಹೇಳುವ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ
ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024061a ಪರದಾರಾಭಿಹರ್ತಾರಃ ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶಿನಃ|
13024061c ಪರದಾರಪ್ರಯೋಕ್ತಾರಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಪರಪತ್ನಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರು, ಪರಪತ್ನಿಯರ ಸತೀತ್ವವನ್ನು
ಕೆಡಿಸುವವರು, ಪರಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಕೊಡುವವರು

ನರಕಗಾಮಿಗಳು.

13024062a ಯೇ ಪರಸ್ವಾಪಹರ್ತಾರಃ ಪರಸ್ವಾನಾಂ ಚ ನಾಶಕಾಃ|

13024062c ಸೂಚಕಾಶ್ಚ ಪರೇಷಾಂ ಯೇ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಪರರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರು, ಪರರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುವವರು, ಪರರ ಕುರಿತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ
ಸೂಚನೆಕೊಡುವವರು ನರಕಗಾಮಿಗಳು.

13024063a ಪ್ರಪಾಣಾಂ ಚ ಸಭಾನಾಂ ಚ ಸಂಕ್ರಮಾಣಾಂ ಚ ಭಾರತ|

13024063c ಅಗಾರಾಣಾಂ ಚ ಭೇತ್ತಾರೋ ನರಾ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಭಾರತ ! ಅರವಟ್ಟಿಗಿಗಳನ್ನು, ಸಭೆಗಳನ್ನು, ಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಮನೆಗಳನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವ ನರರು ಶೋಚನೀಯ ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024064a ಅನಾಥಾಂ ಪ್ರಮದಾಂ ಬಾಲಾಂ ವೃದ್ಧಾಂ ಭೀತಾಂ ತಪಸ್ವಿನೀಮ್|

13024064c ವಂಚಯಂತಿ ನರಾ ಯೇ ಚ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಅನಾಥ ತರುಣಿಯನ್ನು, ಬಾಲಕಿಯನ್ನು, ವೃದ್ಧಳನ್ನು,
ಭೀತತಪಸ್ವಿನಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸುವ ನರರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024065a ವೃತ್ತಿಚ್ಛೇದಂ ಗೃಹಚ್ಛೇದಂ ದಾರಚ್ಛೇದಂ ಚ ಭಾರತ|

13024065c ಮಿತ್ರಚ್ಛೇದಂ ತಥಾಶಾಯಾಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಇತರರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವವರು, ಮನೆಯನ್ನು
ನಾಶಗೊಳಿಸುವವರು, ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ದೂರಪಡಿಸುವವರು,
ವಿತ್ರರನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024066a ಸೂಚಕಾಃ ಸಂಧಿಭೇತ್ತಾರಃ ಪರವೃತ್ತ್ವಪಜೀವಕಾಃ|

13024066c ಅಕೃತಜ್ಞಾಶ್ಚ ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಚಾಡಿಹೇಳುವವರು, ಸಂಧಿಯನ್ನು ಮುರಿಯುವವರು, ಪರವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರು, ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರಿಗೆ
ಕೃತಜ್ಞನಲ್ಲದವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024067a ಪಾಷಂಡಾ ದೂಷಕಾಶ್ಚೈವ ಸಮಯಾನಾಂ ಚ ದೂಷಕಾಃ|

13024067c ಯೇ ಪ್ರತ್ಯವಸಿತಾಶ್ಚೈವ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಪಾಷಂಡರು, ದೂಷಕರು, ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸುವವರು ಹಾಗೂ
ಸನ್ಯಾಸವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಂತರ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಸೇರುವವರು
ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024068a ಕೃತಾಶಂ ಕೃತನಿವೇಶಂ ಕೃತಭಕ್ತಂ ಕೃತಶ್ರಮಮ್|

13024068c ಭೇದೈರ್ಯೇ ವ್ಯಪಕರ್ಷಂತಿ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಆಸೆಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಇಷ್ಟೊಂದು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಭಕ್ತನಂತೆ
ಶ್ರಮಿಸಿ ದುಡಿದ ಸೇವಕನಿಗೆ ನಂತರದಲ್ಲಿ ಮೋಸದಿಂದ
ತೆಗೆದುಹಾಕುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024069a ಪರ್ಯಶ್ನಂತಿ ಚ ಯೇ ದಾರಾನಗ್ನಿಭೃತ್ಯಾತಿಥೀಂಸ್ತಥಾ|

13024069c ಉತ್ಸನ್ನಪಿತೃದೇವೇಜ್ಯಾಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಪಿತೃದೇವತಾಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸದೇ,
ಪತ್ನಿ-ಸೇವಕರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಊಟಮಾಡುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024070a ವೇದವಿಕ್ರಯಿಣಶ್ಚೈವ ವೇದಾನಾಂ ಚೈವ ದೂಷಕಾಃ|

13024070c ವೇದಾನಾಂ ಲೇಖಿಕಾಶ್ಚೈವ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ವೇದವನ್ನು ವಿಕ್ರಯಿಸುವವರು, ವೇದಗಳನ್ನು ದೂಷಿಸುವವರು ಮತ್ತು ವೇದಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವವರೂ ಕೂಡ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024071a ಚಾತುರಾಶ್ರಮ್ಯಬಾಹ್ಯಾಶ್ಚ ಶ್ರುತಿಬಾಹ್ಯಾಶ್ಚ ಯೇ ನರಾಃ|

13024071c ವಿಕರ್ಮಭಿಶ್ಚ ಜೀವಂತಿ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳ ಹೊರತಾದ ಮತ್ತು ಶ್ರುತಿಗಳಿಗೂ ಹೊರತಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ನರರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024072a ಕೇಶವಿಕ್ರಯಿಕಾ ರಾಜನ್ವಿಷವಿಕ್ರಯಿಕಾಶ್ಚ ಯೇ|

13024072c ಕ್ಷೀರವಿಕ್ರಯಿಕಾಶ್ಚೈವ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ರಾಜನ್! ಕೂದಲನ್ನು ಮಾರುವ, ವಿಷವನ್ನು ಮಾರುವ ಮತ್ತು ಹಾಲನ್ನು ಮಾರುವವರು ನರಕಗಾಮಿಗಳು.

13024073a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಗವಾಂ ಚೈವ ಕನ್ಯಾನಾಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024073c ಯೇಽಂತರಂ ಯಾಂತಿ ಕಾರ್ಯೇಷು ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024074a ಶಸ್ತ್ರವಿಕ್ರಯಕಾಶ್ಚೈವ ಕರ್ತಾರಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024074c ಶಲ್ಯಾನಾಂ ಧನುಷಾಂ ಚೈವ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾರುವ, ಹಾಗೂ ಈಟಿ, ಧನುಸ್ಸು ಮುಂತಾದ ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024075a ಶಲ್ಯೈರ್ವಾ ಶಂಕುಭಿರ್ವಾಪಿ ಶ್ವಭೈರ್ವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13024075c ಯೇ ಮಾರ್ಗಮನುರುಂಧಂತಿ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮುಳ್ಳು, ಕಲ್ಲು ಅಥವಾ ಹಳ್ಳಗಳನ್ನು ತೋಡಿ
ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಡೆಯುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024076a ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾಂಶ್ಚ ಭೃತ್ಯಾಂಶ್ಚ ಭಕ್ತಾಂಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13024076c ಯೇ ತ್ಯಜಂತ್ಯಸಮರ್ಥಾಂಸ್ತಾಂಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಯಾವ ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಯಾರು
ಉಪಾಧ್ಯಾಯರನ್ನು, ಸೇವಕರನ್ನು ಮತ್ತು ಭಕ್ತರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾರೋ
ಅವರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024077a ಅಪ್ರಾಪ್ತದಮಕಾಶ್ಚೈವ ನಾಸಾನಾಂ ವೇಧಕಾಸ್ತಥಾ|

13024077c ಬಂಧಕಾಶ್ಚ ಪಶೂನಾಂ ಯೇ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಎಳೆಯ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಹಚ್ಚಿ ದಂಡಿಸುವವನು, ಹಸುಗಳಿಗೆ
ಮೂಗುದಾರವನ್ನು ಕಟ್ಟುವವನು, ಮತ್ತು ಪಶುಗಳನ್ನು ಬಂಧಿಸುವವನು
ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024078a ಅಗೋಪ್ತಾರಶ್ಚ ಲದ್ರವ್ಯಾ ಬಲಿಷಡ್ಭಾಗತತ್ಪರಾಃ|

13024078c ಸಮರ್ಥಾಶ್ಚಾಪ್ಯದಾತಾರಸ್ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸದೇ ರಾಷ್ಟ್ರದಯದ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಹಾಗೂ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ ದಾನವನ್ನು
ಕೊಡದೇ ಇರುವವನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024079a ಕ್ಷಾಂತಾನ್ದಾಂತಾಂಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಜ್ಞಾನ್ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಸಹೋಷಿತಾನ್||

13024079c ತ್ಯಜಂತಿ ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಯೇ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಬಹಳಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ಕ್ಷಮಾಶೀಲ,
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಾಜ್ಞನನ್ನು ಕೆಲಸವಾದ ಕೂಡಲೇ ತ್ಯಜಿಸುವವನು
ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024080a ಬಾಲಾನಾಮಥ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ದಾಸಾನಾಂ ಚೈವ ಯೇ ನರಾಃ|

13024080c ಅದತ್ತ್ವಾ ಭಕ್ಷಯಂತ್ಯಗ್ರೇ ತೇ ವೈ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಬಾಲಕರಿಗೂ, ವೃದ್ಧರಿಗೂ, ಮತ್ತು ದಾಸರಿಗೂ ಕೊಡದೇ ಮೊದಲೇ
ತಿನ್ನುವ ನರನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13024081a ಏತೇ ಪೂರ್ವರ್ಷಿಭಿದ್ಯೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ|

13024081c ಭಾಗಿನಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಸ್ಯ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಋಷಿಗಳು ಕಂಡ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವವರ ಕುರಿತು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ
ಹೇಳಿದ್ದಾಯಿತು. ಈಗ ಭರತರ್ಷಭ! ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದ ಭಾಗಿಗಳ
ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13024082a ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವ ತು ಕಾರ್ಯೇಷು ದೈವಪೂರ್ವೇಷು ಭಾರತ|

13024082c ಹಂತಿ ಪುತ್ರಾನ್ಪಶುನ್ಕೃತ್ಸಾನ್ಪ್ರಾಣಾತಿಕ್ರಮಃ ಕೃತಃ||

ಭಾರತ! ದೇವಕಾರ್ಯದಿಂದ ಮೊದಲೊಂದ ಸಮಸ್ತ
ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಮಾಡಿದರೆ ಅವನ
ಪುತ್ರರು-ಪಶುಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

13024083a ದಾನೇನ ತಪಸಾ ಚೈವ ಸತ್ಯೇನ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024083c ಯೇ ಧರ್ಮಮನುವರ್ತಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ದಾನ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸತ್ಯಗಳಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024084a ಶುಶ್ರೂಷಾಭಿಸ್ತಪೋಭಿಶ್ಚ ಶ್ರುತಮಾದಾಯ ಭಾರತ|

13024084c ಯೇ ಪ್ರತಿಗ್ರಹನಿಃಸ್ನೇಹಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಭಾರತ! ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ವೇದವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡು ದಾನಗಳ ಪ್ರತಿಗ್ರಹದ ಕುರಿತು ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವ
ನರರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13024085a ಭಯಾತ್ಪಾಪಾತ್ತಥಾಬಾಧಾದ್ಧಾರಿದ್ರ್ಯಾದ್ವ್ಯಾಧಿಧರ್ಷಣಾತ್|

13024085c ಯತ್ಕೃತೇ ಪ್ರತಿಮುಚ್ಯಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಯಾರು ಇತರರನ್ನು ಭಯ, ಪಾಪ, ಬಾಧೆ, ದಾರಿದ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಧಿಗಳ
ಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರುಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂಥಹ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024086a ಕ್ಷಮಾವಂತಶ್ಚ ಧೀರಾಶ್ಚ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯೇಷು ಚೋತ್ಥಿತಾಃ|

13024086c ಮಂಗಲಾಚಾರಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಕ್ಷಮಾವಂತರೂ, ಧೀರರೂ, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ಮುಂದಾಗಿರುವರೂ, ಮತ್ತು ಮಂಗಲಾಚಾರಯುಕ್ತರೂ ಆಗಿರುವ
ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024087a ನಿವೃತ್ತಾ ಮಧುಮಾಂಸೇಭ್ಯಃ ಪರದಾರೇಭ್ಯ ಏವ ಚ|

13024087c ನಿವೃತ್ತಾಶ್ಚೈವ ಮದ್ಯೇಭ್ಯಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಮಧು ಮತ್ತು ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ, ಪರದಾರೆಯಿಂದ

ನಿವೃತ್ತರಾದ, ಮತ್ತು ಮದ್ಯದಿಂದ ದೂರವಿರುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024088a ಆಶ್ರಮಾಣಾಂ ಚ ಕರ್ತಾರಃ ಕುಲಾನಾಂ ಚೈವ ಭಾರತ|

13024088c ದೇಶಾನಾಂ ನಗರಾಣಾಂ ಚ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಆಶ್ರಮಗಳು, ಕುಲಗಳು, ದೇಶಗಳು ಮತ್ತು ನಗರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದ
ನರರು ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024089a ವಸ್ತ್ರಾಭರಣದಾತಾರೋ ಭಕ್ಷಪಾನಾನ್ನದಾಸ್ತಥಾ|

13024089c ಕುಟುಂಬಾನಾಂ ಚ ದಾತಾರಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು, ಭಕ್ಷ-ಪಾನ-ಅನ್ನಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024090a ಸರ್ವ ಹಿಂಸಾನಿವೃತ್ತಾಶ್ಚ ನರಾಃ ಸರ್ವ ಸಹಾಶ್ಚ ಯೇ|

13024090c ಸರ್ವ ಸ್ಯಾಶ್ರಯಭೂತಾಶ್ಚ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಸರ್ವ ಹಿಂಸೆಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದ, ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಹಾಯಮಾಡುವ
ನರರು, ಮತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಆಶ್ರಯಭೂತರಾಗಿರುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024091a ಮಾತರಂ ಪಿತರಂ ಚೈವ ಶುಶ್ರೂಷಂತಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

13024091c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಚೈವ ಸಸ್ನೇಹಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದುಕೊಂಡು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿ
ಮಾತಾ-ಪಿತೃಗಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024092a ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಬಲವಂತಶ್ಚ ಯೌವನಸ್ಥಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

13024092c ಯೇ ವೈ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾ ಧೀರಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಧನವಂತರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೂ, ಬಲವಂತರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೂ,
ಯೌವನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿರುವ ಧೀರ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024093a ಅಪರಾದ್ಧೇಷು ಸಸೇಹಾ ಮೃದವೋ ಮಿತ್ರವತ್ಸಲಾಃ|

13024093c ಆರಾಧನಸುಖಾಶ್ಚಾಪಿ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಅಪರಾಧಿಗಳೊಡನೆಯೂ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿರುವ, ಮೃದುಸ್ವಭಾವದ,
ಮಿತ್ರವತ್ಸಲ, ಇತರರ ಸೇವೆಯೇ ಸುಖವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024094a ಸಹಸ್ರಪರಿವೇಷ್ಟಾರಸ್ತಥೈವ ಚ ಸಹಸ್ರದಾಃ|

13024094c ತ್ರಾತಾರಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಪುರುಷಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಸಾವಿರಾರು ಜನರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡುವ, ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರಿಗೆ
ದಾನವನ್ನು ನೀಡುವ ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವ
ಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024095a ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಚ ದಾತಾರೋ ಗವಾಂ ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13024095c ಯಾನಾನಾಂ ವಾಹನಾನಾಂ ಚ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿನಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸುವರ್ಣ, ಗೋವು, ಯಾನಗಳು ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳನ್ನು
ದಾನವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳು.

13024096a ವೈವಾಹಿಕಾನಾಂ ಕನ್ಯಾನಾಂ ಪ್ರೇಷ್ಟಾಣಾಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024096c ದಾತಾರೋ ವಾಸಸಾಂ ಚೈವ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ವಿವಾಹವಾಗುವ ಕನ್ಯೆಗೆ ಆಭರಣಾದಿ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ,
ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024097a ವಿಹಾರಾವಸಥೋದ್ಯಾನಕೂಪಾರಾಮಸಭಾಪ್ರದಾಃ|

13024097c ವಪ್ರಾಣಾಂ ಚೈವ ಕರ್ತಾರಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಇತರರ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನೂ, ಮನೆಗಳನ್ನೂ,
ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನೂ, ಅರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು
ದಾಟುಸೇತುವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024098a ನಿವೇಶನಾನಾಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಾಂ ವಸತೀನಾಂ ಚ ಭಾರತ|

13024098c ದಾತಾರಃ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಾನಾಂ ಚ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಭಾರತ ! ಯಾಚಕರು ಕೇಳಿದ ಮನೆ, ಹೊಲ, ವಸತಿಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024099a ರಸಾನಾಮಥ ಬೀಜಾನಾಂ ಧಾನ್ಯಾನಾಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13024099c ಸ್ವಯಮುತ್ಪಾದ್ಯ ದಾತಾರಃ ಪುರುಷಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ತಾವೇ ಬೆಳೆಸಿದ ಹಣ್ಣುಗಳು, ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು
ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024100a ಯಸ್ಮಿನ್ಯಸ್ಮಿನ್ಕುಲೇ ಜಾತಾ ಬಹುಪುತ್ರಾಃ ಶತಾಯುಷಃ|

13024100c ಸಾನುಕ್ರೋಶಾ ಜಿತಕ್ರೋಧಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಯಾವುದೇ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರಲಿ, ಬಹುಪುತ್ರರೂ, ಶತಾಯುಷಿಗಳೂ,

ಅನುಕ್ರೋಶವುಳ್ಳವರೂ, ಜಿತಕ್ರೋಧರೂ ಆದ ಪುರುಷರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13024101a ಏತದುಕ್ತಮಮುತ್ರಾರ್ಥಂ ದೈವಂ ಪಿತೃಂ ಚ ಭಾರತ|

13024101c ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೌ ಚ ದಾನಸ್ಯ ಯಥಾ ಪೂರ್ವರ್ಷಿಭಿಃ ಕೃತೌ||

ಭಾರತ ! ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳು ಮಾಡಿಟ್ಟಂತ ಧರ್ಮ-ಅಧರ್ಮಗಳ
ಕುರಿತೂ, ದಾನಗಳ ಕುರಿತೂ, ದೈವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳ ಕುರಿತೂ
ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಸ್ವರ್ಗನರಕಗಾಮಿವರ್ಣನೇ ಚತುರ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗನರಕಗಾಮಿವರ್ಣನ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಕನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಕಥನ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದೇ ಇದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷವು ಹೇಗೆ
ಬರಬಹುದೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ಅದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ವ್ಯಾಸನು ಉತ್ತರಿಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (1-12).

13025001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13025001a ಇದಂ ಮೇ ತತ್ತ್ವತೋ ರಾಜನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಭಾರತ|

13025001c ಅಹಿಂಸಯಿತ್ವಾ ಕೇನೇಹ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ವಿಧೀಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದಿದ್ದರೂ ಯಾವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷವು ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ? ಇದರ ಕುರಿತು ತತ್ತ್ವ ತಃ ಹೇಳಬೇಕು.”

13025002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13025002a ವ್ಯಾಸಮಾಮಂತ್ರೈ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪುರಾ ಯತ್ಪುಷ್ಪವಾನಹಮ್|

13025002c ತತ್ತೇಹಂ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತದಿಹೈಕಮನಾಃ ಶೃಣು||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಹಿಂದೆ ನಾನು ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಅವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದ್ದೆನು. ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

13025003a ಚತುರ್ಥಸ್ತ್ವಂ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ತತ್ತ್ವ ಮಾಖ್ಯಾಹಿ ಮೇ ಮುನೇ|

13025003c ಅಹಿಂಸಯಿತ್ವಾ ಕೇನೇಹ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ವಿಧೀಯತೇ||

“ಮುನೇ! ನೀನು ವಸಿಷ್ಠನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕನೆಯವನಾಗಿರುವೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದಿದ್ದರೂ ಯಾವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತತ್ತ್ವ ತಃ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13025004a ಇತಿ ಪೃಷ್ಠೋ ಮಹಾರಾಜ ಪರಾಶರಶರೀರಜಃ|

13025004c ಅಬ್ರವೀನ್ನಿಪುಣೋ ಧರ್ಮೇ ನಿಃಸಂಶಯಮನುತ್ತಮಮ್||

ಮಹಾರಾಜ! ಹೀಗೆ ಕೇಳಲು ಪರಾಶರಶರೀರಜ ನಿಪುಣನು ನಿಃಸಂಶಯವೂ ಅನುತ್ತಮವೂ ಆದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

13025005a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸ್ವಯಮಾಹೂಯ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥೇ ಕೃಶವೃತ್ತಿನಮ್|

13025005c ಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಸ್ತೀತಿ ಯಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

“ಕೃಶವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಅವನು ಬಂದ ನಂತರ “ಇಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳುವವನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025006a ಮಧ್ಯಸ್ಥಸ್ಯೇಹ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ಯೋಽನೂಚಾನಸ್ಯ ಭಾರತ|

13025006c ವೃತ್ತಿಂ ಹರತಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಸ್ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ಭಾರತ! ಯಾರ ತಂಟೆಗೂ ಹೋಗದೇ ಮಧ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ತನ್ನ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ವಿದ್ವಾಂಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025007a ಗೋಕುಲಸ್ಯ ತೃಷಾರ್ತಸ್ಯ ಜಲಾರ್ಥೇ ವಸುಧಾಧಿಪ|

13025007c ಉತ್ಪಾದಯತಿ ಯೋ ವಿಘ್ನಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ವಸುಧಾಧಿಪ! ಬಾಯಾರಿದ ಹಸುಗಳಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025008a ಯಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾಂ ಶ್ರುತಿಂ ಸಮ್ಯಕ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ವಾ ಮುನಿಭಿಃ ಕೃತಮ್|

13025008c ದೂಷಯತ್ಯನಭಿಜ್ಞಾಯ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿರುವ ಶ್ರುತಿ, ಅಥವಾ ಮುನಿಗಳು ಮಾಡಿಟ್ಟಿರುವ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡದೇ ಅದನ್ನು ಯಾರು ದೂಷಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025009a ಆತ್ಮಜಾಂ ರೂಪಸಂಪನ್ನಾಂ ಮಹತೀಂ ಸದೃಶೇ ವರೇ|

13025009c ನ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಯಃ ಕನ್ಯಾಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ಬೆಳೆದಿರುವ ರೂಪಸಂಪನ್ನ ಮಗಳು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಸದೃಶ ವರನಿಗೆ
ಯಾರು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು
ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025010a ಅಧರ್ಮನಿರತೋ ಮೂಢೋ ಮಿಥ್ಯಾ ಯೋ ವೈ ದ್ವಿಜಾತಿಷು|

13025010c ದದ್ಯಾನ್ಮರ್ಮಾತಿಗಂ ಶೋಕಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಮರ್ಮಗಳನ್ನು ಬೇಧಿಸುವ ಶೋಕವನ್ನು ತರುವ
ಅಧರ್ಮನಿರತ ಮೂಢ ಸುಳ್ಳುಗಾರನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು
ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025011a ಚಕ್ಷುಷಾ ವಿಪ್ರಹೀನಸ್ಯ ಪಂಗುಲಸ್ಯ ಜಡಸ್ಯ ವಾ|

13025011c ಹರೇತ ಯೋ ವೈ ಸರ್ವಸ್ವಂ ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ಕುರುಡ, ಕುಂಟ ಅಥವಾ ಮೂರ್ಖನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ
ಅಪಹರಿಸುವವನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13025012a ಆಶ್ರಮೇ ವಾ ವನೇ ವಾ ಯೋ ಗ್ರಾಮೇ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪುರೇ|

13025012c ಅಗ್ನಿಂ ಸಮುತ್ತಜೇನ್ಮೋಹಾತ್ತಂ ವಿದ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿನಮ್||

ಮೋಹದಿಂದ ಯಾರು ಆಶ್ರಮ, ವನ, ಗ್ರಾಮ ಅಥವಾ ನಗರಕ್ಕೆ
ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಘಾತಿಯೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಕಥನೇ ಪಂಚವಿಂಶೋಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಕಥನ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಆಂಗಿರಸತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತೀರ್ಥಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು - ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮರಣಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಗಳು
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ? ಎಂಬ ಗೌತಮನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಅಂಗಿರಸನು ಉತ್ತರವಾಗಿ
ಹೇಳಿದ ತೀರ್ಥವಂಶವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (1-66).

13026001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13026001a ತೀರ್ಥಾನಾಂ ದರ್ಶನಂ ಶ್ರೇಯಃ ಸ್ನಾನಂ ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13026001c ಶ್ರವಣಂ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ತೀರ್ಥಗಳ
ದರ್ಶನ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಶ್ರವಣಗಳು
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು. ಅದರ ಕುರಿತು ತತ್ತ್ವತಃ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13026002a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಭರತರ್ಷಭ|

13026002c ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಮೇ ತಾನಿ ಶ್ರೋತಾಸ್ಮಿ ನಿಯತಃ ಪ್ರಭೋ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪ್ರಭೋ! ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪುಣ್ಯ
ತೀರ್ಥಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು. ನಿಯತನಾಗಿ
ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13026003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13026003a ಇಮಮಂಗಿರಸಾ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ತೀರ್ಥವಂಶಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13026003c ಶ್ರೋತುಮರ್ಹಸಿ ಭದ್ರಂ ತೇ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಧರ್ಮಮುತ್ತಮಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಅಂಗಿರಸನು ಹೇಳಿರುವ ಈ ತೀರ್ಥವಂಶವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಹನಾಗಿರುವೆ. ಇದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

13026004a ತಪೋವನಗತಂ ವಿಪ್ರಮಭಿಗಮ್ಯ ಮಹಾಮುನಿಮ್||

13026004c ಪಪ್ರಚ್ಛಾಂಗಿರಸಂ ವೀರ ಗೌತಮಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ||

ವೀರ! ಸಂಶಿತವ್ರತ ಗೌತಮನು ತಪೋವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮಹಾಮುನಿ ವಿಪ್ರ ಅಂಗಿರಸನ ಬಳಿಸಾರಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

13026005a ಅಸ್ತಿ ಮೇ ಭಗವನ್ಕೃತ್ವಿತ್ಥೀರ್ಥೇಭ್ಯೋ ಧರ್ಮಸಂಶಯಃ|

13026005c ತತ್ಸರ್ವಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತನ್ಮೈ ಶಂಸ ಮಹಾಮುನೇ||

“ಮಹಾಮುನೇ! ಭಗವನ್! ತೀರ್ಥಗಳ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಧರ್ಮಸಂಶಯಗಳಿವೆ. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

13026006a ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಫಲಂ ಕಿಂ ಸ್ಯಾತ್ತೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ವೈ ಮುನೇ|

13026006c ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ತದ್ಯಥಾಸ್ತಿ ತಥಾ ವದ||

ಮುನೇ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಆ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮರಣಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ? ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳು.”

13026007 ಅಂಗಿರಾ ಉವಾಚ|

13026007a ಸಪ್ತಾಹಂ ಚಂದ್ರಭಾಗಾಂ ವೈ ವಿತಸ್ತಾಮೂರ್ಮಿಮಾಲಿನೀಮ್||

13026007c ವಿಗಾಹ್ಯ ವೈ ನಿರಾಹಾರೋ ನಿರ್ಮಮೋ ಮುನಿವದ್ಭವೇತ್||

ಅಂಗಿರಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಂದ್ರಭಾಗಾ¹⁷⁶ ಮತ್ತು ಅಲೆಗಳನ್ನೇ
ಮಾಲೆಗಳನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ ವಿತಸ್ತಾ¹⁷⁷ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಏಳು ದಿನಗಳು
ನಿರಾಹಾರನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ನಿರ್ಮಲ ಮುನಿಯಂತೆಯೇ
ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13026008a ಕಾಶ್ಮೀರಮಂಡಲೇ ನದ್ಯೋ ಯಾಃ ಪತಂತಿ ಮಹಾನದಮ್|

13026008c ತಾ ನದೀಃ ಸಿಂಧುಮಾಸಾದ್ಯ ಶೀಲವಾನ್ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಕಾಶ್ಮೀರಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ನದಿಗಳು ಮಹಾನದಿ ಸಿಂಧುವನ್ನು
ಸೇರುವವೋ ಆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಿಂಧುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ
ಶೀಲವಂತನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026009a ಪುಷ್ಕರಂ ಚ ಪ್ರಭಾಸಂ ಚ ನೈಮಿಷಂ ಸಾಗರೋದಕಮ್|

13026009c ದೇವಿಕಾಮಿಂದ್ರಮಾರ್ಗಂ ಚ ಸ್ವರ್ಣಬಿಂದುಂ ವಿಗಾಹ್ಯ ಚ|

13026009e ವಿಬೋಧ್ಯತೇ ವಿಮಾನಸ್ಥಃ ಸೋಽಪ್ಸರೋಭಿರಭಿಷ್ಠುತಃ||

ಪುಷ್ಕರ, ಪ್ರಭಾಸ, ನೈಮಿಷ, ಸಮುದ್ರ, ದೇವಿಕಾ, ಇಂದ್ರಮಾರ್ಗ
ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಣಬಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ವಿಮಾನಸ್ಥನಾಗಿ
ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13026010a ಹಿರಣ್ಯಬಿಂದುಂ ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯ ಪ್ರಯತಶ್ಚಾಭಿವಾದ್ಯ ತಮ್|

13026010c ಕುಶೇಶಯಂ ಚ ದೇವತ್ವಂ ಪೂಯತೇ ತಸ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಮ್||

¹⁷⁶ ಚೀನಾಬ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁷⁷ ಜೀಲಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹಿರಣ್ಯಬಿಂದುವಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವತೆ ಕುಶೇಶಯನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದವನ ಪಾಪಗಳು
ದೂರವಾಗುತ್ತವೆ.

13026011a ಇಂದ್ರತೋಯಾಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಗಂಧಮಾದನಸಂನಿಧೌ|

13026011c ಕರತೋಯಾಂ ಕುರಂಗೇಷು ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ನರಃ|

13026011e ಅಶ್ವಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ವಿಗಾಹ್ಯ ನಿಯತಃ ಶುಚಿಃ||

ಗಂಧಮಾದನದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರತೋಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಮತ್ತು
ಕುರಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಕರತೋಯಾ ನದಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ನಿಯತನಾಗಿ
ಶುಚಿಯಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೂರುರಾತ್ರಿಗಳು ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿರುವವನು
ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026012a ಗಂಗಾದ್ವಾರೇ ಕುಶಾವರ್ತೇ ಬಿಲ್ವಕೇ ನೇಮಿಪರ್ವತೇ|

13026012c ತಥಾ ಕನಖಲೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಧೂತಪಾಪ್ಮಾ ದಿವಂ ಪ್ರಚೇತ್||

ಗಂಗಾದ್ವಾರ, ಕುಶಾವರ್ತ, ನೇಮಿಪರ್ವತದಲ್ಲಿರುವ ಬಿಲ್ವಕ ಮತ್ತು
ಕನಖಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ದಿವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13026013a ಅಪಾಂ ಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಾಜಪೇಯಫಲಂ ಲಭೇತ್|

13026013c ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ತ್ವ ಹಿಂಸಕಃ||

ಅಪಾಂಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಜಿತಕ್ರೋಧ ಸತ್ಯಸಂಧ
ಅಹಿಂಸಕನಿಗೆ ವಾಜಪೇಯದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13026014a ಯತ್ರ ಭಾಗೀರಥೀ ಗಂಗಾ ಭಜತೇ ದಿಶಮುತ್ತರಾಮ್|

13026014c ಮಹೇಶ್ವರಸ್ಯ ನಿಷ್ಠಾನೇ¹⁷⁸ ಯೋ ನರಸ್ತ್ವ ಭಿಷಿಚ್ಯತೇ|

13026014e ಏಕಮಾಸಂ ನಿರಾಹಾರಃ ಸ್ವಯಂ ಪಶ್ಯತಿ ದೇವತಾಃ||

ಭಾಗೀರಥಿಯು ಬೀಳುವ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಹೇಶ್ವರನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನರನು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ಮಾಸ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಸ್ವಯಂ ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

13026015a ಸಪ್ತಗಂಗೆ ತ್ರಿಗಂಗೆ ಚ ಇಂದ್ರಮಾರ್ಗೇ ಚ ತರ್ಪಯನ್|

13026015c ಸುಧಾಂ ವೈ ಲಭತೇ ಭೋಕ್ತುಂ ಯೋ ನರೋ ಜಾಯತೇ ಪುನಃ||

ಸಪ್ತಗಂಗೆ, ತ್ರಿಗಂಗೆ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನಿತ್ತ ನರನು ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಭುಂಜಿಸಲು ಅಮೃತವನ್ನೇ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026016a ಮಹಾಶ್ರಮ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಯೋಽಗ್ನಿಹೋತ್ರಪರಃ ಶುಚಿಃ|

13026016c ಏಕಮಾಸಂ ನಿರಾಹಾರಃ ಸಿದ್ಧಿಂ ಮಾಸೇನ ಸ ಪ್ರಚೇತ್||

ಮಹಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಪರನಾಗಿಯೂ ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು ಒಂದು ಮಾಸ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಒಂದೇ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13026017a ಮಹಾಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಭೃಗುತುಂಗೇ ತ್ವಲೋಲುಪಃ|

13026017c ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ಭೂತ್ವಾ ಮುಚ್ಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಯಾ||

ಭೃಗುತುಂಗದಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಲೋಲುಪನಾಗಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿರುವವನು

¹⁷⁸ ತ್ರಿಸ್ಥಾನೇ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026018a ಕನ್ಯಾಕೂಪ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಬಲಾಕಾಯಾಂ ಕೃತೋದಕಃ|

13026018c ದೇವೇಷು ಕೀರ್ತಿಂ ಲಭತೇ ಯಶಸಾ ಚ ವಿರಾಜತೇ||

ಕನ್ಯಾಕೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಬಲಾಕೆಯಲ್ಲಿ ಉದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13026019a ದೇಶಕಾಲ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ¹⁷⁹ ತಥಾ ಸುಂದರಿಕಾಹ್ರದೇ|

13026019c ಅಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ರೂಪವರ್ಚಸ್ಯಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ವೈ ಲಭತೇ ನರಃ||

ದೇಶಕಾಲ ಮತ್ತು ಸುಂದರಿಕಾಹ್ರದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನರನು ಮರಣಾನಂತರ ಅಶ್ವಿನಿಯರ ರೂಪವರ್ಚಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026020a ಮಹಾಗಂಗಾಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಕೃತ್ತಿಕಾಂಗಾರಕೇ ತಥಾ|

13026020c ಪಕ್ಷಮೇಕಂ ನಿರಾಹಾರಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನೋತಿ ನಿರ್ಮಲಃ||

ಮಹಾಗಂಗೆ, ಮತ್ತು ಕೃತ್ತಿಕ-ಅಂಗಾರಕಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿದ್ದ ನಿರ್ಮಲನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026021a ವೈಮಾನಿಕ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಕಿಂಕಿಣೀಕಾಶ್ರಮೇ ತಥಾ|

13026021c ನಿವಾಸೇಽಪ್ಸರಸಾಂ ದಿವ್ಯೇ ಕಾಮಚಾರೀ ಮಹೀಯತೇ||

ವೈಮಾನಿಕ ಮತ್ತು ಕಿಂಕಿಣೀಕಾಶ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ದಿವ್ಯ ಅಪ್ಸರೆಯರ ನಿವಾಸಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಮಚಾರಿಯಾಗಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

179 ದೇವಿಕಾಯಾಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13026022a ಕಾಲಿಕಾಶ್ರಮಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಪಾಶಾಯಾಂ ಕೃತೋದಕಃ|

13026022c ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚಿತಕ್ರೋಧಸ್ತ್ರೀರಾತ್ರಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಭವಾತ್||

ಕಾಲಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಪಾಶಾದಲ್ಲಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳು ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚಿತಕ್ರೋಧನು ಭವಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026023a ಆಶ್ರಮೇ ಕೃತ್ತಿಕಾನಾಂ ತು ಸ್ನಾತ್ವಾ ಯಸ್ತರ್ಪಯೇತ್ಪಿತೃನ್|

13026023c ತೋಷಯಿತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಂ ನಿರ್ಮಲಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಕೃತ್ತಿಕರ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ನಿರ್ಮಲನು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026024a ಮಹಾಪುರ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತೋ ನರಃ|

13026024c ತ್ರಸಾನಾಂ ಸ್ಥಾವರಾಣಾಂ ಚ ದ್ವಿಪದಾನಾಂ ಭಯಂ ತ್ಯಜೇತ್||

ಮಹಾಪುರದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿರುವ ನರನು ಚರಾಚರಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಿಂದಲೂ ಉಂಟಾಗುವ ಭಯವನ್ನು ತೊರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026025a ದೇವದಾರುವನೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಧೂತಪಾಪ್ಮಾ ಕೃತೋದಕಃ|

13026025c ದೇವಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಸಪ್ತರಾತ್ರೋಷಿತಃ ಶುಚಿಃ||

ದೇವದಾರುವನದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಏಳು ರಾತ್ರಿಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದಿರುವ ಶುಚಿಯು ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026026a ಕೌಶಂತೇ¹⁸⁰ ಚ ಕುಶಸ್ತುಂಬೇ ದ್ರೋಣಶರ್ಮಪದೇ ತಥಾ|

13026026c ಆಪಃಪ್ರಪತನೇ ಸ್ನಾತಃ ಸೇವ್ಯತೇ ಸೋಽಪ್ಸರೋಗಣೈಃ||

ಕೌಶಾಂತ, ಕುಶಸ್ತುಂಬ ಮತ್ತು ದ್ರೋಣಶರ್ಮಪದಗಳಲ್ಲಿ ಧುಮುಕುವ ಜಲಪಾತಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನನ್ನು ಅಪ್ಸರಗಣಗಳು ಸೇವಿಸುತ್ತವೆ.

13026027a ಚಿತ್ರಕೂಟೇ ಜನಸ್ಥಾನೇ ತಥಾ ಮಂದಾಕಿನೀಜಲೇ|

13026027c ವಿಗಾಹ್ಯ ವೈ ನಿರಾಹಾರೋ ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ನಿಗಚ್ಚತಿ||

ಚಿತ್ರಕೂಟ, ಜನಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮಂದಾಕಿನೀ ಜಲಗಳಲ್ಲಿ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026028a ಶ್ಯಾಮಾಯಾಸ್ವಾಶ್ರಮಂ ಗತ್ವಾ ಉಷ್ಯ ಚೈವಾಭಿಷಿಚ್ಯ ಚ|

13026028c ತ್ರೀಂಸ್ತ್ರಿರಾತ್ರಾನ್ಸ ಸಂಧಾಯ ಗಂಧರ್ವನಗರೇ ವಸೇತ್¹⁸¹||

ಶ್ಯಾಮಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಉಳಿದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದವನು ಗಂಧರ್ವನಗರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13026029a ರಮಣ್ಯಾಂ ಚ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತಥಾ ವೈ ಗಂಧತಾರಿಕೇ|

13026029c ಏಕಮಾಸಂ ನಿರಾಹಾರಸ್ವಂತರ್ಧಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ರಮಣಿ ಮತ್ತು ಗಂಧತಾರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಿರಾಹಾರನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಅಂತರ್ಧಾನಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

¹⁸⁰ ಶರಸ್ತುಂಭೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁸¹ ಏಕಪಕ್ಷಂ ನ್ರಾಹಾರಸ್ವಂತರ್ಧಾನಫಲಂ ಲಭೇತ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13026030a ಕೌಶಿಕೀದ್ವಾರಮಾಸಾದ್ಯ ವಾಯುಭಕ್ಷಸ್ವ ಲೋಲುಪಃ|

13026030c ಏಕವಿಂಶತಿರಾತ್ರೇಣ ಸ್ವರ್ಗಮಾರೋಹತೇ ನರಃ||

ಕೌಶಿಕೀದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಾಯುಭಕ್ಷಕನಾಗಿ ಅಲೋಲುಪನಾಗಿರುವ ನರನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೇರುತ್ತಾನೆ.

13026031a ಮತಂಗವಾಪ್ಯಾಂ ಯಃ ಸ್ನಾಯಾದೇಕರಾತ್ರೇಣ ಸಿದ್ಧತಿ|

13026031c ವಿಗಾಹತಿ ಹ್ಯನಾಲಂಬಮಂಧಕಂ ವೈ ಸನಾತನಮ್||

13026032a ನೈಮಿಷೇ ಸ್ವರ್ಗತೀರ್ಥೇ ಚ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13026032c ಫಲಂ ಪುರುಷಮೇಧಸ್ಯ ಲಭೇನ್ಮಾಸಂ ಕೃತೋದಕಃ||

ಮತಂಗವಾಪಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಒಂದೇ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅನಾಲಂಬ, ಅಂಧಕ, ಸನಾತನ ಮತ್ತು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯದ ಸ್ವರ್ಗತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಿಗೆ ಪುರುಷಮೇಧದ ಫಲವು ದೊರಕುತ್ತದೆ.

13026033a ಗಂಗಾಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತಥಾ ಚೈವೋತ್ಪಲಾವನೇ|

13026033c ಅಶ್ವಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ತತ್ರ ಮಾಸಂ ಕೃತೋದಕಃ||

ಗಂಗಾಹ್ರದ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಲಾವನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವು ದೊರಕುತ್ತದೆ.

13026034a ಗಂಗಾಯಮುನಯೋಸ್ತೀರ್ಥೇ ತಥಾ ಕಾಲಂಜರೇ ಗಿರೌ¹⁸²

¹⁸² ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:

13026034c ಷಷ್ಠಿಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ದಾನಂ ನಾನ್ಯದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಗಂಗಾ-ಯಮನೆಯರ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಂಜರ ಗಿರಿಯಲ್ಲಿನ
ಷಷ್ಠಿಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಯಾವ ದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13026035a ದಶ ತೀರ್ಥಸಹಸ್ರಾಣಿ ತಿಸ್ರಃ ಕೋಟ್ಯಸ್ತಥಾಪರಾಃ|

13026035c ಸಮಾಗಚ್ಚಂತಿ ಮಾಘ್ಯಾಂ ತು ಪ್ರಯಾಗೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಹತ್ತು
ಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ತೀರ್ಥಗಳು ಬಂದು ಸೇರುತ್ತವೆ.

13026036a ಮಾಘಮಾಸಂ ಪ್ರಯಾಗೇ ತು ನಿಯತಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

13026036c ಸ್ನಾತ್ವಾ ತು ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿರ್ಮಲಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಗದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನಿಯತ,
ಸಂಶಿತವ್ರತ ನಿರ್ಮಲನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13026037a ಮರುದ್ಗಣ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಪಿತೃಣಾಮಾಶ್ರಮೇ ಶುಚಿಃ|

13026037c ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ತೀರ್ಥೇ ಚ ತೀರ್ಥಭೂತೋ ಭವೇನ್ನರಃ||

ಮರುದ್ಗಣದಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಗಳ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೈವಸ್ವತ
ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಶುಚಿ ನರನು ತೀರ್ಥಭೂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026038a ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರೋ ಗತ್ವಾ ಭಾಗೀರಥ್ಯಾಂ ಕೃತೋದಕಃ|

13026038c ಏಕಮಾಸಂ ನಿರಾಹಾರಃ ಸೋಮಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ದಶಾಶ್ವಮೇಧಾನಾಪ್ನೋತಿ ತತ್ರ ಮಾಸಂ ಕೃತೋದಕಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಶಿರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಭಾಗೀರಥಿಯಲ್ಲಿ ಉದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿರುವವನು
ಸೋಮಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026039a ಕಪೋತಕೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರೇ ಕೃತೋದಕಃ|

13026039c ದ್ವಾದಶಾಹಂ ನಿರಾಹಾರೋ ನರಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಕಪೋತಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಷ್ಟಾವಕ್ರದಲ್ಲಿ ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ನರಮೇಧದ
ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13026040a ಮುಂಜಪೃಷ್ಠಂ ಗಯಾಂ ಚೈವ ನಿರೃತಿಂ ದೇವಪರ್ವತಮ್|

13026040c ತೃತೀಯಾಂ ಕ್ರೌಂಚಪಾದೀಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾ ವಿಶುಧ್ಯತಿ||

ಗಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ಮುಂಜಪೃಷ್ಠ, ನಿರೃತಿಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವಪರ್ವತ
ಮತ್ತು ಮೂರನೆಯದಾದ ಕ್ರೌಂಚಪಾದೀ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದೋಷವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026041a ಕಲಶ್ಯಾಂ ವಾಪ್ಯುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವೇದ್ಯಾಂ ಚ ಬಹುಶೋಜಲಾಮ್|

13026041c ಅಗ್ನೇಃ ಪುರೇ ನರಃ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಿಶಾಲಾಯಾಂ ಕೃತೋದಕಃ|

13026041e ದೇವಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋ ವಿರಾಜತೇ||

ಕಲಶದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಅನೇಕ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅಗ್ನಿಪುರದಲ್ಲಿನ
ವಿಶಾಲಾತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಉದಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು
ಮತ್ತು ದೇವಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮಭೂತನಾಗಿ

ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13026042a ಪುರಾಪವರ್ತನಂ ನಂದಾಂ ಮಹಾನಂದಾಂ ಚ ಸೇವ್ಯ ವೈ|

13026042c ನಂದನೇ ಸೇವ್ಯತೇ ದಾಂತಸ್ವ ಪ್ಸರೋಭಿರಹಿಂಸಕಃ||

ಅವರ್ತನ, ನಂದಾ ಮತ್ತು ಮಹಾನಂದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
ದಾಂತನಾಗಿರುವ ಅಹಿಂಸಕನು ನಂದನದಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ
ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

13026043a ಉರ್ವಶೀಕೃತ್ತಿಕಾಯೋಗೇ ಗತ್ವಾ ಯಃ ಸುಸಮಾಹಿತಃ|

13026043c ಲೌಹಿತೈ ವಿಧಿವತ್ಸ್ನಾತ್ವಾ ಪುಂಡರೀಕಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಕಾರ್ತೀಕ ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಂದು ಕೃತ್ತಿಕಾ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸುಸಮಾಹಿತನಾಗಿ
ಉರ್ವಶೀ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರೆ ಪುಂಡರೀಕಯಾಗದ ಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13026044a ರಾಮಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ವಿಶಾಲಾಯಾಂ ಕೃತೋದಕಃ|

13026044c ದ್ವಾದಶಾಹಂ ನಿರಾಹಾರಃ ಕಲ್ಮಷಾದ್ವಿಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ರಾಮಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಶಾಲಾದಲ್ಲಿ ಉದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ದಿನ ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿರುವವನು ಪಾಪಗಳಿಂದ
ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026045a ಮಹಾಹ್ರದ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಶುದ್ಧೇನ ಮನಸಾ ನರಃ|

13026045c ಏಕಮಾಸಂ ನಿರಾಹಾರೋ ಜಮದಗ್ನಿಗತಿಂ ಲಭೇತ್||

ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಮಹಾಹ್ರದದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳು
ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿರುವವನು ಜಮದಗ್ನಿಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026046a ವಿಂಧ್ಯೇ ಸಂತಾಪ್ಯ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ತ್ವ ಹಿಂಸಕಃ|

13026046c ಷಣ್ಮಾಸಂ ಪದಮಾಸ್ಥಾಯ ಮಾಸೇನೈಕೇನ ಶುಧ್ಯತಿ||

ವಿಂಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವ್ರತಾದಿಗಳಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಒಂದೇ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026047a ನರ್ಮದಾಯಾಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ತಥಾ ಸೂರ್ಪಾರಕೋದಕೇ|

13026047c ಏಕಪಕ್ಷಂ ನಿರಾಹಾರೋ ರಾಜಪುತ್ರೋ ವಿಧೀಯತೇ||

ನರ್ಮದೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಪಾರಕೋದಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ಪಕ್ಷ ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿರುವನು ರಾಜಪುತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026048a ಜಂಬೂಮಾರ್ಗೇ ತ್ರಿಭಿರ್ಮಾಸೈಃ ಸಂಯತಃ ಸುಸಮಾಹಿತಃ|

13026048c ಅಹೋರಾತ್ರೇಣ ಚೈಕೇನ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸಮಧಿಗಚ್ಛತಿ||

ಜಂಬೂಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸಂಯತನಾಗಿ ಸುಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಅನುದಿನವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026049a ಕೋಕಾಮುಖೇ ವಿಗಾಹ್ಯಾಪೋ ಗತ್ವಾ ಚಂಡಾಲಿಕಾಶ್ರಮಮ್|

13026049c ಶಾಕಭಕ್ಷಶ್ಚೀರವಾಸಾಃ ಕುಮಾರೀರ್ವಿಂದತೇ ದಶ||

ಕೋಕಾಮುಖದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಚಂಡಾಲಿಕಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಾರುಮಡಿಯನ್ನುಟ್ಟು ಶಾಕಾಹಾರಿಯಾಗಿರುವವನು ಕುಮಾರೀರ್ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026050a ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ಸದನಂ ನ ಸ ಗಚ್ಛೇತ್ಕದಾ ಚನ|

13026050c ಯಸ್ಯ ಕನ್ಯಾಹೃದೇ ವಾಸೋ ದೇವಲೋಕಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಎಂದೂ ವೈವಸ್ವತ ಸದನಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಕನ್ಯಾಹೃದದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು
ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13026051a ಪ್ರಭಾಸೇ ತ್ವೇಕರಾತ್ರೇಣ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಸಮಾಹಿತಃ|

13026051c ಸಿದ್ಧತೇಽತ್ರ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯೋ ನರೋ ಜಾಯತೇ ಪುನಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಪ್ರಭಾಸದಲ್ಲಿ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು
ಸುಸಮಾಹಿತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ನರನು ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

13026052a ಉಜ್ಜಾನಕ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಆರ್ಷ್ವಿಷೇಣಸ್ಯ ಚಾಶ್ರಮೇ|

13026052c ಪಿಂಗಾಯಾಶ್ಚಾಶ್ರಮೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ಆರ್ಷ್ವಿಷೇಣನ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಜ್ಜಾನಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ
ಪಿಂಗಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ
ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13026053a ಕುಲ್ಯಾಯಾಂ ಸಮುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಜಪ್ತ್ವಾ ಚೈವಾಘಮರ್ಷಣಮ್|

13026053c ಅಶ್ವಮೇಧಮವಾಪ್ನೋತಿ ತ್ರಿರಾತ್ರೋಷಿತಃ ಶುಚಿಃ||

ಅಘಮರ್ಷಣವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಕುಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿ
ಮೂರುರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿರುವ ಶುಚಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13026054a ಪಿಂಡಾರಕ ಉಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಏಕರಾತ್ರೋಷಿತೋ ನರಃ|

13026054c ಅಗ್ನಿಷ್ವೋಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಭಾತಾಂ ಶರ್ವರೀಂ ಶುಚಿಃ||

ಪಿಂಡಾರಕದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿರುವ ಶುಚಿ ನರನು ರಾತ್ರಿಕಳೆದು ಪ್ರಭಾತವಾಗುತ್ತಲೇ ಅಗ್ನಿಷ್ವೋಮಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026055a ತಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಸರೋ ಗತ್ವಾ ಧರ್ಮಾರಣ್ಯೋಪಶೋಭಿತಮ್|

13026055c ಪುಂಡರೀಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಭಾತಾಂ ಶರ್ವರೀಂ ಶುಚಿಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಧರ್ಮಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೋಭಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮಸರಕ್ಕೆ ಹೋದವನು ರಾತ್ರಿಕಳೆದು ಪ್ರಭಾತವಾಗುತ್ತಲೇ ಪುಂಡರೀಕ ಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026056a ಮೈನಾಕೇ ಪರ್ವತೇ ಸ್ನಾತ್ವಾ ತಥಾ ಸಂಧ್ಯಾಮುಪಾಸ್ಯ ಚ|

13026056c ಕಾಮಂ ಚಿತ್ವಾ ಚ ವೈ ಮಾಸಂ ಸರ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಮೈನಾಕ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾಮವನ್ನು ಗೆದ್ದ ಒಂದು ಮಾಸದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13026057a ವಿಖ್ಯಾತೋ ಹಿಮವಾನ್ಪುಣ್ಯಃ ಶಂಕರಶ್ಚಶುರೋ ಗಿರಿಃ|

13026057c ಆಕರಃ ಸರ್ವರತ್ನಾನಾಂ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತಃ||

ಸರ್ವರತ್ನಗಳ ಆಕರವಾದ, ಸಿದ್ಧಚಾರಣ ಸೇವಿತವಾದ ಮತ್ತು ಶಂಕರನ ಮಾವನಾದ ಪುಣ್ಯ ಹಿಮವಾನ್ ಗಿರಿಯು ವಿಖ್ಯಾತವಾದುದು.

13026058a ಶರೀರಮುತ್ಸ್ರಜೇತ್ತತ್ರ ವಿಧಿಪೂರ್ವಮನಾಶಕೇ|

13026058c ಅಧ್ರುವಂ ಜೀವಿತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಯೋ ವೈ ವೇದಾಂತಗೋ ದ್ವಿಜಃ||

13026059a ಅಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ದೇವತಾಸ್ತತ್ರ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಮುನೀಂಸ್ತಥಾ|

13026059c ತತಃ ಸಿದ್ಧೋ ದಿವಂ ಗಚ್ಛೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಸನಾತನಮ್||

ಜೀವಿತವು ಅನಿಶ್ಚಿತವೆಂದು ತಿಳಿದ ವೇದಾಂತಗ ದ್ವಿಜನು ಅಲ್ಲಿ

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ, ಮುನಿಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ

ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿದ್ದು ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದರೆ

ಸಿದ್ಧನಾಗಿ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13026060a ಕಾಮಂ ಕ್ರೋಧಂ ಚ ಲೋಭಂ ಚ ಯೋ ಜಿತ್ವಾ ತೀರ್ಥಮಾವಸೇತ್|

13026060c ನ ತೇನ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತೀರ್ಥಾಭಿಗಮನಾದ್ಭವೇತ್||

ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಲೋಭಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ

ವಾಸಿಸುವವನಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಪಡೆಯಬೇಕಾಗುವ ಯಾವ

ಪುಣ್ಯವೂ ಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13026061a ಯಾನ್ಯಗಮ್ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ವಿಷಮಾಣಿ ಚ|

13026061c ಮನಸಾ ತಾನಿ ಗಮ್ಯಾನಿ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಸಮಾಸತಃ||

ಯಾವ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ,

ದುರ್ಗಮವಾಗಿವೆಯೋ ಮತ್ತು ದಾರಿಯು ಕಷ್ಟಕರವಾಗಿರುವುದೋ

ಅವುಗಳಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೋದರೂ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ

ಹೋದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

13026062a ಇದಂ ಮೇಧ್ಯಮಿದಂ ಧನ್ಯಮಿದಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಿದಂ ಸುಖಮ್|

13026062c ಇದಂ ರಹಸ್ಯಂ ದೇವಾನಾಮಾಪ್ಲಾವ್ಯಾನಾಂ ಚ ಪಾವನಮ್||

ಈ ತೀರ್ಥಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯು ಧನ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.
 ಸ್ವರ್ಗಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ದೇವತೆಗಳ ಈ ತೀರ್ಥಗಳ ರಹಸ್ಯವು
 ಪಾವನವಾದುದು.

13026063a ಇದಂ ದದ್ಯಾದ್ವಿ ಜಾತೀನಾಂ ಸಾಧೂನಾಮಾತ್ಮಜಸ್ಯ ವಾ|
 13026063c ಸುಹೃದಾಂ ಚ ಜಪೇತ್ಕರ್ಣೇ ಶಿಷ್ಯಸ್ಯಾನುಗತಸ್ಯ ವಾ||

ಇದನ್ನು ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೂ, ಸಾಧುಗಳಿಗೂ, ಮಕ್ಕಳಿಗೂ,
 ಸುಹೃದಯರಿಗೂ, ಅನುಯಾಯಿ ಶಿಷ್ಯರಿಗೂ ಕಿವಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕು.”

13026064a ದತ್ತವಾನ್ಗೌತಮಸ್ಯೇದಮಂಗಿರಾ ವೈ ಮಹಾತಪಾಃ|
 13026064c ಗುರುಭಿಃ ಸಮನುಜ್ಞಾತಃ ಕಾಶ್ಯಪೇನ ಚ ಧೀಮತಾ||

ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಅಂಗಿರಸನು ಇದನ್ನು ಗೌತಮನಿಗೆ
 ಉಪದೇಶವನ್ನಾಗಿತ್ತನು. ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಗುರು ಧೀಮತ
 ಕಾಶ್ಯಪನಿಂದ ಇದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13026065a ಮಹರ್ಷೀಣಾಮಿದಂ ಜಪ್ಯಂ ಪಾವನಾನಾಂ ತಥೋತ್ತಮಮ್|
 13026065c ಜಪಂಶ್ಚಾಭ್ಯುತ್ಥಿತಃ ಶಶ್ವನ್ನಿರ್ಮಲಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಈ ಪಾವನತೀರ್ಥಗಳ ಆಖ್ಯಾನವು ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೂ ಜಪಿಸಲು
 ಉತ್ತಮವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಜಪಿಸುವವನು ನಿರ್ಮಲ
 ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13026066a ಇದಂ ಯಶ್ಚಾಪಿ ಶೃಣುಯಾದ್ರಹಸ್ಯಂ ತ್ವಂಗಿರೋಮತಮ್|
 13026066c ಉತ್ತಮೇ ಚ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಲಭೇಜ್ಜಾತಿಂ ಚ ಸಂಸ್ಮರೇತ್||

ಅಂಗಿರಸನ ಈ ಮತದ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಕೇಳುವುದರಿಂದ ಉತ್ತಮ

ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವೂ ಪೂರ್ವ ಜನ್ಮಗಳ ಸಂಸ್ಕರಣೆಯೂ
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಆಂಗಿರಸತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಷಡ್ವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಂಗಿರಸತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಗಂಗಾಮಹಾತ್ಮ್ಯಕಥನ

ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕಾಣಲು ಅನೇಕ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದುದು;
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಲು, ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡಿ ಅವರು
ಅಂತರ್ಧಾನರಾದುದು (೧-೧೨). ಅನಂತರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು “ಯಾವ
ದೇಶಗಳು, ಯಾವ ಜನಪದಗಳು, ಯಾವ ಆಶ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು
ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳು ಪುಣ್ಯತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು
ತಿಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು?” ಎಂದು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಕೇಳಲು
ಭೀಷ್ಮನು ಓರ್ವ ಸಿದ್ಧ ಮತ್ತು ಶಿಲಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರ
ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಗಂಗೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು
ವರ್ಣಿಸುವುದು (೧೩-೧೦೫).

13027001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13027001a ಬೃಹಸ್ಪತಿಸಮಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಕ್ಷಮಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಮಮ್|

13027001c ಪರಾಕ್ರಮೇ ಶಕ್ರಸಮಮಾದಿತ್ಯಸಮತೇಜಸಮ್||

13027002a ಗಾಂಗೇಯಮರ್ಜುನೇನಾಜೌ ನಿಹತಂ ಭೂರಿವರ್ಚಸಮ್|

13027002c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋಽನ್ಯೈಶ್ಚ ಪರ್ಯುಪಾಸ್ತೇ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

13027003a ಶಯಾನಂ ವೀರಶಯನೇ ಕಾಲಾಕಾಂಕ್ಷಿಣಮಚ್ಯುತಮ್|

13027003c ಆಜಗ್ಮುರ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದ್ರಷ್ಟುಕಾಮಾ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಸಮನಾಗಿದ್ದ, ಕ್ಷಮೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಮನಾಗಿದ್ದ, ಪರಾಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರಸಮನಾಗಿದ್ದ, ಆದಿತ್ಯನ ಸಮ ತೇಜಸ್ಸಿದ್ದ, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನಿಂದ ಹತನಾಗಿದ್ದ, ಭ್ರಾತೃಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸುತ್ತುವರೆದಿದ್ದ, ವೀರಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿ ಕಾಲವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಭೂರಿವರ್ಚಸ, ಅಚ್ಯುತ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೋಡಲು ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದರು.

13027004a ಅತ್ರಿವರ್ಸಿಷ್ಠೋಽಥ ಭೃಗುಃ ಪುಲಸ್ತುಃ ಪುಲಹಃ ಕೃತುಃ|

13027004c ಅಂಗಿರಾ ಗೌತಮೋಽಗಸ್ತುಃ ಸುಮತಿಃ ಸ್ವಾಯುರಾತ್ಮವಾನ್||

13027005a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಃ ಸ್ಥೂಲಶಿರಾಃ ಸಂವರ್ತಃ ಪ್ರಮತಿರ್ದಮಃ|

13027005c ಉಶನಾ ಬೃಹಸ್ಪತಿವ್ಯಾಸಶ್ಚ ವನಃ ಕಾಶ್ಯಪೋ ಧ್ರುವಃ||

13027006a ದುರ್ವಾಸಾ ಜಮದಗ್ನಿಶ್ಚ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯೋಽಥ ಗಾಲವಃ|

13027006c ಭರದ್ವಾಜಶ್ಚ ರೈಭ್ಯಶ್ಚ ಯವಕ್ರೀತಸ್ತ್ರಿತಸ್ತಥಾ||

13027007a ಸ್ಥೂಲಾಕ್ಷಃ ಶಕಲಾಕ್ಷಶ್ಚ ಕಣ್ವೋ ಮೇಧಾತಿಥಿಃ ಕೃಶಃ|

13027007c ನಾರದಃ ಪರ್ವತಶ್ಚೈವ ಸುಧನ್ವಾಥೈಕತೋ ದ್ವಿತಃ||

13027008a ನಿತಂಭೂರ್ಭುವನೋ ಧೌಮ್ಯಃ ಶತಾನಂದೋಽಕೃತವ್ರಣಃ|

13027008c ಜಾಮದಗ್ನಿ ಸ್ತಥಾ ರಾಮಃ ಕಾಮ್ಯಶ್ಚೇತ್ಯೇವಮಾದಯಃ|

13027008E ಸಮಾಗತಾ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಭೀಷ್ಮಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ಭೃಗು, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ಪುಲಹ, ಕೃತು, ಅಂಗಿರಾ, ಗೌತಮ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಜಿತಮನಸ್ಕ ಸುಮತಿ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಸ್ಥೂಲಶಿರ, ಸಂವರ್ತ, ಪ್ರಮತಿ, ದಮ, ಉಶನಾ, ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ವ್ಯಾಸ, ಚ್ಯವನ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಧ್ರುವ, ದುರ್ವಾಸಾ, ಜಮದಗ್ನಿ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ, ಗಾಲವ, ಭರದ್ವಾಜ, ರೈಭ್ಯ, ಯವಕ್ರೀತ, ತ್ರಿತ, ಸ್ಥೂಲಾಕ್ಷ, ಸಶಕಲಾಕ್ಷ, ಕಣ್ವ, ಮೇಧಾತಿಥಿ, ಕೃಶ, ನಾರದ, ಪರ್ವತ, ಸುಧನ್ವ, ಏಕತ, ದ್ವಿತ, ನಿತಂಭೂ, ಭುವನ, ಧೌಮ್ಯ, ಶತಾನಂದ, ಅಕೃತವ್ರಣ, ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮ, ಕಾಮ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೋಡಲು ಸೇರಿದರು.

13027009a ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಪೂಜಾಮಾಗತಾನಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

13027009c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತಶ್ಚ ಕ್ರೇ ಯಥಾವದನುಪೂರ್ವಶಃ||

ಆಗಮಿಸಿದ ಆ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭ್ರಾತೃಗಳ ಸಹಿತ ಯಥಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿದನು.

13027010a ತೇ ಪೂಜಿತಾಃ ಸುಖಾಸೀನಾಃ ಕಥಾಶ್ಚ ಕ್ರುಮ್ಹಹರ್ಷಯಃ|

13027010c ಭೀಷ್ಮಾಶ್ರಿತಾಃ ಸುಮಧುರಾಃ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಮನೋಹರಾಃ||

ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಸುಖಾಸೀನರಾದ ಅ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಭೀಷ್ಮನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಧುರವಾದ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಮನೋಹರವಾದ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

13027011a ಭೀಷ್ಮಸ್ತೇಷಾಂ ಕಥಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಋಷೀಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಮ್|

13027011c ಮೇನೇ ದಿವಿಸ್ಥಮಾತ್ಮಾನಂ ತುಷ್ಣಾ ಪರಮಯಾ ಯತಃ||

ಆ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಋಷಿಗಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ
ತೃಪ್ತಿಯುತನಾದ ಭೀಷ್ಮನು ತಾನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದೇನೆಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

13027012a ತತಸ್ತೇ ಭೀಷ್ಮ ಮಾಮಂತ್ರ್ಯ ಪಾಂಡವಾಂಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13027012c ಅಂತರ್ಧಾನಂ ಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ಪಶ್ಯತಾಮ್||

ಅನಂತರ ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾಂಡವರನ್ನು
ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ
ಅಂತರ್ಧಾನರಾದರು.

13027013a ತಾನ್ಯುಷೀನ್ಸು ಮಹಾಭಾಗಾನಂತರ್ಧಾನಗತಾನಪಿ|

13027013c ಪಾಂಡವಾಸ್ತುಷ್ಟುವುಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಣೇಮುಶ್ಚ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

ಆ ಮಹಾಭಾಗ ಋಷಿಗಳು ಅಂತರ್ಧಾನರಾಗಿ ಹೋಗಿದ್ದರೂ
ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ
ನಮಸ್ಕರಿಸಿದರು.

13027014a ಪ್ರಸನ್ನಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ಗಾಂಗೇಯಂ ಕುರುಸತ್ತಮಾಃ|

13027014c ಉಪತಸ್ಥುರ್ಯಥೋದ್ಯಂತಮಾದಿತ್ಯಂ ಮಂತ್ರಕೋವಿದಾಃ||

ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಮಂತ್ರಕೋವಿದರು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ಕುರುಸತ್ತಮರು ಎಲ್ಲರೂ ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಕುಳಿತರು.

13027015a ಪ್ರಭಾವಾತ್ತಪಸಸ್ತೇಷಾಮೃಷೀಣಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಪಾಂಡವಾಃ|

13027015c ಪ್ರಕಾಶಂತೋ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಯಯುಃ||

ಸರ್ವ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಿದ ಆ ಋಷಿಗಳ ತಪಸ್ಸಿನ
ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿದ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

13027016a ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಪರಂ ತೇಷಾಮೃಷೀಣಾಮನುಚಿಂತ್ಯ ತೇ|

13027016c ಪಾಂಡವಾಃ ಸಹ ಭೀಷ್ಮೇಣ ಕಥಾಶ್ಚ ಕ್ರುಸ್ತದಾಶ್ರಯಾಃ||

ಆ ಋಷಿಗಳ ಪರಮ ಮಹಾಭಾಗ್ಯದ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸುತ್ತಾ
ಪಾಂಡವರು ಅವರ ಕುರಿತೇ ಭೀಷ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡ
ತೊಡಗಿದರು.

13027017a ಕಥಾಂತೇ ಶಿರಸಾ ಪಾದೌ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಪಾಂಡವಃ|

13027017c ಧರ್ಮ್ಯಂ ಧರ್ಮಸುತಃ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛ ದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ಮಾತುಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಸುತ ಪಾಂಡವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು
ಶಿರದಿಂದ ಭೀಷ್ಮನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಧರ್ಮಯುತವಾದ ಈ
ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

13027018a ಕೇ ದೇಶಾಃ ಕೇ ಜನಪದಾ ಆಶ್ರಮಾಃ ಕೇ ಚ ಪರ್ವತಾಃ|

13027018c ಪ್ರಕೃಷ್ಟಾಃ ಪುಣ್ಯತಃ ಕಾಶ್ಚ ಜ್ಞೇಯಾ ನದ್ಯಃ ಪಿತಾಮಹ||

“ಪಿತಾಮಹ ! ಯಾವ ದೇಶಗಳು, ಯಾವ ಜನಪದಗಳು, ಯಾವ
ಆಶ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ನದಿಗಳು ಪುಣ್ಯತಃ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು?”

13027019 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13027019a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13027019c ಶಿಲೋಂಚವೃತ್ತೇಃ ಸಂವಾದಂ ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದರ ಕುರಿತು ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಶಿಲೋಂಚವೃತ್ತಿಯವನು ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧನ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13027020a ಇಮಾಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಪೃಥಿವೀಂ ಶೈಲಭೂಷಿತಾಮ್|

13027020c ಅಸಕೃದ್ಧ್ವಿ ಪದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಯ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ||

ಪರ್ವತಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಳಾಗಿರುವ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅದೆಷ್ಟೋ ಬಾರಿ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಓರ್ವ ಮಾನವ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

13027021a ಶಿಲವೃತ್ತೇರ್ಗೃಹಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ ತೇನ ವಿಧಿನಾರ್ಚಿತಃ|

13027021c ಕೃತಕೃತ್ಯ ಉಪಾತಿಷ್ಠತ್ಸಿದ್ಧಂ ತಮತಿಥಿಂ ತದಾ||

ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಆ ಅತಿಥಿ ಸಿದ್ಧನನ್ನು ಶಿಲವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

13027022a ತೌ ಸಮೇತ್ಯ ಮಹಾತ್ಮಾನೌ ಸುಖಾಸೀನೌ ಕಥಾಃ ಶುಭಾಃ|

13027022c ಚಕ್ರತುರ್ವೇದಸಂಬದ್ಧಾಸ್ತಚ್ಚೇಷಕೃತಲಕ್ಷಣಾಃ||

ಸುಖಾಸೀನರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ವೇದ-ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಂಬಂಧದ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

13027023a ಶಿಲವೃತ್ತಿಃ ಕಥಾಂತೇ ತು ಸಿದ್ಧಮಾಮಂತ್ರೈ ಯತ್ನತಃ|

13027023c ಪ್ರಶ್ನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಮೇಧಾವೀ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ||

ಮಾತುಕಥೆಯ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಲವೃತ್ತಿಯವನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಆ

ಮೇಧಾವಿಯಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಕೇಳಿದನು.

13027024 ಶಿಲವೃತ್ತಿರುವಾಚ|

13027024a ಕೇ ದೇಶಾಃ ಕೇ ಜನಪದಾಃ ಕೇಽಽಶ್ರಮಾಃ ಕೇ ಚ ಪರ್ವತಾಃ|

13027024c ಪ್ರಕೃಷ್ಟಾಃ ಪುಣ್ಯತಃ ಕಾಶ್ಚ ಜ್ಞೇಯಾ ನದ್ಯಸ್ತದುಚ್ಯತಾಮ್||

ಶಿಲವೃತ್ತಿಯವನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ದೇಶಗಳು, ಯಾವ ಜನಪದಗಳು, ಯಾವ ಆಶ್ರಮಗಳು, ಯಾವ ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಯಾವ ನದಿಗಳು ಅಚ್ಯುತವೂ, ಪುಣ್ಯತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಆಗಿವೆ ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಲು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿವೆ?”

13027025 ಸಿದ್ಧ ಉವಾಚ|

13027025a ತೇ ದೇಶಾಸ್ತೇ ಜನಪದಾಸ್ತೇಽಽಶ್ರಮಾಸ್ತೇ ಚ ಪರ್ವತಾಃ|

13027025c ಯೇಷಾಂ ಭಾಗೀರಥೀ ಗಂಗಾ ಮಧ್ಯೇನೈತಿ ಸರಿದ್ವರಾ||

ಸಿದ್ಧನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವು ಸರಿದ್ವರೆ ಭಾಗೀರಥೀ ಗಂಗೆಯು ಮಧ್ಯ ಹರಿಯುವ ದೇಶಗಳು, ಜನಪದಗಳು, ಆಶ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಪರ್ವತಗಳು.

13027026a ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯೇಣ ಯಜ್ಞೈಸ್ತ್ಯಾಗೇನ ವಾ ಪುನಃ|

13027026c ಗತಿಂ ತಾಂ ನ ಲಭೇಜ್ಜಂತುರ್ಗಂಗಾಂ ಸಂಸೇವ್ಯ ಯಾಂ ಲಭೇತ್||

ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಗತಿಯು ತಪಸ್ಸು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ಯಜ್ಞಗಳು ಅಥವಾ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗದಿಂದಲೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

13027027a ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾನಿ ಯೇಷಾಂ ಗಾಂಗೇಯೈಸ್ತೋಯೈರ್ಗಾತ್ರಾಣಿ ದೇಹಿನಾಮ್||

13027027c ನೈಸ್ತಾನಿ ನ ಪುನಸ್ತೇಷಾಂ ತ್ಯಾಗಃ ಸ್ವರ್ಗಾದ್ವಿಧೀಯತೇ||

ಯಾರ ಶರೀರಗಳು ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತವೆಯೋ ಅಥವಾ
ಮರಣಾನಂತರವಾದರೂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಆ
ದೇಹಿಗಳು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

13027028a ಸರ್ವಾಣಿ ಯೇಷಾಂ ಗಾಂಗೇಯೈಸ್ತೋಯೈಃ ಕೃತ್ಯಾನಿ ದೇಹಿನಾಮ್|

13027028c ಗಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಾನವಾ ವಿಪ್ರ ದಿವಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ತೇಽಚಲಾಃ||

ವಿಪ್ರ! ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಿಂದಲೇ ಮಾಡುವ
ಮಾನವ ದೇಹಿಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಅಚಲರಾಗಿ
ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ.

13027029a ಪೂರ್ವೇ ವಯಸಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ಪಾಪಾನಿ ಯೇ ನರಾಃ|

13027029c ಪಶ್ಚಾದ್ಗಾಂ ನಿಷೇವಂತೇ ತೇಽಪಿ ಯಾಂತ್ಯುತ್ತಮಾಂ ಗತಿಮ್||

ಪೂರ್ವ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನರರು
ನಂತರದಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ಉತ್ತಮ
ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13027030a ಸ್ನಾತಾನಾಂ ಶುಚಿಭಿಸ್ತೋಯೈರ್ಗಾಂಗೇಯೈಃ ಪ್ರಯತಾತ್ಮನಾಮ್|

13027030c ವ್ಯಷ್ಟಿರ್ಭವತಿ ಯಾ ಪುಂಸಾಂ ನ ಸಾ ಕ್ರತುಶತ್ಯೈರಪಿ||

ಗಂಗೆಯ ಶುದ್ಧನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತಾತ್ಮ ಮನುಷ್ಯರ
ಪುಣ್ಯವು ನೂರು ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ವೃದ್ಧಿಯಾಗದಷ್ಟು
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದು.

13027031a ಯಾವದಸ್ಥಿ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಗಂಗಾತೋಯೇಷು ತಿಷ್ಠತಿ|

13027031c ತಾವದ್ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹೀಯತೇ||

ಗಂಗೆಯ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಅಸ್ತಿಯು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಇರುವುದೋ ಆ ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13027032a ಅಪಹತ್ಯ ತಮಸ್ತೀವ್ರಂ ಯಥಾ ಭಾತ್ಯುದಯೇ ರವಿಃ|

13027032c ತಥಾಪಹತ್ಯ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಭಾತಿ ಗಂಗಾಜಲೋಕ್ಷಿತಃ||

ಉದಯಿಸುವ ರವಿಯು ಹೇಗೆ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಧ್ವಂಸಿಸಿ ತೀವ್ರವಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಗಂಗಾಜಲದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ತನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13027033a ವಿಸೋಮಾ ಇವ ಶರ್ವಯೋರ್ ವಿಪುಷ್ಪಾಸ್ತರವೋ ಯಥಾ|

13027033c ತದ್ವದ್ದೇಶಾ ದಿಶಶ್ಚೈವ ಹೀನಾ ಗಂಗಾಜಲೈಃ ಶುಭೈಃ||

ಶುಭ ಗಂಗಾ ಜಲವಿಲ್ಲದ ದಿಕ್ಕು-ಪ್ರದೇಶಗಳು ಚಂದ್ರನಿಲ್ಲದ ರಾತ್ರಿಯಿದ್ದಂತೆ ಅಥವಾ ಪುಷ್ಪಗಳಿಲ್ಲ ವೃಕ್ಷಗಳಂತೆ.

13027034a ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾ ಯಥಾ ಸರ್ವೇ ಸ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾನವರ್ಜಿತಾಃ|

13027034c ಕ್ರತವಶ್ಚ ಯಥಾಸೋಮಾಸ್ತಥಾ ಗಂಗಾಂ ವಿನಾ ಜಗತ್||

ಸ್ವಧರ್ಮಗಳ ಜ್ಞಾನಗಳಿಲ್ಲದೇ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಹೇಗೋ, ಸೋಮವಿಲ್ಲದ ಕ್ರತುಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಗಂಗೆಯಿಲ್ಲದ ಈ ಜಗತ್ತು.

13027035a ಯಥಾ ಹೀನಂ ನಭೋಽರ್ಕೇಣ ಭೂಃ ಶೈಲೈಃ ಖಂ ಚ ವಾಯುನಾ|

13027035c ತಥಾ ದೇಶಾ ದಿಶಶ್ಚೈವ ಗಂಗಾಹೀನಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ನಭವು ಅರ್ಕನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ, ಭೂಮಿಯು ಶೈಲಗಳನ್ನು

ಹೊತ್ತಿರದೇ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಹೇಗೋ, ಅಥವಾ ಆಕಾಶವು ವಾಯುವಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಗಂಗೆಯಿಲ್ಲದ ದೇಶ-ದಿಕ್ಕುಗಳು.

13027036a ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಯೇ ಕೇ ಚಿತ್ಪ್ರಾಣಿನಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ|

13027036c ತಪ್ಯಮಾಣಾಃ ಪರಾಂ ತೃಪ್ತಿಂ ಯಾಂತಿ ಗಂಗಾಜಲೈಃ ಶುಭೈಃ||

ಶುಭ ಗಂಗಾಜಲದಿಂದ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ಇತ್ತ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳೂ ಪರಮ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ.¹⁸³

13027037a ಯಸ್ತು ಸೂರ್ಯೇಣ ನಿಷ್ಪ್ರಪ್ತಂ ಗಾಂಗೇಯಂ ಪಿಬತೇ ಜಲಮ್|

13027037c ಗವಾಂ ನಿರ್ಹಾರನಿರ್ಮುಕ್ತಾದ್ಯಾವಕಾತ್ತದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಸೂರ್ಯನ ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಬಿಸಿಯಾದ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯುವುದು ಗೋವುಗಳ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದ ಗೋಧಿಕ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವ ವ್ರತಕ್ಕಿಂತಲೂ¹⁸⁴ ಅಧಿಕ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13027038a ಇಂದುವ್ರತಸಹಸ್ರಂ ತು ಚರೇದ್ಯಃ ಕಾಯಶೋಧನಮ್|

13027038c ಪಿಬೇದ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ಗಂಗಾಂಭಃ ಸಮೌ ಸ್ಯಾತಾಂ ನ ವಾ ಸಮೌ||

¹⁸³ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಗಾಗಲೀ ಅವಸಾನ ಹೊಂದಿದ ನಂತರ ಗಂಗೆಯ ಶುಭಜಲದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಲುವಾಗಿ ತರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಮಹಾತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತವೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁸⁴ ಇದು ಯಾವಕ ಎಂಬ ವ್ರತ. ವ್ರತಿಯು ಗೋವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಗೋಧಿಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿ ತೆಗೆದು ಅದನ್ನೇ ಬೇಯಿಸಿ ತಿನ್ನುವುದೆಂಬ ವ್ರತ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಸಾವಿರ ಇಂದುವ್ರತಗಳನ್ನು¹⁸⁵ ಮಾಡಿದವರ ಮತ್ತು ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದವರ ಕಾಯಶೋಧನವನ್ನು ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಎರಡೂ ಸಮವಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಗಂಗೆಯ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದವರ ಕಾಯಶೋಧನೆಯೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರಬಹುದು.

13027039a ತಿಷ್ಠೇದ್ಯುಗಸಹಸ್ರಂ ತು ಪಾದೇನೈಕೇನ ಯಃ ಪುಮಾನ್|

13027039c ಮಾಸಮೇಕಂ ತು ಗಂಗಾಯಾಂ ಸಮೌ ಸ್ಯಾತಾಂ ನ ವಾ ಸಮೌ||

ಸಾವಿರ ಯುಗಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದವನು ಮತ್ತು ಒಂದೇ ತಿಂಗಳು ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದವನು ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಗಂಗೆಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿದವನೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರಲೂ ಬಹುದು.

13027040a ಲಂಬೇತಾವಾಕ್ಯಿರಾ ಯಸ್ತು ಯುಗಾನಾಮಯುತಂ ಪುಮಾನ್|

13027040c ತಿಷ್ಠೇದ್ಯಥೇಷ್ಟಂ ಯಶ್ಚಾಪಿ ಗಂಗಾಯಾಂ ಸ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ತಲೆಯನ್ನು ಕೆಳಗಿ ಮಾಡಿ ಮರದಲ್ಲಿ ನೇತಾಡುತ್ತಾ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುವ ನರನಿಗಿಂತಲೂ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಾಲ ಗಂಗಾತೀರದಲ್ಲಿರುವವನು ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13027041a ಅಗ್ನೌ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪ್ರಧೂಯೇತ ಯಥಾ ತೂಲಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

13027041c ತಥಾ ಗಂಗಾವಗಾಢಸ್ಯ ಸರ್ವಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರಧೂಯತೇ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಹತ್ತಿಯ ರಾಶಿಯು ಹೇಗೆ

¹⁸⁵ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಭಸ್ಮವಾಗಿಹೋಗುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನ ಸರ್ವ
ಪಾಪಗಳೂ ಭಸ್ಮವಾಗಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

13027042a ಭೂತಾನಾಮಿಹ ಸರ್ವೇಷಾಂ ದುಃಖೋಪಹತಚೇತಸಾಮ್|

13027042c ಗತಿಮನ್ವೇಷಮಾಣಾನಾಂ ನ ಗಂಗಾಸದೃಶೀ ಗತಿಃ||

ದುಃಖದಿಂದ ಹತಚೇತಸರಾಗಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಸರ್ವ
ಭೂತಗಳಿಗೂ ಗಂಗೆಯಂಥಹ ಆಶ್ರಯವು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

13027043a ಭವಂತಿ ನಿರ್ವಿಷಾಃ ಸರ್ಪಾ ಯಥಾ ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯಸ್ಯ ದರ್ಶನಾತ್|

13027043c ಗಂಗಾಯಾ ದರ್ಶನಾತ್ತ್ವತ್ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ವತ್ನ! ತಾರ್ಕ್ಷ್ಯ ಗರುಡನ ದರ್ಶನದಿಂದ ಸರ್ಪಗಳು ಹೇಗೆ
ನಿರ್ವಿಷವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಗಂಗೆಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು
ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13027044a ಅಪ್ರತಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಯೇ ಕೇ ಚಿದಧರ್ಮಶರಣಾಶ್ಚ ಯೇ|

13027044c ತೇಷಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಗಂಗೇಹ ಶರಣಂ ಶರ್ಮ ವರ್ಮ ಚ||

ಯಾವುದೋ ಅಧರ್ಮವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯ
ಆಧಾರವೂ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರಿಗೂ ಗಂಗೆಯು ಬೆಂಬಲವಾಗುತ್ತಾಳೆ,
ಶರಣ್ಯಳಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಸುಖಕರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13027045a ಪ್ರಕೃಷ್ಟೈರಶುಭೈರ್ಗ್ರಹಸ್ತಾನನೇಕೈಃ ಪುರುಷಾಧಮಾನ್|

13027045c ಪತತೋ ನರಕೇ ಗಂಗಾ ಸಂಶ್ರಿತಾನ್ಪ್ರೀತ್ಯ ತಾರಯೇತ್||

ಅಧಿಕವಾದ ಅಶುಭ ಅನೇಕ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನರಕಕ್ಕೆ
ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷಾಧಮರು ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ

ಮರಣಾನಂತರ ಅವರೂ ಕೂಡ ನರಕದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13027046a ತೇ ಸಂವಿಭಕ್ತಾ ಮುನಿಭಿರ್ನೂನಂ ದೇವೈಃ ಸವಾಸವೈಃ|

13027046c ಯೇಽಭಿಗಚ್ಚಂತಿ ಸತತಂ ಗಂಗಾಮಭಿಗತಾಂ ಸುರೈಃ||

ಮತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸತತವೂ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗುವವರು
ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಸಹಿತ
ಸುರರೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಕ್ಕೆ ಪಾಲುದಾರರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13027047a ವಿನಯಾಚಾರಹೀನಾಶ್ಚ ಅಶಿವಾಶ್ಚ ನರಾಧಮಾಃ|

13027047c ತೇ ಭವಂತಿ ಶಿವಾ ವಿಪ್ರ ಯೇ ವೈ ಗಂಗಾಂ ಸಮಾಶ್ರಿತಾಃ||

ವಿಪ್ರ! ವಿನಯಾಚಾರ ಹೀನ ಅಶುಭ ನರಾಧಮರೂ ಗಂಗೆಯನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಕಲ್ಯಾಣಸ್ವರೂಪರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13027048a ಯಥಾ ಸುರಾಣಾಮಮೃತಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಯಥಾ ಸ್ವಧಾ|

13027048c ಸುಧಾ ಯಥಾ ಚ ನಾಗಾನಾಂ ತಥಾ ಗಂಗಾಜಲಂ ನೃಣಾಮ್||

ಸುರರಿಗೆ ಅಮೃತವು ಹೇಗೋ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಸ್ವಧೆಯು ಹೇಗೋ ಮತ್ತು
ನಾಗಗಳಿಗೆ ಸುಧೆಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನರರಿಗೆ ಗಂಗಾಜಲವು.

13027049a ಉಪಾಸತೇ ಯಥಾ ಬಾಲಾ ಮಾತರಂ ಕ್ಷುಧಯಾದಿತಾಃ|

13027049c ಶ್ರೇಯಸ್ಕಾಮಾಸ್ತಥಾ ಗಂಗಾಮುಪಾಸಂತೀಹ ದೇಹಿನಃ||

ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ ಬಾಲಕರು ಮಾತೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ
ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವ ದೇಹಿಗಳು
ಗಂಗೆಯನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13027050a ಸ್ವಾಯಂಭುವಂ ಯಥಾ ಸ್ಥಾನಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮುಚ್ಯತೇ|

13027050c ಸ್ನಾತಾನಾಂ ಸರಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಗಂಗಾ ತದ್ವದಿಹೋಚ್ಯತೇ||

ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುವಂತೆ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸರಿತಶ್ರೇಷ್ಠೆ ಗಂಗೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13027051a ಯಥೋಪಜೀವಿನಾಂ ಧೇನುರ್ದೇವಾದೀನಾಂ ಧರಾ ಸ್ಯುತಾ|

13027051c ತಥೋಪಜೀವಿನಾಂ ಗಂಗಾ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಭೃತಾಮಿಹ||

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಧೇನು ಧರೆಯು ಹೇಗೆ ಆಶ್ರಯಭೂತವೂ ಹಾಗೆ
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ಗಂಗೆಯು ಅವುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವು.

13027052a ದೇವಾಃ ಸೋಮಾರ್ಕಸಂಸ್ಥಾನಿ ಯಥಾ ಸತ್ರಾದಿಭಿರ್ಮಖ್ಯೈಃ|

13027052c ಅಮೃತಾನ್ಯುಪಜೀವಂತಿ ತಥಾ ಗಂಗಾಜಲಂ ನರಾಃ||

ಸತ್ರಾದಿಗಳ ಮುಖೇನ ದೇವತೆಗಳು ಹೇಗೆ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರಲ್ಲಿರುವ
ಅಮೃತವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಉಪಜೀವಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ನರರು
ಗಂಗಾಜಲದ ಅಮೃತದಿಂದ ಉಪಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

13027053a ಜಾಹ್ನವೀಪುಲಿನೋತ್ಥಾಭಿಃ ಸಿಕತಾಭಿಃ ಸಮುಕ್ಷಿತಃ|

13027053c ಮನ್ಯತೇ ಪುರುಷೋಽಽತ್ಮಾನಂ ದಿವಿಷ್ಯಮಿವ ಶೋಭಿತಮ್||

ಜಾಹ್ನವಿಯ ತೀರದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಮರಳು ಸೋಕಿದರೂ
ಪುರುಷರು ತಮ್ಮನ್ನು ಶೋಭಿಸುವ ದೇವತೆಗಳೆಂದೇ
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13027054a ಜಾಹ್ನವೀತೀರಸಂಭೂತಾಂ ಮೃದಂ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಬಿಭರ್ತಿ ಯಃ|

13027054c ಬಿಭರ್ತಿ ರೂಪಂ ಸೋಽರ್ಕಸ್ಯ ತಮೋನಾಶಾತ್ಸುನಿರ್ಮಲಮ್||

ಜಾಹ್ನವೀ ತೀರದ ಮಣ್ಣನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಗೆ ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವವನು

ತಮವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ನಿರ್ಮಲ ಸೂರ್ಯನ ರೂಪದಿಂದ
ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.

13027055a ಗಂಗೋರ್ಮಿಭಿರಥೋ ದಿಗ್ಧಃ ಪುರುಷಂ ಪವನೋ ಯದಾ|

13027055c ಸ್ಪೃಶತೇ ಸೋಽಪಿ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಸದ್ಯ ಏವಾಪಮಾರ್ಜತಿ||

ಗಂಗೆಯ ಅಲೆಗಳಿಂದ ತೋಯ್ದ ಗಾಳಿಯು ಪುರುಷನನ್ನು
ಸ್ಪರ್ಷಿಸುತ್ತಲೇ ಅವನ ಪಾಪಗಳು ಕೂಡಲೇ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

13027056a ವ್ಯಸನೈರಭಿತಪ್ತಸ್ಯ ನರಸ್ಯ ವಿನಶಿಷ್ಯತಃ|

13027056c ಗಂಗಾದರ್ಶನಜಾ ಪ್ರೀತಿವ್ಯಸನಾನ್ಯಪಕರ್ಷತಿ||

ವ್ಯಸನಗಳಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ನಾಶವಾಗುತ್ತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು
ಗಂಗಾನದಿಯ ದರ್ಶನದಿಂದ ವ್ಯಸನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಪ್ರೀತಮನಸ್ಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13027057a ಹಂಸಾರಾವೈಃ ಕೋಕರವೈ ರವೈರನ್ವೈಶ್ಚ ಪಕ್ಷಿಣಾಮ್|

13027057c ಪಸ್ಪರ್ಧ ಗಂಗಾ ಗಂಧರ್ವಾನ್ಪುಲಿನೈಶ್ಚ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಾನ್||

ಹಂಸಗಳ ಕೂಗು, ಕೋಕಿಲಗಳ ಕೂಗು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಪಕ್ಷಿಗಳ
ಕೂಗಿನಿಂದ ಗಂಗೆಯು ಗಂಧರ್ವರೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಗಂಗೆಯ
ಮರಳೂ ಕೂಡ ಪರ್ವತಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

13027058a ಹಂಸಾದಿಭಿಃ ಸುಬಹುಭಿರ್ವಿವಿಧೈಃ ಪಕ್ಷಿಭಿರ್ವೃತಾಮ್|

13027058c ಗಂಗಾಂ ಗೋಕುಲಸಂಬಾಧಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ವಗೋಽಪಿ ವಿಸ್ಮೃತಃ||

ಹಂಸಾದಿ ಬಹುವಿಧದ ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳಿಂದ
ತುಂಬಿರುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಸ್ವರ್ಗವೂ ಮರೆತುಹೋಗುತ್ತದೆ.

13027059a ನ ಸಾ ಪ್ರೀತಿರ್ದಿವಿಷ್ಣುಸ್ಯ ಸರ್ವಕಾಮಾನುಪಾಶ್ಚತಃ|

13027059c ಅಭವದ್ಯಾ ಪರಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಗಂಗಾಯಾಃ ಪುಲಿನೇ ನೃಣಾಮ್||

ಗಂಗೆಯ ಮರಳುದಿಣ್ಣೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ
ಅನಿರ್ವಚನೀಯ ಆನಂದವು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದು
ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುವವನಿಗೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13027060a ವಾಚ್ಮನಃಕರ್ಮಜೈರ್ಗ್ರಸ್ತಃ ಪಾಪೈರಪಿ ಪುಮಾನಿಹ|

13027060c ವೀಕ್ಷ್ಯ ಗಂಗಾಂ ಭವೇತ್ಪೂತಸ್ತತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನೆಸಗಿದ
ಪುರುಷನೂ ಕೂಡ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13027061a ಸಪ್ತಾವರಾನ್ಸಪ್ತ ಪರಾನ್ಪಿತ್ರಾಂಸ್ತೇಭ್ಯಶ್ಚ ಯೇ ಪರೇ|

13027061c ಪುಮಾಂಸ್ತಾರಯತೇ ಗಂಗಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ವಗಾಹ್ಯ ಚ||

ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವವನು, ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವವನು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡುವ ಪುರುಷನು ತನ್ನನ್ನಲ್ಲದೇ ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಏಳು
ಪೀಳಿಗೆಯವರನ್ನೂ ಮುಂದಿನ ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಯವರನ್ನೂ
ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13027062a ಶ್ರುತಾಭಿಲಾಷಿತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೀತಾವಗಾಹಿತಾ|

13027062c ಗಂಗಾ ತಾರಯತೇ ನೃಣಾಮುಭೌ ವಂಶೌ ವಿಶೇಷತಃ||

ಗಂಗೆಯ ಕುರಿತು ಕೇಳಿ, ನೋಡಲು ಅಭಿಲಾಷಿಸಿ, ನೋಡಿ, ಮುಟ್ಟಿ,
ಕುಡಿದು ಮತ್ತು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ

ಎರಡೂ ವಂಶಗಳನ್ನೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13027063a ದರ್ಶನಾತ್ಮ ಸ್ವನಾತ್ಪಾನಾತ್ಪಥಾ ಗಂಗೇತಿ ಕೀರ್ತನಾತ್

13027063c ಪುನಾತ್ಪುಣ್ಯಾನ್ಪುರುಷಾನ್ ಶತಶೋಽಥ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಗಂಗೆಯು ತನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದ, ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ, ಪಾನದಿಂದ ಮತ್ತು ಗಂಗೆಯೆಂದು ಭಜಿಸುವುದರಿಂದ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಪಾಪಾತ್ಮ ಪುರುಷರನ್ನು ಪುನೀತರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.

13027064a ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಸಫಲಂ ಜನ್ಮ ಜೀವಿತಂ ಶ್ರುತಮೇವ ಚ|

13027064c ಸ ಪಿತೃಂಸ್ತರ್ಪಯೇದ್ಗಂಗಾಮಭಿಗಮ್ಯ ಸುರಾಂಸ್ತಥಾ||

ತನ್ನ ಜನ್ಮ, ಜೀವಿತ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯು ಸಫಲವಾಗಬೇಕೆಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

13027065a ನ ಸುತ್ತೈರ್ನ ಚ ವಿತ್ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ ನ ಚ ತತ್ಪಲಮ್|

13027065c ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಪುರುಷೋಽತ್ಯಂತಂ ಗಂಗಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಯದಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಪಡೆಯುವ ಅತ್ಯಂತ ಫಲವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನು ಮಕ್ಕಳಿಂದಲೂ, ವಿತ್ತದಿಂದಲೂ ಅಥವಾ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೂ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

13027066a ಜಾತ್ಯಂಧೈರಿಹ ತುಲ್ಯಾಸ್ತೇ ಮೃತ್ಯುಃ ಪಂಗುಭಿರೇವ ಚ|

13027066c ಸಮರ್ಥಾ ಯೇ ನ ಪಶ್ಯಂತಿ ಗಂಗಾಂ ಪುಣ್ಯಜಲಾಂ ಶಿವಾಮ್||

ಸಮರ್ಥರಾಗಿದ್ದರೂ ಶಿವೆ ಗಂಗೆಯ ಪುಣ್ಯಜಲವನ್ನು ಕಾಣದವರು ಹುಟ್ಟು ಕುರುಡರಿಗೆ, ಹುಟ್ಟು ಹೆಳವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸತ್ತವರಿಗೆ ಸಮಾನರು.

13027067a ಭೂತಭವ್ಯಭವಿಷ್ಯಜ್ಞೈರ್ಮಹರ್ಷಿಭಿರುಪಸ್ಥಿತಾಮ್|

13027067c ದೇವೈಃ ಸೇಂದ್ರೈಶ್ಚ ಕೋ ಗಂಗಾಂ ನೋಪಸೇವೇತ ಮಾನವಃ||

ಭೂತ-ವರ್ತಮಾನ-ಭವಿಷ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಪೂಜಿಸುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಯಾವ ಮಾನವನು ತಾನೇ ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

13027068a ವಾನಪ್ರಸ್ಥೈರ್ಗೃಹಸ್ಥೈಶ್ಚ ಯತಿಭಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಭಿಃ|

13027068c ವಿದ್ಯಾವದ್ಭಿಃ ಶ್ರಿತಾಂ ಗಂಗಾಂ ಪುಮಾನ್ಮೋ ನಾಮ ನಾಶ್ರಯೇತ್||

ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು, ಗೃಹಸ್ಥರು, ಯತಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾವಂತರೂ ಆಶ್ರಯಿಸುವ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಯಾವ ಪುರುಷನು ತಾನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ?

13027069a ಉತ್ಸ್ರಾಮದ್ಭಿಶ್ಚ ಯಃ ಪ್ರಾಣೈಃ ಪ್ರಯತಃ ಶಿಷ್ಯಸಂಮತಃ|

13027069c ಚಿಂತಯೇನ್ನನಸಾ ಗಂಗಾಂ ಸ ಗತಿಂ ಪರಮಾಂ ಲಭೇತ್||

ಶಿಷ್ಯಸಂಮತನೂ ಸಂಯಮಚಿತ್ತನೂ ಆದವನು ಪ್ರಾಣಗಳು ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವನು ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13027070a ನ ಭಯೇಭ್ಯೋ ಭಯಂ ತಸ್ಯ ನ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ನ ರಾಜತಃ|

13027070c ಆ ದೇಹಪತನಾದ್ಗಂಗಾಮುಪಾಸ್ತೇ ಯಃ ಪುಮಾನಿಹ||

ಆಜೀವಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಗಂಗೆಯ ಉಪಾಸನೆಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಭಯದಿಂದ ಭಯವೂ, ಪಾಪಗಳಿಂದ ಭಯವೂ ಮತ್ತು ರಾಜನಿಂದ ಭಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

13027071a ಗಗನಾದ್ಯಾಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಾಂ ಪತಂತೀಂ ವೈ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

13027071c ದಧಾರ ಶಿರಸಾ ದೇವೀಂ ತಾಮೇವ ದಿವಿ ಸೇವತೇ||

ಗಗನದಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಪುಣ್ಯ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಮಹೇಶ್ವರನು ಶಿರಸಾ ಧರಿಸಿದನು. ಅದೇ ದೇವಿಯನ್ನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸುರರು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

13027072a ಅಲಂಕೃತಾಸ್ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾಃ ಪಥಿಭಿರ್ವಿಮಲೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|

13027072c ಯಸ್ತು ತಸ್ಯಾ ಜಲಂ ಸೇವೇತ್ಕೃತಕೃತ್ಯಃ ಪುಮಾನ್ಭವೇತ್||

ಮೂರು ನಿರ್ಮಲ ಮಾರ್ಗಗಳ ಮೂಲಕ ಸ್ವರ್ಗ-ಭೂಮಿ-ಪಾತಾಳಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಅಲಂಕಾರಪ್ರಾಯಳಾದ ಗಂಗೆಯ ಜಲವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಪುರುಷನು ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13027073a ದಿವಿ ಜ್ಯೋತಿಯರ್ಥಾದಿತ್ಯಃ ಪಿತೃಣಾಂ ಚೈವ ಚಂದ್ರಮಾಃ|

13027073c ದೇವೇಶಶ್ಚ ಯಥಾ ನೃಣಾಂ ಗಂಗೇಹ ಸರಿತಾಂ ತಥಾ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನು ಹೇಗೋ, ಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರಮನು ಹೇಗೋ ಮತ್ತು ಮಾನವರಲ್ಲಿ ರಾಜನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠಳು.

13027074a ಮಾತ್ರಾ ಪಿತ್ರಾ ಸುತೈರ್ದಾರೈರ್ವಿ ಯುಕ್ತಸ್ಯ ಧನೇನ ವಾ|

13027074c ನ ಭವೇದ್ಧಿ ತಥಾ ದುಃಖಂ ಯಥಾ ಗಂಗಾವಿಯೋಗಜಮ್||

ತಾಯಿ, ತಂದೆ, ಮಕ್ಕಳು, ಹೆಂಡತಿ ಅಥವಾ ಧನದ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಃಖಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗಂಗೆಯ ವಿಯೋಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ದುಃಖವು ಹೆಚ್ಚಿನದು.

13027075a ನಾರಣ್ಣೇರ್ನೇಷ್ಟವಿಷಯೈರ್ನ ಸುತೈರ್ನ ಧನಾಗಮೈಃ|

13027075c ತಥಾ ಪ್ರಸಾದೋ ಭವತಿ ಗಂಗಾಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಯಥಾ ನೃಣಾಮ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ
ಪ್ರಸನ್ನತೆಯು ವನಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದಾಗಲೀ, ವಿಷಯ
ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದಾಗಲೀ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದರಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಧನಾಗಮನದಿಂದಾಗಲೀ
ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13027076a ಪೂರ್ಣಮಿಂದುಂ ಯಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನೃಣಾಂ ದೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಸೀದತಿ|

13027076c ಗಂಗಾಂ ತ್ರಿಪಥಗಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಥಾ ದೃಷ್ಟಿಃ ಪ್ರಸೀದತಿ||

ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನನ್ನು ನೋಡಿದ ಮನುಷ್ಯರ ದೃಷ್ಟಿಯು ಹೇಗೆ
ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ತ್ರಿಪಥಗೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ
ದೃಷ್ಟಿಯು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

13027077a ತದ್ಭಾವಸ್ತದ್ಗತಮನಾಸ್ತನ್ನಿಷ್ಠಸ್ತತ್ಪರಾಯಣಃ|

13027077c ಗಂಗಾಂ ಯೋಽನುಗತೋ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಸ ತಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯತಾಂ ವ್ರಜೇತ್||

ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ ನೆಟ್ಟಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅವಳನ್ನೇ
ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಅವಳನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವವನು ಗಂಗೆಯ
ಪೂರ್ಣಪ್ರೀತಿಗೆ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13027078a ಭೂಃಸ್ಥೈಃ ಖಿಃಸ್ಥೈರ್ದಿವಿಷ್ಟೈಶ್ಚ ಭೂತೈರುಚ್ಚಾವಚೈರಪಿ|

13027078c ಗಂಗಾ ವಿಗಾಹ್ಯಾ ಸತತಮೇತತ್ಕಾರ್ಯತಮಂ ಸತಾಮ್||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ, ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ದಿವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ

ಬಗೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಸತತವೂ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೀಯುತ್ತಿರಬೇಕು.
ಸಂತರಿಗೆ ಈ ಕಾರ್ಯವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.

13027079a ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪುಣ್ಯತ್ವಾದ್ಗಂಗಾಯಾಃ ಪ್ರಥಿತಂ ಯಶಃ|

13027079c ಯತ್ಪುತ್ರಾನ್ಸಗರಸ್ತ್ವಿಷಾ ಭಸ್ಮಾಖ್ಯಾನನಯದ್ಧಿವಮ್||

ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮವಾಗಿದ್ದ ಸಗರನ ಪುತ್ರರನ್ನು ದಿವಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ದ
ಗಂಗೆಯ ಪುಣ್ಯತ್ವ-ಯಶಸ್ಸುಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಥಿತವಾಗಿವೆ.

13027080a ವಾಯ್ವೀರಿತಾಭಿಃ ಸುಮಹಾಸ್ವನಾಭಿರ್

ದ್ರುತಾಭಿರತ್ಯರ್ಥ ಸಮುಚ್ಚಿ ತಾಭಿಃ|

13027080c ಗಂಗೋರ್ಮಿ ಭಿರ್ಭಾನುಮತೀಭಿರಿದ್ಧಃ

ಸಹಸ್ರರಶ್ಮಿಪ್ರತಿಮೋ ವಿಭಾತಿ||

ಗಾಳಿಬೀಸಿ ವೇಗದಿಂದ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಏರುವ ಸುಮನೋಹರ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತ
ಗಂಗೆಯ ಅಲೆಗಳಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾಗುವ ಮನುಷ್ಯರು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಸೂರ್ಯ ಸದೃಶರಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ.

13027081a ಪಯಸ್ವಿನೀಂ ಘೃತಿನೀಮತ್ಯುದಾರಾಂ

ಸಮೃದ್ಧಿನೀಂ ವೇಗಿನೀಂ ದುರ್ವಿಗಾಹ್ಯಾಮ್|

13027081c ಗಂಗಾಂ ಗತ್ವಾ ಯೈಃ ಶರೀರಂ ವಿಸೃಷ್ಟಂ

ಗತಾ ಧೀರಾಸ್ತೇ ವಿಬುಧೈಃ ಸಮತ್ವಮ್||

ಹಾಲಿನಂತಿರುವ, ತುಪ್ಪದಂತೆ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾದ, ಸಮೃದ್ಧಿನೀ ವೇಗಿನೀ

ದಾಟಲಸಾಧ್ಯ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋಗಿ ಶರೀರವನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಿದ ಧೀರರು
ದೇವತೆಗಳ ಸಮತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13027082a ಅಂಧಾನ್ವ ಡಾನ್ವ ವ್ಯಹೀನಾಂಶ್ಚ ಗಂಗಾ
ಯಶಸ್ವಿನೀ ಬೃಹತೀ ವಿಶ್ವರೂಪಾ|

13027082c ದೇವೈಃ ಸೇಂದ್ರೈರ್ಮುನಿಭಿರ್ಮಾನವೈಶ್ಚ
ನಿಷೇವಿತಾ ಸರ್ವಕಾಮೈರ್ಯುನಕ್ತಿ||

ಇಂದ್ರನೂ ಸೇರಿ ದೇವತೆಗಳಿಂದ, ಮುನಿಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾನವರಿಂದ
ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಯಶಸ್ವಿನೀ, ಬೃಹತೀ, ವಿಶ್ವರೂಪಾ ಗಂಗೆಯು
ಅಂಧರನ್ನೂ, ಜಡರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಧನಹೀನರನ್ನೂ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೇ
ಸಕಲ ಕಾಮಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿಸುತ್ತಾಳೆ.

13027083a ಊರ್ಜಾವತೀಂ ಮಧುಮತೀಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಾಂ ತ್ರಿವರ್ತ್ಮಗಾಮ್|

13027083c ತ್ರಿಲೋಕಗೋಪ್ತೀಂ ಯೇ ಗಂಗಾಂ ಸಂಶ್ರಿತಾಸ್ತೇ ದಿವಂ ಗತಾಃ||

ಉಕ್ಕಿಬರುವ, ಮಧುಮತೀ, ಮಹಾಪುಣ್ಯ, ತ್ರಿವರ್ತ್ಮಗಾಮಿ,
ತ್ರಿಲೋಕರಕ್ಷಕಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸದವರು ದಿವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13027084a ಯೋ ವತ್ಸ್ಯ ತಿ ದ್ರಕ್ಷ್ಯ ತಿ ವಾಪಿ ಮರ್ತ್ಯಸೌ
ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಸುಖಾನಿ ದೇವಾಃ|

13027084c ತದ್ಭಾವಿತಾಃ ಸ್ಪರ್ಶನೇ ದರ್ಶನೇ ಯಸೌ
ತಸ್ಮೈ ದೇವಾ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ದಿಶಂತಿ||

ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮತ್ತು ಗಂಗೆಯನ್ನು ನೋಡುವ ಮರ್ತ್ಯರಿಗೆ
ದೇವತೆಗಳು ಸುಖಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅವಳ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು
ಸ್ಪರ್ಶನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಅವಳಿಂದಲೇ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದವರು

ಇಷ್ಟಗತಿಯನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

13027085a ದಕ್ಷಾಂ ಪೃಥ್ವೀಂ.¹⁸⁶ ಬೃಹತೀಂ ವಿಪ್ರಕೃಷ್ಟಾಂ
ಶಿವಾಮೃತಾಂ ಸುರಸಾಂ ಸುಪ್ರಸನ್ನಾಮ್|

13027085c ವಿಭಾವರೀಂ ಸರ್ವಭೂತಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ
ಗಂಗಾಂ ಗತಾ ಯೇ ತ್ರಿದಿವಂ ಗತಾಸ್ತೇ||

ಸಮರ್ಥಳೂ, ಪೃಥ್ವೀ ಸಮಾನಳೂ, ಮಹಾಕಾಯಳೂ, ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ, ಮಂಗಳಮಯಿಯಾದ, ಅಮೃತಸಮಾನಳಾದ, ಸುರಸೆ, ಸುಪ್ರಸನ್ನೆ, ವಿಭಾವರೀ, ಸರ್ವಭೂತಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗಂಗೆಗೆ ಹೋದವರು ತ್ರಿದಿವಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13027086a ಖ್ಯಾತಿಯ್ಯಸ್ಯಾಃ ಖಿಂ ದಿವಂ ಗಾಂ ಚ ನಿತ್ಯಂ
ಪುರಾ ದಿಶೋ ವಿದಿಶಶ್ಚಾವತಸ್ಥೇ|

13027086c ತಸ್ಯಾ ಜಲಂ ಸೇವ್ಯ ಸರಿದ್ವರಾಯಾ
ಮರ್ತ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ಕೃತಕೃತ್ಯಾ ಭವಂತಿ||

ಯಾರ ಖ್ಯಾತಿಯು ಆಕಾಶ, ಸ್ವರ್ಗ, ಭೂಮಿ, ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಪಸರಿಸಿದೆಯೋ ಆ ಸರಿದ್ವರೆಯ ಜಲವನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ಮರ್ತ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13027087a ಇಯಂ ಗಂಗೇತಿ ನಿಯತಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ
ಗುಹಸ್ಯ ರುಕ್ಮಸ್ಯ ಚ ಗರ್ಭಯೋಷಾ|

13027087c ಪ್ರಾತಸ್ತ್ರೀಮಾರ್ಗಾ ಘೃತವಹಾ ವಿಪಾಪ್ಮಾ

¹⁸⁶ ಪೃಥ್ವೀಂ ಅಂದರೆ ಅಮೃತಸಮಾನಳಾದ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಗಂಗಾವತೀರ್ಣಾ ವಿಯತೋ ವಿಶ್ವತೋಯಾ||

ಇವಳೇ ಗಂಗೆ ಎಂದು ನಿಯತನಾಗಿ ಅವಳ ತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ
ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಮಾರ್ಗ, ತುಷ್ಪದಂತೆ ಹರಿಯುವ, ಪಾಪಗಳನ್ನು
ತೊಳೆಯುವ, ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ಪಾನಯೋಗ್ಯಳಾದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಂದರೆ ಗುಹ
ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಗಂಗಾನದಿಯು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು
ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತಾಳೆ.

13027088a ಸುತಾವನೀದ್ರಸ್ಯ ಹರಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ

ದಿವೋ ಭುವಶ್ಚಾಪಿ ಕಕ್ಷ್ಯಾನುರೂಪಾ|

13027088c ಭವ್ಯಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಭಾವಿನೀ ಭಾತಿ ರಾಜನ್

ಗಂಗಾ ಲೋಕಾನಾಂ ಪುಣ್ಯದಾ ವೈ ತ್ರಯಾಣಾಮ್||

ಗಂಗೆಯು ಗಿರಿರಾಜ ಹಿಮಾಲಯನ ಮಗಳು. ಹರನ ಭಾರ್ಯೆ.
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ತನ್ನಂತೆ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವವಳು.
ರಾಜನ್! ಸ್ವರ್ಗ-ಪೃಥ್ವಿಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಳು. ಗಂಗೆಯು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ
ಪುಣ್ಯದಾಯಕಳು.

13027089a ಮಧುಪ್ರವಾಹಾ ಘೃತರಾಗೋದ್ಧೃತಾಭಿರ್

ಮಹೋರ್ಮಿಭಿಃ ಶೋಭಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಶ್ಚ|

13027089c ದಿವಶ್ಚುತಾ ಶಿರಸಾತ್ತಾ ಭವೇನ

ಗಂಗಾವನೀಧ್ರಾಸ್ತ್ರಿದಿವಸ್ಯ ಮಾಲಾ||

ಗಂಗೆಯ ಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಧುವಿದೆ. ತುಷ್ಪದ ಧಾರೆಯಂತೆ ಅವಳು
ಹರಿಯುತ್ತಾಳೆ. ಮಹಾ ಅಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದಲೂ

ಶೋಭಿಸುತ್ತಾಳೆ. ದಿವದಿಂದ ಬಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ಭವನು ಶಿರದಲ್ಲಿ
ಹೊತ್ತನು. ಗಂಗೆಯು ತ್ರಿದಿವಗಳ ಮಾಲೆ.

13027090a ಯೋನಿವರ್ಷಿಷ್ಠಾ ವಿರಜಾ ವಿತಸ್ವೀ
ಶುಷ್ಮಾ ಇರಾ.¹⁸⁷ ವಾರಿವಹಾ ಯಶೋದಾ|

13027090c ವಿಶ್ವಾವತೀ ಚಾಕೃತಿರಿಷ್ಟಿರಿದ್ಧಾ
ಗಂಗೋಕ್ಷಿತಾನಾಂ ಭುವನಸ್ಯ ಪಂಥಾಃ||

ಗಂಗಾಯೋನಿಯು ವರಿಷ್ಠವಾದುದು. ಅವಳು ರಜೋಗುಣ ರಹಿತಳು.
ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಳು. ವೇಗ ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳವಳು. ಯಶಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವಳು.
ಜಗತ್ತನ್ನೇ ರಕ್ಷಿಸುವವಳು. ಭಕ್ತರ ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವವಳು.
ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗ ಸ್ವರೂಪಳು.

13027091a ಕ್ಷಾಂತ್ಯಾ ಮಹ್ಯಾ ಗೋಪನೇ ಧಾರಣೇ ಚ
ದೀಪ್ತ್ಯಾ ಕೃಶಾನೋಸ್ತಪನಸ್ಯ ಚೈವ|

13027091c ತುಲ್ಯಾ ಗಂಗಾ ಸಂಮತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ
ಗುಹಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯತಯಾ ಚ ನಿತ್ಯಮ್||

ಶಮೆಯಲ್ಲಿ, ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಧರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ಪೃಥ್ವಿಯ
ಸಮಾನಳು. ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯರ ಸಮಾನಳು.
ಪಾವಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಮತಳು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯೆಯಾದುದರಿಂದ ಗುಹನಿಗೂ ನಿತ್ಯವೂ
ಪ್ರಿಯಳಾದವಳು.

¹⁸⁷ ಶಯ್ಯಾಚಿರಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13027092a ಋಷಿಷ್ಠುತಾಂ ವಿಷ್ಣುಪದೀಂ ಪುರಾಣೀಂ

ಸುಪುಣ್ಯತೋಯಾಂ ಮನಸಾಪಿ ಲೋಕೇ|

13027092c ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಜಾಹ್ನವೀಂ ಯೇ ಪ್ರಪನ್ನಾಸ್

ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸದನಂ ಸಂಪ್ರಯಾತಾಃ||

ಋಷಿಗಳು ಸ್ತುತಿಸುವ, ವಿಷ್ಣುಪಾದೋದ್ಭವಳಾದ, ಸನಾತನಳಾದ, ಸುಪುಣ್ಯಜಲವುಳ್ಳ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯಾದರೂ ಯಾರು ಸರ್ವಾತ್ಮದಿಂದ ಶರಣುಹೊಂದುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನು ಜಾಹ್ನವಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಸದನಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ.

13027093a ಲೋಕಾನಿಮಾನ್ಮಯತಿ ಯಾ ಜನನೀವ ಪುತ್ರಾನ್

ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನಾ|

13027093c ಸ್ವಸ್ಥಾನಮಿಷ್ಟಮಿಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಮಭೀಪ್ಸಮಾನೈರ್

ಗಂಗಾ ಸದೈವಾತ್ಮವಶೈರುಪಾಸ್ಯಾ||

ಪುತ್ರರನ್ನು ಜನನಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನೆ ಗಂಗೆಯು ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಬಯಸುವ ಮನುಷ್ಯರು ಸದೈವ ಆತ್ಮವಶರಾಗಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಬೇಕು.

13027094a ಉಸ್ರಾಂ ಜುಷ್ಠಾಂ ಮಿಷತೀಂ ವಿಶ್ವತೋಯಾಮ್

ಇರಾಂ ವಜ್ರೀಂ ರೇವತೀಂ ಭೂಧರಾಣಾಮ್|

13027094c ಶಿಷ್ಟಾಶ್ರಯಾಮಮೃತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಂತಾಂ

ಗಂಗಾಂ ಶ್ರಯೇದಾತ್ಮವಾನ್ಸಿದ್ಧಿಕಾಮಃ||

ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಪ್ರವಾಹಯುಕ್ತಳಾದ, ಸ್ತುತ್ಯಳಾದ,

ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷೀಭೂತಳಾದ, ವಿಶ್ವಕ್ಕೆ ನೀರಾದ, ಸಮುದ್ರಗಾಮಿನೀ,
ವಜ್ರೀ, ರೇವತೀ, ಭೂಧರಣಿ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡುವ,
ಅಮೃತಸ್ವರೂಪೀ, ಬ್ರಹ್ಮಕಾಂತೆ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು.

13027095a ಪ್ರಸಾದ್ಯ ದೇವಾನ್ಸವಿಭೂನ್ಸಮಸ್ತಾನ್
ಭಗೀರಥಸ್ತಪಸೋಗ್ರೇಣ ಗಂಗಾಮ್|

13027095c ಗಾಮಾನಯತ್ತಾಮಭಿಗಮ್ಯ ಶಶ್ವನ್
ಪುಮಾನ್ಭಯಂ ನೇಹ ನಾಮುತ್ರ ವಿದ್ಯಾತ್||

ಭಗೀರಥನು ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ಶಿವನನ್ನೂ
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಕರೆತಂದನು. ಅಂಥಹ
ಗಂಗೆಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿದವರಿಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಪರದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ
ಭಯವೆಂಬುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

13027096a ಉದಾಹೃತಃ ಸರ್ವಥಾ ತೇ ಗುಣಾನಾಂ
ಮಯೈಕದೇಶಃ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಬುದ್ಧ್ಯಾ|

13027096c ಶಕ್ತಿರ್ನ ಮೇ ಕಾ ಚಿದಿಹಾಸ್ತಿ ವಕ್ತುಂ
ಗುಣಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವರಿಮಾತುಂ ತಥೈವ||

ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಿಚಾರ ಮಾಡಿ ಗಂಗೆಯ
ಅಪಾರಗುಣಗಳ ಒಂದಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಾನು ಉದಾಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ.
ಅವಳ ಸರ್ವಗುಣಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುವ ಅಥವಾ ಅಳಿಯುವ ಶಕ್ತಿಯು
ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

13027097a ಮೇರೋಃ ಸಮುದ್ರಸ್ಯ ಚ ಸರ್ವರತ್ನೈಃ
ಸಂಖ್ಯೋಪಲಾನಾಮುದಕಸ್ಯ ವಾಪಿ|

13027097c ವಕ್ತುಂ ಶಕ್ಯಂ ನೇಹ ಗಂಗಾಜಲಾನಾಂ

ಗುಣಾಖ್ಯಾನಂ ಪರಿಮಾತುಂ ತಥೈವ||

ಮೇರುವಿನಲ್ಲಿರುವ ಕಲ್ಲುಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಮುದ್ರದ ಜಲಬಿಂದುಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಎಣಿಸಬಹುದೇನೋ. ಆದರೆ ಗಂಗಾಜಲದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅಳೆಯಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

13027098a ತಸ್ಮಾದಿಮಾನ್ವರಯಾ ಶ್ರದ್ಧಯೋಕ್ತಾನ್

ಗುಣಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಾಹ್ನವೀಜಾಂಸ್ತಥೈವ|

13027098c ಭಜೇದ್ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಕರ್ಮಣಾ ಚ

ಭಕ್ತ್ಯಾ ಯುಕ್ತಃ ಪರಯಾ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಃ||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿರುವ ಜಾಹ್ನವಿಯ ಸರ್ವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಮ ಶ್ರದ್ಧಾಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ, ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ವಾಚಾ, ಮನಸಾ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಣಾ ಅವಳನ್ನು ಭಜಿಸಬೇಕು.

13027099a ಲೋಕಾನಿಮಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ಯಶಸಾ ವಿತತ್ಯ

ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಮಹತೀಂ ತಾಂ ದುರಾಪಾಮ್|

13027099c ಗಂಗಾಕೃತಾನಚಿರೇಣೈವ ಲೋಕಾನ್

ಯಥೇಷ್ಟಮಿಷ್ಟಾನ್ವಿಚರಿಷ್ಯಸಿ ತ್ವಮ್||

ಅದರಿಂದ ನೀನು ಈ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿನ್ನ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಸರಿಸಿ ದುರ್ಲಭವಾದ ಮಹಾ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ. ಬೇಗನೇ ಯಥೇಷ್ಟವಾದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಹರಿಸುವೆ.

13027100a ತವ ಮಮ ಚ ಗುಣೈರ್ಮಹಾನುಭಾವಾ

ಜುಷತು ಮತಿಂ ಸತತಂ ಸ್ವಧರ್ಮಯುಕ್ತೈಃ|

13027100c ಅಭಿಗತಜನವತ್ಸಲಾ ಹಿ ಗಂಗಾ

ಭಜತಿ ಯುನಕ್ತ ಸುಖೈಶ್ಚ ಭಕ್ತಿಮಂತಮ್||

ಮಹಾನುಭಾವೆ ಗಂಗೆಯು ನನ್ನ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಸ್ವಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸತತವೂ ತುಂಬಿಸಲಿ. ಗಂಗೆಯು ಭಕ್ತವತ್ಸಲಳು. ಭಕ್ತರನ್ನು ಸುಖಿಗಳನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾಳೆ.”

13027101 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13027101a ಇತಿ ಪರಮಮತಿಗುಣಾನನೇಕಾನ್

ಶಿಲರತಯೇ ತ್ರಿಪಥಾನುಯೋಗರೂಪಾನ್|

13027101c ಬಹುವಿಧಮನುಶಾಸ್ಯ ತಥ್ಯರೂಪಾನ್

ಗಗನತಲಂ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ವಿವೇಶ ಸಿದ್ಧಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಆ ಪರಮಮತಿ ಸಿದ್ಧನು ತ್ರಿಪಥೆಯ ಅನುಯೋಗ ರೂಪ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳ ಕುರಿತು ಶಿಲವೃತ್ತಿಯವನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಬಹುವಿಧದ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಗಗನವನ್ನೇರಿದನು.

13027102a ಶಿಲವೃತ್ತಿಸ್ತು ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ವಾಕ್ಶ್ಚೈಃ ಸಂಬೋಧಿತಸ್ತದಾ|

13027102c ಗಂಗಾಮುಪಾಸ್ಯ ವಿಧಿವತ್ಸಿದ್ಧಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸುದುರ್ಲಭಾಮ್||

ಶಿಲವೃತ್ತಿಯವನಾದರೋ ಸಿದ್ಧನ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ತಿಳಿದವನಾಗಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿ ಸುದುರ್ಲಭ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದನು.

13027103a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಕೌಂತೇಯ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಃ|

13027103c ಗಂಗಾಮಭ್ಯೇಹಿ ಸತತಂ ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಸಿದ್ಧಿಮುತ್ತಮಾಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಕೌಂತೇಯ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಪರಮ ಭಕ್ತಿಯುತನಾಗಿ
ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಸತತವೂ ಉತ್ತಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.”

13027104 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13027104a ಶ್ರುತ್ವೇತಿಹಾಸಂ ಭೀಷ್ಮೋಕ್ತಂ ಗಂಗಾಯಾಃ ಸ್ತವಸಂಯುತಮ್|

13027104c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಪರಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಗಚ್ಛದ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದ ಗಂಗೆಯ
ಸ್ತವಸಂಯುತವಾದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿ ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾದನು.

13027105a ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ಪುಣ್ಯಂ ಶೃಣುಯಾದ್ಯಃ ಪಠೇತ ವಾ|

13027105c ಗಂಗಾಯಾಃ ಸ್ತವಸಂಯುಕ್ತಂ ಸ ಮುಚ್ಯೇತ್ಸರ್ವ ಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ||

ಗಂಗೆಯ ಸ್ತವಸಂಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಪುಣ್ಯ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳಿದವನು
ಅಥವಾ ಓದಿದವನು ಸರ್ವ ಕಿಲ್ಬಿಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಗಂಗಾಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಕಥನೇ ಸಪ್ತವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗಂಗಾಮಹಾತ್ಮ್ಯ ಕಥನ ಎನ್ನುವ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಮತಂಗೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆಯುವುದೆಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಮತಂಗನ ಕಥೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾನೆ (1-6). ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಾಕುಮಗನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತಂಗನಿಗೆ ಕತ್ತೆಯೊಂದು “ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಚಂಡಾಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು (7-16). ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಮತಂಗನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದುದು (17-22). ವರವನ್ನು ನೀಡಲು ಬಂದಿದ್ದ ಇಂದ್ರನು ಆ ವರವು ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು (23-28).

13028001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13028001a ಪ್ರಜ್ಞಾಶ್ರುತಾಭ್ಯಾಂ ವೃತ್ತೇನ ಶೀಲೇನ ಚ ಯಥಾ ಭವಾನ್|

13028001c ಗುಣೈಃ ಸಮುದಿತಃ ಸರ್ವೈರ್ವ ಯಸಾ ಚ ಸಮನ್ವಿತಃ||

13028001e ತಸ್ಮಾದ್ಭವಂತಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀನು ಬುದ್ಧಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಸದಾಚಾರ ಶೀಲ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

13028002a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಯದಿ ವಾ ವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರೋ ವಾ ರಾಜಸತ್ತಮ|
13028002c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಕೇನ ತನ್ಮ್ರೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಅಥವಾ ವೈಶ್ಯ ಅಥವಾ ಶೂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದರೆ ಅವರು ಹೇಗೆ ಅದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

13028003a ತಪಸಾ ವಾ ಸುಮಹತಾ ಕರ್ಮಣಾ ವಾ ಶ್ರುತೇನ ವಾ|
13028003c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಥ ಚೇದಿಚ್ಛೇತ್ತನ್ಮ್ರೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಥವಾ ಮಹಾ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೇ? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು ಪಿತಾಮಹ !”

13028004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13028004a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ತಾತ ದುಷ್ಟಾಪಂ ವರ್ಣೈಃ ಕ್ಷತ್ರಾದಿಭಿಸ್ತ್ರಿಭಿಃ|
13028004c ಪರಂ ಹಿ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸ್ಥಾನಮೇತದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದಿ ಮೂರೂ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದುಷ್ಟಾಪ್ಯವು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯತ್ವವು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ಥಾನವು.

13028005a ಬಹ್ವೀಸ್ತು ಸಂಸರನ್ಮ್ರೋನೀರ್ಜಾಯಮಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|
13028005c ಪರ್ಯಾಯೇ ತಾತ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ||

ಮಗೂ ! ಜೀವವು ಹಲವಾರು ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳಿ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋನಿಯಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

13028006a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13028006c ಮತಂಗಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಗರ್ದಭ್ಯಾಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿರುವ
ಮತಂಗ ಮತ್ತು ಒಂದು ಹೆಣ್ಣು ಕತ್ತೆಯ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13028007a ದ್ವಿಜಾತೇಃ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತಾತ ತುಲ್ಯವರ್ಣಃ ಸುತಃ ಪ್ರಭುಃ|

13028007c ಮತಂಗೋ ನಾಮ ನಾಮ್ನಾಭೂತ್ಸರ್ವೈಃ ಸಮುದಿತೋ ಗುಣೈಃ||

ಮಗೂ! ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮತಂಗ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಸಾಕುಮಗನಿದ್ದನು. ಸರ್ವಗುಣಗಳಿಂದ ಸಮುದಿತನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದೇ ಎಲ್ಲರೂ ಮನ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13028008a ಸ ಯಜ್ಞಕಾರಃ ಕೌಂತೇಯ ಪಿತ್ರಾ ಸೃಷ್ಟುಃ ಪರಂತಪ|

13028008c ಪ್ರಾಯಾದ್ಗರ್ದಭಯುಕ್ತೇನ ರಥೇನೇಹಾಶುಗಾಮಿನಾ||

ಕೌಂತೇಯ! ಪರಂತಪ! ಒಮ್ಮೆ ತಂದೆಯ ಆಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನು
ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಲು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿತು ಪಕ್ಕದ ಊರಿಗೆ ಹೊರಟನು.

13028009a ಸ ಬಾಲಂ ಗರ್ದಭಂ ರಾಜನ್ವಹಂತಂ ಮಾತುರಂತಿಕೇ|

13028009c ನಿರವಿಧ್ಯತ್ವತೋದೇನ ನಾಸಿಕಾಯಾಂ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ರಾಜನ್! ಕತ್ತೆಯು ಇನ್ನೂ ಎಳೆಯದಾಗಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಅದು
ರಥವನ್ನು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ಕಡೆಯೇ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿತ್ತು.

ಮತಂಗನು ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಅದರ ಮೂಗಿನ ಮೇಲೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

13028010a ತಂ ತು ತೀವ್ರವ್ರಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗರ್ದಭೀ ಪುತ್ರಗೃಧ್ಧಿನೀ|

13028010c ಉವಾಚ ಮಾ ಶುಚಃ ಪುತ್ರ ಚಂಡಾಲಸ್ತ್ವಾ ಧಿತಿಷ್ಠತಿ||

ತನ್ನ ಮಗನಿಗೆ ಆಗಿದ್ದ ತೀವ್ರ ಗಾಯವನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಯಿ ಕತ್ತೆಯು ಮಗನನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿತು: “ಮಗೂ !

ದುಃಖಿಸಬೇಡ ! ಬಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಚಾಂಡಾಲನು ಕುಳಿತಿದ್ದಾನೆ !

13028011a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ದಾರುಣಂ ನಾಸ್ತಿ ಮೈತ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉಚ್ಯತೇ|

13028011c ಆಚಾರ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಶಾಸ್ತಾ ಕಿಂ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯತಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಲ್ಲಿ ಕ್ರೌರ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೂ

ಮಿತ್ರಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮೇಲೂ ಶಾಸನಮಾಡುವ ಆಚಾರ್ಯನು ಹೇಗೆ

ತಾನೇ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾನೆ?

13028012a ಅಯಂ ತು ಪಾಪಪ್ರಕೃತಿರ್ಬಾಲೇ ನ ಕುರುತೇ ದಯಾಮ್|

13028012c ಸ್ವಯೋನಿಂ ಮಾನಯತ್ಯೇಷ ಭಾವೋ ಭಾವಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ||

ಇವನು ಪಾಪಪ್ರಕೃತಿಯುಳ್ಳವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಬಾಲಕನಾದ ನಿನ್ನ

ಮೇಲೆ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇವನು ತನ್ನ ಯೋನಿಯಂತೆಯೇ

ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಹುಟ್ಟಿನ ಸ್ವಭಾವವೇ ಯಾವಾಗಲೂ

ಮನೋಭಾವವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುತ್ತದೆ.”

13028013a ಏತಚ್ಛ್ರುತ್ವಾ ಮತಂಗಸ್ತು ದಾರುಣಂ ರಾಸಭೀವಚಃ|

13028013c ಅವತೀರ್ಯ ರಥಾತ್ಕೂರ್ಣಂ ರಾಸಭೀಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ತಾಯಿಗತ್ತೆಯ ಆ ದಾರುಣ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತಂಗನು ಕೂಡಲೇ
ರಥದಿಂದ ಇಳಿದು ರಾಸಭಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

13028014a ಬ್ರೂಹಿ ರಾಸಭಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಮಾತಾ ಮೇ ಯೇನ ದೂಷಿತಾ|

13028014c ಕಥಂ ಮಾಂ ವೇತ್ತಿ ಚಂಡಾಲಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ರಾಸಭಿ ಶಂಸ ಮೇ||

“ಕಲ್ಯಾಣೀ ರಾಸಭಿಯೇ! ನನ್ನ ತಾಯಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸುತ್ತಿರುವವಳೇ!
ರಾಸಭಿ! ನನ್ನನ್ನು ಚಂಡಾಲನೆಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದಿರುವೆ? ಬೇಗನೇ ನನಗೆ
ಹೇಳು!

13028015a ಕೇನ ಜಾತೋಽಸ್ಮಿ ಚಂಡಾಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಯೇನ ಮೇಽನಶತ್.¹⁸⁸|

13028015c ತತ್ತೇ ನೈತನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೇ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಮಶೇಷತಃ||

ನಾನು ಚಂಡಾಲನೆಂದು ಯಾರಿಂದ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯಿತು? ಯಾವುದರಿಂದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ? ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞೆ! ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು!”

13028016 ಗರ್ದಭ್ಯುವಾಚ|

13028016a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ವೃಷಲೇನ ತ್ವಂ ಮತ್ತಾಯಾಂ ನಾಪಿತೇನ ಹ|

13028016c ಜಾತಸ್ತ್ವಮಸಿ ಚಂಡಾಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ತೇನ ತೇಽನಶತ್||

ಗರ್ದಭಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ ಕ್ಷೌರಿಕನಿಂದ ನೀನು

---

¹⁸⁸ ಕಥಂ ಮಾಂ ವೇತ್ತಿ ಚಂಡಾಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಯೇನ ನಶ್ಯತೇ|
(ಭಾರತದರ್ಶನ).

ಹುಟ್ಟಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಚಂಡಾಲ.¹⁸⁹.

ಇದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ನಾಶವಾಯಿತು.”

13028017a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮತಂಗಸ್ತು ಪ್ರತ್ಯುಪಾಯಾದ್ಧೃಹಂ ಪ್ರತಿ|

13028017c ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಪಿತಾ ವಾಕ್ಯಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮತಂಗನಾದರೋ ತನ್ನ ಮನೆಯಕಡೆ ಹೊರಟನು.

ಅವನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಂದೆಯು ಹೇಳಿದನು:

13028018a ಮಯಾ ತ್ವಂ ಯಜ್ಞಸಂಸಿದ್ಧೌ ನಿಯುಕ್ತೋ ಗುರುಕರ್ಮಣಿ|

13028018c ಕಸ್ಮಾತ್ಪ್ರತಿನಿವೃತ್ತೋಽಸಿ ಕಚ್ಚಿನ್ನ ಕುಶಲಂ ತವ||

“ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಯಜ್ಞದ ಗುರುಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದೆನು.

ನೀನು ಏಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬಂದಿರುವೆ? ನೀನು ಕುಶಲವಾಗಿದ್ದೀಯೆ

ತಾನೇ?”

13028019 ಮತಂಗ ಉವಾಚ|

13028019a ಅಯೋನಿರಗ್ರ್ಯಯೋನಿರ್ವಾ.¹⁹⁰ ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಸ ಕುಶಲೀ ಭವೇತ್|

13028019c ಕುಶಲಂ ತು ಕುತಸ್ತಸ್ಯ ಯಸ್ಯೇಯಂ ಜನನೀ ಪಿತಃ||

ಮತಂಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಂಡಾಲ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಹೇಗೆ

---

¹⁸⁹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ವೃಷಲೇನ ಯಃ ಎಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಚಂಡಾಲನೆಂದು ಅಮರಕೋಶದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೆ.

(ಭಾರತದರ್ಶನ)

¹⁹⁰ ಅಂತ್ಯಯೋನಿರಯೋನಿರ್ವಾ ಕಥಂ ಸ ಕುಶಲೀ ಭವೇತ್|

(ಭಾರತದರ್ಶನ).

ಕುಶಲಿಯಾಗಿರಬಹುದು? ತಂದೆಯೇ! ಅಂಥಹ ತಾಯಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದವನು ಹೇಗೆ ಕುಶಲಿಯಾಗಿರಬಹುದು?

13028020a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ವೃಷಲಾಜ್ಞಾತಂ ಪಿತರ್ವೇದಯತೀಹ ಮಾಮ್|

13028020c ಅಮಾನುಷೀ ಗರ್ದಭೀಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ತಪ್ಯೇ ತಪೋ ಮಹತ್||

ತಂದೆಯೇ! ನಾನು ಶೂದ್ರನಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು ಆ
ಅಮಾನುಷೀ ಗಾರ್ದಭಿಯು ನನಗೆ ಹೇಳಿತು. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು
ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13028021a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಪಿತರಂ ಪ್ರತಸ್ಥೇ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಃ|

13028021c ತತೋ ಗತ್ವಾ ಮಹಾರಣ್ಯಮತಪ್ಯತ ಮಹತ್ತಪಃ||

ತಂದೆಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಿಯು ಮಹಾರಣ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಮಹಾ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದನು.

13028022a ತತಃ ಸಂತಾಪಯಾಮಾಸ ವಿಬುಧಾಂಸ್ತಪಸಾನ್ವಿತಃ|

13028022c ಮತಂಗಃ ಸುಸುಖಂ ಪ್ರೇಪ್ಸುಃ ಸ್ಥಾನಂ ಸುಚರಿತಾದಪಿ||

13028023a ತಂ ತಥಾ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಮುವಾಚ ಹರಿವಾಹನಃ|

ಇದೇ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಲಭವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಜಗತ್ತನ್ನೇ
ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ ತಪಸಾನ್ವಿತ ಮಂತಗನಿಗೆ ಹರಿವಾಹನ ಇಂದ್ರನು
ಹೇಳಿದನು:

13028023c ಮತಂಗ ತಪ್ಯಸೇ ಕಿಂ ತ್ವಂ ಭೋಗಾನುತ್ಸೃಜ್ಯ ಮಾನುಷಾನ್||

13028024a ವರಂ ದದಾನಿ ತೇ ಹಂತ ವೃಣೀಷ್ಟ್ವ ತ್ವಂ ಯದಿಚ್ಛಸಿ|

13028024c ಯಚ್ಚಾಪ್ಯವಾಪ್ಯಮನ್ಯತ್ತೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಮಾಚಿರಮ್||

“ಮತಂಗ! ಮನುಷ್ಯ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಬಿಸುಟು ತಪಸ್ಸನ್ನೇಕೆ
ತಪಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ನಿಲ್ಲು! ನಿನಗೆ ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.
ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ! ಪಡೆಯಲು ಎಷ್ಟೇ
ಅಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ಬಯಸುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೇಗನೇ ಹೇಳು!”

13028025 ಮತಂಗ ಉವಾಚ|

13028025a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಕಾಮಯಾನೋಽಹಮಿದಮಾರಬ್ಧವಾಂಸ್ತಪಃ|

13028025c ಗಚ್ಛೇಯಂ ತದವಾಪ್ಯೇಹ ವರ ಏಷ ವೃತೋ ಮಯಾ||

ಮತಂಗನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಬಯಸಿಯೇ ನಾನು ಈ
ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಆ ವರವನ್ನು ಪಡೆದೊಡನೆಯೇ ನಾನು
ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಬೇಡುವ ವರ!”

13028026a ಏತಚ್ಚುತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ತಮುವಾಚ ಪುರಂದರಃ|

13028026c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನಸ್ತ್ವ ಮಪ್ರಾಪ್ಯಮಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುರಂದರನು ಹೇಳಿದನು:

“ಅಕೃತಾತ್ಮರಿಗೂ ಅಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ನೀನು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ!

13028027a ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಯತ್ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ತಪೋ ಯನ್ನಾತಿವರ್ತತೇ|

13028027c ತದಗ್ರ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನಸ್ತ್ವ ಮಚಿರಾದ್ವಿನಶಿಷ್ಯಸಿ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಅಗ್ರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಾದುದರಿಂದ

ಬೇಗನೇ ನೀನು ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ !

13028028a ದೇವತಾಸುರಮರ್ತ್ಯೇಷು ಯತ್ಪವಿತ್ರಂ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಮ್ |

13028028c ಚಂಡಾಲಯೋನೌ ಜಾತೇನ ನ ತತ್ಪಾಪ್ಯಂ ಕಥಂ ಚನ ||

ದೇವತೆಗಳು, ಅಸುರರು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಯಾವುದನ್ನು ಪರಮ ಪವಿತ್ರವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅದು ಚಂಡಾಲಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಎಂದೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ !”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಇಂದ್ರಮತಂಗಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಮತಂಗಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೯

ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ ಮತಂಗನಿಗೆ ಇಂದ್ರನು
ಚಂಡಾಲತ್ವದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಯಾವ ಯಾವ
ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಬಾರಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹುಟ್ಟಿಬರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (1-16).

13029001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ |

13029001a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮತಂಗಸ್ತು ಸಂಶಿತಾತ್ಮಾ ಯತವ್ರತಃ |

13029001c ಅತಿಷ್ಠದೇಕಪಾದೇನ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಶತಮಚ್ಯುತ ||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಚ್ಯುತ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಸಂಶಿತಾತ್ಮ

ಯತವ್ರತ ಮತಂಗನಾದರೋ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಒಂದೇ
ಕಾಲಿನಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

13029002a ತಮುವಾಚ ತತಃ ಶಕ್ರಃ ಪುನರೇವ ಮಹಾಯಶಾಃ|

13029002c ಮತಂಗ ಪರಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯನ್ನತಿದುರ್ಲಭಮ್||

ಆಗ ಪುನಃ ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮತಂಗ
ಅತಿದುರ್ಲಭವಾದ ಪರಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಿರುವೆ!

13029003a ಮಾ ಕೃಥಾಃ ಸಾಹಸಂ ಪುತ್ರ ನೈಷ ಧರ್ಮಪಥಸ್ತವ|

13029003c ಅಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನೋ ಹಿ ನಚಿರಾದ್ವಿನಶಿಷ್ಯಸಿ||

ಪುತ್ರ! ಸಾಹಸ ಮಾಡಬಾರದು. ಇದು ನಿನ್ನ ಧರ್ಮಪಥವಲ್ಲ.
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದನ್ನು ಪಡೆಯದೇ ಬೇಗನೇ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ!

13029004a ಮತಂಗ ಪರಮಂ ಸ್ಥಾನಂ ವಾರ್ಯಮಾಣೋ ಮಯಾ ಸಕೃತ್|

13029004c ಚಿಕೀರ್ಷಸ್ಯೇವ ತಪಸಾ ಸರ್ವಥಾ ನ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಮತಂಗ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಈ ಪರಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೇಳಬೇಡವೆಂದು
ಹೇಳಿದರೂ ಅದನ್ನೇ ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅದು ಸರ್ವಥಾ
ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

13029005a ತಿಯ್ಯಗ್ಯೋನಿಗತಃ ಸರ್ವೋ ಮಾನುಷ್ಯಂ ಯದಿ ಗಚ್ಚತಿ|

13029005c ಸ ಜಾಯತೇ ಪುಲ್ಕಸೋ ವಾ ಚಂಡಾಲೋ ವಾ ಕದಾ ಚನ||

ತಿಯ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಳಾದ ಪಶು-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಒಂದು ವೇಳೆ ಮನುಷ್ಯ
ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವಂತಾದರೆ ಮೊದಲು ಅವು ಪುಲ್ಕಸ ಅಥವಾ
ಚಂಡಾಲ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13029006a ಪುಂಶ್ಚಲಃ ಪಾಪಯೋನಿವಾರ್ಫ ಯಃ ಕಶ್ಚಿದಿಹ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ|

13029006c ಸ ತಸ್ಯಾಮೇವ ಸುಚಿರಂ ಮತಂಗ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಮತಂಗ! ಈ ಪಾಪಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ವೇಳೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡರೆ
ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಅವನು ಅದೇ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029007a ತತೋ ದಶಗುಣೇ ಕಾಲೇ ಲಭತೇ ಶೂದ್ರತಾಮಪಿ|

13029007c ಶೂದ್ರಯೋನಾವಪಿ ತತೋ ಬಹುಶಃ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.
ಅನಂತರ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029008a ತತಸ್ತಂಶದ್ಗುಣೇ ಕಾಲೇ ಲಭತೇ ವೈಶ್ಯತಾಮಪಿ|

13029008c ವೈಶ್ಯತಾಯಾಂ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತ್ರೈವ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಅರವತ್ತು ಬಾರಿ ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬಳಿಕ ಅವನಿಗೆ ವೈಶ್ಯತ್ವವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದು. ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಅವನು ವೈಶ್ಯಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೇ
ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029009a ತತಃ ಷಷ್ಠಿಗುಣೇ ಕಾಲೇ ರಾಜನ್ಯೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ|

13029009c ರಾಜನ್ಯತ್ವೇ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತ್ರೈವ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಅರವತ್ತು ಬಾರಿ ವೈಶ್ಯಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಅವನು ರಾಜನ್ಯ
ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ದೀರ್ಘ ಕಾಲ ಅವನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029010a ತತಃ ಷಷ್ಠಿಗುಣೇ ಕಾಲೇ ಲಭತೇ ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುತಾಮ್|

13029010c ಬ್ರಹ್ಮಬಂಧುಶ್ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತ್ರೈವ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಅರವತ್ತು ಬಾರಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಅವನಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂಧುತ್ವವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂಧುವಾಗಿ ಅವನು
ದೀರ್ಘಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029011a ತತಸ್ತು ದ್ವಿಶತೇ ಕಾಲೇ ಲಭತೇ ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠತಾಮ್||

13029011c ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠಶ್ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತ್ರೈವ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಎರಡು ನೂರು ಆವರ್ತಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಶಸ್ತ್ರಗಳ ಮಾರಾಟದಿಂದ
ಬದುಕುವ ಯೋನಿಯು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಬಹಳ ಕಾಲ ಅದೇ
ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029012a ತತಸ್ತು ತ್ರಿಶತೇ ಕಾಲೇ ಲಭತೇ ದ್ವಿಜತಾಮಪಿ|

13029012c ತಾಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತ್ರೈವ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ಮುನ್ನೂರು ಆವರ್ತಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ದ್ವಿಜತ್ವವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.
ಅದನ್ನು ಪಡೆದು ದೀರ್ಘಕಾಲ ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029013a ತತಶ್ಚ ತುಶತೇ ಕಾಲೇ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ|

13029013c ಶ್ರೋತ್ರಿಯತ್ವೇ ಚಿರಂ ಕಾಲಂ ತತ್ರೈವ ಪರಿವರ್ತತೇ||

ನಾಲ್ಕೂರು ಆವರ್ತಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಶ್ರೋತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.
ದೀರ್ಘಕಾಲ ಶ್ರೋತ್ರಿಯತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13029014a ತದೈವ ಕ್ರೋಧಹರ್ಷೌ ಚ ಕಾಮದ್ವೇಷೌ ಚ ಪುತ್ರಕ|

13029014c ಅತಿಮಾನಾತಿವಾದೌ ತಮಾವಿಶಂತಿ ದ್ವಿಜಾಧಮಮ್||

ಪುತ್ರಕ! ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಕ್ರೋಧ-ಹರ್ಷಗಳು, ಕಾಮ-ದ್ವೇಷಗಳು
ಮತ್ತು ಅತಿಮಾನ-ಅತಿವಾದಗಳು ಆ ದ್ವಿಜಾಧಮನನ್ನು

ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತವೆ.

13029015a ತಾಂಶ್ಚೇಜ್ಜ ಯತಿ ಶತ್ರೂನ್ಸ ತದಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಸದ್ಗತಿಮ್|

13029015c ಅಥ ತೇ ವೈ ಜಯಂತ್ಯೇನಂ ತಾಲಾಗ್ರಾದಿವ ಪಾತ್ಯತೇ||

ಆ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸದವನು ತಾಳೆಯ ಹಣ್ಣಿನಂತೆ ಮೇಲಿನಿಂದ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

13029016a ಮತಂಗ ಸಂಪ್ರಧಾರ್ಯೈತದ್ಯದಹಂ ತ್ವಾಮಚೂಚುದಮ್|

13029016c ವೃಣೇಷ್ಟ ಕಾಮಮನ್ಯಂ ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಹಿ ಸುದುರ್ಲಭಮ್||

ಮತಂಗ! ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೊಂಡು ನನ್ನಿಂದ ಬೇರೆಯಾವುದಾದರೂ ವರವನ್ನು ಕೇಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದುರ್ಲಭವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಇಂದ್ರಮತಂಗಸಂವಾದೇ ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಮತಂಗಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದರೂ ಮತಂಗನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು
ದೊರೆಯದಿರಲು ಅವನು ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅನ್ಯ ವರವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದುದು (1-16).

13030001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13030001a ಏವಮುಕ್ತೋ ಮತಂಗಸ್ತು ಭೃಶಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಃ|

13030001c ಅತಿಷ್ಠತ ಗಯಾಂ ಗತ್ವಾ ಸೋಽಂಘುಷ್ಠೇನ ಶತಂ ಸಮಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಕಪರಾಯಣನಾದ ಮತಂಗನಾದರೋ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗಿ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಅಂಗುಷ್ಠದ ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

13030002a ಸುದುಷ್ಕರಂ ವಹನ್ಯೋಗಂ ಕೃಶೋ ಧಮನಿಸಂತತಃ|

13030002c ತ್ವಗಸ್ಥಿಭೂತೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ ಪಪಾತೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್||

ದುಷ್ಕರ ಯೋಗವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಧಮನಿ-ಮೂಳೆಗಳು ಮಾತ್ರ ಕಾಣುವಷ್ಟು ಕೃಶನಾಗಿ, ಕೇವಲ ಚರ್ಮ-ಮೂಳೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಬಿದ್ದನೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13030003a ತಂ ಪತಂತಮಭಿದ್ರುತ್ಯ ಪರಿಜಗ್ರಾಹ ವಾಸವಃ|

13030003c ವರಾಣಾಮೀಶ್ವರೋ ದಾತಾ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ||

ಬೀಳುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ವಾಸವನು ಓಡಿಹೋಗಿ ಹಿಡಿದನು. ಸರ್ವಭೂತಹಿತರತನಾದ ಆ ಈಶ್ವರನು ವರಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

13030004 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

13030004a ಮತಂಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ತೇ ಸಂವೃತಂ ಪರಿಪಂಥಿಭಿಃ.¹⁹¹

13030004c ಪೂಜಯನ್ಸುಖಮಾಪ್ನೋತಿ ದುಃಖಮಾಪ್ನೋತ್ಯಪೂಜಯನ್||

---

¹⁹¹ ಮತಂಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ತೇ ವಿರುದ್ಧಮಿಹ ದೃಶ್ಯತೇ| ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ದುರ್ಲಭತರಂ ಸಂವೃತಂ ಪರಿಪಂಥಿಭಿಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮತಂಗ! ನಿನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ಪರಿಪಂಥಿಗಳಿಂದ ಸಂವೃತವಾಗಿದೆ¹⁹². ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ. ಪೂಜಿಸದೇ ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

13030005a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

13030005c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋಽನುತ್ಯಪ್ಯಂತಿ ಪಿತರೋ ದೇವತಾಸ್ತಥಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಯೋಗ-ಕ್ಷೇಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ತೃಪ್ತಿಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13030006a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಮತಂಗ ಪರ ಉಚ್ಯತೇ|

13030006c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕುರುತೇ ತದ್ಧಿ ಯಥಾ ಯದ್ಯಚ್ಚ ವಾಂಚತಿ||

ಮತಂಗ! ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉತ್ತಮನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಅದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13030007a ಬಹ್ವಿಸ್ತು ಸಂಸರನ್ಯೋನೀರ್ಜಾಯಮಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

13030007c ಪರ್ಯಾಯೇ ತಾತ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಿಹ ವಿಂದತಿ||

ಮಗೂ! ಜೀವವು ಸಂಸಾರ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ, ಅಂಥಹ ಎಷ್ಟೋ ಜನ್ಮ-ಮರಣಗಳ

¹⁹² ಸಂವೃತಂ ಪರಿಪಂಥಿಭಿಃ ಅಂದರೆ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಸಮಾವೃತವಾದುದು ಎಂದರ್ಥ (ಭಾರತದರ್ಶನ).

ಪರ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ.”

¹⁹³13030008 ಮತಂಗ ಉವಾಚ|

13030008a ಕಿಂ ಮಾಂ ತುದಸಿ ದುಃಖಾರ್ತಂ ಮೃತಂ ಮಾರಯಸೇ ಚ ಮಾಮ್|

13030008c ತಂ ತು ಶೋಚಾಮಿ ಯೋ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ನ ಬುಭೂಷತೇ||

ಮತಂಗನು ಹೇಳಿದನು: “ದುಃಖಾರ್ತನಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನಿನ್ನ ಈ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಏಕೆ ಸಂಕಟಪಡಿಸುತ್ತಿರುವೆ? ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದೂ ನೀನು ಅದಕ್ಕೆ ಭೂಷಣನಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ ಎಂದು ನನಗೆ ದುಃಖವಾಗುತ್ತಿದೆ!

13030009a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಯದಿ ದುಷ್ಟಾಪಂ ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಣೈಃ ಶತಕ್ರತೋ|

13030009c ಸುದುರ್ಲಭಂ ತದಾವಾಪ್ಯ ನಾನುತಿಷ್ಠಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಶತಕ್ರತೋ! ಮೂರು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದಾದರೆ ಸುದುರ್ಲಭವಾದ ಅದನ್ನು ಪಡೆದ ಮಾನವರೂ ಅದರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಲ್ಲ.

13030010a ಯಃ ಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪಾಪತಮಸ್ತೇಷಾಮಧಮ ಏವ ಸಃ|

13030010c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಯೋಽವಜಾನೀತೇ ಧನಂ ಲಬ್ಧ್ವೇವ ದುರ್ಲಭಮ್||

ದುರ್ಲಭ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದವನಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿಯೂ ಅದರ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ಅರಿಯದೇ ಸ್ವಭಾವ ಜನ್ಮವಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು

---

¹⁹³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ತದುತ್ಸೃಜ್ಯೇಹ ದುಷ್ಟಾಪಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ| ಅನ್ಯಂ ವರಂ ವೃಣೀಷ್ಟ ತ್ವಂ ದುರ್ಲಭೋಽಯಂ ಹಿ ತೇ ವರಃ|| (ಭಾರತದರ್ಶನ).

ಹೊಂದಿರದೇ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13030011a ದುಷ್ಟಾಪಂ ಖಿಲು ವಿಪ್ರತ್ವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ದುರನುಪಾಲನಮ್|

13030011c ದುರವಾಪಮವಾಪ್ಪೈತನ್ನಾನುತಿಷ್ಠಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅದನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಅದರ ಅನುಪಾಲನೆಮಾಡುವುದು ಇನ್ನೂ ಕಷ್ಟಕರವು. ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದ ಇಂಥಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದೂ ಮಾನವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13030012a ಏಕಾರಾಮೋ ಹ್ಯಹಂ ಶಕ್ರ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವೋ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಃ|

13030012c ಅಹಿಂಸಾದಮದಾನಸ್ಥಃ ಕಥಂ ನಾರ್ಹಾಮಿ ವಿಪ್ರತಾಮ್||

ಶಕ್ರ! ನಾನು ಏಕಾಂತಪ್ರಿಯನು. ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವನೂ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹನೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಅಹಿಂಸೆ, ದಮ, ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ನಾನು ಹೇಗೆ ವಿಪ್ರತ್ವಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾಗುವುದಿಲ್ಲ?

13030013a ಯಥಾಕಾಮವಿಹಾರೀ ಸ್ಯಾಂ ಕಾಮರೂಪೀ ವಿಹಂಗಮಃ|

13030013c ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರಾವಿರೋಧೇನ ಪೂಜಾಂ ಚ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಮಹಮ್||

13030013e ಯಥಾ ಮಮಾಕ್ಷಯಾ ಕೀರ್ತಿರ್ಭವೇಚ್ಛಾಪಿ ಪುರಂದರ||

ಪುರಂದರ! ನಾನು ಕಾಮರೂಪಿಯಾಗಿ ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಂತವನಾಗಲಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ವಿರೋಧವಾಗದಂತೆ ನಾನು ಗೌರವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತಾಗಲಿ. ನನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಅಕ್ಷಯವಾಗಲಿ.”

13030014 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

13030014a ಚಂದೋದೇವ ಇತಿ ಖ್ಯಾತಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪೂಜ್ಯೋ ಭವಿಷ್ಯಸಿ|
ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಂದೋದೇವನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ
ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ!”

13030015 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13030015a ಏವಂ ತಸ್ಮೈ ವರಂ ದತ್ತ್ವಾ ವಾಸವೋಽಂತರಧೀಯತ|

13030015c ಪ್ರಾಣಾಂಸ್ತುಕ್ತ್ವಾ ಮತಂಗೋಽಪಿ ಪ್ರಾಪ ತತ್ಕಾನಮುತ್ತಮಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ರೀತಿ ವರವನ್ನಿತ್ತು ವಾಸವನು
ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು. ಮತಂಗನಾದರೋ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಆ
ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13030016a ಏವಮೇತತ್ಪರಂ ಸ್ಥಾನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ನಾಮ ಭಾರತ|

13030016c ತಚ್ಚ ದುಷ್ಟಾಪಮಿಹ ವೈ ಮಹೇಂದ್ರವಚನಂ ಯಥಾ||

ಭಾರತ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವು.
ಮಹೇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಇಂದ್ರಮತಂಗಸಂವಾದೇ ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಮತಂಗಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ಮೂವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ವೀತಹವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ವೀತಹವ್ಯನ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಂತೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದುದು (1-4). ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಯ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ರಾಜಾ ವೀತಹವ್ಯನ ಕಥೆ (5-54). ವೀತಹವ್ಯನ ಮಗ ಗೃತ್ಸಮದನ ವಂಶಾವಳಿ (55-64).

13031001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13031001a ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಮಹದಾಖ್ಯಾನಮೇತತ್ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ|

13031001c ಸುದುಷ್ಟಾಪಂ ಬ್ರವೀಷಿ ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ವದತಾಂ ವರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ! ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಬಹಳ ಕಷ್ಟವೆಂದು ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಮಹದಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಕೇಳಿದೆ.

13031002a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಚ ಪುರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿತ್ಯುತ|

13031002c ಶ್ರುಯತೇ ವದಸೇ ತಚ್ಚ ದುಷ್ಟಾಪಮಿತಿ ಸತ್ತಮ||

ಸತ್ತಮ! ಆದರೆ ಹಿಂದೆ ನೀನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದುದನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆ.

13031003a ವೀತಹವ್ಯಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಶ್ರುತೋ ಮೇ ವಿಪ್ರತಾಂ ಗತಃ|

13031003c ತದೇವ ತಾವದ್ಗಾಂಗೇಯ ಶ್ರುತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ಗಾಂಗೇಯ ! ರಾಜರ್ಷಿ ವೀತಹವ್ಯನು ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅದರ ಕುರಿತು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13031004a ಸ ಕೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ರಾಜಸತ್ತಮ|

13031004c ವರೇಣ ತಪಸಾ ವಾಪಿ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹತಿ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಅವನು ವರ ಅಥವಾ ತಪಸ್ಸು ಅಥವಾ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು?”

13031005 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13031005a ಶೃಣು ರಾಜನ್ಯಥಾ ರಾಜಾ ವೀತಹವ್ಯೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|

13031005c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸನ್ಮನಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಲೋಕಸತ್ಯ ತಮಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಮಹಾಯಶಸ್ವಿ ರಾಜಾ ವೀತಹವ್ಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಲೋಕಸತ್ಯ ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13031006a ಮನೋರ್ಮಹಾತ್ಮನಸ್ತಾತ ಪ್ರಜಾಧರ್ಮೇಣ ಶಾಸತಃ|

13031006c ಬಭೂವ ಪುತ್ರೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶರ್ಯಾ ತಿರಿತಿ ವಿಶ್ರುತಃ||

ಮಗೂ ! ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ಮನುವಿಗೆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಶರ್ಯಾ ತಿಯೆಂಬ ಪುತ್ರನಾದನು.

13031007a ತಸ್ಯಾನ್ವವಾಯೇ ದ್ವೌ ರಾಜನ್ರಾಜಾನೌ ಸಂಬಭೂವತುಃ|

13031007c ಹೇಹಯಸ್ತಾಲಜಂಘಶ್ಚ ವತ್ಸೇಷು ಜಯತಾಂ ವರ||

ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ರಾಜನ್! ಅವನ ಕುಲದ ವತ್ಸರಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರು ರಾಜರು ಆದರು: ಹೇಹಯ ಮತ್ತು ತಾಲಜಂಘ.

13031008a ಹೇಹಯಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರಾಣಾಂ ದಶಸು ಸ್ತ್ರೀಷು ಭಾರತ|

13031008c ಶತಂ ಬಭೂವ ಪ್ರಖ್ಯಾತಂ ಶೂರಾಣಾಮನಿವರ್ತಿನಾಮ್||

ಭಾರತ! ಹೇಹಯನ ಹತ್ತು ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರಿಗೂ ನೂರು ಪ್ರಖ್ಯಾತ, ಯುದ್ಧದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗದ ಶೂರ ಮಕ್ಕಳಾದರು.

13031009a ತುಲ್ಯರೂಪಪ್ರಭಾವಾಣಾಂ ವಿದುಷಾಂ ಯುದ್ಧಶಾಲಿನಾಮ್|

13031009c ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ವೇದೇ ಚ ಸರ್ವತ್ರೈವ ಕೃತಶ್ರಮಾಃ||

ರೂಪ-ಪ್ರಭಾವಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಅವರು ವಿದುಷರೂ, ಯುದ್ಧಶಾಲಿಗಳೂ, ಧನುರ್ವೇದ, ವೇದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತರಾಗಿದ್ದರು.

13031010a ಕಾಶಿಷ್ಟಪಿ ನೃಪೋ ರಾಜನ್ದಿವೋದಾಸಪಿತಾಮಹಃ|

13031010c ಹರ್ಯಶ್ಚ ಇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಬಭೂವ ಜಯತಾಂ ವರಃ||

ರಾಜನ್! ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡ ದಿವೋದಾಸನ ಪಿತಾಮಹ ಹರ್ಯಶ್ಚನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದ ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನೃಪನಿದ್ದನು.

13031011a ಸ ವೀತಹವ್ಯದಾಯಾದೈರಾಗತ್ಯ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

13031011c ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಿನಿಪಾತಿತಃ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ವೀತಹವ್ಯ (ಹೇಹಯ) ನ ಮಕ್ಕಳು ಅವನ ಮೇಲೆ

ಯುದ್ಧಮಾಡಲು ಗಂಗಾ-ಯಮುನೆಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಆ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಹರ್ಯಶ್ವನು ಹತನಾದನು.

13031012a ತಂ ತು ಹತ್ವಾ ನರವರಂ ಹೇಹಯಾಸ್ತೇ ಮಹಾರಥಾಃ|

13031012c ಪ್ರತಿಜಗ್ಮುಃ ಪುರೀಂ ರಮ್ಯಾಂ ವತ್ಸಾನಾಮಕುತೋಭಯಾಃ||

ಆ ನರವರನನ್ನು ಕೊಂದು ಮಹಾರಥ ಹೇಹಯರು ನಿರ್ಭಯರಾಗಿ ವತ್ಸರ ರಮ್ಯ ಪುರಿಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು.

13031013a ಹರ್ಯಶ್ವಸ್ಯ ತು ದಾಯಾದಃ ಕಾಶಿರಾಜೋಽಭ್ಯಷಿಚ್ಯತ|

13031013c ಸುದೇವೋ ದೇವಸಂಕಾಶಃ ಸಾಕ್ಷಾದ್ಧರ್ಮ ಇವಾಪರಃ||

ಹರ್ಯಶ್ವನ ಮಗನಾದರೋ ಕಾಶಿರಾಜನಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.

ದೇವಸಂಕಾಶನಾದ ಆ ಸುದೇವನು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಧರ್ಮನೋ ಎಂಬಂತಿದ್ದನು.

13031014a ಸ ಪಾಲಯನ್ನೇವ ಮಹೀಂ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಾಶಿನಂದನಃ|

13031014c ತೈರ್ವೀತಹವ್ಯೈರಾಗತ್ಯ ಯುಧಿ ಸರ್ವೈರ್ವಿನಿರ್ಜಿತಃ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕಾಶಿನಂದನನು ಮಹಿಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿರಲು ವೀತಹವ್ಯನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ಕಳೂ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದರು.

13031015a ತಮಪ್ಯಾಜೌ ವಿನಿರ್ಜಿತೈ ಪ್ರತಿಜಗ್ಮುರ್ಯಥಾಗತಮ್|

13031015c ಸೌದೇವಿಸ್ತ್ವಥ ಕಾಶೀಶೋ ದಿವೋದಾಸೋಽಭ್ಯಷಿಚ್ಯತ||

ಅವನನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅವರು ಯಥಾಗತರಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದರು. ಆಗ ಸುದೇವನ ಮಗ ದಿವೋದಾಸನು ಕಾಶೀಶನಾಗಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದನು.

13031016a ದಿವೋದಾಸಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾಯ ವೀರ್ಯಂ ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13031016c ವಾರಾಣಸೀಂ ಮಹಾತೇಜಾ ನಿರ್ಮಮೇ ಶಕ್ರಶಾಸನಾತ್||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ದಿವೋದಾಸನಾದರೋ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ವೀತಹವ್ಯನ
ಮಕ್ಕಳ ವೀರ್ಯದ ಕುರಿತು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಶಕ್ರನ ಶಾಸನದಂತೆ
ವಾರಾಣಸೀ ಪುರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

13031017a ವಿಪ್ರಕ್ಷತ್ರಿಯಸಂಬಾಧಾಂ ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರಸಮಾಕುಲಾಮ್|

13031017c ನೈಕದ್ರವ್ಯೋಚ್ಚ ಯವತೀಂ ಸಮೃದ್ಧವಿಪಣಾಪಣಾಮ್||

ವಿಪ್ರ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ-ಶೂದ್ರರ ಸಮಾಕುಲವಾಗಿದ್ದ ಆ ಪುರಿಯ
ಭಂಡಾರಗಳಲ್ಲಿ ನಾನಾವಿಧದ ದ್ರವ್ಯಗಳು ತುಂಬಿದ್ದವು. ಅಂಗಡಿ-
ಮುಂಗಟ್ಟುಗಳು ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿದ್ದವು.

13031018a ಗಂಗಾಯಾ ಉತ್ತರೇ ಕೂಲೇ ವಪ್ರಾಂತೇ ರಾಜಸತ್ತಮ|

13031018c ಗೋಮತ್ಯಾ ದಕ್ಷಿಣೇ ಚೈವ ಶಕ್ರಸ್ಯೇವಾಮರಾವತೀಮ್||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಶಕ್ರನ ಅಮರಾವತಿಯಂತೆಯೇ ಇದ್ದ ವಾರಣಾಸಿಯು
ಗಂಗೆಯ ಉತ್ತರ ತೀರದಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗೋಮತಿಯ ದಕ್ಷಿಣ ತೀರದ
ವರೆಗೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿತ್ತು.

13031019a ತತ್ರ ತಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲಂ ನಿವಸಂತಂ ಮಹೀಪತಿಮ್|

13031019c ಆಗತ್ಯ ಹೇಹಯಾ ಭೂಯಃ ಪರ್ಯಧಾವಂತ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹೀಪತಿ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲನನ್ನು
ಹೇಹಯರು ಪುನಃ ಬಂದು ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

13031020a ಸ ನಿಷ್ಪತ್ಯ ದದೌ ಯುದ್ಧಂ ತೇಭ್ಯೋ ರಾಜಾ ಮಹಾಬಲಃ|

13031020c ದೇವಾಸುರಸಮಂ ಘೋರಂ ದಿವೋದಾಸೋ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ||

ಮಹಾಬಲ ಮಹಾದ್ಯುತಿ ರಾಜಾ ದಿವೋದಾಸನು ಹೊರಬಂದು
ಅವರಿಗೆ ದೇವಾಸುರಸಮ ಘೋರ ಯುದ್ಧವನ್ನೇ ನೀಡಿದನು.

13031021a ಸ ತು ಯುದ್ಧೇ ಮಹಾರಾಜ ದಿನಾನಾಂ ದಶತೀರ್ದಶ|

13031021c ಹತವಾಹನಭೂಯಿಷ್ಠಸ್ತತೋ ದೈನ್ಯಮುಪಾಗಮತ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ನೂರು ದಿನಗಳು ಸತತವಾಗಿ ನಡೆದ ಆ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ದಿವೋದಾಸನು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದೈನ್ಯಾವಸ್ಥೆಗೆ
ಬಂದನು.

13031022a ಹತಯೋಧಸ್ತತೋ ರಾಜನ್ ಕ್ಷೀಣಕೋಶಶ್ಚ ಭೂಮಿಪಃ|

13031022c ದಿವೋದಾಸಃ ಪುರೀಂ ಹಿತ್ವಾ ಪಲಾಯನಪರೋಽಭವತ್||

ರಾಜನ್ ! ಯೋಧರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಮತ್ತು ಕೋಶವನ್ನೂ
ಬರಿದುಮಾಡಿಕೊಂಡ ಭೂಮಿಪ ದಿವೋದಾಸನು ವಾರಣಾಸೀ
ಪುರಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಪಲಾಯನಪರನಾದನು.

13031023a ಸ ತ್ವಾಶ್ರಮಮುಪಾಗಮ್ಯ ಭರದ್ವಾಜಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

13031023c ಜಗಾಮ ಶರಣಂ ರಾಜಾ ಕೃತಾಂಜಲಿರರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಆ ರಾಜನು ಧೀಮತ ಭರದ್ವಾಜನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು
ಕೈಮುಗಿದು ಶರಣು ಹೊಕ್ಕನು.

¹⁹⁴13031024 ರಾಜೋವಾಚ|

---

¹⁹⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಭಾರದ್ವಾಜ ಉವಾಚ|
ಕಿಮಾಗಮನಕೃತ್ಯಂ ತೇ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ನೃಪ| ಯತ್ತೇ ಪ್ರಿಯಂ
ತತ್ಕುರಿಷ್ಯೇ ನ ಮೇಽತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರಣಾ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13031024a ಭಗವನ್ಸ್ವತಹವ್ಯಮೇ ಯುದ್ಧೇ ವಂಶಃ ಪ್ರಣಾಶಿತಃ|

13031024c ಅಹಮೇಕಃ ಪರಿದ್ಯೂನೋ ಭವಂತಂ ಶರಣಂ ಗತಃ||

ರಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ವಿತಹವ್ಯನ ಮಕ್ಕಳು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಂಶವನ್ನು ನಾಶಮಾಡಿದರು. ನಾನೊಬ್ಬನೇ ಉಳಿದುಕೊಂಡು ನಿಮ್ಮ ಶರಣು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

13031025a ಶಿಷ್ಯಸ್ನೇಹೇನ ಭಗವನ್ಸ ಮಾಂ ರಕ್ಷಿತುಮರ್ಹಸಿ|

13031025c ನಿಃಶೇಷೋ ಹಿ ಕೃತೋ ವಂಶೋ ಮಮ ತೈಃ ಪಾಪಕರ್ಮಭಿಃ||

ಭಗವನ್! ಶಿಷ್ಯಸ್ನೇಹದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಆ ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳು ನನ್ನ ವಂಶವನ್ನೇ ನಿಃಶೇಷವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟರು!”

13031026a ತಮುವಾಚ ಮಹಾಭಾಗೋ ಭರದ್ವಾಜಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13031026c ನ ಭೇತವ್ಯಂ ನ ಭೇತವ್ಯಂ ಸೌದೇವ ವ್ಯೇತು ತೇ ಭಯಮ್||

ಅವನಿಗೆ ಮಹಾಭಾಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಭರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಸೌದೇವ! ಹೆದರಬೇಡ! ಹೆದರಬೇಡ! ನಿನ್ನ ಭಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೋ!

13031027a ಅಹಮಿಷ್ಟಿಂ ಕರೋಮ್ಯದ್ಯ ಪುತ್ರಾರ್ಥಂ ತೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13031027c ವೈತಹವ್ಯಸಹಸ್ರಾಣಿ ಯಥಾ ತ್ವಂ ಪ್ರಸಹಿಷ್ಯಸಿ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಇಂದು ಇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅವನಿಂದ ನೀನು ವಿತಹವ್ಯನ ಸಹಸ್ರ ಪುತ್ರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತೀಯೆ.”

13031028a ತತ ಇಷ್ಟಿಂ ಚಕಾರರ್ಷಿಸ್ತಸ್ಯ ವೈ ಪುತ್ರಕಾಮಿಕೇಮ್|

13031028c ಅಧಾಸ್ಯ ತನಯೋ ಜಜ್ಞೇ ಪ್ರತರ್ಧನ ಇತಿ ಶ್ರುತಃ||

ಆಗ ಆ ಋಷಿಯು ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರಕಾಮೇಷ್ಟಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದನು.
ಅದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪ್ರತರ್ಧನ ಎಂದು ವಿಖ್ಯಾತ ಮಗನು ಜನಿಸಿದನು.

13031029a ಸ ಚಾತಮಾತ್ರೋ ವವೃಧೇ ಸಮಾಃ ಸದ್ಯಸ್ತ್ರಯೋದಶ|

13031029c ವೇದಂ ಚಾಧಿಜಗೇ ಕೃತ್ಸಂ ಧನುರ್ವೇದಂ ಚ ಭಾರತ||

ಹುಟ್ಟಿದ ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷದವನಾಗಿ ಬೆಳೆದನು.
ಭಾರತ ! ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವ ವೇದಗಳೂ ಧನುರ್ವೇದವೂ
ಅಧಿಗತವಾದವು.

13031030a ಯೋಗೇನ ಚ ಸಮಾವಿಷ್ಟೋ ಭರದ್ವಾಜೇನ ಧೀಮತಾ|

13031030c ತೇಜೋ ಲೌಕ್ಯಂ ಸ ಸಂಗೃಹ್ಯ ತಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ಸಮಾವಿಶತ್||

ಧೀಮತ ಭರದ್ವಾಜನು ಅವನನ್ನು ಯೋಗಶಕ್ತಿಯಿಂದಲೂ
ಸಂಪನ್ನನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು. ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿನ
ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿದನು.

13031031a ತತಃ ಸ ಕವಚೀ ಧನ್ವೀ ಬಾಣೀ ದೀಪ್ತ ಇವಾನಲಃ|

13031031c ಪ್ರಯಯೌ ಸ ಧನುರ್ಧುನ್ವನ್ವಿವರ್ಷುರಿವ ತೋಯದಃ||

ಅನಂತರ ಕವಚ-ಧನುಸ್ಸು-ಬಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ
ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಮೋಡದಂತೆ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಟೀಂಕರಿಸುತ್ತಾ ಹೊರಟನು.

13031032a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಮಂ ಹರ್ಷಂ ಸುದೇವತನಯೋ ಯಯೌ|

13031032c ಮೇನೇ ಚ ಮನಸಾ ದಗ್ಧಾನ್ವೈತಹವ್ಯಾನ್ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸುದೇವತನಯನು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾದನು. ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ವೀತಹವ್ಯನ ಮಕ್ಕಳು ಸುಟ್ಟುಹೋದರೆಂದೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅಂದುಕೊಂಡನು.

13031033a ತತಸ್ತಂ ಯೌವರಾಜ್ಯೇನ ಸ್ಥಾಪಯಿತ್ವಾ ಪ್ರತರ್ದನಮ್|

13031033c ಕೃತಕೃತ್ಯಂ ತದಾತ್ಮಾನಂ ಸ ರಾಜಾ ಅಭ್ಯನಂದತ||

ಪ್ರತರ್ದನನನ್ನು ಯುವರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಆ ರಾಜನು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದೆನೆಂದು ಅಭಿನಂದಿಸಿಕೊಂಡನು.

13031034a ತತಸ್ತು ವೈತಹವ್ಯಾನಾಂ ವಧಾಯ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ|

13031034c ಪುತ್ರಂ ಪ್ರಸ್ಥಾಪಯಾಮಾಸ ಪ್ರತರ್ದನಮರಿಂದಮಮ್||

ಅನಂತರ ಆ ಮಹೀಪತಿಯು ವೀತಹವ್ಯನ ಮಕ್ಕಳ ವಧೆಗಾಗಿ ಅರಿಂದಮ ಪುತ್ರ ಪ್ರತರ್ದನನನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿದನು.

13031035a ಸರಥಃ ಸ ತು ಸಂತೀರ್ಯ ಗಂಗಾಮಾಶು ಪರಾಕ್ರಮೀ|

13031035c ಪ್ರಯಯೌ ವೀತಹವ್ಯಾನಾಂ ಪುರೀಂ ಪರಪುರಂಜಯಃ||

ಪರಾಕ್ರಮೀ ಪರಪುರಂಜಯ ಪ್ರತರ್ದನನು ರಥಾರೂಡನಾಗಿಯೇ ಗಂಗೆಯನ್ನು ದಾಟಿ ವೀತಹವ್ಯರ ಪುರಿಗೆ ಹೋದನು.

13031036a ವೈತಹವ್ಯಾಸ್ತು ಸಂಶ್ರುತ್ಯ ರಥಘೋಷಂ ಸಮುದ್ಧತಮ್|

13031036c ನಿಯಂ ಯುರ್ನ ಗರಾಕಾರೈ ರಥೈಃ ಪರರಥಾರುಜೈಃ||

ಮೇಲೆದ್ದು ಕೇಳಿಬರುತ್ತಿದ್ದ ಆ ರಥಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ವೀತಹವ್ಯನ ಮಕ್ಕಳು, ಶತ್ರುರಥಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವ ನಗರಾಕಾರದ ರಥಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಹೊರಬಂದರು.

13031037a ನಿಷ್ಕೃಮ್ಯ ತೇ ನರವ್ಯಾಘ್ರಾ ದಂಶಿತಾಶ್ಚಿತ್ರಯೋಧಿನಃ|

13031037c ಪ್ರತರ್ದನಂ ಸಮಾಜಘ್ನಃ ಶರವರ್ಷೈರುದಾಯುಧಾಃ||

ಕವಚಧಾರಿಗಳೂ ಚಿತ್ರಯೋಧಿಗಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ನರವ್ಯಾಘ್ರರು
ನಗರದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಶರವರ್ಷಗಳಿಂದಲೂ ಇತರ
ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದರು.

13031038a ಅಸ್ತ್ರೈಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರೈ ರಥೌಘೈಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13031038c ಅಭ್ಯವರ್ಷಂತ ರಾಜಾನಂ ಹಿಮವಂತಮಿವಾಂಬುದಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವಿವಿಧಾಕಾರದ ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ರಥೌಘಗಳಿಂದ
ಹಿಮವಂತನನ್ನು ಮೋಡಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾಜನ ಮೇಲೆ
ಸುರಿಸಿದರು.

13031039a ಅಸ್ತ್ರೈರಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸಂವಾರ್ಯ ತೇಷಾಂ ರಾಜಾ ಪ್ರತರ್ದನಃ|

13031039c ಜಘಾನ ತಾನ್ಮಹಾತೇಜಾ ವಜ್ರಾನಲಸಮೈಃ ಶರೈಃ||

ಅವರ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೇ ತಡೆದು ರಾಜಾ ಪ್ರತರ್ದನನು
ವಜ್ರಾನಲಸಮ ಶರಗಳಿಂದ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

13031040a ಕೃತ್ನೋತ್ತಮಾಂಗಾಸ್ತೇ ರಾಜನ್ಭಿಲ್ಯೈಃ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

13031040c ಅಪತನ್ರುಧಿರಾದ್ರಾಂಗಾ ನಿಕೃತ್ವಾ ಇವ ಕಿಂಶುಕಾಃ||

ಭಲ್ಲಿಗಳಿಂದ ಅವರ ಶಿರಗಳು ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಚೂರುಗಳಾಗಿ
ರಕ್ತಸಿಕ್ತಗೊಂಡು ಕಿಂಶುಕ ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಉದುರಿದವು.

13031041a ಹತೇಷು ತೇಷು ಸರ್ವೇಷು ವೀತಹವ್ಯಃ ಸುತೇಷ್ವಥ|

13031041c ಪ್ರಾದ್ರವನ್ನಗರಂ ಹಿತ್ವಾ ಭೃಗೋರಾಶ್ರಮಮಪ್ಯುತ||

ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಲ್ಲರೂ ಹತರಾಗಲು ವೀತಹವ್ಯನು ನಗರವನ್ನು ತೊರೆದು
ಓಡಿಹೋಗಿ ಭೃಗುವಿನ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ತಲುಪಿದನು.

13031042a ಯಯೌ ಭೃಗುಂ ಚ ಶರಣಂ ವೀತಹವ್ಯೋ ನರಾಧಿಪಃ|

13031042c ಅಭಯಂ ಚ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ರಾಜ್ಞೇ ರಾಜನ್ಭೃಗುಸ್ತಥಾ|

13031042e ತತೋ ದದಾವಾಸನಂ ಚ ತಸ್ಮೈ ಶಿಷ್ಯೋ ಭೃಗೋಸ್ತದಾ||

ರಾಜನ್! ನರಾಧಿಪ ವೀತಹವ್ಯನು ಭೃಗುವಿನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕನು.
ಭೃಗುವು ಆಗ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತನು. ಭೃಗುವು ಅವನನ್ನು
ಶಿಷ್ಯನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತನು.

13031043a ಅಥಾನುಪದಮೇವಾಶು ತತ್ರಾಗಚ್ಚ ತ್ಪ್ರತರ್ದನಃ|

13031043c ಸ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಚಾಶ್ರಮಪದಂ ದಿವೋದಾಸಾತ್ಮಜೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಅವನನ್ನೇ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಬಂದ ಪ್ರತರ್ದನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದನು.
ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ತಲುಪಿ ದಿವೋದಾಸನ ಮಗನು ಕೂಗಿ ಕೇಳಿದನು:

13031044a ಭೋ ಭೋಃ ಕೇಽತ್ರಾಶ್ರಮೇ ಸಂತಿ ಭೃಗೋಃ ಶಿಷ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13031044c ದ್ರಷ್ಟುಮಿಚ್ಛೇ ಮುನಿಮಹಂ ತಸ್ಯಾಚಕ್ಷತ ಮಾಮಿತಿ||

“ಭೋ! ಭೋ! ಈ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಭೃಗುವಿನ ಶಿಷ್ಯರು
ಯಾರಿದ್ದೀರಿ? ನಾನು ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.
ನಾನೆಂದು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿರಿ!”

13031045a ಸ ತಂ ವಿದಿತ್ವಾ ತು ಭೃಗುರ್ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮಾಶ್ರಮಾತ್ತದಾ|

13031045c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಚ ತತೋ ವಿಧಿನಾ ಪರಮೇಣ ಹ||

ಅವನು ಬಂದಿದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿದ ಭೃಗುವು ಆಶ್ರಮದಿಂದ

ಹೊರಬಂದು ಅವನನ್ನು ಪರಮ ವಿಧಿಯಿಂದ ಪೂಜಿಸಿದನು.

13031046a ಉವಾಚ ಚೈನಂ ರಾಜೇಂದ್ರ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಮಿತಿ ಪಾರ್ಥಿವಮ್|

13031046c ಸ ಚೋವಾಚ ನೃಪಸ್ತಸ್ಮೈ ಯದಾಗಮನಕಾರಣಮ್||

ಮತ್ತು “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಏನು ಕಾರ್ಯವಿದೆ?” ಎಂದು ಪಾರ್ಥಿವನನ್ನು ಕೇಳಿದನು. ಆಗ ನೃಪನು ಅವನಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

13031047a ಅಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಿತೋ ರಾಜಾ ವೀತಹವ್ಯೋ ವಿಸರ್ಜ್ಯತಾಮ್|

13031047c ಅಸ್ಯ ಪುತ್ರೈರ್ಹಿ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯುತ್ನೋ ವಂಶಃ ಪ್ರಣಾಶಿತಃ|

13031047e ಉತ್ನಾದಿತಶ್ಚ ವಿಷಯಃ ಕಾಶೀನಾಂ ರತ್ನಸಂಚಯಃ||

“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ರಾಜಾ ವೀತಹವ್ಯನನ್ನು ಹೊರಹಾಕಿರಿ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಇವನ ಪುತ್ರರೇ ನನ್ನ ವಂಶವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸಿದರು. ಕಾಶೀ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರತ್ನಸಂಚಯಗಳೆಲ್ಲವೂ ಇವರಿಂದ ಧ್ವಂಸವಾಯಿತು.

13031048a ಏತಸ್ಯ ವೀರ್ಯದೃಪ್ತಸ್ಯ ಹತಂ ಪುತ್ರಶತಂ ಮಯಾ|

13031048c ಅಸ್ಯೇದಾನೀಂ ವಧಾದ್ಬ್ರಹ್ಮನ್ಭವಿಷ್ಯಾಮ್ಯನೃಣಃ ಪಿತುಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಇವನ ಬಲದರ್ಪಿತ ನೂರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ನಾನೀಗಲೇ ಸಂಹರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇವನನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿದರೆ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತೇನೆ.”

13031049a ತಮುವಾಚ ಕೃಪಾವಿಷ್ಟೋ ಭೃಗುರ್ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

13031049c ನೇಹಾಸ್ತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಸರ್ವೇ ಹೀಮೇ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ಆಗ ಕೃಪಾವಿಷ್ಟನಾದ ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೃಗುವು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ!”

13031050a ಏವಂ ತು ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೃಗೋಸ್ತಥ್ಯಂ ಪ್ರತರ್ದನಃ|

13031050c ಪಾದಾವುಪಸ್ಪೃಶ್ಯ ಶನೈಃ ಪ್ರಹಸನ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ಭೃಗುವಿನ ಆ ತಥ್ಯ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರತರ್ದನನು ಮೆಲ್ಲನೇ ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಗುತ್ತಾ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13031051a ಏವಮಪ್ಯಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ ಕೃತಕೃತ್ಯೋ ನ ಸಂಶಯಃ|

13031051c ಯದೇಷ ರಾಜಾ ವೀರ್ಯೇಣ ಸ್ವಜಾತಿಂ ತ್ಯಾಜಿತೋ ಮಯಾ||

“ಭಗವನ್! ಇದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿಯೂ ಕೃತಕೃತ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಈ ರಾಜನು ತನ್ನ ಜಾತಿಯನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು !

13031052a ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಧ್ಯಾ ಯಸ್ವ ಚ ಶಿವೇನ ಮಾಮ್|

13031052c ತ್ಯಾಜಿತೋ ಹಿ ಮಯಾ ಜಾತಿಮೇಷ ರಾಜಾ ಭೃಗೂದ್ವಹ||

ಭೃಗೂದ್ವಹ! ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನನಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿ ಮತ್ತು ಮಂಗಳವಾಗಲೆಂದು ಹರಸಿ. ನನ್ನಿಂದಾಗಿ ಈ ರಾಜನು ತನ್ನ ಜಾತಿಯನ್ನೇ ತೊರೆದಂತಾಯಿತು!”

13031053a ತತಸ್ತೇನಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾತೋ ಯಯೌ ರಾಜಾ ಪ್ರತರ್ದನಃ|

13031053c ಯಥಾಗತಂ ಮಹಾರಾಜ ಮುಕ್ತ್ವಾ ವಿಷಮಿವೋರಗಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಅನಂತರ ಅವನಿಂದ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ರಾಜಾ

ಪ್ರತರ್ಧನನು ವಿಷವನ್ನು ಕಕ್ಕಿದ ಹಾವಿನಂತೆ ಕ್ರೋಧವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
ಬಂದ ದಾರಿಯನ್ನೇ ಹಿಡಿದು ಹೊರಟುಹೋದನು.

13031054a ಭೃಗೋರ್ವಚನಮಾತ್ರೇಣ ಸ ಚ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿತಾಂ ಗತಃ|

13031054c ವೀತಹವ್ಯೋ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿತ್ವಮೇವ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಭೃಗುವಿನ ವಚನಮಾತ್ರದಿಂದ ವೀತಹವ್ಯನು
ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯಾದನು. ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಯೂ ಆದನು.

13031055a ತಸ್ಯ ಗೃತ್ಸಮದಃ ಪುತ್ರೋ ರೂಪೇಣೇಂದ್ರ ಇವಾಪರಃ|

13031055c ಶಕ್ರಸ್ವ ಮಿತಿ ಯೋ ದೈತ್ಯೈರ್ನಿಗೃಹೀತಃ ಕಿಲಾಭವತ್||

ವೀತಹವ್ಯನಿಗೆ ಗೃತ್ಸಮದನೆಂಬ ಪುತ್ರನಾದನು. ಅವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ
ಇಂದ್ರನಂತೆಯೇ ರೂಪವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನು ಇಂದ್ರನೆಂದೇ
ತಿಳಿದು ದೈತ್ಯರು ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿದಿಟ್ಟಿದ್ದರಲ್ಲವೇ?

13031056a ಋಗ್ವೇದೇ ವರ್ತತೇ ಚಾಗ್ರ್ಯಾ ಶ್ರುತಿರತ್ರ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13031056c ಯತ್ರ ಗೃತ್ಸಮದೋ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸ ಮಹೀಯತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಇವನ ಕುರಿತು ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಋಕ್ಕೇ
ಇದೆ. ಇದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದಿಂದ
ಮೆರೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

13031057a ಸ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೃತ್ಸಮದೋಽಭವತ್|

13031057c ಪುತ್ರೋ ಗೃತ್ಸಮದಸ್ಯಾಪಿ ಸುಚೇತಾ ಅಭವದ್ವಿ ಜಃ||

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಗೃತ್ಸಮದನು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದನು.
ಗೃತ್ಸಮದನಿಗೆ ದ್ವಿಜ ಸುಚೇತನು ಪುತ್ರನಾದನು.

13031058a ವರ್ಚಾಃ ಸುತೇಜಸಃ ಪುತ್ರೋ ವಿಹವ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಃ|

13031058c ವಿಹವ್ಯಸ್ಯ ತು ಪುತ್ರಸ್ತು ವಿತತ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಃ||

ಸುಜೇತನ ಮಗನು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ವರ್ಚಸನು. ವರ್ಚಸನ ಮಗನು ವಿಹವ್ಯನು. ವಿಹವ್ಯನ ಪುತ್ರನು ವಿತತ್ಯನು.

13031059a ವಿತತ್ಯಸ್ಯ ಸುತಃ ಸತ್ಯಃ ಸಂತಃ ಸತ್ಯಸ್ಯ ಚಾತ್ಮಜಃ|

13031059c ಶ್ರವಾಸ್ತಸ್ಯ ಸುತಶ್ಚ ಷಿಃ ಶ್ರವಸಶ್ಚಾ ಭವತ್ತಮಃ||

ವಿತತ್ಯನ ಮಗನು ಸತ್ಯನು. ಸಂತನು ಸತ್ಯನ ಮಗನು. ಶ್ರವಾಸನು ಸಂತನ ಮಗನು. ತಮಸನು ಆ ಋಷಿಯ ಮಗನಾದನು.

13031060a ತಮಸಶ್ಚ ಪ್ರಕಾಶೋಽಭೂತ್ತನಯೋ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮಃ|

13031060c ಪ್ರಕಾಶಸ್ಯ ಚ ವಾಗಿಂದ್ರೋ ಬಭೂವ ಜಯತಾಂ ವರಃ||

ತಮಸನ ಮಗನು ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ಪ್ರಕಾಶನು. ಪ್ರಕಾಶನ ಮಗ ವಾಗೀಂದ್ರನು ಜಯಶಾಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದನು.

13031061a ತಸ್ಯಾತ್ಮಜಶ್ಚ ಪ್ರಮತಿವೇದವೇದಾಂಗಪಾರಗಃ|

13031061c ಘೃತಾಚ್ಯಾಂ ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಸ್ತು ರುರುರ್ನಾಮೋದಪದ್ಯತ||

ವೇದವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತ ಪ್ರಮತಿಯು ಅವನ ಮಗನು. ಘೃತಾಚಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ರುರು ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನಾದನು.

13031062a ಪ್ರಮದ್ವರಾಯಾಂ ತು ರುರೋಃ ಪುತ್ರಃ ಸಮುದಪದ್ಯತ|

13031062c ಶುನಕೋ ನಾಮ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಥ ಶೌನಕಃ||

ಪ್ರಮದ್ವರೆಯಲ್ಲಿ ರುರುವಿಗೆ ಶುನಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಪುತ್ರನಾದನು. ಆ

ವಿಪ್ರಕ್ಷಯ ಪುತ್ರನೇ ಶೌನಕನು.

13031063a ಏವಂ ವಿಪ್ರತ್ವಮಗಮದ್ವೀತಹವ್ಯೋ ನರಾಧಿಪಃ|

13031063c ಭೃಗೋಃ ಪ್ರಸಾದಾದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ! ಹೀಗೆ ಭೃಗುವಿನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ
ನರಾಧಿಪ ವೀತಹವ್ಯನು ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13031064a ತಥೈವ ಕಥಿತೋ ವಂಶೋ ಮಯಾ ಗಾರ್ತ್ವಮದಸ್ತವ|

13031064c ವಿಸ್ತರೇಣ ಮಹಾರಾಜ ಕಿಮನ್ಯದನುಪೃಚ್ಛಸಿ||

ಹಾಗೆಯೇ ಗಾರ್ತ್ವಮದನ ವಂಶವನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಮಹಾರಾಜ! ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವೀತಹವ್ಯೋಪಖ್ಯಾನಂ ನಾಮ ಏಕತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ|
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವೀತಹವ್ಯೋಪಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ಪೂಜ್ಯಪುರುಷವರ್ಣನ

ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪೂಜ್ಯರು ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು ಎಂಬ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಕೃಷ್ಣ-ನಾರದರ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸುವುದು (1-33).

13032001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13032001a ಕೇ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಕೇ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾ ಮಾನವೈರ್ಭರತರ್ಷಭ|

13032001c ವಿಸ್ತರೇಣ ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಕಥ್ಯತಾಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಮಾನವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಪೂಜ್ಯರು ಮತ್ತು ಯಾರು ನಮಸ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು? ಅದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಕೇಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಾನು ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.”

13032002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13032002a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13032002c ನಾರದಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ನಾರದರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13032003a ನಾರದಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೂಜಯಾನಂ ದ್ವಿಜರ್ಷಭಾನ್|

13032003c ಕೇಶವಃ ಪರಿಪ್ರಚ್ಛ ಭಗವನ್ಯಾನ್ನಮಸ್ಯಸಿ||

ನಾರದನು ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ದ್ವಿಜರ್ಷಭರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೇಶವನು ಕೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಏಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

13032004a ಬಹುಮಾನಃ ಪರಃ ಕೇಷು ಭವತೋ ಯಾನ್ನಮಸ್ಯಸಿ|

13032004c ಶಕ್ಯಂ ಚೇಚ್ಛೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಬ್ರೂಹ್ಮೇತದ್ಧರ್ಮವಿತ್ತಮ್||

ನೀನು ಯಾರನ್ನು ಪರಮ ಗೌರವಿಸುತ್ತೀಯೆ? ನೀನು ಯಾರನ್ನು
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಧರ್ಮ ವಿತ್ತಮ ! ಶಕ್ಯನಾದರೆ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ಹೇಳು !”

13032005 ನಾರದ ಉವಾಚ|

13032005a ಶೃಣು ಗೋವಿಂದ ಯಾನೇತಾನ್ಪೂಜಯಾಮ್ಯರಿಮರ್ದನ|

13032005c ತ್ವತ್ತೋಽನ್ಯಃ ಕಃ ಪುಮಾಽಲ್ಲೋಕೇ ಶ್ರೋತುಮೇತದಿಹಾರ್ಹತಿ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋವಿಂದ ! ಅರಿಮರ್ದನ ! ನಾನು ಯಾರನ್ನು
ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ನೀನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರು ಅರ್ಹರಾಗಿದ್ದಾರೆ?

13032006a ವರುಣಂ ವಾಯುಮಾದಿತ್ಯಂ ಪರ್ಜನ್ಯಂ ಜಾತವೇದಸಮ್|

13032006c ಸ್ಥಾಣುಂ ಸ್ಕಂದಂ ತಥಾ ಲಕ್ಷ್ಮೀಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮೇವ ಚ||

13032007a ವಾಚಸ್ಪತಿಂ ಚಂದ್ರಮಸಮಪಃ ಪೃಥ್ವೀಂ ಸರಸ್ವತೀಮ್|

13032007c ಸತತಂ ಯೇ ನಮಸ್ಯಂತಿ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ಯಾರು ವರುಣ, ವಾಯು, ಆದಿತ್ಯ, ಪರ್ಜನ್ಯ, ಜಾತವೇದಸ,
ಸ್ಥಾಣು, ಸ್ಕಂದ, ಲಕ್ಷ್ಮೀ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಚಸ್ಪತಿ, ಚಂದ್ರಮಸ, ನೀರು,
ಪೃಥ್ವಿ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತಿ - ಇವರನ್ನು ಸತತವೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವರೋ
ಅವರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032008a ತಪೋಧನಾನ್ವೇದವಿದೋ ನಿತ್ಯಂ ವೇದಪರಾಯಣಾನ್|

13032008c ಮಹಾರ್ಹಾನ್ವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲ ಸದಾ ಸಂಪೂಜಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲ ! ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಲಭರಾದ ತಪೋಧನರನ್ನು,
ವೇದವಿದುಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ವೇದಪರಾಯಣರನ್ನು ಸದಾ

ಸಂಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032009a ಅಭುಕ್ತ್ವಾ ದೇವಕಾರ್ಯಾಣಿ ಕುರ್ವತೇ ಯೇಽವಿಕರ್ತೃನಾಃ|

13032009c ಸಂತುಷ್ಟಾಶ್ಚ ಕ್ಷಮಾಯುಕ್ತಾಸ್ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ಆಹಾರಸೇವಿಸದೇ ದೇವಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು, ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಹೊಗಳಿಕೊಳ್ಳದಿರುವವರನ್ನು, ಸಂತುಷ್ಟರನ್ನು ಮತ್ತು ಕ್ಷಮಾವಂತರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032010a ಸಮ್ಯಗ್ದದತಿ ಯೇ ಚೇಷ್ಟಾನ್ತ್ವಾಂತಾ ದಾಂತಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

13032010c ಸಸ್ಯಂ ಧನಂ ಕ್ಷಿತಿಂ ಗಾಶ್ಚ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ಚೆನ್ನಾಗಿ ಇಷ್ಟಿ-ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುವವನು, ದಾಂತನು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು, ಸಸ್ಯ-ಧನ-ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032011a ಯೇ ತೇ ತಪಸಿ ವರ್ತಂತೇ ವನೇ ಮೂಲಫಲಾಶನಾಃ|

13032011c ಅಸಂಚಯಾಃ ಕ್ರಿಯಾವಂತಸ್ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ವನದಲ್ಲಿ ಮೂಲ-ಫಲಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸದೇ ಇರುವ ಕ್ರಿಯಾವಂತರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032012a ಯೇ ಭೃತ್ಯಭರಣೇ ಸಕ್ತಾಃ ಸತತಂ ಚಾತಿಥಿಪ್ರಿಯಾಃ|

13032012c ಭುಂಜಂತೇ ದೇವಶೇಷಾಣಿ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಸೇವಕರ ಭರಣ-ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ, ಸತತವೂ ಅತಿಥಿಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವ, ದೇವರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು

ಉಳಿದುದನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032013a ಯೇ ವೇದಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ವಾಗ್ಮಿನೋ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿನಃ|

13032013c ಯಾಜನಾಧ್ಯಾಪನೇ ಯುಕ್ತಾ ನಿತ್ಯಂ ತಾನ್ಪೂಜಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ವೇದವನ್ನು ಪಡೆದು ದುರ್ಧರ್ಷರೂ ವಾಗ್ಮಿಗಳೂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳೂ
ಆದ, ಮತ್ತು ಯಾಜನ-ಅಧ್ಯಾಪನಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವವರನ್ನು ನಾನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032014a ಪ್ರಸನ್ನಹೃದಯಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಸತ್ತೇಷು ನಿತ್ಯಶಃ|

13032014c ಆ ಪೃಷ್ಠತಾಪಾತ್ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಯುಕ್ತಾಸ್ತಾನ್ಪೂಜಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ಸರ್ವಸತ್ವಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಸನ್ನಹೃದಯಿಗಳಾಗಿರುವ, ನಿತ್ಯವೂ
ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ವರೆಗೆ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವವರನ್ನು ನಾನು
ಪೂಜಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032015a ಗುರುಪ್ರಸಾದೇ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಯತಂತೇ ಯೇ ಸ್ಥಿರವ್ರತಾಃ|

13032015c ಶುಶ್ರೂಷವೋಽನಸೂಯಂತಸ್ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ಗುರುವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಪಡುತ್ತಿರುವ ಸ್ಥಿರವ್ರತರು ಮತ್ತು
ಅಸೂಯೆಯಿಲ್ಲದೇ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡುವವರನ್ನು ನಾನು
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032016a ಸುವ್ರತಾ ಮುನಯೋ ಯೇ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಾಃ|

13032016c ವೋಢಾರೋ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾನಾಂ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ಸುವ್ರತ ಮುನಿಗಳು, ಸತ್ಯಸಂಗರ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರು ಮತ್ತು ಹವ್ಯ-

ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032017a ಭೈಕ್ಷ್ಯ ಚರ್ಯಾ ಸು ನಿರತಾಃ ಕೃಶಾ ಗುರುಕುಲಾಶ್ರಯಾಃ|

13032017c ನಿಃಸುಖಾ ನಿರ್ಧನಾ ಯೇ ಚ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ಭೈಕ್ಷ್ಯ ಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರು,
ಗುರುಕುಲಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕೃಶರಾದವರು, ಸುಖವಿಲ್ಲದವರು, ನಿರ್ಧನರು
- ಇವರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032018a ನಿರ್ಮಮಾ ನಿಷ್ಪ್ರದ್ವಂದ್ವಾ ನಿಹೀರ್ಯಾ ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನಾಃ|

13032018c ಅಹಿಂಸಾನಿರತಾ ಯೇ ಚ ಯೇ ಚ ಸತ್ಯವ್ರತಾ ನರಾಃ|

13032018e ದಾಂತಾಃ ಶಮಪರಾಶ್ಚೈವ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ ! ಮಮಕಾರವಿಲ್ಲದವರೂ, ದ್ವಂದ್ವರಹಿತರಾದವರೂ,
ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದವರೂ, ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನರೂ, ಅಹಿಂಸಾನಿರತರೂ,
ಸತ್ಯವ್ರತ ನರರೂ, ದಾಂತರೂ, ಶಮಪರರೂ ಆದವರನ್ನು ನಾನು
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032019a ದೇವತಾತಿಥಿಪೂಜಾಯಾಂ ಪ್ರಸಕ್ತಾ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

13032019c ಕಪೋತವೃತ್ತಯೋ ನಿತ್ಯಂ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಯಾದವ||

ಯಾದವ ! ದೇವ-ಅತಿಥಿಪೂಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತರಾಗಿರುವ, ನಿತ್ಯವೂ
ಕಪೋತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗೃಹಸ್ಥರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032020a ಯೇಷಾಂ ತ್ರಿವರ್ಗಃ ಕೃತ್ಯೇಷು ವರ್ತತೇ ನೋಪಹೀಯತೇ|

13032020c ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಪ್ರವೃತ್ತಾಶ್ಚ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ಸದಾ||

ಯಾರ ಕೃತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳೆಂಬ ತ್ರಿವರ್ಗಗಳೂ

ಅಡಕವಾಗಿರುವವೋ, ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗದಂತೆ ಯಾರು
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಯಾರು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಪ್ರವೃತ್ತರೋ
ಅವರನ್ನು ಸದಾ ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032021a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತ್ರಿಯು ಲೋಕೇಷು ಯೇ ತ್ರಿವರ್ಗಮನುಷ್ಠಿತಾಃ|

13032021c ಅಲೋಲುಪಾಃ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾಸ್ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಕೇಶವ||

ಕೇಶವ ! ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತ್ರಿವರ್ಗವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ,
ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಲೋಪವುಂಟಾಗದೇ ಇರುವ ಪುಣ್ಯಶೀಲ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032022a ಅಬ್ಬಕ್ಷಾ ವಾಯುಭಕ್ಷಾಶ್ಚ ಸುಧಾಭಕ್ಷಾಶ್ಚ ಯೇ ಸದಾ|

13032022c ವ್ರತೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಮಾಧವ||

ಮಾಧವ ! ನೀರನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ, ವಾಯುವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಮತ್ತು
ಸದಾ ಯಜ್ಞೋಶಿಷ್ಟವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ವಿವಿಧ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ
ಯುಕ್ತರಾದವರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032023a ಅಯೋನಿನಗ್ನಿಯೋನೀಂಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನೀಂಸ್ತಥೈವ ಚ|

13032023c ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಯೋನೀಂಶ್ಚ ತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ದ್ವಿಜಾನ್||

ಅಯೋನಿಗಳು, ಅಗ್ನಿಯೋನಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಗಳು, ಮತ್ತು
ಸರ್ವ ಭೂತಾತ್ಮಯೋನಿ ದ್ವಿಜರನ್ನು ನಾನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032024a ನಿತ್ಯಮೇತಾನ್ನಮಸ್ಯಾಮಿ ಕೃಷ್ಣ ಲೋಕಕರಾನ್ಯುಷೀನ್|

13032024c ಲೋಕಜ್ಯೇಷ್ಠಾನ್ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾಂಸ್ತಮೋಘ್ನಾಽಲ್ಲೋಕಭಾಸ್ಕರಾನ್||

ಕೃಷ್ಣ ! ಲೋಕಜ್ಯೇಷ್ಠರನ್ನೂ, ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ತಮವನ್ನು ಕಳೆಯುವ

ಲೋಕ ಭಾಸ್ಕರರಂತಿರುವ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರನ್ನೂ, ಲೋಕಕರ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ
ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13032025a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ವಾಷ್ಣೇಯ ದ್ವಿಜಾನ್ಬೂಜಯ ನಿತ್ಯದಾ|

13032025c ಪೂಜಿತಾಃ ಪೂಜನಾರ್ಹಾ ಹಿ ಸುಖಂ ದಾಸ್ಯಂತಿ ತೇಽನಘ||

ಅನಘ ! ವಾಷ್ಣೇಯ ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿತ್ಯವೂ
ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸು. ಪೂಜಿಸಿದ ಪೂಜನಾರ್ಹರು ಸುಖವನ್ನು
ಕರುಣಿಸುತ್ತಾರೆ.

13032026a ಅಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ಸದಾ ಹ್ಯೇತೇ ಪರತ್ರ ಚ ಸುಖಪ್ರದಾಃ|

13032026c ತ ಏತೇ ಮಾನ್ಯಮಾನಾ ವೈ ಪ್ರದಾಸ್ಯಂತಿ ಸುಖಂ ತವ||

ಇವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇತರರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.
ಗೌರವಿಸಿದ ನಿನಗೂ ಕೂಡ ಇವರು ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

13032027a ಯೇ ಸರ್ವಾತಿಥಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಗೋಷು ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ|

13032027c ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯೇ ಚ ನಿರತಾ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತಿತರಂತಿ ತೇ||

ಎಲ್ಲ ಅತಿಥಿಗಳು, ಗೋವುಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ
ನಿರತರಾಗಿರುವವರು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರು
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

13032028a ನಿತ್ಯಂ ಶಮಪರಾ ಯೇ ಚ ತಥಾ ಯೇ ಚಾನಸೂಯಕಾಃ|

13032028c ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿನೋ ಯೇ ಚ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತಿತರಂತಿ ತೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ಶಮಪರರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅನಸೂಯಕರಾಗಿರುವ ಇವರು
ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪರರಾಗಿದ್ದು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

13032029a ಸರ್ವಾನ್ದೇವಾನ್ನಮಸ್ಯಂತಿ ಯೇ ಚೈಕಂ ದೇವಮಾಶ್ರಿತಾಃ|

13032029c ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಶ್ಚ ದಾಂತಾಶ್ಚ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತೀತರಂತಿ ತೇ||

ಸರ್ವ ದೇವರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುವ, ಒಬ್ಬನೇ ದೇವನನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ, ಶ್ರದ್ಧಧಾನ ದಾಂತರು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

13032030a ತಥೈವ ವಿಪ್ರಪ್ರವರಾನ್ನಮಸ್ಯತ್ಯ ಯತವ್ರತಾನ್|

13032030c ಭವಂತಿ ಯೇ ದಾನರತಾ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತೀತರಂತಿ ತೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ವಿಪ್ರಪ್ರವರರನ್ನು ಯತವ್ರತರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ದಾನರತರಾಗಿ ಇರುವವರು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

13032031a ಅಗ್ನಿನಾಧಾಯ ವಿಧಿವತ್ಪ್ರಯತಾ ಧಾರಯಂತಿ ಯೇ|

13032031c ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸೋಮಾಹುತಿಂ ಚೈವ ದುರ್ಗಾಣ್ಯತೀತರಂತಿ ತೇ||

ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಆಧಾನದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಮಾಡಿ, ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡು
ಸೋಮಾಹುತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವರು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

13032032a ಮಾತಾಪಿತೋರ್ಗುರುಷು ಚ ಸಮ್ಯಗ್ವರ್ತಂತಿ ಯೇ ಸದಾ|

13032032c ಯಥಾ ತ್ವಂ ವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲೇತ್ಯುಕ್ತ್ವೈವಂ ವಿರರಾಮ ಸಃ||

ವೃಷ್ಟಿಶಾರ್ದೂಲ! ನಿನ್ನಂತೆ ಮಾತಾಪಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ
ಕುರಿತಾಗಿ ಸದಾ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು
ದಾಟುತ್ತಾರೆ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ನಾರದನು ಸುಮ್ಮನಾದನು.

13032033a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಮಪಿ ಕೌಂತೇಯ ಪಿತೃದೇವದ್ವಿಜಾತಿಧೀನ್|

13032033c ಸಮ್ಯಕ್ಪೂಜಯ ಯೇನ ತ್ವಂ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಕೌಂತೇಯ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ಪಿತೃ-ದೇವ-ದ್ವಿಜ-ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಇಷ್ಟಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಕೃಷ್ಣನಾರದಸಂವಾದೇ ದ್ವಾತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಾರದಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ

ರಾಜನ ಪ್ರಮುಖ ಕರ್ತವ್ಯವು ಯಾವುದು ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ
ಭೀಷ್ಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದೇ ರಾಜನ ಪರಮ
ಕರ್ತವ್ಯವೆನ್ನುವುದು (1-25).

¹⁹⁵₁₃₀₃₃₀₀₁ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13033001a ಕಿಂ ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಕೃತ್ಯಾನಾಂ ಗರೀಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಪಿತಾಮಹ|

13033001c ಕಿಂ ಕುರ್ವನ್ಯರ್ಮ ನೃಪತಿರುಭೌ ಲೋಕೌ ಸಮಶ್ನುತೇ||

¹⁹⁵ ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ರಾಜರ್ಷಿ
ವೃಷದರ್ಭನು ಶರಣಬಂದ ಕಪೋತವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಕಥೆಯ ಒಂದು
ಅಧ್ಯಾಯವಿದೆ. ಈ ಅಧಿಕ ಅಧ್ಯಾಯವು ಆರಣ್ಯಕ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ
೧೩೧ರಂತೆಯೇ ಇದೆ.

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ರಾಜನಿಗೆ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿಮುಖ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದು? ನೃಪತಿಯು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ?”

13033002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13033002a ಏತದ್ರಾಜ್ಞಃ ಕೃತ್ಯತಮಮಭಿಷಿಕ್ತಸ್ಯ ಭಾರತ|

13033002c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮನುಷ್ಠಾನಮತ್ಯಂತಂ ಸುಖಮಿಚ್ಛತಾ|

13033002e ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವದ್ಧಾನ್ನಿತ್ಯಮೇವಾಭಿಪೂಜಯೇತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಅತ್ಯಂತ ಸುಖವನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಅಭಿಷಿಕ್ತ ರಾಜನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಅತಿ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವುದು. ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ರೋತ್ರಿ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

13033003a ಪೌರಜಾನಪದಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಬಹುಶ್ರುತಾನ್|

13033003c ಸಾಂತ್ವೇನ ಭೋಗದಾನೇನ ನಮಸ್ಕಾರೈಸ್ತಥಾರ್ಚಯೇತ್||

ನಗರ-ಗ್ರಾಮ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬಹುಶ್ರುತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸಂತವಿಸಿ ಭೋಗದಾನಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

13033004a ಏತತ್ಕೃತ್ಯತಮಂ ರಾಜ್ಞೋ ನಿತ್ಯಮೇವೇತಿ ಲಕ್ಷಯೇತ್|

13033004c ಯಥಾತ್ಮಾನಂ ಯಥಾ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಥೈತಾನ್ವರಿಪಾಲಯೇತ್||

ತನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅವರನ್ನು

ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಅವರ ಕಡೆ ಲಕ್ಷ್ಯವಹಿಸಬೇಕು. ಇದು ರಾಜನ ಪರಮ ಕರ್ತವ್ಯವು.

13033005a ಯೇ ಚಾಪ್ಯೇಷಾಂ ಪೂಜ್ಯತಮಾಸ್ತಾದೃಢಂ ಪ್ರತಿಪೂಜಯೇತ್|

13033005c ತೇಷು ಶಾಂತೇಷು ತದ್ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಸರ್ವಮೇವ ವಿರಾಜತೇ||

ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಪೂಜ್ಯತಮರನ್ನು ದೃಢವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಅವರು ಶಾಂತರಾಗಿದ್ದರೆ ರಾಷ್ಟ್ರವೆಲ್ಲವೂ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತದೆ.

13033006a ತೇ ಪೂಜ್ಯಾಸ್ತೇ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾಸ್ತೇ ರಕ್ಷಾಃ ಪಿತರೋ ಯಥಾ|

13033006c ತೇಷ್ವೇವ ಯಾತ್ರಾ ಲೋಕಸ್ಯ ಭೂತಾನಾಮಿವ ವಾಸವೇ||

ಪಿತೃಗಳಂತೆ ಅವರು ರಾಜರಿಗೆ ಪೂಜ್ಯರು. ನಮಸ್ಕಾರ್ಯರು. ರಕ್ಷಕರು.

ಭೂತಗಳು ವಾಸವನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಲೋಕದ ಯಾತ್ರೆಯು

ಇವರನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

13033007a ಅಭಿಚಾರೈರುಪಾಯೈಶ್ಚ ದಹೇಯರಪಿ ತೇಜಸಾ|

13033007c ನಿಃಶೇಷಂ ಕುಪಿತಾಃ ಕುರ್ಯುರುಗ್ರಾಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಾಃ||

ಈ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿಗಳು ಕುಪಿತರಾದರೆ ಅಭಿಚಾರ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ

ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದಹಿಸಿ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ. ಕುಪಿತರಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ನಿಃಶೇಷವನ್ನಾಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾರೆ.

13033008a ನಾಂತಮೇಷಾಂ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ನ ದಿಶಶ್ಚಾಪ್ಯಪಾವೃತಾಃ|

13033008c ಕುಪಿತಾಃ ಸಮುದೀಕ್ಷಂತೇ ದಾವೇಷ್ಟಗ್ನಿಶಿಖಾ ಇವ||

ಅವರ ಕೋಪಕ್ಕೆ ಅಂತ್ಯವು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಅದನ್ನು

ತಡೆಯಲಾರವು. ಕುಪಿತರಾದ ಅವರ ದೃಷ್ಟಿಯು ದಾವಾಗ್ನಿಯ

ಜ್ವಾಲೆಗಳಂತೆ.

13033009a ವಿದ್ಯನ್ತೇಷಾಂ ಸಾಹಸಿಕಾ ಗುಣಾಸ್ತೇಷಾಮತೀವ ಹಿ|

13033009c ಕೂಪಾ ಇವ ತೃಣಚ್ಚನ್ನಾ ವಿಶುದ್ಧಾ ದ್ಯೌರಿವಾಪರೇ||

ಅತೀವ ಗುಣಶಾಲಿಗಳಾಗಿರುವ ಅವರನ್ನು ಸಾಹಸಿಗಳೂ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಕೆಲವರು ಹುಲ್ಲುಮುಚ್ಚಿದ ಬಾವಿಗಳಂತಿದ್ದರೆ
ಅನ್ಯರು ಆಕಾಶದಂತೆ ವಿಶುದ್ಧರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13033010a ಪ್ರಸಹ್ಯಕಾರಿಣಃ ಕೇ ಚಿತ್ಕಾರ್ಪಾ ಸಮೃದವೋಽಪರೇ|

13033010c ಸಂತಿ ಚೈಷಾಮತಿಶರಾಸ್ತಥಾನ್ಯೇಽತಿತಪಸ್ವಿನಃ||

ಕೆಲವರು ಶಪಥಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಹತ್ತಿಯಂತೆ
ಮೃದುವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಉದ್ಧಟರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರು ಅತಿ
ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13033011a ಕೃಷಿಗೋರಕ್ಷ್ಯ ಮಪ್ಯನ್ಯೇ ಭೈಕ್ಷಮನ್ಯೇಽಪ್ಯನುಷ್ಠಿತಾಃ|

13033011c ಚೋರಾಶ್ಚಾನ್ಯೇಽನ್ಯತಾಶ್ಚಾನ್ಯೇ ತಥಾನ್ಯೇ ನಟನರ್ತಕಾಃ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಕೃಷಿ-ಗೋರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರು
ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರು ಚೋರರಾಗಿದ್ದರೆ ಅನ್ಯರು
ಸುಳ್ಳುಗಾರರಾಗಿರಬಹುದು. ಅನ್ಯರು ನಟನರ್ತಕರಾಗಿರಬಹುದು.

13033012a ಸರ್ವ ಕರ್ಮಸು ದೃಶ್ಯಂತೇ ಪ್ರಶಾಂತೇಷ್ಟಿತರೇಷು ಚ|

13033012c ವಿವಿಧಾಚಾರಯುಕ್ತಾಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪ್ರಾಶಾಂತರಾಗಿರಲಿ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ ಅವರು
ಸರ್ವ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿವಿಧ

ಆಕಾರಯುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13033013a ನಾನಾಕರ್ಮಸು ಯುಕ್ತಾನಾಂ ಬಹುಕರ್ಮೋ ಪಜೀವಿನಾಮ್|

13033013c ಧರ್ಮಜ್ಞಾನಾಂ ಸತಾಂ ತೇಷಾಂ ನಿತ್ಯಮೇವಾನುಕೀರ್ತಯೇತ್||

ನಾನಾ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬಹುಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸಂತರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಅನುಕೀರ್ತನ ಮಾಡಬೇಕು.

13033014a ಪಿತೃಣಾಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಮನುಷ್ಯೋರಗರಕ್ಷಸಾಮ್|

13033014c ಪುರೋಹಿತಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೈ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಪಿತೃಗಳ, ದೇವತೆಗಳ, ಮನುಷ್ಯರ, ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರ ಪುರೋಹಿತರು ಮಹಾಭಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ.

13033015a ನೈತೇ ದೇವೈರ್ನ ಪಿತೃಭಿರ್ನ ಗಂಧರ್ವೈರ್ನ ರಾಕ್ಷಸೈಃ|

13033015c ನಾಸುರೈರ್ನ ಪಿಶಾಚೈಶ್ಚ ಶಕ್ಯಾ ಜೇತುಂ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ, ಪಿತೃಗಳಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ, ರಾಕ್ಷಸರಾಗಲೀ, ಅಸುರರಾಗಲೀ, ಪಿಶಾಚಿಗಳಾಗಲೀ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲಲು ಶಕ್ಯರಲ್ಲ.

13033016a ಅದೈವಂ ದೈವತಂ ಕುರ್ಯುರ್ದೈವತಂ ಚಾಪ್ಯದೈವತಮ್|

13033016c ಯಮಿಚ್ಛೇಯುಃ ಸ ರಾಜಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಂ ದ್ವಿಷ್ಟುಃ ಸ ಪರಾಭವೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಚ್ಛಿಸಿದರೆ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲದವರನ್ನು ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲದಂತೆಯೂ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ರಾಜನನ್ನಾಗಿಸಬಲ್ಲರು, ರಾಜನನ್ನು

ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಲೂ ಬಲ್ಲರು.

13033017a ಪರಿವಾದಂ ಚ ಯೇ ಕುರ್ಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಚೇತಸಃ|

13033017c ನಿಂದಾಪ್ರಶಂಸಾಕುಶಲಾಃ ಕೀರ್ತ್ಯ ಕೀರ್ತಿಪರಾವರಾಃ|

13033017e ಪರಿಕುಪ್ಯಂತಿ ತೇ ರಾಜನ್ಸತತಂ ದ್ವಿಷತಾಂ ದ್ವಿಜಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರು ಮಂದಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರು. ರಾಜನ್ !
ನಿಂದನೆ-ಪ್ರಶಂಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾದ, ಕೀರ್ತಿ-ಅಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ತರಬಲ್ಲ
ದ್ವಿಜರು ಅವರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವವರ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13033018a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಪುರುಷಃ ಸ ಪ್ರವರ್ಧತೇ|

13033018c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ಯಃ ಪರಾಕೃಷ್ಠಃ ಪರಾಭೂಯಾತ್ಕ್ಷಣಾದ್ಧಿ ಸಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಾರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವರೋ ಆ ಪುರುಷನು
ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕೋಪಕ್ಕೊಳಗಾದವನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ
ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13033019a ಶಕಾ ಯವನಕಾಂಬೋಜಾಸ್ತಾಸ್ತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಯಃ|

13033019c ವೃಷಲತ್ವಂ ಪರಿಗತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮದರ್ಶನಾತ್||

ಶಕ, ಯವನ, ಮತ್ತು ಕಾಂಬೋಜದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಯವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ದರ್ಶನಮಾಡದೇ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

13033020a ದ್ರಮಿಳಾಶ್ಚ ಕಲಿಂಗಾಶ್ಚ ಪುಲಿಂದಾಶ್ಚಾಪ್ಯುಶೀನರಾಃ|

13033020c ಕೌಲಾಃ ಸರ್ಪಾ ಮಾಹಿಷಕಾಸ್ತಾಸ್ತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಯಃ||

13033021a ವೃಷಲತ್ವಂ ಪರಿಗತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮದರ್ಶನಾತ್|

13033021c ಶ್ರೀಯಾನ್ವರಾಜಯಸ್ತೇಭ್ಯೋ ನ ಜಯೋ ಜಯತಾಂ ವರ||

ವಿಜಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಿಯ ದ್ರಮಿಳರು, ಕಲಿಂಗರು, ಪುಲಿಂದರು, ಉಶೀನರರು, ಕೌಲರು, ಸರ್ಪರು, ಮಾಹೀಷಕರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ದರ್ಶನ ಮಾಡದೇ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದರು. ಆ ರಾಜರಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸೂ ಜಯವೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

13033022a ಯಸ್ತು ಸರ್ವಮಿದಂ ಹನ್ಯಾದ್ಯಾಹ್ಮಣಂ ಚ ನ ತತ್ಸಮಮ್ |
13033022c ಬ್ರಹ್ಮವಧ್ಯಾ ಮಹಾನ್ದೋಷ ಇತ್ಯಾಹುಃ ಪರಮರ್ಷಯಃ ||

ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹತ್ಯೆ ಇವೆರಡೂ ಸಮನಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮವಧೆಯು ಮಹಾದೋಷವೆಂದು ಪರಮ ಋಷಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13033023a ಪರಿವಾದೋ ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ನ ಶ್ರೋತವ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ |
13033023c ಆಸೀತಾಧೋಮುಖಸ್ತುಷ್ಟೀಂ ಸಮುತ್ಥಾಯ ವ್ರಜೇತ ವಾ ||

ದ್ವಿಜಾತಿಯವರ ನಿಂದನೆಯನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಕೇಳಬಾರದು. ಅವರ ನಿಂದನೆಯಾಗುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ತಲೆತಗ್ಗಿಸಿ ಸುಮ್ಮನಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಮೇಲೆದ್ದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೋಗಬೇಕು.

13033024a ನ ಸ ಜಾತೋ ಜನಿಷ್ಯೋ ವಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಿಹ ಕಶ್ಚನ |
13033024c ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಿರೋಧೇನ ಸುಖಂ ಜೀವಿತುಮುತ್ಸಹೇತ್ ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಿ ಸುಖವಾಗಿ ಜೀವಿಸಲು ಬಯಸುವವನು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ.

13033025a ದುರ್ಗ್ರಹೋ ಮುಷ್ಟಿನಾ ವಾಯುರ್ದುಃಸ್ಪರ್ಶಃ ಪಾಣಿನಾ ಶಶೀ |
13033025c ದುರ್ಧರಾ ಪೃಥಿವೀ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ದುರ್ಜಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭುವಿ ||

ವಾಯುವನ್ನು ಮುಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದಿಡುವುದು ದುಃಸಾಧ್ಯ. ಚಂದ್ರನನ್ನು ಕೈಗಳಿಂದ ಮುಟ್ಟುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ. ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಳ್ಳುವುದು ದುಃಸಾಧ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ ನಾಮ ತ್ರ್ಯಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೂರನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೪

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಶಂಸೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿ (1-18) ಭೀಷ್ಮನು
 ವಾಸುದೇವ-ಪೃಥ್ವಿಯರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದುದು (19-
 25).

13034001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13034001a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನೇವ ಸತತಂ ಭೃಶಂ ಸಂಪ್ರತಿಪೂಜಯೇತ್|

13034001c ಏತೇ ಹಿ ಸೋಮರಾಜಾನ ಈಶ್ವರಾಃ ಸುಖದುಃಖಯೋಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತತವೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ
 ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಸೋಮನೇ ಇವರ ರಾಜನು. ಇವರು ಸುಖದುಃಖಗಳ
 ಈಶ್ವರರು.

13034002a ಏತೇ ಭೋಗೈರಲಂಕಾರೈರನ್ವೈಶ್ಚೈವ ಕಿಮಿಚ್ಛಕೈಃ|

13034002c ಸದಾ ಪೂಜ್ಯಾ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾ ರಕ್ಷಾಶ್ಚ ಪಿತೃವನ್ಭವೈಃ|

13034002e ಅತೋ ರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ಶಾಂತಿರ್ಹಿ ಭೂತಾನಾಮಿವ ವಾಸವಾತ್||

ರಾಜರು ಅವರನ್ನು ಸದಾ ಭೋಗ-ಅಲಂಕಾರಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಇಷ್ಟಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು. ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಂತೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ವಾಸವನಿಂದ ಭೂತಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರವು ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

13034003a ಜಾಯತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವೀ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶುಚಿಃ|

13034003c ಮಹಾರಥಶ್ಚ ರಾಜನ್ಯ ಏಷ್ಟವ್ಯಃ ಶತ್ರುತಾಪನಃ||

ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವೀ ಶುಚೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮತ್ತು ಮಹಾರಥ ಶತ್ರುತಾಪನ ರಾಜನು ಹುಟ್ಟಿಲಿ ಎಂದು ಇಷ್ಟಪಡಬೇಕು.

13034004a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಜಾತಿಸಂಪನ್ನಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಮ್|

13034004c ವಾಸಯೇತ ಗೃಹೇ ರಾಜನ್ಯ ತಸ್ಮಾತ್ಪರಮಸ್ತಿ ವೈ||

ರಾಜನ್! ಜಾತಿಸಂಪನ್ನ, ಧರ್ಮಜ್ಞ, ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಇಲ್ಲ.

13034005a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಹವಿರ್ದತ್ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತಿ ದೇವತಾಃ|

13034005c ಪಿತರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನೈತೇಭ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಪಿತೃಸಮಾನರು. ಇವರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

13034006a ಆದಿತ್ಯಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ವಾಯುರ್ಭೂ ಮಿರಾಪೋಽಂಬರಂ ದಿಶಃ|

13034006c ಸರ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾವಿಶ್ಯ ಸದಾನ್ನಮುಪಭುಂಜತೇ||

ಆದಿತ್ಯ, ಚಂದ್ರಮ, ವಾಯು, ಭೂಮಿ, ಆಪ, ಅಂಬರ, ದಿಶ ಎಲ್ಲರೂ
ಸದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಆವೇಶಿಸಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಪಭಂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

13034007a ನ ತಸ್ಯಾಶ್ನಂತಿ ಪಿತರೋ ಯಸ್ಯ ವಿಪ್ರಾ ನ ಭುಂಜತೇ|

13034007c ದೇವಾಶ್ಚಾಪ್ಯಸ್ಯ ನಾಶ್ನಂತಿ ಪಾಪಸ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವಿಷಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಯಾರ ಅನ್ನವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರ ಅನ್ನವನ್ನು
ಪಿತೃಗಳೂ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣದ್ವೇಷಿ ಪಾಪಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು
ದೇವತೆಗಳೂ ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13034008a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ತು ತುಷ್ಟೇಷು ಪ್ರೀಯಂತೇ ಪಿತರಃ ಸದಾ|

13034008c ತಥೈವ ದೇವತಾ ರಾಜನ್ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತುಷ್ಟರಾದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಸದಾ
ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ. ಅದರಲ್ಲಿ
ವಿಚಾರಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

13034009a ತಥೈವ ತೇಽಪಿ ಪ್ರೀಯಂತೇ ಯೇಷಾಂ ಭವತಿ ತದ್ಧವಿಃ|

13034009c ನ ಚ ಪ್ರೇತ್ಯ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಗಚ್ಚಂತಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್||

ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನೀಡಿದವರೂ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಮರಣಾನಂತರ ಅವರು ವಿನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13034010a ಯೇನ ಯೇನೈವ ಹವಿಷಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತರ್ಪಯೇನ್ನರಃ|

13034010c ತೇನ ತೇನೈವ ಪ್ರೀಯಂತೇ ಪಿತರೋ ದೇವತಾಸ್ತಥಾ||

ಯಾವ ಯಾವ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ನರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಆಯಾ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಪಿತೃಗಳೂ
ದೇವತೆಗಳೂ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13034011a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೇವ ತದ್ಭೂತಂ ಪ್ರಭವಂತಿ ಯತಃ ಪ್ರಜಾಃ|

13034011c ಯತಶ್ಚಾಯಂ ಪ್ರಭವತಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ಯತ್ರ ಚ ಗಚ್ಛತಿ||

13034012a ವೇದೈಷ ಮಾರ್ಗಂ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ತಥೈವ ನರಕಸ್ಯ ಚ|

13034012c ಆಗತಾನಾಗತೇ ಚೋಭೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದ್ವಿಪದಾಂ ವರಃ|

13034012e ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವಧರ್ಮಂ ವೇದ ಮೇಧಯಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದಲೇ ಪ್ರಜೆಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನು ಎಲ್ಲಿಂದ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ? ಅವಸಾನಾನಂತರ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ? ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು
ನರಕಗಳ ಮಾರ್ಗಗಳು ಯಾವುವು? ಹಿಂದೆ ಆದುದು, ಮುಂದೆ
ಆಗುವುದು ಎರಡೂ ದ್ವಿಪದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತವೆ.
ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮವೂ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

13034013a ಯೇ ಚೈನಮನುವರ್ತಂತೇ ತೇ ನ ಯಾಂತಿ ಪರಾಭವಮ್|

13034013c ನ ತೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಗಚ್ಛಂತಿ ನ ಪರಾಭವಮ್||

ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವರು ಪರಾಭವವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.
ಮರಣಾನಂತರವೂ ವಿನಾಶ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಾಭವ
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

13034014a ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುಖಾತ್ಪಾಪ್ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತಿ ವೈ ವಚಃ|

13034014c ಕೃತಾತ್ಮಾನೋ ಮಹಾತ್ಮಾನಸ್ತೇ ನ ಯಾಂತಿ ಪರಾಭವಮ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟ ವಚನವನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸುವ
ಕೃತಾತ್ಮ ಮಹಾತ್ಮರು ಪರಾಭವವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

13034015a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರತಪತಾಂ ತೇಜಸಾ ಚ ಬಲೇನ ಚ|

13034015c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟೇವ ಶಾಮ್ಯಂತಿ ತೇಜಾಂಸಿ ಚ ಬಲಾನಿ ಚ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಉಜ್ವಲ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಲಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತೇಜಸ್ಸು
ಮತ್ತು ಬಲಗಳಿಂದಲೇ ಶಾಂತಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

13034016a ಭೃಗವೋಽಜಯಂಸ್ತಾಲಜಂಘಾನೀಪಾನಂಗಿರಸೋಽಜಯನ್|

13034016c ಭರದ್ವಾಜೋ ವೈತಹವ್ಯಾನ್ಮೈಲಾಂಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಭೃಗುವು ತಾಲಜಂಘರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಅಂಗಿರಸನು
ನೀಪರನ್ನು ಜಯಿಸಿದನು. ಭರದ್ವಾಜನು ವೀತಹವ್ಯನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ,
ಇಲನ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದನು.

13034017a ಚಿತ್ರಾಯುಧಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯಜಯನ್ನೇತೇ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧ್ವಜಾಃ|

13034017c ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯಾಥ ಚ ಕುಂಭಾನ್ವೈ ಪಾರಗಾಮಿನಮಾರಭೇತ್||

ಚಿತ್ರಾಯುಧಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದವರನ್ನೂ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಧ್ವಜರು
ಸೋಲಿಸಿದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಜಲಕುಂಭಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿಯೇ
ಪರಲೌಕಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಬೇಕು.

13034018a ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಥ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ಶ್ರೂಯತೇ ಪಶ್ಯತೇಽಪಿ ವಾ|

13034018c ಸರ್ವಂ ತದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟೇವ ಗೂಢೋಽಗ್ನಿವ ದಾರುಷು||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೆಲ್ಲ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ, ಕೇಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ
ಅಥವಾ ನೋಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಕಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವ

ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಅಡಗಿವೆ.

13034019a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13034019c ಸಂವಾದಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಪೃಥ್ವ್ಯಾಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಇದರ ಕುರಿತಾಗಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿರುವ
ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13034020 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13034020a ಮಾತರಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪೃಚ್ಛೇ ತ್ವಾ ಸಂಶಯಂ ಶುಭೇ|

13034020c ಕೇನ ಸ್ವಿತ್ಕರ್ಮಣಾ ಪಾಪಂ ವ್ಯಪೋಹತಿ ನರೋ ಗೃಹೀ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಭೇ! ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮಾತೆಯಾದ
ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗೃಹಸ್ಥ ನರನು ಯಾವ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತನ್ನ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ?”

13034021 ಪೃಥಿವ್ಯವಾಚ|

13034021a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನೇವ ಸೇವೇತ ಪವಿತ್ರಂ ಹ್ಯೇತದುತ್ತಮಮ್|

13034021c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನೇವಮಾನಸ್ಯ ರಜಃ ಸರ್ವಂ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ||

ಪೃಥ್ವಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆಗೈಯಬೇಕು. ಇದೇ ಪವಿತ್ರ
ಮತ್ತು ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸೇವೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ
ಸರ್ವ ಪಾಪಗಳೂ ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

13034022a ಅತೋ ಭೂತಿರತಃ ಕೀರ್ತಿರತೋ ಬುದ್ಧಿಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13034022c ಅಪರೇಷಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಪರೇಭ್ಯಶ್ಚೈವ ಯೇ ಪರೇ||

ಅದರಿಂದ ಐಶ್ವರ್ಯ-ಕೀರ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಬುದ್ಧಿಯೂ

ಬೆಲೆಯುತ್ತದೆ. ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಯಾರು ಹಿರಿಯರೆಂದು
ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವರೋ ಆ ಹಿರಿಯರಿಗೂ ಹಿರಿಯರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು.

13034023a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಪುರುಷಃ ಸ ಪ್ರವರ್ಧತೇ|

13034023c ಅಥ ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಕೃಷ್ಣಃ ಪರಾಭವತಿ ಸೋಽಚಿರಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವ ಪುರುಷನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಕೋಪಕ್ಕೊಳಗಾದವನು ತಕ್ಷಣವೇ ಪರಾಭವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13034024a ಯಥಾ ಮಹಾರ್ಣವೇ ಕ್ಷಿಪ್ತ ಆಮಲೋಷ್ಪೋ ವಿನಶ್ಯತಿ|

13034024c ತಥಾ ದುಶ್ಚರಿತಂ ಕರ್ಮ ಪರಾಭಾವಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹಾಕಿದ ಮಣ್ಣುಹೆಂಟೆಯು ನಾಶವಾಗುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಮಾಡುವ ದುಶ್ಚರಿತ ಕರ್ಮಗಳು ಸರ್ವನಾಶಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ.

13034025a ಪಶ್ಯ ಚಂದ್ರೇ ಕೃತಂ ಲಕ್ಷ್ಮ ಸಮುದ್ರೇ ಲವಣೋದಕಮ್||

13034025c ತಥಾ ಭಗಸಹಸ್ರೇಣ ಮಹೇಂದ್ರಂ ಪರಿಚಿಹ್ನಿತಮ್||

13034026a ತೇಷಾಮೇವ ಪ್ರಭಾವೇನ ಸಹಸ್ರನಯನೋ ಹ್ಯಸೌ|

13034026c ಶತಕೃತುಃ ಸಮಭವತ್ಪಶ್ಯ ಮಾಧವ ಯಾದೃಶಮ್||

ಮಾಧವ ! ಅವರ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ನೋಡು ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದಲೇ

ಚಂದ್ರನಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ರೋಗವುಂಟಾಯಿತು. ಸಮುದ್ರವು

ಲವಣೋದಕವಾಯಿತು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಹೇಂದ್ರನು ಸಹಸ್ರ ಭಗಗಳಿಂದ

ಚಿಹ್ನಿತನಾದನು. ಅವರ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ಶತಕೃತುವು

ಸಹಸ್ರನಯನನಾದನು.

13034027a ಇಚ್ಛನ್ನೂೞಿಂ ಚ ಕೀರ್ತಿಂ ಚ ಲೋಕಾಂಶ್ಚ ಮಧುಸೂದನ|

13034027c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನುಮತೇ ತಿಷ್ಠೇತ್ಪುರುಷಃ ಶುಚಿರಾತ್ಮವಾನ್||

ಮಧುಸೂದನ! ಇಹದಲ್ಲಿ ಐಶ್ವರ್ಯ-ಕೀರ್ತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವ ಶುಚಿಯಾದ ಆತ್ಮವಂತ ಪುರುಷನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಆಜ್ಞೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರಬೇಕು.”

13034028a ಇತ್ಯೇತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮೇದಿನ್ಯಾ ಮಧುಸೂದನಃ|

13034028c ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತ್ಯಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಮೇದಿನೀಂ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್||

ಮೇದಿನಿಯ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಧುಸೂದನನು “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

13034029a ಏತಾಂ ಶ್ರುತ್ವೋಪಮಾಂ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಯತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಾನ್||

13034029c ಸತತಂ ಪೂಜಯೇಥಾಸ್ವಂ ತತಃ ಶ್ರೇಯೋಽಭಿಪತ್ಸ್ಯಸೇ||

ಈ ಉಪಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ನೀನೂ ಕೂಡ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭರನ್ನು ಸತತವೂ ಪೂಜಿಸು. ಇದರಿಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಪೃಥ್ವೀವಾಸುದೇವಸಂವಾದೇ ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವೀವಾಸುದೇವಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೫

ಬ್ರಹ್ಮಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಭೀಷ್ಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದುದು
(1-23).

13035001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13035001a ಜನ್ಮನೈವ ಮಹಾಭಾಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಾಮ ಜಾಯತೇ|

13035001c ನಮಸ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮತಿಥಿಃ ಪ್ರಸ್ಯುತಾಗ್ರಭುಕೌ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನ್ಮದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಮಹಾಭಾಗನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ವಂದನೀಯನೂ,
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅತಿಥಿಯೂ ಮತ್ತು ಅಗ್ರ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13035002a ಸರ್ವಾನ್ನಃ ಸುಹೃದಸ್ತಾತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸುಮನೋಮುಖಾಃ|

13035002c ಗೀರ್ಭಿರ್ಮಂಗಲಯುಕ್ತಾಭಿರನುಧ್ಯಾಯಂತಿ ಪೂಜಿತಾಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಪೂಜಿತರಾದ ಸುಹೃದಯಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಸುಮನೋಮುಖರಾಗಿ ನಮ್ಮನ್ನು ಮಂಗಲ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿ
ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

13035003a ಸರ್ವಾನ್ನೋ ದ್ವಿಷತಸ್ತಾತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಜಾತಮನ್ಯವಃ|

13035003c ಗೀರ್ಭಿರ್ದಾರುಣಯುಕ್ತಾಭಿರಭಿಹನ್ಯುರಪೂಜಿತಾಃ||

ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಮ್ಮನ್ನು ಶತ್ರುಗಳೆಂದು ಭಾವಿಸಿ
ದಾರುಣ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13035004a ಅತ್ರ ಗಾಥಾ ಬ್ರಹ್ಮಗೀತಾಃ ಕೀರ್ತಯಂತಿ ಪುರಾವಿದಃ|

13035004c ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತೀನ್ದಾತಾ ಹಿ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ಸಮಾದಧತ್||

ಇದರ ಕುರಿತು ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಬ್ರಹ್ಮಗೀತೆಯನ್ನು ಹಾಡುತ್ತಾರೆ. ಧಾತಾ ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಥಾಪೂರ್ವವಾಗಿ.¹⁹⁶

ದ್ವಿಜಾತಿಯವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13035005a ನ ವೋಽನ್ಯದಿಹ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಕಿಂ ಚಿದೂರ್ಧ್ವಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

13035005c ಗುಪ್ತಾ ಗೋಪಾಯತ ಬ್ರಹ್ಮ ಶ್ರೇಯೋ ವಸ್ತೇನ ಶೋಭನಮ್||

“ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ. ರಕ್ಷಿಸಿದ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ಶೋಭಿಸುವಿರಿ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಕರ್ಮವು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13035006a ಸ್ವಮೇವ ಕುರ್ವತಾಂ ಕರ್ಮ ಶ್ರೀವೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13035006c ಪ್ರಮಾಣಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಗ್ರಹಂ ಚ ಗಮಿಷ್ಯಥ||

ಈ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ವಯಂ ನಿಮಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಸಂಪತ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಪ್ರಮಾಣವೂ ಪ್ರಗ್ರಹಿಗಳೂ ಆಗುವಿರಿ.

13035007a ನ ಶೌದ್ರಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ|

13035007c ಶೌದ್ರಂ ಹಿ ಕುರ್ವತಃ ಕರ್ಮ ಧರ್ಮಃ ಸಮುಪರುಧ್ಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶೂದ್ರ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

ಶೂದ್ರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಧರ್ಮವು ಭ್ರಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

¹⁹⁶ ಅವರವರ ಹಿಂದಿನ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13035008a ಶ್ರೀಶ್ಚ ಬುದ್ಧಿಶ್ಚ ತೇಜಶ್ಚ ವಿಭೂತಿಶ್ಚ ಪ್ರತಾಪಿನೀ|

13035008c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇನೈವ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ವಿಮಲಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯಥ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಿಂದಲೇ ಅವನು ಶ್ರೀ, ಬುದ್ಧಿ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಿಭೂತಿ, ಪ್ರತಾಪ, ಮತ್ತು ವಿಮಲ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13035009a ಹುತ್ವಾ ಚಾಹವನೀಯಸ್ಥಂ ಮಹಾಭಾಗ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ|

13035009c ಅಗ್ರಭೋಜ್ಯಾಃ ಪ್ರಸೂತೀನಾಂ ಶ್ರಿಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯಾನುಕಲ್ಪಿತಾಃ||

ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತು ಅವರು ಮಹಾಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮ್ಯದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಸತ್ಪಾತ್ರರಾದ ಅವರು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೊದಲು ಭೋಜನ ಮಾಡಲು ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13035010a ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾ ಯುಕ್ತಾ ಹ್ಯನಭಿದ್ರೋಹಲಬ್ಧಯಾ|

13035010c ದಮಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತಾಃ ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನವಾಪ್ಸ್ಯಥ||

ಯಾರಿಗೂ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗದೇ ಪರಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಅಲುಬ್ಧರಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತರಾಗಿ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ.

13035011a ಯಚ್ಚೈವ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಯಚ್ಚ ದೇವೇಷು ಕಿಂ ಚನ|

13035011c ಸರ್ವಂ ತತ್ತಪಸಾ ಸಾಧ್ಯಂ ಜ್ಞಾನೇನ ವಿನಯೇನ ಚ||

ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ದುರ್ಲಭವಾದುದಿದ್ದರೆ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಪಸ್ಸು, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವಿನಯಗಳಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯ.”

13035012a ಇತ್ಯೇತಾ ಬ್ರಹ್ಮಗೀತಾಸ್ತೇ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾ ಮಯಾನಘ|

13035012c ವಿಪ್ರಾನುಕಂಪಾರ್ಥಮಿದಂ ತೇನ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಹಿ ಧೀಮತಾ||

ಅನಘ! ಇದು ವಿಪ್ರರ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಧೀಮತ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದುದು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಗೀತೆಯನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13035013a ಭೂಯಸ್ತೇಷಾಂ ಬಲಂ ಮನ್ಯೇ ಯಥಾ ರಾಜ್ಞಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ|

13035013c ದುರಾಸದಾಶ್ಚ ಚಂಡಾಶ್ಚ ರಭಸಾಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಕಾರಿಣಃ||

ಇನ್ನು ತಪಸ್ವೀ ರಾಜರ ಬಲಕ್ಕಿಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಲವು ಹೆಚ್ಚಿಂಜುದು ನನ್ನ ಮತ. ಅವರು ದುರಾಸದರು. ಪ್ರಚಂಡರು. ವೇಗಶಾಲಿಗಳು ಮತ್ತು ಶೀಘ್ರಕಾರಿಗಳು.

13035014a ಸಂತ್ರೇಷಾಂ ಸಿಂಹಸತ್ತ್ವಾಶ್ಚ ವ್ಯಾಘ್ರಸತ್ತ್ವಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

13035014c ವರಾಹಮೃಗಸತ್ತ್ವಾಶ್ಚ ಗಜಸತ್ತ್ವಾಸ್ತಥಾಪರೇ||

ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸಿಂಹದ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಹುಲಿಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ವರಾಹದ ಶಕ್ತಿಯು ಕೆಲವರಿಗಿದ್ದರೆ ಕೆಲವರಿಗೆ ಆನೆಗಳ ಶಕ್ತಿಯಿರುತ್ತದೆ.

13035015a ಕರ್ಪಾಸಮೃದವಃ ಕೇ ಚಿತ್ತಥಾನ್ಯೇ ಮಕರಸ್ಪೃಶಃ|

13035015c ವಿಭಾಷ್ಯಘಾತಿನಃ ಕೇ ಚಿತ್ತಥಾ ಚಕ್ಷುರ್ಹಣೋಽಪರೇ||

ಕೆಲವರು ಹತ್ತಿಯಂತೆ ಮೃದುವಾಗಿದ್ದರೆ ಅನ್ಯರು ಮೊಸಳೆಯಂತೆ ಕಠೋರಸ್ಪರ್ಶರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಶಾಪದಿಂದ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನೋಟದಿಂದಲೇ ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

13035016a ಸಂತಿ ಚಾಶೀವಿಷನಿಭಾಃ ಸಂತಿ ಮಂದಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

13035016c ವಿವಿಧಾನೀಹ ವೃತ್ತಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಕೆಲವರು ಹಾವಿನ ವಿಷದಂತಿದ್ದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು
ಮಂದಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವ್ಯವಹಾರಗಳು
ವಿವಿಧತರನಾಗಿವೆ.

13035017a ಮೇಕಲಾ ದ್ರಮಿಡಾಃ ಕಾಶಾಃ ಪೌಂಡ್ರಾಃ ಕೋಲ್ಲಗಿರಾಸ್ತಥಾ|

13035017c ಶೌಂಡಿಕಾ ದರದಾ ದರ್ವಾಶ್ಚ ರಾಃ ಶಬರಬರ್ಬರಾಃ||

13035018a ಕಿರಾತಾ ಯವನಾಶ್ಚೈವ ತಾಸ್ತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಜಾತಯಃ|

13035018c ವೃಷಲತ್ವಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮದರ್ಶನಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ದರ್ಶನ ಮಾಡದೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಮೇಕಲರು, ದ್ರಮಿಡರು, ಕಾಶರು, ಪೌಂಡ್ರರು, ಕೋಲ್ಲಗಿರರು,
ಶೌಂಡಿಕರು, ದರದರು, ದರ್ವರು, ಚೌರರು, ಶಬರರು, ಬರ್ಬರರು,
ಕಿರಾತರು ಮತ್ತು ಯವನರು ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದರು.

13035019a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪರಿಭವಾದಸುರಾಃ ಸಲಿಲೇಶಯಾಃ|

13035019c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ ದೇವಾಃ ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿನಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ತಿರಸ್ಕಾರದಿಂದ ಅಸುರರು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ
ಅಡಗಬೇಕಾಯಿತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು
ಸ್ವರ್ಗನಿವಾಸಿಗಳಾದರು.

13035020a ಅಶಕ್ಯಂ ಸ್ಪಷ್ಟಮಾಕಾಶಮಚಾಲ್ಯೋ ಹಿಮವಾನ್ಗಿರಿಃ|

13035020c ಅವಾರ್ಯಾ ಸೇತುನಾ ಗಂಗಾ ದುರ್ಜಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭುವಿ||

ಆಕಾಶವನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದು ಅಶಕ್ಯ. ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತವನ್ನು

ಅಲ್ಲಾಡಿಸಲು ಅಶಕ್ಯ. ಸೇತುವೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಗಂಗೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು
ಅಶಕ್ಯ. ಹಾಗೆಯೇ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಜಯಿಸುವುದು ಅಶಕ್ಯ.

13035021a ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಿರೋಧೇನ ಶಕ್ಯಾ ಶಾಸ್ತುಂ ವಸುಂಧರಾ|

13035021c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಹಿ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದೇವತಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಿರೋಧದಿಂದ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಆಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.
ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳು.

13035022a ತಾನ್ಪೂಜಯಸ್ವ ಸತತಂ ದಾನೇನ ಪರಿಚರ್ಯಯಾ|

13035022c ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಮಹೀಂ ಭೋಕ್ತುಮಿಮಾಂ ಸಾಗರಮೇಖಲಾಮ್||

ಈ ಸಾಗರಮೇಖಲ ಮಹಿಯನ್ನು ಭೋಗಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವೆಯಾದರೆ
ಸತತವೂ ದಾನ ಮತ್ತು ಪರಿಚರ್ಯಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸು.

13035023a ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇಣ ತೇಜೋ ಹಿ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಶಾಮ್ಯತೇಽನಘ|

13035023c ಪ್ರತಿಗ್ರಹಂ ಯೇ ನೇಚ್ಛೇಯುಸ್ತೇಽಪಿ ರಕ್ಷಾಸ್ತ್ವ ಯಾನಘ||

ಅನಘ! ದಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸುವುದರಿಂದ ವಿಪ್ರರ ತೇಜಸ್ಸು
ಕುಂದುತ್ತದೆ. ಅನಘ! ಆದುದರಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಪಂಚತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇಂದ್ರಶಂಬರಸಂವಾದ

ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಶಂಬರರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿ ಭೀಷ್ಮನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದುದು (1-19).

13036001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13036001a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13036001c ಶಕ್ರಶಂಬರಸಂವಾದಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ
ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಶಕ್ರ-ಶಂಬರರ ಸಂವಾದವನ್ನು
ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13036002a ಶಕ್ರೋ ಹ್ಯಜ್ಞಾತರೂಪೇಣ ಜಟೀ ಭೂತ್ವಾ ರಜೋರುಣಃ|

13036002c ವಿರೂಪಂ ರೂಪಮಾಸ್ಥಾಯ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಶಂಬರಮ್||

ಶಕ್ರನು ಅಜ್ಞಾತರೂಪದಿಂದ ಜಟಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಧೂಳುತುಂಬಿದ
ವಿರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಶಂಬರನಿಗೆ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

13036003a ಕೇನ ಶಂಬರ ವೃತ್ತೇನ ಸ್ವಜಾತ್ಯಾನಧಿತಿಷ್ಠಸಿ|

13036003c ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತ್ವಾಂ ಕೇನ ಮನ್ಯಂತೇ ತನ್ಮೈ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಪೃಚ್ಛತಃ||

“ಶಂಬರ! ಯಾವ ನಡತೆಯಿಂದ ನೀನು ನಿನ್ನ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಮೆಟ್ಟಿ
ನಿಂತಿದ್ದೀಯೆ? ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವರು ನಿನ್ನನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂದು

ಮನ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ? ನಾನು ಕೇಳುವ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸು!”

13036004 ಶಂಬರ ಉವಾಚ|

13036004a ನಾಸೂಯಾಮಿ ಸದಾ ವಿಪ್ರಾನ್ಪ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಚ ಪಿತಾಮಹಮ್|

13036004c ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವದತೋ ವಿಪ್ರಾನ್ಸಂಮನ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಸುಖಮ್||

ಶಂಬರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರರನ್ನು ಮತ್ತು ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಸದಾ ದೋಷವೇಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ವಿಪ್ರರನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಸುಖವಾಗಿರಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.

13036005a ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ ನಾವಜಾನಾಮಿ ನಾಪರಾಧ್ಯಾಮಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

13036005c ಅಭ್ಯರ್ಚ್ಯಾನನುಪ್ಯಚ್ಚಾಮಿ ಪಾದೌ ಗೃಹ್ಣಾಮಿ ಧೀಮತಾಮ್||

ಕೇಳಿ ಅವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಎಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವರ ಕುಶಲವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧೀಮತರ ಪಾದಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿಯುತ್ತೇನೆ.

13036006a ತೇ ವಿಶ್ರಬ್ಧಾಃ ಪ್ರಭಾಷಂತೇ ಸಂಯಚ್ಚಂತಿ ಚ ಮಾಂ ಸದಾ|

13036006c ಪ್ರಮತ್ತೇಷ್ಟಪ್ರಮತ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಸದಾ ಸುಪ್ತೇಷು ಜಾಗೃಮಿ||

ಅವರೂ ಕೂಡ ಸದಾ ಆರಾಮದಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಕುಶಲವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ. ಅವರು ಮಲಗಿರುವಾಗ ಸದಾ ನಾನು ಎಚ್ಚೆತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ.

13036007a ತೇ ಮಾ ಶಾಸ್ತ್ರಪಥೇ ಯುಕ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಮನಸೂಯಕಮ್|

13036007c ಸಮಾಸಿಂಚಂತಿ ಶಾಸ್ತಾರಃ ಕ್ಷೌದ್ರಂ ಮಧ್ವಿವ ಮಕ್ಷಿಕಾಃ||

ಶಾಸ್ತ್ರಪಠದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯನೂ ಅನಸೂಯಕನೂ ಆದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ಅವರು ಜೇನುಹುಳುಗಳು ಮಧುವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಸಿಂಚನಪಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13036008a ಯಚ್ಚ ಭಾಷಂತಿ ತೇ ತುಷ್ಟಾಸ್ತತ್ತದ್ಗುಹ್ಣಾಮಿ ಮೇಧಯಾ|

13036008c ಸಮಾಧಿಮಾತ್ಮನೋ ನಿತ್ಯಮನುಲೋಮಮಚಿಂತಯನ್||

ತುಷ್ಟರಾಗಿ ಅವರು ಏನೆಲ್ಲ ಹೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವುಗಳನ್ನು ನನ್ನ
ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ನಿತ್ಯವೂ ಅವರ ಕುಶಲದ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತೇನೆ.

13036009a ಸೋಽಹಂ ವಾಗಗ್ರಸೃಷ್ಟಾನಾಂ ರಸಾನಾಮವಲೇಹಕಃ|

13036009c ಸ್ವಜಾತ್ಯಾನಧಿತಿಷ್ಠಾಮಿ ನಕ್ಷತ್ರಾಣೀವ ಚಂದ್ರಮಾಃ||

ಅವರ ವಾಣಿಯಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮುವ ಉಪದೇಶಗಳ ರಸವನ್ನು
ಆಸ್ವಾದನ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ
ಚಂದ್ರಮನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ
ಅಧಿಕನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

13036010a ಏತತ್ಪ್ರಥಿವ್ಯಾಮೃತಮೇತಚ್ಚಕ್ಷುರನುತ್ತಮಮ್|

13036010c ಯದ್ವ್ಯಾಹ್ಮಣಮುಖಾಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಮಿಹ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಡುವ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಕೇಳಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವುದೇ ಅಮೃತತ್ವ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ದೃಷ್ಟಿ.

13036011a ಏತತ್ಕಾರಣಮಾಜ್ಞಾಯ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಾಸುರಂ ಪುರಾ|

13036011c ಯುದ್ಧಂ ಪಿತಾ ಮೇ ಹೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಮಾ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಇದೇ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿದು ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ದೇವಾಸುರಯುದ್ಧವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೃಷ್ಯಾತ್ಮನೂ ವಿಸ್ಮಿತನೂ ಆಗಿದ್ದನು.

13036012a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ತು ಮಹಿಮಾನಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13036012c ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ಕಥಮಿಮೇ ಸಿದ್ಧಾ ಇತಿ ನಿಶಾಕರಮ್||

ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಹಿಮೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನು ನಿಶಾಕರ ಚಂದ್ರನಿಗೆ “ಅವರಿಗೆ ಈ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಹೇಗೆ ದೊರಕಿದವು?” ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದನು.

13036013 ಸೋಮ ಉವಾಚ|

13036013a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತಪಸಾ ಸರ್ವೇ ಸಿದ್ಧಂತೇ ವಾಗ್ಬಲಾಃ ಸದಾ|

13036013c ಭುಜವೀರ್ಯಾ ಹಿ ರಾಜಾನೋ ವಾಗಸ್ತ್ರಾಶ್ಚ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ಸೋಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗಿವೆ. ವಾಣಿಯೇ ಅವರಿಗೆ ಸದಾ ಬಲವು. ರಾಜರಿಗೆ ಭುಜವೀರ್ಯವಿದ್ದರೆ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ವಾಣಿಯೇ ಅಸ್ತು.

13036014a ಪ್ರವಸನ್ವಾಪ್ಯಧೀಯೀತ ಬಹ್ವೀರ್ದುರ್ವಸತೀರ್ವಸನ್|

13036014c ನಿರ್ಮನ್ಯುರಪಿ ನಿರ್ಮಾನೋ ಯತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ಸಮದರ್ಶನಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ಗುರುವಿನ ಜೊತೆ ವಾಸಿಸಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಕೋಪಗೊಳ್ಳದೇ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದೇ, ನಿಯತನಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುವವನಾಗಬೇಕು.

13036015a ಅಪಿ ಚೇಜ್ಜಾ ತಿಸಂಪನ್ನಃ ಸರ್ವಾನ್ವೇದಾನ್ಪಿತುರ್ಗೃಹೇ|

13036015c ಶ್ಲಾಘಮಾನ ಇವಾಧೀಯೇದ್ಧ್ಯಾ ಮ್ಯ ಇತ್ಯೇವ ತಂ ವಿದುಃ||

ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ತಂದೆಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳನ್ನು ಕಲಿತವನು ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರನಾದರೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಅವನನ್ನು ಗ್ರಾಮ್ಯನೆಂದೇ ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ.

13036016a ಭೂಮಿರೇತೌ ನಿಗಿರತಿ ಸರ್ಪೋ ಬಿಲಶಯಾನಿವ|

13036016c ರಾಜಾನಂ ಚಾಪ್ಯಯೋದ್ಧಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚಾಪ್ರವಾಸಿನಮ್||

ಯುದ್ಧಮಾಡದೇ ಇರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನೂ, ಪ್ರವಾಸಮಾಡದೇ ಇರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ ಇಲಿಯನ್ನು ಸರ್ಪವು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯು ನುಂಗಿಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

13036017a ಅತಿಮಾನಃ ಶ್ರಿಯಂ ಹಂತಿ ಪುರುಷಸ್ಯಾಲ್ಪಮೇಧಸಃ|

13036017c ಗರ್ಭೇಣ ದುಷ್ಯತೇ ಕನ್ಯಾ ಗೃಹವಾಸೇನ ಚ ದ್ವಿಜಃ||

ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಯಾದ ಪುರುಷನ ಅಭಿಮಾನವು ಅವನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕನ್ಯೆಯು ಗರ್ಭಧಾರಣೆಯಿಂದ ದೂಷಿತಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವ ದ್ವಿಜನು ದೂಷಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

13036018a ಇತ್ಯೇತನ್ಮೇ ಪಿತಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸೋಮಾದದ್ಭುತದರ್ಶನಾತ್|

13036018c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಪೂಜಯಾಮಾಸ ತಥೈವಾಹಂ ಮಹಾವ್ರತಾನ್||

ಅದ್ಭುತದರ್ಶನ ಸೋಮನಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಮಹಾವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದನು. ನಾನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

13036019 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13036019a ಶ್ರುತ್ವೈತದ್ವಚನಂ ಶಕ್ರೋ ದಾನವೇಂದ್ರಮುಖಾಚ್ಚು ತಮ್|

13036019c ದ್ವಿಜಾನ್ಸಂಪೂಜಯಾಮಾಸ ಮಹೇಂದ್ರತ್ವಮವಾಪ ಚ||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾನವೇಂದ್ರನ ಬಾಯಿಂದ ಬಂದ ಆ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಕ್ರನೂ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದನು ಮತ್ತು ಮಹೇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಇಂದ್ರಶಂಬರಸಂವಾದೇ

ಷಟ್ಪಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ

ಇಂದ್ರಶಂಬರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೨

ಪಾತ್ರಪರೀಕ್ಷಾ

ದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರ ಕುರಿತು ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದುದು

(1-19).

13037001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13037001a ಅಪೂರ್ವಂ ವಾ ಭವೇತ್ಪಾತ್ರಮಥ ವಾಪಿ ಚಿರೋಷಿತಮ್|

13037001c ದೂರಾದಭ್ಯಾಗತಂ ವಾಪಿ ಕಿಂ ಪಾತ್ರಂ ಸ್ಯಾತ್ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮೊದಲೇ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವನು ಅಥವಾ ಬಹುಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವನು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರು? ಅಥವಾ ದೂರದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಗತನು ದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೇ?”

13037002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13037002a ಕ್ರಿಯಾ ಭವತಿ ಕೇಷಾಂ ಚಿದುಪಾಂಶುವ್ರತಮುತ್ತಮಮ್|

13037002c ಯೋ ಯೋ ಯಾಚೇತ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಸರ್ವಂ ದದ್ಯಾಮ ಇತ್ಯುತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರು ಯಾರು ಯಾವ-ಯಾವುದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಉತ್ತಮ ರಹಸ್ಯ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

13037003a ಅಪೀಡಯನ್ಭೃತ್ಯವರ್ಗಮಿತ್ಯೇವಮನುಶುಶ್ರುಮ|

13037003c ಪೀಡಯನ್ಭೃತ್ಯವರ್ಗಂ ಹಿ ಆತ್ಮಾನಮಪಕರ್ಷತಿ||

ಆದರೆ ಭೃತ್ಯವರ್ಗಕ್ಕೆ ಪೀಡೆಯನ್ನು ತರದೇ ದಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಭೃತ್ಯವರ್ಗವನ್ನು ಪೀಡಿಸಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಅಧೋಗತಿಗೆ ಇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13037004a ಅಪೂರ್ವಂ ವಾಪಿ ಯತ್ಪಾತ್ರಂ ಯಚ್ಚಾಪಿ ಸ್ಯಾಚ್ಚಿರೋಷಿತಮ್|

13037004c ದೂರಾದಭ್ಯಾಗತಂ ಚಾಪಿ ತತ್ಪಾತ್ರಂ ಚ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ||

ಮೊದಲಿನಿಂದ ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದವನೂ, ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ಪರಿಚಯವಿದ್ದವನೂ, ಅಥವಾ ದೂರದಿಂದ ಆಗಮಿಸಿದ ಅಭ್ಯಾಗತನೂ ದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರೆಂದು ತಿಳಿದವರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.”

13037005 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13037005a ಅಪೀಡಯಾ ಚ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಧರ್ಮಸ್ಯಾಹಿಂಸಯಾ ತಥಾ|

13037005c ಪಾತ್ರಂ ವಿದ್ಯಾಮ ತತ್ತ್ವೇನ ಯಸ್ಮೈ ದತ್ತಂ ನ ಸಂತಪೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃತ್ಯವರ್ಗದವರ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಿಂಸೆಯಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕೆಂಬುದು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ಯಾರಿಗೋ ದಾನವನ್ನಿತ್ತು ಸಂತಾಪಪಡಬಾರದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದವರನ್ನು ತತ್ತ್ವ ತಃ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

13037006 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13037006a ಋತ್ವಿಕ್ಷುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಾಃ ಶಿಷ್ಯಾಃ ಸಂಬಂಧಿಬಾಂಧವಾಃ|

13037006c ಸರ್ವೇ ಪೂಜ್ಯಾಶ್ಚ ಮಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಸಂಹಿತಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಋತ್ವಿಜರು, ಪುರೋಹಿತರು, ಆಚಾರ್ಯರು, ಶಿಷ್ಯರು, ಸಂಬಂಧಿಗಳು, ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ದೋಷದೃಷ್ಟಿಯಿಲ್ಲದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಎಲ್ಲರೂ ಪೂಜ್ಯರೂ ಮಾನ್ಯರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13037007a ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ವರ್ತಮಾನಾಃ ಸರ್ವೇ ನಾರ್ಹಂತಿ ಸತ್ಕ್ರಿಯಾಮ್|

13037007c ತಸ್ಮಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಪುರುಷಾನ್ಪ್ರಣಿಧಾಯ ವೈ||

ಅನ್ಯಥಾ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರು ಎಲ್ಲರೂ ಸತ್ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಹರಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದಾನಕೊಡಲು ಪುರುಷರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

13037008a ಅಕ್ರೋಧಃ ಸತ್ಯವಚನಮಹಿಂಸಾ ದಮ ಆರ್ಜವಮ್|

13037008c ಅದ್ರೋಹೋ ನಾತಿಮಾನಶ್ಚ ಹ್ರಿಸ್ತಿತಿಕ್ಷಾ ತಪಃ ಶಮಃ||

13037009a ಯಸ್ಮಿನ್ನೇತಾನಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ನ ಚಾಕಾರ್ಯಾಣಿ ಭಾರತ|

13037009c ಭಾವತೋ ವಿನಿವಿಷ್ಟಾನಿ ತತ್ಪಾತ್ರಂ ಮಾನಮರ್ಹತಿ||

ಭಾರತ ! ಅಕ್ರೋಧ, ಸತ್ಯವಚನ, ಅಹಿಂಸೆ, ದಮ, ಆರ್ಜವ,
ಅದ್ರೋಹ, ಅತಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರುವುದು, ಲಜ್ಜೆ, ಸಹನೆ, ತಪಸ್ಸು,
ಮನೋನಿಗ್ರಹ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಯಾರಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತವೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾರಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತವನು
ದಾನಕ್ಕೂ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೂ ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರನು.

13037010a ತಥಾ ಚಿರೋಷಿತಂ ಚಾಪಿ ಸಂಪ್ರತ್ಯಾಗತಮೇವ ಚ|

13037010c ಅಪೂರ್ವಂ ಚೈವ ಪೂರ್ವಂ ಚ ತತ್ಪಾತ್ರಂ ಮಾನಮರ್ಹತಿ||

ಹೀಗಿರುವವನು ತುಂಬಾ ಸಮಯದಿಂದ ಜೊತೆಗಿರುವವನಾಗಿದ್ದರೂ,
ಆಗತಾನೇ ಆಗಮಿಸಿದ್ದವನಾಗಿದ್ದರೂ - ಪೂರ್ವಪರಿಚಯ
ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಪೂರ್ವಪರಿಚಯವಿದ್ದರೂ - ದಾನಕ್ಕೆ
ಪಾತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿದು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು.

13037011a ಅಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಂ ಚ ವೇದಾನಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚಾತಿಲಂಘನಮ್|

13037011c ಸರ್ವತ್ರ ಚಾನವಸ್ಥಾನಮೇತನ್ನಾಶನಮಾತ್ಮನಃ||

ವೇದಗಳು ಪ್ರಮಾಣವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ
ಅವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಆತ್ಮನಾಶಕವು.

13037012a ಭವೇತ್ಪಂಡಿತಮಾನೀ ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೇದನಿಂದಕಃ|

13037012c ಆನ್ವೀಕ್ಷಿಕೀಂ ತರ್ಕವಿದ್ಯಾಮನುರಕ್ತೋ ನಿರರ್ಥಿಕಾಮ್||

13037013a ಹೇತುವಾದಾನ್ಪ್ರವನ್ಸತ್ಸು ವಿಜೇತಾಹೇತುವಾದಿಕಃ|

13037013c ಆಕ್ರೋಷ್ವಾ ಚಾತಿವಕ್ತಾ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸದೈವ ಹಿ||

13037014a ಸರ್ವಾಭಿಶಂಕೀ ಮೂಢಶ್ಚ ಬಾಲಃ ಕಟುಕವಾಗಪಿ|

13037014c ಬೋಧವ್ಯಸ್ತಾದ್ಯಶಸ್ತಾತ ನರಶ್ವಾನಂ ಹಿ ತಂ ವಿದುಃ||

ತನ್ನನ್ನೇ ಮಹಾಪಂಡಿತನೆಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯರ್ಥ
ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ವೇದಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವ, ಕೇಳಿದುದನ್ನು
ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ತಿಳಿಯಬೇಕೆನ್ನುವ ನಿರರ್ಥಕ ತರ್ಕದಲ್ಲಿ
ಅನುರಕ್ತನಾಗಿರುವ, ಕಾರ್ಯ-ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಹೇತುವಾದಗಳೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ರುಷರನ್ನು ಜಯಿಸಿ
ಅಪಮಾನಿಸುವ, ಸಮಂಜಸ ಯುಕ್ತಿಯು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿ
ಕೂಗಿಯಾದರೂ ಎದುರಾಳಿಯನ್ನು ಸೋಲಿಸಲು ಬಯಸುವ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮೀರಿ ಮಾತನಾಡುವ,
ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಂದೇಹಪಡುವ, ಬಾಲಕನಂತೆ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಿಲ್ಲದೇ
ವ್ಯವಹರಿಸುವ, ಕಠೋರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ ಮೂರ್ಖನನ್ನು
ನಾಯಿಯಂತೆ ಅಸ್ಪೃಶ್ಯನೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹಾಗೆಯೇ
ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

13037015a ಯಥಾ ಶ್ವಾ ಭಷಿತುಂ ಚೈವ ಹಂತುಂ ಚೈವಾವಸೃಜ್ಯತೇ|

13037015c ಏವಂ ಸಂಭಾಷಣಾರ್ಥಾಯ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಧಾಯ ಚ|

13037015e ಅಲ್ಪಶ್ರುತಾಃ ಕುತರ್ಕಾಶ್ಚ ದೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ಪೃಷ್ಟಾಃ ಕುಪಂಡಿತಾಃ||

ಹೊಸಬರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ನಾಯಿಯು ಹೇಗೆ ಬೊಗಳಲು ಮತ್ತು
ಕಚ್ಚಲು ಸಿದ್ಧವಾಗುವುದೋ ಹಾಗೆ ಅಲ್ಪಜ್ಞಾನಿ ಕುಪಂಡಿತ ಕುತರ್ಕಿಯು
ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞರನ್ನು ಕಂಡೊಡನೆಯೇ ಅವರು ತಿಳಿದಿರುವ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ
ಖಂಡಿಸಲು ಬಯಸಿ ವಾದಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13037016a ಶ್ರುತಿಸ್ಮೃತೀತಿಹಾಸಾದಿಪುರಾಣಾರಣ್ಯವೇದಿನಃ|

13037016c ಅನುರುಂಧ್ಯಾದ್ಭಹುಚ್ಚಾಂಶ್ಚ ಸಾರಚ್ಚಾಂಶ್ಚೈವ ಪಂಡಿತಾನ್||

ಶ್ರುತಿ, ಸ್ಮೃತಿ, ಇತಿಹಾಸ, ಪುರಾಣ ಮತ್ತು ಅರಣ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ
ಬಹುಜ್ಞ ಸಾರಾಜ್ಞ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಬೇಕು.

13037017a ಲೋಕಯಾತ್ರಾ ಚ ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಾ ಧರ್ಮಶ್ಚಾತ್ಮಹಿತಾನಿ ಚ|

13037017c ಏವಂ ನರೋ ವರ್ತಮಾನಃ ಶಾಶ್ವತೀರೇಧತೇ ಸಮಾಃ||

ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಹಿತವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮದ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನೇ
ತಳೆದಿರಬೇಕು. ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುವ ನರನು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13037018a ಋಣಮುನ್ಮುಚ್ಯ ದೇವಾನಾಮೃಷೀಣಾಂ ಚ ತಥೈವ ಚ|

13037018c ಪಿತೃಣಾಮಥ ವಿಪ್ರಾಣಾಮತಿಥೀನಾಂ ಚ ಪಂಚಮಮ್||

13037019a ಪರ್ಯಾಯೇಣ ವಿಶುದ್ಧೇನ ಸುನಿರ್ಣಿಕ್ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13037019c ಏವಂ ಗೃಹಸ್ಥಃ ಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವನ್ನರ್ಮಾನ್ನ ಹೀಯತೇ||

ದೇವತೆಗಳ, ಋಷಿಗಳ, ಪಿತೃಗಳ, ವಿಪ್ರರ ಮತ್ತು ಐದನೆಯದಾಗಿ
ಅತಿಥಿಗಳ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸಿ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ವಿಶುದ್ಧ ವಿನಯಯುಕ್ತ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಯಾವಾಗಲೂ
ಧರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಪಾತ್ರಪರೀಕ್ಷಾಯಾಂ ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾತ್ರಪರೀಕ್ಷಾ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೆಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕ ಕಥನ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವದ ಕುರಿತು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ಪಂಚಚೂಡಾ ಎಂಬ ಅಪ್ಸರ ಮತ್ತು ನಾರದರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದುದು (1-30).

13038001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13038001a ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸ್ವಭಾವಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಶ್ರೋತುಂ ಭರತಸತ್ತಮ|

13038001c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದೋಷಾಣಾಂ ಲಘುಚಿತ್ತಾಃ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ ! ಪಿತಾಮಹ ! ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಲಘುಚಿತ್ತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೋಷಗಳಿಗೆ ಮೂಲ.”

13038002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13038002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13038002c ನಾರದಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಪುಂಶ್ಚ ಲ್ಯಾ ಪಂಚಚೂಡಯಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ನಾರದ ಮತ್ತು ಕಾಮಚಾರಿಣೀ ಪಂಚಚೂಡಳ ನಡುವಿನ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13038003a ಲೋಕಾನನುಚರಂದ್ಧೀಮಾನ್ದೇವರ್ಷಿರ್ನಾರದಃ ಪುರಾ|

13038003c ದದರ್ಶಾಪ್ಸರಸಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ಪಂಚಚೂಡಾಮನಿಂದಿತಾಮ್||

ಹಿಂದೆ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ದೇವರ್ಷಿ ಧೀಮಾನ್ ನಾರದನು
ಬ್ರಾಹ್ಮೀ ಅಪ್ಸರೆ ಅನಿಂದಿತೆ ಪಂಚಚೂಡಳನ್ನು ಕಂಡನು.

13038004a ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗೀಂ ಪಪ್ಪಚ್ಚಾಪ್ಸರಸಂ ಮುನಿಃ|

13038004c ಸಂಶಯೋ ಹೃದಿ ಮೇ ಕಶ್ಚಿತ್ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಸುಮಧ್ಯಮೇ||

ಆ ಚಾರುಸರ್ವಾಂಗಿ ಅಪ್ಸರೆಯನ್ನು ಕಂಡು ಮುನಿಯು ಕೇಳಿದನು:
“ಸುಮಧ್ಯಮೇ! ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು
ಹೇಳು.”

13038005a ಏವಮುಕ್ತಾ ತು ಸಾ ವಿಪ್ರಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಥ ನಾರದಮ್|

13038005c ವಿಷಯೇ ಸತಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಸಮರ್ಥಾಂ ಮನ್ಯಸೇ ಚ ಮಾಮ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವಳು ವಿಪ್ರ ನಾರದನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದಳು: “ಆ ವಿಷಯದ
ಕುರಿತು ಹೇಳಲು ನಾನು ಸಮರ್ಥಳಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ನೀನು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವುದಾದರೆ ಕೇಳಬಹುದು.”

13038006 ನಾರದ ಉವಾಚ|

13038006a ನ ತ್ವಾಮವಿಷಯೇ ಭದ್ರೇ ನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಂ ಚನ|

13038006c ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸ್ವಭಾವಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವತ್ತಃ ಶ್ರೋತುಂ ವರಾನನೇ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ವರಾನನೇ! ಕೇಳಬಾರದ
ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳಿ ಎಂದೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಇರುವಹಾಗೆ ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13038007 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13038007a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ದೇವರ್ಷೇ ರಪ್ಸರೋತ್ತಮಾ|

13038007c ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ನ ಶಕ್ತ್ಯಾಮಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸತೀ ನಿಂದಿತುಂ ಸ್ತ್ರೀಯಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವರ್ಷಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಅಪ್ಸರೋತ್ತಮೆಯು ಉತ್ತರಿಸಿದಳು: “ಸ್ತ್ರೀಯಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನಿಂದಿಸಲು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

13038008a ವಿದಿತಾಸ್ತೇ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯಾಶ್ಚ ಯಾದೃಶಾಶ್ಚ ಸ್ವಭಾವತಃ|

13038008c ನ ಮಾಮರ್ಹಸಿ ದೇವರ್ಷೇ ನಿಯೋಕ್ತುಂ ಪ್ರಶ್ನ ಈದೃಶೇ||

ದೇವರ್ಷೇ ! ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಯಾವ ಸ್ವಭಾವದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕೇಳುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.”

13038009a ತಾಮುವಾಚ ಸ ದೇವರ್ಷಿಃ ಸತ್ಯಂ ವದ ಸುಮಧ್ಯಮೇ|

13038009c ಮೃಷಾವಾದೇ ಭವೇದ್ದೋಷಃ ಸತ್ಯೇ ದೋಷೋ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಆಗ ದೇವರ್ಷಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸುಮಧ್ಯಮೇ ! ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೇಳು. ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ದೋಷ. ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ.”

13038010a ಇತ್ಯುಕ್ತಾ ಸಾ ಕೃತಮತಿರಭವಚ್ಚಾರುಹಾಸಿನೀ|

13038010c ಸ್ತ್ರೀದೋಷಾನ್ ಶಾಶ್ವತಾನ್ಸತ್ಯಾನ್ಭಾಷಿತುಂ ಸಂಪ್ರಚಕ್ರಮೇ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ಚಾರುಹಾಸಿನಿಯು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಶಾಶ್ವತವೂ ಸತ್ಯವೂ ಆದ ಸ್ತ್ರೀದೋಷಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳ ತೊಡಗಿದಳು.

13038011 ಪಂಚಚೂಡೋವಾಚ|

13038011a ಕುಲೀನಾ ರೂಪವತ್ಯಶ್ಚ ನಾಥವತ್ಯಶ್ಚ ಯೋಷಿತಃ|

13038011c ಮರ್ಯಾದಾಸು ನ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಸ ದೋಷಃ ಸ್ತ್ರೀಷು ನಾರದ||

ಪಂಚಕೂಡಳು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾರದ ! ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತೆಯರೂ, ರೂಪವತಿಯರೂ, ಪತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವರೂ ಆದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ಮರ್ಯಾದೆಯೊಳಗೆ ನಿಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿರುವ ದೋಷ.

13038012a ನ ಸ್ತ್ರೀಭ್ಯಃ ಕಿಂ ಚಿದನ್ಯದ್ವೈ ಪಾಪೀಯಸ್ತರಮಸ್ತಿ ವೈ|

13038012c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಹಿ ಮೂಲಂ ದೋಷಾಣಾಂ ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ವೇತ್ಥ ಹ||

ಸ್ವೈರಿಣಿಯರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತ ಪಾಪಿಷ್ಠರಾದವರು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ, ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ದೋಷಗಳ ಮೂಲ ಎಂದು ನೀನೂ ಕೂಡ ತಿಳಿದಿದ್ದೀಯಲ್ಲವೇ?

13038013a ಸಮಾಜ್ಞಾತಾನ್ಯದ್ಧಿಮತಃ ಪ್ರತಿರೂಪಾನ್ವಶೇ ಸ್ಥಿತಾನ್|

13038013c ಪತೀನಂತರಮಾಸಾದ್ಯ ನಾಲಂ ನಾರ್ಯಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಿತುಮ್||

ಅನ್ಯಪುರುಷರ ಸಮಾಗಮದ ಸಂದರ್ಭವು ಬಂದಾಗ ಕಾಮುಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ವಿಖ್ಯಾತ, ಧನವಂತ, ಅನುಪಮ ರೂಪವುಳ್ಳ ತನ್ನ ವಶವರ್ತಿ ಪತಿಯನ್ನೂ ಲಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13038014a ಅಸದ್ಧರ್ಮಸ್ವಯಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಭವತಿ ಪ್ರಭೋ|

13038014c ಪಾಪೀಯಸೋ ನರಾನ್ಯದ್ವೈ ಲಜ್ಜಾಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಭಜಾಮಹೇ||

ಪ್ರಭೋ ! ಸ್ತ್ರೀಯರಾದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಅಧರ್ಮವಿದೆ. ನಾವು ಲಜ್ಜೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಪಾಪಿ ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಸೇವಿಸುತ್ತೇವೆ.

13038015a ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಹಿ ಯಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯತೇ ಸಂನಿಕರ್ಷಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ|

13038015c ಈಷಚ್ಛ ಕುರುತೇ ಸೇವಾಂ ತಮೇವೇಚ್ಛಂತಿ ಯೋಷಿತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯ ಬಳಿಹೋಗಿ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಅವಳ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಪುರುಷನನ್ನೇ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

13038016a ಅನರ್ಥಿತ್ವಾನ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಭಯಾತ್ಪರಿಜನಸ್ಯ ಚ|

13038016c ಮರ್ಯಾದಾಯಾಮಮರ್ಯಾದಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭರ್ತ್ಯಃ||

ಮರ್ಯಾದೆಯೊಳಗಿರದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಮ್ಮನ್ನು ಬಯಸುವ ಅನ್ಯ ಪುರುಷರು ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಪರಿಜನರ ಭಯದಿಂದ ಮಾತ್ರ ಪತಿಯ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

13038017a ನಾಸಾಂ ಕಶ್ಚಿದಗಮ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ನಾಸಾಂ ವಯಸಿ ಸಂಸ್ಥಿತಿಃ|

13038017c ವಿರೂಪಂ ರೂಪವಂತಂ ವಾ ಪುಮಾನಿತ್ಯೇವ ಭುಂಜತೇ||

ಇಂಥವರೊಂದಿಗೆ ಹೋಗಬಾರದು ಅಥವಾ ಹೋಗಬಹುದು ಎಂಬ ವಿವೇಚನೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿರುವವರೊಡನೆ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯವೂ ಅವರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಪವಂತನೋ ಕುರೂಪಿಯೋ ಪುರುಷನಾಗಿದ್ದರೆ ಸಾಕು. ಅವನೊಡನೆ ರತಿಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13038018a ನ ಭಯಾನ್ನಾಪ್ಯನುಕ್ರೋಶಾನ್ನಾರ್ಥಹೇತೋಃ ಕಥಂ ಚನ|

13038018c ನ ಜ್ಞಾತಿಕುಲಸಂಬಂಧಾಸ್ತ್ರೀಯಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭರ್ತ್ಯಃ||

ಭಯದಿಂದಾಗಲೀ, ದಯೆಯಿಂದಾಗಲೀ, ಧನಲೋಭದಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾತಿಕುಲಸಂಬಂಧಗಳಿಂದಾಗಲೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಪತಿಗಳ ವಶದಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ.

13038019a ಯೌವನೇ ವರ್ತಮಾನಾನಾಂ ಮೃಷ್ಟಾಭರಣವಾಸಸಾಮ್|

13038019c ನಾರೀಣಾಂ ಸ್ವೈರವೃತ್ತಾನಾಂ ಸ್ಪೃಹಯಂತಿ ಕುಲಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳನ್ನು ತೊಟ್ಟು ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ
ಯುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ನೋಡಿ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಅವರಂತಾಗಬೇಕೆಂದು
ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

13038020a ಯಾಶ್ಚ ಶಶ್ವದ್ಭಹುಮತಾ ರಕ್ಷ್ಯಂತೇ ದಯಿತಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

13038020c ಅಪಿ ತಾಃ ಸಂಪ್ರಸಜ್ಜಂತೇ ಕುಬ್ಜಾಂಧಜಡವಾಮನೈಃ||

ಪುರುಷನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಮತ್ತು ಬಹುಮಾನ್ಯತೆಯಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವ
ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ಅವಕಾಶವು ದೊರೆತರೆ ಕುಳ್ಳಿರ-ಕುರುಡರ,
ಮೂರ್ಖರ ಅಥವಾ ಮೋಟರ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

13038021a ಪಂಗುಷ್ಟಪಿ ಚ ದೇವರ್ಷೇ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಕುತ್ತಿತಾ ನರಾಃ|

13038021c ಸ್ತ್ರೀಣಾಮಗಮ್ಯೋ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿನ್ನಹಾಮುನೇ||

ದೇವರ್ಷೇ ! ಮಹಾಮುನೇ ! ಹೆಳವನೊಡನೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಕುತ್ತಿತ
ಪುರುಷರೊಂದಿಗೂ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಅಗಮ್ಯನಾದ ಪುರುಷನು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

13038022a ಯದಿ ಪುಂಸಾಂ ಗತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಕಥಂ ಚಿನ್ನೋಪಪದ್ಯತೇ|

13038022c ಅಪ್ಯನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ನ ಹಿ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಭರ್ತ್ಯಷು||

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಗಂಡನು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಯಾವ
ಪುರುಷನೂ ದೊರಕದೇ ಇದ್ದರೆ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರೀ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಅನ್ಯೋನ್ಯರೊಂದಿಗೇ ಮುಂದುವರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13038023a ಅಲಾಭಾತ್ಪುರುಷಾಣಾಂ ಹಿ ಭಯಾತ್ಪರಿಜನಸ್ಯ ಚ|

13038023c ವಧಬಂಧಭಯಾಚ್ಚಾಪಿ ಸ್ವಯಂ ಗುಪ್ತಾ ಭವಂತಿ ತಾಃ||

ಪುರುಷರ ಅಭಾವದಿಂದಲೂ, ಬಂಧು-ಜನರ ಭಯದಿಂದಲೂ,
ಹಿಂಸೆ-ಬಂಧನಗಳ ಭಯದಿಂದಲೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸುರಕ್ಷಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13038024a ಚಲಸ್ವಭಾವಾ ದುಃಸೇವ್ಯಾ ದುರ್ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಭಾವತಸ್ತಥಾ|

13038024c ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ಯ ಪುರುಷಸ್ಯೇಹ ಯಥಾ ವಾಚಸ್ತಥಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಚಂಚಲಸ್ವಭಾವದವರು. ಅವರ ಸೇವೆಮಾಡುವುದು ಅತಿ
ಕಷ್ಟ. ಅವರ ಭಾವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತಿ ಕಷ್ಟ. ಸ್ತ್ರೀಯರ
ಮಾತುಗಳು ಪ್ರಾಜ್ಞ ಪುರುಷನ ಮಾತಿನಂತೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು
ಕಷ್ಟ.

13038025a ನಾಗ್ನಿಸ್ತಪ್ಯತಿ ಕಾಷ್ಠಾನಾಂ ನಾಪಗಾನಾಂ ಮಹೋದಧಿಃ|

13038025c ನಾಂತಕಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನ ಪುಂಸಾಂ ವಾಮಲೋಚನಾಃ||

ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ತೃಪ್ತಿಹೊಂದದಂತೆ, ನದಿಗಳಿಂದ ಸಾಗರವು
ತೃಪ್ತಿಹೊಂದದಂತೆ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಂದಲೂ ಅಂತಕನು
ತೃಪ್ತಿಹೊಂದದಂತೆ ವಾಮಲೋಚನೆಯರು ಪುರುಷರಿಂದ
ತೃಪ್ತರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13038026a ಇದಮನ್ಯಚ್ಚ ದೇವರ್ಷೇ ರಹಸ್ಯಂ ಸರ್ವಯೋಷಿತಾಮ್|

13038026c ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಪುರುಷಂ ಹೃದ್ಯಂ ಯೋನಿಃ ಪ್ರಕ್ಲಿದ್ಯತೇ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ದೇವರ್ಷೇ ! ಸರ್ವ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಇನ್ನೊಂದು ರಹಸ್ಯವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಆಕರ್ಷಿತ ಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ಸ್ತ್ರೀಯರ

ಯೋನಿಯು ಒದ್ದೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

13038027a ಕಾಮಾನಾಮಪಿ ದಾತಾರಂ ಕರ್ತಾರಂ ಮಾನಸಾಂತ್ವಯೋಃ|

13038027c ರಕ್ಷಿತಾರಂ ನ ಮೃಷ್ಯಂತಿ ಭರ್ತಾರಂ ಪರಮಂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಬೇಕಾದವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೊಡುವ, ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ
ಮಾಡುವ, ಮತ್ತು ರಕ್ಷಿಸುವ ಪರಮ ಪತಿಯನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13038028a ನ ಕಾಮಭೋಗಾನ್ಬಹುಲಾನ್ನಾಲಂಕಾರಾರ್ಥಸಂಚಯಾನ್|

13038028c ತಥೈವ ಬಹು ಮನ್ಯಂತೇ ಯಥಾ ರತ್ಯಾಮನುಗ್ರಹಮ್||

ರತಿಸುಖದ ಹೊರತಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಮಭೋಗಗಳಾಗಲೀ, ಬಹಳ
ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಮತ್ತು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನಾಗಲೀ ಹೆಚ್ಚೆಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

13038029a ಅಂತಕಃ ಶಮನೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಪಾತಾಲಂ ವಡವಾಮುಖಿಮ್|

13038029c ಕ್ಷುರಧಾರಾ ವಿಷಂ ಸರ್ಪೋ ವಹ್ನಿರಿತ್ಯೇಕತಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಅಂತಕ, ಶಮನ, ಮೃತ್ಯು, ಪಾತಾಲ, ವಡವಾಮುಖಿ, ಕತ್ತಿಯ ಅಲಗು,
ವಿಷಸರ್ಪ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ ಇವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಮ.

13038030a ಯತಶ್ಚ ಭೂತಾನಿ ಮಹಾಂತಿ ಪಂಚ

ಯತಶ್ಚ ಲೋಕಾ ವಿಹಿತಾ ವಿಧಾತ್ರಾ|

13038030c ಯತಃ ಪುಮಾಂಸಃ ಪ್ರಮದಾಶ್ಚ ನಿರ್ಮಿತಾಸ್

ತದೈವ ದೋಷಾಃ ಪ್ರಮದಾಸು ನಾರದ||

ನಾರದ ! ಎಂದು ಪಂಚಮಹಾಭೂತಗಳು ಹುಟ್ಟಿದವೋ, ಎಂದು

ಬ್ರಹ್ಮನು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನೋ, ಎಂದು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ನಿರ್ಮಾಣವಾಯಿತೋ ಅಂದಿನಿಂದಲೇ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಈ ದೋಷಗಳು ಸೇರಿಬಂದಿವೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
 ಪಂಚಚೂಡಾನಾರದಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಂಚಚೂಡಾನಾರದಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
 ಮೂವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೩೯

ದೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದರ ಕುರಿತು
 ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು (1-12).

13039001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13039001a ಇಮೇ ವೈ ಮಾನವಾ ಲೋಕೇ ಸ್ತ್ರೀಷು ಸಜ್ಜಂತ್ಯಭೀಕ್ಷಶಃ|

13039001c ಮೋಹೇನ ಪರಮಾವಿಷ್ಟಾ ದೈವಾದಿಷ್ಟೇನ ಪಾರ್ಥಿವ|

13039001e ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚ ಪುರುಷೇಷ್ಟೇವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಲೋಕಸಾಕ್ಷಿಕಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ಈ ಲೋಕದ ಮಾನವರು ದೈವನಿರ್ಮಿತ ಮೋಹದಿಂದ ಆವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಸದಾ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯುಳ್ಳವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಲೋಕವೇ ಇದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ.

13039002a ಅತ್ರ ಮೇ ಸಂಶಯಸ್ತೀವೋ ಹೃದಿ ಸಂಪರಿವರ್ತತೇ|

13039002c ಕಥಮಾಸಾಂ ನರಾಃ ಸಂಗಂ ಕುರ್ವತೇ ಕುರುನಂದನ|

13039002e ಸ್ತ್ರಿಯೋ ವಾ ತೇಷು ರಜ್ಯಂತೇ ವಿರಜ್ಯಂತೇಽಥ ವಾ ಪುನಃ||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ.

ಕುರುನಂದನ! ಇಂಥಹ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ನರರು ಹೇಗೆ ಕೂಡುತ್ತಾರೆ?

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಎಂಥಹ ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಅನುರಕ್ತರೂ ಅಥವಾ ಪುನಃ

ವಿರಕ್ತರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ?

13039003a ಇತಿ ತಾಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ ಕಥಂ ಶಕ್ಯಾಃ ಸ್ಮ ರಕ್ಷಿತುಮ್|

13039003c ಪ್ರಮದಾಃ ಪುರುಷೇಣೇಹ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರೈ! ಯೌವನದಿಂದ ಉನ್ನತಳಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು

ಪುರುಷನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲನು? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

13039004a ಏತಾ ಹಿ ಮಯಮಾಯಾಭಿವರ್ಚಂಚಯಂತೀಹ ಮಾನವಾನ್|

13039004c ನ ಚಾಸಾಂ ಮುಚ್ಯತೇ ಕಶ್ಚಿತ್ಪುರುಷೋ ಹಸ್ತಮಾಗತಃ|

13039004e ಗಾವೋ ನವತ್ಯಣಾನೀವ ಗೃಹ್ಣಂತೈವ ನವಾನ್ನವಾನ್||

ಗೋವುಗಳು ಹೊಸ ಹುಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೊಸ

ಹೊಸ ಪುರುಷರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರೀ

ಸ್ತ್ರೀಯರು ಹೀಗೆ ಪತಿಯನ್ನು ವಂಚಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರ

ಕೈಗೆ ಸಿಲುಕಿದ ಪುರುಷನಿಗೆ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

13039005a ಶಂಬರಸ್ಯ ಚ ಯಾ ಮಾಯಾ ಯಾ ಮಾಯಾ ನಮುಚೇರಪಿ|

13039005c ಬಲೇಃ ಕುಂಭಿನಸೇಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಾಸ್ತಾ ಯೋಷಿತೋ ವಿದುಃ||

ಮಾಯಾವಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶಂಬರ, ನಮುಚಿ, ಬಲಿ, ಕುಂಭೀನಸ ಇವರು
ತಿಳಿದಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಮಾಯೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

13039006a ಹಸಂತಂ ಪ್ರಹಸಂತ್ಯೇತಾ ರುದಂತಂ ಪ್ರರುದಂತಿ ಚ|

13039006c ಅಪ್ರಿಯಂ ಪ್ರಿಯವಾಕ್ಶ್ಚೈಶ್ಚ ಗೃಹ್ಣತೇ ಕಾಲಯೋಗತಃ||

ನಗುವವನೊಡನೆ ನಗುತ್ತಾರೆ. ಅಳುವವನೊಡನೆ ಅಳುತ್ತಾರೆ. ಸಮಯ
ಬಂದರೆ ಅಪ್ರಿಯನಾದವನನ್ನೂ ಪ್ರಿಯಮಾತುಗಳಿಂದ
ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13039007a ಉಶನಾ ವೇದ ಯಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಂ ಯಚ್ಚ ವೇದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ|

13039007c ಸ್ತ್ರೀಬುದ್ಧ್ಯಾ ನ ವಿಶಿಷ್ಯೇತೇ ತಾಃ ಸ್ಮ ರಕ್ಷಾಃ ಕಥಂ ನರೈಃ||

ಉಶನ ಶುಕ್ರನು ತಿಳಿದಿರುವ ಮತ್ತು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ತಿಳಿದಿರುವ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಸ್ತ್ರೀಬುದ್ಧಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅಂತವರನ್ನು ಹೇಗೆ
ನರರು ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲರು?

13039008a ಅನೃತಂ ಸತ್ಯಮಿತ್ಯಾಹುಃ ಸತ್ಯಂ ಚಾಪಿ ತಥಾನೃತಮ್|

13039008c ಇತಿ ಯಾಸ್ತಾಃ ಕಥಂ ವೀರ ಸಂರಕ್ಷಾಃ ಪುರುಷೈರಿಹ||

ವೀರ ! ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸತ್ಯವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಸುಳ್ಳೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಹೀಗಿರುವವರನ್ನು ಪುರುಷರು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲರು?

13039009a ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಪನಿಷ್ಕರ್ಷಾದರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಶತ್ರುಹನ್|

13039009c ಬೃಹಸ್ಪತಿಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಮನೈ ಸದ್ಭಿಃ ಕೃತಾನಿ ವೈ||

ಶತ್ರುಹನ್ ! ಸ್ತ್ರೀಯರ ಬುದ್ಧಿಯು ಇಂತಹುದೇ ಎಂದು ನಿಷ್ಕರ್ಷಿಸಿ
ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮೊದಲಾದ ಸತ್ಪುರುಷರು ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ

ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರಬಹುದು.

13039010a ಸಂಪೂಜ್ಯಮಾನಾಃ ಪುರುಷೈರ್ವಿ ಕುರ್ವಂತಿ ಮನೋ ನೃಷು|

13039010c ಅಪಾಸ್ತಾಶ್ಚ ತಥಾ ರಾಜನ್ವಿಕುರ್ವಂತಿ ಮನಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ರಾಜನ್! ಪುರುಷರಿಂದ ಸಂಪೂಜ್ಯರಾಗಿದ್ದರೂ ಅಥವಾ ಅವರಿಂದ ತಿರಸ್ಕೃತಗೊಂಡರೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮನುಷ್ಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಿಕಾರಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13039011a ಕಸ್ತಾಃ ಶಕ್ತೋ ರಕ್ಷಿತುಂ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಮೇ ಸಂಶಯೋ ಮಹಾನ್|

13039011c ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಕುರೂಣಾಂ ವಂಶವರ್ಧನ||

ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಭಲಾ ಯಾರು ಮಾಡಬಲ್ಲರು? ಇದೇ ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಮಹಾ ಸಂಶಯವು. ಮಹಾಬಾಹೋ! ಕುರುಗಳ ವಂಶವರ್ಧನ! ಅದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.

13039012a ಯದಿ ಶಕ್ಯಾ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ರಕ್ಷಾ ತಾಸಾಂ ಕಥಂ ಚನ|

13039012c ಕರ್ತುಂ ವಾ ಕೃತಪೂರ್ವಾ ವಾ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬಹುದಾದರೂ ಅದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ಇದರ ಮೊದಲು ಯಾರಾದರೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕಥನೇ ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕಥನ ಎನ್ನುವ ಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೦

ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹಿಂದೆ ಮೋಹರೂಪಿ ನಾರಿಯರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದುದನ್ನು ಹೇಳಿ
ಭೀಷ್ಮನು ಹಿಂದೆ ವಿಪುಲನು ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದರ ಕಥೆಯನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (1-15). ತನ್ನ ರೂಪವತೀ ಪತ್ನಿ ರುಚಿಯನ್ನು
ಕಾಮುಕ ಇಂದ್ರನಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ
ಋಷಿ ದೇವಶರ್ಮನು ಶಿಷ್ಯ ವಿಪುಲನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (16-40).
ಆಲೋಚಿಸಿ ವಿಪುಲನು ಯೋಗಬಲದಿಂದ ರುಚಿಯ ಶರೀರವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದು (41-59).

13040001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13040001a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ನಾತ್ರ ಮಿಥ್ಯಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚನ|

13040001c ಯಥಾ ಬ್ರವೀಷಿ ಕೌರವ್ಯ ನಾರೀಂ ಪ್ರತಿ ಜನಾಧಿಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಬಾಹೋ! ಕೌರವ್ಯ! ಜನಾಧಿಪ! ಅದು
ಹೀಗೆಯೇ ಇದೆ. ನಾರಿಯರ ಕುರಿತು ನೀನು ಹೇಳಿದುದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ಸುಳ್ಳಿಲ್ಲ.

13040002a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಇತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13040002c ಯಥಾ ರಕ್ಷಾ ಕೃತಾ ಪೂರ್ವಂ ವಿಪುಲೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಇದರ ಕುರಿತು ಹಿಂದೆ ಮಹಾತ್ಮ ವಿಪುಲನು ಹೇಗೆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು ಎನ್ನುವ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13040003a ಪ್ರಮದಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13040003c ಯದರ್ಥಂ ತಚ್ಚ ತೇ ತಾತ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯೇ ವಸುಧಾಧಿಪ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅಯ್ಯಾ! ವಸುಧಾಧಿಪ! ಬ್ರಹ್ಮನು ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಯುವತಿಯರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13040004a ನ ಹಿ ಸ್ತ್ರೀಭ್ಯ ಪರಂ ಪುತ್ರ ಪಾಪೀಯಃ ಕಿಂ ಚಿದಸ್ತಿ ವೈ|

13040004c ಅಗ್ನಿಹಿಂ ಪ್ರಮದಾ ದೀಪ್ತೋ ಮಾಯಾಶ್ಚ ಮಯಜಾ ವಿಭೋ|

13040004e ಕ್ಷುರಧಾರಾ ವಿಷಂ ಸರ್ಪೋ ಮೃತ್ಯುರಿತ್ಯೇಕತಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ||

ಪುತ್ರ! ವಿಭೋ! ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗಿಂತಲೂ ಪರಮ ಪಾಪೀಯರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಯೌವನ ಮದದಿಂದ ಉನ್ನತಕ್ಕಾಗಿರುವವಳು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ! ಇದು ಮಯನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಮಾಯೆ. ಕತ್ತಿಯ ಅಲಗು, ವಿಷಸರ್ಪ ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯು ಇವು ಒಟ್ಟಾಗಿ ಒಂದುಕಡೆಯಿದ್ದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ.

13040005a ಇಮಾಃ ಪ್ರಜಾ ಮಹಾಬಾಹೋ ಧಾರ್ಮಿಕಾ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್|

13040005c ಸ್ವಯಂ ಗಚ್ಚಂತಿ ದೇವತ್ವಂ ತತೋ ದೇವಾನಿಯಾದ್ಭಯಮ್||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಈ ಪ್ರಜೆಗಳು ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದರೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅವರು ಸ್ವಯಂ ದೇವತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಭಯವಾಯಿತು.

13040006a ಅಥಾಭ್ಯಗಚ್ಚನ್ನೇವಾಸ್ತೇ ಪಿತಾಮಹಮರಿಂದಮ|

13040006c ನಿವೇದ್ಯ ಮಾನಸಂ ಚಾಪಿ ತೂಷ್ಟೀಮಾಸನ್ನವಾಙ್ಮುಖಾಃ||

ಅರಿಂದಮ ! ಆಗ ಆ ದೇವತೆಗಳು ಪಿತಾಮಹನ ಬಳಿಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸುಮ್ಮನೇ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

13040007a ತೇಷಾಮಂತರ್ಗತಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇವಾನಾಂ ಸ ಪಿತಾಮಹಃ|

13040007c ಮಾನವಾನಾಂ ಪ್ರಮೋಹಾರ್ಥಂ ಕೃತ್ಯಾ ನಾರ್ಯೋಽಸೃಜತ್ಪ್ರಭುಃ||

ದೇವತೆಗಳ ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಪಿತಾಮಹ ಪ್ರಭುವು ಮಾನವರನ್ನು ಪ್ರಮೋಹಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ಮೋಹರೂಪ ನಾರಿಯರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13040008a ಪೂರ್ವಸರ್ಗೇ ತು ಕೌಂತೇಯ ಸಾಧ್ವ್ಯೋ ನಾರ್ಯ ಇಹಾಭವನ್|

13040008c ಅಸಾಧ್ವ್ಯಸ್ತು ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ಕೃತ್ಯಾ ಸರ್ಗಾತ್ಪ್ರಜಾಪತೇಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ನಾರಿಯರು ಸಾಧ್ವಿಗಳಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಸಾಧ್ವಿಯರು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಈ ಹೊಸ ಸೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು.

13040009a ತಾಭ್ಯಃ ಕಾಮಾನ್ಯಥಾಕಾಮಂ ಪ್ರಾದಾದ್ಧಿ ಸ ಪಿತಾಮಹಃ|

13040009c ತಾಃ ಕಾಮಲುಬ್ಧಾಃ ಪ್ರಮದಾಃ ಪ್ರಾಮಥ್ನಂತ ನರಾಂಸ್ತದಾ||

ಪಿತಾಮಹನು ಅವರು ಬಯಸಿದ ಕಾಮಭಾವವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆ ಕಾಮಲುಬ್ಧ ಯುವತಿಯರು ನರರನ್ನು ಮಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ.

13040010a ಕ್ರೋಧಂ ಕಾಮಸ್ಯ ದೇವೇಶಃ ಸಹಾಯಂ ಚಾಸೃಜತ್ಪ್ರಭುಃ|

13040010c ಅಸಜ್ಜಂತ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಕಾಮಕ್ರೋಧವಶಂ ಗತಾಃ||

ಪ್ರಭು ದೇವೇಶನು ಕಾಮದ ಸಹಾಯಕ್ಕೆಂದು ಕ್ರೋಧವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಇವೇ ಕಾಮ-ಕ್ರೋಧಗಳ ವಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ
ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಪರಸ್ಪರ ಆಕರ್ಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13040011a ನ ಚ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಕ್ರಿಯಾ ಕಾ ಚಿದಿತಿ ಧರ್ಮೋ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಃ|

13040011c ನಿರಿಂದ್ರಿಯಾ ಅಮಂತ್ರಾಶ್ಚ ಸ್ತ್ರಿಯೋಽನೃತಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ
ವಿಧಾನವಿಲ್ಲ. ಇದೇ ಧರ್ಮದ ವ್ಯವಸ್ಥೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರು ನಿರಿಂದ್ರಿಯರು.¹⁹⁷,
ಅಮಂತ್ರರು.¹⁹⁸ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯರು ಎಂಬ ಶೃತಿವಾಕ್ಯವಿದೆ.

13040012a ಶಯ್ಯಾಸನಮಲಂಕಾರಮನ್ನಪಾನಮನಾರ್ಯತಾಮ್|

13040012c ದುರ್ವಾಙ್ಭಾವಂ ರತಿಂ ಚೈವ ದದೌ ಸ್ತ್ರೀಭ್ಯಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಶಯ್ಯೆ, ಆಸನ, ಅಲಂಕಾರ, ಅನ್ನ, ಪಾನ,
ಅನಾರ್ಯತಾ, ದುರ್ವಚನ, ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ರತಿಸುಖವನ್ನು ನೀಡಿದನು.

13040013a ನ ತಾಸಾಂ ರಕ್ಷಣಂ ಕರ್ತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಪುಂಸಾ ಕಥಂ ಚನ|

13040013c ಅಪಿ ವಿಶ್ವಕೃತಾ ತಾತ ಕುತಸ್ತು ಪುರುಷೈರಿಹ||

ಅಯ್ಯಾ ! ವಿಶ್ವಕರ್ತಾ ಪುರುಷನೂ ಕೂಡ ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯನಾಗದಿರುವಾಗ ಇನ್ನು ಸಾಧಾರಣ ಪುರುಷರು ಎಲ್ಲಿಂದ

¹⁹⁷ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮರ್ಥರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

¹⁹⁸ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನರಹಿತರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅವರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರು?

13040014a ವಾಚಾ ವಾ ವಧಬಂಧೈರ್ವಾ ಕ್ಲೇಶೈರ್ವಾ ವಿವಿಧೈಸ್ತಥಾ|

13040014c ನ ಶಕ್ತ್ಯಾ ರಕ್ಷಿತುಂ ನಾರ್ಯಸ್ತಾ ಹಿ ನಿತ್ಯಮಸಂಯತಾಃ||

ಮಾತಿನಿಂದಾಗಲೀ, ವಧೆಯಿಂದಾಗಲೀ, ಬಂಧನದಿಂದಾಗಲೀ,
ಅಥವಾ ವಿವಿಧ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದಾಗಲೀ ನಾರಿಯರನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರು ನಿತ್ಯವೂ ಅಸಂಯಮಶೀಲರು.

13040015a ಇದಂ ತು ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಚ ತವಾನಹಮ್|

13040015c ಯಥಾ ರಕ್ಷಾ ಕೃತಾ ಪೂರ್ವಂ ವಿಪುಲೇನ ಗುರುಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲನು ಗುರುಸ್ತ್ರಿಯನ್ನು ಹೇಗೆ
ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದನು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದನ್ನೇ ನಿನಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13040016a ಋಷಿರಾಸೀನ್ಮಹಾಭಾಗೋ ದೇವಶರ್ಮೇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ|

13040016c ತಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ರುಚಿರ್ನಾಮ ರೂಪೇಣಾಸದೃಶೀ ಭುವಿ||

ದೇವಶರ್ಮನೆಂದು ವಿಶ್ರುತನಾದ ಮಹಾಭಾಗ

ಋಷಿಯೇರ್ವನಿದ್ದನು. ಅವನಿಗೆ ರುಚಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ

ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಸದೃಶ ರೂಪವತಿಯಾದ ಪತ್ನಿಯಿದ್ದಳು.

13040017a ತಸ್ಯ ರೂಪೇಣ ಸಂಮತ್ತಾ ದೇವಗಂಧರ್ವದಾನವಾಃ|

13040017c ವಿಶೇಷತಸ್ತು ರಾಜೇಂದ್ರ ವೃತ್ರಹಾ ಪಾಕಶಾಸನಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅವಳ ರೂಪದಿಂದ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ದಾನವರೂ,

ವಿಶೇಷವಾಗಿ ವೃತ್ರಹ ಪಾಕಶಾಸನನೂ ಸಂಮತ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

13040018a ನಾರೀಣಾಂ ಚರಿತಜ್ಞಶ್ಚ ದೇವಶರ್ಮಾ ಮಹಾಮುನಿಃ|

13040018c ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ತಾಮಭ್ಯರಕ್ಷತ||

ನಾರಿಯರ ನಡತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ಮಹಾಮುನಿ ದೇವಶರ್ಮನು ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಥೋತ್ಸಾಹದಿಂದ ಆ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13040019a ಪುರಂದರಂ ಚ ಜಾನೀತೇ ಪರಸ್ತ್ರೀಕಾಮಚಾರಿಣಮ್|

13040019c ತಸ್ಮಾದ್ಯತ್ನೇನ ಭಾರ್ಯಾಯಾ ರಕ್ಷಣಂ ಸ ಚಕಾರ ಹ||

ಪುರಂದರನು ಪರಸ್ತ್ರೀಕಾಮಿಯೆನ್ನುವುದೂ ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಅವನಿಂದ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13040020a ಸ ಕದಾ ಚಿದೃಷಿಸ್ತಾತ ಯಜ್ಞಂ ಕರ್ತುಮನಾಸ್ತದಾ|

13040020c ಭಾರ್ಯಾಸಂರಕ್ಷಣಂ ಕಾರ್ಯಂ ಕಥಂ ಸ್ಯಾದಿತ್ಯಚಿಂತಯತ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಒಮ್ಮೆ ಋಷಿಗೆ ಯಜ್ಞಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಾಯಿತು. ಆಗ ಅವನು “ಪತ್ನಿಯ ಸಂರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡುವುದು?” ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದನು.

13040021a ರಕ್ಷಾವಿಧಾನಂ ಮನಸಾ ಸ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಮಹಾತಪಾಃ|

13040021c ಆಹೂಯ ದಯಿತಂ ಶಿಷ್ಯಂ ವಿಪುಲಂ ಪ್ರಾಹ ಭಾರ್ಗವಮ್||

ರಕ್ಷಣಾವಿಧಾನವನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಶಿಷ್ಯ ಭಾರ್ಗವ ವಿಪುಲನನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

13040022a ಯಜ್ಞಕಾರೋ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ರುಚಿಂ ಚೇಮಾಂ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

13040022c ಪುತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯೇ ನಿತ್ಯಂ ತಾಂ ರಕ್ಷಸ್ವ ಯಥಾಬಲಮ್||

“ಪುತ್ರ! ಯಜ್ಞಮಾಡಲು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇವಳನ್ನು ಯಥಾಬಲವಾಗಿ ರಕ್ಷಿಸು. ಏಕೆಂದರೆ ಇವಳಲ್ಲಿ ರುಚಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಸುರೇಶ್ವರನು ಇವಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಕಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.”

13040023a ಅಪ್ರಮತ್ತೇನ ತೇ ಭಾವ್ಯಂ ಸದಾ ಪ್ರತಿ ಪುರಂದರಮ್|

13040023c ಸ ಹಿ ರೂಪಾಣಿ ಕುರುತೇ ವಿವಿಧಾನಿ ಭೃಗುದ್ವಹ||

ಭೃಗುದ್ವಹ! ಪುರಂದರನ ಕುರಿತು ಸದಾ ಜಾಗರೂಕತೆಯಿಂದ ಇರಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲನು.”

13040024a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವಿಪುಲಸ್ತೇನ ತಪಸ್ವೀ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13040024c ಸದೈವೋಗ್ರತಪಾ ರಾಜನ್ನಗ್ಮ್ಯ ಕ್ವ ಸದೃಶದ್ಯುತಿಃ||

13040025a ಧರ್ಮಜ್ಞಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ತಥೇತಿ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

13040025c ಪುನಶ್ಚೇದಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಪ್ರಥಿತಂ ಗುರುಮ್||

ರಾಜನ್! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ತಪಸ್ವೀ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯ, ಉಗ್ರತಪಸ್ವಿನಿಂದ ಸದೈವ ಅಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯರಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸತ್ಯವಾದೀ ವಿಪುಲನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಮಹಾರಾಜ! ಹೊರಟಿದ್ದ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ಪುನಃ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

13040026a ಕಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಭವಂತ್ಯಾಗಚ್ಛತೋ ಮುನೇ|

13040026c ವಪುಸ್ತೇಜಶ್ಚ ಕೀದೃಗ್ವೈ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

“ಮುನೇ! ಆಗಮಿಸುವ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಯಾವ ರೂಪಗಳಿರುತ್ತವೆ? ಮತ್ತು ಆಗ ಅವನ ಮುಖವು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತದೆ? ಇದನ್ನು

ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13040027a ತತಃ ಸ ಭಗವಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ವಿಪುಲಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

13040027c ಆಚಚಕ್ಷೇ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಮಾಯಾಂ ಶಕ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಆ ಭಗವಾನನು ಮಹಾತ್ಮ ವಿಪುಲನಿಗೆ ಶಕ್ರನ ಮಾಯೆಗಳನ್ನು ಇದ್ದಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13040028a ಬಹುಮಾಯಃ ಸ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಬಲಹಾ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

13040028c ತಾಂಸ್ತಾನ್ವಿಕುರುತೇ ಭಾವಾನ್ಬಹೂನಥ ಮುಹುರ್ಮುಹುಃ||

“ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಬಲಹಾ ಪಾಕಶಾಸನನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾಯೆಗಳಿವೆ. ಅವನು ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಅನೇಕ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13040029a ಕಿರೀಟೀ ವಜ್ರಭೃದ್ಧನ್ವೀ ಮುಕುಟೀ ಬದ್ಧಕುಂಡಲಃ|

13040029c ಭವತ್ಯಥ ಮುಹೂರ್ತೇನ ಚಂಡಾಲಸಮದರ್ಶನಃ||

ಕಿರೀಟೀ, ವಜ್ರಧಾರಿ, ಧನ್ವೀ, ಮುಕುಟೀ ಮತ್ತು ಬದ್ಧಕುಂಡಲನಾಗಿದ್ದವನು ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಚಂಡಾಲನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

13040030a ಶಿಖೀ ಜಟೀ ಚೀರವಾಸಾಃ ಪುನರ್ಭವತಿ ಪುತ್ರಕ|

13040030c ಬೃಹಚ್ಚ ರೀರಶ್ಚ ಪುನಃ ಪೀವರೋಽಥ ಪುನಃ ಕೃಶಃ||

ಪುತ್ರಕ ! ಪುನಃ ಶಿಖೀ, ಜಟೀ ಮತ್ತು ಚೀರವಾಸನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೊಡ್ಡ ಕಾಯದವನಾಗಿದ್ದವನು ಪುನಃ ದೃಢಕಾಯದವನಾಗಿ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಕೃಶಶರೀರದವನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13040031a ಗೌರಂ ಶ್ಯಾಮಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಂ ಚ ವರ್ಣಂ ವಿಕುರುತೇ ಪುನಃ|

13040031c ವಿರೂಪೋ ರೂಪವಾಂಶ್ಚೈವ ಯುವಾ ವೃದ್ಧಸ್ತಥೈವ ಚ||

ಗೌರವರ್ಣದವನಾಗಿದ್ದವನು ಪುನಃ ಶ್ಯಾಮಲ

ವರ್ಣದವನನ್ನಾಗಿಯೂ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದವನನ್ನಾಗಿಯೂ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಿರೂಪನಾಗಿಯೂ ರೂಪವಂತನಾಗಿಯೂ

ಯುವಕನಾಗಿಯೂ ವೃದ್ಧನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13040032a ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಜಡಶ್ಚ ಮೂಕಶ್ಚ ಹ್ರಸ್ವೋ ದೀರ್ಘಸ್ತಥೈವ ಚ|

13040032c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ಚೈವ ವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರಸ್ತಥೈವ ಚ|

13040032e ಪ್ರತಿಲೋಮಾನುಲೋಮಶ್ಚ ಭವತ್ಯಥ ಶತಕ್ರತುಃ||

ಶತಕ್ರತುವು ಪ್ರಾಜ್ಞ, ಜಡ, ಮೂಕ, ಗಿಡ್ಡ, ಮತ್ತು

ಏತ್ತರನಾಗಿರುವವನಾಗಬಲ್ಲನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು

ಶೂದ್ರನಾಗಬಲ್ಲನು. ಪ್ರತಿಲೋಮನೂ ಅನುಲೋಮನೂ ಆಗಬಲ್ಲನು.

13040033a ಶುಕವಾಯಸರೂಪೀ ಚ ಹಂಸಕೋಕಿಲರೂಪವಾನ್|

13040033c ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಗಜಾನಾಂ ಚ ರೂಪಂ ಧಾರಯತೇ ಪುನಃ||

ಗಿಳಿ-ಹದ್ದಿನ ರೂಪಿಯಾಗಬಲ್ಲನು. ಹಂಸ-ಕೋಕಿಲೆಗಳ ರೂಪವನ್ನೂ

ಧರಿಸಬಲ್ಲನು. ಪುನಃ ಸಿಂಹ-ಹುಲಿ-ಆನೆಗಳ ರೂಪವನ್ನೂ

ಧರಿಸಬಲ್ಲನು.

13040034a ದೈವಂ ದೈತ್ಯಮಥೋ ರಾಜ್ಞಾಂ ವಪುರ್ಧಾರಯತೇಽಪಿ ಚ|

13040034c ಸುಕೃಶೋ ವಾಯುಭಗ್ನಾಂಗಃ ಶಕುನಿರ್ವಿಕೃತಸ್ತಥಾ||

ದೇವತೆಯ, ದೈತ್ಯನ, ರಾಜನ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನ,

ವಾಯುದೋಷದಿಂದ ಭಗ್ನನಾದವನ ಮತ್ತು ವಿಕೃತ ಪಕ್ಷಿಯ
ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲನು.

13040035a ಚತುಷ್ಪಾದ್ಭಹುರೂಪಶ್ಚ ಪುನರ್ಭವತಿ ಬಾಲಿಶಃ|

13040035c ಮಕ್ಷಿಕಾಮಶಕಾದೀನಾಂ ವಪುರ್ಧಾರಯತೇಽಪಿ ಚ||

ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳ ಪ್ರಾಣಿಯೂ, ಬಹುರೂಪಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಪುನಃ
ಬಾಲಿಷನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ನೋಣ ಮತ್ತು ಸೊಳ್ಳೆಗಳೇ
ಮೊದಲಾದ ರೂಪವನ್ನೂ ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13040036a ನ ಶಕ್ಯಮಸ್ಯ ಗ್ರಹಣಂ ಕರ್ತುಂ ವಿಪುಲ ಕೇನ ಚಿತ್|

13040036c ಅಪಿ ವಿಶ್ವಕೃತಾ ತಾತ ಯೇನ ಸೃಷ್ಟಮಿದಂ ಜಗತ್||

ವಿಪುಲ ! ಅಯ್ಯಾ ! ಅವನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಯಾರಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಈ
ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ವಿಶ್ವಕೃತನಿಗೂ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

13040037a ಪುನರಂತರ್ಹಿತಃ ಶಕ್ರೋ ದೃಶ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಷಾ|

13040037c ವಾಯುಭೂತಶ್ಚ ಸ ಪುನರ್ದೇವರಾಜೋ ಭವತ್ಯುತ||

ಪುನಃ ಅಂತರ್ಹಿತನಾದ ಶಕ್ರನು ಜ್ಞಾನದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.
ಪುನಃ ಅವನು ವಾಯುಭೂತನಾಗಿ ಪುನಃ ದೇವರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13040038a ಏವಂ ರೂಪಾಣಿ ಸತತಂ ಕುರುತೇ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

13040038c ತಸ್ಮಾದ್ವಿಪುಲ ಯತೇನ ರಕ್ಷೇಮಾಂ ತನುಮಧ್ಯಮಾಮ್||

13040039a ಯಥಾ ರುಚಿಂ ನಾವಲಿಹೇದ್ದೇವೇಂದ್ರೋ ಭೃಗುಸತ್ತಮ|

13040039c ಕ್ರತಾವುಪಹಿತಂ ನೃಸ್ಯಂ ಹವಿಃ ಶ್ವೇವ ದುರಾತ್ಮವಾನ್||

ವಿಪುಲ ! ಭೃಗುಸತ್ತಮ ! ಪಾಕಶಾಸನನು ಸತತವೂ ಈ ರೂಪಗಳನ್ನು

ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಜ್ಞದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ನೆಕ್ಕಲು ಕಾತರ ನಾಯಿಯಂತಿರುವ ಆ ದುರಾತ್ಮ ದೇವೇಂದ್ರನಿಂದ ಈ ತನುಮಧ್ಯಮೆ ರುಚಿಯನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.”

13040040a ಏವಮಾಖ್ಯಾಯ ಸ ಮುನಿಯಃ ಜ್ಞಕಾರೋಽಗಮತ್ತದಾ|

13040040c ದೇವಶರ್ಮಾ ಮಹಾಭಾಗಸ್ತತೋ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಮಹಾಭಾಗ ಮುನಿ ದೇವಶರ್ಮನು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಲು ಹೊರಟುಹೋದನು.

13040041a ವಿಪುಲಸ್ತು ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗುರೋಶ್ಚಿಂತಾಪರೋಽಭವತ್|

13040041c ರಕ್ಷಾಂ ಚ ಪರಮಾಂ ಚಕ್ರೇ ದೇವರಾಜಾನ್ಮಹಾಬಲಾತ್||

ಗುರುವಿನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ವಿಪುಲನಾದರೋ ಅತ್ಯಂತ ಚಿಂತಾಪರನಾದನು. ಮಹಾಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ದೇವರಾಜನಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಪರಮ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

13040042a ಕಿಂ ನು ಶಕ್ಯಂ ಮಯಾ ಕರ್ತುಂ ಗುರುದಾರಾಭಿರಕ್ಷಣೇ|

13040042c ಮಾಯಾವೀ ಹಿ ಸುರೇಂದ್ರೋಽಸೌ ದುರ್ಧರ್ಷಶ್ಚಾಪಿ ವೀರ್ಯವಾನ್||

“ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯನಾಗುತ್ತೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸುರೇಂದ್ರನು ಮಾಯಾವಿಯಲ್ಲದೇ ದುರ್ಧರ್ಷನೂ ವೀರ್ಯವಾನನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

13040043a ನಾಪಿಧಾಯಾಶ್ರಮಂ ಶಕ್ಯೋ ರಕ್ಷಿತುಂ ಪಾಕಶಾಸನಃ|

13040043c ಉಟಜಂ ವಾ ತಥಾ ಹ್ಯಸ್ಯ ನಾನಾವಿಧಸರೂಪತಾ||

ಬಾಗಿಲನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಪಾಕಶಾಸನನಿಂದ ಈ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು

ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವನು ನಾನಾ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬರಬಲ್ಲನು.

13040044a ವಾಯುರೂಪೇಣ ವಾ ಶಕ್ರೋ ಗುರುಪತ್ನೀಂ ಪ್ರಧರ್ಷಯೇತ್|

13040044c ತಸ್ಮಾದಿಮಾಂ ಸಂಪ್ರವಿಶ್ಯ ರುಚಿಂ ಸ್ಥಾಸ್ಯೇಽಹಮದ್ಯ ವೈ||

ಅಥವಾ ಶಕ್ರನು ವಾಯುರೂಪದಲ್ಲಿ ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸಬಲ್ಲನು. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ರುಚಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವಳಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13040045a ಅಥ ವಾ ಪೌರುಷೇಣೇಯಮಶಕ್ಯಾ ರಕ್ಷಿತುಂ ಮಯಾ|

13040045c ಬಹುರೂಪೋ ಹಿ ಭಗವಾನ್ಶ್ಚ ಯತೇ ಹರಿವಾಹನಃ||

ಅಥವಾ ಪೌರುಷದಿಂದ ನಾನು ಇವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಗವಾನ್ ಹರಿವಾಹನನು ಬಹುರೂಪಿಯೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13040046a ಸೋಽಹಂ ಯೋಗಬಲಾದೇನಾಂ ರಕ್ಷಿಷ್ಯೇ ಪಾಕಶಾಸನಾತ್|

13040046c ಗಾತ್ರಾಣಿ ಗಾತ್ರೈರಸ್ಯಾಹಂ ಸಂಪ್ರವೇಕ್ಷ್ಯೇಽಭಿರಕ್ಷಿತುಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಯೋಗಬಲದಿಂದಲೇ ಇವಳನ್ನು ಪಾಕಶಾಸನದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಬಲ್ಲೆನು. ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ನನ್ನ ಅಂಗಗಳನ್ನು ಅವಳ ಅಂಗಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದಾಗಿಸುತ್ತೇನೆ.

13040047a ಯದ್ಯುಚ್ಚಿಷ್ಟಾ ಮಿಮಾಂ ಪತ್ನೀಂ ರುಚಿಂ ಪಶ್ಯೇತ ಮೇ ಗುರುಃ|

13040047c ಶಪ್ಸ್ಯತ್ಯಸಂಶಯಂ ಕೋಪಾದ್ಧಿವ್ಯಜ್ಞಾನೋ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಪತ್ನಿ ರುಚಿಯು ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಳಾದುದನ್ನು ನನ್ನ ಗುರುವು ಕಂಡರೆ ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಆ ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ಕೋಪದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸುತ್ತಾನೆ.

13040048a ನ ಚೇಯಂ ರಕ್ಷಿತುಂ ಶಕ್ಯಾ ಯಥಾನ್ಯಾ ಪ್ರಮದಾ ನೃಭಿಃ|

13040048c ಮಾಯಾವೀ ಹಿ ಸುರೇಂದ್ರೋಽಸಾವಹೋ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಸಂಶಯಮ್||

ಇವಳನ್ನು ಅನ್ಯ ನರರಿಂದಲೂ ರಕ್ಷಿಸಲು ನಾನು ಶಕ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸುರೇಂದ್ರನು ಮಾಯಾವಿಯು! ಅಯ್ಯೋ! ಎಂಥಹ ಸಂಶಯ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ನಾನು ಬಂದುಬಿಟ್ಟೆ!

13040049a ಅವಶ್ಯಕರಣೀಯಂ ಹಿ ಗುರೋರಿಹ ಹಿ ಶಾಸನಮ್|

13040049c ಯದಿ ತ್ವೇತದಹಂ ಕುರ್ಯಾಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ಕೃತಂ ಮಯಾ||

ಗುರುವಿನ ಶಾಸನದಂತೆ ನಾನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಇದನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ನಾನು ಒಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯಕರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತೆ!

13040050a ಯೋಗೇನಾನುಪ್ರವಿಶ್ಯೇಹ ಗುರುಪತ್ನ್ಯಾಃ ಕಲೇವರಮ್|

13040050c ನಿರ್ಮುಕ್ತಸ್ಯ ರಜೋರೂಪಾನ್ನಾಪರಾಧೋ ಭವೇನ್ಮಮ||

ಯೋಗದಿಂದ ನಾನು ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತೇನೆ. ರಜೋರೂಪದಿಂದ ನಿರ್ಮುಕ್ತನಾದ ನನ್ನಿಂದ ಅಪರಾಧವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13040051a ಯಥಾ ಹಿ ಶೂನ್ಯಾಂ ಪಥಿಕಃ ಸಭಾಮಧ್ಯಾವಸೇತ್ಪಥಿ|

13040051c ತಥಾದ್ಯಾವಾಸಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಗುರುಪತ್ನ್ಯಾಃ ಕಲೇವರಮ್||

ದಾರಿಯಲ್ಲಿರುವ ಶೂನ್ಯ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಥಿಕನು ವಾಸಿಸುವಂತೆ ನಾನು ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಈ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13040052a ಅಸಕ್ತಃ ಪದ್ಮಪತ್ರಸ್ಥೋ ಜಲಬಿಂದುರ್ಯಥಾ ಚಲಃ|

13040052c ಏವಮೇವ ಶರೀರೇಽಸ್ಯಾ ನಿವತ್ಸ್ಯಾ ಮಿ ಸಮಾಹಿತಃ||

ಪದ್ಮಪತ್ರದ ಮೇಲಿರುವ ಜಲಬಿಂದುವು ಅದಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಅಂಟಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಇವಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ.”

13040053a ಇತ್ಯೇವಂ ಧರ್ಮಮಾಲೋಕ್ಯ ವೇದವೇದಾಂಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13040053c ತಪಶ್ಚ ವಿಪುಲಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗುರೋರಾತ್ಮನ ಏವ ಚ||

13040054a ಇತಿ ನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ಮನಸಾ ರಕ್ಷಾಂ ಪ್ರತಿ ಸ ಭಾರ್ಗವಃ|

13040054c ಆತಿಷ್ಠತ್ಪರಮಂ ಯತ್ನಂ ಯಥಾ ತಚ್ಚ್ಛಣು ಪಾರ್ಥಿವ||

ಈ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಸಂಪೂರ್ಣ ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅವಲೋಕಿಸಿ, ಗುರುವಿನ ಮತ್ತು ತನ್ನ ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಆ ಭಾರ್ಗವನು ಅವಳ ರಕ್ಷಣೆಯ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಪರಮ ಯತ್ನಮಾಡುತ್ತಾ ನಿಂತನು. ಪಾರ್ಥಿವ! ಅದರ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

13040055a ಗುರುಪತ್ನೀಮುಪಾಸೀನೋ ವಿಪುಲಃ ಸ ಮಹಾತಪಾಃ|

13040055c ಉಪಾಸೀನಾಮನಿಂದ್ಯಾಂಗೀಂ ಕಥಾಭಿಃ ಸಮಲೋಭಯತ್||

ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ವಿಪುಲನು ಕುಳಿತಿದ್ದ ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಮಾತುಕಥೆಗಳಿಂದ ಆ ಅನವದ್ಯಾಂಗಿಯನ್ನು ಲೋಭಿಸತೊಡಗಿದನು.

13040056a ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ನೇತ್ರಯೋರಸ್ಯಾ ರಶ್ಮಿನ್ಸಂಯೋಜ್ಯ ರಶ್ಮಿಭಿಃ|

13040056c ವಿವೇಶ ವಿಪುಲಃ ಕಾಯಮಾಕಾಶಂ ಪವನೋ ಯಥಾ||

ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನಿಟ್ಟು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳ
ಕಿರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ತನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ ಅದೇ
ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ವಾಯುವು ಆಕಾಶವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ವಿಪುಲನು
ಅವಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13040057a ಲಕ್ಷಣಂ ಲಕ್ಷಣೇನೈವ ವದನಂ ವದನೇನ ಚ|

13040057c ಅವಿಚೇಷ್ಟನ್ನತಿಷ್ಠವ್ಯ ಚಾಯೇವಾಂತರ್ಗತೋ ಮುನಿಃ||

ಯಾವ ಚೇಷ್ಟೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡದೇ ಆ ಮುನಿಯು ಲಕ್ಷಣದಿಂದ
ಲಕ್ಷಣವನ್ನೂ ವದನದಿಂದ ವದನವನ್ನೂ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ
ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು.

13040058a ತತೋ ವಿಷ್ವಭ್ಯ ವಿಪುಲೋ ಗುರುಪತ್ನ್ಯಾಃ ಕಲೇವರಮ್|

13040058c ಉವಾಸ ರಕ್ಷಣೇ ಯುಕ್ತೋ ನ ಚ ಸಾ ತಮಬುದ್ಧತ||

ಆಗ ವಿಪುಲನು ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅವಳ
ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ವಾಸಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆದರೆ ಇದು ಅವಳಿಗೆ
ತಿಳಿಯಲಿಲ್ಲ.

13040059a ಯಂ ಕಾಲಂ ನಾಗತೋ ರಾಜನ್ಗುರುಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13040059c ಕ್ರತುಂ ಸಮಾಪ್ಯ ಸ್ವಗೃಹಂ ತಂ ಕಾಲಂ ಸೋಽಭ್ಯರಕ್ಷತ||

ರಾಜನ್! ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮಹಾತ್ಮ ಗುರುವು ಯಜ್ಞವನ್ನು
ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿ ಸ್ವಗೃಹಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ
ಅವನು ಅವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೧

ರುಚಿಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆದು ಬಂದ ಇಂದ್ರನನ್ನು

ವಿಪುಲನು ಲಜ್ಜಿತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ ಕಳುಹಿಸಿದುದು (1-27).

ದೇವಶರ್ಮನಿಂದ ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಪುಲನು

ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದುದು (28-35).

13041001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13041001a ತತಃ ಕದಾ ಚಿದ್ಧೇವೇಂದ್ರೋ ದಿವ್ಯರೂಪವಪುರ್ಧರಃ|

13041001c ಇದಮಂತರಮಿತ್ಯೇವಂ ತತೋಽಭ್ಯಾಗಾದಥಾಶ್ರಮಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಒಮ್ಮೆ ಇದೇ ಅವಕಾಶವೆಂದು ದೇವೇಂದ್ರನು ದಿವ್ಯರೂಪದ ವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

13041002a ರೂಪಮಪ್ರತಿಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಲೋಭನೀಯಂ ಜನಾಧಿಪ|

13041002c ದರ್ಶನೀಯತಮೋ ಭೂತ್ವಾ ಪ್ರವಿವೇಶ ತಮಾಶ್ರಮಮ್||

ಜನಾಧಿಪ! ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರನಾಗಿ ಲೋಭಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಆ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13041003a ಸ ದದರ್ಶ ತಮಾಸೀನಂ ವಿಪುಲಸ್ಯ ಕಲೇವರಮ್|

13041003c ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟಂ ಸ್ತಬ್ಧನಯನಂ ಯಥಾಲೇಖ್ಯಗತಂ ತಥಾ||

13041004a ರುಚಿಂ ಚ ರುಚಿರಾಪಾಂಗೀಂ ಪೀನಶ್ರೋಣಿಪಯೋಧರಾಮ್||

13041004c ಪದ್ಮಪತ್ರವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀಂ ಸಂಪೂರ್ಣೇಂದುನಿಭಾನನಾಮ್||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಟದಲ್ಲಿರುವ ಚಿತ್ರದಂತೆ ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸ್ತಬ್ಧನಯನವಾಗಿದ್ದ ವಿಪುಲನ ಶರೀರವನ್ನು ನೋಡಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ಸುಂದರಾಂಗೀ, ಪೀನಶ್ರೋಣಿಪಯೋಧರೆ, ಪದ್ಮಪತ್ರವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ, ಪೂರ್ಣಚಂದ್ರನಂಥಹ ಮುಖವಿದ್ದ ರುಚಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

13041005a ಸಾ ತಮಾಲೋಕ್ಯ ಸಹಸಾ ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾತುಮಿಯೇಷ ಹ|

13041005c ರೂಪೇಣ ವಿಸ್ಮಿತಾ ಕೋಽಸೀತ್ಯಥ ವಕ್ತುಮಿಹೇಚ್ಚ ತೀ||

ಒಮ್ಮೆಲೇ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನ ರೂಪದಿಂದ ವಿಸ್ಮಿತಳಾದ ಅವಳು ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಯಾರೆಂದು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದಳು.

13041006a ಉತ್ಥಾತುಕಾಮಾಪಿ ಸತೀ ವ್ಯತಿಷ್ಠದ್ವಿಪುಲೇನ ಸಾ|

13041006c ನಿಗೃಹೀತಾ ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ ನ ಶಶಾಕ ವಿಚೇಷ್ಟಿತುಮ್||

ಮೇಲೆಳಲು ಬಯಸಿದಂತೆ ಆ ಸತಿಯನ್ನು ವಿಪುಲನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡನು. ಮನುಷ್ಯೇಂದ್ರ! ಅವನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವಳಿಗೆ ಹಂದಾಡಲೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

13041007a ತಾಮಾಬಭಾಷೇ ದೇವೇಂದ್ರಃ ಸಾಮ್ನಾ ಪರಮವಲ್ಗುನಾ|

13041007c ತ್ವದರ್ಥಮಾಗತಂ ವಿದ್ಧಿ ದೇವೇಂದ್ರಂ ಮಾಂ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಆಗ ದೇವೇಂದ್ರನು ಪರಮ ಮಧುರವಾಣಿಯಿಂದ ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಹೇಳಿದನು: “ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ನಿನಗಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ದೇವೇಂದ್ರನು

ನಾನೆಂದು ತಿಳಿ.

13041008a ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಮನಂಗೇನ ತ್ವತ್ಸಂಕಲ್ಪೋದ್ಭವೇನ ವೈ|

13041008c ತತ್ಪರ್ಯಾಪ್ನುಹಿ ಮಾಂ ಸುಭ್ನು ಪುರಾ ಕಾಲೋಽತಿವರ್ತತೇ||

ನಿನ್ನ ಕುರಿತಾದ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿರುವ ಈ ಕಾಮವು ನನ್ನನ್ನು
ಪೀಡಿಸುತ್ತಿದೆ. ಸುಭ್ನು! ಆದುದರಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.
ಇನ್ನು ತಡಮಾಡಬೇಡ! ಸಮಯವು ಕಳೆದುಹೋಗುತ್ತಿದೆ.”

13041009a ತಮೇವಂವಾದಿನಂ ಶಕ್ರಂ ಶುಶ್ರಾವ ವಿಪುಲೋ ಮುನಿಃ|

13041009c ಗುರುಪತ್ಯಾಃ ಶರೀರಸ್ಥೋ ದದರ್ಶ ಚ ಸುರಾಧಿಪಮ್||

ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿ ವಿಪುಲನು ಹಾಗೆ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಶಕ್ರನನ್ನು ಕೇಳಿದನು ಮತ್ತು ಸುರಾಧಿಪನನ್ನು
ನೋಡಿದನು ಕೂಡ.

13041010a ನ ಶಶಾಕ ಚ ಸಾ ರಾಜನ್ವತ್ಯುತ್ಥಾತುಮನಿಂದಿತಾ|

13041010c ವಕ್ತುಂ ಚ ನಾಶಕದ್ರಾಜನ್ವಿಷ್ಟಬ್ಧಾ ವಿಪುಲೇನ ಸಾ||

ರಾಜನ್! ವಿಪುಲನಿಂದ ವಿಷ್ಟಬ್ಧಳಾಗಿದ್ದ ಆ ಅನಿಂದಿತೆಗೆ
ಮೇಲೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಿಕ್ಕೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ.

13041011a ಆಕಾರಂ ಗುರುಪತ್ಯಾಸ್ತು ವಿಜ್ಞಾಯ ಸ ಭೃಗೂದ್ವಹಃ|

13041011c ನಿಜಗ್ರಾಹ ಮಹಾತೇಜಾ ಯೋಗೇನ ಬಲವತ್ಪ್ರಭೋ|

13041011e ಬಬಂಧ ಯೋಗಬಂಧೈಶ್ಚ ತಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಸಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಆಕಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡ ಆ
ಭೃಗೂದ್ವಹನು ತನ್ನ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಅವಳನ್ನು

ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೊಂಡನು. ಯೋಗಬಂಧನದಿಂದ ಅವಳ ಸರ್ವ
ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಬಂಧಿಸಿದನು.

13041012a ತಾಂ ನಿರ್ವಿಕಾರಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಪುನರೇವ ಶಚೀಪತಿಃ|

13041012c ಉವಾಚ ವ್ರೀಡಿತೋ ರಾಜಂಸ್ತಾಂ ಯೋಗಬಲಮೋಹಿತಾಮ್||

ರಾಜನ್! ಯೋಗಬಲಮೋಹಿತಳಾದ ಅವಳು

ನಿರ್ವಿಕಾರಳಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿಕೊಂಡ ಶಚೀಪತಿಯು ಪುನಃ
ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13041013a ಏಹ್ಯೇಹೀತಿ ತತಃ ಸಾ ತಂ ಪ್ರತಿವಕ್ತುಮಿಯೇಷ ಚ|

13041013c ಸ ತಾಂ ವಾಚಂ ಗುರೋಃ ಪತ್ನ್ಯಾ ವಿಪುಲಃ ಪರ್ಯವರ್ತಯತ್||

“ಮೇಲೆದ್ದು ಬೇಗ ಬಾ” ಎಂದು ಅವನು ಹೇಳಲು ರುಚಿಯು ಅವನಿಗೆ
ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನೀಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದಳು. ಆದರೆ ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಮಾತನ್ನು
ವಿಪುಲನು ಬದಲಾಯಿಸಿದನು.

13041014a ಭೋಃ ಕಿಮಾಗಮನೇ ಕೃತ್ಯಮಿತಿ ತಸ್ಯಾಶ್ಚ ನಿಸೃತಾ|

13041014c ವಕ್ತ್ರಾಚ್ಚ ಶಾಂಕಪ್ರತಿಮಾದ್ವಾಣೀ ಸಂಸ್ಕಾರಭೂಷಿತಾ||

ಚಂದ್ರೋಪಮವಾಗಿದ್ದ ಅವಳ ಸುಂದರ ಮುಖದಿಂದ

ಸಂಸ್ಕಾರವಿಭೂಷಿತವಾದ “ಭೋ! ನಿನ್ನ ಆಗಮನದ ಕಾರಣವೇನು?”
ಎಂಬ ವಾಣಿಯು ಹೊರಬಿದ್ದಿತು.

13041015a ವ್ರೀಡಿತಾ ಸಾ ತು ತದ್ವಾಕ್ಯಮುಕ್ತ್ವಾ ಪರವಶಾ ತದಾ|

13041015c ಪುರಂದರಶ್ಚ ಸಂತ್ರಸ್ತೋ ಬಭೂವ ವಿಮನಾಸ್ತದಾ||

ಪರವಶಳಾಗಿದ್ದ ಅವಳು ಆ ಮಾತನ್ನು ಆಡಿ ಬಹಳವಾಗಿ

ನಾಚಿಕೊಂಡಳು. ಪುರಂದರನೂ ಕೂಡ ಸಂತ್ರಸ್ತನಾಗಿ
ದುಃಖಿತನಾದನು.

13041016a ಸ ತದ್ವೈಕೃತಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ದೇವರಾಜೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13041016c ಅವೈಕ್ಷತ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಸ್ತದಾ ದಿವ್ಯೇನ ಚಕ್ಷುಷಾ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆ ವೈಕೃತ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದ ದೇವರಾಜ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು
ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದನು.

13041017a ದದರ್ಶ ಚ ಮುನಿಂ ತಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಾಂತರಗೋಚರಮ್|

13041017c ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮಿವಾದರ್ಶೇ ಗುರುಪತ್ನ್ಯಾಃ ಶರೀರಗಮ್||

ಅವಳ ಶರೀರದ ಒಳಗೆ ಗೋಚರನಾಗಿದ್ದ ಆ ಮುನಿಯನ್ನು
ನೋಡಿದನು. ಗುರುಪತ್ನಿಯ ಶರೀರದಲ್ಲಿದ್ದ ಅವನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ
ಕಂಡನು.

13041018a ಸ ತಂ ಘೋರೇಣ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುರಂದರಃ|

13041018c ಪ್ರಾವೇಪತ ಸುಸಂತ್ರಸ್ತಃ ಶಾಪಭೀತಸ್ತದಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಘೋರ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ
ಪುರಂದರನು ಶಾಪಭೀತಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ನಡುಗತೊಡಗಿದನು.

13041019a ವಿಮುಚ್ಯ ಗುರುಪತ್ನೀಂ ತು ವಿಪುಲಃ ಸುಮಹಾತಪಾಃ|

13041019c ಸ್ವಂ ಕಲೇವರಮಾವಿಶ್ಯ ಶಕ್ರಂ ಭೀತಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಸುಮಹಾತಪ ವಿಪುಲನಾದರೋ ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತನ್ನ
ಶರೀರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಭೀತನಾಗಿದ್ದ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಇಂತೆಂದನು:

13041020a ಅಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಪಾಪಾತ್ಮ ನ್ಯಾಮಾತ್ಮಕ ಪುರಂದರ|

13041020c ನ ಚಿರಂ ಪೂಜಯಿಷ್ಯಂತಿ ದೇವಾಸ್ತಾಂ ಮಾನುಷಾಸ್ತಥಾ||

“ಅಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ! ಪಾಪಾತ್ಮ ! ಕಾಮಾತ್ಮಕ ಪುರಂದರ ! ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ನಿನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13041021a ಕಿಂ ನು ತದ್ವಿಸ್ಮೃತಂ ಶಕ್ರ ನ ತನ್ನನಸಿ ತೇ ಸ್ಥಿತಮ್|

13041021c ಗೌತಮೇನಾಸಿ ಯನ್ಮುಕ್ತೋ ಭಗಾಂಕಪರಿಚಿಹ್ನತಃ||

ಶರೀರದಾದ್ಯಂತ ಯೋನಿಗಳಿಂದ ಪರಿಚಿಹ್ನಿತನಾಗಿ ಗೌತಮನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದುದು ನಿನಗೆ ನೆನಪಿಲ್ಲವೇ? ಅದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿಲ್ಲವೇ?

13041022a ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಬಾಲಿಶಮತಿಮಕೃತಾತ್ಮಾನಮಸ್ಥಿರಮ್|

13041022c ಮಯೇಯಂ ರಕ್ಷ್ಯತೇ ಮೂಢ ಗಚ್ಚ ಪಾಪ ಯಥಾಗತಮ್||

ನೀನು ಬಾಲಿಶಮತಿಯು, ಅಕೃತಾತ್ಮನು ಮತ್ತು ಅಸ್ಥಿರನು ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ಮೂಢ! ನಾನು ಇವಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪಾಪಿ ! ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗು !

13041023a ನಾಹಂ ತ್ವಾಮದ್ಯ ಮೂಢಾತ್ಮನ್ದಹೇಯಂ ಹಿ ಸ್ವತೇಜಸಾ|

13041023c ಕೃಪಾಯಮಾಣಸ್ತು ನ ತೇ ದಗ್ಧಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಾಸವ||

ಮೂಢಾತ್ಮ ! ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದಹಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ವಾಸವ ! ಕೃಪೆಮಾಡಬೇಕೆಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

13041024a ಸ ಚ ಘೋರತಪಾ ಧೀಮಾನ್ಗುರುರ್ಮೇ ಪಾಪಚೇತಸಮ್|

13041024c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಾಂ ನಿರ್ದಹೇದದ್ಯ ಕ್ರೋಧದೀಪ್ತೇನ ಚಕ್ಷುಷಾ||

ಆದರೆ ನನ್ನ ಧೀಮಾನ್ ಗುರುವು ಘೋರತಪಸ್ವಿಯು.

ಪಾಪಚೇತಸನಾದ ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ಇಂದು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಉರಿಯುವ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಬಹುದು.

13041025a ನೈವಂ ತು ಶಕ್ರ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಪುನರ್ಮಾನ್ಯಾಶ್ಚ ತೇ ದ್ವಿಜಾಃ|

13041025c ಮಾ ಗಮಃ ಸಸುತಾಮಾತ್ಯೋಽತ್ಯಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಲಾದ್ಧಿತಃ||

ಶಕ್ರ ! ಪುನಃ ಇಂತಹ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ದ್ವಿಜರನ್ನು ನೀನು ಗೌರವಿಸಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮ ಬಲದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿ ಸುತ-
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನಾಶಹೊಂದಬೇಡ !

13041026a ಅಮರೋಽಸ್ತೀತಿ ಯದ್ಬುದ್ಧಿಮೇತಾಮಾಸ್ಥಾಯ ವರ್ತಸೇ|

13041026c ಮಾವಮಂಸ್ಥಾ ನ ತಪಸಾಮಸಾಧ್ಯಂ ನಾಮ ಕಿಂ ಚನ||

“ನಾನು ಅಮರನಾಗಿದ್ದೇನೆ” ಎಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನೀನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ನಮ್ಮನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಬೇಡ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಸಾಧ್ಯವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

13041027a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ವಚನಂ ಶಕ್ರೋ ವಿಪುಲಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13041027c ಅಕಿಂಚಿದುಕ್ತ್ವಾ ವ್ರೀಡಿತಸ್ತತ್ಯೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಮಹಾತ್ಮ ವಿಪುಲನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಕ್ರನು ನಾಚಿಕೊಂಡು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13041028a ಮುಹೂರ್ತಯಾತೇ ಶಕ್ರೇ ತು ದೇವಶರ್ಮಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

13041028c ಕೃತ್ವಾ ಯಜ್ಞಂ ಯಥಾಕಾಮಮಾಜಗಾಮ ಸ್ವಮಾಶ್ರಮಮ್||

ಶಕ್ರನು ಹೊರಟು ಹೋದ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ
ದೇವಶರ್ಮನು ಬಯಸಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನ್ನ ಅಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

13041029a ಆಗತೇಽಥ ಗುರೌ ರಾಜನ್ವಿಪುಲಃ ಪ್ರಿಯಕರ್ಮಕೃತ್|

13041029c ರಕ್ಷಿತಾಂ ಗುರವೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ನೃವೇದಯದನಿಂದಿತಾಮ್||

ರಾಜನ್! ಗುರುವು ಬರಲು ಪ್ರಿಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದ ವಿಪುಲನು
ತಾನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಗುರುವಿನ ಪತ್ನಿ ಅನಿಂದಿತೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ
ಒಪ್ಪಿಸಿದನು.

13041030a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚ ಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಸ ಗುರುಂ ಗುರುವತ್ಸಲಃ|

13041030c ವಿಪುಲಃ ಪರ್ಯುಪಾತಿಷ್ಠದ್ಯಥಾಪೂರ್ವಮಶಂಕಿತಃ||

ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಗುರುವತ್ಸಲ ಶಾಂತಾತ್ಮಾ ವಿಪುಲನು
ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಯಾವ ಶಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಅವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾದನು.

13041031a ವಿಶ್ರಾಂತಾಯ ತತಸ್ತಸ್ಮೈ ಸಹಾಸೀನಾಯ ಭಾರ್ಯಯಾ|

13041031c ನಿವೇದಯಾಮಾಸ ತದಾ ವಿಪುಲಃ ಶಕ್ರಕರ್ಮ ತತ್||

ವಿಶ್ರಾಂತಿಪಡೆದು ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಿರುವಾಗ ಅವನಿಗೆ
ವಿಪುಲನು ಶಕ್ರನು ಮಾಡಿದುದರ ಕುರಿತು ನಿವೇದಿಸಿದನು.

13041032a ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಸ ಮುನಿಸ್ತುಷ್ಠೋ ವಿಪುಲಸ್ಯ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13041032c ಬಭೂವ ಶೀಲವೃತ್ತಾಭ್ಯಾಂ ತಪಸಾ ನಿಯಮೇನ ಚ||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಮುನಿಯು ವಿಪುಲನ ಶೀಲ-

ವರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸು-ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟನಾದನು.

13041033a ವಿಪುಲಸ್ಯ ಗುರೌ ವೃತ್ತಿಂ ಭಕ್ತಿಮಾತ್ಮನಿ ಚ ಪ್ರಭುಃ|

13041033c ಧರ್ಮೇ ಚ ಸ್ಥಿರತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸಾಧು ಸಾಧ್ವಿತ್ಯುವಾಚ ಹ||

ಗುರುವೊಂದಿಗೆ ವಿಪುಲನು ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದು, ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅವನಿಗಿದ್ದ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನ ಸ್ಥಿರತೆ ಇವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವಶರ್ಮನು “ಸಾಧು! ಸಾಧು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

13041034a ಪ್ರತಿನಂದ್ಯ ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶಿಷ್ಯಂ ಧರ್ಮಪರಾಯಣಮ್|

13041034c ವರೇಣ ಚ್ಚಂದಯಾಮಾಸ ಸ ತಸ್ಮಾದ್ಗುರುವತ್ಸಲಃ|

13041034e ಅನುಜ್ಞಾತಶ್ಚ ಗುರುಣಾ ಚಚಾರಾನುತ್ತಮಂ ತಪಃ||

ಆ ಧರ್ಮಪರಾಯಣ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಪ್ರತಿನಂದಿಸಿ ಗುರುವತ್ಸಲ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ವರಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದನು.

ಗುರುವಿನಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಪುಲನು ಅನುತ್ತಮ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸತೊಡಗಿದನು.

13041035a ತಥೈವ ದೇವಶರ್ಮಾಪಿ ಸಭಾರ್ಯಃ ಸ ಮಹಾತಪಾಃ|

13041035c ನಿರ್ಭಯೋ ಬಲವೃತ್ತಫಾಚ್ಚ ಚಾರ ವಿಜನೇ ವನೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ದೇವಶರ್ಮನೂ ಕೂಡ ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಬಲವೃತ್ತನಿಂದ ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ವಿಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೨

ಗುರುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವಿಪುಲನು ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರಲು
ಹೋದುದು (1-16). ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗುವಾಗ
ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ದುಷ್ಟ ತದ ಸ್ಮರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದುದು (17-33).

13042001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13042001a ವಿಪುಲಸ್ತ್ವ ಕರೋತ್ತೀವ್ರಂ ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ಗುರೋರ್ವ ಚಃ|

13042001c ತಪೋಯುಕ್ತಮಥಾತ್ಮಾನಮಮನ್ಯತ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಗುರುವಿನ ವಚನದಂತೆ ಮಾಡಿ ವಿಪುಲನು
ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದನು. ತಪೋಯುಕ್ತನಾಗಿ ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ
ವೀರ್ಯವಾನನೆಂದು ಅಂದುಕೊಂಡನು.

13042002a ಸ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಸ್ಪರ್ಧನ್ವೃಥಿವೀಂ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

13042002c ಚಚಾರ ಗತಭೀಃ ಪ್ರೀತೋ ಲಬ್ಧಕೀರ್ತಿರ್ವರೋ ನೃಷು||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಪ್ರೀತನಾದ
ಅವನು ಭೀತಿಯನ್ನು ತೊರೆದು ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಇತರ ನರರೊಡನೆ
ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸತೊಡಗಿದನು.

13042003a ಉಭೌ ಲೋಕೌ ಜಿತೌ ಚಾಪಿ ತಥೈವಾಮನ್ಯತ ಪ್ರಭುಃ|

13042003c ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಕೌರವ್ಯ ತಪಸಾ ವಿಪುಲೇನ ಚ||

ಕೌರವ್ಯ! ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಎರಡೂ

ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದ್ದೇನೆಂದು ಆ ಪ್ರಭುವು ಅಂದುಕೊಂಡನು.

13042004a ಅಥ ಕಾಲೇ ವ್ಯತಿಕ್ರಾಂತೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿತ್ಕುರುನಂದನ|

13042004c ರುಚ್ಯಾ ಭಗಿನ್ಯಾ ದಾನಂ ವೈ ಬಭೂವ ಧನಧಾನ್ಯವತ್||

ಕುರುನಂದನ! ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲವು ಕಳೆಯಲು ಧನ-ಧಾನ್ಯವತ್ತಾದ ರುಚಿಯ ಅಕ್ಕನ ಕನ್ಯಾದಾನವು ನಡೆಯಿತು.

13042005a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದಿವ್ಯಾ ಕಾ ಚಿದ್ವರಾಂಗನಾ|

13042005c ಬಿಭ್ರತೀ ಪರಮಂ ರೂಪಂ ಜಗಾಮಾಥ ವಿಹಾಯಸಾ||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಓರ್ವ ದಿವ್ಯ ವರಾಂಗನೆಯು ಪರಮರೂಪದಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಆಕಾಶಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು.

13042006a ತಸ್ಯಾಃ ಶರೀರಾತ್ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಪತಿತಾನಿ ಮಹೀತಲೇ|

13042006c ತಸ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ಯಾವಿದೂರೇ ದಿವ್ಯಗಂಧಾನಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಅವಳ ಶರೀರದಿಂದ ದಿವ್ಯಗಂಧಯುಕ್ತ ಪುಷ್ಪಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ದೇವಶರ್ಮನ ಆಶ್ರಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಬಿದ್ದವು.

13042007a ತಾನ್ಯಗೃಹ್ಣಾತ್ತತೋ ರಾಜನ್ರುಚಿರ್ನ ಲಿನಲೋಚನಾ|

13042007c ತದಾ ನಿಮಂತ್ರಕಸ್ತಸ್ಯಾ ಅಂಗೇಭ್ಯಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಗಮತ್||

ರಾಜನ್! ನಲಿನಲೋಚನೆ ರುಚಿಯು ಆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವಳಿಗೆ ಅಂಗದೇಶದಿಂದ ಕ್ಷಿಪ್ರವಾದ ನಿಮಂತ್ರಣವು ಆಗಮಿಸಿತು.

13042008a ತಸ್ಯಾ ಹಿ ಭಗಿನೀ ತಾತ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ನಾಮ್ನಾ ಪ್ರಭಾವತೀ|

13042008c ಭಾರ್ಯಾ ಚಿತ್ರರಥಸ್ಯಾಥ ಬಭೂವಾಂಗೇಶ್ವರಸ್ಯ ವೈ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಅವಳ ಹಿರಿಯ ಅಕ್ಕ ಪ್ರಭಾವತೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವಳು
ಅಂಗೇಶ್ವರ ಚಿತ್ರರಥನ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಿದ್ದಾಳೆಂಬ ವಾರ್ತೆಯು
ಬಂದಿತು.

13042009a ಪಿನಹ್ಯ ತಾನಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಕೇಶೇಷು ವರವರ್ಣಿನೀ|

13042009c ಆಮಂತ್ರಿತಾ ತತೋಽಗಚ್ಚ ದ್ರುಚಿರಂಗಪತೇರ್ಗೃಹಾನ್||

ಆಮಂತ್ರಿತಳಾಗಿದ್ದ ವರವರ್ಣಿನೀ ರುಚಿಯು ಆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು
ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುಡಿದು ಅಂಗಪತಿಯ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದಳು.

13042010a ಪುಷ್ಪಾಣಿ ತಾನಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾಥ ತದಾಂಗೇಂದ್ರವರಾಂಗನಾ|

13042010c ಭಗಿನೀಂ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಪುಷ್ಪಾರ್ಥೇ ಚಾರುಲೋಚನಾ||

ಆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಅಂಗೇಂದ್ರನ ಚಾರುಲೋಚನೆ
ವರಾಂಗನೆಯು ಆ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದುಕೊಡೆಂದು ತಂಗಿಯನ್ನು
ಪ್ರಚೋದಿಸಿದಳು.

13042011a ಸಾ ಭರ್ತ್ರೇ ಸರ್ವಮಾಚಷ್ಟ ರುಚಿಃ ಸುರುಚಿರಾನನಾ|

13042011c ಭಗಿನ್ಯಾ ಭಾಷಿತಂ ಸರ್ವಮೃಷಿಸ್ತಚ್ಚಾಭ್ಯನಂದತ||

ಸುರುಚಿರಾನನೆ ರುಚಿಯು ಅಕ್ಕನು ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನ ಪತಿಗೆ
ತಿಳಿಸಿದಳು. ಋಷಿಯು ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡನು.

13042012a ತತೋ ವಿಪುಲಮಾನಾಯ್ಯ ದೇವಶರ್ಮಾ ಮಹಾತಪಾಃ|

13042012c ಪುಷ್ಪಾರ್ಥೇ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಗಚ್ಚ ಗಚ್ಚೇತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ದೇವಶರ್ಮನು ವಿಪುಲನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ

ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತರಲು “ಹೋಗು! ಹೋಗು!” ಎಂದು
ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು.

13042013a ವಿಪುಲಸ್ತು ಗುರೋರ್ವಾ ಕೃಮವಿಚಾರ್ಯ ಮಹಾತಪಾಃ|

13042013c ಸ ತಥೇತ್ಯಬ್ರವೀದ್ರಾಜಂಸ್ತಂ ಚ ದೇಶಂ ಜಗಾಮ ಹ||

13042014a ಯಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ತು ತಾನ್ಯಾಸನ್ನತಿತಾನಿ ನಭಸ್ತಲಾತ್|

13042014c ಅಮ್ಲಾನಾನ್ಯಪಿ ತತ್ರಾಸನ್ಕುಸುಮಾನ್ಯಪರಾಣ್ಯಪಿ||

ರಾಜನ್! ವಿಪುಲನಾದರೋ ವಿಚಾರಿಸದೇ ಗುರುವಿನ ವಾಕ್ಯವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಆ ಪುಷ್ಪಗಳು
ಆಕಾಶದಿಂದ ಬಿದ್ದಿದ್ದವೋ ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ
ಇತರ ಕುಸುಮಗಳು ಬಿದ್ದಿದ್ದರೂ ಅವು ಮಾಸಿಹೋಗಿದ್ದವು.

13042015a ತತಃ ಸ ತಾನಿ ಜಗ್ರಾಹ ದಿವ್ಯಾನಿ ರುಚಿರಾಣಿ ಚ|

13042015c ಪ್ರಾಪ್ತಾನಿ ಸ್ವೇನ ತಪಸಾ ದಿವ್ಯಗಂಧಾನಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವುಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳನ್ನಿತ್ತು
ವಿಪುಲನು ಆ ದಿವ್ಯ ಸುಂದರ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನು.

13042016a ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ತಾನಿ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಗುರೋರ್ವ ಚನಕಾರಕಃ|

13042016c ತತೋ ಜಗಾಮ ತೂರ್ಣಂ ಚ ಚಂಪಾಂ ಚಂಪಕಮಾಲಿನೀಮ್||

ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ಆ ಗುರುವಿನ
ವಚನಕಾರಕನು ಬೇಗನೇ ಚಂಪಕಮಾಲಿನೀ ಚಂಪಾಪುರಿಗೆ ಹೋದನು.

13042017a ಸ ವನೇ ವಿಜನೇ ತಾತ ದದರ್ಶ ಮಿಥುನಂ ನೃಣಾಮ್|

13042017c ಚಕ್ರವತ್ಪರಿವರ್ತಂತಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಪಾಣಿನಾ ಕರಮ್||

ಅಯ್ಯಾ! ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಇಬ್ಬರು ನರ
ದಂಪತಿಗಳು ಕೈಗಳಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಚಕ್ರದಂತೆ
ಸುತ್ತುವರೆಯುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13042018a ತತ್ತ್ವೈಕಸ್ತೂರ್ಣಮಗಮತ್ತತ್ಪದೇ ಪರಿವರ್ತಯನ್|

13042018c ಏಕಸ್ತು ನ ತಥಾ ರಾಜಂಶ್ಚಕ್ರತುಃ ಕಲಹಂ ತತಃ||

ರಾಜನ್! ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಜೋರಾಗಿ ತಿರುಗತೊಡಗಿದನು.
ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಆಗ ಕಲಹವುಂಟಾಯಿತು.

13042019a ತ್ವಂ ಶೀಘ್ರಂ ಗಚ್ಛಸೀತ್ಯೇಕೋಽಬ್ರವೀನ್ನೇತಿ ತಥಾಪರಃ|

13042019c ನೇತಿ ನೇತಿ ಚ ತೌ ತಾತ ಪರಸ್ಪರಮಥೋಚತುಃ||

ಅಯ್ಯಾ! “ನೀನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವೆ!” ಎಂದು ಒಬ್ಬನು
ಹೇಳಿದರೆ “ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ!” ಎಂದು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು. ಹೀಗೆ
ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು.

13042020a ತಯೋರ್ವಿಸ್ಪರ್ಧತೋರೇವಂ ಶಪಥೋಽಯಮಭೂತ್ತದಾ|

13042020c ಮನಸೋದ್ದಿಶ್ಯ ವಿಪುಲಂ ತತೋ ವಾಕ್ಯಮಥೋಚತುಃ||

ಸ್ಪರ್ಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ಶಪಥಮಾಡುವ
ಸಂದರ್ಭವುಂಟಾಯಿತು. ಆಗ ಅವರು ಮನಸಾರೆ ವಿಪುಲನನ್ನು
ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದರು:

13042021a ಆವಯೋರನೃತಂ ಪ್ರಾಹ ಯಸ್ತಸ್ಯಾಥ ದ್ವಿಜಸ್ಯ ವೈ|

13042021c ವಿಪುಲಸ್ಯ ಪರೇ ಲೋಕೇ ಯಾ ಗತಿಃ ಸಾ ಭವೇದಿತಿ||

“ನಮ್ಮಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಅವರಿಗೆ

ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲನಿಗೆ ಯಾವ ಗತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಗತಿಯು ದೊರೆಯಲಿ” ಎಂದು.

13042022a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ವಿಪುಲೋ ವಿಷಣ್ಣವದನೋಽಭವತ್|

13042022c ಏವಂ ತೀವ್ರತಪಾಶ್ಚಾಹಂ ಕಷ್ಟಶ್ಚಾಯಂ ಪರಿಗ್ರಹಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಪುಲನು ವಿಷಣ್ಣವದನನಾದನು. “ಈ ರೀತಿ ತೀವ್ರತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿರುವ ನನಗೆ ಈ ಕಷ್ಟವು ಬರಬಹುದೇ?

13042023a ಮಿಥುನಸ್ಯಾಸ್ಯ ಕಿಂ ಮೇ ಸ್ಯಾತ್ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಯತೋ ಗತಿಃ|

13042023c ಅನಿಷ್ಟಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಕೀರ್ತಿತಾನೇನ ಮೇಽದ್ಯ ವೈ||

ಈ ದಂಪತಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನು ತಾನೇ ನಾನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆಂದು ನನಗೆ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅನಿಷ್ಟವಾದ ಆ ಗತಿಯು ದೊರೆಯಲಿಕ್ಕಿದೆ?”

13042024a ಏವಂ ಸಂಚಿಂತಯನ್ನೇವ ವಿಪುಲೋ ರಾಜಸತ್ತಮ|

13042024c ಅವಾಙ್ಮುಖೋ ನ್ಯಸ್ತಶಿರಾ ದಧ್ಯೌ ದುಷ್ಕೃತಮಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ವಿಪುಲನು ಮುಖಿಕೆಳಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶಿರಬಾಗಿ ತನ್ನ ದುಷ್ಕೃತವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಳ್ಳತೊಡಗಿದನು.

13042025a ತತಃ ಷಡನ್ಯಾನ್ಪುರುಷಾನಕ್ಷೈಃ ಕಾಂಚನರಾಜತ್ಯೈಃ|

13042025c ಅಪಶ್ಯದ್ಧೀವ್ಯಮಾನಾನ್ವೈ ಲೋಭಹರ್ಷಾನ್ವಿತಾಂಸ್ತಥಾ||

ಅನಂತರ ಅವನು ಚಿನ್ನ-ಬೆಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ದೇವನೆಯನ್ನಾಗಿಟ್ಟು ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಲೋಭಹರ್ಷ ಸಮನ್ವಿತ ಆರು ಪುರುಷರನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13042026a ಕುರ್ವತಃ ಶಪಥಂ ತಂ ವೈ ಯಃ ಕೃತೋ ಮಿಥುನೇನ ವೈ|

13042026c ವಿಪುಲಂ ವೈ ಸಮುದ್ರಶ್ಯ ತೇಽಪಿ ವಾಕ್ಯಮಥಾಬ್ರುವನ್||

ಆ ದಂಪತಿಗಳಂತೆಯೇ ಶಪಥಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವರೂ ಕೂಡ
ವಿಪುಲನನ್ನೇ ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು:

13042027a ಯೋ ಲೋಭಮಾಸ್ಥಾಯಾಸ್ತಾ ಕಂ ವಿಷಮಂ ಕರ್ತುಮತ್ಸಹೇತ್|

13042027c ವಿಪುಲಸ್ಯ ಪರೇ ಲೋಕೇ ಯಾ ಗತಿಸ್ತಾಮವಾಪ್ಸುಯಾತ್||

“ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಯಾರು ಲೋಭವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಮೋಸಮಾಡಲು
ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ
ಗತಿಯೇ ದೊರೆಯಲಿ!”

13042028a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ವಿಪುಲೋ ನಾಪಶ್ಯದ್ಧರ್ಮಸಂಕರಮ್|

13042028c ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಕೌರವ್ಯ ಕೃತಪೂರ್ವಮಥಾತ್ಮನಃ||

ಕೌರವ್ಯ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಿಪುಲನು ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ತಾನು ಹಿಂದೆ
ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾವುದೇ ಧರ್ಮಸಂಕರವನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

13042029a ಸ ಪ್ರದಧ್ಯೌ ತದಾ ರಾಜನ್ನಗ್ನಾವಗ್ನಿರಿವಾಹಿತಃ|

13042029c ದಹ್ಯಮಾನೇನ ಮನಸಾ ಶಾಪಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ತಥಾವಿಧಮ್||

ರಾಜನ್! ಆ ವಿಧದ ಶಾಪವನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ
ಅವನು ಅಗ್ನಿಯೊಳಗಿನ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯತೊಡಗಿದನು.

13042030a ತಸ್ಯ ಚಿಂತಯತಸ್ತಾತ ಬಹ್ವೋ ದಿನನಿಶಾ ಯಯುಃ|

13042030c ಇದಮಾಸೀನ್ಮನಸಿ ಚ ರುಚ್ಯಾ ರಕ್ಷಣಕಾರಿತಮ್||

ಅಯ್ಯಾ ! ಈ ರೀತಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಅನೇಕ ದಿನ-ರಾತ್ರಿಗಳು
ಕಳೆದುಹೋದವು. ಆಗ ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ರುಚಿಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿದುದರ ಕುರಿತಾದ ಯೋಚನೆಯು ಬಂದಿತು.

13042031a ಲಕ್ಷಣಂ ಲಕ್ಷಣೇನೈವ ವದನಂ ವದನೇನ ಚ|

13042031c ವಿಧಾಯ ನ ಮಯಾ ಚೋಕ್ತಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಗುರೋಸ್ತದಾ||

“ನನ್ನ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಅವಳ ಲಕ್ಷಣದ ಮೇಲೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ವದನವನ್ನು
ಅವಳ ವದನದ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟಿದ್ದರೂ ನಾನು ಆ ಸತ್ಯವನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ
ಹೇಳಲಿಲ್ಲ!”

13042032a ಏತದಾತ್ಮನಿ ಕೌರವ್ಯ ದುಷ್ಕೃತಂ ವಿಪುಲಸ್ತದಾ|

13042032c ಅಮನ್ಯತ ಮಹಾಭಾಗ ತಥಾ ತಚ್ಚ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಕೌರವ್ಯ ! ಮಹಾಭಾಗ ! ಅದನ್ನೇ ವಿಪುಲನು ತನ್ನ ದುಷ್ಕೃತವೆಂದು
ಅಂದುಕೊಂಡನು. ಅದೇ ಅವನ ದುಷ್ಕೃತವೆನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿರಲಿಲ್ಲ.

13042033a ಸ ಚಂಪಾಂ ನಗರೀಮೇತ್ಯ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಗುರವೇ ದದೌ|

13042033c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಚ ಗುರುಂ ವಿಧಿವತ್ಸ ಗುರುಪ್ರಿಯಃ||

ಅವನು ಚಂಪಾನಗರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ
ನೀಡಿದನು. ಮತ್ತು ಆ ಗುರುಪ್ರಿಯನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಗುರುವನ್ನು
ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೩

ದೇವಶರ್ಮನು ವಿಪುಲನು ನಿರ್ದೋಷಿಯೆಂದು ಹೇಳಿದುದು (1-15).

ಭೀಷ್ಮನು ಸ್ತ್ರೀಸ್ವಭಾವಕಥನವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದುದು (16-26).

13043001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13043001a ತಮಾಗತಮಭಿಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಶಿಷ್ಯಂ ವಾಕ್ಯಮಥಾಬ್ರವೀತ್|

13043001c ದೇವಶರ್ಮಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಯತ್ತಚ್ಚ್ಛಣು ನರಾಧಿಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ! ಶಿಷ್ಯನು ಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ದೇವಶರ್ಮನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.”

13043002 ದೇವಶರ್ಮೋವಾಚ|

13043002a ಕಿಂ ತೇ ವಿಪುಲ ದೃಷ್ಟಂ ವೈ ತಸ್ಮಿನ್ನದ್ಯ ಮಹಾವನೇ|

13043002c ತೇ ತ್ವಾ ಜಾನಂತಿ ನಿಪುಣ ಆತ್ಮಾ ಚ ರುಚಿರೇವ ಚ||

ದೇವಶರ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪುಲ! ಇಂದು ಆ ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ನೋಡಿದೆ? ಆ ನಿಪುಣರು ನಿನ್ನನ್ನೂ ಮತ್ತು ರುಚಿಯ ಅಂತರಾತ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.”

13043003 ವಿಪುಲ ಉವಾಚ|

13043003a ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ ಮಿಥುನಂ ಕಿಂ ತತ್ಕೇ ಚ ತೇ ಪುರುಷಾ ವಿಭೋ|

13043003c ಯೇ ಮಾಂ ಜಾನಂತಿ ತತ್ತ್ವೇನ ತಾಂಶ್ಚ ಮೇ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ವಿಪುಲನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇ! ತತ್ತ್ವ ತಃ ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಯಾರು ಮತ್ತು ಆ ಪುರುಷರು ಯಾರು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13043004 ದೇವಶರ್ಮೋವಾಚ|

13043004a ಯದ್ವೈ ತನ್ನಿಥುನಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಹೋರಾತ್ರಂ ಹಿ ವಿದ್ಧಿ ತತ್|

13043004c ಚಕ್ರವತ್ಪರಿವರ್ತೇತ ತತ್ತೇ ಜಾನಾತಿ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ದೇವಶರ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಕ್ರದಂತೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳೆಂದು ತಿಳಿ. ಅವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ದುಷ್ಕೃತವು ತಿಳಿದಿದೆ.

13043005a ಯೇ ಚ ತೇ ಪುರುಷಾ ವಿಪ್ರ ಅಕ್ಷೈರ್ದೀವ್ಯಂತಿ ಹೃಷ್ಯವತ್|

13043005c ಋತುಂಸ್ತಾನಭಿಜಾನೀಹಿ ತೇ ತೇ ಜಾನಂತಿ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ವಿಪ್ರ! ಸಂತೋಷದಿಂದ ದಾಳಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೂಜಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಪುರುಷರು ಋತುಗಳೆಂದು ತಿಳಿ. ಅವರಿಗೂ ನಿನ್ನ ದುಷ್ಕೃತವು ತಿಳಿದಿದೆ.

13043006a ನ ಮಾಂ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಿಜಾನೀತ ಇತಿ ಕೃತ್ವಾ ನ ವಿಶ್ವಸೇತ್|

13043006c ನರೋ ರಹಸಿ ಪಾಪಾತ್ಮಾ ಪಾಪಕಂ ಕರ್ಮ ವೈ ದ್ವಿಜ||

ದ್ವಿಜ! ಪಾಪಾತ್ಮ ನರನು ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಯಾರೂ ತಿಳಿಯಲಾರರು ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ತಳೆಯಬಾರದು.

13043007a ಕುರ್ವಾಣಂ ಹಿ ನರಂ ಕರ್ಮ ಪಾಪಂ ರಹಸಿ ಸರ್ವದಾ|

13043007c ಪಶ್ಯಂತಿ ಋತವಶ್ಚಾಪಿ ತಥಾ ದಿನನಿಶೇಽಪ್ಯುತ||

ರಹಸ್ಯದಲ್ಲಿ ನರನು ಮಾಡುವ ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸರ್ವದಾ
ಋತುಗಳು ಮತ್ತು ದಿನ-ರಾತ್ರಿಗಳು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

13043008a ತೇ ತ್ವಾಂ ಹರ್ಷಸ್ಮಿತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗುರೋಃ ಕರ್ಮಾನಿವೇದಕಮ್|

13043008c ಸ್ಮಾರಯಂತಸ್ತಥಾ ಪ್ರಾಹುಸ್ತೇ ಯಥಾ ಶ್ರುತವಾನ್ಭವಾನ್||

ಗುರುವಿಗೆ ನಿನ್ನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳದೇ ಹರ್ಷಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು
ನೋಡಿ ಅವರು ನಿನಗೆ ನೆನಪಿಸಲೋಸುಗ ಹಾಗೆ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿದೆ.

13043009a ಅಹೋರಾತ್ರಂ ವಿಜಾನಾತಿ ಋತವಶ್ಚಾಪಿ ನಿತ್ಯಶಃ|

13043009c ಪುರುಷೇ ಪಾಪಕಂ ಕರ್ಮ ಶುಭಂ ವಾ ಶುಭಕರ್ಮಣಃ||

ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಋತುಗಳೂ ಕೂಡ ನಿತ್ಯವೂ ಪುರುಷನ
ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಶುಭಕರ್ಮಗಳ ಶುಭವನ್ನು
ತಿಳಿದಿರುತ್ತವೆ.

13043010a ತತ್ತ್ವಯಾ ಮಮ ಯತ್ಕರ್ಮ ವ್ಯಭಿಚಾರಾದ್ಭಯಾತ್ಮಕಮ್|

13043010c ನಾಶ್ಯಾತಮಿತಿ ಜಾನಂತಸ್ತೇ ತ್ವಾಮಾಹುಸ್ತಥಾ ದ್ವಿಜ||

ದ್ವಿಜ ! ನೀನು ನನಗಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವು ವ್ಯಭಿಚಾರದಿಂದಾಗಿ
ಭಯಾತ್ಮಕವಾಗಿತ್ತು. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದು
ಆಹೋರಾತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಋತುಗಳು ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದವು.

13043011a ತೇ ಚೈವ ಹಿ ಭವೇಯುಸ್ತೇ ಲೋಕಾಃ ಪಾಪಕೃತೋ ಯಥಾ|

13043011c ಕೃತ್ವಾ ನಾಚಕ್ಷತಃ ಕರ್ಮ ಮಮ ಯಚ್ಚ ತ್ವಯಾ ಕೃತಮ್||

ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳು ತಾವು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ

ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ನೀನು ಮಾಡಿದುದನ್ನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13043012a ತಥಾ ಶಕ್ಯಾ ಚ ದುರ್ವೃತ್ತಾ ರಕ್ಷಿತುಂ ಪ್ರಮದಾ ದ್ವಿಜ|

13043012c ನ ಚ ತ್ವಂ ಕೃತವಾನ್ಕಿಂ ಚಿದಾಗಃ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತೇನ ತೇ||

ದ್ವಿಜ ! ಆ ಕರ್ಮಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ನೀನು ದುರ್ವೃತ್ತ ಪ್ರಮದೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯನಾಗಿದ್ದೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಅವಳೊಡನೆ ಯಾವ ದುಷ್ಕರ್ಮವನ್ನೂ ಎಸಗಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

13043013a ಯದಿ ತ್ವಹಂ ತ್ವಾ ದುರ್ವೃತ್ತಮದ್ರಾಕ್ಷಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

13043013c ಶಪೇಯಂ ತ್ವಾಮಹಂ ಕ್ರೋಧಾನ್ನ ಮೇಽತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರಣಾ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಕೆಟ್ಟದ್ದಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೆಯೆಂದು ದಿವ್ಯದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಶಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ವಿಚಾರಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13043014a ಸಜ್ಜಂತಿ ಪುರುಷೇ ನಾರ್ಯಃ ಪುಂಸಾಂ ಸೋಽರ್ಥಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಃ|

13043014c ಅನ್ಯಥಾ ರಕ್ಷತಃ ಶಾಪೋಽಭವಿಷ್ಯತ್ತೇ ಗತಿಶ್ಚ ಸಾ||

ನಾರಿಯರು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಪುರುಷರೂ ಕೂಡ ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ಪುಷ್ಕಲ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಅವಳನ್ನು ಅನ್ಯಥಾ ರಕ್ಷಿಸಿದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದರೆ ನಿನಗೆ ಶಾಪವೂ ದುರ್ಗತಿಯೂ ತಪ್ಪುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13043015a ರಕ್ಷಿತಾ ಸಾ ತ್ವಯಾ ಪುತ್ರ ಮಮ ಚಾಪಿ ನಿವೇದಿತಾ|

13043015c ಅಹಂ ತೇ ಪ್ರೀತಿಮಾಂಸ್ತಾತ ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ||

ಪುತ್ರ! ಅವಳನ್ನು ನೀನು ರಕ್ಷಿಸಿ ನನಗೊಪ್ಪಿಸಿದೆ. ಅಯ್ಯಾ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.”

13043016 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13043016a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಿಪುಲಂ ಪ್ರೀತೋ ದೇವಶರ್ಮಾ ಮಹಾನೃಷಿಃ|

13043016c ಮುಮೋದ ಸ್ವರ್ಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಸಹಭಾರ್ಯಃ ಸಶಿಷ್ಯಕಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ವಿಪುಲನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರೀತನಾದ ಮಹಾನೃಷಿ ದೇವಶರ್ಮನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಭಾರ್ಯೆ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯನೊಂದಿಗೆ ಮೋದಿಸಿದನು.

13043017a ಇದಮಾಖ್ಯಾತವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಮಮಾಖ್ಯಾನಂ ಮಹಾಮುನಿಃ|

13043017c ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಃ ಪುರಾ ರಾಜನ್ಗಂಗಾಕೂಲೇ ಕಥಾಂತರೇ||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಗಂಗಾಕೂಲದಲ್ಲಿ ಮಾತುಕಥೆಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಹಾಮುನಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

13043018a ತಸ್ಮಾದ್ಭ್ರವೀಮಿ ಪಾರ್ಥ ತ್ವಾ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಸದೈವ ಚ|

13043018c ಉಭಯಂ ದೃಶ್ಯತೇ ತಾಸು ಸತತಂ ಸಾಧ್ವಸಾಧು ಚ||

ಪಾರ್ಥ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನೂ ಸದೈವ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವರಲ್ಲಿ ಸತತವೂ ಸಾಧು ಮತ್ತು ಅಸಾಧು ಎರಡೂ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.

13043019a ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಸಾಧ್ವೋ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸಂಮತಾ ಲೋಕಮಾತರಃ|
13043019c ಧಾರಯಂತಿ ಮಹೀಂ ರಾಜನ್ನಿಮಾಂ ಸವನಕಾನನಾಮ್||

ರಾಜನ್! ಮಹಾಭಾಗ ಸಾಧ್ವಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಲೋಕಮಾತರರೆಂದು
ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಈ ವನಕಾನನಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನೇ
ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13043020a ಅಸಾಧ್ವ್ಯಶ್ಚಾಪಿ ದುರ್ವೃತ್ತಾಃ ಕುಲಘ್ನೈಃ ಪಾಪನಿಶ್ಚಯಾಃ|
13043020c ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಲಕ್ಷಣೈರ್ದುಷ್ಟೈಃ ಸ್ವಗಾತ್ರಸಹಜೈರ್ನೃಪ||

ನೃಪ! ಪಾಪನಿಶ್ಚಯರೂ ದುರ್ವೃತ್ತರೂ ಆದ ಅಸಾಧ್ವಿಯರು
ಕುಲವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಸಹಜವಾದ ಶರೀರ
ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ದುಷ್ಟತನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13043021a ಏವಮೇತಾಸು ರಕ್ಷಾ ವೈ ಶಕ್ಯಾ ಕರ್ತುಂ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|
13043021c ಅನ್ಯಥಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ನ ಶಕ್ಯಾ ರಕ್ಷಿತುಂ ಸ್ತ್ರೀಯಃ||

ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಮಹಾತ್ಮರು ಮಾತ್ರ ರಕ್ಷಿಸಲು ಶಕ್ಯರು.
ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಅನ್ಯಥಾ ಅಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

13043022a ಏತಾ ಹಿ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣಪರಾಕ್ರಮಾಃ|
13043022c ನಾಸಾಮಸ್ತಿ ಪ್ರಿಯೋ ನಾಮ ಮೈಥುನೇ ಸಂಗಮೇ ನೃಭಿಃ||

ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರ! ಅಸಾಧ್ವಿಯರು ಅತಿ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವರು.
ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನೆಂಬುವವನು ಯಾರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲರೂ
ಮೈಥುನ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪ್ರಿಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13043023a ಏತಾಃ ಕೃತ್ಯಾಶ್ಚ ಕಾರ್ಯಾಶ್ಚ ಕೃತಾಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13043023c ನ ಚೈಕಸ್ಮಿನ್ನಮಂತ್ರೇತಾಃ ಪುರುಷೇ ಪಾಂಡುನಂದನ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾಂಡುನಂದನ! ಇಂಥವರು ಮಾಟದ ಬೊಂಬೆಯಂತೆ.
ಮಾಟದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಒಬ್ಬನೇ ಪುರುಷನಲ್ಲಿ ಇವರು
ಯಾವಾಗಲೂ ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13043024a ನಾಸು ಸ್ನೇಹೋ ನೃಭಿಃ ಕಾರ್ಯಸ್ತಥೈವೇಷ್ಯಾರ್ಷಾ ಜನೇಶ್ವರ|

13043024c ಖೇದಮಾಸ್ಥಾಯ ಭುಂಜೀತ ಧರ್ಮಮಾಸ್ಥಾಯ ಚೈವ ಹಿ||

ಜನೇಶ್ವರ! ಅಂಥವರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಾರದು.
ಅಸಹನೆಯನ್ನೂ ತೋರಿಸಬಾರದು. ನಿರಾಸಕ್ತನಾಗಿ ಧರ್ಮದ
ಪ್ರಕಾರವೇ ಅವರನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕು.

13043025a ವಿಹನ್ಯೇತಾನ್ಯಥಾ ಕುರ್ವನ್ನರಃ ಕೌರವನಂದನ|

13043025c ಸರ್ವಥಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಯುಕ್ತಿಃ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ||

ಕೌರವನಂದನ! ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ! ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ವರ್ತಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನು ವಿನಾಶನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ
ನಿರಾಸಕ್ತಿಯು ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವಥಾ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

13043026a ತೇನೈಕೇನ ತು ರಕ್ಷಾ ವೈ ವಿಪುಲೇನ ಕೃತಾ ಸ್ತ್ರಿಯಾಃ|

13043026c ನಾನ್ಯಃ ಶಕ್ತೋ ನೃಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಕ್ಷಿತುಂ ನೃಪ ಯೋಷಿತಃ||

ನೃಪ! ವಿಪುಲನೊಬ್ಬನೇ ಸ್ತ್ರೀಯ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಸ್ವೇಚ್ಛಾ
ಚಾರಿಣೀ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾರಿಗೂ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೪

ವಿವಾಹಧರ್ಮ ಕಥನ

ಕನ್ಯಾದಾನದ ಕುರಿತು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು
ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (1-54).

13044001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13044001a ಯನ್ಮೂಲಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಾಣಾಂ ಪ್ರಜನಸ್ಯ ಗೃಹಸ್ಯ ಚ|

13044001c ಪಿತೃದೇವಾತಿಥೀನಾಂ ಚ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳ,
ಸಂತಾನಕ್ಕೂ, ಮನೆಗೂ, ಪಿತೃ-ದೇವತೆ-ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಮೂಲವಾದ
ವಿವಾಹದ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

¹⁹⁹13044002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

---

¹⁹⁹ ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಮಾತಾಗಿ
ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿದೆ.

13044002a ಅಯಂ ಹಿ ಸರ್ವಧರ್ಮಾಣಾಂ ಧರ್ಮಶ್ಚಿಂತ್ಯತಮೋ ಮತಃ|

13044002c ಕೇದೃಶಾಯ ಪ್ರದೇಯಾ ಸ್ಯಾತ್ಕನ್ಯೇತಿ ವಸುಧಾಧಿಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಸುಧಾಧಿಪ! ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿವಾಹವು ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವುದೆಂದು ನನ್ನ ಮತ. ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಎಂಥವನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು? ಕೇಳು.

13044003a ಶೀಲವೃತ್ತೇ ಸಮಾಜ್ಞಾಯ ವಿದ್ಯಾಂ ಯೋನಿಂ ಚ ಕರ್ಮ ಚ|

13044003c ಅದ್ಭಿರೇವ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ಕನ್ಯಾ ಗುಣವತೇ ವರೇ|

13044003e ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸತಾಮೇಷ ಧರ್ಮೋ ನಿತ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಶೀಲ, ವೃತ್ತಿ, ವಿದ್ಯೆ, ಕುಲ, ಕರ್ಮ ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಗುಣವಂತ ವರನಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು. ಇದು ಸಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನಿತ್ಯ ಧರ್ಮ²⁰⁰.

13044004a ಆವಾಹ್ಯಮಾವಹೇದೇವಂ ಯೋ ದದ್ಯಾದನುಕೂಲತಃ|

13044004c ಶಿಷ್ಯಾನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಧರ್ಮ ಏಷ ಸನಾತನಃ||

ಅನುಕೂಲವಾಗಿದ್ದಂತೆ ವರನನ್ನು ಬರಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಶಿಷ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ.²⁰¹

13044005a ಆತ್ಮಾಭಿಪ್ರೇತಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕನ್ಯಾಭಿಪ್ರೇತ ಏವ ಯಃ|

13044005c ಅಭಿಪ್ರೇತಾ ಚ ಯಾ ಯಸ್ಯ ತಸ್ಮೈ ದೇಯಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

²⁰⁰ ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿವಾಹ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²⁰¹ ಇದು ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ ವಿವಾಹ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13044005e ಗಾಂಧರ್ವ ಮಿತಿ ತಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಾಹುರ್ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ತಾನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಕನ್ಯೆಯು
ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಮತ್ತು ಅವಳ ವರನೂ ಅದನ್ನೇ ಬಯಸಿದ್ದಾದರೆ
ಅವಳನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ಗಾಂಧರ್ವ ಧರ್ಮವೆಂದು
ಧರ್ಮವಿದ ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ²⁰².

13044006a ಧನೇನ ಬಹುನಾ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಲೋಭ್ಯ ಚ ಬಾಂಧವಾನ್|

13044006c ಅಸುರಾಣಾಂ ನೃಪೈತಂ ವೈ ಧರ್ಮಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಬಾಂಧವರನ್ನು ಪ್ರಲೋಭಗೊಳಿಸಿ ಬಹಳ ಧನವನ್ನಿತ್ತು ಖರೀದಿಸಿದ
ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ಅಸುರರ ವಿವಾಹವೆಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13044007a ಹತ್ವಾ ಚಿತ್ವಾ ಚ ಶೀರ್ಷಾಣಿ ರುದತಾಂ ರುದತೀಂ ಗೃಹಾತ್|

13044007c ಪ್ರಸಹ್ಯ ಹರಣಂ ತಾತ ರಾಕ್ಷಸಂ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್||

ಕೊಂದು ತಲೆಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿ ಅಳುವಂತೆ ಮಾಡಿ ಅಳುತ್ತಿರುವವಳನ್ನು
ಮನೆಯಿಂದ ಅಪಹರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದು ರಾಕ್ಷಸರ
ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣ²⁰³.

13044008a ಪಂಚಾನಾಂ ತು ತ್ರಯೋ ಧರ್ಮ್ಯಾ ದ್ವಾವಧರ್ಮ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

---

²⁰² ಇದು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²⁰³ ಮನುವಿನ ಪ್ರಕಾರ ಎಂಟು ರೀತಿಯ ವಿವಾಹಗಳಿವೆ: ಬ್ರಾಹ್ಮೋ
ದೈವಸ್ತಥೈವಾರ್ಷಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಸ್ತಥಾಸುರಃ| ಗಾಂಧರ್ವೋ ರಾಕ್ಷಸಶ್ಚೈವ
ಪೈಶಾಚಶ್ಚಾಷ್ಟಮೋ ವಿದುಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಬ್ರಾಹ್ಮ, ದೈವ, ಆರ್ಷ,
ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯ, ಅಸುರ, ಗಾಂಧರ್ವ, ರಾಕ್ಷಸ ಮತ್ತು ಪೈಶಾಚ ಇವೇ ಎಂಟು
ಬಗೆಯ ವಿವಾಹಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13044008c ಪೈಶಾಚ ಅಸುರಶ್ಚೈವ ನ ಕರ್ತವ್ಯೌ ಕಥಂ ಚನ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ಐದರಲ್ಲಿ ಮೂರು²⁰⁴ ಧರ್ಮ ಯುಕ್ತವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ಎರಡು ಅಧರ್ಮ ಯುಕ್ತವಾದವುಗಳು. ಪೈಶಾಚ ಮತ್ತು ಅಸುರ ವಿವಾಹಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು.

13044009a ಬ್ರಾಹ್ಮಃ ಕ್ಷಾತ್ರೋಽಥ ಗಾಂಧರ್ವ ಏತೇ ಧರ್ಮ್ಯಾ ನರರ್ಷಭ|

13044009c ಪೃಥಗ್ವಾ ಯದಿ ವಾ ಮಿಶ್ರಾಃ ಕರ್ತವ್ಯಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮ, ಕ್ಷಾತ್ರ (ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ) ಮತ್ತು ಗಾಂಧರ್ವ ವಿವಾಹಗಳು ಧರ್ಮಾನುಕೂಲವಾಗಿದೆ. ಇವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿಯೂ ಅಥವಾ ಸಮಿಶ್ರವಾಗಿಯೂ ಮಾಡಬಹುದು.

13044010a ತಿಸ್ರೋ ಭಾರ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ದ್ವೇ ಭಾರ್ಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ತು|

13044010c ವೈಶ್ಯಃ ಸ್ವಜಾತಿಂ ವಿಂದೇತ ತಾಸ್ವಪತ್ಯಂ ಸಮಂ ಭವೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ ಈ ಮೂರುವರ್ಣದ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ ಈ ಎರಡು ವರ್ಣದ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು. ವೈಶ್ಯನು ಸ್ವಜಾತಿಯವಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು.²⁰⁵ ಕನ್ಯೆಯರು ಬೇರೆ

---

²⁰⁴ ಬ್ರಾಹ್ಮ, ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ಮತ್ತು ಗಾಂಧರ್ವ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²⁰⁵ ಶೂದ್ರೈವ ಭಾರ್ಯಾ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಸ್ವಾಚಸ್ವಾ ಚ ವಿಶಃ ಸ್ಮೃತೇ| ತೇ ಚ ಸ್ಯಾ ಚೈವ ರಾಜ್ಯಶ್ಚ ತಾಶ್ಚ ಸ್ವಾಚಾಗ್ರಜನ್ಯನಃ|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ-ಶೂದ್ರರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಮೊದಲನೆಯವರಿಗೆ ಅನಂತರ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರು ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯರು ಎಂದು ಮನುಸ್ಮೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಪ್ರಕಾರ ವೈಶ್ಯರು ಶೂದ್ರಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ವರ್ಣದವರಾಗಿದ್ದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳು ತಂದೆಯ
ವರ್ಣಕ್ಕೆ ಸಮಾನವರ್ಣದವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13044011a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ತು ಭವೇಜ್ಜೇಷ್ಠಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ತು|

13044011c ರತ್ಯರ್ಥಮಪಿ ಶೂದ್ರಾ ಸ್ಯಾನ್ನೇತ್ಯಾಹುರಪರೇ ಜನಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮದುವೆಯಾಗ ಬಹುದಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ
ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕನ್ಯೆಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಳಾಗಿರಬೇಕು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ ಕನ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ಕನ್ಯೆಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಳಾಗಿರಬೇಕು. ರತಿಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಶೂದ್ರಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಈ
ಮೂರು ವರ್ಣದವರು ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದೆಂದು ಕೆಲವರು
ಹೇಳಿದರೆ ಇತರರು ಆಗಬಾರದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13044012a ಅಪತ್ಯಜನ್ಮ ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ನ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸಾಧವಃ|

13044012c ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ಜನಯನ್ವಿಪ್ರಃ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೀ ವಿಧೀಯತೇ||

ಈ ಮೂರುವರ್ಣದವರು ಶೂದ್ರಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು
ಪಡೆಯುವುದನ್ನು ಸಾಧುಗಳು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶೂದ್ರಕನ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಪ್ರನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ
ನಿಯಮವಿದೆ.

13044013a ತ್ರಿಂಶದ್ವರ್ಷೋ ದಶವರ್ಷಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ವಿಂದೇತ ನಗ್ನಿಕಾಮ್|

13044013c ಏಕವಿಂಶತಿವರ್ಷೋ ವಾ ಸಪ್ತವರ್ಷಾಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದವನು ಹತ್ತುವರ್ಷದ ನಗ್ನಿಕೆ²⁰⁶ಯನ್ನು

²⁰⁶ ನಗ್ನ ಸ್ಯಾದೇಕವಾಸಾಃ - ಎಂಬ ಸ್ಮೃತಿವಚನದಂತೆ ನಗ್ನಿಕಾ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ

ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ವರ್ಷದವನು
ಏಳುವರ್ಷದವಳನ್ನು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13044014a ಯಸ್ಯಾಸ್ತು ನ ಭವೇದ್ಭ್ರತಾ ಪಿತಾ ವಾ ಭರತರ್ಷಭ|

13044014c ನೋಪಯಚ್ಛೇತ ತಾಂ ಜಾತು ಪುತ್ರಿಕಾಧರ್ಮಿಣೀ ಹಿ ಸಾ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸಹೋದರರು ಅಥವಾ ತಂದೆಯಿಲ್ಲದಿರುವವಳು
ಪುತ್ರಿಕಾಧರ್ಮಿಯಾದುದರಿಂದ ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಾರದು.

13044015a ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣ್ಯುದೀಕ್ಷೇತ ಕನ್ಯಾ ಋತುಮತೀ ಸತೀ|

13044015c ಚತುರ್ಥೇ ತ್ವಥ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಸ್ವಯಂ ಭರ್ತಾರಮರ್ಜಯೇತ್||

ಋತುಮತಿಯಾದ ಮೂರುವರ್ಷದೊಳಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿ
ಕೊಡಬೇಕು. ನಾಲ್ಕನೆಯ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಅವಳು ಪತಿಯನ್ನು
ಹುಡುಕಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13044016a ಪ್ರಜನೋ ಹೀಯತೇ ತಸ್ಯಾ ರತಿಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13044016c ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ವರ್ತಮಾನಾ ಭವೇದ್ವಾಚ್ಯಾ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಸಂತಾನವಾಗಲೀ ಮತ್ತು
ರತಿಸುಖವಾಗಲೀ ಹೀನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಥಾ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ
ಅವರು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದನೀಯರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13044017a ಅಸಪಿಂಡಾ ಚ ಯಾ ಮಾತುರಸಗೋತ್ರಾ ಚ ಯಾ ಪಿತುಃ|

ಏಕವಸ್ತ್ರಧಾರಿಣೀ ಅಥವಾ ಕುಪ್ಪುಸವನ್ನು ತೊಡದ

ಋತುಮತಿಯಾಗದಿದ್ದವಳು ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದಾರೆ
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13044017c ಇತ್ತೇತಾಮನುಗಚ್ಛೇತ ತಂ ಧರ್ಮಂ ಮನುರಬ್ರವೀತ್||

ತಾಯಿಯ ಸಪಿಂಡ.²⁰⁷ ಳಾಗದಿರುವವಳನ್ನು ಮತ್ತು ತಂದೆಯ ಸಗೋತ್ರವಾಗಿಲ್ಲದಿರುವವಳನ್ನು ಮದುವೆಯಾಗಬೇಕು. ಈ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮನುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

13044018 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13044018a ಶುಲ್ಕಮನ್ಯೇನ ದತ್ತಂ ಸ್ಯಾದ್ಧದಾನೀತ್ಯಾಹ ಚಾಪರಃ|

13044018c ಬಲಾದನ್ಯಃ ಪ್ರಭಾಷೇತ ಧನಮನ್ಯಃ ಪ್ರದರ್ಶಯೇತ್||

13044019a ಪಾಣಿಗ್ರಹೀತಾ ತ್ವನ್ಯಃ ಸ್ಯಾತ್ಕಸ್ಯ ಕನ್ಯಾ ಪಿತಾಮಹ|

13044019c ತತ್ತ್ವಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾನಾಂ ಚಕ್ಷುರ್ಭವತು ನೋ ಭವಾನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು ಒಬ್ಬನು, ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆಂದು ಮಾತುಕೊಟ್ಟಿರುವವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು, ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆನ್ನುವವನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನು, ಧನವನ್ನು ತೋರಿಸುವವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು, ಮತ್ತು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡವನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನು - ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯು ಸೇರುತ್ತಾಳೆ? ಪಿತಾಮಹ! ಇದರ ಕುರಿತು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮಗೆ ನೀನು ಕಣ್ಣಾಗು.”

²⁰⁷ ತಾಯಿಯ ತಂಗಿ, ತಾಯಿಯ ಸಹೋದರನ ಮಗಳು ಸಪಿಂಡರಾಗುತ್ತಾರೆ. ತಾಯಿಯಿಂದ ಐದು ತಲೆಮಾರುಗಳು ಮತ್ತು ತಂದೆಯಿಂದ ಏಳು ತಲೆಮಾರುಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ಸಾಪಿಂಡ್ಯದೋಷವು ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13044020 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13044020a ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಕರ್ಮ ಮಾನುಷ್ಯಂ ಸಂಸ್ಥಾನಾಯ ಪ್ರಕೃಷ್ಯತೇ|

13044020c ಮಂತ್ರವನ್ಮಂತ್ರಿತಂ ತಸ್ಯ ಮೃಷಾವಾದಸ್ತು ಪಾತಕಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ

ಕರ್ಮಗಳಿಗೆಲ್ಲ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯು ಎಲ್ಲಕಡೆಯೂ ಇದೆ.

ಒಪ್ಪಂದಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಮುರಿಯುವವನು ಪಾತಕ.

13044021a ಭಾರ್ಯಾಪತ್ನ್ಯುತ್ಪಿಗಾಚಾರ್ಯಾಃ ಶಿಷ್ಯೋಪಾಧ್ಯಾಯ ಏವ ಚ|

13044021c ಮೃಷೋಕ್ತೇ ದಂಡಮರ್ಹಂತಿ ನೇತ್ಯಾಹುರಪರೇ ಜನಾಃ||

ಭಾರ್ಯೆ, ಪತಿ, ಋತ್ವಿಜ, ಆಚಾರ್ಯ, ಶಿಷ್ಯ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯ ಯಾರೇ

ಆಗಲೀ ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದರೆ ದಂಡಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಇತರ

ಜನರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13044022a ನ ಹ್ಯಕಾಮೇನ ಸಂವಾದಂ ಮನುರೇವಂ ಪ್ರಶಂಸತಿ|

13044022c ಅಯಶಸ್ಯಮಧರ್ಮ್ಯಂ ಚ ಯನ್ಮೃಷಾ ಧರ್ಮಕೋಪನಮ್||

ನಾರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವನೊಡನೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು

ಮನುವೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವುದು ಅಯಶಸ್ಕರ,

ಅಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನ ಕೋಪಾಕ್ವೀಡಾಗುತ್ತದೆ.

13044023a ನೈಕಾಂತದೋಷ ಏಕಸ್ಮಿಂಸ್ತದ್ದಾನಂ ನೋಪಲಭ್ಯತೇ|

13044023c ಧರ್ಮತೋ ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಯಾಂ ಚ ಕ್ರೀಣಂತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಕೊಟ್ಟ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ

ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕನೈಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ, ಅಥವಾ

ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಖರೀದಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲ.

13044024a ಬಂಧುಭಿಃ ಸಮನುಜ್ಞಾತೋ ಮಂತ್ರಹೋಮೌ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್|

13044024c ತಥಾ ಸಿದ್ಧಂತಿ ತೇ ಮಂತ್ರಾ ನಾದತ್ತಾಯಾಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತರಾದ ನಂತರ ಮಂತ್ರ-ಹೋಮಗಳನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಮಂತ್ರಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಬಂಧುಗಳು ತಾವೇ ಕೊಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಮಂತ್ರ-ಹೋಮಗಳೆಲ್ಲಿ?

13044025a ಯಸ್ವ ತ್ರ ಮಂತ್ರಸಮಯೋ ಭಾರ್ಯಾಪತ್ಯೋರ್ಮಿಥಃ ಕೃತಃ|

13044025c ತಮೇವಾಹುರ್ಗರೀಯಾಂಸಂ ಯಶ್ಚಾಸೌ ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಕೃತಃ||

ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರ-ಹವನಗಳಿದ್ದಾಗ ಅದರಲ್ಲಿ ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಬಂಧು-ಬಾಂಧವರಿಂದ ಸಮ್ಮತವಾದ ಅವರು ಮಾಡಿಸಿದ ಮಂತ್ರ-ಹೋಮಗಳಿದ್ದ ಮದುವೆಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13044026a ದೇವದತ್ತಾಂ ಪತಿರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ವೇತ್ತಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಶಾಸನಾತ್|

13044026c ಸಾ ದೈವೀಂ ಮಾನುಷೀಂ ವಾಚಮನ್ಯತಾಂ ಪರ್ಯುದಸ್ಯತಿ||

ಧರ್ಮದ ಶಾಸನದಂತೆ ಪತಿಯು ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯು ದೈವದತ್ತಳೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ದೈವೀ ಮಾನುಷಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಇದು ಅಯೋಗ್ಯ ಎನ್ನುವವರ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

13044027 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13044027a ಕನ್ಯಾಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಶುಲ್ಕಾಯಾಂ ಜ್ಯಾಯಾಂಶ್ಚೇದಾವ್ರಜೇದ್ವರಃ|

13044027c ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಮಾರ್ಥ ಸಂಪನ್ನೋ ವಾಚ್ಯಮತ್ರಾನ್ಯತಂ ನ ವಾ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕನ್ಯೆಗೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಅವನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾರ್ಮಸಂಪನ್ನ ವರನು ಬಂದರೆ ಮೊದಲನೆಯವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಬಹುದೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ?

13044028a ತಸ್ಮಿನ್ನಭಯತೋ ದೋಷೇ ಕುರ್ವನ್ತ್ರೇಯಃ ಸಮಾಚರೇತ್||

13044028c ಅಯಂ ನಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಾಣಾಂ ಧರ್ಮಶ್ಚಿಂತ್ಯತಮೋ ಮತಃ||

ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ದೋಷವಿರುವುದರಿಂದ.²⁰⁸ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಯೋಚನೆಮಾಡಬೇಕಾದ ಧರ್ಮವೇ ಇದು.”

13044029a ತತ್ತ್ವಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾನಾಂ ಚಕ್ಷುರ್ಭವತು ನೋ ಭವಾನ್||

13044029c ತದೇತತ್ಸರ್ವಮಾಚಕ್ಷ್ಯ ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಕಥ್ಯತಾಮ್||

ಜಿಜ್ಞಾಸೆಮಾಡುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣು ನೀನು. ಆದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು. ನಿನ್ನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದುದರ ತೃಪ್ತಿಯು ಇನ್ನೂ ಮುಗಿದಿಲ್ಲ.”

---

²⁰⁸ ಬಂಧುಜನರ ಸಮ್ಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ಆ ವರನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ವಚನಭಂಗದ ದೋಷವು ಬರುತ್ತದೆ. ವಚನಭಂಗದ ದೋಷದ ಭಯದಿಂದ ನಂತರ ಅಗಾಮಿಸಿದ್ದ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದವನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಿದ್ದ ವರನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ಕನ್ಯೆಯ ಹಿತವನ್ನೇ ಕಡೆಗಾಣಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13044030 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13044030a ನ ವೈ ನಿಷ್ಠಾಕರಂ ಶುಲ್ಕಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾಸೀತ್ತೇನ ನಾಹೃತಮ್|

13044030c ನ ಹಿ ಶುಲ್ಕಪರಾಃ ಸಂತಃ ಕನ್ಯಾಂ ದದತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಲ್ಕದಿಂದ ವಿವಾಹವು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶುಲ್ಕವಿತ್ತವನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು

ಕೊಡದೇ ಇರುವುದು ಸುಳ್ಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಒಮ್ಮೊಮ್ಮೆ

ಸಂತರು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

13044031a ಅನ್ಯೈರ್ಗುಣೈರುಪೇತಂ ತು ಶುಲ್ಕಂ ಯಾಚಂತಿ ಬಾಂಧವಾಃ|

13044031c ಅಲಂಕೃತ್ವಾ ವಹಸ್ವೇತಿ ಯೋ ದದ್ಯಾದನುಕೂಲತಃ||

ವರನು ಅನ್ಯ ವಿಪರೀತಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಬಾಂಧವರು

ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಧುವನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿ ಮದುವೆಯಾಗು

ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಅವನು ತನಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದಷ್ಟು

ಆಭರಣಗಳನ್ನು ವಧುವಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು.

13044032a ತಚ್ಚ ತಾಂ ಚ ದದಾತ್ಯೇವ ನ ಶುಲ್ಕಂ ವಿಕ್ರಯೋ ನ ಸಃ|

13044032c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಭವೇದ್ಧೇಯಮೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅದು ಶುಲ್ಕವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ

ಅಥವಾ ವಿಕ್ರಯಿಸಿದುದು ಎಂದೂ ಅನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವೀಕರಿಸಿ

ನಂತರ ಕೊಡುವುದು ಸನಾತನಧರ್ಮವೇ ಆಗಿದೆ.

13044033a ದಾಸ್ಯಾಮಿ ಭವತೇ ಕನ್ಯಾಮಿತಿ ಪೂರ್ವಂ ನಭಾಷಿತಮ್|

13044033c ಯೇ ಚೈವಾಹುರ್ಯೇ ಚ ನಾಹುರ್ಯೇ ಚಾವಶ್ಯಂ ವದಂತ್ಯುತ||

ಮೊದಲು ನಿನಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ ಎನ್ನುವವರು, ಮೊದಲು
ಏನೂ ಭಾಷೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರದವರು ಆಡಿದ್ದ ಮಾತುಗಳು ಯಾವ
ಮಾತನ್ನೂ ಹೇಳದೇ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತವೆ.

13044034a ತಸ್ಮಾದಾ ಗೃಹಣಾತ್ಪಾಣೀರ್ಯಾ ಚಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರಮ್|

13044034c ಕನ್ಯಾವರಃ ಪುರಾ ದತ್ತೋ ಮರುದ್ಭಿರಿತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಪಾಣಿಗೃಹಣವಾಗುವವರೆಗೂ ಪರಸ್ಪರ ಕೇಳಿಕೊಂಡೇ
ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮರುದ್ಭಿರಿತಿ ಕನ್ಯೆಯರಿಗೆ ಈ ವರವನ್ನು²⁰⁹
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13044035a ನಾನಿಷ್ಟಾಯ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ಕನ್ಯಾ ಇತ್ಯ್ಶಿಚೋದಿತಮ್|

13044035c ತನ್ಮೂಲಂ ಕಾಮಮೂಲಸ್ಯ ಪ್ರಜನಸ್ಯೇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂಬ ಋಷಿಗಳ
ಅಭಿಮತವೂ ಇದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇಷ್ಟ ವರನು ಕಾಮಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಮತ್ತು
ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

13044036a ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಚ ಬಹುನ್ನೋಷಾನ್ಸಂವಾಸಾದ್ವಿದ್ವಿಷಾಣಯೋಃ|

13044036c ಯಥಾ ನಿಷ್ಠಾಕರಂ ಶುಲ್ಕಂ ನ ಜಾತ್ವಾಸೀತ್ತಥಾ ಶೃಣು||

ಬಹಳ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು

---

²⁰⁹ ಶ್ರೇಷ್ಠವರನು ದೊರಕಿದಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆಯ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಮೊದಲು
ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಉತ್ತಮವರನಿಗೆ
ಕೊಡಬಹುದೆಂದೂ ಹಾಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೋಷವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ವರವಿದ
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೊಡುವುದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದೋಷಗಳಿವೆ ಎನ್ನುವುದು ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.
ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದರ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ವಿವಾಹದ ಅಂತಿಮ
ನಿಶ್ಚಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದಲೇ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಕೇಳು.

13044037a ಅಹಂ ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯಾಯ ದ್ವೇ ಕನ್ಯೇ ಸಮುದಾವಹಮ್|
13044037c ಜಿತ್ವಾ ಚ ಮಾಗಧಾನ್ಸರ್ವಾನ್ಯಾಶೀನಥ ಚ ಕೋಸಲಾನ್|
13044037e ಗೃಹೀತಪಾಣಿರೇಕಾಸೀತ್ಪ್ರಾಪ್ತಶುಲ್ಕಾಪರಾಭವತ್||

ನಾನು ಕೋಸಲ ಮತ್ತು ಮಾಗಧ ಸರ್ವರನ್ನೂ ಗೆದ್ದು ಕಾಶಿಯ ಇಬ್ಬರು
ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ವಿಚಿತ್ರವೀರ್ಯನಿಗೆ ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದೆ.
ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಇನ್ನೊಬ್ಬಳು
ಬೇರೆಯವನ ಕೈಹಿಡಿದಿದ್ದಳು.

13044038a ಪಾಣೌ ಗೃಹೀತಾ ತತ್ರೈವ ವಿಸೃಜ್ಯಾ ಇತಿ ಮೇ ಪಿತಾ|
13044038c ಅಬ್ರವೀದಿತರಾಂ ಕನ್ಯಾಮಾವಹತ್ಸ ತು ಕೌರವಃ||

ಆಗ ನನ್ನ ತಂದೆ ಕೌರವನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾದವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು
ಉಳಿದಿಬ್ಬರನ್ನೂ ವಿವಾಹಮಾಡಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

13044039a ಅಪ್ಯನ್ಯಾಮನುಪಪ್ರಚ್ಛ ಶಂಕಮಾನಃ ಪಿತುರ್ವಚಃ|
13044039c ಅತೀವ ಹ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮೇಪ್ಸಾ ಪಿತುರ್ಮೇಽಭ್ಯಧಿಕಾಭವತ್||

ತಂದೆಯ ಮಾತನ್ನು ಶಂಕಿಸಿ ನಾನು ಇತರರನ್ನೂ ಕೇಳಿದೆನು. ಆದರೆ
ನನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಧರ್ಮಪಾಲನೆಯ ಅಧಿಕ ಆಸಕ್ತಿಯಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು
ನನಗೆ ಹಾಗೆ ಮಾಡಲು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದನು.

13044040a ತತೋಽಹಮಬ್ರುವಂ ರಾಜನ್ನಾಚಾರೇಸ್ಸುರಿದಂ ವಚಃ|

13044040c ಆಚಾರಂ ತತ್ತ್ವತೋ ವೇತ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮೀತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ರಾಜನ್! ಆಚಾರದ ಕುರಿತು ಕೇಳಲು ಬಯಸಿದ ನಾನು ಅವನಿಗೆ
“ಆಚಾರವನ್ನು ತತ್ತ್ವತಃ ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ
ಹೇಳಿದೆನು.

13044041a ತತೋ ಮಯೈವಮುಕ್ತೇ ತು ವಾಕ್ಯೇ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ|

13044041c ಪಿತಾ ಮಮ ಮಹಾರಾಜ ಬಾಹ್ಲೀಕೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್||

ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನನ್ನ ಪಿತ ಮಹಾರಾಜ
ಬಾಹ್ಲೀಕನು ಹೇಳಿದನು:

13044042a ಯದಿ ವಃ ಶುಲ್ಕತೋ ನಿಷ್ಠಾ ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಂ ತಥಾ|

13044042c ಲಾಜಾಂತರಮುಪಾಸೀತ ಪ್ರಾಪ್ತಶುಲ್ಕಾ ಪತಿಂ ವೃತಮ್||

“ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾಗದೇ ಕೇವಲ ಶುಲ್ಕದಿಂದಲೇ ವಿವಾಹವು
ನಿಶ್ಚಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಂತರವೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ವರನು ದೊರಕಿದರೆ ಅವನೊಡನೆ ಮದುವೆಯಾಗಬಹುದು
ಎನ್ನುವುದು ನಮ್ಮ ಮತ.

13044043a ನ ಹಿ ಧರ್ಮವಿದಃ ಪ್ರಾಹುಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ವಾಕ್ಯತಃ ಸ್ಮೃತಮ್|

13044043c ಯೇಷಾಂ ವೈ ಶುಲ್ಕತೋ ನಿಷ್ಠಾ ನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಾತ್ತಥಾ||

ಶುಲ್ಕವೇ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತದೆ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಲ್ಲ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಧರ್ಮವಿದರು ಪ್ರಮಾಣವಾಕ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ.

13044044a ಪ್ರಸಿದ್ಧಂ ಭಾಷಿತಂ ದಾನೇ ತೇಷಾಂ ಪ್ರತ್ಯಸನಂ ಪುನಃ|

13044044c ಯೇ ಮನ್ಯಂತೇ ಕ್ರಯಂ ಶುಲ್ಕಂ ನ ತೇ ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ||

ವಿವಾಹದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮವಿದ ಜನರು ಕನ್ಯಾದಾನವಾಯಿತು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾಯಿತು ಎಂಬ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ವಿಕ್ರಯವಾಯಿತು ಅಥವಾ ಶುಲ್ಕವು ದೊರೆಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

13044045a ನ ಚೈತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ನ ವೋಢವ್ಯಾ ತಥಾವಿಧಾ|

13044045c ನ ಹ್ಯೇವ ಭಾರ್ಯಾ ಕ್ರೇತವ್ಯಾ ನ ವಿಕ್ರೇಯಾ ಕಥಂ ಚನ||

ಬೆಲೆಕಟ್ಟಿ ಕೊಡುವ ಈ ಎರಡೂ ರೀತಿಗಳು ಉತ್ತಮ ವಿಧಿಗಳಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರ್ಯೆಯು ಕೊಳ್ಳುವ ಅಥವಾ ಮಾರುವ ವಸ್ತುವಲ್ಲ.

13044046a ಯೇ ಚ ಕ್ರೀಣಂತಿ ದಾಸೀವದ್ಯೇ ಚ ವಿಕ್ರೀಣತೇ ಜನಾಃ|

13044046c ಭವೇತ್ತೇಷಾಂ ತಥಾ ನಿಷ್ಠಾ ಲುಬ್ಧಾನಾಂ ಪಾಪಚೇತಸಾಮ್||

ದಾಸಿಯರನ್ನು ಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಮಾರುವ ಪಾಪಚೇತಸ ಜನರಿಗೆ ಶುಲ್ಕವೇ ವಿವಾಹವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು.

13044047a ಅಸ್ಮಿನ್ಧರ್ಮೇ ಸತ್ಯವಂತಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛಂತ ವೈ ಜನಾಃ|

13044047c ಕನ್ಯಾಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಶುಲ್ಕಾಯಾಃ ಶುಲ್ಕದಃ ಪ್ರಶಮಂ ಗತಃ||

13044048a ಪಾಣಿಗ್ರಹೀತಾ ಚಾನ್ಯಃ ಸ್ಯಾದತ್ರ ನೋ ಧರ್ಮಸಂಶಯಃ|

13044048c ತನ್ನಶ್ಚಿಂಧಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ತ್ವಂ ಹಿ ವೈ ಪ್ರಾಜ್ಞಸಂಮತಃ|

13044048e ತತ್ತ್ವಂ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾನಾಂ ಚಕ್ಷುರ್ಭವತು ನೋ ಭವಾನ್||

ಈ ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಜನರು ಸತ್ಯವಂತನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದರು:

“ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಪಡೆದ ನಂತರ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣವಾಗುವ ಮೊದಲೇ

ಶುಲ್ಕವನ್ನಿತ್ತವನು ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಅವಳನ್ನು ಬೇರೆಯವನು
 ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದೇ? ಇದರ ಕುರಿತು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ
 ಧರ್ಮಸಂಶಯವಾಗಿದೆ. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಇದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸು. ನೀನು
 ಪ್ರಾಜ್ಞಸಮ್ಮತನಾಗಿರುವೆ. ತತ್ತ್ವವನ್ನು ಜಿಜ್ಞಾಸೆಮಾಡುವ ನಮಗೆ ನೀನು
 ಕಣ್ಣಾಗು.”

13044049a ತಾನೇವಂ ಬ್ರುವತಃ ಸರ್ವಾನ್ಸತ್ಯವಾನ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|
 13044049c ಯತ್ರೇಷ್ಟಂ ತತ್ರ ದೇಯಾ ಸ್ಯಾನ್ನಾತ್ರ ಕಾರ್ಯಾ ವಿಚಾರಣಾ|
 13044049e ಕುರ್ವತೇ ಜೀವತೋಽಪ್ಯೇವಂ ಮೃತೇ ನೈವಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||
 ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಎಲ್ಲರಿಗೆ ಸತ್ಯವಾನನು ಹೇಳಿದನು: “ಕನ್ಯೆಗೆ ಯಾರಲ್ಲಿ
 ಇಷ್ಟವಿದೆಯೋ ಅವನಿಗೇ ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ
 ವಿಚಾರಮಾಡಬಾರದು. ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು ಜೀವಿತನಾಗಿದ್ದರೂ
 ಉತ್ತಮ ವರನು ದೊರಕಿದರೆ ಉತ್ತಮನಿಗೇ ಅವಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.
 ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13044050a ದೇವರಂ ಪ್ರವಿಶೇತ್ಕನ್ಯಾ ತಪ್ಯೇದ್ವಾಪಿ ಮಹತ್ತಪಃ|
 13044050c ತಮೇವಾನುವ್ರತಾ ಭೂತ್ವಾ ಪಾಣಿಗ್ರಾಹಸ್ಯ ನಾಮ ಸಾ||
 ಒಂದುವೇಳೆ ಕನ್ಯೆಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವನು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದ ಮೊದಲೇ
 ತೀರಿಕೊಂಡರೆ ಅವನ ತಮ್ಮನನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು
 ಅಥವಾ ತನಗಿಷ್ಟವಾದವನ ಕುರಿತು ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ
 ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಅವನ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13044051a ಲಿಖಿಂತ್ಯೇವ ತು ಕೇಷಾಂ ಚಿದಪರೇಷಾಂ ಶನ್ಯೈರಪಿ|
 13044051c ಇತಿ ಯೇ ಸಂವದಂತ್ಯತ್ರ ತ ಏತಂ ನಿಶ್ಚಯಂ ವಿದುಃ||

13044052a ತತ್ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಾತ್ಪೂರ್ವಮುತ್ತರಂ ಯತ್ರ ವರ್ತತೇ|

13044052c ಸರ್ವಮಂಗಲಮಂತ್ರಂ ವೈ ಮೃಷಾವಾದಸ್ತು ಪಾತಕಃ||

ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಂತೆ ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು
ಮೃತನಾದರೆ ಕನ್ಯೆಯು ಅವನ ತಮ್ಮನನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಹುದು.
ಮತ್ತೆ ಕೆಲವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಇದು ಐಚ್ಛಿಕವೇ ಹೊರತು
ವಿಧಿನಿಯಮವಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪಾಣಿಗ್ರಹಣದ
ಮೊದಲು ಯಾವುದೇ ಮಂಗಲಕಾರ್ಯಗಳು ನಡೆದುಹೋಗಿದ್ದರೂ
ಉತ್ತಮ ವರನಿಗೆ ಕನ್ಯಾದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಕೇವಲ
ಸುಳ್ಳುಹೇಳಿದ ಪಾಪವು ತಗಲುವುದು.

13044053a ಪಾಣಿಗ್ರಹಣಮಂತ್ರಾಣಾಂ ನಿಷ್ಠಾ ಸ್ಯಾತ್ಸಪ್ತಮೇ ಪದೇ|

13044053c ಪಾಣಿಗ್ರಾಹಸ್ಯ ಭಾರ್ಯಾ ಸ್ಯಾದ್ಯಸ್ಯ ಚಾದ್ಭಿಃ ಪ್ರದೀಯತೇ||

ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಂತ್ರಗಳು ಸಪ್ತಪದಿಯಲ್ಲಿ ಸಫಲಗೊಳ್ಳುವವು.
ಕನ್ಯಾದಾನವಾದ ನಂತರವೇ ಕನ್ಯೆಯು ಕೈಹಿಡಿದವನ
ಭಾರ್ಯೆಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13044054a ಅನುಕೂಲಾಮನುವಂಶಾಂ ಭ್ರಾತ್ರಾ ದತ್ತಾಮುಪಾಗ್ನಿಕಾಮ್|

13044054c ಪರಿಕ್ರಮ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ವಿಂದೇದ್ವಿ ಜೋತ್ತಮಃ||

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನು ಅನುಕೂಲಕರಳಾಗಿರುವ ಅನುವಂಶೀಯಳಾದ
ಸಹೋದರನಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ
ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ವಿವಾಹಧರ್ಮ ಕಥನೇ ಚತುಶ್ಚ ತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮ ಕಥನ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ನಾಲ್ಕನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೫

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸುತ್ತಾ ಭೀಷ್ಮನು ಕನ್ಯೆಯ ವಿವಾಹದ
 ಹಾಗೂ ಕನ್ಯೆ ಮತ್ತು ಮಗಳ-ಮಗ ಮೊದಲಾದವರ
 ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರತ್ವದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (1-24).

13045001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13045001a ಕನ್ಯಾಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಶುಲ್ಕಾಯಾಃ ಪತಿಶ್ಚೇನ್ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚ ನ|

13045001c ತತ್ರ ಕಾ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿಃ ಸ್ಯಾತ್ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
 ಪತಿಯು ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊರಟುಹೋದರೆ ಆಗ ಕನ್ಯಾಪಿತೃವು ಏನು
 ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13045002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13045002a ಯಾಪುತ್ರಕಸ್ಯಾಪ್ಯರಿಕ್ಲಸ್ಯ ಪ್ರತಿಪತ್ಸಾ ತದಾ ಭವೇತ್|

13045003a ಅಥ ಚೇತ್ಸಾಹರೇಚ್ಚ ಲ್ಕಂ ಕ್ರೀತಾ ಶುಲ್ಕಪ್ರದಸ್ಯ ಸಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರನಿಲ್ಲದವನು ಕನ್ಯಾಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೆ
 ಅವನು ಬರುವವರೆಗೂ ಕನ್ಯಾಪಿತೃವು ಕಾಯಬೇಕು. ಶುಲ್ಕವನ್ನು
 ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವ ವರೆಗೆ ಅವಳನ್ನು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಇತ್ತವನಿಗೆ

ಕೊಟ್ಟಂತೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

13045003c ತಸ್ಯಾರ್ಥೇಽಪತ್ಯಮೀಹೇತ ಯೇನ ನ್ಯಾಯೇನ ಶಕ್ನುಯಾತ್|

13045004a ನ ತಸ್ಯಾ ಮಂತ್ರವತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕಶ್ಚಿತ್ಕುರ್ವೀತ ಕಿಂ ಚನ||

ಆ ಶುಲ್ಕವನ್ನು ಕೊಟ್ಟ ಮಕ್ಕಳಿಲ್ಲದವನು ಬಾರದೆಯೇ ಇದ್ದರೆ ಕನ್ಯೆಯು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಮಂತ್ರವತ್ತಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಬಾರದು.

13045005a ಸ್ವಯಂ ಪೃತೇತಿ ಸಾವಿತ್ರೀ ಪಿತ್ರಾ ವೈ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ|

13045005c ತತ್ತಸ್ಯಾನ್ಯೇ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ನೇತರೇ ಜನಾಃ||

ತಂದೆಯ ಸೂಚನೆಯಂತೆ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಸ್ವಯಂ ಪತಿಯನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಳು. ಅದನ್ನು ಕೆಲವು ಧರ್ಮಜ್ಞರು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅದನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13045006a ಏತತ್ತು ನಾಪರೇ ಚಕ್ರುರ್ನ ಪರೇ ಜಾತು ಸಾಧವಃ|

13045006c ಸಾಧೂನಾಂ ಪುನರಾಚಾರೋ ಗರೀಯೋ ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣಮ್||

ಇದನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಸತ್ತುರುಷರು ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ ಸಾಧುಗಳ ಆಚಾರಗಳು ಧರ್ಮಲಕ್ಷಣವೂ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಆಚರಿಸಲು ಶ್ರೇಷ್ಠವೂ ಆದುದೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13045007a ಅಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಪ್ರಕರಣೇ ಸುಕ್ರತುರ್ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

13045007c ನಪ್ತಾ ವಿದೇಹರಾಜಸ್ಯ ಜನಕಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಈ ಪ್ರಕರಣದ ಕುರಿತು ವಿದೇಹರಾಜ ಮಹಾತ್ಮ ಜನಕನ ಮೊಮ್ಮಗ

ಸುಕ್ರತುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:

13045008a ಅಸದಾಚರಿತೇ ಮಾರ್ಗೇ ಕಥಂ ಸ್ಯಾದನುಕೀರ್ತನಮ್|

13045008c ಅನುಪ್ರಶ್ನಃ ಸಂಶಯೋ ವಾ ಸತಾಮೇತದುಪಾಲಭೇತ್||

“ಅಸತ್ತುರುಷರು ಆಚರಿಸಿದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಅನುಮೋದಿಸಬಹುದು? ಇದರ ಕುರಿತು ಸತ್ತುರುಷರ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಥವಾ ಸಂಶಯಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿದೆ.

13045009a ಅಸದೇವ ಹಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಮಾದೋ ಧರ್ಮ ಆಸುರಃ|

13045009c ನಾನುಶುಶ್ರುಮ ಜಾತ್ವೇತಾಮಿಮಾಂ ಪೂರ್ವೇಷು ಜನ್ಮಸು||

ಸಾವಿತ್ರಿಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡೆದುದು ಧರ್ಮದ ಪ್ರಮಾದಗೊಳಿಸುವ
ಅಸತ್ತುರುಷರ ಅಥವಾ ಅಸುರೀ ಆಚಾರ. ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲಿ ಈ ರೀತಿ ನಡೆದುದನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿಲ್ಲ.

13045010a ಭಾರ್ಯಾಪತ್ಯೋಹಿ ಸಂಬಂಧಃ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೋಸ್ತುಲ್ಯ ಏವ ಸಃ|

13045010c ರತಿಃ ಸಾಧಾರಣೋ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಚಾಹ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಪತಿ-ಪತ್ನಿಯರ ಸಂಬಂಧವು ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಬಂಧದಂತೆ. ಇಲ್ಲಿ
ರತಿಸುಖವು ಒಂದು ಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮ” ಎಂದು ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು
ಹೇಳಿದ್ದನು.”

13045011 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13045011a ಅಥ ಕೇನ ಪ್ರಮಾಣೇನ ಪುಂಸಾಮಾದೀಯತೇ ಧನಮ್|

13045011c ಪುತ್ರವದ್ಧಿ ಪಿತುಸ್ತಸ್ಯ ಕನ್ಯಾ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆಗೆ ಪುತ್ರಿಯು ಪುತ್ರನ ಸಮಾನಳೇ

ಆಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೂ ಯಾವ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಕೇವಲ ಪುರುಷನೇ ಧನಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?”

13045012 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13045012a ಯಥೈವಾತ್ಮಾ ತಥಾ ಪುತ್ರಃ ಪುತ್ರೇಣ ದುಹಿತಾ ಸಮಾ|

13045012c ತಸ್ಯಾ ಮಾತ್ಮನಿ ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಾಂ ಕಥಮನ್ಯೋ ಧನಂ ಹರೇತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗನೇ! ಪುತ್ರನು ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಮಗಳು ಪುತ್ರನ ಸಮ. ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮನೇ ಇರುವಾಗ ಅನ್ಯನು ಹೇಗೆ ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲನು?”

13045013a ಮಾತುಶ್ಚ ಯೌತಕಂ ಯತ್ಕ್ಯಾ ತ್ಕುಮಾರೀಭಾಗ ಏವ ಸಃ|

13045013c ದೌಹಿತ್ರ ಏವ ವಾ ರಿಕ್ಥಮಪುತ್ರಸ್ಯ ಪಿತುರ್ಹರೇತ್||

ತಾಯಿಗೆ ವಿವಾಹಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿರುವ ಧನಕ್ಕೆ ಪುತ್ರಿಯೇ ಭಾಗದಾರಳಾಗುತ್ತಾಳೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಾರಿಗೆ ಪುತ್ರನೇ ಇಲ್ಲವೋ ಅವರ ಧನದ ಅಧಿಕಾರವು ಅವರ ಮಗಳ ಮಗನಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಇರುತ್ತದೆ. ಅವನೇ ಆ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13045014a ದದಾತಿ ಹಿ ಸ ಪಿಂಡಂ ವೈ ಪಿತುರ್ಮಾತಾಮಹಸ್ಯ ಚ|

13045014c ಪುತ್ರದೌಹಿತ್ರಯೋರ್ನೇಹ ವಿಶೇಷೋ ಧರ್ಮತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಮಗಳ ಮಗನು ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ತಾಯಿಯ ತಂದೆಗೂ ಪಿಂಡವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಗ ಮತ್ತು ಮಗಳ ಮಗ ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಅಂತರವೂ ಇಲ್ಲ.

13045015a ಅನ್ಯತ್ರ ಜಾತಯಾ ಸಾ ಹಿ ಪ್ರಜಯಾ ಪುತ್ರ ಈಹತೇ|

13045015c ದುಹಿತಾನ್ಯತ್ರ ಜಾತೇನ ಪುತ್ರೇಣಾಪಿ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪುತ್ರಕನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಪುತ್ರನು ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವನು ಧನಕ್ಕೆ ಪುತ್ರಿಯ ಸಮಾನ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದುವೇಳೆ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪುತ್ರಕನಾಗಿಸಿಕೊಂಡ ನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಪುತ್ರನನ್ನಾಗಿ ದತ್ತು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪುತ್ರಿಯೇ ಧನದ ಅಧಿಕಾರವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

13045016a ದೌಹಿತ್ರಕೇಣ ಧರ್ಮೇಣ ನಾತ್ರ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಕಾರಣಮ್||

13045016c ವಿಕ್ರೀತಾಸು ಚ ಯೇ ಪುತ್ರಾ ಭವಂತಿ ಪಿತುರೇವ ತೇ||

ಶುಲ್ಕ ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾರಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪುತ್ರನು ಕೇವಲ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೌಹಿತ್ರಕ ಧರ್ಮದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ತಾಯಿಯ ತಂದೆಯ ಧನದ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನೇ ನಾನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.

13045017a ಅಸೂಯವಸ್ವ ಧರ್ಮಿಷ್ಠಾಃ ಪರಸ್ವಾದಾಯಿನಃ ಶತಾಃ|

13045017c ಆಸುರಾದಧಿಸಂಭೂತಾ ಧರ್ಮಾದ್ವಿಷಮವೃತ್ತಯಃ||

ಆಸುರೀ ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತಾನಗಳು ಅಸೂಯಾಪರರೂ, ಅಧರ್ಮಿಷ್ಠರೂ, ಪರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವರೂ, ಶಠರೂ, ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13045018a ಅತ್ರ ಗಾಥಾ ಯಮೋದ್ಗೀತಾಃ ಕೀರ್ತಯಂತಿ ಪುರಾವಿದಃ|

13045018c ಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ನಿಬದ್ಧಾ ಧರ್ಮಸೇತುಷು||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನದವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರು ಮತ್ತು
ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಿಬದ್ಧರಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮಸೇತುಗಳು
ಯಮನ ಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13045019a ಯೋ ಮನುಷ್ಯಃ ಸ್ವಕಂ ಪುತ್ರಂ ವಿಕ್ರೀಯ ಧನಮಿಚ್ಛತಿ|

13045019c ಕನ್ಯಾಂ ವಾ ಜೀವಿತಾರ್ಥಾಯ ಯಃ ಶುಲ್ಕೇನ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

13045020a ಸಪ್ತಾವರೇ ಮಹಾಘೋರೇ ನಿರಯೇ ಕಾಲಸಾಹ್ವಯೇ|

13045020c ಸ್ವೇದಂ ಮೂತ್ರಂ ಪುರೀಷಂ ಚ ತಸ್ಮಿನ್ಮೇತ ಉಪಾಶ್ನತೇ||

“ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಿ ಧನವನ್ನು
ಸಂಪಾದಿಸುವನೋ ಅಥವಾ ಯಾರು ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಶುಲ್ಕವನ್ನು
ಪಡೆದು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಮಹಾಘೋರನರಕಗಳಲ್ಲಿ
ಏಳನೆಯದಾದ ಕಾಲಸಾಹ್ವಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ ಮಲ-ಮೂತ್ರ-ಬೆವರನ್ನು
ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

13045021a ಆರ್ಷೇ ಗೋಮಿಥುನಂ ಶುಲ್ಕಂ ಕೇ ಚಿದಾಹುರ್ಮೃಷೈವ ತತ್|

13045021c ಅಲ್ಪಂ ವಾ ಬಹು ವಾ ರಾಜನ್ವಿಕ್ರಯಸ್ತಾವದೇವ ಸಃ||

ವಿವಾಹದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳ ಜೋಡಿಯನ್ನು ಶುಲ್ಕರೂಪದಲ್ಲಿ
ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಅದು ಉತ್ತಮ ವಿವಾಹವೇ ಆಗುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅದೂ ಮಿಥ್ಯವೇ. ಶುಲ್ಕ ಅಲ್ಪವಾಗಿರಲಿ
ಅಥವಾ ಅಧಿಕವಾಗಿರಲಿ ಅದರಿಂದಲೇ ಕನ್ಯೆಯ
ವಿಕ್ರಯವಾಗಿಹೋಗಿರುತ್ತದೆ.

13045022a ಯದ್ಯಪ್ಯಾಚರಿತಃ ಕೃಶ್ಚಿನ್ಮೈಷ ಧರ್ಮಃ ಕಥಂ ಚನ|

13045022c ಅನ್ಯೇಷಾಮಪಿ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಲೋಭತಃ ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಯಃ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಹೀಗೆ ನಡೆದುಹೋಗಿದ್ದರೂ ಅದು ಎಂದೂ
ಧರ್ಮವೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಅನ್ಯರಿಗೂ
ಲೋಭಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಬಂದಿರಬಹುದು.

13045023a ವಶ್ಯಾಂ ಕುಮಾರೀಂ ವಿಹಿತಾಂ ಯೇ ಚ ತಾಮುಪಭುಂಜತೇ|

13045023c ಏತೇ ಪಾಪಸ್ಯ ಕರ್ತಾರಸ್ತಮಸ್ಯಂಧೇಽಥ ಶೇರತೇ||

ಯಾರು ಕುಮಾರಿಯನ್ನು ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ತನ್ನ ವಶಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಅವಳನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೋ ಆ ಪಾಪಕರ್ಮಿಯು
ಅಂಧಕಾರಪೂರ್ಣ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

13045024a ಅನ್ಯೋಽಪ್ಯಥ ನ ವಿಕ್ರೇಯೋ ಮನುಷ್ಯಃ ಕಿಂ ಪುನಃ ಪ್ರಜಾಃ|

13045024c ಅಧರ್ಮಮೂಲ್ಯೈರ್ಹಿ ಧನ್ಯೈರ್ನ ತೈರರ್ಥೋಽಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ||

ಬೇರೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನನ್ನೂ ಮಾರಟಮಾಡಬಾರದು. ಹಾಗಿರುವಾಗ
ಇನ್ನು ಅವನ ಸಂತಾನವನ್ನೇ ಮಾರುವುದೆಂದರೆ ಏನು? ಅಧರ್ಮದ
ಮೂಲಕ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಯಾವ ಧರ್ಮವೂ
ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ಯಮಗಾಥಾ ನಾಮ

ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ಯಮಗಾಥಾ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೈದನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೬

ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳಿಂದ ಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುವುದರ
ಅವಶ್ಯಕತೆಯ ಪ್ರತಿಪಾದನ (1-14).

13046001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13046001a ಪ್ರಾಚೇತಸಸ್ಯ ವಚನಂ ಕೀರ್ತಯಂತಿ ಪುರಾವಿದಃ|

13046001c ಯಸ್ಯಾಃ ಕಿಂ ಚಿನ್ನಾದದತೇ ಜ್ಞಾತಯೋ ನ ಸ ವಿಕ್ರಯಃ||

13046002a ಅರ್ಹಣಂ ತತ್ಕುಮಾರೀಣಾಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯತಮಂ ಚ ತತ್|

13046002c ಸರ್ವಂ ಚ ಪ್ರತಿದೇಯಂ ಸ್ಯಾತ್ಕನ್ಯಾಯೈ ತದಶೇಷತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದಿನದನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಪ್ರಾಚೇತಸ ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷನ ವಚನವನ್ನು ಕೀರ್ತನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಯಾರ ಏನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದು ವಿಕ್ರಯವಾಯಿತೆಂದಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಕನ್ಯೆಯ ಸಹೋದರ ಅಥವಾ ಬಂಧುವು ಅವಳ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳಿಗೆ ಧನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಸ್ವಂತಕ್ಕಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಬಳಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಆಗ ಕನ್ಯೆಯ ವಿಕ್ರಯವು ನಡೆಯಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಆ ಕನ್ಯೆಯ ಸತ್ಕಾರವೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದು ಪರಮ ದಯಾಲುತ್ವಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯ. ಕನ್ಯೆಗಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿದ್ದ ಧನವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವಳಿಗೇ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

13046003a ಪಿತೃಭಿರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚೈವ ಶ್ವಶುರೈರಥ ದೇವರೈಃ|

13046003c ಪೂಜ್ಯಾ ಲಾಲಯಿತವ್ಯಾಶ್ಚ ಬಹುಕಲ್ಯಾಣಮೀಪ್ಸುಭಿಃ||

ಕಲ್ಯಾಣವು ವಿಜೃಂಭಣೆಯಿಂದ ಆಗಲಿ ಎಂದು ಇಚ್ಛಿಸುವ ತಂದೆ,

ಸಹೋದರ, ಮಾವ ಮತ್ತು ಗಂಡನ ಸಹೋದರ - ಇವರು
ನವವಧುವಿನ ಪೂಜನೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರಾಭರಣ-ಸತ್ಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ
ಮಾಡಬೇಕು.

13046004a ಯದಿ ವೈ ಸ್ತ್ರೀ ನ ರೋಚೇತ ಪುಮಾಂಸಂ ನ ಪ್ರಮೋದಯೇತ್|

13046004c ಅಮೋದನಾತ್ಪುನಃ ಪುಂಸಃ ಪ್ರಜನಂ ನ ಪ್ರವರ್ಧತೇ||

13046005a ಪೂಜ್ಯಾ ಲಾಲಯಿತವ್ಯಾಶ್ಚ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಜನಾಧಿಪ|

ಜನಾಧಿಪ! ಒಂದುವೇಳೆ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ರಂಜಿಸದೇ
ಇದ್ದರೆ ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲಾರಳು ಮತ್ತು ಅವನ
ಸಂತಾನವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು
ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಪ್ರೀತಿಸಬೇಕು.

²¹⁰13046005c ಅಪೂಜಿತಾಶ್ಚ ಯತ್ರೈತಾಃ ಸರ್ವಾಸ್ತತ್ರಾಫಲಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ|

13046005e ತದೈವ ತತ್ಕುಲಂ ನಾಸ್ತಿ ಯದಾ ಶೋಚಂತಿ ಜಾಮಯಃ||

ಎಲ್ಲಿ ಅವರ ಅನಾದರಣೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವ
ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ನಿಷ್ಪಲವಾಗುತ್ತವೆ. ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಶೋಕಿಸುವ ಕುಲವು
ಉಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

13046006a ಜಾಮೀಶಪ್ತಾನಿ ಗೇಹಾನಿ ನಿಕೃತ್ವಾನೀವ ಕೃತ್ಯಯಾ|

13046006c ನೈವ ಭಾಂತಿ ನ ವರ್ಧಂತೇ ಶ್ರಿಯಾ ಹೀನಾನಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಯಾವ ಕುಲವನ್ನು ಖಿನ್ನರಾದ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶಪಿಸುತ್ತಾರೋ

---

²¹⁰ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯತ್ರ ಚ ಪೂಜ್ಯಂತೇ ರಮಂತೇ ತತ್ರ
ದೇವತಾಃ| ಎಂಬ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಆ ಕುಲವು ಖಿಡ್ಗದಿಂದ ತುಂಡಾದಂತೆ ಕತ್ತರಿಸಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅಂಥಹ ಶ್ರೀಹೀನ ಗೃಹವು ಶೋಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.

13046007a ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಪುಂಸಾಂ ಪರಿದದೇ ಮನುರ್ಜಿ ಗಮಿಷುದಿ ವಮ್ |

13046007c ಅಬಲಾಃ ಸ್ವಲ್ಪಕೌಪೀನಾಃ ಸುಹೃದಃ ಸತ್ಯಜಿಷ್ಣವಃ ||

13046008a ಈರ್ಷ್ಯವೋ ಮಾನಕಾಮಾಶ್ಚ ಚಂಡಾ ಅಸುಹೃದೋಽಬುಧಾಃ |

13046008c ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಮಾನನಮರ್ಹಂತಿ ತಾ ಮಾನಯತ ಮಾನವಾಃ ||

13046009a ಸ್ತ್ರೀಪ್ರತ್ಯಯೋ ಹಿ ವೋ ಧರ್ಮೋ ರತಿಭೋಗಾಶ್ಚ ಕೇವಲಾಃ |

13046009c ಪರಿಚರ್ಯಾನ್ನಸಂಸ್ಕಾರಾಸ್ತದಾಯತ್ರಾ ಭವಂತು ವಃ ||

ಮಹಾರಾಜ ಮನುವು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವನು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪುರುಷರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸೋಂಪಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದನು: “ಮನುಷ್ಯರೇ! ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅಬಲೆಯರೂ, ಸ್ವಲ್ಪವೇ ವಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುವವರೂ, ಸುಹೃದರೂ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವವರೂ, ಕುಪಿತರೂ, ಅಸುಹೃದರೂ, ಮುಗ್ಧರೂ ಆಗಿರುವರು. ಸ್ತ್ರೀಯರು ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರು. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಅವರನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸಿರಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಸ್ತ್ರೀಯೇ ಧರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯ ಮೂಲಕಾರಣಳು. ನಿಮ್ಮ ರತಿಭೋಗ, ಪರಿಚರ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅನ್ನಸಂಸ್ಕಾರವು ಅವಳದ್ದೇ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ.

13046010a ಉತ್ಪಾದನಮಪತ್ಯಸ್ಯ ಜಾತಸ್ಯ ಪರಿಪಾಲನಮ್ |

13046010c ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ಲೋಕಯಾತ್ರಾ ಚ ಪಶ್ಯತ ಸ್ತ್ರೀನಿಬಂಧನಮ್ ||

13046011a ಸಂಮಾನ್ಯಮಾನಾಶ್ಚೈತಾಭಿಃ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಾಣ್ಯವಾಪ್ಸ್ಯಥ |

ಸಂತಾನದ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಹುಟ್ಟಿದವರ ಪರಿಪಾಲನೆ, ಸಂತೋಷದ

ಲೋಕಯಾತ್ರೇ - ಇವು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ. ಅವರನ್ನು ಸಮಾನಿಸಿದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವಕಾರ್ಯಗಳೂ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.”

13046011c ವಿದೇಹರಾಜದುಹಿತಾ ಚಾತ್ರ ಶ್ಲೋಕಮಗಾಯತ||

13046012a ನಾಸ್ತಿ ಯಜ್ಞಃ ಸ್ತ್ರೀಯಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ನೋಪವಾಸಕಮ್||

13046012c ಧರ್ಮಸ್ತು ಭರ್ತೃಶುಶ್ರೂಷಾ ತಯಾ ಸ್ವರ್ಗಂ ಜಯತ್ಯುತ||

ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ವಿದೇಹರಾಜಕುಮಾರಿಯು ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹಾಡಿದ್ದಳು: “ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಯಾವುದೇ ಯಜ್ಞ, ಶ್ರಾದ್ಧ ಅಥವಾ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಅವಳ ಧರ್ಮವಾದರೋ ಪತಿಶುಶ್ರೂಷೆಯು. ಅದರಿಂದಲೇ ಅವಳು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

13046013a ಪಿತಾ ರಕ್ಷತಿ ಕೌಮಾರೇ ಭರ್ತಾ ರಕ್ಷತಿ ಯೌವನೇ||

13046013c ಪುತ್ರಾಸ್ತು ಸ್ಥವಿರೀಭಾವೇ ನ ಸ್ತ್ರೀ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಮರ್ಹತಿ||

ಕುಮಾರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅವಳನ್ನು ತಂದೆಯು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯೌವನದಲ್ಲಿ ಪತಿಯು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸ್ತ್ರೀಯು ಸಾತಂತ್ರ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹಳಲ್ಲ.

13046014a ಶ್ರಿಯ ಏತಾಃ ಸ್ತ್ರೀಯೋ ನಾಮ ಸತ್ಕಾರ್ಯಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ||

13046014c ಲಾಲಿತಾ ನಿಗೃಹೀತಾ ಚ ಸ್ತ್ರೀ ಶ್ರೀರ್ಭವತಿ ಭಾರತ||

ಇವರು ಮನೆಯ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯರು. ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಭಾರತ! ತನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪಾಲನೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಯು ಶ್ರೀಯ ಸ್ವರೂಪಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಶಂಸಾ ನಾಮ ಷಟ್ಪತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ಸ್ತ್ರೀಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತಾರನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೭

ರಿಕ್ಕವಿಭಾಗ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ದಾಯಾಭಾಗ ವಿಧಿಯ ವರ್ಣನೆ
 (1-61).

13047001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13047001a ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಾನಜ್ಞ ರಾಜಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಿತ್ತಮ|

13047001c ಅತೀವ ಸಂಶಯಚ್ಛೇತ್ತಾ ಭವಾನ್ವೈ ಪ್ರಥಿತಃ ಕ್ಷಿತೌ||

13047002a ಕಶ್ಚಿತ್ತು ಸಂಶಯೋ ಮೇಽಸ್ತಿ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ|

13047002c ಅಸ್ಯಾಮಾಪದಿ ಕಷ್ಟಾಯಾಮನ್ಯಂ ಪೃಚ್ಛಾಮ ಕಂ ವಯಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಾನಜ್ಞ!

ರಾಜಧರ್ಮಾರ್ಥ ವಿತ್ತಮ! ಪಿತಾಮಹ! ಈ ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ

ಸಂಪೂರ್ಣಸಂಶಯಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಥಾ ನಿವಾರಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದರಲ್ಲಿ

ನೀನು ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು

ಬಗೆಹರಿಸು. ಈಗ ಒದಗಿರುವ ಈ ಸಂಶಯದ ಕುರಿತು ಬೇರೆ

ಯಾರನ್ನೂ ಕೇಳುವುದಿಲ್ಲ.

13047003a ಯಥಾ ನರೇಣ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಯಶ್ಚ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ|

13047003c ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಮಹಾಬಾಹೋ ಭವಾನ್ಪ್ರಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹತಿ||

ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಸನಾತನ ಧರ್ಮದಂತೆ ನರನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯವು ಯಾವುದು? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳಬೇಕು.

13047004a ಚತಸ್ರೋ ವಿಹಿತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಪಿತಾಮಹ|

13047004c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾ ಶೂದ್ರಾ ಚ ರತಿಮಿಚ್ಛತಃ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯ ಪತ್ನಿಯರು ವಿಹಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ - ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ, ವೈಶ್ಯಾ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರಾ. ಇವರಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರ ಪತ್ನಿಯು ಕೇವಲ ರತಿಸುಖಕ್ಕೆಂದು ವಿಹಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.

13047005a ತತ್ರ ಜಾತೇಷು ಪುತ್ರೇಷು ಸರ್ವಾಸಾಂ ಕುರುಸತ್ತಮ|

13047005c ಅನುಪೂರ್ವೇಣ ಕಸ್ತೇಷಾಂ ಪಿತ್ರಂ ದಾಯಾದ್ಯಮರ್ಹತಿ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಇವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಯಾರು ಕ್ರಮಶಃ ಪಿತೃಧನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೆ?

13047006a ಕೇನ ವಾ ಕಿಂ ತತೋ ಹಾರ್ಯಂ ಪಿತೃವಿತ್ತಾತ್ತಿತಾಮಹ|

13047006c ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಥಿತಂ ವಿಭಾಗಸ್ತೇಷು ಯಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಯಾವ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಿತನ ಧನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾಗವು ದೊರೆಯಬೇಕು? ಅವರಿಗೆ ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಮಾಡಲಾಗಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13047007 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13047007a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವೈಶ್ಯಸ್ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

13047007c ಏತೇಷು ವಿಹಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದವರು ದ್ವಿಜಾತಿಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದವರೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಿವಾಹವು ಧರ್ಮತಃ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ.

13047008a ವೈಷಮ್ಯಾದಥ ವಾ ಲೋಭಾತ್ಕಾಮಾದ್ವಾಪಿ ಪರಂತಪ|

13047008c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಭವೇಚ್ಛೂದ್ರಾ ನ ತು ದೃಷ್ಟಾಂತತಃ ಸ್ಮೃತಾ||

ಪರಂತಪ! ಅನ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಲೋಭದಿಂದ ಅಥವಾ ಕಾಮದಿಂದ ಶೂದ್ರಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪತ್ನಿಯಾಗಬಹುದೇನೋ. ಆದರೆ ಸ್ಮೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ದೃಷ್ಟಾಂತವಿಲ್ಲ.

13047009a ಶೂದ್ರಾಂ ಶಯನಮಾರೋಪ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪೀಡಿತೋ ಭವೇತ್|

13047009c ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೀಯತೇ ಚಾಪಿ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಹೇತುನಾ||

13047010a ತತ್ರ ಜಾತೇಷ್ಟಪತ್ಯೇಷು ದ್ವಿಗುಣಂ ಸ್ಯಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

ಶೂದ್ರಳನ್ನು ಶಯನಕ್ಕೆರಿಸಿಕೊಂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪೀಡಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವಿಧಿದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅವನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಅವನ ಪಾಪವು ದ್ವಿಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನೂ ಎರಡುಪಟ್ಟು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

13047010c ಅತಸ್ತೇ ನಿಯಮಂ ವಿತ್ತೇ ಸಂಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾರತ||

13047011a ಲಕ್ಷಣೋ ಗೋವೃಷೋ ಯಾನಂ ಯತ್ಪ್ರಧಾನತಮಂ ಭವೇತ್|

13047011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಸ್ತದ್ಧರೇತ್ತುತ್ರ ಏಕಾಂಶಂ ವೈ ಪಿತುರ್ಧನಾತ್||

13047012a ಶೇಷಂ ತು ದಶಧಾ ಕಾರ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13047012c ತತ್ರ ತೇನೈವ ಹರ್ತವ್ಯಾಶ್ಚತ್ವಾರೋಽಂಶಾಃ ಪಿತುರ್ಧನಾತ್||

ಭಾರತ ! ಈಗ ವಿತ್ತ ವಿಭಾಗದ ಕುರಿತಾದ ನಿಯಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನು ಪಿತುರ್ಧನದ ಅತ್ಯಂತ
ಪ್ರಧಾನವಾದ ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತ ಹೋರಿ, ಯಾನ, ಮನೆ
ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಉಳಿದ ವಿತ್ತವನ್ನು ಹತ್ತು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಅ
ಪಿತುರ್ಧನದ ಪುನಃ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ
ಪುತ್ರನಿಗೇ ಸೇರುತ್ತವೆ.

13047013a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾಸ್ತು ಯಃ ಪುತ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸೋಽಪ್ಯಸಂಶಯಃ|

13047013c ಸ ತು ಮಾತೃವಿಶೇಷೇಣ ತ್ರೀನಂಶಾನ್ ಹರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಪುತ್ರನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.
ತಾಯಿಯ ವಿಶೇಷದಿಂದ ಅವನು ಪಿತೃಧನದ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಿಗೆ
ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13047014a ವರ್ಣೇ ತೃತೀಯೇ ಜಾತಸ್ತು ವೈಶ್ಯಾಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಪಿ|

13047014c ದ್ವಿರಂಶಸ್ತೇನ ಹರ್ತವ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಮೂರನೆ ವರ್ಣದವಳಾದ ವೈಶ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನೂ
ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಿತೃಧನದ ಎರಡು
ಅಂಶಗಳು ಮಾತ್ರ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13047015a ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಜ್ಜಾತೋ ನಿತ್ಯಾದೇಯಧನಃ ಸ್ಮೃತಃ|

13047015c ಅಲ್ಪಂ ವಾಪಿ ಪ್ರದಾತವ್ಯಂ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶೂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಧನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಧಾನವಿದ್ದರೂ ಶೂದ್ರಪುತ್ರನಿಗೆ ಅಲ್ಪವನ್ನಾದರೂ ಅಥವಾ ಒಂದಂಶವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬೇಕು.

13047016a ದಶಧಾ ಪ್ರವಿಭಕ್ತಸ್ಯ ಧನಸ್ತ್ವಿಷ ಭವೇತ್ಕಮಃ|

13047016c ಸವರ್ಣಾಸು ತು ಜಾತಾನಾಂ ಸಮಾನ್ಯಾಘಾನ್ವಕಲ್ಪಯೇತ್||

ಹತ್ತು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಜಿಸಿದುದನ್ನು ಹಂಚುವ ಕ್ರಮವು ಇದು. ಆದರೆ ಸಮಾನ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಪುತ್ರರೆಲ್ಲರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಹಂಚಬೇಕು.

13047017a ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತು ಮನ್ಯಂತೇ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಮನ್ಯೇಪುಣಾತ್|

13047017c ತ್ರಿಷು ವರ್ಣೇಷು ಜಾತೋ ಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭವೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶೂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನನ್ನು ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಲ್ಲದ ಕಾರಣ ಅಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ ಮೂರು ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13047018a ಸ್ಮೃತಾ ವರ್ಣಾಶ್ಚ ಚತ್ವಾರಃ ಪಂಚಮೋ ನಾಧಿಗಮ್ಯತೇ|

13047018c ಹರೇತ್ತು ದಶಮಂ ಭಾಗಂ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಃ ಪಿತುರ್ಧನಾತ್||

ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಣಗಳಿವೆ. ಐದನೆಯದು ಇಲ್ಲ. ಶೂದ್ರಳ ಮಗನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪಿತನ ಧನದ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13047019a ತತ್ತು ದತ್ತಂ ಹರೇತ್ಪಿತೃ ನಾದತ್ತಂ ಹರ್ತುಮರ್ಹತಿ|

13047019c ಅವಶ್ಯಂ ಹಿ ಧನಂ ದೇಯಂ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಾಯ ಭಾರತ||

ಆದರೂ ಪಿತನು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಭಾರತ ! ಶೂದ್ರಪುತ್ರನಿಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿಯೂ ಧನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

13047020a ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಪರೋ ಧರ್ಮ ಇತಿ ತಸ್ಮೈ ಪ್ರದೀಯತೇ|

13047020c ಯತ್ರ ತತ್ರ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ಗುಣಾಯೈವೋಪಕಲ್ಪತೇ||

ದಯೆಯು ಪರಮ ಧರ್ಮ ಎಂದು ತಿಳಿದು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ದಯೆಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದು ಗುಣಕಾರಕವೇ ಆಗುತ್ತದೆ.

13047021a ಯದಿ ವಾಪ್ಯೇಕಪುತ್ರಃ ಸ್ಯಾದಪುತ್ರೋ ಯದಿ ವಾ ಭವೇತ್|

13047021c ನಾಧಿಕಂ ದಶಮಾದ್ಧದ್ಯಾಚ್ಛೂದ್ರಾಪುತ್ರಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ಯ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಪುತ್ರನಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದಿರಲಿ, ಶೂದ್ರಪುತ್ರನಿಗೆ ಹತ್ತರಲ್ಲಿ ಒಂದು ಭಾಗಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು.

13047022a ತ್ರೈವಾರ್ಷಿಕಾದ್ಯದಾ ಭಕ್ತಾದಧಿಕಂ ಸ್ಯಾದ್ಧ್ವಿಜಸ್ಯ ತು|

13047022c ಯಜೇತ ತೇನ ದ್ರವ್ಯೇಣ ನ ವೃಥಾ ಸಾಧಯೇದ್ಧನಮ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ದ್ವಿಜನಲ್ಲಿ ಮೂರುವರ್ಷ ಜೀವನ ನಿರ್ವಾಹಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನವು ಇದ್ದರೆ ಆ ದ್ರವ್ಯದಿಂದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವೃಥಾ ಧನವನ್ನು ಕೂಡಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಾರದು.

13047023a ತ್ರಿಸಾಹಸ್ರಪರೋ ದಾಯಃ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ದೇಯೋ ಧನಸ್ಯ ವೈ|

13047023c ತಚ್ಚ ಭರ್ತೃ ಧನಂ ದತ್ತಂ ನಾದತ್ತಂ ಭೋಕ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಮೂರುಸಾವಿರಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಧನವನ್ನು ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಕೊಡಬಾರದು. ಪತಿಯು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅಥವಾ ಕೊಡದಿದ್ದರೂ ಅವಳು ಅಷ್ಟು ಧನವನ್ನು ಭೋಗಿಸಬಹುದು.

13047024a ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ತು ಪತಿದಾಯಾದ್ಯಮುಪಭೋಗಫಲಂ ಸ್ಮೃತಮ್|

13047024c ನಾಪಹಾರಂ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕುರ್ಯುಃ ಪತಿವಿತ್ತಾತ್ಕಥಂ ಚನ||

ಸ್ತ್ರೀಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪತಿಯ ಧನದ ಹಿಸೆಯು ಅವಳ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆಂದೇ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಸ್ತ್ರೀಧನದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವಳ ಪಾಲಿಗಾದ ಪತಿಯ ಧನವನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾರೂ, ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ, ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

13047025a ಸ್ತ್ರಿಯಾಸ್ತು ಯದ್ಭವೇದ್ವಿತ್ತಂ ಪಿತ್ರಾ ದತ್ತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13047025c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಸ್ತದ್ಧರೇತ್ಕನ್ಯಾ ಯಥಾ ಪುತ್ರಸ್ತಥಾ ಹಿ ಸಾ|

13047025e ಸಾ ಹಿ ಪುತ್ರಸಮಾ ರಾಜನ್ವಿಹಿತಾ ಕುರುನಂದನ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಅವಳ ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟ ಧನವಿದ್ದರೆ ಅದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯ ಮಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಮಗನು ಹೇಗಿದ್ದಾನೋ ಹಾಗೆ ಮಗಳೂ ಕೂಡ. ರಾಜನ್! ಕುರುನಂದನ! ಪುತ್ರಿಯು ಪುತ್ರನ ಸಮಾನಳು ಎನ್ನುವುದು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ವಿಧಾನವು.

13047026a ಏವಮೇತತ್ಸಮುದ್ವಿಷ್ಟಂ ಧರ್ಮೇಷು ಭರತರ್ಷಭ|

13047026c ಏತದ್ಧರ್ಮಮನುಸ್ಮೃತ್ಯ ನ ವೃಥಾ ಸಾಧಯೇದ್ಧನಮ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ಹೀಗೆ ಇದೇ ಧನದ ವಿಭಜನದ ಧರ್ಮಯುಕ್ತ ಪ್ರಣಾಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಧರ್ಮದ ಚಿಂತನ ಮತ್ತು ಅನುಸ್ಮರಣಮಾಡುತ್ತಲೇ ಧನದ ಸಂಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ವೃಥಾ ಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಬಾರದು.”

13047027 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13047027a ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಜ್ಞಾತೋ ಯದ್ಯದೇಯಧನಃ ಸ್ಮೃತಃ|

13047027c ಕೇನ ಪ್ರತಿವಿಶೇಷೇಣ ದಶಮೋಽಪ್ಯಸ್ಯ ದೀಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶೂದ್ರರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಧನವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಯಾವ ವಿಶೇಷ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಪಿತೃಧನದ ಹತ್ತನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ?”

13047028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಜ್ಞಾತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ಸಂಶಯಃ|

13047028c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾಂ ತಥೈವ ಸ್ಯಾದ್ವೈಶ್ಯಾಯಾಮಪಿ ಚೈವ ಹಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

13047029a ಕಸ್ಮಾತ್ತೇ ವಿಷಮಂ ಭಾಗಂ ಭಜೇರನ್ನಪಸತ್ತಮ|

13047029c ಯದಾ ಸರ್ವೇ ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾಸ್ತ್ವಯೋಕ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇತಿ||

ನೃಪಸತ್ತಮ ! ಆ ಮೂರು ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲರೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರಿಗೆ ಸಮಭಾಗವು ಏಕೆ
ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ?”

13047030 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13047030a ದಾರಾ ಇತ್ಯುಚ್ಯತೇ ಲೋಕೇ ನಾಮ್ಚೈಕೇನ ಪರಂತಪ|

13047030c ಪ್ರೋಕ್ತೇನ ಚೈಕನಾಮ್ನಾಯಂ ವಿಶೇಷಃ ಸುಮಹಾನ್ಭವೇತ್||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಂತಪ ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ದಾರಾ²¹¹
ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ
ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮಹಾ
ವ್ಯತ್ಯಾಸಗಳು ಒಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

13047031a ತಿಸ್ರಃ ಕೃತ್ವಾ ಪುರೋ ಭಾರ್ಯಾಃ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿಂದೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಮ್|

13047031c ಸಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಸಾ ಚ ಪೂಜ್ಯಾ ಸ್ಯಾತ್ಸಾ ಚ ತಾಭ್ಯೋ ಗರೀಯಸೀ||

²¹¹ “ದಾರಾ” ಶಬ್ದದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯು ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿದೆ: 'ಆದ್ರಿಯಂತೇ
ತ್ರಿವರ್ಗಾ ಧಿಃ ಭಿಃ ಇತಿ ದಾರಾ' ಅರ್ಥಾತ್ ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳನ್ನು
ಬಯಸುವವರು ಯಾರನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅವಳೇ ದಾರಾ.
ಕಾಮವಿಷಯಕ ಆದರಣೆಯಾದರೋ ಅದು ಎಲ್ಲ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ
ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಪತಿಯಿಂದ
ದೊರೆಯುವ ಆದರವು ವರ್ಣಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆ
ಉಪಲಬ್ಧವಾತ್ತದೆ. ಇದೇ ವ್ಯತ್ಯಾಸವು ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿಯೂ
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಅವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ
ಪಿತೃಧನದ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ
ಅಧಿಕಾರವಿರುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೊದಲು ಮೂರುವರ್ಣದವರನ್ನು
ಭಾರ್ಯೆಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯನ್ನು
ಮದುವೆಯಾದರೂ ಕೂಡ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೇ ಉಳಿದ
ಭಾರ್ಯೆಯರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯಳೂ, ಪೂಜ್ಯಳೂ.²¹² ಮತ್ತು
ಹೆಚ್ಚಿನವಳು.²¹³ ಆಗುತ್ತಾಳೆ.

13047032a ಸ್ನಾನಂ ಪ್ರಸಾಧನಂ ಭರ್ತುರ್ಧಂತಧಾವನಮಂಜನಮ್ |
13047032c ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದ್ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಭವೇದ್ ಗೃಹೇ ||
13047033a ನ ತಸ್ಯಾಂ ಜಾತು ತಿಷ್ಠಂತ್ಯಾಮನ್ಯಾ ತತ್ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ |
13047033c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀ ತ್ವೇವ ತತ್ಕರ್ತುಯಾದ್ಯಾ ಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪತಿಗೆ ಸ್ನಾನಮಾಡಿಸುವುದು, ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು
ಕೊಡುವುದು, ಹಲ್ಲುಲುಜ್ಜಲು ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು,
ಹವ್ಯ (ದೇವತಾಪೂಜೆ) -ಕವ್ಯ (ಶ್ರಾದ್ಧಾದಿ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳು) ಗಳಲ್ಲಿ
ಮತ್ತು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಅನ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೇ ಅವನಿಗೆ ಯೋಗದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅವಳು
ಜೀವಿತವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಇವುಗಳನ್ನು
ಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.

13047034a ಅನ್ನಂ ಪಾನಂ ಚ ಮಾಲ್ಯಂ ಚ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ |
13047034c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ತಾನಿ ದೇಯಾನಿ ಭರ್ತುಃ ಸಾ ಹಿ ಗರೀಯಸೀ ||

ಪತಿಗೆ ಅನ್ನ, ಪಾನ, ಮಾಲೆ, ವಸ್ತ್ರ-ಆಭರಣಗಳು ಇವುಗಳನ್ನು

²¹² ಅಧಿಕ ಆದರ-ಸತ್ಕಾರಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²¹³ ವಿಶೇಷ ಗೌರವದ ಅಧಿಕಾರಿಣಿಯು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯೇ ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13047035a ಮನುನಾಭಿಹಿತಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಯಚ್ಚಾಪಿ ಕುರುನಂದನ|

13047035c ತತ್ರಾಪ್ಯೇಷ ಮಹಾರಾಜ ದೃಷ್ಟೋ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಮಹಾರಾಜ! ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಮನುವಿನ
ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇದೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

13047036a ಅಥ ಚೇದನ್ಯಥಾ ಕುರ್ಯಾದ್ಯದಿ ಕಾಮಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13047036c ಯಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಚಂಡಾಲಃ ಪೂರ್ವದೃಷ್ಟಸ್ತಥೈವ ಸಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಕಾಮದಿಂದಾಗಿ ಇದರ ಹಾಗೆ ಮಾಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಅಂಥಹ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದಂತೆ ಚಂಡಾಲನೆಂದು
ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ.

13047037a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಸದೃಶಃ ಪುತ್ರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾಶ್ಚ ಯೋ ಭವೇತ್|

13047037c ರಾಜನ್ವಿಶೇಷೋ ನಾಸ್ತೃತ್ರ ವರ್ಣಯೋರುಭಯೋರಪಿ||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯ ಪುತ್ರನ ಸಮಾನ ಪುತ್ರನೇ ಕ್ಷತ್ರಣಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಆ ಎರಡೂ ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟಾಗಿಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.

13047038a ನ ತು ಜಾತ್ಯಾ ಸಮಾ ಲೋಕೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಭವೇತ್|

13047038c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಪ್ರಥಮಃ ಪುತ್ರೋ ಭೂಯಾನ್ನ್ಯಾ ದ್ರಾಜಸತ್ತಮ|

13047038e ಭೂಯೋಽಪಿ ಭೂಯಸಾ ಹಾರ್ಯಂ ಪಿತೃವಿತ್ತಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ರಾಜಸತ್ತಮ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಣಿಯು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯ ಸಮನಾಗಲಾರಳು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗಿಂತ
ಪ್ರಥಮನೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠನೂ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಪಿತೃವಿತ್ತದ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯ ಪುತ್ರನಿಗೇ ಅಧಿಕ-ಅಧಿಕ
ಭಾಗವು ದೊರೆಯಬೇಕು.

13047039a ಯಥಾ ನ ಸದೃಶೀ ಜಾತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಭವೇತ್|

13047039c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾಸ್ತಥಾ ವೈಶ್ಯಾ ನ ಜಾತು ಸದೃಶೀ ಭವೇತ್||

ಹೇಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯ ಸಮಜಾತಿಯವಳಾಗುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ
ವೈಶ್ಯೆಯೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸಮಜಾತಿಯವಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13047040a ಶ್ರೀಶ್ಚ ರಾಜ್ಯಂ ಚ ಕೋಶಶ್ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13047040c ವಿಹಿತಂ ದೃಶ್ಯತೇ ರಾಜನ್ಸಾಗರಾಂತಾ ಚ ಮೇದಿನೀ||

13047041a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಹಿ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಭೂಯಸೀಮ್|

13047041c ರಾಜಾ ದಂಡಧರೋ ರಾಜನ್ಯಕ್ಷಾ ನಾನ್ಯತ್ರ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಸಂಪತ್ತು, ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೋಶ ಇವುಗಳು
ಕ್ಷತ್ರಿಯರದ್ದೆಂದೇ ವಿಹಿತವಾಗಿದೆ. ರಾಜನ್! ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ತನ್ನ
ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಸಾಗರ ಪರ್ಯಂತದ ಈ ಮೇದಿನಿಯನ್ನೇ
ತನ್ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು, ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ರಾಜನ್! ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜನಿಗೇ
ದಂಡಧಾರಣೆಯ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯರಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರಿಂದಲೂ
ರಕ್ಷಣೆಯು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

13047042a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಹಿ ಮಹಾಭಾಗಾ ದೇವಾನಾಮಪಿ ದೇವತಾಃ|

13047042c ತೇಷು ರಾಜಾ ಪ್ರವರ್ತೇತ ಪೂಜಯಾ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್||

ಮಹಾಭಾಗ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವರು. ರಾಜಾ!
ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅವರೊಡನೆ ಎಲ್ಲರೂ ಪೂಜ್ಯಭಾವದಿಂದಲೇ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13047043a ಪ್ರಣೀತಮೃಷಿಭಿರ್ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಧರ್ಮಂ ಶಾಶ್ವತಮವ್ಯಯಮ್|

13047043c ಉಪ್ಯಮಾನಾಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ರಕ್ಷತಿ ಪ್ರಜಾಃ||

ಋಷಿಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿತ ಈ ಅವಿನಾಶೀ ಶಾಶ್ವತ ಧರ್ಮವು
ಉಪ್ಪವಾಗಬಾರದೆಂದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಸ್ವಧರ್ಮದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.

13047044a ದಸ್ಯುಭಿರ್ಹ್ರಿಯಮಾಣಂ ಚ ಧನಂ ದಾರಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13047044c ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ವರ್ಣಾನಾಂ ತ್ರಾತಾ ಭವತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ದಸ್ಯುಗಳು ಅಪಹರಿಸಬಲ್ಲ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದವರ ಎಲ್ಲ ಧನ ಮತ್ತು
ದಾರೆಯರ ರಕ್ಷಕನು ಪಾರ್ಥಿವನೇ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13047045a ಭೂಯಾನ್ಸ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಪುತ್ರೋ ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರಾನ್ ಸಂಶಯಃ|

13047045c ಭೂಯಸ್ತೇನಾಪಿ ಹರ್ತವ್ಯಂ ಪಿತೃವಿತ್ತಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವೈಶ್ಯೆಯ ಪುತ್ರನಿಗಿಂತ ಕ್ಷತ್ರಣಿಯ ಪುತ್ರನು ಅಧಿಕ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಪಿತೃವಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಅಧಿಕ ಭಾಗದ
ಅಧಿಕಾರವಿದೆ.”

13047046 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13047046a ಉಕ್ತಂ ತೇ ವಿಧಿವದ್ರಾಜನ್ಯಾಹ್ಮಣಸ್ತೇ ಪಿತಾಮಹ|

13047046c ಇತರೇಷಾಂ ತು ವರ್ಣಾನಾಂ ಕಥಂ ವಿನಿಯಮೋ ಭವೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಪಿತಾಮಹ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕುರಿತು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನೀನು ಹೇಳಿದೆ. ಇತರ ವರ್ಣದವಲ್ಲಿ ಈ ವಿಭಜನೆಯು ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕು?”

13047047 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13047047a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯಾಪಿ ಭಾರ್ಯೇ ದ್ವೇ ವಿಹಿತೇ ಕುರುನಂದನ|

13047047c ತೃತೀಯಾ ಚ ಭವೇಚ್ಛೂದ್ರಾ ನ ತು ದೃಷ್ಟಾಂತತಃ ಸ್ಮೃತಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುನಂದನ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೂ ಕೂಡ ಎರಡೇ²¹⁴ ವರ್ಣದ ಭಾರ್ಯೆಯರನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಮೂರನೆಯ ಶೂದ್ರಳೂ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಇಲ್ಲ.

13047048a ಏಷ ಏವ ಕ್ರಮೋ ಹಿ ಸ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13047048c ಅಷ್ಟಧಾ ತು ಭವೇತ್ಕಾರ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೂ ಇದೇ ಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.
ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನ ಧನವನ್ನು ಎಂಟು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕು.

13047049a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾ ಹರೇತ್ಪುತ್ರಶ್ಚ ತುರೋಽಂಶಾನ್ವಿತುರ್ಧನಾತ್|

13047049c ಯುದ್ಧಾವಹಾರಿಕಂ ಯಚ್ಚ ಪಿತುಃ ಸ್ಯಾತ್ಸ ಹರೇಚ್ಚ ತತ್||

ಕ್ಷತ್ರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನು ಪಿತುರ್ಧನದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳನ್ನು

---

²¹⁴ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ವರ್ಣದವರು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯನ್ನು ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪಡೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ತಂದೆಯದಾಗಿದ್ದ ಯುದ್ಧ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಕೂಡ ಅವನಿಗೇ ಸೇರುತ್ತವೆ.

13047050a ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರಸ್ತು ಭಾಗಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಸ್ತಥಾಷ್ಟಮಮ್|

13047050c ಸೋಽಪಿ ದತ್ತಂ ಹರೇತ್ಪಿತ್ರಾ ನಾದತ್ತಂ ಹರ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ವೈಶ್ಯೆಯ ಪುತ್ರನು ಮೂರುಭಾಗಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು. ಎಂಟನೆಯ ಭಾಗವು ಶೂದ್ರನಿಗೆ. ಅದೂಕೂಡ ಶೂದ್ರಪುತ್ರನು ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

13047051a ಏಕೈವ ಹಿ ಭವೇದ್ಭಾರ್ಯಾ ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಕುರುನಂದನ|

13047051c ದ್ವಿತೀಯಾ ವಾ ಭವೇಚ್ಛೂದ್ರಾ ನ ತು ದೃಷ್ಟಾಂತತಃ ಸ್ಮೃತಾ||

ಕುರುನಂದನ! ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಒಂದೇ ವರ್ಣದವರು ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಬಲ್ಲರು. ಎರಡನೆಯದಾಗಿ ಶೂದ್ರವರ್ಣದವಳೂ ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಬಹುದು. ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅದರ ದೃಷ್ಟಾಂತವಿಲ್ಲ.

13047052a ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ವರ್ತಮಾನಸ್ಯ ವೈಶ್ಯಾಯಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13047052c ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ಚೈವ ಕೌಂತೇಯ ತಯೋರ್ವಿನಿಯಮಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಕೌಂತೇಯ! ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳಾದರೆ ಅವರೊಡನೆ ಪಿತುಧನದ ವಿಭಜನೆಯಲ್ಲಿ ಇದೇ ನಿಯಮವಿದೆ.

13047053a ಪಂಚಧಾ ತು ಭವೇತ್ಕಾರ್ಯಂ ವೈಶ್ಯಸ್ವಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13047053c ತಯೋರಪತ್ಯೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವಿಭಾಗಂ ಚ ಜನಾಧಿಪ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಜನಾಧಿಪ! ವೈಶ್ಯನ ಧನವನ್ನು ಐದು ಭಾಗಗಳಾಗಿ

ವಿಭಜಿಸಬೇಕು. ಇನ್ನು ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ವಿಭಾಗವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13047054a ವೈಶ್ಯಾಪುತ್ರೇಣ ಹರ್ತವ್ಯಾಶ್ಚ ತ್ವಾರೋಽಂಶಾಃ ಪಿತುರ್ಧನಾತ್|

13047054c ಪಂಚಮಸ್ತು ಭವೇದ್ಭಾಗಃ ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಾಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಪಿತೃಧನದ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳು ವೈಶ್ಯಯ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಐದನೆಯ ಭಾಗವು ಶೂದ್ರಪುತ್ರನಿಗಾಗಬೇಕು.

13047055a ಸೋಽಪಿ ದತ್ತಂ ಹರೇತ್ಪಿತ್ರಾ ನಾದತ್ತಂ ಹರ್ತುಮರ್ಹತಿ|

13047055c ತ್ರಿಭಿರ್ವರ್ಣೈಸ್ತಥಾ ಜಾತಃ ಶೂದ್ರೋ ದೇಯಧನೋ ಭವೇತ್||

ಅದನ್ನೂ ತಂದೆಯು ಕೊಟ್ಟರೆ ಮಾತ್ರ ಶೂದ್ರಪುತ್ರನು

ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕೊಡದಿದ್ದರೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮೂರು

ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಶೂದ್ರನು ಧನವನ್ನು ಕೊಡಬಾರದವನೇ

ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

13047056a ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಸವರ್ಣೈವ ಭಾರ್ಯಾ ನಾನ್ಯಾ ಕಥಂ ಚನ|

13047056c ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಸಮಭಾಗಃ ಸ್ಯಾದ್ಯದಿ ಪುತ್ರಶತಂ ಭವೇತ್||

ಶೂದ್ರ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ ಶೂದ್ರತಂದೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ

ಮಾತ್ರ ಪಿತೃಧನದ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಅವನಿಗೆ ನೂರು ಮಕ್ಕಳಾದರೂ

ಶೂದ್ರನ ಧನದ ಸಮಭಾಗವು ಅವರಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13047057a ಜಾತಾನಾಂ ಸಮವರ್ಣಾಸು ಪುತ್ರಾಣಾಮವಿಶೇಷತಃ|

13047057c ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ವರ್ಣಾನಾಂ ಸಮಭಾಗೋ ಧನೇ ಸ್ಮೃತಃ||

ಸಮಾನ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲ ವರ್ಣದ ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರೂ

ಪಿತ್ರವಿತ್ತದ ಸಮಾನ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13047058a ಜ್ಯೇಷ್ಠಸ್ಯ ಭಾಗೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸ್ಯಾದೇಕಾಂಶೋ ಯಃ ಪ್ರಧಾನತಃ|

13047058c ಏಷ ದಾಯವಿಧಿಃ ಪಾರ್ಥ ಪೂರ್ವಮುಕ್ತಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠನ ಭಾಗವೇ ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರಧಾನತಃ ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಹೆಚ್ಚೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪಾರ್ಥ ! ಇದೇ ಹಿಂದೆ ಸ್ವಯಂಭುವ ಮನುವು ಹೇಳಿದ ಪಿತೃಧನವನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿಧಿ.

13047059a ಸಮವರ್ಣಾಸು ಜಾತಾನಾಂ ವಿಶೇಷೋಽಸ್ತುಪರೋ ನೃಪ|

13047059c ವಿವಾಹವೈಶೇಷ್ಯಕೃತಃ ಪೂರ್ವಃ ಪೂರ್ವೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ನೃಪ ! ಸಮವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರಲ್ಲಿ ಈ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ವಿವಾಹದ ವಿಶೇಷತೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಹಿರಿಯವನು ಕಿರಿಯವನು ಎಂಬ ವ್ಯತ್ಯಾಸವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ²¹⁵.

13047060a ಹರೇಜ್ಜೈ ಷ್ಠಃ ಪ್ರಧಾನಾಂಶಮೇಕಂ ತುಲ್ಯಾಸುತೇಷ್ಟಪಿ|

13047060c ಮಧ್ಯಮೋ ಮಧ್ಯಮಂ ಚೈವ ಕನೀಯಾಂಸ್ತು ಕನೀಯಸಮ್||

ಸಮವರ್ಣದವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಧ್ಯಮನಿಗೆ ಮಧ್ಯಮ ಭಾಗ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠನಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠಭಾಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13047061a ಏವಂ ಜಾತಿಷು ಸರ್ವಾಸು ಸವರ್ಣಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾಂ ಗತಾಃ|

²¹⁵ ಮೊದಲು ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ನಂತರ ಮದುವೆಯಾದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಕನಿಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13047061c ಮಹರ್ಷಿರಪಿ ಚೈತದ್ವೈ ಮಾರೀಚಃ ಕಾಶ್ಯಪೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮರೀಚನ ಮಗ ಕಾಶ್ಯಪ ಮಹರ್ಷಿಯೂ ಇದನ್ನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ರಿಕ್ತವಿಭಾಗೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ರಿಕ್ತವಿಭಾಗ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೮

ವರ್ಣ ಸಂಕರಕಥನ

ವರ್ಣ ಸಂಕರ ಸಂತಾನಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಸ್ತಾರ ವರ್ಣನೆ (1-49.

13048001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13048001a ಅರ್ಥಾಶ್ರಯಾದ್ವಾ ಕಾಮಾದ್ವಾ ವರ್ಣಾನಾಂ ವಾಪ್ಯನಿಶ್ಚ ಯಾತ್|

13048001c ಅಜ್ಞಾನಾದ್ವಾಪಿ ವರ್ಣಾನಾಂ ಜಾಯತೇ ವರ್ಣ ಸಂಕರಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನದ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಕಾಮದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಾಗಿ ಅಥವಾ ವರ್ಣದ ನಿಶ್ಚಯದೊರಕಿರದಾಗ ಉಚ್ಛ್ರಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ನೀಚಜಾತಿಯವನಿಂದ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದರೆ ವರ್ಣ ಸಂಕರವಾಗುತ್ತದೆ.

13048002a ತೇಷಾಮೇತೇನ ವಿಧಿನಾ ಜಾತಾನಾಂ ವರ್ಣಸಂಕರೇ|

13048002c ಕೋ ಧರ್ಮಃ ಕಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಈ ವಿಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಣಸಂಕರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರ ಧರ್ಮವೇನು? ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳು ವಿಹಿತವಾಗಿವೆ? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13048003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13048003a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಾಣಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಚ ಕೇವಲಮ್|

13048003c ಅಸೃಜತ್ಸ ಹ ಯಜ್ಞಾರ್ಥೇ ಪೂರ್ವಮೇವ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಕೇವಲ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳವರಿಗೆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದನು.

13048004a ಭಾರ್ಯಾಶ್ಚ ತಸ್ಮೋ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ದ್ವಯೋರಾತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಾಯತೇ|

13048004c ಆನುಪೂರ್ವ್ಯಾದ್ಧ್ವಯೋರ್ಹೀನೌ ಮಾತೃಜಾತ್ಯೌ ಪ್ರಸೂಯತಃ||

ವಿಪ್ರನ ನಾಲ್ಕು ಭಾರ್ಯೆಯರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯಿಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಉಳಿದ ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಕ್ರಮಶಃ ತಾಯಿಯ ಜಾತಿಯಷ್ಟೇ ಹೀನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13048005a ಪರಂ ಶವಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೈಷ ಪುತ್ರಃ

ಶೂದ್ರಾಪುತ್ರಂ ಪಾರಶವಂ ತಮಾಹುಃ|

13048005c ಶುಶ್ರೂಷಕಃ ಸ್ವಸ್ಯ ಕುಲಸ್ಯ ಸ ಸ್ಯಾತ್

ಸ್ವಂ ಚಾರಿತ್ರಂ ನಿತ್ಯಮಥೋ ನ ಜಹ್ಯಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಶೂದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪುತ್ರನು ಶವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು “ಪಾರಶವ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ತನ್ನ ಕುಲದ ಶುಶ್ರೂಷೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ ಅವನು ತನ್ನ ಈ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ತೊರೆಯಬಾರದು.

13048006a ಸರ್ವಾನುಪಾಯಾನಪಿ ಸಂಪ್ರಧಾಯಃ

ಸಮುದ್ಧರೇತ್ಸ್ಯಸ್ಯ ಕುಲಸ್ಯ ತಂತುಮ್|

13048006c ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಯವೀಯಾನಪಿ ಯೋ ದ್ವಿಜಸ್ಯ

ಶುಶ್ರೂಷವಾನ್ದಾನಪರಾಯಣಃ ಸ್ಯಾತ್||

ಶೂದ್ರಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪುತ್ರನು ಎಲ್ಲ ಉಪಾಯಗಳನ್ನೂ ವಿಚಾರಿಸಿ, ತನ್ನ ಕುಲದ ತಂತುವಿನ ಉದ್ಧಾರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಬೇಕು. ಅವನು ದ್ವಿಜನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಪುತ್ರನಾದರೂ, ಉಳಿದ ಮೂರು ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಾ ದಾನಪರಾಯಣನಾಗಿರಬೇಕು.

13048007a ತಿಸ್ರಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸಂಬಂಧಾದ್ಧ್ವಯೋರಾತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಾಯತೇ|

13048007c ಹೀನವರ್ಣಸ್ತುತೀಯಾಯಾಂ ಶೂದ್ರ ಉಗ್ರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಇರಬಹುದಾದ ಮೂರು ಸಂಬಂಧಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಅವನು ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೂರನೆಯ ಹೀನವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನನ್ನು “ಉಗ್ರ” ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13048008a ದ್ವೇ ಚಾಪಿ ಭಾರ್ಯೇ ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ದ್ವಯೋರಾತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಾಯತೇ|

13048008c ಶೂದ್ರಾ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಚಾಪ್ಯೇಕಾ ಶೂದ್ರಮೇವ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಎರಡು ವರ್ಣದವರ ಭಾರ್ಯೆ ಯಿರಬಹುದು. ಆ

ಇಬ್ಬರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಶೂದ್ರನೆಂದೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13048009a ಅತೋ ವಿಶಿಷ್ಟಸ್ತ್ವ ಧಮೋ ಗುರುದಾರಪ್ರಧರ್ಷಕಃ|

13048009c ಬಾಹ್ಯಂ ವರ್ಣಂ ಜನಯತಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯವಿಗರ್ಹಿತಮ್||

ಅಧಮ ವರ್ಣದವನು ಹಿರಿಯ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮದುವೆಯಾದರೆ
ಅವನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರನು ನಾಲ್ಕೂ ವರ್ಣದವರು ನಿಂದಿಸುವ
ಬೇರೆಯೇ ವರ್ಣದವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13048010a ಅಯಾಜ್ಯಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವ್ರಾತ್ಯಂ ಸೂತಂ ಸ್ತೋಮಕ್ರಿಯಾಪರಮ್|

13048010c ವೈಶ್ಯೋ ವೈದೇಹಕಂ ಚಾಪಿ ಮೌದ್ಗಲ್ಯಮಪವರ್ಜಿತಮ್||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವನು ಸ್ತುತಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ
ತೊಡಗುವ ಸೂತ ಜಾತಿಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟುವವನನ್ನು “ವೈದೇಹಕ” ನೆಂದೂ ಮತ್ತು “ಮೌದ್ಗಲ್ಯ” ನೆಂದೂ
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೆ ಅಂತಃಪುರವನ್ನು ಕಾಯುವುದು ಮೊದಲಾದ
ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

13048011a ಶೂದ್ರಶ್ಚಂಡಾಲಮತ್ಯುಗ್ರಂ ವಧ್ಯಘ್ನಂ ಬಾಹ್ಯವಾಸಿನಮ್|

13048011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಜಾಯಂತ ಇತ್ಯೇತೇ ಕುಲಪಾಂಸನಾಃ|

13048011e ಏತೇ ಮತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವರ್ಣಸಂಕರಜಾಃ ಪ್ರಭೋ||

ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವನು ಉಗ್ರ
ಚಂಡಾಲನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ವಧ್ಯ
ಪುರುಷರಿಗೆ ಪ್ರಾಣದಂಡಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಭೋ !
ಮತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಜಾತಿಯವರಿಂದ

ಹುಟ್ಟಿದವರು ಕುಲಪಾಂಸನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕೆ
ವರ್ಣಸಂಕರವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13048012a ಬಂದೀ ತು ಜಾಯತೇ ವೈಶ್ಯಾನ್ಮಾಗಧೋ ವಾಕ್ಯಜೀವನಃ|

13048012c ಶೂದ್ರಾನ್ನಿಷಾದೋ ಮತ್ಸ್ಯಘ್ನಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾಂ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಾತ್||

ವೈಶ್ಯನಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಣಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವನು ಬಂದೀ ಮತ್ತು
ಮಾಗಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವರು ರಾಜರ ಪ್ರಶಂಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾ
ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಶೂದ್ರನು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಹುಟ್ಟುವವರು ಮೀನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ನಿಷಾದ
ಜಾತಿಯವರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13048013a ಶೂದ್ರಾದಾಯೋಗವಶ್ಚಾಪಿ ವೈಶ್ಯಾಯಾಂ ಗ್ರಾಮಧರ್ಮಿಣಃ|

13048013c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯಸ್ತಕ್ಷಾ ಸ ವನಜೀವನಃ||

ಶೂದ್ರನು ವೈಶ್ಯೆಯೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗ ಹುಟ್ಟುವವರು
“ಅಯೋಗವ” ರೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಬಡಗಿಯ ಕೆಲಸಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಜೀವಿಸುವ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದಾನನೀಡಬಾರದು.

13048014a ಏತೇಽಪಿ ಸದೃಶಂ ವರ್ಣಂ ಜನಯಂತಿ ಸ್ವಯೋನಿಷು|

13048014c ಮಾತೃಜಾತ್ಯಾಂ ಪ್ರಸೂಯಂತೇ ಪ್ರವರಾ ಹೀನಯೋನಿಷು||

ಈ ವರ್ಣಸಂಕರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವರು ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ
ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಆ ಸಂತಾನವು ಅವರದೇ
ಜಾತಿಯದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ದಕ್ಕಿಂತ ಹೀನ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಆ ಸಂತಾನವು ಅವರ ತಾಯಿಯ
ಜಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

13048015a ಯಥಾ ಚತುರ್ಷು ವರ್ಣೇಷು ದ್ವಯೋರಾತ್ಮಾಸ್ಯ ಜಾಯತೇ|

13048015c ಆನಂತರ್ಯಾತ್ತು ಜಾಯಂತೇ ತಥಾ ಬಾಹ್ಯಾಃ ಪ್ರಧಾನತಃ||

ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ಹೇಗೆ ತಂದೆಯ ಜಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಉಳಿದ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರು ತಾಯಿಯ ಜಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.²¹⁶.

13048016a ತೇ ಚಾಪಿ ಸದೃಶಂ ವರ್ಣಂ ಜನಯಂತಿ ಸ್ವಯೋನಿಷು|

13048016c ಪರಸ್ಪರಸ್ಯ ವರ್ತಂತೋ ಜನಯಂತಿ ವಿಗರ್ಹಿತಾನ್||

ಹೀಗೆ ವರ್ಣಸಂಕರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತಮ್ಮದೇ ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಇತರ ವರ್ಣಸಂಕರ ಜಾತಿಯವರಲ್ಲಿ

---

²¹⁶ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ಮತ್ತು ತಮಗಿಂತ ಒಂದು ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಮಗನು ತಮ್ಮದೇ ವರ್ಣದವನು ಎಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಕೆಳಗಿನ ಒಂದು ವರ್ಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅದಕ್ಕೂ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ಮಗನು ತನ್ನ ಪ್ರಧಾನ ವರ್ಣದಿಂದ ಹೊರಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತಾಯಿಯ ಜಾತಿಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಒಂಭತ್ತು ಮಂದಿ - ಅಂಬಷ್ಠ, ಪಾರಶವ, ಉಗ್ರ, ಸೂತ, ವೈದೇಹಕ, ಚಾಂಡಾಲ, ಮಾಗಧ, ನಿಷಾದ, ಮತ್ತು ಆಯೋಗಾವ - ತಮ್ಮ ಅಥವಾ ತಮ್ಮ ಒಂದು ಮಟ್ಟ ಕೆಳಗಿನ ವರ್ಣದವಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಆ ಸಂತಾನವು ತಂದೆಯ ಜಾತಿಗೇ ಸೇರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಒಂದು ಜಾತಿಯ ಅಂತರವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೀಚಜಾತಿಯವಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದರೆ ಆ ಸಂತಾನವು ತಾಯಿಯ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಆ ಸಂತಾನವು ತಂದೆಯ
ಜಾತಿಗಿಂತಲೂ ನಿಂದನೀಯ ಜಾತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

13048017a ಯಥಾ ಚ ಶೂದ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ಜಂತುಂ ಬಾಹ್ಯಂ ಪ್ರಸೂಯತೇ|

13048017c ಏವಂ ಬಾಹ್ಯತರಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಶ್ಚ ತುರ್ವಣ್ಯಾತ್ಪ್ರಸೂಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನು ಹೇಗೆ ಬಾಹ್ಯವರ್ಣದ ಸಂತಾನವನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಬಾಹ್ಯವರ್ಣದವರು ಅನ್ಯ ಬಾಹ್ಯವರ್ಣದ
ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಸಂತಾನ ಪಡೆದರೆ ಅವರೂ ಕೂಡ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದ ಬಾಹ್ಯ
ವರ್ಣದ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13048018a ಪ್ರತಿಲೋಮಂ ತು ವರ್ತಂತೋ ಬಾಹ್ಯಾದ್ಬಾಹ್ಯತರಂ ಪುನಃ|

13048018c ಹೀನಾ ಹೀನಾತ್ಪ್ರಸೂಯಂತೇ ವರ್ಣಾಃ ಪಂಚದಶೈವ ತೇ||

ಹೀಗೆ ಬಾಹ್ಯ ಮತ್ತು ಬಾಹ್ಯತರ ವರ್ಣಗಳ ಪ್ರತಿಲೋಮ
ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ವರ್ಣಸಂಕರವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಕ್ರಮಶಃ ಹೀನ
ಮತ್ತು ಅತಿಹೀನ ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ವರ್ಣಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ
ಹದಿನೈದು.

13048019a ಅಗಮ್ಯಾಗಮನಾಚ್ಚೈವ ವರ್ತತೇ ವರ್ಣಸಂಕರಃ|

13048019c ವ್ರಾತ್ಯಾನಾಮತ್ರ ಜಾಯಂತೇ ಸೈರಂಧ್ರಾ ಮಾಗಧೇಷು ಚ|

13048019e ಪ್ರಸಾಧನೋಪಚಾರಜ್ಞಮದಾಸಂ ದಾಸಜೀವನಮ್||

ಅಗಮ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ಕೂಡುವುದರಿಂದಲೇ ವರ್ಣಸಂಕರವಾಗುತ್ತದೆ.
ಮಾಗಧ ಜಾತಿಯ ಸೈರಂದ್ರೀ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪುರುಷನಿಗೆ
ಹುಟ್ಟುವ ಮಗನು ರಾಜಾದಿ ಪುರುಷರ ಶೃಂಗಾರಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ದಾಸನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ದಾಸಜೀವನವನ್ನು

ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.

13048020a ಅತಶ್ಚಾಯೋಗವಂ ಸೂತೇ ವಾಗುರಾವನಜೀವನಮ್|

13048020c ಮೈರೇಯಕಂ ಚ ವೈದೇಹಃ ಸಂಪ್ರಸೂತೇಽಥ ಮಾಧುಕಮ್||

ಮಾಗಧ ಜಾತಿಯ ಆವಾಂತರ ಸೈರಂಧ್ರ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ
ಆಯೋಗವ ಜಾತಿಯ ಪುರುಷನಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಮಗನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ
ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೀವನ ಮಾಡುವ
ಆಯೋಗವ ಜಾತಿಯವನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆಯೋಗವ ಜಾತಿಯ
ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ವೈದೇಹ ಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಪುತ್ರನಾದರೆ ಅವನು
ಮದ್ಯತಯಾರಿಸುವ ಮೈರೇಯಕ ಜಾತಿಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13048021a ನಿಷಾದೋ ಮುದ್ಗರಂ ಸೂತೇ ದಾಶಂ ನಾವೋಪಜೀವಿನಮ್|

13048021c ಮೃತಪಂ ಚಾಪಿ ಚಂಡಾಲಃ ಶ್ವಪಾಕಮತಿಕುತ್ಸಿತಮ್||

ಮಾಗಧ ಸೈರಂಧ್ರಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯವನಿಗೆ ಪುತ್ರನು ಜನಿಸಿದರೆ
ಅವನು ಮುದ್ಗರ ಜಾತಿಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೋಣಿಯಿಂದ ಜೀವನ
ನಡೆಸುವ ಅವರನ್ನು ದಾಶರೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಚಾಂಡಾಲ ಮತ್ತು
ಮಾಗಧ ಸೈರಂಧ್ರಿಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವನು ಶ್ವಪಾಕ ಎಂಬ ಅತಿ ಕುತ್ತಿತ
ಜಾತಿಯವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13048022a ಚತುರೋ ಮಾಗಧೀ ಸೂತೇ ಕ್ರೂರಾನ್ಮಾಯೋಪಜೀವಿನಃ|

13048022c ಮಾಂಸಸ್ವಾದುಕರಂ ಸೂದಂ ಸೌಗಂಧಮಿತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಮ್||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾಗಧ ಜಾತಿಯ ಸೈರಂಧ್ರೀ ಸ್ತ್ರೀಯು ಆಯೋಗವ
ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಯವರನ್ನು ಸೇರಿ ಮಾಯೆಯಿಂದ

ಜೀವನನಡೆಸುವ ಈ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ ಕ್ರೂರ ಪುತ್ರರಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಇದಲ್ಲದೇ ಅವಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರದ ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ - ಮಾಂಸ, ಸ್ವಾದುಕರ, ಸೂದ ಮತ್ತು ಸೌಗಂಧ.

13048023a ವೈದೇಹಕಾಚ್ಚ ಪಾಪಿಷ್ಠಂ ಕ್ರೂರಂ ಭಾರ್ಯೋಪಜೀವಿನಮ್|

13048023c ನಿಷಾದಾನ್ಮದ್ರನಾಭಂ ಚ ಖರಯಾನಪ್ರಯಾಯಿನಮ್||

ಆಯೋಗಾವ ಜಾತಿಯ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀಯು ವೈದೇಹ ಜಾತಿಯ ಪುರುಷನೊಡನೆ ಸಮಾಗಮಿಸಿ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೂರ ಮಾಯಾಜೀವಿ ಪುತ್ರನಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳೇ ನಿಷಾದನ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಕತ್ತೆಯ ಸವಾರಿ ಮಾಡುವ ಮದ್ರನಾಭ ಎನ್ನುವ ಜಾತಿಗೆ ಜನ್ಮ ಕೊಡುತ್ತಾಳೆ.

13048024a ಚಂಡಾಲಾತ್ಪುಲ್ಕಸಂ ಚಾಪಿ ಖರಾಶ್ವಗಜಭೋಜಿನಮ್|

13048024c ಮೃತಚೇಲಪ್ರತಿಚ್ಚನ್ನಂ ಭಿನ್ನಭಾಜನಭೋಜಿನಮ್||

ಅದೇ ಪಾಪಿಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀಯು ಚಾಂಡಲನನ್ನು ಕೂಡಿದರೆ ಆಗ ಅವಳು ಕತ್ತೆ, ಕುದುರೆ, ಮತ್ತು ಆನೆಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಪುಲ್ಕಸ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜಾತಿಗೆ ಜನ್ಮ ನೀಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವರು ಮೃತಶರೀರಕ್ಕೆ ಹೊದಿಸಿದ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಒಡೆದ ಪಾತ್ರೆಗಳಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

13048025a ಆಯೋಗವೀಷು ಜಾಯಂತೇ ಹೀನವರ್ಣಾಸು ತೇ ತ್ರಯಃ|

13048025c ಕ್ಷುದ್ರೋ ವೈದೇಹಕಾದಂಧ್ರೋ ಬಹಿಗ್ರಾಮಪ್ರತಿಶ್ರಯಃ||

13048026a ಕಾರಾವರೋ ನಿಷಾದ್ಯಾಂ ತು ಚರ್ಮಕಾರಾತ್ಪ್ರಜಾಯತೇ|

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಮೂರು ನೀಚಜಾತಿಯ ಮನುಷ್ಯ ಆಯೋಗವಿಯ ಸಂತಾನಗಳು. ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯು ವೈದೇಹ ಜಾತಿಯ ಪುರುಷನ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ ಕ್ಷುದ್ರ, ಅಂದ್ರ ಮತ್ತು ಕಾರಾವರ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಜಾತಿಯ ಪುತ್ರರನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಕ್ಷುದ್ರ ಮತ್ತು ಅಂದ್ರರು ಗ್ರಾಮದ ಹೊರಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಮೃಗಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಕಾರಾವರರು ಮೃತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಚರ್ಮದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಅವರನ್ನು ಚರ್ಮಕಾರರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13048026c ಚಂಡಾಲಾತ್ಪಾಂಡುಸೌಪಾಕಸ್ವ ಕ್ಷಾರವ್ಯವಹಾರವಾನ್||

13048027a ಆಹಿಂಡಿಕೋ ನಿಷಾದೇನ ವೈದೇಹ್ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ|

13048027c ಚಂಡಾಲೇನ ತು ಸೌಪಾಕೋ ಮೌದ್ಗಲ್ಯಸಮವೃತ್ತಿಮಾನ್||

ಚಾಂಡಾಲ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಪಾಂಡುಸೌಪಾಕ ಜಾತಿಯ ಜನ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ವೈದೇಹ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ ನಿಷಾದ ಪುರುಷನ ಸಂಪರ್ಕವಾದರೆ ಆಹಿಂಡಿಕನ ಜನ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದೇ ಸ್ತ್ರೀ ಚಾಂಡಾಲನೊಡನೆ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿದರೆ ಅವಳಿಂದ ಸೌಪಾಕನ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಸೌಪಾಕನ ಜೀವವೃತ್ತಿಯು ಚಾಂಡಾಲನ ಜೀವವೃತ್ತಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರುತ್ತದೆ.

13048028a ನಿಷಾದೀ ಚಾಪಿ ಚಂಡಾಲಾತ್ಪುತ್ರಮಂತಾವಸಾಯಿನಮ್|

13048028c ಶ್ಮಶಾನಗೋಚರಂ ಸೂತೇ ಬಾಹ್ಯೈರಪಿ ಬಹಿಷ್ಯ ತಮ್||

ನಿಷಾದ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಚಾಂಡಾಲನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಅಂತಾವಸಾಯಿಯ ಜನ್ಮವಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜಾತಿಯ ಜನರು ಸದಾ

ಶೃಶಾನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ನಿಷಾದ ಮೊದಲಾದ
ಬಾಹ್ಯಜಾತಿಯವರೂ ಕೂಡ ಇವರನ್ನು ಬಹಿಷ್ಕೃತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13048029a ಇತ್ಯೇತಾಃ ಸಂಕರೇ ಜಾತ್ಯಃ ಪಿತೃಮಾತೃವ್ಯತಿಕ್ರಮಾತ್|
13048029c ಪ್ರಚ್ಛನ್ನಾ ವಾ ಪ್ರಕಾಶಾ ವಾ ವೇದಿತವ್ಯಾಃ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ||

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಮಾತಾ-ಪಿತೃಗಳ ವ್ಯತಿಕ್ರಮದಿಂದಾಗಿ ವರ್ಣಸಂಕರ
ಜಾತಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪ್ರಕಟವಾದರೆ
ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಗುಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಇವರ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ.

13048030a ಚತುರ್ಣಾಮೇವ ವರ್ಣಾನಾಂ ಧರ್ಮೋ ನಾನ್ಯಸ್ಯ ವಿದ್ಯತೇ|
13048030c ವರ್ಣಾನಾಂ ಧರ್ಮಹೀನೇಷು ಸಂಜ್ಞಾ ನಾಸ್ತೀಹ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕೇ ವರ್ಣಗಳ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಅನ್ಯ ವರ್ಣಗಳದ್ದಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಹೀನ ವರ್ಣಸಂಕರ
ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದಕ್ಕೂ ವರ್ಣಸಂಬಂಧಿ ಭೇದ ಅಥವಾ
ಉಪಭೇದಗಳ ನಿಯಮಿತ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಲ್ಲ.

13048031a ಯದೃಚ್ಛ ಯೋಪಸಂಪನ್ವೈರ್ಯ ಜ್ಞಸಾಧುಬಹಿಷ್ಕೃತೈಃ|
13048031c ಬಾಹ್ಯಾ ಬಾಹ್ಯೈಸ್ತು ಜಾಯಂತೇ ಯಥಾವೃತ್ತಿ ಯಥಾಶ್ರಯಮ್||

ಜಾತಿಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸದೇ ಸ್ವೇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಅನ್ಯ ವರ್ಣದ
ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡುವವರು ಯಜ್ಞಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು
ಸಾಧು ಪುರುಷರಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾಗಿ ವರ್ಣಬಾಹಿರರಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಇವರಿಂದಲೇ ವರ್ಣಸಂಕರ ಸಂತಾನಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವರು
ತಮ್ಮ ರುಚಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾದ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿ ಬೇರೆ-ಬೇರೆ

ವಿಧಾನಗಳ ಉಪಜೀವನದ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13048032a ಚತುಷ್ಟಥಶ್ಮಶಾನಾನಿ ಶೈಲಾಂಶ್ಚಾನ್ಯಾನ್ವನಸ್ಪತೀನ್|

13048032c ಯುಂಜಂತೇ ಚಾಪ್ಯಲಂಕಾರಾಂಸ್ತಥೋಪಕರಣಾನಿ ಚ||

ಇಂಥವರು ಸದಾ ಲೋಹದ ಆಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ, ಶ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲಿ, ಗುಡ್ಡಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ವೃಕ್ಷಗಳಡಿಯಲ್ಲಿ, ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಇತರ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13048033a ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಸಾಹಾಯ್ಯಂ ಕುರ್ವಾಣಾ ವೈ ನ ಸಂಶಯಃ|

13048033c ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯಮನುಕ್ರೋಶಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಮಥ ಕ್ಷಮಾ||

13048034a ಸ್ವಶರೀರೈಃ ಪರಿತ್ರಾಣಂ ಬಾಹ್ಯಾನಾಂ ಸಿದ್ಧಿಕಾರಕಮ್|

13048034c ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರ ಭವತಿ ತತ್ರ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಇವರು ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಹಾಯಮಾಡಿದರೆ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ, ಎಲ್ಲರ ಮೇಲೆ ದಯೆತೋರಿಸಿದರೆ, ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಿದರೆ, ಇತರರ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸಿದರೆ, ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಶರೀರವನ್ನು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕಿಕೊಂಡು ಇತರರ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಈ ವರ್ಣಸಂಕರ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಕೂಡ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಉನ್ನತಿಯು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13048035a ಯಥೋಪದೇಶಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಸು

ನರಃ ಪ್ರಜಾಯೇತ ವಿಚಾರ್ಯ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

13048035c ವಿಹೀನಯೋನಿರ್ಹಿ ಸುತೋಽವಸಾದಯೇತ್

ತಿತೀರ್ಷಮಾಣಂ ಸಲಿಲೇ ಯಥೋಪಲಮ್||

ಋಷಿ-ಮುನಿಗಳ ಉಪದೇಶದಂತೆ ಬುದ್ಧಿವಂತನು ವಿಚಾರಿಸಿ
ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ನೀಚ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ
ಪುತ್ರನು ಭವಸಾಗರವನ್ನು ಪಾರುಮಾಡಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ ತಂದೆಯನ್ನು
ಕುತ್ತಿಗೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡ ಕಲ್ಲುಬಂಡೆಯು ಈಸುತ್ತಿರುವವನನ್ನು ಆಳಕ್ಕೆ
ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವಂತೆ ಮುಳುಗಿಸಿಬಿಡುತ್ತಾನೆ.

13048036a ಅವಿದ್ವಾಂಸಮಲಂ ಲೋಕೇ ವಿದ್ವಾಂಸಮಪಿ ವಾ ಪುನಃ|

13048036c ನಯಂತೇ ಹ್ಯುತ್ಪಥಂ ನಾರ್ಯಃ ಕಾಮಕ್ರೋಧವಶಾನುಗಮ್||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಖನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿರಲಿ ಅವನು
ಕಾಮಕ್ರೋಧವಶನಾದರೆ ನಾರಿಯು ಅವನನ್ನು ಅವಶ್ಯವಾಗಿ
ಕುಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾಳೆ.

13048037a ಸ್ವಭಾವಶ್ಚೈವ ನಾರೀಣಾಂ ನರಾಣಾಮಿಹ ದೂಷಣಮ್|

13048037c ಇತ್ಯರ್ಥಂ ನ ಪ್ರಸಜ್ಜಂತೇ ಪ್ರಮದಾಸು ವಿಪಶ್ಚಿತಃ||

ನರರನ್ನು ದೂಷಿತಗೊಳಿಸುವುದು ನಾರಿಯರ ಸ್ವಭಾವವೇ !
ಆದುದರಿಂದ ವಿವೇಕಿ ಪುರುಷನು ಯುವ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಅಧಿಕ
ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

13048038 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13048038a ವರ್ಣಾಪೇತಮವಿಜ್ಞಾತಂ ನರಂ ಕಲುಷಯೋನಿಜಮ್|

13048038c ಆರ್ಯರೂಪಮಿವಾನಾರ್ಯಂ ಕಥಂ ವಿದ್ಯಾಮಹೇ ನೃಪ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ನಾಲ್ಕೂ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಬಹಿಷ್ಕೃತ

ಕಲುಷಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ನೋಡಲು ಆರ್ಯಪುರುಷನಂತೆ
ಕಾಣುವವರನ್ನು ನಾವು ಹೇಗೆ ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲೆವು?”

13048039 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13048039a ಯೋನಿಸಂಕಲುಷೇ ಜಾತಂ ನಾನಾಚಾರಸಮಾಹಿತಮ್|

13048039c ಕರ್ಮಭಿಃ ಸಜ್ಜನಾಚೀರ್ಣೈರ್ವಿಜ್ಞೇಯಾ ಯೋನಿಶುದ್ಧತಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಲುಷ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಿಗೆ
ಸಜ್ಜನರಿಗೆ ಹೊರತಾದ ನಾನಾ ತರಹದ ಆಚಾರಗಳಿರುತ್ತವೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಅವನನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು.
ಆಚಾರಗಳಿಂದಲೇ ಪುರುಷನ ಯೋನಿಶುದ್ಧತೆಯನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13048040a ಅನಾರ್ಯತ್ವಮನಾಚಾರಃ ಕ್ರೂರತ್ವಂ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾತ್ಮತಾ|

13048040c ಪುರುಷಂ ವ್ಯಂಜಯಂತೀಹ ಲೋಕೇ ಕಲುಷಯೋನಿಜಮ್||

ಅನಾರ್ಯತ್ವ, ಅನಾಚಾರ, ಕ್ರೂರತ್ವ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯತೆ ಮೊದಲಾದ
ದೋಷಗಳು ಕಲುಷಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ.

13048041a ಪಿತ್ರಂ ವಾ ಭಜತೇ ಶೀಲಂ ಮಾತೃಜಂ ವಾ ತಥೋಭಯಮ್|

13048041c ನ ಕಥಂ ಚನ ಸಂಕೀರ್ಣಃ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಸ್ವಾಂ ನಿಯಚ್ಚತಿ||

ವರ್ಣಸಂಕರ ಪುರುಷನು ತನ್ನ ತಂದೆ ಅಥವಾ ತಾಯಿ ಅಥವಾ
ಇಬ್ಬರ ಸ್ವಭಾವಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಯಾವುದೇ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅವನು ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲಾರನು.

13048042a ಯಥೈವ ಸದೃಶೋ ರೂಪೇ ಮಾತಾಪಿತ್ರೋರ್ಹಿ ಜಾಯತೇ|

13048042c ವ್ಯಾಪ್ತಶ್ಚಿತ್ರೈಸ್ತಥಾ ಯೋನಿಂ ಪುರುಷಃ ಸ್ವಾಂ ನಿಯಚ್ಚತಿ||

ಹೇಗೆ ಹುಲಿಯ ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರ ಪಟ್ಟಿಗಳ ರೂಪವು ಅದರ ತಂದೆ-
ತಾಯಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳಂತೆಯೇ ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಮನುಷ್ಯನೂ ತನ್ನ
ಯೋನಿಯ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13048043a ಕುಲಸ್ಮೋತಸಿ ಸಂಚನ್ನೇ ಯಸ್ಯ ಸ್ಯಾದ್ಯೋನಿಸಂಕರಃ|

13048043c ಸಂಶ್ರಯತ್ಯೇವ ತಚ್ಚಿಲಂ ನರೋಽಲ್ಪಮಪಿ ವಾ ಬಹು||

ಒಂದು ವೇಳೆ ಕುಲವು ಗುಪ್ತವಾಗಿದ್ದರೂ ಯಾರ ಜನ್ಮವು ಸಂಕರ
ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಆಗಿದೆಯೋ ಅವನು ಹೆಚ್ಚು-ಕಡಿಮೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ
ಸ್ವಭಾವವನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೆ.

13048044a ಆರ್ಯರೂಪಸಮಾಚಾರಂ ಚರಂತಂ ಕೃತಕೇ ಪಥಿ|

13048044c ಸ್ವವರ್ಣಮನ್ಯವರ್ಣಂ ವಾ ಸ್ವಶೀಲಂ ಶಾಸ್ತಿ ನಿಶ್ಚಯೇ||

ಕೃತ್ರಿಮ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಯಾರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷರ
ಅನುರೂಪ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರ ತಮ್ಮದೇ
ವರ್ಣದವರೋ ಅಥವಾ ಅನ್ಯ ವರ್ಣದವರೋ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅವರ
ಶೀಲದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸಬಹುದು.

13048045a ನಾನಾವೃತ್ತೇಷು ಭೂತೇಷು ನಾನಾಕರ್ಮರತೇಷು ಚ|

13048045c ಜನ್ಮವೃತ್ತಸಮಂ ಲೋಕೇ ಸುಶ್ಲಿಷ್ಟಂ ನ ವಿರಜ್ಯತೇ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ನಾನಾ ಆಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಾನಾ
ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆಚಾರವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ
ಯಾವುದರಿಂದಲೂ ಜನ್ಮದ ರಹಸ್ಯವು ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13048046a ಶರೀರಮಿಹ ಸತ್ತ್ವೇನ ನರಸ್ಯ ಪರಿಕೃಷ್ಯತೇ|

13048046c ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಧ್ಯಾವರಂ ಸತ್ತ್ವಂ ತುಲ್ಯಸತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಮೋದತೇ||

ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಮನುಷ್ಯನ ಸತ್ತ್ವ ದಿಂದ ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಉತ್ತಮ, ಮಧ್ಯಮ ಮತ್ತು ನಿಕೃಷ್ಟವೆಂಬ ಸ್ವಭಾವಗಳಿಂದಲೇ ಶರೀರದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸ್ವಭಾವವೇ ಅವನಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13048047a ಜ್ಯಾಯಾಂಸಮಪಿ ಶೀಲೇನ ವಿಹೀನಂ ನೈವ ಪೂಜಯೇತ್|

13048047c ಅಪಿ ಶೂದ್ರಂ ತು ಸದ್ವೃತ್ತಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಮಭಿಪೂಜಯೇತ್||

ಉಚ್ಚ ಜಾತಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಶೀಲದಿಂದ ವಿಹೀನನಾದವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸದ್ವೃತ್ತನಾದ ಧರ್ಮಜ್ಞನು ಶೂದ್ರನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

13048048a ಆತ್ಮಾನಮಾಖ್ಯಾತಿ ಹಿ ಕರ್ಮಭಿರ್ನರಃ

ಸ್ವಶೀಲಚಾರಿತ್ರಕೃತ್ಯೈಃ ಶುಭಾಶುಭೈಃ|

13048048c ಪ್ರನಷ್ಟಮಪ್ಯಾತ್ಮಕುಲಂ ತಥಾ ನರಃ

ಪುನಃ ಪ್ರಕಾಶಂ ಕುರುತೇ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ||

ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳು, ಶೀಲ, ಆಚರಣೆ ಮತ್ತು ಕುಲದ ಮೂಲಕ ತನ್ನನ್ನು ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಅವನ ಕುಲವು ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದರೂ ಅವನು ತನ್ನ ಕರ್ಮಗಳ ಮೂಲಕ ಪುನಃ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಅದನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ತರಬಹುದು.

13048049a ಯೋನಿಷ್ಟೇತಾಸು ಸರ್ವಾಸು ಸಂಕೀರ್ಣಾಸ್ವಿತರಾಸು ಚ|

13048049c ಯತ್ರಾತ್ಮಾನಂ ನ ಜನಯೇದ್ಬುಧಸ್ತಾಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಈಗ ಹೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲ ನೀಚ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ನೀಚಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪುರುಷನು ಸಂತಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಅದನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪರಿತ್ಯಜಿಸುವುದೇ ಉಚಿತವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ವರ್ಣಸಂಕರಕಥನೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ವರ್ಣಸಂಕರಕಥನ ಎನ್ನುವ ನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೪೯

ಪುತ್ರಪ್ರತಿನಿಧಿಕಥನ

ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಪುತ್ರರ ವರ್ಣನೆ (1-29).

13049001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13049001a ಬ್ರೂಹಿ ಪುತ್ರಾನ್ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ವರ್ಣಾನಾಂ ತ್ವಂ ಪೃಥಕ್ಪೃಥಕ್|

13049001c ಕೀದೃಶ್ಯಾಂ ಕೀದೃಶಾಶ್ಚಾಪಿ ಪುತ್ರಾಃ ಕಸ್ಯ ಚ ಕೇ ಚ ತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ಸ್ತ್ರೀಯ ಗರ್ಭದಿಂದ ಎಂತಹ ಪುತ್ರನು ಉತ್ಪನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಪುತ್ರರು ಯಾರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.

13049002a ವಿಪ್ರವಾದಾಃ ಸುಬಹುಶಃ ಶ್ಲೂಯಂತೇ ಪುತ್ರಕಾರಿತಾಃ|

13049002c ಅತ್ರ ನೋ ಮುಹ್ಯತಾಂ ರಾಜನ್ಸಂಶಯಂ ಚೇತ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪುತ್ರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ರಾಜನ್! ಆದರೆ ಮೋಹದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಮಾಡಲು ಆಗುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಆ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ದೂರಮಾಡು.”

13049003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13049003a ಆತ್ಮಾ ಪುತ್ರಸ್ತು ವಿಜ್ಞೇಯಸ್ತಸ್ಯಾನಂತರಜಶ್ಚ ಯಃ|

13049003c ನಿಯುಕ್ತಜಶ್ಚ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸುತಃ ಪ್ರಸ್ಯುತಜಸ್ತಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೊದಲನೆಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅನಂತರದವನನ್ನು ನಿಯುಕ್ತಜನೆಂದೂ ಮೂರನೆಯವನನ್ನು ಪ್ರಸ್ಯುತಜನೆಂದೂ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13049004a ಪತಿತಸ್ಯ ಚ ಭಾರ್ಯಾಯಾಂ ಭರ್ತ್ರಾ ಸುಸಮವೇತಯಾ|

13049004c ತಥಾ ದತ್ತಕೃತೌ ಪುತ್ರಾವಧ್ಯೂಷಶ್ಚ ತಥಾಪರಃ||

ತನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪತಿತ ಪುರುಷನು ಸ್ವಯಂ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದರೆ ಅವನು ನಾಲ್ಕನೇ ಶ್ರೇಣಿಯ ಪುತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದತ್ತಕ ಮತ್ತು ಖರೀದಿಸಿದ ಪುತ್ರರೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆರು ರೀತಿಯ ಪುತ್ರರಾದರು. ಏಳನೆಯವನು ಅಧ್ಯೂಷ.²¹⁷.

13049005a ಷಡಪದ್ಧಂಸಜಾಶ್ಚಾಪಿ ಕಾನೀನಾಪಸದಾಸ್ತಥಾ|

²¹⁷ ಕುಮಾರೀ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದವನು ವಿವಾಹಿತನಾದವನ ಮನೆಗೆ ಬಂದಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13049005c ಇತ್ಯೇತೇ ತೇ ಸಮಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತಾನ್ವಿಜಾನೀಹಿ ಭಾರತ||

ಎಂಟನೆಯವನು “ಕಾನೀನ” ಪುತ್ರ. ಇವರಲ್ಲದೇ ಆರು “ಅಪಧ್ವಂಸಜ” (ಅನುಲೋಮ) ಪುತ್ರರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಆರು “ಅಪಸದ” (ಪ್ರತಿಲೋಮ) ಪುತ್ರರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಭಾರತ! ಈ ಪ್ರಕಾರ ಪುತ್ರರ ಭೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ಪುತ್ರರ ಕುರಿತೂ ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿರಬೇಕು.”

13049006 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13049006a ಷಡಪಧ್ವಂಸಜಾಃ ಕೇ ಸ್ತುಃ ಕೇ ವಾಪ್ಯಪಸದಾಸ್ತಥಾ|

13049006c ಏತತ್ಸರ್ವಂ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಂ ಮೇ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಧ್ವಂಸಜ ಮತ್ತು ಆರು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಸದ ಪುತ್ರರೆಂದು ಯಾರಿಗೆ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾತತ್ತ್ವ ವಾಗಿ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13049007 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13049007a ತ್ರಿಷು ವರ್ಣೇಷು ಯೇ ಪುತ್ರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13049007c ವರ್ಣಯೋಶ್ಚ ದ್ವಯೋಃ ಸ್ಯಾತಾಂ ಯೌ ರಾಜನ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ||

13049008a ಏಕೋ ದ್ವಿವರ್ಣ ಏವಾಥ ತಥಾತ್ರೈವೋಪಲಕ್ಷಿತಃ|

13049008c ಷಡಪಧ್ವಂಸಜಾಸ್ತೇ ಹಿ ತಥೈವಾಪಸದಾನ್ ಶೃಣು||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ರಾಜನ್! ಭಾರತ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ - ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರರನ್ನು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಧ್ವಂಸಜ ಪುತ್ರರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ

ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರರನ್ನು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಧ್ವಂಸಜ ಪುತ್ರರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಶೂದ್ರಜಾತಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರನೂ ಒಂದು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಧ್ವಂಸಜನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಇದನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿಯಾಗಿದೆ. ಇನ್ನು ಆರು ವಿಧದ ಅಪಸದ ಪುತ್ರರ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

13049009a ಚಂಡಾಲೋ ವ್ರಾತ್ಯವೇನೌ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸು ಚ|

13049009c ವೈಶ್ಯಾಯಾಂ ಚೈವ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯಂತೇಽಪಸದಾಸ್ತ್ರಯಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಚಂಡಾಲ, ವ್ರಾತ್ಯ ಮತ್ತು ವೇನ ಇವರು ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಸದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13049010a ಮಾಗಧೋ ವಾಮಕಶ್ಚೈವ ದ್ವೌ ವೈಶ್ಯಸ್ಯೋಪಲಕ್ಷಿತೌ|

13049010c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಯಾಂ ಚ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯೈಕ ಏವ ತು||

13049011a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾಂ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಸೂತ ಇತ್ಯೇತೇಽಪಸದಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

13049011c ಪುತ್ರರೇತೋ ನ ಶಕ್ಯಂ ಹಿ ಮಿಥ್ಯಾ ಕರ್ತುಂ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರರನ್ನು - ಕ್ರಮಶಃ ಮಾಗಧ ಮತ್ತು ವಾಮಕರನ್ನು - ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಅಪಸದ ಪುತ್ರರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಪಡೆಯುವ ಸೂತನೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ಪುತ್ರನು ಅಪಸದ ಪುತ್ರನೇ. ಈ ಆರು ಅಪಸದ ಅರ್ಥಾತ್ ಪ್ರತಿಲೋಮ ಪುತ್ರರೆಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಪುತ್ರರು ಮಿಥ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13049012 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13049012a ಕ್ಷೇತ್ರಜಂ ಕೇ ಚಿದೇವಾಹುಃ ಸುತಂ ಕೇ ಚಿತ್ತು ಶುಕ್ರಜಮ್||

13049012c ತುಲ್ಯಾವೇತೌ ಸುತೌ ಕಸ್ಯ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಎಲ್ಲರೂ ತನ್ನದೇ ಪುತ್ರರೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವವನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಇಬ್ಬರು ಪುತ್ರರೂ ಸಮಾನರೇ? ಪಿತಾಮಹ! ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13049013 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13049013a ರೇತಜೋ ವಾ ಭವೇತ್ತುತ್ರಸ್ತುಕ್ತೋ ವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಜೋ ಭವೇತ್||

13049013c ಅಧ್ಯೂಥಃ ಸಮಯಂ ಭಿತ್ವೇತ್ಯೇತದೇವ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನದೇ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಪುತ್ರನು ನಿಜವಾಗಿ ತನ್ನ ಪುತ್ರನೆಂದೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ವೀರ್ಯವನ್ನಿತ್ತ ಪುರುಷನು ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದರೆ ಅವಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರನು ಕ್ಷೇತ್ರಜನೆಂದಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿ ಸಮಯಭೇದನ ಮಾಡಿಯೇ ಅಧ್ಯೂಥ ಪುತ್ರನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

13049014 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13049014a ರೇತೋಜಂ ವಿದ್ಮ ವೈ ಪುತ್ರಂ ಕ್ಷೇತ್ರಜಸ್ಯಾಗಮಃ ಕಥಮ್||

13049014c ಅಧ್ಯೂಥಂ ವಿದ್ಮ ವೈ ಪುತ್ರಂ ಹಿತ್ವಾ ಚ ಸಮಯಂ ಕಥಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೀರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಪುತ್ರನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತೇವೆ. ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದಲ್ಲದ ಕ್ಷೇತ್ರಜ ಪುತ್ರನು ಹೇಗಾಗಬಲ್ಲನು? ಹಾಗೆಯೇ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಮಯಭೇದನ

ಮಾಡಿ ನಾವು ಅಧ್ಯೂಷ ಪುತ್ರನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು?"

13049015 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13049015a ಆತ್ಮಜಂ ಪುತ್ರಮುತ್ಪಾದ್ಯ ಯಸ್ತುಜೇತ್ಕಾರಣಾಂತರೇ|

13049015c ನ ತತ್ರ ಕಾರಣಂ ರೇತಃ ಸ ಕ್ಷೇತ್ರಸ್ವಾಮಿನೋ ಭವೇತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: "ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಅನ್ಯ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅವಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದರೆ, ಕೇವಲ ವೀರ್ಯಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಪುತ್ರನ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆ ಪುತ್ರನು ಆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯ ಸ್ವಾಮಿಯವನದಾಗುತ್ತಾನೆ.

13049016a ಪುತ್ರಕಾಮೋ ಹಿ ಪುತ್ರಾರ್ಥೇ ಯಾಂ ವೃಣೀತೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13049016c ತತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸ್ಯಾನ್ನ ವೈ ತತ್ರಾತ್ಮಜಃ ಸುತಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಪುತ್ರನನ್ನು ಬಯಸಿದವನು ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ಯಾರನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾನೋ ಅವಳ ಕ್ಷೇತ್ರಜ ಪುತ್ರನು ಆ ವಿವಾಹವಾದ ಪತಿಯದ್ದು ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಸ್ಥಾಪನೆ ಮಾಡಿದವನ ಅಧಿಕಾರವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

13049017a ಅನ್ಯತ್ರ ಕ್ಷೇತ್ರಜಃ ಪುತ್ರೋ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13049017c ನ ಹ್ಯಾತ್ಮಾ ಶಕ್ಯತೇ ಹಂತುಂ ದೃಷ್ಟಾಂತೋಪಗತೋ ಹ್ಯಸೌ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಬೇರೆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಉತ್ಪನ್ನನಾದ ಪುತ್ರನ ವಿಭಿನ್ನ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಅವನು ಯಾರ ಪುತ್ರನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಹೋಗುತ್ತದೆ. ಯಾರೂ ತನ್ನ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲಾರನು. ಅದು ಸ್ವತಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

13049018a ಕಶ್ಚಿಚ್ಛ ಕೃತಕಃ ಪುತ್ರಃ ಸಂಗ್ರಹಾದೇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ|

13049018c ನ ತತ್ರ ರೇತಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ವಾ ಪ್ರಮಾಣಂ ಸ್ಯಾದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಕೃತ್ರಿಮ ಪುತ್ರರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಗ್ರಹಣ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಅಥವಾ ತನ್ನವರೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಪುತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯ ಅಥವಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸಿ ಅವನ ಪುತ್ರತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13049019 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13049019a ಕೇದೃಶಃ ಕೃತಕಃ ಪುತ್ರಃ ಸಂಗ್ರಹಾದೇವ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ|

13049019c ಶುಕ್ರಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಂ ವಾ ಯತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯೇತ ಭಾರತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಪುತ್ರತ್ವದ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲಿ ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಎಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಕೇವಲ ಸಂಗ್ರಹ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪುತ್ರನೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹ ಕೃತ್ರಿಮ ಪುತ್ರನು ಹೇಗಿರುತ್ತಾನೆ?”

13049020 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13049020a ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಂ ಸಂತ್ಯಕ್ತಂ ಪಥಿ ಯಂ ತು ಪ್ರಲಕ್ಷಯೇತ್|

13049020c ನ ಚಾಸ್ಯ ಮಾತಾಪಿತರೌ ಜ್ಞಾಯೇತೇ ಸ ಹಿ ಕೃತ್ರಿಮಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ತ್ಯಜಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ಹುಡುಕಿದರೂ ಯಾರ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರು ಸಿಗಲಿಲ್ಲವೋ, ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಪಾಲನೆ-ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅವನು ಕೃತ್ರಿಮ ಪುತ್ರನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13049021a ಅಸ್ವಾಮಿಕಸ್ಯ ಸ್ವಾಮಿತ್ವಂ ಯಸ್ಮಿನ್ನಂಪ್ರತಿಲಕ್ಷಯೇತ್|

13049021c ಸರ್ವಣಸ್ತಂ ಚ ಪೋಷೇತ ಸರ್ವಣಸ್ತಸ್ಯ ಜಾಯತೇ||

ಅನಾಥನಾಗಿರುವ ಅವನನ್ನು ವರ್ತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಲನೆ ಪೋಷಣೆ ಮಾಡುವವರ ಜಾತಿಯೇ ಆ ಪುತ್ರನದ್ದೂ ಆಗುತ್ತದೆ.”

13049022 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13049022a ಕಥಮಸ್ಯ ಪ್ರಯೋಕ್ತವ್ಯಃ ಸಂಸ್ಕಾರಃ ಕಸ್ಯ ವಾ ಕಥಮ್|

13049022c ದೇಯಾ ಕನ್ಯಾ ಕಥಂ ಚೇತಿ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಇಂಥಹ ಬಾಲಕನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಯಾವ ಜಾತಿಯ ಅನುಸಾರ ಮಾಡಬೇಕು? ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಅವನು ಯಾವ ವರ್ಣದವನು ಎಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿಯಬಹುದು? ಹಾಗೆಯೇ ಅವನನ್ನು ಯಾವ ವರ್ಣದ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ವಿವಾಹ ಮಾಡಬೇಕು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13049023 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13049023a ಆತ್ಮವತ್ತಸ್ಯ ಕುರ್ವೀತ ಸಂಸ್ಕಾರಂ ಸ್ವಾಮಿವತ್ತಥಾ|

13049024a ತ್ಯಕ್ತೋ ಮಾತಾಪಿತೃಭ್ಯಾಂ ಯಃ ಸರ್ವಣಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಂದ ತ್ಯಕ್ತನಾದವನು ಪಾಲಕನಿಗೆ ಸರ್ವಣಿಯೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪಾಲಕನ ವರ್ಣದ ಪ್ರಕಾರವೇ ಮಾಡಬೇಕು.

13049024c ತದ್ಗೋತ್ರವರ್ಣತಸ್ತಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಂಸ್ಕಾರಮಚ್ಯುತ||

13049025a ಅಥ ದೇಯಾ ತು ಕನ್ಯಾ ಸ್ಯಾತ್ತದ್ವರ್ಣೇನ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಅಚ್ಯುತ! ಪಾಲಕ ತಂದೆಯ ಸಗೋತ್ರ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾವ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಅವುಗಳನ್ನೇ ಆ ಪುತ್ರನಿಗೂ
ಮಾಡಬೇಕು. ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ ಅವನ
ವಿವಾಹವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

13049025c ಸಂಸ್ಕರ್ತುಂ ಮಾತ್ರಗೋತ್ರಂ ಚ ಮಾತ್ರವರ್ಣವಿನಿಶ್ಚಯೇ||

13049026a ಕಾನೀನಾಧ್ಯೂಢಜೌ ಚಾಪಿ ವಿಜ್ಞೇಯೌ ಪುತ್ರಕಿಲ್ಬಿಷೌ|

ಒಂದು ವೇಳೆ ಆ ಪುತ್ರನ ತಾಯಿಯ ವರ್ಣ ಮತ್ತು ಗೋತ್ರಗಳ ಕುರಿತು
ತಿಳಿದಿದ್ದರೆ ಆ ಬಾಲಕನ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ಅವನ ತಾಯಿಯ ವರ್ಣ-
ಗೋತ್ರಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿಯೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಕಾನೀನ ಮತ್ತು
ಅಧ್ಯೂಢಜ ಪುತ್ರರು ಇಬ್ಬರೂ ಕಿಲ್ಬಿಷ ಪುತ್ರರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13049026c ತಾವಪಿ ಸ್ವಾವಿವ ಸುತೌ ಸಂಸ್ಕಾರ್ಯಾವಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ||

13049027a ಕ್ಷೇತ್ರಜೋ ವಾಪ್ಯಪಸದೋ ಯೇಽಧ್ಯೂಢಾಸ್ತೇಷು ಚಾಪ್ಯಥ|

13049027c ಆತ್ಮವದ್ವೈ ಪ್ರಯುಂಜೀರನ್ಸಂಸ್ಕಾರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಯಃ||

13049028a ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ವರ್ಣಾನಾಂ ನಿಶ್ಚಯೋಽಯಂ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ|

13049028c ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಈ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಪುತ್ರರಿಗೂ ಸಮಾನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರನಿಶ್ಚಯವಿದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣದವರು
ಕ್ಷೇತ್ರಜ, ಅಪಸದ ಮತ್ತು ಅಧ್ಯೂಢ ಈ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಪುತ್ರರಿಗೂ
ತಮ್ಮದೇ ವರ್ಣದ ಸಮಾನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.
ವರ್ಣಸಂಸ್ಕಾರಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಇದೇ
ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ನಾನು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ಪುತ್ರಪ್ರತಿನಿಧಿಕಥನೇ
ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿವಾಹಧರ್ಮೇ ಪುತ್ರಪ್ರತಿನಿಧಿಕಥನ ಎನ್ನುವ
ನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೦

ಚ್ಯವನೋಪಾಖ್ಯಾನ

ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸ್ನೇಹವು ಹೇಗೆ
ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ? ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವು ಏನು? ಎಂಬ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ನಹುಷ ಮತ್ತು ಚ್ಯವನರ
ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು; ಚ್ಯವನನು
ನೀರಿನಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದುದು (1-11). ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು
ಬೆಸ್ತರು ಬಲೆಗಳನ್ನು ಬೀಸಲು, ಮೀನಿನೊಂದಿಗೆ ಚ್ಯವನನನ್ನೂ ಹಿಡಿದು
ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದುದು (12-22). ಮುನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆದರಿದ
ಬೆಸ್ತರು ನಹುಷನಿಗೆ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (23-26).

13050001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13050001a ದರ್ಶನೇ ಕೀದೃಶಃ ಸ್ನೇಹಃ ಸಂವಾಸೇ ಚ ಪಿತಾಮಹ|

13050001c ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಗವಾಂ ಚೈವ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಹವಾಸದಿಂದ ಸ್ನೇಹವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ? ಹಾಗೆಯೇ ಗೋವುಗಳ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವು ಏನು? ಪಿತಾಮಹ! ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13050002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13050002a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುರಾವೃತ್ತಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13050002c ನಹುಷಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಮಹರ್ಷೇಶ್ಚ ವನಸ್ಯ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ನಿಲ್ಲು! ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ನಹುಷ ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿ ಚ್ಯವನರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13050003a ಪುರಾ ಮಹರ್ಷಿಶ್ಚ ವನೋ ಭಾರ್ಗವೋ ಭರತರ್ಷಭ|

13050003c ಉದವಾಸಕೃತಾರಂಭೋ ಬಭೂವ ಸುಮಹಾವ್ರತಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಹಿಂದೆ ಸುಮಹಾವ್ರತ ಮಹರ್ಷಿ ಭಾರ್ಗವ ಚ್ಯವನನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

13050004a ನಿಹತ್ಯ ಮಾನಂ ಕ್ರೋಧಂ ಚ ಪ್ರಹರ್ಷಂ ಶೋಕಮೇವ ಚ|

13050004c ವರ್ಷಾಣಿ ದ್ವಾದಶ ಮುನಿರ್ಜಲವಾಸೇ ಧೃತವ್ರತಃ||

ಆ ಧೃತವ್ರತ ಮುನಿಯು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮಾನ, ಕ್ರೋಧ, ಹರ್ಷ ಮತ್ತು ಶೋಕಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿದನು.

13050005a ಆದಧತ್ಸರ್ವಭೂತೇಷು ವಿಸ್ತಂಭಂ ಪರಮಂ ಶುಭಮ್|

13050005c ಜಲೇಚರೇಷು ಸತ್ತ್ವೇಷು ಶೀತರಶ್ಮಿರಿವ ಪ್ರಭುಃ||

ಶೀತರಶ್ಮಿ ಚಂದ್ರನಂತೆ ಆ ಪ್ರಭುವು ಜಲದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಸರ್ವಭೂತಗಳೊಡನೆ ಮತ್ತು ಸತ್ತ್ವಗಳೊಡನೆ ತನ್ನ ಪರಮ ಶುಭ
ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13050006a ಸ್ಥಾಣುಭೂತಃ ಶುಚಿಭೂತ್ವಾ ದೈವತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ|

13050006c ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಜಲಂ ಸಂಪ್ರವಿವೇಶ ಹ||

ಶುಚಿಭೂತನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಅವನು ಗಂಗಾ-
ಯಮುನೆಯರ ಮಧ್ಯದ ನೀರನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸ್ಥಾಣುವಿನಂತೆ
ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

13050007a ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ವೇಗಂ ಸುಭೀಮಂ ಭೀಮನಿಃಸ್ವನಮ್|

13050007c ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಶಿರಸಾ ವಾತವೇಗಸಮಂ ಜವೇ||

ಭಯಂಕರವಾಗಿ ಭೋರ್ಗರೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಅತ್ಯಂತ ಭಯಂಕರವಾದ ಮತ್ತು
ವೇಗದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಿನ ವೇಗಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿದ್ದ ಗಂಗಾ-ಯಮುನೆಯರ
ವೇಗವನ್ನು ಅವನು ತನ್ನ ಶಿರಸ್ಸಿನಿಂದ ತಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13050008a ಗಂಗಾ ಚ ಯಮುನಾ ಚೈವ ಸರಿತಶ್ಚಾನುಗಾಸ್ತಯೋಃ|

13050008c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮೃಷಿಂ ಚಕ್ರೂರ್ ಚೈನಂ ಪರ್ಯಪೀಡಯನ್||

ಆದರೆ ಗಂಗೆ, ಯಮುನೆ ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಸೇರಿದ ಇತರ ನದಿಗಳು ಆ
ಋಷಿಯನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದವೇ ಹೊರತು ಅವನನ್ನು
ಪೀಡಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13050009a ಅಂತರ್ಜಲೇ ಸ ಸುಷ್ವಾಪ ಕಾಷ್ಠಭೂತೋ ಮಹಾಮುನಿಃ|

13050009c ತತಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಸ್ಥಿತೋ ಧೀಮಾನಭವದ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಧೀಮಂತ ಮಹಾಮುನಿಯು ಒಮ್ಮೆ ಕಾಷ್ಠದಂತೆ
ನೀರಿನ ಒಳಗೆ ಮಲಗುತ್ತಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ನೀರಿನ ಮೇಲೆ
ನಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನು.

13050010a ಜಲೌಕಸಾಂ ಸ ಸತ್ತ್ವಾನಾಂ ಬಭೂವ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ|

13050010c ಉಪಾಜಿಘ್ರಂತ ಚ ತದಾ ಮತ್ಸ್ಯಾಸ್ತಂ ಹೃಷ್ಟಮಾನಸಾಃ|

ಅವನು ಜಲವಾಸೀ ಸತ್ತ್ವಗಳ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನನಾದನು. ಮೀನುಗಳು
ಹೃಷ್ಟಮಾನಸರಾಗಿ ಅವನ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಆಘ್ರಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

13050010e ತತ್ರ ತಸ್ಯಾಸತಃ ಕಾಲಃ ಸಮತೀತೋಽಭವನ್ಮಹಾನ್||

13050011a ತತಃ ಕದಾ ಚಿತ್ಸಮಯೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿನ್ಮತ್ ಜೀವಿನಃ|

13050011c ತಂ ದೇಶಂ ಸಮುಪಾಜಗ್ಮುರ್ಜಾಲಹಸ್ತಾ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಹೀಗೆ ಅವನು ಇರುತ್ತಾ ಬಹಳ ಸಮಯವು ಕಳೆಯಿತು. ಮಹಾದ್ಯುತೇ!
ಅನಂತರ ಒಮ್ಮೆ ಮತ್ಸ್ಯಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಜೀವನಮಾಡುವ ಕೆಲವು
ಬೆಸ್ತರು ಬಲೆಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಬಂದರು.

13050012a ನಿಷಾದಾ ಬಹವಸ್ತತ್ರ ಮತ್ಸ್ಯೋದ್ಧರಣನಿಶ್ಚಿತಾಃ|

13050012c ವ್ಯಾಯತಾ ಬಲಿನಃ ಶೂರಾಃ ಸಲಿಲೇಷ್ಟನಿವರ್ತಿನಃ|

13050012e ಅಭ್ಯಾಯಯುಶ್ಚ ತಂ ದೇಶಂ ನಿಶ್ಚಿತಾ ಜಾಲಕರ್ಮಣಿ||

ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಅನೇಕ ಬೆಸ್ತರು
ಆಗಮಿಸಿದರು. ಅವರು ಬಲಿಷ್ಠರೂ, ಶೂರರೂ ಆಗಿದ್ದರು ಮತ್ತು
ಮೀನುಗಳನ್ನು ಹಿಡಿಯದೇ ನದಿಯಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗದವರಾಗಿದ್ದರು.
ಬಲೆಗಳನ್ನು ಬೀಸಲು ಆ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದರು.

13050013a ಜಾಲಂ ಚ ಯೋಜಯಾಮಾಸುರ್ವಿಶೇಷೇಣ ಜನಾಧಿಪ|

13050013c ಮತ್ಸ್ಯೋದಕಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಜನಾಧಿಪ! ಭರತಸತ್ತಮ! ಮೀನುಗಳಿದ್ದ ಆ ನದಿಯನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿ ಅವರು ವಿಶೇಷವಾದ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸತೊಡಗಿದರು.

13050014a ತತಸ್ತೇ ಬಹುಭಿಯೋಗೈಃ ಕೈವರ್ತಾ ಮತ್ಸ್ಯ ಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ|

13050014c ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ವಾರಿ ಜಾಲೈರಭ್ಯಕಿರಂಸ್ತತಃ||

ಮೀನನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಬಯಸಿದ್ದ ಅವರು ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ಗಂಗಾ-ಯಮುನೆಯರ ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬಲೆಯನ್ನು ಬೀಸಿ ಹರಡಿದರು.

13050015a ಜಾಲಂ ಸುವಿತತಂ ತೇಷಾಂ ನವಸೂತ್ರಕೃತಂ ತಥಾ|

13050015c ವಿಸ್ತಾರಾಯಾಮಸಂಪನ್ನಂ ಯತ್ತತ್ರ ಸಲಿಲೇ ಕ್ಷಮಮ್||

ಅವರು ಬೀಸಿದ ಬಲೆಗಳು ಹೊಸ ದಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿಯೂ, ಅಗಲವಾಗಿಯೂ, ನೀರನ್ನು ಹಿಡಿಯಲು ಗಟ್ಟಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು.

13050016a ತತಸ್ತೇ ಸುಮಹಚ್ಛೈವ ಬಲವಚ್ಛ ಸುವರ್ತಿತಮ್|

13050016c ಪ್ರಕೀರ್ಯ ಸರ್ವತಃ ಸರ್ವೇ ಜಾಲಂ ಚಕೃಷಿರೇ ತದಾ||

ಅನಂತರ ಎಲ್ಲರೂ ಸೇರಿ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ನೇಯಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದ ಗಟ್ಟಿಯಾದ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದ್ದ ಆ ಬಲೆಯನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದರು.

13050017a ಅಭೀತರೂಪಾಃ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಸ್ತೇಽನ್ಯೋನ್ಯವಶವರ್ತಿನಃ|

13050017c ಬಬಂಧುಸ್ತತ್ರ ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ತಥಾನ್ಯಾನ್ಜಲಚಾರಿಣಃ||

ಹಾಗೆ ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿದ್ದ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ವಶವರ್ತಿಗಳು ನಿರ್ಭೀತರಾಗಿ
ಅದರೊಳಗೆ ಮೀನುಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಜಲಚಾರಿಣಿಗಳನ್ನು
ಬಂಧಿಸಿದ್ದರು.

13050018a ತಥಾ ಮತ್ಸ್ಯೈಃ ಪರಿವೃತಂ ಚ್ಯವನಂ ಭೃಗುನಂದನಮ್|

13050018c ಆಕರ್ಷಂತ ಮಹಾರಾಜ ಜಾಲೇನಾಥ ಯದ್ಯಚ್ಚಯಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಾಗೆಯೇ ಮೀನುಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾಗಿದ್ದ
ಭೃಗುನಂದನ ಚ್ಯವನನನ್ನೂ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದರು.

13050019a ನದೀಶೈವಲದಿಗ್ಧಾಂಗಂ ಹರಿಶ್ಮಶ್ರುಜಟಾಧರಮ್|

13050019c ಲಗ್ನೈಃ ಶಂಖಿಗಣೈರ್ಗಾತ್ರೈಃ ಕೋಷ್ಟೈಶ್ಚಿತ್ರೈರಿವಾವೃತಮ್||

13050020a ತಂ ಜಾಲೇನೋದ್ಧೃತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೇ ತದಾ ವೇದಪಾರಗಮ್|

13050020c ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಂಜಲಯೋ ದಾಶಾಃ ಶಿರೋಭಿಃ ಪ್ರಾಪತನ್ಭುವಿ||

ನದಿಯ ಪಾಚಿಗಳಿಂದ ಅಂಗಾಂಗಳು ಲೇಪಿತವಾಗಿದ್ದ, ಗಡ್ಡ-ಜಟಿಗಳೂ
ಹಸಿರು ಬಣ್ಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿದ್ದ, ಶಂಖಿಗಳು ಶರೀರದ ತುಂಬಾ
ಚುಚ್ಚಿ ಕೊಂಡು ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಂತೆ ವಿಚಿತ್ರನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ವೇದಪಾರಂಗತನು ನೀರಿನಿಂದ ಹೊರಬಂದುದನ್ನು ನೋಡಿ
ಬೆಸ್ತರೆಲ್ಲರೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಮುಗಿದು ತಲೆಬಾಗಿ ಭುವಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರು.

13050021a ಪರಿಖೇದಪರಿತ್ರಾಸಾಜ್ಜಾಲಸ್ಯಾಕರ್ಷಣೇನ ಚ|

13050021c ಮತ್ಸ್ಯಾ ಬಭೂವುವ್ಯಾಪನ್ನಾಃ ಸ್ಥಲಸಂಕರ್ಷಣೇನ ಚ||

ನೀರಿನಿಂದ ಸೆಳೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಪರಿಖೇದ ಪರಿತ್ರಾಸಗೊಂಡ ಮೀನುಗಳು

ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಲೇ ವಿಲವಿಲನೆ ಒದ್ದಾಡಿದವು.

13050022a ಸ ಮುನಿಸ್ತತ್ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ಕದನಂ ಕೃತಮ್||

13050022c ಬಭೂವ ಕೃಪಯಾವಿಷ್ಟೋ ನಿಶ್ವಸಂಶ್ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಮೀನುಗಳು ಆ ರೀತಿ ಒದ್ದಾಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುನಿಯು
ಕೃಪಯಾವಿಷ್ಟನಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡತೊಡಗಿದನು.

13050023 ನಿಷಾದಾ ಊಚುಃ|

13050023a ಅಜ್ಞಾನಾದ್ಯತ್ಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಪ್ರಸಾದಂ ತತ್ರ ನಃ ಕುರು|

13050023c ಕರವಾಮ ಪ್ರಿಯಂ ಕಿಂ ತೇ ತನ್ನೋ ಬ್ರೂಹಿ ಮಹಾಮುನೇ||

ನಿಷಾದರು ಹೇಳಿದರು: “ಮಹಾಮುನೇ! ಅಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಈ
ಪಾಪಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆವು. ನಮ್ಮಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನಿನಗೆ
ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಹೇಳು.”

13050024 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13050024a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಮತ್ಸ್ಯ ಮಧ್ಯಸ್ಥಶ್ಚ ವನೋ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

13050024c ಯೋ ಮೇಽದ್ಯ ಪರಮಃ ಕಾಮಸ್ತಂ ಶೃಣುಧ್ವಂ ಸಮಾಹಿತಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಮೀನುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇದ್ದ

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದು ನನ್ನ ಪರಮ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಏನು

ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗಿ ಕೇಳಿ.

13050025a ಪ್ರಾಣೋತ್ಸರ್ಗಂ ವಿಕ್ರಯಂ ವಾ ಮತ್ಸ್ಯೈರ್ಯಾಸ್ಯಾಪ್ಯಹಂ ಸಹ|

13050025c ಸಂವಾಸಾನೋತ್ಸಹೇ ತ್ಯಕ್ತಂ ಸಲಿಲಾಧ್ಯುಷಿತಾನಿಮಾನ್||

ಮೀನುಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಬದುಕುತ್ತೇನೆ ಅಥವಾ ಸಾಯುತ್ತೇನೆ.

ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ಜೊತೆಯೇ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನಾದುದರಿಂದ ಇವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

13050026a ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ನಿಷಾದಾಸ್ತು ಸುಭೃಶಂ ಭಯಕಂಪಿತಾಃ|

13050026c ಸರ್ವೇ ವಿಷಣ್ಣವದನಾ ನಹುಷಾಯ ನ್ಯವೇದಯನ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಬೆಸ್ತರು ಅತ್ಯಂತ ಭಯಕಂಪಿತರಾದರು. ಎಲ್ಲರ
ಮುಖಗಳೂ ಕುಂದಿದವು. ಅವರು ನಹುಷನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ನಿವೇದಿಸಿದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಚ್ಯವನೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೧

“ಮೀನುಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಇವರಿಂದ ಕೇಳಿ ಖರೀದಿಸು” ಎಂದು
ಚ್ಯವನನು ನಹುಷನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು (1-5). ಚ್ಯವನನ ಸರಿಯಾದ
ಮೌಲ್ಯದ ಕುರಿತು ನಹುಷ-ಚ್ಯವನರ ಸಂವಾದ (6-13). ಗೋವಿಗೆ
ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲಾಗುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಗೋವೇ ಚ್ಯವನನ
ಮೌಲ್ಯವೆಂದು ಓರ್ವ ಮುನಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ನಹುಷನು
ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ಗೋವನ್ನು ನೀಡಿದುದು (14-25). ಚ್ಯವನನು ಗೋವಿನ
ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ, ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದು (26-48).

13051001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13051001a ನಹುಷಸ್ತು ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚ್ಯವನಂ ತಂ ತಥಾಗತಮ್|

13051001c ತ್ವರಿತಃ ಪ್ರಯಯೌ ತತ್ರ ಸಹಾಮಾತ್ಯಪುರೋಹಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಚ್ಯವನನ ಆ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಹುಷನಾದರೋ ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯ-ಪುರೋಹಿತರನ್ನೊಡಗೂಡಿಕೊಂಡು ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

13051002a ಶೌಚಂ ಕೃತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಪ್ರಯತೋ ನೃಪಃ|

13051002c ಆತ್ಮಾನಮಾಚಚಕ್ಷೇ ಚ ಚ್ಯವನಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ||

ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಶುಚಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಂಜಲಿಬದ್ಧನಾಗಿ ನೃಪನು ಮಹಾತ್ಮ ಚ್ಯವನನಿಗೆ ತನ್ನ ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

13051003a ಅರ್ಚಯಾಮಾಸ ತಂ ಚಾಪಿ ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಪುರೋಹಿತಃ|

13051003c ಸತ್ಯವ್ರತಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ದೇವಕಲ್ಪಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರಾಜನ ಪುರೋಹಿತನೂ ಕೂಡ ದೇವಕಲ್ಪ ಮಹಾಭಾಗ ಸತ್ಯವ್ರತ ಚ್ಯವನನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದನು.

13051004 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13051004a ಕರವಾಣಿ ಪ್ರಿಯಂ ಕಿಂ ತೇ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ|

13051004c ಸರ್ವಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ಭಗವನ್ಯದ್ಯಪಿ ಸ್ಯಾತ್ಸುದುಷ್ಕರಮ್||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಏನನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು. ದುಷ್ಕರವೆನಿಸಿದ್ದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

13051005 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13051005a ಶ್ರಮೇಣ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಕೈವರ್ತಾ ಮತ್ಸ್ಯ ಜೀವಿನಃ|

13051005c ಮಮ ಮೂಲ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೈಭ್ಯೋ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಾಂ ವಿಕ್ರಯೈಃ ಸಹ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಹಳ ಶ್ರಮಪಟ್ಟು ಈ ಬೆಸ್ತರು ನನ್ನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎಳೆದಿದ್ದಾರೆ. ಮೀನುಗಳೊಂದಿಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಇವರಿಂದ ಕೇಳಿ ಖರೀದಿಸು.”

13051006 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13051006a ಸಹಸ್ರಂ ದೀಯತಾಂ ಮೂಲ್ಯಂ ನಿಷಾದೇಭ್ಯಃ ಪುರೋಹಿತ|

13051006c ನಿಷ್ಕ ಯಾರ್ಥಂ ಭಗವತೋ ಯಥಾಹ ಭೃಗುನಂದನಃ||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರೋಹಿತ ! ಭಗವಾನ್ ಭೃಗುನಂದನನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಇವರನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ಸಹಸ್ರ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಿ !”

13051007 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13051007a ಸಹಸ್ರಂ ನಾಹಮರ್ಹಾಮಿ ಕಿಂ ವಾ ತ್ವಂ ಮನ್ಯಸೇ ನೃಪ|

13051007c ಸದೃಶಂ ದೀಯತಾಂ ಮೂಲ್ಯಂ ಸ್ವಬುದ್ಧಾ ನಿಶ್ಚಯಂ ಕುರು||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ ! ಸಹಸ್ರ ನಾಣ್ಯಗಳಿಗೆ ನಾನು ಸಿಗತಕ್ಕವನಲ್ಲ. ನಾನು ಅಷ್ಟೊಂದು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಯವನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡೆಯಾ? ನನ್ನ ಸದೃಶವಾದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಸ್ವಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ನಿಶ್ಚಯಿಸು.”

13051008 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13051008a ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಶತಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನಿಷಾದೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದೀಯತಾಮ್|

13051008c ಸ್ಯಾದೇತತ್ತು ಭವೇನ್ಮೂಲ್ಯಂ ಕಿಂ ವಾನ್ಯನ್ಮನ್ಯತೇ ಭವಾನ್||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ಲಕ್ಷ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಬೇಗನೇ ಬೆಸ್ತರಿಗೆ ಕೊಡಿ. ಈ ಮೌಲ್ಯವು ಸಾಕಾಗಬಹುದೇ? ಅಥವಾ ಬೇರೆ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವಿರೇ?”

13051009 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13051009a ನಾಹಂ ಶತಸಹಸ್ರೇಣ ನಿಮೇಯಃ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ|

13051009c ದೀಯತಾಂ ಸದೃಶಂ ಮೂಲ್ಯಮಮಾತ್ಮೈಃ ಸಹ ಚಿಂತಯ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ! ಒಂದು ನೂರು ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ನಾನು ದೊರೆಯುವವನಲ್ಲ. ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಚಿಂತಿಸಿ ಸದೃಶ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.”

13051010 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13051010a ಕೋಟಿಃ ಪ್ರದೀಯತಾಂ ಮೂಲ್ಯಂ ನಿಷಾದೇಭ್ಯಃ ಪುರೋಹಿತ|

13051010c ಯದೇತದಪಿ ನೌಪಮ್ಯಮತೋ ಭೂಯಃ ಪ್ರದೀಯತಾಮ್||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರೋಹಿತ! ನಿಷಾದರಿಗೆ ಕೋಟಿ ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡಿರಿ. ಇದೂ ತಕ್ಕುದಾದ ಮೌಲ್ಯವಾಗದಿದ್ದರೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಕೊಡಿರಿ.”

13051011 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13051011a ರಾಜನ್ನಾರ್ಹಮ್ಯಹಂ ಕೋಟಿಂ ಭೂಯೋ ವಾಪಿ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13051011c ಸದೃಶಂ ದೀಯತಾಂ ಮೂಲ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹ ಚಿಂತಯ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ರಾಜನ್! ”

ಕೋಟಿನಾಣ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ನಾನು ವಿನಿಮಯಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಲ್ಲ.
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಾಣ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನನ್ನ ಮೌಲ್ಯವು
ಎಷ್ಟೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸು.”

13051012 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13051012a ಅರ್ಧರಾಜ್ಯಂ ಸಮಗ್ರಂ ವಾ ನಿಷಾದೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದೀಯತಾಮ್|

13051012c ಏತನ್ಮೂಲ್ಯಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ಕಿಂ ವಾನ್ಯನ್ಮನ್ಯಸೇ ದ್ವಿಜ||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಷಾದರಿಗೆ ಅರ್ಧರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಸಮಗ್ರ
ರಾಜ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿರಿ. ದ್ವಿಜ! ಇದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆಯೆಂದೇ
ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅಥವಾ ನೀನು ಅನ್ಯವಾಗಿ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಾ?”

13051013 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13051013a ಅರ್ಧರಾಜ್ಯಂ ಸಮಗ್ರಂ ವಾ ನಾಹಮರ್ಹಾಮಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13051013c ಸದೃಶಂ ದೀಯತಾಂ ಮೂಲ್ಯಮೃಷಿಭಿಃ ಸಹ ಚಿಂತ್ಯತಾಮ್||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ಅರ್ಧರಾಜ್ಯವಾಗಲೀ
ಪೂರ್ಣರಾಜ್ಯವಾಗಲೀ ನನ್ನ ಬೆಲೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನನ್ನ ಸದೃಶ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಡು.”

13051014 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13051014a ಮಹರ್ಷೇರ್ವ ಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ನಹುಷೋ ದುಃಖಕರ್ಶಿತಃ|

13051014c ಸ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ತದಾ ಸಹಾಮಾತ್ಮಪುರೋಹಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷಿಯ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಹುಷನು

ದುಃಖಕರ್ತೃತನಾದನು. ಆಗ ಅವನು ಅಮಾತ್ಯ-ಪುರೋಹಿತರೊಡನೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸತೊಡಗಿದನು.

13051015a ತತ್ರ ತ್ವನ್ಯೋ ವನಚರಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನೂ ಲಘಲಾಶನಃ|

13051015c ನಹುಷಸ್ಯ ಸಮೀಪಸ್ಥೋ ಗವಿಜಾತೋಽಭವನ್ಮುನಿಃ||

ಆಗ ಅಲ್ಲಿ ನಹುಷನ ಬಳಿಗೆ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಓರ್ವ ಮುನಿಯು ಆಗಮಿಸಿದನು.

13051016a ಸ ಸಮಾಭಾಷ್ಯ ರಾಜಾನಮಬ್ರವೀದ್ವಿ ಜಸತ್ತಮಃ|

13051016c ತೋಷಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವಿಪ್ರಂ ಯಥಾ ತುಷ್ಟೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮನು ರಾಜನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರನು ಹೇಗೆ ತೃಪ್ತನಾಗುವನೋ ಹಾಗೆ ನಾನು ಅವನನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

13051017a ನಾಹಂ ಮಿಥ್ಯಾವಚೋ ಬ್ರೂಯಾಂ ಸ್ವೈರೇಷ್ಟಪಿ ಕುತೋಽನ್ಯಥಾ|

13051017c ಭವತೋ ಯದಹಂ ಬ್ರೂಯಾಂ ತತ್ಕಾರ್ಯಮವಿಶಂಕಯಾ||

ನಾನು ಪರಿಹಾಸಕ್ಕೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಈಗ ಹೇಗೆ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳಲಿ? ನಾನು ಹೇಳುವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೀನು ನಿಶಂಕನಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.”

13051018 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13051018a ಬ್ರವೀತು ಭಗವಾನ್ಮೂಲ್ಯಂ ಮಹರ್ಷಿಃ ಸದೃಶಂ ಭೃಗೋಃ|

13051018c ಪರಿತ್ರಾಯಸ್ವ ಮಾಮಸ್ಮಾದ್ವಿಷಯಂ ಚ ಕುಲಂ ಚ ಮೇ||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಭೃಗು ಮಹರ್ಷಿಯ ಸದೃಶ

ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿ ನನ್ನ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರ, ಕುಲ ಮತ್ತು ನನ್ನನ್ನೂ
ಪರಿಪಾಲಿಸು.

13051019a ಹನ್ಯಾಧ್ಧಿ ಭಗವಾನ್ಕು ದ್ಧಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮಪಿ ಕೇವಲಮ್|

13051019c ಕಿಂ ಪುನರ್ಮಾಂ ತಪೋಹೀನಂ ಬಾಹುವೀರ್ಯಪರಾಯಣಮ್||

ಈ ಭಗವಾನನು ಕ್ರುದ್ಧನಾದರೆ ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ಭಸ್ಮ ಮಾಡಬಲ್ಲನು. ಇನ್ನು ತಪೋಹೀನನಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕೇವಲ
ಬಾಹುವೀರ್ಯವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿರುವ ನಾನೇನು?

13051020a ಅಗಾಧೇಽಂಭಸಿ ಮಗ್ನಸ್ಯ ಸಾಮಾತ್ಯಸ್ಯ ಸಹರ್ತ್ವಿ ಜಃ|

13051020c ಪ್ಲವೋ ಭವ ಮಹರ್ಷೇ ತ್ವಂ ಕುರು ಮೂಲ್ಯವಿ ನಿಶ್ಚಯಮ್||

ಮಹರ್ಷೇ ! ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಅಗಾಧ
ಶೋಕಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ನನಗೆ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ
ದೋಣಿಯಂತಾಗು.”

13051021 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13051021a ನಹುಷಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗವಿಜಾತಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13051021c ಉವಾಚ ಹರ್ಷಯನ್ಸರ್ವಾನಮಾತ್ಯಾನ್ಪಾರ್ಥಿವಂ ಚ ತಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಹುಷನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಗೋವಿನಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಆ ಪ್ರತಾಪವಾನನು ಹರ್ಷದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಅಮಾತ್ಯರು ಮತ್ತು
ಪಾರ್ಥಿವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13051022a ಅನರ್ಘೇಯಾ ಮಹಾರಾಜ ದ್ವಿಜಾ ವರ್ಣಮಹತ್ತಮಾಃ|

13051022c ಗಾವಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ಗೌರ್ಮೂಲ್ಯಂ ಪರಿಕಲ್ಪತಾಮ್||

“ಮಹಾರಾಜ ! ಪೃಥಿವೀಪಾಲ ! ಮಹತ್ತರ ವರ್ಣದವರಾದ
 ದ್ವಿಜರಿಗೂ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳಿಗೂ ಬೆಲೆಕಟ್ಟಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
 ಆದುದರಿಂದ ಇವನ ಮೌಲ್ಯವು ಗೋವು ಎಂದೇ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಬೇಕು.”

13051023a ನಹುಷಸ್ತು ತತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹರ್ಷೇರ್ವಚನಂ ನೃಪ|

13051023c ಹರ್ಷೇಣ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಪುರೋಹಿತಃ||

13051024a ಅಭಿಗಮ್ಯ ಭೃಗೋಃ ಪುತ್ರಂ ಚ್ಯವನಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಮ್|

13051024c ಇದಂ ಪ್ರೋವಾಚ ನೃಪತೇ ವಾಚಾ ಸಂತರ್ಪಯನ್ನಿವ||

ನೃಪ ! ನೃಪತೇ ! ಮಹರ್ಷಿಯ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿದ ನಹುಷನು ಮಹಾ
 ಹರ್ಷದಿಂದ ತನ್ನ ಅಮಾತ್ಯ-ಪುರೋಹಿತರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಸಂಶಿತವ್ರತ
 ಭೃಗುವಿನ ಪುತ್ರ ಚ್ಯವನನ ಬಳಿಸಾರಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವ ಮಾತಿನಿಂದ
 ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು:

13051025a ಉತ್ತಿಷ್ಠೋತ್ತಿಷ್ಠ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಗವಾ ಕ್ರೀತೋಽಸಿ ಭಾರ್ಗವ|

13051025c ಏತನ್ಮೂಲ್ಯಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ತವ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ||

“ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಭಾರ್ಗವ ! ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಮೇಲೇಳು.

ಗೋವಿನಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಇದೇ ನಿನ್ನ ಮೌಲ್ಯವೆಂದು
 ನಿರ್ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

13051026 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13051026a ಉತ್ತಿಷ್ಠಾಮ್ಯೇಷ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸಮ್ಯಕ್ಕ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತೇಽನಘ|

13051026c ಗೋಭಿಸ್ತುಲ್ಯಂ ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಧನಂ ಕಿಂ ಚಿದಿಹಾಚ್ಯುತ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಅನಘ ! ಈಗ ಏಳುತ್ತೇನೆ. ನೀನು

ಸರಿಯಾದ ಬೆಲೆಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಗೋವಿಗೆ
ಸಮನಾದ ಧನವನ್ನು ನಾನು ಇದುವರೆಗೆ ನೋಡಿದ್ದಿಲ್ಲ.

13051027a ಕೀರ್ತನಂ ಶ್ರವಣಂ ದಾನಂ ದರ್ಶನಂ ಚಾಪಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13051027c ಗವಾಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ವೀರ ಸರ್ವಪಾಪಹರಂ ಶಿವಮ್||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ವೀರ ! ಗೋವುಗಳ ಕೀರ್ತನ, ಶ್ರವಣ, ದಾನ ಮತ್ತು
ದರ್ಶನ ಇವುಗಳು ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆಯುತ್ತವೆ ಮತ್ತು
ಮಂಗಳಕರವು ಎಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13051028a ಗಾವೋ ಲಕ್ಷ್ಮಾಃ ಸದಾ ಮೂಲಂ ಗೋಷು ಪಾಪ್ಮಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ|

13051028c ಅನ್ನಮೇವ ಸದಾ ಗಾವೋ ದೇವಾನಾಂ ಪರಮಂ ಹವಿಃ||

ಗೋವುಗಳು ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೂಲ. ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ.
ಗೋವುಗಳು ಸದಾ ಅನ್ನಸ್ವರೂಪವು. ಗೋವುಗಳು ದೇವತೆಗಳ ಪರಮ
ಹವಿಸ್ಸು ಕೂಡ.

13051029a ಸ್ವಾಹಾಕಾರವಷಟ್ಕಾರೌ ಗೋಷು ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೌ|

13051029c ಗಾವೋ ಯಜ್ಞಪ್ರಣೇತ್ಯೋ ವೈ ತಥಾ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ತಾ ಮುಖಿಮ್||

ಸ್ವಾಹಾಕಾರ-ವಷಟ್ಕಾರಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ. ಗೋವುಗಳು ಯಜ್ಞಗಳ ನಾಯಕಿಯರು ಮತ್ತು ಅವು
ಯಜ್ಞಗಳ ಮುಖಿಗಳು.

13051030a ಅಮೃತಂ ಹ್ಯಕ್ಷಯಂ ದಿವ್ಯಂ ಕ್ಷರಂತಿ ಚ ವಹಂತಿ ಚ|

13051030c ಅಮೃತಾಯತನಂ ಚೈತಾಃ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಾಃ||

ಕರೆದರೆ ಅಕ್ಷಯವಾದ ದಿವ್ಯ ಅಮೃತವನ್ನೇ ಸುರಿಸುತ್ತವೆ.

ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಯ ತ ಗೋವುಗಳು ಅಮೃತಕ್ಕೆ ವಾಸಸ್ಥಾನಗಳು.

13051031a ತೇಜಸಾ ವಪುಷಾ ಚೈವ ಗಾವೋ ವಹ್ನಿಸಮಾ ಭುವಿ|

13051031c ಗಾವೋ ಹಿ ಸುಮಹತ್ತೇಜಃ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಚ ಸುಖಪ್ರದಾಃ||

ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಗೋವುಗಳು ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಸಮರು. ಮಹಾತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳ ಗೋವುಗಳು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಸುಖವನ್ನೀಯುತ್ತವೆ.

13051032a ನಿವಿಷ್ಟಂ ಗೋಕುಲಂ ಯತ್ರ ಶ್ವಾಸಂ ಮುಂಚತಿ ನಿರ್ಭಯಮ್|

13051032c ವಿರಾಜಯತಿ ತಂ ದೇಶಂ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಚಾಪಕರ್ಷತಿ||

ಗೋವುಗಳು ನಿರ್ಭಯದಿಂದ ಶ್ವಾಸಬಿಡುವ ಸ್ಥಳವು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿರುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

13051033a ಗಾವಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಸೋಪಾನಂ ಗಾವಃ ಸ್ವರ್ಗೇಽಪಿ ಪೂಜಿತಾಃ|

13051033c ಗಾವಃ ಕಾಮದುಘಾ ದೇವ್ಯೋ ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಪರಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಗೋವುಗಳು ಸ್ವರ್ಗದ ಸೋಪಾನ. ಗೋವುಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಗೋವುಗಳು ಕಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ದೇವತೆಗಳು. ಅವುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13051034a ಇತ್ಯೇತದ್ಗೋಷು ಮೇ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ|

13051034c ಗುಣೈಕದೇಶವಚನಂ ಶಕ್ಯಂ ಪಾರಾಯಣಂ ನ ತು||

ಪಾರ್ಥಿವರ್ಷಭ! ಇದೋ ನಾನು ನಿನಗೆ ಗೋವುಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೆಲವೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಪೂರ್ಣಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.”

13051035 ನಿಷಾದಾ ಊಚುಃ|

13051035a ದರ್ಶನಂ ಕಥನಂ ಚೈವ ಸಹಾಸ್ಮಾಭಿಃ ಕೃತಂ ಮುನೇ|

13051035c ಸತಾಂ ಸಪ್ತಪದಂ ಮಿತ್ರಂ ಪ್ರಸಾದಂ ನಃ ಕುರು ಪ್ರಭೋ||

ನಿಷಾದರು ಹೇಳಿದರು: “ಮುನೇ! ಸಂತರೊಂದಿಗೆ ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆ ನಡೆದರೂ ಮಿತ್ರತ್ವವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಪ್ರಭೋ! ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು.

13051036a ಹವೀಂಷಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಯಥಾ ಹ್ಯುಪಭುಂಕ್ತೇ ಹುತಾಶನಃ|

13051036c ಏವಂ ತ್ವಮಪಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ನುರುಷಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್||

ಹುತಾಶನನು ಹೇಗೆ ಸರ್ವ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ನುಂಗುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರತಾಪವಾನನಾದ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಸುಟ್ಟುಬಿಡುವ ಪುರುಷಾಗ್ನಿಯು.

13051037a ಪ್ರಸಾದಯಾಮಹೇ ವಿದ್ವನ್ಭವಂತಂ ಪ್ರಣತಾ ವಯಮ್|

13051037c ಅನುಗ್ರಹಾರ್ಥಮಸ್ಮಾಕಮಿಯಂ ಗೌಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಮ್||

ವಿದ್ವನ್! ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲಿನ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಗೋವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು.”

13051038 ಚೈವನ ಉವಾಚ|

13051038a ಕೃಪಣಸ್ಯ ಚ ಯಚ್ಚಕ್ಷುರ್ಮುನೇರಾಶೀವಿಷಸ್ಯ ಚ|

13051038c ನರಂ ಸಮೂಲಂ ದಹತಿ ಕಕ್ಷಮಗ್ನಿರಿವ ಜ್ವಲನ್||

ಚೈವನನು ಹೇಳಿದನು: “ದರಿದ್ರ, ಮುನಿ ಮತ್ತು ವಿಷಸರ್ಪದ ಕಣ್ಣುಗಳು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಹುಲ್ಲುಮೆದೆಯನ್ನು ದಹಿಸುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು

ಸುಟ್ಟುಹಾಕುತ್ತವೆ.

13051039a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಮಿ ವೋ ಧೇನುಂ ಕೈವರ್ತಾ ಮುಕ್ತಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ|

13051039c ದಿವಂ ಗಚ್ಚತ ವೈ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಮತ್ಸ್ರೋರ್ಜಾ ಲೋದ್ಧೃತೈಃ ಸಹ||

ಕೈವರ್ತರೇ! ಈ ಗೋವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುವಿರಿ. ಈಗಲೇ ನೀವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಈ ಮೀನುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ!”

13051040 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13051040a ತತಸ್ತಸ್ಯ ಪ್ರಸಾದಾತ್ತೇ ಮಹರ್ಷೇರ್ಭಾವಿತಾತ್ಮನಃ|

13051040c ನಿಷಾದಾಸ್ತೇನ ವಾಕ್ಯೇನ ಸಹ ಮತ್ಸ್ರೋರ್ದಿವಂ ಯಯುಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಯ ಪ್ರಸನ್ನ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಆ ಬೆಸ್ತರು ಮೀನುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

13051041a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ನಹುಷೋ ವಿಸ್ಮಿತಃ ಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಧೀವರಾನ್|

13051041c ಆರೋಹಮಾಣಾಂಸ್ತ್ರಿದಿವಂ ಮತ್ಸ್ಯಾಂಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಬೆಸ್ತರೂ ಮೀನುಗಳೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಏರಿದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ರಾಜಾ ನಹುಷನು ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

13051042a ತತಸ್ತೌ ಗವಿಜಶ್ಚೈವ ಚ್ಯವನಶ್ಚ ಭೃಗೂದ್ವಹಃ|

13051042c ವರಾಭ್ಯಾಮನುರೂಪಾಭ್ಯಾಂ ಚಂದಯಾಮಾಸತುರ್ನೃಪಮ್||

ಆಗ ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ವಿಪ್ರ ಮತ್ತು ಭೃಗೂದ್ವಹ ಚ್ಯವನ ಇಬ್ಬರೂ ಆ ರಾಜನಿಗೆ ಅನುರೂಪ ವರಗಳನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸಿದರು.

13051043a ತತೋ ರಾಜಾ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ನಹುಷಃ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

13051043c ಪರಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ಪ್ರೀತಸ್ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಆಗ ಮಹಾವೀರ್ಯ ಪೃಥಿವೀಪತಿ ರಾಜಾ ನಹುಷನು
“ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯೇ ನನಗೆ ಪರಮ ವರವಾಗಿದೆ” ಎಂದನು.

13051044a ತತೋ ಜಗ್ರಾಹ ಧರ್ಮೇ ಸ ಸ್ಥಿತಿಮಿಂದ್ರನಿಭೋ ನೃಪಃ|

13051044c ತಥೇತಿ ಚೋದಿತಃ ಪ್ರೀತಸ್ತಾವೃಷೀ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್||

ಇನ್ನೂ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೊಳಗಾದ ಇಂದ್ರ ಸದೃಶ ಆ ನೃಪನು “ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ಸ್ಥಿತನಾಗಿರಲಿ” ಎಂಬ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿದನು. “ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ!”
ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳಲು, ರಾಜನು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು.

13051045a ಸಮಾಪ್ತದೀಕ್ಷಶ್ಚ ವನಸ್ತತೋಽಗಚ್ಚತ್ಸ್ವ ಮಾಶ್ರಮಮ್|

13051045c ಗವಿಜಶ್ಚ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸ್ವಮಾಶ್ರಮಪದಂ ಯಯೌ||

ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿದ ಚ್ಯವನನು ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುಹೋದನು. ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ಗವಿಜನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ
ಆಶ್ರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13051046a ನಿಷಾದಾಶ್ಚ ದಿವಂ ಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ಚ ಮತ್ಸ್ಯಾ ಜನಾಧಿಪ|

13051046c ನಹುಷೋಽಪಿ ವರಂ ಲಬ್ಧ್ವಾ ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರಂ ಸ್ವಕಮ್||

ಜನಾಧಿಪ! ನಿಷಾದರೂ ಮೀನುಗಳೂ ದಿವಕ್ಕೆ ಹೋದರು.
ನಹುಷನಾದರೂ ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸ್ವಪುರವನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13051047a ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ತಾತ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಸಿ|

13051047c ದರ್ಶನೇ ಯಾದೃಶಃ ಸ್ನೇಹಃ ಸಂವಾಸೇ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

13051048a ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಗವಾಂ ಚೈವ ತಥಾ ಧರ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯಮ್ |

13051048c ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಕಥ್ಯತಾಂ ವೀರ ಕಿಂ ತೇ ಹೃದಿ ವಿವಕ್ಷಿತಮ್ ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ನೀನು ನನಗೆ ಕೇಳಿದಂತೆ ನೋಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸಹವಾಸದಿಂದ ಹೇಗೆ ಸ್ನೇಹವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಗೋವುಗಳ ಮಹಾಭಾಗ್ಯದ ಕುರಿತಾದ ಧರ್ಮವಿನಿಶ್ಚಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ವೀರ ! ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೇರೆಯಾವ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿವೆ? ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಚೈವನೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚೈವನೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಭಾರ್ಗವ ವಂಶದಲ್ಲಿ ವರ್ಣವಿನಿಮಯದೋಷವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು ಎಂಬ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಚೈವನ-ಕುಶಿಕರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದುದು (1-7). ತನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಗುವ ದೋಷವನ್ನು ಮೊದಲೇ ಕಂಡಿದ್ದ ಚೈವನನು ರಾಜಾ ಕುಶಿಕನ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಾಸಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ರಾತ್ರಿಗಳು ಮಲಗಿದ್ದು, ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದುದು (8-39).

13052001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13052001a ಸಂಶಯೋ ಮೇ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸುಮಹಾನ್ನಾಗರೋಪಮಃ|

13052001c ತನ್ಮೇ ಶೃಣು ಮಹಾಬಾಹೋ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಾಗರದಂತಿರುವ ಮಹಾ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು. ಕೇಳಿ ಅದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

13052002a ಕೌತೂಹಲಂ ಮೇ ಸುಮಹಜ್ಞಾ ಮದಗ್ಧ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಭೋ|

13052002c ರಾಮಂ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಪ್ರಭೋ! ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

13052003a ಕಥಮೇಷ ಸಮುತ್ಪನ್ನೋ ರಾಮಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

13052003c ಕಥಂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿವಂಶೇ ಚ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾ ವ್ಯಜಾಯತ||

ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ ರಾಮನು ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿದನು? ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿವಂಶದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿದನು?

13052004a ತದಸ್ಯ ಸಂಭವಂ ರಾಜನ್ನಿಖಿಲೇನಾನುಕೀರ್ತಯ|

13052004c ಕೌಶಿಕಾಚ್ಚ ಕಥಂ ವಂಶಾತ್ಕ್ಷತ್ರಾದ್ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಭವತ್||

ರಾಜನ್! ಅವನ ಸಂಭವದ ಕುರಿತು ಅಖಿಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು. ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಕೌಶಿಕನೂ ಕೂಡ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಗಾದನು?

13052005a ಅಹೋ ಪ್ರಭಾವಃ ಸುಮಹಾನಾಸೀದ್ವೈ ಸುಮಹಾತ್ಮನೋಃ|

13052005c ರಾಮಸ್ಯ ಚ ನರವ್ಯಾಪ್ತೃ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚೈವ ಹ||

ನರವ್ಯಾಪ್ತೃ! ಅಹೋ! ಸುಮಹಾತ್ಮರಾದ ರಾಮ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರರ ಪ್ರಭಾವವು ಮಹತ್ತರವಾದುದು.

13052006a ಕಥಂ ಪುತ್ರಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ತೇಷಾಂ ನಪ್ಪಷ್ಟಥಾಭವತ್|

13052006c ಏಷ ದೋಷಃ ಸುತಾನ್ ಹಿತ್ವಾ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಕುಶಿಕನ ಮಗನು ಗಾಧಿ ಮತ್ತು ಋಚೀಕನ ಮಗನು ಜಮದಗ್ನಿ.

ಇವರನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ಇವರ ಮಕ್ಕಳಾದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ-

ಪರಶುರಾಮರಿಗೆ ವರ್ಣವಿನಿಮಯದೋಷವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಯಿತು?

ಇದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.”

13052007 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13052007a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13052007c ಚೈವನಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಕುಶಿಕಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ

ಇತಿಹಾಸವಾದ ಚೈವನ ಮತ್ತು ಕುಶಿಕರ ಸಂವಾದವನ್ನು

ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13052008a ಏತಂ ದೋಷಂ ಪುರಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಾರ್ಗವಶ್ಚೈವನಸ್ತದಾ|

13052008c ಆಗಾಮಿನಂ ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ ಸ್ವವಂಶೇ ಮುನಿಪುಂಗವಃ||

13052009a ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಮನಸಾ ಸರ್ವಂ ಗುಣದೋಷಬಲಾಬಲಮ್|

13052009c ದಗ್ಧುಕಾಮಃ ಕುಲಂ ಸರ್ವಂ ಕುಶಿಕಾನಾಂ ತಪೋಧನಃ||

13052010a ಚೈವನಸ್ತಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಕುಶಿಕಂ ವಾಕ್ಯಮಬ್ರವೀತ್|

13052010c ವಸ್ತುಮಿಚ್ಛಾ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ತ್ವಯಾ ಸಹ ಮಮಾನಘ||

ಮಹಾಬುದ್ಧಿ ಮುನಿಪುಂಗವ ಭಾರ್ಗವ ಚ್ಯವನನು ತನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಮುಂದೆ ಆಗಲಿದ್ದುದನ್ನು ಮೊದಲೇ ಕಂಡಿದ್ದನು. ಅದರ ಗುಣದೋಷ-ಬಲಾಬಲಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿ ಕುಶಿಕರ ಕುಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಭಸ್ಮಮಾಡಲು ಬಯಸಿ ಆ ತಪೋಧನ ಚ್ಯವನನು ಕುಶಿಕನ ಬಳಿಬಂದು “ಅನಘ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ವಾಸಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯು ನನ್ನಲ್ಲುಂಟಾಗಿದೆ” ಎಂದನು.

13052011 ಕುಶಿಕ ಉವಾಚ|

13052011a ಭಗವನ್ನಹಧರ್ಮೋಽಯಂ ಪಂಡಿತೈರಿಹ ಧಾರ್ಯತೇ|

13052011c ಪ್ರದಾನಕಾಲೇ ಕನ್ಯಾನಾಮುಚ್ಯತೇ ಚ ಸದಾ ಬುದ್ಧಿಃ||

ಕುಶಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಈ ಸಹಧರ್ಮವನ್ನು ಪಂಡಿತರು ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ. ತಿಳಿದವರು ಕನ್ಯಾದಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇದರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13052012a ಯತ್ತು ತಾವದತಿಕ್ರಾಂತಂ ಧರ್ಮದ್ವಾರಂ ತಪೋಧನ|

13052012c ತತ್ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರಕರಿಷ್ಯಾಮಿ ತದನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ತಪೋಧನ! ನಾನು ಈ ಧರ್ಮದ್ವಾರವನ್ನು ಇನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿಲ್ಲ. ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

13052013 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13052013a ಅಥಾಸನಮುಪಾದಾಯ ಚ್ಯವನಸ್ಯ ಮಹಾಮುನೇಃ|

13052013c ಕುಶಿಕೋ ಭಾರ್ಯಯಾ ಸಾರ್ಥಮಾಜಗಾಮ ಯತೋ ಮುನಿಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೂಡಲೇ ಕುಶಿಕನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡಗೂಡಿ
ಮಹಾಮುನಿ ಚ್ಯವನನನ್ನು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು. ಮುನಿಯು
ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

13052014a ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ರಾಜಾ ಭೃಂಗಾರಂ ಪಾದ್ಯಮಸ್ಮೈ ನ್ಯವೇದಯತ್|

13052014c ಕಾರಯಾಮಾಸ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ರಾಜನು ಬಿಂದಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಪಾದ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಆ
ಮಹಾತ್ಮನ ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನೂ ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

13052015a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಚ್ಯವನಂ ಮಧುಪರ್ಕಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

13052015c ಪ್ರತ್ಯಗ್ರಾಹಯದವ್ಯಗ್ರೋ ಮಹಾತ್ಮಾ ನಿಯತವ್ರತಃ||

ಅನಂತರ ರಾಜನು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಚ್ಯವನನಿಗೆ
ಮಧುಪರ್ಕವನ್ನಿತ್ತನು. ಮಹಾತ್ಮಾ ನಿಯತವ್ರತ ಅವ್ಯಗ್ರ ಚ್ಯವನನು
ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

13052016a ಸತ್ಕೃತ್ಯ ಸ ತಥಾ ವಿಪ್ರಮಿದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

13052016c ಭಗವನ್ಪರವಂತೌ ಸ್ವೋ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾವಹೇ||

ಹಾಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವನು ವಿಪ್ರನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಭಗವನ್!
ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನಿನ್ನ ಅಧೀನರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದನ್ನು
ಹೇಳು.

13052017a ಯದಿ ರಾಜ್ಯಂ ಯದಿ ಧನಂ ಯದಿ ಗಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತ|

13052017c ಯಜ್ಞದಾನಾನಿ ಚ ತಥಾ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಂ ದದಾಮಿ ತೇ||

ಸಂಶಿತವ್ರತ! ಒಂದು ವೇಳೆ ರಾಜ್ಯ, ಅಥವಾ ಧನ ಅಥವಾ

ಗೋವುಗಳು, ಅಥವಾ ಯಜ್ಞದಾನಗಳು - ಬೇಕೆಂದರೆ ಹೇಳು.
ಸರ್ವವನ್ನೂ ನಿನಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

13052018a ಇದಂ ಗೃಹಮಿದಂ ರಾಜ್ಯಮಿದಂ ಧರ್ಮಾಸನಂ ಚ ತೇ|

13052018c ರಾಜಾ ತ್ವಮಸಿ ಶಾಧ್ಯವೀಂ ಭೃತ್ಯೋಽಹಂ ಪರವಾಂಸ್ವಯಿ||

ಈ ಅರಮನೆ, ಈ ರಾಜ್ಯ, ಈ ಧರ್ಮಾಸನ ಎಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇ. ನೀನೇ
ರಾಜನಾಗಿ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಆಳು. ನಿನ್ನ ಸೇವಕನು ನಾನು.
ಒಡೆಯನು ನೀನು.”

13052019a ಏವಮುಕ್ತೇ ತತೋ ವಾಕ್ಯೇ ಚ್ಯವನೋ ಭಾರ್ಗವಸ್ತದಾ|

13052019c ಕುಶಿಕಂ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಮುದಾ ಪರಮಯಾ ಯುತಃ||

ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಾರ್ಗವ ಚ್ಯವನನು ಅತ್ಯಂತ ಮುದಿತನಾಗಿ
ಕುಶಿಕನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13052020a ನ ರಾಜ್ಯಂ ಕಾಮಯೇ ರಾಜನ್ ಧನಂ ನ ಚ ಯೋಷಿತಃ|

13052020c ನ ಚ ಗಾ ನ ಚ ತೇ ದೇಶಾನ್ ಯಜ್ಞಾನ್ಮ್ರಯತಾಮಿದಮ್||

“ರಾಜನ್! ರಾಜ್ಯ, ಧನ, ದಾಸಿಯರು, ಗೋವುಗಳು, ದೇಶ, ಯಜ್ಞಗಳು
ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.

13052021a ನಿಯಮಂ ಕಂ ಚಿದಾರಪ್ಸ್ಯೇ ಯುವಯೋರ್ಯದಿ ರೋಚತೇ|

13052021c ಪರಿಚಯೋಽಸ್ಮಿ ಯತ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಯುವಾಭ್ಯಾಮವಿಶಂಕಯಾ||

ನಿಮಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಒಪ್ಪಿಗೆಯಿದೆಯಾದರೆ ನಾನೊಂದು ನಿಯಮವ್ರತವನ್ನು
ಆರಂಭಿಸುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ವ್ರತದಲ್ಲಿರುವಾಗ ನೀವಿಬ್ಬರೂ ನಿಸಂಕರಾಗಿ
ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ನನ್ನ ಸೇವೆಗೈಯಬೇಕು.”

13052022a ಏವಮುಕ್ತೇ ತದಾ ತೇನ ದಂಪತೀ ತೌ ಜಹರ್ಷತುಃ|

13052022c ಪ್ರತ್ಯಬ್ರೂತಾಂ ಚ ತಮೃಷಿಮೇವಮಸ್ತಿ ತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಆ ದಂಪತಿಗಳು ಹರ್ಷಿತರಾದರು.
ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಅವರು ಆ ಋಷಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದರು ಕೂಡ.

13052023a ಅಥ ತಂ ಕುಶಿಕೋ ಹೃಷ್ಯಃ ಪ್ರಾವೇಶಯದನುತ್ತಮಮ್|

13052023c ಗೃಹೋದ್ದೇಶಂ ತತಸ್ತತ್ರ ದರ್ಶನೀಯಮದರ್ಶಯತ್||

ಆಗ ಕುಶಿಕನು ಹೃಷ್ಯನಾಗಿ ಅವನನ್ನು ತನ್ನ ಅನುತ್ತಮ ಅರಮನೆಗೆ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಂದರ ಕೋಣೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದನು.

13052024a ಇಯಂ ಶಯ್ಯಾ ಭಗವತೋ ಯಥಾಕಾಮಮಿಹೋಷ್ಯತಾಮ್|

13052024c ಪ್ರಯತಿಷ್ಯಾವಹೇ ಪ್ರೀತಿಮಾಹರ್ತುಂ ತೇ ತಪೋಧನ||

“ತಪೋಧನ ! ಇದು ಶಯನವು. ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ನೀನು ಇಲ್ಲಿ
ಇರಬಹುದು. ನಿನ್ನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಸತತವೂ ನಾವು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೇವೆ.”

13052025a ಅಥ ಸೂರ್ಯೋಽತಿಚಕ್ರಾಮ ತೇಷಾಂ ಸಂವದತಾಂ ತಥಾ|

13052025c ಅಥರ್ಷಿಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸ ಪಾನಮನ್ನಂ ತಥೈವ ಚ||

ಅವರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತವಾಯಿತು.
ಆಗ ಋಷಿಯು ಅನ್ನ-ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

13052026a ತಮಪೃಚ್ಛತ್ತತೋ ರಾಜಾ ಕುಶಿಕಃ ಪ್ರಣತಸ್ತದಾ|

13052026c ಕಿಮನ್ನಜಾತಮಿಷ್ಟಂ ತೇ ಕಿಮುಪಸ್ಥಾಪಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ರಾಜಾ ಕುಶಿಕನು ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಚೈವನನನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

“ನಿನಗೆ ಎಂತಹ ಭೋಜನವು ಇಷ್ಟವಾದುದು? ನಿನ್ನ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಲಿ?”

13052027a ತತಃ ಸ ಪರಯಾ ಪ್ರೀತ್ಯಾ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಜನಾಧಿಪಮ್||

13052027c ಔಪಪತ್ತಿಕಮಾಹಾರಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಸ್ವೇತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆಗ ಅವನು ಪರಮ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಜನಾಧಿಪನಿಗೆ “ಈಗ ಸದ್ಯ ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಯಥೋಚಿತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನೇ ತಂದುಕೊಡು” ಎಂದನು.

13052028a ತದ್ವಚಃ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ತು ತಥೇತ್ಯಾಹ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13052028c ಯಥೋಪಪನ್ನಂ ಚಾಹಾರಂ ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾದಾಜ್ಜನಾಧಿಪಃ||

ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ಪಾರ್ಥಿವನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದನು. ಆ ಜನಾಧಿಪನು ತಯಾರಿಸಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

13052029a ತತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ಭಕ್ತ್ವಾ ದಂಪತೀ ಪ್ರಾಹ ಧರ್ಮವಿತೌ|

13052029c ಸ್ವಪ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ನಿದ್ರಾ ಬಾಧತೇ ಮಾಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ ! ಆ ಧರ್ಮವಿದು ಭಗವಾನನು ಊಟಮಾಡಿ ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ “ಮಲಗಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿದ್ರೆಯು ನನ್ನನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದೆ” ಎಂದನು.

13052030a ತತಃ ಶಯ್ಯಾಗೃಹಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಸತ್ತಮಃ|

13052030c ಸಂವಿವೇಶ ನರೇಂದ್ರಸ್ತು ಸಪತ್ನೀಕಃ ಸ್ಥಿತೋಽಭವತ್||

ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿಸತ್ತಮನು ಶಯ್ಯಾಗೃಹವನ್ನು ಸೇರಿ ಮಲಗಿದನು. ನರೇಂದ್ರನಾದರೋ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಪತ್ನಿಯ ಸಮೇತ ನಿಂತುಕೊಂಡನು.

13052031a ನ ಪ್ರಬೋಧ್ಯೋಽಸ್ಮಿ ಸಂಸುಪ್ತ ಇತ್ಯುವಾಚಾಥ ಭಾರ್ಗವಃ|

13052031c ಸಂವಾಹಿತವ್ಯೌ ಪಾದೌ ಮೇ ಜಾಗರ್ತವ್ಯಂ ಚ ವಾಂ ನಿಶಿ||

“ಮಲಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಬಾರದು. ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ಎಚ್ಚಿತ್ತು ನೀವು ನನ್ನ ಪಾದಗಳೆರಡನ್ನೂ ಒತ್ತುತ್ತಿರಬೇಕು” ಎಂದು ಭಾರ್ಗವನು ಹೇಳಿದನು.

13052032a ಅವಿಶಂಕಶ್ಚ ಕುಶಿಕಸ್ತಥೇತ್ಯಾಹ ಸ ಧರ್ಮವಿತ್|

13052032c ನ ಪ್ರಬೋಧಯತಾಂ ತಂ ಚ ತೌ ತದಾ ರಜನೀಕ್ಷಯೇ||

ಶಂಕೆಗೊಳ್ಳದ ಧರ್ಮವಿದು ಕುಶಿಕನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿದನು. ರಾತ್ರಿಯು ಕಳೆದರೂ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಅವನನ್ನು ಎಚ್ಚರಿಸಲಿಲ್ಲ.

13052033a ಯಥಾದೇಶಂ ಮಹರ್ಷೇಸ್ತು ಶುಶ್ರೂಷಾಪರಮೌ ತದಾ|

13052033c ಬಭೂವತುರ್ಮಹಾರಾಜ ಪ್ರಯತಾವಥ ದಂಪತೀ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಮಹರ್ಷಿಯ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಪರಮ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿದ್ದರು.

13052034a ತತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ವಿಪ್ರಃ ಸಮಾದಿಶ್ಯ ನರಾಧಿಪಮ್|

13052034c ಸುಷ್ವಾಪ್ಯೈಕೇನ ಪಾರ್ಶ್ವೇನ ದಿವಸಾನೇಕವಿಂಶತಿಮ್||

ಆ ಭಗವಾನ್ ವಿಪ್ರನು ರಾಜನಿಗೆ ಹಾಗೆ ಆದೇಶವನ್ನಿತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ ಒಂದೇ ಮಗ್ಗುಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದನು.

13052035a ಸ ತು ರಾಜಾ ನಿರಾಹಾರಃ ಸಭಾರ್ಯಃ ಕುರುನಂದನ|

13052035c ಪರ್ಯುಪಾಸತ ತಂ ಹೃಷ್ಯಶ್ಚ ವನಾರಾಧನೇ ರತಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಆ ರಾಜನಾದರೋ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ಚೈವನನ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿದ್ದನು.

13052036a ಭಾರ್ಗವಸ್ತು ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಸ್ವಯಮೇವ ತಪೋಧನಃ|

13052036c ಅಕಿಂಚಿದುಕ್ತ್ವಾ ತು ಗೃಹಾನ್ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಅನಂತರ ತಪೋಧನ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಭಾರ್ಗವನಾದರೋ ಸ್ವಯಂ
ಮೇಲೆದ್ದು ಏನನ್ನೂ ಮಾತನಾಡದೇ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರ
ಹೊರಟನು.

13052037a ತಮನ್ವಗಚ್ಚತಾಂ ತೌ ತು ಕ್ಷುಧಿತೌ ಶ್ರಮಕರ್ಶಿತೌ|

13052037c ಭಾರ್ಯಾಪತೀ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ನ ಚ ತಾವವಲೋಕಯತ್||

ಹಸಿವು ಬಳಲಿಕೆಯಿಂದ ಸೋತುಹೋಗಿದ್ದ ಆ ಪತಿಪತ್ನಿಯರಿಬ್ಬರೂ
ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು. ಆದರೆ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ಅವರನ್ನು
ನೋಡಲೂ ಇಲ್ಲ.

13052038a ತಯೋಸ್ತು ಪ್ರೇಕ್ಷತೋರೇವ ಭಾರ್ಗವಾಣಾಂ ಕುಲೋದ್ವಹಃ|

13052038c ಅಂತರ್ಹಿತೋಽಭೂದ್ರಾಜೇಂದ್ರ ತತೋ ರಾಜಾಪತತ್ಕ್ಷಿತೌ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರ್ಗವರ
ಕುಲೋದ್ವಹನು ಅಂತರ್ಹಿತನಾಗಿಬಿಟ್ಟನು. ಒಡನೆಯೇ ರಾಜನು
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದುಬಿಟ್ಟನು.

13052039a ಸ ಮುಹೂರ್ತಂ ಸಮಾಶ್ವಸ್ಯ ಸಹ ದೇವ್ಯಾ ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

13052039c ಪುನರನ್ವೇಷಣೇ ಯತ್ನಮಕರೋತ್ತರಮಂ ತದಾ||

ಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿಯೇ ಸುಧಾರಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹಾದ್ಯುತಿಯು

ದೇವಿಯೊಡಗೂಡಿ ಪುನಃ ಅವನನ್ನು ಅನ್ವೇಷಿಸಲು ಪರಮ ಯತ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದೇ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೨

ಚ್ಯವನನು ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಅರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಪುನಃ
ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನಗಳು ಮಲಗಿ, ತೈಲಾಭ್ಯಂಜನವು ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ
ಅದನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸುವಾಗ ಪುನಃ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದುದು (1-12).
ಚ್ಯವನನು ಪುನಃ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ಭೋಜನವು ಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ,
ನಂತರ ರಥವನ್ನು ಹೂಡೆಂದು ಕುಶಿಕನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (13-30).
ರಥವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿರೆಂದು ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿ
ಚ್ಯವನನು ಅವರನ್ನು ಪುನಃ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿದುದು (31-49). ಚ್ಯವನನು
ರಾಜದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ವರಗಳನ್ನಿತ್ತು ಮರುದಿನ ಬರಲು ಹೇಳಿದುದು
(50-69).

13053001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13053001a ತಸ್ಮಿನ್ನಂತರ್ಹಿತೇ ವಿಪ್ರೇ ರಾಜಾ ಕಿಮಕರೋತ್ತದಾ|

13053001c ಭಾರ್ಯಾ ಚಾಸ್ಯ ಮಹಾಭಾಗಾ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ವಿಪ್ರನು
ಅಂತರ್ಧಾನನಾಗಲು ಮಹಾಭಾಗೆ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ರಾಜನು ಏನು
ಮಾಡಿದನು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13053002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13053002a ಅದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ಮಹೀಪಾಲಸ್ತಮೃಷಿಂ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ|

13053002c ಪರಿಶ್ರಾಂತೋ ನಿವವೃತೇ ವ್ರೀಡಿತೋ ನಷ್ಟಚೇತನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹೀಪಾಲನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಆ
ಋಷಿಯನ್ನು ಕಾಣದೇ ಪರಿಶ್ರಾಂತನಾಗಿ, ಚೇತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
ನಾಚಿ ಹಿಂದಿರುಗಿದನು.

13053003a ಸ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಪುರೀಂ ದೀನೋ ನಾಭ್ಯಭಾಷತ ಕಿಂ ಚನ|

13053003c ತದೇವ ಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಚ್ಯವನಸ್ಯ ವಿಚೇಷ್ಟಿತಮ್||

ದೀನನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಪುರಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಏನನ್ನೂ
ಮಾತನಾಡಲಿಲ್ಲ. ಚ್ಯವನನ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

13053004a ಅಥ ಶೂನ್ಯೇನ ಮನಸಾ ಪ್ರವಿವೇಶ ಗೃಹಂ ನೃಪಃ|

13053004c ದದರ್ಶ ಶಯನೇ ತಸ್ಮಿನ್ಯಯಾನಂ ಭೃಗುನಂದನಮ್||

ಶೂನ್ಯ ಮನಸ್ಕನಾದ ನೃಪನು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಲ್ಲಿ
ಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೃಗುನಂದನನನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13053005a ವಿಸ್ಮಿತೌ ತೌ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಂ ತದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ವಿಚಿಂತ್ಯ ಚ|

13053005c ದರ್ಶನಾತ್ಸ್ಯ ಚ ಮುನೇರ್ವಿಶ್ರಾಂತೌ ಸಂಬಭೂವತುಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಆ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿ

ಯೋಚಿಸತೊಡಗಿದರು. ಆ ಮುನಿಯ ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಅವರ
ಆಯಾಸವು ಹೊರಟುಹೋಯಿತು.

13053006a ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ತು ತೌ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಭೂಯಸ್ತಂ ಸಂವವಾಹತುಃ|

13053006c ಅಥಾಪರೇಣ ಪಾರ್ಶ್ವೇನ ಸುಷ್ವಾಪ ಸ ಮಹಾಮುನಿಃ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಅವನ ಕಾಲುಗಳನ್ನು
ಒತ್ತತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಇನ್ನೊಂದು ಮಗ್ಗುಲಲ್ಲಿ
ಮಲಗಿದನು.

13053007a ತೇನೈವ ಚ ಸ ಕಾಲೇನ ಪ್ರತ್ಯಬುದ್ಧತ ವೀರ್ಯವಾನ್|

13053007c ನ ಚ ತೌ ಚಕ್ರತುಃ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿಕಾರಂ ಭಯಶಂಕಿತೌ||

ಅಷ್ಟೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಚ್ಯವನನು ಎಚ್ಚಿತ್ತನು.
ಭಯಶಂಕಿತರಾದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಯಾವುದೇ ವಿಕಾರಗಳನ್ನೂ
ಮಾಡಲಿಲ್ಲ.

13053008a ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಸ್ತು ಸ ಮುನಿಸ್ತೌ ಪ್ರೋವಾಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13053008c ತೈಲಾಭ್ಯಂಗೋ ದೀಯತಾಂ ಮೇ ಸ್ನಾಸ್ಯೇಽಹಮಿತಿ ಭಾರತ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭಾರತ! ಎಚ್ಚಿತ್ತ ಮುನಿಯು ಅವರಿಗೆ “ನನಗೆ
ತೈಲಾಭ್ಯಂಜನವನ್ನು ನೀಡಿ” ಎಂದನು

13053009a ತಥೇತಿ ತೌ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಕ್ಷುಧಿತೌ ಶ್ರಮಕರ್ಶಿತೌ|

13053009c ಶತಪಾಕೇನ ತೈಲೇನ ಮಹಾರ್ಹೇಣೋಪತಸ್ಥತುಃ||

ಹಸಿವು-ಆಯಾಸಗಳಿಂದ ಕೃಶರಾಗಿದ್ದ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ, ನೂರು ಬಾರಿ ಕಾಯಿಸಿದ್ದ ಬಹುಮೂಲ್ಯ ತೈಲವನ್ನು

ತಂದು ಸಿದ್ಧರಾಗಿ ನಿಂತರು.

13053010a ತತಃ ಸುಖಾಸೀನಮೃಷಿಂ ವಾಗ್ಯತೌ ಸಂವವಾಹತುಃ|

13053010c ನ ಚ ಪರ್ಯಾಪ್ತಮಿತ್ಯಾಹ ಭಾರ್ಗವಃ ಸುಮಹಾತಪಾಃ||

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಸುಖಾಸೀನನಾಗಿದ್ದ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ತೊಡಗಿದರು. ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಭಾರ್ಗವನು “ಸಾಕು!” ಎಂದು ಹೇಳಲೇ ಇಲ್ಲ.

13053011a ಯದಾ ತೌ ನಿರ್ವಿಕಾರೌ ತು ಲಕ್ಷಯಾಮಾಸ ಭಾರ್ಗವಃ|

13053011c ತತ ಉತ್ಥಾಯ ಸಹಸಾ ಸ್ನಾನಶಾಲಾಂ ವಿವೇಶ ಹ||

ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿರ್ವಿಕಾರರಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಭಾರ್ಗವನು ಗಮನಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಎದ್ದು ಸ್ನಾನಶಾಲೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13053011e ಕ್ಲಮೇವ ತು ತತ್ರಾಸೀತ್ಸ್ನಾನೀಯಂ ಪಾರ್ಥಿವೋಚಿತಮ್|

13053012a ಅಸತ್ಕೃತ್ಯ ತು ತತ್ಸರ್ವಂ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪಾರ್ಥಿವರಿಗೆ ಉಚಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ಸ್ನಾನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿರುವುದನ್ನೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13053012c ಸ ಮುನಿಃ ಪುನರೇವಾಥ ನೃಪತೇಃ ಪಶ್ಯತಸ್ತದಾ|

13053012e ನಾಸೂಯಾಂ ಚಕ್ರತುಸ್ತೌ ಚ ದಂಪತೀ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆ ಮುನಿಯು ಪುನಃ ನೃಪತಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ದಂಪತಿಗಳು ಅಸೂಯೆಪಡದೇ ನಿಂತಿದ್ದರು.

13053013a ಅಥ ಸ್ನಾತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ಸಿಂಹಾಸನಗತಃ ಪ್ರಭುಃ|

13053013c ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಕುಶಿಕಂ ಸಭಾರ್ಯಂ ಭೃಗುನಂದನಃ||

ಆಗ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಭಗವಾನ್ ಪ್ರಭು ಭೃಗುನಂದನನು ಕುಶಿಕನಿಗೆ
ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕಂಡನು.

13053014a ಸಂಹೃಷ್ಟವದನೋ ರಾಜಾ ಸಭಾರ್ಯಃ ಕುಶಿಕೋ ಮುನಿಮ್|

13053014c ಸಿದ್ಧಮನ್ನಮಿತಿ ಪ್ರಹ್ಲೋ ನಿರ್ವಿಕಾರೋ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಸಂಹೃಷ್ಟವದನನಾದ ರಾಜಾ ಕುಶಿಕನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ
ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿ “ಅನ್ನವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ!” ಎಂದು ಮುನಿಗೆ
ನಿವೇದಿಸಿದನು.

13053015a ಆನೀಯತಾಮಿತಿ ಮುನಿಸ್ತಂ ಚೋವಾಚ ನರಾಧಿಪಮ್|

13053015c ರಾಜಾ ಚ ಸಮುಪಾಜಹ್ರೇ ತದನ್ನಂ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ||

“ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ!” ಎಂದು ಮುನಿಯು ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.
ರಾಜನಾದರೋ ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಆ ಅನ್ನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು
ಬಂದನು.

13053016a ಮಾಂಸಪ್ರಕಾರಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ಮಾಕಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13053016c ವೇಸವಾರವಿಕಾರಾಂಶ್ಚ ಪಾನಕಾನಿ ಲಘೂನಿ ಚ||

13053017a ರಸಾಲಾಪೂಪಕಾಂಶ್ಚಿತ್ರಾನ್ಮೋದಕಾನಥ ಷಾಡವಾನ್|

13053017c ರಸಾನ್ನಾನಾಪ್ರಕಾರಾಂಶ್ಚ ವನ್ಯಂ ಚ ಮುನಿಭೋಜನಮ್||

13053018a ಫಲಾನಿ ಚ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ತಥಾ ಭೋಜ್ಯಾನಿ ಭೂರಿಶಃ|

13053018c ಬದರೇಂಗುದಕಾಶ್ಮರ್ಯಭಲ್ಲಾತಕವಟಾನಿ ಚ||

13053019a ಗೃಹಸ್ಥಾನಾಂ ಚ ಯದ್ಭೋಜ್ಯಂ ಯಚ್ಚಾಪಿ ವನವಾಸಿನಾಮ್|

13053019c ಸರ್ವಮಾಹಾರಯಾಮಾಸ ರಾಜಾ ಶಾಪಭಯಾನ್ಮುನೇಃ||

ಮುನಿಯ ಶಾಪದ ಭಯದಿಂದ ರಾಜನು ವಿವಿಧ ಮಾಂಸಪ್ರಕಾರಗಳೂ, ವಿವಿಧ ತರಕಾರಿಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ಅನೇಕ ವ್ಯಂಜನಗಳೂ, ಲಘುವಾದ ಪಾನಕಗಳೂ, ರುಚಿಕರ ಅಪೂಪಗಳೂ, ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಮೋದಕಗಳೂ, ಮಿಠಾಯಿಗಳೂ, ನಾನಾ ಪ್ರಾಕಾರದ ರಸಗಳೂ, ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಮುನಿಭೋಜನಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಫಲಗಳೂ, ರಾಜರ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೂ, ಗಾರೆಹಣ್ಣು, ಕುಂಕುಮಕೇಸರಿ, ಎಲಚಿ, ಭಲ್ಲಾತಕ ಫಲಗಳೂ, ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಮತ್ತು ಮತ್ತು ವಾನಪ್ರಸ್ಥರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಭೋಜನ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತರಿಸಿದನು.

13053020a ಅಥ ಸರ್ವಮುಪನ್ಯಸ್ತಮಗ್ರತಶ್ಚ ವನಸ್ಯ ತತಃ|

13053020c ತತಃ ಸರ್ವಂ ಸಮಾನೀಯ ತಚ್ಚ ಶಯ್ಯಾಸನಂ ಮುನಿಃ||

13053021a ವಸ್ತ್ರೈಃ ಶುಭೈರವಚ್ಚಾದ್ಯ ಭೋಜನೋಪಸ್ಕರೈಃ ಸಹ|

13053021c ಸರ್ವಮಾದೀಪಯಾಮಾಸ ಚ್ಯವನೋ ಭೃಗುನಂದನಃ||

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಚ್ಯವನನ ಮುಂದೆ ತಂದು ಇಡಲಾಯಿತು. ಆಗ ಭೃಗುನಂದನ ಚ್ಯವನ ಮುನಿಯು ಹಾಸಿಗೆ, ಸಿಂಹಾಸನ, ಶುಭ ವಸ್ತ್ರಗಳು, ಹೊದಿಕೆಗಳು, ಭೋಜನ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಡನೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿದನು.

13053022a ನ ಚ ತೌ ಚಕ್ರತುಃ ಕೋಪಂ ದಂಪತೀ ಸುಮಹಾವ್ರತೌ|

13053022c ತಯೋಃ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷತೋರೇವ ಪುನರಂತರ್ಹಿತೋಽಭವತ್||

ಮಹಾವ್ರತಿಗಳಾದ ಆ ದಂಪತಿಗಳಿಬ್ಬರೂ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕೋಪಗೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

ಆಗ ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಮುನಿಯು ಪುನಃ
ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13053023a ತತ್ರೈವ ಚ ಸ ರಾಜರ್ಷಿಸ್ತಸ್ಯೌ ತಾಂ ರಜನೀಂ ತದಾ|

13053023c ಸಭಾರ್ಯೋ ವಾಗ್ಯತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ನ ಚ ತಂ ಕೋಪ ಆವಿಶತ್||

ರಾತ್ರಿಯಿಡೀ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತಿದ್ದನು.
ಆ ಶ್ರೀಮಾನನನ್ನು ಕೋಪವೆಂಬುದೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಲಿಲ್ಲ.

13053024a ನಿತ್ಯಂ ಸಂಸ್ಕೃತಮನ್ನಂ ತು ವಿವಿಧಂ ರಾಜವೇಶ್ಮನಿ|

13053024c ಶಯನಾನಿ ಚ ಮುಖ್ಯಾನಿ ಪರಿಷೇಕಾಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾಃ||

13053025a ವಸ್ತ್ರಂ ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರಮಭವತ್ಸಮುಪಾರ್ಜಿತಮ್|

13053025c ನ ಶಶಾಕ ತತೋ ದ್ರಷ್ಟುಮಂತರಂ ಚ್ಯವನಸ್ತದಾ||

ಚ್ಯವನನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೆಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ರಾಜನರಮನೆಯಲ್ಲಿ
ಭೋಜನವನ್ನು ತಯಾರಿಸಲಾಗುತ್ತಿತ್ತು; ಶಯನಗಳು
ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದವು; ಅಭಿಷೇಕಕ್ಕಾಗಿ ಬೇಕಾಗುವ ಪದಾರ್ಥ-
ಸಲಕರಣೆಗಳು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದವು; ವಿವಿಧಾಕಾರದ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕೂಡ
ತಂದು ಅವನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13053026a ಪುನರೇವ ಚ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಕುಶಿಕಂ ನೃಪಮ್|

13053026c ಸಭಾರ್ಯೋ ಮಾಂ ರಥೇನಾಶು ವಹ ಯತ್ರ ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಮ್||

ಪುನಃ ಆ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಯು ನೃಪ ಕುಶಿಕನಿಗೆ “ನನ್ನನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿ
ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಹೇಳುವಲ್ಲಿಗೆ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು!”
ಎಂದನು.

13053027a ತಥೇತಿ ಚ ಪ್ರಾಹ ನೃಪೋ ನಿರ್ವಿಶಂಕಸ್ತಪೋಧನಮ್|

13053027c ಕ್ರೀಡಾರಥೋಽಸ್ತು ಭಗವನ್ನುತ ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕೋ ರಥಃ||

ನಿರ್ವಿಶಂಕನಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ನೃಪನು ತಪೋಧನನಿಗೆ
“ಭಗವನ್! ಕ್ರೀಡಾರಥವೋ ಯುದ್ಧರಥವೋ ಹೇಳು” ಎಂದನು.

13053028a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ಮುನಿಸ್ತೇನ ರಾಜ್ಞಾ ಹೃಷ್ಯೇನ ತದ್ವಚಃ|

13053028c ಚ್ಯವನಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಹೃಷ್ಯಃ ಪರಪುರಂಜಯಮ್||

ರಾಜನ ಈ ಸಂತೋಷದ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಚ್ಯವನ ಮುನಿಯು
ಪರಪುರಂಜಯನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

13053029a ಸಜ್ಜೀಕುರು ರಥಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಯಸ್ತೇ ಸಾಂಗ್ರಾಮಿಕೋ ಮತಃ|

13053029c ಸಾಯುಧಃ ಸಪತಾಕಶ್ಚ ಸಶಕ್ತಿಃ ಕಣಯಷ್ಟಿಮಾನ್||

13053030a ಕಿಂಕಿಣೀಶತನಿಘೋಷೋ ಯುಕ್ತಸ್ತೋಮರಕಲ್ಪನೈಃ|

13053030c ಗದಾಖಿಡ್ಗನಿಬದ್ಧಶ್ಚ ಪರಮೇಷುಶತಾನ್ವಿತಃ||

“ಯುದ್ಧರಥವೆಂದು ನೀನು ಯಾವುದನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವೆಯೋ ಅದನ್ನೇ
ಪತಾಕೆಗಳು, ಆಯುಧಗಳು, ಶಕ್ತಿ ಸ್ವರ್ಣದಂಡ, ಶಬ್ದಮಾಡುವ ನೂರು
ಕಿಂಕಿಣಿಗಂಟಿಗಳು, ಮತ್ತು ತೋಮರಗಳಿರುವ ಸುವರ್ಣ ರಥವನ್ನು
ಬೇಗನೆ ಸಜ್ಜುಗೊಳಿಸು.”

13053031a ತತಃ ಸ ತಂ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಕಲ್ಪಯಿತ್ವಾ ಮಹಾರಥಮ್|

13053031c ಭಾರ್ಯಾಂ ವಾಮೇ ಧುರಿ ತದಾ ಚಾತ್ಮಾನಂ ದಕ್ಷಿಣೇ ತಥಾ||

ಅವನಿಗೆ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಅವನು ಮಹಾರಥವನ್ನು
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲು ರಥದ ಮೂಕಿಯ ಎಡಭಾಗವನ್ನು ಪಶ್ಚಿ ಮತ್ತು ತಾನು

ಬಲಭಾಗವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡರು.

13053032a ತ್ರಿದಂಷ್ಟ್ರಂ ವಜ್ರಸೂಚ್ಯಗ್ರಂ ಪ್ರತೋದಂ ತತ್ರ ಚಾದಧತ್

13053032c ಸರ್ವಮೇತತ್ತತೋ ದತ್ತ್ವಾ ನೃಪೋ ವಾಕ್ಯಮಥಾಬ್ರವೀತ್||

ಮೂರು ಹಲ್ಲುಗಳಿರುವ ವಜ್ರದ ಮೊನೆಗಳಿದ್ದ ಚಾವಟಿಯನ್ನೂ ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನೃಪನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13053033a ಭಗವನ್ಸ್ವ ರಥೋ ಯಾತು ಬ್ರವೀತು ಭೃಗುನಂದನಃ|

13053033c ಯತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ತತ್ರ ಯಾಸ್ಯತಿ ತೇ ರಥಃ||

“ಭಗವನ್! ಭೃಗುನಂದನ! ರಥವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು ಹೇಳು. ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈ ರಥವು ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

13053034a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭಗವಾನ್ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಥ ತಂ ನೃಪಮ್|

13053034c ಇತಃಪ್ರಭೃತಿ ಯಾತವ್ಯಂ ಪದಕಂ ಪದಕಂ ಶನ್ಯೈಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಭಗವಾನನು ಆ ನೃಪನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೆಲ್ಲನೇ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುತ್ತಾ ಇದನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬೇಕು.

13053035a ಶ್ರಮೋ ಮಮ ಯಥಾ ನ ಸ್ಯಾತ್ತಥಾ ಮೇ ಚಂದಚಾರಿಣೌ|

13053035c ಸುಖಂ ಚೈವಾಸ್ಮಿ ವೋಢವ್ಯೋ ಜನಃ ಸರ್ವಶ್ಚ ಪಶ್ಯತು||

ನನಗೆ ಶ್ರಮವಾಗದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಹೋಗಬೇಕು. ಸುಖಾಸೀನನಾಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಸರ್ವ ಜನರೂ ನೋಡಲಿ!

13053036a ನೋತ್ಸಾರ್ಯಃ ಪಥಿಕಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತೇಭ್ಯೋ ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವಸು|

13053036c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ಯೇ ಕಾಮಾನರ್ಥಯಿಷ್ಯಂತಿ ಮಾಂ ಪಥಿ||

ಪಥಿಕರು ಯಾರೂ ಕದಲಬಾರದು. ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬಯಸಿ ಬರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ಅವರು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

13053037a ಸರ್ವಂ ದಾಸ್ಯಾಮ್ಯಶೇಷೇಣ ಧನಂ ರತ್ನಾನಿ ಚೈವ ಹಿ|

13053037c ಕ್ರಿಯತಾಂ ನಿಖಿಲೇನೈತನ್ಮಾ ವಿಚಾರಯ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಧನ-ರತ್ನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿಸು. ಪಾರ್ಥಿವ! ಇದರ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಬೇಡ!"

13053038a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ರಾಜಾ ಭೃತ್ಯಾನಥಾಬ್ರವೀತ್|

13053038c ಯದ್ಯದ್ಭ್ರೂಯಾನ್ಮುನಿಸ್ತತ್ತತ್ಸರ್ವಂ ದೇಯಮಶಂಕಿತೈಃ||

ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ರಾಜನು ಸೇವಕರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಶಂಕೆಯನ್ನು ತೋರದೇ ಈ ಮುನಿಯು ಏನೆಲ್ಲ ಕೇಳುತ್ತಾನೋ

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡಿ!”

13053039a ತತೋ ರತ್ನಾನ್ಯನೇಕಾನಿ ಸ್ತ್ರಿಯೋ ಯುಗ್ಯಮಜಾವಿಕಮ್|

13053039c ಕೃತಾಕೃತಂ ಚ ಕನಕಂ ಗಜೇಂದ್ರಾಶ್ಚಾಚಲೋಪಮಾಃ||

13053040a ಅನ್ವಗಚ್ಚಂತ ತಮೃಷಿಂ ರಾಜಾಮಾತ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13053040c ಹಾಹಾಭೂತಂ ಚ ತತ್ಸರ್ವಮಾಸೀನ್ನಗರಮಾರ್ತಿಮತ್||

ಆಗ ಅನೇಕ ರತ್ನಗಳು, ಸ್ತ್ರೀಯರು, ವಾಹನಗಳು, ಕುರಿಗಳು,

ಸ್ವರ್ಣಾಭರಣಗಳು, ಮತ್ತು ಪರ್ವತಗಳಂತಿದ್ದ ಆನೆಗಳು, ಅಮಾತ್ಯರು

ಎಲ್ಲರೂ ಆ ಋಷಿಯನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿದರು. ಆ ನಗರದಲ್ಲೆಲ್ಲಾ

ಆರ್ತಸ್ವರದ ಹಾಹಾಕಾರವುಂಟಾಯಿತು.

13053041a ತೌ ತೀಕ್ಷ್ಣಾಗ್ರೇಣ ಸಹಸಾ ಪ್ರತೋದೇನ ಪ್ರಚೋದಿತೌ|

13053041c ಪೃಷ್ಠೇ ವಿದ್ಧೌ ಕಟೇ ಚೈವ ನಿರ್ವಿಕಾರೌ ತಮೂಹತುಃ||

ತೀಕ್ಷ್ಣ ಅಗ್ರಭಾಗದಿಂದ ಒಮ್ಮೆಲೇ ಪೃಷ್ಠಭಾಗ-ಸೊಂಟಗಳ ಮೇಲೆ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟರೂ ಆ ದಂಪತಿಗಳು ನಿರ್ವಿಕಾರರಾಗಿ ರಥವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

13053042a ವೇಪಮಾನೌ ವಿರಾಹಾರೌ ಪಂಚಾಶದ್ರಾತ್ರಕರ್ಶಿತೌ|

13053042c ಕಥಂ ಚಿದೂಹತುವೀರೌ ದಂಪತೀ ತಂ ರಥೋತ್ತಮಮ್||

ಐವತ್ತು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದ ದುರ್ಬಲರಾಗಿ ನಡುಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವೀರ ದಂಪತಿಗಳು ಹೇಗೋ ಆ ಉತ್ತಮ ರಥವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು.

13053043a ಬಹುಶೋ ಭೃಶವಿದ್ಧೌ ತೌ ಕ್ಷರಮಾಣೌ ಕ್ಷತೋದ್ಭವಮ್|

13053043c ದದೃಶಾತೇ ಮಹಾರಾಜ ಪುಷ್ಪಿತಾವಿವ ಕಿಂಶುಕೌ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನೇಕಬಾರಿ ಜೋರಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಅದರಿಂದುಂಟಾದ ಗಾಯಗಳಿಂದ ರಕ್ತವು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮುತ್ತುಗದ ಮರಗಳಂತೆ ತೋರಿದರು.

13053044a ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪೌರವರ್ಗಸ್ತು ಭೃಶಂ ಶೋಕಪರಾಯಣಃ|

13053044c ಅಭಿಶಾಪಭಯಾತ್ರಸ್ತೋ ನ ಚ ಕಿಂ ಚಿದುವಾಚ ಹ||

ಅವರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅತ್ಯಂತ ಶೋಕಪರಾಯಣರಾದ ಪೌರವರ್ಗವಾದರೋ ಅಭಿಶಾಪಭಯದಿಂದ ನಡುಗಿ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

13053045a ದ್ವಂದ್ವಶಶ್ಚಾಬ್ರುವನ್ಸರ್ವೇ ಪಶ್ಯದ್ವಂ ತಪಸೋ ಬಲಮ್|

13053045c ಕ್ರುದ್ಧಾ ಅಪಿ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವೀಕ್ಷಿತುಂ ನೈವ ಶಕ್ನುಮಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬಬ್ಬರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು: “ಇವನ ತಪಸ್ಸಿನ ಬಲವನ್ನು ನೋಡಿರಿ! ಕೃದ್ಧನಾದ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ನೋಡಲೂ ಕೂಡ ನಾವು ಶಕ್ಯರಾಗಿಲ್ಲ!

13053046a ಅಹೋ ಭಗವತೋ ವೀರ್ಯಂ ಮಹರ್ಷೇರ್ಭಾವಿತಾತ್ಮನಃ|

13053046c ರಾಜ್ಞಶ್ಚಾಪಿ ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ಧೈರ್ಯಂ ಪಶ್ಯತ ಯಾದೃಶಮ್||

ಅಹೋ! ಭಗವತ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಮಹರ್ಷಿಯ ವೀರ್ಯವೇ! ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗಿನ ರಾಜನ ಧೈರ್ಯವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ!”

13053047a ಶ್ರಾಂತಾವಪಿ ಹಿ ಕೃಚ್ಛ್ರೇಣ ರಥಮೇತಂ ಸಮೂಹತುಃ|

13053047c ನ ಚೈತಯೋರ್ವಿಕಾರಂ ವೈ ದದರ್ಶ ಭೃಗುನಂದನಃ||

ಆಯಾಸಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಅವರು ರಥವನ್ನು ಎಳೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ವಿಕಾರವನ್ನೂ ಭೃಗುನಂದನನು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.”

13053048 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13053048a ತತಃ ಸ ನಿರ್ವಿಕಾರೌ ತೌ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹಃ|

13053048c ವಸು ವಿಶ್ರಾಣಯಾಮಾಸ ಯಥಾ ವೈಶ್ರವಣಸ್ತಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಿರ್ವಿಕಾರರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭೃಗುನಂದನನು ವೈಶ್ರವಣನಂತೆ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು

ಹಂಚತೊಡಗಿದನು.

13053049a ತತ್ರಾಪಿ ರಾಜಾ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಯಥಾಜ್ಞಪ್ತಮಥಾಕರೋತ್|

13053049c ತತೋಽಸ್ಯ ಭಗವಾನ್ಪ್ರೀತೋ ಬಭೂವ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ||

ಆಗಲೂ ಕೂಡ ಪ್ರೀತಾತ್ಮನಾದ ರಾಜನು ಆಜ್ಞೆಯಿದ್ದಂತೆಯೇ
ಮಾಡಿದನು. ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಮುನಿಸತ್ತಮನು ಪ್ರೀತನಾದನು.

13053050a ಅವತೀರ್ಯ ರಥಶ್ರೇಷ್ಠಾದ್ಧಂಪತೀ ತೌ ಮುಮೋಚ ಹ|

13053050c ವಿಮೋಚ್ಯ ಚೈತೌ ವಿಧಿವತ್ತತೋ ವಾಕ್ಯಮುವಾಚ ಹ||

13053051a ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಭೀರಯಾ ವಾಚಾ ಭಾರ್ಗವಃ ಸುಪ್ರಸನ್ನಯಾ|

13053051c ದದಾನಿ ವಾಂ ವರಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತದ್ಮೂತಾಮಿತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಥದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಅವನು ಆ ದಂಪತಿಗಳನ್ನು
ರಥದಿಂದ ಬಿಡಿಸಿದನು. ಅವರನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ ಭಾರ್ಗವನು ಸುಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮನಂತೆಯೇ ಸ್ನಿಗ್ಧಗಂಭೀರ ವಾಣಿಯಲ್ಲಿ “ಶ್ರೇಷ್ಠವರವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳಿಕೋ !” ಎಂದನು.

13053052a ಸುಕುಮಾರೌ ಚ ತೌ ವಿದ್ವಾನ್ಕುರಾಭ್ಯಾಂ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

13053052c ಪಸ್ಪರ್ಶಾಮೃತಕಲ್ಪಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ನೇಹಾದ್ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಮುನಿಸತ್ತಮನು ಸ್ನೇಹದಿಂದ ತನ್ನ ಅಮೃತಕಲ್ಪ
ಕೈಗಳಿಂದ ಅವರ ಸುಕುಮಾರ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಸವರಿದನು.

13053053a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮುಮೋ ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರಮೋ ನಾಸ್ತ್ಯಾವಯೋರಿಹ|

13053053c ವಿಶ್ರಾಂತೌ ಸ್ವಃ ಪ್ರಭಾವಾತ್ತೇ ಧ್ಯಾನೇನೈವೇತಿ ಭಾರ್ಗವ||

ಆಗ ನೃಪನು “ಭಾರ್ಗವ ! ನಮಗಿಬ್ಬರಿಗೂ ಈಗ ಶ್ರಮವೆನ್ನುವುದೇ

ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ವಿಶ್ರಾಂತರಾಗಿದ್ದೇವೆ”
ಎಂದನು.

13053054a ಅಥ ತೌ ಭಗವಾನ್ಪ್ರಾಹ ಪ್ರಹೃಷ್ಟಶ್ಚ ವನಸ್ತದಾ|

13053054c ನ ವೃಥಾ ವ್ಯಾಹೃತಂ ಪೂರ್ವಂ ಯನ್ಮಯಾ ತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆಗ ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾದ ಭಗವಾನ್ ಚ್ಯವನನು ಅವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ಹಿಂದೆ ನಾನು ಹೇಳಿದುದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದು ಹಾಗೆಯೇ
ಆಗುತ್ತದೆ.

13053055a ರಮಣೀಯಃ ಸಮುದ್ದೇಶೋ ಗಂಗಾತೀರಮಿದಂ ಶುಭಮ್|

13053055c ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ವ್ರತಪರೋ ನಿವತ್ಸ್ಯಾಮೀಹ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಈ ಗಂಗಾತೀರ ಪ್ರದೇಶವು ರಮಣೀಯವೂ ಶುಭವೂ
ಆಗಿದೆ. ಕೆಲವು ಸಮಯ ಇಲ್ಲಿ ವ್ರತಪರನಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.

13053056a ಗಮ್ಯತಾಂ ಸ್ವಪುರಂ ಪುತ್ರ ವಿಶ್ರಾಂತಃ ಪುನರೇಷ್ಯಸಿ|

13053056c ಇಹಸ್ಥಂ ಮಾಂ ಸಭಾರ್ಯಸ್ತ್ವಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಾಸಿ ಶ್ವೋ ನರಾಧಿಪ||

ಪುತ್ರ! ನರಾಧಿಪ! ಸ್ವಪುರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೋ.
ಪುನಃ ಬರುವಿಯಂತೆ. ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ನೀನು ನಾಳೆ ನನ್ನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ
ನೋಡುತ್ತೀಯೆ!

13053057a ನ ಚ ಮನ್ಯುಸ್ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಃ ಶ್ರೇಯಸ್ತೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಮ್|

13053057c ಯತ್ಕಾಂಕ್ಷಿತಂ ಹೃದಿಸ್ಥಂ ತೇ ತತ್ಸರ್ವಂ ಸಂಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಕೋಪಗೊಳ್ಳಬೇಡ! ನಿನಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗಲಿದೆ. ನಿನ್ನ
ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ನೆರವೇರುತ್ತವೆ.”

13053058a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತಃ ಕುಶಿಕಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ|

13053058c ಪ್ರೋವಾಚ ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲಮಿದಂ ವಚನಮರ್ಥವತ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕುಶಿಕನು ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾಗಿ
ಮುನಿಶಾರ್ದೂಲನಿಗೆ ಅರ್ಥವತ್ತಾದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13053059a ನ ಮೇ ಮನ್ಯುರ್ಮಹಾಭಾಗ ಪೂತೋಽಸ್ಮಿ ಭಗವಂಸ್ತ್ವಯಾ|

13053059c ಸಂವೃತ್ತೌ ಯೌವನಸ್ಥೌ ಸ್ವೋ ವಪುಷ್ಮಂತೌ ಬಲಾನ್ವಿತೌ||

“ಭಗವನ್! ಮಹಾಭಾಗ! ನನಗೆ ಕೋಪವಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು
ಪವಿತ್ರನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಿಂದಾಗಿ ನಾವಿಬ್ಬರೂ ನವಯೌವನವನ್ನೂ,
ಸುಂದರ ಶರೀರವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಲವನ್ನೂ ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ.

13053060a ಪ್ರತೋದೇನ ವ್ರಣಾ ಯೇ ಮೇ ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ಕೃತಾಸ್ತ್ವಯಾ|

13053060c ತಾನ್ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಗಾತ್ರೇಷು ಸ್ವಸ್ಥೋಽಸ್ಮಿ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ||

ನಿನ್ನ ಚಾವಟಿಯ ಹೊಡೆತದಿಂದ ನನ್ನ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿಯ ಶರೀರಗಳ
ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಗಾಯಗಳನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ. ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ
ನಾನು ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

13053061a ಇಮಾಂ ಚ ದೇವೀಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ಮುನೇ ದಿವ್ಯಾಪ್ಸರೋಪಮಾಮ್|

13053061c ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಾಂ ಯಥಾದೃಷ್ಟಾಂ ಮಯಾ ಪುರಾ||

ನಾನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿದ್ದಂತೆ ಈಗಲೂ ನನ್ನ ಈ ದೇವಿಯು
ಅಪ್ಸರೆಯರಂತೆ ಪರಮ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13053062a ತವ ಪ್ರಸಾದಾತ್ಸಂವೃತ್ತಮಿದಂ ಸರ್ವಂ ಮಹಾಮುನೇ|

13053062c ನೈತಚ್ಚಿತ್ರಂ ತು ಭಗವಂಸ್ತ್ವಯಿ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ||

ಮಹಾಮುನೇ ! ಭಗವನ್ ! ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ ! ಈ ಸರ್ವವೂ ನಿನ್ನ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಶಕ್ತಿಯಿರುವುದು
ಆಶ್ಚರ್ಯವೇನಲ್ಲ.”

13053063a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚೇದಂ ಚ್ಯವನಃ ಕುಶಿಕಂ ತದಾ|

13053063c ಆಗಚ್ಛೇಧಾಃ ಸಭಾರ್ಯಶ್ಚ ತ್ವಮಿಹೇತಿ ನರಾಧಿಪ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಚ್ಯವನನು ಕುಶಿಕನಿಗೆ “ನರಾಧಿಪ ! ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಬೇಕು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

13053064a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸಮನುಜ್ಞಾತೋ ರಾಜರ್ಷಿರಭಿವಾದ್ಯ ತಮ್|

13053064c ಪ್ರಯಯೌ ವಪುಷಾ ಯುಕ್ತೋ ನಗರಂ ದೇವರಾಜವತ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅನುಜ್ಞಾತನಾಗಿ ರಾಜರ್ಷಿಯು ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ
ದೇವರಾಜನಂತೆ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13053065a ತತ ಏನಮುಪಾಜಗ್ಮುರಮಾತ್ಯಾಃ ಸಪುರೋಹಿತಾಃ|

13053065c ಬಲಸ್ಥಾ ಗಣಿಕಾಯುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತಯಸ್ತಥಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಪುರೋಹಿತರೊಂದಿಗೆ ಅಮಾತ್ಯರು, ಸೇನಾಪತಿಗಳು,
ವೇಶ್ಯೆಯರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ನಗರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದರು.

13053066a ತೈರ್ವೃತಃ ಕುಶಿಕೋ ರಾಜಾ ಶ್ರಿಯಾ ಪರಮಯಾ ಜ್ವಲನ್|

13053066c ಪ್ರವಿವೇಶ ಪುರಂ ಹೃಷ್ಟಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋಽಥ ಬಂದಿಭಿಃ||

ಪರಮ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ರಾಜನು ಹೃಷ್ಟನಾಗಿ
ಬಂದಿಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13053067a ತತಃ ಪ್ರವಿಶ್ಯ ನಗರಂ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವಾಹ್ಲಿಕಕ್ರಿಯಾಃ|

13053067c ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸಭಾರ್ಯೋ ರಜನೀಮುವಾಸ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ||

ನಗರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಸರ್ವ ಆಹ್ಲಿಕಕ್ರಿಯೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿ
ಭೋಜನಗೈದು ಮಹೀಪತಿಯು ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದನು.

13053068a ತತಸ್ತು ತೌ ನವಮಭಿವೀಕ್ಷ್ಯ ಯೌವನಂ

ಪರಸ್ಪರಂ ವಿಗತಜರಾವಿವಾಮೌ|

13053068c ನನಂದತುಃ ಶಯನಗತೌ ವಪುರ್ಧರೌ

ಶ್ರಿಯಾ ಯತೌ ದ್ವಿಜವರದತ್ತಯಾ ತಯಾ||

ಶಯನಮಂದಿರಕ್ಕೆ ಹೋದ ಅವರು ದ್ವಿಜವರನು ತಮಗೆ ನೀಡಿದ
ಶ್ರೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ರೂಪದ ತಮ್ಮ ಶರೀರಗಳು ಅಮರರಂತೆ
ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ನವಯೌವನದಿಂದ ಕೂಡಿರುವುದನ್ನು ಪರಸ್ಪರ
ನೋಡಿಕೊಂಡು ಆನಂದಿಸಿದರು.

13053069a ಸ ಚಾಪ್ಯುಷಿಭೃಗುಕುಲಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಸ್

ತಪೋಧನೋ ವನಮಭಿರಾಮಮೃದ್ಧಿಮತ್|

13053069c ಮನೀಷಯಾ ಬಹುವಿಧರತ್ನಭೂಷಿತಂ

ಸಸರ್ಜ ಯನ್ನಾಸ್ತಿ ಶತಕ್ರತೋರಪಿ||

ಭೃಗುಕುಲಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ ಋಷಿ ತಪೋಧನ ಚ್ಯವನನಾದರೋ
ಮನಸ್ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದಲೇ ಬಹುವಿಧ ರತ್ನಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ
ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದ ಸಂಪದ್ಭರಿತ ವನವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅಂಥಹ ವನವು ಶತಕ್ರತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದೇ ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೂರನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೪

ಚ್ಯವನನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ರಾಜದಂಪತಿಗಳು ಆಶ್ಚರ್ಯಮಯ
 ದೃಶ್ಯಗಳನ್ನು ನೋಡಿದುದು (1-29). ಚ್ಯವನನು ಕುಶಿಕನಿಗೆ ವರವನ್ನು
 ಕೇಳಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಿದುದು (30-40).

13054001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13054001a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ರಾತ್ರ್ಯಂತೇ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

13054001c ಕೃತಪೂರ್ವಾಹ್ನಿಕಃ ಪ್ರಾಯಾತ್ಸಭಾರ್ಯಸ್ತದ್ವನಂ ಪ್ರತಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾತ್ರಿಯು ಮುಗಿಯಲು ಆ ಮಹಾಮನಸ್ವಿ
 ರಾಜನು ಪೂರ್ವಾಹ್ನಿಕಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಆ
 ವನದ ಕಡೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದನು.

13054002a ತತೋ ದದರ್ಶ ನೃಪತಿಃ ಪ್ರಾಸಾದಂ ಸರ್ವಕಾಂಚನಮ್|

13054002c ಮಣಿಸ್ಥಂಭಸಹಸ್ರಾಢ್ಯಂ ಗಂಧರ್ವನಗರೋಪಮಮ್|

13054002e ತತ್ರ ದಿವ್ಯಾನಭಿಪ್ರಾಯಾನ್ದದರ್ಶ ಕುಶಿಕಸ್ತದಾ||

ಆಗ ನೃಪತಿಯು ಸಹಸ್ರ ಮಣಿಸ್ಥಂಭಗಳಿಂದ ಸಮಲಂಕೃತವಾಗಿದ್ದ

ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವನಗರಿಯಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಸುವರ್ಣಮಯ ಸೌಧವನ್ನು
ನೋಡಿದನು. ಕುಶಿಕನು ಅಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಅಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13054003a ಪರ್ವತಾನ್ವಮ್ಯಸಾನೂಂಶ್ಚ ನಲಿನೀಶ್ಚ ಸಪಂಕಜಾಃ|

13054003c ಚಿತ್ರಶಾಲಾಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಸ್ತೋರಣಾನಿ ಚ ಭಾರತ|

13054003e ಶಾದ್ವಲೋಪಚಿತಾಂ ಭೂಮಿಂ ತಥಾ ಕಾಂಚನಕುಟ್ಟಿಮಾಮ್||

ಭಾರತ ! ಬೆಳ್ಳಿಯ ಶಿಖರಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತವಾಗಿದ್ದ
ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಕಮಲ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದ್ದ
ಸರೋವರಗಳನ್ನೂ, ನಾನಾ ವಿಧದ ಚಿತ್ರಶಾಲೆಗಳನ್ನೂ,
ತೋರಣಗಳನ್ನೂ, ಹಚ್ಚಹಸಿರಾದ ಗರಿಕೆ ಹುಲ್ಲಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು
ಸ್ವರ್ಣ ಖಚಿತ ಭೂಮಿಯನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

13054004a ಸಹಕಾರಾನ್ವಘುಲ್ಲಾಂಶ್ಚ ಕೇತಕೋದ್ದಾಲಕಾನ್ಧವಾನ್|

13054004c ಅಶೋಕಾನ್ಮಚುಕುಂದಾಂಶ್ಚ ಘುಲ್ಲಾಂಶ್ಚೈವಾತಿಮುಕ್ತಕಾನ್||

13054005a ಚಂಪಕಾಂಸ್ತಿಲಕಾನ್ಭವ್ಯಾನ್ವನಸಾನ್ವಂಜುಲಾನಪಿ|

13054005c ಪುಷ್ಪಿತಾನ್ಕರ್ಣಿಕಾರಾಂಶ್ಚ ತತ್ರ ತತ್ರ ದದರ್ಶ ಹ||

ಚಿಗುರೆಲೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಮಾವಿನ ಮರಗಳನ್ನೂ,
ಕೇದಿಗೇಮರಗಳನ್ನೂ, ಚಳ್ಳೇಮರಗಳನ್ನೂ, ಅಶೋಕವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ,
ಕೋಲುಮಲ್ಲಿಗೆಬಳ್ಳಿಗಳನ್ನೂ, ಮಾಧವೀ ಲತೆಗಳನ್ನೂ, ಸಂಪಿಗೆ
ಮರಗಳನ್ನೂ, ತಿಲಕ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ದಿವ್ಯ ಹಲಸಿನ ಮರಗಳನ್ನೂ,
ಬೆತ್ತದ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ, ಪುಷ್ಪಭರಿತ ಬೆಟ್ಟಕಣಗಿಲೇ ಗಿಡಗಳನ್ನೂ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ
ಅವನು ನೋಡಿದನು.

13054006a ಶ್ಯಾಮಾಂ ವಾರಣಪುಷ್ಪೀಂ ಚ ತಥಾಷ್ಟಾಪದಿಕಾಂ ಲತಾಮ್|

13054006c ತತ್ರ ತತ್ರ ಪರಿಕ್ಷ್ಣಾ ದದರ್ಶ ಸ ಮಹೀಪತಿಃ||

ಆ ಮಹೀಪತಿಯು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಲವರ್ಣದ ವಾರಣಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ, ಅಷ್ಟಪದಿಕಾಲತೆಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

13054007a ವೃಕ್ಷಾನ್ವದ್ರೋತ್ಪಲಧರಾನ್ಸರ್ವ ತು ಕುಸುಮಾಂಸ್ತಥಾ|

13054007c ವಿಮಾನಚ್ಚಂದಕಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ರಾಸಾದಾನ್ವದ್ಮಸನಿಭಾನ್||

13054008a ಶೀತಲಾನಿ ಚ ತೋಯಾನಿ ಕ್ವ ಚಿದುಷ್ಟಾಣಿ ಭಾರತ|

13054008c ಆಸನಾನಿ ವಿಚಿತ್ರಾಣಿ ಶಯನಪ್ರವರಾಣಿ ಚ||

13054009a ಪರ್ಯಂಕಾನ್ಸರ್ವ ಸೌವರ್ಣಾನ್ವರಾರ್ಧ್ಯಾಸ್ತರಣಾಸ್ತುತಾನ್|

13054009c ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಮನಂತಂ ಚ ತತ್ರ ತತ್ರೋಪಕಲ್ಪಿತಮ್||

13054010a ವಾಣೀವಾದಾನ್ಚುಕಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಶಾರಿಕಾಭೃಂಗರಾಜಕಾನ್|

13054010c ಕೋಕಿಲಾನ್ವತಪತ್ರಾಂಶ್ಚ ಕೋಯಷ್ಟಿಮಕಕುಕ್ಕುಟಾನ್||

13054011a ಮಯೂರಾನ್ಕುಕ್ಕುಟಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಪುತ್ರಕಾನ್ವೀವಜೀವಕಾನ್|

13054011c ಚಕೋರಾನ್ವಾನರಾನ್ ಹಂಸಾನ್ಸಾರಸಾಂಶ್ಚ ಕ್ರಸಾಹ್ವಯಾನ್||

13054012a ಸಮಂತತಃ ಪ್ರಣದಿತಾನ್ದದರ್ಶ ಸುಮನೋಹರಾನ್|

13054012c ಕ್ವ ಚಿದಪ್ಸರಸಾಂ ಸಂಘಾನ್ಗಂಧವಾರ್ಣಾಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ||

13054013a ಕಾಂತಾಭಿರಪರಾಂಸ್ತತ್ರ ಪರಿಷ್ಟಕ್ತಾನ್ದದರ್ಶ ಹ|

13054013c ನ ದದರ್ಶ ಚ ತಾನ್ಘೋರೋ ದದರ್ಶ ಚ ಪುನರ್ನೃಪಃ||

ಭಾರತ ! ಪಾರ್ಥಿವ ! ಪದ್ಮಗಳಂತೆ ಅರಳಿದ ಸರ್ವಋತುಗಳ ಕುಸುಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ, ವಿಮಾನದಂತಿದ್ದ ಪದ್ಮಸನ್ನಿಭ ಸದನಗಳನ್ನೂ, ಶೀತಲ ಮತ್ತು ಬಿಸಿ ನೀರಿರುವ ಚಿಲುಮೆಗಳನ್ನೂ, ವಿಚಿತ್ರ ಆಸನ-ಶಯನಾದಿಗಳನ್ನೂ, ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ರತ್ನಗಂಬಳಿಗಳನ್ನು ಹಾಸಿದ್ದ ರತ್ನವಿಚಿತ ಮಂಚಗಳನ್ನೂ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದ ಅನಂತ ಭಕ್ಷ್ಯ -

ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನೂ, ಮನುಷ್ಯರಂತೆಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಳಿಗಳನ್ನೂ, ಆನಂದದಿಂದ ಕಿಲಕಿಲ ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಸುಮನೋಹರ ಸಾರಿಕಾ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಸುಮನೋಹರ ಕೋಗಿಲೆಗಳನ್ನೂ, ಶತಪತ್ರಗಳನ್ನೂ, ಬಿಳಿಯ ಕೊಕ್ಕರೆಗಳನ್ನೂ, ಬಕಬಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಕಾಡುಕೋಳಿಗಳನ್ನೂ, ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಕಪಿಗಳನ್ನೂ, ಹಂಸಗಳನ್ನೂ, ಸಾರಸಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ, ಚಕ್ರವಾಕ ಪಕ್ಷಿಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಆ ನೃಪನು ಕೆಲವು ಕಡೆ ಅಪ್ಸರೆಯರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೂ, ಗಂಧರ್ವರ ಗುಂಪುಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಿಯತಮೆಯರನ್ನು ಬಾಹುಲತೆಗಳಿಂದ ಅಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದ್ದ ಗಂಧರ್ವರನ್ನೂ ನೋಡಿದನು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಮ್ಮೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮಾಯವಾಗುತ್ತಿದ್ದರು.

13054014a ಗೀತಧ್ವನಿಂ ಸುಮಧುರಂ ತಥೈವಾಧ್ಯಯನಧ್ವನಿಮ್|

13054014c ಹಂಸಾನ್ಸುಮಧುರಾಂಶ್ಚಾಪಿ ತತ್ರ ಶುಶ್ರಾವ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಪಾರ್ಥಿವನು ಅಲ್ಲಿ ಸುಮಧುರ ಗೀತಧ್ವನಿಯನ್ನೂ, ಹಾಗೆಯೇ ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ, ಹಂಸಗಳ ಮಧುರ ಧ್ವನಿಯನ್ನೂ ಕೇಳಿದನು.

13054015a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಯದ್ಭುತಂ ರಾಜಾ ಮನಸಾಚಿಂತಯತ್ತದಾ|

13054015c ಸ್ವಪ್ನೋಽಯಂ ಚಿತ್ತವಿಭ್ರಂಶ ಉತಾಹೋ ಸತ್ಯಮೇವ ತು||

ಆ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಚಿಂತಿಸಿದನು: “ಇದೇನು ಸ್ವಪ್ನವೇ? ಚಿತ್ತಭ್ರಮಣೆಯಿಂದ ಹೀಗೆಲ್ಲಾ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದೇ? ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಿರುವುದೆಲ್ಲವೂ ಸತ್ಯವೇ?”

13054016a ಅಹೋ ಸಹ ಶರೀರೇಣ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್|

13054016c ಉತ್ತರಾನ್ವಾ ಕುರೂನ್ನುಣ್ಯಾನಥ ವಾಪ್ಯಮರಾವತೀಮ್||

ಅಥವಾ ನಾನು ಸಶರೀರಿಯಾಗಿಯೇ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು
ಹೊಂದಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆಯೇ? ಅಥವಾ ಇದು ಉತ್ತರ ಕುರುವೇ? ಅಥವಾ
ಅಮರಾವತಿಯೇ?

13054017a ಕಿಂ ತ್ವಿದಂ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಸಂಪಶ್ಯಾಮೀತ್ಯಚಿಂತಯತ್||

13054017c ಏವಂ ಸಂಚಿಂತಯನ್ನೇವ ದದರ್ಶ ಮುನಿಪುಂಗವಮ್||

ನಾನು ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಈ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವು ಏನಾಗಿರಬಹುದು?"
ಹೀಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ಅವನು ಮುನಿಪುಂಗವನನ್ನು ಕಂಡನು.

13054018a ತಸ್ಮಿನ್ವಿಮಾನೇ ಸೌವರ್ಣೇ ಮಣಿಸ್ತಂಭಸಮಾಕುಲೇ|

13054018c ಮಹಾರ್ಹೇ ಶಯನೇ ದಿವ್ಯೇ ಶಯಾನಂ ಭೃಗುನಂದನಮ್||

ಮಣಿಸ್ತಂಭಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಆ ಸುವರ್ಣಮಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ
ಭೃಗುನಂದನನು ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ದಿವ್ಯ ಶಯನದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿದ್ದನು.

13054019a ತಮಭ್ಯಯಾತ್ಮಹರ್ಷೇಣ ನರೇಂದ್ರಃ ಸಹ ಭಾರ್ಯಯಾ|

13054019c ಅಂತರ್ಹಿತಸ್ತತೋ ಭೂಯಶ್ಚ್ಯವನಃ ಶಯನಂ ಚ ತತ್||

ಆಗ ಹರ್ಷದಿಂದ ನರೇಂದ್ರನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಅವನ
ಸಮೀಪಹೋಗಲು ಶಯನದೊಂದಿಗೆ ಚ್ಯವನನು ಪುನಃ
ಅಂತರ್ಹಿತನಾದನು.

13054020a ತತೋಽನ್ಯಸ್ಮಿನ್ವನೋದ್ದೇಶೇ ಪುನರೇವ ದದರ್ಶ ತಮ್|

13054020c ಕೌಶ್ಯಾಂ ಬೃಸ್ಯಾಂ ಸಮಾಸೀನಂ ಜಪಮಾನಂ ಮಹಾವ್ರತಮ್|

13054020e ಏವಂ ಯೋಗಬಲಾದ್ವಿಪ್ರೋ ಮೋಹಯಾಮಾಸ ಪಾರ್ಥಿವಮ್||

ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಜಪಿಸುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾವ್ರತನನ್ನು ಕಂಡನು. ಹೀಗೆ ವಿಪ್ರನು ತನ್ನ ಯೋಗಬಲದಿಂದ ಪಾರ್ಥಿವನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸಿದನು.

13054021a ಕ್ಷಣೇನ ತದ್ವನಂ ಚೈವ ತೇ ಚೈವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ|

13054021c ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಾದಪಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಮಂತರಧೀಯತ||

ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ವನ, ಅಪ್ಸರಗಣಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು, ವೃಕ್ಷಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಅಂತರ್ಧಾನವಾದವು.

13054022a ನಿಶಬ್ದಮಭವಚ್ಚಾಪಿ ಗಂಗಾಕೂಲಂ ಪುನರ್ನೃಪ|

13054022c ಕುಶವಲ್ಮೀಕಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಬಭೂವ ಚ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ನೃಪ! ಗಂಗಾಕೂಲವು ಪುನಃ ನಿಶಬ್ದವಾಯಿತು. ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದಲೂ ಹುತ್ತಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿತು.

13054023a ತತಃ ಸ ರಾಜಾ ಕುಶಿಕಃ ಸಭಾರ್ಯಸ್ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13054023c ವಿಸ್ಮಯಂ ಪರಮಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದದ್ಭುತಮ್||

ಮುನಿಯ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಾದ ಆ ಮಹಾ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ನೋಡಿ ರಾಜ ಕುಶಿಕನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಪರಮ ವಿಸ್ಮಿತನಾದನು.

13054024a ತತಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಕುಶಿಕೋ ಭಾರ್ಯಾಂ ಹರ್ಷಸಮನ್ವಿತಃ|

13054024c ಪಶ್ಯ ಭದ್ರೇ ಯಥಾ ಭಾವಾಶ್ಚಿತ್ರಾ ದೃಷ್ಟಾಃ ಸುದುರ್ಲಭಾಃ||

ಆಗ ಹರ್ಷಸಮನ್ವಿತನಾದ ಕುಶಿಕನು ಭಾರ್ಯೆಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೇ! ನೋಡಲು ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವ ಈ ವಿಚಿತ್ರ ಭಾವಗಳನ್ನು ನೋಡು!

13054025a ಪ್ರಸಾದಾದ್ಭುಗುಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಕಿಮನ್ಯತ್ರ ತಪೋಬಲಾತ್|

13054025c ತಪಸಾ ತದವಾಪ್ಯಂ ಹಿ ಯನ್ನ ಶಕ್ಯಂ ಮನೋರಥೈಃ||

ಭೃಗುಮುಖ್ಯನ ಪ್ರಸಾದ-ತಪೋಬಲಗಳಿಂದಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ
ಯಾವುದರಿಂದ ಇದು ಸಾಧ್ಯ? ಮನೋರಥಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಪಸ್ಸಿನ
ಮೂಲಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13054026a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ್ಯಾದಪಿ ಹಿ ತಪ ಏವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13054026c ತಪಸಾ ಹಿ ಸುತಪ್ತೇನ ಕ್ರೀಡತೈಷ ತಪೋಧನಃ||

ತ್ರೈಲೋಕ್ಯರಾಜ್ಯಕ್ಕಿಂದಲೂ ತಪಸ್ಸೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಉತ್ತಮ
ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಈ ತಪೋಧನನು ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

13054027a ಅಹೋ ಪ್ರಭಾವೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷೇಶ್ಚ ವನಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13054027c ಇಚ್ಛನ್ನೇಷ ತಪೋವೀರ್ಯಾದನ್ಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಸುಜೇದಪಿ||

ಆಹಾ! ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಚ್ಯವನನ ಪ್ರಭಾವವೇ! ಇವನು
ತಪೋವೀರ್ಯದಿಂದ ಅನ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲನು.

13054028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವ ಜಾಯೇರನ್ಪುಣ್ಯವಾಗ್ಬುದ್ಧಿಕರ್ಮಣಃ|

13054028c ಉತ್ಸಹೇದಿಹ ಕರ್ತುಂ ಹಿ ಕೋಽನ್ಯೋ ವೈ ಚ್ಯವನಾದೃತೇ||

ಬುದ್ಧಿ-ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯವಂತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಹುಟ್ಟಬೇಕು!
ಚ್ಯವನನ ಹೊರತಾಗಿ ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಇಂಥಹದನ್ನು ಮಾಡಲು
ಉತ್ಸಾಹಿಸುತ್ತಾನೆ?

13054029a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ದುರ್ಲಭಂ ಲೋಕೇ ರಾಜ್ಯಂ ಹಿ ಸುಲಭಂ ನರೈಃ|

13054029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಾದ್ಧಿ ರಥೇ ಯುಕ್ತೌ ಸ್ವಧುರ್ಯವತ್||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ
 ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದುರ್ಲಭವಾದುದು.
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನಾವುಗಳು ಕುದುರೆಗಳಂತೆ ರಥಕ್ಕೆ
 ಕಟ್ಟಲ್ಪಟ್ಟವು!”

13054030a ಇತ್ಯೇವಂ ಚಿಂತಯಾನಃ ಸ ವಿದಿತಶ್ಚ ವನಸ್ಯ ವೈ|
 13054030c ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷೋವಾಚ ಸ ನೃಪಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಮಾಗಮ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿದ್ದುದು ಚ್ಯವನನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು.
 ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡು ನೃಪನಿಗೆ ಬೇಗನೇ ಬರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

13054031a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸಹಭಾರ್ಯ ಸ್ತಮಭ್ಯಗಚ್ಚ ನ್ಮಹಾಮುನಿಮ್|
 13054031c ಶಿರಸಾ ವಂದನೀಯಂ ತಮವಂದತ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಾರ್ಥಿವನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಆ
 ಮಹಾಮುನಿಯಿದ್ದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ವಂದನೀಯನಾದ ಅವನನ್ನು ಶಿರಸಾ
 ವಂದಿಸಿದನು.

13054032a ತಸ್ಯಾಶಿಷಃ ಪ್ರಯುಜ್ಯಾಥ ಸ ಮುನಿಸ್ತಂ ನರಾಧಿಪಮ್|
 13054032c ನಿಷೀದೇತ್ಯಬ್ರವೀದ್ಧೀಮಾನ್ಸಾಂತ್ವಯನ್ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಧೀಮಾನ್ ಚ್ಯವನನು ನರಾಧಿಪನಿಗೆ
 ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನಿತ್ತು ಸಾಂತ್ವನಗೊಳಿಸಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಹೇಳಿದನು.

13054033a ತತಃ ಪ್ರಕೃತಿಮಾಪನ್ನೋ ಭಾರ್ಗವೋ ನೃಪತೇ ನೃಪಮ್|
 13054033c ಉವಾಚ ಶ್ಲಕ್ಷಯಾ ವಾಚಾ ತರ್ಪಯನ್ನಿವ ಭಾರತ||

ನೃಪತೇ! ಭಾರತ! ಆಗ ತನ್ನ ಸಹಜಗುಣವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ

ಭಾರ್ಗವನು ನೃಪತಿಯನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಿರುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ
ಮೃದು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡಿದನು:

13054034a ರಾಜನ್ಸ್ಮ್ಯಗ್ನಿ ತಾನೀಹ ಪಂಚ ಪಂಚಸು ಯತ್ತ್ವ ಯಾ|

13054034c ಮನಃಷಷ್ಠಾನೀಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಕೃಚ್ಚಾ ನ್ಮುಕ್ತೋಽಸಿ ತೇನ ವೈ||

“ರಾಜನ್! ನೀನು ಐದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ಐದು
ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆರನೆಯದಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಜಯಿಸಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ನೀನು
ಮಹಾಸಂಕಟದಿಂದ ಪಾರಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

13054035a ಸಮ್ಯಗಾರಾಧಿತಃ ಪುತ್ರ ತ್ವಯಾಹಂ ವದತಾಂ ವರ|

13054035c ನ ಹಿ ತೇ ವೃಜಿನಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಪಿ ವಿದ್ಯತೇ||

ಪುತ್ರ! ವಾಗ್ಮಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಣುವಷ್ಟು ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ನಾನು
ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

13054036a ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ರಾಜನ್ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾಗತಮ್|

13054036c ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತವ ರಾಜೇಂದ್ರ ವರಶ್ಚ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯತಾಮ್||

ರಾಜನ್! ಇನ್ನು ನನಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೊಡು. ಎಲ್ಲಿಂದ
ಬಂದಿದ್ದೆನೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಿನ್ನಿಂದ
ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೋ.”

13054037 ಕುಶಿಕ ಉವಾಚ|

13054037a ಅಗ್ನಿಮಧ್ಯಗತೇನೇದಂ ಭಗವನ್ಸನಿಧೌ ಮಯಾ|

13054037c ವರ್ತಿಸುತಂ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ಯನ್ನ ದಗ್ಧೋಽಸ್ಮಿ ತದ್ಭಹು||

ಕುಶಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ! ಪ್ರಜ್ಞಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಸನ್ನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಂಡೆನು. ಆದರೂ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಸುಡಲಿಲ್ಲ.

13054038a ಏಷ ಏವ ವರೋ ಮುಖ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮೇ ಭೃಗುನಂದನ|

13054038c ಯತ್ಪ್ರೀತೋಽಸಿ ಸಮಾಚಾರಾತ್ಕುಲಂ ಪೂತಂ ಮಮಾನಘ||

ಭೃಗುನಂದನ! ಅನಘ! ಇದೇ ನನಗೆ ದೊರಕಿರುವ ಮುಖ್ಯ ವರವಾಗಿದೆ. ನನ್ನಿಂದ ಪ್ರೀತನಾಗಿ ನೀನು ಕುಲವನ್ನೇ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸಿರುವೆ.

13054039a ಏಷ ಮೇಽನುಗ್ರಹೋ ವಿಪ್ರ ಜೀವಿತೇ ಚ ಪ್ರಯೋಜನಮ್|

13054039c ಏತದ್ರಾಜ್ಯಫಲಂ ಚೈವ ತಪಶ್ಚೈತತ್ಪರಂ ಮಮ||

ವಿಪ್ರ! ಇದೇ ನನಗೆ ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಜೀವಿತದ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದು ನನ್ನ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೂ ಆಗಿದೆ.

13054040a ಯದಿ ತು ಪ್ರೀತಿಮಾನ್ವಿಪ್ರ ಮಯಿ ತ್ವಂ ಭೃಗುನಂದನ|

13054040c ಅಸ್ತಿ ಮೇ ಸಂಶಯಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತನ್ನೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭೃಗುನಂದನ! ವಿಪ್ರ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದಾದರೆ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವಿವೆ. ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದೇ ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾಲ್ಕನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೫

ಕುಶಿಕನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರವಾಗಿ ಚ್ಯವನನು ಕುಶಿಕನ ಅರಮನೆಗೆ ಬಂದ
 ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (1-27). ಕುಶಿಕನಿಗೆ ವರಗಳನ್ನು
 ಕೊಟ್ಟಿದುದು (28-35).

13055001 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13055001a ವರಶ್ಚ ಗೃಹ್ಯತಾಂ ಮತ್ತೋ ಯಶ್ಚ ತೇ ಸಂಶಯೋ ಹೃದಿ|

13055001c ತಂ ಚ ಬ್ರೂಹಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಸರ್ವಂ ಸಂಪಾದಯಾಮಿ ತೇ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೋ. ನರಶ್ರೇಷ್ಠ!
 ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೇಳು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13055002 ಕುಶಿಕ ಉವಾಚ|

13055002a ಯದಿ ಪ್ರೀತೋಽಸಿ ಭಗವಂಸ್ತತೋ ಮೇ ವದ ಭಾರ್ಗವ|

13055002c ಕಾರಣಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮದ್ಗೃಹೇ ವಾಸಕಾರಿತಮ್||

ಕುಶಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಭಾರ್ಗವ! ನೀನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದರೆ

ನನಗೆ ಹೇಳು. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೀನು ವಾಸಮಾಡಿದುದರ
ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13055003a ಶಯನಂ ಚೈಕಪಾರ್ಶ್ವೇನ ದಿವಸಾನೇಕವಿಂಶತಿಮ್|

13055003c ಅಕಿಂಚಿದುಕ್ತ್ವಾ ಗಮನಂ ಬಹಿಶ್ಚ ಮುನಿಪುಂಗವ||

13055004a ಅಂತರ್ಧಾನಮಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ಪುನರೇವ ಚ ದರ್ಶನಮ್|

13055004c ಪುನಶ್ಚ ಶಯನಂ ವಿಪ್ರ ದಿವಸಾನೇಕವಿಂಶತಿಮ್||

13055005a ತೈಲಾಭ್ಯಕ್ತಸ್ಯ ಗಮನಂ ಭೋಜನಂ ಚ ಗೃಹೇ ಮಮ|

13055005c ಸಮುಪಾನೀಯ ವಿವಿಧಂ ಯದ್ಧಗ್ಧಂ ಜಾತವೇದಸಾ|

13055005e ನಿಯಾಣಂ ಚ ರಥೇನಾಶು ಸಹಸಾ ಯತ್ಕೃತಂ ತ್ವಯಾ||

13055006a ಧನಾನಾಂ ಚ ವಿಸರ್ಗಸ್ಯ ವನಸ್ಯಾಪಿ ಚ ದರ್ಶನಮ್|

13055006c ಪ್ರಾಸಾದಾನಾಂ ಬಹೂನಾಂ ಚ ಕಾಂಚನಾನಾಂ ಮಹಾಮುನೇ||

13055007a ಮಣಿವಿದ್ರುಮಪಾದಾನಾಂ ಪರ್ಯಂಕಾನಾಂ ಚ ದರ್ಶನಮ್|

13055007c ಪುನಶ್ಚಾ ದರ್ಶನಂ ತಸ್ಯ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಾರಣಮ್||

ಮುನಿಪುಂಗವ ! ವಿಪ್ರ ! ಮಹಾಮುನೇ ! ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿವಸಗಳ

ಪರ್ಯಂತ ಒಂದೇ ಮಗ್ಗುಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಏನನ್ನೂ

ಹೇಳದೇ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದುದು, ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ

ಅಂತರ್ಧಾನನಾದುದು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ಪುನಃ

ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿವಸಗಳು ಮಲಗಿಕೊಂಡಿದ್ದು, ತೈಲಾಭ್ಯಂಜನಕ್ಕೆ

ಹೋದುದು ಮತ್ತು ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದುದು,

ಜಾತವೇದಸನಿಂದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಗ್ಧವಾಗಿಹೋದುದು, ನಂತರ

ಒಮ್ಮೆಲೇ ನೀನು ರಥದಲ್ಲಿ ಹೊರಟಿದ್ದು, ನೀನು ಮಾಡಿದ ಧನಗಳ

ವಿತರಣೆ, ವನದ ದರ್ಶನ, ಕಾಂಚನದ ಅನೇಕ ಭವನಗಳು, ಮತ್ತು

ಮಣಿವಿದ್ಯುಮ ವೃಕ್ಷ-ಪರ್ಯಂಕಗಳ ದರ್ಶನ ಹಾಗೂ ಪುನಃ ಅವುಗಳು
ಕಾಣದಂತಾದುದು, ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಕಾರಣವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13055008a ಅತೀವ ಹೃತ್ತ ಮುಹ್ಯಾಮಿ ಚಿಂತಯಾನೋ ದಿವಾನಿಶಮ್|
13055008c ನ ಚೈವಾತ್ರಾಧಿಗಚ್ಚಾಮಿ ಸರ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ವಿನಿಶ್ಚಯಮ್|
13055008e ಏತದಿಚ್ಚಾಮಿ ಕಾತ್ಸ್ಮೇನ ಸತ್ಯಂ ಶ್ರೋತುಂ ತಪೋಧನ||

ತಪೋಧನ! ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಇದರ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ
ಮೋಹಿತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಕುರಿತು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗದವನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಸತ್ಯವನ್ನು
ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13055009 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13055009a ಶೃಣು ಸರ್ವಮಶೇಷೇಣ ಯದಿದಂ ಯೇನ ಹೇತುನಾ|
13055009c ನ ಹಿ ಶಕ್ಯಮನಾಖ್ಯಾತುಮೇವಂ ಪೃಷ್ಟೇನ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ಇವುಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು
ಇದ್ದಹಾಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳು. ನೀನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಹೇಳದೇ
ಇರಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

13055010a ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ವದತಃ ಪುರಾ ದೇವಸಮಾಗಮೇ|

13055010c ಶ್ರುತವಾನಸ್ಮಿ ಯದ್ರಾಜಂಸ್ತನ್ಮೈ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ದೇವಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದ್ದುದನ್ನು
ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13055011a ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರವಿರೋಧೇನ ಭವಿತಾ ಕುಲಸಂಕರಃ|

13055011c ಪೌತ್ರಸ್ತೇ ಭವಿತಾ ರಾಜಂಸ್ತೇಜೋವೀರ್ಯಸಮನ್ವಿತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರವಿರೋಧದಿಂದ ಕುಲಸಂಕರವಾಗಲಿಕ್ಕಿದೆ. ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನು ತೇಜೋವೀರ್ಯ ಸಮನ್ವಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13055012a ತತಃ ಸ್ವಕುಲರಕ್ಷಾರ್ಥಮಹಂ ತ್ವಾ ಸಮುಪಾಗಮಮ್|

13055012c ಚಿಕೀರ್ಷನ್ಯುಶಿಕೋಚ್ಛೇದಂ ಸಂದಿಧಕ್ಷುಃ ಕುಲಂ ತವ||

ನನ್ನ ಕುಲದ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿಬಂದೆನು. ಕುಶಿಕ! ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಭಸ್ಮಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ್ದೆನು.

13055013a ತತೋಽಹಮಾಗಮ್ಯ ಪುರಾ ತ್ವಾಮವೋಚಂ ಮಹೀಪತೇ|

13055013c ನಿಯಮಂ ಕಂ ಚಿದಾರಪ್ಸ್ಯೇ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಮಹೀಪತೇ! ಆಗ ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಹಿಂದೆ ನಿನ್ನ ಪುರಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಯಾವುದೋ ನಿಯಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ, ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡು ಎಂದು ಕೇಳಿದೆನು.

13055014a ನ ಚ ತೇ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕಿಂ ಚಿದಹಮಾಸಾದಯಂ ಗೃಹೇ|

13055014c ತೇನ ಜೀವಸಿ ರಾಜರ್ಷೇ ನ ಭವೇಥಾಸ್ತತೋಽನ್ಯಥಾ||

ರಾಜರ್ಷೇ! ನಾನು ನಿನ್ನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ನೀನು ಯಾವುದೇ ದುಷ್ಕೃತವನ್ನೂ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದಲೇ ನೀನು ಜೀವಿಸಿರುವೆ. ಅನ್ಯಥಾ ನೀನು ಜೀವಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13055015a ಏತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ದಿವಸಾನೇಕವಿಂಶತಿಮ್|

13055015c ಸುಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಯದಿ ಮಾಂ ಕಶ್ಚಿದ್ಭೋಧಯೇದಿತಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಯಾರಾದರೂ ನನ್ನನ್ನು ಎಚ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ
ನಾನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿನಗಳು ಮಲಗಿಕೊಂಡೇ ಇದ್ದೆ.

13055016a ಯದಾ ತ್ವಯಾ ಸಭಾರ್ಯೇಣ ಸಂಸುಪ್ತೋ ನ ಪ್ರಬೋಧಿತಃ|

13055016c ಅಹಂ ತದೈವ ತೇ ಪ್ರೀತೋ ಮನಸಾ ರಾಜಸತ್ತಮ||

ರಾಜಸತ್ತಮ ! ಮಲಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ನೀನು
ಎಚ್ಚಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾದೆನು.

13055017a ಉತ್ಥಾಯ ಚಾಸ್ಮಿ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೋ ಯದಿ ಮಾಂ ತ್ವಂ ಮಹೀಪತೇ|

13055017c ಪೃಚ್ಛೇಃ ಕ್ವ ಯಾಸ್ಯಸೀತ್ಯೇವಂ ಶಪೇಯಂ ತ್ವಾಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಮಹೀಪತೇ ! ಪ್ರಭೋ ! ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ನೀನು
ಕೇಳುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಆಗ ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಶಪಿಸಬಹುದು ಎಂದು ನಾನು
ಎದ್ದು ಹೊರ ಹೊರಟೆ.

13055018a ಅಂತರ್ಹಿತಶ್ಚಾಸ್ಮಿ ಪುನಃ ಪುನರೇವ ಚ ತೇ ಗೃಹೇ|

13055018c ಯೋಗಮಾಸ್ಥಾಯ ಸಂವಿಷ್ಟೋ ದಿವಸಾನೇಕವಿಂಶತಿಮ್||

ಪುನಃ ಅಂತರ್ಹಿತನಾದೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಯೋಗವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದಿವಸಗಳು ನಿದ್ರಿಸಿದೆ..

13055019a ಕ್ಷುಧಿತೋ ಮಾಮಸೂಯೇಥಾಃ ಶ್ರಮಾದ್ವೇತಿ ನರಾಧಿಪ|

13055019c ಏತಾಂ ಬುದ್ಧಿಂ ಸಮಾಸ್ಥಾಯ ಕರ್ಶಿತೌ ವಾಂ ಮಯಾ ಕ್ಷುಧಾ||

ನರಾಧಿಪ ! ನೀವಿಬ್ಬರೂ ಬೇಸತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ನಂದಿಸುವರೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ
ನಿಮ್ಮನ್ನು ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಶ್ರಮದಿಂದ
ಬಳಲಿಸಿದೆನು.

13055020a ನ ಚ ತೇಽಭೂತ್ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಪಿ ಮನ್ಯುರ್ಮನಸಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13055020c ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ತೇನ ತೇ ಪ್ರೀತಿಮಾನಹಮ್||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಅಣುವಷ್ಟೂ ಕೋಪವಿಲ್ಲ.
ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾದೆ.

13055021a ಭೋಜನಂ ಚ ಸಮಾನಾಯ್ಯ ಯತ್ತದಾದೀಪಿತಂ ಮಯಾ|

13055021c ಕ್ರುಧ್ಯೇಥಾ ಯದಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯಾದಿತಿ ತನ್ಮರ್ಷಿತಂ ಚ ತೇ||

ಭೋಜನವನ್ನೂ ತರಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆ. ಆದರೂ
ಕ್ರೋಧವಾಗಲೀ ಮಾತ್ಸರ್ಯವಾಗಲೀ ನಿನ್ನನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ.

13055022a ತತೋಽಹಂ ರಥಮಾರುಹ್ಯ ತ್ವಾಮವೋಚಂ ನರಾಧಿಪ|

13055022c ಸಭಾರ್ಯೋ ಮಾಂ ವಹಸ್ವೇತಿ ತಚ್ಚ ತ್ವಂ ಕೃತವಾಂಸ್ತಥಾ||

ನರಾಧಿಪ ! ಅನಂತರ ನಾನು ರಥವನ್ನೇರಿ ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ
ರಥವನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಅದನ್ನೂ ಕೂಡ
ನೀನು ಮಾಡಿದೆ.

13055023a ಅವಿಶಂಕೋ ನರಪತೇ ಪ್ರೀತೋಽಹಂ ಚಾಪಿ ತೇನ ತೇ|

13055023c ಧನೋತ್ಸರ್ಗೇಽಪಿ ಚ ಕೃತೇ ನ ತ್ವಾಂ ಕ್ರೋಧಃ ಪ್ರಧರ್ಷಯತ್||

ನರಪತೇ ! ಆಗಲೂ ಅವಿಶಂಕನಾಗಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾದೆ.
ಧನವನ್ನು ಹಂಚುತ್ತಿರುವಾಗಲೂ ನೀನು ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸಲಿಲ್ಲ.

13055024a ತತಃ ಪ್ರೀತೇನ ತೇ ರಾಜಸ್ತುನರೇತತ್ಕೃತಂ ತವ|

13055024c ಸಭಾರ್ಯಸ್ಯ ವನಂ ಭೂಯಸ್ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್ ! ಮನುಜಾಧಿಪ ! ಅನಂತರ ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ನಿನಗೆ ಈ

ವನವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.

13055025a ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥಂ ತವ ಚೈತನ್ಮೈ ಸ್ವರ್ಗಸಂದರ್ಶನಂ ಕೃತಮ್||

13055025c ಯತ್ತೇ ವನೇಽಸ್ಮಿನ್ನಪತೇ ದೃಷ್ಟಂ ದಿವ್ಯಂ ನಿದರ್ಶನಮ್||

ನೃಪತೇ! ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಈ ವನದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಸಂದರ್ಶನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದೆನು. ದಿವ್ಯ ನಿದರ್ಶನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದೆನು.

13055026a ಸ್ವರ್ಗೋದ್ದೇಶಸ್ವ ಯಾ ರಾಜನ್ಸಶರೀರೇಣ ಪಾರ್ಥಿವ|

13055026c ಮುಹೂರ್ತಮನುಭೂತೋಽಸೌ ಸಭಾರ್ಯೇಣ ನೃಪೋತ್ತಮ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ನೃಪೋತ್ತಮ! ಭಾರ್ಯೆಯೊಂದಿಗೆ ಸಶರೀರಿಯಾಗಿಯೇ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದೆ.

13055027a ನಿದರ್ಶನಾರ್ಥಂ ತಪಸೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಚ ನರಾಧಿಪ|

13055027c ತತ್ರ ಯಾಸೀತ್ ಸ್ಪೃಹಾ ರಾಜಂಸ್ತಚ್ಚಾಪಿ ವಿದಿತಂ ಮಮ||

ರಾಜನ್! ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ನಿದರ್ಶನಾರ್ಥವಾಗಿ ನಾನು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದೆನು.

13055028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಕಾಂಕ್ಷಸೇ ಹಿ ತ್ವಂ ತಪಶ್ಚ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

13055028c ಅವಮನ್ಯ ನರೇಂದ್ರತ್ವಂ ದೇವೇಂದ್ರತ್ವಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಪಾರ್ಥಿವ! ನರೇಂದ್ರತ್ವ ಮತ್ತು ದೇವೇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಲು ಆಕಾಂಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

13055029a ಏವಮೇತದ್ಯಥಾತ್ಥ ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ತಾತ ದುರ್ಲಭಮ್|

13055029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯೇ ಸತಿ ಚರ್ಷಿತ್ವಮೃಷಿತ್ವೇ ಚ ತಪಸ್ವಿತಾ||

ಅಯ್ಯಾ ! ನೀನು ಉದ್ಗರಿಸಿದುದು ನಿಜವು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ದುರ್ಲಭವು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಋಷಿತ್ವವು ದುರ್ಲಭವು. ಋಷಿತ್ವಕ್ಕಿಂತಲೂ
ತಪಸ್ವಿತ್ವವು ದುರ್ಲಭವಾದುದು.

13055030a ಭವಿಷ್ಯತ್ಯೇಷ ತೇ ಕಾಮಃ ಕುಶಿಕಾತ್ಮೈಶಿಕೋ ದ್ವಿಜಃ|

13055030c ತೃತೀಯಂ ಪುರುಷಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ಗಮಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ಬಯಕೆಯು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಪೂರೈಸುತ್ತದೆ. ಕುಶಿಕನಿಂದ ಕೌಶಿಕನೆಂಬ
ದ್ವಿಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಪುರುಷನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13055031a ವಂಶಸ್ತೇ ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೃಗುಣಾಮೇವ ತೇಜಸಾ|

13055031c ಪೌತ್ರಸ್ತೇ ಭವಿತಾ ವಿಪ್ರ ತಪಸ್ವೀ ಪಾವಕದ್ಯುತಿಃ||

ಪಾರ್ಥಿವಶ್ರೇಷ್ಠ! ಭೃಗುವಂಶೀಯರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗನು
ಪಾವಕದ್ಯುತಿ ತಪಸ್ವೀ ವಿಪ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13055032a ಯಃ ಸ ದೇವಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಭಯಮುತ್ಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ|

13055032c ತ್ರಯಾಣಾಂ ಚೈವ ಲೋಕಾನಾಂ ಸತ್ಯಮೇತದ್ಭವೀಮಿ ತೇ||

ಅವನು ದೇವ-ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13055033a ವರಂ ಗೃಹಾಣ ರಾಜರ್ಷೇ ಯಸ್ತೇ ಮನಸಿ ವರ್ತತೇ|

13055033c ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುರಾ ಕಾಲೋಽತಿವರ್ತತೇ||

ರಾಜರ್ಷೇ ! ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ವರವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೋ.
ಕಾಲವು ಕಳೆಯುವ ಮೊದಲೇ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

13055034 ಕುಶಿಕ ಉವಾಚ|

13055034a ಏಷ ಏವ ಪರೋ ಮೇಽದ್ಯ ಯತ್ತ್ವಂ ಪ್ರೀತೋ ಮಹಾಮುನೇ|

13055034c ಭವತ್ವೇತದ್ಯಥಾತ್ಥ ತ್ವಂ ತಪಃ ಪೌತ್ರೇ ಮಮಾನಘ|

13055034e ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಮೇ ಕುಲಸ್ಯಾಸ್ತು ಭಗವನ್ನೇಷ ಮೇ ವರಃ||

ಕುಶಿಕನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಮುನೇ! ಅನಘ! ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿರುವುದೇ ನನಗೆ ಇಂದು ವರವಾಗಿದೆ. ನೀನು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ಆಗಲಿ. ನನ್ನ ಪೌತ್ರನು ತಪಸ್ವಿಯಾಗಲಿ. ನನ್ನ ಕುಲವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವಾಗಲಿ. ಭಗವನ್! ಅದೇ ನನ್ನ ವರ.

13055035a ಪುನಶ್ಚಾ ಖ್ಯಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭಗವನ್ವಿಸ್ತರೇಣ ವೈ|

13055035c ಕಥಮೇಷ್ಯತಿ ವಿಪ್ರತ್ವಂ ಕುಲಂ ಮೇ ಭೃಗುನಂದನ|

13055035e ಕಶ್ಚಾಸೌ ಭವಿತಾ ಬಂಧುರ್ಮಮ ಕಶ್ಚಾಪಿ ಸಂಮತಃ||

ಭಗವನ್! ಭೃಗುನಂದನ! ನನ್ನ ಕುಲಕ್ಕೆ ವಿಪ್ರತ್ವವು ಹೇಗೆ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಪುನಃ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಸಮ್ಮತನಾಗುವ ಆ ನನ್ನ ಬಂಧುವು ಯಾರು?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದೇ ಪಂಚಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೬

ಚ್ಯವನನು ಕುಶಿಕನಿಗೆ ಭೃಗುವಂಶ ಮತ್ತು ಕುಶಿಕವಂಶಗಳ ನಡುವೆ
ಆಗುವ ಸಂಬಂಧದ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ತೆರಳಿದುದು
(1-24).

13056001 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13056001a ಅವಶ್ಯಂ ಕಥನೀಯಂ ಮೇ ತವೈತನ್ನರಪುಂಗವ|

13056001c ಯದರ್ಥಂ ತ್ವಾಹಮುಚ್ಚೇತ್ತುಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಪುಂಗವ! ಮನುಜಾಧಿಪ! ನಾನು ಯಾವ
ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮೂಲೋಚ್ಚೇದನ ಮಾಡಲು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕು.

13056002a ಭೃಗುಣಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಯಾಜ್ಯಾ ನಿತ್ಯಮೇವ ಜನಾಧಿಪ|

13056002c ತೇ ಚ ಭೇದಂ ಗಮಿಷ್ಯಂತಿ ದೈವಯುಕ್ತೇನ ಹೇತುನಾ||

ಜನಾಧಿಪ! ಭೃಗುಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಯಜಮಾನರಾಗಿದ್ದಾರೆ.
ಆದರೆ ದೈವ್ಯಯುಕ್ತ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಅದರಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗುವುದಿದೆ.

13056003a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಭೃಗುನ್ಸರ್ವಾನ್ವಧಿಷ್ಯಂತಿ ನರಾಧಿಪ|

13056003c ಆ ಗರ್ಭಾದನುಕೃಂತಂತೋ ದೈವದಂಡನಿಪೀಡಿತಾಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಭೃಗುಗಳೆಲ್ಲರನ್ನೂ ವಧಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೈವದಂಡ
ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಅವರು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ ಮಕ್ಕಳನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ
ತುಂಡರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13056004a ತತ ಉತ್ಪತ್ತ್ಯ ತೇಽಸ್ಮಾಕಂ ಕುಲೇ ಗೋತ್ರವಿವರ್ಧನಃ|

13056004c ಔರ್ವೋ ನಾಮ ಮಹಾತೇಜಾ ಜ್ವಲನಾರ್ಕ ಸಮದ್ಯುತಿಃ||

ಆಗ ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಔರ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಗ್ನಿ-
ಸೂರ್ಯ ಸಮದ್ಯುತಿ ಗೋತ್ರವಿವರ್ಧನ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ
ಪುತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13056005a ಸ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿನಾಶಾಯ ಕೋಪಾಗ್ನಿಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ|

13056005c ಮಹೀಂ ಸಪರ್ವತವನಾಂ ಯಃ ಕರಿಷ್ಯತಿ ಭಸ್ಮಸಾತ್||

ಅವನು ತ್ರಿಲೋಕದ ವಿನಾಶಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆ
ಅಗ್ನಿಯು ಪರ್ವತ-ವನಗಳೊಂದಿಗೆ ಇಡೀ ಮಹಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು
ಭಸ್ಮ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

13056006a ಕಂ ಚಿತ್ಕಾಲಂ ತು ತಂ ವಹ್ನಿಂ ಸ ಏವ ಶಮಯಿಷ್ಯತಿ|

13056006c ಸಮುದ್ರೇ ವಡವಾವಕ್ತ್ರೇ ಪ್ರಕ್ಷಿಪ್ಯ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ||

ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲದ ನಂತರ ಅದೇ ಮುನಿಸತ್ತಮನು ಆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಸಮುದ್ರದ ವಡವದ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಆರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13056007a ಪುತ್ರಂ ತಸ್ಯ ಮಹಾಭಾಗಮೃಚೀಕಂ ಭೃಗುನಂದನಮ್|

13056007c ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃತ್ಸೋ ಧನುರ್ವೇದಃ ಸಮುಪಸ್ಥಾಸ್ಯತೇಽನಘಃ||

ಅನಘ! ಅವನ ಮಹಾಭಾಗ ಪುತ್ರ ಭೃಗುನಂದನ ಋಚೀಕನ ಬಳಿ
ಸರ್ವ ಧನುರ್ವೇದವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಬಂದು ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ.

13056008a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಮಭಾವಾಯ ದೈವಯುಕ್ತೇನ ಹೇತುನಾ|

13056008c ಸ ತು ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣ್ಯವ ಪುತ್ರೇ ಸಂಕ್ರಾಮಯಿಷ್ಯತಿ||

13056009a ಜಮದಗ್ನೌ ಮಹಾಭಾಗೇ ತಪಸಾ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಿ|

13056009c ಸ ಚಾಪಿ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲಸ್ತಂ ವೇದಂ ಧಾರಯಿಷ್ಯತಿ||

ದೈವಯುಕ್ತ ಕಾರಣದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಲು ಅವನು ಆ ಧನುರ್ವೇದವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣನಾದ ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಮಹಾಭಾಗ ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ಅದರ ಶಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಆ ಧನುರ್ವೇದದ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13056010a ಕುಲಾತ್ತು ತವ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ಯನ್ಯಾಂ ಸೋಽಧಿಗಮಿಷ್ಯತಿ|

13056010c ಉದ್ಭಾವನಾರ್ಥಂ ಭವತೋ ವಂಶಸ್ಯ ನೃಪಸತ್ತಮ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್! ನೃಪಸತ್ತಮ! ಆ ಋಚೀಕನು ನಿನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನ್ನ ವಂಶದ ಕನ್ಯೆಯ ಪಾಣಿಗ್ರಹಣ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13056011a ಗಾಧೇರ್ದು ಹಿತರಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪೌತ್ರೀಂ ತವ ಮಹಾತಪಾಃ|

13056011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಾಣಂ ರಾಮಮುತ್ಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ||

ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗಳು ಗಾಧಿಯ ಪುತ್ರಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದ ರಾಮನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

13056012a ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವಿಪ್ರಕರ್ಮಾಣಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮಿವೌಜಸಾ|

13056012c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಂ ತವ ಕುಲೇ ಗಾಧೇಃ ಪುತ್ರಂ ಸುಧಾರ್ಮಿಕಮ್|

13056012e ತಪಸಾ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಆ ಋಚೀಕನು ನಿನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ರಾಜಾ ಗಾಧಿಗೆ ಓರ್ವ

ಮಹಾನ್ ತಪಸ್ವೀ ಮತ್ತು ಪರಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಪುತ್ರನನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.
 ಅವನ ಹೆಸರು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೆಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಅವನು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ
 ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಚಿತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
 ಮಾಡುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13056013a ಸ್ತ್ರಿಯೌ ತು ಕಾರಣಂ ತತ್ರ ಪರಿವರ್ತೇ ಭವಿಷ್ಯತಃ|

13056013c ಪಿತಾಮಹನಿಯೋಗಾದ್ವೈ ನಾನ್ಯಥೈತದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಬ್ರಹ್ಮನ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದ ಗಾಧಿಯ ಪತ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಗಳು ಈ ಇಬ್ಬರು
 ಸ್ತ್ರೀಯರು ಈ ಮಹಾ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ಕಾರಣರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇದು
 ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಯಾರೂ
 ಬದಲಾಯಿಸಲಾರರು.

13056014a ತೃತೀಯೇ ಪುರುಷೇ ತುಭ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಮುಪೈಷ್ಯತಿ|

13056014c ಭವಿತಾ ತ್ವಂ ಚ ಸಂಬಂಧೀ ಭೃಗುಣಾಂ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾಮ್||

ನಿನ್ನಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಪುರುಷನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
 ಮತ್ತು ನೀನು ಭಾವಿತಾತ್ಮರಾದ ಭೃಗುಗಳ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗುವೆ.”

13056015 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13056015a ಕುಶಿಕಸ್ತು ಮುನೇರ್ವಾಕ್ಯಂ ಚ್ಯವನಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13056015c ಶ್ರುತ್ವಾ ಹೃಷ್ಟೋಽಭವದ್ರಾಜಾ ವಾಕ್ಯಂ ಚೇದಮುವಾಚ ಹ|

13056015e ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತದಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ ! ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರಾಜಾ
 ಕುಶಿಕನಾದರೋ ಮಹಾತ್ಮ ಚ್ಯವನ ಮುನಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
 ಹರ್ಷಿತನಾಗಿ “ಹೀಗೆಯೇ ಆಗಲಿ” ಎಂದನು.

13056016a ಚ್ಯವನಸ್ತು ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪುನರೇವ ನರಾಧಿಪಮ್|

13056016c ವರಾರ್ಥಂ ಚೋದಯಾಮಾಸ ತಮುವಾಚ ಸ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಚ್ಯವನನು ಪುನಃ ಆ ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದನು. ಆಗ ಆ ಪಾರ್ಥಿವನು ಹೇಳಿದನು:

13056017a ಬಾಢಮೇವಂ ಗ್ರಹೀಷ್ಯಾಮಿ ಕಾಮಂ ತ್ವತ್ತೋ ಮಹಾಮುನೇ|

13056017c ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಂ ಕುಲಂ ಮೇಽಸ್ತು ಧರ್ಮೇ ಚಾಸ್ಯ ಮನೋ ಭವೇತ್||

“ಮಹಾಮುನೇ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು! ನಾನು ನನ್ನ ಮನೋಕಾಮನೆಯನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲೆ. ನನ್ನ ಕುಲವು ಬ್ರಹ್ಮಭೂತವಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಅದರ ಮನಸ್ಸು ನೆಲಸಿರಲಿ!”

13056018a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯೇವಂ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಚ್ಯವನೋ ಮುನಿಃ|

13056018c ಅಭ್ಯನುಜ್ಞಾಯ ನೃಪತಿಂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಂ ಯಯೌ ತದಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪ್ರತ್ಯುತ್ತರವನ್ನಿತ್ತು ಮುನಿ ಚ್ಯವನನು ನೃಪತಿಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗೆ ಹೋದನು.

13056019a ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ಸರ್ವಮಶೇಷೇಣ ಮಯಾ ನೃಪ|

13056019c ಭೃಗುಣಾಂ ಕುಶಿಕಾನಾಂ ಚ ಪ್ರತಿ ಸಂಬಂಧಕಾರಣಮ್||

ನೃಪ! ಇದೋ ನಾನು ಭೃಗುಗಳ ಮತ್ತು ಕುಶಿಕರ ಸಂಬಂಧದ ಕಾರಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13056020a ಯಥೋಕ್ತಂ ಮುನಿನಾ ಚಾಪಿ ತಥಾ ತದಭವನ್ಮಪ|

13056020c ಜನ್ಮ ರಾಮಸ್ಯ ಚ ಮುನೇರ್ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಸ್ಯ ಚೈವ ಹ||

ನೃಪ! ಮುನಿಯು ಹೇಳಿದಂತೆಯೇ ರಾಮನ ಮತ್ತು ಮುನಿ
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನ ಜನ್ಮವು ಆಯಿತು ಕೂಡ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದೇ ಷಟ್ಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಚ್ಯವನಕುಶಿಕಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಐವತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೭

ದಾನಪ್ರಶಂಸೆ

ವಿವಿಧ ತಪ-ನಿಯಮಗಳ ಫಲಗಳು (1-44).

13057001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13057001a ಮುಹ್ಯಾಮೀವ ನಿಶಮ್ಯಾದ್ಯ ಚಿಂತಯಾನಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

13057001c ಹೀನಾಂ ಪಾರ್ಥಿವಸಂಘಾತ್ಯಃ ಶ್ರೀಮದ್ಭಿಃ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಪೃಥ್ವಿಯು ಆ ಸಂಪತ್ತಿಶಾಲೀ
ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಹೀನವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಪುನಃ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಮೂರ್ಛಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13057002a ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಾನಿ ಶತಶೋ ಮಹೀಂ ಜಿತ್ವಾಪಿ ಭಾರತ|

13057002c ಕೋಟಿಶಃ ಪುರುಷಾನ್ ಹತ್ವಾ ಪರಿತಪ್ಯೇ ಪಿತಾಮಹ||

ಭಾರತ ! ಪಿತಾಮಹ ! ಮಹಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ನೂರಾರು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಕೋಟಿಗಟ್ಟಲೆ ಪುರುಷರನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಬೇಕಾಯಿತಲ್ಲಾ ಎಂದು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

13057003a ಕಾ ನು ತಾಸಾಂ ವರಸ್ತ್ರೀಣಾಮವಸ್ಥಾದ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13057003c ಯಾ ಹೀನಾಃ ಪತಿಭಿಃ ಪುತ್ರೈರ್ಮಾತುಲೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಸ್ತಥಾ||

ಪತಿ, ಪುತ್ರರು, ಮಾವಂದಿರು ಮತ್ತು ಸಹೋದರರಿಂದ ಹೀನರಾದ ಆ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀಯರ ಅವಸ್ಥೆಯು ಇಂದು ಏನಾಗಿರಬಹುದು?

13057004a ವಯಂ ಹಿ ತಾನ್ಗುರೂನ್ ಹತ್ವಾ ಜ್ಞಾತೀಂಶ್ಚ ಸುಹೃದೋಽಪಿ ಚ|

13057004c ಅವಾಕ್ಯೇರ್ಷಾಃ ಪತಿಷ್ಯಾಮೋ ನರಕೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ನಮ್ಮ ಕುಟುಂಬದವರನ್ನು, ಗುರುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರನ್ನು
ಕೊಂದು ನಾವು ತಲೆಕೆಳಗಾಗಿ ಇರಬೇಕಾದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತೇವೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13057005a ಶರೀರಂ ಯೋಕ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತಪಸೋಗ್ರೇಣ ಭಾರತ|

13057005c ಉಪದಿಷ್ಟಮಿಹೇಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತೋಽಹಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಭಾರತ ! ವಿಶಾಂಪತೇ ! ನಾನು ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಉಗ್ರತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ತತ್ತ್ವತಃ
ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13057006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13057006a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭೀಷ್ಮೋ ಮಹಾಮನಾಃ|

13057006c ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ನಿಪುಣಂ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಭಾಷತ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಮಹಾಮನಸ್ವೀ ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಅದರ ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ವಿಚಾರಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13057007a ರಹಸ್ಯಮದ್ಭುತಂ ಚೈವ ಶೃಣು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ತ್ವಯಿ|

13057007c ಯಾ ಗತಿಃ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಯೇನ ಪ್ರೇತ್ಯಭಾವೇಷು ಭಾರತ||

“ಭಾರತ ! ಮರಣಾನಂತರ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಯಾವ ಗತಿಗಳು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಅದ್ಭುತ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13057008a ತಪಸಾ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಸ್ವರ್ಗಸ್ತಪಸಾ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಯಶಃ|

13057008c ಆಯುಃಪ್ರಕರ್ಮೋ ಭೋಗಾಶ್ಚ ಲಭ್ಯಂತೇ ತಪಸಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ಯಶಸ್ಸು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ದೀರ್ಘಾಯಸ್ಸು, ಉತ್ತಮ
ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಭೋಗಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

13057009a ಜ್ಞಾನಂ ವಿಜ್ಞಾನಮಾರೋಗ್ಯಂ ರೂಪಂ ಸಂಪತ್ತಥೈವ ಚ|

13057009c ಸೌಭಾಗ್ಯಂ ಚೈವ ತಪಸಾ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಜ್ಞಾನ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಆರೋಗ್ಯ, ರೂಪ,
ಸಂಪತ್ತು ಮತ್ತು ಸೌಭಾಗ್ಯಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

13057010a ಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತಪಸಾ ಮೌನಂ ಜ್ಞಾನಂ.²¹⁸ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13057010c ಉಪಭೋಗಾಂಸ್ತು ದಾನೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಜೀವಿತಮ್||

²¹⁸ ಮೌನೇನಾಜ್ಞಾಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೌನದಿಂದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದಾನದಿಂದ ಉಪಭೋಗಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13057011a ಅಹಿಂಸಾಯಾಃ ಫಲಂ ರೂಪಂ ದೀಕ್ಷಾಯಾ ಜನ್ಮ ವೈ ಕುಲೇ|

13057011c ಫಲಮೂಲಾಶಿನಾಂ ರಾಜ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗಃ ಪರ್ಣಾಶಿನಾಂ ಭವೇತ್||

ಅಹಿಂಸೆಯ ಫಲವು ರೂಪ, ಮತ್ತು ದೀಕ್ಷೆಯ ಫಲವು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ. ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಿರುವವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯ, ಮತ್ತು ಎಲೆಗಳನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡು ಜೀವಿಸಿರುವವರಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗವು ಫಲಗಳು.

13057012a ಪಯೋಭಕ್ಷೋ ದಿವಂ ಯಾತಿ ಸ್ನಾನೇನ.²¹⁹ ದ್ರವಿಣಾಧಿಕಃ|

13057012c ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ನಿತ್ಯಶ್ರಾದ್ಧೇನ ಸಂತತೀಃ||

ಹಾಲು ಕುಡಿದು ಜೀವಿಸಿರುವವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ, ಸ್ನಾನದಿಂದ ಅಧಿಕ ಧನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಸಂತತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13057013a ಗವಾಢ್ಯಃ ಶಾಕದೀಕ್ಷಾಭಿಃ ಸ್ವರ್ಗಮಾಹುಸ್ಪುಣಾಶನಾತ್|

13057013c ಸ್ತ್ರಿಯಸ್ತ್ರೀಷವಣಸ್ನಾನಾದ್ವಾಯಂ ಪೀತ್ವಾ ಕ್ರತುಂ ಲಭೇತ್||

ಕೇವಲ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ತಿನ್ನುವ ದೀಕ್ಷೆಯುಳ್ಳವರು ಗೋಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹುಲ್ಲನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡಿರುವವರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮೂರೂ ಹೊತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ

²¹⁹ ದಾನೇನ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸ್ನಾನಮಾಡುವವರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಸ್ತ್ರೀಯರು ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕೇವಲ
ವಾಯುವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ ಇರುವವರಿಗೆ ಕ್ರತುವಿನ ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

13057014a ನಿತ್ಯಸ್ನಾನೀ ಭವೇದ್ಧಕ್ಷಃ ಸಂಧ್ಯೇ ತು ದ್ವೇ ಜಪನ್ದ್ವಿ ಜಃ|

13057014c ಮರುಂ ಸಾಧಯತೋ ರಾಜ್ಯಂ ನಾಕಪೃಷ್ಠಮನಾಶಕೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಎರಡೂ ಸಮಯ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆ-ಗಾಯತ್ರೀ
ಜಪಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ದಕ್ಷನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮರುಭೂಮಿಯ ಸಾಧನೆ
ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ನಿರಾಹಾರನಾಗಿರುವವರಿಗೆ
ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13057015a ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶಯಮಾನಾನಾಂ ಗೃಹಾಣಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

13057015c ಚೀರವಲ್ಕಲವಾಸೋಭಿರ್ವಾ ಸಾಂಸ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ||

ಮಣ್ಣಿನ ವೇದಿಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವವರಿಗೆ ಮನೆಗಳು-ಶಯನಾದಿಗಳು
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಚೀರ-ವಲ್ಕಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ
ವಸ್ತ್ರಾಭರಣಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13057016a ಶಯ್ಯಾಸನಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಯೋಗಯುಕ್ತೇ ತಪೋಧನೇ|

13057016c ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶೇ ನಿಯತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ವಿಧೀಯತೇ||

ಯೋಗಯುಕ್ತ ತಪೋಧನನಿಗೆ ಶಯ್ಯೆ, ಆಸನ ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿಯತನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರವೇಶಮಾಡಿದವನಿಗೆ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದ ಸಮ್ಮಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13057017a ರಸಾನಾಂ ಪ್ರತಿಸಂಹಾರಾತ್ಸೈಭಾಗ್ಯಮಿಹ ವಿಂದತಿ|

13057017c ಆಮಿಷಪ್ರತಿಸಂಹಾರಾತ್ಪ್ರಜಾಸ್ಯಾಯುಷ್ಮತೀ ಭವೇತ್||

ರಸಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಸೌಭಾಗ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಂತತಿಯು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13057018a ಉದವಾಸಂ ವಸೇದ್ಯಸ್ತು ಸ ನರಾಧಿಪತಿರ್ಭವೇತ್|

13057018c ಸತ್ಯವಾದೀ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ದೈವತೈಃ ಸಹ ಮೋದತೇ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು ನರಾಧಿಪನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಸತ್ಯವಾದಿಯು ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13057019a ಕೀರ್ತಿರ್ಭವತಿ ದಾನೇನ ತಥಾರೋಗ್ಯಮಹಿಂಸಯಾ|

13057019c ದ್ವಿಜಶುಶ್ರೂಷಯಾ ರಾಜ್ಯಂ ದ್ವಿಜತ್ವಂ ವಾಪಿ ಪುಷ್ಕಲಮ್||

ದಾನದಿಂದ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ
ಆರೋಗ್ಯವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ವಿಜರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು
ಹೇರಳ ದ್ವಿಜತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

13057020a ಪಾನೀಯಸ್ಯ ಪ್ರದಾನೇನ ಕೀರ್ತಿರ್ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತೀ|

13057020c ಅನ್ನಪಾನಪ್ರದಾನೇನ ತೃಪ್ಯಂತೇ²²⁰ ಕಾಮಭೋಗತಃ||

ಪಾನೀಯವನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.
ಅನ್ನ-ಪಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಕಾಮಭೋಗಗಳ
ತೃಪ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13057021a ಸಾಂತ್ವದಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವಶೋಕೈರ್ವಿಮುಚ್ಯತೇ|

²²⁰ ಅನ್ನಸ್ಯ ತು ಪ್ರದಾನೇನ ತೃಪ್ಯಂತೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13057021c ದೇವಶುಶ್ರೂಷಯಾ ರಾಜ್ಯಂ ದಿವ್ಯಂ ರೂಪಂ ನಿಯಚ್ಚತಿ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ನೀಡುವವನು ಸರ್ವಶೋಕಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆಗಳ ಸೇವೆಮಾಡುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13057022a ದೀಪಾಲೋಕಪ್ರದಾನೇನ ಚಕ್ಷುಷ್ಮಾನ್ಭವತೇ ನರಃ|

13057022c ಪ್ರೇಕ್ಷಣೀಯಪ್ರದಾನೇನ ಸ್ಮೃತಿಂ ಮೇಧಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ||

ದೀಪಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ನರನು ಉತ್ತಮ ದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸುಂದರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

13057023a ಗಂಧಮಾಲ್ಯನಿವೃತ್ತಾ ತು ಕೀರ್ತಿರ್ಭವತಿ ಪುಷ್ಕಲಾ|

13057023c ಕೇಶಶ್ಮಶ್ರುನ್ನಾರಯತಾಮಗ್ರ್ಯಾ ಭವತಿ ಸಂತತಿಃ||

ಗಂಧ-ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಪುಷ್ಕಲ ಕೀರ್ತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ತಲೆಗೂದಲು ಮತ್ತು ಗಡ್ಡ-ಮೀಸೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂತತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13057024a ಉಪವಾಸಂ ಚ ದೀಕ್ಷಾಂ ಚ ಅಭಿಷೇಕಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ|

13057024c ಕೃತ್ವಾ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ವೀರಸ್ಥಾನಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಉಪವಾಸ, ದೀಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ಸ್ನಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ವೀರರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13057025a ದಾಸೀದಾಸಮಲಂಕಾರಾನ್ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣಿ ಚ ಗೃಹಾಣಿ ಚ|

13057025c ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾಂ ಸುತಾಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮನುಜರ್ಷಭ||

ಮನುಜರ್ಷಭ! ಬ್ರಹ್ಮವಿವಾಹದ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಗಳನ್ನು
ಕೊಡುವವನಿಗೆ ದಾಸ-ದಾಸಿಯರು, ಅಲಂಕಾರಗಳು, ಹೊಲ-ಗದ್ದೆಗಳು
ಮತ್ತು ಮನೆಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

13057026a ಕ್ರತುಭಿಶ್ಚೋಪವಾಸೈಶ್ಚ ತ್ರಿದಿವಂ ಯಾತಿ ಭಾರತ|

13057026c ಲಭತೇ ಚ ಚಿರಂ ಸ್ಥಾನಂ ಬಲಿಪುಷ್ಪಪ್ರದೋ ನರಃ²²¹||

ಭಾರತ! ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಉಪವಾಸಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತ್ರಿದಿವಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಬಲಿ-ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ನರನಿಗೆ
ಚಿರಸ್ಥಾನವು ದೊರಕುತ್ತದೆ.

13057027a ಸುವರ್ಣಶೃಂಗೈಸ್ತು ವಿಭೂಷಿತಾನಾಂ

ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಸ್ಯ ನರಃ ಪ್ರದಾತಾ|

13057027c ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪುಣ್ಯಂ ದಿವಿ ದೇವಲೋಕಮ್

ಇತ್ಯೇವಮಾಹುರ್ಮುನಿದೇವಸಂಘಾಃ²²²||

ಬಂಗಾರದ ಪಟ್ಟಿಯಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಕೋಡುಗಳಿರುವ ಸಾವಿರ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ನರನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಮಯ
ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಮುನಿ-ದೇವಸಂಘಗಳು
ಹೇಳುತ್ತವೆ.

²²¹ ಲಭತೇ ಚ ಶಿವಂ ಜ್ಞಾನಂ ಫಲಪುಷ್ಪಪ್ರದೋ ನರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²²² ಇತ್ಯೇವಮಾಹುರ್ಮುನಿದೇವಸಂಘಾಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13057028a ಪ್ರಯಚ್ಛತೇ ಯಃ ಕಪಿಲಾಂ ಸಚೈಲಾಂ.²²³

ಕಾಂಸ್ಯೋಪದೋಹಾಂ ಕನಕಾಗ್ರಶೃಂಗೀಮ್|

13057028c ತೈಸ್ತೈರ್ಗುಣೈಃ ಕಾಮದುಘಾಸ್ಯ ಭೂತ್ವಾ

ನರಂ ಪ್ರದಾತಾರಮುಪೈತಿ ಸಾ ಗೌಃ||

ಕೋಡಿನ ತುದಿಯನ್ನು ಬಂಗಾರದಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿದ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ
ಗೋವನ್ನು ಕಂಚಿನ ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವವನ ಬಳಿ ಅದೇ ಗೋವು ಅದೇ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಕಾಮಧೇನುವಾಗಿ ಬರುತ್ತದೆ.

13057029a ಯಾವಂತಿ ಲೋಮಾನಿ ಭವಂತಿ ಧೇನ್ವಾಸ್

ತಾವತ್ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ಗೋಪ್ರದಾತಾ.²²⁴|

13057029c ಪುತ್ರಾಂಶ್ಚ ಪೌತ್ರಾಂಶ್ಚ ಕುಲಂ ಚ ಸರ್ವಮ್

ಆಸಪ್ತಮಂ ತಾರಯತೇ ಪರತ್ರ||

ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಆ ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು
ರೋಮಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಫಲಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಏಳು
ಪೀಳಿಗೆಯವರೆಗೆ ಅವನ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರು ಮತ್ತು ಕುಲವನ್ನು
ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

13057030a ಸದಕ್ಷಿಣಾಂ ಕಾಂಚನಚಾರುಶೃಂಗೀಂ

ಕಾಂಸ್ಯೋಪದೋಹಾಂ ದ್ರವಿಣೋತ್ತರೀಯಾಮ್|

13057030c ಧೇನುಂ ತಿಲಾನಾಂ ದದತೋ ದ್ವಿಜಾಯ

²²³ ಸವತ್ನಾಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)ವಿದೆ.

²²⁴ ತಾವತ್ ಕಾಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನು ಸ ಗೋಪ್ರದಾನಾತ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಲೋಕಾ ವಸೂನಾಂ ಸುಲಭಾ ಭವಂತಿ||

ಕಾಂಚನದ ಸುಂದರ ಕೋಡುಗಳು, ಕಂಚಿನ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆ,
ದ್ರವ್ಯಮಯ ಉತ್ತರೀಯ ಮತ್ತು ತಿಲದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಹಸುವನ್ನು
ದಕ್ಷಿಣೆಯೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ವಸುಗಳ ಲೋಕವು
ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13057031a ಸ್ವಕರ್ಮಭಿರ್ಮಾನವಂ ಸಂನಿಬದ್ಧಂ
ತೀವ್ರಾಂಧಕಾರೇ ನರಕೇ ಪತಂತಮ್||

13057031c ಮಹಾರ್ಣವೇ ನೌರಿವ ವಾಯುಯುಕ್ತಾ
ದಾನಂ ಗವಾಂ ತಾರಯತೇ ಪರತ್ರ||

ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ ಗಾಳಿಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಹಾಗೆ ತಮ್ಮ
ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಬದ್ಧರಾಗಿ ತೀವ್ರ ಅಂಧಕಾರದ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವ
ಮಾನವನನ್ನು ಗೋದಾನವೇ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತದೆ.

13057032a ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾಂ ತು ದದಾತಿ ಕನ್ಯಾಂ
ಭೂಮಿಪ್ರದಾನಂ ಚ ಕರೋತಿ ವಿಪ್ರೇ||

13057032c ದದಾತಿ ಚಾನ್ಯಂ ವಿಧಿವಚ್ಚ ಯಶ್ಚ
ಸ ಲೋಕಮಾಪ್ನೋತಿ ಪುರಂದರಸ್ಯ||

ಬ್ರಹ್ಮವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ವಿವಾಹಮಾಡಿ ಕೊಡುವವನು,
ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪುರಂದರನ ಲೋಕವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13057033a ನೈವೇಶಿಕಂ ಸರ್ವಗುಣೋಪಪನ್ನಂ

ದದಾತಿ ವೈ ಯಸ್ತು ನರೋ ದ್ವಿಜಾಯ|

13057033c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಚಾರಿತ್ರಗುಣಾನ್ವಿತಾಯ

ತಸ್ಯಾಪಿ ಲೋಕಾಃ ಕುರುಷೂತ್ತರೇಷು||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲ ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮನೆ, ಶಯನಾದಿ
ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಬೇಕಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಉತ್ತರ
ಕುರುದೇಶದಲ್ಲಿ ನಿವಾಸವು ಲಭ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

13057034a ಧುರ್ಯಪ್ರದಾನೇನ ಗವಾಂ ತಥಾಶ್ವೈರ್

ಲೋಕಾನವಾಪ್ನೋತಿ ನರೋ ವಸೂನಾಮ್|

13057034c ಸ್ವರ್ಗಾಯ ಚಾಹುರ್ಹಿ ಹಿರಣ್ಯದಾನಂ

ತತೋ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಕನಕಪ್ರದಾನಮ್||

ವಾಹನಕ್ಕೆ ಎತ್ತು ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ನರನಿಗೆ
ವಸುಗಳ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಹಿರಣ್ಯದಾನವು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ದೊರಕಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಕನಕದಾನವು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ
ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು.

13057035a ಚತ್ರಪ್ರದಾನೇನ ಗೃಹಂ ವರಿಷ್ಠಂ

ಯಾನಂ ತಥೋಪಾನಹಸಂಪ್ರದಾನೇ|

13057035c ವಸ್ತ್ರಪ್ರದಾನೇನ ಫಲಂ ಸುರೂಪಂ

ಗಂಧಪ್ರದಾನೇ ಸುರಭಿರ್ನರಃ ಸ್ಯಾತ್||

ಚತ್ರದ ದಾನದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಮನೆ, ಪಾದರಕ್ಷೆಯ ದಾನದಿಂದ
ವಾಹನ, ವಸ್ತ್ರದಾನದಿಂದ ಸುಂದರ ರೂಪ ಮತ್ತು ಗಂಧದಾನದಿಂದ
ಸುಗಂಧಿತ ಶರೀರವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13057036a ಪುಷ್ಪೋಪಗಂ ವಾಢ ಫಲೋಪಗಂ ವಾ
ಯಃ ಪಾದಪಂ ಸ್ಪರ್ಶ ಯತೇ ದ್ವಿಜಾಯ|

13057036c ಸ ಸ್ತ್ರೀಸಮೃದ್ಧಂ ಬಹುರತ್ನಪೂರ್ಣಂ
ಲಭತ್ಯಯತ್ನೋಪಗತಂ ಗೃಹಂ ವೈ||

ಪುಷ್ಪ-ಫಲ ಭರಿತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ
ಸ್ತ್ರೀಸಮೃದ್ಧ, ಬಹುರತ್ನಪೂರ್ಣ ಗೃಹವು ಪ್ರಯತ್ನಪಡೆಯದೇ
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13057037a ಭಕ್ಷಾನ್ನಪಾನೀಯರಸಪ್ರದಾತಾ
ಸರ್ವಾನವಾಪ್ನೋತಿ ರಸಾನ್ವ ಕಾಮಮ್||

13057037c ಪ್ರತಿಶ್ರಯಾಚ್ಛಾದನಸಂಪ್ರದಾತಾ
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ತಾನೇವ ನ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ||

ರಸಭರಿತ ಭಕ್ಷ-ಅನ್ನ-ಪಾನೀಯಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು
ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಎಲ್ಲ ರಸಗಳನ್ನೂ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆಶ್ರಯಕ್ಕೆ ಮನೆ
ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಅವೇ ವಸ್ತುಗಳು
ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13057038a ಸ್ತುಗ್ಧೂಪಗಂಧಾನ್ಯನುಲೇಪನಾನಿ
ಸ್ನಾನಾನಿ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಚ ಮಾನವೋ ಯಃ|

13057038c ದದ್ಯಾದ್ಧ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ ಸ ಭವೇದರೋಗಸ್
ತಥಾಭಿರೂಪಶ್ಚ ನರೇಂದ್ರಲೋಕೇ||

ನರೇಂದ್ರ! ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ, ಗಂಧಾನುಲೇಪನಗಳು, ಸ್ನಾನಕ್ಕೆ
ನೀರು, ಮತ್ತು ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಅರೋಗಿಯೂ ಸುಂದರ ರೂಪಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13057039a ಬೀಜೈರಶೂನ್ಯಂ ಶಯನೈರುಪೇತಂ

ದದ್ಯಾದ್ಧೃಹಂ ಯಃ ಪುರುಷೋ ದ್ವಿಜಾಯ|

13057039c ಪುಣ್ಯಾಭಿರಾಮಂ ಬಹುರತ್ನಪೂರ್ಣಂ

ಲಭತ್ಯಧಿಷ್ಠಾನವರಂ ಸ ರಾಜನ್||

ರಾಜನ್! ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಮತ್ತು ಶಯನಗಳಿರುವ
ಗೃಹವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವ ಪುರುಷನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ಪವಿತ್ರ ಮನೋಹರ ಮತ್ತು ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ
ಉತ್ತಮ ಗೃಹವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13057040a ಸುಗಂಧಚಿತ್ರಾಸ್ತರಣೋಪಪನ್ನಂ

ದದ್ಯಾನ್ನರೋ ಯಃ ಶಯನಂ ದ್ವಿಜಾಯ|

13057040c ರೂಪಾನ್ವಿತಾಂ ಪಕ್ಷವತೀಂ ಮನೋಜ್ಞಾಂ

ಭಾರ್ಯಾಮಯತ್ನೋಪಗತಾಂ ಲಭೇತ್ ಸಃ||

ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ವಿಚಿತ್ರ ಮೇಲುಹಾಸಿಗೆ ಮತ್ತು ತಲೆದಿಂಬುಗಳಿರುವ
ಶಯನವನ್ನು ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವ ನರನಿಗೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸದೇ
ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಸುಂದರ ಕೇಶವುಳ್ಳ, ರೂಪಾನ್ವಿತೆ
ಮನೋಹರೆಯು ಭಾರ್ಯೆಯಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತಾಳೆ.

13057041a ಪಿತಾಮಹಸ್ಯಾನುಚರೋ ವೀರಶಾಯೀ ಭವೇನ್ನರಃ|

13057041c ನಾಧಿಕಂ ವಿದ್ಯತೇ ತಸ್ಮಾದಿತ್ಯಾಹುಃ ಪರಮರ್ಷಯಃ||

ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ವೀರಶಯ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಲಗುವ ನರನು ಪಿತಾಮಹ

ಬ್ರಹ್ಮನ ಅನುಚರನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಅಧಿಕವಾದುದು
ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ಪರಮ ಋಷಿಗಳು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.”

13057042 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13057042a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಕುರುನಂದನಃ|

13057042c ನಾಶ್ರಮೇಽರೋಚಯದ್ವಾಸಂ ವೀರಮಾರ್ಗಾ ಭಿಕಾಂಕ್ಷಯಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಕುರುನಂದನನು ಪ್ರೀತಾತ್ಮನಾಗಿ ವೀರಮಾರ್ಗದ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ
ಆಶ್ರಮವಾಸದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

13057043a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಪ್ರಾಹ ಪಾಂಡವಾನ್ಭರತರ್ಷಭ|

13057043c ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಯದ್ವಾಕ್ಯಂ ತದ್ವೋ ರೋಚತ್ವಿತಿ ಪ್ರಭುಃ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆಗ ಪ್ರಭು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಪಿತಾಮಹನು ಹೇಳಿದ ವೀರಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ರುಚಿಯಿರಬೇಕು.”

13057044a ತತಸ್ತು ಪಾಂಡವಾಃ ಸರ್ವೇ ದ್ರೌಪದೀ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

13057044c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ಯ ತದ್ವಾಕ್ಯಂ ಬಾಡಮಿತ್ಯಭ್ಯಪೂಜಯನ್||

ಆಗ ಪಾಂಡವರೆಲ್ಲರೂ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ವಿನೀ ದ್ರೌಪದಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ
ಆ ಮಾತಿಗೆ “ಉತ್ತಮವಾದುದು!” ಎಂದು ಆದರಿಸಿದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಸಪ್ತಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೮

ಉತ್ತಮ ದಾನ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಶಂಸೆ (1-40).

²²⁵13058001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13058001a ಯಾನೀಮಾನಿ ಬಹಿರ್ವೇದ್ಯಾಂ ದಾನಾನಿ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

13058001c ತೇಭ್ಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಕಿಂ ದಾನಂ ಮತಂ ತೇ ಕುರುಪುಂಗವ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುಪುಂಗವ ! ವೇದಿಯ ಹೊರಗೆ ಯಾವ ದಾನಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವುಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನಿನ್ನ ಮತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ದಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ?

13058002a ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಪರಮಂ ತತ್ರ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಪ್ರಭೋ|

13058002c ದಾತಾರಂ ದತ್ತಮನ್ವೇತಿ ಯದ್ದಾನಂ ತತ್ರ ಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ||

ಪ್ರಭೋ ! ಅದರ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಕುತೂಹಲವಿದೆ. ಯಾವ ದಾನದ ಪುಣ್ಯವು ದಾತನನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13058003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13058003a ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ವ್ಯಸನೇ ಚಾಪ್ಯನುಗ್ರಹಮ್|

13058003c ಯಚ್ಚಾ ಭಿಲಷಿತಂ ದದ್ಯಾತ್ಪುಷಿತಾಯಾಭಿಯಾಚತೇ||

---

²²⁵ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸರೋವರ-ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರ ಫಲಗಳ ಕುರಿತಾದ ೩೩ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಒಂದು ಅಧ್ಯಾಯವಿದೆ. ಇದನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

13058004a ದತ್ತಂ ಮನ್ಯೇತ ಯದ್ಧತ್ತ್ವಾ ತದ್ದಾನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮುಚ್ಯತೇ|

13058004c ದತ್ತಂ ದಾತಾರಮನ್ವೇತಿ ಯದ್ದಾನಂ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಸಂಕಟಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸುವುದು, ಯಾಚಕನಿಗೆ ಅವನು ಕೇಳಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಮತ್ತು ಬಾಯಾರಿ ನೀರನ್ನು ಕೇಳುವವನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಸುವುದು ಇವು ಉತ್ತಮ ದಾನಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಇವುಗಳು ಕೊಟ್ಟವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13058005a ಹಿರಣ್ಯದಾನಂ ಗೋದಾನಂ ಪೃಥಿವೀದಾನಮೇವ ಚ|

13058005c ಏತಾನಿ ವೈ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ತಾರಯಂತ್ಯಪಿ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ಹಿರಣ್ಯದಾನ, ಗೋದಾನ, ಮತ್ತು ಭೂಮಿದಾನ ಇವು ಪಾಪಿಯನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸಬಹುದಾದ ಪವಿತ್ರ ದಾನಗಳು.

13058006a ಏತಾನಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸಾಧುಭ್ಯೋ ದೇಹಿ ನಿತ್ಯದಾ|

13058006c ದಾನಾನಿ ಹಿ ನರಂ ಪಾಪಾನ್ಮೋಕ್ಷಯಂತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಈ ಪವಿತ್ರ ದಾನಗಳನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ಸಾಧುಗಳಿಗೆ ನೀಡು. ಈ ದಾನಗಳು ನರನನ್ನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13058007a ಯದ್ಯದಿಷ್ಟತಮಂ ಲೋಕೇ ಯಚ್ಚಾಸ್ಯ ದಯಿತಂ ಗೃಹೇ|

13058007c ತತ್ತದ್ಗುಣವತೇ ದೇಯಂ ತದೇವಾಕ್ಷಯಮಿಚ್ಛತಾ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಇಷ್ಟವಾದವುಗಳು ಯಾವುದಿದೆಯೋ ಮತ್ತು
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಏನಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು
ಗುಣವಂತನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ತನ್ನ ದಾನವನ್ನು ಅಕ್ಷಯವಾಗಿಸಲು
ಬಯಸುವವನು ಹೀಗೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.

13058008a ಪ್ರಿಯಾಣಿ ಲಭತೇ ಲೋಕೇ ಪ್ರಿಯದಃ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ತಥಾ|

13058008c ಪ್ರಿಯೋ ಭವತಿ ಭೂತಾನಾಮಿಹ ಚೈವ ಪರತ್ರ ಚ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇತರರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವವನು
ಸದಾ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ
ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸದಾ ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13058009a ಯಾಚಮಾನಮಭೀಮಾನಾದಾಶಾವಂತಮಕಿಂಚನಮ್|

13058009c ಯೋ ನಾರ್ಚತಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಸ ನೃಶಂಸೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಆಶಾವಂತನಾಗಿ ಯಾಚಿಸುವವನನ್ನು ಅಭಿಮಾನದಿಂದ
ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅರ್ಚಿಸದಿರುವವನು ಕ್ಷೂರಿಯೇ ಸರಿ.

13058010a ಅಮಿತ್ರಮಪಿ ಚೇದ್ಧೀನಂ ಶರಣೈಷಿಣಮಾಗತಮ್|

13058010c ವ್ಯಸನೇ ಯೋಽನುಗೃಹ್ಣಾತಿ ಸ ವೈ ಪುರುಷಸತ್ತಮಃ||

ಶತ್ರುವಾಗಿದ್ದರೂ, ವ್ಯಸನದಲ್ಲಿ ದೀನನಾಗಿ ಶರಣುಬಂದಿರುವವನನ್ನು
ಯಾರು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವನೋ ಅವನೇ ಪುರುಷಸತ್ತಮನು.

13058011a ಕೃಶಾಯ ಹ್ರೀಮತೇ²²⁶ ತಾತ ವೃತ್ತಿಕ್ಷೀಣಾಯ ಸೀದತೇ|

13058011c ಅಪಹನ್ಯಾತ್ಪು ಧಂ ಯಸ್ತು ನ ತೇನ ಪುರುಷಃ ಸಮಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದರೂ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ದೀನ,
ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು ದುಃಖಿಯ ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಇಂಗಿಸುವವನಿಗೆ ಸಮನಾದ
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮ ಪುರುಷನು ಇನ್ನಿಲ್ಲ.

13058012a ಹ್ರಿಯಾ ತು ನಿಯತಾನ್ಸಾ²²⁷ಧೂನ್ಪುತ್ರದಾರೈಶ್ಚ ಕರ್ಶಿತಾನ್|

13058012c ಅಯಾಚಮಾನಾನ್ಕೌಂತೇಯ ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ನಿಮಂತ್ರಯ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಪತ್ನಿ-ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಾಲಿಸಲಾಗದೇ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ
ಆದರೆ ನಾಚಿಕೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಕೇಳದೇ ಇರುವ
ಸಾಧುಪುರುಷರನ್ನು ಸರ್ವೋಪಾಯಗಳಿಂದ ಆಮಂತ್ರಿಸಿ
ಸಹಾಯಮಾಡು.

13058013a ಆಶಿಷಂ ಯೇ ನ ದೇವೇಷು ನ ಮರ್ತ್ಯೇಷು ಚ ಕುರ್ವತೇ|

13058013c ಅರ್ಹಂತೋ ನಿತ್ಯಸತ್ತ್ವಸ್ಥಾ ಯಥಾಲಬ್ಧೋಪಜೀವಿನಃ||

13058014a ಆಶೀವಿಷಸಮೇಭ್ಯಶ್ಚ ತೇಭ್ಯೋ ರಕ್ಷಸ್ವ ಭಾರತ|

13058014c ತಾನ್ಪುಕ್ತೈರುಪಜಿಜ್ಞಾಸ್ಯ ತಥಾ ದ್ವಿಜವರೋತ್ತಮಾನ್||

13058015a ಕೃತೈರಾವಸಥೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಸಪ್ರೇಷ್ಟೈಃ ಸಪರಿಚ್ಛದೈಃ|

13058015c ನಿಮಂತ್ರಯೇಥಾಃ ಕೌರವ್ಯ ಸರ್ವ ಕಾಮಸುಖಾವಹೈಃ||

ಭಾರತ ! ಕೌರವ್ಯ ! ದೇವತೆಗಳ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರ ಯಾವ

²²⁶ ಕೃತವಿದ್ಯಾಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²²⁷ ಕ್ರಿಯಾನಿಯಮಿತಾನ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಆಸೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರದ, ಸದಾ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿ, ದೊರೆಯುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ಜೀವನ ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ತ್ವಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಅರ್ಹ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರನ್ನು ದೂತರ ಮೂಲಕ ಹುಡುಕು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ನಿಮಂತ್ರಿಸು. ಅವರು ದುಃಖಿಗಳಾದರೆ ವಿಷಧರ ಸರ್ಪದ ಸಮಾನ ಭಯಂಕರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರಿಂದ ನಿನ್ನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೋ. ಸೇವಕರು ಮತ್ತು ಅವಶ್ಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಪ್ತಗೊಳ್ಳಲು ಬೇಕಾಗುವ ಸುಖ ಗೃಹವನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿ ಅವರ ಪೂರ್ಣ ಸತ್ಕಾರವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಡುತ್ತಿರು.

13058016a ಯದಿ ತೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯುಃ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13058016c ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಮನ್ವಾನಾ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಣಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಿನ್ನ ದಾನವು ಶ್ರದ್ಧಾಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ಪವಿತ್ರವಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಕರ್ತೃವ್ಯ-ಬುದ್ಧಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದುದೂ ಹೌದೆಂದು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಲ್ಲ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪುರುಷರು ಉತ್ತಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಸ್ವೀಕರಿಸಲೂ ಬಹುದು.

13058017a ವಿದ್ಯಾಸ್ನಾತಾ ವ್ರತಸ್ನಾತಾ ಯೇ ವ್ಯಪಾಶ್ರಿತ್ಯಜೀವಿನಃ|

13058017c ಗೂಢಸ್ವಾಧ್ಯಾಯತಪಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ||

13058018a ತೇಷು ಶುದ್ಧೇಷು ದಾಂತೇಷು ಸ್ವದಾರನಿರತೇಷು ಚ|

13058018c ಯತ್ಕರಿಷ್ಯಸಿ ಕಲ್ಯಾಣಂ ತತ್ತ್ವಾ ಲೋಕೇಷು ಧಾಸ್ಯತಿ||

ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ, ವ್ರತನಿರತನೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಜೀವಿಸದವನೂ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ-ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಗೂಢವಾಗಿ

ಇಟ್ಟಿರುವವನೂ, ಸ್ವ-ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರುವ ಶುದ್ಧ ದಾಂತ
ಸಂಶಿತವ್ರತಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀನು ಏನನ್ನೂ ಮಾಡಿದರೂ ಅದು ನಿನಗೆ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.

13058019a ಯಥಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಸುಹುತಂ ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ದ್ವಿಜಾತಿನಾ|

13058019c ತಥಾ ಭವತಿ ದತ್ತಂ ವೈ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋಽಥ ಕೃತಾತ್ಮನಾ||

ದ್ವಿಜನು ಪ್ರಾತಃ-ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡುವ
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವು ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಫಲವನ್ನು
ಕೃತಾತ್ಮ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13058020a ಏಷ ತೇ ವಿತತೋ ಯಜ್ಞಃ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತಃ ಸದಕ್ಷಿಣಃ|

13058020c ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇಭ್ಯೋ ದದತಸ್ತಾತ ವರ್ತತಾಮ್||

ಇದು ನೀನು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತ ದಕ್ಷಿಣಾಯುಕ್ತ ಯಜ್ಞ.
ಮಗೂ! ನೀನು ದಾನಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ವಿಶಿಷ್ಟ ಯಜ್ಞವಾಗಿ
ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತದೆ.

13058021a ನಿವಾಪೋ ದಾನಸದೃಶಸ್ತಾದೃಶೇಷು ಯುಧಿಷ್ಟಿರ|

13058021c ನಿವಪನ್ನೂಜಯಂಶ್ಚೈವ ತೇಷ್ವಾನೃಣ್ಯಂ ನಿಗಚ್ಚತಿ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರ! ಬಾಯಾರಿದವನಿಗೆ ನೀರುಕುಡಿಸುವುದರ ಸದೃಶ
ದಾನವಿಲ್ಲ. ಬಾಯಾರಿದವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯ-
ದೇವತೆ-ಪಿತೃಗಳ ಋಣವನ್ನು ತೀರಿಸುತ್ತೀಯೆ.

13058022a ಯ ಏವ ನೋ ನ ಕುಪ್ಯಂತಿ ನ ಲುಭ್ಯಂತಿ ತೃಣೇಷ್ಟಪಿ|

13058022c ತ ಏವ ನಃ ಪೂಜ್ಯತಮಾ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ||

ಯಾರಿಗೆ ಕೋಪವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವೋ, ಯಾರಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳಿನಷ್ಟೂ
ಲೋಭವಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಅನ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಯಾರು ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನಮಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಪೂಜನೀಯರು.

13058023a ಯೇ ನೋ ನ ಬಹು ಮನ್ಯಂತೇ ನ ಪ್ರವರ್ತಂತಿ ಚಾಪರೇ|

13058023c ಪುತ್ರವತ್ಪರಿಪಾಲಾಸ್ಯೇ ನಮಸ್ತೇಭ್ಯಸ್ತಥಾಭಯಮ್||

ಯಾರು ತಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿನವರೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು
ಇತರರಂತೆ ಧನವನ್ನು ಗಳಿಸಲು ತೊಡಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವರನ್ನು
ಪುತ್ರರಂತೆ ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು, ನಮಸ್ಕರಿಸ ಬೇಕು ಮತ್ತು ಅಭಯವನ್ನು
ನೀಡಬೇಕು.

13058024a ಋತ್ವಿಕ್ಪುರೋಹಿತಾಚಾರ್ಯಾ ಮೃದುಬ್ರಹ್ಮಧರಾ ಹಿ ತೇ|

13058024c ಕ್ಷತ್ರೇಣಾಪಿ ಹಿ ಸಂಸೃಷ್ಟಂ ತೇಜಃ ಶಾಮ್ಯತಿ ವೈ ದ್ವಿಜೇ||

ಋತ್ವಿಕ, ಪುರೋಹಿತ ಮತ್ತು ಆಚಾರ್ಯ ಇವರು
ಮೃದುಸ್ವಭಾವದವರೂ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.
ಇಂಥಹ ದ್ವಿಜರ ಸಂಗದಲ್ಲಿ ಹೋದೊಡನೆಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ತೇಜಸ್ಸು
ಶಾಂತವಾಗಿಬಿಡುತ್ತದೆ.

13058025a ಅಸ್ತಿ ಮೇ ಬಲವಾನಸ್ಮಿ ರಾಜಾಸ್ಮಿತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13058025c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಮಾ ಸ್ಮ ಪರ್ಯಶ್ನೀರ್ವಾ ಸೋಭಿರಶನೇನ ಚ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! “ನನ್ನಲ್ಲಿ ಬಲವಿದೆ! ನಾನು ರಾಜನಾಗಿದ್ದೇನೆ!” ಎಂದು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ನೀನೇ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನ ಮತ್ತು
ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸಿಬಿಡಬೇಡ!

13058026a ಯಚ್ಚೋಭಾರ್ಥಂ ಬಲಾರ್ಥಂ ವಾ ವಿತ್ತಮಸ್ತಿ ತವಾನಘ|

13058026c ತೇನ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಸ್ವಧರ್ಮಮನುತಿಷ್ಠತಾ||

ಅನಘ ! ಶೋಭೆಗಾಗಿ, ಬಲಕ್ಕಾಗಿ ಅಥವಾ ವಿತ್ತವಿದೆ

ಎನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿರು.

13058027a ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾಸ್ವ ಯಾ ವಿಪ್ರಾ ವರ್ತಮಾನಾ ಯಥಾತಥಮ್|

13058027c ಯಥಾಸುಖಂ ವ್ಯಥೋತ್ಸಾಹಂ ಲಲಂತು ತ್ವಯಿ ಪುತ್ರವತ್||

ಅವರು ಹೇಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಂಡಿರಲಿ, ವಿಪ್ರರು ಸದಾ ನಿನಗೆ
ನಮಸ್ಕಾರ್ಯ ರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಯಥಾಸುಖವಾಗಿ ಮತ್ತು
ಯಥೋತ್ಸಾಹವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಂತೆ ನಲಿದಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

13058028a ಕೋ ಹ್ಯನ್ಯಃ ಸುಪ್ರಸಾದಾನಾಂ ಸುಹೃದಾಮಲ್ಪತೋಷಿಣಾಮ್|

13058028c ವೃತ್ತಿಮರ್ಹತ್ಯುಪಕ್ಷೇಪ್ತಂ ತ್ವದನ್ಯಃ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಸುಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿರುವ, ಸುಹೃದರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು
ಸ್ವಲ್ಪದರಲ್ಲಿಯೇ ತೃಪ್ತಿ ಹೊಂದುವ ಅವರಿಗೆ ನೀನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ
ಯಾರುತಾನೇ ತಕ್ಕುದಾದ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡಬಲ್ಲರು?

13058029a ಯಥಾ ಪತ್ಯಾಶ್ರಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಲೋಕೇ ಸನಾತನಃ|

13058029c ಸ ದೇವಃ ಸಾ ಗತಿನಾನ್ಯಾ ತಥಾಸ್ಮಾಕಂ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪತಿಯೇ ಆಶ್ರಯ ಎಂಬ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಇರುವಂತೆ ನಮಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂಥಹ ದೇವರು ಮತ್ತು ಗತಿಯು ಬೇರೆ
ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

- 13058030a ಯದಿ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತಾತ ಸಂತ್ಯಜೇಯರಪೂಜಿತಾಃ|
 13058030c ಪಶ್ಯಂತೋ ದಾರುಣಂ ಕರ್ಮ ಸತತಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ಸ್ಥಿತಮ್||
 13058031a ಅವೇದಾನಾಮಕೀರ್ತೀನಾಮಲೋಕಾನಾಮಯಜ್ಞನಾಮ್|
 13058031c ಕೋಽಸ್ಮಾಕಂ ಜೀವಿತೇನಾರ್ಥಸ್ತದ್ಧಿ ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ರಯಮ್||

ಮಗೂ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ನಾವು ತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟರೆ ಅಥವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಾವು ಪೂಜಿಸದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿರುವವನು ಸತತವೂ ಆವೇದನಾಯುಕ್ತ ಅಕೀರ್ತಿಕರ, ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಲ್ಲದೇ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸದೇ ಇದ್ದು ಪರಮ ದಾರುಣ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ನಾವು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವಾಗಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಏಕೆ ಅನ್ಯರ ಅಶ್ರಯದಲ್ಲಿರಬೇಕು?

- 13058032a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ|
 13058032c ರಾಜನ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ರಾಜನ್ಪುರಾ ಪರಿಚಚಾರ ಹ|
 13058032e ವೈಶ್ಯೋ ರಾಜನ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಶೂದ್ರೋ ವೈಶ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ರಾಜನ್! ಈಗ ನಾನು ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು ಹೇಗಿತ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹಿಂದೆ ರಾಜರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ವೈಶ್ಯರು ರಾಜರ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರರು ವೈಶ್ಯರ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

- 13058033a ದೂರಾಚ್ಛುದ್ರೇಣೋಪಚರ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽಗ್ನಿರಿವ ಜ್ವಲನ್|
 13058033c ಸಂಸ್ಪರ್ಶಪರಿಚರ್ಯಸ್ತು ವೈಶ್ಯೇನ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಣ ಚ||

ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಶೂದ್ರರು ದೂರದಿಂದಲೇ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮೈಮುಟ್ಟಿ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಿದ್ದವರು ವೈಶ್ಯರು ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಮಾತ್ರ.

13058034a ಮೃದುಭಾವಾನ್ಸತ್ಯಶೀಲಾನ್ಸತ್ಯಧರ್ಮಾನುಪಾಲಕಾನ್|

13058034c ಆಶೀವಿಷಾನಿವ ಕ್ರುದ್ಧಾನ್ಸಾನುಪಾಚರತ ದ್ವಿಜಾನ್||

ಮೃದುಭಾವದವರೂ, ಸತ್ಯಶೀಲರೂ, ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸುವವರೂ ಆದ ಅವರು ಕುಪಿತರಾದರೆ ಸರ್ಪದ ವಿಷದಂತೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಉಪಚರಿಸು.

13058035a ಅಪರೇಷಾಂ ಪರೇಷಾಂ ಚ ಪರೇಭ್ಯಶ್ಚೈವ ಯೇ ಪರೇ|

13058035c ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಪ್ರತಪತಾಂ ತೇಜಸಾ ಚ ಬಲೇನ ಚ|

13058035e ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟೇವ ಶಾಮ್ಯಂತಿ ತೇಜಾಂಸಿ ಚ ತಪಾಂಸಿ ಚ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಯಾವ ಸಣ್ಣ-ದೊಡ್ಡ, ದೊಡ್ಡದರಲ್ಲಿಯೂ ದೊಡ್ಡ ತೇಜಸ್ಸು
ಮತ್ತು ಬಲಗಳಿಂದ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದೇವೋ ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಉರಿಗಳು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಶಾಂತವಾಗಿ ಬಿಡುತ್ತವೆ.

13058036a ನ ಮೇ ಪಿತಾ ಪ್ರಿಯತರೋ ನ ತ್ವಂ ತಾತ ತಥಾ ಪ್ರಿಯಃ|

13058036c ನ ಮೇ ಪಿತುಃ ಪಿತಾ ರಾಜನ್ ಚಾತ್ಮಾ ನ ಚ ಜೀವಿತಮ್||

ಮಗೂ! ರಾಜನ್! ನನಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಿಯರೋ ಅಷ್ಟು
ನನಗೆ ನನ್ನ ತಂದೆ, ನೀನು, ನನ್ನ ಅಜ್ಜ, ನನ್ನ ಈ ಶರೀರ ಮತ್ತು
ಜೀವವೂ ಪ್ರಿಯರಲ್ಲ.

13058037a ತ್ವತ್ತಶ್ಚ ಮೇ ಪ್ರಿಯತರಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚನ|

13058037c ತ್ವತ್ತೋಽಪಿ ಮೇ ಪ್ರಿಯತರಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ನಿನ್ನಷ್ಟು ಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವವರು
ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನನಗೆ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು

ಪ್ರಿಯರು.

13058038a ಬ್ರವೀಮಿ ಸತ್ಯಮೇತಚ್ಚ ಯಥಾಹಂ ಪಾಂಡುನಂದನ|

13058038c ತೇನ ಸತ್ಯೇನ ಗಚ್ಛೇಯಂ ಲೋಕಾನ್ಯತ್ರ ಸ ಶಂತನುಃ||

ಪಾಂಡುನಂದನ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಆ ಸತ್ಯದಿಂದ ನಾನು ಶಂತನುವಿನ ಲೋಕಕ್ಕೇ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

13058039a ಪಶ್ಯೇಯಂ ಚ ಸತಾಂ ಲೋಕಾನ್ಯುಚೀನ್ವ ಹ್ಮಪುರಸ್ಕೃತಾನ್|

13058039c ತತ್ರ ಮೇ ತಾತ ಗಂತವ್ಯಮಹ್ನಾಯ ಚ ಚಿರಾಯ ಚ||

ಈ ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನ ನಾಯಕತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ಯವಂತರ ಶುಚಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಮಗೂ! ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನೂ ಕೂಡ ಅಲ್ಲಿಗೇ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.

13058040a ಸೋಽಹಮೇತಾದೃಶಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

13058040c ಯನ್ಮೇ ಕೃತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ನ ತಪ್ಯೇ ತೇನ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಪಾರ್ಥಿವ! ಇಂಥಹ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂಬಂಧಿ ನಾನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತ್ತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೫೯

ಅಯಾಚಕ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ, ನಿರ್ಧನ ಮತ್ತು ಗುಣವಂತನಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವುದರ ವಿಶೇಷ ಫಲ (1-19).

13059001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13059001a ಯೌ ತು ಸ್ಯಾತಾಂ ಚರಣೇನೋಪಪನ್ನಾ
ಯೌ ವಿದ್ಯಯಾ ಸದೃಶೌ ಜನ್ಮನಾ ಚ|

13059001c ತಾಭ್ಯಾಂ ದಾನಂ ಕತರಸ್ಯೈ ವಿಶಿಷ್ಟಮ್
ಅಯಾಚಮಾನಾಯ ಚ ಯಾಚತೇ ಚ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಉತ್ತಮ ಆಚರಣೆ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕುಲದಲ್ಲಿ
ಒಂದೇ ಸಮಾನರಾಗಿರುವ ಇಬ್ಬರು ದ್ವಿಜರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಯಾಚಕ ಮತ್ತು
ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾಚಕನಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಅವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೆ ದಾನ
ಮಾಡುವುದರಿಂದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ?”

13059002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13059002a ಶ್ರೇಯೋ ವೈ ಯಾಚತಃ ಪಾರ್ಥ ದತ್ತಮಾಹುರಯಾಚತೇ|

13059002c ಅರ್ಹತ್ತಮೋ ವೈ ಧೃತಿಮಾನ್ಕೃ ಪಣಾದಧೃತಾತ್ಮನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ ! ಯಾಚಕನಿಗಿಂತ
ಯಾಚಕನಲ್ಲದವನಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಕಾರಿ
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧೀರ ಹೃದಯಿ ಕೃಪಣನ ಕುರಿತು
ಧೈರ್ಯತಾಳುವವನೇ ವಿಶೇಷ ಸಮ್ಮಾನದ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13059003a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ರಕ್ಷಣಧೃತಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಽನರ್ಥನಾಧೃತಿಃ|

13059003c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಧೃತಿಮಾನ್ವಿದ್ವಾನ್ದೇವಾನ್ಪ್ರೀಣಾತಿ ತುಷ್ಟಿಮಾನ್||

ರಕ್ಷಣಾ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಧೈರ್ಯವನ್ನು ತಾಳುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು
ಯಾಚನೆಯಲ್ಲಿ ದೃಢತೆಯನ್ನು ತಾಳುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಯಾವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಧೀರ, ವಿದ್ವಾನ್ ಮತ್ತು ಸಂತೋಷಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೋ
ಅವನು ತನ್ನ ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

13059004a ಯಾಚ್ಛಾಮಾಹುರನೀಶಸ್ಯ ಅಭಿಹಾರಂ ಚ ಭಾರತ|

13059004c ಉದ್ವೇಜಯತಿ ಯಾಚನ್ ಹಿ ಸದಾ ಭೂತಾನಿ ದಸ್ಯುವತ್||

ಭಾರತ ! ದರಿದ್ರನ ಯಾಚನೆಯು ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಮೇಲಿನ ತಿರಸ್ಕಾರ
ಭಾವನೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಂಬ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ
ಯಾಚಕನು ದಸ್ಯುಗಳಂತೆ ಸದಾ ಜನರನ್ನು ಉದ್ವಿಗ್ನರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

13059005a ಮ್ನಿಯತೇ ಯಾಚಮಾನೋ ವೈ ತಮನು ಮ್ನಿಯತೇ ದದತ್|

13059005c ದದತ್ಸಂಜೀವಯತ್ಯೇನಮಾತ್ಮಾನಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಯಾಚಕನು ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ದಾನಿಯು
ಎಂದೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ದಾನಿಯು ಆ ಯಾಚಕನನ್ನೂ ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನೂ
ಜೀವಿತರನ್ನಾಗಿರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13059006a ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ಪರೋ ಧರ್ಮೋ ಯಾಚತೇ ಯತ್ಪದೀಯತೇ|

13059006c ಅಯಾಚತಃ ಸೀದಮಾನಾನ್ಸರ್ವೋಪಾಯೈರ್ನಿಮಂತ್ರಯ||

ಯಾಚಕನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವುದು ದಯಾರೂಪದ ಪರಮ ಧರ್ಮವು.
ಆದರೆ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಯಾಚನೆ ಮಾಡದವರನ್ನು

ಪತ್ಯೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಬಳಿ ಕರೆಯಿಸಿಕೊಂಡು
ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

13059007a ಯದಿ ವೈ ತಾದೃಶಾ ರಾಷ್ಟ್ರೇ ವಸೇಯುಸ್ತೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾಃ|

13059007c ಭಸ್ಮಚ್ಚನ್ನಾನಿವಾಗ್ನೀಂಸ್ತಾನ್ಬ್ರೂಧ್ರೇಥಾಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಯತ್ನತಃ||

ಇಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರು ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ
ಅವರು ಬೂದಿಮುಚ್ಚಿದ ಅಗ್ನಿಯಂತಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕ
ಅಂಥವರನ್ನು ನೀನು ಪತ್ತೇ ಹಚ್ಚಬೇಕು.

13059008a ತಪಸಾ ದೀಪ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ದಹೇಯುಃ ಪೃಥಿವೀಮಪಿ|

13059008c ಪೂಜ್ಯಾ ಹಿ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನತಪೋಯೋಗಸಮನ್ವಿತಾಃ||

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಅವರು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಲ್ಲರು.
ಏಕೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಪೋಯೋಗಸಮನ್ವಿತರಾದ ಅವರು
ಪೂಜನೀಯರು.

13059009a ತೇಭ್ಯಃ ಪೂಜಾಂ ಪ್ರಯುಂಜೀಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪರಂತಪ|

13059009c ದದದ್ಭಹುವಿಧಾನ್ದಾಯಾನುಪಚ್ಚಂದಾನಯಾಚತಾಮ್||

ಪರಂತಪ! ಅಂಥಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.
ಯಾಚಿಸದೇ ಇರುವವರ ಬಳಿ ನೀನೇ ಹೋಗಿ ನಾನಾ ವಿಧದ
ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

13059010a ಯದಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಸುಹುತೇ ಸಾಯಂಪ್ರಾತರ್ಭವೇತ್ಫಲಮ್|

13059010c ವಿದ್ಯಾವೇದವ್ರತವತಿ ತದ್ದಾನಫಲಮುಚ್ಯತೇ||

ಸಾಯಂಕಾಲ-ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಗಳನ್ನು

ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ಫಲವು
ವಿದ್ಯಾ-ವೇದ-ವ್ರತನಿರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13059011a ವಿದ್ಯಾವೇದವ್ರತಸ್ನಾತಾನವ್ಯಪಾಶ್ರಯಜೀವಿನಃ|

13059011c ಗೂಢಸ್ವಾಧ್ಯಾಯತಪಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸಂಶಿತವ್ರತಾನ್||

13059012a ಕೃತೈರಾವಸಥೈರ್ಹೃದೈಃ ಸಪ್ರೇಷ್ಟೈಃ ಸಪರಿಚ್ಛದೈಃ|

13059012c ನಿಮಂತ್ರಯೇಥಾಃ ಕೌಂತೇಯ ಕಾಮೈಶ್ಚಾನ್ಯೈರ್ವಿದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್||

ಕೌಂತೇಯ ! ವೇದವಿದ್ಯಾಪಾರಂಗತರೂ, ವ್ರತಪಾಲಕರೂ, ಗೂಢವಾಗಿ
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ-ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ಸಂಶಿತವ್ರತ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೀನು ನಿನ್ನಬಳಿ ನಿಮಂತ್ರಿಸು. ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ
ಸೇವಕರು, ಆವಶ್ಯಕ ಸಾಮಾಗ್ರಿ, ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಉಪಭೋಗಕ
ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವ ಗೃಹಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ಕೊಡು.

13059013a ಅಪಿ ತೇ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯುಃ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13059013c ಕಾರ್ಯಮಿತ್ಯೇವ ಮನ್ವಾನಾ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿನಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ನಿನ್ನ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪವಿತ್ರವಾದ ಆ ದಾನವನ್ನು
ಸ್ವೀಕರಿಸಬಹುದು.

13059014a ಅಪಿ ತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಗತಾಃ ಸೋದ್ಧರಣಾನ್ಸಹಾನ್||

13059014c ಯೇಷಾಂ ದಾರಾಃ ಪ್ರತೀಕ್ಷಂತೇ ಪರ್ಜನ್ಯಮಿವ ಕರ್ಷಕಾಃ||

ಕೃಷಿಕರು ಮಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಯಾರನ್ನು ಅವರ ಪತ್ನಿಯರು
ಪ್ರತೀಕ್ಷೆಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ

ಭೋಜನ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು
ಹೋಗಿದ್ದಾರೆಯೇ?

13059015a ಅನ್ನಾನಿ ಪ್ರಾತಃಸವನೇ ನಿಯತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಣಃ|

13059015c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತಾತ ಭುಂಜಾನಾಸ್ತ್ರೇತಾಗ್ನೀನ್ವೀಣಯಂತು ತೇ||

ಮಗೂ! ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಿಯತ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಅದರಿಂದಾಗಿ ಮೂರೂ ಅಗ್ನಿಗಳೂ
ಶಾಂತವಾಗುತ್ತವೆ.

13059016a ಮಾಧ್ಯಂದಿನಂ ತೇ ಸವನಂ ದದತಸ್ತಾತ ವರ್ತತಾಮ್|

13059016c ಗಾ ಹಿರಣ್ಯಾನಿ ವಾಸಾಂಸಿ ತೇನೇಂದ್ರಃ ಪ್ರೀಯತಾಂ ತವ||

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಭೋಜನ, ಗೋವು, ಹಿರಣ್ಯಗಳು
ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಂಥಹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿತ್ತರೆ ಅದರಿಂದ ನಿನ್ನಮೇಲೆ
ಇಂದ್ರನು ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13059017a ತೃತೀಯಂ ಸವನಂ ತತ್ತೇ ವೈಶ್ವದೇವಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13059017c ಯದ್ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮೂರನೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು
ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೋಸ್ಕರ ಏನು ದಾನಮಾಡುತ್ತೀಯೋ ಅದು
ವೈಶ್ವದೇವನನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ.

13059018a ಅಹಿಂಸಾ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸಂವಿಭಾಗಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13059018c ದಮಸ್ತ್ವಾಗೋ ಧೃತಿಃ ಸತ್ಯಂ ಭವತ್ಸವಭೃಥಾಯ ತೇ||

ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೊಂದಿಗೂ ಅಹಿಂಸಾಭಾವದಿಂದಿರುವುದು, ಸರ್ವರಿಗೂ

ಸರ್ವರ ಯಥಾಯೋಗ್ಯ ಭಾಗಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು, ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಯಮ, ತ್ಯಾಗ, ಧೈರ್ಯ ಮತ್ತು ಸತ್ಯ ಇವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಅವಭೃತಸ್ನಾನದ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

13059019a ಏಷ ತೇ ವಿತತೋ ಯಜ್ಞಃ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತಃ ಸದಕ್ಷಿಣಃ|

13059019c ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಸರ್ವಯಜ್ಞೇಭ್ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ತಾತ ಪ್ರವರ್ತತಾಮ್||

ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂತ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಯುಕ್ತ ಯಜ್ಞವು ಸರ್ವಯಜ್ಞಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು ಮತ್ತು ಮಗೂ! ಇದು ನಿತ್ಯವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಏಕೋನಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೦

ಸತತವೂ ರೌದ್ರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಕೇವಲ ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ದಾನಗಳು ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಭೀಷ್ಮನು ರಾಜನ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದು (೧-೨೫).

13060001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13060001a ದಾನಂ ಯಜ್ಞಕ್ರಿಯಾ ಚೇಹ ಕಿಂ ಸ್ವಿತ್ಪ್ರೇತ್ಯ ಮಹಾಫಲಮ್|

13060001c ಕಸ್ಯ ಜ್ಯಾಯಃ ಫಲಂ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಕೀದೃಶೇಭ್ಯಃ ಕಥಂ ಕದಾ||

13060002a ಏತದಿಚ್ಚಾ ಮಿ ವಿಜ್ಞಾತುಂ ಯಾಥಾತಥ್ಯೇನ ಭಾರತ|

13060002c ವಿದ್ವನ್ನಿ ಜ್ಞಾಸಮಾನಾಯ ದಾನಧರ್ಮಾನ್ ಚಕ್ಷ್ವ ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ವಿದ್ವನ್! ದಾನ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಕ್ರಿಯೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮರಣಾನಂತರ ಯಾವುದು ಮಹಾಫಲದಾಯಕವಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವುದರ ಫಲವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ? ಎಂಥವರಿಗೆ, ಹೇಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗ ದಾನ-ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು? ಇದರ ಕುರಿತು ಯಥಾತಥ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಜಿಜ್ಞಾಸುವಾದ ನನಗೆ ದಾನ-ಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.

13060003a ಅಂತರ್ವೇದ್ಯಾಂ ಚ ಯದ್ಧತ್ತಂ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಚಾನ್ಯಶಂಸ್ಯತಃ|

13060003c ಕಿಂ ಸ್ವಿನ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸಂ ತಾತ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ತಾತ! ಪಿತಾಮಹ! ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀಡುವ ದಾನ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞದ ಹೊರತಾಗಿ ದಯಾದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೀಡುವ ದಾನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13060004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13060004a ರೌದ್ರಂ ಕರ್ಮ ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಸತತಂ ತಾತ ವರ್ತತೇ|

13060004c ತಸ್ಯ ವೈತಾನಿಕಂ ಕರ್ಮ ದಾನಂ ಚೈವೇಹ ಪಾವನಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಸತತವೂ ರೌದ್ರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ದಾನ ಇವೇ ಅವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವವು.

13060005a ನ ತು ಪಾಪಕೃತಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತಿ ಸಾಧವಃ|

13060005c ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ಯಜ್ಞೈರ್ಯಜೇದ್ರಾಜಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ||

ಪಾಪಕರ್ಮಿ ರಾಜನಿಂದ ಸಾಧುಗಳು ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.
ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ರಾಜನು ಪರ್ಯಾಪ್ತ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು
ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಯಾಜಿಸಬೇಕು.

13060006a ಅಥ ಚೇತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯುರ್ದ್ಯಾದಹರಹರ್ಯಪಃ|

13060006c ಶ್ರದ್ಧಾಮಾಸ್ಥಾಯ ಪರಮಾಂ ಪಾವನಂ ಹ್ಯೇತದುತ್ತಮಮ್||

ಶ್ರೇಷ್ಠಪುರುಷರು ಒಂದು ವೇಳೆ ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ
ರಾಜನು ಅವರಿಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.
ಏಕೆಂದರೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ನೀಡಿದ ದಾನವು ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯ ಸರ್ವೋತ್ತಮ
ಸಾಧನವು.

13060007a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತರ್ಪಯೇದ್ಧ್ರವೈಸ್ತತೋ ಯಜ್ಞೇ ಯತವ್ರತಃ|

13060007c ಮೈತ್ರಾನ್ಸಾಧೂನ್ವೇದವಿದಃ ಶೀಲವೃತ್ತತಪೋನ್ವಿತಾನ್||

ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಯತವ್ರತ, ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ
ಮೈತ್ರಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ, ಸಾಧು, ವೇದವಿದ, ಶೀಲವೃತ್ತ ಮತ್ತು
ತಪೋನ್ವಿತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು.

13060008a ಯತ್ತೇ ತೇನ ಕರಿಷ್ಯಂತಿ ಕೃತಂ ತೇನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13060008c ಯಜ್ಞಾನ್ಸಾಧಯ ಸಾಧುಭ್ಯಃ ಸ್ವಾದ್ವನ್ನಾನ್ನಕ್ಷಿಣಾವತಃ||

ನೀನು ಕೊಟ್ಟ ದಾನಗಳನ್ನು ಅವರು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ನಿನಗೆ
ಪುಣ್ಯವು ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಧುಜನರಿಗೆ

ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಭೋಜನ ಮತ್ತು ಹೇರಳ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು.

13060009a ಇಷ್ಟಂ ದತ್ತಂ ಚ ಮನ್ಯೇಥಾ ಆತ್ಮಾನಂ ದಾನಕರ್ಮಣಾ|

13060009c ಪೂಜಯೇಥಾ ಯಾಯಜೂಕಾಂಸ್ತವಾಪ್ಯಂಶೋ ಭವೇದ್ಯಥಾ||

ದಾನಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ನೀನು ಯಜ್ಞಪುಣ್ಯದ ಭಾಗಿಯಾಗಬಲ್ಲೆ.

ಯಜ್ಞಮಾಡುವವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಆಗಲೇ ನಿನಗೆ ಯಜ್ಞಫಲದ

ಅಂಶವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

²²⁸13060010a ಪ್ರಜಾವತೋ ಭರೇಥಾಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಬಹುಭಾರಿಣಃ|

13060010c ಪ್ರಜಾವಾಂಸ್ತೇನ ಭವತಿ ಯಥಾ ಜನಯಿತಾ ತಥಾ||

ಅನೇಕರಿಗೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಸಂತಾನವಿರುವ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪಾಲನೆ-ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಈ

ಶುಭಕರ್ಮದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಸಮಾನ

ಸಂತಾನವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13060011a ಯಾವತೋ ವೈ ಸಾಧುಧರ್ಮಾನ್ಸಂತಃ ಸಂವರ್ತಯಂತ್ಯುತ|

²²⁸ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ವಿದ್ವದ್ಭ್ಯಃ

ಸಂಪ್ರದಾನೇನ ತತ್ರಾಪ್ಯಂಶೋಽಸ್ಯ ಪೂಜಯಾ| ಯಜ್ವಭ್ಯಶ್ಚಾಥ ವಿದ್ವದ್ಭ್ಯೋ

ದತ್ವಾ ಲೋಕಂ ಪ್ರದಾಯತೇ| ಪ್ರದದ್ಯಾನ್ ಜ್ಞಾನಧಾತೃಣಾಂ

ಜ್ಞಾನದಾನಾಂಶಭಾಗ್ ಭವೇತ್|| ಅರ್ಥಾತ್: ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ

ದಾನನೀಡುವುದರಿಂದ ಪೂಜಕ-ದಾನಿಗೆ ಯಜ್ಞದ ಫಲಾಂಶವು

ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸುವ ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ನೀಡುವ ದಾನವು ಪುಣ್ಯ

ಲೋಕಗಳನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನದಾತನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆ

ಜ್ಞಾನದಾನದ ಅಂಶವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13060011c ಸರ್ವೇ ತೇ ಚಾಪಿ ಭರ್ತವ್ಯಾ ನರಾ ಯೇ ಬಹುಭಾರಿಣಃ||

ಸಾಧುಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಚಾರಮಾಡುವ ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುವ ಸಾಧು
ಪುರುಷರನ್ನು, ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಾದರೂ, ಭರಣ-ಪೋಷಣ
ಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅಂಥವರು ರಾಜನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ಉಪಕಾರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13060012a ಸಮೃದ್ಧಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚ ಸ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13060012c ಧೇನೂರನಡುಹೋಸನ್ನಾನಿ ಚ್ಚತ್ರಂ ವಾಸಾಂಸ್ಯುಪಾನಹೌ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಸಮೃದ್ಧಶಾಲಿಯಾಗಿರುವ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಗೋವು,
ಎತ್ತು, ಅನ್ನ, ಚಿತ್ರಿ, ಪಾದರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿರು.

13060013a ಆಜ್ಯಾನಿ ಯಜಮಾನೇಭ್ಯಸ್ತಥಾನ್ನಾದ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

13060013c ಅಶ್ವವಂತಿ ಚ ಯಾನಾನಿ ವೇಶ್ಮಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಚ||

13060014a ಏತೇ ದೇಯಾ ವ್ಯುಷ್ಟಿಮಂತೋ ಲಘೂಪಾಯಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

ಭಾರತ! ಯಜ್ಞಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತುಪ್ಪ, ಅನ್ನ, ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಿರುವ ರಥ ಮೊದಲಾದ ವಾಹನಗಳು, ಮನೆ ಮತ್ತು ಹಾಸಿಗೆ
ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಭಾರತ! ರಾಜರಿಗೆ ಈ
ದಾನಗಳು ಸರಳ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವವು.

13060014c ಅಜುಗುಪ್ಸಾಂಶ್ಚ ವಿಜ್ಞಾಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವೃತ್ತಿರ್ಕರ್ತಾನೌ||

13060015a ಉಪಚ್ಚನ್ನಂ ಪ್ರಕಾಶಂ ವಾ ವೃತ್ತ್ಯಾ ತಾನ್ವೃತ್ತಿಪಾದಯ|

ಜೀವನನಡೆಸಲು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕುರಿತು ಗುಪ್ತಚರರಿಂದ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರಿಗೆ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಅಥವಾ ಗುಪ್ತವಾಗಿ ಜೀವನ

ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸಿಕೊಡುತ್ತಿರು.

13060015c ರಾಜಸೂಯಾಶ್ವಮೇಧಾಭ್ಯಾಂ ಶ್ರೇಯಸ್ತತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ವತ್ರಿ||

13060016a ಏವಂ ಪಾಪೈರ್ವಿಮುಕ್ತಸ್ವಂ ಪೂತಃ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ|

ಇದು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ರಾಜಸೂಯ-ಅಶ್ವಮೇಧಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದವುಗಳು. ಹೀಗೆ ನೀನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಪವಿತ್ರನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

13060016c ಸ್ರಂಸಯಿತ್ವಾ ಪುನಃ ಕೋಶಂ ಯದ್ರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪಾಲಯಿಷ್ಯಸಿ||

13060017a ತತಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಸ್ವ ಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಧನಾನಿ ಚ|

ಪುನಃ ಕೋಶವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದರಿಂದ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದರೆ ಮರಣಾನಂತರ ಧನ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13060017c ಆತ್ಮನಶ್ಚ ಪರೇಷಾಂ ಚ ವೃತ್ತಿಂ ಸಂರಕ್ಷ ಭಾರತ||

13060018a ಪುತ್ರವಚ್ಚಾಪಿ ಭೃತ್ಯಾನ್ಸಾನ್ವಜಾಶ್ಚ ಪರಿಪಾಲಯ|

ಭಾರತ ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಮತ್ತು ಇತರರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸು. ಸೇವಕರನ್ನೂ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರಂತೆಯೇ ಪರಿಪಾಲಿಸು.

13060018c ಯೋಗಕ್ಷೇಮಶ್ಚ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟಸ್ತು ಭಾರತ||

²²⁹13060019a ಅರಕ್ಷಿತಾರಂ ಹರ್ತಾರಂ ವಿಲೋಪ್ತಾರಮದಾಯಕಮ್|

13060019c ತಂ ಸ್ಮ ರಾಜಕಲಿಂ ಹನ್ಯುಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸಂಭೂಯ ನಿರ್ಘೋಣಮ್||

ಭಾರತ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಏನಿಲ್ಲವೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಮತ್ತು

²²⁹ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ನಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ೧೨ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಏನಿದೆಯೋ ಅವುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು ನಿನ್ನ ನಿತ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವು. ರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡದಿರುವ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಶೋಷಿಸುವ, ನಾಯಕನಲ್ಲದ, ಮತ್ತು ಕೊಡದಿರುವ ರಾಜನು ರಾಜನಲ್ಲ. ಅವನು ಕಲಿಯು. ಅಂಥಹ ನಿರ್ದಯಿ ರಾಜನ ವಧೆಯನ್ನು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

13060020a ಅಹಂ ವೋ ರಕ್ಷಿತೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಯೋ ನ ರಕ್ಷತಿ ಭೂಮಿಪಃ|

13060020c ಸ ಸಂಹತ್ಯ ನಿಹಂತವ್ಯಃ ಶ್ವೇವ ಸೋನ್ಮಾದ ಆತುರಃ||

“ನಾನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಯಾವ ರಾಜನು ರಕ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಹುಚ್ಚು ಮತ್ತು ರೋಗಿ ನಾಯಿಯಂತೆ ವಧೆಗೆ ಅರ್ಹನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13060021a ಪಾಪಂ ಕುರ್ವಂತಿ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ತ್ವಜಾ ರಾಜ್ಞಾ ಹ್ಯರಕ್ಷಿತಾಃ|

13060021c ಚತುರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ಪಾಪಸ್ಯ ರಾಜಾ ಭಾರತ ವಿಂದತಿ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನಿಂದ ರಕ್ಷಿತರಾದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಆ ಪಾಪದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ರಾಜನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13060022a ಅಪ್ಯಾಹುಃ ಸರ್ವಮೇವೇತಿ ಭೂಯೋಽರ್ಥಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ|

13060022c ಚತುರ್ಥಂ ಮತಮಸ್ಮಾಕಂ ಮನೋಃ ಶ್ರುತ್ವಾನುಶಾಸನಮ್||

ಆ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ರಾಜನಿಗೆ ತಗಲುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳಿದರೆ ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಅದರ ಅರ್ಧಭಾಗವೇ ರಾಜನಿಗೆ ತಗಲುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಮನುವಿನ ಅನುಶಾಸನವನ್ನು ಕೇಳಿ

ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ - ಪಾಪಗಳ ನಾಲ್ಕನೇ ಒಂದು ಭಾಗ ಮಾತ್ರ ರಾಜನಿಗೆ ತಗಲುತ್ತದೆ.

13060023a ಶುಭಂ ವಾ ಯತ್ರ ಕುರ್ವಂತಿ ಪ್ರಜಾ ರಾಜಾ ಸುರಕ್ಷಿತಾಃ|

13060023c ಚತುರ್ಥಂ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ರಾಜಾ ಚಾಪ್ನೋತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ರಾಜನಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ಪ್ರಜೆಗಳು ಯಾವುದೇ ಶುಭ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರೂ ಅದರ ಪುಣ್ಯದ ನಾಲ್ಕನೇಯ ಒಂದು ಭಾಗವು ರಾಜನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13060024a ಜೀವಂತಂ ತ್ವಾನುಜೀವಂತು ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13060024c ಪರ್ಜನ್ಯಮಿವ ಭೂತಾನಿ ಮಹಾದ್ರುಮಮಿವ ದ್ವಿಜಾಃ||

13060025a ಕುಬೇರಮಿವ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಶತಕ್ರತುಮಿವಾಮರಾಃ|

13060025c ಜ್ಞಾತಯಸ್ತ್ವಾನುಜೀವಂತು ಸುಹೃದಶ್ಚ ಪರಂತಪ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಪರಂತಪ ! ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮಹಾವೃಕ್ಷವನ್ನು ಹೇಗೋ, ರಾಕ್ಷಸರು ಕುಬೇರನನ್ನು ಹೇಗೋ, ಮತ್ತು ಅಮರರು ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನೀನು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವಾಗ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ತಮ್ಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರಲಿ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸುಹೃದರು ಬಂಧುಗಳು ನಿನ್ನನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿ ಜೀವನ ನಡೆಸುತ್ತಿರಲಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಭೂಮಿದಾನಪ್ರಶಂಸಾ

ಸರ್ವದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಭೀಷ್ಮನು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿದುದು (1-48). ಭೂಮಿದಾನದ ಕುರಿತು ಇಂದ್ರ-ಬೃಹಸ್ಪತಿಯರ ಸಂವಾದ (49-63).

13061001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13061001a ಇದಂ ದೇಯಮಿದಂ ದೇಯಮಿತೀಯಂ ಶ್ರುತಿಚೋದನಾ|

13061001c ಬಹುದೇಯಾಶ್ಚ ರಾಜಾನಃ ಕಿಂ ಸ್ವಿದ್ಧೇಯಮನುತ್ತಮಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಇದನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ರಾಜರು ಬಹಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಪ್ರಚೋದಿಸುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಯಾವುದನ್ನು ಕೊಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವು?”

13061002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13061002a ಅತಿ ದಾನಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪೃಥಿವೀದಾನಮುಚ್ಯತೇ|

13061002c ಅಚಲಾ ಹ್ಯಕ್ಷಯಾ ಭೂಮಿದೋಗ್ಧೀ ಕಾಮಾನನುತ್ತಮಾನ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಭೂದಾನವು ಅತಿ ಉತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಭೂಮಿಯು ಅಚಲ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಯ. ಅದು ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಉತ್ತಮ ಸಾಧನವು.

13061003a ದೋಗ್ಧೀ ವಾಸಾಂಸಿ ರತ್ನಾನಿ ಪಶೂನ್ಪ್ರೀಹಿಯವಾಂಸ್ತಥಾ|

13061003c ಭೂಮಿದಃ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಶಾಶ್ವತೀರೇಧತೇ ಸಮಾಃ||

ವಸ್ತು, ರಥ, ಪಶು, ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯೇ ನೀಡುತ್ತದೆ.
ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಸರ್ವಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶಾಶ್ವತವರ್ಷಗಳು ಅಭ್ಯುದಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13061004a ಯಾವದ್ಭೂಮೇರಾಯುರಿಹ ತಾವದ್ಭೂಮಿದ ಏಧತೇ|

13061004c ನ ಭೂಮಿದಾನಾದಸ್ತೀಹ ಪರಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಭೂಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯ ಆಯಸ್ಸು
ಇದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು
ಸಮೃದ್ಧಶಾಲಿಯಾಗಿ ಸುಖವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ
ಭೂಮಿದಾನಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ದಾನವು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13061005a ಅಪ್ಯಲ್ಪಂ ಪ್ರದದುಃ ಪೂರ್ವೇ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್|

13061005c ಭೂಮಿಮೇತೇ ದದುಃ ಸರ್ವೇ ಯೇ ಭೂಮಿಂ ಭುಂಜತೇ ಜನಾಃ||

ಯಾರು ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಭೂಮಿಯನ್ನಾದರೂ ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು
ಭೂಮಿದಾನದ ಪೂರ್ಣಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಆ ಪುಣ್ಯವನ್ನು
ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13061006a ಸ್ವಕರ್ಮೈವೋಪಜೀವಂತಿ ನರಾ ಇಹ ಪರತ್ರ ಚ|

13061006c ಭೂಮಿಭೂರ್ತಿರ್ಮಹಾದೇವೀ ದಾತಾರಂ ಕುರುತೇ ಪ್ರಿಯಮ್||

ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನ್ನದೇ
ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿಯು
ಐಶ್ವರ್ಯಸ್ವರೂಪಿನಿಯು ಮತ್ತು ಮಹಾದೇವಿಯು. ಅವಳು

ದಾತಾರರನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ.

13061007a ಯ ಏತಾಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದದ್ಯಾದಕ್ಷಯಾಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ²³⁰||

13061007c ಪುನರ್ನರತ್ವಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಭವೇತ್ಸ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಈ ಅಕ್ಷಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಪುನಃ ನರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಪೃಥಿವೀಪತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13061008a ಯಥಾ ದಾನಂ ತಥಾ ಭೋಗ ಇತಿ ಧರ್ಮೇಷು ನಿಶ್ಚಯಃ|

13061008c ಸಂಗ್ರಾಮೇ ವಾ ತನುಂ ಜಹ್ಯಾದ್ಧದ್ಯಾದ್ವಾ ಪೃಥಿವೀಮಿಮಾಮ್||

13061009a ಇತ್ಯೇತಾಂ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧೂನಾಂ ವದಂತಿ ಪರಮಾಶಿಷಮ್|

ಯಾವುದನ್ನು ಎಷ್ಟು ದಾನಮಾಡುತ್ತೇವೋ ಅದರ ಅಷ್ಟೇ ಭೋಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಧರ್ಮನಿಶ್ಚಯ. ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು ಇವೆರಡೂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಬಂಧುಗಳಿಗೆ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದವುಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13061009c ಪುನಾತಿ ದತ್ತಾ ಪೃಥಿವೀ ದಾತಾರಮಿತಿ ಶುಶ್ರುಮ್||

13061010a ಅಪಿ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಂ ಬ್ರಹ್ಮಘ್ನಮಪಿ ವಾನ್ಯತಮ್|

13061010c ಸೈವ ಪಾಪಂ ಪಾವಯತಿ ಸೈವ ಪಾಪಾತ್ಪ್ರಮೋಚಯೇತ್||

ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯು ದಾತಾರನನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯಮಾತು - ಪಾಪವು ಎಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡದಾಗಿರಲಿ, ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಭೂಮಿಯೇ ದಾತಾರನ

²³⁰ ರಾಜಸತ್ತಮ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಹಾಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ಪಾಪಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

13061011a ಅಪಿ ಪಾಪಕೃತಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಂತಿ ಸಾಧವಃ|

13061011c ಪೃಥಿವೀಂ ನಾನ್ಯದಿಚ್ಛಂತಿ ಪಾವನಂ ಜನನೀ ಯಥಾ||

ಸಾಧುಗಳು ಪಾಪಕರ್ಮಿ ರಾಜನಿಂದ ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಬಯಸದಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಭೂದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪೃಥ್ವಿಯು ಜನನಿಯಂತೆ ಪಾವನಳು.

13061012a ನಾಮಾಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯದತ್ತೇತಿ ಗುಹ್ಯಂ ದೇವ್ಯಾಃ ಸನಾತನಮ್|

13061012c ದಾನಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಜ್ಞಾನಂ ನಾಮ್ನೋಽಸ್ಯಾಃ ಪರಮಂ ಪ್ರಿಯಮ್.²³¹|

²³²13061012e ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಪ್ತೈವ ಪೃಥಿವೀಂ ದದ್ಯಾದ್ವಿಪ್ರಾಯ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಈ ದೇವಿಯ ಸನಾತನ ಗುಹ್ಯ ನಾಮವು ಪ್ರಿಯದತ್ತಾ ಎಂದಿದೆ. ಇದರ ದಾನ ಮತ್ತು ಗ್ರಹಣ ಎರಡೂ ದಾತ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಗೃಹೀತನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು. ಆದುದರಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರ ದೊರೆತ ಕೂಡಲೇ ಪಾರ್ಥಿವನು ಸ್ವಲ್ಪ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

---

²³¹ ದಾನಂ ವಾಪ್ಯಥವಾಽಽದಾನಂ ನಾಮಾಸ್ಯಾಃ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರಿಯಮ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²³² ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯ ಏತಾಂ ವಿದುಷೇ ದಧ್ಯಾತ್ ಪೃಥಿವೀಂ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ| ಪೃಥಿವ್ಯಾಮೇತದಿಷ್ಟಂ ಸ ರಾಜಾ ರಾಜ್ಯಮಿತೋವ್ರಜೇತ್|| ಪುನಶ್ಚಾಸೌ ಜನಿಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜವತ್ ಸ್ಯಾನ್ನ ಸಂಶಯಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13061013a ನಾಭೂಮಿಪತಿನಾ ಭೂಮಿರಧಿಷ್ಠೇಯಾ ಕಥಂ ಚನ|

13061013c ನ ವಾ ಪಾತ್ರೇಣ ವಾ ಗೂಹೇದಂತರ್ಧಾನೇನ ವಾ ಚರೇತ್.²³³|

ಯಾವ ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯನಲ್ಲವೋ ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೋರಿಸಬಾರದು.

13061013e ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಭೂಮಿಮಿಚ್ಛೇಯುಃ ಕುರ್ಯುರೇವಮಸಂಶಯಮ್||

13061014a ಯಃ ಸಾಧೋರ್ಭೂಮಿಮಾದತ್ತೇ ನ ಭೂಮಿಂ ವಿಂದತೇ ತು ಸಃ|

ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವ ಇತರರೂ ಕೂಡ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಸಾಧುಜನರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಪಹರಣ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13061014c ಭೂಮಿಂ ತು ದತ್ತ್ವಾ ಸಾಧುಭ್ಯೋ ವಿಂದತೇ ಭೂಮಿಮೇವ ಹಿ|

13061014e ಪ್ರೇತ್ಯೇಹ ಚ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸಂಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಸಾಧುಪುರುಷರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ದಾತಾರನು ಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರದಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

²³⁴13061015a ಯಸ್ಯ ವಿಪ್ರಾನುಶಾಸಂತಿ ಸಾಧೋರ್ಭೂಮಿಂ ಸದೈವ ಹಿ|

²³³ ನ ಚಾಪಾತ್ರೇಣ ವಾ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ದತ್ತದಾನೇ ನ ಚಾಚರೇತ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²³⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಏಕಾಗಾರಕರೀಂ ದತ್ತ್ವಾ

13061015c ನ ತಸ್ಯ ಶತ್ರುವೋ ರಾಜನ್ವ ಶಾಸಂತಿ ವಸುಂಧರಾಮ್||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನಗೆ ಸಾಧು ಪುರುಷನಿತ್ತ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಎಷ್ಟು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟು ಆ ಭೂಮಿಯ ರಾಜನ ಶತ್ರುವು
ಪ್ರಶಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13061016a ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ತುರುಷಃ ಪಾಪಂ ಕುರುತೇ ವೃತ್ತಿಕರ್ತೃತಃ|

13061016c ಅಪಿ ಗೋಚರ್ಮಮಾತ್ರೇಣ ಭೂಮಿದಾನೇನ ಪೂಯತೇ||

ಜೀವನ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಆಧಾರವಿಲ್ಲದವನು ಏನೆಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವು ಭೂಮಿದಾನದಿಂದ ಗೋಚರ್ಮದಂತೆ
ತೊಳೆದುಹೋಗುತ್ತವೆ.

13061017a ಯೇಽಪಿ ಸಂಕೀರ್ಣಕರ್ಮಣೋ ರಾಜಾನೋ ರೌದ್ರಕರ್ಮಿಣಃ|

13061017c ತೇಭ್ಯಃ ಪವಿತ್ರಮಾಖ್ಯೇಯಂ ಭೂಮಿದಾನಮನುತ್ತಮಮ್||

ಕಠೋರ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಪಾಪಪರಾಯಣ ರಾಜರಿಗೆ ಅವರು
ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಲು ಭೂಮಿದಾನವೇ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವೂ
ಉತ್ತಮವೂ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

13061018a ಅಲ್ಪಾಂತರಮಿದಂ ಶಶ್ವತ್ತುರಾಣಾ ಮೇನಿರೇ ಜನಾಃ|

13061018c ಯೋ ಯಜೇದಶ್ವಮೇಧೇನ ದದ್ಯಾದ್ವಾ ಸಾಧವೇ ಮಹೀಮ್||

ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಭೂದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವ ಇಬ್ಬರು
ಸಾಧುಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನೂ ಅಂತರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಪ್ರಾಚೀನ

ಷಷ್ಟಿಸಾಹಸ್ರಮೂರ್ಧ್ವಗಃ| ತಾವತ್ಯಾ ಹರಣೇ ಪೃಥ್ವ್ಯಾ ನರಕಂ
ದ್ವಿಗುಣೋತ್ತರಮ್|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕಾಲದಿಂದಲೂ ಜನರು ಮನ್ನಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.

13061019a ಅಪಿ ಚೇತ್ಸುಕೃತಂ ಕೃತ್ವಾ ಶಂಕೇರನ್ನಪಿ ಪಂಡಿತಾಃ|

13061019c ಅಶಕ್ಯಮೇಕಮೇವೈತದ್ಭೂಮಿದಾನಮನುತ್ತಮಮ್||

ಉಳಿದ ಸುಕೃತಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದುದರ ಕುರಿತು ಪಂಡಿತರು ಶಂಕಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಭೂದಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಶಂಕೆಯೇ ಇಲ್ಲ.

13061020a ಸುವರ್ಣಂ ರಜತಂ ವಸ್ತ್ರಂ ಮಣಿಮುಕ್ತಾವಸೂನಿ ಚ|

13061020c ಸರ್ವಮೇತನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ದದಾತಿ ವಸುಧಾಂ ದದತ್||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಯಾರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಸುವರ್ಣ, ರಜತ, ವಸ್ತ್ರ, ಮಣಿ-ಮುತ್ತು-ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದಂತೆಯೇ.

13061021a ತಪೋ ಯಜ್ಞಃ ಶ್ರುತಂ ಶೀಲಮಲೋಭಃ ಸತ್ಯಸಂಧತಾ|

13061021c ಗುರುದೈವತಪೂಜಾ ಚ ನಾತಿವರ್ತಂತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ತಪಸ್ಸು, ಯಜ್ಞ, ಶೀಲ, ಅಲೋಭ, ಸತ್ಯಸಂಧತೆ, ಗುರು-ದೈವತಾ ಪೂಜೆ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಪುಣ್ಯಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13061022a ಭರ್ತುರ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸೇ ಯುಕ್ತಾಸ್ತುಕ್ತಾತ್ಮಾನೋ ರಣೇ ಹತಾಃ|

13061022c ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗತಾಃ ಸಿದ್ಧಾ ನಾತಿಕ್ರಾಮಂತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ತನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿ ಯಾರು ರಣದಲ್ಲಿ ದೇಹತ್ಯಾಗಮಾಡುವವರೋ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿರುವ

ಸಿದ್ದರೂ ಕೂಡ ಪುಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಭೂದಾನಮಾಡಿದವನನ್ನು
ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾರರು.

13061023a ಯಥಾ ಜನಿತ್ರೀ ಕ್ಷೀರೇಣ ಸ್ವಪುತ್ರಂ ಭರತೇ ಸದಾ|

13061023c ಅನುಗೃಹ್ಣಾತಿ ದಾತಾರಂ ತಥಾ ಸರ್ವರಸೈರ್ಮಹೀ||

ಜನನಿಯು ಹೇಗೆ ತನ್ನ ಹಾಲಿನಿಂದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಸದಾ
ಪೋರೆಯುತ್ತಾಳೋ ಹಾಗೆ ಮಹಿಯೂ ಕೂಡ ತನ್ನನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದವನನ್ನು ಸರ್ವ ರಸಗಳಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.

13061024a ಮೃತ್ಯೋರ್ವೈ ಕಿಂಕರೋ ದಂಡಸ್ತಾಪೋ ವಹ್ನೇಃ ಸುದಾರುಣಃ|

13061024c ಘೋರಾಶ್ಚ ವಾರುಣಾಃ ಪಾಶಾ ನೋಪಸರ್ಪಂತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ಮೃತ್ಯುವಿನ ಕಿಂಕರರಾದ ದಂಡ, ಸುದಾರುಣ ಅಗ್ನಿಯ ತಾಪ ಮತ್ತು
ವರುಣನ ಘೋರ ಪಾಶಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನ ಬಳಿ
ಸುಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ.

13061025a ಪಿತ್ರೌಂಶ್ಚ ಪಿತ್ರಲೋಕಸ್ಥಾನ್ದೇವಲೋಕೇ ಚ ದೇವತಾಃ|

13061025c ಸಂತರ್ಪಯತಿ ಶಾಂತಾತ್ಮಾ ಯೋ ದದಾತಿ ವಸುಂಧರಾಮ್||

ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಶಾಂತಾತ್ಮನು ಪಿತ್ರಲೋಕಸ್ಥರಾದ
ಪಿತ್ರಗಳನ್ನೂ, ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ.

13061026a ಕೃಶಾಯ ಮ್ನಿಯಮಾಣಾಯ ವೃತ್ತಿಮ್ಲಾನಾಯ ಸೀದತೇ|

13061026c ಭೂಮಿಂ ವೃತ್ತಿಕರೀಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸತ್ರೀ ಭವತಿ ಮಾನವಃ||

ದುರ್ಬಲ, ಜೀವಿಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ದುಃಖ ಮತ್ತು ಹಸಿವೆಯ ಕಷ್ಟದಿಂದ

ಕುಸಿದಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನೊದಗಿಸುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ ಫಲವು ದೊರಕುತ್ತದೆ.

13061027a ಯಥಾ ಧಾವತಿ ಗೌರ್ವತ್ಸಂ ಕ್ಷೀರಮಭ್ಯುತ್ಸೃಜಂತ್ಯುತ|

13061027c ಏವಮೇವ ಮಹಾಭಾಗ ಭೂಮಿರ್ಭವತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ಮಹಾಭಾಗ! ಕರುವಿಗೆ ಮೊಲೆಹಾಲನ್ನುಣಿಸಲು ಗೋವು ಹೇಗೆ ಅದರ
ಬಳಿ ಓಡಿ ಬರುತ್ತದೆಯೋ ಅದೇ ರೀತಿ ಭೂಮಿಯು ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದವನ ಬಳಿ ಓಡಿ ಬರುತ್ತಾಳೆ.

13061028a ಹಲಕೃಷ್ಣಾಂ ಮಹೀಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸಬೀಜಾಂ ಸಫಲಾಮಪಿ|

13061028c ಉದೀರ್ಣಂ ವಾಪಿ ಶರಣಂ ತಥಾ ಭವತಿ ಕಾಮದಃ||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ಊಳಿ, ಬೀಜಬಿತ್ತಿ, ಫಸಲಿನೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ
ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮನೆಕಟ್ಟಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ದಾನಮಾಡಿದವನ
ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ.

13061029a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ವೃತ್ತಸಂಪನ್ನಮಾಹಿತಾಗ್ನಿಂ ಶುಚಿವ್ರತಮ್|

13061029c ನರಃ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯ ಮಹೀಂ ನ ಯಾತಿ ಯಮಸಾದನಮ್||

ವೃತ್ತಸಂಪನ್ನ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೀ ಮತ್ತು ಶುಚಿವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ
ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಯಮಸಾದನಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

13061030a ಯಥಾ ಚಂದ್ರಮಸೋ ವೃದ್ಧಿರಹನ್ಯಹನಿ ಜಾಯತೇ|

13061030c ತಥಾ ಭೂಮಿಕೃತಂ ದಾನಂ ಸಸ್ಯೇ ಸಸ್ಯೇ ವಿವರ್ಧತೇ||

ದಿನದಿನವೂ ಚಂದ್ರನ ಕಾಂತಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುವಂತೆ ದಾನಮಾಡಿದ
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಸಸ್ಯ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ದಾನಮಾಡಿದವನ

ಪುಣ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13061031a ಅತ್ರ ಗಾಥಾ ಭೂಮಿಗೀತಾಃ ಕೀರ್ತಯಂತಿ ಪುರಾವಿದಃ|

13061031c ಯಾಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಜಾಮದಗ್ನೀನ ದತ್ತಾ ಭೂಃ ಕಾಶ್ಯಪಾಯ ವೈ||

ಪ್ರಾಚೀನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವರು ಜಾಮದಗ್ನಿ ಪರಶುರಾಮನು
ಯಾವ ಭೂಮಿಗೀತೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಾಶ್ಯಪನಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದನೋ ಆ ಗೀತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾರೆ:

13061032a ಮಾಮೇವಾದತ್ತ ಮಾಂ ದತ್ತ ಮಾಂ ದತ್ತಾ ಮಾಮವಾಪ್ಸ್ಯಥ|

13061032c ಅಸ್ಮಿಲ್ಲೋಕೇ ಪರೇ ಚೈವ ತತಶ್ಚಾ ಜನನೇ ಪುನಃ||

“ನನ್ನನ್ನೇ ದಾನವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡು. ನನ್ನನ್ನೇ ದಾನವನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು.
ನನ್ನನ್ನು ಕೊಟ್ಟೇ ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಈ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನು ಏನೆಲ್ಲ ದಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದೇ ಅವನಿಗೆ
ಇಹ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.”

13061033a ಯ ಇಮಾಂ ವ್ಯಾಹೃತಿಂ ವೇದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಸಂಶ್ರಿತಃ|

13061033c ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಹೂಯಮಾನಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಂ ಸ ಗಚ್ಚತಿ||

ಶ್ರಾದ್ಧಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪೃಥ್ವಿಯ ಈ ಗೀತೆಯನ್ನು
ಪಠಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13061034a ಕೃತ್ಯಾನಾಮಭಿಶಸ್ತಾನಾಂ ದುರಿಷ್ಟಶಮನಂ ಮಹತ್|

13061034c ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಮಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುನಾತ್ಯುಭಯತೋ ದಶ||

ಮರಣಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಮಹಾ ಸಾಧನವು ಭೂದಾನ.
ಭೂಮಿದಾನದ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು

ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13061035a ಪುನಾತಿ ಯ ಇದಂ ವೇದ ವೇದ ಚಾಹಂ ತಥೈವ ಚ|

13061035c ಪ್ರಕೃತಿಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಭೂಮಿವೈಶ್ವಾಶ್ವತೀ ಮತಾ.²³⁵||

ವೇದವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದರಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಈ ಭೂಮಿಗೀತೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದಲೂ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಭೂಮಿಯೇ ಸರ್ವಭೂಮಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಅದೇ ಶಾಶ್ವತವಾದುದು.

13061036a ಅಭಿಷಿಚ್ಛೈವ ನೃಪತಿಂ ಶ್ರಾವಯೇದಿಮಮಾಗಮಮ್||

13061036c ಯಥಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಮಹೀಂ ದದ್ಯಾನ್ನಾದದ್ಯಾತ್ಸಾಧುತಶ್ಚ ತಾಮ್||

ನೃಪತಿಯ ರಾಜ್ಯಾಭಿಷೇಕದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ಭೂಮಿಗೀತೆಯನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೇಳಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಸಾಧುಜನರ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರಬಹುದು.

13061037a ಸೋಽಯಂ ಕೃತ್ಸೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೋ ರಾಜಾರ್ಥಶ್ಚಾಪ್ಯಸಂಶಯಮ್||

13061037c ರಾಜಾ ಹಿ ಧರ್ಮಕುಶಲಃ ಪ್ರಥಮಂ ಭೂತಿಲಕ್ಷಣಮ್||

ಇವೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನು ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ರಾಜನು ಧರ್ಮಕುಶಲನಾಗಿರುವುದು ರಾಜ್ಯದ ಏಶ್ವರ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಲಕ್ಷಣವು.

13061038a ಅಥ ಯೇಷಾಮಧರ್ಮಜ್ಞೋ ರಾಜಾ ಭವತಿ ನಾಸ್ತಿಕಃ|

²³⁵ ಭೂಮಿವೈಶ್ವಾಶ್ವಾನರೀ ಮತಾ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13061038c ನ ತೇ ಸುಖಂ ಪ್ರಬುಧ್ಯಂತೇ ನ ಸುಖಂ ಪ್ರಸ್ವಪಂತಿ ಚ||

13061039a ಸದಾ ಭವಂತಿ ಚೋದ್ವಿಗ್ನಾಸ್ತಸ್ಯ ದುಶ್ಚ ರಿತ್ಯೇರ್ನರಾಃ|

13061039c ಯೋಗಕ್ಷೇಮಾ ಹಿ ಬಹವೋ ರಾಷ್ಟ್ರಂ ನಾಸ್ಯಾವಿಶಂತಿ ತತ್||

ಯಾರ ರಾಜನು ಅಧರ್ಮಜ್ಞನೂ ನಾಸ್ತಿಕನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೋ ಆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುವುದೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸುಖದಿಂದ ಏಳುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆ ರಾಜನ ದುರಾಚಾರಗಳಿಂದ ಸದಾ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಂತಹ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಯೋಗ-ಕ್ಷೇಮ ಎನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

13061040a ಅಥ ಯೇಷಾಂ ಪುನಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಧಾರ್ಮಿಕಃ|

13061040c ಸುಖಂ ತೇ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯಂತೇ ಸುಸುಖಂ ಪ್ರಸ್ವಪಂತಿ ಚ||

ಆದರೆ ಯಾರ ರಾಜನು ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ ಧಾರ್ಮಿಕನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೋ ಆ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸುಖವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸುಖದಿಂದ ಏಳುತ್ತಾರೆ ಕೂಡ.

13061041a ತಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಶುಭೈರಾಯೈಃ ಕರ್ಮಭಿರ್ನಿರ್ವೃತಾಃ ಪ್ರಜಾಃ|

13061041c ಯೋಗಕ್ಷೇಮೇಣ ವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಚ ವಿವರ್ಧಂತೇ ಸ್ವಕರ್ಮಭಿಃ||

ಆ ರಾಜನ ಶುಭ ನಡತೆಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಕಾಲಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ಮಳೆಬೀಳುತ್ತದೆ, ಪ್ರಜೆಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಕೊಂಡು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13061042a ಸ ಕುಲೀನಃ ಸ ಪುರುಷಃ ಸ ಬಂಧುಃ ಸ ಚ ಪುಣ್ಯಕೃತ್|

13061042c ಸ ದಾತಾ ಸ ಚ ವಿಕ್ರಾಂತೋ ಯೋ ದದಾತಿ ವಸುಂಧರಾಮ್||

ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುವವನೇ ಕುಲೀನನು. ಅವನೇ ಪುರುಷ, ಬಂಧು, ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿ, ದಾತ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಾಂತ.

13061043a ಆದಿತ್ಯಾ ಇವ ದೀಪ್ಯಂತೇ ತೇಜಸಾ ಭುವಿ ಮಾನವಾಃ|

13061043c ದದಂತಿ ವಸುಧಾಂ ಸ್ಥಿತಾಂ ಯೇ ವೇದವಿದುಷಿ ದ್ವಿಜೇ||

ವೇದವಿದುಷಿ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಧನ-ಧಾನ್ಯಸಂಪನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಮಾನವರು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆದಿತ್ಯನಂತೆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ.

13061044a ಯಥಾ ಬೀಜಾನಿ ರೋಹಂತಿ ಪ್ರಕೀರ್ಣಾನಿ ಮಹೀತಲೇ|

13061044c ತಥಾ ಕಾಮಾಃ ಪ್ರರೋಹಂತಿ ಭೂಮಿದಾನಸಮಾರ್ಜಿತಾಃ||

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜಗಳು ಹೇಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾಮನೆಗಳು ಸಫಲವಾಗುತ್ತವೆ.

13061045a ಆದಿತ್ಯೋ ವರುಣೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸೋಮೋ ಹುತಾಶನಃ|

13061045c ಶೂಲಪಾಣಿಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಪ್ರತಿನಂದಂತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ಆದಿತ್ಯ, ವರುಣ, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ಸೋಮ, ಹುತಾಶನ ಮತ್ತು ಭಗವಾನ್ ಶೂಲಪಾಣಿಯೂ ಕೂಡ ಭೂಮಿದಾನಮಾಡಿದವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

13061046a ಭೂಮೌ ಜಾಯಂತಿ ಪುರುಷಾ ಭೂಮೌ ನಿಷ್ಠಾಂ ವ್ರಜಂತಿ ಚ|

13061046c ಚತುರ್ವಿಧೋ ಹಿ ಲೋಕೋಽಯಂ ಯೋಽಯಂ ಭೂಮಿಗುಣಾತ್ಮಕಃ||

ಪುರುಷರು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯೇ

ಲೀನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅಂಡಜ, ಜರಾಯಜ, ಸ್ವೇದಜ ಮತ್ತು ಉದ್ಭಿಜ -
ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಪ್ರಕಾರದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರಗಳು
ಭೂಮಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದವುಗಳೇ.

13061047a ಏಷಾ ಮಾತಾ ಪಿತಾ ಚೈವ ಜಗತಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

13061047c ನಾನಯಾ ಸದೃಶಂ ಭೂತಂ ಕಿಂ ಚಿದಸ್ತಿ ಜನಾಧಿಪ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಜನಾಧಿಪ! ಈ ಭೂಮಿಯು ಜಗತ್ತಿನ ಮಾತಾ ಮತ್ತು
ಪಿತಾ. ಇವಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13061048a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13061048c ಬೃಹಸ್ಪತೇಶ್ಚ ಸಂವಾದಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ
ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರ ಈ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13061049a ಇಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ರತುಶತೇನಾಥ ಮಹತಾ ದಕ್ಷಿಣಾವತಾ|

13061049c ಮಘವಾ ವಾಗ್ವಿದಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪಪ್ರಚ್ಛೇದಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮ್||

ಮಹಾದಕ್ಷಿಣಾಯುಕ್ತವಾದ ನೂರು ಕ್ರತುಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮಘವಾ
ಇಂದ್ರನು ವಾಗ್ವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು:

13061050a ಭಗವನ್ಕೇನ ದಾನೇನ ಸ್ವರ್ಗತಃ ಸುಖಮೇಧತೇ|

13061050c ಯದಕ್ಷಯಂ ಮಹಾರ್ಘಂ ಚ ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ವದತಾಂ ವರ||

“ಭಗವನ್! ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಯಾವ ದಾನದ
ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?
ಯಾವುದರ ಫಲವು ಅಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ಅಧಿಕ ಫಲಪೂರ್ಣವಾದುದು?

ಅದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13061051a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ಸುರೇಂದ್ರೇಣ ತತೋ ದೇವಪುರೋಹಿತಃ|

13061051c ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಶತಕೃತುಮ್||

ಸುರೇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಲು ದೇವಪುರೋಹಿತ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಶತಕೃತುವಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

13061052a ಸುವರ್ಣದಾನಂ ಗೋದಾನಂ ಭೂಮಿದಾನಂ ಚ ವೃತ್ರಹನ್|

²³⁶13061052c ದದದೇತಾನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

“ವೃತ್ರಹನ್! ಸುವರ್ಣದಾನ, ಗೋದಾನ ಮತ್ತು ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು
ಮಾಡುವ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13061053a ನ ಭೂಮಿದಾನಾದ್ಧೇವೇಂದ್ರ ಪರಂ ಕಿಂ ಚಿದಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

13061053c ವಿಶಿಷ್ಟಮಿತಿ ಮನ್ಯಾಮಿ ಯಥಾ ಪ್ರಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ದೇವೇಂದ್ರ! ಪ್ರಭೋ! ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುವಂತೆ ನಾನು
ಭೂಮಿದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು
ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತೇನೆ.

²³⁷13061054a ಯೇ ಶೂರಾ ನಿಹತಾ ಯುದ್ಧೇ ಸ್ವರ್ಯಾತಾ ದಾನಗೃಧ್ಧಿನಃ|

---

²³⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ವಿದ್ಯಾದಾನಂ ಚ
ಕನ್ಯಾನಾಂ ದಾನಂ ಪಾಪಹರಂ ಪರಮ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²³⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ
ಗವಾರ್ಥೇ ವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾಘಾತೇಽಥ ಸ್ವಾಮಿನಃ| ಕುಲಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪರಿಭವೇ
ಮೃತಾಸ್ತೇ ಭೂಮಿದ್ಯೈಃ ಸಮಾಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13061054c ಸರ್ವೇ ತೇ ವಿಬುಧಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾತಿಕ್ರಾಮಂತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ವಿಬುಧಶ್ರೇಷ್ಠ! ರಣದಲ್ಲಿ ಉತ್ಸಾಹಿತರಾಗಿ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹತರಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋದ ಶೂರರೆಲ್ಲರೂ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲಾರರು.

13061055a ಭರ್ತುರ್ನಿಃಶ್ರೇಯಸೇ ಯುಕ್ತಾಸ್ತುಕ್ತಾತ್ಮಾನೋ ರಣೇ ಹತಾಃ|

13061055c ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗತಾಃ ಶೂರಾ ನಾತಿಕ್ರಾಮಂತಿ ಭೂಮಿದಮ್||

ಸ್ವಾಮಿಯ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೇ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಣಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಹತನಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಸೇರುವ ಶೂರನೂ ಕೂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನನ್ನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13061056a ಪಂಚ ಪೂರ್ವಾದಿಪುರುಷಾಃ ಷಟ್ಪ್ರಯೇ ವಸುಧಾಂ ಗತಾಃ|

13061056c ಏಕಾದಶ ದದದ್ಭೂಮಿಂ ಪರಿತ್ರಾತೀಹ ಮಾನವಃ||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಪೂರ್ವಜರ ಐದು ಪೀಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಆರು ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟು ಹನ್ನೊಂದು ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13061057a ರತ್ನೋಪಕೀರ್ಣಾಂ ವಸುಧಾಂ ಯೋ ದದಾತಿ ಪುರಂದರ|

13061057c ಸ ಮುಕ್ತಃ ಸರ್ವಕಲುಷೈಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಪುರಂದರ! ರತ್ನಯುಕ್ತ ವಸುಧೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಸರ್ವಕಲ್ಮಶಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13061058a ಮಹೀಂ ಸ್ಫೀತಾಂ ದದದ್ರಾಜಾ ಸರ್ವಕಾಮಗುಣಾನ್ವಿತಾಮ್|

13061058c ರಾಜಾಧಿರಾಜೋ ಭವತಿ ತದ್ಧಿ ದಾನಮನುತ್ತಮಮ್||

ಧನ-ಧಾನ್ಯಸಂಪನ್ನ ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಕಾಮಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತ
ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ
ರಾಜಾಧಿರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಸರ್ವೋತ್ತಮ ದಾನವು.

13061059a ಸರ್ವ ಕಾಮಸಮಾಯುಕ್ತಾಂ ಕಾಶ್ಯಪೀಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13061059c ಸರ್ವ ಭೂತಾನಿ ಮನ್ಯಂತೇ ಮಾಂ ದದಾತೀತಿ ವಾಸವ||

ವಾಸವ ! ಸರ್ವ ಕಾಮಸಮಾಯುಕ್ತಳಾದ ಕಾಶ್ಯಪೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಯಾರು ಕೊಡುತ್ತಾರೋ ಅವನನ್ನು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ನನ್ನನ್ನೇ
ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ.

13061060a ಸರ್ವ ಕಾಮದುಘಾಂ ಧೇನುಂ ಸರ್ವ ಕಾಮಪುರೋಗಮಾಮ್|

13061060c ದದಾತಿ ಯಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಸ ಸ್ವರ್ಗಂ ಯಾತಿ ಮಾನವಃ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ! ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವ ಮತ್ತು
ಸರ್ವ ಕಾಮಗುಣಯುಕ್ತ ಕಾಮಧೇನುಸ್ವರೂಪೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವ ಮಾನವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13061061a ಮಧುಸರ್ಪಿಃಪ್ರವಾಹಿನ್ಯಃ ಪಯೋದಧಿವಹಾಸ್ತಥಾ|

13061061c ಸರಿತಸ್ತರ್ಪಯಂತೀಹ ಸುರೇಂದ್ರ ವಸುಧಾಪ್ರದಮ್||

ಸುರೇಂದ್ರ ! ಇಲ್ಲಿ ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಜೇನುಹನಿ, ತುಪ್ಪ, ಹಾಲು ಮತ್ತು ಮೊಸರಿನ ಪ್ರವಾಹವುಳ್ಳ ನದಿಗಳು
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತವೆ.

13061062a ಭೂಮಿಪ್ರದಾನಾನ್ಮುಪತಿರ್ಮುಚ್ಯತೇ ರಾಜಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್|

13061062c ನ ಹಿ ಭೂಮಿಪ್ರದಾನೇನ ದಾನಮನ್ಯದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಭೂಮಿದಾನದಿಂದ ನೃಪತಿಯು ರಾಜಕಿಲ್ಬಿಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಭೂಮಿದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾನವು ಇಲ್ಲ.

13061063a ದದಾತಿ ಯಃ ಸಮುದ್ರಾಂತಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಶಸ್ತ್ರನಿರ್ಜಿತಾಮ್|

13061063c ತಂ ಜನಾಃ ಕಥಯಂತೀಹ ಯಾವದ್ಧರತಿ ಗೌರಿಯಮ್||

ಸಮುದ್ರಾಂತ ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಶಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಗೆದ್ದು
ದಾನಮಾಡುವವನ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಭೂಮಿಯು
ಇರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಜನರು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13061064a ಪುಣ್ಯಾನ್ಯುದ್ಧರಸಾಂ ಭೂಮಿಂ ಯೋ ದದಾತಿ ಪುರಂದರ|

13061064c ನ ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಕ್ಷೀಯಂತೇ ಭೂಮಿದಾನಗುಣಾರ್ಜಿತಾಃ||

ಪುರಂದರ! ರಸಭರಿತವಾದ ಈ ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವನ ಭೂಮಿದಾನದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಗುಣಯುಕ್ತ ಲೋಕಗಳು
ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13061065a ಸರ್ವಥಾ ಪಾರ್ಥಿವೇನೇಹ ಸತತಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ|

13061065c ಭೂರ್ದೇಯಾ ವಿಧಿವಚ್ಛಕ್ತ ಪಾತ್ರೇ ಸುಖಮಭೀಪ್ಸತಾ||

ಶಕ್ರ! ಸತತವೂ ಐಶ್ವರ್ಯ ಮತ್ತು ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವ ಪಾರ್ಥಿವನು
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸತ್ಪಾತ್ರರಿಗೆ ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13061066a ಅಪಿ ಕೃತ್ವಾ ನರಃ ಪಾಪಂ ಭೂಮಿಂ ದತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತಯೇ|

13061066c ಸಮುತ್ಸ್ರಜತಿ ತತ್ಪಾಪಂ ಜೀರ್ಣಾಂ ತ್ವಚಮಿವೋರಗಃ||

ಪಾಪವನ್ನು ಮಾಡಿದವನೂ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿ ಹಾವು ತನ್ನ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚುವಂತೆ ಮಾಡಿದ

ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13061067a ಸಾಗರಾನ್ಸರಿತಃ ಶೈಲಾನ್ಯಾನನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13061067c ಸರ್ವಮೇತನ್ನರಃ ಶಕ್ರ ದದಾತಿ ವಸುಧಾಂ ದದತ್||

ಶಕ್ರ! ವಸುಧೆಯನ್ನು ದಾನವನ್ನಾಗಿ ಕೊಡುವ ನರನು ಸಾಗರ, ನದಿಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ವನಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13061068a ತಡಾಗಾನ್ಯುದಪಾನಾನಿ ಸ್ತ್ರೋತಾಂಸಿ ಚ ಸರಾಂಸಿ ಚ|

13061068c ಸ್ನೇಹಾನ್ಸರ್ವರಸಾಂಶ್ಚೈವ ದದಾತಿ ವಸುಧಾಂ ದದತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ವಸುಧೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಕೆರೆ, ಬಾವಿ, ಜಲಪಾತಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ಕೊಬ್ಬು, ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಪ್ರಕಾರದ ರಸಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದುದರ ಫಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13061069a ಓಷಧಿಃ ಕ್ಷೀರಸಂಪನ್ನಾ ನಗಾನ್ಪುಷ್ಪಫಲಾನ್ವಿತಾನ್|

13061069c ಕಾನನೋಪಲಶೈಲಾಂಶ್ಚ ದದಾತಿ ವಸುಧಾಂ ದದತ್||

ವಸುಧೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಕ್ಷೀರಸಂಪನ್ನ ಔಷಧಿಗಳು, ಫಲ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಭರಿತ ವೃಕ್ಷಗಳು, ವನ, ಹುಲ್ಲುಗಾವಲು ಮತ್ತು ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13061070a ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಪ್ರಭೃತಿಭಿರಿಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಸ್ವಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ|

13061070c ನ ತತ್ಪಲಮವಾಪ್ನೋತಿ ಭೂಮಿದಾನಾದ್ಯದಶ್ಚತೇ||

ಭೂಮಿದಾನದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಷ್ಟು ಫಲವನ್ನು ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದಲೂ

ಪಡೆಯಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13061071a ದಾತಾ ದಶಾನುಗೃಹ್ಣಾತಿ ದಶ ಹಂತಿ ತಥಾ ಕ್ಷಿಪನ್

13061071c ಪೂರ್ವದತ್ತಾಂ ಹರನ್ಭೂಮಿಂ ನರಕಾಯೋಪಗಚ್ಚತಿ||

13061072a ನ ದದಾತಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ದತ್ತಾ ವಾ ಹರತೇ ತು ಯಃ|

13061072c ಸ ಬದ್ಧೋ ವಾರುಣೈಃ ಪಾಶೈಸ್ತಪ್ಯತೇ ಮೃತ್ಯುಶಾಸನಾತ್||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ತನ್ನ ಹತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂದೆ ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು ತನ್ನ ಹತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಯವರನ್ನು ನರಕದಲ್ಲಿ ತಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೊದಲೇ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನು ಸ್ವಯಂ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಭೂದಾನದ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ ದಾನಮಾಡದ ಮತ್ತು ಕೊಟ್ಟು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಆಜ್ಞೆಯಂತೆ ವರುಣನ ಪಾಶಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಿ ಅನೇಕ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13061073a ಆಹಿತಾಗ್ನಿಂ ಸದಾಯಜ್ಞಂ ಕೃಶಭೃತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಾತಿಥಿಮ್|

13061073c ಯೇ ಭರಂತಿ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಂ ನೋಪಸರ್ಪಂತಿ ತೇ ಯಮಮ್||

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ, ಸದಾ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಆದರಿಸುವ ಆದರೆ ಜೀವಿಕಾವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠನನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವವನು ಯಮನ ಬಳಿಸಾರುವುದಿಲ್ಲ.

13061074a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟುಣಭೂತಂ ಸ್ಯಾತ್ಪಾರ್ಥಿವಸ್ಯ ಪುರಂದರ|

13061074c ಇತರೇಷಾಂ ತು ವರ್ಣಾನಾಂ ತಾರಯೇತ್ಕೃಶದುರ್ಬಲಾನ್||

ಪುರಂದರ! ರಾಜನಾದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ

ಋಣೀಭೂತನಾಗಿರಬೇಕು. ಇತರ ವರ್ಣದವರಲ್ಲಿಯೂ
ದುರ್ಬಲರಾದವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕು.

13061075a ನಾಚ್ಚಿಂಧ್ಯಾತ್ ಸ್ಥಿ ತಾಂ ಭೂಮಿಂ ಪರೇಣ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪ|

13061075c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃಶಭೃತ್ಯಾಯ ಕಶ್ಚ ನ||

ತ್ರಿದಶಾಧಿಪ! ಸುರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯು ನಷ್ಟವಾಗಿರುವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಇತರರು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಂದೂ
ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

13061076a ಅಥಾಶ್ಚು ಪತಿತಂ ತೇಷಾಂ ದೀನಾನಾಮವಸೀದತಾಮ್|

13061076c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಹೃತೇ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಹನ್ಯಾತ್ರಿ ಪುರುಷಂ ಕುಲಮ್||

ತನ್ನ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ದುಃಖಿತನಾಗಿ ದೀನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಸುರಿಸುವ ಕಣ್ಣೀರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡವನ ಮೂರು
ಪೀಳಿಗೆಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

13061077a ಭೂಮಿಪಾಲಂ ಚ್ಯುತಂ ರಾಷ್ಟ್ರಾ ದ್ಯಸ್ತು ಸಂಸ್ಥಾಪಯೇತ್ಪುನಃ|

13061077c ತಸ್ಯ ವಾಸಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ನಾಕಪೃಷ್ಠೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ! ರಾಷ್ಟ್ರದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾದ ಭೂಮಿಪಾಲನನ್ನು ಪುನಃ
ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸುವವನು ನಾಕಪೃಷ್ಠದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13061078a ಇಕ್ಷುಭಿಃ ಸಂತತಾಂ ಭೂಮಿಂ ಯವಗೋಧೂಮಸಂಕುಲಾಮ್|

13061078c ಗೋಶ್ವವಾಹನಸಂಪೂರ್ಣಾಂ ಬಾಹುವೀರ್ಯ ಸಮಾರ್ಜಿತಾಮ್||

13061079a ನಿಧಿಗರ್ಭಾಂ ದದದ್ಭೂಮಿಂ ಸರ್ವರತ್ನಪರಿಚ್ಛದಾಮ್|

13061079c ಅಕ್ಷಯಾಽಲ್ಲಭತೇ ಲೋಕಾನ್ಭೂಮಿಸತ್ರಂ ಹಿ ತಸ್ಯ ತತ್||

ಕಬ್ಬುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವ, ಜೋಳ-ಗೋಧಿಗಳ ಫಸಲುಗಳಿರುವ,
 ಗೋವು-ಕುದುರೆಗಳ ವಾಹನಗಳಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿರುವ,
 ನಿಧಿಗರ್ಭಿ ಸರ್ವರತ್ನಪರಿಚ್ಛದೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬಾಹುವೀರ್ಯದಿಂದ
 ಗೆದ್ದು ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.
 ಇದನ್ನೇ ಭೂಮಿಸತ್ರ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13061080a ವಿಧೂಯ ಕಲುಷಂ ಸರ್ವಂ ವಿರಜಾಃ ಸಂಮತಃ ಸತಾಮ್ |

13061080c ಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ ಸದ್ಭಿಯೋ ದದಾತಿ ವಸುಂಧರಾಮ್ ||

ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಸರ್ವ ಕಲುಷಗಳನ್ನು
 ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿ ಸಾಧುಪುರುಷರ ಗೌರವಕ್ಕೆ
 ಪಾತ್ರನಾಗಿ ಸಾಧುಗಳ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13061081a ಯಥಾಪ್ನು ಪತಿತಃ ಶಕ್ರ ತೈಲಬಿಂದುರ್ವಿಸರ್ಪತಿ |

13061081c ತಥಾ ಭೂಮಿಕೃತಂ ದಾನಂ ಸಸ್ಯೇ ಸಸ್ಯೇ ವಿಸರ್ಪತಿ ||

ಶಕ್ರ! ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಎಣ್ಣೆಯ ಒಂದೇ ಒಂದು ಬಿಂದುವು ಹೇಗೆ
 ಎಲ್ಲಕಡೆ ಹರಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ
 ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆದ ಹಾಗೆ ದಾನಮಾಡಿದವನ ಪುಣ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

13061082a ಯೇ ರಣಾಗ್ರೇ ಮಹೀಪಾಲಾಃ ಶೂರಾಃ ಸಮಿತಿಶೋಭನಾಃ |

13061082c ವಧ್ಯಂತೇಽಭಿಮುಖಾಃ ಶಕ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ವ್ರಜಂತಿ ತೇ ||

ಶಕ್ರ! ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮುಖರಾಗಿ ರಣಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ವಧಿಸಲ್ಪಡುವ
 ಸಮಿತಿಶೋಭನ ಶೂರ ಮಹೀಪಾಲರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13061083a ನೃತ್ಯಗೀತಪರಾ ನಾರ್ಯೋ ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯವಿಭೂಷಿತಾಃ |

13061083c ಉಪತಿಷ್ಠಂತಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಸದಾ ಭೂಮಿಪ್ರದಂ ದಿವಿ||

ದೇವೇಂದ್ರ ! ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಿದವನ ಸೇವೆಗೆ ಸದಾ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ನೃತ್ಯಗೀತಪರ ದಿವ್ಯಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತ ನಾರಿಯರು ನಿಂತಿರುತ್ತಾರೆ.

13061084a ಮೋದತೇ ಚ ಸುಖಂ ಸ್ವರ್ಗೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಪೂಜಿತಃ|

13061084c ಯೋ ದದಾತಿ ಮಹೀಂ ಸಮ್ಯಗ್ವಿಧಿನೇಹ ದ್ವಿಜಾತಯೇ||

ಉತ್ತಮ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜಾತಿಯರಿಗೆ ಮಹಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ದೇವ-ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13061085a ಶತಮಪ್ಸರಸಶ್ಚೈವ ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯವಿಭೂಷಿತಾಃ|

13061085c ಉಪತಿಷ್ಠಂತಿ ದೇವೇಂದ್ರ ಸದಾ ಭೂಮಿಪ್ರದಂ ನರಮ್||

ದೇವೇಂದ್ರ ! ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಸದಾ ದಿವ್ಯಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತ ನೂರು ಅಪ್ಸರೆಯರು ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಾರೆ.

13061086a ಶಂಖಂ ಭದ್ರಾಸನಂ ಚತ್ರಂ ವರಾಶ್ವಾ ವರವಾರಣಾಃ|

13061086c ಭೂಮಿಪ್ರದಾನಾತ್ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಹಿರಣ್ಯನಿಚಯಾಸ್ತಥಾ||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಶಂಖ, ಸಿಂಹಾಸನ, ಚತ್ರ, ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳು, ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆನೆಗಳು, ಪುಷ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ಹಿರಣ್ಯಭಂಡಾರಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13061087a ಆಜ್ಞಾ ಸದಾಪ್ರತಿಹತಾ ಜಯಶಬ್ದೋ ಭವತ್ಯಥ|

13061087c ಭೂಮಿದಾನಸ್ಯ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಫಲಂ ಸ್ವರ್ಗಃ ಪುರಂದರ||

ಪುರಂದರ! ಭೂಮಿದಾತನಿಗೆ ಎಂದೂ ಮುರಿಯದ ಆಜ್ಞೆ,
ಜಯಘೋಷ, ಪುಷ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13061088a ಹಿರಣ್ಯಪುಷ್ಪಾಶ್ಚ ಪದ್ಮಃ ಕುಶಕಾಂಚನಶಾಡ್ವಲಾಃ|

13061088c ಅಮೃತಪ್ರಸವಾಂ ಭೂಮಿಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪುರುಷೋ ದದತ್||

ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಪುರುಷನು ಹಿರಣ್ಯಪುಷ್ಪಗಳು,
ಔಷಧಗಳು, ಸುಂದರ ಕುಶ ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಾವಲುಗಳು ಮತ್ತು
ಅಮೃತವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13061089a ನಾಸ್ತಿ ಭೂಮಿಸಮಂ ದಾನಂ ನಾಸ್ತಿ ಮಾತೃಸಮೋ ಗುರುಃ|

13061089c ನಾಸ್ತಿ ಸತ್ಯಸಮೋ ಧರ್ಮೋ ನಾಸ್ತಿ ದಾನಸಮೋ ನಿಧಿಃ||

ಭೂಮಿಗೆ ಸಮನಾದ ದಾನವಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಗೆ ಸಮನಾದ ಗುರುವಿಲ್ಲ.
ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಧರ್ಮವಿಲ್ಲ. ದಾನಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ನಿಧಿಯಿಲ್ಲ.”

13061090a ಏತದಾಂಗಿರಸಾಚ್ಚ ತ್ವಾ ವಾಸವೋ ವಸುಧಾಮಿಮಾಮ್|

13061090c ವಸುರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣಾಂ ದದಾವಾಂಗಿರಸೇ ತದಾ||

ಆಂಗಿರಸನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಸವನು ವಸುರತ್ನಸಮಾಕೀರ್ಣ ಈ
ವಸುಧೆಯನ್ನು ಆಂಗಿರಸನಿಗೆ ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

13061091a ಯ ಇಮಂ ಶ್ರಾವಯೇಚ್ಚಾ ದ್ಧೇ ಭೂಮಿದಾನಸ್ಯ ಸಂಸ್ತವಮ್|

13061091c ನ ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಾಂ ಭಾಗೋ ನಾಸುರಾಣಾಂ ಭವತ್ಯುತ||

ಭೂಮಿದಾನದ ಈ ಕಿರ್ತನೆಯನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಠಿಸಿದರೆ ಆ ಶ್ರಾದ್ಧವು
ರಾಕ್ಷಸರ ಮತ್ತು ಅಸುರರ ಪಾಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13061092a ಅಕ್ಷಯಂ ಚ ಭವೇದ್ದತ್ತಂ ಪಿತೃಭ್ಯಸ್ತನ್ನ ಸಂಶಯಃ|

13061092c ತಸ್ಮಾ ಚ್ಚಾ ದ್ಧೇಷ್ಟಿದಂ ವಿಪ್ರೋ ಭುಂಜತಃ ಶ್ರಾವಯೇದ್ವಿ ಜಾನ್||

ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ್ದು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಊಟಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿಪ್ರನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸಬೇಕು.

13061093a ಇತ್ಯೇತತ್ಸರ್ವದಾನಾನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮುಕ್ತಂ ತವಾನಘ|

13061093c ಮಯಾ ಭರತಶಾರ್ದೂಲ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಅನಘ! ಭರತಶಾರ್ದೂಲ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಸರ್ವದಾನಗಳಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ. ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು
ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಇಂದ್ರಬೃಹಸ್ಪತಿಸಂವಾದೇ ಏಕಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಬೃಹಸ್ಪತಿಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ಅನ್ನದಾನಪ್ರಶಂಸಾ

ನಾರದನ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನದ ಪ್ರಶಂಸೆ (1-42). ಭೀಷ್ಮನು
ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಭುವನಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು
(43-51).

13062001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13062001a ಕಾನಿ ದಾನಾನಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾತುಕಾಮೋ ಮಹೀಪತಿಃ|

13062001c ಗುಣಾಧಿಕೇಭ್ಯೋ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ಭರತಸತ್ತಮ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ ! ದಾನಮಾಡಬಯಸಿದ ಮಹೀಪತಿಯು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುಣಾಧಿಕ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಯಾವ ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು?

13062002a ಕೇನ ತುಷ್ಯಂತಿ ತೇ ಸದ್ಯಸ್ತುಷ್ಪಾಃ ಕಿಂ ಪ್ರದಿಶಂತ್ಯುತ|

13062002c ಶಂಸ ಮೇ ತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಫಲಂ ಪುಣ್ಯಕೃತಂ ಮಹತ್||

ಯಾವುದನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಕ್ಷಣವೇ ತೃಪ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಮಹಾಬಾಹೋ ! ಅಂಥಹ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

13062003a ದತ್ತಂ ಕಿಂ ಫಲವದ್ರಾಜನ್ನಿಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ|

13062003c ಭವತಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತನ್ಮೈ ವಿಸ್ತರತೋ ವದ||

ರಾಜನ್ ! ಯಾವುದನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ? ಅದನ್ನು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅದರ ಕುರಿತು ನೀನು ಹೇಳು.”

13062004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13062004a ಇಮಮರ್ಥಂ ಪುರಾ ಪೃಷ್ಠೋ ನಾರದೋ ದೇವದರ್ಶನಃ|

13062004c ಯದುಕ್ತವಾನಸೌ ತನ್ಮೈ ಗದತಃ ಶೃಣು ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದೇ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ

ದೇವದರ್ಶನ ನಾರದನಿಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಭಾರತ! ಅವನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದನೋ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13062005 ನಾರದ ಉವಾಚ|

13062005a ಅನ್ನಮೇವ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಗಣಾಃ ಪುರಾ|

13062005c ಲೋಕತಂತ್ರಂ ಹಿ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ²³⁸ ಸರ್ವಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಣಗಳು ಅನ್ನವನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ಅನ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿವೆ.

13062006a ಅನ್ನೇನ ಸದೃಶಂ ದಾನಂ ನ ಭೂತಂ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13062006c ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ವಿಶೇಷೇಣ ದಾತುಮಿಚ್ಛಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಅನ್ನದ ಸಮಾನ ದಾನವು ಹಿಂದೆ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮುಂದೆ ಇರುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನವರು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನ್ನವನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಬಯಸುತ್ತಾರೆ.

13062007a ಅನ್ನಮೂರ್ಜಸ್ಕರಂ ಲೋಕೇ ಪ್ರಾಣಾಶ್ಚಾನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ|

13062007c ಅನ್ನೇನ ಧಾರ್ಯತೇ ಸರ್ವಂ ವಿಶ್ವಂ ಜಗದಿದಂ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಅನ್ನವೇ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶರೀರದ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಅನ್ನವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಯೇ ಪ್ರಾಣಗಳು ನಿಂತಿವೆ. ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವ ಜಗತ್ತನ್ನು ಅನ್ನವೇ ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

---

²³⁸ ಸಂಜ್ಞಾಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13062008a ಅನ್ನಾದ್ಗೃಹಸ್ಥಾ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಿಕ್ಷವಸ್ತುತ ಏವ ಚ|

13062008c ಅನ್ನಾತ್ಮ ಭವತಿ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷು ಇವರೆಲ್ಲರೂ
ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.
ಈ ವಿಷಯವು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13062009a ಕುಟುಂಬಂ ಪೀಡಯಿತ್ವಾಪಿ.²³⁹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಮಹಾತ್ಮನೇ|

13062009c ದಾತವ್ಯಂ ಭಿಕ್ಷವೇ ಚಾನ್ನಮಾತ್ಮನೋ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ||

ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ತನ್ನ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟಬಂದರೂ
ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ಭಿಕ್ಷವಾಗಿ ಕೊಡಬೇಕು.

13062010a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯಾಭಿರೂಪಾಯ ಯೋ ದದ್ಯಾದನ್ನಮರ್ಥಿನೇ|

13062010c ನಿದಧಾತಿ ನಿಧಿಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪಾರಲೌಕಿಕಮಾತ್ಮನಃ||

ಯಾಚಿಸುವ ಸುಪಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವವನು
ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ತನಗಾಗಿ ಒಂದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಿಧಿಯನ್ನು
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13062011a ಶ್ರಾಂತಮದ್ವನಿ ವರ್ತಂತಂ ವೃದ್ಧಮರ್ಹಮುಪಸ್ಥಿತಮ್|

13062011c ಅರ್ಚಯೇದ್ಭೂತಿಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ನೃಹಸ್ಥೋ ಗೃಹಮಾಗತಮ್||

ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವ ಗೃಹಸ್ಥನು ಪ್ರಯಾಣದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿ ಮನೆಗೆ
ಬಂದ ಅರ್ಹ ವೃದ್ಧನನ್ನು ಆದರಣೀಯ ಅತಿಥಿಯಂತೆ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

²³⁹ ಕುಟುಂಬಿನೇ ಸೀದತೇ ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13062012a ಕ್ರೋಧಮುತ್ಪತ್ತಿತಂ ಹಿತ್ವಾ ಸುಶೀಲೋ ವೀತಮತ್ಸರಃ|

13062012c ಅನ್ನದಃ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ರಾಜಂದ್ರಿವಿ ಚೇಹ ಚ ಯತ್ಸುಖಮ್||

ರಾಜನ್! ಉಕ್ಕಿಬರುತ್ತಿರುವ ಕೋಪವನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಶೀಲನಾಗಿ ಮಾತ್ಸರ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವವನು ಇಹ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13062013a ನಾವಮನ್ಯೇದಭಿಗತಂ ನ ಪ್ರಣುದ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಚನ|

13062013c ಅಪಿ ಶ್ವಪಾಕೇ ಶುನಿ ವಾ ನ ದಾನಂ ವಿಪ್ರಣಶ್ಯತಿ||

ಮನೆಗೆ ಬಂದವನನ್ನು ಎಂದೂ ಅಪಮಾನಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಕುಕ್ಕಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಚಂಡಾಲ ಅಥವಾ ನಾಯಿಗೂ ಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನ ದಾನವು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13062014a ಯೋ ದದ್ಯಾದಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಮನ್ನಮಧ್ವನಿ ವರ್ತತೇ|

13062014c ಶ್ರಾಂತಾಯಾದ್ಯಷ್ಟಪೂರ್ವಾಯ ಸ ಮಹದ್ಧರ್ಮಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಅಪರಿಚಿತ ದಾರಿಹೋಕನಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನತಾಪೂರ್ವಕ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವವನಿಗೆ ಮಹಾ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13062015a ಪಿತೃನ್ದೇವಾನೃಷೀನ್ವಿಪ್ರಾನತಿಥೀಂಶ್ಚ ಜನಾಧಿಪ|

13062015c ಯೋ ನರಃ ಪ್ರೀಣಯತ್ಯನ್ವೈಸ್ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಮಹತ್||

ಜನಾಧಿಪ! ಪಿತೃ, ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ವಿಪ್ರರು ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಯಾವ ನರನು ಅನ್ನವನ್ನಿತ್ತು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನ ಪುಣ್ಯವು ದೊಡ್ಡದು.

13062016a ಕೃತ್ವಾಪಿ ಪಾಪಕಂ ಕರ್ಮ ಯೋ ದದ್ಯಾದನ್ನಮರ್ಥಿನೇ|

13062016c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ವಿಶೇಷೇಣ ನ ಸ ಪಾಪೇನ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಯಾಚಕನಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲೂ
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ, ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿದವನು ಪಾಪದಿಂದ
ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13062017a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟಕ್ಷಯಂ ದಾನಮನ್ನಂ ಶೂದ್ರೇ ಮಹಾಫಲಮ್|

13062017c ಅನ್ನದಾನಂ ಚ ಶೂದ್ರೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಚ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದುದರ ಫಲವು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ.
ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನ್ನದಾನದ ಫಲವೂ ಕೂಡ
ಮಹತ್ತರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಥವಾ ಶೂದ್ರನಿಗೆ
ನೀಡುವ ಅನ್ನದಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ಅಂತರವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

13062018a ನ ಪೃಚ್ಛೇದ್ಗೋತ್ರಚರಣಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಂ ದೇಶಮೇವ ವಾ|

13062018c ಭಿಕ್ಷಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನೇಹ ಜನ್ಮ ವಾನ್ಮಂ ಪ್ರಯಾಚಿತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಭಿಕ್ಷೆಗಾಗಿ ಬಂದರೆ ಅವನ ಗೋತ್ರ, ಆಚರಣ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ
ಅಥವಾ ದೇಶಾದಿಗಳ ಕುರಿತು ಪ್ರಶ್ನಿಸದೇ ಒಡನೆಯೇ ಅವನ ಸೇವೆಗೆ
ಅನ್ನವನ್ನು ತಂದಿಡಬೇಕು.

13062019a ಅನ್ನದಸ್ಯಾನ್ನಪೃಕ್ಷಾಶ್ಚ ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಾನ್ವಿತಾಃ|

13062019c ಭವಂತೀಹಾಥ ವಾಮುತ್ರ ನೃಪತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ನೃಪತೇ! ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವವನಿಗಾಗಿ ಇಹಲೋಕ ಮತ್ತು
ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಅನ್ನದ ವೃಕ್ಷವೇ
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13062020a ಆಶಂಸಂತೇ ಹಿ ಪಿತರಃ ಸುವೃಷ್ಟಿಮಿವ ಕರ್ಷಕಾಃ|

13062020c ಅಸ್ಮಾಕಮಪಿ ಪುತ್ರೋ ವಾ ಪೌತ್ರೋ ವಾನ್ಮಂ ಪ್ರದಾಸ್ಯತಿ||

ಕೃಷಿಕರು ಉತ್ತಮ ಮಳೆಯನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಪಿತೃಗಳೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರು ಅನ್ನದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13062021a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಿ ಮಹದ್ಭೂತಂ ಸ್ವಯಂ ದೇಹೀತಿ ಯಾಚತೇ|

13062021c ಅಕಾಮೋ ವಾ ಸಕಾಮೋ ವಾ ದತ್ತ್ವಾ ಪುಣ್ಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಓರ್ವ ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಿ. ಒಂದುವೇಳೆ ಸ್ವಯಂ ಅವನೇ ದೇಹಿ ಎಂದು ಯಾಚಿಸಿದಾಗ ನಿಷ್ಕಾಮಭಾವದಿಂದ ಅಥವಾ ಸಕಾಮಭಾವದಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನಿತ್ತು ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13062022a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮತಿಥಿಃ ಪ್ರಸೃತಾಗ್ರಭುಕ್|

13062022c ವಿಪ್ರಾ ಯಮಭಿಗಚ್ಚಂತಿ ಭಿಕ್ಷಮಾಣಾ ಗೃಹಂ ಸದಾ||

13062023a ಸತ್ಕೃತಾಶ್ಚ ನಿವರ್ತಂತೇ ತದತೀವ ಪ್ರವರ್ಧತೇ|

13062023c ಮಹಾಭೋಗೇ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಪ್ರೇತ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೆ ಅತಿಥಿ. ಅವನಿಗೆ ಎಲ್ಲರಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲು ಭೋಜನಮಾಡುವ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ. ಯಾರ ಮನೆಗೆ ವಿಪ್ರನು ಸದಾ ಭಿಕ್ಷಕ್ಕೆಂದು ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೋ ಆ ಮನೆಯು ಅತೀವ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಮರಣಾನಂತರ ಆ ಮನೆಯ ಮಾಲೀಕನು ಮಹಾ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲೀ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13062024a ದತ್ತ್ವಾ ತ್ವನ್ನಂ ನರೋ ಲೋಕೇ ತಥಾ ಸ್ಥಾನಮನುತ್ತಮಮ್|

13062024c ಮೃಷ್ಟಮೃಷ್ಟಾನ್ನದಾಯೀ ತು ಸ್ವರ್ಗೇ ವಸತಿ ಸತ್ಯ ತಃ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನ್ನ, ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಮೃಷ್ಟಾನ್ನಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ತನಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13062025a ಅನ್ನಂ ಪ್ರಾಣಾ ನರಾಣಾಂ ಹಿ ಸರ್ವಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್|

13062025c ಅನ್ನದಃ ಪಶುಮಾನ್ಪುತ್ರೀ ಧನವಾನ್ಛೋಗವಾನಪಿ||

13062026a ಪ್ರಾಣವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಭವತಿ ರೂಪವಾಂಶ್ಚ ತಥಾ ನೃಪ|

13062026c ಅನ್ನದಃ ಪ್ರಾಣದೋ ಲೋಕೇ ಸರ್ವದಃ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ತು ಸಃ||

ನೃಪ! ಅನ್ನವೇ ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರಾಣ. ಅನ್ನದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಪಶು, ಪುತ್ರ, ಧನ, ಭೋಗ, ಬಲ ಮತ್ತು ರೂಪಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವ ಪುರುಷನನ್ನು ಪ್ರಾಣದಾತಾ ಮತ್ತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಕೊಡುವವನು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13062027a ಅನ್ನಂ ಹಿ ದತ್ತಾ ತಿಥಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಯಥಾವಿಧಿ|

13062027c ಪ್ರದಾತಾ ಸುಖಮಾಪ್ನೋತಿ ದೇವೈಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿಪೂಜ್ಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅತಿಥಿಗೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅನ್ನದಾನಮಾಡಿದವನು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

13062028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಿ ಮಹದ್ಭೂತಂ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಚರತಿ ಪಾದವತ್|

13062028c ಉಪ್ಯತೇ ತತ್ರ ಯದ್ಭೀಜಂ ತದ್ಧಿ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಮಹತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಒಂದು ಮಹಾ ಪ್ರಾಣಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಿನಿಂದ ನಡೆಯುವ

ಕ್ಷೇತ್ರ. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತಿದರೂ ಅದು ಮಹಾ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13062029a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಪ್ರೀತಿಜನನಂ ಭೋಕ್ತೃದಾತ್ರೋರ್ಭವತ್ಯುತ|

13062029c ಸರ್ವಾಣ್ಯನ್ಯಾನಿ ದಾನಾನಿ ಪರೋಕ್ಷಫಲವಂತ್ಯುತ||

ಅನ್ನದಾನವು ದಾತಾ ಮತ್ತು ಭೋಕ್ತಾ ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅನ್ಯ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳ ಫಲಗಳೂ ಪರೋಕ್ಷ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13062030a ಅನ್ನಾದ್ಧಿ ಪ್ರಸವಂ ವಿದ್ಧಿ ರತಿಮನ್ನಾದ್ಧಿ ಭಾರತ|

13062030c ಧರ್ಮಾರ್ಥಾವನ್ನತೋ ವಿದ್ಧಿ ರೋಗನಾಶಂ ತಥಾನ್ನತಃ||

ಭಾರತ ! ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಸಂತಾನವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ರತಿಯ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ರೋಗಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

13062031a ಅನ್ನಂ ಹ್ಯಮೃತಮಿತ್ಯಾಹ ಪುರಾಕಲ್ಪೇ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

13062031c ಅನ್ನಂ ಭುವಂ ದಿವಂ ಖಿಂ ಚ ಸರ್ವಮನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್||

ಪೂರ್ವಕಲ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಅನ್ನವನ್ನು ಅಮೃತವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಭೂಲೋಕ, ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ, ಮತ್ತು ಆಕಾಶಗಳೂ ಅನ್ನರೂಪವೇ. ಏಕೆಂದರೆ ಅನ್ನವೇ ಎಲ್ಲದರ ಅಧಾರ.

13062032a ಅನ್ನಪ್ರಣಾಶೇ ಭಿದ್ಯಂತೇ ಶರೀರೇ ಪಂಚ ಧಾತವಃ|

13062032c ಬಲಂ ಬಲವತೋಽಪೀಹ ಪ್ರಣಶ್ಯತ್ಯನ್ನಹಾನಿತಃ||

ಅನ್ನವು ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಶರೀರದ ಪಂಚ ಧಾತುಗಳೂ ಒಡೆದು ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅನ್ನವು ಕಡಿಮೆಯಾದರೆ ಬಲವಂತರ ಬಲವೂ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ.

13062033a ಆವಾಹಾಶ್ಚ ವಿವಾಹಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚಾನ್ನಮೃತೇ ತಥಾ|

13062033c ನ ವರ್ತಂತೇ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಬ್ರಹ್ಮ ಚಾತ್ರ ಪ್ರಲೀಯತೇ||

ನಿಮಂತ್ರಣ, ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳೂ ಕೂಡ ಅನ್ನವಿಲ್ಲದೇ ನಿಂತುಹೋಗುತ್ತವೆ. ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಅನ್ನವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ವೇದಜ್ಞಾನವೂ ಕೂಡ ಲಯವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

13062034a ಅನ್ನತಃ ಸರ್ವಮೇತದ್ಧಿ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ ಸ್ಥಾನು ಜಂಗಮಮ್|

13062034c ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಧರ್ಮಾರ್ಥಮನ್ನಂ ದೇಯಮತೋ ಬುದ್ಧೈಃ||

ಏನೆಲ್ಲ ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಅನ್ನದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆಯೇ ನಿಂತಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿದವರು ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.

13062035a ಅನ್ನದಸ್ಯ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಬಲಮೋಜೋ ಯಶಃ ಸುಖಮ್|

13062035c ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ವರ್ಧತೇ ಶಶ್ವತ್ತಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನ ಬಲ, ಓಜಸ್ಸು, ಯಶಸ್ಸು, ಸುಖ, ಕೀರ್ತಿಗಳು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸದಾ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ.

13062036a ಮೇಘೇಷ್ಟ್ಯಂಭಃ ಸಂನಿಧತ್ತೇ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ಪವನಃ ಶಿವಃ|

13062036c ತಚ್ಚ ಮೇಘಗತಂ ವಾರಿ ಶಕ್ರೋ ವರ್ಷತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಪ್ರಾಣಗಳ ಸ್ವಾಮೀ ಪವನಸ್ವರೂಪ ಶಿವನು ಮೇಘಗಳ
ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಆ ಮೇಘಗಳಲ್ಲಿರುವ ಜಲವನ್ನು ಶಕ್ರನು
ಮಳೆಯಾಗಿ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13062037a ಆದತ್ತೇ ಚ ರಸಂ ಭೌಮಮಾದಿತ್ಯಃ ಸ್ವಗಭಸ್ತಿಭಿಃ|

13062037c ವಾಯುರಾದಿತ್ಯತಸ್ತಾಂಶ್ಚ ರಸಾನ್ದೇವಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ರಸಗಳನ್ನು
ಹೀರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಾಯುವು ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಆ ರಸಗಳನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13062038a ತದ್ಯದಾ ಮೇಘತೋ ವಾರಿ ಪತಿತಂ ಭವತಿ ಕ್ಷಿತೌ|

13062038c ತದಾ ವಸುಮತೀ ದೇವೀ ಸ್ನಿಗ್ಧಾ ಭವತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಹೀಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಮಳೆಬಿದ್ದಾಗ ಭೂಮಿಯು
ಸ್ನಿಗ್ಧಳಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13062039a ತತಃ ಸಸ್ಯಾನಿ ರೋಹಂತಿ ಯೇನ ವರ್ತಯತೇ ಜಗತ್|

13062039c ಮಾಂಸಮೇದೋಸ್ಥಿಶುಕ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವಸ್ತತಃ ಪುನಃ||

ಒದ್ದೆಯಾದ ಭೂಮಿಯಿಂದ ಸಸ್ಯಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಈ
ಸಸ್ಯಗಳಿಂದಲೇ ಜಗತ್ತು ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ದೇಹದಲ್ಲಿ
ಮಾಂಸ, ಮೇದಸ್ಸು, ಅಸ್ತಿ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ.

13062040a ಸಂಭವಂತಿ ತತಃ ಶುಕ್ರಾತ್ಪ್ರಾಣಿನಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

13062040c ಅಗ್ನಿಷೋಮೌ ಹಿ ತಚ್ಚುಕ್ರಂ ಪ್ರಜನಃ ಪುಷ್ಯತಶ್ಚ ಹ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ ! ಈ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ.

ಹೀಗೆ ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಸೋಮರು ಆ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13062041a ಏವಮನ್ನಂ ಚ ಸೂರ್ಯಶ್ಚ ಪವನಃ ಶುಕ್ರಮೇವ ಚ|

13062041c ಏಕ ಏವ ಸ್ಮೃತೋ ರಾಶಿಯತೋ ಭೂತಾನಿ ಜಜ್ಞರೇ||

ಹೀಗೆ ಅನ್ನ, ಸೂರ್ಯ, ಪವನ, ಶುಕ್ರಗಳು ಒಂದೇ ರಾಶಿಗೆ ಸೇರಿದವು ಎಂದು ತಿಳಿಯಲಾಗಿದೆ. ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

13062042a ಪ್ರಾಣಾನ್ದದಾತಿ ಭೂತಾನಾಂ ತೇಜಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ|

13062042c ಗೃಹಮಭ್ಯಾಗತಾಯಾಶು ಯೋ ದದ್ಯಾದನ್ನಮರ್ಥಿನೇ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಆರ್ತಿಯಾಗಿ ಮನೆಗೆ ಬಂದವನಿಗೆ ಕೊಡುವ ಅನ್ನವು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಪ್ರಾಣ-ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.”

13062043 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13062043a ನಾರದೇನೈವಮುಕ್ತೋಽಹಮದಾಮನ್ನಂ ಸದಾ ನೃಪ|

13062043c ಅನಸೂಯಸ್ತ್ವ ಮಪ್ಯನ್ನಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧೇಹಿ ಗತಜ್ವರಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ನಾರದನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದಾಗಿನಿಂದ ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಕೂಡ ಅಸೂಯೆ ಮತ್ತು ತಾಪಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರು.

13062044a ದತ್ತ್ವಾನ್ನಂ ವಿಧಿವದ್ರಾಜನ್ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಸ್ತ್ವಮಪಿ ಪ್ರಭೋ|

13062044c ಯಥಾವದನುರೂಪೇಭ್ಯಸ್ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಪ್ರಭೋ! ರಾಜನ್! ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಸುಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ನದಾನ

ಮಾಡಿ ಅದರ ಪುಣ್ಯದಿಂದ ನೀನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13062045a ಅನ್ನದಾನಾಂ ಹಿ ಯೇ ಲೋಕಾಸ್ತಾಂಸ್ತ್ವಂ ಶೃಣು ನರಾಧಿಪ|

13062045c ಭವನಾನಿ ಪ್ರಕಾಶಂತೇ ದಿವಿ ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

ನರಾಧಿಪ! ಅನ್ನದಾನಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಯಾವ ಲೋಕಗಳು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು. ದಿವಿಯಲ್ಲಿ
ಅಂತಹ ಮಹಾತ್ಮರ ಭವನಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

13062045e ನಾನಾಸಂಸ್ಥಾನರೂಪಾಣಿ ನಾನಾಸ್ತಂಭಾನ್ವಿತಾನಿ ಚ||

13062046a ಚಂದ್ರಮಂಡಲಶುಭ್ರಾಣಿ ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲವಂತಿ ಚ|

ಆ ಭವನಗಳು ನಾನಾ ರೂಪಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನಾನಾ ಕಂಭಗಳಿಂದ
ಸುಶೋಭಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿರುತ್ತವೆ.
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಿಂಕಿಣೀ ಗಂಟೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.

13062046c ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ||

13062047a ಅನೇಕಶತಭೌಮಾನಿ ಸಾಂತರ್ಜಲವನಾನಿ ಚ|

ಬೆಳಗಿನ ಸೂರ್ಯನ ಬಣ್ಣದ ಆ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ನಿಂತುಕೊಂಡೇ
ಇರುತ್ತವೆ ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಚಲಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ನೂರಾರು
ಮಹಡಿಗಳಿರುತ್ತವೆ. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳೊಂದಿಗೆ
ಜಲಾಶಯಗಳಿರುತ್ತವೆ.

13062047c ವೈಡೂರ್ಯಾ ಕ್ವಪ್ರಕಾಶಾನಿ ರೌಪ್ಯರುಕ್ಮಮಯಾನಿ ಚ||

13062048a ಸರ್ವಕಾಮಫಲಾಶ್ಚಾಪಿ ವೃಕ್ಷಾ ಭವನಸಂಸ್ಥಿತಾಃ|

ವೈಡೂರ್ಯಮಣಿ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯನ ಸಮಾನ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.
ಬೆಳ್ಳಿ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಆ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ
ಸರ್ವಕಾಮಫಲಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವ ವೃಕ್ಷಗಳಿರುತ್ತವೆ.

13062048c ವಾಪೋ ವೀಧ್ಯಃ ಸಭಾಃ ಕೂಪಾ ದೀರ್ಘಕಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ||

13062049a ಘೋಷವಂತಿ ಚ ಯಾನಾನಿ ಯುಕ್ತಾನ್ಯಥ ಸಹಸ್ರಶಃ|

ಆ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಚೌಕಗಳೂ, ರಸ್ತೆಗಳೂ, ಸಭೆಗಳೂ,
ಬಾವಿಗಳೂ, ಕೆರೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಘೋಷಿಸುವ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರ
ಯಾನಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

13062049c ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಮಯಾಃ ಶೈಲಾ ವಾಸಾಂಸ್ಯಾಭರಣಾನಿ ಚ||

13062050a ಕ್ಷೀರಂ ಸ್ತವಂತ್ಯಃ ಸರಿತಸ್ತಥಾ ಚೈವಾನ್ನಪರ್ವತಾಃ|

ಅಲ್ಲಿ ಭಕ್ಷ್ಯ ಭೋಜ್ಯಗಳ ಪರ್ವತ, ವಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಆಭರಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.
ಅನ್ನದ ಪರ್ವತದಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಹಾಲು ಹರಿಯುವ ನದಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ.

13062050c ಪ್ರಾಸಾದಾಃ ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಾಭಾಃ ಶಯ್ಯಾಶ್ಚ ಕನಕೋಜ್ಜ್ವಲಾಃ|

13062050e ತಾನನ್ನದಾಃ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ತಸ್ಮಾದನ್ನಪ್ರದೋ ಭವ||

ಆ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಳಿಯ ಮೋಡಗಳಂತಿರುವ ಪ್ರಾಸಾದಗಳೂ,
ಸುವರ್ಣದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ ಶಯನಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ. ಇಂಥಹ
ಭವನಗಳು ಅನ್ನದಾತನಿಗೆ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೂ
ಕೂಡ ಅನ್ನದಾತನಾಗು.

13062051a ಏತೇ ಲೋಕಾಃ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಮನ್ನದಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13062051c ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ವಿಶೇಷೇಣ ದಾತವ್ಯಂ ಮಾನವೈರ್ಭುವಿ||

ಈ ಪುಣ್ಯಕೃತ ಲೋಕಗಳು ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ
ಮಹಾತ್ಮರದ್ದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವರು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಅನ್ನದಾನಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ದ್ವಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಾನ

ವಿಭಿನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನ-ಭಿನ್ನ ವಸ್ತುಗಳ ದಾನದ ಮಹಾತ್ಮೆ;
ನಾರದ-ದೇವಕಿಯರ ಸಂವಾದ (1-36).

13063001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13063001a ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಭವತೋ ವಾಕ್ಯಮನ್ನದಾನಸ್ಯ ಯೋ ವಿಧಿಃ|

13063001c ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಸ್ಯೇದಾನೀಂ ದಾನಕಲ್ಪಂ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನ್ನದಾನದ ವಿಧಿಯ ಕುರಿತು ನಿನ್ನ
ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು. ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರ²⁴⁰ದ ಯೋಗ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ

²⁴⁰ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಚಲಿತಿಯಲ್ಲಿರುವ ೨೭ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ
೨೯ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿದೆ: ಕೃತ್ತಿಕಾ, ರೋಹಿಣಿ, ಮೃಗಶಿರಾ, ಆದ್ರಾಫ, ಪುನರ್ವಸು, ಪುಷ್ಯಾ, ಆಶ್ಲೇಷಾ, ಮಘಾ, ಪೂರ್ವಫಾಲ್ಗುಣಿ,

ಯಾವ ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳು.”

13063002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13063002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13063002c ದೇವಕ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಸಂವಾದಂ ದೇವರ್ಷೇರ್ನಾರದಸ್ಯ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿರುವ ದೇವಕಿ ಮತ್ತು ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13063003a ದ್ವಾರಕಾಮನುಸಂಪ್ರಾಪ್ತಂ ನಾರದಂ ದೇವದರ್ಶನಮ್|

13063003c ಪಪ್ರಚ್ಛೈನಂ ತತಃ ಪ್ರಶ್ನಂ ದೇವಕೀ ಧರ್ಮದರ್ಶಿನೀ||

ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ದೇವದರ್ಶನ ನಾರದನನ್ನು ಧರ್ಮದರ್ಶಿನೀ ದೇವಕಿಯು ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದಳು.

ಉತ್ತರಫಾಲ್ಗುನೀ, ಉತ್ತರಾ, ಹಸ್ತಾ, ಚಿತ್ರಾ, ಸ್ವಾತೀ, ವಿಶಾಖಾ, ಅನುರಾಧಾ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ, ಮೂಲಾ, ಪೂರ್ವಾಷಾಢ, ಉತ್ತರಾಷಾಢ, ಅಭಿಜಿತ್, ಶ್ರವಣ, ಧನಿಷ್ಠಾ, ಶತಭಿಷಾ, ಪೂರ್ವಭಾದ್ರಪದ, ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದ, ರೇವತೀ, ಅಶ್ವಿನೀ, ಮತ್ತು ಭರಣೀ. ಇಲ್ಲಿ ೨ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು - ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಅಭಿಜಿತ್ - ಅಧಿಕವಾಗಿವೆ. ಅರ್ಧವೇದದಲ್ಲಿ ೨೮ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಿದೆ (ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಉತ್ತರಾ ನಕ್ಷತ್ರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು). ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ೨೭ ಮನೆಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾನೆ. ಒಂದೊಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರವಿದೆ. ವೇದಾಂಗ ಜ್ಯೋತಿಷದ ಪ್ರಕಾರ ೨೭ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿವೆ. (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)

13063004a ತಸ್ಯಾಃ ಸಂಪೃಚ್ಛಮಾನಾಯಾ ದೇವರ್ಷಿರ್ನಾರದಸ್ತದಾ|

13063004c ಆಚಷ್ಟ ವಿಧಿವತ್ಸರ್ವಂ ಯತ್ತಚ್ಚಣು ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅವಳು ಕೇಳಲು ದೇವರ್ಷಿ ನಾರದನು ಅವಳಿಗೆ
ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13063005 ನಾರದ ಉವಾಚ|

13063005a ಕೃತ್ತಿಕಾಸು ಮಹಾಭಾಗೇ ಪಾಯಸೇನ ಸಸರ್ಪಿಷಾ|

13063005c ಸಂತರ್ಪ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸಾಧೂಽಲ್ಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಾನ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗೇ! ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ
ತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ಪಾಯಸದಿಂದ ಸಾಧು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದವರು ಅನುತ್ತಮ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13063006a ರೋಹಿಣ್ಯಾಂ ಪ್ರಥಿತೈರ್ಮಾಂಸೈರ್ಮಾಷೈರನ್ನೇನ.²⁴¹ ಸರ್ಪಿಷಾ|

13063006c ಪಯೋಽನುಪಾನಂ ದಾತವ್ಯಮಾನ್ಯಣ್ಯಾರ್ಥಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ||

ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೇಯಿಸಿದ ಅನ್ನದೊಂದಿಗೆ ತುಪ್ಪ,
ಹಾಲು ಮತ್ತು ಪಾನೀಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರ ಋಣದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಬಹುದು.

13063007a ದೋಗ್ಧ್ರೀಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸವತ್ಸಾಂ ತು ನಕ್ಷತ್ರೇ ಸೋಮದೈವತೇ|

13063007c ಗಚ್ಚಂತಿ ಮಾನುಷಾಲ್ಲೋಕಾತ್ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮನುತ್ತಮಮ್||

ಸೋಮದೈವತ (ಮೃಗಶಿರಾ) ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹಾಲುಕೊಡುವ ಹಸುವನ್ನು,
ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಮರಣಾನಂತರ

²⁴¹ ಪ್ರಸೃತೈರ್ಮಾಂಸೈರ್ಮಾಷೈರನ್ನೇನ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಿಂದ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13063008a ಆದ್ರ್ಯಾಯಾಂ ಕೃಸರಂ ದತ್ತ್ವಾ ತೈಲಮಿಶ್ರಮುಪೋಷಿತಃ|

13063008c ನರಸ್ತರತಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ಕ್ಷುರಧಾರಾಂಶ್ಚ ಪರ್ವತಾನ್||

ಆದ್ರ್ಯಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಿಲಮಿಶ್ರಿತ ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಖಡ್ಗದ ಮೊನೆಯಂತಿರುವ ಪರ್ವತ-
ದುರ್ಗಗಳ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ದಾಟಬಲ್ಲನು.

13063009a ಅಪೂಪಾನ್ಪುನರ್ವಸೌ ದತ್ತ್ವಾ ತಥೈವಾನ್ನಾನಿ ಶೋಭನೇ|

13063009c ಯಶಸ್ವೀ ರೂಪಸಂಪನ್ನೋ ಬಹ್ವನ್ನೇ ಜಾಯತೇ ಕುಲೇ||

ಶೋಭನೇ ! ಪುನರ್ವಸುವಿನಲ್ಲಿ ಅಪೂಪ ಮತ್ತು ಅನ್ನಗಳನ್ನು ನೀಡಿದವನು ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಯಶಸ್ವಿಯೂ, ರೂಪಸಂಪನ್ನನೂ ಮತ್ತು ಬಹುಧನಿಕನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13063010a ಪುಷ್ಯೇ ತು ಕನಕಂ ದತ್ತ್ವಾ ಕೃತಂ ಚಾಕೃತಮೇವ ಚ|

13063010c ಅನಾಲೋಕೇಷು ಲೋಕೇಷು ಸೋಮವತ್ಸ ವಿರಾಜತೇ||

ಪುಷ್ಯಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕನಕದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಅಂಧಕಾರ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸೋಮನಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13063011a ಆಶ್ಲೇಷಾಯಾಂ ತು ಯೋ ರೂಪ್ಯಮೃಷಭಂ ವಾ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13063011c ಸ ಸರ್ವಭಯನಿರ್ಮುಕ್ತಃ ಶಾತ್ರವಾನಧಿತಿಷ್ಠತಿ||

ಆಶ್ಲೇಷದಲ್ಲಿ ಬೆಳ್ಳಿ ಅಥವಾ ಹೋರಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭಯಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13063012a ಮಘಾಸು ತಿಲಪೂರ್ಣಾನಿ ವರ್ಧಮಾನಾನಿ ಮಾನವಃ|

13063012c ಪ್ರದಾಯ ಪುತ್ರಪಶುಮಾನಿಹ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚ ಮೋದತೇ||

ಮಘಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳನ್ನು ತುಂಬಿಸಿ ವರ್ಧಮಾನ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಮಾನವನು ಇಹ-ಪರ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ಪಶುಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13063013a ಫಲ್ಗುನೀಪೂರ್ವ ಸಮಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮುಪೋಷಿತಃ|

13063013c ಭಕ್ಷಾನ್ಘನೀತಸಂಯುಕ್ತಾನ್ದತ್ತ್ವಾ ಸೌಭಾಗ್ಯಮೃಚ್ಚತಿ||

ಪೂರ್ವಫಾಲ್ಗುನೀ ನಕ್ಷತ್ರದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದುಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಬೆಣ್ಣೆಯೊಡನೆ ಭಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟವನು ಸಾಭಾಗ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13063014a ಘೃತಕ್ಷೀರಸಮಾಯುಕ್ತಂ ವಿಧಿವತ್ಸಪ್ತಿಕೌದನಮ್|

13063014c ಉತ್ತರಾವಿಷಯೇ ದತ್ತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಉತ್ತರಫಾಲ್ಗುನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪ-ಹಾಲಿನಿಂದ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯ ಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063015a ಯದ್ಯತ್ಪ್ರದೀಯತೇ ದಾನಮುತ್ತರಾವಿಷಯೇ ನರೈಃ|

13063015c ಮಹಾಫಲಮನಂತಂ ಚ ಭವತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ||

ಉತ್ತರಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಏನೇ ದಾನಮಾಡಿದರೂ ಅದು ಅಂತ್ಯವಿಲ್ಲದ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ.

13063016a ಹಸ್ತೇ ಹಸ್ತಿರಥಂ ದತ್ತ್ವಾ ಚತುರ್ಯುಕ್ತಮುಪೋಷಿತಃ|

13063016c ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಪರಮಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಪುಣ್ಯಕಾಮಸಮನ್ವಿತಾನ್||

ಹಸ್ತಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಧ್ವಜ-ಪತಾಕೆ-ತೋರಣ-
ಗಂಟೆಗಳಿಂದ ಸಜ್ಜಿತವಾದ ಆನೆಯ ರಥವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು
ಪುಣ್ಯಕಾಮನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪರಮ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063017a ಚಿತ್ರಾಯಾಮೃಷಭಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪುಣ್ಯಾನ್ಗಂಧಾಂಶ್ಚ ಭಾರತ|

13063017c ಚರತ್ಯಪ್ಸರಸಾಂ ಲೋಕೇ ರಮತೇ ನಂದನೇ ತಥಾ||

ಭಾರತ ! ಚಿತ್ರ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಹೋರಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಗಂಧಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದವನು ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವರೊಡನೆ
ರಮಿಸಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13063018a ಸ್ವಾತಾವಥ ಧನಂ ದತ್ತ್ವಾ ಯದಿಷ್ಟತಮಮಾತ್ಮನಃ|

13063018c ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಾನ್ಸ ಶುಭಾನಿಹ ಚೈವ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಸ್ವಾತಿ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತು-ಧನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು
ಮನುಷ್ಯನು ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ನಂತರ
ಶುಭಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063019a ವಿಶಾಖಾಯಾಮನಡ್ವಾಹಂ ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಚ ದುಗ್ಧದಾಮ್|

13063019c ಸಪ್ರಾಸಂಗಂ ಚ ಶಕಟಂ ಸಧಾನ್ಯಂ ವಸ್ತ್ರಸಂಯುತಮ್||

13063020a ಪಿತೃನ್ದೇವಾಂಶ್ಚ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚಾನಂತ್ಯಮಶ್ನುತೇ|

13063020c ನ ಚ ದುರ್ಗಾಣ್ಯವಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ||

ವಿಶಾಖಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ಎತ್ತು
ಹಾಲು ನೀಡುವ ಹಸು, ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತುಂಬಿಸಿದ

ಬಂಡಿಯೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದವನು ದೇವತೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಸಂತುಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮರಣಾನಂತರ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಯಾವ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯದೇ ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13063021a ದತ್ತಾ ಯಥೋಕ್ತಂ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ವೃತ್ತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಸ ವಿಂದತಿ|

13063021c ನರಕಾದೀಂಶ್ಚ ಸಂಕ್ಷೇಶಾನ್ನಾಪ್ನೋತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ಇಷ್ಟವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ನರಕಾದಿ ಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.

13063022a ಅನುರಾಧಾಸು ಪ್ರಾವಾರಂ ವಸ್ತ್ರಾಂತರಮುಪೋಷಿತಃ|

13063022c ದತ್ತಾ ಯುಗಶತಂ ಚಾಪಿ ನರಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಉಡಲು ವಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ನರನು ನೂರು ಯುಗಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063023a ಕಾಲಶಾಕಂ ತು ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ದತ್ತಾ ಮರ್ತ್ಯಃ ಸಮೂಲಕಮ್|

13063023c ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಮೃದ್ಧಿಮಿಷ್ಟಾಂ ವೈ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಚ ವಿಂದತಿ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂಲಂಗಿಯೊಡನೆ ಇತರ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ತರಕಾರಿಯನ್ನು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಅಭೀಷ್ಟ ಸಂವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಸದ್ಗತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13063024a ಮೂಲೇ ಮೂಲಫಲಂ ದತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

13063024c ಪಿತೃನ್ವೀಣಯತೇ ಚಾಪಿ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ||

ಮೂಲಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಕಂದಮೂಲಫಲಗಳನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದವನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13063025a ಅಥ ಪೂರ್ವಾಸ್ವಷಾಢಾಸು ದಧಿಪಾತ್ರಾಣ್ಯುಪೋಷಿತಃ|

13063025c ಕುಲವೃತ್ತೋಪಸಂಪನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ವೇದಪಾರಗೇ|

13063025e ಪ್ರದಾಯ ಜಾಯತೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ಕುಲೇ ಸುಬಹುಗೋಕುಲೇ||

ಪೂರ್ವಾಷಾಢ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಕುಲ-ವೃತ್ತಿಸಂಪನ್ನ
ವೇದಪಾರಂಗತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮೊಸರು ತುಂಬಿದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದವನು ಮರಣಾನಂತರ ಅಧಿಕ ಗೋಸಂಪತ್ತಿರುವ
ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳುತ್ತಾನೆ.

13063026a ಉದಮಂಥಂ ಸಸರ್ಪಿಷ್ಯಂ ಪ್ರಭೂತಮಧುಫಾನಿತಮ್|

13063026c ದತ್ತೋತ್ತರಾಸ್ವಷಾಢಾಸು ಸರ್ವಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಉತ್ತರಾಷಾಢ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಗೋಧಿರವೆಯಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ
ಸಿಹಿಭಕ್ಷ್ಯವನ್ನು ತುಪ್ಪದೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳೂ ಈಡೇರುತ್ತವೆ.

13063027a ದುಗ್ಧಂ ತ್ವಭಿಜಿತೇ ಯೋಗೇ ದತ್ತ್ವಾ ಮಧುಘೃತಾಪ್ಲುತಮ್|

13063027c ಧರ್ಮನಿತ್ಯೋ ಮನೀಷಿಭ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಅಭಿಜಿತ್ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಜೇನು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ ಬೆರೆಸಿದ ಹಾಲನ್ನು
ಧರ್ಮನಿತ್ಯ ಮನೀಷಿಗಳಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063028a ಶ್ರವಣೇ ಕಂಬಲಂ ದತ್ತ್ವಾ ವಸ್ತ್ರಾಂತರಿತಮೇವ ಚ|

13063028c ಶ್ವೇತೇನ ಯಾತಿ ಯಾನೇನ ಸರ್ವ ಲೋಕಾನಸಂವೃತಾನಾ||

ಶ್ರವಣ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಂಬಳಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಶ್ವೇತಯಾನದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13063029a ಗೋಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಧನಿಷ್ಠಾಸು ಯಾನಂ ದತ್ತ್ವಾ ಸಮಾಹಿತಃ|

13063029c ವಸ್ತ್ರರಶ್ಮಿಧರಂ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ||

ಧನಿಷ್ಠಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಎತ್ತನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಯಾನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಇಲ್ಲಿ ವಸ್ತ್ರವಂತನೂ ಮರಣಾನಂತರ ರಾಜ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063030a ಗಂಧಾನ್ ಶತಭಿಷ್ಠಗ್ಯೋಗೇ ದತ್ತ್ವಾ ಸಾಗುರುಚಂದನಾನ್|

13063030c ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯಪ್ಸರಸಾಂ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರೇತ್ಯ ಗಂಧಾಂಶ್ಚ ಶಾಶ್ವತಾನ್||

ಶತಭಿಷ್ಠ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಯೋಗನಿರತನಾಗಿ ಅಗರು-ಚಂದನಾದಿ ಸುಗಂಧಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಈ ಗಂಧಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13063031a ಪೂರ್ವಭಾದ್ರಪದಾಯೋಗೇ ರಾಜಮಾಷಾನ್ವದಾಯ ತು|

13063031c ಸರ್ವ ಭಕ್ಷಫಲೋಪೇತಃ ಸ ವೈ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸುಖೀ ಭವೇತ್||

ಪೂರ್ವಭಾದ್ರಪದ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಉದ್ದಿನ ಕಾಳು ಅಥವಾ ಬಿಳಿ ಬೇಳೆಯ ಕಾಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ ಖಾದ್ಯವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13063032a ಔರಭ್ರಮುತ್ತರಾಯೋಗೇ ಯಸ್ತು ಮಾಂಸಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13063032c ಸ ಪಿತೃನ್ಪ್ರೀಣಯತಿ ವೈ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚಾನಂತ್ಯಮಶ್ನುತೇ||

ಉತ್ತರಭಾದ್ರಪದ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಔರಭ್ರ ಫಲದ ವ್ಯಕ್ತವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ಮರಣಾನಂತರ ಅನಂತ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063033a ಕಾಂಸ್ಯೋಪದೋಹನಾಂ ಧೇನುಂ ರೇವತ್ಯಾಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13063033c ಸಾ ಪ್ರೇತ್ಯ ಕಾಮಾನಾದಾಯ ದಾತಾರಮುಪತಿಷ್ಠತಿ||

ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕಂಚಿನ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಆ ಹಸುವು ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ತಂದು ಅವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

13063034a ರಥಮಶ್ವಸಮಾಯುಕ್ತಂ ದತ್ತ್ವಾಶ್ವಿನ್ಯಾಂ ನರೋತ್ತಮಃ|

13063034c ಹಸ್ತಶ್ವರಥಸಂಪನ್ನೇ ವರ್ಚಸ್ವೀ ಜಾಯತೇ ಕುಲೇ||

ನರೋತ್ತಮ ! ಅಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ರಥವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ವರ್ಚಸ್ವಿಯಾಗಿ ಆನೆ-ಕುದುರೆ-ರಥಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿರುವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

13063035a ಭರಣೀಷು ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಸ್ತಿಲಧೇನುಂ ಪ್ರದಾಯ ವೈ|

13063035c ಗಾಃ ಸುಪ್ರಭೂತಾಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನರಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಯಶಸ್ತಥಾ||

ಭರಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಿಲಮಯೀ ಧೇನುವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಮರಣಾನಂತರ ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

13063036 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13063036a ಇತ್ಯೇಷ ಲಕ್ಷಣೋದ್ದೇಶಃ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗತಃ|

13063036c ದೇವಕ್ಯಾ ನಾರದೇನೇಹ ಸಾ ಸ್ನುಷಾಭ್ಯೋಽಬ್ರವೀದಿದಮ್||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಏನು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ನಾರದನು ಇದನ್ನು ದೇವಕಿಗೂ, ದೇವಕಿಯು ತನ್ನ ಸೊಸೆಯಂದಿರಿಗೂ ಹೇಳಿದ್ದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಾನಂ ನಾಮ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗದಾನ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೪

ಕಾಂಚನಾದಿ ದಾನಗಳು

ಸುವರ್ಣ, ಜಲ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದಾನಗಳ ಮಹಿಮೆಗಳು (1-19).

13064001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13064001a ಸರ್ವಾನ್ಯಾಮಾನ್ವಯಚ್ಚಂತಿ ಯೇ ಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ಕಾಂಚನಮ್|

13064001c ಇತ್ಯೇವಂ ಭಗವಾನತ್ರಿಃ ಪಿತಾಮಹಸುತೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಾಂಚನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು
ಯಾಚಕನ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿದಂತೆ” ಎಂದು ಪಿತಾಮಹ

ಬ್ರಹ್ಮನ ಪುತ್ರ ಭಗವಾನ್ ಅತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13064002a ಪವಿತ್ರಂ ಶುಚ್ಯಧಾಯುಷ್ಯಂ ಪಿತೃಣಾಮಕ್ಷಯಂ ಚ ತತ್ |

13064002c ಸುವರ್ಣಂ ಮನುಜೇಂದ್ರೇಣ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೇಣ ಕೀರ್ತಿತಮ್ ||

“ಸುವರ್ಣವು ಪರಮ ಪವಿತ್ರ. ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಗತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ” ಎಂದು ಮನುಜೇಂದ್ರ ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13064003a ಪಾನೀಯದಾನಂ ಪರಮಂ ದಾನಾನಾಂ ಮನುರಬ್ರವೀತ್ |

13064003c ತಸ್ಮಾದ್ವಾಪಿಶ್ಚ ಕೂಪಾಂಶ್ಚ ತಡಾಗಾನಿ ಚ ಖಾನಯೇತ್ ||

“ಪಾನೀಯದಾನವು ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು” ಎಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಕೆರೆ, ಬಾವಿ ಮತ್ತು ಹೊಂಡಗಳನ್ನು ಅಗೆಯಬೇಕು.

13064004a ಅರ್ಧಂ ಪಾಪಸ್ಯ ಹರತಿ ಪುರುಷಸ್ಯೇಹ ಕರ್ಮಣಃ |

13064004c ಕೂಪಃ ಪ್ರವೃತ್ತಪಾನೀಯಃ ಸುಪ್ರವೃತ್ತಶ್ಚ ನಿತ್ಯಶಃ ||

ಉತ್ತಮ ನೀರಿರುವ ಮತ್ತು ಬಹುಜನರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಉಪಯುಕ್ತವಾಗುವ ಬಾವಿಯನ್ನು ತೋಡುವ ಮನುಷ್ಯನ ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಅರ್ಧವನ್ನು ಅದು ಕಳೆಯುತ್ತದೆ.

13064005a ಸರ್ವಂ ತಾರಯತೇ ವಂಶಂ ಯಸ್ಯ ಖಾತೇ ಜಲಾಶಯೇ |

13064005c ಗಾವಃ ಪಿಬಂತಿ ವಿಪ್ರಾಶ್ಚ ಸಾಧವಶ್ಚ ನರಾಃ ಸದಾ ||

ಯಾರು ತೋಡಿದ ಜಲಾಶಯದ ನೀರನ್ನು ಸದಾ ಗೋವುಗಳು, ವಿಪ್ರರು ಮತ್ತು ಸಾಧುಪುರುಷರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಅವನ ವಂಶವು

ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ.

13064006a ನಿದಾಘಕಾಲೇ ಪಾನೀಯಂ ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತ್ಯವಾರಿತಮ್|

13064006c ಸ ದುರ್ಗಂ ವಿಷಮಂ ಕೃಚ್ಛಂ ನ ಕದಾ ಚಿದವಾಪ್ನುತೇ||

ಬೇಸಗೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ನೀರು ಬತ್ತದಂಥಹ ಕೆರೆಯನ್ನು ತೋಡಿದವನು ಎಂದೂ ಅತ್ಯಂತ ಸಂಕಟ-ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

13064007a ಬೃಹಸ್ಪತೇರ್ಭಗವತಃ ಪೂಷ್ಣಶ್ಚೈವ ಭಗಸ್ಯ ಚ|

13064007c ಅಶ್ವಿನೋಶ್ಚೈವ ವಹ್ನೇಶ್ಚ ಪ್ರೀತಿರ್ಭವತಿ ಸರ್ಪಿಷಾ||

ತುಪ್ಪವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಭಗವಾನ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಪೂಷಾ, ಭಗ, ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿದೇವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13064008a ಪರಮಂ ಭೇಷಜಂ ಹ್ಯೇತದ್ಯಜ್ಞಾನಾಮೇತದುತ್ತಮಮ್|

13064008c ರಸಾನಾಮುತ್ತಮಂ ಚೈತತ್ಪಲಾನಾಂ ಚೈತದುತ್ತಮಮ್||

ತುಪ್ಪವು ಪರಮ ಔಷಧಿ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ವಸ್ತುವು. ಇದು ರಸಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ರಸವು ಮತ್ತು ಫಲಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಫಲವು.

13064009a ಫಲಕಾಮೋ ಯಶಸ್ಕಾಮಃ ಪುಷ್ಪಿಕಾಮಶ್ಚ ನಿತ್ಯದಾ|

13064009c ಘೃತಂ ದದ್ಯಾದ್ಧಿ ಜಾತಿಭ್ಯಃ ಪುರುಷಃ ಶುಚಿರಾತ್ಮವಾನ್||

ಫಲವನ್ನು ಬಯಸುವ, ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಪುರುಷನು ನಿತ್ಯವೂ ಆತ್ಮಶುದ್ಧನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

13064010a ಘೃತಂ ಮಾಸೇ ಆಶ್ವಯುಜಿ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13064010c ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಯಚ್ಛತೋ ರೂಪಂ ಪ್ರೀತೌ ದೇವಾವಿಹಾಶ್ವಿನೌ||

ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಾರು
ದಾನಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗಿ
ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

13064011a ಪಾಯಸಂ ಸರ್ಪಿಷಾ ಮಿಶ್ರಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13064011c ಗೃಹಂ ತಸ್ಯ ನ ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಧರ್ಷಯಂತಿ ಕದಾ ಚನ||

ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಪಾಯಸವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಗೃಹವನ್ನು ರಾಕ್ಷಸರು ಎಂದೂ ಕಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13064012a ಪಿಪಾಸಯಾ ನ ಮ್ರಿಯತೇ ಸೋಪಚ್ಛಂದಶ್ಚ ದೃಶ್ಯತೇ|

13064012c ನ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಚ್ಛ ವ್ಯಸನಂ ಕರಕಾನ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ನೀರಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ ಕಮಂಡಲುವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಎಂದೂ
ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಬಳಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಕಾರದ
ಆವಶ್ಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳೂ ಒದಗಿಬರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಎಂದೂ
ವ್ಯಸನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

13064013a ಪ್ರಯತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಗ್ರೇಭ್ಯಃ ಶ್ರದ್ಧಯಾ ಪರಯಾ ಯುತಃ|

13064013c ಉಪಸ್ಪರ್ಶನಷಡ್ಭಾಗಂ ಲಭತೇ ಪುರುಷಃ ಸದಾ||

ಪ್ರಯತನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಂದೆ ನಿಂತು ಪರಮ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ
ಸೇವೆಗೈಯುವ ಪುರುಷನು ಸದಾ ದಾನದ ಆರನೆಯ ಒಂದು
ಭಾಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13064014a ಯಃ ಸಾಧನಾರ್ಥಂ ಕಾಷ್ಠಾನಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13064014c ಪ್ರತಾಪಾರ್ಥಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ವೃತ್ತವದ್ಭ್ಯಃ ಸದಾ ನರಃ||

13064015a ಸಿದ್ಧಾಂತ್ಯರ್ಥಾಃ ಸದಾ ತಸ್ಯ ಕಾರ್ಯಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13064015c ಉಪರ್ಯುಪರಿ ಶತ್ರುಣಾಂ ವಪುಷಾ ದೀಪ್ಯತೇ ಚ ಸಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ ! ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅಡುಗೆ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಬೆಚ್ಚಗಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಕಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಕೊಡುವ
ಮನುಷ್ಯನ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಕಾರ್ಯಗಳು
ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ. ಅವನು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.

13064016a ಭಗವಾಂಶ್ಚಾಸ್ಯ ಸುಪ್ರೀತೋ ವಹ್ನಿರ್ಭವತಿ ನಿತ್ಯಶಃ|

13064016c ನ ತಂ ತ್ಯಜಂತೇ ಪಶವಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ಚ ಜಯತ್ಯಪಿ||

ಅವನ ಮೇಲೆ ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಯು ನಿತ್ಯವು ಸುಪ್ರೀತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
ಅವನ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನು
ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13064017a ಪುತ್ರಾನ್ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ಲಭತೇ ಯಶ್ಚ ತ್ರಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13064017c ಚಕ್ಷುರ್ವ್ಯಾಧಿಂ ನ ಲಭತೇ ಯಜ್ಞಭಾಗಮಥಾಶ್ಚತೇ||

ಚತ್ರವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪುತ್ರರೂ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಯಾವ ರೋಗವೂ ಬರುವುದಿಲ್ಲ
ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ ಯಜ್ಞಭಾಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13064018a ನಿದಾಘಕಾಲೇ ವರ್ಷೇ ವಾ ಯಶ್ಚ ತ್ರಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13064018c ನಾಸ್ಯ ಕಶ್ಚಿನ್ಮನೋದಾಹಃ ಕದಾ ಚಿದಪಿ ಜಾಯತೇ|

13064018e ಕೃಚ್ಚಾತ್ಸ ವಿಷಮಾಚ್ಚೈವ ವಿಪ್ರ²⁴² ಮೋಕ್ಷಮವಾಪ್ನುತೇ||

ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಚತ್ರವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಎಂದೂ ಸಂತಾಪವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ದೊಡ್ಡ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬೇಗನೇ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ.

13064019a ಪ್ರದಾನಂ ಸರ್ವದಾನಾನಾಂ ಶಕಟಸ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13064019c ಏವಮಾಹ ಮಹಾಭಾಗಃ ಶಾಂಡಿಲ್ಯೋ ಭಗವಾನೃಷಿಃ||

“ಸರ್ವದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಡಿಯ ದಾನವು ಹೆಚ್ಚಿನದು” ಎಂದು ಮಹಾಭಾಗ ಭಗವಾನ್ ಶಾಂಡಿಲ್ಯ ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಚತುಃಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ಸಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೫

ತಿಲಾದಿದಾನ ಫಲ

ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ತಿಲದಾನಫಲ (1-5), ಭೂದಾನಫಲ (16-34), ಗೋದಾನಫಲ (35-53), ಮತ್ತು ಅನ್ನದಾನಫಲ (54-63) ಗಳ

²⁴² ಕ್ಷಿಪ್ರಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದು.

13065001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13065001a ದಹ್ಯಮಾನಾಯ ವಿಪ್ರಾಯ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತ್ಯುಪಾನಹೌ|

13065001c ಯತ್ಫಲಂ ತಸ್ಯ ಭವತಿ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಲು ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಫಲವು ಏನೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13065002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13065002a ಉಪಾನಹೌ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

13065002c ಮರ್ದತೇ ಕಂಟಕಾನ್ಸರ್ವಾನ್ವಿಷಮಾನ್ನಿಸ್ತರತ್ಯಪಿ||

13065002E ಸ ಶತ್ರುಣಾಮುಪರಿ ಚ ಸಂತಿಷ್ಠತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13065003a ಯಾನಂ ಚಾಶ್ವತರೀಯುಕ್ತಂ ತಸ್ಯ ಶುಭ್ರಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವಿಶಾಂಪತೇ! ಸಮಾಹಿತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಸರ್ವ ಕಂಟಕಗಳನ್ನೂ ಕೊನೆಗೊಳಿಸಿ ವಿಷಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಶತ್ರುಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಶುಭ್ರ ರಥವು ದೊರಕುತ್ತದೆ.

13065003c ಉಪತಿಷ್ಠತಿ ಕೌಂತೇಯ ರೂಪ್ಯಕಾಂಚನಭೂಷಣಮ್|

13065003E ಶಕಟಂ ದಮ್ಯಸಂಯುಕ್ತಂ ದತ್ತಂ ಭವತಿ ಚೈವ ಹಿ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಹೊಸ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಬಂಡಿಯನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಬೆಳ್ಳಿ-ಕಾಂಚನವಿಭೂಷಿತ ರಥವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

13065004 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13065004a ಯತ್ಫಲಂ ತಿಲದಾನೇ ಚ ಭೂಮಿದಾನೇ ಚ ಕೀರ್ತಿತಮ್|

13065004c ಗೋಪ್ರದಾನೇಽನ್ನದಾನೇ ಚ ಭೂಯಸ್ತದ್ಭೃಹಿ ಕೌರವ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವ ! ತಿಲದಾನ, ಭೂಮಿದಾನ,
ಗೋದಾನ ಮತ್ತು ಅನ್ನದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೂ
ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅದನ್ನು ಹೇಳು.”

13065005 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13065005a ಶೃಣುಷ್ವ ಮಮ ಕೌಂತೇಯ ತಿಲದಾನಸ್ಯ ಯತ್ಫಲಮ್|

13065005c ನಿಶಮ್ಯ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌಂತೇಯ ! ಕುರುಸತ್ತಮ ! ತಿಲದಾನದ ಫಲದ
ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅದನ್ನು
ದಾನಮಾಡು.

13065006a ಪಿತೃಣಾಂ ಪ್ರಥಮಂ ಭೋಜ್ಯಂ ತಿಲಾಃ ಸೃಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

13065006c ತಿಲದಾನೇನ ವೈ ತಸ್ಮಾತ್ಪಿತೃಪಕ್ಷಃ ಪ್ರಮೋದತೇ||

ಸ್ವಯಂಭುವು ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರಥಮ ಭೋಜನವಾಗಿ ತಿಲವನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ತಿಲದಾನದಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಅತ್ಯಂತ
ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13065007a ಮಾಘಮಾಸೇ ತಿಲಾನ್ಯಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13065007c ಸರ್ವಸತ್ತ ಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ನರಕಂ ಸ ನ ಪಶ್ಯತಿ||

ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ತಿಲವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಸರ್ವಜಂತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನರಕವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.

13065008a ಸರ್ವಕಾಮೈಃ ಸ ಯಜತೇ ಯಸ್ತಿಲೈರ್ಯಜತೇ ಪಿತೃಣ್||

13065008c ನ ಚಾಕಾಮೇನ ದಾತವ್ಯಂ ತಿಲಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕಥಂ ಚನ||

ತಿಲದಿಂದ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಸರ್ವಕಾಮಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಿಷ್ಕಾಮನಾಗಿ ತಿಲಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು.

13065009a ಮಹರ್ಷೇಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯೈತೇ ಗಾತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಸೃತಾಸ್ತಿಲಾಃ|

13065009c ತತೋ ದಿವ್ಯಂ ಗತಾ ಭಾವಂ ಪ್ರದಾನೇಷು ತಿಲಾಃ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ತಿಲವು ಮಹರ್ಷಿ ಕಶ್ಯಪನ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿತಗೊಂಡವು. ಆದುದರಿಂದ ದಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಿಲಗಳಿಗೆ ದಿವ್ಯತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13065010a ಪೌಷ್ಟಿಕಾ ರೂಪದಾಶ್ಚೈವ ತಥಾ ಪಾಪವಿನಾಶನಾಃ|

13065010c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರದಾನೇಭ್ಯಸ್ತಿಲದಾನಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ತಿಲವು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಪದಾರ್ಥವು. ಅದು ಸುಂದರ ರೂಪವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಪಾಪವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಿಲದಾನವು ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಿಗಿಂತ ವಿಶೇಷವಾದುದು.

13065011a ಆಪಸ್ತಂಬಶ್ಚ ಮೇಧಾವೀ ಶಂಖಶ್ಚ ಲಿಖಿತಸ್ತಥಾ|

13065011c ಮಹರ್ಷಿಗೌತಮಶ್ಚಾಪಿ ತಿಲದಾನೈರ್ದಿವಂ ಗತಾಃ||

ಮೇಧಾವೀ ಮಹರ್ಷಿಗಳಾದ ಆಪಸ್ತಂಬ, ಶಂಖ, ಲಿಖಿತ ಮತ್ತು ಗೌತಮರು ತಿಲದಾನದಿಂದ ದಿವಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

13065012a ತಿಲಹೋಮಪರಾ ವಿಪ್ರಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಂಯತಮೈಥುನಾಃ|

13065012c ಸಮಾ ಗವ್ಯೇನ ಹವಿಷಾ ಪ್ರವೃತ್ತಿಷು ಚ ಸಂಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸಂಯತ ಮೈಥುನರಾಗಿ ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಪ್ರರೂ ತಿಲಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ತಿಲವು ಹಸುವಿನ ತುಪ್ಪದ ಸಮಾನ ಹವಿಸ್ಸಾಗಿದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಹೋಮ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಕೆಗೆ ಬರುತ್ತದೆ.

13065013a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ದಾನಾನಾಂ ತಿಲದಾನಂ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

13065013c ಅಕ್ಷಯಂ ಸರ್ವದಾನಾನಾಂ ತಿಲದಾನಮಿಹೋಚ್ಯತೇ||

ಸರ್ವ ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ತಿಲದಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಿಗಿಂತ ಇಲ್ಲಿ ತಿಲದಾನವು ಅಕ್ಷಯ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13065014a ಉತ್ಪನ್ನೇ ಚ ಪುರಾ ಹವ್ಯೇ ಕುಶಿಕರ್ಷಿಃ ಪರಂತಪ|

13065014c ತಿಲೈರಗ್ನಿತ್ರಯಂ ಹುತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾನ್ಗತಿಮುತ್ತಮಾಮ್||

ಪರಂತಪ! ಹಿಂದೆ ರಾಜರ್ಷಿ ಕುಶಿಕನು ಬೆಳೆದಿದ್ದ ತಿಲವನ್ನೇ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೋಮಿಸಿ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13065015a ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಂ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ತಿಲದಾನಮನುತ್ತಮಮ್||

13065015c ವಿಧಾನಂ ಯೇನ ವಿಧಿನಾ ತಿಲಾನಾಮಿಹ ಶಸ್ಯತೇ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ತಿಲದಾನವು ಅನುತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.
ಯಾವ ವಿಧಿಯಿಂದ ತಿಲದಾನಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13065016a ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ನಿಬೋಧೇದಂ ದೇವಾನಾಂ ಯಷ್ಟುಮಿಚ್ಛತಾಮ್|

13065016c ಸಮಾಗಮಂ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವೈ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ಮಹಾರಾಜ! ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಯಜ್ಞಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ ದೇವತೆಗಳು
ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಮಾಗಮದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13065017a ದೇವಾಃ ಸಮೇತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಭೂಮಿಭಾಗಂ ಯಿಯಕ್ಷವಃ|

13065017c ಶುಭಂ ದೇಶಮಯಾಚಂತ ಯಜೇಮ ಇತಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಯಜ್ಞಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ ದೇವತೆಗಳು ಒಂದಾಗಿ
ಭೂಮಿಯ ಯಾವುದಾದರೂ ಭಾಗವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋದರು.

13065018 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13065018a ಭಗವಂಸ್ತ್ವಂ ಪ್ರಭುಭೂಮೇಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ತ್ರಿದಿವಸ್ಯ ಚ|

13065018c ಯಜೇಮಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ಯಜ್ಞಂ ಭವದನುಜ್ಞಯಾ|

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಭಗವನ್! ಮಹಾಭಾಗ! ತ್ರಿದಿವಗಳ ಮತ್ತು
ಎಲ್ಲವುಗಳ ಪ್ರಭುವು ನೀನು. ನಿನ್ನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ನಾವು
ಯಜ್ಞವನ್ನು ಯಾಚಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇವೆ.

13065018e ನಾನನುಜ್ಞಾತಭೂಮಿಹಿ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಶ್ನುತೇ||

13065019a ತ್ವಂ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಸ್ಥಾವರಸ್ಯ ಚರಸ್ಯ ಚ|

13065019c ಪ್ರಭುರ್ಭವಸಿ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಸಮನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಭೂಮಿಯ ಸ್ವಾಮಿಯು ಯಾವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಲು
ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಿದರೆ
ಅದರ ಫಲವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಚರಾಚರ
ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಾಮಿ. ಆದುದರಿಂದ ಪೃಥ್ವಿಯ ಮೇಲೆ ಯಜ್ಞಮಾಡಲು
ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ಅನುಮತಿ ಬೇಕು.”

13065020 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13065020a ದದಾಮಿ ಮೇದಿನೀಭಾಗಂ ಭವದ್ಭೋಽಹಂ ಸುರರ್ಷಭಾಃ|

13065020c ಯಸ್ಮಿನ್ನೇಶೇ ಕರಿಷ್ಯಧ್ವಂ ಯಜ್ಞಂ ಕಾಶ್ಯಪನಂದನಾಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರರ್ಷಭರೇ! ಕಾಶ್ಯಪನಂದನರೇ! ನೀವು
ಯಜ್ಞವನ್ನು ಯಾವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬಯಸುತ್ತೀರೋ ಅದನ್ನೇ
ನಾನು ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.”

13065021 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13065021a ಭಗವನ್ಕೃತಕಾಮಾಃ ಸ್ಮೋ ಯಕ್ಷಾ ಮಸ್ವಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ|

13065021c ಇಮಂ ತು ದೇಶಂ ಮುನಯಃ ಪರ್ಯುಪಾಸಂತ ನಿತ್ಯದಾ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಭಗವನ್! ಆಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ನಾವು
ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃತಕೃತ್ಯರಾದೆವೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತೇವೆ. ನಾವು
ಯಜ್ಞಮಾಡುವ ಪ್ರದೇಶವಾದರೋ ನಿತ್ಯವೂ ಮುನಿಗಳು
ಪರ್ಯುಪಾಸನೆ ಮಾಡುವಂಥದ್ದಾಗಿದೆ.””

13065022 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13065022a ತತೋಽಗಸ್ತ್ವಶ್ಚ ಕಣ್ವಶ್ಚ ಭೃಗುರತ್ರಿವ್ಯವ್ಯಾಕಪಿಃ|

13065022c ಅಸಿತೋ ದೇವಲಶ್ಚೈವ ದೇವಯಜ್ಞಮುಪಾಗಮನ್||

13065023a ತತೋ ದೇವಾ ಮಹಾತ್ಮಾನ ಈಜಿರೇ ಯಜ್ಞಮಚ್ಯುತ|

13065023c ತಥಾ ಸಮಾಪಯಾಮಾಸುರ್ಯಥಾಕಾಲಂ ಸುರರ್ಷಭಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಅಗಸ್ತ್ಯ, ಕಣ್ವ, ಭೃಗು, ಅತ್ರಿ, ವ್ಯಾಕಪಿ, ಅಸಿತ ಮತ್ತು ದೇವಲರು ದೇವತೆಗಳ ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಾದರು. ಅಚ್ಯುತ! ಆಗ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವ ಸುರರ್ಷಭರು ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಥಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತಗೊಳಿಸಿದರು ಕೂಡ.

13065024a ತ ಇಷ್ಟಯಜ್ಞಾಸ್ತ್ರಿದಶಾ ಹಿಮವತ್ಯಚಲೋತ್ತಮೇ|

13065024c ಷಷ್ಠಮಂಶಂ ಕ್ರತೋಸ್ತಸ್ಯ ಭೂಮಿದಾನಂ ಪ್ರಚಕ್ರೀ||

ಉತ್ತಮ ಪರ್ವತ ಹಿಮಾಲಯದ ಬಳಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ದೇವತೆಗಳು ಆ ಯಜ್ಞದ ಫಲದ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗದ ಸಮನಾದ ಭೂಮಿದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

13065025a ಪ್ರಾದೇಶಮಾತ್ರಂ ಭೂಮೇಸ್ತು ಯೋ ದದ್ಯಾದನುಪಸ್ಕೃತಮ್||

13065025c ನ ಸೀದತಿ ಸ ಕೃಚ್ಛೇಷು ನ ಚ ದುರ್ಗಾಣ್ಯವಾಪ್ನುತೇ||

ಅಗೆಯದೇ ಅಥವಾ ಹೂಳದೇ ಇದ್ದ ಭೂಮಿಪ್ರದೇಶವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನೂ ಕೂಡ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಕುಸಿಯುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸಂಕಟಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

13065026a ಶೀತವಾತಾತಪಸಹಾಂ ಗೃಹಭೂಮಿಂ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಾಮ್||

13065026c ಪ್ರದಾಯ ಸುರಲೋಕಸ್ಥಃ ಪುಣ್ಯಾಂತೇಽಪಿ ನ ಚಾಲ್ಯತೇ||

ಭಳಿ, ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಿಂದ ರಕ್ಷಿತವಾದ ಮನೆಕಟ್ಟಲು ಯೋಗ್ಯ
ಸುಸಂಸ್ಕೃತ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಸುರಲೋಕದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪುಣ್ಯವು ಕೊನೆಗೊಂಡರೂ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಂದ
ಹೊರಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13065027a ಮುದಿತೋ ವಸತೇ ಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ಪಾರ್ಥಿವ|

13065027c ಪ್ರತಿಶ್ರಯಪ್ರದಾತಾ ಚ ಸೋಽಪಿ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಮನೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಮುದಿತನಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13065028a ಅಧ್ಯಾಪಕಕುಲೇ ಜಾತಃ ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13065028c ಗೃಹೇ ಯಸ್ಯ ವಸೇತ್ತುಷ್ಟಃ ಪ್ರಧಾನಂ ಲೋಕಮಶ್ನುತೇ||

ಯಾರು ದಾನವಾಗಿ ನೀಡಿರುವ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಾಪಕಕುಲದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿದ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯ ಶ್ರೋತ್ರಿಯು ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು
ಪ್ರಧಾನ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13065029a ತಥಾ ಗವಾರ್ಥೇ ಶರಣಂ ಶೀತವರ್ಷಸಹಂ ಮಹತ್|

13065029c ಆಸಪ್ತಮಂ ತಾರಯತಿ ಕುಲಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಭಳಿ-ಮಳೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಗೋವುಗಳಿಗೆ
ಮನೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವವನು ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಗಳವರೆಗೆ ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13065030a ಕ್ಷೇತ್ರಭೂಮಿಂ ದದಲ್ಲೋಕೇ ಪುತ್ರ ಶ್ರಿಯಮವಾಪ್ನುಯಾತ್|

13065030c ರತ್ನಭೂಮಿಂ ಪ್ರದತ್ವಾ ತು ಕುಲವಂಶಂ ವಿವರ್ಧಯೇತ್||

ಪುತ್ರ! ಹೊಲದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ರತ್ನಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಕುಲವಂಶದ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13065031a ನ ಚೋಷರಾಂ ನ ನಿರ್ದಗ್ಧಾಂ ಮಹೀಂ ದದ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಚನ|

13065031c ನ ಶ್ಮಶಾನಪರೀತಾಂ ಚ ನ ಚ ಪಾಪನಿಷೇವಿತಾಮ್||

ಬಡಸಲಾಗಿರುವ, ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿರುವ ಅಥವಾ ಶ್ಮಶಾನದ ಬಳಿಯಿರುವ ಮತ್ತು ಪಾಪಿಜನರು ನಿವಾಸಿಸುವ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡಬಾರದು.

13065032a ಪಾರಕ್ಯೇ ಭೂಮಿದೇಶೇ ತು ಪಿತೃಣಾಂ ನಿರ್ವಪೇತ್ತು ಯಃ|

13065032c ತದ್ಭೂಮಿಸ್ವಾಮಿಪಿತೃಭಿಃ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ವಿಹನ್ಯತೇ||

ಇತರರ ಭೂಮಿಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳ ಪೂಜನ-ಶ್ರಾದ್ಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ಮತ್ತು ದಾನ ಇವೆರಡೂ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆ.

13065033a ತಸ್ಮಾತ್ಕ್ರೀತ್ವಾ ಮಹೀಂ ದದ್ಯಾತ್ಸ್ವಲ್ಪಾಮಪಿ ವಿಚಕ್ಷಣಃ|

13065033c ಪಿಂಡಃ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ದತ್ತೋ ವೈ ತಸ್ಯಾಂ ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತಃ||

ಆದುದರಿಂದ ವಿಚಕ್ಷಣನು ಸ್ವಲ್ಪವಾದರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಖರೀದಿಸಿದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನಿತ್ತರೆ ಅವು ಶಾಶ್ವತವಾಗುವವು.

13065034a ಅಟವೀಪರ್ವತಾಶ್ಚೈವ ನದೀತೀರ್ಥಾನಿ ಯಾನಿ ಚ|

13065034c ಸರ್ವಾಣ್ಯಸ್ವಾಮಿಕಾನ್ಯಾಹುರ್ನ ಹಿ ತತ್ರ ಪರಿಗ್ರಹಃ||

13065035a ಇತ್ಯೇತದ್ಭೂಮಿದಾನಸ್ಯ ಫಲಮುಕ್ತಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ವಿಶಾಂಪತೇ! ವನ, ಪರ್ವತ, ನದಿ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥ - ಈ ಸ್ಥಾನಗಳು
ಯಾವುದೇ ಸ್ವಾಮಿಯ ಅಧೀನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ
ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ
ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಭೂಮಿದಾನದ ಫಲವನ್ನು
ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

13065035c ಅತಃ ಪರಂ ತು ಗೋದಾನಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ||

13065036a ಗಾವೋಽಧಿಕಾಸ್ತಪಸ್ವಿಭ್ಯೋ ಯಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇಭ್ಯ ಏವ ಚ|

13065036c ತಸ್ಮಾನ್ಮಹೇಶ್ವರೋ ದೇವಸ್ತಪಸ್ತಾಭಿಃ ಸಮಾಸ್ಥಿತಃ||

ಅನಘ! ಇನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಗೋದಾನದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಗೋವುಗಳು ಸಮಸ್ತ ತಪಸ್ವಿಗಳಿಗೂ ಅಧಿಕ. ಆದುದರಿಂದ
ದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನು ಅವುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ
ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದನು.

13065037a ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ವಸಂತೈತಾಃ ಸೋಮೇನ ಸಹ ಭಾರತ|

13065037c ಆಸಾಂ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಯಃ ಸಿದ್ಧಾಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್||

ಭಾರತ! ಗೋವುಗಳು ಸೋಮನೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಈ ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ ಸಿದ್ಧರೂ
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾರೆ.

13065038a ಪಯಸಾ ಹವಿಷಾ ದಧ್ನಾ ಶಕೃತಾಪ್ಯಥ ಚರ್ಮಣಾ|

13065038c ಅಸ್ಥಿಭಿಶ್ಚೋಪಕುರ್ವಂತಿ ಶೃಂಗೈರ್ವಾಲೈಶ್ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಈ ಗೋವುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಸಗಣಿ,
ಚರ್ಮ, ಅಸ್ತಿ, ಕೋಡು ಮತ್ತು ಬಾಲಗಳಿಂದಲೂ ಜಗತ್ತಿಗೆ
ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತವೆ.

13065039a ನಾಸಾಂ ಶೀತಾತಪೌ ಸ್ಯಾತಾಂ ಸದೈತಾಃ ಕರ್ಮ ಕುರ್ವತೇ|

13065039c ನ ವರ್ಷಂ ವಿಷಮಂ ವಾಪಿ ದುಃಖಮಾಸಾಂ ಭವತ್ಯುತ||

13065040a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಸಹಿತಾ ಯಾಂತಿ ತಸ್ಮಾತ್ಪರತರಂ ಪದಮ್|

ಇವುಗಳಿಗೆ ಛಳಿ, ಬಿಸಿಲು ಮತ್ತು ಮಳೆಯೂ ಕಷ್ಟವೆನಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವು
ಸದೈವ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಹಿತ ಇವು ಆ ಪರಮಪದಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

13065040c ಏಕಂ ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರವದಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

13065041a ರಂತಿದೇವಸ್ಯ ಯಜ್ಞೇ ತಾಃ ಪಶುತ್ವೇನೋಪಕಲ್ಪಿತಾಃ|

13065041c ತತಶ್ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ರಾಜನ್ಗೋಚರ್ಮಭ್ಯಃ ಪ್ರವರ್ತಿತಾ||

13065042a ಪಶುತ್ವಾಚ್ಚ ವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಪ್ರದಾನಾಯೋಪಕಲ್ಪಿತಾಃ|

ಮನೀಷಿಣರು ಗೋವು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎರಡೂ ಒಂದೇ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್ ! ರಂತಿದೇವನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪಶುರೂಪದಲ್ಲಿ
ದಾನನೀಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಯಿತು. ಆಗ ಗೋವುಗಳ ಚರ್ಮಗಳಿಂದ
ಆ ಚರ್ಮಣ್ವತೀ ಎಂಬ ನದಿಯು ಪ್ರವಹಿಸಿತ್ತು. ಆ ಎಲ್ಲ ಗೋವುಗಳೂ
ಪಶುತ್ವದಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ದಾನಕ್ಕೆ
ಸಿದ್ಧಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.

13065042c ತಾ ಇಮಾ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯೈರ್ಭೋ ಯೋ ದದಾತಿ ಮಹೀಪತೇ|

13065042e ನಿಸ್ತರೇದಾಪದಂ ಕೃಚ್ಛಾಂ ವಿಷಮಸ್ಥೋಽಪಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಮಹೀಪತೇ! ಪಾರ್ಥಿವ! ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಈ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವವನು ಆಪತ್ತು ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ವಿಷಮಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನೂ
ದಾಟಬಲ್ಲನು.

13065043a ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರದಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ನರಕಂ ನ ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ|

13065043c ಸರ್ವತ್ರ ವಿಜಯಂ ಚಾಪಿ ಲಭತೇ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ಮನುಜಾಧಿಪ! ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು
ನರಕವನ್ನು ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಸರ್ವತ್ರ ವಿಜಯವೂ ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

13065044a ಅಮೃತಂ ವೈ ಗವಾಂ ಕ್ಷೀರಮಿತ್ಯಾಹ ತ್ರಿದಶಾಧಿಪಃ|

13065044c ತಸ್ಮಾದ್ಧದಾತಿ ಯೋ ಧೇನುಮಮೃತಂ ಸ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಗೋವಿನ ಹಾಲು ಅಮೃತವೆಂದು ತ್ರಿದಶಾಧಿಪನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಅಮೃತವನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದಂತೆ.

13065045a ಅಗ್ನಿನಾಮವ್ಯಯಂ ಹ್ಯೇತದ್ಧೌಮ್ಯಂ ವೇದವಿದೋ ವಿದುಃ|

13065045c ತಸ್ಮಾದ್ಧದಾತಿ ಯೋ ಧೇನುಂ ಸ ಹೌಮ್ಯಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಗೋವಿನ ಹಾಲಿನ ರೂಪದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಹವನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವಿನಾಶೀ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು
ವೇದವಿದ ಪುರುಷರ ಅನುಭವವು. ಆದುದರಿಂದ ಗೋವನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವವನು ಹವಿಸ್ಸನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದಂತೆ.

13065046a ಸ್ವಗೋ ವೈ ಮೂರ್ತಿಮಾನೇಷ ವೃಷಭಂ ಯೋ ಗವಾಂ ಪತಿಮ್||

13065046c ವಿಪ್ರೇ ಗುಣಯುತೇ ದದ್ಯಾತ್ಸ ವೈ ಸ್ವಗೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹೋರಿಯು ಸ್ವರ್ಗದ ಮೂರ್ತಿಮಾನ್ ಸ್ವರೂಪವು. ಹೋರಿಯನ್ನು
ಗುಣಯುತ ವಿಪ್ರನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13065047a ಪ್ರಾಣಾ ವೈ ಪ್ರಾಣಿನಾಮೇತೇ ಪ್ರೋಚ್ಯಂತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13065047c ತಸ್ಮಾದ್ಧದಾತಿ ಯೋ ಧೇನುಂ ಪ್ರಾಣಾನ್ವೈ ಸ ಪ್ರಯಚ್ಚತಿ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ಗೋಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣಗಳೆಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ
ದಾನಮಾಡಿದಂತೆ.

13065048a ಗಾವಃ ಶರಣ್ಯಾ ಭೂತಾನಾಮಿತಿ ವೇದವಿದೋ ವಿದುಃ|

13065048c ತಸ್ಮಾದ್ಧದಾತಿ ಯೋ ಧೇನುಂ ಶರಣಂ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚತಿ||

ಗೋವುಗಳು ಜೀವಿಗಳ ಶರಣ್ಯರು ಎಂದು ವೇದವಿದರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಶರಣ
ನೀಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13065049a ನ ವಧಾರ್ಥಂ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ನ ಕೀನಾಶೇ ನ ನಾಸ್ತಿಕೇ|

13065049c ಗೋಜೀವಿನೇ ನ ದಾತವ್ಯಾ ತಥಾ ಗೌಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಗೋವನ್ನು ವಧಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿ ಎಂದೂ ಕೊಡಬಾರದು.
ಹಾಗೆಯೇ ಕಟುಕನಿಗೆ, ನಾಸ್ತಿಕನಿಗೆ, ಮತ್ತು ಗೋವಿನಿಂದಲೇ
ಉಪಜೀವನ ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಾರದು.

13065050a ದದಾತಿ ತಾದ್ಯಶಾನಾಂ ವೈ ನರೋ ಗಾಃ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾಮ್|

13065050c ಅಕ್ಷಯಂ ನರಕಂ ಯಾತೀತ್ಯೇವಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಅಂತಹ ಪಾಪಿರ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ನರನು ಅಕ್ಷಯ

ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13065051a ನ ಕೃಶಾಂ ಪಾಪವತ್ಸಾಂ ವಾ ವಂಧ್ಯಾಂ ರೋಗಾನ್ವಿತಾಂ ತಥಾ|

13065051c ನ ವ್ಯಂಗಾಂ ನ ಪರಿಶ್ರಾಂತಾಂ ದದ್ಯಾದ್ಗಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ವೈ||

ಬಡಕಲಾಗಿರುವ, ಕರುವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ, ಅಥವಾ ಗಿಡ್ಡದಾಗಿರುವ, ರೋಗಾನ್ವಿತವಾಗಿರುವ, ವಿಕಲಾಂಗವಾಗಿರುವ, ಮತ್ತು ವೃದ್ಧ ಗೋವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬಾರದು.

13065052a ದಶಗೋಸಹಸ್ರದಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಶಕ್ರೇಣ ಸಹ ಮೋದತೇ|

13065052c ಅಕ್ಷಯಾಽಲ್ಲಭತೇ ಲೋಕಾನ್ನರಃ ಶತಸಹಸ್ರದಃ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಶಕ್ರನೊಂದಿಗೆ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ನರನಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13065053a ಇತ್ಯೇತದ್ಗೋಪ್ರದಾನಂ ಚ ತಿಲದಾನಂ ಚ ಕೀರ್ತಿತಮ್|

13065053c ತಥಾ ಭೂಮಿಪ್ರದಾನಂ ಚ ಶೃಣುಷ್ವಾನ್ನೇ ಚ ಭಾರತ||

ಹೀಗೆ ಗೋದಾನ, ತಿಲದಾನ ಮತ್ತು ಭೂಮಿದಾನಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಭಾರತ! ಇನ್ನು ಅನ್ನದಾನದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

13065054a ಅನ್ನದಾನಂ ಪ್ರಧಾನಂ ಹಿ ಕೌಂತೇಯ ಪರಿಚಕ್ಷತೇ|

13065054c ಅನ್ನಸ್ಯ ಹಿ ಪ್ರದಾನೇನ ರಂತಿದೇವೋ ದಿವಂ ಗತಃ||

ಕೌಂತೇಯ! ಅನ್ನ ದಾನವು ಪ್ರಧಾನವಾದುದು ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಅನ್ನದಾನದಿಂದಲೇ ರಂತಿದೇವನು ದಿವಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13065055a ಶ್ರಾಂತಾಯ ಕ್ಷುಧಿತಾಯಾನ್ನಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಭೂಮಿಪ|

13065055c ಸ್ವಾಯಂಭುವಂ ಮಹಾಭಾಗಂ ಸ ಪಶ್ಯತಿ ನರಾಧಿಪ||

ಭೂಮಿಪ! ನರಾಧಿಪ! ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದವನಿಗೆ ಯಾರು
ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಮಹಾಭಾಗ ಸ್ವಾಯಂಭುವ
ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

13065056a ನ ಹಿರಣ್ಮೈರ್ನ ವಾಸೋಭಿರ್ನಾಶ್ವದಾನೇನ ಭಾರತ|

13065056c ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ನರಾಃ ಶ್ರೇಯೋ ಯಥೇಹಾನ್ನಪ್ರದಾಃ ಪ್ರಭೋ||

ಭಾರತ! ಪ್ರಭೋ! ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ಪಡೆಯುವಷ್ಟು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ಮನುಷ್ಯನು ಹಿರಣ್ಯ, ವಸ್ತ್ರಗಳು ಅಥವಾ ಅಶ್ವದಾನದಿಂದಲೂ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13065057a ಅನ್ನಂ ವೈ ಪರಮಂ ದ್ರವ್ಯಮನ್ನಂ ಶ್ರೀಶ್ಚ ಪರಾ ಮತಾ|

13065057c ಅನ್ನಾತ್ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಭವತಿ ತೇಜೋ ವೀರ್ಯಂ ಬಲಂ ತಥಾ||

ಅನ್ನವು ಪರಮ ದ್ರವ್ಯವೆಂದೂ ಪರಮ ಸಂಪತ್ತೆಂದೂ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಿದೆ.
ಅನ್ನದಿಂದ ತ್ರಾಣ, ತೇಜಸ್ಸು, ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಬಲಗಳು
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

13065058a ಸದ್ಭೋ ದದಾತಿ ಯಶ್ಚಾನ್ನಂ ಸದೈಕಾಗ್ರಮನಾ ನರಃ|

13065058c ನ ಸ ದುರ್ಗಾಣ್ಯವಾಪ್ನೋತೀತ್ಯೇವಮಾಹ ಪರಾಶರಃ||

ಏಕಾಗ್ರಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಾಧುಜನರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವವನು
ಯಾವುದೇ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಪರಾಶರನು
ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13065059a ಅರ್ಚಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ದೇವೇಭ್ಯೋಽನ್ನಂ ನಿವೇದಯೇತ್|

13065059c ಯದನ್ನೋ ಹಿ ನರೋ ರಾಜಂಸ್ತದನ್ನಾಸ್ತಸ್ಯ ದೇವತಾಃ||

ರಾಜನ್! ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಅನ್ನವನ್ನು ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾನೋ ಅದೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ನವಾಗಿದೆ.

13065060a ಕೌಮುದ್ಯಾಂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ತು ಯೋಽನ್ನದಾನಂ ಕರೋತ್ಯುತ|

13065060c ಸ ಸಂತರತಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚಾನಂತ್ಯಮಶ್ನುತೇ||

ಕಾರ್ತೀಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡುವವನು ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಾರಾಗಿ ಮರಣಾನಂತರ ಅಕ್ಷಯ ಸುಖದ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13065061a ಅಭುಕ್ತ್ವಾ ತಿಥಯೇ ಚಾನ್ನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದ್ಯಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

13065061c ಸ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ಲೋಕಾನ್ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ತಾನು ಉಣ್ಣದೇ ಅತಿಥಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮವಿದರ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13065062a ಸುಕೃಚ್ಛಾ ಮಾಪದಂ ಪ್ರಾಪ್ತಶ್ಚಾನ್ನದಃ ಪುರುಷಸ್ತರೇತ್|

13065062c ಪಾಪಂ ತರತಿ ಚೈವೇಹ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚಾಪಕರ್ಷತಿ||

ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷನು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣ ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13065063a ಇತ್ಯೇತದನ್ನದಾನಸ್ಯ ತಿಲದಾನಸ್ಯ ಚೈವ ಹ|

13065063c ಭೂಮಿದಾನಸ್ಯ ಚ ಫಲಂ ಗೋದಾನಸ್ಯ ಚ ಕೀರ್ತಿತಮ್||

ಹೀಗೆ ಅನ್ನದಾನ, ತಿಲದಾನ, ಭೂಮಿದಾನ ಮತ್ತು ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಪಂಚಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅರವತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೬

ಪಾನೀಯದಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯ

ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪಾನಿಯಗಳ ದಾನದ ಫಲವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-19).

13066001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13066001a ಶ್ರುತಂ ದಾನಫಲಂ ತಾತ ಯತ್ತ್ವಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಮ್|

13066001c ಅನ್ನಂ ತು ತೇ ವಿಶೇಷೇಣ ಪ್ರಶಸ್ತಮಿಹ ಭಾರತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾತ! ಭಾರತ! ಅನ್ನದಾನವನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದ ನಿನ್ನಿಂದ ದಾನಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳಿದೆ.

13066002a ಪಾನೀಯದಾನಂ ಪರಮಂ ಕಥಂ ಚೇಹ ಮಹಾಫಲಮ್|

13066002c ಇತ್ಯೇತಚ್ಚೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವಿಸ್ತರೇಣ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಜಲದಾನದಿಂದ ಯಾವ ಪರಮ ಮಹಾಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13066003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13066003a ಹಂತ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವದ್ಭರತರ್ಷಭ|

13066003c ಗದತಸ್ತನ್ಮಮಾದ್ಯೇಹ ಶೃಣು ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮ|

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ! ನಾನು
ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಬಾಯಿಂದ ಹೇಳುವ
ಇದನ್ನು ಕೇಳು.

13066003e ಪಾನೀಯದಾನಾತ್ಪ್ರಭೃತಿ ಸರ್ವಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇನಘ||

13066004a ಯದನ್ನಂ ಯಚ್ಚ ಪಾನೀಯಂ ಸಂಪ್ರದಾಯಾಶ್ಚತೇ ನರಃ|

ಅನಘ! ಜಲದಾನದಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನೂ
ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಜಲದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನರನು
ಯಾವ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಕೇಳು.

13066004c ನ ತಸ್ಮಾತ್ಪರಮಂ ದಾನಂ ಕಿಂ ಚಿದಸ್ತಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

13066005a ಅನ್ನಾತ್ಪ್ರಾಣಭೃತಸ್ತಾತ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಹಿ ಸರ್ವಶಃ|

ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಜಲದಾನಗಳಿಗಿಂತ ಪರಮ ದಾನವು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ ಎಂದು
ನನ್ನ ಮತ. ಅಯ್ಯಾ! ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ
ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಜೀವಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತವೆ.

13066005c ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ಪರಂ ಲೋಕೇ ಸರ್ವದಾನೇಷು ಕಥ್ಯತೇ||

13066006a ಅನ್ನಾದ್ಭೃಲಂ ಚ ತೇಜಶ್ಚ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ವರ್ಧತೇ ಸದಾ|

13066006c ಅನ್ನದಾನಮತಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಚೇಷ್ಠಮಾಹ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಿಗಿಂತ ಅನ್ನದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಲ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ಸು ಸದಾ ವರ್ಧಿಸುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಅನ್ನದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳಿದನು.

13066007a ಸಾವಿತ್ರ್ಯಾ ಹ್ಯಪಿ ಕೌಂತೇಯ ಶ್ರುತಂ ತೇ ವಚನಂ ಶುಭಮ್|

13066007c ಯತಶ್ಚೈತದ್ಯಥಾ ಚೈತದ್ಧೇವಸತ್ರೇ ಮಹಾಮತೇ||

ಕೌಂತೇಯ! ಸಾವಿತ್ರಿಯ ಈ ಶುಭ ವಚನವನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದಿರಬಹುದು. ಮಹಾಮತೇ! ದೇವಸತ್ರದಲ್ಲಿ ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಸಾವಿತ್ರಿಯು ಏನನ್ನು ಹೇಳಿದಳು ಎನ್ನುವುದು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿದೆ:

13066008a ಅನ್ನೇ ದತ್ತೇ ನರೇಣೇಹ ಪ್ರಾಣಾ ದತ್ತಾ ಭವಂತ್ಯುತ|

13066008c ಪ್ರಾಣದಾನಾದ್ಧಿ ಪರಮಂ ನ ದಾನಮಿಹ ವಿದ್ಯತೇ||

13066009a ಶ್ರುತಂ ಹಿ ತೇ ಮಹಾಬಾಹೋ ಲೋಮಶಸ್ಯಾಪಿ ತದ್ವಚಃ|

“ಇಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ನರನು ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ದಾನಮಾಡಿದಂತೆ. ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣದಾನಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ದಾನವು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.” ಮಹಾಬಾಹೋ! ಇದರ ಕುರಿತು ಲೋಮಶನ ಮಾತನ್ನೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದಿರಬಹುದು.

13066009c ಪ್ರಾಣಾನ್ದತ್ತ್ವಾ ಕಪೋತಾಯ ಯತ್ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಶಿಬಿನಾ ಪುರಾ||

13066010a ತಾಂ ಗತಿಂ ಲಭತೇ ದತ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಜಸ್ಯಾನ್ನಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಹಿಂದೆ ಶಿಬಿಯು ಪಾರಿವಾಳಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣದಾನವನ್ನು ನೀಡಿ

ಯಾವ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನೋ ಅದೇ ಲೋಕವು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ನದಾನಮಾಡಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13066010c ಗತಿಂ ವಿಶಿಷ್ಟಾಂ ಗಚ್ಚಂತಿ ಪ್ರಾಣದಾ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್||

13066011a ಅನ್ನಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರಭವತಿ ಪಾನೀಯಾತ್ಕುರುಸತ್ತಮ|

13066011c ನೀರಜಾತೇನ ಹಿ ವಿನಾ ನ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಡಿದವನು ವಿಶಿಷ್ಟಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು
ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಕುರುಸತ್ತಮ ! ಅನ್ನವೂ ಜಲದಿಂದಲೇ
ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತದೆ. ಜಲರಾಶಿಯಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನ ಧಾನ್ಯದ ವಿನಾ ಏನೂ
ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

13066012a ನೀರಜಾತಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಸೋಮೋ ಗ್ರಹಗಣೇಶ್ವರಃ|

13066012c ಅಮೃತಂ ಚ ಸುಧಾ ಚೈವ ಸ್ವಾಹಾ ಚೈವ ವಷತ್ತಥಾ||

13066013a ಅನ್ನೌಷಧ್ಯೋ ಮಹಾರಾಜ ವೀರುಧಶ್ಚ ಜಲೋದ್ಭವಾಃ|

13066013c ಯತಃ ಪ್ರಾಣಭೃತಾಂ ಪ್ರಾಣಾಃ ಸಂಭವಂತಿ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ವಿಶಾಂಪತೇ ! ಗ್ರಹಗಣೇಶ್ವರ ಭಗವಾನ್ ಸೋಮನು
ಜಲದಿಂದಲೇ ಉದ್ಭವಿಸಿದನು. ಅಮೃತ, ಸುಧಾ, ಸ್ವಾಹಾ,
ವಷಟ್ಕಾರ, ಅನ್ನ, ಔಷಧ ಮತ್ತು ಲತೆಗಳೂ ಜಲದಿಂದಲೇ
ಉದ್ಭವಿಸಿವೆ. ಇವುಗಳಿಂದಲೇ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಪ್ರಾಣಗಳು
ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಟಿಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

13066014a ದೇವಾನಾಮಮೃತಂ ಚಾನ್ನಂ ನಾಗಾನಾಂ ಚ ಸುಧಾ ತಥಾ|

13066014c ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಸ್ವಧಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಪಶೂನಾಂ ಚಾಪಿ ವೀರುಧಃ||

ಅಮೃತವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ, ಸುಧೆಯು ನಾಗಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ, ಸ್ವಧಾವು
ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ತೃಣ-ಲತೆಗಳು ಪಶುಗಳಿಗೆ ಅನ್ನ.

13066015a ಅನ್ನಮೇವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರಾಣಾನಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ|

13066015c ತಚ್ಚ ಸರ್ವಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಪಾನೀಯಾತ್ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ||

13066016a ತಸ್ಮಾತ್ಪಾನೀಯದಾನಾದ್ವೈ ನ ಪರಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್|

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಅನ್ನವೇ ಮನುಷ್ಯರ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ಮನೀಷಿಣರು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಅನ್ನಗಳೂ ಜಲದಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ.
ಅದುದರಿಂದ ಜಲದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾನವು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ.

13066016c ತಚ್ಚ ದದ್ಯಾನ್ನರೋ ನಿತ್ಯಂ ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ಭೂತಿಮಾತ್ಮನಃ||

13066017a ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಜಲದಾನಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13066017c ಶತ್ರುಂಶ್ಚಾಪ್ಯಧಿ ಕೌಂತೇಯ ಸದಾ ತಿಷ್ಠತಿ ತೋಯದಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕೌಂತೇಯ! ತನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವ ನರನು
ನಿತ್ಯವೂ ಜಲದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಜಲದಾನವು ಧನ, ಯಶಸ್ಸು
ಮತ್ತು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಜಲದಾನಮಾಡಿದವನು ತನ್ನ
ಶತ್ರುಗಳಿಗಿಂತ ಮಿಗಿಲಾಗುತ್ತಾನೆ.

13066018a ಸರ್ವಕಾಮಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಕೀರ್ತಿಂ ಚೈವೇಹ ಶಾಶ್ವತೀಮ್|

13066018c ಪ್ರೇತ್ಯ ಚಾನಂತ್ಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಪಾಪೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ಅವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಶಾಶ್ವತ
ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ
ಮರಣಾನಂತರ ಅನಂತ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13066019a ತೋಯದೋ ಮನುಜವ್ಯಾಫ್ರ ಸ್ವರ್ಗಂ ಗತ್ವಾ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13066019c ಅಕ್ಷಯಾನ್ಮಮವಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಾನಿತ್ಯಬ್ರವೀನ್ಮನುಃ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ಮನುಜವ್ಯಾಫ್ರ ! ಜಲದಾನ ಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಪಾನೀಯದಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯೇ ಷಟ್ಪಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಾನೀಯದಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತಾರನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೨

ತಿಲಾದಿದಾನ ಪ್ರಶಂಸಾ

ತಿಲ, ಜಲ, ದೀಪ ಮತ್ತು ರತ್ನ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ದಾನಗಳ

ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆ: ಯಮ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಂವಾದ (1-33).

13067001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13067001a ತಿಲಾನಾಂ ಕೀದೃಶಂ ದಾನಮಥ ದೀಪಸ್ಯ ಚೈವ ಹ|

13067001c ಅನ್ನಾನಾಂ ವಾಸಸಾಂ ಚೈವ ಭೂಯ ಏವ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಿಲದಾನದ ಫಲವು ಎಂಥಹುದು? ದೀಪ, ಅನ್ನ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ಪುನಃ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13067002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13067002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13067002c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಯಮಸ್ಯ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮತ್ತು ಯಮರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13067003a ಮಧ್ಯದೇಶೇ ಮಹಾನ್ಯಾ ಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಬಭೂವ ಹ|

13067003c ಗಂಗಾಯಮುನಯೋರ್ಮಧ್ಯೇ ಯಾಮುನಸ್ಯ ಗಿರೇರಧಃ||

13067004a ಪರ್ಣಶಾಲೇತಿ ವಿಖ್ಯಾತೋ ರಮಣೀಯೋ ನರಾಧಿಪ|

13067004c ವಿದ್ವಾಂಸಸ್ತತ್ರ ಭೂಯಿಷ್ಠಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚಾವಸಂಸ್ತದಾ||

ನರಾಧಿಪ! ಮಧ್ಯದೇಶದಲ್ಲಿ, ಗಂಗಾ-ಯಮುನೆಯರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾಮುನ ಪರ್ವತದ ಕೆಳಗೆ ಜನರಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ರಮಣೀಯ, ಪರ್ಣಶಾಲ ಎಂದು ಗ್ರಾಮವಿತ್ತು. ಅಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13067005a ಅಥ ಪ್ರಾಹ ಯಮಃ ಕಂ ಚಿತ್ತುರುಷಂ ಕೃಷ್ಣವಾಸಸಮ್|

13067005c ರಕ್ತಾಕ್ಷಮೂರ್ಧ್ವರೋಮಾಣಂ ಕಾಕಜಂಘಾಕ್ಷಿನಾಸಿಕಮ್||

ಒಮ್ಮೆ ಯಮನು ಕಪ್ಪು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ, ರಕ್ತಾಕ್ಷ, ರೋಮಗಳು ನಿಮಿರಿನಿಂತಿದ್ದ, ಕಾಗೆಯಂಥಹ ಕಣ್ಣು-ಮೂಗುಗಳಿದ್ದ ಓರ್ವ ದೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13067006a ಗಚ್ಚ ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ರಾಮಂ ತತೋ ಗತ್ವಾ ತಮಾನಯ|

13067006c ಅಗಸ್ತ್ಯಂ ಗೋತ್ರತಶ್ಚಾಪಿ ನಾಮತಶ್ಚಾಪಿ ಶರ್ಮಿಣಮ್||

13067007a ಶಮೇ ನಿವಿಷ್ಟಂ ವಿದ್ವಾಂಸಮಧ್ಯಾಪಕಮನಾದೃತಮ್|

“ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಹೋಗು. ಹೋಗಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಗೋತ್ರದ ಶರ್ಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಶಾಂತಸ್ವಭಾವದ ವಿದ್ವಾಂಸ ಅಧ್ಯಾಪಕ ಬಡವನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.

13067007c ಮಾ ಚಾನ್ಯಮಾನಯೇಥಾಸ್ತ್ವಂ ಸಗೋತ್ರಂ ತಸ್ಯ ಪಾರ್ಶ್ವತಃ||

13067008a ಸ ಹಿ ತಾದೃಗ್ಗುಣಸ್ತೇನ ತುಲ್ಯೋಽಧ್ಯಯನಜನ್ಮನಾ|

13067008c ಅಪತ್ಯೇಷು ತಥಾ ವೃತ್ತೇ ಸಮಸ್ತೇನೈವ ಧೀಮತಾ|

13067008e ತಮಾನಯ ಯಥೋದ್ವಿಷ್ಟಂ ಪೂಜಾ ಕಾರ್ಯಾ ಹಿ ತಸ್ಯ ಮೇ||

ಆದರೆ ಅವನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುವ ಅದೇ ಗೋತ್ರ ಅದೇ ಗುಣಗಳಿರುವ, ಅಧ್ಯಯನ-ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ, ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ನಡತೆ ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಆ ಧೀಮಂತನ ಸಮನಾಗಿರುವವನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಡ. ನಾನು ಹೇಳಿದವನನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನಾನು ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.”

13067009a ಸ ಗತ್ವಾ ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ತಚ್ಚ ಕಾರ ಯಮಶಾಸನಮ್|

13067009c ತಮಾಕ್ರಮ್ಯಾನಯಾಮಾಸ ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧೋ ಯಮೇನ ಯಃ||

ಆ ಯಮದೂತನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಯಮಶಾಸನಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದುದನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಯಮನು ಯಾರನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬರಬೇಡ ಎಂದಿದ್ದನೋ ಅವನನ್ನೇ ಬಲಾತ್ಕಾರವಾಗಿ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದನು.

13067010a ತಸ್ಮೈ ಯಮಃ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಪೂಜಾಂ ಕೃತ್ವಾ ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್|

13067010c ಪೋವಾಚ ನೀಯತಾಮೇಷ ಸೋಽನ್ಯ ಆನೀಯತಾಮಿತಿ||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ಯಮನು ಮೇಲೆದ್ದು ದೂತನು ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಂದವನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ದೂತನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಇವನನ್ನು ನೀನು
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗು ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬನನ್ನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು
ಬಾ!”

13067011a ಏವಮುಕ್ತೇ ತು ವಚನೇ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ಸ ದ್ವಿಜಃ|

13067011c ಉವಾಚ ಧರ್ಮರಾಜಾನಂ ನಿರ್ವಿಣ್ಣೋಽಧ್ಯಯನೇನ ವೈ|

13067011e ಯೋ ಮೇ ಕಾಲೋ ಭವೇಚ್ಛೇಷಸ್ತಂ ವಸೇಯಮಿಹಾಚ್ಯುತ||

ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಣ್ಣನಾಗಿದ್ದ
ದ್ವಿಜನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಅಚ್ಯುತ! ನನ್ನ ಜೀವನದಲ್ಲಿ
ಎಷ್ಟು ಸಮಯವು ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಮಯ ನಾನು
ಇಲ್ಲಿಯೇ ವಾಸಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13067012 ಯಮ ಉವಾಚ|

13067012a ನಾಹಂ ಕಾಲಸ್ಯ ವಿಹಿತಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋಮೀಹ ಕಥಂ ಚನ|

13067012c ಯೋ ಹಿ ಧರ್ಮಂ ಚರತಿ ವೈ ತಂ ತು ಜಾನಾಮಿ ಕೇವಲಮ್||

ಯಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಕಾಲನ ವಿಧಾನವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪವೂ
ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಚರಣೆ ಮಾಡುವ ಪುರುಷರನ್ನು ಮಾತ್ರ
ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.”

13067013a ಗಚ್ಛ ವಿಪ್ರ ತ್ವಮದ್ವೈವ ಆಲಯಂ ಸ್ವಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13067013c ಬ್ರೂಹಿ ವಾ ತ್ವಂ ಯಥಾ ಸ್ವೈರಂ ಕರವಾಣಿ ಕಿಮಿತ್ಯುತ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ವಿಪ್ರ ! ಇಂದೇ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳು. ಅಥವಾ
ನಿನಗೋಸ್ಕರ ನಾನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

13067014 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

13067014a ಯತ್ತತ್ರ ಕೃತ್ವಾ ಸುಮಹತ್ಪುಣ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ತದ್ಭ್ರವೀಹಿ ಮೇ|

13067014c ಸರ್ವಸ್ಯ ಹಿ ಪ್ರಮಾಣಂ ತ್ವಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯಾಪಿ ಸತ್ತಮ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ತಮ ! ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮಹಾ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ
ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. ಏಕೆಂದರೆ ಸಮಸ್ತ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನೇ ಪ್ರಮಾಣವು.”

13067015 ಯಮ ಉವಾಚ|

13067015a ಶೃಣು ತತ್ತ್ವೇನ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಪ್ರದಾನವಿಧಿಮುತ್ತಮಮ್|

13067015c ತಿಲಾಃ ಪರಮಕಂ ದಾನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಚೈವೇಹ ಶಾಶ್ವತಮ್||

ಯಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಯಥಾರ್ಥರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾನದ
ಉತ್ತಮ ವಿಧಿಯನ್ನು ಕೇಳು. ತಿಲದಾನವು ಸರ್ವ ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ
ಉತ್ತಮವಾದುದು. ಅದು ಇಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13067016a ತಿಲಾಶ್ಚ ಸಂಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದ್ವಿಜರ್ಷಭ|

13067016c ನಿತ್ಯದಾನಾತ್ಸರ್ವಕಾಮಾಂಸ್ತಿಲಾ ನಿರ್ವರ್ತಯಂತ್ಯುತ||

ದ್ವಿಜರ್ಷಭ ! ಯಥಾಶಕ್ತಿ ತಿಲದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ
ತಿಲದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ದಾತನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಕಾಮನೆಗಳು

ಪೂರ್ಣವಾಗುತ್ತವೆ.

13067017a ತಿಲಾನ್ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ದಾನಮೇತದ್ಧ ನುತ್ತಮಮ್||

13067017c ತಾನ್ಮ ಯಚ್ಚ ಸ್ವ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ತಿಲದಾನವು ಅನುತ್ತಮವಾದುದೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.
ವಿಧಿದೃಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ತಿಲದಾನವನ್ನು ಮಾಡು.

13067018a ತಿಲಾ ಭಕ್ಷಯಿತವ್ಯಾಶ್ಚ ಸದಾ ತ್ವಾಲಭನಂ ಚ ತೈಃ|

13067018c ಕಾರ್ಯಂ ಸತತಮಿಚ್ಛ ದ್ಭಿಃ ಶ್ರೇಯಃ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಗೃಹೇ||

13067019a ತಥಾಪಃ ಸರ್ವದಾ ದೇಯಾಃ ಪೇಯಾಶ್ಚೈವ ನ ಸಂಶಯಃ|

ಸದಾ ತಿಲವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕು ಮತ್ತು ತಿಲವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸತತವೂ ತಿಲವನ್ನು
ಬಳಸಬೇಕು ಮತ್ತು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದೇ ರೀತಿ ಸರ್ವದಾ
ಜಲವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಅದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13067019c ಪುಷ್ಕರಿಣ್ಯಸ್ತಡಾಗಾನಿ ಕೂಪಾಂಶ್ಚೈವಾತ್ರ ಖಾನಯೇತ್||

13067020a ಏತತ್ಸು ದುರ್ಲಭತರಮಿಹ ಲೋಕೇ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ|

ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ! ಇಲ್ಲಿ ಸರೋವರ, ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಾವಿಗಳನ್ನು
ತೋಡಬೇಕು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವು ದುರ್ಲಭ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯಗಳು.

13067020c ಆಪೋ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರದೇಯಾಸ್ತೇ ಪುಣ್ಯಂ ಹ್ಯೇತದನುತ್ತಮಮ್||

13067021a ಪ್ರಪಾಶ್ಚ ಕಾರ್ಯಾಃ ಪಾನಾರ್ಥಂ ನಿತ್ಯಂ ತೇ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

13067021c ಭುಕ್ತೇಽಪ್ಯಥ ಪ್ರದೇಯಂ ತೇ ಪಾನೀಯಂ ವೈ ವಿಶೇಷತಃ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ನಿತ್ಯವೂ ನೀರನ್ನು ನೀಡುವ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು. ಇದು ಅನುತ್ತಮವಾದುದು. ನಿತ್ಯವೂ ನೀರು ಕುಡಿಯಲು
ಕಾರಂಜಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕು. ಊಟಮಾಡಿದವನಿಗೆ ವಿಶೇಷವಾಗಿ
ನೀರನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.”

13067022a ಇತ್ಯುಕ್ತೇ ಸ ತದಾ ತೇನ ಯಮದೂತೇನ ವೈ ಗೃಹಾನ್|

13067022c ನೀತಶ್ಚ ಕಾರ ಚ ತಥಾ ಸರ್ವಂ ತದ್ಯಮಶಾಸನಮ್||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಯಮದೂತನು ಅವನನ್ನು ಅವನ ಮನೆಗೆ
ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಯಮನ ಶಾಸನದಂತೆ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.

13067023a ನೀತ್ವಾ ತಂ ಯಮದೂತೋಽಪಿ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಶರ್ಮಿಣಂ ತದಾ|

13067023c ಯಯೌ ಸ ಧರ್ಮರಾಜಾಯ ನ್ಯವೇದಯತ ಚಾಪಿ ತಮ್||

ಅನಂತರ ಯಮದೂತನು ಶರ್ಮಿಯನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಅವನು ಬಂದಿರುವುದನ್ನು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ ನಿವೇದಿಸಿದನು.

13067024a ತಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13067024c ಕೃತ್ವಾ ಚ ಸಂವಿದಂ ತೇನ ವಿಸಸರ್ಜ ಯಥಾಗತಮ್||

ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಧರ್ಮರಾಜನು ಆ ಧರ್ಮಜ್ಞನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ,
ಸಂವಾದಗೈದು, ಅವನು ಹೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದನೋ ಹಾಗೆ
ಕಳುಹಿಸಿಕೊಟ್ಟನು.

13067025a ತಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಯಮಃ ಸರ್ವಮುಪದೇಶಂ ಚಕಾರ ಹ|

13067025c ಪ್ರತ್ಯೇತ್ಯ ಚ ಸ ತತ್ಸರ್ವಂ ಚಕಾರೋಕ್ತಂ ಯಮೇನ ತತ್||

ಅವನಿಗೂ ಕೂಡ ಯಮನು ಉಪದೇಶವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.
ಪರಲೋಕದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಅವನು ಯಮನು ಹೇಳಿದಂತೆ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದನು.

13067026a ತಥಾ ಪ್ರಶಂಸತೇ ದೀಪಾನ್ಯಮಃ ಪಿತೃಹಿತೇಪ್ಸಯಾ|

13067026c ತಸ್ಮಾದ್ಧೀಪಪ್ರದೋ ನಿತ್ಯಂ ಸಂತಾರಯತಿ ವೈ ಪಿತೃನ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಯಮನು ಪಿತೃಗಳ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ ದೀಪದಾನವನ್ನು
ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯ ದೀಪದಾನವು ಪಿತೃಗಳನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

13067027a ದಾತವ್ಯಾಃ ಸತತಂ ದೀಪಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಭರತಸತ್ತಮ|

13067027c ದೇವಾನಾಂ ಚ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಚಕ್ಷುಷ್ಯಾಸ್ತೇ ಮತಾಃ ಪ್ರಭೋ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಪ್ರಭೋ! ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ
ಸತತವೂ ದೀಪದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳ
ತೇಜಸ್ಸು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ.

13067028a ರತ್ನದಾನಂ ಚ ಸುಮಹತ್ಪುಣ್ಯಮುಕ್ತಂ ಜನಾಧಿಪ|

13067028c ತಾನಿ ವಿಕ್ರೀಯ ಯಜತೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯಭಯಂಕರಃ||

ಜನಾಧಿಪ! ರತ್ನದಾನದ ಪುಣ್ಯವು ಮಹತ್ತರವಾದುದೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ದಾನವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ರತ್ನವನ್ನು ಮಾರಿ
ಯಜ್ಞಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅದು ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13067029a ಯದ್ವೈ ದದಾತಿ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ವೈ|

13067029c ಉಭಯೋಃ ಸ್ಯಾತ್ತದಕ್ಷಯ್ಯಂ ದಾತುರಾದಾತುರೇವ ಚ||

ದಾನವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ರತ್ನವನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಇತರ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದರೆ ದಾನಮಾಡಿದವನು ಮತ್ತು
ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನು ಇಬ್ಬರಿಗೂ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

13067030a ಯೋ ದದಾತಿ ಸ್ಥಿತಃ ಸ್ಥಿತ್ಯಾಂ ತಾದೃಶಾಯ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಮ್|

13067030c ಉಭಯೋರಕ್ಷಯಂ ಧರ್ಮಂ ತಂ ಮನುಃ ಪ್ರಾಹ ಧರ್ಮವಿತೆ||

ತನ್ನ ಧರ್ಮಮರ್ಯಾದೆಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು ತನ್ನ ಸಮಾನ ಸ್ಥಿತಿಯವನಿಗೆ
ದಾನದಲ್ಲಿ ದೊರೆತ ವಸ್ತುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಬ್ಬರಿಗೂ
ಅಕ್ಷಯ ಧರ್ಮದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಧರ್ಮವಿದು ಮನುವು
ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13067031a ವಾಸಸಾಂ ತು ಪ್ರದಾನೇನ ಸ್ವದಾರನಿರತೋ ನರಃ|

13067031c ಸುವಸ್ತ್ರಶ್ಚ ಸುವೇಷಶ್ಚ ಭವತೀತ್ಯನುಶುಶ್ರುಮ||

ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ನರನು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ
ಅವನು ಸುಂದರ ವಸ್ತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಭೂಷಣಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ
ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13067032a ಗಾವಃ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ತಥಾ ತಿಲಾಶ್ಚೈವಾನುವರ್ಣಿತಾಃ|

13067032c ಬಹುಶಃ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದರ್ಶನಾತ್||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಗೋವು, ಸುವರ್ಣ, ಮತ್ತು ತಿಲದಾನಗಳ
ಮಹಾತ್ಮ್ಯಗಳನ್ನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ವೇದಪ್ರಮಾಣ ದರ್ಶನಗಳನ್ನಿತ್ತು
ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.

13067033a ವಿವಾಹಾಂಶ್ಚೈವ ಕುರ್ವೀತ ಪುತ್ರಾನುತ್ಪಾದಯೇತ ಚ|

13067033c ಪುತ್ರಲಾಭೋ ಹಿ ಕೌರವ್ಯ ಸರ್ವಲಾಭಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಕೌರವ್ಯ! ಮನುಷ್ಯನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲಿ ಮತ್ತು ಪುತ್ರನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಲಿ. ಏಕೆಂದರೆ ಪುತ್ರಲಾಭವೇ ಸರ್ವಲಾಭಗಳಿಗಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷವಾದುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಯಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂವಾದೇ ಸಪ್ತಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಮಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೮

ಗೋದಾನಮಹಾತ್ಮ್ಯ

ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಗೋದಾನದ ಫಲವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-21).

13068001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13068001a ಭೂಯ ಏವ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾನಾನಾಂ ವಿಧಿಮುತ್ತಮಮ್|

13068001c ಕಥಯಸ್ವ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಭೂಮಿದಾನಂ ವಿಶೇಷತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ಉತ್ತಮ ದಾನಗಳ ವಿಧಿಯನ್ನು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಭೂಮಿದಾನದ ಕುರಿತು,

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಹೇಳು.

13068002a ಪೃಥಿವೀಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ದದ್ಯಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಾಂ ಸ್ವಕರ್ಮಣಾ|

13068002c ವಿಧಿವತ್ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾನ್ನ ತ್ವನ್ಯೋ ದಾತುಮರ್ಹತಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಕರ್ಮದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಡಬಹುದು. ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಆ ದಾನವನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಂದಲೇ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲರು. ಅನ್ಯರು ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13068003a ಸರ್ವವರ್ಣೈಸ್ತು ಯಚ್ಚಕೃಂ ಪ್ರದಾತುಂ ಫಲಕಾಂಕ್ಷಿಭಿಃ|

13068003c ವೇದೇ ವಾ ಯತ್ಸಮಾಮ್ನಾತಂ ತನ್ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಫಲವನ್ನು ಬಯಸುವ ಸರ್ವ ವರ್ಣದವರೂ ದಾನಮಾಡಲು ಶಕ್ಯವಾದ ಮತ್ತು ವೇದದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಯಾವ ದಾನದ ವರ್ಣನೆಯಿದೆಯೋ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13068004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13068004a ತುಲ್ಯನಾಮಾನಿ ದೇಯಾನಿ ತ್ರೀಣಿ ತುಲ್ಯಫಲಾನಿ ಚ|

13068004c ಸರ್ವಕಾಮಫಲಾನೀಹ ಗಾವಃ ಪೃಥ್ವೀ ಸರಸ್ವತೀ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋವು, ಪೃಥ್ವಿ ಮತ್ತು ಸರಸ್ವತೀ ಈ ಮೂರು ಹೆಸರುಗಳು ಸಮನಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂರನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯವು ಸಮನಾಗಿವೆ. ಈ ಮೂರೂ ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

13068005a ಯೋ ಬ್ರೂಯಾಚ್ಛಾಪಿ ಶಿಷ್ಯಾಯ ಧರ್ಮ್ಯಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ಸರಸ್ವತೀಮ್|

13068005c ಪೃಥಿವೀಗೋಪ್ರದಾನಾಭ್ಯಾಂ ಸ ತುಲ್ಯಂ ಫಲಮಶ್ನುತೇ||

ಯಾರು ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಧರ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿಯನ್ನು
ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವನು ಭೂದಾನ ಮತ್ತು ಗೋದಾನ
ಇವೆರಡರ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13068006a ತಥೈವ ಗಾಃ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ನ ಚ ದೇಯಂ ತತಃ ಪರಮ್||

13068006c ಸಂನಿಕ್ಯಷ್ಟಫಲಾಸ್ತಾ ಹಿ ಲಘ್ವರ್ಥಾಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹಾಗೆಯೇ ಗೋದಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸಲಾಗಿದೆ.
ಅದಕ್ಕಿಂತ ದೊಡ್ಡ ದಾನವು ಇಲ್ಲ. ಗೋದಾನದ ಫಲವು ಕೆಲವೇ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ.

13068006e ಮಾತರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಗಾವಃ ಸರ್ವಸುಖಪ್ರದಾಃ||

13068007a ವೃದ್ಧಿಮಾಕಾಂಕ್ಷತಾ ನಿತ್ಯಂ ಗಾವಃ ಕಾರ್ಯಾಃ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಃ|

ಗೋವು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮಾತೆ. ಸರ್ವಸುಖಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವವಳು.
ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವರು ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವಿನ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ
ಮಾಡಬೇಕು.

²⁴³13068007c ಮಂಗಲಾಯತನಂ ದೇವ್ಯಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಪೂಜ್ಯಾಃ ಸದೈವ ಹಿ||

13068008a ಪ್ರಚೋದನಂ ದೇವಕೃತಂ ಗವಾಂ ಕರ್ಮಸು ವರ್ತತಾಮ್||

13068008c ಪೂರ್ವಮೇವಾಕ್ಷರಂ ನಾನ್ಯದಭಿಧೇಯಂ ಕಥಂ ಚನ||

ಅವು ಮಂಗಲಾಯತ ದೇವಿಯರು. ಆದುದರಿಂದ ಸದೈವ ಅವನ್ನು

---

²⁴³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸಂತಾಡ್ಯಾ ನ ತು
ಪಾದೇನ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ನ ಚ ಪ್ರಜೇತ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಯಜ್ಞದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
 ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಊಳುವ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳಸಿದ್ದರು. ಮೊದಲು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ
 ಮಾತ್ರ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆದುದರಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾವ
 ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯಬಾರದು.

13068009a ಪ್ರಚಾರೇ ವಾ ನಿಪಾನೇ ವಾ ಬುಧೋ ನೋದ್ವೇಜಯೇತ ಗಾಃ|

13068009c ತೃಷಿತಾ ಹ್ಯಭಿವೀಕ್ಷಂತ್ಯೋ ನರಂ ಹನ್ಯುಃ ಸಬಾಂಧವಮ್||

ತಿಳಿದವನು ಗೋವನ್ನು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸಲು ಬಿಡುತ್ತಾನೆ.
 ಯಾವುದೇ ಉಪದ್ರವವಿಲ್ಲದಲ್ಲಿ ಇರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
 ಅದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಉದ್ವೇಗವನ್ನೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಬಾಯಾರಿಕೆಯಿಂದ
 ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡುವ ಗೋವು ಅವನನ್ನು ಬಾಂಧವರೊಡನೆ
 ಕೊಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ.

13068010a ಪಿತೃಸದ್ಮಾನಿ ಸತತಂ ದೇವತಾಯತನಾನಿ ಚ|

13068010c ಪೂಯಂತೇ ಶಕೃತಾ ಯಾಸಾಂ ಪೂತಂ ಕಿಮಧಿಕಂ ತತಃ||

ಯಾವುದರ ಸಗಣೆಯಿಂದ ದೇವಾಲಯಗಳು ಮತ್ತು ಪಿತೃಸ್ಥಾನಗಳು
 ಪವಿತ್ರವಾಗುವವೋ ಆ ಗೋವಿಗಿಂತ ಪವಿತ್ರವಾದುದು ಬೇರೆ
 ಯಾವುದಿದೆ?

13068011a ಗ್ರಾಸಮುಷ್ಟಿಂ ಪರಗವೇ ದದ್ಯಾತ್ಸಂವತ್ಸರಂ ತು ಯಃ|

13068011c ಅಕೃತ್ವಾ ಸ್ವಯಮಾಹಾರಂ ವ್ರತಂ ತತ್ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕಮ್||

ಒಂದು ವರ್ಷದ ಪರ್ಯಂತ ಪ್ರತಿದಿನವೂ ತಾನು ಏನೂ ತಿನ್ನುವುದರ
 ಮೊದಲೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಗೋವಿಗೆ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿ ಹುಲ್ಲನ್ನು
 ತಿನ್ನಿಸುವವನ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳೂ ಫಲಿಸುತ್ತವೆ.

13068012a ಸ ಹಿ ಪುತ್ರಾನ್ಯಶೋರ್ಥಂ ಚ ಶ್ರಿಯಂ ಚಾಪ್ಯಧಿಗಚ್ಚತಿ|

13068012c ನಾಶಯತ್ಯಶುಭಂ ಚೈವ ದುಃಸ್ವಪ್ನಂ ಚ ವ್ಯಪೋಹತಿ||

ಅವನು ಪುತ್ರ, ಯಶಸ್ಸು, ಧನ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ಅಶುಭಗಳು ಮತ್ತು ದುಃಸ್ವಪ್ನಗಳು ಅದರಿಂದ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.”

13068013 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13068013a ದೇಯಾಃ ಕಿಂಲಕ್ಷಣಾ ಗಾವಃ ಕಾಶ್ಚಾಪಿ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್|

13068013c ಕೀದೃಶಾಯ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾ ನ ದೇಯಾಃ ಕೀದೃಶಾಯ ಚ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ಲಕ್ಷಣಗಳುಳ್ಳ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಾವ ಲಕ್ಷಣಗಳಿರುವವನ್ನು
ದಾನಮಾಡಬಾರದು? ಎಂಥವರಿಗೆ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು
ಮತ್ತು ಎಂಥವರಿಗೆ ಅದನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಾರದು?”

13068014 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13068014a ಅಸದ್ವೃತ್ತಾಯ ಪಾಪಾಯ ಲುಬ್ಧಾಯಾನ್ಯತವಾದಿನೇ|

13068014c ಹವ್ಯಕವ್ಯವ್ಯಪೇತಾಯ ನ ದೇಯಾ ಗೌಃ ಕಥಂ ಚನ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸದ್ವ್ಯವಹಾರಗಳಿಲ್ಲದ ಪಾಪಿಗೆ, ಲುಬ್ಧನಿಗೆ,
ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದವನಿಗೆ
ಯಾವುದೇ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಾರದು.

13068015a ಭಿಕ್ಷವೇ ಬಹುಪುತ್ರಾಯ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಯಾಹಿತಾಗ್ನಯೇ|

13068015c ದತ್ತ್ವಾ ದಶಗವಾಂ ದಾತಾ ಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಾನ್||

ಅನೇಕ ಮಕ್ಕಳಿರುವ, ಶ್ರೋತ್ರಿ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ಮತ್ತು ಗೋವು ಬೇಕೆಂದು

ಯಾಚಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ
ದಾತಾರನು ಅನುತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13068016a ಯಂ ಚೈವ ಧರ್ಮಂ ಕುರುತೇ ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಚ ಯತ್|

13068016c ಸರ್ವಸ್ತ್ವಿವಾಂಶಭಾಗ್ದಾತಾ ತನ್ನಿಮಿತ್ತಂ ಪ್ರವೃತ್ತಯಃ||

ಆ ಗೋವಿನಿಂದ ಅವನು ಯಾವ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ
ಅದರ ಫಲದ ಒಂದು ಅಂಶಕ್ಕೆ ಗೋದಾನಮಾಡಿದವನೂ
ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13068017a ಯಶ್ಚೈನಮುತ್ತಾದಯತಿ ಯಶ್ಚೈನಂ ತ್ರಾಯತೇ ಭಯಾತ್|

13068017c ಯಶ್ಚಾಸ್ಯ ಕುರುತೇ ವೃತ್ತಿಂ ಸರ್ವೇ ತೇ ಪಿತರಸ್ತ್ರಯಃ||

ಯಾವುದು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾವುದು ಭಯದಿಂದ
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯು
ನಡೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಈ ಮೂರೂ ತಂದೆಯಂತೆಯೇ.

13068018a ಕಲ್ಮಷಂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಾ ಹಂತಿ ಮಾನೋ ಮಹದ್ಯಶಃ|

13068018c ಅಪುತ್ರತಾಂ ತ್ರಯಃ ಪುತ್ರಾ ಅವೃತ್ತಿಂ ದಶ ಧೇನವಃ||

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯು ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅಭಿಮಾನವು ಮಹಾ
ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರು ಪುತ್ರರು ಪುತ್ರರಿಲ್ಲದ
ಶೋಕವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಹಸುಗಳು ಜೀವನ
ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

13068019a ವೇದಾಂತನಿಷ್ಠಸ್ಯ ಬಹುಶ್ರುತಸ್ಯ

ಪ್ರಜ್ಞಾನತ್ಯಪ್ತಸ್ಯ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಸ್ಯ|

13068019c ಶಿಷ್ಟಸ್ಯ ದಾಂತಸ್ಯ ಯತಸ್ಯ ಚೈವ
ಭೂತೇಷು ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಶ್ಚ||

13068020a ಯಃ ಕ್ಷುದ್ಭಯಾದ್ವೈ ನ ವಿಕರ್ಮ ಕುರ್ಯಾನ್
ಮೃದುರ್ದಾಂತಶ್ಚಾತಿಥೇಯಶ್ಚ ನಿತ್ಯಮ್|

13068020c ವೃತ್ತಿಂ ವಿಪ್ರಾಯಾತಿಸೃಜೇತ ತಸ್ಮೈ
ಯಸ್ತುಲ್ಯಶೀಲಶ್ಚ ಸಪುತ್ರದಾರಃ||

ವೇದಾಂತನಿಷ್ಠ, ಬಹುವಿದ್ವಾಂಸ, ಪ್ರಜ್ಞಾನತೃಪ್ತ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಶಿಷ್ಟ,
ದಾಂತ, ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲ, ಜೀವಿಗಳೊಡನೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಿಯವಾಗಿ
ಮಾತನಾಡುವ, ಹಸಿವು-ಭಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೆಟ್ಟಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡದ, ಮೃದುಸ್ವಭಾವದ, ಶಾಂತ, ಅತಿಥಿಪ್ರಿಯ, ಹೆಂಡತಿ-
ಮಕ್ಕಳಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು.

13068021a ಶುಭೇ ಪಾತ್ರೇ ಯೇ ಗುಣಾ ಗೋಪ್ರದಾನೇ
ತಾವಾನ್ದೋಷೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾಪಹಾರೇ|

13068021c ಸರ್ವಾ ವಸ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾಪಹಾರೋ
ದಾರಾಶ್ಚೈಷಾಂ ದೂರತೋ ವರ್ಜನೀಯಾಃ||

ಗುಣಯುಕ್ತ ಪಾತ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ
ಶುಭ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುವುದೋ ಅಷ್ಟೇ ದೋಷವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸರ್ವಾ ವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಅವರ ಪತ್ನಿಯರ
ಸಂಗವನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಗೋದಾನಮಹಾತ್ಯೇ ಅಷ್ಟಷಷ್ಟಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋದಾನಮಹಾತ್ಯೆ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೆಂಟನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೬೯

ನೃಗೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧನವನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಹಾನಿಯ
 ವಿಷಯದ ದೃಷ್ಟಾಂತ ರೂಪಕ ರಾಜಾ ನೃಗನ ಉಪಾಖ್ಯಾನ (1-33).

13069001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13069001a ಅತ್ರೈವ ಕೀರ್ತ್ಯತೇ ಸದ್ಭಿರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾಭಿಮರ್ಶನೇ|

13069001c ನೃಗೇಣ ಸುಮಹತ್ಕೃಚ್ಛಂ ಯದವಾಪ್ತಂ ಕುರೂದ್ವಹ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರೂದ್ವಹ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಪುರುಷರು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ
 ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ರಾಜಾ ನೃಗನು ಮಹಾ ಕಷ್ಟವನ್ನು
 ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಗಿ ಬಂದ ಆ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13069002a ನಿವಿಶಂತ್ಯಾಂ ಪುರಾ ಪಾರ್ಥ ದ್ವಾರವತ್ಯಾಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ|

13069002c ಅದೃಶ್ಯತ ಮಹಾಕೂಪಸ್ಪೃಣವೀರುತ್ಸಮಾವೃತಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಹಿಂದೆ ದ್ವಾರಾವತಿಯ ನಿರ್ಮಾಣಕಾರ್ಯವು
ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಹುಲ್ಲು-ಬಳ್ಳಿಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಒಂದು ಮಹಾ
ಬಾವಿಯು ಕಾಣಿಸಿತೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13069003a ಪ್ರಯತ್ನಂ ತತ್ರ ಕುರ್ವಾಣಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕೃಪಾಜ್ಜಲಾರ್ಥಿನಃ|

13069003c ಶ್ರಮೇಣ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಾಸ್ತಸ್ಮಿಂಸ್ತೋಯೇ ಸುಸಂವೃತೇ||

13069004a ದದೃಶುಸ್ತೇ ಮಹಾಕಾಯಂ ಕೃಕಲಾಸಮವಸ್ಥಿತಮ್|

ಜಲಾರ್ಥಿಗಳು ಮಹಾ ಶ್ರಮದಿಂದ ಆ ಬಾವಿಯನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದ
ಕಸವನ್ನು ತೆಗೆಯತೊಡಗಿದರು. ಆಗ ಅವರು ಅದರೊಳಗಿದ್ದ ಒಂದು
ಮಹಾಕಾಯದ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಕಂಡರು.

13069004c ತಸ್ಯ ಚೋದ್ಧರಣೇ ಯತ್ನಮಕುರ್ವಂಸ್ತೇ ಸಹಸ್ರಶಃ||

13069005a ಪ್ರಗ್ರಹೈಶ್ಚ ಮರ್ಪಟ್ಟೈಶ್ಚ ತಂ ಬದ್ಧ್ವಾ ಪರ್ವತೋಪಮಮ್|

13069005c ನಾಶಕುವನ್ಸಮುದ್ಧರ್ತುಂ ತತೋ ಜಗ್ಮುರ್ಜನಾರ್ದನಮ್||

ಅದನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಲು ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರು ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದರು.
ಪರ್ವತದಂತಿದ್ದ ಅದನ್ನು ಹಗ್ಗ ಮತ್ತು ಚರ್ಮದ ಪಟ್ಟಿಗಳಿಂದ ಕಟ್ಟಿ
ಮೇಲೆ ಎಳೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅದನ್ನು ಮೇಲೆ ಎತ್ತಲು
ಸಾಧ್ಯವಾಗದಾಗ ಅವರು ಜನಾರ್ದನನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದರು.

13069006a ಖಿಮಾವೃತ್ಯೋದಪಾನಸ್ಯ ಕೃಕಲಾಸಃ ಸ್ಥಿತೋ ಮಹಾನ್|

13069006c ತಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಸಮುದ್ಧರ್ತೇತ್ಯಥ ಕೃಷ್ಣೇ ನೃವೇದಯನ್||

“ಬಾವಿಯ ತುಂಬಾ ಅವರಿನಕೊಂಡು ಒಂದು ಮಹಾ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು
ಮೇಲೆತ್ತಲು ಯಾರಿಂದಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ

ನಿವೇದಿಸಿದರು.

13069007a ಸ ವಾಸುದೇವೇನ ಸಮುದ್ಧೃತಶ್ಚ
ಪೃಷ್ಠಶ್ಚ ಕಾಮಾನ್ನಿಜಗಾದ ರಾಜಾ|
13069007c ನೃಗಸ್ತದಾತ್ಮಾನಮಥೋ ನೃವೇದಯತ್
ಪುರಾತನಂ ಯಜ್ಞಸಹಸ್ರಯಾಜಿನಮ್||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವಾಸುದೇವನು ಆ ಬಾವಿಯ ಬಳಿ ಹೋದನು. ಅವನು ಆ ಮೊಸಳೆಯನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆತ್ತಿದನು ಮತ್ತು ತನ್ನ ಪಾವನ ಕರಗಳ ಸ್ಪರ್ಷದಿಂದ ರಾಜಾ ನೃಗನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದನು. ಆಗ ನೃಗನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹಿಂದಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ತಾನು ಎಂದು ತನ್ನ ಪರಿಚಯವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡನು.

13069008a ತಥಾ ಬ್ರುವಾಣಂ ತು ತಮಾಹ ಮಾಧವಃ
ಶುಭಂ ತ್ವಯಾ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ನ ಪಾಪಕಮ್||

13069008c ಕಥಂ ಭವಾನ್ದುರ್ಗತಿಮೀದೃಶೀಂ ಗತೋ
ನರೇಂದ್ರ ತದ್ಭ್ಯಾಹಿ ಕಿಮೇತದೀದೃಶಮ್||

ಅವನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾಧವನು ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿದ್ದೀಯೆ. ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಲ್ಲ. ಅದರೂ ನೀನು ಹೇಗೆ ಈ ತರಹದ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ? ನರೇಂದ್ರ! ಇಂತಹ ಕಷ್ಟವು ನಿನಗೆ ಏಕೆ ದೊರೆಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.

13069009a ಶತಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಂ ಗವಾಂ ಪುನಃ

ಪುನಃ ಶತಾನ್ಯಷ್ಟ್ಯ ಶತಾಯುತಾನಿ|

13069009c ತ್ವಯಾ ಪುರಾ ದತ್ತಮಿತೀಹ ಶುಶ್ರುಮ

ನೃಪ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ ಕ್ವ ನು ತದ್ಗತಂ ತವ||

ನೃಪ! ಹಿಂದೆ ನೀನು ಮೊದಲು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ ಪುನಃ ನೂರು ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಪುನಃ ನೂರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಪುನಃ ಎಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ²⁴⁴ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನವಾಗಿತ್ತೆ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನ ಆ ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳ ಪುಣ್ಯಫಲವು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಯಿತು?”

13069010a ನೃಗಸ್ತತೋಽಬ್ರವೀತ್ಕೃಷ್ಣಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಣಃ|

13069010c ಪ್ರೋಷಿತಸ್ಯ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಗೌರೇಕಾ ಮಮ ಗೋಧನೇ||

ಆಗ ನೃಗನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಓರ್ವ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಒಂದು ಗೋವು ಯಾವಾಗಲೋ ಓಡಿಬಂದು ನನ್ನ ಗೋವುಗಳ ಗುಂಪಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು ಬಿಟ್ಟಿತ್ತು.

13069011a ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರೇ ಸಂಖ್ಯಾತಾ ತದಾ ಸಾ ಪಶುಪೈರ್ಮಮ|

13069011c ಸಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಮೇ ದತ್ತಾ ಪ್ರೇತ್ಯಾರ್ಥಮಭಿಕಾಂಕ್ಷತಾ||

ನನ್ನ ಪಶುಪಾಲಕರು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಎಣಿಸುವಾಗ ಅದನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದರು. ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಯಿಂದ ನಾನು ಅವುಗಳನ್ನು ಓರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಟ್ಟುಬಿಟ್ಟೆನು.

²⁴⁴ ಒಟ್ಟು ಎಂಭತ್ತೊಂದು ಲಕ್ಷದ ಎರಡು ನೂರು ಗೋವುಗಳು.

13069012a ಅಪಶ್ಯತ್ಪರಿಮಾರ್ಗಂಶ್ಚ ತಾಂ ಯಾಂ ಪರಗೃಹೇ ದ್ವಿಜಃ|

13069012c ಮಮೇಯಮಿತಿ ಚೋವಾಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಸ್ಯ ಸಾಭವತ್||

ಕೆಲವು ದಿನಗಳ ನಂತರ ಪರದೇಶದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಗೋವನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದನು. ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಅವನು ತನ್ನ ಗೋವನ್ನು ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು “ಈ ಹಸುವು ನನ್ನದು” ಎಂದನು.

13069013a ತಾವುಭೌ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೌ ವಿವದಂತೌ ಭೃಶಜ್ವರೌ|

13069013c ಭವಾನ್ದಾತಾ ಭವಾನ್ ಹರ್ತೇತ್ಯಥ ತೌ ಮಾಂ ತದೋಚತುಃ||

ಆಗ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ಜಗಳವಾಡತೊಡಗಿದರು. ಮತ್ತು ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೋಧಿತರಾಗಿ ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಗೋವನ್ನು ನೀನೇ ನನಗೆ ದಾನದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ” ಇನ್ನೊಬ್ಬನು: “ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಈ ಗೋವು ನನ್ನದು. ನೀನು ಇದನ್ನು ಕದ್ದಿದ್ದೆ!” ಎಂದನು.

13069014a ಶತೇನ ಶತಸಂಖ್ಯೇನ ಗವಾಂ ವಿನಿಮಯೇನ ವ್ಯೈ|

13069014c ಯಾಚೇ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾರಂ ಸ ತು ಮಾಮಬ್ರವೀದಿದಮ್||

13069015a ದೇಶಕಾಲೋಪಸಂಪನ್ನಾ ದೋಗ್ಧೀ ಕ್ಷಾಂತಾತಿವತ್ಸಲಾ|

13069015c ಸ್ವಾದುಕ್ಷೀರಪ್ರದಾ ಧನ್ಯಾ ಮಮ ನಿತ್ಯಂ ನಿವೇಶನೇ||

ಆಗ ನಾನು “ಈ ಗೋವಿನ ಬದಲಿಗೆ ನಿನಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ದಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದೆನು. ಆದರೆ ಅವನು “ದೇಶಕಾಲಕ್ಕೆ ಅನುರೂಪವಾಗಿರುವ, ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ, ಸರಳವೂ ಅತಿ

ವತ್ಸಲೆಯೂ ಆಗಿರುವ, ಸಿಹಿ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಈ ಹಸುವು ನನ್ನ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸದಾ ಇರುವಂತಾದರೆ ನಾನು ಧನ್ಯನಾಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು.

13069016a ಕೃಶಂ ಚ ಭರತೇ ಯಾ ಗೌರ್ಮಮ ಪುತ್ರಮಪಸ್ತನಮ್|

13069016c ನ ಸಾ ಶಕ್ಯಾ ಮಯಾ ಹಾತುಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ಜಗಾಮ ಹ||

“ಕೃಶನಾಗಿರುವ ನನ್ನ ಮಗನನ್ನು ಈ ಗೋವು ಪೋಷಿಸುತ್ತಿದೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ತೊರೆಯಲು ನಾನು ಶಕ್ಯನಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಹೇಳಿ
ಅವನು ಹೊರಟೇ ಹೋದನು.

13069017a ತತಸ್ತಮಪರಂ ವಿಪ್ರಂ ಯಾಚೇ ವಿನಿಮಯೇನ ವೈ|

13069017c ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ವೈ ತತ್ಕೃತೇ ಗೃಹ್ಯತಾಮಿತಿ||

ಆಗ ನಾನು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವಿಪ್ರನಲ್ಲಿ “ಆ ಗೋವಿನ ಬದಲಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ
ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ಸ್ವೀಕರಿಸಬೇಕು” ಎಂದೆನು.

13069018 ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉವಾಚ|

13069018a ನ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಮಿ ಶಕ್ತೋಽಹಂ ಸ್ವಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಣೇ|

13069018c ಸೈವ ಗೌರ್ದೀ ಯತಾಂ ಶೀಘ್ರಂ ಮಮೇತಿ ಮಧುಸೂದನ||

ಮಧುಸೂದನ! ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ರಾಜರ
ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ಧನಸಂಪಾದಿಸಲು
ಶಕ್ಯನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ನನ್ನ ಅದೇ ಗೋವನ್ನು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ
ತಂದುಕೊಡಬೇಕು.”

13069019a ರುಕ್ಮಮಶ್ವಾಂಶ್ಚ ದದತೋ ರಜತಂ ಸ್ಯಂದನಾಂಸ್ತಥಾ|

13069019c ನ ಜಗ್ರಾಹ ಯಯೌ ಚಾಪಿ ತದಾ ಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಃ||

ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ರಥ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡಲು ಬಯಸಿದೆ. ಆದರೆ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಷಭನು ನನ್ನಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಸುಮ್ಮನೇ ಹೊರಟು ಹೋದನು.

13069020a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ಚೋದಿತಃ ಕಾಲಧರ್ಮಣಾ|

13069020c ಪಿತೃಲೋಕಮಹಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಧರ್ಮರಾಜಮುಪಾಗಮಮ್||

ಈ ಕಾಲದ ನಂತರ ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ನಾನು ಪಿತೃಲೋಕವನ್ನು ಸೇರಿ ಧರ್ಮರಾಜನ ಬಳಿ ಹೋದೆನು.

13069021a ಯಮಸ್ತು ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಮಾಂ ತತೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

13069021c ನಾಂತಃ ಸಂಖ್ಯಾಯತೇ ರಾಜಂಸ್ತವ ಪುಣ್ಯಸ್ಯ ಕರ್ಮಣಃ||

ಯಮನಾದರೋ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ರಾಜನ್! ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಣಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

13069022a ಅಸ್ತಿ ಚೈವ ಕೃತಂ ಪಾಪಮಜ್ಞಾನಾತ್ತದಪಿ ತ್ವಯಾ|

13069022c ಚರಸ್ವ ಪಾಪಂ ಪಶ್ಚಾದ್ವಾ ಪೂರ್ವಂ ವಾ ತ್ವಂ ಯಥೇಚ್ಛಸಿ||

ಆದರೆ ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದೆಯೇ ಒಂದು ಪಾಪವು ನಿನ್ನಿಂದ ನಡೆದುಹೋಗಿದೆ. ನೀನು ಬಯಸಿದಂತೆ ಇದನ್ನು ಮೊದಲು ಭೋಗಿಸಬಹುದು ಅಥವಾ ನಂತರ ಭೋಗಿಸಬಹುದು.

13069023a ರಕ್ಷಿತಾಸ್ತ್ರೀತಿ ಚೋಕ್ತಂ ತೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಚಾನ್ಯತಾ ತವ|

13069023c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಸ್ಯ ಚಾದಾನಂ ತ್ರಿವಿಧಸ್ತೇ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ||

ರಕ್ಷಣೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಆ ನಿನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಗೋವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದುದರಿಂದ ಸುಳ್ಳಾಗಿ ಹೋಯಿತು.

ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗೋವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ನೀನು
ಅಪಹರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಈ ರೀತಿ ಮೂರು ವಿಧದಲ್ಲಿ ನೀನು
ಪಾಪವನ್ನೆಸಗಿದ್ದೀಯೆ.”

13069024a ಪೂರ್ವಂ ಕೃಚ್ಚಂ ಚರಿಷ್ಯೇಹಂ ಪಶ್ಚಾಚ್ಚ ಭಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ|

13069024c ಧರ್ಮರಾಜಂ ಬ್ರುವನ್ನೇವಂ ಪತಿತೋಽಸ್ಮಿ ಮಹೀತಲೇ||

“ಪ್ರಭೋ! ಮೊದಲು ನಾನು ಪಾಪವನ್ನು ಭೋಗಿಸಿ ನಂತರ
ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಬೋಗಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಧರ್ಮರಾಜನಿಗೆ
ಹೇಳುತ್ತಿರುವಾಗಲೇ ನಾನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದೆನು.

13069025a ಅಶ್ರಾಷಂ ಪ್ರಚ್ಯುತಶ್ಚಾಹಂ ಯಮಸ್ಯೋಚ್ಚೈಃ ಪ್ರಭಾಷತಃ|

13069025c ವಾಸುದೇವಃ ಸಮುದ್ಧರ್ತಾ ಭವಿತಾ ತೇ ಜನಾರ್ದನಃ||

13069026a ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಕ್ಷೀಣೇ ಕರ್ಮಣಿ ದುಷ್ಕೃತೇ|

13069026c ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ಶಾಶ್ವತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವಿ ತಾನ್ಸ್ವೇನೈವ ಕರ್ಮಣಾ||

ಬೀಳುತ್ತಿರುವಾಗ ನನಗೆ ಯಮನು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದ ಈ ಮಾತು
ನನ್ನ ಕಿವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು: “ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ದಿವ್ಯ ವರ್ಷಗಳು
ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ನಿನ್ನ ಪಾಪಕರ್ಮದ ಭೋಗವು
ಸಮಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ವಾಸುದೇವ ಜನಾರ್ದನನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತೀಯೆ.”

13069027a ಕೂಪೇಽತ್ಮಾನಮಧಃಶೀರ್ಷಮಪಶ್ಯಂ ಪತಿತಂ ಚ ಹ|

13069027c ತಿಯ್ಯಗ್ರೋನಿಮನುಪ್ರಾಪ್ತಂ ನ ತು ಮಾಮಜಹಾತ್ ಸ್ಮೃತಿಃ||

ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಾಗ ನನಗೆ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯು ದೊರಕಿದೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಶಿರವು ಕೆಳಗಾಗಿದೆ ಎಂದು ಕಂಡುಕೊಂಡೆನು. ಈ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ನನ್ನ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣಶಕ್ತಿಯು ನನ್ನೊಡನಿತ್ತು.

13069028a ತ್ವಯಾ ತು ತಾರಿತೋಽಸ್ಮ್ಯದ್ಯ ಕಿಮನ್ಯತ್ರ ತಪೋಬಲಾತ್|

13069028c ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣ ಗಚ್ಛೇಯಂ ದಿವಮದ್ಯ ವೈ||

ಕೃಷ್ಣ ! ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದೆ. ತಪೋಬಲವಲ್ಲದೇ ಇದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರಣವಿದೆ? ಅನುಮತಿ ನೀಡು. ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ತೆರಳುತ್ತೇನೆ.”

13069029a ಅನುಚ್ಛಾತಃ ಸ ಕೃಷ್ಣೇನ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಜನಾರ್ದನಮ್|

13069029c ವಿಮಾನಂ ದಿವ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಯಯೌ ದಿವಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಅನುಚ್ಛಾತನಾಗಿ ಜನಾರ್ದನನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನು ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ದಿವಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13069030a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ದಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ನೃಗೇ ಭರತಸತ್ತಮ|

13069030c ವಾಸುದೇವ ಇಮಂ ಶ್ಲೋಕಂ ಜಗಾದ ಕುರುನಂದನ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಕುರುನಂದನ ! ನೃಗನು ದಿವಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದ ನಂತರ ವಾಸುದೇವನು ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹಾಡಿದನು:

13069031a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಂ ನ ಹರ್ತವ್ಯಂ ಪುರುಷೇಣ ವಿಜಾನತಾ|

13069031c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಂ ಹೃತಂ ಹಂತಿ ನೃಗಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಗೌರಿವ||

“ತಿಳಿದ ಪುರುಷನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬಾರದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗೋವು ನೃಗನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ

ಅಪಹರಿಸಿದುದು ಅಪಹರಿಸಿದವನನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.”

13069032a ಸತಾಂ ಸಮಾಗಮಃ ಸದ್ಭಿರ್ನಾಫಲಃ ಪಾರ್ಥ ವಿದ್ಯತೇ|

13069032c ವಿಮುಕ್ತಂ ನರಕಾತ್ಪಶ್ಯ ನೃಗಂ ಸಾಧುಸಮಾಗಮಾತ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಸಜ್ಜನರ ಸಂಗವು ಸತ್ತುರುಷನಿಗೆ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ನೋಡು ! ಸಾಧುಪುರುಷನ ಸಮಾಗಮದಿಂದ ನೃಗನು ನರಕದಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತನಾದನು.

13069033a ಪ್ರದಾನಂ ಫಲವತ್ತತ್ರ ದ್ರೋಹಸ್ತತ್ರ ತಥಾಫಲಃ|

13069033c ಅಪಚಾರಂ ಗವಾಂ ತಸ್ಮಾದ್ವರ್ಜಯೇತ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಗೋದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗೋವಿಗೆ ದ್ರೋಹಮಾಡುವುದರಿಂದ
ಅಷ್ಟೇ ದೊಡ್ಡ ಕುಫಲವನ್ನು ಭೋಗಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ಗೋವಿಗೆ ಎಂದೂ ಕಷ್ಟಕೊಡಬಾರದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ನೃಗೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕೋನಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೃಗೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ಅರವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ನಾಚಿಕೇತೋಪಾಖ್ಯಾನ

ತಂದೆಯ ಶಾಪದಿಂದ ನಾಚಿಕೇತನು ಯಮರಾಜನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದು ಮತ್ತು ಯಮರಾಜನು ನಾಚಿಕೇತನಿಗೆ ಗೋದಾನದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (೧-೫೬).

13070001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13070001a ದತ್ತಾನಾಂ ಫಲಸಂಪ್ರಾಪ್ತಿಂ ಗವಾಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಮೇಽನಘ|

13070001c ವಿಸ್ತರೇಣ ಮಹಾಬಾಹೋ ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮಿ ಕಥ್ಯತಾಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಘ! ಮಹಾಬಾಹೋ!

ಗೋದಾನದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಇನ್ನೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.”

13070002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13070002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13070002c ಋಷೇರುದ್ದಾಲಕೇರ್ವಾಕ್ಯಂ ನಾಚಿಕೇತಸ್ಯ ಚೋಭಯೋಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ

ಇತಿಹಾಸವಾದ ಋಷಿ ಉದ್ದಾಲಕ ಮತ್ತು ನಾಚಿಕೇತ²⁴⁵ರ ನಡುವೆ

---

²⁴⁵ ನಚಿಕೇತ ಎಂಬ ಉದ್ದಾಲಕನ ಮಗನು ಕರೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲಿ ಬಹುಷಃ ನಾಚಿಕೇತ ಎಂದು ಹೇಳಿರಬಹುದು.

ನಡೆದ ಸಂಭಾಷಣೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13070003a ಋಷಿರುದ್ದಾಲಕಿದೀಕ್ಷಾಮುಪಗಮ್ಯ ತತಃ ಸುತಮ್|

13070003c ತ್ವಂ ಮಾಮುಪಚರಸ್ವೇತಿ ನಾಚಿಕೇತಮಭಾಷತ|

ಒಮ್ಮೆ ಋಷಿ ಉದ್ದಾಲಕನು ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತೊಟ್ಟು ತನ್ನ ಮಗ ನಾಚಿಕೇತನಿಗೆ “ನನ್ನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರು” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

13070003e ಸಮಾಪ್ತೇ ನಿಯಮೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಹರ್ಷಿಃ ಪುತ್ರಮಬ್ರವೀತ್||

13070004a ಉಪಸ್ಪರ್ಶನಸಕ್ತಸ್ಯ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತಸ್ಯ ಚ|

13070004c ಇಧ್ಮಾ ದರ್ಭಾಃ ಸುಮನಸಃ ಕಲಶಶ್ಚಾಭಿತೋ ಜಲಮ್|

13070004e ವಿಸ್ಮೃತಂ ಮೇ ತದಾದಾಯ ನದೀತೀರಾದಿಹಾವ್ರಜ||

ಯಜ್ಞದ ನಿಯಮಗಳು ಸಮಾಪ್ತವಾಗಲು ಆ ಮಹರ್ಷಿಯು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ಮರೆತು ನದೀ ತೀರದಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಿತ್ತು ಕುಶ, ಹೂವು, ಕಲಶ ಮತ್ತು ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನದೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ.”

13070005a ಗತ್ವಾನವಾಪ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ನದೀವೇಗಸಮಾಪ್ಲುತಮ್|

13070005c ನ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತದಿತ್ಯೇವಂ ಪಿತರಂ ಸೋಽಬ್ರವೀನ್ಮುನಿಃ||

ಅವನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದರೊಳಗೆ ಅವೆಲ್ಲವೂ ನದಿಯ ಪ್ರವಾಹ ವೇಗದಲ್ಲಿ ತೇಲಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಆ ಮುನಿಯು “ಅವುಗಳು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಲಿಲ್ಲ” ಎಂದು ತಂದೆಗೆ ಬಂದು ಹೇಳಿದನು.

13070006a ಕ್ಷುತ್ರಿಪಾಸಾಶ್ರಮಾವಿಷ್ಣೋ ಮುನಿರುದ್ದಾಲಕಿಸ್ತದಾ|

13070006c ಯಮಂ ಪಶ್ಯೇತಿ ತಂ ಪುತ್ರಮಶಪತ್ನ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ಮುನಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಉದ್ದಾಲಕನು “ಯಮನನ್ನು ನೋಡು!” ಎಂದು ಮಗನನ್ನು ಶಪಿಸಿಬಿಟ್ಟನು.

13070007a ತಥಾ ಸ ಪಿತ್ರಾಭಿಹತೋ ವಾಗ್ವಜ್ರೇಣ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ|

13070007c ಪ್ರಸೀದೇತಿ ಬ್ರುವನ್ನೇವ ಗತಸತ್ತ್ವೋಽಪತದ್ಭುವಿ||

ತಂದೆಯ ಮಾತಿನ ವಜ್ರದಿಂದ ಹೊಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನು ಕೈಮುಗಿದು “ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

13070008a ನಾಚಿಕೇತಂ ಪಿತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪತಿತಂ ದುಃಖಮೂರ್ಚಿತಃ|

13070008c ಕಿಂ ಮಯಾ ಕೃತಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನಿಪಪಾತ ಮಹೀತಲೇ||

ನಾಚಿಕೇತನು ಬಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ತಂದೆಯು ದುಃಖ ಮೂರ್ಚಿತನಾಗಿ “ಇದೇನು ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ!” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

13070009a ತಸ್ಯ ದುಃಖಪರಿತಸ್ಯ ಸ್ವಂ ಪುತ್ರಮುಪಗೂಹತಃ|

13070009c ವ್ಯತೀತಂ ತದಹಃಶೇಷಂ ಸಾ ಚೋಗ್ರಾ ತತ್ರ ಶರ್ವರೇ||

ದುಃಖಪರಿತಪ್ತನಾಗಿ ಅವನು ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಮಗನಿಗಾಗಿ ಶೋಕಿಸುತ್ತಿರಲು ಆ ದಿನವು ಕಳೆದುಹೋಯಿತು ಮತ್ತು ಉಗ್ರ ರಾತ್ರಿಯೂ ಆಗಿ ಹೋಯಿತು.

13070010a ಪಿತ್ರೈಣಾಶ್ರುಪ್ರಪಾತೇನ ನಾಚಿಕೇತಃ ಕುರಾದ್ವಹ|

13070010c ಪ್ರಾಸ್ಪಂದಚ್ಚಯನೇ ಕೌಶ್ಯೇ ವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಸಸ್ಯಮಿವಾಪ್ಲುತಮ್||

ಕುರಾದ್ವಹ! ಮಳೆಯಿಂದ ಸಸ್ಯವು ಪುನಃ ಚೇತರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ
ದರ್ಬೆಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ನಾಚಿಕೇತನು ತಂದೆಯ ಕಣ್ಣೀರು
ಬಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪ ಹಂದಾಡತೊಡಗಿದನು.

13070011a ಸ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ್ತಂ ಪುತ್ರಂ ಶ್ಲಾಘ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಾಗತಂ ಪುನಃ|

13070011c ದಿವ್ಯೈರ್ಗಂಧೈಃ ಸಮಾದಿಗ್ಧಂ ಕ್ಷೀಣಸ್ವಪ್ನಮಿವೋತ್ಥಿತಮ್||

ನಿದ್ದೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿತ್ತವನಂತೆ ಎಚ್ಚಿತ್ತ ದಿವ್ಯ ಗಂಧಗಳಿಂದ ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ
ಪುನಃ ಹಿಂದಿರುಗಿದ ಶ್ಲಾಘ್ಯ ಪುತ್ರನನ್ನು ಅವನು ಕೇಳಿದನು:

13070012a ಅಪಿ ಪುತ್ರ ಜಿತಾ ಲೋಕಾಃ ಶುಭಾಸ್ತೇ ಸ್ವೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13070012c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಚಾಸಿ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ನ ಹಿ ತೇ ಮಾನುಷಂ ವಪುಃ||

“ಮಗನೇ! ನೀನು ನಿನ್ನ ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದೆಯಾ?
ನನ್ನ ಸೌಭಾಗ್ಯದಿಂದಲೇ ನೀನು ಪುನಃ ನನಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತನಾಗಿರುವೆ! ನಿನ್ನ
ಶರೀರವು ಮಾನುಷ ಶರೀರದಂತಿಲ್ಲ!”

13070013a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶೀ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪಿತ್ರಾ ಪೃಷ್ಟೋ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13070013c ಅನ್ವರ್ಥಂ ತಂ ಪಿತುರ್ಮರ್ಥೇ ಮಹರ್ಷೀಣಾಂ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ಮಹಾತ್ಮ ತಂದೆಯು ಹೀಗೆ ಕೇಳಲು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶೀ ನಾಚಿಕೇತನು
ತಾನು ಕಂಡದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ತನ್ನ ತಂದೆಗೆ
ನಿವೇದಿಸಿದನು:

13070014a ಕುರ್ವನ್ಭವಚ್ಚಾಸನಮಾಶು ಯಾತೋ

ಹೃಹಂ ವಿಶಾಲಾಂ ರುಚಿರಪ್ರಭಾವಾಮ್|

13070014c ವೈವಸ್ವತೀಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಭಾಮಪಶ್ಯಂ

ಸಹಸ್ರಶೋ ಯೋಜನಹೈಮಭೌಮಾಮ್||

“ನಿನ್ನ ಶಾಸನದಂತೆ ಮಾಡಲು ತಕ್ಷಣವೇ ಹೊರಟು ನಾನು ಒಂದು ಮನೋಹರ ಪ್ರಭೆಯಿದ್ದ ವಿಶಾಲ ಯಮಪುರಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಯೋಜನೆಗಳ ಚಿನ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಯಮಸಭೆಯನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13070015a ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಮಾಮಭಿಮುಖಮಾಪತಂತಂ

ಗೃಹಂ ನಿವೇದ್ಯಾಸನಮಾದಿದೇಶ|

13070015c ವೈವಸ್ವತೋಽರ್ಘ್ಯಾ ದಿಭಿರರ್ಹಣೈಶ್ಚ

ಭವತ್ಕೃತೇ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಮಾಂ ಸಃ||

ಎದುರಿನಿಂದ ಬರುತ್ತಿದ್ದ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದೊಡನೆಯೇ ವೈವಸ್ವತನು ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು. ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯ ಮತ್ತು ಪೂಜಾಸಂಬಂಧಿ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿದನು.

13070016a ತತಸ್ತ್ವಹಂ ತಂ ಶನಕೈರವೋಚಂ

ವೃತಂ ಸದಸ್ಯೈರಭಿಪೂಜ್ಯಮಾನಮ್|

13070016c ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ವಿಷಯಂ ಧರ್ಮರಾಜ

ಲೋಕಾನರ್ಹೇ ಯಾನ್ತು ತಾನ್ಮೈ ವಿಧತ್ಸು||

ಸದಸ್ಯರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಮೆಲ್ಲನೇ ನಾನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದೆ: “ಧರ್ಮರಾಜ ! ನಾನು ನಿನ್ನ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ ಅರ್ಹ ಲೋಕಗಳು ಯಾವುವೆಂದು ತಿಳಿಸು.”

13070017a ಯಮೋಽಬ್ರವೀನ್ನಾಂ ನ ಮೃತೋಽಸಿ ಸೌಮ್ಯ
ಯಮಂ ಪಶ್ಯೇತ್ಯಾಹ ತು ತ್ವಾಂ ತಪಸ್ವೀ|

13070017c ಪಿತಾ ಪ್ರದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಸಮಾನತೇಜಾ
ನ ತಚ್ಚ ಕೃಮನೃತಂ ವಿಪ್ರ ಕರ್ತುಮ್||

ಯಮನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸೌಮ್ಯ! ನೀನು ಮೃತನಾಗಿಲ್ಲ. ನಿನ್ನ ತಪಸ್ವೀ ಪಿತನು “ಯಮನನ್ನು ನೋಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದನು. ವಿಪ್ರ! ನಿನ್ನ ತಂದೆಯು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. ಅವನ ಮಾತನ್ನು ಸುಳ್ಳಾಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.

13070018a ದೃಷ್ಟಸ್ತೇಽಹಂ ಪ್ರತಿಗಚ್ಚಸ್ವ ತಾತ
ಶೋಚತ್ಯಸೌ ತವ ದೇಹಸ್ಯ ಕರ್ತಾ|

13070018c ದದಾಮಿ ಕಿಂ ಚಾಪಿ ಮನಃಪ್ರಣೇತಂ
ಪ್ರಿಯಾತಿಥೇ ತವ ಕಾಮಾನ್ವೃಣೇಷ್ವ||

ಮಗೂ! ನನ್ನನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿಯಾಯಿತು. ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗು. ನಿನ್ನ ದೇಹದ ಕರ್ತನು ಶೋಕಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಪ್ರಿಯ ಅತಿಥಿಯೇ! ನಿನ್ನ ಯಾವ ಮನೋರಥವನ್ನು ಪೂರೈಸಲಿ? ನಿನಗೆ ಇಷ್ಟವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ!”

13070019a ತೇನೈವಮುಕ್ತಸ್ತಮಹಂ ಪ್ರತ್ಯವೋಚಂ
ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ತೇ ವಿಷಯಂ ದುರ್ನಿವರ್ತ್ಯಮ್|

13070019c ಇಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ಸಮೃದ್ಧಾಲ್
ಲೋಕಾನ್ದ್ರಷ್ಟುಂ ಯದಿ ತೇಽಹಂ ವರಾರ್ಹಃ||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಈ ರೀತಿ ಉತ್ತರಿಸಿದೆನು: “ಹಿಂದಿರುಗಿ ಹೋಗಲು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾಗಿರುವ ನಿನ್ನ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ

ಬಂದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ನಾನು ಈ ವರಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನೆಂದು
ನಿನಗೆ ಅನ್ನಿಸಿದರೆ ನಾನು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಸಮೃದ್ಧ
ಲೋಕಗಳನ್ನು ನೋಡಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13070020a ಯಾನಂ ಸಮಾರೋಪ್ಯ ತು ಮಾಂ ಸ ದೇವೋ
ವಾಹೈರ್ಯುಕ್ತಂ ಸುಪ್ರಭಂ ಭಾನುಮಂತಮ್|

13070020c ಸಂದರ್ಶಯಾಮಾಸ ತದಾ ಸ್ಮ ಲೋಕಾನ್
ಸರ್ವಾಂಸ್ತದಾ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ದ್ವಿಜೇಂದ್ರ||

ದ್ವಿಜೇಂದ್ರ! ಆಗ ಆ ದೇವನು ವಾಹನಯುಕ್ತ ಸುಂದರ ಪ್ರಭೆಯ
ತೇಜಸ್ವೀ ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರಿಗೆ ದೊರಕುವ
ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸಿದನು.

13070021a ಅಪಶ್ಯಂ ತತ್ರ ವೇಶ್ಮಾನಿ ತೈಜಸಾನಿ ಕೃತಾತ್ಮನಾಮ್|
13070021c ನಾನಾಸಂಸ್ಥಾನರೂಪಾಣಿ ಸರ್ವರತ್ನಮಯಾನಿ ಚ||

ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಕೃತಾತ್ಮರ ನಾನಾ ರೂಪ-ಆಕೃತಿಗಳ ಸರ್ವವೂ
ರತ್ನಮಯವಾಗಿದ್ದ ತೇಜಸ್ವೀ ಭವನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13070022a ಚಂದ್ರಮಂಡಲಶುಭ್ರಾಣಿ ಕಿಂಕಿಣೀಜಾಲವಂತಿ ಚ|

13070022c ಅನೇಕಶತಭೌಮಾನಿ ಸಾಂತರ್ಜಲವನಾನಿ ಚ||

13070023a ವೈಡೂರ್ಯಾರ್ಕಪ್ರಕಾಶಾನಿ ರೂಪ್ಯರುಕ್ಮಮಯಾನಿ ಚ|

13070023c ತರುಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ||

ಒಳಗೆ ನೀರು-ವನಗಳಿದ್ದ, ಸಣ್ಣಗಂಟೆಗಳ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ
ಶೋಭಿತವಾದ, ಚಂದ್ರಮಂಡಲದಂತೆ ಬಿಳಿಯಾಗಿದ್ದ ಅನೇಕ ನೂರು

ಭವನಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆನು. ಅವುಗಳು ವೈಡೂರ್ಯ-ಸೂರ್ಯರಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಬೆಳ್ಳಿ-ಚಿನ್ನಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದವು.
ಉದಯಿಸುವ ಸೂರ್ಯನ ಬಣ್ಣದ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದವು
ಮತ್ತು ಕೆಲವು ಚಲಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

13070024a ಭಕ್ತ್ಯ ಭೋಜ್ಯಮಯಾನ್ ಶೈಲಾನ್ವಾಸಾಂಸಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

13070024c ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಾಂಶ್ಚೈವ ವೃಕ್ಷಾನ್ಭವನಸಂಸ್ಥಿತಾನ್||

ಆ ಭವನಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತ್ಯ-ಭೋಜ್ಯಗಳ ಪರ್ವತಗಳಿದ್ದವು. ವಸ್ತ್ರ-
ಶಯನಗಳ ರಾಶಿಗಳಿದ್ದವು. ಸರ್ವ ಕಾಮಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ
ವೃಕ್ಷಗಳು ಆ ಭವನಗಳಲ್ಲಿದ್ದವು.

13070025a ನದ್ಯೋ ವೀಥ್ಯಃ ಸಭಾ ವಾಪೀ ದೀರ್ಘಿಕಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವಶಃ|

13070025c ಘೋಷವಂತಿ ಚ ಯಾನಾನಿ ಯುಕ್ತಾನ್ಯೇವ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಆ ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ನದಿಗಳು, ಬೀದಿಗಳು, ಸಭೆಗಳು,
ಬಾವಿಗಳು, ಕೆರೆಗಳು, ಮತ್ತು ಸಹಸ್ರಾರು ವಾಹನಯುಕ್ತ ಘೋಷಯುಕ್ತ
ರಥಗಳಿದ್ದವು.

13070026a ಕ್ಷೀರಸ್ರವಾ ವೈ ಸರಿತೋ ಗಿರೀಂಶ್ಚ

ಸರ್ಪಿಸ್ತಥಾ ವಿಮಲಂ ಚಾಪಿ ತೋಯಮ್|

13070026c ವೈವಸ್ವತಸ್ಯಾನುಮತಾಂಶ್ಚ ದೇಶಾನ್

ಅದೃಷ್ಟಪೂರ್ವಾನ್ಸುಬಹೂನಪಶ್ಯಮ್||

ಹಾಲನ್ನು ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಗಳು, ತುಪ್ಪದ ಪರ್ವತಗಳು, ನಿರ್ಮಲ
ನೀರು, ಮತ್ತು ವೈವಸ್ವತನ ಅನುಮತಿಯಂತೆ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ

ಮೊದಲೆಂದೂ ಕಂಡಿರದ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13070027a ಸರ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದಹಂ ಧರ್ಮರಾಜಮ್
ಅವೋಚಂ ವೈ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಂ ಪುರಾಣಮ್|

13070027c ಕ್ಷೀರಸೃಷ್ಟಿತಾಃ ಸರ್ಪಿಷಶ್ಚೈವ ನದ್ಯಃ
ಶಶ್ವತ್ ಸ್ತೋತಾಃ ಕಸ್ಯ ಭೋಜ್ಯಾಃ ಪ್ರದಿಷ್ಟಾಃ||

ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡಿ ನಾನು ಪ್ರಭವಿಷ್ಣು ಪುರಾಣ ಧರ್ಮರಾಜನಲ್ಲಿ
ಕೇಳಿದೆನು: “ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಹಾಲು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಹರಿಸುವ ಈ
ನದಿಗಳು ಯಾರ ಭೋಗಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ?”

13070028a ಯಮೋಽಬ್ರವೀದ್ವಿದ್ಧಿ ಭೋಜ್ಯಾಸ್ತ್ವಮೇತಾ
ಯೇ ದಾತಾರಃ ಸಾಧವೋ ಗೋರಸಾನಾಮ್|

13070028c ಅನ್ಯೇ ಲೋಕಾಃ ಶಾಶ್ವತಾ ವೀತಶೋಕಾಃ
ಸಮಾಕೀರ್ಣಾ ಗೋಪ್ರದಾನೇ ರತಾನಾಮ್||

ಯಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವು ಗೋರಸವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ
ಸಾಧುಜನರ ಭೋಜನಕ್ಕಾಗಿವೆ. ಗೋದಾನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರಿಗೆ
ಶೋಕವಿಲ್ಲದೇ ತುಂಬಿರುವ ಅನ್ಯ ಶಾಶ್ವತ ಲೋಕಗಳೂ ಇವೆ.

13070029a ನ ತ್ವೇವಾಸಾಂ ದಾನಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಶಸ್ತಂ
ಪಾತ್ರಂ ಕಾಲೋ ಗೋವಿಶೇಷೋ ವಿಧಿಶ್ಚ|

13070029c ಜ್ಞಾತ್ವಾ ದೇಯಾ ವಿಪ್ರ ಗವಾಂತರಂ ಹಿ
ದುಃಖಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಪಾವಕಾದಿತ್ಯಭೂತಮ್||

ವಿಪ್ರ! ಇಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವರ ಕೇವಲ ದಾನವು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವಲ್ಲ.

ಪಾತ್ರ, ಕಾಲ, ಗೋವಿನ ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಗೋದಾನದ ವಿಧಿ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದೇ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯರ ಸಮಾನ ತೇಜಸ್ವಿಯನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ದಾನಮಾಡುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದುದು.

13070030a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಢ್ಯೋ ಯೋಽತಿಮಾತ್ರಂ ತಪಸ್ವೀ
ವೈತಾನಸ್ಥೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಪಾತ್ರಮಾಸಾಮ್|

13070030c ಕೃಚ್ಛೋತ್ಸ್ರಷ್ಟಾಃ ಪೋಷಣಾಭ್ಯಾಗತಾಶ್ಚ
ದ್ವಾರೈರೇತೈರ್ಗೋವಿಶೇಷಾಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾಃ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತ, ಅತ್ಯಂತ ತಪಸ್ವೀ, ಯಜ್ಞಾನುಷ್ಠಾನ ನಿರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಗೋದಾನಗಳಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರನು. ಕೃಚ್ಛವ್ರತವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರದ ಪುಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಗೋದಾನವನ್ನು ಯಾಚಿಸಿ ಬರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಗೋದಾನಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಪಾತ್ರನು. ಈ ಸುಯೋಗ್ಯ ಪಾತ್ರರನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಮಾಡಿದ ಉತ್ತಮ ಗೋವುಗಳ ದಾನವು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವು.

13070031a ತಿಸ್ರೋ ರಾತ್ರೀರದ್ಭಿರುಪೋಷ್ಯ ಭೂಮೌ
ತೃಪ್ತಾ ಗಾವಸ್ತರ್ಪಿತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದೇಯಾಃ|

13070031c ವತ್ಸೈಃ ಪ್ರೀತಾಃ ಸುಪ್ರಜಾಃ ಸೋಪಚಾರಾಸ್
ತ್ರೈಹಂ ದತ್ತ್ವಾ ಗೋರಸೈರ್ವರ್ತಿತವ್ಯಮ್||

ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ನೀರುಮಾತ್ರ ಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಉಪವಾಸವಿದ್ದುಕೊಂಡು ನೆಲದಮೇಲೆ ಮಲಗಿ, ಗೋವುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಿಸಿ-ಕುಡಿಸಿ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ,

ಭೋಜನದಿಂದ ತೃಪ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕು. ಆ ಗೋವು ಕರುವಿನಿಂದ ಸಂತೋಷಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಉತ್ತಮ ಕರುಗಳನ್ನು ನೀಡುವಂತಿರಬೇಕು. ಎಲ್ಲ ಉಪಚಾರಗಳೂ ಅದಕ್ಕೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಬೇಕು. ಇಂತಹ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಮೂರು ದಿನ ಗೋವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಕುಡಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

13070032a ದತ್ತ್ವಾ ಧೇನುಂ ಸುವ್ರತಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹಾಂ
ಕಲ್ಯಾಣವತ್ಸಾಮಪಲಾಯಿನೀಂ ಚ|

13070032c ಯಾವಂತಿ ಲೋಮಾನಿ ಭವಂತಿ ತಸ್ಯಾಸ್
ತಾವದ್ವರ್ಷಾಣ್ಯಶ್ಚತೇ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮ್||

ಓಡಿಹೋಗದೇ ಇರುವ ಸುವ್ರತೆ ಗೋವನ್ನು ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆ, ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಮಯೀ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ಆ ಗೋವಿನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಧೆಯನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13070033a ತಥಾನಡ್ವಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಪ್ರದಾಯ
ದಾಂತಂ ಧುರ್ಯಂ ಬಲವಂತಂ ಯುವಾನಮ್|

13070033c ಕುಲಾನುಜೀವಂ ವೀರ್ಯವಂತಂ ಬೃಹಂತಂ
ಭುಂಕ್ತೇ ಲೋಕಾನ್ಸಂಮಿತಾನ್ಧೇನುದಸ್ಯ||

ಕೃಷಿಕನ ಕುಲಜೀವನಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾದ, ಪಳಗಿಸಿದ, ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ, ಬಲವಂತ ಯುವ ವೀರ್ಯವಂತ ದೊಡ್ಡ ಎತ್ತನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ, ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಸಿಗುವಷ್ಟೇ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

13070034a ಗೋಷು ಕ್ಷಾಂತಂ ಗೋಶರಣ್ಯಂ ಕೃತಜ್ಞಂ

ವೃತ್ತಿಗ್ಲಾನಂ ತಾದೃಶಂ ಪಾತ್ರಮಾಹುಃ|

13070034c ವೃತ್ತಿಗ್ಲಾನೇ²⁴⁶ ಸಂಭ್ರಮೇ ವಾ ಮಹಾರ್ಥೇ

ಕೃಷ್ಯರ್ಥೇ ವಾ ಹೋಮಹೇತೋಃ ಪ್ರಸೂತ್ಯಾಮ್||

13070035a ಗುರ್ವರ್ಥೇ ವಾ ಬಾಲಪುಷ್ಪಾ ಭಿಷಂಗಾದ್

ಗಾವೋ ದಾತುಂ ದೇಶಕಾಲೋಽವಿಶಿಷ್ಟಃ|

13070035c ಅಂತರ್ಜಾತಾಃ ಸುಕ್ರಯಜ್ಞಾನಲಬ್ಧಾಃ

ಪ್ರಾಣಕ್ರೀತಾ ನಿರ್ಜಿತಾಶ್ಚಾದಕಾಶ್ಚ||

ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಕ್ಷಮಾಶೀಲನಾದ, ಗೋವುಗಳಿಗೆ

ಆಶ್ರಯದಾತನಾಗಿರುವ, ಕೃತಜ್ಞ, ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿರದ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗೋದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೃತ್ತಿಯನ್ನು

ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಿಗೆ, ಪಥ್ಯಭೋಜನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವವನಿಗೆ,

ಗಾಬರಿಗೊಂಡಿರುವವನಿಗೆ, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಧನವನ್ನು

ಅರಸುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ, ಕೃಷಿಗೆ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವವನಿಗೆ,

ಹೋಮದ್ರವ್ಯಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುವವನಿಗೆ, ಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ,

ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಕೇಳಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ, ಬಾಲಕನ ಪುಷ್ಟಿಗೆ

ಗೋಕ್ಷೀರದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದ್ದವನಿಗೆ ಗೋದಾನ ಮಾಡಬಹುದು.

ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಖರೀದಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸಮೃದ್ಧ ಹಾಲು ಕೊಡುವ,

ಶೀಲ ಸ್ವಭಾವದ ಗೋವುಗಳು, ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದುತಂದ ಗೋವುಗಳು

ಮತ್ತು ವಿವಾಹದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಪಡೆದ ಗೋವುಗಳು

²⁴⁶ ವೃದ್ಧೇ ಗ್ಲಾನೇ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ದಾನಕೊಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು.”

13070036 ನಾಚಿಕೇತ ಉವಾಚ

13070036a ಶ್ರುತ್ವಾ ವೈವಸ್ವತವಚಸ್ತಮಹಂ ಪುನರಬ್ರುವಮ್|

13070036c ಅಗೋಮೀ ಗೋಪ್ರದಾತ್ಯಣಾಂ ಕಥಂ ಲೋಕಾನ್ನಿಗಚ್ಚ ತಿ||

ನಾಚಿಕೇತನು ಹೇಳಿದನು: “ವೈವಸ್ವತನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪುನಃ ನಾನು ಕೇಳಿದೆನು: “ಗೋವುಗಳೇ ಸಿಕ್ಕದೇ ಗೋದಾನ ಮಾಡಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದವರು ಗೋದಾನ ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೊರಕುವ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ?”

13070037a ತತೋ ಯಮೋಽಬ್ರವೀದ್ಧೀಮಾನ್ಗೋಪ್ರದಾನೇ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್|

13070037c ಗೋಪ್ರದಾನಾನುಕಲ್ಪಂ ತು ಗಾಮೃತೇ ಸಂತಿ ಗೋಪ್ರದಾಃ||

ಅನಂತರ ಯಮನು ಗೋದಾನದಿಂದ ದೊರಕುವ ಪರಮ ಗತಿ ಮತ್ತು ಗೋದಾನಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಅನ್ಯ ದಾನಗಳ ಕುರಿತೂ ವಿವರಿಸಿದನು. ಗೋವಿಲ್ಲದೇ ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಇದ್ದಾರೆ.

13070038a ಅಲಾಭೇ ಯೋ ಗವಾಂ ದದ್ಯಾದ್ ಘೃತಧೇನುಂ ಯತವ್ರತಃ|

13070038c ತಸ್ಮೈತಾ ಘೃತವಾಹಿನ್ಯಃ ಕ್ಷರಂತೇ ವತ್ಸಲಾ ಇವ||

“ಗೋವು ದೊರಕದೇ ಇದ್ದವನು ಯತವ್ರತನಾಗಿ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಹುದು. ಇಲ್ಲಿರುವ ತುಪ್ಪದ ನದಿಗಳು ಅವನಿಗೆ ಕರುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಗೋವುಗಳಂತೆ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತವೆ.

13070039a ಘೃತಾಲಾಭೇ ಚ ಯೋ ದದ್ಯಾತ್ತಿಲಧೇನುಂ ಯತವ್ರತಃ|

13070039c ಸ ದುರ್ಗಾತ್ಪಾರಿತೋ ಧೇನ್ವಾ ಕ್ಷೀರನದ್ಯಾಂ ಪ್ರಮೋದತೇ||

ತುಪ್ಪವೂ ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯತವ್ರತನಾಗಿ ಎಳ್ಳಿನಿಂದ
ಮಾಡಿದ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬಹುದು. ಅವನು ಆ ಗೋವಿನ
ಮೂಲಕವೇ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರನದಿಯಲ್ಲಿ
ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13070040a ತಿಲಾಲಾಭೇ ಚ ಯೋ ದದ್ಯಾಜ್ಜಲಧೇನುಂ ಯತವ್ರತಃ|

13070040c ಸ ಕಾಮಪ್ರವಹಾಂ ಶೀತಾಂ ನದೀಮೇತಾಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಎಳ್ಳು ಸಿಕ್ಕದಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಯತವ್ರತನಾಗಿ ಜಲಧೇನುವನ್ನು
ದಾನಮಾಡಬಹುದು. ಅವನು ಬೇಕಾದ್ದನ್ನು ಪ್ರವಹಿಸುವ ಈ ಶೀತಲ
ನದಿಯ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.”

13070041a ಏವಮಾದೀನಿ ಮೇ ತತ್ರ ಧರ್ಮರಾಜೋ ನೃದರ್ಶಯತ್|

13070041c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಪರಮಂ ಹರ್ಷಮವಾಪಮಹಮಚ್ಯುತ||

ಅಚ್ಯುತ! ಹೀಗೆ ಧರ್ಮರಾಜನು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನು
ತೋರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನಾನು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತನಾದೆನು.

13070042a ನಿವೇದಯೇ ಚಾಪಿ ಪ್ರಿಯಂ ಭವತ್ಸು

ಕ್ರತುರ್ಮಹಾನಲ್ಪಧನಪ್ರಚಾರಃ|

13070042c ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಯಾ ತಾತ ಸ ಮತ್ಪ್ರಸೂತಃ

ಪ್ರಪತ್ಸ್ಯತೇ ವೇದವಿಧಿಪ್ರವೃತ್ತಃ||

ಅಪ್ಪಾ! ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅತ್ಯಲ್ಪಧನದಿಂದ
ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಮಹಾಕ್ರತುವನ್ನು ಮಾಡುವ ವಿಧಾನವನ್ನು

ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಅದು ವೇದವಿಧಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ನಿನ್ನಿಂದ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

13070043a ಶಾಪೋ ಹ್ಯಯಂ ಭವತೋಽನುಗ್ರಹಾಯ
ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಯಾ ಯತ್ರ ದೃಷ್ಟೋ ಯಮೋ ಮೇ|

13070043c ದಾನವ್ಯೃಷ್ಟಿಂ ತತ್ರ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾರ್ಥಾಂ
ನಿಃಸಂದಿಗ್ಧಂ ದಾನಧರ್ಮಾಂಶ್ಚರಿಷ್ಯೇ||

ನಿನ್ನ ಶಾಪವು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಆಯಿತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ನನಗೆ ಯಮನನ್ನು ನೋಡುವಂತಾಯಿತು. ದಾನದ ಮಹಾಫಲಗಳನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ ನಾನು ನಿಃಸಂದಿಗ್ಧನಾಗಿ ದಾನಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13070044a ಇದಂ ಚ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ಧರ್ಮರಾಜಃ
ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟೋ ದ್ವಿಜರ್ಷೇ|

13070044c ದಾನೇನ ತಾತ ಪ್ರಯತೋಽಭೂಃ ಸದೈವ
ವಿಶೇಷತೋ ಗೋಪ್ರದಾನಂ ಚ ಕುರ್ಯಾಃ||

ದ್ವಿಜರ್ಷೇ ! ನನ್ನಿಂದ ಸಂಪ್ರಹೃಷ್ಟನಾದ ಧರ್ಮರಾಜನು ನನಗೆ ಪುನಃ ಪುನಃ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ ! ದಾನಮಾಡಿ ಪೂತಾತ್ಮನಾಗಲು ಬಯಸುವವನು ಸದೈವ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13070045a ಶುದ್ಧೋ ಹ್ಯರ್ಥೋ ನಾವಮನ್ಯಃ ಸ್ವಧರ್ಮಾತ್
ಪಾತ್ರೇ ದೇಯಂ ದೇಶಕಾಲೋಪಪನ್ನೇ|

13070045c ತಸ್ಮಾದ್ಗಾವಸ್ತೇ ನಿತ್ಯಮೇವ ಪ್ರದೇಯಾ
ಮಾ ಭೂಚ್ಚ ತೇ ಸಂಶಯಃ ಕಶ್ಚಿದತ್ರ||

ಗೋಧನವು ಶುದ್ಧವಾದುದು. ಸ್ವಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಬೇಡ.
 ದೇಶಕಾಲಗಳು ಬಂದೊದಗಿದಾಗ ಪಾತ್ರನಿಗೆ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡು.
 ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಗೋದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ಇದರ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ
 ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ.

13070046a ಏತಾಃ ಪುರಾ ಅದದನ್ನಿತ್ಯಮೇವ
 ಶಾಂತಾತ್ಮಾನೋ ದಾನಪಥೇ ನಿವಿಷ್ಠಾಃ|

13070046c ತಪಾಂಸ್ಯುಗ್ರಾಣ್ಯಪ್ರತಿಶಂಕಮಾನಾಸ್
 ತೇ ವೈ ದಾನಂ ಪ್ರದದುಶ್ಚಾಪಿ ಶಕ್ತ್ಯಾ||

ಹೀಗೆ ಹಿಂದೆ ಶಾಂತಾತ್ಮರು ದಾನಪಥವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ
 ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ
 ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅವರು ಅತಿ ಸುಲಭವೆನಿಸಿದ ಗೋದಾನವನ್ನು
 ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು.

13070047a ಕಾಲೇ ಶಕ್ತ್ಯಾ ಮತ್ಸರಂ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ
 ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾನಃ ಶ್ರದ್ಧಿನಃ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾಃ|

13070047c ದತ್ತ್ವಾ ತಪ್ತ್ವಾ ಲೋಕಮಮುಂ ಪ್ರಪನ್ನಾ
 ದೇದೀಪ್ಯಂತೇ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾಶ್ಚ ನಾಕೇ||

ಮತ್ಸರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮರು ಶ್ರದ್ಧಾಳುಗಳು ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಶೀಲರು
 ಉಚಿತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಕ್ತ್ಯಾನುಸಾರ ದಾನಮಾಡಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿ ಈ
 ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದು ನಾಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಶೀಲರಾಗಿ ದೇದೀಪ್ಯಮಾನರಾಗಿ
 ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ.

13070048a ಏತದ್ದಾನಂ ನ್ಯಾಯಲಬ್ಧಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ

ಪಾತ್ರೇ ದತ್ತಂ ಪ್ರಾಪಣೀಯಂ ಪರೀಕ್ಷ್ಯ|

13070048c ಕಾಮ್ಯಾಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ದಶಾಹಂ

ರಸ್ಯೈರ್ಗವಾಂ ಶಕೃತಾ ಪ್ರಸ್ನವೈರ್ವಾ||

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಗೋವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪಾತ್ರನಾದ
ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಡಬೇಕು.

ಇಷ್ಟವಾದ ಅಷ್ಟಮಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಹತ್ತು ದಿನಗಳು ಗೋರಸಗಳ
ಅಥವಾ ಗೋಮೂತ್ರ ಅಥವಾ ಗೋಮಯಗಳ ಸೇವನೆಯನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

13070049a ವೇದವ್ರತೀ ಸ್ಯಾದ್ವೃಷಭಪ್ರದಾತಾ

ವೇದಾವಾಪ್ತಿಗೋರ್ಯುಗಸ್ಯ ಪ್ರದಾನೇ|

13070049c ತೀರ್ಥಾವಾಪ್ತಿಗೋರ್ಪ್ರಯುಕ್ತಪ್ರದಾನೇ

ಪಾಪೋತ್ಸರ್ಗಃ ಕಪಿಲಾಯಾಃ ಪ್ರದಾನೇ||

ಒಂದು ಎತ್ತನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ವೇದವ್ರತಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಎರಡು
ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ವೇದವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.
ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಬಂಡಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ
ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಪಿಲಧೇನುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೆ
ಪಾಪಗಳ ನಿರಸನವಾಗುತ್ತದೆ.

13070050a ಗಾಮಪ್ಯೇಕಾಂ ಕಪಿಲಾಂ ಸಂಪ್ರದಾಯ

ನ್ಯಾಯೋಪೇತಾಂ ಕಲ್ಮಷಾದ್ವಿಪ್ರಮುಚ್ಛೇತ್|

13070050c ಗವಾಂ ರಸಾತ್ಪರಮಂ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚಿದ್

ಗವಾಂ ದಾನಂ ಸುಮಹತ್ತದ್ವದಂತಿ||

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಒಂದು ಕಪಿಲ ಧೇನುವನ್ನು
 ದಾನಮಾಡಿದರೂ ಸಕಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಗೋವಿನ
 ಹಾಲಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ
 ಗೋದಾನವು ಮಹಾದಾನವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13070051a ಗಾವೋ ಲೋಕಾನ್ ಧಾರಯಂತಿ ಕ್ಷರಂತ್ಯೋ

ಗಾವಶ್ಚಾನ್ನಂ ಸಂಜನಯಂತಿ ಲೋಕೇ|

13070051c ಯಸ್ತಜ್ಜಾನನ್ನ ಗವಾಂ ಹಾರ್ದಮೇತಿ

ಸ ವೈ ಗಂತಾ ನಿರಯಂ ಪಾಪಚೇತಾಃ||

ಹಸುಗಳು ಹಾಲನ್ನು ಸುರಿಸಿ ಲೋಕಗಳನ್ನೇ ಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಗೋವುಗಳು
 ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಬೆಳೆಸುತ್ತವೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು
 ಪೀಡಿಸುವ ಪಾಪಚೇತನನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13070052a ಯತ್ತೇ ದಾತುಂ ಗೋಸಹಸ್ರಂ ಶತಂ ವಾ

ಶತಾರ್ಥಂ ವಾ ದಶ ವಾ ಸಾಧುವತ್ಸಾಃ|

13070052c ಅಪ್ಯೇಕಾಂ ವಾ ಸಾಧವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ

ಸಾಸ್ಯಾಮುಷ್ಮಿನ್ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಾ ನದೀ ವೈ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಕರುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಾವಿರ, ಅಥವಾ ನೂರು ಅಥವಾ
 ಐವತ್ತು ಅಥವಾ ಹತ್ತು ಅಥವಾ ಒಂದೇ ಒಂದು ಗೋವನ್ನು ಸಾಧು
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಧೇನುಗಳು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ
 ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥದ ನದಿಗಳಾಗಿ ಹರಿಯುತ್ತವೆ.

13070053a ಪ್ರಾಪ್ತ್ಯಾ ಪುಷ್ಪ್ಯಾ ಲೋಕಸಂರಕ್ಷಣೇನ

ಗಾವಸ್ತುಲ್ಯಾಃ ಸೂರ್ಯಪಾದ್ಯೈಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮ್|

13070053c ಶಬ್ದಶ್ಚೈಕಃ ಸಂತತಿಶ್ಚೋಪಭೋಗಸ್

ತಸ್ಮಾದ್ಗೋದಃ ಸೂರ್ಯ ಇವಾಭಿಭಾತಿ||

ಪ್ರಾಪ್ತಿ ಪುಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಲೋಕಸಂರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳ ಸಮನಾಗಿವೆ. ಎರಡಕ್ಕೂ ಗೋ ಎಂಬ ಒಂದು ಶಬ್ದವನ್ನು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಎರಡೂ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ಉಪಭೋಗಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಗೋದಾನಮಾಡಿದವನು ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ.

13070054a ಗುರುಂ ಶಿಷ್ಯೋ ವರಯೇದ್ಗೋಪ್ರದಾನೇ

ಸ ವೈ ವಕ್ತಾ ನಿಯತಂ ಸ್ವರ್ಗದಾತಾ|

13070054c ವಿಧಿಜ್ಞಾನಾಂ ಸುಮಹಾನೇಷ ಧರ್ಮೋ

ವಿಧಿಂ ಹ್ಯಾದ್ಯಂ ವಿಧಯಃ ಸಂಶ್ರಯಂತಿ||

ಗುರುವನ್ನೇ ವರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡಿದ ಶಿಷ್ಯನು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ವಿಧಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರಿಗೆ ಇದು ಮಹಾ ಧರ್ಮ. ಗೋದಾನ ವಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಗಳೂ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿವೆ.

13070055a ಏತದ್ದಾನಂ ನ್ಯಾಯಲಬ್ಧಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ

ಪಾತ್ರೇ ದತ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಪಯೇಥಾಃ ಪರೀಕ್ಷ್ಯ|

13070055c ತ್ವಯ್ಯಾಶಂಸಂತ್ಯಮರಾ ಮಾನವಾಶ್ಚ

ವಯಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರಸೃತೇ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾಃ||

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ದೊರಕಿದ ಗೋವನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ ಪಾತ್ರ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿ ಅವನ ಮನೆಗೆ ತಲುಪಿಸಬೇಕು. ಅಮರರೂ ಮಾನವರೂ

ಮತ್ತು ನಾವೂ ವಿನೀತನಾದ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯಶೀಲನಾದ ನಿನ್ನಿಂದ
ದಾನಧರ್ಮವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತೇವೆ.

13070056a ಇತ್ಯುಕ್ತೋಽಹಂ ಧರ್ಮರಾಜ್ಞಾ ಮಹರ್ಷೇ
ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನಂ ಶಿರಸಾಭಿಪ್ರಣಮ್ಯ|

13070056c ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತೇನ ವೈವಸ್ವತೇನ
ಪ್ರತ್ಯಾಗಮಂ ಭಗವತ್ಪಾದಮೂಲಮ್||

ಮಹರ್ಷೇ ! ಧರ್ಮರಾಜನು ನನಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಆ
ಧರ್ಮಾತ್ಮನನ್ನು ಶಿರಸಾ ವಂದಿಸಿ ವೈವಸ್ವತನಿಂದ ಅನುಜ್ಞಾತನಾಗಿ
ನಿನ್ನ ಪಾದಮೂಲಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದೆನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಯಮವಾಕ್ಯಂ ನಾಮ ಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಯಮವಾಕ್ಯ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೦

ಗೋಪ್ರದಾನಿಕ

ಗೋಲೋಕದ ಕುರಿತು ಶಕ್ರನು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದುದು (1-12).

13071001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13071001a ಉಕ್ತಂ ವೈ ಗೋಪ್ರದಾನಂ ತೇ ನಾಚಿಕೇತಮ್ಯುಷಿಂ ಪ್ರತಿ|

13071001c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಪಿ ಚೈವೋಕ್ತಮುದ್ದೇಶೇನ ಗವಾಂ ಪ್ರಭೋ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಭೋ! ಋಷಿ ನಾಚಿಕೇತನ ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಗೋದಾನದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯದ ಕುರಿತೂ ನೀನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದೆ.

13071002a ನೃಗೇಣ ಚ ಯಥಾ ದುಃಖಮನುಭೂತಂ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13071002c ಏಕಾಪರಾಧಾದಜ್ಞಾನಾತ್ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾಮತೇ||

ಮಹಾಮತೇ! ಪಿತಾಮಹ! ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಒಂದೇ ಒಂದು ಅಪರಾಧದಿಂದ ಮಹಾತ್ಮ ನೃಗನು ಹೇಗೆ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಬೇಕಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ.

13071003a ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಯಥಾ ಚಾಸೌ ನಿವಿಶಂತ್ಯಾಂ ಸಮುದ್ಧೃತಃ|

13071003c ಮೋಕ್ಷಹೇತುರಭೂತ್ಕೃಷ್ಣಸ್ತದಪ್ಯವಧೃತಂ ಮಯಾ||

ದ್ವಾರಾವತಿಯ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನೃಗನಿಗೆ ಕೃಷ್ಣನೇ ಮೋಕ್ಷಹೇತುವಾದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ನಾನು ಕೇಳಿದೆ.

13071004a ಕಿಂ ತ್ವಸ್ತಿ ಮಮ ಸಂದೇಹೋ ಗವಾಂ ಲೋಕಂ ಪ್ರತಿ ಪ್ರಭೋ|

13071004c ತತ್ತ್ವ ತಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಗೋದಾ ಯತ್ರ ವಿಶಂತ್ಯುತ||

ಪ್ರಭೋ! ಗೋಲೋಕದ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಒಂದು ಸಂದೇಹವಿದೆ. ಗೋದಾನಮಾಡಿದವರು ಯಾವ ಲೋಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತತ್ತ್ವ ತಃ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13071005 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13071005a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13071005c ಯಥಾಪೃಚ್ಛತ್ವದ್ಮಯೋನಿಮೇತದೇವ ಶತಕೃತುಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಒಂದು ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಶತಕೃತುವು ಪದ್ಮಯೋನಿಯನ್ನು ಹೀಗೆಯೇ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ್ದನು.

13071006 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

13071006a ಸ್ವರ್ಲೋಕವಾಸಿನಾಂ ಲಕ್ಷ್ಮೀಮಭಿಭೂಯ ಸ್ವಯಾ ತ್ವಿಷಾ|

13071006c ಗೋಲೋಕವಾಸಿನಃ ಪಶ್ಯೇ ವ್ರಜತಃ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ ಮೇ||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋಲೋಕವಾಸಿಗಳು ಸ್ವರ್ಲೋಕವಾಸಿಗಳ ಕಾಂತಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಂಶಯವಿದೆ.

13071007a ಕೀದೃಶಾ ಭಗವಽಲ್ಲೋಕಾ ಗವಾಂ ತದ್ರೂಪಿ ಹಿ ಮೇಽನಘ|

13071007c ಯಾನಾವಸಂತಿ ದಾತಾರ ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಮ್||

ಭಗವನ್! ಅನಘ! ಗೋಲೋಕವು ಎಂಥಹುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದವರು ಎಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13071008a ಕೀದೃಶಾಃ ಕಿಂಫಲಾಃ ಕಃ ಸ್ವಿತ್ಪರಮಸ್ತತ್ರ ವೈ ಗುಣಃ|

13071008c ಕಥಂ ಚ ಪುರುಷಾಸ್ತತ್ರ ಗಚ್ಛಂತಿ ವಿಗತಜ್ವರಾಃ||

ಗೋಲೋಕವು ಹೇಗಿದೆ? ಅಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ? ಅಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳು ಯಾವುವು? ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದ ಪುರುಷರು ವಿಗತಜ್ವರರಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೇಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ?

13071009a ಕಿಯತ್ಕಾಲಂ ಪ್ರದಾನಸ್ಯ ದಾತಾ ಚ ಫಲಮಶ್ನುತೇ|

13071009c ಕಥಂ ಬಹುವಿಧಂ ದಾನಂ ಸ್ಯಾದಲ್ಪಮಪಿ ವಾ ಕಥಮ್||

ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದವನು ಎಷ್ಟು ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಲ್ಲಿಯ ಫಲವನ್ನು
ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ? ಬಹುವಿಧದ ದಾನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬಹುದು?
ದಾನವು ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಫಲವನ್ನು ಹೇಗೆ
ಹೆಚ್ಚಿ ನದಾಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು?

13071010a ಬಹ್ವೀನಾಂ ಕೀದೃಶಂ ದಾನಮಲ್ಪಾನಾಂ ವಾಪಿ ಕೀದೃಶಮ್|

13071010c ಅದತ್ತ್ವಾ ಗೋಪ್ರದಾಃ ಸಂತಿ ಕೇನ ವಾ ತಚ್ಚ ಶಂಸ ಮೇ||

ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನ ಫಲವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?
ಅಲ್ಪವೇ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನ ಫಲವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?
ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡದೇ ಇರುವವರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ
ಯಾವ ಫಲವು ದೊರಕುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

13071011a ಕಥಂ ಚ ಬಹುದಾತಾ ಸ್ಯಾದಲ್ಪದಾತ್ರಾ ಸಮಃ ಪ್ರಭೋ|

13071011c ಅಲ್ಪಪ್ರದಾತಾ ಬಹುದಃ ಕಥಂ ಚ ಸ್ಯಾದಿಹೇಶ್ವರ||

ಪ್ರಭೋ! ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಅಲ್ಪವೇ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಹೇಗೆ ಸಮನಾಗುತ್ತಾನೆ?
ಈಶ್ವರ! ಅಲ್ಪ ದಾನಿಯು ಬಹುದಾನಿಯ ಸಮನು ಹೇಗಾಗುತ್ತಾನೆ?

13071012a ಕೀದೃಶೀ ದಕ್ಷಿಣಾ ಚೈವ ಗೋಪ್ರದಾನೇ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13071012c ಏತತ್ತಥ್ಯೇನ ಭಗವನ್ಮಮ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಗೋದಾನದಲ್ಲಿ ಎಂತಹ ದಕ್ಷಿಣೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನಿಸುತ್ತದೆ? ಭಗವನ್!
ಇವುಗಳ ಕುರಿತು ಇದ್ದಹಾಗೆ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಗೋಪ್ರದಾನಿಕೇ ಏಕಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ರದಾನಿಕ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೨

ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಗೋಲೋಕವನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-48).

13072001 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13072001a ಯೋಽಯಂ ಪ್ರಶ್ನಸ್ತ್ವ ಯಾ ಪೃಷ್ಠೋ ಗೋಪ್ರದಾನಾಧಿಕಾರವಾನ್|

13072001c ನಾಸ್ಯ ಪ್ರಷ್ಪಾಸ್ತಿ ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿಂಸ್ತ್ವ ತ್ತೋಽನ್ಯೋ ಹಿ ಶತಕ್ರತೋ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶತಕ್ರತೋ! ಗೋದಾನದ ಕುರಿತು ನೀನು
 ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ ಅಧಿಕಾರವುಳ್ಳವನು ಈ
 ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

13072002a ಸಂತಿ ನಾನಾವಿಧಾ ಲೋಕಾ ಯಾಂಸ್ತ್ವಂ ಶಕ್ರ ನ ಪಶ್ಯಸಿ|

13072002c ಪಶ್ಯಾಮಿ ಯಾನಹಂ ಲೋಕಾನೇಕಪತ್ಯಶ್ಚ ಯಾಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ||

ಶಕ್ರ! ನಾನಾವಿಧದ ಗೋಲೋಕಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನೀನು
 ನೋಡಲಾರೆ. ಆ ಅನೇಕ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಾನು ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತಾ
 ಸ್ತ್ರೀಯರು ನೋಡಬಲ್ಲರು.

13072003a ಕರ್ಮಭಿಶ್ಚಾಪಿ ಸುಶುಭೈಃ ಸುವ್ರತಾ ಋಷಯಸ್ತಥಾ|

13072003c ಸಶರೀರಾ ಹಿ ತಾನ್ಯಾಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಶುಭವೃತ್ತಯಃ||

ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುವ್ರತ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಶುಭ
ನಡತೆಗಳುಳ್ಳ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸಶರೀರರಾಗಿಯೇ ಆ ಲೋಕಗಳಿಗೆ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13072004a ಶರೀರನ್ಯಾಸಮೋಕ್ಷೇಣ ಮನಸಾ ನಿರ್ಮಲೇನ ಚ|

13072004c ಸ್ವಪ್ನಭೂತಾಂಶ್ಚ ತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವಶ್ಯಂತೀಹಾಪಿ ಸುವ್ರತಾಃ||

ಸುವ್ರತರು ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದು ಮೋಕ್ಷಹೊಂದುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ನಿರ್ಮಲ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವಪ್ನಪ್ರಾಯವಾದ ಆ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಇಲ್ಲಿಂದಲೇ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

13072005a ತೇ ತು ಲೋಕಾಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಶೃಣು ಯಾದ್ಯುಗ್ಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ|

13072005c ನ ತತ್ರ ಕ್ರಮತೇ ಕಾಲೋ ನ ಜರಾ ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್|

13072005e ತಥಾನ್ಯನ್ನಾಶುಭಂ ಕಿಂ ಚಿನ್ನ ವ್ಯಾಧಿಸ್ತತ್ರ ನ ಕ್ಲಮಃ||

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ! ಆ ಲೋಕಗಳು ಯಾವ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಲವು ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮುಪ್ಪಿಲ್ಲ.
ಪಾಪವೂ ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ವ್ಯಾಧಿ ಮತ್ತು ಆಯಾಸಗಳೆಂಬ ಬೇರೆ
ಯಾವ ಅಶುಭಗಳೂ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

13072006a ಯದ್ಯಚ್ಚ ಗಾವೋ ಮನಸಾ ತಸ್ಮಿನ್ವಾಂಚಂತಿ ವಾಸವ|

13072006c ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಪಯಂತಿ ಸ್ಮ ಮಮ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶನಾತ್|

13072006e ಕಾಮಗಾಃ ಕಾಮಚಾರಿಣ್ಯಃ ಕಾಮಾತ್ಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಭುಂಜತೇ||

ವಾಸವ! ಅಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು ಮನಸಾ ಬಯಸಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನು ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸಂಚರಿಸುತ್ತವೆ. ಬೇಕೆಂದವುಗಳನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪ
ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

13072007a ವಾಪ್ಯಃ ಸರಾಂಸಿ ಸರಿತೋ ವಿವಿಧಾನಿ ವನಾನಿ ಚ|

13072007c ಗೃಹಾಣಿ ಪರ್ವತಾಶ್ಚೈವ ಯಾವದ್ಧ್ರವ್ಯಂ ಚ ಕಿಂ ಚನ||

ಅಲ್ಲಿ ಬಾವಿಗಳು, ಸರೋವರಗಳು, ನದಿಗಳು, ವಿವಿಧ ವನಗಳು,
ಗೃಹಗಳು, ಪರ್ವತಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ದ್ರವ್ಯಗಳೂ ಇವೆ.

13072008a ಮನೋಜ್ಞಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವಂ ತತ್ರ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ|

13072008c ಈದೃಶಾನ್ವಿದ್ಧಿ ತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ನಾಸ್ತಿ ಲೋಕಸ್ತತೋಽಧಿಕಃ||

ಅಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಮನೋಜ್ಞವಾಗಿಯೇ
ಕಾಣುತ್ತವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಲೋಕಗಳು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕೂ ಅಧಿಕವಾಗಿರುವ
ಲೋಕಗಳು ಬೇರೆಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13072009a ತತ್ರ ಸರ್ವಸಹಾಃ ಕ್ಷಾಂತಾ ವತ್ಸಲಾ ಗುರುವರ್ತಿನಃ|

13072009c ಅಹಂಕಾರೈರ್ವಿರಹಿತಾ ಯಾಂತಿ ಶಕ್ರ ನರೋತ್ತಮಾಃ||

ಶಕ್ರ! ಸರ್ವವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸಹನಶೀಲರಾದ,
ದಯಾಳುಗಳಾದ, ಗುರುವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವ, ಅಹಂಕಾರದಿಂದ
ರಹಿತರಾಗಿರುವ ನರೋತ್ತಮರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13072010a ಯಃ ಸರ್ವಮಾಂಸಾನಿ ನ ಭಕ್ಷಯೀತ

ಪುಮಾನ್ನದಾ ಯಾವದಂತಾಯ ಯುಕ್ತಃ²⁴⁷|

²⁴⁷ ಪುಮಾನ್ನದಾ ಭಾವಿತೋ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13072010c ಮಾತಾಪಿತೋರರ್ಚಿತಾ ಸತ್ಯಯುಕ್ತಃ

ಶುಶ್ರೂಷಿತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮನಿಂದ್ಯಃ||

ಯಾವ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ತಿನ್ನದಿರುವ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವ ಪುರುಷರು, ಮಾತಾ-ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ, ಸತ್ಯಯುಕ್ತರಾದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶೂಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವ ಅನಿಂದ್ಯ ಪುರುಷರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13072011a ಅಕ್ರೋಧನೋ ಗೋಷು ತಥಾ ದ್ವಿಜೇಷು

ಧರ್ಮೇ ರತೋ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಕಶ್ಚ|

13072011c ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ಸತ್ಯವೃತ್ತೇ ರತಶ್ಚ

ದಾನೇ ರತೋ ಯಃ ಕ್ಷಮೀ ಚಾಪರಾಧೇ||

ಗೋವುಗಳ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳದಿರುವ, ಧರ್ಮನಿರತನಾಗಿರುವ, ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ, ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಸತ್ಯವೃತ್ತವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿರುವ, ದಾನನಿರತನಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ಪುರುಷರು ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13072012a ಮೃದುರ್ದಾಂತೋ ದೇವಪರಾಯಣಶ್ಚ

ಸರ್ವಾ ತಿಥಿಶ್ಚಾಪಿ ತಥಾ ದಯಾವಾನ್|

13072012c ಈದೃಗ್ಗುಣೋ ಮಾನವಃ ಸಂಪ್ರಯಾತಿ

ಲೋಕಂ ಗವಾಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಚಾವ್ಯಯಂ ಚ||

ಮೃದುಸ್ವಭಾವ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯತೆ, ದೇವಪರಾಯಣ, ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವರ ಕುರಿತೂ ದಯೆ - ಈ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾನವರು

ಶಾಶ್ವತವೂ ಅವ್ಯಯವೂ ಆದ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13072013a ನ ಪಾರದಾರೀ ಪಶ್ಯತಿ ಲೋಕಮೇನಂ

ನ ವೈ ಗುರುಘ್ನೋ ನ ಮೃಷಾಪ್ರಲಾಪೀ|

13072013c ಸದಾಪವಾದೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶಾಂತವೇದೋ

ದೋಷೈರನ್ವೈರ್ಶ್ಚ ಯುಕ್ತೋ ದುರಾತ್ಮಾ||

ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ, ಗುರುಘಾತಿ, ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು, ಪರನಿಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವುದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುವುದು - ಈ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ದೋಷಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ದುರಾತ್ಮನು ಈ ಲೋಕವನ್ನು ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.

13072014a ನ ಮಿತ್ರಧ್ರುಘ್ವೈಕೃತಿಕಃ ಕೃತಘ್ನಃ

ಶರೋಽನೃಜುರ್ಧರ್ಮವಿದ್ವೇಷಕಶ್ಚ|

13072014c ನ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಮನಸಾಪಿ ಪ್ರಪಶ್ಯೇದ್

ಗವಾಂ ಲೋಕಂ ಪುಣ್ಯಕೃತಾಂ ನಿವಾಸಮ್||

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ, ವಂಚಕ, ಕೃತಘ್ನ, ಶರ, ಕುಟಿಲ, ಧರ್ಮದ್ವೇಷಿ, ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿರುವವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಈ ಗೋಲೋಕವನ್ನು ಕಾಣಲಾರನು.

13072015a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ನೈಪುಣೇನ ಸುರೇಶ್ವರ|

13072015c ಗೋಪ್ರದಾನರತಾನಾಂ ತು ಫಲಂ ಶೃಣು ಶತಕ್ರತೋ||

ಸುರೇಶ್ವರ! ಶತಕ್ರತೋ! ಗೋಲೋಕದ ಕುರಿತು ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ

ಫಲದ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

13072016a ದಾಯಾದ್ಯಲಭ್ಯೈರರ್ಥೈರ್ಯೋ ಗಾಃ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚ ತಿ|

13072016c ಧರ್ಮಾರ್ಜಿತಧನಕ್ರೀತಾನ್ಸ ಲೋಕಾನಶ್ಚತೇಽಕ್ಷಯಾನ್||

ಪಿತೃರ್ಜಿತ ಧನದಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ

ದಾನಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಾರ್ಜಿತ ಧನದಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದಾನಮಾಡುವವರು ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13072017a ಯೋ ವೈ ದ್ಯೂತೇ ಧನಂ ಜಿತ್ವಾ ಗಾಃ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚ ತಿ|

13072017c ಸ ದಿವ್ಯಮಯುತಂ ಶಕ್ರ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಫಲಮಶ್ಚತೇ||

ಶಕ್ರ! ದ್ಯೂತದಲ್ಲಿ ಧನವನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅದರಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದಾನಮಾಡುವವನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ದೇವವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಗೋದಾನದ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13072018a ದಾಯಾದ್ಯಾ ಯಸ್ಯ ವೈ ಗಾವೋ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವೈರುಪಾರ್ಜಿತಾಃ|

13072018c ಪ್ರದತ್ತಾಸ್ತಾಃ ಪ್ರದಾತ್ಯಣಾಂ ಸಂಭವಂತ್ಯಕ್ಷಯಾ ಧ್ರುವಾಃ||

ಪಿತೃರ್ಜಿತವಾಗಿ ಬಂದ ಅಥವಾ ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ದಾನಿಗಳಿಗೆ ಅಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಲ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13072019a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಚ ಯೋ ದದ್ಯಾದ್ಗಾಃ ಸುಶುದ್ಧೇನ ಚೇತಸಾ|

13072019c ತಸ್ಯಾಪೀಹಾಕ್ಷಯಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಪ್ರವಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಶಚೀಪತೇ||

ಶಚೀಪತೇ! ಗೋದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಅದೇ ಗೋವನ್ನು ಶುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾನಮಾಡುವವನು ಕೂಡ ಅಕ್ಷಯ ಮತ್ತು ನಿಶ್ಚಲ

ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13072020a ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಸತ್ಯಂ ಚ ಯೋ ಬ್ರೂಯಾನ್ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13072020c ಗುರುದ್ವಿಜಸಹಃ ಕ್ಷಾಂತಸ್ತಸ್ಯ ಗೋಭಿಃ ಸಮಾ ಗತಿಃ||

ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಗುರು-ದ್ವಿಜರರನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲನು ಗೋದಾನದ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13072021a ನ ಜಾತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾಚ್ಯೋ ಯದವಾಚ್ಯಂ ಶಚೀಪತೇ|

13072021c ಮನಸಾ ಗೋಷು ನ ದ್ರುಹ್ಯೇದ್ಗೋವೃತ್ತಿಗೋನುಕಂಪಕಃ||

13072022a ಸತ್ಯೇ ಧರ್ಮೇ ಚ ನಿರತಸ್ತಸ್ಯ ಶಕ್ರ ಫಲಂ ಶೃಣು|

13072022c ಗೋಸಹಸ್ರೇಣ ಸಮಿತಾ ತಸ್ಯ ಧೇನುರ್ಭವತ್ಯುತ||

ಶಚೀಪತೇ! ಶಕ್ರ! ಅವಾಚ್ಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇಲ್ಲ. ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗದೇ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಅನುಕಂಪಕನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಗೋವೃತ್ತಿಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳು. ಅವನು ಮಾಡುವ ಒಂದು ಗೋದಾನವು ಸಹಸ್ರ ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13072023a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಗುಣೈರೇಭಿರನ್ವಿತಸ್ಯ ಫಲಂ ಶೃಣು|

13072023c ತಸ್ಯಾಪಿ ಶತತುಲ್ಯಾ²⁴⁸ ಗೌರ್ಭವತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಇದೇ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನಿಗೆ

²⁴⁸ ದ್ವಿಜತುಲ್ಯಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದೊರೆಯುವ ಫಲದ ಕುರಿತು ಕೇಳು. ಅವನ ಗೋದಾನವು ನೂರರ ಸಮನಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಯ.

13072024a ವೈಶ್ಯಸ್ತ್ರೀತೇ ಯದಿ ಗುಣಾಸ್ತಸ್ಯ ಪಂಚಾಶತಂ ಭವೇತ್|

13072024c ಶೂದ್ರಸ್ಯಾಪಿ ವಿನೀತಸ್ಯ ಚತುರ್ಭಾಗಫಲಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಇದೇ ಗುಣಗಳಿಂದ ವೈಶ್ಯನಿಗೆ ಒಂದು ಗೋದಾನವು ಐವತ್ತು ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ವಿನೀತನಾದ ಶೂದ್ರನಿಗೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಒಂದು ಗೋದಾನವು ಇನ್ನೂರಾ ಐವತ್ತು ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13072025a ಏತಚ್ಚೈವಂ ಯೋಽನುತಿಷ್ಠೇತ ಯುಕ್ತಃ

ಸತ್ಯೇನ ಯುಕ್ತೋ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಚ|

13072025c ದಾಂತಃ ಕ್ಷಾಂತೋ ದೇವತಾರ್ಚೀ ಪ್ರಶಾಂತಃ

ಶುಚಿರ್ಬುದ್ಧೋ ಧರ್ಮಶೀಲೋಽನಹಂವಾಕ್||

13072026a ಮಹತ್ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ಸ ದ್ವಿಜಾಯ

ದತ್ತ್ವಾ ದೋಗ್ಧೀಂ ವಿಧಿನಾನೇನ ಧೇನುಮ್|

ಹೀಗೆಯೇ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಗೋಸೇವಾವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ ಗುರುಸೇವಾಪಾರಾಯಣ ದಕ್ಷ ಕ್ಷಮಾಶೀಲ ದೇವತಾರ್ಚೀ ಪ್ರಶಾಂತ ಶುಚಿರ್ಬುದ್ಧಿ ಧರ್ಮಶೀಲ ಅನಹಂಕಾರನು ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಧೇನುವನ್ನು ದ್ವಿಜನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13072026c ನಿತ್ಯಂ ದದ್ಯಾದೇಕಭಕ್ತಃ ಸದಾ ಚ

ಸತ್ಯೇ ಸ್ಥಿತೋ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಿತಾ ಚ||

13072027a ವೇದಾಧ್ಯಾಯೀ ಗೋಷು ಯೇ ಭಕ್ತಿಮಾಂಶ್ಚ
ನಿತ್ಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಯೋಽಭಿನಂದೇತ ಗಾಶ್ಚ|

13072027c ಆ ಜಾತಿತೋ ಯಶ್ಚ ಗವಾಂ ನಮೇತ
ಇದಂ ಫಲಂ ಶಕ್ರ ನಿಬೋಧ ತಸ್ಯ||

ಶಕ್ರ ! ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದಲೂ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿರುವ,
ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಆನಂದಿಸುವ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠ,
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಕ, ವೇದಾಧ್ಯಾಯಿ, ಗೋಭಕ್ತನು ನಿತ್ಯ ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ದಿನವೂ ಒಂದು ಗೋದಾನಮಾಡಿದರೆ ದೊರಕುವ
ಫಲವನ್ನು ಕೇಳು.

13072028a ಯತ್ಸ್ಯಾ ದಿಷ್ಟ್ವಾ ರಾಜಸೂಯೇ ಫಲಂ ತು
ಯತ್ಸ್ಯಾ ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಬಹುನಾ ಕಾಂಚನೇನ|

13072028c ಏತತ್ತುಲ್ಯಂ ಫಲಮಸ್ಯಾಹುರಗ್ರ್ಯಂ
ಸರ್ವೇ ಸಂತಸ್ಪೃಷಯೋ ಯೇ ಚ ಸಿದ್ಧಾಃ||

ರಾಜಸೂಯಾಗದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲ, ಬಹುಕಾಂಚನದಿಂದ
ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞದ ಫಲ ಇವು ದಿನನಿತ್ಯ ಗೋದಾನದ ಫಲಕ್ಕೆ
ಸಮಾನವೆಂದು ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು
ಎಲ್ಲ ಸತ್ತುರುಷರೂ, ಋಷಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13072029a ಯೋಽಗ್ರಂ ಭಕ್ತಾನ್ಕಿಂ ಚಿದಪ್ರಾಶ್ಯ ದದ್ಯಾದ್
ಗೋಭ್ಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಗೋವೃತೀ ಸತ್ಯವಾದೀ|

13072029c ಶಾಂತೋ ಬುದ್ಧೋ ಗೋಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಂ
ಸಂವತ್ಸರೇಣಾಪ್ನುಯಾತ್ಪುಣ್ಯಶೀಲಃ||

ಗೋಸೇವೆಯ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಿತ್ಯವೂ ಊಟಕ್ಕೆ ಮೊದಲು
ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಗೋಗ್ರಾಸವನ್ನು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ನೀಡುವ ಸತ್ಯವಾದೀ
ಶಾಂತ ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಒಂದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರ ಗೋದಾನಗಳ ಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13072030a ಯ ಏಕಂ ಭಕ್ತಮಶ್ನೀಯಾದ್ಧದ್ಯಾದೇಕಂ ಗವಾಂ ಚ ಯತ್ |
13072030c ದಶ ವರ್ಷಾಣ್ಯನಂತಾನಿ ಗೋವ್ರತೀ ಗೋನುಕಂಪಕಃ ||

ದಿನದ ಒಂದು ಊಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಇನ್ನೊಂದು
ಊಟವನ್ನು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯ ಗೋವಿಗೆ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸುವ ಗೋವ್ರತೀ
ಗೋ-ಅನುಕಂಪನಿಗೆ ಹತ್ತುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅನಂತ ಗೋದಾನಗಳ
ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

13072031a ಏಕೇನೈವ ಚ ಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಗಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ |
13072031c ಯಾವಂತಿ ತಸ್ಯ ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ದಿವಸಾನಿ ಶತಕ್ರತೋ |
13072031e ತಾವಚ್ಛತಾನಾಂ ಸ ಗವಾಂ ಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಶಾಶ್ವತಮ್ ||

ಶತಕ್ರತೋ! ಯಾರು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಮತ್ತೊಂದು ಹೊತ್ತಿನ ಊಟದ ಉಳಿತಾಯದಿಂದ
ಹಸುವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸತ್ತಾತ್ರನಿಗೆ ದಾನ ಮಾಡುವವನು ಆ
ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಗಳಿರುವವೋ ಅಷ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಶಾಶ್ವತ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13072032a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಫಲಂ ಹೀದಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಽಭಿಹಿತಂ ಶೃಣು |
13072032c ಪಂಚವಾರ್ಷಿಕಮೇತತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಫಲಂ ಸ್ಮೃತಮ್ |
13072032e ತತೋಽರ್ಥೇನ ತು ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಶೂದ್ರೋ ವೈಶ್ಯಾರ್ಥತಃ ಸ್ಮೃತಃ ||

ಇದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದೊರಕುವ ಫಲ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ದೊರಕುವ ಫಲದ ಕುರಿತು ಕೇಳು. ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಐದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಫಲವನ್ನೀಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಿದೆ. ಅದಕ್ಕಿಂತ ಅರ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೈಶ್ಯನಿಗೂ, ವೈಶ್ಯನದಕ್ಕಿಂತ ಅರ್ಧ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರನಿಗೂ ಆ ಫಲವು ದೊರಕುತ್ತದೆಯೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಿದೆ.

13072033a ಯಶ್ಚಾತ್ಮವಿಕ್ರಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಗಾಃ ಕ್ರೀತ್ವಾ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚತಿ|

13072033c ಯಾವತೀಃ ಸ್ಪರ್ಶಯೇದ್ಗಾ²⁴⁹ ವೈ ತಾವತ್ತು ಫಲಮಶ್ನುತೇ|

13072033e ಲೋಮ್ನಿ ಲೋಮ್ನಿ ಮಹಾಭಾಗ ಲೋಕಾಶ್ಚಾಸ್ಯಾಕ್ಷಯಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ತನ್ನನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಗೋವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಅವನು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಗೋವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಆ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಮಹಾಭಾಗ! ಗೋವಿನ ರೋಮ ರೋಮದಲ್ಲಿಯೂ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳಿವೆಯೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಿದೆ.

13072034a ಸಂಗ್ರಾಮೇಷ್ಟರ್ಜಯಿತ್ವಾ ತು ಯೋ ವೈ ಗಾಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚತಿ|

13072034c ಆತ್ಮವಿಕ್ರಯತುಲ್ಯಾಸ್ತಾಃ ಶಾಶ್ವತಾ ವಿದ್ಧಿ ಕೌಶಿಕ||

ಕೌಶಿಕ²⁵⁰ ! ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಮಾರಾಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಗೋವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ದಾನಮಾಡುವುದು ಇವೆರಡೂ ಸಮಾನ ಶಾಶ್ವತಲೋಕಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

²⁴⁹ ಯಾವತ್ಸಂದರ್ಶಯೇದ್ಗಾಂ ವೈ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²⁵⁰ ಇಂದ್ರನೇ ಕುಶಿಕನ ಮಗ ಗಾಧಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದುದರಿಂದ ಕೌಶಿಕನಾದನು.

13072035a ಅಲಾಭೇ ಯೋ ಗವಾಂ ದದ್ಯಾತ್ತಿಲಧೇನುಂ ಯತವ್ರತಃ|

13072035c ದುರ್ಗಾತ್ಸ ತಾರಿತೋ ಧೇನ್ವಾ ಕ್ಷೀರನದ್ಯಾಂ ಪ್ರಮೋದತೇ||

ಗೋವಿನ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ತಿಲಧೇನುವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಯತವ್ರತನು
ಆ ಧೇನುವಿನಿಂದ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು
ಕ್ಷೀರಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13072036a ನ ತ್ವೇವಾಸಾಂ ದಾನಮಾತ್ರಂ ಪ್ರಶಸ್ತಂ

ಪಾತ್ರಂ ಕಾಲೋ ಗೋವಿಶೇಷೋ ವಿಧಿಶ್ಚ|

13072036c ಕಾಲಜ್ಞಾನಂ ವಿಪ್ರ ಗವಾಂತರಂ ಹಿ

ದುಃಖಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಪಾವಕಾದಿತ್ಯಭೂತಮ್||

ವಿಪ್ರ! ಗೋವುಗಳ ದಾನಮಾತ್ರದಿಂದ ಅದು ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಪಾತ್ರ, ಕಾಲ, ಗೋವಿಶೇಷ ಮತ್ತು ವಿಧಿಗಳು ಮುಖ್ಯ. ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ
ದಾನಮಾಡಬೇಕು, ಎಂತಹ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು
ಅಗ್ನಿ-ಸೂರ್ಯರ ತೇಜಸ್ಸಿರುವ ಪಾತ್ರನು ಯಾರು ಎಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಕಠಿಣ.

13072037a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಡ್ಯಂ ಶುದ್ಧಯೋನಿಂ ಪ್ರಶಾಂತಂ

ವೈತಾನಸ್ಥಂ ಪಾಪಭೀರುಂ ಕೃತಜ್ಞಮ್|

13072037c ಗೋಷು ಕ್ಷಾಂತಂ ನಾತಿತೀಕ್ಷ್ಣಂ ಶರಣ್ಯಂ

ವೃತ್ತಿಗ್ಲಾನಂ ತಾದೃಶಂ ಪಾತ್ರಮಾಹುಃ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಂಪನ್ನನೂ, ಶುದ್ಧಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನೂ,
ಪ್ರಶಾಂತನೂ, ಯಜ್ಞಪರಾಯಣನೂ, ಪಾಪಕ್ಕೆ ಹೆದರುವವನೂ,
ಕೃತಜ್ಞನೂ, ಗೋವುಗಳ ಕುರಿತು ಕ್ಷಮೆಯಿಂದಿರುವವನೂ,

ಅತೀಶ್ವರನಲ್ಲದವನೂ, ಶರಣ್ಯನೂ ಆದವನು ಗೋದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನು
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13072038a ವೃತ್ತಿಗ್ಲಾನೇ ಸೀದತಿ ಚಾತಿಮಾತ್ರಂ

ಕೃಷ್ಯರ್ಥಂ ವಾ ಹೋಮಹೇತೋಃ ಪ್ರಸೂತ್ಯಾಮ್|

13072038c ಗುರ್ವರ್ಥಂ ವಾ ಬಾಲಸಂವೃದ್ಧಯೇ ವಾ

ಧೇನುಂ ದದ್ಯಾದ್ಧೇಶಕಾಲೇ ವಿಶಿಷ್ಟೇ||

ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವನಿಗೆ, ಅತ್ಯಂತ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರುವವನಿಗೆ,
ಕೃಷಿಗೋಸ್ಕರವಾಗಿ ಅಥವಾ ಹೋಮದ ಸಲುವಾಗಿಯೂ,
ಗರ್ಭಿಣಿಯ ಮತ್ತು ಬಾಣಂತಿಯ ಪೋಷಣೆಯ ಸಲುವಾಗಿಯೂ,
ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿಯೂ, ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಸಾಕುವ ಸಲುವಾಗಿಯೂ
ಗೋದಾನವನ್ನು ಯಾವ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳಲ್ಲಾದರೂ ಮಾಡಬಹುದು.

13072039a ಅಂತರ್ಜಾತಾಃ²⁵¹ ಸುಕ್ರಯಜ್ಞಾನಲಬ್ಧಾಃ

ಪ್ರಾಣಕ್ರೀತಾ ನಿರ್ಜಿತಾಶ್ಚೈಕಜಾಶ್ಚ|

13072039c ಕೃಚ್ಛ್ರೋತ್ಸೃಷ್ಟಾಃ ಪೋಷಣಾಭ್ಯಾಗತಾಶ್ಚ

ದ್ವಾರೈರೇತೈರ್ಗೋವಿಶೇಷಾಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾಃ||

ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ, ಖರೀದಿಸಿರುವ, ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಪಾರಿತೋಷಕವಾಗಿ
ದೊರಕಿರುವ, ತನ್ನನ್ನೇ ಮಾರಿಕೊಂಡು ಖರೀದಿಸಿದ, ಗೆದ್ದುಕೊಂಡಿರುವ,
ಬಳುವಳಿಯಾಗಿ ಬಂದ, ಬಂಧನದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ,
ತಾವಾಗಿಯೇ ಮನೆಬಾಗಿಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ ಹಸುಗಳು ದಾನಕ್ಕೆ

²⁵¹ ಅಂತರ್ಜಾತಾಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪ್ರಶಸ್ತವಾದವುಗಳು.

13072040a ಬಲಾನ್ವಿತಾಃ ಶೀಲವಯೋಪಪನ್ನಾಃ
ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸುಗಂಧವತ್ಯಃ|

13072040c ಯಥಾ ಹಿ ಗಂಗಾ ಸರಿತಾಂ ವರಿಷ್ಠಾ
ತಥಾರ್ಜುನೀನಾಂ ಕಪಿಲಾ ವರಿಷ್ಠಾ||

ಬಲಾನ್ವಿತವಾದ, ಶೀಲಸಂಪನ್ನವಾದ ಮತ್ತು ಚಿಕ್ಕವಯಸ್ಸಿನ
ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಹಸುಗಳೆಲ್ಲವೂ ದಾನಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳೇ.
ಗಂಗೆಯು ಹೇಗೆ ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠಳೋ ಹಾಗೆ ಕಪಿಲೆಯು
ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ವರಿಷ್ಠಳು.

13072041a ತಿಸ್ತೋ ರಾತ್ರೀಸ್ತ್ವ ದ್ಭಿರುಪೋಷ್ಯ ಭೂಮೌ
ತೃಪ್ತಾ ಗಾವಸ್ತರ್ಪಿತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದೇಯಾಃ|

13072041c ವತ್ಸೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಕ್ಷೀರಪೈಃ ಸುಪ್ರಚಾರಾಸ್
ತ್ರೈಹಂ ದತ್ತ್ವಾ ಗೋರಸೈರ್ವ ತಿ ತವ್ಯಮ್||

ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಕೇವಲ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದುಕೊಂಡು ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಮಲಗಿದ್ದು ಗೋವುಗಳ ಸೇವೆಮಾಡಿ ಸಂತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿ ನಂತರ
ಗೋದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹಾಲುಣ್ಣುವ ಪುಷ್ಟ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ
ಸತ್ಪಾತ್ರನಿಗೆ ಗೋದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಗೋದಾನದ ನಂತರ ಮೂರು
ದಿನ ಆಕಳ ಹಾಲನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

13072042a ದತ್ತ್ವಾ ಧೇನುಂ ಸುವ್ರತಾಂ ಸಾಧುವತ್ಸಾಂ
ಕಲ್ಯಾಣವೃತ್ತಾಮಪಲಾಯಿನೀಂ ಚ|

13072042c ಯಾವಂತಿ ಲೋಮಾನಿ ಭವಂತಿ ತಸ್ಯಾಸ್

ತಾವಂತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ವಸತ್ಯಮುತ್ರ||

ತಂಟೆ ಮಾಡದೇ ಹಾಲುಕೊಡುವ ಮತ್ತು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಂಡು ಓಡಿ ಹೋಗದೇ ಇರುವ ಸಾಧು ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಆ ಹಸುವಿನಲ್ಲಿರುವ ರೋಮಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿ ಕಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

13072043a ತಥಾನಡ್ವಾಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯಾಥ ಧುರ್ಯಂ
ದತ್ತ್ವಾ ಯುವಾನಂ ಬಲಿನಂ ವಿನೀತಮ್|

13072043c ಹಲಸ್ಯ ವೋಧಾರಮನಂತವೀರ್ಯಂ
ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಲೋಕಾನ್ದಶಧೇನುದಸ್ಯ||

ಹಾಗೆಯೇ ಭಾರವನ್ನೆಳೆಯಬಲ್ಲ, ಬಲಿಷ್ಠವಾದ, ಯುವವಯಸ್ಸಿನ, ಸಾಧುವಾದ, ನೇಗಿಲೆನ್ನೆಳೆಯುವ ಅಪಾರಬಲವುಳ್ಳ ಎತ್ತನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಹತ್ತು ಗೋದಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13072044a ಕಾಂತಾರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಗಾಶ್ಚ ಯಃ ಪರಿತ್ರಾತಿ ಕೌಶಿಕ|

13072044c ಕ್ಷೇಮೇಣ ಚ ವಿಮುಚ್ಯೇತ.²⁵² ತಸ್ಯ ಪುಣ್ಯಫಲಂ ಶೃಣು|

ಕೌಶಿಕ! ಕಾಂತಾರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಗೋವುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿ ಕ್ಷೇಮದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುವವನ ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ಕೇಳು.

13072044e ಅಶ್ವಮೇಧಕ್ರತೋಸ್ತುಲ್ಯಂ ಫಲಂ ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತಮ್||

13072045a ಮೃತ್ಯುಕಾಲೇ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಯಾಂ ವೃತ್ತಿಮನುಕಾಂಕ್ಷತೇ|

²⁵² ಕ್ಷಣೇನ ವಿಪ್ರಮುಚ್ಯೇತ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ! ಅವನಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧಕ್ರತುವಿನ ಸಮನಾದ ಶಾಶ್ವತ ಫಲವು
ಲಭಿಸುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಮೃತ್ಯುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಬಯಸುವನೋ
ಅದನ್ನೇ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13072045c ಲೋಕಾನ್ಬಹುವಿಧಾನ್ದಿವ್ಯಾನ್ಯದ್ವಾಸ್ಯ ಹೃದಿ ವರ್ತತೇ||

13072046a ತತ್ಸರ್ವಂ ಸಮವಾಪ್ನೋತಿ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಮಾನವಃ|

13072046c ಗೋಭಿಶ್ಚ ಸಮನುಜ್ಞಾತಃ ಸರ್ವತ್ರ ಸ ಮಹೀಯತೇ||

ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ರಕ್ಷಣಾ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮಾನವನು ಬಹುವಿಧದ
ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹೃದಯದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ
ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಗೋವುಗಳ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೆ
ಪಾತ್ರನಾದವನು ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13072047a ಯಸ್ತೇತೇನೈವ ವಿಧಿನಾ ಗಾಂ ವನೇಷ್ಟನುಗಚ್ಚತಿ|

13072047c ತೃಣಗೋಮಯಪರ್ಣಾಶೀ ನಿಃಸ್ಪೃಹೋ ನಿಯತಃ ಶುಚಿಃ||

13072048a ಅಕಾಮಂ ತೇನ ವಸ್ತವ್ಯಂ ಮುದಿತೇನ ಶತಕ್ರತೋ|

13072048c ಮಮ ಲೋಕೇ ಸುರೈಃ ಸಾರ್ಥಂ ಲೋಕೇ ಯತ್ರಾಪಿ ಚೇಚ್ಚತಿ||

ಶತಕ್ರತೋ! ಇದೇ ವಿಧಿಯಿಂದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅರಣ್ಯಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿ, ನಿಃಸ್ಪೃಹನೂ, ನಿಯತನೂ, ಶುಚಿಯೂ ಆಗಿದ್ದುಕೊಂಡು
ಹುಲ್ಲ-ಗೋಮಯ-ತರಗೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಅಕಾಮದಿಂದ
ವಾಸಿಸುವವನು ಮುದದಿಂದ ನನ್ನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುರರೊಂದಿಗೆ
ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತಾನು ಬಯಸಿದ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಪಿತಾಮಹೇಂದ್ರಸಂವಾದೇ ದ್ವಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹೇಂದ್ರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೩

ಗೋವನ್ನು ಕದ್ದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಫಲಗಳನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (1-15).

13073001 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

13073001a ಜಾನನ್ಯೋ ಗಾಮಪಹರೇದ್ವಿಕ್ರೀಯಾದ್ವಾರ್ಥ ಕಾರಣಾತ್|

13073001c ಏತದ್ವಿಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಾ ನು ತಸ್ಯ ಗತಿರ್ಭವೇತ್||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಿಳಿದೂ ಹಣದಾಸೆಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಹಸುವನ್ನು ಕದ್ದು ಅದನ್ನು ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮಾರುವವನಿಗೆ ಎಂತಹ ಗತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ? ಇದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13073002 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13073002a ಭಕ್ಷಾರ್ಥಂ ವಿಕ್ರಯಾರ್ಥಂ ವಾ ಯೇಽಪಹಾರಂ ಹಿ ಕುರ್ವತೇ|

13073002c ದಾನಾರ್ಥಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ತತ್ರೇದಂ ಶ್ರುಯತಾಂ ಫಲಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಮಾರುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವುದಕ್ಕಾಗಲೀ ಬೇರೆಯವನ ಹಸುವನ್ನು ಕದ್ದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳು.

13073003a ವಿಕ್ರಯಾರ್ಥಂ ಹಿ ಯೋ ಹಿಂಸ್ಯಾದ್ಭಕ್ಷಯೇದ್ವಾ ನಿರಂಕುಶಃ|

13073003c ಘಾತಯಾನಂ ಹಿ ಪುರುಷಂ ಯೇಽನುಮನ್ಯೇಯುರರ್ಥಿನಃ||

ಮಾರುವ ಸಲುವಾಗಿ ಗೋವನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವ ಅಥವಾ ತಿನ್ನುವ ಮತ್ತು ಕಟುಕನಿಗೆ ದೊರಕಿಸುವ ನಿರಂಕುಶ ಪುರುಷನು ಮಹಾಪಾಪಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13073004a ಘಾತಕಃ ಖಾದಕೋ ವಾಪಿ ತಥಾ ಯಶ್ಚಾನುಮನ್ಯತೇ|

13073004c ಯಾವಂತಿ ತಸ್ಯಾ ಲೋಮಾನಿ ತಾವದ್ವರ್ಷಾಣಿ ಮಜ್ಜತಿ||

ಗೋ ಘಾತಕ, ಖಾದಕ ಮತ್ತು ಗೋಹತ್ಯೆಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವನು ಆ ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನರಕದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13073005a ಯೇ ದೋಷಾ ಯಾದ್ಯಶಶ್ಚೈವ ದ್ವಿಜಯಜ್ಞೋಪಘಾತಕೇ|

13073005c ವಿಕ್ರಯೇ ಚಾಪಹಾರೇ ಚ ತೇ ದೋಷಾ ವೈ ಸ್ಮೃತಾಃ ಪ್ರಭೋ||

ದ್ವಿಜನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ದೋಷಗಳು ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಗೋವನ್ನು ಕದಿಯುವವನಿಗೂ ಮತ್ತು ಮಾರುವವನಿಗೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

13073006a ಅಪಹೃತ್ಯ ತು ಯೋ ಗಾಂ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13073006c ಯಾವದ್ದಾನೇ ಫಲಂ ತಸ್ಯಾಸ್ತಾವನ್ನಿರಯಮೃಚ್ಛತಿ||

ಗೋವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವನು ತಾನೇ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೊರಕುವ ಪುಣ್ಯವು ಎಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳಿರುವುದೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳು ನರಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಳುಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13073007a ಸುವರ್ಣಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮಾಹುರ್ಗೋಪ್ರದಾನೇ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13073007c ಸುವರ್ಣಂ ಪರಮಂ ಹ್ಯುಕ್ತಂ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಮಸಂಶಯಮ್||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಗೋದಾನದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿ
ಕೊಡಬೇಕೆಂದಿದೆ. ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ಸುವರ್ಣವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13073008a ಗೋಪ್ರದಾನಂ ತಾರಯತೇ ಸಪ್ತ ಪೂರ್ವಾಂಸ್ತಥಾ ಪರಾನ್|

13073008c ಸುವರ್ಣಂ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ದತ್ತ್ವಾ ತಾವದ್ವಿ ಗುಣಮುಚ್ಯತೇ||

ಗೋದಾನದಿಂದ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಏಳು ಪೀಳಿಗೆಗಳ
ಉದ್ಧಾರವಾಗುತ್ತದೆ. ಸುವರ್ಣದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ನೀಡಿ
ಗೋದಾನಮಾಡಿದರೆ ಅದರ ಫಲವು ದ್ವಿಗುಣವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13073009a ಸುವರ್ಣಂ ಪರಮಂ ದಾನಂ ಸುವರ್ಣಂ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪರಾ|

13073009c ಸುವರ್ಣಂ ಪಾವನಂ ಶಕ್ರ ಪಾವನಾನಾಂ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಶಕ್ರ! ಸುವರ್ಣವು ಪರಮ ದಾನವೆಂದೂ, ಸುವರ್ಣವು ಪರಮ
ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದೂ, ಸುವರ್ಣವು ಪಾವನವಾದವುಗಳಿಂತ
ಪಾವನವೆಂದೂ ಸ್ಮೃತಿಯಿದೆ.

13073010a ಕುಲಾನಾಂ ಪಾವನಂ ಪ್ರಾಹುರ್ಜಾತರೂಪಂ ಶತಕ್ರತೋ|

13073010c ಏಷಾ ಮೇ ದಕ್ಷಿಣಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಸಮಾಸೇನ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ಶತಕ್ರತೋ! ಸುವರ್ಣವು ಕುಲಗಳನ್ನೇ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಹೀಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸುವರ್ಣದಕ್ಷಿಣೆಯ
ಕುರಿತು ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

13073011 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13073011a ಏತತ್ತಿತಾಮಹೇನೋಕ್ತಮಿಂದ್ರಾಯ ಭರತರ್ಷಭ|

13073011c ಇಂದ್ರೋ ದಶರಥಾಯಾಹ ರಾಮಾಯಾಹ ಪಿತಾ ತಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಹೀಗೆ ಇದನ್ನು ಪಿತಾಮಹನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಇಂದ್ರನು ದಶರಥನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಹಾಗೆಯೇ ತಂದೆಯು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13073012a ರಾಘವೋಽಪಿ ಪ್ರಿಯಭ್ರಾತೃಲಕ್ಷ್ಮಣಾಯ ಯಶಸ್ವಿನೇ|

13073012c ಋಷಿಭ್ಯೋ ಲಕ್ಷ್ಮಣೇನೋಕ್ತಮರಣ್ಯೇ ವಸತಾ ವಿಭೋ||

ರಾಘವನಾದರೋ ಇದನ್ನು ತನ್ನ ಪ್ರಿಯ ಭ್ರಾತಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಲಕ್ಷ್ಮಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ವಿಭೋ! ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಲಕ್ಷ್ಮಣನು ಇದನ್ನು ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13073013a ಪಾರಂಪರ್ಯಾಗತಂ ಚೇದಮೃಷಯಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಾಃ|

13073013c ದುರ್ಧರಂ ಧಾರಯಾಮಾಸೂ ರಾಜಾನಶ್ಚೈವ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ|

13073013e ಉಪಾಧ್ಯಾಯೇನ ಗದಿತಂ ಮಮ ಚೇದಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಪಾರಂಪರಾಗತವಾಗಿ ಬಂದ ಈ ಕಠೋರ ವ್ರತವನ್ನು ಸಂಶಿತವ್ರತ ಋಷಿಗಳೂ ಮತ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜರೂ ತಮ್ಮ ದಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು.

13073014a ಯ ಇದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ನಿತ್ಯಂ ವದೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಸದಿ|

13073014c ಯಜ್ಞೇಷು ಗೋಪ್ರದಾನೇಷು ದ್ವಯೋರಪಿ ಸಮಾಗಮೇ||

13073015a ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಕಿಲಾಕ್ಷಯ್ಯಾ ದೈವತೈಃ ಸಹ ನಿತ್ಯದಾ|

13073015c ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ ಭಗವಾನುವಾಚ ಪರಮೇಶ್ವರಃ||

ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಗೋದಾನಗಳಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವವನಿಗೆ
 ಅಕ್ಷಯ ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ
 ದೇವತೆಗಳ ಸಹಿತ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಭಗವಾನ್ ಪರಮೇಶ್ವರ
 ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ತ್ರಿಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೪

ವ್ರತ-ನಿಯಮ ಫಲ

ವ್ರತ, ನಿಯಮ, ದಮ, ಸತ್ಯ, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ, ಮಾತಾ-ಪಿತಾ ಮತ್ತು
 ಗುರು ಮೊದಲಾದವರ ಸೇವೆಯ ಮಹತ್ವ (1-39).

13074001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13074001a ವಿಸ್ತಂಭಿತೋಽಹಂ ಭವತಾ ಧರ್ಮಾನ್ ಪ್ರವದತಾ ವಿಭೋ|

13074001c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತು ಸಂದೇಹಂ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಭೋ! ನಿನ್ನ ಧರ್ಮೋಪದೇಶಗಳಿಂದ
 ನನಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ದೃಢ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವೆ. ನನ್ನ ಒಂದು
 ಸಂದೇಹವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ಪಿತಾಮಹ! ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.

13074002a ವ್ರತಾನಾಂ ಕಿಂ ಫಲಂ ಪೋಕ್ತಂ ಕೀದೃಶಂ ವಾ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13074002c ನಿಯಮಾನಾಂ ಫಲಂ ಕಿಂ ಚ ಸ್ವಧೀತಸ್ಯ ಚ ಕಿಂ ಫಲಮ್||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ವ್ರತಗಳ ಫಲವು ಏನು ಅಥವಾ ಎಂಥಹುದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ? ನಿಯಮಪಾಲನೆಯ ಫಲವೇನು ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದ ಫಲವೇನು?

13074003a ದಮಸ್ಯೇಹ.²⁵³ ಫಲಂ ಕಿಂ ಚ ವೇದಾನಾಂ ಧಾರಣೇ ಚ ಕಿಮ್|

13074003c ಅಧ್ಯಾಪನೇ ಫಲಂ ಕಿಂ ಚ ಸರ್ವಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವೇದಿತುಮ್||

ದಮ.²⁵⁴ ದಿಂದಿರುವುದರ ಫಲವೇನು? ವೇದಗಳನ್ನು ಹೃದ್ಗತಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದರ ಫಲವೇನು? ವೇದಗಳ ಅಧ್ಯಾಪನೆ ಮಾಡುವುದರ ಫಲವೇನು? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

13074004a ಅಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಕೇ ಕಿಂ ಚ ಫಲಂ ಲೋಕೇ ಪಿತಾಮಹ|

13074004c ತಸ್ಯ ಕಿಂ ಚ ಫಲಂ ದೃಷ್ಟಂ ಶ್ರುತಂ ಯಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

ಪಿತಾಮಹ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ದೊರಕುವ ಫಲವೇನು? ಮತ್ತು ವೇದಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡುವವನಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?

13074005a ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಾನಾಂ ಚ ಶೂರಾಣಾಂ ಚಾಪಿ ಕಿಂ ಫಲಮ್|

²⁵³ ದತ್ತಸ್ಯೇಹ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²⁵⁴ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ.

13074005c ಸತ್ಯೇ²⁵⁵ ಚ ಕಿಂ ಫಲಂ ಪೋಕ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ ಚ ಕಿಂ ಫಲಮ್||

ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶೂರರಿಗೆ ಯಾವ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?
ಸತ್ಯದ ಫಲವೇನು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಫಲವೇನೆಂದು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ?

13074006a ಪಿತೃಶುಶ್ರುಷಣೇ ಕಿಂ ಚ ಮಾತೃಶುಶ್ರುಷಣೇ ತಥಾ|

13074006c ಆಚಾರ್ಯಗುರುಶುಶ್ರುಷಾಸ್ವನುಕ್ರೋಶಾನುಕಂಪನೇ||

ಪಿತೃಶುಶ್ರುಷಣೆ, ಮಾತೃಶುಶ್ರುಷಣೆ, ಆಚಾರ್ಯಗುರುಶುಶ್ರುಷಣೆ,
ಅನುಕ್ರೋಶ-ಅನುಕಂಪಗಳ ಫಲಗಳೇನು?

13074007a ಏತತ್ಸರ್ವಮಶೇಷೇಣ ಪಿತಾಮಹ ಯಥಾತಥಮ್|

13074007c ವೇತ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಇದ್ದಹಾಗೆ
ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞ ! ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಪರಮ
ಕುತೂಹಲವಿದೆ.”

13074008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13074008a ಯೋ ವ್ರತಂ ವೈ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ತಥಾ ಸಂಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

13074008c ಅಖಂಡಂ ಸಮ್ಯಗಾರಬ್ಧಂ ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಿಧಿಯಿಂದ ಯಾರು ವ್ರತವನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಅಖಂಡವಾಗಿ ಪೂರೈಸುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ

---

²⁵⁵ ಶೌಚೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13074009a ನಿಯಮಾನಾಂ ಫಲಂ ರಾಜನ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಿಹ ದೃಶ್ಯತೇ|

13074009c ನಿಯಮಾನಾಂ ಕೃತೂನಾಂ ಚ ತ್ವಯಾವಾಪ್ತಮಿದಂ ಫಲಮ್||

ರಾಜನ್! ನಿಯಮಪಾಲನೆಯ ಫಲವನ್ನಾದರೂ ನಾವು ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತೇವೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿಯಮಪಾಲನೆಯ ಮತ್ತು ಕೃತುಗಳ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ.

13074010a ಸ್ವಧೀತಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಫಲಂ ದೃಶ್ಯತೇಽಮುತ್ರ ಚೇಹ ಚ|

13074010c ಇಹಲೋಕೇಽರ್ಥವಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚ ಮೋದತೇ||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದ ಫಲವೂ ಕೂಡ ಇಹಲೋಕ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಕಾಣ ಸಿಗುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲನು ಇಹಲೋಕ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯ ಆನಂದವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

13074011a ದಮಸ್ಯ ತು ಫಲಂ ರಾಜನ್ ಶೃಣು ತ್ವಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ಮೇ|

13074011c ದಾಂತಾಃ ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖಿನೋ ದಾಂತಾಃ ಸರ್ವತ್ರ ನಿರ್ವೃತಾಃ||

ರಾಜನ್! ದಮದ ಫಲವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸರ್ವತ್ರ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13074012a ಯತ್ರೇಚ್ಛಾ ಗಾಮಿನೋ ದಾಂತಾಃ ಸರ್ವಶತ್ರುನಿಷೂದನಾಃ|

13074012c ಪ್ರಾರ್ಥಯಂತಿ ಚ ಯದ್ದಾಂತಾ ಲಭಂತೇ ತನ್ನ ಸಂಶಯಃ||

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು ಎಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದರಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥವರು ಸರ್ವಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ

ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13074013a ಯುಜ್ಯಂತೇ ಸರ್ವಕಾಮೈರ್ಹಿ ದಾಂತಾಃ ಸರ್ವತ್ರ ಪಾಂಡವ|

13074013c ಸ್ವರ್ಗೇ ತಥಾ ಪ್ರಮೋದಂತೇ ತಪಸಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ||

13074014a ದಾನೈರ್ಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯಥಾ ದಾಂತಾಃ ಕ್ಷಮಾನ್ವಿತಾಃ|

ಪಾಂಡವ! ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸು, ವಿಕ್ರಮ, ದಾನ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು ಕ್ಷಮಾನ್ವಿತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

²⁵⁶13074014c ದಾತಾ ಕುಪ್ಯತಿ ನೋ ದಾಂತಸ್ತಸ್ಮಾದ್ಧಾನಾತ್ಪರೋ ದಮಃ||

13074015a ಯಸ್ತು ದದ್ಯಾದಕುಪ್ಯನ್ ಹಿ ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾಃ|

ದಾನಮಾಡುವವನು ಕೋಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಿಗೆ ಕೋಪವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ದಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವು. ಯಾರು ಕ್ರೋಧಗೊಳ್ಳದೇ ದಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13074015c ಕ್ರೋಧೋ ಹಂತಿ ಹಿ ಯದ್ಧಾನಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧಾನಾತ್ಪರೋ ದಮಃ||

13074016a ಅದೃಶ್ಯಾನಿ ಮಹಾರಾಜ ಸ್ಥಾನಾನ್ಯಯುತಶೋ ದಿವಿ|

13074016c ಋಷೀಣಾಂ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಯಾನೀತೋ ಯಾಂತಿ ದೇವತಾಃ||

13074017a ದಮೇನ ಯಾನಿ ನೃಪತೇ ಗಚ್ಛಂತಿ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

---

²⁵⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ದಾನಾದ್ಧಮೋ ವಿಶಿಷ್ಟೋ ಹಿ ದದತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧಿ ಜಾತಯೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13074017c ಕಾಮಯಾನಾ ಮಹತ್ ಸ್ಥಾನಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧಾನಾತ್ಪರೋ ದಮಃ||

ಕ್ರೋಧವು ಮಾಡಿದ ದಾನದ ಫಲವನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ದಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.
ಮಹಾರಾಜ ! ನೃಪತೇ ! ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿರುವ
ಋಷಿಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾವಿರಾರು ಅದೃಶ್ಯಸ್ಥಾನಗಳಿವೆ. ಅಂತಹ
ಮಹಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಬಯಸಿದ ಪರಮ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು
ದಮದಿಂದಲೇ ಅವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ
ದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ದಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವು.

13074018a ಅಧ್ಯಾಪಕಃ ಪರಿಕ್ಷೇಶಾದಕ್ಷಯಂ ಫಲಮಶ್ನುತೇ|

13074018c ವಿಧಿವತ್ಪಾವಕಂ ಹುತ್ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ ! ಅಧ್ಯಾಪಕನು ಪರಿಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದುದಕ್ಕಾಗಿ
ಅಕ್ಷಯ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಾವಕನಲ್ಲಿ
ಹೋಮಮಾಡಿದವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾನೆ.

13074019a ಅಧೀತ್ಯಾಪಿ ಹಿ ಯೋ ವೇದಾನ್ಯಾಯವಿದ್ಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಚತಿ|

13074019c ಗುರುಕರ್ಮಪ್ರಶಂಸೀ ಚ ಸೋಽಪಿ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ||

ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ನ್ಯಾಯವಿಧಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ನೀಡುವ ಮತ್ತು
ಗುರುಕರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುವವನೂ ಕೂಡ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13074020a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಧ್ಯಯನೇ ಯುಕ್ತೋ ಯಜನೇ ದಾನಕರ್ಮಣಿ|

13074020c ಯುದ್ಧೇ ಯಶ್ಚ ಪರಿತ್ರಾತಾ ಸೋಽಪಿ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಅಧ್ಯಯನ-ಯಜನ-ದಾನಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತನಾದ ಮತ್ತು
ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಯುದ್ಧಮಾಡುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13074021a ವೈಶ್ಯಃ ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಃ ಪ್ರದಾನಾಲ್ಲಭತೇ ಮಹತ್|

13074021c ಶೂದ್ರಃ ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಶುಶ್ರೂಷಯಾರ್ಚ್ಛತಿ||

ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತ ವೈಶ್ಯನು ದಾನದಿಂದ ಮಹಾಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತ ಶೂದ್ರನು ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13074022a ಶೂರಾ ಬಹುವಿಧಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತೇಷಾಮರ್ಥಾಂಶ್ಚ ಮೇ ಶೃಣು|

13074022c ಶೂರಾನ್ವಯಾನಾಂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಫಲಂ ಶೂರಸ್ಯ ಚೈವ ಹ||

ಬಹುವಿಧದ ಶೂರರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಅವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ
ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು. ಶೂರರಿಗೂ ಮತ್ತು ಅವರ
ವಂಶದವರಿಗೂ ಇಂತಹುದೇ ಫಲವೆಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.

13074023a ಯಜ್ಞಶೂರಾ ದಮೇ ಶೂರಾಃ ಸತ್ಯಶೂರಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

13074023c ಯುದ್ಧಶೂರಾಸ್ತಥೈವೋಕ್ತಾ ದಾನಶೂರಾಶ್ಚ ಮಾನವಾಃ||

ಕೆಲವರು ಯಜ್ಞಶೂರರು. ಕೆಲವರು ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ಶೂರರು.
ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಸತ್ಯಶೂರರು. ಹಾಗೆಯೇ ಯುದ್ಧಶೂರ ಮತ್ತು
ದಾನಶೂರ ಮಾನವರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13074024a ಬುದ್ಧಿಶೂರಾಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಕ್ಷಮಾಶೂರಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

13074024c ಆರ್ಜವೇ ಚ ತಥಾ ಶೂರಾಃ ಶಮೇ ವರ್ತಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಅನ್ಯರು ಬುದ್ಧಿಶೂರರಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಬೇರೆಯವರು
ಕ್ಷಮಾಶೂರರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರಳತೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರರಿದ್ದಾರೆ.
ಮನೋನಿಗ್ರಹ ಶಮೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರರಾದ ಮಾನವರಿದ್ದಾರೆ.

13074025a ತೈಸ್ತೈಸ್ತು ನಿಯಮೈಃ ಶೂರಾ ಬಹವಃ ಸಂತಿ ಚಾಪರೇ|

13074025c ವೇದಾಧ್ಯಯನಶೂರಾಶ್ಚ ಶೂರಾಶ್ಚಾ ಧ್ಯಾಪನೇ ರತಾಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ನಿಯಮಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶೂರರಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನೂ
ವೇದಾಧ್ಯಯನ ಶೂರರಿದ್ದಾರೆ. ಅಧ್ಯಾಪನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದ
ಶೂರರಿದ್ದಾರೆ.

13074026a ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಶೂರಾಃ ಪಿತೃಶುಶ್ರೂಷಯಾಪರೇ|

13074026c ಮಾತೃಶುಶ್ರೂಷಯಾ ಶೂರಾ ಭೈಕ್ಷ್ಯ ಶೂರಾಸ್ತಥಾಪರೇ||

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆಯಲ್ಲಿ ಶೂರರಾದವರಿದ್ದಾರೆ. ಇನ್ನು ಪಿತೃಶುಶ್ರೂಷೆ,
ಮಾತೃಶುಶ್ರೂಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೂರರು ಹಾಗೂ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡಿ
ಜೀವಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಶೂರರಿದ್ದಾರೆ.

13074027a ಸಾಂಖ್ಯಶೂರಾಶ್ಚ ಬಹವೋ ಯೋಗಶೂರಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

²⁵⁷13074027c ಅರಣ್ಯೇ ಗೃಹವಾಸೇ ಚ ಶೂರಾಶ್ಚಾ ತಿಥಿಪೂಜನೇ|

13074027e ಸರ್ವೇ ಯಾಂತಿ ಪರಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಸ್ವ ಕರ್ಮಫಲನಿರ್ಜಿತಾನ್||

ಅನೇಕ ಸಾಂಖ್ಯಶೂರರೂ ಇನ್ನು ಯೋಗ ಶೂರರೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅರಣ್ಯ
ವಾಸ, ಗೃಹವಾಸ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಪೂಜನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶೂರರಿದ್ದಾರೆ.

---

²⁵⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಅರಣ್ಯೇ ಗೃಹವಾಸೇ ಚ ತ್ಯಾಗೇ
ಶೂರಾಸ್ತಥಾಪರೇ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಶೂರರೂ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13074028a ಧಾರಣಂ ಸರ್ವವೇದಾನಾಂ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಾ ವಗಾಹನಮ್|

13074028c ಸತ್ಯಂ ಚ ಬ್ರುವತೋ ನಿತ್ಯಂ ಸಮಂ ವಾ ಸ್ಯಾನ್ನ ವಾ ಸಮಮ್||

ಸರ್ವವೇದಗಳನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವುದು ಇವುಗಳ ಫಲವು ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ನುಡಿಯುವುದರ ಫಲಕ್ಕೆ ಸಮನಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು.

13074029a ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಂ ಚ ಸತ್ಯಂ ಚ ತುಲಯಾ ಧೃತಮ್|

13074029c ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಾದ್ಧಿ ಸತ್ಯಮೇವ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳ ಫಲ ಮತ್ತು ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆಯ ಫಲ ಇವೆರಡನ್ನೂ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ ಸಹಸ್ರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳಿಗಿಂತ ಸತ್ಯವೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭಾರವುಳ್ಳದ್ದಾಗುತ್ತದೆ.

13074030a ಸತ್ಯೇನ ಸೂರ್ಯ ಸ್ತಪತಿ ಸತ್ಯೇನಾಗ್ನಿಃ ಪ್ರದೀಪ್ಯತೇ|

13074030c ಸತ್ಯೇನ ಮಾರುತೋ ವಾತಿ ಸರ್ವಂ ಸತ್ಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್||

ಸತ್ಯದಿಂದ ಸೂರ್ಯನು ಸುಡುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಯದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಉರಿಯುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಯದಿಂದ ಗಾಳಿಯು ಬೀಸುತ್ತದೆ. ಸರ್ವವೂ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ.

13074031a ಸತ್ಯೇನ ದೇವಾನ್ವೀಣಾತಿ ಪಿತೃನ್ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಸ್ತಥಾ|

13074031c ಸತ್ಯಮಾಹುಃ ಪರಂ ಧರ್ಮಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ನ ಲಂಘಯೇತ್||

ಸತ್ಯದಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ಯವೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಬಾರದು.

13074032a ಮುನಯಃ ಸತ್ಯನಿರತಾ ಮುನಯಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಾಃ|

13074032c ಮುನಯಃ ಸತ್ಯಶಪಥಾಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಸತ್ಯಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13074032e ಸತ್ಯವಂತಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮೋದಂತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮುನಿಗಳು ಸತ್ಯನಿರತರು. ಮುನಿಗಳು ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಿಗಳು.
ಮುನಿಗಳು ಸತ್ಯಶಪಥರು. ಆದುದರಿಂದ ಸತ್ಯವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವು.
ಸತ್ಯವಂತರು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13074033a ದಮಃ ಸತ್ಯಫಲಾವಾಪ್ತಿರುಕ್ತಾ ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಮಯಾ|

13074033c ಅಸಂಶಯಂ ವಿನೀತಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವು ಸತ್ಯಫಲಕ್ಕೆ ಮೂಲ ಎಂದು ನಾನು
ಸಂಪೂರ್ಣಹೃದಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ವಿನೀತಾತ್ಮರೆಲ್ಲರೂ
ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13074034a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸ್ಯ ತು ಗುಣಾನ್ ಶೃಣು ಮೇ ವಸುಧಾಧಿಪ|

13074034c ಆ ಜನ್ಮಮರಣಾದ್ಯಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಭವೇದಿಹ|

13074034e ನ ತಸ್ಯ ಕಿಂ ಚಿದಪ್ರಾಪ್ಯಮಿತಿ ವಿಧಿ ಜನಾಧಿಪ||

ವಸುಧಾಧಿಪ! ಜನಾಧಿಪ! ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳು.
ಜನ್ಮದಿಂದ ಮರಣಪರ್ಯಂತವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿದ್ದವನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ
ದೊರೆಯದೇ ಇರುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13074035a ಬಹ್ವೈಃ ಕೋಟ್ಯಸ್ತ್ವೌಷೀಣಾಂ ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ವಸಂತ್ಯುತ|

13074035c ಸತ್ಯೇ ರತಾನಾಂ ಸತತಂ ದಾಂತಾನಾಮೂರ್ಧ್ವರೇತಸಾಮ್||

ಸತ್ಯರತರಾದ, ಸತತವೂ ದಾಂತರಾದ ಮತ್ತು ಊರ್ಧ್ವರೇತಸರಾದ
ಅನೇಕ ಕೋಟಿ ಋಷಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

13074036a ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ದಹೇದ್ರಾಜನ್ಸರ್ವಪಾಪಾನ್ಯುಪಾಸಿತಮ್|

13074036c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಿಶೇಷೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯಗ್ನಿರುಚ್ಯತೇ||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು ತನ್ನ
ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಸುಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಾನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಇದು
ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅಗ್ನಿಯೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13074037a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಚ ತವಾಪ್ಯೇತದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ತಪಸ್ವಿಷು|

13074037c ಬಿಭೇತಿ ಹಿ ಯಥಾ ಶಕ್ರೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಪ್ರಧರ್ಷಿತಃ|

13074037e ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಸ್ಯ ಫಲಮೌಷೀಣಾಮಿಹ ದೃಶ್ಯತೇ||

ತಪಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯನ್ನು
ಎದುರಿಸಲು ಶಕ್ರನೂ ಭಯಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಫಲವು
ಇಲ್ಲಿರುವ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13074038a ಮಾತಾಪಿತ್ರೋಃ ಪೂಜನೇ ಯೋ ಧರ್ಮಸ್ತಮಪಿ ಮೇ ಶೃಣು|

13074038c ಶುಶ್ರೂಷತೇ ಯಃ ಪಿತರಂ ನ ಚಾಸೂಯೇತ್ಕಥಂ ಚನ|

13074038e ಮಾತರಂ ವಾನಹಂವಾದೀ²⁵⁸ ಗುರುಮಾಚಾರ್ಯಮೇವ ಚ||

²⁵⁸ ಮಾತರಂ ಭ್ರಾತರಂ ವಾಪಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13074039a ತಸ್ಯ ರಾಜನ್ ಫಲಂ ವಿಧಿ ಸ್ವರ್ಲೋಕೇ ಸ್ಥಾನಮುತ್ತಮಮ್|

13074039c ನ ಚ ಪಶ್ಯೇತ ನರಕಂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷುರಾತ್ಮವಾನ್||

ಮತಾಪಿತ್ಯಗಳ ಪೂಜನೆಯ ಧರ್ಮದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳು. ತಂದೆ, ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಗುರು ಆಚಾರ್ಯನನ್ನೂ ಅಸೂಯೆಪಡದೇ ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದೇ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡುವವನಿಗೆ ಫಲವು ಸ್ವರ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡಿದ ಆತ್ಮವಂತನು ನರಕವನ್ನೇ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಚತುಃಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ವಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೫

ಗೋದಾನ ಕಥನ

ಗೋದಾನದ ವಿಧಿ, ಗೋವುಗಳ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಮತ್ತು ಗೋದಾನ ಮಾಡಿದ
ರಾಜರ ವಿವರಣೆ (1-31).

13075001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13075001a ವಿಧಿಂ ಗವಾಂ ಪರಮಹಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ|

13075001c ಯೇನ ತಾನ್ ಶಾಶ್ವತಾಽಲ್ಲೋಕಾನಖಿಲಾನಶ್ಚವೀಮಹಿ.²⁵⁹||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಅಖಿಲವನ್ನೂ ಪಡೆಯಬಹುದೋ ಆ ಗೋದಾನದ ಪರಮ ವಿಧಿಯನ್ನು ತತ್ತ್ವ ತಃ ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13075002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13075002a ನ ಗೋದಾನಾತ್ಪರಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿದ್ಯತೇ ವಸುಧಾಧಿಪ|

13075002c ಗೌರ್ಹಿ ನ್ಯಾಯಾಗತಾ ದತ್ತಾ ಸದ್ಯಸ್ತಾರಯತೇ ಕುಲಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಸುಧಾಧಿಪ! ಗೋದಾನಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ನ್ಯಾಯಗತವಾದ ಗೋವಿನ ದಾನವು ಕೂಡಲೇ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ.

13075003a ಸತಾಮರ್ಥೇ ಸಮ್ಯಗುತ್ಪಾದಿತೋ ಯಃ

ಸ ವೈ ಕ್ಷಪ್ತಃ ಸಮ್ಯಗಿಷ್ಟಃ.²⁶⁰ ಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ|

13075003c ತಸ್ಮಾತ್ಪೂರ್ವಂ ಹ್ಯಾದಿಕಾಲೇ ಪ್ರವೃತ್ತಂ

ಗವಾಂ ದಾನೇ ಶೃಣು ರಾಜನ್ವಿಧಿಂ ಮೇ||

ಸತ್ತುರುಷರ ಸಲುವಾಗಿ ಋಷಿಗಳು ಗೋದಾನದ ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಆದಿಕಾಲದಿಂದಲೂ ಪ್ರವೃತ್ತವಾಗಿರುವ ಈ ಗೋದಾನದ ವಿಧಿಯನ್ನು

²⁵⁹ ಆಶ್ವತಾಲ್ಲೋಕಾನರ್ಥಿನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದಿಹ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾಪ್ರೆಸ್).

²⁶⁰ ಸಮ್ಯಗಾಭ್ಯಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಕೇಳು.

13075004a ಪುರಾ ಗೋಷೂಪನೀತಾಸು ಗೋಷು ಸಂದಿಗ್ಧದರ್ಶಿನಾ|

13075004c ಮಾಂಧಾತ್ರಾ ಪ್ರಕೃತಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿರಭಾಷತ||

ಹಿಂದೆ ತನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂದಿಗ್ಧನಾದ ಮಾಂಧಾತನ ಪ್ರಕೃತಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು.

13075005a ದ್ವಿಜಾತಿಮಭಿಸತ್ಯ ತ್ಯ ಶ್ವಃ ಕಾಲಮಭಿವೇದ್ಯ ಚ|

13075005c ಪ್ರದಾನಾರ್ಥೇ ನಿಯುಂಜೀತ ರೋಹಿಣೀಂ ನಿಯತವ್ರತಃ||

13075006a ಆಹ್ವಾನಂ ಚ ಪ್ರಯುಂಜೀತ ಸಮಂಗೇ ಬಹುಲೇತಿ ಚ|

13075006c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯಮಿಮಾಂ ಶ್ರುತಿಮುದಾಹರೇತ್||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ನಾಳಿನ ಗೋದಾನದ ಕಾಲವನ್ನು ಅವನಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು. ನಿಯತವ್ರತನಾಗಿ ದಾನಕ್ಕಿರುವ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಹಸುವನ್ನು ತಂದು ಮುಟ್ಟಿ “ಸಮಂಗೇ ಬಹುಲೇ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅನಂತರ ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಂತು ಈ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು:

13075007a ಗೌರ್ಮೇ ಮಾತಾ ಗೋವೃಷಭಃ ಪಿತಾ ಮೇ

ದಿವಂ ಶರ್ಮ ಜಗತೀ ಮೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ|

13075007c ಪ್ರಪದ್ವೈವಂ ಶರ್ಮ ರೀಮುಷ್ಯ ಗೋಷು

ಮುನಿರ್ವಾಣೀಮುತ್ಸೃಜೇದ್ಗೋಪ್ರದಾನೇ||

“ಗೋವು ನನ್ನ ಮಾತಾ. ವೃಷಭನು ನನ್ನ ತಂದೆ. ಗೋ-
ವೃಷಭಗಳೆರಡೂ ನನಗೆ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಐಹಿಕ ಸುಖವನ್ನೂ

ದಯಪಾಲಿಸಲಿ. ಹಸುವೇ ನನ್ನ ಜೀವಿಕೆಗೆ ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿದೆ.”
 ಹೀಗೆ ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಗೋವನ್ನು ಶರಣುಹೊಂದಿ ಆ ಗೋವುಗಳ
 ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಮೌನಿಯಾಗಿ ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಗೋದಾನ
 ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಅದೇ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.

13075008a ಸ ತಾಮೇಕಾಂ ನಿಶಾಂ ಗೋಭಿಃ ಸಮಸಖ್ಯಃ ಸಮವ್ರತಃ|

13075008c ಏಕಾತ್ಮ್ಯಗಮನಾತ್ಸದ್ಯಃ ಕಲ್ಮಷಾದ್ವಿಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ಹೀಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಗೋವುಗಳೊಡನಿದ್ದು ಸಮಸಖ್ಯನಾಗಿ
 ಸಮವ್ರತನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡು ಏಕಾತ್ಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ
 ಕೂಡಲೇ ಅವನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13075009a ಉತ್ಸ್ರಷ್ಟವೃಷವತ್ಸಾ ಹಿ ಪ್ರದೇಯಾ ಸೂರ್ಯದರ್ಶನೇ|

13075009c ತ್ರಿವಿಧಂ.²⁶¹ ಪ್ರತಿಪತ್ತವ್ಯಮರ್ಥವಾದಾಶಿಷಃ ಸ್ತವಾಃ||

ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ಗಂಡುಕರುವಿನೊಡನೆ ಗೋವನ್ನು
 ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅರ್ಥವ್ಯಮಂತ್ರದಲ್ಲಿರುವ
 ಆಶೀರ್ವಾದಗಳು ಗೋದಾನಿಗೆ ಸಫಲವಾಗುವವು.

13075010a ಊರ್ಜಸ್ವಿನ್ಯ ಊರ್ಜಮೇಧಾಶ್ಚ ಯಜ್ಞೋ

ಗರ್ಭೋಽಮೃತಸ್ಯ ಜಗತ್ಶ್ಚ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ|

13075010c ಕ್ಷಿತೌ ರಾಧಃಪ್ರಭವಃ ಶಶ್ವದೇವ.²⁶²

ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಃ ಸರ್ವಮಿತ್ಯರ್ಥವಾದಃ||

²⁶¹ ತ್ರಿದಿವಂ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²⁶² ಕ್ಷಿತೇ ರೋಹಃ ಪ್ರವಹಃ ಶಶ್ವದೇವ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

“ಗೋವುಗಳು ಉತ್ಸಾಹಸಂಪನ್ನವಾದವುಗಳು. ಬಲ-ಬುದ್ಧಿ ಸಂಪನ್ನವಾದವುಗಳು. ಯಜ್ಞಾಂಗವಾದ ಅಮೃತಸ್ವರೂಪದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿರುವವು. ಜಗತ್ತಿಗೇ ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವವು. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಎಲ್ಲವುಗಳ ಶಾಶ್ವತ ಮೂಲವು. ಗೋವುಗಳು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಮಕ್ಕಳು.” ಇದೇ ಗೋವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವಾದವು.

13075011a ಗಾವೋ ಮಮೈನಃ ಪ್ರಣುದಂತು ಸೌರ್ಯಾಸೌ

ತಥಾ ಸೌಮ್ಯಾಃ ಸ್ವರ್ಗ ಯಾನಾಯ ಸಂತು|

13075011c ಆಮ್ನಾತಾ ಮೇ ದದತೀರಾಶ್ರಯಂ ತು.²⁶³

ತಥಾನುಕ್ತಾಃ ಸಂತು ಸರ್ವಾಶಿಷೋ ಮೇ||

ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರ ಅಂಶದಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾದ ಗೋವುಗಳು ನಮ್ಮ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಲಿ. ನಮಗೆ ಸ್ವರ್ಗದ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡಲಿ. ಮಾತೆಯಂತೆ ನಮಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡಲಿ. ಈ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಮತ್ತು ಹೇಳದೇ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳೂ ಗೋಮಾತೆಯ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳಲಿ.

13075012a ಶೇಷೋತ್ಸರ್ಗೇ ಕರ್ಮಭಿದೇಹಮೋಕ್ಷೇ

ಸರಸ್ವತ್ಯಃ ಶ್ರೇಯಸಿ ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಾಃ|

13075012c ಯೂಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮೋಪವಾಹ್ಯಾ

ದಿಶಧ್ವಂ ಮೇ ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಂ ಪ್ರಪನ್ನಾಃ||

²⁶³ ಆತ್ಮಾನಂ ಮೇ ಮಾತೃವಚ್ಚಾಶ್ರಯಂತು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಗೋಮಾತೇ ! ಸೇವೆಗೈದು ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವವರಿಗೆ ಅವರ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಕ್ಷಯ ಮೊದಲಾದ ರೋಗಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನೀಡಿ ಅವರನ್ನು ದೇಹಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸು. ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವವರ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ನೀನು ನದೀ ಸರಸ್ವತಿಯಂತೆ ಸದಾ ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಸದಾ ಪ್ರಸನ್ನಳಾಗಿರು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ ಪುಣ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ದೊರೆಯುವ ಅಭೀಷ್ಟಗತಿಗಳನ್ನು ನೀಡು.”

13075013a ಯಾ ವೈ ಯೂಯಂ ಸೋಽಹಮಧ್ಯೈಕಭಾವೋ

ಯುಷ್ಮಾನ್ದತ್ವಾ ಚಾಹಮಾತ್ಮಪ್ರದಾತಾ|

13075013c ಮನಶ್ಚ ತಾ ಮನಏವೋಪಪನ್ನಾಃ

ಸಂಧುಕ್ಷಧ್ವಂ ಸೌಮ್ಯರೂಪೋಗ್ರೂಪಾಃ||

13075014a ಏವಂ ತಸ್ಯಾಗ್ರೇ ಪೂರ್ವಮರ್ಧಂ ವದೇತ

ಗವಾಂ ದಾತಾ ವಿಧಿವತ್ಪೂರ್ವದೃಷ್ಟಮ್|

13075014c ಪ್ರತಿಬ್ರೂಯಾಚ್ಚೇಷಮರ್ಧಂ ದ್ವಿಜಾತಿಃ

ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣನ್ವೈ ಗೋಪ್ರದಾನೇ ವಿಧಿಜ್ಞಃ||

ಅನಂತರ ಗೋವನ್ನು ನೀಡುವವನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅರ್ಧಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು: “ಯಾ ವೈ ಯೂಯಂ ಸೋಽಹಮಧ್ಯೈಕಭಾವೋ ಯುಷ್ಮಾನ್ದತ್ವಾ ಚಾಹಮಾತ್ಮಪ್ರದಾತಾ| ಅರ್ಥಾತ್ ಗೋಮಾತಾ ! ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವು ನನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೂ ಹೌದು. ನೀನು ಮತ್ತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೇದವೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತು ನಾನು ನನ್ನನ್ನೇ ದಾನವನ್ನಾಗಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.” ದಾನಮಾಡುವವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ದಾನ ಗ್ರಹಣಮಾಡುವ

ಗೋಪುದಾನ ವಿಧಿಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಉಳಿದ ಅರ್ಧಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು: “ಮನಶ್ಚು ತಾ ಮನಃವೋಪಪನ್ನಾಃ ಸಂಧುಕ್ಷದ್ವಂ ಸೌಮ್ಯರೂಪೋಗ್ರರೂಪಾ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಗೋಮಾತ! ನೀನು ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ಉಗ್ರರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಲ್ಲೆ. ಇನ್ನು ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಡುವವನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಿನ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ. ಈಗ ನೀನು ನನ್ನ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಭೀಷ್ಟ ಭೋಗವನ್ನು ನೀಡಿ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಮತ್ತು ದಾತನನ್ನೂ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸು.”

13075015a ಗಾಂ ದದಾನೀತಿ ವಕ್ತವ್ಯಮರ್ಘ್ಯವಸ್ತುವಸುಪ್ರದಃ|

13075015c ಊಧಸ್ಯಾ ಭರಿತವ್ಯಾ²⁶⁴ ಚ ವೈಷ್ಣವೀತಿ ಚ ಚೋದಯೇತ್||

13075016a ನಾಮ ಸಂಕೀರ್ತಯೇತ್ತಸ್ಯಾ ಯಥಾಸಂಖ್ಯೋತ್ತರಂ ಸ ವೈ|

ಗೋವಿನ ನಿಷ್ಕ್ರಮ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಅದರ ಮೌಲ್ಯ, ವಸ್ತು ಅಥವಾ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರನ್ನೂ ಗೋದಾತರೆಂದೇ ಕರೆಯಬೇಕು. ಮೌಲ್ಯ, ವಸ್ತು ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣರೂಪದಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡುವ ಗೋವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳು ಕ್ರಮಶಃ ಊಧಸ್ಯಾ ಭರಿತವ್ಯಾ ಮತ್ತು ವೈಷ್ಣವೀ ಎಂದು. ಸಂಕಲ್ಪದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇದೇ ಹೆಸರುಗಳಿಂದ ಉಚ್ಚರಿಸಬೇಕು; ಅರ್ಥಾತ್, “ಇಮಾಂ ಊಧಸ್ಯಾಂ”, “ಇಮಾಂ ಭರಿತವ್ಯಾಂ”, “ಇಮಾಂ ವೈಷ್ಣವೀಂ ತುಭ್ಯಮಹಂ ಸಂಪ್ರದದೇ ತ್ವಂ ಗೃಹಾಣ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅದನ್ನು ದಾನಗ್ರಹಣ ಮಾಡಲು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಬೇಕು.

²⁶⁴ ಊರ್ಧ್ವಸ್ಯಾ ಭವಿತವ್ಯಾ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13075016c ಫಲಂ ಷಡ್ವಿಂಶದಷ್ಟೌ²⁶⁵ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಚ ವಿಂಶತಿಃ||

13075017a ಏವಮೇತಾನ್ಗುಣಾನ್ ವೃದ್ಧಾನ್ಗವಾದೀನಾಂ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್|

13075017c ಗೋಪ್ರದಾತಾ ಸಮಾಪ್ನೋತಿ ಸಮಸ್ತಾನಷ್ಟಮೇ ಕ್ರಮೇ||

ಇವುಗಳ ದಾನದ ಫಲವು ಕ್ರಮಶಃ ಈ ಪ್ರಕಾರದಲ್ಲಿದೆ: ಗೋವಿನ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಮೂವತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ, ಗೋವಿನ ಬದಲಾಗಿ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಎಂಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಗೋವಿನ ಬದಲಾಗಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಗೋವಿನ ನಿಷ್ಕ್ರಮ ಯ ದಾನದ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗೋವಿನ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಮನೆಯ ಕಡೆಗೆ ಹೊರಟಾಗ ಅವನು ಎಂಟು ಹೆಜ್ಜೆ ಹೋಗುತ್ತಲೇ ಗೋದಾನಮಾಡಿದವನಿಗೆ ತನ್ನ ದಾನದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13075018a ಗೋದಃ ಶೀಲೀ ನಿರ್ಭಯಶ್ಚಾರ್ಘ್ಯದಾತಾ

ನ ಸ್ಯಾದ್ಧುಃಖೀ ವಸುದಾತಾ ಚ ಕಾಮೀ|

13075018c ಊಧಸ್ಯೋಥಾ ಭಾರತ ಯಶ್ಚ ವಿದ್ವಾನ್

ವ್ಯಾಖ್ಯಾತಾಸ್ತೇ ವೈಷ್ಣವಾಶ್ಚಂದ್ರಲೋಕಾಃ||

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಶೀಲವಂತನೂ, ಅದರ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ನಿರ್ಭಯನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಗೋವಿನ

²⁶⁵ ಷಡ್ವಿಂಶದಷ್ಟೌ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಬದಲಾಗಿ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವನು
 ಎಂದೂ ದುಃಖದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಎದ್ದು ನಿತ್ಯ
 ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡುವ, ಮಹಾಭಾರತದ ವಿದ್ವಾಂಸ,
 ಹಾಗೂ ವಿಖ್ಯಾತ ವೈಷ್ಣವ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಚಂದ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ
 ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13075019a ಗಾ ವೈ ದತ್ತ್ವಾ ಗೋವೃತೀ ಸ್ಯಾತ್ತ್ರಿರಾತ್ರಂ
 ನಿಶಾಂ ಚೈಕಾಂ ಸಂವಸೇತೇಹ ತಾಭಿಃ|

13075019c ಕಾಮಾಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ತ್ರಿರಾತ್ರಂ
 ರಸೈರ್ವಾ ಗೋಃ ಶಕೃತಾ ಪ್ರಸುವೈರ್ವಾ||

ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ಗೋವೃತವನ್ನು
 ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಗೋವುಗಳೊಡನೆಯೇ ಇರಬೇಕು.
 ಕಾಮಾಷ್ಟಮಿಯಿಂದ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ವರೆಗೆ ಸಗಣೆ, ಗೋವಿನ
 ಹಾಲು ಅಥವಾ ಗೋರಸದ ಆಹಾರವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಸೇವಿಸಬೇಕು.

13075020a ವೇದವೃತೀ ಸ್ಯಾದ್ವೃಷಭಪ್ರದಾತಾ
 ವೇದಾವಾಪ್ತಿಗೋರ್ಯುಗಸ್ಯ ಪ್ರದಾನೇ|

13075020c ತಥಾ ಗವಾಂ ವಿಧಿಮಾಸಾದ್ಯ ಯಜ್ಞಾ
 ಲೋಕಾನಗ್ರ್ಯಾನ್ವಿಂದತೇ ನಾವಿಧಿಜ್ಞಃ||

ಹೋರಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ದೇವವ್ರತಿ.²⁶⁶ಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
 ಗೋವು ಮತ್ತು ಹೋರಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ

²⁶⁶ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಹೋಗುವ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ವೇದಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗೋದಾನ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಲೋಕವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯದವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಫಲದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13075021a ಕಾಮಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಪಾರ್ಥಿವಾನೇಕಸಂಸ್ಥಾನ್
ಯೋ ವೈ ದದ್ಯಾತ್ಕಾಮದುಘಾಂ ಚ ಧೇನುಮ್ |

13075021c ಸಮ್ಯಕ್ತಾಃ ಸ್ಯುರ್ಹವ್ಯಕವ್ಯೈಘವತ್ಯಸಃ
ತಾಸಾಮುಕ್ಷಾಂ ಜ್ಯಾಯಸಾಂ ಸಂಪ್ರದಾನಮ್ ||

ಹಾಲುಕೊಡುವ ಧೇನುವನ್ನು ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ದಾನಮಾಡುವವನು ಸಮಸ್ತ ಪಾರ್ಥಿವ ಭೋಗಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟಾರೆ ದಾನಮಾಡಿದ ಹಾಗೆ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೋ. ಒಂದೇ ಗೋವಿನ ದಾನದ ಮಹಾತ್ಮೆಯು ಇಷ್ಟಿರುವಾಗ ಹವ್ಯಕವ್ಯದ ರಾಶಿಯಿಂದ ಸುಶೋಭಿತ ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಾನಮಾಡಿದರೆ ಎಷ್ಟೊಂದು ಅಧಿಕ ಫಲವು ದೊರಕಬಹುದು ! ಯವ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13075022a ನ ಚಾಶಿಷ್ಯಾಯಾವ್ರತಾಯೋಪಕುರ್ಯಾನ್
ನಾಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಯ ನ ವಕ್ರಬುದ್ಧಯೇ |

13075022c ಗುಹ್ಯೋ ಹ್ಯಯಂ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಧರ್ಮೋ
ನೇಮಂ ಧರ್ಮಂ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಪ್ರಜಲ್ಪೇತ್ ||

ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲದ, ವ್ರತಪಾಲನೆಯನ್ನು ಮಾಡದ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದ, ಕುಟಿಲಬುದ್ಧಿಯ ಪುರುಷರಿಗೆ ಈ ಗೋದಾನವಿಧಿಯನ್ನು

ಉಪದೇಶಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗೋಪನೀಯ ಧರ್ಮವು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಸರ್ವತ್ರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಬಾರದು.

13075023a ಸಂತಿ ಲೋಕೇ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾ.²⁶⁷ ಮನುಷ್ಯಾಃ
ಸಂತಿ ಕ್ಷುದ್ರಾ ರಾಕ್ಷಸಾ ಮಾನುಷೇಷು|

13075023c ಯೇಷಾಂ ದಾನಂ ದೀಯಮಾನಂ ಹ್ಯನಿಷ್ಟಂ
ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ಚಾಪ್ಯಾಶ್ರಯಂತೇ ಹ್ಯಪುಣ್ಯಾಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದಿರುವ ಮನುಷ್ಯರಿದ್ದಾರೆ. ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ಷುದ್ರ ರಾಕ್ಷಸರಿದ್ದಾರೆ. ಎಷ್ಟೋ ಮಂದಿ ನಾಸ್ತಿಕ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅಪುಣ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರಿಗೆ ಈ ದಾನದ ಉಪದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಅನಿಷ್ಟಕಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ.

13075024a ಬಾರ್ಹಸ್ಪತ್ಯಂ ವಾಕ್ಯಮೇತನ್ನಿಶಮ್ಯ
ಯೇ ರಾಜಾನೋ ಗೋಪ್ರದಾನಾನಿ ಕೃತ್ವಾ|

13075024c ಲೋಕಾನ್ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾಃ ಸುವೃತ್ತಾಸ್
ತಾನ್ಮೇ ರಾಜನ್ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಾನ್ನಿಬೋಧ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ಯಾವ ಪುಣ್ಯಶೀಲ ಸುಶೀಲ ರಾಜರು ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದರೋ ಆ ರಾಜರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

13075025a ಉಶೀನರೋ ವಿಷ್ವಗಶ್ವೋ ನೃಗಶ್ಚ

²⁶⁷ ಲೋಕೇಽಶ್ರದ್ಧಧಾನಾ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಭಗೀರಥೋ ವಿಶ್ವತೋ ಯೌವನಾಶ್ವಃ|

13075025c ಮಾಂಧಾತಾ ವೈ ಮುಚುಕುಂದಶ್ಚ ರಾಜಾ
ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನೋ ನೈಷಧಃ ಸೋಮಕಶ್ಚ||

13075026a ಪುರೂರವಾ ಭರತಶ್ಚಕ್ರವರ್ತಿಃ
ಯಸ್ಯಾನ್ವಯೇ ಭಾರತಾಃ ಸರ್ವ ಏವ|

13075026c ತಥಾ ವೀರೋ ದಾಶರಥಿಶ್ಚ ರಾಮೋ
ಯೇ ಚಾಪ್ಯನ್ಯೇ ವಿಶ್ವತಾಃ ಕೀರ್ತಿಮಂತಃ||

13075027a ತಥಾ ರಾಜಾ ಪೃಥುಕರ್ಮಾ ದಿಲೀಪೋ
ದಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಗೋಪುದಾನೇ ವಿಧಿಜ್ಞಃ|

13075027c ಯಜ್ಞೈರ್ದಾನೈಸ್ತಪಸಾ ರಾಜಧರ್ಮೈರ್
ಮಾಂಧಾತಾಭೂದ್ಗೋಪುದಾನೈಶ್ಚ ಯುಕ್ತಃ||

ಉಶೀನರ, ವಿಷ್ವಗಶ್ವ, ನೃಗ, ಭಗೀರಥ, ವಿಶ್ವತ ಯೌವನಾಶ್ವ,
ಮಾಂಧಾತಾ, ರಾಜಾ ಮುಚುಕುಂದ, ಭೂರಿದ್ಯುಮ್ನ, ನೈಷಧ ನಲ,
ಸೋಮಕ, ಪುರೂರವ, ಯಾರ ವಂಶದಲ್ಲಾದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ
ಭಾರತರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ ಆ ಭರತ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ವೀರ
ದಾಶರಥಿ ರಾಮ, ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಕೀರ್ತಿಮಂತ ರಾಜಾ ಪೃಥುಕರ್ಮಾ
ದಿಲೀಪ - ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಧಿಜ್ಞ ನರೇಶರೂ ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಸ್ವರ್ಗ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ರಾಜಾ ಮಾಂಧಾತನಾದರೋ
ಯಜ್ಞ, ದಾನ, ತಪಸ್ಸು, ರಾಜಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಗೋದಾನಾದಿ ಎಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದನು.

13075028a ತಸ್ಮಾತ್ಪಾರ್ಥ ತ್ವಮಪೀಮಾಂ ಮಯೋಕ್ತಾಂ
ಬಾರ್ಹಸ್ಪತೀಂ ಭಾರತೀಂ ಧಾರಯಸ್ವ|

13075028c ದ್ವಿಜಾಗ್ರೋಭ್ಯಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚ ಪ್ರತೀತೋ

ಗಾಃ ಪುಣ್ಯಾ ವೈ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಕುರೂಣಾಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಪಾರ್ಥ ! ನೀನೂ ಕೂಡ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ
ಈ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕೌರವ ರಾಜ್ಯದ
ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದು ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನತಾಪೂರ್ವಕ
ಪವಿತ್ರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡು.”

13075029 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13075029a ತಥಾ ಸರ್ವಂ ಕೃತವಾನ್ ಧರ್ಮರಾಜೋ

ಭೀಷ್ಮೇಣೋಕ್ತೋ ವಿಧಿವದ್ಗೋಪ್ರದಾನೇ|

13075029c ಸ ಮಾಂಧಾತುರ್ದೇವದೇವೋಪದಿಷ್ಟಂ

ಸಮ್ಯಗ್ಧರ್ಮಂ ಧಾರಯಾಮಾಸ ರಾಜಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನು ಹೀಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಗೋದಾನ ಮಾಡಲು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಲು ಧರ್ಮರಾಜ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ
ದೇವನಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಮಾಂಧಾತನಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉತ್ತಮ
ಕರ್ಮಗಳ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡನು.

13075030a ಇತಿ ನೃಪ ಸತತಂ ಗವಾಂ ಪ್ರದಾನೇ

ಯವಶಕಲಾನ್ನಹ ಗೋಮಯೈಃ ಪಿಬಾನಃ|

13075030c ಕ್ಷಿತಿಸಲಶಯನಃ ಶಿಖೀ ಯತಾತ್ಮಾ

ವೃಷ ಇವ ರಾಜವೃಷಸ್ತದಾ ಬಭೂವ||

ನೃಪ ! ರಾಜರಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸದಾ

ಗೋದಾನನಿರತನಾಗಿದ್ದನು. ಗೋಮಯ-ಗೋಮೂತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೋಧಿಯ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುತ್ತಾ ಜಲಾಹಾರಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಸಂಯಮಿಸಿ, ಶಿರದಲ್ಲಿ ಜಟೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಧರ್ಮಮೂರ್ತಿಯಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದನು.

13075031a ಸ ನೃಪತಿರಭವತ್ಸದೈವ ತಾಭ್ಯಃ
ಪ್ರಯತಮನಾ ಹ್ಯಭಿಸಂಸ್ತುವಂಶ್ಚ ಗಾ ವೈ|

13075031c ನೃಪಧುರಿ ಚ ನ ಗಾಮಯಂಕ್ತ ಭೂಯಸ್
ತುರಗವರೈರಗಮಚ್ಚ ಯತ್ರ ತತ್ರ||

ನೃಪತಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸದಾ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ವಿನೀತನಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಅದರ ನಂತರ ಅವನು ಎಂದೂ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಗೋದಾನಕಥನೇ ಪಂಚಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋದಾನಕಥನ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೬

ಗೋಪ್ರಭವ ಕಥನ

ಗೋವುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದುದರ ಕುರಿತಾದ ವರ್ಣನೆ (1-35).

13076001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13076001a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಭೂಯಃ ಶಾಂತನವಂ ನೃಪ|

13076001c ಗೋದಾನೇ ವಿಸ್ತರಂ ಧೀಮಾನ್ವಪ್ರಚ್ಛ ವಿನಯಾನ್ವಿತಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ನೃಪ! ಬಳಿಕ ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ವಿನಯಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಗೋದಾನದ ವಿಷಯವನ್ನು ಇನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಶಾಂತನವನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡನು.

13076002 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13076002a ಗೋಪ್ರದಾನೇ ಗುಣಾನ್ಸಮ್ಯಕ್ಪುನಃ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಭಾರತ|

13076002c ನ ಹಿ ತೃಪ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ವೀರ ಶೃಣ್ವಾನ್ಮೋಽಮೃತಮೀದೃಶಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಗೋದಾನದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪುನಃ ನನಗೆ ಹೇಳು. ವೀರ! ಇಂತಹ ಅಮೃತಮಯ ಉಪದೇಶವನ್ನು ಕೇಳಿ ನಾನಿನ್ನೂ ತೃಪ್ತನಾಗಿಲ್ಲ.”

13076003a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ಧರ್ಮರಾಜೇನ ತದಾ ಶಾಂತನವೋ ನೃಪ|

13076003c ಸಮ್ಯಗಾಹ ಗುಣಾಂಸ್ತಸ್ಮೈ ಗೋಪ್ರದಾನಸ್ಯ ಕೇವಲಾನ್||

ನೃಪ! ಧರ್ಮರಾಜನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಶಾಂತನವನು ಅವನಿಗೆ ಕೇವಲ ಗೋದಾನದ ಕುರಿತಾದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದನು.

13076004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13076004a ವತ್ಸಲಾಂ ಗುಣಸಂಪನ್ನಾಂ ತರುಣೀಂ ವಸ್ರಸಂವೃತಾಮ್|

13076004c ದತ್ವೇದೃಶೀಂ ಗಾಂ ವಿಪ್ರಾಯ ಸರ್ವಪಾಪೈಃ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವತ್ಸಲೆ ಗುಣಸಂಪನ್ನೆ ತರುಣೀ ಮತ್ತು
ವಸ್ತ್ರಸಂವೃತೆ ಸುಶೀಲೆ ಗೋವನ್ನು ವಿಪ್ರನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದರೆ
ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13076005a ಅಸುರ್ಯಾ ನಾಮ ತೇ ಲೋಕಾ ಗಾಂ ದತ್ವಾ ತತ್ರ ಗಚ್ಚತಿ.²⁶⁸||

13076005c ಪೀತೋದಕಾಂ ಜಗ್ಧತ್ಯಣಾಂ ನಷ್ಟದುಗ್ಧಾಂ ನಿರಂದ್ರಿಯಾಮ್||

13076006a ಜರೋಗ್ರಾಮುಪಯುಕ್ತಾರ್ಥಾಂ ಜೀರ್ಣಾಂ ಕೂಪಮಿವಾಜಲಮ್||

13076006c ದತ್ವಾ ತಮಃ ಪ್ರವಿಶತಿ ದ್ವಿಜಂ ಕ್ಲೇಶೇನ ಯೋಜಯೇತ್||

ಅಂತಹ ಹಸುವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವನು ಅಸುರ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಹುಲ್ಲುತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಮತ್ತು ನೀರು
ಕುಡಿಯುವುದನ್ನು ಪ್ರಾಯಶಃ ನಿಲ್ಲಿಸಿಬಿಟ್ಟಿರುವ, ಹಾಲು
ಬತ್ತಿಹೋಗಿರುವ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಕೆಲಸಮಾಡದೇ ಇರುವ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ
ಅಥವಾ ರೋಗದಿಂದ ಪೀಡಿತಳಾಗಿ ಶರೀರವು ಜೀರ್ಣವಾಗಿರುವ
ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಅದನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಿದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವುದಲ್ಲದೇ ಸ್ವಯಂ ತಾನು ಘೋರ
ಅಂಧಕಾರ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ.

13076007a ದುಷ್ಟಾ ರುಷ್ಟಾ ವ್ಯಾಧಿತಾ ದುರ್ಬಲಾ ವಾ

ನ ದಾತವ್ಯಾ ಯಾಶ್ಚ ಮೂಲ್ಷ್ಟಿರದತ್ತೈಃ|

13076007c ಕ್ಲೇಶೈರ್ವಿಪ್ರಂ ಯೋಽಫಲೈಃ ಸಂಯುನಕ್ತಿ

ತಸ್ಯಾವೀರ್ಯಾಶ್ಚಾಫಲಾಶ್ಚೈವ ಲೋಕಾಃ||

ದುಷ್ಟಳಾದ, ಸಿಟ್ಟಿರುವ, ರೋಗವಿರುವ, ದುರ್ಬಲ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣ

²⁶⁸ ತಾನ್ನ ಗಚ್ಚತಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಕೊಡದೇ ಖರೀದಿಸಿರುವ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು
 ಎಂದೂ ಉಚಿತವಲ್ಲ. ಇಂಥಹ ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ವ್ಯರ್ಥ ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಹಾಕುವವನಿಗೆ ನಿರ್ಬಲ ಮತ್ತು
 ನಿಷ್ಫಲ ಲೋಕಗಳೇ ದೊರಕುತ್ತವೆ.

13076008a ಬಲಾನ್ವಿತಾಃ ಶೀಲವಯೋಪಪನ್ನಾಃ
 ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಸುಗಂಧವತ್ಯಃ|

13076008c ಯಥಾ ಹಿ ಗಂಗಾ ಸರಿತಾಂ ವರಿಷ್ಠಾ
 ತಥಾರ್ಜುನೀನಾಂ ಕಪಿಲಾ ವರಿಷ್ಠಾ||

ದಷ್ಟ-ಪುಷ್ಟ, ಸುಲಕ್ಷಣೆ, ಯುವ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಗೋವನ್ನು
 ಎಲ್ಲರೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ನದಿಗಳಲ್ಲಿ ಗಂಗೆಯು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೋ
 ಹಾಗೆ ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಕಪಿಲೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠಳೆಂಬ ಮಾನ್ಯತೆಯಿದೆ.”

13076009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13076009a ಕಸ್ಮಾತ್ಸಮಾನೇ ಬಹುಲಾಪ್ರದಾನೇ
 ಸದ್ಭಿಃ ಪ್ರಶಸ್ತಂ ಕಪಿಲಾಪ್ರದಾನಮ್|

13076009c ವಿಶೇಷಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮಹಾನುಭಾವ
 ಶ್ರೋತುಂ ಸಮರ್ಥೋ ಹಿ ಭವಾನ್ ಪ್ರವಕ್ತುಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾನುಭಾವ! ಯಾವುದೇ ಬಣ್ಣದ
 ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದರೂ ಒಂದೇ ಸಮನಲ್ಲವೇ? ಆದರೂ
 ಸತ್ತುರುಷರು ಕಪಿಲವರ್ಣದ ಗೋವನ್ನು ಏಕೆ ಅಧಿಕವಾಗಿ
 ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ? ನಾನು ಕಪಿಲೆಯ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು
 ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಇದನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಮರ್ಥನಿದ್ದೀಯೆ

ಮತ್ತು ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

13076010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13076010a ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಬ್ರುವತಾಂ ತಾತ ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಯತ್ಪ್ರಭಾಷಸೇ|

13076010c ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತದಶೇಷೇಣ ರೋಹಿಣ್ಯೋ ನಿರ್ಮಿತಾ ಯಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಯ್ಯಾ! ರೋಹಿಣಿ.²⁶⁹ಯು ಹೇಗೆ ಜನಿಸಿದಳು ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ವೃದ್ಧರ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13076011a ಪ್ರಜಾಃ ಸೃಜೇತಿ ವ್ಯಾದಿಷ್ಟಃ ಪೂರ್ವಂ ದಕ್ಷಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

13076011c ಅಸೃಜದ್ವೃತ್ತಿಮೇವಾಗ್ರೇ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ||

ಹಿಂದೆ ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನು ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷನಿಗೆ “ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸು!” ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತನು. ಆದರೆ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮೊದಲು ವೃತ್ತಿಯನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13076012a ಯಥಾ ಹ್ಯಮೃತಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಯಂತಿ ದಿವೌಕಸಃ|

13076012c ತಥಾ ವೃತ್ತಿಂ ಸಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ವರ್ತಯಂತಿ ಪ್ರಜಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ಅಮೃತವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಹೇಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವರೋ ಹಾಗೆ ಪ್ರಜೆಗಳು ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಜೀವನ ಧಾರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

13076013a ಅಚರೇಭ್ಯಶ್ಚ ಭೂತೇಭ್ಯಶ್ಚ ರಾಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತತೋ ನರಾಃ|

269 ಕಪಿಲೆ.

13076013c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚ ತತಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಸ್ತೇಷು ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ||

ಸ್ಥಾವರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗಿಂತ ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೂ ಮನುಷ್ಯರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವರಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿವೆ.

13076014a ಯಜ್ಞೈರಾಪ್ಯಾಯತೇ ಸೋಮಃ.²⁷⁰ ಸ ಚ ಗೋಷು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ|

13076014c ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಪ್ರಮೋದಂತೇ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಸ್ತತಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ಯಜ್ಞದಿಂದ ಸೋಮನು ಪ್ರೀತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಗೋವುಗಳಿಂದ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಆನಂದಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಂತರ ಪ್ರಜೆಗಳು.

13076015a ಏತಾನ್ಯೈವ ತು ಭೂತಾನಿ ಪ್ರಾಕ್ರೋಶನ್ ವೃತ್ತಿಕಾಂಕ್ಷಯಾ|

13076015c ವೃತ್ತಿದಂ ಚಾನ್ವಪದ್ಯಂತ ತೃಷಿತಾಃ ಪಿತೃಮಾತೃವತ್||

ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ಕೋಲಾಹಲಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದವು. ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಮಗುವು ತನ್ನ ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರ ಬಳಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಸಮಸ್ತ ಜೀವಿಗಳೂ ವೃತ್ತಿದಾತಾ ದಕ್ಷನ ಬಳಿ ಹೋದರು.

13076016a ಇತೀದಂ ಮನಸಾ ಗತ್ವಾ ಪ್ರಜಾಸರ್ಗಾರ್ಥಮಾತ್ಮನಃ|

13076016c ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಬಲಾಧಾನಮಮೃತಂ ಪ್ರಾಪಿಬತ್ತದಾ||

ಪ್ರಜಾಜನರ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಲ್ಲಿಯೇ ವಿಚಾರಿಸಿ ಭಗವಾನ್

²⁷⁰ ಯಜ್ಞೈರವಾಪ್ಯತೇ ಸೋಮಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಪ್ರಜಾವರ್ಗದ ಆಜೀವಿಕೆಗಾಗಿ ಅಮೃತವನ್ನು
ಕುಡಿದನು.

13076017a ಸ ಗತಸ್ತಸ್ಯ ತೃಪ್ತಿಂ ತು ಗಂಧಂ ಸುರಭಿಮುದ್ಗಿರನ್||

13076017c ದದಶೋದ್ಗಾರಸಂವೃತ್ತಾಂ ಸುರಭಿಂ ಮುಖಜಾಂ ಸುತಾಮ್||

ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದು ತೃಪ್ತನಾಗಲು ಅವನ ಮುಖದಿಂದ ಸುರಭಿ
ಗಂಧವು ಹೊರಸೂಸಿತು. ಅದರ ಜೊತೆಗೇ ಸುರಭಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ಗೋವು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ತನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಕಟಳಾದ ಅವಳನ್ನು
ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ತನ್ನ ಮಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಂಡನು.

13076018a ಸಾಸೃಜತ್ಸೈರಭೇಯೀಸ್ತು ಸುರಭಿಲೋಕಮಾತರಃ|

13076018c ಸುವರ್ಣವರ್ಣಾಃ ಕಪಿಲಾಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ವೃತ್ತಿಧೇನವಃ||

ಲೋಕಮಾತರ ಆ ಸುರಭಿಯು ಅನೇಕ ಸೌರಭೇಯೀ ನಾಮಕ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದಳು. ಅವುಗಳ ವರ್ಣವು ಸುವರ್ಣದಂತೆ
ದೇದೀಪ್ಯವಾಮವಾಗಿತ್ತು. ಈ ಕಪಿಲೆಯರು ಪ್ರಜಾಜನರಿಗೆ
ವೃತ್ತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಹಾಲುನೀಡುವವರಾಗಿದ್ದವು.

13076019a ತಾಸಾಮಮೃತವರ್ಣಾನಾಂ ಕ್ಷರಂತೀನಾಂ ಸಮಂತತಃ|

13076019c ಬಭೂವಾಮೃತಜಃ ಫೇನಃ ಸ್ರವಂತೀನಾಮಿವೋರ್ಮಿಜಃ||

ನದಿಯ ಅಲೆಗಳಿಂದ ನೊರೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುವಂತೆ ನಾಲ್ಕು
ಕಡೆಗಳಿಂದ ಅಮೃತವರ್ಣದ ಆ ಗೋವುಗಳ ಹಾಲು ಸುರಿಯುತ್ತಿರಲು
ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು.

13076020a ಸ ವತ್ಸಮುಖವಿಭ್ರಷ್ಟೋ ಭವಸ್ಯ ಭುವಿ ತಿಷ್ಠತಃ|

13076020c ಶಿರಸ್ಯವಾಪ ತತ್ಕು ದ್ಧಃ ಸ ತದೋದ್ಯಕ್ಷತ ಪ್ರಭುಃ|

13076020e ಲಲಾಟಪ್ರಭವೇನಾಕ್ಷಾ ರೋಹಿಣೀಃ ಪ್ರದಹನ್ನಿವ||

ಭಗವಾನ್ ಶಂಕರನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಾಗ ಸುರಭಿಯ ಒಂದು ಕರುವಿನ ಬಾಯಿಯಿಂದ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯು ಅವನ ಶಿರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು. ಇದರಿಂದ ಕುಪಿತನಾದ ಅವನು ರೋಹಿಣಿಯನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿಬಿಡುವನೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತನ್ನ ಲಲಾಟನೇತ್ರದಿಂದ ಅವಳ ಕಡೆ ನೋಡಿದನು.

13076021a ತತ್ತೇಜಸ್ತು ತತೋ ರೌದ್ರಂ ಕಪಿಲಾ ಗಾ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13076021c ನಾನಾವರ್ಣತ್ವಮನಯನ್ಮೇಘಾನಿವ ದಿವಾಕರಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ರುದ್ರನ ಆ ಭಯಂಕರ ತೇಜಸ್ಸು ಯಾವ ಯಾವ ಕಪಿಲೆಯರ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತೋ ಅವುಗಳು, ಮೋಡದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಬಣ್ಣಗಳನ್ನು ತಳೆದವು.

13076022a ಯಾಸ್ತು ತಸ್ಮಾ ದಪಕ್ರಮ್ಯ ಸೋಮಮೇವಾಭಿಸಂಶ್ರಿತಾಃ|

13076022c ಯಥೋತ್ಪನ್ನಾಃ ಸ್ವವರ್ಣಸ್ಥಾಸ್ತಾ ನೀತಾ ನಾನ್ಯವರ್ಣತಾಮ್||

13076023a ಅಥ ಕ್ರುದ್ಧಂ ಮಹಾದೇವಂ ಪ್ರಜಾಪತಿರಭಾಷತ|

ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿಂದ ಓಡಿಹೋಗಿ ಎಲ್ಲಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿದ್ದರೋ ಆ ಚಂದ್ರಮನ ಶರಣು ಹೊಕ್ಕ ಗೋವುಗಳ ಬಣ್ಣವು ಬದಲಾಗದೇ ಮೊದಲಿನ ಹಾಗೆಯೇ ಇದ್ದಿತು. ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು:

13076023c ಅಮೃತೇನಾವಸಿಕ್ತಸ್ತ್ವಂ ನೋಚ್ಚಿಷ್ಟಂ ವಿದ್ಯತೇ ಗವಾಮ್||

13076024a ಯಥಾ ಹ್ಯಮೃತಮಾದಾಯ ಸೋಮೋ ವಿಷ್ಯಂದತೇ ಪುನಃ|

13076024c ತಥಾ ಕ್ಷೀರಂ ಕ್ಷರಂತ್ಯೇತಾ ರೋಹಿಣ್ಯೋಽಮೃತಸಂಭವಾಃ||

“ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಅಮೃತದ ಬಿಂದುವೇ ಬಿದ್ದಿದೆ. ಗೋವಿನ ಹಾಲು ಕರುವು ಕುಡಿದಿದುದರಿಂದ ಎಂಜಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸೋಮನು ಹೇಗೆ ಅಮೃತವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಮಳೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ನೀಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ರೋಹಿಣೀ ಗೋವುಗಳು ಅಮೃತದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನವಾದ ಹಾಲನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

13076025a ನ ದುಷ್ಯತ್ಯನಿಲೋ ನಾಗ್ನಿರ್ನ ಸುವರ್ಣಂ ನ ಚೋದಧಿ|

13076025c ನಾಮೃತೇನಾಮೃತಂ ಪೀತಂ ವತ್ಸಪೀತಾ ನ ವತ್ಸಲಾ||

13076026a ಇಮಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ ಭರಿಷ್ಯಂತಿ ಹವಿಷಾ ಪ್ರಸ್ನವೇನ ಚ|

13076026c ಆಸಾಮೈಶ್ವರ್ಯಮಶ್ನೀಹಿ ಸರ್ವಾಮೃತಮಯಂ ಶುಭಮ್||

ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ, ಸುವರ್ಣ, ಸಮುದ್ರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಪಾನೀಯ ಅಮೃತ - ಇವುಗಳು ಹೇಗೆ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಕರುಗಳು ಕುಡಿದರೆ ಆ ಕರುಗಳ ಮೇಲೆ ಗೋವಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಗೋವುಗಳು ತಮ್ಮ ಹಾಲು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪದಿಂದ ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ಸರ್ವರೂ ಈ ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಲಕಾರಿ ಅಮೃತಮಯ ಹಾಲಿನ ಸಂಪತ್ತು ಇರಲೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತಾರೆ.”

13076027a ವೃಷಭಂ ಚ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಸಹ ತಾಭಿಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

13076027c ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಮನಸ್ತೇನ ರುದ್ರಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಗೋವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಂದು

ಹೋರಿಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟು ರುದ್ರನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದನು.

13076028a ಪ್ರೀತಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾದೇವಶ್ಚಕಾರ ವೃಷಭಂ ತದಾ|

13076028c ಧ್ವಜಂ ಚ ವಾಹನಂ ಚೈವ ತಸ್ಮಾತ್ಸ ವೃಷಭಧ್ವಜಃ||

ಪ್ರೀತನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಆ ವೃಷಭವನ್ನು ತನ್ನ ಧ್ವಜ ಮತ್ತು
ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಅದರಿಂದ ಅವನು
ವೃಷಭಧ್ವಜನಾದನು.

13076029a ತತೋ ದೇವೈರ್ಮಹಾದೇವಸ್ತದಾ ಪಶುಪತಿಃ ಕೃತಃ|

13076029c ಈಶ್ವರಃ ಸ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವೃಷಾಂಕ ಇತಿ ಚೋಚ್ಯತೇ²⁷¹||

ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳು ಮಹಾದೇವನನ್ನು ಪಶುಪತಿಯನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿದರು. ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಈಶ್ವರನನ್ನು ವೃಷಾಂಕ
ಎಂದು ಕರೆದರು.

13076030a ಏವಮವ್ಯಗ್ರವರ್ಣಾನಾಂ ಕಪಿಲಾನಾಂ ಮಹೌಜಸಾಮ್|

13076030c ಪ್ರದಾನೇ ಪ್ರಥಮಃ ಕಲ್ಪಃ ಸರ್ವಾಸಾಮೇವ ಕೀರ್ತಿತಃ||

ಹೀಗೆ ಕಪಿಲ ಗೋವುಗಳು ಅತ್ಯಂತ ತೇಜಸ್ವಿನೀ ಮತ್ತು ಶಾಂತ
ವರ್ಣಗಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಕಪಿಲಿಯ ದಾನವನ್ನು ಎಲ್ಲ
ಗೋದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

13076031a ಲೋಕಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಲೋಕವೃತ್ತಿಪ್ರವೃತ್ತಾ

ರುದ್ರೋಪೇತಾಃ ಸೋಮವಿಷ್ಯಂದಭೂತಾಃ|

²⁷¹ ವೃಷಭಾಂಕಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13076031c ಸೌಮ್ಯಾಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಕಾಮದಾಃ ಪ್ರಾಣದಾಶ್ಚ
ಗಾ ವೈ ದತ್ವಾ ಸರ್ವಕಾಮಪ್ರದಃ ಸ್ಯಾತ್||

ಗೋವುಗಳು ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠರು. ಲೋಕವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ನಡೆಸುವವರು. ರುದ್ರನು ಸದಾ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಇರುತ್ತಾನೆ. ಸೋಮನ
ಅಮೃತದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವು ಸೌಮ್ಯರೂ,
ಪುಣ್ಯರೂ, ಕಾಮಪ್ರದರೂ, ಪ್ರಾಣದರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗೋವನ್ನು
ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಸರ್ವಕಾಮಗಳೂ ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ.

13076032a ಇಮಂ ಗವಾಂ ಪ್ರಭವವಿಧಾನಮುತ್ತಮಂ
ಪಠನ್ನದಾ ಶುಚಿರತಿಮಂಗಲಪ್ರಿಯಃ|

13076032c ವಿಮುಚ್ಯತೇ ಕಲಿಕಲುಷೇಣ ಮಾನವಃ
ಪ್ರಿಯಂ ಸುತಾನ್ವಶುಧನಮಾಪ್ನುಯಾತ್ತಥಾ||

ಗೋವುಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯಕವಾದ ಈ ಉತ್ತಮ ಕಥೆಯನ್ನು
ಪಠಿಸಿದವನು ಅಪವಿತ್ರನಾಗಿದ್ದರೂ ಮಂಗಲಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು
ಕಲಿಯುಗದ ಎಲ್ಲ ದೋಷಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಷ್ಟೇ
ಅಲ್ಲದೇ ಅವನಿಗೆ ಪುತ್ರ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಧನ ಮತ್ತು ಪಶು ಮೊದಲಾದವುಗಳು
ಸದಾ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ.

13076033a ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ತರ್ಪಣಂ ಶಾಂತಿಕರ್ಮ
ಯಾನಂ ವಾಸೋ ವೃದ್ಧಬಾಲಸ್ಯ ಪುಷ್ಪಿಮ್||

13076033c ಏತಾನ್ಸರ್ವಾನೋಪ್ರದಾನೇ ಗುಣಾನ್ವೈ
ದಾತಾ ರಾಜನ್ನಾಪ್ನುಯಾದ್ವೈ ಸದೈವ||

ರಾಜನ್! ಗೋದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಹವ್ಯ, ಕವ್ಯ, ತರ್ಪಣ, ಮತ್ತು

ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳ ಫಲ ಹಾಗೂ ವಾಹನ, ವಸ್ತ್ರ, ಮತ್ತು ಬಾಲಕ-
ವೃದ್ಧರ ಸಂತೋಷವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಗೋದಾನದ
ಗುಣಗಳು. ಗೋದಾನಮಾಡಿದವನು ಸದಾ ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.””

13076034 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13076034a ಪಿತಾಮಹಸ್ಯಾಥ ನಿಶಮ್ಯ ವಾಕ್ಯಂ

ರಾಜಾ ಸಹ ಭ್ರಾತೃಭಿರಾಜಮೀಡಃ|

13076034c ಸೌವರ್ಣ ಕಾಂಸ್ಮೋಪದುಹಾಸ್ತತೋ ಗಾಃ

ಪಾರ್ಥೋ ದದೌ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ತಮೇಭ್ಯಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ರಾಜಾ ಆಜಮೀಡ ಪಾರ್ಥ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ
ಸುವರ್ಣದ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೀಡಿದನು.

13076035a ತಥೈವ ತೇಭ್ಯೋಽಭಿದದೌ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ

ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಶತಾನಿ ಚೈವ|

13076035c ಯಜ್ಞಾನ್ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥೇ

ಲೋಕಾನ್ವಿಜೇತುಂ ಪರಮಾಂ ಚ ಕೀರ್ತಿಮ್||

ಇದೇ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಯಜ್ಞದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ, ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳ
ವಿಜಯಪ್ರಾಪ್ತಿಗಾಗಿ ಹಾಗೂ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮ ಕೀರ್ತಿಗಾಗಿ
ರಾಜನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನೂರಾರು ಸಹಸ್ರಾರು ಗೋವುಗಳನ್ನು
ದಾನಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಗೋಪ್ರಭವಕಥನೇ ಷಟ್ಪತ್ತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ರಭವಕಥನ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೨೨

ವಸಿಷ್ಠನು ಸೌದಾಸನಿಗೆ ಗೋದಾನದ ವಿಧಿ ಮತ್ತು ಮಹಿಮೆಯನ್ನು
 ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-24).

13077001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13077001a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ವಸಿಷ್ಠಮೃಷಿಸತ್ತಮಮ್|

13077001c ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಜೋ ರಾಜಾ ಸೌದಾಸೋ ದದತಾಂ.²⁷² ವರಃ||

13077002a ಸರ್ವಲೋಕಚರಂ ಸಿದ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಕೋಶಂ ಸನಾತನಮ್|

13077002c ಪುರೋಹಿತಮಿದಂ ಪ್ರಷ್ಟುಮಭಿವಾದ್ಯೋಪಚಕ್ರಮೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ದಾನಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಇಕ್ಷ್ವಾಕುವಂಶಜ ರಾಜಾ ಸೌದಾಸನು ತನ್ನ ಪುರೋಹಿತನಾದ
 ಸರ್ವಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಸಿದ್ಧ ಬ್ರಹ್ಮಕೋಶ ಸನಾತನ
 ಋಷಿಸತ್ತಮ ವಸಿಷ್ಠನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೇಳಲು ಉಪಕ್ರಮಿಸಿದನು.

13077003 ಸೌದಾಸ ಉವಾಚ|

13077003a ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಭಗವನ್ಕಿಂ ಸ್ವಿತ್ಪವಿತ್ರಂ ಕಥ್ಯತೇಽನಘ|

13077003c ಯತ್ಕೀರ್ತಯನ್ನದಾ ಮರ್ತ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಪುಣ್ಯಮುತ್ತಮಮ್||

²⁷² ವದತಾಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸೌದಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಅನಘ! ಮೂರೂ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೇವಲ ನಾಮಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು
ಮಾಡುವುದರಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯನು ಉತ್ತಮ ಪುಣ್ಯವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದ ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುವು ಯಾವುದಿದೆ?””

13077004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13077004a ತಸ್ಮೈ ಪ್ರೋವಾಚ ವಚನಂ ಪ್ರಣತಾಯ ಹಿತಂ ತದಾ|

13077004c ಗವಾಮುಪನಿಷದ್ವಿದ್ವಾನ್ನಮಸ್ಯ ತ್ಯ ಗವಾಂ ಶುಚಿಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದ ರಾಜಾ
ಸೌದಾಸನಿಗೆ ಗವೋಪನಿಷತ್ತಿನ.²⁷³ ವಿದ್ವಾನ್ ಪವಿತ್ರ ಮಹರ್ಷಿ
ವಸಿಷ್ಠನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಈ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದನು:

13077005a ಗಾವಃ ಸುರಭಿಗಂಧಿನ್ಯಸ್ತಥಾ ಗುಗ್ಗುಲುಗಂಧಿಕಾಃ|

13077005c ಗಾವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಭೂತಾನಾಂ ಗಾವಃ ಸ್ವಸ್ತಯನಂ ಮಹತ್||

“ಗೋವುಗಳ ಶರೀರದಿಂದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ಮನೋರಮ
ಸುಗಂಧವು ಹೊರಸೂಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೋವುಗಳು
ಗುಗ್ಗುಲುವಿನ.²⁷⁴ ಸುಗಂಧವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ. ಗೋವುಗಳು ಸಮಸ್ತ
ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಅಧಾರವೂ ಮಂಗಳ ನಿಧಿಗಳೂ ಆಗಿವೆ.

13077006a ಗಾವೋ ಭೂತಂ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ಗಾವಃ ಪುಷ್ಪಿಃ ಸನಾತನೀ|

²⁷³ ಗೋ-ಮಹಿಮೆಗಳ ಗೂಢ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಕಟಪಡಿಸುವ ವಿದ್ಯಾ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²⁷⁴ ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ ಗಿಡ

13077006c ಗಾವೋ ಲಕ್ಷ್ಮ ಸ್ತಥಾ ಮೂಲಂ ಗೋಷು ದತ್ತಂ ನ ನಶ್ಯತಿ|

ಗೋವುಗಳು ಭೂತ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯಗಳು. ಗೋವುಗಳು ಸನಾತನ ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು ನೀಡುವವು. ಗೋವುಗಳು ಲಕ್ಷ್ಮಿಯ ಮೂಲ.

ಗೋವುಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದವುಗಳು ಎಂದೂ ನಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13077006e ಅನ್ನಂ ಹಿ ಸತತಂ ಗಾವೋ ದೇವಾನಾಂ ಪರಮಂ ಹವಿಃ||

13077007a ಸ್ವಾಹಾಕಾರವಷಟ್ಕಾರೌ ಗೋಷು ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತೌ|

ಗೋವುಗಳು ಪರಮ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ

ಪರಮ ಹವಿಸ್ಸನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತವೆ. ಸ್ವಾಹಾಕಾರ.²⁷⁵ ಮತ್ತು ವಷಟ್ಕಾರ.²⁷⁶
ಇವೆರಡೂ ಕರ್ಮಗಳೂ ಸದಾ ಗೋವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ.

13077007c ಗಾವೋ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಹಿ ಫಲಂ ಗೋಷು ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ||

13077008a ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ಸತತಂ ಹೋಮಕಾಲೇ ಮಹಾಮತೇ|

13077008c ಗಾವೋ ದದತಿ ವೈ ಹೋಮ್ಯಮೃಷಿಭ್ಯಃ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಮಹಾಮತೇ! ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಗೋವುಗಳೇ ಯಜ್ಞದ ಫಲಗಳು.
ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಪ್ರಾತಃ ಕಾಲ ಮತ್ತು
ಸಾಯಂಕಾಲ ಸತತವೂ ಹೋಮಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಗೋವುಗಳೇ
ಹವನೀಯ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ.

13077009a ಕಾನಿ ಚಿದ್ಯಾನಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ದುಷ್ಕೃತಾನಿ ಕೃತಾನಿ ಚ|

13077009c ತರಂತಿ ಚೈವ ಪಾಪ್ಮಾನಂ ಧೇನುಂ ಯೇ ದದತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಯಾವುದೇ
ಸಂಕಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಅದನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತಗಳ
ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13077010a ಏಕಾಂ ಚ ದಶಗುರ್ದದ್ಯಾದ್ದಶ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಗೋಶತೀ|

13077010c ಶತಂ ಸಹಸ್ರಗುರ್ದದ್ಯಾತ್ಸರ್ವೇ ತುಲ್ಯಫಲಾ ಹಿ ತೇ||

ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳಿರುವವನು ಒಂದನ್ನು ದಾನಮಾಡಲಿ, ನೂರು
ಗೋವುಗಳಿರುವವನು ಹತ್ತನ್ನು ದಾನಮಾಡಲಿ ಮತ್ತು ಸಾವಿರ

---

²⁷⁵ ದೇವಯಜ್ಞ

²⁷⁶ ಇಂದ್ರಿಯಾಗ

ಗೋವುಗಳಿರುವವನು ನೂರನ್ನು ದಾನಮಾಡಲಿ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13077011a ಅನಾಹಿತಾಗ್ನಿಃ ಶತಗುರಯಜ್ವಾ ಚ ಸಹಸ್ರಗುಃ|

13077011c ಸಮ್ಯದ್ಧೋ ಯಶ್ಚ ಕೀನಾಶೋ ನಾರ್ಘ್ಯಮರ್ಹಂತಿ ತೇ ತ್ರಯಃ||

ನೂರು ಗೋವುಗಳಿದ್ದುಕೊಂಡೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡದ, ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳಿದ್ದುಕೊಂಡೂ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡದ ಮತ್ತು ಧನಿಕನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡೂ ಕೃಪಣತೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರದ ಈ ಮೂರೂ ಮನುಷ್ಯರೂ ಅರ್ಘ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಅರ್ಹರಲ್ಲ.

13077012a ಕಪಿಲಾಂ ಯೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಮ್|

13077012c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಮುಭೌ ಲೋಕೌ ಜಯಂತಿ ತೇ||

ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಸುವ್ರತೆ ಕಪಿಲೆಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಇಹ ಮತ್ತು ಪರ ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

13077013a ಯುವಾನಮಿಂದ್ರಿಯೋಪೇತಂ ಶತೇನ ಸಹ ಯೂಥಪಮ್|

13077013c ಗವೇಂದ್ರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರಾಯ ಭೂರಿಶ್ಯಂಗಮಲಂಕೃತಮ್||

13077014a ವೃಷಭಂ ಯೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಯ ಪರಂತಪ|

13077014c ಐಶ್ವರ್ಯಂ ತೇಽಭಿಜಾಯಂತೇ ಜಾಯಮಾನಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಪರಂತಪ! ಯುವ, ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಪನ್ನ, ನೂರು ಗೋವುಗಳ ಯೂಥಪತಿ, ಎತ್ತರದ ಹಿಳಿಲುಗಳಿರುವ, ಅಲಂಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ, ಹೋರಿಯನ್ನು ಶ್ರೋತ್ರೀಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಂದ್ರನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಮಹಾನ್ ಐಶ್ವರ್ಯದ

ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13077015a ನಾಕೀರ್ತಯಿತ್ವಾ ಗಾಃ ಸುಪ್ಯಾನ್ನಾಸ್ತೃತ್ಯ ಪುನರುತ್ಪತೇತ್|

13077015c ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ನಮಸ್ಯೇಚ್ಚ ಗಾಸ್ತತಃ ಪುಷ್ಟಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಗೋವಿನ ನಾಮಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ ಮಲಗಬಾರದು. ಅವನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಲೇ ಏಳಬೇಕು. ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಪುಷ್ಟಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13077016a ಗವಾಂ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಸ್ಯ ನೋದ್ವಿಜೇತ ಕದಾ ಚನ|

13077016c ನ ಚಾಸಾಂ ಮಾಂಸಮಶ್ನೀಯಾದ್ಗವಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಿಂ ತಥಾಶ್ನುತೇ||

ಗೋಮೂತ್ರ ಮತ್ತು ಗೋವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ ಎಂದೂ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಬಾರದು. ಗೋವಿನ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಇದರಿಂದ ವ್ಯುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13077017a ಗಾಶ್ಚ ಸಂಕೀರ್ತಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ನಾವಮನ್ಯೇತ ಗಾಸ್ತಥಾ|

13077017c ಅನಿಷ್ಟಂ ಸ್ವಪ್ನಮಾಲಕ್ಷ್ಯ ಗಾಂ ನರಃ ಸಂಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸಬಾರದು. ಅನಿಷ್ಟ ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ಕಂಡರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಗೋವಿನ ನಾಮಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13077018a ಗೋಮಯೇನ ಸದಾ ಸ್ನಾಯಾದ್ಗೋಕರೀಷೇ ಚ ಸಂವಿಶೇತ್|

13077018c ಶ್ಲೇಷ್ಮ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಾಣಿ ಪ್ರತಿಘಾತಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್||

ಸದಾ ಗೋಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಿದ ನೆಲದಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅದರ ಮೇಲೆ

ಉಗುಳಬಾರದು. ಮಲಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ಅದರ ಮೇಲೆ
ವಿಸರ್ಜಿಸಬಾರದು. ಗೋವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸ ಬಾರದು.

13077019a ಸಾದ್ರ್ವ ಚರ್ಮಣಿ ಭುಂಜೀತ ನಿರೀಕ್ಷನ್ನಾರುಣೀಂ ದಿಶಮ್|

13077019c ವಾಗ್ಭೃತಃ ಸರ್ಪಿಷಾ ಭೂಮೌ ಗವಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಿಂ ತಥಾಶ್ನುತೇ||

ಒದ್ದೆಯಾದ ಗೋಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡಬೇಕು.
ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಮೌನವಾಗಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಸದಾ ಗೋವುಗಳ
ಪುಷ್ಟಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13077020a ಘೃತೇನ ಜುಹುಯಾದಗ್ನಿಂ ಘೃತೇನ ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚಯೇತ್|

13077020c ಘೃತಂ ದದ್ಯಾದ್ಧೃತಂ ಪ್ರಾಶೇದ್ಗವಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಿಂ ತಥಾಶ್ನುತೇ||

ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪದಿಂದಲೇ ಹವನ ಮಾಡಬೇಕು. ತುಪ್ಪದಿಂದ
ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ತುಪ್ಪವನ್ನು ದಾನ ಮಾಡಬೇಕು
ಮತ್ತು ತಾನೂ ಗೋವಿನ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಇದರಿಂದ
ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ಗೋವುಗಳ ಪುಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13077021a ಗೋಮತ್ಯಾ ವಿದ್ಯಯಾ ಧೇನುಂ ತಿಲಾನಾಮಭಿಮಂತ್ರೈ ಯಃ|

13077021c ರಸರತ್ನಮಯೀಂ ದದ್ಯಾನ್ನ ಸ ಶೋಚೇತ್ಕೃತಾಕೃತೇ||

ರಸರತ್ನಮಯೀ ಎಳೆನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಹಸುವನ್ನು ಗೋಮತೀ
ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಅವನು ಮಾಡಿದ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಗಾಗಿ

ಶೋಕಿಸಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13077022a ಗಾವೋ ಮಾಮುಪತಿಷ್ಠಂತು ಹೇಮಶೃಂಗಾಃ ಪಯೋಮುಚಃ|

13077022c ಸುರಭ್ಯಃ ಸೌರಭೇಯಾಶ್ಚ ಸರಿತಃ ಸಾಗರಂ ಯಥಾ||

“ನದಿಗಳು ಸಮುದ್ರದ ಬಳಿಸಾಗುವಂತೆ ಹಾಲನ್ನೀಯುವ
ಹೇಮಶೃಂಗಾ ಸುರಭಿಗಳು ಮತ್ತು ಸುರಭೇಯೀ ಗೋವುಗಳು ನನ್ನ
ಹತ್ತಿರ ಬರಲಿ.

13077023a ಗಾವಃ ಪಶ್ಯಂತು ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಗಾವಃ ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಹಂ ತದಾ|

13077023c ಗಾವೋಽಸ್ಮಾಕಂ ವಯಂ ತಾಸಾಂ ಯತೋ ಗಾವಸ್ತತೋ ವಯಮ್||

ನಾನು ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೋಡುವಂತಾಗಲಿ ಮತ್ತು ಹಾಗೆಯೇ
ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನೋಡುವಂತಾಗಲಿ. ಗೋವುಗಳು
ನಮ್ಮವು ಮತ್ತು ನಾವು ಗೋವುಗಳವು. ಎಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಿರುವವೋ
ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಾವೂ ಇರುವಂತಾಗಲಿ.”

13077024a ಏವಂ ರಾತ್ರೌ ದಿವಾ ಚೈವ ಸಮೇಷು ವಿಷಮೇಷು ಚ|

13077024c ಮಹಾಭಯೇಷು ಚ ನರಃ ಕೀರ್ತಯನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಭಯಾತ್||

ಹೀಗೆ ದಿನ-ರಾತ್ರಿ ಸಮ-ವಿಷಮ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳ
ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ನರನು ಮಹಾಭಯದಿಂದಲೂ
ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಗೋಪ್ರದಾನಿಕೇ ಸಪ್ತಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

೨೮

ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಅಭೀಷ್ಟ ವರಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮತ್ತು ಗೋದಾನದ ಮಹಿಮೆ; ವಿಭಿನ್ನ ಪ್ರಕಾರದ ಗೋವುಗಳ ದಾನದಿಂದ ವಿಭಿನ್ನ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕಥನ (1-27).

13078001 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13078001a ಶತಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ತಪಸ್ತಪ್ತಂ ಸುದುಶ್ಚರಮ್|

13078001c ಗೋಭಿಃ ಪೂರ್ವವಿಸೃಷ್ಟ್ವಾಭಿರ್ಗಚ್ಛೇಮ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾಮಿತಿ||

13078002a ಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಕ್ಷಿಣಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಾಸಾಂ ವಯಮುತ್ತಮಾಃ|

13078002c ಭವೇಮ ನ ಚ ಲಿಪ್ಯೇಮ ದೋಷೇಣೇತಿ ಪರಂತಪ||

13078003a ಸ ಏವ ಚೇತಸಾ ತೇನ ಹತೋ ಲಿಪ್ಯೇತ ಸರ್ವದಾ|

13078003c ಶಕೃತಾ ಚ ಪವಿತ್ರಾರ್ಥಂ ಕುರ್ವೀರನ್ನೇವಮಾನುಷಾಃ||

13078004a ತಥಾ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ|

13078004c ಪ್ರದಾತಾರಶ್ಚ ಗೋಲೋಕಾನ್ಗಚ್ಛೇಯುರಿತಿ ಮಾನದ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಂತಪ! ಮಾನದ! ಹಿಂದೆ ಗೋವುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದಾಗ ಗೋವುಗಳು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅತ್ಯಂತ ಕಠೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದ್ದವು. ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ಉದ್ದೇಶವು ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿತ್ತು: “ನಾವು ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣೆಯಾಗಿ ನೀಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ನಾವು ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದಾಗಬೇಕು. ಯಾವುದೇ ದೋಷವು ನಮಗೆ ತಗಲಬಾರದು. ಗೋಮಯದಿಂದ ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ

ಪವಿತ್ರರಾಗಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಪವಿತ್ರತೆಗಾಗಿ ಸದಾ ನಮ್ಮ ಗೋಮಯವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುವಂತಾಗಬೇಕು. ಸಮಸ್ತ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ನಮ್ಮ ಗೋಮಯದಿಂದ ಪವಿತ್ರರಾಗಲಿ ಮತ್ತು ನಮ್ಮನ್ನು ದಾನವನ್ನಾಗಿ ನೀಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ನಮ್ಮದೇ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ.”

13078005a ತಾಭ್ಯೋ ವರಂ ದದೌ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಪಸೋಽಂತೇ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭುಃ|

13078005c ಏವಂ ಭವತ್ವಿತಿ ವಿಭುರ್ಲೋಕಾಂಸ್ತಾರಯತೇತಿ ಚ||

ಅವರ ತಪಸ್ಸಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪ್ರಭು ಬ್ರಹ್ಮನು ಅವರಿಗೆ ಈ ವರವನ್ನಿತ್ತನು: “ಹೀಗೆಯೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ನೀವು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೀರಿ.”

13078006a ಉತ್ತಸ್ಥುಃ ಸಿದ್ಧಿಕಾಮಾಸ್ತಾ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ಮಾತರಃ|

²⁷⁷13078006c ತಪಸೋಽಂತೇ ಮಹಾರಾಜ ಗಾವೋ ಲೋಕಪರಾಯಣಾಃ||

ಹೀಗೆ ಕಾಮಸಿದ್ಧಿಯಾಗಲು ಭೂತಭವ್ಯದ ಮಾತರರಾದ ಗೋವುಗಳು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದವು. ಮಹಾರಾಜ! ತಪಸ್ಸಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು ಲೋಕಪರಾಯಣವಾದವು.

13078007a ತಸ್ಮಾದ್ಗಾವೋ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಪವಿತ್ರಂ ಪರಮುಚ್ಯತೇ|

13078007c ತಥೈವ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಗಾವಸ್ತಿಷ್ಠಂತಿ ಮೂರ್ಧನಿ||

ಆದುದರಿಂದ ಮಹಾಭಾಗ ಗೋವುಗಳು ಪರಮ

²⁷⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:

ಪ್ರಾತರ್ನಮಸ್ಯಾಸ್ತಾ ಗಾವಸ್ತತಃ ಪುಷ್ಟಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪವಿತ್ರವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು
ನೆಲಸಿವೆ.

13078008a ಸಮಾನವತ್ಸಾಂ ಕಪಿಲಾಂ ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078008c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ಕಪಿಲಾ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ
ಕಪಿಲ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078009a ರೋಹಿಣೀಂ ತುಲ್ಯವತ್ಸಾಂ ತು ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078009c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಸೂರ್ಯಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಸೂರ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078010a ಸಮಾನವತ್ಸಾಂ ಶಬಲಾಂ ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078010c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಸೋಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ನಾನಾ ವರ್ಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಧೇನುವನ್ನು
ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವವನು ಸೋಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078011a ಸಮಾನವತ್ಸಾಂ ಶ್ವೇತಾಂ ತು ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078011c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಮಿಂದ್ರಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ

ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಇಂದ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078012a ಸಮಾನವತ್ಸಾಂ ಕೃಷ್ಣಾಂ ತು ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078012c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಮಗ್ನಿಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಅಗ್ನಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078013a ಸಮಾನವತ್ಸಾಂ ಧೂಮ್ರಾಂ ತು ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078013c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಯಾಮ್ಯಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ಬೂದು ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078014a ಅಪಾಂ ಫೇನಸವರ್ಣಾಂ ತು ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಮ್|

13078014c ಪ್ರದಾಯ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ವಾರುಣಂ ಲೋಕಮಶ್ನುತೇ||

ನೀರಿನ ನೊರೆಯ ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ
ಕಂಚಿನ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆ ಮತ್ತು ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವವನು ವರುಣಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078015a ವಾತರೇಣುಸವರ್ಣಾಂ ತು ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಮ್|

13078015c ಪ್ರದಾಯ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ವಾಯುಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಗಾಳಿಯಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ಧೂಳಿನ ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ

ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕಂಚಿನ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೈ ಮತ್ತು ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವವನು ವಾಯುಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078016a ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣಾಂ ಪಿಂಗಾಕ್ಷೀಂ ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಮ್|

13078016c ಪ್ರದಾಯ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಕೌಬೇರಂ ಲೋಕಮಶ್ನುತೇ||

ಪಿಂಗಲ ವರ್ಣದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು
ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕಂಚಿನ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೈ ಮತ್ತು
ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಕುಬೇರಲೋಕವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078017a ಪಲಾಲಧೂಮ್ರವರ್ಣಾಂ ತು ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಮ್|

13078017c ಪ್ರದಾಯ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಪಿತೃಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಎಳ್ಳಿನ ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕಂಚಿನ
ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೈ ಮತ್ತು ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078018a ಸವತ್ಸಾಂ ಪೀವರೀಂ ದತ್ತ್ವಾ ಶಿತಿಕಂಠಾಮಲಂಕೃತಾಮ್|

13078018c ವೈಶ್ವದೇವಮಸಂಬಾಧಂ ಸ್ಥಾನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ||

ನವಿಲುಗರಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತ ದಪ್ಪ ಹಸುವನ್ನು ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ
ದಾನಮಾಡಿದವನು ಯಾವ ಬಾಧೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ ವೈಶ್ವದೇವನ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13078019a ಸಮಾನವತ್ಸಾಂ ಗೌರೀಂ ತು ಧೇನುಂ ದತ್ತ್ವಾ ಪಯಸ್ವಿನೀಮ್|

13078019c ಸುವ್ರತಾಂ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ವಸೂನಾಂ ಲೋಕಮಶ್ನುತೇ||

ಹಾಲುನೀಡುವ ಸುವ್ರತ ಗೌರ ವರ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಿ ಅದೇ ವರ್ಣದ ಕರುವಿನೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು
ವಸುಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078020a ಪಾಂಡುಕಂಬಲವರ್ಣಾಂ ತು ಸವತ್ಸಾಂ ಕಾಂಸ್ಯದೋಹನಾಮ್|
13078020c ಪ್ರದಾಯ ವಸ್ತ್ರಸಂವೀತಾಂ ಸಾಧ್ಯಾನಾಂ ಲೋಕಮಶ್ನುತೇ||

ಬಿಳೀಕಂಬಳಿಯ ಬಣ್ಣದ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಕರು
ಮತ್ತು ಕಂಚಿನ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ದಾನಮಾಡುವವನು ಸಾಧ್ಯರ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078021a ವೈರಾಟಪೃಷ್ಠಮುಕ್ಷಾಣಂ ಸರ್ವರತ್ನೈರಲಂಕೃತಮ್|
13078021c ಪ್ರದಾಯ ಮರುತಾಂ ಲೋಕಾನಜರಾನ್ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ವಿಶಾಲ ಪೃಷ್ಠವಿರುವ ಹೋರಿಯನ್ನು ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ
ದಾನಮಾಡುವವನು ಮರುತ್ತರ ಅಜರ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078022a ವತ್ಸೋಪಪನ್ನಾಂ ನೀಲಾಂಗಾಂ.²⁷⁸ ಸರ್ವರತ್ನಸಮನ್ವಿತಾಮ್|
13078022c ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಾಂ ಲೋಕಾನ್ದತ್ತ್ವಾ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ||

ಕರುವಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ನೀಲಾಂಗೀ ಧೇನುವನ್ನು ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕರಿಸಿ ದಾನಮಾಡಿದ ಮಾನವನು ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು
ಅಪ್ಸರೆಯರ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13078023a ಶಿತಿಕಂಠಮನಡ್ವಾಹಂ ಸರ್ವರತ್ನೈರಲಂಕೃತಮ್|
13078023c ದತ್ತ್ವಾ ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ಲೋಕಾನ್ವಿಶೋಕಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

²⁷⁸ ವಯೋಪಪನ್ನಂ ಲೀಲಾಂಗಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಭಾರವನ್ನು ಹೊರಬಲ್ಲ ಹೋರಿಯನ್ನು ನವಿಲುಗರಿ ಮತ್ತು
ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ದಾನವಿತ್ತವನಿಗೆ ಶೋಕರಹಿತವಾದ
ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಲೋಕವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13078024a ಗೋಪ್ರದಾನರತೋ ಯಾತಿ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಜಲದಸಂಚಯಾನ್|

13078024c ವಿಮಾನೇನಾರ್ಕವರ್ಣೇನ ದಿವಿ ರಾಜನ್ವಿರಾಜತಾ||

ರಾಜನ್! ಗೋದಾನದಲ್ಲಿ ತತ್ಪರನಾದ ಪುರುಷನು ಸೂರ್ಯನಂತಹ
ದೇದೀಪ್ಯಮಾನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಮೇಘಮಂಡಲಗಳನ್ನು
ಭೇದಿಸುತ್ತಾ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಸೇರಿ ಸುಶೋಭಿಸುತ್ತಾನೆ.

13078025a ತಂ ಚಾರುವೇಷಾಃ ಸುಶ್ರೋಣ್ಯಃ ಸಹಸ್ರಂ ವರಯೋಷಿತಃ|

13078025c ರಮಯಂತಿ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೋಪ್ರದಾನರತಂ ನರಮ್||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಗೋದಾನರತನಾದ ನರನನ್ನು ಸುಂದರ ವೇಷದ
ಸಹಸ್ರಾರು ಸುಶ್ರೋಣೀ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ತ್ರೀಯರು ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

13078026a ವೀಣಾನಾಂ ವಲ್ಲಕೀನಾಂ ಚ ನೂಪುರಾಣಾಂ ಚ ಶಿಂಜಿತೈಃ|

13078026c ಹಾಸ್ಯೈಶ್ಚ ಹರಿಣಾಕ್ಷೀಣಾಂ ಪ್ರಸುಪ್ತಃ ಪ್ರತಿಬೋಧ್ಯತೇ||

ಅಂಥವನನ್ನು ವೀಣೆ-ವಲ್ಲಕಿಗಳ ಮತ್ತು ನೂಪುರಗಳ ಗುಂಜನಗಳಿಂದ
ಮತ್ತು ನಗೆಗಳಿಂದ ಹರಿಣಾಕ್ಷಿಯರು ನಿದ್ರೆಯಿಂದ ಎಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13078027a ಯಾವಂತಿ ಲೋಮಾನಿ ಭವಂತಿ ಧೇನ್ವಾಸ್

ತಾವಂತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಮಹೀಯತೇ ಸಃ|

13078027c ಸ್ವರ್ಗಾಚ್ಚು ತಶ್ಚಾಪಿ ತತೋ ನೃಲೋಕೇ

ಕುಲೇ ಸಮುತ್ಪತ್ಯತಿ ಗೋಮಿನಾಂ ಸಃ||

ಗೋವಿನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಮ್ಮಾನಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೀಣವಾಗಲು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಕೆಳಗಿಳಿದು ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಬಂದು ಸಂಪನ್ನ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜನ್ಮವೆತ್ತುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಗೋಪ್ರದಾನಿಕೇ ಅಷ್ಟಸಪ್ತತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ರದಾನಿಕ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೭೯

ಗೋ ಮತ್ತು ಗೋದಾನದ ಮಹತ್ವ (1-17).

13079001 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13079001a ಘೃತಕ್ಷೀರಪ್ರದಾ ಗಾವೋ ಘೃತಯೋನ್ಯೋ ಘೃತೋದ್ಭವಾಃ|

13079001c ಘೃತನದ್ಯೋ ಘೃತಾವರ್ತಾಸ್ತಾ ಮೇ ಸಂತು ಸದಾ ಗೃಹೇ||

13079002a ಘೃತಂ ಮೇ ಹೃದಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಘೃತಂ ನಾಭ್ಯಾಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್|

13079002c ಘೃತಂ ಸರ್ವೇಷು ಗಾತ್ರೇಷು ಘೃತಂ ಮೇ ಮನಸಿ ಸ್ಥಿತಮ್||

13079003a ಗಾವೋ ಮಮಾಗ್ರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಗಾವಃ ಪೃಷ್ಠತ ಏವ ಚ|

13079003c ಗಾವೋ ಮೇ ಸರ್ವತಶ್ಚೈವ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ವಸಾಮ್ಯಹಮ್||

13079004a ಇತ್ಯಾಚಮ್ಯ ಜಪೇತ್ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ಪುರುಷಃ ಸದಾ|

13079004c ಯದಹ್ನಾ ಕುರುತೇ ಪಾಪಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸ ಪರಿಮುಚ್ಯತೇ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ಪ್ರಾತಃ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಇದನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು: “ಘೃತಕ್ಷೀರಪ್ರದೇ, ಘೃತಯೋನೀ, ಘೃತೋದ್ಭವೇ, ಘೃತನದಿ ಮತ್ತು ಘೃತದ ಚಿಲುಮೆ ಗೋವೇ ನೀನು ಸದಾ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರು. ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಘೃತವು ಸದಾ ನೆಲೆಸಿರಲಿ. ಘೃತವು ನನ್ನ ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಳ್ಳಲಿ. ಘೃತವು ನನ್ನ ಸರ್ವ ಅಂಗಗಳಲ್ಲಿರಲಿ. ಘೃತವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರಲಿ. ಗೋವುಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ನನ್ನ ಎದುರಿರಲಿ. ಗೋವುಗಳು ನನ್ನ ಹಿಂದೆ ಇರಲಿ. ಗೋವುಗಳು ನನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಇರಲಿ. ನಾನು ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ವಾಸಿಸುವಂತಾಗಲಿ.” ಇದನ್ನು ಪ್ರತಿದಿನ ಜಪಿಸುವವನು ದಿನವಿಡೀ ಮಾಡಿದ ಪಾಪದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13079005a ಪ್ರಾಸಾದಾ ಯತ್ರ ಸೌವರ್ಣಾ ವಸೋಧಾರಾ ಚ ಯತ್ರ ಸಾ|

13079005c ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸೋ ಯತ್ರ ತತ್ರ ಯಾಂತಿ ಸಹಸ್ರದಾಃ||

ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವರು ಸುವರ್ಣ ಪ್ರಾಸಾದಗಳಿರುವ, ಸ್ವರ್ಗಗಂಗೆಯು ಹರಿಯುವ ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯಿರುವ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13079006a ನವನೀತಪಂಕಾಃ ಕ್ಷೀರೋದಾ ದಧಿಶೈವಲಸಂಕುಲಾಃ|

13079006c ವಹಂತಿ ಯತ್ರ ನದ್ಯೋ ವೈ ತತ್ರ ಯಾಂತಿ ಸಹಸ್ರದಾಃ||

ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವರು ಬೆಣ್ಣೆಯೇ ಕೆಸರಾಗಿರುವ, ಹಾಲೇ ನೀರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಮೊಸರೇ ಪಾಚಿಸಂಕುಲವಾಗಿರುವ ನದಿಯು ಹರಿಯುವಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13079007a ಗವಾಂ ಶತಸಹಸ್ರಂ ತು ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛೇದ್ಯಥಾವಿಧಿ|

13079007c ಪರಾಮೃದ್ಧಿಮವಾಪ್ಯಾಥ ಸ ಗೋಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನೂರು ಸಾವಿರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದವರು ಪರಮ ವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13079008a ದಶ ಚೋಭಯತಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಮಾತಾಪಿತ್ರೋಃ ಪಿತಾಮಹಾನ್|

13079008c ದಧಾತಿ ಸುಕೃತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಪುನಾತಿ ಚ ಕುಲಂ ನರಃ||

ಅಂಥಹ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಮಾತಾಪಿತೃಗಳು ಈ ಎರಡೂ ಕಡೆಯ ಹತ್ತು-ಹತ್ತು ಪೀಳಿಗೆಗಳ ವರೆಗಿನ ಪಿತಾಮಹರನ್ನು ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳಿಗೆ ತಲುಪಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13079009a ಧೇನ್ವಾಃ ಪ್ರಮಾಣೇನ ಸಮಪ್ರಮಾಣಾಂ

ಧೇನುಂ ತಿಲಾನಾಮಪಿ ಚ ಪ್ರದಾಯ|

13079009c ಪಾನೀಯದಾತಾ ಚ ಯಮಸ್ಯ ಲೋಕೇ

ನ ಯಾತನಾಂ ಕಾಂ ಚಿದುಪೈತಿ ತತ್ರ||

ಗೋವಿನ ಸಮಪ್ರಮಾಣದ ಎಳ್ಳಿನ ಗೋವನ್ನು ಮಾಡಿ

ದಾನಮಾಡುವವನು ಅಥವಾ ಅಷ್ಟೇ ಪ್ರಮಾಣದ ಪಾನೀಯವನ್ನು²⁷⁹

ದಾನಮಾಡುವವನು ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ

ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13079010a ಪವಿತ್ರಮಗ್ನ್ಯಂ ಜಗತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ

ದಿವೌಕಸಾಂ ಮಾತರೋಽಥಾಪ್ರಮೇಯಾಃ|

---

²⁷⁹ ಪಾನೀಯದಾತಾ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಜಲಧೇನು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13079010c ಅನ್ನಾಲಭೇದ್ದಕ್ಷಿಣತೋ ವ್ರಜೇಚ್ಛ

ದದ್ಯಾಚ್ಛ ಪಾತ್ರೇ ಪ್ರಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಕಾಲಮ್||

ಗೋವು ಎಲ್ಲದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ ಪವಿತ್ರವು. ಜಗತ್ತಿನ ಆಧಾರವು. ದೇವತೆಗಳ ಮಾತೆಯು. ಅದರ ಮಹಿಮೆಯು ಅಪ್ರಮೇಯವು. ಅದನ್ನು ಸಾದರದಿಂದ ಸನ್ಮಾನಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಎಡಭಾಗಕ್ಕೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನಡೆಯಬೇಕು. ಸಮಯನೋಡಿ ಅದನ್ನು ಸತ್ಪಾತ್ರನಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

13079011a ಧೇನುಂ ಸವತ್ಸಾಂ ಕಪಿಲಾಂ ಭೂರಿಶೃಂಗಾಂ

ಕಾಂಸ್ಯೋಪದೋಹಾಂ ವಸನೋತ್ತರೀಯಾಮ್|

13079011c ಪ್ರದಾಯ ತಾಂ ಗಾಹತಿ ದುರ್ವಿಗಾಹ್ಯಾಂ

ಯಾಮ್ಯಾಂ ಸಭಾಂ ವೀತಭಯೋ ಮನುಷ್ಯಃ||

ಉದ್ದ ಕೋಡುಗಳಿರುವ ಮತ್ತು ಕರುವಿರುವ ಕಪಿಲ ಧೇನುವನ್ನು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹೊದಿಸಿ ಹಾಲುಕರೆಯುವ ಪಾತ್ರೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಯಮರಾಜನ ದುರ್ಗಮ ಸಭೆಯನ್ನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು.

13079012a ಸುರೂಪಾ ಬಹುರೂಪಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವರೂಪಾಶ್ಚ ಮಾತರಃ|

13079012c ಗಾವೋ ಮಾಮುಪತಿಷ್ಠಂತಾಮಿತಿ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಯೇತ್||

“ಸುರೂಪೀ ಬಹುರೂಪೀ ವಿಶ್ವರೂಪೀ ಗೋಮಾತೆಯು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಲಿ” ಎಂದು ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು.

13079013a ನಾತಃ ಪುಣ್ಯತರಂ ದಾನಂ ನಾತಃ ಪುಣ್ಯತರಂ ಫಲಮ್|

13079013c ನಾತೋ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ಲೋಕೇಷು ಭೂತಂ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಗೋದಾನಕ್ಕಿಂತ ಪುಣ್ಯಕರ ದಾನವಿಲ್ಲ. ಗೋದಾನದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯದಷ್ಟು ಫಲವು ಇತರ ದಾನಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಗೋವಿಗಿಂತ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಬೇರೆ ಜೀವಿಯು ಇಲ್ಲ.

13079014a ತ್ವಚಾ ಲೋಮ್ನಾಥ ಶೃಂಗೈಶ್ಚ ವಾಲೈಃ ಕ್ಷೀರೇಣ ಮೇದಸಾ|

13079014c ಯಜ್ಞಂ ವಹಂತಿ ಸಂಭೂಯ ಕಿಮಸ್ತ್ಯಭ್ಯಧಿಕಂ ತತಃ||

ಚರ್ಮ, ರೋಮ, ಕೋಡು, ಬಾಲ, ಹಾಲು ಮತ್ತು ಮೇಧಸ್ಸು ಇವುಗಳಿಂದ ಅದು ಯಜ್ಞವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಜೀವವು ಯಾವುದಿದೆ?

13079015a ಯಯಾ ಸರ್ವಮಿದಂ ವ್ಯಾಪ್ತಂ ಜಗತ್ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಮ್||

13079015c ತಾಂ ಧೇನುಂ ಶಿರಸಾ ವಂದೇ ಭೂತಭವ್ಯಸ್ಯ ಮಾತರಮ್||

ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಆ ಗೋಮಾತೆಗೆ ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13079016a ಗುಣವಚನಸಮುಚ್ಚಯೈಕದೇಶೋ

ನೃವರ ಮಯೈಷ ಗವಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಸ್ತೇ|

13079016c ನ ಹಿ ಪರಮಿಹ ದಾನಮಸ್ತಿ ಗೋಭ್ಯೋ

ಭವಂತಿ ನ ಚಾಪಿ ಪರಾಯಣಂ ತಥಾನ್ಯತ್||

ನರವರ! ಇದೋ ನಾನು ಗೋವುಗಳ ಗುಣವರ್ಣನೆಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಒಂದು ಚಿಕ್ಕ ಅಂಶವನ್ನು ಮಾತ್ರ ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಗೋದಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಾವ ದಾನವೂ ಇಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಬೇರೆ ಯಾವ

ಆಶ್ರಯವೂ ಇಲ್ಲ.””

13079017 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13079017a ಪರಮಿದಮಿತಿ ಭೂಮಿಪೋ.²⁸⁰ ವಿಚಿಂತ್ಯ

ಪ್ರವರಮೃಷೇರ್ವ ಚನಂ ತತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ|

13079017c ವ್ಯಸೃಜತ ನಿಯತಾತ್ಮವಾನ್ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ

ಸುಬಹು ಚ ಗೋಧನಮಾಪ್ತವಾಂಶ್ಚ ಲೋಕಾನ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷಿ ವಸಿಷ್ಠನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ನಿಯತಾತ್ಮವಾನ್ ಭೂಮಿಪ ಸೌದಾಸನು “ಇದು ಉತ್ತಮ ಪುಣ್ಯಕಾರ್ಯವು” ಎಂದು ಯೋಚಿಸಿ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಅನೇಕ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ, ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಗೋಪ್ರದಾನಿಕೇ ಏಕೋನಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ರದಾನಿಕ ಎನ್ನುವ ಎಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೦

ಗೋವುಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸನು ಶುಕನಿಗೆ ಗೋವುಗಳ, ಗೋಲೋಕದ ಮತ್ತು ಗೋದಾನದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-45).

²⁸⁰ ಭೋಮಿದೋ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13080001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13080001a ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಯಚ್ಚೈಷ್ಠಂ ಲೋಕೇ ಚ ಯದ್ಭವೇತ್|

13080001c ಪಾವನಂ ಪರಮಂ ಚೈವ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪವಿತ್ರವೋ, ಯಾವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ ಮತ್ತು ಪರಮ ಪಾವನವೋ ಅದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13080002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13080002a ಗಾವೋ ಮಹಾರ್ಥಾಃ ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚ ತಾರಯಂತಿ ಚ ಮಾನವಾನ್|

13080002c ಧಾರಯಂತಿ ಪ್ರಜಾಶ್ಚೇಮಾಃ ಪಯಸಾ ಹವಿಷಾ ತಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋವುಗಳು ಮಹಾ ಪ್ರಯೋಜನಕಾರಿಗಳು, ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ಮಾನವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವವು. ಅವು ತಮ್ಮ ಹಾಲು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳ ಜೀವನವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

13080003a ನ ಹಿ ಪುಣ್ಯತಮಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಗೋಭ್ಯೋ ಭರತಸತ್ತಮ|

13080003c ಏತಾಃ ಪವಿತ್ರಾಃ ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷ್ವನುತ್ತಮಾಃ²⁸¹||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಗೋವುಗಳಿಗಿಂತ ಪುಣ್ಯತಮವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇವು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳು, ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವವು ಮತ್ತು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನುತ್ತಮವಾದವುಗಳು.

13080004a ದೇವಾನಾಮುಪರಿಷ್ವಾಚ್ಚ ಗಾವಃ ಪ್ರತಿವಸಂತಿ ವೈ|

²⁸¹ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸತ್ತಮಾಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13080004c ದತ್ತಾ ಚೈತಾ ನರಪತೇ.²⁸² ಯಾಂತಿ ಸ್ವರ್ಗಂ ಮನೀಷಿಣಃ||

ನರಪತೇ! ಗೋವುಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ. ಗೋದಾನಮಾಡಿದ ಮನೀಷಿಣರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13080005a ಮಾಂಧಾತಾ ಯೌವನಾಶ್ವಶ್ಚ ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷಸ್ತಥಾ|

13080005c ಗಾವೋ ದದಂತಃ ಸತತಂ ಸಹಸ್ರಶತಸಂಮಿತಾಃ|

13080005e ಗತಾಃ ಪರಮಕಂ ಸ್ಥಾನಂ ದೇವೈರಪಿ ಸುದುರ್ಲಭಮ್||

ಯೌವನಾಶ್ವ ಮಾಂಧಾತ, ಯಯಾತಿ, ಮತ್ತು ನಹುಷ ಇವರು
ಸತತವೂ ಲಕ್ಷಗಟ್ಟಲೆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ
ಅವರಿಗೆ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದುರ್ಲಭವಾದ, ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾದವು.

13080006a ಅಪಿ ಚಾತ್ರ ಪುರಾವೃತ್ತಂ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತೇಽನಘ|

13080007a ಋಷೀಣಾಮುತ್ತಮಂ ಧೀಮಾನ್ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಂ ಶುಕಃ|

13080007c ಅಭಿವಾದ್ಯಾಹ್ನಿಕಂ ಕೃತ್ವಾ ಶುಚಿಃ ಪ್ರಯತಮಾನಸಃ|

13080007e ಪಿತರಂ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ದೃಷ್ಟಲೋಕಪರಾವರಮ್||

ಅನಘ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಿಂದೆ ನಡೆದುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಒಮ್ಮೆ ಪ್ರಯತಮಾನಸ ಶುಚಿ ಶುಕನು ಆಹ್ನಿಕವನ್ನು ಮುಗಿಸಿ
ಲೋಕಪರಾವರಗಳ ದೃಷ್ಟನಾದ ತಂದೆ ಧೀಮಾನ್ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ
ಉತ್ತಮನಾದ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು:

²⁸² ಚೈತಾಸ್ತಾರಯಂತೇ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13080008a ಕೋ ಯಜ್ಞಃ ಸರ್ವಯಜ್ಞಾನಾಂ ವರಿಷ್ಠ ಉಪಲಕ್ಷ್ಯತೇ|

13080008c ಕಿಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ ಪರಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

“ಸರ್ವಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಜ್ಞವನ್ನು ವರಿಷ್ಠವೆಂದು ನೋಡುತ್ತಾರೆ?
ಏನನ್ನು ಮಾಡಿ ಮನೀಷಿಣರು ಪರಮ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ?

13080009a ಕೇನ ದೇವಾಃ ಪವಿತ್ರೇಣ ಸ್ವರ್ಗಮಶ್ನಂತಿ ವಾ ವಿಭೋ|

13080009c ಕಿಂ ಚ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಯಜ್ಞತ್ವಂ ಕ್ವ ಚ ಯಜ್ಞಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

ವಿಭೋ! ಯಾವ ಪವಿತ್ರತೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡರು? ಯಜ್ಞದ ಯಜ್ಞತ್ವವು ಯಾವುದು? ಯಜ್ಞವು
ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿದೆ?

13080010a ದಾನಾನಾಮುತ್ತಮಂ.²⁸³ ಕಿಂ ಚ ಕಿಂ ಚ ಸತ್ರಮತಃ ಪರಮ್||

13080010c ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಯತ್ತದ್ಭೃಹಿ ಮಮಾನಘ.²⁸⁴||

ಅನಘ! ದಾನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮವಾದುದು ಯಾವುದು?

ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಯಜ್ಞವು ಯಾವುದು?

ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪವಿತ್ರವಾದುದು ಯಾವುದು? ಇದನ್ನು
ಹೇಳು.”

13080011a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ವಚನಂ ವ್ಯಾಸಃ ಪರಮಧರ್ಮವಿತ್||

13080011c ಪುತ್ರಾಯಾಕಥಯತ್ಸರ್ವಂ ತತ್ತ್ವೇನ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪರಮಧರ್ಮವಿದು ವ್ಯಾಸನು

---

²⁸³ ದೇವಾನಾಮುತ್ತಮಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²⁸⁴ ಪಿತರ್ಮಮ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮಗನಿಗೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತತ್ತ್ವ ತಃ ಹೇಳಿದನು.

13080012 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13080012a ಗಾವಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಭೂತಾನಾಂ ತಥಾ ಗಾವಃ ಪರಾಯಣಮ್|

13080012c ಗಾವಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಪವಿತ್ರಾಶ್ಚ ಪಾವನಂ ಧರ್ಮ ಏವ ಚ.²⁸⁵||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋವುಗಳು ಭೂತಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳು.

ಗೋವುಗಳು ಪರಮಾಶ್ರಯವು. ಗೋವುಗಳು ಪುಣ್ಯಮಯೀ ಮತ್ತು ಪವಿತ್ರರು. ಅವು ಪಾವನ ಧರ್ಮಗಳು ಕೂಡ.

13080013a ಪೂರ್ವಮಾಸನ್ನಶೃಂಗಾ ವೈ ಗಾವ ಇತ್ಯನುಶುಶ್ರುಮಃ|

13080013c ಶೃಂಗಾರ್ಥೇ ಸಮುಪಾಸಂತ ತಾಃ ಕಿಲ ಪ್ರಭುಮವ್ಯಯಮ್||

ಮೊದಲು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಕೋಡುಗಳಿರಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಕೋಡುಗಳಿಗಾಗಿ ಅವು ಪ್ರಭು ಅವ್ಯಯನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸಿದರು ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13080014a ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮ ತು ಗಾಃ ಪ್ರಾಯಮುಪವಿಷ್ಠಾಃ ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ಹ|

13080014c ಈಪ್ಸಿತಂ ಪ್ರದದೌ ತಾಭ್ಯೋ ಗೋಭ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯೇಕಶಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಆಗ ಗೋವುಗಳು ಪ್ರಯೋಪವೇಶಮಾಡಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರಭು ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಅದು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ನೀಡಿದನು.

13080015a ತಾಸಾಂ ಶೃಂಗಾಣ್ಯಜಾಯಂತ ಯಸ್ಯಾ ಯಾದೃಜ್ಞನೋಗತಮ್|

13080015c ನಾನಾವರ್ಣಾಃ ಶೃಂಗವಂತ್ಯಸ್ತಾ ವ್ಯರೋಚಂತ ಪುತ್ರಕ||

²⁸⁵ ಗೋಧನಂ ಪಾವನಂ ತಥಾ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪುತ್ತಕ! ನಂತರ ಅವರು ಯಾವರೀತಿಯ ಕೋಡನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದರೋ
ಆಯಾ ರೀತಿಯ ಕೋಡುಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಆಗ ಕೋಡುಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ಆ ನಾನಾವರ್ಣದ ಗೋವುಗಳು ವಿರಾಜಿಸಿದವು.

13080016a ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವರದತ್ತಾಸ್ತಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯಪ್ರದಾಃ ಶುಭಾಃ|

13080016c ಪುಣ್ಯಾಃ ಪವಿತ್ರಾಃ ಸುಭಗಾ ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಲಕ್ಷಣಾಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದ ಗೋವುಗಳು ಹವ್ಯಕವ್ಯಪ್ರದೆಗಳೂ
ಶುಭೆಯರೂ, ಪುಣ್ಯಮಯಿಗಳೂ, ಪವಿತ್ರರೂ, ಸುಭಗೆಗಳೂ ಮತ್ತು

ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಲಕ್ಷಣೆಯರೂ ಆದವು.

13080016e ಗಾವಸ್ತೇಜೋ ಮಹದ್ಧಿವ್ಯಂ ಗವಾಂ ದಾನಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ|

13080017a ಯೇ ಚೈತಾಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ಸಾಧವೋ ವೀತಮತ್ಸರಾಃ||

13080017c ತೇ ವೈ ಸುಕೃತಿನಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಸರ್ವದಾನಪ್ರದಾಶ್ಚ ತೇ|

13080017e ಗವಾಂ ಲೋಕಂ ತಥಾ ಪುಣ್ಯಮಾಪ್ನುವಂತಿ ಚ ತೇಽನಘಃ||

ಅನಘ! ಗೋವುಗಳು ಮಹಾ ದಿವ್ಯ ತೇಜಃಸ್ವರೂಪಗಳು. ಗೋವುಗಳ ದಾನವು ಪ್ರಶಂಸನೀಯವು. ಮಾತ್ರರ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಗೋದಾನಮಾಡುವ ಸಾಧು ಪುರುಷರು ಸುಕೃತರೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಕಲ ದಾನಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದವರಂತಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಗೋವುಗಳ ಪುಣ್ಯಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13080018a ಯತ್ರ ವೃಕ್ಷಾ ಮಧುಫಲಾ ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಫಲೋಪಗಾಃ|

13080018c ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಚ ಸುಗಂಧೀನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ಆ ಗೋಲೋಕ²⁸⁶ದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ಮಧುರ

²⁸⁶ ಗೋಲೋಕದ ವರ್ಣನೆಯು ಬ್ರಹ್ಮವೈವರ್ತ ಪುರಾಣದ ಪ್ರಕೃತಿಖಂಡದ ೫೪ನೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಶ್ಲೋಕ ೧೫-೨೦ ರಲ್ಲಿಯೂ ಬರುತ್ತದೆ. ಚತುರ್ಭುಜಶ್ಚ ವೈಕುಂಠೇ ಗೋಲೋಕೇ ದ್ವಿಭುಜಃ ಸ್ವಯಮ್ ಉರ್ಧ್ವಂ ವೈಕುಂಠಲೋಕಾಚ್ಚ ಪಂಚಾಶತ್ಕೋಟಿಯೋಜನಾತ್|| ೧೫|| ಗೋಲೋಕೋ ವರ್ತುಲಾಕಾರೋ ವರಿಷ್ಠಃ ಸರ್ವಲೋಕತಃ|

ಅಮೂಲ್ಯರತ್ನಖಚಿತ್ರೈರ್ಮಂದಿರೈಶ್ಚ ವಿಭೂಷಿತಃ|| ೧೬||
 ರತ್ನೇಂದ್ರಸಾರಖಚಿತ್ರೈಃ ಸ್ತಂಭಸೋಪಾನಚಿತ್ರೈಃ| ಮಣೀಂದ್ರದರ್ಪಣಾಸಕ್ತೈಃ
 ಕವಾಟೈಃ ಕಲಶೋಜ್ವಲೈಃ|| ೧೭|| ನಾನಾಚಿತ್ರವಿಚಿತ್ರೈಶ್ಚ ಶಿಬಿರೈಶ್ಚ
 ವಿರಾಜಿತಃ| ಕೋಟಿಯೋಜನವಿಸ್ತೀರ್ಣೋ ದೈರ್ಘ್ಯೇ ಶತಗುಣಸ್ತಥಾ|
 ವಿರಜಾಸರಿದಾಕೀರ್ಣೈಃ ಶತಶೃಂಗೈಸ್ಸುವೇಷ್ಟಿತಃ|| ೧೮||
 ಸರಿದರ್ಧಪ್ರಮಾಣೇಣ ದೈರ್ಘ್ಯೇಣ ಚ ತತೇನ ಚ| ಶೈಲಾರ್ಧಪರಿಮಾಣೇನ
 ಯುಕ್ತೋ ವೃಂದಾವನೇನ ಚ|| ೧೯||
 ತದರ್ಧಮಾನವಿಲಸದ್ರಾಸಮಂಡಲಮಂಡಿತಃ| ಸರಿಚ್ಛೈಲವನಾದೀನಾಂ
 ಮಧ್ಯೇ ಗೋಲೋಕ ಏವ ಚ||೨೦||

ಫಲಗಳನ್ನೀಯುತ್ತವೆ. ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪ-ಫಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿವೆ. ಆ ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳು ಸುಗಂಧಯುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

13080019a ಸರ್ವಾ ಮಣಿಮಯೀ ಭೂಮಿಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮ²⁸⁷ಕಾಂಚನವಾಲುಕಾ|

13080019c ಸರ್ವತ್ರ²⁸⁸ ಸುಖಸಂಸ್ಪರ್ಶಾ ನಿಷ್ಪಂಕಾ ನೀರಜಾ ಶುಭಾ||

ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭೂಮಿಯೂ ಮಣಿಮಯವಾಗಿದೆ. ಸುವರ್ಣಮಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಮಳಿಗೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಕೆಸರು-ಧೂಳುಗಳಿಲ್ಲದ ಆ ಶುಭ ಭೂಮಿಯ ಸ್ಪರ್ಶವು ಸರ್ವತ್ರ ಸುಖಮಯವಾಗಿದೆ.

13080020a ರಕ್ತೋತ್ಪಲವನೈಶ್ಚೈವ ಮಣಿದಂಡೈರ್ಹಿರಣ್ಮಯೈಃ|

13080020c ತರುಣಾದಿತ್ಯಸಂಕಾಶೈರ್ಭಾಂತಿ ತತ್ರ ಜಲಾಶಯಾಃ||

ಅಲ್ಲಿಯ ಜಲಾಶಯಗಳು ಕೆಂದಾವರೆಗಳ ವನಗಳಿಂದಲೂ, ಬಾಲಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಶಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ರತ್ನಗಳನ್ನೊಡಗೂಡಿದ ಸುವರ್ಣಸೋಪಾನಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತವೆ.

13080021a ಮಹಾರ್ಹಮಣಿಪತ್ಯೈಶ್ಚ ಕಾಂಚನಪ್ರಭಕೇಸರೈಃ|

13080021c ನೀಲೋತ್ಪಲವಿಮಿಶ್ರೈಶ್ಚ ಸರೋಭಿರ್ಬಹುಪಂಕಜೈಃ||

ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಮಣಿಗಳೇ ದಳಗಳಾಗಿರುವ, ಕಾಂಚನಪ್ರಭೆಯ ಕೇಸರಿಗಳುಳ್ಳ ನೀಲಕಮಲಗಳೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವ ಕೆಂದಾವರೆಗಳು ತುಂಬಿದ ಸರೋವರಗಳಿಂದ ಗೋಲೋಕವು

---

²⁸⁷ ಸರ್ವ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

²⁸⁸ ಸರ್ವತು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸಮಲಂಕೃತವಾಗಿದೆ.

13080022a ಕರವೀರವನೈಃ ಫುಲ್ಲೈಃ ಸಹಸ್ರಾವರ್ತಸಂವೃತೈಃ|

13080022c ಸಂತಾನಕವನೈಃ ಫುಲ್ಲೈರ್ವೃಕ್ಷೈಶ್ಚ ಸಮಲಂಕೃತಾಃ||

ಆ ಸರೋವರಗಳು ಸಾವಿರಾರು ಸುಳಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ವಿಕಸಿತ ಕರವೀರ.²⁸⁹ ವನಗಳಿಂದಲೂ, ವಿಕಸಿತ ಸಂತಾನಕ ವನಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತಗೊಂಡಿವೆ.

13080023a ನಿರ್ಮಲಾಭಿಶ್ಚ ಮುಕ್ತಾಭಿರ್ಮಣಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾಧನೈಃ|

13080023c ಉದ್ಗೂತಪುಲಿನಾಸ್ತತ್ರ ಜಾತರೂಪೈಶ್ಚ ನಿಮ್ಮಗಾಃ||

ಮರಳುದಿಣ್ಣೆಗಳಿರುವ ನದಿಗಳು ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತುಗಳಿಂದಲೂ, ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ ಮಣಿಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

13080024a ಸರ್ವರತ್ನಮಯೈಶ್ಚಿತ್ರೈರವಗಾಥಾ ನಗೋತ್ತಮೈಃ|

13080024c ಜಾತರೂಪಮಯೈಶ್ಚಾನ್ವೈರ್ಹುತಾಶನಸಮಪ್ರಭೈಃ||

ಆ ನದೀತೀರಗಳಲ್ಲಿ ರತ್ನಮಯ ವಿಚಿತ್ರ ವೃಕ್ಷಗಳು ಮತ್ತು ಯಜ್ಞೇಶ್ವರನ ಪ್ರಭೆಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯ ಸುವರ್ಣಮಯ ವೃಕ್ಷಗಳು ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿವೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ತೋರುತ್ತವೆ.

13080025a ಸೌವರ್ಣಗಿರಯಸ್ತತ್ರ ಮಣಿರತ್ನಶಿಲೋಚ್ಚಯಾಃ|

13080025c ಸರ್ವರತ್ನಮಯೈರ್ಭಾಂತಿ ಶೃಂಗೈಶ್ಚಾರುಭಿರುಚ್ಚಿತ್ರೈಃ||

²⁸⁹ ಗನ್ನೇರಳೇ ವೃಕ್ಷ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮಯ ಗಿರಿಗಳೂ, ಮಣಿರತ್ನಗಳ
ಶೈಲಸಮೂಹಗಳೂ ರತ್ನಮಯ ಎತ್ತರ ಸುಮನೋಹರ ಶಿಖರಗಳಿಂದ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತವೆ.”

²⁹⁰13080026a ನಿತ್ಯಪುಷ್ಪಫಲಾಸ್ತತ್ರ ನಗಾಃ ಪತ್ರರಥಾಕುಲಾಃ|

13080026c ದಿವ್ಯಗಂಧರಸೈಃ ಪುಷ್ಪೈಃ ಫಲೈಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ಪುಷ್ಪ-ಫಲ
ಭರಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಪಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳ ಪುಷ್ಪಗಳು
ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದಲೂ ಫಲಗಳು ದಿವ್ಯ ರಸಗಳಿಂದಲೂ ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ.

13080027a ರಮಂತೇ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಾಣಸ್ತತ್ರ ನಿತ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13080027c ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧಾರ್ಥಾ ನಿಃಶೋಕಾ ಗತಮನ್ಯವಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳು ನಿತ್ಯವೂ
ಸರ್ವಕಾಮಸಮೃದ್ಧರಾಗಿ ನಿಃಶೋಕರಾಗಿ ಮತ್ತು ಕೋಪವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

13080028a ವಿಮಾನೇಷು ವಿಚಿತ್ರೇಷು ರಮಣೀಯೇಷು ಭಾರತ|

13080028c ಮೋದಂತೇ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಾಣೋ ವಿಹರಂತೋ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಭಾರತ! ವಿಚಿತ್ರ ರಮಣೀಯ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವೀ
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳು ವಿಹರಿಸಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾರೆ.

13080029a ಉಪಕ್ರೀಡಂತಿ ತಾನ್ರಾಜನ್ ಶುಭಾಶ್ಚಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ|

---

²⁹⁰ ಮುಂದಿನ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ
ಹೇಳುವಂತಿದೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13080029c ಏತಾಽಲ್ಲೋಕಾನವಾಪ್ನೋತಿ ಗಾಂ ದತ್ತ್ವಾ ವೈ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಶುಭ ಅಪ್ಸರಗಣಗಳು ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತವೆ.
ಗೋದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವರು ಈ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13080030a ಯಾಸಾಮಧಿಪತಿಃ ಪೂಷಾ ಮಾರುತೋ ಬಲವಾನ್ಬಲೀ|

13080030c ಐಶ್ವರ್ಯೇ ವರುಣೋ ರಾಜಾ ತಾ ಮಾಂ ಪಾಂತು ಯುಗಂಧರಾಃ||

13080031a ಸುರೂಪಾ ಬಹುರೂಪಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವರೂಪಾಶ್ಚ ಮಾತರಃ|

13080031c ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮನ್ ಜಪೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಯತವ್ರತಃ||

²⁹¹“ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಶಕ್ತಿಶಾಲೀ ಸೂರ್ಯ, ಬಲಶಾಲಿ ವಾಯು ಮತ್ತು
ಐಶ್ವರ್ಯಗಳ ಅಧಿಪತಿ ವರುಣರು ಆಳುವ ಲೋಕಗಳಿಗೆ
ಗೋದಾನಮಾಡಿದವರು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಯುಗಂಧರಾ,
ಸುರೂಪಾ, ಬಹುರೂಪಾ, ವಿಶ್ವರೂಪಾ ಎಂಬ ಹಸುಗಳು
ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಮಾತೃಪ್ರಾಯವಾಗಿವೆ. ಮನುಷ್ಯನು
ಯತವ್ರತನಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಹೇಳಿರುವ ಈ ಮಾತೃಸ್ವರೂಪಿಣೀ
ಗೋವುಗಳ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಜಪಿಸಬೇಕು.

13080032a ಗಾಸ್ತು ಶುಶ್ರೂಷತೇ ಯಶ್ಚ ಸಮನ್ವೇತಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13080032c ತಸ್ಮೈ ತುಷ್ಟಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ವರಾನಪಿ ಸುದುರ್ಲಭಾನ್||

ಗೋವುಗಳ ಶುಶ್ರೂಷೆಮಾಡುವ, ಸದಾ ಅವುಗಳ ಜೊತೆಯಿರುವವನ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವ ಗೋವುಗಳು ಅವನಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ದುರ್ಲಭ ವರಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ.

²⁹¹ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳು ವ್ಯಾಸನು ಶುಕನಿಗೆ ಹೇಳುವಂತಿದೆ.

13080033a ನ ದ್ರುಹ್ಯೇನ್ಮನಸಾ ಚಾಪಿ ಗೋಷು ತಾ ಹಿ ಸುಖಪ್ರದಾಃ|
 13080033c ಅರ್ಚಯೇತ ಸದಾ ಚೈವ ನಮಸ್ಕಾರೈಶ್ಚ ಪೂಜಯೇತ್|
 13080033e ದಾಂತಃ ಪ್ರೀತಮನಾ ನಿತ್ಯಂ ಗವಾಂ ವ್ಯಷ್ಟಿಂ ತಥಾಶ್ನತೇ||

ಸುಖಪ್ರದ ಗೋವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡ
 ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗಬಾರದು. ಸದಾ ಅವುಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು
 ನಮಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮ
 ಮನುಷ್ಯನು ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳ ಸೇವೆಗೈದರೆ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು
 ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13080034a ಯೇನ ದೇವಾಃ ಪವಿತ್ರೇಣ ಭುಂಜತೇ ಲೋಕಮುತ್ತಮಮ್|
 13080034c ಯತ್ಪವಿತ್ರಂ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ತದ್ ಘೃತಂ ಶಿರಸಾ ವಹೇತ್||

ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪವಿತ್ರವಾದ ಯಾವ ಗೋಘೃತದ
 ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು
 ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಘೃತವನ್ನು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆಮಾಡಬೇಕು.

13080035a ಘೃತೇನ ಜುಹುಯಾದಗ್ನಿಂ ಘೃತೇನ ಸ್ವಸ್ತಿ ವಾಚಯೇತ್|
 13080035c ಘೃತಂ ಪ್ರಾಶೇದ್ಧೃತಂ ದದ್ಯಾದ್ಗವಾಂ ವ್ಯಷ್ಟಿಂ ತಥಾಶ್ನತೇ||

ಘೃತದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಘೃತವನ್ನಿತ್ತು
 ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಘೃತವನ್ನು ಪ್ರಾಶನಮಾಡಬೇಕು.
 ತುಪ್ಪವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗೋವುಗಳ
 ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13080036a ತ್ರ್ಯಹಮುಷ್ಣಂ ಪಿಬೇನ್ಮೂತ್ರಂ ತ್ರ್ಯಹಮುಷ್ಣಂ ಪಿಬೇತ್ಪಯಃ|
 13080036c ಗವಾಮುಷ್ಣಂ ಪಯಃ ಪೀತ್ವಾ ತ್ರ್ಯಹಮುಷ್ಣಂ ಘೃತಂ ಪಿಬೇತ್|

13080036e ತ್ರ್ಯಹಮುಷ್ಟಂ ಘೃತಂ ಪೀತ್ವಾ ವಾಯುಭಕ್ಷೋ ಭವೇತ್ತ್ಯಹಮ್||
ಮೂರು ದಿನಗಳು ಬಿಸಿ ಗೋಮೂತ್ರವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಮೂರು
ದಿವಸಗಳು ಬಿಸಿ ಆಕಳ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಮೂರು ದಿನಗಳು
ಬಿಸಿಯಾದ ಆಕಳ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು. ಅನಂತರ ಮೂರು
ದಿನಗಳು ವಾಯುಭಕ್ಷಕನಾಗಿರಬೇಕು. ಈ ನಿಯಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು
ಗೋಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13080037a ನಿರ್ಹೃತ್ಯೈಶ್ಚ ಯವೈರ್ಗೋಭಿರ್ಮಾಸಂ ಪ್ರಸೃತಯಾವಕಃ|

13080037c ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಸಮಂ ಪಾಪಂ ಸರ್ವಮೇತೇನ ಶುಧ್ಯತಿ||

ಗೋವಿನ ಸಗಣೆಯಿಂದ ತೆಗೆದ ಗೋಧಿಯ ಕಾಳುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ
ಗಂಜಿಯನ್ನೇ ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ಕುಡಿಯುವ ವಿನಯಶೀಲ
ಯವಭಕ್ಷಕನು ಆ ಒಂದು ನಿಯಮದಿಂದಲೇ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾಪಾಪಕ್ಕೆ
ಸಮಾನ ಸಕಲಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13080038a ಪರಾಭವಾರ್ಥಂ ದೈತ್ಯಾನಾಂ ದೇವೈಃ ಶೌಚಮಿದಂ ಕೃತಮ್|

13080038c ದೇವತ್ವಮಪಿ ಚ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸಂಸಿದ್ಧಾಶ್ಚ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ದೈತ್ಯರನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಲೋಸುಗ ದೇವತೆಗಳು ಈ ಶೌಚವನ್ನೇ
ಆಚರಿಸಿದರು. ಅದರಿಂದ ಆ ಮಹಾಬಲರು ದೇವತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಸಂಸಿದ್ಧರಾದರು.

13080039a ಗಾವಃ ಪವಿತ್ರಾಃ ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚ ಪಾವನಂ ಪರಮಂ ಮಹತ್|

13080039c ತಾಶ್ಚ ದತ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯೋ ನರಃ ಸ್ವರ್ಗಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಗೋವುಗಳು ಪವಿತ್ರವಾದುವು. ಪುಣ್ಯಸ್ವರೂಪಿಗಳು.

ಪಾವನಗೊಳಿಸುವಂಥವುಗಳು. ಪರಮ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು. ಅಂತಹ
ಗೋವುಗಳನ್ನು ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ ನರನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13080040a ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಶುಚಿರ್ಭೂತ್ವಾ ಗೋಮತೀಂ ಮನಸಾ ಜಪೇತ್|

13080040c ಪೂತಾಭಿರದ್ಭಿರಾಚಮ್ಯ ಶುಚಿರ್ಭವತಿ ನಿರ್ಮಲಃ||

ಪವಿತ್ರ ನೀರಿನಿಂದ ಆಚಮನಮಾಡಿ ಪರಿಶುದ್ಧನಾಗಿ ಹಸುಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗೋಮತೀ ಮಂತ್ರ²⁹²ವನ್ನು ಮನಸಾ
ಜಪಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಶುಚಿಯಾಗಿ ನಿರ್ಮಲನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13080041a ಅಗ್ನಿಮಧ್ಯೇ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಸಂಸದಿ|

13080041c ವಿದ್ಯಾವೇದವ್ರತಸ್ನಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಣಃ||

13080042a ಅಧ್ಯಾಪಯೇರನ್ವಿಷ್ಯಾನ್ವೈ ಗೋಮತೀಂ ಯಜ್ಞಸಂಮಿತಾಮ್|

13080042c ತ್ರಿರಾತ್ರೋಪೋಷಿತಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಗೋಮತೀಂ ಲಭತೇ ವರಮ್||

ವೇದವಿದ್ಯೆಯನ್ನೂ ವೇದವ್ರತಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ಸ್ನಾತಕರಾಗಿರುವ
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ,
ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸಭೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ,
ಯಜ್ಞಸದೃಶ ಗೋಮತೀ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಬೇಕು.
ಹಾಗೆ ಉಪದೇಶಪಡೆದ ಗೋಮತೀ ಮಹಾಮಂತ್ರವನ್ನು
ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ವರೆಗೆ ಪುನಶ್ಚರಣೆ
ಮಾಡುವವನು ಗೋವುಗಳಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

²⁹² ಗೋಮಾಗ್ಂ ಅಗ್ನೀವಿಮಾಗ್ಂ ಅಶ್ವೀ ಎಂಬ ಮಂತ್ರ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13080043a ಪುತ್ರಕಾಮಶ್ಚ ಲಭತೇ ಪುತ್ರಂ ಧನಮಥಾಪಿ ಚ|

13080043c ಪತಿಕಾಮಾ ಚ ಭರ್ತಾರಂ ಸರ್ವಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಮಾನವಃ|

13080043e ಗಾವಸ್ತುಷ್ಪಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಸೇವಿತಾ ವೈ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಪುತ್ರಕಾಮನು ಪುತ್ರನನ್ನೂ, ಧನಕಾಮನು ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪತಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವಳು ಪತಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಮಾನವನು ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸೇವೆಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತರಾದ ಗೋವುಗಳು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13080044a ಏವಮೇತಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ಯಜ್ಞಿಯಾಃ ಸರ್ವಕಾಮದಾಃ|

13080044c ರೋಹಿಣ್ಯ ಇತಿ ಜಾನೀಹಿ ನೈತಾಭ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮ್||

ಹೀಗೆ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲೀ ಗೋವುಗಳು ಯಜ್ಞಗಳ ಪ್ರಧಾನ ಅಂಗಗಳಾಗಿವೆಯೆಂದೂ ಮನುಷ್ಯನ ಸಕಲವಿಧದ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆಯೆನ್ನುವುದನ್ನೂ ತಿಳಿ. ಇವುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿಯು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

13080045a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶುಕಃ ಪಿತ್ರಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13080045c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಗಾ ನಿತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವ ಮಪಿ ಪೂಜಯ||

ಮಹಾತ್ಮ ವ್ಯಾಸನು ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಶುಕನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಗೋವಿನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದನಂತರ ಶುಕನೂ ಕೂಡ ಅನುದಿನವೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಗೋಪ್ರದಾನಿಕೇ ಆಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಪ್ರದಾನಿಕ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಶ್ರೀ-ಗೋ ಸಂವಾದ

ಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳ ಸಂವಾದ: ಶ್ರೀಯ ಪಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ಆಕೆಯು
ಗೋಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಗೋಮೂತ್ರದಲ್ಲಿರೂ ನಿವಾಸಿಸಲು ಗೋವುಗಳು
ಸಮ್ಮತಿಸಿದುದು (1-27).

13081001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13081001a ಮಯಾ ಗವಾಂ ಪುರೀಷಂ ವೈ ಶ್ರಿಯಾ ಜುಷ್ಯಮಿತಿ ಶ್ರುತಮ್|

13081001c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಸಂಶಯೋಽತ್ರ ಹಿ ಮೇ ಮಹಾನ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗೋಮಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ²⁹³ಯು
ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಳೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ
ಸಂಶಯವಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13081002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13081002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13081002c ಗೋಭಿರ್ನೃಪೇಹ ಸಂವಾದಂ ಶ್ರಿಯಾ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಸತ್ತಮ! ನೃಪ! ಇದರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಶ್ರೀ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳ ಸಂವಾದವನ್ನು

---

²⁹³ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಮತ್ತು ಭಾರತ ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13081003a ಶ್ರೀಃ ಕೃತ್ವೇಹ ವಪುಃ ಕಾಂತಂ ಗೋಮಧ್ಯಂ ಪ್ರವಿವೇಶ ಹ|

13081003c ಗಾವೋಽಥ ವಿಸ್ಮಿತಾಸ್ತಸ್ಯಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರೂಪಸ್ಯ ಸಂಪದಮ್||

ಒಮ್ಮೆ ಶ್ರೀಯು ಮನೋಹರ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಗೋವುಗಳ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದಳು. ಅವಳ ರೂಪಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ಅಚ್ಚರಿಗೊಂಡ ಗೋವುಗಳು ಅವಳನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದವು.

13081004 ಗಾವ ಊಚುಃ|

13081004a ಕಾಸಿ ದೇವಿ ಕುತೋ ವಾ ತ್ವಂ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾ ಭುವಿ|

13081004c ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸ್ಮ ಮಹಾಭಾಗೇ ತವ ರೂಪಸ್ಯ ಸಂಪದಾ||

ಗೋವುಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ದೇವೀ! ನೀನು ಯಾರು? ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿರುವೆ? ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪವತಿಯಾಗಿರುವೆ! ಮಹಾಭಾಗೇ! ನಿನ್ನ ರೂಪಸಂಪತ್ತನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

13081005a ಇಚ್ಛಾಮಸ್ತಾಂ ವಯಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಕಾ ತ್ವಂ ಕ್ವ ಚ ಗಮಿಷ್ಯಸಿ|

13081005c ತತ್ತ್ವೇನ ಚ ಸುವರ್ಣಾಭೇ ಸರ್ವಮೇತದ್ಭವೀಹಿ ನಃ||

ಸುವರ್ಣಾಭೇ! ನೀನು ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯಲು ನಾವು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇವೆ. ನೀನು ಯಾರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಮಗೆ ಹೇಳು.”

13081006 ಶ್ರೀರುವಾಚ|

13081006a ಲೋಕಕಾಂತಾಸ್ಮಿ ಭದ್ರಂ ವಃ ಶ್ರೀರ್ನಾಮ್ನೇಹ ಪರಿಶ್ರುತಾ|

13081006c ಮಯಾ ದೈತ್ಯಾಃ ಪರಿತ್ಯಕ್ತಾ ವಿನಷ್ಟಾಃ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ||

ಶ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ! ಶ್ರೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಸಿದ್ಧಳು. ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವಳು ನಾನು. ನನ್ನಿಂದ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದೈತ್ಯರು ದೀರ್ಘಕಾಲದವರೆಗೆ ನಷ್ಟರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

²⁹⁴13081007a ಇಂದ್ರೋ ವಿವಸ್ವಾನೋಮಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುರಾಪೋಽಗ್ನಿರೇವ ಚ|

13081007c ಮಯಾಭಿಪನ್ನಾ ಋಧ್ಯಂತೇ²⁹⁵ ಋಷಯೋ ದೇವತಾಸ್ತಥಾ||

²⁹⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಮಯಾಭಿಪನ್ನಾ ದೇವಾಶ್ಚ ಮೋದಂತೇ ಶಾಶ್ವತೀಃ ಸಮಾಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²⁹⁵ ಸಿದ್ಧಂತೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ನನ್ನನ್ನು ಮೊರೆಹೊಕ್ಕಿರುವ ಇಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ, ವಿಷ್ಣು, ವರುಣ, ಅಗ್ನಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಪಡೆದು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13081008a ಯಾಂಶ್ಚ ದ್ವಿಷಾಮ್ಯಹಂ.²⁹⁶ ಗಾವಸ್ತೇ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಸರ್ವಶಃ|

13081008c ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಹೀನಾಶ್ಚ ತೇ ಭವಂತ್ಯಸುಖಾನ್ವಿತಾಃ||

ಗೋವುಗಳೇ! ನಾನು ಯಾರನ್ನು ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತೇನೋ ಅವರು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಅವರು ಅಸುಖಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13081009a ಏವಂಪ್ರಭಾವಾಂ ಮಾಂ ಗಾವೋ ವಿಜಾನೀತ ಸುಖಿಪ್ರದಾಮ್|

13081009c ಇಚ್ಛಾಮಿ ಚಾಪಿ ಯುಷ್ಮಾಸು ವಸ್ತುಂ ಸರ್ವಾಸು ನಿತ್ಯದಾ|

13081009e ಆಗತಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾನಾಹಂ.²⁹⁷ ಶ್ರೀಜುಷ್ವಾ ಭವತಾನಘಾಃ||

ಗೋವುಗಳೇ! ನಾನು ಇಂಥಹ ಸುಖಿಪ್ರದ ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳವಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ. ನಾನು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಇರಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅನಘರೇ! ನನ್ನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಂತೆ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೀಸಂಪನ್ನರಾಗಿರಿ!”

13081010 ಗಾವ ಊಚುಃ|

13081010a ಅಧ್ರುವಾಂ ಚಂಚಲಾಂ ಚ ತ್ವಾಂ ಸಾಮಾನ್ಯಾಂ ಬಹುಭಿಃ ಸಹ|

13081010c ನ ತ್ವಾಮಿಚ್ಛಾಮ ಭದ್ರಂ ತೇ ಗಮ್ಯತಾಂ ಯತ್ರ ರೋಚತೇ||

²⁹⁶ ಯಾನ್ನಾವಿಶಾಮ್ಯಹಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

²⁹⁷ ಆಗತ್ಯ ಪ್ರಾರ್ಥಯೇ ಯುಷ್ಮಾನ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಗೋವುಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ಎಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥಿರಳಾಗಿರದ ನೀನು
ಚಂಚಲೆಯು. ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರೊಡನೆ ಇರುವವಳು. ನಾವು
ನಿನ್ನನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!
ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬಹುದು.

13081011a ವಪುಷ್ಮಂತೋ ವಯಂ ಸರ್ವಾಃ ಕಿಮಸ್ಮಾಕಂ ತ್ವಯಾದ್ಯ ವೈ|
13081011c ಯತ್ರೇಷ್ಟಂ ಗಮ್ಯತಾಂ ತತ್ರ ಕೃತಕಾರ್ಯಾ ವಯಂ ತ್ವಯಾ||

ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರೂಪವತಿಯರಾಗಿಯೇ ಇದ್ದೇವೆ. ನಿನ್ನಿಂದ ಇಂದು
ನಮಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ? ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾವು
ಕೃತಕೃತ್ಯರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ನಿನಗಿಷ್ಟವಾದಲ್ಲಿಗೆ
ಹೋಗಬಹುದು.”

13081012 ಶ್ರೀರುವಾಚ|

13081012a ಕಿಮೇತದ್ವಃ ಕ್ಷಮಂ ಗಾವೋ ಯನ್ಮಾಂ ನೇಹಾಭ್ಯನಂದಥ|
13081012c ನ ಮಾಂ ಸಂಪ್ರತಿ ಗೃಹ್ಣೀಥ ಕಸ್ಮಾದ್ವೈ ದುರ್ಲಭಾಂ ಸತೀಮ್||

ಶ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಗೋವುಗಳೇ! ಇದೇನು ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಿರುವಿರಿ?
ನಾನಾಗಿಯೇ ಬಂದಿರುವಾಗ ನೀವು ನನ್ನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!
ಸಾಧ್ವಿಯೂ ದುರ್ಲಭಳೂ ಆಗಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೀವು ಏಕೆ
ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ?

13081013a ಸತ್ಯಶ್ಚ ಲೋಕವಾದೋಽಯಂ ಲೋಕೇ ಚರತಿ ಸುವ್ರತಾಃ|
13081013c ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪರಿಭವೋ ಭವತೀತಿ ವಿನಿಶ್ಚ ಯಃ||

ಸುವ್ರತರೇ! ಆಹ್ವಾನವಿಲ್ಲದೇ ತಾನಾಗಿಯೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮನೆಗೆ
ಹೋದವನಿಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರವು ನಿಶ್ಚಿತ ಎಂಬ ಗಾದೆಯು ನಿಮ್ಮ ಈ

ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಸತ್ಯವಾಯಿತು.

13081014a ಮಹದುಗ್ರಂ ತಪಃ ಕೃತ್ವಾ ಮಾಂ ನಿಷೇವಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

13081014c ದೇವದಾನವಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಿಶಾಚೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ||

ಮಾನವರೂ, ದೇವ-ದಾನವ-ಗಂಧರ್ವರೂ, ಪಿಶಾಚ-ಉರಗ-
ರಾಕ್ಷಸರೂ ಮಹಾ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ನನ್ನ ಸೇವೆಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

13081015a ಕ್ಷಮಮೇತದ್ಧಿ ವೋ ಗಾವಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀತ ಮಾಮಿಹ|

13081015c ನಾವಮನ್ಯಾ ಹ್ಯಹಂ ಸೌಮ್ಯಾಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಸಚರಾಚರೇ||

ಗೋವುಗಳೇ! ಸೌಮ್ಯರೇ! ಇಂತಹ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳ ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಳಿ
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ. ಸಚರಾಚರ ಮೂರುಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾರಿಂದಲೂ ನಾನು ಅವಮಾನಿತಳಾಗುವವಳಲ್ಲ.”

13081016 ಗಾವ ಊಚುಃ|

13081016a ನಾವಮನ್ಯಾಮಹೇ ದೇವಿ ನ ತ್ವಾಂ ಪರಿಭವಾಮಹೇ|

13081016c ಅಧ್ರುವಾ ಚಲಚಿತ್ತಾಸಿ ತತಸ್ತ್ವಾಂ ವರ್ಜಯಾಮಹೇ||

ಗೋವುಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ದೇವೀ! ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು
ಅವಮಾನಿಸುವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಅನಾದರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಲೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು
ಅಸ್ಥಿರಳು ಮತ್ತು ಚಂಚಲಳು ಎನ್ನುವ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ವರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ.

13081017a ಬಹುನಾತ್ರ ಕಿಮುಕ್ತೇನ ಗಮ್ಯತಾಂ ಯತ್ರ ವಾಂಚಸಿ|

13081017c ವಪುಷ್ಮತ್ಯೋ ವಯಂ ಸರ್ವಾಃ ಕಿಮಸ್ಮಾಕಂ ತ್ವಯಾನಘೇ||

ಅನಘೇ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಮಾತನಾಡುವುದರಿಂದ

ಪ್ರಯೋಜನವಾದರೂ ಏನಿದೆ? ನಾವೆಲ್ಲರೂ ರೂಪಮತಿಯರು.
ನಿನ್ನಿಂದ ನಮಗೇನಾಗಬೇಕಾಗಿದೆ?”

13081018 ಶ್ರೀರುವಾಚ|

13081018a ಅವಜ್ಞಾತಾ ಭವಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಲೋಕೇಷು ಮಾನದಾಃ|

13081018c ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನೇನ ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಪ್ರಸಾದಃ ಕ್ರಿಯತಾಮಿತಿ||

ಶ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಾನದರೇ! ಸ್ವಯಂ ಪ್ರೇರಿತಳಾಗಿ ಬಂದಿರುವ
ನನ್ನನ್ನು ನೀವೇನಾದರೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದರೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿಯೇ
ನಾನು ಉಪೇಕ್ಷಿತಳಾಗುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕೃಪೆತೋರಿ
ನನ್ನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ.

13081019a ಮಹಾಭಾಗಾ ಭವತ್ಯೋ ವೈ ಶರಣ್ಯಾಃ ಶರಣಾಗತಾಮ್|

13081019c ಪರಿತ್ರಾಯಂತು ಮಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಭಜಮಾನಾಮನಿಂದಿತಾಮ್|

ಮಹಾಭಾಗೆಯರೇ! ಶರಣಾಗತರಾದವರಿಗೆ ನೀವು ಆಶ್ರಯವನ್ನು
ನೀಡುವವರು. ನಿತ್ಯವೂ ನಿಮ್ಮನ್ನೇ ಸೇವಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವ
ಅನಿಂದಿತೆಯಾದ ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು ರಕ್ಷಿಸಿರಿ.

13081019e ಮಾನನಾಂ ತ್ವಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಭವತ್ಯಃ ಸತತಂ ಶುಭಾಃ||

13081020a ಅಪ್ಯೇಕಾಂಗೇ ತು ವೋ ವಸ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಚ ಸುಕುತ್ಸಿತೇ|

ಸತತವೂ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು
ಪಡೆಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಮ್ಮ ಯಾವುದಾದರೂ ಅಂಗದಲ್ಲಿ - ಅದು
ಕುತ್ಸಿತವಾದ ಅಂಗವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ - ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲು
ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13081020c ನ ವೋಽಸ್ತಿ ಕುತ್ತಿತಂ ಕಿಂ ಚಿದಂಗೇಷ್ಟಾಲಕ್ಷ್ಯತೇಽನಘಾಃ||

13081021a ಪುಣ್ಯಾಃ ಪವಿತ್ರಾಃ ಸುಭಗಾ ಮಮಾದೇಶಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತ|

13081021c ವಸೇಯಂ ಯತ್ರ ಚಾಂಗೇಽಹಂ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಥ||

ಅನಘರೇ! ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಕುತ್ತಿತ ಅಂಗವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮರು. ಪವಿತ್ರರು. ಸುಭಗೆಯರು. ನನಗೆ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡಿ. ನಿಮ್ಮ ಶರೀರದ ಯಾವ ಅಂಗದಲ್ಲಿ ನಾನು ವಾಸಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿ.”

13081022 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13081022a ಏವಮುಕ್ತಾಸ್ತು ತಾ ಗಾವಃ ಶುಭಾಃ ಕರುಣವತ್ಸಲಾಃ|

13081022c ಸಂಮಂತ್ರೈ ಸಹಿತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಶ್ರಿಯಮೂಚುರ್ನರಾಧಿಪಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನರಾಧಿಪ! ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕರುಣವತ್ಸಲೆಯರಾದ ಶುಭ ಗೋವುಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸಿ ಶ್ರೀಗೆ ಹೇಳಿದವು:

13081023a ಅವಶ್ಯಂ ಮಾನನಾ ಕಾರ್ಯಾ ತವಾಸ್ಮಾಭಿಯಶಸ್ವಿನಿ|

13081023c ಶಕೃನ್ಮೂತ್ರೇ ನಿವಸ ನಃ ಪುಣ್ಯಮೇತದ್ಧಿ ನಃ ಶುಭೇ||

“ಯಶಸ್ವಿನೀ! ಶುಭೇ! ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸಲೇ ಬೇಕು. ನೀವು ನಮ್ಮ ಸಗಣೆ-ಮೂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸು. ಇವೆರಡೂ ನಮ್ಮ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳಾಗಿವೆ.”

13081024 ಶ್ರೀರುವಾಚ|

13081024a ದಿಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಸಾದೋ ಯುಷ್ಮಾಭಿಃ ಕೃತೋ ಮೇಽನುಗ್ರಹಾತ್ಮಕಃ|

13081024c ಏವಂ ಭವತು ಭದ್ರಂ ವಃ ಪೂಜಿತಾಸ್ಮಿ ಸುಖಿಪ್ರದಾಃ||

ಶ್ರೀಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸುಖಪ್ರದೆಯರೇ! ನನ್ನ ಭಾಗ್ಯವಿಶೇಷದಿಂದ ನೀವು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಾತ್ಮಕ ಪ್ರಸಾದವನ್ನು ಕರುಣಿಸಿದ್ದೀರಿ. ನಿಮ್ಮಿಂದ ಸತ್ಕೃತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನಿಮಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ!”

13081025 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13081025a ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ತು ಸಮಯಂ ಶ್ರೀಗೋಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ|

13081025c ಪಶ್ಯಂತೀನಾಂ ತತಸ್ತಾಸಾಂ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಹೀಗೆ ಗೋವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಶ್ರೀಯು ಅವರು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನಳಾದಳು.

13081026a ಏತದ್ಗೋಶಕೃತಃ ಪುತ್ರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ತೇನುವರ್ಣಿತಮ್|

13081026c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಚ ಗವಾಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರುಯತಾಂ ಗದತೋ ಮಮ||

ಪುತ್ರ! ಹೀಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಗೋಮಯದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಗೋವುಗಳ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರೀಗೋಸಂವಾದೋ ನಾಮ ಏಕಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗೋಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಗೋಲೋಕಪ್ರಶ್ನೆ

ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಗೋವುಗಳ ಮತ್ತು ಗೋಲೋಕಗಳ ಉತ್ಕರ್ಷವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (1-47).

13082001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13082001a ಯೇ ಚ ಗಾಃ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ಹುತಶಿಷ್ಟಾಶಿನಶ್ಚ ಯೇ|

13082001c ತೇಷಾಂ ಸತ್ರಾಣಿ ಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ನಿತ್ಯಮೇವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಶಿಷ್ಟವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವನಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಅನ್ನದಾನಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

13082002a ಋತೇ ದಧಿಘೃತೇನೇಹ ನ ಯಜ್ಞಃ ಸಂಪ್ರವರ್ತತೇ|

13082002c ತೇನ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಯಜ್ಞತ್ವಮತೋಮೂಲಂ ಚ ಲಕ್ಷ್ಯತೇ||

ಮೊಸರು-ತುಪ್ಪಗಳಿಲ್ಲದೇ ಯಜ್ಞವು ಸಂಪನ್ನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಅವುಗಳಿಂದಲೇ ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಯಜ್ಞತ್ವವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಆದುದರಿಂದಲೇ ಗೋವು ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಮೂಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13082003a ದಾನಾನಾಮಪಿ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಗವಾಂ ದಾನಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ|

13082003c ಗಾವಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪವಿತ್ರಾಶ್ಚ ಪಾವನಂ ಹ್ಯೇತದುತ್ತಮಮ್||

ಎಲ್ಲ ದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಗೋದಾನವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೋವುಗಳು

ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದವುಗಳು, ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳು, ಪಾವನವು ಮತ್ತು

ಉತ್ತಮೋತ್ತಮವಾದವುಗಳು.

13082004a ಪುಷ್ಪ್ಯ ಧರ್ಮೇತಾಃ ಸೇವೇತ ಶಾಂತ್ಯಧರ್ಮಪಿ ಚೈವ ಹ|

13082004c ಪಯೋ ದಧಿ ಘೃತಂ ಯಾಸಾಂ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಮೋಚನಮ್||

ಪುಷ್ಪಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಶಾಂತಿಗಾಗಿ ಗೋವಿನ ಸೇವೆಮಾಡಬೇಕು. ಗೋವಿನ ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮತ್ತು ತುಪ್ಪ ಇವು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರನ್ನಾಗಿಸುತ್ತದೆ.

13082005a ಗಾವಸ್ತೇಜಃ ಪರಂ ಪ್ರೋಕ್ತಮಿಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ|

13082005c ನ ಗೋಭ್ಯಃ ಪರಮಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪವಿತ್ರಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳು ಪರಮತೇಜಸ್ವಿಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗೋವುಗಳಿಗಿಂತ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವಾದುದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13082006a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13082006c ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಸಂವಾದಮಿಂದ್ರಸ್ಯ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಪಿತಾಮಹ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13082007a ಪರಾಭೂತೇಷು ದೈತ್ಯೇಷು ಶಕ್ರೇ ತ್ರಿಭುವನೇಶ್ವರೇ|

13082007c ಪ್ರಜಾಃ ಸಮುದಿತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ||

ಶಕ್ರನು ದೈತ್ಯರನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಿ ತ್ರಿಭುವನಗಳ ಈಶ್ವರನಾದಾಗ ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣರಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಮುದಿತರಾಗಿದ್ದರು.

13082008a ಅಥರ್ಷಯಃ ಸಗಂಧರ್ವಾಃ ಕಿನ್ರೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

13082008c ದೇವಾಸುರಸುಪರ್ಣಾಶ್ಚ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಸ್ತಥಾ|

13082008e ಪರ್ಯುಪಾಸಂತ ಕೌರವ್ಯ ಕದಾ ಚಿದ್ವೈ ಪಿತಾಮಹಮ್||

ಕೌರವ್ಯ! ಆಗ ಒಮ್ಮೆ ಋಷಿಗಳು, ಗಂಧರ್ವರು, ಕಿನ್ನರ-ಉರಗ-
ರಾಕ್ಷಸರು, ದೇವ-ಅಸುರ-ಸುಪರ್ಣರು ಪ್ರಜೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13082009a ನಾರದಃ ಪರ್ವತಶ್ಚೈವ ವಿಶ್ವಾವಸುಹಹಾಹುಹೂ|

13082009c ದಿವ್ಯತಾನೇಷು ಗಾಯಂತಃ ಪರ್ಯುಪಾಸಂತ ತಂ ಪ್ರಭುಮ್||

ನಾರದ-ಪರ್ವತರೂ, ವಿಶ್ವಾವಸು, ಹಹಾ ಮತ್ತು ಹುಹೂ ಇವರೂ
ಕೂಡ ದಿವ್ಯ ತಾಳ-ಗಾನಗಳಿಂದ ಪ್ರಭುವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13082010a ತತ್ರ ದಿವ್ಯಾನಿ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ಪ್ರಾವಹತ್ಪವನಸ್ತಥಾ|

13082010c ಆಜಹ್ರುರೈತವಶ್ಚಾಪಿ ಸುಗಂಧಿನಿ ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್|

ಪವನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ದಿವ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತುತಂದನು. ಋತುಗಳು
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸುಗಂಧಿತ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಂದವು.

13082011a ತಸ್ಮಿನ್ನೇವಸಮಾವಾಯೇ ಸರ್ವ ಭೂತಸಮಾಗಮೇ|

13082011c ದಿವ್ಯವಾದಿತ್ರಸಂಘುಷ್ಟೇ ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಚಾರಣಾವೃತೇ|

13082011e ಇಂದ್ರಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ದೇವೇಶಮಭಿವಾದ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ||

ಆ ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ
ದಿವ್ಯವಾದ್ಯಗಳು ಮೊಳಗುತ್ತಿರಲು ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು
ಚಾರಣರು ಸುತ್ತವರೆದಿರಲು ಇಂದ್ರನು ದೇವೇಶನನ್ನು ಅಭಿವಾದಿಸಿ

ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೇಳಿದನು:

13082012a ದೇವಾನಾಂ ಭಗವನ್ಯಸ್ಮಾಲ್ಲೋಕೇಶಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹ|

13082012c ಉಪರಿಷ್ವಾದ್ಗವಾಂ ಲೋಕ ಏತದಿಚ್ಚಾಮಿ ವೇದಿತುಮ್||

“ಭಗವನ್! ಪಿತಾಮಹ! ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕಾಗಿ ಗೋಲೋಕವು ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಲೋಕಪಾಲರ ಲೋಕಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿದೆ? ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿಯ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13082013a ಕಿಂ ತಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ವಾ ಗೋಭಿಃ ಕೃತಮಿಹೇಶ್ವರ|

13082013c ದೇವಾನಾಮುಪರಿಷ್ವಾದ್ವ್ಯದ್ವಸಂತ್ಯರಜಸಃ ಸುಖಮ್||

ಈಶ್ವರ! ಅವರು ಯಾವ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿದರೆಂದು ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸಿದರೆಂದು ಗೋವುಗಳು ರಜೋಗುಣರಹಿತರಾಗಿ ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ?”

13082014a ತತಃ ಪ್ರೋವಾಚ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಕ್ರಂ ಬಲನಿಷೂದನಮ್|

13082014c ಅವಜ್ಞಾತಾಸ್ತ್ವಯಾ ನಿತ್ಯಂ ಗಾವೋ ಬಲನಿಷೂದನ||

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನು ಬಲನಿಷೂದನ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಬಲನಿಷೂದನ! ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ.

13082015a ತೇನ ತ್ವಮಾಸಾಂ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನ ವೇತ್ಥ ಶೃಣು ತತ್ಪ್ರಭೋ|

13082015c ಗವಾಂ ಪ್ರಭಾವಂ ಪರಮಂ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಚ ಸುರರ್ಷಭ||

ಪ್ರಭೋ! ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಅವುಗಳ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದಿಲ್ಲ. ಸುರರ್ಷಭ! ಗೋವುಗಳ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಪರಮ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13082016a ಯಜ್ಞಾಂಗಂ ಕಥಿತಾ ಗಾವೋ ಯಜ್ಞ ಏವ ಚ ವಾಸವ|

13082016c ಏತಾಭಿಶ್ಚಾಪ್ಸ್ಯತೇ ಯಜ್ಞೋ ನ ಪ್ರವರ್ತೇತ್ಕಥಂ ಚನ||

ವಾಸವ ! ಗೋವುಗಳನ್ನು ಯಜ್ಞಾಂಗವೆಂದೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಯಜ್ಞವೇ
ಎಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಯಜ್ಞವೇ
ನಡೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

13082017a ಧಾರಯಂತಿ ಪ್ರಜಾಶ್ಚೈವ ಪಯಸಾ ಹವಿಷಾ ತಥಾ|

13082017c ಏತಾಸಾಂ ತನಯಾಶ್ಚಾಪಿ ಕೃಷಿಯೋಗಮುಪಾಸತೇ||

ಗೋವುಗಳು ಹಾಲು-ಹವಿಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ.
ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಗಂಡುಕರುಗಳು ಕೃಷಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ
ಅನುವಾಗುತ್ತವೆ.

13082018a ಜನಯಂತಿ ಚ ಧಾನ್ಯಾನಿ ಬೀಜಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13082018c ತತೋ ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಗೋವುಗಳು ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ವಿವಿಧ ಬೀಜಗಳನ್ನೂ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.
ಅದರಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಯಜ್ಞಗಳು ಮತ್ತು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳು.²⁹⁸
ನಡೆಯುತ್ತವೆ.

13082019a ಪಯೋ ದಧಿ ಘೃತಂ ಚೈವ ಪುಣ್ಯಾಶ್ಚೈತಾಃ ಸುರಾಧಿಪ|

13082019c ವಹಂತಿ ವಿವಿಧಾನ್ಭಾರಾನ್ ಕ್ಷುತ್ರೃಷ್ಣಾಪರಿಪೀಡಿತಾಃ||

ಸುರಾಧಿಪ ! ಪುಣ್ಯರೂಪಿ ಗೋವುಗಳು ಹಾಲು, ಮೊಸರು ಮತ್ತು

---

²⁹⁸ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ ಆಹುತಿಯು ಹವ್ಯ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವ
ಆಹುತಿಯು ಕವ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ತುಪ್ಪವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಎತ್ತುಗಳು ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ
ಬಳಲಿದ್ದರೂ ವಿವಿಧ ಭಾರಗಳನ್ನು ಹೊರುತ್ತವೆ.

13082020a ಮುನೀಂಶ್ಚ ಧಾರಯಂತೀಹ ಪ್ರಜಾಶ್ಚೈವಾಪಿ ಕರ್ಮಣಾ|

13082020c ವಾಸವಾಕೂಟವಾಹಿನ್ಯಃ ಕರ್ಮಣಾ ಸುಕೃತೇನ ಚ|

13082020e ಉಪರಿಷ್ಟಾತ್ತತೋಽಸ್ಮಾಕಂ ವಸಂತೈತಾಃ ಸದೈವ ಹಿ||

ಹೀಗೆ ಗೋವುಗಳು ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತವೆ. ವಾಸವ! ಅವುಗಳ ವ್ಯವಹಾರಗಳಲ್ಲಿ
ಕೌಟಿಲ್ಯವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಸದಾ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿರುತ್ತವೆ.
ಈ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಗೋವುಗಳು ಸದೈವ ನಮಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ
ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

13082021a ಏತತ್ತೇ ಕಾರಣಂ ಶಕ್ರ ನಿವಾಸಕೃತಮದ್ಯ ವೈ|

13082021c ಗವಾಂ ದೇವೋಪರಿಷ್ಟಾದ್ಧಿ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ಶತಕ್ರತೋ||

ಶಕ್ರ! ಶತಕ್ರತೋ! ಹೀಗೆ ಗೋವುಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತ ಮೇಲಿನ
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13082022a ಏತಾ ಹಿ ವರದತ್ತಾಶ್ಚ ವರದಾಶ್ಚೈವ ವಾಸವ|

13082022c ಸೌರಭ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಣ್ಯಃ ಪಾವನಾಃ ಶುಭಲಕ್ಷಣಾಃ||

ವಾಸವ! ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳಾದ ಪಾವನ ಮತ್ತು
ಶುಭಲಕ್ಷಣಯುತ ಸುರಭಿಯ ಮಕ್ಕಳಾದ ಗೋವುಗಳು ವರವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ ಮತ್ತು ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಕೂಡ.

13082023a ಯದರ್ಥಂ ಗಾ ಗತಾಶ್ಚೈವ ಸೌರಭ್ಯಃ ಸುರಸತ್ತಮ|

13082023c ತಚ್ಚ ಮೇ ಶೃಣು ಕಾತ್ಯೇನ ವದತೋ ಬಲಸೂದನ||

ಸುರಸತ್ತಮ ! ಬಲಸೂದನ ! ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಸುರಭಿಯ
ಮಕ್ಕಳಾದ ಗೋವುಗಳು ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13082024a ಪುರಾ ದೇವಯುಗೇ ತಾತ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರೇಷು.²⁹⁹ ಮಹಾತ್ಮಸು|

13082024c ತ್ರೀಽಲ್ಲೋಕಾನನುಶಾಸತ್ಸು ವಿಷ್ಣೌ ಗರ್ಭತ್ವಮಾಗತೇ||

13082025a ಅದಿತ್ಯಾಸ್ತಪ್ಯಮಾನಾಯಾಸ್ತಪೋ ಘೋರಂ ಸುದುಶ್ಚರಮ್|

13082025c ಪುತ್ರಾರ್ಥಮಮರಶ್ರೇಷ್ಠ ಪಾದೇನೈಕೇನ ನಿತ್ಯದಾ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಹಿಂದೆ ದೇವಯುಗದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರರು
ತ್ರಿಲೋಕಗಳನ್ನು ಆಳುತ್ತಿರುವಾಗ, ಅದಿತ್ತಿಯು ಪುತ್ರನಿಗಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ
ಒಂದೇ ಕಾಲಮೇಲೆ ನಿಂತು ಘೋರವಾದ ಮತ್ತು ದುಶ್ಚರವಾದ
ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ, ಮತ್ತು ವಿಷ್ಣುವು ಅವಳ ಗರ್ಭವನ್ನು
ಸೇರಿದಾಗಿನ ಸಮಯವದು.

13082026a ತಾಂ ತು ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾದೇವೀಂ ತಪ್ಯಮಾನಾಂ ಮಹತ್ತಪಃ|

13082026c ದಕ್ಷಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ದೇವೀ ಸುರಭಿನಾಮ ನಾಮತಃ||

13082027a ಅತಪ್ಯತ ತಪೋ ಘೋರಂ ಹೃಷ್ಟ್ವಾ ಧರ್ಮಪರಾಯಣಾ|

13082027c ಕೈಲಾಸಶಿಖರೇ ರಮ್ಯೇ ದೇವಗಂಧರ್ವಸೇವಿತೇ||

ಮಹಾದೇವೀ ಅದಿತ್ತಿಯು ಮಹಾತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು
ನೋಡಿ ಸುರಭಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದಕ್ಷನ ಪುತ್ರಿಯೂ ಕೂಡ

²⁹⁹ ದೇವೇಂದ್ರೇಷು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಧರ್ಮಪರಾಯಣಳಾಗಿ ಹೃಷ್ಟ್ಯಳಾಗಿ ದೇವಗಂಧರ್ವರು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ರಮ್ಯ ಕೈಲಾಸಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದಳು.

13082028a ವ್ಯತಿಷ್ಠದೇಕಪಾದೇನ ಪರಮಂ ಯೋಗಮಾಸ್ಥಿತಾ|

13082028c ದಶ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ವರ್ಷಶತಾನಿ ಚ||

ಹನ್ನೊಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಪರಮ ಯೋಗಸ್ಥಿತಳಾಗಿ
ಅವಳು ಒಂದೇ ಕಾಲಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿದ್ದಳು.

13082029a ಸಂತಪ್ತಾಸ್ತಪಸಾ ತಸ್ಯಾ ದೇವಾಃ ಸರ್ಷಿಮಹೋರಗಾಃ|

13082029c ತತ್ರ ಗತ್ವಾ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ಪರ್ಯಪಾಸಂತ ತಾಂ ಶುಭಾಮ್||

ಋಷಿ-ಮಹಾ ಉರಗಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೂ ಕೂಡ ಅವಳ ಆ
ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾದರು. ಆಗ ಅವರೊಂದಿಗೆ ನಾನು ಆ ಶುಭೆಯು
ಇರುವಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಾದೆವು.

13082030a ಅಥಾಹಮಬ್ರುವಂ ತತ್ರ ದೇವೀಂ ತಾಂ ತಪಸಾನ್ವಿತಾಮ್|

13082030c ಕಿಮರ್ಥಂ ತಪ್ಯತೇ ದೇವಿ ತಪೋ ಘೋರಮನಿಂದಿತೇ||

ಆಗ ನಾನು ಆ ತಪಸಾನ್ವಿತೆ ದೇವಿಯಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದೆ: “ದೇವಿ! ಅನಿಂದಿತೇ!
ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಈ ಘೋರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

13082031a ಪ್ರೀತಸ್ತೇಽಹಂ ಮಹಾಭಾಗೇ ತಪಸಾನೇನ ಶೋಭನೇ|

13082031c ವರಯಸ್ವ ವರಂ ದೇವಿ ದಾತಾಸ್ಮಿತಿ ಪುರಂದರ||

ಪುರಂದರ! ಆಗ ನಾನು “ಮಹಾಭಾಗೇ! ಶೋಭನೇ! ದೇವೀ! ನಾನು
ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವರವನ್ನು ವರಿಸು. ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.” ಎಂದೆನು.

13082032 ಸುರಭ್ಯುವಾಚ|

13082032a ವರೇಣ ಭಗವನ್ಮಹ್ಯಂ ಕೃತಂ ಲೋಕಪಿತಾಮಹ|

13082032c ಏಷ ಏವ ವರೋ ಮೇಽದ್ಯ ಯತ್ಪ್ರೀತೋಽಸಿ ಮಮಾನಘ||

ಸುರಭಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಲೋಕಪಿತಾಮಹ! ಅನಘ! ನೀನು ನನಗೆ ವರವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಇಂದು ನೀನು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿರುವೆಯಾದರೆ ಅದೇ ನನ್ನ ವರವು.”

13082033 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13082033a ತಾಮೇವಂ ಬ್ರುವತೀಂ ದೇವೀಂ ಸುರಭೀಂ ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ|

13082033c ಪ್ರತ್ಯಬ್ರುವಂ ಯದ್ದೇವೇಂದ್ರ ತನ್ನಿಬೋಧ ಶಚೀಪತೇ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ತ್ರಿದಶೇಶ್ವರ! ದೇವೇಂದ್ರ! ಶಚೀಪತೇ! ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದ ದೇವೀ ಸುರಭಿಗೆ ನಾನು ಏನು ಹೇಳಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13082034a ಅಲೋಭಕಾಮ್ಯಯಾ ದೇವಿ ತಪಸಾ ಚ ಶುಭೇನ ತೇ³⁰⁰|

13082034c ಪ್ರಸನ್ನೋಽಹಂ ವರಂ ತಸ್ಮಾದಮರತ್ವಂ ದದಾನಿ ತೇ||

“ದೇವಿ! ಲೋಭ-ಕಾಮನೆಗಳಿಲ್ಲದೇ ನೀನು ಶುಭ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಅಮರತ್ವದ ವರವನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ.

13082035a ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಮುಪರಿಷ್ಠಾನ್ನಿವತ್ಸ್ಯಸಿ|

13082035c ಮತ್ಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ ವಿಖ್ಯಾತೋ ಗೋಲೋಕಃ ಸ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ನನ್ನ ಕೃಪೆಯಿಂದ ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಮೇಲಿರುವ

³⁰⁰ ಶುಭಾನನೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಅದು ಗೋಲೋಕವೆಂದು
ವಿಖ್ಯಾತವಾಗುತ್ತದೆ.

13082036a ಮಾನುಷೇಷು ಚ ಕುರ್ವಾಣಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಕರ್ಮ ಸುತಾಸ್ತವ|

13082036c ನಿವತ್ಸಂತಿ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸರ್ವಾ ದುಹಿತರಶ್ಚ ತೇ||

ಮಹಾಭಾಗೇ! ನಿನ್ನ ಸರ್ವ ಶುಭ ಸಂತಾನಗಳೂ - ಸುತರು ಮತ್ತು
ಸುತೆಯರು - ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಉಪಯುಕ್ತ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ
ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತವೆ.

13082037a ಮನಸಾ ಚಿಂತಿತಾ ಭೋಗಾಸ್ವಯಾ ವೈ ದಿವ್ಯಮಾನುಷಾಃ|

13082037c ಯಚ್ಚ ಸ್ವರ್ಗಸುಖಂ ದೇವಿ ತತ್ತೇ ಸಂಪತ್ಸ್ಯತೇ ಶುಭೇ||

ದೇವೀ! ಶುಭೇ! ನೀನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸುವ ದೇವ-ಮನುಷ್ಯ
ಭೋಗಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ. ಸ್ವರ್ಗಸುಖವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

13082038a ತಸ್ಯಾ ಲೋಕಾಃ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ ಸರ್ವಕಾಮಸಮನ್ವಿತಾಃ|

13082038c ನ ತತ್ರ ಕ್ರಮತೇ ಮೃತ್ಯುರ್ನ ಜರಾ ನ ಚ ಪಾವಕಃ||

13082038e ನ ದೈನ್ಯಂ.³⁰¹ ನಾಶುಭಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿದ್ಯತೇ ತತ್ರ ವಾಸವ|

ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ! ಅವಳ ಲೋಕಗಳು ಸರ್ವಕಾಮಗಳಿಂದಲೂ
ಸಂಪನ್ನವಾಗಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಾಗಲೀ, ಮುಪ್ಪಾಗಲೀ, ಬೆಂಕಿಯ
ಬಾಧೆಯಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ವಾಸವ! ಅಲ್ಲಿ ದೈನ್ಯಭಾವವಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ
ಅಶುಭಭಾವಗಳೂ ಇಲ್ಲ.

³⁰¹ ದೈವಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13082039a ತತ್ರ ದಿವ್ಯಾನ್ಯರಣ್ಯಾನಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ಭವನಾನಿ ಚ||

13082039c ವಿಮಾನಾನಿ ಚ ಯುಕ್ತಾನಿ.³⁰² ಕಾಮಗಾನಿ ಚ ವಾಸವ|

ಅಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಅರಣ್ಯಗಳೂ ದಿವ್ಯ ಭವನಗಳೂ ಇವೆ. ವಾಸವ! ಅಲ್ಲಿ ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಸುಸಜ್ಜಿತ ವಿಮಾನಗಳಿವೆ.

³⁰³13082040a ವ್ರತೈಶ್ಚ³⁰⁴ ವಿವಿಧೈಃ ಪುಣ್ಯೈಸ್ತಥಾ

ತೀರ್ಥಾನುಸೇವನಾತ್||

13082040c ತಪಸಾ ಮಹತಾ ಚೈವ ಸುಕೃತೇನ ಚ ಕರ್ಮಣಾ|

13082040e ಶಕ್ಯಃ ಸಮಾಸಾದಯಿತುಂ ಗೋಲೋಕಃ ಪುಷ್ಕರೇಕ್ಷಣ||

ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷ! ವಿವಿಧ ವ್ರತಗಳು, ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳು, ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ, ಮಹಾತಪಸ್ಸು, ಮತ್ತು ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ ಇವುಗಳಿಂದ ಗೋಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

13082041a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಮಯಾ ಶಕ್ರಾನುಪೃಚ್ಛತೇ|

13082041c ನ ತೇ ಪರಿಭವಃ ಕಾರ್ಯೋ ಗವಾಮರಿನಿಸೂದನ||

ಶಕ್ರ! ಅರಿಸೂದನ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಗೋವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದಾದರೂ ನೀನು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅನಾದರಿಸಬೇಡ.”

³⁰² ಸುಯುಕ್ತಾನಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁰³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ತಪಸಾ ಯತ್ನೇನ ಚ ದಮೇನ ಚ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁰⁴ ದಾನೈಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13082042 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13082042a ಏತಚ್ಚ ತ್ವಾ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಪೂಜಯಾಮಾಸ ನಿತ್ಯದಾ|

13082042c ಗಾಶ್ಚ ಕ್ರೇ ಬಹುಮಾನಂ ಚ ತಾಸು ನಿತ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷನು ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದನು. ನಿತ್ಯವೂ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬಹಳವಾಗಿ ಗೌರವಿಸಿದನು.

13082043a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಪಾವನಂ ಚ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13082043c ಪವಿತ್ರಂ ಪರಮಂ ಚಾಪಿ ಗವಾಂ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಮುತ್ತಮಮ್||

13082043e ಕೀರ್ತಿತಂ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ಸರ್ವಪಾಪವಿನಾಶನಮ್||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಪಾವನ, ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಗೋವುಗಳ ಉತ್ತಮ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕೀರ್ತನೆಯು ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

13082044a ಯ ಇದಂ ಕಥಯೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸಮಾಹಿತಃ|

13082044c ಹವ್ಯಕವ್ಯೇಷು ಯಜ್ಞೇಷು ಪಿತೃಕಾರ್ಯೇಷು ಚೈವ ಹ|

13082044e ಸಾರ್ವ ಕಾಮಿಕಮಕ್ಷಯ್ಯಂ ಪಿತೃಂಸ್ತಸ್ಮೋಪತಿಷ್ಠತಿ||

ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ, ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿಸುವುದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳ ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳೂ ಅಕ್ಷಯವಾಗಿ ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ.

13082045a ಗೋಷು ಭಕ್ತಶ್ಚ ಲಭತೇ ಯದ್ಯದಿಚ್ಛತಿ ಮಾನವಃ|

13082045c ಸ್ತ್ರಿಯೋಽಪಿ ಭಕ್ತಾ ಯಾ ಗೋಷು ತಾಶ್ಚ ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಃ||

ಗೋವುಗಳ ಭಕ್ತನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.
ಗೋವಿನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಸಕಲ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ
ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13082046a ಪುತ್ರಾರ್ಥಿ ಲಭತೇ ಪುತ್ರಂ ಕನ್ಯಾ ಪತಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್|

13082046c ಧನಾರ್ಥಿ ಲಭತೇ ವಿತ್ತಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿ ಧರ್ಮಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಪುತ್ರಾರ್ಥಿಗಳು ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಕನ್ಯೆಯರು ಪತಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಧನಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ವಿತ್ತವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಧರ್ಮವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13082047a ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ವಿದ್ಯಾಂ ಸುಖಾರ್ಥಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಸುಖಮ್|

13082047c ನ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧುರ್ಲಭಂ ಚೈವ ಗವಾಂ ಭಕ್ತಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಯು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು
ಸುಖಾರ್ಥಿಯು ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಗೋವುಗಳ ಭಕ್ತನಿಗೆ
ಯಾವುದೂ ದುರ್ಲಭವಲ್ಲ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಗೋಲೋಕವರ್ಣನೇ ದ್ವಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ

ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಗೋಲೋಕವರ್ಣನ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೆರಡನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸುವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿ

ಭೀಷ್ಮನು ಪಿಂಡವನ್ನು ತಂದೆಯ ಕೈಯಲ್ಲಿಡದೇ ದರ್ಭೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟಿದುದು; ಸುವರ್ಣದ ಉತ್ಪತ್ತಿ (1-27). ಸುವರ್ಣದಾನದ ಮಹಿಮೆಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಸಿಷ್ಠ -ಪರಶುರಾಮರ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪಾರ್ವತಿಯ ಶಾಪ ಮತ್ತು ತಾರಕಾಸುರನಿಗೆ ಹೆದರಿ ದೇವತೆಗಳು ಬ್ರಹ್ಮನ ಶರಣುಹೋದ ಕಥೆ (28-57).

13083001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13083001a ಉಕ್ತಂ ಪಿತಾಮಹೇನೇದಂ ಗವಾಂ ದಾನಮನುತ್ತಮಮ್|

13083001c ವಿಶೇಷೇಣ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಮಿತಿ ಧರ್ಮಮವೇಕ್ಷತಾಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಉತ್ತಮ ಗೋದಾನದ ಕುರಿತು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳ ನರೇಂದ್ರರು ಮಾಡಬಲ್ಲ ಗೋದಾನದ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದೆ.

13083002a ರಾಜ್ಯಂ ಹಿ ಸತತಂ ದುಃಖಮಾಶ್ರಮಾಶ್ಚ ಸುದುರ್ವಿದಾಃ|

13083002c ಪರಿವಾರೇಣ ವೈ ದುಃಖಂ ದುರ್ಧರಂ ಚಾಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ|

13083002e ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಚ ನರೇಂದ್ರಾಣಾಂ ವಿದ್ಯತೇ ನ ಶುಭಾ ಗತಿಃ||

ರಾಜ್ಯವೆನ್ನುವುದು ಸತತವೂ ದುಃಖದಾಯಕವಾದುದು. ಮನಸ್ಸನ್ನು ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರದವರಿಗಂತೂ ತಮ್ಮ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವು. ಪ್ರಾಯಶಃ

ಇದರಿಂದಾಗಿ ರಾಜರಿಗೆ ಶುಭಗತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13083003a ಪೂಯಂತೇ ತೇಽತ್ರ ನಿಯತಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತೋ ವಸುಂಧರಾಮ್|

13083003c ಪೂರ್ವಂ ಚ ಕಥಿತಾ ಧರ್ಮಾಸ್ವ ಯಾ ಮೇ ಕುರುನಂದನ||

ಅವರಲ್ಲಿ ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರೇ ಪುನೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಕುರುನಂದನ! ಮೊದಲು ನೀನು ನನಗೆ ಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ.

13083004a ಏವಮೇವ ಗವಾಮುಕ್ತಂ ಪ್ರದಾನಂ ತೇ ನೃಗೇಣ ಹ|

13083004c ಋಷಿಣಾ ನಾಚಿಕೇತೇನ ಪೂರ್ವಮೇವ ನಿದರ್ಶಿತಮ್||

ಹಾಗೆಯೇ ನೃಗ ಮತ್ತು ಋಷಿ ನಾಚಿಕೇತರು ಗೋದಾನಮಾಡಿದುದರ ಕುರಿತು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿ ನಿರ್ದೇಶಿಸಿರುವೆ.

13083005a ವೇದೋಪನಿಷದೇ ಚೈವ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು ದಕ್ಷಿಣಾ|

13083005c ಸರ್ವಕ್ರತುಷು ಚೋದ್ಧಿಷ್ಟಂ ಭೂಮಿರ್ಗಾವೋಽಥ ಕಾಂಚನಮ್||

ವೇದೋಪನಿಷತ್ತುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮಿ, ಗೋವು ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13083006a ತತ್ರ ಶ್ರುತಿಸ್ತು ಪರಮಾ ಸುವರ್ಣಂ ದಕ್ಷಿಣೇತಿ ವೈ|

13083006c ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ಪಿತಾಮಹ ಯಥಾತಥಮ್||

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವು ಪರಮ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಶ್ರುತಿಯಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಪಿತಾಮಹ! ಈ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು

ಯಥಾರ್ಥರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13083007a ಕಿಂ ಸುವರ್ಣಂ ಕಥಂ ಜಾತಂ ಕಸ್ಮಿನ್ನಾಲೇ ಕಿಮಾತ್ಮಕಮ್|

13083007c ಕಿಂ ದಾನಂ ಕಿಂ ಫಲಂ ಚೈವ ಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ಪರಮುಚ್ಯತೇ||

ಸುವರ್ಣವೆಂದರೆ ಏನು? ಯಾವಾಗ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಅದು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತು? ಸುವರ್ಣವು ಎಂಥಹುದು? ಇದರ ದಾನದ ಫಲವೇನು? ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣವನ್ನು ಏಕೆ ಉತ್ತಮ ದಕ್ಷಿಣೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

13083008a ಕಸ್ಮಾದ್ಧಾನಂ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಪೂಜಯಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ|

13083008c ಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥಂ ತದ್ಯಜ್ಞಕರ್ಮಸು ಶಸ್ಯತೇ||

ಮನೀಷಿಣರು ಏಕೆ ಸುವರ್ಣ ದಾನವನ್ನು ಅಧಿಕ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ? ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಏಕೆ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ?

13083009a ಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ಪಾವನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಭೂಮೇರ್ಗೋಭ್ಯಶ್ಚ ಕಾಂಚನಮ್|

13083009c ಪರಮಂ ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥೇ ಚ ತದ್ಭ್ರವೀಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ಸುವರ್ಣವು ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಏಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮತ್ತು ಪಾವನವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ? ದಕ್ಷಿಣೆಗಾಗಿ ಅದು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ಏಕೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಅದನ್ನು ಹೇಳು.”

13083010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13083010a ಶೃಣು ರಾಜನ್ನವಹಿತೋ ಬಹುಕಾರಣವಿಸ್ತರಮ್|

13083010c ಜಾತರೂಪಸಮುತ್ಪತ್ತಿಮನುಭೂತಂ ಚ ಯನ್ಮಯಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಮನಗೊಟ್ಟು ಕೇಳು. ಸುವರ್ಣದ

ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಾರಣವು ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನಗಾದ ಅನುಭವದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13083011a ಪಿತಾ ಮಮ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶಂತನುರ್ನಿಧನಂ ಗತಃ|

13083011c ತಸ್ಯ ದಿತ್ಸುರಹಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಗಂಗಾದ್ವಾರಮುಪಾಗಮಮ್||

ನನ್ನ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಪಿತ ಶಂತನುವಿನ ನಿಧನವಾದಾಗ ನಾನು ಅವನ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಲು ಗಂಗಾದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಹೋದೆನು.

13083012a ತತ್ರಾಗಮ್ಯ ಪಿತುಃ ಪುತ್ರ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮ ಸಮಾರಭಮ್|

13083012c ಮಾತಾ ಮೇ ಜಾಹ್ನವೀ ಚೈವ ಸಾಹಾಯ್ಯಮಕರೋತ್ತದಾ||

ಪುತ್ರ! ಅಲ್ಲಿ ಆಗಮಿಸಿ ನಾನು ತಂದೆಯ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆನು. ನನ್ನ ಮಾತೆ ಜಾಹ್ನವಿಯೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಸಹಾಯವನ್ನು ಮಾಡಿದಳು.

13083013a ತತೋಽಗ್ರತಸ್ತಪಃಸಿದ್ಧಾನುಪವೇಶ್ಯ ಬಹೂನ್ಯಷೀನ್|

13083013c ತೋಯಪ್ರದಾನಾತ್ ಪ್ರಭೃತಿ ಕಾರ್ಯಾಣ್ಯಹಮಥಾರಭಮ್||

ಅನಂತರ ಎದಿರು ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ನಾನು ಜಲದಾನಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದೆನು.

13083014a ತತ್ಸಮಾಪ್ಯ ಯಥೋದ್ದಿಷ್ಟಂ ಪೂರ್ವಕರ್ಮ ಸಮಾಹಿತಃ|

13083014c ದಾತುಂ ನಿರ್ವಪಣಂ ಸಮ್ಯಗ್ಕಥಾವದಹಮಾರಭಮ್||

ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತವಿಧಿಯಿಂದ ಪಿಂಡದಾನದ ಮೊದಲಿನ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮುಗಿಸಿ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಪಿಂಡದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆನು.

13083015a ತತಸ್ತಂ ದರ್ಭವಿನ್ಯಾಸಂ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಸುರುಚಿರಾಂಗದಃ|

13083015c ಪ್ರಲಂಬಾಭರಣೋ ಬಾಹುರುದತಿಷ್ಠದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಪಿಂಡದಾನಕ್ಕಾಗಿ ಹರಡಿದ್ದ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ಸರಿಸಿ ಒಂದು ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರವಾದ ಕೈಯು ಹೊರಚಾಚಿತು. ಆ ವಿಶಾಲ ಭುಜದಲ್ಲಿ ತೋಳ್ಬಂದಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಆಭರಣಗಳು ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

13083016a ತಮುಕ್ಥಿತಮಹಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಂ ವಿಸ್ಮಯಮಾಗಮಮ್||

13083016c ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾ ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮೇ ಪಿತೇತಿ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಮೇಲೆದ್ದಿದ್ದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ನನಗೆ ಪರಮವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು. ಸಾಕ್ಷಾತ್ ನನ್ನ ತಂದೆಯೇ ಪಿಂಡವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಅಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತನಾಗಿದ್ದನು!

13083017a ತತೋ ಮೇ ಪುನರೇವಾಸೀತ್ಸಂಜ್ಞಾ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಶಾಸ್ತ್ರತಃ|

13083017c ನಾಯಂ ವೇದೇಷು ವಿಹಿತೋ ವಿಧಿರ್ಹಸ್ತ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ|

13083017e ಪಿಂಡೋ ದೇಯೋ ನರೇಣೇಹ ತತೋ ಮತಿರಭೂನ್ಮಮ||

ಪ್ರಭೋ! ಆದರೆ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯ ಕುರಿತು ವಿಚಾರಿಸಿದಾಗ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಕೂಡಲೇ “ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿಂಡವನ್ನು ನೀಡುವ ವಿಧಿಯು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ವಿಹಿತವಾಗಿಲ್ಲ” ಎಂಬ ವಿಷಯವು ನೆನಪಿಗೆ ಬಂದಿತು.

13083018a ಸಾಕ್ಷಾನ್ಮೇಹ ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಪಿತರೋಽಂತರ್ಹಿತಾಃ ಕ್ವ ಚಿತ್|

13083018c ಗೃಹ್ಣಂತಿ ವಿಹಿತಂ ತ್ವೇವಂ ಪಿಂಡೋ ದೇಯಃ ಕುಶೇಷ್ಟಿತಿ||

ಸಾಕ್ಷಾತ್ ತಂದೆಯೇ ಪ್ರಕಟನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನ ಕೈಯಿಂದ ಪಿಂಡವನ್ನು
ಎಂದೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಶಾಸ್ತ್ರವು ಪಿಂಡವನ್ನು ದರ್ಬೆಯ
ಮೇಲೇ ಇಡಬೇಕೆಂದು ವಿಹಿಸಿದೆ.

13083019a ತತೋಽಹಂ ತದನಾದೃತ್ಯ ಪಿತುರ್ಹಸ್ತನಿದರ್ಶನಮ್|

13083019c ಶಾಸ್ತ್ರಪ್ರಮಾಣಾತ್ಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ತು ವಿಧಿಂ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಂಸ್ಕರಣ್||

13083020a ತತೋ ದರ್ಭೇಷು ತತ್ಸರ್ವಮದದಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13083020c ಶಾಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗಾನುಸಾರೇಣ ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮನುಜರ್ಷಭ||

ಹೀಗೆ ಯೋಚಿಸಿದ ನಾನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ತಂದೆಯ ಕೈಯನ್ನು
ಅನಾದರಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರದ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಪಿಂಡದಾನದ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ವಿಧಿಯನ್ನು
ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ದರ್ಬೆಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ಪಿಂಡದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.
ಮನುಜರ್ಷಭ! ಶಾಸ್ತ್ರಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು
ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13083021a ತತಃ ಸೋಽಂತರ್ಹಿತೋ ಬಾಹುಃ ಪಿತುರ್ಮಮ ನರಾಧಿಪ|

13083021c ತತೋ ಮಾಂ ದರ್ಶಯಾಮಾಸುಃ ಸ್ವಪ್ನಾಂತೇ ಪಿತರಸ್ತದಾ||

ಜನಾಧಿಪ! ಆಗ ನನ್ನ ತಂದೆಯ ಬಾಹುವು ಅಂತರ್ಹಿತವಾಯಿತು.
ಅನಂತರ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತಂದೆಯು ನನಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು.

13083022a ಪ್ರೀಯಮಾಣಾಸ್ತು ಮಾಮೂಚುಃ ಪ್ರೀತಾಃ ಸ್ಮ ಭರತರ್ಷಭ|

13083022c ವಿಜ್ಞಾನೇನ ತವಾನೇನ ಯನ್ನ ಮುಹ್ಯಸಿ ಧರ್ಮತಃ||

ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ನಿನ್ನ ಈ
ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಏಕೆಂದರೆ ನೀನು ಧರ್ಮದ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮೋಹಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

13083023a ತ್ವಯಾ ಹಿ ಕುರ್ವತಾ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪ್ರಮಾಣಮಿಹ ಪಾರ್ಥಿವ|

13083023c ಆತ್ಮಾ ಧರ್ಮಃ ಶ್ರುತಂ ವೇದಾಃ ಪಿತರಶ್ಚ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

13083024a ಸಾಕ್ಷಾತ್ಪಿತಾಮಹೋ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಗುರವೋಽಥ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

13083024c ಪ್ರಮಾಣಮುಪನೀತಾ ವೈ ಸ್ಥಿತಿಶ್ಚ ನ ವಿಚಾಲಿತಾ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ನೀನು ಇಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಆತ್ಮ, ಧರ್ಮ, ವೇದ, ಪಿತೃಗಣ, ಮಹರ್ಷಿಗಳು, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮ, ಗುರು ಪ್ರಜಾಪತಿ - ಇವರೆಲ್ಲರ ಗೌರವವನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮನಿರತರಾದವರಿಗೆ ನಿನ್ನ ಈ ಆದರ್ಶವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ವಿಚಲಿತರಾಗಲು ಬಿಡಲಿಲ್ಲ.

13083025a ತದಿದಂ ಸಮ್ಯಗಾರಬ್ಧಂ ತ್ವಯಾದ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

13083025c ಕಿಂ ತು ಭೂಮೇರ್ಗವಾಂ ಚಾರ್ಥೇ ಸುವರ್ಣಂ ದೀಯತಾಮಿತಿ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಇಂದು ನೀನು ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೆ ಈಗ ನೀನು ಭೂದಾನ ಮತ್ತು ಗೋದಾನಗಳ ನಿಷ್ಕ್ರಯರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನೂ ಮಾಡು.

13083026a ಏವಂ ವಯಂ ಚ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಚಾಸ್ಮತ್ಪಿತಾಮಹಾಃ|

13083026c ಪಾವಿತಾ ವೈ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಾವನಂ ಪರಮಂ ಹಿ ತತ್||

ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಪಿತಾಮಹರೂ ಪವಿತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಸುವರ್ಣವು ಪರಮ ಪಾವನವಾದುದು.

13083027a ದಶ ಪೂರ್ವಾನ್ದಶ ಪರಾಂಸ್ತಥಾ ಸಂತಾರಯಂತಿ ತೇ|

13083027c ಸುವರ್ಣಂ ಯೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಏವಂ ಮೇ ಪಿತರೋಽಬ್ರುವನ್||

13083028a ತತೋಽಹಂ ವಿಸ್ಮಿತೋ ರಾಜನ್ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13083028c ಸುವರ್ಣದಾನೇಽಕರವಂ ಮತಿಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡುವವರು ತಮ್ಮ ಹಿಂದಿನ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.” ರಾಜನ್! ನನ್ನ ತಂದೆಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನನಗೆ ಎಚ್ಚರವಾಯಿತು. ಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಂಡು ನನಗೆ ಬಹಳ ವಿಸ್ಮಯವಾಯಿತು. ವಿಶಾಂಪತೇ! ಭರತಸತ್ತಮ! ಆಗ ನಾನು ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದೆ.

13083029a ಇತಿಹಾಸಮಿಮಂ ಚಾಪಿ ಶೃಣು ರಾಜನ್ಪುರಾತನಮ್|

13083029c ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಂ ಪ್ರತಿ ವಿಭೋ ಧನ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಮೇವ ಚ||

ರಾಜನ್! ವಿಭೋ! ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಕುರಿತಾದ ಈ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳು. ಈ ಆಖ್ಯಾನವು ಧನ ಮತ್ತು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

13083030a ಜಾಮದಗ್ನ್ಯೇನ ರಾಮೇಣ ತೀವ್ರರೋಷಾನ್ವಿತೇನ ವೈ|

13083030c ತ್ರಿಃಸಪ್ತಕೃತ್ವಃ ಪೃಥಿವೀ ಕೃತಾ ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ಪುರಾ||

ಹಿಂದೆ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನು ತೀವ್ರ ರೋಷಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಬಾರಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಿಃಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

13083031a ತತೋ ಜಿತ್ವಾ ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ರಾಮೋ ರಾಜೀವಲೋಚನಃ|

13083031c ಆಜಹಾರ ಕ್ರತುಂ ವೀರೋ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರೇಣ ಪೂಜಿತಮ್||

13083032a ವಾಜಿಮೇಧಂ ಮಹಾರಾಜ ಸರ್ವಕಾಮಸಮನ್ವಿತಮ್|

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಸಂಪೂರ್ಣ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ವೀರ
 ರಾಜೀವಲೋಚನ ರಾಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
 ಸನ್ಮಾನಿಸುವ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವ
 ಅಶ್ವಮೇಧವನ್ನು ನಡೆಸಿದನು.

13083032c ಪಾವನಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ತೇಜೋದ್ಯುತಿವಿವರ್ಧನಮ್||

13083033a ವಿಪಾಪ್ಮಾಪಿ ಸ ತೇಜಸ್ವೀ ತೇನ ಕ್ರತುಫಲೇನ ವೈ|

13083033c ನೈವಾತ್ಮನೋಽಥ ಲಘುತಾಂ ಜಾಮದಗ್ನೋಽಭ್ಯಗಚ್ಚತ||

ಅಶ್ವಮೇಧವು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ
 ಮತ್ತು ತೇಜೋದ್ಯುತಿಗಳನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತದೆಯಾದರೂ ಆ ತೇಜಸ್ವಿಯು
 ಆ ಕ್ರತುವಿನ ಫಲದಿಂದ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನಿಗೆ
 ತನ್ನ ಲಘುತ್ವದ ಅನುಭವವಾಯಿತು.

13083034a ಸ ತು ಕ್ರತುವರೇಣೇಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾತ್ಮಾ ದಕ್ಷಿಣಾವತಾ|

13083034c ಪಪ್ರಚ್ಛಾಗಮಸಂಪನ್ನಾನೃಷೀಂದೇವಾಂಶ್ಚ ಭಾರ್ಗವಃ||

13083035a ಪಾವನಂ ಯತ್ಪರಂ ನೃಣಾಮುಗ್ರೇ ಕರ್ಮಣಿ ವರ್ತತಾಮ್|

13083035c ತದುಚ್ಯತಾಂ ಮಹಾಭಾಗಾ ಇತಿ ಜಾತಘೃಣೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಪ್ರಚುರ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನವಾಗಿದ್ದ ಆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಜ್ಞವನ್ನು
 ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ಮಹಾಮನಸ್ವೀ ಭಾರ್ಗವನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ದಯಾಭಾವವನ್ನು ತಾಳಿ ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗರೇ ! ಉಗ್ರಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ
 ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪರಮ ಪಾವನ ವಸ್ತು ಯಾವುದು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿ.”

305 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ
 ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾಸ್ತಮೂಚುಸ್ತಂ ಮಹರ್ಷಯಃ| ರಾಮ ವಿಪ್ರಾಃ ಸತ್ಕ್ರಿಯಂತಾಂ
 ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದರ್ಶನಾತ್| ಭೂಯಶ್ಚ ವಿಪ್ರರ್ಷಿಗಳಾಃ ಪ್ರಷ್ಠವ್ಯಾಃ
 ಪಾವನಂ ಪ್ರತಿ|| ಯೇ ತದ್ ಬ್ರೂಯುರ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಾಸ್ತಚ್ಚೈವ ಸಮುದಾಚರ|
 ತತೋ ವಸಿಷ್ಠಂ ದೇವರ್ಷಿಮಗಸ್ತ್ವಮಥ ಕಾಶಪಮ್|| ತಮೇವಾರ್ಥಂ
 ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭೃಗುನಂದನಃ| ಜಾತಾ ಮತಿರ್ಮೇ ವಿಪ್ರೇಂದ್ರಾಃ
 ಕಥಂ ಪೂಯೇಯಮಿತ್ಯುತ|| ಕೇನ ವಾ ಕರ್ಮಯೋಗೇನ ಪ್ರದಾನೇನೇಹ ಕೇನ
 ವಾ| ಯದಿ ವೋಽನುಗ್ರಹಕೃತಾ ಬುದ್ಧಿರ್ಮಾಂ ಪ್ರತಿ ಸತ್ತಮಾಃ| ಪ್ರಬ್ರೂತ
 ಪಾವನಂ ಕಿಂ ಮೇ ಭವೇದಿತಿ ತಪೋಧನಾಃ|| ಋಷಯ ಊಚುಃ| ಗಾಶ್ವ
 ಭೂಮಿಂ ಚ ವಿತ್ತಂ ಚ ದತ್ತೇಹ ಭೃಗುನಂದನ| ಪಾಪಕೃತ್ಪೂಯತೇ ಮರ್ತ್ಯ
 ಇತಿ ಭಾರ್ಗವ ಶುಶ್ರೂಮ|| ಅನ್ಯದ್ದಾನಂ ತು ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಪಾವನಂ
 ಮಹತ್| ದಿವ್ಯಮತ್ಯದ್ಭುತಾಕಾರಮಪತ್ಯಂ ಜಾತವೇದಸಃ|| ದಗ್ಧ್ವಾ
 ಲೋಕಾನ್ಪುರಾ ವೀರ್ಯಾತ್ಸಂಭೂತಮಿಹಷುಶ್ರುಮ| ಸುವರ್ಣಮಿತಿ
 ವಿಖ್ಯಾತಂ ತದ್ದದತ್ತಿದ್ಧಮೇಷ್ಯಸಿ|| ತತೋಽಬ್ರವೀದ್ವಸಿಷ್ಠಸ್ತಂ ಭಗವಾನ್
 ಸಂಶಿತವ್ರತಃ| ಶ್ರೇಣು ರಾಮ ಯಥೋತ್ಪನ್ನಂ ಸುವರ್ಣಮನಲಪ್ರಭಮ್||
 ಫಲಂ ದಾಸ್ಯತಿ ತೇ ಯತ್ತು ದಾನಂ ಪರಮಿಹೋಚ್ಯತೇ| ಸುವರ್ಣಂ ಯಚ್ಚ
 ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ ಯಥಾ ಚ ಗುಣವತ್ತಮಮ್|| ತನ್ನಿಬೋಧ ಮಹಾಬಾಹೋ
 ಸರ್ವಂ ನಿಗದತೋ ಮಮ| ಅಗ್ನೀಷೋಮಾತ್ಮಕಮಿದಂ ಸುವರ್ಣಂ ವಿದ್ಧಿ
 ನಿಶ್ಚಯೇ|| ಅಜೋಽಗ್ನಿರ್ವರುಣೋ ಮೇಷಃ ಸೂರ್ಯೋಽಶ್ವ ಇತಿ ದರ್ಶನಮ್|
 ಕುಂಜರಾಶ್ಚ ಮೃಗಾ ನಾಗ ಮಹಿಷಾಶ್ಚಾಸುರಾ ಇತಿ|| ಕುಕ್ಕುಟಾಶ್ಚ
 ವರಾಹಾಶ್ಚ ರಾಕ್ಷಸಾ ಭೃಗುನಂದನ| ಇಡಾ ಗಾವಃ ಪಯಃ ಸೋಮೋ
 ಭೂಮಿರಿತ್ಯೇವ ಚ ಸ್ಮೃತಿಃ|| ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಚ ನಿರ್ಮಥ್ಯ ತೇಜೋರಾಶಿಃ
 ಸಮುತ್ಥಿತಃ| ಸುವರ್ಣಮೇಭ್ಯೋ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ರತ್ನಂ ಪರಮಮುತ್ತಮಮ್||

13083036a ದೇವತಾಸ್ತೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಸುವರ್ಣಂ ಯೇ ದದತ್ಯುತ|

13083036c ಅಗ್ನಿಹಿಂ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ತದಾತ್ಮಕಮ್||

ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರು ದೇವತೆಗಳನ್ನೇ

ದಾನಮಾಡಿದಂತೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅಗ್ನಿಯು ಸರ್ವದೇವತಾಮಯನು ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣವು ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪವು.

13083037a ತಸ್ಮಾತ್ಸುವರ್ಣಂ ದದತಾ ದತ್ತಾಃ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ|

13083037c ಭವಂತಿ ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ ನ ಹ್ಯತಃ ಪರಮಂ ವಿದುಃ||

ಪುರುಷವ್ಯಾಘ್ರ! ಆದುದರಿಂದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವರು ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿದಂತೆ. ಇದರಿಂದಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸುವರ್ಣದಾನಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ದಾನವಿಲ್ಲ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

ಏತಸ್ಮಾತ್ ಕಾರಣಾದ್ದೇವಾ ಗಂಧರ್ವೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ| ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ

ವಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಪ್ರಯತಾ ಧಾರಯಂತಿ ತತ್||

ಮುಕುಟೈರಂಗದಯುತ್ಯೈರಲಂಕಾರೈಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಃ| ಸುವರ್ಣವಿಕೃತ್ಯೈಸ್ತತ್ರ

ವಿರಾಜಂತೇ ಭೃಗೂತ್ತಮ|| ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪವಿತ್ರೇಭ್ಯಃ ಪವಿತ್ರಂ ಪರಮಂ

ಸ್ಮೃತಮ್| ಭೂಮೇರ್ಗೋಭ್ಯೋಽಥ ರತ್ನೇಭ್ಯಸ್ತದ್ವಿದ್ಧಿ ಮನುಜರ್ಷಭ||

ಪೃಥಿವೀಂ ಗಾಶ್ಚ ದತ್ತೇಹ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ಕಿಂಚನ| ವಿಶಿಷ್ಯತೇ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ

ದಾನಂ ಪರಮಕಂ ವಿಭೋ|| ಅಕ್ಷಯಂ ಪಾವನಂ ಚೈವ

ಸುವರ್ಣಮಮರದ್ಯುತೇ| ಪ್ರಯಚ್ಛ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪಾವನಂ

ಹ್ಯೇತದುತ್ತಮಮ್|| ಸುವರ್ಣಮೇವ ಸರ್ವಾಸು ದಕ್ಷಿಣಾಸು ವಿಧೀಯತೇ|

ಸುವರ್ಣಂ ಯೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ದರ್ವದಾಸ್ತೇ ಭವನ್ತ್ಯುತ|| (ಗೀತಾ

ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13083038a ಭೂಯ ಏವ ಚ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

13083038c ಗದತೋ ಮಮ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರ||

ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ನಾನು ಹೇಳುವ ಸುವರ್ಣದ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೇಳು.

13083039a ಮಯಾ ಶ್ರುತಮಿದಂ ಪೂರ್ವಂ ಪುರಾಣೇ ಭೃಗುನಂದನ|

13083039c ಪ್ರಜಾಪತೇಃ ಕಥಯತೋ ಮನೋಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವಸ್ಯ
ವೈ³⁰⁶||

ಭೃಗುನಂದನ ! ಹಿಂದೆ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಮನು ಸ್ವಾಯಂಭುವನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಈ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13083040a ಶೂಲಪಾಣೇರ್ಭಗವತೋ ರುದ್ರಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13083040c ಗಿರೌ ಹಿಮವತಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ತದಾ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹ||

13083041a ದೇವ್ಯಾ ವಿವಾಹೇ ನಿರ್ವೃತ್ತೇ ರುದ್ರಾಣ್ಯಾ ಭೃಗುನಂದನ|

13083041c ಸಮಾಗಮೇ ಭಗವತೋ ದೇವ್ಯಾ ಸಹ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹ ! ಭೃಗುನಂದನ ! ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪರ್ವತ ಹಿಮಾಲಯದಲ್ಲಿ ಶೂಲಪಾಣಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಭಗವಾನ್ ರುದ್ರನಿಗೆ ದೇವೀ ರುದ್ರಾಣಿಯೊಡನೆ ವಿವಾಹವು ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ಮಹಾಮನು ಭಗವಾನ್ ಶಿವನು ಉಮಾದೇವಿಯೊಡನೆ ಸಮಾಗಮ-ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದನು.

13083041e ತತಃ ಸರ್ವೇ ಸಮುದ್ವಿಗ್ನಾ ಭಗವಂತಮುಪಾಗಮನ್||

³⁰⁶ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತು ತಸ್ಯ ವೈ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13083042a ತೇ ಮಹಾದೇವಮಾಸೀನಂ ದೇವೀಂ ಚ ವರದಾಮುಮಾಮ್|

13083042c ಪ್ರಸಾದ್ಯ ಶಿರಸಾ ಸರ್ವೇ ರುದ್ರಮೂಚುರ್ಭೃಗೂದ್ವಹ||

ಭೃಗೂದ್ವಹ ! ಆಗ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ಉದ್ವಿಗ್ನರಾಗಿ

ಕೈಲಾಸಶಿಖರದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಮಹಾದೇವ ಮತ್ತು ವರದಾಯಿನೀ
ದೇವೀ ಉಮೆಯ ಬಳಿ ಹೋಗಿ ಶಿರಸಾ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ ರುದ್ರನಿಗೆ
ಹೇಳಿದರು:

13083043a ಅಯಂ ಸಮಾಗಮೋ ದೇವ ದೇವ್ಯಾ ಸಹ ತವಾನಘ|

13083043c ತಪಸ್ವಿನಸ್ತಪಸ್ವಿನ್ಯಾ ತೇಜಸ್ವಿನ್ಯಾತಿತೇಜಸಃ|

13083043e ಅಮೋಘತೇಜಾಸ್ತ್ವಂ ದೇವ ದೇವೀ ಚೇಯಮುಮಾ ತಥಾ||

“ಅನಘ ! ದೇವ ! ದೇವಿಯೊಡನೆ ನಿನ್ನ ಈ ಸಮಾಗಮವು

ತಪಸ್ವಿನಿಯೊಡನೆ ತಪಸ್ವಿಯ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವಿನಿಯೊಡನೆ

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯ ಸಂಯೋಗವಾಗಿದೆ. ದೇವ ! ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು

ಅಮೋಘವಾದುದು. ಅಂತೆಯೇ ದೇವಿ ಉಮೆಯ ತೇಜಸ್ಸು ಕೂಡ

ಅಮೋಘವಾದುದು.

13083044a ಅಪತ್ಯಂ ಯುವಯೋರ್ದೇವ ಬಲವದ್ಭವಿತಾ ಪ್ರಭೋ|

13083044c ತನ್ನೂನಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ನ ಕಿಂ ಚಿಚ್ಛೇಷಯಿಷ್ಯತಿ||

ಪ್ರಭೋ ! ನಿಮ್ಮಿಬ್ಬರ ಸಂತಾನವು ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಬಲವಾಗುವುದು.

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರನ್ನೂ

ಉಳಿಸಲಾರನು.

13083045a ತದೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಣತೇಭ್ಯಸ್ತ್ವಂ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪೃಥುಲೋಚನ|

13083045c ವರಂ ಪ್ರಯಚ್ಛ ಲೋಕೇಶ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ|

13083045e ಅಪತ್ಯಾರ್ಥಂ ನಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ಟ ತೇಜೋ ಜ್ವಲಿತಮುತ್ತಮಮ್³⁰⁷||

ಪೃಥುಲೋಚನ ! ಲೋಕೇಶ ! ದೇವತೆಗಳು ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ
ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ನಮಗೆ
ವರವನ್ನು ನೀಡು. ಸಂತಾನಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ನಿನ್ನ ಆ ಉತ್ತಮ
ಜ್ವಲಿತ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟುಕೋ !”

13083046a ಇತಿ ತೇಷಾಂ ಕಥಯತಾಂ ಭಗವಾನ್ಗೋಪೃಷಧ್ವಜಃ|

13083046c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ದೇವಾಂಸ್ತಾನ್ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ದೇವತೆಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಭಗವಾನ್ ವೃಷಧ್ವಜನು
“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ !” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

13083047a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಚೋರ್ಧ್ವಮನಯತ್ತದ್ರೇತೋ ವೃಷವಾಹನಃ|

13083047c ಊರ್ಧ್ವರೇತಾಃ ಸಮಭವತ್ತತಃಪ್ರಭೃತಿ ಚಾಪಿ ಸಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ವೃಷವಾಹನನು ತನ್ನ ರೇತಸ್ಸನ್ನು
ಮೇಲಕ್ಕೆಳೆದುಕೊಂಡನು. ಅಂದಿನಿಂದ ಅವನು ಊರ್ಧ್ವರೇತ ಎಂದು

---

³⁰⁷ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಮೂರು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸಾರೌ ಹಿ
ಯುವಾಂ ಲೋಕಂ ಸಂತಾಪಯಿಷ್ಯಥಃ| ತದಪತ್ಯಂ ಹಿ
ಯವಯೋರ್ದೇವಾನಭಿಭವೇದ್ಧೃವಮ್| ನ ಹಿ ತೇ ಪೃಥಿವೀ ದೇವೀ ನ ಚ
ಧೌರ್ನ ದಿವಂ ವಿಭೋ|| ನೇದಂ ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ತಾಃ ಸಮಸ್ತಾ ಇತಿ ಮೇ
ಮತಿಃ| ತೇಜಃಪಭಾವನಿದರ್ಗ್ಧಂ ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಮಿದಂ ಜಗತ್||
ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಸಾದಂ ಭಗವನ್ಕುರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ನಃ ಪ್ರಭೋ| ನ ದೇವ್ಯಾಂ
ಸಂಭವೇತ್ತುತ್ತೋ ಭವತಃ ಸುರಸತ್ತಮ| ಧೈರ್ಯಾದೇವ ನಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ಟ
ತೇಜೋ ಜ್ವಲಿತಮುತ್ತಮಮ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು.

13083048a ರುದ್ರಾಣೀ ತು ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧಾ ಪ್ರಜೋಚ್ಛೇದೇ ತಥಾ ಕೃತೇ|

13083048c ದೇವಾನಥಾಬ್ರವೀತ್ತತ್ರ ಸ್ತ್ರೀಭಾವಾತ್ಪರುಷಂ ವಚಃ||

ತನ್ನ ಸಂತಾನವನ್ನು ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದುದರಿಂದ ಕ್ರುದ್ಧಳಾದ ರುದ್ರಾಣಿಯು ಸ್ತ್ರೀಭಾವದಿಂದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಈ ಕಠೋರ ಮಾತನ್ನಾಡಿದಳು:

13083049a ಯಸ್ಮಾದಪತ್ಯಕಾಮೋ ವೈ ಭರ್ತಾ ಮೇ ವಿನಿವರ್ತಿತಃ|

13083049c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇ ಸುರಾ ಯೂಯಮನಪತ್ಯಾ ಭವಿಷ್ಯಥ||

“ಸುರರೇ! ನನ್ನ ಪತಿಯು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಇಚ್ಛಿಸಿದಾಗ ನೀವು ಅವನನ್ನು ತಡೆದಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ನೀವೆಲ್ಲರೂ ಸಂತಾನವಿಲ್ಲದವರಾಗುತ್ತೀರಿ!

13083050a ಪ್ರಜೋಚ್ಛೇದೋ ಮಮ ಕೃತೋ ಯಸ್ಮಾದ್ಯುಷ್ಮಾಭಿರದ್ಯ ವೈ|

13083050c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಜಾ ವಃ ಖಿಗಮಾಃ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಆಕಾಶಚಾರೀ ದೇವತೆಗಳೇ! ನೀವೆಲ್ಲ ಸೇರಿ ನನ್ನ ಸಂತತಿಯನ್ನು ತುಂಡುಮಾಡಿದಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೂ ಸಂತಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13083051a ಪಾವಕಸ್ತು ನ ತತ್ರಾಸೀಚ್ಛಾ ಪಕಾಲೇ ಭೃಗೂದ್ವಹ|

13083051c ದೇವಾ ದೇವ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಶಾಪಾದನಪತ್ಯಾಸ್ತದಾಭವನ್||

ಭೃಗೂದ್ವಹ! ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿದೇವನು ಅಲ್ಲಿರಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಆ ಶಾಪವು ತಗಲಲಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳೂ ದೇವಿಯ ಶಾಪದಿಂದ ಸಂತಾನಹೀನರಾದರು.

13083052a ರುದ್ರಸ್ತು ತೇಜೋಽಪ್ರತಿಮಂ ಧಾರಯಾಮಾಸ ತತ್ತದಾ|

13083052c ಪ್ರಸ್ಕನ್ನಂ ತು ತತಸ್ತಸ್ಮಾತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ತತ್ರಾಪತದ್ಭುವಿ||

ರುದ್ರನು ಆಗ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಮೆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ ಸ್ವಲ್ಪ ವೀರ್ಯವು ಸ್ವಲಿತವಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

13083053a ತತ್ಪಪಾತ ತದಾ ಚಾಗ್ನೌ ವವೃಧೇ ಚಾದ್ಭುತೋಪಮಮ್|

13083053c ತೇಜಸ್ತೇಜಸಿ ಸಂಪೃಕ್ತಮೇಕಯೋನಿತ್ವಮಾಗತಮ್||

ಆ ಅದ್ಭುತ ತೇಜಸ್ಸು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು. ತೇಜಸ್ಸು ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಒಂದು ಸ್ವಯಂಭೂ ಪುರುಷನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗತೊಡಗಿತು.

13083054a ಏತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಕಾಲೇ ತು ದೇವಾಃ ಶಕ್ರಪುರೋಗಮಾಃ|

13083054c ಅಸುರಸ್ತಾರಕೋ ನಾಮ ತೇನ ಸಂತಾಪಿತಾ ಭೃಶಮ್||

ಇದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಾರಕ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಅಸುರನು ಶಕ್ರನೇ ಮೊದಲಾದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅತಿಯಾಗಿ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

13083055a ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವೋ ರುದ್ರಾ ಮರುತೋಽಥಾಶ್ವಿನಾವಪಿ|

13083055c ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ಸಂತ್ರಸ್ತಾ ದೈತೇಯಸ್ಯ ಪರಾಕ್ರಮಾತ್||

ಆದಿತ್ಯರು, ವಸುಗಳು, ರುದ್ರರು, ಮರುತರು ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನೀ ದೇವತೆಗಳು, ಸಾಧ್ಯರು ಎಲ್ಲರೂ ಆ ದೈತ್ಯನ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಸಂತ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದರು.

13083056a ಸ್ಥಾನಾನಿ ದೇವತಾನಾಂ ಹಿ ವಿಮಾನಾನಿ ಪುರಾಣಿ ಚ|

13083056c ಋಷೀಣಾಮಾಶ್ರಮಾಶ್ಚೈವ ಬಭೂವುರಸುರೈರ್ಕೃತಾಃ||

ದೇವತೆಗಳ ಸ್ಥಾನ-ವಿಮಾನ ಮತ್ತು ಪುರಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಋಷಿಗಳ ಆಶ್ರಮಗಳನ್ನೂ ಆ ಅಸುರನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

13083057a ತೇ ದೀನಮನಸಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಶ್ಚ ಋಷಯಶ್ಚ ಹ|

13083057c ಪ್ರಜಗ್ಮುಃ ಶರಣಂ ದೇವಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಮಜರಂ ಪ್ರಭುಮ್||

ದೀನಮನಸ್ಕರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ದೇವ ಅಜರ ಪ್ರಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ಶರಣು ಹೋದರು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಸುವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿನಾಮ ತ್ರ್ಯಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೪

ಕಾರ್ತಿಕೇಯೋತ್ಪತ್ತಿ³⁰⁸

ಬ್ರಹ್ಮನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದುದು (1-18), ಅಗ್ನಿಯ ಅನ್ವೇಷಣೆ (19-44), ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿವನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತಪ್ತಳಾದ ಗಂಗೆಯು ಅದನ್ನು ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದು (45-74), ಕಾರ್ತಿಕೇಯ ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣದ

³⁰⁸ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಜನ್ಮದ ಕಥೆಯು ಹಿಂದೆ ಅರಣ್ಯಕಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಸಮಸ್ಯಾಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೨೧೩-೨೨೦ ರಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸ್ಕಂದೋತ್ಪತ್ತಿಯ ಕಥೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ.

ಉತ್ಪತ್ತಿ (75-81).

13084001 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13084001a ಅಸುರಸ್ತಾರಕೋ ನಾಮ ತ್ವಯಾ ದತ್ತವರಃ ಪ್ರಭೋ|

13084001c ಸುರಾನ್ಯುಷಿಂಶ್ಚ ಕ್ಷಿಶ್ನಾತಿ ವಧಸ್ತಸ್ಯ ವಿಧೀಯತಾಮ್||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಪ್ರಭೋ! ನಿನ್ನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ತಾರಕ ಎಂಬ ಅಸುರನು ಸುರರನ್ನೂ ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಕಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು.

13084002a ತಸ್ಮಾದ್ಭಯಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಮಸ್ಮಾಕಂ ವೈ ಪಿತಾಮಹ|

13084002c ಪರಿತ್ರಾಯಸ್ವ ನೋ ದೇವ ನ ಹ್ಯನ್ಯಾ ಗತಿರಸ್ತಿ ನಃ||

ಪಿತಾಮಹ! ಅವನಿಂದ ನಮಗೆ ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ದೇವ! ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡು. ನೀನಲ್ಲದೇ ನಮಗೆ ಅನ್ಯ ಗತಿಯಿಲ್ಲ.”

13084003 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13084003a ಸಮೋಽಹಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಧರ್ಮಂ ನೇಹ ರೋಚಯೇ|

13084003c ಹನ್ಯತಾಂ ತಾರಕಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸುರರ್ಷಿಗಣಬಾಧಕಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಮಭಾವವಿದ್ದರೂ ಅಧರ್ಮಿಗಳು ನನಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸುರರ್ಷಿಗಣಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ತಾರಕನನ್ನು ನೀವು ಶೀಘ್ರವೇ ಸಂಹರಿಸಿ.

13084004a ವೇದಾ ಧರ್ಮಾಶ್ಚ ನೋತ್ಸಾದಂ.³⁰⁹ ಗಚ್ಛೇಯಃ ಸುರಸತ್ತಮಾಃ|

13084004c ವಿಹಿತಂ ಪೂರ್ವಮೇವಾತ್ರ ಮಯಾ ವೈ ವ್ಯೇತು ಪೋ ಜ್ವರಃ||

ಸುರಸತ್ತಮರೇ! ವೇದ-ಧರ್ಮಗಳ ಉಚ್ಛೇದವಾಗದಿರಲಿ. ನಿಮ್ಮ ಮಾನಸಿಕ ಚಿಂತೆಯು ದೂರವಾಗುವ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಾನು ಮೊದಲೇ ಮಾಡಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.”

13084005 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13084005a ವರದಾನಾದ್ಭಗವತೋ ದೈತೇಯೋ ಬಲಗರ್ವಿತಃ|

13084005c ದೇವೈರ್ನ ಶಕ್ಯತೇ ಹಂತುಂ ಸ ಕಥಂ ಪ್ರಶಮಂ ವ್ರಜೇತ್||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಭಗವನ್! ನಿನ್ನದೇ ವರದಾನದಿಂದ ಬಲಗರ್ವಿತನಾದ ಆ ದೈತ್ಯನನ್ನು ದೇವತೆಗಳು ಸಂಹರಿಸಲು ಶಕ್ಯರಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಶಾಂತಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆವು?

13084006a ಸ ಹಿ ನೈವ ಸ್ಮ ದೇವಾನಾಂ ನಾಸುರಾಣಾಂ ನ ರಕ್ಷಸಾಮ್|

13084006c ವಧ್ಯಃ ಸ್ಯಾಮಿತಿ ಜಗ್ರಾಹ ವರಂ ತ್ವತ್ತಃ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ತನಗೆ ದೇವತೆಗಳು, ಅಸುರರು ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸರಿಂದ ವಧೆಯಾಗಬಾರದೆಂದು ಅವನು ನಿನ್ನಿಂದ ವರವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ.

13084007a ದೇವಾಶ್ಚ ಶಪ್ತಾ ರುದ್ರಾಣ್ಯಾ ಪ್ರಜೋಚ್ಛೇದೇ ಪುರಾ ಕೃತೇ|

13084007c ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ ವೋಽಪತ್ಯಮಿತಿ ಸರ್ವಜಗತ್ಪತೇ||

ಜಗತ್ಪತೇ! ಹಿಂದೆ ನಾವು ರುದ್ರಾಣಿಯ ಸಂತತಿಯನ್ನು ಉಚ್ಛೇದಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಅವಳು ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ “ನಿಮಗೆ

³⁰⁹ ನೋಚ್ಛೇದಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸಂತಾನವಾಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದ್ದಳು.”

13084008 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13084008a ಹುತಾಶನೋ ನ ತತ್ರಾಸೀಚ್ಚಾ ಪಕಾಲೇ ಸುರೋತ್ತಮಾಃ|

13084008c ಸ ಉತ್ಪಾದಯಿತಾಪತ್ಯಂ ವಧಾರ್ಥಂ ತ್ರಿದಶದ್ವಿಷಾಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರೋತ್ತಮರೇ! ಆ ಶಾಪದ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಇರಲಿಲ್ಲ. ತ್ರಿದಶರ ದ್ವೇಷಿಗಳ ವಧೆಗೆ ಅವನೇ ಸಂತಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

13084009a ತದ್ವೈ ಸರ್ವಾನತಿಕ್ರಮ್ಯ ದೇವದಾನವರಾಕ್ಷಸಾನ್|

13084009c ಮಾನುಷಾನಥ ಗಂಧರ್ವಾನ್ನಾಗಾನಥ ಚ ಪಕ್ಷಿಣಃ||

13084010a ಅಸ್ತ್ರೇಣಾಮೋಘಪಾತೇನ ಶಕ್ತ್ಯಾ ತಂ ಘಾತಯಿಷ್ಯತಿ|

13084010c ಯತೋ ವೋ ಭಯಮುತ್ತನ್ನಂ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಸುರಶತ್ರುವಃ||

ಅವನೇ ದೇವ-ದಾನವ-ರಾಕ್ಷಸರನ್ನು, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು, ಗಂಧರ್ವರನ್ನು, ನಾಗ-ಪಕ್ಷಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ತನ್ನ ಅಮೋಘ ಅಸ್ತ್ರ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದು ನಿಮಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿರುವ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನ್ಯ ಸುರಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಅವನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13084011a ಸನಾತನೋ ಹಿ ಸಂಕಲ್ಪಃ ಕಾಮ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ|

13084011c ರುದ್ರಸ್ಯ ತೇಜಃ ಪ್ರಸ್ಯನ್ನಮಗ್ನೌ ನಿಪತಿತಂ ಚ ತತ್||

13084012a ತತ್ತೇಜೋಽಗ್ನಿರ್ಮಹದ್ಭೂತಂ ದ್ವಿತೀಯಮಿವ ಪಾವಕಮ್|

13084012c ವಧಾರ್ಥಂ ದೇವಶತ್ರುಣಾಂ ಗಂಗಾಯಾಂ ಜನಯಿಷ್ಯತಿ||

ಸನಾತನ ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನೇ ಕಾಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅದೇ ಕಾಮದಿಂದ

ಸ್ವಲಿತವಾದ ರುದ್ರನ ತೇಜಸ್ಸು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದಿತ್ತು. ಎರಡನೇ
ಅಗ್ನಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು
ದೇವಶತ್ರುಗಳನ್ನು ವಧಿಸುವವನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

13084013a ಸ ತು ನಾವಾಪ ತಂ ಶಾಪಂ ನಷ್ಟಃ ಸ ಹುತಭುಕ್ತದಾ|

13084013c ತಸ್ಮಾದ್ವೋ ಭಯಹೃದ್ದೇವಾಃ ಸಮುತ್ಪತ್ಸ್ಯತಿ ಪಾವಕಿಃ||

ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಅಡಗಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಶಾಪವು
ಅವನಿಗೆ ತಾಗಲಿಲ್ಲ. ದೇವತೆಗಳೇ! ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಪುತ್ರನು
ನಿಮ್ಮ ಸರ್ವ ಭಯಗಳನ್ನೂ ಕಿತ್ತುಹಾಕುತ್ತಾನೆ.

13084014a ಅನ್ವಿಷ್ಯತಾಂ ವೈ ಜ್ವಲನಸ್ತಥಾ ಚಾದ್ಯ ನಿಯುಜ್ಯತಾಮ್|

13084014c ತಾರಕಸ್ಯ ವಧೋಪಾಯಃ ಕಥಿತೋ ವೈ ಮಯಾನಘಾಃ||

ನೀವು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿ ಇಂದೇ ಅವನನ್ನು ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ
ನಿಯೋಜಿಸಿ. ಅನಘರೇ! ತಾರಕನ ವಧೆಯ ಉಪಾಯವನ್ನು ನಾನು
ನಿಮಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13084015a ನ ಹಿ ತೇಜಸ್ವಿನಾಂ ಶಾಪಾಸ್ತೇಜಃಸು ಪ್ರಭವಂತಿ ವೈ|

13084015c ಬಲಾನ್ಯತಿಬಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ನಬಲಾನಿ ಭವಂತಿ ವೈ||

ತೇಜಸ್ವಿಗಳ ಶಾಪವು ತೇಜಸ್ವಿಗಳ ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾವಬೀರುವುದಿಲ್ಲ.
ಬಲಶಾಲಿಯು ತನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲಶಾಲಿಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ
ದುರ್ಬಲನೇ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13084016a ಹನ್ಯಾದವಧ್ಯಾನ್ವರದಾನಪಿ ಚೈವ ತಪಸ್ವಿನಃ|

13084016c ಸಂಕಲ್ಪಾಭಿರುಚಿಃ ಕಾಮಃ ಸನಾತನತಮೋಽನಲಃ||

ತಪಸ್ವಿಯ ಕಾಮವೇ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಅಭಿರುಚಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಸನಾತನತಮ ಅಗ್ನಿಯು ವರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವನನ್ನೂ ವಧಿಸಬಲ್ಲನು.

13084017a ಜಗತ್ಪತಿರನಿರ್ದೇಶ್ಯಃ ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವಭಾವನಃ|

13084017c ಹೃಚ್ಚಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ರುದ್ರಾದಪಿ ಪ್ರಭುಃ||

ಆ ಪ್ರಭು ಅಗ್ನಿಯು ಜಗತ್ಪತಿಯು. ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯನು. ಸರ್ವಗ ಮತ್ತು ಸರ್ವಭಾವನನು. ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅವನು ರುದ್ರನಿಗಿಂತಲೂ ಹಿರಿಯನು.

13084018a ಅನ್ವಿಷ್ಯತಾಂ ಸ ತು ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತೇಜೋರಾಶಿಹುತಾಶನಃ|

13084018c ಸ ವೋ ಮನೋಗತಂ ಕಾಮಂ ದೇವಃ ಸಂಪಾದಯಿಷ್ಯತಿ||

ಆ ತೇಜೋರಾಶಿ ಹುತಾಶನನನ್ನು ನೀವು ಬೇಗನೆ ಹುಡುಕಿ. ಆ ದೇವನೇ ನಿಮ್ಮ ಮನೋಗತ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”

13084019a ಏತದ್ವಾಕ್ಯಮುಪಶ್ರುತ್ಯ ತತೋ ದೇವಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13084019c ಜಗ್ಮುಃ ಸಂಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪಾಃ ಪರ್ಯೇಷಂತೋ ವಿಭಾವಸುಮಾ||

ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಂಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪರಾಗಿ ವಿಭಾವಸುವನ್ನು ಹುಡುಕಲು ತೆರಳಿದರು.

13084020a ತತಸ್ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮೃಷಯೋ ವ್ಯಚಿನ್ವಂತ ಸುರೈಃ ಸಹ|

13084020c ಕಾಂಕ್ಷಂತೋ ದರ್ಶನಂ ವಹ್ನೇಃ ಸರ್ವೇ ತದ್ಗತಮಾನಸಾಃ||

ಆಗ ಋಷಿಗಳು ಸುರರೊಂದಿಗೆ ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕಿದರು. ಅವರೆಲ್ಲರ ಮನಸ್ಸುಗಳೂ ಅಗ್ನಿಯ ಮೇಲೆಯೇ ಇತ್ತು

ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಅವನನ್ನೇ ಕಾಣಲು ಬಯಸಿದ್ದರು.

13084021a ಪರೇಣ ತಪಸಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಶ್ರೀಮಂತೋ ಲೋಕವಿಶ್ರುತಾಃ|

13084021c ಲೋಕಾನನ್ವಚರನ್ನಿದ್ಧಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಭೃಗುದ್ವಹ|

13084021e ನಷ್ಟಮಾತ್ಮನಿ ಸಂಲೀನಂ ನಾಧಿಜಗ್ಮುರ್ಹುತಾಶನಮ್||

ಭೃಗುದ್ವಹ ! ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ತೇಜಸ್ವೀ ಮತ್ತು ಲೋಕವಿಖ್ಯಾತ ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧ-ದೇವಗಣಗಳೂ ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಲೀನನಾಗಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯ ಬಳಿ ಅವರಿಗೆ ಹೋಗಲಿಕ್ಕಾಗಲಿಲ್ಲ.

13084022a ತತಃ ಸಂಜಾತಸಂತ್ರಾಸಾನಗ್ನೇರ್ದರ್ಶನಲಾಲಸಾನ್|

13084022c ಜಲೇಚರಃ ಕ್ಲಾಂತಮನಾಸ್ತೇಜಸಾಗ್ನೇಃ ಪ್ರದೀಪಿತಃ|

13084022e ಉವಾಚ ದೇವಾನ್ಮಂಡೂಕೋ ರಸಾತಲತಲೋತ್ಥಿತಃ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿಯದರ್ಶನವನ್ನೇ ಬಯಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಭಯಭೀತರಾಗಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳು ರಸಾತಲದಿಂದ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕ್ಲಾಂತಚಿತ್ತಗೊಂಡಿದ್ದ ಒಂದು ಜಲೇಚರ ಕಪ್ಪೆಯನ್ನು ನೋಡಿದರು. ಅದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿತು:

13084023a ರಸಾತಲತಲೇ ದೇವಾ ವಸತ್ಯಗ್ನಿ೦ತಿ ಪ್ರಭೋ|

13084023c ಸಂತಾಪಾದಿಹ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪಾವಕಪ್ರಭವಾದಹಮ್||

“ದೇವತೆಗಳೇ ! ಅಗ್ನಿಯು ರಸಾತಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ನಾನು ಆ ಪ್ರಭು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂತಾಪದಿಂದ ಗಾಭರಿಗೊಂಡು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

13084024a ಸ ಸಂಸುಪ್ತೋ ಜಲೇ ದೇವಾ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನಃ|

13084024c ಅಪಃ ಸಂಸೃಜ್ಯ ತೇಜೋಭಿಸ್ತೇನ ಸಂತಾಪಿತಾ ವಯಮ್||

ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯವಾಹನನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಜಲವನ್ನು ಸಂಯೋಜಿಸಿ ಜಲದಲ್ಲಿಯೇ ಮಲಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ನಾವು ಸಂತಪ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

13084025a ತಸ್ಯ ದರ್ಶನಮಿಷ್ಟಂ ವೋ ಯದಿ ದೇವಾ ವಿಭಾವಸೋಃ|

13084025c ತತ್ರೈನಮಭಿಗಚ್ಚಧ್ವಂ ಕಾರ್ಯಂ ವೋ ಯದಿ ವಹ್ನಿನಾ||

ದೇವತೆಗಳೇ! ನೀವು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಬಯಸಿದರೆ ಮತ್ತು ನಿಮಗೆ ಅವನಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಕೆಲಸವಿದ್ದರೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅವನನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿ.

13084026a ಗಮ್ಯತಾಂ ಸಾಧಯಿಷ್ಯಾಮೋ ವಯಂ ಹ್ಯಗ್ನಿಭಯಾತ್ಸುರಾಃ|

13084026c ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಮಂಡೂಕಸ್ತ್ವ ರಿತೋ ಜಲಮಾವಿಶತ್||

ಸುರರೇ! ಹೋಗಿ. ನಾವೂ ಕೂಡ ಅಗ್ನಿಯ ಭಯದಿಂದ ಬೇರೆ ಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋಗುತ್ತೇವೆ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಕಪ್ಪೆಯು ಬೇಗನೇ ಜಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿತು.

13084027a ಹುತಾಶನಸ್ತು ಬುಬುಧೇ ಮಂಡೂಕಸ್ಯಾಥ ಪೈಶುನಮ್|

13084027c ಶಶಾಪ ಸ ತಮಾಸಾದ್ಯ ನ ರಸಾನ್ವೇತ್ಸ್ಯ ಸೀತಿ ವೈ||

ಮಂಡೂಕವು ಚಾಡಿಹೇಳಿದುದು ಅಗ್ನಿಗೆ ತಿಳಿಯಿತು. ಅಗ ಅವನು ಮಂಡೂಕಕ್ಕೆ “ನಿನಗೆ ರಸದ ಅನುಭವವಾಗದಿರಲಿ!” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು.

13084028a ತಂ ಸ ಸಂಯುಜ್ಯ ಶಾಪೇನ ಮಂಡೂಕಂ ಪಾವಕೋ ಯಯೌ|

13084028c ಅನ್ಯತ್ರ ವಾಸಾಯ ವಿಭುರ್ನ ಚ ದೇವಾನದರ್ಶಯತ್||

ಮಂಡೂಕಕ್ಕೆ ಶಾಪವನ್ನಿತ್ತು ಅಗ್ನಿಯು ವಾಸಿಸಲು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ಹೋದನು. ಆ ವಿಭುವು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

13084029a ದೇವಾಸ್ವ ನುಗ್ರಹಂ ಚಕ್ರುರ್ಮಂಡೂಕಾನಾಂ ಭೃಗುದ್ವಹ|

13084029c ಯತ್ತಚ್ಚೈಣು ಮಹಾಬಾಹೋ ಗದತೋ ಮಮ ಸರ್ವಶಃ||

ಭೃಗುದ್ವಹ! ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಮಂಡೂಕಗಳಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮಹಾಬಾಹೋ! ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೇಳು.

13084030 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13084030a ಅಗ್ನಿಶಾಪಾದಜಿಹ್ವಾಪಿ ರಸಜ್ಞಾನಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ|

13084030c ಸರಸ್ವತೀಂ ಬಹುವಿಧಾಂ ಯೂಯಮುಚ್ಚಾರಯಿಷ್ಯಥ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಅಗ್ನಿಶಾಪದಿಂದ ನಿಮಗೆ ನಾಲಿಗೆಯಿಲ್ಲದೇ ರಸದ ಜ್ಞಾನವಾಗದೇ ಇದ್ದರೂ ನೀವು ನಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ ಬಹುವಿಧದ ವಾಣಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲಿರಿ.

13084031a ಬಿಲವಾಸಗತಾಂಶ್ಚೈವ ನಿರಾದಾನಾನಚೇತಸಃ|

13084031c ಗತಾಸೂನಪಿ ವಃ ಶುಷ್ಕಾನ್ ಭೂಮಿಃ ಸಂಧಾರಯಿಷ್ಯತಿ|

13084031e ತಮೋಗತಾಯಾಮಪಿ ಚ ನಿಶಾಯಾಂ ವಿಚರಿಷ್ಯಥ||

ಬಿಲದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವಾಗ ಆಹಾರಸಿಗದೇ ನೀವು ಪ್ರಾಣರಹಿತರಾಗಿ ಒಣಗಿ ಹೋದರೂ ಭೂಮಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು

ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಮಳೆಯ ನೀರು ದೊರೆಯಲು ಪುನಃ

ನೀವು ಜೀವದಿಂದ ಮೇಲೇಳುತ್ತೀರಿ. ಘನ ಅಂಧಕಾರದಿಂದ
ತುಂಬಿರುವ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ನೀವು ವಿಚರಿಸಬಲ್ಲೀರಿ.”

13084032a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾಂಸ್ತತೋ ದೇವಾಃ ಪುನರೇವ ಮಹೀಮಿಮಾಮ್|

13084032c ಪರೀಯುರ್ಜ್ವಲನಸ್ಯಾರ್ಥೇ ನ ಚಾವಿಂದನ್ ಹುತಾಶನಮ್||

ಕಪ್ಪೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಪುನಃ ಮಹಿಯಲ್ಲಿ
ಹುತಾಶನನನ್ನು ಹುಡುಕತೊಡಗಿದರು. ಆದರೆ ಅವರಿಗೆ ಅಗ್ನಿಯು
ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೊರಕಲಿಲ್ಲ.

13084033a ಅಥ ತಾನ್ ದ್ವಿರದಃ ಕಶ್ಚಿತ್ಸುರೇಂದ್ರದ್ವಿರದೋಪಮಃ|

13084033c ಅಶ್ವತ್ಥಸ್ಥೋಽಗ್ನಿರಿತ್ಯೇವಂ ಪ್ರಾಹ ದೇವಾನ್ ಭೃಗುದ್ವಹ||

ಭೃಗುದ್ವಹ! ಆಗ ಇಂದ್ರನ ಐರಾವತನ ಸಮನಾದ ವಿಶಾಲಕಾಯ
ಗಜರಾಜನು “ಅಶ್ವತ್ಥವು ಅಗ್ನಿರೂಪವು” ಎಂದು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು.

13084034a ಶಶಾಪ ಜ್ವಲನಃ ಸರ್ವಾನ್ ದ್ವಿರದಾನ್ಮ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

13084034c ಪ್ರತೀಪಾ ಭವತಾಂ ಜಿಹ್ವಾ ಭವಿತ್ರೀತಿ ಭೃಗುದ್ವಹ||

ಆಗ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾದ ಅಗ್ನಿಯು ಎಲ್ಲ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಶಪಿಸುತ್ತಾ
“ನಿಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯು ಹಿಂದುಮುಂದಾಗಲಿ!” ಎಂದನು.

13084035a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ನಿಸ್ಸುತೋಽಶ್ವತ್ಥಾದಗ್ನಿರ್ವಾರಣಸೂಚಿತಃ|

13084035c ಪ್ರವಿವೇಶ ಶಮೀಗರ್ಭಮಥ ವಹ್ನಿಃ ಸುಷುಪ್ಸಯಾ||

ತನ್ನ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ ಆನೆಗಳಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಗ್ನಿಯು
ಅಶ್ವತ್ಥದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಮಲಗಲು ಬಯಸಿ ಶಮೀವೃಕ್ಷದೊಳಗೆ

ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13084036a ಅನುಗ್ರಹಂ ತು ನಾಗಾನಾಂ ಯಂ ಚಕ್ರುಃ ಶೃಣು ತಂ ಪ್ರಭೋ|

13084036c ದೇವಾ ಭೃಗುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರೀತಾಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಾಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಭೃಗುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ಪ್ರೀತರಾದ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಿ ದೇವತೆಗಳು ಆನೆಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡಿದರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13084037 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13084037a ಪ್ರತೀಪಯಾ ಜಿಹ್ವಯಾಪಿ ಸರ್ವಾಹಾರಾನ್ಕುರಿಷ್ಯಥ|

13084037c ವಾಚಂ ಚೋಚ್ಚಾರಯಿಷ್ಯಧ್ವಮುಚ್ಚೈರವ್ಯಂಜಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13084037e ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುನರೇವಾಗ್ನಿಮನುಸಸ್ತುರ್ದಿವೌಕಸಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ನಿಮ್ಮ ನಾಲಿಗೆಯು ಹಿಂದುಮುಂದಾದರೂ ನೀವು ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಆಹಾರವನ್ನೂ ಸೇವಿಸಬಲ್ಲಿರಿ. ಮತ್ತು ಉಚ್ಚಸ್ವರದಲ್ಲಿ ವಾಣಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚರಿಸಬಲ್ಲಿರಿ. ಆದರೆ ಅದರಿಂದ ಯಾವುದೇ ಅಕ್ಷರದ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ಪುನಃ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದರು.

13084038a ಅಶ್ವತ್ಥಾನ್ನಿಃಸೃತಶ್ಚಾಗ್ನಿಃ ಶಮೀಗರ್ಭಗತಸ್ತದಾ|

13084038c ಶುಕೇನ ಖ್ಯಾಪಿತೋ ವಿಪ್ರ ತಂ ದೇವಾಃ ಸಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಅಶ್ವತ್ಥದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಶಮೀಗರ್ಭವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು. ವಿಪ್ರ! ಗಿಳಿಗಳು ಅಗ್ನಿಯ ಕುರುಹನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹೇಳಲು ಅವರು ಶಮೀವೃಕ್ಷದಡೆಗೆ ಓಡಿದರು.

13084039a ಶಶಾಪ ಶುಕಮಗ್ನಿಸ್ತು ವಾಗ್ವಿಹೀನೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13084039c ಜಿಹ್ವಾಂ ಚಾವರ್ತ ಯಾಮಾಸ ತಸ್ಯಾಪಿ ಹುತಭುಕ್ತದಾ||

ಅಗ್ನಿಯಾದರೋ ಗಿಳಿಗಳಿಗೆ “ಮಾತಿಲ್ಲದವರಾಗುತ್ತೀರಿ!” ಎಂದು ಶಪಿಸಿದನು. ಅಗ್ನಿಯು ಅವರ ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಂದುಮುಂದೆ ಮಾಡಿದನು.

13084040a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತು ಜ್ವಲನಂ ದೇವಾಃ ಶುಕಮೂಚುರ್ದಯಾನ್ವಿತಾಃ|

13084040c ಭವಿತಾ ನ ತ್ವಮತ್ಯಂತಂ ಶಕುನೇ.³¹⁰ ನಷ್ಟವಾಗಿತಿ||

ಆಗ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳು ಗಿಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯಾನ್ವಿತರಾಗಿ “ಪಕ್ಷಿಗಳೇ! ನಿಮ್ಮ ವಾಣಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಷ್ಟವಾಗದಿರಲಿ.

13084041a ಆವೃತ್ತಜಿಹ್ವಸ್ಯ ಸತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಕಾಂತಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13084041c ಬಾಲಸ್ಯೇವ ಪ್ರವೃದ್ಧಸ್ಯ ಕಲಮವ್ಯಕ್ತಮದ್ಭುತಮ್||

ನಾಲಿಗೆಯು ಹಿಂದುಮುಂದಾದರೂ ನಿಮ್ಮ ವಾಣಿಯು ಮಧುರವಾಗುವುದು. ಪ್ರವೃದ್ಧರಿಗೆ ಬಾಲಕರ ವಾಣಿಯು ಹೇಗೆ ಮಧುರವೆನಿಸುವುದೋ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ವಾಣಿಯೂ ಕೂಡ ಅದ್ಭುತವೆನಿಸುವುದು.”

13084042a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಶಮೀಗರ್ಭೇ ವಹ್ನಿಮಾಲಕ್ಯ ದೇವತಾಃ|

13084042c ತದೇವಾಯತನಂ ಚಕ್ರುಃ ಪುಣ್ಯಂ ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯಾಸ್ವಪಿ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಶಮೀಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ದೇವತೆಗಳು

³¹⁰ ಶುಕತ್ವೇ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೂ ಶಮೀವೃಕ್ಷವೇ ಅಗ್ನಿಯ ಪವಿತ್ರಸ್ಥಾನವೆಂದು
ನಿಯಮಿಸಿದರು.

13084043a ತತಃಪ್ರಭೃತಿ ಚಾಪ್ಯಗ್ನಿಃ ಶಮೀಗರ್ಭೇಷು ದೃಶ್ಯತೇ|

13084043c ಉತ್ಪಾದನೇ ತಥೋಪಾಯಮನುಜಗ್ಮುಶ್ಚ ಮಾನವಾಃ||

ಅಂದಿನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಶಮೀಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಿಗೋಚರನಾಗ
ತೊಡಗಿದನು. ಮಾನವರು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸಲು ಶಮಿಯ
ಮಂಥನದ ಉಪಾಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು.

13084044a ಆಪೋ ರಸಾತಲೇ ಯಾಸ್ತು ಸಂಸೃಷ್ಟಾಶ್ಚಿತ್ರಭಾನುನಾ|

13084044c ತಾಃ ಪರ್ವತಪ್ರಸ್ರವಣೈರೂಷ್ಮಾಂ ಮುಂಚಂತಿ ಭಾರ್ಗವ|

13084044e ಪಾವಕೇನಾಧಿಶಯತಾ ಸಂತಪ್ತಾಸ್ತಸ್ಯ ತೇಜಸಾ||

ಭಾರ್ಗವ! ರಸಾತಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿದ್ದ ಮತ್ತು ಮಲಗಿದ್ದ
ನೀರು ಅವನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂತಪ್ತಗೊಂಡು ಪರ್ವತದ ಬಿಸಿ
ಚಿಲುಮೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಹೊರಬಂದಿತು.

13084045a ತತೋಽಗ್ನಿದೇವತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಭೂವ ವ್ಯಥಿತಸ್ತದಾ|

13084045c ಕಿಮಾಗಮನಮಿತ್ಯೇವಂ ತಾನಪೃಚ್ಛತ ಪಾವಕಃ||

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಗ್ನಿಯು ವ್ಯಥಿತನಾಗಿ ಕೇಳಿದನು: “ಯಾವ
ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೆ ನಿಮ್ಮ ಶುಭಾಗಮನವಾಯಿತು?”

13084046a ತಮೂಚುರ್ವಿಬುಧಾಃ ಸರ್ವೇ ತೇ ಚೈವ ಪರಮರ್ಷಯಃ|

13084046c ತ್ವಾಂ ನಿಯೋಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ಕಾರ್ಯೇ ತದ್ಭವಾನ್ಕರ್ತುಮರ್ಹತಿ|

13084046e ಕೃತೇ ಚ ತಸ್ಮಿನ್ ಭವಿತಾ ತವಾಪಿ ಸುಮಹಾನ್ಗುಣಃ||

ಆಗ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು:
 “ನಾವು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು
 ನೀನು ಮಾಡಬೇಕು. ಆ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಂಪನ್ನಗೊಳಿಸಿದರೆ ನಿನಗೂ
 ಕೂಡ ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಲಾಭವಾಗುವುದು.”

13084047 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

13084047a ಬ್ರೂತ ಯದ್ಭವತಾಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸರ್ವಂ ಕರ್ತಾಸ್ಮಿ ತತ್ಪುರಾಃ|

13084047c ಭವತಾಂ ಹಿ ನಿಯೋಜ್ಯೋಽಹಂ ಮಾ ವೋಽತ್ರಾಸ್ತು ವಿಚಾರಣಾ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರರೇ! ನಿಮ್ಮ ಕಾರ್ಯವೇನಿದೆಯೋ ಹೇಳಿರಿ.
 ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಆಜ್ಞಾಪಾಲಕನು. ಈ
 ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀವು ಅನ್ಯಥಾ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲ.”

13084048 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13084048a ಅಸುರಸ್ತೂರಕೋ ನಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವರದರ್ಪಿತಃ|

13084048c ಅಸ್ಮಾನ್ ಪ್ರಬಾಧತೇ ವೀರ್ಯಾದ್ವ್ಯಧಸ್ತಸ್ಯ ವಿಧೀಯತಾಮ್||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ತಾರಕನೆಂಬ ಅಸುರನು ಬ್ರಹ್ಮನ ವರವನ್ನು
 ಪಡೆದು ದರ್ಪಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು
 ಬಾಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಅವನ ವಧೆಗೆ ಯಾವುದಾದರೂ ಉಪಾಯವನ್ನು
 ಮಾಡಬೇಕು.

13084049a ಇಮಾನ್ದೇವಗಣಾಂಸ್ತಾತ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಣಾಂಸ್ತಥಾ|

13084049c ಋಷೀಂಶ್ಚಾಪಿ ಮಹಾಭಾಗಾನ್ಪರಿತ್ರಾಯಸ್ವ ಪಾವಕಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಪಾವಕ! ಈ ಮಹಾಭಾಗ ದೇವಗಣಗಳನ್ನು,
 ಪ್ರಜಾಪತಿಗಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸು!

13084050a ಅಪತ್ಯಂ ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಂ ಪ್ರವೀರಂ ಜನಯ ಪ್ರಭೋ|

13084050c ಯದ್ಭಯಂ ನೋಽಸುರಾತ್ತಸ್ಮಾನ್ನಾಶಯೇದ್ಧವ್ಯವಾಹನ||

ಪ್ರಭೋ! ಹವ್ಯವಾಹನ! ತೇಜಸ್ವೀ ಮತ್ತು ಮಹಾವೀರ ಪುತ್ರನನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸು. ಅವನು ಅಸುರನಿಂದಾಗುವ ನಮ್ಮ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13084051a ಶಪ್ತಾನಾಂ ನೋ ಮಹಾದೇವ್ಯಾ ನಾನ್ಯದಸ್ತಿ ಪರಾಯಣಮ್|

13084051c ಅನ್ಯತ್ರ ಭವತೋ ವೀರ್ಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ರಾಯಸ್ವ ನಸ್ತತಃ||

ಮಹಾದೇವಿಯ ಶಾಪಕ್ಕೊಳಗಾದ ನಮಗೆ ನಿನ್ನ ಬಲವೀರ್ಯವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಶ್ರಯವೂ ಇಲ್ಲ. ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.

13084052a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ಹವ್ಯಕವ್ಯಭುಕ್|

13084052c ಜಗಾಮಾಥ ದುರಾಧರ್ಷೋ ಗಂಗಾಂ ಭಾಗೀರಥೀಂ ಪ್ರತಿ||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಭಗವಾನ್ ದುರಾಧರ್ಷ ಅಗ್ನಿಯು ಭಾಗೀರಥೀ ಗಂಗಾತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13084053a ತಯಾ ಚಾಪ್ಯಭವನ್ಮಿಶ್ರೋ ಗರ್ಭಶ್ಚಾಸ್ಯಾಭವತ್ತದಾ|

13084053c ವವೃಧೇ ಸ ತದಾ ಗರ್ಭಃ ಕಕ್ಷೇ ಕೃಷ್ಣಗತಿಯಥಾ||

ಗಂಗೆಯು ರುದ್ರನ ಆ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಗರ್ಭರೂಪದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅದು ಒಣ ಕಟ್ಟಿಗೆಯ ಮಧ್ಯೆ ಬೆಳೆಯುವ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ವರ್ಧಿಸಿತು.

13084054a ತೇಜಸಾ ತಸ್ಯ ಗರ್ಭಸ್ಯ ಗಂಗಾ ವಿಹ್ವಲಚೇತನಾ|

13084054c ಸಂತಾಪಮಗಮತ್ತೀವ್ರಂ ಸಾ ಸೋಢುಂ ನ ಶಶಾಕ ಹ||

ಆ ಗರ್ಭದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ವಿಹ್ವಲಳಾದ ಗಂಗೆಯು ತೀವ್ರ
ಸಂತಾಪಪಟ್ಟಳು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳಿಗಾಗಲಿಲ್ಲ.

13084055a ಆಹಿತೇ ಜ್ವಲನೇನಾಥ ಗರ್ಭೇ ತೇಜಃಸಮನ್ವಿತೇ|

13084055c ಗಂಗಾಯಾಮಸುರಃ ಕಶ್ಚಿದ್ ಭೈರವಂ ನಾದಮುತ್ಸ್ರಜತ್||

ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಗಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತಗೊಂಡ ಆ ತೇಜಸ್ವೀ ಗರ್ಭವು
ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಓರ್ವ ಅಸುರನು ಬಂದು ಭೈರವ ಕೂಗನ್ನು
ಕೂಗಿದನು.

13084056a ಅಬುದ್ಧಾಪತಿತೇನಾಥ ನಾದೇನ ವಿಪುಲೇನ ಸಾ|

13084056c ವಿತ್ರಸ್ತೋದ್ಭ್ರಾಂತನಯನಾ ಗಂಗಾ ವಿಪ್ಲುತಲೋಚನಾ|

13084056e ವಿಸಂಜ್ಞಾ ನಾಶಕದ್ಗರ್ಭಂ ಸಂಧಾರಯಿತುಮಾತ್ಮನಾ||

ಆ ಆಕಸ್ಮಿಕ ಮಹಾ ಸಿಂಹನಾದದಿಂದ ಭಯಭೀತಳಾದ ಗಂಗೆಯ
ಕಣ್ಣುಗಳು ತಿರುಗತೊಡಗಿದವು ಮತ್ತು ಅವಳ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಕಣ್ಣೀರು
ಸುರಿಯತೊಡಗಿತು. ಮೂರ್ಛಿತಳಾದ ಅವಳಿಗೆ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಮತ್ತು
ತನ್ನನ್ನು ತಾನೇ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

13084057a ಸಾ ತು ತೇಜಃಪರಿತಾಂಗೀ ಕಂಪಮಾನಾ ಚ ಜಾಹ್ನವೀ|

13084057c ಉವಾಚ ವಚನಂ ವಿಪ್ರ ತದಾ ಗರ್ಭಬಲೋದ್ಧತಾ|

13084057e ನ ತೇ ಶಕ್ತಾಸ್ಮಿ ಭಗವಂಸ್ತೇಜಸೋಽಸ್ಯ ವಿಧಾರಣೇ||

ವಿಪ್ರ! ಆ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಂಗಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತಪ್ತಳಾದ ಜಾಹ್ನವಿಯು
ನಡುಗುತ್ತಾ ಗರ್ಭದ ಬಲದಿಂದ ಕರ್ಶಿತಳಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್!
ನಿನ್ನ ಈ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರೆ!

13084058a ವಿಮೂಢಾಸ್ಮಿ ಕೃತಾನೇನ ತಥಾಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯಂ ಕೃತಂ ಪರಮ್|

13084058c ವಿಹ್ವಲಾ ಚಾಸ್ಮಿ ಭಗವಂಸ್ತೇಜೋ ನಷ್ಟಂ ಚ ಮೇಽನಘ||

ಅನಘ! ಭಗವನ್! ಇದರಿಂದ ನಾನು ವಿಮೂಢಳಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.
ಮೊದಲಿನಂತೆ ಸ್ವಸ್ಥಳಾಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ವಿಹ್ವಲಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸು
ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ.

13084059a ಧಾರಣೇ ನಾಸ್ಯ ಶಕ್ತಾಹಂ ಗರ್ಭಸ್ಯ ತಪತಾಂ ವರ|

13084059c ಉತ್ರಕ್ಷ್ಯೇಽಹಮಿಮಂ ದುಃಖಾನ್ನ ತು ಕಾಮಾತ್ಕಥಂ ಚನ||

ತಪನರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇನ್ನು ನನಗೆ ಈ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ
ಶಕ್ತಿಯಿಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಅಸಹ್ಯ ದುಃಖದಿಂದಾಗಿ ನಾನು ಇದನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನನ್ನದೇ ಇಷ್ಟದಿಂದಲ್ಲ.

13084060a ನ ಚೇತಸೋಽಸ್ತಿ³¹¹ ಸಂಸ್ಪರ್ಶೋ ಮಮ ದೇವ
ವಿಭಾವಸೋ|

13084060c ಆಪದರ್ಥೇ ಹಿ ಸಂಬಂಧಃ ಸುಸೂಕ್ಷ್ಮೋಽಪಿ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ವಿಭಾವಸೋ! ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ದೇವ! ಈ ಚೇತಸ್ಸಿನೊಂದಿಗೆ ನನ್ನ
ಸಂಪರ್ಕವೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅತಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮ
ಸಂಬಂಧವೂ ಕೂಡ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಬಂದಿರುವ ವಿಪತ್ತನ್ನು
ದೂರಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಉದ್ದೇಶದಿಂದಲೇ ಆಗಿದೆ.

13084061a ಯದತ್ರ ಗುಣಸಂಪನ್ನಮಿತರಂ ವಾ ಹುತಾಶನ|

13084061c ತ್ವಯ್ಯೇವ ತದಹಂ ಮನ್ಯೇ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೌ ಚ ಕೇವಲೌ||

³¹¹ ತೇಜಸೋಽಸ್ತಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಹುತಾಶನ! ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಗುಣ ಅಥವಾ ದೋಷವಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಧರ್ಮ-ಅಧರ್ಮಗಳಿದ್ದರೆ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೇ ಇದೆ. ಇದು ನನ್ನ ಮತ.”

13084062a ತಾಮುವಾಚ ತತೋ ವಹ್ನಿರ್ಧಾರ್ಯತಾಂ ಧಾರ್ಯತಾಮಯಮ್|

13084062c ಗರ್ಭೋ ಮತ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತೋ ಮಹಾಗುಣಫಲೋದಯಃ||

ಆಗ ವಹ್ನಿಯು ಅವಳಿಗೆ “ಈ ಗರ್ಭವು ನನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಮಹಾ ಗುಣಯುಕ್ತ ಫಲವುಂಟಾಗುವುದು. ಇದನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿರು. ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡಿರು.

13084063a ಶಕ್ತಾ ಹ್ಯಸಿ ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸ್ನಾಂ ವೋಢುಂ ಧಾರಯಿತುಂ ತಥಾ|

13084063c ನ ಹಿ ತೇ ಕಿಂ ಚಿದಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಮದ್ರೇತೋಧಾರಣಾದೃತೇ||

ನೀನು ಇಡೀ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನೇ ಧರಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳಾಗಿರುವೆ. ಇನ್ನು ಈ ಗರ್ಭಧಾರಣೆ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಅಸಾಧ್ಯವಲ್ಲ.”

13084064a ಸಾ ವಹ್ನಿನಾ ವಾರ್ಯಮಾಣಾ ದೇವೈಶ್ಚಾಪಿ ಸರಿದ್ವರಾ|

13084064c ಸಮುತ್ಸರ್ಜತಂ ಗರ್ಭಂ ಮೇರೌ ಗಿರಿವರೇ ತದಾ||

ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ತಡೆದರೂ ಆ ಸರಿದ್ವರೆಯು ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಗಿರಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಮೇರುಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದಳು.

13084065a ಸಮರ್ಥಾ ಧಾರಣೇ ಚಾಪಿ ರುದ್ರತೇಜಃಪ್ರಧರ್ಷಿತಾ|

13084065c ನಾಶಕತ್ತಂ ತದಾ ಗರ್ಭಂ ಸಂಧಾರಯಿತುಮೋಜಸಾ||

ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಲು ಸಮರ್ಥಳಾಗಿದ್ದರೂ ರುದ್ರನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಧರ್ಷಿತಗೊಂಡಿದ್ದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಅವಳಿಗೆ ಧರಿಸಲಾಗಲಿಲ್ಲ.

13084066a ಸಾ ಸಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ತಂ ದುಃಖಾದ್ವೀಪ್ತವೈಶ್ವಾನರಪ್ರಭಮ್|
 13084066c ದರ್ಶಯಾಮಾಸ ಚಾಗ್ನಿಸ್ತಾಂ ತದಾ ಗಂಗಾಂ ಭೃಗೂದ್ವಹ|
 13084066e ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸರಿತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಂ ಕಚ್ಛಿದ್ಗರ್ಭಃ ಸುಖೋದಯಃ||
 13084067a ಕೀದ್ಯಗ್ವಣೋಽಪಿ ವಾ ದೇವಿ ಕೀದ್ಯಗ್ರೂಪಶ್ಚ ದೃಶ್ಯತೇ|
 13084067c ತೇಜಸಾ ಕೇನ ವಾ ಯುಕ್ತಃ ಸರ್ವಮೇತದ್ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಭೃಗೂದ್ವಹ ! ಗಂಗೆಯು ವೈಶ್ವಾನರನ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ದುಃಖದಿಂದಲೇ ತ್ಯಜಿಸಿದ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಅವಳು ಅಗ್ನಿಗೆ ತೋರಿಸಿದಳು. ಆಗ ಅವನು ಸರಿತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದನು: “ದೇವೀ ! ನಿನ್ನ ಗರ್ಭವು ಸುಖದಿಂದ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದೆ ತಾನೇ? ಅದರ ಕಾಂತಿಯು ಹೇಗಿದೆ ಅಥವಾ ಅದರ ರೂಪವು ಹೇಗೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ? ಅವನು ಎಷ್ಟು ತೇಜೋಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದಾನೆ? ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13084068 ಗಂಗೋವಾಚ|

13084068a ಚಾತರೂಪಃ ಸ ಗರ್ಭೋ ವೈ ತೇಜಸಾ ತ್ವಮಿವಾನಲ|
 13084068c ಸುವರ್ಣೋ ವಿಮಲೋ ದೀಪ್ತಃ ಪರ್ವತಂ ಚಾವಭಾಸಯತ್||

ಗಂಗೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಅನಲ ! ಆ ಗರ್ಭವಾದರೋ ಚಿನ್ನವು. ತೇಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವನು ನಿನ್ನಂತೆಯೇ ಇದ್ದಾನೆ. ಸುವರ್ಣದಂತೆ ವಿಮಲನೂ, ಪ್ರಕಾಶಿತನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಇಡೀ ಪರ್ವತವನ್ನೇ ಬೆಳಗಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13084069a ಪದ್ಮೋತ್ಪಲವಿಮಿಶ್ರಾಣಾಂ ಹೃದಾನಾಮಿವ ಶೀತಲಃ|
 13084069c ಗಂಧೋಽಸ್ಯ ಸ ಕದಂಬಾನಾಂ ತುಲ್ಯೋ ವೈ ತಪತಾಂ ವರ||

ತಾಪನರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಕಮಲ ಮತ್ತು ಉತ್ಪಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಸರೋವರದಂತೆ ಅವನ ಅಂಗಗಳು ಶೀತಲವಾಗಿವೆ ಮತ್ತು ಕದಂಬ
ಪುಷ್ಪಗಳಂತೆ ಅವನಿಂದ ಮಧುರ ಸುಗಂಧವು ಸೂಸುತ್ತಿದೆ.

13084070a ತೇಜಸಾ ತಸ್ಯ ಗರ್ಭಸ್ಯ ಭಾಸ್ಕರಸ್ಯೇವ ರಶ್ಮಿಭಿಃ|

13084070c ಯದ್ರವ್ಯಂ ಪರಿಸಂಸೃಷ್ಟಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಪರ್ವತೇಷು ವಾ|

13084070e ತತ್ಸರ್ವಂ ಕಾಂಚನೀಭೂತಂ ಸಮಂತಾತ್ ಪ್ರತ್ಯದೃಶ್ಯತ||

ಭಾಸ್ಕರನ ಕಿರಣಗಳಂತಿರುವ ಆ ಗರ್ಭದ ತೇಜಸ್ಸು ಯಾವ ದ್ರವ್ಯದ
ಮೇಲೆ ಬೀಳುತ್ತಿದೆಯೋ - ಭೂಮಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ
ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ - ಎಲ್ಲವೂ ಕಾಂಚನರೂಪವನ್ನು ತಳೆದಂತೆ
ಎಲ್ಲಕಡೆ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ.

13084071a ಪರ್ಯಧಾವತ ಶೈಲಾಂಶ್ಚ ನದೀಃ ಪ್ರಸ್ರವಣಾನಿ ಚ|

13084071c ವ್ಯದೀಪಯತ್ತೇಜಸಾ ಚ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಂ ಸಚರಾಚರಮ್||

ಆ ಬಾಲಕನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಚರಾಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು
ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪರ್ವತಗಳು, ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಲುಮೆಗಳ ಕಡೆ
ಓಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

13084072a ಏವಂರೂಪಃ ಸ ಭಗವಾನ್ ಪುತ್ರಸ್ಯೇ ಹವ್ಯವಾಹನ|

13084072c ಸೂರ್ಯವೈಶ್ವಾನರಸಮಃ ಕಾಂತ್ಯಾ ಸೋಮ ಇವಾಪರಃ|

13084072e ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಸಾ ದೇವೀ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

ಹವ್ಯವಾಹನ! ಭಗವನ್! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಇಂಥಹದೇ ರೂಪವಂತನು.
ಅವನು ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ನಿನ್ನ ಸಮಾನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು

ಸೋಮನೋ ಎಂಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ದೇವಿಯು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನಳಾದಳು.

13084073a ಪಾವಕಶ್ಚಾಪಿ ತೇಜಸ್ವೀ ಕೃತ್ವಾ ಕಾರ್ಯಂ ದಿವೌಕಸಾಮ್|

13084073c ಜಗಾಮೇಷ್ಟ್ಯಂ ತತೋ ದೇಶಂ ತದಾ ಭಾರ್ಗವನಂದನ||

ಭಾರ್ಗವನಂದನ! ತೇಜಸ್ವೀ ಪಾವಕನೂ ಕೂಡ ದಿವೌಕಸರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ ತನಗಿಷ್ಟವಾದ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

13084074a ಏತ್ಯೈಃ ಕರ್ಮಗುಣೈರ್ಲೋಕೇ ನಾಮಾಗ್ನೇಃ ಪರಿಗೀಯತೇ|

13084074c ಹಿರಣ್ಯರೇತಾ ಇತಿ ವೈ ಋಷಿಭಿರ್ವಿಬುಧೈಸ್ತಥಾ|

13084074e ಪೃಥಿವೀ ಚ ತದಾ ದೇವೀ ಖ್ಯಾತಾ ವಸುಮತಿತಿ ವೈ||

ಈ ಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಗುಣಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಹಿರಣ್ಯರೇತಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ದೇವೀ ಪೃಥ್ವಿಯು ವಸುಮತಿ ಎಂದಾದಳು.

13084075a ಸ ತು ಗರ್ಭೋ ಮಹಾತೇಜಾ ಗಾಂಗೇಯಃ ಪಾವಕೋದ್ಭವಃ|

13084075c ದಿವ್ಯಂ ಶರವಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವವೃಧೇಽದ್ಭುತದರ್ಶನಃ||

ಪಾವಕೋದ್ಭವ ಗಾಂಗೇಯ ಆ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಗರ್ಭವು ದಿವ್ಯ ಶರವಣವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದು ಅದ್ಭುತನಾಗಿ ಕಂಡನು.

13084076a ದದೃಶುಃ ಕೃತ್ತಿಕಾಸ್ತಂ ತು ಬಾಲಾರ್ಕಸದೃಶದ್ಯುತಿಮ್|

13084076c ಜಾತಸ್ನೇಹಾಶ್ಚ ತಂ ಬಾಲಂ ಪುಪುಷುಃ ಸ್ತನ್ಯವಿಸ್ರವೈಃ||

ಬಾಲಾರ್ಕಸದೃಶನಾಗಿ ಬೆಳೆಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಬಾಲಕನನ್ನು ಕೃತ್ತಿಕೆಯರು ನೋಡಿದರು ಮತ್ತು ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರನೆಂದೇ ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ

ಸ್ತನಪಾನದಿಂದ ಅವನನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರು.

13084077a ತತಃ ಸ ಕಾರ್ತಿಕೇಯತ್ವಮವಾಪ ಪರಮದ್ಯುತಿಃ|

13084077c ಸ್ಕನ್ನತ್ವಾತ್ಸ್ಮಂದತಾಂ ಚಾಪಿ ಗುಹಾವಾಸಾದ್ಗುಹೋಽಭವತ್||

ಆಗ ಆ ಪರಮದ್ಯುತಿಯು ಕಾರ್ತಿಕೇಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.
ಶಿವನ ಸ್ವಲಿತ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನನಾದುದರಿಂದ ಅವನ ಹೆಸರು
ಸ್ಕಂದ ಎಂದೂ ಆಯಿತು ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ
ನಿವಾಸಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಅವನು ಗುಹ ಎಂದೂ ಆದನು.

13084078a ಏವಂ ಸುವರ್ಣಮುತ್ಪನ್ನಮಪತ್ಯಂ ಜಾತವೇದಸಃ|

13084078c ತತ್ರ ಜಾಂಬೂನದಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ಭೂಷಣಮ್||

ಹೀಗೆ ಜಾತವೇದಸನ ಸಂತಾನರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣದ
ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತು. ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಜಾಂಬೂನದ ಎಂಬ ಸುವರ್ಣವು
ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವು ಮತ್ತು ಅದು ದೇವತೆಗಳ ಭೂಷಣವೂ ಹೌದು.

13084079a ತತಃಪ್ರಭೃತಿ ಚಾಪ್ಯೇತಜ್ಜಾತರೂಪಮುದಾಹೃತಮ್|

13084079c ಯತ್ಸುವರ್ಣಂ ಸ ಭಗವಾನಗ್ನಿರೀಶಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

ಅಂದಿನಿಂದ ಸುವರ್ಣದ ಹೆಸರು ಜಾತರೂಪ ಎಂದಾಯಿತು.
ಸುವರ್ಣವು ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಯು. ಅದು ಈಶ್ವರ ಮತ್ತು
ಪ್ರಜಾಪತಿಯು.

13084080a ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಹಿ ಕನಕಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

13084080c ಅಗ್ನಿಷೋಮಾತ್ಮಕಂ ಚೈವ ಜಾತರೂಪಮುದಾಹೃತಮ್||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ ! ಕನಕವು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪವಿತ್ರವಾದುದು.

ಜಾತರೂಪವನ್ನು ಅಗ್ನಿ-ಸೋಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13084081a ರತ್ನಾನಾಮುತ್ತಮಂ ರತ್ನಂ ಭೂಷಣಾನಾಂ ತಥೋತ್ತಮಮ್|

13084081c ಪವಿತ್ರಂ ಚ ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಲಮ್||

ಸುವರ್ಣವು ರತ್ನಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮ ರತ್ನವು. ಭೂಷಣಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮವು. ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರವು ಮತ್ತು ಮಂಗಳವಾದವುಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಳವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಕಾರ್ತಿಕೇಯೋತ್ಪತ್ತಿನಾಮ ಚತುರಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕೇಯೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತಾಲ್ಕನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೫. ³¹²

ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನ ವೃತ್ತಾಂತ; ಭೃಗು, ಅಂಗಿರಸ ಮತ್ತು ಕವಿ, ಮರೀಚಿ,
ಅತ್ರಿ ಮತ್ತು ವಾಲಖಿಲ್ಯಮುನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುವರ್ಣದ ಉತ್ಪತ್ತಿ (1-
57). ಸುವರ್ಣದಾನದ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ (58-70).

13085001 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13085001a ಅಪಿ ಚೇದಂ ಪುರಾ ರಾಮ ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನಮ್|

³¹² ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ನಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವು ಹಿಂದಿನ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೇ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ.

13085001c ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಯದ್ವೃತ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪರಮಾತ್ಮನಃ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಮಾತ್ಮ ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನ
ಬ್ರಹ್ಮದರ್ಶನವೆಂಬ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ನಾನು ಹಿಂದೆ ಹೇಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆನೋ
ಅದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13085002a ದೇವಸ್ಯ ಮಹತಸ್ತಾತ ವಾರುಣೀಂ ಬಿಭ್ರತಸ್ತನುಮ್|

13085002c ಐಶ್ವರ್ಯೇ ವಾರುಣೇ ರಾಮ ರುದ್ರಸ್ಯೇಶಸ್ಯ ವೈ ಪ್ರಭೋ||

13085003a ಆಜಗ್ಮುರ್ಮುನಯಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಶ್ಚಾಗ್ನಿಪುರೋಗಮಾಃ|

13085003c ಯಜ್ಞಾಂಗಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ವಷಟ್ಕಾರಶ್ಚ ಮೂರ್ತಿಮಾನ್||

13085004a ಮೂರ್ತಿಮಂತಿ ಚ ಸಾಮಾನಿ ಯಜೂಂಷಿ ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ|

13085004c ಋಗ್ವೇದಶ್ಚಾಗಮತ್ತತ್ರ ಪದಕ್ರಮವಿಭೂಷಿತಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಪ್ರಭೋ! ರಾಮ! ಒಮ್ಮೆ ದೇವ ರುದ್ರನು ವರುಣನ
ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿ ವರುಣನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿದ್ದನು. ಆ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ
ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಆಗಮಿಸಿದರು. ಮೂರ್ತಿಮಾನರಾಗಿ
ಸಂಪೂರ್ಣ ಯಜ್ಞಾಂಗ, ವಷಟ್ಕಾರ, ಸಾಕಾರ ಸಾಮ, ಸಹಸ್ರಾರು
ಯಜುರ್ಮಂತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಪದ-ಕ್ರಮ ವಿಭೂಷಿತ ಋಗ್ವೇದವೂ ಅಲ್ಲಿ
ಉಪಸ್ಥಿತವಾದವು.

13085005a ಲಕ್ಷಣಾನಿ ಸ್ವರಾಃ ಸ್ತೋಭಾ ನಿರುಕ್ತಂ ಸ್ವರಭಕ್ತಯಃ|

13085005c ಓಂಕಾರಶ್ಚಾವಸನ್ನೇತ್ರೇ ನಿಗ್ರಹಪ್ರಗ್ರಹೌ ತಥಾ||

ವೇದಗಳ ಲಕ್ಷಣ, ಉದಾತ್ತಾದಿ ಸ್ವರಗಳು, ಸ್ತೋತ್ರ, ನಿರುಕ್ತ, ಸುರಪಂಕ್ತಿ,
ಓಂಕಾರ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞದ ನೇತ್ರಸ್ವರೂಪ ಪ್ರಗ್ರಹ ಮತ್ತು ನಿಗ್ರಹಗಳೂ

ಅಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತರಾಗಿದ್ದರು.

13085006a ವೇದಾಶ್ಚ ಸೋಪನಿಷದೋ ವಿದ್ಯಾ ಸಾವಿತ್ರ್ಯಥಾಪಿ ಚ|

13085006c ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಭವಿಷ್ಯಚ್ಚ ದಧಾರ ಭಗವಾನ್ ಶಿವಃ|

13085006e ಜುಹ್ವಚ್ಚಾತ್ಮನ್ಯಥಾತ್ಮಾನಂ ಸ್ವಯಮೇವ ತದಾ ಪ್ರಭೋ||

ವೇದಗಳು, ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು, ವಿದ್ಯೆ, ಸಾವಿತ್ರಿಯರೂ ಅಲ್ಲಿದ್ದರು.

ಭಗವಾನ್ ಶಿವನು ಭೂತ-ವರ್ತಮಾನ-ಭವಿಷ್ಯಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವಯಂ ತಾನೇ ತನ್ನನ್ನು ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿತ್ತನು.

³¹³13085007a ದೇವಪತ್ಯಶ್ಚ ಕನ್ಯಾಶ್ಚ ದೇವಾನಾಂ ಚೈವ ಮಾತರಃ|

13085007c ಆಜಗ್ಮುಃ ಸಹಿತಾಸ್ತತ್ರ ತದಾ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹ||

ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹ! ಆಗ ಅಲ್ಲಿಗೆ ದೇವಪತ್ನಿಯರು, ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಮಾತರರು ಒಟ್ಟಿಗೇ ಬಂದಿದ್ದರು.

13085008a ಯಜ್ಞಂ ಪಶುಪತೇಃ ಪ್ರೀತಾ ವರುಣಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13085008c ಸ್ವಯಂಭುವಸ್ತು ತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ರೇತಃ ಸಮಪತದ್ಭುವಿ||

ಮಹಾತ್ಮ ವರುಣ ಪಶುಪತಿಯ ಆ ಯಜ್ಞದಿಂದ ದೇವಾಂಗನೆಯರು

---

³¹³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯಜ್ಞಂ ಚ ಶೋಭಯಾಮಾಸ ಬಹುರೂಪಂ ಪಿನಾಕಧೃತ್| ಧೌರ್ನಭಃ ಪೃಥಿವೀ ಖಿಂ ಚ ತಥಾ ಚೈವೈಷ ಭೂಪತಿಃ| ಸರ್ವವಿದ್ಯೇಶ್ವರಃ ಶ್ರೀಮಾನೇಷ ಚಾಪಿ ವಿಭಾವಸುಃ|| ಏಷ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಿವೋ ರುದ್ರೋ ವರುಣೋಽಗ್ನಿಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ| ಕೀರ್ಯತೇ ಭಗವಾನ್ ದೇವಃ ಸರ್ವಭೂತಪತಿಃ ಶಿವಃ|| ತಸ್ಯ ಯಜ್ಞಃ ಪಶುಪತೇಸ್ತಪಃ ಕೃತವ ಏವ ಚ| ದೀಕ್ಷಾ ದೀಪ್ತವ್ರತಾ ದೇವೀ ದಿಶಾಶ್ಚ ಸದಿಗೀಶ್ವರಾಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪ್ರೀತರಾಗಲು ಅವರನ್ನು ನೋಡಿದ ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ವೀರ್ಯವು
ಸ್ಥಲಿತಗೊಂಡು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿತು.

13085009a ತಸ್ಯ ಶುಕ್ರಸ್ಯ ನಿಷ್ಪಂದಾತ್ಪಾಂಸೂನ್ಸಂಗ್ರಹ್ಯ ಭೂಮಿತಃ|

13085009c ಪ್ರಾಸ್ಯತ್ಪಾಷಾ ಕರಾಭ್ಯಾಂ ವೈ ತಸ್ಮಿನ್ನೇವ ಹುತಾಶನೇ||

ಆಗ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ವೀರ್ಯದಿಂದ ನೆನೆದಿದ್ದ ಮಣ್ಣಿನ
ಕಣಗಳನ್ನು ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂದ ಎತ್ತಿ ಪೂಷನು ಅದೇ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಹಾಕಿದನು.

13085010a ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ನಂಪ್ರವೃತ್ತೇ ಸತ್ರೇ ಜ್ವಲಿತಪಾವಕೇ|

13085010c ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಜುಹ್ವತಸ್ತತ್ರ ಪ್ರಾದುರ್ಭಾವೋ ಬಭೂವ ಹ||

ಅನಂತರ ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ಅಗ್ನಿಯ ಆ ಯಜ್ಞವು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು ಬ್ರಹ್ಮನ
ವೀರ್ಯವು ಪುನಃ ಸ್ಥಲನವಾಯಿತು.

13085011a ಸ್ಕನ್ನಮಾತ್ರಂ ಚ ತಚ್ಚುಕ್ರಂ ಸುವೇಣ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ಸಃ|

13085011c ಆಜ್ಯವನ್ಮಂತ್ರವಚ್ಚಾಪಿ ಸೋಽಜುಹೋದ್ ಭೃಗುನಂದನ||

ಭೃಗುನಂದನ! ಸ್ಥಲಿತವಾಗುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಆ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು
ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದು ಸ್ವಯಂ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ತುಪ್ಪದಂತೆ ಅದನ್ನು ಹೋಮಿಸಿದನು.

13085012a ತತಃ ಸಂಜನಯಾಮಾಸ ಭೂತಗ್ರಾಮಂ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

13085012c ತತಸ್ತು ತೇಜಸಸ್ತಸ್ಮಾಜ್ಜಜ್ಞೇ ಲೋಕೇಷು ತೈಜಸಮ್||

ವೀರ್ಯವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನು ಆ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಿಕ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಚತುರ್ವಿಧ
ಪ್ರಾಣಿಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತನು. ಅವರ ವೀರ್ಯದ

ರಜೋಗುಣದಿಂದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತೈಜಸ ಪ್ರವೃತ್ತಿಪ್ರಧಾನ ಜಂಗಮ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತು.

13085013a ತಮಸಸ್ತಾಮಸಾ ಭಾವಾ ವ್ಯಾಪಿ ಸತ್ತ್ವಂ ತಥೋಭಯಮ್||

13085013c ಸಗುಣಸ್ತೇಜಸೋ ನಿತ್ಯಂ ತಮಸ್ಯಾಕಾಶಮೇವ ಚ||

ತಮೋಗುಣದ ಅಂಶದಿಂದ ತಾಮಸ ಪದಾರ್ಥಗಳಾದ ಸ್ಥಾವರ ವೃಕ್ಷ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪ್ರಕಟಗೊಂಡವು. ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣದ ಅಂಶವು ರಾಜಸ ಮತ್ತು ತಾಮಸಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡಿತು. ಆಕಾಶವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಶ್ವವೇ ಆ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾಶ ಬುದ್ಧಿ ಸತ್ತ್ವದ ಸ್ವರೂಪವೇ ಆಗಿದೆ.

13085014a ಸರ್ವ ಭೂತೇಷ್ಟಥ ತಥಾ ಸತ್ತ್ವಂ ತೇಜಸ್ತಥಾ ತಮಃ||

13085014c ಶುಕ್ರೇ ಹುತೇಽಗ್ನೌ ತಸ್ಮಿಂಸ್ತು ಪ್ರಾದುರಾಸಂಸ್ತ್ರಯಃ ಪ್ರಭೋ||

13085015a ಪುರುಷಾ ವಪುಷಾ ಯುಕ್ತಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಸವಜೈರ್ಗುಣೈಃ||

ಹೀಗೆ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ತ್ವ ಗುಣ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ತೇಜಸ್ಸು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ವೀರ್ಯದಿಂದಲೇ ಪ್ರಕಟವಾಗಿವೆ. ಪ್ರಭೋ! ಬ್ರಹ್ಮನು ತನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಿತ್ತಾಗ ಮೂರು ಶರೀರಧಾರೀ ಪುರುಷರು ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಾರಣಜನಿತ ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿದ್ದರು.

13085015c ಭೃಗಿತ್ಯೇವ ಭೃಗುಃ ಪೂರ್ವಮಂಗಾರೇಭ್ಯೋಽಂಗಿರಾಭವತ್||

13085016a ಅಂಗಾರಸಂಶ್ರಯಾಚ್ಚೈವ ಕವಿರಿತ್ಯಪರೋಽಭವತ್||

13085016c ಸಹ ಜ್ವಾಲಾಭಿರುತ್ಪನ್ನೋ ಭೃಗುಸ್ತಸ್ಮಾದ್ ಭೃಗುಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಭೃಗ್ ಅರ್ಥಾತ್ ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಭೃಗು, ಅಂಗಾರ ಅರ್ಥಾತ್

ಕಿಡಿಗಳಿಂದ ಅಂಗಿರ, ಮತ್ತು ಅಂಗಾರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಸ್ವಲ್ಪಮಾತ್ರ
ಜ್ವಾಲೆಯಿಂದ ಕವಿ ಇವರು ಉದ್ಭವಿಸಿದರು. ಜ್ವಾಲೆಗಳೊಂದಿಗೆ
ಉತ್ಪನ್ನನಾದುದರಿಂದ ಭೃಗುವು ಭೃಗು ಎಂದಾದನು.

13085017a ಮರೀಚಿಭ್ಯೋ ಮರೀಚಿಸ್ತು ಮಾರೀಚಃ ಕಶ್ಯಪೋ ಹ್ಯಭೂತ್|

13085017c ಅಂಗಾರೇಭ್ಯೋಽಂಗಿರಾಸ್ತಾತ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಃ ಶಿಲೋಚ್ಚಯಾತ್|

13085017e ಅತ್ರೈವಾತ್ರೇತಿ ಚ ವಿಭೋ ಜಾತಮತ್ರಿಂ ವದಂತ್ಯಪಿ||

ಅದೇ ಅಗ್ನಿಯ ಮರೀಚಿಗಳಿಂದ ಮರೀಚಿಯು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು. ಅವನ
ಪುತ್ರ ಮಾರೀಚನು ಕಶ್ಯಪನೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತನಾದನು. ಅಯ್ಯಾ !
ಅಂಗಾರಗಳಿಂದ ಅಂಗಿರಾ ಮತ್ತು ದರ್ಭೆಗಳ ಗುಚ್ಚದಿಂದ ವಾಲಖಿಲ್ಯ
ಋಷಿಗಳು ಪ್ರಕಟರಾದರು. ಅದೇ ದರ್ಭೆಗಳಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ
ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಯು ಉತ್ಪನ್ನನಾದನು - ಅವನನ್ನೇ ಅತ್ರಿ ಎಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13085018a ತಥಾ ಭಸ್ಮವ್ಯಪೋಹೇಭ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಣಸಂಮಿತಾಃ|

13085018c ವೈಖಾನಸಾಃ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾಸ್ತಪಃಶ್ರುತಗುಣೇಪ್ಸವಃ|

13085018e ಅಶ್ರುತೋಽಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾವಶ್ಪಿನೌ ರೂಪಸಂಮತೌ||

ಭಸ್ಮರಾಶಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು ಸಮಾನಿಸುವ ತಪಸ್ಸು, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ
ಮತ್ತು ಸದ್ಗುಣಗಳ ಅಭಿಲಾಷಿಗಳಾದ ವಿಖಾನಸರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತು.
ಅಗ್ನಿಯ ಅಶ್ರುಗಳಿಂದ ರೂಪಸಮ್ಮತರಾದ ಅಶ್ವಿನೀಕುಮಾರರು
ಪ್ರಕಟಗೊಂಡರು.

13085019a ಶೇಷಾಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಃ ಸ್ತ್ರೋತೋಭ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಜಜ್ಞಿರೇ|

13085019c ಋಷಯೋ ಲೋಮಕೂಪೇಭ್ಯಃ ಸ್ವೇದಾಚ್ಚಂದೋ ಮಲಾತ್ಮಕಮ್³¹⁴||

ಉಳಿದ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು ಅವನ ಶ್ರವಣ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು. ಅವನ ರೋಮಕೂಪಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳು, ಬೆವರಿನಿಂದ ಛಂದ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯದ ಮಲದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಉತ್ಪನ್ನವಾದವು.

13085020a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದಾಹುರಗ್ನಿಂ ಸರ್ವಾಸ್ತು ದೇವತಾಃ|

13085020c ಋಷಯಃ ಶ್ರುತಸಂಪನ್ನಾ ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದರ್ಶನಾತ್||

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶ್ರುತಸಂಪನ್ನ ಋಷಿಗಳು ವೇದಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಅಗ್ನಿಯು ಸರ್ವದೇವಮಯನೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13085021a ಯಾನಿ ದಾರೂಣಿ ತೇ ಮಾಸಾ ನಿಯಾಸಾಃ ಪಕ್ಷಸಂಚ್ಛಿತಾಃ|

13085021c ಅಹೋರಾತ್ರಾ ಮುಹೂರ್ತಾಸ್ತು ಪಿತ್ತಂ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ವಾರುಣಮ್³¹⁵||

ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಬಳಸಲಾದ ಸಮ್ಮಿತ್ತುಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ರಸಗಳು ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ದಿನ, ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ಮುಹೂರ್ತ ರೂಪಗಳಾದವು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯ ಪಿತ್ತವು ಉಗ್ರತೇಜಸ್ಸಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು.

13085022a ರೌದ್ರಂ ಲೋಹಿತಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಲೋಹಿತಾತ್ಯನಕಂ ಸ್ಮೃತಮ್|

13085022c ತನ್ಮೈತ್ರಮಿತಿ ವಿಜ್ಞೇಯಂ ಧೂಮಾಚ್ಚ ವಸವಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಲೋಹಿತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆ ಲೋಹಿತದಿಂದ ಕನಕವು ಉತ್ಪನ್ನವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅದನ್ನು

³¹⁴ ಬಲಾತ್ಮನಃ| ಅರ್ಥಾತ್ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಮನಸ್ಸು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³¹⁵ ದಾರುಣಮ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮೈತ್ರ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಆ ಅಗ್ನಿಯ ಹೊಗೆಯಿಂದ
ವಸುಗಳು ಹುಟ್ಟಿದರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13085023a ಅರ್ಚಿಷೋ ಯಾಶ್ಚ ತೇ ರುದ್ರಾಸ್ತಥಾದಿತ್ಯಾ ಮಹಾಪ್ರಭಾಃ|

13085023c ಉದ್ದಿಷ್ಟಾಸ್ತೇ ತಥಾಂಗಾರಾ ಯೇ ಧಿಷ್ಟೇಷು ದಿವಿ ಸ್ಥಿತಾಃ||

ಆ ಅಗ್ನಿಯ ಕಿಡಿಗಳೇ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರು ಮತ್ತು ಮಹಾಪ್ರಭೆಯ
ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರು. ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿದ್ದ ಇತರ ಅಂಗಾರಗಳು
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಷುಂಜದ
ರೂಪಗಳಲ್ಲಿವೆ.

13085024a ಆದಿನಾಥಶ್ಚ³¹⁶ ಲೋಕಸ್ಯ ತತ್ಪರಂ ಬ್ರಹ್ಮ ತದ್ಭುವಮ್|

13085024c ಸರ್ವಕಾಮದಮಿತ್ಯಾಹಸ್ತತ್ರ ಹವ್ಯಮುದಾವಹತ್³¹⁷||

ಅಗ್ನಿಯು ಲೋಕದ ಆದಿನಾಥನು. ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನು. ಅವನು
ಅವಿನಾಶಿಯು ಮತ್ತು ಸರ್ವಕಾಮಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವವನು ಎಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13085025a ತತೋಽಬ್ರವೀನ್ಮಹಾದೇವೋ ವರುಣಃ ಪರಮಾತ್ಮಕಃ|

13085025c ಮಮ ಸತ್ರಮಿದಂ ದಿವ್ಯಮಹಂ ಗೃಹಪತ್ಸಿಹ||

ಆಗ ವರುಣರೂಪಿ ಮಹಾದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದು ನನ್ನ ದಿವ್ಯ
ಯಜ್ಞವು. ನಾನೇ ಈ ಯಜ್ಞದ ಗೃಹಪತಿಯು.

13085026a ತ್ರೀಣಿ ಪೂರ್ವಾಣ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಮಮ ತಾನಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

---

³¹⁶ ಆದಿಕರ್ತಾ ಚ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³¹⁷ ಸರ್ವಕಾಮದಮಿತ್ಯಾಹಸ್ತದ್ರಹಸ್ಯಮುವಾಚ ಹ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13085026c ಇತಿ ಜಾನೀತ ಖಿಗಮಾ ಮಮ ಯಜ್ಞಫಲಂ ಹಿ ತತ್||

ಆಕಾಶಚಾರೀ ದೇವಗಣವೇ! ಮೊದಲು ಹುಟ್ಟಿದ ಮೂವರು - ಭೃಗು, ಅಂಗಿರಾ ಮತ್ತು ಕವಿ - ನನ್ನ ಪುತ್ರರು. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಈ ಯಜ್ಞಫಲದಲ್ಲಿ ನನ್ನದೇ ಅಧಿಕಾರವಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀವು ತಿಳಿಯಿರಿ.”

13085027 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

13085027a ಮದಂಗೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಸೂತಾನಿ ಮದಾಶ್ರಯಕೃತಾನಿ ಚ|

13085027c ಮಮೈವ ತಾನ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ವರುಣೋ ಹ್ಯವಶಾತ್ಮಕಃ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮೂವರೂ ನನ್ನ ಅಂಗಗಳಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನರಾದರು ಮತ್ತು ನನ್ನದೇ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ವಿಧಾತನು ಅವರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆ ಮೂವರು ನನ್ನ ಪುತ್ರರೇ! ವರುಣರೂಪಧಾರೀ ಮಹಾದೇವನಿಗೆ ಇವರ ಮೇಲೆ ಅಧಿಕಾರವಿಲ್ಲ.”

13085028a ಅಥಾಬ್ರವೀಲ್ಲೋಕಗುರುಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ|

13085028c ಮಮೈವ ತಾನ್ಯಪತ್ಯಾನಿ ಮಮ ಶುಕ್ರಂ ಹುತಂ ಹಿ ತತ್||

ಆಗ ಲೋಕಗುರು ಲೋಕಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಹೋಮಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವರು ನನ್ನ ಮಕ್ಕಳು.

13085029a ಅಹಂ ವಕ್ತಾ ಚ ಮಂತ್ರಸ್ಯ³¹⁸ ಹೋತಾ ಶುಕ್ರಸ್ಯ ಚೈವ ಹ|

13085029c ಯಸ್ಯ ಬೀಜಂ ಫಲಂ ತಸ್ಯ ಶುಕ್ರಂ ಚೇತ್ಕಾರಣಂ ಮತಮ್||

³¹⁸ ಅಹಂ ಕರ್ತಾ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ನಾನೇ ಮಂತ್ರದ ವಕ್ತಾರ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವನ್ನು ಹೋಮಿಸಿದವನೂ
ನಾನೇ. ಬೀಜವು ಯಾರದ್ದೋ ಫಲವೂ ಅವರದ್ದೇ. ಇವರ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ
ವೀರ್ಯವು ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರು ನನ್ನ ಪುತ್ರರು ಎಂದು ನನ್ನ
ಮತ.”

13085030a ತತೋಽಬ್ರುವನ್ನೇವಗಣಾಃ ಪಿತಾಮಹಮುಪೇತ್ಯ ವೈ|

13085030c ಕೃತಾಂಜಲಿಪುಟಾಃ ಸರ್ವೇ ಶಿರೋಭಿರಭಿವಂದ್ಯ ಚ||

ಆಗ ದೇವಗಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪಿತಾಮಹನ ಬಳಿಸಾರಿ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧರಾಗಿ
ಶಿರಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಹೇಳಿದವು:

13085031a ವಯಂ ಚ ಭಗವನ್ನರ್ವೇ ಜಗಚ್ಚ ಸಚರಾಚರಮ್|

13085031c ತವೈವ ಪ್ರಸವಾಃ ಸರ್ವೇ ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿರ್ವಿಭಾವಸುಃ|

13085031e ವರುಣಶ್ಚೇಶ್ವರೋ ದೇವೋ ಲಭತಾಂ ಕಾಮಮೀಪ್ಸಿತಮ್||

“ಭಗವನ್! ನಾವು ಮತ್ತು ಚರಾಚರ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ನಿನ್ನದೇ ಮಕ್ಕಳು.
ಆದುದರಿಂದ ಈ ವಿಭಾವಸು ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ವರುಣರೂಪಿ ಈಶ್ವರ
ಮಹಾದೇವ ಇವರು ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿ.”

13085032a ನಿಸರ್ಗಾದ್ವರುಣಶ್ಚಾಪಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಯಾದಸಾಂ ಪತಿಃ|

13085032c ಜಗ್ರಾಹ ವೈ ಭೃಗುಂ ಸೂರ್ಯಮಪತ್ಯಂ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಮ್||

13085033a ಈಶ್ವರೋಽಂಗಿರಸಂ ಚಾಗ್ನೇರಪತ್ಯಾರ್ಥೇಽಭ್ಯಕಲ್ಪಯತ್|

ಆಗ ಬ್ರಹ್ಮನ ಹೇಳಿಕೆಯಂತೆ ಜಲಜಂತುಗಳ ಸ್ವಾಮೀ ವರುಣರೂಪಿ
ಭಗವಾನ್ ಶಿವನು ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸ್ವೀ ಭೃಗುವನ್ನು ಪುತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ
ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಅನಂತರ ಅವನು ಅಂಗಿರನನ್ನು ಅಗ್ನಿಯ ಪುತ್ರನೆಂದು
ನಿರ್ಣಯಿಸಿದನು.

- 13085033c ಪಿತಾಮಹಸ್ವ ಪತ್ಯಂ ವೈ ಕವಿಂ ಜಗ್ರಾಹ ತತ್ತ್ವ ವಿತ್||
 13085034a ತದಾ ಸ ವಾರುಣಃ ಖ್ಯಾತೋ ಭೃಗುಃ ಪ್ರಸವಕರ್ಮ ಕೃತ್.³¹⁹||
 13085034c ಆಗ್ನೇಯಸ್ವಂಗಿರಾಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕವಿಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಹಾಯಶಾಃ|
 13085034e ಭಾರ್ಗವಾಂಗಿರಸೌ ಲೋಕೇ ಲೋಕಸಂತಾನಲಕ್ಷಣೌ||

ತತ್ತ್ವವಿದು ಪಿತಾಮಹನನಾದರೂ ಕವಿಯನ್ನು ತನ್ನ ಮಗನೆಂದು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು. ಆಗ ಪ್ರಸವಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಭೃಗುವು ವಾರುಣನೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾದನು. ಶ್ರೀಮಾನ್ ಆಂಗಿರನು ಆಗ್ನೇಯನೆಂದೂ ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಕವಿಯು ಬ್ರಾಹ್ಮ ಎಂದೂ ವಿಖ್ಯಾತರಾದರು. ಭೃಗು ಮತ್ತು ಅಂಗಿರಾ - ಇವರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿದವರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಟ್ಟರು.

- 13085035a ಏತೇ ವಿಪ್ರವರಾಃ.³²⁰ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಸ್ತ್ರಯಃ|
 13085035c ಸರ್ವಂ ಸಂತಾನಮೇತೇಷಾಮಿದಮಿತ್ಯುಪಧಾರಯ||

ಹೀಗೆ ಈ ಮೂವರು ವಿಪ್ರವರರೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಾದರು. ಈ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತೂ ಇವರದ್ದೇ ಸಂತಾನವಾಗಿದೆ. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮನದಟ್ಟುಮಾಡಿಕೋ.

- 13085036a ಭೃಗೋಸ್ತು ಪುತ್ರಾಸ್ತತ್ರಾಸನ್ನಪ್ತ ತುಲ್ಯಾ ಭೃಗೋರ್ಗುಣೈಃ|
 13085036c ಚೈವನೋ ವಜ್ರಶೀರ್ಷಶ್ಚ ಶುಚಿರೌರ್ವಸ್ತಥೈವ ಚ||
 13085037a ಶುಕ್ರೋ ವರೇಣ್ಯಶ್ಚ ವಿಭುಃ ಸವನಶ್ಚೇತಿ ಸಪ್ತ ತೇ|
 13085037c ಭಾರ್ಗವಾ ವಾರುಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇಷಾಂ ವಂಶೇ ಭವಾನಪಿ||

³¹⁹ ಪ್ರಸವಕರ್ಮ ವಿತ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³²⁰ ಏತೇ ಹಿ ಪ್ರಸ್ರವಾಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಭೃಗುವಿಗೆ ಭೃಗುವಿನದ್ದೇ ಗುಣಗಳಿದ್ದ ಏಳು ಪುತ್ರರಾದರು: ಚ್ಯವನ, ವಜ್ರಶೀರ್ಷ, ಶುಚಿ, ಔರ್ವ, ಶುಕ್ರ, ವರೇಣ್ಯ, ಮತ್ತು ಸವನ. ಎಲ್ಲ ಭೃಗುವಂಶೀಯರನ್ನೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾರುಣರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ಅದೇ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

13085038a ಅಷ್ಟೌ ಚಾಂಗಿರಸಃ ಪುತ್ರಾ ವಾರುಣಾಸ್ತೇಽಪ್ಯುದಾಹೃತಾಃ|

13085038c ಬೃಹಸ್ಪತಿರುತಥ್ಯಶ್ಚ ವಯಸ್ಯಃ³²¹ ಶಾಂತಿರೇವ ಚ||

13085039a ಘೋರೋ ವಿರೂಪಃ ಸಂವರ್ತಃ ಸುಧನ್ವಾ ಚಾಷ್ಟಮಃ ಸ್ಮೃತಃ|

13085039c ಏತೇಽಷ್ಟಾವಗ್ನಿಜಾಃ ಸರ್ವೇ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾ ನಿರಾಮಯಾಃ||

ಆಂಗಿರಸನಿಗೆ ಎಂಟು ಪುತ್ರರಾದರು. ಅವರನ್ನೂ ವಾರುಣರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅವರು - ಬೃಹಸ್ಪತಿ, ಉತಥ್ಯ, ವಯಸ್ಯ, ಶಾಂತಿ, ಘೋರ, ವಿರೂಪ, ಸಂವರ್ತ ಮತ್ತು ಎಂಟನೆಯವನು ಸುಧನ್ವಾ. ಈ ಎಂಟು ಜನರೂ ಅಗ್ನಿಜರು. ಸರ್ವರೂ ನಿರಾಮಯರು ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರು.

13085040a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಕವೇಃ ಪುತ್ರಾ ವಾರುಣಾಸ್ತೇಽಪ್ಯುದಾಹೃತಾಃ|

13085040c ಅಷ್ಟೌ ಪ್ರಸವಜೈರ್ಯುಕ್ತಾ ಗುಣೈರ್ಬ್ರಹ್ಮವಿದಃ ಶುಭಾಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ ಪುತ್ರನಾದ ಕವಿಯ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ವಾರುಣರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಂತಾನಯುಕ್ತರಾದ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ಶುಭರೂ ಆದ ಅವರು ಎಂಟು ಮಂದಿ.

³²¹ ಪಯಸ್ಯಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13085041a ಕವಿಃ ಕಾವ್ಯಶ್ಚ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ³²² ಬುದ್ಧಿಮಾನುಶನಾಸ್ತಥಾ|

13085041c ಭೃಗುಶ್ಚ ವಿರಜಾಶ್ಚೈವ ಕಾಶೀ ಚೋಗ್ರಶ್ಚ ಧರ್ಮವಿತೌ||

ಅವರು - ಕವಿ, ಕಾವ್ಯ, ವಿಷ್ಣು, ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಉಶನ³²³, ಭೃಗು, ವಿರಜಾ, ಕಾಶೀ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವಿದು ಉಗ್ರ.

13085042a ಅಷ್ಟೌ ಕವಿಸುತಾ ಹ್ಯೇತೇ ಸರ್ವಮೇಭಿರ್ಜಗತ್ತತಮೌ|

13085042c ಪ್ರಜಾಪತಯ ಏತೇ ಹಿ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಯೈರಿಮಾಃ ಪ್ರಜಾಃ||

ಈ ಎಂಟು ಮಂದಿ ಕವಿಯ ಪುತ್ರರು. ಇವರೆಲ್ಲರಿಂದ ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಇವರು ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಗಳ ಗುಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಪ್ರಜೆಗಳು ಎಂದೂ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ.

13085043a ಏವಮಂಗಿರಸಶ್ಚೈವ ಕವೇಶ್ಚ ಪ್ರಸವಾನ್ವಯೈಃ|

13085043c ಭೃಗೋಶ್ಚ ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ ವಂಶಜೈಃ ಸತತಂ ಜಗತ್||

ಭೃಗುಶಾರ್ದೂಲ! ಹೀಗೆ ಅಂಗಿರಾ, ಕವಿ ಮತ್ತು ಭೃಗುವಿನ ವಂಶಜರಿಂದ ಈ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜಗತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.

13085044a ವರುಣಶ್ಚಾ ದಿತೋ ವಿಪ್ರ ಜಗ್ರಾಹ ಪ್ರಭುರೀಶ್ವರಃ|

13085044c ಕವಿಂ ತಾತ ಭೃಗುಂ ಚೈವ ತಸ್ಮಾತ್ತೌ ವಾರುಣೌ ಸ್ಮೃತೌ||

ವಿಪ್ರ! ತಾತ! ಪ್ರಭು ಈಶ್ವರನು ವರುಣನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕವಿ ಮತ್ತು ಭೃಗುಗಳನ್ನು ಪುತ್ರರೂಪದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು

³²² ಧೃಷ್ಣುಶ್ಚ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³²³ ಅಥವಾ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ವಾರುಣರೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13085045a ಜಗ್ರಾಹಾಂಗಿರಸಂ ದೇವಃ ಶಿಖೀ ತಸ್ಮಾದ್ಧತಾಶನಃ|

13085045c ತಸ್ಮಾದಂಗಿರಸೋ ಜ್ಞೇಯಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ತದನ್ವಯಾಃ||

ಶಿಖೀ ದೇವ ಹುತಾಶನನು ಆಂಗಿರಸನನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

ಆದುದರಿಂದ ಅವನ ಕುಲದವರೆಲ್ಲರೂ ಆಂಗಿರಸರೆಂದಾದರು.

13085046a ಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಿತಾಮಹಃ ಪೂರ್ವಂ ದೇವತಾಭಿಃ ಪ್ರಸಾದಿತಃ|

13085046c ಇಮೇ ನಃ ಸಂತರಿಷ್ಯಂತಿ ಪ್ರಜಾಭಿರ್ಜಗದೀಶ್ವರಾಃ||

13085047a ಸರ್ವೇ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ಚಾತಿತಪಸ್ವಿನಃ|

13085047c ತ್ವತ್ಪ್ರಸಾದಾದಿಮಂ ಲೋಕಂ ತಾರಯಿಷ್ಯಂತಿ ಶಾಶ್ವತಮ್||

ಹಿಂದೆಯೇ ದೇವತೆಗಳು ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿ

ಹೇಳಿದ್ದರು: “ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಜಗದೀಶ್ವರರಾದ

ಭೃಗ್ವಂಗಿರಸಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂತಾನ ಪರಂಪರೆಗಳ ಮೂಲಕ

ನಮ್ಮನ್ನು ಸಂಕಟದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ

ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಾಗುವರು. ಎಲ್ಲರೂ ಅತಿ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗುವರು. ನಿನ್ನ

ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಇವರು ಈ ಶಾಶ್ವತ ಲೋಕವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13085048a ತಥೈವ ವಂಶಕರ್ತಾರಸ್ತವ ತೇಜೋವಿವರ್ಧನಾಃ|

13085048c ಭವೇಯುರ್ವೇದವಿದುಷಃ ಸರ್ವೇ ವಾಕ್ಪತಯಸ್ತಥಾ||

ಹಾಗೆಯೇ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ವಂಶಪ್ರವರ್ತಕರಾಗುವರು. ನಿನ್ನ

ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವರು. ವೇದವಿದುಷರಾಗುವರು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ

ವಾಕ್ಪತಿಗಳಾಗುವರು.

13085049a ದೇವಪಕ್ಷಧರಾಃ ಸೌಮ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13085049c ಆಪ್ನುವಂತಿ ತಪಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಪರಂ ತಥಾ||

ದೇವಪಕ್ಷವನ್ನು ಸೇರುವ ಈ ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಾಜಾಪತಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪರಮ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

13085050a ಸರ್ವೇ ಹಿ ವಯಮೇತೇ ಚ ತವೈವ ಪ್ರಸವಃ ಪ್ರಭೋ|

13085050c ದೇವಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ತ್ವಂ ಹಿ ಕರ್ತಾ ಪಿತಾಮಹ||

ಪ್ರಭೋ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತು ನಾವೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನದೇ ಮಕ್ಕಳು.
ಪಿತಾಮಹ! ನೀನೇ ದೇವತೆಗಳ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕರ್ತಾರನು.

13085051a ಮರೀಚಿಮಾದಿತಃ ಕೃತ್ವಾ ಸರ್ವೇ ಚೈವಾಥ ಭಾರ್ಗವಾಃ|

13085051c ಅಪತ್ಯಾನೀತಿ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಕ್ಷಮಯಾಮ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ಮರೀಚಿಯಿಂದ ಮೊದಲ್ಗಂಡು ಭಾರ್ಗವರೆಲ್ಲರೂ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೆಂದೇ ತಿಳಿದು ನಮ್ಮನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸು.

13085052a ತೇ ತ್ವನೇನೈವ ರೂಪೇಣ ಪ್ರಜನಿಷ್ಯಂತಿ ವೈ ಪ್ರಜಾಃ|

13085052c ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಂತಿ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಯುಗಾದಿನಿಧನೇ ತಥಾ||

ಇದೇ ರೂಪದಿಂದಲೇ ಇವರು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಯುಗಾಂತ್ಯದ ವರೆಗೆ ತಮ್ಮನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.”

13085053a ಏವಮೇತತ್ತುರಾ ವೃತ್ತಂ ತಸ್ಯ ಯಜ್ಞೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13085053c ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠಸ್ಯ ಲೋಕಾದೌ ವಾರುಣೀಂ ಬಿಭ್ರತಸ್ತನುಮ್||

ಹೀಗೆ ಹಿಂದೆ ಲೋಕದ ಆದಿಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರುಣನ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವಶ್ರೇಷ್ಠನ ಯಜ್ಞದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು

ನಡೆಯಿತು.

13085054a ಅಗ್ನಿಬ್ರಹ್ಮಾ ಪಶುಪತಿಃ ಶರ್ವೋ ರುದ್ರಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

13085054c ಅಗ್ನೇರಪತ್ಯಮೇತದ್ವೈ ಸುವರ್ಣಮಿತಿ ಧಾರಣಾ||

ಅಗ್ನಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನು. ಪಶುಪತಿಯು, ಶರ್ವನು, ರುದ್ರನು ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಪತಿಯು. ಸುವರ್ಣವೂ ಅಗ್ನಿಯ ಸಂತಾನವೇ ಆಗಿದೆ.

13085055a ಅಗ್ನೌ ಭಾವೇ ಚ ಕುರ್ವಂತಿ ವಹ್ನಿಸ್ಥಾನೇಷು ಕಾಂಚನಮ್|

13085055c ಜಾಮದಗ್ನೌ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞಾ ವೇದಶ್ರುತಿನಿದರ್ಶನಾತ್||

ಜಾಮದಗ್ನೌ ! ವೇದಶ್ರುತಿನಿದರ್ಶನಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು ಅಗ್ನಿಯ ಅಭಾವದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನೇ ಇಡುತ್ತಾನೆ.

13085056a ಕುಶಸ್ತಂಭೇ ಜುಹೋತ್ಯಗ್ನಿಂ ಸುವರ್ಣಂ ತತ್ರ ಸಂಸ್ಥಿತಮ್|

³²⁴13085056c ಹುತೇ ಪ್ರೀತಿಕರೀಮೃದ್ಧಿಂ ಭಗವಾಂಸ್ತತ್ರ ಮನ್ಯತೇ||

ದರ್ಭೆಯ ಕುಡಿಯಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನಿಟ್ಟರೆ ಭಗವಾನನು ಪ್ರೀತಿಕರವಾದ ಆಹುತಿಸಮೃದ್ಧಿಯು ಲಭಿಸಿತೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆ.

13085057a ತಸ್ಮಾದಗ್ನಿಪರಾಃ ಸರ್ವಾ ದೇವತಾ ಇತಿ ಶುಶ್ರುಮ|

13085057c ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಹಿ ಪ್ರಸೂತೋಽಗ್ನಿರಗ್ನೇರಪಿ ಚ ಕಾಂಚನಮ್||

---

³²⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ವಲ್ಮೀಕಸ್ಯ ವಪಾಯಾಂ ಚ ಕರ್ಣೇ ವಾಜಸ್ಯ ದಕ್ಷಿಣೇ| ಶಕಟೋವ್ಯಾಂ ಪರಸ್ಯಾಪ್ಸು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಕರೇ ತಥಾ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ಅಗ್ನಿಯ ನಂತರ ಆದವರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಅಗ್ನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದನು ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕಾಂಚನವು ಹುಟ್ಟಿತು.

13085058a ತಸ್ಮಾದ್ಯೈ ವೈ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಸುವರ್ಣಂ ಧರ್ಮದರ್ಶಿನಃ|

13085058c ದೇವತಾಸ್ತೇ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಸಮಸ್ತಾ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ನೀಡುವ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದಂತೆ ಎಂದು ನಾವು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13085059a ತಸ್ಯ ಚಾತಮಸೋ ಲೋಕಾ ಗಚ್ಛತಃ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್|

13085059c ಸ್ವರ್ಲೋಕೇ ರಾಜರಾಜ್ಯೇನ ಸೋಽಭಿಷಿಚ್ಯೇತ ಭಾರ್ಗವ||

ಭಾರ್ಗವ! ಸುವರ್ಣದಾನಿಯ ಲೋಕಗಳು ಅಂಧಕಾರರಹಿತವಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ರಾಜರಾಜ ಕುಬೇರನ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸುತ್ತಾರೆ.

13085060a ಆದಿತ್ಯೋದಯನೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ವಿಧಿಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕೃತಮ್|

13085060c ದದಾತಿ ಕಾಂಚನಂ ಯೋ ವೈ ದುಃಸ್ವಪ್ನಂ ಪ್ರತಿಹಂತಿ ಸಃ||

ಸೂರ್ಯೋದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಿಧಿಮಂತ್ರಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಕಾಂಚನವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ದುಃಸ್ವಪ್ನವನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13085061a ದದಾತ್ಯುದಿತಮಾತ್ರೇ ಯಸ್ತಸ್ಯ ಪಾಪ್ಮಾ ವಿಧೂಯತೇ|

13085061c ಮಧ್ಯಾಹ್ನೇ ದದತೋ ರುಕ್ಮಂ ಹಂತಿ ಪಾಪಮನಾಗತಮ್||

ಸೂರ್ಯನು ಹುಟ್ಟಿದೊಡನೆಯೇ ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನ ಪಾಪಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು

ದಾನಮಾಡುವವನ ಮುಂದಾಗುವ ಪಾಪಗಳೂ ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತವೆ.

13085062a ದದಾತಿ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಯಃ ಸುವರ್ಣಂ ಧೃತವ್ರತಃ|

13085062c ಬ್ರಹ್ಮವಾಯ್ವಗ್ನಿಸೋಮಾನಾಂ ಸಾಲೋಕ್ಯಮುಪಯಾತಿ ಸಃ||

ಪಶ್ಚಿಮ ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ ಧೃತವ್ರತನು ಬ್ರಹ್ಮ, ವಾಯು, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಸೋಮರ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13085063a ಸೇಂದ್ರೇಷು ಚೈವ ಲೋಕೇಷು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ಶುಭಾಮ್|

13085063c ಇಹ ಲೋಕೇ ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶಾಂತಪಾಪ್ಮಾ ಪ್ರಮೋದತೇ||

ಇಂದ್ರಲೋಕವೇ ಮೊದಲಾದ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಶುಭ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ಪಾಪರಹಿತನಾಗಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13085064a ತತಃ ಸಂಪದ್ಯತೇಽನ್ಯೇಷು ಲೋಕೇಷ್ವಪ್ರತಿಮಃ ಸದಾ|

13085064c ಅನಾವೃತಗತಿಶ್ಚೈವ ಕಾಮಚಾರೀ ಭವತ್ಯುತ||

ಸತ್ತನಂತರದ ಅನ್ಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅವನು ಸದಾ ಅಪ್ರತಿಮ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಯಾವ ಅಡಚಣೆಗಳೂ ಇಲ್ಲದೇ ಅವನು ಕಾಮಚಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13085065a ನ ಚ ಕ್ಷರತಿ ತೇಭ್ಯಃ ಸ ಶಶ್ವಚ್ಛೈವಾಪ್ನುತೇ³²⁵ ಮಹತ್|

13085065c ಸುವರ್ಣಮಕ್ಷಯಂ ದತ್ವಾ ಲೋಕಾನಾಪ್ನೋತಿ ಪುಷ್ಕಲಾನ್||

³²⁵ ಯಶಶ್ಚೈವಾಪ್ನುತೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಅಕ್ಷಯ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಪುಷ್ಕಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಜಾರುವುದೇ ಇಲ್ಲ.
ಶಾಶ್ವತವಾದ ಮಹಾಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13085066a ಯಸ್ತು ಸಂಜನಯಿತ್ವಾಗ್ನಿಮಾದಿತ್ಯೋದಯನಂ ಪ್ರತಿ|

13085066c ದದ್ಯಾದ್ವೈ ವ್ರತಮುದ್ದಿಶ್ಯ ಸರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನ್ಸಮಶ್ನುತೇ||

ಸೂರ್ಯೋದಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ
ಯಾವುದಾದರೂ ವ್ರತವನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು
ಮಾಡುವವನು ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13085067a ಅಗ್ನಿರಿತ್ಯೇವ ತತ್ಪ್ರಾಹುಃ ಪ್ರದಾನಂ ವೈ ಸುಖಾವಹಮ್|

13085067c ಯಥೇಷ್ಟಗುಣಸಂಪನ್ನಂ ಪ್ರವರ್ತಕಮಿತಿ ಸ್ತೃತಮ್||

ಸುವರ್ಣವು ಅಗ್ನಿಯೆಂದೇ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅದರ ದಾನವು
ಸುಖವನ್ನು ತರುತ್ತದೆ. ಯಥೇಷ್ಟ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ದಾನಮಾಡುವ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.”

13085068 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13085068a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ವಸಿಷ್ಠೇನ ಜಾಮದಗ್ನ್ಯಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13085068c ದದೌ ಸುವರ್ಣಂ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ವ್ಯಮುಚ್ಯತ ಚ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಸಿಷ್ಠನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರತಾಪವಾನ್
ಜಾಮದಗ್ನಿಯು ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಸುವರ್ಣವನ್ನಿತ್ತು ದೋಷಗಳಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತನಾದನು.

13085069a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಮಹೀಪತೇ|

13085069c ಪ್ರದಾನಸ್ಯ ಫಲಂ ಚೈವ ಜನ್ಮ ಚಾಗ್ಯ ಮನುತ್ತಮಮ್||

ಮಹೀಪತೇ! ಹೀಗೆ ಸುವರ್ಣದ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಅದರ ದಾನದ ಫಲ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಅದರ ಅನುತ್ತಮ ಜನ್ಮದ
ಕುರಿತೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13085070a ತಸ್ಮಾತ್ತ್ವ ಮಪಿ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಚ ಕನಕಂ ಬಹು|

13085070c ದದತ್ಸುವರ್ಣಂ ನೃಪತೇ ಕಿಲ್ಬಿಷಾದ್ವಿಪ್ರಮೋಕ್ಷ್ಯಸಿ||

ನೃಪತೇ! ನೀನೂ ಕೂಡ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಅಧಿಕ ಕನಕವನ್ನು ದಾನಮಾಡು.
ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ದೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುವೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಸುವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿನಾಮ ಪಂಚಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣೋತ್ಪತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೬

ತಾರಕವಧೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಕಾರ್ತಿಕೇಯನ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಪಾಲನೆ-ಪೋಷಣೆ ಮತ್ತು
ದೇವಸೇನಾಪತ್ಯಾಭಿಷೇಕ, ತಾರಕವಧೆ (1-34).

13086001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13086001a ಉಕ್ತಾಃ ಪಿತಾಮಹೇನೇಹ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ವಿಧಾನತಃ|

13086001c ವಿಸ್ತರೇಣ ಪ್ರದಾನಸ್ಯ ಯೇ ಗುಣಾಃ ಶ್ರುತಿಲಕ್ಷಣಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸುವರ್ಣವನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲಗಳನ್ನೂ
ಶ್ರುತಿಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

13086002a ಯತ್ತು ಕಾರಣಮುತ್ಪತ್ತೇಃ ಸುವರ್ಣಸ್ಯೇಹ ಕೀರ್ತಿತಮ್|

13086002c ಸ ಕಥಂ ತಾರಕಃ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ನಿಧನಂ ತದ್ವ್ಯವೀಹಿ ಮೇ||

ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಸುವರ್ಣದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ
ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ತಾರಕನು ಹೇಗೆ ನಿಧನನಾದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ
ಹೇಳು.

13086003a ಉಕ್ತಃ ಸ ದೇವತಾನಾಂ ಹಿ ಅವಧ್ಯ ಇತಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13086003c ನ ಚ ತಸ್ಯೇಹ ತೇ ಮೃತ್ಯುವಿಸ್ತರೇಣ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅವನು ಅವಧ್ಯ ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೆ.
ಆದರೆ ಅವನ ಮೃತ್ಯುವು ಹೇಗಾಯಿತೆಂದು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿಲ್ಲ.

13086004a ಏತದಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ಶ್ರೋತುಂ ತ್ವತ್ತಃ ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ|

13086004c ಕಾತ್ಸ್ಮೇನ ತಾರಕವಧಂ ಪರಂ ಕೌತೂಹಲಂ ಹಿ ಮೇ||

ಕುರುಕುಲೋದ್ವಹ! ತಾರಕ ವಧೆಯ ಕುರಿತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ
ತತ್ತ್ವತಃ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಪರಮ
ಕುತೂಹಲವುಂಟಾಗಿದೆ.”

13086005 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13086005a ವಿಪನ್ನಕೃತ್ಯಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ದೇವತಾ ಋಷಯಸ್ತಥಾ|

13086005c ಕೃತ್ತಿಕಾಶ್ಚೋದಯಾಮಾಸುರಪತ್ಯಭರಣಾಯ ವ್ಯು||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ತಮ್ಮ ಕೆಲಸವು ಆಗಲಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಳು ಗಂಗೆಯು ತೊರೆದಿದ್ದ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪೊರೆಯುವಂತೆ ಕೃತ್ತಿಕೆಯರನ್ನು ಪ್ರಚೋದಿಸಿದರು.

13086006a ನ ದೇವತಾನಾಂ ಕಾ ಚಿದ್ಧಿ ಸಮರ್ಥಾ ಜಾತವೇದಸಃ|

13086006c ಏಕಾಪಿ ಶಕ್ತಾ ತಂ ಗರ್ಭಂ ಸಂಧಾರಯಿತುಮೋಜಸಾ||

ಜಾತವೇದಸನ ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದಾದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಲು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಶಕ್ತರಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

13086007a ಷಣ್ಣಾಂ ತಾಸಾಂ ತತಃ ಪ್ರೀತಃ ಪಾವಕೋ ಗರ್ಭಧಾರಣಾತ್|

13086007c ಸ್ವೇನ ತೇಜೋವಿಸರ್ಗೇಣ ವೀರ್ಯೇಣ ಪರಮೇಣ ಚ||

ತನ್ನ ತೇಜಸ್ವಿಸರ್ಗದಿಂದ ಮತ್ತು ಪರಮ ವೀರ್ಯದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಧರಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಆರು ಕೃತ್ತಿಕೆಯರ ಕುರಿತು ಪಾವಕನು ಪ್ರೀತನಾದನು.

13086008a ತಾಸ್ತು ಷಟ್ಕೃತ್ತಿಕಾ ಗರ್ಭಂ ಪುಪುಷುರ್ಜಾತವೇದಸಃ|

13086008c ಷಟ್ಸು ವರ್ತೃಸು ತೇಜೋಽಗ್ನೇಃ ಸಕಲಂ ನಿಹಿತಂ ಪ್ರಭೋ||

ಆರು ಕೃತ್ತಿಕೆಯರೂ ಜಾತವೇದಸನ ಆ ಗರ್ಭವನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರು. ಪ್ರಭೋ! ಅಗ್ನಿಯ ಆ ತೇಜಸ್ಸು ಎಲ್ಲವೂ ಆರು ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿತ್ತು.

13086009a ತತಸ್ತಾ ವರ್ಧಮಾನಸ್ಯ ಕುಮಾರಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13086009c ತೇಜಸಾಭಿಪರೀತಾಂಗ್ಯೋ ನ ಕ್ವ ಚಿಚ್ಚರ್ಮ ಲೇಭಿರೇ||

ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ಕುಮಾರನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪರಿತಪಿಸಿದ
ಕೃತ್ತಿಕೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ನೆಮ್ಮದಿಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ.

13086010a ತತಸ್ತೇಜಃಪರೀತಾಂಗ್ಯಃ ಸರ್ವಾಃ ಕಾಲ ಉಪಸ್ಥಿತೇ|

13086010c ಸಮಂ ಗರ್ಭಂ ಸುಷುವಿರೇ ಕೃತ್ತಿಕಾಸ್ತಾ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ಆಗ ಅಂಗಾಂಗಗಳು ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಕೃತ್ತಿಕೆಯರು
ಸಮಯ ಬಂದಾಗ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಆ ಗರ್ಭಕ್ಕೆ ಜನ್ಮವಿತ್ತರು.

13086011a ತತಸ್ತಂ ಷಡಧಿಷ್ಠಾನಂ ಗರ್ಭಮೇಕತ್ವಮಾಗತಮ್|

13086011c ಪೃಥಿವೀ ಪ್ರತಿಜಗ್ರಾಹ ಕಾಂತೀಪುರಸಮೀಪತಃ³²⁶||

ಆರು ಅಧಿಷ್ಠಾನಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದ ಆ ಗರ್ಭವು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ
ಒಂದಾಯಿತು. ಸುವರ್ಣದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಿಶುವನ್ನು ಪೃಥ್ವಿಯು
ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಿದಳು.

13086012a ಸ ಗರ್ಭೋ ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಥಾನೋ ದೀಪ್ತಿಮಾನ್ಪಾವಕಪ್ರಭಃ|

13086012c ದಿವ್ಯಂ ಶರವಣಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವವೃಧೇ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ||

ಪಾವಕಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಗರ್ಭವು ದಿವ್ಯ ಸುಂದರ
ದೇಹವನ್ನು ಧರಿಸಿ ದಿವ್ಯ ಶರವಣವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಬೆಳೆಯಿತು.

13086013a ದದೃಶುಃ ಕೃತ್ತಿಕಸ್ತಂ ತು ಬಾಲಂ ವಹ್ನಿಸಮದ್ಯುತಿಮ್³²⁷|

13086013c ಜಾತಸ್ನೇಹಾಶ್ಚ ಸೌಹಾರ್ದಾತ್ಪುಷುಷುಃ ಸ್ತನ್ಯವಿಸ್ರವೈಃ||

³²⁶ ಕಾರ್ತಸ್ವರಸಮೀಪತಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³²⁷ ಅರ್ಕಸಮದ್ಯುತಿಮ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಆ ಅಗ್ನಿಸಮದ್ಯುತಿ ಬಾಲಕನ್ನು ಕೃತ್ತಿಕೆಯರು ನೋಡಿದರು. ಅವನ
ಮೇಲೆ ಸ್ನೇಹವು ಹುಟ್ಟಲು ಅವರು ಸೌಹಾರ್ದತೆಯಿಂದ ಸ್ತನಗಳನ್ನು
ಸುರಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಪೋಷಿಸಿದರು.

13086014a ಅಭವತ್ಕಾರ್ತೀಕೇಯಃ ಸ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯೇ ಸಚರಾಚರೇ|

13086014c ಸ್ಯನ್ನತ್ವಾತ್ಸ್ವಂದತಾಂ ಚಾಪ ಗುಹಾವಾಸಾದ್ಗುಹೋಽಭವತ್||

ಆಗ ಅವನು ತ್ರೈಲೋಕ್ಯ ಸಚರಾಚರಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ತಿಕೇಯನೆಂದಾದನು.
ಸ್ಯಲನದಿಂದ ಸ್ಯಂದನೆಂದಾದನು ಮತ್ತು ಗುಹಾವಾಸದಿಂದ
ಗುಹನೆಂದಾದನು.

13086015a ತತೋ ದೇವಾಸ್ತ್ರಯಸ್ತ್ರಿಂಶದ್ವಿಶಶ್ಚ ಸದಿಗೀಶ್ವರಾಃ|

13086015c ರುದ್ರೋ ಧಾತಾ ಚ ವಿಷ್ಣುಶ್ಚ ಯಜ್ಞಃ ಪೂಷಾರ್ಯಮಾ ಭಗಃ||

13086016a ಅಂಶೋ ಮಿತ್ರಶ್ಚ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ವಸವೋ ವಾಸವೋಽಶ್ವಿನೌ|

13086016c ಆಪೋ ವಾಯುರ್ನಭಶ್ಚಂದ್ರೋ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹಾ ರವಿಃ||

13086017a ಪೃಥಗ್ಭೂತಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ದೇವಾರ್ಪಣಾನಿ ವೈ|

13086017c ಆಜಗ್ಮುಸ್ತತ್ರ ತಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಕುಮಾರಂ ಜ್ವಲನಾತ್ಮಜಮ್|

13086017e ಋಷಯಸ್ತುಷ್ಟುವಶ್ಚೈವ ಗಂಧರ್ವಾಶ್ಚ ಜಗುಸ್ತಥಾ||

ಆಗ ಮೂವತ್ತೂರು ದೇವತೆಗಳೂ, ದಶದಿಕ್ಕುಗಳೂ, ದಿಕ್ಪಾಲಕರೂ,
ರುದ್ರ-ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣುವೂ, ಯಜ್ಞ, ಪೂಷ, ಆರ್ಯಮಾ, ಭಗ, ಅಂಶ,
ಮಿತ್ರ, ಸಾಧ್ಯರು, ವಸುಗಳು, ವಾಸವ, ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ಆಪ, ವಾಯು,
ನಭ, ಚಂದ್ರ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ಗ್ರಹಗಳು, ರವಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಭೂತಗಳು, ಅನ್ಯ
ದೇವಾರ್ಪಣಗಳು ಅಗ್ನಿಯ ಮಗ ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ
ಆಗಮಿಸಿದರು. ಋಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದರು ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರು

ಅವನಿಗೆ ಜಯಕಾರಮಾಡಿದರು.

13086018a ಷಡಾನನಂ ಕುಮಾರಂ ತಂ ದ್ವಿಷಡಕ್ಷಂ ದ್ವಿಜಪ್ರಿಯಮ್|

13086018c ಪೀನಾಂಸಂ ದ್ವಾದಶಭುಜಂ ಪಾವಕಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಮ್||

13086019a ಶಯಾನಂ ಶರಗುಲ್ಮಸ್ಥಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಾಃ ಸಹರ್ಷಿಭಿಃ|

13086019c ಲೇಭಿರೇ ಪರಮಂ ಹರ್ಷಂ ಮೇನಿರೇ ಚಾಸುರಂ ಹತಮ್||

ಹನ್ನೆರಡು ಕಣ್ಣುಗಳಿದ್ದ, ಸ್ಥೂಲ ಹೆಗಲುಗಳ, ಹನ್ನೆರಡು ಭುಜಗಳ, ಅಗ್ನಿ-ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸ, ಶರವಣಗಳ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿದ್ದ ದ್ವಿಜಪ್ರಿಯ ಷಡಾನನ ಕುಮಾರನನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಪರಮ ಹರ್ಷಿತರಾದರು ಮತ್ತು ಅಸುರನು ಹತನಾದನೆಂದೇ ತಿಳಿದರು.

13086020a ತತೋ ದೇವಾಃ ಪ್ರಿಯಾಣ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವ ಏವ ಸಮಾಚರನ್|

13086020c ಕ್ರೀಡತಃ ಕ್ರೀಡನೀಯಾನಿ ದದುಃ ಪಕ್ಷಿಗಣಾಂಶ್ಚ ಹ||

ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದರು. ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಅವನಿಗೆ ಆಟಿಗಳನ್ನು ಪಕ್ಷಿಗಳೂ ತಂದುಕೊಟ್ಟವು.

13086021a ಸುಪರ್ಣೋಽಸ್ಯ ದದೌ ಪತ್ರಂ.³²⁸ ಮಯೂರಂ ಚಿತ್ರಬರ್ಹಿಣಮ್|

13086021c ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚ ದದುಸ್ತಸ್ಮೈ ವರಾಹಮಹಿಷಾವುಭೌ||

ಸುಪರ್ಣನು ಅವನಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ರೆಕ್ಕೆಗಳಿದ್ದ ತನ್ನ ಪುತ್ರ ಮಯೂರನನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು. ರಾಕ್ಷಸರು ಅವನಿಗೆ ವರಾಹ-ಮಹಿಷಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟರು.

13086022a ಕುಕ್ಕುಟಂ ಚಾಗ್ನಿಸಂಕಾಶಂ ಪ್ರದದೌ ವರುಣಃ ಸ್ವಯಮ್|

³²⁸ ಪುತ್ರಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13086022c ಚಂದ್ರಮಾಃ ಪ್ರದದೌ ಮೇಷಮಾದಿತ್ಯೋ ರುಚಿರಾಂ ಪ್ರಭಾಮ್||

ಸ್ವಯಂ ವರುಣನು ಅವನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಸಂಕಾಶ ಕೋಳಿಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟನು.
ಚಂದ್ರಮನು ಕುರಿಯನ್ನೂ ಆದಿತ್ಯನು ಸುಂದರ ಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟರು.

13086023a ಗವಾಂ ಮಾತಾ ಚ ಗಾ ದೇವೀ ದದೌ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ|

13086023c ಚಾಗಮಗ್ನಿಗುಣೋಪೇತಮಿಲಾ ಪುಷ್ಪಫಲಂ ಬಹು||

ಗೋವುಗಳ ಮಾತೆ ಸುರಭಿಯು ಅವನಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನು
ನೀಡಿದಳು. ಅಗ್ನಿಯು ಗುಣೋಪೇತ ಆಡನ್ನೂ, ಇಲೆಯು ಅನೇಕ ಫಲ-
ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದರು.

13086024a ಸುಧನ್ವಾ ಶಕಟಂ ಚೈವ ರಥಂ ಚಾಮಿತಕೂಬರಮ್|

13086024c ವರುಣೋ ವಾರುಣಾನ್ದಿವ್ಯಾನ್ ಭುಜಂಗಾನ್.³²⁹ ಪ್ರದದೌ

ಶುಭಾನ್|

13086024e ಸಿಂಹಾನ್ಸುರೇಂದ್ರೋ ವ್ಯಾಘ್ರಾಂಶ್ಚ ದ್ವಿಪಿನ್ಯೋಽನ್ಯಾಂಶ್ಚ ದಂಷ್ಟ್ರಿಣಃ||

13086025a ಶ್ವಾಪದಾಂಶ್ಚ ಬಹೂನ್ ಘೋರಾಂಶ್ಚ ತ್ರಾಣಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13086025c ರಾಕ್ಷಸಾಸುರಸಂಘಾಶ್ಚ ಯೇಽನುಜಗ್ಮುಸ್ತಮೀಶ್ವರಮ್||

ಸುಧನ್ವನು ಸುಂದರ ಬಂಡಿಯನ್ನೂ ವಿಶಾಲ ಮೂಕಿಯಿರುವ
ರಥವನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟನು. ವರುಣನು ದಿವ್ಯ ಆನೆಗಳನ್ನೂ ಶುಭ
ಸರ್ಪಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದನು. ಸುರೇಂದ್ರನು ಅವನಿಗೆ ಸಿಂಹಗಳನ್ನೂ,
ಹುಲಿಗಳನ್ನೂ, ಚಿರತೆಗಳನ್ನೂ, ಅನ್ಯ ದಂಷ್ಟ್ರ ಮೃಗಗಳನ್ನೂ, ಅನೇಕ
ಕ್ರೂರಮೃಗಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಚಿತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿದನು. ರಾಕ್ಷಸ-

³²⁹ ಸಗಜಾನ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಅಸುರ ಸಂಘಗಳೂ ಆ ಈಶ್ವರನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದವು.

13086026a ವರ್ಧಮಾನಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರಾರ್ಥಯಾಮಾಸ ತಾರಕಃ|

13086026c ಉಪಾಯೈರ್ಬಹುಭಿರ್ಹಂತುಂ ನಾಶಕಚ್ಚಾಪಿ ತಂ ವಿಭುಮ್||

ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ತಾರಕನು ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ
ಆಹ್ವಾನಿಸಿದನು. ಅನೇಕ ಉಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಆ ವಿಭುವನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಲು ಅವನಿಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ.

13086027a ಸೇನಾಪತ್ಯೇನ ತಂ ದೇವಾಃ ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಗುಹಾಲಯಮ್|

13086027c ಶಶಂಸುರ್ವಿಪ್ರಕಾರಂ ತಂ ತಸ್ಮೈ ತಾರಕಕಾರಿತಮ್||

ದೇವತೆಗಳು ಆ ಗುಹಾಲಯನನ್ನು ಸೇನಾಪತಿಯನ್ನಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ
ಅವನಿಗೆ ತಾರಕನು ಮಾಡಿದ್ದ ದುಷ್ಟ ತ್ಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ವರದಿಮಾಡಿದರು.

13086028a ಸ ವಿವೃದ್ಧೋ ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ದೇವಸೇನಾಪತಿಃ ಪ್ರಭುಃ|

13086028c ಜಘಾನಾಮೋಘಯಾ ಶಕ್ತ್ಯಾ ದಾನವಂ ತಾರಕಂ ಗುಹಃ||

ದೇವಸೇನಾಪತಿ ಪ್ರಭು ಮಹಾವೀರ್ಯನು ವರ್ಧಿಸಿದನು ಮತ್ತು
ಗುಹನು ಅಮೋಘ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ದಾನವ ತಾರಕನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

13086029a ತೇನ ತಸ್ಮಿನ್ಕುಮಾರೇಣ ಕ್ರೀಡತಾ ನಿಹತೇಽಸುರೇ|

13086029c ಸುರೇಂದ್ರಃ ಸ್ಥಾಪಿತೋ ರಾಜ್ಯೇ ದೇವಾನಾಂ ಪುನರೀಶ್ವರಃ||

ಆಡುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಕುಮಾರನಿಂದ ಅಸುರನು ಹತನಾಗಲು ಈಶ್ವರ
ಸುರೇಂದ್ರನು ಪುನಃ ದೇವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿತನಾದನು.

13086030a ಸ ಸೇನಾಪತಿರೇವಾಥ ಬಭೌ ಸ್ಕಂದಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13086030c ಈಶೋ ಗೋಪ್ತಾ ಚ ದೇವಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಕೃಚ್ಚಂಕರಸ್ಯ ಚ||

ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸ್ಯಂದನು ದೇವತೆಗಳ ಸೇನಾಪತಿಯಾದನು. ಅವರ ಈಶ ಮತ್ತು ರಕ್ಷಕನಾದನು. ಶಂಕರನಿಗೂ ಪ್ರಿಯನಾದನು.

13086031a ಹಿರಣ್ಯಮೂರ್ತಿಭಗವಾನೇಷ ಏವ ಚ ಪಾವಕಿ|

13086031c ಸದಾ ಕುಮಾರೋ ದೇವಾನಾಂ ಸೇನಾಪತ್ಯಮವಾಪ್ತವಾನ್||

ಇವನೇ ಹಿರಣ್ಯಮೂರ್ತಿ. ಭಗವಂತ. ಪಾವಕಿ. ಕುಮಾರನು ಸದಾ ದೇವತೆಗಳ ಸೇನಾಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13086032a ತಸ್ಮಾತ್ಸುವರ್ಣಂ ಮಂಗಲ್ಯಂ ರತ್ನಮಕ್ಷಯ್ಯಮುತ್ತಮಮ್|

13086032c ಸಹಜಂ ಕಾರ್ತಿಕೇಯಸ್ಯ ವಹ್ನೇಸ್ತೇಜಃ ಪರಂ ಮತಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಸುವರ್ಣವು ಮಂಗಲಕರವು. ಉತ್ತಮ ಅಕ್ಷಯ ರತ್ನವು. ಕಾರ್ತಿಕೇಯನೊಂದಿಗೆ ಇದು ಅಗ್ನಿಯ ಪರಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತೆಂಬ ಮತವಿದೆ.

13086033a ಏವಂ ರಾಮಾಯ ಕೌರವ್ಯ ವಸಿಷ್ಠೋಽಕಥಯತ್ಪುರಾ|

13086033c ತಸ್ಮಾತ್ಸುವರ್ಣದಾನಾಯ ಪ್ರಯತಸ್ವ ನರಾಧಿಪ||

ಕೌರವ್ಯ! ನರಾಧಿಪ! ಹೀಗೆ ಹಿಂದೆ ವಸಿಷ್ಠನು ರಾಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದ ಸುವರ್ಣದಾನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸು.

13086034a ರಾಮಃ ಸುವರ್ಣಂ ದತ್ತ್ವಾ ಹಿ ವಿಮುಕ್ತಃ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ|

13086034c ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪೇ ಮಹತ್ ಸ್ಥಾನಮವಾಪಾಸುಲಭಂ ನರೈಃ||

ರಾಮನು ಸುವರ್ಣದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷಗಳಿಂದ

ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪದಲ್ಲಿ ನರರಿಗೆ ಸುಲಭವಲ್ಲದ ಮಹಾ
ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ತಾರಕವಧೋಪಾಖ್ಯಾನಂ ನಾಮ ಷಡಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ತಾರಕವಧೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ
ಎಂಭತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೭

ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ

ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಪ್ರತಿ ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳ
ಫಲಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವುದು (1-19).

13087001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13087001a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್ಧರ್ಮಃ ಪೋಕ್ತಸ್ವ ಯಾನಘ|

13087001c ತಥೈವ ಮೇ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಂ ಕೃತ್ಸ್ನಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಘ! ಧರ್ಮಾತ್ಮನ್! ಚಾತುರ್ವರ್ಣಗಳ
ಧರ್ಮವನ್ನು ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯ ಕುರಿತೂ
ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು.”

13087002 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13087002a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೇಣೈವಮುಕ್ತೋ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಸ್ತದಾ|

13087002c ಇಮಂ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಂ ಕೃತ್ಸುಂ ಪ್ರವಕ್ಷುಮುಪಚಕ್ರಮೇ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ಈ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯ ಸಕಲವನ್ನೂ ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು.

13087003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13087003a ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ರಾಜನ್ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪಮಿಮಂ ಶುಭಮ್|

13087003c ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಂ ಪುತ್ರೀಯಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಂ ಪರಂತಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಪರಂತಪ! ಶುಭವಾದ, ಧನ್ಯಗೊಳಿಸುವ, ಯಶಸ್ಸನ್ನೂ ಪುತ್ರರನ್ನೂ ನೀಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪವೆಂಬ ಈ ಪಿತೃಯಜ್ಞದ ಕುರಿತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳು.

13087004a ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಗಂಧರ್ವೋ ರಗರಕ್ಷಸಾಮ್|

13087004c ಪಿಶಾಚಕಿನ್ನರಾಣಾಂ ಚ ಪೂಜ್ಯಾ ವೈ ಪಿತರಃ ಸದಾ||

ದೇವಾಸುರಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಗಂಧರ್ವೋ ರಗರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಿಶಾಚಕಿನ್ನರರಿಗೆ ಪಿತೃಗಳು ಸದಾ ಪೂಜ್ಯರೇ.

13087005a ಪಿತೃನ್ಪೂಜ್ಯಾದಿತಃ ಪಶ್ಚಾದ್ಧೇವಾನ್ಸಂತರ್ಪಯಂತಿ ವೈ|

13087005c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪುರುಷಃ ಪೂಜಯೇತ್ಸದಾ||

ಮೊದಲು ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ನಂತರ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪುರುಷನು ಇವರನ್ನು ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದ ಸದಾ ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

13087006a ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯಂ ಮಹಾರಾಜ ಪಿತೃಣಾಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮುಚ್ಯತೇ|

13087006c ತಜ್ಞಾ ಮಿಷೇಣ.³³⁰ ವಿಧಿನಾ ವಿಧಿಃ ಪ್ರಥಮಕಲ್ಪಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಪಿತೃಗಳ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಅನ್ವಾಹಾರ್ಯ.³³¹ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಆಮಿಷ.³³²ಗಳಿಂದ ಈ ವಿಧಿಯನ್ನು ಮೊದಲು ಮಾಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವಿದೆ.

13087007a ಸರ್ವೇಷ್ಟಹಃಸು ಪ್ರೀಯಂತೇ ಕೃತೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧೈಃ ಪಿತಾಮಹಾಃ|

13087007c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತು ತೇ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಿಥ್ಯಾಂ ತಿಥ್ಯಾಂ ಗುಣಾಗುಣಾನ್||

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಂದ ಪಿತಾಮಹರು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಎಲ್ಲ ತಿಥಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಆಯಾತಿಥಿಗಳ ಗುಣಾಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13087008a ಯೇಷ್ಟಹಃಸು ಕೃತೈಃ ಶ್ರಾದ್ಧೈರ್ಯತ್ಥಲಂ ಪ್ರಾಪ್ಯತೇಽನಘ|

13087008c ತತ್ಸರ್ವಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯಥಾವತ್ತನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಅನಘ ! ಯಾವ ತಿಥಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13087009a ಪಿತೃನರ್ಚ್ಯ ಪ್ರತಿಪದಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ ಸ್ವಗೃಹೇ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

13087009c ಅಭಿರೂಪಪ್ರಜಾಯಿನೋ ದರ್ಶನೀಯಾ ಬಹುಪ್ರಜಾಃ||

---

³³⁰ ತಸ್ಮಾದ್ವಿಶೇಷವಿಧಿನಾ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್, ಸಂಪುಟ ೬).

³³¹ ಮಾಸಿಕ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಪ್ರತಿತಿಂಗಳೂ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧ, ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧ (ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು: ಜಿ. ಎನ್. ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ೨೦೦೯).

³³² ಮಾಂಸ, ಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತು, ಸುಖಸಾಮಗ್ರಿ (ಸಂಸ್ಕೃತ-ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು: ಜಿ. ಎನ್. ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ೨೦೦೯).

ಪಾಡ್ಯ ಪ್ರತಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಗೃಹದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಇರುವ ಬಹುಸಂತಾನವುಳ್ಳ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13087010a ಸ್ತ್ರಿಯೋ ದ್ವಿತೀಯಾಂ ಜಾಯಂತೇ ತೃತೀಯಾಯಾಂ ತು ವಂದಿನಃ|

13087010c ಚತುರ್ಥ್ಯಾಂ ಕ್ಷುದ್ರಪಶವೋ ಭವಂತಿ ಬಹವೋ ಗೃಹೇ||

ದ್ವಿತೀಯ ಬಿದಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದರೆ ಹೆಣ್ಣುಮಕ್ಕಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ತದಿಗೆಯ ದಿವಸ ಮಾಡಿದರೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಶ್ವಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಚತುರ್ಥಿಯ ದಿವಸ ಮಾಡಿದರೆ ಸಣ್ಣ-ಸಣ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13087011a ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಜಾಯಂತೇ ಕುರ್ವತಾಂ ನೃಪ|

13087011c ಕುರ್ವಾಣಾಸ್ತು ನರಾಃ ಷಷ್ಠ್ಯಾಂ ಭವಂತಿ ದ್ಯುತಿಭಾಗಿನಃ||

ನೃಪ! ಪಂಚಮಿಯಂದು ಮಾಡಿದರೆ ಬಹುಪುತ್ರರು ಜನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಷಷ್ಠಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ನರರು ಕಾಂತಿಯುತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13087012a ಕೃಷಿಭಾಗೀ ಭವೇಚ್ಚಾ ದ್ಧಂ ಕುರ್ವಾಣಃ ಸಪ್ತಮೀಂ ನೃಪ|

13087012c ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ತು ಪ್ರಕುರ್ವಾಣೋ ವಾಣಿಜ್ಯೇ ಲಾಭಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ನೃಪ! ಸಪ್ತಮಿಯಂದು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಕೃಷಿಭಾಗಿ³³³ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಷ್ಟಮಿಯಂದು ಮಾಡುವವನು ವಾಣಿಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13087013a ನವಮ್ಯಾಂ ಕುರ್ವತಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭವತ್ಯೇಕಶಫಂ ಬಹು|

13087013c ವಿವರ್ಧಂತೇ ತು ದಶಮೀಂ ಗಾವಃ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಕುರ್ವತಃ||

³³³ ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಲಾಭ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನವಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವವನ ಏಕಶಫಃ³³⁴ಗಳು
ಅನೇಕವಾಗುತ್ತವೆ. ದಶಮಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವವನ
ಗೋಪುಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13087014a ಕುಪ್ಯಭಾಗೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಕುರ್ವನ್ನೇಕಾದಶೀಂ ನೃಪ|

13087014c ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವಿನಃ ಪುತ್ರಾ ಜಾಯಂತೇ ತಸ್ಯ ವೇಶ್ಮನಿ||

ನೃಪ! ಏಕಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು
ಕುಪ್ಯಭಾಗಿ³³⁵ಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವರ್ಚಸ್ವೀ
ಪುತ್ರರು ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13087015a ದ್ವಾದಶ್ಯಾಮೀಹಮಾನಸ್ಯ ನಿತ್ಯಮೇವ ಪ್ರದೃಶ್ಯತೇ|

13087015c ರಜತಂ ಬಹು ಚಿತ್ರಂ ಚ ಸುವರ್ಣಂ ಚ ಮನೋರಮಮ್||

ದ್ವಾದಶಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅನೇಕ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮತ್ತು
ಚಿನ್ನಗಳ ಮನೋಹರ ಚಿತ್ರಗಳು ನೋಡದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

13087016a ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ತು ಭವೇಚ್ಚೇಷ್ಠಃ ಕುರ್ವನ್ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತ್ರಯೋದಶೀಮ್|

ತ್ರಯೋದಶಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗಬಹುದು.

13087016c ಅವಶ್ಯಂ ತು ಯುವಾನೋಽಸ್ಯ ಪ್ರಮೀಯಂತೇ ನರಾ ಗೃಹೇ||

---

³³⁴ ಒಂದೇ ಗೊರಸಿರುವ ಕುದುರೆ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳು (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

³³⁵ ಬೆಳ್ಳಿ-ಚಿನ್ನಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ಲೋಹಗಳ ಸಮೃದ್ಧಿ (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

13087017a ಯುದ್ಧಭಾಗೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕುರ್ವಂಶ್ಚ ತುರ್ದಶೀಮ್|

ಆದರೆ ಚತುರ್ದಶಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು
ಯುದ್ಧಭಾಗೀ³³⁶ಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅವನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯುವಕರು
ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಸಾಯುತ್ತಾರೆ.

13087017c ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ತು ನಿವಪನ್ನರ್ವಾನ್ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಮಾಡಿದರಂತೂ ಯಜಮಾನನು
ಸರ್ವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13087018a ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ ದಶಮ್ಯಾದೌ ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ಚತುರ್ದಶೀಮ್|

13087018c ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ ತಿಥ್ಯಃ ಸ್ಯುಃ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ನ ತಥೇತರಾಃ||

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಚತುರ್ದಶಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ದಶಮಿಯಿಂದ
ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯವರೆಗಿನ ತಿಥಿ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು ಬಹಳ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿವೆ. ಇತರ
ತಿಥಿಶ್ರಾದ್ಧಗಳು³³⁷ ಅಷ್ಟೊಂದು ಪ್ರಶಸ್ತವಲ್ಲ.

13087019a ಯಥಾ ಚೈವಾಪರಃ ಪಕ್ಷಃ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷಾದ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13087019c ತಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧಸ್ಯ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣಾದಪರಾಹ್ಣೋ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಹೇಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಗೆ ಪೂರ್ವಪಕ್ಷ³³⁸ಕ್ಕಿಂತ ಅಪರಪಕ್ಷ³³⁹ವು ಶ್ರೇಷ್ಠವೋ

³³⁶ ತಾನೂಕೂಡ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³³⁷ ಪಾಡ್ಯದಿಂದ ನವಮಿಯ ವರೆಗಿನ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³³⁸ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು

³³⁹ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು

ಹಾಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಾಹ್ಣ³⁴⁰ಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಪರಾಹ್ಣ³⁴¹ವು ಶ್ರೇಷ್ಠವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ಸಪ್ತಾಶೀತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಲಲ

ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಯಾವುದರಿಂದ ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುವರೆನ್ನುವುದರ
ನಿರೂಪಣೆ (1-15).

13088001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13088001a ಕಿಂ ಸ್ವಿದ್ಧತ್ತಂ ಪಿತೃಭ್ಯೋ ವೈ ಭವತ್ಯಕ್ಷಯಮೀಶ್ವರ|

13088001c ಕಿಂ ಹವಿಶ್ಚಿರರಾತ್ರಾಯ ಕಿಮಾನಂತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈಶ್ವರ! ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಯಾವ
ವಸ್ತುಗಳು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ? ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ದಾನ
ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಅಧಿಕ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದರ
ದಾನದಿಂದ ಅನಂತಕಾಲದ ವರೆಗೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ?”

13088002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13088002a ಹವೀಂಷಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ತು ಯಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧವಿದೋ ವಿದುಃ|

³⁴⁰ ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂದ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದವರೆಗೆ

³⁴¹ ಮಧ್ಯಾಹ್ನದಿಂದ ಸೂರ್ಯಾಸ್ತದವರೆಗೆ

13088002c ತಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ಕಾಮ್ಯಾನಿ ಫಲಂ ಚೈಷಾಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅವುಗಳ ಕಾಮ್ಯ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

13088003a ತಿಲೈವೀರಿಹಿಯವೈರ್ಮಾಷ್ಟೈರದ್ಭಿರ್ಮೂಲಫಲೈಸ್ತಥಾ|

13088003c ದತ್ತೇನ ಮಾಸಂ ಪ್ರಿಯಂತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇನ ಪಿತರೋ ನೃಪ||

ನೃಪ! ತಿಲ, ವೀರಿಹಿ³⁴², ಜವೆ, ಉದ್ದು, ನೀರು, ಗೆಡ್ಡೆಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಒಂದು ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13088004a ವರ್ಧಮಾನತಿಲಂ ಶ್ರಾದ್ಧಮಕ್ಷಯಂ ಮನುರಬ್ರವೀತ್|

13088004c ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವ ತು ಭೋಜ್ಯೇಷು ತಿಲಾಃ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯತಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ತಿಲವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಶ್ರಾದ್ಧವು ಅಕ್ಷಯವೆಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿನ ಭೋಜ್ಯವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ತಿಲವೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಸ್ಮೃತಿಯಿದೆ.

³⁴³13088005a ದ್ವೌ ಮಾಸೌ ತು ಭವೇತ್ಪ್ರಪ್ತಿರ್ಮತ್ಸ್ಯಲಃ ಪಿತೃಗಣಸ್ಯ ಹ|

13088005c ತ್ರೀನ್ಮಾಸಾನಾವಿಕೇನಾಹುಶ್ಚಾ ತುರ್ಮಾಸ್ಯಂ ಶಶೇನ ತು||

ಮತ್ಸ್ಯಗಳಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಎರಡು ಮಾಸಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

---

³⁴² ಕೆಂಬತ್ತ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁴³ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಮುಂದಿನ ಐದು ಶ್ಲೋಕಗಳು ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಆದರೆ ಇವು ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಪ್ರಕಾಶನದಲ್ಲಿದೆ.

ಕುರಿಯ ಮಾಂಸದಿಂದ ಮೂರು ಮಾಸಗಳು ಮತ್ತು ಮೊಲದ
ಮಾಂಸದಿಂದ ನಾಲ್ಕು ಮಾಸಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13088006a ಆಜೇನ ಮಾಸಾನ್ ಪ್ರೀಯಂತೇ ಪಂಚೈವ ಪಿತರೋ ನೃಪ|

13088006c ವಾರಾಹೇಣ ತು ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ಸಪ್ತ ವೈ ಶಾಕುನೇನ.³⁴⁴ ತು||

ನೃಪ! ಆಡಿನ ಮಾಂಸದಿಂದ ಪಿತ್ಯಗಳು ಐದು ತಿಂಗಳು
ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹಂದಿಯ ಮಾಂಸದಿಂದ ಆರು ಮಾಸಗಳೂ,
ಪಕ್ಷಿಯ ಮಾಂಸದಿಂದ ಏಳು ಮಾಸಗಳೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13088007a ಮಾಸಾನಷ್ಟೌ ಪಾರ್ಷ್ವತೇನ ರೌರವೇಣ ನವೈವ ತು|

13088007c ಗವಯಸ್ಯ ತು ಮಾಂಸೇನ ತೃಪ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದ್ಧಶಮಾಸಿಕೀ||

ಚಿತ್ರಮೃಗದ ಮಾಂಸದಿಂದ ಎಂಟು ಮಾಸಗಳೂ, ರುರುಮೃಗದ
ಮಾಂಸದಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಮಾಸಗಳೂ ಗವಯ.³⁴⁵ದ ಮಾಂಸದಿಂದ
ಹತ್ತುಮಾಸಗಳ ವರೆಗೂ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13088008a ಮಾಸಾನೇಕಾದಶ ಪ್ರೀತಿಃ ಪಿತ್ಯಣಾಂ ಮಾಹಿಷೇಣ ತು|

13088008c ಗವೈನ ದತ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ತು ಸಂವತ್ಸರಮಿಹೋಚ್ಯತೇ||

13088009a ಯಥಾ ಗವ್ಯಂ ತಥಾ ಯುಕ್ತಂ ಪಾಯಸಂ ಸರ್ಪಿಷಾ ಸಹ|

ಎಮ್ಮೆಯ ಮಾಂಸದಿಂದ ಪಿತ್ಯಗಳು ಹನ್ನೊಂದು ತಿಂಗಳು

---

³⁴⁴ ಪಕ್ಷಿಯ ಮಾಂಸ ಎಂದರ್ಥ. ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಶಾಕುಲೇನ ಅರ್ಥಾತ್
ಕೆಂಪುಮೀನು ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ.

³⁴⁵ ಕಾಡು ಹಸು.

ಪ್ರೀತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಗವ್ಯ³⁴⁶ವನ್ನು ನೀಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರದ ವರೆಗೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಗವ್ಯದಿಂದ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತುಪ್ಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಪಾಯಸದಿಂದಲೂ ಪಿತೃಗಳು ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರಕಾಲ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13088009c ವಾದ್ರೀಣಸಸ್ಯ ಮಾಂಸೇನ ತೃಪ್ತಿದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೇ||

13088010a ಆನಂತ್ಯಾಯ ಭವೇದ್ಧತ್ತಂ ಖಿಡ್ಗಮಾಂಸಂ ಪಿತೃಕ್ಷಯೇ|

13088010c ಕಾಲಶಾಕಂ ಚ ಲೌಹಂ ಚಾಪ್ಯಾನಂತ್ಯಂ ಚಾಗ ಉಚ್ಯತೇ||

ಘೇಂಡಾಮೃಗದಿಂದ ಪಿತೃಗಳು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಪಿತೃಕ್ಷಯ³⁴⁷ದಲ್ಲಿ ಖಿಡ್ಗಮೃಗದ ಮಾಂಸವನ್ನು ನೀಡಿದರೆ ಅವರು ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೆ ತೃಪ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕರಿಬೇವು, ಕಾಂಚನ ವೃಕ್ಷದ ಹೂವು ಮತ್ತು ಆಡಿನ ಮಾಂಸ ಇವು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಅನಂತ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13088011a ಗಾಥಾಶ್ಚಾಪ್ಯತ್ರ ಗಾಯಂತಿ ಪಿತೃಗೀತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13088011c ಸನತ್ಕುಮಾರೋ ಭಗವಾನ್ ಪುರಾ ಮಯ್ಯಭ್ಯಭಾಷತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪಿತೃಗೀತೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದನ್ನು ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ಸನತ್ಕುಮಾರನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.³⁴⁸:

³⁴⁶ ಗೋಸಂಬಂಧವಾದ ಹಾಲು-ಮೊಸರು-ತುಪ್ಪಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁴⁷ ಪಿತೃಗಳು ಮರಣಹೊಂದಿದ ತಿಥಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁴⁸ ಭೀಷ್ಮ ಮತ್ತು ಸನತ್ಕುಮಾರರ ಸಂಭಾಷಣೆಯು ಮುಂದೆ ಹರಿವಂಶದ

13088012a ಅಪಿ ನಃ ಸ ಕುಲೇ ಜಾಯಾದ್ಯೋ ನೋ ದದ್ಯಾತ್ರಯೋದಶೀಮ್|

13088012c ಮಘಾಸು ಸರ್ಪಿಷಾ ಯುಕ್ತಂ ಪಾಯಸಂ ದಕ್ಷಿಣಾಯನೇ||

“ನಮ್ಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ
ಭಾದ್ರಪದ ಬಹುಳದಲ್ಲಿ ಮಖಾನಕ್ಷತ್ರದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವ
ತ್ರಯೋದಶಿಯಂದು ಫೃತಯುಕ್ತವಾದ ಪಾಯಸವನ್ನು ಕೊಡುವವನು
ಹುಟ್ಟುವನೇ?

13088013a ಆಜೇನ ವಾಪಿ ಲೌಹೇನ ಮಘಾಸ್ವೇವ ಯತವ್ರತಃ|

13088013c ಹಸ್ತಿಚ್ಚಾ ಯಾಸು ವಿಧಿವತ್ಕರ್ಣವ್ಯಜನವೀಚಿತಮ್||

ಮಖಾನಕ್ಷತ್ರಯುಕ್ತವಾದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಗಜಚ್ಚಾ ಯಾಪುಣ್ಯಕಾಲ.³⁴⁹ದಲ್ಲಿ
ವ್ಯಜನರೂಪವಾದ ಆನೆಯ ಕಿವಿಗಳಿಂದ ಗಾಳಿಯು
ಬೀಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಆಡಿನ ಕೆಂಪು ಮಾಂಸವನ್ನು ನಮ್ಮ
ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸುವವನು ಹುಟ್ಟುವನೇ?

13088014a ಏಷ್ಟವ್ಯಾ ಬಹವಃ ಪುತ್ರಾ ಯದ್ಯೇಕೋಽಪಿ ಗಯಾಂ ವ್ರಜೇತ್|

13088014c ಯತ್ರಾಸೌ ಪ್ರಥಿತೋ ಲೋಕೇಷ್ಟಕ್ಷಯ್ಯಕರಣೋ ವಟಃ||

ಒಬ್ಬನಾದರೂ ಗಯೆಗೆ ಹೋಗಿಯಾನು ಎಂದು ಅನೇಕ ಪುತ್ರರನ್ನು
ಬಯಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲಿ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಿತವಾದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು

ಹರಿವಂಶಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಬರುತ್ತದೆ.

³⁴⁹ ಪ್ರೇತಪಕ್ಷೇ ತ್ರಯೋದಶ್ಯಾಂ ಮಘಾಸ್ವಿಂದುಃ ಕರೇ ರವಿಃ| ಪ್ರೇತಪಕ್ಷ

(ಭಾದ್ರಪದ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷ) ದ ತ್ರಯೋದಶಿಯಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನು ಮಖಾ

ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಸೂರ್ಯನು ಹಸ್ತಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಾಗ ಗಜಚ್ಚಾಯಾ

ಎಂಬ ಪುಣ್ಯಕಾಲವು ಉದಯವಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಕ್ಷಯವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಸುವ ವಟವೃಕ್ಷವಿದೆ.

13088015a ಆಪೋ ಮೂಲಂ ಫಲಂ ಮಾಂಸಮನ್ನಂ ವಾಪಿ ಪಿತೃಕ್ಷಯೇ|

13088015c ಯತ್ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಧುಸಂಮಿಶ್ರಂ ತದಾನಂತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಪಿತೃಕ್ಷಯದಲ್ಲಿ ನೀರು, ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸುಗಳು, ಫಲ, ಮಾಂಸ, ಅನ್ನ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನಾದರೂ ಜೇನುತುಪ್ಪದೊಡನೆ ಸೇರಿಸಿ ಪಿತೃಗಳ ತೃಪ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರೆ ಅದು ಅವರಿಗೆ ಅನಂತಕಾಲದವರೆಗೂ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ಅಷ್ಟಾಶೀತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವ ಎಂಬತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೮೯

ವಿಭಿನ್ನ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಫಲಗಳ
ವರ್ಣನೆ: ಯಮ-ಶಶಬಿಂದು ಸಂವಾದ (1-15).

13089001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13089001a ಯಮಸ್ತು ಯಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಪ್ರೋವಾಚ ಶಶಬಿಂದುವೇ|

13089001c ತಾನಿ ಮೇ ಶೃಣು ಕಾಮ್ಯಾನಿ ನಕ್ಷತ್ರೇಷು ಪೃಥಕ್ ಪೃಥಕ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಮನಾದರೋ ಶಶಬಿಂದುವಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು ಯಾವ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದನು.

13089002a ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಯಃ ಕೃತ್ತಿಕಾಯೋಗೇ ಕುರ್ವೀತ ಸತತಂ ನರಃ|

13089002c ಅಗ್ನಿನಾಧಾಯ ಸಾಪತ್ಯೋ ಯಜೇತ ವಿಗತಜ್ವರಃ||

ಕೃತ್ತಿಕಾ ಯೋಗ³⁵⁰ದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಪುತ್ರಸಹಿತ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಯಜನ ಮಾಡುವ ನರನು ಚಿಂತೆ-ರೋಗಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.³⁵¹

13089003a ಅಪತ್ಯಕಾಮೋ ರೋಹಿಣ್ಯಾಮೋಜಸ್ಕಾಮೋ ಮೃಗೋತ್ತಮೇ|

13089003c ಕ್ರೂರಕರ್ಮಾ ದದಚ್ಚಾ ದ್ಧಮಾದ್ರಾ ಯಾಂ ಮಾನವೋ ಭವೇತ್||

ಸಂತಾನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನು ರೋಹಿಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಓಜಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಉತ್ತಮ ಮೃಗಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಬೇಕು. ಆದ್ರಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವ ಮಾನವನು ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13089004a ಕೃಷಿಭಾಗೀ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ³⁵² ಕುರ್ವನ್ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪುನರ್ವಸೌ|

13089004c ಪುಷ್ಟಿಕಾಮೋಽಥ ಪುಷ್ಪೇಣ ಶ್ರಾದ್ಧಮೀಹೇತ ಮಾನವಃ||

ಪುನರ್ವಸು ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕೃಷಿಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಮಾನವನು ಪುಷ್ಪಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು

---

³⁵⁰ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ದ ದಿನದಲ್ಲಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵¹ ಕೃತ್ತಿಕಾ ನಕ್ಷತ್ರವಿದ್ದ ದಿನದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಪುತ್ರವಂತನಾಗಿ, ರೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಚಿಂತೆಗಳಿಂದಲೂ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ಅಗ್ನಾಧಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಯಾಗಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵² ಧನಕಾಮೋ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮಾಡಬೇಕು.

13089005a ಆಶ್ಲೇಷಾಯಾಂ ದದಚ್ಚಾ ದ್ಧಂ ವೀರಾನ್ಪುತ್ರಾನ್ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13089005c ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ತು ಭವೇಚ್ಚೈಷ್ಠೋ ಮಘಾಸು ಶ್ರಾದ್ಧಮಾವಪನೇ||

ಆಶ್ಲೇಷಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನಿತ್ತವನು ವೀರಪುತ್ರರನ್ನು
ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಘಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13089006a ಫಲ್ಗುನೀಷು ದದಚ್ಚಾ ದ್ಧಂ ಸುಭಗಃ ಶ್ರಾದ್ಧದೋ ಭವೇತ್|

13089006c ಅಪತ್ಯಭಾಗುತ್ತರಾಸು ಹಸ್ತೇನ ಫಲಭಾಗ್ಯವೇತ್||

ಪೂರ್ವಫಾಲ್ಗುನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ
ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತರಫಾಲ್ಗುನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ
ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದವನು ಪುತ್ರವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಸ್ತನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ
ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದವನು ಅಭೀಷ್ಟ ಫಲಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13089007a ಚಿತ್ರಾಯಾಂ ತು ದದಚ್ಚಾ ದ್ಧಂ ಲಭೇದ್ರೂಪವತಃ ಸುತಾನ್|

13089007c ಸ್ವಾತಿಯೋಗೇ ಪಿತೃನರ್ಚ್ಯ ವಾಣಿಜ್ಯಮುಪಜೀವತಿ||

ಚಿತ್ರನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನಿತ್ತವನಿಗೆ ರೂಪವಂತ ಸುತರು
ದೊರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸ್ವಾತೀನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದವನು
ವಾಣಿಜ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13089008a ಬಹುಪುತ್ರೋ ವಿಶಾಖಾಸು ಪಿತ್ರೈ ಮೀಹನ್ ಭವೇನ್ನರಃ|

13089008c ಅನುರಾಧಾಸು ಕುರ್ವಾಣೋ ರಾಜಚಕ್ರಂ ಪ್ರವರ್ತಯೇತ್||

ವಿಶಾಖಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಿದ ನರನು

ಬಹುಪುತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅನುರಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವವನು
ರಾಜಚಕ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.³⁵³.

13089009a ಆದಿಪತ್ಯಂ ಪ್ರಜೇನ್ಮತ್ಯೋರ್ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಮಪವರ್ಜಯನ್|

13089009c ನರಃ ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರದ್ಧಾದಮಪುರಃಸರಃ.³⁵⁴||

ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ! ಜ್ಯೇಷ್ಠನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರದ್ಧೆ-ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮಗಳಿಂದ
ಪಿಂಡಪ್ರದಾನಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಆದಿಪತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13089010a ಮೂಲೇ ತ್ವಾರೋಗ್ಯಮಚ್ಚೇತ ಯಶೋಽಷಾಧಾಸ್ವನುತ್ತಮಮ್|

13089010c ಉತ್ತರಾಸು ತ್ವಷಾಧಾಸು ವೀತಶೋಕಶ್ಚ ರೇನ್ಮಹೀಮ್||

ಮೂಲಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪೂರ್ವಾಷಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಉತ್ತಮ

ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತರಾಷಾಧಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ

ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಶೋಕರಹಿತನಾಗಿ ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13089011a ಶ್ರಾದ್ಧಂ ತ್ವಭಿಜಿತಾ ಕುರ್ವನ್ವಿದ್ಯಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಾಮವಾಪ್ನುಯಾತ್.³⁵⁵|

13089011c ಶ್ರವಣೇ ತು ದದಚ್ಚಾದ್ಧಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಗಚ್ಚೇತ್ಪರಾಂ ಗತಿಮ್.³⁵⁶||

ಅಭಿಜಿತ್ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಿದ್ಯೆಯನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶ್ರವಣಾ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಿದವನು

³⁵³ ರಾಜ್ಯಮಂಡಲದ ಶಾಸಕನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵⁴ ಋದ್ಧೋ ದಮಪುರಃಸರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵⁵ ಭಿಷಕ್ಸಿದ್ಧಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵⁶ ಗಚ್ಚೇತ್ಸ ಸದ್ಗತಿಮ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮರಣಾನಂತರ ಪರಮ ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13089012a ರಾಜ್ಯಭಾಗೀ ಧನಿಷ್ಠಾಯಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ನಾಪದಂ.³⁵⁷ ನರಃ|

13089012c ನಕ್ಷತ್ರೇ ವಾರುಣೇ ಕುರ್ವನ್ ಭಿಷ್ಕಿಂಧಿಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಧನಿಷ್ಠಾನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದ ನರನು ರಾಜ್ಯಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ವಾರುಣೇ³⁵⁸ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡಿದವನು ವೈದ್ಯನಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13089013a ಪೂರ್ವಪ್ರೋಷ್ಠಪದಾಃ ಕುರ್ವನ್ಬಹು ವಿಂದೇದಜಾವಿಕಮ್|

13089013c ಉತ್ತರಾಸ್ವಥ ಕುರ್ವಾಣೋ ವಿಂದತೇ ಗಾಃ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಪೂರ್ವಭಾದ್ರಪದ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವವನು ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತ ಆಡು-
ಕುರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಉತ್ತರ ಭಾದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವವನು
ಸಹಸ್ರಾರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13089014a ಬಹುರೂಪ್ಯಕೃತಂ.³⁵⁹ ವಿತ್ತಂ ವಿಂದತೇ ರೇವತೀಂ ಶ್ರೀತಃ|

13089014c ಅಶ್ವಾಂಶ್ಚಾಶ್ವಯುಜೇ ವೇತ್ತಿ ಭರಣೀಷ್ಟಾಯುರುತ್ತಮಮ್||

ರೇವತೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಬೆಳ್ಳಿಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಶ್ವಿನೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಭರಣೀ ನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ
ಶ್ರಾದ್ಧಮಾಡುವವನು ಉತ್ತಮ ಆಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.”

³⁵⁷ ನಿಯತಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵⁸ ಶತಭಿಷಾ ನಕ್ಷತ್ರ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁵⁹ ಬಹುಕುಪ್ಯಕೃತಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13089015a ಇಮಂ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಶಶಬಿಂದುಸ್ತಥಾಕರೋತ್|

13089015c ಅಕ್ಷೇಶೇನಾಜಯಚ್ಚಾಪಿ ಮಹೀಂ ಸೋಽನುಶಶಾಸ ಹ||

ಈ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶಶಬಿಂದುವು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿ, ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಕ್ಷೇಶವಿಲ್ಲದೇ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಆಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ಏಕೋನನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವ ಎಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೦

ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪರಿಣಿಃ ಪಂಕ್ತಿದೂಷಕ ಮತ್ತು ಪಂಕ್ತಿಪಾವನ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವರ್ಣನೆ (1-43).

13090001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13090001a ಕೀದೃಶೇಭ್ಯಃ ಪ್ರದಾತವ್ಯಂ ಭವೇಚ್ಚಾ ದ್ಧಂ ಪಿತಾಮಹ|

13090001c ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ! ಎಂಥ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13090002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13090002a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಪರಿಣೀತ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ದಾನಧರ್ಮವಿತ್|

13090002c ದೈವೇ ಕರ್ಮಣಿ ಪಿತೃೈ ತು ನ್ಯಾಯ್ಯಮಾಹುಃ ಪರಿಣಿಮೌ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾನಧರ್ಮವಿದು ಕ್ಷತ್ರಿಯರು
 ದೇವಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಬಾರದು. ಆದರೆ
 ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದು
 ನ್ಯಾಯಸಮ್ಮತವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13090003a ದೇವತಾಃ ಪೂಜಯಂತೀಹ ದೈವೇನೈವೇಹ ತೇಜಸಾ|

13090003c ಉಪೇತ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ಧೇವೇಭ್ಯಃ ಸರ್ವೇಭ್ಯೋ ದಾಪಯೇನ್ನರಃ||

ದೇವತೆಗಳು ದೈವ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
 ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ನರನು ಸರ್ವ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

13090004a ಶ್ರಾದ್ಧೇ ತ್ವಥ ಮಹಾರಾಜ ಪರೀಕ್ಷೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಬುಧಃ|

13090004c ಕುಲಶೀಲವಯೋರೂಪೈರ್ವಿದ್ಯಯಾಭಿಜನೇನ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸುವಾಗ ತಿಳಿದವನು
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕುಲ, ಶೀಲ, ವಯಸ್ಸು, ರೂಪ, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ವಂಶಜರನ್ನು
 ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು.

13090005a ಏಷಾಮನ್ಯೇ ಪಂಕ್ತಿದೂಷಾಸ್ತಥಾನ್ಯೇ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನಾಃ|

13090005c ಅಪಾಂಕ್ತೇಯಾಸ್ತು ಯೇ ರಾಜನ್ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಾನ್ಪ್ರಣು||

ಇವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪಂಕ್ತಿದೂಷಕರೂ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವರು
 ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್ ! ಅಪಾಂಕ್ತೇಯರ ಕುರಿತು
 ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13090006a ಕಿತವೋ ಭ್ರೂಣಹಾ ಯಕ್ಷ್ಮೀ ಪಶುಪಾಲೋ ನಿರಾಕೃತಿಃ|

- 13090006c ಗ್ರಾಮಪ್ರೇಷೋ ವಾರ್ಧುಷಿಕೋ ಗಾಯನಃ ಸರ್ವವಿಕ್ರಯೀ||
- 13090007a ಅಗಾರದಾಹೀ ಗರದಃ ಕುಂಡಾಶೀ ಸೋಮವಿಕ್ರಯೀ|
- 13090007c ಸಾಮುದ್ರಿಕೋ ರಾಜಭೃತ್ಯಸ್ತೈಲಿಕಃ ಕೂಟಕಾರಕಃ||
- 13090008a ಪಿತ್ರಾ ವಿವದಮಾನಶ್ಚ ಯಸ್ಯ ಚೋಪಪತಿರ್ಗೃಹೇ|
- 13090008c ಅಭಿಶಸ್ತಸ್ತಥಾ ಸ್ತೇನಃ ಶಿಲ್ಪಂ ಯಶ್ಚೋಪಜೀವತಿ||
- 13090009a ಪರ್ವಕಾರಶ್ಚ ಸೂಚೀ ಚ ಮಿತ್ರಧ್ರುಕ್ಪಾರದಾರಿಕಃ|
- 13090009c ಅವ್ರತಾನಾಮುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಕಾಂಡಪೃಷ್ಠಸ್ತಥೈವ ಚ||
- 13090010a ಶ್ವಭಿಯಶ್ಚ ಪರಿಕ್ರಮೇದ್ಯಃ ಶುನಾ ದಷ್ಟ ಏವ ಚ|
- 13090010c ಪರಿವಿತ್ತಿಶ್ಚ ಯಶ್ಚ ಸ್ಯಾದ್ಶ್ಚರ್ಮಾ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ|
- 13090010e ಕುಶೀಲವೋ ದೇವಲಕೋ ನಕ್ಷತ್ರೈಶ್ಚ ಜೀವತಿ||
- ³⁶⁰13090011a ಏತಾನಿಹ ವಿಜಾನೀಯಾದಪಾಂಕ್ತೇಯಾನ್ದ್ವಿಜಾಧಮಾನ್|
- 13090011c ಶೂದ್ರಾಣಾಮುಪದೇಶಂ ಚ ಯೇ ಕುರ್ವಂತ್ಯಲ್ಪಚೇತಸಃ||

³⁶⁰ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಈದೃಷ್ಟೈರ್ಬರ್ಹಹ್ಮಣೈರ್ಭುಕ್ತಮಪಾಂಕೇಯೈರ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ| ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಗಚ್ಛತೇ
ಹವ್ಯಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಬಹ್ಮವಾದಿನಃ|| ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ತ್ವಧೀಯೀತ
ವೃಷಲೀತಲ್ಪಗಶ್ಚ ಯಃ| ಪುರೀಷೇ ತಸ್ಯ ತೇ ಮಾಂಸಂ ಪಿತರಸ್ತಸ್ಯ ಶೇರತೇ||
ಸೋಮವಿಕ್ರಯಿಣೇ ವಿಷ್ಠಾ ಭಿಷಜೇ ಸೂಯಶೋಣಿತಮ್| ನಷ್ಟಂ ದೇವಲಕೇ
ದತ್ತಮಪ್ರತಿಷ್ಠಂ ಚ ವಾರ್ಧುಷೇ|| ಯತ್ತು ವಾಣಿಜಕೇ ದತ್ತಂ ನೇಹ ನಾಮುತ್ರ
ತದ್ಭವೇತ್|| ಭಸ್ಮನೀವ ಹುತಂ ಹವ್ಯಂ ತಥಾ ಪೌನರ್ಭವೇ ದ್ವಿಜೇ| ಯೇ ತು
ಧರ್ಮವ್ಯಪೇತೇಷು ಚಾರಿತ್ರಾಪಗತೇಷು ಚ| ಹವ್ಯಂ ಕವ್ಯಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ
ತೇಷಾಂ ತತ್ಪ್ರೇತ್ಯ ನಶ್ಯತಿ|| ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂ ತು ಯೇ ತೇಭ್ಯಃ
ಪ್ರಯಚ್ಛಂತ್ಯಲ್ಪಬುದ್ಧಯಃ| ಪುರೀಷಂ ಭುಂಜತೇ ತೇಷಾಂ ಪಿತರಃ ಪ್ರೇತ್ಯ
ನಿಶ್ಚಯಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಜೂಜುಕೋರ, ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು, ಕ್ಷಯರೋಗಿ, ಪಶುಪಾಲಕ, ಅವಿದ್ಯಾವಂತ, ಗ್ರಾಮಸೇವಕ, ಬಡ್ಡಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ, ಗಾಯಕ, ವಿವಿಧ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಮಾರುವ, ಇತರರ ಮನೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯನ್ನಿಟ್ಟು, ಕುಂಡ.³⁶¹ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡಿದ, ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಮಾರುವ, ಸಾಮುದ್ರಿಕಾಶಾಸ್ತ್ರದಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ, ರಾಜಸೇವಕ, ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಮಾರುವ, ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳುವ, ತಂದೆಯೊಡನೆ ಜಗಳವಾಡಿದ, ಪತ್ನಿಯ ಉಪಪತಿಯನ್ನು ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡ, ಕಲಂಕಿತ ಕಳ್ಳ, ಶಿಲ್ಪವಿದ್ಯೆಯಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುವ, ಪರ್ವದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಗಮವನ್ನು ಮಾಡುವ, ಚಾಡಿಕೋರ, ಮಿತ್ರದ್ರೋಹಿ, ಪರಸ್ತ್ರೀಲಂಪಟ, ವ್ರತಾನುಷ್ಠಾನರಹಿತ, ಅಧ್ಯಾಪಕ, ಆಯುಧಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಮಾರಾಟಮಾಡುವ, ನಾಯಿಯ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುವ, ನಾಯಿಯಿಂದ ಕಚ್ಚಿಕೊಂಡ, ಪರಿವಿತ್ತಿ.³⁶², ಚರ್ಮರೋಗೀ, ಗುರುಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸಂಭೋಗಿಸಿದ, ವೇಷಬದಲಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ, ದೇವಸ್ಥಾನದ ಪೂಜೆಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ, ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವ - ಈ ಎಲ್ಲ ಅಧಮ ವಿಪ್ರರೂ ಅಪಾಂಕ್ತೇಯರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಶೂದ್ರರಿಗೆ ವೇದೋಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವ ಮೂರ್ಖಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ ಪಂಕ್ತಿಬಾಹರರೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

³⁶¹ ಪತಿಯು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ ಪರಪುರುಷನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಕುಂಡ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁶² ತಮ್ಮ ನಿಗೆ ಮದುವೆಯಾದರೂ ಮದುವೆಯಾಗದೇ ಇರುವ ಅಣ್ಣ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13090012a ಷಷ್ಠಿಂ ಕಾಣಃ ಶತಂ ಷಂಢಃ ಶ್ವಿತ್ರೀ ಯಾವತ್ ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ|

13090012c ಪಂಕ್ತ್ಯಾಂ ಸಮುಪವಿಷ್ಟಾಯಾಂ ತಾವದ್ಧೂಷಯತೇ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಒಕ್ಕಣ್ಣನು ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅರುವತ್ತು ಜನರನ್ನೂ, ಷಂಢನು ನೂರು ಜನರನ್ನೂ, ತೊನ್ನೂರೋಗವಿರುವವನು ತನ್ನ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನೂ ದೂಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13090013a ಯದ್ವೇಷ್ಟಿತಶಿರಾ ಭುಂಕ್ತೇ ಯದ್ ಭುಂಕ್ತೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಿಃ|

13090013c ಸೋಪಾನತ್ಯಶ್ಚ ಯದ್ಭುಂಕ್ತೇ ಸರ್ವಂ ವಿದ್ಯಾತ್ತದಾಸುರಮ್||

ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮುಂಡಾಸನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಮಾಡುವ ಭೋಜನ, ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮಾಡುವ ಭೋಜನ, ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯೇ ಮಾಡುವ ಭೋಜನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಸುರಭೋಜನವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13090014a ಅಸೂಯತಾ ಚ ಯದ್ಧತ್ತಂ ಯಚ್ಚ ಶ್ರದ್ಧಾವಿವರ್ಜಿತಮ್|

13090014c ಸರ್ವಂ ತದಸುರೇಂದ್ರಾಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭಾಗಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಅಸೂಯೆಯಿಂದ ಮಾಡುವ ದಾನ, ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಲ್ಲದೇ ಮಾಡುವ ದಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಅಸುರೇಂದ್ರರಿಗೆ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಭಜಿಸಿದ್ದಾನೆ.

13090015a ಶ್ವಾನಶ್ಚ ಪಂಕ್ತಿದೂಷಾಶ್ಚ ನಾವೇಕ್ಷೇರನ್ಯಥಂ ಚನ|

13090015c ತಸ್ಮಾತ್ಪರಿವೃತೇ ದದ್ಯಾತ್ತಿಲಾಂಶ್ಚಾನ್ವವಕೀರಯೇತ್||

ನಾಯಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಕ್ತಿದೂಷಿತರು ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡಬಾರದು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದಲೂ

ಆವೃತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಲೂ ಎಳ್ಳನ್ನು ಚೆಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ
ಮಾಡಬೇಕು.

13090016a ತಿಲಾದಾನೇ ಚ ಕ್ರವ್ಯಾದಾ ಯೇ ಚ ಕ್ರೋಧವಶಾ ಗಣಾಃ³⁶³ |

13090016c ಯಾತುಧಾನಾಃ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ವಿಪ್ರಲುಂಪಂತಿ ತದ್ಧವಿಃ ||

ತಿಲವಿಲ್ಲದೇ ಮಾಡಿದ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಕ್ರವ್ಯಾದಗಳು, ಕ್ರೋಧವಶ
ಗಣಗಳು, ಯಾತುಧಾನರು ಮತ್ತು ಪಿಶಾಚಿಗಳು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13090017a ಯಾವದ್ಧ್ಯ ಪಂಕ್ತಃ ಪಂಕ್ತಾಂ ವೈ ಭುಂಜಾನಾನನುಪಶ್ಯತಿ |

13090017c ತಾವತ್ಫಲಾದ್ ಭಂಶಯತಿ ದಾತಾರಂ ತಸ್ಯ ಬಾಲಿಶಮ್ ||

ಅಪಂಕ್ತನು ತನ್ನ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುವ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಅವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಶ್ರಾದ್ಧನೀಡಿದ ಫಲವನ್ನು
ಮೂರ್ಖತನದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಆಹ್ವಾನಿಸಿದವನಿಗೆ ಸೇರದಂತೆ
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13090018a ಇಮೇ ತು ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನಾಃ |

13090018c ಯೇ ತ್ವತಸ್ತಾನ್ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪರೀಕ್ಷಸ್ವೇಹ ತಾನ್ದ್ವಿಜಾನ್ ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ನಾನು ಹೇಳುವವರನ್ನು
ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅಂತಹ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು.

13090019a ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಹಿ |

---

³⁶³ ತಿಲೈರ್ವಿರಹಿತಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕೃತಂ ಕ್ರೋಧವಶೇನ ಚ | (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁶⁴13090019c ಪಾಂಕ್ತೇಯಾನ್ಯಾಂಸ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತೇ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನಾಃ||

ವೇದವ್ರತಗಳಿಂದ ಸ್ನಾತಕರಾದ ಸರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ
ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈಗ ನಾನು ಪಾಂಕ್ತೇಯರ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13090020a ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಃ ಪಂಚಾಗ್ನಿಸ್ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಃ ಷಡಂಗವಿತ್||

13090020c ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾನುಸಂತಾನಶ್ಚಂದೋಗೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮಗಃ||

13090021a ಮಾತಾಪಿತೋರ್ಯಶ್ಚ ವಶ್ಯಃ ಶ್ರುತ್ರಿಯೋ ದಶಪೂರುಷಃ³⁶⁵||

ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತ³⁶⁶ವೆಂಬ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುವವನು,

---

³⁶⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸದಾಚಾರಪರಾಶ್ಚೈವ
ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಸರ್ವಪಾವನಾಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁶⁵ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೂ ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣದ ತೃತೀಯಾಂಶದ

ಪಂಚದಶೋಽಧ್ಯಾಯದ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ಶ್ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹೊಂದಿಕೆಯಿದೆ:

ಔರ್ವ ಉವಾಚ| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಘೋಜಯೇತ್ ಶ್ರಾದ್ಧೇ

ಯದ್ಗುಣಾಂಸ್ತಾನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ|

ತ್ರಿಣಾಚಿಕೇತಸ್ತ್ರಿಸುಪರ್ಣಃ ಷಡಂಗವಿತ್|| ವೇದವಿತ್ ಶ್ರುತ್ರಿಯೋ

ಯೋಗೀ ತಥಾ ವೈ ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮಗಃ| ಋತ್ವಿಕ್

ಸ್ವಸ್ರೇಯದೌಹಿತ್ರಜಾಮಾತ್ರಶ್ಚಶುರಾಸ್ತಥಾ|| ಮಾತುಲೋಥ ತಪೋನಿಷ್ಠಃ

ಪಂಚಾಗ್ನೈಭಿರತಸ್ತಥಾ| ಶಿಷ್ಯಾಸ್ಸಂಬಂಧಿನಶ್ಚೈವ ಮಾತಾಪಿತೃರತಶ್ಚ ಯಃ||

ಏತಾನ್ನಿಯೋಜಯೇತ್ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಾನ್ ಪ್ರಥಮೇ ನೃಪ|

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಪಿತೃತುಷ್ಠ್ಯರ್ಥಮನುಕಲ್ಪೇಷ್ವನಂತರಾನ್||

³⁶⁶ ದ್ವಿತೀಯ ಕಠದಲ್ಲಿ ಬರುವ "ಅಯಂವಾವ ಯಃ ಪವತೇ" ಇತ್ಯಾದಿ

ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳನ್ನು³⁶⁷ ಪೂಜಿಸುವವನು, ತ್ರಿಸುಪರ್ಣವೆಂಬ³⁶⁸
ಮಂತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸುವವನು, ಷಡಂಗಗಳನ್ನು³⁶⁹ ತಿಳಿದಿರುವವನು,
ವೇದವಿದರ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಸಾಮವನ್ನು
ಹಾಡುವವನು, ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮವನ್ನು³⁷⁰ ಹಾಡುವವನು,
ಮಾತಾಪಿತೃಗಳಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿರುವವನು ಮತ್ತು ಹತ್ತು
ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಶ್ರೋತ್ರೀಯನಾಗಿರುವವನು - ಇವರು
ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು.

13090021c ಋತುಕಾಲಾಭಿಗಾಮೀ ಚ ಧರ್ಮಪತ್ನೀಷು ಯಃ ಸದಾ|

13090021e ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತೋ ವಿಪ್ರಃ ಪಂಕ್ತಿಂ ಪುನಾತ್ಯುತ||

ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸದಾ ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಗಮಿಸುವ
ವೇದವಿದ್ಯಾವ್ರತಸ್ನಾತಕ ವಿಪ್ರನು ಪಂಕ್ತಿಯನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ
ಎಂದಿದೆ.

13090022a ಅಧರ್ವಶಿರಸೋಽಧ್ಯೇತಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಯತವ್ರತಃ|

ಮೂರು ಅನುವಾಕಗಳನ್ನು ಪಠಿಸತಕ್ಕವನು ಮತ್ತು ಅದರಂತೆ ಅನುಷ್ಠಾನ
ಮಾಡತಕ್ಕವನು.

³⁶⁷ ಪವನ, ಪಾವನ, ತ್ರೇತಾ, ಗಾರ್ಹಪತ್ಯ, ಆವಹನೀಯ ಅಗ್ನಿಗಳು.

³⁶⁸ "ಬ್ರಹ್ಮಮೇತು ಮಾಂ" ಇತ್ಯಾದಿ ಮೂರು ಅನುವಾಕಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿದವನು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡತಕ್ಕವನು.

³⁶⁹ ಶಿಕ್ಷಾ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಛಂದಸ್ಸು, ನಿರುಕ್ತ, ಜ್ಯೋತಿಷ ಮತ್ತು ಕಲ್ಪ.

³⁷⁰ "ಮೂರ್ಧಾನಂ ದಿವಃ" ಇತ್ಯಾದಿ ಋಗ್ವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಗೀತೆಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದಾಗ
ಜ್ಯೇಷ್ಠಸಾಮವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

- 13090022c ಸತ್ಯವಾದೀ ಧರ್ಮಶೀಲಃ ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಶ್ಚ ಯಃ||
 13090023a ಯೇ ಚ ಪುಣ್ಯೇಷು ತೀರ್ಥೇಷು ಅಭಿಷೇಕಕೃತಶ್ರಮಾಃ|
 13090023c ಮಖೇಷು ಚ ಸಮಂತ್ರೇಷು ಭವಂತ್ಯವಭೃಥಾಪ್ಲುತಾಃ||
 13090024a ಅಕ್ರೋಧನಾ ಅಚಪಲಾಃ ಕ್ಷಾಂತಾ ದಾಂತಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|
 13090024c ಸರ್ವಭೂತಹಿತಾ ಯೇ ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷ್ಟೇತಾನ್ನಿಮಂತ್ರಯೇತ್|
 13090024e ಏತೇಷು ದತ್ತಮಕ್ಷಯ್ಯಮೇತೇ ವೈ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನಾಃ||

ಅರ್ಥವರ್ಣವೇದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿರುವ, ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ,
 ಯತವ್ರತ, ಸತ್ಯವಾದೀ, ಧರ್ಮಶೀಲ, ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತ,
 ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸಿರುವ, ಮಂತ್ರಯುಕ್ತ
 ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಅವಭೃತಸ್ನಾನಮಾಡಿರುವ, ಕ್ರೋಧರಹಿತ,
 ಚಾಪಲ್ಯವಿಲ್ಲದ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಸರ್ವಭೂತಹಿತರನ್ನು
 ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರು ಮತ್ತು
 ಇವರಿಗೆ ನೀಡುವ ದಾನವು ಅಕ್ಷಯ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

- 13090025a ಇಮೇ ಪರೇ ಮಹಾರಾಜ ವಿಜ್ಞೇಯಾಃ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನಾಃ|
 13090025c ಯತಯೋ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಯೋಗಾಃ ಸುಚರಿತವ್ರತಾಃ||
 13090026a ಯೇ ಚೇತಿಹಾಸಂ ಪ್ರಯತಾಃ ಶ್ರಾವಯಂತಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಾನ್|
 13090026c ಯೇ ಚ ಭಾಷ್ಯವಿದಃ ಕೇ ಚಿದ್ಯೇ ಚ ವ್ಯಾಕರಣೇ ರತಾಃ||
 13090027a ಅಧೀಯತೇ ಪುರಾಣಂ ಯೇ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಥಾಪಿ ಚ|
 13090027c ಅಧೀತ್ಯ ಚ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ವಿಧಿವತ್ತಸ್ಯ ಕಾರಿಣಃ||
 13090028a ಉಪಪನ್ನೋ ಗುರುಕುಲೇ ಸತ್ಯವಾದೀ ಸಹಸ್ರದಃ|
 13090028c ಅಗ್ರ್ಯಃ ಸರ್ವೇಷು ವೇದೇಷು ಸರ್ವಪ್ರವಚನೇಷು ಚ||
 13090029a ಯಾವದೇತೇ ಪ್ರಪಶ್ಯಂತಿ ಪಂಕ್ತ್ಯಾಸ್ತಾವತ್ಪುನಂತ್ಯುತ|

13090029c ತತೋ ಹಿ ಪಾವನಾತ್ಪಂಕ್ತಾಃ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನ ಉಚ್ಯತೇ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಈಗ ಹೇಳುವ ಇತರರೂ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ ಜ್ಞ ಯತಿಗಳು, ಯೋಗಿಗಳು, ಉತ್ತಮ ವ್ರತಗಳನ್ನಾಚರಿಸುವವರು, ದ್ವಿಜೋತ್ತಮರಿಗೆ ವಿನಯದಿಂದ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಹೇಳುವವರು, ವೇದಭಾಷ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವರು, ವ್ಯಾಕರಣದ ಅಧ್ಯಯನದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾದವರು, ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದವರು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದುದನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮತ್ತು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಆಚರಿಸುವವರು, ಗುರುಕುಲದಲ್ಲಿ ನಿಯತ ಕಾಲದವರೆಗೆ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದವರು, ಸಾವಿರಾರು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವಾದಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡವರು, ಸರ್ವ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸರ್ವಪ್ರವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಅಗ್ರಗಣ್ಯರೆನಿಸಿದವರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರು ತಮ್ಮ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಜನರನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾರೋ ಅಷ್ಟು ಜನರನ್ನೂ ಪಾವನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿರುವವರನ್ನು ಪಾವನಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಇವರನ್ನು ಪಂಕ್ತಿಪಾವನರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13090030a ಕ್ರೋಶಾದರ್ಧ ತೃತೀಯಾತ್ತು ಪಾವಯೇದೇಕ ಏವ ಹಿ|

13090030c ಬ್ರಹ್ಮದೇಯಾನುಸಂತಾನ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೊಬ್ಬನೇ ಮೂರುವರೆ ಕ್ರೋಶಗಳಷ್ಟು³⁷¹ ದೂರದ ವರೆಗೆ ಇರುವ ಪರಿಸರವನ್ನು

³⁷¹ ಹತ್ತಾವರೆ ಮೈಲಿಗಳವರೆಗೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪಾವನಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿದರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

13090031a ಅನ್ಯತ್ವಿಗನುಪಾಧ್ಯಾಯಃ ಸ ಚೇದಗ್ರಾಸನಂ ಪ್ರಚೇತ್|

13090031c ಋತ್ವಿಗ್ಭಿರನನುಜ್ಞಾತಃ ಪಂಕ್ತ್ಯಾ ಹರತಿ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ಋತ್ವಿಜನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ

ಋತ್ವಿಜರಿಂದ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅಗ್ರಾಸವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವವನು ಕೂಡ ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ದೋಷವನ್ನು ಹರಣಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13090032a ಅಥ ಚೇದ್ವೇದವಿತ್ಸವ್ಯೈಃ ಪಂಕ್ತಿದೋಷೈರ್ವಿವರ್ಜಿತಃ|

13090032c ನ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಪತ್ತಿತೋ ರಾಜನ್ವಂಕ್ತಪಾವನ ಏವ ಸಃ||

ರಾಜನ್! ವೇದವಿದನಾಗಿದ್ದು ಸಕಲವಿಧದ ಪಂಕ್ತಿದೋಷಗಳಿಂದ

ವಿವರ್ಜಿತನಾದವನೂ ಪತಿತನಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇದ್ದರೆ

ಪಂಕ್ತಪಾವನನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13090033a ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನೇನ ಪರೀಕ್ಷ್ಯ ಮಂತ್ರಯೇದ್ವಿ ಜಾನ್|

13090033c ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತಾನ್ದಾಂತಾನ್ಕುಲೇ ಜಾತಾನ್ಬಹುಶ್ರುತಾನ್||

ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಯತ್ನದಿಂದಲೂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿಯೇ ದ್ವಿಜರನ್ನು

ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಸ್ವಕರ್ಮನಿರತರನ್ನೂ

ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತರನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಹುಶ್ರುತರನ್ನೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಬೇಕು.

13090034a ಯಸ್ಯ ಮಿತ್ರಪ್ರಧಾನಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧಾನಿ ಚ ಹವೀಂಷಿ ಚ|

13090034c ನ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಪಿತೃನ್ದೇವಾನ್ಸ್ವರ್ಗಂ ಚ ನ ಸ ಗಚ್ಚತಿ||

ಮಿತ್ರರೇ ಪ್ರಧಾನರಾಗಿರುವ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳು ಮತ್ತು ಹವಿಸ್ಸುಗಳು

ಪಿತೃಗಳನ್ನಾಗಲೀ ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಅಂತಹ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

13090035a ಯಶ್ಚ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಕುರುತೇ ಸಂಗತಾನಿ
ನ ದೇವಯಾನೇನ ಪಥಾ ಸ ಯಾತಿ|

13090035c ಸ ವೈ ಮುಕ್ತಃ ಪಿಪ್ಪಲಂ ಬಂಧನಾದ್ವಾ
ಸ್ವರ್ಗಾಲ್ಲೋಕಾಚ್ಚ ವತೇ ಶ್ರಾದ್ಧಮಿತ್ರಃ||

ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸಿ ಅವನೊಡನೆ ಸ್ನೇಹವನ್ನು
ಬೆಳೆಸುವವನು ದೇವಯಾನದಲ್ಲಿ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರಾದ್ಧದ ಮೂಲಕ ಮಿತ್ರತ್ವವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವವರು ಅಶ್ವತ್ಥದ ಫಲವು
ತೊಟ್ಟಿನಿಂದ ಕಳಚಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಚ್ಯುತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13090036a ತಸ್ಮಾನ್ನಿತ್ರಂ ಶ್ರಾದ್ಧಕೃನ್ನಾದ್ರಿಯೇತ
ದದ್ಯಾನ್ನಿತ್ರೇಭ್ಯಃ ಸಂಗ್ರಹಾರ್ಥಂ ಧನಾನಿ|

13090036c ಯಂ ಮನ್ಯತೇ ನೈವ ಶತ್ರುಂ ನ ಮಿತ್ರಂ
ತಂ ಮಧ್ಯಸ್ಥಂ ಭೋಜಯೇದ್ಧವ್ಯಕವ್ಯೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನನ್ನು ನಿಮಂತ್ರಿಸಬಾರದು.

ಮಿತ್ರಸಂಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಹಣವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡಬಹುದು. ಅದರೆ ಹವ್ಯ-
ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರ ಅಥವಾ ಶತ್ರುವೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಲ್ಲದ ಮಧ್ಯಸ್ಥನನ್ನೇ
ಕರೆದು ಭೋಜನಮಾಡಿಸಬೇಕು.

13090037a ಯಥೋಷರೇ ಬೀಜಮುಪ್ತಂ ನ ರೋಹೇನ್
ನ ಚಾಸ್ಯೋಪ್ತಾ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಭೀಜಭಾಗಮ್|

13090037c ಏವಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಭುಕ್ತಮನರ್ಹಮಾಣೈರ್
ನ ಚೇಹ ನಾಮುತ್ರ ಫಲಂ ದದಾತಿ||

ಚೌಳಿರುವ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜವು ಬೆಳೆಯುವುದಿಲ್ಲ,
 ಬಿತ್ತಿದವನಿಗೆ ಬೀಜವೂ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅನರ್ಹರಿಗೆ ನೀಡಿದ
 ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನವು ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ತೃವಿಗೆ ಇಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ
 ಪರದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13090038a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹ್ಯನಧೀಯಾನಸ್ಪಣಾಗ್ನಿರಿವ ಶಾಮ್ಯತಿ|

13090038c ತಸ್ಮೈ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ನ ದಾತವ್ಯಂ ನ ಹಿ ಭಸ್ಮನಿ ಹೂಯತೇ||

ಹುಲ್ಲಿಗೆ ಬಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಯು ಅದನ್ನು ಬೇಗ ನಾಶಮಾಡುವಂತೆ
 ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಹೀನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬೇಗನೇ
 ತೇಜೋಹೀನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡದೇ
 ಇರುವವರನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನಿಸಬಾರದು. ಯಾರೇ ಆಗಲೀ
 ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೇ?

13090039a ಸಂಭೋಜನೀ ನಾಮ ಪಿಶಾಚದಕ್ಷಿಣಾ

ಸಾ ನೈವ ದೇವಾನ್ನ ಪಿತೃನುಪೈತಿ|

13090039c ಇಹೈವ ಸಾ ಭ್ರಾಮ್ಯತಿ ಕ್ಷೀಣಪುಣ್ಯಾ

ಶಾಲಾಂತರೇ ಗೌರಿವ ನಷ್ಟವತ್ಸಾ||

ಸಂಭೋಜಿನೀ³⁷² ಅಥವಾ ಪರಸ್ಪರ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮಂತ್ರಿತರಾಗಿ
 ವಿನಿಮಯ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ಪಿಶಾಚದಕ್ಷಿಣೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

³⁷² ದೇವದತ್ತನು ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಸೋಮದತ್ತನನ್ನು ಕರೆಯುವುದು,
 ಸೋಮದತ್ತನು ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ದೇವದತ್ತನನ್ನು ಕರೆಯುವುದು ಇದು
 ಪರಸ್ಪರ ನಿಮಂತ್ರಣ. ದೇವದತ್ತನು ಕೊಡುವಷ್ಟೇ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು
 ಸೋಮದತ್ತನೂ ಕೊಡುವುದು ಇದು ದಕ್ಷಿಣಾವಿನಿಮಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಇದರಿಂದ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಹವಿಸ್ಸು ದೇವತೆಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಪಿತೃಗಳನ್ನಾಗಲೀ
ತಲುಪುವುದಿಲ್ಲ.

13090040a ಯಥಾಗ್ನೌ ಶಾಂತೇ ಘೃತಮಾಜುಹೋತಿ

ತನ್ನೈವ ದೇವಾನ್ನ ಪಿತೃನುಪೈತಿ|

13090040c ತಥಾ ದತ್ತಂ ನರ್ತನೇ ಗಾಯನೇ ಚ

ಯಾಂ ಚಾನೃಚೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮಾವೃಣೋತಿ||

13090041a ಉಭೌ ಹಿನಸ್ತಿ ನ ಭುನಕ್ತಿ ಚೈಷಾ

ಯಾ ಚಾನೃಚೇ ದಕ್ಷಿಣಾ ದೀಯತೇ ವೈ|

13090041c ಆಘಾತನೀ ಗರ್ಹಿತೈಷಾ ಪತಂತೀ

ತೇಷಾಂ ಪ್ರೇತಾನ್ಪಾತಯೇದ್ದೇವಯಾನಾತ್||

ಅಗ್ನಿಯು ಆರಿಹೋಗುವಾಗ ಮಾಡುವ ಘೃತಹೋಮವು
ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ, ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಸೇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ
ನರ್ತಕನಿಗೂ, ಗಾಯಕನಿಗೂ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನಿಗೂ ನೀಡುವ
ದಕ್ಷಿಣೆಗಳು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತವೆ. ಅಪಾತ್ರನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆಯು
ಕೊಟ್ಟವನಿಗೂ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡವನಿಗೂ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು
ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಇಬ್ಬರನ್ನೂ ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಷ್ಟು
ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಆ ಆಘಾತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಅತಿನಿಂದಿತ
ದಕ್ಷಿಣೆಯು ಕೊಟ್ಟವನ ಪಿತೃಗಳನ್ನು ದೇವಯಾನದಿಂದ ಬೀಳಿಸುತ್ತದೆ.

13090042a ಋಷೀಣಾಂ ಸಮಯಂ ನಿತ್ಯಂ ಯೇ ಚರಂತಿ ಯುಧಿಷ್ಟಿರ|

13090042c ನಿಶ್ಚಿತಾಃ ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾಸ್ತಾನ್ದೇವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವಿದುಃ||

ಯುಧಿಷ್ಟಿರ ! ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ

ಯಾವಾಗಲೂ ನಡೆಯುವ, ನಿಶ್ಚಯಜ್ಞಾನವುಳ್ಳ, ಮತ್ತು
ಸಂಪೂರ್ಣ ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಂದು
ದೇವತೆಗಳು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.

13090043a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿಷ್ಠಾ ಋಷಯೋ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠಾಸ್ತಥೈವ ಚ|

13090043c ತಪೋನಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಬೋಧವ್ಯಾಃ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿಷ್ಠರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
ಕೆಲವರು ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ತಪೋನಿಷ್ಠರಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.
ಮತ್ತು ಕೆಲವರು ಕರ್ಮನಿಷ್ಠರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13090044a ಕವ್ಯಾನಿ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯಾನಿ ಭಾರತ|

13090044c ತತ್ರ ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಕೇ ಚಿನ್ನ ನಿಂದತಿ ಹಿ ತೇ ವರಾಃ³⁷³||

ಭಾರತ ! ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಿಗೆ ಜ್ಞಾನನಿಷ್ಠರನ್ನು ಕರೆಯಬೇಕು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ಯಾವರೀತಿಯಲ್ಲೂ ನಿಂದಿಸದೇ ಇರುವವರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು.

13090045a ಯೇ ತು ನಿಂದಂತಿ ಜಲ್ಪೇಷು ನ ತಾನ್ಮಾಧ್ಯೇಷು ಭೋಜಯೇತ್|

13090045c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ನಿಂದಿತಾ ರಾಜನ್ ಹನ್ಮಸ್ತಿ ಪುರುಷಂ ಕುಲಮ್||

13090046a ವೈಖಾನಸಾನಾಂ ವಚನಮೃಷೀಣಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ನೃಪ|

13090046c ದೂರಾದೇವ ಪರೀಕ್ಷೇತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ವೇದಪಾರಗಾನ್|

13090046e ಪ್ರಿಯಾನ್ವಾ ಯದಿ ವಾ ದ್ವೇಷ್ಯಾಂಸ್ತೇಷು ತಚ್ಚಾ ದ್ಧಮಾವಪೇತ್||

ಮಾತನಾಡುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರನ್ನು
ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನಕ್ಕೆ ಕರೆಯಬಾರದು. ರಾಜನ್ ! ನೃಪ ! ವೈಖಾನಸ

³⁷³ ನರಾಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಋಷಿಗಳು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: “ನಿಂದಿತರಾದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿಂದಿಸಿದವನ ಮುಂದಿನ ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳನ್ನು
ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೇದಪಾರಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ
ಪರೀಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ವೇದಜ್ಞನು ಪ್ರಿಯನಾಗಿರಲಿ ಅಪ್ರಿಯನಾಗಿರಲಿ
ಅವನನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧಭೋಜನಕ್ಕೆ ನಿಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು.”

13090047a ಯಃ ಸಹಸ್ರಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಭೋಜಯೇದನ್ಯಚಾಂ ನರಃ|

13090047c ಏಕಸ್ತಾನ್ಮಂತ್ರವಿಪ್ರೀತಃ ಸರ್ವಾನರ್ಹತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅಪಾತ್ರರಾದ ಹತ್ತು ಲಕ್ಷಜನರಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡಿಸುವುದು
ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಂತ್ರವಿದನಾದ ಒಬ್ಬನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಲಕ್ಷಮಂದಿ ಅಪಾತ್ರರಿಗೆ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡಿದ ಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ಸಮರ್ಥನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೦

ಶೋಕಾತುರನಾದ ನಿಮಿಯು ಪುತ್ರನಿಗೆ ಪಿಂಡವನ್ನಿತ್ತುದಿದು; ಶ್ರಾದ್ಧದ
ಕುರಿತು ಅತ್ರಿಯ ಉಪದೇಶ; ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳ ನಾಮಧೇಯಗಳು,
ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಸ್ತುಗಳು (1-45).

13091001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13091001a ಕೇನ ಸಂಕಲ್ಪಿತಂ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಕಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಕಿಮಾತ್ಮಕಮ್|

13091001c ಭೃಗ್ವಂಗಿರಸಕೇ ಕಾಲೇ ಮುನಿನಾ ಕತರೇಣ ವಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮೊದಲು ಯಾರು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದರು? ಯಾವಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಯಾವ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿತು? ಭೃಗು-ಅಂಗಿರಸರ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಇದು ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಯಾವ ಮುನಿಯು ಇದನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು?”

13091002a ಕಾನಿ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ವರ್ಜ್ಯಾನಿ ತಥಾ ಮೂಲಫಲಾನಿ ಚ|

13091002c ಧಾನ್ಯಜಾತಿಶ್ಚ ಕಾ ವರ್ಜ್ಯಾ ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು? ಹಾಗೆಯೇ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು ಧಾನ್ಯಜಾತಿಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು? ಪಿತಾಮಹ! ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13091003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13091003a ಯಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಸಂಪ್ರವೃತ್ತಂ ಯಸ್ಮಿನ್ಕಾಲೇ ಯದಾತ್ಮಕಮ್|

13091003c ಯೇನ ಸಂಕಲ್ಪಿತಂ ಚೈವ ತನ್ಮೇ ಶೃಣು ಜನಾಧಿಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ಶ್ರಾದ್ಧವು ಹೇಗೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು, ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಂದ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

13091004a ಸ್ವಾಯಂಭುವೋಽತ್ರಿಃ ಕೌರವ್ಯ ಪರಮರ್ಷಿಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13091004c ತಸ್ಯ ವಂಶೇ ಮಹಾರಾಜ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಕೌರವ್ಯ ! ಮಹಾರಾಜ ! ಸ್ವಯಂಭು ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಗ ಅತ್ರಿಯು ಪರಮ
ಋಷಿ ಪ್ರತಾಪವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಅವನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ
ಎನ್ನುವವನಾದನು ಎಂದಿದೆ.

13091005a ದತ್ತಾತ್ರೇಯಸ್ಯ ಪುತ್ರೋಽಭೂನ್ನಿಮಿರ್ನಾಮ ತಪೋಧನಃ|

13091005c ನಿಮೇಶ್ಚಾಪ್ಯಭವತ್ಪುತ್ರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ನಾಮ ಶ್ರಿಯಾ ವೃತಃ||

ದತ್ತಾತ್ರೇಯನ ಮಗನು ತಪೋಧನ ನಿಮಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನವನಾದನು.
ನಿಮಿಗೆ ಶ್ರೀಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಎಂಬ ಪುತ್ರನಾದನು.

13091006a ಪೂರ್ಣೇ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಂತೇ ಸ ಕೃತ್ವಾ ದುಷ್ಕರಂ ತಪಃ|

13091006c ಕಾಲಧರ್ಮಪರೀತಾತ್ಮಾ ನಿಧನಂ ಸಮುಪಾಗತಃ||

ದುಷ್ಕರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ಸಹಸ್ರವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗಲು
ಶ್ರೀಮಾನನು ಕಾಲಧರ್ಮಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ನಿಧನ ಹೊಂದಿದನು.

13091007a ನಿಮಿಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ ಶೌಚಾನಿ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13091007c ಸಂತಾಪಮಗಮತ್ತೀವ್ರಂ ಪುತ್ರಶೋಕಪರಾಯಣಃ||

ನಿಮಿಯಾದರೋ ವಿಧಿದೃಷ್ಟಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಶೌಚಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪುತ್ರಶೋಕಪರಾಯಣನಾಗಿ ತೀವ್ರ
ಸಂತಾಪಕ್ಕೊಳಗಾದನು.

13091008a ಅಥ ಕೃತ್ವೋಪಹಾರ್ಯಾಣಿ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಮಹಾಮತಿಃ|

13091008c ತಮೇವ ಗಣಯನ್ ಶೋಕಂ ವಿರಾತ್ರೇ ಪ್ರತ್ಯಬುದ್ಯತ||

ಮಹಾಮತಿ ನಿಮಿಯು ಚತುರ್ದಶಿಯಂದು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಕೊಡಬೇಕಾದ
ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಪುತ್ರಶೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ಮಗ್ನನಾಗಿ

ರಾತ್ರಿಯನ್ನು ಕಳೆದು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮೇಲೆದ್ದನು.

13091009a ತಸ್ಯಾಸೀತ್ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಸ್ಯ ಶೋಕೇನ ಪಿಹಿತಾತ್ಮನಃ|

13091009c ಮನಃ ಸಂಹೃತ್ಯ ವಿಷಯೇ ಬುದ್ಧಿರ್ವಿಸ್ತರಗಾಮಿನೀ||

ಅವನ ಬುದ್ಧಿಯು ಶೋಕದಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಆ ವಿಷಯದಿಂದ ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಚಿಂತಿಸಿದನು.

13091010a ತತಃ ಸಂಚಿಂತಯಾಮಾಸ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪಂ ಸಮಾಹಿತಃ|

13091010c ಯಾನಿ ತಸ್ಮೈವ ಭೋಜ್ಯಾನಿ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಆಗ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪದ ಕುರಿತು - ಯಾವ ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ನೀಡಬೇಕೆಂದು - ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

13091011a ಉಕ್ತಾನಿ ಯಾನಿ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಯಾನಿ ಚೇಷ್ಟಾನಿ ತಸ್ಯ ಹ|

13091011c ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಮನಸಾ ವಿನಿಶ್ಚಿತ್ಯ ತಪೋಧನಃ||

ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಯಾವುದು ಅವನಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದವು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆ ತಪೋಧನನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದನು.

13091012a ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ವಿಪ್ರಾನಾನಾಯ್ ಪೂಜಿತಾನ್|

13091012c ದಕ್ಷಿಣಾವರ್ತಿ ಕಾಃ ಸರ್ವಾ ಬೃಸೀಃ ಸ್ವಯಮಥಾಕರೋತ್||

ಅಮಾವಾಸ್ಯೆಯಂದು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನು ವಿಪ್ರರನ್ನು ಕರೆದು ಪೂಜಿಸಿ ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರ ದರ್ಭಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಕೂರಿಸಿದನು.

13091013a ಸಪ್ತ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತತೋ ಭೋಜ್ಯೇ ಯುಗಪತ್ನಮುಪಾನಯತ್|

13091013c ಋತೇ ಚ ಲವಣಂ ಭೋಜ್ಯಂ ಶ್ಯಾಮಾಕಾನ್ನಂ ದದೌ ಪ್ರಭುಃ||

ಪ್ರಭುವು ಆ ಏಳು ವಿಪ್ರರಿಗೂ ಒಮ್ಮೆಗೇ ಭೋಜನದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದನು. ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಸಾಮೇಅಕ್ಕಿಯ ಅನ್ನವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ಬಡಿಸಿದನು.

13091014a ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರಾಸ್ತತೋ ದರ್ಭಾ ವಿಷ್ವರೇಷು ನಿವೇಶಿತಾಃ|

13091014c ಪಾದಯೋಶ್ಚೈವ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಯೇ ತ್ವನ್ನಮುಪಭುಂಜತೇ||

13091015a ಕೃತ್ವಾ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರಾನ್ವೈ ದರ್ಭಾನ್ಸುಪ್ರಯತಃ ಶುಚಿಃ|

13091015c ಪ್ರದದೌ ಶ್ರೀಮತೇ ಪಿಂಡಂ ನಾಮಗೋತ್ರಮುದಾಹರನ್||

ಆಗ ನಿಮಿಯು ವಿಪ್ರರ ಕಾಲಕೆಳಗೆ ದರ್ಭಾಸನದ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ದರ್ಭೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಎದಿರು ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ರವಾಗಿ ಇರಿಸಿದನು. ನಂತರ ಶುಚಿಯಾಗಿ ವಿನೀತನಾಗಿ ಮಗ ಶ್ರೀಮಂತನ ನಾಮ-ಗೋತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಎದುರಿದ್ದ ದರ್ಭೆಗಳ ಮೇಲೆ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿದನು.

13091016a ತತ್ಕೃತ್ವಾ ಸ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮಸಂಕರಮಾತ್ಮನಃ|

13091016c ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪೇನ ಮಹತಾ ತಪ್ಯಮಾನೋಽಭ್ಯಚಿಂತಯತ್||

ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು ತಾನು ಧರ್ಮಸಂಕರಮಾಡಿದನೆಂಬ ಮಹಾ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪದಿಂದ ಪರಿತಪಿಸಿ ಚಿಂತಿಸತೊಡಗಿದನು.

13091017a ಅಕೃತಂ ಮುನಿಭಿಃ ಪೂರ್ವಂ ಕಿಂ ಮಯೈತದನುಷ್ಠಿತಮ್|

13091017c ಕಥಂ ನು ಶಾಪೇನ ನ ಮಾಂ ದಹೇಯುರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಇತಿ||

“ಋಷಿಗಳು ಹಿಂದೆಂದೂ ಮಾಡದಿದ್ದ ಕರ್ಮವನ್ನು ನಾನೇಕೆ ಇಂದು

ಮಾಡಿಬಿಟ್ಟೆ? ನನ್ನ ಸ್ವೇಚ್ಛಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಶಾಪಕೊಟ್ಟು ನನ್ನನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡದೇ ಇರುವರೇ?”

13091018a ತತಃ ಸಂಚಿಂತಯಾಮಾಸ ವಂಶಕರ್ತಾರಮಾತ್ಮನಃ|

13091018c ಧ್ಯಾತಮಾತ್ರಸ್ತಥಾ ಚಾತ್ರಿರಾಜಗಾಮ ತಪೋಧನಃ||

ಆಗ ಅವನು ತನ್ನ ವಂಶಕರ್ತಾರನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು. ಸ್ಮರಿಸಿದ
ಮಾತ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತಪೋಧನ ಅತ್ರಿಯು ಆಗಮಿಸಿದನು.

13091019a ಅಥಾತ್ರಿಸ್ತಂ ತಥಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುತ್ರಶೋಕೇನ ಕರ್ಶಿತಮ್|

13091019c ಭೃಶಮಾಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ವಾಗ್ಭಿರಿಸ್ವಾಭಿರವ್ಯಯಃ||

ಪುತ್ರಶೋಕದಿಂದ ಸಂಕಟಪಡುತ್ತಿದ್ದ ನಿಮಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅವ್ಯಯ
ಅತ್ರಿಯು ಇಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಮದುರವಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ
ಸಂತೈಸಿದನು:

13091020a ನಿಮೇ ಸಂಕಲ್ಪಿತಸ್ತೇಽಯಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಸ್ತಪೋಧನಃ|

13091020c ಮಾ ತೇ ಭೂದ್ಭೀಃ ಪೂರ್ವದೃಷ್ಟೋ ಧರ್ಮೋಽಯಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸ್ವಯಮ್||

“ನಿಮೇ! ತಪೋಧನ! ನೀನು ಪಿತೃಯಜ್ಞವನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಮಾಡಿರುವೆ.
ಇದರಿಂದ ನೀನು ಭಯಪಡಬೇಡ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಈ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13091021a ಸೋಽಯಂ ಸ್ವಯಂಭುವಿಹಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಸಂಕಲ್ಪಿತಸ್ತ್ವಯಾ|

13091021c ಋತೇ ಸ್ವಯಂಭುವಃ ಕೋಽನ್ಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧೇಯಂ ವಿಧಿಮಾಹರೇತ್||

ಸ್ವಯಂಭುವಿಹಿತವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ನೀನು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಆಚರಿಸಿರುವೆ.
ಸ್ವಯಂಭುವಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಶ್ರಾದ್ಧದ ವಿಧಿಯನ್ನು

ಆಚರಿಸಬಲ್ಲರು?

13091022a ಆಖ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಚ ತೇ ಭೂಯಃ ಶ್ರಾದ್ಧೇಯಂ ವಿಧಿಮುತ್ತಮಮ್||

13091022c ಸ್ವಯಂಭುವಿಹಿತಂ ಪುತ್ರ ತತ್ಕುರುಷ್ವ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಪುತ್ರ! ಸ್ವಯಂಭುವಿಹಿತವಾದ ಉತ್ತಮ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು ನಿನಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆಯೇ ಮಾಡು.

13091023a ಕೃತ್ವಾಗ್ನಿಕರಣಂ ಪೂರ್ವಂ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಂ ತಪೋಧನ|

13091023c ತತೋಽರ್ಯಮ್ಣೇ ಚ ಸೋಮಾಯ ವರುಣಾಯ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ||

13091024a ವಿಶ್ವೇದೇವಾಶ್ಚ ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಗೋಚರಾಃ|

13091024c ತೇಭ್ಯಃ ಸಂಕಲ್ಪಿತಾ ಭಾಗಾಃ ಸ್ವಯಮೇವ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ತಪೋಧನ! ಮೊದಲು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿ ನಂತರ ಅಗ್ನಿಗೂ, ಸೋಮನಿಗೂ, ವರುಣನಿಗೂ, ನಿತ್ಯವೂ ಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗಿರುವ ವಿಶ್ವೇದೇವರಿಗೂ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು. ಸ್ವಯಂ ಸ್ವಯಂಭುವೇ ಇವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿರ್ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

13091025a ಸ್ತೋತವ್ಯಾ ಚೇಹ ಪ್ರಥಿವೀ ನಿವಾಪಸ್ಯೇಹ ಧಾರಿಣೀ|

13091025c ವೈಷ್ಣವೀ ಕಾಶ್ಯಪೀ ಚೇತಿ ತಥೈವೇಹಾಕ್ಷಯೇತಿ ಚ||

ನಂತರ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಆಧಾರಭೂತಳಾದ ಪ್ರಥಿವಿಯನ್ನು ವೈಷ್ಣವೀ, ಕಾಶ್ಯಪೀ, ಮತ್ತು ಅಕ್ಷಯ ಎಂಬ ನಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು.

13091026a ಉದಕಾನಯನೇ ಚೈವ ಸ್ತೋತವ್ಯೋ ವರುಣೋ ವಿಭುಃ|

13091026c ತತೋಽಗ್ನಿಶ್ಚೈವ ಸೋಮಶ್ಚ ಆಪ್ಯಾಯ್ಯಾವಿಹ ತೇಽನಘ||

ಅನಘ! ನೀರನ್ನು ತರುವಾಗ ವಿಭು ವರುಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಬೇಕು. ಬಳಿಕ
ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ ಸೋಮನನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಬೇಕು.

13091027a ದೇವಾಸ್ತು ಪಿತರೋ ನಾಮ ನಿರ್ಮಿತಾ ವೈ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

13091027c ಊಷ್ಮಪಾಃ ಸುಮಹಾಭಾಗಾಸ್ತೇಷಾಂ ಭಾಗಾಃ ಪ್ರಕಲ್ಪಿತಾಃ||

ಸ್ವಯಂಭುವನಿಂದ ಪಿತೃಗಳೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ದೇವತೆಗಳು
ನಿರ್ಮಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಊಷ್ಮಪರೆಂಬ ಆ ಸುಮಹಾಭಾಗರಿಗೂ ಅವನು
ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

13091028a ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧೇನಾರ್ಚ್ಯಮಾನಾ ವೈ ವಿಮುಚ್ಯಂತೇ ಹ ಕಿಲ್ಬಿಷಾತ್|

13091028c ಸಪ್ತಕಃ ಪಿತೃವಂಶಸ್ತು ಪೂರ್ವದೃಷ್ಟಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ||

ಶ್ರಾದ್ಧದಿಂದ ಊಷ್ಮಪರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದರೆ ಪಿತೃಗಳು ಪಾಪದಿಂದ
ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಸ್ವಯಂಭವು ಕಂಡ ಪಿತೃವಂಶಗಳು ಏಳು.

13091029a ವಿಶ್ವೇ ಚಾಗ್ನಿಮುಖಾ ದೇವಾಃ ಸಂಖ್ಯಾತಾಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ತೇ|

13091029c ತೇಷಾಂ ನಾಮಾನಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭಾಗಾರ್ಹಾಣಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್||

ವಿಶ್ವೇದೇವರು ಅಗ್ನಿಮುಖರು. ಅವರೂ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಭಾಗಾರ್ಹರು ಎಂದು ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಭಾಗಾರ್ಹರಾದ ಮಹಾತ್ಮರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13091030a ಸಹಃ ಕೃತಿರ್ವಿಪಾಪ್ಮಾ³⁷⁴ ಚ ಪುಣ್ಯಕೃತ್ಪಾವನಸ್ತಥಾ|

13091030c ಗ್ರಾಮ್ನಿಃ³⁷⁵ ಕ್ಷೇಮಃ ಸಮೂಹಶ್ಚ ದಿವ್ಯಸಾನುಸ್ತಥೈವ ಚ||

³⁷⁴ ಬಲಂ ಧೃತಿರ್ವಿಪಾಪ್ಮಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁷⁵ ಪಾಪ್ಪಿಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

- 13091031a ವಿವಸ್ವಾನ್ವೀರ್ಯವಾನ್ ಹ್ರೀಮಾನ್ವೀರ್ತಿಮಾನ್ಯು ತ ಏವ ಚ|
 13091031c ವಿಪೂರ್ವಃ ಸೋಮಪೂರ್ವಶ್ಚ³⁷⁶ ಸೂರ್ಯಶ್ರೀಶ್ಚೇತಿ ನಾಮತಃ||
 13091032a ಸೋಮಪಃ ಸೂರ್ಯಸಾವಿತ್ರೋ ದತ್ತಾತ್ಮಾ ಪುಷ್ಕರೀಯಕಃ³⁷⁷|
 13091032c ಉಷ್ಣೀನಾಭೋ ನಭೋದಶ್ಚ ವಿಶ್ವಾಯುದೀಪ್ತಿರೇವ ಚ||
 13091033a ಚಮೂಹರಃ ಸುವೇಷಶ್ಚ³⁷⁸ ವ್ಯೋಮಾರಿಃ ಶಂಕರೋ ಭವಃ|
 13091033c ಈಶಃ ಕರ್ತಾ ಕೃತಿದರ್ಕ್ಷೋ ಭುವನೋ ದಿವ್ಯಕರ್ಮಕೃತ್||
 13091034a ಗಣಿತಃ ಪಂಚವೀರ್ಯಶ್ಚ ಆದಿತ್ರೋ ರಶ್ಮಿಮಾಂಸ್ತಥಾ|
 13091034c ಸಪ್ತಕೃತ್ಸೋಮವರ್ಚಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವಕೃತ್ಕವಿರೇವ ಚ||
 13091035a ಅನುಗೋಪ್ತಾ ಸುಗೋಪ್ತಾ ಚ ನಪ್ತಾ ಚೇಶ್ವರ ಏವ ಚ|
 13091035c ಜಿತಾತ್ಮಾ ಮುನಿವೀರ್ಯಶ್ಚ ದೀಪ್ತಲೋಮಾ ಭಯಂಕರಃ||
 13091036a ಅತಿಕರ್ಮಾ³⁷⁹ ಪ್ರತೀತಶ್ಚ ಪ್ರದಾತಾ ಚಾಂಶುಮಾಂಸ್ತಥಾ|
 13091036c ಶೈಲಾಭಃ ಪರಮಕ್ರೋಧೀ ಧೀರೋಷ್ಟೀ ಭೂಪತಿಸ್ತಥಾ||
 13091037a ಸ್ರಜೀ ವಜ್ರೀ ವರೀ ಚೈವ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಸನಾತನಾಃ³⁸⁰|
 13091037c ಕೀರ್ತಿತಾಸ್ತೇ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಕಾಲಸ್ಯ ಗತಿಗೋಚರಾಃ||

ಸಹ, ಕೃತಿ, ವಿಪಾಪ್ಮಾ, ಪುಣ್ಯಕೃತ್, ಪಾವನ, ಗ್ರಾಮ್ನಿ, ಕ್ಷೇಮ, ಸಮೂಹ, ದಿವ್ಯಸಾನು, ವಿವಸ್ವಾನ್, ವೀರ್ಯವಾನ್, ಹ್ರೀಮಾನ್, ಕೀರ್ತಿಮಾನ್, ಕೃತ, ವಿಪೂರ್ವ, ಸೋಮಪೂರ್ವ, ಸೂರ್ಯಶ್ರೀ,

³⁷⁶ ವಿದ್ಯುದ್ವರ್ಚಾಃ ಸೋಮವರ್ಚಾಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁷⁷ ಪುಂಡರೀಯಕಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁷⁸ ಸುರೇಶಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁷⁹ ಅನುಕರ್ಮಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁸⁰ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕವು ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ಸೋಮಪ, ಸೂರ್ಯಸಾವಿತ್ರ, ದತ್ತಾತ್ರಾ, ಪುಷ್ಕರೀಯಕ, ಉಷ್ಣಿನಾಭ,
ನಭೋದ, ವಿಶ್ವಾಯು, ದೀಪ್ತಿ, ಚಮೂಹರ, ಸುವೇಷ, ವ್ಯೋಮಾರಿ,
ಶಂಕರ, ಭವ, ಈಶ, ಕರ್ತಾ, ಕೃತಿ, ದಕ್ಷ, ಭುವನ, ದಿವ್ಯಕರ್ಮಕೃತ್,
ಗಣಿತ, ಪಂಚವೀರ್ಯ, ಆದಿತ್ಯ, ರಶ್ಮಿಮಾನ್, ಸಪ್ತಕೃತ್,
ಸೋಮವರ್ಚ, ವಿಶ್ವಕೃತ್, ಕವಿ, ಅನುಗೋಪ್ತಾ, ಸುಗೋಪ್ತಾ, ನಪ್ತಾ,
ಈಶ್ವರ, ಜಿತಾತ್ರಾ, ಮುನಿವೀರ್ಯ, ದೀಪ್ತಲೋಮ, ಭಯಂಕರ,
ಅತಿಕರ್ಮಾ, ಪ್ರತೀತ, ಪ್ರದಾತಾ, ಅಂಶುಮಾನ್, ಶೈಲಾಭ,
ಪರಮಕ್ರೋಧೀ, ಧೀರೋಷ್ಣಿ, ಭೂಪತಿ, ಸ್ರಜೀ, ವಜ್ರೀ, ವರ -
ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸನಾತನ ವಿಶ್ವೇದೇವರು. ಕಾಲದ ಗತಿಗೋಚರರಾದ ಈ
ಮಹಾಭಾಗರ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

- 13091038a ಅಶ್ರಾದ್ಧೇಯಾನಿ ಧಾನ್ಯಾನಿ ಕೋದ್ರವಾಃ ಪುಲಕಾಸ್ತಥಾ|
13091038c ಹಿಂಗು ದ್ರವ್ಯೇಷು ಶಾಕೇಷು ಪಲಾಂಡುಂ ಲಶುನಂ ತಥಾ||
13091039a ಪಲಾಂಡುಃ ಸೌಭಂಜನಕಸ್ತಥಾ ಗೃಂಜನಕಾದಯಃ|
13091039c ಕೂಷ್ಮಾಂಡಜಾತ್ಯಲಾಬುಂ ಚ ಕೃಷ್ಣಂ ಲವಣಮೇವ ಚ||
13091040a ಗ್ರಾಮ್ಯಂ ವಾರಾಹಮಾಂಸಂ ಚ ಯಚ್ಚೈವಾಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ಭವೇತ್|
13091040c ಕೃಷ್ಣಾಜಾಜೀ ವಿಡಶ್ಚೈವ ಶೀತಪಾಕೀ ತಥೈವ ಚ|
13091040e ಅಂಕುರಾದ್ಯಾಸ್ತಥಾ ವರ್ಜ್ಯಾ ಇಹ ಶೃಂಗಾಟಕಾನಿ ಚ||

ಹಾರಕ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ, ಕ್ಷುದ್ರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ಒಗ್ಗರಣೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂಗನ್ನು
ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು. ತರಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಈರುಳ್ಳಿ, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ,
ನುಗ್ಗೇಕಾಯಿ, ಕೆಂಚನಾಳ ಕಾಯಿ, ಗಜ್ಜರಿ, ಬೂದಿಗುಂಬುಳ, ಸೋರೆ
ಮೊದಲಾದವು, ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣದ ಉಪ್ಪು, ಗ್ರಾಮವಾಸೀ ಹಂದಿಯ

ಮಾಂಸ, ಅಪ್ರೋಕ್ಷಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳು, ಕಪ್ಪುಜೀರಿಗೆ, ನಿಂಬುಪ್ಪು, ಶೀತಪಾಕೀ, ಮೊಳಕೆಬಂದಿರುವ ಧಾನ್ಯಗಳು, ಶೃಂಗಾಟಕ ಮೊದಲಾದ ಬಳ್ಳಿಗಳು - ಇವುಗಳನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದು.

13091041a ವರ್ಜಯೇಲ್ಲವಣಂ ಸರ್ವಂ ತಥಾ ಜಂಬೂಫಲಾನಿ ಚ|

13091041c ಅವಕ್ಷುತಾವರುದಿತಂ ತಥಾ ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ವರ್ಜಯೇತ್||

ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಉಪ್ಪನ್ನೂ ನೇರಳೆಯ ಹಣ್ಣನ್ನೂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಸೀನು ಮತ್ತು ಕಣ್ಣೀರಿನಿಂದ ದೂಷಿತ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13091042a ನಿವಾಪೇ ಹವ್ಯಕವ್ಯೇ ವಾ ಗರ್ಹಿತಂ ಚ ಶ್ವದರ್ಶನಮ್|

13091042c ಪಿತರಶ್ಚೈವ ದೇವಾಶ್ಚ ನಾಭಿನಂದಂತಿ ತದ್ಧವಿಃ||

ಪಿತೃತರ್ಪಣದ ಸಮಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಾಗಲೀ ನಾಯಿಯ ದರ್ಶನವು ಗರ್ಹಿತವಾದುದು. ನಾಯಿಯು ನೋಡಿದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಪಿತೃಗಳಾಗಲೀ ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ ಇಷ್ಟಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

13091043a ಚಂಡಾಲಶ್ವಪಚೌ ವರ್ಜ್ಯೋ ನಿವಾಪೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

13091043c ಕಾಷಾಯವಾಸೀ ಕುಷ್ಠೀ ವಾ ಪತಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಹಾಪಿ ವಾ||

13091044a ಸಂಕೀರ್ಣಯೋನಿರ್ವಿಪ್ರಶ್ಚ ಸಂಬಂಧೀ ಪತಿತಶ್ಚ ಯಃ|

13091044c ವರ್ಜನೀಯಾ ಬುಧೈರೇತೇ ನಿವಾಪೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ||

ಪಿಂಡಪ್ರದಾನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಚಂಡಾಲನಾಗಲೀ ಶ್ವಪಚನಾಗಲೀ ಇರಬಾರದು. ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು, ಕುಷ್ಠರೋಗಿ, ಪತಿತ,

ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಮಾಡಿದವನು, ಸಂಕರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ,
ಧರ್ಮಭ್ರಷ್ಟ ಸಂಬಂಧಿ - ಇವರುಗಳನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ
ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.”

13091045a ಇತ್ಯೇವಮುಕ್ತ್ವಾ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವವಂಶಜಮೃಷಿಂ ಪುರಾ|

13091045c ಪಿತಾಮಹಸಭಾಂ ದಿವ್ಯಾಂ ಜಗಾಮಾತ್ರಿಸ್ತಪೋಧನಃ||

ಹಿಂದೆ ಸ್ವವಂಶಜನಾದ ಋಷಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ತಪೋಧನ ಭಗವಾನ್
ಅತ್ರಿಯು ಪಿತಾಮಹನ ದಿವ್ಯ ಸಭೆಗೆ ತೆರಳಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ಏಕನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೨

ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು
ದೇವತೆಗಳು ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದು; ಅಗ್ನಿಯು ಅವರ
ಅಜೀರ್ಣವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿದುದು; ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ತೃಪ್ತರಾದ ಪಿತೃಗಳ
ಆಶೀರ್ವಾದ (1-22).

13092001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13092001a ತಥಾ ವಿಧೌ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ತು ಸರ್ವ ಏವ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13092001c ಪಿತೃಯಜ್ಞಾನಕುರ್ವಂತ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ನಿಮಿಯು ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲು ಸರ್ವ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವಿಧಿವ್ಯಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪಿತೃಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

13092002a ಋಷಯೋ ಧರ್ಮನಿತ್ಯಾಸ್ತು ಕೃತ್ವಾ ನಿವಪನಾನ್ಯುತ|

13092002c ತರ್ಪಣಂ ಚಾಪ್ಯಕುರ್ವಂತ ತೀರ್ಥಾಂಭೋಭಿಯತವ್ರತಾಃ||

ಧರ್ಮನಿತ್ಯಯುಷಿಗಳು ಯತವ್ರತರಾಗಿ ಪಿತೃಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳ ಜಲಗಳಿಂದ ತರ್ಪಣವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದರು.

13092003a ನಿವಾಪ್ಯೇದೀಯಮಾನೈಶ್ಚ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯೇನ ಭಾರತ|

13092003c ತರ್ಪಿತಾಃ ಪಿತರೋ ದೇವಾಸ್ತೇ ನಾನ್ನಂ ಜರಯಂತಿ ವೈ||

ಭಾರತ ! ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದವರೂ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡತೊಡಗಿದರು. ಒಂದೇ ಸಮನೆ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೋಜನಮಾಡುತ್ತಾ ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ತೃಪ್ತರಾದರು. ಆಗ ಅವರು ಅನ್ನವನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರು.

13092004a ಅಜೀರ್ಣೇನಾಭಿಹನ್ಯಂತೇ ತೇ ದೇವಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ|

13092004c ಸೋಮಮೇವಾಭ್ಯಪದ್ಯಂತ ನಿವಾಪಾನ್ನಾಭಿಪೀಡಿತಾಃ||

ಪಿಂಡಗಳನ್ನು ಜೀರ್ಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗದೇ ಅಜೀರ್ಣದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು ಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೋಮನ ಬಳಿ ಹೋದರು.

13092005a ತೇಽಬ್ರುವನ್ನೋಮಮಾಸಾದ್ಯ ಪಿತರೋಽಜೀರ್ಣ ಪೀಡಿತಾಃ|

13092005c ನಿವಾಪಾನ್ನೇನ ಪೀಡ್ಯಾಮಃ ಶ್ರೇಯೋ ನೋಽತ್ರ ವಿಧೀಯತಾಮ್||

ಸೋಮನ ಬಳಿಹೋಗಿ ಅರ್ಜೀನಾದಿಂದ ಪೀಡಿತರಾದ ಪಿತೃಗಳು
ಹೇಳಿದರು: “ಪಿಂಡಗಳಿಂದ ನಾವು ಪೀಡಿತರಾಗಿದ್ದೇವೆ.

ಶ್ರೇಯವಾಗುವಂತೆ ವಿಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕು.”

13092006a ತಾನ್ಸೋಮಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚಾಥ ಶ್ರೇಯಶ್ಚೇದೀಷ್ಟಿತಂ ಸುರಾಃ|

13092006c ಸ್ವಯಂಭೂಸದನಂ ಯಾತ ಸ ವಃ ಶ್ರೇಯೋ ವಿಧಾಸ್ಯತಿ||

ಸೋಮನು ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು: “ಸುರರೇ! ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ಬಯಸುವುದಾದರೆ ಸ್ವಯಂಭುವಿನ ಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ. ಅವನು ನಿಮಗೆ
ಶ್ರೇಯವಾದುದನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”

13092007a ತೇ ಸೋಮವಚನಾದ್ದೇವಾಃ ಪಿತೃಭಿಃ ಸಹ ಭಾರತ|

13092007c ಮೇರುಶೃಂಗೇ ಸಮಾಸೀನಂ ಪಿತಾಮಹಮುಪಾಗಮನ್||

ಭಾರತ! ಸೋಮನ ವಚನವನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ಪಿತೃಗಳೊಂದಿಗೆ
ಮೇರುಶೃಂಗದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಪಿತಾಮಹನ ಬಳಿಸಾರಿದರು.

13092008 ಪಿತರ ಊಚುಃ|

13092008a ನಿವಾಪಾನ್ನೇನ ಭಗವನ್ ಭೃಶಂ ಪೀಡ್ಯಾಮಹೇ ವಯಮ್|

13092008c ಪ್ರಸಾದಂ ಕುರು ನೋ ದೇವ ಶ್ರೇಯೋ ನಃ ಸಂವಿಧೀಯತಾಮ್||

ಪಿತೃಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಭಗವನ್! ಪಿಂಡಾನ್ನದಿಂದ ನಾವು ತುಂಬಾ
ಪೀಡೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ದೇವ! ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ನಮಗೆ
ಶ್ರೇಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.”

13092009a ಇತಿ ತೇಷಾಂ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ವಯಂಭೂರಿದಮಬ್ರವೀತ್|

13092009c ಏಷ ಮೇ ಪಾರ್ಶ್ವತೋ ವಹ್ನಿಯುಷ್ಮ ಚೈ ಯೋ ವಿಧಾಸ್ಯತಿ||

ಅವರ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಸ್ವಯಂಭುವು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿರುವ ಈ ಅಗ್ನಿಯು ನಿಮಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.”

13092010 ಅಗ್ನಿರುವಾಚ|

13092010a ಸಹಿತಾಸ್ತಾತ ಭೋಕ್ಷ್ಯಾ ಮೋ ನಿವಾಪೇ ಸಮುಪಸ್ಥಿತೇ|

13092010c ಜರಯಿಷ್ಯಥ ಚಾಪ್ಯನ್ನಂ ಮಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರಾದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಭೋಜನಮಾಡೋಣ. ನನ್ನೊಡನೆ ಭೋಜನ ಮಾಡುವ ನೀವು ಪಿಂಡಾನ್ನವನ್ನು ಅರಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.”

13092011a ಏತಚ್ಚು ತ್ವಾ ತು ಪಿತರಸ್ತತಸ್ತೇ ವಿಜ್ವರಾಭವನ್|

13092011c ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾಚ್ಚಾಗ್ನೇಃ ಪ್ರಾಕ್ತನಂ ದೀಯತೇ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಪಿತೃಗಳು ನಿಶ್ಚಿಂತರಾದರು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

13092012a ನಿವಪ್ತೇ ಚಾಗ್ನಿಪೂರ್ವೇ ವೈ ನಿವಾಪೇ ಪುರುಷರ್ಷಭ|

13092012c ನ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಾಸ್ತಂ ವೈ ನಿವಾಪಂ ಧರ್ಷಯಂತ್ಯುತ|

13092012e ರಕ್ಷಾಂಸಿ ಚಾಪವರ್ತಂತೇ ಸ್ಥಿತೇ ದೇವೇ ವಿಭಾವಸೌ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿಗೆ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅಂತಹ ಪಿಂಡವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸರು ದೂಷಿತಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯು

ವಿರಾಜಮಾನನಾಗಿರುವಾಗ ರಾಕ್ಷಸರು ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13092013a ಪೂರ್ವಂ ಪಿಂಡಂ ಪಿತುರ್ದದ್ಯಾತ್ತತೋ ದದ್ಯಾತ್ಪಿತಾಮಹೇ|

13092013c ಪ್ರಪಿತಾಮಹಾಯ ಚ ತತ ಏಷ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಸ್ಮೃತಃ||

13092014a ಬ್ರೂಯಾಚ್ಚಾ ದ್ಧೇ ಚ ಸಾವಿತ್ರೀಂ ಪಿಂಡೇ ಪಿಂಡೇ ಸಮಾಹಿತಃ|

13092014c ಸೋಮಾಯೇತಿ ಚ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತಥಾ ಪಿತೃಮತೇತಿ ಚ||

ಮೊದಲು ತಂದೆಗೆ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ ಮಾಡಬೇಕು. ನಂತರ
ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಮತ್ತು ನಂತರ ಪ್ರಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ
ಮಾಡಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಒಂದೊಂದು ಪಿಂಡವನ್ನೀಡುವಾಗಲೂ ಗಾಯತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು
ಉಚ್ಛರಿಸಬೇಕು. “ಸೋಮಾಯ ಪಿತೃಮತೇ” ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.³⁸¹.

13092015a ರಜಸ್ವಲಾ ಚ ಯಾ ನಾರೀ ವ್ಯಂಗಿತಾ ಕರ್ಣಯೋಶ್ಚ ಯಾ|

13092015c ನಿವಾಪೇ ನೋಪತಿಷ್ಠೇತ ಸಂಗ್ರಾಹ್ಯಾ ನಾನ್ಯವಂಶಜಾಃ||

ಶ್ರಾದ್ಧದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ರಜಸ್ವಲೆಯೂ, ಕಿವುಡಿಯೂ, ಮತ್ತು
ಅನ್ಯವಂಶಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಇರಬಾರದು.

13092016a ಜಲಂ ಪ್ರತರಮಾಣಶ್ಚ ಕೀರ್ತಯೇತ ಪಿತಾಮಹಾನ್|

13092016c ನದೀಮಾಸಾದ್ಯ ಕುರ್ವೀತ ಪಿತೃಣಾಂ ಪಿಂಡತರ್ಪಣಮ್||

---

³⁸¹ ಸೋಮಾಯೇತಿ ಚ ವಕ್ತವ್ಯಂ ತಥಾ ಪಿತೃಮತೇತಿ ಚ| ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇರೆ
ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ: ಪಿಂಡಪ್ರದಾನದ ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿಗೂ ಮತ್ತು
ಸೋಮನಿಗೂ ಹೋಮದ ಮೂಲಕ ಹವಿರ್ಭಾಗಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರ
ಮಂತ್ರವು ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೀಗಿದೆ: ಅಗ್ನಯೇ ಕವ್ಯವಾಹನಾಯ ಸ್ವಾಹಾ|
ಸೋಮಾಯ ಪಿತೃಮತೇ ಸ್ವಾಹಾ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನೀರನ್ನು ದಾಟುತ್ತಿರುವಾಗ ಪಿತಾಮಹರ ಶುಭನಾಮಗಳನ್ನು
ಕೀರ್ತನಮಾಡಬೇಕು. ನದೀತೀರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪಿಂಡಪ್ರದಾನ
ಮಾಡಿ ತರ್ಪಣವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು.

13092017a ಪೂರ್ವಂ ಸ್ವವಂಶಜಾನಾಂ ತು ಕೃತ್ವಾದ್ಭಿಸ್ತರ್ಪಣಂ ಪುನಃ|

13092017c ಸುಹೃತ್ಸಂಬಂಧಿವರ್ಗಾಣಾಂ ತತೋ ದದ್ಯಾಜ್ಜಲಾಂಜಲಿಮ್||

ಮೊದಲು ತನ್ನ ಮಾತಾ-ಪಿತೃವರ್ಗದವರಿಗೆ ಜಲತರ್ಪಣವನ್ನಿತ್ತು
ನಂತರ ಸುಹೃದರಿಗೂ ಮಾತುಲಾದಿ ಸಂಬಂಧಿವರ್ಗದವರಿಗೂ
ಜಲಾಂಜಲಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

13092018a ಕಲ್ಮಾಷಗೋಯುಗೇನಾಥ ಯುಕ್ತೇನ ತರತೋ ಜಲಮ್|

13092018c ಪಿತರೋಽಭಿಲಷಂತೇ ವೈ ನಾವಂ ಚಾಪ್ಯಧಿರೋಹತಃ|

13092018e ಸದಾ ನಾವಿ ಜಲಂ ತಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಯಚ್ಚಂತಿ ಸಮಾಹಿತಾಃ||

ಚಿತ್ರವರ್ಣದ ಎರಡು ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ನದಿಯನ್ನು ದಾಟುವವನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ನಾವೆಯನ್ನು
ಹತ್ತುತ್ತಿರುವನಿಂದಲೂ ಪಿತೃಗಳು ತರ್ಪಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾರೆ.
ತರ್ಪಣಗಳ ವಿಷಯವನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವರು ಸದಾ ನಾವೆಯಲ್ಲಿಂದಲೇ
ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ತರ್ಪಣಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

13092019a ಮಾಸಾರ್ಥೇ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಕುರ್ಯಾನ್ನಿವಪನಾನಿ ವೈ|

13092019c ಪುಷ್ಪಿರಾಯಸ್ತಥಾ ವೀರ್ಯಂ ಶ್ರೀಶ್ಚೈವ ಪಿತೃವರ್ತಿನಃ||

ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಮಾಸಾರ್ಥದಂದು.³⁸² ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧ-

³⁸² ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷಸ್ಯ ಮಾಸಾರ್ಥೇ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಅಮವಾಸ್ಯೆ ಎಂದು

ತರ್ಪಣಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪಿತೃವರ್ತಿಗಳಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು
ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಪುಷ್ಪಿ, ಆಯುಸ್ಸು, ವೀರ್ಯ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಗಳು
ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

13092020a ಪಿತಾಮಹಃ ಪುಲಸ್ತಶ್ಚ ವಸಿಷ್ಠಃ ಪುಲಹಸ್ತಥಾ|

13092020c ಅಂಗಿರಾಶ್ಚ ಕೃತುಶ್ಚೈವ ಕಶ್ಯಪಶ್ಚ ಮಹಾನೃಷಿಃ|

13092020e ಏತೇ ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಕುರುಕುಲಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮ, ಪುಲಸ್ತ್ಯ, ವಸಿಷ್ಠ, ಪುಲಹ,
ಅಂಗಿರ, ಕೃತು, ಮಹಾನೃಷಿ ಕಶ್ಯಪ, ಇವರು ಮಹಾಯೋಗೇಶ್ವರರೆಂದು
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

13092021a ಏತೇ ಚ ಪಿತರೋ ರಾಜನ್ನೇಷ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಪರಃ|

13092021c ಪ್ರೇತಾಸ್ತು ಪಿಂಡಸಂಬಂಧಾನ್ಮುಚ್ಯಂತೇ ತೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ರಾಜನ್! ಇವರೇ ಪಿತೃಗಳು. ಇದೇ ಪರಮ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯು.
ಪಿಂಡಸಂಬಂಧ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರೇತರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಪಿತೃಗಳು
ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13092022a ಇತ್ಯೇಷಾ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ ಶ್ರಾದ್ಧೋತ್ಪತ್ತಿಯರ್ಥಾಗಮಮ್|

13092022c ಖ್ಯಾಪಿತಾ ಪೂರ್ವನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ದಾನಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯತಃ ಪರಮ್||

ಅರ್ಥೈಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಿಂದ ಮಾಸವನ್ನು ಎಣಿಸಿದರೆ
ಮಾಸಾರ್ಥವು ಹುಣ್ಣಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದೆ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಿಂದಲೇ ಮಾಸದ
ಎಣಿಕೆಯಿತ್ತು. ಈಗಲೂ ಉತ್ತರ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದಿಂದಲೇ ಮಾಸವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠ! ಹೀಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಪೂರ್ವನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಮ ದಾನದ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪೇ ದ್ವಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶ್ರಾದ್ಧಕಲ್ಪ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೩. 383

ವಿಶೇಷ ವ್ರತಗಳು

ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯ (1-17).

13093001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13093001a ದ್ವಿಜಾತಯೋ ವ್ರತೋಪೇತಾ ಹವಿಸ್ತೇ ಯದಿ ಭುಂಜತೇ|

13093001c ಅನ್ನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಮಾಯ ಕಥಮೇತತ್ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ವ್ರತನಿಷ್ಠರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸಲುವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡಿದರೆ

---

383 ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಸಂಪುಟಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂದಿನ
ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನೂ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದೊಂದಿಗೆ ಸೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಿನಗೇನನಿಸುತ್ತದೆ?”

13093002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13093002a ಅವೇದೋಕ್ತವ್ರತಾಶ್ಚೈವ ಭುಂಜಾನಾಃ ಕಾರ್ಯಕಾರಿಣಃ|

13093002c ವೇದೋಕ್ತೇಷು ತು ಭುಂಜಾನಾ ವ್ರತಲುಪ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವೇದೋಕ್ತವ್ರತದಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದವರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಇಚ್ಛೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಶ್ರಾದ್ಧಾನ್ನವನ್ನು ಉಣ್ಣಬಹುದು. ಆದರೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ವೇದೋಕ್ತ ವ್ರತಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವವರು ಹಾಗೆ ಮಾಡಿದರೆ ಅವರ ವ್ರತವು ಲುಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.”

13093003 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13093003a ಯದಿದಂ ತಪ ಇತ್ಯಾಹುರುಪವಾಸಂ ಪೃಥಗ್ಜನಾಃ|

13093003c ತಪಃ ಸ್ಯಾದೇತದಿಹ ವೈ ತಪೋಽನ್ಯದ್ವಾಪಿ ಕಿಂ ಭವೇತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಜನರು ಉಪವಾಸವೇ ತಪಸ್ಸೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ತಪಸ್ಸೇ? ಅಥವಾ ಬೇರೆಯಾವುದಾದರೂ ತಪಸ್ಸೆನ್ನುವುದು ಇದೆಯೇ?”

13093004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13093004a ಮಾಸಾರ್ಥಮಾಸೌ ನೋಪವಸೇದ್ಯತ್ತಪೋ ಮನ್ಯತೇ ಜನಃ|

13093004c ಆತ್ಮತಂತ್ರೋಪಘಾತೀ ಯೋ ನ ತಪಸ್ವೀ ನ ಧರ್ಮವಿತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಥಮಾಸ ಅಥವಾ ಒಂದು ಮಾಸ ಉಪವಾಸಮಾಡುವುದನ್ನೇ ತಪಸ್ಸೆಂದು ಭಾವಿಸುವವರು ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾಗಿ

ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕೇವಲ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವವನು ತಪಸ್ವಿಯೂ
ಅಲ್ಲ ಧರ್ಮಜ್ಞನೂ ಅಲ್ಲ.

13093005a ತ್ಯಾಗಸ್ಯಾಪಿ ಚ ಸಂಪತ್ತಿಃ ಶಿಷ್ಯತೇ ತಪ ಉತ್ತಮಮ್|

13093005c ಸದೋಪವಾಸೀ ಚ ಭವೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ತಥೈವ ಚ||

13093006a ಮುನಿಶ್ಚ ಸ್ಯಾತ್ಸದಾ ವಿಷ್ವೋ ದೇವಾಂಶ್ಚೈವ ಸದಾ ಯಜೇತ್|

ತ್ಯಾಗದ ಸಂಪತ್ತಿಯೇ ಎಲ್ಲ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸದೋಪವಾಸಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಮುನಿಯಾಗಿರಬೇಕು ಮತ್ತು ಸದಾ

ವೇದಗಳನ್ನು ಪಾರಾಯಣಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

13093006c ಕುಟುಂಬಿಕೋ ಧರ್ಮಕಾಮಃ ಸದಾಸ್ವಪ್ನಶ್ಚ ಭಾರತ||

13093007a ಅಮೃತಾಶೀ ಸದಾ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಪವಿತ್ರೀ ಚ ಸದಾ ಭವೇತ್.³⁸⁴|

13093007c ಋತವಾದೀ ಸದಾ ಚ ಸ್ಯಾನ್ನಿಯತಶ್ಚ ಸದಾ ಭವೇತ್||

13093008a ವಿಘಸಾಶೀ ಸದಾ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಸದಾ ಚೈವಾತಿಥಿಪ್ರಿಯಃ|

13093008c ಅಮಾಂಸಾಶೀ ಸದಾ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಪವಿತ್ರೀ ಚ ಸದಾ ಭವೇತ್||

ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸದಾ ಧರ್ಮಕಾಮನಾಗಿರಬೇಕು,

ಜಾಗ್ರತನಾಗಿರಬೇಕು. ಸದಾ ಯಜ್ಞಶೇಷ ಅಮೃತವನ್ನು

ಭುಂಜಿಸಬೇಕು. ಸದಾ ಪವಿತ್ರನಾಗಿರಬೇಕು. ಸದಾ

ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಸದಾ ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

ಸದಾ ಅತಿಥಿಗಳು ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದ ವಿಘಸವನ್ನು

³⁸⁴ ಪಠೇತ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸೇವಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸದಾ ಅತಿಥಿಪ್ರಿಯನಾಗಿರಬೇಕು. ಸದಾ
ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದಿರಬೇಕು. ಮತ್ತು ಸದಾ ಪವಿತ್ರನಾಗಿರಬೇಕು.”

13093009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13093009a ಕಥಂ ಸದೋಪವಾಸೀ ಸ್ಯಾದ್ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ|

13093009c ವಿಘ್ನಾಶೀ ಕಥಂ ಚ ಸ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಚೈವಾತಿಥಿಪ್ರಿಯಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ಸದೋಪವಾಸಿಯೂ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ ಆಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ? ವಿಘ್ನಾಶಿಯೂ
ಅತಿಥಿಪ್ರಿಯನೂ ಆಗಿರುವುದು ಹೇಗೆ?”

13093010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13093010a ಅಂತರಾ ಸಾಯಮಾಶಂ ಚ ಪ್ರಾತ್ರಾಶಂ ತಥೈವ ಚ|

13093010c ಸದೋಪವಾಸೀ ಭವತಿ ಯೋ ನ ಭುಂಕ್ತೇಽಂತರಾ ಪುನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾತಃಕಾಲ-ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಈ ಎರಡು ಊಟಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೇ
ಇರುವವನು ಸದೋಪವಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13093011a ಭಾರ್ಯಾಂ ಗಚ್ಛನ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸದಾ ಭವತಿ ಚೈವ ಹ|

13093011c ಋತವಾದೀ ಸದಾ ಚ ಸ್ಯಾದ್ದಾನಶೀಲಶ್ಚ ಮಾನವಃ||

ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಗಮ ಮಾಡುವವನು ಸದಾ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಸದಾ ಸತ್ಯವಾದಿಯೂ
ದಾನಶೀಲನೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

13093012a ಅಭಕ್ಷಯನ್ವೃಥಾ ಮಾಂಸಮಮಾಂಸಾಶೀ ಭವತ್ಯುತ|

13093012c ದಾನಂ ದದತ್ಪವಿತ್ರೀ ಸ್ಯಾದಸ್ವಪ್ನಶ್ಚ ದಿವಾಸ್ವಪನ್||

ವೃಥಾ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದವನು ಅಮಾಂಸಾಶಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಪವಿತ್ರಿಯೂ ಮತ್ತು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ
ನಿದ್ರಿಸದವನು ಅಸ್ವಪ್ನನೂ.³⁸⁵ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13093013a ಭೃತ್ಯಾತಿಥಿಷು ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಭುಕ್ತವತ್ಸು ನರಃ ಸದಾ|

13093013c ಅಮೃತಂ ಕೇವಲಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಇತಿ ವಿದ್ಧಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಭೃತ್ಯರೂ ಅತಿಥಿಗಳೂ ಭೋಜನ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅನ್ನ
ಶೇಷವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವನು ಕೇವಲ ಅಮೃತವನ್ನು
ಊಟಮಾಡಿದಂತೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13093014a ಅಭುಕ್ತವತ್ಸು ನಾಶ್ನಾತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ತು ಯೋ ನರಃ|

13093014c ಅಭೋಜನೇನ ತೇನಾಸ್ಯ ಜಿತಃ ಸ್ವರ್ಗೋ ಭವತ್ಯುತ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಊಟಮಾಡುವವರೆಗೂ ಊಟಮಾಡದೇ ಇರುವ
ಮನುಷ್ಯನು ಈ ಅಭೋಜನವ್ರತದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತಾನೆ.

13093015a ದೇವೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ಭೃತ್ಯೇಭ್ಯೋಽತಿಥಿಭಿಃ ಸಹ|

13093015c ಅವಶಿಷ್ಟಾನಿ ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ತಮಾಹುರ್ವಿಘ್ನಾಶಿನಮ್||

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ನೈವೇದ್ಯಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮತ್ತು
ಆಶ್ರಿತಜನರು ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದಿರುವುದನ್ನು ಊಟ
ಮಾಡುವವನನ್ನು ವಿಘ್ನಾಶೀ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

³⁸⁵ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13093016a ತೇಷಾಂ ಲೋಕಾ ಹ್ಯಪರ್ಯಂತಾಃ ಸದನೇ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸ್ತೃತಾಃ|

13093016c ಉಪಸ್ಥಿತಾ ಹ್ಯಪ್ಸರೋಭಿರ್ಗಂಧವೈಶ್ವ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ಅವನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಸದನದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷಯ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಪ್ಸರೆಯರು ಗಂಧರ್ವರೊಡಗೂಡಿ ಅವರ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಾರೆ.

13093017a ದೇವತಾತಿಥಿಭಿಃ ಸಾರ್ಧಂ ಪಿತೃಭಿಶ್ಚೋಪಭುಂಜತೇ|

13093017c ರಮಂತೇ ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಶ್ಚ ತೇಷಾಂ ಗತಿರನುತ್ತಮಾ||

ದೇವತೆಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಕೊಟ್ಟನಂತರ ಊಟಮಾಡುವವನು ಪುತ್ರಪೌತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತೋಷದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅವಸಾನಾನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ತ್ರಿನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ತೊಂಬತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೪

ಪ್ರತಿಗ್ರಹದೋಷಗಳು

ಪ್ರತಿಗ್ರಹದೋಷದ ಕುರಿತಾದ ವ್ಯಾಸದರ್ಶಿ ಮತ್ತು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಕಥೆ

(1-44).

13094001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13094001a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ದಾನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13094001c ದಾತ್ರಪ್ರತಿಗೃಹೀತೋರ್ವಾ.³⁸⁶ ಕೋ ವಿಶೇಷಃ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ವಿವಿಧ ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಅಥವಾ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವನು ಇವರಲ್ಲಿ ಯಾರು ವಿಶಿಷ್ಟನು?”

13094002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13094002a ಸಾಧೋರ್ಯಃ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಯಾತ್ತಥೈವಾಸಾಧುತೋ ದ್ವಿಜಃ|

13094002c ಗುಣವತ್ಯಲ್ಪದೋಷಃ ಸ್ಯಾನ್ನಿರ್ಗುಣೇ ತು ನಿಮಜ್ಜತಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಗುಣಸಂಪನ್ನ ಸಾಧುವಿನಿಂದಲೂ ಗುಣಹೀನ ಅಸಾಧುವಿನಿಂದಲೂ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಗುಣಸಂಪನ್ನನಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದರೆ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ದೋಷವು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಗುಣಹೀನನಿಂದ ದಾನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪಾಪದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13094003a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13094003c ವೃಷಾದರ್ಭೇಶ್ಚ ಸಂವಾದಂ ಸಪ್ತರ್ಷೀಣಾಂ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ವೃಷಾದರ್ಭ ಮತ್ತು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13094004a ಕಶ್ಯಪೋಽತ್ರಿವ್ರಸಿಷ್ಠಶ್ಚ ಭರದ್ವಾಜೋಽಥ ಗೌತಮಃ|

³⁸⁶ ದಾತ್ರಪ್ರತಿಗೃಹೀತೋರ್ವೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13094004c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಜಮದಗ್ನಿಃ ಸಾಧ್ವೀ ಚೈವಾಪ್ಯರುಂಧತೀ||

13094005a ಸರ್ವೇಷಾಮಥ ತೇಷಾಂ ತು ಗಂಡಾಭೂತ್ಕರ್ಮಕಾರಿಕಾ|

13094005c ಶೂದ್ರಃ ಪಶುಸಖಶ್ಚೈವ ಭರ್ತಾ ಚಾಸ್ಯಾ ಬಭೂವ ಹ||

13094006a ತೇ ವೈ ಸರ್ವೇ ತಪಸ್ಯಂತಃ ಪುರಾ ಚೇರುರ್ಮಹೀಮಿಮಾಮ್||

13094006c ಸಮಾಧಿನೋಪಶಿಕ್ಷಂತೋ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಸನಾತನಮ್||

ಒಮ್ಮೆ ಕಶ್ಯಪ, ಅತ್ರಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ಭರದ್ವಾಜ, ಗೌತಮ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಸಾಧ್ವೀ ಅರುಂಧತೀ - ಇವರು ಸಮಾಧಿಯ ಮೂಲಕ ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ತಪಸ್ಸುಮಾಡುತ್ತಾ ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಗಂಡಾ ಎಂಬ ಸ್ತ್ರೀಯು ಅವರೆಲ್ಲರ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದಳು. ಅವಳ ಪತಿ ಪಶುಸಖನೆಂಬ ಶೂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಅವರ ಸೇವೆಗೈಯುತ್ತಿದ್ದನು.

13094007a ಅಥಾಭವದನಾವೃಷ್ಟಿರ್ಮಹತೀ ಕುರುನಂದನ|

13094007c ಕೃಚ್ಛಪ್ರಾಣೋಽಭವದ್ಯತ್ರ ಲೋಕೋಽಯಂ ವೈ ಕ್ಷುಧಾನ್ವಿತಃ||

ಕುರುನಂದನ! ಆಗ ಮಹಾ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ಜನರು ಬಹು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು.

13094008a ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿಚ್ಛ ಪುರಾ ಯಜ್ಞೇ ಯಾಜ್ಯೇನ ಶಿಬಿಸೂನುನಾ|

13094008c ದಕ್ಷಿಣಾರ್ಥೇಽಥ ಋತ್ವಿಗ್ಭೋ ದತ್ತಃ ಪುತ್ರೋ ನಿಜಃ ಕಿಲ||

ಹಿಂದೆ ಶಿಬಿಯ ಮಗ ಶೈಬ್ಯನು ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ತನ್ನ ಮಗನನ್ನೇ ಋತ್ವಿಜರಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದನಷ್ಟೇ?

13094009a ತಸ್ಮಿನ್ನಾ ಲೋಽಥ ಸೋಽಲ್ಪಾಯುರ್ದಿಷ್ಟಾಂತಮಗಮತ್ಪ್ರಭೋ|

13094009c ತೇ ತಂ ಕ್ಷುಧಾಭಿಸಂತಪ್ತಾಃ ಪರಿವಾಯೋರ್ ಪತಸ್ಥಿರೇ||

ಪ್ರಭೋ! ದುರ್ಭಿಕ್ಷದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಲ್ಪಾಯುವಾಗಿದ್ದ
ರಾಜಕುಮಾರನು ಮರಣಹೊಂದಿದನು. ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾಗಿದ್ದ
ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಅವನ ಶವವನ್ನು ಸುತ್ತುವರೆದು ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

13094010a ಯಾಜ್ಞಾತ್ಮಜಮಥೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗತಾಸುಮೃಷಿಸತ್ತಮಾಃ|

13094010c ಅಪಚಂತ ತದಾ ಸ್ಥೂಲ್ಯಾಂ ಕ್ಷುಧಾರ್ತಾಃ ಕಿಲ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದ ಅವರು ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನನ
ಮಗನು ಸತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನನ್ನು ಒಂದು ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ
ಬೇಯಿಸಿದರು.

13094011a ನಿರಾದ್ಯೇ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇಽಸ್ಮಿನ್ನಾತ್ಮಾನಂ ತೇ ಪರೀಪ್ಸವಃ|

13094011c ಕೃಚ್ಚಾ ಮಾಪೇದಿರೇ ವೃತ್ತಿಮನ್ನಹೇತೋಸ್ತಪಸ್ವಿನಃ||

ಲೋಕವೆಲ್ಲವೂ ಅನಾವೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪೀಡಿತವಾಗಿರಲು ತಿನ್ನಲು
ಅನ್ನವೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ತಪಸ್ವಿಗಳು ಆ ಅತಿ ಕಷ್ಟಕರ ಘೋರ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಯಿತು.

13094012a ಅಟಮಾನೋಽಥ ತಾನ್ಮಾರ್ಗೇ ಪಚಮಾನಾನ್ಮಹೀಪತಿಃ|

13094012c ರಾಜಾ ಶೈಬ್ಯೋ ವೃಷಾದರ್ಭಿಃ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾನ್ದರ್ಶ ಹ||

ಅದೇ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಮಹೀಪತಿ ರಾಜಾ ಶೈಬ್ಯನು
ಅನ್ನಕ್ಕಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಾ ಹೆಣವನ್ನು ಬೇಯಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವರನ್ನು

ನೋಡಿದನು.

13094013 ವೃಷಾದರ್ಭಿರುವಾಚ|

³⁸⁷13094013a ಪ್ರತಿಗ್ರಹಸ್ತಾರಯತಿ ಪುಷ್ಪಿವೈರ್ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಾಮ್|

13094013c ಮಯಿ ಯದ್ವಿದ್ಯತೇ ವಿತ್ತಂ ತಚ್ಚೈಣುಧ್ವಂ ತಪೋಧನಾಃ||

ವೃಷಾದರ್ಭಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ತಪೋಧನರೇ! ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳಿ. ಪ್ರತಿಗ್ರಹವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ದುರ್ಭಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಗ್ರಹವು ಪುಷ್ಪಿಗೆ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ. ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ವಿತ್ತವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ.

13094014a ಪ್ರಿಯೋ ಹಿ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಯಾಚಮಾನೋ

ದದ್ಯಾಮಹಂ ವೋಽಶ್ವತರೀಸಹಸ್ರಮ್|

13094014c ಏಕೈಕಶಃ ಸಪೃಷಾಃ ಸಂಪ್ರಸೂತಾಃ

ಸರ್ವೇಷಾಂ ವೈ ಶೀಘ್ರಗಾಃ ಶ್ವೇತಲೋಮಾಃ||

ನನ್ನನ್ನು ಯಾಚಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯನು. ನಾನು ನಿಮ್ಮಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬರಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಿಳಿಯ ಕುದಲಿನ ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಹೋಗುವ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿರುವ ಹೋರಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

13094015a ಕುಲಂಭರಾನನಡುಹಃ ಶತಂಶತಾನ್

---

³⁸⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಪ್ರತಿಗ್ರಹೋ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ವೃತ್ತಿರನಿಂದಿತಾ (ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಧುರ್ಯಾನ್ ಶುಭಾನ್ವರ್ವಶೋಹಂ ದದಾನಿ|

13094015c ಪೃಥ್ವೀವಾಹಾನ್ವೀವರಾಂಶ್ಚೈವ ತಾವದ್

ಅಗ್ರ್ಯಾ ಗೃಷ್ಣೋ ಧೇನವಃ ಸುವ್ರತಾಶ್ಚ||

ಕೃಷಿಯ ಮೂಲಕ ಕುಲವನ್ನು ಧರಿಸುವ, ಬಿಳಿಯ ಬಣ್ಣದ, ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ನಿಮಗೆ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ನಿಮಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೃಷ್ಯ-ಪುಷ್ಯವಾದ, ಮೊದಲನೆಯ ಗರ್ಭಧರಿಸಿರುವ ಅಥವಾ ಮೊದಲನೆಯ ಕರುವನ್ನು ಈಯ್ದಿರುವ ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ಅಷ್ಟೇ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ದಾನವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ.

13094016a ವರಾನ್ ಗ್ರಾಮಾನ್ ವೀಹಿಯವಂ ರಸಾಂಶ್ಚ

ರತ್ನಂ ಚಾನ್ಯದ್ಧುರ್ಲಭಂ ಕಿಂ ದದಾನಿ|

13094016c ಮಾ ಸ್ಮಾಭಕ್ಷ್ಯೇ ಭಾವಮೇವಂ ಕುರುಧ್ವಂ

ಪುಷ್ಯರ್ಥಂ ವೈ ಕಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ವಃ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನೂ, ಬತ್ತವನ್ನೂ, ರಸವನ್ನೂ, ಗೋಧಿಯನ್ನೂ, ರತ್ನವನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ದುರ್ಲಭವಾದ ಯಾವುದೇ ವಸ್ತುವನ್ನಾದರೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಯಾವುದು ಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರಿ. ನಿಮ್ಮ ಪುಷ್ಟಿಗಾಗಿ ಏನನ್ನು ಕೊಡಲಿ. ಆದರೆ ನೀವು ಮಾತ್ರ ಅಭಕ್ಷ್ಯವಾದ ಇದನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಡಿ.”

13094017 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

13094017a ರಾಜನ್ ಪ್ರತಿಗ್ರಹೋ ರಾಜ್ಞೋ ಮಧ್ವಾಸ್ವಾದೋ ವಿಷೋಪಮಃ|

13094017c ತಜ್ಞಾನಮಾನಃ ಕಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಕುರುಷೇ ನಃ ಪ್ರಲೋಭನಮ್||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ರಾಜನ್! ರಾಜನು ನೀಡುವ ದಾನವು

ಹೊರನೋಟಕ್ಕೆ ಜೇನುತುಪ್ಪದಂತೆ ಇದ್ದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದವನಿಗೆ ಅದು
ವಿಷದ ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಏಕೆ
ನಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಲೋಭನಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

13094018a ಕ್ಷತ್ರಂ ಹಿ ದೈವತಮಿವ.³⁸⁸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸಮುಪಾಶ್ರಿತಮ್|

13094018c ಅಮಲೋ ಹ್ಯೇಷ ತಪಸಾ ಪ್ರೀತಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ದೇವತಾಃ||

ಏಕೆಂದರೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂಬ ದೇವನನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಮಲನೂ ಪ್ರೀತನೂ ಆದರೆ ದೇವತೆಗಳು
ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13094019a ಅಹ್ನಾಪೀಹ ತಪೋ ಜಾತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೋಪಜಾಯತೇ|

13094019c ತದ್ಧಾವ ಇವ ನಿರ್ದಹ್ಯಾತ್ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಜಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ||

ದಿನವೆಲ್ಲವೂ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ತಪಃ ಫಲವು ರಾಜನ
ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ದಾವಾಗ್ನಿಯಂತೆ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತದೆ.

13094020a ಕುಶಲಂ ಸಹ ದಾನೇನ ರಾಜನ್ನಸ್ತು ಸದಾ ತವ|

13094020c ಅರ್ಥಿಭ್ಯೋ ದೀಯತಾಂ ಸರ್ವಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತೇ ತತೋ ಯಯುಃ||

ರಾಜನ್! ನೀನು ಈ ದಾನದೊಂದಿಗೆ ಸದಾ ಕುಶಲನಾಗಿರು. ನೀನು
ಹೇಳಿದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಾಚಕರಿಗೆ ದಾನಮಾಡು.”

13094021a ಅಪಕ್ವಮೇವ ತನ್ಮಾಂಸಮಭೂತ್ತೇಷಾಂ ಚ ಧೀಮತಾಮ್|

13094021c ಅಥ ಹಿತ್ವಾ ಯಯುಃ ಸರ್ವೇ ವನಮಾಹಾರಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||

³⁸⁸ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಹಿ ದೈವತಮಿದಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ರಾಜಕುಮಾರನ ಮಾಂಸವು ಅಪಕ್ವವಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯಿತು. ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಧೀಮತರೆಲ್ಲರೂ ವನದಲ್ಲಿ ಆಹಾರವನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಹೊರಟು ಹೋದರು.

13094022a ತತಃ ಪ್ರಚೋದಿತಾ ರಾಜ್ಞಾ ವನಂ ಗತ್ವಾಸ್ಯ ಮಂತ್ರಿಣಃ|

13094022c ಪ್ರಚೀಯೋದುಂಬರಾಣಿ ಸ್ಮ ದಾನಂ ದಾತುಂ ಪ್ರಚಕ್ರಮುಃ||

ಅನಂತರ ರಾಜನ ಪ್ರಚೋದನೆಯಂತೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ವನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅತ್ತಿಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಕೊಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು.

13094023a ಉದುಂಬರಾಣ್ಯಥಾನ್ಯಾನಿ ಹೇಮಗರ್ಭಾಣ್ಯಪಾಹರನ್|

13094023c ಭೃತ್ಯಾಸ್ತೇಷಾಂ ತತಸ್ತಾನಿ ಪ್ರಗ್ರಾಹಿತುಮುಪಾದ್ರವನ್||

ಅತ್ತಿಯ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಚಿನ್ನವನ್ನು ತುಂಬಿದ್ದರು. ರಾಜಸೇವಕರು ಅವುಗಳನ್ನು ಮುನಿಗಳು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಅವರ ಹಿಂದೆಯೇ ಹೋದರು.

13094024a ಗುರೂಣೀತಿ ವಿದಿತ್ವಾಥ ನ ಗ್ರಾಹ್ಯಾಣ್ಯತ್ರಿರಬ್ರವೀತ್|

13094024c ನ ಸ್ಮ ಹೇ ಮೂಢವಿಜ್ಞಾನಾ ನ ಸ್ಮ ಹೇ ಮಂದಬುದ್ಧಯಃ|

13094024e ಹೈಮಾನೀಮಾನಿ ಜಾನೀಮಃ ಪ್ರತಿಬುದ್ಧಾಃ ಸ್ಮ ಜಾಗ್ರಮಃ||

ಹಣ್ಣುಗಳು ಭಾರವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ತಿಳಿದು ಅತ್ತಿಯು ಅವು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದನು: “ನಾವು ಮೂಢರಲ್ಲ. ನಾವು ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವರೂ ಅಲ್ಲ. ನಾವು ಎಚ್ಚಿತ್ತೇ ಇದ್ದೇವೆ. ಈ ಹಣ್ಣುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನವನ್ನು ತುಂಬಲಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಮಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ.

13094025a ಇಹ ಹ್ಯೇತದುಪಾದತ್ತಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸ್ಯಾತ್ಕಟುಕೋದಯಮ್|

13094025c ಅಪ್ರತಿಗ್ರಾಹ್ಯಮೇವೈತತ್ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಸುಖೇಪ್ಸುನಾ||

ನಾವೇನಾದರು ಇಂದು ಇದನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡರೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ಇದರಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಪರಿಣಾಮವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಐಹಿಕ ಮತ್ತು ಆಮುಷ್ಮಿಕ ಫಲಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗೆ ಸುವರ್ಣ ಭರಿತ ಈ ಹಣ್ಣುಗಳು ಅಗ್ರಾಹ್ಯವಾಗಿದೆ.”

13094026 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13094026a ಶತೇನ ನಿಷ್ಯಂ ಗಣಿತಂ ಸಹಸ್ರೇಣ ಚ ಸಂಮಿತಮ್|

13094026c ಯಥಾ ಬಹು ಪ್ರತೀಚ್ಛನ್ ಹಿ ಪಾಪಿಷ್ಠಾಂ ಲಭತೇ ಗತಿಮ್||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನು ಮೊದಲು ನೂರು, ನಂತರ ಸಾವಿರ ಮತ್ತು ಅಂತರ ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಸುವರ್ಣನಾಣ್ಯಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಾ ಪಾಪಿಷ್ಠರ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.”

13094027 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

13094027a ಯತ್ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ವ್ರೀಹಿಯವಂ ಹಿರಣ್ಯಂ ಪಶವಃ ಸ್ತ್ರಿಯಃ|

13094027c ಸರ್ವಂ ತನ್ನಾಲಮೇಕಸ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ವಾನ್ ಶಮಂ ವ್ರಜೇತ್||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧಾನ್ಯಗಳೂ, ಹಿರಣ್ಯವೂ, ಪಶುಗಳೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಎಲ್ಲವೂ ಆಸೆಬುರುಕನಾದ ಒಬ್ಬನಿಗೇ ಸಾಲದಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿದ್ವಾಂಸನು ಮನಸ್ಸಿನ ತೃಷ್ಣೆಯನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಬೇಕು.”

13094028 ಭರದ್ವಾಜ ಉವಾಚ|

13094028a ಉತ್ಪನ್ನಸ್ಯ ರುರೋಃ ಶೃಂಗಂ ವರ್ಧಮಾನಸ್ಯ ವರ್ಧತೇ|

13094028c ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಪುರುಷಸ್ಯೇವ ತಸ್ಯ ಮಾತ್ರಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಭರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಹುಟ್ಟಿದ ರುರುವಿನ ಕೋಡು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವಂತೆ ಮನುಷ್ಯನ ಬಯಕೆಗಳೂ ವೃದ್ಧಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಯೆಂಬುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.”

13094029 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13094029a ನ ತಲ್ಲೋಕೇ ದ್ರವ್ಯಮಸ್ತಿ ಯಲ್ಲೋಕಂ ಪ್ರತಿಪೂರಯೇತ್|

13094029c ಸಮುದ್ರಕಲ್ಪಃ ಪುರುಷೋ ನ ಕದಾ ಚನ ಪೂರ್ಯತೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನುಷ್ಯನ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಬಲ್ಲ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವ ಮನುಷ್ಯನ ಆಸೆಯು ಎಂದೂ ತುಂಬುವುದಿಲ್ಲ.”

13094030 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

13094030a ಕಾಮಂ ಕಾಮಯಮಾನಸ್ಯ ಯದಾ ಕಾಮಃ ಸಮೃದ್ಧತೇ|

13094030c ಅಧೈನಮಪರಃ ಕಾಮಸ್ತುಷ್ಣಾ ವಿದ್ಯತಿ ಬಾಣವತ್||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಒಂದು ಬಯಕೆಯನ್ನು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಇನ್ನೊಂದು ಬಯಕೆಯು ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಕಾಮವೆಂಬ ತೃಷ್ಣೆಯು ಬಾಣದಂತೆ ಚುಚ್ಚುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ.”

13094031 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

13094031a ಪ್ರತಿಗ್ರಹೇ ಸಂಯಮೋ ವೈ ತಪೋ ಧಾರಯತೇ ಧ್ರುವಮ್|

13094031c ತದ್ಧನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೇಹ ಲುಭ್ಯಮಾನಸ್ಯ ವಿಸ್ತವೇತ್||

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವಾಗ
ಸಂಯಮವಿರಬೇಕು. ಸಂಯಮಿಯು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನೆಂಬುವುದು ನಿಜ. ತಪಸ್ಸೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧನ.
ಆಸೆಯಿಂದ ಅದನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.”

13094032 ಅರುಂಧತ್ಯುವಾಚ|

13094032a ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಸಂಚಯೋ ಯೋ ವೈ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ಪಕ್ಷಸಂಮತಃ|

13094032c ತಪಃಸಂಚಯ ಏವೇಹ ವಿಶಿಷ್ಟೋ ದ್ರವ್ಯಸಂಚಯಾತ್||

ಅರುಂಧತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಧರ್ಮಾರ್ಥವಾಗಿ ದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನು
ಸಂಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಒಂದು ಪಕ್ಷದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ
ದ್ರವ್ಯಸಂಚಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ತಪಃಸಂಚಯವೇ ವಿಶಿಷ್ಟ ಎಂದೂ
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.”

13094033 ಗಂಡೋವಾಚ|

13094033a ಉಗ್ರಾದಿತೋ ಭಯಾದ್ಯಸ್ಮಾದ್ಭಿಭ್ಯತೀಮೇ ಮಮೇಶ್ವರಾಃ|

13094033c ಬಲೀಯಾಂಸೋ ದುರ್ಬಲವದ್ಭಿಭೇಮ್ಯಹಮತಃ ಪರಮ್||

ಗಂಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನನ್ನ ಈ ಯಜಮಾನರು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠರಾಗಿದ್ದರೂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹವೆಂಬ ಉಗ್ರ ಭಯದಿಂದ
ದುರ್ಬಲರಂತೆ ಭೀತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರ ಅನುಚರಳಾದ
ನಾನೂ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಕ್ಕೆ ಭಯಪಡುತ್ತೇನೆ.”

13094034 ಪಶುಸಖ ಉವಾಚ|

13094034a ಯದ್ವೈ ಧರ್ಮೇ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತದ್ಧನಂ ವಿದುಃ|

13094034c ವಿನಯಾರ್ಥಂ ಸುವಿದ್ವಾಂಸಮುಪಾಸೇಯಂ ಯಥಾತಥಮ್||

ಪಶುಸಖನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮಪಾಲನೆಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಧನಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನವಿಲ್ಲವೆಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಉತ್ತಮ ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಉಪಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.³⁸⁹”

13094035 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

13094035a ಕುಶಲಂ ಸಹ ದಾನಾಯ ತಸ್ಮೈ ಯಸ್ಯ ಪ್ರಜಾ ಇಮಾಃ|

13094035c ಫಲಾನ್ಯುಪಧಿಯುಕ್ತಾನಿ ಯ ಏವಂ ನಃ ಪ್ರಯಚ್ಛಸಿ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಯಾವ ರಾಜನ ಪ್ರಜೆಗಳು ಮೋಸದಿಂದ ನಮಗೆ ಈ ಫಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಫಲಗಳ ವ್ಯಾಜದಿಂದ ಸುವರ್ಣವನ್ನು ದಾನಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅವನು ಈ ಧನವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುಶಲಿಯಾಗಿರಲಿ!”

13094036 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13094036a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಹೇಮಗರ್ಭಾಣಿ ಹಿತ್ವಾ ತಾನಿ ಫಲಾನಿ ತೇ|

³⁸⁹ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಯಾವ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರೋಪಕಾರವಿಲ್ಲವೋ ಅದನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರತಿಗ್ರಹವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಪ್ರತಿಗ್ರಹವು ಧನವನ್ನು ಗಳಿಸಿಕೊಟ್ಟು ಜೀವಿಕೆಗೆ ಸಾಧಕವಾಗುವುದೇ ಹೊರತು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಸಾಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಧರ್ಮವನ್ನೇ ಧನವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13094036c ಋಷಯೋ ಜಗ್ಮುರನ್ಯತ್ರ ಸರ್ವ ಏವ ಧೃತವ್ರತಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಹೇಮಗರ್ಭ ಫಲಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಧೃತವ್ರತ ಋಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಬೇರೆಕಡೆ ಹೊರಟುಹೋದರು.

13094037 ಮಂತ್ರಿಣಃ ಊಚುಃ|

13094037a ಉಪಧಿಂ ಶಂಕಮಾನಾಸ್ತೇ ಹಿತ್ವೇಮಾನಿ ಫಲಾನಿ ವೈ|

13094037c ತತೋಽನ್ಯೇನೈವ ಗಚ್ಚಂತಿ ವಿದಿತಂ ತೇಽಸ್ತು ಪಾರ್ಥಿವ||

ಮಂತ್ರಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಪಾರ್ಥಿವ! ಕಪಟವಿರಬಹುದೆಂಬ ಶಂಕೆಯಿಂದ ಆ ಫಲಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಅವರು ಬೇರೊಂದು ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಹೊರಟು ಹೋದರು. ಇದನ್ನು ನಾವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸಿದ್ದೇವೆ.”

13094038a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತು ಭೃತ್ಷ್ಟ್ರಸ್ತೈರ್ವೃಷಾದರ್ಭಿಶ್ಚ ಕೋಪ ಹ|

13094038c ತೇಷಾಂ ಸಂಪ್ರತಿಕರ್ತುಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಮಗಮದ್ಗೃಹಮ್||

ಸೇವಕರಾಡಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ವೃಷಾದರ್ಭಿಯು ಕುಪಿತನಾದನು. ಅವರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನೆಸಗಲು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿದನು.

13094039a ಸ ಗತ್ವಾಹವನೀಯೇಽಗ್ನೌ ತೀವ್ರಂ ನಿಯಮಮಾಸ್ಥಿತಃ|

13094039c ಜುಹಾವ ಸಂಸ್ಕೃತಾಂ ಮಂತ್ರೈರೇಕೈಕಾಮಾಹುತಿಂ ನೃಪಃ||

ಹೋಗಿ ನೃಪನು ತೀವ್ರ ನಿಯಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂಸ್ಕೃತಗೊಳಿಸಿದ ಆಹವನೀಯ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ

ಒಂದೊಂದೇ ಆಹುತಿಯನ್ನು ನೀಡತೊಡಗಿದನು.

13094040a ತಸ್ಮಾದಗ್ನೇಃ ಸಮುತ್ತಸ್ಥೌ ಕೃತ್ಯಾ ಲೋಕಭಯಂಕರೀ|

13094040c ತಸ್ಯಾ ನಾಮ ವೃಷಾದರ್ಭಿರ್ಯಾ ತುಧಾನೀತ್ಯಥಾಕರೋತ್||

ಆ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಲೋಕಭಯಂಕರಿಯಾದ ಕೃತ್ಯೆಯೊಂದು ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದಳು. ವೃಷಾದರ್ಭಿಯು ಅವಳಿಗೆ ಯಾತುಧಾನೀ ಎಂಬ ನಾಮಕರಣವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

13094041a ಸಾ ಕೃತ್ಯಾ ಕಾಲರಾತ್ರೀವ ಕೃತಾಂಜಲಿರುಪಸ್ಥಿತಾ|

13094041c ವೃಷಾದರ್ಭಿಂ ನರಪತಿಂ ಕಿಂ ಕರೋಮೀತಿ ಚಾಬ್ರವೀತ್||

ಕಾಳರಾತ್ರಿಯಂತಿದ್ದ ಆ ಕೃತ್ಯೆಯು ಅಂಜಲೀಬದ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತು ಏನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ನರಪತಿ ವೃಷಾದರ್ಭಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

13094042 ವೃಷಾದರ್ಭಿರುವಾಚ|

13094042a ಋಷೀಣಾಂ ಗಚ್ಚ ಸಪ್ತಾನಾಮರುಂಧತ್ಯಾಸ್ತಥೈವ ಚ|

13094042c ದಾಸೀಭರ್ತುಶ್ಚ ದಾಸ್ಯಾಶ್ಚ ಮನಸಾ ನಾಮ ಧಾರಯ||

ವೃಷಾದರ್ಭಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸಪ್ತ ಋಷಿಗಳು, ಅರುಂಧತಿ, ದಾಸೀ ಸೇವಕಿ ಮತ್ತು ದಾಸನ ಬಳಿ ಹೋಗು.

13094043a ಜ್ಞಾತ್ವಾ ನಾಮಾನಿ ಚೈತೇಷಾಂ ಸರ್ವಾನೇತಾನ್ವಿನಾಶಯ|

13094043c ವಿನಷ್ಟೇಷು ಯಥಾ ಸ್ವೈರಂ ಗಚ್ಚ ಯತ್ರೇಪ್ಸಿತಂ ತವ||

ಅವರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸು. ಅವರು ನಾಶಹೊಂದಿದ ನಂತರ ನೀನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು

ಹೋಗು.”

13094044a ಸಾ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಯಾತುಧಾನೀ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ|

13094044c ಜಗಾಮ ತದ್ವನಂ ಯತ್ರ ವಿಚೇರುಸ್ತೇ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಆ ಸ್ವರೂಪಿಣೀ ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿ
ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಿದ್ದ ವನಕ್ಕೆ ಹೋದಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಿಸಪ್ತೈನ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಚತುರ್ನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಸಪ್ತೈನ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಭತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೫

ಶಪಥಾಧ್ಯಾಯ

ಭಿಕ್ಷುರೂಪಧರನಾದ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಕೃತ್ಯಯ ಸಂಹಾರ, ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ
ರಕ್ಷಣೆ (1-86).

13095001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13095001a ಅಥಾತ್ರಿಪ್ರಮುಖಾ ರಾಜನ್ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಹರ್ಷಯಃ|

13095001c ವ್ಯಚರನ್ ಭಕ್ಷಯಂತೋ ವೈ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಆಗ ಅತ್ರಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಆ

ಮಹರ್ಷಿಗಳು ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಫಲಮೂಲಗಳನ್ನು
ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರು.

13095002a ಅಥಾಪಶ್ಯನ್ಸುಪೀನಾಂಸಪಾಣಿಪಾದಮುಖೋದರಮ್||

13095002c ಪರಿವ್ರಜಂತಂ ಸ್ಥೂಲಾಂಗಂ ಪರಿವ್ರಾಜಂ ಶುನಃಸಖಿಮ್||

ಆಗ ಅವರು ಹೃಷ್ಟಪುಷ್ಟ ಹೆಗಲು-ಕೈಕಾಲು-ಮುಖ-ಹೊಟ್ಟೆಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ್ದ ಸ್ಥೂಲಶರೀರೀ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯೋರ್ವನು ನಾಯಿಯೊಡನೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿದರು.

13095003a ಅರುಂಧತೀ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸರ್ವಾಂಗೋಪಚಿತಂ ಶುಭಾ|

13095003c ಭವಿತಾರೋ ಭವಂತೋ ವೈ ನೈವಮಿತ್ಯಬ್ರವೀದೃಷೀನ್||

ಸರ್ವಾಂಗಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಶುಭನಾಗಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ
ಅರುಂಧತಿಯು ಋಷಿಗಳಿಗೆ “ನೀವೆಂದೂ ಹೀಗಾಗಲಾರಿರಿ” ಎಂದು
ಹೇಳಿದಳು.

13095004 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13095004a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಮನಿರ್ಹುತಮ್||

13095004c ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ಹೋತವ್ಯಂ ತೇನ ಪೀವಾನ್ ಶುನಃಸಖಿಃ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನಿಗೆ ನಮ್ಮಂತೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಸಾಯಂಕಾಲ ಪ್ರಾತಃಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕೆಂಬ
ಚಿಂತೆಯಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವನು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು
ನಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095005 ಅತ್ರಿರುವಾಚ|

13095005a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಕ್ಷುಧಾ ವೀರ್ಯಂ ಸಮಾಹತಮ್|

13095005c ಕೃಚ್ಚಾ ಧೀತಂ ಪ್ರನಷ್ಟಂ ಚ ತೇನ ಪೀವಾನ್ ಶುನಃಸಖಿಃ||

ಅತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಇವನು ನಮ್ಮಂತೆ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ದುರ್ಬಲನಾಗಿಲ್ಲ. ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದ್ದ ವೇದಗಳು ಕ್ಷುದ್ಬಾಧೆಯಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪವಾಗಿ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ನಾವು ಚಿಂತೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದೇವೆ. ಅವನಿಗೆ ಅಂತಹ ಚಿಂತೆಗಳ್ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವನು ದಷ್ಟ-ಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಂದಿಗೆ ತಿರುಗುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095006 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

13095006a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಶಶ್ವಚ್ಚಾಸ್ತ್ರಂ ಜರದ್ಗವಃ|

13095006c ಅಲಸಃ ಕ್ಷುತ್ಪರೋ ಮೂರ್ಖಸ್ತೇನ ಪೀವಾನ್ ಶುನಃಸಖಿಃ||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಸಿವಿನ ಕಾರಣದಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರ-ಧರ್ಮಗಳು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಇವನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀಣಿಸಿಲ್ಲ. ಇವನು ಸೋಮಾರಿಯು. ಹಸಿವೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರುವವನು ಮತ್ತು ಮೂರ್ಖನು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಇವನು ದಷ್ಟ-ಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095007 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

13095007a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಭಕ್ತಮಿಂಧನಮೇವ ಚ|

13095007c ಸಂಚಿಂತ್ಯ ವಾರ್ಷಿಕಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತೇನ ಪೀವಾನ್ ಶುನಃಸಖಿಃ||

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮಂತೆ ಇವನಿಗೆ ವರ್ಷಪೂರ್ತಿ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಇಂಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಯೋಚನೆಯೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ

ಇವನು ದಷ್ಟ್ಯ-ಪುಷ್ಟ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಡನೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095008 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

13095008a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಚತ್ವಾರಶ್ಚ ಸಹೋದರಾಃ|

13095008c ದೇಹಿ ದೇಹೀತಿ ಭಿಕ್ಷಂತಿ ತೇನ ಪೀವಾನ್ ಶುನಃಸಖಃ||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮಂತೆ ಇವನಿಗೆ ಕೊಡು ಕೊಡು ಎಂದು
ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾಲ್ಕು ಸಹೋದರರೂ.³⁹⁰ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ
ಇವನು ದಷ್ಟ್ಯ-ಪುಷ್ಟ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಡನೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095009 ಭರದ್ವಾಜ ಉವಾಚ|

13095009a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂಧೋರಚೇತಸಃ|

13095009c ಶೋಕೋ ಭಾರ್ಯಾ ಪವಾದೇನ ತೇನ ಪೀವಾನ್ಯುನಃಸಖಃ||

ಭರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ವಿವೇಕಶೂನ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮ ಬಂಧುವಿಗೆ
ನಮ್ಮಂತೆ ಹೆಂಡತಿಗೆ ಕೆಟ್ಟ ಅಪವಾದ ಬರುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ಶೋಕವಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ಇವನು ದಷ್ಟ್ಯ-ಪುಷ್ಟ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಡನೆ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095010 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13095010a ನೈತಸ್ಯೇಹ ಯಥಾಸ್ಮಾಕಂ ತ್ರಿಕೌಶೇಯಂ ಹಿ ರಾಂಕವಮ್|

---

³⁹⁰ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಆಶ್ರಿತವರ್ಗದವರು -
ಇವರೇ ಗೃಹಸ್ಥನ ನಾಲ್ಕು ಸಹೋದರರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13095010c ಏಕೈಕಂ ವೈ ತ್ರಿವಾರ್ಷೀಯಂ ತೇನ ಪೀವಾನ್ ಶುನಃಸಖಿಃ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮಂತೆ ಇವನಿಗೆ ಮೂರು ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮೂರು ಎಳೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕುಶದ ಮೇಖಲೆ ಮತ್ತು ಮೃಗಚರ್ಮವನ್ನು ಧರಿಸಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಇವನು ದಷ್ಟ-ಪುಷ್ಟನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಮತ್ತು ನಾಯಿಯೊಡನೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.”

13095011 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13095011a ಅಥ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪರಿವ್ರಾಟ್ಸ ತಾನ್ಮಹರ್ಷೀನ್ ಶುನಃಸಖಿಃ|

13095011c ಅಭಿಗಮ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪಾಣಿಪ್ಪರ್ಶಮಥಾಚರತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆ ಮಹರ್ಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಯಿಯ ಸಖಿನಾಗಿದ್ದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು ಅವರ ಬಳಿಬಂದು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಕೈಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದನು.

13095012a ಪರಿಚರ್ಯಾಂ ವನೇ ತಾಂ ತು ಕ್ಷುತ್ಪ್ರತೀಘಾತಕಾರಿಕಾಮ್|

13095012c ಅನ್ಯೋನ್ಯೇನ ನಿವೇದ್ಯಾಥ ಪ್ರಾತಿಷ್ಠಂತ ಸಹೈವ ತೇ||

ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಕುಶಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ಋಷಿಗಳು ತಾವು ಹಸಿವನ್ನು ನಿವಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ವನದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು. ಆಗ ಅವರು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ಹೊರಟರು.

13095013a ಏಕನಿಶ್ಚಯಕಾರ್ಯಾಶ್ಚ ವ್ಯಚರಂತ ವನಾನಿ ತೇ|

13095013c ಆದದಾನಾಃ ಸಮುದ್ಭೃತ್ಯ ಮೂಲಾನಿ ಚ ಫಲಾನಿ ಚ||

ಒಂದೇ ಕಾರ್ಯ-ನಿಶ್ಚಯಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅವರು ವನಗಳಲ್ಲಿ

ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13095014a ಕದಾ ಚಿದ್ವಿಚರಂತಸ್ತೇ ವೃಕ್ಷೈರವಿರಲೈರ್ವೃತಾಮ್|

13095014c ಶುಚಿವಾರಿಪ್ರಸನ್ನೋದಾಂ ದದ್ಯುತುಃ ಪದ್ಮಿನೀಂ ಶುಭಾಮ್||

ಹೀಗೆ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವರು ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತವಾದ ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಸನ್ನ ನೀರಿದ್ದ ಶುಭ ಸರೋವರನ್ನು ಕಂಡರು.

13095015a ಬಾಲಾದಿತ್ಯವಪುಃಪ್ರಖ್ಯೈಃ ಪುಷ್ಕರೈರುಪಶೋಭಿತಾಮ್|

13095015c ವೈಡೂರ್ಯವರ್ಣಸದೃಶೈಃ ಪದ್ಮಪತ್ರೈರಥಾವೃತಾಮ್||

ಆ ಸರೋವರವು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಕಂದುಬಣ್ಣದ ಕಮಲಗಳಿಂದಲೂ ವೈಡೂರ್ಯದ ಬಣ್ಣದ ಪದ್ಮದ ಎಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13095016a ನಾನಾವಿಧೈಶ್ಚ ವಿಹಗೈರ್ಜಲಪ್ರಕರಸೇವಿಭಿಃ|

13095016c ಏಕದ್ವಾರಾಮನಾದೇಯಾಂ ಸೂಪತೀರ್ಥಾಮಕರ್ದಮಾಮ್||

ನಾನಾವಿಧದ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಆ ಸರೋವರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಸರೋವರಕ್ಕಿಳಿಯಲು ಮೆಟ್ಟಿಲುಗಳಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಸರೋವರವು ಕೆಸರಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿತ್ತು. ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ದ್ವಾರವಿತ್ತು ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದ ಏನನ್ನೂ ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13095017a ವೃಷಾದರ್ಭಿಪ್ರಯುಕ್ತಾ ತು ಕೃತ್ಯಾ ವಿಕೃತದರ್ಶನಾ|

13095017c ಯಾತುಧಾನೀತಿ ವಿಖ್ಯಾತಾ ಪದ್ಮಿನೀಂ ತಾಮರಕ್ಷತ||

ವೃಷಾದರ್ಭಿಯು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ವಿಕೃತದರ್ಶನೇ ಯಾತುಧಾನಳೆಂದು ವಿಖ್ಯಾತಳಾದ ಕೃತ್ಯೆಯು ಆ ಸರೋವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು.

13095018a ಶುನಃಸಖಿಸಹಾಯಾಸ್ತು ಬಿಸಾರ್ಥಂ ತೇ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13095018c ಪದ್ಮಿನೀಮಭಿಜಗ್ಮುಸ್ತೇ ಸರ್ವೇ ಕೃತ್ಯಾಭಿರಕ್ಷಿತಾಮ್||

ನಾಯಿಯ ಸಖಿನನ್ನು ಸಹಾಯವನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳಿಗಾಗಿ ಕೃತ್ಯೆಯು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

13095019a ತತಸ್ತೇ ಯಾತುಧಾನೀಂ ತಾಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಕೃತದರ್ಶನಾಮ್|

13095019c ಸ್ಥಿತಾಂ ಕಮಲಿನೀತೀರೇ ಕೃತ್ಯಾಮೂಚುರ್ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಸರೋವರದ ತೀರದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದ ವಿಕಾರರೂಪೀ ಕೃತ್ಯೆ ಯಾತುಧಾನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು:

13095020a ಏಕಾ ತಿಷ್ಠಸಿ ಕಾ ನು ತ್ವಂ ಕಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕಿಂ ಪ್ರಯೋಜನಮ್|

13095020c ಪದ್ಮಿನೀತೀರಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ಕಿಂ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ||

“ಏಕಾಕಿನಿಯಾಗಿ ಸರೋವರದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವ ನೀನು ಯಾರು? ಯಾರಿಗಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ನಿಂತಿರುವೆ? ನೀನು ಹೀಗೆ ನಿಂತಿರುವುದರ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು? ನೀನಿಲ್ಲಿ ಏನನ್ನು ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ? ಹೇಳು.”

13095021 ಯಾತುಧಾನ್ಯುವಾಚ|

13095021a ಯಾಸ್ಮಿ ಸಾಸ್ಮ್ಯನುಯೋಗೋ ಮೇ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕಥಂ ಚನ|

13095021c ಆರಕ್ಷಿಣೀಂ ಮಾಂ ಪದ್ಮಿನ್ಯಾ ವಿತ್ತ ಸರ್ವೇ ತಪೋಧನಾಃ||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಾನು ಯಾರೋ ಅವಳೇ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವುದು ನಿಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಲ್ಲ. ಸರ್ವ

ತಪೋಧನರೇ! ನಾನು ಈ ಸರೋವರವನ್ನು ಕಾಯುವವಳು ಎಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.”

13095022 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

13095022a ಸರ್ವ ಏವ ಕ್ಷುಧಾರ್ತಾಃ ಸ್ಮ ನ ಚಾನ್ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದಸ್ತಿ ನಃ|

13095022c ಭವತ್ಯಾಃ ಸಂಮತೇ ಸರ್ವೇ ಗೃಹ್ಣೀಮಹಿ ಬಿಸಾನ್ಯುತ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಕ್ಷುಧಾರ್ತರಾಗಿದ್ದೇವೆ. ತಿನ್ನಲು ನಮಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ ಸಮ್ಮತಿಯಿದ್ದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸರೋವರದಲ್ಲಿರುವ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುತ್ತೇವೆ.”

13095023 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚ|

13095023a ಸಮಯೇನ ಬಿಸಾನೀತೋ ಗೃಹ್ಣೀಧ್ವಂ ಕಾಮಕಾರತಃ|

13095023c ಏಕೈಕೋ ನಾಮ ಮೇ ಪ್ರೋಕ್ಷ್ವಾ ತತೋ ಗೃಹ್ಣೀತ ಮಾಚಿರಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಒಂದು ನಿಬಂಧನೆಯ ಮೇಲೆ ನೀವು ಈ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಹುದು. ಒಬ್ಬಬ್ಬರಾಗಿಯೇ ನೀವು ಬಂದು ನಿಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಿ. ವಿಳಂಬಮಾಡಬೇಡಿ.”

13095024 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13095024a ವಿಜ್ಞಾಯ ಯಾತುಧಾನೀಂ ತಾಂ ಕೃತ್ಯಾಮೃಷಿವಧೈಷಿಣೀಮ್|

13095024c ಅತ್ರಿಃ ಕ್ಷುಧಾಪರೀತಾತ್ಮಾ ತತೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ತಮ್ಮ ವಧೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಕೃತ್ಯ ಯಾತುಧಾನಿಯೆಂದು ತಿಳಿದ ಅತ್ರಿಯು ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದವನಾಗಿ

ಹೇಳಿದನು:

13095025a ಅರಾತ್ರಿರತ್ರೇಃ ಸಾ ರಾತ್ರಿಯಾಂ ನಾಧೀತೇ ತ್ರಿರದ್ಯ ವೈ|

13095025c ಅರಾತ್ರಿರತ್ರಿತ್ಯೇವ ನಾಮ ಮೇ ವಿದ್ಧಿ ಶೋಭನೇ||

“ಕಾಮಾದಿ ಶತ್ರುಗಳಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವವನು ಅರಾತ್ರಿ. ಅತ್ ಅಥವಾ ಮೃತ್ಯುವಿನಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವವನು ಅತ್ರಿ. ಶೋಭನೇ! ಅರಾತ್ರಿಯಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಹೆಸರು ಅತ್ರಿ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ..³⁹¹”

13095026 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚ|

13095026a ಯಥೋದಾಹೃತಮೇತತ್ತೇ ಮಯಿ ನಾಮ ಮಹಾಮುನೇ|

13095026c ದುರ್ಧಾರ್ಯಮೇತನ್ಮನಸಾ ಗಚ್ಛಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

---

³⁹¹ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ: “ಅರಾತ್ರಿ ಎಂದರೆ ರಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲದವನು. ಯಾವ ದಿನದಲ್ಲಿ ಮೂರುಬಾರಿ (ಪ್ರಾತಃ-ಮಧ್ಯಾಹ್ನ-ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ) ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಆ ದಿವಸವು ರಾತ್ರಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ರಾತ್ರಿಯಿಲ್ಲದ ಅತ್ರಿಯು ನಾನು ಎಂದು ನನ್ನ ಹೆಸರಿನ ನಿರ್ವಚನವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ.” ಅತ್ರಿ ಎಂದರೆ ಜ್ಞಾನೀ. ತ್ರಿ ಎಂದರೆ ತ್ರಿಗುಣಗಳು. ಅವುಗಳಿಲ್ಲದವನು ಅಂದರೆ ತ್ರಿಗುಣಾತೀತನು ಅತ್ರಿ. ನೀಲಕಂಠೀಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದಂತೆ ಅತ್ರಿ ಎಂದರೆ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುವವನು. ಯದಿದಂ ಸರ್ವಂ ಪಾಪೈನಃ ಆತ್ರಾಯತ ತದಿದಂ ಕಿಂ ಚ ತತ್ತಸ್ಮಾದತ್ರಯಃ| ಪರಮಾತ್ಮದರ್ಶನವು ಆಗದಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಯು ರಾತ್ರಿ. ಅಂತಹ ಅವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನಿಯು ಅತ್ರಿ. ಅರಾತ್ರಿರತ್ರೇಃ| ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವೂ ಇದೆ. “ಅಜ್ಞಾನಾವಸ್ಥೆ ಅಥವಾ ಅಧ್ಯಯನವು ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು ನನ್ನಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅತ್ರಿ.” (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಮುನೇ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಮನನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

13095027 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13095027a ವಸಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ ವರಿಷ್ಠೋಽಸ್ಮಿ ವಸೇ ವಾಸಂ ಗೃಹೇಷ್ವಪಿ|

13095027c ವರಿಷ್ಠತ್ವಾಚ್ಚ ವಾಸಾಚ್ಚ ವಸಿಷ್ಠ ಇತಿ ವಿದ್ಧಿ ಮಾಮ್||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ವಸಿಷ್ಠನು. ವರಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೂ ವಾಸದ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಗೃಹಸ್ಥನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ವರಿಷ್ಠತ್ವದಿಂದ ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥತ್ವದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ವಸಿಷ್ಠ ಎಂದು ತಿಳಿ.³⁹²”

13095028 ಯಾತುಧಾನ್ಯುವಾಚ|

13095028a ನಾಮನ್ಯೈರುಕ್ತಮೇತತ್ತೇ ದುಃಖವ್ಯಾಭಾಷಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13095028c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನೀನು ಹೇಳಿದ ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ ಅಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಉಚ್ಛರಿಸುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ನಾನು ಇದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯಳಾಗಿಲ್ಲ, ಆದರೂ ನೀನು

---

³⁹² ವಸಿಷ್ಠ ಎಂದರೆ ವಸುಗಳನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡವನು. ಎಲ್ಲ ವಸು (ಸಂಪತ್ತುಗಳು) ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳು ವಶವಾಗಿರುವ ಯೋಗಿಯು (ನೀಲಕಂಠೀಯ). ವಸಿಷ್ಠಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವಶದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು, ಸಂಯಮೀ ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ (ತೈತ್ತರೀಯ ಉಪನಿಷದ್) (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

13095029 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

13095029a ಕುಲಂ ಕುಲಂ ಚ ಕುಪಪಃ ಕುಪಯಃ ಕಶ್ಯಪೋ ದ್ವಿಜಃ|

13095029c ಕಾಶ್ಯಃ ಕಾಶನಿಕಾಶತ್ವಾದೇತನ್ಮೇ ನಾಮ ಧಾರಯ||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಶ್ಯವು ಶರೀರದ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು. ಅದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನನ್ನು ಕಶ್ಯಪ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕುಲ ಅಥವಾ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಕಶ್ಯಪನು. ಕು ಅರ್ಥಾತ್ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ವಮ ಅರ್ಥಾತ್ ಮಳೆಸುರಿಸುವ ಸೂರ್ಯನೂ ಕೂಡ ನನ್ನದೇ

ಸ್ವರೂಪದವನು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಕುವಮ ಎಂದೂ

ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ದೇಹದ ಬಣ್ಣವು ಕಾಶ ಪುಷ್ಪದ ಬಣ್ಣದಂತೆ

ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಕಶ್ಯಪ ಎಂದು

ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಹೆಸರನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೋ..³⁹³”

13095030 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚ|

13095030a ಯಥೋದಾಹೃತಮೇತತ್ತೇ ಮಯಿ ನಾಮ ಮಹಾಮುನೇ|

13095030c ದುರ್ಧಾರ್ಯಮೇತನ್ಮನಸಾ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಮುನೇ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ

---

³⁹³ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕುಲದಲ್ಲಿಯೂ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಉಗುಳುತ್ತಿರುವ ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಶ್ಯಪನು ನಾನು. ಕಾಶಪುಷ್ಪಕ್ಕೆ (ಜಂಬುಹುಲ್ಲಿನ ಹೂವಿಗೆ) ಸಮಾನ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಕಾಶ್ಯಪನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ತಾತ್ಪರ್ಯವನ್ನು ಮನನ ಮಾಡುವುದೂ ಬಹಳ ಕಷ್ಟವೇ ಆಗಿದೆ.
ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

13095031 ಭರದ್ವಾಜ ಉವಾಚ|

13095031a ಭರೇ ಸುತಾನ್ಭರೇ ಶಿಷ್ಯಾನ್ಭರೇ ದೇವಾನ್ಭರೇ ದ್ವಿಜಾನ್|

13095031c ಭರೇ ಭಾರ್ಯಾಮನವ್ಯಾಜೋ³⁹⁴ ಭರದ್ವಾಜೋಽಸ್ಮಿ ಶೋಭನೇ||

ಭರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಶೋಭನೇ! ನಾನು ಪುತ್ರರನ್ನು ಭರಿಸಿ
ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಭರಿಸಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ
ದ್ವಿಜರನ್ನೂ ಭರಿಸಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನೂ ಭರಿಸಿ
ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ಭರಿಸಿ ಪೋಷಿಸುತ್ತೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ
ನಾನು ಭರದ್ವಾಜನು.³⁹⁵”

13095032 ಯಾತುಧಾನ್ಯುವಾಚ|

13095032a ನಾಮನ್ಯೈರುಕ್ತಮೇತತ್ತೇ ದುಃಖವ್ಯಾಭಾಷಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13095032c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಶಬ್ದಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು
ಉಚ್ಚರಿಸಲೂ ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನೆನಪಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದೂ ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ

---

³⁹⁴ ಭರೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ಭರೇ ಧ್ವಾಜಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

³⁹⁵ ದ್ವಾಜ ಎಂದರೆ ಎರಡು ಹುಟ್ಟುಗಳು. ಒಂದು ಕರ್ಮಕಾಂಡದ ಜನ್ಮ.
ಇನ್ನೊಂದು ಜ್ಞಾನಜನ್ಮ. ಎರಡನ್ನೂ ಭರಿಸುವವನು ಭರದ್ವಾಜ. (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ)

ಹೋಗಬಹುದು.”

13095033 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13095033a ಗೋದಮೋ ದಮಗೋಽಧೂಮೋ ದಮೋ ದುರ್ದರ್ಶನಶ್ಚ ತೇ|

13095033c ವಿದ್ಧಿ ಮಾಂ ಗೌತಮಂ ಕೃತ್ಯೇ ಯಾತುಧಾನಿ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೃತ್ಯೇ! ಯಾತುಧಾನಿ! ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು. ಗೋವುಗಳನ್ನು (ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು) ದಮನಮಾಡಿದ್ದೇನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಗೋದಮನು. ಧೂಮರಹಿತ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ

ತೇಜಸ್ವಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸರಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ

ನಿನ್ನಿಂದಾಗಲೀ ಬೇರೆಯವರಿಂದಾಗಲೀ ಅದಮನು. ನನ್ನ ಶರೀರದ

ಕಾಂತಿಯು (ಗೋ) ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ (ಅತಮ).

ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಗೋತಮನೆಂದು ತಿಳಿ..³⁹⁶”

13095034 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚ|

13095034a ಯಥೋದಾಹೃತಮೇತತ್ತೇ ಮಯಿ ನಾಮ ಮಹಾಮುನೇ|

13095034c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಮುನೇ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಕುರಿತು

ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ನನಗೆ ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ

ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

13095035 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

---

³⁹⁶ ಗೌತಮ: ಎಂದರೆ ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಗೋವಿನಂತೆಯೇ ಇರುವವನು. ಅತ್ಯಂತ ಸಾಧು, ಅತ್ಯಂತ ಗೌ: ಗೌತಮ: ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಇದೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

13095035a ವಿಶ್ವೇದೇವಾಶ್ಚ ಮೇ ಮಿತ್ರಂ ಮಿತ್ರಮಸ್ಮಿ ಗವಾಂ ತಥಾ|

13095035c ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರಮಿತಿ ಖ್ಯಾತಂ ಯಾತುಧಾನಿ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾತುಧಾನಿ! ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.
ವಿಶ್ವೇದೇವರು.³⁹⁷ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು. ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಗೋವುಗಳ
ಮಿತ್ರನೂ.³⁹⁸ ಆಗಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನೆಂದು
.³⁹⁹ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.”

13095036 ಯಾತುಧಾನ್ಯುವಾಚ|

13095036a ನಾಮನೈರುಕ್ತಮೇತತ್ತೇ ದುಃಖವ್ಯಾಭಾಷಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13095036c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ
ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಮಾಡುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಹುದು.”

13095037 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

---

³⁹⁷ ವಿಶ್ವದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁹⁸ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದಿದ್ದು ಅವುಗಳನ್ನು
ಸ್ವಾಧೀನಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು ನಾನು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

³⁹⁹ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಹ ವೈ ಮಿತ್ರಂ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಅಸಿ| ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಲ್ಲಿದೆ (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

13095037a ಜಾಜಮದ್ಯಜಜಾ ನಾಮ ಮೃಜಾ ಮಾಹ ಜಿಜಾಯಿಷೇ|

13095037c ಜಮದಗ್ನಿರಿತಿ ಖ್ಯಾತಮತೋ ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಶೋಭನೇ||

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಶೋಭನೇ! ಈಗ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಹಿಂದೆ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಮುಂದೆ ಹುಟ್ಟುವವನು, ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಿರುವವನು - ಹೀಗೆ ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಅಗ್ನಿಯು ನಾನು.⁴⁰⁰ ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಜಮದಗ್ನಿಯೆಂದು ಖ್ಯಾತನಾಗಿದ್ದೇನೆಂದು ತಿಳಿ.”

13095038 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚ|

13095038a ಯಥೋದಾಹೃತಮೇತತ್ತೇ ಮಯಿ ನಾಮ ಮಹಾಮುನೇ|

13095038c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಮುನೇ! ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

13095039 ಅರುಂಧತ್ಯುವಾಚ|

13095039a ಧರಾಂ ಧರಿತ್ರೀಂ ವಸುಧಾಂ ಭರ್ತುಸ್ತಿಷ್ಠಾಮ್ಯನಂತರಮ್|

13095039c ಮನೋಽನುರುಂಧತೀ ಭರ್ತುರಿತಿ ಮಾಂ ವಿದ್ಧ್ಯ ರುಂಧತೀಮ್||

ಅರುಂಧತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಅರು ಅರ್ಥಾತ್ ಪರ್ವತಗಳು, ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಪತಿಯೊಡನೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಅವನ

---

⁴⁰⁰ “ನಾನು ಜಗತ್ತು ಅರ್ಥಾತ್ ದೇವತೆಗಳ ಆವಹನೀಯ ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು.” ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ನಡೆಯುವ ಅರುಂಧತಿಯು ನಾನು ಎಂದು
ತಿಳಿ. ⁴⁰¹.”

13095040 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚ|

13095040a ನಾಮನೈರುಕ್ತಮೇತತ್ತೇ ದುಃಖವ್ಯಾಭಾಷಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13095040c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ
ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಮಾಡುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಹುದು.”

13095041 ಗಂಡೋವಾಚ|

13095041a ಗಂಡಂ ಗಂಡಂ ಗತವತೀ ಗಂಡಗಂಡೇತಿ ಸಂಜ್ಞಿತಾ|

13095041c ಗಂಡಗಂಡೇವ ಗಂಡೇತಿ ವಿದ್ಧಿ ಮಾನಲಸಂಭವೇ. ⁴⁰²||

---

⁴⁰¹ ಅರುಷಃ ಅತಿಕಠಿನಾನ್ ಧರಾದೀನ್ ದಧಾತೀತಿ ಅರುಂಧತೀ|
ಅನುರಂಧತೀ ಶಬ್ದದಲ್ಲಿನ ನುಕಾರಲೋಪದಿಂದಲೂ ಅರುಂಧತೀ ಶಬ್ದದ
ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴⁰² ವಕ್ತ್ರೈಕದೇಶೇ ಗಂಡೇತಿ ಧಾತುಮೇತಂ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ| ತೇನೋನ್ನತೇನ
ಗಂಡೇತಿ ವಿದ್ಧಿ ಮಾನನಸಂಭವೇ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಮುಖದ ಒಂದು ಭಾಗದಲ್ಲಿ
ಗಂಡ (ಕಪೋಲ) ಎಂಬ ಅವಯವವಿದೆ. ಗಡಿ-ವದನೈಕದೇಶೇ ಎಂಬ
ಧಾತುವಿನಿಂದ ಈ ಪದವು ನಿಷ್ಪನ್ನವಾಯಿತೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ
ಕಪೋಲಸ್ಥಲವು ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನಾನು ಗಂಡಾ ಎಂಬ
ಹೆಸರಿನವಳಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಗಂಡೆಯ ಹೇಳಿದಳು: “ಅನಲಸಂಭವೇ! ಕಪೋಲವು
ಎತ್ತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ನನಗೆ ಗಂಡಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿದೆ. ಗಂಡವು
ಎತ್ತರವಾಗಿರುವವಳು ಗಂಡಾ ಎಂದು ತಿಳಿ.”

13095042 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚಿ|

13095042a ನಾಮನೈರುಕ್ತಮೇತತ್ತೇ ದುಃಖವ್ಯಾಭಾಷಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13095042c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ
ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಮಾಡುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು
ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ
ಹೋಗಬಹುದು.”

13095043 ಪಶುಸಖ ಉವಾಚಿ|

13095043a ಸಖಾ ಸಖೇ ಯಃ ಸಖೈಯಃ ಪಶೂನಾಂ ಚ ಸಖಾ ಸದಾ.⁴⁰³|

13095043c ಗೌಣಂ ಪಶುಸಖೇತ್ಯೇವಂ ವಿಧಿ ಮಾಮಗ್ನಿಸಂಭವೇ||

ಪಶುಸಖನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಗ್ನಿಸಂಭವೇ! ಯಾವ ಸಖ್ಯನೊಡನೆ
ಸಖ್ಯವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನೋ ಅವನು ಸಖ. ಸದಾ ಪಶುಗಳ
ಸಖಿನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಈ ಪಶುಸಖ್ಯದ ಗುಣದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು
ತಿಳಿದುಕೋ.”

13095044 ಯಾತುಧಾನ್ಯವಾಚಿ|

---

⁴⁰³ ಪಶೂನ್ ರಂಜಾಮಿ ದೃಷ್ಟ್ವಾಹಂ ಪಶೂನಾಂ ಚ ಸದಾ ಸಖಾ (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13095044a ನಾಮನೈರುಕ್ತಮೇತತ್ತೇ ದುಃಖವ್ಯಾಭಾಷಿತಾಕ್ಷರಮ್|

13095044c ನೈತದ್ಧಾರಯಿತುಂ ಶಕ್ಯಂ ಗಚ್ಚಾವತರ ಪದ್ಮಿನೀಮ್||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಹೆಸರಿನ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ ಶಬ್ದೋಚ್ಚಾರಮಾಡುವುದೂ ಕಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ನೆನಪಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ನೀನು ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಹುದು.”

13095045 ಶುನಃಸಖ ಉವಾಚ|

13095045a ಏಭಿರುಕ್ತಂ ಯಥಾ ನಾಮ ನಾಹಂ ವಕ್ತುಮಿಹೋತ್ಸಹೇ|

13095045c ಶುನಃಸಖಿಸಖಾಯಂ ಮಾಂ ಯಾತುಧಾನ್ಯುಪಧಾರಯ||

ಶುನಃಸಖಿನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾತುಧಾನಿ! ಇವರು ತಮ್ಮ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದರೋ ಹಾಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಶುನಃಸಖರ ಗೆಳೆಯನೆಂದು.⁴⁰⁴ ನನ್ನನ್ನು ತಿಳಿ.”

13095046 ಯಾತುಧಾನ್ಯುವಾಚ|

13095046a ನಾಮ ತೇಽವ್ಯಕ್ತಮುಕ್ತಂ ವೈ ವಾಕ್ಯಂ ಸಂದಿಗ್ಧಯಾ ಗಿರಾ|

13095046c ತಸ್ಮಾತ್ಸಕ್ಯದಿದಾನೀಂ ತ್ವಂ ಬ್ರೂಹಿ ಯನ್ನಾಮ ತೇ ದ್ವಿಜ||

ಯಾತುಧಾನಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದ್ವಿಜ! ನೀನು ಸಂದಿಗ್ಧ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪುನಃ ನಿನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳು.”

13095047 ಶುನಃಸಖ ಉವಾಚ|

---

⁴⁰⁴ ಶ್ವಾ ಅಂದರೆ ಧರ್ಮ. ತಸ್ಯ ಸಖಾಯಃ ಮುನಯಃ, ತೇಷಾಂ ಸಖಾ ಅಂದರೆ ಶುನಃಸಖಿಸಖಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13095047a ಸಕೃದುಕ್ತಂ ಮಯಾ ನಾಮ ನ ಗೃಹೀತಂ ಯದಾ ತ್ವಯಾ|

13095047c ತಸ್ಮಾತ್ತ್ರಿದಂಡಾಭಿಹತಾ ಗಚ್ಚ ಭಸ್ಮೇತಿ ಮಾಚಿರಮ್||

ಶುನಃಸಖಿನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನೂ ಈಗಾಗಲೇ ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು
ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿಯಾಯಿತು. ನೀನು ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ತ್ರಿದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಕೂಡಲೇ
ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋಗು.”

13095048 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13095048a ಸಾ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡಕಲ್ಪೇನ ತೇನ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಹತಾ ತದಾ|

13095048c ಕೃತ್ಯಾ ಪಪಾತ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ಭಸ್ಮಸಾಚ್ಚ ಜಗಾಮ ಹ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮದಂಡದಿಂದ ಅವಳ
ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆದನು. ಕೂಡಲೇ ಕೃತ್ಯೆಯು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ
ಬಿದ್ದು ಭಸ್ಮವಾಗಿ ಹೋದಳು.

13095049a ಶುನಃಸಖಿಶ್ಚ ಹತ್ವಾ ತಾಂ ಯಾತುಧಾನೀಂ ಮಹಾಬಲಾಮ್|

13095049c ಭುವಿ ತ್ರಿದಂಡಂ ವಿಷ್ವಭ್ಯ ಶಾದ್ವಲೇ ಸಮುಪಾವಿಶತ್||

ಶುನಃಸಖಿನು ಆ ಮಹಾಬಲಶಾಲೀ ಯಾತುಧಾನಿಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ
ತ್ರಿದಂಡವನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲಿಟ್ಟು ಹುಲ್ಲುಹಾಸಿನ ಮೇಲೆ
ಕುಳಿತುಕೊಂಡನು.

13095050a ತತಸ್ತೇ ಮನಯಃ ಸರ್ವೇ ಪುಷ್ಕರಾಣಿ ಬಿಸಾನಿ ಚ|

13095050c ಯಥಾಕಾಮಮುಪಾದಾಯ ಸಮುತ್ತಸ್ಥುರ್ಮುದಾನ್ವಿತಾಃ||

ಆಗ ಆ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಸರೋವರದಿಂದ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಕಮಲದ

ದಂಟುಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುದಿತರಾಗಿ ಮೇಲೆದ್ದರು.

13095051a ಶ್ರಮೇಣ ಮಹತಾ ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ಬಿಸಾನಿ ಕಲಾಪಶಃ|

13095051c ತೀರೇ ನಿಕ್ಷಿಪ್ಯ ಪದ್ಮಿನ್ಯಾಸ್ತರ್ಪಣಂ ಚಕ್ರುರಂಭಸಾ||

ಮಹಾ ಶ್ರಮದಿಂದ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಸರೋವರದ ದಡದಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿರಿಸಿ ಅವರು ಸರೋವರದ ನೀರಿನಿಂದ ಜಲತರ್ಪಣ ಮಾಡಿದರು.

13095052a ಅಥೋತ್ಥಾಯ ಜಲಾತ್ಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವೇ ತೇ ವೈ ಸಮಾಗಮನ್|

13095052c ನಾಪಶ್ಯಂಶ್ಚಾಪಿ ತೇ ತಾನಿ ಬಿಸಾನಿ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಜಲತರ್ಪಣವನ್ನಿತ್ತು ನೀರಿನಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಮೇಲೆದ್ದು ಬರಲು ದಡದಲ್ಲಿ ಗುಂಪುಗುಂಪಾಗಿದ್ದ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅವರು ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

13095053 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

13095053a ಕೇನ ಕ್ಷುಧಾಭಿಭೂತಾನಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಪಾಪಕರ್ಮಣಾ|

13095053c ನೃಶಂಸೇನಾಪನೀತಾನಿ ಬಿಸಾನ್ಯಾಹಾರಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಮ್||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಪೀಡಿತರಾಗಿ ಕಮಲದ ದಂಟನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸಬೇಕೆಂದು ಬಯಸಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳ ಹೊರೆಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕ್ರೂರ ಪಾಪಕರ್ಮಿಯು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾನೆ?”

13095054a ತೇ ಶಂಕಮಾನಾಸ್ವನ್ಯೋನ್ಯಂ ಪಪ್ರಚ್ಛುರ್ವಿಜಸತ್ತಮಾಃ|

13095054c ತ ಊಚುಃ ಶಪಥಂ ಸರ್ವೇ ಕುರ್ಮ ಇತ್ಯರಿಕರ್ಶನ||

ಅರಿಕರ್ಶನ! ಆ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮರು ಅನ್ಯೋನ್ಯರನ್ನೇ ಶಂಕಿಸುತ್ತಾ
ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಕೇಳತೊಡಗಿದರು. ಅನಂತರ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಶಪಥವನ್ನು
ಮಾಡೋಣ ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

13095055a ತ ಉಕ್ತ್ವಾ ಬಾಧಮಿತ್ಯೇವ ಸರ್ವ ಏವ ಶುನಃಸಖಿಮ್|

13095055c ಕ್ಷುಧಾರ್ತಾಃ ಸುಪರಿಶ್ರಾಂತಾಃ ಶಪಥಾಯೋಪಚಕ್ರಮುಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಎಲ್ಲರೂ ಶುನಃಸಖಿನಿಗೆ ಹೇಳಿ ಹಸಿವೆಯಿಂದ
ಅತಿಯಾಗಿ ಬಳಲಿದ್ದರೂ ಶಪಥಮಾಡ ತೊಡಗಿದರು.

13095056 ಅತ್ರಿರುವಾಚ|

13095056a ಸ ಗಾಂ ಸ್ಪೃಶತು ಪಾದೇನ ಸೂರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತಿಮೇಹತು|

13095056c ಅನಧ್ಯಾಯೇಷ್ಟಧೀಯೀತ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಅತ್ರಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ
ಗೋವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ
ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಮಾಡಿದ, ಮತ್ತು ಅನಧ್ಯಯನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವು ತಗಲಲಿ.”

13095057 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13095057a ಅನಧ್ಯಾಯಪರೋ ಲೋಕೇ ಶುನಃ ಸ ಪರಿಕರ್ಷತು|

13095057c ಪರಿವ್ರಾಟ್ಕಾಮವೃತ್ತೋಽಸ್ತು ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

13095058a ಶರಣಾಗತಂ ಹಂತು ಮಿತ್ರಂ ಸ್ವಸುತಾಂ ಚೋಪಜೀವತು|

13095058c ಅರ್ಥಾನ್ಯಾಂಕ್ಷತು ಕೀನಾಶಾಧ್ವಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ

ನಿಷಿದ್ಧಸಮಯದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದ, ನಾಯಿಯನ್ನು
 ಎಳೆದುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುವ, ಕಾಮಚಾರೀ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗೆ ದೊರೆಯುವ,
 ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದುದರ, ಮಗಳ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ
 ಜೀವಿಸುವ, ಕೃಷಿಕನಿಂದ ಹಣವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ
 ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.”

13095059 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

13095059a ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವಂ ಪಣತು ನ್ಯಾಸಲೋಪಂ ಕರೋತು ಚ|

13095059c ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿತ್ವಮಭ್ಯೇತು ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

13095060a ವೃಥಾಮಾಂಸಂ ಸಮಶ್ನಾತು ವೃಥಾದಾನಂ ಕರೋತು ಚ|

13095060c ಯಾತು ಸ್ತ್ರಿಯಂ ದಿವಾ ಚೈವ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ
 ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವವನ್ನು ಗಳಹುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ, ತನ್ನಲ್ಲಿ
 ಸುರಕ್ಷಿತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲು ಇರಿಸಿದ್ದ ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ
 ದೊರೆಯುವ, ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ, ವೃಥಾ
 ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ, ವೃಥಾ ದಾನವನ್ನು
 ನೀಡುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಮತ್ತು ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು
 ಕೂಡುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.”

13095061 ಭರದ್ವಾಜ ಉವಾಚ|

13095061a ನೃಶಂಸಸ್ತುಕ್ತಧರ್ಮಾಸ್ತು ಸ್ತ್ರೀಷು ಜ್ಞಾತಿಷು ಗೋಷು ಚ|

13095061c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚಾಪಿ ಜಯತಾಂ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

13095062a ಉಪಾಧ್ಯಾಯಮಧಃ ಕೃತ್ವಾ ಋಚೋಽಧ್ಯೇತು ಯಜೂಂಷಿ ಚ|

13095062c ಜುಹೋತು ಚ ಸ ಕಕ್ಷಾಗ್ನೌ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಭರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು
 ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ, ಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ
 ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳ ವಿಷದಲ್ಲಿ ಕ್ರೂರನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದುದರ,
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪರಾಜಯಗೊಳಿಸಿದುದರ, ಉಪಾಧ್ಯಾಯನನ್ನು ಕೆಳಗೆ
 ಕೂರಿಸಿ ತಾನು ಪೀಠದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತು ಋಗ್ವೇದ-ಯಜುರ್ವೇದಗಳನ್ನು
 ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದುದರ, ಮತ್ತು ಒಣಹುಲ್ಲಿನ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ
 ಮಾಡಿದುದರ ಪಾಪವು ತಗಲಲಿ.”

13095063 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

13095063a ಪುರೀಷಮುತ್ಸ್ರಜತ್ವಪ್ಸು ಹಂತು ಗಾಂ ಚಾಪಿ ದೋಹಿನೀಮ್|

13095063c ಅನ್ಯತೌ ಮೈಥುನಂ ಯಾತು ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

13095064a ದ್ವೇಷೋ ಭಾರ್ಯೋಪಜೀವೀ ಸ್ಯಾದ್ಧೂರಬಂಧುಶ್ಚ ವೈರವಾನ್|

13095064c ಅನ್ಯೋನ್ಯಸ್ಯಾತಿಥಿಶ್ಚಾಸ್ತು ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು
 ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದುದರ,
 ಹಸುವನ್ನು ಕೊಂದ, ಹಸುವಿಗೆ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗಿದ, ಋತುಕಾಲವಲ್ಲದೇ
 ಬೇರೆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡುವ, ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ
 ದ್ವೇಷಸಾಧಿಸುವ, ಹೆಂಡತಿಯ ಸಂಪಾದನೆಯಿಂದ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ,
 ಬಂಧುಗಳಿಂದ ದೂರವಿರುವ, ಮತ್ತು ಅವರೊಡನೆ ವೈರವನ್ನು
 ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಾಗೂ ಒಬ್ಬನು ಮತ್ತೊಬ್ಬನ
 ಅತಿಥಿಯಾಗುವುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲಿ.”

13095065 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13095065a ಅಧೀತ್ಯ ವೇದಾಂಸ್ತಜತು ತ್ರೀನಗ್ನೀನಪವಿಧ್ಯತು|

13095065c ವಿಕೀರ್ಣಾತು ತಥಾ ಸೋಮಂ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ತ್ಯಜಿಸಿದ, ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ, ಸೋಮಲತೆಯನ್ನು ಮಾರಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.

13095066a ಉದಪಾನಪ್ಲವೇ ಗ್ರಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೃಷಲೀಪತಿಃ|

13095066c ತಸ್ಯ ಸಾಲೋಕ್ಯತಾಂ ಯಾತು ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ಒಂದೇ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರಳಿಗೆ ಪತಿಯಾಗಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.”

13095067 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

13095067a ಜೀವತೋ ವೈ ಗುರೂನ್ ಭೃತ್ಯಾನ್ಭರಂತ್ವಸ್ಯ ಪರೇ ಜನಾಃ|

13095067c ಅಗತಿರ್ಬಹುಪುತ್ರಃ ಸ್ಯಾದ್ಭಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಾನು ಜೀವಿಸಿರುವಾಗಲೇ ತನ್ನ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ, ಗುರುಗಳ ಮತ್ತು ಭೃತ್ಯರ ಪಾಲನೆಪೋಷಣೆಯನ್ನು ಇತರರಿಂದ ಮಾಡಿಸುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪವು ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯಲಿ.

13095068a ಅಶುಚಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಕೂಟೋಽಸ್ತು ಋದ್ಧ್ಯಾ ಚೈವಾಪ್ಯಹಂಕೃತಃ|

13095068c ಕರ್ಷಕೋ ಮತ್ಸರೀ ಚಾಸ್ತು ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ವೇದಾಧ್ಯಯನಮಾಡಿ

ಅಶುಚಿಯಾದವನಿಗೆ, ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಅಹಂಕಾರಿಯಾದವನಿಗೆ,
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದೂ ಕೃಷಿಕನಾಗಿರುವವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ಇತರರ
 ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸೂಯೆಪಡುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪವು
 ದೊರೆಯಲಿ.

13095069a ವರ್ಷಾನ್ಕರೋತು ಭೃತಕೋ ರಾಜ್ಯಶ್ಚಾಸ್ತು ಪುರೋಹಿತಃ|

13095069c ಅಯಾಜ್ಯಸ್ಯ ಭವೇದೃತ್ವಿಗ್ಭಿಸ್ಪೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನಿಗೆ ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ
 ಸಂಚರಿಸುವವನಿಗೆ, ರಾಜಪುರೋಹಿತನಿಗೆ, ಯಾಜಕನಲ್ಲದಿದ್ದರೂ
 ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಋತ್ವಿಜನಾದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.”

13095070 ಅರುಂಧತ್ಯುವಾಚ|

13095070a ನಿತ್ಯಂ ಪರಿವದೇಚ್ಚ ಶ್ರೂಂ ಭರ್ತುರ್ಭವತು ದುರ್ಮನಾಃ|

13095070c ಏಕಾ ಸ್ವಾದು ಸಮಶ್ನಾತು ಬಿಸಸ್ಪೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಾ||

ಅರುಂಧತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು
 ಅಪಹರಿಸಿದವಳಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಅತ್ತೆಯನ್ನು ತಿರಸ್ಕಾರಮಾಡಿದವಳಿಗೆ,
 ಗಂಡನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕೆಟ್ಟ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವಳಿಗೆ, ಒಬ್ಬಳೇ ಕುಳಿತು
 ರುಚಿಕರ ತಿಂಡಿ-ತಿನುಸುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪವು
 ದೊರೆಯಲಿ.

13095071a ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಗೃಹಮಧ್ಯಸ್ಥಾ ಸಕ್ತಾನತ್ತು ದಿನಕ್ಷಯೇ|

13095071c ಅಭಾಗ್ಯಾವೀರಸೂರಸ್ತು ಬಿಸಸ್ಪೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಾ||

ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವಳಿಗೆ ಕುಟುಂಬದವನ್ನು

ಅಪಮಾನಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ತಾನೊಬ್ಬಳೇ
ಸಾಯಂಕಾಲ ಅರಳುಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನುವವಳಿಗೆ, ಪತಿಯ ಉಪಭೋಗಕ್ಕೆ
ಅಯೋಗ್ಯಳಾದವಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯಾಗಿದ್ದರೂ
ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಿಯಂತೆ ಉಗ್ರಸ್ವಭಾವದ ಪುತ್ರನನ್ನು ಪಡೆಯುವವಳಿಗೆ
ದೊರೆಯುವ ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.”

13095072 ಗಂಡೋವಾಚ|

13095072a ಅನ್ಯತಂ ಭಾಷತು ಸದಾ ಸಾಧುಭಿಶ್ಚ ವಿರುದ್ಧತು|

13095072c ದದಾತು ಕನ್ಯಾಂ ಶುಲ್ಕೇನ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಾ||

ಗಂಡೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಕದ್ದವಳಿಗೆ
ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳನ್ನೇ ಹೇಳುವ, ಬಂಧುಗಳೊಂದಿಗೆ ವಿರೋಧವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ, ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ಯಾದಾನ
ಮಾಡುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪವು ದೊರೆಯಲಿ.

13095073a ಸಾಧಯಿತ್ವಾ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಾಶೇದ್ದಾಸ್ಯೇ ಜೀವತು ಚೈವ ಹ|

13095073c ವಿಕರ್ಮಣಾ ಪ್ರಮೀಯೇತ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಾ||

ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಕದ್ದವಳು ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ತಾನೊಬ್ಬಳೇ
ಊಟಮಾಡುವವಳಿಗೆ, ಇತರರ ಮನೆಯ ದಾಸ್ಯದಿಂದಲೇ
ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವವಳಿಗೆ, ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿ
ಮರಣಹೊಂದಿದವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13095074 ಪಶುಸಖ ಉವಾಚ|

13095074a ದಾಸ್ಯ ಏವ ಪ್ರಜಾಯೇತ ಸೋಽಪ್ರಸೂತಿರಕಿಂಚನಃ|

13095074c ದೈವತೇಷ್ಟನಮಸ್ಕಾರೋ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಕರೋತಿ ಯಃ||

ಪಶುಸಖನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಕದ್ದವನು ಮರುಹುಟ್ಟಿನಲ್ಲಿಯೂ ದಾಸನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ದಾಸನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವಂತಾಗಲಿ. ಅವನಿಗೆ ಸಂತಾನವಾಗದಿರಲಿ, ದರಿದ್ರನಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸಮಸ್ಕರಿಸದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13095075 ಶುನಃಸಖ ಉವಾಚ|

13095075a ಅಧ್ವರ್ಯವೇ ದುಹಿತರಂ ದದಾತು

ಚ್ಚಂದೋಗೇ ವಾ ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ|

13095075c ಆಥರ್ವಣಂ ವೇದಮಧೀತ್ಯ ವಿಪ್ರಃ

ಸ್ನಾಯೀತ ಯೋ ವೈ ಹರತೇ ಬಿಸಾನಿ||

ಶುನಃಸಖನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಕದ್ದವನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ ಸಾಮಕನಿಗಾಗಲೀ, ಯಾಜುಷನಿಗಾಗಲೀ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆಮಾಡಲಿ. ಅಥವಾ ಅವನು ಅಥರ್ವಣವೇದವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಸ್ನಾತಕನಾಗಲಿ.”

13095076 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

13095076a ಇಷ್ಟಮೇತದ್ವಿ ಜಾತೀನಾಂ ಯೋಽಯಂ ತೇ ಶಪಥಃ ಕೃತಃ|

13095076c ತ್ವಯಾ ಕೃತಂ ಬಿಸಸ್ತೈನ್ಯಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ನಃ ಶುನಃಸಖ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಶುನಃಸಖ! ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದ ಶಪಥವನ್ನೇ ಮಾಡಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನೂ ನೀನೇ ಅಪಹರಿಸುವೆ.”

13095077 ಶುನಃಸಖ ಉವಾಚ|

13095077a ನೃಸ್ತಮಾದ್ಯಮಪಶ್ಯದ್ಭಿಯದುಕ್ತಂ ಕೃತಕರ್ಮಭಿಃ|

13095077c ಸತ್ಯಮೇತನ್ನ ಮಿಥ್ಯೈತದ್ಭಿಸಪ್ತೈನ್ಯಂ ಕೃತಂ ಮಯಾ||

ಶುನಃಸಖನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀವು ಹೇಳಿದುದು ಸತ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಸುಳ್ಳಲ್ಲ. ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂದ ಜಲತರ್ಪಣಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ನೀವು ಇಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದ ಆಹಾರವನ್ನು ಗಮನಿಸಲಿಲ್ಲ. ಆಗಲೇ ನಾನು ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದೆನು.

13095078a ಮಯಾ ಹ್ಯಂತರ್ಹಿತಾನೀಹ ಬಿಸಾನೀಮಾನಿ ಪಶ್ಯತ|

13095078c ಪರೀಕ್ಷಾರ್ಥಂ ಭಗವತಾಂ ಕೃತಮೇತನ್ಮ ಯಾನಘಾಃ|

13095078e ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭವತಾಮಹಮಾಗತಃ||

ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ನಾನೇ ಅದೃಶ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದ್ದೆನು. ನೋಡಿ. ಅನಘರೇ! ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರೀಕ್ಷಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿಯೇ ನಾನು ಹೀಗೆ ಮಾಡಿದೆ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆನು.

13095079a ಯಾತುಧಾನೀ ಹ್ಯತಿಕ್ರುದ್ಧಾ ಕೃತ್ಯೈಷಾ ವೋ ವಧೈಷಿಣೀ|

13095079c ವೃಷಾದರ್ಭಿಪ್ರಯುಕ್ತೈಷಾ ನಿಹತಾ ಮೇ ತಪೋಧನಾಃ||

ತಪೋಧನರೇ! ಅತಿಕ್ರುದ್ಧಳಾದ ಕೃತ್ಯೆ ಯಾತುಧಾನಿಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು ವಧಿಸಲು ಬಯಸಿದ್ದಳು. ವೃಷಾದರ್ಭಿಯು ಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು ನಾನು ಸಂಹರಿಸಿದೆ.

13095080a ದುಷ್ಟಾ ಹಿಂಸ್ಯಾದಿಯಂ ಪಾಪಾ ಯುಷ್ಮಾನ್ ಪ್ರತ್ಯಗ್ನಿಸಂಭವಾ|

13095080c ತಸ್ಮಾದಸ್ಮಾತ್ಯಗತೋ ವಿಪ್ರಾ ವಾಸವಂ ಮಾಂ ನಿಬೋಧತ||

ದುಷ್ಟೆಯೂ ಪಾಪಿಷ್ಟಳೂ ಆಗಿದ್ದ ಆ ಅಗ್ನಿಸಂಭವೆಯು ನಿಮ್ಮನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸುತ್ತಾಳೆ ಎಂದು ತಿಳಿದೇ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೆ. ವಿಪ್ರರೇ!
ನನ್ನನ್ನು ವಾಸವನೆಂದು ತಿಳಿಯಿರಿ.

13095081a ಅಲೋಭಾದಕ್ಷಯಾ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಃ ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕಾಃ|

13095081c ಉತ್ತಿಷ್ಠಧ್ವಮಿತಃ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತಾನವಾಪ್ನುತ ವೈ ದ್ವಿಜಾಃ||

ಅಲೋಭದ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿಮಗೆ ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ನೀಡಬಲ್ಲ
ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿವೆ. ಮೇಲೇಳಿ. ದ್ವಿಜರೇ! ಬೇಗನೇ ಆ
ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಿ.”

13095082 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13095082a ತತೋ ಮಹರ್ಷಯಃ ಪ್ರೀತಾಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಪುರಂದರಮ್|

13095082c ಸಹ್ಯೈವ ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರೇಣ ಸರ್ವೇ ಜಗ್ಮುಸ್ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುರಂದರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪ್ರೀತರಾದ
ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ತ್ರಿದಶೇಂದ್ರನೊಡನೆ
ತ್ರಿವಿಷ್ಟಪವನ್ನು ಸೇರಿದರು.

13095083a ಏವಮೇತೇ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಭೋಗೈರ್ಬಹುವಿಧೈರಪಿ|

13095083c ಕ್ಷುಧಾ ಪರಮಯಾ ಯುಕ್ತಾಶ್ಚಂದ್ರಮಾನಾ ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

13095083e ನೈವ ಲೋಭಂ ತದಾ ಚಕ್ರುಸ್ತತಃ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನುವನ್||

ಹೀಗೆ ಆ ಮಹಾತ್ಮರು ಪರಮ ಹಸಿವೆಯಿಂದ ಬಳಲಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು
ಅನೇಕ ವಿಧದ ಭೋಗಗಳು ದೊರಕುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು
ಬಯಸಲಿಲ್ಲ. ಲೋಭಿಗಳಾಗದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಅವರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು

ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

13095084a ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಸ್ವವಸ್ಥಾಸು ನರೋ ಲೋಭಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್|

13095084c ಏಷ ಧರ್ಮಃ ಪರೋ ರಾಜನ್ಯಲೋಭ ಇತಿ ವಿಶ್ರುತಃ||

ರಾಜನ್! ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ನರನು ಲೋಭವನ್ನು
ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಅಲೋಭವೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಿದೆ.

13095085a ಇದಂ ನರಃ ಸಚ್ಚರಿತಂ ಸಮವಾಯೇಷು ಕೀರ್ತಯೇತ್|

13095085c ಸುಖಭಾಗೀ⁴⁰⁵ ಚ ಭವತಿ ನ ಚ ದುರ್ಗಾಣ್ಯವಾಪ್ನುತೇ||

ಈ ಸಚ್ಚರಿತವನ್ನು ಜನಸಂದಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತನೆಮಾಡುವ ನರನು
ಸುಖಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಯಾವ ಕಷ್ಟಗಳಿಗೂ
ಗುರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13095086a ಪ್ರಿಯಂತೇ ಪಿತರಶ್ಚಾಸ್ಯ ಋಷಯೋ ದೇವತಾಸ್ತಥಾ|

13095086c ಯಶೋಧರ್ಮಾರ್ಥಭಾಗೀ ಚ ಭವತಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ಮಾನವಃ||

ಅಂಥವನ ಮೇಲೆ ಪಿತೃಗಳೂ, ಋಷಿಗಳೂ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೂ
ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸತ್ತನಂತರವೂ ಆ ಮನುಷ್ಯನು ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು
ಧರ್ಮಾರ್ಥಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ವಿಸ್ತೃನ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

⁴⁰⁵ ಅರ್ಥಭಾಗೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತೃತವಾಗಿರುವ ಏನುವ
ತೊಂಬತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೬ 406

ಬ್ರಹ್ಮಸರಸ್ವೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಕಮಲಗಳ ಅಪಹರಣ; ಶಪಥಗಳಿಂದ
ಕಳುವಾಗಿದ್ದ ಕಮಲಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿ (1-54).

13096001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13096001a ಅತ್ರೈವೋದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13096001c ಯದ್ವೃತ್ತಂ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಯಾಂ ಶಪಥಂ ಪ್ರತಿ ತಚ್ಚಕ್ಷುಣು||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ
ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಈ ಶಪಥವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13096002a ಪುಷ್ಕರಾರ್ಥಂ ಕೃತಂ ಸ್ತೈನ್ಯಂ ಪುರಾ ಭರತಸತ್ತಮ|

13096002c ರಾಜರ್ಷಿಭಿರ್ಮಹಾರಾಜ ತಥೈವ ಚ ದ್ವಿಜರ್ಷಿಭಿಃ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಮಹಾರಾಜ! ಹಿಂದೆ ರಾಜರ್ಷಿಗಳೂ ದ್ವಿಜರ್ಷಿಗಳೂ
ಕಮಲವು ಕಳುವಾದಾಗ ಶಪಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರು.

13096003a ಋಷಯಃ ಸಮೇತಾಃ ಪಶ್ಚಿಮೇ ವೈ ಪ್ರಭಾಸೇ

ಸಮಾಗತಾ ಮಂತ್ರಮಮಂತ್ರಯಂತ|

406 ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವ ಸುಮಾರು ಹತ್ತು ಶ್ಲೋಕಗಳು ಹಿಂದಿನ
ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿರುವಂತೆಯೇ ಇವೆ. ಕಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಮ್ಯವಿದೆ.

13096003c ಚರಾಮ ಸರ್ವೇ ಪೃಥಿವೀಂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಾಂ

ತನ್ನಃ ಕಾರ್ಯಂ ಹಂತ ಗಚ್ಛಾಮ ಸರ್ವೇ||

ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿರುವ ಪ್ರಭಾಸದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಒಂದಾಗಿ “ಪೃಥ್ವಿಯ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಸಂಚರಿಸೋಣ” ಎಂದು ಆ ಕಾರ್ಯದ ಕುರಿತು ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸಿದರು.

13096004a ಶುಕ್ರೋಽಂಗಿರಾಶ್ಚೈವ ಕವಿಶ್ಚ ವಿದ್ವಾಂಸ್

ತಥಾಗಸ್ತೋ ನಾರದಪರ್ವತೌ ಚ|

13096004c ಭೃಗುರ್ವಸಿಷ್ಠಃ ಕಶ್ಯಪೋ ಗೌತಮಶ್ಚ

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಜಮದಗ್ನಿಶ್ಚ ರಾಜನ್||

13096005a ಋಷಿಸ್ತಥಾ ಗಾಲವೋಽಥಾಷ್ಟಕಶ್ಚ

ಭರದ್ವಾಜೋಽರುಂಧತೀ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಃ|

13096005c ಶಿಬಿರ್ದಿಲೀಪೋ ನಹುಷೋಽಂಬರೀಷೋ

ರಾಜಾ ಯಯಾತಿರ್ಧುಂಧುಮಾರೋಽಥ ಪೂರುಃ||

13096006a ಜಗ್ಮುಃ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಮಹಾನುಭಾವಂ

ಶತಕ್ರತುಂ ವೃತ್ರಹಣಂ ನರೇಂದ್ರ|

13096006c ತೀರ್ಥಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪರಿಕ್ರಮಂತೋ

ಮಾಘ್ಯಾಂ ಯಯುಃ ಕೌಶಿಕೀಂ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಮ್||

ರಾಜನ್! ನರೇಂದ್ರ! ಶುಕ್ರ, ಅಂಗಿರಸ, ವಿದ್ವಾನ್ ಕವಿ, ಅಗಸ್ತ್ಯ, ನಾರದ-
ಪರ್ವತರು, ಭೃಗು, ವಸಿಷ್ಠ, ಕಶ್ಯಪ, ಗೌತಮ, ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಜಮದಗ್ನಿ,
ಋಷಿ ಗಾಲವ, ಅಷ್ಟಕ, ಭರದ್ವಾಜ, ಅರುಂಧತೀ, ವಾಲಖಿಲ್ಯರು, ಶಿಬಿ,
ದಿಲೀಪ, ನಹುಷ, ಅಂಬರೀಷ, ರಾಜಾ ಯಯಾತಿ, ಧುಂಧುಮಾರ,
ಪೂರು ಇವರೆಲ್ಲರೂ ವೃತ್ರಹರ ಶತಕ್ರತುವನ್ನು ಮುಂದೆಮಾಡಿಕೊಂಡು

ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುತ್ತಾಡುತ್ತಾ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ
ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ ಕೌಶಿಕಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದರು.

13096007a ಸರ್ವೇಷು ತೀರ್ಥೇಷ್ವಥ ಧೂತಪಾಪಾ

ಜಗ್ಮುಸ್ತತೋ ಬ್ರಹ್ಮಸರಃ ಸುಪುಣ್ಯಮ್|

13096007c ದೇವಸ್ಯ ತೀರ್ಥೇ ಜಲಮಗ್ನಿಕಲ್ಪಾ

ವಿಗಾಹ್ಯ ತೇ ಭುಕ್ತಬಿಸಪ್ರಸೂನಾಃ||

ಅನಂತರ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು

ಅವರು ಪುಣ್ಯತರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಸರ ತೀರ್ಥಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜಸ್ಸಿದ್ದ ಅವರು ದೇವನ ಆ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ
ಮಿಂದು ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರು.

13096008a ಕೇ ಚಿದ್ಭಿಸಾನ್ಯಖನಂಸ್ತತ್ರ ರಾಜನ್

ಅನ್ಯೇ ಮೃಣಾಲಾನ್ಯಖನಂಸ್ತತ್ರ ವಿಪ್ರಾಃ|

13096008c ಅಥಾಪಶ್ಯನ್ಪುಷ್ಕರಂ ತೇ ಹ್ರಿಯಂತಂ

ಹ್ರದಾದಗಶ್ಚೇನ ಸಮುದ್ಧೃತಂ ವೈ||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಕೆಲವು ವಿಪ್ರರು ಕಮಲಗಳನ್ನು ಕೀಳಲು

ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅನ್ಯರು ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಕೀಳುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅಗಸ್ತ್ಯನೂ ಕೂಡ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತು ಒಂದು ಕಡೆ

ರಾಶಿಹಾಕುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಅವನು ಕಿತ್ತಿದ್ದ ಕಮಲದ ದಂಟುಗಳು

ಅಪಹೃತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13096009a ತಾನಾಹ ಸರ್ವಾನ್ಯಷಿಮುಖ್ಯಾನಗಸ್ತ್ಯಃ

ಕೇನಾದತ್ತಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಮೇ ಸುಜಾತಮ್|

13096009c ಯುಷ್ಮಾನ್ ಶಂಕೇ ದೀಯತಾಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಮೇ

ನ ವೈ ಭವಂತೋ ಹರ್ತುಮರ್ಹಂತಿ ಪದ್ಮಮ್||

ಆಗ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಸರ್ವ ಋಷಿಮುಖ್ಯರಿಗೂ ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಸುಂದರ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಕದ್ದವರಾರು? ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮೇಲೂ ನನಗೆ ಶಂಕೆಯಿದೆ. ನನ್ನ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟುಬಿಡಿ. ನಿಮ್ಮಂಥವರಿಗೆ ಕಮಲಗಳನ್ನು ಕದಿಯುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ.

13096010a ಶೃಣೋಮಿ ಕಾಲೋ ಹಿಂಸತೇ ಧರ್ಮವೀರ್ಯಂ

ಸೇಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವರ್ಧತೇ ಧರ್ಮಪೀಡಾ|

13096010c ಪುರಾಧರ್ಮೋ ವರ್ಧತೇ ನೇಹ ಯಾವತ್

ತಾವದ್ಗಚ್ಚಾಮಿ ಪರಲೋಕಂ ಚಿರಾಯ||

ಕಾಲವು ಧರ್ಮದ ವೀರ್ಯವನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಧರ್ಮದ ಪೀಡೆಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಅಧರ್ಮವು ವರ್ಧಿಸುವ ಮೊದಲೇ ನಾವು ಬೇಗನೇ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿಬಿಡೋಣ.

13096011a ಪುರಾ ವೇದಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗ್ರಾಮಮಧ್ಯೇ

ಘುಷ್ಟಸ್ವರಾ ವೃಷಲಾನ್ ಶ್ರಾವಯಂತಿ|

13096011c ಪುರಾ ರಾಜಾ ವ್ಯವಹಾರಾನಧರ್ಮ್ಯಾನ್

ಪಶ್ಯತ್ಯಹಂ ಪರಲೋಕಂ ವ್ರಜಾಮಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಗ್ರಾಮಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರರಿಗೆ ಕೇಳುವಂತೆ ಗಟ್ಟಿಸ್ವರದಲ್ಲಿ ವೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಮೊದಲೇ ಮತ್ತು ರಾಜನು ಧರ್ಮವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರದಂತೆ ಆಚರಿಸುವುದನ್ನು ನೋಡುವ ಮೊದಲೇ ನಾನು

ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

13096012a ಪುರಾವರಾನ್ ಪ್ರತ್ಯವರಾನ್ ಗರೀಯಸೋ

ಯಾವನ್ನರಾ ನಾವಮಂಸ್ಯಂತಿ ಸರ್ವೇ|

13096012c ತಮೋತ್ತರಂ ಯಾವದಿದಂ ನ ವರ್ತತೇ

ತಾವದ್ವಜಾಮಿ ಪರಲೋಕಂ ಚಿರಾಯ||

ಮನುಷ್ಯರು ಮಹಾಪುರುಷರನ್ನೂ ಮಧ್ಯಮರನ್ನೂ ನೀಚಪುರುಷರಂತೆ
ಕಾಣುವ ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಮೋಗುಣಕ್ಕೆ
ಪರಿವರ್ತನೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವ ಕಾಲವು ಬರುವ ಮೊದಲೇ ನಾನು
ಚಿರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

13096013a ಪುರಾ ಪ್ರಪಶ್ಯಾಮಿ ಪರೇಣ ಮರ್ತ್ಯಾನ್

ಬಲೀಯಸಾ ದುರ್ಬಲಾನ್ ಭುಜ್ಯಮಾನಾನ್|

13096013c ತಸ್ಮಾದ್ಯಾಸ್ಯಾಮಿ ಪರಲೋಕಂ ಚಿರಾಯ

ನ ಹ್ಯುತ್ಸಹೇ ದ್ರಷ್ಟುಮೀದೃಗ್ ನೃಲೋಕೇ||

ಬಲಿಷ್ಠರಾದವರು ದುರ್ಬಲರನ್ನು ದಾಸರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ
ಕಾಲವು ಬರುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ಈಗಾಗಲೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಚಿರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ನಾನು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.

ಹಾಗೆ ಧರ್ಮ ಪೀಡಿತವಾದ ಈ ಭೂಲೋಕವನ್ನು ನೋಡಿಕೊಂಡಿರಲು
ನನಗೆ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ.”

13096014a ತಮಾಹುರಾರ್ತಾ ಋಷಯೋ ಮಹರ್ಷಿಂ

ನ ತೇ ವಯಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಚೋರಯಾಮಃ|

13096014c ಮಿಥ್ಯಾಭಿಷಂಗೋ ಭವತಾ ನ ಕಾರ್ಯಃ

ಶಪಾಮ ತೀಕ್ಷ್ಣಾನ್ ಶಪಥಾನ್ಮಹರ್ಷೇ||

ಆಗ ಆರ್ತರಾದ ಋಷಿಗಳು ಮಹರ್ಷಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ನಾವು ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಮಿಥ್ಯಾಪವಾದವನ್ನು ಹೊರಿಸುವುದು ನಿನಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ. ಮಹರ್ಷೇ ! ತೀಕ್ಷ್ಣ ಶಪಥಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಶಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.”

13096015a ತೇ ನಿಶ್ಚಿತಾಸ್ತತ್ರ ಮಹರ್ಷಯಸ್ತು
ಸಂಮನ್ಯಂತೋ ಧರ್ಮಮೇವಂ ನರೇಂದ್ರ|

13096015c ತತೋಽಶಪನ್ ಶಪಥಾನ್ವರ್ಯೇಣ
ಸಹೈವ ತೇ ಪಾರ್ಥಿವ ಪುತ್ರಪೌತ್ರೈಃ||

ನರೇಂದ್ರ ! ಪಾರ್ಥಿವ ! ಹೀಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಇದೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ತಮ್ಮ ಪುತ್ರ-ಪೌತ್ರರನ್ನೂ ಸೇರಿಸಿ ಶಪಥಮಾಡಿದರು.

13096016 ಭೃಗುರುವಾಚ|

13096016a ಪ್ರತ್ಯಾಕ್ರೋಶೇದಿಹಾಕುಷ್ಟಸ್ತಾಡಿತಃ ಪ್ರತಿತಾಡಯೇತ್|

13096016c ಖಾದೇಚ್ಚ ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಾನಿ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಭೃಗುವು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಅಪಹರಿದವರು - ಬೈಗಳಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಬಯ್ಯುವವನಿಗೆ, ಹೊಡೆತಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಬೆನ್ನಮೇಲೆ ಹೊರೆಯನ್ನು ಹೊರುವ ಕುದುರೆ, ಎತ್ತು ಮತ್ತು ಒಂಟಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096017 ವಸಿಷ್ಠ ಉವಾಚ|

13096017a ಅಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪರೋ ಲೋಕೇ ಶ್ವಾನಂ ಚ ಪರಿಕರ್ಷತು|

13096017c ಪುರೇ ಚ ಭಿಕ್ಷುರ್ಭವತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ವಸಿಷ್ಠನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಅಧ್ಯಯನದಿಂದ ವಿಮುಖನಾದವನಿಗೆ, ನಾಯಿಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು

ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096018 ಕಶ್ಯಪ ಉವಾಚ|

13096018a ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವಂ ಪಣತು ನ್ಯಾಸೇ ಲೋಭಂ ಕರೋತು ಚ|

13096018c ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿತ್ವಮಭ್ಯೇತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಕಶ್ಯಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಸರ್ವತ್ರ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಮಾರಾಟಮಾಡುವವನಿಗೆ, ನಿಕ್ಷೇಪವಾಗಿಟ್ಟಿದುದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಬಯಸಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳುಸಾಕ್ಷಿಯನ್ನು ಹೇಳುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096019 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13096019a ಜೀವತ್ವಹಂಕೃತೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿಪಣತ್ವಧಮೇನ ಸಃ|

13096019c ಕರ್ಷಕೋ ಮತ್ಸರೀ ಚಾಸ್ತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನು ಅಹಂಕಾರಿಯಾಗಿ ಮೂರ್ಖನೊಡನೆಯೂ ಅಯೋಗ್ಯನೊಡನೆಯೂ ಸೇರಿರುವವನಿಗೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿದ್ದೂ ಕೃಷಿಮಾಡುವವನಿಗೆ, ಇತರರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಅಸೂಯೆಪಡುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ

ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096020 ಅಂಗಿರಾ ಉವಾಚ|

13096020a ಅಶುಚಿರ್ಬ್ರಹ್ಮ ಕೂಟೋಽಸ್ತು ಶ್ವಾನಂ ಚ ಪರಿಕರ್ಷತು|

13096020c ಬ್ರಹ್ಮಹಾನಿಕೃತಿಶ್ಚಾಸ್ತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಅಂಗಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ವೇದಗಳ ರಾಶಿಯನ್ನೇ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿಯೂ ಅಶುಚಿಯಾದವನಿಗೆ, ನಾಯಿಯನ್ನು ಸದಾ ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವನಿಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದವನಿಗೆ ಮತ್ತು ವಂಚಕನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096021 ಧುಂಧುಮಾರ ಉವಾಚ|

13096021a ಅಕೃತಜ್ಞೋಽಸ್ತು ಮಿತ್ರಾಣಾಂ ಶೂದ್ರಾಯಾಂ ತು ಪ್ರಜಾಯತು|

13096021c ಏಕಃ ಸಂಪನ್ನಮಶ್ನಾತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಧುಂಧುಮಾರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಮಿತ್ರರು ಮಾಡಿದ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಮರೆಯುವವನಿಗೆ, ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ, ಸಿದ್ಧವಾದ ಭೋಜನವನ್ನು ಒಬ್ಬನೇ ಕುಳಿತು ತಿನ್ನುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096022 ಪೂರುರುವಾಚ|

13096022a ಚಿಕಿತ್ಸಾಯಾಂ ಪ್ರಚರತು ಭಾರ್ಯಯಾ ಚೈವ ಪುಷ್ಕತು|

13096022c ಶ್ವಶುರಾತ್ತಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಃ ಸ್ಯಾದ್ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಪೂರುವು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ವೈದ್ಯವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನಿಗೆ, ಭಾರ್ಯೆಯು ಸಂಪಾದಿಸಿದ

ಹಣದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನಿಗೆ, ಮಾವನ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆದು
ಜೀವಿಸುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096023 ದಿಲೀಪ ಉವಾಚ|

13096023a ಉದಪಾನಪ್ಲವೇ ಗ್ರಾಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೃಷಲೀಪತಿಃ|

13096023c ತಸ್ಯ ಲೋಕಾನ್ ಪ್ರಜತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ದಿಲೀಪನು ಹೇಳಿದನು: “ನದಿಯನ್ನು ದಾಟಿಸುವ ತೆಪ್ಪದಂತೆ ಎಲ್ಲರ
ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಬಾವಿಯಿರುವ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ, ಮತ್ತು
ಶೂದ್ರಸ್ತ್ರೀಗೆ ಪತಿಯಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಲೋಕಗಳು
ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನಿಗೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲಿ.”

13096024 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

13096024a ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಂ.⁴⁰⁷ ಸಮಶ್ನಾತು ದಿವಾ ಗಚ್ಚತು ಮೈಥುನಮ್|

13096024c ಪ್ರೇಷ್ಠೋ ಭವತು ರಾಜ್ಞಶ್ಚ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದವನು ಪ್ರಾಣಿಯ
ಹಿಂಬಾಗದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದವನಿಗೆ, ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯೂ
ಸ್ತ್ರೀಸಮಾಗಮವನ್ನು ಮಾಡುವವನಿಗೆ ಮತ್ತು ರಾಜಸೇವಕನಿಗೆ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096025 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

13096025a ಅನಧ್ಯಾಯೇಷ್ಟಧೀಯೀತ ಮಿತ್ರಂ ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಚ ಭೋಜಯೇತ್|

13096025c ಶ್ರಾದ್ಧೇ ಶೂದ್ರಸ್ಯ ಚಾಶ್ವೀಯಾದ್ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

---

⁴⁰⁷ ವೃಥಾ ಮಾಂಸಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಅನಧ್ಯಯನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ, ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಿತ್ರನನ್ನೇ ನಿಮಂತ್ರಿಸಿ ಭೋಜನಮಾಡಿಸುವವನಿಗೆ, ಶೂದ್ರನು ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧದಲ್ಲಿ ಭೋಜನಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096026 ಶಿಬಿರುವಾಚ|

13096026a ಅನಾಹಿತಾಗ್ನಿಮ್ರಿಯತಾಂ ಯಜ್ಞೇ ವಿಘ್ನಂ ಕರೋತು ಚ|

13096026c ತಪಸ್ವಿಭಿರ್ವಿರುಧ್ಯೇತ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಶಿಬಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡದೆಯೇ ಮರಣಹೊಂದುವವನಿಗೆ, ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳೊಡನೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096027 ಯಯಾತಿರುವಾಚ|

13096027a ಅನ್ಯತೌ ಜಟೀ ಪ್ರತಿಯಾಂ ವೈ ಭಾರ್ಯಾ ಯಾಂ ಸಂಪ್ರಜಾಯತು|

13096027c ನಿರಾಕರೋತು ವೇದಾಂಶ್ಚ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಯಯಾತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಪ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದರೂ ಋತುಕಾಲವಲ್ಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭಾರ್ಯೆಯೊಡನೆ ಸಮಾಗಮಮಾಡಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪಡೆಯುವವನಿಗೆ ಮತ್ತು ವೇದವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096028 ನಹುಷ ಉವಾಚ|

13096028a ಅತಿಥಿಂ ಗೃಹಸ್ಥೋ ನುದತು ಕಾಮವೃತ್ತೋಽಸ್ತು ದೀಕ್ಷಿತಃ|

13096028c ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತು ಭೃತೋ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ನಹುಷನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಅತಿಥಿಯಾಗಿದ್ದೂ ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ಇರುವವನಿಗೆ, ಯಜ್ಞದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿರುವವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆದು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096029 ಅಂಬರೀಷ ಉವಾಚ|

13096029a ನೃಶಂಸಸ್ತುಕ್ತಧರ್ಮೋಽಸ್ತು ಸ್ತ್ರೀಷು ಜ್ಞಾತಿಷು ಗೋಷು ಚ|

13096029c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚಾಪಿ ಜಹತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಅಂಬರೀಷನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಸ್ತ್ರೀಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಜ್ಞಾತಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ, ಗೋವುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರೂರವಾಗಿ ವರ್ತಿಸುವವನಿಗೆ, ಧರ್ಮ ಹೀನನಿಗೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಂತಕನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096030 ನಾರದ ಉವಾಚ|

13096030a ಗೂಢೋಽಜ್ಞಾನೀ ಬಹಿಃ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ಪಠತಾಂ ವಿಸ್ವರಂ ಪದಮ್|

13096030c ಗರೀಯಸೋಽವಜಾನಾತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ದೇಹವನ್ನೇ ಆತ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದವನಿಗೆ, ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವವನಿಗೆ, ಸ್ವರವಿಲ್ಲದೇ ವೇದವನ್ನು ಹೇಳುವವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ಗುರುಜನರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ

ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096031 ನಾಭಾಗ ಉವಾಚ|

13096031a ಅನ್ಯತಂ ಭಾಷತು ಸದಾ ಸದ್ಭಿಶ್ಚೈವ ವಿರುಧ್ಯತು|

13096031c ಶುಲ್ಕೇನ ಕನ್ಯಾಂ ದದತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ನಾಭಾಗನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸುಳ್ಳುಹೇಳುವವನಿಗೆ, ಸತ್ತುರುಷರೊಡನೆ ವಿರೋಧವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ಶುಲ್ಕವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096032 ಕವಿರುವಾಚ|

13096032a ಪದಾ ಸ ಗಾಂ ತಾಡಯತು ಸೂರ್ಯಂ ಚ ಪ್ರತಿ ಮೇಹತು|

13096032c ಶರಣಾಗತಂ ಚ ತ್ಯಜತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಕವಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಗೋವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದ್ದವನಿಗೆ, ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಎದುರಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಮತ್ತು ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದವನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096033 ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ಉವಾಚ|

13096033a ಕರೋತು ಭೃತಕೋಽವರ್ಷಾಂ ರಾಜ್ಞಶ್ಚಾಸ್ತು ಪುರೋಹಿತಃ|

13096033c ಋತ್ವಿಗಸ್ತು ಹ್ಯಯಾಜ್ಯಸ್ಯ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಉತ್ತು-
ಬಿತ್ತುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಳೆಗಾಲದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು

ಮಾಡಿಕೊಡದಿರುವ ಭೃತ್ಯನಿಗೆ, ರಾಜಪುರೋಹಿತನಿಗೆ, ಮತ್ತು
ಅನಧಿಕಾರಿಯಾದವನಿಗೆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವ ಋತ್ವಿಜನಿಗೆ
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096034 ಪರ್ವತ ಉವಾಚ|

13096034a ಗ್ರಾಮೇ ಚಾಧಿಕೃತಃ ಸೋಽಸ್ತು ಖರಯಾನೇನ ಗಚ್ಚತು|

13096034c ಶುನಃ ಕರ್ಷತು ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥೇ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಪರ್ವತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಗ್ರಾಮದ
ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಿಗೆ, ಕತ್ತೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುವವನಿಗೆ,
ಭಿಕ್ಷಾವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ನಾಯಿಯನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಳೆದುಕೊಂಡು
ಹೋಗುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096035 ಭರದ್ವಾಜ ಉವಾಚ|

13096035a ಸರ್ವಪಾಪಸಮಾದಾನಂ ನೃಶಂಸೇ ಚಾನ್ಯತೇ ಚ ಯತೌ|

13096035c ತತ್ತಸ್ಯಾಸ್ತು ಸದಾ ಪಾಪಂ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಭರದ್ವಾಜನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು
ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿಗೆ, ನಿರ್ದಯಿಗೆ, ಮತ್ತು ಅಸತ್ಯವಾದಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ
ಸಮಸ್ತಪಾಪಗಳಿಗೂ ಭಾಗಿಯಾಗಲಿ.”

13096036 ಅಷ್ಟಕ ಉವಾಚ|

13096036a ಸ ರಾಜಾಸ್ತ್ವ ಕೃತಪ್ರಜ್ಞಃ ಕಾಮವೃತ್ತಿಶ್ಚ ಪಾಪಕೃತ್|

13096036c ಅಧರ್ಮೇಣಾನುಶಾಸ್ತುವೀಂ ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಅಷ್ಟಕನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು

ಮಂದಬುದ್ಧಿಯಾದ, ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾದ, ಪಾಪಾತ್ಮನಾದ ಮತ್ತು
ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಆಳುವ ರಾಜನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096037 ಗಾಲವ ಉವಾಚ|

13096037a ಪಾಪಿಷ್ಠೇಭ್ಯಸ್ತ್ವನರ್ಘಾರ್ಹಃ ಸ ನರೋಽಸ್ತು ಸ್ವಪಾಪಕೃತ್|

13096037c ದತ್ತ್ವಾ ದಾನಂ ಕೀರ್ತಯತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಗಾಲವನು ಹೇಳಿದನು: ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಪಾಪಿಷ್ಠರ
ಮಾನ್ಯತೆಗೂ ಪಾತ್ರನಾದ ಅತಿ ಪಾಪಿಷ್ಠನಿಗೆ, ಸ್ವಜನರಿಗೂ
ಅಪಕಾರವೆಸಗುವವನಿಗೆ, ಮತ್ತು ದಾನವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಅದನ್ನು ತಾನೇ
ಪ್ರಶಂಸಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096038 ಅರುಂಧತ್ಯುವಾಚ|

13096038a ಶ್ವಶ್ವಾಪವಾದಂ ವದತು ಭರ್ತುರ್ಭವತು ದುರ್ಮನಾಃ|

13096038c ಏಕಾ ಸ್ವಾದು ಸಮಶ್ನಾತು ಯಾ ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಅರುಂಧತಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವಳು ಅತ್ತೆಯನ್ನು
ನಿಂದಿಸುವವಳಿಗೆ, ಗಂಡನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ
ದುರ್ಭಾವನೆಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವಳಿಗೆ, ರುಚಿಕರ ತಿಂಡಿ-
ತಿನಸುಗಳನ್ನು ಒಬ್ಬಳೇ ತಿನ್ನುವವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ
ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096039 ವಾಲಖಿಲ್ಯಾ ಊಚುಃ|

13096039a ಏಕಪಾದೇನ ವೃತ್ತೃರ್ಥಂ ಗ್ರಾಮದ್ವಾರೇ ಸ ತಿಷ್ಠತು|

13096039c ಧರ್ಮಜ್ಞಸ್ತುಕ್ತಧರ್ಮೋಽಸ್ತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಹೇಳಿದರು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಜೀವಿಕೆಗಾಗಿ
ಗ್ರಾಮದ ಹೆಬ್ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಕಾಲಮೇಲ ನಿಂತವನಿಗೆ,
ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮಾ ಚರಣೆಯಿಂದ
ಹೀನನಾದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096040 ಪಶುಸಖ ಉವಾಚ|

13096040a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮನಾದ್ಯತ್ಯ ಸುಖಂ ಸ್ವಪತು ಸ ದ್ವಿಜಃ|

13096040c ಪರಿವ್ರಾಟ್ಕಾಮವೃತ್ತೋಽಸ್ತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಪಶುಸಖನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದ
ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡದೇ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿರುವವನಿಗೆ,
ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿದ್ದೂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರಿಯಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ
ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096041 ಸುರಭ್ಯುವಾಚ|

13096041a ಬಾಲ್ವಜೇನ ನಿದಾನೇನ ಕಾಂಸ್ಯಂ ಭವತು ದೋಹನಮ್|

13096041c ದುಹ್ಯೇತ ಪರವತ್ಸೇನ ಯಾ ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ಸುರಭಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವಳು ಕರುವನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿ ಅದು ಕಿರುಚಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕಂಚಿನ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಲನ್ನು
ಕರೆಯುವವಳಿಗೆ, ಕರುವು ಸತ್ತುಹೋಗಿದ್ದಾಗ ಬೇರೆಯ ಕರುವನ್ನು
ಹಸುವಿನ ಮುಂದೆ ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಹಾಲುಕರೆಯುವವಳಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ
ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗಲಿ.”

13096042 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13096042a ತತಸ್ತು ತೈಃ ಶಪಥೈಃ ಶಪ್ಯಮಾನ್ಯೈರ್
ನಾನಾವಿಧೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಕೌರವೇಂದ್ರ|

13096042c ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋ ದೇವರಾಟ್ರಂಪ್ರಹೃಷ್ಠಃ
ಸಮೀಕ್ಷ್ಯ ತಂ ಕೋಪನಂ ವಿಪ್ರಮುಖ್ಯಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೌರವೇಂದ್ರ! ಹೀಗೆ ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ನಾನಾಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅನೇಕಾನೇಕ ಶಪಥಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ ನಂತರ
ಅವರೆಲ್ಲರ ಶಪಥಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷಗೊಂಡ ದೇವರಾಜನು
ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದ ವಿಪ್ರಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13096043a ಅಥಾಬ್ರವೀನ್ಮಘವಾ ಪ್ರತ್ಯಯಂ ಸ್ವಂ
ಸಮಾಭಾಷ್ಯ ತಮೃಷಿಂ ಜಾತರೋಷಮ್|

13096043c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿದೇವರ್ಷಿನೃಪರ್ಷಿಮಧ್ಯೇ
ಯತ್ತನ್ನಿಬೋಧೇಹ ಮಮಾದ್ಯ ರಾಜನ್||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿ, ದೇವರ್ಷಿ ಮತ್ತು ರಾಜರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ಕುಪಿತನಾಗಿದ್ದ ಅಗಸ್ತ್ಯಮಹರ್ಷಿಯನ್ನು ಸಂಬೋಧಿಸಿ ಇಂದ್ರನು
ಹೇಳಿದ ಮಾತನ್ನು ನಿನಗೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13096044 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

13096044a ಅಧ್ವರ್ಯವೇ ದುಹಿತರಂ ದದಾತು
ಚ್ಚಂದೋಗೇ ವಾ ಚರಿತಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇ|

13096044c ಆಥರ್ವಣಂ ವೇದಮಧೀತ್ಯ ವಿಪ್ರಃ
ಸ್ನಾಯೀತ ಯಃ ಪುಷ್ಕರಮಾದದಾತಿ||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿ ಬಂದಿರುವ
ಸಾಮಗನಿಗಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಯಾಜುಷನಿಗಾಗಲೀ ತನ್ನ ಮಗಳನ್ನು
ಕೊಟ್ಟು ಮದುವೆ ಮಾಡಲಿ ಅಥವಾ ಅವನು ಅಧರ್ವಣವೇದವನ್ನು
ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿ ಸ್ನಾತಕನಾಗಲಿ.

13096045a ಸರ್ವಾನ್ವೇದಾನಧೀಯೀತ ಪುಣ್ಯಶೀಲೋಽಸ್ತು ಧಾರ್ಮಿಕಃ|

13096045c ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸದನಂ ಯಾತು ಯಸ್ತೇ ಹರತಿ ಪುಷ್ಕರಮ್||

ನಿನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಸಂಪೂರ್ಣವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನ
ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗಲಿ.

ಪುಣ್ಯಶೀಲನಾಗಲಿ. ಧಾರ್ಮಿಕನಾಗಲಿ. ಅವಸಾನಾನಂತರ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲಿ.”

13096046 ಅಗಸ್ತ್ಯ ಉವಾಚ|

13096046a ಆಶೀರ್ವಾದಸ್ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಶಪಥೋ ಬಲಸೂದನ|

13096046c ದೀಯತಾಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಮಹ್ಯಮೇಷ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಲಸೂದನ! ನೀನು ಮಾಡಿದ ಶಪಥವು
ಶಾಪರೂಪವಾಗಿಲ್ಲ. ಆಶೀರ್ವಾದರೂಪವಾಗಿದೆ. ನನ್ನ ಕಮಲವನ್ನು
ನನಗೆ ಕೊಟ್ಟುಬಿಡು. ಇದೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ.”

13096047 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

13096047a ನ ಮಯಾ ಭಗವಽಲ್ಲೋಭಾದ್ಧೃತಂ ಪುಷ್ಕರಮದ್ಯ ವೈ|

13096047c ಧರ್ಮಂ ತು ಶ್ರೋತುಕಾಮೇನ ಹೃತಂ ನ ಕ್ರೋದ್ಧುಮರ್ಹಸಿ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ನಾನು ಲೋಭದಿಂದ ನಿನ್ನ
ಕಮಲವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಧರ್ಮವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳುವ

ಆಸೆಯಿಂದಲೇ ಅದನ್ನು ಮಾಡಿದೆನು. ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನ ಮೇಲೆ
ಕುಪಿತರಾಗಬಾರದು.

13096048a ಧರ್ಮಃ ಶ್ರುತಿಸಮುತ್ಕರ್ಷೋ ಧರ್ಮಸೇತುರನಾಮಯಃ|

13096048c ಆರ್ಷೋ ವೈ ಶಾಶ್ವತೋ ನಿತ್ಯಮವ್ಯಯೋಽಯಂ ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ||

ನಾನಿಂದು ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಮುಖದಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ, ಅವಿಕಾರಿಯೂ,
ಅನಾಮಯವೂ ಆದ ಮತ್ತು ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟಲು
ಸೇತುವೆಯಂತಿರುವ ಋಷಿಪ್ರಣೀತ ಶ್ರುತಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು
ಸಾರಿಹೇಳುವ ಧರ್ಮವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದೆನು.

13096049a ತದಿದಂ ಗೃಹ್ಯತಾಂ ವಿದ್ವನ್ಪುಷ್ಕರಂ ಮುನಿಸತ್ತಮ|

13096049c ಅತಿಕ್ರಮಂ ಮೇ ಭಗವನ್ ಕ್ಷಂತುಮರ್ಹಸ್ಯನಿಂದಿತ||

ಮುನಿಸತ್ತಮ ! ಭಗವನ್ ! ವಿದ್ವನ್ ! ನಿನ್ನ ಈ ಕಮಲವನ್ನು
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅನಿಂದಿತ ! ನನ್ನ ಈ ಅತಿಕ್ರಮವನ್ನು
ಕ್ಷಮಿಸಬೇಕು.”

13096050a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ಮಹೇಂದ್ರೇಣ ತಪಸ್ವೀ ಕೋಪನೋ ಭೃಶಮ್|

13096050c ಜಗ್ರಾಹ ಪುಷ್ಕರಂ ಧೀಮಾನ್ ಪ್ರಸನ್ನಶ್ಚ ಭವನ್ಮುನಿಃ||

ಮಹೇಂದ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಕೋಪಗೊಂಡಿದ್ದ ತಪಸ್ವೀ
ಧೀಮಾನ್ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮುನಿಯು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿ ಕಮಲವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

13096051a ಪ್ರಯಯಸ್ತೇ ತತೋ ಭೂಯಸ್ತೀರ್ಥಾನಿ ವನಗೋಚರಾಃ|

13096051c ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥೇಷು ಚ ತಥಾ ಗಾತ್ರಾಣ್ಯಾಪ್ಲಾವಯಂತಿ ತೇ||

ಅನಂತರ ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಅರಣ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾ ಮತ್ತೆ

ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು. ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡಿದರು.

13096052a ಆಖ್ಯಾನಂ ಯ ಇದಂ ಯುಕ್ತಃ ಪಠೇತ್ಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಣಿ|

13096052c ನ ಮೂರ್ಖಂ ಜನಯೇತ್ಪುತ್ರಂ ನ ಭವೇಚ್ಚ ನಿರಾಕೃತಿಃ||

ಪರ್ವಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ
ಪಠಿಸುವವನಿಗೆ ಮೂರ್ಖಮಗನು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಅವನು
ಯಾರಿಂದಲೂ ತಿರಸ್ಕೃತನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13096053a ನ ತಮಾಪತ್ ಸ್ಪೃಶೇತ್ಕಾ ಚಿನ್ನ ಜ್ವರೋ ನ ರುಜಶ್ಚ ಹ|

13096053c ವಿರಜಾಃ ಶ್ರೇಯಸಾ ಯುಕ್ತಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಯಾವ ವಿಧದ ಆಪತ್ತೂ ಮುಪ್ಪೂ ಮತ್ತು ರಜೋಗುಣವೂ ಅವನನ್ನು
ಮುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ರಜೋಗುಣದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು
ಪಡೆದು ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13096054a ಯಶ್ಚ ಶಾಸ್ತ್ರಮನುಧ್ಯಾಯೇದೃಷಿಭಿಃ ಪರಿಪಾಲಿತಮ್|

13096054c ಸ ಗಚ್ಛೇದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಲೋಕಮವ್ಯಯಂ ಚ ನರೋತ್ತಮ||

ನರೋತ್ತಮ! ಋಷಿಗಳು ರಚಿಸಿದ ಈ ಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು
ಅಧ್ಯಯನಮಾಡುವವನು ಅವಿನಾಶಿ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಶಪಥವಿಧಿನಾಮ ಷಟ್ಪವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಪಥವಿಧಿ ಎನ್ನುವ ತೊಂಭತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೭

ಛತ್ರೋಪಾನ ಉತ್ಪತ್ತಿ

ಜಮದಗ್ನಿಯು ರೇಣುಕೆಯ ನೆತ್ತಿ-ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದ
ಸೂರ್ಯನ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಬಾಣಪ್ರಯೋಗ ಮಾಡಲು
ಸಿದ್ಧನಾದಾಗ ಸೂರ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷದಲ್ಲಿ ಬಂದು
ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಲು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದುದು (1-27).

13097001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13097001a ಯದಿದಂ ಶ್ರಾದ್ಧಧರ್ಮೇಷು.⁴⁰⁸ ದೀಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13097001c ಚತ್ರಂ ಚೋಪಾನಹೌ ಚೈವ ಕೇನ್ಯೈತತ್ಸಂಪ್ರವರ್ತಿತಮ್|

13097001e ಕಥಂ ಚೈತತ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ಪ್ರದೀಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಶ್ರಾದ್ಧಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
ಛತ್ರಿಯನ್ನೂ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನೂ ದಾನಮಾಡುವುದನ್ನು ಯಾರು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು? ಇವು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು? ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ
ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ?”

13097002a ನ ಕೇವಲಂ ಶ್ರಾದ್ಧಧರ್ಮೇ ಪುಣ್ಯಕೇಷ್ವಪಿ ದೀಯತೇ|

13097002c ಏತದ್ವಿಸ್ತರತೋ ರಾಜನ್ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವತಃ||

⁴⁰⁸ ಶ್ರಾದ್ಧಕೃತ್ಯೇಷು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ರಾಜನ್! ಶ್ರಾದ್ಧಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೇ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತತ್ತ್ವ ತಃ ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13097003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13097003a ಶೃಣು ರಾಜನ್ನವಹಿತಶ್ಚ ತ್ರೋಪಾನಹವಿಸ್ತರಮ್|

13097003c ಯಥೈತತ್ಪ್ರಥಿತಂ ಲೋಕೇ ಯೇನ ಚೈತತ್ ಪ್ರವರ್ತಿತಮ್||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭತ್ತಿ-ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿದವು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯಾದವು ಹಾಗೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತವರ್ಯಾರು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೇಳು.

13097004a ಯಥಾ ಚಾಕ್ಷಯ್ಯತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪುಣ್ಯತಾಂ ಚ ಯಥಾ ಗತಮ್|

13097004c ಸರ್ವಮೇತದಶೇಷೇಣ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ಇವುಗಳ ದಾನದ ಫಲಗಳು ಹೇಗೆ ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವು ಹೇಗೆ ಪುಣ್ಯಕರಗಳಾದವು ಎನ್ನುವುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13097005a ಇತಿಹಾಸಂ ಪುರಾವೃತ್ತಮಿಮಂ ಶೃಣು ನರಾಧಿಪ|

13097005c ಜಮದಗ್ನೇಶ್ಚ ಸಂವಾದಂ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ನರಾಧಿಪ! ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಜಮದಗ್ನಿ ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮ ಸೂರ್ಯನ ಸಂವಾದವಾದ ಈ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ಕೇಳು.

13097006a ಪುರಾ ಸ ಭಗವಾನ್ನಾಕ್ಷಾದ್ಧನುಷಾಕ್ರೀಡತ ಪ್ರಭೋ|

13097006c ಸಂಧಾಯ ಸಂಧಾಯ ಶರಾಂಶ್ಚಿಕ್ಷೇಪ ಕಿಲ ಭಾರ್ಗವಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭಾರ್ಗವನು ಬಿಲ್ಲಿನೊಂದಿಗೆ
ಆಟವಾಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಅವನು ಬಾರಿಬಾರಿಗೂ ಧನುಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಹೂಡಿ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು.

13097007a ತಾನ್ ಕ್ಷಿಪ್ತಾನೈಣುಕಾ ಸರ್ವಾಂಸ್ತಸ್ಯೇಷೂನ್ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ|

13097007c ಆನಾಯ್ಸಾ ತದಾ ತಸ್ಮೈ ಪ್ರಾದಾದಸಕೃದಚ್ಯುತ||

ಹಾಗೆ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರದೀಪ್ತ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಅವನ ಪತ್ನಿ ರೇಣುಕೆಯು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ತಂದು ಕೊಡುತ್ತಿದ್ದಳು.

13097008a ಅಥ ತೇನ ಸ ಶಬ್ದೇನ ಜ್ಯಾತಲಸ್ಯ ಶರಸ್ಯ ಚ|

13097008c ಪ್ರಹೃಷ್ಯಃ ಸಂಪ್ರಚಿಕ್ಷೇಪ ಸಾ ಚ ಪ್ರತ್ಯಾಜಹಾರ ತಾನ್||

ಧನುಸ್ಸಿನ ಮತ್ತು ಬಾಣಗಳ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹರ್ಷಿತನಾದ ಜಮದಗ್ನಿಯು
ಪುನಃ ಪುನಃ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಬಿಡುತ್ತಲೇ ಇದ್ದನು.

13097009a ತತೋ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಮಾರೂಢೇ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮೂಲೇ ದಿವಾಕರೇ|

13097009c ಸ ಸಾಯಕಾನ್ ದ್ವಿಜೋ ವಿದ್ಧ್ವಾ ರೇಣುಕಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

13097010a ಗಚ್ಚಾನಯ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ಶರಾನೇತಾನ್ ಧನುಶ್ಚು ತಾನ್|

13097010c ಯಾವದೇತಾನ್ ಪುನಃ ಸುಭು ಕ್ಷಿಪಾಮೀತಿ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ಜ್ಯೇಷ್ಠಮಾಸದ ಸೂರ್ಯನು ನೆತ್ತಿಯ ಮೇಲೆ ಬರಲು ಆ
ದ್ವಿಜನು ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ ರೇಣುಕೆಗೆ ಹೇಳಿದನು:

“ವಿಶಾಲಾಕ್ಷೀ! ಬೇಗ ಹೋಗು. ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು
ಬೇಗನೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಬಾ. ನೀನು ತರುವ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪುನಃ

ಹೂಡುತ್ತೇನೆ.”

13097011a ಸಾ ಗಚ್ಚತ್ಯಂತರಾ ಚಾಯಾಂ ವೃಕ್ಷಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಭಾಮಿನೀ|

13097011c ತಸ್ಥೌ ತಸ್ಯಾ ಹಿ ಸಂತಪ್ತಂ ಶಿರಃ ಪಾದೌ ತಥೈವ ಚ||

ಬಿಸಿಲು ಅಧಿಕವಾದುದರಿಂದ ಭಾಮಿನೀ ರೇಣುಕೆಯು ಬಾಣಗಳನ್ನು ತರಲು ಮರಗಳ ಮಧ್ಯದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳು. ಆದರೂ ಅವಳ ತಲೆಯೂ ಕಾಲುಗಳೂ ಸುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಆದುದರಿಂದ ವೃಕ್ಷದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತು ನಿಂತುಕೊಂಡಳು.

13097012a ಸ್ಥಿತಾ ಸಾ ತು ಮುಹೂರ್ತಂ ವೈ ಭರ್ತುಃ ಶಾಪಭಯಾಚ್ಚುಭಾ|

13097012c ಯಯಾವಾನಯಿತುಂ ಭೂಯಃ ಸಾಯಕಾನಸಿತೇಕ್ಷಣಾ|

13097012e ಪ್ರತ್ಯಾಜಗಾಮ ಚ ಶರಾಂಸ್ತಾನಾದಾಯ ಯಶಸ್ವಿನೀ||

ಆದರೆ ಪತಿಯ ಶಾಪದ ಭಯದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಹೊತ್ತು ನಿಲ್ಲದೇ ಬಾಣಗಳನ್ನು ತರಲು ಪುನಃ ಅಲ್ಲಿಂದ ಹೊರಟಳು. ಆ ಅಸಿತೇಕ್ಷಣೆ ಯಶಸ್ವಿನೀ ರೇಣುಕೆಯು ಜಮದಗ್ನಿಯು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದ ಬಾಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹಿಂದಿರುಗಿದಳು.

13097013a ಸಾ ಪ್ರಸ್ವಿನ್ನಾ ಸುಚಾರ್ವಂಗೀ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ದುಃಖಿಂ ನಿಯಚ್ಚತೀ|

13097013c ಉಪಾಜಗಾಮ ಭರ್ತಾರಂ ಭಯಾದ್ಭರ್ತುಃ ಪ್ರವೇಪತೀ||

ಆಗ ಅವಳು ಕಾಲುಗಳು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಬಹಳ ಖಿನ್ನಳಾಗಿ ದುಃಖವನ್ನು ಕಷ್ಟಪಟ್ಟು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಭಯದಿಂದ ನಡುಗುತ್ತಾ ಅವಳು ತನ್ನ ಪತಿಯ ಬಳಿ ಹೋದಳು.

13097014a ಸ ತಾಮೃಷಿಸ್ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಕ್ಯಮಾಹ ಶುಭಾನನಾಮ್|

13097014c ರೇಣುಕೇ ಕಿಂ ಚಿರೇಣ ತ್ವಮಾಗತೇತಿ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಆ ಶುಭಾನನೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಋಷಿಯು “ರೇಣುಕೇ! ನೀನು ಬರಲು ಇಷ್ಟೇಕೆ ಹೊತ್ತಾಯಿತು?” ಎಂದು ಪುನಃ ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು.

13097015 ರೇಣುಕೋವಾಚ|

13097015a ಶಿರಸ್ತಾವತ್ ಪ್ರದೀಪ್ತಂ ಮೇ ಪಾದೌ ಚೈವ ತಪೋಧನ|

13097015c ಸೂರ್ಯತೇಜೋನಿರುದ್ಧಾಹಂ ವೃಕ್ಷಚ್ಚಾ ಯಾಮುಪಾಶ್ರಿತಾ||

ರೇಣುಕೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ತಪೋಧನ! ನನ್ನ ತಲೆ ಮತ್ತು ಪಾದಗಳು ಸುಡುತ್ತಿದ್ದವು. ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದೆ.

13097016a ಏತಸ್ಮಾತ್ಕಾರಣಾದ್ಭ್ರಹ್ಮಂಶ್ಚಿರಮೇತತ್ಕೃತಂ ಮಯಾ|

13097016c ಏತಜ್ಞಾತ್ವಾ ಮಮ ವಿಭೋ ಮಾ ಕ್ರುಧಸ್ವಂ ತಪೋಧನ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ತಪೋಧನ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು ಬರುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ತಡವಾಯಿತು. ನನ್ನ ಸ್ವಾಮಿಯೇ! ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗಬೇಡ.”

13097017 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

13097017a ಅದ್ವೈನಂ ದೀಪ್ತಕಿರಣಂ ರೇಣುಕೇ ತವ ದುಃಖದಮ್|

13097017c ಶರೈರ್ನಿಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯಮಸ್ಮಾಗ್ನಿತೇಜಸಾ||

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರೇಣುಕೇ! ಹಾಗಾದರೆ ನಿನಗೆ ದುಃಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ ದೀಪ್ತಕಿರಣ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಅಗ್ನಿತೇಜಸಿನ ಅಸ್ತ್ರದಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಶರಗಳಿಂದ ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13097018 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13097018a ಸ ವಿಸ್ಫಾರ್ಯ ಧನುರ್ದಿವ್ಯಂ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಚ ಬಹೂನ್ಮರಾನ್|

13097018c ಅತಿಷ್ಠತ್ಸೂರ್ಯಮಭಿತೋ ಯತೋ ಯಾತಿ ತತೋಮುಖಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನು ದಿವ್ಯ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಟೀಂಕರಿಸಿ, ಅನೇಕ ಶರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆ ಮುಖವನ್ನು ತಿರುಗಿಸಿ ನಿಂತುಕೊಂಡನು. ಸೂರ್ಯನು ಎತ್ತ ಸಾಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಅತ್ತಕಡೆಯೇ ಅವನ ಮುಖವೂ ತಿರುಗುತ್ತಿತ್ತು.

13097019a ಅಥ ತಂ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯಂತಂ ಸೂರ್ಯೋಽಭ್ಯೇತ್ಯ ವಚೋಽಬ್ರವೀತ್|

13097019c ದ್ವಿಜರೂಪೇಣ ಕೌಂತೇಯ ಕಿಂ ತೇ ಸೂರ್ಯೋಽಪರಾಧ್ಯತೇ||

ಕೌಂತೇಯ! ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸಲು ಸಿದ್ಧನಾಗಿದ್ದ ಜಮದಗ್ನಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಸೂರ್ಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣವೇಷವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮುನಿಯ ಬಳಿ ಬಂದು ಕೇಳಿದನು: “ಸೂರ್ಯನು ಏನು ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗಿದ್ದಾನೆ?

13097020a ಆದತ್ತೇ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ಸೂರ್ಯೋ ದಿವಿ ವಿದ್ವಂಸ್ತತಸ್ತತಃ|

13097020c ರಸಂ ಸ ತಂ ವೈ ವರ್ಷಾಸು ಪ್ರವರ್ಷತಿ ದಿವಾಕರಃ||

ಸೂರ್ಯ ದಿವಾಕರನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ರಸವನ್ನು ಅಯಾ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ, ವರ್ಷಾಕಾಲವು ಪ್ರಾರಂಭವಾದೊಡನೆಯೇ ಪುನಃ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13097021a ತತೋಽನ್ನಂ ಜಾಯತೇ ವಿಪ್ರ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸುಖಾವಹಮ್|

13097021c ಅನ್ನಂ ಪ್ರಾಣಾ ಇತಿ ಯಥಾ ವೇದೇಷು ಪರಿಪತ್ಯತೇ||

ವಿಪ್ರ! ಅದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವ ಅನ್ನವು

ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಅನ್ನವೇ ಪ್ರಾಣ ಎಂದು ವೇದಗಳು ಸಾರುತ್ತವೆ.

13097022a ಅಥಾಭ್ರೇಷು ನಿಗೂಢಶ್ಚ ರಶ್ಮಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಃ|

13097022c ಸಪ್ತ ದ್ವೀಪಾನಿಮಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನ್ವರ್ಷೇಣಾಭಿಪ್ರವರ್ಷತಿ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಪರಿವೃತನಾದ ಸೂರ್ಯನು ಮೋಡಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡು ಈ ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳಲ್ಲಿ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13097023a ತತಸ್ತದೌಷಧೀನಾಂ ಚ ವೀರುಧಾಂ ಪತ್ರಪುಷ್ಪಜಮ್|

13097023c ಸರ್ವಂ ವರ್ಷಾಭಿನಿರ್ವೃತ್ತಮನ್ನಂ ಸಂಭವತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ಅದರಿಂದಲೇ ಔಷಧಿಗಳೂ, ಲತೆಗಳೂ, ಪತ್ರ-ಪುಷ್ಪಗಳೂ, ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲುಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅನ್ನಗಳೂ ಮಳೆಯಿಂದಲೇ ಉತ್ಪನ್ನವಾಗುತ್ತವೆ.

13097024a ಜಾತಕರ್ಮಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವ್ರತೋಪನಯನಾನಿ ಚ|

13097024c ಗೋದಾನಾನಿ ವಿವಾಹಾಶ್ಚ ತಥಾ ಯಜ್ಞಸಮೃದ್ಧಯಃ||

13097025a ಸತ್ರಾಣಿ ದಾನಾನಿ ತಥಾ ಸಂಯೋಗಾ ವಿತ್ತಸಂಚಯಾಃ|

13097025c ಅನ್ನತಃ ಸಂಪ್ರವರ್ತಂತೇ ಯಥಾ ತ್ವಂ ವೇತ್ಥ ಭಾರ್ಗವ||

ಭಾರ್ಗವ! ಜಾತಕರ್ಮ, ವ್ರತ, ಉಪನಯನ, ಗೋದಾನ, ವಿವಾಹ, ಯಜ್ಞಸಮೃದ್ಧಿ, ಹಾಗೂ ಸತ್ರಗಳು, ದಾನಗಳು, ಸಂಯೋಗ ಮತ್ತು ಧನ ಸಂಚಯ ಎಲ್ಲವೂ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಆಗುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೋ.

13097026a ರಮಣೀಯಾನಿ ಯಾವಂತಿ ಯಾವದಾರಂಭಕಾಣಿ ಚ|

13097026c ಸರ್ವಮನ್ನಾತ್ ಪ್ರಭವತಿ ವಿದಿತಂ ಕೀರ್ತಯಾಮಿ ತೇ||

ರಮಣೀಯವಾದವುಗಳು ಮತ್ತು ಉತ್ಪಾದಿಸಬೇಕಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ. ನನಗೆ ತಿಳಿದುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13097027a ಸರ್ವಂ ಹಿ ವೇತ್ಥ ವಿಪ್ರ ತ್ವಂ ಯದೇತತ್ಕೀರ್ತಿತಂ ಮಯಾ|

13097027c ಪ್ರಸಾದಯೇ ತ್ವಾ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಕಿಂ ತೇ ಸೂರ್ಯೋ ನಿಪಾತ್ಯತೇ||

ವಿಪ್ರ! ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲವೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ಆದರೂ ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ಪ್ರಸನ್ನನಾಗು. ನೀನು ಏಕೆ ಸೂರ್ಯನನ್ನು

ಕೆಳಗುರುಳಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಭತ್ತೋಪಾನಹೋತ್ವತ್ತಿನಾಮ ಸಪ್ತನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭತ್ತೋಪಾನಹೋತ್ವತ್ತಿ ಎನ್ನುವ

ತೊಂಬತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೯೮

ಸೂರ್ಯನು ಜಮದಗ್ನಿಗೆ ತನ್ನ ತಾಪದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ

ಭತ್ತಿ-ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದುದು (1-15); ಭತ್ತಿ-ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ

ದಾನದ ಫಲ (16-22).

13098001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13098001a ಏವಂ ತದಾ ಪ್ರಯಾಚಂತಂ ಭಾಸ್ಕರಂ ಮುನಿಸತ್ತಮಃ|

13098001c ಜಮದಗ್ನಿರ್ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕಿಂ ಕಾರ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯಪದ್ಯತ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾಸ್ಕರನು ಹಾಗೆ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಮುನಿಸತ್ತಮ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಏನು ಮಾಡಿದನು?”

13098002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13098002a ತಥಾ ಪ್ರಯಾಚಮಾನಸ್ಯ ಮುನಿರಗ್ನಿಸಮಪ್ರಭಃ|

13098002c ಜಮದಗ್ನಿಃ ಶಮಂ ನೈವ ಜಗಾಮ ಕುರುನಂದನ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುನಂದನ! ಹಾಗೆ ಯಾಚಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ಅಗ್ನಿಸಮಪ್ರಭನಾದ ಮುನಿ ಜಮದಗ್ನಿಯು ಶಾಂತನಾಗಲಿಲ್ಲ.

13098003a ತತಃ ಸೂರ್ಯೋ ಮಧುರಯಾ ವಾಚಾ ತಮಿದಮಬ್ರವೀತ್|

13098003c ಕೃತಾಂಜಲಿರ್ವಿಪ್ರರೂಪೀ ಪ್ರಣಮ್ಯೇದಂ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ವಿಪ್ರರೂಪೀ ಸೂರ್ಯನು ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ ಮಧುರ ಮಾತಿನಿಂದ ಹೇಳಿದನು:

13098004a ಚಲಂ ನಿಮಿತ್ತಂ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ಸದಾ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಗಚ್ಚತಃ|

13098004c ಕಥಂ ಚಲಂ ವೇತ್ಸ್ಯ ಸಿ ತ್ವಂ ಸದಾ ಯಾಂತಂ ದಿವಾಕರಮ್||

“ವಿಪ್ರರ್ಷೇ! ಸೂರ್ಯನು ಸದಾ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಚಂಚಲವಾಗುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ. ನಿರಂತರವಾಗಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವ ದಿವಾಕರನನ್ನು ನೀನು ಹೇಗೆ ಭೇದಿಸುವೆ?”

13098005 ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ|

13098005a ಸ್ಥಿರಂ ವಾಪಿ ಚಲಂ ವಾಪಿ ಜಾನೇ ತ್ವಾಂ ಜ್ಞಾನಚಕ್ಷುಷಾ|

13098005c ಅವಶ್ಯಂ ವಿನಯಾಧಾನಂ ಕಾರ್ಯಮದ್ಯ ಮಯಾ ತವ||

ಜಮದಗ್ನಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಲಕ್ಷ್ಯವು ಚಲಿಸುತ್ತಿರಲಿ ಅಥವಾ

ಸ್ಥಿರವಾಗಿರಲಿ. ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.
ಇಂದು ನಿನ್ನನ್ನು ದಂಡಿಸಿ ವಿನಯಶೀಲನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ನನ್ನ
ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

13098006a ಅಪರಾಹ್ಣೇ ನಿಮೇಷಾರ್ಧಂ ತಿಷ್ಠಸಿ ತ್ವಂ ದಿವಾಕರ|

13098006c ತತ್ರ ವೇತ್ಸ್ಯಾಮಿ ಸೂರ್ಯ ತ್ವಾಂ ನ ಮೇಽತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರಣಾ||

ದಿವಾಕರ ! ಅಪರಾಹ್ಣದಲ್ಲಿ ಅರ್ಧ ನಿಮಿಷದ ಕಾಲ ನೀನು ಸ್ಥಿರನಾಗಿ
ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ. ಸೂರ್ಯ ! ಆಗ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೇನೆ. ಆ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸದಿರು.”

13098007 ಸೂರ್ಯ ಉವಾಚ|

13098007a ಅಸಂಶಯಂ ಮಾಂ ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ವೇತ್ಸ್ಯಸೇ ಧನ್ವಿನಾಂ ಪರ|

13098007c ಅಪಕಾರಿಣಂ ತು ಮಾಂ ವಿದ್ಧಿ ಭಗವನ್ ಶರಣಾಗತಮ್||

ಸೂರ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರರ್ಷೇ ! ಧನ್ವಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ! ನೀನು
ನನ್ನನ್ನು ಹೊಡೆಯುತ್ತೀಯೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.
ಭಗವನ್ ! ಅಪಕಾರವನ್ನೆಸಗಿದ ನಾನು ನಿನಗೆ ಶರಣುಬಂದಿದ್ದೇನೆ
ಎಂದು ತಿಳಿ.””

13098008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13098008a ತತಃ ಪ್ರಹಸ್ಯ ಭಗವಾನ್ ಜಮದಗ್ನಿರುವಾಚ ತಮ್|

13098008c ನ ಭೀಃ ಸೂರ್ಯ ತ್ವಯಾ ಕಾರ್ಯಾ ಪ್ರಣಿಪಾತಗತೋ ಹ್ಯಸಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಜಮದಗ್ನಿಯು ನಗುತ್ತಾ
ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಶರಣಾಗತನಾಗಿರುವ ನೀನು
ಭಯಪಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

- 13098009a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟಾರ್ಜವಂ ಯಚ್ಚ ಸ್ಥೈರ್ಯಂ ಚ ಧರಣೀತಲೇ|
 13098009c ಸೌಮ್ಯತಾಂ ಚೈವ ಸೋಮಸ್ಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯಂ ವರುಣಸ್ಯ ಚ||
 13098010a ದೀಪ್ತಿಮಗ್ನೇಃ ಪ್ರಭಾಂ ಮೇರೋಃ ಪ್ರತಾಪಂ ತಪನಸ್ಯ ಚ|
 13098010c ಏತಾನ್ಯತಿಕ್ರಮೇದ್ಯೋ ವೈ ಸ ಹನ್ಯಾಚ್ಚ ರಣಾಗತಮ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸರಳತೆಯನ್ನು, ಧರಣಿಯಲ್ಲಿರುವ ಸ್ಥೈರ್ಯವನ್ನು, ಸೋಮನ ಸೌಮ್ಯತೆಯನ್ನು, ವರುಣನ ಗಾಂಭೀರ್ಯವನ್ನು, ಅಗ್ನಿಯ ಬೆಳಕನ್ನೂ, ಮೇರುವಿನ ಪ್ರಭೆಯನ್ನೂ, ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಾಪವನ್ನೂ ಅತಿಕ್ರಮಿಸುವವನು ಮಾತ್ರ ಶರಣಾಗತನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿಯಾನು.

- 13098011a ಭವೇತ್ಸ ಗುರುತಲ್ಪೀ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಚ ತಥಾ ಭವೇತ್|
 13098011c ಸುರಾಪಾನಂ ಚ ಕುರ್ಯಾತ್ಸ ಯೋ ಹನ್ಯಾಚ್ಚ ರಣಾಗತಮ್||

ಶರಣಾಗತನಾಗಿ ಬಂದವನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನು ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಡಿದವನು, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದವನು, ಮತ್ತು ಸುರಾಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

- 13098012a ಏತಸ್ಯ ತ್ವಪನೀತಸ್ಯ ಸಮಾಧಿಂ ತಾತ ಚಿಂತಯ|
 13098012c ಯಥಾ ಸುಖಿಗಮಃ ಪಂಥಾ ಭವೇತ್ತ್ವ ದ್ರಶ್ಮಿ ತಾಪಿತಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈ ಅಪರಾಧಕ್ಕೆ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಯೋಚಿಸು. ನಿನ್ನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಮಾರ್ಗವು ಸಂಚರಿಸಲು ಸುಖಮಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಉಪಾಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸು.””

13098013 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13098013a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ಸ ತದಾ ತೂಷ್ಟೀಮಾಸೀದ್ ಭೃಗುದ್ವಹಃ|

13098013c ಅಥ ಸೂರ್ಯೋ ದದೌ ತಸ್ಮೈ ಚತ್ರೋಪಾನಹಮಾಶು ವೈ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೃಗುದ್ವಹನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಆಗ ಸೂರ್ಯನು ಅವನಿಗೆ ಛತ್ರ ಮತ್ತು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಹೇಳಿದನು.

13098014 ಸೂರ್ಯ ಉವಾಚ|

13098014a ಮಹರ್ಷೇ ಶಿರಸಸ್ತ್ರಾಣಂ ಚತ್ರಂ ಮದ್ರಶ್ಮಿವಾರಣಮ್|

13098014c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣೀಷ್ವ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ಚ ತ್ರಾಣಾರ್ಥಂ ಚರ್ಮಪಾದುಕೇ||

ಸೂರ್ಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ನನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ತಡೆದು ಶಿರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಈ ಛತ್ರಿಯನ್ನೂ ಕಾಲುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ಈ ಚರ್ಮಪಾದುಕೆಗಳನ್ನೂ ಸ್ವೀಕರಿಸು.

13098015a ಅದ್ಯಪ್ರಭೃತಿ ಚೈವೈತಲ್ಲೋಕೇ ಸಂಪ್ರಚರಿಷ್ಯತಿ|

13098015c ಪುಣ್ಯದಾನೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಪರಮಕ್ಷಯ್ಯಮೇವ ಚ||

ಇಂದಿನಿಂದ ಇವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸರ್ವ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳ ದಾನವು ಅಕ್ಷಯ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.”

13098016 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13098016a ಉಪಾನಚ್ಚ ತ್ರಮೇತದ್ವೈ ಸೂರ್ಯೇಣೇಹ ಪ್ರವರ್ತಿತಮ್|

13098016c ಪುಣ್ಯಮೇತದಭಿಖ್ಯಾತಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳು
ಸೂರ್ಯನಿಂದಲೇ ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಭಾರತ! ಇವುಗಳ
ದಾನವು ಪುಣ್ಯಕರವಾದುದೆಂದು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ.

13098017a ತಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಯಚ್ಛ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯಶ್ಚ ತ್ರೋಪಾನಹಮುತ್ತಮಮ್ |
13098017c ಧರ್ಮಸ್ತೇ ಸುಮಹಾನ್ ಭಾವೀ ನ ಮೇಽತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರಣಾ ||

ಆದುದರಿಂದ ವಿಪ್ರರಿಗೆ ಭಕ್ತಿ-ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದು
ಉತ್ತಮವು. ಅದರಿಂದ ಮಹಾಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾದುದೇ ಇಲ್ಲ.

13098018a ಚತ್ರಂ ಹಿ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಃ ಪ್ರದದ್ಯಾದ್ಧ್ವಿ ಜಾತಯೇ |
13098018c ಶುಭ್ರಂ ಶತಶಲಾಕಂ ವೈ ಸ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸುಖಮೇಧತೇ ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೂರು ಕಡ್ಡಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಂದರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13098019a ಸ ಶಕ್ರಲೋಕೇ ವಸತಿ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ |
13098019c ಅಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ಸತತಂ ದೇವೈಶ್ಚ ಭರತರ್ಷಭ ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನು ಶಕ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜಾತಿಯರಿಂದಲೂ,
ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಂದಲೂ ಸತತವಾಗಿ
ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13098020a ದಹ್ಯಮಾನಾಯ ವಿಪ್ರಾಯ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತ್ಯುಪಾನಹೌ |

13098020c ಸ್ನಾತಕಾಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸಂಶಿತಾಯ ದ್ವಿಜಾತಯೇ||

13098021a ಸೋಽಪಿ ಲೋಕಾನವಾಪ್ನೋತಿ ದೈವತೈರಭಿಪೂಜಿತಾನ್|

13098021c ಗೋಲೋಕೇ ಸ ಮುದಾ ಯುಕ್ತೋ ವಸತಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ಭಾರತ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ಭಾರತ! ಸ್ನಾತಕನಾದ, ವ್ರತನಿಷ್ಠನಾದ ಮತ್ತು
ಬಿಸಿಲಿನಿಂದ ಸುಡುತ್ತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳನ್ನು
ಕೊಡುವವನು ಅವಸಾನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ ಪೂಜಿಸುವ
ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲದೇ ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ
ಸಂತೋಷದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13098022a ಏತತ್ತೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಯಾ ಕಾತ್ಸ್ಮ್ಯೇನ ಕೀರ್ತಿತಮ್|

13098022c ಚತ್ವೋಪಾನಹದಾನಸ್ಯ ಫಲಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಭರತಸತ್ತಮ! ಹೀಗೆ ನಾನು ನಿನಗೆ ಭತ್ತಿ-ಪಾದರಕ್ಷೆಗಳ
ದಾನದ ಫಲವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಭತ್ವೋಪಾನದ್ಧಾನಪ್ರಶಂಸಾ ನಾಮ ಅಷ್ಟನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭತ್ವೋಪಾನದ್ಧಾನಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಬತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಆರಾಮಾದಿ ನಿರ್ಮಾಣಫಲ

ಸರೋವರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮತ್ತು ಮರ-ಗಿಡಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದರಿಂದ
ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯಗಳ ವರ್ಣನೆ (1-33).

13099001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13099001a ಆರಾಮಾಣಾಂ.⁴¹⁰ ತಡಾಗಾನಾಂ ಯತ್ಪಲಂ ಕುರುನಂದನ|

13099001c ತದಹಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವತ್ತೋಽದ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುನಂದನ! ಭರತರ್ಷಭ!

ಉದ್ಯಾನವನಗಳು ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದರ
ಫಲವೇನು? ಅದನ್ನು ಇಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13099002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13099002a ಸುಪ್ರದರ್ಶಾವನವತೀ ಚಿತ್ರಧಾತುವಿಭೂಷಿತಾ|

13099002c ಉಪೇತಾ ಸರ್ವಬೀಜೈಶ್ಚ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಭೂಮಿರಿಹೋಚ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ಬೀಜಗಳು ಬೆಳೆಯುವ ಮತ್ತು

ಬಣ್ಣಬಣ್ಣದ ಖನಿಜಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ವನವಿರುವ ಭೂಮಿಯು

⁴⁰⁹ ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವಿಲ್ಲ. ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ನ
ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದ ವಿಷಯವೆಂದು
ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

⁴¹⁰ ಸಂಸ್ಕೃತಾನಾಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13099003a ತಸ್ಯಾಃ ಕ್ಷೇತ್ರವಿಶೇಷಂ ಚ ತಡಾಗಾನಾಂ ನಿವೇಶನಮ್|

13099003c ಔದಕಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನುಪೂರ್ವಶಃ||

ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸರೋವರಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳು ವಿಶೇಷವಾದವುಗಳು.
ನಾನು ಕ್ರಮಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸರ್ವ ಸರೋವರಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13099004a ತಡಾಗಾನಾಂ ಚ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಕೃತಾನಾಂ ಚಾಪಿ ಯೇ ಗುಣಾಃ|

13099004c ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜಿತೋ ಯಸ್ತಡಾಗವಾನ್||

ಮತ್ತು ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವವರಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಫಲಗಳ
ಕುರಿತೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವರು ಮೂರು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಕಡೆ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

13099005a ಅಥ ವಾ ಮಿತ್ರಸದನಂ ಮೈತ್ರಂ ಮಿತ್ರವಿವರ್ಧನಮ್|

13099005c ಕೀರ್ತಿ ಸಂಜನನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ತಡಾಗಾನಾಂ ನಿವೇಶನಮ್||

ಮೈತ್ರಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಮಿತ್ರಸದನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸರೋವರಗಳಿರುವ
ಮಿತ್ರಸದನದಲ್ಲಿರುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವು. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13099006a ಧರ್ಮಸ್ಯಾರ್ಥಸ್ಯ ಕಾಮಸ್ಯ ಫಲಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ|

13099006c ತಡಾಗಂ ಸುಕೃತಂ ದೇಶೇ ಕ್ಷೇತ್ರಮೇವ ಮಹಾಶ್ರಯಮ್||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸರೋವರದಿಂದ ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳ
ಫಲಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಸರೋವರವಿರುವ ಪ್ರದೇಶವು ಮಹಾ ಆಶ್ರಯವು.

13099007a ಚತುರ್ವಿಧಾನಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ತಡಾಗಮುಪಲಕ್ಷಯೇತ್|

13099007c ತಡಾಗಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ದಿಶಂತಿ ಶ್ರಿಯಮುತ್ತಮಾಮ್||

ಸರೋವರಗಳಿರುವಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಜೀವಿಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ.
ಸರೋವರಗಳು ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದಲೂ ಶ್ರೀಯನ್ನು ತರುತ್ತವೆ.

13099008a ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾ ಗಂಧರ್ವಾಃ ಪಿತರೋರಗರಾಕ್ಷಸಾಃ|

13099008c ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚ ಭೂತಾನಿ ಸಂಶ್ರಯಂತಿ ಜಲಾಶಯಮ್||

ದೇವತೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರು, ಗಂಧರ್ವರು, ಪಿತೃಗಳು, ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರು,
ಮತ್ತು ಸ್ಥಾವರ ಭೂತಗಳೂ ಜಲಾಶಯವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

13099009a ತಸ್ಮಾತ್ತಾಂಸ್ತೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಡಾಗೇ ಯೇ ಗುಣಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

13099009c ಯಾ ಚ ತತ್ರ ಫಲಾವಾಪ್ತಿರೃಷಿಭಿಃ ಸಮುದಾಹೃತಾ||

ಆದುದರಿಂದ ಸರೋವರಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳ
ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಋಷಿಗಳು ಸರೋವರನಿರ್ಮಾಣದ ಫಲಗಳ
ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13099010a ವರ್ಷಮಾತ್ರೇ ತಡಾಗೇ ತು ಸಲಿಲಂ ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

13099010c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಫಲಂ ತಸ್ಯ ಫಲಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಮಳೆಯು ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದ್ದಾಗಲೂ ಯಾರ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ
ನೀರಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮಾಡಿದುದರ ಫಲವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13099011a ಶರತ್ಕಾಲೇ ತು ಸಲಿಲಂ ತಡಾಗೇ ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

13099011c ಗೋಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಸ ಪ್ರೇತ್ಯ ಲಭತೇ ಫಲಮುತ್ತಮಮ್||

ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೀರಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಮರಣಾನಂತರ ಸಹಸ್ರ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ಉತ್ತಮ ಫಲವು ಲಭಿಸುತ್ತದೆ.

13099012a ಹೇಮಂತಕಾಲೇ ಸಲಿಲಂ ತಡಾಗೇ ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

13099012c ಸ ವೈ ಬಹುಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಲಭತೇ ಫಲಮ್||

ಹೇಮಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೀರಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಬಹುಸುವರ್ಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಮಾಡಿದ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13099013a ಯಸ್ಯ ವೈ ಶೈಶಿರೇ ಕಾಲೇ ತಡಾಗೇ ಸಲಿಲಂ ಭವೇತ್|

13099013c ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಶಿಶಿರ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ನೀರಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಅಗ್ನಿಷ್ಠೋಮ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13099014a ತಡಾಗಂ ಸುಕೃತಂ ಯಸ್ಯ ವಸಂತೇ ತು ಮಹಾಶ್ರಯಮ್|

13099014c ಅತಿರಾತ್ರಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಸ ಸಮುಪಾಶ್ನತೇ||

ವಸಂತ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸರೋವರವು ಮಹಾಶ್ರಯವಾಗಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ಅತಿರಾತ್ರ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13099015a ನಿದಾಘಕಾಲೇ ಪಾನೀಯಂ ತಡಾಗೇ ಯಸ್ಯ ತಿಷ್ಠತಿ|

13099015c ವಾಜಪೇಯಸಮಂ ತಸ್ಯ ಫಲಂ ವೈ ಮುನಯೋ ವಿದುಃ||

ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಯಾರ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರಿರುವುದೋ ಅವನಿಗೆ ವಾಜಪೇಯ ಯಜ್ಞದ ಸಮನಾದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮುನಿಗಳು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13099016a ಸ ಕುಲಂ ತಾರಯೇತ್ಸರ್ವಂ ಯಸ್ಯ ಖಾತೇ ಜಲಾಶಯೇ|

13099016c ಗಾವಃ ಪಿಬಂತಿ ಪಾನೀಯಂ ಸಾಧವಶ್ಚ ನರಾಃ ಸದಾ||

ಯಾರು ಅಗೆದ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಸದಾ ಇರುವುದೋ ಆ ಸಾಧು ನರರು ತಮ್ಮ ಕುಲದವರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13099017a ತಡಾಗೇ ಯಸ್ಯ ಗಾವಸ್ತು ಪಿಬಂತಿ ತೃಷಿತಾ ಜಲಮ್|

13099017c ಮೃಗಪಕ್ಷಿಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚ ಸೋಽಶ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಯಾರ ಸರೋವರದ ನೀರನ್ನು ಬಾಯಾರಿದ ಗೋವುಗಳು, ಮೃಗ-ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಕುಡಿಯುತ್ತಾರೋ ಅವರಿಗೆ ಅಶ್ವಮೇಧದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13099018a ಯತ್ಪಿಬಂತಿ ಜಲಂ ತತ್ರ ಸ್ನಾಯಂತೇ ವಿಶ್ರಮಂತಿ ಚ|

13099018c ತಡಾಗದಸ್ಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರೇತ್ಯಾನಂತ್ಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಅವನ ಆ ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರೂ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿದು, ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ವಿಶ್ರಮಿಸುವಂತಿದ್ದರೆ ಮರಣಾನಂತರ ಅವನಿಗೆ ಅನಂತ ಪುಣ್ಯವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13099019a ದುರ್ಲಭಂ ಸಲಿಲಂ ತಾತ ವಿಶೇಷೇಣ ಪರತ್ರ ವೈ|

13099019c ಪಾನೀಯಸ್ಯ ಪ್ರದಾನೇನ ಪ್ರೀತಿರ್ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತೀ||

ಅಯ್ಯಾ ! ನೀರು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮರಣಾನಂತರ, ಅತ್ಯಂತ
ದುರ್ಲಭವು. ನೀರನ್ನು ನೀಡುವುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತ ಸುಖವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13099020a ತಿಲಾನ್ದದತ ಪಾನೀಯಂ ದೀಪಾನ್ದದತ ಜಾಗ್ರತ|

13099020c ಜ್ಞಾತಿಭಿಃ ಸಹ ಮೋದಧ್ವಮೇತತ್ ಪ್ರೇತೇಷು ದುರ್ಲಭಮ್||

ತನ್ನ ಬಾಂಧವರೊಡನೆ ಜಾಗ್ರತನಾಗಿ ಎಳ್ಳು, ನೀರು ಮತ್ತು
ದೀಪಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡುವವನು ಮರಣಾನಂತರ ದುರ್ಲಭ
ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13099021a ಸರ್ವದಾನ್ಯೈರ್ಗುರುತರಂ ಸರ್ವದಾನ್ಯೈರ್ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13099021c ಪಾನೀಯಂ ನರಶಾರ್ದೂಲ ತಸ್ಮಾದ್ಧಾತವ್ಯಮೇವ ಹಿ||

ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನೀರಿನ ದಾನವು ಗುರುತರವು. ಸರ್ವ
ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ನೀರಿನ ದಾನವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು.

ನರಶಾರ್ದೂಲ ! ಆದುದರಿಂದ ಜಲದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13099022a ಏವಮೇತತ್ತಡಾಗೇಷು ಕೀರ್ತಿತಂ ಫಲಮುತ್ತಮಮ್|

13099022c ಅತ ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ವೃಕ್ಷಾಣಾಮಪಿ ರೋಪಣೇ||

ಹೀಗೆ ನಾನು ಸರೋವರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣದಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಉತ್ತಮ
ಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದರ ಕುರಿತು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13099023a ಸ್ಥಾವರಾಣಾಂ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಜಾತಯಃ ಷಟ್ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ|

13099023c ವೃಕ್ಷಗುಲ್ಮಲತಾವಲ್ಯಸ್ತು ಕ್ಷಾರಾಸ್ತುಣಜಾತಯಃ||

ಸ್ಥಾವರ ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಆರು ಪ್ರಕಾರಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ಮರ, ಪೊದೆ, ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಸಣ್ಣ ಜಾತಿಯ ಬಳ್ಳಿಗಳು, ಬಿದಿರು ಮತ್ತು ಹುಲ್ಲು.

13099024a ಏತಾ ಜಾತ್ಯಸ್ತು ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ತೇಷಾಂ ರೋಪೇ ಗುಣಾಸ್ವಿಮೇ|

13099024c ಕೀರ್ತಿಶ್ಚ ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೈವ ಫಲಂ ಶುಭಮ್||

ಈ ಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಫಲವು ಹೆಚ್ಚಿನದು. ಅದು ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ಶುಭ ಫಲವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆ.

13099025a ಲಭತೇ ನಾಮ ಲೋಕೇ ಚ ಪಿತೃಭಿಶ್ಚ ಮಹೀಯತೇ|

13099025c ದೇವಲೋಕಗತಸ್ಯಾಪಿ ನಾಮ ತಸ್ಯ ನ ನಶ್ಯತಿ||

ಅಂಥವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹೆಸರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋದರೂ ಅವನ ಹೆಸರು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13099026a ಅತೀತಾನಾಗತೇ ಚೋಭೇ ಪಿತೃವಂಶಂ ಚ ಭಾರತ|

13099026c ತಾರಯೇದ್ವ್ಯಕ್ಷರೋಪೀ ಚ ತಸ್ಮಾದ್ವ್ಯಕ್ಷಾನ್ವರೋಪಯೇತ್||

ಭಾರತ ! ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡುವವನು ತನ್ನ ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮುಂದಿನ ಸಂತಾನಗಳನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡಬೇಕು.

13099027a ತಸ್ಯ ಪುತ್ರಾ ಭವಂತೈತೇ ಪಾದಪಾ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

13099027c ಪರಲೋಕಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಲೋಕಾಂಶ್ಚಾಪ್ನೋತಿ ಸೋಽವ್ಯಯಾನ್||

ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟವನಿಗೆ ಪುತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ

ಇಲ್ಲ. ಮರಣಾನಂತರ ಅವನು ಅವ್ಯಯ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13099028a ಪುಷ್ಪೈಃ ಸುರಗಣಾನ್ ವೃಕ್ಷಾಃ ಫಲೈಶ್ಚಾಪಿ ತಥಾ ಪಿತೃನ್|

13099028c ಚಾಯಯಾ ಚಾತಿಥೀಂಸ್ತಾತ ಪೂಜಯಂತಿ ಮಹೀರುಹಾಃ||

ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಸುರಗಣಗಳೂ ಹೂಬಿಟ್ಟ ಮರಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

ಪಿತೃಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿ ಮಹಾವೃಕ್ಷಗಳು ಅವನನ್ನು ಅತಿಥಿಯನ್ನಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಅವನಿಗೆ ನೆರಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ.

13099029a ಕಿಂನರೋರಗರಕ್ಷಾಂಸಿ ದೇವಗಂಧರ್ವಮಾನವಾಃ|

13099029c ತಥಾ ಋಷಿಗಣಾಶ್ಚೈವ ಸಂಶ್ರಯಂತಿ ಮಹೀರುಹಾನ್||

ಮಹಾ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಕಿನ್ನರರು, ಉರಗ-ರಾಕ್ಷಸರು, ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಮಾನವರು ಮತ್ತು ಋಷಿಗಣಗಳು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತವೆ.

13099030a ಪುಷ್ಪಿತಾಃ ಫಲವಂತಶ್ಚ ತರ್ಪಯಂತೀಹ ಮಾನವಾನ್|

13099030c ವೃಕ್ಷದಂ ಪುತ್ರವದ್ವೃಕ್ಷಾಸ್ತಾರಯಂತಿ ಪರತ್ರ ಚ||

ಮರಗಳು ತಮ್ಮ ಹೂ-ಹಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು

ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ. ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟವನನ್ನು ಅವು ಪುತ್ರನಂತೆ ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕಾಪಾಡುತ್ತವೆ.

13099031a ತಸ್ಮಾತ್ತಡಾಗೇ ವೃಕ್ಷಾ ವೈ ರೋಪ್ಯಾಃ ಶ್ರೇಯೋರ್ಥಿನಾ ಸದಾ|

13099031c ಪುತ್ರವತ್ಪರಿಪಾಲಾಶ್ಚ ಪುತ್ರಾಸ್ತೇ ಧರ್ಮತಃ ಸ್ಮೃತಾಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಶ್ರೇಯಾರ್ಥಿಯಾದವನು ಸದಾ ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಡಬೇಕು. ಅವುಗಳು ಅವನನ್ನು

ಪುತ್ರನಂತೆಯೇ ಕಾಪಾಡುತ್ತವೆ. ಇದೇ ನಿನ್ನ ಧರ್ಮವು.

13099032a ತಡಾಗಕ್ಕದ್ವಾಕ್ಷರೋಪೀ ಇಷ್ಟಯಜ್ಞಶ್ಚ ಯೋ ದ್ವಿಜಃ|

13099032c ಏತೇ ಸ್ವರ್ಗೇ ಮಹೀಯಂತೇ ಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ||

ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು ಮತ್ತು ಮರಗಳನ್ನು ನೆಟ್ಟವನು
ಸತ್ಯವಾದಿಯಾದ ಮತ್ತು ಇಷ್ಟಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಂತೆ.
ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13099033a ತಸ್ಮಾತ್ತಡಾಗಂ ಕುರ್ವೀತ ಆರಾಮಾಂಶ್ಚೈವ ರೋಪಯೇತ್|

13099033c ಯಜೇಚ್ಚ ವಿವಿಧೈರ್ಯಜ್ಞೈಃ ಸತ್ಯಂ ಚ ಸತತಂ ವದೇತ್||

ಆದುದರಿಂದ ಸರೋವರ-ಉದ್ಯಾನವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಬೇಕು.
ಸತತವೂ ಸತ್ಯವನ್ನು ಆಡುವಂತೆ ಇದೂ ಕೂಡ ವಿವಿಧ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ
ಒಂದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಆರಾಮಾದಿನಿರ್ಮಾಣೋ ನಾಮ ನವನವತಿತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆರಾಮಾದಿನಿರ್ಮಾಣ ಎನ್ನುವ
ತೊಂಭತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಬಲಿಪ್ರದಾನ

ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ-
ಪೃಥ್ವೀದೇವಿಯರ ಸಂವಾದ (1-25).

13100001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13100001a ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಂ ಧರ್ಮಮಖಿಲಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಭರತರ್ಷಭ|

13100001c ಋದ್ಧಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಕಿಂ ಕೃತ್ವಾ ಮನುಷ್ಯ ಇಹ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಪಾರ್ಥಿವ!

ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಅಖಿಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಹೇಳು. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ?”

13100002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13100002a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುರಾವೃತ್ತಂ ಜನಾಧಿಪ|

13100002c ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ಸಂವಾದಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ಭಾರತ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ
ವಾಸುದೇವ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13100003a ಸಂಸ್ತೂಯ ಪೃಥಿವೀಂ ದೇವೀಂ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13100003c ಪಪ್ರಚ್ಛ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯದೇತತ್ಪ್ರಚ್ಛಸೇಽದ್ಯ ಮಾಮ್||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಪೃಥ್ವೀ ದೇವಿಯನ್ನು

ಸಂಸ್ಕೃತಿಸಿ ನೀನು ನನಗೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದನು.

13100004 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13100004a ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯಂ ಧರ್ಮಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಮಯಾ ವಾ ಮದ್ವಿಧೇನ ವಾ|

13100004c ಕಿಮವಶ್ಯಂ ಧರೇ ಕಾರ್ಯಂ ಕಿಂ ವಾ ಕೃತ್ವಾ ಸುಖೀ ಭವೇತ್||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರೇ! ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿದ ನಾನು ಅಥವಾ ನನ್ನಂಥವರು ಅವಶ್ಯವಾದ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಅಥವಾ ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುಖಿಯಾಗಬಲ್ಲರು?”

13100005 ಪೃಥಿವ್ಯವಾಚ|

13100005a ಋಷಯಃ ಪಿತರೋ ದೇವಾ ಮನುಷ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಮಾಧವ|

13100005c ಇಚ್ಛಾಶ್ಚೈವಾರ್ಚನೀಯಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಚೈವಂ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಪೃಥ್ವಿಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಾಧವ! ಮನುಷ್ಯರು ಋಷಿಗಳನ್ನು, ಪಿತೃಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಹೇಗೆ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13100006a ಸದಾ ಯಜ್ಞೇನ ದೇವಾಂಶ್ಚ ಆತಿಥ್ಯೇನ ಚ ಮಾನವಾನ್|

13100006c ಚಂದತಶ್ಚ ಯಥಾನಿತ್ಯಮರ್ಹಾನ್ಯಂಜೀತ ನಿತ್ಯಶಃ|

13100006E ತೇನ ಹ್ಯ ಋಷಿಗಣಾಃ ಪ್ರೀತಾ ಭವಂತಿ ಮಧುಸೂದನ||

ಸದಾ ಯಜ್ಞದಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸಬೇಕು. ಸತತವಾಗಿ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

ಮಧುಸೂದನ! ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ನಿತ್ಯವೂ ಯೋಗ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದರಿಂದ ಋಷಿಗಣಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತವೆ.

13100007a ನಿತ್ಯಮಗ್ನಿಂ ಪರಿಚರೇದಭುಕ್ತ್ವಾ ಬಲಿಕರ್ಮ ಚ|

13100007c ಕುರ್ಯಾತ್ಪಥೈವ ದೇವಾ ವೈ ಪ್ರೀಯಂತೇ ಮಧುಸೂದನ||

13100008a ಕುರ್ಯಾದಹರಹಃ ಶ್ರಾದ್ಧಮನ್ನಾದ್ಯೇನೋದಕೇನ ವಾ|

13100008c ಪಯೋಮೂಲಫಲೈರ್ವಾಪಿ ಪಿತೃಣಾಂ ಪ್ರೀತಿಮಾಹರನ್||

ಮಧುಸೂದನ! ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ವೈಶ್ವದೇವ-
ಬಲಿಕರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು. ಅದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳು
ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಪಿತೃಗಳ ಪ್ರಸನ್ನತೆಗಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅನ್ನ, ಜಲ
ಅಥವಾ ಹಾಲು, ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸುಗಳು ಮತ್ತು ಹಣ್ಣುಗಳ
ಮೂಲಕವಾಗಿಯಾದರೂ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13100009a ಸಿದ್ಧಾನ್ನಾದ್ವೈಶ್ವದೇವಂ ವೈ ಕುರ್ಯಾದಗ್ನೌ ಯಥಾವಿಧಿ|

13100009c ಅಗ್ನೀಷೋಮಂ ವೈಶ್ವದೇವಂ ಧಾನ್ವಂತರ್ಯಮನಂತರಮ್||

13100010a ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪತಯೇ ಚೈವ ಪೃಥಗ್ಭೋಮೋ ವಿಧೀಯತೇ|

13100010c ತಥೈವ ಚಾನುಪೂರ್ವೇಣ ಬಲಿಕರ್ಮ ಪ್ರಯೋಜಯೇತ್||

ಸಿದ್ಧಾನ್ನದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ವೈಶ್ವದೇವವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು. ಮೊದಲು ಅಗ್ನಿಷೋಮರಿಗೂ ನಂತರ

ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಧನ್ವಂತರಿಗೂ ಮತ್ತು ನಂತರ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ

ಪ್ರಜಾಪತಿಗೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹೋಮಮಾಡಬೇಕೆಂಬ

ವಿಧಿನಿಯಮವಿದೆ. ಅದೇ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಬಲಿಕರ್ಮವನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು.

13100011a ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಂ ಯಮಾಯೇಹ ಪ್ರತೀಚ್ಯಾಂ ವರುಣಾಯ ಚ|

13100011c ಸೋಮಾಯ ಚಾಪ್ಯುದೀಚ್ಯಾಂ ವೈ ವಾಸ್ತುಮಧ್ಯೇ ದ್ವಿಜಾತಯೇ⁴¹¹||

13100012a ಧನ್ವಂತರೇಃ ಪ್ರಾಗುದೀಚ್ಯಾಂ ಪ್ರಾಚ್ಯಾಂ ಶಕ್ರಾಯ ಮಾಧವ|

13100012c ಮನೋವೈ⁴¹² ಇತಿ ಚ ಪ್ರಾಹುರ್ಬಲಿಂ ದ್ವಾರೇ ಗೃಹಸ್ಯ ವೈ|

13100012e ಮರುದ್ಭೋ ದೇವತಾಭ್ಯಶ್ಚ ಬಲಿಮಂತರ್ಗೃಹೇ ಹರೇತ್||

ಮಾಧವ! ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲಿ ಯಮನಿಗೂ, ಪಶ್ಚಿಮದಲ್ಲಿ ವರುಣನಿಗೂ,

ಉತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸೋಮನಿಗೂ, ವಾಸ್ತುಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳಿಗೂ,

ಈಶಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ಧನ್ವಂತರಿಗೂ, ಮತ್ತು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಕ್ರನಿಗೂ

ಬಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು. ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಮನುವಿಗೆ

ಬಲಿಯನ್ನು ಹಾಕಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮರುದ್ಗಣಗಳಿಗೂ

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯನ್ನು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಬೇಕು.

13100013a ತಥೈವ ವಿಶ್ವೇದೇವೇಭ್ಯೋ ಬಲಿಮಾಕಾಶತೋ ಹರೇತ್|

⁴¹¹ ಪ್ರಜಾಪತೇಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴¹² ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯ ಅರ್ಥಾತ್ ಸನಕಾದಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13100013c ನಿಶಾಚರೇಭ್ಯೋ ಭೂತೇಭ್ಯೋ ಬಲಿಂ ನಕ್ತಂ ತಥಾ ಹರೇತ್||

ಹಾಗೆಯೇ ವಿಶ್ವೇದೇವರಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹಾಕಬೇಕು.
ನಿಶಾಚರ ಭೂತಗಳಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ರಾತ್ರಿ ಕೊಡಬೇಕು.

13100014a ಏವಂ ಕೃತ್ವಾ ಬಲಿಂ ಸಮ್ಯಗ್ದದ್ಯಾದ್ಭಿಕ್ಷಾಂ ದ್ವಿಜಾತಯೇ|

13100014c ಅಲಾಭೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯಾಗ್ನಾವಗ್ರಮುತ್ಕ್ಷಿಪ್ಯ ನಿಕ್ಷಿಪೇತ್||

ಹೀಗೆ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಬಲಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿ ನಂತರ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಭಿಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸಿಗದಿದ್ದರೆ ಅನ್ನದ ಅಗ್ರಗ್ರಾಸವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಹೋಮಮಾಡಬೇಕು.

13100015a ಯದಾ ಶ್ರಾದ್ಧಂ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ದಾತುಮಿಚ್ಛೇತ ಮಾನವಃ|

13100015c ತದಾ ಪಶ್ಚಾತ್ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ನಿವೃತ್ತೇ ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮಣಿ||

13100016a ಪಿತೃನ್ಸಂತರ್ಪಯಿತ್ವಾ ತು ಬಲಿಂ ಕುರ್ಯಾದ್ವಿಧಾನತಃ|

13100016c ವೈಶ್ವದೇವಂ ತತಃ ಕುರ್ಯತ್ಪಶ್ಚಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಾಚನಮ್||

ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಶ್ರಾದ್ಧವನ್ನು ನೀಡಲು ಬಯಸಿದವನು ಮೊದಲು
ಶ್ರಾದ್ಧಕರ್ಮವನ್ನು ಮುಗಿಸಬೇಕು. ಪಿತೃಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸಿದ
ನಂತರ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಲಿಹರಣ, ವೈಶ್ವದೇವಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ,
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ಅವರಿಂದ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನವನ್ನು
ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

13100017a ತತೋಽನ್ನೇನಾವಶೇಷೇಣ.⁴¹³ ಭೋಜಯೇದತಿಥಿನಪಿ|

⁴¹³ ತತೋಽನೇನ ವಿಶೇಷೇಣ ಅರ್ಥಾತ್ ನಂತರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ

13100017c ಅರ್ಚಾಪೂರ್ವಂ ಮಹಾರಾಜ ತತಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ಮಾನುಷಾನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನಂತರ ಉಳಿದ ಅನ್ನದಿಂದ ಮೊದಲು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಇದು ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

13100018a ಅನಿತ್ಯಂ ಹಿ ಸ್ಥಿತೋ ಯಸ್ಮಾತ್ತಸ್ಮಾದತಿಥಿರುಚ್ಯತೇ|

13100019a ಆಚಾರ್ಯಸ್ಯ ಪಿತುಶ್ಚೈವ ಸಖ್ಯುರಾಪ್ತಸ್ಯ ಚಾತಿಥೇಃ|

13100019c ಇದಮಸ್ತಿ ಗೃಹೇ ಮಹ್ಯಮಿತಿ ನಿತ್ಯಂ ನಿವೇದಯೇತ್||

13100020a ತೇ ಯದ್ವದೇಯುಸ್ತತ್ಕುರ್ಯಾದಿತಿ ಧರ್ಮೋ ವಿಧೀಯತೇ|

ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಥಿರನಾಗಿ ಒಂದೇ ಕಡೆ ಇರದಿರುವವನನ್ನು ಅತಿಥಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಗೃಹಸ್ಥನು ಆಚಾರ್ಯ, ತಂದೆ, ಆಪ್ತಮಿತ್ರ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗೆ ಇಂತಹ ವಸ್ತುವು ನನ್ನಲ್ಲಿದೆ. ಇದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಿ ಎಂದು ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ನಿವೇದಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಹೇಳಿದಂತೆ ಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.

13100020c ಗೃಹಸ್ಥಃ ಪುರುಷಃ ಕೃಷ್ಣ ಶಿಷ್ಪಾಶೀ ಚ ಸದಾ ಭವೇತ್||

13100021a ರಾಜರ್ಷಿಜಂ ಸ್ನಾತಕಂ ಚ ಗುರುಂ ಶ್ವಶುರಮೇವ ಚ|

13100021c ಅರ್ಚಯೇನ್ಮಧುಪರ್ಕೇಣ ಪರಿಸಂವತ್ಸರೋಷಿತಾನ್||

ಗೃಹಸ್ಥನು ಯಾವಾಗಲೂ ಯಜ್ಞಶಿಷ್ಯ ಅನ್ನವನ್ನೇ ಉಣ್ಣಬೇಕು. ರಾಜರು, ಋತ್ವಿಜರು, ಸ್ನಾತಕರು, ಗುರು ಮತ್ತು ಹೆಣ್ಣುಕೊಟ್ಟ ಮಾವ - ಇವರು ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆದನಂತರ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದರೆ ಅವರನ್ನು

ಅನ್ನದಿಂದ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮಧುಪರ್ಕ⁴¹⁴ದಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

13100022a ಶ್ವಭೃಶ್ಚ ಶ್ವಪಚೇಭೃಶ್ಚ ವಯೋಭೃಶ್ಚಾವಪೇದ್ಭುವಿ|

13100022c ವೈಶ್ವದೇವಂ ಹಿ ನಾಮೈತತ್ಸಾಯಂಪ್ರಾತರ್ವಿಧೀಯತೇ||

ನಾಯಿಗಳಿಗೆ, ಚಾಂಡಾಲರಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಕ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅನ್ನವನ್ನಿಡಬೇಕು. ಈ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ವೈಶ್ವದೇವವೆಂದು ಹೆಸರು. ಇದನ್ನು ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ಮಾಡಬೇಕು.

13100023a ಏತಾಂಸ್ತು ಧರ್ಮಾನ್ಗಾರ್ಹಸ್ಥಾನ್ಯಃ ಕುರ್ಯಾದನಸೂಯಕಃ|

13100023c ಸ ಇಹರ್ಧಿಂ ಪರಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರೇತ್ಯ ನಾಕೇ ಮಹೀಯತೇ⁴¹⁵||

ಅನಸೂಯಕನಾಗಿ ಈ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದು ಅವಸಾನಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.”

13100024 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13100024a ಇತಿ ಭೂಮೇರ್ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಾಸುದೇವಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13100024c ತಥಾ ಚಕಾರ ಸತತಂ ತ್ವಮಪ್ಯೇವಂ ಸಮಾಚರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೂಮಿಯ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ವಾಸುದೇವನು ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದನು. ನೀನೂ ಕೂಡ ಸತತವೂ ಇದನ್ನೇ ಆಚರಿಸು.

⁴¹⁴ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಸಕ್ಕರೆ ಇವುಗಳ ಮಿಶ್ರಣ.

⁴¹⁵ ಸ ಇಹರ್ಷಿವರಾನ್ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರೇತ್ಯಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13100025a ಏವಂ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮಂ ತ್ವಂ ಚೇತಯಾನೋ ನರಾಧಿಪ|

13100025c ಇಹಲೋಕೇ ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸ್ವರ್ಗಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ನರಾಧಿಪ! ಈ ಗೃಹಸ್ಥಧರ್ಮವನ್ನು ನೀನೂ ಕೂಡ ನಡೆಸಿದರೆ
ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮರಣಾನಂತರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಸೇರುತ್ತೀಯೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಬಲಿದಾನವಿಧಿರ್ನಾಮ ಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬಲಿದಾನವಿಧಿ ಎನ್ನುವ ನೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ದೀಪಾದಿದಾನ

ತಪಸ್ವೀ ಸುವರ್ಣ ಮತ್ತು ಮನುವಿನ ಸಂವಾದ: ಪುಷ್ಪ, ಧೂಪ, ದೀಪ
ಮತ್ತು ಉಪಹಾರಗಳ ದಾನದ ಮಹಿಮೆ (1-65).

13101001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13101001a ಆಲೋಕದಾನಂ ನಾಮೈತತ್ಕೀದೃಶಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13101001c ಕಥಮೇತತ್ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಫಲಂ ಚಾತ್ರ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ದೀಪದಾನವೆಂಬ ಹೆಸರಿನ
ದಾನವು ಯಾವುದು? ಅದು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಅದರ

ಫಲಗಳೇನು? ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13101002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13101002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13101002c ಮನೋಃ ಪ್ರಜಾಪತೇರ್ವಾದಂ ಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮನು ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13101003a ತಪಸ್ವೀ ಕಶ್ಚಿದಭವತ್ಸುವರ್ಣೋ ನಾಮ ನಾಮತಃ|

13101003c ವರ್ಣತೋ ಹೇಮವರ್ಣಃ ಸ ಸುವರ್ಣ ಇತಿ ಪಪ್ರಥೇ||

ಸುವರ್ಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ತಪಸ್ವಿಯೋರ್ವನಿದ್ದನು. ಅವನ ಮೈಬಣ್ಣವು ಹೇಮವರ್ಣದ್ದಾಗಿತ್ತು. ಅದರಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಸುವರ್ಣನೆಂದೇ ಪ್ರಥಿತನಾಗಿದ್ದನು.

13101004a ಕುಲಶೀಲಗುಣೋಪೇತಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಚ ಪರಂ ಗತಃ|

13101004c ಬಹೂನ್ ಸ್ವವಂಶಪ್ರಭವಾನ್ಸಮತೀತಃ ಸ್ವಕೈರ್ಗುಣೈಃ||

ಉತ್ತಮ ಕುಲ ಮತ್ತು ಶೀಲಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ ಅವನು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಪರಮರತನಾಗಿದ್ದನು. ತನ್ನದೇ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅವನು ತನ್ನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಅನೇಕರನ್ನು ಮೀರಿದ್ದನು.

13101005a ಸ ಕದಾ ಚಿನ್ಮನುಂ ವಿಪ್ರೋ ದದರ್ಶೋಪಸಸರ್ಪ ಚ|

13101005c ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನಮನ್ಯೋನ್ಯಂ ತೌ ಚ ತತ್ರ ಪ್ರಚಕ್ರತುಃ||

ಒಮ್ಮೆ ಆ ವಿಪ್ರನು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಮನುವನ್ನು ನೋಡಿದನು.

ಅನ್ಯೋನ್ಯರ ಕುಶಲ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಇಬ್ಬರೂ ಒಂದಾಗಿ
ಮುಂದುವರೆದರು.

13101006a ತತಸ್ತೌ ಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪೌ ಮೇರೌ ಕಾಂಚನಪರ್ವತೇ|

13101006c ರಮಣೀಯೇ ಶಿಲಾಪೃಷ್ಠೇ ಸಹಿತೌ ಸಂನ್ಯಷೀದತಾಮ್||

ಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪರಾದ ಇಬ್ಬರೂ ಕಾಂಚನ ಪರ್ವತ ಮೇರುವಿನ
ರಮಣೀಯ ಶಿಲೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

13101007a ತತ್ರ ತೌ ಕಥಯಾಮಾಸ್ತಾಂ ಕಥಾ ನಾನಾವಿಧಾಶ್ರಯಾಃ|

13101007c ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿದೇವದೈತ್ಯಾನಾಂ ಪುರಾಣಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನಾನಾ ವಿಷಯಗಳ ಕುರಿತು - ಬ್ರಹ್ಮರ್ಷಿಗಳು,
ದೇವ-ದೈತ್ಯರು ಮತ್ತು ಮಹಾತ್ಮರ ಪುರಾಣಗಳ ಕುರಿತು -
ಮಾತನಾಡತೊಡಗಿದರು.

13101008a ಸುವರ್ಣಸ್ವ ಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ಮನುಂ ಸ್ವಾಯಂಬುವಂ ಪ್ರಭುಮ್|

13101008c ಹಿತಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಮೇ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

ಸುವರ್ಣನು ಪ್ರಭು ಸ್ವಾಯಂಬುವ ಮನುವಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:
“ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ನನ್ನ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಬೇಕು.

13101009a ಸುಮನೋಭಿಯದಿಜ್ಯಂತೇ ದೈವತಾನಿ ಪ್ರಜೇಶ್ವರ|

13101009c ಕಿಮೇತತ್ಕಥಮುತ್ಪನ್ನಂ ಫಲಯೋಗಂ ಚ ಶಂಸ ಮೇ||

ಪ್ರಜೇಶ್ವರ! ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸುಂದರವಾದ ಅನೇಕ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು
ನೀಡುತ್ತೇವೆ. ಅದು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು ಮತ್ತು ಅದರ
ಫಲವಾದರೂ ಏನು? ಇದರ ಕುರಿತು ಉಪದೇಶಿಸು.”

13101010 ಮನುರುವಾಚ|

13101010a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13101010c ಶುಕ್ರಸ್ಯ ಚ ಬಲೇಶ್ಚೈವ ಸಂವಾದಂ ವೈ ಸಮಾಗಮೇ||

ಮನುವು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ಬಲಿ ಇವರ ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13101011a ಬಲೇವೈರೋಚನಸ್ಯೇಹ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಮನುಶಾಸತಃ|

13101011c ಸಮೀಪಮಾಜಗಾಮಾಶು ಶುಕ್ರೋ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹಃ||

ಮೂರುಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಆಳುತ್ತಿದ್ದ ವಿರೋಚನಪುತ್ರ ಬಲಿಯ ಸಮೀಪ ಭೃಗುಕುಲೋದ್ವಹ ಶುಕ್ರನು ಆಗಮಿಸಿದನು.

13101012a ತಮಘ್ಯಾದಿಭಿರಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ಭಾರ್ಗವಂ ಸೋಽಸುರಾಧಿಪಃ|

13101012c ನಿಷಸಾದಾಸನೇ ಪಶ್ಚಾದ್ವಿಧಿವದ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಃ||

ಅಸುರಾಧಿಪನು ಭಾರ್ಗವನನ್ನು ಅಘ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸಿ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಸಿ ನಂತರ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಗಳನ್ನಿತ್ತನು.

13101013a ಕಥೇಯಮಭವತ್ತತ್ರ ಯಾ ತ್ವಯಾ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾ|

13101013c ಸುಮನೋಧೂಪದೀಪಾನಾಂ ಸಂಪ್ರದಾನೇ ಫಲಂ ಪ್ರತಿ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವರಿಬ್ಬರೂ ನೀನು ಕೇಳಿದ ಸುಮನೋಹರ ಧೂಪ-ದೀಪಗಳ ದಾನಗಳ ಫಲದ ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡಿದರು.

13101014a ತತಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರಃ ಕವೀಂದ್ರಂ ಪ್ರಶ್ನಮುತ್ತಮಮ್|

13101014c ಸುಮನೋಧೂಪದೀಪಾನಾಂ ಕಿಂ ಫಲಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ|

13101014e ಪ್ರದಾನಸ್ಯ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ತದ್ಭವಾನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಆಗ ದೈತ್ಯೇಂದ್ರನು ಕವೀಂದ್ರನಿಗೆ ಈ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:
“ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮ ! ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ ! ಸುಮನೋಹರ ಧೂಪ-ದೀಪದಾನಗಳ
ಫಲವೇನು? ಇದರ ಕುರಿತು ನೀನು ಹೇಳಬೇಕು.”

13101015 ಶುಕ್ರ ಉವಾಚ|

13101015a ತಪಃ ಪೂರ್ವಂ ಸಮುತ್ಪನ್ನಂ ಧರ್ಮಸ್ತಸ್ಮಾದನಂತರಮ್|

13101015c ಏತಸ್ಮಿನ್ನಂತರೇ ಚೈವ ವೀರುದೋಷಧ್ಯ ಏವ ಚ||

ಶುಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೊದಲು ತಪಸ್ಸು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಅದರ
ನಂತರ ಧರ್ಮವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿತು. ಈ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಿಗಳು ಮತ್ತು
ಔಷಧಗಳು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

13101016a ಸೋಮಸ್ಯಾತ್ಮಾ ಚ ಬಹುಧಾ ಸಂಭೂತಃ ಪೃಥಿವೀತಲೇ|

13101016c ಅಮೃತಂ ಚ ವಿಷಂ ಚೈವ ಯಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಸ್ತುಲ್ಯಜಾತಯಃ||

ಸೋಮರಸವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಸಸ್ಯಗಳು
ಭೂಮಿಯಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು. ಕೆಲವು ಅಮೃತದಂತಿದ್ದವು.
ಕೆಲವು ವಿಷದಂತಿದ್ದವು. ಅನ್ಯ ಕೆಲವು ಎರಡರಂತೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

13101017a ಅಮೃತಂ ಮನಸಃ ಪ್ರೀತಿಂ ಸದ್ಯಃ ಪುಷ್ಪಿಂ ದದಾತಿ ಚ|

13101017c ಮನೋ ಗ್ಲಪಯತೇ ತೀವ್ರಂ ವಿಷಂ ಗಂಧೇನ ಸರ್ವಶಃ||

ಅಮೃತವು ತಕ್ಷಣವೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರೀತಿ ಮತ್ತು ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತದೆ. ವಿಷದ ಗಂಧದಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೂ
ನರಳುತ್ತದೆ.

13101018a ಅಮೃತಂ ಮಂಗಲಂ ವಿಧಿ ಮಹದ್ವಿಷಮಮಂಗಲಮ್|

13101018c ಓಷಧ್ಯೋ ಹ್ಯಮೃತಂ ಸರ್ವಂ ವಿಷಂ ತೇಜೋಽಗ್ನಿಸಂಭವಮ್||

ಅಮೃತವು ಮಂಗಲವೆಂದೂ ವಿಷವು ಮಹಾ ಅಮಂಗಲವೆಂದೂ ತಿಳಿದುಕೋ. ಎಲ್ಲ ಓಷಧಿಗಳೂ ಅಮೃತವು. ವಿಷದಲ್ಲಿರುವ ತೇಜಸ್ಸು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವುದು.

13101019a ಮನೋ ಹ್ಲಾದಯತೇ ಯಸ್ಮಾಚ್ಚೈ ಯಂ ಚಾಪಿ ದಧಾತಿ ಹ|

13101019c ತಸ್ಮಾತ್ಸುಮನಸಃ ಪೋಕ್ತಾ ನರೈಃ ಸುಕೃತಕರ್ಮಭಿಃ||

ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆಹ್ಲಾದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೆಲ್ಲವೂ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮನುಷ್ಯರು ಸುಕೃತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರನ್ನು ಸುಮನಸರು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13101020a ದೇವತಾಭ್ಯಃ ಸುಮನಸೋ ಯೋ ದದಾತಿ ನರಃ ಶುಚಿಃ|

13101020c ತಸ್ಮಾತ್ಸುಮನಸಃ ಪೋಕ್ತಾ ಯಸ್ಮಾತ್ಪುಷ್ಯಂತಿ ದೇವತಾಃ||

ಶುಚಿ ನರರು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸುಮನಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವವುಗಳನ್ನು ಸುಮನಸಗಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13101021a ಯಂ ಯಮುದ್ಧಿಶ್ಯ ದೀಯೇರನ್ದೇವಂ ಸುಮನಸಃ ಪ್ರಭೋ|

13101021c ಮಂಗಲಾರ್ಥಂ ಸ ತೇನಾಸ್ಯ ಪ್ರೀತೋ ಭವತಿ ದೈತ್ಯಪಃ||

ಪ್ರಭೋ! ದೈತ್ಯಪ! ಮಂಗಲ ಉದ್ದೇಶವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸುಮನಸ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನ ಮೇಲೆ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13101022a ಜ್ಞೇಯಾಸ್ತೂಗ್ರಾಶ್ಚ ಸೌಮ್ಯಾಶ್ಚ ತೇಜಸ್ವಿನ್ಯಶ್ಚ ತಾಃ ಪೃಥಕ್|

13101022c ಓಷಧ್ಯೋ ಬಹುವೀರ್ಯಾಶ್ಚ ಬಹುರೂಪಾಸ್ತಥೈವ ಚ||

ಓಷಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೀರ್ಯಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ಅವು ಅನೇಕ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಉಗ್ರ, ಸೌಮ್ಯ ಮತ್ತು ತೇಜಸ್ವೀ ಎಂಬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪ್ರಕಾರಗಳಿವೆ.

13101023a ಯಜ್ಞಿಯಾನಾಂ ಚ ವೃಕ್ಷಾಣಾಮಯಜ್ಞಿಯಾನ್ನಿಬೋಧ ಮೇ|

13101023c ಆಸುರಾಣಿ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ದೈವತೇಭ್ಯೋ ಹಿತಾನಿ ಚ||

ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಮತ್ತು ಉಪಯೋಗಿಸಬಾರದ ವೃಕ್ಷಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು. ಅಸುರರಿಗೆ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹಿತವಾಗುವ ಮಾಲೆಗಳಿವೆ.

13101024a ರಾಕ್ಷಸಾನಾಂ ಸುರಾಣಾಂ ಚ ಯಕ್ಷಾಣಾಂ ಚ ತಥಾ ಪ್ರಿಯಾಃ|

13101024c ಪಿತೃಣಾಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಚ ಕಾಂತಾ ಯಾಸ್ವ ನುಪೂರ್ವಶಃ||

ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ, ಸುರರಿಗೆ, ಯಕ್ಷರಿಗೆ, ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಾನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಮತ್ತು ಹಿತವಾದವುಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13101025a ವನ್ಯಾ ಗ್ರಾಮ್ಯಶ್ಚೇಹ ತಥಾ ಕೃಷ್ಣೋಪ್ತಾಃ ಪರ್ವತಾಶ್ರಯಾಃ|

13101025c ಅಕಂಟಕಾಃ ಕಂಟಕಿನ್ಯೋ ಗಂಧರೂಪರಸಾನ್ವಿತಾಃ||

ಇವು.⁴¹⁶ ವನ್ಯ.⁴¹⁷, ಗ್ರಾಮ್ಯ.⁴¹⁸, ಕೃಷಿಮಾಡಬೇಕಾದ.⁴¹⁹, ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ
ಬೆಳೆಯುವ.⁴²⁰, ಮುಳ್ಳಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಮುಳ್ಳಿರುವ ಗಂಧ-ರೂಪ-
ರಸವಿರುವವು.^{421, 422}.

13101026a ದ್ವಿವಿಧೋ ಹಿ ಸ್ಮೃತೋ ಗಂಧ ಇಷ್ಟೋಽನಿಷ್ಟಶ್ಚ ಪುಷ್ಟಜಃ|

13101026c ಇಷ್ಟಗಂಧಾನಿ ದೇವಾನಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣೀತಿ ವಿಭಾವಯೇತ್||

ಹೂವಿನ ವಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಿಧಗಳಿವೆ: ಇಷ್ಟವಾದವು ಮತ್ತು
ಅನಿಷ್ಟವಾದವು. ಇಷ್ಟಗಂಧವಿರುವ ಹೂವುಗಳನ್ನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

13101027a ಅಕಂಟಕಾನಾಂ ವೃಕ್ಷಾಣಾಂ ಶ್ವೇತಪ್ರಾಯಾಶ್ಚ ವರ್ಣತಃ|

416 ಇಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಯ ಪುಷ್ಟಗಳ ವರ್ಣನೆಯಿದೆ.

417 ಕಾಡುಹೂವುಗಳು. ಇವು ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು.

418 ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾವಾಗಿಯೇ ಬೆಳೆಯುವ ಹೂವುಗಳು. ಇವು ಸುರರಿಗೆ
ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು.

419 ಕೃಷಿಮಾಡಿ ಬೆಳೆಸಬೇಕಾದ ಹೂವುಗಳು ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು.

420 ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುವ ಹೂವುಗಳು ಪಿತೃಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು.

421 ಈ ಹೂವುಗಳು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದವುಗಳು.

422 ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ: ಹೂಬಿಡುವ ಅನೇಕ
ವೃಕ್ಷಗಳು ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ವನಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ. ಅನೇಕ
ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಊಳಿ ನೆಡುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಅನ್ಯ ವೃಕ್ಷಗಳು
ಪರ್ವತಗಳಲ್ಲಿ ತಾವೇ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಈ ವೃಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವೊಂದಕ್ಕೆ
ಮುಳ್ಳುಗಳಿರುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇನ್ನು ಕೆಲವೊಂದಕ್ಕೆ ಮುಳ್ಳುಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ರೂಪ, ರಸ ಮತ್ತು ಗಂಧಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13101027c ತೇಷಾಂ ಪುಷ್ಪಾಣಿ ದೇವಾನಾಮಿಷ್ಟಾನಿ ಸತತಂ ಪ್ರಭೋ⁴²³||

ಪ್ರಭೋ! ದೇವತೆಗಳು ಸತತವೂ ಮುಳ್ಳಿರದ ಮರಗಳಲ್ಲಿ ಆಗುವ
ಬಿಳಿ ಬಣ್ಣದ ಹೂವುಗಳನ್ನೇ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ.

13101028a ಜಲಜಾನಿ ಚ ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಪದ್ಮಾದಿನಿ ಚ ಯಾನಿ ಚ|

13101028c ಗಂಧರ್ವನಾಗಯಕ್ಷೇಭ್ಯಸ್ತಾನಿ ದದ್ಯಾದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ||

ದಾನಗಳ ಕುರಿತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವವನು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ
ಕಮಲ ಮುಂತಾದ ಹೂಗಳ ಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಗಂಧರ್ವರಿಗೆ, ನಾಗಗಳಿಗೆ
ಮತ್ತು ಯಕ್ಷರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

13101029a ಓಷಧ್ಯೋ ರಕ್ತಪುಷ್ಪಾಶ್ಚ ಕಟುಕಾಃ ಕಂಟಕಾನ್ವಿತಾಃ|

13101029c ಶತ್ರುಣಾಮಭಿಚಾರಾರ್ಥಮಥರ್ವಸು ನಿದರ್ಶಿತಾಃ||

ಮುಳ್ಳಿರುವ ಮತ್ತು ಕಹಿಯಾಗಿರುವ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಹೂವುಗಳನ್ನು
ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡಲು ಬಳಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಥರ್ವ
ವೇದದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.⁴²⁴

13101030a ತೀಕ್ಷ್ಣವೀರ್ಯಾಸ್ತು ಭೂತಾನಾಂ ದುರಾಲಂಭಾಃ ಸಕಂಟಕಾಃ|

---

⁴²³ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:
ಪದ್ಮಂ ಚ ತುಲಸೀ ಜಾತಿರಪಿ ಸರ್ವೇಷು ಪೂಜಿತಾ| ಅರ್ಥಾತ್: ಕಮಲ,
ತುಲಸಿ ಮತ್ತು ಮಲ್ಲಿಗೆ - ಇವು ಎಲ್ಲ ಹೂವುಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿವೆ.
(ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)

⁴²⁴ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ಅನುವಾದವು ಬಿಬೇಕ್ ಡೆಬ್ರೋಯ್ ಅವರ ಆಂಗ್ಲಭಾಷೆಯ
ಅನುವಾದದಲ್ಲಿ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13101030c ರಕ್ತಭೂಯಿಷ್ಠವರ್ಣಾಶ್ಚ ಕೃಷ್ಣಾಶ್ಚೈವೋಪಹಾರಯೇತ್||

ಮುಟ್ಟಲೂ ಕಷ್ಟವಾಗುವಷ್ಟು ಅಧಿಕ ಮುಳ್ಳಿರುವ, ಬಣ್ಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಕೆಂಪು ಅಥವಾ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಕಟುವಾದ ವಾಸನೆಯಿರುವ ಹೂವುಗಳನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣ ವೀರ್ಯವಿರುವ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಭೂತ-ಪ್ರೇತಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

13101031a ಮನೋಹೃದಯನಂದಿನೋ ವಿಮದೇರ್ ಮಧುರಾಶ್ಚ ಯಾಃ|

13101031c ಚಾರುರೂಪಾಃ ಸುಮನಸೋ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಸ್ಮೃತಾ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ಮನಸ್ಸು-ಹೃದಯಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವ, ತಿಕ್ಕಿದರೆ ಸಿಹಿಯಾಗಿರುವ, ಸುಂದರವಾದ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.

13101032a ನ ತು ಶ್ಮಶಾನಸಂಭೂತಾ ನ ದೇವಾಯತನೋದ್ಭವಾಃ|

13101032c ಸಂನಯೇತ್ಪುಷ್ಪಿಯುಕ್ತೇಷು ವಿವಾಹೇಷು ರಹಃಸು ಚ||

ಶ್ಮಶಾನ ಮತ್ತು ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ⁴²⁵ ಬೆಳೆದ ಹೂವುಗಳನ್ನು ಪುಷ್ಪಿಯುಕ್ತ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಏಕಾಂತ ವಿಹಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸಬಾರದು.

13101033a ಗಿರಿಸಾನುರುಹಾಃ ಸೌಮ್ಯಾ ದೇವಾನಾಮುಪಪಾದಯೇತ್|

13101033c ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಭ್ಯುಕ್ಷಿತಾಃ ಸೌಮ್ಯಾ ಯಥಾಯೋಗಂ ಯಥಾಸ್ಮೃತಿ||

ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಸುಂದರ ಮತ್ತು ಸುಗಂಧಿತ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಅಥವಾ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿ ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದಂತೆ

⁴²⁵ ಜೀರ್ಣ-ಶೀರ್ಣವಾದ ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಏರಿಸಬೇಕು.

13101034a ಗಂಧೇನ ದೇವಾಸ್ತುಷ್ಯಂತಿ ದರ್ಶನಾದ್ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಾಃ|

13101034c ನಾಗಾಃ ಸಮುಪಭೋಗೇನ ತ್ರಿಭಿರೇತ್ಯೆಸ್ತು ಮಾನುಷಾಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೂವಿನ ಗಂಧದಿಂದ, ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸರು ಅದನ್ನು ನೋಡುವುದರಿಂದ, ನಾಗಗಣಗಳು ಅದನ್ನು ಮುಟ್ಟುವುದರ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರು ಈ ಮೂರೂ (ಗಂಧ, ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಸ್ಪರ್ಶ) ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13101035a ಸದ್ಯಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ದೇವಾನ್ವೈ ತೇ ಪ್ರೀತಾ ಭಾವಯಂತ್ಯುತ|

13101035c ಸಂಕಲ್ಪಸಿದ್ಧಾ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಮೀಪ್ಸಿತೈಶ್ಚ ಮನೋರಥೈಃ||

ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ತತ್ಕ್ಷಣವೇ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಮನುಷ್ಯರ ಎಲ್ಲ ಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬಯಸಿದ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುತ್ತಾರೆ.

13101036a ದೇವಾಃ ಪ್ರೀಣಂತಿ ಸತತಂ ಮಾನಿತಾ ಮಾನಯಂತಿ ಚ|

13101036c ಅವಜ್ಞಾತಾವಧೂತಾಶ್ಚ ನಿರ್ದಹಂತ್ಯಧಮಾನ್ನರಾನ್||

ಪೂಜೆಯಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಸತತವೂ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪೂಜಿಸಿದವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಮ್ಮನ್ನು ಅಲ್ಲಗಳೆದಾಗ ಅವರು ಆ ಅಧಮ ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13101037a ಅತಲೂರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಧೂಪದಾನವಿಧೌ ಫಲಮ್|

13101037c ಧೂಪಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನಾಧೂನಸಾಧೂಂಶ್ಚ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ಇನ್ನು ನಾನು ಧೂಪದಾನದ ವಿಧಿ ಮತ್ತು ಫಲವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

ಧೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯದು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟದ್ದು ಎಂಬ ವಿಧಗಳಿವೆ. ನನ್ನನ್ನು ಕೇಳು.

13101038a ನಿಯಾಸಃ ಸರಲಶ್ಚೈವ.⁴²⁶ ಕೃತ್ರಿಮಶ್ಚೈವ ತೇ ತ್ರಯಃ|

13101038c ಇಷ್ಟಾನಿಷ್ಟೋ ಭವೇದ್ಗಂಧಸ್ತನ್ಮೇ ವಿಸ್ತರತಃ ಶೃಣು||

ಧೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯತಃ ಮೂರು ಭೇದಗಳಿವೆ: ನಿಯಾಸ.⁴²⁷, ಸರಲ.⁴²⁸ ಮತ್ತು ಕೃತ್ರಿಮ.⁴²⁹. ಅವುಗಳ ವಾಸನೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇಷ್ಟವಾದುದು ಮತ್ತು ಅನಿಷ್ಟವಾದುದು ಎಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಭೇದಗಳಿವೆ. ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳು.

13101039a ನಿಯಾಸಾಃ ಸಲ್ಲಕೀವರ್ಜ್ಯಾ ದೇವಾನಾಂ ದಯಿತಾಸ್ತು ತೇ|

13101039c ಗುಗ್ಗುಲುಃ ಪ್ರವರಸ್ತೇಷಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಮಿತಿ ನಿಶ್ಚಯಃ||

ಸಲ್ಲಕೀ.⁴³⁰ ಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಉಳಿದ ವೃಕ್ಷಗಳ ನಿಯಾಸಗಳು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಈ ಎಲ್ಲ ನಿಯಾಸಗಳಲ್ಲಿಯೂ

---

⁴²⁶ ಸಾರಿಣಶ್ಚೈವ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴²⁷ ಮರದಿಂದ ಸೋರುವ ಹಾಲು ಹೆಚ್ಚುಗಟ್ಟಿದುದಕ್ಕೆ ನಿಯಾಸ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್ ಇದನ್ನು extractions ಎಂದು ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

⁴²⁸ ಮರದ ತುಂಡನ್ನು ಸುಟ್ಟಾಗ ಬರುವ ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಧೂಪಕ್ಕೆ ಸಾರಣ ಅಥವಾ ಸಾರಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

⁴²⁹ ಪ್ರಾಕೃತಿಕವಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವ ಧೂಪ; ಕೃತ್ರಿಮವಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಧೂಪ.

⁴³⁰ ಆನೇಬೇಲ ಮರ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ); Frankincense, *Boswellia serrata* (ವಿವೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್).

https://en.wikipedia.org/wiki/Boswellia_serrata

ಗುಗ್ಗುಲು.⁴³¹ ಮರದ ನಿಯಾಸವು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗಿದೆ.

13101040a ಅಗುರುಃ ಸಾರಿಣಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಭೋಗಿನಾಮ್|

13101040c ದೈತ್ಯಾನಾಂ ಸಲ್ಲಕೀಜಶ್ಚ ಕಾಂಕ್ಷಿತೋ ಯಶ್ಚ ತದ್ವಿಧಃ||

ಸಾರಿಣ ಧೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಅಗುರು.⁴³² ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಇದು ಯಕ್ಷ-
ರಾಕ್ಷಸ-ಉರಗಗಳಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ದೈತ್ಯರಿಗೆ ಸಲ್ಲಕೀ ಮರದ
ಮತ್ತು ಅದೇ ಜಾತಿಯ ಮರಗಳ ಧೂಪವು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

13101041a ಅಥ ಸರ್ಜರಸಾದೀನಾಂ ಗಂಧೈಃ ಪಾರ್ಥಿವದಾರವೈಃ|

13101041c ಘಾಣಿತಾಸವಸಂಯುಕ್ತೈರ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ವಿಧೀಯತೇ||

ಸರ್ಜ.⁴³³ದ ರಸ ಮತ್ತು ಅಂಥಹದೇ ಮರದ ರಸಗಳನ್ನು ಹುಳಿ ಕಬ್ಬಿನ
ರಸದಲ್ಲಿ ಸೇರಿಸಿ ತಯಾರಿಸಿದ ಧೂಪವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆಂದು
ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.⁴³⁴.

---

⁴³¹ ಹಾಲುಮಡ್ಡಿ ಗಿಡ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ);

https://en.wikipedia.org/wiki/Commiphora_wightii

⁴³² <https://www.wisdomlib.org/definition/aguru>

⁴³³ ಶಾಲ ವೃಕ್ಷ <https://www.wisdomlib.org/definition/sarja>

⁴³⁴ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಈ ಒಂದು ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ: ಕಾಕಂಬಿಯಿಂದಲೂ
ಮತ್ತು ಆಸವದಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾದ ರಾಳವೇ ಮೊದಲಾದ
ಸುಗಂಧಚೂರ್ಣಗಳಿಂದಲೂ, ಚಂದನಾದಿ ಕಾಷ್ಠಗಳ ಚೂರ್ಣಗಳಿಂದಲೂ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಧೂಪಕ್ಕೆ ಕೃತ್ರಿಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಕೃತಕವಾದ ಧೂಪಗಳು
(ಊದುಬತ್ತಿಗಳು) ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ
ಪ್ರೆಸ್).

13101042a ದೇವದಾನವಭೂತಾನಾಂ ಸದ್ಯಸ್ತುಷ್ಟಿ ಕರಃ ಸ್ತೃತಃ|

13101042c ಯೇಽನ್ಯೇ ವೈಹಾರಿಕಾಸ್ತೇ ತು ಮಾನುಷಾಣಾಮಿತಿ ಸ್ತೃತಾಃ||

ದೇವ-ದಾನವ-ಭೂತಗಳು ಧೂಪಗಳಿಂದ ತಕ್ಷಣವೇ

ತೃಪ್ತಿಹೊಂದುತ್ತಾರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವಲ್ಲದೇ ಅನ್ಯ ಧೂಪಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಭೋಗ-ವಿಲಾಸಗಳ ಉಪಯೋಗಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13101043a ಯ ಏವೋಕ್ತಾಃ ಸುಮನಸಾಂ ಪ್ರದಾನೇ ಗುಣಹೇತವಃ|

13101043c ಧೂಪೇಷ್ಟಪಿ ಪರಿಚ್ಛೇಯಾಸ್ತ ಏವ ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಾಃ||

ಪುಷ್ಟದಾನದಿಂದ ಯಾವ ಲಾಭಗಳಾಗುತ್ತದೆಯೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅವೇ ಧೂಪ ದಾನದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಧೂಪಗಳೂ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತವೆ.

13101044a ದೀಪದಾನೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಫಲಯೋಗಮನುತ್ತಮಮ್|

13101044c ಯಥಾ ಯೇನ ಯದಾ ಚೈವ ಪ್ರದೇಯಾ ಯಾದೃಶಾಶ್ಚ ತೇ||

ಈಗ ನಾನು ದೀಪದಾನದ ಅನುತ್ತಮ ಫಲಯೋಗದ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಯಾರಿಗೆ ಯಾವಾಗ ದೀಪದಾನ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13101045a ಜ್ಯೋತಿಸ್ತೇಜಃ ಪ್ರಕಾಶಶ್ಚಾಪ್ಯೂರ್ಧ್ವಗಂ ಚಾಪಿ ವರ್ಣ್ಯತೇ|

13101045c ಪ್ರದಾನಂ ತೇಜಸಾಂ ತಸ್ಮಾತ್ತೇಜೋ ವರ್ಧಯತೇ ನೃಣಾಮ್||

ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶವು ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ಅದು ಊರ್ಧ್ವಗವೆಂದು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೀಪದಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯರ ತೇಜಸ್ಸು

ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

13101046a ಅಂಧಂ ತಮಸ್ತಮಿಸ್ರಂ ಚ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮೇವ ಚ|

13101046c ಉತ್ತರಾಯಣಮೇತಸ್ಮಾ ಜ್ಞೋತಿರ್ದಾನಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

ದಕ್ಷಿಣಾಯನವು ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣದಲ್ಲಿ⁴³⁵ ಮಾಡುವ ದೀಪದಾನವು ಪ್ರಶಸ್ತವಾದುದು.

13101047a ಯಸ್ಮಾದೂರ್ಧ್ವಗಮೇತತ್ತು ತಮಸಶ್ಚೈವ ಭೇಷಜಮ್|

13101047c ತಸ್ಮಾದೂರ್ಧ್ವಗತೇರ್ದಾತಾ ಭವೇದಿತಿ ವಿನಿಶ್ಚಯಃ||

ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ದೀಪವು ಅಂಧಕಾರಕ್ಕೆ ಔಷಧಿಯು. ಆದುದರಿಂದ ದೀಪದಾನಮಾಡಿದವನು ಊರ್ಧ್ವಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂಬ ನಿಶ್ಚಯವಿದೆ.

13101048a ದೇವಾಸ್ತೇಜಸ್ವಿನೋ ಯಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರಭಾವಂತಃ ಪ್ರಕಾಶಕಾಃ|

13101048c ತಾಮಸಾ ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚೇತಿ ತಸ್ಮಾದ್ಧೀಪಃ ಪ್ರದೀಯತೇ||

ಬೆಳಕಿನಿಂದಲೇ ದೇವತೆಗಳು ತೇಜಸ್ಸು, ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಕ್ಷಸರು ಇವುಗಳನ್ನು ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ದೀಪದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.⁴³⁶

---

⁴³⁵ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಲ್ಲಿ ಮೃತರಾದವರನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು (ಬಿಬೇಕೆ ದೆಬ್ರೋಯ್).

⁴³⁶ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಥಬರುವ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ: ದೇವತೆಗಳು ತಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪ್ರಭಾವಂತರೂ ಪ್ರಕಾಶಕರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಕ್ಷಸರು ಅಂಧಕಾರಪ್ರಿಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ

13101049a ಆಲೋಕದಾನಾಚ್ಚಕ್ಷುಷ್ಮಾನ್ ಪ್ರಭಾಯುಕ್ತೋ ಭವೇನ್ನರಃ|

13101049c ತಾನ್ದತ್ತ್ವಾ ನೋಪಹಿಂಸೇತ ನ ಹರೇನ್ನೋಪನಾಶಯೇತ್.⁴³⁷||

ದೀಪದಾನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ ಕಣ್ಣುಗಳ ತೇಜಸ್ಸು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನು ಪ್ರಭಾಯುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೀಪದಾನದ ನಂತರ ಆ ದೀಪವನ್ನು ಆರಿಸಬಾರದು, ಅಥವಾ ಎತ್ತಿ ಬೇರೆಕಡೆ ಇಡಬಾರದು ಅಥವಾ ನಾಶಗೊಳಿಸಬಾರದು.

13101050a ದೀಪಹರ್ತಾ ಭವೇದಂಧಸ್ತಮೋಗತಿರಸುಪ್ರಭಃ|

13101050c ದೀಪಪ್ರದಃ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ದೀಪಮಾಲೀ ವಿರಾಜತೇ||

ದೀಪವನ್ನು ಕದ್ದವನು ಅಂಧನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಮರಣಾನಂತರ ಅಂಧಕಾರಮಯ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬೀಳುತ್ತಾನೆ. ದೀಪದಾನಮಾಡಿದವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೀಪಮಾಲೆಯಂತೆ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13101051a ಹವಿಷಾ ಪ್ರಥಮಃ ಕಲ್ಪೋ ದ್ವಿತೀಯಸ್ತ್ವೌಷಧೀರಸೈಃ|

13101051c ವಸಾಮೇದೋಸ್ಥಿನಿಯಾಸ್ಮೈರ್ನ ಕಾರ್ಯಃ ಪುಷ್ಪಿಮಿಚ್ಚತಾ||

ತುಪ್ಪದ ದೀಪವು ಪ್ರಥಮ ದರ್ಜೆಯ ದೀಪವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಔಷಧಿಗಳ ರಸ ಅರ್ಥಾತ್ ಎಳ್ಳು-ಸಾಸಿವೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳ

ಎಣ್ಣೆಯಿಂದ ಹೊತ್ತಿಸಿದ ದೀಪವು ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯದು.

ಪುಷ್ಪಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ಕೊಬ್ಬು, ಮೇದ ಮತ್ತು ಎಲುಬುಗಳಿಂದ

ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಲು ದೀಪದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴³⁷ Such a donor should not be injured and the lamp must not be stolen or destroyed. (ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್)

ತೆಗೆದ ಎಣ್ಣೆಯ ದೀಪಗಳನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು.

13101052a ಗಿರಿಪ್ರಪಾತೇ ಗಹನೇ ಚೈತ್ಯಸ್ಥಾನೇ ಚತುಷ್ಟಥೇ|

438|13101052c ದೀಪದಾತಾ ಭವೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ಭೂತಿಮಾತ್ಮನಃ||

ತನ್ನ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ನಿತ್ಯವೂ ಗಿರಿಪ್ರಪಾತಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ಜನ ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಡ್ಡದಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ದೀಪಗಳನ್ನು ಇಡಬೇಕು.

13101053a ಕುಲೋದ್ಧೋತೋ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಪ್ರಕಾಶತ್ವಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ|

13101053c ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಚೈವ ಸಾಲೋಕ್ಯಂ ದೀಪದಾತಾ ನರಃ ಸದಾ||

ದೀಪದಾನ ಮಾಡಿದ ನರನು ಸದಾ ತನ್ನ ಕುಲವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮರಣಾನಂತರ ಅವನು ನಕ್ಷತ್ರ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13101054a ಬಲಿಕರ್ಮಸು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಗುಣಾನ್ಕರ್ಮಫಲೋದಯಾನ್|

13101054c ದೇವಯಕ್ಷೋರಗನೃಣಾಂ ಭೂತಾನಾಮಥ ರಕ್ಷಸಾಮ್||

ಈಗ ನಾನು ದೇವ-ಯಕ್ಷ-ಉರಗ-ಮನುಷ್ಯರು ಮತ್ತು ರಾಕ್ಷಸ-ಭೂತಗಳಿಗೆ ಬಲಿನೀಡುವುದರ ಗುಣಗಳನ್ನೂ ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13101055a ಯೇಷಾಂ ನಾಗ್ರಭುಜೋ ವಿಪ್ರಾ ದೇವತಾತಿಥಿಬಾಲಕಾಃ|

438 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ

ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಲಯೇ ದುರ್ಗೇ ದೀಪೋ ಭೂತಿಪ್ರದಃ ಶುಚಿಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13101055c ರಾಕ್ಷಸಾನೇವ ತಾನ್ವಿದ್ಧಿ ನಿರ್ವಷಟ್ಕಾರಮಂಗಲಾನ್.⁴³⁹||

ಯಾರು ವಿಪ್ರರು, ದೇವತೆಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಬಾಲಕರಿಗಿಂತಲೂ
ಮೊದಲು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೋ ಅವರು ವಷಟ್ಕಾರಗಳಿಲ್ಲದ
ಅಮಂಗಲಕರ ರಾಕ್ಷಸರೆಂದೇ ತಿಳಿ.

13101056a ತಸ್ಮಾದಗ್ರಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿಪೂಜಿತಮ್|

13101056c ಶಿರಸಾ ಪ್ರಣತಶ್ಚಾಪಿ ಹರೇದ್ಬಲಿಮತಂದ್ರಿತಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಆಲಸ್ಯರಹಿತನಾಗಿ ಮತ್ತು ಶುದ್ಧಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮೊದಲು
ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿ ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು
ನೀಡಬೇಕು.

13101057a ಗೃಹ್ಯಾ ಹಿ ದೇವತಾ ನಿತ್ಯಮಾಶಂಸಂತಿ ಗೃಹಾತ್ಸದಾ|

13101057c ಬಾಹ್ಯಾಶ್ಚಾಗಂತವೋ ಯೇಽನ್ಯೇ ಯಕ್ಷರಾಕ್ಷಸಪನ್ನಗಾಃ||

13101058a ಇತೋ ದತ್ತೇನ ಜೀವಂತಿ ದೇವತಾಃ ಪಿತರಸ್ತಥಾ|

13101058c ತೇ ಪ್ರೀತಾಃ ಪ್ರೀಣಯಂತ್ಯೇತಾನಾಯುಷಾ ಯಶಸಾ ಧನೈಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಬಲಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ
ಆಶೀರ್ವದಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸ-
ಪನ್ನಗಗಳು ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನಿಂದ ಬಂದ ಅತಿಥಿಗಳು ಗೃಹಸ್ಥನು
ನೀಡಿದ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ
ಅವನಿಗೆ ಆಯಸ್ಸು, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಧನವನ್ನಿತ್ತು
ಸಂತುಷ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

⁴³⁹ ನಿರ್ವಿಶಂಕಾನಮಂಗಲಾನ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13101059a ಬಲಯಃ ಸಹ ಪುಷ್ಪೈಸ್ತು ದೇವಾನಾಮುಪಹಾರಯೇತ್|

13101059c ದಧಿದ್ರಪ್ಸಯುತಾಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಸುಗಂಧಾಃ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ||

ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಬಲಿಯು ಹಾಲು-ಮೊಸರಿನಿಂದ

ಮಾಡಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಪರಮ ಪವಿತ್ರವೂ, ಸುಗಂಧಿತವೂ, ನೋಡಲು ಸುಂದರವೂ ಮತ್ತು ಹೂಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತವೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

13101060a ಕಾರ್ಯಾ ರುಧಿರಮಾಂಸಾಢ್ಯಾ ಬಲಯೋ ಯಕ್ಷರಕ್ಷಸಾಮ್|

13101060c ಸುರಾಸವಪುರಸ್ಕಾರಾ ಲಾಜೋಲ್ಲೇಪನಭೂಷಿತಾಃ||

ಯಕ್ಷ-ರಾಕ್ಷಸರಿಗೆ ನೀಡುವ ಬಲಿಯು ರಕ್ತ-ಮಾಂಸಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು, ಸುರೆ ಮತ್ತು ಆಸವಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ, ಅರಳಿನಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿರಬೇಕು.

13101061a ನಾಗಾನಾಂ ದಯಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಪದ್ಮೋತ್ಪಲವಿಮಿಶ್ರಿತಾಃ|

13101061c ತಿಲಾನ್ಗುಡಸುಸಂಪನ್ನಾನ್ಭೂತಾನಾಮುಪಹಾರಯೇತ್||

ನಾಗಗಳಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪದ್ಮಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತ ಬಲಿಯು ಪ್ರಿಯವಾದುದು. ಭೂತಗಳಿಗೆ ಎಳ್ಳು ಮತ್ತು ಬೆಲ್ಲದಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಬಲಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

13101062a ಅಗ್ರದಾತಾಗ್ರಭೋಗೀ ಸ್ಯಾಧ್ವಲವರ್ಣಸಮನ್ವಿತಃ|

13101062c ತಸ್ಮಾದಗ್ರಂ ಪ್ರಯಚ್ಛೇತ ದೇವೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತಿಪೂಜಿತಮ್||

ಮೊದಲು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ ಉಣ್ಣುವವನು ಬಲ ಮತ್ತು ವರ್ಣಸಮನ್ವಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮೊದಲು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಬಲಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

13101063a ಜ್ವಲತ್ಯಹರಹೋ ವೇಶ್ಮ ಯಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಗೃಹದೇವತಾಃ|

13101063c ತಾಃ ಪೂಜ್ಯಾ ಭೂತಿಕಾಮೇನ ಪ್ರಸ್ಯುತಾಗ್ರಪ್ರದಾಯಿನಾ||

ಗೃಹದೇವತೆಗಳಿಂದಲೇ ಮನೆಯು ಪ್ರಕಾಶಮಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಮೊದಲು ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸಿ
ಅಗ್ರಬಲಿಯನ್ನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.”

13101064a ಇತ್ಯೇತದಸುರೇಂದ್ರಾಯ ಕಾವ್ಯಃ ಪ್ರೋವಾಚ ಭಾರ್ಗವಃ|

13101064c ಸುವರ್ಣಾಯ ಮನುಃ ಪ್ರಾಹ ಸುವರ್ಣೋ ನಾರದಾಯ ಚ||

13101065a ನಾರದೋಽಪಿ ಮಯಿ ಪ್ರಾಹ ಗುಣಾನೇತಾನ್ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

13101065c ತ್ವಮಪ್ಯೇತದ್ವಿದಿತ್ವೇಹ ಸರ್ವಮಾಚರ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಮಹಾದ್ಯುತೇ! ಹೀಗೆ ಭಾರ್ಗವ ಕಾವ್ಯನು ಅಸುರೇಂದ್ರ
ಬಲಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಮನುವು ಇದನ್ನು ಸುವರ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.
ಸುವರ್ಣನು ನಾರದನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ನಾರದನಾದರೋ ಈ
ಫಲಗಳನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು. ನೀನೂ ಕೂಡ ಹೀಗೆ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಚರಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಸುವರ್ಣಮನುಸಂವಾದೋ ನಾಮ ಏಕಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಮನುಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಒಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ನಹುಷನಿಂದ ಋಷಿಗಳ ಮೇಲೆ ಅತ್ಯಾಚಾರ; ಅದರ ಪ್ರತೀಕಾರದ
ಕುರಿತು ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮತ್ತು ಭೃಗುಮಹರ್ಷಿಗಳ ಸಂವಾದ (1-29).

13102001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13102001a ಶ್ರುತಂ ಮೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುಷ್ಪಧೂಪಪ್ರದಾಯಿನಾಮ್|

13102001c ಫಲಂ ಬಲಿವಿಧಾನೇ ಚ ತದ್ಭೂಯೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ||

13102002a ಧೂಪಪ್ರದಾನಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರದೀಪಸ್ಯ ತಥೈವ ಚ|

13102002c ಬಲಯಶ್ಚ ಕಿಮರ್ಥಂ ವೈ ಕ್ಷಿಪ್ಯಂತೇ ಗೃಹಮೇಧಿಭಿಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪುಷ್ಪ-ಧೂಪದಾನಗಳ ಫಲ ಮತ್ತು ಬಲಿವಿಧಾನಗಳ ಕುರಿತು ನಾನು ಕೇಳಿದೆ. ಧೂಪ ಮತ್ತು ದೀಪದಾನಗಳ ಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಮತ್ತು ಗೃಹಸ್ಥರು ಬಲಿಗಳನ್ನು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಏಕೆ ಇಡುತ್ತಾರೆ.⁴⁴⁰?”

13102003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13102003a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13102003c ನಹುಷಂ ಪ್ರತಿ ಸಂವಾದಮಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಭೃಗೋಸ್ತಥಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ನಹುಷನೊಡನೆ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಮತ್ತು ಭೃಗುಗಳ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

⁴⁴⁰ ಅಥವಾ ಎಸೆಯುತ್ತಾರೆ?

13102004a ನಹುಷೋ ಹಿ ಮಹಾರಾಜ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಸುಮಹಾತಪಾಃ|

13102004c ದೇವರಾಜ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸುಕೃತೇನೇಹ ಕರ್ಮಣಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ರಾಜರ್ಷಿ ಮಹಾತಪಸ್ವೀ ನಹುಷನು
ಸುಕೃತಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.⁴⁴¹.

13102005a ತತ್ರಾಪಿ ಪ್ರಯತೋ ರಾಜನ್ನಹುಷಸ್ತ್ರಿದಿವೇ ವಸನಾ|

13102005c ಮಾನುಷೀಶ್ಚೈವ ದಿವ್ಯಾಶ್ಚ ಕುರ್ವಾಣೋ ವಿವಿಧಾಃ ಕ್ರಿಯಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಹುಷನು ವಿವಿಧ ಮಾನುಷ
ಮತ್ತು ದಿವ್ಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

13102006a ಮಾನುಷ್ಯಸ್ತತ್ರ ಸರ್ವಾಃ ಸ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13102006c ಪ್ರವೃತ್ತಾಸ್ತ್ರಿದಿವೇ ರಾಜನ್ದಿವ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಸನಾತನಾಃ||

ರಾಜನ್ ! ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಸನಾತನ ಮಾನುಷ
ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತು ದೇವಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

13102007a ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಾಣಿ ಸಮಿಧಃ ಕುಶಾಃ ಸುಮನಸಸ್ತಥಾ|

13102007c ಬಲಯಶ್ಚಾನ್ನಲಾಜಾಭಿಧೂಪನಂ ದೀಪಕರ್ಮ ಚ||

13102008a ಸರ್ವಂ ತಸ್ಯ ಗೃಹೇ ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಾವರ್ತತ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13102008c ಜಪಯಜ್ಞಾನ್ಮನೋಯಜ್ಞಾಂಸ್ತ್ರಿದಿವೇಽಪಿ ಚಕಾರ ಸಃ||

ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯ, ಸಮಿತ್ತು, ದರ್ಭೆ, ಪುಷ್ಪಗಳು, ಬಲಿ, ಅನ್ನ, ಅರಳು,
ಧೂಪ, ಮತ್ತು ದೀಪ - ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳೂ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜನ

⁴⁴¹ ನಹುಷನು ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಕಥೆಯು

[ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ ೯](#) ರಿಂದ ೧೭ರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಪಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಮನೋಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಕೂಡ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13102009a ದೈವತಾನ್ಯರ್ಚಯಂಶ್ಚಾಪಿ ವಿಧಿವತ್ಸ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

13102009c ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯಥಾಪೂರ್ವಮರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ ! ಆ ಸುರೇಶ್ವರನು ದೇವತೆಗಳ ಅರ್ಚನೆಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದನು.

13102010a ಅಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯತ್ವಾದಹಂಕಾರಸ್ತಮಾವಿಶತ್|

13102010c ಸರ್ವಾಶ್ಚೈವ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತಸ್ಯ ಪರ್ಯಹೀಯಂತ ಭೂಪತೇ||

ಆಗ “ನಾನು ಇಂದ್ರ” ಎನ್ನುವ ಅಹಂಕಾರವು ಅವನನ್ನು ಆವೇಶಿಸಿತು. ಭೂಪತೇ ! ಇದರಿಂದಾಗಿ ಅವನ ಸರ್ವ ಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ನಷ್ಟವಾಗತೊಡಗಿದವು.

13102011a ಸ ಋಷೀನ್ವಾಹಯಾಮಾಸ ವರದಾನಮದಾನ್ವಿತಃ|

13102011c ಪರಿಹೀನಕ್ರಿಯಶ್ಚಾಪಿ ದುರ್ಬಲತ್ವಮುಪೇಯಿವಾನ್||

ವರಮದಾನ್ವಿತನಾದ ಅವನು ಋಷಿಗಳಿಂದಲೇ ತನ್ನ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದನು. ಹೀನ ಕೃತ್ಯಗಳಿಂದ ಅವನು ದುರ್ಬಲನಾಗತೊಡಗಿದನು.

13102012a ತಸ್ಯ ವಾಹಯತಃ ಕಾಲೋ ಮುನಿಮುಖ್ಯಾಂಸ್ತಪೋಧನಾನ್|

13102012c ಅಹಂಕಾರಾಭಿಭೂತಸ್ಯ ಸುಮಹಾನತ್ಯವರ್ತತ||

ಕ್ರಮೇಣ ಅವನು ತಪೋಧನ ಮುನಿಮುಖ್ಯರು ತನ್ನನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಅವನ ಈ ಕೃತ್ಯಗಳು

ದೀರ್ಘಕಾಲದ ವರೆಗೆ ನಡೆಯಿತು.

13102013a ಅಥ ಪರ್ಯಾಯಶ ಋಷೀನ್ವಾಹನಾಯೋಪಚಕ್ರಮೇ|

13102013c ಪರ್ಯಾಯಶ್ಚಾಪ್ಯಗಸ್ತೃಸ್ಯ ಸಮಪದ್ಯತ ಭಾರತ||

ಅವನು ಒಬ್ಬರಾದ ನಂತರ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಂತೆ ಋಷಿಗಳನ್ನು
ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಬಳಸತೊಡಗಿದನು. ಭಾರತ! ಒಮ್ಮೆ ಅಗಸ್ತೃನ
ಬಾರಿಯು ಬಂದೊದಗಿತು.

13102014a ಅಥಾಗಮ್ಯ ಮಹಾತೇಜಾ ಭೃಗುರ್ಬ್ರಹ್ಮವಿದಾಂ ವರಃ|

13102014c ಅಗಸ್ತೃಮಾಶ್ರಮಸ್ಥಂ ವೈ ಸಮುಪೇತ್ಯೇದಮಬ್ರವೀತ್||

ಅದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಬ್ರಹ್ಮವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೃಗುವು
ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿದ್ದ ಅಗಸ್ತೃನ ಬಳಿಬಂದು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13102015a ಏವಂ ವಯಮಸತ್ಕಾರಂ ದೇವೇಂದ್ರಸ್ಯಾಸ್ಯ ದುರ್ಮತೇಃ|

13102015c ನಹುಷಸ್ಯ ಕಿಮರ್ಥಂ ವೈ ಮರ್ಷಯಾಮ ಮಹಾಮುನೇ||

“ಮಹಾಮುನೇ! ದೇವೇಂದ್ರನಾಗಿರುವ ಈ ದುರ್ಮತಿ ನಹುಷನ
ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ನಾವು ಏಕೆ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ?”

13102016 ಅಗಸ್ತೃ ಉವಾಚ|

13102016a ಕಥಮೇಷ ಮಯಾ ಶಕ್ಯಃ ಶಪ್ತಂ ಯಸ್ಯ ಮಹಾಮುನೇ|

13102016c ವರದೇನ ವರೋ ದತ್ತೋ ಭವತೋ ವಿದಿತಶ್ಚ ಸಃ||

ಅಗಸ್ತೃನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಮುನೇ! ವರದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಇವನಿಗೆ
ವರವನ್ನು ನೀಡಿರುವಾಗ ನಾನು ಇವನನ್ನು ಹೇಗೆ ಶಪಿಸಬಲ್ಲೆನು? ಇದು
ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿದ್ದೇ ಆಗಿದೆ.

13102017a ಯೋ ಮೇ ದೃಷ್ಟಿಪಥಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಸ ಮೇ ವಶ್ಯೋ ಭವೇದಿತಿ|

13102017c ಇತ್ಯನೇನ ವರೋ ದೇವಾದ್ಯಾಚಿತೋ ಗಚ್ಛತಾ ದಿವಮ್||

ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಇವನು “ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಪಥದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನ್ನ ವಶವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮದೇವನಿಂದ ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13102018a ಏವಂ ನ ದಗ್ಧಃ ಸ ಮಯಾ ಭವತಾ ಚ ನ ಸಂಶಯಃ|

13102018c ಅನ್ಯೇನಾಪ್ಯ ಋಷಿಮುಖ್ಯೇನ ನ ಶಪ್ತೋ ನ ಚ ಪಾತಿತಃ||

ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನಾಗಲೀ ಮತ್ತು ನೀನಾಗಲೀ ಇವನನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿಯೇ ಅನ್ಯ ಋಷಿಮುಖ್ಯರೂ ಇವನನ್ನು ಶಪಿಸಲಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಕೆಳಗುರಿಳಿಸಲಿಲ್ಲ.

13102019a ಅಮೃತಂ ಚೈವ ಪಾನಾಯ ದತ್ತಮಸ್ಮೈ ಪುರಾ ವಿಭೋ|

13102019c ಮಹಾತ್ಮನೇ ತದರ್ಥಂ ಚ ನಾಸ್ಮಾಭಿವಿನಿಪಾತ್ಯತೇ||

ವಿಭೋ! ಹಿಂದೆ ಮಹಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮನು ಇವನಿಗೆ ಕುಡಿಯಲು ಅಮೃತವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದನು. ಇದರಿಂದಲೇ ನಾವು ಇವನನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಉರುಳಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ.

13102020a ಪ್ರಾಯಚ್ಛತ ವರಂ ದೇವಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ದುಃಖಕಾರಕಮ್|

13102020c ದ್ವಿಜೇಷ್ಟಧರ್ಮಯುಕ್ತಾನಿ ಸ ಕರೋತಿ ನರಾಧಮಃ||

ಬ್ರಹ್ಮದೇವನು ಇವನಿಗಿತ್ತ ವರವು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ದುಃಖಕಾರಕವಾಗಿಹೋಗಿದೆ. ಈ ನರಾಧಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಂದಿಗೆ

ಅಧರ್ಮ ಯುಕ್ತನಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

13102021a ಅತ್ರ ಯತ್ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲಂ ನಸ್ತದ್ಭೂಹಿ ವದತಾಂ ವರ|

13102021c ಭವಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಯಥಾ ಬ್ರೂಯಾತ್ಕುರ್ವೀಮಹಿ ತಥಾ ವಯಮ್||

ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಈಗ ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ನೀನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಹಾಗೆಯೇ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

13102022 ಭೃಗುರುವಾಚ|

13102022a ಪಿತಾಮಹನಿಯೋಗೇನ ಭವಂತಮಹಮಾಗತಃ|

13102022c ಪ್ರತಿಕರ್ತುಂ ಬಲವತಿ ನಹುಷೇ ದರ್ಪಮಾಸ್ಥಿತೇ⁴⁴²||

ಭೃಗುವು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹನ ನಿಯೋಗದಿಂದಲೇ ನಾನು ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ದರ್ಪಿತನಾಗಿರುವ ಬಲವಾನ್ ನಹುಷನಿಗೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13102023a ಅದ್ಯ ಹಿ ತ್ವಾ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧಿ ರಥೇ ಯೋಕ್ಷ್ಯತಿ ದೇವರಾಟ್|

13102023c ಅದ್ವೈನಮಹಮುದ್ವೃತ್ತಂ ಕರಿಷ್ಯೇಽನಿಂದ್ರಮೋಜಸಾ||

ಇಂದು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ದೇವರಾಜನು ನಿನ್ನನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದೇ ನಾನು ನನ್ನ ಓಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಇಂದ್ರಪದವಿಯಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

13102024a ಅದ್ಯೇಂದ್ರಂ ಸ್ಥಾಪಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ಶತಕ್ರತುಮ್|

13102024c ಸಂಚಾಲ್ಯ ಪಾಪಕರ್ಮಾಣಮಿಂದ್ರಸ್ಥಾನಾತ್ಸು ದುರ್ಮತಿಮ್||

⁴⁴² ದೈವಮೋಹಿತೇ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಇಂದು ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ನಾನು ಈ ದುರ್ಮತಿ
ಪಾಪಕರ್ಮಿಯನ್ನು ಇಂದ್ರಸ್ಥಾನದಿಂದ ಉರುಳಿಸಿ ಶತಕೃತುವನ್ನು
ಇಂದ್ರನನ್ನಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

13102025a ಅದ್ಯ ಚಾಸೌ ಕುದೇವೇಂದ್ರಸ್ವಾಂ ಪದಾ ಧರ್ಷಯಿಷ್ಯತಿ|

13102025c ದೈವೋಪಹತಚಿತ್ತತ್ವಾದಾತ್ಮನಾಶಾಯ ಮಂದಧೀಃ||

ದೈವವು ಇವನ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ದೇವರಾಜನಾಗಿರುವ ಈ ಮಂದಬುದ್ಧಿ ನೀಚ ನಹುಷನು ನಿನ್ನನ್ನು
ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತಾನೆ.

13102026a ವ್ಯತ್ಯಾಂತಧರ್ಮಂ ತಮಹಂ ಧರ್ಷಣಾಮರ್ಷಿತೋ ಭೃಶಮ್|

13102026c ಅಹಿರ್ಭವಸ್ವೇತಿ ರುಷಾ ಶಪ್ಸೇ ಪಾಪಂ ದ್ವಿಜದ್ರುಹಮ್||

ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಮಾಡಿದ ಈ ಅತ್ಯಾಚಾರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ರೋಧಿತನಾಗಿ
ನಾನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿದ ಆ ದ್ವಿಜದ್ರೋಹೀ ಪಾಪಿಗೆ
ರೋಷಪೂರ್ವಕವಾಗಿ “ನೀನು ಸರ್ಪವಾಗು” ಎಂದು ಶಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

13102027a ತತ ಏನಂ ಸುದುರ್ಬುದ್ಧಿಂ ಧಿಕ್ಯಬ್ಧಾಭಿಹತತ್ವಿಷಮ್|

13102027c ಧರಣ್ಯಾಂ ಪಾತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರೇಕ್ಷತಸ್ತೇ ಮಹಾಮುನೇ||

13102028a ನಹುಷಂ ಪಾಪಕರ್ಮಾಣಮೈಶ್ವರ್ಯಬಲಮೋಹಿತಮ್|

13102028c ಯಥಾ ಚ ರೋಚತೇ ತುಭ್ಯಂ ತಥಾ ಕರ್ತಾಸ್ಯಹಂ ಮುನೇ||

ಮಹಾಮುನೇ! ಆಗ ಆ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕುಗಳಿಂದ
ಧಿಕ್ಕಾರದ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರೀಹೀನನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನೀನು
ನೋಡುತ್ತಿರುವಂತೆಯೇ ಪಾಪಕರ್ಮ ಐಶ್ವರ್ಯಬಲಮೋಹಿತ
ನಹುಷನನ್ನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬೀಳಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮುನೇ! ನೀನು ಏನನ್ನು

ಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಅದನ್ನೇ ನಾನು ಮಾಡುತ್ತೇನೆ”

13102029a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಭೃಗುಣಾ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿರವ್ಯಯಃ|

13102029c ಅಗಸ್ತ್ಯಃ ಪರಮಪ್ರೀತೋ ಬಭೂವ ವಿಗತಜ್ವರಃ||

ಭೃಗುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಮೈತ್ರಾವರುಣಿ ಅವ್ಯಯ ಅಗಸ್ತ್ಯನು
ಪರಮಪ್ರೀತನೂ ವಿಗತಜ್ವರನೂ ಆದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಅಗಸ್ತ್ಯಭೃಗುಸಂವಾದೋ ನಾಮ ದ್ವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಭೃಗುಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾವರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೩

ನಹುಷನ ಪತನ, ಶತಕೃತುವನ್ನು ಇಂದ್ರಪದವಿಯಲ್ಲಿ ಪುನಃ
ಅಭಿಷೇಕಿಸಿದುದು; ದೀಪದಾನದ ಮಹಿಮೆ (1-37).

13103001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13103001a ಕಥಂ ಸ ವೈ ವಿಪನ್ನಶ್ಚ ಕಥಂ ವೈ ಪಾತಿತೋ ಭುವಿ|

13103001c ಕಥಂ ಚಾನಿಂದ್ರತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತದ್ಭವಾನ್ವಕ್ತುಮರ್ಹತಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಹುಷನು ಹೇಗೆ ವಿಪತ್ತಿಗೊಳಗಾದನು?
ಅವನು ಹೇಗೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು ಮತ್ತು ಅನಿಂದ್ರತ್ವವನ್ನು
ಹೊಂದಿದನು? ಇದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.”

13103002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13103002a ಏವಂ ತಯೋಃ ಸಂವದತೋಃ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13103002c ಸರ್ವಾ ಏವಾಭ್ಯವರ್ತಂತ ಯಾ ದಿವ್ಯಾ ಯಾಶ್ಚ ಮಾನುಷಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಭೃಗು ಮತ್ತು ಅಗಸ್ತ್ಯರು ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಆ ಮಹಾತ್ಮಾ ನಹುಷನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದಿವ್ಯ ಮತ್ತು ಮಾನುಷ ಕ್ರಿಯೆಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

13103003a ತಥೈವ ದೀಪದಾನಾನಿ ಸರ್ವೋಪಕರಣಾನಿ ಚ|

13103003c ಬಲಿಕರ್ಮ ಚ ಯಚ್ಚಾನ್ಯದುತ್ಸೇಕಾಶ್ಚ ಪೃಥಗ್ವಿಧಾಃ||

13103003e ಸರ್ವಾಸ್ತಸ್ಯ ಸಮುತ್ಪನ್ನಾ ದೇವರಾಜ್ಞೋ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13103004a ದೇವಲೋಕೇ ನೃಲೋಕೇ ಚ ಸದಾಚಾರಾ ಬುಧೈಃ ಸ್ತೃತಾಃ||

ದೀಪದಾನ, ಸರ್ವೋಪಕರಣಗಳ ಸಹಿತ ಬಲಿಕರ್ಮ, ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ಪ್ರಕಾರದ ಸ್ನಾನ-ಅಭಿಷೇಕ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಪ್ರಾರಂಭಗೊಂಡಿದ್ದವು. ದೇವಲೋಕ ಮತ್ತು ನರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸದಾಚಾರಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದ ಎಲ್ಲವೂ ಆ ಮಹಾತ್ಮ ದೇವರಾಜ ನಹುಷನಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದವು.

13103004c ತೇ ಚೇದ್ಭವಂತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಋಧ್ಯಂತೇ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

13103004e ಧೂಪಪ್ರದಾನೈರ್ದೀಪೈಶ್ಚ ನಮಸ್ಕಾರೈಸ್ತಥೈವ ಚ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಗೃಹಸ್ಥನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಧೂಪದಾನ, ದೀಪದಾನ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕಾರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸದಾಚಾರಗಳ ಪಾಲನೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದರೆ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನು ಸರ್ವಥಾ ಉನ್ನತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13103005a ಯಥಾ ಸಿದ್ಧಸ್ಯ ಚಾನ್ನಸ್ಯ ದ್ವಿಜಾಯಾಗ್ರಂ.⁴⁴³ ಪ್ರದೀಯತೇ|

13103005c ಬಲಯಶ್ಚ ಗೃಹೋದ್ದೇಶೇ ಅತಃ ಪ್ರೀಯಂತಿ ದೇವತಾಃ||

ತಯಾರಾದ ಅಡುಗೆಯನ್ನು ಹೇಗೆ ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಬಡಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅನ್ನದ ಬಲಿಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಅದರಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13103006a ಯಥಾ ಚ ಗೃಹಿಣಸ್ತೋಷೋ ಭವೇದ್ವೈ ಬಲಿಕರ್ಮಣಾ|

13103006c ತಥಾ ಶತಗುಣಾ ಪ್ರೀತಿದೇವತಾನಾಂ ಸ್ಮ ಜಾಯತೇ||

ಬಲಿಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನಿಗೆ ಎಷ್ಟು
ಸಂತೋಷವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅದಕ್ಕೂ ನೂರು ಪಟ್ಟು ಸಂತೋಷವು
ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗುತ್ತದೆ.

13103007a ಏವಂ ಧೂಪಪ್ರದಾನಂ ಚ ದೀಪದಾನಂ ಚ ಸಾಧವಃ|

13103007c ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ನಮಸ್ಕಾರೈರ್ಯುಕ್ತಮಾತ್ಮಗುಣಾವಹಮ್||

ಹೀಗೆ ಸಾಧುಜನರು ತಮಗೆ ಗುಣದಾಯಕವಾದ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ
ನಮಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಧೂಪ-ದೀಪಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದನ್ನು
ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13103008a ಸ್ನಾನೇನಾದ್ಭಿಶ್ಚ ಯತ್ಕರ್ಮ ಕ್ರಿಯತೇ ವೈ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ|

13103008c ನಮಸ್ಕಾರಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ತೇನ ಪ್ರೀಯಂತಿ ದೇವತಾಃ|

⁴⁴⁴13103008e ಗೃಹ್ಯಾಶ್ಚ ದೇವತಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರೀಯಂತೇ ವಿಧಿನಾರ್ಚಿತಾಃ||

---

⁴⁴³ ಗ್ರಹಾಯಾಗ್ರಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁴⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಪಿತರಶ್ಚ

ವಿದ್ವಾಂಸರು ನೀರಿನಿಂದ ಸ್ನಾನ ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಮಾಡುವ ನಮಸ್ಕಾರ ಪೂರ್ವಕ ತರ್ಪಣಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಸಂತುಷ್ಟರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಅರ್ಚಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪ್ರೀತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13103009a ಇತ್ಯೇತಾಂ ಬುದ್ಧಿಮಾಸ್ಥಾಯ ನಹುಷಃ ಸ ನರೇಶ್ವರಃ|

13103009c ಸುರೇಂದ್ರತ್ವಂ ಮಹತ್ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೃತವಾನೇತದದ್ಭುತಮ್||

ಇದೇ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ನರೇಶ್ವರ ನಹುಷನು ಮಹಾ ಸುರೇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಆ ಅದ್ಭುತಕರ್ಮವನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದನು.

13103010a ಕಸ್ಯ ಚಿತ್ತ್ವಥ ಕಾಲಸ್ಯ ಭಾಗ್ಯಕ್ಷಯ ಉಪಸ್ಥಿತೇ|

13103010c ಸರ್ವಮೇತದವಜ್ಞಾಯ ನ ಚಕಾರೈತದೀದೃಶಮ್||

ಆದರೆ ಸ್ವಲ್ಪ ಸಮಯದ ನಂತರ ಅವನ ಭಾಗ್ಯಕ್ಷಯದ ಕಾಲವು ಬರಲು ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಅಲ್ಲಗಳೆದು ಈ ತರಹದ ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡತೊಡಗಿದನು.

13103011a ತತಃ ಸ ಪರಿಹೀಣೋಽಭೂತ್ಸುರೇಂದ್ರೋ ಬಲಿಕರ್ಮತಃ⁴⁴⁵|

13103011c ಧೂಪದೀಪೋದಕವಿಧಿಂ ನ ಯಥಾವಚ್ಚಕಾರ ಹ|

13103011e ತತೋಽಸ್ಯ ಯಜ್ಞವಿಷಯೋ ರಕ್ಷೋಭಿಃ ಪರ್ಯಬಾಧ್ಯತ||

ಆಗ ಆ ಸುರೇಂದ್ರನು ಬಲಿಕರ್ಮಗಳಿಂದ,

ಮಹಾಭಾಗಾ ಋಷಯಶ್ಚ ತಪೋಧನಾಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁴⁵ ಬಲದರ್ಪತಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಧೂಪದೀಪೋದಕವಿಧಿಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ವಿಹೀನನಾದನು. ಆಗ ಅವನ ಯಜ್ಞಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ರಾಕ್ಷಸರೂ ಬಂದು
ಬಾಧಿಸತೊಡಗಿದರು.

13103012a ಅಥಾಗಸ್ತಮೃಷಿಶ್ರೇಷ್ಠಂ ವಾಹನಾಯಾಜುಹಾವ ಹ|

13103012c ದ್ರುತಂ ಸರಸ್ವತೀಕೂಲಾತ್ ಸ್ಮಯನ್ನಿವ ಮಹಾಬಲಃ||

ಆಗ ಆ ಮಹಾಬಲನು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಋಷಿಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಗಸ್ತ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ
ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಸರಸ್ವತೀ ತಟಕ್ಕೆ ತನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯಲು ಹೇಳಿದನು.

13103013a ತತೋ ಭೃಗುರ್ಮಹಾತೇಜಾ ಮೈತ್ರಾವರುಣಿಮಬ್ರವೀತ್|

13103013c ನಿಮೀಲಯಸ್ವ ನಯನೇ ಜಟಾ ಯಾವದ್ವಿಶಾಮಿ ತೇ||

ಆಗ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಭೃಗುವು ಮೈತ್ರಾವರುಣೀ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗೆ
ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ನಿನ್ನ ಜಟೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ವರೆಗೆ ನಿನ್ನ
ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಬೇಡ!”

13103014a ಸ್ಥಾನುಭೂತಸ್ಯ ತಸ್ಯಾಥ ಜಟಾಃ ಪ್ರಾವಿಶದಚ್ಚುತಃ|

13103014c ಭೃಗುಃ ಸ ಸುಮಹಾತೇಜಾಃ ಪಾತನಾಯ ನೃಪಸ್ಯ ಹ||

ಸ್ಥಾನುವಿನಂತೆ ನಿಂತಿದ್ದ ಅವನ ಜಟೆಯನ್ನು ಅಚ್ಚುತ
ಸುಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಭೃಗುವು ನೃಪನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13103015a ತತಃ ಸ ದೇವರಾಟ್ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತಮೃಷಿಂ ವಾಹನಾಯ ವೈ|

13103015c ತತೋಽಗಸ್ತ್ಯಃ ಸುರಪತಿಂ ವಾಕ್ಯಮಾಹ ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ದೇವರಾಜನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಆ ಋಷಿಯ ಸಮೀಪ

ಬಂದನು. ವಿಶಾಂಪತೇ! ಆಗ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಸುರಪತಿಗೆ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13103016a ಯೋಜಯಸ್ವೇಂದ್ರ ಮಾಂ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಕಂ ಚ ದೇಶಂ ವಹಾಮಿ ತೇ|

13103016c ಯತ್ರ ವಕ್ಷ್ಯಸಿ ತತ್ರ ತ್ವಾಂ ನಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸುರಾಧಿಪ||

“ಇಂದ್ರ! ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನನ್ನನ್ನು ಹೂಡು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಒಯ್ಯಬೇಕು
ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳು. ಸುರಾಧಿಪ! ನೀನು ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತೇನೆ.”

13103017a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ನಹುಷಸ್ತೇನ ಯೋಜಯಾಮಾಸ ತಂ ಮುನಿಮ್||

13103017c ಭೃಗುಸ್ತಸ್ಯ ಜಟಾಸಂಸ್ಥೋ ಬಭೂವ ಹೃಷಿತೋ ಭೃಶಮ್||

ಅವನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಹುಷನು ಆ ಮುನಿಯನ್ನು ರಥಕ್ಕೆ
ಹೂಡಿದನು. ಆಗ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಜಟೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಭೃಗುವು ಅತ್ಯಂತ
ಹರ್ಷಿತನಾದನು.

13103018a ನ ಚಾಪಿ ದರ್ಶನಂ ತಸ್ಯ ಚಕಾರ ಸ ಭೃಗುಸ್ತದಾ|

13103018c ವರದಾನಪ್ರಭಾವಜ್ಞೋ ನಹುಷಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾತ್ಮ ನಹುಷನ ವರದಾನದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅರಿತಿದ್ದ ಭೃಗುವು
ಆಗ ಅವನಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ.

13103019a ನ ಚುಕೋಪ ಸ ಚಾಗಸ್ತೋ ಯುಕ್ತೋಽಪಿ ನಹುಷೇಣ ವೈ|

13103019c ತಂ ತು ರಾಜಾ ಪ್ರತೋದೇನ ಚೋದಯಾಮಾಸ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ನಹುಷನು ರಥಕ್ಕೆ ಹೂಡಿದರೂ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಕುಪಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ.
ರಾಜನಾದರೋ ಅವನನ್ನು ಬಾರಿಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆದು ಓಡಿಸಿದನು.

13103020a ನ ಚುಕೋಪ ಸ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತತಃ ಪಾದೇನ ದೇವರಾಟ್|

13103020c ಅಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ತದಾ ಕ್ರುದ್ಧೋ ವಾಮೇನಾಭ್ಯಹನಚ್ಚಿರಃ||

ಆಗಲೂ ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಕುಪಿತನಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕುಪಿತನಾಗಿ ದೇವರಾಜನು ತನ್ನ ಎಡಗಾಲಿನಿಂದ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಶಿರವನ್ನು ಒದೆದನು.

13103021a ತಸ್ಮಿನ್ ಶಿರಸ್ಯಭಿಹತೇ ಸ ಜಟಾಂತರ್ಗತೋ ಭೃಗುಃ|

13103021c ಶಶಾಪ ಬಲವತ್ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಹುಷಂ ಪಾಪಚೇತಸಮ್||

ಅವನ ಶಿರದ ಜಟೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದ್ದ ಭೃಗುವು ಅತ್ಯಂತ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಪಾಪಚೇತಸ ನಹುಷನನ್ನು ಶಪಿಸಿದನು.

13103022 ಭೃಗುರುವಾಚ|

13103022a ಯಸ್ಮಾತ್ಪದಾಹನಃ ಕ್ರೋಧಾಚ್ಚಿರಸೀಮಂ ಮಹಾಮುನಿಮ್|

13103022c ತಸ್ಮಾದಾಶು ಮಹೀಂ ಗಚ್ಚ ಸರ್ಪೋ ಭೂತ್ವಾ ಸುದುರ್ಮತೇ||

ಭೃಗುವು ಹೇಳಿದನು: “ದುರ್ಮತೇ! ನೀನು ಕ್ರೋಧದಿಂದ ಈ ಮಹಾಮುನಿಯ ಶಿರವನ್ನು ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆದಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಭೂಮಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು!”

13103023a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ತೇನ ಸರ್ಪೋ ಭೂತ್ವಾ ಪಪಾತ ಹ|

13103023c ಅದೃಷ್ಟೇನಾಥ ಭೃಗುಣಾ ಭೂತಲೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಅದೃಷ್ಟನಾಗಿದ್ದ ಭೃಗುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅದರಿಂದಾಗಿ ನಹುಷನು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು.

13103024a ಭೃಗುಂ ಹಿ ಯದಿ ಸೋಽದ್ರಾಕ್ಷೀನ್ನಹುಷಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ|

13103024c ನ ಸ ಶಕ್ತೋಽಭವಿಷ್ಯದ್ವೈ ಪಾತನೇ ತಸ್ಯ ತೇಜಸಾ||

ಪೃಥಿವೀಪತೇ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ನಹುಷನು ಭೃಗುವನ್ನು ನೋಡಿದ್ದರೆ
ಭೃಗುವಿಗೆ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನನ್ನು ಕೆಳಗುರುಳಿಸಲು
ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13103025a ಸ ತು ತೈಸ್ತೈಃ ಪ್ರದಾನೈಶ್ಚ ತಪೋಭಿರ್ನಿ ಯಮೈಸ್ತಥಾ|

13103025c ಪತಿತೋಽಪಿ ಮಹಾರಾಜ ಭೂತಲೇ ಸ್ಮೃತಿಮಾನಭೂತ್|

13103025e ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸ ಭೃಗುಂ ಶಾಪಾಂತೋ ಮೇ ಭವೇದಿತಿ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಹುಷನು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ ದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು
ಮತ್ತು ತಪ-ನಿಯಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದನು. ಅದರ
ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಅವನು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದರೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ
ಸ್ಮೃತಿಯು ಅವನಲ್ಲಿತ್ತು. ಅವನು “ನನ್ನ ಶಾಪವು ಅಂತ್ಯವಾಗಲಿ”
ಎಂದು ಭೃಗುವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದನು.

13103026a ತತೋಽಗಸ್ಯಃ ಕೃಪಾವಿಷ್ವಃ ಪ್ರಾಸಾದಯತ ತಂ ಭೃಗುಮ್|

13103026c ಶಾಪಾಂತಾರ್ಥಂ ಮಹಾರಾಜ ಸ ಚ ಪ್ರಾದಾತ್ಕೃಪಾನ್ವಿತಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆಗ ಕೃಪಾವಿಷ್ವನಾದ ಅಗಸ್ಯನು ಅವನ ಶಾಪವನ್ನು
ಅಂತ್ಯಗೊಳಿಸಲು ಭೃಗುವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದನು. ಆಗ
ಕೃಪಾನ್ವಿತನಾದ ಭೃಗುವು ಅವನಿಗೆ ಅದನ್ನು ನೀಡಿದನು.

13103027 ಭೃಗುರುವಾಚ|

13103027a ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ನಾಮ ಭವಿಷ್ಯತಿ ಕುರೂದ್ವಹಃ.⁴⁴⁶|

13103027c ಸ ತ್ವಾಂ ಮೋಕ್ಷಯಿತಾ ಶಾಪಾದಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾಂತರಧೀಯತ||

⁴⁴⁶ ಕುಲೋದ್ವಹಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಭೃಗುವು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರೂದ್ವಹ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ
ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ನಿನ್ನನ್ನು ಶಾಪದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.”
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13103028a ಅಗಸ್ತ್ಯೋಽಪಿ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಕೃತ್ವಾ ಕಾರ್ಯಂ ಶತಕ್ರತೋಃ|

13103028c ಸ್ವಮಾಶ್ರಮಪದಂ ಪ್ರಾಯಾತ್ಪೂಜ್ಯಮಾನೋ ದ್ವಿಜಾತಿಭಿಃ||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಅಗಸ್ತ್ಯನೂ ಕೂಡ ಶತಕ್ರತುವಿನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿ
ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಪದವನ್ನು ಸೇರಿ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾದನು.

13103029a ನಹುಷೋಽಪಿ ತ್ವಯಾ ರಾಜಂಸ್ತಸ್ಮಾಚ್ಚಾಪಾತ್ಸಮುದ್ಧೃತಃ|

13103029c ಜಗಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಂ ಪಶ್ಯತಸ್ತೇ ಜನಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್! ಜನಾಧಿಪ! ನೀನೂ ಕೂಡ ನಹುಷನನ್ನು ಶಾಪದಿಂದ
ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದೆ. ನೀನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮಸದನಕ್ಕೆ
ಹೋದನು.

13103030a ತದಾ ತು ಪಾತಯಿತ್ವಾ ತಂ ನಹುಷಂ ಭೂತಲೇ ಭೃಗುಃ|

13103030c ಜಗಾಮ ಬ್ರಹ್ಮಸದನಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಚ ನ್ಯವೇದಯತ್||

ನಹುಷನನ್ನು ಭೂತಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಿ ಭೃಗುವು ಬ್ರಹ್ಮಸದನಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಇದನ್ನು ನಿವೇದಿಸಿದನು.

13103031a ತತಃ ಶಕ್ರಂ ಸಮಾನಾಯ್ ದೇವಾನಾಹ ಪಿತಾಮಹಃ|

13103031c ವರದಾನಾನ್ಮಮ ಸುರಾ ನಹುಷೋ ರಾಜ್ಯಮಾಪ್ತವಾನ್|

13103031e ಸ ಚಾಗಸ್ತ್ಯೇನ ಕ್ರುದ್ಧೇನ ಭ್ರಂಶಿತೋ ಭೂತಲಂ ಗತಃ||

ಆಗ ಪಿತಾಮಹನು ಶಕ್ರ ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಹೇಳಿದನು:

“ಸುರರೇ ! ನನ್ನ ವರದಾನದಿಂದ ನಹುಷನು ದೇವರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ಆದರೆ ಕುಪಿತನಾದ ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಂದ ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಭೂತಲಕ್ಕೆ ಹೊರಟುಹೋದನು.

13103032a ನ ಚ ಶಕ್ಯಂ ವಿನಾ ರಾಜ್ಞಾ ಸುರಾ ವರ್ತಯಿತುಂ ಕ್ವ ಚಿತ್ |

13103032c ತಸ್ಮಾದಯಂ ಪುನಃ ಶಕ್ರೋ ದೇವರಾಜ್ಯೇಽಭಿಷಿಚ್ಯತಾಮ್ ||

ಸುರರೇ ! ರಾಜನಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಪುನಃ ಈ ಶಕ್ರನನ್ನು ದೇವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷೇಕಿಸಿರಿ.”

13103033a ಏವಂ ಸಂಭಾಷಮಾಣಂ ತು ದೇವಾಃ ಪಾರ್ಥ ಪಿತಾಮಹಮ್ |

13103033c ಏವಮಸ್ತಿ ತಿ ಸಂಹೃಷ್ಟಾಃ ಪ್ರತ್ಯೂಚುಸ್ತೇ ಪಿತಾಮಹಮ್ ||

ಪಾರ್ಥ ! ಪಿತಾಮಹನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ದೇವತೆಗಳು ಸಂಹೃಷ್ಟರಾಗಿ ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು.

13103034a ಸೋಽಭಿಷಿಕ್ತೋ ಭಗವತಾ ದೇವರಾಜ್ಯೇನ ವಾಸವಃ |

13103034c ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ಯಥಾಪೂರ್ವಂ ವ್ಯರೋಚತ ||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ಭಗವಂತ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ದೇವರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ವಾಸವನು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ವಿರಾಜಿಸಿದನು.

13103035a ಏವಮೇತತ್ಪುರಾವೃತ್ತಂ ನಹುಷಸ್ಯ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಾತ್ |

13103035c ಸ ಚ ತೈರೇವ ಸಂಸಿದ್ಧೋ ನಹುಷಃ ಕರ್ಮಭಿಃ ಪುನಃ ||

ಹೀಗೆ ಪೂರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಹುಷನ ಅಪರಾಧದಿಂದ ಈ ಘಟನೆಯು ನಡೆಯಿತು ಮತ್ತು ನಹುಷನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಮಾಡಿದ್ದ ದೀಪದಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13103036a ತಸ್ಮಾದ್ವೀಪಾಃ ಪ್ರದಾತವ್ಯಾಃ ಸಾಯಂ ವೈ ಗೃಹಮೇಧಿಭಿಃ|

13103036c ದಿವ್ಯಂ ಚಕ್ಷುರವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರೇತ್ಯ ದೀಪಪ್ರದಾಯಕಃ|

13103036e ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರಪ್ರತೀಕಾಶಾ ದೀಪದಾಶ್ಚ ಭವಂತ್ಯುತ||

ಆದುದರಿಂದ ಗೃಹಸ್ಥನು ಸಾಯಂಕಾಲ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ದೀಪದಾನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ದೀಪದಾನಮಾಡುವವನು ಮರಣಾನಂತರ ದಿವ್ಯಚಕ್ಷುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದೀಪದಾನಿಯು ಪೂರ್ಣ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಕಾಶದಂತೆ ಕಾಂತಿಮತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13103037a ಯಾವದಕ್ಷಿನಿಮೇಷಾಣಿ ಜ್ವಲತೇ ತಾವತೀಃ ಸಮಾಃ|

13103037c ರೂಪವಾನ್ ಧನವಾಂಶ್ಚಾಪಿ.⁴⁴⁷ ನರೋ ಭವತಿ ದೀಪದಃ||

ಎಷ್ಟು ಕಣ್ಣುರೆಪ್ಪೆಗಳು ಬಡಿಯುವವರೆಗೆ ದೀಪವು ಉರಿಯುತ್ತಿರುವುದೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ದೀಪದಾನ ಮಾಡಿದ ಮನುಷ್ಯನು ರೂಪವಂತನೂ ಧನವಾನನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಅಗಸ್ತ್ಯಭೃಗುಸಂವಾದೋ ನಾಮ ತ್ರ್ಯಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಗಸ್ತ್ಯಭೃಗುಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

⁴⁴⁷ ಬಲವಾಂಶ್ಚಾಪಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಹರಣ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ದೋಷಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಚಾಂಡಾಲರ ಸಂವಾದ; ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡಿದ ಚಾಂಡಾಲನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಪ್ರಾಪ್ತಿ (1-29).

13104001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13104001a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವಾನಿ ಯೇ ಮಂದಾ ಹರಂತಿ ಭರತರ್ಷಭ|

13104001c ನೃಶಂಸಕಾರಿಣೋ ಮೂಢಾಃ ಕ್ವ ತೇ ಗಚ್ಚಂತಿ ಮಾನವಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಮಂದಬುದ್ಧಿ, ಕ್ರೂರಕರ್ಮಿ ಮೂಢ ಮಾನವರು ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ?”

13104002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

44813104002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13104002c ಚಂಡಾಲಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧೋಶ್ಚ ಭಾರತ||

448 ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಪಾತಕಾನಾಂ ಪರಂ ಹ್ಯೇತದ್ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಹರಣಂ ಬಲಾತ್ ಸಾನ್ವಯಾಸ್ತೇ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಚಂಡಾಲಾಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಕ್ಷತ್ರಬಂಧು ಮತ್ತು ಚಂಡಾಲರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13104003 ರಾಜನ್ಯ ಉವಾಚ|

13104003a ವೃದ್ಧರೂಪೋಽಸಿ ಚಂಡಾಲ ಬಾಲವಚ್ಚ ವಿಚೇಷ್ಟಸೇ|

13104003c ಶ್ವಖಿರಾಣಾಂ ರಜಃಸೇವೀ ಕಸ್ಮಾದುದ್ವಿಜಸೇ ಗವಾಮ್||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ.⁴⁴⁹ನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಂಡಾಲ! ನೀನು ವೃದ್ಧನಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದರೂ ಬಾಲಕನಂತೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ನಾಯಿ ಮತ್ತು ಕತ್ತೆಗಳ ಧೂಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವ ನೀನು ಈ ಗೋವುಗಳ ಧೂಳಿನಿಂದ ಏಕೆ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗುತ್ತಿರುವೆ?

13104004a ಸಾಧುಭಿರ್ಗರ್ಹಿತಂ ಕರ್ಮ ಚಂಡಾಲಸ್ಯ ವಿಧೀಯತೇ|

13104004c ಕಸ್ಮಾದ್ಗೋರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಮಪಾಂ ಕುಂಡೇ ನಿಷಿಂಚಸಿ||

ಚಂಡಾಲನಿಗೆ ವಿಹಿತವಾಗಿರುವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಾಧುಗಳು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗೋವಿನ ಧೂಳಿನಿಂದ ಮುಸುಕಿಕೊಂಡು ನೀನು ಏಕೆ ನೀರಿನ ಕುಂಡದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ?”

13104005 ಚಂಡಾಲ ಉವಾಚ|

13104005a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಗವಾಂ ರಾಜನ್ ಹ್ರಿಯತೀನಾಂ ರಜಃ ಪುರಾ|

13104005c ಸೋಮಮುಧ್ಧಂಸಯಾಮಾಸ ತಂ ಸೋಮಂ ಯೇಽಪಿಬನ್ದ್ವಿ ಜಾಃ||

---

⁴⁴⁹ ರಾಜನ್ಯ ಎಂಬ ಪದಕ್ಕೆ ರಾಜ ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್).

13104006a ದೀಕ್ಷಿತಶ್ಚ ಸ ರಾಜಾಪಿ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ನರಕಮಾವಿಶತ್|

13104006c ಸಹ ತೈರ್ಯಾ ಜಕೈಃ ಸರ್ವೈರ್ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಮುಪಜೀವ್ಯ ತತ್||

ಚಂಡಾಲನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಆ ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕದ್ದು ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವುಗಳ ಹಾಲಿನ ಕಣಗಳಿಂದ ಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಗೋಧೂಳಿಯು ಸೋಮರಸದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು ಅದನ್ನು ದೂಷಿತಗೊಳಿಸಿತ್ತು. ಆ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಕುಡಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಆ ಯಜ್ಞದ ದೀಕ್ಷಿತನಾಗಿದ್ದ ರಾಜ ಎಲ್ಲರೂ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದರು. ಆ ಯಜ್ಞದ ಯಾಜಕರೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಉಪಭೋಗಿಸಿ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

13104007a ಯೇಽಪಿ ತತ್ರಾಪಿಬನ್ ಕ್ಷೀರಂ ಘೃತಂ ದಧಿ ಚ ಮಾನವಾಃ|

13104007c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಹರಾಜನ್ಯಾಃ ಸರ್ವೇ ನರಕಮಾವಿಶನ್||

ಗೋವುಗಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ತಂದ ಆ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾರೆಲ್ಲ ಆ ಹಸುಗಳ ಹಾಲು, ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಮೊಸರನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೋ ಆ ಎಲ್ಲ ಮಾನವರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ರಾಜನೊಂದಿಗೆ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

13104008a ಜಘ್ನುಸ್ತಾಃ ಪಯಸಾ ಪುತ್ರಾಂಸ್ತಥಾ ಪೌತ್ರಾನ್ ವಿಧುನ್ವತೀಃ|

13104008c ಪಶೂನವೇಕ್ಷಮಾಣಾಶ್ಚ ಸಾಧುವೃತ್ತೇನ ದಂಪತೀಃ||

ಹಾಲಿನೊಂದಿಗೆ ಆ ಗೋವುಗಳು ತಮ್ಮ ಶರೀರಗಳನ್ನು ಕೊಡವಿದಾಗ ಪುತ್ರ ಪೌತ್ರರು ತೀರಿಕೊಂಡರು. ರಾಜ ದಂಪತಿಗಳು ಸದಾಚಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದರೂ ಆ ಪಶುಗಳನ್ನು ನೋಡಿದುದರಿಂದ ಅವರೂ ನಾಶಹೊಂದಿದರು.

13104009a ಅಹಂ ತತ್ರಾವಸಂ ರಾಜನ್ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13104009c ತಾಸಾಂ ಮೇ ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಂ ಭೈಕ್ಷಮಾಸೀನ್ನರಾಧಿಪ||

ರಾಜನ್! ನರಾಧಿಪ! ನಾನು ಅಲ್ಲಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿ
ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಅನ್ನದಲ್ಲಿ ಗೋವುಗಳ ಆ ಧೂಳು ಬಿದ್ದಿತ್ತು.

13104010a ಚಂಡಾಲೋಽಹಂ ತತೋ ರಾಜನ್ಭುಕ್ತ್ವಾ ತದಭವಂ ಮೃತಃ|

13104010c ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಹಾರೀ ಚ ನೃಪಃ ಸೋಽಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂ ಗತಿಂ ಯಯೌ||

ರಾಜನ್! ಅದನ್ನು ತಿಂದ ನಾನು, ಮರಣಾನಂತರ,
ಚಂಡಾಲನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದ ಆ ನೃಪನು
ಅಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು.

13104011a ತಸ್ಮಾದ್ಧರೇನ್ನ ವಿಪ್ರಸ್ವಂ ಕದಾ ಚಿದಪಿ ಕಿಂ ಚನ|

13104011c ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಮಾಂ ಪಶ್ಯ ಯಾದೃಶಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಎಂದೂ ಯಾವ ಕಾರಣಕ್ಕೂ ವಿಪ್ರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು
ಅಪಹರಿಸಬಾರದು. ನಾನು ಕೇವಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಗೋವುಗಳ ಧೂಳು
ಸೋಂಕಿದ್ದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಈಗಿನ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು
ನೋಡು.

13104012a ತಸ್ಮಾತ್ಸೋಮೋಽಪ್ಯವಿಕ್ರೇಯಃ ಪುರುಷೇಣ ವಿಪಶ್ಚಿತಾ|

13104012c ವಿಕ್ರಯಂ ಹೀಹ ಸೋಮಸ್ಯ ಗರ್ಹಯಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

ಆದುದರಿಂದಲೇ ವಿದ್ವಾಂಸ ಪುರುಷನು ಸೋಮವನ್ನು
ಮಾರಬಾರದು. ಮನೀಷಿಣರು ಸೋಮವನ್ನು ಮಾರುವವನನ್ನು
ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.

13104013a ಯೇ ಚೈನಂ ಕ್ರೀಣತೇ ರಾಜನ್ಯೇ ಚ ವಿಕ್ರೀಣತೇ ಜನಾಃ|

13104013c ತೇ ತು ವೈವಸ್ವತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರೌರವಂ ಯಾಂತಿ ಸರ್ವಶಃ||

ರಾಜನ್! ವೈವಸ್ವತ ಪುರಿಗೆ ಹೋದಾಗ ಸೋಮವನ್ನು ಮಾರಿದ
ಮತ್ತು ಕೊಂಡುಕೊಂಡ ಜನರೆಲ್ಲರೂ ರೌರವ ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13104014a ಸೋಮಂ ತು ರಜಸಾ ಧ್ವಸ್ತಂ ವಿಕ್ರೀಯಾದ್ಭುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕಮ್.⁴⁵⁰|

13104014c ಶ್ರೋತ್ರಿಯೋ ವಾರ್ಧುಷೀ ಭೂತ್ವಾ ಚಿರರಾತ್ರಾಯ ನಶ್ಯತಿ|

13104014e ನರಕಂ ತ್ರಿಂಶತಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಶ್ವವಿಷ್ಣಾಮುಪಜೀವತಿ.⁴⁵¹||

ಶ್ರೋತ್ರಿಯೂ ವೇದವಿದನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಗೋಧೂಳಿಯು ತಾಗಿದ್ದ
ಸೋಮವನ್ನು ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾರಾಟಮಾಡಿದರೆ ತಕ್ಷಣವೇ
ಅವನು ನಾಶವಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಮುನ್ನೂರು.⁴⁵² ನರಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದು
ನಾಯಿಯ ಮಲವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಕೀಟವಾಗುತ್ತಾನೆ.

13104015a ಶ್ವಚರ್ಯಾಮತಿಮಾನಂ ಚ ಸಖಿದಾರೇಷು ವಿಪ್ಲವಮ್|

13104015c ತುಲಯಾಧಾರಯದ್ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯತಿಮಾನೋಽತಿರಿಚ್ಯತೇ||

ನಾಯಿಗಳ ಜೊತೆ ವಾಸಿಸುವುದು, ಅತಿ ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರನ
ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ವ್ಯಭಿಚಾರ - ಈ ಮೂರನ್ನೂ ತುಲನೆ ಮಾಡಿದರೆ
ಅಭಿಮಾನದ ಪಾಪವೇ ಹೆಚ್ಚು ಭಾರವಾದದ್ದಾಗುತ್ತದೆ.

13104016a ಶ್ವಾನಂ ವೈ ಪಾಪಿನಂ ಪಶ್ಯ ವಿವರ್ಣಂ ಹರಿಣಂ ಕೃಶಮ್|

⁴⁵⁰ ವಿಕ್ರೀಣಾನ್ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕಮ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁵¹ ಸ್ವವಿಷ್ಣಾಮುಪಜೀವತಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁵² ಮೂವತ್ತು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13104016c ಅತಿಮಾನೇನ ಭೂತಾನಾಮಿಮಾಂ ಗತಿಮುಪಾಗತಮ್||

ಬಣ್ಣ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವ ಮತ್ತು ಬಡಕಲಾಗಿರುವ ಈ ಪಾಪಿ ನಾಯಿಯನ್ನು ನೋಡು. ಅತಿ ಅಭಿಮಾನದಿಂದಿರುವ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಗತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13104017a ಅಹಂ ವೈ ವಿಪುಲೇ ಜಾತಃ ಕುಲೇ ಧನಸಮನ್ವಿತೇ|

13104017c ಅನ್ಯಸ್ಮಿನ್ ಜನ್ಮನಿ ವಿಭೋ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಪಾರಗಃ||

ಅಯ್ಯಾ! ವಿಭೋ! ಅನ್ಯ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನೂ ಕೂಡ ಧನಸಂಪನ್ನ ಮಹಾನ್ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನ ಪಾರಂಗತನಾಗಿದ್ದೆ.

13104018a ಅಭವಂ ತತ್ರ ಜಾನಾನೋ ಹ್ಯೇತಾನೋಷಾನ್ಮದಾತ್ತದಾ|

13104018c ಸಂರಬ್ಧ ಏವ ಭೂತಾನಾಂ ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಾನ್ಯಭಕ್ಷಯಮ್||

ಈ ದೋಷಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ನಾನು ಅಭಿಮಾನವಶನಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕುಪಿತನಾಗುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದೆ.

13104019a ಸೋಽಹಂ ತೇನ ಚ ವೃತ್ತೇನ ಭೋಜನೇನ ಚ ತೇನ ವೈ|

13104019c ಇಮಾಮವಸ್ಥಾಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಃ ಪಶ್ಯ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಮ್||

ಅದೇ ದುರಾಚಾರ ಮತ್ತು ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಭಕ್ಷ್ಯ ಣದಿಂದ ನಾನು ಈ ಅವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಕಾಲದ ಈ ತಿರುವು-ಮುರುವನ್ನಾದರೂ ನೋಡು.

13104020a ಆದೀಪ್ತಮಿವ ಚೈಲಾಂತಂ ಭ್ರಮರೈರಿವ ಚಾರ್ದಿತಮ್|

13104020c ಧಾವಮಾನಂ ಸುಸಂರಬ್ಧಂ ಪಶ್ಯ ಮಾಂ ರಜಸಾನ್ವಿತಮ್||

ಬಟ್ಟೆಗೆ ಬೆಂಕಿಯು ಹೊತ್ತಿಕೊಂಡವನಂತೆ ಅಥವಾ ಜೇನುಹುಳುಗಳಿಂದ
ಮುತ್ತಲ್ಪಟ್ಟವನಂತೆ ಉದ್ದೇಗದಿಂದ ಧೂಳುತುಂಬಿಕೊಂಡು
ಓಡುತ್ತಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ನೋಡು.

13104021a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೈಸ್ತು ಮಹತ್ಪಾಪಂ ತರಂತಿ ಗೃಹಮೇಧಿನಃ|

13104021c ದಾನೈಃ ಪೃಥಗ್ವಿಧೈಶ್ಚಾಪಿ ಯಥಾ ಪ್ರಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ಗೃಹಸ್ಥನು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ದಾನಗಳಿಂದ
ಮಹಾಪಾಪವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಮನೀಷಿಣರು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13104022a ತಥಾ ಪಾಪಕೃತಂ ವಿಪ್ರಮಾಶ್ರಮಸ್ಥಂ ಮಹೀಪತೇ|

13104022c ಸರ್ವಸಂಗವಿನಿರ್ಮುಕ್ತಂ ಚಂದಾಂಸ್ಯುತ್ತಾರಯಂತ್ಯುತ||

ಮಹೀಪತೇ! ಸರ್ವಸಂಗವಿನಿರ್ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಆಶ್ರಮಸ್ಥನಾಗಿರುವವನು
ಪಾಪಕೃತವನ್ನೆಸಗಿದರೂ ಅವನು ಮಾಡಿದ ವೇದಾಧ್ಯಯನವು
ಅವನನ್ನು ಪಾಪಮುಕ್ತನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13104023a ಅಹಂ ತು ಪಾಪಯೋನ್ಯಾಂ ವೈ ಪ್ರಸೂತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ|

13104023c ನಿಶ್ಚಯಂ ನಾಧಿಗಚ್ಚಾಮಿ ಕಥಂ ಮುಚ್ಛೇಯಮಿತ್ಯುತ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ್ಷಭ! ನಾನಾದರೋ ಪಾಪಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು
ಯಾವುದರಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.

13104024a ಜಾತಿಸ್ಮರತ್ವಂ ತು ಮಮ ಕೇನ ಚಿತ್ಪೂರ್ವಕರ್ಮಣಾ|

13104024c ಶುಭೇನ ಯೇನ ಮೋಕ್ಷಂ ವೈ ಪ್ರಾಪ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೋ ಶುಭ ಕರ್ಮದಿಂದ ನನಗೆ

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದ ಸ್ಮರಣೆಯಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಾನು
ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ.

13104025a ತ್ವಮಿಮಂ ಮೇ ಪ್ರಪನ್ನಾಯ ಸಂಶಯಂ ಬ್ರೂಹಿ ಪೃಚ್ಛತೇ|

13104025c ಚಂಡಾಲತ್ವಾತ್ಕಥಮಹಂ ಮುಚ್ಛೇಯಮಿತಿ ಸತ್ತಮ||

ಸತ್ತಮ! ನಾನು ನಿನಗೆ ಶರಣುಬಂದು ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.
ಹೇಳು. ಈ ಚಾಂಡಾಲತ್ವದಿಂದ ನಾನು ಹೇಗೆ ಮುಕ್ತನಾಗಬಲ್ಲೆ?”

13104026 ರಾಜನ್ಯ ಉವಾಚ|

13104026a ಚಂಡಾಲ ಪ್ರತಿಜಾನೀಹಿ ಯೇನ ಮೋಕ್ಷಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ|

13104026c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ತ್ಯಜನ್ವಾಣಾನ್ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಹೇಳಿದನು: “ಚಂಡಾಲ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು
ಪಡೆಯಬಲ್ಲೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೋ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದರೆ ಅಭೀಷ್ಟ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13104027a ದತ್ತ್ವಾ ಶರೀರಂ ಕ್ರವ್ಯಾದ್ಭೋ ರಣಾಗ್ನೌ ದ್ವಿಜಹೇತುಕಮ್|

13104027c ಹುತ್ವಾ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಪ್ರಮೋಕ್ಷಸ್ತೇ ನಾನ್ಯಥಾ ಮೋಕ್ಷಮರ್ಹಸಿ||

ಒಂದು ವೇಳೆ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ರಣಾಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸಿ ಕ್ರವ್ಯಾದಗಳಿಗೆ ಶರೀರವನ್ನಿತ್ತರೆ ನೀನು
ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ. ಅನ್ಯಥಾ ನಿನಗೆ ಮೋಕ್ಷವು
ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13104028 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13104028a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ರಾಜನ್ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಾರ್ಥೇ ಪರಂತಪ|

13104028c ಹುತ್ವಾ ರಣಮುಖೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ಗತಿಮಿಷ್ಟಾಮವಾಪ ಹ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಂತಪ! ರಾಜನ್! ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಆ ಚಂಡಾಲನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗಾಗಿ ರಣಮುಖದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಹೋಮಿಸಿ ಇಷ್ಟಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13104029a ತಸ್ಮಾದ್ರಕ್ಷ್ಯಂ ತ್ವಯಾ ಪುತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13104029c ಯದೀಚ್ಛಸಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಶಾಶ್ವತೀಂ ಗತಿಮುತ್ತಮಾಮ್||

ಪುತ್ರ! ಭರತರ್ಷಭ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಆದುದರಿಂದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಇಚ್ಛಿಸುವೆಯಾದರೆ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ರಕ್ಷಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ರಾಜನ್ಯಚಾಂಡಾಲಸಂವಾದೋ ನಾಮ

ಚತುರಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ರಾಜನ್ಯಚಾಂಡಾಲಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೫

ಹಸ್ತಿಕೂಟ

ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ಲೋಕಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ ಕುರಿತಾದ

ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಗೌತಮರ ಸಂವಾದ (1-62).

13105001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13105001a ಏಕೋ ಲೋಕಃ ಸುಕೃತಿನಾಂ ಸರ್ವೇ ತ್ವಾಹೋ ಪಿತಾಮಹ|

13105001c ಉತ ತತ್ರಾಪಿ ನಾನಾತ್ವಂ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸುಕೃತರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ ಅಥವಾ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ನಾನಾ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೋ? ಪಿತಾಮಹ! ಇದರ ಕುರಿತು ಹೇಳು.”

13105002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13105002a ಕರ್ಮಭಿಃ ಪಾರ್ಥ ನಾನಾತ್ವಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಯಾಂತಿ ಮಾನವಾಃ|

13105002c ಪುಣ್ಯಾನ್ಪುಣ್ಯಕೃತೋ ಯಾಂತಿ ಪಾಪಾನ್ಪಾಪಕೃತೋ ಜನಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾರ್ಥ! ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮಾನವರು ನಾನಾ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಪುಣ್ಯಕೃತರು ಪುಣ್ಯಲೋಕಗಳಿಗೂ ಪಾಪಕೃತ ಜನರು ಪಾಪಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13105003a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13105003c ಗೌತಮಸ್ಯ ಮುನೇಸ್ತಾತ ಸಂವಾದಂ ವಾಸವಸ್ಯ ಚ||

ಅಯ್ಯಾ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಗೌತಮ ಮುನಿ ಮತ್ತು ವಾಸವರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13105004a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೌತಮಃ ಕಶ್ಚಿನ್ಮೈ ದುರ್ದಾಂತೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13105004c ಮಹಾವನೇ ಹಸ್ತಿಶಿಶುಂ ಪರಿದ್ರೂನಮಮಾತ್ಯಕಮ್||

ಒಮ್ಮೆ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ಕೋಮಲಹೃದಯಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ

ಗೌತಮನೆಂಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ತಾಯಿಯಿಲ್ಲದೇ
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದ ಆನೆಯ ಮರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13105005a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜೀವಯಾಮಾಸ ಸಾನುಕ್ರೋಶೋ ಧೃತವ್ರತಃ|

13105005c ಸ ತು ದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಬಭೂವಾತಿಬಲೋ ಮಹಾನ್||

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ಅನುಕ್ರೋಶದಿಂದ ಆ ಧೃತವ್ರತನು ಅದರ
ಜೀವವುಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದನು. ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಂತರ ಆ ಆನೆಯ
ಮರಿಯು ದೊಡ್ಡದಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬಲಶಾಲಿಯಾಯಿತು.

13105006a ತಂ ಪ್ರಭಿನ್ನಂ ಮಹಾನಾಗಂ ಪ್ರಸ್ತುತಂ ಸರ್ವತೋ ಮದಮ್|

13105006c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ಯ ರೂಪೇಣ ಶಕ್ರೋ ಜಗ್ರಾಹ ಹಸ್ತಿನಮ್||

ಕುಂಭಸ್ಥಲವೊಡೆದು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಮದೋದಕವನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾ ಆನೆಯನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ⁴⁵³ನ ರೂಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಕ್ರನು
ಸೆರೆಹಿಡಿದನು.

13105007a ಹ್ರಿಯಮಾಣಂ ತು ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಗೌತಮಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

13105007c ಅಭ್ಯಭಾಷತ ರಾಜಾನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮಹಾತಪಾಃ||

ಆನೆಯನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂಶಿತವ್ರತ
ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಗೌತಮನು ರಾಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13105008a ಮಾ ಮೇ ಹಾರ್ಷೀರ್ಹಸ್ತಿನಂ ಪುತ್ರಮೇನಂ

ದುಃಖಾತ್ಪುಷ್ಪಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾಕೃತಜ್ಞ|

⁴⁵³ ಇವನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಎಂಬ ನಾಗರಾಜ. ದುರ್ಯೋಧನನ ತಂದೆ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಲ್ಲ.

13105008c ಮಿತ್ರಂ ಸತಾಂ ಸಪ್ತಪದಂ ವದಂತಿ

ಮಿತ್ರದ್ರೋಹೋ ನೈವ ರಾಜನ್ ಸ್ಪೃಶೇತ್ತ್ವಾಮ್||

“ಕೃತಜ್ಞ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ! ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಡ. ಇದು ನನ್ನ ಮಗ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟದಿಂದ ಸಾಕಿದ್ದೇನೆ. ಏಳು ಹೆಜ್ಜೆ ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಡೆದ ಸತ್ತುರುಷರು ಮಿತ್ರರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರಾಜನ್ ! ಮಿತ್ರದ್ರೋಹದ ಪಾಪವು ನಿನಗೆ ತಗಲದಿರಲಿ !

13105009a ಇಧ್ಯೋದಕಪ್ರದಾತಾರಂ ಶೂನ್ಯಪಾಲಕಮಾಶ್ರಮೇ|

13105009c ವಿನೀತಮಾಚಾರ್ಯಕುಲೇ ಸುಯುಕ್ತಂ ಗುರುಕರ್ಮಣಿ||

13105010a ಶಿಷ್ಟಂ ದಾಂತಂ ಕೃತಜ್ಞಂ ಚ ಪ್ರಿಯಂ ಚ ಸತತಂ ಮಮ|

13105010c ನ ಮೇ ವಿಕೋಶತೋ ರಾಜನ್ ಹರ್ತುಮರ್ಹಸಿ ಕುಂಜರಮ್||

ಚೀರಿ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸಮಿತ್ತು ಮತ್ತು ನೀರನ್ನು ತಂದುಕೊಡುತ್ತಿರುವ, ಶೂನ್ಯ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ರಕ್ಷಕನಾಗಿರುವ, ಆಚಾರ್ಯಕುಲದಲ್ಲಿದ್ದು ವಿನೀತನಾಗಿರುವ, ಗುರುಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಲಗ್ನನಾಗಿರುವ, ಶಿಷ್ಟನೂ, ದಾಂತನೂ, ಕೃತಜ್ಞನೂ, ಸದಾ ನನಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗಿರುವ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಬೇಡ.”

13105011 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105011a ಗವಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ಭವತೇ ದದಾಮಿ

ದಾಸೀಶತಂ ನಿಷ್ಕಶತಾನಿ ಪಂಚ|

13105011c ಅನ್ಯಚ್ಚ ವಿತ್ತಂ ವಿವಿಧಂ ಮಹರ್ಷೇ

ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೇಹ ಗಜೇನ ಕೃತ್ಯಮ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ನಿನಗೆ ನಾನು ಸಹಸ್ರ

ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇನೆ. ನೂರು ದಾಸಿಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಐದುನೂರು ಸುವರ್ಣ ಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಅನ್ಯ ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಆನೆಯಿಂದ ಆಗಬೇಕಾದ್ದಾದರೂ ಏನಿದೆ?”

13105012 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105012a ತ್ವಾಮೇವ ಗಾವೋಽಭಿ ಭವಂತು ರಾಜನ್

ದಾಸ್ಯಃ ಸನಿಷ್ಠಾ ವಿವಿಧಂ ಚ ರತ್ನಮ್|

13105012c ಅನ್ಯಚ್ಚ ವಿತ್ತಂ ವಿವಿಧಂ ನರೇಂದ್ರ

ಕಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯೇಹ ಧನೇನ ಕೃತ್ಯಮ್||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನರೇಂದ್ರ! ಈ ಗೋವುಗಳು, ದಾಸಿಯರು, ಸುವರ್ಣ ಮುದ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳು ಹಾಗೂ ಅನ್ಯ ವಿವಿಧ ಸಂಪತ್ತು ನಿನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಲಿ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಧನದಿಂದ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದುದಾದರೂ ಏನಿದೆ?”

13105013 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105013a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಹಸ್ತಿಭಿರ್ನಾಸ್ತಿ ಕೃತ್ಯಂ

ರಾಜನ್ಯಾನಾಂ ನಾಗಕುಲಾನಿ ವಿಪ್ರ|

13105013c ಸ್ವಂ ವಾಹನಂ ನಯತೋ ನಾಸ್ತೃಧರ್ಮೋ

ನಾಗಶ್ರೇಷ್ಠಾದ್ಗೌತಮಾಸ್ಮಾನ್ನಿವರ್ತ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿಪ್ರ! ಗೌತಮ! ಆನೆಯಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವೂ ಇಲ್ಲ. ಆನೆಗಳ ಹಿಂಡು ರಾಜರ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಆನೆಯು ನನ್ನ ವಾಹನ. ಆದುದರಿಂದ ಈ

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದರಲ್ಲಿ ಯಾವ
ಅಧರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲ. ಇದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಿಂದಿರುಗು.”

13105014 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105014a ಯತ್ರ ಪ್ರೇತೋ ನಂದತಿ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಾ

ಯತ್ರ ಪ್ರೇತಃ ಶೋಚತಿ ಪಾಪಕರ್ಮಾ|

13105014c ವೈವಸ್ವತಸ್ಯ ಸದನೇ ಮಹಾತ್ಮನಸ್

ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮನ್! ಮರಣಾನಂತರ
ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳು ಆನಂದಿಸುವ ಮತ್ತು ಮರಣಾನಂತರ
ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳು ಶೋಕಿಸುವ ಆ ವೈವಸ್ವತನ ಸದನದಲ್ಲಿ ನಾನು
ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂದೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105015 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105015a ಯೇ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾ ನಾಸ್ತಿಕಾಃ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾಃ

ಪಾಪಾತ್ಮನ ಇಂದ್ರಿಯಾರ್ಥೇ ನಿವಿಷ್ಠಾಃ|

13105015c ಯಮಸ್ಯ ತೇ ಯಾತನಾಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ

ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿಷ್ಕ್ರಿಯರು, ನಾಸ್ತಿಕರು, ಶ್ರದ್ಧಾಹೀನರು,
ಪಾಪಾತ್ಮರು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ
ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವವರು ಮಾತ್ರ ಯಮನ ಸದನದಲ್ಲಿ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ
ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105016 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105016a ವೈವಸ್ವತೀ ಸಂಯಮನೀ ಜನಾನಾಂ

ಯತ್ರಾನ್ಯತಂ ನೋಚ್ಯತೇ ಯತ್ರ ಸತ್ಯಮ್|

13105016c ಯತ್ರಾಬಲಾ ಬಲಿನಂ ಯಾತಯಂತಿ

ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಸದಾ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ನುಡಿಯಲಾಗುತ್ತದೆಯೋ, ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ನಿರ್ಬಲರು ಬಲಶಾಲಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲೆಸಗಿದ ಅನ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಬಲ್ಲರೋ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನು ಸಂಯಮದಲ್ಲಿಡುವ ಯಮರಾಜನ ಆ ಪುರಿಯು ಸಂಯಮನೀ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105017 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105017a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂ ಸ್ವಸಾರಂ ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ಚ

ಗುರುಂ ಯಥಾ.⁴⁵⁴ ಮಾನಯಂತಶ್ಚ ರಂತಿ|

13105017c ತಥಾವಿಧಾನಾಮೇಷ ಲೋಕೋ ಮಹರ್ಷೇ

ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ತನ್ನ ಅಕ್ಕ, ತಾಯಿ, ತಂದೆ ಮತ್ತು ಗುರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಅಪಮಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂಥವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಲೋಕವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

---

⁴⁵⁴ ಯಥಾ ಶತ್ರುಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105018 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105018a ಮಂದಾಕಿನೀ ವೈಶ್ರವಣಸ್ಯ ರಾಜ್ಞೋ
ಮಹಾಭೋಗಾ.⁴⁵⁵ ಭೋಗಿಜನಪ್ರವೇಶ್ಯಾ|

13105018c ಗಂಧರ್ವಯಕ್ಷೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ಜುಷ್ಪಾ
ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಾ ವೈಶ್ರವಣನ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಭೋಗಿಜನರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಪ್ರವೇಶವಿರುವ, ಮಹಾಭೋಗಗಳನ್ನು ನೀಡುವ, ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಸೇವಿತವಾದ ಮಂದಾಕಿನಿಯಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105019 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105019a ಅತಿಥಿವ್ರತಾಃ ಸುವ್ರತಾ ಯೇ ಜನಾ ವೈ
ಪ್ರತಿಶ್ರಯಂ ದದತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ|

13105019c ಶಿಷ್ಪಾಶಿನಃ ಸಂವಿಭಜ್ಯಾಶ್ರಿತಾಂಶ್ಚ
ಮಂದಾಕಿನೀಂ ತೇಽಪಿ ವಿಭೂಷಯಂತಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅತಿಥಿವ್ರತ, ಸುವ್ರತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಆಶ್ರಯನೀಡುವ, ಮತ್ತು ಆಶ್ರಿತರಿಗೆ ಹಂಚಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ಉಣ್ಣುವ

---

⁴⁵⁵ ಮಹಾಭಾಗ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಜನರು ಮಂದಾಕಿನಿಯನ್ನು ಭೂಷಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.”

13105020 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105020a ಮೇರೋರಗ್ರೇ ಯದ್ವನಂ ಭಾತಿ ರಮ್ಯಂ
ಸುಪುಷ್ಟಿತಂ ಕಿನರಗೀತಜುಷ್ಪಮ್|

13105020c ಸುದರ್ಶನಾ ಯತ್ರ ಜಂಬೂರ್ವಿಶಾಲಾ
ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೇರುವಿನ ಮೇಲೆ ಹೊಳೆಯುವ, ವಿಶಾಲ ಜಂಬೂ ವೃಕ್ಷವಿರುವ ಸುಪುಷ್ಟಿತ ಸುಂದರ ರಮ್ಯ ವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105021 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105021a ಯೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಮೃದವಃ ಸತ್ಯಶೀಲಾ
ಬಹುಶ್ರುತಾಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾಭಿರಾಮಾಃ|

13105021c ಯೇಽಧೀಯಂತೇ ಸೇತಿಹಾಸಂ ಪುರಾಣಂ
ಮಧ್ವಾಹುತ್ಯಾ ಜುಹ್ವತಿ ಚ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯಃ||

13105022a ತಥಾವಿಧಾನಾಮೇಷ ಲೋಕೋ ಮಹರ್ಷೇ
ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ|

13105022c ಯದ್ವಿದ್ಯತೇ ವಿದಿತಂ ಸ್ಥಾನಮಸ್ತಿ
ತದ್ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ತ್ವರಿತೋ ಹ್ಯೇಷ ಯಾಮಿ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ಕೋಮಲಸ್ವಭಾವದವರೂ ಸತ್ಯಶೀಲರೂ ಬಹುಶ್ರುತರೂ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ಪ್ರೀತಿಸುವ ಇತಿಹಾಸ ಪುರಾಣಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿರುವ ಮತ್ತು

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಮಧುರ ಭೋಜನವನ್ನು ನೀಡಿದ ಅಂಥವರು ಮಾತ್ರ
ನೀನು ಹೇಳಿದ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಮರಣಾನಂತರ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸ್ಥಾನವು ನಿನಗೆ
ತಿಳಿದಿರುವುದಾದರೆ ಹೇಳು. ನಾನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ತ್ವರೆಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

13105023 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105023a ಸುಪುಷ್ಪಿತಂ ಕಿನ್ನರರಾಜಜುಷ್ವಂ

ಪ್ರಿಯಂ ವನಂ ನಂದನಂ ನಾರದಸ್ಯ|

13105023c ಗಂಧರ್ವಾಣಾಮಪ್ಸರಸಾಂ ಚ ಸದ್ಮ್. ⁴⁵⁶

ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಿನ್ನರರಾಜರು ಸೇವಿಸುವ. ⁴⁵⁷

ಸುಪುಷ್ಪಿತವಾದ ನಾರದ, ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ
ನಂದನ ವನವಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105024 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105024a ಯೇ ನೃತ್ತಗೀತಕುಶಲಾ ಜನಾಃ ಸದಾ

ಹ್ಯಯಾಚಮಾನಾಃ ಸಹಿತಾಶ್ಚರಂತಿ|

13105024c ತಥಾವಿಧಾನಾಮೇಷ ಲೋಕೋ ಮಹರ್ಷೇ

⁴⁵⁶ ಶಶ್ವತ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁵⁷ ಕಿನ್ನರ ರಾಜ ಕುಬೇರನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಎಂಬ ಅನುವಾದವಿದೆ (ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್).

ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ನೃತ್ಯಗೀತಗಳಲ್ಲಿ
ಕುಶಲರಾದ ಜನರು, ಯಾರಿಂದಲೂ ಏನನ್ನೂ ಯಾಚಿಸದ,
ಸಜ್ಜನರೊಡನೆ ನಡೆಯುವ - ಇಂಥವರು ಈ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.
ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105025 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105025a ಯತ್ರೋತ್ತರಾಃ ಕುರವೋ ಭಾಂತಿ ರಮ್ಯಾ
ದೇವೈಃ ಸಾರ್ಧಂ ಮೋದಮಾನಾ ನರೇಂದ್ರ|

13105025c ಯತ್ರಾಗ್ನಿಯೌನಾಶ್ಚ ವಸಂತಿ ವಿಪ್ರಾ
ಹ್ಯಯೋನಯಃ.⁴⁵⁸ ಪರ್ವತಯೋನಯಶ್ಚ||

13105026a ಯತ್ರ ಶಕ್ರೋ ವರ್ಷತಿ ಸರ್ವಕಾಮಾನ್
ಯತ್ರ ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕಾಮಚಾರಾಶ್ಚ ರಂತಿ|

13105026c ಯತ್ರ ಚೇಷ್ಯಾ ನಾಸ್ತಿ ನಾರೀನರಾಣಾಂ
ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನರೇಂದ್ರ ! ಎಲ್ಲಿ ರಮ್ಯ ಉತ್ತರ ಕುರುಗಳು
ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದಿಸುತ್ತಾ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವರೋ, ಎಲ್ಲಿ
ಅಗ್ನಿಯೋನಿಗಳು, ಪರ್ವತಯೋನಿಗಳು ಮತ್ತು ಅನ್ಯಯೋನಿ ವಿಪ್ರರು
ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೋ, ಎಲ್ಲ ಶಕ್ರನು ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಸುರಿಸುತ್ತಾನೋ,
ಎಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಕಾಮಚಾರಿಗಳೋ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ ನಾರೀ-ನರರಲ್ಲಿ

⁴⁵⁸ ಅಭ್ಯೋನಯಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಈರ್ಷ್ಯೆಯಿಲ್ಲವೋ ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105027 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105027a ಯೇ ಸರ್ವಭೂತೇಷು ನಿವೃತ್ತಕಾಮಾ
ಅಮಾಂಸಾದಾ ನೃಸ್ತದಂಡಾಶ್ಚರಂತಿ|

13105027c ನ ಹಿಂಸಂತಿ ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಂ ಚ
ಭೂತಾನಾಂ ಯೇ ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತಾಃ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ನಿಷ್ಕಾಮಿಗಳು. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ. ದಂಡವನ್ನು
ಬಳಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತರಾದ ಅವರು ಸ್ಥಾವರ-
ಜಂಗಮ ಭೂತಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13105028a ನಿರಾಶಿಷೋ ನಿರ್ಮಮಾ ವೀತರಾಗಾ

ಲಾಭಾಲಾಭೇ ತುಲ್ಯನಿಂದಾಪ್ರಶಂಸಾಃ|

13105028c ತಥಾವಿಧಾನಾಮೇಷ ಲೋಕೋ ಮಹರ್ಷೇ
ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಮಹರ್ಷೇ ! ನಿರಾಶಿಷರೂ ನಿರ್ಮಮರೂ ವೀತರಾಗರೂ ಲಾಭ-
ಅಲಾಭ ಮತ್ತು ನಿಂದೆ-ಪ್ರಶಂಸೆಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವವರೂ ಆದ
ಜನರು ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105029 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105029a ತತಃ ಪರಂ ಭಾಂತಿ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾಃ

ಸುಪುಣ್ಯಗಂಧಾ ನಿರ್ಮಲಾ ವೀತಶೋಕಾಃ|

13105029c ಸೋಮಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಸದನೇ ಮಹಾತ್ಮನಸ್

ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿಗಿಂತಲೂ ಆಚೆ ಸುಪುಣ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಿರ್ಮಲ ಶೋಕವಿಲ್ಲದ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತವೆ. ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜಾ ಸೋಮನ ಆ ಸದನದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105030 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105030a ಯೇ ದಾನಶೀಲಾ ನ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತೇ ಸದಾ

ನ ಚಾಪ್ಯರ್ಥಾನಾದದತೇ ಪರೇಭ್ಯಃ|

13105030c ಯೇಷಾಮದೇಯಮರ್ಹತೇ ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚಿತ್

ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಾಃ ಸುಪ್ರಸಾದಾ ಜನಾಶ್ಚ||

13105031a ಯೇ ಕ್ಷಂತಾರೋ ನಾಭಿಜಲ್ಪಂತಿ ಚಾನ್ಯಾನ್

ಶಕ್ತಾ ಭೂತ್ವಾ⁴⁵⁹ ಸತತಂ ಪುಣ್ಯಶೀಲಾಃ|

13105031c ತಥಾವಿಧಾನಾಮೇಷ ಲೋಕೋ ಮಹರ್ಷೇ

ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ದಾನಶೀಲರಾದ, ದಾನವನ್ನು ಎಂದೂ ಸ್ವೀಕರಿಸದ, ಇತರರ ಧನವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದ, ಕೊಡಬಾರದೆನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದ, ಎಲ್ಲ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನೂ

⁴⁵⁹ ಸತ್ವೀಭೂತಾಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸತ್ಕರಿಸುವ, ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಕೃಪಾಭಾವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ, ಕ್ಷಮಾಶೀಲ,
 ಅನ್ಯರ ಕುರಿತು ಏನನ್ನೂ ಹೇಳದ, ಶಕ್ತರಾಗಿ ಸತತವೂ
 ಪುಣ್ಯಶೀಲರಾಗಿರುವ - ಇಂಥಹವರು ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ.
 ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ
 ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105032 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105032a ತತಃ ಪರಂ ಭಾಂತಿ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾ

ವಿರಜಸೋ ವಿತಮಸ್ವಾ ವಿಶೋಕಾಃ|

13105032c ಆದಿತ್ಯಸ್ಯ ಸುಮಹಾಂತಃ ಸುವೃತ್ತಾಸ್.⁴⁶⁰

ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದಕ್ಕೂ ಆಚೆ ರಜೋಗುಣವಿಲ್ಲದ, ತಮಸ್ಸೂ
 ಇಲ್ಲದ, ಅತಿದೊಡ್ಡದಾದ, ಉತ್ತಮ ನಡತೆಯುಳ್ಳವರಿಗಿರುವ
 ಶೋಕರಹಿತವಾದ ಆದಿತ್ಯನ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು
 ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105033 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105033a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲಾ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾಸ್

ತಪಸ್ವಿನಃ ಸುವ್ರತಾಃ ಸತ್ಯಸಂಧಾಃ|

13105033c ಆಚಾರ್ಯಾಣಾಮಪ್ರತಿಕೂಲಭಾಷಿಣೋ

ನಿತ್ಯೋತ್ಥಿತಾ ಗುರುಕರ್ಮಸ್ವಚೋದ್ಯಾಃ||

13105034a ತಥಾವಿಧಾನಾಮೇಷ ಲೋಕೋ ಮಹರ್ಷೇ

⁴⁶⁰ ಆದಿತ್ಯದೇವಸ್ಯ ಪದಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ವಿಶುದ್ಧಾನಾಂ ಭಾವಿತವಾಙ್ಮತೀನಾಮ್|

13105034c ಸತ್ಯೇ ಸ್ಥಿತಾನಾಂ ವೇದವಿದಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ
ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹರ್ಷೇ ! ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಶೀಲ,
ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ರತರಾದ, ತಪಸ್ವೀ, ಸುವ್ರತ, ಸತ್ಯಸಂಧ,
ಆಚಾರ್ಯರೊಡನೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ಮಾತನಾಡದ, ನಿತ್ಯವೂ
ಉದ್ಯೋಗಶೀಲರಾಗಿ ಯಾರ ಕೋರಿಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಗುರುವಿನ
ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ - ಅಂಥಹ ಜನರು ಆ
ಲೋಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾರೆ. ವಿಶುದ್ಧರ, ಮೌನವ್ರತಸ್ಥಿತರಾದ, ಸತ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
ನೆಲೆಸಿರುವ ವೇದವಿದು ಮಹಾತ್ಮರ ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮರಣಾನಂತರ ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ.”

13105035 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105035a ತತಃ ಪರೇ ಭಾಂತಿ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾಃ
ಸುಪುಣ್ಯಗಂಧಾ ವಿರಜಾ ವಿಶೋಕಾಃ|

13105035c ವರುಣಸ್ಯ ರಾಜ್ಞಃ ಸದನೇ ಮಹಾತ್ಮನಸ್
ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದಕ್ಕೂ ಆಚೆ ಸುಪುಣ್ಯ ಗಂಧಗಳಿಂದ
ಕೂಡಿದ ರಜೋಗುಣ ರಹಿತ ಶೋಕರಹಿತ ಮಹಾತ್ಮ ರಾಜಾ
ವರುಣನ ಸದನವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105036 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105036a ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯೈರ್ಯೇ ಯಜಂತೇ ಜನಾಃ ಸದಾ
ತಥೇಷ್ಟೀನಾಂ ದಶಶತಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತಿ|

13105036c ಯೇ ಚಾಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಜುಹ್ವತಿ ಶ್ರದ್ಧಧಾನಾ
ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ವಿಪ್ರಾಃ||

13105037a ಸ್ವಧಾರಿಣಾಂ.⁴⁶¹ ಧರ್ಮಧುರೇ ಮಹಾತ್ಮನಾಂ
ಯಥೋಚಿತೇ ವತ್ಸನಿ ಸುಸ್ಥಿತಾನಾಮ್|

13105037c ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಮುದ್ವಹತಾಂ ಗತಿಂ ತಾಂ
ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾವ ಜನರು ಸದಾ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾರೋ, ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಾವಿರ ಇಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದಾರೋ ಅವರು ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರದ್ಧಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿದ ವಿಪ್ರರು, ಧರ್ಮದ ಹೊರೆಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಹೊರುವ ಮಹಾತ್ಮರು, ಯಥೋಚಿತವಾದ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮರು ಹೋಗುವ ಗತಿಯು ಅದು. ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105038 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105038a ಇಂದ್ರಸ್ಯ ಲೋಕಾ ವಿರಜಾ ವಿಶೋಕಾ

⁴⁶¹ ಸುಧಾರಿಣಾಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ದುರನ್ವಯಾಃ ಕಾಂಕ್ಷಿತಾ ಮಾನವಾನಾಮ್|

13105038c ತಸ್ಯಾಹಂ ತೇ ಭವನೇ ಭೂರಿತೇಜಸೋ
ರಾಜನ್ನಿಮಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಇಂದ್ರನ ಲೋಕವು
ಹೊಳೆಯುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಶೋಕವಿಲ್ಲ. ಮಾನವರು ಬಯಸುವ ಆ
ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಬಹು ಕಷ್ಟವು. ಭೂರಿತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಕೂಡಿದ ಆ ಭವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು
ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105039 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105039a ಶತವರ್ಷಜೀವೀ ಯಶ್ಚ ಶೂರೋ ಮನುಷ್ಯೋ
ವೇದಾಧ್ಯಾಯೀ ಯಶ್ಚ ಯಜ್ಞಾಪ್ರಮತ್ತಃ|

13105039c ಏತೇ ಸರ್ವೇ ಶಕ್ರಲೋಕಂ ವ್ರಜಂತಿ
ಪರಂ ಗಂತಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಲ್ಲಿ ನೂರುವರ್ಷಗಳು ಶೂರರಾಗಿ
ಜೀವಿಸಿದ ಮನುಷ್ಯರಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ
ಮತ್ತು ಅಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರೆಲ್ಲರೂ
ಶಕ್ರಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮರಣಾನಂತರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು
ಅದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲಿನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105040 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105040a ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಾಃ ಸಂತಿ ಲೋಕಾ ಮಹಾಂತೋ

ನಾಕಸ್ಯ ಪೃಷ್ಠೇ ಪುಷ್ಕಲಾ ವೀತಶೋಕಾಃ|

13105040c ಮನೀಷಿತಾಃ ಸರ್ವ ಲೋಕೋದ್ಭವಾನಾಂ
ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮೇಲೆ, ಹೃಷ್ಯ-ಪುಷ್ಪವಾದ, ಶೋಕಗಳಿಲ್ಲದ, ಪ್ರಜಾಪತಿಗಳ ಮಹಾ ಲೋಕಗಳಿವೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವರೆಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಲು ಬಯಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105041 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105041a ಯೇ ರಾಜಾನೋ ರಾಜಸೂಯಾಭಿಷಿಕ್ತಾ
ಧರ್ಮಾತ್ಮಾನೋ ರಕ್ಷಿತಾರಃ ಪ್ರಜಾನಾಮ್|
13105041c ಯೇ ಚಾಶ್ವಮೇಧಾವಭೃಥಾಪ್ಲುತಾಂಗಾಸ್
ತೇಷಾಂ ಲೋಕಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಸೂಯಾಭಿಷಿಕ್ತರಾದ ರಾಜರು, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ಧರ್ಮಾತ್ಮರು ಮತ್ತು ಅಶ್ವಮೇಧದ ಅವಭೃತಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಆ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105042 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105042a ತತಃ ಪರಂ ಭಾಂತಿ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾಃ
ಸುಪುಣ್ಯಗಂಧಾ ವಿರಜಾ ವೀತಶೋಕಾಃ|
13105042c ತಸ್ಮಿನ್ನಹಂ ದುರ್ಲಭೇ ತ್ವಾಪ್ರಧೃಷ್ಯೇ
ಗವಾಂ ಲೋಕೇ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅದಕ್ಕೂ ಆಚೆ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಸುಪುಣ್ಯಗಂಧದಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿರಜವೂ ವೀತಶೋಕವೂ ದುರ್ಲಭವೂ ದುರ್ಧರ್ಷವೂ ಆಗಿರುವ ಆ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105043 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105043a ಯೋ ಗೋಸಹಸ್ರೀ ಶತದಃ ಸಮಾಂ ಸಮಾಂ

ಯೋ ಗೋಶತೀ ದಶ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ಶಕ್ತ್ವಾ|

13105043c ತಥಾ ದಶಭ್ಯೋ ಯಶ್ಚ ದದ್ಯಾದಿಹೈಕಾಂ

ಪಂಚಭ್ಯೋ ವಾ ದಾನಶೀಲಸ್ತಥೈಕಾಮ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸಹಸ್ರ ಗೋವುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಪ್ರತಿವರ್ಷವೂ ನೂರು ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ, ನೂರು ಗೋವುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ, ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳ ಸ್ವಾಮಿಯಾಗಿದ್ದು ಒಂದು ಗೋವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ, ಅಥವಾ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಐದು ಗೋವುಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ ದಾನಶೀಲ ಪುರುಷ - ಇವರು ಆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13105044a ಯೇ ಜೀರ್ಯಂತೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯೇಣ ವಿಪ್ರಾ

ಬ್ರಾಹ್ಮಿಂ ವಾಚಂ ಪರಿರಕ್ಷಂತಿ ಚೈವ|

13105044c ಮನಸ್ವಿನಸ್ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾಪರಾಯಣಾಸ್

ತೇ ತತ್ರ ಮೋದಂತಿ ಗವಾಂ ವಿಮಾನೇ⁴⁶²||

⁴⁶² ನಿವಾಸೇ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡೇ ಮುಪ್ಪಾಗುವ, ವೇದವಾಣಿಯನ್ನು
ಪರಿರಕ್ಷಿಸುವ, ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾಪರಾಯಣರಾದ ಮನಸ್ವಿಗಳು
ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾರೆ.

- 13105045a ಪ್ರಭಾಸಂ ಮಾನಸಂ ಪುಣ್ಯಂ.⁴⁶³ ಪುಷ್ಕರಾಣಿ ಮಹತ್ಸರಃ|
 13105045c ಪುಣ್ಯಂ ಚ ನೈಮಿಷಂ ತೀರ್ಥಂ ಬಾಹುದಾಂ ಕರತೋಯಿನೀಮ್||
 13105046a ಗಯಾಂ ಗಯಶಿರಶ್ಚೈವ ವಿಪಾಶಾಂ ಸ್ಥೂಲವಾಲುಕಾಮ್|
 13105046c ತೂಷ್ಟೀಂ.⁴⁶⁴ಗಂಗಾಂ ದಶಗಂಗಾಂ.⁴⁶⁵ ಮಹಾಹ್ರದಮಥಾಪಿ ಚ||
 13105047a ಗೌತಮೀಂ ಕೌಶಿಕೀಂ ಪಾಕಾಂ.⁴⁶⁶ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ಧೃತವ್ರತಾಃ|
 13105047c ಸರಸ್ವತೀದೃಷದ್ವತ್ಯೈ ಯಮುನಾಂ ಯೇ ಪ್ರಯಾಂತಿ ಚ||
 13105048a ತತ್ರ ತೇ ದಿವ್ಯಸಂಸ್ಥಾನಾ ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಧರಾಃ ಶಿವಾಃ|
 13105048c ಪ್ರಯಾಂತಿ ಪುಣ್ಯಗಂಧಾಢ್ಯಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ನ ತತ್ರ ವೈ||

ಪ್ರಭಾಸ, ಮಾನಸ ಸರೋವರ, ಪುಣ್ಯ ಪುಷ್ಕರ ಮಹಾಸರೋವರ,
ಪುಣ್ಯ ನೈಮಿಷ ತೀರ್ಥ, ಬಾಹುದಾ, ಕರತೋಯಿನೀ, ಗಯ, ಗಯಶಿರ,
ವಿಪಾಶಾ, ಸ್ಥೂಲವಾಲುಕ, ತೂಷ್ಟೀ, ಗಂಗಾ, ದಶಗಂಗಾ
ಮಹಾಸರೋವರ, ಗೌತಮೀ, ಕೌಶಿಕೀ, ಪಾಕಾ - ಈ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ
ಹೋದ ಧೃತವ್ರತ ಮಹಾತ್ಮರು, ಹಾಗೂ ಸರಸ್ವತೀ, ಧೃಷದ್ವತೀ
ಮತ್ತು ಯಮುನಾ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿರುವವರು ಗೋಲೋಕದಲ್ಲಿ
ದಿವ್ಯ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ದಿವ್ಯ ಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ

⁴⁶³ ತೀರ್ಥಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁶⁴ ಕೃಷ್ಣಾಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁶⁵ ಪಂಚನದಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁶⁶ ಪಂಪಾಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪವಿತ್ರ ಸುಗಂಧಪೂರಿತರಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ನಿನಗೆ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105049 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105049a ಯತ್ರ ಶೀತಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ನ ಚೋಷ್ಣಭಯಮಣ್ವಪಿ|

13105049c ನ ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸೇ ನ ಗ್ಲಾನಿರ್ನ ದುಃಖಂ ನ ಸುಖಂ ತಥಾ||

13105050a ನ ದ್ವೇಷೋ ನ ಪ್ರಿಯಃ ಕಶ್ಚಿನ್ನ ಬಂಧುರ್ನ ರಿಪುಸ್ತಥಾ|

13105050c ನ ಜರಾಮರಣೇ ವಾಪಿ ನ ಪುಣ್ಯಂ ನ ಚ ಪಾತಕಮ್||

13105051a ತಸ್ಮಿನ್ವಿರಜಸಿ ಸ್ಥಿತೇ ಪ್ರಜ್ಞಾಸತ್ತ್ವವ್ಯವಸ್ಥಿತೇ|

13105051c ಸ್ವಯಂಭುಭವನೇ ಪುಣ್ಯೇ ಹಸ್ತಿನಂ ಮೇ ಯತಿಷ್ಯತಿ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲಿ ಶೀತಭಯವೂ ಉಷ್ಣಭಯವೂ
ಇಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಹಸಿವು, ಬಾಯಾರಿಕೆ, ಗ್ಲಾನಿ, ದುಃಖ, ಸುಖ,
ದ್ವೇಷಗಳಿಲ್ಲವೋ, ಎಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬಂಧುವಲ್ಲವೋ ಶತ್ರುವಲ್ಲವೋ,
ಎಲ್ಲಿ ಜರಾಮರಣವಾಗಲೀ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಾಗಲೀ ಇಲ್ಲವೋ
ರಜೋಗುಣರಹಿತ ಸಮೃದ್ಧಶಾಲೀ ಮತ್ತು ಪ್ರಜ್ಞೆ-ಸತ್ತ್ವ ಗುಣಸಂಪನ್ನ
ಪುಣ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭವನದಲ್ಲಿ ನಾನು ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.”

13105052 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಉವಾಚ|

13105052a ನಿರ್ಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಸಂಗೇಭ್ಯೋ ಕೃತಾತ್ಮಾನೋ ಯತವ್ರತಾಃ|

13105052c ಅಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಸಂಸ್ಥಾನೇ ಯುಕ್ತಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗತಿಂ ಗತಾಃ||

13105053a ತೇ ಬ್ರಹ್ಮಭವನಂ ಪುಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀಹ ಸಾತ್ತ್ವಿಕಾಃ|

13105053c ನ ತತ್ರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಸ್ತೇ ಶಕ್ಯೋ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಮಹಾಮುನೇ||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಸಂಗಗಳಿಂದಲೂ ನಿರ್ಮುಕ್ತರಾದ,

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಯೋಗಸಂಸ್ಥಾನಯುಕ್ತರಾದ, ಸ್ವರ್ಗಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗಿರುವ
 ಕೃತಾತ್ಮ ಯತವ್ರತ ಸಾತ್ವಿಕರು ಪುಣ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭವನವನ್ನು
 ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಮುನೇ! ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು
 ನೋಡಲು ಶಕ್ಯನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.”

13105054 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105054a ರಥಂತರಂ ಯತ್ರ ಬೃಹಚ್ಚ ಗೀಯತೇ

ಯತ್ರ ವೇದೀ ಪುಂಡರೀಕೈಃ ಸ್ತುಣೋತಿ|

13105054c ಯತ್ರೋಪಯಾತಿ ಹರಿಭಿಃ ಸೋಮಪೀಥೀ

ತತ್ರ ತ್ವಾಹಂ ಹಸ್ತಿನಂ ಯಾತಯಿಷ್ಯೇ||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಎಲ್ಲಿ ರಥಂತರ ಮತ್ತು ಬೃಹತ್ ಸಾಮಗಳ
 ಗಾಯನವು ಕೇಳಬರುತ್ತದೆಯೋ, ಎಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವೇದಿಯನ್ನು
 ಪುಂಡರೀಕಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚುತ್ತಾರೋ, ಎಲ್ಲಿ
 ಸೋಮಪಾನಮಾಡುವವನು ದಿವ್ಯ ಅಶ್ವದ ಮೇಲೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ
 ಅಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ನನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

13105055a ಬುಧ್ಯಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವೃತ್ರಹಣಂ ಶತಕ್ರತುಂ

ವ್ಯತಿಕ್ರಮಂತಂ ಭುವನಾನಿ ವಿಶ್ವಾ|

13105055c ಕಚ್ಚಿನ್ನ ವಾಚಾ ವೃಜಿನಂ ಕದಾ ಚಿದ್

ಅಕಾರ್ಷಂ ತೇ ಮನಸೋಽಭಿಷಂಗಾತ್||

ನೀನು ವಿಶ್ವದ ಭುವನಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುತ್ತಾಡುವ ವೃತ್ರಹರ
 ಶತಕ್ರತುವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಮಾನಸಿಕ ಆವೇಶಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ
 ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ನಿನಗೆ ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

13105056 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

13105056a ಯಸ್ಮಾದಿಮಂ ಲೋಕಪಥಂ ಪ್ರಜಾನಾಮ್.⁴⁶⁷

ಅನ್ವಾಗಮಂ ಪದವಾದೇ ಗಜಸ್ಯ|

13105056c ತಸ್ಮಾದ್ಭವಾನ್ ಪ್ರಣತಂ ಮಾನುಶಾಸ್ತು

ಬ್ರವೀಷಿ ಯತ್ತತ್ಕರವಾಣಿ ಸರ್ವಮ್||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿನ್ನ ಆನೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿ ಮಾನವ ಪ್ರಜೆಗಳ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂದಿತನಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.”

13105057 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105057a ಶ್ವೇತಂ ಕರೇಣುಂ ಮಮ ಪುತ್ರನಾಗಂ

ಯಂ ಮೇಽಹಾರ್ಷೀರ್ಧಶವರ್ಷಾಣಿ ಬಾಲಮ್|

13105057c ಯೋ ಮೇ ವನೇ ವಸತೋಽಭೂದ್ಧ್ವಿ ತೀಯಸ್

ತಮೇವ ಮೇ ದೇಹಿ ಸುರೇಂದ್ರ ನಾಗಮ್||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರೇಂದ್ರ! ಈ ಶ್ವೇತ ವರ್ಣದ ಆನೆಯು ನನ್ನ ಪುತ್ರನು. ಇವನು ಈಗ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕನು. ವನದಲ್ಲಿ ಇವನೇ ನನ್ನ ಜೊತೆಗಿರುವವನು. ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ. ನೀನು ಈ ಆನೆಯನ್ನು ನನಗೆ ನೀಡು.”

13105058 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

---

⁴⁶⁷ ಮಘವಾಹಂ ಲೋಕಪಥಂ ಪ್ರಜಾನಾಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13105058a ಅಯಂ ಸುತಸ್ತೇ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯ ನಾಗಶ್

ಚಾಘ್ರಾಯತೇ ತ್ವಾಮಭಿವೀಕ್ಷಮಾಣಃ|

13105058c ಪಾದೌ ಚ ತೇ ನಾಸಿಕಯೋಪಜಿಘ್ರತೇ

ಶ್ರೇಯೋ ಮಮ ಧ್ಯಾಹಿ ನಮಶ್ಚ ತೇಽಸ್ತು||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯ! ಇದೋ ನಿನ್ನ ಸುತ ಆನೆಯು ನಿನ್ನನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಬಂದು ನಿನ್ನ ಚರಣಗಳನ್ನು ಸೊಂಡಿಲಿನಿಂದ ಮೂಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಈಗ ನನ್ನ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು. ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು.”

13105059 ಗೌತಮ ಉವಾಚ|

13105059a ಶಿವಂ ಸದೈವೇಹ ಸುರೇಂದ್ರ ತುಭ್ಯಂ

ಧ್ಯಾಯಾಮಿ ಪೂಜಾಂ ಚ ಸದಾ ಪ್ರಯುಂಜೇ|

13105059c ಮಮಾಪಿ ತ್ವಂ ಶಕ್ರ ಶಿವಂ ದದಸ್ವ

ತ್ವಯಾ ದತ್ತಂ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣಾಮಿ ನಾಗಮ್||

ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುರೇಂದ್ರ! ಸದಾ ನಾನು ನಿನ್ನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪೂಜೆಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನೂ ಕೂಡ ನನಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡು. ನೀನು ನೀಡಿರುವ ಈ ಆನೆಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

13105060 ಶಕ್ರ ಉವಾಚ|

13105060a ಯೇಷಾಂ ವೇದಾ ನಿಹಿತಾ ವೈ ಗುಹಾಯಾಂ

ಮನೀಷಿಣಾಂ ಸತ್ತ್ವ ವತಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13105060c ತೇಷಾಂ ತ್ವಯೈಕೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾಸ್ಮಿ

ಬುದ್ಧಸ್ತುತಾತ್ ಪ್ರೀತಿಮಾಂಸ್ತೇಹಮದ್ಯ||

ಶಕ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ಯಾರ ಹೃದಯಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ವೇದಗಳು ನೆಲಸಿರುವವೋ ಆ ಸತ್ತ್ವ ವತ ಮಹಾತ್ಮ ಮನೀಷಿಣರಲ್ಲಿ ನೀನೊಬ್ಬನೇ ಮಹಾತ್ಮನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಇಂದು ನಾನು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13105061a ಹಂತೈಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಹಸ್ತಿನಾ|

13105061c ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ತ್ವಂ ಶುಭಾಽಲ್ಲೋಕಾನಹ್ನಾಯ ಚ ಚಿರಾಯ ಚ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಆನೆಯೊಂದಿಗೆ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ಶುಭಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಚಿರಕಾಲ ಇರುತ್ತೀಯೆ.”

13105062 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13105062a ಸ ಗೌತಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಸಹ ಪುತ್ರೇಣ ಹಸ್ತಿನಾ|

13105062c ದಿವಮಾಚಕ್ರಮೇ ವಜ್ರೀ ಸದ್ಭಿಃ ಸಹ ದುರಾಸದಮ್.⁴⁶⁸||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರಸ್ವರೂಪ ಆನೆಯೊಡನೆ ಗೌತಮನನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ವಜ್ರಿಯು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷರೊಡನೆ ದುರಾಸದವಾದ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೊರಟು ಹೋದನು.”

---

⁴⁶⁸ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಇದಂ ಯಃ

ಶೃಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಯಃ ಪಠೇದ್ವಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ| ಸ ಯಾತಿ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಲೋಕಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಗೌತಮೋ ಯಥಾ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಹಸ್ತಿಕೂಟೋ ನಾಮ ಪಂಚಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತಿಕೂಟ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಬದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೬

ಅನಶನಮಹಾತ್ಮೆ

ಯಜ್ಞ, ತಪಸ್ಸು, ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅನಶನ ವ್ರತದ ವಿಶೇಷ
ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುವ ಬ್ರಹ್ಮ-ಭಗೀರಥರ ಸಂವಾದ (1-
42).

13106001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13106001a ದಾನಂ ಬಹುವಿಧಾಕಾರಂ ಶಾಂತಿಃ ಸತ್ಯಮಹಿಂಸತಾ|

13106001c ಸ್ವದಾರತುಷ್ಟಿಶ್ಲೋಕ್ತಾ ತೇ ಫಲಂ ದಾನಸ್ಯ ಚೈವ ಯತ್||

13106002a ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ವಿದಿತಂ ಕಿಮನ್ಯತ್ರ ತಪೋಬಲಾತ್|

13106002c ತಪಸೋ ಯತ್ಪರಂ ತೇಽದ್ಯ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ನೀನು ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರದ
ದಾನ, ಶಾಂತಿ, ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಗಳ ವರ್ಣನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದೆ. ಸ್ವ-
ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಸಂತುಷ್ಟನಾಗಿರಬೇಕಾದ ವಿಷಯವನ್ನೂ ಹೇಳಿದೆ
ಮತ್ತು ದಾನದ ಫಲಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದೆ. ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ

ತಪೋಬಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಬಲವಿದೆ? ನಿನ್ನ
ಪ್ರಕಾರ ತಪಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಧನವಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನಗೆ
ಹೇಳಬೇಕು.”

13106003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13106003a ತಪಃ ಪ್ರಚಕ್ಷತೇ ಯಾವತ್ತಾವಲ್ಲೋಕಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13106003c ಮತಂ ಮಮ ತು ಕೌಂತೇಯ ತಪೋ ನಾನಶನಾತ್ಪರಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮನುಷ್ಯನು ಎಷ್ಟು
ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತಮ
ಲೋಕಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದರೆ, ಅನಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ತಪಸ್ಸು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

13106004a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13106004c ಭಗೀರಥಸ್ಯ ಸಂವಾದಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು
ಭಗೀರಥರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13106005a ಅತೀತ್ಯ ಸುರಲೋಕಂ ಚ ಗವಾಂ ಲೋಕಂ ಚ ಭಾರತ|

13106005c ಋಷಿಲೋಕಂ ಚ ಸೋಽಗಚ್ಛದ್ಭಗೀರಥ ಇತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಭಾರತ! ಭಗೀರಥನು ಸುರಲೋಕ, ಗೋಲೋಕ ಮತ್ತು
ಋಷಿಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿ ಹೋದನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13106006a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ ವಚಃ ಪ್ರಾಹ ಬ್ರಹ್ಮಾ ರಾಜನ್ಭಗೀರಥಮ್|

13106006c ಕಥಂ ಭಗೀರಥಾಗಾಸ್ತ್ವಮಿಮಂ ದೇಶಂ ದುರಾಸದಮ್||

ರಾಜನ್! ಭಗೀರಥನನ್ನು ನೋಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:
“ಭಗೀರಥ! ದುರಾಸದವಾದ ಈ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಗೆ
ಆಗಮಿಸಿದೆ?

13106007a ನ ಹಿ ದೇವಾ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ಮನುಷ್ಯಾ ಭಗೀರಥ|

13106007c ಆಯಾಂತ್ಯತಪ್ತತಪಸಃ ಕಥಂ ವೈ ತ್ವಮಿಹಾಗತಃ||

ಭಗೀರಥ! ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ ಮತ್ತು
ಮನುಷ್ಯರಾಗಲೀ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸದೇ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬರಲಾರರು.
ಹಾಗಿರುವಾಗ ನೀನು ಹೇಗೆ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದೆ?”

13106008 ಭಗೀರಥ ಉವಾಚ|

13106008a ನಿಃಶಂಕಮನ್ನಮದದಂ.⁴⁶⁹ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ

ಶತಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸದೈವ ದಾನಮ್|

13106008c ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ವ್ರತಂ ನಿತ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ವಿದ್ಧಿ

ನ ತ್ವೇವಾಹಂ ತಸ್ಯ ಫಲಾದಿಹಾಗಾಮ್||

ಭಗೀರಥನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ
ನಿತ್ಯವೂ ನೂರು ಸಾವಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸದೈವ ಅನ್ನದಾನವನ್ನು
ನಿಃಶಂಕೆಯಿಂದ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ದಾನದ ಫಲದಿಂದ
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106009a ದಶೈಕರಾತ್ರಾನ್ದಶ ಪಂಚರಾತ್ರಾನ್

ಏಕಾದಶೈಕಾದಶಕಾನ್ ಕ್ರತೂಂಶ್ಚ|

⁴⁶⁹ ನಿಷ್ಕಾಣಾಂ ವೈ ಹ್ಯದದಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13106009c ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪೋಮಾನಾಂ ಚ ಶತಂ ಯದಿಷ್ಟಂ
ಫಲೇನ ತೇನಾಪಿ ಚ ನಾಗತೋಽಹಮ್||

ನಾನು ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಹತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು,
ಐದು ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣವಾಗುವ ಹತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು, ಹನ್ನೊಂದು
ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಾಪ್ತಗೊಳ್ಳುವ ಹನ್ನೆರಡು ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೂರು
ಜ್ಯೋತಿಷ್ಪೋಮ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ
ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106010a ಯಚ್ಚಾವಸಂ ಜಾಹ್ನವೀತೀರನಿತ್ಯಃ
ಶತಂ ಸಮಾಸ್ತಪ್ಯಮಾನಸ್ತಪೋಽಹಮ್|

13106010c ಅದಾಂ ಚ ತತ್ರಾಶ್ವತರೀಸಹಸ್ರಂ
ನಾರೀಪುರಂ ನ ಚ ತೇನಾಹಮಾಗಾಮ್||

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ನಾನು ಜಾಹ್ನವೀತೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ
ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ನಿತ್ಯವೂ ಸಹಸ್ರಾರು ಅಶ್ವತರಿಗಳನ್ನು
ಮತ್ತು ನಾರೀಗಣಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದುದರ ಫಲವಾಗಿಯೂ ನಾನು
ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106011a ದಶಾಯುತಾನಿ ಚಾಶ್ವಾನಾಮಯುತಾನಿ ಚ ವಿಂಶತಿಮ್|

13106011c ಪುಷ್ಕರೇಷು ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಪ್ರಾದಾಂ ಗಾಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಶಃ||

13106012a ಸುವರ್ಣ ಚಂದ್ರೋಡುಪಧಾರಿಣೀನಾಂ

ಕನ್ಯೋತ್ತಮಾನಾಮದದಂ ಸ್ವಗ್ವಿಣೀನಾಮ್|

13106012c ಷಷ್ಟಿಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಭೂಷಿತಾನಾಂ

ಜಾಂಬೂನದೈರಾಭರಣೈರ್ನ ತೇನ||

ಪುಷ್ಕರತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಾರು ಬಾರಿ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಒಂದು
 ಲಕ್ಷ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಗೋವುಗಳನ್ನು
 ದಾನಮಾಡಿದುದರ ಮತ್ತು ಚಿನ್ನದ ಉತ್ತಮ ಚಂದ್ರಹಾರಗಳನ್ನು
 ಧರಿಸಿದ ಚಿನ್ನದ ಆಭರಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತರಾದ ಅರವತ್ತು
 ಸಾವಿರ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಸಾವಿರಾರು ಬಾರಿ ದಾನಮಾಡಿದುದರ
 ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106013a ದಶಾರ್ಬು ದಾನ್ಯದದಂ ಗೋಸವೇಜ್ಯಾಸ್ವೈ
 ಏಕೈಕಶೋ ದಶ ಗಾ ಲೋಕನಾಥ|

13106013c ಸಮಾನವತ್ಸಾಃ ಪಯಸಾ ಸಮನ್ವಿತಾಃ
 ಸುವರ್ಣಕಾಂಸ್ತೋಪದುಹಾ ನ ತೇನ||

ಲೋಕನಾಥ ! ಗೋಸವ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಾನು ಹಾಲನ್ನೀಯುವ ನೂರು
 ಕೋಟಿ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆಗ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಹತ್ತು-ಹತ್ತು ಗೋವುಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಪ್ರತಿ
 ಗೋವಿನೊಂದಿಗೆ ಅದರ ಬಣ್ಣದ್ದೇ ಆಗಿದ್ದ ಕರು ಮತ್ತು ಸುವರ್ಣಮಯ
 ಹಾಲಿನ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನೂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ಯಜ್ಞದ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ
 ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ತಲುಪಿಲ್ಲ.

13106014a ಅಪ್ತೋರ್ಯಾಮೇಷು ನಿಯತಮೇಕೈಕಸ್ಮಿನ್ನಶಾದದಮ್|

13106014c ಗೃಷ್ಟೀನಾಂ ಕ್ಷೀರದಾತ್ರೀಣಾಂ ರೋಹಿಣೀನಾಂ ನ ತೇನ ಚ.⁴⁷⁰||

ಅನೇಕ ಬಾರಿ ನಾನು ಸೋಮಯಾಗದ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ಪ್ರತಿ

⁴⁷⁰ ರೋಹಿಣಾನಾಂ ಶತಾನಿ ಚ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಚೊಚ್ಚಲು ಕರುವಾದ ಹಾಲು ನೀಡುವ ಹತ್ತು-ಹತ್ತು
ರೋಹಿಣೀ ಜಾತಿಯ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೆ.

13106015a ದೋಗ್ಗೀಣಾಂ ವೈ ಗವಾಂ ಚೈವ ಪ್ರಯುತಾನಿ ದಶೈವ ಹ|

13106015c ಪ್ರಾದಾಂ ದಶಗುಣಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನ ಚ ತೇನಾಹಮಾಗತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅದೂ ಅಲ್ಲದೇ ನಾನು ಹತ್ತು ಬಾರಿ ಹತ್ತು-ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ
ಹಾಲನ್ನೀಯುವ ಗೋವುಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ
ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106016a ವಾಜಿನಾಂ ಬಾಹ್ಲಿಜಾತಾನಾಮಯುತಾನ್ಯದದಂ ದಶ|

13106016c ಕರ್ಕಾಣಾಂ ಹೇಮಮಾಲಾನಾಂ ನ ಚ ತೇನಾಹಮಾಗತಃ||

ಬಾಹ್ಲೀಕ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106017a ಕೋಟೀಶ್ಚ ಕಾಂಚನಸ್ಯಾಷ್ಟೌ ಪ್ರಾದಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಶ ತ್ವಹಮ್|

13106017c ಏಕೈಕಸ್ಮಿನ್ ಕ್ರತೌ ತೇನ ಫಲೇನಾಹಂ ನ ಚಾಗತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನಾನು ಒಂದೊಂದು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಿದಿನ ಹದಿನೆಂಟು-
ಹದಿನೆಂಟು ಕೋಟಿ ಸುವರ್ಣಮುದ್ರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದರ
ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106018a ವಾಜಿನಾಂ ಶ್ಯಾಮಕರ್ಣಾನಾಂ ಹರಿತಾನಾಂ ಪಿತಾಮಹ|

13106018c ಪ್ರಾದಾಂ ಹೇಮಸ್ರಜಾಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನೋಟೀರ್ದಶ ಚ ಸಪ್ತ ಚ||

13106019a ಈಷಾದಂತಾನ್ಮ ಹಾಕಾಯಾನ್ಯಾಂಚನಸ್ತಗ್ವಿಭೂಷಿತಾನ್|

13106019c ಪತ್ನೀಮತಃ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಪ್ರಾಯಚ್ಛಂ ದಶ ಸಪ್ತ ಚ||

13106020a ಅಲಂಕೃತಾನಾಂ ದೇವೇಶ ದಿವ್ಯೈಃ ಕನಕಭೂಷಣೈಃ|

13106020c ರಥಾನಾಂ ಕಾಂಚನಾಂಗಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣ್ಯದದಂ ದಶ|

13106020e ಸಪ್ತ ಚಾನ್ಯಾನಿ ಯುಕ್ತಾನಿ ವಾಜಿಭಿಃ ಸಮಲಂಕೃತೈಃ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಕಪ್ಪುಕಿವಿಗಳಿದ್ದ ಎಪ್ಪತ್ತು ಕೋಟಿ ಹಸಿರು ಬಣ್ಣದ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು, ಈಷಾದಂಡದಂಥಹ ಕೋರೆದಾಡೆಗಳಿದ್ದ, ಸ್ವರ್ಣಮಾಲಾಮಂಡಿತ ವಿಶಾಲ ಶರೀರದ, ಸಾವಿರ ಕಮಲಚಿಹ್ನಯುಕ್ತ ಆನೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸುವರ್ಣ ಚರ್ಚಿತ ದಿವ್ಯ ಆಭೂಷಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಸ್ವರ್ಣಮಯ ಉಪಕರಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮತ್ತು ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಸಜ್ಜಾಗಿದ್ದ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ರಥಗಳನ್ನು ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆ.

13106021a ದಕ್ಷಿಣಾವಯವಾಃ ಕೇ ಚಿದ್ವೇದ್ಯಯೇ ಸಂಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ|

13106021c ವಾಜಪೇಯೇಷು ದಶಸು ಪ್ರಾದಾಂ ತೇನಾಪಿ ನಾಪ್ಯಹಮ್||

ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ದಕ್ಷಿಣೆಯ ಅವಯವಗಳೆಂದು ಯಾವ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಅವುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹತ್ತು ವಾಜಪೇಯ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದೇನೆ.

13106022a ಶಕ್ರತುಲ್ಯಪ್ರಭಾವಾನಾಮಿಜ್ಯಯಾ ವಿಕ್ರಮೇಣ ಚ|

13106022c ಸಹಸ್ರಂ ನಿಷ್ಯಕಣ್ಣಾನಾಮದದಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮಹಮ್||

13106023a ವಿಜಿತೈ ನೃಪತೀನ್ಸರ್ವಾನ್ಮಖೈರಿಷ್ಟ್ವಾ ಪಿತಾಮಹ|

13106023c ಅಷ್ಟಭ್ಯೋ ರಾಜಸೂಯೇಭ್ಯೋ ನ ಚ ತೇನಾಹಮಾಗತಃ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ವಿಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಸಮಾನ
ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಗಳಾಗಿದ್ದ, ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳು ಕಂಠಗಳಲ್ಲಿ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಾವಿರಾರು ರಾಜರನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗೆದ್ದು ವಿಪುಲ
ಧನದಿಂದ ಎಂಟು ರಾಜಸೂಯಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅವುಗಳನ್ನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಆ
ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106024a ಸ್ತೋತಶ್ಚ ಯಾವದ್ಗಂಗಾಯಾಶ್ಚ ನ್ನಮಾಸೀಜ್ಜ ಗತ್ಪತೇ|
13106024c ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಃ ಪ್ರವೃತ್ತಾಭಿರ್ಮಮ ನಾಗಾಂ ಚ ತತ್ಕೃತೇ||

ಜಗತ್ಪತೇ ! ನಾನು ಕೊಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಗಂಗಾನದಿಯು
ಮುಚ್ಚಿಹೋಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ನಾನು ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಇಲ್ಲಿಗೆ
ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106025a ವಾಜಿನಾಂ ಚ ಸಹಸ್ರೇ ದ್ವೇ ಸುವರ್ಣಶತಭೂಷಿತೇ|
13106025c ವರಂ ಗ್ರಾಮಶತಂ ಚಾಹಮೇಕೈಕಸ್ಯ ತ್ರಿಧಾದದಮ್|

ಆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೂ ಮೂರು-ಮೂರು ಬಾರಿ
ನೂರಾರು ಸುವರ್ಣಾಭರಣಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತ ಸಾವಿರ
ಕುದುರೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ನೂರು-ನೂರು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗೋವುಗಳನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೆ.

13106025e ತಪಸ್ವೀ ನಿಯತಾಹಾರಃ ಶಮಮಾಸ್ಥಾಯ ವಾಗ್ಯತಃ||
13106026a ದೀರ್ಘಕಾಲಂ ಹಿಮವತಿ ಗಂಗಾಯಾಶ್ಚ ದುರುತ್ಸಹಾಮ್|
13106026c ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಧಾರಾಂ ಮಹಾದೇವಃ ಶಿರಸಾ ಯಾಮಧಾರಯತ್|
13106026e ನ ತೇನಾಪ್ಯಹಮಾಗಚ್ಚಂ ಫಲೇನೇಹ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಮಿತಾಹಾರಿಯಾಗಿ ಮೌನ ಮತ್ತು ಶಾಂತಭಾವದಿಂದ

ನಾನು ಹಿಮಾಲಯ ಪರ್ವತದ ಮೇಲೆ ಸುದೀರ್ಘ ಸಮಯದವರೆಗೆ
ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದೆ. ಅದರಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನನಾದ ಮಹಾದೇವನು ಗಂಗೆಯ
ದುಃಸಹ ಧಾರೆಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಆ
ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106027a ಶಮ್ಯಾಕ್ಷೇಪೈರಯಜಂ ಯಚ್ಚ ದೇವಾನ್
ಸದ್ಯಸ್ಯಾನಾಮಯುತೈಶ್ಚಾಪಿ ಯತ್ತತ್|

13106027c ತ್ರಯೋದಶದ್ವಾದಶಾಹಾಂಶ್ಚ ದೇವ
ಸಪೌಂಡರೀಕಾನ್ನ ಚ ತೇಷಾಂ ಫಲೇನ||

ದೇವ ! ನಾನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಶಮ್ಯಾಕ್ಷೇಪ.⁴⁷¹ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡಿದೆ.
ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಸಾದ್ಯಸ್ಯ ಯಾಗಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿದ್ದೇನೆ. ಎಷ್ಟೋ ಬಾರಿ
ಹದಿಮೂರು ಮತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣಗೊಳ್ಳುವ ಯಾಗ
ಮತ್ತು ಪುಂಡರೀಕ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪೂರೈಸಿದ್ದೇನೆ. ಅದರೆ ಅವುಗಳ
ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿಲ್ಲ.

13106028a ಅಷ್ಟೌ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ಕಕುದ್ಮಿನಾಮಹಂ

ಶುಕ್ಲರ್ಷಭಾಣಾಮದದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ|

13106028c ಏಕೈಕಂ ವೈ ಕಾಂಚನಂ ಶೃಂಗಮೇಭ್ಯಃ

⁴⁷¹ ಯಜ್ಞಕರ್ತನು ಶಮ್ಯಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಒಂದು ಗಿಡದ ಕೋಲನ್ನು ಅತಿ
ಜೋರಾದ ಬಲವನ್ನುಪಯೋಗಿಸಿ ಎಸೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅದು ಎಷ್ಟು
ದೂರದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಬೀಳುತ್ತದೆಯೋ ಅಷ್ಟು ದೂರದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞದ ವೇದಿಯನ್ನು
ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ವೇದಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಯಜ್ಞವನ್ನು “ಶಮ್ಯಾಕ್ಷೇಪ”
ಅಥವಾ “ಶಮ್ಯಾಪ್ರಾಸ” ಯಜ್ಞ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)

ಪತ್ನೀಶ್ಚೈಷಾಮದದಂ ನಿಷ್ಕಕಂಠೀಃ||

ಇಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲದೇ ನಾನು ಎತ್ತರ ಹಿಳಿಲಿದ್ದ ಬಿಳೀವರ್ಣದ ಎಂಟುಸಾವಿರ
ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆನು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಿಯೊಂದಕ್ಕೂ ಸುವರ್ಣಯುಕ್ತ ಕೋಡುಗಳಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವುಗಳ
ಪತ್ನಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಸುವರ್ಣಹಾರವಿಭೂಷಿತ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ
ನೀಡಿದ್ದೆನು.

13106029a ಹಿರಣ್ಯರತ್ನನಿಚಿತಾನದದಂ ರತ್ನಪರ್ವತಾನ್|

13106029c ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಗ್ರಾಮಾನ್ ಶತಸಹಸ್ರಶಃ||

13106030a ಶತಂ ಶತಾನಾಂ ಗೃಷ್ಟೀನಾಮದದಂ ಚಾಪ್ಯತಂದ್ರಿತಃ|

13106030c ಇಷ್ಟ್ವಾನೇಕೈರ್ಮಹಾಯಜ್ಞೈರ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ನ ತೇನ ಚ||

ಆಲಸ್ಯರಹಿತನಾಗಿ ನಾನು ಅನೇಕ ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ
ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿನ್ನ ಮತ್ತು ರತ್ನಗಳ ರಾಶಿಗಳನ್ನು, ರತ್ನಮಯ
ಪರ್ವತಗಳನ್ನು, ಧನಧಾನ್ಯಸಮೃದ್ಧ ಸಾವಿರಾರು ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಮತ್ತು
ಸಾವಿರಾರು ಚೊಚ್ಚಲ ಹಸುಗಳನ್ನೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆ.
ಆದರೆ ಅವುಗಳ ಪುಣ್ಯದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106031a ಏಕಾದಶಾಹೈರಯಜಂ ಸದಕ್ಷಿಣೈರ್

ದ್ವಿದ್ವಾರ್ದಶಾಹೈರಶ್ವಮೇಧೈಶ್ಚ ದೇವ|

13106031c ಆರ್ಕಾಯಣೈಃ ಷೋಡಶಭಿಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್

ತೇಷಾಂ ಫಲೇನೇಹ ನ ಚಾಗತೋಽಸ್ಮಿ||

ದೇವ! ಬ್ರಹ್ಮನ್! ನಾನು ಹನ್ನೊಂದು ದಿನಗಳ ಮತ್ತು ಇಪ್ಪತ್ತಾಲ್ಪು
ದಿನಗಳ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ದಕ್ಷಿಣೆಗಳ ಸಹಿತ ಪೂರೈಸಿದ್ದೇನೆ. ಅನೇಕ

ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ಹದಿನಾರು ಬಾರಿ
ಆರ್ಕಾ ಯಣ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಆ ಯಜ್ಞಗಳ
ಫಲದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106032a ನಿಷ್ಕೈಕಕಂಠಮದದಂ ಯೋಜನಾಯತಂ
ತದ್ವಿಸ್ತೀರ್ಣಂ ಕಾಂಚನಪಾದಪಾನಾಮ್|

13106032c ವನಂ ಚೂತಾನಾಂ ರತ್ನವಿಭೂಷಿತಾನಾಂ
ನ ಚೈವ ತೇಷಾಮಾಗತೋಽಹಂ ಫಲೇನ||

ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮರದಲ್ಲಿಯೂ ರತ್ನಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಲಾಗಿದ್ದ,
ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದ ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ಮತ್ತು ಕಂಠದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಣಮಾಲೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿದ್ದ
ನಾಲ್ಕು ಕೋಶ ಚೌಕದ ಒಂದು ಚಂಪಾವೃಕ್ಷಗಳ ವನವನ್ನೇ ನಾನು
ದಾನಮಾಡಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106033a ತುರಾಯಣಂ ಹಿ ವ್ರತಮಪ್ರಧೃಷ್ಯಮ್
ಅಕ್ರೋಧನೋಽಕರವಂ ತ್ರಿಂಶತೋಽಬ್ದಾನ್|

13106033c ಶತಂ ಗವಾಮಷ್ಟ್ಯ ಶತಾನಿ ಚೈವ
ದಿನೇ ದಿನೇ ಹ್ಯದದಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ||

ನಾನು ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಕ್ರೋಧರಹಿತನಾಗಿ ತುರಾಯಣ ಎಂಬ
ದುಷ್ಕರ ವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆಗ ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂಬೈನೂರು
ಗೋವುಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

13106034a ಪಯಸ್ವಿನೀನಾಮಥ ರೋಹಿಣೀನಾಂ
ತಥೈವ ಚಾಪ್ಯನಡುಹಾಂ ಲೋಕನಾಥ|

13106034c ಪ್ರಾದಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಸುರೇಶ

ನೇಹಾಗತಸ್ತೇನ ಫಲೇನ ಚಾಹಮ್||

ಲೋಕನಾಥ ! ಸುರೇಶ ! ಇದೂ ಅಲ್ಲದೇ ರೋಹಿಣೀ ಜಾತಿಯ ಅನೇಕ
ಹಾಲನ್ನೀಯುವ ಗೋವುಗಳನ್ನೂ, ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತುಗಳನ್ನೂ
ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ. ಆದರೆ ಅವುಗಳ
ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106035a ತ್ರಿಂಶದಗ್ನಿಮಹಂ ಬ್ರಹ್ಮನ್ನಯಜಂ ಯಚ್ಚ ನಿತ್ಯದಾ|

13106035c ಅಷ್ಟಾಭಿಃ ಸರ್ವಮೇಧೈಶ್ಚ ನರಮೇಧೈಶ್ಚ ಸಪ್ತಾಭಿಃ||

13106036a ದಶಭಿರ್ವಿಶ್ವಜಿದ್ಭಿಶ್ಚ ಶತೈರಷ್ಟಾದಶೋತ್ತರೈಃ|

13106036c ನ ಚೈವ ತೇಷಾಂ ದೇವೇಶ ಫಲೇನಾಹಮಿಹಾಗತಃ||

ಬ್ರಹ್ಮನ್ ! ನಾನು ಪ್ರತಿದಿನ ಒಂದೊಂದರಂತೆ ಮೂವತ್ತು ಬಾರಿ
ಅಗ್ನಿಚಯನ ಮತ್ತು ಯಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಂಟು ಬಾರಿ
ಸರ್ವಮೇಧ, ಏಳು ಬಾರಿ ನರಮೇಧ, ಮತ್ತು ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಬಾರಿ
ವಿಶ್ವಜಿತ್ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ದೇವೇಶ ! ಆ ಯಜ್ಞಗಳ
ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13106037a ಸರಯ್ವಾಂ ಬಾಹುದಾಯಾಂ ಚ ಗಂಗಾಯಾಮಥ ನೈಮಿಷೇ|

13106037c ಗವಾಂ ಶತಾನಾಮಯುತಮದದಂ ನ ಚ ತೇನ ವೈ||

ಸರಯೂ, ಬಹುದಾ, ಗಂಗಾ ಮತ್ತು ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳಿಗೆ
ಹೋಗಿ ನಾನು ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಗೋದಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ
ಅವುಗಳ ಫಲದಿಂದಲೂ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿಲ್ಲ. (ಕೇವಲ
ಅನಶನವ್ರತದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನನಗೆ ಈ ದುರ್ಲಭ ಲೋಕವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ.)

13106038a ಇಂದ್ರೇಣ ಗುಹ್ಯಂ ನಿಹಿತಂ ವೈ ಗುಹಾಯಾಂ

ಯದ್ಭಾರ್ಗವಸ್ತಪಸೇಹಾಭ್ಯವಿಂದತ್|

13106038c ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನಮುಶನಸ್ತೇಜಸೇಹ

ತತ್ಸಾಧಯಾಮಾಸ ಮಹಂ ವರೇಣ್ಯಮ್||

ಮೊದಲು ಇಂದ್ರನು ಅನಶನವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸಿ ಅದನ್ನು
ಗುಪ್ತವಾಗಿರಿಸಿದ್ದನು. ನಂತರ ಭಾರ್ಗವ ಶುಕ್ರಾಚಾರ್ಯನು ತಪಸ್ಸಿನ
ಮೂಲಕ ಅದರ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು. ನಂತರ ಅವನ
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಇದರ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯವು ಸರ್ವತ್ರ
ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಂಡಿತು. ನಾನೂ ಕೂಡ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅದೇ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಅನಶನವ್ರತವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದೆನು.

13106039a ತತೋ ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಸ್ತುಷ್ವಾಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಕರ್ಮಣಿ ಸಾಧಿತೇ|

13106039c ಸಹಸ್ರಮೃಷಯಶ್ಚಾಸನ್ಯೇ ವೈ ತತ್ರ ಸಮಾಗತಾಃ|

13106039e ಉಕ್ತಸ್ತೈರಸ್ಮಿ ಗಚ್ಚ ತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

13106040a ಪ್ರೀತೇನೋಕ್ತಃ ಸಹಸ್ರೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಹಂ ಪ್ರಭೋ|

13106040c ಇಮಂ ಲೋಕಮನುಪ್ರಾಪ್ನೋ ಮಾ ಭೂತೈಃತ್ರ ವಿಚಾರಣಾ||

ಆ ವ್ರತವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಾಗ ಸಾವಿರಾರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಋಷಿಗಳು
ನನ್ನ ಬಳಿ ಬಂದರು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನನ್ನ ಮೇಲೆ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿದ್ದರು.
ಪ್ರಭೋ! ಅವರು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ನನಗೆ “ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗು!”
ಎಂದು ಆಜ್ಞೆಯನ್ನಿತ್ತರು. ಪ್ರೀತರಾದ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಆಶೀರ್ವಾದದಿಂದ ನಾನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದೇನೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ನೀನು
ಬೇರೆ ಏನು ವಿಚಾರವನ್ನೂ ಮಾಡಬಾರದು.

13106041a ಕಾಮಂ ಯಥಾವದ್ವಿಹಿತಂ ವಿಧಾತ್ರಾ

ಪೃಷ್ಟೇನ ವಾಚ್ಯಂ ತು ಮಯಾ ಯಥಾವತ್|

13106041c ತಮೋ ಹಿ ನಾನ್ಯಚ್ಚಾನಶನಾನ್ಮತಂ ಮೇ

ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ ದೇವವರ ಪ್ರಸೀದ||

ದೇವವರ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ! ಪ್ರಸೀದನಾಗು. ನಾನು ಸ್ವ-ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ
ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನಶನವ್ರತವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ನೀನು
ಕೇಳಿದ್ದರಿಂದ ನಾನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ವಿಧಾತಾ! ನನ್ನ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಅನಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಾದ ಬೇರೆ
ಯಾವ ತಪಸ್ಸೂ ಇಲ್ಲ.”

13106042 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13106042a ಇತ್ಯುಕ್ತವಂತಂ ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಾ ರಾಜಾನಂ ಸ್ಮ ಭಗೀರಥಮ್|

13106042c ಪೂಜಯಾಮಾಸ ಪೂಜಾರ್ಹಂ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ.⁴⁷²||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜಾ ಭಗೀರಥನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಬ್ರಹ್ಮನು
ವಿಧಿದೃಷ್ಟ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಪೂಜಾರ್ಹನಾದ ಅವನನ್ನು
ಪೂಜಿಸಿದನು.”

---

⁴⁷² ಇದರ ನಂತರ ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತಸ್ಮಾದನಶನೈರ್ಯುಕ್ತೋ
ವಿಪ್ರಾನ್ನೂಜಯ ನಿತ್ಯದಾ| ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ವಚನಾತ್ಸರ್ವಂ ಪರತ್ರೇಹ ಚ
ಸಿದ್ಧತಿ|| ವಾಸೋಭಿರನ್ವೈರ್ಗೋಭಿಶ್ಚ ಶುಭೈರೈವೇಶಕೈರಪಿ| ಶುಭೈಃ
ಸುರಗಣೈಶ್ಚಾಪಿ ಸ್ತೋಷ್ಯಾ ಏವ ದ್ವಿಜಸ್ತಥಾ| ಏತದೇವ ಪರಂ
ಗುಹ್ಯಮಲೋಬೇನ ಸಮಾಚರ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
 ಬ್ರಹ್ಮಭಗೀರಥಸಂವಾದೇ ಷಡಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಭಗೀರಥಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
 ನೂರಾಳರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೭

ಆಯುಷ್ಯಾಖ್ಯಾನ

ಆಯಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಕ್ಷಯಗೊಳಿಸುವ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ
 ವರ್ಣನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ
 ವಿಸ್ತಾರಪೂರ್ವಕ ನಿರೂಪಣೆ (1-148).

13107001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13107001a ಶತಾಯುರುಕ್ತಃ ಪುರುಷಃ ಶತವೀರ್ಯಶ್ಚ ವೈದಿಕೇ|

13107001c ಕಸ್ಮಾನ್ಮಿ ಯಂತೇ ಪುರುಷಾ ಬಾಲಾ ಅಪಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೂರು ವೀರ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಜನಿಸಿದ
 ಮನುಷ್ಯನ ಆಯಸ್ಸು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಎಂದು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ
 ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಎಷ್ಟೋ ಮನುಷ್ಯರು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ
 ಮರಣಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಏಕಾಗುತ್ತದೆ?

13107002a ಆಯುಷ್ಮಾನ್ಯೇನ ಭವತಿ ಸ್ವಲ್ಪಾಯುರ್ವಾಪಿ ಮಾನವಃ|

13107002c ಕೇನ ವಾ ಲಭತೇ ಕೀರ್ತಿಂ ಕೇನ ವಾ ಲಭತೇ ಶ್ರಿಯಮ್||

ಯಾವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ
ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವನ ಆಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ?
ಯಾವುದನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವನು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?

13107003a ತಪಸಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಚರ್ಯೇಣ ಜಪ್ಯೇಹೋಮೈಸ್ತಥೌಷಧೈಃ|

13107003c ಜನ್ಮನಾ ಯದಿ.⁴⁷³ ವಾಚಾರಾತ್ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ತಪಸ್ಸು, ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ, ಜಪ, ಹೋಮ, ಮತ್ತು
ಔಷಧಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವ ಆಚಾರಗಳನ್ನು ಅವನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13107004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13107004a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯನ್ಮಾಂ ತ್ವಮನುಪೃಚ್ಛಸಿ|

13107004c ಅಲ್ಪಾಯುರ್ಯೇನ ಭವತಿ ದೀರ್ಘಾಯುರ್ವಾಪಿ ಮಾನವಃ||

13107005a ಯೇನ ವಾ ಲಭತೇ ಕೀರ್ತಿಂ ಯೇನ ವಾ ಲಭತೇ ಶ್ರಿಯಮ್|

13107005c ಯಥಾ ಚ ವರ್ತನ್ಪುರುಷಃ ಶ್ರೇಯಸಾ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ನನಗೆ ಏನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೀಯೋ ಅದನ್ನು
- ಯಾವುದರಿಂದ ಮಾನವನು ಅಲ್ಪಾಯು ಅಥವಾ
ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗುತ್ತಾನೆ, ಯಾವುದರಿಂದ ಕೀರ್ತಿ ಅಥವಾ ಸಂಪತ್ತು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುವುದರಿಂದ ಪುರುಷನು
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ - ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

---

⁴⁷³ ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107006a ಆಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಹ್ಯಾಯುರಾಚಾರಾಲ್ಲಭತೇ ಶ್ರಿಯಮ್|

13107006c ಆಚಾರಾತ್ಕೀರ್ತಿಮಾಪ್ನೋತಿ ಪುರುಷಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ||

ಆಚಾರದಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆಚಾರದಿಂದ ಸಂಪತ್ತು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಆಚಾರದಿಂದಲೇ ಪುರುಷನು ಇಹ-ಪರಗಳಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13107007a ದುರಾಚಾರೋ ಹಿ ಪುರುಷೋ ನೇಹಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್|

13107007c ತ್ರಸಂತಿ ಯಸ್ಮಾದ್ಭೂತಾನಿ ತಥಾ ಪರಿಭವಂತಿ ಚ||

ಇತರ ಜೀವಿಗಳು ಹೆದರುವ ಮತ್ತು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ದುರಾಚಾರಿ ಪುರುಷನು ಇಲ್ಲಿ ದೀರ್ಘ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13107008a ತಸ್ಮಾತ್ಕುರ್ಯಾದಿಹಾಚಾರಂ ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ಭೂತಿಮಾತ್ಮನಃ|

13107008c ಅಪಿ ಪಾಪಶರೀರಸ್ಯ ಆಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಸದಾಚಾರಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು. ಪಾಪಶರೀರಿಯಾಗಿದ್ದವನೂ ಸದಾಚಾರಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಅವನ ಪಾಪಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಅದು ಕೊನೆಗಾಣಿಸುತ್ತದೆ.

13107009a ಆಚಾರಲಕ್ಷಣೋ ಧರ್ಮಃ ಸಂತಶ್ಚಾಚಾರಲಕ್ಷಣಾಃ|

13107009c ಸಾಧೂನಾಂ ಚ ಯಥಾ ವೃತ್ತಮೇತದಾಚಾರಲಕ್ಷಣಮ್||

ಸದಾಚಾರವೇ ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣ. ಆಚಾರಗಳೇ ಸಂತರ ಲಕ್ಷಣಗಳು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರುಷರು ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೋ ಅದೇ ಸದಾಚಾರದ ಲಕ್ಷಣವಾಗುತ್ತದೆ.

13107010a ಅಪ್ಯದೃಷ್ಟಂ ಶ್ರುತಂ ವಾಪಿ ಪುರುಷಂ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಮ್|

13107010c ಭೂತಿಕರ್ಮಾಣಿ ಕುರ್ವಾಣಂ ತಂ ಜನಾಃ ಕುರ್ವತೇ ಪ್ರಿಯಮ್||

ಧರ್ಮಚಾರೀ ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣಕಾರೀ ಪುರುಷನನ್ನು ನೋಡದೇ
ಇದ್ದರೂ ಜನರು ಅವನ ಕುರಿತು ಕೇಳಿಯೇ ಅವನಲ್ಲಿ
ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ.

13107011a ಯೇ ನಾಸ್ತಿಕಾ ನಿಷ್ಕ್ರಿಯಾಶ್ಚ ಗುರುಶಾಸ್ತ್ರಾತಿಲಂಘಿನಃ|

13107011c ಅಧರ್ಮಜ್ಞಾ ದುರಾಚಾರಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ ಗತಾಯುಷಃ||

ನಾಸ್ತಿಕ, ನಿಷ್ಕ್ರಿಯ ಮತ್ತು ಗುರು-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸುವ ಧರ್ಮದ
ಅಜ್ಞಾನಿ ದುರಾಚಾರಿಯ ಆಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

13107012a ವಿಶೀಲಾ ಭಿನ್ನಮರ್ಯಾದಾ ನಿತ್ಯಂ ಸಂಕೀರ್ಣಮೈಥುನಾಃ|

13107012c ಅಲ್ಪಾಯುಷೋ ಭವಂತೀಹ ನರಾ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಶೀಲರಹಿತನೂ, ನಿತ್ಯವೂ ಧರ್ಮದ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಒಡೆದು
ಶೀಲರಹಿತನಾಗಿ ಅನೇಕರೊಂದಿಗೆ ಮೈಥುನಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುವ.⁴⁷⁴
ನರನು ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13107013a ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಹೀನೋಽಪಿ ಸಮುದಾಚಾರವಾನ್ಸರಃ|

13107013c ಶ್ರದ್ಧಧಾನೋಽನಸೂಯಶ್ಚ ಶತಂ ವರ್ಷಾಣಿ ಜೀವತಿ||

ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ವಿಹೀನನಾಗಿದ್ದರೂ ಸಮುದಾಚಾರಯುಕ್ತನಾದ

---

⁴⁷⁴ ಸಂಕೀರ್ಣಮೈಥುನಾಃ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಇತರ ವರ್ಣದ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದನೆ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವರು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಶ್ರದ್ಧಾಳು ಅನಸೂಯ ನರನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13107014a ಅಕ್ರೋಧನಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಭೂತಾನಾಮವಿಹಿಂಸಕಃ|

13107014c ಅನಸೂಯರಜಿಹ್ಮಶ್ಚ ಶತಂ ವರ್ಷಾಣಿ ಜೀವತಿ||

ಕ್ರೋಧರಹಿತ, ಸತ್ಯವಾದೀ, ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದ ಅನಸೂಯ ಮತ್ತು ಕಪಟಶೂನ್ಯನು ನೂರು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13107015a ಲೋಷ್ಟಮದೀ ತೃಣಚ್ಛೇದೀ ನಖಖಾದೀ ಚ ಯೋ ನರಃ|

13107015c ನಿತ್ಯೋಚ್ಚಿಷ್ಟಃ ಸಂಕುಸುಕೋ ನೇಹಾಯರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ಸುಮ್ಮಸುಮ್ಮನೇ ಮಣ್ಣುಹೆಂಟೆಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುವ, ಸುಮ್ಮ ಸುಮ್ಮನೇ ಹುಲ್ಲಿನ ಕುಡಿಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವ, ಉಗುರು ಕಚ್ಚುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಅಶುದ್ಧ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಮತ್ತು ಚಂಚಲ ಮನಸ್ಸಿನ ನರನು ಪೂರ್ಣಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

13107016a ಬ್ರಾಹ್ಮೈ ಮುಹೂರ್ತೇ ಬುದ್ಧೇತ ಧರ್ಮಾರ್ಥೌ ಚಾನುಚಿಂತಯೇತ್|

13107016c ಉತ್ಥಾಯಾಚಮ್ಯ ತಿಷ್ಠೇತ ಪೂರ್ವಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮುಹೂರ್ತ.⁴⁷⁵ದಲ್ಲಿ ಎದ್ದು ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ಕುರಿತು ಚಿಂತಿಸಬೇಕು. ಮೇಲೆದ್ದು ಆಚಮನ ಮಾಡಿ ಕೈಮುಗಿದು ನಿಂತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13107017a ಏವಮೇವಾಪರಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಸಮುಪಾಸೀತ ವಾಗ್ಮತಃ|

13107017c ನೇಕ್ಷೇತಾದಿತ್ಯಮುದ್ಯಂತಂ ನಾಸ್ತಂ ಯಾಂತಂ ಕದಾ ಚನ.⁴⁷⁶||

⁴⁷⁵ ಸೂರ್ಯೋದಯಕ್ಕೂ ಎರಡು ಗಂಟೆ ಮೊದಲು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁷⁶ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ನೋಪಸೃಷ್ಟಂ ನ

ಹೀಗೆ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದು ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಉದಯ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡಬಾರದು.

13107018a ಋಷಯೋ ದೀರ್ಘಃ⁴⁷⁷ಸಂಧ್ಯತ್ವಾದ್ದೀರ್ಘಮಾಯುರವಾಪ್ನುವನ್|

13107018c ತಸ್ಮಾತ್ತಿಷ್ಟೇತ್ಸದಾ ಪೂರ್ವಾಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ಚೈವ ವಾಗ್ಯತಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಋಷಿಗಳು ದೀರ್ಘಾಯುಷ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಆದುದರಿಂದ ಮೌನಿಯಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡು ಪ್ರಾತಃಕಾಲದ ಮತ್ತು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13107019a ಯೇ ಚ ಪೂರ್ವಾಮುಪಾಸಂತೇ ದ್ವಿಜಾಃ ಸಂಧ್ಯಾಂ ನ ಪಶ್ಚಿಮಾಮ್|

13107019c ಸರ್ವಾಂಸ್ತನ್ಧಾರ್ಮಿಕೋ ರಾಜಾ ಶೂದ್ರಕರ್ಮಣಿ ಕಾರಯೇತ್||

ಪ್ರಾತಃಕಾಲ-ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ ದ್ವಿಜರಿಂದ ಧಾರ್ಮಿಕ ರಾಜನು ಶೂದ್ರರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು.

13107020a ಪರದಾರಾ ನ ಗಂತವ್ಯಾಃ ಸರ್ವವರ್ಣೇಷು ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

13107020c ನ ಹೀದೃಶಮನಾಯುಷ್ಯಂ ಲೋಕೇ ಕಿಂ ಚನ ವಿದ್ಯತೇ|

ವಾರಿಷ್ಠಂ ನ ಮಥ್ಯಂ ನಭಸೋ ಗತಮ್| ಅರ್ಥಾತ್ ಗೃಹಣಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿರುವಾಗಲೂ ಸೂರ್ಯನನ್ನು ನೋಡಬಾರದು. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁷⁷ ನಿತ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107020e ಯಾದೃಶಂ ಪುರುಷಸ್ಯೇಹ ಪರದಾರೋಪಸೇವನಮ್⁴⁷⁸||

ಸರ್ವವರ್ಣದವರೂ ಎಂದೂ ಪರರ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ
ಸಂಸರ್ಗವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನ
ಆಯಸ್ಸು ಬಹುಬೇಗ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ. ಪರಸ್ತ್ರೀಸಮಾಗಮವು ಎಷ್ಟು
ಬೇಗ ಮನುಷ್ಯನ ಆಯಸ್ಸನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತದೋ ಅಷ್ಟುಬೇಗ
ಆಯಸ್ಸನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುವ ಬೇರೆ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಈ
ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

13107021a ಪ್ರಸಾಧನಂ ಚ ಕೇಶಾನಾಮಂಜನಂ ದಂತಧಾವನಮ್|

13107021c ಪೂರ್ವಾಹ್ನ ಏವ ಕುರ್ವೀತ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಪೂಜನಮ್||

ಕೂದಲು ಬಾಚಿಕೊಂಡು ಸಿಂಗರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆ
ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವುದು, ಹಲ್ಲು ತಿಕ್ಕುವುದು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜನ
ಇವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಧ್ಯಾಹ್ನಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ⁴⁷⁹ ಮಾಡಬೇಕು.

---

⁴⁷⁸ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಯಾವಂತೋ

ರೋಮಕೂಪಾಃ ಸ್ಯುಃ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಗಾತ್ರೇಷು ನಿರ್ಮಿತಾಃ|

ತಾವದ್ವರ್ಷ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ನರಕಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಪರಸ್ತ್ರೀಗಮನ
ಮಾಡಿದ ಪುರುಷನು ಆ ಸ್ತ್ರೀಯಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೂಪಕೂಪಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು
ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ನರಕವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/
ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁷⁹ ಪೂರ್ವಾಹ್ನ: ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹಗಲಿನ ಮೂರು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯ
ಭಾಗ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ) ಎಂದೂ ದಿನದ ಮೊದಲನೇ ಪ್ರಹರ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)
ಎಂದೂ ಅನುವಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ.

13107022a ಪುರೀಷಮೂತ್ರೇ ನೋದೀಕ್ಷೇನ್ನಾಧಿತಿಷ್ಠೇತ್ಕದಾ ಚನ|

13107022c ಉದಕೈಯಾ ಚ ಸಂಭಾಷಾಂ ನ ಕುರ್ವೀತ ಕದಾ ಚನ||

ಮಲ-ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ನೋಡಬಾರದು ಮತ್ತು ಎಂದೂ ಅವುಗಳ
ಮೇಲೆ ನಿಂತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಮೂತ್ರಮಾಡುವಾಗ ಎಂದೂ
ಮಾತನಾಡಬಾರದು.

13107023a ನೋತ್ಸ್ರಜೇತ ಪುರೀಷಂ ಚ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಗ್ರಾಮಸ್ಯ ಚಾಂತಿಕೇ|

13107023c ಉಭೇ ಮೂತ್ರಪುರೀಷೇ ತು ನಾಪ್ಸು ಕುರ್ಯಾತ್ಕದಾ ಚನ||

ಹೊಲ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಗಳ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಲವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು.
ಮಲ ಮತ್ತು ಮೂತ್ರ ಎರಡನ್ನೂ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಮಾಡಬಾರದು.

13107024a ಪ್ರಾಣ್ಮುಖೋ ನಿತ್ಯಮಶ್ನೀಯಾದ್ವಾಗ್ಯತೋಽನ್ನಮಕುತ್ಸಯನ್|

13107024c ಪ್ರಸ್ಯಂದಯೇಚ್ಚ ಮನಸಾ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚಾಗ್ನಿಮುಪಸ್ಪೃಶೇತ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡಬೇಕು.
ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಮೌನಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರವನ್ನು
ನಿಂದಿಸಬಾರದು. ಊಟಮಾಡಿದನಂತರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು
ಮುಟ್ಟಬೇಕು.

13107025a ಆಯುಷ್ಯಂ ಪ್ರಾಣ್ಮುಖೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಯಶಸ್ಯಂ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಿ|

13107025c ಧನ್ಯಂ ಪಶ್ಚಾನ್ಮುಖೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಋತಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಉದಜ್ಮುಖಿ||

ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡಿದರೆ ಆಯುಸ್ಸು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡಿದರೆ
ಯಶಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು

ಊಟಮಾಡುವವನಿಗೆ ಧನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಮತ್ತು
ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡುವವನು ಸತ್ಯವನ್ನು
ನುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

13107026a ನಾಧಿತಿಷ್ಠೇತ್ತುಷಾನ್ ಜಾತು ಕೇಶಭಸ್ಮ ಕಪಾಲಿಕಾಃ|

13107026c ಅನ್ಯಸ್ಯ ಚಾಪ್ಯುಪಸ್ಥಾನಂ ದೂರತಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ತವುಡು, ಭಸ್ಮ, ಕೂದಲು, ಮತ್ತು ಸತ್ತವರ ಬುರುಡೆಗಳ ಮೇಲೆ
ಎಂದೂ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನೀರನ್ನು
ದೂರದಿಂದಲೇ ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

13107027a ಶಾಂತಿಹೋಮಾಂಶ್ಚ ಕುರ್ವೀತ ಸಾವಿತ್ರಾಣಿ ಚ ಕಾರಯೇತ್||

13107027c ನಿಷಣ್ಣಶ್ಚಾಪಿ ಖಾದೇತ ನ ತು ಗಚ್ಚನ್ಯಥಂ ಚನ||

ಶಾಂತಿಹೋಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸಾವಿತ್ರೀ ಮಂತ್ರವನ್ನು
ಜಪಿಸಬೇಕು. ಕುಳಿತುಕೊಂಡೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಊಟಮಾಡುವಾಗ
ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರಬಾರದು.

13107028a ಮೂತ್ರಂ ನ ತಿಷ್ಠತಾ ಕಾರ್ಯಂ ನ ಭಸ್ಮನಿ ನ ಗೋವ್ರಜೇ||

13107029a ಆದ್ರ್ವಪಾದಸ್ತು ಭುಂಜೀತ ನಾದ್ರ್ವಪಾದಸ್ತು ಸಂವಿಶೇತ್||

13107029c ಆದ್ರ್ವಪಾದಸ್ತು ಭುಂಜಾನೋ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಜೀವತೇ ಶತಮ್||

ನಿಂತುಕೊಂಡು ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು. ಭಸ್ಮದ ಮೇಲೆ
ಮತ್ತು ಗೋವಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬಾರದು.
ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದ ನಂತರವೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಆದರೆ
ಒದ್ದೆಕಾಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು
ಊಟಮಾಡುವವನು ನೂರು ವರ್ಷ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13107030a ತ್ರೀಣಿ ತೇಜಾಂಸಿ ನೋಚ್ಚಿಷ್ಟ ಆಲಭೇತ ಕದಾ ಚನ|

13107030c ಅಗ್ನಿಂ ಗಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಚೈವ ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನ ರಿಷ್ಯತೇ||

ಊಟ ಮಾಡಿ ಕೈತೊಳೆಯದೇ ಎಂಜಲು ಕೈಯಿಂದ ಈ ಮೂರು ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಮುಟ್ಟಬಾರದು: ಅಗ್ನಿ, ಗೋವು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ. ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದರಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13107031a ತ್ರೀಣಿ ತೇಜಾಂಸಿ ನೋಚ್ಚಿಷ್ಟ ಉದೀಕ್ಷೇತ ಕದಾ ಚನ|

13107031c ಸೂರ್ಯಾಚಂದ್ರಮಸೌ ಚೈವ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಉಚ್ಚಿಷ್ಟನಾಗಿರುವವನು ಮೂರು ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ನೋಡಬಾರದು: ಸೂರ್ಯ, ಚಂದ್ರ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು.

13107032a ಊರ್ಧ್ವಂ ಪ್ರಾಣಾ ಹ್ಯುತ್ಯಾಮಂತಿ ಯೂನಃ ಸ್ಥವಿರ ಆಯತಿ|

13107032c ಪ್ರತ್ಯುತ್ಥಾನಾಭಿವಾದಾಭ್ಯಾಂ ಪುನಸ್ತಾನ್ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ವೃದ್ಧನು ಆಗಮಿಸಿದಾಗ ಯುವಕನ ಪ್ರಾಣವು ಮೇಲೇರುತ್ತದೆ. ಮೇಲೆದ್ದು ವೃದ್ಧನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿದಾಗ ಪುನಃ ಅವನ ಪ್ರಾಣವು ಮೊದಲಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೇ ಬರುತ್ತದೆ.

13107033a ಅಭಿವಾದಯೇತ ವೃದ್ಧಾಂಶ್ಚ ಆಸನಂ ಚೈವ ದಾಪಯೇತ್|

13107033c ಕೃತಾಂಜಲಿರುಪಾಸೀತ ಗಚ್ಚಂತಂ ಪೃಷ್ಠತೋಽನ್ವಿಯಾತ್||

ವೃದ್ಧನನ್ನು ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಅವನು ಕುಳಿತುಕೊಂಡ ನಂತರ ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧನಾಗಿ ನಿಂತುಕೊಂಡೇ ಇರಬೇಕು. ವೃದ್ಧನು ಎದ್ದು ಹೊರಡುವಾಗ ಅವನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ

ಹೋಗಬೇಕು.⁴⁸⁰

13107034a ನ ಚಾಸೀತಾಸನೇ ಭಿನ್ನೇ ಭಿನ್ನಂ ಕಾಂಸ್ಯಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್||

13107034c ನೈಕವಸ್ತ್ರೇಣ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ನ ನಗ್ನಃ ಸ್ನಾತುಮರ್ಹತಿ|

13107034e ಸ್ವಪ್ತವ್ಯಂ ನೈವ ನಗ್ನೇನ ನ ಚೋಚ್ಚಿಷ್ಟೋಽಪಿ ಸಂವಿಶೇತ್||

ಒಡೆದುಹೋದ ಆಸನದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಒಡೆದು ಹೋದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಒಂದೇ ವಸ್ತ್ರವನ್ನುಟ್ಟುಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡಬಾರದು.⁴⁸¹ ನಗ್ನನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ನಗ್ನನಾಗಿ ಮಲಗಬಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತಿಂದು ಬಿಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು.

13107035a ಉಚ್ಚಿಷ್ಟೋ ನ ಸ್ಪೃಶೇಚ್ಚೇರ್ಷ್ಯಂ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಾಣಾಸ್ತದಾಶ್ರಯಾಃ|

13107035c ಕೇಶಗ್ರಹಾನ್ ಪ್ರಹಾರಾಂಶ್ಚ ಶಿರಸ್ಯೇತಾನ್ವಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಎಂಜಲು ಕೈಯಿಂದ ಇನ್ನೊಬ್ಬನ ಶಿರವನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಶಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಕೂದಲನ್ನು ಎಳೆಯಬಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊಡೆಯಲೂ ಬಾರದು.

13107036a ನ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಮುಭಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಕಂಡೂಯೇಜ್ಜಾತು ವೈ ಶಿರಃ|

13107036c ನ ಚಾಭೀಕ್ಷಂ ಶಿರಃ ಸ್ನಾಯಾತ್ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನ ರಿಷ್ಯತೇ||

ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನು ತುರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

---

⁴⁸⁰ ಯುವಕನು ವೃದ್ಧನ ಮುಂದೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಬಾರದು. ವೃದ್ಧನನ್ನು ಮುಂದೆ ಬಿಟ್ಟುಕೊಟ್ಟು ಅವನ ಹಿಂದೆಯೇ ನಡೆಯಬೇಕು.

⁴⁸¹ ಶರೀರದ ಮೇಲ್ಭಾಗಕ್ಕೆ ಏನನ್ನಾದರೂ ಹೊದೆದುಕೊಂಡೇ ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

ಸ್ನಾನಮಾಡುವಾಗ ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ನೀರನ್ನು
ಸುರಿದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಇವುಗಳ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಆಯಸ್ಸು
ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13107037a ಶಿರಃಸ್ನಾತಶ್ಚ ತೈಲೇನ ನಾಂಗಂ ಕಿಂ ಚಿದುಪಸ್ಪೃಶೇತ್|

13107037c ತಿಲಪಿಷ್ಠಂ ನ ಚಾಶ್ನೀಯಾತ್ತಥಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್. ⁴⁸²||

ತಲೆಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಂಡ ನಂತರ ಅದೇ ಕೈಯಿಂದ ಇತರ
ಅಂಗಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ⁴⁸³ ಮತ್ತು ಎಳ್ಳಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ
ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಆಯಸ್ಸು ಬಹಳವಾಗಿ
ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ⁴⁸⁴.

13107038a ನಾಧ್ಯಾಪಯೇತ್ತಥೋಚ್ಚಿಷ್ಟೋ ನಾಧೀಯೀತ ಕದಾ ಚನ|

13107038c ವಾತೇ ಚ ಪೂತಿಗಂಧೇ ಚ ಮನಸಾಪಿ ನ ಚಿಂತಯೇತ್||

---

⁴⁸² ತಿಲಸುಷ್ಪಂ ನ ಚಾಶ್ನೀಯಾತ್ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನ ರಿಷ್ಯತೇ| (ಗೀತಾ
ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁴⁸³ ತಲೆಸ್ನಾನ ಮಡಿದ ನಂತರ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು
ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಅಥವಾ ನೀರನ್ನು ಮುಟ್ಟಬಾರದು - After washing
the head, one should not apply oil to the limbs or touch the
water again. (ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್).

⁴⁸⁴ ಊಟಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಸ್ವಲ್ಪ ಎಳ್ಳನ್ನು ಜಜ್ಜಿ ತಿನ್ನಬೇಕು.
ಇದರಿಂದ ಮಹಾನತೆಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ - Before eating, one
should eat some crushed sesamum. One will then obtain
greatness (ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್).

ಉಚ್ಚಿಷ್ಟನಾಗಿರುವಾಗ ಎಂದೂ ಅಧ್ಯಾಪನಮಾಡಿಸಬಾರದು ಮತ್ತು ಸ್ವಯಂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಾರದು. ಗಾಳಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಂಧವಿರುವಾಗ ಅಧ್ಯಾಪನ-ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಗಳ ಕುರಿತು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಚಿಸಬಾರದು.

13107039a ಅತ್ರ ಗಾಥಾ ಯಮೋದ್ಗೀತಾಃ ಕೀರ್ತಯಂತಿ ಪುರಾವಿದಃ|

13107039c ಆಯುರಸ್ಯ ನಿಕ್ಯಂತಾಮಿ ಪ್ರಜಾಮಸ್ಯಾದದೇ ತಥಾ||

13107040a ಯ ಉಚ್ಚಿಷ್ಟಃ ಪ್ರವದತಿ.⁴⁸⁵ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಂ ಚಾಧಿಗಚ್ಚತಿ|

13107040c ಯಶ್ಚಾನಧ್ಯಾಯಕಾಲೇಽಪಿ ಮೋಹಾದಭ್ಯಸ್ಯತಿ ದ್ವಿಜಃ|

13107040e ತಸ್ಮಾದ್ಯುಕ್ತೋಽಪ್ಯನಧ್ಯಾಯೇ ನಾಧೀಯೀತ ಕದಾ ಚನ||

ಹಿಂದಿನದನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಯಮಗೀತೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. “ಉಚ್ಚಿಷ್ಟನಾಗಿರುವಾಗ ಮಾತನಾಡುವ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಮಾಡುವವನ ಹಾಗೂ ಮೋಹವಶನಾಗಿ ಅನಧ್ಯಾಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವ ದ್ವಿಜನ ಮತ್ತು ಅವನ ಸಂತಾನದ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕಡಿಯುತ್ತೇನೆ.” ಆದುದರಿಂದ ಅನಧ್ಯಾಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಂದೂ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಬಾರದು.

13107041a ಪ್ರತ್ಯಾದಿತ್ಯಂ ಪ್ರತ್ಯನಿಲಂ ಪ್ರತಿ ಗಾಂ ಚ ಪ್ರತಿ ದ್ವಿಜಾನ್|

13107041c ಯೇ ಮೇಹಂತಿ ಚ ಪಂಥಾನಂ ತೇ ಭವಂತಿ ಗತಾಯುಷಃ||

ಸೂರ್ಯನ ಕಡೆ, ಅಗ್ನಿಯ ಕಡೆ, ಗೋವಿನ ಕಡೆ ಮತ್ತು ದ್ವಿಜರ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಮೂತ್ರಮಾಡುವವರು ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಗಳ ಮೇಲೆ

⁴⁸⁵ ಪ್ರಾದ್ರವತಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮೂತ್ರಮಾಡುವವರು ಅಲ್ಪಾಯುಷಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13107042a ಉಭೇ ಮೂತ್ರಪುರೀಷೇ ತು ದಿವಾ ಕುರ್ಯಾದುದಜ್ಜುಖಿಃ|

13107042c ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖೋ ರಾತ್ರೌ ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನ ರಿಷ್ಯತೇ||

ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ದಕ್ಷಿಣಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಕುಳಿತು ಮಲ-ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು.
ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಯಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13107043a ತ್ರೀನ್ ಕೃಶಾನ್ನಾವಜಾನೀಯಾದ್ಧೀರ್ಘಮಾಯುರ್ಜಿ ಜೀವಿಷುಃ|

13107043c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ಸರ್ಪಂ ಸರ್ವೇ ಹ್ಯಾಶೀವಿಷಾಸ್ತ್ರಯಃ||

ದೀರ್ಘಾಯವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿರಲು ಬಯಸುವವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ಮತ್ತು ಸರ್ಪ - ಈ ಮೂವರನ್ನು ಅವರು ಎಷ್ಟೇ ದುರ್ಬಲರಾಗಿದ್ದರೂ
ಅಪಮಾನಿಸಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಈ ಮೂವರಲ್ಲಿಯೂ ತೀಕ್ಷ್ಣ
ವಿಷವಿರುವುದು.

13107044a ದಹತ್ಯಾಶೀವಿಷಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯಾವತ್ಪಶ್ಯತಿ ಚಕ್ಷುಷಾ|

13107044c ಕ್ಷತ್ರಿಯೋಽಪಿ ದಹೇತ್ಕುರ್ದೋ ಯಾವತ್ ಸ್ಪೃಶತಿ ತೇಜಸಾ||

ಕ್ರುದ್ಧ ಸರ್ಪವು ತನ್ನ ನೋಟದಿಂದಲೇ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಲ್ಲದು. ಕ್ರುದ್ಧ
ಕ್ಷತ್ರಿಯನೂ ಕೂಡ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಮುಟ್ಟಿ ಸುಟ್ಟುಬಿಡಬಲ್ಲನು.

13107045a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತು ಕುಲಂ ಹನ್ಯಾದ್ಧ್ಯಾನೇನಾವೇಕ್ಷಿತೇನ ಚ|

13107045c ತಸ್ಮಾದೇತತ್ತಯಂ ಯತ್ನಾದುಪಸೇವೇತ ಪಂಡಿತಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದರೋ ತನ್ನ ಧ್ಯಾನ ಮತ್ತು ನೋಟಗಳಿಂದ ಕುಲವನ್ನೇ
ನಾಶಪಡಿಸಬಲ್ಲನು. ಆದುದರಿಂದ ಪಂಡಿತನಾದವನು ಈ

ಮೂವರನ್ನೂ ಪೂಜಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು.

13107046a ಗುರುಣಾ ವೈರನಿರ್ಬಂಧೋ ನ ಕರ್ತವ್ಯಃ ಕದಾ ಚನ|

13107046c ಅನುಮಾನ್ಯಃ ಪ್ರಸಾದ್ಯಶ್ಚ ಗುರುಃ ಕ್ರುದ್ಧೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಗುರುವಿನೊಂದಿಗೆ ಎಂದೂ ವೈರ-ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಗುರುವು ಕ್ರುದ್ಧನಾದರೆ ಅವನನ್ನು ಎಲ್ಲ ರೀತಿಗಳಿಂದ ಮನ್ನಿಸಿ ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಬೇಕು.

13107047a ಸಮ್ಯಗ್ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರವೃತ್ತೇಽಪಿ ವರ್ತಿತವ್ಯಂ ಗುರಾವಿಹ|

13107047c ಗುರುನಿಂದಾ ದಹತ್ಯಾಯುರ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಗುರುವು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡರೂ ಅವನೊಂದಿಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಗುರುನಿಂದೆಯು ಮನುಷ್ಯರ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿಬಿಡುತ್ತದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13107048a ದೂರಾದಾವಸಥಾನ್ಮೂತ್ರಂ ದೂರಾತ್ಪಾದಾವಸೇಚನಮ್|

13107048c ಉಚ್ಚಿಷ್ಟೋತ್ಸರ್ಜನಂ ಚೈವ ದೂರೇ ಕಾರ್ಯಂ ಹಿತೈಷಿಣಾ||

ಮನೆಯಿಂದ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂತ್ರವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಬೇಕು. ಹಿತೈಷಿಗಳಾದವರು ಎಂಜಲನ್ನೂ ದೂರದಲ್ಲಿಯೇ ಎಸೆಯಬೇಕು.

13107049a ನಾತಿಕಲ್ಪಂ ನಾತಿಸಾಯಂ ನ ಚ ಮಧ್ಯಂದಿನೇ ಸ್ಥಿತೇ|

13107049c ನಾಚ್ಛಾತ್ಯೈಃ ಸಹ ಗಚ್ಛೇತ ನೈಕೋ ನ ವೃಷಲ್ಯೈಃ ಸಹ||

ಅತಿ ಮುಂಜಾನೆ, ಅತಿ ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ

ಅಜ್ಞಾತರೊಂದಿಗೆ ಅಥವಾ ಒಬ್ಬಂಟಿಗನಾಗಿ ಅಥವಾ
ವೃಷಲೆಯೊಂದಿಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಾರದು.

13107050a ಪಂಥಾ ದೇಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಯ ಗೋಭ್ಯೋ ರಾಜಭ್ಯ ಏವ ಚ|

13107050c ವೃದ್ಧಾಯ ಭಾರತಪ್ತಾಯ ಗರ್ಭಿಣ್ಯೈ ದುರ್ಬಲಾಯ ಚ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಗೋವು, ರಾಜ, ವೃದ್ಧ, ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವವರು,
ಗರ್ಭಿಣಿಯರು, ಮತ್ತು ದುರ್ಬಲರಿಗೆ ದಾರಿ ನೀಡಬೇಕು.

13107051a ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಚ ಕುರ್ವೀತ ಪರಿಜ್ಞಾತಾನ್ವನಸ್ಪತೀನೌ|

13107051c ಚತುಷ್ಟಧಾನ್ ಪ್ರಕುರ್ವೀತ ಸರ್ವಾನೇವ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾನ್||

ಹೋಗುವಾಗ ಪರಿಚಿತವಿರುವ ಅಶ್ವತ್ಥ ಮೊದಲಾದ ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನು
ಎಡಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹೋಗಬೇಕು. ನಾಲ್ಕು ರಸ್ತೆಗಳು ಸೇರುವ
ಚೌಕದಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾರೂಪದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಬೇಕು.

13107052a ಮಧ್ಯಂದಿನೇ ನಿಶಾಕಾಲೇ ಮಧ್ಯರಾತ್ರೇ ಚ ಸರ್ವದಾ|

13107052c ಚತುಷ್ಟಧಾನ್ ಸೇವೇತ ಉಭೇ ಸಂಧ್ಯೇ ತಥೈವ ಚ||

ಮಧ್ಯಾಹ್ನದ ಸಮಯ, ರಾತ್ರಿ, ಮಧ್ಯ ರಾತ್ರಿ ಹಾಗೂ ಎರಡೂ
ಸಂಧ್ಯೆಗಳ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕು ರಸ್ತೆಗಳು ಸೇರುವ ಚೌಕದಲ್ಲಿ
ಇರಬಾರದು.

13107053a ಉಪಾನಹೌ ಚ ವಸ್ತ್ರಂ ಚ ಧೃತಮನ್ವೈರ್ನ ಧಾರಯೇತ್|

13107053c ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ಪಾದಂ ಪಾದೇನ ನಾಕ್ರಮೇತ್||

13107054a ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಂ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಚತುರ್ದಶ್ಯಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13107054c ಅಷ್ಟಮ್ಯಾಂ ಸರ್ವಪಕ್ಷಾಣಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸದಾ ಭವೇತ್||

13107055a ವೃಥಾ ಮಾಂಸಂ ನ ಖಾದೇತ ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಂ ತಥೈವ ಚ|

13107055c ಆಕ್ರೋಶಂ ಪರಿವಾದಂ ಚ ಪೈಶುನ್ಯಂ ಚ ವಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಧರಿಸಿದ್ದ ಪಾದರಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಬಾರದು. ನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಕಾಲಿನಿಂದ ಕಾಲನ್ನು ಒತ್ತಬಾರದು.⁴⁸⁶ ಎಲ್ಲ ಪಕ್ಷಗಳ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ, ಚತುರ್ದಶಿ, ಮತ್ತು ಅಷ್ಟಮಿಗಳಂದು ಸದಾ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.⁴⁸⁷ ವೃಥಾ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಅದರಲ್ಲೂ ಪೃಷ್ಠಭಾಗದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಆಕ್ರೋಶ, ನಿಂದೆ, ಚಾಡಿಹೇಳುವುದು ಮತ್ತು ಬೆನ್ನಹಿಂದೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇವುಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13107056a ನಾರುಂತುದಃ ಸ್ಯಾನ್ನ ನೃಶಂಸವಾದೀ

ನ ಹೀನತಃ ಪರಮಭ್ಯಾದದೀತ|

13107056c ಯಯಾಸ್ಯ ವಾಚಾ ಪರ ಉದ್ವಿಜೇತ

ನ ತಾಂ ವದೇದ್ನುಶತೀಂ ಪಾಪಲೋಕ್ಯಾಮ್||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮರ್ಮಗಳಿಗೆ ಘಾತಿಯನ್ನಂಟುಮಾಡಬಾರದು. ಕ್ರೂರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಬಾರದು. ಇತರರನ್ನು ಹೀನಭಾವದಿಂದ ನೋಡಬಾರದು. ಯಾವ ಮಾತಿನಿಂದ ಇತರರಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವನ್ನಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆಯೋ ಅಂಥಹ ಕ್ರೂರಮಾತುಗಳು ಪಾಪಿಗಳ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಂಥಹ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು.

⁴⁸⁶ One must never cross one's legs (Bibek Debroy).

⁴⁸⁷ ಇದು ಮದುವೆಯಾದವರಿಗೆ.

13107057a ವಾಕ್ಸಾಯಕಾ ವದನಾನ್ನಿಷ್ಟತಂತಿ

ಯೈರಾಹತಃ ಶೋಚತಿ ರಾತ್ರೈ ಹಾನಿ|

13107057c ಪರಸ್ಯ ನಾಮರ್ಮಸು ತೇ ಪತಂತಿ

ತಾನ್ವಂಡಿತೋ ನಾವಸ್ಯಜೇತ್ಪರೇಷು||

ಬಾಯಿಯಿಂದ ಬಿದ್ದ ಮಾತಿನ ಬಾಣಗಳು ಯಾರನ್ನು
ಹೊಡೆಯುತ್ತವೆಯೋ ಅವನು ದಿನ-ರಾತ್ರಿ ಶೋಕಪೀಡಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಮರ್ಮಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸುವ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ವಿದ್ವಾನ್ ಪುರುಷನು ಇತರರ ಕುರಿತು ಎಂದೂ ಆಡುವುದಿಲ್ಲ.

13107058a ರೋಹತೇ ಸಾಯಕೈರ್ವಿದ್ಧಂ ವನಂ ಪರಶುನಾ ಹತಮ್|

13107058c ವಾಚಾ ದುರುಕ್ತಂ ಬೀಭತ್ಸಂ ನ ಸಂರೋಹತಿ ವಾಕ್ಷ್ಣತಮ್.⁴⁸⁸||

ಬಾಣಗಳಿಂದ ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮತ್ತು ಕೊಡಲಿಯಿಂದ ಕಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ
ವನವು ಪುನಃ ಅಂಕುರಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ ಆಡಿದ ಕೆಟ್ಟ ಮಾತಿನಿಂದ
ಉಂಟಾದ ಭಯಂಕರ ಗಾಯವು ಎಂದೂ ಮಾಸುವುದಿಲ್ಲ.

13107059a ಹೀನಾಂಗಾನತಿರಿಕ್ತಾಂಗಾನ್ವಿದ್ಯಾಹೀನಾನ್ವಯೋಧಿಕಾನ್|

13107059c ರೂಪದ್ರವಿಣಹೀನಾಂಶ್ಚ ಸತ್ತ್ವಹೀನಾಂಶ್ಚ ನಾಕ್ಷಿಪೇತ್||

ಹೀನಾಂಗರು, ಅಧಿಕಾಂಗರು, ವಿದ್ಯಾಹೀನರು,
ನಿಂದನೆಗೊಳಗಾದವರು, ಕುರೂಪರು, ನಿರ್ಧನರು ಮತ್ತು ನಿರ್ಬಲರ

---

⁴⁸⁸ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ಕರ್ಣಿನಾಲೀಕನಾರಾಚಾನ್ನಿರ್ಹರಂತಿ ಶರೀರತಃ| ವಾಕ್ಯೂಲ್ಯಸ್ತು ನ ನಿರ್ಹರ್ತುಂ
ಶಕ್ಯೋ ಹೃದಿಶಯೋ ಹಿ ಸಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಕುರಿತು ಆಕ್ಷೇಪ ಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

13107060a ನಾಸ್ತಿಕ್ಯಂ ವೇದನಿಂದಾಂ ಚ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಕುತ್ಸನಮ್|

13107060c ದ್ವೇಷಸ್ತಂಭಾಭಿಮಾನಾಂಶ್ಚ ತೈಕ್ಷ್ಣ್ಯಂ ಚ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ನಾಸ್ತಿಕ್ಯತೆ, ವೇದನಿಂದಾ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುವುದು, ದ್ವೇಷ, ಉದ್ದಂಡತನ, ಅಭಿಮಾನ ಮತ್ತು ಕಠೋರತೆ - ಈ ದುರ್ಗುಣಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

13107061a ಪರಸ್ಯ ದಂಡಂ ನೋದ್ಯಚ್ಛೇತ್ಕ್ರೋದ್ಧೋ ನೈನಂ ನಿಪಾತಯೇತ್|

13107061c ಅನ್ಯತ್ರ ಪುತ್ರಾಚ್ಚಿಷ್ಯಾದ್ವಾ ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥಂ ತಾಡನಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರರನ್ನು ಹೊಡೆಯಬಾರದು ಮತ್ತು ನೆಲಕ್ಕೆ ಉರುಳಿಸಬಾರದು. ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊಡೆಯುವುದು ಉಚಿತ ಎಂದಿದೆ.

13107062a ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವರಿವದೇನ್ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ನ ನಿರ್ದಿಶೇತ್|

13107062c ತಿಥಿಂ ಪಕ್ಷಸ್ಯ ನ ಬ್ರೂಯಾತ್ತಥಾಸ್ಯಾಯುರ್ನ ರಿಷ್ಯತೇ⁴⁸⁹||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನೋಯಿಸಬಾರದು. ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಗೆ ಕೈತೋರಿಸಬಾರದು. ತಿಥಿ-ಪಕ್ಷಗಳನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು ಕಡಿಮೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

---

⁴⁸⁹ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಮೃತೇ ನಿತ್ಯಂ ದಂತಧಾವನಮಾಚರೇತ್| ಇತಿಹಾಸಪುರಾಣಾನಿ ದಾನಂ ವೇದಂ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ| ಗಾಯತ್ರೀಮನನಂ ನಿತ್ಯಂ ಕುರ್ಯಾತ್ ಸಂಧ್ಯಾಂ ಸಮಾಹಿತಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107063a ಕೃತ್ವಾ ಮೂತ್ರಪುರೀಷೇ ತು ರಥ್ಯಾಮಾಕ್ರಮ್ಯ ವಾ ಪುನಃ|

13107063c ಪಾದಪ್ರಕ್ಷಾಲನಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಭೋಜನೇ ತಥಾ||

ಮಲ-ಮೂತ್ರ ವಿಸರ್ಜನೆ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಮತ್ತು ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ
ಒಡಾಡಿಬಂದ ನಂತರ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಮೊದಲೂ ಕೂಡ ಪಾದಗಳನ್ನು
ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13107064a ತ್ರೀಣಿ ದೇವಾಃ ಪವಿತ್ರಾಣಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಮಕಲ್ಪಯನ್|

13107064c ಅದೃಷ್ಟಮದ್ಭಿರ್ನಿರ್ಣೀಕೃಂ ಯಚ್ಚ ವಾಚಾ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ||

ದೇವತೆಗಳು ಈ ಮೂರನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪವಿತ್ರವಾದವು ಎಂದು
ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ: ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದೇ ಇರುವುದು, ನೀರಿನಿಂದ
ತೊಳೆದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಶಂಸೆಗೊಂಡಿದ್ದು.

13107065a ಸಂಯಾವಂ ಕೃಸರಂ ಮಾಂಸಂ ಶಷ್ಟುಲೀ ಪಾಯಸಂ ತಥಾ|

13107065c ಆತ್ಮಾರ್ಥಂ ನ ಪ್ರಕರ್ತವ್ಯಂ ದೇವಾರ್ಥಂ ತು ಪ್ರಕಲ್ಪಯೇತ್||

ಗೋಧಿಹಿಟ್ಟಿನ ತಂಬಿಟ್ಟು, ಎಳ್ಳನ್ನ, ಮಾಂಸ, ಚಕ್ಕುಲಿ, ಪಾಯಸ
ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ತಾನೇ ತಿನ್ನುವ ಸಲುವಾಗಿ ಮಾಡಬಾರದು.
ದೇವರ ನೈವೇದ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

13107066a ನಿತ್ಯಮಗ್ನಿಂ ಪರಿಚರೇದ್ಭಿಕ್ಷಾಂ ದದ್ಯಾಚ್ಚ ನಿತ್ಯದಾ|

13107066c ವಾಗ್ಯತೋ ದಂತಕಾಷ್ಠಂ ಚ ನಿತ್ಯಮೇವ ಸಮಾಚರೇತ್|

⁴⁹⁰13107066e ನ ಚಾಭ್ಯುದಿತಶಾಯೀ ಸ್ಯಾತ್ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತೀ ತಥಾ ಭವೇತ್||

⁴⁹⁰ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ನ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ

ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಯ ಸೇವೆಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಬೇಕು.
 ನಿತ್ಯವೂ ಮೌನಿಯಾಗಿದ್ದು ದಂತಕಾಷ್ಠ⁴⁹¹ವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.
 ಸೂರ್ಯೋದಯವಾಗುವವರೆಗೆ ಎಂದೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರಬಾರದು.
 ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಾಗಿ ಆಗಿಹೋದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ
 ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13107067a ಮಾತಾಪಿತರಮುತ್ಥಾಯ ಪೂರ್ವಮೇವಾಭಿವಾದಯೇತ್||
 13107067c ಆಚಾರ್ಯಮಥ ವಾಪ್ಯೇನಂ ತಥಾಯರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಮೊದಲು ತಾಯಿ-ತಂದೆಯರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.
 ನಂತರ ಆಚಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ಹಿರಿಯರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.
 ಇದರಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ.

13107068a ವರ್ಜಯೇದ್ಧಂತಕಾಷ್ಠಾನಿ ವರ್ಜನೀಯಾನಿ ನಿತ್ಯಶಃ|
 13107068c ಭಕ್ಷಯೇಚ್ಚಾಸ್ತ್ರದೃಷ್ಟಾನಿ ಪರ್ವಸ್ವಪಿ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್||

ಬಳಸಿದ ನಂತರ ದಂತಕಾಷ್ಠವನ್ನು ಎಸೆಯಬೇಕು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ
 ಹೊಸ ದಂತಕಾಷ್ಠವನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳಿರುವ
 ಪ್ರಕಾರವೇ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸ
 ಮಾಡಬೇಕು.⁴⁹²

ಸ್ವಪೇನ್ನಿತ್ಯಂ ಸ್ನಾಯಾಚ್ಛುದ್ಧಃ ಸದಾ ಭವೇತ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹¹ ಹಲ್ಲುಜ್ಜಲು ಬಳಸುವ ಮರದ/ಗಿಡದ ಕಡ್ಡಿ.

⁴⁹² ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕಡ್ಡಿಗಳನ್ನು ನಿಷೇದಿಸಿದ್ದಾರೋ ಅವುಗಳನ್ನು ಸದಾ
 ವರ್ಜಿಸಬೇಕು. ಶಾಸ್ತ್ರವಿಹಿತ ಕಾಷ್ಠದಿಂದಲೇ ಹಲ್ಲನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13107069a ಉದಜ್ಞುಖಿಶ್ಚ ಸತತಂ ಶೌಚಂ ಕುರ್ಯಾತ್ಸಮಾಹಿತಃ||

⁴⁹³ 13107070a ಅಕೃತ್ವಾ ದೇವತಾಪೂಜಾಂ ನಾನ್ಯಂ ಗಚ್ಛೇತ್ಕದಾ ಚನ|

13107070c ಅನ್ಯತ್ರ ತು ಗುರುಂ ವೃದ್ಧಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ವಾ ವಿಚಕ್ಷಣಮ್||

ಸತತವೂ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಮುಖಮಾಡಿ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಮಲ-
ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸಬೇಕು. ದೇವಪೂಜೆಯನ್ನು ಮಾಡದೇ
ಹೊರಗೆ ಹೋಗಬಾರದು. ಇನ್ನೊಂದೆಡೆ ಗುರು, ವೃದ್ಧರು,
ಧಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸದೇ ಎಲ್ಲಿಗೂ
ಹೋಗಬಾರದೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.⁴⁹⁴

13107071a ಅವಲೋಕ್ಯೋ ನ ಚಾದರ್ಶೋ ಮಲಿನೋ ಬುದ್ಧಿಮತ್ತರೈಃ|

13107071c ನ ಚಾಜ್ಞಾತಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಗಚ್ಛೇದ್ಗರ್ಭಿಣೀಂ ವಾ ಕದಾ ಚನ||

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ಕೊಳಕಾದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖವನ್ನು
ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಪರಿಚಯವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಗರ್ಭಿಣೀ ಸ್ತ್ರೀಯೊಡನೆ
ಸಂಭೋಗಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

⁴⁹⁵ 13107072a ಉದಕ್ಶಿರಾ ನ ಸ್ವಪೇತ ತಥಾ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಶಿರಾ ನ ಚ|

ಆದರೆ ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಅದನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಅಕೃತ್ವಾ ದೇವಪೂಜಾಂ
ಚ ನಾಚರೇದ್ಧಂತಧಾವನಮ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹⁴ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ ಇನ್ನೊಂದು ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ: ದೇವಪೂಜೆಯನ್ನು
ಮಾಡದೇ ಗುರು, ವೃದ್ಧ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಮತ್ತು ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ
ಯಾರಬಳಿಯೂ ಹೋಗಬಾರದು (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹⁵ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

13107072c ಪ್ರಾಕ್ಶಿರಾಸ್ತು ಸ್ವಪೇದ್ವಿದ್ವಾನಥ ವಾ ದಕ್ಷಿಣಾಶಿರಾಃ||

ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ತಲೆಹಾಕಿ ಮಲಗಬಾರದು.

ವಿದ್ವಾನನು ಪೂರ್ವ ಅಥವಾ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ತಲೆಹಾಕಿ ಮಲಗಬೇಕು.

13107073a ನ ಭಗ್ನೇ ನಾವದೀರ್ಣೇ.⁴⁹⁶ ವಾ ಶಯನೇ ಪ್ರಸ್ವಪೇತ ಚ|

13107073c ನಾಂತರ್ಧಾನೇ ನ ಸಂಯುಕ್ತೇ ನ ಚ ತಿರ್ಯಕ್ಯದಾ ಚನ||

ಒಡೆದು ಹೋಗಿರುವ ಅಥವಾ ಶಿಥಿಲವಾಗಿರುವ ಮಂಚದ ಮೇಲೆ

ಮಲಗಬಾರದು. ಹೊದಿಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ

ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.⁴⁹⁷ ಮತ್ತು ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಅಡ್ಡಾದಿಡ್ಡಿಯಾಗಿ

ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

⁴⁹⁶13107074a ನ ನಗ್ನಃ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್ ಸ್ನಾಯಾನ್ನ ನಿಶಾಯಾಂ ಕದಾ ಚನ|

13107074c ಸ್ನಾತ್ವಾ ಚ ನಾವಮೃಜ್ಯೇತ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಸುವಿಚಕ್ಷಣಃ||

ದಾರಸಂಗ್ರಹಣಾತ್ಪೂರ್ವೇ ನಾಚರೇನ್ಮೈಥುನಂ ಬುಧಃ| ಅನ್ಯಥಾ

ತ್ವವಕೀರ್ಣಃ ಸ್ಯಾತ್ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಂ ಸಮಾಚರೇತ್|| ನೋದೀಕ್ಷೇತ್

ಪರದಾರಾಂಶ್ಚ ರಹಸ್ಯೇಕಾಸನೋ ಭವೇತ್| ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಸದಾಯಜ್ಞೇತ್

ಸ್ವಪ್ನೇಶುದ್ಧಮನಾಭವೇತ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹⁶ ನಾವಶೀರ್ಣೇ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹⁷ ಒಂದೇ ಹಾಸಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೊಬ್ಬರೊಂದಿಗೆ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು

ಎಂಬ ಭಾಷಾಂತರವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁴⁹⁸ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ನ ಚಾಪಿ ಗಚ್ಛೇತ್

ಕಾರ್ಯೇಣ ಸಮಯಾದ್ ವಾಪಿ ನಾಸ್ತಿಕೈಃ| ಆಸನಂ ತು ಪದಾಃಕೃಷ್ಯ ನ

ಪ್ರಸಜ್ಜೇತ್ತಥಾ ನರಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ವಿದ್ವಾಂಸನು ಎಂದೂ ನಗ್ನನಾಗಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ಎಂದೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು. ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನಂತರ
ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಗೆ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

13107075a ನ ಚಾನುಲಿಂಪೇದಸ್ನಾತ್ವಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ವಾಸೋ ನ ನಿರ್ಧುನೇತ್|

13107075c ಆದ್ರ್ವ ಏವ ತು ವಾಸಾಂಸಿ ನಿತ್ಯಂ ಸೇವೇತ ಮಾನವಃ|

13107075e ಸ್ತುಜಶ್ಚ ನಾವಕರ್ಷೇತ ನ ಬಹಿರ್ಧಾರಯೇತ ಚ||

ಸ್ನಾನಮಾಡದೆಯೇ ಗಂಧಾದಿ ಲೇಪನಗಳನ್ನು ಹಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.
ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನಂತರ ಒದ್ದೆ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕುಡುಗಬಾರದು.
ಮಾನವನು ಎಂದೂ ಒದ್ದೆ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.
ಕೊರಳಲ್ಲಿ ತೊಟ್ಟಿರುವ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಎಳೆಯಬಾರದು.
ಅದನ್ನು ಹೊರಗೆ ಕಾಣುವಂತೆ ಧರಿಸಬಾರದು.

⁴⁹⁹13107076a ರಕ್ತಮಾಲ್ಯಂ ನ ಧಾರ್ಯಂ ಸ್ಯಾಚ್ಚುಕ್ಲಂ ಧಾರ್ಯಂ ತು ಪಂಡಿತೈಃ|

13107076c ವರ್ಜಯಿತ್ವಾ ತು ಕಮಲಂ ತಥಾ ಕುವಲಯಂ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ ! ಪಂಡಿತನಾದವನು ಕಮಲ ಮತ್ತು ಕುವಲ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ಕೆಂಪು ಹೂವುಗಳಲ್ಲ ಬಿಳಿ ಹೂವುಗಳ ಮಾಲೆಯನ್ನು
ಧರಿಸಬೇಕು.

13107077a ರಕ್ತಂ ಶಿರಸಿ ಧಾರ್ಯಂ ತು ತಥಾ ವಾನೇಯಮಿತ್ಯಪಿ|

13107077c ಕಾಂಚನೀ ಚೈವ ಯಾ ಮಾಲಾ ನ ಸಾ ದುಷ್ಯತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

---

⁴⁹⁹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಉದಕ್ಯಯಾ ಚ
ಸಂಭಾಷಾಂ ನ ಕುರ್ವೀತ ಕದಾಚನ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107077e ಸ್ನಾತಸ್ಯ ವರ್ಣಕಂ ನಿತ್ಯಮಾದ್ರ್ಯಂ ದದ್ಯಾದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣದ ಮತ್ತು ವನ್ಯ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ತಲೆಯಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಚಿನ್ನದ ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸುವುದರಿಂದ ಎಂದೂ ಅಶುದ್ಧವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ನಾನಾನಂತರ ನಿತ್ಯವೂ ಹಸೀ ಚಂದನವನ್ನು ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13107078a ವಿಪರ್ಯಯಂ ನ ಕುರ್ವೀತ ವಾಸಸೋ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ಸರಃ|

13107078c ತಥಾ ನಾನ್ಯಧೃತಂ ಧಾರ್ಯಂ ನ ಚಾಪದಶಮೇವ ಚ||

ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಎಂದೂ ಅದಲುಬದಲು ಮಾಡಿ ಉಡುವುದಿಲ್ಲ.⁵⁰⁰. ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ತೊಟ್ಟಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಡಬಾರದು. ದಡಿಯಿಲ್ಲದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ಉಡಬಾರದು.

13107079a ಅನ್ಯದೇವ ಭವೇದ್ವಾಸಃ ಶಯನೀಯೇ ನರೋತ್ತಮ|

13107079c ಅನ್ಯದ್ರಘ್ಯಾಸು ದೇವಾನಾಮರ್ಚಾ ಯಾಮನ್ಯದೇವ ಹಿ||

ನರೋತ್ತಮ! ಮಲಗಲು ಬೇರೆಯೇ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ರಸ್ತೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಾಗ ಇನ್ನೊಂದು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಡಬೇಕು ಮತ್ತು ದೇವರ ಪೂಜೆಗೆ ಬೇರೊಂದು ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಉಡಬೇಕು.

13107080a ಪ್ರಿಯಂಗುಚಂದನಾಭ್ಯಾಂ ಚ ಬಿಲ್ವೇನ ತಗರೇಣ ಚ|

13107080c ಪೃಥಗೇವಾನುಲಿಂಪೇತ ಕೇಸರೇಣ ಚ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

---

⁵⁰⁰ ಮೇಲೆ ಉಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಕೆಳಗೆ ಉಡುವುದಿಲ್ಲ. ಕೆಳಗೆ ಉಡಬೇಕಾದುದನ್ನು ಮೇಲೆ ಹೊದೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಬುದ್ಧಿವಂತನಾದವನು ಪ್ರಿಯಂಗು.⁵⁰¹-ಚಂದನಗಳ ಬಿಲ್ವ-ತಗರ.⁵⁰²ಗಳ
ಮತ್ತು ಕೇಸರಗಳ ಲೇಪನಗಳನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13107081a ಉಪವಾಸಂ ಚ ಕುರ್ವೀತ ಸ್ನಾತಃ ಶುಚಿರಲಂಕೃತಃ|

13107081c ಪರ್ವ ಕಾಲೇಷು ಸರ್ವೇಷು ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸದಾ ಭವೇತ್||

ಪರ್ವಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುಚಿಯಾಗಿ ವಸ್ತ್ರಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಉಪವಾಸವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಸದಾ
ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು.

⁵⁰³13107082a ನಾಲೀಡಯಾ ಪರಿಹತಂ ಭಕ್ಷಯೀತ ಕದಾ ಚನ|

13107082c ತಥಾ ನೋದ್ಧೃತಸಾರಾಣಿ ಪ್ರೇಕ್ಷತಾಂ ನಾಪ್ರದಾಯ ಚ||

ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯು ಮುಟ್ಟಿ ದೂಷಿತಗೊಳಿಸಿದ ಆಹಾರವನ್ನು
ಎಂದೂ ತಿನ್ನಬಾರದು. ಸಾರವನ್ನು ತೆಗೆದಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು
ತಿನ್ನಬಾರದು. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾಚನಾ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಆಹಾರವನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ಅವನಿಗೆ ಕೊಡದೇ ತಿನ್ನಬಾರದು.

13107083a ನ ಸನಿಕ್ಯಷ್ಟೋ ಮೇಧಾವೀ ನಾಶುಚಿರ್ನ ಚ ಸತ್ಸು ಚ|

13107083c ಪ್ರತಿಷಿದ್ಧಾನ್ನ ಧರ್ಮೇಷು ಭಕ್ಷಾನ್ ಭುಂಜೀತ ಪೃಷ್ಠತಃ||

ಮೇಧಾವಿಯಾದವನು ಯಾರೇ ಅಶುಚಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕುಳಿತು ಅಥವಾ

---

⁵⁰¹ ಪ್ರೇಂಖಣ ಗಿಡದ ಗಂಧ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁰² ನಂದಬಟ್ಟಲು ಗಿಡದ ಗಂಧ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁰³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:

ಸಮಾನಮೇಕಪಾತ್ರೇ ತು ಭುಂಜೇನ್ನಾನ್ನಂ ಜನೇಶ್ವರ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸತ್ತುರುಷನ ಎದಿರು ಕುಳಿತು ಊಟಮಾಡಬಾರದು.

ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ನಿಷೇದಿಸಿದ್ದಾರೋ ಆ ಭಕ್ಷಗಳನ್ನು ಬಚ್ಚಿ ಕೊಂಡೂ ತಿನ್ನಬಾರದು.

13107084a ಪಿಪ್ಪಲಂ ಚ ವಟಂ ಚೈವ ಶಣಶಾಕಂ ತಥೈವ ಚ|

13107084c ಉದುಂಬರಂ ನ ಖಾದೇಚ್ಚ ಭವಾರ್ಥಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ||

ಏಳ್ಗೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಅರಳಿ, ಆಲ, ಅಥವಾ ಅತ್ತಿಯ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು ಮತ್ತು ಶಣಬಿನ ತರಕಾರಿ (ನುಗ್ಗೆ ಕಾಯಿ) ಯನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು.

13107085a ಆಜಂ ಗವ್ಯಂ ಚ ಯನ್ಮಾಂಸಂ ಮಾಯೂರಂ ಚೈವ ವರ್ಜಯೇತ್|

13107085c ವರ್ಜಯೇಚ್ಚುಷ್ಯಮಾಂಸಂ ಚ ತಥಾ ಪರ್ಯುಷಿತಂ ಚ ಯತ್||

ಆಡು, ಗೋವು ಮತ್ತು ನವಿಲಿನ ಮಾಂಸವನ್ನೂ, ಒಣಗಿದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಹಳಸಿದ ಮಾಂಸವನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

13107086a ನ ಪಾಣೌ ಲವಣಂ ವಿದ್ವಾನ್ ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾನ್ ಚ ರಾತ್ರಿಷು|

13107086c ದಧಿಸಕ್ತಾನ್ ಭುಂಜೀತ ವೃಥಾಮಾಂಸಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್||

ವಿದ್ವಾಂಸನಾದವನು ಉಪ್ಪನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ನೆಕ್ಕಬಾರದು. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರಿನಿಂದ ಕಲಸಿದ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ವೃಥಾ.⁵⁰⁴ ಮಾಂಸತಿನ್ನುವುದನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13107087a ವಾಲೇನ ತು ನ ಭುಂಜೀತ ಪರಶ್ರಾದ್ಧಂ ತಥೈವ ಚ|

⁵⁰⁴ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನ್ಯ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು.

13107087c ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ಭುಂಜೀತ ನಾಂತರಾಲೇ ಸಮಾಹಿತಃ||

ಕೂದಲು ಬಿದ್ದಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಇತರರ ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅನ್ನವನ್ನು ಸೇವಿಸಬಾರದು. ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನಬಾರದು.

13107088a ವಾಗ್ಯತೋ ನೈಕವಸ್ತ್ರಶ್ಚ ನಾಸಂವಿಷ್ಟಃ ಕದಾ ಚನ|

13107088c ಭೂಮೌ ಸದೈವ ನಾಶ್ನೀಯಾನ್ನಾನಾಸೀನೋ ನ ಶಬ್ದವತ್||

ಮೌನದಿಂದ ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ಮೇಲುಹೊದ್ದಿಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಏಕವಸ್ತ್ರನಾಗಿ ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಸರಿಯಾಗಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳದೇ ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಿರುವ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ನಿಂತುಕೊಂಡು ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ಶಬ್ದಮಾಡುತ್ತಾ ಊಟಮಾಡಬಾರದು.

13107089a ತೋಯಪೂರ್ವಂ ಪ್ರದಾಯಾನ್ನಮತಿಥಿಭ್ಯೋ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13107089c ಪಶ್ಚಾದ್ ಭುಂಜೀತ ಮೇಧಾವೀ ನ ಚಾಪ್ಯನ್ಯಮನಾ ನರಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮೊದಲು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೆ ನೀರು ಆಹಾರಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ಮೇಧಾವೀ ಮನುಷ್ಯನು ನಂತರವೇ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

13107090a ಸಮಾನಮೇಕಪಂಕ್ತಾಂ ತು ಭೋಜ್ಯಮನ್ನಂ ನರೇಶ್ವರ|

13107090c ವಿಷಂ ಹಾಲಾಹಲಂ ಭುಂಕ್ತೇ ಯೋಽಪ್ರದಾಯ ಸುಹೃಜ್ಜನೇ||

ನರೇಶ್ವರ! ಒಂದು ಪಂಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ಸಮಾನ

ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ತನ್ನ ಸುಹೃದ್ ಜನರಿಗೆ ಕೊಡದೇ
ಊಟಮಾಡುವವನು ಹಾಲಾಹಲ ವಿಷವನ್ನೇ ತಿಂದಂತೆ.

13107091a ಪಾನೀಯಂ ಪಾಯಸಂ ಸರ್ಪಿದರ್ಧಿಸಕ್ತುಮಧೂನ್ಯಪಿ|

13107091c ನಿರಸ್ಯ ಶೇಷಮೇತೇಷಾಂ ನ ಪ್ರದೇಯಂ ತು ಕಸ್ಯ ಚಿತ್||

ನೀರು, ಪಾಯಸ, ಹಿಟ್ಟಿನುಂಡೆ, ಮೊಸರು, ತುಪ್ಪ ಮತ್ತು ಜೇನುತುಪ್ಪ
ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾವ ಆಹಾರಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ತಿಂದು
ಉಳಿದಿದ್ದುದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಬಡಿಸಬಾರದು.⁵⁰⁵

13107092a ಭುಂಜಾನೋ ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರೈ ನೈವ ಶಂಕಾಂ ಸಮಾಚರೇತ್|

13107092c ದಧಿ ಚಾಪ್ಯನುಪಾನಂ ವೈ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭವಾರ್ಥಿನಾ||

ಮನುಜವ್ಯಾಘ್ರೈ! ತಿನ್ನುವ ಆಹಾರದ ಕುರಿತು ಯಾವುದೇ
ಶಂಕೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಊಟಮಾಡಬಾರದು. ತನ್ನ ಏಳೆಯನ್ನು
ಬಯಸುವವನು ಊಟದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಮೊಸರನ್ನು ಕುಡಿಯಬಾರದು.

13107093a ಆಚಮ್ಯ ಚೈವ ಹಸ್ತೇನ ಪರಿಸ್ರಾವ್ಯ ತಥೋದಕಮ್|

13107093c ಅಂಗುಷ್ಠಂ ಚರಣಸ್ಯಾರ್ಥ ದಕ್ಷಿಣಸ್ಯಾವಸೇಚಯೇತ್||

ಊಟವಾದನಂತರ ಕೈ-ಬಾಯಿಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ಆಚಮನ
ಮಾಡಿ ಒಂದು ಕೈಯಿಂದ (ಬಲಗೈಯಿಂದ) ಬಲಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬರಳನ್ನು

---

⁵⁰⁵ ದೊಡ್ಡ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಟ್ಟಿರುವ ನೀರು, ಪಾಯಸ, ಹಿಟ್ಟು, ಮೊಸರು,
ತುಪ್ಪ, ಜೇನುತುಪ್ಪ - ಇವುಗಳಿಗೆ ಶೇಷದೋಷವಿಲ್ಲ. ಉಳಿದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಗೆ
ಶೇಷದೋಷವಿದೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ನೀರಿನಿಂದ ತೋಯಿಸಬೇಕು.⁵⁰⁶

13107094a ಪಾಣಿಂ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಸಮಾಧಾಯ ಸ್ಪೃಷ್ಟ್ವಾ ಚಾಗ್ನಿಂ ಸಮಾಹಿತಃ|

13107094c ಜ್ಞಾತಿಶ್ರೈಷ್ಟ್ಯ ಮವಾಪ್ನೋತಿ ಪ್ರಯೋಗಕುಶಲೋ ನರಃ||

ಪ್ರಯೋಗಕುಶಲನಾದ ನರನು ಭೋಜನಾನಂತರ ಕೈಯನ್ನು ತನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವನು ಕುಟುಂಬದ ಜನರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13107095a ಅದ್ಭಿಃ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸಮಾಲಭ್ಯ ನಾಭಿಂ ಪಾಣಿತಲೇನ ಚ|

13107095c ಸ್ಪೃಶಂಶ್ಚೈವ ಪ್ರತಿಷ್ಠೇತ ನ ಚಾಪ್ಯಾದ್ರೇಣ ಪಾಣಿನಾ||

ಅನಂತರ ನೀರಿನಿಂದ ಕಣ್ಣು-ಮೂಗು-ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ, ನಾಭಿಯನ್ನೂ, ಅಂಗೈಗಳನ್ನೂ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಬೇಕು. ಕೈ ಒದ್ದೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಹೊರಡಬಾರದು. ಕೈಯನ್ನು ವಸ್ತ್ರದಿಂದ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಒರೆಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಬೇಕು.

13107096a ಅಂಗುಷ್ಠಸ್ಯಾಂತರಾಲೇ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಂ ತೀರ್ಥಮುದಾಹೃತಮ್|

13107096c ಕನಿಷ್ಠಿಕಾಯಾಃ ಪಶ್ಚಾತ್ತ್ವ ದೇವತೀರ್ಥಮಿಹೋಚ್ಯತೇ||

---

⁵⁰⁶ ಭೋಜನಾನಂತರ ಉತ್ತರ ಮಾಧ್ಯಾಹ್ನಿಕವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅದರ ಅಂಗವಾಗಿ “ಅಂಗುಷ್ಠಮಾತ್ರಃ ಪುರುಷೋಽಂಗುಷ್ಠಂ ಚ ಸಮಾಶ್ರಿತ ಈಶಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಜಗತಃ ಪ್ರಭುಃ ಪ್ರೀಣಾತಿ ವಿಶ್ವಭುಕ್” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಬಲಗಾಲಿನ ಹೆಬ್ಬರಳಿನ ಮೇಲೆ ಬಲಗೈಯಿಂದ ನೀರನ್ನು ಬಿಡಬೇಕು. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ಹೆಬ್ಬೆರಳಿನ ಮೂಲಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮ ತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
 ಕಿರುಬೆರಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಬೆರಳುಗಳ ಅಗ್ರಭಾಗಗಳನ್ನು
 ದೇವತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13107097a ಅಂಗುಷ್ಠಸ್ಯ ಚ ಯನ್ಮಧ್ಯಂ ಪ್ರದೇಶಿನ್ಯಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

13107097c ತೇನ ಪಿತ್ರಾಣಿ ಕುರ್ವೀತ ಸ್ಪಷ್ಟಾಪೋ ನ್ಯಾಯತಸ್ತಥಾ||

ಭಾರತ ! ಅಂಗುಷ್ಠ ಮತ್ತು ತರ್ಜನಿಯ ಮಧ್ಯಭಾಗಕ್ಕೆ
 ಪಿತೃತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯಂತೆ ಹೆಬ್ಬೆರಳು ಮತ್ತು
 ತೋರುಬೆರಳುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ನೀರನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ತರ್ಪಣಾದಿ
 ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13107098a ಪರಾಪವಾದಂ ನ ಬ್ರೂಯಾನ್ನಾಪ್ರಿಯಂ ಚ ಕದಾ ಚನ|

13107098c ನ ಮನ್ಯುಃ ಕಶ್ಚಿದುತ್ಪಾದ್ಯಃ ಪುರುಷೇಣ ಭವಾರ್ಥಿನಾ||

ತನ್ನ ಏಳೆಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಪರನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.
 ಇತರರಿಗೆ ಅಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬಾರದು. ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ
 ಸಿಟ್ಟನ್ನೂ ಬರಿಸಬಾರದು.

13107099a ಪತಿತ್ಯೈಸ್ತು ಕಥಾಂ ನೇಚ್ಚೇದ್ಧರ್ಶನಂ ಚಾಪಿ ವರ್ಜಯೇತ್|

13107099c ಸಂಸರ್ಗಂ ಚ ನ ಗಚ್ಛೇತ ತಥಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ಪತಿತರೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕಥೆಗಳನ್ನಾಡಬಾರದು. ಅವರನ್ನು ನೋಡುವ
 ಇಚ್ಛೆಯನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. ಅವರೊಡನೆ ಯಾವ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನೂ
 ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು
 ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13107100a ನ ದಿವಾ ಮೈಥುನಂ ಗಚ್ಚೇನ್ನ ಕನ್ಯಾಂ ನ ಚ ಬಂಧಕೀಮ್|

13107100c ನ ಚಾಸ್ನಾತಾಂ ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಗಚ್ಚೇತ್ತಥಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮೈಥುನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಕನ್ಯೆಯೊಡನೆ.⁵⁰⁷ ಮತ್ತು ವ್ಯಭಿಚಾರಿಣಿಯೊಡನೆ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಬಾರದು. ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದು ಸ್ನಾನಮಾಡಿ ಶುದ್ಧಳಾಗಿಲ್ಲದಿರುವ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆಯೂ ಸಂಭೋಗ ಮಾಡಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13107101a ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ತೀರ್ಥೇ ಸಮಾಚಮ್ಯ ಕಾರ್ಯೇ ಸಮುಪಕಲ್ಪಿತೇ|

13107101c ತ್ರಿಃ ಪೀತ್ವಾಪೋ ದ್ವಿಃ ಪ್ರಮೃಜ್ಯ ಕೃತಶೌಚೋ ಭವೇನ್ನರಃ||

ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವ ಮೊದಲು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ತೀರ್ಥಗಳಿಂದ.⁵⁰⁸ ಮೂರು ಬಾರಿ ಆಚಮನಮಾಡಿ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕು ಮತ್ತು ಎರಡು ಬಾರಿ ತುಟಿಗಳನ್ನು ಒರೆಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13107102a ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಸಕೃತ್ ಸ್ಪೃಶ್ಯ ತ್ರಿರಭ್ಯುಕ್ಷ್ಯ ಚ ಮಾನವಃ|

13107102c ಕುರ್ವೀತ ಪಿತ್ರಂ ದೈವಂ ಚ ವೇದದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಅನಂತರ ಕಣ್ಣು-ಕಿವಿ ಮೊದಲಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸ್ಪರ್ಶಿಸಿ ಮೂರು ಬಾರಿ ನೀರಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಮನುಷ್ಯನು ವೇದೋಕ್ತ ವಿಧಿಯಿಂದ ದೇವ-ಪಿತೃಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

⁵⁰⁷ ಋತುಮತಿಯಾಗದವಳೊಡನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁰⁸ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಉದ್ಧರಣೆಗಳ ನೀರಿನಿಂದ.

13107103a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಚ ಯಚ್ಚೈಚಂ ತಚ್ಚ ಮೇ ಶೃಣು ಕೌರವ|

13107103c ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಚ ಹಿತಂ ಚೋಕ್ತ್ವಾ ಭೋಜನಾದ್ಯಂತಯೋಸ್ತಥಾ||

ಕೌರವ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಊಟದ ಮೊದಲು ಮತ್ತು ನಂತರ ಪವಿತ್ರವೂ ಹಿತಕರವೂ ಆದ ಶುದ್ಧಿಯ ವಿಧಾನವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13107104a ಸರ್ವಶೌಚೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತೀರ್ಥೇನ ಸಮುಪಸ್ಪೃಶೇತ್|

13107104c ನಿಷ್ಠೀವ್ಯ ತು ತಥಾ ಕ್ಷುತ್ವಾ ಸ್ಪೃಶ್ಯಾಪೋ ಹಿ ಶುಚಿರ್ಭವೇತ್||

ಸರ್ವಶುದ್ಧಿಕ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಹ್ಮತೀರ್ಥದಿಂದ ಆಚಮನ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂಜಲನ್ನು ಉಗಿದ ಮತ್ತು ಸೀನಿದ ನಂತರ ಆಚಮನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13107105a ವೃದ್ಧೋ ಜ್ಞಾತಿಸ್ತಥಾ ಮಿತ್ರಂ ದರಿದ್ರೋ ಯೋ ಭವೇದಪಿ|

⁵⁰⁹13107105c ಗೃಹೇ ವಾಸಯಿತವ್ಯಾಸ್ತೇ ಧನ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಮೇವ ಚ||

ಕುಟುಂಬದ ವೃದ್ಧನನ್ನು ಮತ್ತು ದರಿದ್ರ ಮಿತ್ರನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಪಾಡಬೇಕು. ಇದರಿಂದ ಅವನ ಧನ ಮತ್ತು ಆಯುಷ್ಯಗಳು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತವೆ.

13107106a ಗೃಹೇ ಪಾರಾವತಾ ಧನ್ಯಾಃ ಶುಕಾಶ್ಚ ಸಹಸಾರಿಕಾಃ|

13107106c ಗೃಹೇಷ್ಟೇತೇ ನ ಪಾಪಾಯ ತಥಾ ವೈ ತೈಲಪಾಯಿಕಾಃ||

ಪಾರಿವಾಳ, ಗಿಳಿ ಮತ್ತು ಮೈನಾ ಹಕ್ಕಿಗಳು ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ ಧನ-ಧಾನ್ಯಗಳ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹೊಡೆಮೂಗುಹಕ್ಕಿ ಅಥವಾ

⁵⁰⁹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಕುಲೀನಃ ಪಂಡಿತ ಇತಿ ರಕ್ಷಾ ನಿಃಸ್ವಾಃ ಸ್ವಶಕ್ರಿತಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಜಿರಲೆಗಳಂತೆ ಇವು ಅಮಂಗಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

510 13107107a ಉದ್ದೇಶಕಾಶ್ಚ ಗೃಧ್ರಾಶ್ಚ ಕಪೋತಾ ಭ್ರಮರಾಸ್ತಥಾ|
13107107c ನಿವಿಶೇಯುರ್ಯದಾ ತತ್ರ ಶಾಂತಿಮೇವ ತದಾಚರೇತ್||

ಮಿಣುಕುಹುಳುಗಳು, ರಣಹದ್ದುಗಳು, ಕಪೋತಗಳು, ದುಂಬಿಗಳು
ಮನೆಯೊಳಕ್ಕೆ ಬಂದರೆ ಶಾಂತಿಯನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು.

13107108a ಅಮಂಗಲ್ಯಾನಿ ಚೈತಾನಿ ತಥಾಕ್ರೋಶೋ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|
13107108c ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಚ ಗುಹ್ಯಾನಿ ನ ವಕ್ತವ್ಯಾನಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ಏಕೆಂದರೆ ಇವು ಅಮಂಗಳಕಾರಿಗಳು. ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ನಿಂದಿಸುವುದೂ
ಅಮಂಗಳಕಾರಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಮಹಾತ್ಮರ ಗುಟ್ಟಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು
ಎಂದೂ ಯಾವಕಾರಣಕ್ಕೂ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಬಾರದು.

13107109a ಅಗಮ್ಯಾಶ್ಚ ನ ಗಚ್ಛೇತ ರಾಜಪತ್ನೀಃ ಸಖೀಸ್ತಥಾ|
13107109c ವೈದ್ಯಾನಾಂ ಬಾಲವೃದ್ಧಾನಾಂ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||
13107110a ಬಂಧೂನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ತಥಾ ಶಾರಣಿಕಸ್ಯ ಚ|
13107110c ಸಂಬಂಧಿನಾಂ ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಥಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಸಮಾಗಮಕ್ಕೆ ಅನರ್ಹರಾದ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರು,
ರಾಜಪತ್ನಿಯರು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಖಿಯರ ಬಳಿ ಹೋಗಬಾರದು.
ವೈದ್ಯರ, ಬಾಲಕರ, ವೃದ್ಧರ, ಸೇವಕರ, ಬಂಧುಗಳ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ,

---

510 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ದೇವತಾ
ಪ್ರತಿಮಾಽಽದರ್ಶಾಶ್ಚಂದನಾಃ ಪುಷ್ಪವಲ್ಲಿಕಾಃ| ಶುದ್ಧಂ ಜಲಂ ಸುವರ್ಣಂ ಚ
ರಜತಂ ಗೃಹಮಂಗಲಮ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಶರಣಾಗತರಾದವರ ಮತ್ತು ಸಂಬಂಧಿಗಳ ಪತ್ನಿಯರ ಸಮೀಪಕ್ಕೂ
ಹೋಗಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು
ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13107111a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಥಪತಿಭ್ಯಾಂ ಚ ನಿರ್ಮಿತಂ ಯನ್ನಿವೇಶನಮ್|

13107111c ತದಾವಸೇತ್ಸದಾ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಭವಾರ್ಥಿ ಮನುಜೇಶ್ವರ||

ಮನುಜೇಶ್ವರ! ಏಳೆಯನ್ನು ಬಯಸುವ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಗೃಹಶಿಲ್ಪಿಯು
ಕಟ್ಟಿದ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಾಸ್ತುಪೂಜನಪೂರ್ವಕ ಆರಂಭಿಸಿದ
ಮನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಸದಾ ನಿವಾಸಿಸಬೇಕು.

13107112a ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ ನ ಸ್ವಪೇದ್ರಾಜನ್ವಿದ್ಯಾಂ ನ ಚ ಸಮಾಚರೇತ್|

13107112c ನ ಭುಂಜೀತ ಚ ಮೇಧಾವೀ ತಥಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ರಾಜನ್! ಮೇಧಾವಿಯಾದವನು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಲಗಬಾರದು.
ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡಬಾರದು. ಊಟ ಮಾಡಬಾರದು.
ಇದರಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13107113a ನಕ್ತಂ ನ ಕುರ್ಯಾತ್ಪಿತ್ರಾಣಿ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಚೈವ ಪ್ರಸಾಧನಮ್|

13107113c ಪಾನೀಯಸ್ಯ ಕ್ರಿಯಾ ನಕ್ತಂ ನ ಕಾರ್ಯಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ||

ಏಳೆಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ರಾತ್ರಿ ಪಿತ್ತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಮಾಡಬಾರದು. ಊಟ ಮಾಡಿದ ನಂತರ
ತಲೆಬಾಚಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.⁵¹¹. ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬಾರದು.

⁵¹¹ ಊಟ ಮಾಡಿದ ನಂತರ ಚೌರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ
ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107114a ವರ್ಜನೀಯಾಶ್ಚ ವೈ ನಿತ್ಯಂ ಸಕ್ತವೋ ನಿಶಿ ಭಾರತ|

13107114c ಶೇಷಾಣಿ ಚಾವದಾತಾನಿ ಪಾನೀಯಂ ಚೈವ ಭೋಜನೇ||

ಭಾರತ ! ನಿತ್ಯವೂ ರಾತ್ರಿವೇಳೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಟ್ಟನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು.

ಊಟಮಾಡುವಾಗ.⁵¹² ಬೇರೆಯವರು ಕುಡಿದು ಬಿಟ್ಟಿರುವ

ಪಾನೀಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ನೀರನ್ನಾಗಲೀ ಕುಡಿಯಬಾರದು.

13107115a ಸೌಹಿತ್ಯಂ ಚ ನ ಕರ್ತವ್ಯಂ ರಾತ್ರೌ ನೈವ ಸಮಾಚರೇತ್|

13107115c ದ್ವಿಜಚ್ಛೇದಂ ನ ಕುರ್ವೀತ ಭುಕ್ತ್ವಾ ನ ಚ ಸಮಾಚರೇತ್.⁵¹³||

ರಾತ್ರಿವೇಳೆ ಹೊಟ್ಟೆ ಬಿರಿಯುವಷ್ಟು ಊಟಮಾಡಬಾರದು.

ಬೇರೆಯವರಿಗೂ ಮಾಡಿಸಬಾರದು. ಊಟದ ನಂತರ ಹಲ್ಲನ್ನು

ಕೀಳಬಾರದು.⁵¹⁴.

13107116a ಮಹಾಕುಲಪ್ರಸೂತಾಂ ಚ ಪ್ರಶಸ್ತಾಂ ಲಕ್ಷಣೈಸ್ತಥಾ|

13107116c ವಯಃಸ್ಥಾಂ ಚ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಕನ್ಯಾಮಾವೋಢುಮರ್ಹತಿ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞನು ಮಹಾಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಪ್ರಶಸ್ತ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ

ಕೂಡಿದ, ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯ ವಯಸ್ಕಳಾದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು

ವಿವಾಗವಾಗಬೇಕು.

13107117a ಅಪತ್ಯಮುತ್ಪಾದ್ಯ ತತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪ್ಯ ಕುಲಂ ತಥಾ|

⁵¹² ಊಟದ ನಂತರ ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁵¹³ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಪಾನಂ ಸಮಾಚರೇತ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵¹⁴ ದ್ವಿಜಚ್ಛೇದಂ ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣವಧೆ ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107117c ಪುತ್ತಾಃ ಪ್ರದೇಯಾ ಜ್ಞಾನೇಷು ಕುಲಧರ್ಮೇಷು ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅವಳಲ್ಲಿ ಸಂತಾನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಕುಲವನ್ನು
ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಬೇಕು. ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಕುಲಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು
ಪುತ್ತರನ್ನು ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬೇಕು.

13107118a ಕನ್ಯಾ ಚೋತ್ಪಾದ್ಯ ದಾತವ್ಯಾ ಕುಲಪುತ್ತಾಯ ಧೀಮತೇ|

13107118c ಪುತ್ತಾ ನಿವೇಶ್ಯಾಶ್ಚ ಕುಲಾದ್ ಭೃತ್ಯಾ ಲಭ್ಯಾಶ್ಚ ಭಾರತ||

ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತ ಧೀಮಂತನಿಗೆ ವಿವಾಹಮಾಡಿ
ಕೊಡಬೇಕು. ಪುತ್ತನಿಗೆ ವಧುವನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಕುಲದಿಂದ ತರಬೇಕು
ಮತ್ತು ಸೇವಕರನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಕುಲದಿಂದಲೇ ಆರಿಸಿ ತರಬೇಕು.

13107119a ಶಿರಃಸ್ನಾತೋಽಥ ಕುರ್ವೀತ ದೈವಂ ಪಿತೃ ಮಥಾಪಿ ಚ|

13107119c ನಕ್ಷತ್ರೇ ನ ಚ ಕುರ್ವೀತ ಯಸ್ಮಿನ್ ಜಾತೋ ಭವೇನ್ನರಃ|

13107119e ನ ಪ್ರೋಷ್ಠಪದಯೋಃ ಕಾರ್ಯಂ ತಥಾಗ್ನೇಯೇ ಚ ಭಾರತ||

ತಲೆಸ್ನಾನ ಮಾಡಿಯೇ ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

ಭಾರತ ! ತನ್ನ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರದಲ್ಲಿ, ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರಪದಾ-

ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರಪದಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಯ ನಕ್ಷತ್ರವಾದ

ಕೃತ್ತಿಕೆಯಲ್ಲಿ ದೇವ-ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

13107120a ದಾರುಣೇಷು ಚ ಸರ್ವೇಷು ಪ್ರತ್ಯಹಂ ಚ ವಿವರ್ಜಯೇತ್|

13107120c ಜ್ಯೋತಿಷೇ ಯಾನಿ ಚೋಕ್ತಾನಿ ತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ವರ್ಜಯೇತ್||

ದಾರುಣ ನಕ್ಷತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ⁵¹⁵ ಮತ್ತು ಪ್ರತ್ಯಕ್ತಾರೆಯಿರುವ

⁵¹⁵ ಆಶ್ಲೇಷಾ, ಆರ್ಧ್ರಾ, ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಮತ್ತು ಮೂಲಾ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ದಾರುಣ

ನಕ್ಷತ್ರ⁵¹⁶ವನ್ನೂ ಬಿಡಬೇಕು. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು ದೇವ-
ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ನಿಷಿದ್ಧವೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ
ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13107121a ಪ್ರಾಜ್ಞುಖಿಃ ಶ್ಮಶ್ರುಕರ್ಮಾಣಿ ಕಾರಯೇತ ಸಮಾಹಿತಃ|

13107121c ಉದಜ್ಞುಖೋ ವಾ ರಾಜೇಂದ್ರ ತಥಾಯುರ್ವಿಂದತೇ ಮಹತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಪೂರ್ವಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಅಥವಾ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖವಾಗಿ
ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕುಳಿತು ಕ್ಷೌರವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹೀಗೆ
ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

⁵¹⁷13107122a ಪರಿವಾದಂ ನ ಚ ಬ್ರೂಯಾತ್ಪರೇಷಾಮಾತ್ಮನಸ್ತಥಾ|

13107122c ಪರಿವಾದೋ ನ ಧರ್ಮಾಯ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಪರನಿಂದೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ಆತ್ಮನಿಂದೆಯನ್ನೂ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ನಿಂದೆಯು ಅಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13107123a ವರ್ಜಯೇದ್ವ್ಯಂಗಿನೀಂ ನಾರೀಂ ತಥಾ ಕನ್ಯಾಂ ನರೋತ್ತಮ|

13107123c ಸಮಾರ್ಷಾಂ ವ್ಯಂಗಿತಾಂ ಚೈವ ಮಾತುಃ ಸ್ವಕುಲಜಾಂ ತಥಾ||

ನಕ್ಷತ್ರಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁵¹⁶ ಜನ್ಮನಕ್ಷತ್ರದ ಮೊದಲೊಂದು ಆ ತಿಥಿಯಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರವರೆಗೆ ಎಣಿಸಿ
ಬಂದ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು 9ರಿಂದ ಭಾಗಿಸಿ ಶೇಷವು 5 ಉಳಿದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯುಕ್ತಾರೆ
ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁵¹⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೂ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸತಾಂ ಗುರೂಣಾಂ
ಪೃಥ್ವಾಣಾಂ ಕುಲಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವಿಶೇಷತಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ನರೋತ್ತಮ ! ಅಂಗವಿಕಲ ಅಥವಾ ಅಧಿಕಾಂಗಗಳಿರುವ ನಾರಿಯನ್ನು
ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು. ಸಮಾನಗೋತ್ರ-ಪ್ರವರವಿರುವವಳನ್ನೂ
ಮಾತೃಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು.

13107124a ವೃದ್ಧಾಂ ಪ್ರವ್ರಜಿತಾಂ ಚೈವ ತಥೈವ ಚ ಪತಿವ್ರತಾಮ್ |

13107124c ತಥಾತಿಕೃಷ್ಣವರ್ಣಾಂ ಚ.⁵¹⁸ ವರ್ಣೋತ್ಕೃಷ್ಟಾಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ ||

ವೃದ್ಧೆಯನ್ನೂ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾದವಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತೆಯನ್ನೂ
ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು. ಹಾಗೆಯೇ ಅತಿಯಾಗಿ ಕಪ್ಪಾಗಿರುವ ಮತ್ತು
ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಬಣ್ಣದವಳನ್ನೂ ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು.

13107125a ಅಯೋನಿಂ ಚ ವಿಯೋನಿಂ ಚ ನ ಗಚ್ಛೇತ ವಿಚಕ್ಷಣಃ |

13107125c ಪಿಂಗಲಾಂ ಕುಷ್ಠಿನೀಂ ನಾರೀಂ ನ ತ್ವಮಾವೋಢುಮರ್ಹಸಿ ||

ಯಾರ ಕುಲ-ಗೋತ್ರಗಳು ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಯಾರು ನೀಚಕುಲದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಿರುವಳೋ ಅಂಥವಳ ಸಹವಾಸವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸನಾದವನು
ಮಾಡಬಾರದು. ಕಂದುಹಳದಿ ಬಣ್ಣದವಳನ್ನೂ,
ಕುಷ್ಠರೋಗವಿರುವವಳನ್ನೂ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ
ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು.

13107126a ಅಪಸ್ಮಾರಿಕುಲೇ ಜಾತಾಂ ನಿಹೀನಾಂ ಚೈವ ವರ್ಜಯೇತ್ |

13107126c ಶ್ವಿತ್ರಿಣಾಂ ಚ ಕುಲೇ ಜಾತಾಂ ತ್ರಯಾಣಾಂ ಮನುಜೇಶ್ವರ ||

ಮೂರ್ಛಿ ರೋಗವಿರುವ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವಳನ್ನೂ,
ನೀಚಕುಲದವಳನ್ನೂ, ತೊನ್ನುರೋಗವಿರುವ ಕುಲದವಳನ್ನೂ,

⁵¹⁸ ತಥಾ ನಿಕೃಷ್ಣವರ್ಣಾಂ ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಕ್ಷಯರೋಗವಿರುವ ಕುಲದವಳನ್ನೂ ವಿವಾಹವಾಗಬಾರದು.

13107127a ಲಕ್ಷಣೈರಸ್ವಿತಾ ಯಾ ಚ ಪ್ರಶಸ್ತಾ ಯಾ ಚ ಲಕ್ಷಣೈಃ|

13107127c ಮನೋಜ್ಞಾ ದರ್ಶನೀಯಾ ಚ ತಾಂ ಭವಾನ್ನೋಢುಮರ್ಹತಿ||

ಉತ್ತಮ ಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಚರಣೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಶಂಸೆಗೂ ಪಾತ್ರಳಾದ, ಮನೋಹಾರಿಣಿ ಸುಂದರಿ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ವಿವಾಹಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.

13107128a ಮಹಾಕುಲೇ ನಿವೇಷ್ಟವ್ಯಂ ಸದೃಶೇ ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13107128c ಅವರಾ ಪತಿತಾ ಜೈವ ನ ಗ್ರಾಹ್ಯಾ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಏಳೆಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ತನಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಥವಾ ತನಗೆ ಸಮಾನ ಕುಲದ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮದುವೆಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ತನಗಿಂತಲೂ ಹೀನ ಕುಲದವಳನ್ನಾಗಲೀ ಪತಿತಳನ್ನಾಗಲೀ ಮದುವೆಯಾಗಬಾರದು.

13107129a ಅಗ್ನೀನುತ್ಪಾದ್ಯ ಯತ್ನೇನ ಕ್ರಿಯಾಃ ಸುವಿಹಿತಾಶ್ಚ ಯಾಃ|

13107129c ವೇದೇಷು ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾಸ್ತಾಶ್ಚ ಸರ್ವಾಃ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಅರಣಿಗಳನ್ನು ಕಡೆದು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳುವ ವೇದವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13107130a ನ ಚೇಷ್ಯಾ ಸ್ತ್ರೀಷು ಕರ್ತವ್ಯಾ ದಾರಾ ರಕ್ಷಾಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13107130c ಅನಾಯುಷ್ಯಾ ಭವೇದೀಷ್ಯಾ ತಸ್ಮಾದೀಷ್ಯಾಂ ವಿವರ್ಜಯೇತ್||

ಸರ್ವೋಪಾಯಗಳಿಂದಲೂ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ಸ್ತ್ರೀಯರ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಈರ್ಷ್ಯೆ⁵¹⁹ಯನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಈರ್ಷ್ಯೆಯಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈರ್ಷ್ಯೆಯನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13107131a ಅನಾಯುಷ್ಯೋ ದಿವಾಸ್ವಪ್ನಸ್ತಥಾಭ್ಯುದಿತಶಾಯಿತಾ|

13107131c ಪ್ರಾತರ್ನಿಶಾಯಾಂ ಚ ತಥಾ ಯೇ ಚೋಚ್ಚಿಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಪಂತಿ ವೈ||

ಹಗಲಿನಲ್ಲಿ ಮಲಗುವುದರಿಂದಲೂ ಸೂರ್ಯೋದಯದ ನಂತರವೂ ಮಲಗಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ. ಪ್ರಾತಃ ಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿಯೂ ರಾತ್ರಿಯ ಆರಂಭದಲ್ಲಿಯೂ ಮಲಗಬಾರದು. ಸತ್ತುರುಷರು ಅಪವಿತ್ರರಾಗಿ ಮಲಗಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13107132a ಪಾರದಾರ್ಯಮನಾಯುಷ್ಯಂ ನಾಪಿತೋಚ್ಚಿಷ್ಟತಾ ತಥಾ|

13107132c ಯತ್ನತೋ ವೈ ನ ಕರ್ತವ್ಯಮಭ್ಯಾಸಶ್ಚೈವ ಭಾರತ||

ಪರಸ್ತ್ರೀಸಮಾಗಮ ಮತ್ತು ಕ್ಷೌರಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸ್ನಾನಮಾಡದೇ ಇರುವುದು ಇವು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತವೆ. ಅಪವಿತ್ರ ಸ್ನಾನದಲ್ಲಿ ಅಪವಿತ್ರನಾಗಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು.

13107133a ಸಂಧ್ಯಾಂ ನ ಭುಂಜೇನ್ನ ಸ್ನಾಯಾನ್ನ ಪುರೀಷಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜೇತ್⁵²⁰|

13107133c ಪ್ರಯತಶ್ಚ ಭವೇತ್ತಸ್ಯಾಂ ನ ಚ ಕಿಂ ಚಿತ್ರಮಾಚರೇತ್||

ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನವನ್ನಾಗಲೀ, ಊಟವನ್ನಾಗಲೀ,

⁵¹⁹ ಅಸಹನೆ ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵²⁰ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ ಚ ನ ಭುಂಜೇತ ನ ಸ್ನಾಯೇನ್ನ ತಥಾ ಪಠೇತ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಮಲವಿಸರ್ಜನೆಯನ್ನಾಗಲೀ ಮಾಡಬಾರದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಏನನ್ನೂ ಮಾಡದಿರಬೇಕು. ಧ್ಯಾನೋಪಾಸನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13107134a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಪೂಜಯೇಚ್ಛಾಪಿ ತಥಾ ಸ್ನಾತ್ವಾ ನರಾಧಿಪ|

13107134c ದೇವಾಂಶ್ಚ ಪ್ರಣಮೇತ್ಸ್ನು ತೋ ಗುರೂಂಶ್ಚಾಪ್ಯಭಿವಾದಯೇತ್||

ನರಾಧಿಪ! ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನಂತರವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಗುರುಗಳನ್ನೂ ಅಭಿವಂದಿಸಬೇಕು.

13107135a ಅನಿಮಂತ್ರಿತೋ ನ ಗಚ್ಛೇತ ಯಜ್ಞಂ ಗಚ್ಛೇತ್ತು ದರ್ಶಕಃ|

13107135c ಅನಿಮಂತ್ರಿತೇ⁵²¹ ಹ್ಯನಾಯುಷ್ಯಂ ಗಮನಂ ತತ್ರ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗದೇ ಹೋಗಬಾರದು. ಆದರೆ ಯಜ್ಞವನ್ನು ನೋಡಲು ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗಿರದಿದ್ದರೂ ಹೋಗಬಹುದು.

ಆಹ್ವಾನಿತನಾಗದೇ ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಆಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತದೆ.

13107136a ನ ಚೈಕೇನ ಪರಿವ್ರಾಜ್ಯಂ ನ ಗಂತವ್ಯಂ ತಥಾ ನಿಶಿ|

13107136c ಅನಾಗತಾಯಾಂ ಸಂಧ್ಯಾಯಾಂ ಪಶ್ಚಿಮಾಯಾಂ ಗೃಹೇ ವಸೇತ್||

ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಪರದೇಶಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು. ರಾತ್ರಿ ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಬಾರದು. ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲವಾಗುವ ಮೊದಲೇ ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗಬೇಕು.

13107137a ಮಾತುಃ ಪಿತುರ್ಗುರೂಣಾಂ ಚ ಕಾರ್ಯಮೇವಾನುಶಾಸನಮ್|

⁵²¹ ಅನರ್ಚಿತೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13107137c ಹಿತಂ ವಾಪ್ಯಹಿತಂ ವಾಪಿ ನ ವಿಚಾರ್ಯಂ ನರರ್ಷಭ||

ನರರ್ಷಭ! ಮಾತಾ-ಪಿತೃ ಮತ್ತು ಗುರುಗಳ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು
ಪರಿಪಾಲಿಸಲೇ ಬೇಕು. ಅವರ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ
ಹಿತವಾಗುವುದೇ ಅಹಿತವಾಗುವುದೇ ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಲೂ
ಬಾರದು.

13107138a ಧನುರ್ವೇದೇ ಚ ವೇದೇ ಚ ಯತ್ನಃ ಕಾರ್ಯೋ ನರಾಧಿಪ|

13107138c ಹಸ್ತಿಪೃಷ್ಠೇಽಶ್ವಪೃಷ್ಠೇ ಚ ರಥಚರ್ಯಾಸು ಚೈವ ಹ|

13107138e ಯತ್ನವಾನ್ ಭವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಯತ್ನವಾನ್ಸುಖಮೇಧತೇ||

ನರಾಧಿಪ! ರಾಜೇಂದ್ರ! ಧನುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ವೇದಗಳನ್ನು ಕಲಿಯಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಆನೆ ಸವಾರಿ, ಕುದುರೆ ಸವಾರಿ ಮತ್ತು ರಥಗಳನ್ನು
ಓಡಿಸುವುದನ್ನೂ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲನಾಗು. ಪ್ರಯತ್ನಶೀಲನಿಗೆ
ಸುಖವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13107139a ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯಶ್ಚ ಶತ್ರುಣಾಂ ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಸ್ವಜನಸ್ಯ ಚ|

13107139c ಪ್ರಜಾಪಾಲನಯುಕ್ತಶ್ಚ ನ ಕ್ಷತಿಂ ಲಭತೇ ಕ್ಷ ಚಿತ್||

ಅಂಥವನು ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ, ಸ್ವಜನರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸೇವಕರಿಗೆ
ದುರ್ಧರ್ಷನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಜಾಪಾಲನಯುಕ್ತ ರಾಜನಿಗೆ ಎಂದೂ
ಕ್ಷತಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13107140a ಯುಕ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ತೇ ಜ್ಞೇಯಂ ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಭಾರತ|

13107140c ಗಂಧರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಂ ಚ ಕಲಾಃ ಪರಿಜ್ಞೇಯಾ ನರಾಧಿಪ||

ಭಾರತ! ನರಾಧಿಪ! ತರ್ಕಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಶಬ್ದಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ

ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಗಂಧರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರ ಮತ್ತು ಕಲೆಗಳನ್ನೂ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

13107141a ಪುರಾಣಮಿತಿಹಾಸಾಶ್ಚ ತಥಾಖ್ಯಾನಾನಿ ಯಾನಿ ಚ|

13107141c ಮಹಾತ್ಮನಾಂ ಚ ಚರಿತಂ ಶ್ರೋತವ್ಯಂ ನಿತ್ಯಮೇವ ತೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ಪುರಾಣ-ಇತಿಹಾಸಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿರುವ
ಆಖ್ಯಾನಗಳನ್ನೂ, ಮಹಾತ್ಮರ ಚರಿತ್ರೆಗಳನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು.

13107142a ಪತ್ನೀಂ ರಜಸ್ವಲಾಂ ಚೈವ ನಾಭಿಗಚ್ಛೇನ್ನ ಚಾಹ್ವಯೇತ್|

13107142c ಸ್ನಾತಾಂ ಚತುರ್ಥೇ ದಿವಸೇ ರಾತ್ರೌ ಗಚ್ಛೇದ್ವಿಚಕ್ಷಣಃ||

ಪತ್ನಿಯು ರಜಸ್ವಲೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಅವಳ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಹೋಗಬಾರದು.
ಅವಳನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೂ ಕರೆಯಬಾರದು. ವಿದ್ವಾಂಸನಾದವನು
ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿವಸ ಅವಳು ಸ್ನಾನಮಾಡಿದ ನಂತರ ಅಂದಿನ ರಾತ್ರಿ
ಅವಳೊಡನೆ ಕೂಡಬಹುದು.

13107143a ಪಂಚಮೇ ದಿವಸೇ ನಾರೀ ಷಷ್ಠೇಽಹನಿ ಪುಮಾನ್ ಭವೇತ್|

13107143c ಏತೇನ ವಿಧಿನಾ ಪತ್ನೀಮುಪಗಚ್ಛೇತ ಪಂಡಿತಃ||

ರಜಸ್ವಲೆಯಾದ ಐದನೆಯ ದಿನದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭಾದಾನಮಾಡಿದರೆ
ಹೆಣ್ಣುಮಗುವೂ ಆರನೆಯ ದಿನ ಗರ್ಭಾದಾನ ಮಾಡಿದರೆ
ಗಂಡುಮಗುವೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಪಂಡಿತನಾದವನು ಈ ವಿಧಿಯಿಂದಲೇ
ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೂಡಬೇಕು.

13107144a ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿಮಿತ್ರಾಣಿ ಪೂಜನೀಯಾನಿ ನಿತ್ಯಶಃ|

13107144c ಯಷ್ಟವ್ಯಂ ಚ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಜ್ಞೈರ್ವಿ ವಿಧದಕ್ಷಿಣೈಃ|

13107144e ಅತಊರ್ಧ್ವಮರಣ್ಯಂ ಚ ಸೇವಿತವ್ಯಂ ನರಾಧಿಪ||

ಕುಟುಂಬದವರನ್ನೂ, ಸಂಬಂಧಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಮಿತ್ರರನ್ನೂ ಸದಾ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ನರಾಧಿಪ! ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ವಿವಿಧ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಸಬೇಕು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದ ನಂತರ ಅರಣ್ಯದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಬೇಕು.

13107145a ಏಷ ತೇ ಲಕ್ಷಣೋದ್ದೇಶ ಆಯುಷ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ|

13107145c ಶೇಷಸ್ತ್ರೈವಿದ್ಯವೃದ್ಧೇಭ್ಯಃ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹೀಗೆ ನಿನಗೆ ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಉಳಿದುದನ್ನು ಮೂರುವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದ ವೃದ್ಧರಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ.

13107146a ಆಚಾರೋ ಭೂತಿಜನನ ಆಚಾರಃ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಃ|

13107146c ಆಚಾರಾದ್ವರ್ಧತೇ ಹ್ಯಾಯುರಾಚಾರೋ ಹಂತ್ಯಲಕ್ಷಣಮ್||

ಆಚಾರವು ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆಚಾರವು ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆಚಾರವು ಆಯುಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ದುರ್ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ.

13107147a ಆಗಮಾನಾಂ ಹಿ ಸರ್ವೇಷಾಮಾಚಾರಃ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಚ್ಯತೇ|

13107147c ಆಚಾರಪ್ರಭವೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಾದಾಯುರ್ವಿವರ್ಧತೇ||

ಆಚಾರವೇ ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಆಚಾರದಿಂದಲೇ ಧರ್ಮವು ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದೆ. ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ.

13107148a ಏತದ್ಭ್ರಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಸ್ವಸ್ತಿಯನಂ ಮಹತ್|

13107148c ಅನುಕಂಪತಾ ಸರ್ವವರ್ಣಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಮುದಾಹೃತಮ್||

ಹಿಂದೆ ಸರ್ವವರ್ಣದವರ ಮೇಲಿನ ಅನುಕಂಪದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ಸದಾಚಾರಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದನು. ಇದು ಕೀರ್ತಿಕರವಾದುದು. ಆಯಸ್ಸನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವಂಥಹುದು. ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಪ್ರಾಪಕವಾದುದು. ಮನುಷ್ಯನ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಕೆ ಪರಮಾಶ್ರಯವಾದುದು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಆಯುಷ್ಯಾಖ್ಯಾನೇ ಸಪ್ತಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾವಳಿನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೦೮

ಜ್ಯೇಷ್ಠ-ಕನಿಷ್ಠ ವೃತ್ತಿ

ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಪರಸ್ಪರ ವ್ಯವಹಾರ; ಮಾತಾ-ಪಿತೃ-ಗುರುಗಳನ್ನು
ಗೌರವಿಸುವುದು (1-19).

13108001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13108001a ಯಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಕನಿಷ್ಠೇಷು ವರ್ತತೇ ಭರತರ್ಷಭ|

13108001c ಕನಿಷ್ಠಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ವರ್ತೇರಂಸ್ತದ್ಭವೀಹಿ ಮೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಅಣ್ಣನು ತಮ್ಮನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು? ತಮ್ಮನು ಅಣ್ಣನೊಂದಿಗೆ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13108002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13108002a ಜ್ಯೇಷ್ಠವತ್ತಾತ ವರ್ತಸ್ವ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಹಿ ಸತತಂ ಭವಾನ್|

13108002c ಗುರೋರ್ಗರೀಯಸೀ ವೃತ್ತಿಯಾ ಚೇಚ್ಚಿಷ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಗೂ ಭಾರತ! ನೀನು ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಯಾವಾಗಲೂ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಂತೆಯೇ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಗೌರವಯುಕ್ತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ನೀನೂ ಕೂಡ ನಿನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13108003a ನ ಗುರಾವಕೃತಪ್ರಜ್ಞೇ ಶಕ್ಯಂ ಶಿಷ್ಯೇಣ ವರ್ತಿತುಮ್|

13108003c ಗುರೋರ್ಹಿ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿತ್ವಂ ಯತ್ತಚ್ಚಿಷ್ಯಸ್ಯ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಗುರುವು ಪ್ರಜ್ಞಾಶೀಲನಾಗಿರದಿದ್ದರೆ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು ಶಕ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುವು ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯಾಗಿದ್ದರೆ ಶಿಷ್ಯನೂ ದೀರ್ಘದರ್ಶಿಯಾಗಬಲ್ಲನು.

13108004a ಅಂಧಃ ಸ್ಯಾದಂಧವೇಲಾಯಾಂ ಜಡಃ ಸ್ಯಾದಪಿ ವಾ ಬುಧಃ|

13108004c ಪರಿಹಾರೇಣ ತದ್ ಬ್ರೂಯಾದ್ಯಸ್ತೇಷಾಂ ಸ್ಯಾದ್ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ||

ಅಣ್ಣನು ಕುರುಡನಾಗಬೇಕಾದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕುರುಡನಂತೆಯೂ, ಜಡನಾಗಿರಬೇಕಾದಾಗ ಜಡನಂತೆಯೂ, ಕೆಲವು ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ

ವಿದ್ವಾಂಸನಂತೆಯೂ ಇರಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅನುಜರು ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ನೋಡಿಯೂ ನೋಡದವಂತಿರಬೇಕು. ಅಪರಾಧಮಾಡಿದುದನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಏನೂ ತಿಳಿಯದ ಜಡನಂತಿರಬೇಕು. ಅವರು ಪುನಃ ಅಪರಾಧವನ್ನೆಸಗಂತೆ ಸಮಯೋಚಿತವಾಗಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಬುದ್ಧಿಹೇಳಬೇಕು.

13108005a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಭಿನ್ನಹೃದಯಾ ಭೇದಯೇಯುಃ ಕೃತಂ ನರಾಃ|

13108005c ಶ್ರಿಯಾಭಿತಪ್ತಾಃ ಕೌಂತೇಯ ಭೇದಕಾಮಾಸ್ತಥಾರಯಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದ ತಮ್ಮಂದಿರನ್ನು ಅಣ್ಣನು ಒಡನೆಯೇ ದಂಡಿಸಿದರೆ ಅವರ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭೇದವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಅವರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಸಮಯಕಾದಿರುವ ಶತ್ರುಗಳು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಅಣ್ಣ-ತಮ್ಮಂದಿರ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಒಡೆಯಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ.

13108006a ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಕುಲಂ ವರ್ಧಯತಿ ವಿನಾಶಯತಿ ವಾ ಪುನಃ|

13108006c ಹಂತಿ ಸರ್ವಮಪಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಕುಲಂ ಯತ್ರಾವಜಾಯತೇ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದವನು ಕುಲವನ್ನು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಾನೆ ಅಥವಾ ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ನೀತಿಗೆಟ್ಟು ವ್ಯವಹರಿಸಿದರೆ ಕುಲದ ಸರ್ವವನ್ನೂ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13108007a ಅಥ ಯೋ ವಿನಿಕುರ್ವೀತ ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ಯವೀಯಸಃ|

13108007c ಅಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಸ್ಯಾದಭಾಗಶ್ಚ ನಿಯಮ್ಯೋ ರಾಜಭಿಶ್ಚ ಸಃ||

ಹಿರಿಯಣ್ಣನಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ತಮ್ಮಂದಿರೊಡನೆ ಸದ್ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು

ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿಲ್ಲದವನು ಅಣ್ಣನೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಂಶಕ್ಕೂ
ಅಧಿಕಾರಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅಂಥವನನ್ನು ರಾಜನು ದಂಡಿಸಬೇಕು.

13108008a ನಿಕ್ಯತೀ ಹಿ ನರೋ ಲೋಕಾನ್ವಾಪಾನ್ಗಚ್ಚ ತ್ಯಸಂಶಯಮ್|

13108008c ವಿದುಲಸ್ಯೇವ ತತ್ಪುಷ್ಪಂ ಮೋಘಂ ಜನಯಿತುಃ ಸ್ಮೃತಮ್||

ವಂಚಕ ಮನುಷ್ಯನು ನಿಸ್ಸಂಶಯವಾಗಿ ಪಾಪಿಗಳ ಲೋಕಗಳಿಗೆ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಜನ್ಮದಾತ ತಂದೆಗೆ ಅಂಥವನು ನೀರುಹಬ್ಬೇಗಿಡದ
ಹೂವಿನಂತೆ.⁵²² ನಿರರ್ಥಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13108009a ಸರ್ವಾನರ್ಥಃ ಕುಲೇ ಯತ್ರ ಜಾಯತೇ ಪಾಪಪೂರುಷಃ|

13108009c ಅಕೀರ್ತಿಂ ಜನಯತ್ಯೇವ ಕೀರ್ತಿಮಂತರ್ಧಧಾತಿ ಚ||

ಪಾಪಪೂರುಷನು ಹುಟ್ಟಿದ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವೂ ಅನರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.
ಅವನು ಕುಲದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುವುದಲ್ಲದೇ
ಅಪಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ತರುತ್ತಾನೆ.

13108010a ಸರ್ವೇ ಚಾಪಿ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾ ಭಾಗಂ ನಾರ್ಹಂತಿ ಸೋದರಾಃ|

13108010c ನಾಪ್ರದಾಯ ಕನಿಷ್ಠೇಭ್ಯೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಕುರ್ವೀತ ಯೌತಕಮ್||

ನಿಷಿದ್ಧ ಕರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಎಲ್ಲ ಸಹೋದರರೂ
ಪಿತೃರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಜ್ಯೇಷ್ಠನು
ಕಿರಿಯರಿಗೆ ಪಿತೃರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡದೇ ತಾನೇ
ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

---

⁵²² “ವಿದುಲ ಪುಷ್ಪ”ಕ್ಕೆ ಬಿದಿರಿನ ಹೂವು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ
(ಬಿಬೇಕ್ ದೆಬ್ರೋಯ್).

13108011a ಅನುಜಂ ಹಿ ಪಿತುರ್ದಾರ್ಯೋ.⁵²³ ಜಂಘಾಶ್ರಮಫಲೋಽಧ್ವಗಃ|

13108011c ಸ್ವಯಮೀಹಿತಲಬ್ಧಂ ತು ನಾಕಾಮೋ ದಾತುಮರ್ಹತಿ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಶ್ರಮದಿಂದ ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಬಳಸದೇ, ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡರೆ ಅವನು ಅದರಲ್ಲಿನ ಭಾಗವನ್ನು ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ಕೊಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

13108012a ಭ್ರಾತೃಣಾಮವಿಭಕ್ತಾನಾಮುತ್ಥಾನಮಪಿ ಚೇತ್ಸಹ|

13108012c ನ ಪುತ್ರಭಾಗಂ ವಿಷಮಂ ಪಿತಾ ದದ್ಯಾತ್ಕಥಂ ಚನ||

ತಂದೆಯು ಜೀವಂತವಿರುವಾಗಲೇ ಮಕ್ಕಳು ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪಾಲುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಯಸಿದರೆ ತಂದೆಯು ಪುತ್ರರಲ್ಲಿ ಸಮಪಾಲನೆಯೇ ಮಾಡಬೇಕು.

13108013a ನ ಜ್ಯೇಷ್ಠಾನವಮನ್ಯೇತ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಃ ಸುಕೃತೋಽಪಿ ವಾ|

13108013c ಯದಿ ಸ್ತ್ರೀ ಯದ್ಯವರಜಃ ಶ್ರೇಯಃ ಪಶ್ಯೇತ್ತಥಾಚರೇತ್|

13108013e ಧರ್ಮಂ ಹಿ ಶ್ರೇಯ ಇತ್ಯಾಹುರಿತಿ ಧರ್ಮವಿದೋ ವಿದುಃ||

ಸಾಧುವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ದುಷ್ಟನಾಗಿರಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠನನ್ನು ಪಿತ್ರಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಗೆ ಪಾಲುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅವನ ಪತ್ನಿಯು ದುಷ್ಟಳಾಗಿದ್ದರೂ ಅವಳ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನೂ ಪರಿಗಣಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಇದೇ ಧರ್ಮವೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13108014a ದಶಾಚಾರ್ಯಾನುಪಾಧ್ಯಾಯ ಉಪಾಧ್ಯಾಯಾನ್ವಿತಾ ದಶ|

⁵²³ ಅನುಪಘ್ನನ್ ಪಿತುರ್ದಾರ್ಯಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13108014c ದಶ ಚೈವ ಪಿತೃನ್ಮಾತಾ ಸರ್ವಾಂ ವಾ ಪೃಥಿವೀಮಪಿ||

ಹತ್ತು ಆಚಾರ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ ಉಪಾಧ್ಯಾಯನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ಹತ್ತು ಉಪಾಧ್ಯಾಯರಿಗಿಂತಲೂ ತಂದೆಯು ಶ್ರೇಷ್ಠನು. ತಾಯಿಯು ಹತ್ತು ತಂದೆಯರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಳು ಮತ್ತು ಅವಳು ಇಡೀ ಭೂಮಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠಳು.

13108015a ಗೌರವೇಣಾಭಿಭವತಿ ನಾಸ್ತಿ ಮಾತೃಸಮೋ ಗುರುಃ|

13108015c ಮಾತಾ ಗರೀಯಸೀ ಯಚ್ಚ ತೇನೈತಾಂ ಮನ್ಯತೇ ಜನಃ||

ಮಾತೃಸಮ ಗುರುವಿಲ್ಲ. ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಗೌರವಗಳೂ ಅವಳಿಗೇ ಸಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಜನರು ತಾಯಿಯು ಹೆಚ್ಚಿನವಳೆಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

13108016a ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ಭ್ರಾತಾ ಪಿತೃಸಮೋ ಮೃತೇ ಪಿತರಿ ಭಾರತ|

13108016c ಸ ಹ್ಯೇಷಾಂ ವೃತ್ತಿದಾತಾ ಸ್ಯಾತ್ಸ ಚೈತಾನ್ವರಿಪಾಲಯೇತ್||

ಭಾರತ ! ತಂದೆಯು ತೀರಿಹೋದ ನಂತರ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತನು ಪಿತೃಸಮನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನೇ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ವೃತ್ತಿದಾತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ.

13108017a ಕನಿಷ್ಠಾಸ್ತಂ ನಮಸ್ಯೇರನ್ನರ್ವೇ ಚಂದಾನುವರ್ತಿನಃ|

13108017c ತಮೇವ ಚೋಪಜೀವೇರನ್ಯಥೈವ ಪಿತರಂ ತಥಾ||

ಕಿರಿಯವರೆಲ್ಲರೂ ಅವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವನ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಬೇಕು. ತಂದೆಯಂತೆ ಅವನೇ ಅವರಿಗೆ ಉಪಜೀವನವನ್ನು ದೊರಕಿಸುತ್ತಾನೆ.

13108018a ಶರೀರಮೇತೌ ಸೃಜತಃ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಚ ಭಾರತ|

13108018c ಆಚಾರ್ಯಶಾಸ್ತ್ರಾ ಯಾ ಜಾತಿಃ ಸಾ ಸತ್ಯಾ ಸಾಜರಾಮರಾ||

ಭಾರತ ! ಈ ಶರೀರವು ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.
ಆದರೆ ಆಚಾರ್ಯನ ಉಪದೇಶವೇ ನಿಜವಾದ ಜನ್ಮವು. ಅದಕ್ಕೆ
ಮುಪ್ಪೂ ಇಲ್ಲ. ಸಾವೂ ಇಲ್ಲ.

13108019a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾ ಮಾತೃಸಮಾ ಚಾಪಿ ಭಗಿನೀ ಭರತರ್ಷಭ|

13108019c ಭ್ರತುರ್ಭಾರ್ಯಾ ಚ ತದ್ವತ್ಸ್ಯಾ ದ್ಯಸ್ಯಾ ಬಾಲ್ಯೇ ಸ್ತನಂ ಪಿಬೇತ್||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಅಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ ಮಾತೃಸಮಳು. ಅಣ್ಣನ
ಪತ್ನಿಯೂ ಮತ್ತು ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಲುಣಿಸಿ ಸಾಕಿದವಳೂ
ಮಾತೃಸಮಾನರಾಗುತ್ತಾರೆ.⁵²⁴.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಜ್ಯೇಷ್ಠಕನಿಷ್ಠವೃತ್ತಿನಾಮ ಅಷ್ಟಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಕನಿಷ್ಠವೃತ್ತಿ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐಂಟನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

⁵²⁴ The wife of the elder brother is also like that, since in
infancy, the younger brother is suckled at her breast (Bibek
Debroy).

ಉಪವಾಸವಿಧಿ

ಮಾಸ-ಪಕ್ಷ ಮತ್ತು ತಿಥಿಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿವಿಧ
ಉಪವಾಸವ್ರತಗಳ ಫಲಗಳ ವರ್ಣನೆ (1-69).

13109001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13109001a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ವರ್ಣಾನಾಂ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾನಾಂ ಚ ಪಿತಾಮಹ|

13109001c ಉಪವಾಸೇ ಮತಿರಿಯಂ ಕಾರಣಂ ಚ ನ ವಿದ್ಮಹೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸರ್ವವರ್ಣದವರೂ ಮತ್ತು ಮ್ಲೇಚ್ಛರೂ ಕೂಡ ಉಪವಾಸದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲ.

13109002a ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರೇಣ ನಿಯಮಾಶ್ಚ ತ್ವವ್ಯಾ ಇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್|

13109002c ಉಪವಾಸೇ ಕಥಂ ತೇಷಾಂ ಕೃತ್ಯಮಸ್ತಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಪಿತಾಮಹ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ಆದರೆ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಅವರಿಗೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಯೋಜನವಾಗುತ್ತದೆ?

13109003a ನಿಯಮಂ ಚೋಪವಾಸಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಬ್ರೂಹಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13109003c ಅವಾಪ್ನೋತಿ ಗತಿಂ ಕಾಂ ಚ ಉಪವಾಸಪರಾಯಣಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಉಪವಾಸಗಳ ನಿಯಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು.

ಉಪವಾಸಪರಾಯಣರು ಯಾವ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ?

13109004a ಉಪವಾಸಃ ಪರಂ ಪುಣ್ಯಮುಪವಾಸಃ ಪರಾಯಣಮ್|

13109004c ಉಪೋಷ್ಯೇಹ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕಿಂ ಫಲಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ನರಶ್ರೇಷ್ಠ! ಉಪವಾಸವೇ ಪರಮ ಪುಣ್ಯದಾಯಕವೆಂದೂ

ಉಪವಾಸವೇ ಪರಮಾಶ್ರಯವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ

ಉಪವಾಸಮಾಡಿದವನು ಯಾವ ಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ?

13109005a ಅಧರ್ಮಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಕೇನ ಧರ್ಮಮಾಪ್ನೋತಿ ವೈ ಕಥಮ್|

13109005c ಸ್ವರ್ಗಂ ಪುಣ್ಯಂ ಚ ಲಭತೇ ಕಥಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ! ಯಾವುದರಿಂದ ಪಾಪಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ?

ಯಾವುದರಿಂದ ಧರ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯ

ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಗಳು ಲಭಿಸುತ್ತವೆ?

13109006a ಉಪೋಷ್ಯ ಚಾಪಿ ಕಿಂ ತೇನ ಪ್ರದೇಯಂ ಸ್ಯಾನ್ನರಾಧಿಪ|

13109006c ಧರ್ಮೇಣ ಚ ಸುಖಾನರ್ಥಾಽಲ್ಲಭೇದ್ಯೇನ ಬ್ರವೀಹಿ ತಮ್||

ನರಾಧಿಪ! ಉಪವಾಸ ಮಾಡಿ ಮನುಷ್ಯನು ಏನನ್ನು

ದಾನಮಾಡಬೇಕು? ಯಾವ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸುಖ ಮತ್ತು ಧನದ

ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13109007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13109007a ಏವಂ ಬ್ರುವಾಣಂ ಕೌಂತೇಯಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವಿತ್|

13109007c ಧರ್ಮಪುತ್ರಮಿದಂ ವಾಕ್ಯಂ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವೋಽಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಕೌಂತೇಯ

ಧರ್ಮಪುತ್ರನಿಗೆ ಧರ್ಮತತ್ತ್ವವಿದು ಶಾಂತನವ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು:

13109008a ಇದಂ ಖಿಲು ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರುತಮಾಸೀತ್ ಪುರಾತನಮ್|

13109008c ಉಪವಾಸವಿಧೌ ಶ್ರೇಷ್ಠಾ ಯೇ ಗುಣಾ ಭರತರ್ಷಭ||

“ಮಹಾರಾಜ ! ಭರತರ್ಷಭ ! ಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಪವಾಸವಿಧಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗುಣಗಳ ಕುರಿತು ನಾನು ಪುರಾತನವಾದ ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13109009a ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯಂ ಹ್ಯಂಗಿರಸಂ.⁵²⁵ ಪೃಷ್ಠವಾನಸ್ಮಿ ಭಾರತ|

13109009c ಯಥಾ ಮಾಂ ತ್ವಂ ತಥೈವಾಹಂ ಪೃಷ್ಠವಾಂಸ್ತಂ ತಪೋಧನಮ್||

ಭಾರತ ! ನೀನು ಕೇಳಿದುದನ್ನೇ ನಾನು ಪ್ರಜಾಪತಿ ತಪೋಧನ ಅಂಗಿರಸನನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ.

13109010a ಪ್ರಶ್ನಮೇತಂ ಮಯಾ ಪೃಷ್ಠೋ ಭಗವಾನಗ್ನಿಸಂಭವಃ|

13109010c ಉಪವಾಸವಿಧಿಂ ಪುಣ್ಯಮಾಚಷ್ಟ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಇದೇ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದಾಗ ಭಗವಾನ್ ಅಗ್ನಿಸಂಭವನು.⁵²⁶ ನನಗೆ ಉಪವಾಸವಿಧಿಯ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದನು.

13109011 ಅಂಗಿರಾ ಉವಾಚ|

13109011a ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷತ್ರೇ ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ತು ವಿಹಿತಂ ಕುರುನಂದನ|

13109011c ದ್ವಿಸ್ತ್ರೀರಾತ್ರಮಥೈವಾತ್ರ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಅಂಗಿರಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಕುರುನಂದನ ! ಪುರುಷರ್ಷಭ ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-

⁵²⁵ ಋಷಿಮಂಗಿರಸಂ ಪೂರ್ವಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೈಸ್).

⁵²⁶ ಅಂಗಿರಸನು ಅಗ್ನಿಸಂಭವನಾದುದು ಹೇಗೆ ಎನ್ನುವ ಕಥೆಯು ಇದೇ [ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ 85](#)ರಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ.

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ಮೂರು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸ ಮಾಡುವುದರ ವಿಧಾನವಿದೆ. ಕೆಲವು ಕಡೆ ಎರಡು ತ್ರಿರಾತ್ರಿಗಳು ಮತ್ತು ಒಂದು ದಿನ ಅಂದರೆ ಒಟ್ಟು ಏಳು ದಿನ ಉಪವಾಸಮಾಡುವ ಸಂಕೇತವೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13109012a ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರೌ ತು ಯೌ ಮೋಹಾದುಪವಾಸಂ ಪ್ರಕುರ್ವತೇ|

13109012c ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ದ್ವಿಸ್ತಿರಾತ್ರಂ ವಾ ತಯೋಃ ಪುಷ್ಪಿರ್ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ವೈಶ್ಯ-ಶೂದ್ರರು ಮೋಹವಶರಾಗಿ ಮೂರುರಾತ್ರಿ ಅಥವಾ ಎರಡು ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸಮಾಡಿದರೆ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಪುಷ್ಪಿಯೂ ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ.

13109013a ಚತುರ್ಥ ಭಕ್ತಕ್ಷಪಣಂ ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರೇ ವಿಧೀಯತೇ|

13109013c ತ್ರಿರಾತ್ರಂ ನ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞೈರ್ವಿಹಿತಂ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ||

ವೈಶ್ಯ-ಶೂದ್ರರಿಗೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಊಟವನ್ನು ಬಿಡಬೇಕೆಂಬ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಯಿದೆ.⁵²⁷ ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿ ಧರ್ಮಜ್ಞರು ಅವರಿಗೆ ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳ ಉಪವಾಸವನ್ನು ವಿಹಿಸಿಲ್ಲ.

13109014a ಪಂಚಮ್ಯಾಂ ಚೈವ ಷಷ್ಠ್ಯಾಂ ಚ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ಚ ಭಾರತ|

⁵²⁸13109014c ಕ್ಷಮಾವಾನ್ಮೂಪಸಂಪನ್ನಃ ಶ್ರುತವಾಂಶ್ಚೈವ ಜಾಯತೇ||

13109015a ನಾನಪತ್ಯೋ ಭವೇತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ದರಿದ್ರೋ ವಾ ಕದಾ ಚನ|

⁵²⁷ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಮತ್ತು ಹಗಲು ಉಟಮಾಡಿ ಎರಡನೆ ದಿನದ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿರುವುದು. ಹೀಗೆಯೇ ಪುನಃ ಹಗಲು, ರಾತ್ರಿ, ಹಗಲುಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು ಊಟ ಮಾಡಿ ಎರಡನೆಯ ರಾತ್ರಿ ಉಪವಾಸವಿರುವುದು.

⁵²⁸ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಉಪೋಷ್ಯ ಏಕಭಕ್ತೇನ ನಿಯತಾತ್ಮಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಭಾರತ ! ಪಂಚಮಿ, ಷಷ್ಠಿ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಮತ್ತು ಅಮವಾಸ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ
 ಉಪವಾಸಮಾಡುವವನು ಕ್ಷಮಾವಂತನೂ, ರೂಪಸಂಪನ್ನನೂ ಮತ್ತು
 ವಿದ್ವಾಂಸನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಎಂದೂ ಸಂತಾನಹೀನ
 ಅಥವಾ ದರಿದ್ರನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13109015c ಯಜಿಷ್ಠುಃ ಪಂಚಮೀಂ ಷಷ್ಠೀಂ ಕ್ಷಪೇದ್ಯೋ ಭೋಜಯೇದ್ವಿಜಾನ್||

13109016a ಅಷ್ಟಮೀಮಥ ಕೌಂತೇಯ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ⁵²⁹ ಚತುರ್ದಶೀಮ್|

13109016c ಉಪೋಷ್ಯ ವ್ಯಾಧಿರಹಿತೋ ವೀರ್ಯವಾನಭಿಜಾಯತೇ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಭಗವಂತನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಪಂಚಮಿ,
 ಷಷ್ಠಿ, ಅಷ್ಟಮಿ ಮತ್ತು ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದ ಚತುರ್ದಶಿಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ
 ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿ ತಾನು ಉಪವಾಸದಿಂದಿರುವವನು
 ರೋಗರಹಿತನೂ ವೀರ್ಯವಂತನೂ ಆಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13109017a ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಂ ತು ಯೋ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಸಂಕ್ಷಿಪೇತ್|

13109017c ಭೋಜಯೇಚ್ಚ ದ್ವಿಜಾನ್ಭಕ್ತ್ಯಾ⁵³⁰ ಸ ಮುಚ್ಯೇದ್ವ್ಯಾಧಿಕಿಲ್ಬಿಷ್ಠೈಃ||

ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
 ದ್ವಿಜರಿಗೆ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವವನು ವ್ಯಾಧಿ-ಪಾಪಗಳಿಂದ
 ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13109018a ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಸಂಪೂರ್ಣಃ ಸರ್ವೌಷಧಿಸಮನ್ವಿತಃ|

⁵²⁹ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁵³⁰ ಶಕ್ತ್ಯಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁵³¹13109018c ಕೃಷಿಭಾಗೀ ಬಹುಧನೋ ಬಹುಪುತ್ರಶ್ಚ ಜಾಯತೇ||

ಅವನು ಸರ್ವಕಲ್ಯಾಣಸಂಪೂರ್ಣನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವೋಷಧಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕೃಷಿಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಧನಿಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬಹುಪುತ್ರರನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13109019a ಪೌಷಮಾಸಂ ತು ಕೌಂತೇಯ ಭಕ್ತೇನೈಕೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್.⁵³²|

13109019c ಸುಭಗೋ ದರ್ಶನೀಯಶ್ಚ ಯಶೋಭಾಗೀ ಚ ಜಾಯತೇ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಪುಷ್ಯಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುವವನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ, ಸುಂದರನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಯಶೋಭಾಗಿಯಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13109020a ಪಿತೃಭಕ್ತೋ ಮಾಘಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್.⁵³³|

13109020c ಶ್ರೀಮತ್ಕುಲೇ ಜ್ಞಾತಿಮಧ್ಯೇ ಸ ಮಹತ್ತ್ವಂ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ||

ಪಿತೃಭಕ್ತನಾಗಿ ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುವವನು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಮಂತಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜ್ಞಾತಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

---

⁵³¹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಉಪೋಷ್ಯ ವಾಧಿರಹಿತೋ ವೀರ್ಯವಾನಭಿಜಾಯತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁵³² ಕ್ಷಿಪೇತ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್) ಕ್ಷಿಪತ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵³³ ಮಾಘಂ ತು ನಿಯತೋ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಿಪೇತ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13109021a ಭಗದೈವಂ ತು ಯೋ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್.⁵³⁴

13109021c ಸ್ತ್ರೀಷು ವಲ್ಲಭತಾಂ ಯಾತಿ ವಶ್ಯಾಶ್ಚಾಸ್ಯ ಭವಂತಿ ತಾಃ||

ಸೂರ್ಯದೇವತಾತ್ಮಕವಾದ ಫಾಲ್ಗುಣಮಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಮಾಡುತ್ತಾ ಕಳೆಯುವವನು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರು ಅವನಿಗೆ ವಶರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13109022a ಚೈತ್ರಂ ತು ನಿಯತೋ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್|

13109022c ಸುವರ್ಣಮಣಿಮುಕ್ತಾಢ್ಯೇ ಕುಲೇ ಮಹತಿ ಜಾಯತೇ||

ಚೈತ್ರಮಾಸವನ್ನು ನಿಯತನಾಗಿ ಒಪ್ಪುತ್ತಮಾಡುತ್ತಾ ಕಳೆಯುವವನು ಸುವರ್ಣಮಣಿಮುತ್ತುಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧ ಮಹಾ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13109023a ನಿಸ್ತರೇದೇಕಭಕ್ತೇನ ವೈಶಾಖಂ ಯೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13109023c ನರೋ ವಾ ಯದಿ ವಾ ನಾರೀ ಜ್ಞಾತೀನಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಾಂ ಪ್ರಜೇತ್||

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿ ವೈಶಾಖ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಊಟಮಾಡುವ ನರ ಅಥವಾ ನಾರಿಯು ಜ್ಞಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13109024a ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮೂಲಂ ತು ಯೋ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಸಂಕ್ಷಪೇತ್|

13109024c ಐಶ್ವರ್ಯಮತುಲಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಪುಮಾನ್ ಸ್ತ್ರೀ ವಾಭಿಜಾಯತೇ||

ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಮೂಲ ಮಾಸವನ್ನು ಒಪ್ಪುತ್ತಾ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಕಳೆಯುವ

---

⁵³⁴ ಭಗದೈವತಮಾಸಂ ತು ಏಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್/ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪುರುಷ ಅಥವಾ ಸ್ತ್ರೀಯು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅತುಲ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13109025a ಆಷಾಢಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಮಾಸಮತಂದ್ರಿತಃ|

13109025c ಬಹುಧಾನೋ ಬಹುಧನೋ ಬಹುಪುತ್ರಶ್ಚ ಜಾಯತೇ||

ಆಷಾಢಮಾಸದಲ್ಲಿ ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಒಪ್ಪತ್ತು
ಊಟಮಾಡುವವನು ಬಹುಧಾನ್ಯಯುಕ್ತನೂ ಬಹುಧನಿಕನೂ ಮತ್ತು
ಬಹುಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆಯುವವನೂ ಆಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13109026a ಶ್ರಾವಣಂ ನಿಯತೋ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್|

13109026c ಯತ್ರ ತತ್ರಾಭಿಷೇಕೇಣ ಯಜ್ಯತೇ ಜ್ಞಾತಿವರ್ಧನಃ||

ನಿಯತನಾಗಿ ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸವನ್ನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ತೀರ್ಥಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಕಳೆಯುವವನು
ಕುಟುಂಬದ ಜನರ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13109027a ಪ್ರೌಷ್ಠಪದಂ ತು ಯೋ ಮಾಸಮೇಕಾಹಾರೋ ಭವೇನ್ನರಃ|

13109027c ಧನಾಢ್ಯಂ ಸ್ಥಿತಮಚಲಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ದಿನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಭಾದ್ರಪದ ಮಾಸವನ್ನು
ಕಳೆಯುವವನು ಗೋಧನಸಂಪನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸ್ಥಿರವಾದ ಸಮೃದ್ಧ
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13109028a ತಥೈವಾಶ್ವಯುಜಂ ಮಾಸಮೇಕಭಕ್ತೇನ ಯಃ ಕ್ಷಪೇತ್|

13109028c ಪ್ರಜಾವಾನ್ವಾಹನಾಢ್ಯಶ್ಚ ಬಹುಪುತ್ರಶ್ಚ ಜಾಯತೇ||

ಹಾಗೆಯೇ ಒಪ್ಪತ್ತು ಮಾಡುತ್ತಾ ಆಶ್ವಯುಜ ಮಾಸವನ್ನು

ಕಳೆಯುವವನು ಪ್ರಜಾವಾನನೂ, ವಾಹನಾಡ್ಯನೂ,
ಬಹುಪುತ್ರರುಳ್ಳವನೂ ಆಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13109029a ಕಾರ್ತಿಕಂ ತು ನರೋ ಮಾಸಂ ಯಃ ಕುರ್ಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

13109029c ಶೂರಶ್ಚ ಬಹುಭಾರ್ಯಶ್ಚ ಕೀರ್ತಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ಜಾಯತೇ||

ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದಲ್ಲಿ ಏಕಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡುವ ನರನು
ಶೂರನಾಗಿಯೂ, ಬಹುಭಾರ್ಯೆಯಿರುವವನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು
ಕೀರ್ತಿವಂತನಾಗಿಯೂ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109030a ಇತಿ ಮಾಸಾ ನರವ್ಯಾಪ್ತು ಕ್ಷಪತಾಂ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ|

13109030c ತಿಥೀನಾಂ ನಿಯಮಾ ಯೇ ತು ಶೃಣು ತಾನಪಿ ಪಾರ್ಥಿವ||

ನರವ್ಯಾಪ್ತು! ಹೀಗೆ ನಾನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುತ್ತು ಮಾಡುವುದರ
ಫಲಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದೆ. ಪಾರ್ಥಿವ! ಈಗ ನಾನು ತಿಥಿಗಳ
ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನೂ ಕೇಳು.

13109031a ಪಕ್ಷೇ ಪಕ್ಷೇ ಗತೇ ಯಸ್ತು ಭಕ್ತಮಶ್ನಾತಿ ಭಾರತ|

13109031c ಗವಾಡ್ಯೋ ಬಹುಪುತ್ರಶ್ಚ ದೀರ್ಘಾಯುಶ್ಚ⁵³⁵ ಸ ಜಾಯತೇ||

ಭಾರತ! ಪ್ರತಿಪಕ್ಷದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಹೊತ್ತು ಊಟಮಾಡುವವನು
ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಸಮೃದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನೂ, ಬಹುಪುತ್ರರ ತಂದೆಯೂ
ಮತ್ತು ದೀರ್ಘಾಯುವೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13109032a ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ತ್ರಿರಾತ್ರಾಣಿ ಕೃತ್ವಾ ವರ್ಷಾಣಿ ದ್ವಾದಶ|

13109032c ಗಣಾಧಿಪತ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನಿಃಸಪತ್ನಮನಾವಿಲಮ್||

⁵³⁵ ಬಹುಭಾರ್ಯಃ ಸ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಮೂರು ಮೂರು ರಾತ್ರಿಗಳು ಉಪವಾಸವಿರುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಕಳೆದರೆ ನಿಷ್ಕಂಟಕವಾದ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಶಿವನ ಗಣಗಳ ಅಧಿಪತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13109033a ಏತೇ ತು ನಿಯಮಾಃ ಸರ್ವೇ ಕರ್ತವ್ಯಾಃ ಶರದೋ ದಶ|

13109033c ದ್ವೇ ಚಾನೈ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರವೃತ್ತಿಮನುವರ್ತತಾ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪ್ರವೃತ್ತಿಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವವನು ಈ ಎಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳನ್ನೂ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

13109034a ಯಸ್ತು ಪ್ರಾತಸ್ತಥಾ ಸಾಯಂ ಭುಂಜಾನೋ ನಾಂತರಾ ಪಿಬೇತ್|

13109034c ಅಹಿಂಸಾನಿರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13109035a ಷಡ್ಭಿಃ ಸ ವರ್ಷೈರ್ನೃಪತೇ ಸಿದ್ಧ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

13109035c ಅಗ್ನಿಷ್ವೋಮಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ||

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ-ಸಾಯಂಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಮಧ್ಯೆ ಏನನ್ನೂ ಕುಡಿಯದೇ/ತಿನ್ನದೇ ಅಹಿಂಸಾನಿರತನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ನಿಃಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಅಗ್ನಿಷ್ವೋಮ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13109036a ಅಧಿವಾಸೇ ಸೋಽಪ್ಸರಸಾಂ ನೃತ್ಯಗೀತವಿನಾದಿತೇ|

⁵³⁶ 13109036c ತಪ್ತಕಾಂಚನವರ್ಣಾಭಂ ವಿಮಾನಮಧಿರೋಹತಿ||

⁵³⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ರಮತೇ ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಾಢ್ಯೇ ಸುಕೃತೀ ವಿರಜೋ ನರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅವನು ಅಪ್ಸರೆಯರ ನೃತ್ಯಗೀತವಿನಾದದೊಂದಿಗೆ ತಪ್ಪಕಾಂಚನ
ವರ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರುತ್ತಾನೆ.

13109037a ಪೂರ್ಣಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ|

13109037c ತತ್ಕ್ಷಯಾದಿಹ ಚಾಗಮ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಸಾವಿರವರ್ಷಗಳು ಪೂರ್ಣವಾಗುವವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಯವಾದ ನಂತರ ಪುನಃ ಈ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಬಂದರೂ ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13109038a ಯಸ್ತು ಸಂವತ್ಸರಂ ಪೂರ್ಣಮೇಕಾಹಾರೋ ಭವೇನ್ನರಃ|

13109038c ಅತಿರಾತ್ರಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಸ ಫಲಂ ಸಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಪೂರ್ತಿ ಒಪ್ಪತ್ತು ಮಾಡುವ ನರನು ಅತಿರಾತ್ರಿ
ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13109039a ದಶವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ಸ್ವರ್ಗೇ ಚ ಸ ಮಹೀಯತೇ|

13109039c ತತ್ಕ್ಷಯಾದಿಹ ಚಾಗಮ್ಯ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಅವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಪುಣ್ಯವೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಯವಾದನಂತರ ಪುನಃ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು
ಮಹಾತ್ಮನೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13109040a ಯಸ್ತು ಸಂವತ್ಸರಂ ಪೂರ್ಣಂ ಚತುರ್ಥಂ ಭಕ್ತಮಶ್ನುತೇ|

13109040c ಅಹಿಂಸಾನಿರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಸತ್ಯವಾಗ್ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ||

13109041a ವಾಜಪೇಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ವೈ ಸಮುಪಾಶ್ನುತೇ|

13109041c ತ್ರಿಂಶದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ.⁵³⁷ ಸ್ವರ್ಗೇ ಚ ಸ ಮಹೀಯತೇ||

ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ ಪರ್ಯಂತ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಊಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ
ಮಾಡುವ ಅಹಿಂಸಾನಿರತ ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯವನ್ನಾಡುವ
ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯನು ವಾಜಪೇಯ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಅವನು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

13109042a ಷಷ್ಠೇ ಕಾಲೇ ತು ಕೌಂತೇಯ ನರಃ ಸಂವತ್ಸರಂ ಕ್ಷಪೇತ್|

13109042c ಅಶ್ವಮೇಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಆರನೆಯ ಊಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು
ಸಂವತ್ಸರವನ್ನು ಕಳೆದ ಮಾನವನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13109043a ಚಕ್ರವಾಕಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ವಿಮಾನೇನ ಸ ಗಚ್ಚತಿ|

13109043c ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವರ್ಷಾಣಾಂ ದಿವಿ ಮೋದತೇ||

ಚಕ್ರವಾಕಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ನಲವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109044a ಅಷ್ಟಮೇನ ತು ಭಕ್ತೇನ ಜೀವನ್ಮಂವತ್ಸರಂ ನೃಪ|

13109044c ಗವಾಮಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ||

ನೃಪ ! ಎಂಟನೆಯ ಊಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ಸಂವತ್ಸರ
ಜೀವಿಸುವ ಮಾನವನು ಗವಾಮಯ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು

⁵³⁷ ದಶವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13109045a ಹಂಸಸಾರಸಯುಕ್ತೇನ ವಿಮಾನೇನ ಸ ಗಚ್ಚತಿ|

13109045c ಪಂಚಾಶತಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವರ್ಷಾಣಾಂ ದಿವಿ ಮೋದತೇ||

ಹಂಸ-ಸಾರಪಕ್ಷಿಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.”

13109046a ಪಕ್ಷೇ ಪಕ್ಷೇ ಗತೇ ರಾಜನ್ಯೋಽಶ್ವೀಯಾದ್ವರ್ಷಮೇವ ತು|

13109046c ಷಣ್ಮಾಸಾನಶನಂ ತಸ್ಯ ಭಗವಾನಂಗಿರಾಬ್ರವೀತ್|

13109046e ಷಷ್ಠಿಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಿವಮಾವಸತೇ ಚ ಸಃ||

⁵³⁸ರಾಜನ್! ಹದಿನೈದು ದಿವಸಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಕಳೆಯುವವನಿಗೆ ಆರು ತಿಂಗಳು ನಿರಸನ ಮಾಡಿದ ಫಲವು ಲಭಿಸುವುದೆಂದು ಭಗವಾನ್ ಅಂಗಿರಸನು ಹೇಳಿದನು. ಅವನು ಅರವತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109047a ವೀಣಾನಾಂ ವಲ್ಲಕೀನಾಂ ಚ ವೇಣೂನಾಂ ಚ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13109047c ಸುಘೋಷೈರ್ಮಧುರೈಃ ಶಬ್ದೈಃ ಸುಪ್ತಃ ಸ ಪ್ರತಿಬೋಧ್ಯತೇ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಅಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದಾಗ ಅವನು ವೀಣೆ-ವಲ್ಲಕೀ-ವೇಣುಗಳ ಮಧುರ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸುಘೋಷಗಳಿಂದ ಎಚ್ಚಿಳುತ್ತಾನೆ.

---

⁵³⁸ ಭಗವಾನ್ ಅಂಗಿರಾಬ್ರವೀತ್ ಎಂದು ಬಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ಶ್ಲೋಕವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳಂತೆ ಅಂಗಿರಸನು ಹೇಳಿದವುಗಳಲ್ಲ. ಭೀಷ್ಮನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು ಎಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

13109048a ಸಂವತ್ಸರಮಿಹೈಕಂ ತು ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ಪಿಬೇತ್ವಯಃ|

13109048c ಫಲಂ ವಿಶ್ವಜಿತಸ್ತಾತ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಸ ನರೋ ನೃಪ||

ಅಯ್ಯಾ ನೃಪ! ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ನೀರುಕುಡಿಯುತ್ತಾ ಒಂದು
ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ನರನು ವಿಶ್ವಜಿತ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13109049a ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ವಿಮಾನೇನ ಸ ಗಚ್ಚತಿ|

13109049c ಸಪ್ತತಿಂ ಚ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವರ್ಷಾಣಾಂ ದಿವಿ ಮೋದತೇ||

ಸಿಂಹ-ವ್ಯಾಘ್ರಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳು ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109050a ಮಾಸಾದೂರ್ಧ್ವಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ನೋಪವಾಸೋ ವಿಧೀಯತೇ|

13109050c ವಿಧಿಂ ತ್ವನಶನಸ್ಯಾಹುಃ ಪಾರ್ಥ ಧರ್ಮವಿದೋ ಜನಾಃ||

ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಪಾರ್ಥ! ಒಂದು ಮಾಸಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು
ಉಪವಾಸಮಾಡುವ ವಿಧಿಯಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮವಿದ ಜನರು ಉಪವಾಸದ
ವಿಧಿಯನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13109051a ಅನಾರ್ತೋ ವ್ಯಾಧಿರಹಿತೋ ಗಚ್ಚೇದನಶನಂ ತು ಯಃ|

13109051c ಪದೇ ಪದೇ ಯಜ್ಞಫಲಂ ಸ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಅನಾರ್ತನಾಗಿ ವ್ಯಾಧಿರಹಿತನಾಗಿ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು
ಪದೇ ಪದೇ ಯಜ್ಞಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ
ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13109052a ದಿವಂ ಹಂಸಪ್ರಯುಕ್ತೇನ ವಿಮಾನೇನ ಸ ಗಚ್ಚತಿ|

539^{13109052c} ಶತಂ ಚಾಪ್ಸರಸಃ ಕನ್ಯಾ ರಮಯಂತ್ಯಪಿ ತಂ ನರಮ್||

ಅವನು ಹಂಸಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ನರನು ಅಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಅಪ್ಸರ ಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109053a ಆತೋ ವಾ ವ್ಯಾಧಿತೋ ವಾಪಿ ಗಚ್ಛೇದನಶನಂ ತು ಯಃ|

13109053c ಶತಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಮೋದತೇ ದಿವಿ ಸ ಪ್ರಭೋ|

13109053e ಕಾಂಚೀನೂಪುರಶಬ್ದೇನ ಸುಪ್ತಶ್ಚೈವ ಪ್ರಬೋಧ್ಯತೇ||

ಪ್ರಭೋ! ಆರ್ತನೂ ವ್ಯಾಧಿತನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಒಂದು ಲಕ್ಷ ವರ್ಷಗಳು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮಲಗಿ ಒಡ್ಡಾಣ-ನೂಪುರಗಳ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚಿಳುತ್ತಾನೆ.

13109054a ಸಹಸ್ರಹಂಸಸಂಯುಕ್ತೇ ವಿಮಾನೇ ಸೋಮವರ್ಚಸಿ.⁵⁴⁰|

13109054c ಸ ಗತ್ವಾ ಸ್ತ್ರೀಶತಾಕೀರ್ಣೇ ರಮತೇ ಭರತರ್ಷಭ||

ಭರತರ್ಷಭ! ಸಹಸ್ರಹಂಸಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಸೋಮವರ್ಚಸಿನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಹೋಗಿ ಅವನು ನೂರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ತುಂಬಿದ ಸೌಧದಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109055a ಕ್ಷೀಣಸ್ಯಾಪ್ಯಾಯನಂ ದೃಷ್ಟಂ ಕ್ಷತಸ್ಯ ಕ್ಷತರೋಹಣಮ್|

13109055c ವ್ಯಾಧಿತಸ್ಯೌಷಧಗ್ರಾಮಃ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಚ ಪ್ರಸಾದನಮ್||

ಉಪವಾಸವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ಕ್ಷೀಣರಾದವರು

539 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಶತಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಮೋದತೇ ಸ ದಿವಿ ಪ್ರಭೋ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

540 ಸಹಸ್ರಹಂಸಯುಕ್ತೇನ ವಿಮಾನೇನ ತು ಗಚ್ಛತಿ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದಷ್ಟಪುಷ್ಟರಾಗುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ಗಾಯಗೊಂಡವನು
 ಗಾಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ರೋಗಿಯಾದವನ
 ಬಳಿ ಔಷಧಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಹೋಗುವುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದು.
 ಕೋಪಿಷ್ಟನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13109056a ದುಃಖಿತಸ್ಯಾರ್ಥಮಾನಾಭ್ಯಾಂ ದ್ರವ್ಯಾಣಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದನಮ್|

13109056c ನ ಚೈತೇ ಸ್ವರ್ಗಕಾಮಸ್ಯ ರೋಚಂತೇ ಸುಖಮೇಧಸಃ||

ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಮಾನಗಳಿಂದ ದುಃಖಿತನಾಗಿರುವವನಿಗೆ ಅರ್ಥದ
 ಲಾಭವಾಗಿ ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಆದರೆ ಸ್ವರ್ಗದ
 ಸುಖವನ್ನು ಬಯಸುವವನಿಗೆ ಇವ್ಯಾವುವೂ ರುಚಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13109057a ಅತಃ ಸ ಕಾಮಸಂಯುಕ್ತೋ ವಿಮಾನೇ ಹೇಮಸಂನಿಭೇ|

13109057c ರಮತೇ ಸ್ತ್ರೀಶತಾಕೀರ್ಣೇ ಪುರುಷೋಽಲಂಕೃತಃ ಶುಭೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಅನಶನವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪುರುಷನು
 ಕಾಮಸಂಯುಕ್ತನಾಗಿ ಹೇಮಸನ್ನಿಭ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅಲಂಕೃತರಾದ
 ನೂರಾರು ಶುಭ ಸ್ತ್ರೀಯರಿರುವ ಸದನದಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109058a ಸ್ವಸ್ಥಃ ಸಫಲಸಂಕಲ್ಪಃ ಸುಖೀ ವಿಗತಕಲ್ಮಷಃ|

13109058c ಅನಶ್ನನ್ನೇಹಮತ್ಸೃಜ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ||

ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಮಾನವನು ಸ್ವಸ್ಥನೂ
 ಸಂಕಲ್ಪಗಳು ಫಲಿಸಿದವನೂ ಆಗಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು
 ಸುಖಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13109059a ಬಾಲಸೂರ್ಯಪ್ರತೀಕಾಶೇ ವಿಮಾನೇ ಹೇಮವರ್ಚಸಿ|

13109059c ವೈಡೂರ್ಯಮುಕ್ತಾಖಚಿತೇ ವೀಣಾಮುರಜನಾದಿತೇ||

13109060a ಪತಾಕಾದೀಪಿಕಾಕೀರ್ಣೇ ದಿವ್ಯಘಂಟಾನಿನಾದಿತೇ|

13109060c ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಾನುಚರಿತೇ ಸ ನರಃ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಅಂಥಹ ನರನು ಉದಯಿಸುತ್ತಿರುವ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ, ಹೇಮವರ್ಚಸ, ವೈಡೂರ್ಯ-ಮುಕ್ತಾಮಣಿಗಳಿಂದ ಖಚಿತವಾದ, ವೀಣಾ-ಮೃದಂಗಾದಿ ವಾದ್ಯನಾದಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಪತಾಕೆಗಳಿಂದಲೂ ದೀಪಗಳಿಂದಲೂ ವ್ಯಾಪ್ತವಾದ, ದಿವ್ಯ ಘಂಟಾರವಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸಾವಿರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13109061a ಯಾವಂತಿ ರೋಮಕೂಪಾಣಿ ತಸ್ಯ ಗಾತ್ರೇಷು ಪಾಂಡವ|

13109061c ತಾವಂತೈವ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ವರ್ಷಾಣಾಂ ದಿವಿ ಮೋದತೇ||

ಪಾಂಡವ! ಅವನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಕೂಪಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಹಸ್ರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅವನು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13109062a ನಾಸ್ತಿ ವೇದಾತ್ಪರಂ ಶಾಸ್ತ್ರಂ ನಾಸ್ತಿ ಮಾತೃಸಮೋ ಗುರುಃ|

13109062c ನ ಧರ್ಮಾತ್ಪರಮೋ ಲಾಭಸ್ತುಪೋ ನಾನಶನಾತ್ಪರಮ್||

ವೇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಲ್ಲ. ಮಾತೃಸಮ ಗುರುವಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಲಾಭವಿಲ್ಲ. ಮತ್ತು ಅನಶನಕ್ಕಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದ ತಪಸ್ಸಿಲ್ಲ.

13109063a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಪರಂ ನಾಸ್ತಿ ಪಾವನಂ ದಿವಿ ಚೇಹ ಚ|

13109063c ಉಪವಾಸೈಸ್ತಥಾ ತುಲ್ಯಂ ತಪಃಕರ್ಮ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಪಾವನರಾದವರು ಇಲ್ಲ. ಹಾಗೆಯೇ ಉಪವಾಸಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ತಪಃಕರ್ಮವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

13109064a ಉಪೋಷ್ಯ ವಿಧಿವದ್ದೇವಾಸ್ತ್ರಿದಿವಂ ಪ್ರತಿಪೇದಿರೇ|

13109064c ಋಷಯಶ್ಚ ಪರಾಂ ಸಿದ್ಧಿಮುಪವಾಸೈರವಾಪ್ನುವನ್||

ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಉಪವಾಸವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿ ದೇವತೆಗಳು ತ್ರಿದಿವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಋಷಿಗಳೂ ಕೂಡ ಉಪವಾಸಗಳಿಂದಲೇ ಪರಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.

13109065a ದಿವ್ಯಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ಹಿ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ|

13109065c ಕ್ಷಾಂತಮೇಕೇನ ಭಕ್ತೇನ ತೇನ ವಿಪ್ರತ್ವಮಾಗತಃ||

ಧೀಮಂತ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನು ಒಂದು ಸಹಸ್ರ ದಿವ್ಯವರ್ಷಗಳು ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಂಡು ತಪಸ್ಸನ್ನು ಮಾಡಿಯೇ ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13109066a ಚ್ಯವನೋ ಜಮದಗ್ನಿಶ್ಚ ವಸಿಷ್ಠೋ ಗೌತಮೋ ಭೃಗುಃ|

13109066c ಸರ್ವ ಏವ ದಿವಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಕ್ಷಮಾವಂತೋ ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಚ್ಯವನ, ಜಮದಗ್ನಿ, ವಸಿಷ್ಠ, ಗೌತಮ, ಭೃಗು - ಈ ಎಲ್ಲ ಮಹರ್ಷಿಗಳೂ ಉಪವಾಸವ್ರತದಿಂದಲೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದರು.

13109067a ಇದಮಂಗಿರಸಾ ಪೂರ್ವಂ ಮಹರ್ಷಿಭ್ಯಃ ಪ್ರದರ್ಶಿತಮ್|

13109067c ಯಃ ಪ್ರದರ್ಶಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ನ ಸ ದುಃಖಮವಾಪ್ನುತೇ||

ಹಿಂದೆ ಅಂಗಿರಸ ಮಹರ್ಷಿಯು ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಿದ್ದನು.

ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಲಿಸುವವನು ದುಃಖವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

13109068a ಇಮಂ ತು ಕೌಂತೇಯ ಯಥಾಕ್ರಮಂ ವಿಧಿಂ

ಪ್ರವರ್ತಿಸತಂ ಹ್ಯಂಗಿರಸಾ ಮಹರ್ಷಿಣಾ|

13109068c ಪಠೇತ ಯೋ ವೈ ಶೃಣುಯಾಚ್ಚ ನಿತ್ಯದಾ

ನ ವಿದ್ಯತೇ ತಸ್ಯ ನರಸ್ಯ ಕಿಲ್ಬಿಷಮ್||

ಕೌಂತೇಯ! ಹೀಗೆ ಮಹರ್ಷಿ ಅಂಗಿರಸನು ಉಪವಾಸದ ಕ್ರಮ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದನು. ನಿತ್ಯವೂ ಇದನ್ನು ಓದುವ ಅಥವಾ ಕೇಳುವ ನರನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಪಾಪಗಳು ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

13109069a ವಿಮುಚ್ಯತೇ ಚಾಪಿ ಸ ಸರ್ವಸಂಕರೈರ್

ನ ಚಾಸ್ಯ ದೋಷೈರಭಿಭೂಯತೇ ಮನಃ|

13109069c ವಿಯೋನಿಜಾನಾಂ ಚ ವಿಜಾನತೇ ರುತಂ

ಧ್ರುವಾಂ ಚ ಕೀರ್ತಿಂ ಲಭತೇ ನರೋತ್ತಮಃ||

ಅಂತಹ ನರೋತ್ತಮನು ಸರ್ವ ಸಂಕರಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದೋಷಗಳುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾತನ್ನೂ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶಾಶ್ವತ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನೂ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವ ಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವ ಣಿ

ಉಪವಾಸವಿಧೌ ನವಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿಧಿ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಒಂಬತ್ತನೇ

ಉಪವಾಸಫಲ

ದರಿದ್ರನಾದವನಿಗೆ ಯಜ್ಞ ಸಮಾನ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ
ಉಪವಾಸವ್ರತಗಳ ವರ್ಣನೆ (1-137).

13110001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13110001a ಪಿತಾಮಹೇನ ವಿಧಿವದ್ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13110001c ಗುಣಾಶ್ಚೈಷಾಂ ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾತ್ಮಾ ಪಿತಾಮಹನು ವಿಧಿವತ್ತಾದ
ಯಜ್ಞಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರದಲ್ಲಿ
ಅವುಗಳಿಂದಂಟಾಗುವ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾತತ್ತ್ವವಾಗಿ
ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13110002a ನ ತೇ ಶಕ್ಯಾ ದರಿದ್ರೇಣ ಯಜ್ಞಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪಿತಾಮಹ|

13110002c ಬಹೂಪಕರಣಾ ಯಜ್ಞಾ ನಾನಾಸಂಭಾರವಿಸ್ತರಾಃ||

ಪಿತಾಮಹ! ಆದರೆ ದರಿದ್ರರಿಗೆ ಬಹೂಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು
ನಾನಾಸಂಭಾರಗಳು ಬೇಕಾಗುವ ವಿಸ್ತರಿತ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಲು
ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.

13110003a ಪಾರ್ಥಿವೈ ರಾಜಪುತ್ರೈರ್ವಾ ಶಕ್ಯಾಃ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪಿತಾಮಹ||

13110003c ನಾರ್ಥನ್ಯೂನೈರವಗುಣೈರೇಕಾತ್ಮಭಿರಸಂಹತೈಃ||

ಪಿತಾಮಹ ! ಪಾರ್ಥಿವರು ಅಥವಾ ರಾಜಪುತ್ರರು ಇವುಗಳನ್ನು
ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಧನಹೀನರೂ, ಗುಣಹೀನರೂ,
ಏಕಾಕಿಗಳಾಗಿರುವವರೂ, ಅಸಹಾಯಕರೂ ಇಂಥಹ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು
ಮಾಡಲಾರರು.

13110004a ಯೋ ದರಿದ್ರೈರಪಿ ವಿಧಿಃ ಶಕ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಸದಾ ಭವೇತ್ |
541 13110004c ತುಲ್ಯೋ ಯಜ್ಞಫಲೈರೇತೈಸ್ತನ್ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ ||

ಪಿತಾಮಹ ! ದರಿದ್ರರೂ ಸದಾ ಮಾಡಲು ಶಕ್ಯರಾಗುವ ಆದರೆ
ಯಜ್ಞಫಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಫಲವುಳ್ಳ ವಿಧಿಗಳೇನಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವುಗಳ
ಕುರಿತು ಹೇಳು.”

13110005 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ |

13110005a ಇದಮಂಗಿರಸಾ ಪ್ರೋಕ್ತಮುಪವಾಸಫಲಾತ್ಮಕಮ್ |

13110005c ವಿಧಿಂ ಯಜ್ಞಫಲೈಸ್ತುಲ್ಯಂ ತನ್ನಿಬೋಧ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಅಂಗಿರಸನು ಹೇಳಿದ
ಯಜ್ಞಫಲಗಳ ಸಮಾನ ಫಲಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಉಪವಾಸವಿಧಿಯನ್ನು
ಕೇಳು.

13110006a ಯಸ್ತು ಕಲ್ಯಂ ತಥಾ ಸಾಯಂ ಭುಂಜಾನೋ ನಾಂತರಾ ಪಿಬೇತ್ |

13110006c ಅಹಿಂಸಾನಿರತೋ ನಿತ್ಯಂ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್ ||

13110007a ಷಡ್ಭಿರೇವ ತು ವರ್ಷೈಃ ಸ ಸಿದ್ಧ್ಯತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ |

---

541 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:

ಅರ್ಥನ್ಯೂನ್ಯೈರವಗುಣೈರೇಕಾತ್ಮಭಿರಸಂಹತ್ಯೈಃ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಯಂಕಾಲ ಮಾತ್ರ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಮಧ್ಯೆ ಏನನ್ನೂ
 ಕುಡಿಯದೇ ಅಹಿಂಸಾನಿರತನಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಜಾತವೇದಸನನ್ನು
 ಉಪಾಸಿಸುವವನು ಆರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು
 ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13110007c ತಪ್ತಕಾಂಚನವರ್ಣಂ ಚ ವಿಮಾನಂ ಲಭತೇ ನರಃ||

13110008a ದೇವಸ್ತ್ರೀಣಾಮಧೀವಾಸೇ ನೃತ್ಯಗೀತನಿನಾದಿತೇ|

13110008c ಪ್ರಾಜಾಪತ್ಯೇ ವಸೇತ್ಪದ್ಮಂ ವರ್ಷಾಣಾಮಗ್ನಿಸಂನಿಭೇ||

ಅಂಥಹ ನರನಿಗೆ ತಪ್ತಕಾಂಚನವರ್ಣದ ವಿಮಾನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
 ನೃತ್ಯಗೀತನಿನಾದಿತ ದೇವಸ್ತ್ರೀಗಳಿರುವ ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಅಗ್ನಿಸನ್ನಿಭ
 ಸದನದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ.⁵⁴²ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಅವನು ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110009a ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಯಃ ಪ್ರಾಶೇತ್ಸತತಂ ತ್ವೇಕಭೋಜನಮ್|

13110009c ಧರ್ಮಪತ್ನೀರತೋ ನಿತ್ಯಮಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಧರ್ಮಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅನುರಕ್ತನಾಗಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು
 ದಿನಕ್ಕೊಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮಯಾಗದ
 ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

⁵⁴³13110010a ದ್ವಿತೀಯೇ ದಿವಸೇ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

⁵⁴² ಒಂದರ ಮುಂದೆ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಸೊನ್ನೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಖ್ಯೆಗೆ
 ಪದ್ಮವೆಂದು ಹೆಸರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁴³ ಇದರ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಯಜ್ಞಂ
 ಬಹುಸುವರ್ಣಂ ವಾ ವಾಸವಪ್ರಿಯಮಾಚರೇತ್| ಸತ್ಯವಾನ್ದಾನಶೀಲಶ್ಚ

13110010c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾಂಸ್ತು ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್|

13110010e ಯಜ್ಞಂ ಬಹುಸುವರ್ಣಂ ವಾ ವಾಸವಪ್ರಿಯಮಾಹರೇತ್||

ದಿನಬಿಟ್ಟು ದಿನ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು

ತಿಂಗಳುಗಳು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮ ಮಾಡುವವನು

ಬಹುಸುವರ್ಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಮಾಡಿದ ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದ ಯಜ್ಞದ

ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110011a ಸತ್ಯವಾಗ್ದಾನಶೀಲಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶ್ಚಾನಸೂಯಕಃ|

13110011c ಕ್ಷಾಂತೋ ದಾಂತೋ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಸ ಗಚ್ಛತಿ ಪರಾಂ ಗತಿಮ್||

ಸತ್ಯವಾಗ್ನಿಯೂ, ದಾನಶೀಲನೂ, ಅನಸೂಯಕನೂ, ಸಹನಶೀಲನೂ,

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ಜಿತಕ್ರೋಧನೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪರಮ

ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13110012a ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರತೀಕಾಶೇ ವಿಮಾನೇ ಹಂಸಲಕ್ಷಣೇ|

13110012c ದ್ವೇ ಸಮಾಪ್ತೇ ತತಃ ಪದ್ಮೈ ಸೋಽಪ್ಸರೋಭಿರ್ವಸೇತ್ಸಹ||

ಅವನು ಬಿಳಿಯ ಮೋಡದಂತಿರುವ ಹಂಸಚಿಹ್ನೆಯುಳ್ಳ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ

ಎರಡು ಪದ್ಮವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110013a ತೃತೀಯೇ ದಿವಸೇ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110013c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾಂಸ್ತು ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶ್ಚಾನಸೂಯಕಃ| ಕ್ಷಾಂತೋ ದಾಂತೋ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಸ ಗಚ್ಛತಿ

ಪರಾಂ ಗತಿಮ್|| ಪಾಂಡುರಾಭ್ರಪ್ರತೀಕಾಶೇ ವಿಮಾನೇ ಹಂಸಲಕ್ಷಣೇ| ದ್ವೇ

ಸಮಾಪ್ತೇ ತತಃ ಪದ್ಮೈ ಸೋಽಪ್ಸರೋಭಿರ್ವಸೇತ್ಸಹ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13110014a ಅತಿರಾತ್ರಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್|

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಮೂರುದಿವಸಕೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ
ಸದಾ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುವವನು ಅತಿರಾತ್ರ ಯಜ್ಞದ
ಅನುತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110014c ಮಯೂರಹಂಸಸಂಯುಕ್ತಂ ವಿಮಾನಂ ಲಭತೇ ನರಃ||

13110015a ಸಪ್ತರ್ಷಿಣಾಂ ಸದಾ ಲೋಕೇ ಸೋಽಪ್ಸರೋಭಿರ್ವಸೇತ್ಸಹ|

13110015c ನಿವರ್ತನಂ ಚ ತತ್ರಾಸ್ಯ ತ್ರೀಣಿ ಪದ್ಮಾನಿ ವೈ ವಿದುಃ||

ಅಂಥಹ ನರನಿಗೆ ಮಯೂರ-ಹಂಸಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ವಿಮಾನವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಅವನು ಸದಾ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಅಪ್ಸರೆಯರೊಂದಿಗೆ ವಾಸಿಸಿ ಮೂರು ಪದ್ಮ ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ
ಅಲ್ಲಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಾನೆ.

13110016a ದಿವಸೇ ಯಶ್ಚ ತುರ್ಥೇ ತು ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110016c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110017a ವಾಜಪೇಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್|

13110017c ಇಂದ್ರಕನ್ಯಾಭಿರೂಢಂ ಚ ವಿಮಾನಂ ಲಭತೇ ನರಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ನಾಲ್ಕು ದಿವಸಕೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ
ಸದಾ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುವವನು ವಾಜಪೇಯ ಯಜ್ಞದ
ಅನುತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಂಥಹ ನರನು
ಇಂದ್ರಕನ್ಯೆಯಿರುವ ವಿಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13110018a ಸಾಗರಸ್ಯ ಚ ಪರ್ಯಂತೇ ವಾಸವಂ ಲೋಕಮಾವಸೇತ್|

13110018c ದೇವರಾಜಸ್ಯ ಚ ಕ್ರೀಡಾಂ ನಿತ್ಯಕಾಲಮವೇಕ್ಷತೇ||

ಪೂರ್ವ ಸಾಗರದ ತಟದಲ್ಲಿರುವ ಇಂದ್ರನ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ
ದೇವರಾಜನ ಕ್ರೀಡೆಯನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

- 13110019a ದಿವಸೇ ಪಂಚಮೇ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|
13110019c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾಂಸ್ತು ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||
13110020a ಅಲುಬ್ಧಃ ಸತ್ಯವಾದೀ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಶ್ಚಾವಿಹಿಂಸಕಃ|
13110020c ಅನಸೂಯರಪಾಪಸ್ಥೋ ದ್ವಾದಶಾಹಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಐದು ದಿವಸಕೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ
ಸದಾ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುವ ಅಲುಬ್ಧ ಸತ್ಯವಾದೀ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ
ಅಹಿಂಸಕ ಅನಸೂಯ ಅಪಾಪಸ್ಥನು ದ್ವಾದಶಾಹ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

- 13110021a ಜಾಂಬೂನದಮಯಂ ದಿವ್ಯಂ ವಿಮಾನಂ ಹಂಸಲಕ್ಷಣಮ್|
13110021c ಸೂರ್ಯಮಾಲಾಸಮಾಭಾಸಮಾರೋಹೇತ್ಪಾಂಡುರಂ ಗೃಹಮ್||

ಅವನು ಸೂರ್ಯ ಕಿರಣಗಳ ಮಾಲೆಯಂತೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ
ಸುವರ್ಣಮಯ ಹಂಸದ ಚಿಹ್ನೆಯಿರುವ ಶ್ವೇತವರ್ಣದ ದಿವ್ಯ
ವಿಮಾನವನ್ನು ಮನೆಯಾಗಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

- 13110022a ಆವರ್ತನಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ತಥಾ ಪದ್ಮಾನಿ ದ್ವಾದಶ|
13110022c ಶರಾಗ್ನಿಪರಿಮಾಣಂ ಚ ತತ್ರಾಸೌ ವಸತೇ ಸುಖಮ್||

ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ಐವತ್ತೊಂದು ಪದ್ಮ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ
ಸುಖದಿಂದಿರುತ್ತಾನೆ.

- 13110023a ದಿವಸೇ ಯಸ್ತು ಷಷ್ಠೇ ವೈ ಮುನಿಃ ಪ್ರಾಶೇತ ಭೋಜನಮ್|

13110023c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110024a ಸದಾ ತ್ರಿಷವಣಸ್ನಾಯೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರ್ಯನಸೂಯಕಃ|

13110024c ಗವಾಮಯಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್||

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಆರು ದಿವಸಕೊಮ್ಮೆ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಸದಾ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುವವನು, ಸದಾ ತ್ರಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಾ ಅನಸೂಯಕನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ ಆಗಿರುವವನು ಗೋಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಅನುತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110025a ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲಾಸಮಾಭಾಸಂ ಹಂಸಬರ್ಹಿಣಸೇವಿತಮ್|

13110025c ಶಾತಕುಂಭಮಯಂ ಯುಕ್ತಂ ಸಾಧಯೇದ್ಯಾನಮುತ್ತಮಮ್||

ಅಂಥವನು ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ, ಹಂಸ-ನವಿಲುಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ, ಸುವರ್ಣಮಯ ಉತ್ತಮ ಯಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110026a ತಥೈವಾಪ್ಸರಸಾಮಂಕೇ ಪ್ರಸುಪ್ತಃ ಪ್ರತಿಬುಧ್ಯತೇ|

13110026c ನೂಪುರಾಣಾಂ ನಿನಾದೇನ ಮೇಖಲಾನಾಂ ಚ ನಿಸ್ಸನೈಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅಪ್ಸರೆಯರ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಿ ನಿದ್ರಿಸುವ ಅವನು ಅವರ ನೂಪುರಗಳ ಮತ್ತು ಒಡ್ಡಾಣಗಳ ಮಧುರ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಎಚ್ಚಿಳುತ್ತಾನೆ.

13110027a ಕೋಟೀಸಹಸ್ರಂ ವರ್ಷಾಣಾಂ ತ್ರೀಣಿ ಕೋಟಿಶತಾನಿ ಚ|

13110027c ಪದ್ಮಾನ್ಯಷ್ಟಾದಶ ತಥಾ ಪತಾಕೇ ದ್ವೇ ತಥೈವ ಚ||

13110028a ಅಯುತಾನಿ ಚ ಪಂಚಾಶದೃಕ್ಷಚರ್ಮಶತಸ್ಯ ಚ|

13110028c ಲೋಮ್ನಾಂ ಪ್ರಮಾಣೇನ ಸಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಅಂಥವನು ಎರಡು ಪಾತಾಕ.⁵⁴⁴ ಹದಿನೆಂಟು ಪದ್ಮ ಸಾವಿರದ ಮುನ್ನೂರು ಕೋಟಿ ಐವತ್ತು ಆಯುತ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಮತ್ತು ನೂರು ಕರಡಿಗಳ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ರೋಮಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ.

- 13110029a ದಿವಸೇ ಸಪ್ತಮೇ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್ |
 13110029c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್ ||
 13110030a ಸರಸ್ವತೀಂ ಗೋಪಯಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಸಮಾಚರನ್ |
 13110030c ಸುಮನೋವರ್ಣಕಂ ಚೈವ ಮಧುಮಾಂಸಂ ಚ ವರ್ಜಯೇತ್ ||
 13110031a ಪುರುಷೋ ಮರುತಾಂ ಲೋಕಮಿಂದ್ರಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ |

ಪ್ರತಿನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಮೌನಿಯಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಹೂವಿನ ಮಾಲೆ, ಚಂದನ, ಮಧು ಮತ್ತು ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ, ಆರು ದಿವಸುಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಏಳನೇ ದಿವಸ ಒಪ್ಪತ್ತು ಭೋಜನ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ಮರುತ್ತುಗಳ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರನ ಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

- 13110031c ತತ್ರ ತತ್ರ ಚ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥೋ ದೇವಕನ್ಯಾಭಿರುಹ್ಯತೇ ||
 13110032a ಫಲಂ ಬಹುಸುವರ್ಣಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಲಭತೇ ನರಃ |
 13110032c ಸಂಖ್ಯಾಮತಿಗುಣಾಂ ಚಾಪಿ ತೇಷು ಲೋಕೇಷು ಮೋದತೇ ||

ಅವನು ಆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮನೋರಥಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವ ದೇವಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ಪೂಜಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

⁵⁴⁴ ಮಹಾಪದ್ಮ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಬಹುಸುವರ್ಣ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದ
ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ
ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110033a ಯಸ್ತು ಸಂವತ್ಸರಂ ಕ್ಷಾಂತೋ ಭುಂಕ್ತೇಽಹನ್ಯಷ್ಟಮೇ ನರಃ|

13110033c ದೇವಕಾರ್ಯಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110034a ಪೌಂಡರೀಕಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್|

13110034c ಪದ್ಮವರ್ಣನಿಭಂ ಚೈವ ವಿಮಾನಮಧಿರೋಹತಿ||

ನಿತ್ಯವೂ ದೇವಕಾರ್ಯತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ
ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾ ಎಳು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಎಂಟನೆ ದಿನ
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ಪುಂಡರೀಕ
ಯಜ್ಞದ ಅನುತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು
ಪದ್ಮವರ್ಣದಿಂದ ಹೊಳೆಯುವ ವಿಮಾನವನ್ನೇರುತ್ತಾನೆ.

13110035a ಕೃಷ್ಣಾಃ ಕನಕಗೌರ್ಯಶ್ಚ ನಾರ್ಯಃ ಶ್ಯಾಮಾಸ್ತಥಾಪರಾಃ|

13110035c ವಯೋರೂಪವಿಲಾಸಿನೋ ಲಭತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಶ್ಯಾಮವರ್ಣದ, ಸುವರ್ಣವರ್ಣದ ಮತ್ತು
ಗೌರವರ್ಣದ ವಯೋರೂಪವಿಲಾಸಿನಿಯರನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13110036a ಯಸ್ತು ಸಂವತ್ಸರಂ ಭುಂಕ್ತೇ ನವಮೇ ನವಮೇಽಹನಿ|

13110036c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110037a ಅಶ್ವಮೇಧಸ್ಯ ಯಜ್ಞಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವಃ|

13110037c ಪುಂಡರೀಕಪ್ರಕಾಶಂ ಚ ವಿಮಾನಂ ಲಭತೇ ನರಃ||

ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾ ಎಂಟು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು
 ಒಂಭತ್ತನೆಯ ದಿನ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷವನ್ನು
 ಕಳೆಯುವ ಮಾನವನು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
 ಅಂಥಹ ನರನು ಪುಂಡರೀಕಪ್ರಕಾಶದ ವಿಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110038a ದೀಪ್ತಸೂರ್ಯಾ ಗ್ನಿತೇಜೋಭಿದಿ ವ್ಯಮಾಲಾಭಿರೇವ ಚ|

13110038c ನೀಯತೇ ರುದ್ರಕನ್ಯಾಭಿಃ ಸೋಽಂತರಿಕ್ಷಂ ಸನಾತನಮ್||

ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುವ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯಮಾಲೆಗಳಿಂದ
 ಅಲಂಕೃತರಾದ ರುದ್ರಕನ್ಯೆಯರು ಅವನನ್ನು ಸನಾತನ ಅಂತರಿಕ್ಷಕ್ಕೆ
 ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

13110039a ಅಷ್ಟಾದಶಸಹಸ್ರಾಣಿ ವರ್ಷಾಣಾಂ ಕಲ್ಪಮೇವ ಚ|

13110039c ಕೋಟೀಶತಸಹಸ್ರಂ ಚ ತೇಷು ಲೋಕೇಷು ಮೋದತೇ||

ಅವನು ಒಂದು ಕಲ್ಪ ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ಮತ್ತು ಹದಿನೆಂಟು ಸಾವಿರ
 ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110040a ಯಸ್ತು ಸಂವತ್ಸರಂ ಭುಂಕ್ತೇ ದಶಾಹೇ ವೈ ಗತೇ ಗತೇ|

13110040c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110041a ಬ್ರಹ್ಮಕನ್ಯಾನಿವೇಶೇ ಚ ಸರ್ವಭೂತಮನೋಹರೇ|

13110041c ಅಶ್ವಮೇಧಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್||

13110042a ರೂಪವತ್ಯಶ್ಚ ತಂ ಕನ್ಯಾ ರಮಯಂತಿ ಸದಾ ನರಮ್|

13110042c ನೀಲೋತ್ಪಲನಿಭೈರ್ವರ್ಣೈ ರಕ್ತೋತ್ಪಲನಿಭೈಸ್ತಥಾ||

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾ ಒಂಭತ್ತು ದಿವಸಗಳು

ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹತ್ತನೆಯ ದಿವಸ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷ ವಿರುವವನು ಸಾವಿರ ಅಶ್ವಮೇಧಗಳ ಅನುತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಸರ್ವ ಭೂತಮನೋಹರೆಯರಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕನ್ಯೆಯರ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀಲಿ ಕಮಲಗಳ ವರ್ಣದ ಮತ್ತು ಕೆಂಪು ಕಮಲದ ವರ್ಣದ ರೂಪವತೀ ಕನ್ಯೆಯರು ಸದಾ ಆ ನರನನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13110043a ವಿಮಾನಂ ಮಂಡಲಾವರ್ತಮಾವರ್ತಗಹನಾವೃತಮ್|

13110043c ಸಾಗರೋರ್ಮಿಪ್ರತೀಕಾಶಂ ಸಾಧಯೇದ್ಯಾನಮುತ್ತಮಮ್||

ಅವನು ಸಾಗರದ ಅಲೆಗಳಂತಿರುವ, ಮಂಡಲಾಕಾರದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವ ಮತ್ತು ಯಾರಿಗೂ ಕಾಣಿಸದ ಉತ್ತಮ ವಿಮಾನಯಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110044a ವಿಚಿತ್ರಮಣಿಮಾಲಾಭಿನಾ ದಿತಂ ಶಂಖಪುಷ್ಕರೈಃ|

13110044c ಸ್ಫಾಟಿಕೈರ್ವಜ್ರಸಾರೈಶ್ಚ ಸ್ತಂಭೈಃ ಸುಕೃತವೇದಿಕಮ್|

13110044e ಆರೋಹತಿ ಮಹದ್ಯಾನಂ ಹಂಸಸಾರಸವಾಹನಮ್||

ಅವನು ವಿಚಿತ್ರಮಣಿಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ಶಂಖ-ಪುಷ್ಕರಗಳ ನಿನಾದದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ಫಟಿಕ-ವಜ್ರಸಾರಗಳ ಕಂಬಗಳಿಂದ ಸುಂದರವಾಗಿ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ವೇದಿಕೆಗಳಿರುವ ಹಂಸ-ಸಾರಸಗಳು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮಹಾ ಯಾನವನ್ನು ಏರುತ್ತಾನೆ.

13110045a ಏಕಾದಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪ್ರಾಶತೇ ಹವಿಃ|

13110045c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110046a ಪರಸ್ತ್ರಿಯೋ ನಾಭಿಲಷೇದ್ವಾಚಾಥ ಮನಸಾಪಿ ವಾ|

13110046c ಅನ್ಯತಂ ಚ ನ ಭಾಷೇತ ಮಾತಾಪಿತೋಃ ಕೃತೇಽಪಿ ವಾ||

13110047a ಅಭಿಗಚ್ಛೇನ್ಮಹಾದೇವಂ ವಿಮಾನಸ್ಥಂ ಮಹಾಬಲಮ್|

13110047c ಸ್ವಯಂಭುವಂ ಚ ಪಶ್ಯೇತ ವಿಮಾನಂ ಸಮುಪಸ್ಥಿತಮ್||

ಪ್ರತಿದಿನವೂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾ ಹತ್ತು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ದಿನ ಭೋಜನಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಪರಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಬಯಸದೇ, ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳಿಗೂ ಸುಳ್ಳನ್ನು ಹೇಳದೇ ಒಂದು ವರ್ಷಕಳೆಯುವವನು ವಿಮಾನಸ್ಥನಾಗಿ ಮಹಾಬಲ ಮಹಾದೇವನ ಬಳಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಅವನು ಸ್ವಯಂಭುವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

13110048a ಕುಮಾರ್ಯಃ ಕಾಂಚನಾಭಾಸಾ ರೂಪವತ್ಯೋ ನಯಂತಿ ತಮ್|

13110048c ರುದ್ರಾಣಾಂ ತಮಧೀವಾಸಂ ದಿವಿ ದಿವ್ಯಂ ಮನೋಹರಮ್||

ಸುವರ್ಣಕಾಂತಿಯ ರೂಪವತಿ ಕುಮಾರಿಯರು ಅವನನ್ನು ರುದ್ರರ ಮನೋಹರ ಲೋಕಕ್ಕೂ ದಿವ್ಯ ದೇವಲೋಕಕ್ಕೂ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

13110049a ವರ್ಷಾಣ್ಯಪರಿಮೇಯಾನಿ ಯುಗಾಂತಮಪಿ ಚಾವಸೇತ್|

13110049c ಕೋಟೀಶತಸಹಸ್ರಂ ಚ ದಶ ಕೋಟೀಶತಾನಿ ಚ||

13110050a ರುದ್ರಂ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಣಮತೇ ದೇವದಾನವಸಂಮತಮ್|

13110050c ಸ ತಸ್ಮೈ ದರ್ಶನಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ದಿವಸೇ ದಿವಸೇ ಭವೇತ್||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಒಂದು ಲಕ್ಷದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಕೋಟಿ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವರ್ಷಗಳು ನಿತ್ಯವೂ ದೇವ-ದಾನವಸಮ್ಮತ ರುದ್ರನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರತಿದಿನವೂ ರುದ್ರನು ಅವನಿಗೆ ದರ್ಶನವನ್ನೀಯುತ್ತಾನೆ.

13110051a ದಿವಸೇ ದ್ವಾದಶೇ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಪ್ತೇ ವೈ ಪ್ರಾಶತೇ ಹವಿಃ|

13110051c ಸದಾ ದ್ವಾದಶಮಾಸಾನ್ವೈ ಸರ್ವಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಹನ್ನೊಂದು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ದಿನ
ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯುವವನಿಗೆ ಸರ್ವಮೇಧ
ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13110052a ಆದಿತ್ಯೈರ್ಧ್ವಾರದಶೈಸ್ತಸ್ಯ ವಿಮಾನಂ ಸಂವಿಧೀಯತೇ|

13110052c ಮಣಿಮುಕ್ತಾಪ್ರವಾಲೈಶ್ಚ ಮಹಾರ್ಹೈರುಪಶೋಭಿತಮ್||

13110053a ಹಂಸಮಾಲಾಪರಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ನಾಗವೀಧಿಸಮಾಕುಲಮ್|

13110053c ಮಯೂರೈಶ್ಚ ಕ್ರವಾಕೈಶ್ಚ ಕೂಜದ್ಭಿರುಪಶೋಭಿತಮ್||

13110054a ಅಟ್ಟೈರ್ಮಹದ್ಭಿಃ ಸಂಯುಕ್ತಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್|

13110054c ನಿತ್ಯಮಾವಸತೇ ರಾಜನ್ನರನಾರೀಸಮಾವೃತಮ್|

13110054e ಋಷಿರೇವಂ ಮಹಾಭಾಗಸ್ವಂಗಿರಾಃ ಪ್ರಾಹ ಧರ್ಮವಿತ್||

ರಾಜನ್! ಅವನಿಗೆ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಮಣಿ-ಮುಕ್ತಾ-ಪ್ರವಾಳಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತ, ಸಾಲಾಗಿ
ಹಂಸಪಕ್ಷಿಗಳು ಸುತ್ತುವರೆದ, ನಾಗವೀಧಿಸಮಾಕುಲವಾದ, ನವಿಲು-
ಚಕ್ರವಾಕಗಳ ಕಲರವಧ್ವನಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತವಾದ, ನರ-ನಾರಿಯರಿಂದ
ಸಮಾವೃತವಾದ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತವಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯವಾಸಕ್ಕೆ
ಯೋಗ್ಯವಾದ, ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಉಪ್ಪರಿಗೆಗಳಿರುವ, ವಿಮಾನವು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎಂದು ಮಹಾಭಾಗ ಧರ್ಮವಿದು ಋಷಿ ಅಂಗಿರಸನೇ
ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13110055a ತ್ರಯೋದಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪ್ರಾಶತೇ ಹವಿಃ|

13110055c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ದೇವಸತ್ರಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಹನ್ನೆರಡು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹದಿಮೂರನೆಯ ದಿನ
ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನಿಗೆ
ದೇವಸತ್ರದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13110056a ರಕ್ತಪದ್ಮೋದಯಂ ನಾಮ ವಿಮಾನಂ ಸಾಧಯೇನ್ನರಃ|

13110056c ಜಾತರೂಪಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಚ ರತ್ನಸಂಚಯಭೂಷಿತಮ್||

13110057a ದೇವಕನ್ಯಾಭಿರಾಕೀರ್ಣಂ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಮ್|

13110057c ಪುಣ್ಯಗಂಧೋದಯಂ ದಿವ್ಯಂ ವಾಯವ್ಯೈರುಪಶೋಭಿತಮ್||

ಅಂಥಹ ನರನು ಸುವರ್ಣಮಯವಾದ, ರತ್ನಸಮೂಹಗಳಿಂದ
ಭೂಷಿತವಾದ, ದೇವಕನ್ಯೆಯರಿಂದ ತುಂಬಿದ, ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತ,
ಪುಣ್ಯಗಂಧವನ್ನು ಹೊರಸೂಸುವ ದಿವ್ಯ ವಾಯವ್ಯರಿಂದ
ಉಪಶೋಭಿತಗೊಂಡ ರಕ್ತಪದ್ಮೋದಯ ಎನ್ನುವ ವಿಮಾನವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13110058a ತತ್ರ ಶಂಕುಪತಾಕಂ ಚ ಯುಗಾಂತಂ ಕಲ್ಪಮೇವ ಚ|

13110058c ಅಯುತಾಯುತಂ ತಥಾ ಪದ್ಮಂ ಸಮುದ್ರಂ ಚ ತಥಾ ವಸೇತ್||

ಅದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಎರಡು ಶಂಖ.⁵⁴⁵, ಎರಡು ಪತಾಕಾ.⁵⁴⁶, ಒಂದು

---

⁵⁴⁵ ಒಂದು ಶಂಖ=ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ (ಜಿ.ಎನ್. ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಸಂಸ್ಕೃತ-
ಕನ್ನಡ ನಿಘಂಟು).

⁵⁴⁶ ಪತಾಕಾ=ಮಹಾ ಪದ್ಮ (ನೀಲಕಂಠ).

ಕಲ್ಪ⁵⁴⁷, ಒಂದು ಚತುರ್ಯುಗ, ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಮ ಮತ್ತು ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ವರ್ಷಗಳವರೆಗೆ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110059a ಗೀತಗಂಧರ್ವಘೋಷೈಶ್ಚ ಭೇರೀಪಣವನಿಸ್ವನೈಃ|

13110059c ಸದಾ ಪ್ರಮುದಿತಸ್ತಾಭಿದೇವಕನ್ಯಾಭಿರೀಡ್ಯತೇ||

ಗಂಧರ್ವಗೀತಘೋಷಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಭೇರೀ-ಪಣವ ನಿಸ್ವನಗಳಿಂದ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಸದಾ ಅವನನ್ನು ಸಂತೋಷಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13110060a ಚತುರ್ದಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯಃ ಪೂರ್ಣೇ ಪ್ರಾಶತೇ ಹವಿಃ|

13110060c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಮಹಾಮೇಧಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಹದಿಮೂರು ದಿವಸಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹದಿನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಳೆಯುವವನಿಗೆ ಮಹಾಮೇಧ ಯಜ್ಞದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13110061a ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಯೋರೂಪಾ ದೇವಕನ್ಯಾಃ ಸ್ವಲಂಕೃತಾಃ|

13110061c ಮೃಷ್ಟತಪ್ತಾಂಗದಧರಾ ವಿಮಾನೈರನುಯಾಂತಿ ತಮ್||

ಚಿನ್ನದ ತೋಳ್ಬಳೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಸ್ವಲಂಕೃತರಾದ ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯ ವಯೋರೂಪ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತಾರೆ.

13110062a ಕಲಹಂಸವಿನಿಘೋಷೈರ್ನೂಪುರಾಣಾಂ ಚ ನಿಸ್ವನೈಃ|

⁵⁴⁷ ಕಲ್ಪ = ಸಾವಿರ ಚತುರ್ಯುಗಗಳು.

13110062c ಕಾಂಚೇನಾಂ ಚ ಸಮುತ್ಕರ್ಷ್ಯೈಸ್ತತ್ರ ತತ್ರ ವಿಬೋಧ್ಯತೇ||

ಹಂಸಗಳ ಕಲರವ ನಿರ್ಘೋಷಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ನೂಪುರ-ಒಡ್ಡಾಣಗಳ
ನಿಸ್ವನಗಳಿಂದ ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಾರೆ.

13110063a ದೇವಕನ್ಯಾನಿವಾಸೇ ಚ ತಸ್ಮಿನ್ವಸತಿ ಮಾನವಃ|

13110063c ಜಾಹ್ನವೀವಾಲುಕಾಕೀರ್ಣೇ ಪೂರ್ಣಂ ಸಂವತ್ಸರಂ ನರಃ||

ಅಂಥಹ ಮಾನವನು ಜಾಹ್ನವೀ ತೀರದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮರಳು
ಕಣಗಳಿವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ಸಂಪೂರ್ಣ ವರ್ಷಗಳು ಆ ದೇವಕನ್ಯಾ
ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110064a ಯಸ್ತು ಪಕ್ಷೇ ಗತೇ ಭುಂಕ್ತೇ ಏಕಭಕ್ತಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13110064c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್|

13110064e ರಾಜಸೂಯಸಹಸ್ರಸ್ಯ ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್||

ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪ್ರತಿ ಪಕ್ಷ ಮಾತ್ರ
ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು
ಕಳೆಯುವವನು ಸಹಸ್ರ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗಗಳ ಅನುತ್ತಮ ಫಲವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110065a ಯಾನಮಾರೋಹತೇ ನಿತ್ಯಂ ಹಂಸಬರ್ಹಿಣಸೇವಿತಮ್|

13110065c ಮಣಿಮಂಡಲಕೈಶ್ಚಿತ್ರಂ ಜಾತರೂಪಸಮಾವೃತಮ್||

13110066a ದಿವ್ಯಾಭರಣಶೋಭಾವಿಭವ ರಸ್ತ್ರೀಭಿರಲಂಕೃತಮ್|

13110066c ಏಕಸ್ತಂಭಂ ಚತುರ್ಧಾರಂ ಸಪ್ತಭೌಮಂ ಸುಮಂಗಲಮ್|

13110066e ವೈಜಯಂತೀಸಹಸ್ರೈಶ್ಚ ಶೋಭಿತಂ ಗೀತನಿಸ್ವನೈಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಅವನು ಹಂಸ-ನವಿಲುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ,
 ಮಣಿಮಂಡಲಕಗಳಿಂದ ಚಿತ್ರಿತವಾದ, ಸುವರ್ಣದಿಂದ
 ಸಮಾಪ್ಯತವಾದ, ದಿವ್ಯಾಭರಣಶೋಭಿತ ಸುಂದರ ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ,
 ಅಲಂಕೃತವಾದ ಒಂದೇ ಕಂಬವಿರುವ, ನಾಲ್ಕು ದ್ವಾರಗಳಿರುವ, ಏಳು
 ಮಳಿಗೆಗಳಿರುವ ಸುಮಂಗಲ ಸಹಸ್ರ ವೈಜಯಂತಿಗಳಿಂದ ಶೋಭಿತ
 ಗೀತನಿಸ್ವನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಯಾನವನ್ನು ಏರುತ್ತಾನೆ.

13110067a ದಿವ್ಯಂ ದಿವ್ಯಗುಣೋಪೇತಂ ವಿಮಾನಮಧಿರೋಹತಿ||

13110067c ಮಣಿಮುಕ್ತಾಪ್ರವಾಲೈಶ್ಚ ಭೂಷಿತಂ ವೈದ್ಯುತಪ್ರಭಮ್|

13110067e ವಸೇದ್ಯುಗಸಹಸ್ರಂ ಚ ಖಡ್ಗಕುಂಜರವಾಹನಃ||

ಖಡ್ಗಮೃಗ-ಆನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿರುವ ದಿವ್ಯ ಗುಣೋಪೇತ ಮಣಿ-ಮುಕ್ತಾ-
 ಪ್ರವಾಳಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತವಾದ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನ ಪ್ರಭೆಯಿರುವ ದಿವ್ಯ
 ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಅವನು ಸಹಸ್ರ ಯುಗಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಅಲ್ಲಿ
 ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110068a ಷೋಡಶೇ ದಿವಸೇ ಯಸ್ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪ್ರಾಶತೇ ಹವಿಃ|

13110068c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಸೋಮಯಜ್ಞಫಲಂ ಲಭೇತ್||

ಹದಿನೈದು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹದಿನಾರನೆಯ ದಿನ ಒಪ್ಪತ್ತು
 ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು
 ಸೋಮಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110069a ಸೋಮಕನ್ಯಾನಿವಾಸೇಷು ಸೋಽಧ್ಯಾವಸತಿ ನಿತ್ಯದಾ|

13110069c ಸೌಮ್ಯಗಂಧಾನುಲಿಪ್ತಶ್ಚ ಕಾಮಚಾರಗತಿರ್ಭವೇತ್||

ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಸೋಮಕನ್ಯೆಯರ ನಿವಾಸದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಸೌಮ್ಯಗಂಧಗಳಿಂದ ಲೇಪಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವಂಥವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13110070a ಸುದರ್ಶನಾಭಿನಾರೀಭಿರ್ಮಧುರಾಭಿಸ್ತಥೈವ ಚ|

13110070c ಅರ್ಚ್ಯತೇ ವೈ ವಿಮಾನಸ್ಥಃ ಕಾಮಭೋಗೈಶ್ಚ ಸೇವ್ಯತೇ||

ವಿಮಾನಸ್ಥನಾದ ಅವನನ್ನು ಸುಂದರ ಮಧುರಭಾಷೀ ನಾರಿಯರು
ಸೇವ್ಯಗೈಯುತ್ತಾ ಕಾಮಭೋಗಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

13110071a ಫಲಂ ಪದ್ಮಶತಪ್ರಖ್ಯಂ ಮಹಾಕಲ್ಪಂ ದಶಾಧಿಕಮ್|

13110071c ಆವರ್ತನಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ಸಾಗರೇ ಯಾತ್ಯಸೌ ನರಃ||

ಆ ನರನು ನೂರು ಪದ್ಮವರ್ಷಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಹತ್ತು
ಮಹಾಕಲ್ಪಗಳು ಮತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಚತುರ್ಯುಗಗಳ ವರೆಗೆ
ಪುಣ್ಯಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110072a ದಿವಸೇ ಸಪ್ತದಶಮೇ ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಪ್ರಾಶತೇ ಹವಿಃ|

13110072c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110073a ಸ್ಥಾನಂ ವಾರುಣಮೈಂದ್ರಂ ಚ ರೌದ್ರಂ ಚೈವಾಧಿಗಚ್ಚತಿ|

13110073c ಮಾರುತೌಶನಸೇ ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ||

ದಿನವೂ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹದಿನಾರು ದಿನಗಳು
ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹದಿನೇಳನೇ ದಿನ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ವರುಣ, ಇಂದ್ರ, ರುದ್ರ,
ಮರುತ, ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮ - ಇವರ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13110074a ತತ್ರ ದೈವತಕನ್ಯಾಭಿರಾಸನೇನೋಪಚರ್ಯತೇ|

13110074c ಭೂರ್ಭುವಂ ಚಾಪಿ ದೇವರ್ಷಿಂ ವಿಶ್ವರೂಪಮವೇಕ್ಷತೇ||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನು ಭೂಲೋಕ, ಭುವಲೋಕ, ದೇವರ್ಷಿ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವರೂಪನನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

13110075a ತತ್ರ ದೇವಾಧಿದೇವಸ್ಯ ಕುಮಾರ್ಯೋ ರಮಯಂತಿ ತಮ್|

13110075c ದ್ವಾತ್ರಿಂಶದ್ರೂಪಧಾರಿಣ್ಯೋ ಮಧುರಾಃ ಸಮಲಂಕೃತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮಧುರ ಸಮಲಂಕೃತ ರೂಪಧಾರಿಣೀ ದೇವಾಧಿದೇವನ ಕುಮಾರಿಯರು ಅವನನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

13110076a ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಾವುಭೌ ಯಾವದ್ಗಗನೇ ಚರತಃ ಪ್ರಭೋ|

13110076c ತಾವಚ್ಚ ರತ್ಯಸೌ ವೀರಃ ಸುಧಾಮೃತರಸಾಶನಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಗಗನದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ-ಆದಿತ್ಯರು ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಚರಿಸುತ್ತಿರುವರೋ ಅಲ್ಲಿಯ ವರೆಗೆ ಆ ವೀರನು ಸುಧಾಮೃತಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ.

13110077a ಅಷ್ಟಾದಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110077c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಸಪ್ತ ಲೋಕಾನ್ ಪಶ್ಯತಿ||

ಸದಾ ಹದಿನೇಳು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹದಿನೆಂಟನೇ ದಿನ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆಯುವವನು ಏಳು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

13110078a ರಥೈಃ ಸನಂದಿಘೋಷೈಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠತಃ ಸೋಽನುಗಮ್ಯತೇ|

13110078c ದೇವಕನ್ಯಾಧಿರೂಢೈಸ್ತು ಭ್ರಾಜಮಾನ್ಯೈಃ ಸ್ವಲಂಕೃತ್ಯೈಃ||

ಸ್ವಲಂಕೃತರಾಗಿ ಹೊಳೆಯುವ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಏರಿರುವ
ನಂದಿಘೋಷಯುಕ್ತವಾದ ರಥಗಳು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ
ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

13110079a ವ್ಯಾಘ್ರಸಿಂಹಪ್ರಯುಕ್ತಂ ಚ ಮೇಘಸ್ವನನಿನಾದಿತಮ್|

13110079c ವಿಮಾನಮುತ್ತಮಂ ದಿವ್ಯಂ ಸುಸುಖೀ ಹ್ಯಧಿರೋಹತಿ||

ವ್ಯಾಘ್ರ-ಸಿಂಹಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಘಸ್ವನದಂತೆ ನಿನಾದಿಸುವ ದಿವ್ಯ
ಉತ್ತಮ ವಿಮಾನವನ್ನು ಅವನು ಸುಖಿಯಾಗಿ ಏರುತ್ತಾನೆ.

13110080a ತತ್ರ ಕಲ್ಪಸಹಸ್ರಂ ಸ ಕಾಂತಾಭಿಃ ಸಹ ಮೋದತೇ|

13110080c ಸುಧಾರಸಂ ಚ ಭುಂಜೀತ ಅಮೃತೋಪಮಮುತ್ತಮಮ್||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಸಹಸ್ರ ಕಲ್ಪಗಳ ವರೆಗೆ ಕಾಂತೆಯರೊಂದಿಗೆ
ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಮೃತೋಪಮ ಉತ್ತಮ ಸುಧಾರಸವನ್ನೂ
ಕುಡಿಯುತ್ತಾನೆ.

13110081a ಏಕೋನವಿಂಶೇ ದಿವಸೇ ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಏಕಭೋಜನಮ್|

13110081c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಸಪ್ತ ಲೋಕಾನ್ಸ ಪಶ್ಯತಿ||

ಸದಾ ಹದಿನೆಂಟು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸವಿದ್ದು ಹತ್ತೊಂಬತ್ತನೇ ದಿನ
ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳು ಕಳೆಯುವವನು ಏಳು
ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಾನೆ.

13110082a ಉತ್ತಮಂ ಲಭತೇ ಸ್ಥಾನಮಪ್ಸರೋಗಣಸೇವಿತಮ್|

13110082c ಗಂಧವೈರುಪಗೀತಂ ಚ ವಿಮಾನಂ ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸಮ್||

ಅಪ್ಸರಗಣ ಸೇವಿತ ಗಂಧರ್ವರ ಉಪಗೀತೆಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಸೂರ್ಯವರ್ಚಸ ವಿಮಾನದ ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅವನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110083a ತತ್ರಾಮರವರಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮೋದತೇ ವಿಗತಜ್ವರಃ|

13110083c ದಿವ್ಯಾಂಬರಧರಃ ಶ್ರೀಮಾನಯುತಾನಾಂ ಶತಂ ಸಮಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಆ ಶ್ರೀಮಾನನು ದಿವ್ಯಾಂಬರಧರನಾಗಿ ವಿಗತಜ್ವರನಾಗಿ
ಅಮರವರಸ್ತ್ರೀಯರೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ನೂರು ವರ್ಷಗಳು
ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110084a ಪೂರ್ಣೇಽಥ ದಿವಸೇ ವಿಂಶೇ ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಹ್ಯೇಕಭೋಜನಮ್|

13110084c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಸತ್ಯವಾದೀ ಧೃತವ್ರತಃ||

13110085a ಅಮಾಂಸಾಶೀ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಸರ್ವಭೂತಹಿತೇ ರತಃ|

13110085c ಸ ಲೋಕಾನ್ವಿಪುಲಾನ್ವಿವ್ಯಾನಾದಿತ್ಯಾನಾಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತನೇ ದಿನ
ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಸತ್ಯವಾದಿಯಾಗಿಯೂ,
ಧೃತವ್ರತನಾಗಿಯೂ, ಅಮಾಂಸಾಶಿಯಾಗಿಯೂ,

ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಹಿತದಲ್ಲಿ

ನಿರತನಾಗಿಯೂ ಇರುವವನು ದಿವ್ಯ ಆದಿತ್ಯರ ವಿಪುಲ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110086a ಗಂಧರ್ವೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನೈಃ|

13110086c ವಿಮಾನೈಃ ಕಾಂಚನೈರ್ದಿವ್ಯೈಃ ಪೃಷ್ಠತಶ್ಚಾನುಗಮ್ಯತೇ||

ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಾಯುಕ್ತ ಗಂಧರ್ವರು ಮತ್ತು ಅಪ್ಸರೆಯರು

ದಿವ್ಯ ಕಾಂಚನ ವಿಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13110087a ಏಕವಿಂಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಹ್ಯೇಕಭೋಜನಮ್|

13110087c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110088a ಲೋಕಮೌಶನಸಂ ದಿವ್ಯಂ ಶಕ್ರಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ|

13110088c ಅಶ್ವಿನೋರ್ಮರುತಾಂ ಚೈವ ಸುಖೇಷ್ಟಭಿರತಃ ಸದಾ||

ಇಷ್ಟತ್ತು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದನೇ ದಿನ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ದಿವ್ಯ ಶುಕ್ರಲೋಕಕ್ಕೂ, ಶಕ್ರಲೋಕಕ್ಕೂ, ಮತ್ತು ಅಶ್ವಿನೀ-ಮರುತರ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹೋಗಿ ಸದಾ ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13110089a ಅನಭಿಜ್ಞಶ್ಚ ದುಃಖಾನಾಂ ವಿಮಾನವರಮಾಸ್ಥಿತಃ|

13110089c ಸೇವ್ಯಮಾನೋ ವರಸ್ತ್ರೀಭಿಃ ಕ್ರೀಡತ್ಯಮರವತ್ಪ್ರಭುಃ||

ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಮಾನಸ್ಥಿತನಾದ ಆ ಪ್ರಭುವು ವರಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದುಃಖವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಅಮರರಂತೆ ಕ್ರೀಡಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13110090a ದ್ವಾವಿಂಶೇ ದಿವಸೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇ ಯೋ ಭುಂಕ್ತೇ ಹ್ಯೇಕಭೋಜನಮ್|

13110090c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110091a ಧೃತಿಮಾನಹಿಂಸಾನಿರತಃ ಸತ್ಯವಾಗನಸೂಯಕಃ|

13110091c ಲೋಕಾನ್ವಸೂನಾಮಾಪ್ನೋತಿ ದಿವಾಕರಸಮಪ್ರಭಃ||

ಇಷ್ಟತ್ತೊಂದು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಇಷ್ಟತ್ತೆರಡನೇ ದಿನ ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಸದಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯುವ ಧೃತಿಮಾನ ಅಹಿಂಸಾನಿರತ ಸತ್ಯವಾಗ್ನಿ

ಅನಸೂಯಕನು ದಿವಾಕರಸಮಪ್ರಭೆಯ ವಸುಗಳ ಲೋಕಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110092a ಕಾಮಚಾರೀ ಸುಧಾಹಾರೋ ವಿಮಾನವರಮಾಸ್ಥಿತಃ|

13110092c ರಮತೇ ದೇವಕನ್ಯಾಭಿದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಃ||

ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವನಾಗಿ, ಸುಧೆಯನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ ಸೇವಿಸುತ್ತಾ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಮಾನಸ್ಥನಾದ ಅವನು ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯರಾದ
ದೇವಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110093a ತ್ರಯೋವಿಂಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಪ್ರಾಶೇದ್ಯಸ್ವೇಕಭೋಜನಮ್|

13110093c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಮಿತಾಹಾರೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

13110094a ವಾಯೋರುಶನಸಶ್ಚೈವ ರುದ್ರಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ|

13110094c ಕಾಮಚಾರೀ ಕಾಮಗಮಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಸರೋಗಣೈಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಇಪ್ಪತ್ತೂರು ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಸದಾ ಮಿತಹಾರಿಯೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ
ಆಗಿರುವವನು ವಾಯು, ಶುಕ್ರ ಮತ್ತು ರುದ್ರಲೋಕಗಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ಸರಗಣಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ
ಹೋಗಬಲ್ಲವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13110095a ಅನೇಕಗುಣಪರ್ಯಂತಂ ವಿಮಾನವರಮಾಸ್ಥಿತಃ|

13110095c ರಮತೇ ದೇವಕನ್ಯಾಭಿದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಃ||

ಅನೇಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವನು
ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯರಾದ ದೇವಕನ್ಯೆಯರೊಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110096a ಚತುರ್ವಿಂಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯಃ ಪ್ರಾಶೇದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110096c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110097a ಆದಿತ್ಯಾನಾಮಧೀವಾಸೇ ಮೋದಮಾನೋ ವಸೇಚ್ಚಿ ರಮ್|

13110097c ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರೋ ದಿವ್ಯಗಂಧಾನುಲೇಪನಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಪ್ರತಿ ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೆಯ ದಿನ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಮಾಡುತ್ತಾ ಸದಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರನೂ ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡವನೂ ಆಗಿ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲದ ವರೆಗೆ ಮೋದಿಸುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110098a ವಿಮಾನೇ ಕಾಂಚನೇ ದಿವ್ಯೇ ಹಂಸಯುಕ್ತೇ ಮನೋರಮೇ|

13110098c ರಮತೇ ದೇವಕನ್ಯಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೈರಯುತೈಸ್ತಥಾ||

ಹಂಸಯುಕ್ತ ಮನೋರಮ ದಿವ್ಯ ಕಾಂಚನ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಹತ್ತುಸಾವಿರ ದೇವಕನ್ಯೆಯರೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110099a ಪಂಚವಿಂಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯಃ ಪ್ರಾಶೇದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110099c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಪುಷ್ಕಲಂ ಯಾನಮಾರುಹೇತ್||

ಇಪ್ಪತ್ನಾಲ್ಕು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತೈದನೇ ದಿನ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಕಳೆಯುವವನು ವಿಶಾಲ ವಿಮಾನವನ್ನು ಏರುತ್ತಾನೆ.

13110100a ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಪ್ರಯುಕ್ತೈಶ್ಚ ಮೇಘಸ್ವನನಿನಾದಿತೈಃ|

13110100c ರಥೈಃ ಸನಂದಿಘೋಷೈಶ್ಚ ಪೃಷ್ಠತಃ ಸೋಽನುಗಮ್ಯತೇ||

ಸಿಂಹ-ವ್ಯಾಘ್ರಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿದ ಮೇಘಸ್ವನ ನಿನಾದಿತಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಸನಂದಿಘೋಷಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ರಥಗಳು ಅವನ ಹಿಂದೆ ಹಿಂದೆ
ಹೋಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

13110101a ದೇವಕನ್ಯಾಸಮಾರೂಢ್ಯ ರಾಜತೈರ್ವಿಮಲೈಃ ಶುಭೈಃ|

13110101c ವಿಮಾನಮುತ್ತಮಂ ದಿವ್ಯಮಾಸ್ಥಾಯ ಸುಮನೋಹರಮ್||

13110102a ತತ್ರ ಕಲ್ಪಸಹಸ್ರಂ ವೈ ವಸತೇ ಸ್ತ್ರೀಶತಾವೃತೇ|

13110102c ಸುಧಾರಸಂ ಚೋಪಜೀವನ್ಮೃತೋಪಮಮುತ್ತಮಮ್||

ದೇವಕನ್ಯೆಯರು ಏರಿದ್ದ ಆ ರಜತ ವಿಮಲ ಶುಭ ಸುಮನೋಹರ ದಿವ್ಯ
ಉತ್ತಮ ವಿಮಾನವನ್ನೇರಿ ಅವನು ಸಹಸ್ರ ಕಲ್ಪಗಳ ಪರ್ಯಂತ
ನೂರಾರು ಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ ಸುಧಾರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ
ಉತ್ತಮ ಅಮೃತೋಪಮ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾನೆ.

13110103a ಷಡ್ವಿಂಶೇ ದಿವಸೇ ಯಸ್ತು ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110103c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ನಿಯತೋ ನಿಯತಾಶನಃ||

13110104a ಜಿತೇಂದ್ರಿಯೋ ವೀತರಾಗೋ ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್|

13110104c ಸ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಮಹಾಭಾಗಃ ಪೂಜ್ಯಮಾನೋಽಪ್ಸರೋಗಣೈಃ||

13110105a ಸಪ್ತಾನಾಂ ಮರುತಾಂ ಲೋಕಾನ್ವಸೂನಾಂ ಚಾಪಿ ಸೋಽಶ್ನುತೇ|

ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ದಿನಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ
ನಿಯತಾಹಾರಿಯಾಗಿ ನಿಯತನಾಗಿ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ ರಾಗರಹಿತನೂ
ಆಗಿದ್ದು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುವ
ಮಹಾಭಾಗನು ಅಪ್ಸರಗಣಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಸಪ್ತ ಮರುತರ
ಮತ್ತು ವಸುಗಳ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110105c ವಿಮಾನೇ ಸ್ಫಾಟಿಕೇ ದಿವ್ಯೇ ಸರ್ವರತ್ನೈರಲಂಕೃತೇ||

13110106a ಗಂಧವೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ಪೂಜ್ಯಮಾನಃ ಪ್ರಮೋದತೇ|

13110106c ದ್ವೇ ಯುಗಾನಾಂ ಸಹಸ್ರೇ ತು ದಿವ್ಯೇ ದಿವ್ಯೇನ ತೇಜಸಾ||

ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾದ ದಿವ್ಯ ಸ್ಫಟಿಕ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ
ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದಿವ್ಯ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಎರಡು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ಯುಗಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110107a ಸಪ್ತವಿಂಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಯಃ ಪ್ರಾಶೇದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110107c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಜುಹ್ವಾನೋ ಜಾತವೇದಸಮ್||

13110108a ಫಲಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಂ ದೇವಲೋಕೇ ಚ ಪೂಜ್ಯತೇ|

13110108c ಅಮೃತಾಶೀ ವಸಂಸ್ತತ್ರ ಸ ವಿತ್ರಪ್ತಃ ಪ್ರಮೋದತೇ||

ಸದಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ದಿನಗಳ ವರೆಗೆ
ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ ದಿನ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ
ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ವಿಪುಲ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದು
ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅಮೃತವನ್ನು ಸೇವಿಸಿ
ತೃಷ್ಣೆಯಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110109a ದೇವರ್ಷಿ ಚರಿತಂ ರಾಜನ್ರಾಜರ್ಷಿ ಭಿರಧಿಷ್ಠಿತಮ್|

13110109c ಅಧ್ಯಾವಸತಿ ದಿವ್ಯಾತ್ಮಾ ವಿಮಾನವರಮಾಸ್ಥಿತಃ||

13110110a ಸ್ತ್ರೀಭಿರ್ಮನೋಭಿರಾಮಾಭೀ ರಮಮಾಣೋ ಮದೋತ್ಕಟಃ|

13110110c ಯುಗಕಲ್ಪಸಹಸ್ರಾಣಿ ತ್ರೀಣ್ಯಾವಸತಿ ವೈ ಸುಖಮ್||

ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ಆ ದಿವ್ಯಾತ್ಮನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು
ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಹೇಳುವ ದೇವರ್ಷಿ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಮದೋತ್ಕಟನಾಗಿ ಮನೋಭಿರಾಮ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತಾ
ಮೂರುಸಾವಿರ ಯುಗಕಲ್ಪಗಳವರೆಗೆ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13110111a ಯೋಽಷ್ಟಾವಿಂಶೇ ತು ದಿವಸೇ ಪ್ರಾಶ್ನೀಯಾದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110111c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಜಿತಾತ್ಮಾ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ||

13110112a ಫಲಂ ದೇವರ್ಷಿ ಚರಿತಂ ವಿಪುಲಂ ಸಮುಪಾಶ್ನತೇ|

13110112c ಭೋಗವಾಂಸ್ತೇಜಸಾ ಭಾತಿ ಸಹಸ್ರಾಂಶುರಿವಾಮಲಃ||

ಜಿತಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಮತ್ತು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ದಿನಗಳು
ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೆಯ ದಿನಕ್ಕೊಮ್ಮೆ ಒಪ್ಪತ್ತು
ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು
ದೇವರ್ಷಿಯು ಮಾಡಿದ ತಪಸ್ಸಿನ ವಿಪುಲ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಭೋಗವಂತನಾಗಿ ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಶುದ್ಧ ಸೂರ್ಯನಂತೆ
ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110113a ಸುಕುಮಾರ್ಯಶ್ಚ ನಾರ್ಯಸ್ತಂ ರಮಮಾಣಾಃ ಸುವರ್ಚಸಃ|

13110113c ಪೀನಸ್ತನೋರುಜಘನಾ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ||

13110114a ರಮಯಂತಿ ಮನಃ ಕಾಂತಾ ವಿಮಾನೇ ಸೂರ್ಯಸಂನಿಭೇ|

13110114c ಸರ್ವಕಾಮಗಮೇ ದಿವ್ಯೇ ಕಲ್ಪಾಯುತಶತಂ ಸಮಾಃ||

ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತೆಯರಾದ ಪೀನಸ್ತನ-ತೊಡೆ-ಕಟಿಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿದ ಸುವರ್ಚಸ ರಮಿಸುವ ಸುಕುಮಾರಿನಾರಿಯರು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ
ಹೋಗಬಲ್ಲ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು
ಹತ್ತು ಲಕ್ಷ ಕಲ್ಪಗಳ ವರೆಗೂ ರಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13110115a ಏಕೋನತ್ರಿಂಶೇ ದಿವಸೇ ಯಃ ಪ್ರಾಶ್ನೀದೇಕಭೋಜನಮ್|

13110115c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣಃ||

13110116a ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಶುಭಾ ದಿವ್ಯಾ ದೇವರಾಜರ್ಷಿಪೂಜಿತಾಃ|

13110116c ವಿಮಾನಂ ಚಂದ್ರಶುಭ್ರಾಭಂ ದಿವ್ಯಂ ಸಮಧಿಗಚ್ಚತಿ||

13110117a ಜಾತರೂಪಮಯಂ ಯುಕ್ತಂ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತಮ್|

ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸದಿಂದಿದ್ದು ಪ್ರತಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೆಯ ದಿನ ಒಂದು ಹೊತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವ ಸತ್ಯವ್ರತಪರಾಯಣನಿಗೆ ದೇವರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಪೂಜಿಸುವ ಮಂಗಳಮಯ ದಿವ್ಯ ಲೋಕಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿ ಬೆಳಗುವ ಸುವರ್ಣಮಯ ಸರ್ವರತ್ನವಿಭೂಷಿತ ದಿವ್ಯ ವಿಮಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110117c ಅಪ್ಸರೋಗಣಸಂಪೂರ್ಣಂ ಗಂಧರ್ವೈರಭಿನಾದಿತಮ್||

13110118a ತತ್ರ ಚೈನಂ ಶುಭಾ ನಾರ್ಯೋ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತಾಃ|

13110118c ಮನೋಭಿರಾಮಾ ಮಧುರಾ ರಮಯಂತಿ ಮದೋತ್ಕಟಾಃ||

ಅಪ್ಸರಗಣಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಗಂಧರ್ವರ ನಾದಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹಾಗೂ ದಿವ್ಯಾಭರಣಭೂಷಿತರಾದ ಮದೋತ್ಕಟ ಮನೋಭಿರಾಮ ಶುಭ ಮಧುರ ನಾರಿಯರು ಅವನನ್ನು ರಮಿಸುತ್ತಾರೆ.

13110119a ಭೋಗವಾಂಸ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತೋ ವೈಶ್ವಾನರಸಮಪ್ರಭಃ|

13110119c ದಿವ್ಯೋ ದಿವ್ಯೇನ ವಪುಷಾ ಭ್ರಾಜಮಾನ ಇವಾಮರಃ||

ಭೋಗವಂತನಾಗಿ ತೇಜೋವಂತನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಪ್ರಭೆಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ತನ್ನ ದಿವ್ಯ ಶರೀರದಿಂದ ಅಮರರಂತೆಯೇ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13110120a ವಸೂನಾಂ ಮರುತಾಂ ಚೈವ ಸಾಧ್ಯಾನಾಮಶ್ವಿನೋಸ್ತಥಾ|

13110120c ರುದ್ರಾಣಾಂ ಚ ತಥಾ ಲೋಕಾನ್ವಹ್ಮಲೋಕಂ ಚ ಗಚ್ಚತಿ||

ಅವನು ವಸುಗಳ, ಮರುತರ, ಸಾಧ್ಯರ, ಅಶ್ವಿನಿಯರ ಮತ್ತು ರುದ್ರರ ಲೋಕಗಳು ಹಾಗೂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13110121a ಯಸ್ತು ಮಾಸೇ ಗತೇ ಭುಂಕ್ತೇ ಏಕಭಕ್ತಂ ಶಮಾತ್ಮಕಃ|

13110121c ಸದಾ ದ್ವಾದಶ ಮಾಸಾನ್ವೈ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಶಾಂತಾತ್ಮನಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತು ದಿನಗಳು ಉಪವಾಸಮಾಡಿ ಪ್ರತಿ ಮೂವತ್ತನೆಯ ದಿನ ಒಪ್ಪತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳುಗಳನ್ನು ಕಳೆಯುವವನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13110122a ಸುಧಾರಸಕೃತಾಹಾರಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸರ್ವಮನೋಹರಃ|

13110122c ತೇಜಸಾ ವಪುಷಾ ಲಕ್ಷ್ಮ್ಯಾ ಭ್ರಾಜತೇ ರಶ್ಮಿವಾನಿವ||

ಸುಧಾರಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ಆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮನೋಹರನು ತನ್ನ ಶರೀರದ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೂರ್ಯನ ರಶ್ಮಿಯಂತೆ ಹೊಳೆಯುತ್ತಾನೆ.

13110123a ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರೋ ದಿವ್ಯಗಂಧಾನುಲೇಪನಃ|

13110123c ಸುಖೇಷ್ಟಭಿರತೋ ಯೋಗೀ ದುಃಖಾನಾಮವಿಜಾನಕಃ||

ಆ ಯೋಗಿಯು ದಿವ್ಯಮಾಲ್ಯಾಂಬರಧರನಾಗಿ ದಿವ್ಯಗಂಧಗಳನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡು ದುಃಖವನ್ನೇ ತಿಳಿಯದೇ ಸುಖದಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110124a ಸ್ವಯಂಪ್ರಭಾಭಿನಾರೀಭಿರ್ವಿಮಾನಸ್ಥೋ ಮಹೀಯತೇ|

13110124c ರುದ್ರದೇವರ್ಷಿ ಕನ್ಯಾಭಿಃ ಸತತಂ ಚಾಭಿಪೂಜ್ಯತೇ||

ವಿಮಾನಾರೂಢನಾದ ಅವನನ್ನು ತಮ್ಮ ಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೇ
ಪ್ರಕಾಶಮಾನರಾಗಿರುವ ನಾರಿಯರು ಸಮ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ರುದ್ರ-ದೇವ-
ಋಷಿಕನ್ಯೆಯರು ಸತತವೂ ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13110125a ನಾನಾವಿಧಸುರೂಪಾಭಿರ್ನಾನಾರಾಗಾಭಿರೇವ ಚ|

13110125c ನಾನಾಮಧುರಭಾಷಾಭಿರ್ನಾನಾರತಿಭಿರೇವ ಚ||

ಅವರು ನಾನಾವಿಧದ ಸುರೂಪಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾ
ಅನುರಾಗಗಳಿಂದಲೂ, ನಾನಾ ಮಧುರಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ನಾನಾ
ರತಿವಿಲಾಸಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಪನ್ನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13110126a ವಿಮಾನೇ ನಗರಾಕಾರೇ ಸೂರ್ಯವತ್ಸೂರ್ಯಸಂನಿಭೇ|

13110126c ಪೃಷ್ಠತಃ ಸೋಮಸಂಕಾಶೇ ಉದಕ್ಕೆವಾಭ್ರಸಂನಿಭೇ||

13110127a ದಕ್ಷಿಣಾಯಾಂ ತು ರಕ್ತಾಭೇ ಅಧಸ್ತಾನ್ನೀಲಮಂಡಲೇ|

13110127c ಊರ್ಧ್ವಂ ಚಿತ್ರಾಭಿಸಂಕಾಶೇ ನೈಕೋ ವಸತಿ ಪೂಜಿತಃ||

ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಸೂರ್ಯಸನ್ನಿಭವಾಗಿರುವ, ಹಿಂದೆ ಸೋಮನಂತೆಯೂ
ಬಲಕ್ಕೆ ಮೇಘದಂತೆಯೂ, ಎಡಕ್ಕೆ ಕೆಂಪಾಗಿಯೂ, ಕೆಳಕ್ಕೆ
ನೀಲಮಂಡಲದಂತೆಯೂ ಮತ್ತು ಮೇಲೆ ಚಿತ್ರಿತವಾಗಿ ಕಾಣುವ
ನಗರಾಕಾರದ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪೂಜಿತನಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110128a ಯಾವದ್ವರ್ಷಸಹಸ್ರಂ ತು ಜಂಬೂದ್ವೀಪೇ ಪ್ರವರ್ಷತಿ|

13110128c ತಾವತ್ಸಂವತ್ಸರಾಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸ್ಯ ಧೀಮತಃ||

ಜಂಬೂದ್ವೀಪದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳು ಸುರಿಯುತ್ತವೆಯೋ
ಅಷ್ಟು ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಆ ಧೀಮಂತನು

ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13110129a ವಿಪುಷಶ್ಚೈವ ಯಾವಂತ್ಯೋ ನಿಪತಂತಿ ನಭಸ್ತಲಾತ್|

13110129c ವರ್ಷಾಸು ವರ್ಷತಸ್ತಾವನ್ನಿವಸತ್ಯಮರಪ್ರಭಃ||

ವರ್ಷ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಎಷ್ಟು ಮಳೆಯ ಹನಿಗಳು ಬೀಳುತ್ತವೆಯೋ ಅಷ್ಟು ವರ್ಷಗಳ ವರೆಗೆ ಆ ಅಮರಪ್ರಭನು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110130a ಮಾಸೋಪವಾಸೀ ವರ್ಷೈಸ್ತು ದಶಭಿಃ ಸ್ವರ್ಗಮುತ್ತಮಮ್|

13110130c ಮಹರ್ಷಿತ್ವಮಥಾಸಾದ್ಯ ಸಶರೀರಗತಿರ್ಭವೇತ್||

ತಿಂಗಳಿಗೊಮ್ಮೆ ಮಾತ್ರ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವವನು ಮಹರ್ಷಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಸಶರೀರಿಯಾಗಿಯೇ ಉತ್ತಮ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13110131a ಮುನಿದಾಂತೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ಜಿತಶಿಶ್ನೋದರಃ ಸದಾ|

13110131c ಜುಹ್ವನ್ನಗ್ನೀಂಶ್ಚ ನಿಯತಃ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನಸೇವಿತಾ||

13110132a ಬಹುಭಿರ್ನಿಯಮೈರೇವಂ ಮಾಸಾನಶ್ನಾತಿ ಯೋ ನರಃ|

13110132c ಅಭ್ರಾವಕಾಶಶೀಲಶ್ಚ ತಸ್ಯ ವಾಸೋ ನಿರುಚ್ಯತೇ||

ಸದಾ ನಿಯತನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಸಂಧ್ಯೋಪಾಸನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಈ ರೀತಿಯ ಅನೇಕ ನಿಯಮಗಳಿಂದ ಊಟಮಾಡುವ, ಮುನಿ ದಾಂತ ಜಿತಕ್ರೋಧ ಜಿತಶಿಶ್ನೋದರ ನರನು ಆಕಾಶದಂತೆ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110133a ದಿವಂ ಗತ್ವಾ ಶರೀರೇಣ ಸ್ವೇನ ರಾಜನ್ಯಥಾಮರಃ|

13110133c ಸ್ವರ್ಗಂ ಪುಣ್ಯಂ ಯಥಾಕಾಮಮುಪಭುಂಕ್ತೇ ಯಥಾವಿಧಿ||

ರಾಜನ್! ಅಂಥವನು ಸಶರೀರಿಯಾಗಿಯೇ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಅಮರರಂತೆ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗಪುಣ್ಯವನ್ನು ಯಥೇಚ್ಛವಾಗಿ
ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

13110134a ಏಷ ತೇ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯಜ್ಞಾನಾಂ ವಿಧಿರುತ್ತಮಃ|

13110134c ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೋ ಹ್ಯಾನುಪೂರ್ವೇಣ ಉಪವಾಸಫಲಾತ್ಮಕಃ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ಇದೋ ಉಪವಾಸಫಲಾತ್ಮಕವಾದ ಯಜ್ಞಗಳ ಉತ್ತಮ
ವಿಧಿಯನ್ನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13110135a ದರಿದ್ರೈರ್ಮನುಜೈಃ ಪಾರ್ಥ ಪ್ರಾಪ್ಯಂ ಯಜ್ಞಫಲಂ ಯಥಾ|

13110135c ಉಪವಾಸಮಿಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಗಚ್ಛೇಚ್ಛ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್|

13110135e ದೇವದ್ವಿಜಾತಿಪೂಜಾಯಾಂ ರತೋ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಪಾರ್ಥ ! ಭರತಸತ್ತಮ ! ದರಿದ್ರ ಮನುಷ್ಯರು ಯಜ್ಞಫಲವನ್ನು ಹೇಗೆ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ದೇವ-ದ್ವಿಜಾತಿಯರ
ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಈ ಉಪವಾಸವನ್ನು ಮಾಡುವವನು
ಪರಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13110136a ಉಪವಾಸವಿಧಿಸ್ತೇಷ ವಿಸ್ತರೇಣ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ|

13110136c ನಿಯತೇಷ್ಟಪ್ರಮತ್ತೇಷು ಶೌಚವತ್ಸು ಮಹಾತ್ಮಸು||

13110137a ದಂಭದ್ರೋಹನಿವೃತ್ತೇಷು ಕೃತಬುದ್ಧಿಷು ಭಾರತ|

13110137c ಅಚಲೇಷ್ಟಪ್ರಕಂಪೇಷು ಮಾ ತೇ ಭೂದತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಭಾರತ ! ನಿಯತಾತ್ಮರಾಗಿಯೂ ಅಪ್ರಮತ್ತರಾಗಿಯೂ ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ

ಇರುವ ದಂಭ-ದ್ರೋಹಾದಿಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಿರುವ, ಅಚಲವಾದ
ಸ್ಥಿರಬುದ್ಧಿಯನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ವಿಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯ
ಮಹಾತ್ಮರಿಗಾಗಿಯೇ ಈ ಉಪವಾಸವಿಧಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ
ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ನೀನು ಸಂಶಯಪಡಬೇಕಾದುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಉಪವಾಸವಿಧೌ ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸವಿಧಿ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೧

ಶೌಚಾನುಪೃಚ್ಛ

ಶರೀರ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಶೌಚಗಳ ಮಹತ್ವ (1-19).

13111001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13111001a ಯದ್ವರಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾನಾಂ ತದ್ಭ್ರವೀಹಿ ಪಿತಾಮಹ|

13111001c ಯತ್ರ ವೈ ಪರಮಂ ಶೌಚಂ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು. ಯಾವುದು ಪರಮ
ಪವಿತ್ರವಾದುದು? ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13111002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13111002a ಸರ್ವಾಣಿ ಖಿಲು ತೀರ್ಥಾನಿ ಗುಣವಂತಿ ಮನೀಷಿಣಾಮ್|

13111002c ಯತ್ತು ತೀರ್ಥಂ ಚ ಶೌಚಂ ಚ ತನ್ಮೈ ಶೃಣು ಸಮಾಹಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥಗಳೂ ಗುಣಯುಕ್ತವೇ ಆಗಿವೆ. ಆದರೂ ಪವಿತ್ರ ತೀರ್ಥವು ಯಾವುದು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಕೇಳು.

13111003a ಅಗಾಧೇ ವಿಮಲೇ ಶುದ್ಧೇ ಸತ್ಯತೋಯೇ ಧೃತಿಹ್ರದೇ|

13111003c ಸ್ನಾತವ್ಯಂ ಮಾನಸೇ ತೀರ್ಥೇ ಸತ್ತ್ವಮಾಲಂಬ್ಯ ಶಾಶ್ವತಮ್||

ಅಗಾಧವೂ, ವಿಮಲವೂ, ಶುದ್ಧವೂ, ಸತ್ಯವೆಂಬ ನೀರಿರುವ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯವೆಂಬ ಮಡುವಿರುವ ಅಗಾಧವೂ, ವಿಮಲವೂ, ಶುದ್ಧವೂ ಆದ ಮಾನಸ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ಸತ್ತ್ವವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು.

13111004a ತೀರ್ಥಶೌಚಮನರ್ಥಿತ್ವಮಾರ್ದವಂ ಸತ್ಯಮಾರ್ಜವಮ್⁵⁴⁸|

13111004c ಅಹಿಂಸಾ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಂ ದಮಃ ಶಮಃ||

ಯಾಚನೆ ಮಾಡದೇ ಇರುವುದು, ಮೃದುತ್ವ, ಸತ್ಯನಿಷ್ಠೆ, ಸರಳತೆ, ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಕುರಿತು ಅಹಿಂಸೆ, ದಯೆ, ಇಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಮನೋನಿಗ್ರಹ - ಇವುಗಳು ಮಾನಸತೀರ್ಥಸ್ನಾನದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಶೌಚಗುಣಗಳು.

13111005a ನಿರ್ಮಮಾ ನಿರಹಂಕಾರಾ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಾ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಾಃ|

13111005c ಶುಚಯಸ್ತೀರ್ಥಭೂತಾಸ್ತೇ ಯೇ ಭೈಕ್ಷಮುಪಭುಂಜತೇ||

⁵⁴⁸ ಆರ್ಜವಂ ಸತ್ಯಮಾರ್ದವಮ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಮಕಾರವಿಲ್ಲದ, ನಿರಹಂಕಾರ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹರು ಮತ್ತು
ಭಿಕ್ಷವನ್ನೇ ಸೇವಿಸುವವರು ಶುದ್ಧ ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪರು.

13111006a ತತ್ತ್ವ ವಿತ್ತ್ವ ನಹಂಬುದ್ಧಿಸ್ತೀರ್ಥಂ ಪರಮಮುಚ್ಯತೇ|

13111006c ಶೌಚಲಕ್ಷಣಮೇತತ್ತೇ ಸರ್ವತ್ರೈವಾನ್ವವೇಕ್ಷಣಮ್||

ಅಹಂಕಾರದ ಕುರುಹೂ ಇಲ್ಲದ ತತ್ತ್ವವಿದುವನ್ನು ಪರಮ
ತೀರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವರ ಶೌಚಲಕ್ಷಣಗಳ ಕುರಿತು
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಇದಾಗಲೇ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13111007a ರಜಸ್ತಮಃ ಸತ್ತ್ವ ಮಥೋ ಯೇಷಾಂ ನಿರ್ಧೌತಮಾತ್ಮನಃ|

13111007c ಶೌಚಾಶೌಚೇ ನ ತೇ ಸಕ್ತಾಃ⁵⁴⁹ ಸ್ವಕಾರ್ಯಪರಿಮಾರ್ಗಿಣಃ||

13111008a ಸರ್ವತ್ಯಾಗೇಷ್ಟಭಿರತಾಃ ಸರ್ವಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವದರ್ಶಿನಃ|

13111008c ಶೌಚೇನ ವೃತ್ತಶೌಚಾರ್ಥಾಸ್ತೇ ತೀರ್ಥಾಃ ಶುಚಯಶ್ಚ ತೇ||

ಯಾರ ಆತ್ಮವು ಸತ್ತ್ವ ರಜಸ್ತಮೋಗುಣಗಳನ್ನು
ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿದೆಯೋ, ಯಾರು ಶೌಚ-ಅಶೌಚಗಳಲ್ಲಿ
ಆಸಕ್ತರಾಗಿರದೇ ಸ್ವಕಾರ್ಯಪರಿಮಾರ್ಗಿಗಳಾಗಿರುವರೋ, ಸರ್ವವನ್ನೂ
ತ್ಯಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿರುವರೋ, ಮತ್ತು ಶೌಚಾಚಾರಗಳ
ಪಾಲನೆಯಿಂದ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಸರ್ವಜ್ಞ
ಸಮದರ್ಶಿಗಳು ಪರಮತೀರ್ಥ ಸ್ವರೂಪರು. ಅವರೇ ಶುಚಿಗಳು.

13111009a ನೋದಕಕ್ಲಿನ್ನಗಾತ್ರಸ್ತು ಸ್ನಾತ ಇತ್ಯಭಿಧೀಯತೇ|

13111009c ಸ ಸ್ನಾತೋ ಯೋ ದಮಸ್ನಾತಃ ಸಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಃ ಶುಚಿಃ||

⁵⁴⁹ ಶೌಚಾಶೌಚಸಮಾಯುಕ್ತಾಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೇವಲ ನೀರಿನಿಂದ ಶರೀರವನ್ನು ತೊಳೆದವನನ್ನು
 ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನೆಂದು ಹೇಳಲಿಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವೆಂಬ
 ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನೇ ಹೊರಗಿನಿಂದಲೂ ಮತ್ತು
 ಒಳಗಿನಿಂದಲೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವನು ಎನ್ನಬಹುದು.

13111010a ಅತೀತೇಷ್ಟನಪೇಕ್ಷಾ ಯೇ ಪ್ರಾಪ್ತೇಷ್ಟರ್ಥೇಷು ನಿರ್ಮಮಾಃ|

13111010c ಶೌಚಮೇವ ಪರಂ ತೇಷಾಂ ಯೇಷಾಂ ನೋತ್ಪದ್ಯತೇ ಸ್ಪೃಹಾ||

ಕಳೆದುಹೋದುದಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ನಷ್ಟವಾದುದಕ್ಕೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಪಡದ,
 ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಲ್ಲಿ ಮಮಕಾರವಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಬಯಕೆಯೇ
 ಹುಟ್ಟಿದವನಲ್ಲಿ ಪರಮ ಶೌಚವಿರುತ್ತದೆ.

13111011a ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಶೌಚಮೇವೇಹ ಶರೀರಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ|

13111011c ತಥಾ ನಿಷ್ಕಿಂಚನತ್ವಂ ಚ ಮನಸಶ್ಚ ಪ್ರಸನ್ನತಾ||

ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಜ್ಞಾನವೇ ಶರೀರದ ವಿಶೇಷ ಶೌಚವು. ಹಾಗೆಯೇ
 ನಿಷ್ಕಿಂಚನತ್ವ⁵⁵⁰ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನ ಪ್ರಸನ್ನತೆಗಳು ಶರೀರ ಶುಚಿಗೆ
 ಸಾಧನಗಳು.

13111012a ವೃತ್ತಶೌಚಂ ಮನಃಶೌಚಂ ತೀರ್ಥಶೌಚಂ ಪರಂ ಹಿತಮ್⁵⁵¹|

13111012c ಜ್ಞಾನೋತ್ಪನ್ನಂ ಚ ಯಚ್ಛೌಚಂ ತಚ್ಛೌಚಂ ಪರಮಂ ಮತಮ್||

ಆಚಾರಶುದ್ಧಿ, ಮನಃಶುದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಶುದ್ಧಿಗಳು ಪರಮ
 ಹಿತವಾದವುಗಳು. ಆದರೆ ಜ್ಞಾನೋತ್ಪತ್ತಿಯಿಂದ ದೊರೆಯುವ

⁵⁵⁰ ತನ್ನದೆಂಬುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದಿರುವುದು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁵¹ ತೀರ್ಥಶೌಚಮತಃ ಪರಮ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಶುಚಿತ್ವವು ಇವೆಲ್ಲವುಗಳಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ಮತವಿದೆ.

13111013a ಮನಸಾಥ ಪ್ರದೀಪೇನ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಬಲೇನ ಚ|

13111013c ಸ್ನಾತಾ ಯೇ ಮಾನಸೇ ತೀರ್ಥೇ ತಜ್ಞಾಃ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞದರ್ಶಿನಃ⁵⁵²||

ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಬಲದಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಪ್ರದೀಪ್ಯಗೊಳಿಸಿ ಮಾನಸ ತೀರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಜ್ಞಾನಿಯು. ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞದರ್ಶಿಯು.

13111014a ಸಮಾರೋಪಿತಶೌಚಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ ಭಾವಸಮನ್ವಿತಃ|

13111014c ಕೇವಲಂ ಗುಣಸಂಪನ್ನಃ ಶುಚಿರೇವ ನರಃ ಸದಾ||

ಶೌಚಾಚಾರಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ನಿತ್ಯವೂ ವಿಶುದ್ಧಭಾವದಿಂದಿರುವ ಮತ್ತು ಸಕಲ ಗುಣಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ ನರನು ಸದಾ ಶುಚಿಯೆಂದೇ ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13111015a ಶರೀರಸ್ಥಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪ್ರೋಕ್ತಾನ್ಯೇತಾನಿ ಭಾರತ|

13111015c ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾನಿ ತೀರ್ಥಾನಿ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಶೃಣು ತಾನ್ಯಪಿ||

ಭಾರತ ! ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿದವು ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವ ತೀರ್ಥಗಳು. ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಪುಣ್ಯ ತೀರ್ಥಗಳ ಕುರಿತೂ ಕೇಳು.

13111016a ಯಥಾ ಶರೀರಸ್ಮೋದ್ದೇಶಾಃ ಶುಚಯಃ ಪರಿನಿರ್ಮಿತಾಃ|

13111016c ತಥಾ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಭಾಗಾಶ್ಚ ಪುಣ್ಯಾನಿ ಸಲಿಲಾನಿ ಚ||

ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಕೆಲವು ಸ್ಥಳಗಳು ಪವಿತ್ರವಾದವುಗಳೆಂದು

---

⁵⁵² ಮನಸಾ ಚ ಪ್ರದೀಪೇನ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಜಲೇನ ಚ| ಸ್ನಾತಿ ಯೋ ಮಾನಸೇ ತೀರ್ಥೇ ತತ್ಸಾನಂ ತತ್ತ್ವದರ್ಶಿನಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹೇಳಿದ್ದಾರೋ ಹಾಗೆ ಭೂಮಿಯ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನೂ
ಪವಿತ್ರವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13111017a ಪ್ರಾರ್ಥನಾಚ್ಛೈವ.⁵⁵³ ತೀರ್ಥಸ್ಯ ಸ್ನಾನಾಚ್ಛ ಪಿತೃತರ್ಪಣಾತ್|

13111017c ಧುನಂತಿ ಪಾಪಂ ತೀರ್ಥೇಷು ಪೂತಾ ಯಾಂತಿ ದಿವಂ ಸುಖಮ್||

ಆ ತೀರ್ಥಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ
ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪಿತೃತರ್ಪಣಗಳನ್ನು
ನೀಡುವುದರಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದು ಪವಿತ್ರನಾಗಿ
ಸ್ವರ್ಗ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13111018a ಪರಿಗ್ರಹಾಚ್ಛ ಸಾಧೂನಾಂ ಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚೈವ ತೇಜಸಾ|

13111018c ಅತೀವ ಪುಣ್ಯಾಸ್ತೇ ಭಾಗಾಃ ಸಲಿಸ್ಯ ಚ ತೇಜಸಾ||

ಅಲ್ಲಿ ಸಾಧುಗಳು ಸ್ನಾನಮಾಡುವುದರಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಯ ಭೂಮಿ
ಮತ್ತು ನೀರಿನ ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ನಾನಮಾಡಿದವರು ಅತೀವ
ಪುಣ್ಯಗಳಿಗೆ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13111019a ಮನಸಶ್ಚ ಪೃಥಿವ್ಯಾಶ್ಚ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

13111019c ಉಭಯೋರೇವ ಯಃ ಸ್ನಾತಃ ಸ ಸಿದ್ಧಿಂ ಶೀಘ್ರಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಹೀಗೆ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಪುಣ್ಯ
ತೀರ್ಥಗಳಿವೆ. ಇವೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನಾನಮಾಡುವವನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ
ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13111020a ಯಥಾ ಬಲಂ ಕ್ರಿಯಾಹೀನಂ ಕ್ರಿಯಾ ವಾ ಬಲವರ್ಜಿತಾ|

⁵⁵³ ಕೀರ್ತನಾಚ್ಛೈವ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13111020c ನೇಹ ಸಾಧಯತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಸಮಾಯುಕ್ತಸ್ತು ಸಿದ್ಧ್ಯತಿ||

ಕ್ರಿಯಾಹೀನ ಬಲದಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಬಲವಿಲ್ಲದ
ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಯಾವ ಕಾರ್ಯವೂ ಸಿದ್ಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಇವೆರಡೂ
ಸೇರಿದರೆ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13111021a ಏವಂ ಶರೀರಶೌಚೇನ ತೀರ್ಥಶೌಚೇನ ಚಾನ್ವಿತಃ|

13111021c ತತಃ ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನೋತಿ ದ್ವಿವಿಧಂ ಶೌಚಮುತ್ತಮಮ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಶರೀರಶೌಚ ಮತ್ತು ತೀರ್ಥಶೌಚ ಈ ಎರಡು ವಿಧದ
ಉತ್ತಮ ಶೌಚಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಶೌಚಾನುಪೃಚ್ಛಾ ಏಕಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶೌಚಾನುಪೃಚ್ಛ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಹನ್ನೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಸಂಸಾರಚಕ್ರ

ಸಂಸಾರಚಕ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸಂವಾದ (1-113).

13112001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13112001a ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ|

13112001c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಮರ್ತ್ಯಾನಾಂ ಸಂಸಾರವಿಧಿಮುತ್ತಮಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮಹಾಬಾಹೋ!
ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ! ಮರ್ತ್ಯರ ಉತ್ತಮ ಸಂಸಾರವಿಧಿಯನ್ನು
ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13112002a ಕೇನ ವೃತ್ತೇನ ರಾಜೇಂದ್ರ ವರ್ತಮಾನಾ ನರಾ ಯುಧಿ|

13112002c ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತ್ಯುತ್ತಮಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ಕಥಂ ಚ ನರಕಂ ನೃಪ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನೃಪ! ಯಾವ ನಡತೆಯಿಂದ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ
ನರರು ಉತ್ತಮ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದರಿಂದ

⁵⁵⁴ ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದ್ವಾದಶೀತಿಥಿಯ ಉಪಾಸನೆಯ ಫಲ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಚಂದ್ರವ್ರತದ ಕುರಿತಾದ ಎರಡು ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ. ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 17 ಮತ್ತು 10 ಶ್ಲೋಕಗಳಿರುವ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನರಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆಯೇ?

13112003a ಮೃತಂ ಶರೀರಮತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಕಾಷ್ಠಲೋಷ್ಟ್ರಸಮಂ ಜನಾಃ|

13112003c ಪ್ರಯಾಂತ್ಯಮುಂ ಲೋಕಮಿತಃ ಕೋ ವೈ ತಾನನುಗಚ್ಚತಿ||

ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣುಹೆಂಟೆಗೆ ಸಮನಾದ ಈ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜನರು ಮುಂದಿನ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಯಾರು ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ?”

13112004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13112004a ಅಸಾವಾಯಾತಿ ಭಗವಾನ್ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಪತಿರುದಾರಧೀಃ|

13112004c ಪೃಚ್ಛೇನಂ ಸುಮಹಾಭಾಗಮೇತದ್ಗುಹ್ಯಂ ಸನಾತನಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಈಗ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಉದಾರಬುದ್ಧಿ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಪತಿಯು ಬರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಸನಾತನ ಗುಟ್ಟನ್ನು ಆ ಸುಮಹಾಭಾಗನಲ್ಲಿಯೇ ಕೇಳು.

13112005a ನೈತದನ್ಯೇನ ಶಕ್ಯಂ ಹಿ ವಕ್ತುಂ ಕೇನ ಚಿದದ್ಯ ವೈ|

13112005c ವಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಪತಿಸಮೋ ನ ಹ್ಯನ್ಯೋ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್||

ಅವನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಪತಿಯ ಸಮನಾದ ವಾಗ್ಮಿಯು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಇಲ್ಲ.”

13112006 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13112006a ತಯೋಃ ಸಂವದತೋರೇವಂ ಪಾರ್ಥಗಾಂಗೇಯಯೋಸ್ತದಾ|

13112006c ಆಜಗಾಮ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಭಗವಾನ್ಸ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಪತಿಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಗಾಂಗೇಯ ಮತ್ತು ಪಾರ್ಥರು ಹೀಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲು ಅಲ್ಲಿಗೆ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮ ಭಗವಾನ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಅಗಮಿಸಿದನು.

13112007a ತತೋ ರಾಜಾ ಸಮುತ್ಥಾಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಪುರೋಗಮಃ|

13112007c ಪೂಜಾಮನುಪಮಾಂ ಚಕ್ರೇ ಸರ್ವೇ ತೇ ಚ ಸಭಾಸದಃ||

ಆಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ರಾಜಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮೇಲೆದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಅನುಪಮ ಪೂಜೆಯನ್ನಿತ್ತನು. ಸರ್ವ ಸಭಾಸದರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡಿದರು.

13112008a ತತೋ ಧರ್ಮಸುತೋ ರಾಜಾ ಭಗವಂತಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಮ್|

13112008c ಉಪಗಮ್ಯ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ಸುವ್ರತಃ||

ಆಗ ಸುವ್ರತ ಧರ್ಮಸುತ ರಾಜನು ಭಗವಾನ್ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಬಳಿಸಾರಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು.

13112009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

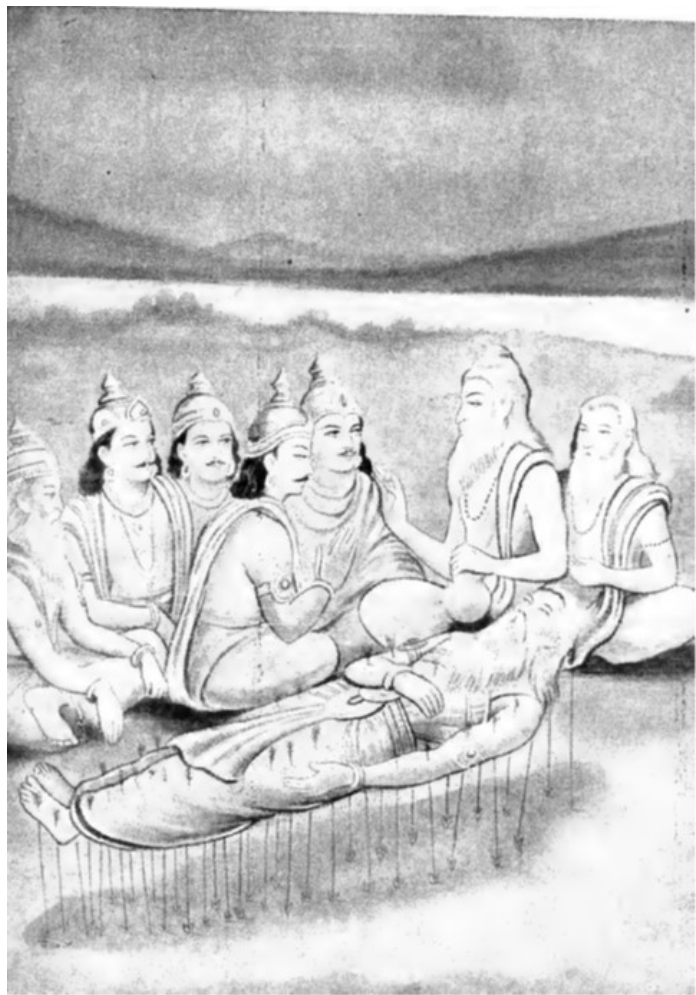
13112009a ಭಗವನ್ನರ್ವ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ|

13112009c ಮರ್ತ್ಯಸ್ಯ ಕಃ ಸಹಾಯೋ ವೈ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ಸುತೋ ಗುರುಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ! ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ! ಮನುಷ್ಯರ ಸಹಾಯಕರ್ಯಾರು? ತಂದೆಯೋ? ತಾಯಿಯೋ? ಮಗನೋ ಅಥವಾ ಗುರುವೋ?

13112010a ಮೃತಂ ಶರೀರಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕಾಷ್ಠಲೋಷ್ಯಸಮಂ ಜನಾಃ|

13112010c ಗಚ್ಛಂತ್ಯಮುತ್ರಲೋಕಂ ವೈ ಕ ಏನಮನುಗಚ್ಛತಿ||

ಕಟ್ಟಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಣ್ಣುಹೆಂಟೆಗೆ ಸಮನಾದ ಶರೀರವನ್ನು ತೊರೆದು
ಮೃತರಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಪರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅವರನ್ನು
ಯಾರು ಅನುಸರಿಸಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ?”

13112011 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13112011a ಏಕಃ ಪ್ರಸೂತೋ ರಾಜೇಂದ್ರ ಜಂತುರೇಕೋ ವಿನಶ್ಯತಿ|

13112011c ಏಕಸ್ತರತಿ ದುರ್ಗಾಣಿ ಗಚ್ಚತ್ಯೇಕಶ್ಚ ದುರ್ಗತಿಮ್||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜೇಂದ್ರ! ಜಂತುವು ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬಂಟಿಯಾಗಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತದೆ. ಏಕಾಕಿಯಾಗಿಯೇ
ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿಯೇ ದುರ್ಗತಿಯನ್ನೂ
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13112012a ಅಸಹಾಯಃ ಪಿತಾ ಮಾತಾ ತಥಾ ಭ್ರಾತಾ ಸುತೋ ಗುರುಃ|

13112012c ಜ್ಞಾತಿಸಂಬಂಧಿವರ್ಗಶ್ಚ ಮಿತ್ರವರ್ಗಸ್ತಥೈವ ಚ||

ತಂದೆ, ತಾಯಿ, ಸಹೋದರ, ಮಗ, ಗುರು, ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವ
ವರ್ಗದವರು ಮತ್ತು ಮಿತ್ರವರ್ಗದವರು ಅವನಿಗೆ
ಸಹಾಯಕರಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13112013a ಮೃತಂ ಶರೀರಮತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಕಾಷ್ಠಲೋಷ್ಯಸಮಂ ಜನಾಃ|

13112013c ಮುಹೂರ್ತಮುಪತಿಷ್ಯಂತಿ ತತೋ ಯಾಂತಿ ಪರಾಜ್ಮುಖಾಃ|

13112013e ತೈಸ್ತಚ್ಚ ರೀರಮತ್ಸ್ರಪ್ಸಂ ಧರ್ಮ ಏಕೋಽನುಗಚ್ಚತಿ||

ಅವರು ಕಟ್ಟಿಗೆ-ಮಣ್ಣುಹೆಂಟೆಗೆ ಸಮನಾದ ಮೃತನ ಶರೀರವನ್ನು
ಬಿಟ್ಟು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಹಿಂದಿರುಗಿ

ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅವನನ್ನು ಧರ್ಮವೊಂದೇ
ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

13112014a ತಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಃ ಸಹಾಯಾರ್ಥೇ ಸೇವಿತವ್ಯಃ ಸದಾ ನೃಭಿಃ|

13112014c ಪ್ರಾಣೀ ಧರ್ಮಸಮಾಯುಕ್ತೋ ಗಚ್ಚತೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಪರಾಮ್|

13112014e ತಥೈವಾಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತೋ ನರಕಾಯೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಸಹಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರು ಸದಾ ಧರ್ಮವನ್ನೇ
ಆಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು. ಧರ್ಮಸಮಾಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಪರಮ ಉತ್ತಮ
ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಅಧರ್ಮಸಂಯುಕ್ತ ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ನರಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತವೆ.

13112015a ತಸ್ಮಾನ್ಮಾ ಯಾಗತೈರರ್ಥೈರ್ಧರ್ಮಂ ಸೇವೇತ ಪಂಡಿತಃ|

13112015c ಧರ್ಮ ಏಕೋ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ಸಹಾಯಃ ಪಾರಲೌಕಿಕಃ||

ಆದುದರಿಂದ ಪಂಡಿತನಾದವನು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪಡೆದ ಧನದಿಂದ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮವೊಂದೇ ಮನುಷ್ಯರ ಪಾರಲೌಕಿಕ
ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಹಾಯಮಾಡುತ್ತದೆ.

13112016a ಲೋಭಾನೋಹಾದನುಕ್ರೋಶಾದ್ಭಯಾದ್ವಾಪ್ಯಬಹುಶ್ರುತಃ|

13112016c ನರಃ ಕರೋತ್ಯಕಾರ್ಯಾಣಿ ಪರಾರ್ಥೇ ಲೋಭಮೋಹಿತಃ||

ಅವಿದ್ಯಾವಂತ ನರನು ಲೋಭ-ಮೋಹ-ಆಕ್ರೋಶ-ಭಯಗಳಿಂದ
ಲೋಭಮೋಹಿತನಾಗಿ ಇತರರ ಸಲುವಾಗಿ ಅಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13112017a ಧರ್ಮಶ್ಚಾರ್ಥಶ್ಚ ಕಾಮಶ್ಚ ತ್ರಿತಯಂ ಜೀವಿತೇ ಫಲಮ್|

13112017c ಏತತ್ತಯಮವಾಪ್ತವ್ಯಮಧರ್ಮಪರಿವರ್ಜಿತಮ್||

ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ-ಕಾಮ ಈ ಮೂರೂ ಜೀವಿತದ ಫಲಗಳು.

ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಈ ಮೂರನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

13112018 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13112018a ಶ್ರುತಂ ಭಗವತೋ ವಾಕ್ಯಂ ಧರ್ಮಯುಕ್ತಂ ಪರಂ ಹಿತಮ್|

13112018c ಶರೀರವಿಚಯಂ ಜ್ಞಾತುಂ ಬುದ್ಧಿಸ್ತು ಮಮ ಜಾಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಧರ್ಮಯುಕ್ತವಾದ ಪರಮ ಹಿತ ವಚನವನ್ನು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಿದೆ. ಶರೀರದ ಕುರಿತು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಬಯಸುತ್ತಿದೆ.

13112019a ಮೃತಂ ಶರೀರರಹಿತಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮವ್ಯಕ್ತತಾಂ ಗತಮ್|

13112019c ಅಚಕ್ಷುರ್ವಿಷಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಕಥಂ ಧರ್ಮೋಽನುಗಚ್ಚತಿ||

ಮೃತನಾಗಿ ಶರೀರ ರಹಿತನಾದವನು ಅವ್ಯಕ್ತವಾದ ಸೂಕ್ಷ್ಮಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸದೇ ಇರುವ ಅದನ್ನು ಧರ್ಮವು ಹೇಗೆ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ?”

13112020 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13112020a ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಾಕಾಶಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತಿಶ್ಚ ಪಂಚಮಮ್|

13112020c ಬುದ್ಧಿರಾತ್ಮಾ ಚ ಸಹಿತಾ ಧರ್ಮಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ನಿತ್ಯದಾ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪೃಥ್ವೀ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ ಈ ಐದು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿ-ಆತ್ಮಗಳು ಒಟ್ಟಿಗೇ ನಿತ್ಯವೂ ಜೀವನು ಆಚರಿಸುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.

13112021a ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸಾಕ್ಷಿಭೂತಾನಿ ಚಾನಿಶಮ್||

13112021c ಏತೈಶ್ಚ ಸ ಹ ಧರ್ಮೋಽಪಿ ತಂ ಜೀವಮನುಗಚ್ಚತಿ||

ನಿರಂತರವೂ ಇವು ಜೀವಿಗಳ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಇವುಗಳೊಡನೆ ಧರ್ಮವೂ ಜೀವವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ.

13112022a ತ್ವಗಸ್ಥಿಮಾಂಸಂ ಶುಕ್ರಂ ಚ ಶೋಣಿತಂ ಚ ಮಹಾಮತೇ|

13112022c ಶರೀರಂ ವರ್ಜಯಂತ್ಯೇತೇ ಜೀವಿತೇನ ವಿವರ್ಜಿತಮ್||

ಮಹಾಮತೇ! ಚರ್ಮ, ಮೂಳೆ, ಮಾಂಸ, ಶುಕ್ರ, ಶೋಣಿತ ಇವು ಜೀವವು ಬಿಟ್ಟು ಶರೀರಗಳೊಂದಿಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ.

13112023a ತತೋ ಧರ್ಮಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಸ ಜೀವಃ ಸುಖಮೇಧತೇ|

13112023c ಇಹ ಲೋಕೇ ಪರೇ ಚೈವ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಕಥಯಾಮಿ ತೇ.⁵⁵⁵||

ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಸಮಾಯುಕ್ತ ಜೀವವೇ ಇಹ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ನಿನಗೆ ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಹೇಳಲಿ?”

13112024 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13112024a ಅನುದರ್ಶಿತಂ ಭಗವತಾ ಯಥಾ ಧರ್ಮೋಽನುಗಚ್ಚತಿ|

13112024c ಏತತ್ತು ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಕಥಂ ರೇತಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮವು ಜೀವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅನುಸರಿಸಿ

---

⁵⁵⁵ ತತೋ ಧರ್ಮಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ಜೀವ ಏವ ಹಿ| ತತೋಽಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಪಶ್ಯಂತಿ ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಮ್| ದೇವತಾಃ ಪಂಚಭೂತಸ್ಥಾಃ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹೋಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನೀನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟೆ. ಈಗ ನಾನು ರೇತಸ್ಸು ಹೇಗಾಗುವುದನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13112025 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13112025a ಅನ್ನಮಶ್ನಂತಿ ಯೇ ದೇವಾಃ ಶರೀರಸ್ಥಾ ನರೇಶ್ವರ|

13112025c ಪೃಥಿವೀ ವಾಯುರಾಕಾಶಮಾಪೋ ಜ್ಯೋತಿರ್ಮನಸ್ತಥಾ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ನರೇಶ್ವರ! ಶರೀರಸ್ಥರಾಗಿರುವ ಪೃಥಿವೀ, ವಾಯು, ಆಕಾಶ, ಜಲ, ಜ್ಯೋತಿ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾರೆ.

13112026a ತತಸ್ಪೃಷ್ಟೇಷು ರಾಜೇಂದ್ರ ತೇಷು ಭೂತೇಷು ಪಂಚಸು|

13112026c ಮನಃಷಷ್ಠೇಷು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನೈತಃ ಸಂಪದ್ಯತೇ ಮಹತ್||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಶುದ್ಧಾತ್ಮನ್! ಪಂಚಭೂತಗಳು ಮತ್ತು ಆರನೆಯ ಮನಸ್ಸು ಇವು ತೃಪ್ತರಾದಾಗ ಮಹತ್ತಾದ ರೇತಸ್ಸು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

13112027a ತತೋ ಗರ್ಭಃ ಸಂಭವತಿ ಸ್ತ್ರೀಪುಂಸೋಃ ಪಾರ್ಥ ಸಂಗಮೇ|

13112027c ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಪಾರ್ಥ! ಅನಂತರ ಸ್ತ್ರೀ-ಪುರುಷರ ಸಂಗಮದಲ್ಲಿ ಗರ್ಭವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದರ ಕುರಿತಾದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

13112028 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13112028a ಆಖ್ಯಾತಮೇತದ್ಭವತಾ ಗರ್ಭಃ ಸಂಜಾಯತೇ ಯಥಾ|

13112028c ಯಥಾ ಜಾತಸ್ತು ಪುರುಷಃ ಪ್ರಪದ್ಯತಿ ತದುಚ್ಯತಾಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಗರ್ಭವು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಬಂಧನವನ್ನು ಹೇಗೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.”

13112029 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13112029a ಆಸನ್ನಮಾತ್ರಃ ಸತತಂ ತೈರ್ಭೂತೈರಭಿಭೂಯತೇ|

13112029c ವಿಪ್ರಮುಕ್ತಶ್ಚ ತೈರ್ಭೂತೈಃ ಪುನರ್ಯಾತ್ಯಪರಾಂ ಗತಿಮ್|

13112029e ಸ ತು ಭೂತಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುತೇ ಜೀವ ಏವ ಹ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರಿದೊಡನೆಯೇ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಪಂಚಭೂತಗಳು ಶರೀರವಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನಗೊಂಡು ಜೀವವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿಬಿಡುತ್ತವೆ. ಆ ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದ ಜೀವವು ಪುನಃ ಇನ್ನೊಂದು ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ. ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಜೀವವೇ ಸುಖ ಅಥವಾ ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

13112030a ತತೋಽಸ್ಯ ಕರ್ಮ ಪಶ್ಯಂತಿ ಶುಭಂ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭಮ್|

13112030c ದೇವತಾಃ ಪಂಚಭೂತಸ್ಥಾಃ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ಹೀಗೆ ಪಂಚಭೂತಗಳಲ್ಲಿರುವ ದೇವತೆಗಳು ಅವನ ಶುಭ ಅಥವಾ ಅಶುಭ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನೂ ಏನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?”

13112031 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13112031a ತ್ವಗಸ್ಥಿಮಾಂಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ತೈಶ್ಚ ಭೂತೈರ್ವಿವರ್ಜಿತಃ|

13112031c ಜೀವಃ ಸ ಭಗವನ್ ಕ್ವಸ್ಥಃ ಸುಖದುಃಖೇ ಸಮಶ್ನುತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಗವನ್! ಚರ್ಮ, ಮೂಳೆ,
ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಪಂಚಭೂತಗಳಿಂದ ವಿವರ್ಜಿತನಾದ
ಜೀವವು ಎಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ?”

13112032 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13112032a ಜೀವೋ ಧರ್ಮ. ⁵⁵⁶ಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಶೀಘ್ರಂ ರೇತಸ್ತ್ವ ಮಾಗತಃ|

13112032c ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಪುಷ್ಪಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸೂತೇ ಕಾಲೇನ ಭಾರತ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಧರ್ಮ ಸಮಾಯುಕ್ತನಾದ
ಜೀವವು ಮರಣಾನಂತರ ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ರೇತಸ್ತು ವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಸ್ತ್ರೀಯರ ರಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡು
ಸಮಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತದೆ.

13112033a ಯಮಸ್ಯ ಪುರುಷೈಃ ಕ್ಲೇಶಂ ಯಮಸ್ಯ ಪುರುಷೈರ್ವ ಧರ್ಮಾ|

13112033c ದುಃಖಂ ಸಂಸಾರಚಕ್ರಂ ಚ ನರಃ ಕ್ಲೇಶಂ ಚ ವಿಂದತಿ||

ರೇತಸ್ಸಾಗಿ ಪರಿವರ್ತನೆಗೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲು
ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಜೀವವು ಯಮದೂತರಿಂದ
ಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯಮದೂತರಿಂದ ಹಿಂಸೆಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.
ಸಂಸಾರಚಕ್ರವನ್ನೂ ಅದರಿಂದುಂಟಾಗುವ ದುಃಖ-ಕ್ಷೇಶಗಳನ್ನು
ಮನುಷ್ಯನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13112034a ಇಹಲೋಕೇ ಚ ಸ ಪ್ರಾಣೀ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

⁵⁵⁶ ಕರ್ಮ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13112034c ಸ್ವಕೃತಂ.⁵⁵⁷ ಕರ್ಮ ವೈ ಭುಂಕ್ತೇ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಫಲಮಾಶ್ರಿತಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಆ ಪ್ರಾಣಿಯು ಇಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮ-ಧರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.

13112035a ಯದಿ ಧರ್ಮಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಸೇವತೇ|

13112035c ತತಃ ಸ ಪುರುಷೋ ಭೂತ್ವಾ ಸೇವತೇ ನಿತ್ಯದಾ ಸುಖಮ್||

ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದಾಗಿನಿಂದ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿತ್ಯವೂ ಸುಖವನ್ನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

13112036a ಅಥಾಂತರಾ ತು ಧರ್ಮಸ್ಯ ಅಧರ್ಮಮುಪಸೇವತೇ|

13112036c ಸುಖಸ್ಯಾನಂತರಂ ದುಃಖಂ ಸ ಜೀವೋಽಪ್ಯಧಿಗಚ್ಚತಿ||

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಅಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಜೀವವು ಸುಖದ ನಂತರ ದುಃಖವನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

13112037a ಅಧರ್ಮೇಣ ಸಮಾಯುಕ್ತೋ ಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಗತಃ|

13112037c ಮಹದ್ದುಃಖಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತೀರ್ಯಗ್ಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಸಮಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ಯಮರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಹೋದವನು ಮಹಾ ದುಃಖವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ತೀರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112038a ಕರ್ಮಣಾ ಯೇನ ಯೇನೇಹ ಯಸ್ಯಾಂ ಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

⁵⁵⁷ ಸುಕೃತಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13112038c ಜೀವೋ ಮೋಹಸಮಾಯುಕ್ತಸ್ತನ್ಮೇ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ಮೋಹ ಸಮಾಯುಕ್ತವಾದ ಜೀವವು ಯಾವ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ಯಾವ ಯಾವ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂದು ನಾನು
ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13112039a ಯದೇತದುಚ್ಯತೇ ಶಾಸ್ತ್ರೇ ಸೇತಿಹಾಸೇ ಸಚ್ಚಂದಸಿ|

13112039c ಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಘೋರಂ ಮರ್ತ್ಯೋ ಲೋಕಃ ಪ್ರಪದ್ಯತೇ||

ಮರಣಹೊಂದಿದ ಮನುಷ್ಯನು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಯಮನ ಘೋರ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಶಾಸ್ತ್ರ-ಇತಿಹಾಸ-ಭಂದಸ್ಸುಗಳಲ್ಲಿ
ಹೇಳಿರುವುದು ಸತ್ಯ.

⁵⁵⁸13112040a ಅಧೀತ್ಯ ಚತುರೋ ವೇದಾನ್ವಿ ಜೋ ಮೋಹಸಮನ್ವಿತಃ|

13112040c ಪತಿತಾತ್ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಥ ಖಿರಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನು ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿದ್ದರೂ ಮೋಹಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ
ಪತಿತನಿಂದ ದಾನಪಡೆದ ದ್ವಿಜನು ಕತ್ತೆಯ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112041a ಖಿರೋ ಜೀವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ದಶ ಪಂಚ ಚ ಭಾರತ|

---

⁵⁵⁸ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಮೂರು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಇಹ ಸ್ಥಾನಾನಿ
ಪುಣ್ಯಾನಿ ದೇವತುಲ್ಯಾನಿ ಭೂಪತೇ| ತಿರ್ಯಗ್ಗೋನ್ಯತಿರಿಕ್ತಾನಿ ಗತಿಮಂತಿ ಚ
ಸರ್ವಶಃ|| ಯಮಸ್ಯ ಭವನೇ ದಿವ್ಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಸಮೇ ಗುಣೈಃ|
ಕರ್ಮಭಿರ್ನಿ ಯತ್ಯೈರ್ಬದ್ಧೋ ಜಂತುರ್ದುಃಖಾನ್ಯುಪಾಶ್ನುತೇ|| ಯೇನ ಯೇನ
ತು ಭಾವೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಪುರುಷೋ ಗತಿಮ್| ಪ್ರಯಾತಿ ಪರುಷಾಂ ಘೋರಂ
ತತ್ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯತಃ ಪರಮ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13112041c ಖಿರೋ ಮೃತೋ ಬಲೀವರ್ಧಃ ಸಪ್ತ ವರ್ಷಾಣಿ ಜೀವತಿ||

ಭಾರತ ! ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಅವನು ಹದಿನೈದು ವರ್ಷ ಜೀವಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.
ಕತ್ತೆಯು ಸತ್ತ ನಂತರ ಎತ್ತಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಏಳು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13112042a ಬಲೀವರ್ಧೋ ಮೃತಶ್ಚಾಪಿ ಜಾಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಃ|

13112042c ಬ್ರಹ್ಮರಕ್ಷಸ್ತು ತ್ರೀನ್ಮಾಸಾಂಸ್ತತೋ ಜಾಯತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ||

ಎತ್ತಾಗಿಯೂ ಮೃತನಾದ ನಂತರ ಅವನು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗಿದ್ದು ನಂತರ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112043a ಪತಿತಂ ಯಾಜಯಿತ್ವಾ ತು ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112043c ತತ್ರ ಜೀವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ದಶ ಪಂಚ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ವೇದ-ವೇದಾಂಗ ಪಾರಂಗತನು ಪತಿತನಿಗೆ
ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸಿದರೆ ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು
ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13112044a ಕೃಮಿಭಾವಾತ್ ಪ್ರಮುಕ್ತಸ್ತು ತತೋ ಜಾಯತಿ ಗರ್ಧಭಃ|

13112044c ಗರ್ಧಭಃ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಸೂಕರಃ|

13112044e ಶ್ವಾ ವರ್ಷಮೇಕಂ ಭವತಿ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನವಃ||

ಕೃಮಿಭಾವದಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾದ ನಂತರ ಅವನು ಕತ್ತೆಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಐದು ವರ್ಷಗಳಿದ್ದು ನಂತರ ಐದು
ವರ್ಷಗಳು ಹಂದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಒಂದು ವರ್ಷ
ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಂತರ ಮಾನವನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112045a ಉಪಾಧ್ಯಾಯಸ್ಯ ಯಃ ಪಾಪಂ ಶಿಷ್ಯಃ ಕುರ್ಯಾದಬುದ್ಧಿಮಾನ್|

13112045c ಸ ಜೀವ ಇಹ ಸಂಸಾರಾಂಸ್ತ್ರೀನಾಪ್ನೋತಿ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಉಪಾಧ್ಯಾಯನಿಗೆ ಪಾಪವನ್ನೆಸಗಿದ ಮೂಢ ಶಿಷ್ಯನು ಈ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13112046a ಪ್ರಾಕ್ ಶ್ವಾ ಭವತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ತತಃ ಕ್ರವ್ಯಾತ್ತತಃ ಖರಃ|

13112046c ತತಃ ಪ್ರೇತಃ ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಃ ಪಶ್ಚಾ ಜ್ಞಾಯತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಮೊದಲು ನಾಯಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಮಾಂಸಾಹಾರೀ ಕ್ರೂರ ಪ್ರಾಣಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಪ್ರೇತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿ ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112047a ಮನಸಾಪಿ ಗುರೋರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ಯಃ ಶಿಷ್ಯೋ ಯಾತಿ ಪಾಪಕೃತ್|

13112047c ಸೋಽಧಮಾನ್ಯಾತಿ ಸಂಸಾರಾನಧರ್ಮೇಣೇಹ ಚೇತಸಾ||

ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ಆದರೂ ಗುರುಪತ್ನಿಗೆ ಪಾಪವನ್ನೆಸಗುವ ಶಿಷ್ಯನು ಅಧರ್ಮ ಚೇತಸನಾಗಿ ಅಧರ್ಮ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112048a ಶ್ವಯೋನೌ ತು ಸ ಸಂಭೂತಸ್ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಜೀವತಿ|

13112048c ತತ್ರಾಪಿ ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಅವನು ನಾಯಿಯ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112049a ಕೃಮಿಭಾವಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ವರ್ಷಮೇಕಂ ಸ ಜೀವತಿ|

13112049c ತತಸ್ತು ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಕೃಮಿಭಾವವನ್ನು ಪಡೆದು ಒಂದು ವರ್ಷ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112050a ಯದಿ ಪುತ್ರಸಮಂ ಶಿಷ್ಯಂ ಗುರುಹರ್ಷನ್ಯಾದಕಾರಣೇ|

13112050c ಆತ್ಮನಃ ಕಾಮಕಾರೇಣ ಸೋಽಪಿ ಹಂಸಃ⁵⁵⁹ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಪುತ್ರಸಮ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ಗುರುವು ವಿನಾಕಾರಣ ಹೊಡೆದರೆ ತನ್ನ ಕಾಮಕಾರಣದಿಂದ ಅವನೂ ಕೂಡ ಹಂಸವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112051a ಪಿತರಂ ಮಾತರಂ ವಾಪಿ ಯಸ್ತು ಪುತ್ರೋಽವಮನ್ಯತೇ|

13112051c ಸೋಽಪಿ ರಾಜನ್ಯತೋ ಜಂತುಃ ಪೂರ್ವಂ ಜಾಯತಿ ಗರ್ದಭಃ||

ರಾಜನ್! ತಂದೆ ಅಥವಾ ತಾಯಿಯನ್ನು ಪುತ್ರನು ಅಪಮಾನಿಸಿದರೆ ಅವನೂ ಕೂಡ ಮರಣಾನಂತರ ಮೊದಲು ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

⁵⁶⁰13112052a ಖಿರೋ ಜೀವತಿ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ದಶ ಶ್ವಾ ಚ ಚತುರ್ದಶ|

13112052c ಬಿಡಾಲಃ ಸಪ್ತ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನವಃ||

ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಅವನು ಹತ್ತು ತಿಂಗಳು ಜೀವಿಸಿದ್ದು ಹನ್ನೆರಡು ತಿಂಗಳು

---

⁵⁵⁹ ಹಿಂಸ್ರಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁶⁰ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಗರ್ದಭತ್ವಂ ತು ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಜೀವತಿ| ಸಂವತ್ಸರಂ ತು ಕುಂಭೀರಸ್ತತೋ ಜಾಯೇತ ಮಾನವಃ|| ಪುತ್ರಸ್ಯ ಮಾತಾಪಿತರೌ ಯಸ್ಯ ರುಷ್ಪಾವುಭಾವಪಿ| ಗುರ್ವಪಧ್ಯಾನತಃ ಸೋಽಪಿ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಗರ್ದಭಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ ಏಳು ತಿಂಗಳು ಬೆಕ್ಕಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ
ನಂತರ ಮಾನವನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

13112053a ಮಾತಾಪಿತರಮಾಕೃಶ್ಯ ಸಾರಿಕಃ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112053c ತಾಡಯಿತ್ವಾ ತು ತಾವೇವ ಜಾಯತೇ ಕಚ್ಚಪೋ ನೃಪ||

ನೃಪ! ಮಾತಾಪಿತೃಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವನು ಮೈನಾಕ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳನ್ನು ಹೊಡೆದವನು ಆಮೆಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112054a ಕಚ್ಚಪೋ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಶಲ್ಯಕಃ|

13112054c ವ್ಯಾಲೋ ಭೂತ್ವಾ ತು ಷಣ್ಮಾಸಾಂಸ್ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಅಂಥವನು ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಆಮೆಯಾಗಿದ್ದು, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು
ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಸರ್ಪಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆರು
ತಿಂಗಳು ಕಳೆದು ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112055a ಭರ್ತೃ ಪಿಂಡಮುಪಾಶ್ನನ್ಯೋ ರಾಜದ್ವಿಷ್ಟಾನಿ ಸೇವತೇ|

13112055c ಸೋಽಪಿ ಮೋಹಸಮಾಪನ್ಯೋ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ವಾನರಃ||

ಒಬ್ಬ ರಾಜನ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದುಕೊಂಡಿದ್ದು ಇನ್ನೊಬ್ಬ ರಾಜನನ್ನು
ಸೇವಿಸುವ ಮೋಹಸಂಪನ್ನನು ಮೃತನಾದ ನಂತರ ವಾನರನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112056a ವಾನರೋ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ತ್ರೀಣಿ ವರ್ಷಾಣಿ ಮೂಷಕಃ|

13112056c ಶ್ವಾ ಭೂತ್ವಾ ಚಾಥ ಷಣ್ಮಾಸಾಂಸ್ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ವಾನರನಾಗಿದ್ದು, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳು

ಇಲಿಯಾಗಿದ್ದು, ಮತ್ತು ಆರು ತಿಂಗಳು ನಾಯಿಯಾಗಿದ್ದು ನಂತರ
ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112057a ನ್ಯಾಸಾಪಹರ್ತಾ ತು ನರೋ ಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಗತಃ|

13112057c ಸಂಸಾರಾಣಾಂ ಶತಂ ಗತ್ವಾ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ನ್ಯಾಸವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ ನರನು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಲ ಹುಟ್ಟಿ ಕೃಮಿಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112058a ತತ್ರ ಜೀವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ದಶ ಪಂಚ ಚ ಭಾರತ|

13112058c ದುಷ್ಕೃತಸ್ಯ ಕ್ಷಯಂ ಗತ್ವಾ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಭಾರತ ! ಅಲ್ಲಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸಿ ದುಷ್ಕೃತವು
ಕ್ಷಯವಾದ ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112059a ಅಸೂಯಕೋ ನರಶ್ಚಾಪಿ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಶಾರ್ಙ್ಗಕಃ|

13112059c ವಿಶ್ವಾಸಹರ್ತಾ ತು ನರೋ ಮೀನೋ ಜಾಯತಿ ದುರ್ಮತಿಃ||

ಅಸೂಯಕ ನರನು ಮೃತನಾದ ನಂತರ ಜಿಂಕೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.
ವಿಶ್ವಾಸಘಾತಕ ದುರ್ಮತಿ ನರನು ಮೀನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112060a ಭೂತ್ವಾ ಮೀನೋಽಷ್ಟ ವರ್ಷಾಣಿ ಮೃಗೋ ಜಾಯತಿ ಭಾರತ|

13112060c ಮೃಗಸ್ತು ಚತುರೋ ಮಾಸಾಂಸ್ತಶ್ಚಾಗಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಭಾರತ ! ಎಂಟು ವರ್ಷಗಳು ಮೀನಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಮೃಗವಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಮೃಗನಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಇದ್ದು ನಂತರ ಆಡಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112061a ಚಾಗಸ್ತು ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪೂರ್ಣೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ತತಃ|

13112061c ಕೀಟಃ ಸಂಜಾಯತೇ ಜಂತುಸ್ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಒಂದು ವರ್ಷವು ಪೂರ್ಣವಾದ ನಂತರ ಆಡಾಗಿ ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಕೀಟವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಆ ಜೀವವು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ.

13112062a ಧಾನ್ಯಾನ್ಯವಾಂಸ್ತಿಲಾನ್ಮಾಷಾನ್ಕುಲತ್ಥಾನ್ಸರ್ಷಪಾಂಶ್ಚಣಾನ್|

13112062c ಕಲಾಯಾನಥ ಮುದ್ಗಾಂಶ್ಚ ಗೋಧೂಮಾನತಸೀಸ್ತಥಾ||

13112063a ಸಸ್ಯಸ್ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಹರ್ತಾ ಚ ಮೋಹಾಜ್ಜಂತುರಚೇತನಃ|

13112063c ಸ ಜಾಯತೇ ಮಹಾರಾಜ ಮೂಷಕೋ ನಿರಪತ್ರಪಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮೋಹಪರವಶನಾಗಿ ನಾಚಿಕೆಯಿಲ್ಲದೇ ಯವೆ, ಎಳ್ಳು, ಉದ್ದು, ಹುರುಳಿ, ಸಾಸಿವೆ, ಕಡಲೆ, ಬಟಾಣಿ, ಹೆಸರು, ಗೋಧಿ, ಅಗಸೆ - ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಹಾಗೂ ಇತರ ಸಸ್ಯಗಳಿಂದ ದೊರಕುವ ಭತ್ತ ರಾಗಿ ಮೊದಲಾದ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನೂ ಅಪಹರಿಸುವ ಮೂಢನು ಮರಣಾನಂತರ ಇಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112064a ತತಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ಪುನರ್ಜಾಯತಿ ಸೂಕರಃ|

13112064c ಸೂಕರೋ ಜಾತಮಾತ್ರಸ್ತು ರೋಗೇಣ ಮ್ನಿಯತೇ ನೃಪ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನೃಪ ! ಇಲಿಯಾಗಿ ಸತ್ತು ಪುನಃ ಹಂದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಹಂದಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ರೋಗದಿಂದ ಮರಣಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13112065a ಶ್ವಾ ತತೋ ಜಾಯತೇ ಮೂಢಃ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಪಾರ್ಥಿವ|

13112065c ಶ್ವಾ ಭೂತ್ವಾ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಆ ಮೂಢನು ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಫಲವಾಗಿ ನಂತರ
ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಐದು ವರ್ಷಗಳು ನಾಯಿಯಾಗಿದ್ದು
ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112066a ಪರದಾರಾಭಿಮರ್ಶಂ ತು ಕೃತ್ವಾ ಜಾಯತಿ ವೈ ವೃಕಃ|

13112066c ಶ್ವಾ ಸೃಗಾಲಸ್ತತೋ ಗೃಧ್ರೋ ವ್ಯಾಲಃ ಕಂಕೋ ಬಕಸ್ತಥಾ||

ಪರದಾರೆಯರನ್ನು ಕೂಡಿದವನು ಕ್ರಮೇಣವಾಗಿ ತೋಳ, ನಾಯಿ,
ಗುಳೇನರಿ, ರಣಹದ್ದು, ಸರ್ಪ, ಹದ್ದು ಮತ್ತು ಬಕಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112067a ಭ್ರಾತುರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ತು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯೋ ಧರ್ಷಯತಿ ಮೋಹಿತಃ|

13112067c ಪುಂಸ್ಕೋಕಿಲತ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ ಸೋಽಪಿ ಸಂವತ್ಸರಂ ನೃಪ||

ನೃಪ ! ಮೋಹಿತನಾಗಿ ಸೋದರನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಕೆಡಿಸುವ
ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಒಂದು ವರ್ಷದ ವರೆಗೆ ಗಂಡು ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112068a ಸಖಿಭಾರ್ಯಾಂ ಗುರೋರ್ಭಾರ್ಯಾಂ ರಾಜಭಾರ್ಯಾಂ ತಥೈವ ಚ|

13112068c ಪ್ರಧರ್ಷಯಿತ್ವಾ ಕಾಮಾದ್ಯೋ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಸೂಕರಃ||

ಸ್ನೇಹಿತನ ಪತ್ನಿಯನ್ನೂ, ಗುರುಪತ್ನಿಯನ್ನೂ, ರಾಜಪತ್ನಿಯನ್ನೂ
ಕಾಮಾಸಕ್ತನಾಗಿ ದೂಷಿಸುವವನು ಮರಣಾನಂತರ ಹಂದಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112069a ಸೂಕರಃ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ವರ್ಷಾಣಿ ಶ್ವಾವಿಧಃ|

561 13112069c ಪಿಪೀಲಕಸ್ತು ಷಣ್ಮಾಸಾನ್ವೀಟಃ⁵⁶² ಸ್ಯಾನ್ಮಾಸಮೇವ ಚ|
13112069e ಏತಾನಾಸಾದ್ಯ ಸಂಸಾರಾನ್ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಹಂದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಐದು ವರ್ಷಗಳು
ಮುಳ್ಳುಹಂದಿಯಾಗಿದ್ದು, ಆರು ತಿಂಗಳು ಇರುವೆಯಾಗಿದ್ದು, ನಂತರ
ಕೀಟವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಕೀಟಯೋನಿಯ ಸಂಸಾರದಿಂದ
ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112070a ತತ್ರ ಜೀವತಿ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ಕೃಮಿಯೋನೌ ತ್ರಯೋದಶ|
13112070c ತತೋಽಧರ್ಮಕ್ಷಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಪುನರ್ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹದಿಮೂರು ತಿಂಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.
ಅನಂತರ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112071a ಉಪಸ್ಥಿತೇ ವಿವಾಹೇ ತು ದಾನೇ ಯಜ್ಞೇಽಪಿ ವಾಭಿಭೋ|
13112071c ಮೋಹಾತ್ಕರೋತಿ ಯೋ ವಿಘ್ನಂ ಸ ಮೃತೋ ಜಾಯತೇ ಕೃಮಿಃ||

ವಿಭೋ ! ವಿವಾಹ, ದಾನ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ
ಮೋಹದಿಂದ ವಿಘ್ನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು ಮೃತನಾಗಿ ಕೃಮಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112072a ಕೃಮಿರ್ಜೀವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ದಶ ಪಂಚ ಚ ಭಾರತ|

---

561 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಬಿಡಾಲ: ಪಂಚ
ವರ್ಷಾಣಿ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ಕುಕ್ಕುಟಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

562 ಪಿಪೀಲಕಸ್ತು ಮಾಸಾಂಸ್ತ್ರೀನ್ವೀಟಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13112072c ಅಧರ್ಮಸ್ಯ ಕ್ಷಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಭಾರತ ! ಕೃಮಿಯಾಗಿ ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112073a ಪೂರ್ವಂ ದತ್ತ್ವಾ ತು ಯಃ ಕನ್ಯಾಂ ದ್ವಿತೀಯೇ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13112073c ಸೋಽಪಿ ರಾಜನ್ಯತೋ ಜಂತುಃ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ರಾಜನ್ ! ತನ್ನ ಕನ್ಯೆಯನ್ನು ಮೊದಲು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ನಂತರ

ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಡುವವನೂ ಕೂಡ ಮರಣಾನಂತರ ಕೃಮಿಯಾಗಿ

ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112074a ತತ್ರ ಜೀವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ತ್ರಯೋದಶ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13112074c ಅಧರ್ಮಸಂಕ್ಷಯೇ ಯುಕ್ತಸ್ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ! ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಹದಿಮೂರು ವರ್ಷಗಳು ಜೀವಿಸಿದ್ದು

ಅಧರ್ಮವು ಕಳೆದನಂತರ ಪುನಃ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112075a ದೇವಕಾರ್ಯಮುಪಾಕೃತ್ಯ ಪಿತೃಕಾರ್ಯಮಥಾಪಿ ಚ|

13112075c ಅನಿರ್ವಾಪ್ಯ ಸಮಶ್ನನ್ವೈ ತತೋ ಜಾಯತಿ ವಾಯಸಃ||

ದೇವಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಪಿತೃಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡದೇ

ಊಟಮಾಡುವವನು ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112076a ವಾಯಸೋ ದಶ.⁵⁶³ ವರ್ಷಾಣಿ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಕುಕ್ಕುಟಃ|

13112076c ಜಾಯತೇ ಲವಕಶ್ಚಾಪಿ ಮಾಸಂ ತಸ್ಮಾತ್ತು ಮಾನುಷಃ||

⁵⁶³ ಶತ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹತ್ತು ವರ್ಷಗಳು ಕಾಗೆಯಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಕೋಳಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.
ನಂತರ ಒಂದು ತಿಂಗಳು ಸರ್ಪವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅನಂತರ ಮಾನವನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112077a ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ಪಿತೃಸಮಂ ಚಾಪಿ ಭ್ರಾತರಂ ಯೋಽವಮನ್ಯತೇ|

13112077c ಸೋಽಪಿ ಮೃತ್ಯುಮುಪಾಗಮ್ಯ ಕ್ರೌಂಚಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಪಿತೃಸಮನಾದ ಜ್ಯೇಷ್ಠ ಭ್ರಾತೃವನ್ನು ಅಪಮಾನಿಸುವವನೂ ಕೂಡ
ಮರಣಾನಂತರ ಕ್ರೌಂಚಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112078a ಕ್ರೌಂಚೋ ಜೀವತಿ ಮಾಸಾಂಸ್ತು ದಶ ದ್ವೌ ಸಪ್ತ ಪಂಚ ಚ.⁵⁶⁴|

13112078c ತತೋ ನಿಧನಮಾಪನ್ನೋ ಮಾನುಷತ್ವಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಕ್ರೌಂಚನಾಗಿ ಅವನು ಮೂವತ್ತೆರಡು ತಿಂಗಳು ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಂತರ
ನಿಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮಾನುಷತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13112079a ವೃಷಲೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೀಂ ಗತ್ವಾ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

⁵⁶⁵13112079c ತತ್ರಾಪತ್ಯಂ ಸಮುತ್ಪಾದ್ಯ ತತೋ.⁵⁶⁶ ಜಾಯತಿ ಮೂಷಕಃ||

---

⁵⁶⁴ ಕ್ರೌಂಚೋ ಜೀವತಿ ವರ್ಷಂ ತು ತತೋ ಜಾಯತಿ ಚೀರಕಃ| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

⁵⁶⁵ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತತಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ
ನಿಧನಂ ಜಾಯತೇ ಸೂಕರಃ ಪುನಃ| ಸೂಕರೋ ಜಾತಮಾತ್ರಸ್ತು ರೋಗೇಣ
ಮ್ರಿಯತೇ ನೃಪ|| ಶ್ವಾ ತತೋ ಜಾಯತೇ ಮೂಢಃ ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ
ಪಾರ್ಥಿವ| ಶ್ವಾ ಭೂತ್ವಾ ಕೃತಕರ್ಮಾಸೌ ಜಾಯತೇ ಮಾನುಷಸ್ತುತಃ||

⁵⁶⁶ ಮೃತೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಶೂದ್ರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಯನ್ನು ಕೂಡಿದರೆ ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ ಸಂತಾನಗಳನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ ನಂತರ ಇಲಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112080a ಕೃತಘ್ನಸ್ತು ಮೃತೋ ರಾಜನ್ಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಗತಃ|

13112080c ಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯೇ ಕ್ರುದ್ಧೈರ್ವಧಂ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ದಾರುಣಮ್||

ರಾಜನ್! ಕೃತಘ್ನನಾದರೋ ಮೃತನಾಗಿ ಯಮನ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಅಲ್ಲಿ ಕೃದ್ಧ ಯಮಭಟರು ಅವನಿಗೆ ದಾರುಣ ಯಾತನೆಯನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಾರೆ.

13112081a ಪಟ್ಟಿಶಂ ಮುದ್ಗರಂ.⁵⁶⁷ ಶೂಲಮಗ್ನಿಕುಂಭಂ ಚ ದಾರುಣಮ್|

13112081c ಅಸಿಪತ್ರವನಂ ಘೋರಂ ವಾಲುಕಾಂ ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲೀಮ್||

13112082a ಏತಾಶ್ಚಾನ್ಯಾಶ್ಚ ಬಹ್ವೀಃ ಸ ಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಗತಃ|

13112082c ಯಾತನಾಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತತ್ರೋಗ್ರಾಸ್ತತೋ ವಧ್ಯತಿ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! ಯಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅವನು ಪಟ್ಟಿಶ, ಮುದ್ಗರ, ಶೂಲ,
ಅಗ್ನಿಕುಂಭ.⁵⁶⁸, ದಾರುಣ ಅಸಿಪತ್ರವನ.⁵⁶⁹, ಘೋರ ವಾಲುಕ.⁵⁷⁰ ಮತ್ತು
ಕೂಟಶಾಲ್ಮಲಿಗಳು.⁵⁷¹ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಅನೇಕ ಯಾತನೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ
ಯಮದೂತರ ಹಿಂಸೆಗೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ.

---

⁵⁶⁷ ದಂಡಂ ಸಮುದ್ಗರಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁶⁸ ಕುಂಭೀಪಾಕವೆಂಬ ನರಕ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁶⁹ ಕತ್ತಿಗಳೇ ಎಲೆಗಳಾಗಿರುವ ವನ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁷⁰ ಕಾದ ಮರಳಿರುವ ನರಕ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁷¹ ಮುಳ್ಳಿರುವ ಶಾಲ್ಮಲಿ ವನ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁷²13112083a ಸಂಸಾರಚಕ್ರಮಾಸಾದ್ಯ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112083c ಕೃಮಿರ್ಭವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ದಶ ಪಂಚ ಚ ಭಾರತ|

13112083e ತತೋ ಗರ್ಭಂ ಸಮಾಸಾದ್ಯ ತತ್ರೈವ ಮ್ರಿಯತೇ ಶಿಶುಃ||

ಭಾರತ ! ನಂತರ ಸಂಸಾರಚಕ್ರಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಹದಿನೈದು ವರ್ಷಗಳು ಕೃಮಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಗರ್ಭಸ್ಥನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಿಶುವಾಗಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.

13112084a ತತೋ ಗರ್ಭಶತೈರ್ಜಂತುರ್ಬಹುಭಿಃ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112084c ಸಂಸಾರಾಂಶ್ಚ ಬಹೂನ್ಗತ್ವಾ ತತಸ್ತಿಯಕ್ತ್ವಜಾಯತೇ||

ಅನಂತರ ನೂರಾರು ಅನೇಕ ಜಂತುಗಳ ಗರ್ಭವನ್ನು ಸೇರಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಸಾಯುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ಸಂಸಾರಗಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ನಂತರ ತಿಯರ್ಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112085a ಮೃತೋ ದುಃಖಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಬಹುವರ್ಷಗಣಾನಿಹ|

13112085c ಅಪುನರ್ಭಾವಸಂಯುಕ್ತಸ್ತತಃ ಕೂರ್ಮಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವರ್ಷಗಳು ದುಃಖವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ ಮೃತನಾಗುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆಗಲೂ ಮನುಷ್ಯಯೋನಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗದೇ ಆಮೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

⁵⁷³13112086a ಅಶಸ್ತ್ರಂ ಪುರುಷಂ ಹತ್ವಾ ಸಶಸ್ತ್ರಃ ಪುರುಷಾಧಮಃ|

---

⁵⁷² ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ತತೋ ಹತಃ ಕೃತಘ್ನಃ ಸ ತತ್ರೋಗೈರ್ಭರತರ್ಷಭ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁷³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಹನ್ನೊಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ದಧಿ ಹೃತ್ವಾ

ಅರ್ಥಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ಅಥವಾ ವೈರದಿಂದ ಅಶಸ್ತ್ರಪುರುಷನನ್ನು ಕೊಂದ

ಬಕಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ಲವೋ ಮತ್ಸ್ಯಾನಸಂಕೃತಾನ್| ಜೋರಯಿತ್ವಾ ತು
 ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ಮಧು ದಂಶಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|| ಫಲಂ ವಾ ಮೂಲಕಂ ಹೃತ್ವಾ
 ಅಪೂಪಂ ವಾ ಪಿಪೀಲಿಕಾಃ| ಚೋರಯಿತ್ವಾ ಚ ನಿಷ್ವಾವಂ ಜಾಯತೇ
 ಹಲಗೋಲಕಃ|| ಪಾಯಸಂ ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ತಿತ್ತಿರಿತ್ವಮವಾಪ್ನುತೇ| ಹೃತ್ವಾ
 ಪಿಷ್ಪಮಯಂ ಪೂಪಂ ಕುಂಭೋಲೂಕಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|| ಅಯೋ ಹೃತ್ವಾ ತು
 ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ವಾಯಸೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ| ಕಾಂಸ್ಯಂ ಹೃತ್ವಾ ತು
 ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ಹಾರಿತೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ|| ರಾಜತಂ ಭಾಜನಂ ಹೃತ್ವಾ
 ಕಮೋತಃ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ| ಹೃತ್ವಾ ತು ಕಾಂಚನಂ ಭಾಂಡಂ ಕೃಮಿಯೋನೌ
 ಪ್ರಜಾಯತೇ|| ಪತ್ರೋಣಂ ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ಕೃಕಲತ್ವಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ| ಕೌಶಿಕಂ
 ತ ತತೋ ಹೃತ್ವಾ ನರೋ ಜಾಯತಿ ವರ್ತಕಃ|| ಅಂಶುಕಂ ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು
 ಶುಕೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನವಃ| ಚೋರಯಿತ್ವಾ ದುಕೂಲಂ ತು ಮೃತೋ ಹಂಸಃ
 ಪ್ರಜಾಯತೇ|| ಕ್ರೌಂಚಃ ಕಾರ್ಪಾಸಿಕಂ ಹೃತ್ವಾ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನವಃ|
 ಚೋರಯಿತ್ವಾ ನರಃ ಪಟ್ಟಂ ತ್ವಾವಿಕಂ ಚೈವ ಭಾರತ| ಕ್ಷೌಮಂ ಚ
 ವಸ್ತ್ರಮಾದಾಯ ಶಶೋ ಜಂತುಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|| ವರ್ಣಾನ್ ಹೃತ್ವಾ ತು
 ಪುರುಷೋ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಬರ್ಹಿಣಃ| ಹೃತ್ವಾ ರಕ್ತಾನಿ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ
 ಜಾಯತೇ ಜೀವಜೀವಿಕಃ|| ವರ್ಣಕಾದೀಂಸ್ತಥಾ ಗಂಧಾನ್ ಚೋರಯಿತ್ವೇಹ
 ಮಾನವಃ| ಛುಚ್ಛುಂದರಿತ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ ರಾಜನ್ ಲೋಭಪರಾಯಣಃ|| ತತ್ರ
 ಜೀವತಿ ವರ್ಷಾಣಿ ತತೋ ದಶ ಚ ಪಂಚ ಚ| ಅಧರ್ಮಸ್ಯ ಕ್ಷಯಂ ಗತ್ವಾ
 ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ|| ಚೋರಯಿತ್ವಾ ಪಯಶ್ಚಾಪಿ ಬಲಾಕಾ
 ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ| ಯಸ್ತು ಚೋರಯತೇ ತೈಲಂ ನರೋ ಮೋಹಸಮನ್ವಿತಃ|
 ಸೋಽಪಿ ರಾಜನ್ಯತೋ ಜಂತುಸ್ತೈಲಪಾಯೀ ಪ್ರಜಾಯತೇ|| (ಭಾರತ
 ದರ್ಶನ).

ಸಶಸ್ತ್ರಪುರುಷಾಧಮನು ಮರಣಾನಂತರ ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112087a ಖಿರೋ ಜೀವತಿ ವರ್ಷೇ ದ್ವೇ ತತಃ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ವಧ್ಯತೇ|

13112087c ಸ ಮೃತೋ ಮೃಗಯೋನೌ ತು ನಿತ್ಯೋದ್ವಿಗ್ನೋಽಭಿಜಾಯತೇ||

ಕತ್ತೆಯಾಗಿ ಎರಡು ವರ್ಷಗಳಿದ್ದು ನಂತರ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದಲೇ ಸಾಯುತ್ತಾನೆ.
ಸತ್ತನಂತರ ಮೃಗಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ವಿಗ್ನನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13112088a ಮೃಗೋ ವಧ್ಯತಿ ಶಸ್ತ್ರೇಣ ಗತೇ ಸಂವತ್ಸರೇ ತು ಸಃ|

13112088c ಹತೋ ಮೃಗಸ್ತತೋ ಮೀನಃ ಸೋಽಪಿ ಜಾಲೇನ ಬಧ್ಯತೇ||

ಒಂದು ವರ್ಷದ ನಂತರ ಆ ಮೃಗವೂ ಶಸ್ತ್ರದಿಂದ ವಧೆಗೀಡಾಗುತ್ತದೆ.
ಮೃಗವಾಗಿ ಸತ್ತನಂತರ ಮೀನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಜಾಲದಿಂದ
ಬಂಧಿತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13112089a ಮಾಸೇ ಚತುರ್ಥೇ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೇ ಶ್ವಾಪದಃ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112089c ಶ್ವಾಪದೋ ದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ದ್ವೀಪೀ ವರ್ಷಾಣಿ ಪಂಚ ಚ|

ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಕಳೆದನಂತರ ನಾಯಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

ಹತ್ತುವರ್ಷಗಳು ನಾಯಿಯಾದ ನಂತರ ಐದು ವರ್ಷಗಳು ಚಿರತೆಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112090a ತತಸ್ತು ನಿಧನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಕಾಲಪರ್ಯಾಯಚೋದಿತಃ|

13112090c ಅಧರ್ಮಸ್ಯ ಕ್ಷಯಂ ಕೃತ್ವಾ ತತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಕಾಲಪರ್ಯಾಯದಿಂದ ಚೋದಿತನಾಗಿ ಅಲ್ಲಿಯೂ ನಿಧನವನ್ನು
ಹೊಂದಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112091a ಸ್ತ್ರಿಯಂ ಹತ್ವಾ ತು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯಮಸ್ಯ ವಿಷಯಂ ಗತಃ|
13112091c ಬಹೂನ್ ಕ್ಲೇಶಾನ್ಸಮಾಸಾದ್ಯ ಸಂಸಾರಾಂಶ್ಚೈವ ವಿಂಶತಿಮ್||

ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಯಮಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ
ಅನೇಕ ಕ್ಲೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಂಸಾರಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112092a ತತಃ ಪಶ್ಚಾನ್ಮಹಾರಾಜ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|
13112092c ಕೃಮಿರ್ವಿಂಶತಿವರ್ಷಾಣಿ ಭೂತ್ವಾ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅನಂತರ ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಇಪ್ಪತ್ತು
ವರ್ಷಗಳು ಕೃಮಿಯಾಗಿದ್ದು ನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112093a ಭೋಜನಂ ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ಮಕ್ಷಿಕಾ ಜಾಯತೇ ನರಃ|
13112093c ಮಕ್ಷಿಕಾಸಂಘವಶಗೋ ಬಹೂನ್ಮಾಸಾನ್ಭವತ್ಯುತ|
13112093e ತತಃ ಪಾಪಕ್ಷಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾನುಷತ್ವಮವಾಪ್ನುತೇ||

ಊಟವನ್ನು ಕದ್ದ ನರನು ನೋಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ನೋಣಗಳ
ಸಂಘದಲ್ಲಿಯೇ ಅನೇಕ ತಿಂಗಳುಗಳು ಇರುತ್ತಾನೆ. ಅನಂತರ ಪಾಪವನ್ನು
ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಮಾನುಷತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13112094a ವಾದ್ಯಂ ಹೃತ್ವಾ ತು ಪುರುಷೋ ಮಶಕಃ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ|
13112094c ತಥಾ ಪಿಣ್ಯಾಕಸಂಮಿಶ್ರಮಶನಂ ಚೋರಯೇನ್ನರಃ|
13112094e ಸ ಜಾಯತೇ ಬಭ್ರುಸಮೋ ದಾರುಣೋ ಮೂಷಕೋ ನರಃ||

ವಾದ್ಯವನ್ನು ಕದ್ದ ಪುರುಷನು ಸೊಳ್ಳೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಎಳ್ಳಿನ
ಪುಡಿಯನ್ನು ಸೇರಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಕದ್ದ ನರನು ಮುಂಗುಸಿಯಂತಿರುವ
ದಾರುಣ ಹೆಗ್ಗಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112095a ಲವಣಂ ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ಚೀರೀವಾಕಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112095c ದಧಿ ಹೃತ್ವಾ ಬಕಶ್ಚಾಪಿ ಪ್ಲವೋ ಮತ್ಸ್ಯಾ ನಸಂಸ್ಕೃತಾನ್||

ಉಪ್ಪನ್ನು ಕದ್ದವನು ಚೀರೀವಾಕವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಮೊಸರನ್ನು ಕದ್ದವನು ಬಕಪಕ್ಷಿಯಾಗಿಯೂ ಅಸಂಸ್ಕೃತ ಮೀನುಗಳನ್ನು ಕದ್ದವನು ಕಪ್ಪೆಯಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13112096a ಚೋರಯಿತ್ವಾ ಪಯಶ್ಚಾಪಿ ಬಲಾಕಾ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112096c ಯಸ್ತು ಚೋರಯತೇ ತೈಲಂ ತೈಲಪಾಯೀ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112096e ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ಮಧು ದಂಶಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಹಾಲನ್ನು ಕದ್ದವನು ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಕದ್ದವನು ಜಿರಲಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಜೇನುತುಪ್ಪವನ್ನು ಕದ್ದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯು ಕಾಡುನೋಣವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112097a ಅಯೋ ಹೃತ್ವಾ ತು ದುರ್ಬುದ್ಧಿರ್ವಾಯಸೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ|

13112097c ಪಾಯಸಂ ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ತಿತ್ತಿರಿತ್ವಮವಾಪ್ನುತೇ||

ಕಬ್ಬಿಣವನ್ನು ಕದ್ದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ನರನು ಕಾಗೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಪಾಯಸವನ್ನು ಕದ್ದವನು ತಿತ್ತಿರಿಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112098a ಹೃತ್ವಾ ಪೈಷ್ಠಮಪೂಪಂ ಚ ಕುಂಭೋಲೂಕಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112098c ಫಲಂ ವಾ ಮೂಲಕಂ ಹೃತ್ವಾ ಅಪೂಪಂ ವಾ ಪಿಪೀಲಿಕಃ||

ಹಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ರೊಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕದ್ದವನು ಕುಂಭಜಾತಿಯ ಗೂಬೆಯಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಫಲ ಅಥವಾ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸು ಅಥವಾ ಹೋಳಿಗೆಯನ್ನು ಕದ್ದವನು ಇರುವೆಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13112099a ಕಾಂಸ್ಯಂ ಹೃತ್ವಾ ತು ದುರ್ಬುದ್ಧಿಹಾರೀತೋ ಜಾಯತೇ ನರಃ|

13112099c ರಾಜತಂ ಭಾಜನಂ ಹೃತ್ವಾ ಕಮೋತಃ ಸಂಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಕಂಚನ್ನು ಕದ್ದ ದುರ್ಬುದ್ಧಿ ನರನು ಹಾರಿತವೆಂಬ ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳ್ಳಿಯ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕದ್ದವನು ಪಾರಿವಾಳವಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112100a ಹೃತ್ವಾ ತು ಕಾಂಚನಂ ಭಾಂಡಂ ಕೃಮಿಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13112100c ಕ್ರೌಂಚಃ ಕಾರ್ಪಾಸಿಕಂ ಹೃತ್ವಾ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನವಃ||

ಚಿನ್ನದ ಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಕದ್ದವನು ಕೃಮಿಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.
ಹತ್ತಿಯ ಬಟ್ಟೆಯನ್ನು ಕದ್ದ ಮಾನವನು ಮರಣಾನಂತರ ಕೊಕ್ಕರೆಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112101a ಚೋರಯಿತ್ವಾ ನರಃ ಪಟ್ಟಂ ತ್ವಾವಿಕಂ ವಾಪಿ ಭಾರತ|

13112101c ಕ್ಷೌಮಂ ಚ ವಸ್ತ್ರಮಾದಾಯ ಶಶೋ ಜಂತುಃ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ಭಾರತ ! ಪೀತಾಂಬರ, ಉಣ್ಣೆಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಕದ್ದವನು ಮರಣಾನಂತರ ಮೊಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112102a ವರ್ಣಾನ್ ಹೃತ್ವಾ ತು ಪುರುಷೋ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಬರ್ಹಣಃ|

13112102c ಹೃತ್ವಾ ರಕ್ತಾನಿ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಜಾಯತೇ ಜೀವಜೀವಕಃ||

ಬಣ್ಣದ ಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕದ್ದ ಪುರುಷನು ಮರಣಾನಂತರ ನವಿಲಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಕೆಂಪು ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಕದ್ದವನು ಚಕೋರಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112103a ವರ್ಣ ಕಾದೀಂಸ್ತಥಾ ಗಂಧಾಂಶ್ಚೋರಯಿತ್ವಾ ತು ಮಾನವಃ|

13112103c ಚುಚ್ಚುಂದರಿತ್ವಮಾಪ್ನೋತಿ ರಾಜನ್ ಲೋಭಪರಾಯಣಃ||

ರಾಜನ್! ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಗಳನ್ನೂ
ಲೋಭಪರಾಯಣನಾಗಿ ಕದ್ದ ಮಾನವನು ಮೂಗಿಲಿಯಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112104a ವಿಶ್ವಾಸೇನ ತು ನಿಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಯೋ ನಿಹ್ವವತಿ ಮಾನವಃ|

13112104c ಸ ಗತಾಸುರ್ನರಸ್ತಾದೃಗ್ಮತ್ಸ್ಯಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಇಟ್ಟಿದ್ದುದನ್ನು ನುಂಗಿಹಾಕುವ ಮಾನವನು
ಮೃತನಾದನಂತರ ಮೀನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13112105a ಮತ್ಸ್ಯಯೋನಿಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಮೃತೋ ಜಾಯತಿ ಮಾನುಷಃ|

13112105c ಮಾನುಷತ್ವಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ಕ್ಷೀಣಾಯುರುಪಪದ್ಯತೇ||

ಮತ್ಸ್ಯಯೋನಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮರಣಾನಂತರ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಮಾನುಷತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಕ್ಷೀಣಾಯುವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13112106a ಪಾಪಾನಿ ತು ನರಃ ಕೃತ್ವಾ ತಿರ್ಯಗ್ಜಾಯತಿ ಭಾರತ|

13112106c ನ ಚಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ತೇ ಧರ್ಮಂ ಜಾನಂತಿ ಕಿಂ ಚನ||

ಭಾರತ! ಪಾಪಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ನರರು ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಳಿಗೆ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ತಾವು ಯಾರೆಂಬ ಅರಿವು
ಅವರಿಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವ ರೀತಿಯ ಧರ್ಮವನ್ನೂ ಅರಿತಿರುವುದಿಲ್ಲ.

13112107a ಯೇ ಪಾಪಾನಿ ನರಾಃ ಕೃತ್ವಾ ನಿರಸ್ಯಂತಿ ವ್ರತೈಃ ಸದಾ|

13112107c ಸುಖದುಃಖಸಮಾಯುಕ್ತಾ ವ್ಯಾಧಿತಾಸ್ತೇ ಭವಂತ್ಯುತ||

13112108a ಅಸಂವಾಸಾಃ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ ಮ್ಲೇಚ್ಛಾಶ್ಚಾಪಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

13112108c ನರಾಃ ಪಾಪಸಮಾಚಾರಾ ಲೋಭಮೋಹಸಮನ್ವಿತಾಃ||

ಲೋಭಮೋಹಸಮನ್ವಿತ ನರರು ಪಾಪಗಳನ್ನೆಸಗುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
ವ್ರತಗಳಿಂದ ಸದಾ ಆ ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು ವ್ಯಾಧಿಗಳನ್ನೂ ಅವರು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥವರು ಮರಣಾನಂತರ
ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದವರಾಗಿಯೂ ಮ್ಲೇಚ್ಛರಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13112109a ವರ್ಜಯಂತಿ ಚ ಪಾಪಾನಿ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಯೇ ನರಾಃ|

13112109c ಅರೋಗಾ ರೂಪವಂತಸ್ತೇ ಧನಿನಶ್ಚ ಭವಂತ್ಯುತ||

ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಪಾಪಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದ ನರರು ಅರೋಗಿಗಳಾಗಿ
ರೂಪವಂತರೂ ಮತ್ತು ಧನಿಕರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

13112110a ಸ್ತ್ರಿಯೋಽಪ್ಯೇತೇನ ಕಲ್ಪೇನ ಕೃತ್ವಾ ಪಾಪಮವಾಪ್ನುಯುಃ|

13112110c ಏತೇಷಾಮೇವ ಜಂತೂನಾಂ ಪತ್ನೀತ್ವಮುಪಯಾಂತಿ ತಾಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಕೂಡ ಇದೇ ರೀತಿಯ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಇದೇ ವಿಧದ
ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಹುಟ್ಟುವಾಗ ಆಯಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ಪತ್ನಿಯರಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13112111a ಪರಸ್ವಹರಣೇ ದೋಷಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಾಃ|

13112111c ಏತದ್ವೈ ಲೇಶಮಾತ್ರೇಣ ಕಥಿತಂ ತೇ ಮಯಾನಘ|

13112111e ಅಪರಸ್ಮಿ ನೃಥಾಯೋಗೇ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋಷ್ಯಸಿ ಭಾರತ||

ಹೀಗೆ ನಾನು ಇತರರದ್ದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವುದರಲ್ಲಿರುವ

ದೋಷಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅನಘ ! ಆದರೆ ಈಗ ನಾನು ಹೇಳಿರುವುದು ಲೇಶಮಾತ್ರವು. ಭಾರತ ! ಬೇರೆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಕೇಳುವೆಯಂತೆ.

13112112a ಏತನ್ಮಯಾ ಮಹಾರಾಜ ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ವದತಃ ಪುರಾ|

13112112c ಸುರರ್ಷೀಣಾಂ ಶ್ರುತಂ ಮಧ್ಯೇ ಪೃಷ್ಠಶ್ಚಾಪಿ ಯಥಾತಥಮ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹಿಂದೆ ಸುರರ್ಷಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಇದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೆ. ಅದನ್ನೇ ನೀನು ಕೇಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13112113a ಮಯಾಪಿ ತವ ಕಾತ್ಸ್ಮೇನ ಯಥಾವದನುವರ್ಣಿತಮ್|

13112113c ಏತಚ್ಚತ್ವಾ ಮಹಾರಾಜ ಧರ್ಮೇ ಕುರು ಮನಃ ಸದಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ನಾನೂ ಕೂಡ ನಿನಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಕೇಳಿದ್ದೆನೋ ಹಾಗೆ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಸದಾ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೋ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಸಂಸಾರಚಕ್ರಂ ನಾಮ ದ್ವಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಚಕ್ರ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹನ್ನೆರಡನೇ

ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೩

ಪಾಪವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವ ವಿಧಾನ; ಅನ್ನದಾನದ ಮಹಿಮೆ (1-28).

13113001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13113001a ಅಧರ್ಮಸ್ಯ ಗತಿಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಥಿತಾ ಮೇ ತ್ವಯಾನಘ|

13113001c ಧರ್ಮಸ್ಯ ತು ಗತಿಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ವದತಾಂ ವರ|

13113001e ಕೃತ್ವಾ ಕರ್ಮಾಣಿ ಪಾಪಾನಿ ಕಥಂ ಯಾಂತಿ ಶುಭಾಂ ಗತಿಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಅನಘ! ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನೀನು ನನಗೆ ಅಧರ್ಮಿಯು ಹೋಗುವ ಗತಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ. ಧರ್ಮ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವನು ಹೋಗುವ ಗತಿಯ ಕುರಿತು ಕೇಳ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಪಾಪ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಹೇಗೆ ಶುಭ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು?”

13113002 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13113002a ಕೃತ್ವಾ ಪಾಪಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಅಧರ್ಮವಶಮಾಗತಃ|

13113002c ಮನಸಾ ವಿಪರೀತೇನ ನಿರಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಧರ್ಮವಶನಾಗಿ ವಿಪರೀತ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13113003a ಮೋಹಾದಧರ್ಮಂ ಯಃ ಕೃತ್ವಾ ಪುನಃ ಸಮನುತಪ್ಯತೇ|

13113003c ಮನಃಸಮಾಧಿಸಂಯುಕ್ತೋ ನ ಸ ಸೇವೇತ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ಮೋಹದಿಂದ ಅಧರ್ಮವನ್ನೆಸಗಿ ಅದರ ಕುರಿತು ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪ ಪಡುವ

ಮನಃ-ಸಮಾಧಿಸಂಯುಕ್ತನು ಪುನಃ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

⁵⁷⁴13113004a ಯಥಾ ಯಥಾ ನರಃ ಸಮ್ಯಗಧರ್ಮಮನುಭಾಷತೇ|

13113004c ಸಮಾಹಿತೇನ ಮನಸಾ ವಿಮುಚ್ಯತಿ ತಥಾ ತಥಾ|

13113004e ಭುಜಂಗ ಇವ ನಿರ್ಮೋಕಾತ್ಪೂರ್ವಭುಕ್ತಾಜ್ಜ ರಾನ್ವಿತಾತ್||

ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ಹೇಗೆ ಸಮಾಹಿತ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸಿ ಪಶ್ಚಾತ್ತಾಪಪಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಪೊರೆಯನ್ನು ಕಳಚಿದ ಸರ್ಪದಂತೆ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13113005a ಅದತ್ತ್ವಾಪಿ ಪ್ರದಾನಾನಿ.⁵⁷⁵ ವಿವಿಧಾನಿ ಸಮಾಹಿತಃ|

13113005c ಮನಃಸಮಾಧಿಸಂಯುಕ್ತಃ ಸುಗತಿಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಮನಃ-ಸಮಾಧಿಸಂಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ವಿವಿಧ ದಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದಲೂ ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13113006a ಪ್ರದಾನಾನಿ ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಯಾನಿ ದತ್ತ್ವಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13113006c ನರಃ ಕೃತ್ವಾಪ್ಯಕಾರ್ಯಾಣಿ ತದಾ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಯಾವ ದಾನಗಳನ್ನಿತ್ತು ನರನು ಯಾವುದೇ ಅಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದರೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

---

⁵⁷⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಯಥಾ ಯಥಾ

ಮನಸ್ತಸ್ಯ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಂ ಕರ್ಮ ಗರ್ಹತೇ| ತಥಾ ತಥಾ ಶರೀರಂ ತು

ತೇನಾಧರ್ಮೇಣ ಮುಚ್ಯತೇ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁷⁵ ದತ್ತ್ವಾ ವಿಪ್ರಸ್ಯ ದಾನಾನಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13113007a ಸರ್ವೇಷಾಮೇವ ದಾನಾನಾಮನ್ನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಮುದಾಹೃತಮ್|

13113007c ಪೂರ್ವಮನ್ನಂ ಪ್ರದಾತವ್ಯಮ್ ಜುನಾ ಧರ್ಮಮಿಚ್ಛತಾ||

ಎಲ್ಲ ದಾನಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಅನ್ನದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನಿಚ್ಛಿಸುವ ಸರಳಬುದ್ಧಿಯು ಮೊದಲು
ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಬೇಕು.

13113008a ಪ್ರಾಣಾ ಹ್ಯನ್ನಂ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತಸ್ಮಾಜ್ಜಂತುಶ್ಚ ಜಾಯತೇ|

13113008c ಅನ್ನೇ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾ ಲೋಕಾಸ್ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ಪ್ರಕಾಶತೇ||

ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅನ್ನವೇ ಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಾಣಿಗಳು
ಹುಟ್ಟುವುದೂ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ. ಲೋಕಗಳು ಅನ್ನದ ಮೇಲೆಯೇ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅನ್ನವು ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತದೆ.

13113009a ಅನ್ನಮೇವ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ದೇವರ್ಷಿ ಪಿತೃಮಾನವಾಃ|

13113009c ಅನ್ನಸ್ಯ ಹಿ ಪ್ರದಾನೇನ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನೋತಿ ಕೌಶಿಕಃ⁵⁷⁶||

ದೇವ-ಋಷಿ-ಪಿತೃ-ಮಾನವರು ಅನ್ನವನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಅನ್ನದಾನ ಮಾಡಿಯೇ ಕೌಶಿಕನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13113010a ನ್ಯಾಯಲಬ್ಧಂ ಪ್ರದಾತವ್ಯಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ಹ್ಯನ್ನಮುತ್ತಮಮ್|

13113010c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಸಮುಪೇತೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಹೃಷ್ಟೇನಾಂತರಾತ್ಮನಾ||

ನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಉತ್ತಮ ಅನ್ನವನ್ನು ಅಂತರಾತ್ಮದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಹೃಷ್ಟರಾದ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತ ದ್ವಿಜರಿಗೆ ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

⁵⁷⁶ ರಂತಿದೇವೋ ದಿವಂ ಗತಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13113011a ಯಸ್ಯ ಹ್ಯನ್ನಮುಪಾಶ್ಚಂತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಶತಾ ದಶ|

13113011c ಹೃಷ್ಟೇನ ಮನಸಾ ದತ್ತಂ ನ ಸ ತಿಯರ್ಗ್ಗತಿರ್ಭವೇತ್||

ಹೃಷ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡುವವನು ತಿಯರ್ಗ್ಗೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಬೇಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13113012a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶ ಭೋಜ್ಯ ನರರ್ಷಭ|

13113012c ನರೋಽಧರ್ಮಾತ್ ಪ್ರಮುಚ್ಛೇತ ಪಾಪೇಷ್ವಭಿರತಃ ಸದಾ.⁵⁷⁷||

ನರರ್ಷಭ! ಪಾಪಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವ ನರನು ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅಧರ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13113013a ಭೈಕ್ಷೇಣಾನ್ನಂ ಸಮಾಹೃತ್ಯ ವಿಪ್ರೋ ವೇದಪುರಸ್ಕೃತಃ|

13113013c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತೇ ವಿಪ್ರೇ ದತ್ತೇಹ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ವೇದವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಂಡು ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಅನ್ನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದರೆ ಅವನು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13113014a ಅಹಿಂಸನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನಿತ್ಯಂ ನ್ಯಾಯೇನ ಪರಿಪಾಲ್ಯ ಚ|

13113014c ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ತರಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮನ್ನಂ ಯೋ ವೈ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ||

13113015a ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ವೇದವೃದ್ಧೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಯತಃ ಸುಸಮಾಹಿತಃ|

13113015c ತೇನಾಪೋಹತಿ ಧರ್ಮತ್ಮಾ ದುಷ್ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಪಾಂಡವ||

⁵⁷⁷ ಯೋಗೇಷ್ವಭಿರತಃ ಸದಾ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪಾಂಡವ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದೆಯೇ, ನಿತ್ಯವೂ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಪರಿಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟು ಸುಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ದ್ವಿಜರಿಗೂ ವೇದವೃದ್ಧರಿಗೂ ನೀಡುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಮಾಡಿದ ದುಷ್ಕೃತಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13113016a ಷಡ್ಭಾಗಪರಿಶುದ್ಧಂ ಚ ಕೃಷೇರ್ಭಾಗಮುಪಾರ್ಜಿತಮ್ |

13113016c ವೈಶ್ಯೋ ದದದ್ಧ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಪರಿಮುಚ್ಯತೇ ||

ಕೃಷಿಯ ಆದಾಯದ ಪರಿಶುದ್ಧ ಆರನೇ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ದ್ವಿಜರಿಗೆ ನೀಡುವ ವೈಶ್ಯನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13113017a ಅವಾಪ್ಯ ಪ್ರಾಣಸಂದೇಹಂ ಕಾರ್ಕಶ್ಯೇನ ಸಮಾರ್ಜಿತಮ್ |

13113017c ಅನ್ನಂ ದತ್ತ್ವಾ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಶೂದ್ರಃ ಪಾಪಾತ್ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ||

ಪ್ರಾಣವನ್ನು ಮುಡುಪಾಗಿಟ್ಟು ಕಾರ್ಕಶ್ಯದಿಂದ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ದ್ವಿಜಾತಿಯರಿಗಿತ್ತ ಶೂದ್ರನು ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13113018a ಔರಸೇನ ಬಲೇನಾನ್ನಮರ್ಜಯಿತ್ವಾವಿಹಿಂಸಕಃ |

13113018c ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ವಿಪ್ರೇಭ್ಯೋ ನ ಸ ದುರ್ಗಾಣಿ ಸೇವತೇ ||

ಅಹಿಂಸಕನಾಗಿ ತನ್ನದೇ ಬಲದಿಂದ ಶುದ್ಧ ಅನ್ನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಾನಮಾಡುವವನು ನರಕಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13113019a ನ್ಯಾಯೇನಾವಾಪ್ತಮನ್ನಂ ತು ನರೋ ಲೋಭವಿವರ್ಜಿತಃ |

13113019c ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ವೇದವೃದ್ಧೇಭ್ಯೋ ದತ್ತ್ವಾ ಪಾಪಾತ್ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ ||

ನ್ಯಾಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಗಳಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಲೋಭವರ್ಜಿತ ನರನು
ದ್ವಿಜರಿಗೂ ವೇದವೃದ್ಧರಿಗೂ ನೀಡಿ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13113020a ಅನ್ನಮೂರ್ಜಸ್ಕರಂ ಲೋಕೇ ದತ್ತೋರ್ಜಸ್ವೀ ಭವೇನ್ನರಃ|

13113020c ಸತಾಂ ಪಂಥಾನಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಸರ್ವಪಾಪಾತ್ಮಮುಚ್ಯತೇ||

ಅನ್ನವು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು
ನೀಡಿದ ನರನು ಬಲಶಾಲಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ತುರುಷರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಅವನು ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13113021a ದಾನಕೃದ್ಭಿಃ ಕೃತಃ ಪಂಥಾ ಯೇನ ಯಾಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ|

13113021c ತೇ ಸ್ಮ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ದಾತಾರಸ್ತೇಭ್ಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ದಾನಿಗಳು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಮನೀಷಿಣರೂ
ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ನದಾನಿಗಳು ಪ್ರಾಣವನ್ನೇ ನೀಡುವವರು. ಅವರ
ಧರ್ಮವು ಸನಾತನವಾದುದು.

13113022a ಸರ್ವಾವಸ್ಥಂ ಮನುಷ್ಯೇಣ ನ್ಯಾಯೇನಾನ್ನಮುಪಾರ್ಜಿತಮ್|

13113022c ಕಾರ್ಯಂ ಪಾತ್ರಗತಂ ನಿತ್ಯಮನ್ನಂ ಹಿ ಪರಮಾ ಗತಿಃ||

ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು
ಮನುಷ್ಯನು ಸತ್ಪಾತ್ರರಲ್ಲಿ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಅನ್ನವೇ
ಪರಮ ಗತಿಯು.

13113023a ಅನ್ನಸ್ಯ ಹಿ ಪ್ರದಾನೇನ ನರೋ ದುರ್ಗಂ ನ ಸೇವತೇ|

13113023c ತಸ್ಮಾದನ್ನಂ ಪ್ರದಾತವ್ಯಮನ್ಯಾಯಪರಿವರ್ಜಿತಮ್||

ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ನರನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ

ಅನ್ಯಾಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡಬೇಕು.

13113024a ಯತೇದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂರ್ವಂ ಹಿ ಭೋಕ್ತುಮನ್ನಂ ಗೃಹೀ ಸದಾ|

13113024c ಅವಂಧ್ಯಂ ದಿವಸಂ ಕುರ್ಯಾದನ್ನದಾನೇನ ಮಾನವಃ||

ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ಸದಾ ಮೊದಲು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಊಟಮಾಡಿಸಿ ನಂತರ ತಾನು ಊಟಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಅನ್ನದಾನದಿಂದ ಮಾನವನು ಆ ದಿನವನ್ನು ವ್ಯರ್ಥವಾಗದಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.

13113025a ಭೋಜಯಿತ್ವಾ ದಶಶತಂ ನರೋ ವೇದವಿದಾಂ ನೃಪ|

13113025c ನ್ಯಾಯವಿದ್ಧರ್ಮವಿದುಷಾಮಿತಿಹಾಸವಿದಾಂ ತಥಾ||

13113026a ನ ಯಾತಿ ನರಕಂ ಘೋರಂ ಸಂಸಾರಾಂಶ್ಚ ನ ಸೇವತೇ|

13113026c ಸರ್ವಕಾಮಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚಾಪ್ಯಶ್ಚತೇ ಫಲಮ್||

ನೃಪ! ವೇದವಿದರಾದ, ನ್ಯಾಯವಿದುಗಳಾದ, ಧರ್ಮವಿದುಷರೂ ಇತಿಹಾಸವಿದುಗಳೂ ಆದ ಒಂದು ಸಾವಿರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದ ನರನು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ಘೋರ ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಸರ್ವಕಾಮಸಮಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ಮರಣಾನಂತರ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13113027a ಏವಂ ಸುಖಿಸಮಾಯುಕ್ತೋ ರಮತೇ ವಿಗತಜ್ವರಃ|

13113027c ರೂಪವಾನ್ಕೀರ್ತಿಮಾಂಶ್ಚೈವ ಧನವಾಂಶ್ಚೋಪಪದ್ಯತೇ||

ಹೀಗೆ ಸುಖಿಸಮಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ವಿಗತಜ್ವರನಾಗಿ ರೂಪವಾನನೂ ಕೀರ್ತಿವಂತನೂ ಮತ್ತು ಧನವಂತನೂ ಆಗಿ ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13113028a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಮನ್ನದಾನಫಲಂ ಮಹತ್|

13113028c ಮೂಲಮೇತದ್ಧಿ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಪ್ರದಾನಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಇದೋ ನಾನು ಅನ್ನದಾನದ ಮಹಾ ಫಲದ ಕುರಿತು
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ದಾನವು ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳ ಮೂಲವೆಂದು
ತಿಳಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಸಂಸಾರಚಕ್ರಂ ನಾಮ ತ್ರಯೋದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಚಕ್ರ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಹದಿಮೂರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೪

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿ
ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (1-11).

13114001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13114001a ಅಹಿಂಸಾ ವೈದಿಕಂ ಕರ್ಮ ಧ್ಯಾನಮಿಂದ್ರಿಯಸಂಯಮಃ|

13114001c ತಪೋಽಥ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಾ ಕಿಂ ಶ್ರೇಯಃ ಪುರುಷಂ ಪ್ರತಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಹಿಂಸೆ, ವೈದಿಕ ಕರ್ಮ, ಧ್ಯಾನ,
ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಯಮ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಗುರುಶುಶ್ರೂಷೆ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
ಯಾವುದು ಪುರುಷನಿಗೆ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ?”

13114002 ಬೃಹಸ್ಪತಿರುವಾಚ|

13114002a ಸರ್ವಾಣ್ಯೇತಾನಿ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪೃಥಗ್ಧ್ವಾ ರಾಣಿ ಸರ್ವಶಃ|

13114002c ಶೃಣು ಸಂಕೀರ್ತೃಮಾನಾನಿ ಷಡೇವ ಭರತರ್ಷಭ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತರ್ಷಭ! ಇವೆಲ್ಲವೂ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದ್ವಾರಗಳಾಗಿವೆ. ಈ ಆರರಲ್ಲಿ ಯಾವ ದ್ವಾರದ ಮೂಲಕ ಹೋದರೂ ಧರ್ಮದ ಸಾಧನೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಆರನ್ನೂ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13114003a ಹಂತ ನಿಶ್ರೇಯಸಂ ಜಂತೋರಹಂ ವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನುತ್ತಮಮ್|

13114003c ಅಹಿಂಸಾಪಾಶ್ರಯಂ ಧರ್ಮಂ ಯಃ ಸಾಧಯತಿ ವೈ ನರಃ||

13114004a ತ್ರೀನ್ ದೋಷಾನ್ಸರ್ವಭೂತೇಷು ನಿಧಾಯ ಪುರುಷಃ ಸದಾ|

13114004c ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ಚ ಸಂಯಮ್ಯ ತತಃ ಸಿದ್ಧಿಮವಾಪ್ನುತೇ||

ಈಗ ನಾನು ಮನುಷ್ಯರ ಶ್ರೇಯಸ್ಸಿಗಾಗಿರುವ ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠ ಉಪಾಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅಹಿಂಸಾಯುಕ್ತ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಅಪರಾಧ, ಅಪಚಾರ ಮತ್ತು ಅಪಕಾರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಯಾರ ಕುರಿತೂ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಯಮವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ಸಂಯಮಿಸಿದವನು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13114005a ಅಹಿಂಸಕಾನಿ ಭೂತಾನಿ ದಂಡೇನ ವಿನಿಹಂತಿ ಯಃ|

13114005c ಆತ್ಮನಃ ಸುಖಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ನ ಸ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸುಖೀ ಭವೇತ್||

ತನ್ನ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಅಹಿಂಸಕ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೋಲಿನಿಂದ ಹೊಡೆಯುವವನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ.

13114006a ಆತ್ಮೋಪಮಶ್ಚ ಭೂತೇಷು ಯೋ ವೈ ಭವತಿ ಪೂರುಷಃ|

13114006c ನ್ಯಸ್ತದಂಡೋ ಜಿತಕ್ರೋಧಃ ಸ ಪ್ರೇತ್ಯ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ತನ್ನಂತೆಯೇ ಎಲ್ಲರೂ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ದಂಡವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13114007a ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತಸ್ಯ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಪಶ್ಯತಃ|

13114007c ದೇವಾಪಿ ಮಾರ್ಗೇ ಮುಹ್ಯಂತಿ ಅಪದಸ್ಯ ಪದ್ಮೇಷಿಣಃ||

ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತನನ್ನು ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಅಪದದ
ಪದವನ್ನು⁵⁷⁸ ಬಯಸುವವನನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳೂ
ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13114008a ನ ತತ್ಪರಸ್ಯ ಸಂದದ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಕೂಲಂ ಯದಾತ್ಮನಃ|

13114008c ಏಷ ಸಂಕ್ಷೇಪತೋ ಧರ್ಮಃ ಕಾಮಾದನ್ಯಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ತನಗೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದುದನ್ನು ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸಬಾರದು.
ಇದು ಧರ್ಮದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಲಕ್ಷಣ. ಇದಕ್ಕೆ ಹೊರತಾದುದೆಲ್ಲವೂ
ಕಾಮಜನ್ಯವಾದವುಗಳು.

13114009a ಪ್ರತ್ಯಾಖ್ಯಾನೇ ಚ ದಾನೇ ಚ ಸುಖದುಃಖೇ ಪ್ರಿಯಾಪ್ರಿಯೇ|

13114009c ಆತ್ಮೈಪಮೈನ ಪುರುಷಃ ಸಮಾಧಿಮಧಿಗಚ್ಚತಿ||

ತಿರಸ್ಕಾರ, ದಾನ, ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಿಯ-ಅಪ್ರಿಯಗಳು ತನಗೆ
ಉಂಟಾದಾಗ ಹೇಗೆ ಹರ್ಷ-ಶೋಕಗಳುಂಟಾಗುವವೋ ಹಾಗೆ

⁵⁷⁸ ಹೆಚ್ಚು ಗುರುತಿಲ್ಲದ ಪದವನ್ನು ಬಯಸುವವನು.

ಇತರರಿಗೂ ಆಗುತ್ತವೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಹೀಗೆ ಭಾವಿಸುವವನು ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13114010a ಯಥಾ ಪರಃ ಪ್ರಕ್ರಮತೇಽಪರೇಷು

ತಥಾಪರಃ ಪ್ರಕ್ರಮತೇ ಪರಸ್ಮಿನ್|

13114010c ಏಷೈವ ತೇಽಸ್ತೂಪಮಾ ಜೀವಲೋಕೇ

ಯಥಾ ಧರ್ಮೋ ನೈಪುಣೇನೋಪದಿಷ್ಯಃ||

ಇಂದು ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಮುಂದೆ ಅವನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಇತರರು ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜೀವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇದನ್ನೇ ನೀನು ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತರರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೋ. ಹೀಗೆ ನಾನು ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

13114011 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13114011a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಂ ಸುರಗುರುಧರ್ಮರಾಜಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್|

13114011c ದಿವಮಾಚಕ್ರಮೇ ಧೀಮಾನ್ ಪಶ್ಯತಾಮೇವ ನಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಆ ಧೀಮಾನ್ ಸುರಗುರುವು ನಾವೆಲ್ಲರೂ.⁵⁷⁹ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ದಿವವನ್ನೇರಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

⁵⁷⁹ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ-ಭೀಷ್ಮರ ಸಂವಾದವು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ ಅಲ್ಲಿ ವೈಶಂಪಾಯನನೂ ಇದ್ದನೆಂದು ಇದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಸಂಸಾರಚಕ್ರಸಮಾಪ್ತೌ ಚತುರ್ದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಚಕ್ರಸಮಾಪ್ತಿ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಹದಿನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೫

ಅಹಿಂಸಾಫಲ

ಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣದ ನಿಂದೆ (1-16).

13115001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13115001a ತತೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ರಾಜಾ ಶರತಲ್ಪೇ ಪಿತಾಮಹಮ್|

13115001c ಪುನರೇವ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಪಪ್ರಚ್ಛ ವದತಾಂ ವರಮ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ರಾಜಾ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶರತಲ್ಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಪಿತಾಮಹನಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು:

13115002a ಋಷಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ದೇವಾಃ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಮಹಾಮತೇ|

13115002c ಅಹಿಂಸಾಲಕ್ಷಣಂ ಧರ್ಮಂ ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯದರ್ಶನಾತ್||

“ಮಹಾಮತೇ! ಋಷಿಗಳು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು
ವೇದಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಧರ್ಮದ
ಅಹಿಂಸಾಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13115003a ಕರ್ಮಣಾ ಮನುಜಃ ಕುರ್ವನ್ ಹಿಂಸಾಂ ಪಾರ್ಥಿ ವಸತ್ತಮ|

13115003c ವಾಚಾ ಚ ಮನಸಾ ಚೈವ ಕಥಂ ದುಃಖಾತ್ಮಮುಚ್ಯತೇ||

ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ! ವಾಚಾ, ಮನಸಾ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ
ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಮನುಷ್ಯನು ಆ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ
ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ?”

13115004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13115004a ಚತುರ್ವಿಧೇಯಂ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಅಹಿಂಸಾ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ|

13115004c ಏಷೈಕತೋಽಪಿ ವಿಭ್ರಷ್ಟಾ ನ ಭವತ್ಯರಿಸೂದನ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರಿಸೂದನ! ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ನಾಲ್ಕು
ವಿಧದ.⁵⁸⁰ ಅಹಿಂಸೆಯನ್ನು ನಿರ್ದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ
ಒಂದರಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದರೂ ಅದು ಅಹಿಂಸೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13115005a ಯಥಾ ಸರ್ವಶ್ಚ ತುಷ್ಟಾದಸ್ತ್ರಿಭಿಃ ಪಾದೈರ್ನ ತಿಷ್ಠತಿ|

13115005c ತಥೈವೇಯಂ ಮಹೀಪಾಲ ಪ್ರೋಚ್ಯತೇ ಕಾರಣೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ನಾಲ್ಕು ಕಾಲುಗಳಿರುವ ಪಶುವು ಮೂರೇ ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಹೇಗೆ
ನಿಂತುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಮೂರೇ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದ
ಅಹಿಂಸಾವ್ರತವೂ ಪೂರ್ಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13115006a ಯಥಾ ನಾಗಪದೇಽನ್ಯಾನಿ ಪದಾನಿ ಪದಗಾಮಿನಾಮ್|

13115006c ಸರ್ವಾಣೈವಾಪಿಧೀಯಂತೇ ಪದಜಾತಾನಿ ಕೌಂಜರೇ|

---

⁵⁸⁰ ಮನಸ್ಸು, ಮಾತು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳ ಮೂಲಕ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು
ಹಿಂಸಿಸದಿರುವುದು ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವುದು (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

13115006e ಏವಂ ಲೋಕೇಷ್ಟಹಿಂಸಾ ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಧರ್ಮತಃ
ಪರಾ.⁵⁸¹||

ಆನೆಯು ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಹೆಚ್ಚೆಯನ್ನಿಟ್ಟರೆ
ಆನೆಯ ಹೆಚ್ಚೆಯೊಳಗೇ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಹೆಚ್ಚಿಗಳೂ ಐಕ್ಯವಾಗಿ
ಹೋಗುವಂತೆ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳೂ ಅಹಿಂಸೆಯಲ್ಲಿಯೇ
ಅಡಕವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13115007a ಕರ್ಮಣಾ ಲಿಪ್ಯತೇ ಜಂತುವಾಚಾ ಚ ಮನಸೈವ ಚ|

13115008a ಪೂರ್ವಂ ತು ಮನಸಾ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ತಥಾ ವಾಚಾಥ ಕರ್ಮಣಾ.⁵⁸²|

ಮನಸಾ, ವಾಚಾ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಜಂತುವು ಹಿಂಸೆಯ
ದೋಷದಿಂದ ಲಿಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಮೊದಲು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ನಂತರ ಮಾತು ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು
ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.

13115008c ತ್ರಿಕಾರಣಂ ತು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಂ ಶ್ರುಯತೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಭಿಃ||

13115009a ಮನೋವಾಚಿ ತಥಾಸ್ವಾದೇ ದೋಷಾ ಹ್ಯೇಷು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಾಃ|

ಬ್ರಹ್ಮವಾದಿಗಳು ಹಿಂಸಾದೋಷಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಮೂರು
ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುವ
ಮನಸ್ಸು, ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬೇಕೆಂಬ ಮಾತು, ಹಾಗೂ ಮಾಂಸವನ್ನು

---

⁵⁸¹ ಪುರಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁸² ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ನ ಭಕ್ಷಯತಿ ಯೋ
ಮಾಂಸಂ ತ್ರಿವಿಧಂ ಸ ವಿಮುಚ್ಯತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಆಸ್ವಾದಿಸುವುದು - ಇವುಗಳ ಮೇಲೆಯೇ ದೋಷವು
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿದೆ.

13115009c ನ ಭಕ್ಷಯಂತ್ಯತೋ ಮಾಂಸಂ ತಪೋಯುಕ್ತಾ ಮನೀಷಿಣಃ||
13115010a ದೋಷಾಂಸ್ತು ಭಕ್ಷಣೇ ರಾಜನ್ಮಾಂಸಸ್ಯೇಹ ನಿಬೋಧ ಮೇ|
13115010c ಪುತ್ರಮಾಂಸೋಪಮಂ ಜಾನನ್ಬಾದತೇ ಯೋ ವಿಚೇತನಃ.⁵⁸³||

ಆದುದರಿಂದ ತಪೋಯುಕ್ತ ಮನೀಷಿಣರು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.
ರಾಜನ್! ತನ್ನ ಮಗನ ಮಾಂಸಕ್ಕೂ ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸಕ್ಕೂ
ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದೂ ವಿಚೇತನನಾದವನು
ಮಾಡುವ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣದ ದೋಷಗಳನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

13115011a ಮಾತಾಪಿತೃಸಮಾಯೋಗೇ ಪುತ್ರತ್ವಂ ಜಾಯತೇ ಯಥಾ|
⁵⁸⁴13115011c ರಸಂ ಚ ಪ್ರತಿ ಜಿಹ್ವಾಯಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾನಂ ಜಾಯತೇ ತಥಾ|
13115011e ತಥಾ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ನಿಯತಂ ರಾಗೋ ಹ್ಯಾಸ್ವಾದಿತಾದ್ಭವೇತ್||

ಮಾತಾಪಿತೃಗಳ ಸಂಯೋಗದಿಂದ ಪುತ್ರನು ಹೇಗೆ
ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಅದೇ ರೀತಿ ರಸವು ನಾಲಿಗೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದಾಗ
ರುಚಿಯ ಜ್ಞಾನವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ವಿಷಯಗಳ ಆಸ್ವಾದನೆಯಿಂದ
ಅವುಗಳಲ್ಲಿಯ ಆಸಕ್ತಿಯು ಹೆಚ್ಚುವುದೆಂದು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುತ್ತವೆ.

---

⁵⁸³ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಮಾಂಸಂ
ಮೋಹಸಮಾಯುಕ್ತಃ ಪುರುಷಃ ಸೋಽಧಮಃ ಸ್ಮೃತಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁸⁴ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಹಿಂಸಾಂ
ಕೃತ್ವಾವಶಃ ಪಾಪೋ ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಜಾಯತೇ ತಥಾ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13115012a ಅಸಂಸ್ಕೃತಾಃ ಸಂಸ್ಕೃತಾಶ್ಚ ಲವಣಾಲವಣಾಸ್ತಥಾ|

13115012c ಪ್ರಜ್ಞಾಯಂತೇ ಯಥಾ ಭಾವಾಸ್ತಥಾ ಚಿತ್ತಂ ನಿರುದ್ಯತೇ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಯಾರಿಸಿದ, ಉಪ್ಪಿಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಉಪ್ಪಿರುವ ಮಾಂಸದ ರುಚಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದರಿಂದಲೇ ಚಿತ್ತವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಂಧಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

13115013a ಭೇರೀಶಂಖಮೃದಂಗಾದ್ಯಾಂಸ್ತಂತ್ರೀಶಬ್ದಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾನ್||

13115013c ನಿಷೇವಿಷ್ಯಂತಿ ವೈ ಮಂದಾ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಾಃ ಕಥಂ ನರಾಃ||

ಮೂಢ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕರು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕೇಳಬರುವ ಭೇರೀ-ಮೃದಂಗ ಶಬ್ದಗಳನ್ನೂ ಪುಷ್ಕಲ ವೀಣಾವಾದನಗಳನ್ನೂ ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಕೇಳಬಲ್ಲರು?

13115014a ಅಚಿಂತಿತಮನುದ್ವಿಷ್ಟಮಸಂಕಲ್ಪಿತಮೇವ ಚ|

13115014c ರಸಂ ಗೃದ್ಧ್ಯಾ ಭಿಭೂತಾ ವೈ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಫಲಾರ್ಥಿನಃ|

13115014e ಪ್ರಶಂಸಾ ಹ್ಯೇವ ಮಾಂಸಸ್ಯ ದೋಷಕರ್ಮಫಲಾನ್ವಿತಾ||

ಮಾಂಸದ ರುಚಿಯ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆವಿಷ್ಟರಾಗಿ ಅಭಿಷ್ಟಫಲ ಮಾಂಸದಲ್ಲಿಯೇ ಆಸಕ್ತರಾಗಿ ಅದರ ಗುಣಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುವವರಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಅಧೋಗತಿಯನ್ನು ಊಹಿಸಲೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾಂಸವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸೆಮಾಡುವುದೂ ಕೂಡ ದೋಷಕರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

13115015a ಜೀವಿತಂ ಹಿ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಬಹವಃ ಸಾಧವೋ ಜನಾಃ|

13115015c ಸ್ವಮಾಂಸೈಃ ಪರಮಾಂಸಾನಿ ಪರಿಪಾಲ್ಯ ದಿವಂ ಗತಾಃ||

ಅನೇಕ ಸತ್ತುರುಷರು ಬೇರೆಯವರ ಮಾಂಸವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ
ತಮ್ಮ ಮಾಂಸಗಳನ್ನೇ ಕೊಟ್ಟು ಜೀವವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ
ಹೋಗಿದ್ದಾರೆ.

13115016a ಏವಮೇಷಾ ಮಹಾರಾಜ ಚತುರ್ಭಿಃ ಕಾರಣೈರ್ವೃತಾ|

13115016c ಅಹಿಂಸಾ ತವ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾ ಸರ್ವಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತಾ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಹೀಗೆ ನಾನು ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಯಗಳಿಂದ
ಸಾಧಿಸಬಹುದಾದ ಸರ್ವಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಹಿತೆ ಅಹಿಂಸೆಯ ಕುರಿತು
ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಮಾಂಸವರ್ಜನಕಥನೇ ಪಂಚದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವರ್ಜನಕಥನ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಹದಿನೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೬

ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣದ ದೋಷ ಮತ್ತು ಅದರ ತ್ಯಾಗದ ಮಹಿಮೆ (1-76).

13116001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13116001a ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯುಕ್ತಂ ಬಹುಶಸ್ವಯಾ|

13116001c ಶ್ರಾದ್ಧೇಷು ಚ ಭವಾನಾಹ ಪಿತೃನಾಮಿಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವೆಂದು ನೀನು ಅನೇಕ ಬಾರಿ ಹೇಳಿರುವೆ. ಆದರೆ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಪಿತೃಗಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾರೆ ಎಂದೂ ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

13116002a ಮಾಂಸೈರ್ಬಹುವಿಧೈಃ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ವ ಯಾ ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಃ ಪುರಾ|

13116002c ಅಹತ್ವಾ ಚ ಕುತೋ ಮಾಂಸಮೇವಮೇತದ್ವಿರುದ್ಧತೇ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ಶ್ರಾದ್ಧವಿಧಿಯ ಕುರಿತು ಹೇಳುವಾಗ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಮಾಂಸದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೆ. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿ ಈಗ ಏಕೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವೆ?

13116003a ಜಾತೋ ನಃ ಸಂಶಯೋ ಧರ್ಮೇ ಮಾಂಸಸ್ಯ ಪರಿವರ್ಜನೇ|

13116003c ದೋಷೋ ಭಕ್ಷಯತಃ ಕಃ ಸ್ಯಾತ್ಕಲ್ಪಾ ಭಕ್ಷಯತೋ ಗುಣಃ||

ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದರ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವುದರಿಂದಾಗುವ ದೋಷವೇನು ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವುದರಲ್ಲಿರುವ ಗುಣಗಳ್ಯಾವುವು?

13116004a ಹತ್ವಾ ಭಕ್ಷಯತೋ ವಾಪಿ ಪರೇಣೋಪಹೃತಸ್ಯ ವಾ|

13116004c ಹನ್ಯಾದ್ವಾ ಯಃ ಪರಸ್ಯಾರ್ಥೇ ಕ್ರೀತ್ವಾ ವಾ ಭಕ್ಷಯೇನ್ನರಃ||

ತಾನೇ ಕೊಂದು ಅದರ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು, ಇತರರು ಕೊಟ್ಟ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು, ಇತರರಿಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವವನು ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ಖರೀದಿಸಿ ತಿನ್ನುವವನು - ಇವರಿಗೆ ಯಾವ ದೋಷಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ?

13116005a ಏತದಿಚ್ಛಾಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಕಥ್ಯಮಾನಂ ತ್ವಯಾನಘ|

13116005c ನಿಶ್ಚಯೇನ ಚಿಕೀರ್ಷಾಮಿ ಧರ್ಮಮೇತಂ ಸನಾತನಮ್||

ಅನಘ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ತತ್ತ್ವ ತಃ ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನಾನು ಈ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13116006a ಕಥಮಾಯುರವಾಪ್ನೋತಿ ಕಥಂ ಭವತಿ ಸತ್ತ್ವ ವಾನ್|

13116006c ಕಥಮವ್ಯಂಗತಾಮೇತಿ ಲಕ್ಷಣೋ ಜಾಯತೇ ಕಥಮ್||

ಹೇಗೆ ದೀರ್ಘಾಯವಾಗುತ್ತಾನೆ? ಹೇಗೆ ಸತ್ತ್ವ ಯುತನಾಗುತ್ತಾನೆ? ಪೂರ್ಣಾಂಗನು ಹೇಗಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಲಕ್ಷಣಸಂಪನ್ನನು ಹೇಗಾಗುತ್ತಾನೆ?”

13116007 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13116007a ಮಾಂಸಸ್ಯ ಭಕ್ಷಣೇ ರಾಜನ್ ಯೋಽಧರ್ಮಃ ಕುರುಪುಂಗವ|

13116007c ತಂ ಮೇ ಶೃಣು ಯಥಾತತ್ತ್ವಂ ಯಶ್ಚಾಸ್ಯ ವಿಧಿರುತ್ತಮಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಕುರುಪುಂಗವ! ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದಾಗುವ ಅಧರ್ಮದ ಕುರಿತೂ ಮತ್ತು ಅದರ ಉತ್ತಮ ವಿಧಿಯನ್ನೂ ಯಥಾತತ್ತ್ವವಾಗಿ ಕೇಳು.

13116008a ರೂಪಮವ್ಯಂಗತಾಮಾಯುರ್ಬುಧ್ಧಿಂ ಸತ್ತ್ವಂ ಬಲಂ ಸ್ಮೃತಿಮ್|

13116008c ಪ್ರಾಪ್ತುಕಾಮೈರ್ನರೈರ್ಹಿಂಸಾ ವರ್ಜಿತಾ ವೈ ಕೃತಾತ್ಮಭಿಃ||

ರೂಪ, ಪೂರ್ಣಾಂಗಗಳು, ಆಯುಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಸತ್ತ್ವ, ಬಲ ಮತ್ತು ಸ್ಮೃತಿ ಇವುಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಯಸುವ ಕೃತಾತ್ಮ ನರರು ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ.

13116009a ಋಷೀಣಾಮತ್ರ ಸಂವಾದೋ ಬಹುಶಃ ಕುರುಪುಂಗವ|

13116009c ಬಭೂವ ತೇಷಾಂ ತು ಮತಂ ಯತ್ತಚ್ಚ್ಚಣು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಕುರುಪುಂಗವ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಋಷಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಬಹುಬಾರಿ ಅನೇಕ ಸಂವಾದಗಳಾಗಿವೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿದ ಮತವನ್ನು ಕೇಳು.

13116010a ಯೋ ಯಜೇತಾಶ್ವಮೇಧೇನ ಮಾಸಿ ಮಾಸಿ ಯತವ್ರತಃ|

13116010c ವರ್ಜಯೇನ್ಮಧು ಮಾಂಸಂ ಚ ಸಮಮೇತದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪ್ರತಿತಿಂಗಳೂ ಯತವ್ರತನಾಗಿದ್ದು ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಮಧು-ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದವನು ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರೇ.

13116011a ಸಪ್ತರ್ಷಯೋ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಸ್ತಥೈವ ಚ ಮರೀಚಿಪಾಃ|

13116011c ಅಮಾಂಸಭಕ್ಷಣಂ ರಾಜನ್ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

ರಾಜನ್! ಮನೀಷಿಣರಾದ ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು, ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಮತ್ತು ಮರೀಚಿಪರು ಅಮಾಂಸಭಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13116012a ನ ಭಕ್ಷಯತಿ ಯೋ ಮಾಂಸಂ ನ ಹನ್ಯಾನ್ನ ಚ ಘಾತಯೇತ್|

13116012c ತಂ ಮಿತ್ರಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮನುಃ ಸ್ವಾಯಂಭುವೋಽಬ್ರವೀತ್||

ಯಾರು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಥವಾ ಕೊಲ್ಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅವನು ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಮಿತ್ರನು ಎಂದು ಸ್ವಾಯಂಭುವ ಮನುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13116013a ಅಧೃಷ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಃ ಸರ್ವಜಂತುಷು|

13116013c ಸಾಧೂನಾಂ ಸಂಮತೋ ನಿತ್ಯಂ ಭವೇನ್ಮಾಂಸಸ್ಯ ವರ್ಜನಾತ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದವನನ್ನು ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಜಂತುಗಳೂ ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡುತ್ತವೆ. ಮತ್ತು ಸಾಧುಗಳು ಅವನನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13116014a ಸ್ವಮಾಂಸಂ ಪರಮಾಂಸೇನ ಯೋ ವರ್ಧಯಿತುಮಿಚ್ಛತಿ|

13116014c ನಾರದಃ ಪ್ರಾಹ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಿಯತಂ ಸೋಽವಸೀದತಿ||

ಇತರರ ಮಾಂಸದಿಂದ ತನ್ನ ಮಾಂಸಖಂಡವನ್ನು ಬೆಳೆಯಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವನು ವಿನಾಶಹೊಂದುವುದು ನಿಶ್ಚಯ ಎಂದು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ನಾರದನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13116015a ದದಾತಿ ಯಜತೇ ಚಾಪಿ ತಪಸ್ವೀ ಚ ಭವತ್ಯಪಿ|

13116015c ಮಧುಮಾಂಸನಿವೃತ್ತೇತಿ ಪ್ರಾಹ್ಯೈವಂ ಸ ಬೃಹಸ್ಪತಿಃ||

ಮಧು-ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವನು ದಾನಿಯೂ, ಯಾಜಕನೂ ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಯೂ ಆಗುವನೆಂದು ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13116016a ಮಾಸಿ ಮಾಸ್ಯಶ್ವಮೇಧೇನ ಯೋ ಯಜೇತ ಶತಂ ಸಮಾಃ|

13116016c ನ ಖಾದತಿ ಚ ಯೋ ಮಾಂಸಂ ಸಮಮೇತನ್ಮತಂ ಮಮ||

ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳೂ ಅಶ್ವಮೇಧ ಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವವನು ಇಬ್ಬರೂ ಸಮಾನರು ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

13116017a ಸದಾ ಯಜತಿ ಸತ್ರೇಣ ಸದಾ ದಾನಂ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|

13116017c ಸದಾ ತಪಸ್ವೀ ಭವತಿ ಮಧುಮಾಂಸಸ್ಯ ವರ್ಜನಾತ್||

ಮಧು-ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದವನು ಸದಾ ಸತ್ರಯಾಗವನ್ನು ಮಾಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸದಾ ದಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಸದಾ ತಪಸ್ವಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13116018a ಸರ್ವೇ ವೇದಾ ನ ತತ್ಕುರ್ಯುಃ ಸರ್ವಯಜ್ಞಾಶ್ಚ ಭಾರತ|

13116018c ಯೋ ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ಮಾಂಸಾನಿ ಪಶ್ಚಾದಪಿ ನಿವರ್ತತೇ||

ಭಾರತ ! ಮೊದಲು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದರೂ ನಂತರ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಸರ್ವವೇದಗಳೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವಯಜ್ಞಗಳೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13116019a ದುಷ್ಕರಂ ಹಿ ರಸಜ್ಞೇನ ಮಾಂಸಸ್ಯ ಪರಿವರ್ಜನಮ್|

13116019c ಚರ್ತುಂ ವ್ರತಮಿದಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸರ್ವಪ್ರಾಣ್ಯಭಯಪ್ರದಮ್||

ರುಚಿಯು ಹತ್ತಿದನಂತರ ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದು ದುಷ್ಕರವಾದುದು. ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ಅಭಯಪ್ರದವಾದ ಈ ವ್ರತವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವು.

13116020a ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಯೋ ವಿದ್ವಾನ್ದದಾತ್ಯಭಯದಕ್ಷಿಣಾಮ್|

13116020c ದಾತಾ ಭವತಿ ಲೋಕೇ ಸ ಪ್ರಾಣಾನಾಂ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಭಯದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ವಿದ್ವಾನನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣದಾತನಾಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13116021a ಏವಂ ವೈ ಪರಮಂ ಧರ್ಮಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ|

13116021c ಪ್ರಾಣಾ ಯಥಾತ್ಮನೋಽಭೀಷ್ಟಾ ಭೂತಾನಾಮಪಿ ತೇ ತಥಾ||

ಹೀಗೆ ಮನೀಷಿಣರು ಇದನ್ನೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವೆಂದು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.
ತನಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಾಣಗಳು ಎಷ್ಟು ಪ್ರಿಯವೋ ಅಷ್ಟೇ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ
ಅವರವರ ಪ್ರಾಣಗಳು ಪ್ರಿಯವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

13116022a ಆತ್ಮೈಪಮ್ಯೇನ ಗಂತವ್ಯಂ ಬುದ್ಧಿಮದ್ಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

13116022c ಮೃತ್ಯುತೋ ಭಯಮಸ್ತೀತಿ ವಿದುಷಾಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾಮ್||

ಬುದ್ಧಿಮಾನ ಮಹಾತ್ಮರು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ತಮ್ಮಂತೆಯೇ ಎಂದು
ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವ ವಿದುಷರಿಗೂ ಮೃತ್ಯುವಿನ
ಭಯವಿದ್ದೇ ಇರುತ್ತದೆ.

13116023a ಕಿಂ ಪುನರ್ಹನ್ಯಮಾನಾನಾಂ ತರಸಾ ಜೀವಿತಾರ್ಥಿನಾಮ್|

13116023c ಅರೋಗಾಣಾಮಪಾಪಾನಾಂ ಪಾಪೈರ್ಮಾಂಸೋಪಜೀವಿಭಿಃ||

ಹೀಗಿರುವಾಗ ಮಾಂಸದಿಂದಲೇ ಜೀವಿಸುವ ಪಾಪಿಷ್ಠರಿಂದ
ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವ ರೋಗರಹಿತವಾಗಿ ಯಾವ ಪಾಪವನ್ನೂ ಮಾಡದೇ
ಜೀವಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ
ಮೃತ್ಯುಭಯವಿಲ್ಲದಿರುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ ಸಾಧ್ಯ?

13116024a ತಸ್ಮಾದ್ವಿದ್ಧಿ ಮಹಾರಾಜ ಮಾಂಸಸ್ಯ ಪರಿವರ್ಜನಮ್|

13116024c ಧರ್ಮಸ್ಯಾಯತನಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಚ ಸುಖಸ್ಯ ಚ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದು ಧರ್ಮಕ್ಕೂ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೂ
ಮತ್ತು ಸುಖಕ್ಕೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಧಾರಭೂತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13116025a ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾಹಿಂಸಾ ಪರಂ ತಪಃ|

13116025c ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಸತ್ಯಂ ತತೋ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಧರ್ಮವು. ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ತಪವು.
ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಸತ್ಯವು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದಲೇ ಧರ್ಮವು
ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುತ್ತದೆ.

13116026a ನ ಹಿ ಮಾಂಸಂ ತೃಣಾತ್ಕಾಷ್ಠಾದುಪಲಾದ್ವಾಪಿ ಜಾಯತೇ|

13116026c ಹತ್ವಾ ಜಂತುಂ ತತೋ ಮಾಂಸಂ ತಸ್ಮಾದ್ಧೋಷೋಽಸ್ಯ ಭಕ್ಷಣೇ||

ಹುಲ್ಲಿನಿಂದಾಗಲೀ, ಕಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕಲ್ಲಿನಿಂದಾಗಲೀ
ಮಾಂಸವು ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಜಂತುವನ್ನು ಕೊಂದೇ ಮಾಂಸವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಮಾಂಸವನ್ನು
ತಿನ್ನುವುದು ಮಹಾದೋಷಯುಕ್ತವಾದುದು.

13116027a ಸ್ವಾಹಾಸ್ವಧಾಮೃತಭುಜೋ ದೇವಾಃ ಸತ್ಯಾರ್ಜವಪ್ರಿಯಾಃ|

13116027c ಕ್ರವ್ಯಾದಾನ್ರಾಕ್ಷಸಾನ್ವಿದ್ಧಿ ಜಿಹ್ಮಾನೃತಪರಾಯಣಾನ್||

ಸ್ವಾಹಾ-ಸ್ವಧಾಮೃತವಾದ ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವರು ಮತ್ತು
ಸತ್ಯ-ಸರಳತೆಗಳ ಪ್ರಿಯರಾಗಿರುವವರೇ ದೇವತೆಗಳು. ಕುಟಿಲತೆ ಮತ್ತು
ಸುಳ್ಳಿನಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದು ಮಾಂಸವನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುವವರು ರಾಕ್ಷಸರೆಂದು ತಿಳಿ.

13116028a ಕಾಂತಾರೇಷ್ಟಥ ಘೋರೇಷು ದುರ್ಗೇಷು ಗಹನೇಷು ಚ|

13116028c ರಾತ್ರಾವಹನಿ ಸಂಧ್ಯಾಸು ಚತ್ವರೇಷು ಸಭಾಸು ಚ|

⁵⁸⁵13116028e ಅಮಾಂಸಭಕ್ಷಣೇ ರಾಜನ್ ಭಯಮಂತೇ ನ ಗಚ್ಛತಿ||

ರಾಜನ್! ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದವನು ಘೋರ ಕಾಡಲ್ಲಾಗಲೀ, ಗಹನ

---

⁵⁸⁵ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಉದ್ಯತೇಷು ಚ
ಶಸ್ತ್ರೇಷು ಮೃಗವ್ಯಾಲಭಯೇಷು ಚ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದುರ್ಗಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ರಾತ್ರಿ-ಹಗಲಿನಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ,
 ಸಂಧ್ಯಾಸಮಯದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ನಾಲ್ಕು ರಸ್ತೆಗಳು ಕೂಡುವ
 ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ಸಭೆಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ ಭಯವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

⁵⁸⁶13116029a ಯದಿ ಚೇತ್ಪಾದಕೋ ನ ಸ್ಯಾನ್ನ ತದಾ ಘಾತಕೋ ಭವೇತ್|
 13116029c ಘಾತಕಃ ಖಾದಕಾರ್ಥಾಯ ತಂ ಘಾತಯತಿ ವೈ ನರಃ||

ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನೇ ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಪಶುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನೂ
 ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವರ ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಕಟುಕನು
 ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ.

13116030a ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಮೇತದಿತಿ ವಾ ಇತಿ ಹಿಂಸಾ ನಿವರ್ತತೇ|
 13116030c ಖಾದಕಾರ್ಥಮತೋ ಹಿಂಸಾ ಮೃಗಾದೀನಾಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಅಭಕ್ಷವೆಂದು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ
 ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯೂ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವರ
 ಸಲುವಾಗಿಯೇ ಮೃಗಾದಿಗಳ ಹಿಂಸೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ.

13116031a ಯಸ್ಮಾದ್ ಗ್ರಸತಿ ಚೈವಾಯುರ್ಹಿಂಸಕಾನಾಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ|

---

⁵⁸⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಶರಣ್ಯಃ
 ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಃ ಸರ್ವಜಂತುಷು| ಅನುದ್ವೇಗಕರೋ ಲೋಕೇ ನ
 ಚಾಪ್ಯದ್ವಿಜತೇ ಸದಾ|| ಅರ್ಥಾತ್: ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದವನು
 ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ ರಕ್ಷಕನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಸರ್ವಜಂತುಗಳ ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೂ
 ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಯಾರಿಗೂ ಅವನು
 ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ತಾನೂ ಉದ್ವೇಗಗೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.
 (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

13116031c ತಸ್ಮಾದ್ವಿವರ್ಜಯೇನ್ಮಾಂಸಂ ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ಭೂತಿಮಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ಹಿಂಸಕರ ಪಾಪವು ಅವರ ಆಯಸ್ಸನ್ನೇ
ನುಂಗಿಹಾಕುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವರು
ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13116032a ತ್ರಾತಾರಂ ನಾಧಿಗಚ್ಛಂತಿ ರೌದ್ರಾಃ ಪ್ರಾಣಿವಿಹಿಂಸಕಾಃ|

13116032c ಉದ್ವೇಜನೀಯಾ ಭೂತಾನಾಂ ಯಥಾ ವ್ಯಾಲಮೃಗಾಸ್ತಥಾ||

ವ್ಯಾಲ-ಮೃಗ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ರೌದ್ರ
ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸಕರು ರಕ್ಷಕರನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.

13116033a ಲೋಭಾದ್ವಾ ಬುದ್ಧಿಮೋಹಾದ್ವಾ ಬಲವೀರ್ಯಾರ್ಥಮೇವ ಚ|

13116033c ಸಂಸರ್ಗಾದ್ವಾಥ ಪಾಪಾನಾಮಧರ್ಮರುಚಿತಾ ನೃಣಾಮ್||

ಲೋಭದಿಂದ ಅಥವಾ ಬುದ್ಧಿಮೋಹದಿಂದ ಅಥವಾ
ಬಲವೀರ್ಯಗಳಿಗಾಗಿ ಅಥವಾ ಪಾಪಿಗಳ ಸಂಸರ್ಗದಿಂದ
ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಅಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ರುಚಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13116034a ಸ್ವಮಾಂಸಂ ಪರಮಾಂಸೇನ ಯೋ ವರ್ಧಯಿತುಮಿಚ್ಛತಿ|

13116034c ಉದ್ವಿಗ್ನವಾಸೇ ವಸತಿ ಯತ್ರತತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ||

ಇತರರ ಮಾಂಸದಿಂದ ತನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲು
ಬಯಸುವವನು ಎಲ್ಲಿ ಹೇಗೆಯೇ ಹುಟ್ಟಲಿ, ಉದ್ವಿಗ್ನ ಜೀವನವನ್ನೇ
ಬದುಕುತ್ತಾನೆ.

13116035a ಧನ್ಯಂ ಯಶಸ್ಯಮಾಯುಷ್ಯಂ ಸ್ವರ್ಗ್ಯಂ ಸ್ವಸ್ಥಯನಂ ಮಹತ್|

13116035c ಮಾಂಸಸ್ಯಾಭಕ್ಷಣಂ ಪ್ರಾಹುರ್ನಿ ಯತಾಃ ಪರಮರ್ಷಯಃ||

ನಿಯತ ಪರಮಋಷಿಗಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವುದು ಧನ,
ಯಶಸ್ಸು, ಆಯುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಇವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಧಾನ
ಉಪಾಯವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13116036a ಇದಂ ತು ಖಿಲು ಕೌಂತೇಯ ಶ್ರುತಮಾಸೀತ್ತುರಾ ಮಯಾ|

13116036c ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸ್ಯ ವದತೋ ಯೇ ದೋಷಾ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣೇ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಹಿಂದೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣದ ದೋಷಗಳ
ಕುರಿತು ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನಿಂದ ನಾನು ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ್ದೆ.

13116037a ಯೋ ಹಿ ಖಾದತಿ ಮಾಂಸಾನಿ ಪ್ರಾಣಿನಾಂ ಜೀವಿತಾರ್ಥಿನಾಮ್|

13116037c ಹತಾನಾಂ ವಾ ಮೃತಾನಾಂ ವಾ ಯಥಾ ಹಂತಾ ತಥೈವ ಸಃ||

ಜೀವಿಸಿರಲು ಬಯಸುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು -
ಅವನೇ ಕೊಂದಿರಲಿ ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಕೊಂದಿರಲಿ - ಆ
ಪ್ರಾಣಿಯ ಹಂತಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13116038a ಧನೇನ ಕ್ರಾಯಕೋ ಹಂತಿ ಖಾದಕಶ್ಚೋಪಭೋಗತಃ|

13116038c ಘಾತಕೋ ವಧಬಂಧಾಭ್ಯಾಮಿತ್ಯೇಷ ತ್ರಿವಿಧೋ ವಧಃ||

ಮಾಂಸವನ್ನು ಖರೀದಿಸುವವನು ಧನದ ಮೂಲಕ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು ಉಪಭೋಗದ ಮೂಲಕ
ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಕಟುಕನು ಬಂಧನ-ವಧೆಗಳಿಂದ
ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಮೂರುವಿಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಿಯ
ವಧೆಯಾಗುತ್ತದೆ.

13116039a ಅಖಾದನ್ನನುಮೋದಂಶ್ಚ ಭಾವದೋಷೇಣ ಮಾನವಃ|

13116039c ಯೋಽನುಮನ್ಯೇತ ಹಂತವ್ಯಂ ಸೋಽಪಿ ದೋಷೇಣ ಲಿಪ್ಯತೇ||

ತಾನು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇದ್ದರೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬರಿಗೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಅನುಮೋದಿಸುವ ಮನುಷ್ಯನೂ ಕೂಡ ಭಾವದೋಷದಿಂದ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣಿಯ ದೋಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅನುಮತಿಸಿದವನೂ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದ ಪಾಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13116040a ಅಧೃಷ್ಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಾಯುಷ್ಮಾನ್ನೀರುಜಃ ಸುಖೀ|

13116040c ಭವತ್ಯಭಕ್ಷಯನ್ಮಾಂಸಂ ದಯಾವಾನ್ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ||

ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಕುರಿತು ದಯಾಪರನಾಗಿರುವವನನ್ನು ಪ್ರಾಣಿಗಳು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ಅರೋಗಿಯಾಗಿ ಆಯುಷ್ಯವಂತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13116041a ಹಿರಣ್ಯದಾನೈರ್ಗೋದಾನೈರ್ಭೂಮಿದಾನೈಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13116041c ಮಾಂಸಸ್ಯಾಭಕ್ಷಣೇ ಧರ್ಮೋ ವಿಶಿಷ್ಯಃ ಸ್ಯಾದಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಹಿರಣ್ಯದಾನ, ಗೋದಾನ, ಭೂಮಿದಾನಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಕಿಂತ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯವೇ ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದೆಂದು ಕೇಳುತ್ತೇವೆ.

13116042a ಅಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ವೃಥಾಮಾಂಸಂ ವಿಧಿಹೀನಂ ನ ಭಕ್ಷಯೇತ್|

13116042c ಭಕ್ಷಯನ್ನಿರಯಂ ಯಾತಿ ನರೋ ನಾಸ್ತ್ಯತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಾಡಿರದ ವಿಧಿಹೀನವಾದ ವೃಥಾಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಹಾಗೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವ ನರನು ನರಕಕ್ಕೆ

ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13116043a ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಭ್ಯುಕ್ಷಿತಂ ಮಾಂಸಂ ತಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕಾಮ್ಯಯಾ|

13116043c ಅಲ್ಪದೋಷಮಿಹ ಜ್ಞೇಯಂ ವಿಪರೀತೇ ತು ಲಿಪ್ಯತೇ||

ಪ್ರೋಕ್ಷಿತವಾದ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಾಗಿ ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಪ ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿಂದರೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ದೋಷವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13116044a ಖಾದಕಸ್ಯ ಕೃತೇ ಜಂತುಂ ಯೋ ಹನ್ಯಾತ್ಪುರುಷಾಧಮಃ|

13116044c ಮಹಾದೋಷಕರಸ್ತತ್ರ ಖಾದಕೋ ನ ತು ಘಾತಕಃ||

ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನು ಪುರುಷಾಧಮನೇ ಸರಿ. ಖಾದಕ ಮತ್ತು ಘಾತಕ ಇವರಿಬ್ಬರಲ್ಲಿ ಘಾತಕನಿಗಾಗುವ ಮಹಾದೋಷವು ಖಾದಕನಿಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13116045a ಇಚ್ಛಾಯಜ್ಞಶ್ರುತಿಕೃತೈರ್ಯೋ ಮಾರ್ಗೈರಬುದ್ಧೋ ಜನಃ|

13116045c ಹನ್ಯಾಜ್ಜಂತುಂ ಮಾಂಸಗೃಹ್ಣೀ ಸ ವೈ ನರಕಭಾಕ್ಷರಃ||

ಮಾಂಸದ ಆಸೆಗಾಗಿ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳ ನೆಪದಿಂದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಮೂಢ ಜನರು ನರಕ ಭಾಗಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13116046a ಭಕ್ಷಯಿತ್ವಾ ತು ಯೋ ಮಾಂಸಂ ಪಶ್ಚಾದಪಿ ನಿವರ್ತತೇ|

13116046c ತಸ್ಯಾಪಿ ಸುಮಹಾನ್ದರ್ಮೋ ಯಃ ಪಾಪಾದ್ವಿನಿವರ್ತತೇ||

ಮೊದಲು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದವನು ನಂತರ ಅದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವವನಿಗೂ ಕೂಡ, ಪಾಪದಿಂದ ಹಿಂದೆಸರಿದುದಕ್ಕಾಗಿ, ಮಹಾ

ಧರ್ಮವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13116047a ಆಹರ್ತಾ ಚಾನುಮಂತಾ ಚ ವಿಶ್ವಾ ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯೀ|

13116047c ಸಂಸ್ಕರ್ತಾ ಚೋಪಭೋಕ್ತಾ ಚ ಘಾತಕಾಃ ಸರ್ವ ಏವ ತೇ||

ಪಶುವನ್ನು ತರುವವನು, ಕೊಲ್ಲಲು ಅನುಮತಿಸುವವನು,
ಕೊಲ್ಲುವವನು, ಮಾಂಸದ ಕ್ರಯವಿಕ್ರಯವನ್ನು ಮಾಡುವವನು, ಅದನ್ನು
ಊಟಕ್ಕೆ ತಯಾರಿಸುವವನು, ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು ಇವರೆಲ್ಲರೂ
ಮಾಂಸಭಕ್ಷಕರೇ.

13116048a ಇದಮನ್ಯತ್ತು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಪ್ರಮಾಣಂ ವಿಧಿನಿರ್ಮಿತಮ್|

13116048c ಪುರಾಣಮೃಷಿಭಿರ್ಜುಷ್ಯಂ ವೇದೇಷು ಪರಿನಿಶ್ಚಿತಮ್||

ಋಷಿಗಳು ಅನುಮೋದಿಸಿ ಆಚರಿಸುವ ಮತ್ತು ವೇದಗಳು
ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವ ಇನ್ನೊಂದು ಪುರಾತನ ವಿಧಿನಿರ್ಮಿತ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13116049a ಪ್ರವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣೇ ಧರ್ಮೇ ಫಲಾ. ⁵⁸⁷ ಧಿರಭಿದ್ರುತೇ|

13116049c ಯಥೋಕ್ತಂ ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ನ ತು ತನ್ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಮ್||

ರಾಜಶಾರ್ದೂಲ ! ಫಲಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮವನ್ನು
ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಇದನ್ನು
ಸಮ್ಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13116050a ಹವಿರ್ಯತ್ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಮಂತ್ರೈಃ ಸ್ತೋತ್ರಾಭ್ಯುಕ್ಷಿತಂ ಶುಚಿ|

13116050c ವೇದೋಕ್ತೇನ ಪ್ರಮಾಣೇನ ಪಿತೃಣಾಂ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾಸು ಚ|

---

⁵⁸⁷ ಪ್ರಜಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13116050e ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ವೃಥಾಮಾಂಸಮಭಕ್ಷ್ಯಂ ಮನುರಬ್ರವೀತ್||

ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತಗೊಂಡು ಪೋಕ್ಷಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಹವಿಸ್ಸು, ಅದು ಮಾಂಸವೇ ಆಗಿದ್ದರೂ, ಶುಚಿಯೇ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ವೇದೋಕ್ತ ಪ್ರಮಾಣದಂತೆ ಅದನ್ನು ಪ್ರಿತ್ರಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲವೂ ವೃಥಾಮಾಂಸವು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ದೋಷಯುಕ್ತವಾದುದು ಎಂದು ಮನುವು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13116051a ಅಸ್ವರ್ಗ್ಯಮಯಶಸ್ಯಂ ಚ ರಕ್ಷೋವದ್ಭರತರ್ಷಭ|

13116051c ವಿಧಿನಾ ಹಿ ನರಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಮಾಂಸಂ ರಾಜನ್ನಭಕ್ಷಯನ್||

ಭರತರ್ಷಭ! ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ವಿಧಿಯಿಂದಲ್ಲದೇ ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುವುದು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅಥವಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13116052a ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪುರುಷೋಽತ್ಯಂತಮಾತ್ಮಾನಂ ನಿರುಪದ್ರವಮ್|

13116052c ಸ ವರ್ಜಯೇತ ಮಾಂಸಾನಿ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ ಸರ್ವಶಃ||

ಅತ್ಯಂತ ನಿರುಪದ್ರವಿಯಾಗಿರಲು ಬಯಸುವ ಪುರುಷನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13116053a ಶ್ರುಯತೇ ಹಿ ಪುರಾಕಲ್ಪೇ ನೃಣಾಂ ವ್ರೀಹಿಮಯಃ ಪಶುಃ|

13116053c ಯೇನಾಯಜಂತ ಯಜ್ವಾನಃ ಪುಣ್ಯಲೋಕಪರಾಯಣಾಃ||

ಹಿಂದಿನ ಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ತಂಡುಲಪಿಷ್ಟಮಯ ಪಶುವನ್ನೇ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

ಪುಣ್ಯಲೋಕಪರಾಯಣರು ಪಿಷ್ಟಪಶುವಿನಿಂದಲೇ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು

ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

13116054a ಋಷಿಭಿಃ ಸಂಶಯಂ ಪೃಷ್ಠೋ ವಸುಶ್ಚೇದಿಪತಿಃ ಪುರಾ|

13116054c ಅಭಕ್ಷ್ಯ ಮಿತಿ ಮಾಂಸಂ ಸ ಪ್ರಾಹ ಭಕ್ಷ್ಯ ಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಹಿಂದೆ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಶಯವನ್ನು ಚೇದಿಪತಿ ವಸುವಿನಲ್ಲಿ ಕೇಳಿದರು. ಪ್ರಭೋ! ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಅವನು ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಹುದು ಎಂದನು.

13116055a ಆಕಾಶಾನ್ಮೇದಿನೀಂ ಪ್ರಾಪ್ತಸ್ತತಃ ಸ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

13116055c ಏತದೇವ ಪುನಶ್ಚೋಕ್ತ್ವಾ ವಿವೇಶ ಧರಣೀತಲಮ್||

ಆಗ ಆ ಪೃಥಿವೀಪತಿಯು ಆಕಾಶದಿಂದ ಮೇದಿನಿಯ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದನು. ಅದನ್ನೇ ಪುನಃ ಹೇಳಿ ಅವನು ಧರಣೀತಲವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.⁵⁸⁸.

13116056a ಪ್ರಜಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮೇನ ತ್ವಗಸ್ತೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13116056c ಆರಣ್ಯಾಃ ಸರ್ವದೈವತ್ಯಾಃ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಸ್ತಪಸಾ ಮೃಗಾಃ||

ಪ್ರಜೆಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಮಹಾತ್ಮಾ ಅಗಸ್ಯನು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರೋಕ್ಷಣಮಾಡಿ ಸರ್ವ ವನ್ಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಜಿಂಕೆಗಳನ್ನೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದನು.

13116057a ಕ್ರಿಯಾ ಹ್ಯೇವಂ ನ ಹೀಯಂತೇ ಪಿತೃದೈವತಸಂಶ್ರಿತಾಃ|

13116057c ಪ್ರೀಯಂತೇ ಪಿತರಶ್ಚೈವ ನ್ಯಾಯತೋ ಮಾಂಸತರ್ಪಿತಾಃ||

---

⁵⁸⁸ ಉಪರಿಚರ ವಸುವಿನ ಈ ವೃತ್ತಾಂತವು ಹಿಂದೆ ಶಾಂತಿಪರ್ವದ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ 324ರಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಪಿತೃ-ದೇವತಾ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ಬಳಸದೇ
ಇದ್ದರೂ ಆ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಹೀನವಾದವುಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ.
ಮಾಂಸವನ್ನು ನೀಡದೇ ಇದ್ದರೂ ಪಿತೃಗಳು ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13116058a ಇದಂ ತು ಶೃಣು ರಾಜೇಂದ್ರ ಕೀರ್ತ್ಯಮಾನಂ ಮಯಾನಘ|

13116058c ಅಭಕ್ಷಣೇ ಸರ್ವಸುಖಂ ಮಾಂಸಸ್ಯ ಮನುಜಾಧಿಪ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಅನಘ! ಮನುಜಾಧಿಪ! ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ
ಇರುವುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಸರ್ವಸುಖವನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತೇನೆ.
ಕೇಳು.

13116059a ಯಸ್ತು ವರ್ಷಶತಂ ಪೂರ್ಣಂ ತಪಸ್ತಪ್ಯೇತ್ಸುದಾರುಣಮ್|

13116059c ಯಶ್ಚೈಕಂ ವರ್ಜಯೇನ್ಮಾಂಸಂ ಸಮಮೇತನ್ಮತಂ ಮಮ||

ಸಂಪೂರ್ಣ ನೂರುವರ್ಷಗಳು ದಾರುಣ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುವುದು
ಮತ್ತು ಒಂದೇ ತಿಂಗಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದು ಇವೆರಡೂ
ಸಮ ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ.

13116060a ಕೌಮುದೇ ತು ವಿಶೇಷೇಣ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷೇ ನರಾಧಿಪ|

13116060c ವರ್ಜಯೇತ್ಸರ್ವಮಾಂಸಾನಿ ಧರ್ಮೋ ಹ್ಯತ್ರ ವಿಧೀಯತೇ||

ನರಾಧಿಪ! ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಸರ್ವಮಾಂಸಗಳನ್ನೂ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಗಳು
ವಿಧಿಸಿವೆ.

13116061a ಚತುರೋ ವಾರ್ಷಿಕಾನ್ಮಾಸಾನ್ಯೋ ಮಾಂಸಂ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್|

13116061c ಚತ್ವಾರಿ ಭದ್ರಾಣ್ಯಾಪ್ನೋತಿ ಕೀರ್ತಿಮಾಯುರ್ಯಶೋ ಬಲಮ್||

ಮಳೆಗಾಲದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳು ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದವನು ಕೀರ್ತಿ,
ಆಯುಸ್ಸು, ಬಲ ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ
ಕಲ್ಯಾಣಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13116062a ಅಥ ವಾ ಮಾಸಮಪ್ಯೇಕಂ ಸರ್ವಮಾಂಸಾನ್ಯಭಕ್ಷಯನ್|

13116062c ಅತೀತ್ಯ ಸರ್ವದುಃಖಾನಿ ಸುಖೀ ಜೀವೇನ್ನಿರಾಮಯಃ||

ಅಥವಾ ಒಂದು ತಿಂಗಳಾದರೂ ಸರ್ವ ಮಾಂಸಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನದೇ
ಇರುವವನು ಸರ್ವದುಃಖಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ನಿರಾಮಯನಾಗಿ
ಸುಖಿಯಾಗಿ ಜೀವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13116063a ಯೇ ವರ್ಜಯಂತಿ ಮಾಂಸಾನಿ ಮಾಸಶಃ ಪಕ್ಷಶೋಽಪಿ ವಾ|

13116063c ತೇಷಾಂ ಹಿಂಸಾನಿವೃತ್ತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೋ ವಿಧೀಯತೇ||

ಒಂದೊಂದು ತಿಂಗಳು ಅಥವಾ ಒಂದೊಂದು ಪಕ್ಷ ಮಾಂಸವನ್ನು
ತಿನ್ನದೇ ಹಿಂಸೆಯಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾದವರು ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13116064a ಮಾಂಸಂ ತು ಕೌಮುದಂ ಪಕ್ಷಂ ವರ್ಜಿತಂ ಪಾರ್ಥ ರಾಜಭಿಃ|

13116064c ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತೈಸ್ತೈವಿಜ್ಞಾತಾರ್ಥಪರಾವರೈಃ||

ಪಾರ್ಥ ! ಸರ್ವಭೂತಾತ್ಮಭೂತರಾದ ಮತ್ತು ಪರಾವರಗಳ
ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ರಾಜರು ಕಾರ್ತಿಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13116065a ನಾಭಾಗೇನಾಂಬರೀಷೇಣ ಗಯೇನ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13116065c ಆಯುಷಾ ಚಾನರಣ್ಯೇನ ದಿಲೀಪರಘುಪೂರುಭಿಃ||

- 13116066a ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನಿರುದ್ಧಾಭ್ಯಾಂ ನಹುಷೇಣ ಯಯಾತಿನಾ|
 13116066c ನೃಗೇಣ ವಿಷ್ವಗಶ್ವೇನ ತಥೈವ ಶಶಬಿಂದುನಾ|
 13116066e ಯುವನಾಶ್ವೇನ ಚ ತಥಾ ಶಿಬಿನೌಶೀನರೇಣ ಚ||
 13116067a ಶ್ಯೇನಚಿತ್ರೇಣ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸೋಮಕೇನ ವೃಕೇಣ ಚ|
 13116067c ರೈವತೇನ ರಂತಿದೇವೇನ ವಸುನಾ ಸೃಂಜಯೇನ ಚ||
 13116068a ದುಃಷಂತೇನ ಕರೂಷೇಣ ರಾಮಾಲರ್ಕನಲೈಸ್ತಥಾ|
 13116068c ವಿರೂಪಾಶ್ವೇನ ನಿಮಿನಾ ಜನಕೇನ ಚ ಧೀಮತಾ||
 13116069a ಸಿಲೇನ ಪೃಥುನಾ ಚೈವ ವೀರಸೇನೇನ ಚೈವ ಹ|
 13116069c ಇಕ್ಷ್ವಾಕುಣಾ ಶಂಭುನಾ ಚ ಶ್ವೇತೇನ ಸಗರೇಣ ಚ||
 13116070a ಏತೈಶ್ಚಾನ್ವೈಶ್ಚ ರಾಜೇಂದ್ರ ಪುರಾ ಮಾಂಸಂ ನ ಭಕ್ಷಿತಮ್||
 13116070c ಶಾರದಂ ಕೌಮುದಂ ಮಾಸಂ ತತಸ್ತೇ ಸ್ವರ್ಗಮಾಪ್ನುವನ್||
 13116071a ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕೇ ಚ ತಿಷ್ಠಂತಿ ಜ್ವಲಮಾನಾಃ ಶ್ರಿಯಾನ್ವಿತಾಃ|
 13116071c ಉಪಾಸ್ಯಮಾನಾ ಗಂಧರ್ವೈಃ ಸ್ತ್ರೀಸಹಸ್ರಸಮನ್ವಿತಾಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ನಾಭಾಗ, ಅಂಬರೀಷ, ಮಹಾತ್ಮ ಗಯ, ಆಯು, ಅನರಣ್ಯ, ದಿಲೀಪ, ರಘು, ಪೂರು, ಕಾರ್ತವೀರ್ಯ, ಅನಿರುದ್ಧ, ನಹುಷ, ಯಯಾತಿ, ನೃಗ, ವಿಷ್ವಗಶ್ವ, ಶಶಬಿಂದು, ಯುವನಾಶ್ವ, ಶಿಬಿ ಔಶೀನರ, ಶ್ಯೇನಚಿತ್ರ, ಸೋಮಕ, ವೃಕ, ರೈವತ, ರಂತಿದೇವ, ವಸು, ಸೃಂಜಯ, ದುಃಷಂತ, ಕರೂಷ, ರಾಮ, ಅಲರ್ಕ, ಅನಲ, ವಿರೂಪಾಶ್ವ, ನಿಮಿ, ಧೀಮತ ಜನಕ, ಸಿಲ, ಪೃಥು, ವೀರಸೇನ, ಇಕ್ಷ್ವಾಕು, ಶಂಭು, ಶ್ವೇತ, ಸಗರ - ಇವರು ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ರಾಜರು ಹಿಂದೆ ಕಾರ್ತೀಕಮಾಸದ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಇವರು ಶ್ರಿಯಾನ್ವಿತರಾಗಿ ಬೆಳಗುತ್ತಾ ಸಹಸ್ರ

ಗಂಧರ್ವಸ್ತ್ರೀಯರಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಲ್ಲಿ
ನೆಲೆಸಿದ್ದಾರೆ.

13116072a ತದೇತದುತ್ತಮಂ ಧರ್ಮಮಹಿಂಸಾಲಕ್ಷಣಂ ಶುಭಮ್|

13116072c ಯೇ ಚರಂತಿ ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ನಾಕಪೃಷ್ಠೇ ವಸಂತಿ ತೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಈ ಅಹಿಂಸಾಲಕ್ಷಣವು ಶುಭವಾದ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವು.
ಇದನ್ನು ಆಚರಿಸುವ ಮಹಾತ್ಮರು ನಾಕಪೃಷ್ಠದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸುತ್ತಾರೆ.

13116073a ಮಧು ಮಾಂಸಂ ಚ ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ಜಯಂತೀಹ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ|

13116073c ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಮದ್ಯಂ ಚ ಸರ್ವೇ ತೇ ಮುನಯಃ ಸ್ಮೃತಾಃ|

13116073e ವಿಶಿಷ್ಟತಾಂ ಜ್ಞಾತಿಷು ಚ ಲಭಂತೇ ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ಧಾರ್ಮಿಕರಾದವರು ನಿತ್ಯವೂ ಮಧು-ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಮದ್ಯವನ್ನು ಸೇವಿಸಿದೇ ಇರುವವರನ್ನು ಮುನಿಗಳೆಂದೇ
ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಅವರಿಗೆ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯು
ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13116074a ಆಪನ್ನಶ್ಚಾಪದೋ ಮುಚ್ಛೇದ್ಯದ್ಧೋ ಮುಚ್ಛೇತ ಬಂಧನಾತ್|

13116074c ಮುಚ್ಛೇತ್ತಥಾತುರೋ ರೋಗಾದ್ಧುಃಖಾನ್ಮುಚ್ಛೇತ ದುಃಖಿತಃ||

ಇದರಿಂದ ಆಪತ್ತಿರುವವರು ಆಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವವರು ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ರೋಗಿಗಳು
ರೋಗದಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತೆ ದುಃಖಿತರು ದುಃಖದಿಂದ
ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13116075a ತಿಯ್ಯಗ್ಯೋನಿಂ ನ ಗಚ್ಛೇತ ರೂಪವಾಂಶ್ಚ ಭವೇನ್ನರಃ|

13116075c ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ವೈ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾಚ್ಚ ಮಹದ್ಯಶಃ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ! ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ರೂಪವಾನ
ನರನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಬುದ್ಧಿವಂತನಾಗಿ ಮಹಾ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13116076a ಏತತ್ತೇ ಕಥಿತಂ ರಾಜನ್ಮಾಂಸಸ್ಯ ಪರಿವರ್ಜನೇ|

13116076c ಪ್ರವೃತ್ತೌ ಚ ನಿವೃತ್ತೌ ಚ ವಿಧಾನಮೃಷಿನಿರ್ಮಿತಮ್||

ರಾಜನ್! ಇದೋ ಋಷಿನಿರ್ಮಿತವಾದ ಮಾಂಸವರ್ಜನೆ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ
ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿಗಳ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣನಿಷೇಧೇ ಷೋಡಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣನಿಷೇಧ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಹದಿನಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೭

ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವುದರಿಂದಾಗುವ ಲಾಭ ಮತ್ತು
ಅಹಿಂಸಾಧರ್ಮದ ಪ್ರಶಂಸೆ (1-41).

13117001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13117001a ಇಮೇ ವೈ ಮಾನವಾ ಲೋಕೇ ಭೃಶಂ ಮಾಂಸಸ್ಯ ಗೃಧ್ಧಿನಃ⁵⁸⁹|

13117001c ವಿಸೃಜ್ಯ ಭಕ್ಷಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ಯಥಾ ರಕ್ಷೋಗಣಾಸ್ತಥಾ||

⁵⁸⁹ ನೃಶಂಸಾ ಮಾಂಸಗೃಧ್ಧಿನಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾನವರು ವಿವಿಧ
ಭಕ್ತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ರಾಕ್ಷಸರಂತೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು
ಅತ್ಯಂತ ಆಸೆಪಡುತ್ತಾರೆ.

13117002a ನಾಪೂಪಾನ್ವಿವಿಧಾಕಾರಾನ್ ಶಾಕಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ|

13117002c ಷಾಡವಾನ್ರಸಯೋಗಾಂಶ್ಚ ತಥೇಚ್ಚಂತಿ ಯಥಾಮಿಷಮ್||

ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುವಷ್ಟು ವಿವಿಧಾಕಾರದ
ಅಪೂಪಗಳನ್ನೂ, ವಿವಿಧ ತರಕಾರಿಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಷಡ್ರಸಯುಕ್ತ
ಮೋದಕಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

13117003a ತತ್ರ ಮೇ ಬುದ್ಧಿರತ್ಯೈವ ವಿಸರ್ಗೇ ಪರಿಮುಹ್ಯತೇ|

13117003c ನ ಮನ್ಯೇ ರಸತಃ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಾಂಸತೋಽಸ್ತೀಹ ಕಿಂ ಚನ||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಮೋಹಗೊಂಡಿದೆ. ಮಾಂಸದಲ್ಲಿರುವ
ರುಚಿಯು ಅನ್ಯ ಆಹಾರಗಳಿಗಿಂತ ಅಧಿಕವಾಗಿರಬಹುದು.

13117004a ತದಿಚ್ಛಾಮಿ ಗುಣಾನ್ ಶ್ರೋತುಂ ಮಾಂಸಸ್ಯಾಭಕ್ಷಣೇಽಪಿ ವಾ|

13117004c ಭಕ್ಷಣೇ ಚೈವ ಯೇ ದೋಷಾಸ್ತಾಂಶ್ಚೈವ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

ಪುರುಷರ್ಷಭ! ಆದುದರಿಂದ ಮಾಂಸದ ಅಭಕ್ಷಣದ ಗುಣಗಳನ್ನೂ
ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣದ ದೋಷಗಳನ್ನೂ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13117005a ಸರ್ವಂ ತತ್ತ್ವೇನ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯಥಾವದಿಹ ಧರ್ಮತಃ|

13117005c ಕಿಂ ವಾ ಭಕ್ತ್ಯಮಭಕ್ತ್ಯಂ ವಾ ಸರ್ವಮೇತದ್ವದಸ್ವ ಮೇ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ತಿನ್ನಬಹುದಾದುದು ಯಾವುದು ಮತ್ತು ಅಭಕ್ಷವಾದುದು
ಯಾವುದು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಧರ್ಮತಃ ಸರ್ವ ತತ್ತ್ವಗಳೊಂದಿಗೆ

ಹೇಳು.”

13117006 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13117006a ಏವಮೇತನ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಯಥಾ ವದಸಿ ಭಾರತ|

13117006c ನ ಮಾಂಸಾತ್ಪರಮತ್ರಾನ್ಯದ್ರಸತೋ ವಿದ್ಯತೇ ಭುವಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ನೀನು ಹೇಳಿದುದು ಸರಿ. ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಅಪೂಪಾದಿಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರಿಗಿಂತ ಮಾಂಸಾಪೇಕ್ಷಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದಾರೆ.

13117007a ಕ್ಷತಕ್ಷೀಣಾಭಿತಪ್ತಾನಾಂ ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮರತಾಶ್ಚ ಯೇ|

13117007c ಅಧ್ವನಾ ಕರ್ಶಿತಾನಾಂ ಚ ನ ಮಾಂಸಾದ್ವಿದ್ಯತೇ ಪರಮ್||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡಿರುವವರಿಗೂ, ರೋಗಗಳಿಂದ ಕ್ಷೀಣಿಸಿದವರಿಗೂ, ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯಿರುವವರಿಗೂ, ನಡೆದು ಆಯಾಸಗೊಂಡಿರುವವರಿಗೂ ಮಾಂಸವೇ ಪರಮ ಆಹಾರವೆಂದು ತಿಳಿದಿದೆ.

13117008a ಸದ್ಯೋ ವರ್ಧಯತಿ ಪ್ರಾಣಾನ್ಪುಷ್ಟಿಮಗ್ರ್ಯಾಂ ದದಾತಿ ಚ|

13117008c ನ ಭಕ್ಷೋಽಭ್ಯಧಿಕಃ ಕಶ್ಚಿನ್ಮಾಂಸಾದಸ್ತಿ ಪರಂತಪ||

ಪರಂತಪ! ಮಾಂಸವು ಬಹುಬೇಗ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ. ಹೆಚ್ಚಿನ ಪುಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದರಿಂದಲೇ ಮಾಂಸಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಹಾರವಿಲ್ಲ.

13117009a ವಿವರ್ಜನೇ ತು ಬಹವೋ ಗುಣಾಃ ಕೌರವನಂದನ|

13117009c ಯೇ ಭವಂತಿ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತಾನ್ಮೇ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ಕೌರವನಂದನ ! ಆದರೆ ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ
ಗುಣಗಳಿವೆ. ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನದೇ ಇರುವುದರಿಂದ
ಮನುಷ್ಯರಿಗಾಗುವ ಲಾಭಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13117010a ಸ್ವಮಾಂಸಂ ಪರಮಾಂಸೈರ್ಯೋ ವಿವರ್ಧಯಿತುಮಿಚ್ಛತಿ|

13117010c ನಾಸ್ತಿ ಕ್ಷುದ್ರತರಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನ ನೃಶಂಸತರೋ ನರಃ||

ಇನ್ನೊಬ್ಬರ ಮಾಂಸದಿಂದ ತನ್ನ ಮಾಂಸವನ್ನು ವರ್ಧಿಸಲು
ಬಯಸುವವನಷ್ಟು ನೀಚ ಮತ್ತು ನಿರ್ದಯಿ ಮನುಷ್ಯನಿಲ್ಲ.

13117011a ನ ಹಿ ಪ್ರಾಣಾತ್ಪ್ರಿಯತರಂ ಲೋಕೇ ಕಿಂ ಚನ ವಿದ್ಯತೇ|

13117011c ತಸ್ಮಾದ್ಧಯಾಂ ನರಃ ಕುರ್ಯಾದ್ಯಥಾತ್ಮನಿ ತಥಾ ಪರೇ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಕ್ಕಿಂತ ಪ್ರಿಯತರವಾದುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಕುರಿತು ಇತರರು ಹೇಗೆ
ದಯಾವಂತರಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ತಾನೂ ಇತರ
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮೇಲೆ ದಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸಬೇಕು.

13117012a ಶುಕ್ರಾಚ್ಚ ತಾತ ಸಂಭೂತಿರ್ಮಾಂಸಸ್ಯೇಹ ನ ಸಂಶಯಃ|

13117012c ಭಕ್ಷಣೇ ತು ಮಹಾನ್ದೋಷೋ ವಧೇನ ಸಹ ಕಲ್ಪತೇ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಶುಕ್ರದಿಂದಲೇ ಮಾಂಸದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು
ಕೊಲ್ಲುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಮಹಾದೋಷವೆಂದು
ಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದಾರೆ.

13117013a ಅಹಿಂಸಾಲಕ್ಷಣೋ ಧರ್ಮ ಇತಿ ವೇದವಿದೋ ವಿದುಃ|

13117013c ಯದಹಿಂಸ್ರಂ ಭವೇತ್ಕರ್ಮ ತತ್ಕುರ್ಯಾದಾತ್ಮವಾನ್ಸರಃ||

ಅಹಿಂಸೆಯು ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವೆಂದು ವೇದವಿದರು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಮಾಡಬಾರದು. ತನ್ನೊಡನೆ ತಾನು ಹೇಗೆ
ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಇತರರೊಂದಿಗೂ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು.

13117014a ಪಿತೃದೈವತಯಜ್ಞೇಷು ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಂ ಹವಿರುಚ್ಯತೇ|

13117014c ವಿಧಿನಾ ವೇದದೃಷ್ಟೇನ ತದ್ಭುಕ್ತೇಹ ನ ದುಷ್ಯತಿ||

ಪಿತೃ-ದೇವ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಗೊಂಡ ಮಾಂಸವನ್ನು ಹವಿಸ್ಸೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ವೇದದೃಷ್ಟಿ ವಿಧಿಯಿಂದ ಅದನ್ನು ತಿಂದರೆ
ದೋಷವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13117015a ಯಜ್ಞಾರ್ಥೇ ಪಶವಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಇತ್ಯಪಿ ಶ್ರೂಯತೇ ಶ್ರುತಿಃ|

13117015c ಅತೋಽನ್ಯಥಾ ಪ್ರವೃತ್ತಾನಾಂ ರಾಕ್ಷಸೋ ವಿಧಿರುಚ್ಯತೇ||

ಪಶುಗಳು ಯಜ್ಞಕ್ಕಾಗಿಯೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯನ್ನೂ
ಕೇಳುತ್ತೇವೆ. ಇದಕ್ಕಿಂತ ಹೊರತಾಗಿ ಮಾಂಸಭಕ್ಷಣ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು
ರಾಕ್ಷಸ ವಿಧಿ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

13117016a ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ತು ಯೋ ದೃಷ್ಟೋ ವಿಧಿಸ್ತಮಪಿ ಮೇ ಶೃಣು|

13117016c ವೀರ್ಯೇಣೋಪಾರ್ಜಿತಂ ಮಾಂಸಂ ಯಥಾ ಖಾದನ್ನ ದುಷ್ಯತಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟ ವಿಧಿಯ ಕುರಿತೂ ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.
ವೀರ್ಯ-ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿದ ಮಾಂಸವನ್ನು
ತಿನ್ನುವುದರಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಗೆ ದೋಷವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13117017a ಆರಣ್ಯಾಃ ಸರ್ವದೈವತ್ಯಾಃ ಪ್ರೋಕ್ಷಿತಾಃ ಸರ್ವಶೋ ಮೃಗಾಃ|

13117017c ಅಗಸ್ತ್ಯೇನ ಪುರಾ ರಾಜನ್ಯಗಯಾ ಯೇನ ಪೂಜ್ಯತೇ||

ರಾಜನ್! ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಮೃಗಗಳೂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆಂದು ಹಿಂದೆ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಪ್ರೋಕ್ಷಣೆ ಮಾಡಿದ್ದನು. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರು ಬೇಟೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ.

13117018a ನಾತ್ಮಾನಮಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಮೃಗಯಾ ನಾಮ ವಿದ್ಯತೇ|

13117018c ಸಮತಾಮುಪಸಂಗಮ್ಯ ರೂಪಂ ಹನ್ಯಾನ್ನ ವಾ ನೃಪ.⁵⁹⁰||

ನೃಪ! ತನ್ನ ಪ್ರಾಣವನ್ನೂ ತೊರೆಯಲು ಸಿದ್ಧನಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬೇಟೆಯನ್ನುವುದೇ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬೇಟೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲುವವನಿಗೂ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುವವನಿಗೂ ಯಾವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೂ ಇಲ್ಲ.⁵⁹¹

13117019a ಅತೋ ರಾಜರ್ಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಮೃಗಯಾಂ ಯಾಂತಿ ಭಾರತ|

13117019c ಲಿಪ್ಯಂತೇ ನ ಹಿ ದೋಷೇಣ ನ ಚೈತತ್ಪಾತಕಂ ವಿದುಃ||

ಭಾರತ! ಆದುದರಿಂದ ರಾಜರ್ಷಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಬೇಟೆಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದರಿಂದ ದೋಷವು ತಗಲುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇದು ಪಾಪಕರವಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರು.

13117020a ನ ಹಿ ತತ್ಪರಮಂ ಕಿಂ ಚಿದಿಹ ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ|

13117020c ಯತ್ಸರ್ವೇಷ್ಟಿಹ ಲೋಕೇಷು.⁵⁹² ದಯಾ ಕೌರವನಂದನ||

⁵⁹⁰ ಭೂತಂ ಹನ್ಯತಿ ಹಂತಿ ವಾ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁹¹ ಮೃಗವೂ ಬೇಟೆಗಾರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು ಮತ್ತು ಬೇಟೆಗಾರನೂ ಮೃಗವನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಹುದು.

⁵⁹² ಭೂತೇಷು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೌರವನಂದನ! ಆದರೆ ಸರ್ವಜೀವಿಗಳ ಮೇಲಿನ ದಯೆಯ
ಹೊರತಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮವು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲೀ
ಪರಲೋಕದಲ್ಲಾಗಲೀ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.

13117021a ನ ಭಯಂ ವಿದ್ಯತೇ ಜಾತು ನರಸ್ಯೇಹ ದಯಾವತಃ|

13117021c ದಯಾವತಾಮಿಮೇ ಲೋಕಾಃ ಪರೇ ಚಾಪಿ ತಪಸ್ವಿನಾಮ್||

ದಯಾವಂತ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಭಯವೆಂಬುದಿರುವುದಿಲ್ಲ.
ದಯಾವಂತರು ಇಹ-ಪರ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಪಸ್ವಿಗಳು.

13117022a ಅಭಯಂ ಸರ್ವಭೂತೇಭ್ಯೋ ಯೋ ದದಾತಿ ದಯಾಪರಃ|

13117022c ಅಭಯಂ ತಸ್ಯ ಭೂತಾನಿ ದದತೀತ್ಯನುಶುಶ್ರುಮಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಭಯವನ್ನೀಡುವ ದಯಾಪರನಿಗೆ
ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ ಎಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13117023a ಕ್ಷತಂ ಚ ಸ್ಥಲಿತಂ ಚೈವ ಪತಿತಂ ಕ್ಲಿಷ್ಟಮಾಹತಮ್.⁵⁹³|

13117023c ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ರಕ್ಷಂತಿ ಸಮೇಷು ವಿಷಮೇಷು ಚ||

ದಯಾವಂತನು ಗಾಯಗೊಂಡಿರಲಿ, ಜಾರಿಬಿದ್ದಿರಲಿ, ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬಿದ್ದಿರಲಿ,
ಕಷ್ಟದಲ್ಲಿರಲಿ ಅಥವಾ ಪೆಟ್ಟುತಿಂದಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಸಮ-ವಿಷಮ
ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿರಲಿ, ಸರ್ವಭೂತಗಳೂ ಅವನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತವೆ.

13117024a ನೈನಂ ವ್ಯಾಲಮ್ಯುಗಾ ಘ್ನಂತಿ ನ ಪಿಶಾಚಾ ನ ರಾಕ್ಷಸಾಃ|

13117024c ಮುಚ್ಯಂತೇ ಭಯಕಾಲೇಷು ಮೋಕ್ಷಯಂತಿ ಚ ಯೇ ಪರಾನ್||

⁵⁹³ ಕೃಷ್ಣಮಾಹತಮ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದಯಾವಂತನನ್ನು ವ್ಯಾಲ-ಮೃಗಗಳು ಅಥವಾ ಪಿಶಾಚಿ-ರಾಕ್ಷಸರು
ಕೊಲ್ಲುವುದಿಲ್ಲ. ಭಯದ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ಭಯದಿಂದ
ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನೂ ಭಯದಿಂದ
ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ.

13117025a ಪ್ರಾಣದಾನಾತ್ಪರಂ ದಾನಂ ನ ಭೂತಂ ನ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13117025c ನ ಹ್ಯಾತ್ಮನಃ ಪ್ರಿಯತರಃ ಕಶ್ಚಿದಸ್ತೀತಿ ನಿಶ್ಚಿತಮ್||

ಪ್ರಾಣದಾನಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ದಾನವು ಹಿಂದೆಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ ಮತ್ತು
ಮುಂದೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಜೀವಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಿಯತರವಾದುದು
ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ನಿಶ್ಚಿತ.

13117026a ಅನಿಷ್ಟಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಮರಣಂ ನಾಮ ಭಾರತ|

13117026c ಮೃತ್ಯುಕಾಲೇ ಹಿ ಭೂತಾನಾಂ ಸದ್ಯೋ ಜಾಯತಿ ವೇಪಥುಃ||

ಭಾರತ ! ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಮರಣವೆಂಬುದು ಇಷ್ಟವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ಮೃತ್ಯುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ
ನಡುಕವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13117027a ಜಾತಿಜನ್ಮ ಜರಾದುಃಖೇ ನಿತ್ಯಂ ಸಂಸಾರಸಾಗರೇ|

13117027c ಜಂತವಃ ಪರಿವರ್ತಂತೇ ಮರಣಾದುದ್ವಿಜಂತಿ ಚ||

ನಿತ್ಯವೂ ಗರ್ಭವಾಸ, ಹುಟ್ಟು, ಮುಪ್ಪು ಮತ್ತು ದುಃಖಗಳಿರುವ ಈ
ಸಂಸಾರ ಸಾಗರಲ್ಲಿ ಜಂತುಗಳು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಮರಣವನ್ನು
ನೆನೆದೊಡನೆಯೇ ಉದ್ವೇಗಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

13117028a ಗರ್ಭವಾಸೇಷು ಪಚ್ಯಂತೇ ಕ್ಷಾರಾಮ್ಲಕಟುಕೈ ರಸೈಃ|

13117028c ಮೂತ್ರಶ್ಲೇಷ್ಮ ಪುರೀಷಾಣಾಂ ಸ್ಪರ್ಶೈಶ್ಚ ಭೃಶದಾರುಣೈಃ⁵⁹⁴||

ಗರ್ಭವಾಸದಲ್ಲಿ ಜಂತುಗಳು ಮಲ-ಮೂತ್ರ-ಬೆವರುಗಳ
ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅತ್ಯಂತ ದಾರುಣ ಸ್ಪರ್ಶಗಳಿಂದ ಮತ್ತು
ಉಪ್ಪು-ಹುಳಿ-ಖಾರ ಮೊದಲಾದ ರಸಗಳಿಂದ ಬೇಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ.

13117029a ಜಾತಾಶ್ಚಾಪ್ಯವಶಾಸ್ತತ್ರ ಭಿದ್ಯಮಾನಾಃ ಪುನಃ ಪುನಃ|

13117029c ಪಾಟ್ಯಮಾನಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ವಿವಶಾ ಮಾಂಸಗೃದ್ಧಿನಃ||

ಮಾಂಸಲೋಲುಪರು ಜೀವಿತವಾಗಿರುವಾಗ ಯಾವ ಪ್ರಾಣಿಗಳ
ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೋ ಆಯಾ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿಯೇ
ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳಾಗಿ ಪುನಃ ಪುನಃ ತುಂಡರಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಬೇಯಿಸಲ್ಪಡುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13117030a ಕುಂಭೀಪಾಕೇ ಚ ಪಚ್ಯಂತೇ ತಾಂ ತಾಂ ಯೋನಿಮುಪಾಗತಾಃ|

13117030c ಆಕ್ರಮ್ಯ ಮಾರ್ಯಮಾಣಾಶ್ಚ ಭ್ರಾಮ್ಯಂತೇ ವೈ ಪುನಃ ಪುನಃ||

ಕುಂಭಿಪಾಕವೆಂಬ ನರಕದಲ್ಲಿ ಅವರು ಬೇಯಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ. ಆಯಾ
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ, ಮಾಂಸಭಕ್ಷಿಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು
ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಪುನಃ ಪುನಃ ಸಂಸಾರಚಕ್ರದಲ್ಲಿ ಸುತ್ತುತ್ತಲೇ
ಇರುತ್ತಾರೆ.

13117031a ನಾತ್ಮನೋಽಸ್ತಿ ಪ್ರಿಯತರಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮನುಸೃತ್ಯ ಹ|

13117031c ತಸ್ಮಾತ್ಪ್ರಾಣಿಷು ಸರ್ವೇಷು ದಯಾವಾನಾತ್ಮವಾನ್ಘವೇತ್||

ಆತ್ಮನಿಗಿಂತ ಪ್ರಿಯತರವಾದುದು ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ

⁵⁹⁴ ಪರುಷೈರ್ಭೃಶದಾರುಣೈಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ದಯಾವಂತನಾಗಿರಬೇಕು.

13117032a ಸರ್ವಮಾಂಸಾನಿ ಯೋ ರಾಜನ್ಯಾವಜ್ಜೀವಂ ನ ಭಕ್ಷಯೇತ್|

13117032c ಸ್ವರ್ಗೇ ಸ ವಿಪುಲಂ ಸ್ಥಾನಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾನ್ನಾತ್ರ ಸಂಶಯಃ||

ರಾಜನ್! ಆಜೀವನ ಪರ್ಯಂತ ಯಾವ ಮಾಂಸಗಳನ್ನೂ
ತಿನ್ನದಿರುವವನು ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ವಿಪುಲ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ
ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13117033a ಯೇ ಭಕ್ಷಯಂತಿ ಮಾಂಸಾನಿ ಭೂತಾನಾಂ ಜೀವಿತೈಷಿಣಾಮ್|

13117033c ಭಕ್ಷ್ಯಂತೇ ತೇಽಪಿ ತೈರ್ಭೂತೈರಿತಿ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ಜೀವಿತವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು ಬಯಸುವ ಪ್ರಾಣಿಯ ಮಾಂಸವನ್ನು
ತಿನ್ನುವವನನ್ನು ಇನ್ನೊಂದು ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಹಾಗೆಯೇ
ತಿನ್ನುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13117034a ಮಾಂ ಸ ಭಕ್ಷಯತೇ ಯಸ್ಮಾದ್ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯೇ ತಮಪ್ಯಹಮ್|

13117034c ಏತನ್ಮಾಂಸಸ್ಯ ಮಾಂಸತ್ವಮತೋ ಬುಧ್ಯಸ್ವ ಭಾರತ||

ಭಾರತ! “ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದ ಇವನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವನೋ
ಅದೇ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಇವನನ್ನು ಭಕ್ಷಿಸುತ್ತೇನೆ”.⁵⁹⁵ -
ಇದೇ ಮಾಂಸ ಶಬ್ದದ ಮಾಂಸತ್ವ ಎಂದು ತಿಳಿ.

---

⁵⁹⁵ ಹೀಗೆ ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಸಾಯುವ ಪ್ರಾಣಿಯು ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ
ಸಂಕಲ್ಪವನ್ನು ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

13117035a ಘಾತಕೋ ವಧ್ಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ತಥಾ ವಧ್ಯೇತ ಬಂಧಕಃ|

13117035c ಆಕ್ರೋಷ್ವಾ ಕ್ರುಶ್ಯತೇ ರಾಜನ್ ದ್ವೇಷ್ವಾ ದ್ವೇಷ್ಯತ್ವಮಾಪ್ನುತೇ⁵⁹⁶||

ರಾಜನ್! ನಿಂದಿಸುವವನು ನಿಂದೆಗೊಳಗಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು
ದ್ವೇಷಿಸುವವನು ದ್ವೇಷಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂತೆ ನಿತ್ಯವೂ ಹಿಂಸಿಸಿ
ಕೊಲ್ಲುವವನು ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗಿ ಕೊಲ್ಲಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ.

13117036a ಯೇನ ಯೇನ ಶರೀರೇಣ ಯದ್ಯತ್ಕರ್ಮ ಕರೋತಿ ಯಃ|

13117036c ತೇನ ತೇನ ಶರೀರೇಣ ತತ್ತತ್ಪಲಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ಯಾವ ಯಾವ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ
ಆಯಾ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅವುಗಳ ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13117037a ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾಹಿಂಸಾ ಪರೋ ದಮಃ|

13117037c ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ದಾನಮಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ತಪಃ||

ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಧರ್ಮ. ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಇಂದ್ರಿಯ
ನಿಗ್ರಹವು. ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ದಾನ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ
ತಪಸ್ಸು.

13117038a ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮೋ ಯಜ್ಞಸ್ತಥಾಹಿಂಸಾ ಪರಂ ಬಲಮ್|

13117038c ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಮಿತ್ರಮಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಸುಖಮ್||

13117038e ಅಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಸತ್ಯಮಹಿಂಸಾ ಪರಮಂ ಶ್ರುತಮ್||

ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಬಲವು.

---

⁵⁹⁶ ಘಾತಕೋ ವಧ್ಯತೇ ನಿತ್ಯಂ ತಥಾ ವಧ್ಯತಿ ಭಕ್ಷಿತಾ| ಆಕ್ರೋಷ್ವಾ ಕ್ರುಶ್ಯತೇ
ರಾಜನ್ ತಥಾ ದ್ವೇಷತ್ವಮಾಪ್ನುತೇ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಮಿತ್ರನು ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಸುಖವು.
ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅಹಿಂಸೆಯೇ ಪರಮ ವಿದ್ಯೆಯು.

13117039a ಸರ್ವ ಯಜ್ಞೇಷು ವಾ ದಾನಂ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥೇಷು ಚಾಪ್ಸುತಮ್|

13117039c ಸರ್ವ ದಾನಫಲಂ ವಾಪಿ ನೈತತ್ಪುಲ್ಕಮಹಿಂಸಯಾ||

ಸರ್ವ ಯಜ್ಞಗಳೂ, ದಾನಗಳೂ, ಸರ್ವ ತೀರ್ಥ ಸ್ನಾನಗಳೂ,
ಸರ್ವ ದಾನಫಲಗಳೂ ಅಹಿಂಸೆಗೆ ಸಮನಾಗಲಾರವು.

13117040a ಅಹಿಂಸ್ರಸ್ಯ ತಪೋಽಕ್ಷಯ್ಯಮಹಿಂಸ್ರೋ ಯಜತೇ ಸದಾ|

13117040c ಅಹಿಂಸ್ರಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಯಥಾ ಮಾತಾ ಯಥಾ ಪಿತಾ||

ಅಹಿಂಸಕನ ತಪಸ್ಸು ಅಕ್ಷಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಅಹಿಂಸಕನು ಸದಾ
ಯಜ್ಞಮಾಡಿದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಹಿಂಸಕನು
ಎಲ್ಲಭೂತಗಳಿಗೂ ತಂದೆ-ತಾಯಿಯರಂತೆ.

13117041a ಏತತ್ಫಲಮಹಿಂಸಾಯಾ ಭೂಯಶ್ಚ ಕುರುಪುಂಗವ|

13117041c ನ ಹಿ ಶಕ್ಯಾ ಗುಣಾ ವಕ್ತುಮಿಹ ವರ್ಷ ಶತೈರಪಿ||

ಕುರುಪುಂಗವ! ಇದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಬಹಳಷ್ಟು ಅಹಿಂಸೆಯ
ಫಲಗಳಾಗಿವೆ. ಇದರ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೂರುವರ್ಷ ಹೇಳಿದರೂ
ಮುಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಅಹಿಂಸಾಫಲಕಥನೇ ಸಪ್ತದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಹಿಂಸಾಫಲಕಥನ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಹದಿನೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೮

ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನ

ಮೃತ್ಯುಭಯದಿಂದ ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಕೀಟ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರ ಸಂವಾದ
(1-28).

13118001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13118001a ಅಕಾಮಾಶ್ಚ ಸಕಾಮಾಶ್ಚ ಹತಾ ಯೇಽಸ್ಮಿನ್ನಹಾಹವೇ|

13118001c ಕಾಂ ಯೋನಿಂ.⁵⁹⁷ ಪ್ರತಿಪನ್ನಾಸ್ತೇ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಬಯಸಿಯೋ ಅಥವಾ ಬಯಸದೆಯೋ ಸಾಯುವವರು ಯಾವ
ಯೋನಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.

13118002a ದುಃಖಿಂ ಪ್ರಾಣಪರಿತ್ಯಾಗಃ ಪುರುಷಾಣಾಂ ಮಹಾಮೃಧೇ|

13118002c ಜಾನಾಮಿ ತತ್ತ್ವಂ ಧರ್ಮಜ್ಞ.⁵⁹⁸ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಂ ಸುದುಷ್ಕರಮ್||

13118003a ಸಮೃದ್ಧೇ ವಾಸಮೃದ್ಧೇ ವಾ ಶುಭೇ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭೇ|

13118003c ಕಾರಣಂ ತತ್ರ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ಹ್ಯಸಿ ಮೇ ಮತಃ||

ಮಹಾಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದು ಪುರುಷರಿಗೆ

⁵⁹⁷ ಗತಿಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁵⁹⁸ ಜಾನಾಸಿ ತ್ವಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದುಃಖಕರವಾದುದು. ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ
 ಅಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ, ಶುಭನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಶುಭನಾಗಿರಲಿ,
 ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗವು ಸುದುಷ್ಟರವಾದುದೆಂಬ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ನಾನು
 ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು. ನೀನು ಸರ್ವಜ್ಞ
 ಎಂದು ನನ್ನ ಮತ.”

13118004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13118004a ಸಮೃದ್ಧೇ ವಾಸಮೃದ್ಧೇ ವಾ ಶುಭೇ ವಾ ಯದಿ ವಾಶುಭೇ|

13118004c ಸಂಸಾರೇಽಸ್ಮಿನ್ನಮಾಜಾತಾಃ ಪ್ರಾಣಿನಃ ಪೃಥಿವೀಪತೇ||

13118005a ನಿರತಾ ಯೇನ ಭಾವೇನ ತತ್ರ ಮೇ ಶೃಣು ಕಾರಣಮ್|

13118005c ಸಮ್ಯಕ್ಚಾಯಮನುಪ್ರಶ್ನಸ್ವ ಯೋಕ್ತಶ್ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪೃಥಿವೀಪತೇ! ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ
 ಅಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ, ಶುಭವಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಅಶುಭವಾಗಿರಲಿ ಈ
 ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಪ್ರಾಣಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ಸಮನಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತವೆ.
 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಒಂದೇ ಭಾವವಿರುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ
 ಕೇಳು. ನೀನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಸರಿಯಾಗಿಯೇ ಇದೆ.”

13118006a ಅತ್ರ ತೇ ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಪುರಾವೃತ್ತಮಿದಂ ನೃಪ|

13118006c ದ್ವೈಪಾಯನಸ್ಯ ಸಂವಾದಂ ಕೀಟಸ್ಯ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ನೃಪ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ದ್ವೈಪಾಯನ
 ಮತ್ತು ಕೀಟದ ಸಂವಾದವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13118007a ಬ್ರಹ್ಮಭೂತಶ್ಚರನ್ವಿಪ್ರಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಃ ಪುರಾ|

13118007c ದದರ್ಶ ಕೀಟಂ ಧಾವಂತಂ ಶೀಘ್ರಂ ಶಕಟವರ್ತುನಿ||

ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತ ವಿಪ್ರ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ
ಒಂದು ಕೀಟವು ಬಂಡಿಯ ಹೋಗುವ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಓಡಿ
ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿದನು.

13118008a ಗತಿಜ್ಞಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ರುತಜ್ಞಶ್ಚ ಶರೀರಿಣಾಮ್|

13118008c ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕೀಟಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಗತಿಗಳನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದ, ಶರೀರಿಗಳ ಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ
ತಿಳಿದಿದ್ದ ಸರ್ವತವೂ ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಕೀಟವನ್ನು ನೋಡಿ
ಹೇಳಿದನು:

13118009a ಕೀಟ ಸಂತ್ರಸ್ತರೂಪೋಽಸಿ ತ್ವರಿತಶ್ಚೈವ ಲಕ್ಷ್ಯಸೇ|

13118009c ಕ್ವ ಧಾವಸಿ ತದಾಚಕ್ಷ್ವ ಕುತಸ್ತೇ ಭಯಮಾಗತಮ್||

“ಕೀಟವೇ! ನೀನು ಭಯಗೊಂಡಿರುವಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವೆ.

ಆತುರದಲ್ಲಿರುವೆಯೆಂದೂ ತೋರುತ್ತಿರುವೆ. ಎಲ್ಲಿಗೆ

ಓಡಿಹೋಗುತ್ತಿರುವೆ? ಯಾವುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆ?

ಅದನ್ನು ಹೇಳು.”

13118010 ಕೀಟ ಉವಾಚ|

13118010a ಶಕಟಸ್ಯಾಸ್ಯ ಮಹತೋ ಘೋಷಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಭಯಂ ಮಮ|

13118010c ಆಗತಂ ವೈ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಸ್ವನ ಏಷ ಹಿ ದಾರುಣಃ|

13118010e ಶ್ರುಯತೇ ನ ಸ ಮಾಂ ಹನ್ಯಾದಿತಿ ತಸ್ಮಾದಪಾಕ್ರಮೇ||

ಕೀಟವು ಹೇಳಿತು: “ಮಹಾಬುದ್ಧೇ! ಬರುತ್ತಿರುವ ಬಂಡಿಯ ಮಹಾ
ಘೋಷವನ್ನು ಕೇಳಿ ನನಗೆ ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಅದರ ಶಬ್ದವು

ದಾರುಣವಾಗಿ ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ಅದು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಬಾರದೆಂದು
ದಾರಿಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13118011a ಶ್ವಸತಾಂ ಚ ಶೃಣೋಮ್ಯೇವಂ ಗೋಪುತ್ರಾಣಾಂ ಪ್ರಚೋದ್ಯತಾಮ್|

13118011c ವಹತಾಂ ಸುಮಹಾಭಾರಂ ಸಂನಿಕರ್ಷೇ ಸ್ವನಂ ಪ್ರಭೋ|

13118011e ನೃಣಾಂ ಚ ಸಂವಾಹಯತಾಂ ಶ್ರೂಯತೇ ವಿವಿಧಃ ಸ್ವನಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಚಾಟಿಯ ಏಟಿನಿಂದ ಪ್ರಚೋದಿತಗೊಂಡ ಎತ್ತುಗಳು
ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುವುದು ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹತ್ತಿರ
ಬರುತ್ತಿರುವುದು ಕೇಳುತ್ತಿದೆ. ಗಾಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯರ ವಿವಿಧ
ಧ್ವನಿಗಳೂ ಕೇಳುತ್ತಿವೆ.

13118012a ಸೋಢು.⁵⁹⁹ಮಸ್ಮದ್ವಿಧೇನೈಷ ನ ಶಕ್ಯಃ ಕೀಟಯೋನಿನಾ|

13118012c ತಸ್ಮಾದಪಕ್ರಮಾಮ್ಯೇಷ ಭಯಾದಸ್ಮಾತ್ಸದಾರುಣಾತ್||

ಕೀಟಯೋನಿಯ ನಾನು ಇಂತಹ ಶಬ್ದವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು
ಶಕ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಸುದಾರುಣ ಭಯದಿಂದ ಮತ್ತು
ಮಾರ್ಗದಿಂದ ಪಾರಾಗುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13118013a ದುಃಖಂ ಹಿ ಮೃತ್ಯುರ್ಭೂತಾನಾಂ ಜೀವಿತಂ ಚ ಸುದುರ್ಲಭಮ್|

13118013c ಅತೋ ಭೀತಃ ಪಲಾಯಾಮಿ ಗಚ್ಛೇಯಂ ನಾಸುಖಂ ಸುಖಾತ್||

ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮೃತ್ಯುವು ದುಃಖಕರವಾದುದು. ಜೀವಿತವು ಅತ್ಯಂತ
ದುರ್ಲಭವು. ಸುಖದಿಂದ ಅಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯಬಾರದೆಂಬ
ಭೀತಿಯಿಂದ ಪಲಾಯನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

⁵⁹⁹ ಶ್ಲೋತು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13118014 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13118014a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತು ತಂ ಪ್ರಾಹ ಕುತಃ ಕೀಟ ಸುಖಂ ತವ|

13118014c ಮರಣಂ ತೇ ಸುಖಂ ಮನ್ಯೇ ತಿಯಗ್ಯೋನೌ ಹಿ ವರ್ತಸೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೀಟವೆ! ನಿನಗೆ ಸುಖವೆನ್ನುವುದೆಲ್ಲಿದೆ? ತಿಯಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿರುವ ನಿನಗೆ ಮರಣವೇ ಸುಖವೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ.

13118015a ಶಬ್ದಂ ಸ್ಪರ್ಶಂ ರಸಂ ಗಂಧಂ ಭೋಗಾಂಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚಾನ್ಬಹೂನಾ|

13118015c ನಾಭಿಜಾನಾಸಿ ಕೀಟ ತ್ವಂ ಶ್ರೇಯೋ ಮರಣಮೇವ ತೇ||

ಕೀಟವೇ! ನೀನು ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರಸ, ಗಂಧ, ಅನೇಕ ವಿಧದ ಭೋಗಗಳು ಇವುಗಳ್ಯಾವುದನ್ನೂ ತಿಳಿಯಲಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮರಣವೇ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವು!”

13118016 ಕೀಟ ಉವಾಚ|

13118016a ಸರ್ವತ್ರ ನಿರತೋ ಜೀವ ಇತೀಹಾಪಿ ಸುಖಂ ಮಮ|

13118016c ಚೇತಯಾಮಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ತಸ್ಮಾದಿಚ್ಛಾಮಿ ಜೀವಿತುಮ್||

ಕೀಟವು ಹೇಳಿತು: “ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಜೀವವು ಎಲ್ಲ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕೀಟಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸುಖವಿದೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜೀವಿಸಿರಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13118017a ಇಹಾಪಿ ವಿಷಯಃ ಸರ್ವೋ ಯಥಾದೇಹಂ ಪ್ರವರ್ತಿತಃ|

13118017c ಮಾನುಷಾಸ್ತಿಯಗ್ಯಾಶ್ಚೈವ ಪೃಥಗ್ಯೋಗಾ ವಿಶೇಷತಃ||

ಈ ಕೀಟದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಶರೀರದ ರಚನೆಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಸರ್ವ ವಿಷಯಸುಖಗಳೂ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಭೋಗದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿರುವವರಿಗೂ ವಿಶೇಷ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ.

13118018a ಅಹಮಾಸಂ ಮನುಷ್ಯೋ ವೈ ಶೂದ್ರೋ ಬಹುಧನಃ ಪುರಾ|

13118018c ಅಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯೋ ನೃಶಂಸಶ್ಚ ಕದರ್ಯೋ ವೃದ್ಧಿಜೀವನಃ||

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ನಾನು ಧನಿಕ ಶೂದ್ರನಾಗಿದ್ದೆನು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಆದರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಕ್ರೂರಿಯೂ ಜಿಪುಣನೂ ಆಗಿದ್ದೆನು. ಬಡ್ಡಿಯ ಹಣದಿಂದ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು.

13118019a ವಾಕ್ತೀಕ್ಷೋ ನಿಕೃತಿಪ್ರಜ್ಞೋ ಮೋಷ್ಠ್ವಾ⁶⁰⁰ ವಿಶ್ವಸ್ಯ ಸರ್ವಶಃ|

13118019c ಮಿಥಃಕೃತೋಽಪನಿಧನಃ ಪರಸ್ವಹರಣೇ ರತಃ||

ನನ್ನ ಮಾತು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿತ್ತು. ವಂಚನಾ ಬುದ್ಧಿಯಿತ್ತು. ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದ್ವೇಷಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ. ಧನವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲು ಮಿಥ್ಯವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬರದ್ದನ್ನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

13118020a ಭೃತ್ಯಾತಿಥಿಜನಶ್ಚಾಪಿ ಗೃಹೇ ಪರ್ಯುಷಿತೋ ಮಯಾ|

13118020c ಮಾತ್ರರ್ಯಾತ್ ಸ್ವಾದುಕಾಮೇನ ನೃಶಂಸೇನ ಬುಭೂಷತಾ||

ರುಚಿಯಾದುದನ್ನು ತಿನ್ನುವ ಬಯಕೆಯಿಂದ ಮತ್ತು ಮಾತ್ರರ್ಯದಿಂದ ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೆ. ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇವಕರು ಮತ್ತು

⁶⁰⁰ ದ್ವೇಷ್ಠಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅತಿಥಿಜನರು ನಾನು ತಿಂದು ಉಳಿದುದನ್ನು ಊಟಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

13118021a ದೇವಾರ್ಥಂ ಪಿತೃಯಜ್ಞಾರ್ಥಮನ್ನಂ ಶ್ರದ್ಧಾಹೃತಂ.⁶⁰¹ ಮಯಾ|

13118021c ನ ದತ್ತಮರ್ಥಕಾಮೇನ ದೇಯಮನ್ನಂ ಪುನಾತಿ ಹ||

ದೇವತೆಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು ಪಿತೃಯಜ್ಞಾರ್ಥವಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಮಾಡಿದ
ಅನ್ನವನ್ನು ನಾನು ಅವರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಧನಲೋಭದಿಂದಾಗಿ
ಅನ್ನವನ್ನು ದಾನಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13118022a ಗುಪ್ತಂ ಶರಣಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಭಯೇಷು ಶರಣಾಗತಾಃ|

13118022c ಅಕಸ್ಮಾನ್ನೋ ಭಯಾತ್ಯಕ್ತಾ ನ ಚ ತ್ರಾತಾಭಯೈಷಿಣಃ||

ಭಯದಿಂದ ಶರಣಾಗತರಾಗಿ ಬಂದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನಿತ್ತು
ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಭಯದಿಂದಿದ್ದವರನ್ನು ನಾನು ಕ್ರೂರಿಯಾಗಿ
ಬಿಟ್ಟುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

13118023a ಧನಂ ಧಾನ್ಯಂ ಪ್ರಿಯಾನ್ದಾರಾನ್ಯಾನಂ ವಾಸಸ್ತಥಾದ್ಭುತಮ್|

13118023c ಶ್ರಿಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಸೂಯಾಮಿ ನಿರರ್ಥಕಮ್||

ಇತರರಲ್ಲಿದ್ದ ಧನ, ಧಾನ್ಯ, ಪ್ರಿಯಪತ್ನಿಯರು, ವಾಹನ, ಅದ್ಭುತ
ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ, ಸಂಪತ್ತನ್ನೂ ನೋಡಿ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ
ಅಸೂಯೆಪಡುತ್ತಿದ್ದೆನು.

13118024a ಈರ್ಷ್ಯುಃ ಪರಸುಖಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಆತತಾಯ್ಯಬುಭೂಷಕಃ|

13118024c ತ್ರಿವರ್ಗಹಂತಾ ಚಾನ್ಯೇಷಾಮಾತ್ಮಕಾಮಾನುವರ್ತಕಃ||

---

⁶⁰¹ ಶ್ರದ್ಧಾಹೃತಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಇತರರ ಸುಖವನ್ನು ನೋಡಿ ಹೊಟ್ಟೆಕಿಚ್ಚು ಪಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ಇತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಇತರರ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆನು. ನನ್ನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು.

13118025a ನೃಶಂಸಗುಣಭೂಯಿಷ್ಠಂ ಪುರಾ ಕರ್ಮ ಕೃತಂ ಮಯಾ|

13118025c ಸ್ಮೃತ್ವಾ ತದನುತಪ್ಯೇಹಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಪ್ರಿಯಮಿವಾತ್ಮಜಮ್||

ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ನನ್ನ ಕರ್ಮಗಳು ಕ್ರೂರಗುಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಹೋಗಿದ್ದವು. ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಈಗ ನಾನು ಪ್ರಿಯಪುತ್ರನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡವನಂತೆ ಪರಿತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13118026a ಶುಭಾನಾಮಪಿ ಜಾನಾಮಿ ಕೃತಾನಾಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲಮ್|

13118026c ಮಾತಾ ಚ ಪೂಜಿತಾ ವೃದ್ಧಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚಾರ್ಚಿತೋ ಮಯಾ||

ಆಗ ಮಾಡಿದ್ದ ಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ. ವೃದ್ಧ ಮಾತೆಯನ್ನು ನಾನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನನ್ನು ನಾನು ಅರ್ಚಿಸಿದ್ದೆ.

13118027a ಸಕೃಜ್ಞಾ ತಿಗುಣೋಪೇತಃ ಸಂಗತ್ಯಾ ಗೃಹಮಾಗತಃ|

13118027c ಅತಿಥಿಃ ಪೂಜಿತೋ ಬ್ರಹ್ಮಂಸ್ತೇನ ಮಾಂ ನಾಜಹಾತ್ ಸ್ಮೃತಿಃ||

ಯಾರೊಡನೆಯೋ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದ ತನ್ನ ಜಾತಿಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನನ್ನು ನಾನು ಪೂಜಿಸಿದ್ದೆ. ಬ್ರಹ್ಮನ್! ಆ ಅತಿಥಿಯ ಪೂಜೆಯಿಂದ ನನ್ನ ಸ್ಮೃತಿಯು ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿಲ್ಲ.

13118028a ಕರ್ಮಣಾ ತೇನ ಚೈವಾಹಂ ಸುಖಾಶಾಮಿಹ ಲಕ್ಷಯೇ|

13118028c ತಚ್ಛ್ರೋತುಮಹಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವತ್ತಃ ಶ್ರೇಯಸ್ತುಪೋಧನ||

ತಪೋಧನ! ನಾನು ಯಾವುದಾದರೂ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮುಂದೆ
ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅಂತಹ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಕರ್ಮವು
ಯಾವುದೆಂದು ನಿನ್ನಿಂದ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಅಷ್ಟಾದಶಾಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಹದಿನೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೧೯

ಕೀಟವು ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳ ನಂತರ ರಾಜಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ, ವ್ಯಾಸನನ್ನು
ಪುನಃ ಸಂದರ್ಶಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿದುದು (1-23).

13119001 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13119001a ಶುಭೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಯದ್ವೈ ತಿಯಗ್ಯೋನೌ ನ ಮುಹ್ಯಸೇ|

13119001c ಮಮೈವ ಕೀಟ ತತ್ಕರ್ಮ ಯೇನ ತ್ವಂ ನ ಪ್ರಮುಹ್ಯಸೇ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೀಟವೇ! ನೀನು ಮಾಡಿದ ಆ ಎರಡು ಶುಭ
ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಈ ತಿಯಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಮೋಹಕ್ಕೊಳಗಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆ
ಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ದರ್ಶನವಾಯಿತು.

13119002a ಅಹಂ ಹಿ ದರ್ಶನಾದೇವ ತಾರಯಾಮಿ ತಪೋಬಲಾತ್|

13119002c ತಪೋಬಲಾದ್ಧಿ ಬಲವದ್ಬಲಮನ್ಯನ್ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ನನ್ನ ದರ್ಶನಮಾಡಿದ್ದುದರಿಂದ ನನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು

ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತೇನೆ. ತಪೋಬಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬಲವಾದ ಇನ್ನೊಂದು
ಬಲವಿಲ್ಲ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13119003a ಜಾನಾಮಿ ಪಾಪೈಃ ಸ್ವಕೃತ್ಯೈರ್ಗತಂ ತ್ವಾಂ ಕೀಟ ಕೀಟತಾಮ್|

13119003c ಅವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಪರಂ ಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮಸ್ಥೋ ಯದಿ ಮನ್ಯಸೇ||

ಕೀಟವೇ! ಹಿಂದೆ ನೀನೇ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಈ ಕೀಟತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ನನಗೆ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀನು ಧರ್ಮಸ್ಥನಾಗಿರಲು
ಬಯಸಿದರೆ ಪರಮ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13119004a ಕರ್ಮ ಭೂಮಿಕೃತಂ ದೇವಾ ಭುಂಜತೇ ತಿಯರ್ಗಾಶ್ಚ ಯೇ|

13119004c ಧರ್ಮಾದಪಿ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಕಾರ್ಮಾರ್ಥಶ್ಚ ಯಥಾ ಗುಣೈಃ||

ಕರ್ಮ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ
ಮತ್ತು ತಿಯರ್ಗೋನಿಗಳವರೂ ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ಗುಣಗಳಿಂದ
ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಕಾರ್ಮಾರ್ಥಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುವಂತೆ ಧರ್ಮದಿಂದಲೂ
ಕಾರ್ಮಾರ್ಥಗಳು ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತವೆ.

13119005a ವಾಗ್ಬುದ್ಧಿಪಾಣಿಪಾದೈಶ್ಚಾಪ್ಯುಪೇತಸ್ಯ ವಿಪಶ್ಚಿತಃ|

13119005c ಕಿಂ ಹೀಯತೇ⁶⁰² ಮನುಷ್ಯಸ್ಯ ಮಂದಸ್ಯಾಪಿ ಹಿ ಜೀವತಃ||

ಮನುಷ್ಯನು ಮೂರ್ಖನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿರಲಿ, ಮಾತು,
ಬುದ್ಧಿ, ಮತ್ತು ಕೈಕಾಲುಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾಗಿದ್ದರೆ ಜೀವಿಸಿರುವಾಗ
ಅವನನ್ನು ಯಾವುದು ತಾನೇ ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ?

13119006a ಜೀವನ್ ಹಿ ಕುರುತೇ ಪೂಜಾಂ ವಿಪ್ರಾಗ್ರ್ಯಃ ಶಶಿಸೂರ್ಯೋಃ|

⁶⁰² ಹಾಸ್ಯತಿ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13119006c ಬ್ರುವನ್ನಪಿ ಕಥಾಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ತತ್ರ ಕೀಟ ತ್ವಮೇಷ್ಯಸಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠನೋರ್ವನು ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ಜೀವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಕೀಟವೇ! ನೀನು ಅವನ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸುತ್ತೀಯೆ.

13119007a ಗುಣಭೂತಾನಿ ಭೂತಾನಿ ತತ್ರ ತ್ವಮುಪಭೋಕ್ಷ್ಯಸೇ|

13119007c ತತ್ರ ತೇಹಂ ವಿನೇಷ್ಯಾಮಿ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಂ ಯತ್ರ ಚೇಚ್ಛಸಿ||

ಅಲ್ಲಿ ನೀನು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಪಂಚಭೂತಗಳ ವಿಕಾರಗಳೆಂದು ತಿಳಿದು ಅನಾಸಕ್ತಭಾವದಿಂದ ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ಪುನಃ ಬಂದು ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಮುಂದೆ ನೀನು ಯಾವ ಪುಣ್ಯಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಬಯಸುವೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13119008a ಸ ತಥೇತಿ ಪ್ರತಿಶ್ರುತ್ಯ ಕೀಟೋ ವರ್ತ್ಮನ್ಯತಿಷ್ಠತ|

13119008c ತಮೃಷಿಂ ದ್ರಷ್ಟ್ವಮಗಮತ್ ಸರ್ವಾಸ್ವನ್ಯಾಸು ಯೋನಿಷು||

13119009a ಶ್ವಾವಿದ್ಗೋಧಾವರಾಹಾಣಾಂ ತಥೈವ ಮೃಗಪಕ್ಷಿಣಾಮ್|

13119009c ಶ್ವಪಾಕವೈಶ್ಯಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ಯೋನಿಷು||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಕೀಟವು ಬಂಡಿಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ನಿಂತುಕೊಂಡಿತು. ಮರಣಾನಂತರ ಅದು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಮುಳ್ಳುಹಂದಿ, ನೀರುಡ, ಹಂದಿ, ಮೃಗಗಳು, ಪಕ್ಷಿಗಳು, ಚಂಡಾಲ, ಶೂದ್ರ, ವೈಶ್ಯ, ಮತ್ತು ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಪೌಢನಾದ ನಂತರ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳ ಸ್ಮರಣೆಯಿದ್ದ ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಮಾರನು ವ್ಯಾಸನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಅವನ ಬಳಿ ಹೋದನು.

13119010a ಸ ಕೀಟೇತ್ಯೇವಮಾಭಾಷ್ಯ ಋಷಿಣಾ ಸತ್ಯವಾದಿನಾ|

13119010c ಪ್ರತಿಸ್ತೃತ್ಯಾಥ ಜಗ್ರಾಹ ಪಾದೌ ಮೂರ್ಧ್ನಾ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ತಾನು ಕೀಟವಾಗಿದ್ದಾಗ ಸತ್ಯವಾದಿ ಋಷಿಯು ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿ ಅವನ ಎರಡೂ ಪಾದಗಳಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತಲೆಯನ್ನಿಟ್ಟು ಕೃತಾಂಜಲಿಯಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

13119011 ಕೀಟ ಉವಾಚ|

13119011a ಇದಂ ತದತುಲಂ ಸ್ಥಾನಮೀಪ್ಸಿತಂ ದಶಭಿರ್ಗುಣೈಃ|

13119011c ಯದಹಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕೀಟತ್ವಮಾಗತೋ ರಾಜಪುತ್ರತಾಮ್||

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಮಾರನಾಗಿದ್ದ ಕೀಟವು ಹೇಳಿತು: “ಹತ್ತು ಜನ್ಮಗಳ ನಂತರ ನಾನು ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದೆನು. ಕೀಟನಾಗಿದ್ದ ನಾನು ರಾಜಪುತ್ರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿ ನಿನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದ್ದೇನೆ.

13119012a ವಹಂತಿ ಮಾಮತಿಬಲಾಃ ಕುಂಜರಾ ಹೇಮಮಾಲಿನಃ|

13119012c ಸ್ಯಂದನೇಷು ಚ ಕಾಂಬೋಜಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಪರಮವಾಜಿನಃ||

ಸುವರ್ಣಮಾಲೆಗಳಿಂದ ಸುಶೋಭಿತವಾದ ಮಹಾಬಲಿಷ್ಠ ಆನೆಗಳು ನನ್ನನ್ನು ನಾನು ಬಯಸಿದಲ್ಲಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ನನ್ನ ರಥಗಳು ಕಾಂಬೋಜದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುದುರೆಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ.

13119013a ಉಷ್ಪ್ರಾಶ್ವತರಯುಕ್ತಾನಿ ಯಾನಾನಿ ಚ ವಹಂತಿ ಮಾಮ್|

13119013c ಸಬಾಂಧವಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯಶ್ಚಾಶ್ವಾಮಿ ಪಿಶಿತೌದನಮ್||

ಒಂಟೆಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಸರಗತ್ತೆಗಳಿಂದಲೂ ಯುಕ್ತವಾದ ಯಾನಗಳು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುತ್ತವೆ. ಬಾಂಧವರು ಮತ್ತು ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ

ಮಾಂಸಸಹಿತ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಟಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

13119014a ಗೃಹೇಷು ಸುನಿವಾಸೇಷು ಸುಖೇಷು ಶಯನೇಷು ಚ|

13119014c ಪರಾರ್ಥೇಷು ಮಹಾಭಾಗ ಸ್ವಪಾಮೀಹ ಸುಪೂಜಿತಃ||

ಮಹಾಭಾಗ! ವಾಸಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ
ಬಹುಮೂಲ್ಯ ಸುಖ ಶಯನಗಳಲ್ಲಿ ಸುಪೂಜಿತನಾಗಿ ಮಲಗುತ್ತೇನೆ.

13119015a ಸರ್ವೇಷ್ಟಪರರಾತ್ರೇಷು ಸೂತಮಾಗಧಬಂದಿನಃ|

13119015c ಸ್ತುವಂತಿ ಮಾಂ ಯಥಾ ದೇವಂ ಮಹೇಂದ್ರಂ ಪ್ರಿಯವಾದಿನಃ||

ಎಲ್ಲ ಅಪರ ರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸೂತ-ಮಾಗಧ-ಬಂದಿಗಳು ಪ್ರಿಯವಾದಿಗಳು
ದೇವ ಮಹೇಂದ್ರನನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ನನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13119016a ಪ್ರಸಾದಾತ್ಸತ್ಯಸಂಧಸ್ಯ ಭವತೋಽಮಿತತೇಜಸಃ|

13119016c ಯದಹಂ ಕೀಟತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ರಾಜಪುತ್ರತಾಮ್||

ಸತ್ಯಸಂಧನೂ ಅಮಿತತೇಜಸ್ವಿಯೂ ಆದ ನಿನ್ನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ
ಕೀಟತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ನಾನು ರಾಜಪುತ್ರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

13119017a ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಕಿಂ ಕರೋಮಿ ಪ್ರಶಾಧಿ ಮಾಮ್|

13119017c ತ್ವತ್ತಪೋಬಲನಿರ್ದಿಷ್ಟಮಿದಂ ಹ್ಯಧಿಗತಂ ಮಯಾ||

ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವು. ನಾನೀಗ ಏನು ಮಾಡಬೇಕು
ಎಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸು. ನಿನ್ನ ತಪೋಬಲದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ಪದವಿಯು
ದೊರಕಿದೆಯೆನ್ನುವುದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿದೆ.”

13119018 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13119018a ಅರ್ಚಿತೋಽಹಂ ತ್ವಯಾ ರಾಜನ್ವಾಗ್ಭಿರದ್ಯ ಯದೃಚ್ಛಯಾ|

13119018c ಅದ್ಯ ತೇ ಕೀಟತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಸ್ಮೃತಿರ್ಜಾತಾಜುಗುಪ್ಸಿತಾ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಳಿಂದ ನೀನು ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಇಂದು ನಿನಗೆ ಆ ಜುಗುಪ್ಸಿತ ಕೀಟತ್ವದ ಸ್ಮೃತಿಯುಂಟಾಗಿದೆ.

13119019a ನ ತು ನಾಶೋಽಸ್ತಿ ಪಾಪಸ್ಯ ಯತ್ತ್ವಯೋಪಚಿತಂ ಪುರಾ|

13119019c ಶೂದ್ರೇಣಾರ್ಥಪ್ರಧಾನೇನ ನೃಶಂಸೇನಾತತಾಯಿನಾ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಧನವನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಕ್ರೂರಿ ಪಾಪಿಷ್ಠನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಪಾಪವು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13119020a ಮಮ ತೇ ದರ್ಶನಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತಚ್ಚೈವ ಸುಕೃತಂ ಪುರಾ|

13119020c ತೀರ್ಯಗ್ಯೋನೌ ಸ್ಮ ಜಾತೇನ ಮಮ ಚಾಪ್ಯರ್ಚನಾತ್ತಥಾ||

ಹಿಂದೆ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಗಳಿಂದಾಗಿ ತೀರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದರೂ ನಿನಗೆ ನನ್ನ ದರ್ಶನವಾಗಿತ್ತು. ಈಗ ನನ್ನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿದ್ದೀಯೆ ಕೂಡ.

13119021a ಇತಸ್ತ್ವಂ ರಾಜಪುತ್ರತ್ವಾದ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ|

13119021c ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಕೃತೇ ಪ್ರಾಣಾನ್ ಹುತ್ವಾತ್ಮಿಯಾನ್ಪ್ರಾಣಾಜಿರೇ||

ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಾಡುವ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿತ್ತು ನೀನು ರಾಜಪುತ್ರತ್ವದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

13119022a ರಾಜಪುತ್ರಸುಖಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಋತೂಂಶ್ಚೈವಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣಾನ್|

13119022c ಅಥ ಮೋದಿಷ್ಯಸೇ ಸ್ವರ್ಗೇ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತೋಽವ್ಯಯಃ ಸುಖೀ||

ರಾಜಪುತ್ರನಾಗಿ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಆಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಭೂತವೂ ಅವ್ಯಯವೂ ಆದ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

13119023a ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರತಾಮಭ್ಯುಪೈತಿ

ಶೂದ್ರೋ ವೈಶ್ಯತ್ವಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವಂ ಚ ವೈಶ್ಯಃ|

13119023c ವೃತ್ತಶ್ಲಾಘೀ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ

ಸ್ವರ್ಗಂ ಪುಣ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸಾಧುವೃತ್ತಃ||

ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಜೀವನು ಮೇಲು-ಮೇಲಿನ ಗತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಾಗ ಮೊದಲು ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶೂದ್ರನು ವೈಶ್ಯತ್ವವನ್ನೂ, ವೈಶ್ಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯತ್ವವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಶ್ಲಾಘನೀಯ ವರ್ತನೆಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಸಾಧುನಡತೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸ್ವರ್ಗದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ಏಕೋನವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾಹತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಕೀಟವು ಮೊದಲು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ನಂತರ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದುದು (1-14).

13120001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13120001a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಮನುಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸ್ಮರನ್ನೇವ ಸ ವೀರ್ಯವಾನ್|

13120001c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸ ಕೀಟತಾಂ ರಾಜಂಶ್ಚ ಚಾರ ವಿಪುಲಂ ತಪಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಕೀಟತ್ವವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಆ
ವೀರ್ಯವಾನನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ತನ್ನ ಹಿಂದಿನ
ಜನ್ಮಗಳನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುತ್ತಾ ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿದನು.

13120002a ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿದುಷೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತದ್ವಿಪುಲಂ ತಪಃ|

13120002c ಆಜಗಾಮ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತದಾ||

ಅವನು ಆ ವಿಪುಲ ತಪಸ್ಸನ್ನು ನೋಡಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥವಿದುಷ ದ್ವಿಜಶ್ರೇಷ್ಠ
ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

13120003 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13120003a ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಚೈವ ವ್ರತಂ ಕೀಟ ಭೂತಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಮ್|

13120003c ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಚೈವ ವ್ರತಂ ಧ್ಯಾಯಂಸ್ತತೋ ವಿಪ್ರತ್ವಮೇಷ್ಯಸಿ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ಕೀಟವಾಗಿದ್ದವನೇ! ಜೀವಿಗಳ
ಪರಿಪಾಲನೆಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ವ್ರತ. ಇದನ್ನು ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು
ಕ್ಷಾತ್ರವ್ರತವನ್ನೇ ಪರಿಪಾಲಿಸು. ಅನಂತರ ನೀನು ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13120004a ಪಾಹಿ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಜಾಃ ಸಮ್ಯಕ್ ಶುಭಾಶುಭವಿದಾತ್ಮವಾನ್|

13120004c ಶುಭೈಃ ಸಂವಿಭಜನ್ಯಾಮೈರಶುಭಾನಾಂ ಚ ಪಾವನೈಃ||

ನಿನ್ನ ಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮಗಳು ಯಾವುದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಸರ್ವ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಪಾಲಿಸು. ಶುಭಕಾಮನೆಗಳಿಂದ ನಿನ್ನ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡು. ಅಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸು. ಪಾವನನಾಗು.

13120005a ಆತ್ಮವಾನ್ಭವ ಸುಪ್ರೀತಃ ಸ್ವಧರ್ಮಚರಣೇ ರತಃ|

13120005c ಕ್ಷಾತ್ರೀಂ ತನುಂ ಸಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ತತೋ ವಿಪ್ರತ್ವಮೇಷ್ಯಸಿ||

ಸ್ವಧರ್ಮಾಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿ ಸುಪ್ರೀತನಾಗು. ಆತ್ಮವಂತನಾಗು. ಕ್ಷತ್ರಿಯ ತನುವನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿದ ನಂತರ ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.”

13120006 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13120006a ಸೋಽಧಾರಣ್ಯಮಭಿಪ್ರೇತ್ಯ ಪುನರೇವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13120006c ಮಹರ್ಷೇರ್ವ ಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲ್ಯ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮಹರ್ಷಿಯ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಅವನು ಪುನಃ ಅರಣ್ಯದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸಿದನು.

13120007a ಅಚಿರೇಣೈವ ಕಾಲೇನ ಕೀಟಃ ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ|

13120007c ಪ್ರಜಾಪಾಲನಧರ್ಮೇಣ ಪ್ರೇತ್ಯ ವಿಪ್ರತ್ವಮಾಗತಃ||

ಪಾರ್ಥಿವಸತ್ತಮ! ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವನು ಮರಣಹೊಂದಿ

ಪ್ರಜಾಪಾಲನಧರ್ಮದಿಂದ ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದನು.

13120008a ತತಸ್ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪುನರೇವ ಮಹಾಯಶಾಃ|

13120008c ಆಜಗಾಮ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತದಾ||

ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಪುನಃ ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ
ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿದನು.

13120009 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13120009a ಭೋ ಭೋ ವಿಪ್ರರ್ಷಭ ಶ್ರೀಮನ್ಮಾ ವ್ಯಥಿಷ್ಠಾಃ ಕಥಂ ಚನ|

13120009c ಶುಭಕೃಚ್ಚು ಭಯೋನೀಷು ಪಾಪಕೃತ್ ಪಾಪಯೋನೀಷು|

13120009E ಉಪಪದ್ಯತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಯಥಾಧರ್ಮಂ ಯಥಾಗಮಮ್||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೋ ಭೋ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವಿಪ್ರರ್ಷಭ! ಯಾವ
ಕಾರಣಕ್ಕೂ ನೀನು ಇನ್ನು ವ್ಯಥೆಪಡಬೇಡ. ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದವನು ಶುಭಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಪಕರ್ಮಿಯು
ಪಾಪಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಯಾರು ಯಾವ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೋ ಅದಕ್ಕೆ ತಕ್ಕಂತಹ ಯೋನಿಯನ್ನು
ಅವನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13120010a ತಸ್ಮಾನ್ಮೃತ್ಯುಭಯಾತ್ಕೀಟ ಮಾ ವ್ಯಥಿಷ್ಠಾಃ ಕಥಂ ಚನ|

13120010c ಧರ್ಮಲೋಪಾದ್ಭಯಂ ತೇ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ಮಾದ್ಧರ್ಮಂ ಚರೋತ್ತಮಮ್||

ಹಿಂದೆ ಕೀಟವಾಗಿದ್ದವನೇ! ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯವಿಲ್ಲದಿರಲಿ.

ಯಾವುದೇ ವ್ಯಥೆಯೂ ಆಗದಿರಲಿ. ಧರ್ಮವು ಲೋಪವಾದೀತೆಂಬ
ಭಯವು ಯಾವಾಗಲೂ ನಿನ್ನಲ್ಲಿರಲಿ. ಅದರಿಂದ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವನ್ನು
ಆಚರಿಸು.”

13120011 ಕೀಟ ಉವಾಚ|

13120011a ಸುಖಾತ್ಸುಖಿತರಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಭಗವಂಸ್ತ್ವತ್ಕೃತೇ ಹ್ಯಹಮ್|

13120011c ಧರ್ಮಮೂಲಾಂ ಶ್ರಿಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಪ್ಮಾ ನಷ್ಟ ಇಹಾದ್ಯ ಮೇ||

ಕೀಟವು ಹೇಳಿತು: “ಭಗವನ್! ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ನಾನು ಒಂದು ಸುಖಿಸ್ಥಾನದಿಂದ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸುಖಿಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆ. ಧರ್ಮಮೂಲವಾದ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದು ಇಂದು ನಾನು ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಷ್ಟಗೊಳಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13120012 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13120012a ಭಗವದ್ವಚನಾತ್ಕೀಟೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುರ್ಲಭಮ್|

13120012c ಅಕರೋತ್ಪೃಥಿವೀಂ ರಾಜನ್ಯಜ್ಞಯೂಪಶತಾಂಕಿತಾಮ್|

13120012E ತತಃ ಸಾಲೋಕ್ಯಮಗಮದ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿತ್ತಮಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸನ ಮಾತಿನಂತೆ ಆ ಕೀಟವು ದುರ್ಲಭ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನೂರು ಯಜ್ಞಯೂಪಗಳಿಂದ ಅಂಕಿತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿತು. ಅನಂತರ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ತಮನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಾಲೋಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13120013a ಅವಾಪ ಚ ಪರಂ ಕೀಟಃ ಪಾರ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್|

13120013c ಸ್ವಕರ್ಮಫಲನಿರ್ವೃತ್ತಂ ವ್ಯಾಸಸ್ಯ ವಚನಾತ್ತದಾ||

ವ್ಯಾಸನ ವಚನದಂತೆ ಆ ಕೀಟವು ಯಾವ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಆಯಾ ಯೋನಿ-ವರ್ಣಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಪಾರ್ಥ! ಅದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಜೀವವು ಸನಾತನ ಬ್ರಹ್ಮಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

13120014a ತೇಽಪಿ ಯಸ್ಮಾತ್ಸ್ವ ಭಾವೇನ ಹತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವಾಃ|

13120014c ಸಂಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತೇ ಗತಿಂ ಪುಣ್ಯಾಂ ತಸ್ಮಾನ್ಮಾ ಶೋಚ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ನಿನ್ನೊಡನೆ ಯುದ್ಧಮಾಡಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯಪುಂಗವರೂ ಕೂಡ ತಮ್ಮ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹತರಾಗಿ ಪುಣ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರು. ಆದಕ್ಕಾಗಿ ಶೋಕಿಸಬೇಡ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನೇ ವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಕೀಟೋಪಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ಮೈತ್ರೇಯ ಭಿಕ್ಷ

ದಾನದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ವ್ಯಾಸ-ಮೈತ್ರೇಯರ
ಸಂವಾದ (1-23).

13121001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13121001a ವಿದ್ಯಾ ತಪಶ್ಚ ದಾನಂ ಚ ಕಿಮೇತೇಷಾಂ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13121001c ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾ ಸತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ತನ್ಮೈ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ವಿದ್ಯೆ, ತಪಸ್ಸು, ಮತ್ತು ದಾನ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದುದು? ಸಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಹೇಳು.”

13121002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13121002a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13121002c ಮೈತ್ರೇಯಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಂ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ಯ ಚ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಮೈತ್ರೇಯ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13121003a ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನೋ ರಾಜನ್ನಜ್ಞಾತಚರಿತಂ ಚರನ್|

13121003c ವಾರಾಣಸ್ಯಾಮುಪಾತಿಷ್ಠನ್ಮೈತ್ರೇಯಂ ಸ್ವೈರಿಣೀಕುಲೇ||

ರಾಜನ್! ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನು ಅಜ್ಞಾತವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ವಾರಾಣಸಿಯನ್ನು ತಲುಪಿ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ವೈರಿಣೀಕುಲದ ಮೈತ್ರೇಯನನ್ನು ಕಂಡನು.

13121004a ತಮುಪಸ್ಥಿತಮಾಸೀನಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಸ ಮುನಿಸತ್ತಮಮ್|

13121004c ಅರ್ಚಿತ್ವಾ ಭೋಜಯಾಮಾಸ ಮೈತ್ರೇಯೋಽಶನಮುತ್ತಮಮ್||

ಅಲ್ಲಿಗೆ ಆಗಮಿಸಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಆ ಮುನಿಸತ್ತಮನನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಮೈತ್ರೇಯನು ಅವನನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಉತ್ತಮ ಅನ್ನದಿಂದ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸಿದನು.

13121005a ತದನ್ನಮುತ್ತಮಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಗುಣವತ್ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕಮ್|

13121005c ಪ್ರತಿಷ್ಠಮಾನೋಽಸ್ಮಯತ ಪ್ರೀತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

ಸಾರ್ವಕಾಮಿಕವಾದ ಗುಣವತ್ತಾದ ಆ ಉತ್ತಮ ಅನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿ
ಪ್ರೀತನಾದ ಮಹಾಮನಸ್ವೀ ಕೃಷ್ಣನು ಹೊರಡುವಾಗ ಮುಗುಳ್ಳಕ್ಕನು.

13121006a ತಮುತ್ಕ್ರಯಂತಂ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ಮೈತ್ರೇಯಃ ಕೃಷ್ಣಮಬ್ರವೀತ್|

13121006c ಕಾರಣಂ ಬ್ರೂಹಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮನೋಽಸ್ಮಯಿಷ್ಠಾಃ ಕುತಶ್ಚ ತೇ|

13121006e ತಪಸ್ವಿನೋ ಧೃತಿಮತಃ ಪ್ರಮೋದಃ ಸಮುಪಾಗತಃ||

ಅವನ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಯನ್ನು ನೋಡಿ ಮೈತ್ರೇಯನು ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕೇಳಿದನು:
“ಧರ್ಮಾತ್ಮ ! ನಿನ್ನ ಈ ಮುಗುಳ್ಳಗೆಗೆ ಕಾರಣವನ್ನು ಹೇಳು.
ತಪಸ್ವಿಯೂ ಧೃತಮತನೂ ಆಗಿರುವ ನಿನಗೆ ಎಲ್ಲಿಂದ ಈ
ಪ್ರಮೋದವುಂಟಾಗಿದೆ?

13121007a ಏತತ್ಪುಚ್ಚಾಮಿ ತೇ ವಿದ್ವನ್ನಭಿವಾದ್ಯ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಚ|

13121007c ಆತ್ಮನಶ್ಚ ತಪೋಭಾಗ್ಯಂ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ||

ವಿದ್ವನ್ ! ನಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅಭಿವಾದಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಇದನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ನನ್ನಲ್ಲಿ ತಪೋಭಾಗ್ಯ ಮತ್ತು ಮಹಾಭಾಗ್ಯವನ್ನು
ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

13121008a ಪೃಥಗಾಚರತಸ್ತಾತ ಪೃಥಗಾತ್ಮನಿ ಚಾತ್ಮನೋಃ|

13121008c ಅಲ್ಪಾಂತರಮಹಂ ಮನ್ಯೇ ವಿಶಿಷ್ಟಮಪಿ ವಾ ತ್ವಯಾ||

ಜೀವಾತ್ಮಾ ಮತ್ತು ಪರಮಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವೇ ಅಂತರವನ್ನು
ಕಾಣುತ್ತೇನೆ. ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಂಬಂಧವಿದೆ.
ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯು. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಾನು
ಪರಮಾತ್ಮನು ಜೀವಾತ್ಮನಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

ನೀನೂ ಕೂಡ ಜೀವಾತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮರು ಅಭಿನ್ನ ಎಂದು ತಿಳಿದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಆಚರಣೆಯು ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ನಿನಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ನನಗೆ ವಿಸ್ಮಯವಾಗುತ್ತಿಲ್ಲ.”

13121009 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13121009a ಅತಿಚ್ಛೇದಾತಿವಾದಾಭ್ಯಾಂ ಸ್ಮಯೋಽಯಂ ಸಮುಪಾಗತಃ|

13121009c ಅಸತ್ಯಂ ವೇದವಚನಂ ಕಸ್ಮಾದ್ವೇದೋಽನ್ಯತಂ ವದೇತ್||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ನನಗೆ ಇಲ್ಲಿ ಅತಿಚ್ಛಂದ.⁶⁰³ ಮತ್ತು ಅತಿವಾದ.⁶⁰⁴ ಇವೆರಡೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಸ್ಮಯ ಮತ್ತು ಹರ್ಷೋಲ್ಲಾಸವು ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ವೇದವಾಕ್ಯವು ಎಂದೂ ಸುಳ್ಳಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ವೇದವನ್ನು ಯಾರು ಅಸತ್ಯ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ?

13121010a ತ್ರೀಣೈವ ತು ಪದಾನ್ಯಾಹುಃ ಪುರುಷಸ್ಯೋತ್ತಮಂ ವ್ರತಮ್|

13121010c ನ ದ್ರುಹ್ಯೇಚ್ಛೈವ ದದ್ಯಾಚ್ಛ ಸತ್ಯಂ ಚೈವ ಪರಂ ವದೇತ್|

⁶⁰⁵13121010e ಇದಾನೀಂ ಚೈವ ನಃ ಕೃತ್ಯಂ ಪುರಸ್ತಾಚ್ಛ ಪರಂ ಸ್ಮೃತಮ್||

---

⁶⁰³ ಅತಿಥಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಗೌರವವನ್ನಿತ್ತು ಅವನ ಇಚ್ಛಾನುಸಾರ ಸತ್ಕಾರಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ “ಅತಿಚ್ಛಂದ” ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁰⁴ ಮಾತಿನಿಂದ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು “ಅತಿವಾದ” ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁰⁵ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಇತಿ ವೇದೋಕ್ತಮೃಷಿಭಿಃ ಪುರಸ್ತಾತ್ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಮ್ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)

ಪುರುಷನ ಉತ್ತಮ ವ್ರತಗಳು ಮೂರು ಎಂದು ವೇದವು ಹೇಳುತ್ತದೆ: ಯಾರಿಗೂ ದ್ರೋಹವನ್ನೆಸಗದೇ ಇರುವುದು, ದಾನನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಇತರರಿಗೆ ಸದಾ ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳುವುದು. ನಾವು ಇದನ್ನು ಬಹಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ ಮತ್ತು ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೂಡ ವೇದದ ಈ ಆಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿದೆ.

13121011a ಅಲ್ಪೋಽಪಿ ತಾದ್ಯಶೋ ದಾಯೋ ಭವತ್ಯುತ ಮಹಾಫಲಃ|

13121011c ತೃಷಿತಾಯ ಚ ಯದ್ಧತ್ತಂ ಹೃದಯೇನಾನಸೂಯತಾ||

ಕೊಟ್ಟ ದಾನವು ಅಲ್ಪವಾದರೂ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಹಸಿದಿದ್ದ ಮತ್ತು ಬಾಯಾರಿದ್ದ ಅತಿಥಿಗೆ ಅಸೂಯಾರಹಿತನಾಗಿ ಹೃದಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅನ್ನ-ಜಲದ ದಾನವನ್ನು ನೀಡಿದ್ದೀಯೆ.

13121012a ತೃಷಿತಸ್ತೃಷಿತಾಯ ತ್ವಂ ದತ್ತ್ವೈತದಶನಂ ಮಮ|

13121012c ಅಜೈಷೀರ್ಮಹತೋ ಲೋಕಾನ್ಮಹಾಯಜ್ಞೈರಿವಾಭಿಭೋ|

13121012e ಅತೋ ದಾನಪವಿತ್ರೇಣ ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತಪಸ್ಯೈವ ಚ||

ವಿಭೋ! ನಾನು ಹಸಿದಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಬಾಯಾರಿದ್ದೆ. ನೀನು ಅನ್ನ-ಜಲಗಳನ್ನಿತ್ತು ನನ್ನ ಹಸಿವು-ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸಿದೆ. ಈ ಪುಣ್ಯದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ನೀನು ಮಹಾ ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಮಹಾನ್ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದ್ದೀಯೆ. ಇದು ನನಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಾಣುತ್ತಿದೆ. ಈ ಪವಿತ್ರ ದಾನ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

13121013a ಪುಣ್ಯಸ್ತೈವ ಹಿ ತೇ ಗಂಧಃ.⁶⁰⁶ ಪುಣ್ಯಸ್ತೈವ ಚ ದರ್ಶನಮ್|

13121013c ಪುಣ್ಯಶ್ಚ ವಾತಿ ಗಂಧಸ್ತೇ ಮನ್ಯೇ ಕರ್ಮವಿಧಾನತಃ||

ನಿನ್ನ ಗಂಧವು ಪುಣ್ಯವಾದುದು. ನಿನ್ನ ದರ್ಶನವೂ ಪುಣ್ಯವಾದುದು. ನಿನ್ನಿಂದ ಬರುವ ಈ ಪುಣ್ಯ ಸುಗಂಧವು ನಿನ್ನ ಕರ್ಮವಿಧಾನಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನದಿಂದುಂಟಾಗಿದೆ ಎಂದು ನನಗೆ ಅನಿಸುತ್ತದೆ.

13121014a ಅಧಿಕಂ ಮಾರ್ಜನಾತ್ತಾತ ತಥೈವಾಪ್ಯನುಲೇಪನಾತ್|

13121014c ಶುಭಂ ಸರ್ವಪವಿತ್ರೇಭ್ಯೋ ದಾನಮೇವ ಪರಂ ಭವೇತ್.⁶⁰⁷||

ಅಯ್ಯಾ! ದಾನವು ತೀರ್ಥಸ್ನಾನ ಮತ್ತು ವೈದಿಕವ್ರತವನ್ನು ಪೂರೈಸುವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಅಧಿಕವಾದುದು. ಎಲ್ಲ ಪವಿತ್ರ ಕರ್ಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ದಾನವೇ ಪರಮ ಶುಭವಾದುದು.

13121015a ಯಾನೀಮಾನ್ಯುತ್ತಮಾನೀಹ ವೇದೋಕ್ತಾನಿ ಪ್ರಶಂಸಸಿ|

13121015c ತೇಷಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮಂ ದಾನಮಿತಿ ಮೇ ನಾಸ್ತಿ ಸಂಶಯಃ||

ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಯಾವ ಯಾವ ಉತ್ತಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೀಯೋ ಅವೆಲ್ಲವುಗಳಲ್ಲಿ ದಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ನನಗೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೇ ಇಲ್ಲ.

13121016a ದಾನಕೃದ್ಭಿಃ ಕೃತಃ ಪಂಥಾ ಯೇನ ಯಾಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ|

13121016c ತೇ ಹಿ ಪ್ರಾಣಸ್ಯ ದಾತಾರಸ್ತೇಷು ಧರ್ಮಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

⁶⁰⁶ ಸತ್ತ್ವಂ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁶⁰⁷ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ನೋ ಚೇತ್ ಸರ್ವಪವಿತ್ರೇಭ್ಯೋ ದಾನಮೇವ ಪರಂ ಭವೇತ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)

ದಾನಿಗಳು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಮನೀಷಿಣರು
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ದಾನಮಾಡುವವನನ್ನು ಪ್ರಾಣದಾತನೆಂದು
ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವನಲ್ಲಿಯೇ ಧರ್ಮವು ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿದೆ.

13121017a ಯಥಾ ವೇದಾಃ ಸ್ವಧೀತಾಶ್ಚ ಯಥಾ ಚೇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮಃ|

13121017c ಸರ್ವತ್ಯಾಗೋ ಯಥಾ ಚೇಹ ತಥಾ ದಾನಮನುತ್ತಮಮ್||

ಹೇಗೆ ವೇದ-ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮ ಮತ್ತು ಸರ್ವತ್ಯಾಗವು
ಉತ್ತಮವೋ ಹಾಗೆ ದಾನವೂ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ತಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13121018a ತ್ವಂ ಹಿ ತಾತ ಸುಖಾದೇವ.⁶⁰⁸ ಸುಖಮೇಷ್ಯಸಿ ಶೋಭನಮ್|

13121018c ಸುಖಾತ್ಸುಖಿತರಪ್ರಾಪ್ತಿಮಾಪ್ನುತೇ ಮತಿಮಾನ್ನರಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ಈ ದಾನದ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಸುಖಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮ
ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಮತಿಮಾನ್ ನರನು ದಾನದಿಂದ
ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13121019a ತನ್ನಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮೇವೇದಮುಪಲಬ್ಧಮಸಂಶಯಮ್|

13121019c ಶ್ರೀಮಂತಮಾಪ್ನುವಂತ್ಯರ್ಥಾ ದಾನಂ ಯಜ್ಞಸ್ತಥಾ ಸುಖಮ್||

ಇದು ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿದೆ. ನಿಸಂದೇಹವಾಗಿ ಇದನ್ನು
ನಾವು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನಿನ್ನಂತಹ ಶ್ರೀಸಂಪನ್ನನು ಅರ್ಥವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಅದರಿಂದ ದಾನ, ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಸುಖವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13121020a ಸುಖಾದೇವ ಪರಂ ದುಃಖಂ ದುಃಖಾದನ್ಯತ್ಪರಂ ಸುಖಮ್|

⁶⁰⁸ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13121020c ದೃಶ್ಯತೇ ಹಿ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ನಿಯತಂ ವೈ ಸ್ವಭಾವತಃ||

ವಿಷಯಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವವರು ಸುಖದಿಂದಲೇ ಪರಮ ದುಃಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದುಃಖವನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರು ದುಃಖದಿಂದಲೇ ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ಸುಖ-ದುಃಖಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆನುಗುಣವಾಗಿ ನಿಯತವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13121021a ತ್ರಿವಿಧಾನೀಹ ವೃತ್ತಾನಿ ನರಸ್ಯಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ|

13121021c ಪುಣ್ಯಮನ್ಯತ್ಪಾಪಮನ್ಯನ್ನ ಪುಣ್ಯಂ ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್||

ಮನೀಷಿಗಳು ಮನುಷ್ಯನ ಮೂರು ಪ್ರಕಾರದ ಆಚರಣೆಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ: ಪುಣ್ಯಮಯ, ಪಾಪಮಯ ಮತ್ತು ಪುಣ್ಯ-ಪಾಪಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದ ಆಚರಣೆ.

13121022a ನ ವೃತ್ತಂ ಮನ್ಯತೇಽನ್ಯಸ್ಯ ಮನ್ಯತೇಽನ್ಯಸ್ಯ ಪಾಪಕಮ್|

13121022c ತಥಾ ಸ್ವಕರ್ಮನಿವೃತ್ತಂ ನ ಪುಣ್ಯಂ ನ ಚ ಪಾಪಕಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮನಿಷ್ಠ ಪುರುಷನು ಕರ್ತಾರನೆಂಬ ಅಭಿಮಾನ ರಹಿತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ಪುಣ್ಯ ಅಥವಾ ಪಾಪವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ಅವನ ಕರ್ಮಜನಿತ ಪುಣ್ಯ ಅಥವಾ ಪಾಪಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವುದೇ ಇಲ್ಲ.

⁶⁰⁹13121023a ರಮಸ್ತ್ವೈಧಸ್ವ ಮೋದಸ್ವ ದೇಹಿ ಚೈವ ಯಜಸ್ವ ಚ|

⁶⁰⁹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಯಜ್ಞದಾನತಪಃಶೀಲಾ ನರಾ ವೈ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಣಃ| ಯೇಽಭಿದ್ರೂಹಂತಿ

13121023c ನ ತ್ವಾಮಭಿಭವಿಷ್ಯಂತಿ ವೈದ್ಯಾ ನ ಚ ತಪಸ್ವಿನಃ||

ನೀನು ಆನಂದಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ವಧರ್ಮ ಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರು.
ನಿರಂತರವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಉನ್ನತಿಯಾಗಲಿ. ನೀನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರು.
ದಾನನೀಡು ಮತ್ತು ಯಜ್ಞಮಾಡು. ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳು
ನಿನ್ನನ್ನು ಪರಾಭವಗೊಳಿಸಲಾರರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಮೈತ್ರೇಯಭಿಕ್ಷಾಯಾಂ ಏಕವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರೇಯಭಿಕ್ಷ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐಪ್ಪತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಮೈತ್ರೇಯನು ಸದಾಚಾರೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಅನ್ನದಾನಮಾಡುವುದನ್ನು
ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದುದು (1-16).

13122001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13122001a ಏವಮುಕ್ತಃ ಪ್ರತ್ಯುವಾಚ ಮೈತ್ರೇಯಃ ಕರ್ಮಪೂಜಕಃ|

13122001c ಅತ್ಯಂತಂ ಶ್ರೀಮತಿ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ ಬಹುಶ್ರುತಃ||

ಭೂತಾನಿ ತೇ ವೈ ಪಾಪಕೃತೋ ಜನಾಃ|| ದ್ರವ್ಯಾಣ್ಯಾದದತೇ ಚೈವ ದುಃಖಂ
ಯಾಂತಿ ಪತಂತಿ ಚ| ತತೋಽನ್ಯತ್ಕರ್ಮ ಯತ್ಕಿಂಚಿನ್ನ ಪುಣ್ಯಂ ನ ಚ
ಪಾತಕಮ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್)

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವ್ಯಾಸನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೀಮಂತಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಬಹುಶ್ರುತ ಕರ್ಮಪೂಜಕ ಮೈತ್ರೇಯನು ಹೇಳಿದನು:

13122002a ಅಸಂಶಯಂ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಯಥೈವಾತ್ಮ ತಥೈವ ತತ್|

13122002c ಅನುಜ್ಞಾತಸ್ತು ಭವತಾ ಕಿಂ ಚಿದ್ಬ್ರೂಯಾಮಹಂ ವಿಭೋ||

“ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ವಿಭೋ! ನೀನು ಹೇಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೀಯೋ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಸರಿ. ನಿನ್ನ ಅನುಜ್ಞೆಯಿದ್ದರೆ ನಾನೂ ಕೂಡ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13122003 ವ್ಯಾಸ ಉವಾಚ|

13122003a ಯದ್ಯದಿಚ್ಛಸಿ ಮೈತ್ರೇಯ ಯಾವದ್ಯಾವದ್ಯಥಾ ತಥಾ|

13122003c ಬ್ರೂಹಿ ತಾವನ್ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಶುಶ್ರೂಷೇ ವಚನಂ ತವ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೇಳಿದನು: “ಮೈತ್ರೇಯ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ! ನೀನು ಯಾವ ವಿಷಯವನ್ನು ಎಷ್ಟು ಮತ್ತು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೋ ಅದನ್ನು ಹೇಳು. ನಿನ್ನ ಮಾತನ್ನು ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13122004 ಮೈತ್ರೇಯ ಉವಾಚ|

13122004a ನಿರ್ದೋಷಂ ನಿರ್ಮಲಂ ಚೈವ ವಚನಂ ದಾನಸಂಹಿತಮ್|

13122004c ವಿದ್ಯಾತಪೋಭ್ಯಾಂ ಹಿ ಭವಾನ್ಭಾವಿತಾತ್ಮಾ ನ ಸಂಶಯಃ||

ಮೈತ್ರೇಯನು ಹೇಳಿದನು: “ದಾನದ ಕುರಿತಾಗಿ ನೀನು ಹೇಳಿದ ಮಾತು ನಿರ್ದೋಷವೂ ನಿರ್ಮಲವೂ ಆಗಿದೆ. ನೀನು ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗಿರುವೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13122005a ಭವತೋ ಭಾವಿತಾತ್ಮತ್ವಾದ್ಯೋಽಯಂ ಸುಮಹಾನ್ಮಮ|

13122005c ಭೂಯೋ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ನುಪಶ್ಯಾಮಿ ಸುಸಮೃದ್ಧತಪಾ ಇವ||

ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾದ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವುದೇ ನನಗೆ ಅತ್ಯಂತ
ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಿದೆ. ತಪಃಸಮೃದ್ಧ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ
ನಾನು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13122006a ಅಪಿ ಮೇ ದರ್ಶನಾದೇವ ಭವತೋಽಭ್ಯುದಯೋ ಮಹಾನ್|

13122006c ಮನ್ಯೇ ಭವತ್ಪ್ರಸಾದೋಽಯಂ ತದ್ಧಿ ಕರ್ಮ ಸ್ವಭಾವತಃ||

ನಿನ್ನ ದರ್ಶನದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಮಹಾ ಅಭ್ಯುದಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ನಿನ್ನ
ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ಈ ಅನ್ನದಾನ ಕರ್ಮವೂ ಸ್ವಭಾವತಃ ನಡೆಯುತ್ತಿದೆ
ಎಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

13122007a ತಪಃ ಶ್ರುತಂ ಚ ಯೋನಿಶ್ಚಾಪ್ಯೇತದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕಾರಣಮ್|

13122007c ತ್ರಿಭಿರ್ಗುಣೈಃ ಸಮುದಿತಸ್ತತೋ ಭವತಿ ವೈ ದ್ವಿಜಃ||

ಮೂರು ಗುಣಗಳಿಂದ ಸಮುದಿತನಾದವನು ದ್ವಿಜನಾಗುತ್ತಾನೆ: ತಪಸ್ಸು,
ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ.

13122008a ತಸ್ಮಿಂಸ್ತುಪ್ತೇ ಚ ತೃಪ್ಯಂತೇ ಪಿತರೋ ದೈವತಾನಿ ಚ|

13122008c ನ ಹಿ ಶ್ರುತವತಾಂ ಕಿಂ ಚಿದಧಿಕಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದೃತೇ||

ಈ ಮೂರುಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತೃಪ್ತನಾದರೆ
ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳೂ ತೃಪ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಶ್ರುತವಂತ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರುತಾನೇ ಹೆಚ್ಚಿನವನಾಗುತ್ತಾನೆ?

610^{13122009a} ಯಥಾ ಹಿ ಸುಕೃತೇ ಕ್ಷೇತ್ರೇ ಫಲಂ ವಿಂದತಿ ಮಾನವಃ|

13122009c ಏವಂ ದತ್ತ್ವಾ ಶ್ರುತವತಿ ಫಲಂ ದಾತಾ ಸಮಶ್ಚುತೇ||

ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕೃಷಿಮಾಡಿದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಶಾಸ್ತ್ರಪಾರಂಗತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ದಾನವನ್ನಿತ್ತು ದಾನಿಯು ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13122010a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ಚೇನ್ನ ವಿದ್ಯೇತ ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಸಂಹಿತಃ|

13122010c ಪ್ರತಿಗ್ರಹೀತಾ ದಾನಸ್ಯ ಮೋಘಂ ಸ್ಯಾದ್ಧನಿನಾಂ ಧನಮ್||

ವಿದ್ಯೆ-ನಡತೆಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ ಇದ್ದರೆ ಧನಿಕನ ಧನವೇ ವ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

13122011a ಅದನ್ ಹ್ಯವಿದ್ವಾನ್ ಹಂತ್ಯನ್ನಮದ್ಯಮಾನಂ ಚ ಹಂತಿ ತಮ್|

13122011c ತಂ ಚ ಹನ್ಯತಿ ಯಸ್ಯಾನ್ನಂ ಸ ಹತ್ವಾ ಹನ್ಯತೇಽಬುಧಃ||

ಇತರರಿಗೆ ಸಲ್ಲಬೇಕಾದ ಅನ್ನವನ್ನು ಉಂಡ ಮೂರ್ಖನನ್ನು ಆ ಅನ್ನವೇ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಸತ್ತಾತ್ರನು ಉಂಡ ಅನ್ನವು ಸಾರ್ಥಕವಾಗುವುದಲ್ಲದೇ ಅನ್ನದಾನಿಯನ್ನೂ ಉದ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಮೂರ್ಖನು ಯಾವ ದಾನದ ಫಲವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವನೋ ಆ ದಾನವೇ ದಾನಪಡೆದ ಮೂರ್ಖನನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ.

13122012a ಪ್ರಭುರ್ಹ್ಯನ್ನಮದನ್ವಿದ್ವಾನ್ಪುನರ್ಜನಯತೀಶ್ವರಃ|

610 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅಂಧಂ ಸ್ಯಾತ್ತಮ ಏವೇದಂ ನ ಪ್ರಜ್ಞಾಯೇತ ಕಿಂಚನ| ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ನ ವರ್ತೇತ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಾವೃತಾನೃತೇ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13122012c ಸ ಚಾನ್ನಾಜ್ಜಾಯತೇ ತಸ್ಮಾತ್ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಏವ ವ್ಯತಿಕ್ರಮಃ||

ಪ್ರಭಾವ ಮತ್ತು ಶಕ್ತಿ ಸಂಪನ್ನ ವಿದ್ವಾಂಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಪುನಃ ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅವನೂ ಅನ್ನದಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುವುದರಿಂದ ಅವನೇ ಅನ್ನವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವ ಈ ವ್ಯತಿಕ್ರಮವು ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದುದು ಮತ್ತು ತಿಳಿಯಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯವಾದುದು.

13122013a ಯದೇವ ದದತಃ ಪುಣ್ಯಂ ತದೇವ ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಣತಃ|

13122013c ನ ಹ್ಯೇಕಚಕ್ರಂ ವರ್ತೇತ ಇತ್ಯೇವಮೃಷಯೋ ವಿದುಃ||

ದಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದವನಿಗೆ ದೊರೆಯುವ ಪುಣ್ಯವೇ ದಾನವನ್ನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹಿಸಿದವನಿಗೂ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಒಂದೇ ಚಕ್ರದಿಂದ ಗಾಡಿಯು ಮುಂದೆ ಹೋಗಲಾರದಂತೆ ಸತ್ಪಾತ್ರ ಪ್ರತಿಗ್ರಾಹಿಯೂ ದೊರೆಯದಿದ್ದರೆ ಮಾಡಿದ ದಾನವು ಸಫಲವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಋಷಿಗಳು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ.

13122014a ಯತ್ರ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂತಿ ಶ್ರುತವೃತ್ತೋಪಸಂಹಿತಾಃ|

13122014c ತತ್ರ ದಾನಫಲಂ ಪುಣ್ಯಮಿಹ ಚಾಮುತ್ರ ಚಾಶ್ನುತೇ||

ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ, ಸದಾಚಾರಪರಾಯಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಕೊಡುವ ದಾನದ ಫಲವನ್ನು ದಾನಿಯು ಇಹ-ಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

13122015a ಯೇ ಯೋನಿಶುದ್ಧಾಃ ಸತತಂ ತಪಸ್ಯಭಿರತಾ ಭೃಶಮ್|

13122015c ದಾನಾಧ್ಯಯನಸಂಪನ್ನಾಸ್ತೇ ವೈ ಪೂಜ್ಯತಮಾಃ ಸದಾ||

ಶುದ್ಧಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ, ಸತತವೂ ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ
ನಿರತರಾಗಿರುವ, ದಾನ-ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಪನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸದಾ
ಪೂಜ್ಯತಮರು.

13122016a ತೈರ್ಹಿ ಸದ್ಭಿಃ ಕೃತಃ ಪಂಥಾಶ್ಚೇತಯಾನೋ ನ ಮುಹ್ಯತೇ|

13122016c ತೇ ಹಿ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ನೇತಾರೋ ಯಜ್ಞವಾಹಾಃ ಸನಾತನಾಃ||

ಅಂತಹ ಸತ್ಪುರುಷರು ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ
ಹೋಗುವವನು ಯಾವಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಮೋಹವಶನಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಅಂಥವರೇ ಸನಾತನ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವವರು ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗದ
ನೇತಾರರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಮೈತ್ರೇಯಭಿಕ್ಷಾಯಾಂ ದ್ವಾವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರೇಯಭಿಕ್ಷ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೩

ದಾನ-ವೇದಾಧ್ಯಯನಗಳೊಂದಿಗೆ ತಪಸ್ಸಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ವ್ಯಾಸನು
ತಿಳಿಸಿದುದು (1-19).

13123001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13123001a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಭಗವಾನೈತ್ಯತ್ರೇಯಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

13123001c ದಿಷ್ಟೈವಂ ತ್ವಂ ವಿಜಾನಾಸಿ ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ತೇ ಬುದ್ಧಿರೀದೃಶೀ|

13123001e ಲೋಕೋ ಹ್ಯಯಂ ಗುಣಾನೇವ ಭೂಯಿಷ್ಯಂ ಸ್ಮ ಪ್ರಶಂಸತಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಭಗವಾನ್ ವ್ಯಾಸನು ಮೈತ್ರೇಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಹೀಗೆಯೇ ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವುದು ಸೌಭಾಗ್ಯವೇ ಸರಿ. ಭಾಗ್ಯದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ನಿನಗೆ ಇಂತಹ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗಿದೆ. ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು ಉತ್ತಮ ಗುಣಗಳಿರುವವರನ್ನೇ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತಾರೆ.

13123002a ರೂಪಮಾನವಯೋಮಾನಶ್ರೀಮಾನಾಶ್ಚಾಪ್ಯಸಂಶಯಮ್|

13123002c ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ನಾಭಿಭವಂತಿ ತ್ವಾಂ ದೈವಸ್ತೇಽಯಮನುಗ್ರಹಃ|

13123002e ಯತ್ತೇ ಭೃಶತರಂ ದಾನಾದ್ವರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಚ್ಚ್ಚೃಣು||

ಅದೃಷ್ಟವಶಾತ್ ರೂಪ, ವಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಅಭಿಮಾನವು ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ಯಾವ ವಿಧದ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ ಬೀರಿಲ್ಲ. ಇದು ದೇವತೆಗಳ ಅನುಗ್ರಹವೇ ಆಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ನಾನೀಗ ದಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ ವಿಶೇಷವಾದ ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13123003a ಯಾನೀಹಾಗಮಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಯಾಶ್ಚ ಕಾಶ್ಚಿತ್ಪ್ರವೃತ್ತಯಃ|

13123003c ತಾನಿ ವೇದಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಪ್ರವೃತ್ತಾನಿ ಯಥಾಕ್ರಮಮ್||

ಈ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿವೆಯೋ ಮತ್ತು ಎಷ್ಟು ಬಗೆಯ ಪ್ರವೃತ್ತಿಗಳಿವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವೂ ವೇದವನ್ನೇ ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಪ್ರಚಲಿತವಾಗಿವೆ.

13123004a ಅಹಂ ದಾನಂ ಪ್ರಶಂಸಾಮಿ ಭವಾನಪಿ ತಪಃಶ್ರುತೇ|

13123004c ತಪಃ ಪವಿತ್ರಂ ವೇದಸ್ಯ ತಪಃ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಯ ಸಾಧನಮ್||

ನಾನು ದಾನವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೇನೆ. ನೀನು ತಪಸ್ಸನ್ನೂ ಜ್ಞಾನವನ್ನೂ ಪ್ರಶಂಸಿಸುತ್ತೀಯೆ. ತಪಸ್ಸು ಪವಿತ್ರವಾದುದು. ತಪಸ್ಸು ವೇದ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಾಧನವು.

13123005a ತಪಸಾ ಮಹದಾಪ್ನೋತಿ ವಿದ್ಯಯಾ ಚೇತಿ ನಃ ಶ್ರುತಮ್|

13123005c ತಪಸೈವ ಚಾಪನುದೇದ್ಯಚ್ಚಾನ್ಯದಪಿ ದುಷ್ಕೃತಮ್||

ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ವೇದವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ. ನಾನಾವಿಧದ ಪಾಪಗಳನ್ನೂ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13123006a ಯದ್ಯದ್ಧಿ ಕಿಂ ಚಿತ್ಸಂಧಾಯ ಪುರುಷಸ್ತಪ್ಯತೇ ತಪಃ|

13123006c ಸರ್ವಮೇತದವಾಪ್ನೋತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವೇದಪಾರಗಃ||

ಯಾವ ಯಾವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಾನೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವೇದಪಾರಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13123007a ದುರನ್ವಯಂ ದುಷ್ಟಧೃಷ್ಯಂ ದುರಾಪಂ ದುರತಿಕ್ರಮಮ್|

13123007c ಸರ್ವಂ ವೈ ತಪಸಾಭ್ಯೇತಿ ತಪೋ ಹಿ ಬಲವತ್ತರಮ್||

ಯಾವುದರೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅದರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಎದುರಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವವನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಎದುರಿಸಬಹುದು.

ದುರ್ಲಭವಾದುದನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ದಾಟಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗದೇ ಇರುವುದನ್ನೂ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾಟಬಹುದು. ಎಲ್ಲವೂ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ತಪಸ್ಸೇ ಬಲವತ್ತರವಾದುದು.

13123008a ಸುರಾಪೋಽಸಂಮತಾದಾಯೀ ಭ್ರೂಣಹಾ ಗುರುತಲ್ಪಗಃ|

13123008c ತಪಸಾ ತರತೇ ಸರ್ವಮೇನಸಶ್ಚ ಪ್ರಮುಚ್ಯತೇ||

ಸುರಾಪಾನಮಾಡಿದ, ದುರ್ದಾನಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವ, ಅಥವಾ ಕಳ್ಳನು, ಭ್ರೂಣಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಮತ್ತು ಗುರುಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ ಪಾಪಿಷ್ಠರೆಲ್ಲರೂ ಕೂಡ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಾಪಮುಕ್ತರಾಗಿ ಸಂಸಾರಸಾಗರವನ್ನು ದಾಟುತ್ತಾರೆ.

13123009a ಸರ್ವವಿದ್ಯಸ್ತು ಚಕ್ಷುಷ್ಮಾನಪಿ ಯಾದೃಶತಾದೃಶಃ|

13123009c ತಪಸ್ವಿನೌ ಚ ತಾವಾಹುಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಕಾರ್ಯಂ ಸದಾ ನಮಃ||

ಸರ್ವವಿದ್ಯಾವಂತನನ್ನು ಚಕ್ಷುಷ್ಮಂತನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ತಪಸ್ವಿಯು ಎಂಥವನೇ ಆಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು ನೇತ್ರವಂತನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬಹುಶ್ರುತನಿಗೂ ತಪಸ್ವಿಗೂ ಸದಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಬೇಕು.

13123010a ಸರ್ವೇ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಶ್ರುತಧನಾಸ್ತಥೈವ ಚ ತಪಸ್ವಿನಃ|

13123010c ದಾನಪ್ರದಾಃ ಸುಖಿಂ ಪ್ರೇತ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ನುವಂತೀಹ ಚ ಶ್ರಿಯಮ್||

ವೇದವನ್ನೇ ಧನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವರು ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಗಳೆಲ್ಲರೂ ಪೂಜನೀಯರೇ. ದಾನಿಗಳೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆದು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13123011a ಇಮಂ ಚ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಚ ಲೋಕಂ ಚ ಬಲವತ್ತರಮ್|

13123011c ಅನ್ನದಾನ್ಯೈಃ ಸುಕೃತಿನಃ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಂತಿ ಲೌಕಿಕಾಃ||

ಪುಣ್ಯಕರ್ಮಿಗಳು ಅನ್ನದಾನಗಳಿಂದ ಲೌಕಿಕವಾದ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕ ಹಾಗೂ ಅದಕ್ಕೂ ಬಲವತ್ತರವಾದ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13123012a ಪೂಜಿತಾಃ ಪೂಜಯಂತೈತಾನ್ಮಾನಿತಾ ಮಾನಯಂತಿ ಚ|

13123012c ಅದಾತಾ.⁶¹¹ ಯತ್ರ ಯತ್ಪ್ರೈತಿ ಸರ್ವತಃ ಸಂಪ್ರಣುದ್ಯತೇ||

ಪೂಜಿತಗೊಂಡವರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸನ್ಮಾನಿತರಾದವರು ಸನ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ. ದಾನಿಯು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾನೋ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಅವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13123013a ಅಕರ್ತಾ ಚೈವ ಕರ್ತಾ ಚ ಲಭತೇ ಯಸ್ಯ ಯಾದೃಶಮ್|

13123013c ಯದ್ಯೇವೋರ್ಧ್ವಂ ಯದ್ಯವಾಕ್ಷ ತ್ವಂ ಲೋಕಮಭಿಯಾಸ್ಯಸಿ||

ದಾನಮಾಡುವವನು ಮತ್ತು ದಾನಮಾಡದವನು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

ಅವಸಾನಾನಂತರ ಕರ್ಮಫಲಾನುಸಾರವಾಗಿ ಮೇಲಿನ ಅಥವಾ ಕೆಳಗಿನ ಲೋಕಗಳಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13123014a ಪ್ರಾಪ್ಸ್ಯಸೇ ತ್ವನ್ನಪಾನಾನಿ ಯಾನಿ ದಾಸ್ಯಸಿ ಕಾನಿ ಚಿತ್|

13123014c ಮೇಧಾವ್ಯಸಿ ಕುಲೇ ಜಾತಃ ಶ್ರುತವಾನನೃಶಂಸವಾನ್||

13123015a ಕೌಮಾರದಾರವ್ರತವಾನ್ಮೈತ್ರೇಯ ನಿರತೋ ಭವ|

⁶¹¹ ಸ ದಾತಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13123015c ಏತದ್ಗೃಹಾಣ ಪ್ರಥಮಂ ಪ್ರಶಸ್ತಂ ಗೃಹಮೇಧಿನಾಮ್||

ಮೈತ್ರೇಯ ! ಬಯಸಿದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.
ಅನ್ನಪಾನಗಳನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಮೇಧಾವೀ.
ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತ. ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞ. ದಯಾಣು. ತರುಣ. ವ್ರತನಿಷ್ಠ. ಸದಾ
ಧರ್ಮಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತನಾಗಿರು. ಗೃಹಸ್ಥರಿಗಿರುವ
ಸರ್ವೋತ್ತಮ ಮುಖ್ಯಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸು.

13123016a ಯೋ ಭರ್ತಾ ವಾಸಿತಾತುಷ್ಠೋ ಭರ್ತುಸ್ತುಷ್ಠಾ ಚ ವಾಸಿತಾ|

13123016c ಯಸ್ಮಿನ್ನೇವಂ ಕುಲೇ ಸರ್ವಂ ಕಲ್ಯಾಣಂ ತತ್ರ ವರ್ತತೇ||

ಪತಿಯು ತುಷ್ಟನಾಗಿ ಮತ್ತು ಪತ್ನಿಯು ತುಷ್ಟಳಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ
ಕುಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವವೂ ಕಲ್ಯಾಣಮಯವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತದೆ.

13123017a ಅದ್ಭಿರ್ಗಾತ್ರಾನ್ಮಲಮಿವ ತಮೋಽಗ್ನಿಪ್ರಭಯಾ ಯಥಾ|

13123017c ದಾನೇನ ತಪಸಾ ಚೈವ ಸರ್ವಪಾಪಮಪೋಹ್ಯತೇ||

ನೀರಿನಿಂದ ದೇಹದ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಳ್ಳುವಂತೆ, ಮತ್ತು
ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವಂತೆ ದಾನ-ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ
ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13123018a ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಹಿ ಮೈತ್ರೇಯ ಗೃಹಾನ್ಸಾಧು ವ್ರಜಾಮ್ಯಹಮ್||

13123018c ಏತನ್ಮನಸಿ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶ್ರೇಯ ಏವಂ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಮೈತ್ರೇಯ ! ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವಾಗಲಿ. ನಾನಿನ್ನು ನನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಅದರಂತೆಯೇ
ಮಾಡು. ಶ್ರೇಯಸ್ಸುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.”

13123019a ತಂ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಥ ಮೈತ್ರೇಯಃ ಕೃತ್ವಾ ಚಾಭಿಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮ್|

13123019c ಸ್ವಸ್ತಿ ಪ್ರಾಪ್ನೋತು ಭಗವಾನಿತ್ಯುವಾಚ ಕೃತಾಂಜಲಿಃ||

ವ್ಯಾಸನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ ನಂತರ ಮೈತ್ರೇಯನು ಅವನಿಗೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ನಮಸ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ ಅಂಜಲೀಬದ್ಧನಾಗಿ “ಪೂಜ್ಯನಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವಾಗಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ಮೈತ್ರೇಯಭಿಕ್ಷಾಯಾಂ ತ್ರಯೋವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮೈತ್ರೇಯಭಿಕ್ಷ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ನೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೪

ಶಾಂಡಿಲೀ-ಸುಮನಾ ಸಂವಾದ

ಪತಿವ್ರತಾಸ್ತ್ರೀಯರ ಕರ್ತವ್ಯದ ವರ್ಣನೆ (1-22).

13124001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13124001a ಸತ್ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಸಮುದಾಚಾರಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ|

13124001c ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯಹಂ ತ್ವತ್ತಸ್ತಂ ಮೇ ಬ್ರೂಹಿ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪಿತಾಮಹ! ಸತ್ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಮುದಾಚಾರವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13124002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13124002a ಸರ್ವಜ್ಞಾಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಾಂ ದೇವಲೋಕೇ ಮನಸ್ವಿನೀಮ್|

13124002c ಕೈಕೇಯೀ ಸುಮನಾ ನಾಮ ಶಾಂಡಿಲೀಂ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ ಮನಸ್ವಿನೀ ಶಾಂಡಿಲಿಯನ್ನು ಸುಮನಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಕೈಕೇಯಿಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು:

13124003a ಕೇನ ವೃತ್ತೇನ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸಮಾಚಾರೇಣ ಕೇನ ವಾ|

13124003c ವಿಧೂಯ ಸರ್ವಪಾಪಾನಿ ದೇವಲೋಕಂ ತ್ವಮಾಗತಾ||

“ಕಲ್ಯಾಣೀ! ನೀನು ಯಾವ ವರ್ತನೆಯಿಂದ ಅಥವಾ ಸದಾಚಾರದ ಪ್ರಭಾವದಿಂದ ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ತೊಳೆದುಕೊಂಡು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿದೆ?

13124004a ಹುತಾಶನಶಿಖೇವ ತ್ವಂ ಜ್ವಲಮಾನಾ ಸ್ವತೇಜಸಾ|

13124004c ಸುತಾ ತಾರಾಧಿಪಸ್ಯೇವ ಪ್ರಭಯಾ ದಿವಮಾಗತಾ||

ದಿವಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿರುವ ನೀನು ಅಗ್ನಿಯ ಜ್ವಾಲೆಯಂತೆ ನಿನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ತಾರಾಧಿಪ ಚಂದ್ರನ ಮಗಳೋ ಎಂಬ ಪ್ರಭೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವೆ.

13124005a ಅರಜಾಂಸಿ ಚ ವಸ್ತ್ರಾಣಿ ಧಾರಯಂತೀ ಗತಕ್ಲಮಾ|

13124005c ವಿಮಾನಸ್ಥಾ ಶುಭೇ ಭಾಸಿ ಸಹಸ್ರಗುಣಮೋಜಸಾ||

ಶುಭೇ! ನಿರ್ಮಲ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ, ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದವಳಾಗಿ, ವಿಮಾನಸ್ಥಳಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮೊದಲಿನ ತೇಜಸ್ಸಿಗಿಂತಲೂ

ಸಾವಿರಪಟ್ಟು ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವೆ.

13124006a ನ ತ್ವಮಲ್ಪೇನ ತಪಸಾ ದಾನೇನ ನಿಯಮೇನ ವಾ|

13124006c ಇಮಂ ಲೋಕಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ತಸ್ಮಾತ್ತತ್ತ್ವಂ ವದಸ್ವ ಮೇ||

ನೀನು ಅಲ್ಪ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ, ದಾನದಿಂದ ಅಥವಾ ನಿಯಮದಿಂದ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದಿರಲಿಕ್ಕಿಲ್ಲ. ನೀನು ದೇವಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಬಂದೆಯೆಂದು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಹೇಳು.”

13124007a ಇತಿ ಪೃಷ್ಠಾ ಸುಮನಯಾ ಮಧುರಂ ಚಾರುಹಾಸಿನೀ|

13124007c ಶಾಂಡಿಲೀ ನಿಭೃತಂ ವಾಕ್ಯಂ ಸುಮನಾಮಿದಮಬ್ರವೀತ್||

ಸುಮನೆಯು ಹೀಗೆ ಕೇಳಲು ಚಾರುಹಾಸಿನೀ ಶಾಂಡಿಲಿಯು ಮಧುರವಾದ ಮತ್ತು ವಿನಯಯುಕ್ತವಾದ ಈ ಮಾತನ್ನು ಸುಮನೆಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13124008a ನಾಹಂ ಕಾಷಾಯವಸನಾ ನಾಪಿ ವಲ್ಕಲಧಾರಿಣೀ|

13124008c ನ ಚ ಮುಂಡಾ ನ ಜಟಿಲಾ ಭೂತ್ವಾ ದೇವತ್ವಮಾಗತಾ||

“ನಾನು ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡಾಗಲೀ, ವಲ್ಕಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿಯಾಗಲೀ, ಮುಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡಾಗಲೀ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿ ಆಗಲೀ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಂದಿಲ್ಲ.

13124009a ಅಹಿತಾನಿ ಚ ವಾಕ್ಯಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಪರುಷಾಣಿ ಚ|

13124009c ಅಪ್ರಮತ್ತಾ ಚ ಭರ್ತಾರಂ ಕದಾ ಚಿನ್ನಾಹಮಬ್ರುವಮ್||

ನಾನು ಯಾವಾಗಲೂ ಅಪ್ರಮತ್ತಳಾಗಿದ್ದು ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಒಮ್ಮೆಯೂ ಅಹಿತವಾಕ್ಯಗಳನ್ನಾಗಲೀ ಕಠೋರಮಾತನ್ನಾಗಲೀ ಆಡಲಿಲ್ಲ.

13124010a ದೇವತಾನಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಚ ಪೂಜನೇ|

13124010c ಅಪ್ರಮತ್ತಾ ಸದಾಯುಕ್ತಾ ಶ್ವಶ್ರುಶ್ವಶುರವರ್ತಿನೀ||

ಸದಾ ಅಪ್ರಮತ್ತಳಾಗಿದ್ದು ಅತ್ತೆ-ಮಾವಂದಿರ ಅಜ್ಞಾನುಸಾರವಾಗಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ
ಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದ್ದೆನು.

13124011a ಪೈಶುನ್ಯೇ ನ ಪ್ರವರ್ತಾಮಿ ನ ಮಮೈತನ್ಮನೋಗತಮ್|

13124011c ಅದ್ವಾರೇ ನ ಚ ತಿಷ್ಠಾಮಿ ಚಿರಂ ನ ಕಥಯಾಮಿ ಚ||

ಚಾಡಿಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಅದರಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಬೇರೆಯವರ ಕುರಿತು ಚಾಡಿಹೇಳುವುದನ್ನೂ ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ದುಷ್ಟರ
ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲೂ ನಿಂತವಳಲ್ಲ. ಬಹಳ ಹೊತ್ತಿನವರೆಗೆ
ಬೇರೆಯವರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದವಳಲ್ಲ.

13124012a ಅಸದ್ವಾ ಹಸಿತಂ ಕಿಂ ಚಿದಹಿತಂ ವಾಪಿ ಕರ್ಮಣಾ|

13124012c ರಹಸ್ಯಮರಹಸ್ಯಂ ವಾ ನ ಪ್ರವರ್ತಾಮಿ ಸರ್ವಥಾ||

ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ಯಾರೊಡನೆಯೂ
ಅಶ್ಲೀಲವಾಗಿ ಪರಿಹಾಸ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಯಾರಿಗೂ ಯಾವುದೇ
ರೀತಿಯ ಅಹಿತಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ರಹಸ್ಯವಾಗಿ
ಅಥವಾ ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ನಾನು ಇವುಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13124013a ಕಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ನಿರ್ಗತಂ ಚಾಪಿ ಭರ್ತಾರಂ ಗೃಹಮಾಗತಮ್|

13124013c ಆಸನೇನೋಪಸಂಯೋಜ್ಯ ಪೂಜಯಾಮಿ ಸಮಾಹಿತಾ||

ಕಾರ್ಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಪತಿಯು ಮನೆಗೆ

ಬಂದೊಡನೆಯೇ ಮೇಲೆದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಆಸನವನ್ನಿತ್ತು ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತಳಾಗಿ
ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೆನು.

13124014a ಯದ್ಯಚ್ಚ ನಾಭಿಜಾನಾತಿ ಯದ್ಭೋಜ್ಯಂ ನಾಭಿನಂದತಿ|

13124014c ಭಕ್ಷ್ಯಂ ವಾಪ್ಯಥ ವಾ ಲೇಹ್ಯಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ವರ್ಜಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ಅವನು ಯಾವ ಭಕ್ಷ್ಯ ಅಥವಾ ಲೇಹವನ್ನು ತಿನ್ನಲು
ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ತಿನ್ನಲು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲ ಎಂದು
ತಿಳಿದಿದ್ದನೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದೆನು.

13124015a ಕುಟುಂಬಾರ್ಥೇ ಸಮಾನೀತಂ ಯತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಕಾರ್ಯಮೇವ ತು|

13124015c ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ತತ್ಸರ್ವಂ ಕಾರಯಾಮಿ ಕರೋಮಿ ಚ||

ಕುಟುಂಬಕ್ಕಾಗಿ ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕಾದಾಗ
ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಅವೆಲ್ಲವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ ಮತ್ತು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದೆ.

13124016a ಪ್ರವಾಸಂ ಯದಿ ಮೇ ಭರ್ತಾ ಯಾತಿ ಕಾರ್ಯೇಣ ಕೇನ ಚಿತ್|

13124016c ಮಂಗಲ್ಯೈರ್ಭಹುಭಿಯುಕ್ತಾ ಭವಾಮಿ ನಿಯತಾ ಸದಾ||

ನನ್ನ ಪತಿಯು ಯಾವುದಾದರೂ ಕಾರ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ
ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ನಾನು ನಿಯಮದಿಂದಿರುತ್ತಾ ಪತಿಯ ಪ್ರವಾಸವು
ಸುಖಮಯವಾಗಲೆಂದೇ ಆಶಿಸಿ ಅನೇಕ ಮಂಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

13124017a ಅಂಜನಂ ರೋಚನಾಂ ಚೈವ ಸ್ನಾನಂ ಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಮ್|

13124017c ಪ್ರಸಾಧನಂ ಚ ನಿಷ್ಕ್ರಾಂತೇ ನಾಭಿನಂದಾಮಿ ಭರ್ತರಿ||

ಪತಿಯು ಪ್ರವಾಸದಲ್ಲಿದ್ದಾಗ ನಾನು ಕಣ್ಣುಗಳಿಗೆ ಕಾಡಿಗೆಯನ್ನು

ಹಚ್ಚು ತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಿಲಕವನ್ನಿಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸ್ನಾನ,
ಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅಲಂಕಾರವನ್ನೂ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13124018a ನೋತ್ಥಾಪಯಾಮಿ ಭರ್ತಾರಂ ಸುಖಿಸುಪ್ತಮಹಂ ಸದಾ|

13124018c ಆತುರೇಷ್ಟಪಿ ಕಾರ್ಯೇಷು ತೇನ ತುಷ್ಯತಿ ಮೇ ಮನಃ||

ಸುಖಿಸುಪ್ತನಾಗಿದ್ದ ಪತಿಯನ್ನು ಎಂದೂ ನಾನು ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.
ಯಾವುದೇ ಕೆಲಸವಾಗಬೇಕಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನನ್ನು
ಎಚ್ಚರಗೊಳಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂದ ನಾನು ತೃಪ್ತಳಾಗಿದ್ದೆ.

13124019a ನಾಯಾಸಯಾಮಿ ಭರ್ತಾರಂ ಕುಟುಂಬಾರ್ಥೇ ಚ ಸರ್ವದಾ|

13124019c ಗುಪ್ತಗುಹ್ಯಾ ಸದಾ ಚಾಸ್ಮಿ ಸುಸಂಮೃಷ್ಟನಿವೇಶನಾ||

ಕುಟುಂಬದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ನಾನು ಸರ್ವದಾ ಪತಿಗೆ ಕಷ್ಟವನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಗುಪ್ತವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗೋಪ್ಯವಾಗಿಯೇ ಇಡುತ್ತಿದ್ದೆ.
ಗುಡಿಸಿ-ಸಾರಿಸಿ ಮನೆಯನ್ನು ಸದಾ ಸ್ವಚ್ಛವಾಗಿಡುತ್ತಿದ್ದೆ.

13124020a ಇಮಂ ಧರ್ಮಪಥಂ ನಾರೀ ಪಾಲಯಂತೀ ಸಮಾಹಿತಾ|

13124020c ಅರುಂಧತೀವ ನಾರೀಣಾಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಸಮಾಹಿತಳಾಗಿ ಈ ಪಥದಲ್ಲಿದ್ದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವಳು
ನಾರಿಯರಲ್ಲಿ ಅರುಂಧತಿಯಂತೆ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಯುತ್ತಾಳೆ.”

13124021 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13124021a ಏತದಾಖ್ಯಾಯ ಸಾ ದೇವೀ ಸುಮನಾಯೈ ತಪಸ್ವಿನೀ|

13124021c ಪತಿಧರ್ಮಂ ಮಹಾಭಾಗಾ ಜಗಾಮಾದರ್ಶನಂ ತದಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸುಮನೆಗೆ ಹೀಗೆ ಪತಿಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿ ಆ ದೇವೀ ಮಹಾಭಾಗೆ ತಪಸ್ವಿನೀ ಶಾಂಡಿಲಿಯು ಅದೃಶ್ಯಳಾದಳು.

13124022a ಯಶ್ಚೇದಂ ಪಾಂಡವಾಖ್ಯಾನಂ ಪಠೇತ್ಪರ್ವಣಿ ಪರ್ವಣಿ|

13124022c ಸ ದೇವಲೋಕಂ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ನಂದನೇ ಸುಸುಖಂ ವಸೇತ್||

ಪಾಂಡವ! ಪರ್ವ-ಪರ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಆಖ್ಯಾನವನ್ನು ಪಠಿಸುವವನು ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದು ನಂದನವನದಲ್ಲಿ ಸುಖಿಯಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಶಾಂಡಿಲೀಸುಮನಾಸಂವಾದೇ
ಚತುರ್ವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಂಡಿಲೀಸುಮನಾಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಞ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ಸಾಂತ್ವಪ್ರಶಂಸಾ

ಸಾಮ-ದಾನಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಮವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳುವ
ಹರಿಣಕೃಶಕಾಖ್ಯಾನ (೧-೩೮).

13125001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13125001a ಸಾಮ್ನಾ ವಾಪಿ ಪ್ರದಾನೇ ವಾ ಜ್ಯಾಯಃ ಕಿಂ ಭವತೋ ಮತಮ್|

13125001c ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಯದತ್ರ ವ್ಯತಿರಿಚ್ಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ನಿನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯದಲ್ಲಿ ಸಾಮ ಮತ್ತು ದಾನ - ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು? ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಅತಿಶಯಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು.”

13125002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13125002a ಸಾಮ್ನಾ ಪ್ರಸಾದ್ಯತೇ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಂದ್ವೇನ ಚ ತಥಾಪರಃ|

13125002c ಪುರುಷಃ ಪ್ರಕೃತಿಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ತಯೋರೇಕತರಂ ಭಜೇತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಕೆಲವರು ಸಾಮದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನುಕೆಲವರು ದಾನದಿಂದ ಪ್ರಸನ್ನರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮನುಷ್ಯನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಅದರಂತೆ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಒಂದನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

13125003a ಗುಣಾಂಸ್ತು ಶೃಣು ಮೇ ರಾಜನ್ಸಾಂತ್ವಸ್ಯ ಭರತರ್ಷಭ|

13125003c ದಾರುಣಾನ್ಯಪಿ ಭೂತಾನಿ ಸಾಂತ್ವೇನಾರಾಧಯೇದ್ಯಥಾ||

ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಸಾಮದ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಸಾಂತ್ವನದಿಂದ ದಾರುಣ ಪ್ರಾಣಿಯನ್ನೂ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13125004a ಅತ್ರಾಪ್ಯುದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13125004c ಗೃಹೀತ್ವಾ ರಕ್ಷಸಾ ಮುಕ್ತೋ ದ್ವಿಜಾತಿಃ ಕಾನನೇ ಯಥಾ||

ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪುರಾತನ ಇತಿಹಾಸವಾದ ಕಾನನದಲ್ಲಿ ರಾಕ್ಷಸನ ಕೈಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ್ದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಕ್ತನಾದ ಬಗೆಯನ್ನು ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13125005a ಕಶ್ಚಿ ತ್ತು ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿಜನೇ ವನೇ|

13125005c ಗೃಹೀತಃ ಕೃಚ್ಛ ಮಾಪನ್ನೋ ರಕ್ಷಸಾ ಭಕ್ಷಯಿಷ್ಯತಾ||

ಒಮ್ಮೆ ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಸಂಪನ್ನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೋರ್ವನು ತನ್ನನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನ ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿ ಕಷ್ಟವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದನು.

13125006a ಸ ಬುದ್ಧಿಶ್ರುತಸಂಪನ್ನಸ್ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತೀವ ಭೀಷಣಮ್|

13125006c ಸಾಮೈವಾಸ್ಮಿನ್ವ ಯುಯುಜೇ ನ ಮುಮೋಹ ನ ವಿವೃಥೇ||

ಬುದ್ಧಿ-ಶ್ರುತಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದ ಅವನು ಅತೀವ ಭೀಷಣನಾಗಿದ್ದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ನೋಡಿ ಭ್ರಾಂತನೂ ವ್ಯಥಿತನೂ ಆಗಲಿಲ್ಲ. ರಾಕ್ಷಸನೊಡನೆ ಸಾಂತ್ವನದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಿದನು.

13125007a ರಕ್ಷಸ್ತು ವಾಚಾ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ತಂ ದ್ವಿಜಮ್|

13125007c ಮೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ಪ್ರಶ್ನಂ ಕೇನಾಸ್ಮಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

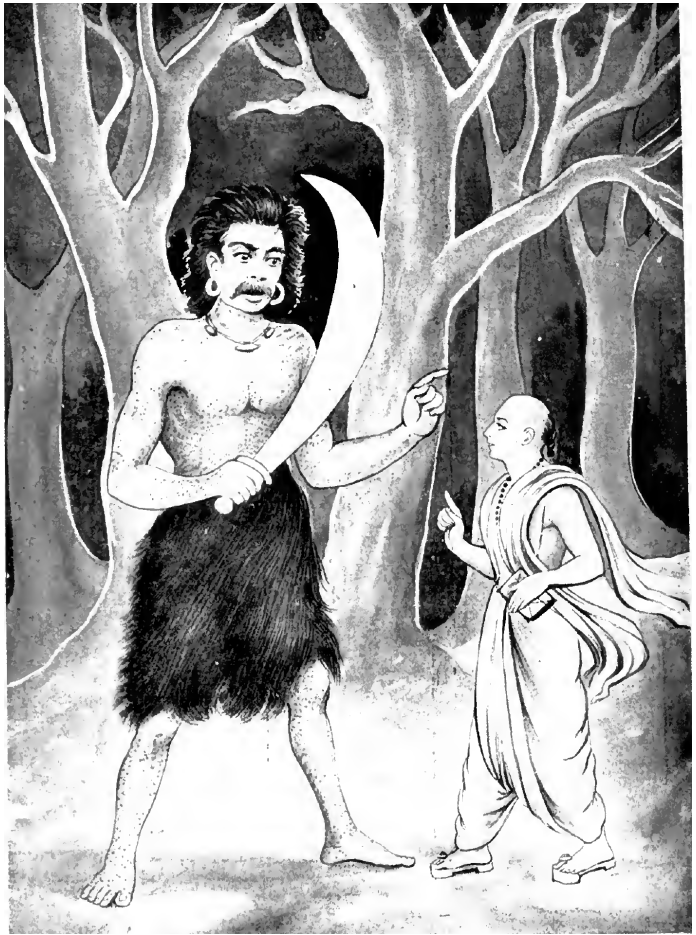
ರಾಕ್ಷಸನು ಅವನ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದ್ವಿಜನಿಗೆ ಕೆಲವು ಪ್ರಶ್ನೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದರೆ ನೀನು ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ. ನಾನು ಏಕೆ ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ ಮತ್ತು ನಾನು ಏಕೆ ಕೃಶನಾಗಿದ್ದೇನೆ?”

13125008a ಮುಹೂರ್ತಮಥ ಸಂಚಿಂತ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತಸ್ಯ ರಕ್ಷಸಃ|

13125008c ಆಭಿರ್ಗಾಥಾಭಿರವ್ಯಗ್ರಃ ಪ್ರಶ್ನಂ ಪ್ರತಿಜಗಾದ ಹ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ ಅವ್ಯಗ್ರನಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿ ನಂತರ ಮುಂದಿನ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಕ್ಷಸನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದನು:

13125009a ವಿದೇಶಸ್ಥೋ ವಿಲೋಕಸ್ಥೋ ವಿನಾ ನೂನಂ ಸುಹೃಜ್ಜನೈಃ|

13125009c ವಿಷಯಾನತುಲಾನ್ಭುಂಕ್ಷೇ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

“ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ, ವಿಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಮತ್ತು ಸುಹೃಜ್ಜನರಿಂದ
ವಿಹೀನನಾಗಿರುವ ನೀನು ಅತುಲ ವಿಷಯಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125010a ನೂನಂ ಮಿತ್ರಾಣಿ ತೇ ರಕ್ಷಃ ಸಾಧೂಪಚರಿತಾನ್ಯಪಿ|

13125010c ಸ್ವದೋಷಾದಪರಜ್ಯಂತೇ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಮಿತ್ರರನ್ನು ನೀನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೌರವಿದ್ದರೂ ಅವರು
ಸ್ವಭಾವದೋಷದಿಂದಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಗಲಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125011a ಧನೈಶ್ವರ್ಯಾ ಧಿಕಾಃ ಸ್ತಬ್ಧಾಸ್ವ ದ್ಗುಣೈಃ ಪರಮಾವರಾಃ|

13125011c ಅವಜಾನಂತಿ ನೂನಂ ತ್ವಾಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಧನೈಶ್ವರ್ಯಯುಕ್ತರು ಗುಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿನಗಿಂತಲೂ
ಅತ್ಯಂತ ಕೀಳಾಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಹೇಳನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125012a ಗುಣವಾನ್ವಿಗುಣಾನನ್ಯಾನ್ಮೂನಂ ಪಶ್ಯಸಿ ಸತ್ಕೃತಾನ್|

13125012c ಪ್ರಾಜ್ಞೋಽಪ್ರಾಜ್ಞಾನ್ವಿನೀತಾತ್ಮಾ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಗುಣವಂತನೂ ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ ವಿನಯಶೀಲನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ನಿನ್ನನ್ನು
ಯಾರೂ ಗೌರವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಬದಲಾಗಿ ಗುಣಹೀನರನ್ನೂ, ಮೂಢರನ್ನೂ
ಜನರು ಗೌರವಿಸುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125013a ಅವೃತ್ತಾ ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನೋಽಪಿ ವೃತ್ತುಪಾಯಾನ್ವಿಗರ್ಹಯನ್|

13125013c ಮಾಹಾತ್ಯಾದ್ವ್ಯಧಸೇ ನೂನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಜೀವನೋಪಾಯಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಕ್ಲೇಶಪಡುತ್ತಿದ್ದರೂ
ಆತ್ಮಗೌರವದ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನು ಪ್ರತಿಗ್ರಹವೇ
ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ತುಂಬಾ
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125014a ಸಂಪೀಡ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾರ್ಯತ್ವಾತ್ತ್ವಯಾ ಕಶ್ಚಿದುಪಸ್ಕೃತಃ|

13125014c ಜಿತಂ ತ್ವಾಂ ಮನ್ಯತೇ ಸಾಧೋ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಆರ್ಯನಾದ ನೀನು ಕಾಯಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿಯೂ ಇನ್ನೊಬ್ಬನಿಗೆ
ಉಪಕಾರವನ್ನೆಸಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಉಪಕಾರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡವನು
ತಾನು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೆದ್ದನೆಂದೂ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿದನೆಂದೂ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125015a ಕ್ಲಿಶ್ಯಮಾನಾನ್ವಿಮಾರ್ಗೇಷು ಕಾಮಕ್ರೋಧಾವೃತಾತ್ಮನಃ|

13125015c ಮನ್ಯೇ ನು ಧ್ಯಾಯಸಿ ಜನಾಂಸ್ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಕಾಮಕ್ರೋಧಾದಿಗಳಿಂದ ಆಕ್ರಮಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ದುರ್ಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
ಪ್ರವೃತ್ತರಾಗಿ ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವ ಜನರ ಕುರಿತು ನೀನು
ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆಯೆಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125016a ಪ್ರಾಜ್ಞೈಃ ಸಂಭಾವಿತೋ ನೂನಂ ನಪ್ರಾಜ್ಞೈರುಪಸಂಹಿತಃ|

13125016c ಹ್ರೀಮಾನಮರ್ಷೀ ದುರ್ವೃತ್ತೈಸ್ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನೀನು ಪ್ರಾಜ್ಞನೂ ಸಂಭಾವಿತನೂ ಆಗಿರುವೆ. ಆದರೆ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೂ ದುಷ್ಟರೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಅಪಹಾಸ್ಯಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125017a ನೂನಂ ಮಿತ್ರಮುಖಃ ಶತ್ರುಃ ಕಶ್ಚಿ ದಾರ್ಯವದಾಚರನ್|

13125017c ವಂಚಯಿತ್ವಾ ಗತಸ್ತ್ವಾಂ ವೈ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಮಿತ್ರನಂತೆ ನಟಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನ ಶತ್ರುವೋರ್ವನು ಶ್ರೇಷ್ಠಪುರುಷನಂತೆ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ನಿನ್ನನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿಸಿ ಸಮಯವನ್ನು ಕಾದು ನಿನ್ನನ್ನು ವಂಚಿಸಿ ಹೊರಟುಹೋಗಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125018a ಪ್ರಕಾಶಾರ್ಥಗತಿನೂನಂ ರಹಸ್ಯಕುಶಲಃ ಕೃತಿೇ|

13125018c ತಜ್ಞೈರ್ನ ಪೂಜ್ಯಸೇ ನೂನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನಿನ್ನ ಅರ್ಥಗತಿಯು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದಿದೆ. ನೀನು ರಹಸ್ಯವನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನೂ ತಜ್ಞನೂ ಆಗಿರುವೆ. ಆದರೂ ತಜ್ಞರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125019a ಅಸತ್ಸ್ವ ಭಿನಿವಿಷ್ಟೇಷು ಬ್ರುವತೋ ಮುಕ್ತಸಂಶಯಮ್|

13125019c ಗುಣಾಸ್ತೇ ನ ವಿರಾಜಂತೇ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನೀನು ದಷ್ಟಪುಷ್ಟರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಯಾವ ವಿಧದ ಸಂಶಯವೂ

ಇಲ್ಲದೇ ಉತ್ತಮ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುವೆ. ಆದರೂ ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳು
ಅವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ
ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125020a ಧನಬುದ್ಧಿಶ್ರುತೈರ್ಹೀನಃ ಕೇವಲಂ ತೇಜಸಾನ್ವಿತಃ|

13125020c ಮಹತ್ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ನೂನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಧನ, ಬುದ್ಧಿ, ವಿದ್ಯೆಗಳಿಂದ ವಿಹೀನನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೇವಲ
ತೇಜಸಾನ್ವಿತನಾಗಿ ಮಹಾ ಫಲಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125021a ತಪಃಪ್ರಣಿಹಿತಾತ್ಮಾನಂ ಮನ್ಯೇ ತ್ವಾರಣ್ಯಕಾಂಕ್ಷಿಣಮ್|

13125021c ಬಂಧುವರ್ಗೋ ನ ಗೃಹ್ಣಾತಿ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ತಪಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಆಸಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಇರಬಯಸುತ್ತೀಯೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಬಂಧುವರ್ಗದವರು
ಅದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125022a ನೂನಮರ್ಥವತಾಂ ಮಧ್ಯೇ ತವ ವಾಕ್ಯಮನುತ್ತಮಮ್|

13125022c ನ ಭಾತಿ ಕಾಲೇಽಭಿಹಿತಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಧನವಂತರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಉತ್ತಮ ಕಾಲೋಚಿತ ಮಾತನ್ನೇ
ಆಡುತ್ತೀಯೆ. ಆದರೆ ಆ ಮಾತು ಅವರ ಮೇಲೆ ಯಾವ ಪ್ರಭಾವವನ್ನೂ
ಬೀರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125023a ದೃಢಪೂರ್ವಶ್ರುತಂ ಮೂರ್ಖಂ ಕುಪಿತಂ ಹೃದಯಪ್ರಿಯಮ್

13125023c ಅನುನೇತುಂ ನ ಶಕ್ನೋಷಿ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ದೃಢನಿಶ್ಚಯವುಳ್ಳ, ಮೂರ್ಖನಾದ, ಕೋಪಗೊಂಡಿರುವ
ಅತ್ಯಂತಪ್ರಿಯನಾದವನನ್ನು ನೀನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಲು
ಅಸಮರ್ಥನಾಗಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125024a ನೂನಮಾಸಂಜಯಿತ್ವಾ ತೇ ಕೃತ್ಯೇ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದೀಪ್ಸಿತೇ|

13125024c ಕಶ್ಚಿದರ್ಥಯತೇಽತ್ಯರ್ಥಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಯಾರೋ ಒಬ್ಬನು ನಿನ್ನನ್ನು ಒಂದು ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ನೇಮಿಸಿ ನಿತ್ಯವೂ ಮತ್ತೆ
ಮತ್ತೆ ಒತ್ತಾಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125025a ನೂನಂ ತ್ವಾ ಸ್ವಗುಣಾಪೇಕ್ಷಂ ಪೂಜಯಾನಂ ಸುಹೃದ್ಭ್ರವಮ್|

13125025c ಮಯಾರ್ಥ ಇತಿ ಜಾನಾತಿ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ
ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರನು ತನ್ನಿಂದಾಗಿ ಜನರು ನಿನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಾರೆ ಎಂದು
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125026a ಅಂತರ್ಗತಮಭಿಪ್ರಾಯಂ ನ ನೂನಂ ಲಜ್ಜಯೇಚ್ಛಸಿ|

13125026c ವಿವಕ್ತುಂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಶೈಥಿಲ್ಯಾತ್ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನಿನ್ನ ಅಂತರ್ಗತ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

ಏಕೆಂದರೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರಲ್ಲಿ ನಿನಗೇ ಸಂದೇಹವುಂಟಾಗಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125027a ನಾನಾಬುದ್ಧಿರುಚೀಽಲ್ಲೋಕೇ ಮನುಷ್ಯಾನ್ನೂನಮಿಚ್ಛಸಿ|

13125027c ಗ್ರಹೀತುಂ ಸ್ವಗುಣೈಃ ಸರ್ವಾಂಸ್ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ನಾನಾಬುದ್ಧಿಯ ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿನ್ನ ಗುಣಗಳಿಂದ ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125028a ಅವಿದ್ಯಾನ್ಭೀರುರಲ್ಪಾರ್ಥೋ ವಿದ್ಯಾವಿಕ್ರಮದಾನಜಮ್|

13125028c ಯಶಃ ಪ್ರಾರ್ಥಯಸೇ ನೂನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ, ಹೇಡಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಧನನಾಗಿದ್ದರೂ ನೀನು ವಿದ್ಯೆ, ವಿಕ್ರಮ ಮತ್ತು ದಾನಗಳಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125029a ಚಿರಾಭಿಲಷಿತಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪಲಮಪ್ರಾಪ್ತಮೇವ ತೇ|

13125029c ಕೃತಮನ್ವೈರಪಹೃತಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದ ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಫಲವನ್ನು ನೀನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದನ್ನೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125030a ನೂನಮಾತ್ಮಕೃತಂ ದೋಷಮಪಶ್ಯನ್ಕಿಂ ಚಿದಾತ್ಮನಿ|

13125030c ಅಕಾರಣೇಽಭಿಶಸ್ತೋಽಸಿ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನೀನು ಯಾವುದೇ ಅಪರಾಧವನ್ನು ಮಾಡದಿದ್ದರೂ
ಮತ್ತು ಯಾವುದೂ ನಿನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಬಂದಿರದಿದ್ದರೂ ಇತರರು
ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ನೀನೇ ಅಪರಾಧಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125031a ಸುಹೃದಾಮಪ್ರಮತ್ತಾನಾಮಪ್ರಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಹಾನಿಜಮ್.⁶¹²|

13125031c ದುಃಖಮರ್ಥಗುಣೈರ್ಹೀನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಅಪ್ರಮತ್ತರೂ ಅಪ್ರಮೋಕ್ಷರೂ ಆದ ಸುಹೃದರ ಆರ್ಥಿಕ
ಕಷ್ಟವನ್ನಾಗಲೀ ಗುಣಹೀನರಾಗಿರುವುದರ ದುಃಖವನ್ನಾಗಲೀ
ಪರಿಹರಿಸಲು ನೀನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125032a ಸಾಧೂನ್ಗೃಹಸ್ಥಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ತಥಾಸಾಧೂನ್ವನೇಚರಾನ್|

13125032c ಮುಕ್ತಾಂಶ್ಚಾವಸಥೇ ಸಕ್ತಾಂಸ್ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಸಾಧುಗಳು ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿರುವುದನ್ನು, ಅಸಾಧುಗಳು
ವನಚರರಾದುದನ್ನೂ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳು ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡು
ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿ ಅದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ
ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

---

⁶¹² ಸುಹೃದಾಂ ದುಃಖಮಾರ್ತಾನಾಂ ನ ಪ್ರಮೋಕ್ಷೈಃ ಚಾರ್ತಿಜಮ್|
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13125033a ಧರ್ಮ್ಯಮರ್ಥಂ ಚ ಕಾಲೇ ಚ ದೇಶೇ ಚಾಭಿಹಿತಂ ವಚಃ|

13125033c ನ ಪ್ರತಿಷ್ಠತಿ ತೇ ನೂನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತವಾಗಿಯೂ ದೇಶ-
ಕಾಲಗಳಿಗೆ ಹಿತವಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಆದರೂ ಜನರು ಅವನ್ನು
ಗೌರವಿಸುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125034a ದತ್ತಾನಕುಶಲೈರರ್ಥಾನ್ಮನೀಷೀ ಸಂಜಿಜೀವಿಷುಃ|

13125034c ಪ್ರಾಪ್ಯ ವರ್ತಯಸೇ ನೂನಂ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ನೀನು ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕೊಡುವ ಧನ-
ಧಾನ್ಯಗಳಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125035a ಪಾಪಾನ್ವಿವರ್ಧತೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಲ್ಯಾಣಾಂಶ್ಚಾವಸೀದತಃ|

13125035c ಧ್ರುವಂ ಮೃಗಯಸೇ ಯೋಗ್ಯಂ.⁶¹³ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಪಾಪಿಗಳು ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ಕಲ್ಯಾಣಪುರುಷರು
ಅಧೋಗತಿಗಳಿರುತ್ತಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನೀನು
ಯೋಗವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು
ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125036a ಪರಸ್ಪರವಿರುದ್ಧಾನಾಂ ಪ್ರಿಯಂ ನೂನಂ ಚಿಕೀರ್ಷಸಿ|

13125036c ಸುಹೃದಾಮವಿರೋಧೇನ ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

⁶¹³ ಧ್ರುವಂ ಗರ್ಹಯತೇ ನಿತ್ಯಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು
ಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಿರುವೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವನ್ನು
ಕೊಡುತ್ತಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು
ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.

13125037a ಶ್ರೋತ್ರಿಯಾಂಶ್ಚ ವಿಕರ್ಮಸ್ಥಾನ್ಮಾಜ್ಞಾಂಶ್ಚಾಪ್ಯಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾನ್|

13125037c ಮನ್ಯೇಽನುಧ್ಯಾಯಸಿ ಜನಾಂಸ್ತೇನಾಸಿ ಹರಿಣಃ ಕೃಶಃ||

ಶ್ರೋತ್ರಿಯರೂ ಕೆಟ್ಟಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವುದನ್ನು, ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿಲ್ಲದೇ ಇರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅಂಥವರ ಕುರಿತು
ಯೋಚನಾಮಗ್ನನಾಗಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದು ನನಗನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ
ನೀನು ಬಿಳಿಚಿಕೊಂಡಿರುವೆ ಮತ್ತು ಕೃಶನಾಗಿರುವೆ.”

13125038a ಏವಂ ಸಂಪೂಜಿತಂ ರಕ್ಷೋ ವಿಪ್ರಂ ತಂ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್|

13125038c ಸಖಾಯಮಕರೋಚ್ಚೈನಂ ಸಂಯೋಜ್ಯಾರ್ಥ್ಯಮುಮೋಚ ಹ||

ಹೀಗೆ ಸಂಪೂಜಿತನಾದ ರಾಕ್ಷಸನು ವಿಪ್ರನನ್ನು ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿದನು.
ಅವನನ್ನು ಸಖನನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡನು. ಮತ್ತು ಅವನಿಗೆ
ಹಣವನ್ನಿತ್ತು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಹರಿಣಕೃಶಕಾಖ್ಯಾನೇ ಪಂಚವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹರಿಣಕೃಶಕಾಖ್ಯಾನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತ್ಯೆದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಉಮಾ-ಮಹೇಶ್ವರ ಸಂವಾದ

ಕೃಷ್ಣನ ಕುರಿತು ಹೇಳೆಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಲು ಭೀಷ್ಮನು ಉಮಾ-ಮಹೇಶ್ವರರ ಸಂವಾದವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (1-9). ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸಂದರ್ಶಿಸಲು ಬಂದಿದ್ದ ಮುನಿಗಣಗಳು ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಟ ಅಗ್ನಿಯು ಪರ್ವತವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಕೃಷ್ಣನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸೇರಿ ನಂತರ ಪರ್ವತವು ಹಿಂದಿನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನೇ ಪಡೆದುದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತರಾದುದು (10-22). ಋಷಿಗಳ ವಿಸ್ಮಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ವೈಷ್ಣವೀ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಕುರಿತು ಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದುದು (23-44). ನಾರದನು ಹಿಮಾಲಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕಂಡ ಅದ್ಭುತದ ಕುರಿತು ಹೇಳಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದು (45-50).

13126001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13126001a ಪಿತಾಮಹ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ|

13126001c ಆಗಮೈರ್ಬಹುಭಿಃ ಸ್ಫೀತೋ ಭವಾನ್ನಃ ಪ್ರಥಿತಃ ಕುಲೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ!

ಸರ್ವ ಶಾಸ್ತ್ರವಿಶಾರದ! ಅನೇಕ ಆಗಮಗಳಿಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವ

⁶¹⁴ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಹದಿನೈದು ಅಧಿಕ ಅಧ್ಯಾಯಗಳಿವೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್). ಈ ಅಧ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನೀನು ನಮ್ಮ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿರುವೆ !

13126002a ತ್ವತ್ತೋ ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಯುಕ್ತಮಾಯತ್ಯಾಂ ಚ ಸುಖೋದಯಮ್ |

13126002c ಆಶ್ಚ ಯಃ ಭೂತಂ ಲೋಕಸ್ಯ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯರಿಂದಮ ||

ಅರಿಂದಮ ! ಈಗ ನಿನ್ನಿಂದ ನಾನು ಧರ್ಮಾರ್ಥಸಂಯುಕ್ತವಾದ,
ಸುಖೋದಯಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಮತ್ತು ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಆಶ್ಚರ್ಯಕರವಾದುದನ್ನು ಕೇಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13126003a ಅಯಂ ಚ ಕಾಲಃ ಸಂಪ್ರಾಪ್ತೋ ದುರ್ಲಭಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವಃ |

13126003c ಶಾಸ್ತಾ ಚ ನ ಹಿ ನಃ ಕಶ್ಚಿತ್ತ್ವಾಮೃತೇ ಭರತರ್ಷಭ ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಜ್ಞಾತಿ-ಬಾಂಧವರು ದುರ್ಲಭವಾಗಿರುವ ಈ ಕಾಲವು
ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ ! ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ನಮಗೆ ಉಪದೇಶಿಸುವವರು ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲ !

13126004a ಯದಿ ತೇಽಹಮನುಗ್ರಾಹ್ಯೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹಿತೋಽನಘ |

13126004c ವಕ್ತುಮರ್ಹಸಿ ನಃ ಪ್ರಶ್ನಂ ಯತ್ತ್ವಾಂ ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಪಾರ್ಥಿವ ||

ಅನಘ ! ಪಾರ್ಥಿವ ! ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಹೋದರರ ಸಹಿತ ನನ್ನಮೇಲೆ
ನಿನ್ನ ಅನುಗ್ರಹವಿದೆಯೆಂದಾದರೆ ಹೇಳಬೇಕು. ನಾನು ಈ
ಪ್ರಶ್ನೆಯೊಂದನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.

13126005a ಅಯಂ ನಾರಾಯಣಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಸರ್ವಪಾರ್ಥಿವಸಂಮತಃ |

13126005c ಭವಂತಂ ಬಹುಮಾನೇನ ಪ್ರಶ್ರಯೇಣ ಚ ಸೇವತೇ ||

ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರಿಂದಲೂ ಸನ್ಮಾನಿಸಲ್ಪಡುವ ಈ ಶ್ರೀಮಾನ್
ನಾರಾಯಣನು ನಿನ್ನನ್ನು ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಸೇವಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ.

13126006a ಅಸ್ಯ ಚೈವ ಸಮಕ್ಷಂ ತ್ವಂ ಪಾರ್ಥಿವಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13126006c ಭ್ರಾತೃಣಾಂ ಚ ಪ್ರಿಯಾರ್ಥಂ ಮೇ ಸ್ನೇಹಾದ್ಭಾಷಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಇವನ ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ನೆರೆದಿರುವ ಪಾರ್ಥಿವರ
ಸಮಕ್ಷಮದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದರರಿಗೆ
ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಇವನ
ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು!”

13126007 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13126007a ತಸ್ಯ ತದ್ವಚನಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಸ್ನೇಹಾದಾಗತಸಂಭ್ರಮಃ|

13126007c ಭೀಷ್ಮೋ ಭಾಗೀರಥೀಪುತ್ರ ಇದಂ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವನ ಆ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ
ಭಾಗೀರಥೀಪುತ್ರ ಭೀಷ್ಮನು ಸ್ನೇಹಾವೇಶಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸಂಭ್ರಮದಿಂದ
ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13126008a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಕಥಾಮತಿಮನೋರಮಾಮ್|

13126008c ಅಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋಃ ಪುರಾ ರಾಜನ್ವಭಾವೋಽಯಂ ಮಯಾ ಶ್ರುತಃ||

13126009a ಯಶ್ಚ ಗೋವೃಷಭಾಂಕಸ್ಯ ಪ್ರಭಾವಸ್ತಂ ಚ ಮೇ ಶೃಣು|

13126009c ರುದ್ರಾಣ್ಯಾಃ ಸಂಶಯೋ ಯಶ್ಚ ದಂಪತ್ಯೋಸ್ತಂ ಚ ಮೇ ಶೃಣು||

“ರಾಜನ್! ನಿಲ್ಲ! ನಾನು ಹಿಂದೆ ಕೇಳಿದ್ದ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಪ್ರಭಾವದ
ಕುರಿತಾಗಿ ಪ್ರಭಾವಿ ಗೋವೃಷಭಾಂಕನು ಹೇಳಿದ ಅತಿ ಮನೋಹರ
ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು. ರುದ್ರಾಣಿಯ ಸಂಶಯವನ್ನು
ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ದಂಪತಿಯರಲ್ಲಾದ ಆ ಸಂವಾದವನ್ನು ಕೇಳು!

13126010a ವ್ರತಂ ಚಚಾರ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೃಷ್ಣೋ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಮ್|

13126010c ದೀಕ್ಷಿತಂ ಚಾಗತೌ ದ್ರಷ್ಟುಮುಭೌ ನಾರದಪರ್ವತೌ||

13126011a ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಶ್ಚೈವ ಧೌಮ್ಯಶ್ಚ ಜಪತಾಂ ವರಃ|

13126011c ದೇವಲಃ ಕಾಶ್ಯಪಶ್ಚೈವ ಹಸ್ತಿಕಾಶ್ಯಪ ಏವ ಚ||

13126012a ಅಪರೇ ಋಷಯಃ ಸಂತೋ ದೀಕ್ಷಾದಮಸಮನ್ವಿತಾಃ|

13126012c ಶಿಷ್ಯೈರನುಗತಾಃ ಸರ್ವೇ ದೇವಕಲ್ಪೈಸ್ತಪೋಧನೈಃ||

ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕೃಷ್ಣನು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ವ್ರತವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

ದೀಕ್ಷಿತನಾದ ಅವನನ್ನು ಕಾಣಲು ನಾರದ-ಪರ್ವತರಿಬ್ಬರೂ ಆಗಮಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ, ಜಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧೌಮ್ಯ, ದೇವಲ, ಕಾಶ್ಯಪ, ಹಸ್ತಿಕಾಶ್ಯಪ ಮತ್ತು ಇತರ ದೀಕ್ಷ-ದಮಸಮನ್ವಿತ ಸಂತ ಋಷಿಗಳು ದೇವಕಲ್ಪರೂ ತಪೋಧನರೂ ಆಗಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಶಿಷ್ಯರಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಆಗಮಿಸಿದರು.

13126013a ತೇಷಾಮತಿಥಿಸತ್ಕಾರಮರ್ಚನೀಯಂ ಕುಲೋಚಿತಮ್|

13126013c ದೇವಕೀತನಯಃ ಪ್ರೀತೋ ದೇವಕಲ್ಪಮಕಲ್ಪಯತ್||

ಪ್ರೀತನಾದ ದೇವಕೀತನಯನು ತನ್ನ ಕುಲೋಚಿತ ದೇವೋಚಿತ ಉಪಚಾರಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಅತಿಥಿಸತ್ಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿದನು.

13126014a ಹರಿತೇಷು ಸುವರ್ಣೇಷು ಬರ್ಹಿಷ್ಯೇಷು ನವೇಷು ಚ|

13126014c ಉಪೋಪವಿವಿಶುಃ ಪ್ರೀತಾ ವಿಷ್ವರೇಷು ಮಹರ್ಷಯಃ||

ಪ್ರೀತರಾದ ಮಹರ್ಷಿಗಳು ಹಚ್ಚಹಸಿರಾಗಿದ್ದ ಸುವರ್ಣವರ್ಣದ ನೂತನ ದರ್ಭಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡರು.

13126015a ಕಥಾಶ್ಚ ಕ್ರುಸ್ತತಸ್ತೇ ತು ಮಧುರಾ ಧರ್ಮಸಂಹಿತಾಃ|

13126015c ರಾಜರ್ಷೀಣಾಂ ಸುರಾಣಾಂ ಚ ಯೇ ವಸಂತಿ ತಪೋಧನಾಃ||

ಅನಂತರ ಅವರು ರಾಜರ್ಷಿಗಳ, ಸುರರ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತಪೋಧನರ ಕರಿತು ಧರ್ಮಸಂಹಿತವಾದ ಮಧುರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿದರು.

13126016a ತತೋ ನಾರಾಯಣಂ ತೇಜೋ ವ್ರತಚರ್ಯೇಂಧನೋತ್ಥಿತಮ್|

13126016c ವಕ್ತ್ರಾನ್ನಿಃಸೃತ್ಯ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ವಹ್ನಿರದ್ಭುತಕರ್ಮಣಃ||

ಆಗ ವ್ರತಚರ್ಯ ಇಂಧನದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದ ನಾರಾಯಣ ತೇಜಸ್ಸು ಅದ್ಭುತಕರ್ಮ ಕೃಷ್ಣನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಅಗ್ನಿಯಾಯಿತು.

13126017a ಸೋಽಗ್ನಿದರ್ಧಾಹ ತಂ ಶೈಲಂ ಸದ್ರುಮಂ ಸಲತಾಕ್ಷುಪಮ್|

13126017c ಸಪಕ್ಷಿಮೃಗಸಂಘಾತಂ ಸಶ್ವಾಪದಸರೀಸೃಪಮ್||

13126018a ಮೃಗೈಶ್ಚ ವಿವಿಧಾಕಾರೈರ್ಹಾ ಹಾಭೂತಮಚೇತನಮ್|

13126018c ಶಿಖರಂ ತಸ್ಯ ಶೈಲಸ್ಯ ಮಥಿತಂ ದೀಪ್ತದರ್ಶನಮ್||

ಆ ಅಗ್ನಿಯು ವೃಕ್ಷ-ಬಳ್ಳಿ-ಗಿಡಗಳ ಸಮೇತವಾಗಿ, ಪಕ್ಷಿ-ಮೃಗಗಳ ಸಮೇತ, ಹಿಂಸಮೃಗಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ಪಗಳ ಸಮೇತ ಆ ಶೈಲವನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿತು. ನಿಶ್ಚೇಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಆ ಶಿಖರವು ವಿವಿಧ ಜೀವಜಂತುಗಳ ಹಾಹಾಕಾರದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ ಉರಿಯಿತು.

13126019a ಸ ತು ವಹ್ನಿರ್ಮಹಾಜ್ವಾಲೋ ದಗ್ಧ್ವಾ ಸರ್ವಮಶೇಷತಃ|

13126019c ವಿಷ್ಣೋಃ ಸಮೀಪಮಾಗಮ್ಯ ಪಾದೌ ಶಿಷ್ಯವದಸ್ಪೃಶತ್||

ಆ ಅಗ್ನಿಜ್ವಾಲೆಯು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುಟ್ಟು ವಿಷ್ಣುವಿನ

ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಆಗಮಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನಂತೆ ಅವನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

13126020a ತತೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವನಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿರ್ದಗ್ಧಮರಿಕರ್ಶನಃ|

13126020c ಸೌಮ್ಯೈರ್ದೃಷ್ಟ್ವಿನಿಪಾತ್ಯೈಸ್ತತ್ಪುನಃ ಪ್ರಕೃತಿಮಾನಯತ್||

ಆಗ ಅರಿಕರ್ಶನ ವಿಷ್ಣುವು ಆ ವನವನ್ನು ನೋಡಿ ಸೌಮ್ಯದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಬೀಳಿಸಿ ಪುನಃ ಅದನ್ನು ಹಿಂದಿನಂತೆಯೇ ಮಾಡಿದನು.

13126021a ತಥೈವ ಸ ಗಿರಿಭೂಯಃ ಪ್ರಪುಷ್ಪಿತಲತಾದ್ರುಮಃ|

13126021c ಸಪಕ್ಷಿಗಣಸಂಘುಷ್ಪಃ ಸಶ್ವಾಪದಸರೀಸೃಪಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆ ಗಿರಿಯು ಪುನಃ ಪುಷ್ಪ-ಲತಾ-ವೃಕ್ಷಗಳಿಂದ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಿಗಣಗಳ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಮೃಗ-ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು.

13126022a ತದದ್ಭುತಮಚಿಂತ್ಯಂ ಚ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನಿಗಣಸ್ತದಾ|

13126022c ವಿಸ್ಮಿತೋ ಹೃಷ್ಯಲೋಮಾ ಚ ಬಭೂವಾಸ್ರಾವಿಲೇಕ್ಷಣಃ||

ಅದ್ಭುತವೂ ಅಚಿಂತ್ಯವೂ ಆದ ಅದನ್ನು ನೋಡಿದ ಮುನಿಗಣಗಳು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಅಗಲಿಸಿಕೊಂಡು ರೋಮಾಂಚನಗೊಂಡು ವಿಸ್ಮಿತಗೊಂಡವು.

13126023a ತತೋ ನಾರಾಯಣೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾನ್ಯಷೀನ್ವಿಸ್ಮಯಾನ್ವಿತಾನ್|

13126023c ಪ್ರಶ್ರಿತಂ ಮಧುರಂ ಸ್ನಿಗ್ಧಂ ಪಪ್ರಚ್ಛ ವದತಾಂ ವರಃ||

ಆಗ ಮಾತನಾಡುವವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನಾರಾಯಣನು ವಿಸ್ಮಿತರಾಗಿದ್ದ ಆ ಋಷಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ಮಧುರವೂ ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕವೂ ವಿನಯಪೂರ್ವಕವೂ ಆದ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದನು:

13126024a ಕಿಮಸ್ಯ ಋಷಿಪೂಗಸ್ಯ ತ್ಯಕ್ತಸಂಗಸ್ಯ ನಿತ್ಯಶಃ|

13126024c ನಿರ್ಮಮಸ್ಯಾಗಮವತೋ ವಿಸ್ಮಯಃ ಸಮುಪಾಗತಃ||

“ನಿತ್ಯಶಃ ಸಂಗವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರುವ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಮತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ ಈ ಋಷಿಸ್ತೋಮಕ್ಕೆ ವಿಸ್ಮಯವು ಹೇಗೆ ಉಂಟಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು?

13126025a ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಸರ್ವಂ ಯಾಥಾತಥ್ಯಮನಿಂದಿತಾಃ|

13126025c ಋಷಯೋ ವಕ್ತುಮರ್ಹಂತಿ ನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಂ ತಪೋಧನಾಃ||

ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವಸಂಶಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಯಾಥಾತಥ್ಯವಾಗಿ ಅನಿಂದಿತ ತಪೋಧನ ಋಷಿಗಳು ನಿಶ್ಚಯವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.”

13126026 ಋಷಯ ಊಚುಃ|

13126026a ಭವಾನ್ವಿಸ್ವಸೃಜತೇ ಲೋಕಾನ್ಭವಾನ್ಸಂಹರತೇ ಪುನಃ|

13126026c ಭವಾನ್ಮೀತಂ ಭವಾನುಷ್ಣಂ ಭವಾನೇವ ಪ್ರವರ್ಷತಿ||

ಋಷಿಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ನೀನೇ ಈ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನೀನೇ ಪುನಃ ಇವುಗಳನ್ನು ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ನೀನೇ ಶೀತ. ನೀನೇ ಉಷ್ಣ. ಮಳೆಸುರಿಸುವವನೂ ನೀನೇ.

13126027a ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಯಾನಿ ಭೂತಾನಿ ಸ್ಥಾವರಾಣಿ ಚರಾಣಿ ಚ|

13126027c ತೇಷಾಂ ಪಿತಾ ತ್ವಂ ಮಾತಾ ಚ ಪ್ರಭುಃ ಪ್ರಭವ ಏವ ಚ||

ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಸ್ಥಾವರ-ಚರ ಭೂತಗಳಿವೆಯೋ ಅವುಗಳ ಮಾತಾ-ಪಿತುವು ನೀನು. ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟು ಮತ್ತು ಪ್ರಭುವೂ ಕೂಡ.

13126028a ಏತನ್ನೋ ವಿಸ್ಮಯಕರಂ ಪ್ರಶಂಸ ಮಧುಸೂದನ|

13126028c ತ್ವಮೇವಾರ್ಹಸಿ ಕಲ್ಯಾಣ ವಕ್ತುಂ ವಹ್ನೇರ್ವಿನಿರ್ಗಮಮ್||

ಮಧುಸೂದನ! ಕಲ್ಯಾಣ! ನಮಗೆ ವಿಸ್ಮಯವನ್ನುಂಟು ಮಾಡಿರುವ
ನಿನ್ನಿಂದ ಹೊರಟ ಅಗ್ನಿಯ ಕುರಿತು ನೀನೇ ಹೇಳಲು
ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದೀಯೆ.

13126029a ತತೋ ವಿಗತಸಂತ್ರಾಸಾ ವಯಮಪ್ಯರಿಕರ್ಶನ|

13126029c ಯಚ್ಚು ತಂ ಯಚ್ಚ ದೃಷ್ಟಂ ನಸ್ತತ್ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಹೇ ಹರೇ||

ಹರೇ! ಅರಿಕರ್ಶನ! ಆಗ ನಾವು ನಿರ್ಭಯರಾಗುತ್ತೇವೆ. ಯಾವುದನ್ನು
ಕೇಳಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ನೋಡಿದೆಯೋ ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ನಾವು
ಹೇಳುತ್ತೇವೆ.”

13126030 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13126030a ಏತತ್ತದ್ವೈಷ್ಟವಂ ತೇಜೋ ಮಮ ವಕ್ತ್ರಾದ್ವಿನಿಸ್ಸೃತಮ್|

13126030c ಕೃಷ್ಣವರ್ತ್ಮಾ ಯುಗಾಂತಾಭೋ ಯೇನಾಯಂ ಮಥಿತೋ ಗಿರಿಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ನನ್ನ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದುದು
ವೈಷ್ಟವ ತೇಜಸ್ಸು. ಯುಗಾಂತಕ್ಕೆ ಸಮನಾದ ಆ ಅಗ್ನಿಯು ಈ
ಗಿರಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿತು.

13126031a ಋಷಯಶ್ಚಾರ್ತಿಮಾಪನ್ನಾ ಜಿತಕ್ರೋಧಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

13126031c ಭವಂತೋ ವ್ಯಥಿತಾಶ್ಚ ಸಂದೇವಕಲ್ಪಾಸ್ತಪೋಧನಾಃ||

ಅದರಿಂದಾಗಿ ಜಿತಕ್ರೋಧರೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರೂ ದೇವಕಲ್ಪ
ತಪೋಧನರೂ ಆದ ನೀವು ಋಷಿಗಳು ವ್ಯಥಿತರಾಗಿ ಆರ್ತರಾದಿರಿ.

13126032a ವ್ರತಚರ್ಯಾಪರೀತಸ್ಯ ತಪಸ್ವಿವ್ರತಸೇವಯಾ|

13126032c ಮಮ ವಹ್ನಿಃ ಸಮುದ್ಯೂತೋ ನ ವೈ ವ್ಯಥಿತುಮರ್ಹಥ||

ವ್ರತಚರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ಮತ್ತು ತಪಸ್ವಿಯ ವ್ರತವನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಿರುವ ನನ್ನಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದಕ್ಕೆ ನೀವು
ವ್ಯಥಿತರಾಗಬಾರದು.

13126033a ವ್ರತಂ ಚರ್ತುಮಿಹಾಯಾತಸ್ವ ಹಂ ಗಿರಿಮಿಮಂ ಶುಭಮ್|

13126033c ಪುತ್ರಂ ಚಾತ್ಮಸಮಂ ವೀರ್ಯೇ ತಪಸಾ ಸ್ರಷ್ಟುಮಾಗತಃ||

ವೀರ್ಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮನಾಗಿರುವ ಪುತ್ರನನ್ನು ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಈ ಶುಭಗಿರಿಗೆ ಬಂದು ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13126034a ತತೋ ಮಮಾತ್ಮಾ ಯೋ ದೇಹೇ ಸೋಽಗ್ನಿಭೂತ್ವಾ ವಿನಿಸ್ಸೃತಃ|

13126034c ಗತಶ್ಚ ವರದಂ ದ್ರಷ್ಟುಂ ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹಮ್||

ಆಗ ನನ್ನ ಆತ್ಮವು ದೇಹದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ ಹೊರಟು ವರದ
ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹನನ್ನು ನೋಡಲು ಹೋಗಿತ್ತು.

13126035a ತೇನ ಚಾತ್ಮಾನುಶಿಷ್ಟೋ ಮೇ ಪುತ್ರತ್ವೇ ಮುನಿಸತ್ತಮಾಃ|

13126035c ತೇಜಸೋಽರ್ಥೇನ ಪುತ್ರಸ್ತೇ ಭವಿತೇತಿ ವೃಷಧ್ವಜಃ||

ಮುನಿಸತ್ತಮರೇ! “ವೃಷಧ್ವಜನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನ ಅರ್ಥದಿಂದ ನಿನ್ನ
ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ” ಎಂದು ಅವನು ನನ್ನ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

13126036a ಸೋಽಯಂ ವಹ್ನಿರುಪಾಗಮ್ಯ ಪಾದಮೂಲೇ ಮಮಾಂತಿಕಮ್|

13126036c ಶಿಷ್ಯವತ್ಪರಿಚರ್ಯಾಥ ಶಾಂತಃ ಪ್ರಕೃತಿಮಾಗತಃ||

ಆ ಅಗ್ನಿಯೇ ಹಿಂದಿರುಗಿ ಶಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ಸೇವಕನಂತೆ ನನ್ನ ಹತ್ತಿರ
ಪಾದಮೂಲದಲ್ಲಿ ಬಂದು ಸೇರಿ ತನ್ನ ಪೂರ್ವಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿತು.

13126037a ಏತದಸ್ಯ ರಹಸ್ಯಂ ವಃ ಪದ್ಮನಾಭಸ್ಯ ಧೀಮತಃ|

13126037c ಮಯಾ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಸಮಾಖ್ಯಾತಂ ನ ಭೀಃ ಕಾರ್ಯಾ ತಪೋಧನಾಃ||

ತಪೋಧನರೇ ! ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಾನು ಹೇಳಿದ ಇದೇ ಆ ಧೀಮತ ಪದ್ಮನಾಭನ ರಹಸ್ಯ. ಇದರಲ್ಲಿ ಭಯಪಡಬೇಕಾದುದು ಏನೂ ಇಲ್ಲ.

13126038a ಸರ್ವತ್ರ ಗತಿರವ್ಯಗ್ರಾ ಭವತಾಂ ದೀರ್ಘದರ್ಶನಾಃ|

13126038c ತಪಸ್ವಿವ್ರತಸಂದೀಪ್ತಾ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಶೋಭಿತಾಃ||

ದೀರ್ಘದರ್ಶನರಾದ ನಿಮ್ಮ ಗಮನವು ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನಿರ್ಬಾದಿತವಾಗಿರುವುದು. ವ್ರತಸಂದೀಪ್ತ ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುವ ನೀವು ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ ಶೋಭಿಸುತ್ತೀರಿ.

13126039a ಯಚ್ಚು ತಂ ಯಚ್ಚ ವೋ ದೃಷ್ಟಂ ದಿವಿ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಭುವಿ|

13126039c ಆಶ್ಚರ್ಯಂ ಪರಮಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತದ್ಭವಂತೋ ಬ್ರುವಂತು ಮೇ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಭುವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ನೀವು ಕೇಳಿರುವ ಮತ್ತು ನೋಡಿರುವ ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯವು ಯಾವುದಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

13126040a ತಸ್ಯಾಮೃತನಿಕಾಶಸ್ಯ ವಾಙ್ಮಧೋರಸ್ತಿ ಮೇ ಸ್ಪೃಹಾ|

13126040c ಭವದ್ಭಿಃ ಕಥಿತಸ್ಯೇಹ ತಪೋವನನಿವಾಸಿಭಿಃ||

ತಪೋವನ ನಿವಾಸಿಗಳಾದ ನಿಮ್ಮ ಅಮೃತಸಮಾನ ಮಧುರ ವಾಕ್ಯಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13126041a ಯದ್ಯಪ್ಯಹಮದೃಷ್ಟಂ ವಾ ದಿವ್ಯಮದ್ಭುತದರ್ಶನಮ್|

13126041c ದಿವಿ ವಾ ಭುವಿ ವಾ ಕಿಂ ಚಿತ್ಪಶ್ಯಾಮ್ಯಮಲದರ್ಶನಾಃ||

ಅಮಲದರ್ಶನರೇ ! ದಿವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಭುವಿಯಾಗಲೀ ನೀವು

ಏನನ್ನಾದರೂ ದಿವ್ಯ ಅದ್ಭುತವನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ನನ್ನ
ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.

13126042a ಪ್ರಕೃತಿಃ ಸಾ ಮಮ ಪರಾ ನ ಕ್ವ ಚಿತ್ಪ್ರತಿಹನ್ಯತೇ|

13126042c ನ ಚಾತ್ಮಗತಮೈಶ್ವರ್ಯಮಾಶ್ಚರ್ಯಂ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ||

ನನ್ನ ಈ ಪರಮ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಯಾವುದೂ ತಡೆಯಲಾರದು. ನನ್ನ
ಆತ್ಮಗತವಾಗಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳ್ಯಾವುವೂ ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13126043a ಶ್ರದ್ಧೇಯಃ ಕಥಿತೋ ಹ್ಯರ್ಥಃ ಸಜ್ಜನಶ್ರವಣಂ ಗತಃ|

13126043c ಚಿರಂ ತಿಷ್ಠತಿ ಮೇದಿನ್ಯಾಂ ಶೈಲೇ ಲೇಖ್ಯಮಿವಾರ್ಪಿತಮ್||

ಆದರೆ ಸಜ್ಜನರ ಕಿವಿಗಳಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ವಿಷಯವು ಮಾತಿನಮೂಲಕವಾಗಿ
ಹೊರಬಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ಅಂಥಹ ವಿಷಯವು ಪರ್ವತದ
ಮೇಲೆ ಬರೆದಿಟ್ಟ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಕಾಲದವರೆಗೂ
ಉಳಿದಿರುತ್ತದೆ.

13126044a ತದಹಂ ಸಜ್ಜನಮುಖಾನ್ನಿಃಸೃತಂ ತತ್ಸಮಾಗಮೇ|

13126044c ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮ್ಯಹರಹರ್ಬುಧ್ಧಿದೀಪಕರಂ ನೃಣಾಮ್||

ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಸಜ್ಜನರ ಮುಖದಿಂದ ಹೊರಬಂದ ಮನುಷ್ಯರ
ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಸಜ್ಜನರ
ಸಮಾಗಮದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13126045a ತತೋ ಮುನಿಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ಪ್ರಶ್ನಿತಾಃ ಕೃಷ್ಣಸಂನಿಧೌ|

13126045c ನೇತ್ರೈಃ ಪದ್ಮದಲಪ್ರಖ್ವಿರಪಶ್ಯಂತ ಜನಾರ್ದನಮ್||

ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಕೃಷ್ಣಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಆ ಎಲ್ಲ ಮುನಿಗಳೂ
ಅರಳಿದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ನೋಡಿದವು.

13126046a ವರ್ಧ ಯಂತಸ್ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಪೂಜಯಂತಸ್ತಥಾಪರೇ|

13126046c ವಾಗ್ಬಿರೈಗ್ಬೂಷಿತಾರ್ಥಾಭಿಃ ಸ್ತುವಂತೋ ಮಧುಸೂದನಮ್||

ಕೆಲವರು ಅವನನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿದರೆ ಅನ್ಯರು ಪೂಜಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.
ಇನ್ನೂ ಇತರರು ಋಗ್ವೇದ ಋಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಮಧುಸೂದನನನ್ನು
ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13126047a ತತೋ ಮುನಿಗಣಾಃ ಸರ್ವೇ ನಾರದಂ ದೇವದರ್ಶನಮ್|

13126047c ತದಾ ನಿಯೋಜಯಾಮಾಸುರ್ವಚನೇ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದಮ್||

ಆಗ ಮುನಿಗಳೆಲ್ಲವೂ ದೇವದರ್ಶನ ವಾಕ್ಯಕೋವಿದ ನಾರದನನ್ನು
ಮಾತನಾಡಲು ನಿಯೋಜಿಸಿದವು.

13126048a ಯದಾಶ್ಚರ್ಚಯಮಚಿಂತ್ಯಂ ಚ ಗಿರೌ ಹಿಮವತಿ ಪ್ರಭೋ|

13126048c ಅನುಭೂತಂ ಮುನಿಗಣೈಸ್ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರಾಯಣೈಃ||

13126049a ತದ್ಭವಾನ್ಯುಷಿಸಂಘಸ್ಯ ಹಿತಾರ್ಥಂ ಸರ್ವಚೋದಿತಃ|

13126049c ಯಥಾದೃಷ್ಟಂ ಹೃಷೀಕೇಶೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹತಿ||

“ಪ್ರಭೋ ! ತೀರ್ಥಯಾತ್ರಾಪರಾಯಣರಾದ ಈ ಮುನಿಗಳಿಗೆ
ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅಚಿಂತ್ಯವೂ ಆಶ್ಚರ್ಯವೂ ಆದ ಅನುಭವದ
ಕುರಿತು, ಕಂಡಹಾಗೆ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಈ ಋಷಿಸಂಘದ ಹಿತಕ್ಕಾಗಿ,
ಹೃಷೀಕೇಶನಿಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13126050a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಮುನಿಭಿರ್ನಾರದೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

13126050c ಕಥಯಾಮಾಸ ದೇವರ್ಷಿಃ ಪೂರ್ವವೃತ್ತಾಂ ಕಥಾಂ ಶುಭಾಮ್||

ಆ ಮುನಿಗಳಿಂದ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿ ದೇವರ್ಷಿ
ನಾರದನು ಹಿಂದೆ ನಡೆದ ಆ ಶುಭ ಕಥೆಯನ್ನು ಹೇಳತೊಡಗಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಷಟ್ಪಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತಾರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಶಿವನು ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಒಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವತಿಯು
ಹಿಂದಿನಿಂದ ಬಂದು ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳೆರಡನ್ನೂ ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಿದ್ದು (1-
26). ಆಗ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಚೇತನಾಹೀನವಾಗಲು
ಶಿವನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಗ್ನಿಯು ಹಿಮಾಲಯ
ಪರ್ವತವನ್ನು ಸುಟ್ಟಿದ್ದು (27-39). ಪಾರ್ವತಿಯು ಪ್ರಶ್ನಿಸಲು
ಶಿವನು ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದು (40-45). ಪಾರ್ವತಿಯ ಇತರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು
(46-51).

13127001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13127001a ತತೋ ನಾರಾಯಣಸುಹೃನ್ನಾರದೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ|

13127001c ಶಂಕರಸ್ಯೋಮಯಾ ಸಾರ್ಥಂ ಸಂವಾದಂ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗ ನಾರಾಯಣನ ಸುಹೃದ ಋಷಿ ಭಗವಾನ್
ನಾರದನು ಶಂಕರ-ಉಮೆಯರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂವಾದವನ್ನು

ವರದಿಮಾಡಿದನು.

13127002a ತಪಶ್ಚ ಚಾರ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ವೃಷಭಾಂಕಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

13127002c ಪುಣ್ಯೇ ಗಿರೌ ಹಿಮವತಿ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತೇ||

13127003a ನಾನೌಷಧಿಯುತೇ ರಮ್ಯೇ ನಾನಾಪುಷ್ಪಸಮಾಕುಲೇ|

13127003c ಅಪ್ಸರೋಗಣಸಂಕೀರ್ಣೇ ಭೂತಸಂಘನಿಷೇವಿತೇ||

“ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸುರೇಶ್ವರ ವೃಷಭಾಂಕನು ಭೂತಸಂಘಗಳಿಂದ ಸೇವಿತವಾದ, ಅಪ್ಸರಗಣಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ, ನಾನಾಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದ, ನಾನಾ ಔಷಧಿಗಳಿಂದ ರಮಿಸುತ್ತಿದ್ದ, ಸಿದ್ಧಚಾರಣಸೇವಿತ ಪುಣ್ಯ ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13127004a ತತ್ರ ದೇವೋ ಮುದಾ ಯುಕ್ತೋ ಭೂತಸಂಘಶತೈರ್ವೃತಃ|

13127004c ನಾನಾರೂಪೈರ್ವಿರೂಪೈಶ್ಚ ದಿವ್ಯೈರದ್ಭುತದರ್ಶನೈಃ||

13127005a ಸಿಂಹವ್ಯಾಘ್ರಗಜಪ್ರಖ್ಯೈಃ ಸರ್ವಜಾತಿಸಮನ್ವಿತೈಃ|

13127005c ಕ್ರೋಷ್ಠುಕದ್ವೀಪಿವದನೈರ್ನಿರ್ಮುಕ್ಷರ್ಷಭಮುಖೈಸ್ತಥಾ||

13127006a ಉಲೂಕವದನೈರ್ಭೀಮೈಃ ಶೈಲನಭಾಸಮುಖೈಸ್ತಥಾ|

13127006c ನಾನಾವರ್ಣಮೃಗಪ್ರಖ್ಯೈಃ ಸರ್ವಜಾತಿಸಮನ್ವಯೈಃ|

13127006e ಕಿಂನರೈರ್ದೇವಗಂಧರ್ವೈರ್ಯಕ್ಷಭೂತಗಣೈಸ್ತಥಾ||

ಅಲ್ಲಿ ದೇವನು ನಾನಾರೂಪ-ವಿರೂಪಗಳಿದ್ದ ದಿವ್ಯವೂ ಅದ್ಭುತರಾಗಿಯೂ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ನರಿ-ಚಿರತೆ-ಕರಡಿಗಳ ಮುಖವಿದ್ದ ಗೂಬೆಗಳ ಮುಖವಿದ್ದ, ಭಯಂಕರ ಗಿಡುಗಗಳ ಮುಖವಿದ್ದ ನೂರಾರು ಭೂತಸಂಘಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿ, ಸಿಂಹ-ಹುಲಿ-ಆನೆಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವಜಾತಿಗಳಿಂದ ಸಮಾನ್ವಿತಾಗಿ,

ನಾನಾಮೃಗಪ್ರಮುಖಗಳಿಂದ, ಸರ್ವಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಕಿನ್ನರ-
ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ಯಕ್ಷ-ಭೂತಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುದದಿಂದಿದ್ದನು.

13127007a ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಸಮಾಕೀರ್ಣಂ ದಿವ್ಯಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತಮ್|

13127007c ದಿವ್ಯಚಂದನಸಂಯುಕ್ತಂ ದಿವ್ಯಧೂಪೇನ ಧೂಪಿತಮ್|

13127007e ತತ್ಸದೋ ವೃಷಭಾಂಕಸ್ಯ ದಿವ್ಯವಾದಿತ್ರನಾದಿತಮ್||

ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಹರಡಿದ್ದ, ದಿವ್ಯಮಾಲಾವಿಭೂಷಿತವಾಗಿದ್ದ,
ದಿವ್ಯಚಂದನಸಂಯುಕ್ತವಾಗಿದ್ದ, ದಿವ್ಯಧೂಪದಿಂದ ಧೂಪಿತವಾಗಿದ್ದ
ವೃಷಭಾಂಕನ ಆ ಸಭೆಯು ದಿವ್ಯವಾದಿತ್ರಗಳಿಂದ ಮೊಳಗುತ್ತಿತ್ತು.

13127008a ಮೃದಂಗಪಣವೋದ್ಭುಷ್ಟಂ ಶಂಖಭೇರಿನಿನಾದಿತಮ್|

13127008c ನೃತ್ಯದ್ಭಿರ್ಭೂತಸಂಘೈಶ್ಚ ಬರ್ಹಿಣೈಶ್ಚ ಸಮಂತತಃ||

13127009a ಪ್ರನೃತ್ತಾಪ್ಸರಸಂ ದಿವ್ಯಂ ದಿವ್ಯಸ್ತ್ರೀಗಣಸೇವಿತಮ್|

13127009c ದೃಷ್ಟಿಕಾಂತಮನಿರ್ದೇಶ್ಯಂ ದಿವ್ಯಮದ್ಭುತದರ್ಶನಮ್||

ಮೃದಂಗ-ಪಣವಗಳ ಘೋಷದಿಂದಲೂ, ಶಂಖ-ಭೇರಿಗಳ
ನಿನಾದಗಳಿಂದಲೂ, ಸುತ್ತಲೂ ಇದ್ದ ಭೂತಸಂಘಗಳ ಮತ್ತು
ನವಿಲುಗಳ ನೃತ್ಯದಿಂದ ಮತ್ತು ದಿವ್ಯ ನರ್ತನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ದೇವಸ್ತ್ರೀ
ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದ ಆ ಪರ್ವತವು ಅದ್ಭುತವೂ ದಿವ್ಯವೂ ಆಗಿ
ಶೋಭಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13127010a ಸ ಗಿರಿಸ್ತಪಸಾ ತಸ್ಯ ಭೂತೇಶಸ್ಯ ವ್ಯರೋಚತ|

13127011a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪರಮೈರ್ವಿಪ್ರೈರ್ಬೃಹ್ಮಘೋಷೈರ್ವಿನಾದಿತಃ|

13127011c ಷಟ್ಪದೈರುಪಗೀತೈಶ್ಚ ಮಾಧವಾಪ್ರತಿಮೋ ಗಿರಿಃ||

ಭೂತೇಶನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ಗಿರಿಯು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಮಾಧವ! ಆ ಅಪ್ರತಿಮ ಗಿರಿಯು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತರಾದ ವಿಪ್ರರ ಬ್ರಹ್ಮಘೋಷಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ದುಂಬಿಗಳ ರೈಂಕಾರಗಳಿಂದ ನಿನಾದಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

13127012a ತಂ ಮಹೋತ್ಸವಸಂಕಾಶಂ ಭೀಮರೂಪಧರಂ ಪುನಃ|

13127012c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮುನಿಗಣಸ್ಯಾಸೀತ್ಪರಾ ಪ್ರೀತಿರ್ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಭಯಂಕರರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ಆದರೂ ಮಹೋತ್ಸವದಂದಿದ್ದ ಆ ಪರ್ವತವನ್ನು ನೋಡಿ ಮುನಿಗಣಗಳು ಪ್ರೀತವಾದವು.

13127013a ಮುನಯಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸಿದ್ಧಾಶ್ಚೈವೋರ್ಧ್ವರೇತಸಃ|

13127013c ಮರುತೋ ವಸವಃ ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇದೇವಾಃ ಸನಾತನಾಃ||

13127014a ಯಕ್ಷಾ ನಾಗಾಃ ಪಿಶಾಚಾಶ್ಚ ಲೋಕಪಾಲಾ ಹುತಾಶನಾಃ|

13127014c ಭಾವಾಶ್ಚ ಸರ್ವೇ ನೃಗ್ಭೃತಾಸ್ತತ್ರೈವಾಸನ್ನಮಾಗತಾಃ||

ವಾಸವನೊಂದಿಗೆ ಮಹಾಭಾಗ ಮುನಿಗಳೂ, ಊರ್ಧ್ವರೇತಸ ಸಿದ್ಧರೂ, ಮರುತ್ತರೂ, ವಸುಗಳೂ, ಸಾಧ್ಯರೂ, ಸನಾತನ ವಿಶ್ವೇದೇವರೂ, ಯಕ್ಷರೂ, ನಾಗರೂ, ಪಿಶಾಚಿಗಳೂ, ಲೋಕಪಾಲಕರೂ, ಅಗ್ನಿಗಳೂ, ಸರ್ವಭಾವಗಳೂ, ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದರು.

13127015a ಋತವಃ ಸರ್ವಪುಷ್ಪೈಶ್ಚ ವ್ಯಕಿರಂತ ಮಹಾದ್ಭುತೈಃ|

13127015c ಓಷಧ್ಯೋ ಜ್ವಲಮಾನಾಶ್ಚ ದ್ಯೋತಯಂತಿ ಸ್ಮ ತದ್ವನಮ್||

ಎಲ್ಲ ಋತುಗಳೂ ಮಹಾದ್ಭುತ ಪುಷ್ಪಗಳನ್ನು ಚಿಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದವು.

ಔಷಧಿಗಳು ಬೆಳಗಿ ಆ ವನಕ್ಕೆ ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದವು.

13127016a ವಿಹಗಾಶ್ಚ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಾಃ ಪ್ರಾನ್ಯತ್ಯನ್ವನದಂಶ್ಚ ಹ|

13127016c ಗಿರಿಪೃಷ್ಠೇಷು ರಮ್ಯೇಷು ವ್ಯಾಹರಂತೋ ಜನಪ್ರಿಯಾಃ||

ಗಿರಿಪೃಷ್ಠದ ಆ ರಮ್ಯ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಮುದದಿಂದ

ನೃತ್ಯಮಾಡುತ್ತಾ ಜನರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಕೂಗುತ್ತಿದ್ದವು.

13127017a ತತ್ರ ದೇವೋ ಗಿರಿತಟೇ ದಿವ್ಯಧಾತುವಿಭೂಷಿತೇ|

13127017c ಪರ್ಯಂಕ ಇವ ವಿಭ್ರಾಜನ್ನುಪವಿಷ್ಪೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

13127018a ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಾಂಬರಧರಃ ಸಿಂಹಚರ್ಮೋತ್ತರಚ್ಚ ದಃ|

13127018c ವ್ಯಾಲಯಜ್ಞೋಪವೀತೀ ಚ ಲೋಹಿತಾಂಗದಭೂಷಣಃ||

13127019a ಹರಿಶ್ಮಶ್ರುರ್ಜಟೇ ಭೀಮೋ ಭಯಕರ್ತಾ ಸುರದ್ವಿಷಾಮ್|

13127019c ಅಭಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ವೃಷಭಧ್ವಜಃ||

ದಿವ್ಯಧಾತುಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾದ ಪರ್ಯಂಕದಂತಿದ್ದ ಆ

ಗಿರಿತಟದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಘ್ರಚರ್ಮಾಂಬರಧರ, ಸಿಂಹಚರ್ಮವನ್ನು

ಉತ್ತರೀಯವನ್ನಾಗಿ ಹೊದೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ, ಸರ್ಪವನ್ನೇ

ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನಾಗಿ ಧರಿಸಿದ್ದ, ಕೆಂಪು ಅಂಗದಗಳಿಂದ

ಭೂಷಿತನಾಗಿದ್ದ, ಹೊಂಬಣ್ಣದ ಗಡ್ಡ-ಮೀಸೆಗಳಿದ್ದ, ಸುರರ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ

ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಭಯಂಕರ, ಸರ್ವ ಭೂತ ಭಕ್ತರಿಗೆ

ಅಭಯನಾದ ಮಹಾಮನಸ್ವೀ ದೇವನು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿದ್ದನು.

13127020a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಮೃಷಯಃ ಸರ್ವೇ ಶಿರೋಭಿರವನೀಂ ಗತಾಃ|

13127020c ವಿಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಕ್ಷಾಂತಾ ವಿಗತಕಲ್ಮಷಾಃ||

ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ವ ಋಷಿಗಳೂ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು
ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ, ಕಲ್ಮಷಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡರು.

13127021a ತಸ್ಯ ಭೂತಪತೇಃ ಸ್ಥಾನಂ ಭೀಮರೂಪಧರಂ ಬಭೌ|

13127021c ಅಪ್ರಧೃಷ್ಯತರಂ ಚೈವ ಮಹೋರಗಸಮಾಕುಲಮ್||

ಮಹಾ ಸರ್ಪಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದ ಭೂತಪತಿಯ ಆ ಸ್ಥಾನವು ಭಯಂಕರ
ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿತ್ತು ಮತ್ತು ದುರ್ಧರ್ಷವಾಗಿತ್ತು.

13127022a ಕ್ಷಣೇನೈವಾಭವತ್ಸರ್ವಮದ್ಭುತಂ ಮಧುಸೂದನ|

13127022c ತತ್ಸದೋ ವೃಷಭಾಂಕಸ್ಯ ಭೀಮರೂಪಧರಂ ಬಭೌ||

ಮಧುಸೂದನ! ಭೀಮರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದ ವೃಷಭಾಂಕನ ಆ
ಸಭೆಯು ಎಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ಶೋಭಿಸಿತು.

13127023a ತಮಭ್ಯಯಾಚ್ಛೈಲಸುತಾ ಭೂತಸ್ತ್ರೀಗಣಸಂವೃತಾ|

13127023c ಹರತುಲ್ಯಾಂಬರಧರಾ ಸಮಾನವ್ರತಚಾರಿಣೀ||

13127024a ಬಿಭೃತೀ ಕಲಶಂ ರೌಕ್ಮಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥಜಲೋದ್ಭವಮ್|

13127024c ಗಿರಿಸ್ರವಾಭಿಃ ಪುಣ್ಯಾಭಿಃ ಸರ್ವತೋಽನುಗತಾ ಶುಭಾ||

13127025a ಪುಷ್ಪವೃಷ್ಟ್ಯಾ ಭಿವರ್ಷಂತೀ ಗಂಧೈರ್ಬಹುವಿಧೈಸ್ತಥಾ|

13127025c ಸೇವಂತೀ ಹಿಮವತ್ಪಾರ್ಶ್ವಂ ಹರಪಾರ್ಶ್ವಮುಪಾಗಮತ್||

ಆಗ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತದ ಮಗ್ಗುಲಿನಿಂದ ಹರನ ಪಕ್ಕಕ್ಕೆ
ಭೂತಸ್ತ್ರೀಗಣಗಳಿಂದ ಸಂವೃತಳಾದ, ಹರನಂತೆಯೇ ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು
ಧರಿಸಿದ್ದ, ಸಮಾನ ವ್ರತಚಾರಿಣೀ ಶೈಲಸುತೆಯು ಸರ್ವತೀರ್ಥಗಳ
ಜಲದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಬಂಗಾರದ ಕಲಶವನ್ನು

ಹಿಡಿದುಕೊಂಡು, ಪರ್ವತದ ಮತ್ತು ನದಿಗಳ ಶುಭ
ಅಧಿದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅನುಸರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಬಹುವಿಧದ ಸುಗಂಧ
ಪುಷ್ಪಗಳ ಮಳೆಸುರಿಸುತ್ತಾ ಆಗಮಿಸಿದಳು.

13127026a ತತಃ ಸ್ಮಯಂತೀ ಪಾಣಿಭ್ಯಾಂ ನರ್ಮಾರ್ಥಂ ಚಾರುದರ್ಶನಾ|

13127026c ಹರನೇತ್ರೇ ಶುಭೇ ದೇವೀ ಸಹಸಾ ಸಾ ಸಮಾವೃಣೋತ್||

ಆ ಚಾರುದರ್ಶನೆ ಶುಭೆ ದೇವಿಯು ನಗುತ್ತಾ ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಿ ತನ್ನ
ಎರಡೂ ಕೈಗಳಿಂದ ಹರನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟಳು.

13127027a ಸಂವೃತಾಭ್ಯಾಂ ತು ನೇತ್ರಾಭ್ಯಾಂ ತಮೋಭೂತಮಚೇತನಮ್|

13127027c ನಿಹೋಮಂ ನಿರ್ವ ಷಟ್ಕಾರಂ ತತ್ಸದಃ ಸಹಸಾಭವತ್||

ಅವನ ಎರಡೂ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ ಕೂಡಲೇ ಕತ್ತಲೆಯು
ಕವಿಯಿತು, ಚೇತನವಿಲ್ಲವಾಯಿತು. ಹೋಮಗಳು ನಿಂತವು.
ವಷಟ್ಕಾರಗಳು ನಿಂತವು.

13127028a ಜನಶ್ಚ ವಿಮನಾಃ ಸರ್ವೋ ಭಯತ್ರಾಸಸಮನ್ವಿತಃ|

13127028c ನಿಮೀಲಿತೇ ಭೂತಪತೌ ನಷ್ಟಸೂರ್ಯ ಇವಾಭವತ್||

ಜನರು ವಿಮನಸ್ಕರಾದರು. ಎಲ್ಲರೂ ಭಯದಿಂದ ನಡುಗತೊಡಗಿದರು.
ಭೂತಪತಿಯು ಕಣ್ಣುಮುಚ್ಚಲು ಸೂರ್ಯನೇ
ಕಳೆದುಹೋದಂತಾಯಿತು.

13127029a ತತೋ ವಿತಿಮಿರೋ ಲೋಕಃ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ|

13127029c ಜ್ವಾಲಾ ಚ ಮಹತೀ ದೀಪ್ತಾ ಲಲಾಟಾತ್ತಸ್ಯ ನಿಸ್ಯುತಾ||

ಲೋಕವು ಕತ್ತಲೆಯಾದ ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅವನ ಹಣೆಯಿಂದ

ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾ ಜ್ವಾಲೆಯ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿತು.

13127030a ತೃತೀಯಂ ಚಾಸ್ಯ ಸಂಭೂತಂ ನೇತ್ರಮಾದಿತ್ಯಸಂನಿಭಮ್||

13127030c ಯುಗಾಂತಸದೃಶಂ ದೀಪ್ತಂ ಯೇನಾಸೌ ಮಥಿತೋ ಗಿರಿಃ||

ಆದಿತ್ಯನಂತಿದ್ದ ಅವನ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ ಯುಗಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅಗ್ನಿಯು ಹಿಮವದ್ಗಿರಿಯನ್ನು ಭಸ್ಮ ಮಾಡಿತು.

13127031a ತತೋ ಗಿರಿಸುತಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೀಪ್ತಾಗ್ನಿಸದೃಶೇಕ್ಷಣಮ್||

13127031c ಹರಂ ಪ್ರಣಮ್ಯ ಶಿರಸಾ ದದರ್ಶಾಯತಲೋಚನಾ||

ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಅಗ್ನಿಸದೃಶ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಆಯತಲೋಚನೆ ಗಿರಿಸುತೆಯು ಹರನಿಗೆ ತಲೆಬಾಗಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ನೋಡಿದಳು.

13127032a ದಹ್ಯಮಾನೇ ವನೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಶಾಲಸರಲದ್ರುಮೇ|

13127032c ಸಚಂದನವನೇ ರಮ್ಯೇ ದಿವ್ಯೌಷಧಿವಿದೀಪಿತೇ||

13127033a ಮೃಗಯೂಥೈರ್ದುರೈತೈರ್ಭೀತೈರ್ಹರಪಾರ್ಶ್ವಮುಪಾಗತೈಃ|

13127033c ಶರಣಂ ಚಾಪ್ಯವಿಂದದ್ಭಿಸ್ತತ್ಸದಃ ಸಂಕುಲಂ ಬಭೌ||

ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಾಲ-ಸರಲ ವೃಕ್ಷಗಳೂ, ರಮ್ಯ ಚಂದನವನದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ದಿವ್ಯೌಷಧಿಗಳೂ, ಮೃಗಗಳ ಹಿಂಡುಗಳೂ, ಭಯಗೊಂಡು ಓಡಿಬಂದು ಹರನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸೇರಿದವು.

13127034a ತತೋ ನಭಃಸ್ಪೃಶಜ್ವಾಲೋ ವಿದ್ಯುಲ್ಲೋಲಾರ್ಚಿರುಜ್ಜ್ವಲಃ|

13127034c ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಸದೃಶೋ ಯುಗಾಂತಾಗ್ನಿರಿವಾಪರಃ||

ಆಗ ವಿದ್ಯುತ್ತಿನಂತೆ ಚಂಚಲವಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ದ್ವಾದಶ ಆದಿತ್ಯರ
ಸಮನಾಗಿದ್ದ, ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಯುಗಾಂತದ ಅಗ್ನಿಯೋ
ಎನ್ನುವಂತಿದ್ದ ಆ ಜ್ವಾಲೆಯು ನಭವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿತು.

13127035a ಕ್ಷಣೇನ ತೇನ ದಗ್ಧಃ ಸ ಹಿಮವಾನಭವನ್ನಗಃ|

13127035c ಸಧಾತುಶಿಖರಾಭೋಗೋ ದೀನದಗ್ಧವನೌಷಧಿಃ||

ಆ ಅಗ್ನಿಯು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತವನ್ನು, ಅದರಲ್ಲಿದ್ದ ಖನಿಜ,
ಶಿಖರ, ಲತೆಗಳು ಮತ್ತು ವನೌಷಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿತು.

13127036a ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಥಿತಂ ಶೈಲಂ ಶೈಲರಾಜಸುತಾ ತತಃ|

13127036c ಭಗವಂತಂ ಪ್ರಪನ್ನಾ ಸಾ ಸಾಂಜಲಿಪ್ರಗ್ರಹಾ ಸ್ಥಿತಾ||

ಪರ್ವತವು ಸುಟ್ಟುಹೋದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಶೈಲರಾಜಸುತೆಯು
ಅಂಜಲಿ ಬದ್ಧಳಾಗಿ ನಿಂತು ಭಗವಂತನನ್ನು
ಪ್ರಪನ್ನಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದಳು.

13127037a ಉಮಾಂ ಶರ್ವಸ್ತದಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಸ್ತ್ರೀಭಾವಾಗತಮಾರ್ದವಾಮ್|

13127037c ಪಿತುದೈನ್ಯಮನಿಚ್ಛಂತೀಂ ಪ್ರೀತ್ಯಾಪಶ್ಯತ್ತತೋ ಗಿರಿಮ್||

ತಂದೆಯ ದೈನ್ಯಭಾವವನ್ನು ಬಯಸದ ಉಮೆಯು ಸ್ತ್ರೀಭಾವದಿಂದ
ದೀನಳಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದ ಶರ್ವನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಪರ್ವತದ
ಕಡೆ ನೋಡಿದನು.

13127038a ತತೋಽಭವತ್ತುನಃ ಸರ್ವಃ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಃ ಸುದರ್ಶನಃ|

13127038c ಪ್ರಹೃಷ್ಟವಿಹಗಶ್ಚೈವ ಪ್ರಪುಷ್ಟಿತವನದ್ರುಮಃ||

ಆಗ ಆ ಪರ್ವತವೆಲ್ಲವೂ ಪುನಃ ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ
ಸುಂದರವಾಯಿತು. ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹರ್ಷಗೊಂಡವು. ವನವೃಕ್ಷಗಳು
ಪುಷ್ಟಭರಿತವಾದವು.

13127039a ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಂ ಗಿರಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಪ್ರೀತಾ ದೇವೀ ಮಹೇಶ್ವರಮ್|

13127039c ಉವಾಚ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಪತಿಂ ಪತಿಮನಿಂದಿತಾ||

ಗಿರಿಯು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಆದದ್ದನ್ನು ನೋಡಿ ಪ್ರೀತಳಾದ ಅನಿಂದಿತೆ
ದೇವಿಯು ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಪತಿ ಮಹೇಶ್ವರನಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13127040a ಭಗವನ್ಸರ್ವಭೂತೇಶ ಶೂಲಪಾಣೇ ಮಹಾವ್ರತ|

13127040c ಸಂಶಯೋ ಮೇ ಮಹಾನ್ಷಾತಸ್ತಂ ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ||

“ಭಗವನ್! ಸರ್ವಭೂತೇಶ! ಶೂಲಪಾಣೇ! ಮಹಾವ್ರತ! ನನ್ನಲ್ಲಿ
ಒಂದು ಮಹಾ ಸಂಶಯವು ಹುಟ್ಟಿದೆ. ಅದರ ಕುರಿತು ನೀನು
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಬೇಕು.

13127041a ಕಿಮರ್ಥಂ ತೇ ಲಲಾಟೇ ವೈ ತೃತೀಯಂ ನೇತ್ರಮುತ್ಥಿತಮ್|

13127041c ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ಗಿರಿದರ್ಶ್ನಃ ಸಪಕ್ಷಿಗಣಕಾನನಃ||

ನಿನ್ನ ಹಣೆಯಿಂದ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣು ಏಕೆ ಉದ್ಭವಿಸಿತು? ಅದು ಏಕೆ
ಪಕ್ಷಿಗಣ-ಕಾನನಗಳೊಡನೆ ಗಿರಿಯನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿತು?

13127042a ಕಿಮರ್ಥಂ ಚ ಪುನರ್ದೇವ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಃ ಕ್ಷಣಾತ್ಕೃತಃ|

13127042c ತಥೈವ ದ್ರುಮಸಂಚನ್ನಃ ಕೃತೋಽಯಂ ತೇ ಮಹೇಶ್ವರ||

ಮತ್ತು ದೇವ! ಮಹೇಶ್ವರ! ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಅದು ಏಕೆ
ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಆಯಿತು? ಏಕೆ ಅದನ್ನು ಮರಗಳಿಂದ ಕೂಡುವಂತೆ

ಮಾಡಿದೆ?”

13127043 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13127043a ನೇತ್ರೇ ಮೇ ಸಂವೃತೇ ದೇವಿ ತ್ವಯಾ ಬಾಲ್ಯಾದನಿಂದಿತೇ|

13127043c ನಷ್ಟಾಲೋಕಸ್ತತೋ ಲೋಕಃ ಕ್ಷಣೇನ ಸಮಪದ್ಯತ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಿಂದಿತೇ! ಬಾಲ್ಯತನದಿಂದ ನೀನು ನನ್ನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಬಿಟ್ಟೆ. ತಕ್ಷಣವೇ ಲೋಕವು ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿತು.

13127044a ನಷ್ಟಾದಿತ್ಯೇ ತಥಾ ಲೋಕೇ ತಮೋಭೂತೇ ನಗಾತ್ಮಜೇ|

13127044c ತೃತೀಯಂ ಲೋಚನಂ ದೀಪ್ತಂ ಸೃಷ್ಟಂ ತೇ ರಕ್ಷತಾ ಪ್ರಜಾಃ||

ನಗಾತ್ಮಜೇ! ಆದಿತ್ಯನಿಲ್ಲದಾದಾಗ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಲೋಕವು ಕತ್ತಲೆಗೊಂಡಿತು. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲೋಸುಗ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ ಮೂರನೆಯ ಕಣ್ಣಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯಾಯಿತು.

13127045a ತಸ್ಯ ಚಾಕ್ಷೋ ಮಹತ್ತೇಜೋ ಯೇನಾಯಂ ಮಥಿತೋ ಗಿರಿಃ|

13127045c ತ್ವತ್ತಿಯಾರ್ಥಂ ಚ ಮೇ ದೇವಿ ಪ್ರಕೃತಿಸ್ಥಃ ಕ್ಷಣಾತ್ಕೃತಃ||

ಆ ಕಣ್ಣಿನ ಮಹಾ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಈ ಗಿರಿಯು ಭಸ್ಮವಾಯಿತು. ದೇವೀ! ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಗಾಗಿ ನಾನು ಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಇದನ್ನು ಮೊದಲಿನ ರೂಪಕ್ಕೆ ತಂದೆ!”

13127046 ಉಮೋವಾಚ|

13127046a ಭಗವನ್ಯೇನ ತೇ ವಕ್ತ್ರಂ ಚಂದ್ರವತ್ತಿಯದರ್ಶನಮ್|

13127046c ಪೂರ್ವಂ ತಥೈವ ಶ್ರೀಕಾಂತಮುತ್ತರಂ ಪಶ್ಚಿಮಂ ತಥಾ||

13127047a ದಕ್ಷಿಣಂ ಚ ಮುಖಂ ರೌದ್ರಂ ಕೇನೋರ್ಧ್ವಂ ಕಪಿಲಾ ಜಟಾಃ|

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ನಿನ್ನ ಪೂರ್ವ, ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕಿನ ಮುಖಗಳು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನವೂ, ಶ್ರೀಕಾಂತವು ಆಗಿವೆ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ದಕ್ಷಿಣ ಮುಖವು ಮಾತ್ರ ರೌದ್ರವಾಗಿದೆ. ಇದು ಏಕೆ? ನಿನ್ನ ಊರ್ಧ್ವಜಟಿಯು ಏಕೆ ಕಪಿಲವರ್ಣದ್ದಾಗಿದೆ?”

13127047c ಕೇನ ಕಂಠಶ್ಚ ತೇ ನೀಲೋ ಬರ್ಹಿಬರ್ಹನಿಭಃ ಕೃತಃ||

13127048a ಹಸ್ತೇ ಚೈತತ್ತಿನಾಕಂ ತೇ ಸತತಂ ಕೇನ ತಿಷ್ಠತಿ|

13127048c ಜಟಿಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಕಿಮರ್ಥಮಸಿ ನಿತ್ಯದಾ||

ನಿನ್ನ ಕಂಠವು ಏಕೆ ನವಿಲುಗರಿಯ ಬಣ್ಣದಂತೆ ನೀಲವರ್ಣದ್ದಾಯಿತು? ನೀನು ಏಕೆ ಸತತವೂ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಪಿನಾಕವನ್ನು ಹಿಡಿದು ನಿಲ್ಲುತ್ತೀಯೆ? ನೀನು ಏಕೆ ನಿತ್ಯವೂ ಜಟಿಲ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ?

13127049a ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಸರ್ವಂ ವದ ಭೂತಪತೇಽನಘ|

13127049c ಸಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ ಚಾಹಂ ಭಕ್ತಾ ಚೇತಿ ವೃಷಧ್ವಜ||

ಭೂತಪತೇ! ಅನಘ! ವೃಷಧ್ವಜ! ಇದು ನನ್ನ ಸಂಶಯವು. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳು. ನಾನು ನಿನ್ನ ಸಹಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯೂ ಭಕ್ತಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ.”

13127050a ಏವಮುಕ್ತಃ ಸ ಭಗವಾನ್ಶೈಲಪುತ್ರಾ ಪಿನಾಕಧೃಕೌ|

13127050c ತಸ್ಯಾ ವೃತ್ರಾ ಚ ಬುದ್ಧ್ಯಾ ಚ ಪ್ರೀತಿಮಾನಭವತ್ಪಭುಃ||

ಶೈಲಪುತ್ರಿಯು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪಿನಾಕಧಾರೀ ಪ್ರಭುವು ಅವಳ ವರ್ತನೆ ಬುದ್ಧಿಗಳಿಂದ ಪ್ರೀತನಾದನು.

13127051a ತತಸ್ತಾಮಬ್ರವೀದ್ಧೇವಃ ಸುಭಗೇ ಶ್ರುಯತಾಮಿತಿ|

13127051c ಹೇತುಭಿಯೈರ್ಮಮೈತಾನಿ ರೂಪಾಣಿ ರುಚಿರಾನನೇ||

ದೇವನು ಅವಳಿಗೆ “ಸುಭಗೇ! ರುಚಿರಾನನೇ! ನನ್ನ ಈ ರೂಪಗಳ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೇಳು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೋ ನಾಮ

ಸಪ್ತವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೇಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೮

ಮಹೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ರೂಪ-ಲಕ್ಷಣಗಳ ಕುರಿತಾದ ಉಮೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (1-19). ಉಮೆಯ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಮಹೇಶ್ವರನು ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (20-27). ಚಾರ್ತುರ್ವರ್ಣಧರ್ಮಗಳು (28-59).

13128001 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13128001a ತಿಲೋತ್ತಮಾ ನಾಮ ಪುರಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಯೋಷಿದುತ್ತಮಾ|

13128001c ತಿಲಂ ತಿಲಂ ಸಮುದ್ಧೃತ್ಯ ರತ್ನಾನಾಂ ನಿರ್ಮಿತಾ ಶುಭಾ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಿಂದೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಕೋಶ-ಕೋಶವನ್ನೂ ರತ್ನಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಸಿ ತಿಲೋತ್ತಮ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ಉತ್ತಮ ಶುಭ

ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದನು.

13128002a ಸಾಭ್ಯಗಚ್ಚ ತ ಮಾಂ ದೇವಿ ರೂಪೇಣಾಪ್ರತಿಮಾ ಭುವಿ|

13128002c ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂ ಲೋಭಯಂತೀ ಮಾಂ ಶುಭೇ ರುಚಿರಾನನಾ||

ಭುವಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಅಪ್ರತಿಮ ರೂಪವತಿಯಾಗಿದ್ದ ಆ ರುಚಿರಾನನೆ ಶುಭೆ ದೇವಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಮೋಹಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ನನ್ನ ಸುತ್ತಲೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಹಾಕಿದಳು.

13128003a ಯತೋ ಯತಃ ಸಾ ಸುದತೀ ಮಾಮುಪಾಧಾವದಂತಿಕೇ|

13128003c ತತಸ್ತತೋ ಮುಖಂ ಚಾರು ಮಮ ದೇವಿ ವಿನಿರ್ಗತಮ್||

ದೇವೀ! ಆ ಸುದತಿಯು ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆಮಾಡುತ್ತಾ ಯಾವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಳೋ ಆಯಾ ದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನಿಂದ ಮುಖಗಳು

ಹೊರಬಂದವು.

13128004a ತಾಂ ದಿದ್ಯಕ್ಷುರಹಂ ಯೋಗಾಚ್ಚ ತುರ್ಮೂರ್ತಿತ್ವಮಾಗತಃ|

13128004c ಚತುರ್ಮುಖಶ್ಚ ಸಂವೃತ್ತೋ ದರ್ಶಯನ್ಯೋಗಮಾತ್ಮನಃ||

ಅವಳನ್ನು ನೋಡಲೋಸುಗ ನಾನು ಯೋಗದಿಂದ

ಚತುರ್ಮುರ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡೆನು. ಸುತ್ತಲೂ

ನೋಡಲೋಸುಗ ಯೋಗದಿಂದ ನನ್ನನ್ನು

ಚತುರ್ಮುಖನನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

13128005a ಪೂರ್ವೇಣ ವದನೇನಾಹಮಿಂದ್ರತ್ವಮನುಶಾಸ್ತ್ರೀ ಹ|

13128005c ಉತ್ತರೇಣ ತ್ವಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ರಮಾಮ್ಯಹಮನಿಂದಿತೇ||

ನನ್ನ ಪೂರ್ವ ವದನದಿಂದ ನಾನು ಇಂದ್ರತ್ವವನ್ನು

ಅನುಶಾಸನಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಅನಿಂದಿತೇ! ಉತ್ತರದ ವದನದಿಂದ

ನಿನ್ನೊಡನೆ ರಮಿಸುತ್ತೇನೆ.

13128006a ಪಶ್ಚಿಮಂ ಮೇ ಮುಖಂ ಸೌಮ್ಯಂ ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಸುಖಾವಹಮ್|

13128006c ದಕ್ಷಿಣಂ ಭೀಮಸಂಕಾಶಂ ರೌದ್ರಂ ಸಂಹರತಿ ಪ್ರಜಾಃ||

ಪಶ್ಚಿಮದ ಸೌಮ್ಯ ಮುಖದಿಂದ ನಾನು ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಸುಖವನ್ನು

ತರುತ್ತೇನೆ. ದಕ್ಷಿಣದ ಭೀಮಸಂಕಾಶ ರೌದ್ರ ಮುಖದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು

ಸಂಹರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13128007a ಜಟಿಲೋ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರೀ ಚ ಲೋಕಾನಾಂ ಹಿತಕಾಮ್ಯಯಾ|

13128007c ದೇವಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧ್ಯರ್ಥಂ ಪಿನಾಕಂ ಮೇ ಕರೇ ಸ್ಥಿತಮ್||

ಲೋಕಗಳ ಹಿತವನ್ನು ಬಯಸಿ ಜಟಿಲನೂ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದೇನೆ.

ದೇವಕಾರ್ಯಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ನನ್ನ ಕರದಲ್ಲಿ ಪಿನಾಕವನ್ನು
ಹಿಡಿದಿದ್ದೇನೆ.

13128008a ಇಂದ್ರೇಣ ಚ ಪುರಾ ವಜ್ರಂ ಕ್ಷಿಪ್ತಂ ಶ್ರೀಕಾಂಕ್ಷಿಣಾ ಮಮ|

13128008c ದಗ್ಧ್ವಾ ಕಂಠಂ ತು ತದ್ಯಾತಂ ತೇನ ಶ್ರೀಕಂಠತಾ ಮಮ||

ಶ್ರೀಯನ್ನು ಬಯಸಿ ಇಂದ್ರನು ಹಿಂದೆ ವಜ್ರವನ್ನು ಎಸೆದ ಕಾರಣ ಅದು
ನನ್ನ ಕಂಠವನ್ನು ಸುಟ್ಟಿದುದರಿಂದ ನಾನು ಶ್ರೀಕಂಠತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡೆನು.”

⁶¹⁵13128009 ಉಮೋವಾಚ|

---

⁶¹⁵ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಪುರಾ
ಯುಗಾಂತರೇ ಯತ್ನಾದಮೃತಾರ್ಥಂ ಸುರಾಸುರೈಃ|
ಬಲವದ್ಭಿರ್ವಿಮಥಿತಶ್ಚಿರಕಾಲಂ ಮಹೋದಧಿಃ|| ರಜ್ಜುನಾ ನಾಗರಾಜೇನ
ಮಥ್ಯಮಾನೇ ಮಹಾದಧೌ| ವಿಷಂ ತತ್ರ ಸಮುದ್ಭೂತಂ
ಸರ್ವಲೋಕವಿನಾಶನಮ್|| ತದ್ವೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಬುಧಾಸ್ಸರ್ವೇ ತದಾ
ವಿಮನಸೋಽಭವನ್| ಗ್ರಸ್ತಂ ಹಿ ತನ್ಮಯಾ ದೇವಿ ಲೋಕಾನಾಮ್
ಹಿತಕಾರಣಾತ್|| ತತ್ಕೃತಾ ನೀಲತಾ ಚಾಸೀತ್ ಕಂಠೇ ಬರ್ಹಿನಿಭಾ ಶುಭೇ|
ತದಾಪ್ರಭೃತಿಚೈವಾಹಂ ನೀಲಕಂಠ ಇತಿಸ್ಮೃತಃ|| ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ
ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ| ಉಮೋವಾಚ| ನೀಲಕಂಠ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು
ಸರ್ವಲೋಕಸುಖಾವಹ| ಬಹೂನಾಮಾಯುಧಾನಾಂ ಚ ಪಿನಾಕಂ
ಧರ್ತುಮಿಚ್ಛಸಿ| ಕಿಮರ್ಥಂ ದೇವದೇವೇಶ ತನ್ಮೇ ಶಂಶಿತುಮರ್ಹಸಿ||
ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ| ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಂ ತೇ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಧರ್ಮ್ಯಂ
ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ| ಯುಗಾಂತರೇ ಮಹಾದೇವಿ ಕಣ್ವೋ ನಾಮ ಮಹಾಮುನಿಃ|| ಸ ಹಿ
ದಿವ್ಯಾಂ ತಪಶ್ಚರ್ಯಾಂ ಕರ್ತುಮೇವೋಪಚಕ್ರಮೇ| ತಥಾ ತಸ್ಯ ತಮೋ

13128009a ವಾಹನೇಷು ಪ್ರಭೂತೇಷು ಶ್ರೀಮತ್ಸ್ವನೈಷು ಸತ್ಸು ತೇ|

13128009c ಕಥಂ ಗೋವೃಷಭೋ ದೇವ ವಾಹನತ್ವಮುಪಾಗತಃ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದೇವ! ಅನ್ಯ ಶ್ರೀಮಂತ ವಾಹನಗಳು ಇರುವಾಗ ಗೋವೃಷಭಕ್ಕೆ ಏಕೆ ನಿನ್ನ ವಾಹನತ್ವವು ದೊರಕಿತು?”

13128010 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13128010a ಸುರಭೀಂ ಸಸೃಜೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಮೃತಧೇನುಂ ಪಯೋಮುಚಮ್||

13128010c ಸಾ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಹುಧಾ ಜಾತಾ ಕ್ಷರಮಾಣಾ ಪಯೋಽಮೃತಮ್||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಮೃತವನ್ನು ಹಾಲಾಗಿ ಸುರಿಸುವ ಸುರಭೀ ಎಂಬ ಧೇನುವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅಮೃತಮಯ ಹಾಲನ್ನು ಕೊಡುವ ಅದರಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿಯ ಹಸುಗಳು

ಘೋರಂ ಚರತಃ ಕಾಲಪರ್ಯಯಾತ್|| ವಲ್ಮೀಕಿಂ ಪುನರುದ್ಭೂತಂ ತಸ್ಮೈವ ಶಿರಸಿ ಪ್ರಿಯೇ| ಧರಮಾಣಶ್ಚ ತತ್ಸರ್ವಂ ತಪಶ್ಚರ್ಯಾಂ ತಥಾಕರೋತ್|| ತಸ್ಮೈ ಬ್ರಹ್ಮ ವರಂ ದಾತುಂ ಜಗಾಮ ತಪಸಾರ್ಚಿತಃ| ದತ್ವಾ ತಸ್ಮೈ ವರಂ ದೇವೋ ವೇಣುಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತ್ವಚಿಂತಯತ್|| ಲೋಕಕಾರ್ಯಂ ಸಮುದ್ದಿಶ್ಯ ವೇಣುನಾನೇನ ಭಾಮಿನಿ| ಚಿಂತಯಿತ್ವಾ ತಮಾದಾಯ ಕಾಮುಕಾರ್ಥೇಃ ನ್ಯಯೋಜಯತ್|| ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಮ ಚ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಂ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ಲೋಕಪಿತಾಮಹಃ| ಧನುಷೀ ದ್ವೇ ತದಾ ಪ್ರಾದಾದ್ವಿಷ್ಣವೇ ಮಮ ಚೈವ ತು|| ಪಿನಾಕಂ ನಾಮ ಮೇ ಚಾಪಂ ಶಾಂಙ್ಗಂ ನಾಮ ಹರೇರ್ಧನುಃ| ತೃತೀಯಮವಶೇಷೇಣ ಗಾಂಡೀವಮಭವದ್ಧನುಃ|| ತಚ್ಚ ಸೋಮಾಯ ನಿರ್ದಿಶ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಾ ಲೋಕಂ ಗತಃ ಪುನಃ| ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಮನಿಂದಿತೇ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡವು.

13128011a ತಸ್ಯಾ ವತ್ಸಮುಖೋತ್ಸೃಷ್ಟ್ಯಃ ಫೇನೋ ಮದ್ಗಾತ್ರಮಾಗತಃ|

13128011c ತತೋ ದಗ್ಧಾ ಮಯಾ ಗಾವೋ ನಾನಾವರ್ಣತ್ವಮಾಗತಾಃ||

ಅವಳ ಕರುವಿನ ಮುಖದಿಂದ ಚೆಲ್ಲಲ್ಪಟ್ಟ ಹಾಲಿನ ನೊರೆಯು ನನ್ನ ಶರೀರದ ಮೇಲೆ ಬಿದ್ದಾಗ ನನ್ನಿಂದ ದಗ್ಧವಾದ ಗೋವುಗಳಿಗೆ ನಾನಾ ಬಣ್ಣಗಳು ಬಂದವು.

13128012a ತತೋಽಹಂ ಲೋಕಗುರುಣಾ ಶಮಂ ನೀತೋಽರ್ಥವೇದಿನಾ|

13128012c ವೃಷಂ ಚೇಮಂ ಧ್ವಜಾರ್ಥಂ ಮೇ ದದೌ ವಾಹನಮೇವ ಚ||

ಆಗ ನನ್ನನ್ನು ಶಾಂತಗೊಳಿಸಲು ಅರ್ಥವೇದಿ ಲೋಕಗುರು ಬ್ರಹ್ಮನು ವೃಷಭವನ್ನು ನನ್ನ ಧ್ವಜಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ವಾಹನಕ್ಕಾಗಿ ನೀಡಿದನು.⁶¹⁶.”

13128013 ಉಮೋವಾಚ|

13128013a ನಿವಾಸಾ ಬಹುರೂಪಾಸ್ತೇ ವಿಶ್ವರೂಪಗುಣಾನ್ವಿತಾಃ|

13128013c ತಾಂಶ್ಚ ಸಂತ್ಯಜ್ಯ ಭಗವನ್ ಶ್ಮಶಾನೇ ರಮಸೇ ಕಥಮ್||

13128014a ಕೇಶಾಸ್ಥಿಕಲಿಲೇ ಭೀಮೇ ಕಪಾಲಘಟಸಂಕುಲೇ|

13128014c ಗೃಧ್ರಗೋಮಾಯುಕಲಿಲೇ ಚಿತಾಗ್ನಿಶತಸಂಕುಲೇ||

13128015a ಅಶುಚೌ ಮಾಂಸಕಲಿಲೇ ವಸಾಶೋಣಿತಕರ್ದಮೇ|

13128015c ವಿನಿಕೀರ್ಣಾ ಮಿಷಚಯೇ ಶಿವಾನಾದವಿನಾದಿತೇ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್ ! ನಿನಗೆ ವಿಶ್ವರೂಪಗುಣಾನ್ವಿತ

⁶¹⁶ ಈ ಕಥೆಯು ಇದೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದ ಅಧ್ಯಾಯ 76ರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದು ಬಂದಿದೆ.

ಬಹುರೂಪದ ನಿವಾಸಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ನೀನು ಕೂದಲು-
ಮೂಳೆಗಳು ಹರಡಿರುವ, ಭಯಂಕರ ಕಪಾಲ-ಮಡಿಕೆಗಳ
ರಾಶಿಗಳಿರುವ, ಹದ್ದು-ನರಿಗಳು ಸಂಚರಿಸುವ, ನೂರಾರು ಚಿತ್ತಾಂಗಿಗಳು
ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ, ಮಾಂಸದ ಮುದ್ದೆಗಳು-ಕೀವು-ರಕ್ತಗಳಿಂದ
ಅಶೌಚವಾಗಿರುವ ಚೆಲ್ಲಿದ್ದ ಮಾಂಸಗಳ ಆಸೆಯಿಂದ ನರಿಗಳು
ಕೂಗುತ್ತಿರುವ ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿ ಏಕೆ ರಮಿಸುತ್ತೀಯೆ?"

13128016 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13128016a ಮೇಧ್ಯಾನ್ವೇಷೀ ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ವಿಚರಾಮಿ ನಿಶಾಸ್ವಹಮ್|

13128016c ನ ಚ ಮೇಧ್ಯತರಂ ಕಿಂ ಚಿಚ್ಚ ಶಾನಾದಿಹ ವಿದ್ಯತೇ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ನಾನು ಪವಿತ್ರ ಸ್ಥಳವನ್ನು
ಹುಡುಕುತ್ತಾ ಇಡೀ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತುತ್ತಿರುತ್ತೇನೆ. ಆದರೆ
ಶ್ಮಶಾನದಷ್ಟು ಪುಣ್ಯ ಭೂಮಿಯು ನನಗೆ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.

13128017a ತೇನ ಮೇ ಸರ್ವವಾಸಾನಾಂ ಶ್ಮಶಾನೇ ರಮತೇ ಮನಃ|

13128017c ನ್ಯಗ್ರೋಧಶಾಖಾಸಂಚನೇ ನಿರ್ಭುಕ್ತಸ್ವಗ್ವಿಭೂಷಿತೇ||

ಆಲದ ಮರದ ರೆಂಬೆಗಳಿಂದ ಆಚ್ಛಾದಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು
ತಿರುಚಿಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟ ಪುಷ್ಪಹಾರಗಳಿಂದ ವಿಭೂಷಿತವಾಗಿರುವ
ಶ್ಮಶಾನವೇ ನನಗೆ ಎಲ್ಲ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗಿಂತ ಸಂತೋಷವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

13128018a ತತ್ರ ಚೈವ ರಮಂತೇ ಮೇ ಭೂತಸಂಘಾಃ ಶುಭಾನನೇ|

13128018c ನ ಚ ಭೂತಗಣೈರ್ದೇವಿ ವಿನಾಹಂ ವಸ್ತುಮುತ್ಸಹೇ||

ಶುಭಾನನೇ! ಅಲ್ಲಿ ಭೂತಸಂಘಗಳೂ ರಮಿಸುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ದೇವಿ!
ಭೂತಗಣಗಳಿಲ್ಲದಿರುವಲ್ಲಿ ನಾನು ವಾಸಿಸಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

13128019a ಏಷ ವಾಸೋ ಹಿ ಮೇ ಮೇಧ್ಯಃ ಸ್ವರ್ಗೀಯಶ್ಚ ಮತೋ ಹಿ ಮೇ|

13128019c ಪುಣ್ಯಃ ಪರಮಕಶ್ಚೈವ ಮೇಧ್ಯಕಾಮೈರುಪಾಸ್ಯತೇ||

ಆದುದರಿಂದ ಶ್ಮಶಾನವು ನನಗೆ ಪರಮ ಪವಿತ್ರವೂ ಸ್ವರ್ಗದಂತಹ ವಾಸಸ್ಥಾನವೂ ಆಗಿದೆ. ಇದು ಪುಣ್ಯಪ್ರದವಾಗಿದೆ. ಪವಿತ್ರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಬಯಸುವವರು ಶ್ಮಶಾನಭೂಮಿಯನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ.⁶¹⁷”

⁶¹⁸13128020 ಉಮೋವಾಚ|

⁶¹⁷ ಶ್ಮಶಾನ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಮಹಾಶ್ಮಶಾನವೆನಿಸಿರುವ ಕಾಶಿಯೆಂದೂ ಮೇಧ್ಯ ಎಂಬ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಮೇಧ್ಯಂಬ್ರಹ್ಮ ತತ್ವಾಪ್ತಿಕಾಮೈಃ ಇದಂ ಶ್ಮಶಾನಂ ಉಪಾಸ್ಯತೇ - ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಲು ಇಚ್ಛಿಸುವವರು ಮಹಾಶ್ಮಶಾನವಾದ ಕಾಶಿಕ್ಷೇತ್ರವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾರೆ.

⁶¹⁸ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಅಸ್ಮಾಚ್ಚ ಶ್ಮಶಾನಮೇಧ್ಯಂ ತು ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂಚಿದನಿಂದಿತೇ|

ನಿಸ್ಸಂಪಾತಾನ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತಸ್ಮಾಚ್ಚು ಚಿತಮಂ ಸ್ಮೃತಮ್|| ಸ್ಥಾನಂ ಮೇ ತತ್ರ ವಿಹಿತಂ ವೀರಸ್ಥಾನಮಿತಿ ಪ್ರಿಯೇ| ಕಪಾಲಶತಸಂಪೂರ್ಣಮಭಿರೂಪಂ ಭಯಾನಕಮ್|| ಮಧ್ಯಾಕ್ಷೇ ಸಂಧ್ಯಯೋಸ್ತತ್ರ ನಕ್ಷತ್ರೇ ರುದ್ರದೈವತೇ|

ಆಯುಷ್ಯಾಮೈರಶುದ್ಧೈರ್ವಾ ನ ಗಂತ್ಯವ್ಯಮಿತಿ ಸ್ಥಿತಿಃ|| ಮದನ್ಯೇನ ನ ಶಕ್ಯಂ ಹಿ ನಿಹಂತಂ ಭೂತಜಂ ಭಯಮ್| ತತ್ರಸ್ಥೋತ್ರಹಂ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪಾಲಯಾಮಿ ದಿನೇ ದಿನೇ|| ಮನ್ನಿಯೋಗಾದ್ಭೂತಸಂಘಾ ನ ಚ ಘ್ನಂತೀಹ ಕಂಚನ| ತಾಂಸ್ತು ಲೋಕಹಿತಾರ್ಥಾಯ ಶ್ಮಶಾನೇ ರಮಮಾಮ್ಯಹಮ್||

ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ| ಉಮೋವಾಚ| ಭಗವನ್ನೇವದೇವೇಶ ತ್ರಿನೇತ್ರ ವೃಷಭಧ್ವಜ| ಪಿಂಗಲಂ ವಿಕೃತಂ ಭಾತಿ ರೂಪಂ ತೇ ತು ಭಯಾನಕಮ್|| ಭಸ್ಮದಿಗ್ಧಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ತೀಕ್ಷ್ಣದಂಷ್ಟ್ರಂ ಜಟಾಕುಲಮ್| ವ್ಯಾಘ್ರೋದರತ್ವಕ್ಸಂವೀತಂ ಕಪಿಲಶ್ಮಶ್ರುಸಂತತಮ್|| ರೌದ್ರಂ

13128020a ಭಗವನ್ನರ್ವ ಭೂತೇಶ ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಭೃತಾಂ ವರ|

13128020c ಪಿನಾಕಪಾಣೇ ವರದ ಸಂಶಯೋ ಮೇ ಮಹಾನಯಮ್||

ಭಯಾನಕಂ ಘೋರಂ ಶೂಲಪಟ್ಟಿಶಸಂಯುತಮ್| ಕಿಮರ್ಥಂ ತ್ವಿದೃಶಂ
ರೂಪಂ ತನ್ಮೇ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ|| ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ| ತದಹಂ
ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಶೃತು ತತ್ತ್ವಂ ಸಮಾಹಿತಾ| ದ್ವಿವಿಧೋ ಲೌಕಿಕೋ ಭಾವಃ
ಶೀತಮುಷ್ಣಮಿತಿ ಪ್ರಿಯೇ|| ತಯೋರ್ಹಿ ಗೃಧಿತಂ ಸರ್ವಂ
ಸೌಮ್ಯಗ್ನೇಯಮಿದಂ ಜಗತ್| ಸೌಮ್ಯತ್ವಂ ಸತತಂ ವಿಷ್ಣು ಮಯ್ಯಾಗ್ನೇಯಂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮ್|| ಅನೇನ ವಪುಷಾ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಲೋಕಾನ್ಭಿಭ್ರಮ್ಯಹಮ್|
ರೌದ್ರಾಕೃತಿಂ ವಿರೂಪಾಕ್ಷಂ ಶೂಲಪಟ್ಟಿಶಸಂಯುತಮ್| ಆಗ್ನೇಯಮಿತಿ ಮೇ
ರೂಪಂ ದೇವಿ ಲೋಕಹಿತೇ ರತಮ್|| ಯದ್ಯಹಂ ವಿಪರೀತಃ ಸ್ಯಾಮೇತತ್ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ
ಶುಭಾನನೇ| ತದೈವ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ವಿಪರೀತಂ ಪ್ರವರ್ತತೇ||
ತಸ್ಮಾನ್ಮಯೇದಂ ದ್ರಿಯತೇ ರೂಪಂ ಲೋಕಹಿತೈಷಿಣಾ| ಇತಿ ತೇ ಕಥಿತಂ
ದೇವಿ ಕಿಂ ಭೂಯಃ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಸಿ|| ನಾರದ ಉವಾಚ| ಏವಂ ಬ್ರುವತಿ
ದೇವೇಶೇ ವಿಸ್ಮಿತಾ ಪರಮರ್ಷಯಃ|
ವಾಗ್ಭಿಃಸಾಂಜಲಿಮಾಲಾಭಿರಭಿತುಷ್ಟುಪುರೀಶ್ವರಮ್|| ಋಷಯ ಊಚುಃ|
ನಮಃ ಶಂಕರ ಸರ್ವೇಶ ನಮಃ ಸರ್ವಜಗದ್ಗುರೋ| ನಮೋ
ದೇವಾದಿದೇವಾಯ ನಮಃ ಶಶಿಕಲಾಧರ|| ನಮೋ ಘೋರತರಾದ್ಭೋರ
ನಮೋ ರುದ್ರಾಯ ಶಂಕರ| ನಮಃ ಶಾಂತತರಾಚ್ಛಾಂತಂ ನಮಶ್ಚಂದ್ರಸ್ಯ
ಪಾಲಕ|| ನಮಃ ಸೋಮಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಸ್ತುಭ್ಯಂ ಚತುರ್ಮುಖ| ನಮೋ
ಭೂತಪತೇ ಶಂಭೋ ಜಹ್ನುಕನ್ಯಾಂಬುಶೇಖರ|| ನಮಸ್ತಿಶೂಲಹಸ್ತಾಯ
ಪನ್ನಗಾಭರಣಾಯ ಚ| ನಮೋಽಸ್ತು ವಿಷಮಾಕ್ಷಾಯ ದಕ್ಷಯಜ್ಞಪ್ರದಾಹಕ||
ನಮೋಸ್ತು ಬಹುನೇತ್ರಾಯ ಲೋಕರಕ್ಷಣತತ್ಪರ| ಅಹೋ ದೇವಸ್ಯ
ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಮಹೋ ದೇವಸ್ಯ ವೈ ಕೃಪಾ|| ಏವಂ ಧರ್ಮ ಪರತ್ವಂ ಚ
ದೇವದೇವಸ್ಯ ಚಾರ್ಹತಿ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಸರ್ವ ಭೂತೇಶ!

ಸರ್ವ ಧರ್ಮ ಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಪಿನಾಕಪಾಣೇ! ವರದ! ನನಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹಾಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ.

13128021a ಅಯಂ ಮುನಿಗಣಃ ಸರ್ವ ಸ್ತುಪಸ್ತುಪ ಇತಿ ಪ್ರಭೋ|

13128021c ತಪೋನ್ವೇಷಕರೋ ಲೋಕೇ ಭ್ರಮತೇ ವಿವಿಧಾಕೃತಿಃ||

ಪ್ರಭೋ! ಈ ಮುನಿಗಣವೆಲ್ಲವೂ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಿ ತಪಸ್ವಿಗಳೆಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ವಿವಿಧ ಆಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿರುವ ಈ ತಪೋನ್ವೇಷಕರು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13128022a ಅಸ್ಯ ಚೈವರ್ಷಿ ಸಂಘಸ್ಯ ಮಮ ಚ ಪ್ರಿಯಕಾಮ್ಯಯಾ|

13128022c ಏತಂ ಮಮೇಹ ಸಂದೇಹಂ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯರಿಂದಮ||

ಅರಿಂದಮ! ಈ ಋಷಿಸಂಘದ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಪ್ರಿಯವನ್ನು ಬಯಸಿ ಈ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನೀನು ನಿವಾರಿಸಬೇಕು.

13128023a ಧರ್ಮಃ ಕಿಂಲಕ್ಷಣಃ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಕಥಂ ವಾಚರಿತುಂ ನರೈಃ|

13128023c ಶಕ್ಯೋ ಧರ್ಮಮವಿಂದದ್ಭಿರ್ಧರ್ಮಜ್ಞ ವದ ಮೇ ಪ್ರಭೋ||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಪ್ರಭೋ! ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವು ಏನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿಯದವರು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದಾದರೂ ಹೇಗೆ? ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು!”

13128024 ನಾರದ ಉವಾಚ|

13128024a ತತೋ ಮುನಿಗಣಃ ಸರ್ವ ಸ್ತಾಂ ದೇವೀಂ ಪ್ರತ್ಯಪೂಜಯತ್|

13128024c ವಾಗ್ಭಿರ್ಘೋಷಿತಾರ್ಥಾಭಿಃ ಸ್ತವೈಶ್ಚಾರ್ಥವಿದಾಂ ವರ||

ನಾರದನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಥವಿದರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆಗ ಸರ್ವ
ಮುನಿಗಳೂ ಅರ್ಥಭೂಷಿತವಾದ ವಾಕ್ಯ-ಋಕ್ಯ ಮತ್ತು
ಸ್ತವಗಳಿಂದ ದೇವಿಯನ್ನು ಪೂಜಿಸಿತು.

13128025 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13128025a ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯವಚನಂ ಸರ್ವಭೂತಾನುಕಂಪನಮ್|

13128025c ಶಮೋ ದಾನಂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯೋ ಧರ್ಮ ಉತ್ತಮಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯವಚನ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ
ಅನುಕಂಪ, ಶಮ, ಮತ್ತು ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಾನ ಇವು ಗೃಹಸ್ಥನ ಉತ್ತಮ
ಧರ್ಮಗಳು.

13128026a ಪರದಾರೇಷ್ಟ್ಯಸಂಕಲ್ಪೋ ನ್ಯಾಸಸ್ತ್ರೀಪರಿರಕ್ಷಣಮ್|

13128026c ಅದತ್ತಾದಾನವಿರಮೋ ಮಧುಮಾಂಸಸ್ಯ ವರ್ಜನಮ್||

13128027a ಏಷ ಪಂಚವಿಧೋ ಧರ್ಮೋ ಬಹುಶಾಖಃ ಸುಖೋದಯಃ|

13128027c ದೇಹಿಭಿರ್ಧರ್ಮಪರಮೈಃ ಕರ್ತವ್ಯೋ ಧರ್ಮಸಂಚಯಃ||

ಪರದಾರೆಯರನ್ನು ಬಯಸದಿರುವುದು, ನ್ಯಾಸರೂಪದಲ್ಲಿ
ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಪರಿರಕ್ಷಿಸುವುದು, ದಾನವಾಗಿ
ಕೊಟ್ಟಿರದೇ ಇರುವವುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು, ಮಧು-
ಮಾಂಸಗಳ ವರ್ಜನೆ ಈ ಐದುವಿಧದ ಧರ್ಮಗಳು ಸುಖವನ್ನು
ನೀಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಇವಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಶಾಖೆಗಳಿವೆ. ಧರ್ಮವೇ
ಶ್ರೇಯಸ್ಕರವೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವರು ಈ ಧರ್ಮಸಂಚಯವನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.”

13128028 ಉಮೋವಾಚ|

13128028a ಭಗವನ್ಸಂಶಯಂ ಪೃಷ್ಟ್ವಸ್ತಂ ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ|

13128028c ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸ್ವೇ ಸ್ವೇ ವರ್ಣೇ ಗುಣಾವಹಃ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಸಂಶಯವು ಉಂಟಾಗಿದೆ. ಅದನ್ನು ಬಗೆಹರಿಸಬೇಕು.

ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಧರ್ಮವು ಯಾವ ಯಾವ ವರ್ಣದವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುತ್ತದೆ?

13128029a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಕೀದೃಶೋ ಧರ್ಮಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೇ ಕೀದೃಶೋ ಭವೇತ್|

13128029c ವೈಶ್ಯೇ ಕಿಂಲಕ್ಷಣೋ ಧರ್ಮಃ ಶೂದ್ರೇ ಕಿಂಲಕ್ಷಣೋ ಭವೇತ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಧರ್ಮವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ? ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ? ವೈಶ್ಯರ ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವು ಏನು? ಶೂದ್ರರ ಧರ್ಮದ ಲಕ್ಷಣವು ಏನು?”

13128030 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

⁶¹⁹13128030a ನ್ಯಾಯತಸ್ತೇ ಮಹಾಭಾಗೇ ಸಂಶಯಃ ಸಮುದೀರಿತಃ|

⁶¹⁹ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಏತತ್ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಯತ್ತೇ ದೇವಿ ಮನಃಪ್ರಿಯಮ್| ಶೃಣು ತತ್ಸರ್ವಮಖಿಲಂ ಧರ್ಮಂ ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಶ್ರಿತಮ್|| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾ ವೈಶ್ಯಾಃ ಶೂದ್ರಾಶ್ಚೇತಿ ಚತುರ್ವಿಧಮ್| ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವಿಹಿತಾಃ ಪೂರ್ವಂ ಲೋಕತಂತ್ರಮಭೀಪ್ಸತಾ|| ಕರ್ಮಾಣಿ ಚ ತದರ್ಹಾಣಿ ಶಾಸ್ತ್ರೇಷು ವಿಹಿತಾನಿ ವೈ| ಯದೀದಮೇಕವರ್ಣಂ ಸ್ಯಾಜ್ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ವಿನಶ್ಯತಿ|| ಸಹೈವ ದೇವಿ ವರ್ಣಾನಿ ಚತ್ವಾರಿ ವಿಹಿತಾನ್ಯತಃ| ಮುಖಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಸ್ಮಾತ್ತೇ ವಾಗ್ವಿಶಾರದಾಃ|| ಬಾಹುಭ್ಯಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾತ್ಸ್ಮಾತ್ತೇ ಬಾಹುಗರ್ವಿತಾಃ|

13128030c ಭೂಮಿದೇವಾ ಮಹಾಭಾಗಾಃ ಸದಾ ಲೋಕೇ ದ್ವಿಜಾತಯಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾಭಾಗೇ! ನಿನ್ನ ಸಂಶಯವನ್ನು
ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿಯೇ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿರುವೆ. ಮಹಾಭಾಗ
ದ್ವಿಜಾತಿಯವರು ಸದಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಭೂಮಿದೇವರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

13128031a ಉಪವಾಸಃ ಸದಾ ಧರ್ಮೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ|

13128031c ಸ ಹಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥಮುತ್ತನ್ನೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಉದರಾದುದ್ಗತಾ ವೈಶ್ಯಾಸ್ತಸ್ಮಾದ್ವಾರೋಪಜೀವಿನಃ|| ಶುದ್ಧಶ್ಚ ಪಾದತಃ
ಸೃಷ್ಟಾತ್ಸ್ಮಾತ್ತೇ ಪರಿಚಾರಕಾಃ| ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಕರ್ಮಾಣಿ ಶೃಣು
ದೇವಿ ಸಮಾಹಿತಾ|| ವಿಪ್ರಾಃ ಕೃತಾ ಭೂಮಿದೇವಾ ಲೋಕಾನಾಂ ಧಾರಣೇ
ಕೃತಾಃ| ತೇ ಕೈಶ್ಚಿನ್ನಾವಮಂತವ್ಯಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಹಿತಮಿಚ್ಛುಭಿಃ|| ಯದಿ ತೇ
ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ನ ಸ್ಯುರ್ಧಾನಯೋಗವಹಾಃ ಸದಾ|
ಉಭಯೋರ್ಲೋಕಯೋರ್ದೇವಿ ಸ್ಥಿತಿನ ಸ್ಯಾತ್ಸಮಾಸತಃ||
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಯೋಽವಮನ್ಯೇತ ನಿಂದೇಚ್ಛ ಕ್ರೋಧಯೇಚ್ಛ ವಾ| ಪ್ರಹರೇತ
ಹರೇದ್ವಾಪಿ ಧನಂ ತೇಷಾಂ ನರಾಧಮಃ|| ಕಾರಯೇದ್ದೀನಕರ್ಮಾಣಿ
ಕಾಮಲೋಭವಿಮೋಹನಾತ್| ಸ ಚ ಮಾಮವಮನ್ಯೇತ ಮಾಂ ಕ್ರೋಧಯತಿ
ನಿಂದತಿ|| ಮಾಮೇವ ಪ್ರಹರೇನ್ಮೂಢೋ ಮದ್ಧನಸ್ಯಾಪಹಾರಕಃ| ಮಾಮೇವ
ಪ್ರೇಷಣಂ ಕೃತ್ವಾ ನಿಂದತೇ ಮೂಢಚೇತನಃ|| ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೋ ಯಜನಂ ದಾನಂ
ತಸ್ಯ ಧರ್ಮ ಇತಿ ಸ್ಥಿತಿಃ| ಕರ್ಮಾಣಧ್ಯಾಪನಂ ಚೈವ ಯಾಜನಂ ಚ
ಪ್ರತಿಗ್ರಹಃ|| ಸತ್ಯಂ ಶಾಂತಿಸ್ತಪಃ ಶೌಚಂ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ| ವಿಕ್ರಯೋ
ರಸಧಾನ್ಯಾನಾಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ವಿಗರ್ಹಿತಃ|| ತಪ ಏವ ಸದಾ ಧರ್ಮೋ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ನ ಸಂಶಯಃ| ಸ ತು ಧರ್ಮಾರ್ಥಮುತ್ತನ್ನಃ ಪೂರ್ವಂ ಧಾತ್ರಾ
ತಪೋಬಲಾತ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮವು ಉಪವಾಸ.⁶²⁰ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಅದೇ ಧರ್ಮಾರ್ಥದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13128032a ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಕ್ರಿಯಾ ದೇವಿ ವ್ರತಚರ್ಯಾ ಚ ನ್ಯಾಯತಃ|

13128032c ತಥೋಪನಯನಂ ಚೈವ ದ್ವಿಜಾಯೈವೋಪಪದ್ಯತೇ||

ದೇವೀ! ಧರ್ಮಕ್ರಿಯೆಗಳೂ, ನ್ಯಾಯಯುಕ್ತವಾದ ವ್ರತಚರ್ಯವೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಉಪನಯನವೂ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

13128033a ಗುರುದೈವತಪೂಜಾರ್ಥಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಾಭ್ಯಸನಾತ್ಮಕಃ|

13128033c ದೇಹಿಭಿರ್ಧರ್ಮಪರಮೈಶ್ಚ ತ್ವೋ ಧರ್ಮಸಂಭವಃ||

ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಪರಮ ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳ ಮನುಷ್ಯರು ಗುರು-ದೇವತೆಗಳ ಪೂಜಾರ್ಥವಾಗಿ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ ವೇದಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.”

13128034 ಉಮೋವಾಚ|

13128034a ಭಗವನ್ಸಂಶಯೋ ಮೇಽತ್ರ ತಂ ಮೇ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ|

13128034c ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಧರ್ಮಂ ಹಿ ನೈಪುಣ್ಯೇನ ಪ್ರಕೀರ್ತಯ||

⁶²⁰ ಪರಮಾತ್ಮನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವುದು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಉಪವಾಸ ಶಬ್ದಕ್ಕಿದೆ. ಉಪಾವ್ರತಸ್ಯ ಪಾಪೇಭ್ಯೋ ಯಶ್ಚ ವಾಸೋ ಗುಣೈಃ ಸಹ| ಉಪವಾಸಃ ಸ ವಿಜ್ಞೇಯಃ ಸರ್ವಭೋಗವಿವರ್ಜಿತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಾಣಿದಯ, ಸಹನೆ, ದ್ವೇಷಾಸೂಯಪರಿತ್ಯಾಗ, ಅಕಾರ್ಪಣ್ಯ, ನಿಸ್ಪೃಹತೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ತ್ಯಾಗಮಾಡುವುದೇ ಉಪವಾಸ.

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಇದರ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಸಂಶಯವಿದೆ. ಅದನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಬೇಕು. ಚಾತುರ್ವಣ್ಯದ ಧರ್ಮವನ್ನು ನೈಪುಣ್ಯತೆಯಿಂದ ವರ್ಣಿಸು.”

13128035 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13128035a ರಹಸ್ಯಶ್ರವಣಂ ಧರ್ಮೋ ವೇದವ್ರತನಿಷೇವಣಮ್|

13128035c ವ್ರತಚರ್ಯಾಪರೋ ಧರ್ಮೋ ಗುರುಪಾದಪ್ರಸಾದನಮ್||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮದ ರಹಸ್ಯಶ್ರವಣ, ವೇದವ್ರತಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು, ಮತ್ತು ಗುರುಪಾದವನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸುವುದು ಇವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯದ ಧರ್ಮಗಳು.

13128036a ಭೈಕ್ಷಚರ್ಯಾಪರೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮೋ ನಿತ್ಯೋಪವಾಸಿತಾ|

13128036c ನಿತ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಿತಾ ಧರ್ಮೋ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮಸ್ತಥಾ||

ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಯಜ್ಞೋಪವೀತವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವುದು, ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ನಿರತನಾಗಿರುವುದು ಮತ್ತು ಭಿಕ್ಷಾಟನಾ ಧರ್ಮವೇ.⁶²¹ ಪರಮ ಧರ್ಮವು.

13128037a ಗುರುಣಾ ತ್ವಭ್ಯನುಜ್ಞಾತಃ ಸಮಾವರ್ತೇತ ವೈ ದ್ವಿಜಃ|

13128037c ವಿಂದೇತಾನಂತರಂ ಭಾರ್ಯಾಮನುರೂಪಾಂ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಅನಂತರ ಗುರುವಿನ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಮಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅನುರೂಪಳಾದವಳನ್ನು

---

⁶²¹ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಗುರುವಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿ ಅವರ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ತಿನ್ನುವುದು.

ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13128038a ಶೂದ್ರಾನ್ನವರ್ಜನಂ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾ ಸತ್ಪಥಸೇವನಮ್|

13128038c ಧರ್ಮೋ ನಿತ್ಯೋಪವಾಸಿತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ||

ನಂತರ ಗೃಹಸ್ಥಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಾನ್ನವನ್ನು ವರ್ಜಿಸುವುದು, ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವುದು, ನಿತ್ಯವೂ ಉಪವಾಸಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೆ.⁶²² ಇವು ಧರ್ಮಗಳು.

13128039a ಆಹಿತಾಗ್ನಿರಧೀಯಾನೋ ಜುಹ್ವಾನಃ ಸಂಯತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13128039c ವಿಘಸಾಶೀ ಯತಾಹಾರೋ ಗೃಹಸ್ಥಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯುಚಿಃ||

ಗೃಹಸ್ಥನು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಯಜ್ಞಶೇಷವನ್ನು ಊಟಮಾಡಬೇಕು, ಯತಾಹಾರಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಸತ್ಯವಾನನೂ ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

13128040a ಅತಿಥಿವ್ರತತಾ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಸ್ತ್ರೀತಾಗ್ನಿಧಾರಣಮ್|

13128040c ಇಷ್ಟೀಶ್ಚ ಪಶುಬಂಧಾಂಶ್ಚ ವಿಧಿಪೂರ್ವಂ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಅತಿಥಿವ್ರತವು ಅವನ ಧರ್ಮ. ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾದಿ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಅವನ ಧರ್ಮ. ಇಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಪಶುಬಂಧಗಳನ್ನೂ ವಿಧಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಆಚರಿಸಬೇಕು.

13128041a ಯಜ್ಞಶ್ಚ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾಹಿಂಸಾ ಚ ದೇಹಿಷು|

⁶²² ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವಳು ಋತುಮತಿಯಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಸಂಭೋಗಮಾಡುವುದು.

13128041c ಅಪೂರ್ವಭೋಜನಂ ಧರ್ಮೋ ವಿಘ್ನಾಶಿತ್ಯಮೇವ ಚ||

ಅವನ ಪರಮ ಧರ್ಮವು ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ದೇಹಗಳಿಗೆ ಅಹಿಂಸೆ.
ಮೊದಲು ಊಟಮಾಡದೇ ವಿಘ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡುವುದೂ ಅವನ
ಧರ್ಮವು.

13128042a ಭುಕ್ತೇ ಪರಿಜನೇ ಪಶ್ಚಾದ್ಭೋಜನಂ ಧರ್ಮ ಉಚ್ಯತೇ|

13128042c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥಸ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರಿಯಸ್ಯ ವಿಶೇಷತಃ||

ಪರಿಜನರು ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಊಟಮಾಡುವುದು ಧರ್ಮ
ಎಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೋತ್ರಿಯ
ಗೃಹಸ್ಥನ ಧರ್ಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

13128043a ದಂಪತ್ಯೋಃ ಸಮಶೀಲತ್ವಂ ಧರ್ಮಶ್ಚ ಗೃಹಮೇಧಿನಾಮ್||

13128043c ಗೃಹ್ಯಾಣಾಂ ಚೈವ ದೇವಾನಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಪುಷ್ಪಬಲಿಕ್ರಿಯಾ||

ದಂಪತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಶೀಲತ್ವವಿರಬೇಕು. ಇದು ಗೃಹಸ್ಥನ ಧರ್ಮವು.
ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಪುಷ್ಪಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಿ ಅನ್ನದ
ಬಲಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

13128044a ನಿತ್ಯೋಪಲೇಪನಂ ಧರ್ಮಸ್ತಥಾ ನಿತ್ಯೋಪವಾಸಿತಾ|

13128044c ಸುಸಂಮೃಷ್ಟೋಪಲಿಪ್ತೇ ಚ ಸಾಜ್ಯಧೂಮೋದ್ಗಮೇ ಗೃಹೇ||

ನಿತ್ಯವೂ ಮನೆಯನ್ನು ಸಾರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ವ್ರತಗಳನ್ನು
ನಡೆಸುವುದೂ ಗೃಹಸ್ಥನ ಧರ್ಮಗಳು. ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗುಡಿಸಿ ಸಾರಿಸಿದ
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಆಜ್ಯದ ಹೋಮದ ಹೊಗೆಯು ಪಸರಿಸಬೇಕು.

13128045a ಏಷ ದ್ವಿಜಜನೇ ಧರ್ಮೋ ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯೋ ಲೋಕಧಾರಣಃ|

13128045c ದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಸತಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಸದೈವೈಷ ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಇದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಗೃಹಸ್ಥನ ಲೋಕವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಧರ್ಮವು. ಉತ್ತಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿತ್ಯವೂ ಹೀಗೆಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13128046a ಯಸ್ತು ಕ್ಷತ್ರಗತೋ ದೇವಿ ತ್ವಯಾ ಧರ್ಮ ಉದೀರಿತಃ|

13128046c ತಮಹಂ ತೇ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತಂ ಮೇ ಶೃಣು ಸಮಾಹಿತಾ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಸಮಾಹಿತಳಾಗಿ ಕೇಳು.

13128047a ಕ್ಷತ್ರಿಯಸ್ಯ ಸ್ಮೃತೋ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರಜಾಪಾಲನಮಾದಿತಃ|

13128047c ನಿರ್ದಿಷ್ಟಫಲಭೋಕ್ತಾ ಹಿ ರಾಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪರಿಪಾಲನೆಯು ಪ್ರಥಮ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರಜೆಗಳ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜನು ಧರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

623 13128048a ಪ್ರಜಾಃ ಪಾಲಯತೇ ಯೋ ಹಿ ಧರ್ಮೇಣ ಮನುಜಾಧಿಪಃ|

13128048c ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಾರ್ಜಿತಾ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಜಾಪಾಲನಸಂಚಿತಾಃ||

ಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಮನುಜಾಧಿಪನು

---

623 ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಸ್ತು ತತೋ ದೇವಿ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಪಾಲನೇ ಸ್ಮೃತಾಃ| ಯದಿ ನ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಲೋಕೇ ಜಗತ್ಕ್ಯಾ ದಧರೋತ್ತರಮ್|| ರಕ್ಷಣಾತ್ ಕ್ಷತ್ರಿಯೈರೇವ ಜಗದ್ಭವತಿ ಶಾಶ್ವತಮ್| ಸಮ್ಯಗ್ಗುಣಹಿತೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಃ ಪೌರಹಿತಕ್ರಿಯಾ| ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥಿತಿರ್ನಿತ್ಯಂ ಗುಣಯುಕ್ತೋ ಮಹೀಪತಿಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಪ್ರಜಾಪಾಲನದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸಿ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧರ್ಮದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

- 13128049a ತತ್ರ ರಾಜ್ಞಃ ಪರೋ ಧರ್ಮೋ ದಮಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ಏವ ಚ|
13128049c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಪರಿಸ್ಪಂದೋ ದಾನಾಧ್ಯಯನಮೇವ ಚ||
13128050a ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣಂ ಯಜ್ಞೋ ಧರ್ಮ ಕ್ರಿಯಾಸ್ತಥಾ|
13128050c ಭೃತ್ಯಾನಾಂ ಭರಣಂ ಧರ್ಮಃ ಕೃತೇ ಕರ್ಮಣ್ಯಮೋಘತಾ||
13128051a ಸಮ್ಯಗ್ಗಂಡೇ ಸ್ಥಿತಿರ್ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮೋ ವೇದಕ್ರತುಕ್ರಿಯಾಃ|
13128051c ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥಿತಿರ್ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯವಾಕ್ಯರತಿಸ್ತಥಾ||

ಇಂದ್ರಿಯ ಸಂಯಮ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ, ಯಜ್ಞೋಪವೀತಧಾರಣ, ಯಜ್ಞ, ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳು, ಸೇವಕರನ್ನು ಪೋಷಿಸುವುದು, ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವುದು, ಉಚಿತ ದಂಡನೆಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು, ವೈದಿಕ ಯಜ್ಞಾದಿ ಕರ್ಮಗಳ ಅನುಷ್ಠಾನ, ವ್ಯವಹಾರಸ್ಥಿತಿ ಧರ್ಮ, ಮತ್ತು ಸತ್ಯವಾಕ್ಯಗಳನ್ನೇ ಆಡುವುದು - ಇವು ರಾಜನ ಪರಮ ಧರ್ಮಗಳು.

- 13128052a ಆರ್ತಹಸ್ತಪ್ರದೋ ರಾಜಾ ಪ್ರೇತ್ಯ ಚೇಹ ಮಹೀಯತೇ|
13128052c ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ವಿಕ್ರಾಂತಃ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ನಿಧನಂ ಗತಃ|
13128052e ಅಶ್ವಮೇಧಜಿತಾಽಲ್ಲೋಕಾನ್ಮಾಪ್ನೋತಿ ತ್ರಿದಿವಾಲಯೇ||

ಆರ್ತರಾಗಿ ಯಾಚಿಸಿದವರಿಗೆ ಕೊಡುವ ರಾಜನು ಇಹ-ಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಮೆರೆಯುತ್ತಾನೆ. ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಾಗಿ ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನಿಧನ ಹೊಂದುವ ವಿಕ್ರಾಂತನು ಅಶ್ವಮೇಧದಿಂದ

ಪಡೆಯುವ ಲೋಕಗಳನ್ನು ತ್ರಿದಿವಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

⁶²⁴13128053a ವೈಶ್ಯಸ್ಯ ಸತತಂ ಧರ್ಮಃ ಪಾಶುಪಾಲ್ಯಂ ಕೃಷಿಸ್ತಥಾ|

13128053c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಪರಿಸ್ಪಂದೋ ದಾನಾಧ್ಯಯನಮೇವ ಚ||

13128054a ವಾಣಿಜ್ಯಂ ಸತ್ಪಥಸ್ಥಾನಮಾತಿಥ್ಯಂ ಪ್ರಶಮೋ ದಮಃ|

13128054c ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಸ್ವಾಗತಂ ತ್ಯಾಗೋ ವೈಶ್ಯಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಪಶುಪಾಲನೆ ಮತ್ತು ಕೃಷಿಗಳು ವೈಶ್ಯನ ಸತತ ಧರ್ಮವು.

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ, ವಾಣಿಜ್ಯ, ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿರುವುದು,

ಆತಿಥ್ಯ, ಶಮ, ದಮ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಸ್ವಾಗತ ಮತ್ತು ತ್ಯಾಗ ಇವು

ಸನಾತನ ವೈಶ್ಯಧರ್ಮವು.

13128055a ತಿಲಾನ್ಗಂಧಾನ್ರಸಾಂಶ್ಚೈವ ನ ವಿಕ್ರೀಣೀತ ವೈ ಕ್ವ ಚಿತ್|

13128055c ವಣಿಕ್ಪಥಮುಪಾಸೀನೋ ವೈಶ್ಯಃ ಸತ್ಪಥಮಾಶ್ರಿತಃ||

13128056a ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಂ ತ್ರಿವರ್ಗಸ್ಯ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥಾರ್ಹತಃ|

ಸತ್ಪಥವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ವಾಣಿಜ್ಯವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದ ವೈಶ್ಯನು ಎಳು, ಗಂಧಗಳು ಮತ್ತು ರಸಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಮಾಡಬಾರದು.

ತ್ರಿವರ್ಗದ⁶²⁵ ಎಲ್ಲ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ಮತ್ತು

---

⁶²⁴ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತಥೈವ ದೇವಿ ವೈಶ್ಯಾಶ್ಚ ಲೋಕಯಾತ್ರಾಹಿತಾಸ್ಮೃತಾಃ| ಅನ್ಯೇ ತಾನುಪಜೀವಂತಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಫಲದಾ ಹಿ ತೇ|| ಯದಿ ನ ಸ್ಯುಸ್ತಥಾ ವೈಶ್ಯಾ ನ ಭವೇಯುಸ್ತಥಾ ಪರೇ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁶²⁵ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರು

ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು.

13128056c ಶೂದ್ರಧರ್ಮಃ ಪರೋ ನಿತ್ಯಂ ಶುಶ್ರೂಷಾ ಚ ದ್ವಿಜಾತಿಷು||

13128057a ಸ ಶೂದ್ರಃ ಸಂಶಿತತಪಾಃ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13128057c ಶುಶ್ರೂಷನ್ನತಿಥಿಂ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ತಪಃ ಸಂಚಿನುತೇ ಮಹತ್||

ನಿತ್ಯವೂ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರ ಶುಶ್ರೂಷೆಯೇ ಶೂದ್ರರ ಪರಮ ಧರ್ಮ. ಸಂಶಿತನೂ, ತಪಸ್ವಿಯೂ, ಸತ್ಯಸಂಧನೂ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನೂ, ಮನೆಗೆ ಬಂದ ಅತಿಥಿಯ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮಾಡುವ ಶೂದ್ರನು ಮಹಾ ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13128058a ತ್ಯಕ್ತಹಿಂಸಃ ಶುಭಾಚಾರೋ ದೇವತಾದ್ವಿಜಪೂಜಕಃ|

13128058c ಶೂದ್ರೋ ಧರ್ಮಫಲೈರಿಷ್ಟೈಃ ಸಂಪ್ರಯುಜ್ಯೇತ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್||

ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಶುಭಾಚಾರಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವ ಬುದ್ಧಿಮಾನ್ ಶೂದ್ರನು ಧರ್ಮದ ಮನೋವಾಂಛಿತ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

⁶²⁶13128059a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಸ್ಯ ಶೋಭನೇ|

⁶²⁶ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ತಥೈವ ಶೂದ್ರಾ ವಿಹಿತಾಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಪ್ರಸಾಧಕಾಃ| ಶೂದ್ರಾಶ್ಚ ಯದಿ ತೇ ನ ಸ್ಯುಃ ಕರ್ಮಕರ್ತಾ ನ ವಿದ್ಯತೇ|| ತ್ರಯಃ ಪೂರ್ವೇ ಶೂದ್ರಮೂಲಾಃ ಸರ್ವೇ ಕರ್ಮಕರಾಃ ಸ್ಮೃತಾಃ| ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಷು ಶುಶ್ರೂಷಾ ದಾಸಧರ್ಮ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ|| ವಾರ್ತಾ ಚ ಕಾರುಕರ್ಮಣಿ ಶಿಲ್ಪಂ ನಾಟ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ| ಅಹಿಂಸಕಃ ಶುಭಾಚಾರೋ ದೈವತದ್ವಿಜವಂದಕಃ|| ಶೂದ್ರೋ ಧರ್ಮಫಲೈರಿಷ್ಟೈಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣೋಪಯುಜ್ಯತೇ| ಏವಮಾದಿ ತಥಾನ್ಯಚ್ಚ

13128059c ಏಕೈಕಸ್ಯೇಹ ಸುಭಗೇ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಚೋತುಮಿಚ್ಚಸಿ||

ಶೋಭನೇ! ಹೀಗೆ ನಾನು ಒಂದೊಂದಾಗಿ ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಸುಭಗೇ! ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಕೇಳಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೀಯೆ?”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟಾವಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೯

ಮಹೇಶ್ವರನು ಉಮೆಗೆ ಗೃಹಸ್ಥ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ (1-30)
ಋಷಿಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದುದು (31-55).

13129001 ಉಮೋವಾಚ|

13129001a ಉಕ್ತಾಸ್ತ್ವಯಾ ಪೃಥಗ್ಧರ್ಮಾಶ್ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಹಿತಾಃ ಶುಭಾಃ|

13129001c ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ತು ಯೋ ಧರ್ಮೋ ಭಗವಂಸ್ತಂ ಬ್ರವೀಹಿ ಮೇ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ನೀನು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ನಾಲ್ಕುವರ್ಣಗಳಿಗೆ ಹಿತವಾದ ಶುಭ ಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ. ಭಗವನ್! ಆದರೆ ಸರ್ವವ್ಯಾಪೀ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

ಶುದ್ಧಧರ್ಮ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13129002 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13129002a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಲೋಕಸಾರೇಣ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಧಾತ್ರಾ ಗುಣಾರ್ಥಿನಾ|

13129002c ಲೋಕಾಂಸ್ತಾರಯಿತುಂ ಕೃತ್ಸ್ಮಾನ್ಮತ್ಯೇಷು ಕ್ಷಿತಿದೇವತಾಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಗುಣಾರ್ಥಿಯಾದ ಧಾತ್ರನು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಲು ಲೋಕಸಾರಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಭೂಮಿಯ ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅವರು ದೇವತೆಗಳು.

13129003a ತೇಷಾಮಿಮಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಧರ್ಮಕರ್ಮಫಲೋದಯಮ್|

13129003c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಹಿ ಯೋ ಧರ್ಮಃ ಸ ಧರ್ಮಃ ಪರಮೋ ಮತಃ||

ಅವರ ಧರ್ಮಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಅವುಗಳಿಂದಾಗುವ ಫಲಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ಯಾವ ಧರ್ಮವಿದೆಯೋ ಅದೇ ಪರಮಧರ್ಮವೆಂಬ ಮತವಿದೆ.

13129004a ಇಮೇ ತು ಲೋಕಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ತ್ರಯಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾಃ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

13129004c ಪೃಥಿವ್ಯಾಃ ಸರ್ಜನೇ ನಿತ್ಯಂ ಸೃಷ್ಟ್ವಾಸ್ತಾನಪಿ ಮೇ ಶೃಣು||

ಲೋಕಗಳಿಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂಭುವು ಮೂರು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಪೃಥ್ವಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿಗೇ ಇವುಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಯೂ ಆಯಿತು. ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

13129005a ವೇದೋಕ್ತಃ ಪರಮೋ ಧರ್ಮಃ ಸ್ಮೃತಿಶಾಸ್ತ್ರಗತೋಽಪರಃ|

13129005c ಶಿಷ್ಟಾಚೀರ್ಣಃ ಪರಃ ಪ್ರೋಕ್ತಸ್ತ್ರಯೋ ಧರ್ಮಾಃ ಸನಾತನಾಃ||

ವೇದೋಕ್ತವಾದುದು ಪರಮ ಧರ್ಮವು. ಸ್ಮೃತಿ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವುದು ಇನ್ನೊಂದು. ಶಿಷ್ಟರು ಆಚರಿಸುವುದು ಇನ್ನೊಂದು. ಈ ಮೂರೂ

ಸನಾತನ ಧರ್ಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13129006a ತ್ರೈವಿದ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಿದ್ವಾನ್ನ ಚಾಧ್ಯಯನಜೀವನಃ|

13129006c ತ್ರಿಕರ್ಮಾ ತ್ರಿಪರಿಕ್ರಾಂತೋ ಮೈತ್ರ ಏಷ ಸ್ಮೃತೋ ದ್ವಿಜಃ||

ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನು⁶²⁷ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಿರುವ, ವೇದಗಳನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುವ ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸದ, ಮೂರು ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ⁶²⁸ ನಿರತನಾಗಿರುವ, ಮೂರನ್ನು⁶²⁹ ಗೆದ್ದಿರುವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಮೈತ್ರಭಾವದಿಂದಿರುವ ದ್ವಿಜನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು.

13129007a ಷಡಿಮಾನಿ ತು ಕರ್ಮಾಣಿ ಪ್ರೋವಾಚ ಭುವನೇಶ್ವರಃ|

13129007c ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ವೈ ಶೃಣು ತಾನಿ ಸಮಾಹಿತಾ||

ಭುವನೇಶ್ವರನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೃತ್ತಿಯಾಗಿ ಈ ಆರು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಸಮಾಹಿತಳಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

13129008a ಯಜನಂ ಯಜನಂ ಚೈವ ತಥಾ ದಾನಪ್ರತಿಗ್ರಹೌ|

13129008c ಅಧ್ಯಾಪನಮಧೀತಂ ಚ ಷಟ್ಕರ್ಮಾ ಧರ್ಮಭಾಗ್ನಿ ಜಃ||

ಯಜ್ಞಮಾಡುವುದು, ಯಜ್ಞಮಾಡಿಸುವುದು, ದಾನನೀಡುವುದು, ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದು, ಅಧ್ಯಾಪನಮಾಡಿಸುವುದು, ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವುದು ಈ ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರುವ ದ್ವಿಜನು

⁶²⁷ ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ ಮತ್ತು ಸಾಮವೇದ.

⁶²⁸ ದಾನ, ಅಧ್ಯಯನ ಮತ್ತು ಯಜ್ಞ

⁶²⁹ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ, ಮತ್ತು ಲೋಭ.

ಧರ್ಮಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13129009a ನಿತ್ಯಸ್ವಾಧ್ಯಾಯತಾ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮೋ ಯಜ್ಞಃ ಸನಾತನಃ|

13129009c ದಾನಂ ಪ್ರಶಸ್ಯತೇ ಚಾಸ್ಯ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥಾವಿಧಿ||

ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತನಾಗಿರುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಧರ್ಮ.
ಯಜ್ಞವೂ ಅವನ ಸನಾತನ ಧರ್ಮ. ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಯಥಾವಿಧಿಯ
ದಾನವೂ ಅವನ ಪ್ರಶಸ್ತಧರ್ಮವು.

13129010a ಅಯಂ ತು ಪರಮೋ⁶³⁰ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರವೃತ್ತಃ ಸತ್ಸು ನಿತ್ಯಶಃ|

13129010c ಗೃಹಸ್ಥತಾ ವಿಶುದ್ಧಾನಾಂ ಧರ್ಮಸ್ಯ ನಿಚಯೋ ಮಹಾನೋ||

ಇದು ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ಜಾಗೃತವಾಗಿರುವ ಪರಮ ಧರ್ಮವು.
ಇದನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ವಿಶುದ್ಧ ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ಧರ್ಮದ
ಮಹಾಸಂಚಯವೇ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

13129011a ಪಂಚಯಜ್ಞವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಸತ್ಯವಾಗನಸೂಯಕಃ|

13129011c ದಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ಕರ್ತಾ ಸುಸಂಮೃಷ್ಟನಿವೇಶನಃ||

ಗೃಹಸ್ಥನು ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಶುದ್ಧೀಕರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಸತ್ಯವನ್ನೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಅನಸೂಯಕನಾಗಿರಬೇಕು. ದಾನಿಯೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುವವನೂ ಆಗಿರಬೇಕು. ಮನೆಯನ್ನು
ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

13129012a ಅಮಾನೀ ಚ ಸದಾಜಿಹ್ಮಃ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾಣೀಪ್ರದಸ್ತಥಾ|

⁶³⁰ ಶಮಸ್ತುಪರಮೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13129012c ಅತಿಥ್ಯಭ್ಯಾಗತರತಿಃ ಶೇಷಾನ್ನಕೃತಭೋಜನಃ||

ಅಭಿಮಾನವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರಬಾರದು. ಸದಾ ಸರಳತೆಯಿಂದಿರಬೇಕು. ಸ್ನೇಯಯುಕ್ತ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡಬೇಕು. ಅತಿಥಿ-ಅಭ್ಯಾಗತರು ಬಂದರೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅವರ ಸೇವೆಗೈಯಬೇಕು. ಯಜ್ಞಶಿಷ್ಟವಾದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡಬೇಕು.

13129013a ಪಾದ್ಯಮರ್ಘ್ಯಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಾಸನಂ ಶಯನಂ ತಥಾ|

13129013c ದೀಪಂ ಪ್ರತಿಶ್ರಯಂ ಚಾಪಿ ಯೋ ದದಾತಿ ಸ ಧಾರ್ಮಿಕಃ||

ಶಾಸ್ತ್ರಾನುಸಾರ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು ಅರ್ಘ್ಯ-ಪಾದ್ಯ-ಆಸನ-ಶಯ್ಯಾ-ದೀಪ-ನಿವಾಸಸ್ಥಾನಪ್ರದಾನಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಇಂಥವನೇ ಧಾರ್ಮಿಕನು.

13129014a ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಚಾಚಮ್ಯ ಭೋಜನೇನೋಪಮಂತ್ರೈ ಚ|

13129014c ಸತ್ಕೃತ್ಯಾನುವ್ರಜೇದ್ಯಶ್ಚ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಆಚಮನಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಆಮಂತ್ರಿಸಬೇಕು. ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ, ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಿ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಡಬೇಕು. ಇದೇ ಗೃಹಸ್ಥನ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು.

13129015a ಸರ್ವಾತಿಥ್ಯಂ ತ್ರಿವರ್ಗಸ್ಯ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ದಿವಾನಿಶಮ್||

13129015c ಶೂದ್ರಧರ್ಮಃ ಸಮಾಖ್ಯಾತ್ಸತ್ವಿವರ್ಣಪರಿಚಾರಣಮ್||

ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಯಥಾಶಕ್ತಿ ಅತಿಥ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯ ಈ ತ್ರಿವರ್ಗದವರಿಗೆ ಧರ್ಮವು. ಈ

ಮೂರು ವರ್ಣದವರ ಸೇವೆಮಾಡುವುದೇ ಶೂದ್ರಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13129016a ಪ್ರವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣೋ ಧರ್ಮೋ ಗೃಹಸ್ಥೇಷು ವಿಧೀಯತೇ|

13129016c ತಮಹಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಭೂತಹಿತಂ ಶುಭಮ್||

ಪ್ರವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮವನ್ನು ಗೃಹಸ್ಥರಿಗೆ ವಿಧಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸರ್ವಭೂತಹಿತವೂ ಶುಭವೂ ಆದ ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13129017a ದಾತವ್ಯಮಸಕೃಚ್ಚಕ್ತ್ಯಾ ಯಷ್ಟವ್ಯಮಸಕೃತ್ತಥಾ|

13129017c ಪುಷ್ಪಿಕರ್ಮವಿಧಾನಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ||

ಏಳೈಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ

ದಾನಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು. ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು.

ಪುಷ್ಪಿಕರ್ಮವಿಧಾನಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕು.

13129018a ಧರ್ಮೇಣಾರ್ಥಃ ಸಮಾಹಾರ್ಯೋ ಧರ್ಮಲಬ್ಧಂ ತ್ರಿಧಾ ಧನಮ್|

13129018c ಕರ್ತವ್ಯಂ ಧರ್ಮಪರಮಂ ಮಾನವೇನ ಪ್ರಯತ್ನತಃ||

ಧರ್ಮಪ್ರಕಾರವೇ ಧನವನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕು. ಸಂಪಾದಿಸಿದ

ಧನವನ್ನು ಮೂರು ಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಬೇಕು. ಮಾನವನು

ಪ್ರಯತ್ನತಃ ಪರಮ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

13129019a ಏಕೇನಾಂಶೇನ ಧರ್ಮಾರ್ಥಶ್ಚ ತ್ವಯೋ ಭೂತಿಮಿಚ್ಛತಾ|

13129019c ಏಕೇನಾಂಶೇನ ಕಾಮಾರ್ಥ ಏಕಮಂಶಂ ವಿವರ್ಧಯೇತ್||

ಏಳೈಯನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಗಳಿಸಿದ ಧನದ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು

ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಬಳಸಬೇಕು. ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ತನ್ನ

ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬಳಸಬೇಕು. ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಧನವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಸಲು ಬಳಸಬೇಕು.⁶³¹.

13129020a ನಿವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣಸ್ವ ನ್ಯೋ ಧರ್ಮೋ ಮೋಕ್ಷ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ|

13129020c ತಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಶೃಣು ಮೇ ದೇವಿ ತತ್ತ್ವ ತಃ||

ನಿವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮವು ಪ್ರವೃತ್ತಿಲಕ್ಷಣ ಧರ್ಮಕ್ಕಿಂತಲೂ ಭಿನ್ನವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮವೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ದೇವಿ! ಆ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತತ್ತ್ವ ತಃ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13129021a ಸರ್ವಭೂತದಯಾ ಧರ್ಮೋ ನ ಚೈಕಗ್ರಾಮವಾಸಿತಾ|

13129021c ಆಶಾಪಾಶವಿಮೋಕ್ಷಶ್ಚ ಶಸ್ಯತೇ ಮೋಕ್ಷಕಾಂಕ್ಷಿಣಾಮ್||

ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಮೇಲಿನ ದಯೆಯೇ ಈ ಧರ್ಮವು. ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಬಾರದು. ಆಶಾಪಾಶಗಳಿಂದ ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿರಬೇಕು. ಇದನ್ನೇ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13129022a ನ ಕುಂಡ್ಯಾಂ.⁶³² ನೋದಕೇ ಸಂಗೋ ನ ವಾಸಸಿ ನ ಚಾಸನೇ|

13129022c ನ ತ್ರಿದಂಡೇ ನ ಶಯನೇ ನಾಗ್ನೌ ನ ಶರಣಾಲಯೇ||

ಕಮಂಡಲು, ನೀರು, ಬಟ್ಟೆ, ಆಸನ, ತ್ರಿದಂಡ, ಶಯನ, ಅಗ್ನಿ ಮತ್ತು

⁶³¹ ಏಕಮಂಶಂ ವಿವರ್ಧಯೇತ್| ಎನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಉಳಿದ ಒಂದು ಅಂಶವನ್ನು ಪುನಃ ಧರ್ಮಮೂಲಕವಾದ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು ಎಂಬ ಅನುವಾದವೂ ಇದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶³² ಕುಟ್ಯಾಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ತಂಗಿದ ಸ್ಥಳಗಳ ಮೇಲೆ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಆಸಕ್ತಿ-
ಅನುರಾಗಗಳಿರಬಾರದು.

13129023a ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಗತಚಿತ್ತೋ ಯಸ್ತನ್ಮನಾಸ್ತತ್ಪರಾಯಣಃ|

13129023c ಯುಕ್ತೋ ಯೋಗಂ ಪ್ರತಿ ಸದಾ ಪ್ರತಿಸಂಖ್ಯಾನಮೇವ ಚ||

ಸದಾ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು. ಮನಸಾ
ಅದರಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ಪರನಾಗಿರಬೇಕು. ಸದಾ ಯೋಗಯುಕ್ತನೂ
ಸಾಂಖ್ಯಯುಕ್ತನೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

13129024a ವೃಕ್ಷಮೂಲಶಯೋ ನಿತ್ಯಂ ಶೂನ್ಯಾಗಾರನಿವೇಶನಃ|

13129024c ನದೀಪುಲಿನಶಾಯೀ ಚ ನದೀತೀರರತಿಶ್ಚ ಯಃ||

ಅಂಥವನು ನಿತ್ಯವೂ ಮರದ ಬುಡದಲ್ಲಿ ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ಬರಿದಾದ
ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ. ನದೀದಂಡೆಯ ಮರಳ ರಾಶಿಯ ಮೇಲೆ
ಮಲಗುತ್ತಾನೆ. ನದೀ ತೀರಗಳನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತಾನೆ.

13129025a ವಿಮುಕ್ತಃ ಸರ್ವಸಂಗೇಷು ಸ್ನೇಹಬಂಧೇಷು ಚ ದ್ವಿಜಃ|

13129025c ಆತ್ಮನ್ಯೇವಾತ್ಮನೋ ಭಾವಂ ಸಮಾಸಂಜಾಟತಿ.⁶³³ ದ್ವಿಜಃ||

ಅಂಥಹ ದ್ವಿಜನು ಸರ್ವಸಂಗಗಳಿಂದ ಮತ್ತು ಸ್ನೇಹಬಂಧನಗಳಿಂದ
ವಿಮುಕ್ತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಪರಮಾತ್ಮನ
ಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13129026a ಸ್ಥಾಣುಭೂತೋ ನಿರಾಹಾರೋ ಮೋಕ್ಷದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

⁶³³ ಸಮಾಸಂಜೇತಿ ವೈ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13129026c ಪರಿವ್ರಜತಿ ಯೋ ಯುಕ್ತಸ್ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಃ ಸನಾತನಃ||

ಸ್ಥಾನಭೂತನಾಗಿ, ನಿರಾಹಾರಿಯಾಗಿ, ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವುದೇ ಅವನ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವು.

13129027a ನ ಚೈಕತ್ರ ಚಿರಾಸಕ್ತೋ ನ ಚೈಕಗ್ರಾಮಗೋಚರಃ|

13129027c ಯುಕ್ತೋ ಹ್ಯಟಿ ನಿರ್ಮುಕ್ತೋ ನ ಚೈಕಪುಲಿನೇಶಯಃ||

ಅಂಥವನು ಒಂದೇ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದೇ ಮರಳ ದಿಣ್ಣೆಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿರ್ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತಾನೆ.

13129028a ಏಷ ಮೋಕ್ಷವಿದಾಂ ಧರ್ಮೋ ವೇದೋಕ್ತಃ ಸತ್ಪಥಃ ಸತಾಮ್|

13129028c ಯೋ ಮಾರ್ಗಮನುಯಾತೀಮಂ ಪದಂ ತಸ್ಯ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಇದೇ ಸತ್ಪುರುಷರ ಸನ್ಮಾರ್ಗವೆಂಬ ವೇದೋಕ್ತ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ತಿಳಿದವರ ಧರ್ಮವು. ಈ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರು ಪರಮ ಪದವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13129029a ಚತುರ್ವಿಧಾ ಭಿಕ್ಷವಸ್ತೇ ಕುಟೀಚರಕೃತೋದಕಃ.⁶³⁴|

13129029c ಹಂಸಃ ಪರಮಹಂಸಶ್ಚ ಯೋ ಯಃ ಪಶ್ಚಾತ್ಸ ಉತ್ತಮಃ||

⁶³⁴ ಕುಟೀಚಕಬಹೂದಕೌ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕುಟೀಚರ.⁶³⁵, ಕೃತೋದಕ.⁶³⁶, ಹಂಸ.⁶³⁷ ಮತ್ತು ಪರಮಹಂಸ.⁶³⁸ರೆಂಬ
ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ನಂತರದವರು
ಮೊದಲಿನವರಿಗಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠರು.⁶³⁹.

13129030a ಅತಃ ಪರತರಂ ನಾಸ್ತಿ ನಾಧರಂ ನ ತಿರೋಽಗ್ರತಃ|

13129030c ಅದುಃಖಮಸುಖಂ ಸೌಮ್ಯಮಜರಾಮರಮವ್ಯಯಮ್||

ಪರಮಹಂಸಧರ್ಮದಿಂದ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತಲೂ

⁶³⁵ ಕಷಾಯ-ತ್ರಿದಂಡಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಮಗನು ಕಟ್ಟಿದ ಕುಟೀರದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ
ತನ್ನ ಅಥವಾ ಬಂಧುಗಳ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ
ಆಧ್ಯಾತ್ಮಪರನಾಗಿರುವವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ). A kutichyara is
someone who is deceitful in conduct (Bibek Debroy).

⁶³⁶ ತೀರ್ಥ ಯಾತ್ರಾಪರನಾಗಿರುವ ಸಂನ್ಯಾಸಿಯು.

⁶³⁷ ಏಕದಂಡಧಾರಿಯಾಗಿರುವವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶³⁸ ಕೋಪ-ತಾಪಾದಿಗಳನ್ನು ತೊರೆದು ಸುಖ-ದುಃಖಾದಿ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು
ಸಮಾನವಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಶುದ್ಧಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಾಣಧಾರಣೆಗೆ ಮಾತ್ರವೇ
ಕ್ಲೃಪ್ತಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ಶೂನ್ಯಗೃಹ, ದೇವಾಲಯ,
ವೃಕ್ಷಸಮೂಹ, ನದೀತೀರ, ಪರ್ವತದ ಗುಹೆ - ಮೊದಲಾದ ನಿರ್ಜನ
ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರ ಶೂನ್ಯನಾಗಿ ಸರ್ವದಾ
ಪ್ರಣವವನ್ನು ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಶುಭಾಶುಭಕರ್ಮಗಳ ನಿರ್ಮೂಲನಕ್ಕಾಗಿ
ಸಂನ್ಯಾಸದಿಂದ ದೇಹವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವವನು ಪರಮಹಂಸನು
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶³⁹ ಕುಟೀಚರರಿಗಿಂತಲೂ ಕೃತೋದಕರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು; ಕೃತೋದಕರಿಗಿಂತಲೂ
ಹಂಸರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು ಮತ್ತು ಹಂಸರಿಗಿಂತಲೂ ಪರಮಹಂಸರು ಶ್ರೇಷ್ಠರು
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಿಗಿಲಾದುದು ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಯಾವ ಧರ್ಮಕ್ಕೂ
ನಿಕ್ಕಷ್ಟವಾದುದಲ್ಲ. ಅವರ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನವು ಎಂದೂ
ಮರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದುದು.
ಮುಪ್ಪು ಸಾವುಗಳಿಂದ ರಹಿತವಾದುದು ಮತ್ತು ಅವಿನಾಶಿಯಾದುದು.”

13129031 ಉಮೋವಾಚ|

13129031a ಗಾರ್ಹಸ್ಥ್ಯೋ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಶ್ಚ ಸಜ್ಜನಾಚರಿತಸ್ತ್ವಯಾ|

13129031c ಭಾಷಿತೋ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಸ್ಯ ಮಾರ್ಗಃ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರೋ ಮಹಾನ್||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸಜ್ಜನರು ಆಚರಿಸುವ ಗೃಹಸ್ಥ ಮತ್ತು
ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದೆ. ಇವೆರಡೂ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದವರಿಗೆ
ಮಹಾ ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾರ್ಗಗಳೇ ಆಗಿವೆ.

13129032a ಋಷಿಧರ್ಮಂ ತು ಧರ್ಮಜ್ಞ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮ್ಯನುತ್ತಮಮ್|

13129032c ಸ್ಪೃಹಾ ಭವತಿ ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ತಪೋವನನಿವಾಸಿಷು||

ಧರ್ಮಜ್ಞ! ಅನುತ್ತಮವಾದ ಋಷಿಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.
ತಪೋವನವಾಸಿಗಳ ಕುರಿತು ನಿತ್ಯವೂ ನನಗೆ ಸ್ನೇಹವಿದೆ.

13129033a ಆಜ್ಯಧೂಮೋದ್ಭವೋ ಗಂಧೋ ರುಣಧೀವ ತಪೋವನಮ್|

13129033c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮೇ ಮನಃ ಪ್ರೀತಂ ಮಹೇಶ್ವರ ಸದಾ ಭವೇತ್||

ಮಹೇಶ್ವರ! ತಪೋವನದಾದ್ಯಂತ ಹರಡುವ ಆಜ್ಯಾಹುತಿಗಳಿಂದ
ಬರುವ ಗಂಧವನ್ನು ನೋಡಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸದಾ ಪ್ರೀತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

13129034a ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ದೇವ ಮುನಿಧರ್ಮಕೃತಂ ವಿಭೋ|

13129034c ಸರ್ವಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞ ದೇವದೇವ ವದಸ್ವ ಮೇ|

13129034e ನಿಖಿಲೇನ ಮಯಾ ಪೃಷ್ಟಂ ಮಹಾದೇವ ಯಥಾತಥಮ್||

ದೇವ! ವಿಭೋ! ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳ ತತ್ತ್ವಜ್ಞ! ದೇವದೇವ!
ಮಹಾದೇವ! ಈ ಮುನಿಧರ್ಮದ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ.
ನಾನು ಕೇಳಿದುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಗಿದೆಯೋ ಹಾಗೆ
ಹೇಳಬೇಕು.”

13129035 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13129035a ಹಂತ ತೇಹಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಮುನಿಧರ್ಮಮನುತ್ತಮಮ್|

13129035c ಯಂ ಕೃತ್ವಾ ಮನಯೋ ಯಾಂತಿ ಸಿದ್ಧಿಂ ಸ್ವತಪಸಾ ಶುಭೇ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶುಭೇ! ನಿಲ್ಲ! ಯಾವುದನ್ನು ಆಚರಿಸಿ
ತಮ್ಮ ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಮುನಿಗಳು ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೋ ಆ
ಅನುತ್ತಮ ಮುನಿಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13129036a ಘೇನಪಾನಾಮೃಷೀಣಾಂ ಯೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮವಿದಾಂ ಸದಾ|

13129036c ತಂ ಮೇ ಶೃಣು ಮಹಾಭಾಗೇ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಧರ್ಮಮಾದಿತಃ||

ಮಹಾಭಾಗೇ! ಧರ್ಮಜ್ಞೇ! ಸದಾ ಧರ್ಮವಿದರಾದ ಘೇನಪರೆಂಬ
ಋಷಿಗಳ ಧರ್ಮವನ್ನು ಮೊದಲು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13129037a ಉಂಚಂತಿ ಸತತಂ ತಸ್ಮಿನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಘೇನೋತ್ಕರಂ ಶುಭಮ್|

13129037c ಅಮೃತಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಪೀತಂ ಮಧುರಂ ಪ್ರಸೃತಂ ದಿವಿ||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮಧುರವಾದ ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ
ಅವನ ಬಾಯಿಂದ ನೊರೆಯು ಸುರಿದಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ
ನೊರೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುವ ಅನ್ನವನ್ನು ಸತತವೂ ಸೇವಿಸುವವರೇ

ಫೇನಪರು.⁶⁴⁰.

13129038a ಏಷ ತೇಷಾಂ ವಿಶುದ್ಧಾನಾಂ ಫೇನಪಾನಾಂ ತಪೋಧನೇ|

13129038c ಧರ್ಮಚರ್ಯಾಕೃತೋ ಮಾರ್ಗೋ ವಾಲಖಿಲ್ಯಗಣೇ ಶೃಣು||

ತಪೋಧನೇ ! ನೊರೆಯೊಡನೆ ಬಂದ ಅಗ್ರಾನ್ನವನ್ನೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ತಿನ್ನುವ
ಈ ಧರ್ಮಾಚರಣೆಯ ಮಾರ್ಗವು ವಿಶುದ್ಧರಾದ ಫೇನಪರ
ಮಾರ್ಗವು. ಈಗ ವಾಲಖಿಲ್ಯಗಣವು ಆಚರಿಸುವ
ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕೇಳು.

13129039a ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಸ್ತಪಃಸಿದ್ಧಾ ಮುನಯಃ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲೇ|

13129039c ಉಂಚಮುಂಚಂತಿ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಶಾಕುನೀಂ ವೃತ್ತಿಮಾಸ್ಥಿತಾಃ||

ಸೂರ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ತಪಃಸಿದ್ಧರಾದ ಧರ್ಮಜ್ಞ ವಾಲಖಿಲ್ಯ
ಮುನಿಗಳು ಪಕ್ಷಿಗಳಂತೆ ಒಂದೊಂದೇ ಕಾಳುಗಳನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡು
ಉಂಛವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವವನ್ನು ಪೊರೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13129040a ಮೃಗನಿರ್ಮೋಕವಸನಾಶ್ಚೀರವಲ್ಕಲವಾಸಸಃ|

13129040c ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಾಃ ಸತ್ಪಥಂ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಸ್ತಪೋಧನಾಃ||

⁶⁴⁰ ಫೇನಪ ಎಂದರೆ ನೊರೆಯನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವವರು ಎಂದರ್ಥ. ಕರುವು
ಹಸುವಿನ ಹಾಲನ್ನು ಕುಡಿಯುವಾಗ ಅದರ ಎರಡು ಕಟವಾಯಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಬರುವ ನೊರೆಯನ್ನೇ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವ ಋಷಿಗಳಿಗೆ ಫೇನಪರೆಂದು ಹೆಸರು.
ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಕಾರರು ಫೇನೋತ್ಕರಂ ಅಗ್ರಾನ್ನ ಸಮೂಹಂ
ಉಂಛಂತಿ ಅಲ್ಪಶಃ ಆದದತೇ ಅರ್ಥಾತ್ ಅನ್ನವು ಕುದಿಯುವಾಗ ನೊರೆಯ
ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಮೇಲೆ ಬಂದ ಅನ್ನಕ್ಕೆ ಫೇನ ಎಂದು ಅರ್ಥೈಸಿದ್ದಾರೆ (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

ತಪೋಧನ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು ಮೃಗಚರ್ಮಗಳನ್ನೂ ತೊಗಟೆಗಳನ್ನೂ
ನಾರುಮಡಿಯನ್ನೂ ಉಡುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಹೊದೆಯುತ್ತಾರೆ. ಶೀತೋಷ್ಣ
ಸುಖ-ದುಃಖಾದಿ ದ್ವಂದ್ವಗಳಿಂದ ರಹಿತರಾಗಿ ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿಯೇ
ಇರುತ್ತಾರೆ.

13129041a ಅಂಗುಷ್ಠಪರ್ವಮಾತ್ರಾಸ್ತೇ ಸ್ವೇಷ್ಟಂಗೇಷು ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾಃ|

13129041c ತಪಶ್ಚ ರಣಮೀಹಂತೇ ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮಫಲಂ ಮಹತ್||

ಅಂಗುಷ್ಠದಷ್ಟು ಮಾತ್ರ ಶರೀರಾಕೃತಿಯುಳ್ಳ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವಾಗಲೂ ತಪಶ್ಚ ರಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ
ಆಸಕ್ತರಾಗಿರುವ ಅವರ ಧರ್ಮದ ಫಲವೂ ಮಹತ್ತರವಾದುದು.

13129042a ತೇ ಸುರೈಃ ಸಮತಾಂ ಯಾಂತಿ ಸುರಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಯೇ|

13129042c ದ್ಯೋತಯಂತೋ ದಿಶಃ ಸರ್ವಾಸ್ತಪಸಾ ದಗ್ಧಕಿಲ್ಬಿಷಾಃ||

ಸುರರ ಕಾರ್ಯಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಗೆ ತೊಡಗಿದಾಗ ಅವರು ದೇವತೆಗಳ
ಸಮಾನ ರೂಪವನ್ನೇ ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು
ದಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದ ಅವರು ತಮ್ಮ ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳನ್ನೂ
ಬೆಳಗುತ್ತಾರೆ.

13129043a ಯೇ ತ್ವನ್ಯೇ ಶುದ್ಧಮನಸೋ ದಯಾಧರ್ಮಪರಾಯಣಾಃ|

13129043c ಸಂತಶ್ಚ ಕ್ಷಚರಾಃ ಪುಣ್ಯಾಃ ಸೋಮಲೋಕಚರಾಶ್ಚ ಯೇ||

13129044a ಪಿತೃಲೋಕಸಮೀಪಸ್ಥಾಸ್ತು ಉಂಚಂತಿ ಯಥಾವಿಧಿ|

ಅನ್ಯ ಶುದ್ಧಮನಸ ದಯಾಧರ್ಮಪರಾಯಣ ಪುಣ್ಯ ಸಂತರು

ಚಕ್ರಚರರು.⁶⁴¹ ಅವರು ಸೋಮಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.
ಪಿತೃಲೋಕಸಮೀಪಸ್ಥರಾದ ಇವರು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ
ಉಂಭವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾರೆ.

13129044c ಸಂಪ್ರಕ್ಷಾಲಾಶ್ಮಕುಟ್ಟಾಶ್ಚ ದಂತೋಲೂಖಿಲಿನಸ್ತಥಾ||

13129045a ಸೋಮಪಾನಾಂ ಚ ದೇವಾನಾಮೂಷ್ಮಪಾಣಾಂ ತಥೈವ ಚ|

13129045c ಉಂಚಂತಿ ಯೇ ಸಮೀಪಸ್ಥಾಃ ಸ್ವಭಾವನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಾಃ||

ಇವರೇ ಅಲ್ಲದೇ ಸಂಪ್ರಕ್ಷಾಲರು.⁶⁴², ಆಶ್ಮಕುಟ್ಟರು.⁶⁴³,
ದಂತೋಲೂಖಿಲಿಕರು.⁶⁴⁴ ಎಂಬ ಮುನಿಗಳೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಅವರೆಲ್ಲರೂ
ಸೋಮಪ.⁶⁴⁵ ಮತ್ತು ಊಷ್ಮಪ.⁶⁴⁶ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ

---

⁶⁴¹ ಚಕ್ರದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರುವವರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁴² ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗುವಷ್ಟು ಧಾನ್ಯವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ
ಊಟವಾದನಂತರ ಅಡಿಗೆಯ ಪಾತ್ರೆಗಳನ್ನು ತೊಳೆದಿಟ್ಟು ಮರು ಊಟಕ್ಕಾಗಿ
ಯೋಚಿಸದೇ ಇರುವವರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁴³ ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಭತ್ತವನ್ನು ಕುಟ್ಟಿ ಅಕ್ಕಿಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭೋಜನ ಮಾಡುವವರು
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁴⁴ ಹಲ್ಲನ್ನೇ ಒನಕೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭತ್ತದಿಂದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು
ಬೇರ್ಪಡಿಸಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಅಕ್ಕಿಯಿಂದ ಅನ್ನವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಭೋಜನ
ಮಾಡುವವರು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁴⁵ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳನ್ನೇ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವ ದೇವತೆಗಳು (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

⁶⁴⁶ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳನ್ನೇ ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವ ದೇವತೆಗಳು (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ).

ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿ ಉಂಟವೃತ್ತಿಯ
ಜೀವನವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13129046a ತೇಷಾಮಗ್ನಿಪರಿಷ್ಯಂದಃ ಪಿತೃದೇವಾರ್ಚನಂ ತಥಾ|

13129046c ಯಜ್ಞಾನಾಂ ಚಾಪಿ ಪಂಚಾನಾಂ ಯಜನಂ ಧರ್ಮ ಉಚ್ಯತೇ||

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಪಿತೃ-ದೇವಾರ್ಚನೆ ಮತ್ತು ಪಂಚ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳ
ಅನುಷ್ಠಾನ ಇವು ಅವರ ಧರ್ಮಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

13129047a ಏಷ ಚಕ್ರಚರೈರ್ದೇವಿ ದೇವಲೋಕಚರೈರ್ದ್ವಿಜೈಃ|

13129047c ಋಷಿಧರ್ಮಃ ಸದಾ ಚೀರ್ಣೋ ಯೋಽನ್ಯಸ್ತಮಪಿ ಮೇ ಶೃಣು||

ದೇವಿ! ಚಕ್ರದಂತೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚರಿಸುವ ಮತ್ತು
ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುನಿಗಳು ಈ
ಋಷಿಧರ್ಮವನ್ನು ಸದಾ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಉಳಿದ
ಋಷಿಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13129048a ಸರ್ವೇಷ್ಟೇವರ್ಷಿಧರ್ಮೇಷು ಜೇಯ ಆತ್ಮಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ⁶⁴⁷|

13129048c ಕಾಮಕ್ರೋಧೌ ತತಃ ಪಶ್ಚಾ ಜ್ಞೇತವ್ಯಾವಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಸರ್ವ ಋಷಿಧರ್ಮದವರೂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿ ಆತ್ಮವನ್ನು
ಗೆದ್ದಿರುತ್ತಾರೆ. ನಂತರ ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನೂ ಜಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು
ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

13129049a ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಪರಿಸ್ಪಂದೋ ಧರ್ಮರಾತ್ರಿಸಮಾಸನಮ್|

13129049c ಸೋಮಯಜ್ಞಾಭ್ಯನುಜ್ಞಾನಂ ಪಂಚಮೀ ಯಜ್ಞದಕ್ಷಿಣಾ||

⁶⁴⁷ ಜ್ಞೇಯೋಽಽತ್ಮಾ ಸಂಯತೇಂದ್ರಿಯೈಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದ ಮೂಲಕ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸುವುದು,
 ಧರ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಲಗ್ನನಾಗಿರುವುದು, ಸೋಮಯಾಗವನ್ನು
 ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಯಜ್ಞದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವುದು - ಈ ಐದು
 ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಋಷಿಗಳೂ ಅವಶ್ಯವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಮಾಡಬೇಕು.

13129050a ನಿತ್ಯಂ ಯಜ್ಞಕ್ರಿಯಾ ಧರ್ಮಃ ಪಿತೃದೇವಾರ್ಚನೇ ರತಿಃ|

13129050c ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಂ ಚ ಕರ್ತವ್ಯಮನ್ನೇನೋಂಚಾರ್ಜಿತೇನ ವೈ||

ಇವರಿಗೆ ನಿತ್ಯ ಯಜ್ಞಕ್ರಿಯೆಯು ಧರ್ಮ. ಪಿತೃದೇವಾರ್ಚನೆಗಳಲ್ಲಿ
 ತೊಡಗಿರುವುದು ಧರ್ಮ. ಉಂಭವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಅನ್ನದಿಂದ
 ಸರ್ವ ಅತಿಥಿಗಳನ್ನೂ ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕಾದುದು ಇವರ ಧರ್ಮ.

13129051a ನಿವೃತ್ತಿರುಪಭೋಗಸ್ಯ ಗೋರಸಾನಾಂ ಚ ವೈ ರತಿಃ⁶⁴⁸|

13129051c ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶಯನಂ ಯೋಗಃ ಶಾಕಪರ್ಣನಿಷೇವಣಮ್||

13129052a ಫಲಮೂಲಾಶನಂ ವಾಯುರಾಪಃ ಶೈವಲಭಕ್ಷಣಮ್|

13129052c ಋಷೀಣಾಂ ನಿಯಮಾ ಹ್ಯೇತೇ ಯೈರ್ಜಯಂತ್ಯಜಿತಾಂ ಗತಿಮ್||

ಗೋರಸ⁶⁴⁹ಗಳ ಉಪಭೋಗಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ
 ಮಲಗುವುದು, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಮಾಡುವುದು, ಕಾಯಿ-ಪಲ್ಯೆಗಳನ್ನೂ
 ಎಲೆಗಳನ್ನೂ ತಿನ್ನುವುದು, ಫಲಗಳನ್ನೂ ಗೆಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸುಗಳನ್ನೂ
 ತಿನ್ನುವುದು, ಗಾಳಿ-ನೀರು-ಪಾಚಿ ಇವುಗಳನ್ನೇ ಆಹಾರವಾಗಿ
 ಸೇವಿಸುವುದು - ಇವೆಲ್ಲವೂ ಋಷಿಗಳು ಅನುಸರಿಸುವ ನಿಯಮಗಳು.

⁶⁴⁸ ಗೋರಸಾನಾಂ ಶಮೇ ರತಿಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁴⁹ ಹಾಲು, ಮೊಸರು, ಬೆಣ್ಣೆ, ಮಜ್ಜಿಗೆ, ತುಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಗೋವಿನಿಂದ
 ದೊರೆಯುವ ರಸಪದಾರ್ಥಗಳು.

ಇವುಗಳಿಂದ ಅವರು ಜಯಿಸಲಸಾಧ್ಯ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13129053a ವಿಧೂಮೇ ನೃಸ್ತಮುಸಲೇ ವ್ಯಂಗಾರೇ ಭುಕ್ತವಜ್ಜನೇ|

13129053c ಅತೀತಪಾತ್ರಸಂಚಾರೇ ಕಾಲೇ ವಿಗತಭೈಕ್ಷಕೇ||

13129054a ಅತಿಥಿಂ ಕಾಂಕ್ಷಮಾಣೋ ವೈ ಶೇಷಾನ್ನಕೃತಭೋಜನಃ|

13129054c ಸತ್ಯಧರ್ಮರತಿಃ ಕ್ಷಾಂತೋ ಮುನಿಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಗೃಹಸ್ಥನ ಅಡುಗೆಮನೆಯಿಂದ ಹೊಗೆಯು ಬರುವುದು ನಿಂತಾಗ, ಭತ್ತದಿಂದ ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸುವ ಒನಕೆಯ ಶಬ್ದವು ನಿಂತಾಗ, ಎಲ್ಲರೂ ಊಟಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿರುವಾಗ, ಅಡುಗೆಮನೆಯ ಪಾತ್ರೆಯ ಶಬ್ದಗಳೂ ನಿಂತುಹೋದಾಗ, ಭಿಕ್ಷುಕರ್ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಾಗ - ಕಾಯುತ್ತಿದ್ದು ಬೇರೆಲ್ಲೂ ಭೋಜನವು ಸಿಕ್ಕದೇ ತನ್ನ ಕುಟೀರಕ್ಕೆ ಬರುವ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಉಪಚರಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಭೋಜನವನ್ನು ಮಾಡಿಸಿ ನಂತರ ಅನ್ನಶೇಷವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವ, ಸತ್ಯಧರ್ಮನಿರತ, ಶಾಂತ ಮನುಷ್ಯನು ಋಷಿಧರ್ಮದಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13129055a ನ ಸ್ತಂಭೀ ನ ಚ ಮಾನೀ ಯೋ ನ ಪ್ರಮತ್ತೋ ನ ವಿಸ್ಮಿತಃ|

13129055c ಮಿತ್ರಾಮಿತ್ರಸಮೋ ಮೈತ್ರೋ ಯಃ ಸ ಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ||

ಗರ್ವಾಭಿಮಾನಗಳಿಲ್ಲದ, ಪ್ರಮತ್ತನಾಗಿರದ, ಯಾವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ವಿಸ್ಮಿತನಾಗದ, ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿಯೂ ಶತ್ರುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರಿಯಿಂದಿರುವವನೇ ಉತ್ತಮ ಧರ್ಮವಿದುವು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ

ಏಕೋನತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
 ನೂರಾಳಪ್ಪತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೦

ವಾನಪ್ರಸ್ಥಧರ್ಮಾ ಚರಣೆ ಮತ್ತು ಮಹಿಮೆ (1-57).

13130001 ಉಮೋವಾಚ|

13130001a ದೇಶೇಷು ರಮಣೀಯೇಷು ಗಿರೀಣಾಂ ನಿರ್ಝರೇಷು ಚ|

13130001c ಸ್ವವಂತೀನಾಂ ಚ ಕುಂಜೇಷು ಪರ್ವತೋಪವನೇಷು ಚ||

13130002a ದೇಶೇಷು ಚ ವಿಚಿತ್ರೇಷು ಫಲವತ್ಸು ಸಮಾಹಿತಾಃ|

13130002c ಮೂಲವತ್ಸು ಚ ದೇಶೇಷು ವಸಂತಿ ನಿಯತವ್ರತಾಃ||

13130003a ತೇಷಾಮಪಿ ವಿಧಿಂ ಪುಣ್ಯಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಶಂಕರ|

13130003c ವಾನಪ್ರಸ್ಥೇಷು ದೇವೇಶ ಸ್ವಶರೀರೋಪಜೀವಿಷು||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಶಂಕರ! ದೇವೇಶ! ರಮಣೀಯ
 ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ, ಗಿರಿ-ನಿರ್ಝರಗಳಲ್ಲಿ, ನದೀತೀರದ ಲತಾಕುಂಜಗಳಲ್ಲಿ,
 ಪರ್ವತಗಳ ಉಪವನಗಳಲ್ಲಿ, ವಿಚಿತ್ರ ಫಲ-ಮೂಲಗಳಿಂದ
 ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯತವ್ರತರಾಗಿ
 ಸ್ವಶರೀರೋಪಜೀವಿಗಳಾದ ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ
 ಪುಣ್ಯ ವಿಧಿಯನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13130004 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13130004a ವಾನಪ್ರಸ್ಥೇಷು ಯೋ ಧರ್ಮಸ್ತಂ ಮೇ ಶೃಣು ಸಮಾಹಿತಾ|

13130004c ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈಕಮನಾ ದೇವಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಪರಾ ಭವ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ! ವಾನಪ್ರಸ್ಥರಿಗೆ ಇರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಸಮಾಹಿತಳಾಗಿ ಕೇಳು. ಏಕಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಕೇಳಿ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಪರಳಾಗು.

13130005a ಸಂಸಿದ್ಧೈರ್ನಿ ಯತೈಃ ಸದ್ಭಿರ್ವನವಾಸಮುಪಾಗತೈಃ|

13130005c ವಾನಪ್ರಸ್ಥೈರಿದಂ ಕರ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಂ ಶೃಣು ಯಾದೃಶಮ್||

ನಿಯಮವ್ರತಪಾಲನೆಗಳಿಂದ ಸಂಸಿದ್ಧರಾಗಿ ವನವಾಸಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ ಸಾಧು ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು ಈ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವು ಯಾವುದೆಂದು ಕೇಳು.

13130006a ತ್ರಿಕಾಲಮಭಿಷೇಕಾರ್ಥಃ ಪಿತೃದೇವಾರ್ಚನಂ ಕ್ರಿಯಾ|

13130006c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಪರಿಸ್ಪಂದ ಇಷ್ಟಿಹೋಮವಿಧಿಸ್ತಥಾ||

ಮೂರೂ ಹೊತ್ತೂ ಸ್ನಾನಮಾಡಬೇಕು. ಪಿತೃ-ದೇವಾರ್ಚನೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನೂ, ಇಷ್ಟಿ-ಹೋಮಗಳನ್ನೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು.

13130007a ನೀವಾರಗ್ರಹಣಂ ಚೈವ ಫಲಮೂಲನಿಷೇವಣಮ್|

13130007c ಇಂಗುದೈರಂಡತೈಲಾನಾಂ ಸ್ನೇಹಾರ್ಥಂ ಚ ನಿಷೇವಣಮ್||

ಅವರು ನವಣೇ ಅಕ್ಕಿಯನ್ನೂ ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನೂ ಸೇವಿಸಬೇಕು. ಮೈಗೆ ಹಚ್ಚಿ ಕೊಳ್ಳಲು ಇಂಗಳದ ಮತ್ತು ಹರಳಿನ ಎಣ್ಣೆಯನ್ನು ಬಳಸಬೇಕು.

13130008a ಯೋಗಚರ್ಯಾ ಕೃತೈಃ ಸಿದ್ಧೈಃ ಕಾಮಕ್ರೋಧವಿವರ್ಜನಮ್|

13130008c ವೀರಶಯ್ಯಾಮುಪಾಸದ್ಭಿರ್ವೀರಸ್ಥಾನೋಪಸೇವಿಭಿಃ||

ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಆಸನಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
ಕಾಮಕ್ರೋಧಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬೇಕು. ವೀರರು ವಾಸಿಸಬಲ್ಲ
ಮಹಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾ ವೀರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13130009a ಯುಕ್ತೈರ್ಯೋಗವಹೈಃ ಸದ್ಭಿರ್ಗ್ರೀಷ್ಮೈ ಪಂಚತಪೈಸ್ತಥಾ|

13130009c ಮಂಡೂಕಯೋಗನಿಯತೈರ್ಯಥಾನ್ಯಾಯನಿಷೇವಿಭಿಃ||

ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತರಾಗಿ ಯೋಗಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರಬೇಕು. ಅಂಥಹ
ಸಾಧುಗಳು ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ
ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸಬೇಕು. ಮಂಡೂಕಯೋಗ⁶⁵⁰ದ ಯಥಾನ್ಯಾಯ
ಅಭ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರಬೇಕು.

13130010a ವೀರಾಸನಗತೈರ್ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶಯನೈಸ್ತಥಾ|

13130010c ಶೀತಯೋಗೋಽಗ್ನಿಯೋಗಶ್ಚ⁶⁵¹ ಚರ್ತವ್ಯೋ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಭಿಃ||

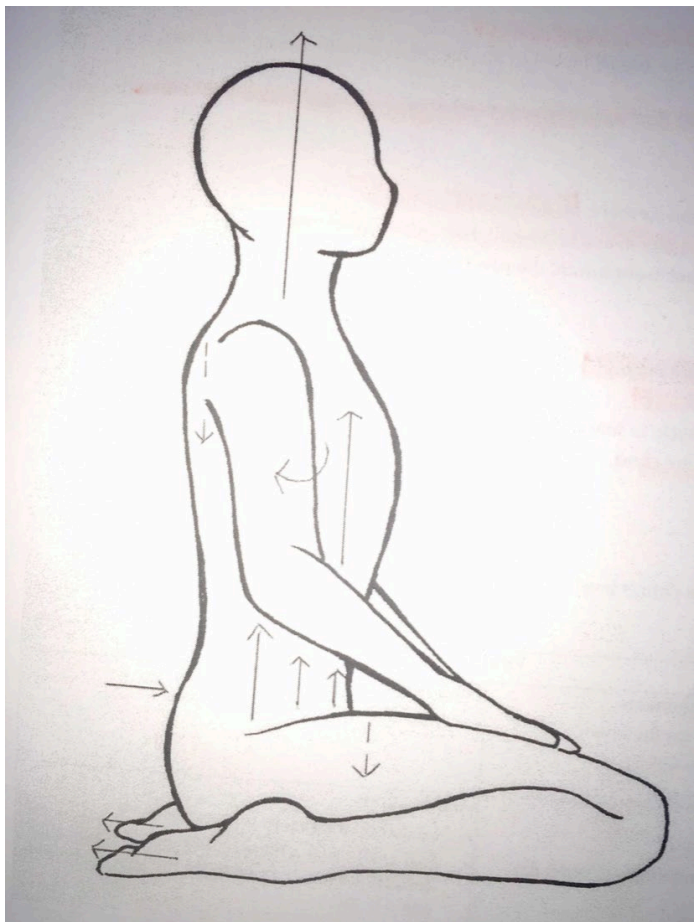
ನಿತ್ಯವೂ ವೀರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ನೆಲದ ಮೇಲೆ
ಮಲಗಬೇಕು. ಆ ಧರ್ಮಬುದ್ಧಿಗಳು ಶೀತಯೋಗ-ಅಗ್ನಿಯೋಗಳನ್ನು⁶⁵²
ಆಚರಿಸುತ್ತಿರಬೇಕು.

13130011a ಅಬ್ಬಕ್ಷೈರ್ವಾಯುಭಕ್ಷೈಶ್ಚ ಶೈವಾಲೋತ್ತರಭೋಜನೈಃ|

⁶⁵⁰ ಹಠಯೋಗದ ಒಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧ ಯೋಗ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁵¹ ಶೀತತೋಯಾಗ್ನಿಯೋಗಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁵² ಶೀತಕಾಲದಲ್ಲಿ ನೀರಿನಲ್ಲಿರುವುದು; ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬಯಲಿನಲ್ಲಿರುವುದು
ಮತ್ತು ಬೇಸಗೆಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರುವುದು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13130011c ಅಶ್ವ ಕುಟ್ಟಿಸ್ತಥಾ ದಾಂತೈಃ ಸಂಪ್ರಕ್ಷಾಲೈಸ್ತಥಾಪರೈಃ||

ನೀರನ್ನೇ ಅಥವಾ ವಾಯುವನ್ನೇ ಆಹಾರವನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವವರಿಂದಲೂ, ಪಾಚಿಯನ್ನೇ ತಿಂದು
ಜೀವಿಸುವವರಿಂದಲೂ, ಭತ್ತವನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಕುಟ್ಟಿ ಹೊಟ್ಟುತೆಗೆದು
ಅಕ್ಕಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಿಸುವವರಿಂದಲೂ, ಹಲ್ಲಿನಿಂದಲೇ
ಹೊಟ್ಟನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಿದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ತಿಂದು ಜೀವಿಸುವವರಿಂದಲೂ,
ನಾಳೆಗೆನೆಂಬುದನ್ನು ಯೋಚಿಸದೆ ದಿನಕಳೆಯುತ್ತಿರುವವರಿಂದಲೂ
ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿದೆ.

13130012a ಚೇರವಲ್ಕಲಸಂವೀತೈರ್ಮೃಗಚರ್ಮನಿವಾಸಿಭಿಃ|

13130012c ಕಾರ್ಯಾ ಯಾತ್ರಾ ಯಥಾಕಾಲಂ ಯಥಾಧರ್ಮಂ ಯಥಾವಿಧಿ||

ನಾರುಬಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಕೆಳವಸ್ತ್ರವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮೃಗಚರ್ಮವನ್ನು
ಮೇಲ್ವಸ್ತ್ರವಾಗಿಯೂ ಧರಿಸುವ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳು ಯಥಾಕಾಲ
ಯಥಾಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಗಳನ್ನು
ಮಾಡಬೇಕು.

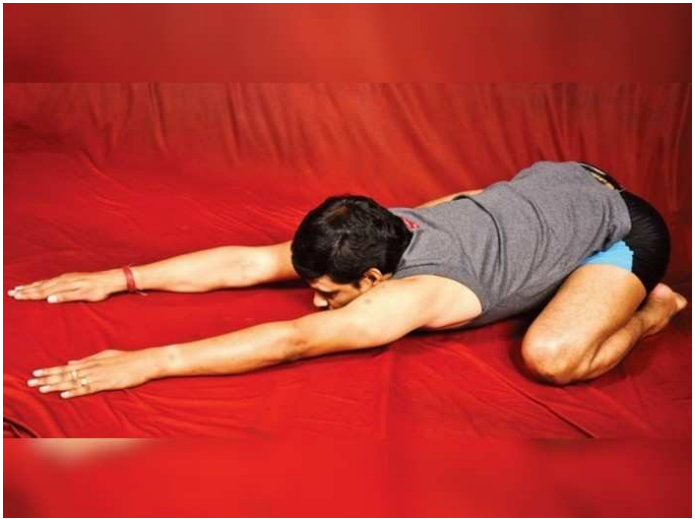
13130013a ವನನಿತ್ಯೈರ್ವನಚರೈರ್ವನಪೈರ್ವನಗೋಚರೈಃ|

13130013c ವನಂ ಗುರುಮಿವಾಸಾದ್ಯ ವಸ್ತವ್ಯಂ ವನಜೀವಿಭಿಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ, ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಕಾಲಕಳೆಯುವ,
ವನದಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಚರಿಸುವ ವನಜೀವಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು ಶಿಷ್ಯನು
ಗುರುವನ್ನು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಅರಣ್ಯವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿರಬೇಕು.

13130014a ತೇಷಾಂ ಹೋಮಕ್ರಿಯಾ ಧರ್ಮಃ ಪಂಚಯಜ್ಞನಿಷೇವಣಮ್||

13130014c ನಾಗಪಂಚಮಯಜ್ಞಸ್ಯ⁶⁵³ ವೇದೋಕ್ತಸ್ಯಾನುಪಾಲನಮ್||

ಹೋಮಕ್ರಿಯೆಗಳೂ ಮತ್ತು ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳೂ ಅವರ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ. ವೇದೋಕ್ತ ನಾಗಪಂಚಮಯಜ್ಞವನ್ನೂ ಅವರು ಪಾಲಿಸಬೇಕು.

13130015a ಅಷ್ಟಮೀಯಜ್ಞಪರತಾ ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯನಿಷೇವಣಮ್|

13130015c ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಾಂ ತು ಯೋ ಯಜ್ಞೋ ನಿತ್ಯಯಜ್ಞಸ್ತಥೈವ ಚ||

ಅಷ್ಟಮೀಯಜ್ಞಪರರಾಗಿರಬೇಕು. ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಪೌರ್ಣಮಾಸ-ದರ್ಶಾದಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ನಿತ್ಯಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

⁶⁵³ ಭಾಗಂ ಚ ಪಂಚಯಜ್ಞಸ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13130016a ವಿಮುಕ್ತಾ ದಾರಸಂಯೋಗೈರ್ವಿಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಸಂಕರೈಃ|

13130016c ವಿಮುಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಪಾಪೈಶ್ಚ ಚರಂತಿ ಮುನಯೋ ವನೇ||

ಅವರು ಪತ್ನೀಸಮಾಗಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವಸಂಪರ್ಕಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ ವಿಮುಕ್ತರಾಗಿ ಅವರು ಮುನಿಗಳಂತೆ ವನದಲ್ಲಿ
ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13130017a ಸ್ತುಗ್ಭಾಂಡಪರಮಾ ನಿತ್ಯಂ ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಶರಣಾಃ ಸದಾ|

13130017c ಸಂತಃ ಸತ್ಪಥನಿತ್ಯಾ ಯೇ ತೇ ಯಾಂತಿ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ತುಕ್-ಸ್ತುವ ಮೊದಲಾದ ಯಜ್ಞಪಾತ್ರಗಳೇ ಅವರಿಗೆ ಉತ್ತಮ
ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸದಾ ಅವರು ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಆ ಸತ್ಪುರುಷರು
ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13130018a ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಂ ಮಹಾಪುಣ್ಯಂ ಸೋಮಲೋಕಂ ಚ ಶಾಶ್ವತಮ್|

13130018c ಗಚ್ಛಂತಿ ಮುನಯಃ ಸಿದ್ಧಾ ಋಷಿಃ⁶⁵⁴ಧರ್ಮವ್ಯಪಾಶ್ರಯಾತ್||

ಋಷಿಧರ್ಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ ಆ ಸಿದ್ಧ ಮುನಿಗಳು
ಮಹಾಪುಣ್ಯಕರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕವನ್ನೂ ಶಾಶ್ವತ
ಸೋಮಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13130019a ಏಷ ಧರ್ಮೋ ಮಯಾ ದೇವಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಿತಃ ಶುಭಃ|

13130019c ವಿಸ್ತರೇಣಾರ್ಥಸಂಪನ್ನೋ ಯಥಾಸ್ಥೂಲಮುದಾಹೃತಃ||

⁶⁵⁴ ಸತ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದೇವಿ! ಹೀಗೆ ನಾನು ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಶುಭ
ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಅರ್ಥಸಂಪನ್ನವಾಗಿ ಯಥಾಸ್ಥೂಲವಾಗಿ
ಉದಾಹರಿಸಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

13130020 ಉಮೋವಾಚ|

13130020a ಭಗವನ್ನೇವದೇವೇಶ ಸರ್ವಭೂತನಮಸ್ಯ ತ|

13130020c ಯೋ ಧರ್ಮೋ ಮುನಿಸಂಘಸ್ಯ ಸಿದ್ಧಿವಾದೇಷು ತಂ ವದ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ದೇವದೇವೇಶ!

ಸರ್ವಭೂತನಮಸ್ಯ ತ! ಸಿದ್ಧಿ-ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಣಾತರಾದ
ಮುನಿಸಂಘಗಳ ಧರ್ಮವೇನೆಂದು ಹೇಳು.

13130021a ಸಿದ್ಧಿವಾದೇಷು ಸಂಸಿದ್ಧಾಸ್ತಥಾ ವನನಿವಾಸಿನಃ|

13130021c ಸ್ವೈರಿಣೋ ದಾರಸಂಯುಕ್ತಾಸ್ತೇಷಾಂ ಧರ್ಮಃ ಕಥಂ ಸ್ಮೃತಃ||

ಸಿದ್ಧಿ-ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ತಿರುಗುವ
ಮತ್ತು ಪತ್ನೀಸಮೇತರಾಗಿ ವನದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಅವರಿಗೆ ಯಾವ
ಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ?”

13130022 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13130022a ಸ್ವೈರಿಣಸ್ತಾಪಸಾ ದೇವಿ ಸರ್ವೇ ದಾರವಿಹಾರಿಣಃ|

13130022c ತೇಷಾಂ ಮೌಂಡ್ಯಂ ಕಷಾಯಶ್ಚ ವಾಸರಾತ್ರಿಶ್ಚ ಕಾರಣಮ್||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ! ವಾನಪ್ರಸ್ಥಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ
ತಪಸ್ವಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಪತ್ನಿಯಿಲ್ಲದೇ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ
ತಿರುಗಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಮುಂಡನ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಾಷಾಯವಸ್ತ್ರವನ್ನು

ಧರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಪತ್ನಿಯರೊಡಗೂಡಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ರಾತ್ರಿ ಆಶ್ರಮದಲ್ಲಿಯೇ ತಂಗುತ್ತಾರೆ.

13130023a ತ್ರಿಕಾಲಮಭಿಷೇಕಶ್ಚ ಹೋತ್ರಂ ತ್ವಷ್ಟಿಕೃತಂ ಮಹತ್|

13130023c ಸಮಾಧಿಃ ಸತ್ಪಥಸ್ಥಾನಂ ಯಥೋದಿತನಿಷೇವಣಮ್||

ತ್ರಿಕಾಲಸ್ನಾನ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ, ಧ್ಯಾನಪರರಾಗಿ ಸಮಾಧಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವುದು, ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವುದು, ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಎರಡೂ ಬಗೆಯ ಮುನಿಗಳಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಧರ್ಮಗಳಾಗಿವೆ.

13130024a ಯೇ ಚ ತೇ ಪೂರ್ವಕಥಿತಾ ಧರ್ಮಾ ವನನಿವಾಸಿನಾಮ್|

13130024c ಯದಿ ಸೇವಂತಿ ಧರ್ಮಾಂಸ್ತಾನಾಪ್ನುವಂತಿ ತಪಃಫಲಮ್||

ಮೊದಲೇ ಹೇಳಿದ ವನನಿವಾಸಿಗಳ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವವರು ತಪಃಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13130025a ಯೇ ಚ ದಂಪತಿಧರ್ಮಾಣಃ ಸ್ವದಾರನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಾಃ|

13130025c ಚರಂತಿ ವಿಧಿದೃಷ್ಟಂ ತದೃತುಕಾಲಾಭಿಗಾಮಿನಃ||

13130026a ತೇಷಾಮೃಷ್ಟಿಕೃತೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಿಣಾಮುಪಪದ್ಯತೇ|

13130026c ನ ಕಾಮಕಾರಾತ್ಕಾಮೋಽನ್ಯಃ ಸಂಸೇವ್ಯೋ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಭಿಃ||

ದಾಂಪತ್ಯಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಪತ್ನಿಯರೊಂದಿದ್ದುಕೊಂಡು ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿ ವೇದವಿಹಿತ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಪತ್ನೀಸಮಾಗಮ ಮಾಡುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಋಷಿಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವರಿಗೆ ಸಿಗುವ

ಪುಣ್ಯವೇ ಸಿಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಆ ಧರ್ಮದರ್ಶಿಗಳು ಬೇರೆ ಯಾವ
ಕಾರ್ಮೋಪಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಸೇವಿಸಬಾರದು.

13130027a ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಯಃ ಸಮ್ಯಗ್ದದಾತ್ಯಭಯದಕ್ಷಿಣಾಮ್||

13130027c ಹಿಂಸಾರೋಷವಿಮುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಸ ವೈ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಹಿಂಸಾರೋಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗಿ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಿಗೂ ಉತ್ತಮ
ಅಭಯವನ್ನು ನೀಡುವವನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13130028a ಸರ್ವ ಭೂತಾನುಕಂಪೀ ಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾರ್ಜವವ್ರತಃ|

13130028c ಸರ್ವ ಭೂತಾತ್ಮ ಭೂತಶ್ಚ ಸ ವೈ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೊಡನೆಯೂ ಅನುಕಂಪದಿಂದಿರುವ,
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೊಂದಿಗೂ ಸರಳತೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವ,
ಸರ್ವ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ತನ್ನಂತೆಯೇ ಕಾಣುವವನು
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13130029a ಸರ್ವ ವೇದೇಷು ವಾ ಸ್ನಾನಂ ಸರ್ವ ಭೂತೇಷು ಚಾರ್ಜವಮ್||

13130029c ಉಭೇ ಏತೇ ಸಮೇ ಸ್ಯಾತಾರ್ಜವಂ ವಾ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ||

ಸರ್ವ ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ನಾತಕನಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೊಂದಿಗೆ
ಸರಳತೆಯಿಂದ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದು ಇವೆರಡೂ ಸಮನಾದ ಫಲಗಳನ್ನೇ
ಕೊಡುತ್ತವೆ ಅಥವಾ ಸರಳತೆಯು ವೇದಪಾಂಡಿತ್ಯಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ
ಫಲವನ್ನೇ ನೀಡಬಹುದು.

13130030a ಆರ್ಜವಂ ಧರ್ಮ ಇತ್ಯಾಹುರಧರ್ಮೋ ಜಿಹ್ಮ ಉಚ್ಯತೇ|

13130030c ಆರ್ಜವೇನೇಹ ಸಂಯುಕ್ತೋ ನರೋ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಸರಳತೆಯೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕುಟಿಲತೆಯನ್ನು
ಅಧರ್ಮವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸರಳತೆಯಿಂದಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು
ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13130031a ಆರ್ಜವೋ ಭುವನೇ ನಿತ್ಯಂ.⁶⁵⁵ ವಸತ್ಯಮರಸಂನಿಧೌ|

13130031c ತಸ್ಮಾದಾರ್ಜವನಿತ್ಯಃ ಸ್ಯಾದ್ಯ ಇಚ್ಛೇದ್ಧರ್ಮಮಾತ್ಮನಃ||

ಸರಳಸ್ವಭಾವದವನು ನಿತ್ಯವೂ ದೇವತೆಗಳ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗ ಬಯಸುವವನು
ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಸರಳವಾಗಿಯೇ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು.

13130032a ಕ್ಷಾಂತೋ ದಾಂತೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ಧರ್ಮಭೂತೋಽವಿಹಿಂಸಕಃ|

13130032c ಧರ್ಮೇ ರತಮನಾ ನಿತ್ಯಂ ನರೋ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಕ್ಷಮಾಶೀಲ, ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಜಿತಕ್ರೋಧ, ಧರ್ಮನಿಷ್ಠ, ಅಹಿಂಸಕ, ಮತ್ತು
ಸದಾ ಧರ್ಮನಿರತನಾದ ನರನು ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13130033a ವ್ಯಪೇತತಂದ್ರೋ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಶಕ್ಯಾ ಸತ್ಪಥಮಾಶ್ರಿತಃ|

13130033c ಚಾರಿತ್ರಪರಮೋ ಬುದ್ಧೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಆಲಸ್ಯರಹಿತನಾಗಿ, ಧರ್ಮಾತ್ಮನಾಗಿ ಶಕ್ಯಾನುಸಾರ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ
ವ್ಯವಹರಿಸುವ ಸಚ್ಚರಿತ್ರ ಜ್ಞಾನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಭಾವವನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.”

13130034 ಉಮೋವಾಚ|

13130034a ಆಶ್ರಮಾಭಿರತಾ ದೇವ ತಾಪಸಾ ಯೇ ತಪೋಧನಾಃ|

⁶⁵⁵ ಆರ್ಜವೇ ತು ರತೇ ನಿತ್ಯಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13130034c ದೀಪ್ತಿಮಂತಃ ಕಯಾ ಚೈವ ಚರ್ಯಯಾಥ ಭವಂತಿ ತೇ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದೇವ! ಆಶ್ರಮವಾಸೀ ತಪೋಧನರು ಯಾವ ಆಚರಣೆಗಳಿಂದ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ?”

13130035a ರಾಜಾನೋ ರಾಜಪುತ್ರಾಶ್ಚ ನಿರ್ಧನಾ ವಾ ಮಹಾಧನಾಃ|

13130035c ಕರ್ಮಣಾ ಕೇನ ಭಗವನ್ಪ್ರಾಪ್ಸುವಂತಿ ಮಹಾಫಲಮ್||

ಭಗವನ್! ರಾಜನಾಗಿರಲಿ, ರಾಜಪುತ್ರನಾಗಿರಲಿ, ನಿರ್ಧನಿಕನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಮಹಾಧನಿಕನಾಗಿರಲಿ, ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮಹಾಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು?

13130036a ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಥಾನಮುಪಾಗಮ್ಯ ದಿವ್ಯಚಂದನರೂಷಿತಾಃ|

13130036c ಕೇನ ವಾ ಕರ್ಮಣಾ ದೇವ ಭವಂತಿ ವನಗೋಚರಾಃ||

ದೇವ! ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಆ ವನಗೋಚರರು

ದಿವ್ಯಚಂದನವಿಭೂಷಿತರಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ?

13130037a ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ದೇವ ತಪಶ್ಚರ್ಯಾಗತಂ ಶುಭಮ್|

13130037c ಶಂಸ ಸರ್ವಮಶೇಷೇಣ ತ್ರ್ಯಕ್ಷ ತ್ರಿಪುರನಾಶನ||

ದೇವ! ತ್ರಿಪುರನಾಶನ! ತ್ರ್ಯಕ್ಷ⁶⁵⁶! ಶುಭ ತಪಶ್ಚರ್ಯರ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹೇಳು.”

13130038 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13130038a ಉಪವಾಸವ್ರತೈರ್ದಾಂತಾ ಅಹಿಂಸ್ರಾಃ ಸತ್ಯವಾದಿನಃ|

⁶⁵⁶ ಮೂರು ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನೇ!

13130038c ಸಂಸಿದ್ಧಾಃ ಪ್ರೇತ್ಯ ಗಂಧವೈಃ ಸಹ ಮೋದಂತ್ಯನಾಮಯಾಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ, ಅಹಿಂಸಕ ಸತ್ಯವಾದಿಗಳು ಉಪವಾಸವ್ರತಗಳಿಂದ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಮರಣಾನಂತರ ಗಂಧರ್ವರೊಡನೆ ಅನಾಮಯರಾಗಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾರೆ.

13130039a ಮಂಡೂಕಯೋಗಶಯನೋ ಯಥಾಸ್ಥಾನಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

13130039c ದೀಕ್ಷಾಂ ಚರತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಸ ನಾಗೈಃ ಸಹ ಮೋದತೇ||

ಯಥಾಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಂಡೂಕ ಯೋಗಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಲಗುವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನಾಚರಿಸುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ನಾಗರೊಡನೆ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130040a ಶಷ್ಟಂ ಮೃಗಮುಖೋತ್ಸೃಷ್ಟಂ ಯೋ ಮೃಗೈಃ ಸಹ ಸೇವತೇ|

13130040c ದೀಕ್ಷಿತೋ ವೈ ಮುದಾ ಯುಕ್ತಃ ಸ ಗಚ್ಚತ್ಯಮರಾವತೀಮ್||

ಜಿಂಕೆಯು ಹುಲ್ಲುತಿನ್ನುವಾಗ ಅದರ ಕಟವಾಯಿಗಳಿಂದ ಹೊರಬರುವ ಚಿಗುರು ಹುಲ್ಲನ್ನು ಜಿಂಕೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತಿನ್ನುವ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದವನು ಮುದಾಯುಕ್ತನಾಗಿ ಅಮರಾವತಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ.

13130041a ಶೈವಾಲಂ ಶೀರ್ಣಪರ್ಣಂ ವಾ ತದ್ವ್ರತೋ ಯೋ ನಿಷೇವತೇ|

13130041c ಶೀತಯೋಗವಹೋ ನಿತ್ಯಂ ಸ ಗಚ್ಚೇತ್ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್||

ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಚಿ ಅಥವಾ ತರೆಗೆಲೆಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಭಳಿಗಾಲದಲ್ಲಿ ತಣ್ಣೀರಿನಲ್ಲಿ ಇರುವ ವ್ರತವನ್ನಾಚರಿಸುವವನು ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13130042a ವಾಯುಭಕ್ಷೋಽಂಬುಭಕ್ಷೋ ವಾ ಫಲಮೂಲಾಶನೋಽಪಿ ವಾ|

13130042c ಯಕ್ಷೇಷ್ಟೈಶ್ಚರ್ವಯಮಾಧಾಯ ಮೋದತೇಽಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣೈಃ||

ವಾಯುಭಕ್ಷ, ಜಲಭಕ್ಷ, ಅಥವಾ ಫಲ-ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸುವವನು
ಯಕ್ಷರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಅಪ್ಸರಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ
ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130043a ಅಗ್ನಿಯೋಗವಹೋ ಗ್ರೀಷ್ಮೈ ವಿಧಿದೃಷ್ಟೇನ ಕರ್ಮಣಾ|

13130043c ಚೀರ್ತ್ವಾ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ವೇದವಿಹಿತ ಕರ್ಮಗಳಂತೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಗ್ರೀಷ್ಮ ಋತುವಿನಲ್ಲಿ
ಅಗ್ನಿಯೋಗವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವವನು ಭೂಮಂಡಲದ ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13130044a ಆಹಾರನಿಯಮಂ ಕೃತ್ವಾ ಮುನಿದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕಮ್|

13130044c ಮರುಂ ಸಂಸಾಧ್ಯ ಯತ್ನೇನ ರಾಜಾ ಭವತಿ ಪಾರ್ಥಿವಃ||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಆಹಾರನಿಯಮವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು
ಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನೀರನ್ನೂ ಬಿಡುವವನು ಭೂಮಂಡಲದ
ರಾಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13130045a ಸ್ಥಂಡಿಲೇ ಶುದ್ಧಮಾಕಾಶಂ ಪರಿಗೃಹ್ಯ ಸಮಂತತಃ|

13130045c ಪ್ರವಿಶ್ಯ ಚ ಮುದಾ ಯುಕ್ತೋ ದೀಕ್ಷಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀಮ್.⁶⁵⁷||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ಶುದ್ಧ ಆಕಾಶವನ್ನೇ
ಹೊದಿಕೆಯನ್ನಾಗಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವ

---

⁶⁵⁷ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ದೇಹಂ ಚಾನಶನೇ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ
ಸ ಸ್ವರ್ಗೇ ಸುಖಮೇಧತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ದೀಕ್ಷಾಯುಕ್ತನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಆನಂದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130046a ಸ್ಥಂಡಿಲಸ್ಯ ಫಲಾನ್ಯಾಹುರ್ಯಾನಾನಿ ಶಯನಾನಿ ಚ|

13130046c ಗೃಹಾಣಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ಚಂದ್ರಶುಭ್ರಾಣಿ ಭಾಮಿನಿ||

ಭಾಮಿನಿ ! ಬಯಲಿನಲ್ಲಿ ನೆಲದ ಮೇಲೆ ಮಲಗುವವನಿಗೆ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಶಯನಗಳು, ಮತ್ತು ಚಂದ್ರನಂತೆ ಶುಭ್ರವಾಗಿರುವ ಬೆಲೆಬಾಳುವ ಮನೆಗಳು ಫಲವಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13130047a ಆತ್ಮಾನಮುಪಜೀವನ್ಯೋ ನಿಯತೋ ನಿಯತಾಶನಃ|

13130047c ದೇಹಂ ವಾನಶನೇ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಸ ಸ್ವರ್ಗಂ ಸಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಯತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುತ್ತಾ ತನ್ನ ದೇಹವನ್ನು ಧಾರಣೆಮಾಡಿಕೊಂಡು ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಉಪವಾಸದಿಂದಲೇ ಶರೀರತ್ಯಾಗ ಮಾಡುವವನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13130048a ಆತ್ಮಾನಮುಪಜೀವನ್ಯೋ ದೀಕ್ಷಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀಮ್|

13130048c ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾರ್ಣವೇ ದೇಹಂ ವಾರುಣಂ ಲೋಕಮಶ್ನುತೇ||

ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಿ ದೇಹವನ್ನು ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ತ್ಯಜಿಸುವವನು ವಾರುಣಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13130049a ಆತ್ಮಾನಮುಪಜೀವನ್ಯೋ ದೀಕ್ಷಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೀಮ್|

13130049c ಅಶ್ನುನಾ ಚರಣೌ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಗುಹ್ಯಕೇಷು ಸ ಮೋದತೇ||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ಕಾಲುಗಳನ್ನು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ ಜಜ್ಜಿಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಮಾಡುವವನು

ಗುಹ್ಯಕರೊಂದಿಗೆ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130050a ಸಾಧಯಿತ್ವಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವೋ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಃ|

13130050c ಚೇರ್ತ್ವಾ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ದೀಕ್ಷಾಮೇಕಾಂ ಮನೋಗತಾಮ್|

13130050e ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಮವಾಪ್ನೋತಿ ದೇವೈಶ್ಚ ಸಹ ಮೋದತೇ||

ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡು ನಿರ್ದ್ವಂದನೂ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹ.⁶⁵⁸ನೂ ಆಗಿ ಮನೋಗತ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಕೈಗೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಇರುವವನು ಸ್ವರ್ಗಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆದು ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130051a ಆತ್ಮಾನಮುಪಜೀವನ್ಮೋ ದೀಕ್ಷಾಂ ದ್ವಾದಶವಾರ್ಷಿಕೇಮ್|

13130051c ಹುತ್ವಾಗ್ನೌ ದೇಹಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ವಹ್ನಿಲೋಕೇ ಮಹೀಯತೇ||

ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ ದೇಹವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಯನ್ನಾಗಿತ್ತು ತ್ಯಜಿಸುವವನು ಅಗ್ನಿಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130052a ಯಸ್ತು ದೇವಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ದೀಕ್ಷಿತೋ ನಿಯತೋ ದ್ವಿಜಃ|

13130052c ಆತ್ಮನ್ಯಾತ್ಮಾನಮಾಧಾಯ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವೋ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಃ||

13130053a ಚೇರ್ತ್ವಾ ದ್ವಾದಶ ವರ್ಷಾಣಿ ದೀಕ್ಷಾಮೇಕಾಂ ಮನೋಗತಾಮ್|

13130053c ಅರಣೀಸಹಿತಂ ಸ್ಕಂಧೇ ಬದ್ಧ್ವಾ ಗಚ್ಚತ್ಯನಾವೃತಃ||

13130054a ವೀರಾಧ್ವಾನಮನಾ ನಿತ್ಯಂ ವೀರಾಸನರತಸ್ತಥಾ|

13130054c ವೀರಸ್ಥಾಯೀ ಚ ಸತತಂ ಸ ವೀರಗತಿಮಾಪ್ನುಯಾತ್||

⁶⁵⁸ ಯಾರಿಂದ ಏನನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದು.

ದೇವಿ! ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ನಿಯತನಾದ ಮನಸ್ಸನ್ನು
 ಪರಮಾತ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿಯೇ ತೊಡಗಿಸಿ, ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವನೂ
 ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹನೂ ಆಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷಗಳು ಮನೋಗತ
 ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅರಣೀಸಹಿತ ಮರದ
 ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿ ಅನಾವೃತನಾಗಿ ಯಾತ್ರೆಯೆಮಾಡುವ, ವೀರರ
 ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ, ನಿತ್ಯವೂ ವೀರಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳುವ
 ಮತ್ತು ಸತತವೂ ವೀರನಂತೆ ನಿಲ್ಲುವ ದ್ವಿಜನು ವೀರಗತಿಯನ್ನು
 ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13130055a ಸ ಶಕ್ರಲೋಕಗೋ ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಕಾಮಪುರಸ್ಕೃತಃ|
 13130055c ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಸಮಾಕೀರ್ಣೋ ದಿವ್ಯಚಂದನಭೂಷಿತಃ|
 13130055e ಸುಖಂ ವಸತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ದಿವಿ ದೇವಗಣೈಃ ಸಹ||

ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ಶಕ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ನಿತ್ಯವೂ
 ಸರ್ವಕಾಮನೆಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ಮೇಲೆ
 ದಿವ್ಯಪುಷ್ಪಗಳ ಮಳೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ದಿವ್ಯಚಂದನಗಳಿಂದ ಭೂಷಿತನಾಗಿ
 ಅವನು ದೇವಗಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸುಖದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13130056a ವೀರಲೋಕಗತೋ ವೀರೋ ವೀರಯೋಗವಹಃ ಸದಾ|
 13130056c ಸತ್ತ್ವಸ್ಥಃ ಸರ್ವಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ದೀಕ್ಷಿತೋ ನಿಯತಃ ಶುಚಿಃ|
 13130056e ವೀರಾಧ್ವಾನಂ ಪ್ರಪದ್ಯೇದ್ಯಸ್ತಸ್ಯ ಲೋಕಾಃ ಸನಾತನಾಃ||

ಸರ್ವವನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ಸತ್ತ್ವಸ್ಥನಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು
 ನಿಯತನೂ ಶುಚಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದು, ಸದಾ ವೀರಯೋಗವನ್ನು
 ಆಚರಿಸುತ್ತಾ ವೀರರ ಪಥದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವ ವೀರನು ವೀರಲೋಕಕ್ಕೆ

ಹೋಗಿ ಸನಾತನ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13130057a ಕಾಮಗೇನ ವಿಮಾನೇನ ಸ ವೈ ಚರತಿ ಚ್ಚಂದತಃ|

13130057c ಶಕ್ರಲೋಕಗತಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮೋದತೇ ಚ ನಿರಾಮಯಃ||

ನಿರಾಮಯನಾಗಿ ಶಕ್ರಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಆ ಶ್ರೀಮಾನನು ಬೇಕಾದಲ್ಲಿ ಹೋಗಬಲ್ಲ ವಿಮಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ ಮೋದಿಸುತ್ತಾನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮಾವತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೧

ಶೂದ್ರನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರ ಕುರಿತು ಉಮಾ-ಮಹೇಶ್ವರರ ಸಂವಾದ (1-57).

13131001 ಉಮೋವಾಚ|

13131001a ಭಗವನ್ಭಗನೇತ್ರಘ್ನ ಪೂಷ್ಣೋ ದಶನಪಾತನ|

13131001c ದಕ್ಷಕ್ರತುಹರ ತ್ರ್ಯಕ್ಷ ಸಂಶಯೋ ಮೇ ಮಹಾನಯಮ್||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಭಗನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕಿತ್ತವನೇ!

ಪೂಷನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಬೀಳಿಸಿದವನೇ! ಧಕ್ಷಯಜ್ಞದ್ವಂಸಕ! ಮೂರು
ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನೇ! ನನ್ನಲ್ಲಿ ಈ ಮಹಾಸಂಶಯವು ಮೂಡಿದೆ.

13131002a ಚಾತುರ್ವರ್ಣ್ಯಂ ಭಗವತಾ ಪೂರ್ವಂ ಸೃಷ್ಟಂ ಸ್ವಯಂಭುವಾ|

13131002c ಕೇನ ಕರ್ಮವಿಪಾಕೇನ ವೈಶ್ಯೋ ಗಚ್ಚತಿ ಶೂದ್ರತಾಮ್||

ಹಿಂದೆ ಭಗವಾನ್ ಸ್ವಯಂಭುವು ಚಾತುರ್ವರ್ಣಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.
ಯಾವ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ.⁶⁵⁹ ವೈಶ್ಯನು ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ?

13131003a ವೈಶ್ಯೋ ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಕೇನ ದ್ವಿಜೋ ವಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಭವೇತ್|

13131003c ಪ್ರತಿಲೋಮಃ ಕಥಂ ದೇವ ಶಕ್ಯೋ ಧರ್ಮೋ ನಿಷೇವಿತುಮ್||

ಅಥವಾ ಯಾವ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವೈಶ್ಯ ಅಥವಾ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗುತ್ತಾನೆ? ದೇವ!

ಪ್ರತಿಲೋಮಧರ್ಮವನ್ನು⁶⁶⁰ ತಡೆಯಲು ಹೇಗೆ ಶಕ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ?

13131004a ಕೇನ ವಾ ಕರ್ಮಣಾ ವಿಪ್ರಃ ಶೂದ್ರಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ|

13131004c ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಶೂದ್ರತಾಮೇತಿ ಕೇನ ವಾ ಕರ್ಮಣಾ ವಿಭೋ||

ಅಥವಾ ಯಾವ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ? ಅಥವಾ ವಿಭೋ! ಯಾವ
ಪಾಪಕರ್ಮದಿಂದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಶೂದ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ?

13131005a ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ದೇವ ವದ ಭೂತಪತೇಽನಘ|

⁶⁵⁹ ಪಾಪಕರ್ಮದಿಂದ.

⁶⁶⁰ ಉಚ್ಚ ವರ್ಣದವನು ನೀಚವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಕ್ರಮ.

13131005c ತ್ರಯೋ ವರ್ಣಾಃ ಪ್ರಕೃತ್ಯೇಹ ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮಾಪ್ನುಯುಃ||

ದೇವ! ಭೂತಪತೇ! ಅನಘ! ಹಾಗೆಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಈ ಮೂರು ವರ್ಣದವರು ಹೇಗೆ ಸ್ವಭಾವತಃ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು ಎಂಬ ಈ ನನ್ನ ಸಂಶಯಕ್ಕೂ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ಹೇಳು.”

13131006 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13131006a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ದೇವಿ ದುಷ್ಟಾಪಂ ನಿಸರ್ಗಾದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶುಭೇ|

13131006c ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವೈಶ್ಯಶೂದ್ರಾ ವಾ ನಿಸರ್ಗಾದಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವು ಸುದುರ್ಲಭವಾದುದು. ಶುಭೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ, ವೈಶ್ಯ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದವುಗಳೆಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

13131007a ಕರ್ಮಣಾ ದುಷ್ಟ್ಯತೇನೇಹ ಸ್ಥಾನಾದ್ಭ್ರಾಶ್ಯತಿ ವೈ ದ್ವಿಜಃ|

13131007c ಜ್ಯೇಷ್ಠಂ ವರ್ಣಮನುಪ್ರಾಪ್ಯ ತಸ್ಮಾದ್ರಕ್ಷೇತ ವೈ ದ್ವಿಜಃ||

ದುಷ್ಟ್ಯತಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ತನ್ನ ಸ್ಥಾನದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜ್ಯೇಷ್ಠವರ್ಣವನ್ನು ಪಡೆದವನು ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗದಂತೆ ತನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13131008a ಸ್ಥಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮೇಣ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮುಪಜೀವತಿ|

13131008c ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವಾಥ ವೈಶ್ಯೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಾಯ ಗಚ್ಚತಿ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಲೀ ವೈಶ್ಯನಾಗಲೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಧರ್ಮವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುತ್ತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೀವಿಕೆಯನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅವನು

ಮರುಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13131009a ಯಸ್ತು ವಿಪ್ರತ್ವಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಕ್ಷಾತ್ರಂ ಧರ್ಮಂ ನಿಷೇವತೇ|

13131009c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಾತ್ಸ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಕ್ಷತ್ರಯೋನೌ ಪ್ರಜಾಯತೇ||

ವಿಪ್ರತ್ವವನ್ನು ತೊರೆದು ಕ್ಷಾತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವವನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ ಕ್ಷತ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13131010a ವೈಶ್ಯಕರ್ಮ ಚ ಯೋ ವಿಪ್ರೋ ಲೋಭಮೋಹವ್ಯಪಾಶ್ರಯಃ|

13131010c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ದುರ್ಲಭಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ಕರೋತ್ಯಲ್ಪಮತಿಃ ಸದಾ||

13131011a ಸ ದ್ವಿಜೋ ವೈಶ್ಯತಾಮೇತಿ ವೈಶ್ಯೋ ವಾ ಶೂದ್ರತಾಮಿಯಾತ್|

13131011c ಸ್ವಧರ್ಮಾತ್ಪ್ರಚ್ಯುತೋ ವಿಪ್ರಸ್ತತಃ ಶೂದ್ರತ್ವಮಾಪ್ನುತೇ||

ದುರ್ಲಭವಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದು ಲೋಭ-ಮೋಹಗಳನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿ ಸದಾ ವೈಶ್ಯಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡುವ ಅಲ್ಪಮತಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೈಶ್ಯನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ವೈಶ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು
ಶೂದ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದರೆ ಮುಂದೆ ಅವನು ಶೂದ್ರನಾಗಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13131012a ತತ್ರಾಸೌ ನಿರಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ವರ್ಣಭ್ರಷ್ಟೋ ಬಹಿಷ್ಕೃತಃ|

13131012c ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಪರಿಭ್ರಷ್ಟಃ ಶೂದ್ರಃ ಸಮುಪಜಾಯತೇ||

ಶೂದ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪಾಲಿಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವರ್ಣಭ್ರಷ್ಟನಾಗಿ,
ಬಹಿಷ್ಕೃತನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕದಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿ ನರಕವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ನರಕವಾಸದ ನಂತರ ಶೂದ್ರಯೋನಿಯಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13131013a ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವಾ ಮಹಾಭಾಗೇ ವೈಶ್ಯೋ ವಾ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ|

13131013c ಸ್ವಾನಿ ಕರ್ಮಾಣ್ಯಪಾಹಾಯ ಶೂದ್ರಕರ್ಮಾಣಿ ಸೇವತೇ||

13131014a ಸ್ವಸ್ಥಾನಾತ್ನ ಪರಿಭ್ರಷ್ಟೋ ವರ್ಣಸಂಕರತಾಂ ಗತಃ|

13131014c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವೈಶ್ಯಃ ಶೂದ್ರತ್ವಂ ಯಾತಿ ತಾದೃಶಃ||

ಮಹಾಭಾಗೇ ! ಧರ್ಮಚಾರಿಣೇ ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ
ವೈಶ್ಯನಾಗಿರಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತೊರೆದು
ಶೂದ್ರಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸೇವಿಸಿದರೆ ಸ್ವಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ
ವರ್ಣಸಾಂಕರ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯ
ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯರು ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13131015a ಯಸ್ತು ಶುದ್ಧಃ ಸ್ವಧರ್ಮೇಣ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನವಾನ್ಮುಚಿಃ|

13131015c ಧರ್ಮಜ್ಞೋ ಧರ್ಮನಿರತಃ ಸ ಧರ್ಮಫಲಮಶ್ನುತೇ||

ಸ್ವಧರ್ಮದಿಂದ ಶುದ್ಧನಾಗಿರುವ, ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಗಳಿಂದ
ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವ, ಶುಚಿಯಾದ, ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧರ್ಮನಿರತನು ಧರ್ಮದ
ಫಲವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13131016a ಇದಂ ಚೈವಾಪರಂ ದೇವಿ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಮುದೀರಿತಮ್|

13131016c ಅಧ್ಯಾತ್ಮಂ ನೈಷ್ಠಿಕಂ ಸದ್ಭಿರ್ಧರ್ಮಕಾಮೈರ್ನಿಷೇವ್ಯತೇ||

ದೇವಿ ! ಬ್ರಹ್ಮನು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ:
“ಧರ್ಮಕಾಮ ಸತ್ತುರುಷರು ನೈಷ್ಠಿಕ ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮ ಎರಡನ್ನೂ
ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.”

13131017a ಉಗ್ರಾನ್ನಂ ಗರ್ಹಿತಂ ದೇವಿ ಗಣಾನ್ನಂ ಶ್ರಾದ್ಧಸೂತಕಮ್|

13131017c ಘುಷ್ಪಾನ್ನಂ.⁶⁶¹ ನೈವ ಭೋಕ್ತವ್ಯಂ ಶೂದ್ರಾನ್ನಂ ನೈವ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್||

ದೇವಿ! ಉಗ್ರಸ್ವಭಾವದವನ ಅನ್ನವನ್ನು ಊಟಮಾಡುವುದು
ನಿಂದ್ಯವಾದುದು. ಸಮುದಾಯದ ಅನ್ನ, ಶ್ರಾದ್ಧದ ಅನ್ನ, ಸೂತಕದ
ಅನ್ನ, ಘೋಷಿಸಿ ನೀಡಿದ ಅನ್ನ ಮತ್ತು ಶೂದ್ರಾನ್ನವನ್ನು ಎಂದೂ
ತಿನ್ನಬಾರದು.

13131018a ಶೂದ್ರಾನ್ನಂ ಗರ್ಹಿತಂ ದೇವಿ ದೇವದೇವೈರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ|

13131018c ಪಿತಾಮಹಮುಖೋತ್ಸೃಷ್ಟಂ ಪ್ರಮಾಣಮಿತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ದೇವಿ! ದೇವದೇವರೂ ಮಹಾತ್ಮರೂ ಶೂದ್ರಾನ್ನವನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ.
ಪಿತಾಮಹನ ಬಾಯಿಯಿಂದಲೇ ಬಂದ ಇದು ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ನಾನು
ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ.

13131019a ಶೂದ್ರಾನ್ನೇನಾವಶೇಷೇಣ ಜಠರೇ ಯೋ ಮ್ನಿಯೇತ ವೈ|

13131019c ಆಹಿತಾಗ್ನಿಸ್ತಥಾ ಯಜ್ವಾ ಸ ಶೂದ್ರಗತಿಭಾಗ್ಯವೇತ್||

ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಾನ್ನವಿರುವಾಗ ಸಾಯುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಿಯೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಯಾಜ್ಞಕನೇ ಆಗಿರಲಿ
ಶೂದ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13131020a ತೇನ ಶೂದ್ರಾನ್ನಶೇಷೇಣ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನಾದಪಾಕೃತಃ|

13131020c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಶೂದ್ರತಾಮೇತಿ ನಾಸ್ತಿ ತತ್ರ ವಿಚಾರಣಾ||

ಮರಣಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶೂದ್ರಾನ್ನಶೇಷವು ಇರುವ ಕಾರಣ ಅಂಥಹ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಥಾನದಿಂದ ವಂಚಿತನಾಗಿ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು

⁶⁶¹ ದುಷ್ಪಾನ್ನಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ.

13131021a ಯಸ್ಯಾನ್ನೇನಾವಶೇಷೇಣ ಜಠರೇ ಯೋ ಮ್ನಿಯೇತ ವೈ|

13131021c ತಾಂ ತಾಂ ಯೋನಿಂ ಪ್ರಜೇದ್ವಿಷ್ತೋ ಯಸ್ಯಾನ್ನಮುಪಜೀವತಿ||

ಯಾರ ಅನ್ನಶೇಷವು ಹೊಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ಸಾಯುತ್ತಾನೋ ಮತ್ತು ಯಾರ ಅನ್ನದಿಂದ ಜೀವಿಕೆಯನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಾನೋ ಅವನ ವರ್ಣದಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಪುನಃ
ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13131022a ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ಶುಭಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ದುರ್ಲಭಂ ಯೋಽವಮನ್ಯತೇ|

13131022c ಅಭೋಜ್ಯಾನ್ನಾನಿ ಚಾಶ್ನಾತಿ ಸ ದ್ವಿಜತ್ವಾತ್ಪತೇತ ವೈ||

ದುರ್ಲಭವಾದ ಶುಭ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಅದರಿಂದ
ಅಪಮಾನಗೊಂಡು ಅಭೋಜ್ಯ ಅನ್ನಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು
ದ್ವಿಜತ್ವದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131023a ಸುರಾಪೋ ಬ್ರಹ್ಮಹಾ ಕ್ಷುದ್ರಶೌರೋ ಭಗ್ನವ್ರತೋಽಶುಚಿಃ|

13131023c ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವರ್ಜಿತಃ ಪಾಪೋ ಲುಬ್ಧೋ ನೈಕೃತಿಕಃ ಶಠಃ||

13131024a ಅವ್ರತೀ ವೃಷಲೀಭರ್ತಾ ಕುಂಡಾಶೀ ಸೋಮವಿಕ್ರಯೀ|

13131024c ನಿಹೀನಸೇವೀ ವಿಷ್ತೋ ಹಿ ಪತತಿ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿತಃ||

ಸುರಾಪಾನಮಾಡುವ, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆಮಾಡಿದ, ನೀಚ, ಕಳ್ಳ, ವ್ರತವನ್ನು
ಮುರಿದ, ಅಶುಚಿ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವರ್ಜಿತ, ಪಾಪಿ, ಲುಬ್ಧ, ಕಪಟಿ, ಶಠ,
ಅಡುಗೆಮಾಡಿದ ಪಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ ಊಟಮಾಡುವ, ಸೋಮವನ್ನು
ಮಾರುವ, ನೀಚರ ಸೇವೆಗೈಯುವ ವಿಪ್ರನು ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಯಿಂದ
ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131025a ಗುರುತಲ್ಪೀ ಗುರುದ್ವೇಷೀ ಗುರುಕುತ್ಸಾರತಿಶ್ಚ ಯಃ|

13131025c ಬ್ರಹ್ಮದ್ವಿಟ್ವಾಪಿ ಪತತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿತಃ||

ಗುರುಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕೂಡಿದ, ಗುರುದ್ವೇಷೀ, ಗುರುವನ್ನು ತಾತ್ಸಾರವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವೇದಪರಾಯಣನಾಗಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮಯೋನಿಯಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131026a ಏಭಿಸ್ತು ಕರ್ಮಭಿರ್ದೇವಿ ಶುಭೈರಾಚರಿತ್ಯೈಸ್ತಥಾ|

13131026c ಶೂದ್ರೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತಾಂ ಗಚ್ಛೇದ್ವೈಶ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯತಾಂ ವ್ರಜೇತ್||

ದೇವಿ! ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಶುಭಕರ್ಮ ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಶೂದ್ರನು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ವೈಶ್ಯನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13131027a ಶೂದ್ರಕರ್ಮಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

13131027c ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಪರಿಚರ್ಯಾಂ ಚ ಜ್ಯೇಷ್ಠೇ ವರ್ಣೇ ಪ್ರಯತ್ನತಃ|

13131027e ಕುರ್ಯಾದವಿಮನಾಃ ಶೂದ್ರಃ ಸತತಂ ಸತ್ಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ||

ಶೂದ್ರಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಜ್ಯೇಷ್ಠವರ್ಣದವರ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪರಿಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕು. ಶೂದ್ರನು ಮನಸ್ಸಿಟ್ಟು ಕೆಲಸಮಾಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಸತತವೂ ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿರಬೇಕು.

13131028a ದೈವತದ್ವಿಜಸತ್ಕರ್ತಾ ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಕೃತವ್ರತಃ|

13131028c ಋತುಕಾಲಾಭಿಗಾಮೀ ಚ ನಿಯತೋ ನಿಯತಾಶನಃ||

ದೇವ-ದ್ವಿಜರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಬೇಕು. ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡುವ

ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿರಬೇಕು. ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಸಮಾಗಮಿಸಬೇಕು. ನಿಯಮಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಿಯತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು.

13131029a ಚೌಕ್ಷಶೌಕ್ಷಜನಾನ್ವೇಷೀ ಶೇಷಾನ್ನಕೃತಭೋಜನಃ|

13131029c ವೃಥಾಮಾಂಸಾನ್ಯಭುಂಜಾನಃ ಶೂದ್ರೋ ವೈಶ್ಯತ್ವಮೃಚ್ಚತಿ||

ಶುಚಿಯಾಗಿದ್ದು ಸತ್ತುರುಷರನ್ನು ಹುಡುಕುತ್ತಿರಬೇಕು. ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದವರು ಊಟಮಾಡಿದ ನಂತರ ಉಳಿದುದನ್ನು ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ವೃಥಾ ಮಾಂಸವನ್ನು ತಿನ್ನಬಾರದು. ಇಂತಹ ನಿಯಮಗಳಿಂದಿರುವ ಶೂದ್ರನು ವೈಶ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13131030a ಋತವಾಗನಹಂವಾದೀ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಃ ಶಮಕೋವಿದಃ|

13131030c ಯಜತೇ ನಿತ್ಯಯಜ್ಞೈಶ್ಚ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪರಮಃ ಶುಚಿಃ||

ವೈಶ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾಗಿ, ಅಹಂಕಾರಶೂನ್ಯನಾಗಿ, ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವನೂ, ಶಮಕೋವಿದನೂ, ನಿತ್ಯಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನೂ, ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯ ನಿರತನೂ ಮತ್ತು ಪರಮ ಶುಚಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

13131031a ದಾಂತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ಕರ್ತಾ ಸರ್ವವರ್ಣಬುಭೂಷಕಃ|

13131031c ಗೃಹಸ್ಥವ್ರತಮಾತಿಷ್ಠನ್ ದ್ವಿಕಾಲಕೃತಭೋಜನಃ||

ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಿಯಾಗಿದ್ದು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ವವರ್ಣದವರ ಉನ್ನತಿಯನ್ನೂ ಅಶಿಸುವನಾಗಿರಬೇಕು.

ಗೃಹಸ್ಥವ್ರತವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ದಿನವೂ ಎರಡು ಸಲ ಭೋಜನ

ಮಾಡಬೇಕು.

13131032a ಶೇಷಾಶೀ ವಿಜಿತಾಹಾರೋ ನಿಷ್ಕಾಮೋ ನಿರಹಂವದಃ|

13131032c ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಮುಪಾಸಂಶ್ಚ ಜುಹ್ವಾನಶ್ಚ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಯಜ್ಞಶೇಷವನ್ನು ಊಟಮಾಡಬೇಕು. ನಿಯಮಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ನಿಷ್ಕಾಮನೂ ನಿರಹಂಕಾರಿಯೂ ಆಗಿರಬೇಕು.

ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರಬೇಕು.

13131033a ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಮುಪಾತಿಷ್ಠನ್ ಶೇಷಾನ್ನಕೃತಭೋಜನಃ|

13131033c ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಮಂತ್ರವಿಹಿತೋ ವೈಶ್ಯೋ ಭವತಿ ವೈ ಯದಿ|

13131033e ಸ ವೈಶ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲೇ ಶುಚೌ ಮಹತಿ ಜಾಯತೇ||

ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಗಳನ್ನೂ ನೀಡಿ, ಶೇಷಾನ್ನವನ್ನು ಭುಂಜಿಸಬೇಕು.

ಗಾರ್ಹಪತ್ಯಾದಿ ಅಗ್ನಿತ್ರಯವನ್ನು ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ

ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ವೈಶ್ಯನಾದವನು ಈ ರೀತಿ ಇದ್ದರೆ ಆ ವೈಶ್ಯನು ಶುಚಿಯಾದ ಮಹಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಾನೆ.

13131034a ಸ ವೈಶ್ಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ಜಾತೋ ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಃ|

13131034c ಉಪನೀತೋ ವ್ರತಪರೋ ದ್ವಿಜೋ ಭವತಿ ಸತ್ಕೃತಃ||

ಕ್ಷತ್ರಿಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಆ ವೈಶ್ಯನು ಜನ್ಮಪ್ರಭೃತಿ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಉಪನಯನದ ನಂತರ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವ್ರತ ತತ್ಪರನಾಗಿ ದ್ವಿಜನೆಂದು ಸತ್ಕೃತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131035a ದದಾತಿ ಯಜತೇ ಯಜ್ಞೈಃ ಸಂಸ್ಕೃತೈರಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ|

13131035c ಅಧೀತೇ ಸ್ವರ್ಗಮನ್ವಿಚ್ಛಂಸ್ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಶರಣಃ ಸದಾ||

ಆಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತಗೊಂಡ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಯಜಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ದಾನಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಬಯಸಿ ಸದಾ ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

13131036a ಆರ್ತಹಸ್ತಪ್ರದೋ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಜಾ ಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯನ್|

13131036c ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಾನಿ ಕುರುತೇ ನಿತ್ಯಂ ಯಃ ಸುಖದರ್ಶನಃ||

ಆರ್ತರಿಗೆ ಅಭಯಹಸ್ತವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಪಾಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿತ್ಯವೂ ಸತ್ಯನಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದು ಸತ್ಯವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ದರ್ಶನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಸುಖದಾಯಕನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131037a ಧರ್ಮದಂಡೋ ನ ನಿರ್ದಂಡೋ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಾನುಶಾಸಕಃ|

13131037c ಯಂತ್ರಿತಃ ಕಾರ್ಯಕರಣೇ ಷಡ್ಭಾಗಕೃತಲಕ್ಷಣಃ||

ಧರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ದಂಡನೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ದಂಡವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಬಾರದು. ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಬೇಕು. ಪ್ರಜೆಗಳ ಆದಾಯದಲ್ಲಿ ಆರನೆಯ ಒಂದು ಭಾಗವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಕಾರ್ಯಕಲಾಪಗಳಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದಿಂದ ನಿಯಂತ್ರಿತನಾಗಿರಬೇಕು.

13131038a ಗ್ರಾಮ್ಯಧರ್ಮಾನ್ನ ಸೇವೇತ ಸ್ವಚ್ಛಂದೇನಾರ್ಥಕೋವಿದಃ|

13131038c ಋತುಕಾಲೇ ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಪತ್ನೀಂ ಸೇವೇತ ನಿತ್ಯದಾ||

ಅರ್ಥಕೋವಿದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿ ಮೈಥುನಸುಖದಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತನಾಗಿರಬಾರದು. ಆ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು ನಿತ್ಯವೂ ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ

ಮಾತ್ರ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸೇರಬೇಕು.

13131039a ಸರ್ವೋಪವಾಸೀ⁶⁶² ನಿಯತಃ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಪರಮಃ ಶುಚಿಃ|

13131039c ಬಹಿಷ್ಕಾಂತರಿತೇ ನಿತ್ಯಂ ಶಯಾನೋಽಗ್ನಿಗೃಹೇ ಸದಾ||

ನಿಯತನಾಗಿ ಎರಡೇ ಹೊತ್ತು ಊಟಮಾಡುತ್ತಾ ಮಧ್ಯೆ ಏನನ್ನೂ ತಿನ್ನದೇ ಸರ್ವೋಪವಾಸಿಯಾಗಿರಬೇಕು. ಪರಮ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯನಿರತನಾಗಿರಬೇಕು. ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಗೃಹದಲ್ಲಿ ದರ್ಭೆಯ ಮೇಲೆ ಮಲಗಬೇಕು.

13131040a ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಂ ತ್ರಿವರ್ಗಸ್ಯ ಕುರ್ವಾಣಃ ಸುಮನಾಃ ಸದಾ|

13131040c ಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಚಾನ್ನಕಾಮಾನಾಂ ನಿತ್ಯಂ ಸಿದ್ಧಮಿತಿ ಋವನ್||

ಮೂರು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ಸದಾ ಸುಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಸರ್ವಾ ತಿಥ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಅನ್ನವನ್ನು ಬಯಸುವ ಶ್ರೂದ್ರರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ಭೋಜನವು ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ ನೀಡಬೇಕು.

13131041a ಸ್ವಾರ್ಥಾದ್ವಾ⁶⁶³ ಯದಿ ವಾ ಕಾಮಾನ್ನ ಕಿಂ ಚಿದುಪಲಕ್ಷಯೇತ್|

13131041c ಪಿತೃದೇವಾತಿಥಿಕೃತೇ ಸಾಧನಂ ಕುರುತೇ ಚ ಯಃ||

ಪಿತೃಗಳು, ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳ ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥವಾಗಿ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಸ್ವಾರ್ಥಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಕಾಮಕ್ಕಾಗಿಯಾಗಲೀ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪಲಕ್ಷಿಸಬಾರದು.

13131042a ಸ್ವವೇಶ್ಮನಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮುಪಾಸ್ತೇ ಭೈಕ್ಷಮೇವ ಚ|

⁶⁶² ಸರ್ವೋಪವಾಸೀ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁶³ ಅರ್ಥದ್ವಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13131042c ತ್ರಿಕಾಲಮಗ್ನಿಹೋತ್ರಂ ಚ ಜುಹ್ವಾನೋ ವೈ ಯಥಾವಿಧಿ||

ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕು.

ಮೂರುಹೊತ್ತೂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು.

13131043a ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಹಿತಾರ್ಥಾಯ ರಣೇ ಚಾಭಿಮುಖೋ ಹತಃ|

13131043c ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಮಂತ್ರಪೂತಂ ವಾ ಸಮಾವಿಶ್ಯ ದ್ವಿಜೋ ಭವೇತ್||

ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ರಣದಲ್ಲಿ ಸೇನಾಮುಖನಾಗಿ

ಹತನಾದ ಅಥವಾ ಮಂತ್ರಪೂತ ತ್ರೇತಾಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ

ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131044a ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನಃ ಸಂಸ್ಕೃತೋ ವೇದಪಾರಗಃ|

13131044c ವಿಪ್ರೋ ಭವತಿ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯಃ ಸ್ವೇನ ಕರ್ಮಣಾ||

ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಿಂದ ಸುಸಂಸ್ಕೃತ,

ವೇದಪಾರಂಗತ, ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ತನ್ನದೇ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ

ವಿಪ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131045a ಏತ್ಯೈಃ ಕರ್ಮಫಲೈರ್ದೇವಿ ನ್ಯೂನಜಾತಿಕುಲೋದ್ಭವಃ|

13131045c ಶೂದ್ರೋಽಪ್ಯಾಗಮಸಂಪನ್ನೋ ದ್ವಿಜೋ ಭವತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಃ||

ದೇವಿ! ಈ ಕರ್ಮಫಲಗಳಿಂದ ನ್ಯೂನಜಾತಿಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ

ಶೂದ್ರನೂ ಕೂಡ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತನಾಗಿ ಆಗಮಸಂಪನ್ನ

ದ್ವಿಜನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131046a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾಪ್ಯಸದ್ವೃತ್ತಃ ಸರ್ವಸಂಕರಭೋಜನಃ|

13131046c ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಂ ಪುಣ್ಯಮುತ್ಸೃಜ್ಯ ಶೂದ್ರೋ ಭವತಿ ತಾದೃಶಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೂ ಕೂಡ ದುರಾಚಾರಿಯಾಗಿ, ಸರ್ವ ಸಂಕರ
ಭೋಜನಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯದ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ
ಶುದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13131047a ಕರ್ಮಭಿಃ ಶುಚಿಭಿರ್ದೇವಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವಿಜಿತೇಂದ್ರಿಯಃ|

13131047c ಶೂದ್ರೋಽಪಿ ದ್ವಿಜವತ್ಸೇವ್ಯ ಇತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಬ್ರವೀತ್ಸ್ವಯಮ್||

ದೇವಿ! ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಶುಚಿಯಾಗಿರುವ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ
ಶುದ್ಧನನ್ನೂ ಕೂಡ ದ್ವಿಜನಂತೆಯೇ ಸೇವಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಸ್ವಯಂ
ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13131048a ಸ್ವಭಾವಕರ್ಮ ಚ ಶುಭಂ ಯತ್ರ ಶೂದ್ರೋಽಪಿ ತಿಷ್ಠತಿ|

13131048c ವಿಶುದ್ಧಃ ಸ ದ್ವಿಜಾತಿವೈ ವಿಜ್ಞೇಯ ಇತಿ ಮೇ ಮತಿಃ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವದ ಮತ್ತು ಸಾತ್ವಿಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವ
ಶೂದ್ರನು ಸ್ವರ್ಕರ್ಮ ಭ್ರಷ್ಟರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ-ಕ್ಷತ್ರಿಯ-ವೈಶ್ಯರಿಗಿಂತಲೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

13131049a ನ ಯೋನಿನಾಪಿ ಸಂಸ್ಕಾರೋ ನ ಶ್ರುತಂ ನ ಚ ಸಂನತಿಃ|

13131049c ಕಾರಣಾನಿ ದ್ವಿಜತ್ವಸ್ಯ ವೃತ್ತಮೇವ ತು ಕಾರಣಮ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವುದಾಗಲೀ, ಜಾತಕರ್ಮಾದಿ
ಸಂಸ್ಕಾರಗಳಾಗಲೀ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವಾಗಲೀ, ಸನ್ನತಿಯಾಗಲೀ
ದ್ವಿಜತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣಗಳಲ್ಲ. ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯವೇ ದ್ವಿಜತ್ವಕ್ಕೆ ಕಾರಣ.

13131050a ಸರ್ವೋಽಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಲೋಕೇ ವೃತ್ತೇನ ತು ವಿಧೀಯತೇ|

13131050c ವೃತ್ತೇ ಸ್ಥಿತಶ್ಚ ಸುಶ್ರೋಣಿ.⁶⁶⁴ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವಂ ನಿಗಚ್ಛತಿ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿರುವ ಸರ್ವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ವಿಧಾಯಕವಾಗಿದೆ. ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಸಚ್ಚಾರಿತ್ರ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13131051a ಬ್ರಾಹ್ಮಃ ಸ್ವಭಾವಃ ಕಲ್ಯಾಣಿ ಸಮಃ ಸರ್ವತ್ರ ಮೇ ಮತಿಃ|

13131051c ನಿರ್ಗುಣಂ ನಿರ್ಮಲಂ ಬ್ರಹ್ಮ ಯತ್ರ ತಿಷ್ಠತಿ ಸ ದ್ವಿಜಃ||

ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವಭಾವವು ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಾಗಿಯೇ ಇದೆ ಎಂದು ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ನಿರ್ಗುಣ ನಿರ್ಮಲ ಬ್ರಹ್ಮವು ಯಾರಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿತಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆಯೋ ಅವನೇ ದ್ವಿಜನು.

13131052a ಏತೇ ಯೋನಿಫಲಾ ದೇವಿ ಸ್ಥಾನಭಾಗನಿದರ್ಶಕಾಃ|

13131052c ಸ್ವಯಂ ಚ ವರದೇನೋಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸೃಜತಾ ಪ್ರಜಾಃ||

ದೇವಿ! ಚಾತುರ್ವಣಗಳ ಸ್ಥಾನ-ವಿಭಾಗಗಳನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಇವುಗಳೇ ಆಯಾ ವರ್ಣದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಫಲಗಳಾಗಿವೆ. ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವರದ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13131053a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಿ ಮಹತ್ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಲೋಕೇ ಚರತಿ ಪಾದವತ್|

13131053c ಯತ್ತತ್ರ ಬೀಜಂ ವಪತಿ ಸಾ ಕೃಷಿಃ ಪಾರಲೌಕಿಕೇ||

ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ತಿರುಗಾಡುವ ಮಹಾ ಕ್ಷೇತ್ರವು. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತಿದ ಬೀಜವು ಪಾರಲೌಕಿಕ ಫಲವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ.

⁶⁶⁴ ಶೂದ್ರೋಪಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13131054a ಮಿತಾಶಿನಾ.⁶⁶⁵ ಸದಾ ಭಾವ್ಯಂ ಸತ್ಪಥಾಲಂಬಿನಾ ಸದಾ|

13131054c ಬ್ರಾಹ್ಮಮಾರ್ಗಮತಿಕ್ರಮ್ಯ ವರ್ತಿಸತ್ಯಂ ಬುಭೂಷತಾ||

ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಬಯಸುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಸತ್ತುರುಷರ ಮಾರ್ಗವನ್ನು
ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ಮಿತ ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸಬೇಕು. ವೇದೋಕ್ತ
ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವ್ಯವಹರಿಸಬೇಕು.

13131055a ಸಂಹಿತಾಧ್ಯಾಯಿನಾ ಭಾವ್ಯಂ ಗೃಹೇ ವೈ ಗೃಹಮೇಧಿನಾ|

13131055c ನಿತ್ಯಂ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಯುಕ್ತೇನ ದಾನಾಧ್ಯಯನಜೀವಿನಾ||

ಗೃಹಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಿತ್ಯವೂ
ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಯುಕ್ತನಾಗಿ ವೇದ ಸಂಹಿತೆಗಳ ಅಧ್ಯಯನಮಾಡಬೇಕು.
ಆದರೆ ದಾನ-ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಜೀವಿಕೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನಾಗಿ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

13131056a ಏವಂಭೂತೋ ಹಿ ಯೋ ವಿಪ್ರಃ ಸತತಂ ಸತ್ಪಥೇ ಸ್ಥಿತಃ|

13131056c ಆಹಿತಾಗ್ನಿರಧೀಯಾನೋ ಬ್ರಹ್ಮಭೂಯಾಯ ಕಲ್ಪತೇ||

ಹೀಗೆ ಸತತವೂ ಸತ್ಪಥದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಆಹಿತಾಗ್ನಿಯಾಗಿರುವವನು
ಬ್ರಹ್ಮಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13131057a ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಮೇವ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ರಕ್ಷಿತವ್ಯಂ ಯತಾತ್ಮಭಿಃ|

13131057c ಯೋನಿಪ್ರತಿಗ್ರಹಾದಾನ್ಯೈಃ ಕರ್ಮಭಿಶ್ಚ ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ||

ಶುಚಿಸ್ಮಿತೇ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನಂತರ ಮನಸ್ಸನ್ನೂ

---

⁶⁶⁵ ವಿಘ್ನಾಶಿನಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಕುತ್ತಿತ ಯೋನಿಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸ್ತ್ರೀಯರೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಬೆಳೆಸದೇ, ನೀಚರಿಂದ ದಾನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೇ, ಶುಭಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13131058a ಏತತ್ತೇ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತಂ ಯಥಾ ಶೂದ್ರೋ ಭವೇದ್ವಿಜಃ|

13131058c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವಾ ಚ್ಯುತೋ ಧರ್ಮಾದ್ಯಥಾ ಶೂದ್ರತ್ವಮಾಪ್ನುತೇ||

ಶೂದ್ರನು ಹೇಗೆ ದ್ವಿಜನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಗೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾಗಿ ಶೂದ್ರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಈ ಸರ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ಏಕತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೨

ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಕ್ರಿಯೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡುವ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಗತಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ಸಂವಾದ (1-58).

13132001 ಉಮೋವಾಚ|

13132001a ಭಗವನ್ನರ್ವ ಭೂತೇಶ ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯ ತ|

13132001c ಧರ್ಮಾಧರ್ಮೇ ನೃಣಾಂ ದೇವ ಬ್ರೂಹಿ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ವಿಭೋ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಸರ್ವಭೂತೇಶ!

ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯ ತ! ದೇವ! ವಿಭೋ! ಮನುಷ್ಯರ

ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಸಂಶಯವಿದೆ. ಅವುಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳು.

13132002a ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ತ್ರಿವಿಧಂ ಹಿ ನರಃ ಸದಾ|

13132002c ಬದ್ಧತೇ ಬಂಧನೈಃ ಪಾಶೈರ್ಮುಚ್ಯತೇಽಪ್ಯಥ ವಾ ಪುನಃ||

ಮನುಷ್ಯನು ಕ್ರಿಯೆ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಮಾತು ಈ ಮೂರರಿಂದ ಸದಾ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ ಅವುಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಪಾಶಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13132003a ಕೇನ ಶೀಲೇನ ವಾ ದೇವ ಕರ್ಮಣಾ ಕೀದೃಶೇನ ವಾ|

13132003c ಸಮಾಚಾರೈರ್ಗುಣೈರ್ವಾಕ್ಯೈಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಯಾಂತೀಹ ಮಾನವಾಃ||

ದೇವ! ಯಾವ ಶೀಲದಿಂದ ಅಥವಾ ಎಂಥಹ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಎಂಥಹ ಸದಾಚಾರಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಗುಣಗಳಿಂದ ಅಥವಾ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಮಾನವರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ?”

13132004 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13132004a ದೇವಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞೇ ಸತ್ಯನಿತ್ಯೇ ದಮೇ ರತೇ|

13132004c ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಹಿತಃ ಪ್ರಶ್ನಃ ಶ್ರೂಯತಾಂ ಬುದ್ಧಿವರ್ಧನಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ! ಧರ್ಮಾರ್ಥತತ್ತ್ವಜ್ಞೇ! ಸತ್ಯನಿತ್ಯೇ! ಇಂದ್ರಿಯಸಂಯಮದಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿರುವವಳೇ! ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ

ಹಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ವರ್ಧಿಸುವ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನೇ
ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

13132005a ಸತ್ಯಧರ್ಮರತಾಃ ಸಂತಃ ಸರ್ವಲಿಪ್ಸಾವಿವರ್ಜಿತಾಃ|

⁶⁶⁶13132005c ನಾಧರ್ಮೇಣ ನ ಧರ್ಮೇಣ ಬದ್ಧಂತೇ ಚಿನ್ನಸಂಶಯಾಃ||

ಸರ್ವ ಆಸೆಗಳನ್ನು ತೊರೆದಿರುವ, ಮತ್ತು ಸಂಶಯಗಳಿಲ್ಲದಿರುವ
ಸತ್ಯಧರ್ಮರತ ಸಂತರು ಅಧರ್ಮ ಅಥವಾ ಧರ್ಮದಿಂದ
ಬಂಧಿಸಲ್ಪಡುವುದಿಲ್ಲ.

13132006a ಪ್ರಲಯೋತ್ಪತ್ತಿತ್ವಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವಜ್ಞಾಃ ಸಮದರ್ಶಿನಃ|

13132006c ವೀತರಾಗಾ ವಿಮುಚ್ಯಂತೇ ಪುರುಷಾಃ ಸರ್ವಬಂಧನೈಃ||

ಉತ್ಪತ್ತಿ-ಪ್ರಳಯಗಳ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಮನಾಗಿ
ಕಾಣುವ, ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾದ ಸರ್ವಜ್ಞ ಪುರುಷರು
ಸರ್ವಬಂಧನಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13132007a ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ಯೇ ನ ಹಿಂಸಂತಿ ಕಿಂ ಚನ|

13132007c ಯೇ ನ ಸಜ್ಜಂತಿ ಕಸ್ಮಿಂಶ್ಚಿದ್ಬದ್ಧಂತೇ ತೇ ನ ಕರ್ಮಭಿಃ||

ಕ್ರಿಯೆ-ಮನಸ್ಸು-ಮಾತುಗಳಿಂದ ಯಾರನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸದೇ ಇರುವ ಮತ್ತು
ಯಾವುದರಲ್ಲಿಯೂ ಆಸಕ್ತರಾಗಿರದವರು ಕರ್ಮಬಂಧನಗಳಿಗೆ
ಒಳಗಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13132008a ಪ್ರಾಣಾತಿಪಾತಾದ್ವಿರತಾಃ ಶೀಲವಂತೋ ದಯಾನ್ವಿತಾಃ|

---

⁶⁶⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:

ಧರ್ಮಲಬ್ಧಾರ್ಥಭೋಕ್ತಾರಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13132008c ತುಲ್ಯದ್ವೇಷ್ಯಪ್ರಿಯಾ ದಾಂತಾ ಮುಚ್ಯಂತೇ ಕರ್ಮಬಂಧನೈಃ||

ಪ್ರಾಣಹತ್ಯೆಯನ್ನು ಮಾಡದಿರುವ, ಶೀಲವಂತ, ದಯಾನ್ವಿತ, ಶತ್ರು-
ಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರು
ಕರ್ಮಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13132009a ಸರ್ವಭೂತದಯಾವಂತೋ ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಾಃ ಸರ್ವಜಂತುಷು|

13132009c ತ್ಯಕ್ತಹಿಂಸಾಸಮಾಚಾರಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ದಯಾವಂತರಾದ, ಸರ್ವಜಂತುಗಳ
ವಿಶ್ವಾಸಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರರಾದ, ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132010a ಪರಸ್ವೇ ನಿರ್ಮಮಾ ನಿತ್ಯಂ ಪರದಾರವಿವರ್ಜಕಾಃ|

13132010c ಧರ್ಮಲಬ್ಧಾರ್ಥಭೋಕ್ತಾರಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಇತರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ಆಶಿಸದಿರುವ, ಪರಪತ್ನಿಯರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ
ದೂರವಿರುವ, ಧರ್ಮದಿಂದ ಲಭಿಸಿದ ಸಂಪತ್ತನ್ನೇ ಭೋಗಿಸುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132011a ಮಾತೃವತ್ ಸ್ವಸೃವಚ್ಛೈವ ನಿತ್ಯಂ ದುಹಿತೃವಚ್ಛ ಯೇ|

13132011c ಪರದಾರೇಷು ವರ್ತಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಪರರ ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ತಾಯಿಯಂತೆಯೋ ಅಥವಾ
ಸಹೋದರಿಯರಂತೆಯೋ ಅಥವಾ ಮಗಳಂತೆಯೋ ಭಾವಿಸಿ
ವ್ಯವಹರಿಸುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132012a ಸೈನ್ಯಾನ್ನಿವೃತ್ತಾಃ ಸತತಂ ಸಂತುಷ್ಟಾಃ ಸ್ವಧನೇನ ಚ|

13132012c ಸ್ವಭಾಗ್ಯಾನ್ಯುಪಜೀವಂತಿ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಕಳ್ಳತನ ಮಾಡದಿರುವ, ಸತತವೂ ಸ್ವಧನದಿಂದ ಸಂತುಷ್ಟರಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ ಭಾಗ್ಯದಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದಲೇ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132013a ಸ್ವದಾರನಿರತಾ ಯೇ ಚ ಋತುಕಾಲಾಭಿಗಾಮಿನಃ|

13132013c ಅಗ್ರಾಮ್ಯಸುಖಭೋಗಾಶ್ಚ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದು ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅವಳನ್ನು ಕೂಡುತ್ತಾ ಗ್ರಾಮ್ಯ ಮೈಥುನ ಸುಖಭೋಗಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿರದ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132014a ಪರದಾರೇಷು ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ಚಾರಿತ್ರಾವೃತಲೋಚನಾಃ|

13132014c ಯತೇಂದ್ರಿಯಾಃ ಶೀಲಪರಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಪರಪತ್ನಿಯರನ್ನು ತಲೆಯೆತ್ತಿಯೂ ನೋಡದಿರುವ, ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯ ಶೀಲಪರ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132015a ಏಷ ದೇವಕೃತೋ ಮಾರ್ಗಃ ಸೇವಿತವ್ಯಃ ಸದಾ ನರೈಃ|

13132015c ಅಕಷಾಯಕೃತಶ್ಚೈವ ಮಾರ್ಗಃ ಸೇವ್ಯಃ ಸದಾ ಬುಧೈಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ಸದಾ ಅನುಸರಿಸಬೇಕು. ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳ ನಿರಸನಕ್ಕಾಗಿರುವ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಸದಾ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು.

13132016a ದಾನಧರ್ಮತಪೋಯುಕ್ತಃ ಶೀಲಶೌಚದಯಾತ್ಮಕಃ|

13132016c ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಧರ್ಮಹೇತೋರ್ವಾ ಸೇವಿತವ್ಯಃ ಸದಾ ನರೈಃ|

13132016e ಸ್ವರ್ಗವಾಸಮಭೀಪ್ಸದ್ಭಿರ್ನ ಸೇವ್ಯಸ್ವ ತ ಉತ್ತರಃ||

ದಾನ-ಧರ್ಮ-ತಪೋಯುಕ್ತವಾದ ಮತ್ತು ಶೀಲ-ಶೌಚ-
ದಯಾತ್ಮಕವಾದ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಮನುಷ್ಯರು ತಮ್ಮ ಬದುಕಿಗಾಗಿ
ಅಥವಾ ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು. ಸ್ವರ್ಗವಾಸವನ್ನು
ಬಯಸುವವರಿಗೆ ಇದಕಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾರ್ಗವು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ.”

13132017 ಉಮೋವಾಚ|

13132017a ವಾಚಾಥ ಬಧ್ಯತೇ ಯೇನ ಮುಚ್ಯತೇಽಪ್ಯಥ ವಾ ಪುನಃ|

13132017c ತಾನಿ ಕರ್ಮಾಣಿ ಮೇ ದೇವ ವದ ಭೂತಪತೇಽನಘ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭೂತಪತೇ! ಅನಘ! ದೇವ! ಯಾವ
ಮಾತುಗಳು ಅಥವಾ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಬಂಧನಕ್ಕೀಡುಮಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು
ಯಾವ ಮಾತು-ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪುನಃ ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುತ್ತವೆ?
ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳು.”

13132018 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13132018a ಆತ್ಮಹೇತೋಃ ಪರಾರ್ಥೇ ವಾ ನರ್ಮಹಾಸ್ಯಾಶ್ರಯಾತ್ತಥಾ|

13132018c ಯೇ ಮೃಷಾ ನ ವದಂತೀಹ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ತಮ್ಮ ಸಲುವಾಗಲೀ, ಇತರರ
ಸಲುವಾಗಲೀ, ಹಾಸ್ಯ-ವಿನೋದಕ್ಕಾಗಲೀ ಸುಳ್ಳು ಹೇಳದಿರುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132019a ವೃತ್ತ್ಯರ್ಥಂ ಧರ್ಮಹೇತೋರ್ವಾ ಕಾಮಕಾರಾತ್ತಥೈವ ಚ|

13132019c ಅನ್ಯತಂ ಯೇ ನ ಭಾಷಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಬದುಕಿಗಾಗಿ, ಧರ್ಮದ ಸಲುವಾಗಿ, ಮತ್ತು ಫಲದ ಆಸೆಯಿಂದಾಗಿ
ಸುಳ್ಳು ಹೇಳಿದಿರುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132020a ಶ್ಲಕ್ಷಾಂ ವಾಣೀಂ ನಿರಾಬಾಧಾಂ ಮಧುರಾಂ ಪಾಪವರ್ಜಿತಾಮ್|

13132020c ಸ್ವಾಗತೇನಾಭಿಭಾಷಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಸ್ನೇಹಯುಕ್ತ ಮಧುರ, ನಿರಾತಂಕ, ಪಾಪವರ್ಜಿತ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಗತ-
ಸತ್ಕಾರ ಭಾವದ ಮಾತನ್ನಾಡುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132021a ಕಟುಕಾಂ ಯೇ ನ ಭಾಷಂತೇ ಪರುಷಾಂ ನಿಷ್ಕುರಾಂ ಗಿರಮ್|

13132021c ಅಪೈಶುನ್ಯರತಾಃ ಸಂತಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಕಟುಕಾದ, ಕ್ರೂರ, ಮತ್ತು ನಿಷ್ಕುರ ಮಾತನ್ನಾಡದಿರುವ ಮತ್ತು ಚಾಡಿಯ
ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಲ್ಲದ ಸಂತ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132022a ಪಿಶುನಾಂ ಯೇ ನ ಭಾಷಂತೇ ಮಿತ್ರಭೇದಕರೀಂ ಗಿರಮ್|

13132022c ಋತಾಂ ಮೈತ್ರೀಂ ಪ್ರಭಾಷಂತೇ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಮಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಭೇದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಚಾಡಿಯ ಮಾತನ್ನಾಡದಿರುವ,
ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಮೈತ್ರೀಭಾವದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮಾತನ್ನಾಡುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132023a ವರ್ಜಯಂತಿ ಸದಾ ಸೂಚ್ಯಂ.⁶⁶⁷ ಪರದ್ರೋಹಂ ಚ ಮಾನವಾಃ|

13132023c ಸರ್ವಭೂತಸಮಾ ದಾಂತಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಇತರರನ್ನು ನೋಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪರದ್ರೋಹ - ಇವುಗಳನ್ನು

⁶⁶⁷ ಯೇ ವರ್ಜಯಂತಿ ಪರುಷಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸದಾ ವರ್ಜಿಸಿದ, ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವ
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132024a ಶತಪ್ರಲಾಪಾದ್ವಿರತಾ ವಿರುದ್ಧಪರಿವರ್ಜಕಾಃ|

13132024c ಸೌಮ್ಯಪ್ರಲಾಪಿನೋ ನಿತ್ಯಂ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಉದ್ಧಟತನ-ಪ್ರಲಾಪ ರಹಿತರಾದ, ವಿರೋಧಿಸುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ,
ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ಸೌಮ್ಯವಾಗಿಯೇ ಮಾತನಾಡುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132025a ನ ಕೋಪಾದ್ವಾ ಹರಂತೇ ಯೇ ವಾಚಂ ಹೃದಯದಾರಣೀಮ್||

13132025c ಸಾಂತ್ವಂ ವದಂತಿ ಕ್ರುದ್ಧಾಪಿ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಕೋಪದಿಂದ ಹೃದಯವನ್ನೇ ಸೀಳುವಂಥಹ ಮಾತನ್ನಾಡದ ಮತ್ತು
ಕೋಪದಲ್ಲಿಯೂ ಸಾಂತ್ವನದ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುವ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132026a ಏಷ ವಾಣೀಕೃತೋ ದೇವಿ ಧರ್ಮಃ ಸೇವ್ಯಃ ಸದಾ ನರೈಃ|

13132026c ಶುಭಃ ಸತ್ಯಗುಣೋ ನಿತ್ಯಂ ವರ್ಜನೀಯಾ ಮೃಷಾ ಬುಧೈಃ||

ದೇವಿ! ಇದು ನರರು ಸದಾ ಸೇವಿಸಬೇಕಾದ ಮಾತನಾಡುವ
ಧರ್ಮವು. ಸತ್ಯವು ನಿತ್ಯವೂ ಶುಭವಾದ ಗುಣವು. ವಿದ್ವಾಂಸರು
ಸುಳ್ಳನ್ನು ಸರ್ವಥಾ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.”

13132027 ಉಮೋವಾಚ|

13132027a ಮನಸಾ ಬದ್ಧತೇ ಯೇನ ಕರ್ಮಣಾ ಪುರುಷಃ ಸದಾ|

13132027c ತನ್ನೇ ಬ್ರೂಹಿ ಮಹಾಭಾಗ ದೇವದೇವ ಪಿನಾಕಧೃಕ್||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹಾಭಾಗ! ದೇವದೇವ! ಪಿನಾಕಧೃಕ್! ಮನಸ್ಸಿನ ಯಾವ ಕರ್ಮದಿಂದ ಪುರುಷನು ಸದಾ ಬಂಧನಕ್ಕೊಳಗಾಗುತ್ತಾನೆ? ಇದರ ಕುರಿತು ಹೇಳು.”

13132028 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13132028a ಮಾನಸೇನೇಹ ಧರ್ಮೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಸದಾ|

13132028c ಸ್ವರ್ಗಂ ಗಚ್ಚಂತಿ ಕಲ್ಯಾಣಿ ತನ್ಮೇ ಕೀರ್ತಯತಃ ಶೃಣು||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಕಲ್ಯಾಣಿ! ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸದಾ ಧರ್ಮದ ಕುರಿತೇ ಯೋಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

13132029a ದುಷ್ಟಣೀತೇನ ಮನಸಾ ದುಷ್ಟಣೀತತರಾಕೃತಿಃ|

13132029c ಬದ್ಧತೇ ಮಾನವೋ ಯೇನ ಶೃಣು ಚಾನ್ಯಚ್ಚ ಭಾನನೇ||

ದುವಿಚಾರವುಳ್ಳ ಮನಸ್ಸು ದುರಾಚಾರಗಳನ್ನೇ ಮಾಡಿಸುತ್ತದೆ. ಶುಭಾನನೇ! ಮಾನವನನ್ನು ಬಂಧಿಸುವುದು ಯಾವುದನ್ನುವುದನ್ನು ಕೇಳು.

13132030a ಅರಣ್ಯೇ ವಿಜನೇ ನೃಸ್ತಂ ಪರಸ್ವಂ ವೀಕ್ಷ್ಯ ಯೇ ನರಾಃ|

13132030c ಮನಸಾಪಿ ನ ಹಿಂಸಂತಿ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ನಿರ್ಜನ ವನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪರರ ಸ್ವತ್ತನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ಯಾವ ನರರು ಮನಸಾರೆಯೂ ಅದನ್ನು ಅಪಹರಿಸಲು ಯೋಚಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132031a ಗ್ರಾಮೇ ಗೃಹೇ ವಾ ಯದ್ಧ ವ್ಯಂ ಪಾರಕ್ಯಂ ವಿಜನೇ ಸ್ಥಿತಮ್|

13132031c ನಾಭಿನಂದಂತಿ ವೈ ನಿತ್ಯಂ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ, ಮನೆಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ನಿರ್ಜನ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಇಟ್ಟಿದ್ದ ಪರರ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಎಂದೂ ಬಯಸದ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132032a ತಥೈವ ಪರದಾರಾನ್ಯೇ ಕಾಮವೃತ್ತಾನ್ರಹೋಗತಾನ್||

13132032c ಮನಸಾಪಿ ನ ಹಿಂಸಂತಿ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಮಾಸಕ್ತಳಾಗಿ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಿದ ಪರಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೂ ಕಾಮಿಸದ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132033a ಶತ್ರುಂ ಮಿತ್ರಂ ಚ ಯೇ ನಿತ್ಯಂ ತುಲ್ಯೇನ ಮನಸಾ ನರಾಃ|

13132033c ಭಜಂತಿ ಮೈತ್ರಾಃ ಸಂಗಮ್ಯ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಮನಸಾರೆ ನಿತ್ಯವೂ ಶತ್ರು-ಮಿತ್ರರನ್ನು ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಮೈತ್ರಿಭಾವದಿಂದಿರುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132034a ಶ್ರುತವಂತೋ ದಯಾವಂತಃ ಶುಚಯಃ ಸತ್ಯಸಂಗರಾಃ|

13132034c ಸ್ವೈರರ್ಥೈಃ ಪರಿಸಂತುಷ್ಟಾಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ತಮ್ಮ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದಲೇ ಪರಿಸಂತುಷ್ಟರಾದ ವಿದ್ಯಾವಂತ ದಯಾವಂತ ಶುಚಿ ಸತ್ಯಸಂಗರ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132035a ಅವೈರಾ ಯೇ ತ್ವನಾಯಾಸಾ ಮೈತ್ರಚಿತ್ತಪರಾಃ ಸದಾ|

13132035c ಸರ್ವಭೂತದಯಾವಂತಸ್ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ವೈರವೇ ಇಲ್ಲದ, ಆಯಾಸವೇ ಇಲ್ಲದೇ, ಸದಾ ಮೈತ್ರಭಾವದಿಂದ

ಪೂರ್ಣಹೃದಯರಾಗಿರುವ, ಮತ್ತು ಸರ್ವಭೂತದಯಾವಂತ ನರರು
ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132036a ಶ್ರದ್ಧಾವಂತೋ ದಯಾವಂತಶ್ಚೋಕ್ಷಾಶ್ಚೋಕ್ಷಜನಪ್ರಿಯಾಃ|

13132036c ಧರ್ಮಾಧರ್ಮವಿದೋ ನಿತ್ಯಂ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ಶ್ರದ್ಧಾವಂತ, ದಯಾವಂತ, ಶುದ್ಧಜನಪ್ರಿಯ, ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ
ಧರ್ಮಾಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132037a ಶುಭಾನಾಮಶುಭಾನಾಂ ಚ ಕರ್ಮಣಾಂ ಫಲಸಂಚಯೇ|

13132037c ವಿಪಾಕಜ್ಞಾಶ್ಚ ಯೇ ದೇವಿ ತೇ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ದೇವಿ! ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲಸಂಚಯ ಮತ್ತು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ
ಫಲಗಳ ಕುರಿತು ತಿಳಿದ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132038a ನ್ಯಾಯೋಪೇತಾ ಗುಣೋಪೇತಾ ದೇವದ್ವಿಜಪರಾಃ ಸದಾ|

13132038c ಸಮತಾಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತೇ⁶⁶⁸ ನರಾಃ ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿನಃ||

ನ್ಯಾಯೋಪೇತ, ಗುಣೋಪೇತ, ಸದಾ ದೇವ-ದ್ವಿಜರ ಪರರಾಗಿರುವ,
ಮತ್ತು ಸಮತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ನರರು ಸ್ವರ್ಗಗಾಮಿಗಳು.

13132039a ಶುಭೈಃ ಕರ್ಮಫಲೈರ್ದೇವಿ ಮಯೈತೇ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಾಃ|

13132039c ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗೋಪಗಾ ಭೂಯಃ ಕಿಮನ್ಯಚ್ಛ್ರೇತುಮಿಚ್ಛಸಿ||

ದೇವಿ! ಶುಭಕರ್ಮಫಲಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವವರ
ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಇನ್ನೂ ಬೇರೆ ಏನನ್ನು ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೀಯೆ?"

⁶⁶⁸ ಸಮುತ್ಥಾನಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾಸ್ತೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13132040 ಉಮೋವಾಚ|

13132040a ಮಹಾನೈ ಸಂಶಯಃ ಕಶ್ಚಿ ನ್ಮತ್ಯಾನ್ ಪ್ರತಿ ಮಹೇಶ್ವರ|

13132040c ತಸ್ಮಾತ್ತಂ ನೈಪುಣೇನಾದ್ಯ ಮಮಾಖ್ಯಾತುಂ ತ್ವಮರ್ಹಸಿ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಮಹೇಶ್ವರ! ಮನುಷ್ಯರ ಕುರಿತು ನನ್ನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹಾ ಸಂಶಯವಿದೆ. ನೈಪುಣ್ಯದಿಂದ ನೀನು ನನಗೆ ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.

13132041a ಕೇನಾಯುರ್ಲಭತೇ ದೀರ್ಘಂ ಕರ್ಮಣಾ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಭೋ|

13132041c ತಪಸಾ ವಾಪಿ ದೇವೇಶ ಕೇನಾಯುರ್ಲಭತೇ ಮಹತ್||

ಪ್ರಭೋ! ಮನುಷ್ಯನು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ? ಅಥವಾ ಎಂಥಹ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುಸ್ಸು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ?

13132042a ಕ್ಷೀಣಾಯುಃ ಕೇನ ಭವತಿ ಕರ್ಮಣಾ ಭುವಿ ಮಾನವಃ|

13132042c ವಿಪಾಕಂ ಕರ್ಮಣಾಂ ದೇವ ವಕ್ತುಮರ್ಹಸ್ಯನಿಂದಿತ||

ದೇವ! ಅನಿಂದಿತ! ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಲ್ಪಾಯುವಾಗುತ್ತಾನೆ? ಕರ್ಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.

13132043a ಅಪರೇ ಚ ಮಹಾಭೋಗಾ ಮಂದಭೋಗಾಸ್ತಥಾಪರೇ⁶⁹|

13132043c ಅಕುಲೀನಾಸ್ತಥಾ ಚಾನೈ ಕುಲೀನಾಶ್ಚ ತಥಾಪರೇ||

⁶⁹ ಅಪರೇ ಚ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಾ ಮಂದಭಾಗ್ಯಾಸ್ತಥಾಪರೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೆಲವರು ಮಹಾಭೋಗ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು
ಮಂದಭೋಗ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೆಲವರು ಉತ್ತಮ ಕುಲೀನರಾಗಿದ್ದರೆ
ಕೆಲವರು ದುಷ್ಟುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13132044a ದುರ್ದರ್ಶಾಃ ಕೇ ಚಿದಾಭಾಂತಿ ನರಾಃ ಕಾಷ್ಠಮಯಾ ಇವ|

13132044c ಪ್ರಿಯದರ್ಶಾಸ್ತಥಾ ಚಾನೈ ದರ್ಶನಾದೇವ ಮಾನವಾಃ||

ಕೆಲವರು ಮರದ ಕಟ್ಟಿಗೆಯೋ ಎನ್ನುವಂತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ.
ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಮಾನವರು ಪ್ರಿಯದರ್ಶನರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13132045a ದುಷ್ಟಜ್ಞಾಃ ಕೇ ಚಿದಾಭಾಂತಿ ಕೇ ಚಿದಾಭಾಂತಿ ಪಂಡಿತಾಃ|

13132045c ಮಹಾಪ್ರಜ್ಞಾಸ್ತಥೈವಾನೈ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನದರ್ಶಿನಃ||

ಕೆಲವರು ಪ್ರಜ್ಞೆಯೇ ಇಲ್ಲದವರಂತೆ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು
ಪಂಡಿತರಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ಜ್ಞಾನ-
ವಿಜ್ಞಾನದರ್ಶಿಗಳೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13132046a ಅಲ್ಪಾಬಾಧಾಸ್ತಥಾ ಕೇ ಚಿನ್ಮಹಾಬಾಧಾಸ್ತಥಾಪರೇ|

13132046c ದೃಶ್ಯಂತೇ ಪುರುಷಾ ದೇವ ತನ್ಮೇ ಶಂಸಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಕೆಲವರಿಗೆ ಅಲ್ಪವೇ ಬಾಧೆಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರಿಗೆ ಮಹಾ
ಬಾಧೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿಧದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರು
ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಅದರ ಕುರಿತು ಹೇಳಬೇಕು.”

13132047 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13132047a ಹಂತ ತೇಽಹಂ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ದೇವಿ ಕರ್ಮಫಲೋದಯಮ್|

13132047c ಮರ್ತ್ಯಲೋಕೇ ನರಾಃ ಸರ್ವೇ ಯೇನ ಸ್ವಂ ಭುಂಜತೇ ಫಲಮ್||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ! ನಿಲ್ಲು! ನಿನಗೆ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಮನುಷ್ಯರೆಲ್ಲರೂ ಯಾವುದರಿಂದ ಯಾವ ಫಲಗಳನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ಫಲೋದಯದ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

13132048a ಪ್ರಾಣಾತಿಪಾತೀ ಯೋ ರೌದ್ರೋ ದಂಡಹಸ್ತೋದ್ಯತಸ್ತಥಾ|

13132048c ನಿತ್ಯಮುದ್ಯತದಂಡಶ್ಚ ಹಂತಿ ಭೂತಗಣಾನ್ನರಃ||

13132049a ನಿರ್ದಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ನಿತ್ಯಮದ್ವೇಗಕಾರಕಃ|

13132049c ಅಪಿ ಕೀಟಪಿಪೀಲಾನಾಮಶರಣ್ಯಃ ಸುನಿರ್ಘೋಷಃ||

13132050a ಏವಂಭೂತೋ ನರೋ ದೇವಿ ನಿರಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

13132050c ವಿಪರೀತಸ್ತು ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ರೂಪವಾನಭಿಜಾಯತೇ||

ದೇವಿ! ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸದಾ ಕೈಯಲ್ಲಿ ದಂಡವನ್ನು
ಹಿಡಿದು ರೌದ್ರನಾಗಿರುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಶಸ್ತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದು
ಭೂತಗಣಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವ, ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ನಿರ್ದಯನಾಗಿರುವ,
ನಿತ್ಯವೂ ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಕೀಟ-ಇರುವೆಗಳಿಗೂ
ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡದ ಕ್ರೂರಿ ನರನು ನರಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಇದಕ್ಕೆ ವಿಪರೀತವಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಧರ್ಮಾತ್ಮನು
ರೂಪವಂತನಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13132051a ನಿರಯಂ ಯಾತಿ ಹಿಂಸಾತ್ಮಾ ಯಾತಿ ಸ್ವರ್ಗಮಹಿಂಸಕಃ|

13132051c ಯಾತನಾಂ ನಿರಯೇ ರೌದ್ರಾಂ ಸ ಕೃಚ್ಛಾಂ ಲಭತೇ ನರಃ||

ಅಹಿಂಸಕನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಾತ್ಮನು ನರಕಕ್ಕೆ
ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ನರಕದಲ್ಲಿ ಆ ನರನು ಕಷ್ಟಕರ ರೌದ್ರ ಯಾತನೆಯನ್ನು
ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13132052a ಅಥ ಚೇನ್ನಿರಯಾತ್ರಸ್ಮಾತ್ಸಮುತ್ತರತಿ ಕರ್ಹಿ ಚಿತ್|

13132052c ಮಾನುಷ್ಯಂ ಲಭತೇ ಚಾಪಿ ಹೀನಾಯಸ್ತತ್ರ ಜಾಯತೇ||

ಹಾಗೆ ನರಕದಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದವರಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಮೇಲೆದ್ದು ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೂ ಅವನು ಅಲ್ಪಾಯುವಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13132053a ಪಾಪೇನ ಕರ್ಮಣಾ ದೇವಿ ಬದ್ಧೋ⁶⁷⁰ ಹಿಂಸಾರತಿನರಃ|

13132053c ಅಪ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಹೀನಾಯರುಪಜಾಯತೇ||

ದೇವಿ! ಹಿಂಸಾರತಿ ನರನು ಪಾಪಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬದ್ಧನಾಗಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಅಪ್ರಿಯನಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಲ್ಪಾಯುವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13132054a ಯಸ್ತು ಶುಕ್ಲಾಭಿಜಾತೀಯಃ ಪ್ರಾಣಿಘಾತವಿವರ್ಜಕಃ|

13132054c ನಿಕ್ಷಿಪ್ತದಂಡೋ ನಿರ್ದಂಡೋ ನ ಹಿನಸ್ತಿ ಕದಾ ಚನ||

13132055a ನ ಘಾತಯತಿ ನೋ ಹಂತಿ ಘ್ನಂತಂ ನೈವಾನುಮೋದತೇ|

13132055c ಸರ್ವಭೂತೇಷು ಸಸ್ನೇಹೋ ಯಥಾತ್ಮನಿ ತಥಾಪರೇ||

13132056a ಈದೃಶಃ ಪುರುಷೋತ್ಕರ್ಷೋ ದೇವಿ ದೇವತ್ವಮಶ್ನತೇ|

13132056c ಉಪಪನ್ನಾನ್ಸುಖಾನ್ ಭೋಗಾನುಪಾಶ್ನಾತಿ ಮುದಾ ಯುತಃ||

ಇದಕ್ಕೆ ವ್ಯತಿರಿಕ್ತವಾಗಿ ಸತ್ಕುಲಪ್ರಸೂತ, ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿರುವ, ಶಸ್ತ್ರ-ದಂಡಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರುವ, ಯಾವುದೇ ಕಾರಣದಿಂದಲೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಹಿಂಸಿಸದ,

⁶⁷⁰ ವಧ್ಯೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಗಾಯಗೊಳಿಸದ, ಕೊಲ್ಲಲು ಮತ್ತೊಬ್ಬರಿಗೆ ಹೇಳದ, ತಾನೂ ಕೊಲ್ಲದ, ಕೊಲ್ಲುವವನನ್ನೂ ಅನುಮೋದಿಸದ, ಎಲ್ಲಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ನೇಹಪರನಾಗಿರುವ, ತನ್ನಂತೆಯೇ ಬೇರೆಯವರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನು ದೇವತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುವ ಸುಖೋಪಭೋಗಗಳನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

13132057a ಅಥ ಚೇನ್ಮಾನುಷೇ ಲೋಕೇ ಕದಾ ಚಿದುಪಪದ್ಯತೇ|

13132057c ತತ್ರ ದೀರ್ಘಾಯುರುತ್ಪನ್ನಃ ಸ ನರಃ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ಅಂಥವನೇನಾದರೂ ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ್ದೇ ಆದರೆ ಅವನು ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗಿ ಇಹ-ಪರಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13132058a ಏವಂ ದೀರ್ಘಾಯುಷಾಂ ಮಾರ್ಗಃ ಸುವೃತ್ತಾನಾಂ ಸುಕರ್ಮಣಾಮ್|

13132058c ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸಾವಿಮೋಕ್ಷೇಣ ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ಸಮುದೀರಿತಃ||

ಇದು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವ ಸದಾಚಾರೀ ಪುಣ್ಯವಂತ ದೀರ್ಘಾಯುಷಿಗಳ ಮಾರ್ಗವು. ಪ್ರಾಣಿಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರಿಂದ ಈ ಮಾರ್ಗವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ದ್ವಿತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ

೧೨೨

ಸ್ವರ್ಗ-ನರಕಗಳಿಗೂ, ಉತ್ತಮಾಧಮ ವರ್ಣಗಳಲ್ಲಿ ಜನ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಗೂ
ಕಾರಣಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳ ವರ್ಣನೆ (1-63).

13133001 ಉಮೋವಾಚ|

13133001a ಕಿಂಶೀಲಾಃ ಕಿಂಸಮಾಚಾರಾಃ ಪುರುಷಾಃ ಕೈಶ್ಚ ಕರ್ಮಭಿಃ|

13133001c ಸ್ವರ್ಗಂ ಸಮಭಿಪದ್ಯಂತೇ ಸಂಪ್ರದಾನೇನ ಕೇನ ವಾ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಯಾವ ಶೀಲವುಳ್ಳವರು, ಯಾವ
ಸದಾಚಾರವುಳ್ಳವರು ಮತ್ತು ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಥವಾ
ಯಾವುದನ್ನು ದಾನಮಾಡುವುದರಿಂದ ಪುರುಷರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ?”

13133002 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13133002a ದಾತಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸತ್ಕರ್ತಾ ದೀನಾಂಧಕೃಪಣಾದಿಷು|

13133002c ಭಕ್ಷ್ಯಭೋಜ್ಯಾನ್ನಪಾನಾನಾಂ ವಾಸಸಾಂ ಚ ಪ್ರದಾಯಕಃ||

13133003a ಪ್ರತಿಶ್ರಯಾನ್ಸಭಾಃ ಕೂಪಾನ್ ಪ್ರಪಾಃ ಪುಷ್ಕರಿಣೀಸ್ತಥಾ|

13133003c ನೈತ್ಯಕಾನಿ ಚ ಸರ್ವಾಣಿ ಕಿಮಿಚ್ಚಕಮತೀವ ಚ||

13133004a ಆಸನಂ ಶಯನಂ ಯಾನಂ ಧನಂ ರತ್ನಂ ಗೃಹಾಂಸ್ತಥಾ|

13133004c ಸಸ್ಯಜಾತಾನಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಗಾಃ ಕ್ಷೇತ್ರಾಣ್ಯಥ ಯೋಷಿತಃ||

13133005a ಸುಪ್ರತೀತಮನಾ ನಿತ್ಯಂ ಯಃ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ಮಾನವಃ|

13133005c ಏವಂಭೂತೋ ಮೃತೋ ದೇವಿ ದೇವಲೋಕೇಽಭಿಜಾಯತೇ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಿ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿ
 ದಾನಮಾಡುವ, ದೀನಾಂಧಕೃಪಣರಿಗೆ ಭಕ್ಷ್ಯ-ಭೋಜ್ಯಗಳನ್ನೂ,
 ಅನ್ನಪಾನಗಳನ್ನೂ, ವಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ನೀಡುವ, ತಂಗಲು
 ಧರ್ಮಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ಸಭಾಭವನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ಕೊಡುವ,
 ಕೆರೆ-ಬಾವಿ-ಸರೋವರಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವ, ಯಾರು ಏನನ್ನು
 ಕೇಳಿದರೂ ಕೊಡುವ, ಸುಪ್ರತೀತ ಮನಸ್ಕನಾಗಿ ನಿತ್ಯವೂ ಆಸನ,
 ಶಯನ, ಯಾನ, ಧನ, ರತ್ನ, ಮನೆಗಳು, ಬೆಳೆಸಿದ ಬೆಳೆಗಳು,
 ಗೋವುಗಳು, ಹೊಲಗಳು ಮತ್ತು ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ದಾನಮಾಡುವ
 ಮಾನವನು ಮರಣಾನಂತರ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13133006a ತತ್ರೋಷ್ಯ ಸುಚಿರಂ ಕಾಲಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಭೋಗಾನನುತ್ತಮಾನ್|

13133006c ಸಹಾಪ್ಸರೋಭಿರ್ಮುದಿತೋ ರಮಿತ್ವಾ ನಂದನಾದಿಷು||

ಅಲ್ಲಿ ಅವನು ಬಹುಕಾಲ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಅನುತ್ತಮ ಭೋಗಗಳನ್ನು
 ಭೋಗಿಸಿ ಅಪ್ಸರೆಯರೊಡನೆ ನಂದನಾದಿ ವನಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ
 ರಮಿಸುತ್ತಾನೆ.

13133007a ತಸ್ಮಾತ್ಸ್ವರ್ಗಾಚ್ಚ ತೋ ಲೋಕಾನ್ಮಾನುಷೇಷೂಪಜಾಯತೇ|

13133007c ಮಹಾಭೋಗೇ ಕುಲೇ ದೇವಿ ಧನಧಾನ್ಯಸಮಾಚಿತೇ||

ದೇವಿ! ಸ್ವರ್ಗದಿಂದ ಚ್ಯುತನಾದ ನಂತರವೂ ಅವನು
 ಮನುಷ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಧನ-ಧಾನ್ಯಸಂಪನ್ನ ಸಮಸ್ತಭೋಗಗಳಿರುವ
 ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13133008a ತತ್ರ ಕಾಮಗುಣೈಃ ಸರ್ವೈಃ ಸಮುಪೇತೋ ಮುದಾ ಯುತಃ|

13133008c ಮಹಾಭೋಗೋ ಮಹಾಕೋಶೋ ಧನೀ ಭವತಿ ಮಾನವಃ||

ಆ ಮಾನವನು ಅಲ್ಲಿ ಸರ್ವ ಕಾಮಗುಣ ಸಮೋಪೇತನಾಗಿ
ಮುದಾಯತನಾಗಿ ಮಹಾಧನಿಕನೂ ಮಹಾಭೋಗಿಯೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13133009a ಏತೇ ದೇವಿ ಮಹಾಭೋಗಾಃ ಪ್ರಾಣಿನೋ ದಾನಶೀಲಿನಃ|

13133009c ಬ್ರಹ್ಮಣಾ ವೈ ಪುರಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಾಃ||

ದೇವಿ ! ಹೀಗೆ ದಾನಶೀಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮಹಾಭೋಗಯುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ
ಮತ್ತು ಸರ್ವರಿಗೂ ಪ್ರಿಯದರ್ಶನರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಹಿಂದೆ
ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ.

13133010a ಅಪರೇ ಮಾನವಾ ದೇವಿ ಪ್ರದಾನಕೃಪಣಾ ದ್ವಿಜೈಃ|

13133010c ಯಾಚಿತಾ ನ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ವಿದ್ಯಮಾನೇಽಪ್ಯಬುದ್ಧಯಃ||

ದೇವಿ ! ದಾನಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕೃಪಣರಾದ ಕೆಲವು ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿ
ಮಾನವರು ದ್ವಿಜರು ಕೇಳಿದರೆ ತಮ್ಮಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.

13133011a ದೀನಾಂಧಕೃಪಣಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭಿಕ್ಷುಕಾನತಿಥೀನಪಿ|

13133011c ಯಾಚ್ಯಮಾನಾ ನಿವರ್ತಂತೇ ಜಿಹ್ವಾಲೋಭಸಮನ್ವಿತಾಃ||

ನಾಲಿಗೆಯ ಚಪಲವುಳ್ಳ ಅವರು ದೀನ-ಅಂಧ-ಕೃಪಣರು ಮತ್ತು
ಭಿಕ್ಷುಕ-ಅತಿಥಿಗಳು ಬೇಡುವುದನ್ನು ನೋಡಿಯೂ ದೂರಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13133012a ನ ಧನಾನಿ ನ ವಾಸಾಂಸಿ ನ ಭೋಗಾನ್ನ ಚ ಕಾಂಚನಮ್|

13133012c ನ ಗಾವೋ ನಾನ್ನವಿಕೃತಿಂ ಪ್ರಯಚ್ಛಂತಿ ಕದಾ ಚನ||

ಅಂಥವರು ಎಂದೂ ಧನಗಳನ್ನು, ವಸ್ತುಗಳನ್ನು, ಭೋಗಗಳನ್ನು,
ಚಿನ್ನವನ್ನು, ಗೋವುಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಖಾದ್ಯಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಇತರರಿಗೆ
ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13133013a ಅಪ್ರವೃತ್ತಾಸ್ತು ಯೇ ಲುಬ್ಧಾ ನಾಸ್ತಿಕಾ ದಾನವರ್ಜಿತಾಃ|

13133013c ಏವಂಭೂತಾ ನರಾ ದೇವಿ ನಿರಯಂ ಯಾಂತ್ಯಬುದ್ಧಯಃ||

ದೇವಿ! ಹೀಗೆ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ಇಲ್ಲದ ಲುಬ್ಧ ನಾಸ್ತಿಕ ದಾನವರ್ಜಿತ ಮೂಢ ನರರು ನರಕವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13133014a ತೇ ಚೇನ್ಮನುಷ್ಯತಾಂ ಯಾಂತಿ ಯದಾ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಾತ್|

13133014c ಧನರಿಕ್ತೇ ಕುಲೇ ಜನ್ಮ ಲಭಂತೇ ಸ್ವಲ್ಪಬುದ್ಧಯಃ||

ಕಾಲದ ಪರಿವರ್ತನೆಯಾಗಿ ಆ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳು ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೂ ದರಿದ್ರರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ದರಿದ್ರರಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13133015a ಕ್ಷುತ್ಪಿಪಾಸಾಪರಿತಾಶ್ಚ ಸರ್ವಭೋಗಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ⁶⁷¹|

13133015c ನಿರಾಶಾಃ ಸರ್ವಭೋಗೇಭ್ಯೋ ಜೀವಂತ್ಯಧಮಜೀವಿಕಾಮಾಃ||

ಅಂಥವರು ಹಸಿವು ಬಾಯಾರಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಳಲಿದವರಾಗಿ, ಸರ್ವಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ ಬಹಿಷ್ಕೃತರಾಗಿ, ಸರ್ವಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ ನಿರಾಶರಾಗಿ ಅಧಮ ಬದುಕನ್ನು ಬದುಕುತ್ತಾರೆ.

13133016a ಅಲ್ಪಭೋಗಕುಲೇ ಜಾತಾ ಅಲ್ಪಭೋಗರತಾ ನರಾಃ|

13133016c ಅನೇನ ಕರ್ಮಣಾ ದೇವಿ ಭವಂತ್ಯಧನಿನೋ ನರಾಃ||

ದೇವಿ! ಇಂಥಹ ಕರ್ಮದಿಂದ ನರರು ಅಲ್ಪಭೋಗಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಅಲ್ಪಭೋಗರತರಾಗಿ ನಿರ್ಧನರಾಗಿಯೇ ಜೀವಕಳೆಯುತ್ತಾರೆ.

13133017a ಅಪರೇ ಸ್ತಂಭಿನೋ ನಿತ್ಯಂ ಮಾನಿನಃ ಪಾಪತೋ ರತಾಃ|

⁶⁷¹ ಸರ್ವಲೋಕಬಹಿಷ್ಕೃತಾಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13133017c ಆಸನಾರ್ಹಸ್ಯ ಯೇ ಪೀಠಂ ನ ಪ್ರಯಚ್ಚಂತ್ಯಚೇತಸಃ||

ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಿತ್ಯವೂ ಗರ್ವಿಷ್ಠರೂ ದುರಭಿಮಾನಿಗಳೂ
ಪಾಪನಿರತರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯವರು
ಅರ್ಹನಾದವನಿಗೆ ಆಸನವನ್ನೂ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13133018a ಮಾರ್ಗಾರ್ಹಸ್ಯ ಚ ಯೇ ಮಾರ್ಗಂ ನ ಯಚ್ಚಂತ್ಯಲ್ಪಬುದ್ಧಯಃ|

13133018c ಪಾದ್ಯಾರ್ಹಸ್ಯ ಚ ಯೇ ಪಾದ್ಯಂ ನ ದದತ್ಯಲ್ಪಬುದ್ಧಯಃ||

ಈ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳು ದಾರಿಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೂ
ದಾರಿಬಿಡುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳು ಪಾದ್ಯಕ್ಕೆ⁶⁷²
ಅರ್ಹರಾದವರಿಗೂ ಪಾದ್ಯವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13133019a ಅರ್ಘ್ಯಾರ್ಹಾನ್ನ ಚ ಸತ್ಕಾರ್ಯೈರರ್ಚಯಂತಿ ಯಥಾವಿಧಿ|

13133019c ಅರ್ಘ್ಯಮಾಚಮನೀಯಂ ವಾ ನ ಯಚ್ಚಂತ್ಯಲ್ಪಬುದ್ಧಯಃ||

ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅರ್ಘ್ಯ-ಆಚಮನೀಯಗಳಿಂದ ಸತ್ಕರಿಸಲು
ಯೋಗ್ಯರಾದವರಿಗೂ ಆ ಅಲ್ಪಬುದ್ಧಿಗಳು ಅರ್ಘ್ಯ-
ಆಚಮನೀಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ.

13133020a ಗುರುಂ ಚಾಭಿಗತಂ ಪ್ರೇಮ್ಣಾ ಗುರುವನ್ನ ಬುಭೂಷತೇ|

13133020c ಅಭಿಮಾನಪ್ರವೃತ್ತೇನ ಲೋಭೇನ ಸಮವಸ್ಥಿತಾಃ||

ಅಭಿಮಾನಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಲೋಭದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಅವರು

---

⁶⁷² ಕಾಲು ತೊಳೆಯುವುದು ಅಥವಾ ಕಾಲು ತೊಳೆಯಲು ನೀರನ್ನು
ನೀಡುವುದು.

ಪ್ರೇಮದಿಂದ ಬಂದ ಗುರುವನ್ನೂ ಗುರುವಿನಂತೆ ಗೌರವಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13133021a ಸಂಮಾನ್ಯಾಂಶ್ಚಾವಮನ್ಯಂತೇ ವೃದ್ಧಾನ್ ಪರಿಭವಂತಿ ಚ|

13133021c ಏವಂವಿಧಾ ನರಾ ದೇವಿ ಸರ್ವೇ ನಿರಯಗಾಮಿನಃ||

ಸಮ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾದ ವೃದ್ಧರನ್ನೂ ಅಪಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು
ಅನಾದರಿಸುತ್ತಾರೆ. ದೇವಿ! ಇಂಥಹ ನರರು ನರಕಗಾಮಿಗಳು.

13133022a ತೇ ವೈ ಯದಿ ನರಾಸ್ತಸ್ಮಾನ್ನಿರಯಾದುತ್ತರಂತಿ ವೈ|

13133022c ವರ್ಷಪೂಗೈಸ್ತತೋ ಜನ್ಮ ಲಭಂತೇ ಕುತ್ತಿತೇ ಕುಲೇ||

ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳ ನಂತರ ಅಂಥಹ ನರರು ಒಂದುವೇಳೆ
ನರಕದಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದರೂ ಕುತ್ತಿತಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನ್ಮ ತಾಳುತ್ತಾರೆ.

13133023a ಶ್ವಪಾಕಪುಲ್ಕಸಾದೀನಾಂ ಕುತ್ತಿತಾನಾಮಚೇತಸಾಮ್|

13133023c ಕುಲೇಷು ತೇಷು ಜಾಯಂತೇ ಗುರುವೃದ್ಧಾಪಚಾಯಿನಃ||

ಗುರು-ವೃದ್ಧರಿಗೆ ಅಪಚಾರ ಮಾಡಿದ ಬುದ್ಧಿಹೀನರು ಚಾಂಡಾಲ-
ಪುಲ್ಕಸಾದಿ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13133024a ನ ಸ್ತಂಭೀ ನ ಚ ಮಾನೀ ಯೋ ದೇವತಾದ್ವಿಜಪೂಜಕಃ|

13133024c ಲೋಕಪೂಜ್ಯೋ ನಮಸ್ಕರ್ತಾ ಪ್ರಶ್ನಿತೋ ಮಧುರಂ ವದನ್||

13133025a ಸರ್ವ ವರ್ಣಪ್ರಿಯಕರಃ ಸರ್ವಭೂತಹಿತಃ ಸದಾ|

13133025c ಅದ್ವೇಷೀ ಸುಮುಖಃ ಶ್ಲಕ್ಷಣಃ ಸ್ನಿಗ್ಧವಾಣೀಪ್ರದಃ ಸದಾ||

13133026a ಸ್ವಾಗತೇನೈವ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಮವಿಹಿಂಸಕಃ|

13133026c ಯಥಾರ್ಹಸತ್ತ್ವಿಯಾಪೂರ್ವಮರ್ಚಯನ್ನುಪತಿಷ್ಠತಿ||

13133027a ಮಾರ್ಗಾರ್ಹಯ ದದನ್ಮಾರ್ಗಂ ಗುರುಂ ಗುರುವದರ್ಚಯನ್|

13133027c ಅತಿಥಿಪ್ರಗೃಹರತಸ್ತಥಾಭ್ಯಾಗತಪೂಜಕಃ||

13133028a ಏವಂಭೂತೋ ನರೋ ದೇವಿ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ|

13133028c ತತೋ ಮಾನುಷತಾಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವಿಶಿಷ್ಟಕುಲಜೋ ಭವೇತ್||

ದೇವಿ ! ಉದ್ಧಟನಲ್ಲದ, ದುರಭಿಮಾನಿಯಲ್ಲದ, ದೇವ-ದ್ವಿಜರನ್ನು
ಪೂಜಿಸುವ, ಲೋಕಪೂಜ್ಯ, ನಮಸ್ಕರಿಸುವ, ವಿನಯಶೀಲ,
ಮಧುರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡುವ, ಸರ್ವವರ್ಣದವರಿಗೂ
ಪ್ರಿಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ಸದಾ ಸರ್ವಭೂತಹಿತದಲ್ಲಿ
ನಿರತನಾಗಿರುವ, ದ್ವೇಷವಿಲ್ಲದ, ಸುಮುಖಿ, ಸ್ನೇಹಮಯಿ, ಸದಾ
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಮಾತನಾಡುವ, ಸರ್ವರನ್ನೂ ಸ್ವಾಗತಿಸುವ,
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಹಿಂಸಕ, ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯರಾದವರನ್ನು ಮೊದಲು
ನಿಂತುಕೊಂಡು ವಂದಿಸುವ, ಮಾರ್ಗಾರ್ಹರಿಗೆ ದಾರಿಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವ,
ಗುರುಗಳನ್ನು ಗುರುವಿನಂತೆ ಅರ್ಚಿಸುವ, ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳನ್ನು
ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಸತ್ಕರಿಸುವ ನರನು ಉತ್ತಮ ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.
ಅನಂತರ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ವಿಶಿಷ್ಟಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13133029a ತತ್ರಾಸೌ ವಿಪುಲೈರ್ಭೋಗೈಃ ಸರ್ವರತ್ನಸಮಾಯುತಃ|

13133029c ಯಥಾರ್ಹದಾತಾ ಚಾರ್ಹೇಷು ಧರ್ಮಚರ್ಯಾಪರೋ ಭವೇತ್||

ಆ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ ಕೂಡ ಅವನು ವಿಪುಲ ಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ
ಸರ್ವರತ್ನಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಅರ್ಹರಿಗೆ ಯಥಾರ್ಹವಾದ
ದಾನಗಳನ್ನಿತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧರ್ಮಚಾರಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13133030a ಸಂಮತಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸರ್ವಲೋಕನಮಸ್ಕೃತಃ|

13133030c ಸ್ವಕರ್ಮಫಲಮಾಪ್ನೋತಿ ಸ್ವಯಮೇವ ನರಃ ಸದಾ||

13133031a ಉದಾತ್ತಕುಲಜಾತೀಯ ಉದಾತ್ತಾಭಿಜನಃ ಸದಾ|

13133031c ಏಷ ಧರ್ಮೋ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತೋ ವಿಧಾತ್ರಾ ಸ್ವಯಮೀರಿತಃ||

ಸರ್ವಭೂತಗಳಿಗೂ ಸಮ್ಮತನಾದ ಮತ್ತು ಸರ್ವಲೋಕ
ನಮಸ್ಕೃತನಾದ ಆ ನರನು ಸ್ವಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನ್ನು ಸದಾ ಸ್ವಯಂ
ತಾನೇ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಉದಾತ್ತ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅವನು ಸದಾ
ಉದಾತ್ತಜನರಿಂದ ಕೂಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಸ್ವಯಂ ವಿಧಾತನು ಹೇಳಿದ ಈ
ಧರ್ಮವನ್ನು ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.

13133032a ಯಸ್ತು ರೌದ್ರಸಮಾಚಾರಃ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಭಯಂಕರಃ|

13133032c ಹಸ್ತಾಭ್ಯಾಂ ಯದಿ ವಾ ಪದ್ಭ್ಯಾಂ ರಜ್ಜ್ವಾ ದಂಡೇನ ವಾ ಪುನಃ||

13133033a ಲೋಷ್ಟೈಃ ಸ್ತಂಭೈರುಪಾಯೈರ್ವಾ ಜಂತೂನ್ಭಾಧತಿ ಶೋಭನೇ|

13133033c ಹಿಂಸಾರ್ಥಂ ನಿಕ್ಯತಿಪ್ರಜ್ಞಃ ಪ್ರೋದ್ವೇಜಯತಿ ಚೈವ ಹ||

13133034a ಉಪಕ್ರಾಮತಿ ಜಂತೂಂಶ್ಚ ಉದ್ವೇಗಜನನಃ ಸದಾ|

13133034c ಏವಂಶೀಲಸಮಾಚಾರೋ ನಿರಯಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಶೋಭನೇ ! ಕೈಗಳಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಕಾಲಿನಿಂದ ಒದೆಯುತ್ತಾ,
ಹಗ್ಗದಿಂದ ಬಿಗಿಯುತ್ತಾ, ದಂಡದಿಂದ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಮತ್ತು ಕಲ್ಲಿನಿಂದ
ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ, ಕಂಬಕ್ಕೆಕಟ್ಟಿ ಹೊಡೆಯುತ್ತಾ ಅಥವಾ ಮಾರಕ
ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಾ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಗಳಿಗೂ ಭಯಂಕರನಾಗಿ
ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಬಾಧಿಸುತ್ತಾ ರೌದ್ರನಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಮತ್ತು ಸದಾ
ಜನರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ವೇಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ನರಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13133035a ಸ ಚೀನ್ಮಾನುಷತಾಂ ಗಚ್ಛೇದ್ಯದಿ ಕಾಲಸ್ಯ ಪರ್ಯಯಾತ್|

13133035c ಬಹ್ವಾಬಾಧಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟೇ ಸೋಽಧಮೇ ಜಾಯತೇ ಕುಲೇ||

ಕಾಲಪರ್ಯಯದಿಂದ ಅವನೇನಾದರೂ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಅನೇಕ ಬಾಧೆ-ಪರಿಕ್ಲಿಷ್ಟಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ ಅಧಮ ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13133036a ಲೋಕದ್ವೇಷೋಽಧಮಃ ಪುಂಸಾಂ ಸ್ವಯಂ ಕರ್ಮಕೃತ್ಯಃ ಫಲೈಃ|

13133036c ಏಷ ದೇವಿ ಮನುಷ್ಯೇಷು ಬೋದ್ಧವ್ಯೋ ಜ್ಞಾತಿಬಂಧುಷು||

ದೇವಿ! ಈ ಪುರುಷನು ತಾನೇ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತನ್ನ ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ ನೀಚನೆಂದು ಭಾವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದ್ವೇಷಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.

13133037a ಅಪರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ದಯಾವಾನನುಪಶ್ಯತಿ|

13133037c ಮೈತ್ರದೃಷ್ಟಿಃ ಪಿತೃಸಮೋ ನಿರ್ವೈರೋ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯಃ||

ದಯಾವಂತನಾದ ಮತ್ತೊಬ್ಬನು ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನು ಮೈತ್ರದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಪಿತೃಸಮನಾಗಿ ನಿರ್ವೈರ್ಯನಾಗಿಯೂ ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯನಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ.

13133038a ನೋದ್ವೇಜಯತಿ ಭೂತಾನಿ ನ ವಿಹಿಂಸಯತೇ ತಥಾ|

13133038c ಹಸ್ತಪಾದೈಃ ಸುನಿಯತೈರ್ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಃ ಸರ್ವಜಂತುಷು||

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಉದ್ವೇಗಕ್ಕೆ ಕಾರಣನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಹಿಂಸಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಕೈ-ಕಾಲುಗಳಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಸರ್ವಜಂತುಗಳ ವಿಶ್ವಾಸಪಾತ್ರನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13133039a ನ ರಜ್ಜ್ವಾ ನ ಚ ದಂಡೇನ ನ ಲೋಷ್ಟೈರ್ನಾಯುಧೇನ ಚ|

13133039c ಉದ್ವೇಜಯತಿ ಭೂತಾನಿ ಶ್ಲಕ್ಷಕರ್ಮಾ ದಯಾಪರಃ||

ಆ ಕೋಮಲಕರ್ಮಿ ದಯಾಪರನು ಹಗ್ಗದಿಂದಾಗಲೀ,
ದಂಡದಿಂದಾಗಲೀ, ಅಥವಾ ಕಲ್ಲು-ಆಯುಧಗಳಿಂದಾಗಲೀ
ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಉದ್ವೇಗಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13133040a ಏವಂಶೀಲಸಮಾಚಾರಃ ಸ್ವರ್ಗೇ ಸಮುಪಜಾಯತೇ|

13133040c ತತ್ರಾಸೌ ಭವನೇ ದಿವ್ಯೇ ಮುದಾ ವಸತಿ ದೇವವತ್||

ಇಂತಹ ಶೀಲ-ಸದಾಚಾರಸಂಪನ್ನನು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ
ದಿವ್ಯ ಭವನದಲ್ಲಿ ದೇವತೆಯಂತೆ ಮುದದಿಂದ ವಾಸಿಸುತ್ತಾನೆ.

13133041a ಸ ಚೇತ್ಕರ್ಮಕ್ಷಯಾನ್ಮತ್ಯೋ ಮನುಷ್ಯೇಷೂಪಜಾಯತೇ|

13133041c ಅಲ್ಪಾಬಾಧೋ ನಿರೀತೀಕಃ ಸ ಜಾತಃ ಸುಖಮೇಧತೇ||

ತನ್ನ ಕರ್ಮದ ಫಲಗಳು ಕ್ಷಯವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯನಾಗಿ ಮರ್ತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ
ಹುಟ್ಟಬೇಕಾದರೂ ಸತ್ಕುಲದಲ್ಲಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಪ ಬಾಧೆಗಳನ್ನು
ಹೊಂದಿ ಸುಖವನ್ನೇ ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13133042a ಸುಖಭಾಗೀ ನಿರಾಯಾಸೋ ನಿರುದ್ವೇಗಃ ಸದಾ ನರಃ|

13133042c ಏಷ ದೇವಿ ಸತಾಂ ಮಾರ್ಗೋ ಬಾಧಾ ಯತ್ರ ನ ವಿದ್ಯತೇ||

ಅಂಥಹ ನರನು ಸದಾ ಸುಖಭಾಗಿಯಾಗಿಯೂ ನಿರಾಯಾಸನಾಗಿಯೂ
ಮತ್ತು ನಿರುದ್ವೇಗಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾನೆ. ದೇವಿ! ಇದೇ ಬಾಧೆಗಳಿಲ್ಲದ
ಸತ್ಪುರುಷರ ಮಾರ್ಗ.”

13133043 ಉಮೋವಾಚ|

13133043a ಇಮೇ ಮನುಷ್ಯಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಊಹಾಪೋಹವಿಶಾರದಾಃ|

13133043c ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನಾಃ ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತೋಽರ್ಥಕೋವಿದಾಃ|

13133043e ದುಷ್ಟಜ್ಞಾಶ್ಚಾಪರೇ ದೇವ ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನವರ್ಜಿತಾಃ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದೇವ! ಇಲ್ಲಿ ಊಹಾಪೋಹವಿಶಾರದರೂ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರೂ, ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತರೂ ಮತ್ತು ಅರ್ಥಕೋವಿದರೂ ಆದ ಮನುಷ್ಯರು ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲದೇ ದುಷ್ಟಜ್ಞೆಯವರೂ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನವರ್ಜಿತರೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ.

13133044a ಕೇನ ಕರ್ಮವಿಪಾಕೇನ ಪ್ರಜ್ಞಾವಾನ್ ಪುರುಷೋ ಭವೇತ್|

13133044c ಅಲ್ಪಪ್ರಜ್ಞೋ ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ಕಥಂ ಭವತಿ ಮಾನವಃ|

13133044e ಏತಂ ಮೇ ಸಂಶಯಂ ಚಿಂಧಿ ಸರ್ವಧರ್ಮವಿದಾಂ ವರ||

ಸರ್ವಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ವಿರೂಪಾಕ್ಷ! ಯಾವ ಕರ್ಮವಿಪಾಕದಿಂದ ಪುರುಷನು ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನಾಗಬಹುದು? ಮಾನವನು ಹೇಗೆ ಅಲ್ಪಪ್ರಜ್ಞನಾಗುತ್ತಾನೆ? ನನ್ನ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸು!

13133045a ಜಾತ್ಯಂಧಾಶ್ಚಾಪರೇ ದೇವ ರೋಗಾರ್ತಾಶ್ಚಾಪರೇ ತಥಾ|

13133045c ನರಾಃ ಕ್ಲಿಬಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಕಾರಣಂ ಬ್ರೂಹಿ ತತ್ರ ವೈ||

ದೇವ! ಕೆಲವರು ಅಂಧರಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ರೋಗಾರ್ತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ನಪುಂಸಕ ನರರೂ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳ ಕಾರಣವೇನೆಂದು ಹೇಳು.”

13133046 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13133046a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವೇದವಿದುಷಃ ಸಿದ್ಧಾನ್ ಧರ್ಮವಿದಸ್ತಥಾ|

13133046c ಪರಿಪೃಚ್ಛಂತ್ಯಹರಹಃ ಕುಶಲಾಕುಶಲಂ ತಥಾ||

13133047a ವರ್ಜಯಂತ್ಯಶುಭಂ ಕರ್ಮ ಸೇವಮಾನಾಃ ಶುಭಂ ತಥಾ|

13133047c ಲಭಂತೇ ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ನಿತ್ಯಮಿಹ ಲೋಕೇ ಸುಖಂ ತಥಾ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ವೇದವಿದುಷ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವಿದು ಸಿದ್ಧರ ಕುಶಲಾಕುಶಲಗಳನ್ನು ದಿನವೂ ವಿಚಾರಿಸುವವರು, ಮತ್ತು ಅಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುವವರು ಇಹದಲ್ಲಿ ಸುಖವನ್ನೂ ಪರದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13133048a ಸ ಚೇನ್ಮಾನುಷತಾಂ ಯಾತಿ ಮೇಧಾವೀ ತತ್ರ ಜಾಯತೇ|

13133048c ಶ್ರುತಂ ಪ್ರಜ್ಞಾನುಗಂ ಚಾಸ್ಯ ಕಲ್ಯಾಣಮುಪಜಾಯತೇ||

ಅವರೇನಾದರೂ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಅಲ್ಲಿ ಅವರು ಮೇಧಾವಿಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ಯೆಯು ಅವರ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಕಲ್ಯಾಣವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

13133049a ಪರದಾರೇಷು ಯೇ ಮೂಢಾಶ್ಚಕ್ಷುದುಷ್ಟಂ ಪ್ರಯುಂಜತೇ|

13133049c ತೇನ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವೇನ ಜಾತ್ಯಂಧಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ ಹ||

ಪರಪತ್ನಿಯರನ್ನು ದುಷ್ಟಭಾವದಿಂದ ನೋಡುವ ಮೂಢರು ಅವರ ದುಷ್ಟಸ್ವಭಾವಗಿಂದಾಗಿ ಅಂಧರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.

13133050a ಮನಸಾ ತು ಪ್ರದುಷ್ಟೇನ ನಗ್ನಾಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ಯೇ ಸ್ತ್ರಿಯಮ್|

13133050c ರೋಗಾರ್ತಾಸ್ತೇ ಭವಂತೀಹ ನರಾ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಕರ್ಮಿಣಃ||

ದುಷ್ಟ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ನಗ್ನ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ನೋಡುವ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಕರ್ಮಿಣ

ನರರು ರೋಗಾರ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13133051a ಯೇ ತು ಮೂಢಾ ದುರಾಚಾರಾ ವಿಯೋನೌ ಮೈಥುನೇ ರತಾಃ|

13133051c ಪುರುಷೇಷು ಸುದುಷ್ಟಜ್ಞಾಃ ಕ್ಲಿಬತ್ವಮುಪಯಾಂತಿ ತೇ||

ಪಶುಯೋನಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಮೈಥುನಮಾಡುವ ಅತ್ಯಂತ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಯ ಮೂಢ ಪುರುಷರು ನಪುಂಸಕತ್ವವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13133052a ಪಶೂಂಶ್ಚ ಯೇ ಬಂಧಯಂತಿ.⁶⁷³ ಯೇ ಚೈವ ಗುರುತಲ್ಪಗಾಃ|

13133052c ಪ್ರಕೀರ್ಣಮೈಥುನಾ ಯೇ ಚ ಕ್ಲಿಬಾ ಜಾಯಂತಿ ತೇ ನರಾಃ||

ಪಶುಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವ, ಗುರುಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಮಲಗುವ ಮತ್ತು ಸಂಕರಸ್ತ್ರೀಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡುವ ನರರು ನಪುಂಸಕರಾಗಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.”

13133053 ಉಮೋವಾಚ|

13133053a ಸಾವದ್ಯಂ ಕಿಂ ನು ವೈ ಕರ್ಮ ನಿರವದ್ಯಂ ತಥೈವ ಚ|

13133053c ಶ್ರೇಯಃ ಕುರ್ವನ್ನವಾಪ್ನೋತಿ ಮಾನವೋ ದೇವಸತ್ತಮ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ದೇವಸತ್ತಮ ! ದೋಷಯುಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮವು ಯಾವುದು ಮತ್ತು ದೋಷರಹಿತ ಕರ್ಮವು ಯಾವುದು? ಏನನ್ನು ಮಾಡಿದರೆ ಮಾನವರು ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ?”

13133054 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13133054a ಶ್ರೇಯಾಂಸಂ ಮಾರ್ಗಮಾತಿಷ್ಠನ್ನದಾ.⁶⁷⁴ ಯಃ ಪೃಚ್ಛತೇ ದ್ವಿಜಾನ್|

13133054c ಧರ್ಮಾನ್ವೇಷೀ ಗುಣಾಕಾಂಕ್ಷೀ ಸ ಸ್ವರ್ಗಂ ಸಮುಪಾಶ್ನುತೇ||

⁶⁷³ ಘಾತಯಂತಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁷⁴ ಮಾರ್ಗಮನ್ವಿಚ್ಛನ್ನದಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು
ಸದಾ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಜರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾ
ಧರ್ಮಾನ್ವೇಷಿಯಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ಗುಣಾಕಾಂಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವವನು
ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13133055a ಯದಿ ಮಾನುಷತಾಂ ದೇವಿ ಕದಾ ಚಿತ್ಸ ನಿಗಚ್ಚತಿ|

13133055c ಮೇಧಾವೀ ಧಾರಣಾಯುಕ್ತಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಸ್ತತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ⁶⁷⁵||

ದೇವಿ! ಯಾವಾಗಲಾದರೂ ಅವನು ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡರೆ ಮೇಧಾವಿಯಾಗಿಯೂ, ಧಾರಣಾಶಕ್ತಿ
ಸಂಪನ್ನನಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

13133056a ಏಷ ದೇವಿ ಸತಾಂ ಧರ್ಮೋ ಮಂತವ್ಯೋ ಭೂತಿಕಾರಕಃ|

13133056c ನೃಣಾಂ ಹಿತಾರ್ಥಾಯ ತವ ಮಯಾ ವೈ ಸಮುದಾಹೃತಃ||

ದೇವಿ! ಇದು ಸತ್ತುರುಷರ ಧರ್ಮವು. ಇದನ್ನು
ಅಭ್ಯುದಯಕಾರಕವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಮನುಷ್ಯರ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ
ನಾನು ನಿನಗೆ ಇದನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ.”

13133057 ಉಮೋವಾಚ|

13133057a ಅಪರೇ ಸ್ವಲ್ಪವಿಜ್ಞಾನಾ ಧರ್ಮವಿದ್ವೇಷಿಣೋ ನರಾಃ|

13133057c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ವೇದವಿದುಷೋ ನೇಚ್ಚಂತಿ ಪರಿಸರ್ಪಿತುಮ್||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಸ್ವಲ್ಪವನ್ನೇ ತಿಳಿದಿರುವ ಧರ್ಮದ್ವೇಷಿ ಇತರ

⁶⁷⁵ ಪ್ರಾಯಸ್ತತ್ರಾಭಿಜಾಯತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನರರು ವೇದವಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಳಿ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13133058a ವ್ರತವಂತೋ ನರಾಃ ಕೇ ಚಿಚ್ಛ ದ್ಧಾದಮಪರಾಯಣಾಃ|

13133058c ಅವ್ರತಾ ಭ್ರಷ್ಟನಿಯಮಾಸ್ತಥಾನ್ಯೇ ರಾಕ್ಷಸೋಪಮಾಃ||

ಕೆಲವು ನರರು ವ್ರತವಂತರಾಗಿಯೂ ಶ್ರದ್ಧ-ದಮ ಪರಾಯಣರಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಅನ್ಯರು ಅವ್ರತರಾಗಿ ನಿಯಮಭ್ರಷ್ಟರಾಗಿ ರಾಕ್ಷಸರಂತಿರುತ್ತಾರೆ.

13133059a ಯಜ್ಞಾನಶ್ಚ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ನಿರ್ಹೋಮಾಶ್ಚ ತಥಾಪರೇ|

13133059c ಕೇನ ಕರ್ಮ ವಿಪಾಕೇನ ಭವಂತೀಹ ವದಸ್ವ ಮೇ||

ಅನ್ಯರು ಯಜ್ಞಶೀಲರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವರು ನಿರ್ಹೋಮರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವ ಕರ್ಮ ವಿಪಾಕದಿಂದ ಹೀಗಾಗುತ್ತಾರೆನ್ನುವುದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13133060 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13133060a ಆಗಮಾಲ್ಲೋಕಧರ್ಮಾಣಾಂ ಮರ್ಯಾದಾಃ ಪೂರ್ವನಿರ್ಮಿತಾಃ|

13133060c ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯೇನಾನುವರ್ತಂತೇ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಹಿ ದೃಢವ್ರತಾಃ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಆಗಮಗಳು ಲೋಕಧರ್ಮಗಳ ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಮಿಸಿವೆ. ಆಗಮಗಳ ಪ್ರಮಾಣಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವವರು ದೃಢವ್ರತರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ.

13133061a ಅಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮ ಮಿತ್ಯಾಹುರ್ಯೇ ಚ ಮೋಹವಶಂ ಗತಾಃ|

13133061c ಅವ್ರತಾ ನಷ್ಟಮರ್ಯಾದಾಸ್ತೇ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸಾಃ||

ಮೋಹವಶರಾಗಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನೇ ಧರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುವ

ಮರ್ಯಾದೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಅವತರನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13133062a ತೇ ಚೇತ್ಕಾಲಕೃತೋದ್ಯೋಗಾತ್ಸಂಭವಂತೀಹ ಮಾನುಷಾಃ|

13133062c ನಿಹೋಮಾ ನಿರ್ವಷಟ್ಕಾರಾಸ್ತೇ ಭವಂತಿ ನರಾಧಮಾಃ||

ಕಾಲವಶಾತ್ ಅವರೇನಾದರೂ ಮಾನವರಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅವರು ನಿಹೋಮರಾಗಿಯೂ, ನಿರ್ವಷಟ್ಕಾರರಾಗಿಯೂ ಮತ್ತು ನರಾಧಮರೂ ಆಗುತ್ತಾರೆ.

13133063a ಏಷ ದೇವಿ ಮಯಾ ಸರ್ವಃ ಸಂಶಯಚ್ಛೇದನಾಯ ತೇ|

13133063c ಕುಶಲಾಕುಶಲೋ ನೃಣಾಂ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತೋ ಧರ್ಮಸಾಗರಃ||

ದೇವಿ! ಸರ್ವ ಸಂಶಯಗಳನ್ನೂ ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕುಶಲ-ಅಕುಶಲವಾದವುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಈ ಧರ್ಮಸಾಗರವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ತ್ರಿಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೪

ಪಾರ್ವತಿಯು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-57).

⁶⁷⁶13134001 ಮಹೇಶ್ವರ ಉವಾಚ|

13134001a ಪರಾವರಜ್ಞೇ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ತಪೋವನನಿವಾಸಿನಿ|

13134001c ಸಾಧ್ವಿ ಸುಭ್ರು ಸುಕೇಶಾಂತೇ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಾತ್ಮಜೇ||

13134002a ದಕ್ಷೇ ಶಮದಮೋಪೇತೇ ನಿರ್ಮಮೇ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ|

13134002c ಪೃಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಾಂ ವರಾರೋಹೇ ಪೃಷ್ಠಾ ವದ ಮಮೇಪ್ಸಿತಮ್||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪರಾವರಜ್ಞೇ! ಧರ್ಮಜ್ಞೇ!

ತಪೋವನನಿವಾಸಿನಿ! ಸಾಧ್ವಿ! ಸುಭ್ರು! ಸುಂದರ ಕೇಶವುಳ್ಳವಳೇ!

ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತಾತ್ಮಜೇ! ದಕ್ಷೇ! ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ-

ಮನೋನಿಗ್ರಹವುಳ್ಳವಳೇ! ನಿರ್ಮಮೇ! ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿ!

ವರಾರೋಹೇ! ನಾನೂ ನಿನ್ನನ್ನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ. ನನಗೆ ಹೇಳು.

13134003a ಸಾವಿತ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸಾಧ್ವೀ ಕೌಶಿಕಸ್ಯ ಶಚೀ ಸತೀ|

13134003c ಮಾರ್ತಂಡಜಸ್ಯ⁶⁷⁷ ಧೂಮೋರ್ಣಾ ಋದ್ಧಿವೈಶ್ರವಣಸ್ಯ ಚ||

13134004a ವರುಣಸ್ಯ ತತೋ ಗೌರೀ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಚ ಸುವರ್ಚಲಾ|

13134004c ರೋಹಿಣೀ ಶಶಿನಃ ಸಾಧ್ವೀ ಸ್ವಾಹಾ ಚೈವ ವಿಭಾವಸೋಃ||

---

⁶⁷⁶ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ನಾರದ ಉವಾಚ|

ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಮಹಾದೇವಃ ಶ್ರೋತುಕಾಮಃ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಭುಃ| ಅನುಕೂಲಾಂ

ಪ್ರಿಯಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ಪಾರ್ಶ್ವಸ್ಯಾಂ ಸಮಭಾಷತ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁷⁷ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಸ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13134005a ಅದಿತಿಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯಾಥ ಸರ್ವಾಸ್ತಾಃ ಪತಿದೇವತಾಃ|

ಬ್ರಹ್ಮನ ಪತ್ನಿ ಸಾವಿತ್ರಿ, ಕೌಶಿಕ ಇಂದ್ರನ ಸತಿ ಶಚೀ, ಮಾರ್ತಂಡಜನ ಪತ್ನಿ ಧೂಮೋರ್ಣಾ, ವೈಶ್ರವಣ ಕುಬೇರನ ಪತ್ನಿ ಋದ್ಧಿ, ವರುಣನ ಪತ್ನಿ ಗೌರಿ, ಸೂರ್ಯನ ಪತ್ನಿ ಸುವರ್ಚಲಾ, ಶಶಿಯ ಪತ್ನಿ ರೋಹಿಣೀ, ವಿಭಾವಸು ಅಗ್ನಿಯ ಪತ್ನಿ ಸ್ವಾಹಾ, ಕಶ್ಯಪನ ಪತ್ನಿ ಅದಿತಿ - ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಪತಿಯೇ ದೇವರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವವರು.

13134005c ಪೃಷ್ಠಾಶ್ಲೋಪಾಸಿತಾಶ್ಚೈವ ತಾಸ್ವಯಾ ದೇವಿ ನಿತ್ಯಶಃ||

13134006a ತೇನ ತ್ವಾಂ ಪರಿಪೃಚ್ಛಾಮಿ ಧರ್ಮಜ್ಞೇ ಧರ್ಮವಾದಿನಿ|

13134006c ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಂ ಶ್ರೋತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತ್ವಯೋದಾಹೃತಮಾದಿತಃ||

ದೇವಿ! ಇವರನ್ನು ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ ಪೂಜಿಸುತ್ತೀಯೆ. ಧರ್ಮದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಇವರನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿರುವೆ ಕೂಡ. ಧರ್ಮಜ್ಞೇ! ಧರ್ಮವಾದಿನಿ! ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ನಾನು ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13134007a ಸಹಧರ್ಮಚರೀ ಮೇ ತ್ವಂ ಸಮಶೀಲಾ ಸಮವ್ರತಾ|

13134007c ಸಮಾನಸಾರವೀರ್ಯಾ ಚ ತಪಸ್ತೀವ್ರಂ ಕೃತಂ ಚ ತೇ|

13134007e ತ್ವಯಾ ಹ್ಯುಕ್ತೋ ವಿಶೇಷೇಣ ಪ್ರಮಾಣತ್ವಮುಪೈಷ್ಯತಿ||

ನೀನು ನನ್ನ ಸಹಧರ್ಮ ಚಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವೆ. ನೀನು ನನ್ನ ಸಮಶೀಲಳೂ ಸಮವ್ರತಳೂ ಆಗಿರುವೆ. ಸಾರ-ವೀರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನ ಸಮಳಾಗಿರುವೆ ಮತ್ತು ನೀನು ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ಆಚರಿಸಿದ್ದೀಯೆ ಕೂಡ.

13134008a ಸ್ತ್ರಿಯಶ್ಚೈವ ವಿಶೇಷೇಣ ಸ್ತ್ರೀಜನಸ್ಯ ಗತಿಃ ಸದಾ|

13134008c ಗೌರ್ಗಾಂ.⁶⁷⁸ ಗಚ್ಚತಿ ಸುಶ್ರೋಣಿ ಲೋಕೇಷ್ಟೇಷಾ ಸ್ಥಿತಿಃ
ಸದಾ||

ಸ್ತ್ರೀಯರೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಜನರಿಗೆ ಸದಾ ಪರಮಗತಿಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.
ಸುಶ್ರೋಣಿ! ಗೋವುಗಳು ಗೋವುಗಳನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸುವ ಇದೇ ಸದಾ
ಲೋಕಸ್ಥಿತಿಯಾಗಿದೆ.

13134009a ಮಮ ಚಾರ್ಥಂ ಶರೀರಸ್ಯ ಮಮ ಚಾರ್ಥಾ ದ್ವಿನಿಸ್ಯತಾ.⁶⁷⁹|

13134009c ಸುರಕಾರ್ಯಕರೀ ಚ ತ್ವಂ ಲೋಕಸಂತಾನಕಾರಿಣೀ||

ನನ್ನ ಅರ್ಧ ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವೆ. ನನ್ನ ಶರೀರಾರ್ಥದಿಂದ
ಹೊರಹೊಮ್ಮಿರುವೆ. ಸುರರ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವೆ ಮತ್ತು
ನೀನೇ ಲೋಕಸಂತಾನಕಾರಿಣಿಯಾಗಿರುವೆ.

13134010a ತವ ಸರ್ವಃ ಸುವಿದಿತಃ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಶುಭೇ|

13134010c ತಸ್ಮಾದಶೇಷತೋ ಬ್ರೂಹಿ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಂ ವಿಸ್ತರೇಣ ಮೇ||

ಶುಭೇ! ಶಾಶ್ವತ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವೆಲ್ಲವೂ ನಿನಗೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದಿವೆ.
ಆದುದರಿಂದ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಏನನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ನನಗೆ
ಹೇಳು.”

13134011 ಉಮೋವಾಚ|

13134011a ಭಗವನ್ನರ್ವ ಭೂತೇಶ ಭೂತಭವ್ಯಭವೋದ್ಯವ|

---

⁶⁷⁸ ಗೌರ್ಯಾಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁷⁹ ತವ ಚಾರ್ಥೇನ ನಿರ್ಮಿತಮ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13134011c ತ್ವತ್ಪ್ರಭಾವಾದಿಯಂ ದೇವ ವಾಕ್ಚೈವ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಮೇ||

ಉಮೆಯು ಹೇಳಿದಳು: “ಭಗವನ್! ಸರ್ವ ಭೂತೇಶ!

ಭೂತಭವ್ಯಭವೋದ್ಭವ! ದೇವ! ನಿನ್ನ ಪ್ರಭಾವದಿಂದಲೇ ನನಗೆ
ಮಾತುಗಳು ಹೊಳೆಯುತ್ತವೆ.

13134012a ಇಮಾಸ್ತು ನದ್ಯೋ ದೇವೇಶ ಸರ್ವ ತೀರ್ಥೋದಕೈರ್ಯುತಾಃ|

13134012c ಉಪಸ್ಪರ್ಶನಹೇತೋಸ್ತ್ವಾ ಸಮೀಪಸ್ಥಾ ಉಪಾಸತೇ||

ಆದರೆ ದೇವೇಶ! ಈ ನದಿಗಳು ನಿನ್ನ ಸ್ನಾನ-ಆಚಮನಗಳಿಗಾಗಿ ಮತ್ತು
ನಿನ್ನ ಪಾದಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಸಮೀಪ ಆಗಮಿಸಿವೆ.

13134013a ಏತಾಭಿಃ ಸಹ ಸಂಮಂತ್ರೈ ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯಾಮ್ಯನುಪೂರ್ವಶಃ|

13134013c ಪ್ರಭವನ್ಯೋಽನಹಂವಾದೀ ಸ ವೈ ಪುರುಷ ಉಚ್ಯತೇ||

ಇವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ನಾನು ನಿನಗೆ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಷ್ಟೇ ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ
ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದವನನ್ನೇ ಪುರುಷ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ.

13134014a ಸ್ತ್ರೀ ಚ ಭೂತೇಶ ಸತತಂ ಸ್ತ್ರಿಯಮೇವಾನುಧಾವತಿ|

13134014c ಮಯಾ ಸಂಮಾನಿತಾಶ್ಚೈವ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಸರಿದ್ವರಾಃ||

ಭೂತೇಶ! ಸ್ತ್ರೀಯು ಸತತವೂ ಸ್ತ್ರೀಯನ್ನೇ ಅನುಸರಣೆ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ.
ಈ ಸರಿದ್ವರೆಯರೂ ಕೂಡ ನನ್ನಿಂದ ಸಮ್ಮಾನಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

13134015a ಏಷಾ ಸರಸ್ವತೀ ಪುಣ್ಯಾ ನದೀನಾಮುತ್ತಮಾ ನದೀ|

13134015c ಪ್ರಥಮಾ ಸರ್ವಸರಿತಾಂ ನದೀ ಸಾಗರಗಾಮಿನೀ||

ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಉತ್ತಮ ನದಿಯಾದ ಇದು ಪುಣ್ಯ ಸರಸ್ವತೀ ನದಿ.
ಸಾಗರಗಾಮಿನೀ ಈ ನದಿಯು ಸರ್ವಸರಿತ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಳು.

13134016a ವಿಪಾಶಾ ಚ ವಿತಸ್ತಾ ಚ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಇರಾವತೀ|

13134016c ಶತದ್ರುದೇವಿಕಾ ಸಿಂಧುಃ ಕೌಶಿಕೀ ಗೋಮತೀ ತಥಾ||

13134017a ತಥಾ ದೇವನದೀ ಚೇಯಂ ಸರ್ವತೀರ್ಥಾಭಿಸಂವೃತಾ|

13134017c ಗಗನಾದ್ಗಾಂ ಗತಾ ದೇವೀ ಗಂಗಾ ಸರ್ವಸರಿದ್ವರಾ||

ವಿಪಾಶಾ, ವಿತಸ್ತಾ, ಚಂದ್ರಭಾಗಾ, ಇರಾವತೀ, ಶತದ್ರು, ದೇವಿಕಾ, ಸಿಂಧು, ಕೌಶಿಕೀ, ಮತ್ತು ಗೋಮತೀ ಈ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳೂ ಇಲ್ಲಿವೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಸರ್ವತೀರ್ಥಗಳೂ ಸೇವಿಸುವ, ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ, ಆಕಾಶದಿಂದ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದಿರುವ, ದೇವನದಿ ಗಂಗೆಯೂ ಇಲ್ಲಿ ಉಪಸ್ಥಿತಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ.”

13134018a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ದೇವದೇವಸ್ಯ ಪತ್ನೀ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಾ|

13134018c ಸ್ಮಿತಪೂರ್ವಮಿವಾಭಾಷ್ಯ ಸರ್ವಾಸ್ತಾಃ ಸರಿತಸ್ತದಾ||

13134019a ಅಪೃಚ್ಛದ್ದೇವಮಹಿಷೀ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಂ ಧರ್ಮವತ್ಸಲಾ|

13134019c ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಕುಶಲಾಸ್ತಾವೈ ಗಂಗಾದ್ಯಾಃ ಸರಿತಾಂ ವರಾಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ದೇವದೇವನ ಪತ್ನಿ, ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೆ, ದೇವಮಹಿಷಿ, ಧರ್ಮವತ್ಸಲೆಯು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಕುಶಲರಾಗಿದ್ದ ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನದಿಗಳನ್ನು ಮಂದಹಾಸಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಳು:

13134020a ಅಯಂ ಭಗವತಾ ದತ್ತಃ ಪ್ರಶ್ನಃ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಸಂಶ್ರಿತಃ|

13134020c ತಂ ತು ಸಂಮಂತ್ರೈ ಯುಷ್ಮಾಭಿರ್ವಕ್ತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಶಂಕರೇ||

“ಭಗವಾನನು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮದ ಕುರಿತಾದ ಈ ಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ನೀಡಿರುವನು.
ನಿಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಶಂಕರನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

13134021a ನ ಚೈಕಸಾಧ್ಯಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ವಿಜ್ಞಾನಂ ಭುವಿ ಕಸ್ಯ ಚಿತ್|

13134021c ದಿವಿ ವಾ ಸಾಗರಗಮಾಸ್ತೇನ ವೋ ಮಾನಯಾಮ್ಯಹಮ್||

ಸಾಗರಗಾಮಿ ನದಿಗಳೇ! ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ
ವಿಜ್ಞಾನವೆಲ್ಲವೂ ಒಬ್ಬನಿಗೇ ತಿಳಿದಿರುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ನಾನು
ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಮ್ಮ ಮತಗಳನ್ನು ನಾನು ಮನ್ನಿಸುತ್ತೇನೆ.”

13134022 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13134022a ಏವಂ ಸರ್ವಾಃ ಸರಿಚ್ಛ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಪೃಷ್ಠಾಃ ಪುಣ್ಯತಮಾಃ ಶಿವಾಃ|

13134022c ತತೋ ದೇವನದೀ ಗಂಗಾ ನಿಯುಕ್ತಾ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ತಾಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಅವಳು ಆ ಎಲ್ಲ ಪುಣ್ಯತಮೆ
ಮಂಗಳಕರ ನದಿಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಕೇಳಲು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಉತ್ತರಕೊಡಲು
ಅವರು ದೇವನದೀ ಗಂಗೆಯನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ನಿಯೋಜಿಸಿದರು.

13134023a ಬಹ್ವೀಭಿರ್ಬುಧ್ಧಿಭಿಃ ಸ್ಫೀತಾ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಜ್ಞಾ ಶುಚಿಸ್ಮಿತಾ|

13134023c ಶೈಲರಾಜಸುತಾಂ ದೇವೀಂ ಪುಣ್ಯಾ ಪಾಪಾಪಹಾಂ ಶಿವಾಮ್||

13134024a ಬುದ್ಧ್ಯಾ ವಿನಯಸಂಪನ್ನಾ ಸರ್ವಜ್ಞಾನವಿಶಾರದಾ|

13134024c ಸಸ್ಮಿತಂ ಬಹುಬುದ್ಧ್ಯಾ ಧ್ಯಾ ಗಂಗಾ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ನಾನಾವಿಷಯಗಳ ಪರಿಜ್ಞಾನವಿದ್ದ, ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದ,
ಶುಚಿಸ್ಮಿತೆ, ಬುದ್ಧಿ-ವಿನಯ ಸಂಪನ್ನೆ ಸರ್ವಜ್ಞಾನವಿಶಾರದೆ
ಬಹುಬುದ್ಧ್ಯಾ ಧ್ಯೆ ಗಂಗೆಯು ನಸುನಗುತ್ತಾ ಶೈಲರಾಜಸುತೆ ಪುಣ್ಯ
ಪಾಪನಾಶಿನೀ ಶಿವೆ ದೇವಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು:

13134025a ಧನ್ಯಾಃ ಸ್ತೋತ್ರನುಗೃಹೀತಾಃ ಸ್ತೋತ್ರ ದೇವಿ ಧರ್ಮಪರಾಯಣಾ|
13134025c ಯಾ ತ್ವಂ ಸರ್ವಜಗನ್ಮಾನ್ಯಾ ನದೀರ್ಮಾನಯಸೇಽನಘೇ||

“ಅನಘೇ! ದೇವಿ! ಧರ್ಮಪರಾಯಣೇ! ನಾನು ಧನ್ಯಳಾಗಿದ್ದೇನೆ.
ಅನುಗೃಹೀತಳಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಸರ್ವಜಗತ್ತಿಗೂ ಮಾನ್ಯಳಾಗಿರುವ ನೀನು
ನದಿಯಾದ ನನ್ನನ್ನು ಗೌರವಿಸುತ್ತಿರುವೆಯಲ್ಲವೇ?

13134026a ಪ್ರಭವನ್ ಪೃಚ್ಛತೇ ಯೋ ಹಿ ಸಂಮಾನಯತಿ ವಾ ಪುನಃ|
13134026c ನೂನಂ ಜನಮದುಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಪಂಡಿತಾಖ್ಯಾಂ ಸ ಗಚ್ಛತಿ||

ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದರೂ, ಯಾವುದೇ ದುಷ್ಟಭಾವವಿಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೊಬ್ಬರನ್ನು
ಸಮಾನಿಸಿ ಕೇಳುವವರು ಪಂಡಿತರೆಂಬ ಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13134027a ಜ್ಞಾನವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನಾನೂಹಾಪೋಹವಿಶಾರದಾನ್|
13134027c ಪ್ರವಕ್ಷ್ಯನ್ ಪೃಚ್ಛತೇ ಯೋಽನ್ಯಾನ್ಸ ವೈ ನಾ ಪದಮರ್ಚ್ಛತಿ||

ಸಂಶಯವಿದ್ದ ವಿಷಯದ ಕುರಿತು ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರನ್ನು ಮತ್ತು
ಊಹಾಪೋಹವಿಶಾರದರನ್ನು ಕೇಳುವವನು ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ಬೀಳುವುದಿಲ್ಲ.

13134028a ಅನ್ಯಥಾ ಬಹುಬುದ್ಧ್ಯಾ ಧ್ಯೋ ವಾಕ್ಯಂ ವದತಿ ಸಂಸದಿ|
13134028c ಅನ್ಯಥೈವ ಹ್ಯಹಂಮಾನೀ ದುರ್ಬಲಂ ವದತೇ ವಚಃ||

ಬಹುಬುದ್ಧ್ಯಾ ಧ್ಯಾನು ಸಂಸದಿಯಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಿ ದುರ್ಬಲನು ಬೇರೆಯೇ
ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.

13134029a ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನೇ ದಿವಿ ಶ್ರೇಷ್ಠೇ ದಿವ್ಯಪುಣ್ಯೇ ಸದೋತ್ತಿತೇ|

13134029c ತ್ವಮೇವಾರ್ಹಸಿ ನೋ ದೇವಿ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಮನುಶಾಸಿತುಮ್||

ದಿವ್ಯಜ್ಞಾನಿ! ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳೇ! ದಿವ್ಯಪುಣ್ಯೇ! ಸದಾ
ಉತ್ಸಾಹಶೀಲೆ! ದೇವಿ! ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮದ ಕುರಿತಾಗಿ ನಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ
ಉಪದೇಶಿಸಲು ನೀನೇ ಅರ್ಹಳಾಗಿರುವೆ.”

13134030 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13134030a ತತಃ ಸಾರಾಧಿತಾ ದೇವೀ ಗಂಗಯಾ ಬಹುಭಿರ್ಗುಣೈಃ|

13134030c ಪ್ರಾಹ ಸರ್ವಮಶೇಷೇಣ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಂ ಸುರಸುಂದರೀ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಹೀಗೆ ಗಂಗೆಯು ಬಹುಗುಣಗಳಿಂದ
ದೇವಿಯನ್ನು ಆರಾಧಿಸಲು ಸುರಸುಂದರೀ ಉಮೆಯು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು
ಸಮಗ್ರವಾಗಿ ಹೇಳಿದಳು:

13134031a ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮೋ ಮಾಂ ಪ್ರತಿ ಯಥಾ ಪ್ರತಿಭಾತಿ ಯಥಾವಿಧಿ|

13134031c ತಮಹಂ ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ತಥೈವ ಪ್ರಥಿತೋ ಭವೇತ್||

“ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹೊಳೆಯುವಂತೆ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ನಾನು ನಿನಗೆ
ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಹೀಗೆಯೇ ಇದು ಲೋಕಪ್ರಥಿತವಾಗಲಿ.

13134032a ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಃ ಪೂರ್ವ ಏವಾಯಂ ವಿವಾಹೇ ಬಂಧುಭಿಃ ಕೃತಃ|

13134032c ಸಹಧರ್ಮಚರೀ ಭರ್ತುರ್ಭವತ್ಯಗ್ನಿಸಮೀಪತಃ||

ಮೊದಲು ವಿವಾಹಸಮಯದಲ್ಲಿಯೇ ಬಂಧುಗಳು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು
ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಗ್ನಿಸಮೀಪದಲ್ಲಿಯೇ ಅವಳು ಪತಿಯ
ಸಹಧರ್ಮ ಚಾರಿಣಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134033a ಸುಸ್ವಭಾವಾ ಸುವಚನಾ ಸುವೃತ್ತಾ ಸುಖಿದರ್ಶನಾ|

13134033c ಅನನ್ಯಚಿತ್ತಾ ಸುಮುಖೀ ಭರ್ತುಃ ಸಾ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ||

ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ವಭಾವವಿರುವ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನಾಡುವ, ಒಳ್ಳೆಯ
ನಡತೆಗಳಿರುವ, ನೋಡಿದರೆ ಸುಖವನ್ನೀಡುವ, ಅನ್ಯರ ಕುರಿತು
ಮನಸ್ಸನ್ನು ಹರಿಸದ, ಪತಿಯ ಸಮ್ಮುಖದಲ್ಲಿ
ನಗುಮುಖದಿಂದಿರುವವಳು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯು.

13134034a ಸಾ ಭವೇದ್ಧರ್ಮಪರಮಾ ಸಾ ಭವೇದ್ಧರ್ಮಭಾಗಿನೀ|

13134034c ದೇವವತ್ಸತ್ತತಂ ಸಾಧ್ವೀ ಯಾ ಭರ್ತಾರಂ ಪ್ರಪಶ್ಯತಿ||

ಸತತವೂ ಪತಿಯನ್ನು ದೇವತೆಯಂತೆ ಕಾಣುವವಳೇ ಪರಮ
ಧರ್ಮಿಷ್ಠಳು. ಅವಳೇ ಧರ್ಮಫಲಕ್ಕೆ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134035a ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಪರಿಚಾರಂ ಚ ದೇವವದ್ಯಾ ಕರೋತಿ ಚ|

13134035c ನಾನ್ಯಭಾವಾ ಹ್ಯವಿಮನಾಃ ಸುವ್ರತಾ ಸುಖದರ್ಶನಾ||

13134036a ಪುತ್ರವಕ್ತ್ರಮಿವಾಭೀಕ್ಷಂ ಭರ್ತುರ್ವದನಮೀಕ್ಷತೇ|

13134036c ಯಾ ಸಾಧ್ವೀ ನಿಯತಾಚಾರಾ ಸಾ ಭವೇದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ||

ದೇವನೆಂದು ತಿಳಿದು ಪತಿಯ ಶುಶ್ರೂಷೆ ಪರಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ,
ಅನ್ಯರಲ್ಲಿ ಪ್ರೇಮಭಾವವನ್ನಿಟ್ಟಿರದ, ಮಗನ ಮುಖವನ್ನು
ನೋಡುವಂತೆ ಪತಿಯ ಮುಖವನ್ನೂ ನೋಡುವ, ವಿಮನಸ್ಕಳಾಗಿರದ,
ಸುವ್ರತೆ, ಸುಖದರ್ಶನೆ, ಸಾಧ್ವೀ, ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವವಳು
ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯು.

13134037a ಶ್ರುತ್ವಾ ದಂಪತಿಧರ್ಮಂ ವೈ ಸಹಧರ್ಮಕೃತಂ ಶುಭಮ್|

13134037c ಅನನ್ಯಚಿತ್ತಾ ಸುಮುಖೀ ಭರ್ತುಃ ಸಾ ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ||

ದಂಪತಿಧರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳಿ ಸಹಧರ್ಮಿಗಳಾಗಿಯೇ ಶುಭಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ಮಾಡುತ್ತಾ ಅನನ್ಯಚಿತ್ತಳಾಗಿ ಪತಿಗೆ ಸುಮುಖಿಯಾಗಿರುವವಳು
ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯು.

13134038a ಪರುಷಾಣ್ಯಪಿ ಚೋಕ್ತಾ ಯಾ ದೃಷ್ಟಾ ವಾ ಕ್ರೂರಚಕ್ಷುಷಾ. ⁶⁸⁰||

13134038c ಸುಪ್ರಸನ್ನಮುಖೀ ಭರ್ತುರ್ಯಾ ನಾರೀ ಸಾ ಪತಿವ್ರತಾ||

ಪತಿಯು ಕಠೋರವಾಗಿ ಮಾತನಾಡಿದರೂ ಅಥವಾ ಕ್ರೂರ
ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದರೂ ಪತಿಯ ಎದಿರು
ಸುಪ್ರಸನ್ನಮುಖಿಯಾಗಿಯೇ ಇರುವ ನಾರಿಯು ಪತಿವ್ರತೆಯು.

13134039a ನ ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌ ನ ತರುಂ ಪುಂನಾಮ್ನೋ ಯಾ ನಿರೀಕ್ಷತೇ||

13134039c ಭರ್ತೃವರ್ಜಂ ವರಾರೋಹಾ ಸಾ ಭವೇದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣೀ||

ಪತಿಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಸೂರ್ಯನನ್ನಾಗಲೀ, ಚಂದ್ರನನ್ನಾಗಲೀ, ಅಥವಾ
ವೃಕ್ಷವನ್ನಾಗಲೀ ಪುರುಷನೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನೋಡದಿರುವ
ವರಾರೋಹೆಯು ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯು.

13134040a ದರಿದ್ರಂ ವ್ಯಾಧಿತಂ ದೀನಮಧ್ವನಾ ಪರಿಕರ್ಶಿತಮ್||

13134040c ಪತಿಂ ಪುತ್ರಮಿವೋಪಾಸ್ತೇ ಸಾ ನಾರೀ ಧರ್ಮಭಾಗಿನೀ||

ಪತಿಯು ದರಿದ್ರನಾಗಿರಲಿ, ವ್ಯಾಧಿತನಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ನಡೆದು
ದಣಿದಿರಲಿ, ಅವನನ್ನು ಪುತ್ರನಂತೆ ಉಪಚರಿಸುವ ನಾರಿಯು
ಧರ್ಮಭಾಗಿನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ. ⁶⁸¹.

⁶⁸⁰ ದೃಷ್ಟಾ ದುಷ್ಟೇನ ಚಕ್ಷುಷಾ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁶⁸¹ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13134041a ಯಾ ನಾರೀ ಪ್ರಯತಾ ದಕ್ಷಾ ಯಾ ನಾರೀ ಪುತ್ರೀ ಭವೇತ್|

13134041c ಪತಿಪ್ರಿಯಾ ಪತಿಪ್ರಾಣಾ ಸಾ ನಾರೀ ಧರ್ಮಭಾಗಿನೀ||

ಪರಿಶುದ್ಧ ಅಂತಃಕರಣದ ನಾರಿ, ದಕ್ಷನಾರಿ, ಪುತ್ರರನ್ನು ಪಡೆದ, ಪತಿಗೆ ಪ್ರಿಯಳಾದ ಮತ್ತು ಪತಿಯನ್ನೇ ಪ್ರಾಣವೆಂದು ತಿಳಿದ ನಾರಿಯು ಧರ್ಮಭಾಗಿನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134042a ಶುಶ್ರೂಷಾಂ ಪರಿಚರ್ಯಾಂ ಚ ಕರೋತ್ಯವಿಮನಾಃ ಸದಾ|

13134042c ಸುಪ್ರತೀತಾ ವಿನೀತಾ ಚ ಸಾ ನಾರೀ ಧರ್ಮಭಾಗಿನೀ||

ಪತಿಯ ಮೇಲಿನ ವಿಶ್ವಾಸದೊಂದಿಗೆ ಪ್ರಸನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ, ವಿನೀತಳಾಗಿ ಸದಾ ಶುಶ್ರೂಷೆ-ಪರಿಚರ್ಯೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವ ನಾರಿಯು ಧರ್ಮಭಾಗಿನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134043a ನ ಕಾಮೇಷು ನ ಭೋಗೇಷು ನೈಶ್ವರ್ಯೇ ನ ಸುಖೇ ತಥಾ|

13134043c ಸ್ಪೃಹಾ ಯಸ್ಯಾ ಯಥಾ ಪತ್ಯೈ ಸಾ ನಾರೀ ಧರ್ಮಭಾಗಿನೀ||

ಪತಿಯಲ್ಲಿರುವಷ್ಟು ಪ್ರೀತಿಯು ಕಾಮಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ಭೋಗಗಳಲ್ಲಾಗಲೀ, ಐಶ್ವರ್ಯದಲ್ಲಾಗಲೀ, ಸುಖದಲ್ಲಾಗಲೀ ಇಲ್ಲದಿರುವ ನಾರಿಯು ಧರ್ಮಭಾಗಿನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134044a ಕಲ್ಯೋತ್ಥಾನರತಾ ನಿತ್ಯಂ ಗುರು.⁶⁸²ಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾ|

13134044c ಸುಸಂಮೃಷ್ಟಕ್ಷಯಾ ಚೈವ ಗೋಶಕೃತ್ಯ ತಲೇಪನಾ||

13134045a ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ಸದಾ ಪುಷ್ಟಬಲಿಪ್ರದಾ|

13134045c ದೇವತಾತಿಥಿಭೃತ್ಯಾನಾಂ ನಿರುಪ್ಯ ಪತಿನಾ ಸಹ||

⁶⁸² ಗೃಹ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13134046a ಶೇಷಾನ್ನಮುಪಭುಂಜಾನಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಂ ಯಥಾವಿಧಿ|

13134046c ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟಜನಾ ನಿತ್ಯಂ ನಾರೀ ಧರ್ಮೇಣ ಯುಜ್ಯತೇ||

ಬೆಳಗ್ಗೆ ಬೇಗ ಏಳುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾದ, ಮನೆಯನ್ನು ಗುಡಿಸಿ ಗೋಮಯದಿಂದ ಸಾರಿಸಿ ಚೊಕ್ಕವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವ, ನಿತ್ಯವೂ ಅಗ್ನಿಕಾರ್ಯಮಾಡುವ, ಸದಾ ಪುಷ್ಟಬಲಿಯನ್ನು ನೀಡುವ, ದೇವತೆ-ಅತಿಥಿಗಳು-ಭೃತ್ಯರ ಭೋಜನವಾದ ನಂತರ ಶೇಷಾನ್ನವನ್ನು ಪತಿಯೊಂದಿಗೆ ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಉಣ್ಣುವ, ಮನೆಯ ಜನರು ನಿತ್ಯವೂ ತುಷ್ಟಪುಷ್ಟರಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವ ನಾರಿಯು ಧರ್ಮದಿಂದಿರುವವಳು.

13134047a ಶ್ವಶ್ರುಶ್ವಶುರಯೋಃ ಪಾದೌ ತೋಷಯಂತೀ ಗುಣಾನ್ವಿತಾ|

13134047c ಮಾತಾಪಿತೃಪರಾ ನಿತ್ಯಂ ಯಾ ನಾರೀ ಸಾ ತಪೋಧನಾ||

ಅತ್ತೆ-ಮಾವರ ಪಾದಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತಳಾಗಿರುವ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ಮಾತಾ-ಪಿತೃಪರಳಾಗಿರುವ ಗುಣಾನ್ವಿತೆ ನಾರಿಯು ತಪೋಧನಳು.

13134048a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ದುರ್ಬಲಾನಾಥಾನ್ದೀನಾಂಧಕೃಪಣಾಂಸ್ತಥಾ|

13134048c ಬಿಭರ್ತ್ಯನ್ನೇನ ಯಾ ನಾರೀ ಸಾ ಪತಿವ್ರತಭಾಗಿನೀ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ದುರ್ಬಲರನ್ನೂ, ಅನಾಥರನ್ನೂ, ದೀನರನ್ನೂ, ಅಂಧ-ಕೃಪಣರನ್ನೂ ಅನ್ನವನ್ನಿತ್ತು ಪೋಷಿಸುವ ನಾರಿಯು ಪತಿವ್ರತಪುಣ್ಯದ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134049a ವ್ರತಂ ಚರತಿ ಯಾ ನಿತ್ಯಂ ದುಶ್ಚರಂ ಲಘುಸತ್ತ್ವಯಾ|

13134049c ಪತಿಚಿತ್ತಾ ಪತಿಹಿತಾ ಸಾ ಪತಿವ್ರತಭಾಗಿನೀ||

ದುಶ್ಚರ ವ್ರತವನ್ನೂ ನಿತ್ಯವೂ ಸರಾಳವಾಗಿ ಮಾಡುವ, ಪತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಚಿತ್ತವನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ, ಪತಿಯಹಿತದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವಳು ಪತಿವ್ರತಪುಣ್ಯದ ಭಾಗಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.

13134050a ಪುಣ್ಯಮೇತತ್ತಪಶ್ಚೈವ ಸ್ವರ್ಗಶ್ಚೈಷ ಸನಾತನಃ|

13134050c ಯಾ ನಾರೀ ಭರ್ತೃಪರಮಾ ಭವೇದ್ಭರ್ತೃವ್ರತಾ ಶಿವಾ||

ಪತಿಯನ್ನೇ ಪರಮ ದೈವವೆಂದು ತಿಳಿದು ಪತಿವ್ರತಳಾಗಿರುವ ಕಲ್ಯಾಣೀ ನಾರಿಗೆ ಅದೇ ತಪಸ್ಸಿನ ಪುಣ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅದೇ ಸನಾತನ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ದೊರಕಿಸುತ್ತದೆ.

13134051a ಪತಿರ್ಹಿ ದೇವೋ ನಾರೀಣಾಂ ಪತಿರ್ಬಂಧುಃ.⁶⁸³ ಪತಿರ್ಗತಿಃ|

13134051c ಪತ್ಯಾ ಸಮಾ ಗತಿನಾಸ್ತಿ ದೈವತಂ ವಾ ಯಥಾ ಪತಿಃ||

ನಾರಿಯರಿಗೆ ಪತಿಯೇ ದೇವನು. ಪತಿಯೇ ಬಂಧುವು. ಪತಿಯೇ ಗತಿ. ಪತಿಯ ಸಮನಾದ ಗತಿಯಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಪತಿಯಂಥಹ ದೇವತೆಯಿಲ್ಲ.

13134052a ಪತಿಪ್ರಸಾದಃ ಸ್ವರ್ಗೋ ವಾ ತುಲ್ಯೋ ನಾರ್ಯಾ ನ ವಾ ಭವೇತ್|

13134052c ಅಹಂ ಸ್ವರ್ಗಂ ನ ಹೀಚ್ಛೇಯಂ ತ್ವಯ್ಯಪ್ರೀತೇ ಮಹೇಶ್ವರ||

ಪತಿಯ ಅನುಗ್ರಹ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಇವೆರಡು ನಾರಿಗೆ ಸಮನಾಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಇಲ್ಲದೇ ಇರಬಹುದು. ಮಹೇಶ್ವರ! ನೀನು ಅಪ್ರೀತನಾದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.

---

⁶⁸³ ಪತಿರ್ಬಂಧುಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

- 13134053a ಯದ್ಯುಕ್ತಾರ್ಯಮಧರ್ಮಂ ವಾ ಯದಿ ವಾ ಪ್ರಾಣನಾಶನಮ್|
 13134053c ಪತಿಬ್ರುಯಾದ್ಧರಿದ್ರೋ ವಾ ವ್ಯಾಧಿತೋ ವಾ ಕಥಂ ಚನ||
 13134054a ಆಪನ್ನೋ ರಿಪುಸಂಸ್ಥೋ ವಾ ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪಾದಿತೋಽಪಿ ವಾ|
 13134054c ಆಪದ್ಧರ್ಮಾನನುಪ್ರೇಕ್ಷ್ಯ ತತ್ಕಾರ್ಯಮವಿಶಂಕಯಾ||

ಪತಿಯು ದರಿದ್ರನಾಗಿರಲಿ, ವ್ಯಾಧಿತನಾಗಿರಲಿ, ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರಲಿ,
 ಶತ್ರುಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಇರಲಿ, ಬ್ರಹ್ಮಶಾಪದಿಂದ ಪೀಡಿತನಾಗಿರಲಿ -
 ನಾರಿಯು ಅವನು ಹೇಳುವುದನ್ನು - ಅದು ಅಕಾರ್ಯವಾಗಿರಲಿ,
 ಅಧರ್ಮವಾಗಿರಲಿ, ಅಥವಾ ಪ್ರಾಣನಾಶಕವಾಗಿರಲಿ -
 ಆಪದ್ಧರ್ಮವೆಂದು ತಿಳಿದು ಮಾಡಬೇಕು.

- 13134055a ಏಷ ದೇವ ಮಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮೋ ವಚನಾತ್ತವ|
 13134055c ಯಾ ತ್ವೇವಂಭಾವಿನೀ ನಾರೀ ಸಾ ಭವೇದ್ಧರ್ಮಭಾಗಿನೀ||

ದೇವ! ನಿನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ನಾನು ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
 ಹೀಗಿರುವ ನಾರಿಯು ಧರ್ಮಭಾಗಿನಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ.”

13134056 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

- 13134056a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತು ದೇವೇಶಃ ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಗಿರೇಃ ಸುತಾಮ್|
 13134056c ಲೋಕಾನ್ವಿಸರ್ಜಯಾಮಾಸ ಸರ್ವೈರನುಚರೈಃ ಸಹ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅವಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ದೇವೇಶನು
 ಗಿರಿಸುತೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿ ಸರ್ವ ಅನುಚರರೊಂದಿಗೆ ಅಲ್ಲಿದ್ದ
 ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಬೀಳ್ಕೊಟ್ಟನು.

13134057a ತತೋ ಯಯುರ್ಭೂತಗಣಾಃ ಸರಿತಶ್ಚ ಯಥಾಗತಮ್|

ಅನಂತರ ಭವನನ್ನು ಶಿರಸಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಭೂತಗಣಗಳು, ನದಿಗಳು, ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರು ಎಲ್ಲಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೋ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೊರಟು ಹೋದರು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಕಥನೇ
ಚತುಸ್ತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಸಂವಾದೇ
ಸ್ತ್ರೀಧರ್ಮಕಥನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೫

ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಕಥನ.⁶⁸⁴

⁶⁸⁴ ಮಹಾಭಾರತದ ಇಲ್ಲಿ ಬರುವ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರವಲ್ಲದೇ ಇನ್ನೂ ಮೂರು ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರಗಳಿವೆ: (1) ಗರುಡ ಪುರಾಣದ ಪೂರ್ವ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮಾಂಶಾಖ್ಯದಲ್ಲಿ ಆಚಾರಕಾಂಡದ ಅಧ್ಯಾಯ 15ರಲ್ಲಿ ಹರಿಯು ರುದ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು; (2) ಪದ್ಮಪುರಾಣದ ಉತ್ತರಖಂಡದ ಅಧ್ಯಾಯ 72ರಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನು ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು; ಮತ್ತು (3) ಸ್ಕಂದಪುರಾಣದ ಅವಂತೀಖಂಡದ ಅಧ್ಯಾಯ 63ರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು. ಈ ಸ್ತೋತ್ರಗಳನ್ನು ಅನುಬಂಧದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರ ಮತ್ತು ಫಲಶ್ರುತಿ (1-142).

13135001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13135001a ಶ್ರುತ್ವಾ ಧರ್ಮಾನಶೇಷೇಣ ಪಾವನಾನಿ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13135001c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ ಶಾಂತನವಂ ಪುನರೇವಾಭ್ಯಭಾಷತ||

.⁶⁸⁵ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಾವನ ಧರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕೇಳಿದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶಾಂತನವನಿಗೆ ಪುನಃ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13135002a ಕಿಮೇಕಂ ದೈವತಂ ಲೋಕೇ ಕಿಂ ವಾಪ್ಯೇಕಂ ಪರಾಯಣಮ್|

13135002c ಸ್ತುವಂತಃ ಕಂ ಕಮರ್ಚಂತಃ ಪ್ರಾಪ್ನುಯುರ್ಮಾನವಾಃ ಶುಭಮ್||

“ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವನೊಬ್ಬನೇ ಯಾರು? ಯಾರೊಬ್ಬನನ್ನೇ

---

⁶⁸⁵ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪಾಠದಲ್ಲಿ ಮಂಗಲಾಚರಣೆಯ ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಹರಿಃ ಓಂ| ಶುಕ್ಲಾಂಬರಧರಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಶಶಿವರ್ಣಂ ಚತುರ್ಭುಜಂ| ಪ್ರಸನ್ನವದನಂ ಧ್ಯಾಯೇತ್ ಸರ್ವವಿಘ್ನೋಪಶಾಂತಯೇ|| ಯಸ್ಯ ದ್ವಿರದವಕ್ತ್ರಾಧ್ಯಾಃ ಪಾರಿಷಧ್ಯಾಃ ಪರಃಶತಂ| ವಿಘ್ನಂ ನಿಘ್ನಂತಿ ಸತತಂ ವಿಷ್ಣುಕ್ಸೇನಂ ತಮಾಶ್ರಯೇ|| ವ್ಯಾಸಂ ವಸಿಷ್ಠನಪ್ತಾರಂ ಶಕ್ತೇಃ ಪೌತ್ರಮಕಲ್ಮಷಂ| ಪರಾಶರಾತ್ಮಜಂ ವಂದೇ ಶುಕತಾತಂ ತಪೋನಿಧಿಂ|| ವ್ಯಾಸಾಯ ವಿಷ್ಣುರೂಪಾಯ ವ್ಯಾಸರೂಪಾಯ ವಿಷ್ಣುವೇ| ನಮೋ ವೈ ಬ್ರಹ್ಮನಿಧಯೇ ವಾಸಿಷ್ಠಾಯ ನಮೋ ನಮಃ|| ಅವಿಕಾರಾಯ ಶುದ್ಧಾಯ ನಿತ್ಯಾಯ ಪರಮಾತ್ಮನೇ| ಸದೈಕರೂಪರೂಪಾಯ ವಿಷ್ಣುವೇ ಸರ್ವಜಿಷ್ಣುವೇ|| ಯಸ್ಯ ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರೇಣ ಜನ್ಮಸಂಸಾರಬಂಧನಾತ್| ವಿಮುಚ್ಯತೇ ನಮಸ್ತಸ್ಮೈ ವಿಷ್ಣುವೇ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುವೇ|| ಓಂ ನಮೋ ವಿಷ್ಣುವೇ ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುವೇ||

ಪರಾಯಣಮಾಡಬಹುದು? ಯಾರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿ ಮಾನವರು
ಶುಭಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು?

13135003a ಕೋ ಧರ್ಮಃ ಸರ್ವಧರ್ಮಾಣಾಂ ಭವತಃ ಪರಮೋ ಮತಃ|

13135003c ಕಿಂ ಜಪನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಜಂತುರ್ಜನ್ಮಸಂಸಾರಬಂಧನಾತ್||

ಯಾವ ಧರ್ಮವು ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದೆಂದು
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ? ಯಾರನ್ನು ಜಪಿಸಿ ಜೀವವು ಜನ್ಮ-ಸಂಸಾರಗಳ
ಬಂಧನಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಬಹುದು?"

13135004 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13135004a ಜಗತ್ಪ್ರಭುಂ ದೇವದೇವಮನಂತಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮಮ್|

13135004c ಸ್ತುವನ್ನಾಮಸಹಸ್ರೇಣ ಪುರುಷಃ ಸತತೋತ್ಥಿತಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಜಗತ್ಪ್ರಭು ದೇವದೇವ ಅನಂತ
ಪುರುಷೋತ್ತಮನ ಸಹಸ್ರ ನಾಮಗಳನ್ನು ಸತತವೂ ಸ್ತುತಿಸುವುದರಿಂದ
ಮನುಷ್ಯನು ಏಳೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13135005a ತಮೇವ ಚಾರ್ಚಯನ್ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪುರುಷಮವ್ಯಯಮ್|

13135005c ಧ್ಯಾಯನ್ತು ವನ್ನಮಸ್ಯಂಶ್ಚ ಯಜಮಾನಸ್ತಮೇವ ಚ||

13135006a ಅನಾದಿನಿಧನಂ ವಿಷ್ಣುಂ ಸರ್ವಲೋಕಮಹೇಶ್ವರಮ್|

13135006c ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷಂ ಸ್ತುವನ್ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವದುಃಖಾತಿಗೋ ಭವೇತ್||

13135007a ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಂ ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞಂ ಲೋಕಾನಾಂ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನಮ್|

13135007c ಲೋಕನಾಥಂ ಮಹದ್ಭೂತಂ ಸರ್ವಭೂತಭವೋದ್ಭವಮ್||

ಅನಾದಿನಿಧನ, ಸರ್ವಲೋಕಮಹೇಶ್ವರ, ಪುರುಷ, ಅವ್ಯಯ,
ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಸರ್ವಧರ್ಮಜ್ಞ, ಲೋಕಗಳ ಕೀರ್ತಿವರ್ಧನ,

ಲೋಕನಾಥ, ಮಹಾಭೂತ, ಸರ್ವಭೂತಗಳ ಭವೋದ್ಭವ
 ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ತುತಿಸುವುದರಿಂದ, ಅವನನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ
 ಅರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಅವನನ್ನೇ ಧ್ಯಾನ-ಸ್ತುತಿ-ನಮಸ್ಕಾರ-
 ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ತೃಪ್ತಿಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಮನುಷ್ಯನು
 ಸರ್ವದುಃಖಗಳನ್ನೂ ದಾಟಬಹುದು.

13135008a ಏಷ ಮೇ ಸರ್ವ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಧರ್ಮೋಽಧಿಕತಮೋ ಮತಃ|

13135008c ಯದ್ಭಕ್ತ್ಯಾ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಂ ಸ್ತವೈರರ್ಚೀನ್ನರಃ ಸದಾ||

ಮನುಷ್ಯನು ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷನನ್ನು ಭಕ್ತಿ-ಸ್ತುತಿಗಳಿಂದ ಅರ್ಚಿಸುವುದೇ
 ಸರ್ವಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕತಮ ಧರ್ಮವೆಂಬ ಮತವಿದೆ.

13135009a ಪರಮಂ ಯೋ ಮಹತ್ತೇಜಃ ಪರಮಂ ಯೋ ಮಹತ್ತಪಃ|

13135009c ಪರಮಂ ಯೋ ಮಹದ್ಭ್ರಹ್ಮ ಪರಮಂ ಯಃ ಪರಾಯಣಮ್||

ಅವನು ಪರಮ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯು. ಅವನು ಪರಮ
 ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು. ಅವನು ಪರಮ ಮಹಾಬ್ರಹ್ಮನು. ಅವನು ಪರಮ
 ಪರಾಯಣನು.

13135010a ಪವಿತ್ರಾಣಾಂ ಪವಿತ್ರಂ ಯೋ ಮಂಗಲಾನಾಂ ಚ ಮಂಗಲಮ್|

13135010c ದೈವತಂ ದೇವತಾನಾಂ ಚ ಭೂತಾನಾಂ ಯೋಽವ್ಯಯಃ ಪಿತಾ||

ಅವನು ಪವಿತ್ರರಲ್ಲಿ ಪವಿತ್ರನು ಮತ್ತು ಮಂಗಲಗಳಲ್ಲಿ ಮಂಗಲನು.
 ದೇವತೆಗಳ ದೇವತೆಯಾದ ಅವನು ಇರುವವುಗಳ ಅವ್ಯಯ ಪಿತನು.

13135011a ಯತಃ ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಭವಂತ್ಯಾದಿಯುಗಾಗಮೇ|

13135011c ಯಸ್ಮಿಂಶ್ಚ ಪ್ರಲಯಂ ಯಾಂತಿ ಪುನರೇವ ಯುಗಕ್ಷಯೇ||

ಯುಗದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲವೂ ಇವನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟುತ್ತವೆ ಮತ್ತು
ಯುಗದ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪುನಃ ಇವನಲ್ಲಿಯೇ ಲೀನವಾಗುತ್ತವೆ.

13135012a ತಸ್ಯ ಲೋಕಪ್ರಧಾನಸ್ಯ ಜಗನ್ನಾಥಸ್ಯ ಭೂಪತೇ|

13135012c ವಿಷ್ಣೋರ್ನಾಮಸಹಸ್ರಂ ಮೇ ಶೃಣು ಪಾಪಭಯಾಪಹಮ್||

ಭೂಪತೇ! ಪಾಪ-ಭಯಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಆ ಲೋಕಪ್ರಧಾನ
ಜಗನ್ನಾಥ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

13135013a ಯಾನಿ ನಾಮಾನಿ ಗೌಣಾನಿ ವಿಖ್ಯಾತಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13135013c ಋಷಿಭಿಃ ಪರಿಗೀತಾನಿ ತಾನಿ ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ಭೂತಯೇ||

ಮಹಾತ್ಮ ಋಷಿಗಳು ಯಾವ ನಾಮಗಳಿಂದ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು
ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೋ ಆ ನಾಮಗಳನ್ನು ನಾನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.⁶⁸⁶.

---

⁶⁸⁶ ದಕ್ಷಿಣಾತ್ಯ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಋಷಿರ್ನಾಮ್ನಾಃ ಸಹಸ್ರಸ್ಯ ವೇದವ್ಯಾಸೋ ಮಹಾಮುನಿಃ|

ಛಂದೋಽನುಷ್ಟುಪ್ ತಥಾ ದೇವೋ ಭಗವಾನ್ ದೇವಕೀ ಸುತಃ||

ಅಮೃತಾಂಶೂದ್ಭವೋ ಬೀಜಂ ಶಕ್ತಿರ್ದೇವಕಿನಂದನಃ| ತ್ರಿಸಾಮಾ ಹೃದಯಂ

ತಸ್ಯ ಶಾಂತ್ಯರ್ಥೇ ವಿನಿಯುಜ್ಯತೇ|| ವಿಷ್ಣುಂ ಜಿಷ್ಣುಂ ಮಹಾವಿಷ್ಣುಂ

ಪ್ರಭವಿಷ್ಣುಂ ಮಹೇಶ್ವರಂ| ಅನೇಕರೂಪ ದೈತ್ಯಾಂತಂ ನಮಾಮಿ

ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ|| ಅಸ್ಯ ಶ್ರೀ ವಿಷ್ಣೋರ್ದಿವ್ಯ ಸಹಸ್ರನಾಮಸ್ತೋತ್ರ

ಮಹಾಮಂತ್ರಸ್ಯ| ಶ್ರೀ ವೇದವ್ಯಾಸೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ| ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಛಂದಃ|

ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣುಃ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಶ್ರೀಮನ್ನಾರಾಯಣೋ ದೇವತಾ|

ಅಮೃತಾಂಶೂದ್ಭವೋ ಭಾನುರಿತಿ ಬೀಜಂ| ದೇವಕೀನಂದನಃ ಸೃಷ್ಟೀತಿ ಶಕ್ತಿಃ|

ಉದ್ಭವಃ ಕ್ಷೋಭಣೋ ದೇವ ಇತಿ ಪರಮೋ ಮಂತ್ರಃ| ಶಂಖಭೃನ್ನಂದಕೀ

ಚಕ್ರೀತಿ ಕೀಲಕಂ| ಶಾಂರ್ಜ್ಞಧನ್ವಾಗದಾಧರ ಇತ್ಯಸ್ತಂ|

ರಥಾಂಗಪಾಣಿರಕ್ಷೋಭ್ಯ ಇತಿ ನೇತ್ರಂ| ತ್ರಿಸಾಮಾ ಸಾಮಗಃ ಸಾಮೇತಿ

ಕವಚಂ| ಆನಂದಂ ಪರಬ್ರಹ್ಮೇತಿ ಯೋನಿಃ| ಋತುಃ ಸುದರ್ಶನಃ ಕಾಲ ಇತಿ

ದಿಗ್ಬಂಧಃ| ಶ್ರೀ ವಿಶ್ವರೂಪ ಇತಿ ಧ್ಯಾನಂ| ಶ್ರೀ ಮಹಾವಿಷ್ಣು ಪ್ರೀತ್ಯರ್ಥೇ ಜಪೇ

13135014a ವಿಶ್ವಂ ವಿಷ್ಣುವರ್ಷಟ್ಕಾರೋ ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಪ್ರಭುಃ|

13135014c ಭೂತಕೃದ್ಭೂತಭೃದ್ಭಾವೋ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಭೂತಭಾವನಃ||

ವಿನಿಯೋಗಃ| ಧ್ಯಾನಂ - ಕ್ಷೀರೋಧನ್ವತ್ರಪ್ರದೇಶೇ ಶುಚಿಮಣಿವಿಲಸತ್ಸೈಕತೇ
ಮೌಕ್ತಿಕಾನಾಂ| ಮಾಲಾಕ್ಷುಪ್ಪಾಸನಸ್ಥಃ
ಸ್ವಟಕಮಣಿನಿಭೈರ್ಮೌಕ್ತಿಕೈರ್ಮಂಡಿತಾಂಗಃ||
ಶುಭೈದಭೈರದಭೈರುಪರಿವಿರಚಿತ್ಯೈರ್ಮುಕ್ತಪೀಯೂಷವರ್ಷೈಃ| ಆನಂದೀ ನಃ
ಪುನೀಯಾದರಿನಲಿನಗದಾಶಂಖಪಾಣಿರ್ಮುಕುಂದಃ|| ಭೂಪಾದೌ ಯಸ್ಯ
ನಾಭಿರ್ವಿದಸುರನಿಲಶ್ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯೌಚ ನೇತ್ರೇ| ಕರ್ಣಾವಾಶಾಃ ಶಿರೋ
ಧ್ಯೌರ್ಮುಖಮಪಿ ದಹನೋ ಯಸ್ಯ ವಾಸ್ತೇಯಮಭಿಃ|| ಅಂತಸ್ಥಂ ಯಸ್ಯ
ವಿಶ್ವಂ ಸುರನರಖಿಗಗೋಭೋಗಿಗಂಧರ್ವದೈತ್ಯಃ| ಚಿತ್ರಂ ರಂರಮ್ಯತೇ ತಂ
ತ್ರಿಭುವನವಪುಷಂ ವಿಷ್ಣುಮೀಶಂ ನಮಾಮಿ|| ಶಾಂತಾಕಾರಂ ಭುಜಗಶಯನಂ
ಪದ್ಮನಾಭಂ ಸುರೇಶಂ ವಿಶ್ವಾಧಾರಂ ಗಗನ ಸದೃಶಂ ಮೇಘವರ್ಣಂ
ಶುಭಾಂಗಂ|| ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತಂ ಕಮಲನಯನಂ ಯೋಗಿಭಿರ್ಧ್ಯಾನಗಮ್ಯಂ|
ವಂದೇ ವಿಷ್ಣು ಭವಭಯಹರಂ ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಥಂ|| ಮೇಘಶ್ಯಾಮಂ
ಪೀತಕೌಶೇಯವಾಸಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಂ ಕೌಸ್ತುಭೋದ್ಭಾಸಿತಾಂಗಂ|
ಪುಣ್ಯೋಪೇತಂ ಪುಂಡರೀಕಾಯತಾಕ್ಷಂ ವಿಷ್ಣುಂ ವಂದೇ
ಸರ್ವಲೋಕೈಕನಾಥಂ|| ಸಶಂಖಚಕ್ರಂ ಸಕಿರೀಟಕುಂಡಲಂ ಸಪೀತವಸ್ತ್ರಂ
ಸರಸೀರುಹೇಕ್ಷಣಂ| ಸಹಾರವಕ್ಷಃಸ್ಥಲಕೌಸ್ತುಭಶ್ರಿಯಂ ನಮಾಮಿ ವಿಷ್ಣುಂ
ಶಿರಸಾ ಚತುರ್ಭುಜಂ|| ಛಾಯಾಯಾಂ ಪಾರಿಜಾತಸ್ಯ
ಹೇಮಸಿಂಹಾಸನೋಪರಿ| ಆಸೀನಮಂಬುಧಶ್ಯಾಮಮಾಯತಾಕ್ಷಮಲಂಕೃತಂ||
ಚಂದ್ರಾನನಂ ಚತುರ್ಬಾಹುಂ ಶ್ರೀವತ್ಸಾಂಕಿತವಕ್ಷಸಂ|
ರುಕ್ಮಿಣೀಸತ್ಯಭಾಮಾಭ್ಯಾಂ ಸಹಿತಂ ಕೃಷ್ಣಮಾಶ್ರಯೇ||

⁶⁸⁷(೧) ವಿಶ್ವಂ⁶⁸⁸ - ಎಲ್ಲವೂ ಆಗಿರುವವನು; ವಿಶ್ವರೂಪಿ. (೨)

ವಿಷ್ಣುಃ⁶⁸⁹ - ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನು; ವ್ಯಾಪಕನು. (೩)

ವಷಟ್ಕಾರಃ⁶⁹⁰ - ವಷಟ್ ಎಂಬ ಯಜ್ಞ ಮಂತ್ರರೂಪಿ; ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ದೇವತೆಗಳನ್ನುದ್ದೇಶಿಸಿ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಹಾಕುವಾಗ ಉಚ್ಚರಿಸುವ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರ. (೪) ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಪಭುಃ⁶⁹¹ - ಆಗಿಹೋಗಿರುವ,

⁶⁸⁷ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಈ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಭಾಷ್ಯಗಳಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು 15: (1) ಬೃಹತ್ ಭಾಷ್ಯ (2) ವಿಷ್ಣು ವಲ್ಲಭ ಭಾಷ್ಯ (3) ಆನಂದತೀರ್ಥ ಭಾಷ್ಯ (4) ಕೃಷ್ಣಾನಂದ ಭಾಷ್ಯ (5) ಗಂಗಾಧರ ಯೋಗೀಂದ್ರ ಭಾಷ್ಯ (6) ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ ಅಥವಾ ಶ್ರೀರಂಗ ಭಟ್ಟ ಭಾಷ್ಯ (7) ರಮಾನಂದತೀರ್ಥ ಭಾಷ್ಯ (8) ರಂಗನಾಥಾಚಾರ್ಯ ಭಾಷ್ಯ (9) ಮಹಾದೇವವೇದಾಂತಿನ್ ಭಾಷ್ಯ (10) ಶ್ರೀ ರಾಮಾನುಜಾಚಾರ್ಯ ಭಾಷ್ಯ (11) ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯತೀರ್ಥ ಭಾಷ್ಯ (12) ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದಭಾರತೀ ಭಾಷ್ಯ (13) ಶ್ರೀ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯ ಭಾಷ್ಯ (14) ಸುದರ್ಶನ ಭಟ್ಟ ಭಾಷ್ಯ (15) ಗೋವಿಂದ ಭಟ್ಟ ಭಾಷ್ಯ. ನಾನು ಇಲ್ಲಿ ಭಾಷ್ಯಗಳಿಂದ ಆಯ್ದ ಕೆಲವೇ ನಾಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇನೆ.

⁶⁸⁸ ವಿಶ್ವಂ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂರ್ಣತ್ವಾತ್ಸ್ವರೂಪಗುಣವೈಭವೈಃ| ಮತ್ತು ಶರೀರೇಷು ಪ್ರವಿಷ್ಟತ್ವಾದ್ವಿಶ್ವೋ ಜೀವ ಉದೀರ್ಯತೇ| ಜೀವಸ್ಯ ತದಧೀನತ್ವಾದ್ವಿಷ್ಣುರ್ವಿಶ್ವ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ ಅರ್ಥಾತ್ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪ್ರವೇಶಿರುವ ಜೀವವನ್ನು ವಿಶ್ವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಜೀವವು ಯಾರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿದೆಯೋ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ವಿಶ್ವ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

⁶⁸⁹ ಚರಾಚರೇಷು ಭೂತೇಷು ವೇಶನಾದ್ವಿಷ್ಣುರುಚ್ಯತೇ|

⁶⁹⁰ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಾ ಯೋ ವಶೇ ಸರ್ವಂ ವಷಟ್ಕಾರಃ ಕರೋತಿ ಸಃ|

⁶⁹¹ ತ್ರಿಕಾಲವರ್ತಿನಾಂ ಶೇಷೀ ಭೂತಭವ್ಯಭವತ್ಪಭುಃ|

ಈಗ ಇರುವ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಬರುವವುಗಳ ಪ್ರಭು; ತ್ರಿಕಾಲ
ನಿಯಾಮಕ; ಕಾಲತ್ರಯಾತೀತ. (೫) ಭೂತಕೃತ್.⁶⁹² -

ಇಲ್ಲದಿರುವವುಗಳನ್ನು ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುವವನು; ಭೂತಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು. (೬) ಭೂತಭೃತ್.⁶⁹³ - ಇರುವವುಗಳನ್ನು

ಪಾಲಿಸುವವನು; ಭೂತಗಳನ್ನು ಭರಿಸುವವನು. (೭) ಭಾವಃ.⁶⁹⁴ -
ಕಾಣಿಸದಿರುವ ಗುಣವಿಶೇಷಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವವನು;

ಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪಿಯು. (೮) ಭೂತಾತ್ಮಾ.⁶⁹⁵ - ಇರುವವುಗಳ

ಅಂತರ್ಯಾಮಿ. (೯) ಭೂತಭಾವನಃ.⁶⁹⁶ - ಇರುವ ಎಲ್ಲವುಗಳಿಗೆ
ಸ್ಪಂದಿಸುವವನು; ಭೂತಗಳನ್ನು ಸಂಕಲ್ಪಮಾತ್ರದಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ
ಪೋಷಿಸುವವನು.

13135015a ಪೂತಾತ್ಮಾ ಪರಮಾತ್ಮಾ ಚ ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾ ಗತಿಃ|

13135015c ಅವ್ಯಯಃ ಪುರುಷಃ ಸಾಕ್ಷೀ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞೋಽಕ್ಷರ ಏವ ಚ||

(೧೦) ಪೂತಾತ್ಮಾ - ಪವಿತ್ರ ಆತ್ಮ; ಪವಿತ್ರ ಸ್ವರೂಪೀ. (೧೧)

ಪರಮಾತ್ಮಾ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಹಿರಿಯ ಆತ್ಮ; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿದ ಆತ್ಮ;

ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆತ್ಮ. (೧೨) ಮುಕ್ತಾನಾಂ ಪರಮಾ ಗತಿಃ - ಜನ್ಮ-

ಮೃತ್ಯುಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಆತ್ಮಗಳ ಅಂತಿಮ ಸ್ಥಾನ;

⁶⁹² ಭೂತಾನಿ ಯೋಽಸೌ ಸೃಜತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರೈಣ ಸ ಭೂತಕೃತ್|

⁶⁹³ ಭೂತಭೃದ್ಭೂತಭರಣಾತ್|

⁶⁹⁴ ಶಿಷ್ಟತ್ವಾದ್ಭಾವ ಈರಿತಃ|

⁶⁹⁵ ಶರೀರಭೂತಭೂತಾನಾಂ ಭೂತಾತ್ಮಾಽಽತ್ಮತಯಾ ಸ್ಥಿತಃ|

⁶⁹⁶ ದಾರಕಾದಿ ಪ್ರದಾನೇನ ಯಶ್ಚ ವರ್ಧಯತಿ ಸ್ವಯಮ್| ಭೂತಾನಿ ನಿತ್ಯಂ
ಝಟತಿ ಸ ತು ಸ್ಯಾದ್ಭೂತಭಾವನಃ||

ಮುಕ್ತರಾದವರಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಗತಿ. (೧೩) ಅವ್ಯಯಃ - ಕಡಿಮೆಯಾಗದೇ ಇರುವವನು; ಅಳಿವಿಲ್ಲದವನು; ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದವನು. (೧೪) ಪುರುಷಃ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮೊದಲು ಇದ್ದವನು; ಶರೀರವೆಂಬ ಪುರದಲ್ಲಿ ಶಯನಿಸಿರುವವನು; ಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವವನು. (೧೫) ಸಾಕ್ಷೀ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಸಾಕ್ಷಿಯಾದವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನೋಡುತ್ತಿರುವವನು. (೧೬) ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ - ಇರುವ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಏನಾಗುತ್ತಿದೆಯೆಂದು, ಏನಾಗಿತ್ತೆಂದು ಮತ್ತು ಏನಾಗುವುದೆಂದು ತಿಳಿದವನು; ಶರೀರಗಳನ್ನು ಅರಿತಿರುವ ಯೋಗಾತ್ಮ. (೧೭) ಅಕ್ಷರಃ - ಅಳಿವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದವನು.

13135016a ಯೋಗೋ ಯೋಗವಿದಾಂ ನೇತಾ ಪ್ರಧಾನಪುರುಷೇಶ್ವರಃ|

13135016c ನಾರಸಿಂಹವಪುಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಕೇಶವಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ||

(೧೮) ಯೋಗಃ - ಒಂದಾಗುವವನು; ಜೀವಾತ್ಮ-ಪರಮಾತ್ಮರ ಸಂಯೋಗ; ಅಂಥಹ ಸಂಯೋಗದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ಬರುವವನು.

(೧೯) ಯೋಗವಿದಾಂ ನೇತಾ - ಒಂದಾಗುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರ ನಾಯಕ; ಯೋಗಜ್ಞರನ್ನು ಅವರ ಗುರಿಯೆಡೆಗೆ

ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವವನು. (೨೦) ಪ್ರಧಾನ ಪುರುಷೇಶ್ವರಃ - ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಪುರುಷರಿಗೂ ಈಶ್ವರನು. (೨೧) ನಾರಸಿಂಹವಪುಃ - ಅರ್ಧ ಮನುಷ್ಯ ಮತ್ತು ಅರ್ಧ ಸಿಂಹದ ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು; ನರ ಮತ್ತು ಸಿಂಹ ಎರಡರ ಅವಯವಗಳೂ ಕೂಡಿದ ದೇಹವುಳ್ಳವನು.

(೨೨) ಶ್ರೀಮಾನ್ - ಅತೀವ ಸುಂದರನು; ಅತೀವ ಶ್ರೀಮಂತನು; ಶ್ರೀಸಂಪನ್ನನು. (೨೩) ಕೇಶವಃ - ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರ

ಕೇಶರಾಶಿಯುಳ್ಳವನು; ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಪ್ರಭು. (೨೪) ಪುರುಷೋತ್ತಮಃ -

ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನು; ಇರುವಿಕೆ-ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಗಳನ್ನು
ಮೀರಿದವನು; ಕ್ಷರ ಪುರುಷ ಮತ್ತು ಅಕ್ಷರ ಪುರುಷರಿಗಿಂತಲೂ
ಉತ್ತಮನಾದವನು; ಪರಮ ಪುರುಷನು; ಪರಮಾತ್ಮನು.

13135017a ಸರ್ವಃ ಶರ್ವಃ ಶಿವಃ ಸ್ಥಾನುಭೂತಾದಿನಿಧಿರವ್ಯಯಃ|

13135017c ಸಂಭವೋ ಭಾವನೋ ಭರ್ತಾ ಪ್ರಭವಃ ಪ್ರಭುರೀಶ್ವರಃ||

(೨೫) ಸರ್ವಃ - ಎಲ್ಲವೂ ಆದವನು; ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ

ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಅವನೇ; ಸರ್ವ ಕಾರಣ; ಸರ್ವನಿಯಾಮಕ;

ಸರ್ವಜ್ಞ; ಸರ್ವಶಕ್ತ; ಸರ್ವಾತ್ಮಕ; ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕ; ಸರ್ವಮಯ;

ಸರ್ವರೂಪಿ. (೨೬) ಶರ್ವಃ - ಯಾರ ಸಂಬಂಧವು ಅತ್ಯಂತ

ಫಲದಾಯಕವೋ ಅವನು; ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವ ಶರ್ವ-

ಶಿವನೇ ಇವನು; ಸರ್ವಸಂಹಾರಕನು. (೨೭) ಶಿವಃ - ಮಂಗಳಕಾರಕ

ಶಿವನೇ ಇವನು; ಮಂಗಲಸ್ವರೂಪಿ. (೨೮) ಸ್ಥಾನುಃ - ಚಲಿಸದೇ

ಇರುವ ಸ್ಥಾನು-ಶಿವನೇ ಇವನು; ಸ್ಥಿರನು. (೨೯) ಭೂತಾದಿಃ - ಇರುವ

ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಇದ್ದವನು; ಭೂತಗಳಿಗೆ ಆದಿ ಕಾರಣನು. (೩೦)

ನಿಧಿರವ್ಯಯಃ - ಕಡಿಮೆಯಾಗದ ಸಂಪತ್ತು; ಅಕ್ಷಯ ನಿಧಿ. (೩೧)

ಸಂಭವಃ - ಉತ್ಪತ್ತಿ ಕಾರಣನು; ಸ್ವಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಹುಟ್ಟುವವನು;

ಅವತರಿಸುವವನು, ಭೂಮಿಗಳಿಯುವವನು. (೩೨) ಭಾವನಃ -

ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳನ್ನು

ಅನುಭವಿಸುವವನು; ಸತ್ಯಕಾಮಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನು ಭಾವಿಸುವವನು.

(೩೩) ಭರ್ತಾ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊತ್ತವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಪೊರೆಯುವವನು; ಎಲ್ಲವುಗಳ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಹೊತ್ತವನು;

ಭರಿಸುವವನು; ಪೋಷಿಸುವವನು; ಒಡೆಯನು. (೩೪) ಪ್ರಭವಃ -

ಯಾರಿಂದ ಎಲ್ಲವೂ ಹುಟ್ಟುವವೋ ಅವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜನ್ಮವುಳ್ಳವನು; ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ಕಾರಣನು. (೩೫) ಪ್ರಭುಃ - ಎಲ್ಲರ ಪ್ರಭು; ಒಡೆಯ; ಸರ್ವ ಸಮರ್ಥ. (೩೬) ಈಶ್ವರಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನು; ಸರ್ವೇಶ್ವರನು; ನಿರವಧಿಕ, ನಿರುಪಾಧಿಕ ಮತ್ತು ಅನ್ವರ್ಥ ಐಶ್ವರ್ಯವುಳ್ಳವನು.

13135018a ಸ್ವಯಂಭೂಃ ಶಂಭುರಾದಿತ್ಯಃ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಸ್ವನಃ|

13135018c ಅನಾದಿನಿಧನೋ ಧಾತಾ ವಿಧಾತಾ ಧಾತುರುತ್ತಮಃ||

(೩೭) ಸ್ವಯಂಭೂಃ - ತಾನಾಗಿಯೇ ಹುಟ್ಟಿದವನು; ತಾನಾಗಿಯೇ ಇರುವವನು; ತಾನಾಗಿಯೇ ಪ್ರಕಟವಾದವನು. (೩೮) ಶಂಭುಃ - ಆನಂದರೂಪಿ ಶಿವ-ಶಂಭುವೇ ಇವನು; ಸುಖವನ್ನು ಭಾವಿಸುವವನು.

(೩೯) ಆದಿತ್ಯಃ - ಅದಿತಿಯ ಮಗ; ಸೂರ್ಯ, ಆದಿತ್ಯ; ಆದಿತ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ಪುರುಷ. (೪೦) ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷಃ - ಕಮಲದಂತಹ ಕಣ್ಣುಳ್ಳವನು; ಸರ್ವವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವನು; ಪುಷ್ಕರ-ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷ-ಅಚ್ಚನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿ ಶರೀರಯಂತ್ರವನ್ನು ನಡೆಸುವವನು. (೪೧) ಮಹಾಸ್ವನಃ - ಜೋರಾದ ಧ್ವನಿಯುಳ್ಳವನು; ಮಹತ್ತಾದ ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪದ ನಾದವುಳ್ಳವನು. (೪೨)

ಅನಾದಿನಿಧನಃ - ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳಿಲ್ಲದವನು; ಆದಿ-ಅಂತ್ಯಗಳಿಲ್ಲದವನು. (೪೩) ಧಾತಾ - ಕೊಡುವವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊತ್ತವನು; ವಿಶ್ವವನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವವನು. (೪೪) ವಿಧಾತಾ - ಆಗುಹೋಗುಗಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿದವನು; ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಅವುಗಳ ಫಲಗಳನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವವನು; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧವಾಗಿ ಧರಿಸಿ ಪೋಷಿಸುವವನು. (೪೫) ಧಾತುರುತ್ತಮಃ

- ಮೂಲಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನು; ಬ್ರಹ್ಮನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು; ಉತ್ತಮ ಧಾತುವು; ಪ್ರಸನ್ನವಾದ ಧಾತುವು; ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜ್ಞಾನಧಾತುವು.

13135019a ಅಪ್ರಮೇಯೋ ಹೃಷೀಕೇಶಃ ಪದ್ಮನಾಭೋಽಮರಪ್ರಭುಃ|

13135019c ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಮನುಸ್ವಷ್ಟಾ ಸ್ಥವಿಷ್ಠಃ ಸ್ಥವಿರೋ ಧ್ರುವಃ||

(೪೬) ಅಪ್ರಮೇಯಃ - ಅಳತೆಯೇ ಇಲ್ಲದವನು, ಅಳೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೪೭) ಹೃಷೀಕೇಶಃ - ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯ; ಹರ್ಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಕೇಶರಾಶಿವುಳ್ಳವನು. (೪೮) ಪದ್ಮನಾಭಃ - ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಮವುಳ್ಳವನು; ಸೃಷ್ಟಿಸೂಚಕ ಪದ್ಮವನ್ನು ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ ಹೊಂದಿರುವವನು. (೪೯) ಅಮರಪ್ರಭುಃ - ಅಮರರಿಗೆ ಪ್ರಭುವು; ಇಂದ್ರ; ಅಮರನಾದ ಪ್ರಭು. (೫೦) ವಿಶ್ವಕರ್ಮಃ - ವಿಶ್ವದ ಶಿಲ್ಪಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ; ವಿಶ್ವರೂಪದ ಕರ್ಮವುಳ್ಳವನು; ವಿಶ್ವದ ರಚನೆ-ವಿನಾಶಾದಿ ಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳವನು; ಸರ್ವ ಕರ್ಮಿಸ್ವರೂಪನು. (೫೧) ಮನುಃ - ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನ್ವಂತರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೊಂದರ ಮೊದಲನೆಯ ಮನುಷ್ಯ ಮನುವು; ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪೀ; ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪೀ; ಮನನ ಮಾಡಬೇಕಾದವನು; ಮನನ ಮಾಡುವವನು; ಮನು ಪ್ರಜಾಪತಿ ರೂಪನು. (೫೨) ತ್ವಷ್ಟಾ - ಉಳಿಯಿಂದ ಕೆತ್ತಿ ವಿಶ್ವದ ವಿನ್ಯಾಸಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಸರು ತ್ವಷ್ಟಾ; ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತುವ ಮತ್ತು ಸಂಹಾರದಲ್ಲಿ ಕೊಚ್ಚಿ ಹಾಕುವ ಶಿಲ್ಪಿ. (೫೩) ಸ್ಥವಿಷ್ಠಃ - ಊಹಿಸಲೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಸ್ಥೂಲಕಾಯದವನು; ಅನೇಕ ವಿಶ್ವಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಿರುವವನು; ಸೂಕ್ಷ್ಮತಮದಿಂದ ಸ್ಥೂಲತಮನಾಗಿ

ವಿಸ್ತಾರಗೊಳ್ಳುವವನು. (೫೪) ಸ್ಥವಿರೋ ಧ್ರುವಃ - ಯಾವಾಗಲೂ ಇದ್ದವನು ಮತ್ತು ಇರುವವನು; ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿರುವವನು, ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸದೇ ಇರುವವನು; ವೃದ್ಧನು; ಸರ್ವಲೋಕಪಿತಾಮಹನಿಗಿಂತಲೂ ವೃದ್ಧನು; ಸ್ಥಿರನಾದವನು, ಶಾಶ್ವತನು.

13135020a ಅಗ್ರಾಹ್ಯಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ ಪ್ರತರ್ದನಃ|

13135020c ಪ್ರಭೂತಸ್ಮಿಕಕುಬ್ಧಾಮ ಪವಿತ್ರಂ ಮಂಗಲಂ ಪರಮ್||

(೫೫) ಅಗ್ರಾಹ್ಯಃ - ಗ್ರಹಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲದವನು; ಹಿಡಿತಕ್ಕೆ ಬರದವನು; ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ಆಗದವನು; ಮನಸ್ಸು-ಮಾತುಗಳಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ಆಗದವನು. (೫೬) ಶಾಶ್ವತಃ - ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವವನು; ಶಾಶ್ವತನಾದವನು; ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವವನು. (೫೭) ಕೃಷ್ಣಃ - ಕಪ್ಪುಬಣ್ಣದವನು; ಕೃಷ್ಣನು; ಆಕರ್ಷಿಸುವವನು; ಸೆಳೆಯುವವನು; ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಸ್ವರೂಪಿಯು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕರ್ಷಣೆ ಮಾಡುವವನು; ನೀಲವರ್ಣದವನು. (೫೮) ಲೋಹಿತಾಕ್ಷಃ - ಕೆಂಪುಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ಕ್ಷತ್ರಿಯಾವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾದ ರಕ್ತಾಂತ ಲೋಚನನು. (೫೯) ಪ್ರತರ್ದನಃ - ಹಿಂಸಿಸುವ ದುಷ್ಟಶಕ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ಮೂಲನಮಾಡುವವನು, ಎಲ್ಲ ದುಃಖಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮೂಲನಮಾಡುವವನು; ಧರ್ಮವಿರೋಧಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಹಿಂಸಿಸುವವನು; ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸುವವನು. (೬೦) ಪ್ರಭೂತಃ - ಇರುವ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಪ್ರಮುಖನಾದವನು; ಪುಷ್ಕಳನಾಗಿರುವವನು; ಪುಷ್ಕಳ ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಾದಿ ಸಂಪನ್ನನು. (೬೧) ತ್ರಿಕಕುಬ್ಧಾಮಃ - ವಿಶ್ವದ ಮುಕ್ಕಾಲು ಭಾಗವಾದ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಇರುವವನು; ಮೂರು ಲೋಕಗಳ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇರುವವನು; ಸರ್ವಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನು, ನಿವಾಸವುಳ್ಳವನು, ಅಥವಾ ಪ್ರಭಾವವುಳ್ಳವನು. (೬೨) ಪವಿತ್ರಂ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಾವನಗೊಳಿಸುವವನು; ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುವವನು; ಪ್ರಸಿದ್ಧವಜ್ರದಂಡದಿಂದ ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೬೩) ಮಂಗಲಂ ಪರಂ - ಎಲ್ಲರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಮಂಗಲವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಪರಮಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು.

13135021a ಈಶಾನಃ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಾಣೋ ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|
13135021c ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭೋ ಭೂಗರ್ಭೋ ಮಾಧವೋ ಮಧುಸೂದನಃ||

(೬೪) ಈಶಾನಃ⁶⁹⁷ - ಪರಮಶಕ್ತಿಗಳ ಒಡೆಯ ಶಿವ; ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪತಿಯಾದವನು; ಸರ್ವಸಮರ್ಥನು; ಸರ್ವಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು; ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೊಳಿಸುವ ಸ್ವಭಾವದವನು. (೬೫) ಪ್ರಾಣದಃ - ಪಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು ಮತ್ತು ಕಸಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು; ಬಲಪ್ರದನು; ಸಂಜೀವಕನು. (೬೬) ಪ್ರಾಣಃ - ಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿ. (೬೭) ಜ್ಯೇಷ್ಠಃ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಹಿರಿಯವನು. (೬೮) ಶ್ರೇಷ್ಠಃ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. (೬೯) ಪ್ರಜಾಪತಿಃ - ಹುಟ್ಟಿದ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಒಡೆಯ.

⁶⁹⁷ ಈಶಾನಃ ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಮೀಶ್ವರಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಣೋಽಧಿಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಶಿವೋ ಮೇ ಅಸ್ತು ಸದಾಶಿವೋಮ್ (ತೈತ್ತರೀಯ ಉಪನಿಷದ್). ತಮೀಶ್ವರಾಣಾಂ ಪರಮಂ ಮಹೇಶ್ವರಮ್ (ಶ್ವೇತಾವಾಸ್ಯ ಉಪನಿಷದ್). ಸರ್ವಸ್ಯ ವಶೀ ಸರ್ವಸ್ಯೇಶಾನಃ (ಬೃಹದಾರಣ್ಯಕ ಉಪನಿಷದ್).

(೨೦) ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ - ಹಿರಣ್ಮಯ ಬಹ್ಮಾಂಡವನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು. (೨೧) ಭೂಗರ್ಭಃ - ಭೂಮಂಡಲವನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಿದವನು. (೨೨) ಮಾಧವಃ - ಮಧುವಿನ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿ. (೨೩) ಮಧುಸೂದನಃ - ಮಧುವೆಂಬ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು.

13135022a ಈಶ್ವರೋ ವಿಕ್ರಮೀ ಧನ್ವೀ ಮೇಧಾವೀ ವಿಕ್ರಮಃ ಕ್ರಮಃ|

13135022c ಅನುತ್ತಮೋ ದುರಾಧರ್ಷಃ ಕೃತಜ್ಞಃ ಕೃತಿರಾತ್ಮವಾನ್||

(೨೪) ಈಶ್ವರಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಒಡೆಯನು. (೨೫) ವಿಕ್ರಮೀ - ವಿಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು. (೨೬) ಧನ್ವೀ - ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದವನು. (೨೭) ಮೇಧಾವೀ - ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿ. (೨೮) ವಿಕ್ರಮಃ - ಯಾರ ಸಹಾಯವೂ ಇಲ್ಲದೇ ಎಲ್ಲಿಗೂ ಸಂಚರಿಸಬಲ್ಲವನು. (೨೯) ಕ್ರಮಃ - ಎಲ್ಲಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೩೦) ಅನುತ್ತಮಃ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮನಾದವನು. (೩೧) ದುರಾಧರ್ಷಃ - ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಎದುರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೩೨) ಕೃತಜ್ಞಃ - ಯಾರು ಏನನ್ನು ಕೊಟ್ಟರೂ ಅದನ್ನೇ ಸ್ಮರಣೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಕೊಡುವವನು. (೩೩) ಕೃತಿಃ - ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೩೪) ಆತ್ಮವಾನ್ - ಎಲ್ಲರ ಆತ್ಮಗಳ ಆತ್ಮ.

13135023a ಸುರೇಶಃ ಶರಣಂ ಶರ್ಮ ವಿಶ್ವರೇತಾಃ ಪ್ರಜಾಭವಃ|

13135023c ಅಹಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ವ್ಯಾಲಃ ಪ್ರತ್ಯಯಃ ಸರ್ವದರ್ಶನಃ||

(೩೫) ಸುರೇಶಃ - ಸುರರಿಗೆ ಈಶ. (೩೬) ಶರಣಂ - ಶರಣಾಗತರಾದವರಿಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೩೭) ಶರ್ಮ -

ಆನಂದಮಯಿ. (೮೮) ವಿಶ್ವರೇತಾಃ - ವಿಶ್ವವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ರೇತಸ್ಸು, ವಿಶ್ವವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದ ವೀರ್ಯ. (೮೯) ಪ್ರಜಾಭವಃ - ಹುಟ್ಟಿದವುಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೯೦) ಅಹಃ - ಹಗಲು; ಬೆಳಕು. (೯೧) ಸಂವತ್ಸರಃ - ವರ್ಷ; ಹುಟ್ಟು-ಸಾವುಗಳ ಸಂಸಾರದಿಂದ ದಾಟಿಸುವವನು. (೯೨) ವ್ಯಾಲಃ - ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಯಾರಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು. (೯೩) ಪ್ರತ್ಯಯಃ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನಂಬಿಕಸ್ಥನಾಗಿರುವವನು; ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಇದ್ದುಕೊಂಡು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದುಕೊಂಡವನು. (೯೪) ಸರ್ವದರ್ಶನಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣುವವನು.

13135024a ಅಜಃ ಸರ್ವೇಶ್ವರಃ ಸಿದ್ಧಃ ಸಿದ್ಧಿಃ ಸರ್ವಾದಿರಚ್ಯುತಃ|

13135024c ವೃಷಾಕಪಿರಮೇಯಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಯೋಗವಿನಿಸ್ಸೃತಃ||

(೯೫) ಅಜಃ - ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದವನು. (೯೬) ಸರ್ವೇಶ್ವರಃ - ಎಲ್ಲದರ ಈಶ್ವರ. (೯೭) ಸಿದ್ಧಃ - ಎಲ್ಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು. (೯೮) ಸಿದ್ಧಿಃ - ಸಾಧಿಸಬೇಕಾದವನು. (೯೯) ಸರ್ವಾದಿಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಮೂಲ; ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೊದಲಿನವನು. (೧೦೦) ಅಚ್ಯುತಃ - ತಪ್ಪದವನು; ತಪ್ಪುಮಾಡದವನು. (೧೦೧) ವೃಷಾಕಪಿಃ - ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದ ವರಾಹ. (೧೦೨) ಅಮೇಯಾತ್ಮಾ - ಸೀಮಾತೀತ. (೧೦೩) ಸರ್ವಯೋಗವಿನಿಸ್ಸೃತಃ - ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರದೇ ಇರುವವನು; ಎಲ್ಲ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತನಾದವನು.

13135025a ವಸುರ್ವಸುಮನಾಃ ಸತ್ಯಃ ಸಮಾತ್ಮಾ ಸಂಮಿತಃ ಸಮಃ|

13135025c ಅಮೋಘಃ ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷೋ ವೃಷಕರ್ಮಾ ವೃಷಾಕೃತಿಃ||

(೧೦೪) ವಸುಃ - ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು; ಸಂಪತ್ತು; ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನು.⁶⁹⁸. (೧೦೫) ವಸುಮನಾಃ - ಮಹಾಮನಸ್ವಿ; ವಸುಗಳಿಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೧೦೬) ಸತ್ಯಃ - ನಿಜವಾದವನು (೧೦೭) ಸಮಾತ್ಮಾ - ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮನಾಗಿ ಕಾಣುವವನು; ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳಿಗೆ ವಿಚಲಿತನಾಗದವನು. (೧೦೮) ಸಂಮಿತಃ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಹಿತನಾದವನು. (೧೦೯) ಸಮಃ - ಸಮನಾದವನು. (೧೧೦) ಅಮೋಘಃ - ಹುಸಿಯಾಗದವನು. (೧೧೧) ಪುಂಡರೀಕಾಕ್ಷಃ - ಕಮಲದಂಥಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೧೧೨) ವೃಷಕರ್ಮಾ - ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗುವವನು. (೧೧೩) ವೃಷಾಕೃತಿಃ - ಧರ್ಮಕ್ಕಾಗಿ ಅನೇಕ ಆಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವವನು.

13135026a ರುದ್ರೋ ಬಹುಶಿರಾ ಬಭ್ರುವಿಶ್ವಯೋನಿಃ ಶುಚಿಶ್ರವಾಃ|

13135026c ಅಮೃತಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಸ್ಥಾನುರ್ವರಾರೋಹೋ ಮಹಾತಪಾಃ||

(೧೧೪) ರುದ್ರಃ - ಸಂಹಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ರೋದಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವ ರುದ್ರನು. (೧೧೫) ಬಹುಶಿರಾಃ - ಅನೇಕ ಶಿರಗಳುಳ್ಳವನು. (೧೧೬) ಬಭ್ರುಃ - ಲೋಕಗಳನ್ನು ಹೊತ್ತವನು; ಲೋಕಗಳ ಆಧಾರನು. (೧೧೭) ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ - ವಿಶ್ವದ ಕಾರಣನು. (೧೧೮) ಶುಚಿಶ್ರವಾಃ - ಯಾರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದರೆ ಶುದ್ಧಗೊಳಿಸುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು. (೧೧೯) ಅಮೃತಃ - ಯಾರಿಗೆ ಸಾವು ಅಥವಾ ಮರಣವೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲವೋ ಅವನು. (೧೨೦) ಶಾಶ್ವತಸ್ಥಾನುಃ - ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಚಲಿಸದೇ ಇರುವವನು. (೧೨೧)

⁶⁹⁸ ವಸೂನಾಂ ಪಾವಕಶ್ಚಾಸ್ಮಿ (ವಸುಗಳಲ್ಲಿ ಪಾವಕನು ನಾನು) - ಭಗವದ್ಗೀತೆ

ವರಾರೋಹಃ - ಉತ್ತಮ ಆರೋಹಣವಿರುವವನು. (೧೨೨)

ಮಹಾತಪಾಃ - ಮಹಾತಪಸ್ವಿ; ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಬೇಕಾಗಿರುವ
ಮಹಾಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು.

13135027a ಸರ್ವ ಗಃ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾನುವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೋ ಜನಾರ್ದನಃ|

13135027c ವೇದೋ ವೇದವಿದವ್ಯಂಗೋ ವೇದಾಂಗೋ ವೇದವಿತ್ಯವಿಃ||

(೧೨೩) ಸರ್ವ ಗಃ - ಎಲ್ಲಕಡೆ ಹೋಗುವವನು; ಎಲ್ಲಕಡೆ ಇರುವವನು.

(೧೨೪) ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾನುಃ - ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ ಹೊಳೆಯುವ
ಸೂರ್ಯ. (೧೨೫) ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಃ - ಶತ್ರು ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಿಂದ
ಮುತ್ತಿ ಓಡಿಸುವವನು. (೧೨೬) ಜನಾರ್ದನಃ - ದುಷ್ಟ ಜನರನ್ನು

ಪಿಡಿಸುವವನು. (೧೨೭) ವೇದಃ - ವೇದರೂಪಿ. (೧೨೮)

ವೇದವಿತ್ - ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನು. (೧೨೯) ಅವ್ಯಂಗಃ -

ಪರಿಪೂರ್ಣನಾದವನು. (೧೩೦) ವೇದಾಂಗಃ - ವೇದಗಳನ್ನೇ

ಅಂಗಗಳನ್ನಾಗುವವನು. (೧೩೧) ವೇದವಿತ್ - ವೇದಗಳನ್ನು

ಪಸರಿಸುವವನು. (೧೩೨) ಕವಿಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು.

13135028a ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷಃ ಕೃತಾಕೃತಃ|

13135028c ಚತುರಾತ್ಮಾ ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಶ್ಚ ತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರಶ್ಚ ತುರ್ಭುಜಃ||

(೧೩೩) ಲೋಕಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ಲೋಕಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು. (೧೩೪) ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷಃ

- ಸುರರ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು. (೧೩೫) ಧರ್ಮಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ಧರ್ಮಗಳ ಅಧ್ಯಕ್ಷನು.

(೧೩೬) ಕೃತಾಕೃತಃ - ಕಾರಣ-ಪರಿಣಾಮಸ್ವರೂಪನು. (೧೩೭)

ಚತುರಾತ್ಮಾ - ನಾಲ್ಕು ಸ್ವಭಾವಗಳುಳ್ಳವನು.⁶⁹⁹. (೧೩೮)

ಚತುರ್ವ್ಯೂಹಃ - ನಾಲ್ಕಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿಸುವವನು.⁷⁰⁰.

(೧೩೯) ಚತುರ್ದಂಷ್ಟ್ರಃ - ನಾಲ್ಕು ಕೋರೆದಾಡೆ ಹಲ್ಲುಗಳುಳ್ಳವನು.⁷⁰¹.

(೧೪೦) ಚತುರ್ಭುಜಃ - ನಾಲ್ಕು ಬಾಹುಗಳುಳ್ಳವನು.

13135029a ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುಭೋಜನಂ ಭೋಕ್ತಾ ಸಹಿಷ್ಣುರ್ಜಗದಾದಿಜಃ|

13135029c ಅನಘೋ ವಿಜಯೋ ಜೇತಾ ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ ಪುನರ್ವಸುಃ||

(೧೪೧) ಭ್ರಾಜಿಷ್ಣುಃ - ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನು. (೧೪೨) ಭೋಜನಂ -

---

⁶⁹⁹ ಬ್ರಹ್ಮಾದಕ್ಷಾದಯಃ ಕಾಲಸ್ತಥೈವಾಖಿಲಜಂತವಃ| ವಿಭೂತಯೋ
ಹರೇರೇತಾ ಜಗತಃ ಸೃಷ್ಟಿಹೇತವಃ|| ವಿಷ್ಣುರ್ಮನ್ವಾದಯಃ ಕಾಲಃ
ಸರ್ವಭೂತಾನಿ ಚ ದ್ವಿಜ| ಸ್ಥಿತೇನಿಮಿತ್ತಭೂತಸ್ಯ ವಿಷ್ಣೋರೇತಾ
ವಿಭೂತಯಃ|| ರುದ್ರಃ ಕಾಲೋಽಂತಕಾದ್ಯಾಶ್ಚ ಸಮಸ್ತಶ್ಚೈವ ಜಂತವಃ|
ಚತುರ್ಧಾ ಪ್ರಲಯಾಯೈತಾ ಜನಾರ್ದನವಿಭೂತಯಃ ಅರ್ಥಾತ್ ಬ್ರಹ್ಮ,
ದಕ್ಷಾದಿಗಳು, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಅಖಿಲ ಜಂತುಗಳು ಹರಿಯ ಸೃಷ್ಟಿಕಾಲದ
ವಿಭೂತಿಗಳು. ವಿಷ್ಣು, ಮನ್ವಾದಿಗಳು, ಕಾಲ ಮತ್ತು ಸರ್ವಭೂತಗಳು ಹರಿಯ
ಸ್ಥಿತಿಕಾಲದ ವಿಭೂತಿಗಳು. ರುದ್ರ, ಕಾಲ, ಅಂತಕಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಮಸ್ತ
ಜಂತುಗಳು ಹರಿಯ ಪ್ರಲಯಕಾಲದ ವಿಭೂತಿಗಳು (ವಿಷ್ಣುಪುರಾಣ,
೧.೨೨.೩೦-೩೨)

⁷⁰⁰ ವ್ಯೂಹ್ಯಾತ್ಮಾನಂ ಚತುರ್ಧಾ ವೈ ವಾಸುದೇವಾದಿಮೂರ್ತಿಭಿಃ|
ಸೃಷ್ಟ್ಯಾದೀನ ಪ್ರಕರೋತ್ಯೇಷ ವಿಶ್ವತಾತ್ಮಾ ಜನಾರ್ದನಃ|| ಅರ್ಥಾತ್
ವಿಶ್ವತಾತ್ಮಾ ವಿಷ್ಣುವು ವಾಸುದೇವಾದಿ ನಾಲ್ಕು (ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ,
ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಅನಿರುದ್ಧ) ಮೂರ್ತಿರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

⁷⁰¹ ನರಸಿಂಹಾವತಾರದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಕೋರೆದಾಡೆ ಹಲ್ಲುಗಳಿದ್ದವು.

ಭೋಜನ; ಆಹಾರ; ಭೋಗಿಸುವ ವಸ್ತು; ಅನುಭವಿಸಬಹುದಾದ ಪ್ರಕೃತಿ ಅಥವಾ ಮಾಯೆ. (೧೪೩) ಭೋಕ್ತಾ - ಭೋಗಿಸುವವನು; ಆಹಾರವನ್ನು ಸೇವಿಸುವವನು; ಪ್ರಕೃತಿ ಅಥವಾ ಮಾಯೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು. (೧೪೪) ಸಹಿಷ್ಣುಃ - ತನ್ನ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು; ದೈತ್ಯರನ್ನು ಬಗ್ಗಿಸುವವನು. (೧೪೫) ಜಗದಾದಿಜಃ - ಜಗದ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದ್ದವನು. (೧೪೬) ಅನಘಃ - ಪಾಪವಿಲ್ಲದವನು. (೧೪೭) ವಿಜಯಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಗೆದ್ದವನು. (೧೪೮) ಜೇತಾ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಮೀರಿದವನು. (೧೪೯) ವಿಶ್ವಯೋನಿಃ - ವಿಶ್ವದ ಕಾರಣನು. (೧೫೦) ಪುನರ್ವಸುಃ - ಪುನಃ ಪುನಃ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು.

13135030a ಉಪೇಂದ್ರೋ ವಾಮನಃ ಪ್ರಾಂಶುರಮೋಘಃ ಶುಚಿರೂರ್ಜಿತಃ|

13135030c ಅತೀಂದ್ರಃ ಸಂಗ್ರಹಃ ಸರ್ಗೋ ಧೃತಾತ್ಮಾ ನಿಯಮೋ ಯಮಃ||

(೧೫೧) ಉಪೇಂದ್ರಃ - ಇಂದ್ರನ ತಮ್ಮನು. (೧೫೨) ವಾಮನಃ - ವಾಮನರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಲಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಡಿದವನು. (೧೫೩) ಪ್ರಾಂಶುಃ - ಎತ್ತರವಾಗಿರುವವನು; ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಎತ್ತರವಾಗಿ ಬೆಳೆದವನು.⁷⁰² (೧೫೪) ಅಮೋಘಃ - ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾದವನು. (೧೫೫) ಶುಚಿಃ - ಶುದ್ಧನಾದವನು. (೧೫೬) ಊರ್ಜಿತಃ - ಅತ್ಯಂತ ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯು. (೧೫೭) ಅತೀಂದ್ರಃ - ಇಂದ್ರನನ್ನೂ ಮೀರಿದವನು. (೧೫೮) ಸಂಗ್ರಹಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನೊಳಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು. (೧೫೯) ಸರ್ಗಃ -

⁷⁰² ವಾಮನಾವತಾರದಲ್ಲಿ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮನಾಗಿ ಬೆಳೆದವನು

ಸೃಷ್ಟಿ ಅಥವಾ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವವನು. (೧೬೦) ಧೃತಾತ್ಮಾ -
 ಆತ್ಮವನ್ನು ಜನ್ಮ-ಮೃತ್ಯುಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಲ್ಲದೇ
 ಪೊರೆಯುವವನು. (೧೬೧) ನಿಯಮಃ - ಇರುವ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ
 ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನಿತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕನಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು. (೧೬೨)
ಯಮಃ - ಎಲ್ಲರ ಒಳಗಿದ್ದು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು.

13135031a ವೇದ್ಯೋ ವೈದ್ಯಃ ಸದಾಯೋಗೀ ವೀರಹಾ ಮಾಧವೋ ಮಧುಃ|

13135031c ಅತೀಂದ್ರಿಯೋ ಮಹಾಮಾಯೋ ಮಹೋತ್ಸಾಹೋ ಮಹಾಬಲಃ||

(೧೬೩) ವೇದ್ಯಃ - ತಿಳಿಯಬೇಕಾದವನು. (೧೬೪) ವೈದ್ಯಃ -
 ಚಿಕಿತ್ಸಕ; ರೋಗನಿವಾರಕನು. (೧೬೫) ಸದಾಯೋಗೀ - ಸದಾ
 ಯೋಗನಿರತನಾಗಿರುವವನು; ಯಾವಾಗಲೂ ಎಚ್ಚೆತ್ತಿರುವವನು.

(೧೬೬) ವೀರಹಾ - ವೀರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು. (೧೬೭) ಮಾಧವ
 - ಜ್ಞಾನಗಳ ಒಡೆಯ.⁷⁰³. (೧೬೮) ಮಧುಃ - ಅತ್ಯಂತ
 ತೃಪ್ತಿಯನ್ನೀಡುವ ಜೇನುತುಪ್ಪ. (೧೬೯) ಅತೀಂದ್ರಿಯಃ -
 ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಸಿಲುಕದವನು. (೧೭೦) ಮಹಾಮಾಯಃ - ಮಹಾ
 ಮಾಯೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಮಹಾಮಾಯಾವಿಯು. (೧೭೧)
ಮಹೋತ್ಸಾಹಃ - ಮಹಾ ಉತ್ಸಾಹವುಳ್ಳವನು. (೧೭೨) ಮಹಾಬಲಃ
 - ಮಹಾ ಬಲಶಾಲಿಯು.

⁷⁰³ ಮಾ ವಿದ್ಯಾ ಚ ಹರೇಃ ಪ್ರೋಕ್ತಾ ತಸ್ಯಾ ಈಶೋ ಯತೋ ಭವಾನ್|
 ತಸ್ಮಾತ್ ಮಾಧವ ನಾಮಾಸಿ ಧವಃ ಸ್ವಾಮೀತಿ ಶಬ್ದತಃ - ಹರಿಯೇ! ನೀನು
 ಜ್ಞಾನದ ಒಡೆಯ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮಾಧವ ಎನ್ನುವ ಹೆಸರು ಬಂದಿದೆ.
 ಮಾ ಎಂದರೆ ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಧವಃ ಎಂದರೆ ಸ್ವಾಮೀ (ಹರಿವಂಶ, ೩.೮೮.೪೯).

13135032a ಮಹಾಬುದ್ಧಿರ್ಮಹಾವೀರ್ಯೋ ಮಹಾಶಕ್ತಿರ್ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ|

13135032c ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಪುಃ ಶ್ರೀಮಾನಮೇಯಾತ್ಮಾ ಮಹಾದ್ರಿಧ್ಯಕ್||

(೧೭೩) ಮಹಾಬುದ್ಧಿಃ - ಮಹಾ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯು. (೧೭೪)

ಮಹಾವೀರ್ಯಃ - ಮಹಾ ವೀರ್ಯವುಳ್ಳವನು. (೧೭೫) ಮಹಾಶಕ್ತಿಃ

- ಮಹಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. (೧೭೬) ಮಹಾದ್ಯುತಿಃ - ಮಹಾ

ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನು. (೧೭೭) ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಪುಃ - ನಿರ್ಧರಿಸಲು

ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೧೭೮) ಶ್ರೀಮಾನ್ - ಎಲ್ಲ

ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದವನು. (೧೭೯) ಅಮೇಯಾತ್ಮಾ -

ಅಳೆಯಲಸಾಧ್ಯವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು. (೧೮೦) ಮಹಾದ್ರಿಧ್ಯಕ್ -

ಮಹಾ ಪರ್ವತವನ್ನು ಹೊತ್ತವನು.

13135033a ಮಹೇಷ್ಟಾಸೋ ಮಹೀಭರ್ತಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ ಸತಾಂ ಗತಿಃ|

13135033c ಅನಿರುದ್ಧಃ ಸುರಾನಂದೋ ಗೋವಿಂದೋ ಗೋವಿದಾಂ ಪತಿಃ||

(೧೮೧) ಮಹೇಷ್ಟಾಸಃ - ಮಹಾ ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದವನು. (೧೮೨)

ಮಹೀಭರ್ತಃ - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತವನು; ಪಾಲಿಸುವವನು.

(೧೮೩) ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ - ಶ್ರೀಯು ಯಾರಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾಳೋ ಅವನು.

(೧೮೪) ಸತಾಂ ಗತಿಃ - ಸಾಧುಗಳ ಗುರಿಯು. (೧೮೫) ಅನಿರುದ್ಧಃ -

ತಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೧೮೬) ಸುರಾನಂದಃ - ಸುರರಿಗೆ

ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೧೮೭) ಗೋವಿಂದಃ - ಭೂಮಿಯನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸಿದವನು.⁷⁰⁴; ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನಾದವನು ಮತ್ತು

⁷⁰⁴ ನಷ್ಟಾಂ ವೈ ಧರಣೀಂ ಪೂರ್ವಮವಿಂದಂ ವೈ ಗೃಹಾಗತಾಂ| ಗೋವಿಂದ ಇತಿ ತೇನಾಹಂ ದೈವೈರ್ವಾಗ್ಬಿರಭಿಷ್ಠತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಕದ್ದುಕೊಂಡು

ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನು.⁷⁰⁵ (೧೮೮) ಗೋವಿದಾಂ ಪತಿಃ -
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವವರ, ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಒಡೆಯ.

13135034a ಮರೀಚಿದರ್ಶಮನೋ ಹಂಸಃ ಸುಪರ್ಣೋ ಭುಜಗೋತ್ತಮಃ|
13135034c ಹಿರಣ್ಯನಾಭಃ ಸುತಪಾಃ ಪದ್ಮನಾಭಃ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ||

(೧೮೯) ಮರೀಚಿಃ - ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳವನು. (೧೯೦) ದಮನಃ -
ಬಗ್ಗಿಸುವವನು. (೧೯೧) ಹಂಸಃ - ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು.
(೧೯೨) ಸುಪರ್ಣಃ - ಸುಂದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳವನು. (೧೯೩)
ಭುಜಗೋತ್ತಮಃ - ಸರ್ಪಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನು. (೧೯೪) ಹಿರಣ್ಯನಾಭಃ
- ಬಂಗಾರದ ಬಣ್ಣದ ನಾಭಿಯುಳ್ಳವನು. (೧೯೫) ಸುತಪಾಃ -
ಉತ್ತಮ ತಪಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೧೯೬) ಪದ್ಮನಾಭಃ - ಕಮಲದಂತಹ
ನಾಭಿಯುಳ್ಳವನು. (೧೯೭) ಪ್ರಜಾಪತಿಃ - ಇರುವವುಗಳನ್ನು
ರಕ್ಷಿಸುವವನು.

ಸಮುದ್ರದ ಆಳದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಭೂಮಿಯನ್ನು ನಾನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿದೆ.
ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಗೋವಿಂದನೆಂದು (ಗೋ=ಭೂಮಿ, ವಿಂದ=ರಕ್ಷಕ)
ಅಮರರು ಮತ್ತು ವೇದಗಳು ಕರೆಯುತ್ತವೆ (ಮಹಾಭಾರತ, ಶಾಂತಿಪರ್ವ,
ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮ ಪರ್ವ).

⁷⁰⁵ ಅಹಂ ಕಿಲೇಂದ್ರೋ ದೇವಾನಾಂ ತ್ವಂ ಗವಾಮಿಂದ್ರತಾಂ ಗತಃ| ಗೋವಿಂದ
ಇತಿ ಲೋಕಾಸ್ತಾಂ ಸ್ತೋಷ್ಯಂತಿ ಭುವಿ ಶಾಶ್ವತಾಂ|| ಅರ್ಥಾತ್ ನಾನು
ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರ. ನೀನು ಗೋವುಗಳಿಗೆ ಇಂದ್ರ. ಆದುದರಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು
ಲೋಕಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಗೋವಿಂದ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾತಿಗೂ ಗೋ
ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ನೀನು ಮಾತನ್ನು ಕೊಡುವುದರಿಂದ ಪ್ರಭು! ನಿನ್ನನ್ನು ಋಷಿಗಳು
ಗೋವಿಂದನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ (ಹರಿವಂಶ, ೬೨.೪೩ ಮತ್ತು ೩.೮೮.೫೦).

13135035a ಅಮೃತ್ಯುಃ ಸರ್ವದೃಕ್ಸಿಂಹಃ ಸಂಧಾತಾ ಸಂಧಿಮಾನ್ಸಿ ರಃ|

13135035c ಅಜೋ ದುರ್ಮರ್ಷಣಃ ಶಾಸ್ತಾ ವಿಶ್ರುತಾತ್ಮಾ ಸುರಾರಿಹಾ||

(೧೯೮) ಅಮೃತ್ಯುಃ - ಮೃತ್ಯುವಿಲ್ಲದವನು. (೧೯೯) ಸರ್ವದೃಕ್ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣುವವನು. (೨೦೦) ಸಿಂಹಃ - ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವನು. (೨೦೧) ಸಂಧಾತಾ - ಕರ್ಮಫಲಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು. (೨೦೨) ಸಂಧಿಮಾನ್ - ಅನುಭವಿಸುವವನು. (೨೦೩) ಸ್ಥಿರಃ - ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವನು. (೨೦೪) ಅಜಃ - ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದವನು. (೨೦೫) ದುರ್ಮರ್ಷಣಃ - ಸಹಿಸಲಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೨೦೬) ಶಾಸ್ತಾ - ಗುರು; ಉಪದೇಶಿಸುವವನು. (೨೦೭) ವಿಶ್ರುತಾತ್ಮಾ - ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು. (೨೦೮) ಸುರಾರಿಹಾ - ಸುರರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು.

13135036a ಗುರುಗುರುತಮೋ ಧಾಮ ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ|

13135036c ನಿಮಿಷೋಽನಿಮಿಷಃ ಸ್ವಗ್ವೀ ವಾಚಸ್ಪತಿರುದಾರಧೀಃ||

(೨೦೯) ಗುರುಃ - ಗುರುವು. (೨೧೦) ಗುರುತಮಃ - ಹಿರಿಯ ಗುರುವು. (೨೧೧) ಧಾಮಃ - ಬೆಳಗುವವನು. (೨೧೨) ಸತ್ಯಃ - ನಿಜವಾದವನು. (೨೧೩) ಸತ್ಯಪರಾಕ್ರಮಃ - ಸತ್ಯವೇ ಪರಾಕ್ರಮವಾಗುವವನು. (೨೧೪) ನಿಮಿಷಃ - ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಕೊಂಡವನು. (೨೧೫) ಅನಿಮಿಷಃ - ಯಾವಾಗಲೂ ಎಚ್ಚರವಾಗಿರುವವನು. (೨೧೬) ಸ್ವಗ್ವೀ - ಹಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೨೧೭) ವಾಚಸ್ಪತಿರುದಾರಧೀಃ - ವಾಣಿಗೆ ಅಥವಾ ವೇದಗಳಿಗೆ ಒಡೆಯನು; ಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಔದಾರ್ಯ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವನು.

13135037a ಅಗ್ರಣೀಗ್ರಾಮಣೀಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ಮಾ ಯೋ ನೇತಾ ಸಮೀರಣಃ|

13135037c ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧಾ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಾ ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ ಸಹಸ್ರಪಾತ್||

(೨೧೮) ಅಗ್ರಣೀ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತ ಮುಂದಿರುವವನು; ಮುಂದಿರುವವರ ನಾಯಕನು. (೨೧೯) ಗ್ರಾಮಣೀ - ಗುಂಪುಗಳ ನಿರ್ದೇಶಕನು. (೨೨೦) ಶ್ರೀಮಾನ್ - ಶ್ರೀಮಂತನು. (೨೨೧) ನ್ಮಾಯಃ - ನ್ಯಾಯನು. (೨೨೨) ನೇತಾ - ನಾಯಕನು. (೨೨೩) ಸಮೀರಣಃ - ಜೀವಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಲನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪ್ರಾಣವು. (೨೨೪) ಸಹಸ್ರಮೂರ್ಧಾ - ಸಹಸ್ರಶಿರಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೨೫) ವಿಶ್ವಾತ್ಮ - ವಿಶ್ವದ ಆತ್ಮನು. (೨೨೬) ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷಃ - ಸಾವಿರ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೨೭) ಸಹಸ್ರಪಾತ್ - ಸಾವಿರ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನು.

13135038a ಆವರ್ತನೋ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ ಸಂವೃತಃ ಸಂಪ್ರಮರ್ದನಃ|

13135038c ಅಹಃ ಸಂವರ್ತಕೋ ವಹ್ನಿರನಿಲೋ ಧರಣೀಧರಃ||

(೨೨೮) ಆವರ್ತನಃ - ಸಂಸಾರಚಕ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವವನು. (೨೨೯) ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ - ಬಂಧನವಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮನು. (೨೩೦) ಸಂವೃತಃ - ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಮುಸುಕಲ್ಪಟ್ಟವನು. (೨೩೧) ಸಂಪ್ರಮರ್ದನಃ - ರುದ್ರ ಮತ್ತು ಕಾಲಗಳಾಗಿ ಮರ್ದಿಸುವವನು. (೨೩೨) ಅಹಃ ಸಂವರ್ತಕಃ - ಹಗಲನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವವನು. (೨೩೩) ವಹ್ನಿಃ - ಅಗ್ನಿಯು. (೨೩೪) ಅನಿಲಃ - ವಾಯುವು. (೨೩೫) ಧರಣೀಧರಃ - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತವನು.

13135039a ಸುಪ್ರಸಾದಃ ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವಧೃಗ್ವಿಶ್ವಭುಗ್ವಿಭುಃ|

13135039c ಸತ್ಕರ್ತಾ ಸತ್ಕೃತಃ ಸಾಧುರ್ಜಹ್ನುರ್ನಾರಾಯಣೋ ನರಃ||

(೨೩೬) ಸುಪ್ರಸಾದಃ - ಉತ್ತಮ ಪ್ರಸಾದಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು.

(೨೩೭) ಪ್ರಸನ್ನಾತ್ಮಾ - ಪ್ರಸನ್ನ ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು. (೨೩೮) ವಿಶ್ವಧೃಗ್

- ವಿಶ್ವದ ಒಡೆಯನು. (೨೩೯) ವಿಶ್ವಭುಗ್ - ವಿಶ್ವವನ್ನು

ಭೋಗಿಸುವವನು. (೨೪೦) ವಿಭುಃ - ಅನೇಕ ರೂಪವುಳ್ಳವನು.

(೨೪೧) ಸತ್ಕರ್ತಾ - ಒಳ್ಳೆಯವರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಮಾಡುವವನು.

(೨೪೨) ಸತ್ಕೃತಃ - ಸತ್ಕೃತನಾದವನು. (೨೪೩) ಸಾಧುಃ - ಸಾಧುವು.

(೨೪೪) ಜಹ್ನುಃ - ಜಹ್ನು ಋಷಿಯು; ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ಒಡೆಯುವವನು. (೨೪೫) ನಾರಾಯಣಃ - ನಾರಾಯಣನು. (೨೪೬)

ನರಃ - ನರನು.

13135040a ಅಸಂಖ್ಯೇಯೋಽಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮಾ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಶಿಷ್ಟಕೃಚ್ಚುಚಿಃ|

13135040c ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ ಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪಃ ಸಿದ್ಧಿದಃ ಸಿದ್ಧಿಸಾಧನಃ||

(೨೪೭) ಅಸಂಖ್ಯೇಯಃ - ಎಣಿಕೆಗೆ ಸಿಲುಕದವನು. (೨೪೮)

ಅಪ್ರಮೇಯಾತ್ಮಾ - ಅಳತೆಗೆ ಸಿಗದ ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು. (೨೪೯)

ವಿಶಿಷ್ಟಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಅತಿಶಯನಾದವನು; ವಿಶಿಷ್ಟನಾದವನು.

(೨೫೦) ಶಿಷ್ಟಕೃತ್ - ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೨೫೧) ಶುಚಿಃ -

ಶುದ್ಧನಾದವನು. (೨೫೨) ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದವನು.

(೨೫೩) ಸಿದ್ಧಸಂಕಲ್ಪಃ - ಎಲ್ಲ ಸಂಕಲ್ಪಗಳನ್ನೂ ಸಾಧಿಸಿದವನು.

(೨೫೪) ಸಿದ್ಧಿದಃ - ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೨೫೫) ಸಿದ್ಧಿಸಾಧನಃ

- ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಸಾಧನನು.

13135041a ವೃಷಾಹೀ ವೃಷಭೋ ವಿಷ್ಣುರ್ವೃಷಪರ್ವಾ ವೃಷೋದರಃ|

13135041c ವರ್ಧನೋ ವರ್ಧಮಾನಶ್ಚ ವಿವಿಕ್ತಃ ಶ್ರುತಿಸಾಗರಃ||

(೨೫೬) ವೃಷಾಹೀ - ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿವರಿಸುವವನು. (೨೫೭)
ವೃಷಭಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬೇಕಾದುದನ್ನು ಸುರಿಸುವವನು. (೨೫೮) ವಿಷ್ಣುಃ
- ಎಲ್ಲದರಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನು. (೨೫೯) ವೃಷಪರ್ವಾ -
ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಪಾದಗಳಾಗುಳ್ಳವನು. (೨೬೦) ವೃಷೋದರಃ -
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉದರದಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು. (೨೬೧)
ವರ್ಧನಃ - ವೃದ್ಧಿಸುವವನು. (೨೬೨) ವರ್ಧಮಾನಃ -
ವೃದ್ಧಿಗೊಳ್ಳುವವನು. (೨೬೩) ವಿವಿಕ್ತಃ - ಒಂಟಿ; ಏಕಾಂಗಿಯು.
(೨೬೪) ಶೃತಿಸಾಗರಃ - ಶೃತಿಗಳ ಸಾಗರನು.

13135042a ಸುಭುಜೋ ದುರ್ಧರೋ ವಾಗ್ಮೀ ಮಹೇಂದ್ರೋ ವಸುದೋ ವಸುಃ|
13135042c ನೈಕರೂಪೋ ಬೃಹದ್ರೂಪಃ ಶಿಪಿವಿಷ್ಣುಃ ಪ್ರಕಾಶನಃ||

(೨೬೫) ಸುಭುಜಃ - ಸುಂದರ ಭುಜಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೬೬) ದುರ್ಧರಃ
- ಆತ್ಮದಲ್ಲಿ ಧರಿಸಲು ಕಷ್ಟನಾದವನು. (೨೬೭) ವಾಗ್ಮೀ - ಮಾತಿನಲ್ಲಿ
ಚತುರನು. (೨೬೮) ಮಹೇಂದ್ರಃ - ಮಹಾ ಇಂದ್ರನು. (೨೬೯)
ವಸುದಃ - ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೨೭೦) ವಸುಃ - ಸಂಪತ್ತು.
(೨೭೧) ನೈಕರೂಪಃ - ಒಂದೇ ರೂಪದಲ್ಲದವನು; ಅನೇಕ
ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೭೨) ಬೃಹದ್ರೂಪಃ - ಮಹಾ
ರೂಪವುಳ್ಳವನು. (೨೭೩) ಶಿಪಿವಿಷ್ಣುಃ - ಯಜ್ಞಪಶುವಿನ ಆತ್ಮನು.
(೨೭೪) ಪ್ರಕಾಶನಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸುವವನು.

13135043a ಓಜಸ್ತೇಜೋ ದ್ಯುತಿಧರಃ ಪ್ರಕಾಶಾತ್ಮಾ ಪ್ರತಾಪನಃ|
13135043c ಋದ್ಧಃ ಸ್ವಷ್ಟಾಕ್ಷರೋ ಮಂತ್ರಶ್ಚಂದ್ರಾಂಶುರ್ಭಾಸ್ಕರದ್ಯುತಿಃ||

(೨೭೫) ಓಜಸ್ತೇಜೋ ದ್ಯುತಿಧರಃ - ಜೀವಶಕ್ತಿ; ತೇಜಸ್ಸು; ಬೆಳಕನ್ನು

ಧರಿಸಿದವನು. (೨೭೬) ಪ್ರಕಾಶಾತ್ಮಾ - ಪ್ರಾಕಾಶಿಸುವ
 ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು. (೨೭೭) ಪ್ರತಾಪನಃ - ಪತಾಪವುಳ್ಳವನು; ಶಕ್ತಿಯನ್ನು
 ನೀಡುವವನು. (೨೭೮) ಋದ್ಧಃ - ಐಶ್ವರ್ಯವಂತನು. (೨೭೯)
 ಸ್ವಷ್ಟಾಕ್ಷರಃ - ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಅಕ್ಷರಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೮೦) ಮಂತ್ರಃ -
 ಮಂತ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೨೮೧) ಚಂದ್ರಾಂತುಃ - ಚಂದ್ರನ
 ಕಿರಣಸ್ವರೂಪನು. (೨೮೨) ಭಾಸ್ಕರದ್ಯುತಿಃ - ಭಾಸ್ಕರನಂತೆ
 ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನಾದವನು.

13135044a ಅಮೃತಾಂಶೂದ್ಭವೋ ಭಾನುಃ ಶಶಬಿಂದುಃ ಸುರೇಶ್ವರಃ|

13135044c ಔಷಧಂ ಜಗತಃ ಸೇತುಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

(೨೮೩) ಅಮೃತಾಂಶೂದ್ಭವಃ - ಚಂದ್ರನ ಮೂಲನು. (೨೮೪)
 ಭಾನುಃ - ಸೂರ್ಯನು. (೨೮೫) ಶಶಬಿಂದುಃ - ಚಂದ್ರನು. (೨೮೬)
 ಸುರೇಶ್ವರಃ - ಸುರರಿಗೆ ಈಶ್ವರನು. (೨೮೭) ಔಷಧಂ - ಔಷಧಿಯು.
 (೨೮೮) ಜಗತಃ ಸೇತುಃ - ಜಗತ್ತಿನ ಸೇತುವೆಯು. (೨೮೯)
 ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಕ್ರಮಃ - ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳನ್ನೇ
 ಪರಾಕ್ರಮವಾಗುಳ್ಳವನು.

13135045a ಭೂತಭವ್ಯಭವನ್ನಾಥಃ ಪವನಃ ಪಾವನೋಽನಿಲಃ⁷⁰⁶|

13135045c ಕಾಮಹಾ ಕಾಮಕೃತ್ಯಾಂತಃ ಕಾಮಃ ಕಾಮಪ್ರದಃ ಪ್ರಭುಃ||

(೨೯೦) ಭೂತಭವ್ಯಭವನ್ನಾಥಃ - ಆಗಿಹೋಗಿದ್ದುದರ,
 ಆಗುತ್ತಿರುವುದರ ಮತ್ತು ಮುಂದೆ ಆಗುವುದರ ನಾಥನು. (೨೯೧)

⁷⁰⁶ ಅನಲಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ.

ಪವನಃ - ಪಾವನಗೊಳಿಸುವವನು. (೨೯೨) ಪಾವನಃ - ಚಲಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವವನು. (೨೯೩) ಅನಿಲಃ - ಪ್ರಾಣದ ಉಸಿರು. (೨೯೪)
ಕಾಮಹಾ - ಆಸೆಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವವನು. (೨೯೫) ಕಾಮಕೃತ್ - ಕಾಮಗಳನ್ನು ಪೂರೈಸುವವನು. (೨೯೬) ಕಾಂತಃ - ಸುಂದರನು. (೨೯೭) ಕಾಮಃ - ಆಸೆಗಳು. (೨೯೮) ಕಾಮಪ್ರದಃ - ಬಯಸಿದುದನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೨೯೯) ಪ್ರಭುಃ - ಒಡೆಯ.

13135046a ಯುಗಾದಿಕೃದ್ಯುಗಾವರ್ತೋ ನೈಕಮಾಯೋ ಮಹಾಶನಃ|

13135046c ಅದೃಶ್ಯೋ ವ್ಯಕ್ತರೂಪಶ್ಚ ಸಹಸ್ರಜಿದನಂತಜಿತ್||

(೩೦೦) ಯುಗಾದಿಕೃತ್ - ಯುಗವನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೩೦೧)
ಯುಗಾವರ್ತಃ - ಯುಗಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು.
(೩೦೨) ನೈಕಮಾಯಃ - ಅನೇಕ ಮಾಯೆಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೦೩)
ಮಹಾಶನಃ - ಅತಿಹೆಚ್ಚು ತಿನ್ನುವವನು. (೩೦೪) ಅದೃಶ್ಯಃ - ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣಿಸದವನು. (೩೦೫) ವ್ಯಕ್ತರೂಪಃ - ವ್ಯಕ್ತರೂಪಿಯು. (೩೦೬)
ಸಹಸ್ರಜಿತ್ - ಸಾವಿರರನ್ನು ಗೆದ್ದವನು. (೩೦೭) ಅನಂತಜಿತ್ - ಅನಂತ ಸಂಖ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಯಿಸಿದವನು.

13135047a ಇಷ್ಟೋ ವಿಶಿಷ್ಟಃ ಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಃ ಶಿಖಂಡೀ ನಹುಷೋ ವೃಷಃ|

13135047c ಕ್ರೋಧಹಾ ಕ್ರೋಧಕೃತ್ಕರ್ತಾ ವಿಶ್ವಬಾಹುರ್ಮಹೀಧರಃ||

(೩೦೮) ಇಷ್ಟಃ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಷ್ಟನಾದವನು; ಬೇಕಾದವನು. (೩೦೯)
ಅವಿಶಿಷ್ಟಃ - ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಇರುವವನು. (೩೧೦)
ಶಿಷ್ಟೇಷ್ಟಃ - ಶಿಷ್ಟರು ಇಷ್ಟಪಡುವವನು; ಕಲಿತವರು ಇಷ್ಟಪಡುವವನು. (೩೧೧) ಶಿಖಂಡಿಃ - ನವಿಲುಗರಿಯಿಂದ

ಅಲಂಕೃತನಾದವನು. (೩೧೨) ನಹುಷಃ - ತನ್ನ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಇತರರನ್ನು ಮೋಹಿಸುವವನು. (೩೧೩) ವೃಷಃ - ಧರ್ಮನು.⁷⁰⁷.
 (೩೧೪) ಕ್ರೋಧಹಾ - ಕ್ರೋಧವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು. (೩೧೫)
ಕ್ರೋಧಕೃತ್ಯರ್ತಾ - ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು;
 ಕ್ರೋಧವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೩೧೬) ವಿಶ್ವಬಾಹುಃ -
 ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಾಹುಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು. (೩೧೭) ಮಹೀಧರಃ -
 ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತವನು.

13135048a ಅಚ್ಯುತಃ ಪ್ರಥಿತಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣದೋ ವಾಸವಾನುಜಃ|

13135048c ಅಪಾಂ ನಿಧಿರಧಿಷ್ಠಾನಮಪ್ರಮತ್ತಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ||

(೩೧೮) ಅಚ್ಯುತಃ - ಯಾವುದೇ ದೋಷಗಳೂ ಇಲ್ಲದವನು. (೩೧೯)
ಪ್ರಥಿತಃ - ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು. (೩೨೦) ಪ್ರಾಣಃ - ಪ್ರಾಣನು. (೩೨೧)
ಪ್ರಾಣದಃ - ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೩೨೨) ವಾಸವಾನುಜಃ -
 ಇಂದ್ರನ ತಮ್ಮನು. (೩೨೩) ಅಪಾಂ ನಿಧಿಃ - ಸಮುದ್ರನು. (೩೨೪)
ಅಧಿಷ್ಠಾನಂ - ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು. (೩೨೫) ಅಪ್ರಮತ್ತಃ - ಯಾವಾಗಲೂ
 ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರುವವನು. (೩೨೬) ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಃ -
 ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತನಾಗಿರುವವನು.

⁷⁰⁷ ವೃಷೋ ಹಿ ಭಗವಾನ್ ಧರ್ಮಃ ಸ್ಮೃತೋ ಲೋಕೇಷು ಭಾರತ|
 ನೈಘಂಟುಕಪದಾಖ್ಯಾನೈರ್ವಿದ್ಧಿ ಮಾಂ ವೃಷ ಇತ್ಯುತ|| ಅರ್ಥಾತ್
 ನಿಘಂಟುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವೃಷ ಎನ್ನುವ ಶಬ್ದಕ್ಕೆ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ ಅರ್ಥವಿದೆ.
 ಆದುದರಿಂದ ನನ್ನನ್ನು ಧರ್ಮವೆಂದೇ ತಿಳಿ (ಮಹಾಭಾರತ, ಶಾಂತಿಪರ್ವ,
 ೩೩೦.೨೩).

13135049a ಸ್ತಂದಃ ಸ್ತಂದಧರೋ ಧುರ್ಯೋ ವರದೋ ವಾಯುವಾಹನಃ|

13135049c ವಾಸುದೇವೋ ಬೃಹದ್ಭಾನುರಾದಿದೇವಃ ಪುರಂದರಃ||

(೩೨೭) ಸ್ತಂದಃ - ಅಮೃತದಂತೆ ಸುರಿಯುವವನು;

ಹರಿದುಹೋಗುವವನು. (೩೨೮) ಸ್ತಂದಧರಃ - ಉತ್ತಮ

ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವವನು. (೩೨೯) ಧುರ್ಯಃ - ಸೃಷ್ಟಿಯೇ

ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಗಳ ನೇತಾರನು. (೩೩೦) ವರದಃ -

ವರಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೩೩೧) ವಾಯುವಾಹನಃ - ವಾಯುವನ್ನೇ

ವಾಹನವನ್ನಾಗಿಸಿಕೊಂಡವನು; ಪ್ರಾಣವಾಯುವಿನ ನಿರ್ದೇಶಕನು.

(೩೩೨) ವಾಸುದೇವಃ - ಎಲ್ಲದರ ಒಳಗೂ ಇದ್ದು ಆಟವಾಡುವವನು.

(೩೩೩) ಬೃಹದ್ಭಾನುಃ - ಮಹಾಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೩೪)

ಆದಿದೇವಃ - ಮೊದಲ ದೇವತೆಯು. (೩೩೫) ಪುರಂದರಃ -

ಪುರಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದವನು.

13135050a ಅಶೋಕಸ್ತಾರಣಸ್ತಾರಃ ಶೂರಃ ಶೌರಿರ್ಜನೇಶ್ವರಃ|

13135050c ಅನುಕೂಲಃ ಶತಾವರ್ತಃ ಪದ್ಮಿ ಪದ್ಮನಿಭೇಕ್ಷಣಃ||

(೩೩೬) ಅಶೋಕಃ - ಶೋಕವಿಲ್ಲದವನು. (೩೩೭) ತಾರಣಃ -

ದಾಟಿಸುವವನು. (೩೩೮) ತಾರಃ - ಉಳಿಸುವವನು. (೩೩೯) ಶೂರಃ

- ಶೂರನು. (೩೪೦) ಶೌರಿಃ - ಶೂರನ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದವನು.

(೩೪೧) ಜನೇಶ್ವರಃ - ಜನರ ಈಶ್ವರನು. (೩೪೨) ಅನುಕೂಲಃ -

ಅನುಕೂಲನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಒದಗಿಸಿಕೊಡುವವನು. (೩೪೩)

ಶತಾವರ್ತಃ - ನೂರಾರು ಬಾರಿ ಹುಟ್ಟಿಬರುವವನು. (೩೪೪) ಪದ್ಮಿ

- ಪದ್ಮವನ್ನು ಹಿಡಿದವನು. (೩೪೫) ಪದ್ಮನಿಭೇಕ್ಷಣಃ - ಪದ್ಮದಂತಹ

ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು.

13135051a ಪದ್ಮನಾಭೋಽರವಿಂದಾಕ್ಷಃ ಪದ್ಮಗರ್ಭಃ ಶರೀರಭೃತ್|

13135051c ಮಹರ್ಧಿರೈದ್ಯೋ ವೃದ್ಧಾತ್ಮಾ ಮಹಾಕ್ಷೋ ಗರುಡಧ್ವಜಃ||

(೩೪೬) ಪದ್ಮನಾಭಃ - ಪದ್ಮವೇ ನಾಭವನ್ನಾಗುಳ್ಳವನು. (೩೪೭)

ಅರವಿಂದಾಕ್ಷಃ - ಕಮಲದಂಥಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೪೮)

ಪದ್ಮಗರ್ಭಃ - ಪದ್ಮವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿದವನು. (೩೪೯) ಶರೀರಭೃತ್ -

ಶರೀರವನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವನು. (೩೫೦) ಮಹರ್ಧಿಃ - ಅತ್ಯಂತ

ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನು. (೩೫೧) ಖುದ್ಧಃ - ವಿಶಾಲವಾಗಿ

ಹರಡಿಕೊಂಡಿರುವವನು. (೩೫೨) ವೃದ್ಧಾತ್ಮಾ - ಪುರಾತನ ಆತ್ಮನು.

(೩೫೩) ಮಹಾಕ್ಷಃ - ವಿಶಾಲವಾದ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೩೫೪)

ಗರುಡಧ್ವಜಃ - ಧ್ವಜದಲ್ಲಿ ಗರುಡನನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು.

13135052a ಅತುಲಃ ಶರಭೋ ಭೀಮಃ ಸಮಯಜ್ಞೋ ಹವಿರ್ಹರಿಃ|

13135052c ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್ಸಮಿತಿಂಜಯಃ||

(೩೫೫) ಅತುಲಃ - ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದವನು. (೩೫೬) ಶರಭಃ -

ಅಂತರಾತ್ಮನು. (೩೫೭) ಭೀಮಃ - ಭಯಂಕರನಾದವನು. (೩೫೮)

ಸಮಯಜ್ಞಃ - ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನು. (೩೫೯) ಹವಿರ್ಹರಿಃ -

ಹವಿಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನು. (೩೬೦) ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಣಃ -

ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳೂ ಒಂದನ್ನೇ ಸೂಚಿಸುವವನು. (೩೬೧) ಲಕ್ಷ್ಮೀವಾನ್

- ಲಕ್ಷ್ಮೀವಂತನು. (೩೬೨) ಸಮಿತಿಂಜಯಃ - ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯವನ್ನೇ

ಗಳಿಸುವವನು.

13135053a ವಿಕ್ಷರೋ ರೋಹಿತೋ ಮಾರ್ಗೋ ಹೇತುರ್ದಾಮೋದರಃ ಸಹಃ|

13135053c ಮಹೀಧರೋ ಮಹಾಭಾಗೋ ವೇಗವಾನಮಿತಾಶನಃ||

(೩೬೩) ವಿಕ್ಷರಃ - ನಾಶವಾಗದೇ ಇರುವವನು. (೩೬೪) ರೋಹಿತಃ - ಕೆಂಪುಬಣ್ಣದವನು. (೩೬೫) ಮಾರ್ಗಃ - ಮಾರ್ಗನು. (೩೬೬) ಹೇತುಃ - ಕಾರಣನು. (೩೬೭) ದಾಮೋದರಃ - ಶಿಸ್ತಿನಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವನು. (೩೬೮) ಸಹಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೩೬೯) ಮಹೀಧರಃ - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತವನು. (೩೭೦) ಮಹಾಭಾಗಃ - ಮಹಾಭಾಗ್ಯವಂತನು. (೩೭೧) ವೇಗವಾನಃ - ವೇಗವಂತನು. (೩೭೨) ಅಮಿತಾಶನಃ - ಅತಿಯಾದ ಹಸಿವೆಯುಳ್ಳವನು.

13135054a ಉದ್ಭವಃ ಕ್ಷೋಭಣೋ ದೇವಃ ಶ್ರೀಗರ್ಭಃ ಪರಮೇಶ್ವರಃ|

13135054c ಕರಣಂ ಕಾರಣಂ ಕರ್ತಾ ವಿಕರ್ತಾ ಗಹನೋ ಗುಹಃ||

(೩೭೩) ಉದ್ಭವಃ - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೂಲಕಾರಣನು. (೩೭೪) ಕ್ಷೋಭಣಃ - ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುವವನು. (೩೭೫) ದೇವಃ - ದೇವನು. (೩೭೬) ಶ್ರೀಗರ್ಭಃ - ಶ್ರೀಯನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇರಿಸಿಕೊಂಡವನು. (೩೭೭) ಪರಮೇಶ್ವರಃ - ಪರಮೇಶ್ವರನು. (೩೭೮) ಕರಣಂ - ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧನನು. (೩೭೯) ಕಾರಣಂ - ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣನು. (೩೮೦) ಕರ್ತಾ - ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೩೮೧) ವಿಕರ್ತಾ - ವಿಚಿತ್ರ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು. (೩೮೨) ಗಹನಃ - ಆಳವಾಗುಳ್ಳವನು. (೩೮೩) ಗುಹಃ - ಗುಪ್ತನಾಗಿರುವವನು.

13135055a ವ್ಯವಸಾಯೋ ವ್ಯವಸ್ಥಾನಃ ಸಂಸ್ಥಾನಃ ಸ್ಥಾನದೋ ಧ್ರುವಃ|

13135055c ಪರದ್ವಿಃ ಪರಮಃ ಸ್ಪಷ್ಟಸ್ತುಷ್ಠಃ ಪುಷ್ಪಃ ಶುಭೇಕ್ಷಣಃ||

(೩೮೪) ವ್ಯವಸಾಯಃ - ನಿರ್ಧಾರವುಳ್ಳವನು. (೩೮೫) ವ್ಯವಸ್ಥಾನಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಅಳಪಾಯನು. (೩೮೬) ಸಂಸ್ಥಾನಃ - ಕೊನೆಯದಾದ ತಾಣನು. (೩೮೭) ಸ್ಥಾನದಃ - ಉತ್ತಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೩೮೮) ಧ್ರುವಃ - ನಿಶ್ಚಯ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವನು. (೩೮೯) ಪರರ್ಥಿಃ - ಪರಮ ಅವತಾರನು. (೩೯೦) ಪರಮಸ್ವಷ್ಟಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸ್ವಷ್ಟನಾದವನು. (೩೯೧) ತುಷ್ಟಃ - ಸಂತುಷ್ಟನಾದವನು. (೩೯೨) ಪುಷ್ಟಃ - ಪುಷ್ಟನಾದವನು. (೩೯೩) ಶುಭೇಕ್ಷಣಃ - ಶುಭಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು.

13135056a ರಾಮೋ ವಿರಾಮೋ ವಿರತೋ ಮಾರ್ಗೋ ನೇಯೋ ನಯೋಽನಯಃ|

13135056c ವೀರಃ ಶಕ್ತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ||

(೩೯೪) ರಾಮಃ - ಆನಂದವನ್ನೀಯುವವನು. (೩೯೫) ವಿರಾಮಃ - ಗುರಿಯು. (೩೯೬) ವಿರತಃ - ಕಾಮರಹಿತನು. (೩೯೭) ಮಾರ್ಗಃ - ಮಾರ್ಗವು. (೩೯೮) ನೇಯಃ - ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವವನು. (೩೯೯) ನಯಃ - ನಾಯಕನು. (೪೦೦) ಅನಯಃ - ಯಾರಿಂದಲೂ ಕರೆದುಕೊಂಡುಹೋಗಲ್ಪಡದವನು. (೪೦೧) ವೀರಃ - ವೀರನು. (೪೦೨) ಶಕ್ತಿಮತಾಂ ಶ್ರೇಷ್ಠಃ - ಶಕ್ತಿವಂತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು. (೪೦೩) ಧರ್ಮಃ - ಧರ್ಮನು. (೪೦೪) ಧರ್ಮವಿದುತ್ತಮಃ - ಧರ್ಮವಿದುಗಳಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನು.

13135057a ವೈಕುಂಠಃ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಣಃ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಣವಃ ಪೃಥುಃ|

13135057c ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ ಶತ್ರುಘ್ನೋ ವ್ಯಾಪ್ತೋ ವಾಯುರಧೋಕ್ಷಜಃ||

(೪೦೫) ವೈಕುಂಠಃ - ಉಳಿಸುವವನು; ಕೆಟ್ಟದಾರಿಗೆ

ಹೋಗುವುದರಿಂದ ಉಳಿಸುವವನು. (೪೦೬) ಪುರುಷಃ -
 ಮೊದಲನೆಯ ವ್ಯಕ್ತಿಯು. (೪೦೭) ಪ್ರಾಣಃ - ಪ್ರಾಣ; ಜೀವನು (೪೦೮)
ಪ್ರಾಣದಃ - ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೪೦೯) ಪ್ರಣವಃ -
 ಸ್ತುತಿಯು. (೪೧೦) ಪ್ರಥುಃ - ಅತಿದೊಡ್ಡ, ವಿಶಾಲನಾದವನು.
 (೪೧೧) ಹಿರಣ್ಯಗರ್ಭಃ - ಹಿರಣ್ಯವನ್ನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡವನು.
 (೪೧೨) ಶತ್ರುಘ್ನಃ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು. (೪೧೩)
ವ್ಯಾಪ್ತಃ - ಪಸರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು. (೪೧೪) ವಾಯುಃ - ವಾಯುವು.
 (೪೧೫) ಅಧೋಕ್ಷಜಃ - ಕಡಿಮೆಯಾಗದ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು.

13135058a ಋತುಃ ಸುದರ್ಶನಃ ಕಾಲಃ ಪರಮೇಷ್ಟೀ ಪರಿಗ್ರಹಃ|

13135058c ಉಗ್ರಃ ಸಂವತ್ಸರೋ ದಕ್ಷೋ ವಿಶ್ರಾಮೋ ವಿಶ್ವದಕ್ಷಿಣಃ||

(೪೧೬) ಋತುಃ - ಋತುವು(೪೧೭) ಸುದರ್ಶನಃ - ಸುಂದರವಾಗಿ
 ಕಾಣುವವನು; ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ. (೪೧೮) ಕಾಲಃ - ಕಾಲ. (೪೧೯)
ಪರಮೇಷ್ಟಿಃ - ಅತ್ಯಂತ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. (೪೨೦) ಪರಿಗ್ರಹಃ -
 ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನು. (೪೨೧) ಉಗ್ರಃ - ಉಗ್ರನಾದವನು. (೪೨೨)
ಸಂವತ್ಸರಃ - ಸಂವತ್ಸರ; ವರ್ಷ. (೪೨೩) ದಕ್ಷಃ - ದಕ್ಷನಾದವನು;
 ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷ. (೪೨೪) ವಿಶ್ರಾಮಃ - ವಿಶ್ರಮಿಸಿರುವವನು. (೪೨೫)
ವಿಶ್ವದಕ್ಷಿಣಃ - ಅತ್ಯಂತ ಕುಶಲಿಯಾದವನು.

13135059a ವಿಸ್ತಾರಃ ಸ್ಥಾವರಃ ಸ್ಥಾನುಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ಬೀಜಮವ್ಯಯಮ್|

13135059c ಅರ್ಥೋಽನರ್ಥೋ ಮಹಾಕೋಶೋ ಮಹಾಭೋಗೋ ಮಹಾಧನಃ||

(೪೨೬) ವಿಸ್ತಾರಃ - ವಿಸ್ತರಿಸಿದವನು. (೪೨೭) ಸ್ಥಾವರಸ್ಥಾನುಃ -
 ಒಂದೇಕಡೆ ನೆಲೆಸಿರುವವನು; ಅಲುಗಾಡದವನು. (೪೨೮) ಪ್ರಮಾಣಂ

- ಪ್ರಮಾಣ, ಸಾಕ್ಷಿ. (೪೨೯) ಬೀಜಮವ್ಯಯಂ - ಅವ್ಯಯವಾದ
 ಬೀಜ. (೪೩೦) ಅರ್ಥಃ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬೇಕಾದವನು. (೪೩೧)
ಅನರ್ಥಃ - ಬೇಕಾದುದೇನೂ ಇಲ್ಲದವನು. (೪೩೨) ಮಹಾಕೋಶಃ -
 ಮಹಾಕೋಶಗಳುಳ್ಳವನು; ಆವರಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೩೩)
ಮಹಾಭೋಗಃ - ಮಹಾಭೋಗಿ. (೪೩೪) ಮಹಾಧನಃ -
 ಮಹಾಧನವುಳ್ಳವನು.

13135060a ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಸ್ಥವಿಷ್ಣೋ ಭೂರ್ಧರ್ಮಯೂಷೋ ಮಹಾಮುಖಿ|
 13135060c ನಕ್ಷತ್ರನೇಮಿರ್ನಕ್ಷತ್ರೀ ಕ್ಷಮಃ ಕ್ಷಾಮಃ ಸಮೀಹನಃ||

(೪೩೫) ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ - ಎಲ್ಲ ಕಾಮಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸಿದುದರಿಂದ
 ದುಃಖವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವವನು. (೪೩೬) ಸ್ಥವಿಷ್ಣುಃ - ವಿಶ್ವದಷ್ಟೇ
 ಮಹತ್ತರನಾದವನು. (೪೩೭) ಅಭೂಃ - ಹುಟ್ಟಿದೇ ಇದ್ದವನು.
 (೪೩೮) ಧರ್ಮಯೂಷಃ - ಧರ್ಮವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದ ಕಂಬ. (೪೩೯)
ಮಹಾಮುಖಿಃ - ಮಹಾಯಜ್ಞ. (೪೪೦) ನಕ್ಷತ್ರನೇಮಿಃ - ನಕ್ಷತ್ರಗಳ
 ನಾಭಿ. (೪೪೧) ನಕ್ಷತ್ರೀ - ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಒಡೆಯ, ಚಂದ್ರ. (೪೪೨) ಕ್ಷಮಃ
 - ಸಮರ್ಥ. (೪೪೩) ಕ್ಷಾಮಃ - ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುವವನು.
 (೪೪೪) ಸಮೀಹನಃ - ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನೇ ಬಯಸುವವನು.

13135061a ಯಜ್ಞ ಇಜ್ಯೋ ಮಹೇಜ್ಯಶ್ಚ ಕ್ರತುಃ ಸತ್ರಂ ಸತಾಂ ಗತಿಃ|
 13135061c ಸರ್ವದರ್ಶೀ ವಿಮುಕ್ತಾತ್ಮಾ ಸರ್ವಜ್ಞೋ ಜ್ಞಾನಮುತ್ತಮಮ್||

(೪೪೫) ಯಜ್ಞಃ - ಯಜ್ಞ. (೪೪೬) ಇಜ್ಯಃ - ಯಜ್ಞದ ವಿಷಯ.
 (೪೪೭) ಮಹೇಜ್ಯಃ - ಯಜ್ಞದ ಮಹಾವಿಷಯ. (೪೪೮) ಕ್ರತುಃ -
 ಯಜ್ಞ ಸಮಾರಾಧನೆ. (೪೪೯) ಸತ್ರಂ - ದೀರ್ಘಕಾಲದ ಯಜ್ಞ.

(೪೫೦) ಸತಾಂ ಗತಿಃ - ಉತ್ತಮರ ಗುರಿ, ಮಾರ್ಗ. (೪೫೧)

ಸರ್ವದರ್ಶೀ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಾಣುವವನು. (೪೫೨) ವಿಮುಕ್ತಾತ್ಮಾ -

ಸ್ವತಂತ್ರ ಆತ್ಮ. (೪೫೩) ಸರ್ವಜ್ಞಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು.

(೪೫೪) ಜ್ಞಾನಮುತ್ತಮಂ - ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವು.

13135062a ಸುವ್ರತಃ ಸುಮುಖಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ ಸುಘೋಷಃ ಸುಖದಃ ಸುಹೃತ್ |

13135062c ಮನೋಹರೋ ಜಿತಕ್ರೋಧೋ ವೀರಬಾಹುವಿದಾರಣಃ ||

(೪೫೫) ಸುವ್ರತಃ - ಉತ್ತಮ ವ್ರತವುಳ್ಳವನು. (೪೫೬) ಸುಮುಖಃ -

ಸುಂದರ ಮುಖವುಳ್ಳವನು. (೪೫೭) ಸೂಕ್ಷ್ಮಃ - ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದವನು.

(೪೫೮) ಸುಘೋಷಃ - ಶುಭ ಶಬ್ದವುಳ್ಳವನು. (೪೫೯) ಸುಖದಃ -

ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೪೬೦) ಸುಹೃತ್ - ಸ್ನೇಹಿತನು. (೪೬೧)

ಮನೋಹರಃ - ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೈಯುವವನು. (೪೬೨)

ಜಿತಕ್ರೋಧಃ - ಕ್ರೋಧವನ್ನು ಗೆದ್ದವನು. (೪೬೩) ವೀರಬಾಹುಃ -

ವೀರಬಾಹುವು. (೪೬೪) ವಿದಾರಣಃ - ನಾಶಗೊಳಿಸುವವನು.

13135063a ಸ್ವಾಪನಃ ಸ್ವವಶೋ ವ್ಯಾಪೀ ನೈಕಾತ್ಮಾ ನೈಕಕರ್ಮಕೃತ್ |

13135063c ವತ್ಸರೋ ವತ್ಸಲೋ ವತ್ಸೀ ರತ್ನಗರ್ಭೋ ಧನೇಶ್ವರಃ ||

(೪೬೫) ಸ್ವಾಪನಃ - ಮೂರ್ಛೆಗೊಳಿಸುವವನು. (೪೬೬) ಸ್ವವಶಃ -

ಸ್ವತಂತ್ರನಾದವನು. (೪೬೭) ವ್ಯಾಪೀ - ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ

ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು. (೪೬೮) ನೈಕಾತ್ಮಾ - ಅನೇಕ

ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೬೯) ನೈಕಕರ್ಮಕೃತ್ - ಅನೇಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು

ಮಾಡುವವನು. (೪೭೦) ವತ್ಸರಃ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನೆಲೆಯಾದವನು.

(೪೭೧) ವತ್ಸಲಃ - ವಾತ್ಸಲ್ಯವುಳ್ಳವನು. (೪೭೨) ವತ್ಸೀ - ಜನರನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೪೭೩) ರತ್ನಗರ್ಭಃ - ರತ್ನಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು. (೪೭೪) ಧನೇಶ್ವರಃ - ಧನಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರ.

13135064a ಧರ್ಮಗುಪ್ತಧರ್ಮಕೃದ್ಧರ್ಮೀ ಸದಸತ್ತ್ವರಮಕ್ಷರಮ್||

13135064c ಅವಿಜ್ಞಾತಾ ಸಹಸ್ರಾಂಶುರ್ವಿಧಾತಾ ಕೃತಲಕ್ಷಣಃ||

(೪೭೫) ಧರ್ಮಗುಪ್ - ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೪೭೬)

ಧರ್ಮಕೃತ್ - ಧಾರ್ಮಿಕವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡುವವನು. (೪೭೭)

ಧರ್ಮೀ - ಧರ್ಮದಿಂದಿರುವವನು. (೪೭೮) ಸತ್ - ಇರುವವನು.

(೪೭೯) ಅಸತ್ - ಇಲ್ಲದಿರುವವನು. (೪೮೦) ಕ್ಷರಃ -

ಕ್ಷೀಣಿಸುವವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನು. (೪೮೧) ಅಕ್ಷರಃ -

ಕ್ಷೀಣಿಸದವನು. (೪೮೨) ಅವಿಜ್ಞಾತಃ - ತಿಳಿಯಲಿಕ್ಕಾಗದವನು.

(೪೮೩) ಸಹಸ್ರಾಂಶುಃ - ಸಹಸ್ರ ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೪೮೪)

ವಿಧಾತಾ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಲಹುವವನು. (೪೮೫) ಕೃತಲಕ್ಷಣಃ -

ಸದಾ ಇರುವ ಚೇತನನು.

13135065a ಗಭಸ್ತಿನೇಮಿಃ ಸತ್ತ್ವಸ್ಥಃ ಸಿಂಹೋ ಭೂತಮಹೇಶ್ವರಃ||

13135065c ಆದಿದೇವೋ ಮಹಾದೇವೋ ದೇವೇಶೋ ದೇವಭೃದ್ಗುರುಃ||

(೪೮೬) ಗಭಸ್ತಿನೇಮಿಃ - ಆಕಾಶದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವವನು. (೪೮೭)

ಸತ್ತ್ವಸ್ಥಃ - ಸತ್ತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವವನು. (೪೮೮) ಸಿಂಹಃ - ಸಿಂಹ.

(೪೮೯) ಭೂತಮಹೇಶ್ವರಃ - ಇರುವವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಮಹಾ ಒಡೆಯ.

(೪೯೦) ಆದಿದೇವಃ - ಮೊದಲ ದೇವ. (೪೯೧) ಮಹಾದೇವಃ -

ಮಹಾದೇವ. (೪೯೨) ದೇವೇಶಃ - ದೇವತೆಗಳ ಒಡೆಯ. (೪೯೩)

ದೇವಭೃದ್ಗುರುಃ - ದೇವೇಂದ್ರನ ಒಡೆಯ.

13135066a ಉತ್ತರೋ ಗೋಪತಿಗೋಪ್ತಾ ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯಃ ಪುರಾತನಃ|

13135066c ಶರೀರಭೂತಭೃದ್ಭೋಕ್ತಾ ಕಪೀಂದ್ರೋ ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಃ||

(೪೯೪) ಉತ್ತರಃ:⁷⁰⁸ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾಟಿದವನು ಮತ್ತು ದಾಟಿಸುವವನು; ಜನ್ಮಸಂಸಾರಬಂಧನವನ್ನು ದಾಟಿದವನು; ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳನ್ನೂ ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ದಾಟಿಸುವವನು.

(೪೯೫) ಗೋಪತಿಃ - ಧೇನುಗಳಿಗೆ, ಭೂಮಿಗೆ ಅಥವಾ ವಾಣಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯು; ಸೂರ್ಯರೂಪಿಯು; ಛಂದಸ್ಸು, ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ವೇದಗಳ ವಾಣಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಸ್ವಾಮಿಯು.⁷⁰⁹ (೪೯೬) ಗೋಪ್ತಾ - ಸಂರಕ್ಷಕ; ಸಮಸ್ತ ವಿದ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ಪಾಲಿಸುವವನು.⁷¹⁰ (೪೯೭)

ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯಃ - ಜ್ಞಾನದಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವನು; ಪರವಿದ್ಯೆಯ ಸಮಾಧಿಯಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು.⁷¹¹ (೪೯೮) ಪುರಾತನಃ -

ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನನಾದವನು; ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದರಹಿತನಾದುದರಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹಿಂದೆಯೂ ಇದ್ದವನು; ಪ್ರತಿಕಲ್ಪದಲ್ಲಿಯೂ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವವನು.⁷¹² (೪೯೯) ಶರೀರಭೂತಭೃದ್ - ಶರೀರದ ಉತ್ಪಾದಕ ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಣರೂಪದಿಂದ

⁷⁰⁸ ಆಪದುತ್ತರಣಾದ್ಯೋಽಸೌ ಬ್ರಹ್ಮಾದೇರುತ್ತರಃ ಸ್ಮೃತಃ| (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).
⁷⁰⁹ ಛಂದೋಭಾಷಾವೇದವಾಚಾಂ ನಿರ್ವಾಹಾದ್ಯೋಪತಿಃ ಸ್ಮೃತಃ| (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).
⁷¹⁰ ಪಾಲನಾತ್ಸರ್ವವಿದ್ಯಾನಾಂ ಗೋಪ್ತೇತಿ ಪರಿಕೀರ್ತಿತಃ| (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).
⁷¹¹ ಪರಯಾ ವಿದ್ಯಯಾ ವೇದ್ಯೋ ಜ್ಞಾನಗಮ್ಯ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ| (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).
⁷¹² ವಿದ್ಯಾಪ್ರದ್ಯೋತನಾದ್ಯೋಽಸೌ ಪ್ರತಿಕಲ್ಪಂ ಪುರಾತನಃ| (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಪಾಲಿಸುವವನು. (೫೦೦) ಭೋಕ್ತಾ - ಭೋಗಿಸುವವನು. (೫೦೧)

ಕಪೀಂದ್ರಃ - ಕಪಿಗಳ ಸ್ವಾಮೀ ಶ್ರೀರಾಮ. (೫೦೨) ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣಃ -
ಶ್ರೀರಾಮಾದಿ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ದಕ್ಷಿಣಗಳನ್ನಿತ್ತು ಯಜ್ಞ-
ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು.

13135067a ಸೋಮಪೋಽಮೃತಪಃ ಸೋಮಃ ಪುರುಜಿತ್ತುರುಸತ್ತಮಃ|

13135067c ವಿನಯೋ ಜಯಃ.⁷¹³ ಸತ್ಯಸಂಧೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸಾತ್ವತಾಂ ಪತಿಃ||

(೫೦೩) ಸೋಮಪಃ.⁷¹⁴ - ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ದೇವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
ಯಜಮಾನನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸೋಮರಸವನ್ನು ಕುಡಿಯುವವನು.⁷¹⁵

(೫೦೪) ಅಮೃತಪಃ.⁷¹⁶ - ಅಮೃತವನ್ನು ಕುಡಿದವನು;

ಸಮುದ್ರಮಥನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಅಮೃತವನ್ನು ಅಸುರರಿಂದ
ರಕ್ಷಿಸಿದವನು (೫೦೫) ಸೋಮಃ - ಔಷಧಿಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ
ಸೋಮದೇವಸ್ವರೂಪನು; ಉಮಾಸಹಿತನಾದ ಶಿವಸ್ವರೂಪನು;
ಸೋಮಸ್ವರೂಪಿಯು; ಅಮೃತಸ್ವರೂಪಿಯು; ಓಂಕಾರ

---

⁷¹³ ವಿನಯೋಜ್ಯಃ ಅರ್ಥಾತ್ ನಿಯಜಿಸಲ್ಪಡಲಾಗದವನು ಅಥವಾ ವಿವಿಧ
ಜಗತ್ತುಗಳನ್ನು ನಿಯೋಜಿಸುವವನು ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ.

⁷¹⁴ ಹಯಮೇಧೇ ಸೋಮಪಾಯೀ ಸೋಮಪಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ||

⁷¹⁵ ಯತ್ಕಿಂಚಿದ್ಧೂಯತೇ ವಹ್ನಾ ಹವಿರ್ಮಂತ್ರೈರ್ವಿಧಾನತಃ|
ತನ್ನರ್ವಮಮೃತಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿಷ್ಣವೇ ಸಂಪ್ರಯಚ್ಛತಿ|| (ಭಗವದ್ಗೀತಾ)

⁷¹⁶ ಪರಿಣಾಮೋಽಸ್ಯ ಹವಿಷಾಂ ಪಯೂಷಮಿತಿ ಚೋಚ್ಯತೇ|

ತತ್ಪಾನಾತ್ಸ್ಯ ದಮೃತಪಃ ಪರಮೇ ವ್ಯೋಮ್ನಿ ವಾ ಸ್ಥಿತಃ| ಮುಕ್ತೇಭ್ಯೋ ಯಃ
ಸ್ವಾಯಂಭುವಂ ಪಾತೀತ್ಯಮೃತಪಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಸಹಿತನಾದವನು. (೫೦೬) ಪುರುಜಿತ್.⁷¹⁷ - ಅನೇಕ ಜನರನ್ನು
 ಗೆದ್ದವನು. (೫೦೭) ಪುರುಸತ್ತಮಃ.⁷¹⁸ - ಬಹುರೂಪೀ ಮತ್ತು ಶ್ರೇಷ್ಠನು.
 (೫೦೮) ವಿನಯಃ.⁷¹⁹ - ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ದಮನಮಾಡುವವನು.
 (೫೦೯) ಜಯಃ.⁷²⁰ - ಜಯರೂಪಿಯು, ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದವನು.
 (೫೧೦) ಸತ್ಯಸಂಧಃ.⁷²¹ - ಸತ್ಯ ಸಂಕಲ್ಪ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು.
 (೫೧೧) ದಾಶಾರ್ಹಃ.⁷²² - ದಶಾರ್ಹಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು, ಶ್ರೀ
 ಕೃಷ್ಣ. (೫೧೨) ಸಾತ್ವತಾಂ ಪತಿಃ.⁷²³ - ಸಾತ್ವತವಂಶದ ಯಾದವರಿಗೆ

⁷¹⁷ ಲೋಕಾನ್ದೀನಾನ್ಗುರೂನ್ಯತ್ಸೂನ್ಯತ್ಯ ದಾನಾನುವರ್ತನೈಃ| ಧನುಷಾ
 ಜಿತವಾನ್ಯಶ್ಚ ಪುರುಜಿತ್ಸ ಸ್ತೃತೋ ಬುಧೈಃ|| ಜನರನ್ನೂ, ದೀನರನ್ನೂ,
 ಗುರುಗಳನ್ನೂ, ಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಸತ್ಯ, ದಾನ, ಶುಶ್ರೂಷೆ ಮತ್ತು
 ಧನುಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಗೆದ್ದವನು ಪುರುಜಿತ್.

⁷¹⁸ ಮಹತ್ಸ್ವಸ್ತಿತಮತ್ವಾದ್ಯೋ ಹ್ಯಾಂಜನೇಯಾದಿಷು ಸ್ವಯಮ್| ಪುರುಸತ್ತಮ
 ಆಖ್ಯಾತೋ ನವಾರ್ಣಃ ಸ್ವಸ್ತಿದೋ ಮನುಃ||

⁷¹⁹ ದಮಂತೇ ವಿಕ್ರಮೈರ್ಯೇನ ವಿನಯಃ ನ ಉದಾಹೃತಃ||

⁷²⁰ ಆಶ್ರಿತೈರ್ಜೀಯತೇ ಯಸ್ಮಾದ್ವಿಧೇಯೀಕ್ರಿಯತೇ ಜಯಃ||

⁷²¹ ಸತ್ಯಾ ಪ್ರತಿಜ್ಞಾ ಯಸ್ಯೇತಿ ಸತ್ಯಸಂಧಃ ಸ ಉಚ್ಯತೇ||

⁷²² ಆತ್ಮನೋ ವಾರ್ಪಣಂ ಭಕ್ಯೈಸ್ತೇಭ್ಯೋ ವಾಸ್ವಾತ್ಮನೋಽರ್ಪಣಂ|
 ದಾಶಸ್ತಮರ್ಹತಿ ಚ ಯೋ ದಾಶಾರ್ಹಃ ಸ ತು ಕೀರ್ತಿತಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ಭಕ್ತರ
 ಅತ್ಮಾರ್ಪಣೆ ಅಥವಾ ಭಕ್ತರಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಎಂಬ ದಾಶಕ್ಕೆ
 (ದಾನಕ್ಕೆ) ಅರ್ಹನಾದವನು ದಾಶಾರ್ಹನು.

⁷²³ ಯೇ ಸಾತ್ವತಾ ಭಾಗವತಾಃ ತೇಷಾಂ ಯಃ ಪತಿರೀಶ್ವರಃ| ಸಾತ್ವತಾಂ
 ಪತಿರಿತ್ಯುಕ್ತೋ ನವಾರ್ಣಃ ಸಾಧುರಕ್ಷಕಃ|| - ಈ ನಾಮಮಂತ್ರವು
 ಸತ್ಪುರುಷರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಅಥವಾ ಸಾತ್ವತಪಂಥದವರಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು.

13135068a ಜೀವೋ ವಿನಯಿತಾ ಸಾಕ್ಷೀ ಮುಕುಂದೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಃ|

13135068c ಅಂಭೋನಿಧಿರನಂತಾತ್ಮಾ ಮಹೋದಧಿಶಯೋಽಂತಕಃ||

(೫೧೩) ಜೀವಃ⁷²⁴ - ಚೈತನ್ಯಸ್ವರೂಪೀ, ಪ್ರಾಣದಾಯಕ; ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು; ಭಕ್ತರನ್ನು ಆತ್ಮನಾಶದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ತನ್ನ ಸೇವೆಯಿಂದ

ಉಜ್ಜೀವನಗೊಳಿಸುವವನು. (೫೧೪) ವಿನಯಿತಾಸಾಕ್ಷೀ -

ವಿನಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ

ನೋಡುವವನು; ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗದೇ ಇರುವವನು; ವಿನಯತ್ವವನ್ನು

ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ನೋಡುವವನು. (೫೧೫) ಮುಕುಂದಃ - ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು

ಕೊಡುವವನು. (೫೧೬) ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಃ - ಅಳೆಯಲಾಗದ

ಶೌರ್ಯವುಳ್ಳವನು; ಮೂರು ದೊಡ್ಡ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಗಳುಳ್ಳವನು;

ಗರುಡನಿಂದ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅರಿಯಲ್ಪಟ್ಟವನು, ಗರುಡನ ಮೂಲಕ

ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೫೧೭) ಅಂಭೋನಿಧಿಃ - ಸಾಗರ ಸ್ವರೂಪಿಯು,

ಸಾಗರದಂತೆ ಇರುವವನು; ಪಾತಾಲಜಲದಲ್ಲಿ ಅಖಿಲಜಗತ್ತಿಗೆ

ಆಧಾರಪೀಠವಾದ ಕೂರ್ಮರೂಪದಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಂಡವನು.

(೫೧೮) ಅನಂತಾತ್ಮಾ - ಪರಿಚ್ಛೇದರಹಿತ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು; ದೇಶ,

ಕಾಲ ಮತ್ತು ವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಚ್ಛೇದವಿಲ್ಲದವನು; ಜಗತ್ತಿನ

ಆಧಾರಸ್ತಂಭವಾದ ಅನಂತನಾಗನಿಗೆ ಆತ್ಮನಾಗಿರುವವನು;

⁷²⁴ ಓಂ ಜೀವಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಜಪಿಯ ಕ್ಲೇಶವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಅಪರಿಮಿತ ದೇಹವುಳ್ಳವನು; ಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮನು; ಅನಂತ ಸಂಖ್ಯೆಯ ಮುಕ್ತಾತ್ಮರಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯು; ಆದಿಶೇಷನಲ್ಲಿ ದೇಹವುಳ್ಳವನು. (೫೧೯) ಮಹೋದಧಿಶಯಃ.⁷²⁵ - ಪ್ರಳಯಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿರುವವನು; ಪಾಲ್ಗಡಲಲ್ಲಿ ಪವಡಿಸಿರುವವನು; ಸಮಸ್ತಭೂತಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸಿ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಜಲಮಯವನ್ನಾಗಿಸಿ ಆ ಮಹಾಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಶಯನಿಸಿರುವವನು; ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದ ದಧಿಶಯನನು; ವಾಮನ, ಕೃಷ್ಣಾದಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿರುವ ಕೈಗಳುಳ್ಳವನು. (೫೨೦) ಅಂತಕಃ - ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ ಸಂಹರಿಸುವವನು; ಶತ್ರುಸಂಹಾರಕನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವವನು; ಜರಾಸಂಧನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಂದ ಬಂಧಿತರಾಗಿದ್ದ ರಾಜರಿಗೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದವನು; ರಾಮನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಜಲವನ್ನು ಬಂಧಿಸಿದವನು.

13135069a ಅಜೋ ಮಹಾರ್ಹಃ ಸ್ವಾಭಾವ್ಯೋ ಜಿತಾಮಿತ್ರಃ ಪ್ರಮೋದನಃ|

13135069c ಆನಂದೋ ನಂದನೋ ನಂದಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಾ ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ||

(೫೨೧) ಅಜಃ.⁷²⁶ - ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲದವನು; ಬ್ರಹ್ಮರೂಪಿಯು; ಕಾಮದೇವನು; ಆಕಾರರೂಪೀ ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದ್ದರಿಂದ ಅಜನು; ಅಕಾರವಾಚ್ಯನಾಗಿ ಪ್ರಾದುರ್ಭವಿಸಿದವನು. (೫೨೨) ಮಹಾರ್ಹಃ - ಅತ್ಯಂತ ಯೋಗ್ಯನಾದವನು; ಪೂಜೆಗೆ

⁷²⁵ ಓಂ ಮಹೋದಧಿಶಯಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರವು ಜಪಕ್ಕೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).
⁷²⁶ ಓಂ ಅಜಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಪೀಡಾಪರಿಹಾರವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಯೋಗ್ಯನಾದವನು. (೫೨೩) ಸ್ವಾಭಾವ್ಯಃ - ಸ್ವಾಭಾವಿಕನಾದವನು; ನಿತ್ಯಸಿದ್ಧನು; ಸ್ವಭಾವವಾಗಿಯೇ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಸ್ವತಂತ್ರನು ಮತ್ತು ಯಾವ ಫಲವೂ ದೊರೆಯಬೇಕಾಗಿಲ್ಲದವನು. (೫೨೪) ಜಿತಾಮಿತ್ರಃ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು; ರಾಗ-ದ್ವೇಷಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಒಳಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ರಾವಣ-ಕುಂಭಕರ್ಣರೇ ಮೊದಲಾದ ಹೊರಶತ್ರುಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದವನು. (೫೨೫) ಪ್ರಮೋದನಃ - ಪರಮಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಸದಾನಂದನಾಗಿರುವವನು; ತನ್ನ ಆತ್ಮಾಮೃತರಸವನ್ನು ಸವಿಯುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಸದಾ ಆನಂದಿಯಾಗಿರುವವನು; ಧ್ಯಾನಿಸುವವರಿಗೆ ಧ್ಯಾನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪರಮಾನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ತನಗೆ ತಾನೇ ಆನಂದಿಸುವವನು; ಜನರನ್ನು ಆನಂದಗೊಳಿಸುವವನು; ಪ್ರಮೋದನಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಪರಮಾನಂದಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠ ರಮಾದೇವಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನು. (೫೨೬) ಆನಂದಃ - ಆನಂದಸ್ವರೂಪಿಯು; ಆನಂದವುಳ್ಳವನು. (೫೨೭) ನಂದನಃ - ಆನಂದಗೊಳಿಸುವವನು. (೫೨೮) ನಂದಃ - ಸಮೃದ್ಧನಾದವನು; ವಿಷಯಸುಖರಹಿತನಾದವನು; ಅನಂತವಾದ ಭೋಗ್ಯಗಳಿಂದಲೂ, ಭೋಗೋಪಕರಣಗಳಿಂದಲೂ, ಭೋಗಗಳಿಂದಲೂ, ಮತ್ತು ಭೋಕ್ತೃಗಳಿಂದಲೂ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧನಾಗಿರುವವನು. (೫೨೯) ಸತ್ಯಧರ್ಮಃ:⁷²⁷ - ಸತ್ಯವಾದ ಧರ್ಮ-ನಿಯಮಗಳುಳ್ಳವನು; ಪ್ರಾರಂಭದಿಂದ ಹಿಡಿದು ತನ್ನನ್ನು ಹೊಂದುವವರೆಗೂ ಆರ್ಜವದಿಂದ

⁷²⁷ ಓಂ ಸತ್ಯಧರ್ಮಣೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸಿದರೆ ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಕೂಡಿದ ಅಕುಟಿಲ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು; ಸತ್ಯವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು
ಧರಿಸಿರುವವನು. (೫೩೦) ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಃ - ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ
ಅಳೆದು ಮೂರು ಮಹತ್ತಾದ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಗಳುಳ್ಳವನು; ತನ್ನ
ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದವನು; ಮೂರು
ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಗರುಡನ ಮೂಲಕವಾಗಿ
ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಮಾಡುವವನು; ಮೂರು ವೇದಗಳನ್ನೂ, ಕಾಲಗಳನ್ನೂ,
ಗುಣಗಳನ್ನೂ, ಲೋಕಗಳನ್ನೂ, ದೇವ-ಮಾನುಷ-ದಾನವರನ್ನೂ,
ಚೇತನಾಚೇತನ ಮತ್ತು ದೇಹಾತ್ಮ ಮಿಶ್ರರಾದವರನ್ನೂ
ಆಕ್ರಮಿಸಿದವನು.

13135070a ಮಹರ್ಷಿಃ ಕಪಿಲಾಚಾರ್ಯಃ ಕೃತಜ್ಞೋ ಮೇದಿನೀಪತಿಃ|

13135070c ತ್ರಿಪದಸ್ತ್ರಿದಶಾಧ್ಯಕ್ಷೋ ಮಹಾಶೃಂಗಃ ಕೃತಾಂತಕೃತ್||

(೫೩೧) ಮಹರ್ಷಿಃ ಕಪಿಲಾಚಾರ್ಯಃ - ನಾರಾಯಣ ಮಹರ್ಷಿಃ;
ಮಹರ್ಷಿ ಕಪಿಲಾಚಾರ್ಯಃ; ಸಂಪೂರ್ಣವೇದಗಳನ್ನೂ ಅರಿತ,
ಮಹರ್ಷಿ, ಸಾಂಖ್ಯದ ಆಚಾರ್ಯ ಕಪಿಲನು; ಮಂತ್ರ-ವೇದಗಳನ್ನು
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿ ನೋಡಿದ ಮಹರ್ಷಿಯು. (೫೩೨) ಕೃತಜ್ಞಃ - ಭಕ್ತರು
ಮಾಡುವ ಸೇವೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವವನು; ಎಲ್ಲರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
ತಿಳಿಯುವವನು; ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತೂ ಮತ್ತು ಆತ್ಮನೂ
ಆಗಿರುವವನು; ಸಗರನ ಮೊಮ್ಮಗನಾದ ಅಂಶುಮಂತನು ತೋರಿಸಿದ
ಅಲ್ಪ ವಿನಯವೆಂಬ ಸುಕೃತವನ್ನೇ ತನ್ನ ಕರುಣೆಯಿಂದ ತಿಳಿದವನು;
ಮಾಡಿದ್ದನ್ನು ತಿಳಿಯುವವನು. (೫೩೩) ಮೇದಿನೀಪತಿಃ.⁷²⁸ -

⁷²⁸ ಓಂ ಮೇದಿನೀಪತಯೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಭೂಮಿಯು

ಭೂದೇವಿಗೆ ಪತಿಯಾದವನು; ಕಪಿಲರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು; ಭೂಪತಿಯು. (೫೩೪) ತ್ರಿಪದಃ - ಮೂರು ಹೆಜ್ಜೆಗಳುಳ್ಳವನು; ಕಪಿಲರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿ ಚಿತ್-ಅಚಿತ್-ಈಶ್ವರಗಳೆಂಬ ತತ್ತ್ವ ತ್ರಯಗಳಾದ ಮೂರು ಪದಗಳನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದವನು; ಅಕಾರ-ಉಕಾರ-ಮಕಾರಗಳೆಂಬ ಪ್ರಣವದಲ್ಲಿನ ಮೂರು ವಾಚಕಪದವುಳ್ಳವನು; ಯಜ್ಞವರಾಹರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಹಿಳಲುಗಳುಳ್ಳವನು; ವೈಕುಂಠ-ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ-ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಸ್ಥಾನಗಳುಳ್ಳವನು; ಮೂರು ಗಾಯತ್ರೀ ಪಾದಗಳಿಂದ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು; ಮೂರು ಪಾದಗಳಿಂದ ಕಾಪಾಡುವವನು ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೫೩೫) ತ್ರಿದಶಾಧ್ಯಕ್ಷಃ - ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷಸ್ವಾಮಿಯಾದವನು; ಜಾಗ್ರತ್-ಸ್ವಪ್ನ-ಸುಷುಪ್ತಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾದವನು; ಗುಣಗಳ ಆವೇಶದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಜಾಗ್ರತ್ತೇ ಮೊದಲಾದ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವವನು; ಜನ್ಮ-ಸ್ಥಿತಿ-ವಿನಾಶಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೆ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾದವನು. (೫೩೬) ಮಹಾಶೃಂಗಃ - ಮತ್ಸ್ಯ-ವರಾಹ-ಪ್ರಣವರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಶೃಂಗವುಳ್ಳವನು; ಮತ್ಸ್ಯ ರೂಪಿಯಾಗಿ ತನ್ನ ದೊಡ್ಡ ಕೊಂಬಿಗೆ ಹಡಗನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸಿ ಪ್ರಳಯಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತೋರಿದವನು; ವರಾಹರೂಪಿಯು; ತನ್ನ ಕೊಂಬಿನ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು; ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವುಳ್ಳವನು; ದೊಡ್ಡ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. (೫೩೭) ಕೃತಾಂತಕೃತ್.⁷²⁹ - ಸೃಷ್ಟಿಸಲ್ಪಟ್ಟ

ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷²⁹ ಓಂ ಕೃತಾಂತಕೃತೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಎಲ್ಲ

ಜಗತ್ತನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವವನು; ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಕೊಡುವವನು;
 ಮೃತ್ಯುವಿಗೂ ಮೃತ್ಯುವಾದವನು; ಕಾರ್ಯರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು
 ಸಂಹರಿಸುವವನು; ಮೃತ್ಯುವಿಗೆ ಸಮನಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು
 ಸಂಹರಿಸಿದವನು; ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು.

13135071a ಮಹಾವರಾಹೋ ಗೋವಿಂದಃ ಸುಷೇಣಃ ಕನಕಾಂಗದೀ|

13135071c ಗುಹ್ಯೋ ಗಭೀರೋ ಗಹನೋ ಗುಪ್ತಶ್ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ||

(೫೩೮) ಮಹಾವರಾಹಃ.⁷³⁰ - ಮಹಾವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯು;
 ಪಾತಾಳದಿಂದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಧಾರಮಾಡಿದ
 ಮತ್ತು ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲದ ವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯು. (೫೩೯)
ಗೋವಿಂದಃ - ಗೋವುಗಳಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು;
 ವೇದವಾಣಿಯನ್ನು ತಿಳಿದವನು; ಹಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆದವನು; ಹಿಂದೆ
 ನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಡೆದವನು; ಸಮುದ್ರವನ್ನು
 ಪಡೆಯುವವನು; ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕಣ್ಣುಗಳು ಬರುವಂತೆ
 ಮಾಡಿದವನು. (೫೪೦) ಸುಷೇಣಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸೇನೆಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು;
 ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನನು; ಗಣಪತಿಯು; ವಸು-ರುದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಗಣಗಳ
 ರೂಪದ ಸೇನೆಯುಳ್ಳವನು; ಅತಿಶಯವಾಗಿ ದಾನಮಾಡುವವನು.
 (೫೪೧) ಕನಕಾಂಗದೀ - ಸುವರ್ಣಮಯ ತೋಳ್ಬೆಳೆಗಳುಳ್ಳವನು;
 ಚಿನ್ನದ ಅಂಗದಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು. (೫೪೨) ಗುಹ್ಯಃ -

ಅಭೀಷ್ಟಗಳನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷³⁰ ಓಂ ಮಹಾವರಾಹಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
 ಭೂಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಬುದ್ಧಿಗುಹೆಯಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢನಾಗಿರುವವನು; ರಹಸ್ಯವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವವನು; ಹೃದಯಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ನಿಗೂಢನಾಗಿರುವವನು; ಪಂಚೋಪನಿಷತ್ತಿಗೆ ಮಾತ್ರ ವಿಷಯವಾದ ದಿವ್ಯ ಶರೀರದಿಂದ ನಿಗೂಢನಾಗಿರುವವನು; ಗೋಪ್ಯನಾದವನು; ಗುಹನಿಂದ ಪೂಜಿತನಾದವನು. (೫೪೩) ಗಂಭೀರಃ - ಗಂಭೀರನಾದವನು; ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿರುವವನು; ಜ್ಞಾನ-ಐಶ್ವರ್ಯ-ಬಲ-ವೀರ್ಯಗಳಿಂದ ಗಂಭೀರನಾಗಿರುವವನು; ಗತಿ-ದೀಪ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನು ಮತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೊಡನೆ ರಮಿಸುವವನು; ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತದಿಂದ ಮಳೆಯ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿದವನು. (೫೪೪) ಗಹನಃ - ಪ್ರವೇಶಿಸಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯನಾದವನು; ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳ ಭಾವ-ಅಭಾವಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಯಾಗಿರುವವನು; ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಅವಗಾಹನ ಮಾಡಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವವನು; ಇಂದ್ರನನ್ನು ನಡೆಸುವವನು. (೫೪೫) ಗುಪ್ತಃ - ಗೂಢನಾಗಿರುವವನು; ವಾಕ್ ಮತ್ತು ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಅಗೋಚರನಾಗಿರುವವನು; ತನ್ನ ಗೌರವವನ್ನು ಬಲ್ಲ ಪೂರ್ವ ಗುರುಗಳಿಂದ ಸುರಕ್ಷಿತನಾಗಿರುವವನು; ಇತರರಿಗೆ ತಿಳಿಯಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವವನು; ಅಯೋಗ್ಯ ಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆವರಣವುಳ್ಳವನು. (೫೪೬) ಚಕ್ರಗದಾಧರಃ - ತತ್ತ್ವ ರೂಪದ ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರ ಮತ್ತು ಕೌಮೋದಕೀ ಗದೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು; ಮನಸ್ತತ್ತ್ವ ರೂಪದ ಚಕ್ರವನ್ನೂ ಬುದ್ಧಿತತ್ತ್ವ ರೂಪದ ಗದೆಯನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವವನು.

13135072a ವೇಧಾಃ ಸ್ವಾಂಗೋಽಜಿತಃ ಕೃಷ್ಣೋ ದೃಢಃ ಸಂಕರ್ಷಣೋಽಚ್ಯುತಃ|

13135072c ವರುಣೋ ವಾರುಣೋ ವೃಕ್ಷಃ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷೋ ಮಹಾಮನಾಃ||

(೫೪೭) ವೇಧಾಃ⁷³¹ - ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ, ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು; ವಿವಿಧ ಅನಂತ ಮಹಾಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಮಾಡುವವನು; ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಧಾರಣೆ-ಪೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು. (೫೪೮) ಸ್ವಾಂಗಃ⁷³² - ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಾದಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಾಗ ತನಗೆ ತಾನೇ ಅಂಗವಾಗಿರುವವನು; ಬೇರೆ ಯಾವ ಸಹಕಾರಿಗಳೂ ಇಲ್ಲದವನು. (೫೪೯) ಅಜಿತಃ⁷³³ - ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾದವನು; ಯಾರಿಂದಲೂ ಗೆಲ್ಲಲು ಆಗದವನು; ಪ್ರಾಕೃತರೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಅಜಿತಾ ಎಂಬ ಪರಮ ವೈಕುಂಠಪುರಿಯುಳ್ಳವನು; ಯಾರಿಂದಲೂ ಪರಾಜಿತನಾಗದವನು. (೫೫೦) ಕೃಷ್ಣಃ - ನೀಲವರ್ಣದವನು; ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಆಕರ್ಷಿಸುವವನು; ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಉಪಸಂಹಾರ ಮಾಡುವವನು; ಸದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪಿಯು; ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನವ್ಯಾಸ ರೂಪಿಯು; ಅಪ್ರಾಕೃತವೂ ಅತಿಮನೋಹರವೂ ಆದ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣವುಳ್ಳವನು; ನೀಲವರ್ಣವುಳ್ಳವನು. (೫೫೧) ದ್ರುಢಃ - ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಬಲಶಾಲಿಯು; ಉಪಾಸಕರ ಅನುಗ್ರಹಕ್ಕೋಸ್ಕರ ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ಥೂಲವಾಗಿ ಕಾಣುವವನು; ಸ್ಥೂಲತ್ವ ಮತ್ತು ಬಲತ್ವಗಳುಳ್ಳವನು;

⁷³¹ ಓಂ ವೇಧಸೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಮಂಗಳಪ್ರದವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷³² ಓಂ ಸ್ವಾಂಗಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಪರಿವಾರವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷³³ ಓಂ ಅಜಿತಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಮುಕ್ತಿದಾಯಕವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ದಾರ್ಢ್ಯವುಳ್ಳವನು. (೫೫೨) ಸಂಕರ್ಷಣೋಽಚ್ಯುತಃ - ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನೂ ಸಂಹಾರಕಾಲದಲ್ಲಿ ತನ್ನಲ್ಲಿಗೇ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು ಮತ್ತು ಸ್ವರೂಪ-ಸ್ಥಾನ-ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದಿರುವವನು; ಚಿತ್ ಮತ್ತು ಅಚಿತ್ತುಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಎಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವನು. (೫೫೩) ವರುಣಃ - ಆವರಿಸಿರುವವನು; ಜಲಕ್ಕೂ, ಅಪಾನಕ್ಕೂ, ರಾತ್ರಿಗೂ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ವರುಣರೂಪಿಯು; ತನ್ನ ಕಿರಣಗಳನ್ನು ಸಾಯಂಕಾಲ ಉಪಸಂಹಾರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಸೂರ್ಯರೂಪಿಯು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆವರಿಸುವವನು; ಉತ್ತಮ ಜೀವನನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಒಯ್ಯುವವನು; ಉತ್ತಮ ಆನಂದವುಳ್ಳವನು; ಭಕ್ತರಿಂದ ವರಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಭಕ್ತರನ್ನು ವರಿಸುವವನು. (೫೫೪) ವಾರುಣಃ - ವರುಣನ ಮಗನು; ಅಗಸ್ತ್ಯರೂಪಿ ಅಥವಾ ವಸಿಷ್ಠರೂಪಿಯು; ತನ್ನನ್ನು ಸ್ವಾಮಿಯನ್ನಾಗಿ ವರಿಸುವ ಉಪಾಸಕನಲ್ಲಿರುವವನು; ಜ್ಞಾನಿಯು ಮತ್ತು ವರುಣರೂಪಿಯು; ವರುಣನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವನು; ಭಕ್ತರ ಅನಿಷ್ಟವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವವನು; ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಸುಖವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. (೫೫೫) ವೃಕ್ಷಃ - ವೃಕ್ಷಸದೃಶನು; ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಅಚಲವಾಗಿರುವವನು; ವೃಕ್ಷದಂತೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನು; ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವವನು; ಮಹಾವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪನು; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಉಪಜೀವನಾಗಿರುವವನು; ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವವನು. (೫೫೬) ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷಃ.⁷³⁴ - ಕಮಲದಂತಹ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು;

⁷³⁴ ಓಂ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನು; ಧ್ಯಾನಿಸಿದಾಗ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಪ್ರಕಟನಾಗುವವನು; ಅನುಗ್ರಹವನ್ನು ಸುರಿಯುತ್ತಾ ಸತ್ತುರುಷರನ್ನು ಪೋಷಿಸುವ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ಕಮಲನಯನನು. (೫೫೭)

ಮಹಾಮನಾಃ - ದೊಡ್ಡ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ಮಹಾತ್ಮನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಉದಾರ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಸಂಹಾರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಮಾಡುವವನು; ಅಗಾಧವೂ, ಉದಾರವೂ, ವಿಸ್ತಾರವೂ ಆದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ಮಹತ್ತಾದ ಚಿತ್ತ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು.

13135073a ಭಗವಾನ್ಭಗಹಾ ನಂದೀ⁷³⁵ ವನಮಾಲೀ ಹಲಾಯುಧಃ|

13135073c ಆದಿತ್ಯೋ ಜ್ಯೋತಿರಾದಿತ್ಯಃ ಸಹಿಷ್ಣುರ್ಗತಿಸತ್ತಮಃ||

(೫೫೮) ಭಗವಾನ್ - ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನು.⁷³⁶; ಸಮಗ್ರವಾದ ಐಶ್ವರ್ಯ, ಧರ್ಮ, ಯಶಸ್ಸು, ಸಂಪತ್ತು, ಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ವೈರಾಗ್ಯಗಳುಳ್ಳವನು; ಭೂತಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ, ಪ್ರಳಯ, ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳು, ವಿದ್ಯೆ ಮತ್ತು ಅವಿದ್ಯೆ ಇವುಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವನು; ಸಮಸ್ತ ದೋಷಗಳಿಗೂ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಕಲ್ಯಾಣ ಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪೂಜ್ಯತಮನಾದವನು; ಭಗವತ್ಪದಕ್ಕೆ ತಾನೊಬ್ಬನೇ ಅರ್ಥನಾಗಿರುವವನು. (೫೫೯)

⁷³⁵ ಭಗವಾನ್ಭಗಹಾನಂದೀ ಅರ್ಥಾತ್ ಭಗವಾನ್, ಭಗಹಾ ಮತ್ತು ಆನಂದಿ ಎಂಬ ಮೂರು ನಾಮಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷³⁶ ಜ್ಞಾನ-ವೈರಾಗ್ಯ-ಬಲ-ಐಶ್ವರ್ಯ-ಶಕ್ತಿ-ತೇಜಸ್ಸು ಇವು ಷಡ್ಗುಣಗಳು. ಅಣಿಮಾ-ಮಹಿಮಾ-ಗರಿಮಾ-ಲಘಿಮಾ-ಪ್ರಾಪ್ತಿ-ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ-ಈಶಿತ್ವ-ವಶಿತ್ವ ಇವು ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಭಗವಾ.⁷³⁷ - ದೈತ್ಯರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು; ಭೌತಿಕ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು; ಸಂಹಾರಸಮಯದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರ ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ನಾಶಮಾಡುವವನು; ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಹೊಂದುವವನು; ರಾಹುವನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು. (೫೬೦) ನಂದೀ - ಪರಮಾನಂದವುಳ್ಳವನು; ಸರ್ವಸಂಪತ್ತುಗಳಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾದವನು; ನಂದಗೋಪನನ್ನು ತಂದೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿದವನು; ಗೋಪಸ್ತ್ರೀಯರ ಸೇವೆಯ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆದವನು. (೫೬೧) ವನಮಾಲೀ⁷³⁸ - ಭೂತಸೂಕ್ಷ್ಮಗಳ ಮಾಲೆಯಾದ ವೈಜಯಂತೀ ಎಂಬ ವನಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು; ಕಾಲಿನ ವರೆಗೂ ಜೋತಾಡುತ್ತಿರುವ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಜಿಸುವ ರಮಾದೇವಿಯನ್ನು ಗೆಳತಿಯನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನು; ನೀರನ್ನು ಅಥವಾ ಅನ್ನವನ್ನು ಧರಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು. (೫೬೨) ಹಲಾಯುಧಃ⁷³⁹ - ನೇಗಿಲನ್ನು ಆಯುಧವಾಗಿ ಧರಿಸಿರುವ ಬಲರಾಮಸ್ವರೂಪನು; ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹರನಿಗೆ ಆಯುಧನಾದವನು. (೫೬೩) ಆದಿತ್ಯಃ - ಸೂರ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯು; ಅದಿತಿಗೆ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದವನು;

⁷³⁷ ಓಂ ಭಗವ್ಣೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಸುಖಿದಾಯಕವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷³⁸ ಓಂ ವನಮಾಲಿನೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಭೂಷಣಪ್ರದವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷³⁹ ಓಂ ಹಲಾಯುಧಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ವ್ಯವಸಾಯದಲ್ಲಿ ಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಅದಿತಿಗೆ ಕಶ್ಯಪನಿಂದ ಜನಿಸಿದ ವಾಮನರೂಪಿಯು; ಹಿಂದೆ
 ಅದಿತಿಯಾಗಿದ್ದ ದೇವಕಿಯ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು;
 ಅನಾದಿಕಾಲದಿಂದಿರುವ ಆನಂದ-ಜ್ಞಾನಗಳುಳ್ಳವನು; ಪ್ರಜಾಭಕ್ಷಣ
 ಶೀಲರಾದ ದೈತ್ಯರನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವವನು. (೫೬೪) ಜ್ಯೋತಿರಾದಿತ್ಯಃ.⁷⁴⁰
 - ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯನಾದ ಆದಿತ್ಯರೂಪಿಯು; ಆದಿತ್ಯಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ
 ಜ್ಯೋತಿರ್ಮಯಪುರುಷನು; ಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದ
 ನರ-ನಾರಾಯಣ ಸ್ವರೂಪಿಯು; ಜ್ಯೋತಿಗಳಿಗೆ ಆದಿಯಾಗಿರುವ
 ಸೂರ್ಯನಲ್ಲಿರುವವನು. (೫೬೫) ಸಹಿಷ್ಣುಃ - ಸಹನಶೀಲನು;
 ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ದಹಿಸುವ ನಾರಾಯಣಮುನಿಸ್ವರೂಪನು; ಭಕ್ತರ
 ಅಪರಾಧಗಳನ್ನು ಸಹಿಸುವವನು; ಶತ್ರುಗಳ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು
 ಸಹಿಸುವವನು. (೫೬೬) ಗತಿಸತ್ತಮಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಗತಿಯು; ಗತಿಯೂ
 ಸರ್ವಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆಗಿರುವವನು; ಪರಮಧರ್ಮವೆಂಬ ಗತಿಯಲ್ಲಿ
 ಅತ್ಯಂತ ವಿಶ್ವಸ್ತನಾಗಿರುವವನು; ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಬಯಸಲ್ಪಡುವವನು;
 ಅತ್ಯಂತಾತಿಶಯವಾಗಿ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು.

13135074a ಸುಧನ್ವಾ ಖಂಡಪರಶುರ್ದಾರುಣೋ ದ್ರವಿಣಪ್ರದಃ|

13135074c ದಿವಃಸ್ಪುಕ್ಸರ್ವದೃಗ್ವಾಸೋ ವಾಚಸ್ಪತಿರಯೋನಿಜಃ||

(೫೬೭) ಸುಧನ್ವಾ - ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಧನುಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ಅಹಂಕಾರ
 ತತ್ತ್ವ ರೂಪವಾದ ಶಾರ್ಙ್ಗ ಧನುಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಮಯ

⁷⁴⁰ ಓಂ ಜ್ಯೋತಿರಾದಿತ್ಯಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಜ್ಞಾನವನ್ನು
 ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಶಾರ್ಙ್ಗವೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಧನುಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೫೬೮) ಖಂಡಪರಶು:⁷⁴¹ -
 ರುದ್ರರೂಪಿಯು; ಪರಶುವಿನಿಂದ ಖಂಡನೆಮಾಡಿದ
 ನರಮಹರ್ಷಿ ಸ್ವರೂಪನು; ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದ
 ಗಂಡುಗೊಡಲಿಯುಳ್ಳ ಪರಶುರಾಮಸ್ವರೂಪಿಯು;
 ಅಖಂಡಿತಪರಶುವುಳ್ಳ ಪರಶುರಾಮಸ್ವರೂಪಿಯು;
 ರುದ್ರಸಂಗ್ರಾಮವನ್ನು ಪರಶುವಿನಿಂದ ಖಂಡಿಸಿದ ನರಮಹರ್ಷಿಯು.
 (೫೬೯) ದಾರುಣ: - ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭಯಂಕರನಾದವನು; ಶತ್ರುಗಳನ್ನು
 ಸೀಳಿಹಾಕುವವನು; ಒಳ-ಹೊರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸುವವನು;
 ಲೋಕವನ್ನು ಮರದ ಪ್ರತಿಮೆಯಂತೆ ಮಾಡಿಬಿಡುವವನು. (೫೭೦)
ದ್ರವಿಣಪ್ರದ: - ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು; ಭಕ್ತರ
 ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ದಯಪಾಲಿಸುವವನು; ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಮತ್ತು
 ಅವುಗಳ ಅರ್ಥರೂಪವಾದ ಧನವನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸುವ
 ವ್ಯಾಸಾವತಾರಿಯು; ವಿದ್ಯಾರೂಪವಾದ ಧನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು;
 ದ್ರವಿಸಿದ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸ್ವರೂಪಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವವನು.
 (೫೭೧) ದಿವಃಸ್ಪೃಕ್ - ಪ್ರಕಾಶಮಾನ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿರುವವನು;
 ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವನು; ಪರಮ ಪದದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ತತ್ತ್ವವನ್ನು
 ಮುಟ್ಟಿರುವವನು; ಶ್ವೇತದ್ವೀಪ, ಅನಂತಾಸನ, ವೈಕುಂಠಗಳನ್ನು
 ಮುಟ್ಟುವವನು. (೫೭೨) ಸರ್ವದೃಗ್ವಾಸ: - ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ
 ವ್ಯಾಸರೂಪಿಯು; ಸರ್ವಜ್ಞಾನಗಳನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರಪಡಿಸಿದ ವ್ಯಾಸನು;
 ಸರ್ವಾಕಾರದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಅಥವಾ ಸರ್ವರಿಗೂ ದೃಷ್ಟಿಯಾಗಿರುವ

⁷⁴¹ ಓಂ ಖಂಡಪರಶವೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಶೋಕವು
 ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಜ್ಞಾನವನ್ನು ವಿಭಾಗಮಾಡಿದವನು; ವೇದಗಳನ್ನು ಋಕ್-ಯಜುಸ್ಸು-
ಸಾಮ-ಅಥರ್ವ ಎಂದು ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ,
ಋಗ್ವೇದವನ್ನು ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ,
ಯಜುರ್ವೇದವನ್ನು ನೂರೊಂದು ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ,
ಸಾಮವೇದವನ್ನು ಸಾವಿರ ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಅಥರ್ವವೇದವನ್ನು
ಒಂಬತ್ತು ಶಾಖೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ವಿಭಾಗಿಸಿದವನು; ಪುರಾಣಗಳನ್ನು
ವಿಭಾಗಿಸಿದವನು. (೫೭೩) ವಾಚಸ್ಪತಿರಯೋನಿಜಃ.⁷⁴² - ವಾಣಿಗೆ
ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಹಯಗ್ರೀವಸ್ವರೂಪಿಯು; ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಸ್ವರೂಪಿಯು;
ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಕಾರಣನಾಗಿ ತಾಯಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನು; ವಾಣಿಗೆ
ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಭಗವಂತನ ಮುಖದಿಂದ ಸಂಜನಿಸಿದ ಸಾರಸ್ವತ
ವ್ಯಾಸಸ್ವರೂಪನು.

13135075a ತ್ರಿಸಾಮಾ ಸಾಮಗಃ ಸಾಮ ನಿರ್ವಾಣಂ ಭೇಷಜಂ ಭಿಷಕ್

13135075c ಸಂನ್ಯಾಸಕೃಚ್ಚಮಃ ಶಾಂತೋ ನಿಷ್ಠಾ ಶಾಂತಿಃ ಪರಾಯಣಮ್||

(೫೭೪) ತ್ರಿಸಾಮಾ - ಮೂರು ಸಾಮಸ್ತುತಿಗಳುಳ್ಳವನು; ಮೂರು
ಸಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಸಾಮಗರಿಂದ ದೇವವ್ರತಗಳೆಂಬ
ಮೂರು ಸಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ತನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ
ಬೃಹತ್-ರಥಂತರ-ವಾಮದೇವಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಪ್ರಧಾನ
ಸಾಮಗಳುಳ್ಳವನು; ನಿಧನ-ಉದ್ಗಿಥ ಮತ್ತು ಪ್ರತೀಹಾರಗಳೆಂಬ
ಮೂರು ಸಾಮಗಳುಳ್ಳವನು. (೫೭೫) ಸಾಮಗಃ - ಸಾಮವನ್ನು

⁷⁴² ಓಂ ಅಯೋನಿಜಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಕರ್ಮನಾಶಕವು
(ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಗಾನಮಾಡುವವನು; ಸ್ವಾನುಭವದ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆ ಸಾಮಗಳನ್ನು ತಾನೂ ಹಾಡುವವನು; 'ಸಾಮ' ಎಂಬ ಶಬ್ದದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಭಾರತೀದೇವೀ ಮತ್ತು ವಾಯುದೇವರಲ್ಲಿ ಇರುವವನು; ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಗತನಾಗಿರುವವನು; ಸಾಮದಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು.

(೫೭೬) ಸಾಮ - ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನ ಮಹಾವಿಭೂತಿಯಾದ ಸಾಮವೇದಸ್ವರೂಪನು; ತನ್ನನ್ನು ಗಾನಮಾಡುವವರ ಕಲುಷವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು; ಸರ್ವಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಮನಾಗಿರುವವನು.

(೫೭೭) ನಿರ್ವಾಣಂ - ಪರಮಾನಂದಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು; ಆವರಣವಿಲ್ಲದವನು; ಆನಂದದಾಯಕನು;

ಪ್ರಾಕೃತಶರೀರವಿಲ್ಲದವನು; ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಹೊಡೆಯಲು ಅಶಕ್ಯವಾದ ಬಾಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವವನು. (೫೭೮) ಭೇಷಜಂ -

ಸಂಸಾರರೋಗಕ್ಕೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಔಷಧಿಯಾಗಿರುವವನು. (೫೭೯) ಭಿಷಕ್ - ಭವರೋಗ ವೈದ್ಯನು; ವೈದ್ಯನಾಥೇಶ್ವರನು; ಧನ್ವಂತರಿಯು.

(೫೮೦) ಸಂನ್ಯಾಸಕೃತ್ - ಸಂನ್ಯಾಸಾಶ್ರಮವನ್ನು ಮತ್ತು ಸಂನ್ಯಾಸಭಾವವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನು; ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಆಶ್ರಮವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು; ಸಾತ್ವಿಕವಾದ

ಸಂನ್ಯಾಸದಿಂದ ರಜಸ್ಸು-ತಮಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸಿಹಾಕುವವನು; ಸಂನ್ಯಾಸವೆಂದರೆ ಧರಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳವನಲ್ಲಿ ಭಾರವನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುವುದು. (೫೮೧) ಶಮಃ - ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹವುಳ್ಳವನು;

ಸಮಸ್ತಭೂತಗಳನ್ನೂ ಶಮನಗೊಳಿಸುವವನು; ಉದ್ರೇಕವಿಲ್ಲದವನು; ಆನಂದರೂಪನು; ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಸುಖವನ್ನು ಅಳಿಯುವವನು ಅಥವಾ ತಿಳಿದವನು. (೫೮೨) ಶಾಂತಃ - ಶಮಭಾವವುಳ್ಳವನು;

ವಿಷಯಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಉದ್ರೇಕಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿದ್ದರೂ

ಅಲೆಯಿಲ್ಲದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದವನು; ಸುಖವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಬಂಧನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ದೈತ್ಯರ ಸುಖವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು; ಸುಖಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದವನು.

(೫೮೩) ನಿಷ್ಠಾ - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ನೆಲೆಯಾದವನು;

ವ್ರತನಿಷ್ಠಾಸ್ವರೂಪಿಯಾದವನು; ಪ್ರಳಯದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತಭೂತಗಳೂ ಯಾರಲ್ಲಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವನೋ ಅವನು; ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುವವರ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಶುಭಾಶ್ರಯನಾಗಿ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವವನು;

ನಿಯತವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯುಳ್ಳವನು. (೫೮೪) ಶಾಂತಿಃ.⁷⁴³ -

ಸರ್ವದೋಷಗಳ ನಿವೃತ್ತಿಸ್ವರೂಪನು; ಸಮಸ್ತ ಅವಿದ್ಯೆಗಳ ನಿವೃತ್ತಿರೂಪನಾದ ಬ್ರಹ್ಮವು; ಆರ್ಥಿಗಳು ಪರಮ ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮರೆತು ಯಾರಲ್ಲಿ ಶಮನ ಹೊಂದುವರೋ ಅವನು; ಉನ್ನತ ಸುಖಸ್ವರೂಪನು; ಯಾರ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಸುಖವಿರುವುದೋ ಅವನು. (೫೮೫) ಪರಾಯಣಂ - ಪರಮಗತಿಯು; ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾದವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆಶ್ರಯವು ಯಾರಿಂದ ದೊರೆಯುವುದೋ ಅವನು.

13135076a ಶುಭಾಂಗಃ ಶಾಂತಿದಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಕುಮುದಃ ಕುವಲೇಶಯಃ|

13135076c ಗೋಹಿತೋ ಗೋಪತಿಗೋಪ್ತಾ ವೃಷಭಾಕ್ಷೋ ವೃಷಪ್ರಿಯಃ||

(೫೮೬) ಶುಭಾಂಗಃ.⁷⁴⁴ - ಶುಭವಾದ ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವನು;

⁷⁴³ ಓಂ ಶಾಂತಯೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁴⁴ ಓಂ ಶುಭಾಂಗಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಧ್ಯಾನವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಸುಂದರ

ಶರೀರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು; ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಭಾವನೆಯಿಂದ ಶುಭವಾದ
 ಯಮ-ನಿಯಮ-ಆಸನ-ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ-ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ-ಧ್ಯಾನ-ಧಾರಣ-
 ಸಮಾಧಿಗಳೆಂಬ ಯೋಗಾಂಗಗಳುಳ್ಳವನು; ಶುಭಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾದ
 ಜ್ಞಾನವು ಯಾರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವುದೋ ಅವನು. (೫೮೭) ಶಾಂತಿದಃ
 - ಪರಮಾನಂದರೂಪವಾದ ನಿತ್ಯಶಾಂತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ರಾಗ-
 ದ್ವೇಷಗಳಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಹೊಂದುದರಿಂದ ದೊರೆಯುವ ಶಾಂತಿಯನ್ನು
 ಕೊಡುವವನು; ಸಿದ್ಧಭಕ್ತರಿಗೆ ಪರಮಾನಂದರೂಪೀ ಸಾಯುಜ್ಯವೆಂಬ
 ಶಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವವನು; ಮೋಕ್ಷಪ್ರದನು. (೫೮೮) ಸೃಷ್ಟಾ -
 ಜಗತ್ತನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು; ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ
 ಭೂತಗಳನ್ನೂ ರಚಿಸಿದವನು. (೫೮೯) ಕುಮುದಃ - ಭೂಮಿಗೆ
 ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವವನು;
 ಚಂದ್ರರೂಪಿಯು; ಕುಮುದಪುಷ್ಪದಂತೆ ಸ್ವಚ್ಛ ನಾಗಿರುವವನು;
 ಪ್ರಕೃತಿಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಭೋಕ್ತೃಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಾ
 ಸದಾ ಆನಂದದಲ್ಲಿರುವವನು; ಭೂಭಾರವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಭೂಮಿಗೆ
 ಆನಂದವನ್ನೀಯುವವನು. (೫೯೦) ಕುವಲೇಶಯಃ - ಜಲದಲ್ಲಿ
 ಶಯನಿಸಿರುವವನು; ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸುತ್ತಿರುವ ಜಲದಲ್ಲಿ
 ಶಯನಿಸಿರುವವನು; ಬದರೀಫಲದ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಯನಿಸಿರುವ
 ತಕ್ಷಕವಿಭೂತಿಸ್ವರೂಪನು; ಆದಿಶೇಷಸರ್ಪದ ಉದರದ ಮೇಲೆ
 ಶಯನಿಸಿರುವವನು. (೫೯೧) ಗೋಹಿತಃ - ಹಸುಗಳಿಗೂ,
 ವೇದಗಳಿಗೂ, ಭೂಮಿಗೂ ಹಿತನಾದವನು. (೫೯೨) ಗೋಪತಿಃ -
 ವಾಣಿಗೆ, ಭೂಮಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಸುಗಳಿಗೆ ಪತಿಯಾದವನು;

ಸ್ವರ್ಗಭೂಮಿಗೆ ಪತಿಯಾದವನು. (೫೯೩) ಗೋಪ್ತಾ - ಜಗತ್ತನ್ನು
 ರಕ್ಷಿಸುವವನು; ತನ್ನನ್ನು ಮರೆಮಾಚಿಕೊಂಡಿರುವವನು;
 ಕರ್ಮಫಲಚಕ್ರವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸುವವನು; ಸರ್ವರಕ್ಷಕನು. (೫೯೪)
ವೃಷಭಾಕ್ಷಃ - ಧರ್ಮದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು; ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಸುರಿಸುವ
 ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ವೇದಗಳೇ ಕಣ್ಣುಗಳಾಗಿರುವವನು; ಸಜ್ಜನರಲ್ಲಿ
 ಕೃಪಾದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು; ವೃಷಭದ ಕಣ್ಣುಗಳಂತೆ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು.
 (೫೯೫) ವೃಷಪ್ರಿಯಃ.⁷⁴⁵ - ಧರ್ಮಪ್ರಿಯನು; ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು
 ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮಗಳು ಯಾರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವೋ ಅವನು.

13135077a ಅನಿವರ್ತೀ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ ಸಂಕ್ಷೇಪ್ತಾ ಕ್ಷೇಮಕೃಚ್ಚಿವಃ|

13135077c ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಾಃ ಶ್ರೀವಾಸಃ ಶ್ರೀಪತಿಃ ಶ್ರೀಮತಾಂ ವರಃ||

(೫೯೬) ಅನಿವರ್ತೀ.⁷⁴⁶ - ಮುಕ್ತಾರನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸದವನು;
 ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದವನು; ತನ್ನ ಮಾತಿನಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದವನು;
 ಧರ್ಮದಿಂದ ಹಿಮ್ಮೆಟ್ಟದವನು. (೫೯೭) ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ.⁷⁴⁷ -
 ವಿಷಯಗಳಿಂದ ನಿವೃತ್ತನಾದವನು; ನಿವೃತ್ತಿಧರ್ಮದಲ್ಲಿ
 ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನು; ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ವಿಷಯಗಳಿಂದ ಹಿಂದುರಿಗಿದ

⁷⁴⁵ ಓಂ ವೃಷಪ್ರಿಯಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಫಲಪ್ರದವು
 (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁴⁶ ಓಂ ಅನಿವರ್ತಿನೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಅಭಯದಾಯಕವು
 (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁴⁷ ಓಂ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮನೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ದುಷ್ಕರ್ಮದ
 ಫಲವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೫೯೮) ಸಂಕ್ಷೇಪ್ತಾ⁷⁴⁸ - ಉಪಸಂಹಾರ
ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು; ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಂಹಾರಸಮಯದಲ್ಲಿ
ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು; ಪ್ರವೃತ್ತಿಧರ್ಮನಿಷ್ಠರಾದವರನ್ನು
ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಜ್ಞಾನ-ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಕೋಚಪಡಿಸುವವನು.

(೫೯೯) ಕ್ಷೇಮಕೃತ್ - ಕ್ಷೇಮವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಲಬ್ಧವಾದ
ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೬೦೦) ಶಿವಃ -

ಶುದ್ಧಮಂಗಳಸ್ವರೂಪಿಯು; ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ತನ್ನ
ನಾಮಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವವನು; ಭೋಗಗಳನ್ನು
ಬಯಸುವರಿಗೂ ಮತ್ತು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಯಸುವವರಿಗೂ
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಸುಖಾತ್ಮನು. (೬೦೧)

ಶ್ರೀವತ್ಸವಕ್ಷಾಃ - ಎದೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿತತ್ತ್ವ ರೂಪವಾದ ಶ್ರೀವತ್ಸವೆಂಬ
ಮಚ್ಚೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದವನು. (೬೦೨) ಶ್ರೀವಾಸಃ -

ಲಕ್ಷ್ಮೀದೇವಿಗೆ ನಿತ್ಯನಿವಾಸಸ್ಥಾನನಾಗಿರುವವನು. (೬೦೩) ಶ್ರೀಪತಿಃ -
ಶ್ರೀದೇವಿಗೆ ಸಹಜಪತಿಯಾಗಿರುವವನು; ಅಮೃತಮಥನ ಸಮಯದಲ್ಲಿ
ಸಮಸ್ತ ದೇವಾಸುರರನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು ಶ್ರೀ ದೇವಿಯು ಯಾರನ್ನು ಪತಿಯಾಗಿ
ವರಿಸಿದಳೋ ಅವನು. (೬೦೪) ಶ್ರೀಮತಾಂ ವರಃ - ಶ್ರೀಸಂಪನ್ನರಾದ
ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠತಮನಾದವನು.

13135078a ಶ್ರೀದಃ ಶ್ರೀಶಃ ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ ಶ್ರೀನಿಧಿಃ ಶ್ರೀವಿಭಾವನಃ|

13135078c ಶ್ರೀಧರಃ ಶ್ರೀಕರಃ ಶ್ರೇಯಃ ಶ್ರೀಮಾಽಲ್ಲೋಕತ್ರಯಾಶ್ರಯಃ||

⁷⁴⁸ ಓಂ ಸಂಕ್ಷೇಪ್ತೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು
ವಿಕಾಸಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

(೬೦೫) ಶ್ರೀದಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ಶ್ರೀದೇವಿಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರಣಯರಸವನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ಶ್ರೀರೂಪಿಣೀ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನನ್ನು ನೀಡಿದವನು. (೬೦೬) ಶ್ರೀಶಃ - ಶ್ರೀಗೆ ಈಶ್ವರನು. (೬೦೭) ಶ್ರೀನಿವಾಸಃ - ಸಂಪತ್ತುಗಳಿಗೆ ವಾಸಸ್ಥಾನನು; ಶ್ರೀಮಂತರಲ್ಲಿ ನಿತ್ಯವೂ ವಾಸಿಸುವವನು; ಶ್ರೀದೇವಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಶ್ರಯನಾಗಿರುವವನು; ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿ ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವವನು. (೬೦೮) ಶ್ರೀನಿಧಿಃ - ಸಮಸ್ತ ಸಂಪತ್ತುಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಸೇರಿರುವವನು. (೬೦೯) ಶ್ರೀವಿಭಾವನಃ - ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಭಾವಿಸಿ ಗೌರವಿಸುವವನು; ಸಂಪತ್ತುಗಳನ್ನು ಬಗೆಬಗೆಯಾಗಿ ವಿತರಿಸುವವನು; ಸಮಸ್ತಭೂತಗಳಿಗೂ ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಬಗೆ-ಬಗೆಯ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೬೧೦) ಶ್ರೀಧರಃ - ಶ್ರೀದೇವಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೬೧೧) ಶ್ರೀಕರಃ⁷⁴⁹ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸಂಪತ್ತು-ಕಾಂತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೬೧೨) ಶ್ರೀಯಃ⁷⁵⁰ - ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಶಸ್ತನಾದವನು; ಯಾವ ದೋಷವೂ ಇಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಸುಖಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೧೩) ಶ್ರೀಮಾನ್ - ಶ್ರೀಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನು; ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಅಳಿಯುವವನು. (೬೧೪) ಲೋಕತ್ರಯಾಶ್ರಯಃ⁷⁵¹ - ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯನಾದವನು.

⁷⁴⁹ ಓಂ ಶ್ರೀಕರಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಸಂಪತ್ಕರವಾದುದು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁵⁰ ಓಂ ಶ್ರೀಯಃಶ್ರೀಮತೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁵¹ ಓಂ ಲೋಕತ್ರಯಾಶ್ರಯಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು

13135079a ಸ್ವಕ್ಷಃ ಸ್ವಂಗಃ ಶತಾನಂದೋ ನಂದಿಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣೇಶ್ವರಃ|

13135079c ವಿಜಿತಾತ್ಮಾ ವಿಧೇಯಾತ್ಮಾ ಸತ್ಕೀರ್ತಿಶ್ಚಿನ್ನಸಂಶಯಃ||

(೬೧೫) ಸ್ವಕ್ಷಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಅಥವಾ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ಕಮಲಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಸುಂದರ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೧೬) ಸ್ವಂಗಃ - ಸುಂದರವಾದ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೧೭) ಶತಾನಂದಃ⁷⁵² - ಅನಂತ ಮತ್ತು ಅಪರಿಮಿತ ಆನಂದವುಳ್ಳವನು; ಒಬ್ಬನೇ ಪರಮಾನಂದಸ್ವರೂಪಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಉಪಾಧಿ ಬೇದದಿಂದ ನೂರಾರು ಪ್ರಕಾರಗಳಾಗಿ ಆಗುವವನು. (೬೧೮) ನಂದಿಃ - ಆನಂದವುಳ್ಳವನು; ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಪರಮಾನಂದವಿಗ್ರಹನು. (೬೧೯) ಜ್ಯೋತಿರ್ಗಣೇಶ್ವರಃ - ಜ್ಯೋತಿಗಳ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಅಧಿಪತಿಯು. (೬೨೦) ವಿಜಿತಾತ್ಮಾ - ಮನಸ್ಸನ್ನು ಗೆದ್ದವನು. (೬೨೧) ವಿಧೇಯಾತ್ಮಾ - ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನು. (೬೨೨) ಸತ್ಕೀರ್ತಿಃ - ಸತ್ಯವಾದ ಕೀರ್ತಿ ಯುಳ್ಳವನು; ಉತ್ತಮ ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. (೬೨೩) ಛಿನ್ನಸಂಶಯಃ - ಯಾವ ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲದವನು; ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸಂಶಯವನ್ನು ದೂರಮಾಡುವವನು.

13135080a ಉದೀರ್ಣಃ ಸರ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುರನೀಶಃ ಶಾಶ್ವತಃ ಸ್ಥಿರಃ|

13135080c ಭೂಶಯೋ ಭೂಷಣೋ ಭೂತಿರ್ವಿಶೋಕಃ ಶೋಕನಾಶನಃ||

ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಕೊಡುವುದು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁵² ಓಂ ಶತಾನಂದಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

(೬೨೪) ಉದೀರ್ಣಃ⁷⁵³ - ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾದವನು; ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ರುದ್ರನನ್ನು ಸೀಳುವವನು. (೬೨೫) ಸರ್ವತಶ್ಚಕ್ಷುಃ - ಇಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನೋಡುವವನು. (೬೨೬) ಅನೀಶಃ - ತಾನೇ ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾಗಿರುವರಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಪ್ರಭುವೂ ಇಲ್ಲದವನು; ಭಕ್ತರಿಗೆ ಅಧೀನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಪರಾಧೀನನಾಗಿರುವವನು; ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಈಶ್ವರನು. (೬೨೭) ಶಾಶ್ವತಸ್ಥಿರಃ - ನಿತ್ಯನೂ ಸ್ಥಿರನೂ ಆಗಿರುವವನು; ನಿತ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಎಂದಿಗೂ ವಿಕಾರಹೊಂದದವನು. (೬೨೮) ಭೂಶಯಃ - ಭಕ್ತರ ದರ್ಶನಕ್ಕಾಗಿ ಅರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅನಂತಪದ್ಮನಾಭ, ಗೋವಿಂದರಾಜು ಮತ್ತು ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ - ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪವಡಿಸಿರುವವನು; ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದರ್ಭಶಯನಮಾಡಿದ ರಾಮರೂಪಿಯು; ಲಂಕೆಗೆ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದಾರಿಯನ್ನು ಹುಡುಕುವಾಗ ಸಮುದ್ರತೀರದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿದ ಶ್ರೀರಾಮನು; ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಶಯನಿಸಿರುವವನು. (೬೨೯) ಭೂಷಣಃ - ಅಲಂಕಾರವಾಗಿರುವವನು; ಅಲಂಕೃತನಾಗಿರುವವನು; ತನ್ನ ಅವತಾರಗಳಿಂದ ಸ್ವರ್ಗ-ಭೂಮಿ-ಪಾತಾಳಗಳನ್ನು ಅಲಂಕರಿಸಿದವನು; ತತ್ತ್ವಮಯ ದಿವ್ಯ ಭೂಷಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೩೦) ಭೂತಿಃ - ಸತ್ತ್ವ ರೂಪನು, ವಿಭೂತಿರೂಪನು; ಐಶ್ವರ್ಯ ರೂಪನು. (೬೩೧) ವಿಶೋಕಃ - ಶೋಕರಹಿತನು; ಪರಮಾನಂದರೂಪಿಯು. (೬೩೨)

⁷⁵³ ಓಂ ಉದೀರ್ಣಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಶೋಕನಾಶನಃ - ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ, ಆಧಿಭೌತಿಕ, ಆದಿದೈವಿಕಗಳೆಂಬ ಮೂರು ಬಗೆಯ ಶೋಕಗಳನ್ನೂ ನಾಶಪಡಿಸುವವನು; ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಭಕ್ತರ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವನು.

13135081a ಅರ್ಚಿಷ್ಠಾ ನರ್ಚಿತಃ ಕುಂಭೋ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ವಿಶೋಧನಃ|

13135081c ಅನಿರುದ್ಧೋಽಪ್ರತಿರಥಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೋಽಮಿತವಿಕ್ರಮಃ||

(೬೩೩) ಅರ್ಚಿಷ್ಠಾನ್ - ಎಲ್ಲ ತೇಜಸ್ಸುಗಳಿಗೂ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಧಾನ ತೇಜಸ್ವಿಯು; ಯಾರ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯ-ಚಂದ್ರರೂ ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗುವರೋ ಅವನು; ಭಕ್ತರ ಒಳ-ಹೊರ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಬೆಳಗಿಸುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವುಳ್ಳ ದಿವ್ಯತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಸದಾ ಹೊಂದಿರುವವನು; ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೩೪) ಅರ್ಚಿತಃ⁷⁵⁴ - ಪೂಜ್ಯರಿಂದಲೂ ಪೂಜಿತನಾದವನು. (೬೩೫) ಕುಂಭಃ⁷⁵⁵ - ಪ್ರಾಣಾಪಾನನಿರೋಧರೂಪದ ಕುಂಭಕಯೋಗಸ್ವರೂಪಿಯು.⁷⁵⁶; ಸಂಪೂರ್ಣಕುಂಭದಂತೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ನಿಶ್ಚಲನಾಗಿರುವವನು; ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವವನು. (೬೩೬) ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ - ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಶುದ್ಧವಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು; ತ್ರಿಗುಣಾತೀತನಾಗಿರುವದರಿಂದ ವಿಶುದ್ಧ ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು; ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶರಣಾದವರಿಗೆ ತನ್ನ ಸರ್ವಸ್ವವನ್ನೂ

⁷⁵⁴ ಓಂ ಅರ್ಚಿತಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁵⁵ ಓಂ ಕುಂಭಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಭಯವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁵⁶ ಕುಂಭಕೋ ವಿಷ್ಣುರುಚ್ಯತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕೊಟ್ಟುಬಿಡುವುದರಿಂದ ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನು. (೬೩೭) ವಿಶೋಧನಃ -
ಭಕ್ತರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶುದ್ಧಿಮಾಡುವವನು; ತನ್ನ ಸ್ಮರಣಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ
ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು. (೬೩೮) ಅನಿರುದ್ಧಃ -
ತಡೆಯಿಲ್ಲದವನು; ನಾರಾಯಣದ ವ್ಯೂಹಗಳಲ್ಲಿ⁷⁵⁷ ನಾಲ್ಕನೆಯವನು;
ಅಹಂಕಾರ ತತ್ತ್ವದ ಅಭಿಮಾನೀ ದೇವತೆಯು; ಯಾರಿಂದಲೂ
ತಡೆಯಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೬೩೯) ಅಪ್ರತಿರಥಃ⁷⁵⁸ - ತಡೆಯುವ
ಎದುರಾಳಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಪ್ರತಿಪಕ್ಷವಿಲ್ಲದವನು. (೬೪೦) ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ -
ಕಾಮದೇವಸ್ವರೂಪನು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ರೂಪಧನವುಳ್ಳವನು;
ನಾರಾಯಣನ ವ್ಯೂಹಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರನೆಯವನು; ಮಹಸ್ತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ
ಅಭಿಮಾನಿ ಭಗವದ್ರೂಪನು. (೬೪೧) ಅಮಿತವಿಕ್ರಮಃ -
ಅಳಿಯಲಾಗದ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು; ದೀರ್ಘವಾದ
ಪಾದವಿನ್ಯಾಸವುಳ್ಳವನು; ತ್ರಿವಿಕ್ರಮಸ್ವರೂಪಿಯು.

13135082a ಕಾಲನೇಮಿನಿಹಾ ವೀರಃ ಶೂರಃ ಶೌರಿರ್ಜನೇಶ್ವರಃ⁷⁵⁹ |

13135082c ತ್ರಿಲೋಕಾತ್ಮಾ ತ್ರಿಲೋಕೇಶಃ ಕೇಶವಃ ಕೇಶಿಹಾ ಹರಿಃ ||

(೬೪೨) ಕಾಲನೇಮಿನಿಹಾ⁷⁶⁰ - ಕಾಲನೇಮಿ ಎಂಬ ಅಸುರನನ್ನು

⁷⁵⁷ ನಾರಾಯಣನ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯೂಹಗಳು: ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು ಅನಿರುದ್ಧ.

⁷⁵⁸ ಓಂ ಅಪ್ರತಿರಥಾಯ ನಮಃ | ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಶತ್ರುಗಳ ನಿರಸನವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁵⁹ ಶೌರಿಃ ಶೂರಜನೇಶ್ವರಃ ಎಂಬ ಪಾಠಾಂತರವಿದೆ.

⁷⁶⁰ ಓಂ ಕಾಲನೇಮಿಘ್ನೇ ನಮಃ | ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಅವಿದ್ಯಾಮೂಲದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆಯಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಸಂಹರಿಸಿದವನು. (೬೪೩) ವೀರಃ - ವೀರನು; ಶೂರನು. (೬೪೪)
ಶೂರಃ - ಶೂರನು; ವೀರನು. (೬೪೫) ಶೌರ್ಜಃ -
ಶೂರನೆಂಬ ಯದುವಂಶೀಯ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ರಾಜನು. (೬೪೬)
ತ್ರಿಲೋಕಾತ್ಮಾ.⁷⁶¹ - ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ
ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವವನು; ಮೂರು ಲೋಕಗಳಿಗೂ
ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವವನು; ಮೂರುಲೋಕಗಳಿಂದ
ಅಭಿನ್ನನಾಗಿರುವವನು. (೬೪೭) ತ್ರಿಲೋಕೇಶಃ - ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ
ಸ್ವಾಮಿಯು. (೬೪೮) ಕೇಶವಃ - ಸುಂದರವಾದ ಮತ್ತು ನೀಳವಾದ
ಕೇಶರಾಶಿಯುಳ್ಳವನು; ಸೂರ್ಯನೇ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಯೋತಿಗಳಲ್ಲಿ
ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವ ಕೇಶವೆಂಬ ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು; ಬ್ರಹ್ಮ-ವಿಷ್ಣು-ಶಿವರೆಂಬ
ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. (೬೪೯) ಕೇಶಿಹಾ - ಕೇಶಿಯೆಂಬ ದಾನವನನ್ನು
ಸಂಹರಿಸಿದವನು. (೬೫೦) ಹರಿಃ - ಮನಸ್ಸನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವವನು,
ಪಾಪಗಳನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು.⁷⁶²

13135083a ಕಾಮದೇವಃ ಕಾಮಪಾಲಃ ಕಾಮೀ ಕಾಂತಃ ಕೃತಾಗಮಃ|

13135083c ಅನಿರ್ದೇಶ್ಯವಪುರ್ವಿಷ್ಟುರ್ವೀರೋಽನಂತೋ ಧನಂಜಯಃ||

(೬೫೧) ಕಾಮದೇವಃ - ಮನ್ಮಥಸ್ವರೂಪನು; ಕಾಮಿಸಲ್ಪಡುವ
ದೇವನು; ಎಲ್ಲರ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಈಡೇರಿಸುವವನು; ಕಾಮನಂತೆ
ಬೆಳಗುವವನು. (೬೫೨) ಕಾಮಪಾಲಃ - ಭಕ್ತರ ಕಾಮನೆಗಳನ್ನು

⁷⁶¹ ಓಂ ತ್ರಿಲೋಕಾತ್ಮನೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ

ಐಶ್ವರ್ಯಲಾಭವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁶² ಹರಿಹರತಿ ಪಾಪಾನಿ|

ಪಾಲಿಸುವವನು. (೬೫೩) ಕಾಮೀ - ಪೂರ್ಣಕಾಮನು. (೬೫೪)
ಕಾಂತಃ - ಆಕರ್ಷಕನು; ಕಮನೀಯನು; ಸುಂದರ ದೇಹವುಳ್ಳವನು;
ಮನೋಹರನು. (೬೫೫) ಕೃತಾಗಮಃ - ಆಗಮಗಳನ್ನು⁷⁶³
ರಚಿಸಿದವನು. (೬೫೬) ಅನಿದೇಶ್ಯವಪುಃ - ತ್ರಿಗುಣಾತೀತನೂ
ಅತೀಂದ್ರಿಯನೂ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಇವನ ಶರೀರವು ಇಂಥಹುದು
ಎಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು; ನಿರ್ದೇಶಿಸಲು
ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನು. (೬೫೭) ವಿಷ್ಣುಃ - ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನು;
ತನ್ನ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸದಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಕ್ರಮಿಸಿದವನು.⁷⁶⁴
ದ್ಯಾವಾಪೃಥ್ವಿಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಂತಿಯಿಂದ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವನು.
(೫೫೮) ವೀರಃ - ಮಹಾ ವೀರನು; ಸಮರ್ಥನು. (೫೫೯) ಅನಂತಃ -
ದೇಶ-ಕಾಲ-ವಸ್ತುಗಳ ಪರಿಮಿತಿಯಿಲ್ಲದವನು; ನಾಶವಿಲ್ಲದವನು.
(೬೬೦) ಧನಂಜಯಃ - ಎಲ್ಲ ಧನಗಳನ್ನೂ ಗೆದ್ದ
ಪರಮಧನಸ್ವರೂಪನು; ಅರ್ಜುನಸ್ವರೂಪನು; ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪನು.

13135084a ಬ್ರಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಕೃದ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮವಿವರ್ಧನಃ|

13135084c ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರಹ್ಮಿ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯಃ||

(೬೬೧) ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯಃ - ತಪಸ್ಸು, ವೇದ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು
ಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಹಿತವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೬೬೨) ಬ್ರಹ್ಮಕೃತ್ -
ವೇದ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿದವನು. (೬೬೩)

⁷⁶³ ವೇದ, ಸ್ಮೃತಿ, ವೈಷ್ಣವ ಮತ್ತು ಶೈವಾಗಮಗಳು.

⁷⁶⁴ ಕ್ರಮಣಾಚ್ಚಾಪ್ಯಹಂ ಪಾರ್ಥ ವಿಷ್ಣುರಿತ್ಯಭಿಸಂಜ್ಞತಃ|| (ಶಾಂತಿಪರ್ವ,
ಅಧ್ಯಾಯ 328, ಶ್ಲೋಕ 38).

ಬ್ರಹ್ಮಾ - ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತ; ವೇದ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸ್ವರೂಪನು. (೬೬೪) ಬ್ರಹ್ಮ.⁷⁶⁵ - ಪರಬ್ರಹ್ಮನು. (೬೬೫) ಬ್ರಹ್ಮವಿವರ್ಧನಃ - ವೇದ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವವನು. (೬೬೬) ಬ್ರಹ್ಮವಿತ್ - ವೇದ-ತಪಸ್ಸುಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವನು. (೬೬೭) ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ - ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ವರೂಪನು. (೬೬೮) ಬ್ರಹ್ಮೀ - ವೇದ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮರನ್ನುಳ್ಳವನು; ಪ್ರಮಾಣ-ಪ್ರಮೇಯ ರೂಪದ ಈ ಎಲ್ಲ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವವನು. (೬೬೯) ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಃ - ವೇದ, ತಪಸ್ಸು ಮತ್ತು ಪರತತ್ತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದವನು; ತನಗೆ ಆತ್ಮಭೂತವಾದ ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವವನು. (೬೭೦) ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯಃ.⁷⁶⁶ - ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು; ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನು.

13135085a ಮಹಾಕ್ರಮೋ ಮಹಾಕರ್ಮಾ ಮಹಾತೇಜಾ ಮಹೋರಗಃ|

13135085c ಮಹಾಕ್ರತುರ್ಮಹಾಯಜ್ಞಾ ಮಹಾಯಜ್ಞೋ ಮಹಾಹವಿಃ||

(೬೭೧) ಮಹಾಕ್ರಮಃ - ಅತಿದೊಡ್ಡ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸಗಳುಳ್ಳವನು; ಅತಿ ದೊಡ್ಡ ಹೆಜ್ಜೆಗಳನ್ನಿಡುವವನು; ಹೆಜ್ಜೆ ಹೆಜ್ಜೆಗೆ ಭಕ್ತರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೊಯ್ಯುವವನು; ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೭೨)

ಮಹಾಕರ್ಮಾ - ಸೃಷ್ಟಿಯೇ ಮೊದಲಾದ

⁷⁶⁵ ಓಂ ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁶⁶ ಓಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಿಯಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಪುಣ್ಯದಾಯಕವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಮಹಾಕರ್ಮಗಳನ್ನೆಸಗಿದವನು; ದೊಡ್ಡ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು
 ಅನಾಯಾಸವಾಗಿ ಮಾಡುವವನು. (೬೭೩) ಮಹಾತೇಜಾ.⁷⁶⁷ -
 ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯು; ಯಾರ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಭಾಸ್ಕರಾದಿಗಳೂ
 ತೇಜಸ್ವಿಗಳಾಗಿದ್ದಾರೋ ಅಂತಹ ಅತಿದೊಡ್ಡ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು;
 ತಾಮಸರ ಅನಾದಿ ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸುವ ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿಯು.
 (೬೭೪) ಮಹೋರಗಃ - ಮಹಾಶೇಷನಾಗ; ವಾಸುಕಿ ಸ್ವರೂಪನು;
 ಮಹಾಕುಂಡಲಿನೀಪ್ರಾಣಶಕ್ತಿಸ್ವರೂಪನು; ಮನಸ್ಸಿನ ಮೂಲಕ
 ಪ್ರವೇಶಿಸುವವನು. (೬೭೫) ಮಹಾಕ್ರತುಃ -
 ಮಹಾಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪಿಯು; ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪಿಯು; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಮಾಡಲು
 ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವ ಪೂಜೆಗಳುಳ್ಳವನು. (೬೭೬) ಮಹಾಯಜ್ಞಾ.⁷⁶⁸ -
 ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯರೂಪದ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನು;
 ಶ್ರೀರಾಮಾದ್ಯವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು;
 ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವರ ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯು. (೬೭೭)
ಮಹಾಯಜ್ಞೋ.⁷⁶⁹ - ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪನು;
 ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ಆರಾಧಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-
 ಲಯರೂಪದ ಮಹಾಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನು; ಅಶ್ವಮೇಧವೇ

⁷⁶⁷ ಓಂ ಮಹಾತೇಜಸೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ತೇಜಸ್ಸನ್ನು
 ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁶⁸ ಓಂ ಮಹಾಯಜ್ಞನೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಸತ್ಕರ್ಮದ
 ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁶⁹ ಓಂ ಮಹಾಯಜ್ಞಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು
 ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಮೊದಲಾದ ಮಹಾಯಜ್ಞಗಳು ಯಾರ ವಿಷಯಗಳಾಗಿವೆಯೋ ಅವನು.

(೬೭೮) ಮಹಾಹವಿಃ - ಮಹಾಗ್ನಿಯಾದ ತನ್ನಲ್ಲಿ

ಹೋಮಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮಹಾಹವಿಸ್ತೂ ತಾನೇ ಆಗಿರುವವನು;

ಮಹಾಹವಿಸ್ತಾಗಿ ಜಗತ್ತೆಲ್ಲವೂ ಯಾರಲ್ಲಿ

ಹೋಮಮಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು.

13135086a ಸ್ತವ್ಯಃ ಸ್ತವಪ್ರಿಯಃ ಸ್ತೋತ್ರಂ ಸ್ತುತಿಃ ಸ್ತೋತಾ ರಣಪ್ರಿಯಃ|

13135086c ಪೂರ್ಣಃ ಪೂರಯಿತಾ ಪುಣ್ಯಃ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿರನಾಮಯಃ||

(೬೭೯) ಸ್ತವ್ಯಃ⁷⁷⁰ - ಎಲ್ಲರ ಸ್ತುತಿಗೂ ಯೋಗ್ಯನಾದವನು; ತಾನು

ಯಾರನ್ನೂ ಸ್ತುತಿಸದೇ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು. (೬೮೦)

ಸ್ತವಪ್ರಿಯಃ - ಸ್ತೋತ್ರಪ್ರಿಯನು; ಯಾರೇ ಆಗಲಿ ಯಾವುದೇ

ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ ಹೊಗಳಿಕೆಯ ಅಥವಾ ತೆಗಳಿಕೆಯ

ಮಾತನ್ನಾಡಿದರೆ ಅದು ತನ್ನದೇ ಸ್ತುತಿ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು

ಅವರನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವವನು. (೬೮೧) ಸ್ತೋತ್ರಂ - ಸ್ತುತಿರೂಪನು.

(೬೮೨) ಸ್ತುತಿಃ - ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವ ಕ್ರಿಯೆಯೂ ತಾನೇ ಆಗಿರುವವನು

(೬೮೩) ಸ್ತೋತಾ⁷⁷¹ - ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡುವವನೂ ತಾನೇ ಆಗಿರುವವನು;

ಸರ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ತನ್ನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ತಾನೇ

ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವವನು; ತನ್ನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಭಕ್ತರನ್ನು ತಾನೇ ಸ್ತುತಿಸುವ

⁷⁷⁰ ಓಂ ಸ್ತವ್ಯಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಭವಬಂಧನದ ವಿಮೋಚನೆಯಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁷¹ ಓಂ ಸ್ತೋತ್ರೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಎಲ್ಲರ ಸ್ತೋತ್ರಕ್ಕೂ ಪಾತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನು. (೬೮೪) ರಣಪ್ರಿಯಃ - ಧರ್ಮರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾದ
ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನು; ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವನು.

(೬೮೫) ಪೂರ್ಣಃ - ಜ್ಞಾನ-ಆನಂದಾದಿ ಗುಣಗಳಿಂದ
ಪೂರ್ಣನಾಗಿರುವವನು; ಎಲ್ಲ ಕಾಮನೆಗಳಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ
ಶಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿರುವವನು; ಗುಣಗಳಿಂದ
ಪೂರ್ಣನಾದವನು. (೬೮೬) ಪೂರಯಿತಾ - ತುಂಬುವವನು;
ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವನು. (೬೮೭) ಪುಣ್ಯಃ - ಪಾವನಗೊಳಿಸುವವನು;
ಸುಖಕ್ಕೆ ಕಾರಣನು. (೬೮೮) ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಃ - ಪಾವನ
ಕೀರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. (೬೮೯) ಅನಾಮಯಃ - ವ್ಯಾಧಿರಹಿತನು;
ಕರ್ಮಜನ್ಮವಾದ ಹೊರಗಿನ ಅಥವಾ ಒಳಗಿನ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಂದ
ಎಂದೂ ಪೀಡಿತನಾಗದವನು; ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಮಹಾವ್ಯಾಧಿಗೆ
ವಿರೋಧಿಯಾಗಿರುವವನು; ರೋಗಶೂನ್ಯನು.

13135087a ಮನೋಜವಸ್ತೀರ್ಥಕರೋ ವಸುರೇತಾ ವಸುಪ್ರದಃ|

13135087c ವಸುಪ್ರದೋ ವಾಸುದೇವೋ ವಸುರ್ವಸುಮನಾ ಹವಿಃ||

(೬೯೦) ಮನೋಜವಃ - ಮನಸ್ಸಿನ ವೇಗವುಳ್ಳವನು; ಮನಸ್ಸಿಗೆ
ವೇಗವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೬೯೧) ತೀರ್ಥಕರಃ -

ಶಾಸ್ತ್ರಕರ್ತೃವು; ತೀರ್ಥಸದೃಶ ಪವಿತ್ರ ಹಸ್ತವುಳ್ಳವನು; ತೀರ್ಥವೆಂಬ
ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳ ಮತ್ತು ವೇದಬ್ರಾಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗಳ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದವನು; ಗಂಗೆಯೇ ಮೊದಲಾದ ತೀರ್ಥಗಳ
ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನು; ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ
ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರವರ್ತಕನು; ಶಾಸ್ತ್ರವು ಯಾರ ಕೈಯಲ್ಲಿದೆಯೋ ಅವನು.

(೬೯೨) ವಸುರೇತಾ - ವಸುಗಳಿಗೆ ಕಾರಣನು;

ಸುವರ್ಣರೇತಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ಸಂಪನ್ಮಯ ವೀರ್ಯವುಳ್ಳವನು;
 ಸುವರ್ಣವು ಯಾರ ರೇತಸ್ಸೋ ಅವನು; ದಿವ್ಯಜ್ಯೋತಿಗೆ ಕಾರಣನು;
 ಜಲದಲ್ಲಿ ತೇಜಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೬೯೩) ವಸುಪ್ರದಃ - ಸಂಪತ್ತನ್ನು
 ಕೊಡುವವನು; ಕುಬೇರ ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೬೯೪) ವಸುಪ್ರದಃ -
 ಮೋಕ್ಷರೂಪೀ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ದೈವೀಸಂಪತ್ತನ್ನು
 ಕೊಡುವವನು; ವಸುದೇವತಾ ಪದವಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ವಸುವಿನ
 ಅವತಾರನಾದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಖಂಡಿಸಿದವನು. (೬೯೫) ವಾಸುದೇವಃ
 - ವಸುದೇವನ ಮಗನು; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುವ ದೇವನು;
 ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಮಿಯು; ವ್ಯೂಹದಲ್ಲಿ ಮೊದಲನೆಯವನು; ಜ್ಞಾನ-ಬಲ-
 ಐಶ್ವರ್ಯ-ವೀರ್ಯ-ಶಕ್ತಿ-ತೇಜಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಆರು ಗುಣಗಳಿಂದ
 ಸಂಪನ್ನನಾದವನು. (೬೯೬) ವಸುಃ - ವಸುದೇವತಾಸ್ವರೂಪನು
 (೬೯೭) ವಸುಮನಾಃ - ವಸುದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು;
 ಸಂಪತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು; ವಾಸಿಸುವ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು;
 ವಸುದೇವತೆಗಳ ಅಥವಾ ವಸು ಉಪರಿಚರನ ಮನಸ್ಸು ಯಾರ
 ಮೇಲಿದೆಯೋ ಅವನು. (೬೯೮) ಹವಿಃ - ಹವಿಸ್ಸಿನ ರೂಪನು;
 ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುವ ಹವಿಸ್ಸು.

13135088a ಸದ್ಗತಿಃ ಸತ್ಕೃತಿಃ ಸತ್ತಾ ಸದ್ಭೂತಿಃ ಸತ್ಪರಾಯಣಃ|

13135088c ಶೂರಸೇನೋ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸನ್ನಿವಾಸಃ ಸುಯಾಮನಃ||

(೬೯೯) ಸದ್ಗತಿಃ - ಸತ್ಪುರುಷರ ಗತಿಯು; ಉತ್ತಮ ಗತಿಯು;
 ಸತ್ಪುರುಷರು ಹೊಂದುವವನು. (೭೦೦) ಸತ್ಕೃತಿಃ - ಒಳ್ಳೆಯ
 ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು; ಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಣೆಯೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ
 ಕೃತಿಯುಳ್ಳವನು. (೭೦೧) ಸತ್ತಾ - ಸದ್ಭಾವನು; ಸ್ವಜಾತೀಯ,

ವಿಜಾತೀಯ ಮತ್ತು ಸ್ವಗತಭೇದರಹಿತ ಅನುಭೂತಿಸ್ವರೂಪನು;
 ಇರುವವನು; ಆನಂದಾಶ್ರಯನು. (೭೦೨) ಸದ್ಭೂತಿಃ - ಸತ್ಪುರುಷರ
 ಐಶ್ವರ್ಯನು; ಆಭಾದಿತವಾಗಿ ಬಹುಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ
 ಚಿದಾತ್ಮಕ ಸತ್ಸ್ವರೂಪನು. (೭೦೩) ಸತ್ಪರಾಯಣಃ - ಸತ್ಪುರುಷರಿಗೆ
 ಶ್ರೇಷ್ಠತಮ ಸ್ಥಾನವಾಗಿರುವವನು; ಯೋಗ್ಯರಿಗೆ ಮುಖ್ಯ ಆಶ್ರಯನು.
 (೭೦೪) ಶೂರಸೇನಃ - ಶೂರಸೇನವಂಶದವನು; ಶೂರರ
 ಸೈನ್ಯವುಳ್ಳವನು. ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನರೂಪಿಯು. (೭೦೫) ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಃ⁷⁷² -
 ಯಾದವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನು; ಯದುವಂಶದವರಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನನು. (೭೦೬)
ಸನ್ನಿವಾಸಃ⁷⁷³ - ಸತ್ಪುರುಷರ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನನು; ವಿದ್ವಾಂಸರಿಗೆ
 ಆಶ್ರಯನು. (೭೦೭) ಸುಯಾಮುನಃ - ಉತ್ತಮ ಯಮುನಾನದಿಯ
 ಸಂಬಂಧವುಳ್ಳವನು; ಯಮುನಾತೀರವಾಸಿಗಳ ಪರಿವಾರದವನು.

13135089a ಭೂತಾವಾಸೋ ವಾಸುದೇವೋ ಸರ್ವಾಸುನಿಲಯೋಽನಲಃ|

13135089c ದರ್ಪಹಾ ದರ್ಪದೋ ದೃಷ್ಟೋ ದುರ್ಧರೋಽಥಾಪರಾಜಿತಃ||

(೭೦೮) ಭೂತಾವಾಸಃ - ಭೂತಗಳಿಗೆ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನನು; ಭೂತಗಳನ್ನು
 ರಕ್ಷಿಸುವವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಕಡೆ ಸಂಚರಿಸುವವನು. (೭೦೯)
ವಾಸುದೇವಃ - ಸರ್ವ ಭೂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಮಾಡುವವನು;
 ಮಾಯೆಯಿಂದ ಜಗತ್ತನ್ನು ಆಚ್ಛಾದಿಸಿರುವ ದೇವನು. (೭೧೦)
ಸರ್ವಾಸುನಿಲಯಃ - ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ನೆಲೆಮನೆ ಅಥವಾ

⁷⁷² ಓಂ ಯದುಶ್ರೇಷ್ಠಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
 ಸಂತಾನಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁷³ ಓಂ ಸನ್ನಿವಾಸಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಒಳ್ಳೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
 ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಲಯಸ್ಥಾನನಾಗಿರುವವನು; ಸಮಸ್ತಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೂ
 ಅವಲಂಬನೆಯಾದವನು; ಸಂಪೂರ್ಣ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಜೀವರೂಪನಾದ
 ಯಾರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತವೆಯೋ ಅವನು. (೭೧೧) ಅನಲಃ
 - ಅಗ್ನಿ ಸ್ವರೂಪನು; ಶಕ್ತಿ-ಸಂಪತ್ತುಗಳ ಪರ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಭಕ್ತರ
 ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಕು ಎಂಬ ವಿಚಾರವಿಲ್ಲದವನು.
 (೭೧೨) ದರ್ಪಹಾ - ದರ್ಪವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವವನು. (೭೧೩)
ದರ್ಪದಃ - ದರ್ಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು;
 ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿರುವವರಿಗೆ ಗೌರವವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೭೧೪)
ದೃಪ್ತಃ - ನಿತ್ಯಾನಂದದಿಂದ ಬೀಗಿದವನು. (೭೧೫) ದುರ್ಧರಃ -
 ಧರಿಸಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯನು; ಸರ್ವೋಪಾಧಿರಹಿತನಾಗಿರುವುದರಿಂದ
 ಧ್ಯಾನವೇ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಧರಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು;
 ಧರಿಸಲು ಅಶಕ್ಯನಾದವನು. (೭೧೬) ಅಪರಾಜಿತಃ -
 ಸರ್ವವಿಜಯಿಯು; ಯಾರಿಗೂ ಸೋಲದವನು.

13135090a ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿರ್ಮಹಾಮೂರ್ತಿದೀಪ್ತಮೂರ್ತಿರಮೂರ್ತಿಮಾನ್|
 13135090c ಅನೇಕಮೂರ್ತಿರವ್ಯಕ್ತಃ ಶತಮೂರ್ತಿಃ ಶತಾನನಃ||

(೭೧೭) ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿಃ - ವಿಶ್ವರೂಪಿಯು; ವಿಶ್ವವು ಯಾರ
 ಆಕಾರದಲ್ಲಿರುವುದೋ ಅವನು. (೭೧೮) ಮಹಾಮೂರ್ತಿಃ -
 ವಿಶ್ವಾಕಾರದ ಅತಿದೊಡ್ಡ ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು. (೭೧೯)
ದೀಪ್ತಮೂರ್ತಿಃ - ಜ್ಞಾನಪ್ರಕಾಶದಿಂದ ಉಜ್ಜ್ವಲ
 ಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನು; ತೇಜೋಮಯ ಮೂರ್ತಿಯು. (೭೨೦)
ಅಮೂರ್ತಿಮಾನ್ - ಆಕಾರರಹಿತನು; ಪ್ರಾಕೃತವಾದ
 ಆಕಾರವಿಲ್ಲದವನು; ಕರ್ಮಜನ್ಯ ದೇಹವಿಲ್ಲದವನು. (೭೨೧)

ಅನೇಕಮೂರ್ತಿಃ - ಅನೇಕ ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು; ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ ನಾನಾರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು; ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರದ ನೂರಕ್ಕಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಸ್ತ್ರೀಯರನ್ನು ಪರಿಗ್ರಹಿಸಿ ಅವರಷ್ಟೇ ಸಂಖ್ಯೆಗಳ ದೇಹಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೭೨೨) ಅವ್ಯಕ್ತಃ - ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗದವನು; ಅಕ್ಷರರೂಪಿಯು; ವ್ಯಕ್ತನಂತೆ ಕಂಡರೂ ಅವ್ಯಕ್ತನಾಗಿರುವವನು; ಅನೇಕ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡರೂ ಇವನು ಹೀಗೆಯೇ ಇದ್ದಾನೆ ಎಂದು ವ್ಯಕ್ತನಾಗದವನು. (೭೨೩) ಶತಮೂರ್ತಿಃ - ನೂರಾರು ಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನು; ವಿಶ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು ಸಾವಿರಾರು ರೂಪಗಳಾಗಿ ಕಾಣುವವನು. (೭೨೪) ಶತಾನನಃ - ನೂರಾರು ಬಾಯಿಗಳುಳ್ಳವನು; ನೂರಾರು ಮುಖಗಳುಳ್ಳವನು.

13135091a ಏಕೋ ನೈಕಃ ಸವಃ ಕಃ ಕಿಂ ಯತ್ತತ್ಪದಮನುತ್ತಮಮ್|

13135091c ಲೋಕಬಂಧುಲೋಕನಾಥೋ ಮಾಧವೋ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ||

(೭೨೫) ಏಕಃ - ಅದ್ವಿತೀಯನು. (೭೨೬) ನೈಕಃ - ಅನೇಕ ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು; ಮಾಯೆಯಿಂದ ಬಹುರೂಪನಾಗಿರುವವನು.

(೭೨೭) ಸವಃ - ಸೋಮಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪಿಯು. (೭೨೮) ಕಃ - ಇವನು ಯಾರು? ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ವಿಷಯನಾಗಿರುವವನು; ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯು; ಸುಖಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೭೨೯) ಕಿಮ್ - ಇದು ಯಾವುದು ಎಂದು ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವು; ಎಲ್ಲ ವೇದಗಳ ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ವಿಷಯನಾಗಿರುವವನು. (೭೩೦) ಯತ್ - ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧನಾದವನು; ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದವನು; ಸ್ವತಃಸಿದ್ಧ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು. (೭೩೧) ತತ್ - ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅತಿದೂರನಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವುದರಿಂದ 'ಅದು' ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವವನು; ವಿಸ್ತಾರವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ

ಬ್ರಹ್ಮವು; ಭಕ್ತರಿಗೆ ತನ್ನ ಜ್ಞಾನ-ಭಕ್ತಿಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವವನು. (೭೩೨)
ಪದಮನುತ್ತಮಮ್ - ಯಾವುದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದುದು
 ಬೇರೊಂದಿಲ್ಲದ ಪರಮೋತ್ತಮ ಸ್ಥಾನ ಅಥವಾ ಗತಿಯು;
 ಪರಬ್ರಹ್ಮವು. (೭೩೩) ಲೋಕಬಂಧುಃ - ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ
 ನೆಂಟನಾಗಿರುವವನು; ಆಧಾರಸ್ವರೂಪನಾದ ಯಾರಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ
 ಲೋಕಗಳೂ ಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆಯೋ ಅವನು; ಲೋಕಗಳಿಗೆ
 ತಂದೆಯಾದವನು; ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿ ರೂಪವಾಗಿ ಹಿತಾಹಿತಗಳೆ
 ಉಪದೇಶದಿಂದ ಬಂಧುಕೃತ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು. (೭೩೪)
ಲೋಕನಾಥಃ - ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಒಡೆಯನು; ಲೋಕಗಳಿಂದ
 ಯಾಚಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿಯಮಿಸುವವನು; ಲೋಕಗಳ
 ಮೇಲೆ ಶಾಸನಮಾಡುವವನು. (೭೩೫) ಮಾಧವಃ - ಲಕ್ಷ್ಮೀಪತಿಯು;
 ಮಧುವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನು; ಪರಮಾನಂದಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವನು;
 ಸುಖವನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೭೩೬) ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ - ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಪರಮ
 ಪ್ರೇಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವವನು; ಭಕ್ತರಲ್ಲಿ ಸ್ನೇಹವುಳ್ಳವನು.

13135092a ಸುವರ್ಣವರ್ಣೋ ಹೇಮಾಂಗೋ ವರಾಂಗಶ್ಚಂದನಾಂಗದೀ|

13135092c ವೀರಹಾ ವಿಷಮಃ ಶೂನ್ಯೋ ಘೃತಾಶೀರಚಲಶ್ಚ ಲಃ|

(೭೩೭) ಸುವರ್ಣವರ್ಣಃ⁷⁷⁴ - ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳವನು; ಒರೆಹಚ್ಚಿದ
 ಚಿನ್ನದಂತೆ ದೋಷರಹಿತವೂ ಉಜ್ಜ್ವಲವೂ ಆದ
 ದಿವ್ಯವರ್ಣವುಳ್ಳವನು. (೭೩೮) ಹೇಮಾಂಗಃ - ಬಣ್ಣ, ಕಾಂತಿ,

⁷⁷⁴ ಓಂ ಸುವರ್ಣವರ್ಣಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಭಕ್ತಿ-
 ಕಾಮನೆಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಅಮೂಲ್ಯತೆ, ರಮಣೀಯತೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದ ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಸದೃಶ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು; ಚಿನ್ನಕ್ಕೆ ಸದೃಶವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳವನು; ಸುವರ್ಣವು ಯಾರ ಅಂಗವಾಗಿರುವುದೋ ಅವನು. (೭೩೯)

ವರಾಂಗಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು; ಶೋಭನ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು. (೭೪೦) ಚಂದನಾಂಗದೀ - ಚಂದನದ ತೋಳ್ಬೆಳೆಗಳುಳ್ಳವನು; ಶ್ರೀಗಂಧದಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುವವನು ಮತ್ತು ಕೇಯೂರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾದವನು. (೭೪೧) ವೀರಹಾ - ವೀರಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು. (೭೪೨) ವಿಷಮಃ - ಎಣಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಸರ್ವಲಕ್ಷಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾದುದರಿಂದ ತನಗೆ ಸಮನಾದವರು ಯಾರೂ ಇಲ್ಲದಿರುವವನು; ಸರಿಸಾಟಿಯಿಲ್ಲದವನು. (೭೪೩) ಶೂನ್ಯಃ - ಆಕಾಶಸದೃಶನು; ವಿಶೇಷರಹಿತನು; ದೋಷಶೂನ್ಯನು; ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಶೂನ್ಯನು; ಸರ್ವವಿಶೇಷರಹಿತನಾದುದರಿಂದ ಶೂನ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮನಾದವನು; ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸರ್ವಪದಾರ್ಥಶೂನ್ಯನಾಗಿರುವವನು. (೭೪೪) ಘೃತಾಶೀಃ - ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬಯಸುವವನು; ಪೂರ್ಣಕಾಮನಾದುದರಿಂದ ಕರಗಿಹೋದ ಆಶೆಗಳುಳ್ಳವನು; ಹವಿಸ್ಸಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ತುಪ್ಪವನ್ನು ಬಯಸುವವನು. (೭೪೫) ಅಚಲಃ - ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪ-ಸ್ಥಾನಗಳಿಂದ ಚಲಿಸದವನು; ಮಹಾಪರ್ವತವಿಭೂತಿರೂಪನು; ಪರ್ವತಸದೃಶನು. (೭೪೬) ಚಲಃ - ಅಚಲನಾಗಿದ್ದರೂ ಅವತಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುವವನು; ಜಗತ್ತಿನ ಚಲನೆಗೆ ಕಾರಣನಾದವನು; ವಾಯುರೂಪದಿಂದ ಚಲಿಸುವವನು.

13135093a ಅಮಾನೀ ಮಾನದೋ ಮಾನ್ಯೋ ಲೋಕಸ್ವಾಮೀ ತ್ರಿಲೋಕಧೃಕ್ |

13135093c ಸುಮೇಧಾ ಮೇಧಜೋ ಧನ್ಯಃ ಸತ್ಯಮೇಧಾ ಧರಾಧರಃ||

(೭೪೭) ಅಮಾನೀ - ಅಭಿಮಾನವುಳ್ಳದವನು; ಅಳತೆಯಿಲ್ಲದವನು; ಶುದ್ಧಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದುದರಿಂದ ಅನಾತ್ಮ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದವನು. (೭೪೮) ಮಾನದಃ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನು; ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೭೪೯) ಮಾನ್ಯಃ - ಪೂಜ್ಯರಿಗೂ ಪೂಜ್ಯನಾದವನು; ಸರ್ವೇಶ್ವರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸರ್ವರಿಗೂ ಮಾನನೀಯನು. (೭೫೦) ಲೋಕಸ್ವಾಮೀ - ಸಮಸ್ತಲೋಕಗಳಿಗೂ ಸ್ವಾಮಿಯು. (೭೫೧) ತ್ರಿಲೋಕಧೃಕ್ - ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವವನು. (೭೫೨) ಸುಮೇಧಾಃ - ಒಳ್ಳೆಯ ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳವನು; ಮೇಧಾ ಹಯಗ್ರೀವ ಮತ್ತು ಮೇಧಾದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಸ್ವರೂಪನು. (೭೫೩) ಮೇಧಜಃ⁷⁷⁵ - ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವವನು; ಮೇಧಾಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಆವಿರ್ಭವಿಸುವವನು.; ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವವನು. (೭೫೪) ಧನ್ಯಃ - ಸುಕೃತಿಯು; ಕೃತಾರ್ಥನಾದವನು; ಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವವನು. (೭೫೫) ಸತ್ಯಮೇಧಾ - ಅಮೋಘವಾದ ಮೇಧೆಯುಳ್ಳವನು. (೭೫೬) ಧರಾಧರಃ - ಭೂಮಿಯನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು.

13135094a ತೇಜೋ ವೃಷೋ ದ್ಯುತಿಧರಃ ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ|

13135094c ಪ್ರಗ್ರಹೋ ನಿಗ್ರಹೋಽವ್ಯಗ್ರೋ ನೈಕಶೃಂಗೋ ಗದಾಗ್ರಜಃ||

775 ಓಂ ಮೇಧಜಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಪುತ್ರಸಂತಾನದಾಯಕವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

(೭೫೭) ತೇಜೋವೃಷ್ಣಃ⁷⁷⁶ - ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಮಳೆಯಂತೆ
ಸುರಿಸುವವನು; ಆದಿತ್ಯರೂಪದಿಂದ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುವವನು.

(೭೫೮) ದ್ಯುತಿಧರಃ⁷⁷⁷ - ಎಲ್ಲರ ಕಾಂತಿಯನ್ನೂ ಮೀರಿಸುವ
ಕಾಂತಿಯುಳ್ಳವನು. (೭೫೯) ಸರ್ವಶಸ್ತ್ರಭೃತಾಂ ವರಃ -

ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಶ್ರೀರಾಮರೂಪಿಯು; ಎಲ್ಲ
ಶಸ್ತ್ರಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. (೭೬೦) ಪ್ರಗ್ರಹಃ -
ಸಂಸಾರಪಾಶಸ್ವರೂಪನು; ಇಂದ್ರಿಯಗಳೆಂಬ ಕುದುರೆಗಳನ್ನು
ಕಟ್ಟಿಹಾಕುವವನು; ರಜ್ಜುಸ್ವರೂಪನು; ನೆಚ್ಚಿದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವವನು; ಕಡಿವಾಣವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು; ಭಕ್ತರು
ಸಮರ್ಪಿಸುವ ಪತ್ರ-ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನು.

(೭೬೧) ನಿಗ್ರಹಃ⁷⁷⁸ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಗ್ರಹಿಸುವವನು. (೭೬೨) ವ್ಯಗ್ರಃ⁷⁷⁹ -
ಅತ್ಯಂತ ಆಸಕ್ತನಾದವನು; ಅಂತ್ಯ ಅಥವಾ ನಾಶವಿಲ್ಲದವನು. (೭೬೩)
ನ್ಯೈಕಶೃಂಗಃ - ಅನೇಕ ಶೃಂಗಗಳುಳ್ಳವನು; ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪಿಯು;
ಅಗ್ನಿಸ್ವರೂಪಿಯು. (೭೬೪) ಗದಾಗ್ರಜಃ - ಕೃಷ್ಣಾವತಾರದಲ್ಲಿ ಗದನಿಗೆ

---

⁷⁷⁶ ಓಂ ತೇಜೋವೃಷ್ಣಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಮಿತ್ರರನ್ನು
ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁷⁷ ಓಂ ದ್ಯುತಿಧರಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಶರೀರ
ಕಾಂತಿಯು ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁷⁸ ಓಂ ನಿಗ್ರಹಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ಶತ್ರುನಾಶನವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁷⁹ ಓಂ ವ್ಯಾಗ್ರಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ಶತ್ರುನಾಶನವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಅಣ್ಣನಾದವನು.

13135095a ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಶ್ಚ ತುರ್ಬಾಹುಶ್ಚ ತುರ್ವೂರ್ಹಶ್ಚ ತುರ್ಗತಿಃ|

13135095c ಚತುರಾತ್ಮಾ ಚತುರ್ಭಾವಶ್ಚ ತುರ್ವೇದವಿದೇಕಪಾತ್||

(೭೬೫) ಚತುರ್ಮೂರ್ತಿಃ - ಕೃತಯುಗಾದಿ ಭೇದಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಿಳಿಪು, ಕೆಂಪು, ಹಳದಿ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪು ಬಣ್ಣಗಳ ಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನು; ವಿಶ್ವ, ತ್ರೈಜಸ, ಪ್ರಾಜ್ಞ ಮತ್ತು ತುರಿಯಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನು; ಬಲಭದ್ರ, ವಾಸುದೇವ, ಅನಿರುದ್ಧ ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮೂರ್ತಿಗಳುಳ್ಳವನು. (೭೬೬)

ಚತುರ್ಬಾಹುಃ - ನಾಲ್ಕು ತೋಳುಗಳುಳ್ಳ ವಾಸುದೇವಮೂರ್ತಿಯು.

(೭೬೭) ಚತುರ್ವೂರ್ಹಃ.⁷⁸⁰ - ವಾಸುದೇವ, ಸಂಕರ್ಷಣ, ಅನಿರುದ್ಧ ಮತ್ತು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯೂಹಗಳುಳ್ಳವನು; ಶರೀರಪುರುಷ, ಛಂದಃಪುರುಷ, ವೇದಪುರುಷ, ಮತ್ತು ಮಹಾಪುರುಷರೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷವ್ಯೂಹಗಳುಳ್ಳವನು. (೭೬೮) ಚತುರ್ಗತಿಃ -

ನಾಲ್ಕುಪುರುಷಾರ್ಥಗಳಿಗೂ ಮಾರ್ಗನಾದವನು; ಆರ್ತ, ಜಿಜ್ಞಾಸು, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಜ್ಞಾನೀ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಭಕ್ತರಿಗೂ ಗತಿಯಾದವನು; ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣದವರಿಗೂ ನಾಲ್ಕು ಆಶ್ರಮಗಳವರಿಗೂ ಏಕಮಾತ್ರ ಲಕ್ಷ್ಯನಾದವನು. (೭೬೯) ಚತುರಾತ್ಮಾ - ಪರಮಾತ್ಮಾ, ಜೀವ, ಮನಸ್ಸು ಮತ್ತು ಅಹಂಕಾರಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು; ಮನಸ್ಸು-ಬುದ್ಧಿ-ಅಹಂಕಾರ-ಚಿತ್ತಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಅಂತಃಕರಣಗಳಿಂದ

---

⁷⁸⁰ ಓಂ ಚತುರ್ವೂರ್ಹಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ನಾಲ್ಕು ಪುರುಷಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಕೂಡಿದವನು. (೭೭೦) ಚತುರ್ಭಾವಃ⁷⁸¹ - ವ್ಯೂಹ, ವಿಭವ,
ಅಂತರ್ಯಾಮೀ ಮತ್ತು ಆರ್ಚಾಮೂರ್ತಿಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು
ಭಾವಗಳಲ್ಲಿರುವವನು; ಸಾಲೋಕ್ಯ, ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಾರೂಪ್ಯ ಮತ್ತು
ಸಾಯುಜ್ಯಗಳೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮೋಕ್ಷಭಾವಗಳಲ್ಲಿರುವವನು;
ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಮೋಕ್ಷಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಪುರುಷಾರ್ಥಗಳು
ಯಾರಿಂದ ಪ್ರಕಟವಾಗುವವೋ ಅವನು. (೭೭೧)

ಚತುರ್ವೇದವಿತ್⁷⁸² - ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ, ವೇದಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ,
ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವವನು. (೭೭೨)
ಏಕಪಾತ್ - ವಿಶ್ವರೂಪವಾದ ಏಕಪಾದವುಳ್ಳವನು; ಏಕಾಂಶದಿಂದ
ಜಗತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವನು.

13135096a ಸಮಾವರ್ತೋ ನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ ದುರ್ಜಯೋ ದುರತಿಕ್ರಮಃ|
13135096c ದುರ್ಲಭೋ ದುರ್ಗಮೋ ದುರ್ಗೋ ದುರಾವಾಸೋ ದುರಾರಿಹಾ||

(೭೭೩) ಸಮಾವರ್ತಃ⁷⁸³ - ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಗಳೆಂಬ
ಪರಿವರ್ತನೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಸಂಸಾರಚಕ್ರವನ್ನು
ತಿರುಗಿಸುವವನು; ವ್ಯೂಹ-ವಿಭವರೂಪಗಳನ್ನು ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ
ಸರ್ವಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವರೀತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ

⁷⁸¹ ಓಂ ಚತುರ್ಭಾವಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ಸದ್ಗತಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁸² ಓಂ ಚತುರ್ವೇದವಿದೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ವೇದಾಧ್ಯಯನದ ಫಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁸³ ಓಂ ಸಮಾವರ್ತಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ಪುನರ್ಜನ್ಮವು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಪ್ರಕಟಗೊಳಿಸುವವನು. (೨೨೪) ಅನಿವೃತ್ತಾತ್ಮಾ -
 ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲಿಂದಲೂ ನಿವೃತ್ತಿಹೊಂದದ
 ಆತ್ಮವುಳ್ಳವನು; ನಿವೃತ್ತಿಯಿಲ್ಲದ ದೇಹವುಳ್ಳವನು. (೨೨೫)
ದುರ್ಜಯಃ - ಜಯಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನು; ಯಾರಿಂದಲೂ
 ಜಯಿಸಲಾಗದವನು. (೨೨೬) ದುರತಿಕ್ರಮಃ - ಅತಿಕ್ರಮಿಸಲು
 ಅಸಾಧ್ಯನಾಗಿರುವವನು; ಸರ್ವೋತ್ತಮನೂ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನೂ
 ಆದುದರಿಂದ ಯಾರಿಂದಲೂ ಮೀರಿಹೋಗಲು ಅಸಾಧ್ಯನಾದವನು.
 (೨೨೭) ದುರ್ಲಭಃ - ಪಡೆಯಲು ಕಷ್ಟಸಾಧ್ಯನು; ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ
 ಮಾತ್ರವೇ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೨೨೮) ದುರ್ಗಮಃ - ಅತಿ
 ಕಷ್ಟದಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು (೨೨೯) ದುರ್ಗಃ - ಗಹನವಾದ
 ತತ್ತ್ವವು; ದುಃಖದಿಂದ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು; ದುರ್ಗಮ
 ಮಾರ್ಗವುಳ್ಳವನು. (೨೩೦) ದುರಾವಾಸಃ - ಯೋಗಿಗಳಿಂದ
 ಸಮಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಕಷ್ಟದಿಂದ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳುವಂತೆ
 ಮಾಡಲ್ಪಡುವವನು. (೨೩೧) ದುರಾರಿಹಾ -
 ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಗಾಮಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು.

13135097a ಶುಭಾಂಗೋ ಲೋಕಸಾರಂಗಃ ಸುತಂತುಸ್ತಂತುವರ್ಧನಃ|

13135097c ಇಂದ್ರಕರ್ಮಾ ಮಹಾಕರ್ಮಾ ಕೃತಕರ್ಮಾ ಕೃತಾಗಮಃ||

(೨೩೨) ಶುಭಾಂಗಃ - ಶುಭ ಅಂಗಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ
 ಧ್ಯಾನಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಶುಭವಾದ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು. (೨೩೩)
ಲೋಕಸಾರಂಗಃ - ಚಿತ್ರ-ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಮತ್ತು ಆಕಾರ-
 ಗತಿವೇಗದಲ್ಲಿ ಸಾರಂಗದಂಥಹ ಜಗತ್ತುಳ್ಳವನು; ದುಂಬಿಯು
 ಪುಷ್ಪಗಳ ಸಾರವನ್ನು ಹೀರುವಂತೆ ಲೋಕಗಳ ಸಾರವನ್ನು

ಹೀರುವವನು. (೭೮೪) ಸುತಂತುಃ⁷⁸⁴ - ಸುಂದರವಾದ
ಪ್ರಪಂಚವಿಸ್ತಾರವುಳ್ಳವನು; ಸುಂದರವಾದ ಬಲೆಯ ದಾರಗಳುಳ್ಳವನು.

(೭೮೫) ತಂತುವರ್ಧನಃ - ವಿಸ್ತಾರದಿಂದ ತಂತುವನ್ನು
ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನು; ಸುಂದರ ಪ್ರಪಂಚರೂಪವಾದ ತಂತುವನ್ನು
ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನು ಅಥವಾ ಕತ್ತರಿಸುವವನು; ದ್ರೌಪದಿಗೋಸ್ಕರ
ದಾರಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ ವಸ್ತ್ರವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಿದವನು. (೭೮೬)

ಇಂದ್ರಕರ್ಮಾ - ಉಪೇಂದ್ರನಾಗಿ ಇಂದ್ರನಿಗೋಸ್ಕರ
ದೈತ್ಯಸಂಹಾರವೇ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗಿದವನು;
ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾದ ಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳವನು; ಇಂದ್ರನ
ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳವನು. (೭೮೭) ಮಹಾಕರ್ಮಾ

- ಜಗದ್ರೂಪವಾದ ದೊಡ್ಡ ಕರ್ಮವುಳ್ಳವನು. (೭೮೮) ಕೃತಕರ್ಮಾ
- ಕೃತಕೃತ್ಯನಾದವನು; ಆಪ್ತಕಾಮನು; ಮಾಡಬೇಕಾದ
ಕೆಲಸವ್ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದವನು; ಪೂರ್ಣಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳವನು. (೭೮೯)
ಕೃತಾಗಮಃ - ಆಗಮ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವನು; ಶಾಸ್ತ್ರಕರ್ತೃವು.

13135098a ಉದ್ಭವಃ ಸುಂದರಃ ಸುಂದೋ ರತ್ನನಾಭಃ ಸುಲೋಚನಃ|

13135098c ಅಕೋರ್ ವಾಜಸನಃ ಶೃಂಗೀ ಜಯಂತಃ ಸರ್ವವಿಜ್ಜಯೀ||

(೭೯೦) ಉದ್ಭವಃ⁷⁸⁵ - ಅವತಾರರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು;

⁷⁸⁴ ಓಂ ಸುತಂತವೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ದೋಷನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁸⁵ ಓಂ ಉದ್ಭವಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ
ಪಾಪನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕಾರಣನು; ಸಂಸಾರದಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿದವನು;
 ಸಂಸಾರವನ್ನು ದಾಟಿದವನು; ತನ್ನ ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಜನ್ಮವನ್ನು
 ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನು; ಸರ್ವ ಕಾರಣನಾದುದರಿಂದ ಜನ್ಮವಿಲ್ಲದವನು.
 (೭೯೧) ಸುಂದರಃ - ಎಣೆಯಿಲ್ಲದ ಸೌಂದರ್ಯವುಳ್ಳವನು; ವಿಶ್ವವನ್ನು
 ಮೀರಿಸಿದ ಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯು; ಸುಂದನನ್ನು ಉಪಸುಂದನ ಮೂಲಕ
 ನಾಶಪಡಿಸಿದವನು. (೭೯೨) ಸುಂದಃ - ಶುಭವಾದ ಕರುಣೆಯಿಂದ
 ಆದ್ರ್ವನಾದವನು; ಚೆನ್ನಾಗಿ ನೆನೆಸುವವನು; ಕರುಣಾಕರನು; ಸುಖವನ್ನು
 ಕೊಡುವವನು. (೭೯೩) ರತ್ನನಾಭಃ⁷⁸⁶ - ರತ್ನದಂತೆ ಹೊಳೆಯುವ
 ನಾಭಿಯುಳ್ಳವನು. (೭೯೪) ಸುಲೋಚನಃ - ಸುಂದರ
 ಕಣ್ಣುಗಳುಳ್ಳವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠ ಜ್ಞಾನದೃಷ್ಟಿಯುಳ್ಳವನು; ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು.
 (೭೯೫) ಅರ್ಕಃ - ಸೂರ್ಯರೂಪಿಯು; ಪೂಜ್ಯನು. (೭೯೬)
ವಾಜಸನಃ⁷⁸⁷ - ಅಶ್ವರೂಪನಾದ ಸೂರ್ಯನು; ವಾಜಸನ
 ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ಯಾಜ್ಞವಲ್ಕ್ಯನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದವನು; ಅನ್ನವನ್ನು
 ಅನುಗ್ರಹಿಸುವವನು. (೭೯೭) ಶೃಂಗೀ - ಏಕಶೃಂಗವುಳ್ಳ
 ವರಾಹಸ್ವಾಮಿಯು; ನಾಲ್ಕು ಶೃಂಗಗಳಿರುವ ಪ್ರಣವವು ಅಥವಾ
 ಅಗ್ನಿಯು; ಮತ್ಸ್ಯಾ ವತಾರಿಯು; ಶಿಖರಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರುವವನು. (೭೯೮)
ಜಯಂತಃ - ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನು; ಇಂದ್ರಪುತ್ರ ಜಯಂತನು.
 (೭೯೯) ಸರ್ವವಿಜ್ಞಯೀ - ಸರ್ವಜ್ಞನಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಒಳ-ಹೊರ

⁷⁸⁶ ಓಂ ರತ್ನನಾಭಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಉತ್ತಮ ಫಲವು
 ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁸⁷ ಓಂ ವಾಜಸನಯೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಅನ್ನದಾಯಕವು
 (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸುವವನು.

13135099a ಸುವರ್ಣಬಿಂದುರಕ್ಷೋಭ್ಯಃ ಸರ್ವವಾಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ|

13135099c ಮಹಾಹೃದೋ ಮಹಾಗರ್ತೋ ಮಹಾಭೂತೋ ಮಹಾನಿಧಿಃ||

(೮೦೦) ಸುವರ್ಣಬಿಂದುಃ⁷⁸⁸ - ನಾದಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾದ

ಸುವರ್ಣಬಿಂದು ಸ್ವರೂಪನು; ಸುವರ್ಣಸದೃಶವಾದ

ಅವಯವಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೦೧) ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಃ⁷⁸⁹ - ಯಾವುದರಿಂದಲೂ

ಯಾರಿಂದಲೂ ಕ್ಷೇಭೆಗೊಳಗಾಗದವನು; ಅವಿಕಾರಿಯು; ರಾಗ-

ದ್ವೇಷಗಳಿಂದಲೂ, ಶಬ್ದವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯಗಳಿಂದಲೂ,

ದೇವಶತ್ರುಗಳಿಂದಲೂ ಅಲುಗಾಡಿಸಲು ಆಗದವನು. (೮೦೨)

ಸರ್ವವಾಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಃ⁷⁹⁰ - ವಾಣಿಗೆ ಈಶ್ವರರಾದ ಬೃಹಸ್ಪತಿ-

ಬ್ರಹ್ಮರೇ ಮೊದಲಾದ ಎಲ್ಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಈಶ್ವರನಾದವನು.

(೮೦೩) ಮಹಾಹೃದಃ - ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಅತ್ಯಂತ ಹಿತವಾಗಿ

ಅವಗಾಹನಮಾಡುವ ಮಹಾನಂದಸರೋವರದ

ಮಡುವಿನಂತಿರುವವನು. (೮೦೪) ಮಹಾಗರ್ತಃ - ಹೃದಯಗುಹೆಯ

ಮಹಾ ಆಳದಲ್ಲಿ ಇರುವವನು; ಆಳವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅಥವಾ

ಮಾಯೆಯೆಂಬ ಹಳ್ಳವುಳ್ಳವನು. (೮೦೫) ಮಹಾಭೂತಃ -

---

⁷⁸⁸ ಓಂ ಸುವರ್ಣಬಿಂದವೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಪಾಪನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁸⁹ ಓಂ ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಶಾಂತಿಯು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁹⁰ ಓಂ ಸರ್ವವಾಗೀಶ್ವರೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರವನ್ನು ಜಪಿಸುವವನು ವಾಗ್ಮಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಪರಮಸ್ವರೂಪಿಯು; ಅಖಂಡಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪಿಯು;

ಪಂಚಮಹಾಭೂತಸ್ವರೂಪಿಯು. (೮೦೬) ಮಹಾನಿಧಿಃ - ಅಕ್ಷಯವಾದ

ಪರಮಾನಂದಶಾಂತಿನಿಧಿಯಾಗಿರುವವನು; ಯೋಗಿಗಳಿಗೆ

ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ನಿಧಿಯಾಗಿರುವವನು; ಸಮಸ್ತ ಭೂತಗಳೂ ಯಾರಲ್ಲಿ

ನೆಲೆಸಿವೆಯೋ ಆ ಅತಿದೊಡ್ಡ ನಿಧಿಯು.

13135100a ಕುಮುದಃ ಕುಂದರಃ ಕುಂದಃ ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಪವನೋಽನಿಲಃ|

13135100c ಅಮೃತಾಂಶೋ⁷⁹¹ಽಮೃತವಪುಃ ಸರ್ವಜ್ಞಃ ಸರ್ವತೋಮುಖಃ||

(೮೦೭) ಕುಮುದಃ - ಭೂಮಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು;

ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಆನಂದಿಸುವವನು. (೮೦೮) ಕುಂದರಃ - ಭೂಮಿಯನ್ನು

ಸೀಳಿದ ವರಾಹರೂಪಿಯು; ಕಂದಪುಷ್ಪಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಶುದ್ಧ

ಫಲಗಳನ್ನೀಡುವವನು; ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಭೂಮಿಯನ್ನು

ಸೀಳಿದವನು. (೮೦೯) ಕುಂದಃ - ಮಾಘಮಾಸದ ಮಲ್ಲೆಹೂವಿನಂತೆ

ಶುದ್ಧನಾಗಿರುವವನು; ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅನುಗ್ರಹಿಸಿದವನು;

ಕಂದಪುಷ್ಪದಂತೆ ಸುಂದರ ಅಂಗಗಳುಳ್ಳವನು; ಸ್ವಚ್ಛ

ಸ್ಫಟಿಕಮಣಿಯಂತೆ ನಿರ್ಮಲನು; ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ

ದಾನವನ್ನಾಗಿತ್ತವನು; ಕುತ್ತಿತವಾದುದನ್ನು ಖಂಡಿಸುವವನು. (೮೧೦)

ಪರ್ಜನ್ಯಃ - ತಾಪತ್ರಯಗಳನ್ನು ಶಮನಗೊಳಿಸುವವನು; ಎಲ್ಲ

ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಸುರಿಸುವ ಪರ್ಜನ್ಯದೇವತಾರೂಪಿಯು. (೮೧೧)

ಪಾವನಃ - ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುವವನು; ಭಕ್ತರ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗುವವನು.

⁷⁹¹ ಅಮೃತಾಶೀಃ ಪರಮಾನಂದಾಮೃತವನ್ನು ಭೋಗಿಸುವವನು

(ಭಾರತದರ್ಶನ).

(೮೧೨) ಅನಿಲಃ - ವಾಯುದೇವತಾ ಸ್ವರೂಪನು; ಪ್ರೇರಕರಿಲ್ಲದವನು; ನಿತ್ಯ ಪ್ರಬುದ್ಧನಾದುದರಿಂದ ನಿದ್ರಿಸದವನು; ಭಕ್ತರಿಗೆ ಸುಲಭನಾದವನು. (೮೧೩) ಅಮೃತಾಂಶಃ - ಅಮೃತವನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಶವನ್ನಾಗುಳ್ಳವನು. (೮೧೪) ಅಮೃತವಪುಃ - ಅಮೃತಮಯ ಶರೀರವುಳ್ಳವನು; ಮರಣವಿಲ್ಲದ ಶರೀರವುಳ್ಳವನು. (೮೧೫) ಸರ್ವಜ್ಞಃ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು; ಸರ್ವ ವಿಷಯಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನು. (೮೧೬) ಸರ್ವತೋಮುಖಃ - ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಖಗಳುಳ್ಳವನು.

13135101a ಸುಲಭಃ ಸುವ್ರತಃ ಸಿದ್ಧಃ ಶತ್ರುಜಿಚ್ಚ ತ್ರುತಾಪನಃ|

13135101c ನ್ಯಗ್ರೋಧೋದುಂಬರೋಽಶ್ವತ್ಥಶ್ಚಾಣೂರಾಂಧ್ರನಿಷೂದನಃ||

(೮೧೭) ಸುಲಭಃ - ಸುಲಭವಾಗಿ ದೊರೆಯುವವನು; ಕೇವಲ ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಿದ ಪತ್ರ-ಪುಷ್ಪ-ಫಲಾದಿಗಳಿಂದಲೂ ಸುಖವಾಗಿ ದೊರೆಯುವವನು; ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಪವಾದ ಉಪಾಯದಿಂದ ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯನಾದವನು. (೮೧೮) ಸುವ್ರತಃ - ರಕ್ಷಣೆಯೆಂಬ ಉತ್ತಮ ವ್ರತವುಳ್ಳವನು; ಉತ್ತಮ ವ್ರತಾಚರಣೆಗಳಿಂದ ದೊರಕುವವನು; ಉತ್ತಮ ವ್ರತಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುವವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠ ವ್ರತವು ಯಾರ ವಿಷಯವಾಗಿದೆಯೋ ಅವನು. (೮೧೯) ಸಿದ್ಧಃ - ಸ್ವತಃ ಸಿದ್ಧನಾದವನು; ಸ್ವಾಧೀನವಾದ ಸರ್ವ ಸಿದ್ಧಿಗಳುಳ್ಳವನು; ಇತರರಿಗೆ ಅಧೀನವಲ್ಲದ ಸಿದ್ಧಿಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೨೦) ಶತ್ರುಜಿತ್ - ಒಳ-ಹೊರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು; ದೇವಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿದವನು. (೮೨೧) ಶತ್ರುತಾಪನಃ - ಒಳ-ಹೊರ ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ದೇವಶತ್ರುಗಳಿಗೆ

ಸಂತಾಪವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೮೨೨) ನ್ಯಗ್ರೋಧಃ -
 ವಟವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು; ಸಂಸಾರವಟವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು;
 ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುವ ವಿಶ್ವವೃಕ್ಷರೂಪಿಯು; ಎಲ್ಲ ಭೂತಗಳನ್ನೂ
 ಕೆಳಕ್ಕೆ ತಳ್ಳಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದುವವನು. (೮೨೩) ಉದುಂಬರಃ -
 ಅತ್ತಿಮರವೆಂಬ ಯಜ್ಞವೃಕ್ಷರೂಪಿಯು; ಕಾರಣರೂಪದಿಂದ
 ಆಕಾಶಕ್ಕೂ ಮೇಲೆ ಎದ್ದಿರುವವನು; ಅನ್ನರೂಪನಾಗಿ ವಿಶ್ವವನ್ನು
 ಪೋಷಿಸುವವನು. (೮೨೪) ಅಶ್ವತ್ಥಃ - ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು;
 ಊರ್ಧ್ವಮೂಲವೂ ಅಧಃಶಾಖವೂ ಆದ ಸಂಸಾರವೆಂಬ
 ಅಶ್ವತ್ಥವೃಕ್ಷರೂಪಿಯು; ಯಾವುದು ನಾಳೆಗೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೋ
 ಅಂತಹ ಅತ್ಯಂತ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ವ್ಯಕ್ತಜಗತ್ಸ್ವ ರೂಪಿಯು. (೮೨೫)
ಚಾಣೂರಾಂದ್ರನಿಷೂದನಃ - ಆಂದ್ರಜಾತಿಯ ಚಾಣೂರನೆಂಬ
 ವೀರನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು; ದೇವವಿರೋಧಿಯಾಗಿದ್ದ
 ಚಾಣೂರನೆಂಬ ಆಂದ್ರಮಲ್ಲನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದವನು.

13135102a ಸಹಸ್ರಾರ್ಚಿಃ ಸಪ್ತಜಿಹ್ವಃ ಸಪ್ತೈಧಾಃ ಸಪ್ತವಾಹನಃ|

13135102c ಅಮೂರ್ತಿ ರನಘೋಽಚಿಂತ್ಯೋ ಭಯಕೃದ್ಭಯನಾಶನಃ||

(೮೨೬) ಸಹಸ್ರಾರ್ಚಿಃ - ಅನಂತ ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು; ಸಹಸ್ರ
 ಕಿರಣಗಳುಳ್ಳವನು. (೮೨೭) ಸಪ್ತಜಿಹ್ವಃ - ಕಾಳೀ, ಕರಾಳೀ
 ಮೊದಲಾದ ಏಳು ನಾಲಿಗೆಗಳುಳ್ಳ ಅಗ್ನಿದೇವಸ್ವರೂಪನು. (೮೨೮)
ಸಪ್ತೈಧಾಃ - ಏಳು ಬಗೆಯ ಸಮಿತ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಅಗ್ನಿದೇವಸ್ವರೂಪನು;
 ಏಳು ದೀಪ್ತಿಗಳುಳ್ಳ ಅಗ್ನಿರೂಪಿಯು; ಅಶ್ವತ್ಥ, ಉದುಂಬರ, ಶಮೀ,
 ವೈಕಂಕತ, ಆಶನಿಹತ, ಪುಷ್ಕರ, ಪರ್ಣ ಎಂಬ ಏಳು ವನಸ್ಪತಿಗಳ
 ಸಮಿತ್ತುಗಳುಳ್ಳ ಅಥವಾ ಪಾಕಯಜ್ಞ, ಹವಿರ್ಯಜ್ಞ,

ಸೋಮಸಂಶಗಳೆಂಬ ಏಳೇಳು ಯಜ್ಞಗಳುಳ್ಳ⁷⁹²,
 ಇಷ್ಟಾಪೂರ್ತರೂಪದ ಕರ್ಮಗಳುಳ್ಳ ಅಗ್ನಿಗಿ
 ಅಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವವನು (೮೨೯) ಸಪ್ತವಾಹನಃ -
 ಸಪ್ತಪ್ರಾಣರೂಪವಾದ ಏಳು ಕುದುರೆಗಳುಳ್ಳ
 ಸೂರ್ಯದೇವಸ್ವರೂಪಿಯು; ಸಪ್ತವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳ ಪ್ರಾಣವೆಂಬ
 ಅಶ್ವದಿಂದ ಒಯ್ಯಲ್ಪಡುವವನು. (೮೩೦) ಅಮೂರ್ತಿಃ - ನಿರಾಕಾರನು;
 ಪ್ರಾಕೃತ ಅವಯವಗಳಿಲ್ಲದವನು; ಮೂರ್ತಿಹೀನನು; ಸ್ಥೂಲಭೌತಿಕ
 ಮೂರ್ತಿಗಳಿಲ್ಲದವನು. (೮೩೧) ಅನಘಃ - ಪಾಪರಹಿತನು; ದುಃಖ-
 ಪಾಪಗಳಿಲ್ಲದವನು; ಕರ್ಮವಶರಾದ ಜೀವಿಗಳನ್ನು
 ಮೀರಿರುವುದರಿಂದ ಪಾಪಕರ್ಮರಹಿತನು. (೮೩೨) ಅಚಿಂತ್ಯಃ -
 ಅತೀಂದ್ರಿಯನಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಸರ್ವವಿಲಕ್ಷಣನಾದುದರಿಂದ
 ಚಿಂತಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯನು. (೮೩೩) ಭಯಕೃತ್⁷⁹³ - ದುಷ್ಟರಿಗೆ
 ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಶತ್ರುಗಳಿಗೆ ಭಯಂಕರನು; ಭಕ್ತರ
 ಭಯವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವವನು. (೮೩೪) ಭಯನಾಶನಃ⁷⁹⁴ - ಸಾಧು

---

⁷⁹² ಔಪಾಸನ, ವೈಶ್ವದೇವ, ಸ್ಥಾಲೀಪಾಕ, ಅಷ್ಟಕಾ, ಮಾಸಿಶ್ರಾದ್ಧ,
 ಈಶಾನಬಲಿ, ಸರ್ಪಬಲಿ - ಇವು ಏಳು ಪಾಕಯಜ್ಞಗಳು. ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ,
 ದರ್ಶಪೂರ್ಣಮಾಸ, ಪಿಂಡಪಿತೃಯಜ್ಞ, ಪಶುಬಂಧ, ಅಗ್ರಯಣ,
 ಚಾತುರ್ಮಾಸ್ಯ ಮತ್ತು ಸೌತ್ರಾಮಣಿ - ಇವು ಏಳು ಹವಿರ್ಯಜ್ಞಗಳು.
 ಅಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ, ಅತ್ಯಗ್ನಿಷ್ಟೋಮ, ಉಕ್ತ, ಷೋಡಶೀ, ವಾಜಪೇಯಿ, ಅತಿರಾತ್ರ,
 ಆಪ್ತೋರ್ಯಾಮ - ಇವು ಏಳು ಸೋಮಯಜ್ಞಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁷⁹³ ಓಂ ಭಯಕೃತೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಸೌಖ್ಯವನ್ನು
 ಹೆಚ್ಚಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁹⁴ ಓಂ ಭಯನಾಶನಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಕೆಲಸವು

ಭಕ್ತರ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು; ವರ್ಣಾಶ್ರಮಾಚಾರಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಆರಾಧಿಸುವ ಸತ್ತುರುಷರ ಭಯವನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು.

13135103a ಅಣುಬೃಹತ್ಯಶಃ ಸ್ಥೂಲೋ ಗುಣಭೃನ್ನಿರ್ಗುಣೋ ಮಹಾನ್|

13135103c ಅಧೃತಃ ಸ್ವಧೃತಃ ಸ್ವಾಸ್ಯಃ ಪ್ರಾಗ್ಜಂತೋ ವಂಶವರ್ಧನಃ||

(೮೩೫) ಅಣುಃ⁷⁹⁵ - ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾದವನು; ನಿರತಿಶಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮತೆಯುಳ್ಳವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವವನು. (೮೩೬) ಬೃಹತ್⁷⁹⁶ - ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳವನು; ದೊಡ್ಡ ಗುಣಗಳಿಂದ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದವನು. (೮೩೭) ಕೃಶಃ - ಲಘುತಮನು; ಸ್ಥೂಲ-ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪ್ರಕೃತಿ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದವನು; ವೃದ್ಧಿ-ಕ್ಷಯಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟ ಹದಿನೈದು ಕಲೆಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕಲಾಮಾತ್ರಸ್ವರೂಪನು. (೮೩೮) ಸ್ಥೂಲಃ - ಪ್ರಕೃತಿಕಲೆಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಸ್ಥೂಲನಾದವನು; ಸರ್ವಾತ್ಮಕನಾದುದರಿಂದ ಸ್ಥೂಲನಾದವನು; ಮಹಾಪರಿಮಾಣವುಳ್ಳವನು. (೮೩೯) ಗುಣಭೃತ್ - ಕಲ್ಯಾಣಗುಣ ಸಂಪನ್ನನು; ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೋಸ್ಕರ ತ್ರಿಗುಣರೂಪದ ಕವಚವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು; ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವಗುಣ, ರಜೋಗುಣ, ತಮೋಗುಣಗಳಿಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ಯವಾದವನು; ತನ್ನ ಸಂಕಲ್ಪದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜಗತ್ತನ್ನೂ ಎಲ್ಲ ಅವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತನಗೆ

ಕೈಗೂಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁹⁵ ಓಂ ಅಣವೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಸಕಲ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁹⁶ ಓಂ ಬೃಹತೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಮಹಾಫಲದಾಯಕವು; ಮಹತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ)

ಗುಣಭೂತವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಅದನ್ನು ಧರಿಸುವವನು. (ಆಳಂ) ನಿರ್ಗುಣಃ.⁷⁹⁷ - ಪ್ರಾಕೃತಗುಣರಹಿತನು; ಶುದ್ಧನು; ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಜಗತ್ತಿನ ಗುಣಗಳ ಸ್ಪರ್ಶವಿಲ್ಲದವನು. (ಆಳಂ) ಮಹಾನ್.⁷⁹⁸ - ಮಹತ್ತರನು; ಸರ್ವಸ್ವತಂತ್ರನು. (ಆಳ೨) ಅಧ್ಯತಃ - ಯಾರಿಂದಲೂ ಧರಿಸಲ್ಪಡದವನು ಮತ್ತು ಪೋಷಿಸಲ್ಪಡದವನು; ಯಾರಿಂದಲೂ ನಿಯಮಿಸಲ್ಪಡದವನು. (ಆಳ೩) ಸ್ವಧ್ಯತಃ - ತನ್ನಿಂದಲೇ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು; ತಾನು ತನ್ನಿಂದಲೇ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನು. (ಆಳ೪) ಸ್ವಾಸ್ಥಃ - ಶ್ರೇಷ್ಠ ಮುಖವುಳ್ಳವನು; ವೇದ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮುಖವುಳ್ಳವನು. (ಆಳ೫) ಪ್ರಾಗ್ವಂಶಃ - ಪೂರ್ವಮುಖವಾದ ವಂಶವುಳ್ಳವನು; ಯಜ್ಞಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಪೂರ್ವಾಗ್ರವಾದ ಪ್ರಾಗ್ವಂಶವೆಂಬ ಗೃಹರೂಪಿಯು; ಪ್ರಾಗ್ವಂಶವೆಂಬ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು. (ಆಳ೬) ವಂಶವರ್ಧನಃ - ಪ್ರಪಂಚರೂಪದ ವಂಶವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣನು; ವಂಶವನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುವವನು.

13135104a ಭಾರಭೃತ್ಕಥಿತೋ ಯೋಗೀ ಯೋಗೀಶಃ ಸರ್ವಕಾಮದಃ|

13135104c ಆಶ್ರಮಃ ಶ್ರಮಣಃ ಕ್ಷಾಮಃ ಸುಪರ್ಣೋ ವಾಯುವಾಹನಃ||

(ಆಳ೭) ಭಾರಭೃತ್.⁷⁹⁹ - ಜಗತ್ತಿನ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುವವನು;

⁷⁹⁷ ಓಂ ನಿರ್ಗುಣಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಜಾಪಕನನ್ನು ಪವಿತ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁹⁸ ಓಂ ಮಹತೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಮಹತ್ವ ವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁷⁹⁹ ಓಂ ಭಾರಭೃತೇ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಕಾರ್ಯವನ್ನು

ಭಕ್ತರ ಯೋಗ-ಕ್ಷೇಮಗಳನ್ನು ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುವವನು; ಅನಂತನಾಗನೇ
ಮೊದಲಾದ ರೂಪಗಳಿಂದ ಭೂಮಿಯ ಭಾರವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು.

(೮೪೮) ಕಥಿತಃ - ಆಗಮಗಳಲ್ಲಿ ಕೊಂಡಾಡಲ್ಪಟ್ಟವನು. (೮೪೯)

ಯೋಗೀ - ಸಮಾಧಿಸಂಪನ್ನನು; ಜೀವಯೋಗವುಳ್ಳವನು;

ಉಪಾಯವುಳ್ಳವನು. (೮೫೦) ಯೋಗೀಶಃ - ನರ-ನಾರಾಯಣ-ಕಪಿಲ-

ದತ್ತಾತ್ರೇಯಾದಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿರುವ ಯೋಗೀಂದ್ರನು; ಯೋಗಿರಾಜನು;

ಯೋಗದಿಂದ ಎಂದಿಗೂ ವಿಚಲಿತನಾಗದವನು; ಅದ್ಭುತ

ಯೋಗೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನು; ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ಆಳುವವನು; ಸನಕಾದಿ

ಯೋಗಿಗಳಿಗೂ ನಾಯಕನು. (೮೫೧) ಸರ್ವಕಾಮದಃ - ಭಕ್ತರ ಎಲ್ಲ

ಕಾಮನೆಗಳನ್ನೂ ಈಡೇರಿಸುವವನು. (೮೫೨) ಆಶ್ರಮಃ - ಪ್ರಾಣಗಳಿಗೆ

ಆರಾಮನಾಗಿರುವವನು; ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ಬಳಲಿದ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ

ವಿಶ್ರಾಂತಿಧಾಮನಾಗಿರುವವನು. (೮೫೩) ಶ್ರಮಣಃ -

ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಸಂನ್ಯಾಸಿಸ್ವರೂಪನು; ಅವಿವೇಕಿಗಳನ್ನು

ಸಂತಾಪಗೊಳಿಸುವವನು; ಶ್ರಮವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು.

(೮೫೪) ಕ್ಷಾಮಃ - ತಪೋವ್ರತನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಕ್ಷೀಣದೇಹನಾದ ತಪಸ್ವೀ

ಸ್ವರೂಪನು; ಕ್ಷಮಾಶೀಲನು; ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ

ನಾಶಮಾಡುವವನು. (೮೫೫) ಸುಪರ್ಣಃ - ಸುಂದರ ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ

ವೇದಮಯ ಗರುಡಸ್ವರೂಪಿಯು; ಪ್ರಾಣಾಪಾನಗಳೆಂಬ ಶ್ರೇಷ್ಠ

ರೆಕ್ಕೆಗಳುಳ್ಳ ಮಹಾಪ್ರಾಣಸ್ವರೂಪನು; ಸುಂದರ ಛಂದಸ್ಸುಗಳೆಂಬ

ಪರ್ಣಗಳುಳ್ಳ ಸಂಸಾರವೃಕ್ಷ ಸ್ವರೂಪಿಯು; ಶೋಭನವಾದ

ಆಲದೆಲೆಯಮೇಲೆ ಪವಡಿಸಿರುವವನು. (೮೫೬) ವಾಯುವಾಹನಃ -

ನಿರ್ವಹಿಸುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳ ಮೂಲಕ ಸಂಚರಿಸುವವನು; ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು
ಒಯ್ಯುವವನು; ವಾಯುಗಳಿಗೆ ನಿಯಾಮಕನಾದವನು.

13135105a ಧನುರ್ಧರೋ ಧನುರ್ವೇದೋ ದಂಡೋ ದಮಯಿತಾ ದಮಃ|

13135105c ಅಪರಾಜಿತಃ ಸರ್ವಸಹೋ ನಿಯಂತಾ ನಿಯಮೋ ಯಮಃ||

(೮೫೭) ಧನುರ್ಧರಃ - ಅಹಂಕಾರತತ್ತ್ವ ರೂಪವಾದ

ಶಾಂರ್ಜ್ಞಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿರುವವನು; ಪ್ರಣವವೆಂಬ ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಬಳಸಬಲ್ಲ ಮಹಾಯೋಗಿಯು; ದಸ್ಯುಗಳನ್ನು ದಂಡಿಸಲು ವೈಷ್ಣವ
ಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಕೋಡಂಡರಾಮನು; ತ್ರಿಪುರಸಂಹಾರಕ್ಕಾಗಿ
ಪಿನಾಕಧನುಸ್ಸನ್ನು ಧರಿಸಿದ ಮಹಾದೇವನು; ಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಧರಿಸಿದವನು. (೮೫೮) ಧನುರ್ವೇದಃ:⁸⁰⁰ - ಯಜುರ್ವೇದಕ್ಕೆ

ಉಪವೇದವಾದ ಧನುರ್ವೇದ ಸ್ವರೂಪಿಯು; ಧನುರ್ವೇದವನ್ನರಿತ
ದಾಶರಥಿ ರಾಮನು; ಅಗಸ್ತ್ಯರಿಂದ ಇಂದ್ರಧನುಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆದವನು.

(೮೫೯) ದಂಡಃ - ಒಳ-ಹೊರ ಜೀವನಗಳನ್ನು ಹತೋಟಿಯಲ್ಲಿಡುವ
ಯೋಗದಂಡ ಮತ್ತು ರಾಜದಂಡ ಸ್ವರೂಪಿಯು;

ಮನೋನಿಗ್ರಹವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಹೇಳುವ
ವಜ್ರದಂಡ, ಮೇರುದಂಡ ಎನಿಸುವ ಸರ್ವದೇವತಾಮಯ

ಬೆನ್ನೆಲುಬಾಗಿರುವವನು; ದಂಡನೀತಿಸ್ವರೂಪನು. (೮೬೦) ದಮಯಿತಾ

- ಒಳ-ಹೊರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ದಮನಮಾಡುವವನು; ದೈತ್ಯರನ್ನು

ದಮನಮಾಡುವವನು. (೮೬೧) ದಮಃ - ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹ

---

⁸⁰⁰ ಓಂ ಧನುರ್ವೇದಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು
ಧನುರ್ವೇದದ ಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಸ್ವರೂಪಿಯು. (೮೬೨) ಅಪರಾಜಿತಃ - ಸೋಲನ್ನು ಹೊಂದದವನು;
ಸದಾ ವಿಜಯಶಾಲಿಯು. (೮೬೩) ಸರ್ವಸಹಃ - ಭಕ್ತರ ಎಲ್ಲ
ಅಪರಾಧಗಳನ್ನೂ ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು; ಶತ್ರುಗಳ ಆಕ್ರಮಣವನ್ನು
ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವನು; ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲರಲ್ಲೂ ತಾಳ್ಮೆಯುಳ್ಳವನು;
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸಹಿಸುವವನು. (೮೬೪) ನಿಯಂತಾ - ಎಲ್ಲರಿಗೂ
ನಿಯಾಮಕನಾದವನು; ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ
ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಮಾಡುವವನು; ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸುವವನು; ನಿಯಾಮಕನು. (೮೬೫)
ನಿಯಮಃ - ವ್ಯವಸ್ಥಾರೂಪನು; ಚೆನ್ನಾಗಿ ಶಾಸನಮಾಡುವವನು.
(೮೬೬) ಯಮಃ - ಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಂಗವಾದ ಯಮರೂಪಿಯು;
ಯಮಧರ್ಮರಾಜರೂಪಿಯು; ಸಂಹಾರಕನು.

13135106a ಸತ್ತ್ವವಾನ್ಸಾತ್ತ್ವಿಕಃ ಸತ್ಯಃ ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ|

13135106c ಅಭಿಪ್ರಾಯಃ ಪ್ರಿಯಾರ್ಹೋಽರ್ಹಃ ಪ್ರಿಯಕೃತ್ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಃ||

(೮೬೭) ಸತ್ತ್ವವಾನ್ - ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವನು; ಬಲಶಾಲಿಯು; ಸರ್ವಸಾರನು;
ಸ್ಥಿರಸ್ವರೂಪನು. (೮೬೮) ಸಾತ್ತ್ವಿಕಃ - ಸತ್ತ್ವಗುಣಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನನು;
ಸತ್ತ್ವಗುಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನನಾಗಿರುವವನು. (೮೬೯) ಸತ್ಯಃ - ವಿಕಾರ
ರಹಿತನು; ಸಾಧುವು; ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪನು. (೮೭೦)

ಸತ್ಯಧರ್ಮಪರಾಯಣಃ - ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಪರಮ
ನಿಷ್ಠೆಯುಳ್ಳವನು; ಸತ್ಯ-ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪರಮ ಗತಿಯು. (೮೭೧)

ಅಭಿಪ್ರಾಯಃ - ಸರ್ವಶಾಸ್ತ್ರಗಳಿಗೂ ತಾತ್ಪರ್ಯನಾಗಿರುವವನು;
ಪರಮಾರ್ಥನು; ಸಾಧುಗಳಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಲ್ಲ
ಸನ್ಮಾರ್ಗಗಳಿಂದಲೂ ಹೊಂದಲ್ಪಡುವವನು; ಪುರುಷಾರ್ಥವನ್ನು

ಬಯಸುವವರು ಯಾರಲ್ಲಿ ಅಭಿಲಾಷೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾರೋ ಅವನು; ಪ್ರಳಯಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಪಂಚವು ಯಾರ ಅಭಿಮುಖವಾಗಿ ಯಾರಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಗುತ್ತದೆಯೋ ಅವನು. (೮೭೨) ಪ್ರಿಯಾರ್ಹಃ - ಇಷ್ಟವಸ್ತುಗಳ ಸಮರ್ಪಣೆಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನು; ಸುಖವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನು. (೮೭೩) ಅರ್ಹಃ - ಅಂತರಂಗ-ಬಹಿರಂಗ ಪೂಜೆಗೆ ಅರ್ಹನಾದವನು; ಸ್ವಾಗತ, ಆಸನ, ಪ್ರಶಂಸೆ, ಅರ್ಘ್ಯ, ಪಾದ್ಯ, ಸ್ತುತಿ, ನಮಸ್ಕಾರಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಪೂಜಾಸಾಧನಗಳಿಂದ ಪೂಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯನಾದವನು; ಪೂಜ್ಯನು. (೮೭೪) ಪ್ರಿಯಕೃತ್ - ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೮೭೫) ಪ್ರೀತಿವರ್ಧನಃ - ಭಕ್ತರ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನು; ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವವನು.

13135107a ವಿಹಾಯಸಗತಿಯೋ ತಿಃ ಸುರುಚಿಹರ್ತಭುಗ್ವಿಭುಃ|

13135107c ರವಿವಿರೋಚನಃ ಸೂರ್ಯಃ ಸವಿತಾ ರವಿಲೋಚನಃ||

(೮೭೬) ವಿಹಾಯಸಗತಿಃ - ಜ್ಞಾನಾಕಾಶದಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವವನು; ಆಕಾಶಸಂಚಾರಿಯಾದ ಆದಿತ್ಯ ರೂಪಿಯು; ಗರುಡಗಮನನು. (೮೭೭) ಜ್ಯೋತಿಃ - ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯು; ಸ್ವಯಂ ಜ್ಯೋತಿರೂಪನು; ತನಗೆ ತಾನೇ ಬೆಳಗುವವನು; ದೀಪ್ತನಾದವನು. (೮೭೮) ಸುರುಚಿಃ - ಒಳ್ಳೆಯ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತನು ಮತ್ತು ಅಭಿರುಚಿಯುಳ್ಳವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ದೀಪ್ತಿ ಅಥವಾ ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನು; ಶೋಭನವಾದ ರುಚಿಯುಳ್ಳವನು. (೮೭೯) ಹುತಭುಕ್ - ಅಗ್ನಿರೂಪಿಯು; ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ತಾನೇ ಭುಂಜಿಸುವವನು; ಹೋಮಮಾಡಿದುದನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವನು. (೮೮೦) ವಿಭುಃ - ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನು; ಸರ್ವಪ್ರಭುವು. (೮೮೧)

ರವಿ:⁸⁰¹ - ಸೂರ್ಯರೂಪಿಯು; ರಸಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವವನು. (೮೮೨)
ವಿರೋಚನ:⁸⁰² - ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಮತ್ತು ವಿವಿಧವಾಗಿ ಬೆಳಗುವವನು.
 (೮೮೩) ಸೂರ್ಯ: - ಜ್ಞಾನಮಾರ್ಗ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ
 ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪ್ರೇರಿಸುವವನು; ಸೂರಿಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದವನು;
 ಆದಿತ್ಯರೂಪಿಯು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಉಂಟುಮಾಡುವವನು; ಸಂಪತ್ತನ್ನು
 ಉಂಟುಮಾಡುವವನು; ಚಲಿಸುವವನು; ಲೋಕಗಳನ್ನು ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ
 ಪ್ರೇರಿಸುವವನು. (೮೮೪) ಸವಿತಾ - ಜಗತ್ತನ್ನು ಪ್ರಸವಿಸುವವನು;
 ಪ್ರೇರಕನು. (೮೮೫) ರವಿಲೋಚನ: - ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಣ್ಣಾಗಿ
 ಹೊಂದಿರುವವನು; ಬುದ್ಧಿಸೂರ್ಯನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನು;
 ಸೂರ್ಯನಿಗೂ ಬುದ್ಧಿಗೂ ಕಣ್ಣಾಗಿರುವವನು.

13135108a ಅನಂತೋ ಹುತಭುಗ್ಭೋಕ್ತಾ ಸುಖದೋ ನೈಕದೋ⁸⁰³ಽಗ್ರಜಃ|
 13135108c ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ ಸದಾಮರ್ಷೀ ಲೋಕಾಧಿಷ್ಠಾನಮದ್ಭುತಮ್||

(೮೮೬) ಅನಂತ: - ದೇಶಕಾಲಗಳ ಪರಿಮಿತಿಯಿಲ್ಲದವನು;
 ನಾಶವಿಲ್ಲದವನು; ಶೇಷನಾಗಸ್ವರೂಪನು. (೮೮೭) ಹುತಭುಕ್ -
 ಹೋಮಮಾಡಿದ್ದುದನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವನು. (೮೮೮) ಭೋಕ್ತಾ -
 ಪರಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು. (೮೮೯) ಸುಖದ: -
 ಪರಮಾನಂದಸುಖವನ್ನು ನೀಡುವವನು. (೯೦೦) ನೈಕದ: -

⁸⁰¹ ಓಂ ರವಯೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು
 ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁸⁰² ಓಂ ವಿರೋಚನಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು
 ಪ್ರಕಾಶಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁸⁰³ ನೈಕಜೋ - ಹಲವುಬಾರಿ ಹುಟ್ಟುವವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮಾಲೆಗಳು, ಅಂಜನಗಳು, ವಸ್ತ್ರಗಳು ಮೊದಲಾದ
 ಬ್ರಹ್ಮಾಲಂಕಾರಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತರಿಗೆ ಪರಮಪದದಲ್ಲಿ
 ಉಪಚಾರಮಾಡಬಲ್ಲ ಐನೂರು ಮಂದಿ ಅಪ್ಸರಸ್ತ್ರೀಯರುಳ್ಳವನು.
 (೮೯೧) ಅಗ್ರಜಃ - ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಮೊದಲು ಆವಿರ್ಭವಿಸಿದವನು; ಸೃಷ್ಟಿಗೆ
 ಮೊದಲು ವ್ಯಕ್ತನಾದವನು. (೮೯೨) ಅನಿರ್ವಿಣ್ಣಃ - ಖೇದವಿಲ್ಲದವನು;
 ಆಯಾಸಗೊಳ್ಳದವನು. (೮೯೩) ಸದಾಮರ್ಷಿ - ಸದಾ
 ಸಹನಶೀಲನು; ಸದಾ ಕ್ಷಮಾಶೀಲನು; ದುಷ್ಟರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸದಾ
 ಕ್ರೋಧವುಳ್ಳವನು. (೮೯೪) ಲೋಕಾಧಿಷ್ಠಾನಃ - ಎಲ್ಲ ಲೋಕಗಳಿಗೂ
 ಆಧಾರನು; ತಾನು ನಿರಾಧಾರನಾಗಿದ್ದು ಲೋಕಗಳಿಗೆಲ್ಲಾ
 ಆಶ್ರಯವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವು. (೮೯೫) ಅದ್ಭುತಃ - ಯಾರ ದರ್ಶನ-
 ಜ್ಞಾನ-ಪ್ರವಚನಾದಿಗಳು, ಸ್ವರೂಪ-ರೂಪ-ಗುಣ-ವೈಭವ-ಐಶ್ವರ್ಯ-
 ಕೃತಿ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪರಮಾಶ್ಚರ್ಯಕರವೋ ಅವನು;
 ಆಶ್ಚರ್ಯರೂಪನು.

13135109a ಸನಾತ್ನನಾತನತಮಃ ಕಪಿಲಃ ಕಪಿರವ್ಯಯಃ⁸⁰⁴ |

13135109c ಸ್ವಸ್ತಿದಃ ಸ್ವಸ್ತಿಕೃತ್ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ವಸ್ತಿಭುಕ್ಸ್ವಸ್ತಿದಕ್ಷಿಣಃ ||

(೮೯೬) ಸನಾತ್ - ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನು;
 ಮುಕ್ತಾತ್ಮರೊಡನೆ ನಿತ್ಯಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು; ಲಾಭವನ್ನು
 ಹೊಂದಿಸುವವನು. (೮೯೭) ಸನಾತನತಮಃ - ಅತ್ಯಂತ
 ಪುರಾತನನೂ ನಿತ್ಯನೂ ಆಗಿರುವವನು. (೮೯೮) ಕಪಿಲಃ - ಸಿದ್ಧೇಶ್ವರ
 ಕಪಿಲ ಸ್ವರೂಪನು; ಕಪಿಲವರ್ಣವಿರುವ ಬಡವಾನಲಸ್ವರೂಪಿಯು;

⁸⁰⁴ ಕಪಿಲಪ್ರಯಃ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ವಿದ್ಯುನ್ಮಂಡಲದಲ್ಲಿರುವ ನೀಲಮೇಘದಂತೆ ಉಜ್ಜ್ವಲ
ವರ್ಣವುಳ್ಳವನು. (೮೯೯) ಕಪಿಃ - ಸೂರ್ಯರೂಪಿಯು;
ಬಡವಾನಲಸ್ವರೂಪಿಯು; ಶ್ರೇಷ್ಠನು; ಪರಮಸುಖವನ್ನು
ಸೇವಿಸುವವನು. (೯೦೦) ಅವ್ಯಯಃ - ರಕ್ಷಣೀಯರ ಬಳಿ
ಹೋಗುವವನು. (೯೦೧) ಸ್ವಸ್ತಿದಃ - ಮಂಗಳವನ್ನು ನೀಡುವವನು;
ಭಕ್ತರಿಗೆ ಒಳ್ಳೆಯ ಜೀವನವನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೯೦೨) ಸ್ವಸ್ತಿಕೃತ್ -
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೯೦೩) ಸ್ವಸ್ತಿ - ಪರಮಾನಂದ
ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪನು; ಎಲ್ಲ ದೇಶ-ಕಾಲಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವವನು.
(೯೦೪) ಸ್ವಸ್ತಿಭುಕ್ - ಮಂಗಳಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು;
ಮಂಗಳವನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸುವವನು. (೯೦೫) ಸ್ವಸ್ತಿದಕ್ಷಿಣಃ -
ಮಂಗಳವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದರಲ್ಲಿ ಕುಶಲನು; ಮಂಗಳಮಯ
ಔದಾರ್ಯವುಳ್ಳವನು; ಮಂಗಳಮಯ ಯಜ್ಞದಕ್ಷಿಣೆಯುಳ್ಳವನು.

13135110a ಅರೌದ್ರಃ ಕುಂಡಲೀ ಚಕ್ರೀ ವಿಕ್ರಮ್ಯೂರ್ಜಿತಶಾಸನಃ|

13135110c ಶಬ್ದಾತಿಗಃ ಶಬ್ದಸಹಃ ಶಿಶಿರಃ ಶರ್ವರೀಕರಃ||

(೯೦೬) ಅರೌದ್ರಃ - ರೌದ್ರ ಗುಣ-ರೂಪಾದಿಗಳಿಲ್ಲದವನು; ಅತ್ಯಂತ
ಸೌಮ್ಯನು; ಕ್ರೌರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು. (೯೦೭) ಕುಂಡಲೀ -
ದಿವ್ಯಕುಂಡಲಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು; ಕುಂಡಲಿನೀ ಸರ್ಪರೂಪನು;
ಮಕರಕುಂಡಲಗಳುಳ್ಳವನು. (೯೦೮) ಚಕ್ರೀ - ಮನಸ್ತತ್ತ್ವ ರೂಪವಾದ
ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವುಳ್ಳವನು; ಧರ್ಮಚಕ್ರದ ಪ್ರವರ್ತಕನು;
ಸಂಸಾರಚಕ್ರವನ್ನು ತಿರುಗಿಸುವವನು; ಮೂಲಾಧಾರವೇ ಮೊದಲಾದ
ಚಕ್ರಗಳಿರುವವನು. (೯೦೯) ವಿಕ್ರಮೀ - ಅತಿಶಯ
ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು; ಅತಿಶಯ ಪಾದವಿನ್ಯಾಸವುಳ್ಳವನು. (೯೧೦)

ಊರ್ಜಿತಶಾಸನಃ - ಅತ್ಯಧಿಕ ಬಲ, ಶಕ್ತಿ, ಉತ್ಸಾಹಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶಾಸನವುಳ್ಳವನು; ಶ್ರುತಿ-ಸ್ಮೃತಿ ರೂಪದ ಅತ್ಯಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಶಾಸನವುಳ್ಳವನು. (೯೧೧) ಶಬ್ದಾತಿಗಃ - ಶಬ್ದಗಳಿಗೆ ದೊರಕದವನು; ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಮೀರಿದವನು. (೯೧೨) ಶಬ್ದಸಹಃ - ಎಲ್ಲ ಶಬ್ದಗಳಿಗೂ ವಾಚ್ಯನಾಗಿರುವವನು; ಶಬ್ದಗಳಿಂದಲೇ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದವನು; ಶತ್ರುಗಳ ನಿಂದಾಶಬ್ದಗಳನ್ನು ತಾಳಿಕೊಳ್ಳುವವನು. (೯೧೩) ಶಿಶಿರಃ - ಚಂದ್ರಶೀತಲನು; ತಾಪತ್ರಯಗಳಿಂದ ಸಂತಪ್ತರಾದವರಿಗೆ ವಿಶ್ರಾಂತಿಸ್ಥಾನನು. (೯೧೪) ಶರ್ವರಿಕರಃ - ಚಂದ್ರರೂಪಿಯು; ಅಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಕಾಳರಾತ್ರಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು.

13135111a ಅಕ್ರೂರಃ ಪೇಶಲೋ ದಕ್ಷೋ ದಕ್ಷಿಣಃ ಕ್ಷಮಿಣಾಂ ವರಃ|

13135111c ವಿದ್ವತ್ತಮೋ ವೀತಭಯಃ ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಃ||

(೯೧೫) ಅಕ್ರೂರಃ - ಕ್ರೌರ್ಯವಿಲ್ಲದವನು; ಅಕ್ರೂರಿನಿಗೆ ಪ್ರಿಯನಾದವನು. (೯೧೬) ಪೇಶಲೋ - ಅತ್ಯಂತ ಸುಂದರನು; ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಸುಂದರನು; ಕರ್ಮ-ಮನಸ್ಸು-ವಾಣಿ-ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಸುಂದರನಾದವನು. (೯೧೭) ದಕ್ಷಃ - ಸಮರ್ಥನು; ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಮಾಡುವವನು; ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದವನು. (೯೧೮) ದಕ್ಷಿಣಃ - ಉದಾರಿಯು; ಸರಳ ಸ್ವಭಾವದವನು; ಸಮರ್ಥನು; ಶೀಘ್ರಕಾರಿಯು; ಕುಶಲನು. (೯೧೯) ಕ್ಷಮಿಣಾಂ ವರಃ - ಕ್ಷಮಾಶೀಲರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು; ಸಹನೆಯುಳ್ಳವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದವನು. (೯೨೦) ವಿದ್ವತ್ತಮಃ - ಎಣಿಯಿಲ್ಲದ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸದಾ ಹೊಂದಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಶ್ರೇಷ್ಠನು; ಅತ್ಯಂತ ಜ್ಞಾನಿಯು. (೯೨೧)

ವೀತಭಯಃ - ಸರ್ವ ಭಯರಹಿತನು; ಸರ್ವ ಭಯಪರಿಹಾರಕನು.

(೯೨೨) ಪುಣ್ಯಶ್ರವಣಕೀರ್ತನಃ - ಯಾರ ಶ್ರವಣ ಮತ್ತು ಸಂಕೀರ್ತನೆಗಳಿಂದ ಅತಿಶಯ ಪುಣ್ಯವುಂಟಾಗುವುದೋ ಅವನು; ಪುಣ್ಯಕರ ಶ್ರವಣ-ಕೀರ್ತನೆಗಳುಳ್ಳವನು.

13135112a ಉತ್ತಾರಣೋ ದುಷ್ಟ್ಯ ತಿಹಾ ಪುಣ್ಯೋ ದುಃಸ್ವಪ್ನನಾಶನಃ|

13135112c ವೀರಹಾ ರಕ್ಷಣಃ ಸಂತೋ ಜೀವನಃ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಃ||

(೯೨೩) ಉತ್ತಾರಣಃ - ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ ದಾಟಿಸುವವನು;

ಸರ್ವ ಕಷ್ಟಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರುಮಾಡುವವನು; ಭವಸಾಗರದಿಂದ

ಪಾರುಮಾಡಿಸುವವನು. (೯೨೪) ದುಷ್ಟ್ಯ ತಿಹಾ -

ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ದುಷ್ಟಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದವರನ್ನು

ಸಂಹರಿಸುವವನು; ಪಾಪಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು; ಪಾಪಗಳನ್ನು

ಕಳೆಯುವವನು. (೯೨೫) ಪುಣ್ಯಃ⁸⁰⁵ - ಪಾವನಗೊಳಿಸುವವನು;

ಪುಣ್ಯವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವವನು. (೯೨೬) ದುಃಸ್ವಪ್ನನಾಶನಃ -

ಧ್ಯಾನಿಸುವ ಭಕ್ತರ ಕೆಟ್ಟ ಕನಸುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುವವನು;

ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು. (೯೨೭) ವೀರಹಾ -

ವೀರರಾದ ಒಳ-ಹೊರ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸುವವನು. (೯೨೮)

ರಕ್ಷಣಃ - ಜಗತ್ತನ್ನು ತಕ್ಷಿಸುವ ಸ್ಥಿತಿಕಾರಕನು; ಭಕ್ತ ಸಂರಕ್ಷಕನು;

ಸತ್ತ್ವ ಗುಣವನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ರಕ್ಷಿಸುವವನು.

(೯೨೯) ಸಂತಃ - ಸತ್ತುರುಷನು; ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವವನು. (೯೩೦)

---

⁸⁰⁵ ಓಂ ಪುಣ್ಯಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾನವಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಜಾಪಕನು ಪವಿತ್ರನಾಗುತ್ತಾನೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಜೀವನಃ - ಆತ್ಮೋಜ್ಜೀವನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನು;
 ನಿತ್ಯಜೀವನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುವವನು; ಬದುಕಿಸುವವನು. (೯೩೧)
ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಃ⁸⁰⁶ - ವಿಶ್ವದ ಎಲ್ಲೆಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿರುವವನು;
 ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಸಿರುವವನು.

13135113a ಅನಂತರೂಪೋಽನಂತಶ್ರೀರ್ಜಿತಮನ್ಯುರ್ಭಯಾಪಹಃ|

13135113c ಚತುರಸ್ರೋ ಗಭೀರಾತ್ಮಾ ವಿದಿಶೋ ವ್ಯಾದಿಶೋ ದಿಶಃ||

(೯೩೨) ಅನಂತರೂಪಃ - ಅನಂತವಾದ ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು;
 ನಾಶರಹಿತ ರೂಪಗಳುಳ್ಳವನು; ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವಿಗ್ರಹಗಳುಳ್ಳವನು.

(೯೩೩) ಅನಂತಶ್ರೀಃ - ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದ ಮತ್ತು ನಾಶರಹಿತವಾದ
 ಸಂಪತ್ತುಗಳುಳ್ಳವನು. (೯೩೪) ಜಿತಮನ್ಯುಃ - ಕೋಪವನ್ನೂ

ದೈನ್ಯವನ್ನೂ ಜಯಿಸಿದವನು; ಕೋಪವನ್ನೂ ದೈನ್ಯವನ್ನೂ ಜಯಿಸಲು
 ಕಾರಣನು. (೯೩೫) ಭಯಾಪಹಃ - ಎಲ್ಲ ಭಯಗಳನ್ನೂ

ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನು; ಮನುಷ್ಯರ ಸಂಸಾರಭಯವನ್ನು
 ನಾಶಪಡಿಸುವವನು. (೯೩೬) ಚತುರಸ್ರಃ - ನ್ಯಾಯಶಾಲಿಯು;

ವೈಷಮ್ಯವಿಲ್ಲದೇ ಸರ್ವಸಮನಾಗಿರುವವನು. (೯೩೭) ಗಭೀರಾತ್ಮಾ -
 ಹೆಚ್ಚು ಆಳವಾದ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನು; ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಅಳೆಯಲು

ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಸ್ವರೂಪವುಳ್ಳವನು ಅಥವಾ ಮನಸ್ಸುಳ್ಳವನು. (೯೩೮)
ವಿದಿಶಃ - ಈಶಾನ್ಯ-ವಾಯವ್ಯಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಉಪದಿಕ್ಪುಗಳ

ರೂಪದಲ್ಲಿರುವವನು; ವಿವಿಧ ಫಲಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ

⁸⁰⁶ ಓಂ ಪರ್ಯವಸ್ಥಿತಾಯ ನಮಃ| ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಅಮಿತವಾದ
 ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಕೊಡುವವನು. (೯೩೯) ವ್ಯಾದಿಶಃ - ಸುತ್ತಲೂ ಇರುವ ದಿಕ್ಕುಗಳ ರೂಪನು; ಬಗೆಬಗೆಯ ಆಜ್ಞೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೯೪೦) ದಿಶಃ - ಎಲ್ಲ ದಿಕ್ಕುಗಳೂ ಆಗಿರುವವನು; ಕರ್ಮಫಲಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು.

13135114a ಅನಾದಿಭೂರ್ಭುವೋ ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ ಸುವೀರೋ ರುಚಿರಾಂಗದಃ|

13135114c ಜನನೋ ಜನಜನ್ಮಾದಿಭೀಮೋ ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ||

(೯೪೧) ಅನಾದಿಃ - ಆದಿಯಿಲ್ಲದವನು; ಸರ್ವಕಾರಣನು. (೯೪೨)

ಭೂರ್ಭುವಃ - ಭೂಮಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನು; ಭೂಮಿಗೆ ಆಧಾರನು; ಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪನು; ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣನು; ಭೂಃ-ಭುವಃ ಎಂಬ ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳ ಸ್ವರೂಪನು; ಭೂಮಿ ಮತ್ತು ಅಂತರಿಕ್ಷಗಳ ಸ್ವರೂಪನು. (೯೪೩) ಲಕ್ಷ್ಮೀಃ - ಅಷ್ಟಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಆತ್ಮಲಕ್ಷ್ಮಿಯೂ ಆಗಿರುವವನು; ನಾರಾಯಣೇಸ್ವರೂಪಿಯು; ಕಾಂತಿಸ್ವರೂಪಿಯು; ಸರ್ವ ಸಂಪತ್ತೂ ಆಗಿರುವವನು. (೯೪೪) ಸುವೀರಃ - ಮಹಾವೀರನು.

(೯೪೫) ರುಚಿರಾಂಗದಃ - ಮಂಗಳ ಮನೋಹರ

ತೋಳ್ಳೆಗಳೆಗಳುಳ್ಳವನು. (೯೪೬) ಜನನಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜನನಕ್ಕೆ ಕಾರಣನು; ಜನನವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವವನು; ಹುಟ್ಟಿಸುವವನು; ಜನರನ್ನು ಒಯ್ಯುವವನು. (೯೪೭) ಜನಜನ್ಮಾದಿಃ⁸⁰⁷ - ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಜನ್ಮದ ಮೂಲಕಾರಣನು. (೯೪೮) ಭೀಮಃ - ದುಷ್ಟರಿಗೆ ಭಯಂಕರನಾದವನು. (೯೪೯) ಭೀಮಪರಾಕ್ರಮಃ - ದುಷ್ಟರಿಗೆ

807 ಓಂ ಜನಜನ್ಮಾದಯೇ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪದಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮವು ತಪ್ಪುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಭಯವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಪರಾಕ್ರಮವುಳ್ಳವನು.

13135115a ಆಧಾರನಿಲಯೋ ಧಾತಾ.⁸⁰⁸ ಪುಷ್ಪಹಾಸಃ ಪ್ರಜಾಗರಃ|

13135115c ಊರ್ಧ್ವಗಃ ಸತ್ಪಥಾಚಾರಃ ಪ್ರಾಣದಃ ಪ್ರಣವಃ ಪಣಃ||

(೯೫೦) ಆಧಾರನಿಲಯಃ - ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ ಆಧಾರವೂ ನೆಲಮನೆಯೂ

ಆಗಿರುವವನು; ಆಧಾರವಾದ ಶೇಷನಾಗನೇ ಮೊದಲಾದವರಿಗೂ

ನೆಲಮನೆಯಾಗಿರುವವನು. (೯೫೧) ಧಾತಾ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಧರಿಸಿ

ಪೋಷಿಸುವವನು. (೯೫೨) ಪುಷ್ಪಹಾಸಃ - ಪುಷ್ಪದಂತೆ ಮೃದು-

ಮಧುರ-ಮನೋಹರ-ಶುದ್ಧ-ಸುಗಂಧಯುಕ್ತ ಮಂದಹಾಸವುಳ್ಳವನು.

(೯೫೩) ಪ್ರಜಾಗರಃ - ಸದಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಎಚ್ಚರವಾಗಿಯೇ ಇರುವವನು;

ರೈತನು ಸಸ್ಯಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಭಕ್ತರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ

ಹಗಲು-ರಾತ್ರಿ ಸದಾ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಜಾಗರೂಕನಾಗಿರುವವನು. (೯೫೪)

ಊರ್ಧ್ವಗಃ - ಮೇಲಕ್ಕೆ ಹೋಗುವ ವೃತ್ತಿಯುಳ್ಳವನು; ಊರ್ಧ್ವಗಾಮೀ

ವೀರ್ಯವುಳ್ಳವನು; ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಮೇಲಿರುವವನು. (೯೫೫)

ಸತ್ಪಥಾಚಾರಃ - ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವವನು; ಭಕ್ತರನ್ನು

ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ಸಾತ್ವಿಕದಾಸ್ಯಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವವನು. (೯೫೬)

ಪ್ರಾಣದಃ - ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವನು;

ಪ್ರಾಣಸಂಧಾನಮಾಡುವವನು; ಮೃತರಾಗಿದ್ದ ಪರೀಕ್ಷಿತನೇ

ಮೊದಲಾದವರನು ಬದುಕಿಸಿದವನು. (೯೫೭) ಪ್ರಣವಃ.⁸⁰⁹ -

⁸⁰⁸ ಆಧಾರನಿಲಯೋಽಧಾತಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁰⁹ ಓಂ ಪ್ರಣವಾಯ ನಮಃ| ಈ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಮೋಕ್ಷದಾಯಕವು (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

ಓಂಕಾರವಾಚ್ಯನು; ಪ್ರಾಣಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಪ್ರಣಾಮ ಮಾಡಿಸುವವನು; ತನಗೆ ವಾಚಕವಾದ ಪ್ರಣವದಿಂದ ಅಭಿನ್ನನಾದವನು. (೯೫೮) ಪ್ರಣಃ - ವ್ಯವಹರಿಸುವವನು; ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಪುಣ್ಯಪ್ರಣವಾಗಿರುವವನು.

13135116a ಪ್ರಮಾಣಂ ಪ್ರಾಣನಿಲಯಃ ಪ್ರಾಣಕೃತ್ಪ್ರಾಣಜೀವನಃ⁸¹⁰ |

13135116c ತತ್ತ್ವಂ ತತ್ತ್ವವಿದೇಕಾತ್ಮಾ ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಜರಾತಿಗಃ ||

(೯೫೯) ಪ್ರಮಾಣಂ - ಯಥಾರ್ಥಜ್ಞಾನದ ಅನುಭವವಾದ ಪ್ರಮೆಗೆ ಸಾಧನನಾಗಿರುವವನು; ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಳತೆಯಾಗಿರುವವನು. (೯೬೦) ಪ್ರಾಣನಿಲಯಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಲಯಸ್ಥಾನನೂ ಆರಾಮಗೃಹವೂ ಆಗಿರುವವನು. (೯೬೧) ಪ್ರಾಣಕೃತ್ - ಪ್ರಾಣವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿರುವವನು. (೯೬೨) ಪ್ರಾಣಜೀವನಃ - ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಚೈತನ್ಯನಾಗಿರುವವನು. (೯೬೩) ತತ್ತ್ವಂ - ಸತ್ ಸ್ವರೂಪನು; ಎಲ್ಲದರ ಸಾರಾಂಶಸ್ವರೂಪನು. (೯೬೪) ತತ್ತ್ವವಿತ್ - ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಅರಿತವನು. (೯೬೫) ಏಕಾತ್ಮಾ⁸¹¹ - ಕೇವಲಾತ್ಮನು; ಪರಮಾತ್ಮನು; ಅದ್ವಿತೀಯ ಆತ್ಮನು. (೯೬೬) ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಜರಾತಿಗಃ - ಹುಟ್ಟು-ಸಾವು-ಮುಪ್ಪು ಮೊದಲಾದ ಸರ್ವವಿಕಾರಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿದವನು.⁸¹².

⁸¹⁰ ಪ್ರಾಣಭೃತ್ಪ್ರಾಣಜೀವನಃ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸¹¹ ಓಂ ಏಕಾತ್ಮನೇ ನಮಃ | ಎಂಬ ನಾಮಮಂತ್ರಜಪವು ಸಕಲಪ್ರಾಣ(ಬಲ)ಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ)

⁸¹² ನ ಜಾಯತೇ ಮ್ರಿಯತೇ ವಾ ವಿಪಶ್ಚಿತ್ ನಾಯಂ ಕುತಶ್ಚಿನ್ನ ಬಭೂವ

13135117a ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವಸ್ತುರುಸ್ತಾರಃ ಸವಿತಾ ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ|

13135117c ಯಜ್ಞೋ ಯಜ್ಞಪರ್ತಿಯಂ ಜ್ವಾ ಯಜ್ಞಾಂಗೋ ಯಜ್ಞವಾಹನಃ||

(೯೬೭) ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವಸ್ತುರುಃ⁸¹³ - ಸರ್ವಾಶ್ರಯವಾದ

ವ್ಯಾಹೃತಿತ್ರಯ ಮತ್ತು ಜಗತ್ರಯವೆಂಬ ವೃಕ್ಷರೂಪಿಯು.⁸¹⁴;

ವಿಶ್ವವೃಕ್ಷಸ್ವರೂಪಿಯು; ವೇದಸಾರಗಳಾದ ಭೂರ್ಭುವಸ್ಸುವಃ ಎನ್ನುವ ಮೂರು ವ್ಯಾಹೃತಿರೂಪಗಳ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ದಾಟಿಸುವವನು.

(೯೬೮) ತಾರಃ - ಪ್ರಣವ ಸ್ವರೂಪನು; ಸಂಸಾರಸಾಗರದಿಂದ

ದಾಟಿಸುವವನು; ಓಂಕಾರನು (೯೬೯) ಸವಿತಾ - ಜಗತ್ತನ್ನು

ಪ್ರಸವಿಸುವವನು; ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸುವವನು;

ಅನುಮತಿಸುವವನು; ಸಮಸ್ತ ಲೋಕಗಳ ಜನಕನು (೯೭೦)

ಪ್ರಪಿತಾಮಹಃ⁸¹⁵ - ಪಿತಾಮಹ ಬ್ರಹ್ಮನ ತಂದೆ (೯೭೧) ಯಜ್ಞಃ -

ಯಜ್ಞಸ್ವರೂಪಿಯು; ಯಜ್ಞದಿಂದ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದವನು;

ಯಜ್ಞಾತ್ಮಕನು; ಜಪಯಜ್ಞ ಸ್ವರೂಪನು; ಯಜ್ಞಭೋಕ್ತೃ, ಯಾಜ್ಞ

(೯೭೨) ಯಜ್ಞಪತಿಃ - ಯಜ್ಞಗಳ ಸ್ವಾಮಿ; ಯಜ್ಞಸಂರಕ್ಷಕ; ಯಜ್ಞದ

ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನು. (೯೭೩) ಯಜ್ವಾ -

ಯಜಮಾನಸ್ವರೂಪಿಯು; ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯಗಳೆಂಬ ವಿಶ್ವಯಜ್ಞವನ್ನು

ಕಶ್ಚಿ ತ್ | (ಕಠ ಉಪನಿಷತ್).

⁸¹³ ಓಂ ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವಸ್ತುರವೇ ನಮಃ ಎಂಬ ಈ ನಾಮಮಂತ್ರ ಜಪವು ಸಕಲ ಇಷ್ಟಾರ್ಥಗಳನ್ನೂ ಕೊಡುತ್ತದೆ (ಪರಾಶರ ಭಟ್ಟ).

⁸¹⁴ ಅಕಾರಂ ಚಾಪ್ಯುಕಾರಂ ಚ ಮಕಾರಂ ಚ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ|

ವೇದತ್ರಯಾನ್ನಿರದುಹದ್ಭೂರ್ಭುವಃಸ್ವರೀತಿ ಚ (ಮನುಸ್ಮೃತಿ).

⁸¹⁵ ಪಿತಾಮಹಸ್ಯ ಜನಕಃ ಪ್ರಪಿತಾಮಹ ಉಚ್ಯತೇ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಾಡುತ್ತಿರುವವನು; ಶ್ರೀರಾಮಾದಿ ರೂಪಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು; ಭಕ್ತರು ಯಜ್ಞಮಾಡಲು ಅಶಕ್ತರಾಗಿದ್ದರೆ ಅವರ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ತಾನೇ ಮಾಡುವವನು. (೯೭೪) ಯಜ್ಞಾಂಗಃ - ಯಜ್ಞದ ಅಂಗಗಳೂ ತಾನೇ ಆಗಿರುವವನು; ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಅಂಗಗಳನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವ ಯಜ್ಞವರಾಹ ಮೂರ್ತಿಯು.⁸¹⁶. (೯೭೫) ಯಜ್ಞವಾಹನಃ - ಯಜ್ಞವನ್ನು ವಾಹನವನ್ನಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವವನು; ಯಜ್ಞದ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತರ ಬಳಿಬಂದು ಅವರೊಡನೆ ಸ್ವಧಾಮಕ್ಕೆ ತೆರಳುವವನು; ಋತ-ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪಿಯು; ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿಕೊಡುವವನು; ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವರನ್ನು ಒಯ್ಯುವವನು.

13135118a ಯಜ್ಞಭೃದ್ಯಜ್ಞಕೃದ್ಯಜ್ಞೇ ಯಜ್ಞಭುಗ್ಯಜ್ಞಸಾಧನಃ|

13135118c ಯಜ್ಞಾಂತಕೃದ್ಯಜ್ಞಗುಹ್ಯಮನ್ನಮನ್ನಾದ ಏವ ಚ||

(೯೭೬) ಯಜ್ಞಭೃತ್ - ಯಜ್ಞವನ್ನು ಧರಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವವನು; ಯಜ್ಞವು ವಿಫಲವಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಸ್ಮರಣೆ ಮತ್ತು ಪೂರ್ಣಾಹುತಿಗಳಿಂದ ಅದನ್ನು ಪೋಷಿಸುವವನು. (೯೭೭) ಯಜ್ಞಕೃತ್ - ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಲಯರೂಪದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನು; ರಾಮಾದಿ ಅವತಾರಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುವವನು; ಜಗತ್ತಿನ ಆರಂಭ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುವವನು ಅಥವಾ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಕತ್ತರಿಸುವವನು. (೯೭೮) ಯಜ್ಞೇ - ಯಜ್ಞಗಳನ್ನುಳ್ಳವನು; ಯಜ್ಞಕ್ಕೆ ಶೇಷಿಯಾಗಿರುವವನು; ಯಜ್ಞಗಳು ಯಾರಿಗಾಗಿ ಇವೆಯೋ ಅವನು.

⁸¹⁶ ವೇದಪಾದೋ ಯೂಪದಂಷ್ಟ್ರಃ ಕ್ರತುಹಸ್ತಶ್ಚಿ ತೀ ಮುಖಿಃ| ಅಗ್ನಿಜಿಹ್ವೋ ದರ್ಭರೋಮಾ ಬ್ರಹ್ಮಶೀರ್ಷೋ ಮಹಾತಪಾಃ|| (ಹರಿವಂಶ).

(೯೭೯) ಯಜ್ಞಭುಕ್ - ಯಜ್ಞವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ಅಥವಾ ರಕ್ಷಿಸುವವನು; ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಭುಜಿಸುವವನು; ಯಜ್ಞವನ್ನು ಭುಂಜಿಸುವವನು ಅಥವಾ ಭೋಜನ ಮಾಡಿಸುವವನು.⁸¹⁷ (೯೮೦) ಯಜ್ಞಸಾಧನಃ - ಯಜ್ಞದ ಸಲಕರಣೆಗಳಾಗಿರುವವನು; ಯಾರನ್ನು ಹೊಂದಲು ಯಜ್ಞಗಳು ಸಾಧನೆಗಳಾಗಿವೆಯೋ ಅವನು.⁸¹⁸ (೯೮೧) ಯಜ್ಞಾಂತಕೃತ್ - ಯಜ್ಞದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವವನು; ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸುವವನು; ಅವಿಧಿಪೂರ್ವಕ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಧ್ವಂಸಮಾಡುವವನು; ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿ-ಸ್ಥಿತಿ-ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವವನು. (೯೮೨) ಯಜ್ಞಗುಹ್ಯಂ - ಯಜ್ಞಗಳ ರಹಸ್ಯನು; ಜ್ಞಾನಯಜ್ಞರೂಪಿ ಅಥವಾ ನಿಷ್ಕಾಮಯಜ್ಞರೂಪಿಯು; ಯಜ್ಞ ಮತ್ತು ಗುಹ್ಯ ಎಂಬ ಹೆಸರುಗಳುಳ್ಳವನು.⁸¹⁹ (೯೮೩) ಅನ್ನಂ - ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದುಹಾಕುವವನು; ಭೂತಗಳಿಂದ ತಿನ್ನಲ್ಪಡುವವನು ಮತ್ತು ಭೂತಗಳನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು; ಭೋಕ್ತೃತ್ವಶಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಪಡೆದ ಭಕ್ತರಿಂದ ಸದಾ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡುವವನು; ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಉಪಜೀವ್ಯನಾಗಿರುವವನು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತಿಂದುಹಾಕುವವನು. (೯೮೪) ಅನ್ನಾದಃ - ಅನ್ನವನ್ನು ತಿನ್ನುವವನು; ಬ್ರಹ್ಮ-ಕ್ಷತ್ರಗಳೆಂಬ ಅನ್ನವನ್ನು ಮೃತ್ಯುವಿನ ಮೇಲೋಗರದೊಂದಿಗೆ

⁸¹⁷ ಭುನಕ್ತಿ ಭುಂಕ್ತೇ ಯಜ್ಞಾನ್ಯಃ ಯಜ್ಞಭುಕ್ ಚ ಕಥ್ಯತೇ |

⁸¹⁸ ಜ್ಞಾನದ್ವಾರಾ ಸಿದ್ಧು ಪಾಯೋ ಯಃ ಸ ಸ್ಯಾದ್ಯಜ್ಞ ಸಾಧನಃ |

⁸¹⁹ ವಿಷ್ಣುರುಪಾಂಶುರ್ಯಷ್ಟವ್ಯಃ - ವಿಷ್ಣುವಿನ ಕುರಿತು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ ಯಜ್ಞಮಾಡಬೇಕು ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಿದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ತಿನ್ನುವವನು; ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೋಜನಮಾಡುವವನು;
 ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಭೋಗ್ಯವಾಗಿ ಅನುಭವಿಸುವವನು;
 ದ್ವಿಜಪತ್ನಿಯರು ಭಕ್ತಿಯಿಂದ ಅರ್ಪಿಸಿದ ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದವನು.

13135119a ಆತ್ಮಯೋನಿಃ ಸ್ವಯಂಜಾತೋ ವೈಖಾನಃ ಸಾಮಗಾಯನಃ|

13135119c ದೇವಕೀನಂದನಃ ಸ್ರಷ್ಟ್ವಾ ಕ್ಷಿತೀಶಃ ಪಾಪನಾಶನಃ||

(೯೮೫) ಆತ್ಮಯೋನಿಃ - ತನಗೆ ತಾನೇ ಕಾರಣನಾದವನು,
 ಸ್ವಯಂಭುವು, ಕಾರಣಾಂತರವಿಲ್ಲದವನು. (೯೮೬) ಸ್ವಯಂಜಾತಃ -
 ತನಗೆ ತಾನೇ ಹುಟ್ಟಿರುವವನು; ತನಗೆ ತಾನೇ
 ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನಾಗಿರುವವನು; ಕರ್ಮಗಳ ವೇಗದಿಂದಲ್ಲದೇ ತನ್ನ
 ಇಚ್ಛೆಯಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿದವನು. (೯೮೭) ವೈಖಾನಃ -
 ವೈಖಾನಾಶ್ರಮ ಅಥವಾ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ ಮತ್ತು
 ವೈಖಾನಮನಿಸ್ವರೂಪನು; ಗಡ್ಡೆ-ಗೆಣಸುಗಳನ್ನು ಅಗೆದು ತಿನ್ನುವ
 ತಾಪಸಿಯು; ಭೂಮಿಯನ್ನು ಅಗೆದು ಪಾತಾಳವಾಸಿ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷನನ್ನು
 ಸಂಹರಿಸಿದ ವರಾಹರೂಪಿಯು; ಅವತರಿಸಿ ವಿವಿಧ ಭವದುಃಖಗಳನ್ನು
 ತಾನೇ ಅಗೆದುಹಾಕುವವನು. (೯೮೮) ಸಾಮಗಾಯನಃ -
 ಸಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡುವವನು; ಸಾಮಗಳಿಗೆ ಗತಿಯಾಗಿರುವವನು.
 (೯೮೯) ದೇವಕೀನಂದನಃ - ದೇವಕಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿದ
 ಪುತ್ರ; ದೇವಕೀಪುತ್ರ; ಗಂಗೆಯನ್ನು ಪುತ್ರಿಯಾಗಿ ಪಡೆದವನು; ಗಂಗೆಗೆ
 ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು; ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
 ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವನು. (೯೯೦) ಸ್ರಷ್ಟ್ವಾ - ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
 ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು, ಪರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೂ ವಿಶ್ವವನ್ನು
 ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡುವವನು. (೯೯೧) ಕ್ಷಿತೀಶಃ - ಭೂಮಿಯ ಒಡೆಯ, ರಾಜ,

ದಶರಥ ಪುತ್ರ ಶ್ರೀರಾಮ, ಭೂದೇವಿಯ ಇಷ್ಟದಂತೆ ಅವಳ
ಭಾರವನ್ನು ಇಳಿಸಿದವನು, ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಅವತರಿಸಿದವನು,
ಭೂಪತಿಯು. (೯೯೨) ಪಾಪನಾಶನಃ - ಯಾರ ಸ್ಮರಣ-ಜಪ-
ಕೀರ್ತನಾದಿಗಳಿಂದ ಪಾಪಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೋ
ಅವನು ಪಾಪನಾಶನನು.

13135120a ಶಂಖಭೃನ್ನಂದಕೀ ಚಕ್ರೀ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವಾ ಗದಾಧರಃ|

13135120c ರಥಾಂಗಪಾಣಿರಕ್ಷೋಭ್ಯಃ ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯಧಃ||

(೯೯೩) ಶಂಖಭೃತ್ - ಪಾಂಚಜನ್ಯ ಶಂಖವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು.

(೯೯೪) ನಂದಕೀ - ನಂದಕವೆನ್ನುವ ಖಡ್ಗವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು.

(೯೯೫) ಚಕ್ರೀ - ಸುದರ್ಶನ ಚಕ್ರವನ್ನು ಧರಿಸಿದವನು. (೯೯೬)

ಶಾರ್ಙ್ಗಧನ್ವಾ - ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದವನು.⁸²⁰. (೯೯೭)

ಗದಾಧರಃ - ಕೌಮೋದಕೀ ಎನ್ನುವ ಗದೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದವನು. (೯೯೮)

ರಥಾಂಗಪಾಣಿಃ - ಭೀಷ್ಮನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯನ್ನು ಪೂರೈಸಲು ರಥದ

ಚಕ್ರವನ್ನು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಕೃಷ್ಣ.⁸²¹. (೯೯೯) ಅಕ್ಷೋಭ್ಯಃ -

ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳ್ಳದಿರುವವನು. (೧೦೦೦) ಸರ್ವಪ್ರಹರಣಾಯಧಃ -

ಯುದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತ್ರ-ಶಸ್ತ್ರಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿದವನು;

ಶಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉಗುರು ಮೊದಲಾದವುಗಳನ್ನೂ ಶಸ್ತ್ರವಾಗಿ

⁸²⁰ ಇಂದ್ರಿಯಾದಿ ಅಹಂಕಾರಾತ್ಮಕ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುಸ್ಸನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನು
(ಶಂಕರ ಭಾಷ್ಯ), ರಾಜಸಾಹಂಕಾರ ರೂಪೀ ಶಾರ್ಙ್ಗಧನುಸ್ಸನ್ನು
ಹಿಡಿದಿರುವವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸²¹ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಚಕ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದವನು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಬಳಸುವವನು.

13135121a ಇತೀದಂ ಕೀರ್ತನೀಯಸ್ಯ ಕೇಶವಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13135121c ನಾಮ್ನಾಂ ಸಹಸ್ರಂ ದಿವ್ಯಾನಾಮಶೇಷೇಣ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್||

ಕೀರ್ತನೀಯನಾದ ಮಹಾತ್ಮ ಕೇಶವನ ಸಹಸ್ರ ದಿವ್ಯನಾಮಗಳನ್ನು
ಯಾವುದನ್ನೂ ಬಿಡದೇ ಹೇಳಿಯಾಯಿತು.

13135122a ಯ ಇದಂ ಶೃಣುಯಾನ್ನಿತ್ಯಂ ಯಶ್ಚಾಪಿ ಪರಿಕೀರ್ತಯೇತ್|

13135122c ನಾಶುಭಂ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾತ್ಕಿಂ ಚಿತ್ಸೋಽಮುತ್ರೇಹ ಚ ಮಾನವಃ||

ಇದನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಕೇಳುವ ಮತ್ತು ಸ್ತುತಿಸುವ ಮಾನವನು
ಇಹದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಪರದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಯಾವುದೇ ಅಶುಭವನ್ನು
ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.

13135123a ವೇದಾಂತಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಸ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ವಿಜಯೀ ಭವೇತ್|

13135123c ವೈಶ್ಯೋ ಧನಸಮೃದ್ಧಃ ಸ್ಯಾಚ್ಚೂದ್ರಃ ಸುಖಮವಾಪ್ನುಯಾತ್||

ಇದರ ಶ್ರವಣ-ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ವೇದಾಂತಪಾರಂಗತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ವಿಜಯಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ವೈಶ್ಯನು ಧನಸಮೃದ್ಧನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಶೂದ್ರನು ಸುಖವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13135124a ಧರ್ಮಾರ್ಥಿ ಪ್ರಾಪ್ನುಯಾದ್ಧರ್ಮಮರ್ಥಾರ್ಥಿ ಚಾರ್ಥಮಾಪ್ನುಯಾತ್|

13135124c ಕಾಮಾನವಾಪ್ನುಯಾತ್ಕಾಮೀ ಪ್ರಜಾರ್ಥಿ ಚಾಪ್ನುಯಾತ್ಪ್ರಜಾಃ||

ಇದರ ಶ್ರವಣ-ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವ ಧರ್ಮಾರ್ಥಿಯು
ಧರ್ಮವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಧನಾರ್ಥಿಯು ಧನವನ್ನು

ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಆಸೆಗಳನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿರುವವನು ಆಸೆಗಳನ್ನು
ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಯಸುವವನು ಮಕ್ಕಳನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13135125a ಭಕ್ತಿಮಾನ್ಯಃ ಸದೋತ್ಥಾಯ ಶುಚಿಸ್ತದ್ಗತಮಾನಸಃ|

13135125c ಸಹಸ್ರಂ ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ನಾಮ್ನಾಮೇತತ್ಪ್ರ ಕೀರ್ತಯೇತ್||

13135126a ಯಶಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ವಿಪುಲಂ ಜ್ಞಾತಿಪ್ರಾಧಾನ್ಯಮೇವ ಚ|

13135126c ಅಚಲಾಂ ಶ್ರಿಯಮಾಪ್ನೋತಿ ಶ್ರೇಯಶ್ಚಾಪ್ನೋತ್ಯನುತ್ತಮಮ್||

ಸದಾ ಭಕ್ತಿಮಾನ್ಯನಾಗಿ ಎದ್ದು ಶುದ್ಧನಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ
ವಾಸುದೇವನ ಸಹಸ್ರ ನಾಮಗಳ ಕೀರ್ತನೆಯನ್ನು ಮಾಡುವವನು
ವಿಪುಲ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಜ್ಞಾತಿಬಾಂಧವರಲ್ಲಿ
ಪ್ರಧಾನತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅಚಲ ಸಂಪತ್ತನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ
ಮತ್ತು ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13135127a ನ ಭಯಂ ಕ್ವ ಚಿದಾಪ್ನೋತಿ ವೀರ್ಯಂ ತೇಜಶ್ಚ ವಿಂದತಿ|

13135127c ಭವತ್ಯರೋಗೋ ದ್ಯುತಿಮಾನ್ಬಲರೂಪಗುಣಾನ್ವಿತಃ||

ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ಭಯವೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನು ವೀರ್ಯ
ತೇಜಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ. ಅರೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ.
ದ್ಯುತಿಮಾನನೂ ಬಲ-ರೂಪಗುಣಾನ್ವಿತನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ.

13135128a ರೋಗಾರ್ತೋ ಮುಚ್ಯತೇ ರೋಗಾಧ್ಯದ್ಧೋ ಮುಚ್ಯತೇ ಬಂಧನಾತ್|

13135128c ಭಯಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಭೀತಶ್ಚ ಮುಚ್ಯತೇತಾಪನ್ನ ಆಪದಃ||

ರೋಗದಿಂದ ಬಳಲುತ್ತಿರುವವನು ರೋಗದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.
ಬಂಧನದಲ್ಲಿರುವವನು ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಭೀತನಾದವನು ಭಯದಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು
ಆಪತ್ತಿನಲ್ಲಿರುವವನು ಆಪತ್ತಿನಿಂದ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13135129a ದುರ್ಗಾಣ್ಯತಿತರತ್ಯಾಶು ಪುರುಷಃ ಪುರುಷೋತ್ತಮಮ್|

13135129c ಸ್ತುವನ್ನಾಮಸಹಸ್ರೇಣ ನಿತ್ಯಂ ಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ||

ನಿತ್ಯವೂ ಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಪುರುಷೋತ್ತಮನನ್ನು
ಸಹಸ್ರನಾಮಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುವ ಪುರುಷನು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಎಲ್ಲ
ಕಷ್ಟಗಳಿಂದಲೂ ಪಾರಾಗುತ್ತಾನೆ.

13135130a ವಾಸುದೇವಾಶ್ರಯೋ ಮರ್ತ್ಯೋ ವಾಸುದೇವಪರಾಯಣಃ|

13135130c ಸರ್ವಪಾಪವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ಯಾತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಸನಾತನಮ್||

ವಾಸುದೇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವಾಸುದೇವಪರಾಯಣನಾದ ಮನುಷ್ಯನು
ಸರ್ವಪಾಪಗಳನ್ನೂ ಕಳೆದುಕೊಂಡು ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ ಸನಾತನ
ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

13135131a ನ ವಾಸುದೇವಭಕ್ತಾನಾಮಶುಭಂ ವಿದ್ಯತೇ ಕ್ವ ಚಿತ್|

13135131c ಜನ್ಮಮೃತ್ಯುಜರಾವ್ಯಾಧಿಭಯಂ ವಾಪ್ಯುಪಜಾಯತೇ||

ವಾಸುದೇವನ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ಅಶುಭವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು
ಜನ್ಮ-ಮೃತ್ಯು-ಮುಪ್ಪು ಮತ್ತು ವ್ಯಾಧಿಗಳ ಭಯದಿಂದಲೂ
ಮುಕ್ತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13135132a ಇಮಂ ಸ್ತವಮಧೀಯಾನಃ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತಃ|

13135132c ಯುಜ್ಯೇತಾತ್ಮಸುಖಕ್ಷಾಂತಿಶ್ರೀಧೃತಿಸ್ಮೃತಿಕೀರ್ತಿಭಿಃ||

ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು

ಕಂಠಪಾಟಮಾಡಿಕೊಂಡವನು ಆತ್ಮಸುಖ, ಕ್ಷಮೆ, ಸಂಪತ್ತು, ಧೈರ್ಯ,
ಸ್ಮೃತಿ ಮತ್ತು ಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13135133a ನ ಕ್ರೋಧೋ ನ ಚ ಮಾತ್ಸರ್ಯಂ ನ ಲೋಭೋ ನಾಶುಭಾ ಮತಿಃ|

13135133c ಭವಂತಿ ಕೃತಪುಣ್ಯಾನಾಂ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಪುರುಷೋತ್ತಮೇ||

ಪುರುಷೋತ್ತಮನಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯಿರುವವರಿಗೆ ಕ್ರೋಧವಾಗಲೀ,
ಮಾತ್ಸರ್ಯವಾಗಲೀ, ಲೋಭವಾಗಲೀ, ಅಶುಭ ಬುದ್ಧಿಯಾಗಲೀ
ಉಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರು ಪುಣ್ಯಕೃತರಾಗುತ್ತಾರೆ.

13135134a ದ್ಯೌಃ ಸಚಂದ್ರಾರ್ಕನಕ್ಷತ್ರಾ ಖಂ ದಿಶೋ ಭೂರ್ಮಹೋದಧಿಃ|

13135134c ವಾಸುದೇವಸ್ಯ ವೀರ್ಯೇಣ ವಿಧೃತಾನಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ವರ್ಗ, ಆಕಾಶ, ದಿಕ್ಕುಗಳು,
ಭೂಮಿ, ಮತ್ತು ಸಮುದ್ರ ಇವೆಲ್ಲವೂ ಮಹಾತ್ಮ ವಾಸುದೇವನ
ವೀರ್ಯದಿಂದಲೇ ಧರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

13135135a ಸಸುರಾಸುರಗಂಧರ್ವಂ ಸಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸಮ್|

13135135c ಜಗದ್ವಶೇ ವರ್ತತೇದಂ ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ಸಚರಾಚರಮ್||

ಸುರಾಸುರಗಂಧರ್ವರೂ ಯಕ್ಷೋರಗರಾಕ್ಷಸರೂ ಸಹಿತವಾಗಿರುವ
ಸಚರಾಚರ ಈ ಜಗತ್ತು ಕೃಷ್ಣನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ.

13135136a ಇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಮನೋ ಬುದ್ಧಿಃ ಸತ್ತ್ವಂ ತೇಜೋ ಬಲಂ ಧೃತಿಃ|

13135136c ವಾಸುದೇವಾತ್ಮಕಾನ್ಯಾಯಃ ಕ್ಷೇತ್ರಂ ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಏವ ಚ||

ಇಂದ್ರಿಯಗಳು, ಮನಸ್ಸು, ಬುದ್ಧಿ, ಸತ್ತ್ವ, ತೇಜಸ್ಸು, ಬಲ, ಧೃತಿ, ಕ್ಷೇತ್ರ
ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರಜ್ಞ ಇವೆಲ್ಲವೂ ವಾಸುದೇವಾತ್ಮಕವಾದವು ಎಂದು

ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13135137a ಸರ್ವಾ ಗಮಾನಾಮಾಚಾರಃ ಪ್ರಥಮಂ ಪರಿಕಲ್ಪ್ಯ ತೇ|

13135137c ಆಚಾರಪ್ರಭವೋ ಧರ್ಮೋ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪ್ರಭುರಚ್ಯುತಃ||

ಸರ್ವ ಆಗಮಗಳೂ ಆಚಾರವನ್ನೇ ಪ್ರಥಮವಾಗಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿವೆ.

ಆಚಾರದಿಂದ ಧರ್ಮವು ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದ ಪ್ರಭುವು ಅಚ್ಯುತ.

13135138a ಋಷಯಃ ಪಿತರೋ ದೇವಾ ಮಹಾಭೂತಾನಿ ಧಾತವಃ|

13135138c ಜಂಗಮಾಜಂಗಮಂ ಚೇದಂ ಜಗನ್ನಾರಾಯಣೋದ್ಭವಮ್||

ಋಷಿಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ದೇವತೆಗಳು, ಮಹಾಭೂತಗಳು, ಧಾತುಗಳು,

ಚರಾಚರಗಳ ಈ ಜಗತ್ತು ಎಲ್ಲವೂ ನಾರಾಯಣನಿಂದಲೇ

ಉದ್ಭವಿಸಿವೆ.

13135139a ಯೋಗೋ ಜ್ಞಾನಂ ತಥಾ ಸಾಂಖ್ಯಂ ವಿದ್ಯಾಃ ಶಿಲ್ಪಾನಿ ಕರ್ಮ ಚ|

13135139c ವೇದಾಃ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಮೇತತ್ಸರ್ವಂ ಜನಾರ್ದನಾತ್||

ಯೋಗ, ಜ್ಞಾನ, ಸಾಂಖ್ಯವೇ ಮೊದಲಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳು, ಶಿಲ್ಪವೇ

ಮೊದಲಾದ ಕರ್ಮಗಳು, ವೇದಗಳು, ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು, ವಿಜ್ಞಾನ ಇವೆಲ್ಲವೂ

ಜನಾರ್ದನನಿಂದಲೇ ಉಂಟಾಗಿವೆ.

13135140a ಏಕೋ ವಿಷ್ಣುರ್ಮಹದ್ಭೂತಂ ಪೃಥಗ್ಭೂತಾನ್ಯನೇಕಶಃ|

13135140c ತ್ರೀಽಲ್ಲೋಕಾನ್ವಾಪ್ಯ ಭೂತಾತ್ಮಾ ಭುಂಕ್ತೇ ವಿಶ್ವಭುಗವ್ಯಯಃ||

ವಿಷ್ಣುವೋರ್ವನೇ ಮಹಾಭೂತವು. ಅವನೇ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಕಾಣುವ

ಅನೇಕ ಭೂತಗಳು ಕೂಡ. ಆ ಭೂತಾತ್ಮಾ ವಿಶ್ವಭುಗ್ ಅವ್ಯಯನು

ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಭೋಗಿಸುತ್ತಾನೆ.

13135141a ಇಮಂ ಸ್ತವಂ ಭಗವತೋ ವಿಷ್ಣೋರ್ವ್ಯಾಸೇನ ಕೀರ್ತಿತಮ್|

13135141c ಪಠೇದ್ಯ ಇಚ್ಛೇತ್ಪುರುಷಃ ಶ್ರೇಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತುಂ ಸುಖಾನಿ ಚ||

ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸುಖಗಳನ್ನು ಬಯಸುವ ಪುರುಷನು ವ್ಯಾಸನು ರಚಿಸಿರುವ ಭಗವಾನ್ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನು ಪಠಿಸಬೇಕು.

13135142a ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಮಜಂ ದೇವಂ ಜಗತಃ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಮ್|

13135142c ಭಜಂತಿ ಯೇ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷಂ ನ ತೇ ಯಾಂತಿ ಪರಾಭವಮ್||

ವಿಶ್ವೇಶ್ವರ, ಅಜ, ದೇವ, ಜಗತ್ತಿನ ಉತ್ಪತ್ತಿ-ಲಯಕರ್ತ ಪುಷ್ಕರಾಕ್ಷನನ್ನು ಭಜಿಸುವವರು ಪರಾಭವವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಕಥನೇ ಪಂಚತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ

ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುಸಹಸ್ರನಾಮಕಥನ ಎನ್ನುವ

ನೂರಾಮಾವತ್ತೈದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೨೬. 822

822 ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಅಧ್ಯಾಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ೮೧ ಶ್ಲೋಕಗಳ ಇನ್ನೊಂದು ಅಧ್ಯಾಯವಿದೆ. ಜಪಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ಮಂತ್ರಗಳು, ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಜೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕಾದ ದೇವತೆಗಳು, ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ರಾಜರ ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನದ ಮಹಿಮೆ, ಮತ್ತು ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪದ ಫಲದ ಕುರಿತಾದ ಈ ಅಧ್ಯಾಯವನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟದಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ

ಭೀಷ್ಮನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿ ಅವರೇ
ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದವರು ಎಂದುದು (1-23).

13136001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13136001a ಕೇ ಪೂಜ್ಯಾಃ ಕೇ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾಃ ಕಥಂ ವರ್ತೇತ ಕೇಷು ಚ|

13136001c ಕಿಮಾಚಾರಃ ಕೀದೃಶೇಷು ಪಿತಾಮಹ ನ ರಿಷ್ಯತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಯಾರು ಪೂಜ್ಯರು?
ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡಬೇಕಾದವರು ಯಾರು? ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಯಾರಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಂಡರೆ
ಹಾನಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ?”

13136002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13136002a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪರಿಭವಃ ಸಾದಯೇದಪಿ ದೇವತಾಃ|

13136002c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ನಮಸ್ಕರ್ತಾ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ನ ರಿಷ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಅಪಮಾನವು
ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ ವಿನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು
ನಮಸ್ಕರಿಸುವುದರಿಂದ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13136003a ತೇ ಪೂಜ್ಯಾಸ್ತೇ ನಮಸ್ಕಾರ್ಯಾ ವರ್ತೇಥಾಸ್ತೇಷು ಪುತ್ರವತ್|

13136003c ತೇ ಹಿ ಲೋಕಾನಿಮಾನ್ ಸರ್ವಾನ್ಧಾರಯಂತಿ ಮನೀಷಿಣಃ||

ಅವರು ಪೂಜನೀಯರು. ಅವರು ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರು.

ಅವರೊಂದಿಗೆ ಮಗನಂತೆ ವರ್ತಿಸಬೇಕು. ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಈ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಧಾರಣೆಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ.

13136004a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸರ್ವ ಲೋಕಾನಾಂ ಮಹಾಂತೋ ಧರ್ಮ ಸೇತವಃ|

13136004c ಧನತ್ಯಾಗಾಭಿರಾಮಾಶ್ಚ ವಾಕ್ಸಂಯಮರತಾಶ್ಚ ಯೇ||

ಧನತ್ಯಾಗದಲ್ಲಿ ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುವ, ಮಾತಿನಲ್ಲಿ
ಸಂಯಮಶೀಲರಾಗಿರುವ, ಧರ್ಮಗಳ ಸೇತುವೆಯಂತಿರುವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಅತಿ ದೊಡ್ಡವರು.

13136005a ರಮಣೀಯಾಶ್ಚ ಭೂತಾನಾಂ ನಿಧಾನಂ ಚ ಧೃತವ್ರತಾಃ|

13136005c ಪ್ರಣೇತಾರಶ್ಚ ಲೋಕಾನಾಂ ಶಾಸ್ತ್ರಾಣಾಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ಧೃಡವ್ರತರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇರುವವುಗಳಿಗೆ ರಮಣೀಯರೂ,
ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವವರೂ, ಆಶ್ರಯಭೂತರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.
ಯಶಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ಪ್ರಣೇತಾರರು ಕೂಡ.

13136006a ತಪೋ ಯೇಷಾಂ ಧನಂ ನಿತ್ಯಂ ವಾಕ್ಚೈವ ವಿಪುಲಂ ಬಲಮ್|

13136006c ಪ್ರಭವಶ್ಚಾಪಿ ಧರ್ಮಾಣಾಂ ಧರ್ಮಜ್ಞಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದರ್ಶಿನಃ||

ತಪಸ್ಸೇ ಅವರ ಸಂಪತ್ತು. ಮಾತೇ ಅವರಿಗೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವ
ವಿಪುಲ ಬಲ. ಧರ್ಮಜ್ಞರೂ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದರ್ಶಿಗಳೂ ಆದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ
ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಪ್ರಭುಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13136007a ಧರ್ಮ ಕಾಮಾಃ ಸ್ಥಿತಾ ಧರ್ಮೇ ಸುಕೃತ್ಯೈರ್ಧರ್ಮ ಸೇತವಃ|

13136007c ಯಾನುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ಜೀವಂತಿ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಶ್ಚ ತುವಿಧಾಃ||

ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಬಯಸಿ ಸುಕೃತಗಳಿಂದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನೆಲೆಸಿರುವ

ಧರ್ಮಸೇತುವೆಗಳಂತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿ ನಾಲ್ಕು ವಿಧದ ಪ್ರಜೆಗಳೂ ಜೀವಿಸುತ್ತಾರೆ.

13136008a ಪಂಥಾನಃ ಸರ್ವನೇತಾರೋ ಯಜ್ಞವಾಹಾಃ ಸನಾತನಾಃ|

13136008c ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೀಂ ಗುರ್ವೀಮುದ್ವಹಂತಿ ಧುರಂ ಸದಾ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಎಲ್ಲ ಮಾರ್ಗಗಳ ನೇತಾರರೂ, ಸನಾತನ ಯಜ್ಞನಿರ್ವಾಹಕರೂ, ಪಿತೃಪಿತಾಮಹರಿಂದ ಬಂದಿರುವ ಮರ್ಯಾದೆಯ ಮಹಾಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

13136009a ಧುರಿ ಯೇ ನಾವಸೀದಂತಿ ವಿಷಮೇ ಸದ್ಗವಾ ಇವ|

13136009c ಪಿತೃದೇವಾತಿಥಿಮುಖಾ ಹವ್ಯಕವ್ಯಾಗ್ರಭೋಜಿನಃ||

ಕಷ್ಟಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಎತ್ತುಗಳು ಭಾರವನ್ನು ಹೊರುವಂತೆ ಇವರು ಈ ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಕುಸಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ಪಿತೃಗಳಿಗೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ ಮುಖಗಳಂತಿರುವ ಅವರು ಹವ್ಯ-ಕವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಭೋಜನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

13136010a ಭೋಜನಾದೇವ ಯೇ ಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರಾಯಂತೇ ಮಹತೋ ಭಯಾತ್|

13136010c ದೀಪಾಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಶ್ಚಕ್ಷುಷ್ಮತಾಮಪಿ||

ಭೋಜನ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮಹಾಭಯದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ದೀಪವಿದ್ದಂತೆ. ಕಣ್ಣಿದ್ದವರಿಗೂ ಕಣ್ಣಾದವರು ಇವರು.

13136011a ಸರ್ವಶಿಲ್ಪಾದಿನಿಧಯೋ ನಿಪುಣಾಃ ಸೂಕ್ಷ್ಮದರ್ಶಿನಃ⁸²³|

⁸²³ ಸರ್ವಶಿಕ್ಷಾಃ ಶ್ರುತಿಧನಾ ನಿಪುಣಾ ಮೋಕ್ಷದರ್ಶಿನಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13136011c ಗತಿಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮಧ್ಯಾತ್ಮಗತಿಚಿಂತಕಾಃ||

ಅವರು ಸರ್ವ ಶಿಲ್ಪಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳ ನಿಧಿಗಳು. ನಿಪುಣರು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ದರ್ಶಿಗಳು. ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಗತಿಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಮತ್ತು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಗತಿಚಿಂತಕರು.

13136012a ಆದಿಮಧ್ಯಾವಸಾನಾನಾಂ ಜ್ಞಾತಾರಶ್ಚಿನ್ನಸಂಶಯಾಃ|

13136012c ಪರಾವರವಿಶೇಷಜ್ಞಾ ಗಂತಾರಃ ಪರಮಾಂ ಗತಿಮ್||

ಅವರು ಆದಿ-ಮಧ್ಯ-ಅಂತ್ಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿದವರು. ಸಂಶಯರಹಿತರು. ಪರತತ್ತ್ವ ಪರಮಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಇತರ ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಶೇಷಜ್ಞಾನಿಗಳು. ಪರಮ ಗತಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವವರು.

13136013a ವಿಮುಕ್ತಾ ಧುತಪಾಪ್ಮಾನೋ ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವಾ ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹಾಃ|

13136013c ಮಾನಾರ್ಹಾ ಮಾನಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಜ್ಞಾನವಿದ್ಭಿರ್ಮಹಾತ್ಮಭಿಃ||

ಅವರು ವಿಮುಕ್ತರೂ, ಪಾಪಗಳನ್ನು ತೊಳೆದುಕೊಂಡಿರುವವರೂ, ನಿರ್ದ್ವಂದ್ವರೂ, ನಿಷ್ಪರಿಗ್ರಹರೂ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಮಾನಾರ್ಹರಾದ ಅವರು ಮಹಾತ್ಮ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ಗೌರವಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾರೆ.

13136014a ಚಂದನೇ ಮಲಪಂಕೇ ಚ ಭೋಜನೇಽಭೋಜನೇ ಸಮಾಃ|

13136014c ಸಮಂ ಯೇಷಾಂ ದುಕೂಲಂ ಚ ಶಾಣಕ್ಷೌಮಾಜಿನಾನಿ ಚ||

ಗಂಧ-ಕೆಸರು, ಭೋಜನ-ಉಪವಾಸ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೆ ಹತ್ತಿಯ ಬಟ್ಟೆ, ರೇಷ್ಮೆಯ ಬಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಗಳು ಸಮಾನವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

13136015a ತಿಷ್ಠೇಯುರಪ್ಯಭುಂಜಾನಾ ಬಹೂನಿ ದಿವಸಾನ್ಯಪಿ|

13136015c ಶೋಷಯೇಯಶ್ಚ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೈಃ ಸಂಯತೇಂದ್ರಿಯಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅನೇಕ ದಿನಗಳವರೆಗೆ ಊಟಮಾಡದೆಯೇ ಇರಬಲ್ಲರು.
ಜಿತೇಂದ್ರಿಯರಾದ ಅವರು ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಗಳ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ
ಶರೀರವನ್ನು ಶೋಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲರು.

13136016a ಅದೈವಂ ದೈವತಂ ಕುರ್ಯುದೈವತಂ ಚಾಪ್ಯದೈವತಮ್|

13136016c ಲೋಕಾನನ್ಯಾನ್ಸುಜೇಯಶ್ಚ ಲೋಕಪಾಲಾಂಶ್ಚ ಕೋಪಿತಾಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ದೇವರಲ್ಲದವರನ್ನು ದೇವರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.
ದೇವರನ್ನು ದೇವತ್ವದಿಂದ ಭ್ರಷ್ಟರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಬಲ್ಲರು. ಕುಪಿತರಾದರೆ
ಅನ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಲೋಕಪಾಲರನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲರು.

13136017a ಅಪೇಯಃ ಸಾಗರೋ ಯೇಷಾಮಭಿಶಾಪಾನ್ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13136017c ಯೇಷಾಂ ಕೋಪಾಗ್ನಿರದ್ಯಾಪಿ ದಂಡಕೇ ನೋಪಶಾಮ್ಯತಿ||

ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಾಪದಿಂದಾಗಿ ಸಾಗರದ ನೀರು
ಕುಡಿಯಲಿಕ್ಕಾಗದಂತಾಯಿತು. ಇವರ ಕೋಪಾಗ್ನಿಯಿಂದಾಗಿ ಈಗಲೂ
ದಂಡಕಾರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಾಂತಿಯಿಲ್ಲದಾಗಿದೆ.

13136018a ದೇವಾನಾಮಪಿ ಯೇ ದೇವಾಃ ಕಾರಣಂ ಕಾರಣಸ್ಯ ಚ|

13136018c ಪ್ರಮಾಣಸ್ಯ ಪ್ರಮಾಣಂ ಚ ಕಸ್ತಾನಭಿಭವೇದ್ ಬುಧಃ||

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವರಾಗಿರುವ, ಕಾರಣಕ್ಕೂ ಕಾರಣರಾಗಿರುವ, ಮತ್ತು
ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೂ ಪ್ರಮಾಣರಾಗಿರುವ ಇವರನ್ನು ಯಾವ ಪಂಡಿತನು
ತಾನೇ ಅವಮಾನಿಸುತ್ತಾನೆ?

13136019a ಯೇಷಾಂ ವೃದ್ಧಶ್ಚ ಬಾಲಶ್ಚ ಸರ್ವಃ ಸಂಮಾನಮರ್ಹತಿ|

13136019c ತಪೋವಿದ್ಯಾವಿಶೇಷಾತ್ತು ಮಾನಯಂತಿ ಪರಸ್ಪರಮ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಲ್ಲಿ ವೃದ್ಧನಾಗಿರಲಿ ಬಾಲಕನಾಗಿರಲಿ ಸರ್ವರೂ
ಸಂಮಾನಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರೇ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇತರರಲ್ಲಿರುವ ತಪಸ್ಸು-
ವಿದ್ಯೆಗಳ ವಿಶೇಷತೆಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಪರಸ್ಪರರನ್ನು ಸಮ್ಮಾನಿಸುತ್ತಾರೆ.

13136020a ಅವಿದ್ವಾನ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೇವಃ ಪಾತ್ರಂ ವೈ ಪಾವನಂ ಮಹತ್|

13136020c ವಿದ್ವಾನ್ ಭೂಯಸ್ತರೋ ದೇವಃ ಪೂರ್ಣಸಾಗರಸಂನಿಭಃ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿದ್ದರೂ ದೇವಸಮಾನನೇ ಸರಿ.
ಪರಮ ಪವಿತ್ರನೂ ದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರನೂ ಆಗುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ
ವಿದ್ಯಾವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಹೇಳುವುದೇನಿದೆ?
ತುಂಬಿದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ವಿದ್ಯಾವಂತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು
ದೇವತೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಮಿಗಿಲಾದವನು.

13136021a ಅವಿದ್ವಾಂಶ್ಚೈವ ವಿದ್ವಾಂಶ್ಚ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ದೈವತಂ ಮಹತ್|

13136021c ಪ್ರಣೀತಶ್ಚಾಪ್ರಣೀತಶ್ಚ ಯಥಾಗ್ನಿದೈವತಂ ಮಹತ್||

ಅಗ್ನಿಯು ಮಂತ್ರದಿಂದ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಲಿ ಅಥವಾ
ಅಸಂಸ್ಕೃತವಾಗಿಯೇ ಇರಲಿ ಮಹಾದೇವತೆಯೆಂದು
ಪರಿಗಣಿಸಲ್ಪಡುವಂತೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಿದ್ವಾಂಸನಾಗಿರಲಿ ಅಥವಾ
ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾಗಿರಲಿ, ಅವನು ಪರಮ ದೇವತೆಯೇ ಸರಿ.

13136022a ಶ್ಮಶಾನೇ ಹ್ಯಪಿ ತೇಜಸ್ವೀ ಪಾವಕೋ ನೈವ ದುಷ್ಯತಿ|

13136022c ಹವಿರ್ಯಜ್ಞೇಷು ಚ ವಹನ್ ಭೂಯ ಏವಾಭಿಶೋಭತೇ||

ತೇಜಸ್ವೀ ಪಾವಕನು ಶ್ಮಶಾನದಲ್ಲಿಯೂ ದೂಷಿತನಲ್ಲ. ಪುನಃ

ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಹವಿಸ್ಸಿನಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಗ್ನಿಯೂ ಕೂಡ ಅಷ್ಟೇ ಶೋಭಿಸುತ್ತಾನೆ.

13136023a ಏವಂ ಯದ್ಯಪ್ಯನಿಷ್ಟೇಷು ವರ್ತತೇ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು|

13136023c ಸರ್ವಥಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾನ್ಯೋ ದೈವತಂ ವಿದ್ಧಿ ತತ್ಪರಮ್||

ಹೀಗೆ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿಷ್ಟನಾಗಿ ವರ್ತಿಸಿದರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮಾನ್ಯನೇ ಸರಿ. ಅವನನ್ನು ಪರಮದೇವತೆಯೆಂದೇ ಭಾವಿಸು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಷಟ್ತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತಾರನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೨

ಪವನಾರ್ಜುನ ಸಂವಾದ

ದತ್ತಾತ್ರೇಯನಿಂದ ನಾಲ್ಕು ವರಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಗರ್ವಿಷ್ಠನಾದ
ಕಾರ್ತವೀರ್ಯಾರ್ಜುನನು ತನಗಿಂತಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಶ್ರೇಷ್ಠ
ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಆಕಾಶವಾಣಿ ಮತ್ತು ವಾಯುವಿನಿಂದ ಕೇಳಿದುದು (1-
26).

13137001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13137001a ಕಾಂ ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾಯಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಜನಾಧಿಪ|

13137001c ಕಂ ವಾ ಕರ್ಮೋದಯಂ ಮತ್ವಾ ತಾನರ್ಚಸಿ ಮಹಾಮತೇ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ಮಹಾಮತೇ!

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕಂಡು ನೀನು

ಅವರನ್ನು ಪೂಜಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಅಥವಾ ಯಾವ ಕರ್ಮದ

ಅಭ್ಯುದಯವಾಗುವುದೆಂದು ಭಾವಿಸಿ ನೀನು ಅವರನ್ನು

ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೀಯೆ?”

13137002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13137002a ಅತ್ರಾಪ್ಯದಾಹರಂತೀಮಮಿತಿಹಾಸಂ ಪುರಾತನಮ್|

13137002c ಪವನಸ್ಯ ಚ ಸಂವಾದಮರ್ಜುನಸ್ಯ ಚ ಭಾರತ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಭಾರತ! ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಪುರಾತನ

ಇತಿಹಾಸವಾದ ಪವನ ಮತ್ತು ಅರ್ಜುನರ ಸಂವಾದವನ್ನು

ಉದಾಹರಿಸುತ್ತಾರೆ.

13137003a ಸಹಸ್ರಭುಜಭೃಚ್ಛ್ರೀಮಾನ್ಕಾರ್ತವೀರ್ಯೋಽಭವತ್ ಪ್ರಭುಃ|

13137003c ಅಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಸರ್ವಸ್ಯ ಮಾಹಿಷ್ಮತ್ಯಾಂ ಮಹಾಬಲಃ||

ಮಾಹಿಷ್ಮತಿಯಲ್ಲಿ ಸಹಸ್ರಭುಜಿ ಶ್ರೀಮಾನ್ ಮಹಾಬಲ

ಕಾರ್ಯವೀರ್ಯನು ಈ ಸಮಸ್ತ ಲೋಕದ ಪ್ರಭುವಾಗಿದ್ದನು.

13137004a ಸ ತು ರತ್ನಾಕರವತೀಂ ಸದ್ವೀಪಾಂ ಸಾಗರಾಂಬರಾಮ್|

13137004c ಶಶಾಸ ಸರ್ವಾಂ ಪೃಥಿವೀಂ ಹೈಹಯಃ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮಃ||

ಆ ಸತ್ಯವಿಕ್ರಮ ಹೈಹಯನು ರತ್ನಾಕರವತಿ ಸಾಗರಾಂಬರೆ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು

ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಆಳುತ್ತಿದ್ದನು.

- 13137005a ಸ್ವವಿತ್ತಂ ತೇನ ದತ್ತಂ ತು ದತ್ತಾತ್ರೇಯಾಯ ಕಾರಣೇ|
 13137005c ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ವಿನಯಂ ಶ್ರುತಮೇವ ಚ||
 13137006a ಆರಾಧಯಾಮಾಸ ಚ ತಂ ಕೃತವೀರ್ಯಾತ್ಮಜೋ ಮುನಿಮ್|
 13137006c ನ್ಯಮಂತ್ರಯತ ಸಂಹೃಷ್ಟಃ ಸ ದ್ವಿಜಶ್ಚ ವರೈಸ್ತ್ರಿಭಿಃ||

ಕೃತವೀರ್ಯನ ಮಗನು ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮವನ್ನು ಪುರಸ್ಕರಿಸಿ ವಿನಯ ಮತ್ತು ಶಾಸ್ತ್ರವಿಧಿಗಳಿಂದ ಮುನಿ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನಿಗೆ ತನ್ನ ವಿತ್ತವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ದಾನಮಾಡಿ ಆರಾಧಿಸಿದನು. ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಸಂಹೃಷ್ಟನಾದ ದ್ವಿಜ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನು ಅವನಿಗೆ ಮೂರು ವರಗಳನ್ನು ಕೇಳಲು ಆಮಂತ್ರಿಸಿದನು.

- 13137007a ಸ ವರೈಶ್ಚಂದಿತಸ್ತೇನ ನೃಪೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|
 13137007c ಸಹಸ್ರಬಾಹುಭೂಯಾಂ ವೈ ಚಮೂಮಧ್ಯೇ ಗೃಹೇಽನ್ಯಥಾ||
 13137008a ಮಮ ಬಾಹುಸಹಸ್ರಂ ತು ಪಶ್ಯಂತಾಂ ಸೈನಿಕಾ ರಣೇ|
 13137008c ವಿಕ್ರಮೇಣ ಮಹೀಂ ಕೃತ್ಸಾಂ ಜಯೇಯಂ ವಿಪುಲವ್ರತ|
 13137008e ತಾಂ ಚ ಧರ್ಮೇಣ ಸಂಪ್ರಾಪ್ಯ ಪಾಲಯೇಯಮತಂದ್ರಿತಃ||

ಅವನು ವರವನ್ನು ಕೇಳೆಂದು ಹೇಳಲು ನೃಪನು ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ವಿಪುಲವ್ರತ! ಸೇನಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಸಹಸ್ರಬಾಹುವಾಗಬೇಕು. ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವಾಗ ದ್ವಿಬಾಹುವಾಗಿಯೇ ಇರಬೇಕು. ನನ್ನ ಸಹಸ್ರಬಾಹುಗಳನ್ನು ರಣದಲ್ಲಿ ಸೈನಿಕರು ನೋಡುವಂತಾಗಲಿ. ವಿಕ್ರಮದಿಂದ ಇಡೀ ಮಹಿಯನ್ನು ಗೆದ್ದು ಅದನ್ನು ನಾನು ಧರ್ಮದಿಂದ ಆಲಸ್ಯರಹಿತನಾಗಿ ಪಾಲಿಸುವಂತಾಗಲಿ.

- 13137009a ಚತುರ್ಥಂ ತು ವರಂ ಯಾಚೇ ತ್ವಾಮಹಂ ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ|

13137009e ಅನುಶಾಸಂತು ಮಾಂ ಸಂತೋ ಮಿಥ್ಯಾವೃತ್ತಂ ತದಾಶ್ರಯಮ್.⁸²⁴||

ದ್ವಿಜಸತ್ತಮ! ನಾನು ನಿನ್ನಿಂದ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಈ ವರವನ್ನೂ ಕೇಳುತ್ತೇನೆ.
ಅನಿಂದಿತ! ನನ್ನಮೇಲೆ ಅನುಗ್ರಹ ಮಾಡುವುದಾದರೆ ನನಗೆ ಈ
ವರವನ್ನೂ ಕೊಡಬೇಕು. ನಾನೇನಾದರೂ ಮಿಥ್ಯಾಚಾರವನ್ನು
ಆಶ್ರಯಿಸಿದರೆ ಸತ್ತುರುಷರು ನನ್ನನ್ನು ಶಿಕ್ಷಿಸಿ ಸನ್ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ
ತರುವಂತಾಗಲಿ.”

13137010a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ದ್ವಿಜಃ ಪ್ರಾಹ ತಥಾಸ್ವಿತಿ ನರಾಧಿಪಮ್|

13137010c ಏವಂ ಸಮಭವಂಸ್ತಸ್ಯ ವರಾಸ್ತೇ ದೀಪ್ತತೇಜಸಃ||

ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದ ನರಾಧಿಪನಿಗೆ ಆ ದ್ವಿಜನು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ ಎಂದು
ಹೇಳಿದನು. ಹೀಗೆ ಆ ದೀಪ್ತತೇಜಸ್ವಿಗೆ ಈ ವರಗಳು ದೊರಕಿದವು.

13137011a ತತಃ ಸ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಜ್ವಲನಾರ್ಕಸಮದ್ಯುತಿಃ|

13137011c ಅಬ್ರವೀದ್ವೀರ್ಯಸಂಮೋಹಾತ್ಕೋ ನ್ವಸ್ತಿ ಸದೃಶೋ ಮಯಾ|

13137011e ವೀರ್ಯಧೈರ್ಯಯಶಃಶೌಚೈರ್ವಿಕ್ರಮೇಣೌಜಸಾಪಿ ವಾ||

ಆಗ ಆ ಜ್ವಲನಾರ್ಕಸಮದ್ಯುತಿಯು ರಥವನ್ನೇರಿ “ವೀರ್ಯ, ಧೈರ್ಯ,
ಯಶಸ್ಸು, ಶೌಚ, ವಿಕ್ರಮ ಅಥವಾ ಓಜಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಸಮನಾದವರು
ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?” ಎಂದು ಉದ್ಘೋಷಿಸಿದನು.

13137012a ತದ್ವಾಕ್ಯಾಂತೇ ಚಾಂತರಿಕ್ಷೇ ವಾಗುವಾಚಾಶರೀರಿಣೀ|

13137012c ನ ತ್ವಂ ಮೂಢವಿಜಾನೀಷೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾದ್ವರಮ್|

13137012e ಸಹಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನೇಹ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋ ರಕ್ಷತಿ ಪ್ರಜಾಃ||

⁸²⁴ ತ್ವದಾಶ್ರಯಮ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅವನು ಆ ಮಾತನ್ನು ಮುಗಿಸುವುದರೊಳಗಾಗಿಯೇ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿ
ಅಶರೀರವಾಣಿಯು ಹೇಳಿತು: “ಮೂಢ! ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿಗಿಂತಲೂ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂಬ ವಿಷಯವು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಯದು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ
ಜೊತೆಗೂಡಿಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.”

13137013 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

13137013a ಕುರ್ಯಾಂ ಭೂತಾನಿ ತುಷ್ಟೋಽಹಂ ಕ್ರುದ್ಧೋ ನಾಶಂ ತಥಾ ನಯೇ|

13137013c ಕರ್ಮಣಾ ಮನಸಾ ವಾಚಾ ನ ಮತ್ತೋಽಸ್ತಿ ಪರೋ ದ್ವಿಜಃ||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಸನ್ನನಾದರೆ ನಾನು ಭೂತಗಳನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲೆನು. ಕೃದ್ಧನಾದರೆ ಅವುಗಳನ್ನು ವಿನಾಶಗೊಳಿಸಬಲ್ಲೆನು.

ಕರ್ಮ, ಮನಸಾ ಅಥವಾ ವಾಚಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನನಗಿಂತಲೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಲ್ಲ!

13137014a ಪೂರ್ವೋ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರೋ ವಾದೋ ದ್ವಿತೀಯಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತರಃ|

13137014c ತ್ವಯೋಕ್ತೌ ಯೌ ತು ತೌ ಹೇತೂ ವಿಶೇಷಸ್ವತ್ರ ದೃಶ್ಯತೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಎನ್ನುವುದು ಹಿಂದಿನ ವಾದವಾಯಿತು. ಈಗ
ಕ್ಷತ್ರಿಯನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನೆಂಬುದು ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಜಾಪಾಲನೆಯಲ್ಲಿ
ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸೇರಿರುವರೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಒಂದು
ವಿಶೇಷವು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

13137015a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂಶ್ರಿತಾಃ ಕ್ಷತ್ರಂ ನ ಕ್ಷತ್ರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ರಿತಮ್|

13137015c ಶ್ರಿತಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮೋಪಧಾ ವಿಪ್ರಾಃ ಖಾದಂತಿ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾನ್ಭುವಿ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕ್ಷತ್ರಿಯನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುತ್ತಾರೆಯೇ ಹೊರತು ಕ್ಷತ್ರಿಯನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಭುವಿಯಲ್ಲಿ ವೇದಗಳ
ಅಧ್ಯಯನ-ಅಧ್ಯಾಪನಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ವಿಪ್ರರು ಕ್ಷತ್ರಿಯರ
ಅನ್ನವನ್ನೇ ಊಟಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

13137016a ಕ್ಷತ್ರಿಯೇಷ್ಟಾಶ್ರಿತೋ ಧರ್ಮಃ ಪ್ರಜಾನಾಂ ಪರಿಪಾಲನಮ್|

13137016c ಕ್ಷತ್ರಾದ್ವೃತ್ತಿಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ತೈಃ ಕಥಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವರಃ||

ಪ್ರಜೆಗಳ ಪರಿಪಾಲನಾ ಧರ್ಮವು ಕ್ಷತ್ರಿಯರನ್ನೇ ಆಶ್ರಯಿಸಿದೆ.
ಕ್ಷತ್ರಿಯರಿಂದಲೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ವೃತ್ತಿಯು ನಡೆಯುತ್ತಿರುವಾಗ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹೇಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾಗುತ್ತಾನೆ?

13137017a ಸರ್ವ ಭೂತಪ್ರಧಾನಾಂಸ್ತಾನ್ ಭೈಕ್ಷವೃತ್ತಿನಹಂ ಸದಾ|

13137017c ಆತ್ಮ ಸಂಭಾವಿತಾನ್ವಿಪ್ರಾನ್ ಸ್ಥಾಪಯಾಮ್ಯಾತ್ಮನೋ ವಶೇ||

ಇಂದಿನಿಂದ ನಾನು ಸರ್ವ ಭೂತಪ್ರಧಾನರೆಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವ, ಸದಾ ಭೈಕ್ಷವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ, ತಮ್ಮನ್ನೇ ಸಂಭಾವಿತರೆಂದು ತಿಳಿದಿರುವ ವಿಪ್ರರನ್ನು ನನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ.

13137018a ಕಥಿತಂ ಹ್ಯನಯಾ ಸತ್ಯಂ.⁸²⁵ ಗಾಯತ್ರಾ ಕನ್ಯಯಾ ದಿವಿ|

13137018c ವಿಜೇಷ್ಯಾಮ್ಯವಶಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಂಶ್ಚ ಮರ್ವಾಸಸಃ||

13137019a ನ ಚ ಮಾಂ ಚ್ಯಾವಯೇದ್ರಾಷ್ಟ್ರಾತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಕಶ್ಚನ|

13137019c ದೇವೋ ವಾ ಮಾನುಷೋ ವಾಪಿ ತಸ್ಮಾಜ್ಜ್ಯೇಷ್ಠೋ ದ್ವಿಜಾದಹಮ್||

ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ಯೆ ಗಾಯತ್ರಿಯು ಹೇಳುವ ಈ ಮಾತು ಸತ್ಯವಲ್ಲ.

ಇದೊವರೆಗೆ ಅವಶರಾಗಿರುವ ಮೃಗಚರ್ಮಧಾರಿ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನಾನು ಜಯಿಸುತ್ತೇನೆ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ

ಯಾರೂ - ಅವರು ದೇವತೆಗಳೇ ಆಗಿರಲಿ ಅಥವಾ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿರಲಿ

- ನನ್ನನ್ನು ರಾಜ್ಯಭ್ರಷ್ಟನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲಾರರು. ಆದುದರಿಂದ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಿಂತ ನಾನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

13137020a ಅದ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮೋತ್ತರಂ ಲೋಕಂ ಕರಿಷ್ಯೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯೋತ್ತರಮ್|

13137020c ನ ಹಿ ಮೇ ಸಂಯುಗೇ ಕಶ್ಚಿತ್ಸೋಡುಮುತ್ಸಹತೇ ಬಲಮ್||

ಇಂದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂಬ ಲೋಕವನ್ನು ಕ್ಷತ್ರಿಯನೇ

ಶ್ರೇಷ್ಠನೆನ್ನುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಬಲವನ್ನು ಸಹಿಸಲು

ಯಾರಿಗೆ ಉತ್ಸಾಹವಿದೆ?"

⁸²⁵ ತ್ವನಯಾಸತ್ಯಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13137021a ಅರ್ಜುನಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿತ್ರಸ್ತಾಭೂನ್ನಿಶಾಚರೀ|

13137021c ಅಥೈನಮಂತರಿಕ್ಷಸ್ಥತೋ ವಾಯುರಭಾಷತ||

ಅರ್ಜುನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ನಿಶಾಚರೀ ಆಕಾಶವಾಣಿಯು
ಭಯಗ್ರಸ್ತಳಾದಳು. ಆಗ ಅಂತರಿಕ್ಷದಲ್ಲಿದ್ದ ವಾಯುವು
ಮಾತನಾಡಿದನು:

13137022a ತ್ಯಜೈನಂ ಕಲುಷಂ ಭಾವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ನಮಸ್ಕುರು|

13137022c ಏತೇಷಾಂ ಕುರ್ವತಃ ಪಾಪಂ ರಾಷ್ಟ್ರಕ್ಷೋಭೋ ಹಿ ತೇ ಭವೇತ್||

“ಈ ಕಲುಷ ಭಾವವನ್ನು ತೊರೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸು. ಅವರ
ಕುರಿತು ಪಾಪವನ್ನೆಸಗುವವನ ರಾಷ್ಟ್ರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಭೆಯುಂತಾಗುತ್ತದೆ.

13137023a ಅಥ ವಾ ತ್ವಾಂ ಮಹೀಪಾಲ ಶಮಯಿಷ್ಯಂತಿ ವೈ ದ್ವಿಜಾಃ|

13137023c ನಿರಸಿಷ್ಯಂತಿ ವಾ ರಾಷ್ಟ್ರಾ ದ್ಧತೋತ್ಸಾಹಂ ಮಹಾಬಲಾಃ||

ಮಹೀಪಾಲ ! ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ನಿನ್ನ ಈ ಗರ್ವವನ್ನು
ಉಪಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮಹಾಬಲಶಾಲಿಗಳು
ಹತೋತ್ಸಾಹಿಗಳಾಗಿ ನಿನ್ನ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟು ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.”

13137024a ತಂ ರಾಜಾ ಕಸ್ವ ಮಿತ್ಯಾಹ ತತಸ್ತಂ ಪ್ರಾಹ ಮಾರುತಃ|

13137024c ವಾಯುರ್ವೈ ದೇವದೂತೋಽಸ್ಮಿ ಹಿತಂ ತ್ವಾಂ ಪ್ರಬ್ರವೀಮ್ಯಹಮ್||

ನೀನ್ಯಾರೆಂದು ರಾಜನು ಕೇಳಲು ಮಾರುತನು ಹೇಳಿದನು: “ನಾನು
ದೇವದೂತ ವಾಯುವು. ನಿನಗೆ ಹಿತವಾದುದನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದೇನೆ.”

13137025 ಅರ್ಜುನ ಉವಾಚ|

13137025a ಅಹೋ ತ್ವಯಾದ್ಯ ವಿಪ್ರೇಷು ಭಕ್ತಿರಾಗಃ ಪ್ರದರ್ಶಿತಃ|

13137025c ಯಾದೃಶಂ ಪೃಥಿವೀ ಭೂತಂ ತಾದೃಶಂ ಬ್ರೂಹಿ ವೈ ದ್ವಿಜಮ್||

ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಹೋ! ಇಂದು ನೀನು ವಿಪ್ರರ ಕುರಿತು ಭಕ್ತಿರಾಗವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ. ಭೂಮಿಯಂತಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಅವನು ಯಾರೆಂದು ಹೇಳು.

13137026a ವಾಯೋರ್ವಾ ಸದೃಶಂ ಕಿಂ ಚಿದ್ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮಮ್|

13137026c ಅಪಾಂ ವೈ ಸದೃಶಂ ಬ್ರೂಹಿ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ನಭಸೋಽಪಿ ವಾ||

ಅಥವಾ ಗುಣದಲ್ಲಿ ವಾಯು, ಜಲ, ಅಗ್ನಿ, ಸೂರ್ಯ, ಆಕಾಶ ಇವುಗಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮನಿದ್ದರೆ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ
ಸಪ್ತತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮಾವತ್ತೆಳನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೮

ವಾಯುವು ದೃಷ್ಟಾಂತಗಳೊಂದಿಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮಹತ್ವವನ್ನು
ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದುದು (1-19).

13138001 ವಾಯುರುವಾಚ|

13138001a ಶೃಣು ಮೂಢ ಗುಣಾನ್ಕಾಂಶ್ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13138001c ಯೇ ತ್ವಯಾ ಕೀರ್ತಿತಾ ರಾಜಂಸ್ತೇಭ್ಯೋಽಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ವರಃ||

ವಾಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಮೂಢ! ಕೇಳು. ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೆಲವೇ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ರಾಜನ್! ನೀನು ಪೃಥ್ವಿಯೇ ಮೊದಲಾದ ಯಾವುದನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಹೇಳಿದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಶ್ರೇಷ್ಠನು.

13138002a ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಮಹೀತ್ವಂ ಭೂಮಿಸ್ತು ಸ್ಪರ್ಧಯಾಂಗನೃಪಸ್ಯ ಹ|

13138002c ನಾಶಂ ಜಗಾಮ ತಾಂ ವಿಪ್ರೋ ವ್ಯಷ್ಟಂಭಯತ ಕಶ್ಯಪಃ||

ಅಂಗನೃಪನೊಡನೆ ಸ್ಪರ್ಧಿಸಿದ ಭೂಮಿಯು ಮಹೀತ್ವವನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿ ಕುಸಿದು ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದಾಗ ವಿಪ್ರ ಕಶ್ಯಪನು ಅವಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ನಿಲ್ಲಿಸಿದನು.

13138003a ಅಕ್ಷಯಾ.⁸²⁶ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ರಾಜನ್ದಿವಿ ಚೇಹ ಚ ನಿತ್ಯದಾ|

13138003c ಅಪಿಬತ್ತೇಜಸಾ ಹ್ಯಾಪಃ ಸ್ವಯಮೇವಾಂಗಿರಾಃ ಪುರಾ||

ರಾಜನ್! ದಿವಿಯಲ್ಲಾಗಲೀ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲಾಗಲೀ ನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಅಕ್ಷಯರು. ಹಿಂದೆ ಅಂಗಿರಸನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದನು.

13138004a ಸ ತಾಃ ಪಿಬನ್ ಕ್ಷೀರಮಿವ ನಾತ್ಯಪ್ಯತ ಮಹಾತಪಾಃ|

13138004c ಅಪೂರಯನ್ಮಹೌಘೇನ ಮಹೀಂ ಸರ್ವಾಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ! ನೀರೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಲಿನಂತೆ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕುಡಿದ ನಂತರವೂ ತೃಪ್ತನಾಗದ ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಯು ನೀರಿನ ಮಹಾಪ್ರವಾಹವನ್ನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಅದರಿಂದ ಭೂಮಿಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ

⁸²⁶ ಅಜೇಯಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ತುಂಬಿಬಿಟ್ಟನು.

13138005a ತಸ್ಮಿನ್ನಹಂ ಚ ಕ್ರುದ್ಧೇ ವೈ ಜಗತ್ತ್ವಕ್ವಾ ತತೋ ಗತಃ|

13138005c ವ್ಯತಿಷ್ಠಮಗ್ನಿಹೋತ್ರೇ ಚ ಚಿರಮಂಗಿರಸೋ ಭಯಾತ್||

ಒಮ್ಮೆ ಅವನು ನನ್ನ ಮೇಲೂ ಕೋಪಗೊಂಡಾಗ ನಾನು ಅಂಗಿರಸನ
ಭಯದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಜಗತ್ತನ್ನೇ ತ್ಯಜಿಸಿ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರದಲ್ಲಿ
ಅಡಗಿಕೊಂಡಿದ್ದೆನು.

13138006a ಅಭಿಶಪ್ತಶ್ಚ ಭಗವಾನ್ಗೌತಮೇನ ಪುರಂದರಃ|

13138006c ಅಹಲ್ಯಾಂ ಕಾಮಯಾನೋ ವೈ ಧರ್ಮಾರ್ಥಂ ಚ ನ ಹಿಂಸಿತಃ||

ಅಹಲ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಸಕ್ತನಾಗಿದ್ದ ಪುರಂದರನನ್ನೇ ಭಗವಾನ್
ಗೌತಮನು ಶಪಿಸಿದನು. ಧರ್ಮದ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥವಾಗಿ ಅವನು
ಅವನನ್ನು ಹಿಂಸಿಸಲಿಲ್ಲ.

13138007a ತಥಾ ಸಮುದ್ರೋ ನೃಪತೇ ಪೂರ್ಣೋ ಮೃಷ್ಟೇನ ವಾರಿಣಾ|

13138007c ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರಭಿಶಪ್ತಃ ಸಽಲ್ಲವಣೋದಃ ಕೃತೋ ವಿಭೋ||

ವಿಭೋ! ನೃಪತೇ! ಸಮುದ್ರವು ಮೊದಲು ಸಿಹಿನೀರಿನಿಂದಲೇ
ತುಂಬಿಕೊಟ್ಟಿತ್ತು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಶಾಪದಿಂದಲೇ ಅದರ ನೀರು
ಉಪ್ಪಾಯಿತು.

13138008a ಸುವರ್ಣವರ್ಣೋ ನಿರ್ಧೂಮಃ ಸಂಹತೋರ್ಧ್ವಶಿಖಃ ಕವಿಃ|

13138008c ಕ್ರುದ್ಧೇನಾಂಗಿರಸಾ ಶಪ್ತೋ ಗುಣೈರೇತ್ಯರ್ವಿವರ್ಚಿತಃ||

ಸುವರ್ಣವರ್ಣನಾಗಿದ್ದ, ನಿರ್ಧೂಮನಾಗಿದ್ದ ಮತ್ತು ಯಾವಾಗಲೂ
ಮೇಲ್ಮುಖನಾಗಿಯೇ ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿ ಅಗ್ನಿಯು ಕ್ರುದ್ಧ

ಅಂಗಿರಸನಿಂದ ಶಪಿತನಾಗಿ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡನು.

13138009a ಮರುತ.⁸²⁷ಶ್ಲೋಣಿ ತಾನ್ವಶ್ಯ ಯೇಽಹಸಂತ ಮಹೋದಧಿಮ್|

13138009c ಸುವರ್ಣಧಾರಿಣಾ ನಿತ್ಯಮವಶಪ್ತಾ ದ್ವಿಜಾತಿನಾ||

ಮಹೋದಧಿ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೋಡಿ ನಕ್ಕ ಮರುತ್ತರು
ಚೂರುಚೂರಾದುದನ್ನು ನೋಡು. ಸುವರ್ಣಧಾರಿಗಳಾದ ಅವರು
ನಿತ್ಯವೂ ದ್ವಿಜಾತಿಯವರಿಂದ ಶಪ್ತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.⁸²⁸.

13138010a ಸಮೋ ನ ತ್ವಂ ದ್ವಿಜಾತಿಭ್ಯಃ ಶ್ರೇಷ್ಠಂ.⁸²⁹ ವಿದ್ಧಿ ನರಾಧಿಪ|

13138010c ಗರ್ಭಸ್ಥಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸಮ್ಯಜ್ಞಮಸ್ಯತಿ ಕಿಲ ಪ್ರಭುಃ||

ನರಾಧಿಪ! ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಸಮಾನನಾಗಲಾರೆ. ಅವರು
ನಿನಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠರೆಂದು ತಿಳಿ. ರಾಜನು ಗರ್ಭದಲ್ಲಿರುವ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಾನಲ್ಲವೇ?

13138011a ದಂಡಕಾನಾಂ ಮಹದ್ರಾಜ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇನ ವಿನಾಶಿತಮ್|

13138011c ತಾಲಜಂಘಂ ಮಹತ್ಕ್ಷತ್ರಮೌರ್ವೇಣೈಕೇನ ನಾಶಿತಮ್||

ದಂಡಕರ ಮಹಾರಾಜ್ಯವು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಂದ ವಿನಾಶವಾಯಿತು.
ತಾಲಜಂಘರೆಂಬ ಮಹಾ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕುಲವು ಔರ್ವನೊಬ್ಬನಿಂದಲೇ

---

⁸²⁷ ಮಹತ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸²⁸ ಭಾರತ ದರ್ಶನ ಮತ್ತು ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕಕ್ಕೆ - ಸಗರನ ಪುತ್ರರು ಕಪಿಲ ಮಹರ್ಷಿಯ ಕೋಪದಿಂದ ಶಪಿತರಾಗಿ ಭಸ್ಮರಾದ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವ ಅನುವಾದವಿದೆ.

⁸²⁹ ಶ್ರೇಯೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನಾಶವಾಯಿತು.

13138012a ತ್ವಯಾ ಚ ವಿಪುಲಂ ರಾಜ್ಯಂ ಬಲಂ ಧರ್ಮಃ ಶ್ರುತಂ ತಥಾ|

13138012c ದತ್ತಾತ್ರೇಯಪ್ರಸಾದೇನ ಪ್ರಾಪ್ತಂ ಪರಮದುರ್ಲಭಮ್||

ನೀನೂ ಕೂಡ ದತ್ತಾತ್ರೇಯನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಪರಮದುರ್ಲಭ ವಿಪುಲ ರಾಜ್ಯ, ಬಲ, ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದೀಯೆ.

13138013a ಅಗ್ನಿಂ ತ್ವಂ ಯಜಸೇ ನಿತ್ಯಂ ಕಸ್ಮಾದರ್ಜುನ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮ್|

13138013c ಸ ಹಿ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ಹವ್ಯವಾಟ್ಕಿಂ ನ ವೇತ್ಸಿ ತಮ್||

ಅರ್ಜುನ! ನಿತ್ಯವೂ ನೀನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಏಕೆ ಪೂಜಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಅವನೇ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳಿಗೂ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಒಯ್ಯುವವನು ಎಂದು ನಿನಗೆ ತಿಳಿದಿಲ್ಲವೇ?

13138014a ಅಥ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಶ್ರೇಷ್ಠಮನು ಭೂತಾನುಪಾಲಕಮ್|

13138014c ಕರ್ತಾರಂ ಜೀವಲೋಕಸ್ಯ ಕಸ್ಮಾ ಜ್ಞಾನವಿಮುಹ್ಯಸೇ||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಶ್ರೇಷ್ಠನು ಭೂತಗಳ ಪಾಲಕನೆಂದೂ ಅಥವಾ ಜೀವಲೋಕದ ಕರ್ತಾರನೆಂದು ತಿಳಿದೂ ನೀನು ಏಕೆ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆ?

13138015a ತಥಾ ಪ್ರಜಾಪತಿರ್ಬ್ರಹ್ಮಾ ಅವ್ಯಕ್ತಃ ಪ್ರಭವಾಪ್ಯಯಃ⁸³⁰|

13138015c ಯೇನೇದಂ ನಿಖಿಲಂ ವಿಶ್ವಂ ಜನಿತಂ ಸ್ಥಾವರಂ ಚರಮ್||

ಸ್ಥಾವರ-ಚರದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ನಿಖಿಲ ವಿಶ್ವವೂ ಯಾರಿಂದ

---

⁸³⁰ ಪ್ರಭುರವ್ಯಯಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹುಟ್ಟಿದೆಯೋ ಆ ಅವ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಭು ಅಪ್ಯಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯೋ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ.

13138016a ಅಂಡಜಾತಂ ತು ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಕೇ ಚಿದಿಚ್ಛಂತ್ಯಪಂಡಿತಾಃ|

13138016c ಅಂಡಾದ್ಭಿನ್ನಾದ್ಭುಃ ಶೈಲಾ ದಿಶೋಽಂಭಃ ಪೃಥಿವೀ ದಿವಮ್||

ಕೆಲವು ಅಪಂಡಿತರು ಬ್ರಹ್ಮನು ಅಂಡದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವನೆಂದು
ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಒಡೆದ ಅಂಡದಿಂದ ಪರ್ವತಗಳು, ದಿಕ್ಕುಗಳು,
ಜಲ, ಪೃಥ್ವೀ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ - ಇವುಗಳು ಹೇಗೆ ಹುಟ್ಟಿಯಾವು? ⁸³¹

13138017a ದ್ರಷ್ಟವ್ಯಂ ನೈತದೇವಂ ಹಿ ಕಥಂ ಜ್ಯಾಯಸ್ತಮೋ ⁸³² ಹಿ ಸಃ|

13138017c ಸ್ಮೃತಮಾಕಾಶಮಂಡಂ ತು ತಸ್ಮಾ ಜ್ಞಾತಃ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಆದರೆ ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಬಾರದು. ಹೇಗೆ ತಾನೇ ಅವನು ತಮದಿಂದ
ಹುಟ್ಟಿಯಾನು? ಆಕಾಶವನ್ನು ಅಂಡವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಆಕಾಶದಿಂದ
ಹುಟ್ಟಿದ ಪಿತಾಮಹನನ್ನು ಅಂಡಜ ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ⁸³³

13138018a ತಿಷ್ಠೇತ್ಕಥಮಿತಿ ಬ್ರೂಹಿ ನ ಕಿಂ ಚಿದ್ಧಿ ತದಾ ಭವೇತ್|

13138018c ಅಹಂಕಾರ ಇತಿ ಪ್ರೋಕ್ತಃ ಸರ್ವತೇಜೋಗತಃ ಪ್ರಭುಃ||

---

⁸³¹ Some learned people say that Brahma was born from an egg. When that original egg cracked, mountains, directions, water earth and heaven were created. (Bibek Debroy)

⁸³² ಜಾಯೇದಜೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸³³ No one saw that happen. How could he have been born from that darkness? The sacred texts also say that space was the egg from which the grandfather was generated. (Bibek Debroy)

ಬ್ರಹ್ಮನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದವನಾದರೆ ಅವನು ಅಲ್ಲಿ ನಿಂತುದು ಹೇಗೆ ಎಂದು ಕೇಳಬಹುದು. ಪ್ರಭುವು ಆಗ ಅಹಂಕಾರ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರ್ವತೇಜೋಮಯನಾಗಿದ್ದನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13138019a ನಾಸ್ತುಂಡಮಸ್ತಿ ತು ಬ್ರಹ್ಮಾ ಸ ರಾಜಽಲ್ಲೋಕಭಾವನಃ|

13138019c ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ತೂಷ್ಟೀಮಭೂದ್ವಾಯುಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್||

ರಾಜನ್! ವಾಸ್ತವವಾಗಿ ಅಂಡವೆನ್ನುವ ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಆ ತೇಜಸ್ಸಾಗಿ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ ಅಷ್ಟತ್ರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಮೂವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೩೯

ಕಶ್ಯಪನು ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ವರ್ಷಗಳು ಭೂಮಿಯಾಗಿದ್ದುದು; ಭೂಮಿಯು ಅವನ ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಶ್ಯಪಿ ಎಂದೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು (1-8). ತನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ವರುಣನು ಅಪಹರಿಸಲು ಉತಥ್ಯನು ಜಲವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕುಡಿದುಬಿಟ್ಟಿದ್ದು (9-31).

13139001 ವಾಯುರುವಾಚ|

13139001a ಇಮಾಂ ಭೂಮಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ದಿತ್ಸುವೈ ದಕ್ಷಿಣಾಂ ಪುರಾ|

13139001c ಅಂಗೋ ನಾಮ ನೃಪೋ ರಾಜಂಸ್ತತಶ್ಚಿಂತಾಂ ಮಹೀ ಯಯಾ||

ವಾಯವು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಹಿಂದೆ ಅಂಗನೆಂಬ ಹೆಸರಿನ
ನೃಪನು ಈ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣೆಯನ್ನಾಗಿ ಕೊಡಲು
ಬಯಸಿದನು. ಆಗ ಭೂಮಿಯು ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತಳಾದಳು.

13139002a ಧಾರಣೀಂ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಮಯಂ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವರೋ ನೃಪಃ|

13139002c ಕಥಮಿಚ್ಛತಿ ಮಾಂ ದಾತುಂ ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸುತಾಮ್||

“ಸರ್ವಭೂತಗಳನ್ನೂ ಧರಿಸಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸುತೆಯಾದ ನನ್ನನ್ನು
ಪಡೆದ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನೃಪನು ಹೇಗೆ ತಾನೇ ನನ್ನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ
ಕೊಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ?

13139003a ಸಾಹಂ ತ್ಯಕ್ತ್ವಾ ಗಮಿಷ್ಯಾಮಿ ಭೂಮಿತ್ವಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪದಮ್||

13139003c ಅಯಂ ಸರಾಷ್ಟ್ರೋ ನೃಪತಿರ್ಮಾ ಭೂದಿತಿ ತತೋಽಗಮತ್||

ಭೂಮಿತ್ವವನ್ನೂ ಇವನನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮಪದಕ್ಕೆ
ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತೇನೆ. ಈ ನೃಪತಿಯೂ ಅವನ ರಾಷ್ಟ್ರವೂ
ಏಳೆಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಅವಳು ಹೊರಟೇ ಹೋದಳು.

13139004a ತತಸ್ತಾಂ ಕಶ್ಯಪೋ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ರಜಂತೀಂ ಪೃಥಿವೀಂ ತದಾ|

13139004c ಪ್ರವಿವೇಶ ಮಹೀಂ ಸದ್ಯೋ ಮುಕ್ತ್ವಾ ತ್ಮಾನಂ ಸಮಾಹಿತಃ||

ಆಗ ಬಿಟ್ಟು ಹೊರಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನೋಡಿ ಕಶ್ಯಪನು
ಕೂಡಲೇ ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗಿ ಶರೀರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು
ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.

13139005a ರುದ್ಧಾ ಸಾ ಸರ್ವತೋ ಜಜ್ಞೇ ತೃಣೌಷಧಿಸಮನ್ವಿತಾ|

13139005c ಧರ್ಮೋತ್ತರಾ ನಷ್ಟಭಯಾ ಭೂಮಿರಾಸೀತ್ತತೋ ನೃಪಃ||

ನೃಪ! ಆಗ ಭೂಮಿಯು ಮೊದಲಿಗಿಂತಲೂ ಸಮೃದ್ಧಶಾಲಿಯಾಯಿತು.
ಪೈರುಪಚ್ಚೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿತು. ಧರ್ಮವು ವೃದ್ಧಿಯಾಯಿತು.
ಭೂಮಿಯು ಭಯರಹಿತವಾಯಿತು.

13139006a ಏವಂ ವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಿವ್ಯಾನಿ ವಿಪುಲವ್ರತಃ|

13139006c ತ್ರಿಂಶತಂ ಕಶ್ಯಪೋ ರಾಜನ್ಯೂಮಿರಾಸೀದತಂದ್ರಿತಃ||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ವಿಪುಲವ್ರತ ಕಶ್ಯಪನು ಆಯಾಸರಹಿತನಾಗಿ
ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯ ವರ್ಷಗಳು ಭೂಮಿಯಾಗಿಯೇ ಇದ್ದನು.

13139007a ಅಥಾಗಮ್ಯ ಮಹಾರಾಜ ನಮಸ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಕಶ್ಯಪಮ್|

13139007c ಪೃಥಿವೀ ಕಾಶ್ಯಪೀ ಜಜ್ಞೇ ಸುತಾ ತಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಮಹಾರಾಜ! ಆಗ ಕಶ್ಯಪನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪೃಥ್ವಿಯು ಆ ಮಹಾತ್ಮನ
ಮಗಳಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಶ್ಯಪೀ ಎಂದಾದಳು.

13139008a ಏಷ ರಾಜನ್ನೀದೃಶೋ ವೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಃ ಕಶ್ಯಪೋಽಭವತ್|

13139008c ಅನ್ಯಂ ಪ್ರಬ್ರೂಹಿ ವಾಪಿ ತ್ವಂ ಕಶ್ಯಪಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವರಮ್||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕಶ್ಯಪನು ಈ ರೀತಿಯಿದ್ದನು. ಕಶ್ಯಪನಿಗೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಅನ್ಯ ಕ್ಷತ್ರಿಯನು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ನೀನು ಹೇಳು.”

13139009a ತೂಷ್ಟೀಂ ಬಭೂವ ನೃಪತಿಃ ಪವನಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀತ್ಪುನಃ|

13139009c ಶೃಣು ರಾಜನ್ಮತಥ್ಯಸ್ಯ ಜಾತಸ್ಯಾಂಗಿರಸೇ ಕುಲೇ||

ನೃಪತಿ ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಲು ಪವನನು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು:
“ರಾಜನ್! ಆಂಗೀರಸ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತಥ್ಯನ ಕುರಿತು ಕೇಳು.

13139010a ಭದ್ರಾ ಸೋಮಸ್ಯ ದುಹಿತಾ ರೂಪೇಣ ಪರಮಾ ಮತಾ|

13139010c ತಸ್ಯಾಸ್ತುಲ್ಯಂ ಪತಿಂ ಸೋಮ ಉತಥ್ಯಂ ಸಮಪಶ್ಯತ||

ಭದ್ರ ಎಂಬ ಸೋಮನ ಮಗಳು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅತಿಶ್ರೇಷ್ಠಳೆಂದು
ಖ್ಯಾತಳಾಗಿದ್ದಳು. ಅವಳಿಗೆ ಸಮನಾದ ಪತಿಯು ಉತಥ್ಯನೆಂದು
ಸೋಮನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡನು.

13139011a ಸಾ ಚ ತೀವ್ರಂ ತಪಸ್ತೇಪೇ ಮಹಾಭಾಗಾ ಯಶಸ್ವಿನೀ|

13139011c ಉತಥ್ಯಂ ತು ಮಹಾಭಾಗಂ ತತ್ಕೃತೇಽವರಯತ್ತದಾ.⁸³⁴||

ಮಹಾಭಾಗೇ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಭದ್ರೆಯಾದರೋ ಮಹಾಭಾಗ ಉತಥ್ಯನೇ
ತನಗೆ ವರನಾಗಬೇಕೆಂದು ತೀವ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನು ತಪಿಸಿದಳು.

13139012a ತತ ಆಹೂಯ ಸೋತಥ್ಯಂ ದದಾವತ್ರ ಯಶಸ್ವಿನೀಮ್⁸³⁵

13139012c ಭಾರ್ಯಾರ್ಥೇ ಸ ಚ ಜಗ್ರಾಹ ವಿಧಿವದ್ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣ||

ಆಗ ಸೋಮನು ಉತಥ್ಯನನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸಿ ಯಶಸ್ವಿನೀ ಭದ್ರೆಯನ್ನು
ಅವನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು. ಉತಥ್ಯನು ಅವಳನ್ನು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ
ಭೂರಿದಕ್ಷಿಣೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದನು.

13139013a ತಾಂ ತ್ವಕಾಮಯತ ಶ್ರೀಮಾನ್ವರುಣಃ ಪೂರ್ವಮೇವ ಹ|

13139013c ಸ ಚಾಗಮ್ಯ ವನಪ್ರಸ್ಥಂ ಯಮುನಾಯಾಂ ಜಹಾರ ತಾಮ್⁸³⁵||

ಆದರೆ ಶ್ರೀಮಾನ್ ವರುಣನು ಅವಳನ್ನು ಮೊದಲೇ ಕಾಮಿಸಿದ್ದನು.
ಅವನು ವನದಲ್ಲಿದ್ದ ಮುನಿಯ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಬಂದು ಯಮುನೆಯಲ್ಲಿ

⁸³⁴ ಉತಥ್ಯಾರ್ಥೇ ತು ಚಾರ್ವಂಗೀ ಪರಂ ನಿಯಮಮಾಸ್ಥಿತಾ| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁸³⁵ ತತ ಆಹೂಯ ಸೋತಥ್ಯಂ ದದಾವತ್ರಿಯಶಸ್ವಿನೀಮ್| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಸ್ನಾನಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಭದ್ರೆಯನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದನು.

13139014a ಜಲೇಶ್ವರಸ್ತು ಹೃತ್ವಾ ತಾಮನಯತ್ ಸ್ವಪುರಂ ಪ್ರತಿ|

13139014c ಪರಮಾದ್ಭುತಸಂಕಾಶಂ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಶತಹ್ರದಮ್.⁸³⁶||

ಜಲೇಶ್ವರನಾದರೋ ಅವಳನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿಕೊಂಡು ಆರು ಸಾವಿರ ಮಿಂಚುಗಳ ಪ್ರಭೆಯಿಂದ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪರಮಾದ್ಭುತವಾದ ತನ್ನ ಪುರಿಗೆ ಬಂದನು.

13139015a ನ ಹಿ ರಮ್ಯತರಂ ಕಿಂ ಚಿತ್ತಸ್ಮಾದನ್ಯತ್ತುರೋತ್ತಮಮ್|

13139015c ಪ್ರಾಸಾದೈರಪ್ಸರೋಭಿಶ್ಚ ದಿವ್ಯೈಃ ಕಾಮೈಶ್ಚ ಶೋಭಿತಮ್|

13139015e ತತ್ರ ದೇವಸ್ತಯಾ ಸಾರ್ಧಂ ರೇಮೇ ರಾಜನ್ ಜಲೇಶ್ವರಃ||

ಪ್ರಾಸಾದಗಳಿಂದಲೂ, ಅಪ್ಸರೆಯರಿಂದಲೂ, ದಿವ್ಯ ಕಾಮಗಳಿಂದಲೂ ಶೋಭಿತವಾದ ಆ ಉತ್ತಮ ಪುರಿಗಿಂತಲೂ ರಮ್ಯತರವಾದ ಬೇರೆಯಾವ ಪುರಿಯೂ ಇರಲಿಲ್ಲ. ರಾಜನ್! ಅಲ್ಲಿ ದೇವ ಜಲೇಶ್ವರನು ಅವಳೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸಿದನು.

13139016a ಅಥಾಖ್ಯಾತಮುತಥ್ಯಾಯ ತತಃ ಪತ್ಯ ವಮರ್ದನಮ್||

13139017a ತಚ್ಚು ತ್ವಾ ನಾರದಾತ್ಸರ್ವಮುತಥ್ಯೋ ನಾರದಂ ತದಾ|

13139017c ಪ್ರೋವಾಚ ಗಚ್ಛ ಬ್ರೂಹಿ ತ್ವಂ ವರುಣಂ ಪರುಷಂ ವಚಃ|

13139017e ಮದ್ವಾಕ್ಯಾನ್ಮಂಚ ಮೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ಕಸ್ಮಾದ್ವಾ ಹೃತವಾನಸಿ||

ಆಗ ಪತ್ನಿಯು ಬ್ರಹ್ಮಳಾದ ವಿಷಯವನ್ನು ನಾರದನು ಉತಥ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಉತಥ್ಯನು ನಾರದನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

⁸³⁶ There are six hundred thousand lakes. (Bibek Debroy)

“ನೀನು ಹೋಗಿ ವರುಣನಿಗೆ ಈ ಕಠೋರ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳು.

“ಅವಳನ್ನು ನೀನು ಏಕೆ ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೀಯೆ? ನನ್ನ ಈ ಮಾತಿನಂತೆ ನನ್ನ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಗೊಳಿಸು.

13139018a ಲೋಕಪಾಲೋಽಸಿ ಲೋಕಾನಾಂ ನ ಲೋಕಸ್ಯ ವಿಲೋಪಕಃ|

13139018c ಸೋಮೇನ ದತ್ತಾ ಭಾರ್ಯಾ ಮೇ ತ್ವಯಾ ಚಾಪಹೃತಾದ್ಯ ವೈ||

ನೀನು ಲೋಕಗಳ ಲೋಕಪಾಲಕನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಲೋಕದ ವಿಲೋಪಕನಲ್ಲ. ಸೋಮನು ನೀಡಿದ ನನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ನೀನು ಇಂದು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದೀಯೆ!”

13139019a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವಚನಾತ್ತಸ್ಯ ನಾರದೇನ ಜಲೇಶ್ವರಃ|

13139019c ಮುಂಚೆ ಭಾರ್ಯಾ ಮುತಥ್ಯಸ್ಯೇತ್ಯಥ ತಂ ವರುಣೋಽಬ್ರವೀತ್⁸³⁷|

13139019e ಮಮೈಷಾ ಸುಪ್ರಿಯಾ ಭಾರ್ಯಾ ನೈನಾಮುತ್ಸೃಷ್ಟುಮುತ್ಸಹೇ||

ಉತಥ್ಯನ ಮಾತನ್ನು ನಾರದನು ಜಲೇಶ್ವರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿ “ಉತಥ್ಯನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದನು. ಆಗ ವರುಣನು ನಾರದನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಭದ್ರೆಯು ನನ್ನ ಸುಪ್ರಿಯ ಭಾರ್ಯೆಯು. ನಾನಿವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡಲು ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ.”

13139020a ಇತ್ಯುಕ್ತೋ ವರುಣೇನಾಥ ನಾರದಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ತಂ ಮುನಿಮ್||

13139020c ಉತಥ್ಯಮಬ್ರವೀದ್ವಾಕ್ಯಂ ನಾತಿಹೃಷ್ಟಮನಾ ಇವ||

ವರುಣನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಾರದನು ಮುನಿಯ ಬಳಿಸಾರಿ

---

⁸³⁷ ಮುಂಚೆ ಭಾರ್ಯಾ ಮುತಥ್ಯಸ್ಯ ಕಸ್ಮಾತ್ತ್ವಂ ಹೃತವಾನಸಿ| ಇತಿ ಶ್ರುತ್ವಾ ವಚಸ್ತಸ್ಯ ಸೋಽಥ ತಂ ವರುಣೋಽಬ್ರವೀತ್|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಖಿನ್ನಮನಸ್ಕನಾಗಿ ಉತಥ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13139021a ಗಲೇ ಗೃಹೀತ್ವಾ ಕ್ಷಿಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ವರುಣೇನ ಮಹಾಮುನೇ|

13139021c ನ ಪ್ರಯಚ್ಛತಿ ತೇ ಭಾರ್ಯಾಂ ಯತ್ತೇ ಕಾರ್ಯಂ ಕುರುಷ್ವ ತತ್||

“ಮಹಾಮುನೇ ! ವರುಣನು ನನ್ನನ್ನು ಕತ್ತುಹಿಡಿದು ಹೊರಗೆ ನೂಕಿಬಿಟ್ಟನು. ಅವನು ನಿನ್ನ ಭಾರ್ಯೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ. ನೀನು ಏನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡು.”

13139022a ನಾರದಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಾಜ್ವಲದಂಗಿರಾಃ|

13139022c ಅಪಿಬತ್ತೇಜಸಾ ವಾರಿ ವಿಷ್ವಭ್ಯ ಸುಮಹಾತಪಾಃ||

ನಾರದನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃದ್ಧನಾಗಿ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಅಂಗಿರನು ತನ್ನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಲವನ್ನು ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳಿಸಿ ಅದನ್ನು ಕುಡಿಯತೊಡಗಿದನು.

13139023a ಪೀಯಮಾನೇ ಚ ಸರ್ವಸ್ಮಿಂಸ್ತೋಯೇ ವೈ ಸಲಿಲೇಶ್ವರಃ|

13139023c ಸುಹೃದ್ಭಿಃ ಕ್ಷಿಪ್ಯಮಾಣೋಽಪಿ ನೈವಾಮುಂಚತ ತಾಂ ತದಾ||

ಅವನು ಸರ್ವ ಜಲವನ್ನೂ ಕುಡಿಯುತ್ತಿರಲು ಸುಹೃದರು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರೂ ಸಲಿಲೇಶ್ವರ ವರುಣನು ಭದ್ರೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲಿಲ್ಲ.

13139024a ತತಃ ಕ್ರುದ್ಧೋಽಬ್ರವೀದ್ಭೂಮಿಮುತಥ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮಃ|

13139024c ದರ್ಶಯಸ್ವ ಸ್ಥಲಂ ಭದ್ರೇ ಷಟ್ಸಹಸ್ರಶತಹ್ರದಮ್||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮ ಉತಥ್ಯನು ಭೂಮಿಗೆ “ಭದ್ರೇ ! ಆರುಸಾವಿರ ಮಿಂಚುಗಳಂತೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರುವ ಆ ಸ್ಥಳವನ್ನು

ತೋರಿಸಿಕೊಡು!” ಎಂದನು.

13139025a ತತಸ್ತದಿರಿಣಂ ಜಾತಂ ಸಮುದ್ರಶ್ಚಾಪಸರ್ಪಿತಃ|

13139025c ತಸ್ಮಾದ್ಧೇಶಾನ್ನದೀಂ ಚೈವ ಪ್ರೋವಾಚಾಸೌ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಃ||

ಸಮುದ್ರವು ಒಣಗಿ ಹೋಗಿ ಆ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಊಷರಭುಮಿಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿತವಾಯಿತು. ಆ ಪ್ರದೇಶದಿಂದ ಹರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನದಿಗೆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ ಉತಥ್ಯನು ಹೇಳಿದನು:

13139026a ಅದೃಶ್ಯಾ ಗಚ್ಚ ಭೀರು ತ್ವಂ ಸರಸ್ವತಿ ಮರುಂ ಪ್ರತಿ|

13139026c ಅಪುಣ್ಯ ಏಷ ಭವತು ದೇಶಸ್ತುಕ್ತಸ್ವ ಯಾ ಶುಭೇ||

“ಸರಸ್ವತಿ! ಭೀರು! ಅದೃಶ್ಯಳಾಗಿ ಮರುಭೂಮಿಯ ಕಡೆ ಹೊರಟು ಹೋಗು. ಶುಭೇ! ನೀನು ತ್ಯಜಿಸಿದ ಈ ಭೂಮಿಯು ಅಪುಣ್ಯವಾಗಲಿ!”

13139027a ತಸ್ಮಿನ್ನಂಚೂರ್ಣಿತೇ ದೇಶೇ ಭದ್ರಾಮಾದಾಯ ವಾರಿಪಃ|

13139027c ಅದದಾಚ್ಚರಣಂ ಗತ್ವಾ ಭಾರ್ಯಾಮಾಂಗಿರಸಾಯ ವೈ||

ಹೀಗೆ ತನ್ನ ಪ್ರದೇಶವೆಲ್ಲವೂ ಒಣಗಿ ಹೋದಾಗ ವಾರಿಪ ವರುಣನು ಉತಥ್ಯನ ಭಾರ್ಯೆ ಭದ್ರೆಯನ್ನು ಕರೆತಂದು ಅವನ ಚರಣಗಳಲ್ಲಿರಿಸಿದನು.

13139028a ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯ ತು ತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಮುತಥ್ಯಃ ಸುಮನಾಭವತ್|

13139028c ಮುಮೋಚ ಚ ಜಗದ್ಧುಃಖಾದ್ವರುಣಂ ಚೈವ ಹೈಹಯ||

ಹೈಹಯ! ಆ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಉತಥ್ಯನು ಸುಮನಸ್ಕನಾದನು ಮತ್ತು ಜಗತ್ತನ್ನೂ ವರುಣನನ್ನೂ ದುಃಖದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸಿದನು.

13139029a ತತಃ ಸ ಲಬ್ಧ್ವಾ ತಾಂ ಭಾರ್ಯಾಂ ವರುಣಂ ಪ್ರಾಹ ಧರ್ಮವಿತೆ|

13139029c ಉತಥ್ಯಃ ಸುಮಹಾತೇಜಾ ಯತ್ತಚ್ಚೈಣು ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಆ ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಧರ್ಮವಿದು ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ
ಉತಥ್ಯನು ವರುಣನಿಗೆ ಏನು ಹೇಳಿದನೆಂದು ಕೇಳು.

13139030a ಮಯೈಷಾ ತಪಸಾ ಪ್ರಾಪ್ತಾ ಕ್ರೋಶತಸ್ತೇ ಜಲಾಧಿಪ|

13139030c ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತಾಮುಪಾದಾಯ ಸ್ವಮೇವ ಭವನಂ ಯಯೌ||

“ಜಲಾಧಿಪ! ನಾನಿವಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ನೀನು
ಕೂಗಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರೂ ನನ್ನ ಈ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಇವಳನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡೆನು.” ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವಳನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಅವನು
ತನ್ನ ಆಶ್ರಮಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದನು.

13139031a ಏಷ ರಾಜನ್ನೀದ್ಯತೋ ವೈ ಉತಥ್ಯೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭಃ|

13139031c ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಾ ತ್ವಮುತಥ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವರಮ್||

ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ್ಷಭ ಉತಥ್ಯನು ಎಂತಹ
ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯಾಗಿದ್ದನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಾನು ನಿನಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ.
ಇವನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ್ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ

ಏಕೋನಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಮೂವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೦

ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ (1-14). ವಸಿಷ್ಠನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ (15-26).

13140001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13140001a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ತೂಷ್ಟೀಮಭೂದ್ವಾಯುಸ್ತತೋಽಬ್ರವೀತ್|

13140001c ಶೃಣು ರಾಜನ್ನಗಸ್ತ್ಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ಯ ಹ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಯುವು ಇದನ್ನು ಹೇಳಲು ರಾಜನು ಸುಮ್ಮನೇ ಇದ್ದನು. ಆಗ ವಾಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಅಗಸ್ತ್ಯನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಕೇಳು.

13140002a ಅಸುರೈರ್ನಿರ್ಜಿತಾ ದೇವಾ ನಿರುತ್ಸಾಹಾಶ್ಚ ತೇ ಕೃತಾಃ|

13140002c ಯಜ್ಞಾಶ್ಚೈಷಾಂ ಹೃತಾಃ ಸರ್ವೇ ಪಿತೃಭ್ಯಶ್ಚ ಸ್ವಧಾ ತಥಾ||

ಅಸುರರಿಂದ ಸೋತ ದೇವತೆಗಳು ನಿರುತ್ಸಾಹರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರ ಯಜ್ಞಭಾಗಗಳನ್ನೂ ಪಿತೃಗಳ ಸ್ವಧಾ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಅವರು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದರು.

13140003a ಕರ್ಮೇಜ್ಯಾ ಮಾನವಾನಾಂ ಚ ದಾನವೈರ್ಹೈಹಯರ್ಷಭ|

13140003c ಭ್ರಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಾಸ್ತತೋ ದೇವಾಶ್ಚೇರುಃ ಪೃಥ್ವೀಮಿತಿ ಶ್ರುತಿಃ||

ಹೈಹಯರ್ಷಭ! ಮಾನವರ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನೂ ದಾನವರು ಭ್ರಷ್ಟಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಅಲೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಕೇಳಿದ್ದೇವೆ.

13140004a ತತಃ ಕದಾ ಚಿತ್ತೇ ರಾಜನ್ದೀಪ್ತಮಾದಿತ್ಯವರ್ಚಸಮ್|

13140004c ದದೃಶುಸ್ತೇಜಸಾ ಯುಕ್ತಮಗಸ್ತ್ಯಂ ವಿಪುಲವ್ರತಮ್||

ರಾಜನ್! ಆಗ ಒಮ್ಮೆ ಅವರು ಆದಿತ್ಯವರ್ಚಸ್ಸಿನಿಂದ ಬೆಳಗುತ್ತಿದ್ದ
ತೇಜೋಯುಕ್ತನಾದ ವಿಪುಲವ್ರತ ಅಗಸ್ತ್ಯನನ್ನು ಕಂಡರು.

13140005a ಅಭಿವಾದ್ಯ ಚ ತಂ ದೇವಾ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಚ ಯಶಸಾ ವೃತಮ್|

13140005c ಇದಮೂಚುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ವಾಕ್ಯಂ ಕಾಲೇ ಜನಾಧಿಪ||

ಜನಾಧಿಪ! ದೇವತೆಗಳು ಯಶಸ್ಸಿನಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿದ್ದ ಆ
ಮಹಾತ್ಮನನ್ನು ನೋಡಿ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದರು.

13140006a ದಾನವೈರ್ಯುಧಿ ಭಗ್ನಾಃ ಸ್ಮ ತಥೈಶ್ವರ್ಯಾಚ್ಚ ಭ್ರಂಶಿತಾಃ|

13140006c ತದಸ್ಮಾನ್ನೋ ಭಯಾತ್ತೀವ್ರಾತ್ರಾಹಿ ತ್ವಂ ಮುನಿಪುಂಗವ||

“ಮುನಿಪುಂಗವ! ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನಾವು ದಾನವರಿಂದ ಭಗ್ನರಾದೆವು.
ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದಲೂ ವಂಚಿತರಾದೆವು. ಅದರಿಂದ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ತೀವ್ರ
ಭಯವುಂಟಾಗಿದೆ. ನೀನೇ ನಮ್ಮನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು.”

13140007a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ದೇವೈರಗಸ್ತ್ಯಃ ಕುಪಿತೋಽಭವತ್|

13140007c ಪ್ರಜಜ್ವಾಲ ಚ ತೇಜಸ್ವೀ ಕಾಲಾಗ್ನಿರಿವ ಸಂಕ್ಷಯೇ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಕುಪಿತನಾದನು. ಆ
ತೇಜಸ್ವಿಯು ಯುಗಾಂತ್ಯದ ಕಾಲಾಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿದನು.

13140008a ತೇನ ದೀಪ್ತಾಂಶುಜಾಲೇನ ನಿರ್ದಗ್ಧಾ ದಾನವಾಸ್ತದಾ|

13140008c ಅಂತರಿಕ್ಷಾನ್ಮಹಾರಾಜ ನ್ಯಪತಂತ ಸಹಸ್ರಶಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಅವನಿಂದ ಹೊರಹೊಮ್ಮಿದ ಬೆಂಕಿಯ ಕಿಡಿಗಳ
ಜಾಲದಿಂದಲೇ ಸಹಸ್ರಾರು ದಾನವರು ದಗ್ಧರಾಗಿ ಅಂತರಿಕ್ಷದಿಂದ
ಕೆಳಕ್ಕುರುಳಿದರು.

13140009a ದಹ್ಯಮಾನಾಸ್ತು ತೇ ದೈತ್ಯಾಸ್ತಸ್ಯಾಗಸ್ತಸ್ಯ ತೇಜಸಾ|

13140009c ಉಭೌ ಲೋಕೌ ಪರಿತ್ಯಜ್ಯ ಯಯುಃ ಕಾಷ್ಠಾಂ ಸ್ಮ ದಕ್ಷಿಣಾಮ್||

ಅಗಸ್ತ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸುಟ್ಟುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದೈತ್ಯರು ಎರಡೂ
ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಪರಿತ್ಯಜಿಸಿ ದಕ್ಷಿಣ ದಿಕ್ಕಿಗೆ ಓಡಿ ಹೋದರು.

13140010a ಬಲಿಸ್ತು ಯಜತೇ ಯಜ್ಞಮಶ್ವಮೇಧಂ ಮಹೀಂ ಗತಃ|

13140010c ಯೇಽನ್ಯೇ ಸ್ವಸ್ಥಾ ಮಹೀಸ್ಥಾಶ್ಚ ತೇ ನ ದಗ್ಧಾ ಮಹಾಸುರಾಃ||

ಬಲಿಯಾದರೋ ಆಗ ಭೂಮಿಗೆ ಹೋಗಿ ಅಶ್ವಮೇಧಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದ್ದನು. ಆಗ ಅವನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ
ಮಹಾಸುರರು ಸ್ವಸ್ಥರಾಗಿದ್ದರು. ಅವರು ಅಗಸ್ತ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ
ಸುಟ್ಟುಹೋಗಲಿಲ್ಲ.

13140011a ತತೋ ಲೋಕಾಃ ಪುನಃ ಪ್ರಾಪ್ತಾಃ ಸುರೈಃ ಶಾಂತಂ ಚ ತದ್ರಜಃ|

13140011c ಅಥೈನಮಬ್ರುವಂದೇವಾ ಭೂಮಿಷ್ಠಾನಸುರಾನ್ ಜಹಿ||

ಅನಂತರ ಪುನಃ ತಮ್ಮ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಸುರರು
ಶಾಂತರಾದರು. ಮತ್ತೆ ದೇವತೆಗಳು ಅವನಿಗೆ “ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿದ್ದ
ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸು!” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡರು.

13140012a ಇತ್ಯುಕ್ತ ಆಹ ದೇವಾನ್ಸ ನ ಶಕ್ನೋಮಿ ಮಹೀಗತಾನ್|

13140012c ದಗ್ಧಂ ತಪೋ ಹಿ ಕ್ಷೀಯೇನ್ಮೇ ಧಕ್ಷ್ಯಾಮೀತಿ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಆಗ ಅವನು ದೇವತೆಗಳಿಗೆ “ಭೂಮಿಯ
ಮೇಲಿರುವವರನ್ನು ದಹಿಸಲು ನಾನು ಶಕ್ಯನಾಗಿಲ್ಲ. ಅವರನ್ನು ಸುಟ್ಟರೆ
ನನ್ನ ತಪಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸುಡುವುದಿಲ್ಲ”
ಎಂದನು.

13140013a ಏವಂ ದಗ್ಧಾ ಭಗವತಾ ದಾನವಾಃ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ|

13140013c ಅಗಸ್ತ್ಯೇನ ತದಾ ರಾಜಂಸ್ತಪಸಾ ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾ||

ರಾಜನ್ ! ಹೀಗೆ ಭಾವಿತಾತ್ಮ ಭಗವಾನ್ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ತನ್ನದೇ
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ದಾನವರನ್ನು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದನು.

13140014a ಈದೃಶಶ್ಚಾಪ್ಯಗಸ್ತ್ಯೋ ಹಿ ಕಥಿತಸ್ತೇ ಮಯಾನಘ|

13140014c ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಾ ತ್ವಮಗಸ್ತ್ಯಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವರಮ್||

ಅನಘ ! ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಅಗಸ್ತ್ಯನು ಹೀಗಿದ್ದನು. ಅಗಸ್ತ್ಯನಿಗಿಂತಲೂ
ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಅಥವಾ ನಾನು ಮುಂದುವರಿಸಿ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13140015a ಇತ್ಯುಕ್ತಃ ಸ ತದಾ ತೂಷ್ಟೀಮಭೂದ್ವಾಯುಸ್ತತೋಽಬ್ರವೀತ್|

13140015c ಶೃಣು ರಾಜನ್ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಮುಖ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಯಶಸ್ವಿನಃ||

ವಾಯುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ರಾಜನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ಆಗ ವಾಯುವು
ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಯಶಸ್ವೀ ವಸಿಷ್ಠನ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ಮದ ಕುರಿತು
ಕೇಳು.

13140016a ಆದಿತ್ಯಾಃ ಸತ್ರಮಾಸಂತ ಸರೋ ವೈ ಮಾನಸಂ ಪ್ರತಿ|

13140016c ವಸಿಷ್ಠಂ ಮನಸಾ ಗತ್ವಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ತತ್ರಾಸ್ಯ ಗೋಚರಮ್||

ವಸಿಷ್ಠಮುನಿಯ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಮನಸಾರೆ ಅವನ
ಶರಣುಹೊಕ್ಕು ಆದಿತ್ಯರು ಮಾನಸಸರೋವರದ ಬಳಿ ಸತ್ತದ್ದಲ್ಲಿ
ತೊಡಗಿದ್ದರು.

13140017a ಯಜಮಾನಾಂಸ್ತು ತಾನ್ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವ್ಯಗ್ರಾನ್ದೀಕ್ಷಾನುಕರ್ಶಿತಾನ್|

13140017c ಹಂತುಮಿಚ್ಚಂತಿ ಶೈಲಾಭಾಃ ಖಿಲಿನೋ ನಾಮ ದಾನವಾಃ||

ಯಜ್ಞದ ಯಜಮಾನರಾಗಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ದೇವತೆಗಳು ವ್ಯಗ್ರರೂ,
ದೀನರೂ, ದುರ್ಬಲರೂ ಆಗಿರುವುದನ್ನು ಕಂಡು ಪರ್ವತಗಳಂತಹ
ಶರೀರವುಳ್ಳ ಖಿಲಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ದಾನವರು ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು
ಬಯಸಿದರು.

13140018a ಅದೂರಾತ್ತು ತತಸ್ತೇಷಾಂ ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತವರಂ ಸರಃ|

13140018c ಹತಾ ಹತಾ ವೈ ತೇ ತತ್ರ ಜೀವಂತ್ಯಾಪ್ಲುತ್ಯ ದಾನವಾಃ||

ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿಯೇ ಬ್ರಹ್ಮನು ವರವನ್ನಿತ್ತಿದ್ದ ಸರೋವರವಿತ್ತು. ಸತ್ತ
ದಾನವರನ್ನು ಅಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಾಗ ಅವರು ಜೀವಿತರಾಗಿ
ಮೇಲೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

13140019a ತೇ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ಮಹಾಘೋರಾನ್ವರ್ವತಾನ್ ಪರಿಘಾನ್ ದ್ರುಮಾನ್|

13140019c ವಿಕ್ಷೋಭಯಂತಃ ಸಲಿಲಮುತ್ಥಿತಾಃ ಶತಯೋಜನಮ್||

ಅವರು ಮಹಾಘೋರ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ, ಪರಿಘಗಳನ್ನೂ,
ವೃಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಶತಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಆ ಸರೋವರವನ್ನು
ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲೇಳುತ್ತಿದ್ದರು.

13140020a ಅಭ್ಯದ್ರವಂತ ದೇವಾಂಸ್ತೇ ಸಹಸ್ರಾಣಿ ದಶೈವ ಹ|

13140020c ತತಸ್ಪೈರದ್ಧಿತಾ ದೇವಾಃ ಶರಣಂ ವಾಸವಂ ಯಯುಃ||

ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ದಾನವರು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರಲು ಆರ್ಧಿತರಾದ ದೇವತೆಗಳು
ವಾಸವನ ಶರಣುಹೊಕ್ಕರು.

13140021a ಸ ಚ ತೈರ್ವ್ಯಥಿತಃ ಶಕ್ರೋ ವಸಿಷ್ಠಂ ಶರಣಂ ಯಯೌ|

13140021c ತತೋಽಭಯಂ ದದೌ ತೇಭ್ಯೋ ವಸಿಷ್ಠೋ ಭಗವಾನ್ಯುಷಿಃ||

ವ್ಯಥಿತನಾದ ಶಕ್ರನು ವಸಿಷ್ಠನ ಶರಣುಹೊಕ್ಕನು. ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಋಷಿ
ವಸಿಷ್ಠನು ಅವರಿಗೆ ಅಭಯವನ್ನಿತ್ತನು.

13140022a ತಥಾ ತಾನ್ದುಃಖಿತಾನ್ ಜಾನನ್ನಾನ್ಯಶಂಸ್ಯಪರೋ ಮುನಿಃ|

13140022c ಅಯತ್ನೇನಾದಹತ್ಸರ್ವಾನ್ಬಲಿನಃ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ||

ಅವರು ಹಾಗೆ ದುಃಖಿತರಾದುದನ್ನು ತಿಳಿದು ಪರಮ ದಯಾಳುವಾದ
ಮುನಿಯು ತನ್ನದೇ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಯತ್ನವಿಲ್ಲದೇ ಆ
ಖಿಲಿಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು.

13140023a ಕೈಲಾಸಂ ಪ್ರಸ್ಥಿತಾಂ ಚಾಪಿ ನದೀಂ ಗಂಗಾಂ ಮಹಾತಪಾಃ|

13140023c ಆನಯತ್ತತ್ಸರೋ ದಿವ್ಯಂ ತಯಾ ಭಿನ್ನಂ ಚ ತತ್ಸರಃ||

ಆ ಮಹಾತಪ್ಪಿಯು ಕೈಲಾಸದ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಗಾನದಿಯನ್ನು
ಆ ಸರೋವರಕ್ಕೆ ಕರೆತಂದನು. ದಿವ್ಯ ಗಂಗೆಯು ಆ ಸರೋವರದ
ದಂಡೆಗಳನ್ನೇ ಒಡೆದು ಹಾಕಿದಳು.

13140024a ಸರೋ ಭಿನ್ನಂ ತಯಾ ನದ್ಯಾ ಸರಯೂಃ ಸಾ ತತೋಽಭವತ್|

13140024c ಹತಾಶ್ಚ ಖಿಲಿನೋ ಯತ್ರ ಸ ದೇಶಃ ಖಿಲಿನೋಽಭವತ್||

ಗಂಗಾನದಿಯಿಂದ ಆ ಸರೋವರವು ಒಡೆದುಹೋಗಿ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಸೇರಲು ಗಂಗೆಯು ಸರಯೂ ಎಂದಾದಳು. ಖಿಲಿಗಳು ನಾಶವಾದ ಆ ಪ್ರದೇಶವು ಖಿಲಿನದೇಶವೆಂದಾಯಿತು.

13140025a ಏವಂ ಸೇಂದ್ರಾ ವಸಿಷ್ಠೇನ ರಕ್ಷಿತಾಸ್ತ್ರಿದಿವೌಕಸಃ|

13140025c ಬ್ರಹ್ಮದತ್ತವರಾಶ್ಚೈವ ಹತಾ ದೈತ್ಯಾ ಮಹಾತ್ಮನಾ||

ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರನೊಡನೆ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ವಸಿಷ್ಠನು ರಕ್ಷಿಸಿದನು. ಬ್ರಹ್ಮನು ವರವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದರೂ ಆ ದೈತ್ಯರು ಮಹಾತ್ಮ ವಸಿಷ್ಠನಿಂದ ಹತರಾದರು.

13140026a ಏತತ್ಕರ್ಮ ವಸಿಷ್ಠಸ್ಯ ಕಥಿತಂ ತೇ ಮಯಾನಘ|

13140026c ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಾ ತ್ವಂ ವಸಿಷ್ಠಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವರಮ್||

ಅನಘ! ಇಗೋ ನಾನು ನಿನಗೆ ವಸಿಷ್ಠನ ಮಹತ್ಕರ್ಮದ ಕುರಿತು ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ವಸಿಷ್ಠನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಅಥವಾ ನಾನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ಪತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೧

ಅತ್ರಿಯ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ (1-14). ಚೈವನನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯ (15-30).

13141001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13141001a ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ವ ಜುಫನಸ್ತೂಷ್ಟೀಮಭೂದ್ವಾಯುಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್|

13141001c ಶೃಣು ಮೇ ಹೈಹಯಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರ್ಮಾತ್ರೇಃ ಸುಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ವಾಯುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನಾದನು. ನಂತರ ವಾಯುವು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳಿದನು: “ಹೈಹಯಶ್ರೇಷ್ಠ! ಸುಮಹಾತ್ಮ ಅತ್ರಿಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೇಳು.

13141002a ಘೋರೇ ತಮಸ್ಯಯುಧ್ಯಂತ ಸಹಿತಾ ದೇವದಾನವಾಃ|

13141002c ಅವಿಧ್ಯತ ಶರೈಸ್ತತ್ರ ಸ್ವರ್ಭಾನುಃ ಸೋಮಭಾಸ್ಕರೌ||

ರಾಹುವು ಸೋಮ-ಭಾಸ್ಕರರನ್ನು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದುದರಿಂದ ದೇವ-ದಾನವರು ಘೋರ ಅಂಧಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ ಯುದ್ಧಮಾಡಬೇಕಾಯಿತು.

13141003a ಅಥ ತೇ ತಮಸಾ ಗ್ರಸ್ತಾ ನಿಹನ್ಯಂತೇ ಸ್ಮ ದಾನವೈಃ|

13141003c ದೇವಾ ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ ಸಹೈವ ಬಲಿಭಿಸ್ತದಾ||

ನೃಪತಿಶಾರ್ದೂಲ! ಆಗ ತಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಗ್ರಸ್ತರಾಗಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಬಲಿಯೊಂದಿಗಿದ್ದ ದಾನವರು ಸಂಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು.

13141004a ಅಸುರೈರ್ವಧ್ಯಮಾನಾಸ್ತೇ ಕ್ಷೀಣಪ್ರಾಣಾ ದಿವೌಕಸಃ|

13141004c ಅಪಶ್ಯಂತ ತಪಸ್ಯಂತಮತ್ರಿಂ ವಿಪ್ರಂ ಮಹಾವನೇ||

ಅಸುರರಿಂದ ವಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಕ್ಷೀಣಪ್ರಾಣರಾದ ದಿವೌಕಸರು ಮಹಾವನದಲ್ಲಿ ತಪಸ್ಸನ್ನಾಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಪ್ರ ಅತ್ರಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರು.

13141005a ಅಥೈನಮಬ್ರುವನ್ನೇವಾಃ ಶಾಂತಕ್ರೋಧಂ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯಮ್|

13141005c ಅಸುರೈರಿಷುಭಿರ್ವಿದ್ಧೌ ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯಾವಿಮಾವುಭೌ||

ಶಾಂತಕ್ರೋಧಿ.⁸³⁸ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ಅತ್ರಿಗೆ ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು:
“ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯರಿಬ್ಬರನ್ನೂ ಅಸುರರು ಬಾಣಗಳಿಂದ ಹೊಡೆದು
ಗಾಯಗೊಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

13141006a ವಯಂ ವಧ್ಯಾಮಹೇ ಚಾಪಿ ಶತ್ರುಭಿಸ್ತಮಸಾವೃತೇ|

13141006c ನಾಧಿಗಚ್ಚಾಮ ಶಾಂತಿಂ ಚ ಭಯಾತ್ರಾಯಸ್ವ ನಃ ಪ್ರಭೋ||

ಪ್ರಭೋ! ತಮಸ್ಸಿನಿಂದ ಆವೃತರಾಗಿರುವ ನಮ್ಮನ್ನೂ ಕೂಡ ಶತ್ರುಗಳು
ವಧಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಶಾಂತಿಯೆಂಬುದೇ ಇಲ್ಲದಾಗಿದೆ. ಈ
ಭಯದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಕಾಪಾಡು!”

13141007a ಕಥಂ ರಕ್ಷಾಮಿ ಭವತಸ್ತೇಽಬ್ರುವಂಶ್ಚಂದ್ರಮಾ ಭವ|

13141007c ತಿಮಿರಘ್ನಶ್ಚ ಸವಿತಾ ದಸ್ಯುಹಾ ಚೈವ ನೋ ಭವ||

“ನಿಮ್ಮನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು?” ಎಂದು ಅತ್ರಿಯು ಕೇಳಲು
ದೇವತೆಗಳು “ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ ಚಂದ್ರನಾಗು.
ಸೂರ್ಯನಾಗು. ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವವನಾಗು!”
ಎಂದರು.

13141008a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತದಾತ್ರಿಸ್ತು ತಮೋನುದಭವಚ್ಚ ಶೀ|

13141008c ಅಪಶ್ಯತ್ಸೌಮ್ಯಭಾವಂ ಚ ಸೂರ್ಯಸ್ಯ ಪ್ರತಿದರ್ಶನಮ್.⁸³⁹||

ಇದನ್ನು ಕೇಳಿ ಅತ್ರಿಯಾದರೋ ಸೂರ್ಯನ ಸೌಮ್ಯಭಾವವನ್ನು ನೋಡಿ

⁸³⁸ ಅತ್ರಿಯ ಕ್ರೋಧವೂ ಶಾಂತವಾಗಿತ್ತು.

⁸³⁹ ಅಪಶ್ಯತ್ಸೌಮ್ಯಭಾವಾಚ್ಚ ಸೋಮವತ್ಪ್ರಿಯದರ್ಶನಃ|| (ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಅವನನ್ನೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವ
ಶಶಿಯಾದನು.

13141009a ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಾತಿಪ್ರಭಂ ಸೋಮಂ ತಥಾ ಸೂರ್ಯಂ ಚ ಪಾರ್ಥಿವ|

13141009c ಪ್ರಕಾಶಮಕರೋದತ್ರಿಸ್ತಪಸಾ ಸ್ವೇನ ಸಂಯುಗೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ಸೋಮ ಮತ್ತು ಸೂರ್ಯರು ಪ್ರಭೆಯಿಂದ
ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಅತ್ರಿಯು ತನ್ನ ತಪಸ್ಸಿನಿಂದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಕಾಶವನ್ನಿತ್ತನು.

13141010a ಜಗದ್ವಿತಿಮಿರಂ ಚಾಪಿ ಪ್ರದೀಪ್ತಮಕರೋತ್ತದಾ|

13141010c ವ್ಯಜಯಚ್ಚ ತ್ರುಸಂಘಾಂಶ್ಚ ದೇವಾನಾಂ ಸ್ವೇನ ತೇಜಸಾ||

ಜಗತ್ತಿನ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬೆಳಗಿಸಿದನು. ತನ್ನ
ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಅವನು ದೇವತೆಗಳ ಶತ್ರುಸಂಘಗಳನ್ನೂ ಸೋಲಿಸಿದನು.

13141011a ಅತ್ರಿಣಾ ದಹ್ಯಮಾನಾಂಸ್ತಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ದೇವಾ ಮಹಾಸುರಾನ್|

13141011c ಪರಾಕ್ರಮೈಸ್ತೇಽಪಿ ತದಾ ವ್ಯತ್ಯಘ್ನತ್ರಿರಕ್ಷಿತಾಃ||

ಅತ್ರಿಯು ದಹಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಮಹಾಸುರರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅತ್ರಿರಕ್ಷಿತರಾದ
ದೇವತೆಗಳು ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದರು.

13141012a ಉದ್ಭಾಸಿತಶ್ಚ ಸವಿತಾ ದೇವಾಸ್ತ್ರಾತಾ ಹತಾಸುರಾಃ|

13141012c ಅತ್ರಿಣಾ ತ್ವಥ ಸೋಮತ್ವಂ.⁸⁴⁰ ಕೃತಮುತ್ತಮತೇಜಸಾ||

ಅವನು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಬೆಳಗುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು. ದೇವತೆಗಳನ್ನು

---

⁸⁴⁰ ಸಾಮಾರ್ಥ್ಯಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

ರಕ್ಷಿಸಿದನು ಮತ್ತು ಅಸುರರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದನು. ಅತ್ರಿಯು ತನ್ನ ಉತ್ತಮ ತೇಜಸ್ಸಿನಿಂದ ಸೋಮತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡನು.

13141013a ಅದ್ವಿತೀಯೇನ ಮುನಿನಾ ಜಪತಾ ಚರ್ಮವಾಸಸಾ|

13141013c ಫಲಭಕ್ಷೇಣ ರಾಜರ್ಷೇ ಪಶ್ಯ ಕರ್ಮಾ ತ್ರಿಣಾ ಕೃತಮ್||

ರಾಜರ್ಷೇ ! ಕೃಷ್ಣಾಜಿನವನ್ನು ಉಟ್ಟುಕೊಂಡು ಫಲಗಳನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಾ ಜಪಮಾಡುವ ಆ ಅದ್ವಿತೀಯ ಮುನಿ ಅತ್ರಿಯು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವನ್ನಾದರೂ ನೋಡು !

13141014a ತಸ್ಯಾಪಿ ವಿಸ್ತರೇಣೋಕ್ತಂ ಕರ್ಮಾ ತ್ರೇಃ ಸುಮಹಾತ್ಮನಃ|

13141014c ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಾ ತ್ವಮತ್ರಿತಃ ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವರಮ್||

ಸುಮಹಾತ್ಮಾ ಅತ್ರಿಯ ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಅತ್ರಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಿದ್ದರೆ ಹೇಳು ಅಥವಾ ನಾನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13141015a ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ವ ಜುಫನಸ್ತೂಷ್ಟೀಮಭೂದ್ವಾಯುಸ್ತಮಬ್ರವೀತ್|

13141015c ಶೃಣು ರಾಜನ್ಮಹತ್ಕರ್ಮ ಚ್ಯವನಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವಾಯುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ಸುಮ್ಮನಿದ್ದನು. ಅನಂತರ ವಾಯುವು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್ ! ಮಹಾತ್ಮ ಚ್ಯವನನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳು.

13141016a ಅಶ್ವಿನೋಃ ಪ್ರತಿಸಂಶ್ರುತ್ಯ ಚ್ಯವನಃ ಪಾಕಶಾಸನಮ್|

13141016c ಪ್ರೋವಾಚ ಸಹಿತಂ ದೇವೈಃ ಸೋಮಪಾವಶ್ವಿನೌ ಕುರು||

ಅಶ್ವಿನಿಯರನ್ನು ಕೇಳಿದ ಚ್ಯವನನು ಪಾಕಶಾಸನನಿಗೆ

“ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಶ್ವಿನಿಯರನ್ನೂ ಸೋಮಪರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡು!”
ಎಂದನು.

13141017 ಇಂದ್ರ ಉವಾಚ|

13141017a ಅಸ್ಮಾಭಿರ್ವರ್ಜಿತಾವೇತೌ ಭವೇತಾಂ ಸೋಮಪೌ ಕಥಮ್|

13141017c ದೇವೈರ್ನ ಸಂಮಿತಾವೇತೌ ತಸ್ಮಾನ್ಮೈವಂ ವದಸ್ವ ನಃ||

ಇಂದ್ರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಮ್ಮಿಂದ ವರ್ಜಿತರಾದ ಇವರು ಹೇಗೆ ತಾನೆ
ಸೋಮಪರಾಗಬಲ್ಲರು? ಇವರು ದೇವತೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಮಾನರಾಗಿ
ಬೆರೆಯಲಾರರು. ಆದುದರಿಂದ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಡ!

13141018a ಅಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ಸಹ ನೇಚ್ಚಾಮಃ ಪಾತುಂ ಸೋಮಂ ಮಹಾವ್ರತ.⁸⁴¹|

13141018c ಪಿಬಂತ್ವನ್ಯೇ ಯಥಾಕಾಮಂ ನಾಹಂ ಪಾತುಮಿಹೋತ್ಸಹೇ||

ಮಹಾವ್ರತ! ಅಶ್ವಿನಿಯರೊಂದಿಗೆ ನಾವು ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿಯಲು
ಬಯಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅನ್ಯರು ಬಯಸಿದರೆ ಅವರೊಂದಿಗೆ ಬೇಕಾದರೆ
ಸೋಮಪಾನವನ್ನು ಮಾಡಲಿ. ಆದರೆ ನಾನು ಮಾತ್ರ ಇವರೊಂದಿಗೆ
ಸೋಮಪಾನವನ್ನು ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.”

13141019 ಚ್ಯವನ ಉವಾಚ|

13141019a ನ ಚೇತ್ಕರಿಷ್ಯಸಿ ವಚೋ ಮಯೋಕ್ತಂ ಬಲಸೂದನ|

13141019c ಮಯಾ ಪ್ರಮಥಿತಃ ಸದ್ಯಃ ಸೋಮಂ ಪಾಸ್ಯಸಿ ವೈ ಮಖೇ||

ಚ್ಯವನನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಲಸೂದನ! ನನ್ನ ವಚನದಂತೆ ಮಾಡದೇ

---

⁸⁴¹ ಅಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಸೋಮಂ ವೈ ನ ಪಾಸ್ಯಾಮಿ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮ| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ಇದ್ದರೆ ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಪೀಡೆಗೊಳಗಾಗಿ ಒಡನೆಯೇ ಇವರೊಂದಿಗೆ
ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿಯುತ್ತೀಯೆ!”

13141020a ತತಃ ಕರ್ಮ ಸಮಾರಬ್ಧಂ ಹಿತಾಯ ಸಹಸಾಶ್ವಿನೋಃ|

13141020c ಚ್ಯವನೇನ ತತೋ ಮಂತ್ರೈರಭಿಭೂತಾಃ ಸುರಾಭವನ್||

ಅನಂತರ ಅಶ್ವಿನಿಯರ ಹಿತಾರ್ಥವಾಗಿ ಚ್ಯವನನು ಯಜ್ಞಕರ್ಮವನ್ನು
ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದನು. ಅವನ ಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸುರರು ಅವಶರಾಗಿಬಿಟ್ಟರು.

13141021a ತತ್ತು ಕರ್ಮ ಸಮಾರಬ್ಧಂ ದೃಷ್ಟ್ವೇಂದ್ರಃ ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಚಿತಃ|

13141021c ಉದ್ಯಮ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಶೈಲಂ ಚ್ಯವನಂ ಸಮುಪಾದ್ರವತ್|

13141021e ತಥಾ ವಜ್ರೇಣ ಭಗವಾನಮರ್ಷಾಕುಲಲೋಚನಃ||

ಇಂತಹ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದುದನ್ನು ನೋಡಿ ಭಗವಾನ್
ಇಂದ್ರನು ಕ್ರೋಧಮೂರ್ಛಿತನಾಗಿ ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ಭುಗಿಲೆದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ
ದೊಡ್ಡ ಪರ್ವತ ಮತ್ತು ವರ್ಷವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದು ಚ್ಯವನನನ್ನು
ಆಕ್ರಮಣಿಸಿದನು.

13141022a ತಮಾಪತಂತಂ ದೃಷ್ಟ್ವೈವ ಚ್ಯವನಸ್ತಪಸಾನ್ವಿತಃ|

13141022c ಅದ್ಭಿಃ ಸಿಕ್ತ್ವಾ ಸ್ತಂಭಯತ್ತಂ ಸವಜ್ರಂ ಸಹಪರ್ವತಮ್||

ತನ್ನ ಮೇಲೆ ಆಕ್ರಮಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನನ್ನು ನೋಡುತ್ತಲೇ ತಪಸಾನ್ವಿತ
ಚ್ಯವನನು ನೀರನ್ನು ಸಿಂಪಡಿಸಿ ವಜ್ರ ಮತ್ತು ಪರ್ವತ ಸಮೇತ
ಇಂದ್ರನನ್ನು ಸ್ತಂಭಗೊಳಿಸಿದನು.

13141023a ಅಥೇಂದ್ರಸ್ಯ ಮಹಾಘೋರಂ ಸೋಽಸೃಜಚ್ಚ ತ್ರುಮೇವ ಹ|

13141023c ಮದಂ ಮಂತ್ರಾಹುತಿಮಯಂ ವ್ಯಾದಿತಾಸ್ಯಂ ಮಹಾಮುನಿಃ||

ಕೂಡಲೇ ಆ ಮಹಾಮುನಿಯು ಮಂತ್ರಾಹುತಿಮಯನಾದ
ಮಹಾಘೋರನಾದ ಬಾಯಿಯನ್ನು ಕಳೆದಿದ್ದ ಮದನೆಂಬ
ಇಂದ್ರಶತ್ರುವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13141024a ತಸ್ಯ ದಂತಸಹಸ್ರಂ ತು ಬಭೂವ ಶತಯೋಜನಮ್|

13141024c ದ್ವಿಯೋಜನಶತಾಸ್ತಸ್ಯ ದಂಷ್ಟಾಃ ಪರಮದಾರುಣಾಃ|

13141024e ಹನುಸ್ತಸ್ಯಾಭವದ್ ಭೂಮಾವೇಕಶ್ಚಾಸ್ಯಾಸ್ಪೃಶದ್ಧಿವಮ್||

ಅವನ ಸಹಸ್ರಾರು ದಂತಗಳು ನೂರು ಯೋಜನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾಗಿದ್ದವು.
ಅವನ ಪರಮ ದಾರುಣ ಕೋರಿದಾಡೆಗಳು ಇನ್ನೂರು
ಯೋಜನಗಳಷ್ಟು ಉದ್ದವಾಗಿದ್ದವು. ಅವನ ದವಡೆಗಳು ಭೂಮಿ-
ಆಕಾಶಗಳನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶಿಸುತ್ತಿದ್ದವು.

13141025a ಚಿಹ್ವಾಮೂಲೇ ಸ್ಥಿತಾಸ್ತಸ್ಯ ಸರ್ವೇ ದೇವಾಃ ಸವಾಸವಾಃ|

13141025c ತಿಮೇರಾಸ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯಥಾ ಮತ್ಸ್ಯಾ ಮಹಾರ್ಣವೇ||

ಮಹಾಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಮೀನುಗಳು ತಿಮಿಂಗಿಲದ ಬಾಯಿಯನ್ನು
ಸೇರುವಂತೆ ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಅವನ ನಾಲಿಗೆಯ
ತುದಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

13141026a ತೇ ಸಂಮಂತ್ರೈ ತತೋ ದೇವಾ ಮದಸ್ಯಾಸ್ಯಗತಾಸ್ತದಾ|

13141026c ಅಬ್ರುವನ್ಸಹಿತಾಃ ಶಕ್ರಂ ಪ್ರಣಮಾಸ್ಮೈ ದ್ವಿಜಾತಯೇ|

13141026e ಅಶ್ವಿಭ್ಯಾಂ ಸಹ ಸೋಮಂ ಚ ಪಿಬಾಮೋ ವಿಗತಜ್ವರಾಃ||

ಮದನ ಬಾಯಿಯ ಬಳಿ ಬಂದಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳು ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ
ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶಕ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದರು: “ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸು !

ವಿಗತಜ್ವರರಾಗಿ ಅಶ್ವಿನಿಯರೊಂದಿಗೆ ಸೋಮವನ್ನು ಕುಡಿಯೋಣ!"

13141027a ತತಃ ಸ ಪ್ರಣತಃ ಶಕ್ರಶ್ಚಕಾರ ಚ್ಯವನಸ್ಯ ತತ್|

13141027c ಚ್ಯವನಃ ಕೃತವಾಂಸ್ತೌ ಚಾಪ್ಯಶ್ವಿನೌ ಸೋಮಪೀಥಿನೌ||

ಅನಂತರ ಶಕ್ರನು ಚ್ಯವನನನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಚ್ಯವನನೂ ಕೂಡ ಆ ಅಶ್ವಿನಿಯರನ್ನು ಸೋಮಪರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದನು.

13141028a ತತಃ ಪ್ರತ್ಯಾಹರತ್ಕರ್ಮ ಮದಂ ಚ ವ್ಯಭಜನ್ಮುನಿಃ|

13141028c ಅಕ್ಷೇಷು ಮೃಗಯಾಯಾಂ ಚ ಪಾನೇ ಸ್ತ್ರೀಷು ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಅನಂತರ ಆ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಮುನಿಯು ಮದನನ್ನು ವಿಭಜಿಸಿ ಜೂಜು, ಬೇಟೆ, ಮದ್ಯಪಾನ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಹಂಚಿದನು.

13141029a ಏತೈರ್ದೋಷೈರ್ನರೋ ರಾಜನ್ ಕ್ಷಯಂ ಯಾತಿ ನ ಸಂಶಯಃ|

13141029c ತಸ್ಮಾದೇತಾನ್ನರೋ ನಿತ್ಯಂ ದೂರತಃ ಪರಿವರ್ಜಯೇತ್||

ರಾಜನ್! ನರರು ಇವುಗಳಿಂದ ದೂಷಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ನಿತ್ಯವೂ ನರರು ಇವುಗಳನ್ನು ದೂರದಿಂದಲೇ ವರ್ಜಿಸಬೇಕು.

13141030a ಏತತ್ತೇ ಚ್ಯವನಸ್ಯಾಪಿ ಕರ್ಮ ರಾಜನ್ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್|

13141030c ಬ್ರವೀಮ್ಯಹಂ ಬ್ರೂಹಿ ವಾ ತ್ವಂ ಚ್ಯವನಾತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಂ ವರಮ್||

ರಾಜನ್! ಹೀಗೆ ಚ್ಯವನನ ಕರ್ಮವನ್ನೂ ನಾನು ವರ್ಣಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಚ್ಯವನನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕ್ಷತ್ರಿಯನ್ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದರೆ ಹೇಳು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಾನು ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ ಏಕಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂದನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೨

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಕಪ ದಾನವರ ನಾಶ; ಕಾರ್ತವೀರ್ಯನು
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು (1-23).

13142001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13142001a ತೂಷ್ಣೀಮಾಸೀದರ್ಜುನಸ್ತು ಪವನಸ್ತ್ವ ಬ್ರವೀತ್ಪುನಃ|

13142001c ಶೃಣು ಮೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟೇವ ಮುಖ್ಯಂ ಕರ್ಮ ಜನಾಧಿಪ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರ್ಜುನನಾದರೋ ಸುಮ್ಮನಾಗಿರಲು
ಪವನನು ಪುನಃ ಹೇಳಿದನು: “ಜನಾಧಿಪ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಮುಖ್ಯ
ಕರ್ಮವನ್ನು ಕೇಳು.

13142002a ಮದಸ್ಯಾಸ್ಯಮನುಪ್ರಾಪ್ತಾ ಯದಾ ಸೇಂದ್ರಾ ದಿವೌಕಸಃ|

13142002c ತದೇಯಂ ಚ್ಯವನೇನೇಹ ಹೃತಾ ತೇಷಾಂ ವಸುಂಧರಾ||

ಇಂದ್ರನೊಂದಿಗೆ ದಿವೌಕಸರು ಮದನ ಬಾಯಿಗೆ ಬಂದಿದ್ದಾಗ
ಚ್ಯವನನು ಅವರ ವಸುಂಧರೆಯನ್ನು ಕಸಿದುಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13142003a ಉಭೌ ಲೋಕೌ ಹೃತೌ ಮತ್ವಾ ತೇ ದೇವಾ ದುಃಖಿತಾಭವನ್|

13142003c ಶೋಕಾರ್ತಾಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಶರಣಂ ಯಯುಃ||

ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳೂ ತಮ್ಮಿಂದ ಅಪಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವು ಎಂದು ತಿಳಿದು ದೇವತೆಗಳು ದುಃಖಿತರಾದರು. ಶೋಕಾರ್ತರಾದ ಅವರು ಮಹಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮನ ಶರಣು ಹೋದರು.

13142004 ದೇವಾ ಊಚುಃ|

13142004a ಮದಾಸ್ಯವ್ಯತಿಷಿಕ್ತಾನಾಮಸ್ಮಾಕಂ ಲೋಕಪೂಜಿತ|

13142004c ಚ್ಯವನೇನ ಹೃತಾ ಭೂಮಿಃ ಕಪ್ಯೈಶ್ಚಾಪಿ ದಿವಂ ಪ್ರಭೋ||

ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು: “ಲೋಕಪೂಜಿತ! ಪ್ರಭೋ! ಮದನ ಬಾಯಿಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡಿದ್ದಾಗ ಚ್ಯವನನು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಪರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಅಪಹರಿಸಿದರು.”

13142005 ಬ್ರಹ್ಮೋವಾಚ|

13142005a ಗಚ್ಚಧ್ವಂ ಶರಣಂ ವಿಪ್ರಾನಾಶು ಸೇಂದ್ರಾ ದಿವೌಕಸಃ|

13142005c ಪ್ರಸಾದ್ಯ ತಾನುಭೌ ಲೋಕಾವವಾಪ್ಸ್ಯಥ ಯಥಾ ಪುರಾ||

ಬ್ರಹ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಇಂದ್ರನೊಡನಿರುವ ದಿವೌಕಸರೇ! ಕೂಡಲೇ ವಿಪ್ರರ ಶರಣು ಹೋಗಿ. ಅವರನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದರೆ ನೀವು ಹಿಂದಿನಂತೆ ಎರಡೂ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಲ್ಲಿರಿ!”

13142006a ತೇ ಯಯುಃ ಶರಣಂ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತ ಊಚುಃ ಕಾನ್ವ ಯಾಮಹೇ|

13142006c ಇತ್ಯುಕ್ತಾಸ್ತೇ ದ್ವಿಜಾನ್ ಪ್ರಾಹುರ್ಜಯತೇಹ ಕಪಾನಿತಿ|

13142006e ಭೂಗತಾನ್ ಹಿ ವಿಜೇತಾರೋ ವಯಮಿತ್ಯೇವ ಪಾರ್ಥಿವ||

ಅವರು ಶರಣು ಹೋಗಲು ವಿಪ್ರರು “ಯಾರನ್ನು ಜಯಿಸಬೇಕು?” ಎಂದು ಕೇಳಿದರು. ದ್ವಿಜರು ಹೀಗೆ ಕೇಳಲು “ಕಪರನ್ನು ಜಯಿಸಿ!” ಎಂದು ದೇವತೆಗಳು ಹೇಳಿದರು. ಪಾರ್ಥಿವ! ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು

“ನಾವು ಭೂಗತರಾದವರನ್ನು ಮಾತ್ರ ಜಯಿಸಬಲ್ಲೆವು!” ಎಂದರು.

13142007a ತತಃ ಕರ್ಮ ಸಮಾರಬ್ಧಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕಪನಾಶನಮ್|

13142007c ತಚ್ಚುತ್ವಾ ಪ್ರೇಷಿತೋ ದೂತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯೋ ಧನೀ ಕಪೈಃ||

ಆಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಪನಾಶನ ಕರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕಪರು ಧನೀ ಎಂಬ ದೂತನನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಳಿ ಕಳುಹಿಸಿದರು.

13142008a ಸ ಚ ತಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಹ ಧನೀ ಕಪವಚೋ ಯಥಾ|

13142008c ಭವದ್ಭಿಃ ಸದೃಶಾಃ ಸರ್ವೇ ಕಪಾಃ ಕಿಮಿಹ ವರ್ತತೇ||

ಧನಿಯು ಕಪರು ಹೇಳಿಕಳುಹಿಸಿದ್ದ ಮಾತನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು: “ಸರ್ವ ಕಪರೂ ನಿಮ್ಮ ಸದೃಶರಾಗಿರುವಾಗ ನೀವು ಏಕೆ ಹೀಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದೀರಿ?”

13142009a ಸರ್ವೇ ವೇದವಿದಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಃ ಸರ್ವೇ ಚ ಕ್ರತುಯಾಜಿನಃ|

13142009c ಸರ್ವೇ ಸತ್ಯವ್ರತಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ ತುಲ್ಯಾ ಮಹರ್ಷಿಭಿಃ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ವೇದವಿದರೂ, ಪ್ರಾಜ್ಞರೂ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲರೂ ಕ್ರತು-ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಸರ್ವರೂ ಸತ್ಯವ್ರತರು ಮತ್ತು ಸರ್ವರೂ ಮಹರ್ಷಿಗಳಿಗೆ ಸಮಾನರು.

13142010a ಶ್ರೀಶ್ಚೈವ ರಮತೇ ತೇಷು ಧಾರಯಂತಿ ಶ್ರಿಯಂ ಚ ತೇ|

13142010c ವೃಥಾ ದಾರಾನ್ ಗಚ್ಚಂತಿ ವೃಥಾಮಾಂಸಂ ನ ಭುಂಜತೇ||

ಲಕ್ಷ್ಮಿಯು ಅವರಲ್ಲಿ ರಮಿಸುತ್ತಾಳೆ ಮತ್ತು ಅವರು ಶ್ರೀಯನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಋತುಸಮಯಗಳಲ್ಲದೇ ವೃಥಾ ಅವರು ಪತ್ನಿಯರನ್ನು ಕೂಡುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ವೃಥಾ ನಿಷ್ಕಾರಣವಾಗಿ ಮಾಂಸವನ್ನು

ತಿನ್ನುವುದಿಲ್ಲ.

13142011a ದೀಪ್ತಮಗ್ನಿಂ ಜುಹ್ವತಿ ಚ ಗುರೂಣಾಂ ವಚನೇ ಸ್ಥಿತಾಃ|

13142011c ಸರ್ವೇ ಚ ನಿಯತಾತ್ಮಾನೋ ಬಾಲಾನಾಂ ಸಂವಿಭಾಗಿನಃ||

ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುವ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಗುರುಗಳ ವಚನದಂತೆ ನಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವರೂ ನಿಯತಾತ್ಮರಾಗಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಬಾಲಕರಿಗೆ ಯಥಾಯೋಗ್ಯವಾಗಿ ಐಶ್ವರ್ಯದ ಭಾಗವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾರೆ.

13142012a ಉಪೇತ್ಯ ಶಕಟೈರ್ಯಾಂತಿ.⁸⁴² ನ ಸೇವಂತಿ ರಜಸ್ವಲಾಮ್|

⁸⁴³13142012c ಅಭುಕ್ತವತ್ಸು ನಾಶ್ನಂತಿ ದಿವಾ ಚೈವ ನ ಶೇರತೇ||

ಯಾರ ಬಳಿಗಾದರೂ ಹೋಗಬೇಕಾದರೆ ಬಂಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ರಜಸ್ವಲೆಯರನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗರ್ಭಿಣಿಯರು ಮತ್ತು ವೃದ್ಧರ ಊಟವಾಗದ ಮೊದಲು ಊಟಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ.

13142013a ಏತೈಶ್ಚಾನ್ವೈಶ್ಚ ಬಹುಭಿರ್ಗುಣೈರ್ಯುಕ್ತಾನ್ಕಥಂ ಕಪಾನ್|

13142013c ವಿಜೇಷ್ಯಥ ನಿವರ್ತಧ್ವಂ ನಿವೃತ್ತಾನಾಂ ಶುಭಂ.⁸⁴⁴ ಹಿ ವಃ||

ಇದು ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ಅನ್ಯ ಅನೇಕ ಗುಣಗಳಿಂದ ಯುಕ್ತರಾದ ಕಪರನ್ನು ನೀವು ಏಕೆ ಜಯಿಸುವಿರಿ? ಹಿಂದಿರುಗಿ. ಹಿಂದಿರುಗುವುದರಿಂದಲೇ ನಿಮಗೆ ಶುಭವಾಗುತ್ತದೆ.”

⁸⁴² ಉಪೇತ್ಯ ಶನಕೈರ್ಯಾಂತಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁸⁴³ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸ್ವರ್ಗತಿಂ ಚೈವ ಗಚ್ಛಂತಿ ತಥೈವ ಶುಭಕರ್ಮಿಣಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁸⁴⁴ ಸುಖಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13142014 ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಊಚುಃ|

13142014a ಕಪಾನ್ವಯಂ ವಿಜೇಷ್ಯಾಮೋ ಯೇ ದೇವಾಸ್ತೇ ವಯಂ ಸ್ಮೃತಾಃ|

13142014c ತಸ್ಮಾದ್ವ್ಯಧ್ಯಾಃ ಕಪಾಸ್ಮಾಕಂ ಧನಿನ್ಯಾಹಿ ಯಥಾಗತಮ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಹೇಳಿದರು: “ನಾವು ಕಪರನ್ನು ಜಯಿಸುತ್ತೇವೆ. ಯಾರನ್ನು ದೇವತೆಗಳೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನಾವೇ ಆಗಿದ್ದೇವೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಮಗೆ ಕಪರು ವಧ್ಯರು. ಧನಿ! ಹೇಗೆ ಬಂದಿದ್ದೀಯೋ ಹಾಗೆ ಹೊರಟುಹೋಗು!”

13142015a ಧನೀ ಗತ್ವಾ ಕಪಾನಾಹ ನ ವೋ ವಿಪ್ರಾಃ ಪ್ರಿಯಂಕರಾಃ|

13142015c ಗೃಹೀತ್ವಾಸ್ತ್ರಾಣ್ಯಥೋ ವಿಪ್ರಾನ್ಯಪಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾದ್ರವನ್||

ಧನಿಯು ಹೋಗಿ “ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ನಿಮಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಮಾಡುವವರಲ್ಲ” ಎಂದು ಕಪರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು. ಕೂಡಲೇ ಕಪರು ಎಲ್ಲರೂ ಅಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ಹಿಡಿದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಆಕಮಿಸಿದರು.

13142016a ಸಮುದಗ್ರಧ್ವಜಾನ್ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಕಪಾನ್ಸರ್ವೇ ದ್ವಿಜಾತಯಃ|

13142016c ವ್ಯಸೃಜನ್ ಜ್ವಲಿತಾನಗ್ನೀನ್ಯಪಾನಾಂ ಪ್ರಾಣನಾಶನಾನ್||

ಧ್ವಜವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಕಪರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ನೋಡಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಕಪರ ಪ್ರಾಣನಾಶಕ ಪ್ರಜ್ವಲಿತ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಅವರ ಮೇಲೆ ವಿಸರ್ಜಿಸಿದರು.

13142017a ಬ್ರಹ್ಮಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಹವ್ಯಭುಜಃ ಕಪಾನ್ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸನಾತನಾಃ|

13142017c ನಭಸೀವ ಯಥಾಭ್ರಾಣಿ ವ್ಯರಾಜಂತ ನರಾಧಿಪಃ||

845^{13142017e} ಪ್ರಶಶಂಸುದ್ವಿಜಾಂಶ್ಚೈವ ಬ್ರಹ್ಮಾಣಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನಮ್|

ನರಾಧಿಪ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಆ ಸನಾತನ ಹವ್ಯಭುಜನು
ಕಪರನ್ನು ಭುಂಜಿಸಿ ನಭದಲ್ಲಿರುವ ಮೋಡಗಳಂತೆ ರಾರಾಜಿಸಿದನು.
ಆಗ ದೇವತೆಗಳು ಯಶಸ್ವೀ ದ್ವಿಜ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದರು.

13142018a ತೇಷಾಂ ತೇಜಸ್ತಥಾ ವೀರ್ಯಂ ದೇವಾನಾಂ ವವೃಧೇ ತತಃ|

13142018c ಅವಾಪ್ನುವಂಶ್ಚಾಮರತ್ವಂ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ಪೂಜಿತಮ್||

ಅನಂತರ ದೇವತೆಗಳ ತೇಜಸ್ಸು ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವು ವೃದ್ಧಿಸಿತು.
ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂಜಿತರಾಗಿ ಅಮರತ್ವವನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಂಡರು.”

13142019a ಇತ್ಯುಕ್ತವಚನಂ ವಾಯುಮರ್ಜುನಃ ಪ್ರತ್ಯಭಾಷತ|

13142019c ಪ್ರತಿಪೂಜ್ಯ ಮಹಾಬಾಹೋ ಯತ್ತಚ್ಚೈಣು ನರಾಧಿಪ||

ನರಾಧಿಪ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ವಾಯುವು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು
ಅವನನ್ನು ಪ್ರತಿಪೂಜಿಸಿ ಉತ್ತರಿಸಿದನು. ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13142020a ಜೀವಾಮೃಹಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾರ್ಥೇ ಸರ್ವಥಾ ಸತತಂ ಪ್ರಭೋ|

---

845 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಎರಡು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಹತ್ವಾ ವೈ
ದಾನವಾನ್ ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಂಭೂಯ ಸಂಯುಗೇ| ತೇನಾಭ್ಯಜಾನನ್ ಹಿ
ತದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈರ್ನಿಹತಾನ್ ಕಪಾನ್|| ಅಥಾಗಮ್ಯ ಮಹಾತೇಜಾ
ನಾರದೋಽಕಥಯದ್ವಿಭೋ| ಯಥಾ ಹತಾ ಮಹಾಭಾಗೈಸ್ತೇಜಸಾ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಕಪಾಃ| ನಾರದಸ್ಯ ವಚಃ ಶ್ರುತ್ವಾ ಪ್ರೀತಾಃ ಸರ್ವೇ ದಿವೌಕಸಾಃ||
(ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

13142020c ಬ್ರಹ್ಮಣೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಶ್ಚ ಪ್ರಣಮಾಮಿ ಚ ನಿತ್ಯಶಃ||

“ಪ್ರಭೋ! ನಾನು ಸರ್ವಥಾ ಸತತವೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗಾಗಿಯೇ ಜೀವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಬ್ರಹ್ಮ ಮತ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ನಿತ್ಯವೂ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

13142021a ದತ್ತಾತ್ರೇಯಪ್ರಸಾದಾಚ್ಚ ಮಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತಮಿದಂ ಯಶಃ|

13142021c ಲೋಕೇ ಚ ಪರಮಾ ಕೀರ್ತಿಧರ್ಮಶ್ಚ ಚರಿತೋ ಮಹಾನ್||

ದತ್ತಾತ್ರೇಯನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದಲೇ ನನಗೆ ಈ ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪರಮ ಕೀರ್ತಿಯು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ಮಹಾನ್ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆಯುತ್ತೇನೆ.

13142022a ಅಹೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕರ್ಮಣಿ ಯಥಾ ಮಾರುತ ತತ್ತ್ವ ತಃ|

13142022c ತ್ವಯಾ ಪ್ರೋಕ್ತಾನಿ ಕಾತ್ಸ್ಮೇನ ಶ್ರುತಾನಿ ಪ್ರಯತೇನ ಹ||

ಅಹೋ! ಮಾರುತ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಕರ್ಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನು ತತ್ತ್ವ ಸಹಿತವಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ.”

13142023 ವಾಯುರುವಾಚ|

13142023a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ಪಾಲಯಸ್ವೇಂದ್ರಿಯಾಣಿ ಚ|

13142023c ಭೃಗುಭ್ಯಸ್ತೇ ಭಯಂ ಘೋರಂ ತತ್ತು ಕಾಲಾದ್ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ವಾಯುವು ಹೇಳಿದನು: “ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಿಂದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸು ಮತ್ತು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸು. ಮುಂದೆ ನಿನಗೆ ಭೃಗುವಂಶೀಯರಿಂದ ಘೋರ ಭಯವಿದೆ. ಆದರೆ ಅದು ದೀರ್ಘಕಾಲದ ನಂತರ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
 ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದೇ ದ್ವಿಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
 ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಪವನಾರ್ಜುನಸಂವಾದ ಎನ್ನುವ
 ನೂರಾನಲ್ಪತ್ತೆರಡನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೩

ಕೃಷ್ಣಮಹಾತ್ಮೆ

ಭೀಷ್ಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ, ತಾನು
 ಬಳಲಿರುವನೆಂದೂ ಉಳಿದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ಕೇಳಿ
 ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದೂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು (1-44).

13143001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13143001a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನರ್ಚಸೇ ರಾಜನ್ಸತತಂ ಸಂಶಿತವ್ರತಾನ್|

13143001c ಕಂ ತು ಕರ್ಮೋದಯಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ತಾನರ್ಚಸಿ ನರಾಧಿಪ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ನರಾಧಿಪ! ನೀನು ಸತತವೂ
 ಸಂಶಿತವ್ರತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೀಯೆ. ನೀನು ಯಾವ
 ಕರ್ಮೋದಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುತ್ತೀಯೆ?

13143002a ಕಾಂ ವಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾಯಾಂ ವ್ಯಷ್ಟಿಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹಾವ್ರತ|

13143002c ತಾನರ್ಚಸಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸರ್ವಮೇತದ್ವದಸ್ವ ಮೇ||

ಮಹಾವ್ರತ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಯಾವ ಫಲಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ನೀರೀಕ್ಷಿಸಿ
ಅವರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತೀಯೆ? ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13143003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13143003a ಏಷ ತೇ ಕೇಶವಃ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾಸ್ಯತಿ ಮಹಾಮತಿಃ|

13143003c ವ್ಯಷ್ಟಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾಯಾಂ ದೃಷ್ಟವ್ಯಷ್ಟಿರ್ಮಹಾವ್ರತಃ||

ಭೀಷ್ಮ ನು ಹೇಳಿದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆಯಿಂದ ಲಭಿಸುವ
ಫಲಸಮೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಕಂಡಿರುವ ಈ ಮಹಾಮತಿ ಮಹಾವ್ರತ ಕೇಶವನು
ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

13143004a ಬಲಂ ಶ್ರೋತ್ರೇ ವಾಙ್ಮನಶ್ಚಕ್ಷುಷೀ ಚ

ಜ್ಞಾನಂ ತಥಾ ನ ವಿಶುದ್ಧಂ ಮಮಾದ್ಯ|

13143004c ದೇಹನ್ಯಾಸೋ ನಾತಿಚಿರಾನ್ಮತೋ ಮೇ

ನ ಚಾತಿತೂರ್ಣಂ ಸವಿತಾದ್ಯ ಯಾತಿ||

ಇಂದು ನನ್ನ ಬಲ, ಕಿವಿಗಳು, ಮಾತು, ಮನಸ್ಸು, ಕಣ್ಣುಗಳು ಮತ್ತು
ಜ್ಞಾನ ಇವು ಶುದ್ಧವಾಗಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲವೂ ಮಸುಕಾಗಿವೆ. ದೇಹನ್ಯಾಸಕ್ಕೆ
ಹೆಚ್ಚು ಸಮಯವಿಲ್ಲವೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಸೂರ್ಯನೂ
ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ಚಲಿಸುತ್ತಿರುವಂತೆ ಭಾಸವಾಗುತ್ತಿದೆ.

13143005a ಉಕ್ತಾ ಧರ್ಮಾ ಯೇ ಪುರಾಣೇ ಮಹಾಂತೋ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಚ|

13143005c ಪೌರಾಣಂ ಯೇ ದಂಡಮುಪಾಸತೇ ಚ

ಶೇಷಂ ಕೃಷ್ಣಾದುಪಶಿಕ್ಷಸ್ವ ಪಾರ್ಥ.⁸⁴⁶||

ಪುರಾಣಗಳಲ್ಲಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ, ಕ್ಷತ್ರಿಯರ, ವೈಶ್ಯರ ಮಹಾ
ಧರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹಾಗೂ ದಂಡವನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಕುರಿತೂ
ಹೇಳಿದ್ದೇನೆ. ಪಾರ್ಥ ! ಉಳಿದುದನ್ನು ಕೃಷ್ಣನಿಂದ ತಿಳಿದುಕೋ.

13143006a ಅಹಂ ಹ್ಯೇನಂ ವೇದ್ಮಿ ತತ್ತ್ವೇನ ಕೃಷ್ಣಂ

ಯೋಽಯಂ ಹಿ ಯಚ್ಚಾಸ್ಯ ಬಲಂ ಪುರಾಣಮ್|

13143006c ಅಮೇಯಾತ್ಮಾ ಕೇಶವಃ ಕೌರವೇಂದ್ರ

ಸೋಽಯಂ ಧರ್ಮಂ ವಕ್ಷ್ಯತಿ ಸಂಶಯೇಷು||

ಕೌರವೇಂದ್ರ ! ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಾನು ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.
ಪುರಾಣಪುರುಷನಾದ ಇವನ ಬಲವನ್ನೂ ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.
ಅಮೇಯಾತ್ಮನಾದ ಈ ಕೇಶವನು ಧರ್ಮಸಂಶಯಗಳನ್ನು
ನಿವಾರಿಸುತ್ತಾನೆ.

13143007a ಕೃಷ್ಣಃ ಪೃಥ್ವೀಮಸೃಜತ್ಪಂ ದಿವಂ ಚ

ವರಾಹೋಽಯಂ ಭೀಮಬಲಃ ಪುರಾಣಃ.⁸⁴⁷|

13143007c ಅಸ್ಯ ಚಾಧೋಽಥಾಂತರಿಕ್ಷಂ ದಿವಂ ಚ

ದಿಶಶ್ಚ ತಸ್ಯಃ ಪ್ರದಿಶಶ್ಚ ತಸ್ಯಃ|

---

⁸⁴⁶ ಉಕ್ತಾ ಧರ್ಮಾ ಯೇ ಪುರಾಣೇ ಮಹಾಂತೋ ರಾಜನ್ವಿಪ್ರಾಣಾಂ

ಕ್ಷತ್ರಿಯಾಣಾಂ ವಿಶಾಂ ಚ| ತಥಾ ಶೂದ್ರಾಣಾಂ ಧರ್ಮಮುಪಾಸತೇ ಚ ಶೇಷಂ
ಕೃಷ್ಣಾದುಪಶಿಕ್ಷಸ್ವ ಪಾರ್ಥ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

⁸⁴⁷ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಕೃಷ್ಣಸ್ಯ ದೇಹಾನ್ಮೈದಿನೀ ಸಂಭಭೂವ| ಎಂದೂ ನಂತರ
ಸ ಪರ್ವತಾನ್ವ್ಯಸೃಜದ್ವೈ ದಿಶಶ್ಚ| ಎಂದೂ ಇದೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13143007e ಸೃಷ್ಟಿಸ್ತಥೈವೇಯಮನುಪ್ರಸೂತಾ

ಸ ನಿರ್ಮಮೇ ವಿಶ್ವಮಿದಂ ಪುರಾಣಮ್||

ಕೃಷ್ಣನು ಈ ಪೃಥ್ವಿ ಆಕಾಶ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಇವನೇ ಪುರಾಣಪುರುಷ ಭೀಮಬಲ ವರಾಹನು. ಪಾತಾಳಲೋಕ ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಸ್ವರ್ಗ, ದಿಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳು ಇವನದ್ದೇ ಆಗಿವೆ. ಇವನಿಂದಲೇ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಪರಂಪರೆಯು ನಡೆಯುತ್ತಾ ಬಂದಿದೆ. ಪುರಾತನ ಈ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಇವನೇ ನಿರ್ಮಿಸಿದ್ದಾನೆ.

13143008a ಅಸ್ಯ ನಾಭ್ಯಾಂ ಪುಷ್ಕರಂ ಸಂಪ್ರಸೂತಂ

ಯತ್ರೋತ್ಪನ್ನಃ ಸ್ವಯಮೇವಾಮಿತೌಜಾಃ|

13143008c ಯೇನಾಚ್ಚಿನ್ನಂ ತತ್ತಮಃ ಪಾರ್ಥ ಘೋರಂ

ಯತ್ತತ್ಪ್ರತ್ಯರ್ಥವಂ ತರ್ಜಯಾನಮ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಇವನ ನಾಭಿಯಿಂದ ಕಮಲವು ಹುಟ್ಟಿತು. ಅದರಲ್ಲಿ ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಬ್ರಹ್ಮನು ತಾನೇ ತಾನಾಗಿ ಪ್ರಕಟಗೊಂಡನು. ಘೋರವಾಗಿದ್ದ ಸಮುದ್ರದಂತೆ ಅಗಾಧವಾಗಿದ್ದ ಆ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಇವನೇ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿದನು.

13143009a ಕೃತೇ ಯುಗೇ ಧರ್ಮ ಆಸೀತ್ಸಮಗ್ರಸ್

ತ್ರೇತಾಕಾಲೇ ಜ್ಞಾನಮನುಪ್ರಪನ್ನಃ|

13143009c ಬಲಂ ತ್ವಾಸೀದ್ವಾ ಪರೇ ಪಾರ್ಥ ಕೃಷ್ಣಃ

ಕಲಾವಧರ್ಮಃ ಕ್ಷಿತಿಮಾಜಗಾಮ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಗ್ರ ಧರ್ಮನಾಗಿದ್ದನು. ತ್ರೇತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾಗಿದ್ದನು. ದ್ವಾಪರದಲ್ಲಿ

ಬಲರೂಪನಾಗಿದ್ದನು. ಮುಂದೆ ಬರುವ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಅಧರ್ಮವೇ ಭೂಮಿಗಳಿಯುವುದು.

13143010a ಸ ಪೂರ್ವದೇವೋ ನಿಜಘಾನ ದೈತ್ಯಾನ್.⁸⁴⁸

ಸ ಪೂರ್ವದೇವಶ್ಚ ಬಭೂವ ಸಮ್ರಾಟ್|

13143010c ಸ ಭೂತಾನಾಂ ಭಾವನೋ ಭೂತಭವ್ಯಃ

ಸ ವಿಶ್ವಸ್ಯಾಸ್ಯ ಜಗತ್ಶ್ಚಾಪಿ ಗೋಪ್ತಾ||

ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿದ ಪೂರ್ವದೇವನು ಅವನು. ಸಮ್ರಾಟನಾದ ಪೂರ್ವದೇವನೇ ಅವನು. ಇರುವವುಗಳ ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯತ್ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನಗಳು ಅವನೇ. ಅವನು ಈ ವಿಶ್ವದ ಜಗತ್ತಿನ ರಕ್ಷಕನು.

13143011a ಯದಾ ಧರ್ಮೋ ಗ್ಲಾಯತಿ ವೈ ಸುರಾಣಾಂ.⁸⁴⁹

ತದಾ ಕೃಷ್ಣೋ ಜಾಯತೇ ಮಾನುಷೇಷು|

13143011c ಧರ್ಮೇ ಸ್ಥಿತ್ವಾ ಸ ತು ವೈ ಭಾವಿತಾತ್ಮಾ

ಪರಾಂಶ್ಚ ಲೋಕಾನಪರಾಂಶ್ಚ ಯಾತಿ||

ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸುರರಿಗೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾದಾಗ ಕೃಷ್ಣನು ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ. ಭಾವಿತಾತ್ಮನಾದ ಇವನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿಯೇ ಇರುತ್ತಾ ಪರಾಪರಲೋಕಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೆ.

13143012a ತ್ಯಾಜ್ಯಾಂಸ್ತು ಕ್ವಾ ಥಾಸುರಾಣಾಂ ವಧಾಯ

ಕಾರ್ಯಾ ಕಾರ್ಯೇ ಕಾರಣಂ ಚೈವ ಪಾರ್ಥ|

⁸⁴⁸ ಸ ಏವ ಪೂರ್ವಂ ನಿಜಘಾನ ದೈತ್ಯಾನ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁴⁹ ಯದಾ ಧರ್ಮೋ ಗ್ಲಾತಿ ವಂಶೇ ಸುರಾಣಾಮ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13143012c ಕೃತಂ ಕರಿಷ್ಯತ್ಪ್ರಿಯತೇ ಚ ದೇವೋ
ಮುಹುಃ⁸⁵⁰ ಸೋಮಂ ವಿದ್ಧಿ ಚ ಶಕ್ರಮೇತಮ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಅಸುರರ ವಧೆಗಾಗಿ ತ್ಯಾಜ್ಯವಾದವುಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ಇವನು
ಕಾರ್ಯ, ಅಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ಕಾರಣಗಳಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ,
ಈಗ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಎಲ್ಲವಕ್ಕೂ
ಇವನೇ ದೇವನು. ಇವನೇ ಇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಸೋಮನೆಂದು ತಿಳಿ.

13143013a ಸ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಸ ಚ ವಿಶ್ವರೂಪಃ

ಸ ವಿಶ್ವಭೃದ್ವಿಶ್ವಸೃಗ್ವಿಶ್ವಜಿಜ್ಞ|

13143013c ಸ ಶೂಲಭೃಚ್ಚೋಣಿತಭೃತ್ಕರಾಲಸ್

ತಂ ಕರ್ಮಭಿರ್ವಿದಿತಂ ವೈ ಸ್ತುವಂತಿ||

ಕೃಷ್ಣನೇ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು. ಅವನೇ ವಿಶ್ವರೂಪನು. ವಿಶ್ವಭುಜನೂ,
ವಿಶ್ವಸೃಜನೂ, ವಿಶ್ವಜಿತುವೂ ಅವನೇ. ಒಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ಶೂಲವನ್ನೂ
ಮತ್ತೊಂದು ಕೈಯಲ್ಲಿ ರಕ್ತವಿರುವ ಕಪಾಲವನ್ನೂ ಹಿಡಿದು ಇವನು
ಕಾರಾಳರೂಪಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅದ್ಭುತಕರ್ಮಿಯಾದ ಇವನನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ
ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13143014a ತಂ ಗಂಧರ್ವಾ ಅಪ್ಸರಸಶ್ಚ ನಿತ್ಯಮ್

ಉಪತಿಷ್ಠಂತೇ ವಿಬುಧಾನಾಂ ಶತಾನಿ|

13143014c ತಂ ರಾಕ್ಷಸಾಶ್ಚ ಪರಿಸಂವಹಂತೇ

ರಾಯಸ್ಪೋಷಃ ಸ ವಿಜಿಗೀಷುರೇಕಃ||

⁸⁵⁰ ರಾಹುಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನೂರಾರು ಗಂಧರ್ವರೂ, ಅಪ್ಸರೆಯರೂ, ದೇವತೆಗಳೂ ನಿತ್ಯವೂ ಅವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ರಾಕ್ಷಸರೂ ಅವನ ಕುರಿತು ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನೇ ಆಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನೊಬ್ಬನೇ ಐಶ್ವರ್ಯದ ರಕ್ಷಕನೂ ವಿಜಯಾಭಿಲಾಷಿಯೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

13143015a ತಮಧ್ವರೇ ಶಂಸಿತಾರಃ ಸ್ತುವಂತಿ
ರಥಂತರೇ ಸಾಮಗಾಶ್ಚ ಸ್ತುವಂತಿ|

13143015c ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಬ್ರಹ್ಮಮಂತ್ರೈಃ ಸ್ತುವಂತಿ
ತಸ್ಮೈ ಹವಿರಧ್ವರ್ಯವಃ ಕಲ್ಪಯಂತಿ||

ಅಧ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಋಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಗರು ರಥಂತರ ಸಾಮದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವೇದಮಂತ್ರಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಧ್ವರ್ಯುಗಳು ಇವನಿಗೆ ಹವಿಸ್ಸನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.

13143016a ಸ ಪೌರಾಣೀಂ ಬ್ರಹ್ಮಗುಹಾಂ ಪ್ರವಿಷ್ಟೋ
ಮಹೀಸತ್ರಂ ಭಾರತಾಗ್ರೇ ದದರ್ಶ|

13143016c ಸ ಚೈವ ಗಾಮುದ್ಧಾರಾಗ್ರ್ಯಕರ್ಮಾ
ವಿಕ್ಷೋಭ್ಯ ದೈತ್ಯಾನುರಗಾನ್ದಾನವಾಂಶ್ಚ||

ಇವನು ಪುರಾತನ ಬ್ರಹ್ಮಗುಹೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯು ನೀರಿನಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗುವುದನ್ನು ಅದು ಆಗುವ ಮೊದಲೇ ಕಂಡುಕೊಂಡನು. ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಇವನೇ ದೈತ್ಯ-ದಾನವ-ಉರಗರನ್ನು ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸಿ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪಾತಾಳದಿಂದ ಮೇಲೆತ್ತಿದನು.

85113143017a ತಸ್ಯ ಭಕ್ಷಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ವೇದಯಂತಿ

ತಮೇವಾಜೌ ವಾಹನಂ ವೇದಯಂತಿ|

13143017c ತಸ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಂ ಪೃಥಿವೀ ದಿವಂ ಚ

ಸರ್ವಂ ವಶೇ ತಿಷ್ಠತಿ ಶಾಶ್ವತಸ್ಯ||

ಭಕ್ತರು ಇವನಿಗೆ ನಾನವಿಧದ ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನು ನೈವೇದ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅವನಿಗೇ ಕುದುರೆಗಳು ಮತ್ತು ವಾಹನಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸುತ್ತಾರೆ.⁸⁵². ಅಂತರಿಕ್ಷ, ಪೃಥ್ವಿ ಮತ್ತು ಸ್ವರ್ಗ ಎಲ್ಲವೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಇವನ ವಶದಲ್ಲಿಯೇ ಇವೆ.

13143018a ಸ ಕುಂಭರೇತಾಃ ಸಸೃಜೇ ಪುರಾಣಂ

ಯತ್ರೋತ್ಪನ್ನಮೃಷಿಮಾಹುರ್ವಸಿಷ್ಠಮ್|

13143018c ಸ ಮಾತರಿಶ್ವಾ ವಿಭುರಶ್ವವಾಜೇ

ಸ ರಶ್ಮಿಮಾನ್ಸವಿತಾ ಚಾದಿದೇವಃ||

ದೇವತೆಗಳಾದ ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ರೇತಸ್ಸನ್ನು ಕುಂಭದಲ್ಲಿರಿಸಿ ಇವನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ ಮಹಾಪುರುಷನನ್ನೇ ಋಷಿ ವಸಿಷ್ಠ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಸರ್ವತ್ರ ವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿರುವ ವಾಯುವೂ ಇವನೇ. ಇವನು ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಅಶ್ವ. ರಶ್ಮಿಮಾನ್ ಸವಿತನೂ ಇದೇ ಆದಿದೇವನು.

---

851 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ತಂ ಘೋಷಾರ್ಥೇ ಗೀರ್ಭಿರಿಂದ್ರಾಃ ಸ್ತುವಂತಿ ಸ ಚಾಪೀಶೋ ಭಾರತೈಕಃ ಪಶೂನಾಮ್ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

852 ಇವನನ್ನೇ ಜನರು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಜಯಪ್ರಾಪಕನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತಾರೆ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13143019a ತೇನಾಸುರಾ ವಿಜಿತಾಃ ಸರ್ವ ಏವ

ತಸ್ಯ ವಿಕ್ರಾಂತೈರ್ವಿಜಿತಾನೀಹ ತ್ರೀಣಿ|

13143019c ಸ ದೇವಾನಾಂ ಮಾನುಷಾಣಾಂ ಪಿತೃಣಾಂ

ತಮೇವಾಹುರ್ಯಜ್ಞವಿದಾಂ ವಿತಾನಮ್||

ಇವನಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಅಸುರರೂ ಪರಾಜಿತರಾದರು. ತನ್ನ ಮೂರು ಪಾದಗಳಿಂದ ಮೂರು ಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಅಳೆದು ವಿಶ್ವವನ್ನೇ ಗೆದ್ದನು. ಇವನೇ ದೇವತೆಗಳಿಗೂ, ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಮತ್ತು ಪಿತೃಗಳಿಗೂ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪನು. ಯಜ್ಞವಿದರಿಗೆ ಛಾವಣಿಯೆಂದು ಇವನನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13143020a ಸ ಏವ ಕಾಲಂ ವಿಭಜನ್ನುದೇತಿ

ತಸ್ಯೋತ್ತರಂ ದಕ್ಷಿಣಂ ಚಾಯನೇ ದ್ವೇ|

13143020c ತಸ್ಯೈವೋರ್ಧ್ವಂ ತಿರ್ಯಗಧಶ್ಚರಂತಿ

ಗಭಸ್ತಯೋ ಮೇದಿನೀಂ ತಾಪಯಂತಃ||

ಇವನೇ ಕಾಲಗಳನ್ನು ವಿಭಜಿಸುತ್ತಾನೆ. ಸೂರ್ಯನಾಗಿ ಉದಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇವನಿಗೆ ಉತ್ತರಾಯಣ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣಾಯಣಗಳೆಂಬ ಎರಡು ಮಾರ್ಗಗಳಿವೆ. ಇವನ ಜಾಜ್ವಲ್ಯಮಾನ ಕಿರಣಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಮೇಲಕ್ಕೂ, ಕೆಳಕ್ಕೂ, ಅಕ್ಕ-ಪಕ್ಕಗಳಿಗೂ ಪಸರಿಸುತ್ತವೆ.

13143021a ತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವೇದವಿದೋ ಜುಷಂತಿ

ತಸ್ಯಾದಿತ್ಯೋ ಭಾಮುಪಯುಜ್ಯ ಭಾತಿ|

13143021c ಸ ಮಾಸಿ ಮಾಸ್ಯಧ್ವರಕೃದ್ವಿಧತ್ತೇ

ತಮಧ್ವರೇ ವೇದವಿದಃ ಪಠಂತಿ||

ವೇದವಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಇವನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದಿತ್ಯನು ಇವನನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಯೇ ಬೆಳಗುತ್ತಾನೆ. ಯಜ್ಞಕರ್ತೃವಾದ ಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರತಿಮಾಸದಲ್ಲಿಯೂ ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಆ ಯಜ್ಞಗಳಲ್ಲಿ ವೇದವಿದುಗಳು ಇವನನ್ನೇ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13143022a ಸ ಏಕಯುಕ್ತಕ್ರಮಿದಂ ತ್ರಿನಾಭಿ
ಸಪ್ತಾಶ್ವಯುಕ್ತಂ ವಹತೇ ವೈ ತ್ರಿಧಾಮಾ|

13143022c ಮಹಾತೇಜಾಃ ಸರ್ವಗಃ ಸರ್ವಸಿಂಹಃ
ಕೃಷ್ಣೋ ಲೋಕಾನ್ಧಾರಯತೇ ತಥೈಕಃ|

13143022e ಅಶ್ವನ್ನನಶ್ಚಂಶ್ಚ ತಥೈವ ಧೀರಃ.⁸⁵³
ಕೃಷ್ಣಂ ಸದಾ ಪಾರ್ಥ ಕರ್ತಾರಮೇಹಿ||

ಮೂರು ನಾಭಿಗಳಿರುವ.⁸⁵⁴, ಮೂರು ಧಾಮಗಳಿರುವ.⁸⁵⁵ ಮತ್ತು ಏಳು ಕುದುರೆಗಳಿರುವ ಈ ಸಂವತ್ಸರ ಚಕ್ರವನ್ನು ಇವನೇ ಧಾರಣೆಮಾಡಿದ್ದಾನೆ.⁸⁵⁶. ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ಸರ್ವಗ ಸರ್ವಸಿಂಹ

⁸⁵³ ಹಂಸಂ ತಮೋಘ್ನಂ ಚ ತಮೇವ ವೀರ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁵⁴ ಶೀತೋಷ್ಣ, ವೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ಕಾಲಗರ್ಭಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁵⁵ ವರ್ಷ, ವಾತೋಷ್ಣಪ್ರಕಾರಗಳು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁵⁶ He is like a single wheel with three naves, borne by seven horses in the three worlds. The single wheel is clearly the year and the seven horses are yoked to the sun's chariot. The three naves is probably a pun on Vishnu's name of Trinabha, meaning someone whose navel supports the three worlds. (Bibek Debroy)

ಕೃಷ್ಣನೇ ಏಕಾಕಿಯಾಗಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಪಾರ್ಥ ! ಅವನೇ ಆಹಾರ ಮತ್ತು ತಿನ್ನುವವನೂ ಅವನೇ. ಅವನೇ ಧೀರ. ಸದಾ ಕೃಷ್ಣನೇ ಕರ್ತಾರನೆಂದು ತಿಳಿ.

13143023a ಸ ಏಕದಾ ಕಕ್ಷಗತೋ ಮಹಾತ್ಮಾ
ತೃಪ್ತೋ ವಿಭುಃ ಖಾಂಡವೇ ಧೂಮಕೇತುಃ|

13143023c ಸ ರಾಕ್ಷಸಾನುರಗಾಂಶ್ಚಾವಜಿತ್ಯ
ಸರ್ವತ್ರಗಃ ಸರ್ವಮಗ್ನೌ ಜುಹೋತಿ||

ಈ ಮಹಾತ್ಮ ವಿಭುವು ಒಮ್ಮೆ ಅಗ್ನಿಯ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಖಾಂಡವವನವನ್ನು ಸುಟ್ಟು ತೃಪ್ತನಾದನು. ಸರ್ವತ್ರ ಹೋಗಬಲ್ಲ ಇವನೇ ರಾಕ್ಷಸ, ಉರಗಳನ್ನು ಜಯಿಸಿ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13143024a ಸ ಏವಾಶ್ವಃ ಶ್ವೇತಮಶ್ವಂ ಪ್ರಯಚ್ಚತ್⁸⁵⁷
ಸ ಏವಾಶ್ವಾನಥ ಸರ್ವಾಂಶ್ಚಕಾರ|

13143024c ತ್ರಿವಂಧುರಸ್ತಸ್ಯ ರಥಸ್ತ್ರೀಚಕ್ರಸ್ಯ
ತ್ರಿವೃಷ್ಟಿರಾಶ್ಚತುರಸ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ⁸⁵⁸||

ಅವನೇ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಶ್ವೇತಕುದುರೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದನು. ಅವನೇ ಎಲ್ಲ ಅಶ್ವಗಳನ್ನೂ ನಿರ್ಮಿಸಿದನು. ಸಂಸಾರವೆಂಬ ರಥಕ್ಕೆ ಇವನೇ ಮೂಕಿಕಂಬವಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಸತ್ತ್ವ-ರಜಸ್ಸು-ತಮಸ್ಸುಗಳೆಂಬ ಅದರ

⁸⁵⁷ ಸ ಏವ ಪಾರ್ಥಾಯ ಶ್ವೇತಮಶ್ವಂ ಪ್ರಾಯಚ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁵⁸ ಸ ಬಂಧುರಸ್ತಸ್ಯ ರಥಸ್ತ್ರೀಚಕ್ರಸ್ತ್ರೀವೃಷ್ಟಿರಾಶ್ಚತುರಸ್ತಸ್ಯನಾಭಿಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮೂರು ಚಕ್ರಗಳೂ ಇವನೇ. ಈ ರಥದ ಮೂರು ಮಾರ್ಗಗಳೂ
(ಮೇಲೆ, ಮಧ್ಯೆ ಮತ್ತು ಕೆಳಗೆ) ಇವನೇ. ಈ ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿರುವ ಕಾಲ,
ಅದೃಷ್ಟ ಇಚ್ಛೆ ಮತ್ತು ಸಂಕಲ್ಪ ಈ ನಾಲ್ಕೂ ಕುದುರೆಗಳೂ ಇವನೇ.

13143025a ಸ ವಿಹಾಯೋ ವ್ಯದಧಾತ್ವಂಚನಾಭಿಃ

ಸ ನಿರ್ಮಮೇ ಗಾಂ ದಿವಮಂತರಿಕ್ಷಮ್|

13143025c ಏವಂ ರಮ್ಯಾನಸೃಜತ್ಪರ್ವತಾಂಶ್ಚ

ಹೃಷೀಕೇಶೋಽಮಿತದೀಪ್ತಾಗ್ನಿತೇಜಾಃ||

ಪಂಚಭೂತಗಳಿಗೂ ಆಶ್ರಯನಾದ ಇವನೇ ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.
ಭೂಮ್ಯಾಂತರಿಕ್ಷಗಳನ್ನೂ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.
ಅಮಿತದೀಪ್ತಾಗ್ನಿತೇಜಸ್ವೀ ಹೃಷೀಕೇಶನೇ ರಮ್ಯ ಪರ್ವತಗಳನ್ನೂ
ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13143026a ಸ ಲಂಘಯನ್ತ್ವೈ ಸರಿತೋ ಜಿಘಾಂಸನ್

ಸ ತಂ ವಜ್ರಂ ಪ್ರಹರಂತಂ ನಿರಾಸ|

13143026c ಸ ಮಹೇಂದ್ರಃ ಸ್ತೂಯತೇ ವೈ ಮಹಾಧ್ವರೇ

ವಿಪ್ರೈರೇಕೋ ಋಕ್ಸಹಸ್ರೈಃ ಪುರಾಣೈಃ||

ವಜ್ರವನ್ನು ಪ್ರಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಇಂದ್ರನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಅನೇಕ ನದಿಗಳನ್ನು
ದಾಟಿ ಬಂದಿದ್ದ ವೃತ್ರಾಸುರನನ್ನು ಇವನೇ ಕೊಂದನು. ಆದುದರಿಂದ
ಇವನು ಮಹೇಂದ್ರನಾದನು. ಮಹಾಧ್ವರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಪ್ರರು ಪುರಾತನ
ಸಾವಿರಾರು ಋಕ್ಕುಗಳಿಂದ ಇವನೊಬ್ಬನನ್ನೇ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾರೆ.

13143027a ದುರ್ವಾಸಾ ವೈ ತೇನ ನಾನೈನ ಶಕ್ಯೋ

ಗೃಹೇ ರಾಜನ್ವಾಸಯಿತುಂ ಮಹೌಜಾಃ|

13143027c ತಮೇವಾಹುರೃಷಿಮೇಕಂ ಪುರಾಣಂ

ಸ ವಿಶ್ವಕೃದ್ವಿದಧಾತ್ಯಾತ್ಮಭಾವಾನ್||

ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರೂ ಮಹಾಜಸನಾದ ದುರ್ವಾಸನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಉಪಚರಿಸಲಾರರು. ಇವನನ್ನು ಅದ್ವಿತೀಯ ಪುರಾಣ ಋಷಿಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವನೇ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದವನು. ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಲೇ ಅನೇಕವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

13143028a ವೇದಾಂಶ್ಚ ಯೋ ವೇದಯತೇಽಧಿದೇವೋ

ವಿಧೀಂಶ್ಚ ಯಶ್ಚಾಶ್ರಯತೇ ಪುರಾಣಾನ್|

13143028c ಕಾಮೇ ವೇದೇ ಲೌಕಿಕೇ ಯತ್ಫಲಂ ಚ

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೇ ಸರ್ವಮೇತತ್ ಪ್ರತೀಹಿ||

ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ದೇವನಾಗಿದ್ದರೂ ಕೃಷ್ಣನು ವೇದಗಳ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಪುರಾಣ ವಿಧಿನಿಯಮಗಳನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತಾನೆ. ಲೌಕಿಕ-ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗಿರುವ ಫಲಗಳೆಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನನೇ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13143029a ಜ್ಯೋತೀಂಷಿ ಶುಕ್ಲಾನಿ ಚ ಸರ್ವಲೋಕೇ

ತ್ರಯೋ ಲೋಕಾ ಲೋಕಪಾಲಾಸ್ತ್ರಯಶ್ಚ|

13143029c ತ್ರಯೋಽಗ್ನಯೋ ವ್ಯಾಹೃತಯಶ್ಚ ತಿಸ್ರಃ

ಸರ್ವೇ ದೇವಾ ದೇವಕೀಪುತ್ರ ಏವ||

ಸರ್ವಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಶುಕ್ಲ ಜ್ಯೋತಿಗಳಾಗಿರುವವನು, ಮೂರು ಲೋಕಗಳು, ಮೂರು ಲೋಕಪಾಲಕರು, ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳು, ಮೂರು ವ್ಯಾಹೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸರ್ವ ದೇವತೆಗಳೂ ದೇವಕೀಪುತ್ರನೇ ಆಗಿವೆ.

13143030a ಸಂವತ್ಸರಃ ಸ ಋತುಃ ಸೋಽರ್ಧಮಾಸಃ

ಸೋಽಹೋರಾತ್ರಃ ಸ ಕಲಾ ವೈ ಸ ಕಾಷ್ಠಾಃ|

13143030c ಮಾತ್ರಾ ಮುಹೂರ್ತಾಶ್ಚ ಲವಾಃ ಕ್ಷಣಾಶ್ಚ

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನೇ ಸರ್ವಮೇತತ್ ಪ್ರತೀಹಿ||

ಅವನೇ ಸಂವತ್ಸರ. ಅವನೇ ಋತು. ಅವನೇ ಪಕ್ಷ. ಅವನೇ ಹಗಲು-
ರಾತ್ರಿಗಳು. ಅವನೇ ಕಲಾ ಮತ್ತು ಅವನೇ ಕಾಷ್ಠಾ. ಮಾತ್ರ,
ಮುಹೂರ್ತ, ಲವ, ಕ್ಷಣಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ಈ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13143031a ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ಗ್ರಹನಕ್ಷತ್ರತಾರಾಃ

ಸರ್ವಾಣಿ ದರ್ಶಾನ್ಯಥ ಪೌರ್ಣಮಾಸ್ಯಃ|

13143031c ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಾ ಋತವಶ್ಚ ಪಾರ್ಥ

ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾತ್ಸರ್ವಮೇತತ್ ಪ್ರಸೂತಮ್||

ಪಾರ್ಥ ! ಚಂದ್ರ, ಸೂರ್ಯ, ಗ್ರಹಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರ-ತಾರೆಗಳು, ಎಲ್ಲ
ಅಮವಾಸ್ಯೆಗಳು, ಪೂರ್ಣಿಮೆಗಳು, ನಕ್ಷತ್ರಯೋಗಗಳು, ಋತುಗಳು
ಎಲ್ಲವೂ ಈ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನನಿಂದಲೇ ಹುಟ್ಟಿವೆ.

13143032a ರುದ್ರಾದಿತ್ಯಾ ವಸವೋಽಥಾಶ್ವಿನೌ ಚ

ಸಾಧ್ಯಾ ವಿಶ್ವೇ ಮರುತಾಂ ಷಡ್ಗಣಾಶ್ಚ⁸⁵⁹|

13143032c ಪ್ರಜಾಪತಿದೇವಮಾತಾದಿಶ್ಚ

ಸರ್ವೇ ಕೃಷ್ಣಾದೃಷಯಶ್ಚೈವ ಸಪ್ತ||

ರುದ್ರರು, ಆದಿತ್ಯರು, ವಸುಗಳು, ಅಶ್ವಿನಿಯರು, ಸಾಧ್ಯರು,

⁸⁵⁹ ಸಾಧ್ಯಾಶ್ಚ ವಿಶ್ವೇ ಮರುತಾಂ ಗಣಾಶ್ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ವಿಶ್ವೇದೇವರು, ಮರುತ್ತರ ಷಡ್ಗಣಗಳು, ಪ್ರಜಾಪತಿ ಕಶ್ಯಪ,
ದೇವಮಾತೆ ಅದಿತಿ ಮತ್ತು ಸಪ್ತರ್ಷಿಗಳು ಎಲ್ಲರೂ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ
ಹುಟ್ಟಿದವರು.

13143033a ವಾಯುಭೂತಾ ವಿಕ್ಷಿಪತೇ ಚ ವಿಶ್ವಮ್
ಅಗ್ನಿಭೂತಾ ದಹತೇ ವಿಶ್ವರೂಪಃ|

13143033c ಆಪೋ ಭೂತಾ ಮಜ್ಜಯತೇ ಚ ಸರ್ವಂ
ಬ್ರಹ್ಮಾ ಭೂತಾ ಸೃಜತೇ ವಿಶ್ವಸಂಘಾನ್||

ಈ ವಿಶ್ವರೂಪನು ಪ್ರಳಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಾಗಿ ವಿಶ್ವವನ್ನು
ಕ್ಷೋಭೆಗೊಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಅಗ್ನಿಯಾಗಿ ದಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ನೀರಾಗಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ
ಮುಳುಗಿಸುತ್ತಾನೆ. ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮನಾಗಿ ವಿಶ್ವಸಂಘಗಳನ್ನು ಪುನಃ
ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ.

13143034a ವೇದ್ಯಂ ಚ ಯದ್ವೇದಯತೇ ಚ ವೇದಾನ್
ವಿಧಿಶ್ಚ ಯಶ್ಚಾಶ್ರಯತೇ ವಿಧೇಯಾನ್|

13143034c ಧರ್ಮೇ ಚ ವೇದೇ ಚ ಬಲೇ ಚ ಸರ್ವಂ
ಚರಾಚರಂ ಕೇಶವಂ ತ್ವಂ ಪ್ರತೀಹಿ||

ತಾನೇ ವೇದ್ಯನಾಗಿದ್ದರೂ ವೇದಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದಾನೆ. ತಾನೇ
ವಿಧಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಧಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೂ,
ವೇದದಲ್ಲಿಯೂ, ಬಲದಲ್ಲಿಯೂ ಮತ್ತು ಸರ್ವ ಚರಾಚರಗಳಲ್ಲಿಯೂ
ಕೇಶವನೇ ಇದ್ದಾನೆಂದು ತಿಳಿ.

13143035a ಜ್ಯೋತಿರ್ಭೂತಃ ಪರಮೋಽಸೌ ಪುರಸ್ತಾತ್
ಪ್ರಕಾಶಯನ್ ಪ್ರಭಯಾ ವಿಶ್ವರೂಪಃ|

13143035c ಅಪಃ ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ಹ್ಯಾತ್ಮಭೂರಾತ್ಮಯೋನಿಃ
ಪುರಾಕರೋತ್ಸರ್ವಮೇವಾಥ ವಿಶ್ವಮ್||

ಇವನ ಪ್ರಭೆಯಿಂದಲೇ ಪರಮ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿ ವಿಶ್ವರೂಪ
ಸೂರ್ಯನು ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ಆತ್ಮಭೂ ಮತ್ತು
ಆತ್ಮಯೋನಿಯು ಮೊದಲು ನೀರನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ನಂತರ ಇಡೀ
ವಿಶ್ವವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

13143036a ಋತೂನುತ್ಪಾತಾನ್ವಿವಿಧಾನ್ಯದ್ಭುತಾನಿ
ಮೇಘಾನ್ವಿದ್ಯುತ್ಸರ್ವಮೈರಾವತಂ ಚ|

13143036c ಸರ್ವಂ ಕೃಷ್ಣಾತ್ ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಂ ಚ
ವಿಶ್ವಾಖ್ಯಾತಾದ್ವಿಷ್ಣುಮೇನಂ ಪ್ರತೀಹಿ||

ಋತುಗಳು, ವಿವಿಧ ಅದ್ಭುತ ಉತ್ಪಾತಗಳು, ಮೇಘಗಳು, ವಿದ್ಯುತ್,
ಐರಾವತ ಎಲ್ಲವೂ, ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೃಷ್ಣನಿಂದಲೇ
ಹುಟ್ಟಿವೆ. ಇವನು ವಿಶ್ವರೂಪ ವಿಷ್ಣುವೆಂದು ತಿಳಿ.

13143037a ವಿಶ್ವಾವಾಸಂ ನಿರ್ಗುಣಂ ವಾಸುದೇವಂ
ಸಂಕರ್ಷಣಂ ಜೀವಭೂತಂ ವದಂತಿ|

13143037c ತತಃ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಮನಿರುದ್ಧಂ ಚತುರ್ಥಮ್
ಆಜ್ಞಾಪಯತ್ಯಾತ್ಮಯೋನಿರ್ಮಹಾತ್ಮಾ||

ನಿರ್ಗುಣನಾದ ಇವನು ವಿಶ್ವಕ್ಕೇ ನಿವಾಸಸ್ಥಾನನು. ಇವನನ್ನು
ವಾಸುದೇವ, ಜೀವಭೂತ ಸಂಕರ್ಷಣ, ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನ ಮತ್ತು
ನಾಲ್ಕನೆಯದಾಗಿ ಅನಿರುದ್ಧ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಈ ಮಹಾತ್ಮಾ
ಆತ್ಮಯೋನಿಯು ವಿಶ್ವಕ್ಕೇ ಆಜ್ಞೆಮಾಡುವವನು.

13143038a ಸ ಪಂಚಧಾ ಪಂಚಜನೋಪಪನ್ನಂ

ಸಂಜೋದಯನ್ವಿಶ್ವಮಿದಂ ಸಿಸೃಕ್ಷುಃ|

13143038c ತತಶ್ಚ ಕಾರಾವನಿಮಾರುತೌ ಚ

ಖಿಂ ಜ್ಯೋತಿರಾಪಶ್ಚ ತಥೈವ ಪಾರ್ಥ||

ಪಾರ್ಥ ! ಕೃಷ್ಣನು ದೇವತೆಗಳು, ಅಸುರರು, ಮನುಷ್ಯರು, ಪಿತೃಗಳು ಮತ್ತು ತಿರ್ಯಗ್ಗಂತು ಈ ಐದು ವಿಧದ ಜೀವಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ವಿಶ್ವವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಲು ಬಯಸಿ ಪೃಥ್ವೀ, ಜಲ, ತೇಜಸ್ಸು, ವಾಯು, ಮತ್ತು ಆಕಾಶ ಈ ಪಂಚಭೂತಗಳನ್ನು ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13143039a ಸ ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಂ ಚೈವಮೇತಚ್

ಚತುರ್ವಿಧಂ ಲೋಕಮಿಮಂ ಚ ಕೃತ್ವಾ|

13143039c ತತೋ ಭೂಮಿಂ ವೃದಧಾತ್ಪಂಚಬೀಜಾಂ

ದ್ಯೌಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಂ ಧಾಸ್ಯತಿ ಭೂರಿ ವಾರಿ|

13143039e ತೇನ ವಿಶ್ವಂ ಕೃತಮೇತದ್ಧಿ ರಾಜನ್

ಸ ಜೀವಯತ್ಯಾತ್ಮನೈವಾತ್ಮಯೋನಿಃ||

ಅವನು ಚತುರ್ವಿಧದ ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ರಚಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ ಚತುರ್ವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ಮತ್ತು ಕರ್ಮ ಈ ಐದಕ್ಕೆ ಬೀಜರೂಪವಾದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಇವನೇ ಆಕಾಶಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಸಮೃದ್ಧ ಮಳೆಯನ್ನು ಸುರಿಸುತ್ತಾನೆ. ರಾಜನ್ ! ಇವನಿಂದಲೇ ಈ ವಿಶ್ವವು ನಿರ್ಮಿತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಈ ಆತ್ಮಯೋನಿಯು ತನ್ನ ಆತ್ಮದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳೂ ಜೀವಿಸಿರುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13143040a ತತೋ ದೇವಾನಸುರಾನ್ಮಾನುಷಾಂಶ್ಚ
ಲೋಕಾನೃಷೀಂಶ್ಚಾಥ ಪಿತೃನ್ ಪ್ರಜಾಶ್ಚ|

13143040c ಸಮಾಸೇನ ವಿವಿಧಾನ್ ಪ್ರಾಣಿಲೋಕಾನ್
ಸರ್ವಾನ್ಸದಾ ಭೂತಪತಿಃ ಸಿಸೃಕ್ಷುಃ||

ದೇವತೆಗಳನ್ನೂ, ಅಸುರರನ್ನೂ, ಮನುಷ್ಯರನ್ನೂ, ಲೋಕಗಳನ್ನೂ,
ಋಷಿಗಳನ್ನೂ, ಪಿತೃಗಳನ್ನೂ, ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಮತ್ತು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ
ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿವಿಧ ಪ್ರಾಣಿಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಈ ಭೂತಪತಿಯು
ಸರ್ವಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ಸೃಷ್ಟಿಮಾಡಲು ಬಯಸುತ್ತಾನೆ.

13143041a ಶುಭಾಶುಭಂ ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಂ ಚ
ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾತ್ಸರ್ವಮೇತತ್ ಪ್ರತೀಹಿ|

13143041c ಯದ್ವರ್ತತೇ ಯಚ್ಚ ಭವಿಷ್ಯತೀಹ
ಸರ್ವಮೇತತ್ಕೇಶವಂ ತ್ವಂ ಪ್ರತೀಹಿ||

ಶುಭಾಶುಭ ಸ್ಥಾವರ ಜಂಗಮಗಳು ಎಲ್ಲವೂ ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನನಿಂದಲೇ
ಹುಟ್ಟಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿ. ಭೂತ, ಭವಿಷ್ಯ ಮತ್ತು ವರ್ತಮಾನ ಈ
ಮೂರು ಕೇಶವನ ರೂಪಗಳೇ ಆಗಿವೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

13143042a ಮೃತ್ಯುಶ್ಚೈವ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಂತಕಾಲೇ
ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕೃಷ್ಣಃ ಶಾಶ್ವತೋ ಧರ್ಮವಾಹಃ|

13143042c ಭೂತಂ ಚ ಯಚ್ಚೇಹ ನ ವಿದ್ಮ ಕಿಂ ಚಿದ್
ವಿಷ್ವಕ್ಸೇನಾತ್ಸರ್ವಮೇತತ್ಪ್ರತೀಹಿ||

ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಅಂತ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮರಕ್ಷಕ ಶಾಶ್ವತ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಕೃಷ್ಣನೇ
ಮೃತ್ಯುರೂಪನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಏನಾಯಿತೆಂದು ನಮಗೆ

ತಿಳಿಯದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲವೂ ಈ ವಿಷ್ಣುಕೇನನಿಂದಲೇ ಆಯಿತೆಂದು ತಿಳಿ.

13143043a ಯತ್ಪ್ರಶಸ್ತಂ ಚ ಲೋಕೇಷು ಪುಣ್ಯಂ ಯಚ್ಚ ಶುಭಾಶುಭಮ್|

13143043c ತತ್ಸರ್ವಂ ಕೇಶವೋಽಚಿಂತ್ಯೋ ವಿಪರೀತಮತೋ ಭವೇತ್||

ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಶಸ್ತವಾಗಿರುವ ಪುಣ್ಯವೆನಿಸಿರುವ
ಶುಭಾಶುಭಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕೇಶವನೇ ಆಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗಿಂತಲೂ
ಬೇರೆಯಾದುದು ಇದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಯುವುದೇ ವಿಪರೀತ
ಬುದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

13143044a ಏತಾದೃಶಃ ಕೇಶವೋಽಯಂ ಸ್ವಯಂಭೂರ್.⁸⁶⁰

ನಾರಾಯಣಃ ಪರಮಶ್ಚಾವ್ಯಯಶ್ಚ|

13143044c ಮಧ್ಯಂ ಚಾಸ್ಯ ಜಗತ್ಸ್ತಸ್ಥುಷಶ್ಚ

ಸರ್ವೇಷಾಂ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವಶ್ಚಾಪ್ಯಯಶ್ಚ||

ಕೇಶವನು ಇಂತಹ ಅಪಾರಮಹಿಮೆಯುಳ್ಳವನು. ಇವನು ಸ್ವಯಂಭು
ಮತ್ತು ಅವ್ಯಯ ಪರಮ ಪುರುಷ ನಾರಾಯಣನು. ಇವನೇ ಜಗತ್ತಿನ
ಆದಿ, ಮಧ್ಯ ಮತ್ತು ಅಂತ್ಯ. ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ-ಅಂತ್ಯಗಳಿಗೆ
ಕಾರಣನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ

ಮಹಾಪುರುಷಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೇ

ತ್ರಿಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

⁸⁶⁰ ಏತಾದೃಶಃ ಏಶವೋಽತಶ್ಚ ಭೂಯೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪುರುಷಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ಕೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೪

ದುವಾ ಸಮಹಾತ್ಮ್ಯ

ಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ತಾನು ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ದುವಾಸನ
ಮಹಾತ್ಮ್ಯಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು (1-51).

13144001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13144001a ಬ್ರೂಹಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾಯಾಂ ವ್ಯುಷ್ಟಿಂ ತ್ವಂ ಮಧುಸೂದನ|

13144001c ವೇತ್ತಾ ತ್ವಮಸ್ಯ ಚಾರ್ಥಸ್ಯ ವೇದ ತ್ವಾಂ ಹಿ ಪಿತಾಮಹಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಸೂದನ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆಯ
ಫಲದ ಕುರಿತು ಹೇಳು. ನೀನು ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ
ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುವೆ. ಇದು ಪಿತಾಮಹನಿಗೂ ಗೊತ್ತು.”

13144002 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13144002a ಶೃಣುಷ್ವಾವಹಿತೋ ರಾಜನ್ ದ್ವಿಜಾನಾಂ ಭರತರ್ಷಭ|

13144002c ಯಥಾತತ್ತ್ವೇನ ವದತೋ ಗುಣಾನ್ಮೈ ಕುರುಸತ್ತಮ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಭರತರ್ಷಭ! ಕುರುಸತ್ತಮ! |
ಏಕಾಗ್ರಚಿತ್ತನಾಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗುಣಗಳನ್ನು ಕೇಳು. ಯಥಾತತ್ತ್ವ ವಾಗಿ
ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.”

13144003a ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನಃ ಪರಿಪಪ್ರಚ್ಛ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೈಃ ಪರಿಕೋಪಿತಃ|

13144003c ಕಿಂ ಫಲಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷ್ಟಸ್ತಿ ಪೂಜಾಯಾಂ ಮಧುಸೂದನ|

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಂದ ಪರಿಕೋಪಿತನಾದ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಕೇಳಿದ್ದನು:

“ಮಧುಸೂದನ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಏನು ಫಲ?

13144003e ಈಶ್ವರಸ್ಯ ಸತಸ್ತಸ್ಯ ಇಹ ಚೈವ ಪರತ್ರ ಚ.⁸⁶¹||

13144004a ಸದಾ ದ್ವಿಜಾತೀನ್ ಸಂಪೂಜ್ಯ ಕಿಂ ಫಲಂ ತತ್ರ ಮಾನದ|

13144004c ಏತದ್ಭೃಹಿ ಪಿತಃ ಸರ್ವಂ ಸುಮಹಾನ್ಸಂಶಯೋಽತ್ರ ಮೇ||

ಮಾನದ! ಇಹದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರದಲ್ಲಿ ಅವರ ಈಶ್ವರತ್ವವು ಹೇಗೆ?

ಸದಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಫಲವೇನು? ತಂದೆಯೇ!

ಇದರ ಕುರಿತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ಹೇಳು. ಇದರಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಮಹಾ

ಸಂಶಯವುಂಟಾಗಿದೆ.”

13144005a ಇತ್ಯುಕ್ತವಚನಸ್ತೇನ ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನೇನ ತದಾ ತ್ವಹಮ್|

13144005c ಪ್ರತ್ಯಭ್ರುವಂ ಮಹಾರಾಜ ಯತ್ತಚ್ಚ್ಚೃಣು ಸಮಾಹಿತಃ||

ಪ್ರದ್ಯುಮ್ನನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರಿಸಿದೆ.

ಮಹಾರಾಜ! ಸಮಾಹಿತನಾಗಿ ಅದನ್ನು ಕೇಳು.

13144006a ವ್ಯುಷ್ಟಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಾಯಾಂ ರೌಕ್ಮಿಣೇಯ ನಿಬೋಧ ಮೇ|

13144006c ಏತೇ ಹಿ ಸೋಮರಾಜಾನ ಈಶ್ವರಾಃ ಸುಖದುಃಖಯೋಃ||

13144007a ಅಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ರೌಕ್ಮಿಣೇಯ ತಥಾಮುಷ್ಟಿಂಶ್ಚ ಪುತ್ರಕ|

“ರೌಕ್ಮಿಣೇಯ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜೆಯ ಫಲವನ್ನು ಕೇಳು. ರೌಕ್ಮಿಣೇಯ!

⁸⁶¹ ಈಶ್ವರತ್ವಂ ಕುತಸ್ತೇಷಾಮಿಹೈವ ಚ ಪರತ್ರ ಚ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಪುತ್ರಕ! ಸೋಮನನ್ನು ರಾಜನನ್ನಾಗಿ ಪಡೆದಿರುವ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖ-ದುಃಖಗಳ ಈಶ್ವರರು.

13144007c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖಂ ಸೌಖ್ಯಂ.⁸⁶² ನ ಮೇಽತ್ರಾಸ್ತಿ ವಿಚಾರಣಾ||

13144008a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರಮುಖಂ ವೀರ್ಯಮಾಯುಃ⁸⁶³ ಕೀರ್ತಿಯಶೋ ಬಲಮ್|

13144008c ಲೋಕಾ ಲೋಕೇಶ್ವರಾಶ್ಚೈವ ಸರ್ವೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂರ್ವಕಾಃ||⁸⁶⁴

ಸುಖದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಪ್ರಮುಖರು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಿಸುವುದೇನೂ ಇಲ್ಲ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪ್ರಮುಖದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವವನು ವೀರ್ಯ, ಆಯಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಬಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಲೋಕದವರೂ ಮತ್ತು ಲೋಕೇಶ್ವರರೂ ಎಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಮುಂದಿಡುತ್ತಾರೆ.

⁸⁶⁵13144009a ತತ್ಕಥಂ ನಾದ್ರಿಯೇಯಂ ವೈ ಈಶ್ವರೋಽಸ್ತಿತಿ ಪುತ್ರಕ|

13144009c ಮಾ ತೇ ಮನ್ಯುರ್ಮಹಾಬಾಹೋ ಭವತ್ವತ್ರ ದ್ವಿಜಾನ್ ಪ್ರತಿ||

ಪುತ್ರಕ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ಅವರನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ಆದರಿಸದೇ ಇರಲಿ? ನಾನು ಈಶ್ವರ ಎಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದ ನಿನಗೆ ದ್ವಿಜರ ಮೇಲೆ ಕೋಪವುಂಟಾಗದಿರಲಿ.

---

⁸⁶² ಸೌಮ್ಯಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁶³ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪ್ರತಿಪೂಜಾಯಾಮಾಯುಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁶⁴ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಪೂಜಕಾಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁶⁵ ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ತ್ರಿವರ್ಗೇ ಚಾಪವರ್ಗೇ ಚ ಯಶಃಸ್ತ್ರೀರೋಗಶಾಂತಿಷು|

ದೇವತಾಪಿತೃಪೂಜಾಸು ಸಂತೋಷ್ಯಾಶ್ಚೈವ ನೋ ದ್ವಿಜಾಃ||

13144010a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹಿ ಮಹದ್ ಭೂತಮಸ್ಮಿಽಲ್ಲೋಕೇ ಪರತ್ರ ಚ|

13144010c ಭಸ್ಮ ಕುರ್ಯುರ್ಜಗದಿದಂ ಕ್ರುದ್ಧಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿನಃ||

ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ ಒಂದು ಮಹಾಭೂತ.
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷದರ್ಶಿಗಳಾದ ಅವರು ಕ್ರುದ್ಧರಾದರೆ ಈ ಜಗತ್ತನೇ
ಭಸ್ಮ ಮಾಡಬಲ್ಲರು.

13144011a ಅನ್ಯಾನಪಿ ಸೃಜೇಯಶ್ಚ ಲೋಕಾಽಲ್ಲೋಕೇಶ್ವರಾಂಸ್ತಥಾ|

13144011c ಕಥಂ ತೇಷು ನ ವರ್ತೇಯ ಸಮ್ಯಗ್ ಜ್ಞಾನಾತ್ಸುತೇಜಸಃ||

ಅವರು ಬೇರೆಯೇ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಲೋಕೇಶ್ವರರನ್ನು
ಸೃಷ್ಟಿಸಬಲ್ಲರು. ಅವರ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದವರು ಹೇಗೆ ತಾನೇ
ಅವರೊಂದಿಗೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವರು?

13144012a ಅವಸನ್ಮದ್ಗ್ರಹೇ ತಾತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಹರಿಪಿಂಗಲಃ|

13144012c ಚೀರವಾಸಾ ಬಿಲ್ವದಂಡೀ ದೀರ್ಘಶ್ಚ ಶ್ರುನಖಾದಿಮಾನ್|

ಮಗೂ! ಹಿಂದೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಕಂದು-ಹಳದಿ ಬಣ್ಣದ
ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ನಾರುಬಟ್ಟೆಯನ್ನುಟ್ಟು ಬಿಲ್ವದಂಡವನ್ನು
ಹಿಡಿದಿದ್ದ ಅವನ ಮೀಸೆ-ಗಡ್ಡೆಗಳು ನೀಳವಾಗಿದ್ದವು ಮತ್ತು ಅವನು
ಅತ್ಯಂತ ಕೃಶನಾಗಿದ್ದನು.

13144012e ದೀರ್ಘೇಭ್ಯಶ್ಚ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಪ್ರಮಾಣಾದಧಿಕೋ ಭುವಿ||

13144013a ಸ ಸ್ಮ ಸಂಚರತೇ ಲೋಕಾನ್ಯೇ ದಿವ್ಯಾ ಯೇ ಚ ಮಾನುಷಾಃ|

13144013c ಇಮಾ ಗಾಥಾ ಗಾಯಮಾನಶ್ಚ ತ್ವರೇಷು ಸಭಾಸು ಚ||

13144014a ದುರ್ವಾಸಸಂ ವಾಸಯೇತ್ಕೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಸತ್ಕೃತಂ ಗೃಹೇ|

ಭುವಿಯಲ್ಲಿರುವ ಅತಿ ಎತ್ತರ ಮನುಷ್ಯರಗಿಂತಲೂ ಅಧಿಕ
 ಎತ್ತರದವನಾಗಿದ್ದನು. ದಿವ್ಯಲೋಕಗಳನ್ನೂ ಮನುಷ್ಯ ಲೋಕಗಳನ್ನೂ
 ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಅವನು ನಾಲ್ಕು ಬೀದಿಗಳು ಕೂಡುವಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
 ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾದ ಈ
 ದುರ್ವಾಸನನ್ನು ತನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಸತ್ಕರಿಸುವವರು
 ಯಾರಿದ್ದಾರೆ?”

⁸⁶⁶13144014c ಪರಿಭಾಷಾಂ ಚ ಮೇ ಶ್ರುತ್ವಾ ಕೋ ನು ದದ್ಯಾತ್ಪ್ರತಿಶ್ರಯಮ್ |
 13144014e ಯೋ ಮಾಂ ಕಶ್ಚಿ ದ್ವಾಸಯೇತ ನ ಸ ಮಾಂ ಕೋಪಯೇದಿಹ ||

ನನ್ನ ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಯೂ ಕೂಡ ಯಾರು ನನಗೆ ಆಶ್ರಯವನ್ನು
 ನೀಡಬಲ್ಲರು? ಯಾರು ನನ್ನನ್ನು ತಮ್ಮ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು
 ಬಯಸುತ್ತಾರೋ ಅವರು ನನಗೆ ಕೋಪಬರುವಂತೆ
 ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.”

13144015a ತಂ ಸ್ಮ ನಾದ್ರಿಯತೇ ಕಶ್ಚಿ ತ್ತತೋಽಹಂ ತಮವಾಸಯಮ್ |
 ಯಾರೂ ಅವನನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸದೇ ಇದ್ದಾಗ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ನಮ್ಮ
 ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸಲು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡಿದೆನು.

13144016a ಸ ಸ್ಮ ಭುಂಕ್ತೇ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ಬಹೂನಾಮನ್ನಮೇಕದಾ |
 13144016c ಏಕದಾ ಸ್ಮಾಲ್ಪಕಂ ಭುಂಕ್ತೇ ನ ವೈತಿ ಚ ಪುನರ್ಗೃಹಾನ್ ||
 ಅವನು ಒಮ್ಮೆ ಅನೇಕ ಸಹಸ್ರಾರು ಜನರ ಊಟವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಾರಿ

---

⁸⁶⁶ ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:
 ರೋಷಣಃ ಸರ್ವಭೂತಾನಾಂ ಸೂಕ್ಷ್ಮೇಽಪ್ಯಪಕೃತೇ ಕೃತೇ |

ಉಣ್ಣುತ್ತಿದ್ದನು. ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಪವನ್ನೇ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದನು. ಒಮ್ಮೆ
ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಹೋದನೆಂದರೆ ಪುನಃ ಅನೇಕ ದಿವಸಗಳ ವರೆಗೆ
ಮನೆಗೆ ಹಿಂದಿರುಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ.

13144017a ಅಕಸ್ಮಾಚ್ಚ ಪ್ರಹಸತಿ ತಥಾಕಸ್ಮಾತ್ ಪ್ರರೋದಿತಿ|

13144017c ನ ಚಾಸ್ಯ ವಯಸಾ ತುಲ್ಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಭವತ್ತದಾ||

ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ನಗುತ್ತಿದ್ದನು. ಅಕಸ್ಮಾತ್ತಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಿದ್ದನು. ಆಗ
ಪೃಥ್ವಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಸಮವಯಸ್ಕರು ಯಾರೂ ಇರಲಿಲ್ಲ.

13144018a ಸೋಽಸ್ಮದಾವಸಥಂ ಗತ್ವಾ ಶಯ್ಯಾಶ್ಚಾಸ್ತರಣಾನಿ ಚ|

13144018c ಕನ್ಯಾಶ್ಚಾಲಂಕೃತಾ ದಗ್ಧ್ವಾ ತತೋ ವ್ಯಪಗತಃ ಸ್ವಯಮ್||

ಬಹುದಿನಗಳ ವರೆಗೆ ಹೊರಗೆ ಹೋಗಿದ್ದ ಅವನು ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ
ಬಿಡಾರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಹಾಸಿಗೆಯನ್ನೂ, ಹಚ್ಚಡವನ್ನೂ,
ಆಭರಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತೆಯರಾಗಿ ಸೇವೆಗೆ ಸಿದ್ಧರಾಗಿದ್ದ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನೂ
ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿ ಪುನಃ ಹೊರಟುಹೋದನು.

13144019a ಅಥ ಮಾಮಬ್ರವೀದ್ ಭೂಯಃ ಸ ಮುನಿಃ ಸಂಶಿತವ್ರತಃ|

13144019c ಕೃಷ್ಣ ಪಾಯಸಮಿಚ್ಚಾಮಿ ಭೋಕ್ತುಮಿತ್ಯೇವ ಸತ್ವರಃ||

ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನನ್ನ ಬಳಿಬಂದು ಆ ಸಂಶಿತವ್ರತ ಮುನಿಯು “ಕೃಷ್ಣ !
ಈಗಲೇ ನಾನು ಪಾಯಸವನ್ನು ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದನು.

13144020a ಸದೈವ ತು ಮಯಾ ತಸ್ಯ ಚಿತ್ತಜ್ಞೇನ ಗೃಹೇ ಜನಃ|

13144020c ಸರ್ವಾಣ್ಯೇವಾನ್ನಪಾನಾನಿ ಭಕ್ಷ್ಯಾಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚಾಸ್ತಥಾ|

13144020e ಭವಂತು ಸತ್ಕೃತಾನೀತಿ ಪೂರ್ವಮೇವ ಪ್ರಚೋದಿತಃ||

13144021a ತತೋಽಹಂ ಜ್ವಲಮಾನಂ ವೈ ಪಾಯಸಂ ಪ್ರತ್ಯವೇದಯಮ್|

ಅವನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಿಳಿದಿದ್ದ ನಾನು ನನ್ನ ಮನೆಯ ಜನರಿಗೆ ಸರ್ವ
ಅನ್ನ-ಪಾನೀಯಗಳನ್ನೂ, ಭಕ್ಷ್ಯಗಳನ್ನೂ ಮಾಡಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದೆನು.
ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದಂತೆಯೇ ಅವೆಲ್ಲವೂ ಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇದ್ದವು.
ಆದುದರಿಂದ ನಾನು ಅವನಿಗೆ ಬಿಸಿ ಬಿಸಿ ಪಾಯಸವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸಿದೆನು.

13144021c ತದ್ಭುಕ್ತ್ವೈವ ತು ಸ ಕ್ಷಿಪ್ರಂ ತತೋ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್|

13144021e ಕ್ಷಿಪ್ರಮಂಗಾನಿ ಲಿಂಪಸ್ವ ಪಾಯಸೇನೇತಿ ಸ ಸ್ಮ ಹ||

ಬೇಗನೇ ಆ ಪಾಯಸವನ್ನು ಕುಡಿದು ಅವನು ನನಗೆ ಈ
ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು: “ಬೇಗನೇ ಈ ಪಾಯಸವನ್ನು ಲೇಪಿಸಿಕೋ!”

13144022a ಅವಿಮೃಶ್ಚೈವ ಚ ತತಃ ಕೃತವಾನಸ್ಮಿ ತತ್ತಥಾ|

13144022c ತೇನೋಚ್ಚಿಷ್ಟೇನ ಗಾತ್ರಾಣಿ ಶಿರಶ್ಚೈವಾಭ್ಯಮೃಕ್ಷಯಮ್||

ಅದನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೋ ಬೇಡವೋ ಎಂದು ವಿಮರ್ಶಿಸದೇ ನಾನು ಆ
ಎಂಜಲನ್ನು ನನ್ನ ಶರೀರಕ್ಕೂ ತಲೆಗೂ ಲೇಪಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

13144023a ಸ ದದರ್ಶ ತದಾಭ್ಯಾಶೇ ಮಾತರಂ ತೇ ಶುಭಾನನಾಮ್|

13144023c ತಾಮಪಿ ಸ್ಮಯಮಾನಃ ಸ ಪಾಯಸೇನಾಭ್ಯಲೇಪಯತ್||

ಪಕ್ಕದಲ್ಲಿಯೇ ಇದ್ದ ನಿನ್ನ ತಾಯಿ ಶುಭಾನನೆಯನ್ನು ಅವನು
ನೋಡಿದನು. ನಸುನಗುತ್ತಾ ಅವನು ಆ ಪಾಯಸವನ್ನು ಅವಳಿಗೂ
ಕೂಡ ಲೇಪಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿದನು.

13144024a ಮುನಿಃ ಪಾಯಸದಿಗ್ಧಾಂಗೀಂ ರಥೇ ತೂರ್ಣಮಯೋಜಯತ್|

13144024c ತಮಾರುಹ್ಯ ರಥಂ ಚೈವ ನಿಯಯೌ ಸ ಗೃಹಾನ್ಮಮ||

ಆ ಮುನಿಯು ಕೂಡಲೇ ಪಾಯಸದಿಂದ ನೆನೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ಅವಳನ್ನು
ರಥಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿದನು. ಆ ರಥವನ್ನೇರಿ ನನ್ನ ಮನೆಯಿಂದ ಅವನು
ಹೊರಟನು.

13144025a ಅಗ್ನಿವರ್ಣೋ ಜ್ವಲನ್ಧೀಮಾನ್ಸ ದ್ವಿಜೋ ರಥಧುರ್ಯವತ್|

13144025c ಪ್ರತೋದೇನಾತುದದ್ಬಾಲಾಂ ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಮಮ ಪಶ್ಯತಃ||

ಅಗ್ನಿವರ್ಣದಿಂದ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದೀಮಾನ್ ದ್ವಿಜನು ರಥವನ್ನು
ನಡೆಸುತ್ತಾ ಬಾಲೆ ರುಕ್ಮಿಣಿಯನ್ನು ಚಾವಟಿಯಿಂದ
ಹೊಡೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13144026a ನ ಚ ಮೇ ಸ್ತೋಕಮಪ್ಯಾಸೀದ್ಧುಃಖಮೀಷ್ಯಾಕೃತಂ ತದಾ|

13144026c ತತಃ ಸ ರಾಜಮಾರ್ಗೇಣ ಮಹತಾ ನಿಯಯೌ ಬಹಿಃ||

ಆಗ ನನಗೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ದುಃಖವಾಗಲೀ
ಈರ್ಷ್ಯಾಗಲೀ ಉಂಟಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅನಂತರ ಅವನು ಮಹಾ
ರಾಜಮಾರ್ಗದಿಂದ ಹೊರಕ್ಕೆ ಹೋದನು.

13144027a ತದ್ಧೃಷ್ಟ್ವಾ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯಂ ದಾಶಾರ್ಹಾ ಜಾತಮನ್ಯವಃ|

13144027c ತತ್ರಾಜಲ್ಪನ್ಮಿಥಃ ಕೇ ಚಿತ್ಸಮಾಭಾಷ್ಯ ಪರಸ್ಪರಮ್||

ಆ ಮಹದಾಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ದಾಶಾರ್ಹರು ಕುಪಿತರಾದರು.
ಅವರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಪರಸ್ಪರ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡರು:

13144028a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಏವ ಜಾಯೇರನ್ನಾನ್ಯೋ ವರ್ಣಃ ಕಥಂ ಚನ|

13144028c ಕೋ ಹ್ಯೇನಂ ರಥಮಾಸ್ಥಾಯ ಜೀವೇದನ್ಯಃ ಪುಮಾನಿಹ||

“ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟಬೇಕು. ಬೇರೆ ಯಾವ

ವರ್ಣದವರಾಗಿಯೂ ಹುಟ್ಟಬಾರದು. ಇವನಲ್ಲದೇ ಬೇರೆ ಯಾರು
ತಾನೇ ಆ ರಥವನ್ನೇರಿ ಜೀವಿಸಿಯಿದ್ದಾನು?

13144029a ಆಶೀವಿಷವಿಷಂ ತೀಕ್ಷ್ಣಂ ತತಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣತರಂ ವಿಷಮ್.⁸⁶⁷|

13144029c ಬ್ರಹ್ಮಾಶೀವಿಷದಗ್ಧಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಕಶ್ಚಿ ಚ್ಚಿಕಿತ್ಸಕಃ||

ಸರ್ಪದ ವಿಷವು ತೀಕ್ಷ್ಣ. ವಿಷಕ್ಕಿಂತಲೂ ತೀಕ್ಷ್ಣನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ.
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೂಪೀ ವಿಷಸರ್ಪದಿಂದ ಸುಡಲ್ಪಟ್ಟವನಿಗೆ ಯಾವ
ಚಿಕಿತ್ಸೆಯೂ ಇಲ್ಲ.”

13144030a ತಸ್ಮಿನ್ವಜತಿ ದುರ್ಧರ್ಷೇ ಪ್ರಾಸ್ಥಲದುಕ್ಮಿಣೀ ಪಥಿ|

13144030c ತಾಂ ನಾಮರ್ಷಯತ ಶ್ರೀಮಾಂಸ್ತತಸ್ತೂರ್ಣಮಚೋದಯತ್||

ಆ ದುರ್ಧರ್ಷನು ಹೇಗೆ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ
ರುಕ್ಮಿಣಿಯು ಎಡವಿದಳು. ಅದನ್ನು ಸಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾರದೇ ಆ
ಶ್ರೀಮಾನನು ತಕ್ಷಣವೇ ಅವಳನ್ನು ಚಾವಟಿಯಿಂದ ಹೊಡೆದನು.

13144031a ತತಃ ಪರಮಸಂಕ್ರುದ್ಧೋ ರಥಾತ್ ಪ್ರಸ್ಕಂದ್ಯ ಸ ದ್ವಿಜಃ|

13144031c ಪದಾತಿರುತ್ಪಥೇನೈವ ಪ್ರಾಧಾವದ್ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖಃ||

ಅನಂತರ ಪರಮಸಂಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ದ್ವಿಜನು ರಥದಿಂದ ಹಾರಿ
ಪದಾತಿಯಾಗಿಯೇ ದಕ್ಷಿಣಾಮುಖವಾಗಿ ಓಡತೊಡಗಿದನು.

13144032a ತಮುತ್ಪಥೇನ ಧಾವಂತಮನ್ವಧಾವಂ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮಮ್|

13144032c ತಥೈವ ಪಾಯಸಾದಿಗ್ಧಃ ಪ್ರಸೀದ ಭಗವನ್ನಿತಿ||

⁸⁶⁷ ತತಸ್ತೀಕ್ಷ್ಣತರೋ ದ್ವಿಜಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಓಡಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವ ಆ ದ್ವಿಜೋತ್ತಮನನ್ನು ಪಾಯಸದಿಂದ
ಒದ್ದೆಯಾಗಿದ್ದ ನಾನೂ ಕೂಡ ಓಡುತ್ತಾ ಹಿಂಬಾಲಿಸಿ ಹೋಗಿ
“ಭಗವನ್! ಪ್ರಸೀದನಾಗು!” ಎಂದು ಹೇಳಿದೆನು.

13144033a ತತೋ ವಿಲೋಕ್ಯ ತೇಜಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಮಾಮುವಾಚ ಹ|

13144033c ಜಿತಃ ಕ್ರೋಧಸ್ತ್ವಯಾ ಕೃಷ್ಣ ಪ್ರಕೃತ್ಯೈವ ಮಹಾಭುಜ||

ಆಗ ಆ ತೇಜಸ್ವೀ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ನನಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಮಹಾಭುಜ! ಕೃಷ್ಣ! ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ನೀನು ಕ್ರೋಧವನ್ನು
ಗೆದ್ದಿದ್ದೀಯೆ.

13144034a ನ ತೇಽಪರಾಧಮಿಹ ವೈ ದೃಷ್ಟವಾನಸ್ಮಿ ಸುವ್ರತ|

13144034c ಪ್ರೀತೋಽಸ್ಮಿ ತವ ಗೋವಿಂದ ವೃಣು ಕಾಮಾನ್ಯಥೇಪ್ಸಿತಾನ್|

13144034e ಪ್ರಸನ್ನಸ್ಯ ಚ ಮೇ ತಾತ ಪಶ್ಯ ವ್ಯಷ್ಟಿಯರ್ಥಾವಿಧಾ||

ಸುವ್ರತ! ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ನಾನು ಯಾವ ಅಪರಾಧವನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲ.
ಗೋವಿಂದ! ನಿನ್ನ ಮೇಲೆ ನಾನು ಪ್ರೀತನಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಬಯಸಿದ
ವರವನ್ನು ಕೇಳಿಕೋ! ಅಯ್ಯಾ! ನಾನು ಪ್ರಸನ್ನನಾಗಿರುವುದರಿಂದ
ನಿನಗೆ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ಫಲವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು
ನೋಡು.

13144035a ಯಾವದೇವ ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮನ್ನೇ ಭಾವೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ|

13144035c ಯಥೈವಾನ್ನೇ ತಥಾ ತೇಷಾಂ ತ್ವಯಿ ಭಾವೋ ಭವಿಷ್ಯತಿ||

ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಅನ್ನದ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿರುತ್ತದೆಯೋ
ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಅನ್ನದಂತೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲೆಯೂ ಪ್ರೀತಿಯನ್ನಿಡುತ್ತಾರೆ.

13144036a ಯಾವಚ್ಚ ಪುಣ್ಯಾ ಲೋಕೇಷು ತ್ವಯಿ ಕೀರ್ತಿಭರ್ವಿಷ್ಯತಿ|

13144036c ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ತಾವಚ್ಚ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಂ ಪ್ರತಿಪತ್ಸ್ಯ ಸೇ|

13144036e ಸುಪ್ರಿಯಃ ಸರ್ವಲೋಕಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಸಿ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಪುಣ್ಯ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಕೀರ್ತಿಯು ಇರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನೀನು ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ. ಸರ್ವಲೋಕದ ಸುಪ್ರಿಯನಾಗುತ್ತೀಯೆ.

13144037a ಯತ್ತೇ ಭಿನ್ನಂ ಚ ದಗ್ಧಂ ಚ ಯಚ್ಚ ಕಿಂ ಚಿದ್ವಿನಾಶಿತಮ್|

13144037c ಸರ್ವಂ ತಥೈವ ದ್ರಷ್ಟಾಸಿ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ವಾ ಜನಾರ್ದನ||

ಜನಾರ್ದನ! ಯಾವುದು ಒಡೆದುಹೋಗಿದೆಯೋ, ಸುಟ್ಟುಹೋಗಿದೆಯೋ ಮತ್ತು ವಿನಾಶವಾಗಿದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಹಾಗೆಯೇ ಮತ್ತು ಇನ್ನೂ ವಿಶಿಷ್ಟವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೀನು ನೋಡುತ್ತೀಯೆ.

13144038a ಯಾವದೇತತ್ ಪ್ರಲಿಪ್ತಂ ತೇ ಗಾತ್ರೇಷು ಮಧುಸೂದನ|

13144038c ಅತೋ ಮೃತ್ಯುಭಯಂ ನಾಸ್ತಿ ಯಾವದಿಚ್ಛಾ ತವಾಚ್ಯುತ||

ಮಧುಸೂದನ! ನೀನು ಇದನ್ನು ನಿನ್ನ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಬಳಿದುಕೊಂಡಿರುವರಿಂದ ನಿನಗೆ ಮೃತ್ಯುಭಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಅಚ್ಯುತ! ನಿನಗೆ ಇಚ್ಛೆಯಾದಾಗ ಮೃತ್ಯುವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ.

13144039a ನ ತು ಪಾದತಲೇ ಲಿಪ್ತೇ ಕಸ್ಮಾತ್ತೇ ಪುತ್ರಕಾದ್ಯ ವೈ|

13144039c ನೈತನ್ಮೈ ಪ್ರಿಯಮಿತ್ಯೇವ ಸ ಮಾಂ ಪ್ರೀತೋಽಬ್ರವೀತ್ತದಾ|

13144039e ಇತ್ಯುಕ್ತೋಽಹಂ ಶರೀರಂ ಸ್ವಮಪಶ್ಯಂ ಶ್ರೀಸಮಾಯತಮ್||

ಆದರೆ ಪುತ್ರಕ! ಇಂದು ನೀನು ಏಕೆ ಇದನ್ನು ಅಂಗಾಲುಗಳಿಗೆ
ಲೇಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿಲ್ಲ? ⁸⁶⁸ ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಪ್ರೀತನಾದ ಅವನು
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಲೇ ಹೇಳಿದನು. ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದೊಡನೆಯೇ ನನ್ನ
ಶರೀರವು ಅತ್ಯಂತ ಕಾಂತಿಯುಕ್ತವಾದುದನ್ನು ನೋಡಿದೆನು.

13144040a ರುಕ್ಮಿಣೀಂ ಚಾಬ್ರವೀತ್ ಪ್ರೀತಃ ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ವರಂ ಯಶಃ|

13144040c ಕೀರ್ತಿಂ ಚಾನುತ್ತಮಾಂ ಲೋಕೇ ಸಮವಾಪ್ಸ್ಯಸಿ ಶೋಭನೇ||

ಪ್ರೀತನಾಗಿ ಸರ್ವಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠಳಾದ ರುಕ್ಮಿಣಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:
“ಶೋಭನೇ! ಯಶಸ್ಸು, ಕೀರ್ತಿ ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಲೋಕವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತೀಯೆ.

13144041a ನ ತ್ವಾಂ ಜರಾ ವಾ ರೋಗೋ ವಾ ವೈವರ್ಣ್ಯಂ ಚಾಪಿ ಭಾಮಿನಿ|

13144041c ಸ್ಪೃಕ್ಷಂತಿ ಪುಣ್ಯಗಂಧಾ ಚ ಕೃಷ್ಣಮಾರಾಧಯಿಷ್ಯಸಿ||

ಭಾಮಿನೀ! ಮುಪ್ಪಾಗಲೀ, ರೋಗವಾಗಲೀ ಮತ್ತು ವೈವರ್ಣ್ಯವಾಗಲೀ
ನಿನ್ನ ಬಳಿ ಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಪುಣ್ಯಗಂಧಯುಕ್ತಳಾಗಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು
ಆರಾಧಿಸುತ್ತೀಯೆ.

---

⁸⁶⁸ ದುರ್ವಾಸನ ಈ ವರದಿಂದ ಮೈತುಂಬಾ ಪಾಯಸವನ್ನು
ಬಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನ ಶರೀರವು ವಜ್ರಮಯವಾಯಿತೆಂದೂ,
ಅಂಗಾಲುಗಳಿಗೆ ಪಾಯಸವನ್ನು ಬಳಿದುಕೊಳ್ಳದೇ ಇದ್ದುದರಿಂದ ಮುಂದೆ
ಅವನ ಅಂಗಾಲುಗಳಿಗೆ ತಾಗಿದ ಬಾಣದಿಂದಲೇ ಅವನು ಮೃತ್ಯುವನ್ನು
ಹೊಂದಿದನೆಂದೂ ಪ್ರತೀತಿಯಿದೆ.

13144042a ಷೋಡಶಾನಾಂ ಸಹಸ್ರಾಣಾಂ ವಧೂನಾಂ ಕೇಶವಸ್ಯ ಹ|

13144042c ವರಿಷ್ಠಾ ಸಹಲೋಕ್ಯಾ ಚ.⁸⁶⁹ ಕೇಶವಸ್ಯ ಭವಿಷ್ಯಸಿ||

ಕೇಶವನ ಹದಿನಾರು ಸಾವಿರ ಪತ್ನಿಯರಲ್ಲಿ ನೀನು ಶ್ರೇಷ್ಠಳೂ
ಸಹಲೋಕಳೂ ಆಗುವೆ.”

13144043a ತವ ಮಾತರಮಿತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತತೋ ಮಾಂ ಪುನರಬ್ರವೀತ್|

13144043c ಪ್ರಸ್ಥಿತಃ ಸುಮಹಾತೇಜಾ ದುರ್ವಾಸಾ ವಹ್ನಿವಜ್ಜ್ವಲನ್||

ನಿನ್ನ ತಾಯಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಮಹಾತೇಜಸ್ವೀ ದುರ್ವಾಸನು ಹೊರಡುವಾಗ ಪುನಃ ನನಗೆ
ಹೇಳಿದನು:

13144044a ಏಷೈವ ತೇ ಬುದ್ಧಿರಸ್ತು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ ಪ್ರತಿ ಕೇಶವ|

13144044c ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸ ತದಾ ಪುತ್ರ ತತ್ರೈವಾಂತರಧೀಯತ||

“ಕೇಶವ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ನಿನಗೆ ಇದೇ ಬುದ್ಧಿಯು ಇರಲಿ!” ಪುತ್ರ!
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಅವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತರ್ಧಾನನಾದನು.

13144045a ತಸ್ಮಿನ್ನಂತರ್ಹಿತೇ ಚಾಹಮುಪಾಂಶುವ್ರತಮಾದಿಶಮ್|

13144045c ಯತ್ಕಿಂ ಚಿದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಬ್ರೂಯಾತ್ಸರ್ವಂ ಕುರ್ಯಾಮಿತಿ ಪ್ರಭೋ||

ಅಂದಿನಿಂದ ನಾನು ರಹಸ್ಯವಾಗಿ “ಯಾವುದೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಏನೇ
ಹೇಳಿದರೂ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ” ಎಂಬ ಈ ವ್ರತವನ್ನು
ಕೈಗೊಂಡೆನು.

⁸⁶⁹ ವರಿಷ್ಠಾ ಚ ಸಲೋಕ್ಯಾ ಚ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13144046a ಏತದ್ವೈತಮಹಂ ಕೃತ್ವಾ ಮಾತ್ರಾ ತೇ ಸಹ ಪುತ್ರಕ|

13144046c ತತಃ ಪರಮಹೃಷ್ಟಾತ್ಮಾ ಪ್ರಾವಿಶಂ ಗೃಹಮೇವ ಚ||

ಪುತ್ರಕ! ಹೀಗೆ ವ್ರತವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು ನಿನ್ನ ಮಾತೆಯೊಂದಿಗೆ ಪರಮ ಹೃಷ್ಟಾತ್ಮನಾಗಿ ನನ್ನ ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದೆನು.

13144047a ಪ್ರವಿಷ್ಟಮಾತ್ರಶ್ಚ ಗೃಹೇ ಸರ್ವಂ ಪಶ್ಯಾಮಿ ತನ್ನವಮ್|

13144047c ಯದ್ಭಿನ್ನಂ ಯಚ್ಚ ವೈ ದಗ್ಧಂ ತೇನ ವಿಪ್ರೇಣ ಪುತ್ರಕ||

ಪುತ್ರಕ! ಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಕೂಡಲೇ ಆ ವಿಪ್ರನು ಒಡೆದುಹಾಕಿದ್ದ ಮತ್ತು ಸುಟ್ಟುಹಾಕಿದ್ದ ಎಲ್ಲವೂ ಹೊಸತಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದೆನು.

13144048a ತತೋಽಹಂ ವಿಸ್ಮಯಂ ಪ್ರಾಪ್ತಃ ಸರ್ವಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನವಂ ದೃಢಮ್|

13144048c ಅಪೂಜಯಂ ಚ ಮನಸಾ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯ ದ್ವಿಜಂ ತದಾ||

ಅವೆಲ್ಲವೂ ದೃಢವಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ಹೊಸದಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ನೋಡಿ ವಿಸ್ಮಿತನಾದೆನು. ರೌಕ್ಮಿಣೀಯ! ಆಗ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಆ ದ್ವಿಜನನ್ನು ಪೂಜಿಸಿದೆನು.”

13144049a ಇತ್ಯಹಂ ರೌಕ್ಮಿಣೀಯಸ್ಯ ಪೃಚ್ಛತೋ ಭರತರ್ಷಭ|

13144049c ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯಸ್ಯ ಸರ್ವಮಾಖ್ಯಾತವಾಂಸ್ತದಾ||

ಭರತರ್ಷಭ! ರೌಕ್ಮಿಣೀಯನು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಇದನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು. ದ್ವಿಜಮುಖ್ಯನ ಮಾಹಾತ್ಮ್ಯೆಯೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಆಗ ಹೇಳಿದೆನು.

13144050a ತಥಾ ತ್ವಮಪಿ ಕೌಂತೇಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನ್ಸತತಂ ಪ್ರಭೋ|

13144050c ಪೂಜಯಸ್ವ ಮಹಾಭಾಗಾನ್ವಾಗ್ನಿಧಾರ್ವಾನ್ಯೈಶ್ಚ ನಿತ್ಯದಾ||

ಕೌಂತೇಯ ! ಪ್ರಭೋ ! ಹಾಗೆಯೇ ನೀನೂ ಕೂಡ ಸತತವೂ
ಮಹಾಭಾಗ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಮಾತು-ದಾನಗಳಿಂದ
ಪೂಜಿಸು.

13144051a ಏವಂ ವ್ಯುಷ್ಟಿಮಹಂ ಪ್ರಾಪ್ತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಪ್ರಸಾದಜಾಮ್ |
13144051c ಯಚ್ಚ ಮಾಮಾಹ ಭೀಷ್ಮೋಽಯಂ ತತ್ಸತ್ಯಂ ಭರತರ್ಷಭ ||

ಭರತರ್ಷಭ ! ಈ ರೀತಿ ನಾನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಪ್ರಸನ್ನತೆಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ
ಫಲವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿರುವುದು ಸತ್ಯ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ದುವರ್ವಸೋಭಿಕ್ಷಾ ನಾಮ
ಚತುಶ್ಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದುವರ್ವಸೋಭಿಕ್ಷಾ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾನಲ್ಪತ್ನಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೫

ಈಶ್ವರಪ್ರಶಂಸಾ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಶಿವನ ಮಹಾತ್ಮೆಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿದುದು (1-41).

13145001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ |

13145001a ದುವರ್ವಸಸಃ ಪ್ರಸಾದಾತ್ತೇ ಯತ್ತದಾ ಮಧುಸೂದನ |

13145001c ಅವಾಪ್ತಮಿಹ ವಿಜ್ಞಾನಂ ತನ್ಮೈ ವ್ಯಾಖ್ಯಾತುಮರ್ಹಸಿ ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಧುಸೂದನ! ಆಗ ದುರ್ವಾಸನ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ನೀನು ಪಡೆದುಕೊಂಡ ವಿಜ್ಞಾನದ ಕುರಿತು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

13145002a ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಚ ಯತ್ತಸ್ಯ ನಾಮಾನಿ ಚ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13145002c ತತ್ತ್ವತೋ ಜ್ಞಾತುಮಿಚ್ಛಾಮಿ ಸರ್ವಂ ಮತಿಮತಾಂ ವರ||

ಮತಿಮತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಮಹಾಭಾಗ್ಯವನ್ನೂ ನಾಮಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ತತ್ತ್ವತಃ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲು ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.”

13145003 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13145003a ಹಂತ ತೇ ಕಥಯಿಷ್ಯಾಮಿ ನಮಸ್ಕೃತ್ವಾ ಕಪರ್ದಿನೇ|

13145003c ಯದವಾಪ್ತಂ ಮಹಾರಾಜ ಶ್ರೇಯೋ ಯಚ್ಚಾರ್ಜಿತಂ ಯಶಃ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಮಹಾರಾಜ! ನಿಲ್ಲು! ಕಪರ್ದಿನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಅವನಿಂದ ಪಡೆದುಕೊಂಡ ಶ್ರೇಯಸ್ಸು ಮತ್ತು ಯಶಸ್ಸನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ⁸⁷⁰.

13145004a ಪ್ರಯತಃ ಪ್ರಾತರುತ್ಥಾಯ ಯದಧೀಯೇ ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13145004c ಪ್ರಾಂಜಲಿಃ ಶತರುದ್ರೀಯಂ ತನ್ಮೈ ನಿಗದತಃ ಶೃಣು||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ಎದ್ದು ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ ಕೈಚೋಡಿಸಿ

---

⁸⁷⁰ ದುರ್ವಾಸನು ಮಹೇಶ್ವರ ಶಿವನ ಅಂಶಾವತಾರವೆಂದು ಶಿವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತದೆ. ಅದನ್ನೇ ತಿಳಿದಿದ್ದ ಕೃಷ್ಣನು ಇಲ್ಲಿ ದುರ್ವಾಸನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಶಿವನ ಮಹಾತ್ಮ್ಯೆಯನ್ನೇ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಇದೇ ಅಧ್ಯಾಯದ ಶ್ಲೋಕ 35ರಲ್ಲಿ ದುರ್ವಾಸನು ಶಿವನೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಪಾರಾಯಣಮಾಡುವ ಶತರುದ್ರೀಯವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13145005a ಪ್ರಜಾಪತಿಸ್ತತ್ಸಸೃಜೇ ತಪಸೋಽಂತೇ ಮಹಾತಪಾಃ|

13145005c ಶಂಕರಸ್ತ್ವ ಸೃಜತ್ತಾತ ಪ್ರಜಾಃ ಸ್ಥಾವರಜಂಗಮಾಃ||

ತಪಸ್ಸಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾತಪಸ್ವಿ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಇದನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು. ಅಯ್ಯಾ! ಶಂಕರನು ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳನ್ನೂ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿದನು.

13145006a ನಾಸ್ತಿ ಕಿಂ ಚಿತ್ತರಂ ಭೂತಂ ಮಹಾದೇವಾದ್ವಿಶಾಂ ಪತೇ|

13145006c ಇಹ ತ್ರಿಷ್ವಪಿ ಲೋಕೇಷು ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಭವೋ ಹಿ ಸಃ||

ವಿಶಾಂಪತೇ! ಮಹಾದೇವನಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಭೂತವು ಇನ್ನೊಂದಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಮೂರೂ ಲೋಕಗಳ ಭೂತಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನೂ ಅವನೇ.

13145007a ನ ಚೈವೋತ್ಸಹತೇ ಸ್ಥಾತುಂ ಕಶ್ಚಿದಗ್ರೇ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13145007c ನ ಹಿ ಭೂತಂ ಸಮಂ ತೇನ ತ್ರಿಷು ಲೋಕೇಷು ವಿದ್ಯತೇ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಎದಿರು ನಿಲ್ಲಲೂ ಕೂಡ ಯಾರೂ ಸಮರ್ಥರಲ್ಲ. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅವನಿಗೆ ಸಮನಾದ ಯಾರೂ ಇಲ್ಲ.

13145008a ಗಂಧೇನಾಪಿ ಹಿ ಸಂಗ್ರಾಮೇ ತಸ್ಯ ಕ್ರುದ್ಧಸ್ಯ ಶತ್ರುವಃ|

13145008c ವಿಸಂಕ್ಷಾ ಹತಭೂಯಿಷ್ಠಾ ವೇಪಂತಿ ಚ ಪತಂತಿ ಚ||

ಸಂಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಅವನ ವಾಸನೆಯಿಂದಲೇ ಶತ್ರುಗಳು ಮೂರ್ಛಿತರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಮೃತಪ್ರಾಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಗಡಗಡನೆ ನಡಗುತ್ತಾರೆ.

13145009a ಘೋರಂ ಚ ನಿನದಂ ತಸ್ಯ ಪರ್ಜನ್ಯನಿನದೋಪಮಮ್|

13145009c ಶ್ರುತ್ವಾ ವಿದೀರ್ಯೇದ್ಧದಯಂ ದೇವಾನಾಮಪಿ ಸಂಯುಗೇ||

ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮೋಡದ ಗುಡುಗಿನಂತಿರುವ ಅವನ ಘೋರ
ನಿನಾದವನ್ನು ಕೇಳಿಯೇ ದೇವತೆಗಳ ಹೃದಯಗಳೂ ಕೂಡ
ಸೀಳಿಹೋಗುತ್ತವೆ.

13145010a ಯಾಂಶ್ಚ ಘೋರೇಣ ರೂಪೇಣ ಪಶ್ಯೇತ್ಪ್ರದ್ಧಃ ಪಿನಾಕಧೃಕ್|

13145010c ನ ಸುರಾ ನಾಸುರಾ ಲೋಕೇ ನ ಗಂಧರ್ವಾ ನ ಪನ್ನಗಾಃ|

13145010e ಕುಪಿತೇ ಸುಖಮೇಧಂತೇ ತಸ್ಮಿನ್ನಪಿ ಗುಹಾಗತಾಃ||

ಪಿನಾಕಧಾರಿಯು ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ತನ್ನ ಘೋರ ರೂಪದಿಂದ ಯಾರನ್ನು
ನೋಡುತ್ತಾನೋ ಅವರ ಹೃದಯವು ಸೀಳಿಹೋಗುತ್ತದೆ. ಅವನು
ಕುಪಿತನಾದರೆ ಸುರರಾಗಲೀ, ಅಸುರರಾಗಲೀ, ಗಂಧರ್ವರಾಗಲೀ,
ಪನ್ನಗಳಾಗಲೀ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಗುಹೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಕೊಂಡರೂ
ಸುಖಿಗಳಾಗಿರಲಾರರು.

13145011a ಪ್ರಜಾಪತೇಶ್ಚ ದಕ್ಷಸ್ಯ ಯಜತೋ ವಿತತೇ ಕ್ರತೌ|

13145011c ವಿವ್ಯಾಧ ಕುಪಿತೋ ಯಜ್ಞಂ ನಿರ್ಭಯಸ್ತು ಭವಸ್ತದಾ|

13145011e ಧನುಷಾ ಬಾಣಮುತ್ಸ್ರಜ್ಯ ಸಘೋಷಂ ವಿನನಾದ ಚ||

ಪ್ರಜಾಪತಿ ದಕ್ಷನು ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಯಜ್ಞವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ
ಕುಪಿತನಾದ ಭವನು ನಿರ್ಭಯನಾಗಿ ಆ ಯಜ್ಞವನ್ನು
ಧ್ವಂಸಮಾಡಿದನು. ಧನುಸ್ಸಿನಿಂದ ಬಾಣವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಗಂಭೀರ
ಸ್ವರದಿಂದ ಸಿಂಹನಾದ ಮಾಡಿದನು.

13145012a ತೇ ನ ಶರ್ಮ ಕುತಃ ಶಾಂತಿಂ ವಿಷಾದಂ ಲೇಭಿರೇ ಸುರಾಃ|

13145012c ವಿದ್ರುತೇ ಸಹಸಾ ಯಜ್ಞೇ ಕುಪಿತೇ ಚ ಮಹೇಶ್ವರೇ||

ಮಹೇಶ್ವರನು ಕುಪಿತನಾಗಿ ಯಜ್ಞವು ಧ್ವಂಸಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವಾಗ ಸುರರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿಯ ಶಾಂತಿ? ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದೇ ಅವರು ದುಃಖಕ್ಕೀಡಾದರು.

13145013a ತೇನ ಜ್ಯಾತಲಘೋಷೇಣ ಸರ್ವೇ ಲೋಕಾಃ ಸಮಾಕುಲಾಃ|

13145013c ಬಭೂವುರವಶಾಃ ಪಾರ್ಥ ವಿಷೇದುಶ್ಚ ಸುರಾಸುರಾಃ||

ಅವನ ಧನುಷ್ಯೇಂಕಾರದಿಂದ ಸರ್ವ ಲೋಕಗಳೂ ವ್ಯಾಕುಲಗೊಂಡು ಅವಶವಾದವು. ಪಾರ್ಥ ! ಸುರಾಸುರರು ವಿಷಾದಿಸಿದರು.

13145014a ಆಪಶ್ಚುಕ್ಷುಭಿರೇ ಚೈವ ಚಕಂಪೇ ಚ ವಸುಂಧರಾ|

13145014c ವ್ಯದ್ರವನ್ನಿರಯಶ್ಚಾಪಿ ದ್ಯೌಃ ಪಫಾಲ ಚ ಸರ್ವಶಃ||

ಸಮುದ್ರಗಳು ಅಲ್ಲೋಲಕಲ್ಲೋಲಗೊಂಡವು. ವಸುಂಧರೆಯು ಕಂಪಿಸಿತು. ಗಿರಿಗಳು ನಡುಗಿದವು. ಆಕಾಶದ ಎಲ್ಲೆಡೆ ಬಿರುಕುಬಿಟ್ಟಿತು.

13145015a ಅಂಧೇನ ತಮಸಾ ಲೋಕಾಃ ಪ್ರಾವೃತಾ ನ ಚಕಾಶಿರೇ|

13145015c ಪ್ರನಷ್ಟಾ ಜ್ಯೋತಿಷಾಂ ಭಾಶ್ಚ ಸಹ ಸೂರ್ಯೇಣ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ತಮಸ್ಸಿನ ಅಂಧಕಾರದಿಂದ ಲೋಕವೆಲ್ಲಾ ಮುಳುಗಿಹೋಯಿತು. ಗ್ರಹ-ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಬೆಳಕೂ ಸೂರ್ಯನ ಬೆಳಕಿನೊಂದಿಗೆ ನಷ್ಟವಾಗಿ ಹೋದವು.

13145016a ಭೃಶಂ ಭೀತಾಸ್ತತಃ ಶಾಂತಿಂ ಚಕ್ರುಃ ಸ್ವಸ್ತಯನಾನಿ ಚ|

13145016c ಋಷಯಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಮಾತ್ಮನಶ್ಚ ಹಿತೈಷಿಣಃ||

ಅತ್ಯಂತ ಭೀತರಾದ ಋಷಿಗಳು ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಮತ್ತು ತಮ್ಮ
ಹಿತಗಳನ್ನು ಬಯಸಿ ಶಾಂತಿಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಸ್ವಸ್ತಿವಾಚನಗಳನ್ನೂ
ಮಾಡತೊಡಗಿದರು.

13145017a ತತಃ ಸೋಽಭ್ಯದ್ರವದ್ದೇವಾನ್ ಕ್ರುದ್ಧೋ ರೌದ್ರಪರಾಕ್ರಮಃ|

13145017c ಭಗಸ್ಯ ನಯನೇ ಕ್ರುದ್ಧಃ ಪ್ರಹಾರೇಣ ವ್ಯಶಾತಯತ್||

ಆಗ ಕ್ರುದ್ಧನಾದ ಆ ರೌದ್ರಪರಾಕ್ರಮಿಯು ದೇವತೆಗಳನ್ನು
ಓಡಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದನು. ಕ್ರುದ್ಧನಾಗಿ ಅವನು ಭಗನ ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನೇ
ಪ್ರಹರಿಸಿ ಕಿತ್ತುಹಾಕಿದನು.

13145018a ಪೂಷಾಣಂ ಚಾಭಿದುದ್ರಾವ ಪರೇಣ ವಪುಷಾನ್ವಿತಃ|

13145018c ಪುರೋಡಾಶಂ ಭಕ್ಷಯತೋ ದಶನಾನ್ವೈ ವ್ಯಶಾತಯತ್||

ಇನ್ನೊಂದು ರೂಪವನ್ನೇ ತಾಳಿದ್ದ ಶಿವನು ಪುರೋಡಾಶವನ್ನು
ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ ಪೂಷನನ್ನು ಕಾಲ್ನಡುಗೆಯಿಂದಲೇ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ
ಅವನ ಹಲ್ಲುಗಳನ್ನು ಉದುರಿಸಿದನು.

13145019a ತತಃ ಪ್ರಣೇಮುದೇರ್ವಾಸ್ತೇ ವೇಪಮಾನಾಃ ಸ್ಮ ಶಂಕರಮ್|

13145019c ಪುನಶ್ಚ ಸಂದಧೇ ರುದ್ರೋ ದೀಪ್ತಂ ಸುನಿಶಿತಂ ಶರಮ್||

ದೇವತೆಗಳು ನಡುಗುತ್ತಾ ಆ ಶಂಕರನಿಗೆ ಪ್ರಣಾಮಮಾಡತೊಡಗಿದರು.
ರುದ್ರನು ಉರಿಯುತ್ತಿದ್ದ ನಿಶಿತ ಶರವೊಂದನ್ನು ಪುನಃ ಹೂಡಿದನು.

13145020a ರುದ್ರಸ್ಯ ವಿಕ್ರಮಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಭೀತಾ ದೇವಾಃ ಸಹರ್ಷಿಭಿಃ|

13145020c ತತಃ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸುಃ ಶರ್ವಂ ತೇ ವಿಬುಧೋತ್ತಮಾಃ||

ರುದ್ರನ ವಿಕ್ರಮವನ್ನು ನೋಡಿ ಭೀತರಾದ ವಿಭುದೋತ್ತಮ

ದೇವತೆಗಳು ಋಷಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಶರ್ವನನ್ನು
ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸತೊಡಗಿದರು.

13145021a ಜೇಪುಶ್ಚ ಶತರುದ್ರೀಯಂ ದೇವಾಃ ಕೃತ್ವಾಂಜಲಿಂ ತತಃ|

13145021c ಸಂಸ್ತೂಯಮಾನಸ್ತ್ರಿದಶೈಃ ಪ್ರಸಸಾದ ಮಹೇಶ್ವರಃ||

ದೇವತೆಗಳು ಕೈಮುಗಿದುಕೊಂಡು ಶತರುದ್ರೀಯವನ್ನು
ಜಪಿಸತೊಡಗಿದರು. ತ್ರಿದಶರಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮಹೇಶ್ವರನು
ಪ್ರಸನ್ನನಾದನು.

13145022a ರುದ್ರಸ್ಯ ಭಾಗಂ ಯಜ್ಞೇ ಚ ವಿಶಿಷ್ಟಂ ತೇ ತ್ವಕಲ್ಪಯನ್|

13145022c ಭಯೇನ ತ್ರಿದಶಾ ರಾಜನ್ ಶರಣಂ ಚ ಪ್ರಪೇದಿರೇ||

13145023a ತೇನ ಚೈವಾತಿಕೋಪೇನ ಸ ಯಜ್ಞಃ ಸಂಧಿತೋಽಭವತ್|

13145023c ಯದ್ಯಚ್ಚಾಪಿ ಹತಂ ತತ್ರ ತತ್ತಥೈವ ಪ್ರದೀಯತೇ||

ರಾಜನ್! ಅವನ ಅತಿಕೋಪದ ಭಯದಿಂದ ತ್ರಿದಶರು ರುದ್ರನ ಶರಣು
ಹೊಕ್ಕರು. ಯಜ್ಞದಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಹವಿರ್ಭಾಗವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿದರು.
ಅನಂತರ ಆ ಯಜ್ಞವು ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿತು. ಅಲ್ಲಿ ಹತವಾಗಿದ್ದ
ಎಲ್ಲವೂ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡವು.

13145024a ಅಸುರಾಣಾಂ ಪುರಾಣ್ಯಾಸಂಸ್ತ್ರೀಣಿ ವೀರ್ಯವತಾಂ ದಿವಿ|

13145024c ಆಯಸಂ ರಾಜತಂ ಚೈವ ಸೌವರ್ಣಮಪರಂ ತಥಾ||

ವೀರ್ಯವಂತ ಅಸುರರಿಗೆ ದಿವಿಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಪುರಗಳಿದ್ದವು: ಉಕ್ಕಿನ,
ಬೆಳ್ಳಿಯ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಚಿನ್ನದ ಪುರಗಳು.

13145025a ನಾಶಕತ್ತಾನಿ ಮಘವಾ ಭೇತ್ತುಂ ಸರ್ವಾಯುಧೈರಪಿ|

13145025c ಅಥ ಸರ್ವೇಽಮರಾ ರುದ್ರಂ ಜಗ್ನುಃ ಶರಣಮರ್ದಿತಾಃ||

ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸರ್ವಾ ಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ದುಃಖಿತರಾದ ಸರ್ವ ಅಮರರೂ ರುದ್ರನಿಗೆ ಶರಣುಹೋದರು.

13145026a ತತ ಊಚುರ್ಮಹಾತ್ಮಾನೋ ದೇವಾಃ ಸರ್ವೇ ಸಮಾಗತಾಃ|

13145026c ರುದ್ರ ರೌದ್ರಾ ಭವಿಷ್ಯಂತಿ ಪಶವಃ ಸರ್ವಕರ್ಮಸು|

13145026e ಜಹಿ ದೈತ್ಯಾನ್ನಹ ಪುರೈಲೋಕಾಂಸ್ತ್ರಾಯಸ್ವ ಮಾನದ||

ಸರ್ವ ಮಹಾತ್ಮಾ ದೇವತೆಗಳೂ ಒಂದಾಗಿ ಹೇಳಿದರು: “ರುದ್ರ! ಆ ದೈತ್ಯರು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಶುಗಳಂತೆ ರೌದ್ರರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮಾನದ! ಪುರಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ದೈತ್ಯರನ್ನು ಸಂಹರಿಸಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸು!”

13145027a ಸ ತಥೋಕ್ತಸ್ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ವಿಷ್ಣುಂ ಕೃತ್ವಾ ಶರೋತ್ತಮಮ್|

13145027c ಶಲ್ಯಮಗ್ನಿಂ ತಥಾ ಕೃತ್ವಾ ಪುಂಖಿಂ ವೈವಸ್ವತಂ ಯಮಮ್|

13145027e ವೇದಾನ್ಚ ತ್ವಾ ಧನುಃ ಸರ್ವಾನ್ ಜ್ಯಾಂ ಚ ಸಾವಿತ್ರಿಮುತ್ತಮಾಮ್||

13145028a ದೇವಾನ್ರಥವರಂ ಕೃತ್ವಾ ವಿನಿಯುಜ್ಯ ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13145028c ತ್ರಿಪರ್ವಣಾ ತ್ರಿಶಲ್ಯೇನ ತೇನ ತಾನಿ ಬಿಭೇದ ಸಃ||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ರುದ್ರನು ವಿಷ್ಣುವನ್ನು ಉತ್ತಮಶರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಬಾಣದ ತುದಿಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ವೈವಸ್ವತ ಯಮನನ್ನು ಬಾಣದ ರೆಕ್ಕೆಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ, ಸರ್ವ ವೇದಗಳನ್ನು ಧನುಸ್ಸನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಸಾವಿತ್ರಿಯನ್ನು ಉತ್ತಮ ಶಿಂಜಿನಿಯನ್ನಾಗಿಯೂ, ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಶ್ರೇಷ್ಠ

ರಥವನ್ನಾಗಿಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ರಥದಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಿ,
ಮೂರು ಗಿಣ್ಣುಗಳಿದ್ದ ಮೂರು ಅಗ್ನಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರದಿಂದ ಆ
ಪುರಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿದನು.

13145029a ಶರೇಣಾದಿತ್ಯವರ್ಣೇನ ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಮತೇಜಸಾ|

13145029c ತೇಽಸುರಾಃ ಸಪುರಾಸ್ತತ್ರ ದಗ್ಧಾ ರುದ್ರೇಣ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಆದಿತ್ಯವರ್ಣದ ಕಾಲಾಗ್ನಿಸಮತೇಜಸ್ಸಿನ ಶರದಿಂದ ರುದ್ರನು
ಪುರಗಳೊಂದಿಗೆ ಆ ಅಸುರರನ್ನು ಸುಟ್ಟು ಭಸ್ಮಮಾಡಿದನು.

13145030a ತಂ ಚೈವಾಂಕಗತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ಬಾಲಂ ಪಂಚಶಿಖಂ ಪುನಃ|

13145030c ಉಮಾ ಜಿಜ್ಞಾಸಮಾನಾ ವೈ ಕೋಽಯಮಿತ್ಯಬ್ರವೀತ್ತದಾ||

ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ಪಂಚಶಿಖೆಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಬಾಲಕನ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವನು
ಉಮೆಯ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡಾಗ ಅವಳು ಇವನು
ಯಾರೆಂದು ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮಾಡುತ್ತಾ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದಳು.

13145031a ಅಸೂಯತಶ್ಚ ಶಕ್ರಸ್ಯ ವಜ್ರೇಣ ಪ್ರಹರಿಷ್ಯತಃ|

13145031c ಸವಜ್ರಂ ಸ್ತಂಭಯಾಮಾಸ ತಂ ಬಾಹುಂ ಪರಿಘೋಪಮಮ್||

ಅಸೂಯಾಪರನಾದ ಶಕ್ರನು ಅವನನ್ನು ವಜ್ರದಿಂದ ಪ್ರಹರಿಸಲು
ರುದ್ರನು ವಜ್ರದೊಂದಿಗೆ ಅವನ ಪರಿಘೋಪಮ ಬಾಹುವನ್ನೂ
ಸ್ತಂಭಗೊಳಿಸಿದನು.

13145032a ನ ಸಂಬುಬುಧಿರೇ ಚೈನಂ ದೇವಾಸ್ತಂ ಭುವನೇಶ್ವರಮ್|

13145032c ಸಪ್ರಜಾಪತಯಃ ಸರ್ವೇ ತಸ್ಮಿನ್ಮುಮುಹುರೀಶ್ವರೇ||

ಪ್ರಜಾಪತಿಯೂ ಕೂಡಿ ಅಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲರೂ ಈಶ್ವರನಿಂದ

ಮೋಹಿತರಾಗಿ ಪಂಚಶಿಖ ಬಾಲಕನಾಗಿ ಕುಳಿತಿದ್ದ ಭುವನೇಶ್ವರನನ್ನು
ಯಾರೆಂದು ತಿಳಿಯದಾದರು.

13145033a ತತೋ ಧ್ಯಾತ್ವಾಥ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮಾ ತಮಮಿತೌಜಸಮ್||

13145033c ಅಯಂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಇತಿ ಜ್ಞಾತ್ವಾ ವವಂದೇ ತಮುಮಾಪತಿಮ್||

ಆಗ ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮನು ಧ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ಇವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂದು
ತಿಳಿದು ಆ ಅಮಿತೌಜಸ ಉಮಾಪತಿಯನ್ನು ವಂದಿಸಿದನು.

13145034a ತತಃ ಪ್ರಸಾದಯಾಮಾಸುರುಮಾಂ ರುದ್ರಂ ಚ ತೇ ಸುರಾಃ|

13145034c ಬಭೂವ ಸ ತದಾ ಬಾಹುರ್ಬಲಹಂತುರ್ಯಥಾ ಪುರಾ||

ಅನಂತರ ಸುರರು ಉಮೆ ಮತ್ತು ರುದ್ರರನ್ನು ಪ್ರಸನ್ನಗೊಳಿಸಿದರು. ಆಗ
ಬಲಹಂತಕ ಇಂದ್ರನ ಬಾಹುವು ಮೊದಲಿನಂತೆಯೇ ಆಯಿತು.

13145035a ಸ ಚಾಪಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋ ಭೂತ್ವಾ ದುರ್ವಾಸಾ ನಾಮ ವೀರ್ಯವಾನ್|

13145035c ದ್ವಾರವತ್ಯಾಂ ಮಮ ಗೃಹೇ ಚಿರಂ ಕಾಲಮುಪಾವಸತ್||

ಅವನೇ ದುರ್ವಾಸಾ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಾಗಿ
ದ್ವಾರವತಿಯ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ವಾಸಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದನು.

13145036a ವಿಪ್ರಕಾರಾನ್ ಪ್ರಯುಂಕ್ತೇ ಸ್ಮ ಸುಬಹೂನ್ಮಮ ವೇಶ್ಮನಿ|

13145036c ತಾನುದಾರತಯಾ ಚಾಹಮಕ್ಷಮಂ ತಸ್ಯ ದುಃಸಹಮ್||

ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ಅವನು ನನಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ
ಮತ್ತು ಸಹಿಸಲು ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಅನೇಕ ಅಪ್ರಿಯ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು
ಮಾಡಿದನು. ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಉದಾರತೆಯಿಂದ
ಸಹಿಸಿಕೊಂಡೆನು.

87113145037a ಸ ದೇವೇಂದ್ರಶ್ಚ ವಾಯುಶ್ಚ ಸೋಽಶ್ವಿನೌ ಸ ಚ ವಿದ್ಯುತಃ|

13145037c ಸ ಚಂದ್ರಮಾಃ ಸ ಚೇಶಾನಃ ಸ ಸೂರ್ಯೋ ವರುಣಶ್ಚ ಸಃ||

ಅವನೇ ದೇವೇಂದ್ರ, ವಾಯು, ಅಶ್ವಿನಿಯರು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್. ಅವನೇ ಚಂದ್ರಮ, ಈಶಾನ, ಸೂರ್ಯ ಮತ್ತು ವರುಣನೂ ಕೂಡ.

13145038a ಸ ಕಾಲಃ ಸೋಽಂತಕೋ ಮೃತ್ಯುಃ ಸ ತಮೋ ರಾತ್ರ್ಯಹಾನಿ ಚ|

13145038c ಮಾಸಾರ್ಥಮಾಸಾ ಋತವಃ ಸಂಧ್ಯೇ ಸಂವತ್ಸರಶ್ಚ ಸಃ||

ಅವನೇ ಕಾಲ, ಅಂತಕ, ಮೃತ್ಯು, ತಮಸ್ಸು ಮತ್ತು ದಿನ-ರಾತ್ರಿಗಳು. ಅವನೇ ಮಾಸ, ಪಕ್ಷ, ಋತುಗಳು, ಸಂಧ್ಯಾ ಮತ್ತು ಸಂವತ್ಸರ ಕೂಡ.

13145039a ಸ ಧಾತಾ ಸ ವಿಧಾತಾ ಚ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾ ಸ ಸರ್ವ ವಿತ್|

13145039c ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ದಿಶಶ್ಚೈವ ಪ್ರದಿಶೋಽಥ ಗ್ರಹಾಸ್ತಥಾ|

13145039e ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿ ರಮೇಯಾತ್ಮಾ ಭಗವಾನಮಿತದ್ಯುತಿಃ||

ಅವನೇ ಧಾತಾ, ವಿಧಾತಾ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ಮತ್ತು ಸರ್ವವನ್ನೂ ತಿಳಿದವನು. ಅವನೇ ನಕ್ಷತ್ರಗಳು, ದಿಕ್ಕುಗಳು, ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಗ್ರಹಗಳು ಕೂಡ. ಆ ಭಗವಾನನು ವಿಶ್ವಮೂರ್ತಿ, ಅಮೇಯಾತ್ಮ ಮತ್ತು ಅಮಿತದ್ಯುತಿಯು.

13145040a ಏಕಧಾ ಚ ದ್ವಿಧಾ ತ್ರೈವ ಬಹುಧಾ ಚ ಸ ಏವ ಚ|

13145040c ಶತಧಾ ಸಹಸ್ರಧಾ ಚೈವ ತಥಾ ಶತಸಹಸ್ರಧಾ||

ಅವನೇ ಏಕರೂಪನು. ದ್ವಿರೂಪನು. ಮತ್ತು ಬಹುರೂಪನು. ಅವನಿಗೆ

---

871 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಸ ವೈ ರುದ್ರಃ ಸ ಚ ಶಿವಃ ಸೋಽಗ್ನಿಃ ಸರ್ವಃ ಸ ಸರ್ವಜಿತ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ/ಗೀತಾ ಪ್ರೆಸ್).

ನೂರು ರೂಪಗಳಿಗೆ. ಸಹಸ್ರ ರೂಪಗಳಿವೆ ಮತ್ತು ನೂರು ಸಾವಿರ ರೂಪಗಳಿವೆ.

13145041a ಈದ್ಯಶಃ ಸ ಮಹಾದೇವೋ ಭೂಯಶ್ಚ ಭಗವಾನತಃ|

13145041c ನ ಹಿ ಶಕ್ಯಾ ಗುಣಾ ವಕ್ತುಮಪಿ ವರ್ಷಶತ್ಯೈರಪಿ||

ಆ ಮಹಾದೇವನು ಇಂಥವನು ಮತ್ತು ಇನ್ನುಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಭಾವಶಾಲಿಯು. ನೂರುವರ್ಷಗಳಾದರೂ ಅವನ ಗುಣಗಳನ್ನು ಹೇಳಲು ಶಕ್ಯವಿಲ್ಲ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಈಶ್ವರಪ್ರಶಂಸಾ ನಾಮ
ಪಂಚಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೈದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೬

ಕೃಷ್ಣನು ರುದ್ರನ ಮಹಾತ್ಮೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದುದು (1-29).

13146001 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13146001a ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮಹಾಬಾಹೋ ಮಹಾಭಾಗ್ಯಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13146001c ರುದ್ರಾಯ ಬಹುರೂಪಾಯ ಬಹುನಾಮ್ನೇ ನಿಬೋಧ ಮೇ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಮಹಾಬಾಹೋ!
ಬಹುರೂಪನಾದ, ಬಹುನಾಮಕನಾದ ಮಹಾತ್ಮ ರುದ್ರನ

ಮಹಾಭಾಗ್ಯವನ್ನು ನನ್ನಿಂದ ಕೇಳು.

13146002a ವದಂತ್ಯಗ್ನಿಂ ಮಹಾದೇವಂ ತಥಾ ಸ್ಥಾಣುಂ ಮಹೇಶ್ವರಮ್|

13146002c ಏಕಾಕ್ಷಂ ತ್ರ್ಯಂಬಕಂ ಚೈವ ವಿಶ್ವರೂಪಂ ಶಿವಂ ತಥಾ||

ಮಹಾದೇವ ಮಹೇಶ್ವರನನ್ನು ಅಗ್ನಿಯೆಂದೂ, ಏಕಾಕ್ಷನೆಂದೂ,
ತ್ರ್ಯಂಬಕನೆಂದೂ, ಸ್ಥಾಣುವೆಂದೂ, ವಿಶ್ವರೂಪನೆಂದೂ ಮತ್ತು
ಶಿವನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146003a ದ್ವೇ ತನೂ ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ವೇದಜ್ಞಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ವಿದುಃ|

13146003c ಘೋರಾಮನ್ಯಾಂ ಶಿವಾಮನ್ಯಾಂ ತೇ ತನೂ ಬಹುಧಾ ಪುನಃ||

ವೇದಜ್ಞ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆ ದೇವನಿಗೆ ಎರಡು ತನುಗಳಿವೆಯೆಂದು
ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಒಂದು ಘೋರಾ ಮತ್ತು ಇನ್ನೊಂದು ಶಿವಾ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
ಪುನಃ ಅನೇಕ ಭೇದಗಳಿವೆ.

13146004a ಉಗ್ರಾ ಘೋರಾ ತನೂರ್ಯಸ್ಯ ಸೋಽಗ್ನಿರ್ವಿದ್ಯುತ್ಸ ಭಾಸ್ಕರಃ|

13146004c ಶಿವಾ ಸೌಮ್ಯಾ ಚ ಯಾ ತಸ್ಯ ಧರ್ಮಸ್ವಾಪೋಽಥ ಚಂದ್ರಮಾಃ||

ಅವನ ಉಗ್ರ ಘೋರ ಶರೀರವು ಅಗ್ನಿ, ವಿದ್ಯುತ್ ಮತ್ತು ಭಾಸ್ಕರನ
ರೂಪಗಳಲ್ಲಿವೆ. ಸೌಮ್ಯ ಶಿವಾ ಶರೀರವು ಧರ್ಮ, ಜಲ ಮತ್ತು ಚಂದ್ರರ
ರೂಪಗಳಲ್ಲಿದೆ.

13146005a ಆತ್ಮನೋಽರ್ಥಂ ತು ತಸ್ಯಾಗ್ನಿರುಚ್ಯತೇ ಭರತರ್ಷಭ.⁸⁷²|

13146005c ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಚರತೈಷ.⁸⁷³ ಶಿವಾ ಯಾಸ್ಯ ತನುಸ್ತಥಾ||

⁸⁷² ಸೋಮೋಽರ್ಥಂ ಪುನರುಚ್ಯತೇ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁷³ ಚರತೈಕಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಭರತರ್ಷಭ! ಅವನ ಅರ್ಧ ಆತ್ಮವನ್ನು ಅಗ್ನಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
ಅವನ ಶಿವಾ ಎಂಬ ಇನ್ನೊಂದು ಅರ್ಧವು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು
ಪಾಲಿಸುತ್ತದೆ.

13146006a ಯಾಸ್ಯ ಘೋರತಮಾ ಮೂರ್ತಿರ್ಜಗತ್ಸಂಹರತೇ ತಯಾ|

13146006c ಈಶ್ವರತ್ವಾನ್ಮಹತ್ತ್ವಾಚ್ಚ ಮಹೇಶ್ವರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಅವನ ಘೋರತಮ ಮೂರ್ತಿಯು ಜಗತ್ತನ್ನು ಸಂಹರಿಸುತ್ತದೆ.
ಅವನಲ್ಲಿರುವ ಈಶ್ವರತ್ವ ಮತ್ತು ಮಹತ್ವಗಳಿಂದಾಗಿ ಅವನು
ಮಹೇಶ್ವರನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ.

13146007a ಯನ್ನೀರ್ಧಹತಿ ಯತ್ತೀಕ್ಷೋ ಯದುಗ್ರೋ ಯತ್ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13146007c ಮಾಂಸಶೋಣಿತಮಜ್ಜಾದೋ ಯತ್ತತೋ ರುದ್ರ ಉಚ್ಯತೇ||

ದಹಿಸುವುದರಿಂದ, ತೀಕ್ಷ್ಣನೂ, ಪ್ರತಾಪವಾನನೂ, ಮಾಂಸ-ರಕ್ತಗಳನ್ನು
ಭುಂಜಿಸುವವನೂ ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ರುದ್ರ ಎಂದು
ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146008a ದೇವಾನಾಂ ಸುಮಹಾನ್ಯಚ್ಚ ಯಚ್ಚಾಸ್ಯ ವಿಷಯೋ ಮಹಾನ್|

13146008c ಯಚ್ಚ ವಿಶ್ವಂ ಮಹತ್ಪಾತಿ ಮಹಾದೇವಸ್ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಮಹತ್ವದ ವಿಷಯವನ್ನು
ಹೊಂದಿರುವುದರಿಂದ, ಮತ್ತು ಮಹಾವಿಶ್ವವನ್ನು
ಸಂರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಮಹಾದೇವನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

874^{13146009a} ಸಮೇಧಯತಿ ಯನ್ನಿತ್ಯಂ ಸರ್ವಾರ್ಥಾನ್ ಸರ್ವಕರ್ಮಭಿಃ|

13146009c ಶಿವಮಿಚ್ಛನ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಂ ತಸ್ಮಾದೇಷ ಶಿವಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಸರ್ವರಿಗೂ ಸರ್ವಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿರುವನಾದುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲ ಮನುಷ್ಯರಿಗೂ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನೇ ಬಯಸುವವನಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಶಿವನೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146010a ದಹತ್ಯೂರ್ಧ್ವಂ ಸ್ಥಿತೋ ಯಚ್ಚ ಪ್ರಾಣೋತ್ಪತ್ತಿಃ ಸ್ಥಿತಿಶ್ಚ ಯತ್.⁸⁷⁵|

13146010c ಸ್ಥಿರಲಿಂಗಶ್ಚ ಯನ್ನಿತ್ಯಂ ತಸ್ಮಾತ್ ಸ್ಥಾನುರಿತಿ ಸ್ಮೃತಃ||

ಊರ್ಧ್ವಭಾಗದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪ್ರಾಣೋತ್ಪತ್ತಿ ಮತ್ತು ಸ್ಥಿತಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ಥಿರಲಿಂಗನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸ್ಥಾನು ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146011a ಯದಸ್ಯ ಬಹುಧಾ ರೂಪಂ ಭೂತಂ ಭವ್ಯಂ ಭವತ್ತಥಾ|

13146011c ಸ್ಥಾವರಂ ಜಂಗಮಂ ಚೈವ ಬಹುರೂಪಸ್ತತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಭೂತ-ಭವಿಷ್ಯ-ವರ್ತಮಾನಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ರೂಪದ ಸ್ಥಾವರ-ಜಂಗಮಗಳಾಗಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವುದರಿಂದ ಅವನು ಬಹುರೂಪನೆಂದಾದನು.

13146012a ಧೂಮ್ರಂ ರೂಪಂ ಚ ಯತ್ತಸ್ಯ ಧೂರ್ಜಟೀತ್ಯತ ಉಚ್ಯತೇ|

874 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ: ಧೂಮ್ರರೂಪಂ ಚ ಯತ್ತಸ್ಯ ಧೂರ್ಜಟೀತ್ಯತ ಉಚ್ಯತೇ|

875 ಪ್ರಾಣಾನ್ಮುಣಾಂ ಸ್ಥಿರಶ್ಚ ಯತ್| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13146012c ವಿಶ್ವೇ ದೇವಾಶ್ಚ ಯತ್ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಶ್ಚರೂಪಸ್ತುತಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಅವನ ಜಟಿಯು ಧೂಮ್ರವರ್ಣದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಧೂರ್ಜಟೀ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಸಮಸ್ತ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ವಿಶ್ವರೂಪನೆಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146013a ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷೋಽಯುತಾಕ್ಷೋ ವಾ ಸರ್ವತೋಕ್ಷಿಮಯೋಽಪಿ ವಾ|

13146013c ಚಕ್ಷುಷಃ ಪ್ರಭವಸ್ತೇಜೋ ನಾಸ್ತ್ಯಂತೋಽಥಾಸ್ಯ ಚಕ್ಷುಷಾಮ್||

ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ತೇಜಸ್ಸು ಹೊರಹೊಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಅವನ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಕೊನೆ ಎಂಬುದೇ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು ಸಹಸ್ರಾಕ್ಷ, ಆಯುತಾಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸರ್ವತೋಕ್ಷಿಮಯ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146014a ಸರ್ವಥಾ ಯತ್ಪಶೂನ್ ಪಾತಿ ತೈಶ್ಚ ಯದ್ರಮತೇ ಪುನಃ|

13146014c ತೇಷಾಮಧಿಪತಿಯಚ್ಚ ತಸ್ಮಾತ್ಪಶುಪತಿಃ ಸ್ಮೃತಃ||

ಸರ್ವರೀತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪಶುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದರಿಂದ ಮತ್ತು ಪಶುಗಳೊಂದಿಗೆ ರಮಿಸುವುದರಿಂದ ಆ ಪಶುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದವನನ್ನು ಪಶುಪತಿಯೆಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146015a ನಿತ್ಯೇನ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯೇಣ ಲಿಂಗಮಸ್ಯ ಯದಾ ಸ್ಥಿತಮ್|

13146015c ಮಹಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಲೋಕಾಶ್ಚ ಮಹೇಶ್ವರ ಇತಿ ಸ್ಮೃತಃ⁸⁷⁶||

ನಿತ್ಯವೂ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವನ್ನು ಪರಿಪಾಲಿಸಿಕೊಂಡು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿತನಾಗಿರುವ ಅವನ ಲೋಕವು ಮಹತ್ತರವಾದುದರಿಂದ ಅವನನ್ನು

⁸⁷⁶ ಮಹಯಂತ್ಯಸ್ಯ ಲೋಕಾಶ್ಚ ಪ್ರಿಯಂ ಹ್ಯೇತನ್ಮಹಾತ್ಮನಃ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಮಹೇಶ್ವರ ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146016a ವಿಗ್ರಹಂ ಪೂಜಯೇದ್ಯೋ ವೈ ಲಿಂಗಂ ವಾಪಿ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13146016c ಲಿಂಗಂ ಪೂಜಯಿತಾ ನಿತ್ಯಂ ಮಹತೀಂ ಶ್ರಿಯಮಶ್ನುತೇ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಮತ್ತು ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರಲ್ಲಿ
ನಿತ್ಯವೂ ಲಿಂಗವನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವನು ಮಹಾ ಶ್ರೀಯನ್ನು
ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13146017a ಋಷಯಶ್ಚಾಪಿ ದೇವಾಶ್ಚ ಗಂಧರ್ವಾಪ್ಸರಸಸ್ತಥಾ|

13146017c ಲಿಂಗಮೇವಾರ್ಚಯಂತಿ ಸ್ಮ ಯತ್ತದೂರ್ಧ್ವಂ ಸಮಾಸ್ಥಿತಮ್||

ಋಷಿಗಳೂ, ದೇವತೆಗಳೂ, ಗಂಧರ್ವ-ಅಪ್ಸರೆಯರೂ ಕೂಡ
ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿರುವ ಲಿಂಗವನ್ನೇ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಾರೆ.

13146018a ಪೂಜ್ಯಮಾನೇ ತತಸ್ತಸ್ಮಿನ್ಮೋದತೇ ಸ ಮಹೇಶ್ವರಃ|

13146018c ಸುಖಂ ದದಾತಿ ಪ್ರೀತಾತ್ಮಾ ಭಕ್ತಾನಾಂ ಭಕ್ತವತ್ಸಲಃ||

ಅವನನ್ನು ಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಪೂಜಿಸುವುದರಿಂದ ಮಹೇಶ್ವರನು
ಸಂತುಷ್ಟನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಆ ಭಕ್ತವತ್ಸಲನು ಪ್ರೀತಾತ್ಮನಾಗಿ ಭಕ್ತರಿಗೆ
ಸುಖವನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

13146019a ಏಷ ಏವ ಶ್ಮಶಾನೇಷು ದೇವೋ ವಸತಿ ನಿತ್ಯಶಃ⁸⁷⁷|

13146019c ಯಜಂತೇ ತಂ ಜನಾಸ್ತತ್ರ ವೀರಸ್ಥಾನನಿಷೇವಿಣಮ್||

ಆ ದೇವನೇ ನಿತ್ಯವೂ ಶ್ಮಶಾನಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಲ್ಲಿ

---

⁸⁷⁷ ನಿರ್ದಹನ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಅವನನ್ನು ಪೂಜಿಸುವವರು ವೀರರು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13146020a ವಿಷಮಸ್ಥಃ⁸⁷⁸ ಶರೀರೇಷು ಸ ಮೃತ್ಯುಃ ಪ್ರಾಣಿನಾಮಿಹ|

13146020c ಸ ಚ ವಾಯುಃ ಶರೀರೇಷು ಪ್ರಾಣೋಽಪಾನಃ ಶರೀರಿಣಾಮ್||

ಅವನು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷಮಸ್ಥ ಮೃತ್ಯುವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅವನು ಶರೀರಗಳ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣ-ಅಪಾನ ವಾಯುವಾಗಿಯೂ
ಇರುತ್ತಾನೆ.

13146021a ತಸ್ಯ ಘೋರಾಣಿ ರೂಪಾಣಿ ದೀಪ್ತಾನಿ ಚ ಬಹೂನಿ ಚ|

13146021c ಲೋಕೇ ಯಾನ್ಯಸ್ಯ ಪೂಜ್ಯಂತೇ ವಿಪ್ರಾಸ್ತಾನಿ ವಿದುರ್ಬುಧಾಃ||

ಅವನಿಗೆ ಅನೇಕ ಘೋರ ದೀಪ್ತ ರೂಪಗಳನ್ನು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಜನರು
ಪೂಜಿಸುತ್ತಾರೆ. ವಿದ್ವಾಂಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಆ ರೂಪಗಳನ್ನು
ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.

13146022a ನಾಮಧೇಯಾನಿ ವೇದೇಷು⁸⁷⁹ ಬಹೂನ್ಯಸ್ಯ ಯಥಾರ್ಥತಃ|

13146022c ನಿರುಚ್ಯಂತೇ ಮಹತ್ತ್ವಾ ಚ್ಚ ವಿಭುತ್ವಾತ್ಕರ್ಮಭಿಸ್ತಥಾ||

ಅವನ ಮಹತ್ವ, ವಿಭುತ್ವ ಮತ್ತು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿ
ಸೂಚಿಸುವ ಅನೇಕ ನಾಮಧೇಯಗಳು ವೇದಗಳಲ್ಲಿವೆ.

13146023a ವೇದೇ ಚಾಸ್ಯ ವಿದುರ್ವಿಪ್ರಾಃ ಶತರುದ್ರೀಯಮುತ್ತಮಮ್|

---

⁸⁷⁸ ವಿಷಯಸ್ಥಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁷⁹ ದೇವೇಷು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13146023c ವ್ಯಾಸಾದನಂತರಂ.⁸⁸⁰ ಯಚ್ಚಾಪ್ಯುಪಸ್ಥಾನಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ವೇದದಲ್ಲಿರುವ ಇವನ ಉತ್ತಮ ಶತರುದ್ರೀಯವನ್ನು ವಿಪ್ರರು ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ. ವ್ಯಾಸನೂ ಈ ಮಹಾತ್ಮನ ಸ್ತುತಿಗೈದಿದ್ದಾನೆ.

13146024a ಪ್ರದಾತಾ ಸರ್ವಲೋಕಾನಾಂ ವಿಶ್ವಂ ಚಾಪ್ಯುಚ್ಯತೇ ಮಹತ್|

13146024c ಜ್ಯೇಷ್ಠಭೂತಂ ವದಂತ್ಯೇನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಋಷಯೋಽಪರೇ||

ಅವನು ಸರ್ವಲೋಕಗಳಿಗೂ ನೀಡುವವನು. ಈ ಮಹಾ ವಿಶ್ವವು ಅವನೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಇತರ ಋಷಿಗಳು ಅವನನ್ನು ಜ್ಯೇಷ್ಠಭೂತನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13146025a ಪ್ರಥಮೋ ಹ್ಯೇಷ ದೇವಾನಾಂ ಮುಖಾದಗ್ನಿರಜಾಯತ|

13146025c ಗ್ರಹೈರ್ಬಹುವಿಧೈಃ ಪ್ರಾಣಾನ್ಸಂದುದ್ಧಾನುತ್ಸ್ರಜತ್ಯಪಿ||

ಇವನು ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರಥಮನು. ಇವನ ಮುಖದಿಂದ ಅಗ್ನಿಯು ಹುಟ್ಟಿದನು. ಗ್ರಹಗಳ ಬಹುವಿಧದ ಬಾಧೆಗೊಳಗಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ಇವನು ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರುಮಾಡುತ್ತಾನೆ.

13146026a ಸ ಮೋಚಯತಿ.⁸⁸¹ ಪುಣ್ಯಾತ್ಮಾ ಶರಣ್ಯಃ ಶರಣಾಗತಾನ್|

13146026c ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಮೈಶ್ವರ್ಯಂ ವಿತ್ತಂ ಕಾಮಾಂಶ್ಚ ಪುಷ್ಕಲಾನ್||

ಪುಣ್ಯಾತ್ಮನೂ ಶರಣ್ಯನೂ ಆದ ಅವನು ಶರಣಾಗತರಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವನ್ನೀಯುತ್ತಾನೆ. ಅವರಿಗೆ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯವನ್ನೂ

---

⁸⁸⁰ ವ್ಯಾಸೇನೋಕ್ತಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁸¹ ವಿಮುಂಚತಿ ನ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನೂ ಮತ್ತು ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಪುಷ್ಕಲ ವಿತ್ತವನ್ನೂ ನೀಡುತ್ತಾನೆ.

13146027a ಸ ದದಾತಿ ಮನುಷ್ಯೇಭ್ಯಃ ಸ ಏವಾಕ್ಷಿಪತೇ ಪುನಃ|

13146027c ಶಕ್ರಾದಿಷು ಚ ದೇವೇಷು ತಸ್ಯ ಚೈಶ್ವರ್ಯಮುಚ್ಯತೇ||

ಅವನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಕೊಡುತ್ತಾನೆ ಮತ್ತು ಪುನಃ

ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಶಕ್ರಾದಿ ದೇವತೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಐಶ್ವರ್ಯವೂ ಅವನದ್ದೇ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13146028a ಸ ಏವಾಭ್ಯಧಿಕೋ.⁸⁸² ನಿತ್ಯಂ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯಸ್ಯ ಶುಭಾಶುಭೇ|

13146028c ಐಶ್ವರ್ಯಾಚ್ಚೈವ ಕಾಮಾನಾಮೀಶ್ವರಃ ಪುನರುಚ್ಯತೇ||

ಅವನು ನಿತ್ಯವೂ ಅಧಿಕನು. ತ್ರೈಲೋಕ್ಯದ ಶುಭಾಶುಭ ಕರ್ಮಗಳಿಗೂ ಐಶ್ವರ್ಯಗಳಿಗೂ ಮತ್ತು ಕಾಮನೆಗಳಿಗೂ ಅವನೇ ಈಶ್ವರನೆಂದು ಪುನಃ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13146029a ಮಹೇಶ್ವರಶ್ಚ ಲೋಕಾನಾಂ ಮಹತಾಮೀಶ್ವರಶ್ಚ ಸಃ|

13146029c ಬಹುಭಿರ್ವಿವಿಧೈ ರೂಪೈರ್ವಿಶ್ವಂ ವ್ಯಾಪ್ತಮಿದಂ ಜಗತ್|

13146029e ತಸ್ಯ ದೇವಸ್ಯ ಯದ್ವಕ್ತ್ರಂ ಸಮುದ್ರೇ ವಡವಾಮುಖಿಮ್||

ಮಹಾಲೋಕದ ಈಶ್ವರನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಮಹೇಶ್ವರನೂ ಕೂಡ. ಅನೇಕ ವಿವಿಧ ರೂಪಗಳಿಂದ ಅವನು ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿರುವ ವಡವಾಮುಖಿವೂ ಆ ದೇವನದ್ದೇ ಮುಖವು.””

⁸⁸² ಸ ಏವ ವ್ಯಾಪೃತೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
 ಮಹೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯಂ ನಾಮ
 ಷಟ್ಪತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
 ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
 ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರಮಾಹಾತ್ಮ್ಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತಾರನೇ
 ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೭

ಧರ್ಮನಿರ್ಣಯ

ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವೇದಪ್ರಮಾಣದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆ (1-25).

13147001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13147001a ಇತ್ಯುಕ್ತವತಿ ವಾಕ್ಯಂ ತು ಕೃಷ್ಣೇ ದೇವಕಿನಂದನೇ|

13147001c ಭೀಷ್ಮಂ ಶಾಂತನವಂ ಭೂಯಃ ಪರ್ಯಪೃಚ್ಛದ್ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ದೇವಕಿನಂದನ ಕೃಷ್ಣನು ಹೀಗೆ
 ಹೇಳಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನನ್ನು ಪುನಃ ಕೇಳಿದನು:

13147002a ನಿರ್ಣಯೇ ವಾ ಮಹಾಬುದ್ಧೇ ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರ|

13147002c ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಮೋ ವೇತಿ ಕಿಂ ತಯೋಃ ಕಾರಣಂ ಭವೇತ್||

“ಮಹಾಬುದ್ಧೇ! ಸರ್ವಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ! ಧರ್ಮವನ್ನು
 ನಿರ್ಣಯಿಸುವಾಗ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು
 ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನು ಏಕೆ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕು?”

13147003 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13147003a ನಾಸ್ತತ್ರ ಸಂಶಯಃ ಕಶ್ಚಿದಿತಿ ಮೇ ವರ್ತತೇ ಮತಿಃ|

13147003c ಶೃಣು ವಕ್ಷ್ಯಾಮಿ ತೇ ಪ್ರಾಜ್ಞ ಸಮ್ಯಕ್ವ ಮನುಪೃಚ್ಛಸಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪ್ರಾಜ್ಞ! ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವೆನ್ನುವುದೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

13147004a ಸಂಶಯಃ ಸುಗಮೋ ರಾಜನ್ನಿರ್ಣಯಸ್ವ ತ್ರ ದುರ್ಗಮಃ|

13147004c ದೃಷ್ಟಂ ಶ್ರುತಮನಂತಂ ಹಿ ಯತ್ರ ಸಂಶಯದರ್ಶನಮ್||

ರಾಜನ್! ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಪಡುವುದು ಸುಲಭ. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದುದು. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ ಮತ್ತು ಆಗಮ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಇವೆರಡೂ ಅನಂತವಾದವುಗಳು. ಇವೆರಡರ ಕುರಿತೂ ಸಂದೇಹಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

13147005a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಕಾರಣಂ ದೃಷ್ಟಂ ಹೇತುಕಾಃ ಪ್ರಾಜ್ಞಮಾನಿನಃ|

13147005c ನಾಸ್ತೀತೈವಂ ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ಸತ್ಯಂ ಸಂಶಯಮೇವ ಚ|

13147005e ತದಯುಕ್ತಂ ವ್ಯವಸ್ಯಂತಿ ಬಾಲಾಃ ಪಂಡಿತಮಾನಿನಃ||

ತಮ್ಮನ್ನು ಪ್ರಾಜ್ಞರೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ತಾರ್ಕಿಕರು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಕಾರಣಗಳ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ದೃಷ್ಟಿಯನ್ನಿಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ಪರೋಕ್ಷ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದನ್ನೂ ನಾಸ್ತಿ ಎಂದು ಸಂಶಯಪಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರು ಬಾಲಕರು. ಅಹಂಕಾರವಶರಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಪಂಡಿತರೆಂದು

ತಿಳಿದಿರುತ್ತಾರೆ.⁸⁸³.

13147006a ಅಥ ಚೇನ್ಮನ್ಯಸೇ ಚೈಕಂ ಕಾರಣಂ ಕಿಂ ಭವೇದಿತಿ|

13147006c ಶಕ್ಯಂ ದೀರ್ಘೇಣ ಕಾಲೇನ ಯುಕ್ತೇನಾತಂದ್ರಿತೇನ ಚ|

13147006e ಪ್ರಾಣಯಾತ್ರಾಮನೇಕಾಂ ಚ ಕಲ್ಪಯಾನೇನ ಭಾರತ||

ಭಾರತ ! ಅಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾದ ಏಕಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮವಸ್ತುವು ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ
ಕಾರಣವು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬ ಶಂಕೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ದೀರ್ಘಕಾಲ
ಆಲಸ್ಯವನ್ನು ತೊರೆದು ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗಿ ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೇ
ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

13147007a ತತ್ಪರೇಣೈವ ನಾನ್ಯೇನ ಶಕ್ಯಂ ಹ್ಯೇತತ್ತು ಕಾರಣಮ್|

13147007c ಹೇತೂನಾಮಂತಮಾಸಾದ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಜ್ಞಾನಮುತ್ತಮಮ್|

13147007e ಜ್ಯೋತಿಃ ಸರ್ವಸ್ಯ ಲೋಕಸ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯತೇ||

ಬೇರೆ ಯಾವುದೂ ಅಲ್ಲದೇ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಲ್ಲಿಯೇ
ತತ್ಪರನಾಗಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಆ ಏಕಮಾತ್ರ ಅನಂತ ಕಾರಣವನ್ನು ಕಂಡು
ವಿಪುಲ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆ ಜ್ಞಾನವೇ ಸರ್ವ
ಲೋಕಗಳಿಗೂ ವಿಪುಲ ಜ್ಯೋತಿಯಾಗಿದೆ.

---

⁸⁸³ ಆಕಾಶವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಅದು ನೀಲಿಯ ಬಣ್ಣದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ವಸ್ತುತಃ
ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣವಾಗಲೀ ಆಕಾರವಾಗಲೀ ಇಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೇ ಸತ್ಯದ ನಿರ್ಣಯವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಧರ್ಮ, ಈಶ್ವರ,
ಮತ್ತು ಪರಲೋಕಾದಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣವೇ
ಮುಖ್ಯವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ ಇತರ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುವ
ಸಾಧ್ಯತೆಯೇ ಇಲ್ಲ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

13147008a ತತ್ತ್ವೇನಾಗಮನಂ ರಾಜನ್ ಹೇತ್ವಂತಗಮನಂ ತಥಾ|

13147008c ಅಗ್ರಾಹ್ಯಮನಿಬದ್ಧಂ ಚ ವಾಚಃ ಸಂಪರಿವರ್ಜನಮ್||

ರಾಜನ್! ತರ್ಕದಿಂದ ಪಡೆಯುವ ಜ್ಞಾನವು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನವೇ ಅಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ತರ್ಕಗಮ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಮಾನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕೊಡಬಾರದು. ವೇದಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸದೇ ಇರುವವುಗಳನ್ನು ಪರಿತ್ಯಜಿಸಬೇಕು.”

13147009 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13147009a ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಂ ಲೋಕತಃ ಸಿದ್ಧಂ ಲೋಕಾಶ್ಚಾಗಮಪೂರ್ವಕಾಃ|

13147009c ಶಿಷ್ಟಾಚಾರೋ ಬಹುವಿಧೋ ಬ್ರೂಹಿ ತನ್ಮೈ ಪಿತಾಮಹ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಪಿತಾಮಹ! ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣವು ಲೋಕತಃ ಸಿದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಮಪೂರ್ವಕ, ಶಿಷ್ಟಾಚಾರ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಿಧದ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಇವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಪ್ರಬಲವಾದುದು ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳು.”

13147010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13147010a ಧರ್ಮಸ್ಯ ಹ್ರಿಯಮಾಣಸ್ಯ ಬಲವದ್ಭಿದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

13147010c ಸಂಸ್ಥಾ ಯತ್ಚೈರಪಿ ಕೃತಾ ಕಾಲೇನ ಪರಿಭಿದ್ಯತೇ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಬಲಿಷ್ಠ ದುರಾತ್ಮರು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡ ತೊಡಗಿದರೆ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜನರು ಧರ್ಮವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೂ ಬಹುಬೇಗ ವಿಪಲವಾಗುತ್ತವೆ.

13147011a ಅಧರ್ಮಾ ಧರ್ಮರೂಪೇಣ ತೃಣೈಃ ಕೂಪಾ ಇವಾವೃತಾಃ|

13147011c ತತಸ್ತೈರ್ಭಿದ್ಯತೇ ವೃತ್ತಂ ಶೃಣು ಚೈವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಹುಲ್ಲು ಮುಚ್ಚಿದ ಬಾವಿಯಂತೆ ಅಧರ್ಮವು ಧರ್ಮದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ಹೊದೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಆಗ ದುರಾಚಾರಿಗಳು ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನು ಒಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇದರ ಕುರಿತು ಇನ್ನೂ ಕೇಳು.

13147012a ಅವೃತ್ತ್ವಾ ಯೇ ಚ ಭಿಂದಂತಿ ಶ್ರುತತ್ಯಾಗಪರಾಯಣಾಃ|

13147012c ಧರ್ಮವಿದ್ವೇಷಿಣೋ ಮಂದಾ ಇತ್ಯುಕ್ತಸ್ತೇಷು ಸಂಶಯಃ||

ಆಚಾರಹೀನ, ವೇದ-ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿರುವ, ಧರ್ಮದ್ವೇಷಿ ಮೂರ್ಖರು ಸಜ್ಜನರು ಅನುಸರಿಸುವ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಗಳನ್ನೂ ಭಗ್ನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13147013a ಅತ್ರೈವ್ಯಂತಸ್ತು ಸಾಧೂನಾಂ ಯ ಏವಾಗಮಬುದ್ಧಯಃ|

13147013c ಪರಮಿತ್ಯೇವ ಸಂತುಷ್ಟಾಸ್ತಾನುಪಾಸ್ವ ಚ ಪೃಚ್ಛ ಚ||

ಅಂತಹ ಸಮಯಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ತು ರುಷರಿಗೆ ತೃಪ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ, ವೇದೋಕ್ತಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕೆಂದಿರುವ, ವೇದೋಕ್ತಪ್ರಮಾಣವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದಿರುವ, ನಿತ್ಯತೃಪ್ತ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಉಪಾಸನೆಯನ್ನು ಮಾಡು ಮತ್ತು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸು.

13147014a ಕಾಮಾರ್ಥೌ ಪೃಷ್ಠತಃ ಕೃತ್ವಾ ಲೋಭಮೋಹಾನುಸಾರಿಣೌ|

13147014c ಧರ್ಮ ಇತ್ಯೇವ ಸಂಬುದ್ಧಾಸ್ತಾನುಪಾಸ್ವ ಚ ಪೃಚ್ಛ ಚ||

ಲೋಭಮೋಹಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋಗುವ ಅರ್ಥ-ಕಾಮಗಳನ್ನು ಹಿಂದಿಟ್ಟು ಧರ್ಮವೇ ಪರಮಶ್ರೇಷ್ಠವೆಂದು ಭಾವಿಸಿರುವ

ವಿದ್ವಾಂಸರನ್ನು ಸೇವಿಸು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಧರ್ಮದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸು.

13147015a ನ ತೇಷಾಂ ಭಿದ್ಯತೇ ವೃತ್ತಂ ಯಜ್ಞಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಕರ್ಮಭಿಃ|

13147015c ಆಚಾರಃ ಕಾರಣಂ ಚೈವ ಧರ್ಮಶ್ಚೈವ ತ್ರಯಂ ಪುನಃ||

ಅಂತಹ ಸತ್ತುರುಷರ ಆಚಾರಗಳಾಗಲೀ, ಯಜ್ಞ-ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯಗಳಾಗಲೀ ನಾಶಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಅವರ ಆಚಾರ, ಆಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಆಗಮ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ ಈ ಮೂರು ಪುನಃ ಒಂದೇ ಆಗುತ್ತವೆ.”

13147016 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13147016a ಪುನರೇವೇಹ ಮೇ ಬುದ್ಧಿಃ ಸಂಶಯೇ ಪರಿಮುಹ್ಯತೇ|

13147016c ಅಪಾರೇ ಮಾರ್ಗಮಾಣಸ್ಯ ಪರಂ ತೀರಮಪಶ್ಯತಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನೀನು ಎಷ್ಟು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದರೂ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಸಂಶಯದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿಹೋಗಿದೆ. ಈ ಅಪಾರ ಸಂಶಯವನ್ನು ದಾಟಬೇಕೆಂದಿದ್ದರೂ ದಡವು ಕಾಣುತ್ತಿಲ್ಲ.

13147017a ವೇದಾಃ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಚಾರಃ ಪ್ರಮಾಣಂ ತತ್ರಯಂ ಯದಿ|

13147017c ಪೃಥಕ್ತ್ವಂ ಲಭ್ಯತೇ ಚೈಷಾಂ ಧರ್ಮಶ್ಚೈಕಸ್ಮಯಂ ಕಥಮ್||

ವೇದ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಮತ್ತು ಸದಾಚಾರ ಈ ಮೂರು ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಗಳಾದರೆ ಧರ್ಮವೂ ಅವುಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದೇ ಆದರೂ ಮೂರು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ?”

13147018 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13147018a ಧರ್ಮಸ್ಯ ಹ್ರಿಯಮಾಣಸ್ಯ ಬಲವದ್ಭಿದುರಾತ್ಮಭಿಃ|

13147018c ಯದ್ಯೇವಂ ಮನ್ಯಸೇ ರಾಜಂಸ್ತ್ರಿಧಾ ಧರ್ಮವಿಚಾರಣಾ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಾಜನ್! ಬಲಶಾಲೀ ದುರಾತ್ಮರಿಂದ ಧರ್ಮವು ಹೀನವಾಗುತ್ತಿರುವಾಗ ಧರ್ಮವು ಪ್ರಮಾಣಭೇದದಿಂದ ಮೂರಾಯಿತೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಡ.

13147019a ಏಕ ಏವೇತಿ ಜಾನೀಹಿ ತ್ರಿಧಾ ತಸ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನಮ್|

13147019c ಪೃಥಕ್ಕ್ಷೇ ಚೈವ ಮೇ ಬುದ್ಧಿಸ್ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ವೈ ತಥಾ||

ಧರ್ಮವು ಒಂದೇ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ. ಮೂರೂ ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಈ ಒಂದೇ ಧರ್ಮದ ಸಮ್ಯಗ್ದರ್ಶನವಾಗುತ್ತದೆ. ಆ ಮೂರೂ ಪ್ರಮಾಣಗಳೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ-ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಮೂರು ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತವೆಯೆಂದು ನನಗನಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13147020a ಉಕ್ತೋ ಮಾರ್ಗಸ್ತ್ರಯಾಣಾಂ ಚ ತತ್ರಥೈವ ಸಮಾಚರ|

13147020c ಜಿಜ್ಞಾಸಾ ತು ನ ಕರ್ತವ್ಯಾ ಧರ್ಮಸ್ಯ ಪರಿತರ್ಕಣಾತ್||

ಮೂರು ಪ್ರಮಾಣಗಳ ಮೂಲಕ ಪ್ರತಿಪಾದಿತವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗವನ್ನೇ ಅನುಸರಿಸು. ತರ್ಕವನ್ನು ಬಳಸಿ ಧರ್ಮದ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಮಾಡುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

13147021a ಸದೈವ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ ಮಾ ತೇ ಭೂದತ್ರ ಸಂಶಯಃ|

13147021c ಅಂಧೋ ಜಡ ಇವಾಶಂಕೋ ಯದ್ಭ್ರವೀಮಿ ತದಾಚರ||

ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠ! ನನ್ನ ಈ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಸದೈವ ಸಂಶಯವುಂಟಾಗದಿರಲಿ. ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಅಂಧ ಅಥವಾ

ಜಡನಂತೆ ಯಾವ ಶಂಕೆಯೂ ಇಲ್ಲದೇ ಆಚರಿಸು.

13147022a ಅಹಿಂಸಾ ಸತ್ಯಮಕ್ರೋಧೋ ದಾನಮೇತಚ್ಚ ತುಷ್ಠಯಮ್|

13147022c ಅಜಾತಶತ್ರೋ ಸೇವಸ್ವ ಧರ್ಮ ಏಷ ಸನಾತನಃ||

ಅಜಾತಶತ್ರೋ! ಅಹಿಂಸೆ, ಸತ್ಯ, ಅಕ್ರೋಧ ಮತ್ತು ದಾನ ಈ ನಾಲ್ಕನ್ನೂ ಸದಾ ಸೇವಿಸುತ್ತಿರು. ಇದೇ ಸನಾತನ ಧರ್ಮವಾಗಿದೆ.

13147023a ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಷು ಚ ವೃತ್ತಿಯಾ ಪಿತೃಪೈತಾಮಹೋಚಿತಾ|

13147023c ತಾಮನ್ವೇಹಿ ಮಹಾಬಾಹೋ ಸ್ವರ್ಗಸ್ಪ್ಷಿತೇ⁸⁸⁴ ಹಿ ದೇಶಿಕಾಃ||

ಮಹಾಬಾಹೋ! ನಿನ್ನ ಪಿತೃ-ಪಿತಾಮಹರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೊಡನೆ ಹೇಗೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದರೋ ಹಾಗೆಯೇ ನೀನೂ ಕೂಡ ಅವರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸು. ಏಕೆಂದರೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವವರು.

13147024a ಪ್ರಮಾಣಮಪ್ರಮಾಣಂ ವೈ ಯಃ ಕುರ್ಯಾದಬುಧೋ ನರಃ|

13147024c ನ ಸ ಪ್ರಮಾಣತಾಮಹೋರ್ ವಿವಾದಜನನೋ ಹಿ ಸಃ||

ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ತರ್ಕವನ್ನು ಬಳಸಿ ಸಾಧಿಸುವ ಮೂರ್ಖನ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಾರದು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಯಾವಾಗಲೂ ವಿವಾದವನ್ನೇ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

13147025a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನೇವ ಸೇವಸ್ವ ಸತ್ಯ ತ್ಯ ಬಹುಮನ್ಯ ಚ|

13147025c ಏತೇಷ್ಟೇವ ತ್ವಿಮೇ ಲೋಕಾಃ ಕೃತ್ಸ್ಮಾ ಇತಿ ನಿಬೋಧ ತಾನ್||

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೇ ಸತ್ಕರಿಸಿ ಗೌರವಿಸುತ್ತಾ ಅವರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯೇ

⁸⁸⁴ ಧರ್ಮಸ್ಪ್ಷಿತೇ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ನಿರತನಾಗಿರು. ಅವರಲ್ಲಿಯೇ ಸಮಗ್ರ ಲೋಕಗಳೆಲ್ಲವೂ
ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಗೊಂಡಿವೆಯೆಂದು ತಿಳಿ.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ಧರ್ಮಪ್ರಮಾಣಕಥನೇ ಸಪ್ತಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಮಾಣಕಥನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ಪತ್ವೇಳನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೪೮

ಧರ್ಮನಿಂದಕರು ಮತ್ತು ದರ್ಮಚರರು ಯಾವ ಯಾವ ಲೋಕಗಳಿಗೆ
ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಹಾಗೂ ಅಸತ್ತುರುಷರು-ಸತ್ತುರುಷರು ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆ
ಎನ್ನುವುದರ ವಿವರಣೆ (1-36).

13148001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13148001a ಯೇ ಚ ಧರ್ಮಮಸೂಯಂತಿ ಯೇ ಚೈನಂ ಪರ್ಯಪಾಸತೇ|

13148001c ಬ್ರವೀತು ಭಗವಾನೇತತ್ತ್ವ ತೇ ಗಚ್ಚಂತಿ ತಾದೃಶಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಧರ್ಮವನ್ನು ನಿಂದಿಸುವವರು ಯಾವ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸುವವರು ಯಾವ
ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳಬೇಕು.”

13148002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13148002a ರಜಸಾ ತಮಸಾ ಚೈವ ಸಮವಸ್ತಿರ್ಣ ಚೇತಸಃ|

13148002c ನರಕಂ ಪ್ರತಿಪದ್ಯಂತೇ ಧರ್ಮವಿದ್ವೇಷಿಣೋ ನರಾಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ರಜೋಗುಣ ತಮೋಗುಣಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ
ಮಲಿನ ಮನಸ್ಸಿನ ಧರ್ಮ ದ್ವೇಷೀ ನರರು ನರಕಕ್ಕೆ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13148003a ಯೇ ತು ಧರ್ಮಂ ಮಹಾರಾಜ ಸತತಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ|

13148003c ಸತ್ಯಾರ್ಜವಪರಾಃ ಸಂತಸ್ತೇ ವೈ ಸ್ವರ್ಗಭುಜೋ ನರಾಃ||

ಮಹಾರಾಜ ! ಸತತವೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವ ಸತ್ಯ-
ಸರಳತೆಯಿಂದಿರುವ ಸಂತ ನರರು ಸ್ವರ್ಗವನ್ನು ಭೋಗಿಸುತ್ತಾರೆ.

13148004a ಧರ್ಮ ಏವ ರತಿಸ್ತೇಷಾಮಾಚಾರ್ಯೋಪಾಸನಾದ್ಭವೇತ್|

13148004c ದೇವಲೋಕಂ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ಯೇ ಧರ್ಮಂ ಪರ್ಯುಪಾಸತೇ||

ಆಚಾರ್ಯರ ಉಪಾಸನೆಯಿಂದ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ
ಅಭಿರುಚಿಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವನ್ನು ಉಪಾಸಿಸುವವರು
ದೇವಲೋಕವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

13148005a ಮನುಷ್ಯಾ ಯದಿ ವಾ ದೇವಾಃ ಶರೀರಮುಪತಾಪ್ಯ ವೈ|

13148005c ಧರ್ಮಿಣಃ ಸುಖಮೇಧಂತೇ ಲೋಭದ್ವೇಷವಿವರ್ಜಿತಾಃ||

ಮನುಷ್ಯರಾಗಲೀ ದೇವತೆಗಳಾಗಲೀ ಶರೀರವನ್ನು
ಪರಿತಾಪಗೊಳಿಸುವುದರಿಂದ ಧರ್ಮಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.
ಲೋಭದ್ವೇಷಗಳನ್ನು ವರ್ಜಿಸಿದವರು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾರೆ.

13148006a ಪ್ರಥಮಂ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಪುತ್ರಂ ಧರ್ಮಮಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ|

13148006c ಧರ್ಮಿಣಃ ಪರ್ಯುಪಾಸಂತೇ ಫಲಂ ಪಕ್ಷಮಿವಾಶಯಃ||

ಧರ್ಮನು ಬ್ರಹ್ಮನ ಹಿರಿಯ ಪುತ್ರನೆಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಪಕ್ಷವಾದ ಹಣ್ಣನ್ನೇ ತಿನ್ನಲು ಬಯಸುವಂತೆ ಧರ್ಮವನ್ನೇ

ಉಪಾಸಿಸಬೇಕು.”

13148007 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13148007a ಅಸತಾಂ ಕೀದೃಶಂ ರೂಪಂ ಸಾಧವಃ ಕಿಂ ಚ ಕುರ್ವತೇ|

13148007c ಬ್ರವೀತು ಮೇ ಭವಾನೇತತ್ಸಂತೋಽಸಂತಶ್ಚ ಕೀದೃಶಾಃ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸತ್ತುರುಷರ ರೂಪವು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ? ಸತ್ತುರುಷರು ಏನು ಮಾಡುತ್ತಾರೆ? ಸತ್ತುರುಷರು ಮತ್ತು ಅಸತ್ತುರುಷರು ಹೇಗಿರುತ್ತಾರೆ? ಇದನ್ನು ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.”

13148008 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13148008a ದುರಾಚಾರಾಶ್ಚ ದುರ್ಧರ್ಷಾ ದುರ್ಮುಖಾಶ್ಚಾಪ್ಯಸಾಧವಃ|

13148008c ಸಾಧವಃ ಶೀಲಸಂಪನ್ನಾಃ ಶಿಷ್ಟಾಚಾರಸ್ಯ ಲಕ್ಷಣಮ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಅಸತ್ತುರುಷರು ದುರಾಚಾರಿಗಳು, ದುರ್ಧರ್ಷರು ಮತ್ತು ದುರ್ಮುಖರು. ಸತ್ತುರುಷರು ಶೀಲಸಂಪನ್ನರು. ಶಿಷ್ಟಾಚಾರವು ಅವರ ಲಕ್ಷಣ.

13148009a ರಾಜಮಾರ್ಗೇ ಗವಾಂ ಮಧ್ಯೇ ಗೋಷ್ಠಿ⁸⁸⁵ಮಧ್ಯೇ ಚ ಧರ್ಮಿಣಃ|

13148009c ನೋಪಸೇವಂತಿ ರಾಜೇಂದ್ರ ಸರ್ಗಂ ಮೂತ್ರಪುರೀಷಯೋಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಧಾರ್ಮಿಕರು ರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ, ಗೋವುಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮತ್ತು ಗೋವಿನ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಲ-ಮೂತ್ರಗಳನ್ನು ವಿಸರ್ಜಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13148010a ಪಂಚಾನಾಮಶನಂ ದತ್ತಾ ಶೇಷಮಶ್ನಂತಿ ಸಾಧವಃ|

⁸⁸⁵ ಧಾನ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13148010c ನ ಜಲ್ಪಂತಿ ಚ ಭುಂಜಾನಾ ನ ನಿದ್ರಾಂತ್ಯಾದ್ರ್ವಪಾಣಯಃ||

ಸತ್ತುರುಷರು ಐವರಿಗೆ.⁸⁸⁶ ಅನ್ನವನ್ನು ನೀಡಿ ಉಳಿದುದನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಾರೆ.
ಊಟಮಾಡುವಾಗ ಹರಟುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕೈಗಳು
ಒದ್ದೆಯಾಗಿರುವಾಗ ಮಲಗುವುದಿಲ್ಲ.

13148011a ಚಿತ್ರಭಾನುಮನಡ್ವಾಹಂ ದೇವಂ ಗೋಷ್ಠಂ ಚತುಷ್ಟಥಮ್||

13148011c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ಧಾರ್ಮಿಕಂ ಚೈತ್ಯಂ ತೇ ಕುರ್ವಂತಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮ್||

ಅವರು ಅಗ್ನಿಯನ್ನೂ, ಎತ್ತನ್ನೂ, ದೇವತೆಯನ್ನೂ, ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯನ್ನೂ,
ನಾಲ್ಕು ಹಾದಿಗಳು ಸೇರುವ ಚೌಕವನ್ನೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನೂ,
ಧಾರ್ಮಿಕನನ್ನೂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ಹೋಗುತ್ತಾರೆ.

13148012a ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಭಾರತಪ್ರಾಣಾಂ ಸ್ತ್ರೀಣಾಂ ಬಾಲಾತುರಸ್ಯ⁸⁸⁷ ಚ|

13148012c ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾನಾಂ ಗವಾಂ ರಾಜ್ಞಾಂ ಪಂಥಾನಂ ದದತೇ ಚ ತೇ||

ಅವರು ವೃದ್ಧರಿಗೂ, ಭಾರವನ್ನು ಹೊತ್ತವರಿಗೂ, ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೂ,
ಆತುರರಾಗಿರುವ ಬಾಲಕರಿಗೂ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೂ, ಗೋವುಗಳಿಗೂ
ಮತ್ತು ರಾಜರಿಗೂ ದಾರಿನೀಡುತ್ತಾರೆ.

13148013a ಅತಿಥೀನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಪ್ರೇಷ್ಯಾಣಾಂ ಸ್ವಜನಸ್ಯ ಚ|

13148013c ತಥಾ ಶರಣಕಾಮಾನಾಂ ಗೋಪ್ತಾ ಸ್ಯಾತ್ಸ್ವಗತಪ್ರದಃ||

ಸತ್ತುರುಷನು ಸರ್ವ ಅತಿಥಿಗಳಿಗೂ, ಸೇವಕರಿಗೂ, ಸ್ವಜನರಿಗೂ ಮತ್ತು

---

⁸⁸⁶ ದೇವತೆಗಳು, ಪಿತೃಗಳು, ಋಷಿಗಳು, ಅತಿಥಿಗಳು ಮತ್ತು ಭೂತಗಳು
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁸⁷ ಚಕ್ರಧರಸ್ಯ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಶರಣುಬಂದವರಿಗೂ ರಕ್ಷಕನೂ ಸ್ವಾಗತ ಕೋರುವವನೂ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13148014a ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತರ್ಮನುಷ್ಯಾಣಾಮಶನಂ ದೇವನಿರ್ಮಿತಮ್|

13148014c ನಾಂತರಾ ಭೋಜನಂ ದೃಷ್ಟಮುಪವಾಸವಿಧಿಹಿ ಸಃ||

ಮನುಷ್ಯರು ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ಭೋಜನ ಮಾಡಬೇಕೆನ್ನುವುದು ದೇವನಿರ್ಮಿತ ನಿಯಮವು. ಈ ಎರಡು ಭೋಜನಗಳ ಮಧ್ಯೆ ಉಟಮಾಡಬಾರದು. ಇದನ್ನೇ ಉಪವಾಸವಿಧಿಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13148015a ಹೋಮಕಾಲೇ ಯಥಾ ವಹ್ನಿಃ ಕಾಲಮೇವ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ|

13148015c ಋತುಕಾಲೇ ತಥಾ ನಾರೀ ಋತುಮೇವ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ|

13148015e ನ ಚಾನ್ಯಾಂ ಗಚ್ಚತೇ ಯಸ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಂ ಹಿ ತತ್ ಸ್ಮೃತಮ್||

ಹೋಮಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದೊಡನೆಯೇ ಅಗ್ನಿಯು ಹೇಗೆ ಹೋಮವನ್ನು ಪ್ರತೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಋತುಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾರಿಯು ಪತಿಸಮಾಗಮವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅನ್ಯ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ನಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೂಡದೇ ಇದ್ದರೆ ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13148016a ಅಮೃತಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾ ಗಾವ ಇತ್ಯೇತತ್ರಯಮೇಕತಃ|

13148016c ತಸ್ಮಾದ್ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣಂ ನಿತ್ಯಮರ್ಚಯೇತ ಯಥಾವಿಧಿ||

ಅಮೃತ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ಮತ್ತು ಗೋವುಗಳು ಈ ಮೂರೂ ಒಂದೇ. ಆದುದರಿಂದ ಗೋ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ನಿತ್ಯವೂ ಯಥಾವಿಧಿಯಾಗಿ ಅರ್ಚಿಸಬೇಕು.

13148017a ಯಜುಷಾ ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಮಾಂಸಮುಪಭುಂಜನ್ನ ದುಷ್ಯತಿ|

13148017c ಪೃಷ್ಠಮಾಂಸಂ ವೃಥಾಮಾಂಸಂ ಪುತ್ರಮಾಂಸಂ ಚ ತತ್ಸಮಮ್||

ಯಜುಸ್ಸಿನಿಂದ ಸಂಸ್ಕೃತವಾದ ಮಾಂಸವನ್ನು ಸೇವಿಸುವುದರಿಂದ ದೋಷವುಂಟಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

13148018a ಸ್ವದೇಶೇ ಪರದೇಶೇ ವಾಪ್ಯತಿಥಿಂ ನೋಪವಾಸಯೇತ್|

13148018c ಕರ್ಮ ವೈ ಸಫಲಂ ಕೃತ್ವಾ ಗುರೂಣಾಂ ಪ್ರತಿಪಾದಯೇತ್||

ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿಯಾಗಲೀ ಅತಿಥಿಯನ್ನು ಉಪವಾಸಕೆಡಿಸಬಾರದು. ಗುರುಗಳು ಹೇಳಿದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಸಫಲವಾಗಿ ಮಾಡಿ ಅವರಿಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

13148019a ಗುರುಭ್ಯ ಆಸನಂ ದೇಯಮಭಿವಾದ್ಯಾಭಿಪೂಜ್ಯ ಚ|

13148019c ಗುರೂನಭ್ಯರ್ಚ್ಯ ವರ್ಧಂತೇ ಆಯುಷಾ ಯಶಸಾ ಶ್ರಿಯಾ||

ಗುರುವನ್ನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪೂಜಿಸಿ ಆಸನವನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.

ಗುರುಜನರನ್ನು ಅರ್ಚಿಸುವುದರಿಂದ ಆಯುಸ್ಸು, ಯಶಸ್ಸು ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತುಗಳು ವರ್ಧಿಸುತ್ತವೆ.

13148020a ವೃದ್ಧಾನ್ನಾತಿವದೇಜ್ಜಾತು ನ ಚ ಸಂಪ್ರೇಷಯೇದಪಿ|

13148020c ನಾಸೀನಃ ಸ್ಯಾತ್ ಸ್ಥಿತೇಷ್ಟೇವಮಾಯುರಸ್ಯ ನ ರಿಷ್ಯತೇ||

ವೃದ್ಧರನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಬಾರದು. ಅವರನ್ನು ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸಬಾರದು. ಅವರು ನಿಂತಿರುವಾಗ ತಾನು ಕುಳಿತುಕೊಳ್ಳಬಾರದು. ಹೀಗೆ ಮಾಡುವವನ ಆಯುಸ್ಸು ಕ್ಷೀಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

13148021a ನ ನಗ್ನಾಮೀಕ್ಷತೇ ನಾರೀಂ ನ ವಿದ್ವಾನ್ಪುರುಷಾನಪಿ.⁸⁸⁸

13148021c ಮೈಥುನಂ ಸತತಂ ಗುಪ್ತಮಾಹಾರಂ ಚ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಬೆತ್ತಲೆಯಾಗಿರುವ ನಾರಿಯ ಕಡೆ ನೋಡಬಾರದು. ನಗ್ನರಾದ
ಪುರುಷರನ್ನೂ ನೋಡಬಾರದು. ಮೈಥುನವನ್ನಾಗಲೀ
ಭೋಜನವನ್ನಾಗಲೀ ಏಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಡಬೇಕು.

13148022a ತೀರ್ಥಾನಾಂ ಗುರವಸ್ತೀರ್ಥಂ ಶುಚೀನಾಂ ಹೃದಯಂ ಶುಚಿ|

13148022c ದರ್ಶನಾನಾಂ ಪರಂ ಜ್ಞಾನಂ ಸಂತೋಷಃ ಪರಮಂ ಸುಖಮ್||

ತೀರ್ಥಗಳೆಲ್ಲಾ ಗುರುವೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ ತೀರ್ಥವು.

ಶುಚಿಯಾದವರಲ್ಲಿ ಹೃದಯಶುದ್ಧವಿರುವವರೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮ
ಶುಚಿಗಳು. ದರ್ಶನಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನವೇ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಮತ್ತು
ಸಂತೋಷವೇ ಪರಮ ಸುಖವು.

13148023a ಸಾಯಂ ಪ್ರಾತಶ್ಚ ವೃದ್ಧಾನಾಂ ಶೃಣುಯಾತ್ಪುಷ್ಕಲಾ ಗಿರಃ|

13148023c ಶ್ರುತಮಾಪ್ನೋತಿ ಹಿ ನರಃ ಸತತಂ ವೃದ್ಧಸೇವಯಾ||

ಸಾಯಂಕಾಲ ಮತ್ತು ಪ್ರಾತಃಕಾಲ ವೃದ್ಧರ ಪುಷ್ಕಲ ಮಾತುಗಳನ್ನು
ಕೇಳುತ್ತಿರಬೇಕು. ಸತತವೂ ವೃದ್ಧಸೇವೆಯಲ್ಲಿರುವ ನರನು
ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

13148024a ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯೇ ಭೋಜನೇ ಚೈವ ದಕ್ಷಿಣಂ ಪಾಣಿಮುದ್ಧರೇತ್|

13148024c ಯಚ್ಚೇದ್ವಾಙ್ಮನಸೀ ನಿತ್ಯಮಿಂದ್ರಿಯಾಣಾಂ ಚ ವಿಭ್ರಮಮ್||

ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಭೋಜನದಲ್ಲಿ ಬಲಗೈಯನ್ನೇ

⁸⁸⁸ ನಗ್ನಾನ್ಪುರುಷಾನಪಿ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಉಪಯೋಗಿಸಬೇಕು. ಮಾತನ್ನೂ, ಮನಸ್ಸನ್ನೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ
ನಿತ್ಯವೂ ಸ್ವಚ್ಛಂದವಾಗಿರಲು ಬಿಡಬಾರದು.

13148025a ಸಂಸ್ಕೃತಂ ಪಾಯಸಂ ನಿತ್ಯಂ ಯವಾಗೂಂ ಕೃಸರಂ ಹವಿಃ|

13148025c ಅಷ್ಟಕಾಃ ಪಿತೃದೈವತ್ಯಾ ವೃದ್ಧಾನಾಮಭಿಪೂಜನಮ್.⁸⁸⁹||

ಬೆನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಯಸ, ಗಂಜಿ, ತಿಲಾನ್ನ, ಮತ್ತು ಹವಿಸ್ಸನ್ನು
ಅಷ್ಟಕಾ ಶ್ರಾದ್ಧಗಳಲ್ಲಿ⁸⁹⁰ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸಬೇಕು.
ವೃದ್ಧರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು.

13148026a ಶ್ರುತುಕರ್ಮಣಿ ಮಂಗಲ್ಯಂ ಕ್ಷುತಾನಾಮಭಿನಂದನಮ್|

13148026c ವ್ಯಾಧಿತಾನಾಂ ಚ ಸರ್ವೇಷಾಮಾಯುಷಃ ಪ್ರತಿನಂದನಮ್||

ಕ್ಷೌರಕರ್ಮವು ನಡೆಯುವಾಗ ಮಂಗಳಕರ ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು.
ಸೀನಿದಾಗ ಆಶೀರ್ವದಿಸಬೇಕು. ವ್ಯಾಧಿಗ್ರಸ್ತರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರನ್ನೂ
ದೀರ್ಘಾಯುಗಳಾಗಲೆಂದು ಹರಸಬೇಕು.

13148027a ನ ಜಾತು ತ್ವಮಿತಿ ಬ್ರೂಯಾದಾಪನ್ನೋಽಪಿ ಮಹತ್ತರಮ್|

13148027c ತ್ವಂಕಾರೋ ವಾ ವಧೋ ವೇತಿ ವಿದ್ವತ್ಸು ನ ವಿಶಿಷ್ಯತೇ|

13148027e ಅವರಾಣಾಂ ಸಮಾನಾನಾಂ ಶಿಷ್ಯಾಣಾಂ ಚ ಸಮಾಚರೇತ್||

---

⁸⁸⁹ ಗ್ರಹಾಣಾಮಭಿಪೂಜನಮ್ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁹⁰ ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷದ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳುಗಳ (ಮಾರ್ಗಶೀರ್ಷ, ಪುಷ್ಯ,
ಮಾಘ ಮತ್ತು ಫಾಲ್ಗುಣ) ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಸಪ್ತಮೀ, ಅಷ್ಟಮೀ ಮತ್ತು ನವಮೀ ಈ
ಮೂರು ತಿಥಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಶ್ರಾದ್ಧಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟಕಾ ಶ್ರಾದ್ಧವೆಂದು ಹೆಸರು
(ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಯಾವುದೇ ಮಹಾಕಷ್ಟದಲ್ಲಿದ್ದರೂ ಗುರುಜನರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಪ್ರಯೋಗಿಸಬಾರದು. ನೀನು ಎಂದು ಏಕವಚನದಲ್ಲಿ ಮಾತನಾಡುವುದು ಮತ್ತು ವಧೆ ಇವೆರಡರಲ್ಲಿ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತನಗೆ ಸಮನಾದವರ, ಕಿರಿಯರ ಮತ್ತು ಶಿಷ್ಯರ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಎಂಬ ಶಬ್ದವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದು.

13148028a ಪಾಪಮಾಚಕ್ಷತೇ ನಿತ್ಯಂ ಹೃದಯಂ ಪಾಪಕರ್ಮಿಣಾಮ್ |
 891 13148028c ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂ ವಿನಶ್ಯಂತಿ ಗೂಹಮಾನಾ ಮಹಾಜನೇ ||

ಪಾಪಕರ್ಮಿಗಳ ಹೃದಯವು ನಿತ್ಯವೂ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪವನ್ನು ಮಹಾಜನರಿಂದ ಬಚ್ಚಿ ಡುವವನು ವಿನಾಶಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13148029a ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಂ ಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಚ್ಛಾದಯಂತೇ ಹ್ಯಸಾಧವಃ |
 13148029c ನ ಮಾಂ ಮನುಷ್ಯಾಃ ಪಶ್ಯಂತಿ ನ ಮಾಂ ಪಶ್ಯಂತಿ ದೇವತಾಃ |
 13148029e ಪಾಪೇನಾಭಿಹತಃ ಪಾಪಃ ಪಾಪಮೇವಾಭಿಜಾಯತೇ ||

ದುಷ್ಟರು ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡುತ್ತಾರೆ. “ನನ್ನನ್ನು ಬೇರೆ ಯಾವ ಮನುಷ್ಯನೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನನ್ನು ದೇವತೆಗಳೂ ನೋಡುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡು ಪಾಪದಿಂದ ಮುಚ್ಚಿ ಹೋಗಿರುವವನು ಪುನಃ ಪುನಃ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

---

891 ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ:
 ಜ್ಞಾನಪೂರ್ವಕೃತಂ ಕರ್ಮ ಚ್ಛಾದಯಂತೇ ಹ್ಯಸಾಧವಃ | (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13148030a ಯಥಾ ವಾರ್ಧುಷಿಕೋ ವೃದ್ಧಿಂ ದೇಹಭೇದೇ ಪ್ರತೀಕ್ಷತೇ|

13148030c ಧರ್ಮೇಣಾಪಿಹಿತಂ ಪಾಪಂ ಧರ್ಮಮೇವಾಭಿವರ್ಧಯೇತ್||

ಬಡ್ಡಿಹಣದಿಂದ ಜೀವಿಸುವವನು ದಿನವುರುಳುತ್ತಲೇ ತನ್ನ ಬಡ್ಡಿಯ ಹಣವು ಹೆಚ್ಚಾಗುವುದನ್ನು ಹೇಗೆ ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳನ್ನೇ ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದ ಪಾಪವು ಮುಚ್ಚಲ್ಪಟ್ಟು ಧರ್ಮವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಾ ಹೋಗುತ್ತದೆ.

13148031a ಯಥಾ ಲವಣಮಂಭೋಭಿರಾಪ್ಲುತಂ ಪ್ರವಿಲೀಯತೇ|

13148031c ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಹತಂ ಪಾಪಂ ತಥಾ ಸದ್ಯಃ ಪ್ರಣಶ್ಯತಿ||

ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದ ಉಪ್ಪು ಕೂಡಲೇ ಕರಗಿಹೋಗುವಂತೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತದಿಂದ ಹತಗೊಂಡ ಪಾಪವು ಕೂಡಲೇ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ.

13148032a ತಸ್ಮಾತ್ಪಾಪಂ ನ ಗೌಹೇತ ಗೌಹಮಾನಂ ವಿವರ್ಧತೇ|

13148032c ಕೃತ್ವಾ ತು ಸಾಧುಷ್ವಾಖ್ಯೇಯಂ ತೇ ತತ್ ಪ್ರಶಮಯಂತ್ಯುತ||

ಆದುದರಿಂದ ಪಾಪವನ್ನು ಗುಟ್ಟಾಗಿಡಬಾರದು. ಗುಟ್ಟಾಗಿಟ್ಟರೆ ಪಾಪವು ವರ್ಧಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾಡಿದ ಪಾಪಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸತ್ಪುರುಷರಲ್ಲಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಅವರು ಅದನ್ನು ಪ್ರಶಮನಗೊಳಿಸುತ್ತಾರೆ.

13148033a ಆಶಯಾ ಸಂಚಿತಂ ದ್ರವ್ಯಂ ಯತ್ಕಾಲೇ ನೋಪಭುಜ್ಯತೇ|

13148033c ಅನ್ಯೇ ಚೈತತ್ ಪ್ರಪದ್ಯಂತೇ ವಿಯೋಗೇ ತಸ್ಯ ದೇಹಿನಃ||

ಆಸೆಯಿಂದ ಕೂಡಿಟ್ಟ ಧನವನ್ನು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ದೇಹದ ವಿಯೋಗವಾದರೆ ಆ ಧನವನ್ನು ಇತರರು ಬಳಸುತ್ತಾರೆ.

13148034a ಮಾನಸಂ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಧರ್ಮಮಾಹುರ್ಮ ನೀಷಿಣಃ|

13148034c ತಸ್ಮಾತ್ಸರ್ವಾಣಿ ಭೂತಾನಿ ಧರ್ಮಮೇವ ಸಮಾಸತೇ||

ಸರ್ವ ಭೂತಗಳ ಧರ್ಮವೂ ಮನಸ್ಸೇ ಎಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ಸರ್ವ ಭೂತಗಳೂ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಅವಲಂಬಿಸಿವೆ.

13148035a ಏಕ ಏವ ಚರೇದ್ಧರ್ಮಂ ನ ಧರ್ಮಧ್ವಜಿಕೋ ಭವೇತ್|

13148035c ಧರ್ಮವಾಣಿಜಕಾ ಹ್ಯೇತೇ ಯೇ ಧರ್ಮಮುಪಭುಂಜತೇ||

ಮನುಷ್ಯನು ಏಕಾಕಿಯಾಗಿಯೇ ಧರ್ಮವನ್ನು ಆಚರಿಸಬೇಕು. ಧರ್ಮಧ್ವಜಿಯಾಗಬಾರದು. ಧರ್ಮಕಾರ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ಜೀವಿಸುವವರು ಧರ್ಮದ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಾಗುತ್ತಾರೆ.

13148036a ಅರ್ಚೇದ್ಧೇವಾನದಂಭೇನ ಸೇವೇತಾಮಾಯಯಾ ಗುರೂನ್|

13148036c ನಿಧಿಂ ನಿದಧ್ಯಾತ್ಪಾರತ್ಯಂ ಯಾತ್ರಾರ್ಥಂ ದಾನಶಬ್ದಿತಮ್||

ದಾಂಭಿಕತೆಯಿಲ್ಲದೇ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಕಪಟವಿಲ್ಲದೇ ಗುರುಜನರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು. ಪರಲೋಕದ ಯಾತ್ರಿಗಾಗಿ ದಾನವೆಂಬ ನಿಧಿಯನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ಧರ್ಮಪ್ರಮಾಣಕಥನೇ ಅಷ್ಟಚತ್ವಾರಿಂಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಮಾಣಕಥನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೆಂಟನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಪ್ರಶ್ನೆ

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಉಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಭೀಷ್ಮನು ಉತ್ತರಿಸಿದುದು (1-13).

13149001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13149001a ನಾಭಾಗಧೇಯಃ ಪ್ರಾಪ್ನೋತಿ ಧನಂ ಸುಬಲವಾನಪಿ|

13149001c ಭಾಗಧೇಯಾನ್ವಿತಸ್ತ್ವ ಧಾರ್ಢಾನ್ ಕೃಶೋ ಬಾಲಶ್ಚ ವಿಂದತಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ನಿರ್ಭಾಗ್ಯನು ಬಲಿಷ್ಠನಾಗಿದ್ದರೂ ಧನವನ್ನು ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ. ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾದವನು ದುರ್ಬಲನಾಗಿದ್ದರೂ ಮೂರ್ಖನಾಗಿದ್ದರೂ ವಿಪುಲ ಧನವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

13149002a ನಾಲಾಭಕಾಲೇ ಲಭತೇ ಪ್ರಯತ್ನೇಽಪಿ ಕೃತೇ ಸತಿ|

13149002c ಲಾಭಕಾಲೇಽಪ್ರಯತ್ನೇನ ಲಭತೇ ವಿಪುಲಂ ಧನಮ್|

13149002e ಕೃತಯತ್ನಾಫಲಾಶ್ಚೈವ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಶತಶೋ ನರಾಃ⁸⁹²||

ಲಾಭದ ಕಾಲವಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಎಷ್ಟೇ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ಅದು ದೊರಕುವುದಿಲ್ಲ. ಲಾಭದ ಕಾಲವಾಗಿದ್ದರೆ ಪ್ರಯತ್ನಪಡದಿದ್ದರೂ ವಿಪುಲ ಧನವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿದರೂ ಫಲವನ್ನೇ ಹೊಂದದಿರುವ ನೂರಾರು ಜನರನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇವೆ.

⁸⁹² ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಇದರ ನಂತರ ಈ ಒಂದು ಶ್ಲೋಕಾರ್ಥವಿದೆ: ಅಯತ್ನೇನೈಧಮಾನಾಶ್ಚ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಬಹವೋ ಜನಾಃ||

13149003a ಯದಿ ಯತ್ನೋ ಭವೇನ್ಮರ್ತ್ಯಃ ಸ ಸರ್ವಂ ಫಲಮಾಪ್ನುಯಾತ್|

13149003c ನಾಲಭ್ಯಂ ಚೋಪಲಭ್ಯೇತ ನೃಣಾಂ ಭರತಸತ್ತಮ||

ಭರತಸತ್ತಮ ! ಪ್ರಯತ್ನಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವೂ ಫಲಿಸುವುದಾಗಿದ್ದರೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಯತ್ನಕ್ಕೆ ಫಲವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ಮನುಷ್ಯನು ಎಲ್ಲ ಫಲಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡುಬಿಡುತ್ತಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಶದಿಂದ ಯಾವ ವಸ್ತುವು ಅಲಭ್ಯವೋ ಅದು ಬಹಳ ಪ್ರಯತ್ನಪಟ್ಟರೂ ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

13149004a ಯದಾ ಪ್ರಯತ್ನಂ ಕೃತವಾನ್.⁸⁹³ ದೃಶ್ಯತೇ ಹ್ಯಫಲೋ ನರಃ|

13149004c ಮಾರ್ಗನ್ನಯಶತೈರರ್ಥಾನಮಾರ್ಗಂಶ್ಚಾಪರಃ ಸುಖೀ||

ಪ್ರಯತ್ನಪಡುವ ನರನೂ ಅಫಲನಾಗುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಒಬ್ಬನು ನೂರಾರು ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದರೂ ಧನಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ವಿಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇನ್ನೊಬ್ಬನು ಯಾವ ಮಾರ್ಗವನ್ನೂ ಬಳಸದೆಯೂ ಧನವನ್ನು ಪಡೆದು ಸುಖಿಯಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.

13149005a ಅಕಾರ್ಯಮಸಕೃತ್ಯ ತ್ವಾ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಹ್ಯಧನಾ ನರಃ|

13149005c ಧನಯುಕ್ತಾಸ್ವ ಧರ್ಮಸ್ಥಾ.⁸⁹⁴ ದೃಶ್ಯಂತೇ ಚಾಪರೇ ಜನಾಃ||

ಮಾಡಬಾರದ್ದುದನ್ನು ಮಾಡಿ ನರರು ಅಧನರಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಕೆಲವು ಜನರು ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಧನಯುಕ್ತರಾಗಿರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ.

⁸⁹³ ಪ್ರಯತ್ನಂ ಕೃತವಂತೋಽಪಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁹⁴ ಸ್ವಕರ್ಮಸ್ಥಾ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13149006a ಅಧೀತ್ಯ ನೀತಿಂ ಯಸ್ಮಾಚ್ಚ⁸⁹⁵ ನೀತಿಯುಕ್ತೋ ನ ದೃಶ್ಯತೇ|

13149006c ಅನಭಿಜ್ಞಶ್ಚ ಸಾಚಿವ್ಯಂ ಗಮಿತಃ ಕೇನ ಹೇತುನಾ|

13149006e ವಿದ್ಯಾಯುಕ್ತೋ ಹ್ಯವಿದ್ಯಶ್ಚ ಧನವಾನ್ದುರ್ಗತಸ್ತಥಾ⁸⁹⁶||

ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತನಾಗಿದ್ದವನೂ ನೀತಿಯುಕ್ತನಾಗದೇ ಇರುವುದು ಕಾಣುತ್ತದೆ. ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇದ್ದವನು ಸಚಿವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಈ ರೀತಿಯ ವಿಪರ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ವಿದ್ಯಾವಂತನೂ, ಅವಿದ್ಯಾವಂತನೂ, ದುರ್ಗತಿಯುಳ್ಳವನೂ ಧನವಾನರಾಗಿರುವುದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ.

13149007a ಯದಿ ವಿದ್ಯಾಮುಪಾಶ್ರಿತ್ಯ ನರಃ ಸುಖಮವಾಪ್ನುಯಾತ್|

13149007c ನ ವಿದ್ವಾನ್ವಿದ್ಯಯಾ ಹೀನಂ ವೃತ್ತಾರ್ಥಮುಪಸಂಶ್ರಯೇತ್||

ಒಂದುವೇಳೆ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ನರನು ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ ಎಂದಾದರೆ ವಿದ್ವಾನನು ಅವಿದ್ಯಾವಂತನಾದ ಹೀನನನ್ನು ಜೀವನ ವೃತ್ತಿಗಾಗಿ ಆಶ್ರಯಿಸಬೇಕಾಗಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ.

13149008a ಯಥಾ ಪಿಪಾಸಾಂ ಜಯತಿ ಪುರುಷಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ವೈ ಜಲಮ್|

13149008c ದೃಷ್ಟಾರ್ಥೋ ವಿದ್ಯಯಾಪ್ಯೇವಮವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಹೇನ್ನರಃ⁸⁹⁷||

ಮನುಷ್ಯನು ಹೇಗೆ ನೀರನ್ನು ಪಡೆದು ಬಾಯಾರಿಕೆಯನ್ನು

---

⁸⁹⁵ ಅಧೀತ್ಯ ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁹⁶ ಧನವಾನ್ದುರ್ಮತಿಸ್ತಥಾ (ಭರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁹⁷ ಇಷ್ಟಾರ್ಥೋ ವಿದ್ಯಯಾ ಹ್ಯೇವ ನ ವಿದ್ಯಾಂ ಪ್ರಜಹೇನ್ನರಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದ್ದರೆ ಜನರು ಮೊದಲು ಅವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದರು.

13149009a ನಾಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲೋ ಮ್ನಿಯತೇ ವಿದ್ಧಃ ಶರಶತ್ಯೈರಪಿ|

13149009c ತೃಣಾಗ್ರೇಣಾಪಿ ಸಂಸ್ಪೃಷ್ಯಃ ಪ್ರಾಪ್ತಕಾಲೋ ನ ಜೀವತಿ||

ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗದೇ ಇದ್ದಾಗ ನೂರಾರು ಶರಗಳಿಂದ ಗಾಯಗೊಂಡರೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಕಾಲವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದರೆ ಹುಲ್ಲಿನ ತುದಿಯ ಸ್ಪರ್ಷ ಮಾತ್ರದಿಂದಲೇ ಸತ್ತುಹೋಗುತ್ತಾನೆ.”

13149010 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13149010a ಈಹಮಾನಃ ಸಮಾರಂಭಾನ್ಯದಿ ನಾಸಾದಯೇದ್ಧನಮ್|

13149010c ಉಗ್ರಂ ತಪಃ ಸಮಾರೋಹೇನ್ನ ಹ್ಯನುಪ್ತಂ ಪ್ರರೋಹತಿ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಧನವನ್ನಪೇಕ್ಷಿಸಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡಿಯೂ ಧನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗದಿದ್ದರೆ ಉಗ್ರ ತಪಸ್ಸನ್ನಾದರೂ ಮಾಡಬೇಕು. ಬೀಜವನ್ನು ಬಿತ್ತದೇ ಮೊಳಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ ತಾನೇ?”

13149011a ದಾನೇನ ಭೋಗೀ ಭವತಿ ಮೇಧಾವೀ ವೃದ್ಧಸೇವಯಾ|

13149011c ಅಹಿಂಸಯಾ ಚ ದೀರ್ಘಾಯುರಿತಿ ಪ್ರಾಹುರ್ಮನೀಷಿಣಃ||

ದಾನದಿಂದ ಭೋಗಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ವೃದ್ಧರ ಸೇವೆಯಿಂದ ಮೇಧಾವಿಯಾಗುತ್ತಾನೆ. ಅಹಿಂಸೆಯಿಂದ ದೀರ್ಘಾಯುವಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಎಂದು ಮನೀಷಿಣರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

13149012a ತಸ್ಮಾದ್ಧದ್ಯಾನ್ನ ಯಾಚೇತ ಪೂಜಯೇದ್ಧಾರ್ಮಿಕಾನಪಿ|

13149012c ಸ್ವಾಭಾಷೀ ಪ್ರಿಯಕೃಚ್ಚುಧ್ಧಃ ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಾವಿಹಿಂಸಕಃ||

ಆದುದರಿಂದ ದಾನಮಾಡಬೇಕು. ಯಾಚಿಸಬಾರದು. ಧಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಪೂಜಿಸಬೇಕು. ಎಲ್ಲರೊಡನೆಯೂ ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾತನ್ನಾಡಬೇಕು. ಇತರರಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನೇ ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವಸತ್ತ್ವಗಳನ್ನೂ ಹಿಂಸಿಸಬಾರದು.

13149013a ಯದಾ ಪ್ರಮಾಣಪ್ರಭವಃ ಸ್ವಭಾವಶ್ಚ ಸುಖಾಸುಖೇ|

13149013c ಮಶಕೀಟಪಿಪೀಲಾನಾಂ ಸ್ಥಿರೋ ಭವ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನೋಣ, ಕೀಟ, ಇರುವೆ ಮೊದಲಾದ ಜೀವಿಗಳೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅವುಗಳ ಹುಟ್ಟು, ಸ್ವಭಾವ ಮತ್ತು ಸುಖ-ದುಃಖಗಳೇ ಅವುಗಳ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರಮಾಣಭೂತವಾಗಿರುವಾಗ ನೀನೇಕೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೊಳಗಾಗಿದ್ದೀಯೆ? ಸ್ಥಿರನಾಗು!"

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ ಧರ್ಮಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಏಕೋನಪಂಚಾಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ನೂರಾನಲ್ವತ್ತೊಂಭತ್ತನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೦

ಭೀಷ್ಮನು ಧರ್ಮವನ್ನು ಪ್ರಶಂಸಿಸಿದುದು (1-9).

13150001 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13150001a ಕಾರ್ಯತೇ ಯಚ್ಚ ಕ್ರಿಯತೇ ಸಚ್ಚಾಸಚ್ಚ ಕೃತಂ ತತಃ|

13150001c ತತ್ರಾಶ್ವಸೀತ ಸತ್ಕೃತ್ವಾ ಅಸತ್ಕೃತ್ವಾ ನ ವಿಶ್ವಸೇತ್||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಸತ್ಕಾರ್ಯ ಅಥವಾ ಅಸತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಲಿ ಅಥವಾ ಮಾಡಿಸಲಿ, ಸತ್ಕೃತಿಯಿಂದ ಒಳ್ಳೆಯದಾಗುವುದೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಮತ್ತು ಕೆಟ್ಟ ಕೆಲಸದಿಂದ ಕೇಡಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಬಾರದು.

13150002a ಕಾಲ ಏವಾತ್ರ ಕಾಲೇನ ನಿಗ್ರಹಾನುಗ್ರಹೌ ದದತ್|

13150002c ಬುದ್ಧಿಮಾವಿಶ್ಯ ಭೂತಾನಾಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥೇಷು ಪ್ರವರ್ತತೇ||

ಸಮಯವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾದಾಗ ಕಾಲವೇ ನಿಗ್ರಹ-ಅನುಗ್ರಹಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಜೀವಿಗಳ ಬುದ್ಧಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಸಾಧನೆಗಳಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸುತ್ತದೆ.

13150003a ಯದಾ ತ್ವಸ್ಯ ಭವೇದ್ಬುದ್ಧಿರ್ಧರ್ಮ್ಯಾ ಚಾರ್ಥಪ್ರದರ್ಶಿನೀ|

13150003c ತದಾಶ್ವಸೀತ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾದೃಢಬುದ್ಧಿರ್ನ ವಿಶ್ವಸೇತ್||

ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಸಾರವಾದ ಬುದ್ಧಿಯಿರುವವನು ಧರ್ಮಾತ್ಮನೆಂದು ತೋರಿಸಿಕೊಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಅವನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬೇಕು. ದೃಢಬುದ್ಧಿಯಿಲ್ಲದಿರುವವನ ಮೇಲೆ ವಿಶ್ವಾಸವನ್ನಿಡಬಾರದು.

13150004a ಏತಾವನ್ಮಾತ್ರಮೇತದ್ಧಿ ಭೂತಾನಾಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಲಕ್ಷಣಮ್|

13150004c ಕಾಲಯುಕ್ತೋಽಪ್ಯುಭಯವಿಚ್ಛೇಷಮರ್ಥಂ ಸಮಾಚರೇತ್||

ಇದೇ ಜೀವಿಗಳ ಪ್ರಾಜ್ಞಲಕ್ಷಣವೆಂದು ತಿಳಿ. ಕಾಲಯುಕ್ತನಾದವನು

ಧರ್ಮ-ಅರ್ಥ ಎರಡಕ್ಕೂ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ
ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

13150005a ಯಥಾ ಹ್ಯುಪಸ್ಥಿತೈಶ್ಚರ್ಯಾಃ ಪೂಜಯಂತೇ ನರಾ ನರಾನ್.⁸⁹⁸|

13150005c ಏವಮೇವಾತ್ಮನಾತ್ಮಾನಂ ಪೂಜಯಂತೀಹ ಧಾರ್ಮಿಕಾಃ||

ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ನರರನ್ನು ನರರು ಪೂಜಿಸುವಂತೆ
ಧಾರ್ಮಿಕರು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವೇ ಪೂಜಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ.

13150006a ನ ಹ್ಯಧರ್ಮತಯಾ ಧರ್ಮಂ ದದ್ಯಾತ್ಕಾಲಃ ಕಥಂ ಚನ|

13150006c ತಸ್ಮಾದ್ವಿಶುದ್ಧಮಾತ್ಮಾನಂ ಜಾನೀಯಾದ್ಧರ್ಮಚಾರಿಣಮ್||

ಕಾಲವು ಎಂದೂ ಅಧರ್ಮಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದುದರಿಂದ ಧರ್ಮಚಾರಿಣಿಯು ವಿಶುದ್ಧಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

13150007a ಸೃಷ್ಟುಮಪ್ಯಸಮರ್ಥೋ ಹಿ ಜ್ವಲಂತಮಿವ ಪಾವಕಮ್|

13150007c ಅಧರ್ಮಃ ಸತತೋ ಧರ್ಮಂ ಕಾಲೇನ ಪರಿರಕ್ಷಿತಮ್||

ಏಕೆಂದರೆ ಅಗ್ನಿಯಂತೆ ಪ್ರಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಸತತವೂ ಕಾಲನಿಂದ
ಪರಿರಕ್ಷಿತವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅಧರ್ಮವು ಮುಟ್ಟಲೂ ಕೂಡ
ಅಸಮರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.

13150008a ಕಾರ್ಯಾವೇತೌ ಹಿ ಕಾಲೇನ ಧರ್ಮೋ ಹಿ ವಿಜಯಾವಹಃ|

13150008c ತ್ರಯಾಣಾಮಪಿ ಲೋಕಾನಾಮಾಲೋಕಕರಣೋ.⁸⁹⁹ ಭವೇತ್||

⁸⁹⁸ ಪ್ರಜಾಯಂತೇ ನ ರಾಜಸಾಃ| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁸⁹⁹ ಲೋಕಾನಾಮಾಲೋಕಃ ಕಾರಣಂ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಕಾಲವು ಈ ಎರಡನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮವು
ವಿಜಯಪ್ರದವಾದುದು. ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಧರ್ಮವೇ
ಬೆಳಕಾಗಿರುವುದು.

13150009a ತತ್ರ ಕಶ್ಚಿನ್ನಯೇತ್ ಪ್ರಾಜ್ಞೋ⁹⁰⁰ ಗೃಹೀತ್ವೈವ ಕರೇ ನರಮ್|
13150009c ಉಹ್ಯಮಾನಃ ಸ ಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮೇ ಬಹುಭಯಚ್ಚಲೇ⁹⁰¹||

ಅಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಪ್ರಾಜ್ಞನು ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಕೈಹಿಡಿದು
ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯಬಹುದು. ಅಧರ್ಮದಿಂದಾಗುವ
ಭಯವನ್ನು ಊಹಿಸಿಕೊಂಡು ಅವನು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ
ಬರಬಹುದು.”

⁹⁰⁰ ನ ತು ಕಶ್ಚಿನ್ನಯೇತ್ಪ್ರಾಜ್ಞೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁹⁰¹ ಉಚ್ಯಮಾನಸ್ತು ಧರ್ಮೇಣ ಧರ್ಮಲೋಕಭಯಚ್ಚಲೇ|| (ಭಾರತ
ದರ್ಶನ). ಭಾರತ ದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಈ ಶ್ಲೋಕದ ನಂತರ ಈ ಅಧ್ಯಾಯದಲ್ಲಿ 2
ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ: ಶೂದ್ರೋಹಂ ನಾಧಿಕಾರೋ ಮೇ
ಚಾತುರಾಶ್ರಮ್ಯಸೇವನೇ| ಇತಿ ವಿಜ್ಞಾನಮಪರೇ ನಾತ್ಮನ್ಯುಪದಧತ್ಯುತ||೧೦||
ಪಂಚಭೂತಶರೀರಣಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ ಸದೃಶಾತ್ಮಾನಾಮ್|| |೧೧||
ಲೋಕಧರ್ಮೇ ಚ ಧರ್ಮೇ ಚ ವಿಶೇಷಕರಣಂ ಕೃತಮ್| ಯಥೈಕತ್ವಂ
ಪುನರ್ಯಾಂತಿ ಪ್ರಾಣಿನಸ್ತತ್ರ ವಿಸ್ತರಃ||೧೨|| ಅಧ್ರುವೋ ಹಿ ಕಥಂ ಲೋಕಃ
ಸ್ಮೃತೋ ಧರ್ಮಃ ಕಥಂ ಧ್ರುವಃ| ಯತ್ರಕಾ ಲೋ ಧ್ರುವಸ್ತಾತ ತತ್ರ ಧರ್ಮಃ
ಸನಾತನಃ|| ೧೩|| ಸರ್ವೇಷಾಂ ತುಲ್ಯದೇಹಾನಾಂ ಸರ್ವೇಷಾಂ
ಸದೃಶಾತ್ಮಾನಾಮ್| ಕಾಲೋ ಧರ್ಮೇಣ ಸಂಯುಕ್ತಃ ಶೇಷ ಏವ ಸ್ವಯಂ
ಗುರುಃ|| ೧೪|| ಏವಂ ಸತಿ ನ ದೋಷೋಽಸ್ಮಿ ಭೂತಾನಾಂ ಧರ್ಮಸೇವನೇ|
ತಿಯಗ್ನೋನಾವಪಿ ಸತಾಂ ಲೋಕ ಏವ ಮತೋ ಗುರುಃ||೧೫ ||

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವಣಿ
ಧರ್ಮಪ್ರಶಂಸಾಯಾಂ ಪಂಚಾಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ದಾನಧರ್ಮಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮಪ್ರಶಂಸಾ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐವತ್ತನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೧

ವಂಶಾನುಕೀರ್ತನ

ನಿತ್ಯಸ್ಮರಣೀಯರಾದ ದೇವತಾ-ನದೀ-ಪರ್ವತ-ಋಷಿ-ರಾಜರ
ನಾಮಸಂಕೀರ್ತನೆಯ ಮಹಿಮೆ (1-51).

⁹⁰²13151001 ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಉವಾಚ|

13151001a ಕಿಂ ಶ್ರೇಯಃ ಪುರುಷಸ್ಯೇಹ ಕಿಂ ಕುರ್ವನ್ಸುಖಮೇಧತೇ|

13151001c ವಿಪಾಪ್ಮಾ ಚ ಭವೇತ್ಕೇನ ಕಿಂ ವಾ ಕಲ್ಮಷನಾಶನಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹೇಳಿದನು: “ಶ್ರೇಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದು? ಇಲ್ಲಿ
ಪುರುಷನು ಏನನ್ನು ಮಾಡಿ ಸುಖವನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ?
ಯಾವುದರಿಂದ ಅವನ ಪಾಪವು ದೂರವಾಗುತ್ತದೆ? ಯಾವುದು
ಪಾಪವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ?”

---

⁹⁰² ಗೋರಖಿಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:
ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ| ಶರತ್ಪಗತಂ ಭೀಷ್ಮಂ ಪಾಂಡವೋಽಥ
ಕುರೂದ್ವಹಃ| ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋ ಹಿತಂ ಪ್ರೇಸ್ಪುರಪೃಚ್ಛತ್ಕಲ್ಮಷಾಪಹಮ್||

903 13151002 ಭೀಷ್ಮ ಉವಾಚ|

13151002a ಅಯಂ ದೈವತವಂಶೋ ವೈ ಋಷಿವಂಶಸಮನ್ವಿತಃ|

13151002c ದ್ವಿಸಂಧ್ಯಂ ಪಠಿತಃ ಪುತ್ರ ಕಲ್ಮಷಾಪಹರಃ ಪರಃ||

ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದನು: “ಪುತ್ರ! ಎರಡು ಸಂಧ್ಯಾಕಾಲಗಳಲ್ಲಿ ದೇವವಂಶ ಮತ್ತು ಋಷಿವಂಶಗಳ ಪಠನ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಘೋರ ಪಾಪಗಳೂ ನಾಶಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

904 13151003a ದೇವಾಸುರಗುರುರ್ದೇವಃ ಸರ್ವಭೂತನಮಸ್ಕೃತಃ|

13151003c ಅಚಿಂತ್ಯೋಽಥಾಪ್ಯನಿರ್ದೇಶ್ಯಃ ಸರ್ವಪ್ರಾಣೋ ಹ್ಯಯೋನಿಜಃ||

13151004a ಪಿತಾಮಹೋ ಜಗನ್ನಾಥಃ ಸಾವಿತ್ರೀ ಬ್ರಹ್ಮಣಃ ಸತೀ|

13151004c ವೇದಭೂರಥ ಕರ್ತಾ ಚ ವಿಷ್ಣುರ್ನಾರಾಯಣಃ ಪ್ರಭುಃ||

13151005a ಉಮಾಪತಿರ್ವಿರೂಪಾಕ್ಷಃ ಸ್ಕಂದಃ ಸೇನಾಪತಿಸ್ತಥಾ|

13151005c ವಿಶಾಖೋ ಹುತಭುಗ್ವಾಯುಶ್ಚಂದ್ರಾದಿತ್ಯೌ ಪ್ರಭಾಕರೌ||

13151006a ಶಕ್ರಃ ಶಚೀಪತಿರ್ದೇವೋ ಯಮೋ ಧೂಮೋರ್ಣಯಾ ಸಹ|

---

903 ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ:

ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ| ತಸ್ಮೈ ಶುಶ್ರೂಷಮಾಣಾಯ ಭೂಯಃ

ಶಾಂತನವಸ್ತದಾ| ದೈವಂ ವಂಶಂ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮಾಚಷ್ಟ ಪುರುಷರ್ಷಭ||

904 ಗೋರಖಪುರ ಸಂಪುಟದಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಶ್ಲೋಕಗಳಿವೆ:

ಯದಹ್ನಾ ಕುರುತೇ ಪಾಪಮಿಂದ್ರಿಯೈಃ ಪುರುಷಶ್ಚರಣ್||

ಬುದ್ಧಿಪೂರ್ವಮಬುದ್ಧಿರ್ವಾ ರಾತ್ರೌ ಯಚ್ಚಾಪಿ ಸಂಧ್ಯಯೋಃ|| ಮುಚ್ಯತೇ

ಸರ್ವಪಾಪೇಭ್ಯಃ ಕೀರ್ತ್ಯಯನ್ವೈ ಶುಚಿಃ ಸದಾ| ನಾಂದೋ ನ ಬದಿರಃ ಕಾಲೇ

ಕುರುತೇ ಸ್ವಸ್ತಿಮಾನ್ಸದಾ|| ತಿರ್ಯಗ್ಯೋನಿ ನ ಗಚ್ಛೇಚ್ಚ ನರಕಂ ಸಂಕರಾಣಿ ಚ|

ನ ಚ ದುಃಖಭಯಂ ತಸ್ಯ ಮರಣೇ ಸ ನ ಮುಹ್ಯತಿ||

- 13151006c ವರುಣಃ ಸಹ ಗೌರ್ಯಾ ಚ ಸಹ ಋದ್ಧ್ಯಾ ಧನೇಶ್ವರಃ||
- 13151007a ಸೌಮ್ಯಾ ಗೌಃ ಸುರಭಿದೇವೀ ವಿಶ್ವವಾಶ್ಚ ಮಹಾನೃಷಿಃ|
- 13151007c ಷಟ್ಕಾಲಃ⁹⁰⁵ ಸಾಗರೋ ಗಂಗಾ ಸ್ತವಂತ್ಯೋಽಥ ಮರುದ್ಗಣಾಃ||
- 13151008a ವಾಲಖಿಲ್ಯಾಸ್ತಪಃಸಿದ್ಧಾಃ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಸ್ತಥಾ|
- 13151008c ನಾರದಃ ಪರ್ವತಶ್ಚೈವ ವಿಶ್ವಾವಸುರ್ಹ ಹಾಹುಹೂಃ||
- 13151009a ತುಂಬರುಶ್ಚಿತ್ರಸೇನಶ್ಚ ದೇವದೂತಶ್ಚ ವಿಶ್ರುತಃ|
- 13151009c ದೇವಕನ್ಯಾ ಮಹಾಭಾಗಾ ದಿವ್ಯಾಶ್ಚಾಪ್ಸರಸಾಂ ಗಣಾಃ||
- 13151010a ಉರ್ವಶೀ ಮೇನಕಾ ರಂಭಾ ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ ಅಲಂಬುಷಾ|
- 13151010c ವಿಶ್ವಾಚೇ ಚ ಘೃತಾಚೇ ಚ ಪಂಚಚೂಡಾ ತಿಲೋತ್ತಮಾ||
- 13151011a ಆದಿತ್ಯಾ ವಸವೋ ರುದ್ರಾಃ ಸಾಶ್ವಿನಃ ಪಿತರೋಽಪಿ ಚ|
- 13151011c ಧರ್ಮಃ ಸತ್ಯಂ ತಪೋ ದೀಕ್ಷಾ ವ್ಯವಸಾಯಃ ಪಿತಾಮಹಃ||
- 13151012a ಶರ್ವಯೋರ್ ದಿವಸಾಶ್ಚೈವ ಮಾರೀಚಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ತಥಾ|
- 13151012c ಶುಕ್ರೋ ಬೃಹಸ್ಪತಿರ್ಭೌಮೋ ಬುಧೋ ರಾಹುಃ ಶನೈಶ್ಚರಃ||
- 13151013a ನಕ್ಷತ್ರಾಣ್ಶ್ರುತವಶ್ಚೈವ ಮಾಸಾಃ ಸಂಧ್ಯಾಃ ಸವತ್ಸರಾಃ|
- 13151013c ವೈನತೇಯಾಃ ಸಮುದ್ರಾಶ್ಚ ಕದ್ರುಜಾಃ ಪನ್ನಗಾಸ್ತಥಾ||
- 13151014a ಶತದ್ರೂಶ್ಚ ವಿಪಾಶಾ ಚ ಚಂದ್ರಭಾಗಾ ಸರಸ್ವತೀ|
- 13151014c ಸಿಂಧುಶ್ಚ ದೇವಿಕಾ ಚೈವ ಪುಷ್ಕರಂ ತೀರ್ಥಮೇವ ಚ||
- 13151015a ಗಂಗಾ ಮಹಾನದೀ ಚೈವ ಕಪಿಲಾ ನರ್ಮದಾ ತಥಾ|
- 13151015c ಕಂಪುನಾ ಚ ವಿಶಲ್ಯಾ ಚ ಕರತೋಯಾಂಬುವಾಹಿನೀ||
- 13151016a ಸರಯೂರ್ಗಂಡಕೀ ಚೈವ ಲೋಹಿತಶ್ಚ ಮಹಾನದಃ|
- 13151016c ತಾಮ್ರಾರುಣಾ ವೇತ್ರವತೀ ಪರ್ಣಾಶಾ ಗೌತಮೀ ತಥಾ||

⁹⁰⁵ ಸಂಕಲ್ಪಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

- 13151017a ಗೋದಾವರೀ ಚ ವೇಣ್ಣಾ ಚ ಕೃಷ್ಣವೇಣಾ ತಥಾದ್ವಿಜಾ|
 13151017c ದೃಷದ್ವತೀ ಚ ಕಾವೇರೀ ವಂಕ್ಷುರ್ಮಂದಾಕಿನೀ ತಥಾ||
 13151018a ಪ್ರಯಾಗಂ ಚ ಪ್ರಭಾಸಂ ಚ ಪುಣ್ಯಂ ನೈಮಿಷಮೇವ ಚ|
 13151018c ತಚ್ಚ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರಸ್ಥಾನಂ ಯತ್ರ ತದ್ವಿಮಲಂ ಸರಃ||
 13151019a ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥೈಶ್ಚ ಕಲಿಲಂ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಂ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಮ್|
 13151019c ಸಿಂಧೂತ್ತಮಂ ತಪೋದಾನಂ ಜಂಬೂಮಾರ್ಗಮಥಾಪಿ ಚ||
 13151020a ಹಿರಣ್ಯತೀ ವಿತಸ್ತಾ ಚ ತಥೈವೇಕ್ಷುಮತೀ ನದೀ|
 13151020c ವೇದಸ್ಮೃತಿವೈದಸಿನೀ ಮಲವಾಸಾಶ್ಚ ನದ್ಯಪಿ||
 13151021a ಭೂಮಿಭಾಗಾಸ್ತಥಾ ಪುಣ್ಯಾ ಗಂಗಾದ್ವಾರಮಥಾಪಿ ಚ|
 13151021c ಋಷಿಕುಲ್ಯಾಸ್ತಥಾ ಮೇಧ್ಯಾ ನದೀ ಚಿತ್ರಪಥಾ ತಥಾ||
 13151022a ಕೌಶಿಕೀ ಯಮುನಾ ಸೀತಾ ತಥಾ ಚರ್ಮಣ್ಯತೀ ನದೀ|
 13151022c ನದೀ ಭೀಮರಥೀ ಚೈವ ಬಾಹುದಾ ಚ ಮಹಾನದೀ||
 13151022E ಮಹೇಂದ್ರವಾಣೀ ತ್ರಿದಿವಾ ನೀಲಿಕಾ ಚ ಸರಸ್ವತೀ|
 13151023a ನಂದಾ ಚಾಪರನಂದಾ ಚ ತಥಾ ತೀರ್ಥಂ ಮಹಾಹ್ರದಮ್||
 13151023c ಗಯಾಥ ಫಲ್ಗುತೀರ್ಥಂ ಚ ಧರ್ಮಾರಣ್ಯಂ ಸುರೈರ್ಪೃತಮ್|
 13151024a ತಥಾ ದೇವನದೀ ಪುಣ್ಯಾ ಸರಶ್ಚ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಮಿತಮ್||
 13151024c ಪುಣ್ಯಂ ತ್ರಿಲೋಕವಿಖ್ಯಾತಂ ಸರ್ವಪಾಪಹರಂ ಶಿವಮ್|
 13151025a ಹಿಮವಾನ್ಸರ್ವತಶ್ಚೈವ ದಿವ್ಯೌಷಧಿಸಮನ್ವಿತಃ||
 13151025c ವಿಂಧ್ಯೋ ಧಾತುವಿಚಿತ್ರಾಂಗಸ್ತೀರ್ಥವಾನೌಷಧಾನ್ವಿತಃ|
 13151026a ಮೇರುರ್ಮಹೇಂದ್ರೋ ಮಲಯಃ ಶ್ವೇತಶ್ಚ ರಜತಾಚಿತಃ||
 13151026c ಶೃಂಗವಾನ್ಮಂದರೋ ನೀಲೋ ನಿಷಧೋ ದರ್ದುರಸ್ತಥಾ|
 13151027a ಚಿತ್ರಕೂಟೋಽಂಜನಾಭಶ್ಚ ಪರ್ವತೋ ಗಂಧಮಾದನಃ||
 13151027c ಪುಣ್ಯಃ ಸೋಮಗಿರಿಶ್ಚೈವ ತಥೈವಾನ್ಯೇ ಮಹೀಧರಾಃ|

13151027E ದಿಶಶ್ಚ ವಿದಿಶಶ್ಚೈವ ಕ್ಷಿತಿಃ ಸರ್ವೇ ಮಹೀರುಹಾಃ||

13151028a ವಿಶ್ವೇದೇವಾ ನಭಶ್ಚೈವ ನಕ್ಷತ್ರಾಣಿ ಗ್ರಹಾಸ್ತಥಾ|

13151028c ಪಾಂತು ವಃ ಸತತಂ ದೇವಾಃ ಕೀರ್ತಿತಾಕೀರ್ತಿತಾ ಮಯಾ||

ಸರ್ವಭೂತನಮಸ್ಯ ತ ದೇವಾಸುರಗುರು ಅಚಿಂತ್ಯ ಅನಿದೇಶ್ಯ
ಪ್ರಣವಸ್ವರೂಪ ಮತ್ತು ಅಯೋನಿಜ ಜಗದೀಶ್ವರ ಪಿತಾಮಹ
ಭಗವಾನ್ ಬ್ರಹ್ಮ, ಅವನ ಪತ್ನಿ ಸತೀ ಸಾವಿತ್ರೀ ದೇವೀ, ವೇದಗಳ
ಉತ್ಪತ್ತಿಸ್ಥಾನ ಜಗತ್ಕರ್ತಾ ಭಗವಾನ್ ನಾರಾಯಣ, ಮೂರುಕಣ್ಣುಗಳ
ಉಮಾಪತಿ ಮಹಾದೇವ, ದೇವಸೇನಾಪತಿ ಸ್ಕಂದ, ವಿಶಾಖ, ಅಗ್ನಿ
ವಾಯು, ಪ್ರಭೆಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಚಂದ್ರ-ಸೂರ್ಯರು, ಶಚೀಪತಿ
ಇಂದ್ರ, ಯಮರಾಜ, ಅವನ ಪತ್ನಿ ಧೂಮೋಣೇ, ಗೌರೀಸಮೇತ
ವರುಣ, ಋದ್ಧಿಎಂಬ ಪತ್ನಿಯೊಡನೆ ಕುಬೇರ, ಸೌಮ್ಯಭಾವದ
ಗೋಮಾತೆ ಸುರಭೀ, ಮಹರ್ಷಿ ವಿಶ್ವವಸು, ಷಟ್ಕಾಲ, ಸಾಗರ, ಗಂಗೆ
ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳು, ಮರುದ್ಗಣಗಳು, ತಪಸ್ವಿಧ್ವ ವಾಲಖಿಲ್ಯರು,
ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ ವ್ಯಾಸ, ನಾರದ-ಪರ್ವತರು, ವಿಶ್ವಾವಸು, ಹಾಹಾ-
ಹೂಹೂ, ತುಂಬುರು-ಚಿತ್ರಸೇನ, ವಿಖ್ಯಾತ ದೇವದೂತ,
ಮಹಾಸೌಭಾಗ್ಯಶಾಲೀ ದೇವಕನ್ಯೆಯರು, ಊರ್ವಶೀ, ಮೇನಕೆ, ರಂಭೆ,
ಮಿಶ್ರಕೇಶೀ, ಅಲಂಬುಷಾ, ವಿಶ್ವಾಚೀ, ಘೃತಾಚೀ, ಪಂಚಚೂಡ,
ತಿಲೋತ್ತಮೆ, ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು, ಅಷ್ಟವಸುಗಳು, ಏಕಾದಶರುದ್ರರು,
ಅಶ್ವಿನೀ ಕುಮಾರರು, ಪಿತೃಗಳು, ಧರ್ಮದೇವತೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನಾದಿ
ದೇವತೆಗಳು, ತಪಸ್ಸು-ದೀಕ್ಷಾ-ವ್ಯವಸಾಯಗಳು, ಪಿತಾಮಹ, ಹಗಲು-
ರಾತ್ರಿಗಳು, ಮರೀಚಿಯ ಮಗ ಕಶ್ಯಪ, ಶುಕ್ರ-ಬೃಹಸ್ಪತಿ-ಮಂಗಳ-
ಬುಧ-ರಾಹು-ಶನೈಶ್ಚ ರ, ನಕ್ಷತ್ರ-ಋತು-ಮಾಸ-ಪಕ್ಷ-ಸಂವತ್ಸರಗಳು,

ವಿನತೆಯ ಮಗ ಗರುಡ, ಸಮುದ್ರ, ಕದ್ದುವಿನ ಮಕ್ಕಳಾದ ಸರ್ಪಗಳು,
 ಶತದ್ರು-ವಿಪಾಶಾ-ಚಂದ್ರಭಾಗಾ-ಸರಸ್ವತೀ-ಸಿಂಧು-ದೇವಿಕಾ ನದಿಗಳು,
 ಪ್ರಭಾಸ-ಪುಷ್ಕರ ತೀರ್ಥಗಳು, ಗಂಗಾ-ಮಹಾನದೀ-ವೇಣಾ-
 ಕಾವೇರೀ-ನರ್ಮದಾ-ಕುಲಂಪುನಾ-ವಿಶಾಲಾ-ಕರತೋಯಾ-
 ಅಂಬುವಾಹಿನೀ-ಸರಯೂ-ಗಂಡಕಿ-ಕೆಂಪುನೀರಿನ ಮಹಾನದ
 ಶೋಣಭದ್ರ-ತಾಮ್ರಾ-ಅರುಣಾ-ವೇತ್ರವತೀ-ಪರ್ಣಾಶಾ-ಗೌತಮೀ-
 ಗೋದಾವರೀ-ವೇಣ್ಯಾ-ಕೃಷ್ಣವೇಣೀ-ಅದ್ರಿಜಾ-ದೃಷದ್ವತೀ-ಕಾವೇರೀ-
 ಚಕ್ರು-ಮಂದಾಕಿನೀ ಮೊದಲಾದ ನದಿಗಳು, ಪ್ರಯಾಗ-ಪ್ರಭಾಸ-
 ಪುಣ್ಯಮಯ ನೈಮಿಷಾರಣ್ಯ, ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನ ವಿಮಲ ಸರೋವರ,
 ಸ್ವಚ್ಛನೀರಿರುವ ಪುಣ್ಯತೀರ್ಥ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ, ಉತ್ತಮ ಸಮುದ್ರ,
 ತಪೋದಾನ, ಜಂಬೂಮಾರ್ಗ -ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪವಿತ್ರಸ್ಥಳಗಳು,
 ಹಿರಣ್ಯತೀ-ವಿತಸ್ತ್ರಾ-ಪ್ಲಕ್ಷವತೀ-ವೇದಸ್ಮೃತಿ-ವೇದವತೀ-ಮಾಲವಾ-
 ಅಶ್ವವತೀ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯನದಿಗಳು, ಪವಿತ್ರ ಭೂಭಾಗ
 ಗಂಗಾದ್ವಾರ, ಋಷಿತೀರ್ಥಗಳು, ಪವಿತ್ರ ಸಮುದ್ರಗಾಮೀ ನದಿಗಳು,
 ಪುಣ್ಯಸಲಿಲಯುಕ್ತ ಚರ್ಮಣ್ಯತೀ-ಕೌಶಿಕೀ-ಯಮುನಾ-ಭೀಮರಥೀ-
 ಮಹಾನದೀ-ಬಾಹುದಾ-ಮಹೇಂದ್ರವಾಣೀ-ತ್ರಿದಿವಾ-ನೀಲಿಕಾ-
 ಸರಸ್ವತೀ-ನಂದಾ-ಅಪರನಂದಾ ಮೊದಲಾದ ಪುಣ್ಯ ನದಿಗಳು,
 ತೀರ್ಥಭೂತ ಮಹಾಹ್ರದ, ಗಯಾ, ಫಲ್ಗುತೀರ್ಥ, ದೇವತಾಯುಕ್ತ
 ಧರ್ಮಾರಣ್ಯ, ಪವಿತ್ರ ದೇವನದೀ, ಮೂರು ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ವಿಖ್ಯಾತ
 ಪವಿತ್ರ ಸರ್ವಪಾಪ ನಾಶಕ ಕಲ್ಯಾಣಮಯ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಮಿತ ಸರೋವರ
 ಪುಷ್ಕರತೀರ್ಥ, ದಿವ್ಯೌಷಧಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಹಿಮವತ್ಪರ್ವತ,
 ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರದ ಧಾತುಗಳು, ತೀರ್ಥಗಳು ಮತ್ತು ಔಷಧಗಳಿಂದ
 ಸುಶೋಭಿತವಾದ ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತ, ಮೇರು-ಮಹೇಂದ್ರ-ಮಲಯ-

ಬೆಳ್ಳಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಶ್ವೇತಪರ್ವತ-ಶೃಂಗವಂತ-ಮಂದರ-ನೀಲ-
 ನಿಷಧ-ದುರ್ದರ-ಚಿತ್ರಕೂಟ-ಅಜನಾಭ-ಗಂಧಮಾದನ-ಪವಿತ್ರ
 ಸೋಮಗಿರಿ ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಪರ್ವತಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ದಿಕ್ಕುಗಳು,
 ಉಪದಿಕ್ಕುಗಳು, ಭೂಮಿ, ವೃಕ್ಷಗಳು, ವಿಶ್ವೇದೇವತೆಗಳು, ಆಕಾಶ-
 ನಕ್ಷತ್ರ-ಗ್ರಹಗಳು, ಇಲ್ಲಿ ಕೀರ್ತಿತವಾಗಿರುವ ಮತ್ತು
 ಕೀರ್ತಿತವಾಗದಿರುವ ದೇವ-ಗಂಧರ್ವ-ನದೀ-ಪರ್ವತಕ್ಷೇತ್ರಾದಿಗಳು
 ನಮ್ಮನ್ನು ಸದಾ ರಕ್ಷಿಸಲಿ.

13151029a ಕೀರ್ತ ಯಾನೋ ನರೋ ಹ್ಯೇತಾನ್ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷೈಃ|

13151029c ಸ್ತುವಂಶ್ಚ ಪ್ರತಿನಂದಂಶ್ಚ ಮುಚ್ಯತೇ ಸರ್ವತೋ ಭಯಾತ್||

13151029e ಸರ್ವಸಂಕರಪಾಪೇಭ್ಯೋ ದೇವತಾಸ್ತವನಂದಕಃ|

ಇವರ ಕೀರ್ತನೆ ಮಾಡುವ ನರನು ಸರ್ವಕಿಲ್ಬಿಷಗಳಿಂದ
 ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಇವರನ್ನು ಸ್ತುತಿಸುವ ಮತ್ತು ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನು
 ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಭಯಗಳಿಂದಲೂ ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ. ದೇವತೆಗಳನ್ನು
 ಸ್ತುತಿಸಿ ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನು ಸರ್ವಸಂಕರಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ
 ಮುಕ್ತನಾಗುತ್ತಾನೆ.

13151030a ದೇವತಾನಂತರಂ ವಿಪ್ರಾಂಸ್ತಪಃಸಿದ್ಧಾಂಸ್ತಮೋಧಿಕಾನ್||

13151030c ಕೀರ್ತಿತಾನ್ಕೀರ್ತಯಿಷ್ಯಾಮಿ ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಮೋಚನಾನ್|

ದೇವತೆಗಳ ನಂತರ ತಪಃಸಿದ್ಧ ತಮೋಧಿಕ ವಿಪ್ರರ ಕೀರ್ತನೆ
 ಮಾಡಬೇಕು. ಸರ್ವಪಾಪಪ್ರಮೋಚನ ಕೀರ್ತಿತರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು
 ಹೇಳುತ್ತೇನೆ:

13151031a ಯವಕ್ರೀತೋಽಥ ರೈಭ್ಯಶ್ಚ ಕಕ್ಷೀವಾನೌಶಿಜಸ್ತಥಾ||

13151031c ಭೃಗ್ವಂಗಿರಾಸ್ತಥಾ ಕಣ್ವೋ ಮೇಧಾತಿಥಿರಥ ಪ್ರಭುಃ|

13151031e ಬರ್ಹೀ ಚ ಗುಣಸಂಪನ್ನಃ ಪ್ರಾಚೀಂ ದಿಶಮುಪಾಶ್ರಿತಾಃ||

ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿರುವ ಯವಕ್ರೀತ, ರೈಭ್ಯ, ಕಕ್ಷೀವಾನ,
ಔಶಿಜ, ಭೃಗು, ಅಂಗಿರಸ, ಕಣ್ವ, ಪ್ರಭು ಮೇಧಾತಿಥಿ, ಗುಣಸಂಪನ್ನ
ಬರ್ಹೀ.

13151032a ಭದ್ರಾಂ ದಿಶಂ ಮಹಾಭಾಗಾ ಉಲ್ಮುಚುಃ ಪ್ರಮುಚುಸ್ತಥಾ|

13151032c ಮುಮುಚುಶ್ಚ ಮಹಾಭಾಗಃ ಸ್ವಸ್ತಾತ್ರೇಯಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

13151033a ಮಿತ್ರಾವರುಣಯೋಃ ಪುತ್ರಸ್ತಥಾಗಸ್ತುಃ ಪ್ರತಾಪವಾನ್|

13151033c ದೃಢಾಯಶ್ಚೋರ್ಧ್ವಬಾಹುಶ್ಚ ವಿಶ್ರುತಾವೃಷಿಸತ್ತಮೌ||

ಉಲ್ಮುಚ, ಪ್ರಮುಚ, ಮುಮುಚ, ಶಕ್ತಿಶಾಲೀ ಸ್ವಸ್ತಾತ್ರೇಯ,
ಮಿತ್ರಾವರುಣರ ಮಗ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಅಗಸ್ತ್ಯ, ವಿಶ್ರುತ
ಋಷಿಸತ್ತಮರಾದ ದೃಢಾಯ ಮತ್ತು ಊರ್ಧ್ವಬಾಹು - ಈ
ಮಹಾಭಾಗರು ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದಾರೆ.

13151034a ಪಶ್ಚಿಮಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಯ ಏಧಂತೇ ನಿಬೋಧ ತಾನ್|

13151034c ಉಷದ್ಗುಃ⁹⁰⁶ ಸಹ ಸೋದಯ್ಯೋಃ ಪರಿವ್ಯಾಧಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

13151035a ಋಷೀರ್ಧಿರ್ಘತಮಾಶ್ಚೈವ ಗೌತಮಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ತಥಾ|

13151035c ಏಕತಶ್ಚ ದ್ವಿತಶ್ಚೈವ ತ್ರಿತಶ್ಚೈವ ಮಹರ್ಷಯಃ|

13151035e ಅತ್ರೇಃ ಪುತ್ರಶ್ಚ ಧರ್ಮಾತ್ಮಾ ತಥಾ ಸಾರಸ್ವತಃ ಪ್ರಭುಃ||

ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದವರ ಕುರಿತು ಕೇಳು:

⁹⁰⁶ ಉಷಂಗು (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಉಷದ್ಗು, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪರಿವ್ಯಾಧ, ಋಷಿ
ದೀರ್ಘತಮ, ಗೌತಮ, ಕಶ್ಯಪ, ಏಕತ, ದ್ವಿತ, ತ್ರಿತ ಮಹರ್ಷಿಗಳು,
ಅತ್ರಿಯ ಧರ್ಮಾತ್ಮ ಪುತ್ರ ದುರ್ವಾಸ ಮತ್ತು ಪ್ರಭು ಸಾರಸ್ವತ.

13151036a ಉತ್ತರಾಂ ದಿಶಮಾಶ್ರಿತ್ಯ ಯ ಏಧಂತೇ ನಿಬೋಧ ತಾನ್|

13151036c ಅತ್ರಿವರ್ಷಿಷ್ಠಃ ಶಕ್ತಿಶ್ಚ ಪಾರಾಶರ್ಯಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

13151037a ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರೋ ಭರದ್ವಾಜೋ ಜಮದಗ್ನಿಸ್ತಥೈವ ಚ|

13151037c ಋಚೀಕಪೌತ್ರೋ ರಾಮಶ್ಚ ಋಷಿರೌದ್ದಾಲಕಿಸ್ತಥಾ||

13151038a ಶ್ವೇತಕೇತುಃ ಕೋಹಲಶ್ಚ ವಿಪುಲೋ ದೇವಲಸ್ತಥಾ|

13151038c ದೇವಶರ್ಮಾ ಚ ಧೌಮ್ಯಶ್ಚ ಹಸ್ತಿಕಾಶ್ಯಪ ಏವ ಚ||

13151039a ಲೋಮಶೋ ನಾಚಿಕೇತಶ್ಚ ಲೋಮಹರ್ಷಣ ಏವ ಚ|

13151039c ಋಷಿರುಗ್ರಶ್ರವಾಶ್ಚೈವ ಭಾರ್ಗವಶ್ಚ ವನಸ್ತಥಾ||

ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಆಶ್ರಯಿಸಿ ವೃದ್ಧಿಹೊಂದಿದವರ ಕುರಿತು ಕೇಳು: ಅತ್ರಿ,
ವಸಿಷ್ಠ, ಶಕ್ತಿ, ಪರಾಶರನ ಮಗ ವೀರ್ಯವಾನ್ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನ,
ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ, ಭರದ್ವಾಜ, ಜಮದಗ್ನಿ, ಋಚೀಕನ ಮೊಮ್ಮಗ
ಪರಶುರಾಮ, ಋಷಿ ಉದ್ದಾಲಕನ ಮಗ ಶ್ವೇತಕೇತು, ಕೋಹಲ,
ವಿಪುಲ, ದೇವಲ, ದೇವಶರ್ಮಾ, ಧೌಮ್ಯ, ಹಸ್ತಿಕಾಶ್ಯಪ, ಲೋಮಶ,
ನಾಚಿಕೇತ, ಲೋಮಹರ್ಷಣ, ಋಷಿ ಉಗ್ರಶ್ರವಾ ಮತ್ತು ಭಾರ್ಗವ
ಚೈವನ.

13151040a ಏಷ ವೈ ಸಮವಾಯಸ್ತೇ ಋಷಿದೇವಸಮನ್ವಿತಃ|

13151040c ಆದ್ಯಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತೋ ರಾಜನ್ಸರ್ವ ಪಾಪಪ್ರಮೋಚನಃ||

ಈ ಋಷಿಗಳು ಮತ್ತು ದೇವತೆಗಳು ಒಂದೇ ದರ್ಜೆಯವರು ಮತ್ತು

ಆದ್ಯರು. ರಾಜನ್ ! ಇವರ ಕೀರ್ತನೆಯಿಂದ ಸರ್ವಪಾಪಗಳಿಂದಲೂ
ಮೋಚನೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

- 13151041a ನೃಗೋ ಯಯಾತಿರ್ನಹುಷೋ ಯದುಃ ಪೂರುಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್ |
 13151041c ಧುಂಧುಮಾರೋ ದಿಲೀಪಶ್ಚ ಸಗರಶ್ಚ ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ||
 13151042a ಕೃಶಾಶ್ವೋ ಯೌವನಾಶ್ವಶ್ಚ ಚಿತ್ರಾಶ್ವಃ ಸತ್ಯವಾಂಸ್ತಥಾ |
 13151042c ದುಃಷಂತೋ ಭರತಶ್ಚೈವ ಚಕ್ರವರ್ತೀ ಮಹಾಯಶಾಃ ||
 13151043a ಯವನೋ⁹⁰⁷ ಜನಕಶ್ಚೈವ ತಥಾ ದೃಢರಥೋ⁹⁰⁸ ನೃಪಃ |
 13151043c ರಘುರ್ನರವರಶ್ಚೈವ ತಥಾ ದಶರಥೋ ನೃಪಃ ||
 13151044a ರಾಮೋ ರಾಕ್ಷಸಹಾ ವೀರಃ ಶಶಬಿಂದುರ್ಭಗೀರಥಃ |
 13151044c ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರೋ ಮರುತ್ತಶ್ಚ ಜಹ್ನುರ್ಜಾಹ್ನುವಿಸೇವಿತಾ ||
 13151045a ಮಹೋದಯೋ ಹ್ಯಲರ್ಕಶ್ಚ ಐಲಶ್ಚೈವ ನರಾಧಿಪಃ |
 13151045c ಕರಂಧಮೋ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಕಥ್ಮೋರಶ್ಚ ನರಾಧಿಪಃ ||
 13151046a ದಕ್ಷೋಽಂಬರೀಷಃ ಕುಕುರೋ ರವತಶ್ಚ ಮಹಾಯಶಾಃ |
 13151046c ಮುಚುಕುಂದಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಮಿತ್ರಭಾನುಃ ಪ್ರಿಯಂಕರಃ ||
 13151047a ತ್ರಸದಸ್ಯುಸ್ತಥಾ ರಾಜಾ ಶ್ವೇತೋ ರಾಜರ್ಷಿಸತ್ತಮಃ |
 13151047c ಮಹಾಭಿಷತ್ಯ ವಿಖ್ಯಾತೋ ನಿಮಿರಾಜಸ್ತಥಾಷ್ಟಕಃ ||
 13151048a ಆಯುಃ ಕ್ಷುಪಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಃ ಕಕ್ಷೇಯಶ್ಚ ನರಾಧಿಪಃ |
 13151048c ಶಿಬಿರೌಶೀನರಶ್ಚೈವ ಗಯಶ್ಚೈವ ನರಾಧಿಪಃ ||
 13151049a ಪ್ರತರ್ದನೋ ದಿವೋದಾಸಃ ಸೌದಾಸಃ ಕೋಸಲೇಶ್ವರಃ |
 13151049c ಐಲೋ ನಲಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿರ್ಮನುಶ್ಚೈವ ಪ್ರಜಾಪತಿಃ ||

⁹⁰⁷ ಪವನೋ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

⁹⁰⁸ ದೃಷ್ಟರಥಃ (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13151050a ಹವಿದ್ರಶ್ಚ ಪೃಷದ್ರಶ್ಚ ಪ್ರತೀಪಃ ಶಂತನುಸ್ತಥಾ|

⁹⁰⁹13151050c ಕಕ್ಷಸೇನಶ್ಚ ರಾಜರ್ಷಿಯೇ ಚಾನ್ಯೇ ನಾನುಕೀರ್ತಿತಾಃ||

ನೃಗ, ಯಯಾತಿ, ನಹುಷ, ಯದು, ವೀರ್ಯವಾನ್ ಪೂರು,
ಧುಂಧುಮಾರ, ದಿಲೀಪ, ಪ್ರತಾಪವಾನ್ ಸಗರ, ಕೃಶಾಶ್ವ, ಯೌವನಾಶ್ವ,
ಚಿತ್ರಾಶ್ವ, ಸತ್ಯವಾನ್, ದುಃಷಂತ, ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಭರತ,
ಯವನ, ಜನಕ, ನೃಪ ದೃಢರಥ, ನರವರ ರಘು, ನೃಪ ದಶರಥ,
ರಾಕ್ಷಸಹಾ ವೀರ ರಾಮ, ಶಶಬಿಂದು, ಭಗೀರಥ, ಹರಿಶ್ಚಂದ್ರ, ಮರುತ,
ಜಾಹ್ನವೀ ಸೇವಿತ ಜಹ್ನು, ಮಹೋದಯ ಅಲರ್ಕ, ನರಾಧಿಪ ಐಲ,
ನರಶ್ರೇಷ್ಠ ಕರಂಧಮ, ನರಾಧಿಪ ಕಧೋರ, ದಕ್ಷ ಅಂಬರೀಶ,
ಮಹಾಯಶಸ್ವೀ ಕುಕುರ ಮತ್ತು ರವತ, ರಾಜರ್ಷಿ ಮುಚುಕುಂದ,
ಮಿತ್ರಭಾನು, ಪ್ರಿಯಂಕರ, ರಾಜಾ ತ್ರಸದಸ್ಯು, ರಾಜರ್ಷಿ ಸತ್ತಮ ಶ್ವೇತ,
ವಿಖ್ಯಾತ ಮಹಾಭಿಷ, ನಿಮಿರಾಜ, ಅಷ್ಟಕ, ಆಯು, ರಾಜರ್ಷಿ ಕ್ಷುಪ,
ನರಾಧಿಪ ಕಕ್ಷೇಯು, ಔಶೀನರ ಶಿಬಿ, ನರಾಧಿಪ ಗಯ, ಪ್ರತರ್ಧನ,
ದಿವೋದಾಸ, ಕೋಸಲೇಶ್ವರ ಸೌದಾಸ, ಐಲ, ರಾಜರ್ಷಿ ನಲ,
ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮನು, ಹವಿದ್ರ, ಪೃಷದ್ರ, ಪ್ರತೀಪ, ಶಂತನು, ಕಕ್ಷಸೇನ,
ಮೊದಲಾದ ರಾಜರ್ಷಿಗಳು ಮತ್ತು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರದ ಅನ್ಯರು.

⁹¹⁰13151051a ಮಾ ವಿಘ್ನಂ ಮಾ ಚ ಮೇ ಪಾಪಂ ಮಾ ಚ ಮೇ ಪರಿಪಂಥಿನಃ|

---

⁹⁰⁹ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಅಜಃ
ಪ್ರಾಚೀನಬರ್ಹಿಷ್ಣ ತಥೇಕ್ಷ್ವಾ ಕುರ್ಮಹಾಯಶಾಃ| ಅನರಣ್ಯೋ
ನರಪತಿರ್ಜಾನುಜಂಘಸ್ತಥೈವ ಚ|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

⁹¹⁰ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಈ ಒಂದು ಅಧಿಕ ಶ್ಲೋಕವಿದೆ: ಕಲ್ಯಾಣಮುತ್ಥಾಯ ಯೋ
ನಿತ್ಯಂ ಸಂಧ್ಯೇದ್ವೇಽಸ್ತಮೋದಯೇ| ಪಥೇಚ್ಛುಚಿರನಾವೃತ್ತಃ ಸ

13151051c ಧ್ರುವೋ ಜಯೋ ಮೇ ನಿತ್ಯಂ ಸ್ಯಾತ್ಪರತ್ರ ಚ ಪರಾ ಗತಿಃ||

ಈ ಮಹಾತ್ಮರನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ
ವಿಘ್ನವುಂಟಾಗದಿರಲಿ. ಪಾಪವುಂಟಾಗದಿರಲಿ. ಶತ್ರುಗಳಿಲ್ಲದಿರಲಿ.
ನನಗೆ ಅನುದಿನವೂ ಶಾಶ್ವತ ವಿಜಯವು ಲಭಿಸಲಿ.
ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ನನಗೆ ಸದ್ಗತಿಯುಂಟಾಗಲಿ.””

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ
ವಂಶಾನುಕೀರ್ತನಂ ನಾಮ ಏಕಪಂಚಾಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಂಶಾನುಕೀರ್ತನ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐವತ್ತೊಂದನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೨

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಪ್ರತಿಪ್ರಯಾಣ

ಭೀಷ್ಮನ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ
ಹಿಂದಿರುಗಿದುದು (1-13).

13152001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13152001a ತೂಷ್ಟೀಂಭೂತೇ ತದಾ ಭೀಷ್ಮೇ ಪಟೇ ಚಿತ್ರಮಿವಾರ್ಪಿತಮ್|

13152001c ಮುಹೂರ್ತಮಿವ ಚ ಧ್ಯಾತ್ವಾ ವ್ಯಾಸಃ ಸತ್ಯವತೀಸುತಃ|

ಧರ್ಮಫಲಭಾಗ್ಯವೇತ್|| (ಭಾರತ ದರ್ಶನ)

13152001E ನೃಪಂ ಶಯಾನಂ ಗಾಂಗೇಯಮಿದಮಾಹ ವಚಸ್ತದಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮನು ಸುಮ್ಮನಾಗಲು ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಎಲ್ಲರೂ ಚಿತ್ರಪಟದಲ್ಲಿ ಅಂಕಿತಗೊಂಡ ಚಿತ್ರಗಳಂತೆ ಸ್ತಬ್ಧರಾದರು. ಆಗ ಒಂದು ಕ್ಷಣ ಯೋಚಿಸಿದ ಸತ್ಯವತೀಸುತ ವ್ಯಾಸನು ಮಲಗಿದ್ದ ನೃಪ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

13152002a ರಾಜನ್ವ ಕೃತಿಮಾಪನ್ನಃ ಕುರುರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

13152002c ಸಹಿತೋ ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸರ್ವೈಃ ಪಾರ್ಥಿವೈಶ್ಚಾನುಯಾಯಿಭಿಃ||

13152003a ಉಪಾಸ್ತೇ ತ್ವಾಂ ನರವ್ಯಾಘ್ರ ಸಹ ಕೃಷ್ಣೇನ ಧೀಮತಾ|

13152003c ತಮಿಮಂ ಪುರಯಾನಾಯ ತ್ವಮನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಸಿ||

“ರಾಜನ್! ಕುರುರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಈಗ ಶಾಂತ ಮತ್ತು ಸಂದೇಹರಹಿತನಾಗಿ ತನ್ನ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ನರವ್ಯಾಘ್ರ! ಅವನು ಭ್ರಾತೃಗಳೊಂದಿಗೆ, ಸರ್ವ ಪಾರ್ಥಿವರು ಮತ್ತು ಅನುಯಾಯಿಗಳೊಂದಿಗೆ, ಹಾಗೂ ಧೀಮತ ಕೃಷ್ಣನೊಂದಿಗೆ ನಿನ್ನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಬಂದಿದ್ದಾನೆ. ಇನ್ನು ನೀನು ಅವರಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು.”

13152004a ಏವಮುಕ್ತೋ ಭಗವತಾ ವ್ಯಾಸೇನ ಪೃಥಿವೀಪತಿಃ|

13152004c ಯುಧಿಷ್ಠಿರಂ ಸಹಾಮಾತ್ಯಮನುಜಜ್ಞೇ ನದೀಸುತಃ||

ಭಗವಂತ ವ್ಯಾಸನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಪೃಥಿವೀಪತಿ ನದೀಸುತನು ಅಮಾತ್ಯರೊಡನಿದ್ದ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದನು.

13152005a ಉವಾಚ ಚೈನಂ ಮಧುರಂ ತತಃ ಶಾಂತನವೋ ನೃಪಃ|

13152005c ಪ್ರವಿಶಸ್ವ ಪುರಂ ರಾಜನ್ವೈತು ತೇ ಮಾನಸೋ ಜ್ವರಃ||

ಆಗ ನೃಪ ಶಾಂತನವನು ಮಧುರವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು ಕೂಡ:
“ರಾಜನ್! ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸು. ನಿನ್ನ ಮಾನಸ ಜ್ವರವು ಕಳೆಯಲಿ.

13152006a ಯಜಸ್ವ ವಿವಿಧೈರ್ಯಜ್ಞೈರ್ಬಹ್ವನ್ವೈಃ ಸ್ವಾಪ್ತದಕ್ಷಿಣೈಃ|

13152006c ಯಯಾತಿರಿವ ರಾಜೇಂದ್ರ ಶ್ರದ್ಧಾದಮಪುರಃಸರಃ||

ರಾಜೇಂದ್ರ! ಯಯಾತಿಯಂತೆ ನೀನು ಶ್ರದ್ಧೆ ಮತ್ತು
ಇಂದ್ರಿಯನಿಗ್ರಹಗಳೊಂದಿಗೆ ಅನೇಕ ಆಪ್ತದಕ್ಷಿಣೆಗಳನ್ನಿತ್ತು ವಿವಿಧ
ಯಜ್ಞಗಳನ್ನು ಮಾಡು.

13152007a ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತಃ ಪಾರ್ಥ ಪಿತೃನ್ದೇವಾಂಶ್ಚ ತರ್ಪಯ|

13152007c ಶ್ರೇಯಸಾ ಯೋಕ್ಷ್ಯಸೇ ಚೈವ ವೈತು ತೇ ಮಾನಸೋ ಜ್ವರಃ||

ಪಾರ್ಥ! ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮರತನಾಗಿ ಪಿತೃ-ದೇವತೆಗಳನ್ನು ತೃಪ್ತಿಪಡಿಸು.
ಶ್ರೇಯಸ್ಸನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತೀಯೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸ ಜ್ವರವನ್ನೂ
ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೀಯೆ.

13152008a ರಂಜಯಸ್ವ ಪ್ರಜಾಃ ಸರ್ವಾಃ ಪ್ರಕೃತೀಃ ಪರಿಸಾಂತ್ವಯ|

13152008c ಸುಹೃದಃ ಫಲಸತ್ಕಾರೈರಭ್ಯರ್ಚಯ ಯಥಾರ್ಹತಃ||

ಸರ್ವಪ್ರಜೆಗಳನ್ನೂ ರಂಜಿಸು. ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಕೃತಿಗಳನ್ನು
ಸಂತವಿಸು. ಯಥಾರ್ಹವಾಗಿ ಸುಹೃದಯರನ್ನು ಫಲ-ಸತ್ಕಾರಗಳಿಂದ
ಗೌರವಿಸು.

13152009a ಅನು ತ್ವಾಂ ತಾತ ಜೀವಂತು ಮಿತ್ರಾಣಿ ಸುಹೃದಸ್ತಥಾ|

13152009c ಚೈತ್ಯಸ್ಥಾನೇ ಸ್ಥಿತಂ ವೃಕ್ಷಂ ಫಲವಂತಮಿವ ದ್ವಿಜಾಃ||

ಅಯ್ಯಾ ! ದೇವಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಫಲವಂತ ವೃಕ್ಷವನ್ನು ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹೇಗೆ ಆಶ್ರಯಿಸುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಿತ್ರರು ಮತ್ತು ಸುಹೃದಯರು ಜೀವಿಸುವಂತಾಗಲಿ.

13152010a ಆಗಂತವ್ಯಂ ಚ ಭವತಾ ಸಮಯೇ ಮಮ ಪಾರ್ಥಿವ|

13152010c ವಿನಿವೃತ್ತೇ ದಿನಕರೇ ಪ್ರವೃತ್ತೇ ಚೋತ್ತರಾಯಣೇ||

ಪಾರ್ಥಿವ ! ದಿನಕರನು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಿಂದ ಹಿಂದಿರುಗಿ

ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ಬರುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ನನ್ನ ಬಳಿ ಬರಬೇಕು.”

13152011a ತಥೇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ತು ಕೌಂತೇಯಃ ಸೋಽಭಿವಾದ್ಯ ಪಿತಾಮಹಮ್|

13152011c ಪ್ರಯಯೌ ಸಪರಿವಾರೋ ನಗರಂ ನಾಗಸಾಹ್ವಯಮ್||

ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲೆಂದು ಹೇಳಿ ಪಿತಾಮಹನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ

ಕೌಂತೇಯನು ಸಪರಿವಾರನಾಗಿ ನಾಗಸಾಹ್ವಯ ನಗರಿಗೆ ಹೊರಟನು.

13152012a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಚ ಪತಿವ್ರತಾಮ್|

13152012c ಸಹ ತೈರೃಷಿಭಿಃ ಸರ್ವೈರ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಕೇಶವೇನ ಚ||

13152013a ಪೌರಜಾನಪದೈಶ್ಚೈವ ಮಂತ್ರಿವೃದ್ಧೈಶ್ಚ ಪಾರ್ಥಿವಃ|

13152013c ಪ್ರವಿವೇಶ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಪುರಂ ವಾರಣಸಾಹ್ವಯಮ್||

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಪತಿವ್ರತೆ ಗಾಂಧಾರಿಯರನ್ನು ಮುಂದಿಟ್ಟುಕೊಂಡು

ಋಷಿಗಳು, ಸರ್ವ ಭ್ರಾತೃಗಳು ಮತ್ತು ಕೇಶವರೊಡನೆ,

ಪೌರಜಾನಪದರು ಮತ್ತು ಮಂತ್ರಿವೃದ್ಧರೊಡನೆ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ

ಪಾರ್ಥಿವನು ವಾರಣಸಾಹ್ವಯ ಪುರವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದನು.”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮಾನುಜ್ಞಾಯಾಂ ದ್ವಿಪಂಚಾಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಾನುಜ್ಞಾಯ ಎನ್ನುವ ನೂರಾಐವತ್ತೆರಡನೇ
ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮ ಪರ್ವಃ|
ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ
ಪರ್ವವು|

ಇದೊವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು - ೧೨/೧೮,
ಉಪಪರ್ವಗಳು-೮೭/೧೦೦, ಅಧ್ಯಾಯಗಳು-೧೮೩೩/೧೯೯೫,
ಶ್ಲೋಕಗಳು-೬೯೩೨೩/೭೩೭೮೪

ಭೀಷ್ಮ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ

ಪರ್ವ

೧೫೩

ಭೀಷ್ಮ ಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣ

ಉತ್ತರಾಯಣವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಲು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನಿಗಾಗಿ ತಾನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದ ಮಂಗಳ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ವಾಸುದೇವ ಕೃಷ್ಣ ಮತ್ತು ಇತರರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮನಲ್ಲಿಗೆ ಹೋದುದು (1-17). ಯುಧಿಷ್ಠಿರ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮತ್ತು ಕೃಷ್ಣರೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿ ಭೀಷ್ಮನು ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ಕೇಳುವುದು (18-50).

13153001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13153001a ತತಃ ಕುಂತೀಸುತೋ ರಾಜಾ ಪೌರಜಾನಪದಂ ಜನಮ್|

13153001c ಪೂಜಯಿತ್ವಾ ಯಥಾನ್ಯಾಯಮನುಜಜ್ಞೇ ಗೃಹಾನ್ವತಿ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅನಂತರ ರಾಜಾ ಕುಂತೀಸುತನು ಪೌರ-ಜಾನಪದ ಜನರನ್ನು ಯಥಾನ್ಯಾಯವಾಗಿ ಪೂಜಿಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗಲು ಅನುಮತಿಯನ್ನಿತ್ತನು.

13153002a ಸಾಂತ್ವಯಾಮಾಸ ನಾರೀಶ್ಚ ಹತವೀರಾ ಹತೇಶ್ವರಾಃ|

13153002c ವಿಪುಲೈರರ್ಥದಾನೈಶ್ಚ ತದಾ ಪಾಂಡುಸುತೋ ನೃಪಃ||

ಆಗ ಪಾಂಡುಸುತ ನೃಪನು ವೀರರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ಮತ್ತು
ಪತಿಯಂದಿರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದ ನಾರೀಗಣಗಳಿಗೆ ಅಪಾರ
ಐಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ದಾನಮಾಡಿ ಸಂತವಿಸಿದನು.

13153003a ಸೋಽಭಿಷಿಕ್ತೋ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞಃ ಪ್ರಾಪ್ಯ ರಾಜ್ಯಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

13153003c ಅವಸ್ಥಾಪ್ಯ ನರಶ್ರೇಷ್ಠಃ ಸರ್ವಾಃ ಸ್ವಪ್ರಕೃತೀಸ್ತದಾ||

13153004a ದ್ವಿಜೇಭ್ಯೋ ಬಲಮುಖ್ಯೇಭ್ಯೋ ನೈಗಮೇಭ್ಯಶ್ಚ ಸರ್ವಶಃ|

13153004c ಪ್ರತಿಗೃಹ್ಯಾಶಿಷೋ ಮುಖ್ಯಾಸ್ತದಾ ಧರ್ಮಭೃತಾಂ ವರಃ||

ಅಭಿಷಿಕ್ತನಾಗಿ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಹಾಪ್ರಾಜ್ಞ ನರಶ್ರೇಷ್ಠ
ಧರ್ಮಭೃತರಲ್ಲಿ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಮಂತ್ರಿಗಳೇ ಮೊದಲಾದ
ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಕೃತಿಗಣಗಳನ್ನೂ ಅವರವರ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ನಿಯೋಜಿಸಿ
ಶಕ್ತಿಯುತ ದ್ವಿಜ ಮುಖ್ಯರಿಂದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಶೀರ್ವಾದಗಳನ್ನು ಪಡೆದನು.

13153005a ಉಷಿತ್ವಾ ಶರ್ವರೀಃ ಶ್ರೀಮಾನ್ವಂಚಾಶನ್ನಗರೋತ್ತಮೇ|

13153005c ಸಮಯಂ ಕೌರವಾಗ್ರ್ಯಸ್ಯ ಸಸ್ಮಾರ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

ಶ್ರೀಮಾನ್ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಆ ಉತ್ತಮ ನಗರದಲ್ಲಿ ಐವತ್ತು
ರಾತ್ರಿಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಅನಂತರ ಕೌರವಾಗ್ರ್ಯ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸ್ಮರಿಸಿದನು.

13153006a ಸ ನಿಯಯೌ ಗಜಪುರಾದ್ಯಾಜಕೈಃ ಪರಿವಾರಿತಃ|

13153006c ದೃಷ್ಟ್ವಾ ನಿವೃತ್ತಮಾದಿತ್ಯಂ ಪ್ರವೃತ್ತಂ ಚೋತ್ತರಾಯಣಮ್||

ಆದಿತ್ಯನು ಹಿಂದಿರುಗಿ ಉತ್ತರಾಯಣದ ಕಡೆ ಹೋಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು

ನೋಡಿ ಅವನು ಯಾಜಕರಿಂದ ಪರಿವಾರಿತನಾಗಿ ಗಜಪುರದಿಂದ ಹೊರಟನು.

13153007a ಘೃತಂ ಮಾಲ್ಯಂ ಚ ಗಂಧಾಂಶ್ಚ ಕ್ಷೌಮಾಣಿ ಚ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

13153007c ಚಂದನಾಗರುಮುಖ್ಯಾನಿ ತಥಾ ಕಾಲಾಗರೂಣಿ ಚ||

13153008a ಪ್ರಸ್ಥಾಪ್ಯ ಪೂರ್ವಂ ಕೌಂತೇಯೋ ಭೀಷ್ಮಸಂಸಾಧನಾಯ ವೈ|

13153008c ಮಾಲ್ಯಾನಿ ಚ ಮಹಾರ್ಹಾಣಿ ರತ್ನಾನಿ ವಿವಿಧಾನಿ ಚ||

ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕೌಂತೇಯ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಭೀಷ್ಮನ ಸಂಸಾಧನೆಗಾಗಿ ತುಪ್ಪ, ಮಾಲೆ, ಗಂಧ, ಪಟ್ಟಿವಸ್ತ್ರಗಳು, ಚಂದನ-ಅಗರು -ಕಪ್ಪು ಅಗರು ಮೊದಲಾದವುಗಳು, ಮತ್ತು ಮಹಾಬೆಲೆಬಾಳುವ ವಿವಿಧ ರತ್ನಗಳನ್ನೂ ಮಾಲೆಗಳನ್ನೂ ಕಳುಹಿಸಿದ್ದನು.

13153009a ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಪುರಸ್ಕೃತ್ಯ ಗಾಂಧಾರೀಂ ಚ ಯಶಸ್ವಿನೀಮ್|

13153009c ಮಾತರಂ ಚ ಪೃಥಾಂ ಧೀಮಾನ್ಭ್ರಾತೃಂಶ್ಚ ಪುರುಷರ್ಷಭಃ||

13153010a ಜನಾರ್ದನೇನಾನುಗತೋ ವಿದುರೇಣ ಚ ಧೀಮತಾ|

13153010c ಯುಯುತ್ಸುನಾ ಚ ಕೌರವ್ಯೋ ಯುಯುಧಾನೇನ ಚಾಭಿಭೋ||

13153011a ಮಹತಾ ರಾಜಭೋಗ್ಯೇನ ಪರಿಬರ್ಹೇಣ ಸಂವೃತಃ|

13153011c ಸ್ತೂಯಮಾನೋ ಮಹಾರಾಜ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯಾಗ್ನೀನನುವ್ರಜನ್||

ಮಹಾರಾಜ ! ಆ ಧೀಮಾನ್ ಪುರುಷರ್ಷಭನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಮುಂದಿರಿಸಿಕೊಂಡು ಯಶಸ್ವಿನೀ ಗಾಂಧಾರೀ, ತಾಯಿ ಪೃಥಿ, ಸಹೋದರರು, ಜನಾರ್ದನನನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿದ ಧೀಮಂತ ವಿದುರ, ಕೌರವ್ಯ ಯುಯುತ್ಸು, ಯುಯುಧಾನ, ಮತ್ತು ಮಹಾ ರಾಜಭೋಗ್ಯ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿಕೊಂಡು ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಭೀಷ್ಮನ ಮೂರು

ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಭೀಷ್ಮನಿದ್ದೆಡೆಗೆ ಹೊರಟನು.

13153012a ನಿಶ್ಚಕ್ರಾಮ ಪುರಾತ್ನಸ್ಮಾದ್ಯಥಾ ದೇವಪತಿಸ್ತಥಾ|

13153012c ಆಸಸಾದ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ತತಃ ಶಾಂತನವಂ ನೃಪಮ್||

ದೇವಪತಿಯಂತೆ ಪುರದಿಂದ ಹೊರಟು ಅವನು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿದ್ದ
ನೃಪ ಶಾಂತನವನನ್ನು ತಲುಪಿದನು.

13153013a ಉಪಾಸ್ಯಮಾನಂ ವ್ಯಾಸೇನ ಪಾರಾಶರ್ಯೇಣ ಧೀಮತಾ|

13153013c ನಾರದೇನ ಚ ರಾಜರ್ಷೇ ದೇವಲೇನಾಸಿತೇನ ಚ||

13153014a ಹತಶಿಷ್ಟೈರ್ನೃಪೈಶ್ಚಾನ್ಯೈರ್ನಾನಾದೇಶಸಮಾಗತೈಃ|

13153014c ರಕ್ಷಿಭಿಶ್ಚ ಮಹಾತ್ಮಾನಂ ರಕ್ಷ್ಯಮಾಣಂ ಸಮಂತತಃ||

13153015a ಶಯಾನಂ ವೀರಶಯನೇ ದದರ್ಶ ನೃಪತಿಸ್ತತಃ|

ರಾಜರ್ಷೇ ! ಧೀಮಂತ ಪಾರಶರ್ಯ ವ್ಯಾಸ, ನಾರದ ಮತ್ತು ದೇವಲ-
ಅಸಿತರು ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿದ್ದ, ನಾನಾ ದೇಶಗಳಿಂದ ಬಂದು ಹತರಾಗದೇ
ಉಳಿದಿದ್ದ ನೃಪರಿಂದ ಎಲ್ಲಕಡೆಗಳಿಂದ ರಕ್ಷಣೆಗೊಳಗಾಗಿದ್ದ,
ವೀರಶಯನದಲ್ಲಿ ಮಲಗಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ನೃಪತಿಯು ಕಂಡನು.

13153015c ತತೋ ರಥಾದವಾರೋಹದ್ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಧರ್ಮರಾಟ್||

13153016a ಅಭಿವಾದ್ಯಾಥ ಕೌಂತೇಯಃ ಪಿತಾಮಹಮರಿಂದಮಮ್|

13153016c ದ್ವೈಪಾಯನಾದೀನ್ವಿಪ್ರಾಂಶ್ಚ ತೈಶ್ಚ ಪ್ರತ್ಯಭಿನಂದಿತಃ||

ಆಗ ಸಹೋದರರೊಡನೆ ಕೌಂತೇಯ ಧರ್ಮರಾಜನು ರಥದಿಂದ
ಇಳಿದು ಅರಿಂದಮ ಪಿತಾಮಹನನನ್ನೂ ದ್ವೈಪಾಯನನೇ ಮೊದಲಾದ
ವಿಪ್ರರನ್ನೂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು. ಅವರೂ ಕೂಡ ಅವನನ್ನು

ಪ್ರತಿನಂದಿಸಿದರು.

13153017a ಋತ್ವಿಗ್ವಿರ್ಭ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪೈಶ್ಚ ಭ್ರಾತೃಭಿಶ್ಚ ಸಹಾಚ್ಯುತಃ|

13153017c ಆಸಾದ್ಯ ಶರತಲ್ಪಸ್ಥಮೃಷಿಭಿಃ ಪರಿವಾರಿತಮ್||

ಬ್ರಹ್ಮಕಲ್ಪ ಋತ್ವಿಜರು ಮತ್ತು ಸಹೋದರರನ್ನೊಡಗೂಡಿ ಆ ಅಚ್ಯುತನು ಋಷಿಗಳಿಂದ ಸುತ್ತವರೆಯಲ್ಪಟ್ಟು ಶರತಲ್ಪದಮೇಲಿದ್ದ ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಸಮೀಪಿಸಿದನು.

13153018a ಅಬ್ರವೀದ್ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಧರ್ಮರಾಜೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಃ|

13153018c ಭ್ರಾತೃಭಿಃ ಸಹ ಕೌರವ್ಯ ಶಯಾನಂ ನಿಮ್ಮಗಾಸುತಮ್||

ಕೌರವ್ಯ! ಆಗ ಧರ್ಮರಾಜ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಹೋದರರೊಂದಿಗೆ ಮಲಗಿದ್ದ ನದೀಸುತ ಭರತಶ್ರೇಷ್ಠನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13153019a ಯುಧಿಷ್ಠಿರೋಽಹಂ ನೃಪತೇ ನಮಸ್ತೇ ಜಾಹ್ನವೀಸುತ|

13153019c ಶೃಣೋಷಿ ಚೇನ್ನಹಾಬಾಹೋ ಬ್ರೂಹಿ ಕಿಂ ಕರವಾಣಿ ತೇ||

“ನೃಪತೇ! ಜಾಹ್ನವೀಸುತ! ಮಹಾಬಾಹೋ! ನಾನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ನಿನಗೆ ಕೇಳಿಸುತ್ತಿದೆ ತಾನೇ? ನಾನು ನಿನಗೆ ಏನು ಮಾಡಬಹುದೆನ್ನುವುದನ್ನು ಹೇಳು!

13153020a ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸ್ಮಿ ಸಮಯೇ ರಾಜನ್ನಗ್ನಿನಾದಾಯ ತೇ ವಿಭೋ|

13153020c ಆಚಾರ್ಯಾ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚೈವ ಋತ್ವಿಜೋ ಭ್ರಾತರಶ್ಚ ಮೇ||

ರಾಜನ್! ವಿಭೋ! ನೀನು ಹೇಳಿದ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ನಿನ್ನ ಅಗ್ನಿಗಳನ್ನೂ, ಆಚಾರ್ಯ-ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನೂ, ಋತ್ವಿಜರನ್ನೂ ಮತ್ತು ನನ್ನ ಸಹೋದರರನ್ನೂ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.

13153021a ಪುತ್ರಶ್ಚ ತೇ ಮಹಾತೇಜಾ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರೋ ಜನೇಶ್ವರಃ|

13153021c ಉಪಸ್ಥಿತಃ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ವಾಸುದೇವಶ್ಚ ವೀರ್ಯವಾನ್||

ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರ ಜನೇಶ್ವರ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ತನ್ನ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತು ವೀರ್ಯವಾನ್ ವಾಸುದೇವನೂ ಕೂಡ ಇಲ್ಲಿ
ಉಪಸ್ಥಿತರಿದ್ದಾರೆ.

13153022a ಹತಶಿಷ್ಟಾಶ್ಚ ರಾಜಾನಃ ಸರ್ವೇ ಚ ಕುರುಜಾಂಗಲಾಃ|

13153022c ತಾನ್ವಶ್ಯ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ಸಮುನ್ಮಿಲಯ ಲೋಚನೇ||

ಕುರುಜಾಂಗಲದಲ್ಲಿ ಅಳಿದುಳಿದ ರಾಜರೆಲ್ಲರೂ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ.
ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ ! ಕಣ್ಣುಗಳನ್ನು ತೆರೆದು ಇವರನ್ನು ನೋಡು !

13153023a ಯಚ್ಚೇಹ ಕಿಂ ಚಿತ್ಕರ್ತವ್ಯಂ ತತ್ಸರ್ವಂ ಪ್ರಾಪಿತಂ ಮಯಾ|

13153023c ಯಥೋಕ್ತಂ ಭವತಾ ಕಾಲೇ ಸರ್ವಮೇವ ಚ ತತ್ಕೃತಮ್||

ಆಗ ನೀನು ಹೇಳಿದುದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮಾಡಿದ್ದೇನೆ. ಏನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದು
ನೀನು ಬಯಸಿದ್ದೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನಾನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿಕೊಂಡು
ಬಂದಿದ್ದೇನೆ.”

13153024a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಗಾಂಗೇಯಃ ಕುಂತೀಪುತ್ರೇಣ ಧೀಮತಾ|

13153024c ದದರ್ಶ ಭಾರತಾನ್ಸರ್ವಾನ್ ಸ್ಥಿತಾನ್ಸಂಪರಿವಾರ್ಯ ತಮ್||

ಧೀಮಂತ ಕುಂತೀಪುತ್ರನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಗಾಂಗೇಯನು ತನ್ನನ್ನು
ಸುತ್ತವರೆದು ನಿಂತಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಭಾರತರನ್ನೂ ನೋಡಿದನು.

13153025a ತತಶ್ಚ ಲವಲಿಭೀಷ್ಮಃ ಪ್ರಗೃಹ್ಯ ವಿಪುಲಂ ಭುಜಮ್|

13153025c ಓಘಮೇಘಸ್ವನೋ ವಾಗ್ಮೀ ಕಾಲೇ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಆಗ ವಾಗ್ವಿ ಭೀಷ್ಮನು ತನ್ನ ವಿಪುಲ ಭುಜವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿ ಗಂಭೀರ
ಮೇಘಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13153026a ದಿಷ್ಟ್ಯಾ ಪ್ರಾಪ್ತೋಽಸಿ ಕೌಂತೇಯ ಸಹಾಮಾತ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13153026c ಪರಿವೃತ್ತೋ ಹಿ ಭಗವಾನ್ ಸಹಸ್ರಾಂಶುದಿವಾಕರಃ||

“ಕೌಂತೇಯ! ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಒಳ್ಳೆಯದಾಯಿತು! ಭಗವಾನ್ ಸಹಸ್ರಾಂಶು
ದಿವಾಕರನು ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣಕ್ಕೆ ತಿರುಗಿರುವಾಗ
ಅಮಾತ್ಯರೊಂದಿಗೆ ನೀನು ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದಿರುವೆ!

13153027a ಅಷ್ಟಪಂಚಾಶತಂ ರಾತ್ರೈಃ ಶಯಾನಸ್ಯಾದ್ಯ ಮೇ ಗತಾಃ|

13153027c ಶರೇಷು ನಿಶಿತಾಗ್ರೇಷು ಯಥಾ ವರ್ಷಶತಂ ತಥಾ||

ನಾನು ಈ ಶಯನವನ್ನು ಪಡೆದು ಇಂದಿಗೆ ನೂರಾಐವತ್ತೆಂಟು
ರಾತ್ರಿಗಳು ಕಳೆದುಹೋದವು. ನಿಶಿತಾಗ್ರ ಈ ಶರಗಳ ಮೇಲೆ
ಮಲಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ನೂರು ವರ್ಷಗಳಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದೆ.

13153028a ಮಾಘೋಽಯಂ ಸಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ಮಾಸಃ ಪುಣ್ಯೋ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ|

13153028c ತ್ರಿಭಾಗಶೇಷಃ ಪಕ್ಷೋಽಯಂ ಶುಕ್ಲೋ ಭವಿತುಮರ್ಹತಿ||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ! ಪುಣ್ಯ ಮಾಘಮಾಸವು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದೆ. ಈ
ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಭಾಗಗಳು ಉಳಿದಿವೆಯಾದ್ದರಿಂದ ಇದು
ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವೇ ಆಗಿರಬೇಕು.”

13153029a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ತು ಗಾಂಗೇಯೋ ಧರ್ಮಪುತ್ರಂ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮ್|

13153029c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮಥಾಮಂತ್ರೈ ಕಾಲೇ ವಚನಮಬ್ರವೀತ್||

ಧರ್ಮಪುತ್ರ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಗಾಂಗೇಯನು

ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕರೆದು ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಕ್ಕುದಾದ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು:

13153030a ರಾಜನ್ ವಿದಿತಧರ್ಮೋಽಸಿ ಸುನಿರ್ಣೀತಾರ್ಥಸಂಶಯಃ|

13153030c ಬಹುಶ್ರುತಾ ಹಿ ತೇ ವಿಪ್ರಾ ಬಹವಃ ಪರ್ಯುಪಾಸಿತಾಃ||

“ರಾಜನ್! ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಅರ್ಥಶಾಸ್ತ್ರದ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವೆ. ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಿಳಿದಿರುವ ಅನೇಕ ವಿಪ್ರರನ್ನು ನೀನು ಸೇವೆಗೈದಿರುವೆ.

13153031a ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಾಣಿ ಸರ್ವಾಣಿ ಧರ್ಮಾಂಶ್ಚ ಮನುಜೇಶ್ವರ|

13153031c ವೇದಾಂಶ್ಚ ಚತುರಃ ಸಾಂಗಾನ್ನಿಖಿಲೇನಾವಬುದ್ಧಸೇ||

ಮನುಜೇಶ್ವರ! ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ, ಧರ್ಮಗಳನ್ನೂ, ನಾಲ್ಕು ವೇದಗಳನ್ನೂ, ಅವುಗಳ ಅಂಗಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನೀನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವೆ.

13153032a ನ ಶೋಚಿತವ್ಯಂ ಕೌರವ್ಯ ಭವಿತವ್ಯಂ ಹಿ ತತ್ತಥಾ|

13153032c ಶ್ರುತಂ ದೇವರಹಸ್ಯಂ ತೇ ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನಾದಪಿ||

ಕೌರವ್ಯ! ಶೋಚಿಸಬಾರದು! ಹೇಗೆ ಆಗಬೇಕಿತ್ತೋ ಅದು ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಿಹೋಯಿತು! ಕೃಷ್ಣದ್ವೈಪಾಯನನಿಂದ ನೀನು ದೇವರಹಸ್ಯವನ್ನೂ ಕೇಳಿದ್ದೀಯೆ.

13153033a ಯಥಾ ಪಾಂಡೋಃ ಸುತಾ ರಾಜಂಸ್ತಥೈವ ತವ ಧರ್ಮತಃ|

13153033c ತಾನ್ಪಾಲಯ ಸ್ಥಿತೋ ಧರ್ಮೇ ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೇ ರತಾನ್||

ರಾಜನ್! ಇವರು ಹೇಗೆ ಪಾಂಡುವಿನ ಮಕ್ಕಳೋ ಧರ್ಮತಃ ಅವರು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳೂ ಕೂಡ. ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಣೆಯಲ್ಲಿಯೇ ನಿರತರಾಗಿರುವ

ಅವರನ್ನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಪಾಲಿಸು !

13153034a ಧರ್ಮರಾಜೋ ಹಿ ಶುದ್ಧಾತ್ಮಾ ನಿರ್ದೇಶೇ ಸ್ಥಾಸ್ಯತೇ ತವ|

13153034c ಆನೃಶಂಸ್ಯಪರಂ ಹ್ಯೇನಂ ಜಾನಾಮಿ ಗುರುವತ್ಸಲಮ್||

ನಿನ್ನ ನಿರ್ದೇಶನದಲ್ಲಿಯೇ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಈ ಧರ್ಮರಾಜನು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನು. ಇವನು ಕ್ರೂರನಲ್ಲ. ಗುರುವತ್ಸಲನು ಎಂದು ನಾನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ.

13153035a ತವ ಪುತ್ರಾ ದುರಾತ್ಮಾನಃ ಕ್ರೋಧಲೋಭಪರಾಯಣಾಃ|

13153035c ಈರ್ಷ್ಯಾಭಿಭೂತಾ ದುರ್ವೃತ್ತಾಸ್ತಾನ್ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ನಿನ್ನ ಪುತ್ರರು ದುರಾತ್ಮರೂ, ಕ್ರೋಧ-ಲೋಭ ಪರಾಯಣರೂ, ಅಸೂಯಾಪರರೂ ಆಗಿದ್ದರು. ದುರ್ವೃತ್ತರಾದ ಅವರ ಕುರಿತು ಶೋಚಿಸಬಾರದು.”

13153036 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13153036a ಏತಾವದುಕ್ತ್ವಾ ವಚನಂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂ ಮನೀಷಿಣಮ್|

13153036c ವಾಸುದೇವಂ ಮಹಾಬಾಹುಮಭ್ಯಭಾಷತ ಕೌರವಃ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಮನೀಷಿಣಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೌರವ ಭೀಷ್ಮನು ಮಹಾಬಾಹು ವಾಸುದೇವನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13153037a ಭಗವನ್ನೇವದೇವೇಶ ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯ ತ|

13153037c ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ನಮಸ್ತೇಽಸ್ತು ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ||

“ಭಗವನ್ ! ದೇವದೇವೇಶ ! ಸುರಾಸುರನಮಸ್ಯ ತ ! ತ್ರಿವಿಕ್ರಮ ! ಶಂಖಚಕ್ರಗದಾಧರ ! ನಿನಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ !

13153038a ಅನುಜಾನೀಹಿ ಮಾಂ ಕೃಷ್ಣ ವೈಕುಂಠ ಪುರುಷೋತ್ತಮ|

13153038c ರಕ್ಷಾ ಶ್ಚ ತೇ ಪಾಂಡವೇಯಾ ಭವಾನ್ ಹ್ಯೇಷಾಂ ಪರಾಯಣಮ್||

ವೈಕುಂಠ! ಪುರುಷೋತ್ತಮ! ನನಗೆ ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡು! ನೀನು
ಪಾಂಡವರನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು. ನೀನೇ ಇವರ ಪರಾಯಣನು.

13153039a ಉಕ್ತವಾನಸ್ಮಿ ದುರ್ಬುದ್ಧಿಂ ಮಂದಂ ದುರ್ಯೋಧನಂ ಪುರಾ|

13153039c ಯತಃ ಕೃಷ್ಣಸ್ತತೋ ಧರ್ಮೋ ಯತೋ ಧರ್ಮಸ್ತತೋ ಜಯಃ||

“ಎಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣನಿರುವನೋ ಅಲ್ಲಿ ಧರ್ಮ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಿ
ಧರ್ಮವಿರುವುದೋ ಅಲ್ಲಿ ಜಯ” ಎಂದು ಹಿಂದೆ ನಾನು ದುರ್ಬುದ್ಧಿ
ಮಂದಬುದ್ಧಿ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ್ದೆ.

13153040a ವಾಸುದೇವೇನ ತೀರ್ಥೇನ ಪುತ್ರ ಸಂಶಾಮ್ಯ ಪಾಂಡವೈಃ|

13153040c ಸಂಧಾನಸ್ಯ ಪರಃ ಕಾಲಸ್ತವೇತಿ ಚ ಪುನಃ ಪುನಃ||

“ಪುತ್ರ! ವಾಸುದೇವನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ
ಸಂಧಿಮಾಡಿಕೋ. ಇದೇ ಸಂಧಾನಕ್ಕೆ ಪರಮ ಸಮಯ!” ಎಂದು
ಪುನಃ ಪುನಃ ಹೇಳಿದ್ದೆ.

13153041a ನ ಚ ಮೇ ತದ್ವಚೋ ಮೂಢಃ ಕೃತವಾನ್ ಸ ಸುಮಂದಧೀಃ|

13153041c ಘಾತಯಿತ್ವೇಹ ಪೃಥಿವೀಂ ತತಃ ಸ ನಿಧನಂ ಗತಃ||

ಆ ಮೂಢ ಅತಿ ಮಂದಬುದ್ಧಿಯು ನನ್ನ ಮಾತಿನಂತೆ ಮಾಡಲಿಲ್ಲ. ಈಗ
ಈ ಪೃಥ್ವಿಯನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸಿ ತಾನೂ ನಿಧನಹೊಂದಿದನು.

13153042a ತ್ವಾಂ ಚ ಜಾನಾಮ್ಯಹಂ ವೀರ ಪುರಾಣಮೃಷಿಸತ್ತಮಮ್|

13153042c ನರೇಣ ಸಹಿತಂ ದೇವಂ ಬದರ್ಯಾಂ ಸುಚಿರೋಷಿತಮ್||

ವೀರ ! ನೀನು ನರನ ಸಹಿತ ಬದರಿಯಲ್ಲಿ ಬಹುಕಾಲ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ
ಪುರಾಣ ಋಷಿಸತ್ತಮನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದೇನೆ.

13153043a ತಥಾ ಮೇ ನಾರದಃ ಪ್ರಾಹ ವ್ಯಾಸಶ್ಚ ಸುಮಹಾತಪಾಃ|

13153043c ನರನಾರಾಯಣಾವೇತೌ ಸಂಭೂತೌ ಮನುಜೇಷ್ಟಿತಿ||

ಆ ಮಹಾತಪಸ್ವಿಗಳಾದ ನರ-ನಾರಾಯಣರು ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ
ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನನಗೆ ನಾರದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಸರು ಹೇಳಿದ್ದರು.”

13153044 ವಾಸುದೇವ ಉವಾಚ|

13153044a ಅನುಜಾನಾಮಿ ಭೀಷ್ಮ ತ್ವಾಂ ವಸೂನಾಪ್ಸುಹಿ ಪಾರ್ಥಿವ|

13153044c ನ ತೇಽಸ್ತಿ ವೃಜಿನಂ ಕಿಂ ಚಿನ್ಮಯಾ ದೃಷ್ಟಂ ಮಹಾದ್ಯುತೇ||

ವಾಸುದೇವನು ಹೇಳಿದನು: “ಭೀಷ್ಮ ! ನಿನಗೆ ಅನುಮತಿಯನ್ನು
ನೀಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ. ಪಾರ್ಥಿವ ! ನೀನು ವಸುಗಳನ್ನು ಸೇರುವೆ.
ಮಹಾದ್ಯುತೇ ! ನಿನಗೆ ಯಾವರೀತಿಯೂ ಪಾಪವೂ ಇಲ್ಲ ಎಂದು ನಾನು
ಕಂಡಿದ್ದೇನೆ.

13153045a ಪಿತೃಭಕ್ತೋಽಸಿ ರಾಜರ್ಷೇ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಇವಾಪರಃ|

13153045c ತೇನ ಮೃತ್ಯುಸ್ತವ ವಶೇ ಸ್ಥಿತೋ ಭೃತ್ಯ ಇವಾನತಃ||

ರಾಜರ್ಷೇ ! ನೀನು ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನಂತೆ ಪಿತೃಭಕ್ತನಾಗಿರುವೆ.
ಆದುದರಿಂದಲೇ ಮೃತ್ಯುವು ಸೇವಕನಂತೆ ನಿನ್ನ ವಶದಲ್ಲಿದೆ.””

13153046 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13153046a ಏವಮುಕ್ತಸ್ತು ಗಾಂಗೇಯಃ ಪಾಂಡವಾನಿದಮಬ್ರವೀತ್|

13153046c ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಖಾಂಶ್ಚಾಪಿ ಸರ್ವಾನ್ ಸಸುಹೃದಸ್ತಥಾ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಇದನ್ನು ಕೇಳಿದ ಗಾಂಗೇಯನು
ಪಾಂಡವರಿಗೆ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಖ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ
ಸುಹೃದಯರಿಗೆ ಹೇಳಿದನು:

13153047a ಪ್ರಾಣಾನುತ್ಪ್ರಾಣಮಿಚ್ಛಾಮಿ ತನ್ ಮಾನುಜ್ಞಾತುಮರ್ಹಥ|

13153047c ಸತ್ಯೇ ಪ್ರಯತಿತವ್ಯಂ ವಃ ಸತ್ಯಂ ಹಿ ಪರಮಂ ಬಲಮ್||

“ನಾನೀಗ ಪ್ರಾಣಪರಿತ್ಯಾಗಮಾಡಲು ಬಯಸಿದ್ದೇನೆ. ನನಗೆ
ಅನುಜ್ಞೆಯನ್ನು ನೀಡಬೇಕು. ನೀವು ಸತ್ಯವಂತರಾಗಿರಲು
ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ಯವೇ ಪರಮ ಬಲ.

13153048a ಆನ್ಯಶಂಸ್ಯಪರೈರ್ಭಾವ್ಯಂ ಸದೈವ ನಿಯತಾತ್ಮಭಿಃ|

13153048c ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಶ್ವರ್ಮಶೀಲೈಶ್ಚ ತಪೋನೀತ್ಯೈಶ್ಚ ಭಾರತ||

ಇತರರ ಕುರಿತು ದಯಾವಂತರಾಗಿರಬೇಕು. ಸದೈವ
ನಿಯತೇಂದ್ರಿಯರಾಗಿರಬೇಕು. ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯರೂ, ಧರ್ಮಶೀಲರೂ,
ತಪೋನೀತರೂ ಆಗಿರಬೇಕು.”

13153049a ಇತ್ಯುಕ್ತ್ವಾ ಸುಹೃದಃ ಸರ್ವಾನ್ ಸಂಪರಿಷ್ವಜ್ಯ ಚೈವ ಹ|

13153049c ಪುನರೇವಾಬ್ರವೀದ್ಧೀಮಾನ್ ಯುಧಿಷ್ಠಿರಮಿದಂ ವಚಃ||

ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಎಲ್ಲ ಸುಹೃದಯರನ್ನೂ ಆಲಂಗಿಸಿ ಆ ಧೀಮಂತನು ಪುನಃ
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಈ ಮಾತನ್ನಾಡಿದನು.

13153050a ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಶ್ಚೈವ ತೇ ನಿತ್ಯಂ ಪ್ರಾಜ್ಞಾಶ್ಚೈವ ವಿಶೇಷತಃ|

13153050c ಆಚಾರ್ಯಾ ಋತ್ವಿಜಶ್ಚೈವ ಪೂಜನೀಯಾ ನರಾಧಿಪ||

“ನರಾಧಿಪ! ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಾಜ್ಞ

ಆಚಾರ್ಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಋತ್ವಿಜರನ್ನು ನೀನು ನಿತ್ಯವೂ
ಪೂಜಿಸಬೇಕು !”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ
ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವಣಿ ದಾನಧರ್ಮೇ
ತ್ರಿಪಂಚಾಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||
ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ದಾನಧರ್ಮ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಐವತ್ತೂರನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

೧೫೪

ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಗಮನ

ಭೀಷ್ಮನ ಪ್ರಾಣತ್ಯಾಗ (1-7). ಭೀಷ್ಮನ ದಹನ ಸಂಸ್ಕಾರ ಮತ್ತು
ಜಲತರ್ಪಣ (8-17). ದುಃಖಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಂಗೆಯನ್ನು ವಾಸುದೇವ
ಕೃಷ್ಣನು ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದ್ದು (18-31).

13154001 ವೈಶಂಪಾಯನ ಉವಾಚ|

13154001a ಏವಮುಕ್ತ್ವಾ ಕುರೂನ್ ಸರ್ವಾನ್ ಭೀಷ್ಮಃ ಶಾಂತನವಸ್ತದಾ|

13154001c ತೂಷ್ಟೀಂ ಬಭೂವ ಕೌರವ್ಯಃ ಸ ಮುಹೂರ್ತಮರಿಂದಮ||

ವೈಶಂಪಾಯನನು ಹೇಳಿದನು: “ಅರಿಂದಮ ! ಕುರುಗಳಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ
ಹೀಗೆ ಹೇಳಿ ಕೌರವ್ಯ ಭೀಷ್ಮ ಶಾಂತನವನು ಮುಹೂರ್ತಕಾಲ
ಸುಮ್ಮನಾದನು.

13154002a ಧಾರಯಾಮಾಸ ಚಾತ್ಮಾನಂ ಧಾರಣಾಸು ಯಥಾಕ್ರಮಮ್|

13154002c ತಸ್ಮೋರ್ಧ್ವಮಗಮನ್ ಪ್ರಾಣಾಃ ಸಂನಿರುದ್ಧಾ ಮಹಾತ್ಮನಃ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮನು ಆತ್ಮನನ್ನು ಯಥಾಕ್ರಮವಾಗಿ ಧಾರಣೆ⁹¹¹ಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸತೊಡಗಿದನು. ಆಗ ಅವನ ಸಂನಿರುದ್ಧ ಪ್ರಾಣಗಳು ಊರ್ಧ್ವಮುಖವಾಗಿ ಹೋಗತೊಡಗಿದವು.

13154003a ಇದಮಾಶ್ಚ ಯಮಾಸೀಚ್ಚ ಮಧ್ಯೇ ತೇಷಾಂ ಮಹಾತ್ಮನಾಮ್|

13154003c ಯದ್ಯನ್ ಮುಂಚತಿ ಗಾತ್ರಾಣಾಂ ಸ ಶಂತನುಸುತಸ್ತದಾ|

13154003e ತತ್ತದ್ವಿಶಲ್ಯಂ ಭವತಿ ಯೋಗಯುಕ್ತಸ್ಯ ತಸ್ಯ ವೈ||

ಆ ಮಹಾತ್ಮರ ಮಧ್ಯೆ ಈ ಆಶ್ಚರ್ಯವು ನಡೆಯಿತು. ಶಂತನು ಸುತನು ಶರೀರದ ಯಾವ ಯಾವ ಅಂಗಾಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಯೋಗಯುಕ್ತನಾಗುತ್ತಿದ್ದನೋ ಆ ಅಂಗಾಂಗಗಳಿಂದ ಚುಚ್ಚಿದ್ದ ಶರಗಳು ಕೆಳಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿದ್ದವು.

13154004a ಕ್ಷಣೇನ ಪ್ರೇಕ್ಷತಾಂ ತೇಷಾಂ ವಿಶಲ್ಯಃ ಸೋಽಭವತ್ತದಾ||

---

⁹¹¹ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಧಾರಣೆಯು ಒಂದು ಅಂಗ. ಧಾರಣೆ ಎಂದರೆ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸ್ಥಿರಗೊಳಿಸುವ ಸ್ಥಳಗಳು ಎಂದರ್ಥ. ಯಮಾದಿ ಗುಣಯುಕ್ತಸ್ಯ ಮನಸಃ ಸ್ಥಿತಿರಾತ್ಮನಿ| ಧಾರಣೇತ್ಯುಚತೇ ಸದ್ಧಿಃ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಶಾರದೈಃ|| ನಾಭಿಚಕ್ರೇ ಹೃದಯಪುಂಡರೀಕೇ ಮೂರ್ಧ್ನಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿ ನಾಸಾಗ್ರೇ ಜಿಹ್ವಾಗ್ರೇ ಇತ್ಯೇವಮಾದಿಷು| ಬಾಹ್ಯೇ ವಾ ವಿಷಯೇ ಚಿತ್ತಸ್ಯ ವೃತ್ತಿಮಾತ್ರೇಣ ಬಂಧಃ|| ಅರ್ಥಾತ್ ನಾಭಿ ಚಕ್ರ, ಹೃದಯ, ನಾಲಿಗೆಯ ತುದಿ, ಶಿರಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಶರೀರದ ಅವಯವಗಳಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಹೊರಗಿನ ಶುಭ ವಸ್ತುಗಳಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತವನ್ನು ಸ್ಥಿರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಿಸುವ ಅಭ್ಯಾಸವೇ ಧಾರಣೆ. (ಭಾರತ ದರ್ಶನ).

13154004c ತಂ ದೃಷ್ಟ್ವಾ ವಿಸ್ಮಿತಾಃ ಸರ್ವೇ ವಾಸುದೇವಪುರೋಗಮಾಃ|

13154004e ಸಹ ತೈರ್ಮುನಿಭಿಃ ಸರ್ವೈಸ್ತದಾ ವ್ಯಾಸಾದಿಭಿರ್ನೃಪ||

ಅವರೆಲ್ಲರೂ ನೋಡುತ್ತಿದ್ದಂತೆಯೇ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಅವನು ವಿಶಲ್ಯ
(ಬಾಣಗಳು ಚುಚ್ಚಿದೇ ಇರುವವನು) ನಾದನು. ನೃಪ! ಅದನ್ನು
ನೋಡಿದ, ವಾಸುದೇವನೇ ಮೊದಲಾಗಿ ವ್ಯಾಸಾದಿ ಸರ್ವ ಮುನಿಗಳೂ
ಕೂಡಿ ಎಲ್ಲರೂ ವಿಸ್ಮಿತರಾದರು.

13154005a ಸಂನಿರುದ್ಧಸ್ತು ತೇನಾತ್ಮಾ ಸರ್ವೇಷ್ಟಾಯತನೇಷು ವೈ|

13154005c ಜಗಾಮ ಭಿತ್ತ್ವಾ ಮೂರ್ಧಾನಂ ದಿವಮಭ್ಯುತ್ಪಪಾತ ಚ||

ಎಲ್ಲ ದ್ವಾರಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಡೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಅವನ ಆತ್ಮವು ನೆತ್ತಿಯ
ಬ್ರಹ್ಮರಂದ್ರವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ದಿವಕ್ಕೆ ಹಾರಿಹೋಯಿತು.

13154006a ಮಹೋಲೈವ ಚ ಭೀಷ್ಮಸ್ಯ ಮೂರ್ಧದೇಶಾಜ್ಜನಾಧಿಪ|

13154006c ನಿಸ್ಸೃತ್ಯಾಕಾಶಮಾವಿಶ್ಯ ಕ್ಷಣೇನಾಂತರಧೀಯತ||

ಜನಾಧಿಪ! ಪ್ರಾಣವು ಭೀಷ್ಮನ ನೆತ್ತಿಯಿಂದ ಮಹಾಉಲ್ಕೆಯಂತೆ
ಹೊರಟು ಆಕಾಶವನ್ನು ಸೇರಿ ಕ್ಷಣಾಂತರದಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ಧಾನವಾಯಿತು.

13154007a ಏವಂ ಸ ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ ನೃಪಃ ಶಾಂತನವಸ್ತದಾ|

13154007c ಸಮಯುಜ್ಯತ ಲೋಕೈಃ ಸ್ವೈರ್ಭರತಾನಾಂ ಕುಲೋದ್ವಹಃ||

ನೃಪಶಾರ್ದೂಲ! ಹೀಗೆ ನೃಪ ಶಾಂತನವ, ಭರತರ ಕುಲೋದ್ವಹನು
ತನ್ನದೇ ಲೋಕಗಳಲ್ಲಿ ಸೇರಿಕೊಂಡನು.

13154008a ತತಸ್ತ್ವಾದಾಯ ದಾರೂಣಿ ಗಂಧಾಂಶ್ಚ ವಿವಿಧಾನ್ ಬಹೂನ್|

13154008c ಚಿತಾಂ ಚಕ್ರೂರ್ಮಹಾತ್ಮಾನಃ ಪಾಂಡವಾ ವಿದುರಸ್ತಥಾ|

13154008e ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚಾ ಪಿ ಕೌರವ್ಯಃ ಪ್ರೇಕ್ಷಕಾಸ್ವಿ ತರೇಽಭವನ್||

ಅನಂತರ ಮಹಾತ್ಮ ಪಾಂಡವರು, ವಿದುರ ಮತ್ತು ಕೌರವ್ಯ ಯುಯುತ್ಸುವು ಕಟ್ಟಿಗೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅನೇಕ ವಿಧದ ಗಂಧಗಳನ್ನು ತಂದು ಚಿತೆಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದರು. ಇತರರು ಪ್ರೇಕ್ಷಕರಾಗಿದ್ದರು.

13154009a ಯುಧಿಷ್ಠಿರಸ್ತು ಗಾಂಗೇಯಂ ವಿದುರಶ್ಚ ಮಹಾಮತಿಃ||

13154009c ಚಾದಯಾಮಾಸತುರುಭೌ ಕ್ಷೌಮೈರ್ಮಾಲ್ಯೈಶ್ಚ ಕೌರವಮ್||

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಮತ್ತು ಮಹಾಮತಿ ವಿದುರರು ರೇಷ್ಮೆಯ ವಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಪುಷ್ಪಮಾಲೆಗಳಿಂದಲೂ ಕೌರವ ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಆಚ್ಚಾದಿಸಿ ಚಿತೆಯ ಮೇಲೇರಿಸಿದರು.

13154010a ಧಾರಯಾಮಾಸ ತಸ್ಯಾಥ ಯುಯುತ್ಸುಶ್ಚ ತ್ರಮುತ್ತಮಮ್|

13154010c ಚಾಮರವ್ಯಜನೇ ಶುಭ್ರೇ ಭೀಮಸೇನಾರ್ಜುನಾವುಭೌ|

13154010e ಉಷ್ಟೀಷೇ ಪರ್ಯಗೃಹ್ಣೀತಾಂ ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರಾವುಭೌ ತದಾ||

ಯುಯುತ್ಸುವು ಅವನ ಮೇಲೆ ಉತ್ತಮ ಚತ್ರವನ್ನು ಹಿಡಿದನು. ಭೀಮಸೇನ-ಅರ್ಜುನರು ಶುಭ್ರ ಚಾಮರಗಳನ್ನು ಬೀಸಿದರು. ಮಾದ್ರೀಪುತ್ರರೀರ್ವರು ಕಿರೀಟವನ್ನು ಅವನ ತಲೆಯ ಕಡೆ ಇಟ್ಟರು.

13154011a ಸ್ತ್ರಿಯಃ ಕೌರವನಾಥಸ್ಯ ಭೀಷ್ಮಂ ಕುರುಕುಲೋದ್ಭವಮ್|

13154011c ತಾಲವೃಂತಾನ್ಯುಪಾದಾಯ ಪರ್ಯವೀಜನ್ ಸಮಂತತಃ||

ಸ್ತ್ರೀಯರು ತಾಲಪತ್ರದ ಬೀಸಣಿಗೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಕುರುಕುಲೋದ್ಭವ ಕೌರವ ನಾಥ ಭೀಷ್ಮನ ಸುತ್ತಲೂ ಬೀಸತೊಡಗಿದರು.

13154012a ತತೋಽಸ್ಯ ವಿಧಿವಚ್ಚ ಕ್ರುಃ ಪಿತೃಮೇಧಂ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13154012c ಯಾಜಕಾ ಜುಹುವೃಶ್ಚಾಗ್ನಿಂ ಜಗುಃ ಸಾಮಾನಿ ಸಾಮಗಾಃ||

ಅನಂತರ ಆ ಮಹಾತ್ಮನ ಪಿತೃಮೇಧ ಸಂಸ್ಕಾರವು ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ನಡೆಯಿತು. ಯಾಜಕರು ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ಆಹುತಿಗಳನ್ನಿತ್ತರು. ಸಾಮಗರು ಸಾಮಗಳನ್ನು ಹಾಡಿದರು.

13154013a ತತಶ್ಚಂದನಕಾಷ್ಟೈಶ್ಚ ತಥಾ ಕಾಲೇಯಕೈರಪಿ|

13154013c ಕಾಲಾಗರುಪ್ರಭೃತಿಭಿರ್ಗಂಧೈಶ್ಚೋಚ್ಚಾವಚೈಸ್ತಥಾ||

13154014a ಸಮವಚ್ಚಾದ್ಯ ಗಾಂಗೇಯಂ ಪ್ರಜ್ವಾಲ್ಯ ಚ ಹುತಾಶನಮ್|

13154014c ಅಪಸವ್ಯಮಕುರ್ವಂತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಖಾ ನೃಪಾಃ||

ಅನಂತರ ಚಂದನ ಮತ್ತು ಕಪ್ಪುಚಂದನ ಕಾಷ್ಠಗಳು ಹಾಗೂ ಕಾಲಾಗರುವೇ ಮೊದಲಾದ ಉತ್ತಮ ಸುಗಂಧದ್ರವ್ಯಗಳಿಂದ ಗಾಂಗೇಯನನ್ನು ಮುಚ್ಚಿ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಪ್ರಜ್ವಲಿಸಿ, ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಮುಖ್ಯ ನೃಪರು ಅಪಸವ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು.

13154015a ಸಂಸ್ಕೃತ್ಯ ಚ ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠಂ ಗಾಂಗೇಯಂ ಕುರುಸತ್ತಮಾಃ|

13154015c ಜಗ್ಮುರ್ಭಾಗೀರಥೀತೀರಮೃಷಿಜುಷ್ವಂ ಕುರೂದ್ವಹಾಃ||

ಕುರುಶ್ರೇಷ್ಠ ಗಾಂಗೇಯನಿಗೆ ಈ ರೀತಿ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನೆಸಗಿ ಕುರೂದ್ವಹ ಕುರುಸತ್ತಮರು ಋಷಿಜುಷ್ವ ಭಾಗೀರಥೀ ತೀರಕ್ಕೆ ಹೋದರು.

13154016a ಅನುಗಮ್ಯಮಾನಾ ವ್ಯಾಸೇನ ನಾರದೇನಾಸಿತೇನ ಚ|

13154016c ಕೃಷ್ಣೇನ ಭರತಸ್ತ್ರೀಭಿಯೇ ಚ ಪೌರಾಃ ಸಮಾಗತಾಃ||

ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ವ್ಯಾಸ, ನಾರದ, ಅಸಿತ, ಕೃಷ್ಣ, ಭರತ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಮತ್ತು ಪೌರ ಜನರು ಅವರನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಹೋದರು.

13154017a ಉದಕಂ ಚಕ್ರೀ ಚೈವ ಗಾಂಗೇಯಸ್ಯ ಮಹಾತ್ಮನಃ|

13154017c ವಿಧಿವತ್ಕ್ಷತ್ರಿಯಶ್ರೇಷ್ಠಾಃ ಸ ಚ ಸರ್ವೋ ಜನಸ್ತದಾ||

ಆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಶ್ರೇಷ್ಠರೂ ಎಲ್ಲ ಜನರೂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಹಾತ್ಮ
ಗಾಂಗೇಯನ ಉದಕ ಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಿದರು.

13154018a ತತೋ ಭಾಗೀರಥೀ ದೇವೀ ತನಯಸ್ಯೋದಕೇ ಕೃತೇ|

13154018c ಉತ್ಥಾಯ ಸಲಿಲಾತ್ತಸ್ಮಾದ್ರುದತೀ ಶೋಕಲಾಲಸಾ||

ತನ್ನ ಮಗನ ಉದಕ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ಮುಗಿಯಲು ದೇವೀ ಭಾಗೀರಥಿಯು
ಶೋಕಲಾಲಸಳಾಗಿ ರೋದಿಸುತ್ತಾ ನೀರಿನಿಂದ ಮೇಲೆದ್ದಳು.

13154019a ಪರಿದೇವಯತೀ ತತ್ರ ಕೌರವಾನಭ್ಯಭಾಷತ|

13154019c ನಿಬೋಧತ ಯಥಾವೃತ್ತಮುಚ್ಯಮಾನಂ ಮಯಾನಘಾಃ||

ಪರಿವೇದಿಸುತ್ತಿರುವ ಅವಳು ಕೌರವರಿಗೆ ಹೇಳಿದಳು: “ಅನಘರೇ!
ನಾನು ಈಗ ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳಿ!

13154020a ರಾಜವೃತ್ತೇನ ಸಂಪನ್ನಃ ಪ್ರಜ್ಞಯಾಭಿಜನೇನ ಚ|

13154020c ಸತ್ಕರ್ತಾ ಕುರುವೃದ್ಧಾನಾಂ ಪಿತೃಭಕ್ತೋ ದೃಢವ್ರತಃ||

ಇವನು ರಾಜವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಂಪನ್ನನಾಗಿದ್ದನು.

ಪ್ರಜ್ಞಾವಂತನಾಗಿದ್ದನು. ಉತ್ತಮ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ್ದನು.

ದೃಢವ್ರತನಾಗಿ ಕುರುವೃದ್ಧರನ್ನು ಸತ್ಕರಿಸಿದನು. ಪಿತೃಭಕ್ತನಾಗಿದ್ದನು.

13154021a ಜಾಮದಗ್ನೇನ ರಾಮೇಣ ಪುರಾ ಯೋ ನ ಪರಾಜಿತಃ|

13154021c ದಿವ್ಯೈರಸ್ತ್ರೈರ್ಮಹಾವೀರ್ಯಃ ಸ ಹತೋಽದ್ಯ ಶಿಖಂಡಿನಾ||

ಹಿಂದೆ ಜಾಮದಗ್ನಿ ರಾಮನ ದಿವ್ಯಾಸ್ತ್ರಗಳಿಂದಲೂ
ಪರಾಜಿತನಾಗಿದ್ದ ಈ ಮಹಾವೀರ್ಯನು ಇಂದು ಶಿಖಂಡಿಯಿಂದ
ಹತನಾದನು.

13154022a ಅಶ್ರುಸಾರಮಯಂ ನೂನಂ ಹೃದಯಂ ಮಮ ಪಾರ್ಥಿವಾಃ|

13154022c ಅಪಶ್ಯಂತ್ಯಾಃ ಪ್ರಿಯಂ ಪುತ್ರಂ ಯತ್ರ ದೀರ್ಘತಿ ಮೇಽದ್ಯ ವೈ||

ಪಾರ್ಥಿವರೇ! ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿಯೂ ನನ್ನ ಹೃದಯವು ಲೋಹದಿಂದ
ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ! ನನ್ನ ಪ್ರಿಯಪುತ್ರನನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡೂ ನನ್ನ
ಹೃದಯವು ಇಂದು ಒಡೆಯದೇ ಹಾಗೆಯೇ ಇದೆ!

13154023a ಸಮೇತಂ ಪಾರ್ಥಿವಂ ಕ್ಷತ್ರಂ ಕಾಶಿಪುರ್ಯಾಂ ಸ್ವಯಂವರೇ|

13154023c ವಿಜಿತ್ವೈಕರಥೇನಾಜೌ ಕನ್ಯಾಸ್ತಾ ಯೋ ಜಹಾರ ಹ||

ಕಾಶೀಪುರಿಯ ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ್ದ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜರನ್ನು
ಏಕರಥನಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ಆ ಕನ್ಯೆಯರನ್ನು ಇವನು ಅಪಹರಿಸಿದ್ದನು.

13154024a ಯಸ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಬಲೇ ತುಲ್ಯಃ ಪೃಥಿವ್ಯಾಮಪಿ ಕಶ್ಚನ|

13154024c ಹತಂ ಶಿಖಂಡಿನಾ ಶ್ರುತ್ವಾ ಯನ್ನ ದೀರ್ಘತಿ ಮೇ ಮನಃ||

ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಇವನ ಸಮನಾದ ಬಲಶಾಲಿಯು ಯಾರೂ
ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ಇವನು ಶಿಖಂಡಿಯಿಂದ ಹತನಾದನೆಂದು ಕೇಳಿ ನನ್ನ
ಮನಸ್ಸು ಸೀಳಿಹೋಗುತ್ತಿಲ್ಲವಲ್ಲ!

13154025a ಜಾಮದಗ್ನಿಃ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರೇ ಯುಧಿ ಯೇನ ಮಹಾತ್ಮನಾ|

13154025c ಪೀಡಿತೋ ನಾತಿಯತ್ನೇನ ನಿಹತಃ ಸ ಶಿಖಂಡಿನಾ||

ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಮಹಾತ್ಮ ಜಾಮದಗ್ನಿಯನ್ನು

ಅತಿಯತ್ನದಿಂದ ಪೀಡಿಸಿದ ಅವನು ಶಿಖಿಂಡಿಯಿಂದ ಹತನಾದನು!”

13154026a ಏವಂವಿಧಂ ಬಹು ತದಾ ವಿಲಪಂತೀಂ ಮಹಾನದೀಮ್|

13154026c ಆಶ್ವಾಸಯಾಮಾಸ ತದಾ ಸಾಮ್ನಾ ದಾಮೋದರೋ ವಿಭುಃ||

ಈ ರೀತಿ ಬಹುವಿಧವಾಗಿ ವಿಲಪಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಮಹಾನದಿಯನ್ನು ವಿಭು ದಾಮೋದರನು ಆಶ್ವಾಸನೆಯನ್ನಿತ್ತು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿದನು.

13154027a ಸಮಾಶ್ವಸಿಹಿ ಭದ್ರೇ ತ್ವಂ ಮಾ ಶುಚಃ ಶುಭದರ್ಶನೇ|

13154027c ಗತಃ ಸ ಪರಮಾಂ ಸಿದ್ಧಿಂ ತವ ಪುತ್ರೋ ನ ಸಂಶಯಃ||

“ಭದ್ರೇ! ಶುಭದರ್ಶನೇ! ಸಮಾಧಾನಗೊಳ್ಳು! ಶೋಕಿಸಬೇಡ! ನಿನ್ನ ಪುತ್ರನು ಪರಮ ಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ.

13154028a ವಸುರೇಷ ಮಹಾತೇಜಾಃ ಶಾಪದೋಷೇಣ ಶೋಭನೇ|

13154028c ಮನುಷ್ಯತಾಮನುಪ್ರಾಪ್ತೋ ನೈನಂ ಶೋಚಿತುಮರ್ಹಸಿ||

ಶೋಭನೇ! ಶಾಪದೋಷದಿಂದ ಮನುಷ್ಯತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದ ಇವನು ಮಹಾತೇಜಸ್ವಿ ವಸುವು. ಇವನ ಕುರಿತು ಶೋಕಿಸಬಾರದು!

13154029a ಸ ಏಷ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮೇಣ ಯುಧ್ಯಮಾನೋ ರಣಾಜಿರೇ|

13154029c ಧನಂಜಯೇನ ನಿಹತೋ ನೈಷ ನುನ್ನಃ ಶಿಖಿಂಡಿನಾ||

ರಣಾಜಿರದಲ್ಲಿ ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮದಂತೆ ಯುದ್ಧಮಾಡುತ್ತಿರುವಾಗ ಇವನು ಧನಂಜಯನಿಂದ ಹತನಾದನು. ಶಿಖಿಂಡಿಯಿಂದಲ್ಲ.

13154030a ಭೀಷ್ಮಂ ಹಿ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲಮುದ್ಯತೇಷುಂ ಮಹಾರಣೇ|

13154030c ನ ಶಕ್ತಃ ಸಂಯುಗೇ ಹಂತುಂ ಸಾಕ್ಷಾದಪಿ ಶತಕ್ರತುಃ||

ಮಹಾರಣದಲ್ಲಿ ಆಯುಧಗಳನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತಿದ್ದ ಕುರುಶಾರ್ದೂಲ
ಭೀಷ್ಮನನ್ನು ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ಸಂಹರಿಸಲು ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶತಕ್ರತುವೂ
ಶಕ್ಯನಿರಲಿಲ್ಲ.

13154031a ಸ್ವಚ್ಛಂದೇನ ಸುತಸ್ತುಭ್ಯಂ ಗತಃ ಸ್ವರ್ಗಂ ಶುಭಾನನೇ|

13154031c ನ ಶಕ್ತಾಃ ಸ್ಯುರ್ನಿಹಂತುಂ ಹಿ ರಣೇ ತಂ ಸರ್ವದೇವತಾಃ||

ಶುಭಾನನೇ! ನಿನ್ನ ಮಗನು ಸ್ವಚ್ಛಂದದಿಂದ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿದ್ದಾನೆ.
ರಣದಲ್ಲಿ ಅವನನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲು ಸರ್ವದೇವತೆಗಳೂ ಶಕ್ಯರಿಲ್ಲ!”

ಇತಿ ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವಣಿ ಭೀಷ್ಮಮುಕ್ತಿನಾಮ
ಚತುಃಪಂಚಾಶತ್ಯಧಿಕಶತತಮೋಽಧ್ಯಾಯಃ||

ಇದು ಶ್ರೀಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಭೀಷ್ಮಮುಕ್ತಿ ಎನ್ನುವ
ನೂರಾಐವತ್ತಾಲ್ಕನೇ ಅಧ್ಯಾಯವು.

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಣಿ

ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವಃ|

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ
ಭೀಷ್ಮಸ್ವರ್ಗಾರೋಹಣಪರ್ವವು|

ಇತಿ ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತೇ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವಃ||

ಇದು ಶ್ರೀ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನುಶಾಸನಪರ್ವವು||

ಇದೂವರೆಗಿನ ಒಟ್ಟು ಮಹಾಪರ್ವಗಳು - ೧೩/೧೮,

ಸ್ವಸ್ತಿಪ್ರಜಾಭ್ಯಃ ಪರಿಪಾಲಯಂತಾಮ್
ನ್ಯಾಯೇನ ಮಾರ್ಗೇಣ ಮಹೀಂ ಮಹೀಶಾಃ|
ಗೋಬ್ರಾಹ್ಮಣೇಭ್ಯಃ ಶುಭಮಸ್ತು ನಿತ್ಯಂ
ಲೋಕಾಃ ಸಮಸ್ತಾಃ ಸುಖಿನೋ ಭವಂತು||

ಕಾಲೇ ವರ್ಷತು ಪರ್ಜನ್ಯಃ ಪೃಥಿವೀ ಸಸ್ಯಶಾಲಿನೀ|
ದೇಶೋಽಯಂ ಕ್ಷೋಭರಹಿತೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಃ ಸಂತು ನಿರ್ಭಯಾಃ||

ಅಪುತ್ರಾಃ ಪುತ್ರಿಣಃ ಸಂತು ಪುತ್ರಿಣಃ ಸಂತು ಪೌತ್ರಿಣಃ|
ಅಧನಾಃ ಸಧನಾಃ ಸಂತು ಜೀವಂತು ಶರದಾಂ ಶತಮ್||

ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸೇಂದ್ರಿಯೈರ್ವಾ
ಬುದ್ಧ್ಯಾ ತ್ಮನಾ ವಾ ಪ್ರಕೃತೇಃ ಸ್ವಭಾವಾತ್|
ಕರೋಮಿ ಯದ್ಯತ್ಸಕಲಂ ಪರಸ್ಯೈ
ನಾರಾಯಣಾಯೇತಿ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ||

ಯದಕ್ಷರಪದಭ್ರಷ್ಟಂ ಮಾತ್ರಾಹೀನಂ ತು ಯದ್ಭವೇತ್|
ತತ್ಸರ್ವಂ ಕ್ಷಮ್ಯತಾಂ ದೇವ ನಾರಾಯಣ ನಮೋಽಸ್ತು ತೇ||

|| ಹರಿಃ ಓಂ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಪಣಮಸ್ತು ||